
LEXICON ME-
DICUM
CASTELLIANUM

OTECA NAZIONALE
ROM

JACOBUS PANCRATIUS BRUNO,
Phil. & Med. D. hũsq; in Univ. Altdorf. Pr. P. Incl.
Reipubl. Norimberg. Medicus. Æt. Ann. LIII.
W. P. Kilian sculp. 1682

CASTELLUS RENOVATUS:
Hoc est,
LEXICON MEDICUM,

quondam à
BARTH. CASTELLO MESSANENSI
inchoatum, per alios postmodò continuatum,
nunc verò
Ad vera novaque Artis Medicæ Principia accommodatum, à plurimis mendis & vitiosis allegationibus correctum, & innumerabilium penè Vocabulorum Accessione amplificatum.

Curâ & Studio
JACOBI PANCRATII BRUNONIS,
Phil. & Med. D. hujusq; in Univers. Altdorphinâ Prof. P.
& Liberæ Imp. Reip. Norimb. Medici.

Ex libris Juliani S. M. — P. M. S. Angeli pro Bibliot: S. M.

NORIMBERGÆ,
Sumtibus JOHAN. DANIELIS TAUBERI, Bibliopolæ,
Imprimebat Christian-Sigismundus Frobergius.
Anno Christi, M DC LXXXII.

14[a]

SERENISSIMO AC POTENTISSIMO

PRINCIPI ET DOMINO,

DOMINO

CAROLO,

COMITI PALATINO RHENI, SACRI ROM. IMPERII ARCHITHESAURARIO ET PRINCIPI ELECTORI, DUCI BAVARIÆ &c. &c.

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

SERENISSIME ET POTENTISSIME

ELECTOR,

SAnitatis, quâ nihil præstantius, utilius nihil, nec quicquam jucundius humano generi in hâc vitâ datum novimus, Custodem & Procuratricem, Artem Medicam ultimæ antiquitatis laude jamdudum fuisse commendatissimam, adeò res confessa est & manifesta, ut si quis vellet prolixis testimoniis illam confirmare, non minus supervacaneam impendere videretur operam, quàm ille, qui

qui tentaret Soli meridiano fœnerari lumen. Hujus verò laudis ſplendorem magnopere adaugere exiſtimo, quod nullo non ſeculo Summas Poteſtates & Magnatum Sapientiſſimos hanc ipſam Artem maximi feciſſe & cum ſuâ immarceſcibili Gloriâ excoluisſe, omnis ævi Hiſtoriæ usque ad hæc noſtra tempora clariſſimè loquantur. Inter hos, qui nunc uſurâ lucis fruuntur, meritiſſimo jure SERENISSIMAM ELECTORALEM CELSITUDINEM TUAM Orbis Literatus, imprimis Medicorum Chorus, admiratur, ſuſpicit & veneratur, utpote perſpectiſſimum habens, quanti Machaoniam Artem ejusque Cultores hactenus fecerit, & quantâ Clementiâ adhuc proſequatur. Cujus rei inter alia quamplurima luculentisſimum præbere poteſt Teſtimonium publicum TUA, SERENISSIME PRINCEPS, celeberrima Academia HEIDELBERGENSIS, in quâ unâ cum reliquarum Artium & Scientiarum Viris Clariſſi-

rissimis Medicos etiam Doctissimos & Experientissimos, veluti in Principatûs Tui gremio benignissimè TE sustentare & fovere nemini non est compertissimum. Et hâc ipsâ incredibilis Tuæ ergà Medicinam Benevolentiæ Famâ gloriosâ me quoque illectum non diffiteor, ut non dubitaverim de Operis hujus, videlicet Lexici plenioris, quo hactenus Respublica Medica cum insigni detrimento destituta fuit, ante sexennium à me inchoati, nunc verò Divinâ auxiliante Gratiâ, quamvis non sine virium jacturâ, ad finem perducti publicoque usui exponendi, Magno quodã Patrono, more recepto, sollicitus SERENISSIMÆ ELECTORALIS CELSITUDINIS Tuæ Nomini Inclyto illud humillimè consecrare.

Excipe igitur, POTENTISSIME ELECTOR, DOMINE CLEMENTISSIME, hoc devotissimi Cultus Monumentum Tholis Virtutum Tuarum & Gloriæ appensum, serenâ fronte, hancq; meam

meam audaciam cum Excelsi Nominis Tui veneratione conjunctam benignissimè interpretare, & ità simul concede, ut Labor hicce meus Censorem ac Defensorem Faventissimum obtineat, subCujus Umbone à Theoninis malevolorum dentibus immunis apud Bonos & Doctos eò majorem inveniat applausum, atq; Indigenarum Exterorumq; Posteri, ad quos etiã ob usum summè necessarium idem sine dubio perveniet, propensissimum SERENISSIMÆ CELSITUDINIS TUÆ ergà Artem Medicam & Asclepiadéam Familiam Affectum deprædicandi ansam arripiant.

Quod mearum superest partium, hoc addictissimi animi adjicio votum, DEUM supplicibus precibus veneratus, ut SERENISSIMAM ELECTORALEM CELSITUDINEM TUAM cum Regio stemmate Inclytâ SERENISSIMA CONJUGE diutissimè florentem ac omnifariâ felicitate gaudentem conservare, & ab omnibus

bus Hostium invasionibus insidiisq; cum toto Palatinatû immunem præstare velit. Idem & Dignitatem Electoralem, cujus TE post Fata SERENISSIMI DOMINI PARENTIS Gloriosissimæ Memoriæ Hæredem ex asse factum esse, serò licet, at seriò devotâ mente gratulor, TIBI diutissimè servet, ac olim ad ex TE genitos posteros transferat, intereaque temporis Consilia TUA Actionesq; in publicam Orbis Christiani salutem & tranquillitatem ex alto fortunet! Dab. Altdorffi Noricor. VI. Non. Mart. Anno Æræ Christianæ M DC LXXXII.

SERENISSIMÆ ELECTORALIS CELSITUDINIS TUÆ

subjectissimus & devotissimus

Jacobus Pancratius Bruno, D.
Prof. Publ.

Præ-

Præfatio ad
LECTOREM.

Q*Uanta sit necessitas pariter ac utilitas in omnibus & singulis Artibus ac Scientiis præstantioribus*, Optime Lector! Lexicorum, Dictionariorum *aut* Nomenclaturarum, *quibus nomina rerum singularum dilucidè explicantur, ambigua eorum significatio detegitur, exemplis fide dignis & authoritatibus genuinis confirmatur; non opus esse arbitror, ut prolixè demonstrem, cùm neminem hoc, nisi qui fungum pro cerebro habere videtur, ceu rerum omnium hospes ignarus, vel fugere posse, vel inficiari velle credam. Equidem alterum post Coum principem Artis nostræ Dictatorem* Galenum *curiosam nominum explicationem in disciplinis, præsertim in Medicinâ non adeò ursisse, ex pluribus locis ostendi posset, in quibus* διαῤῥήδην *docet*, nomina semper esse contemnenda, minimè verò scientiam rerum; *& quidem ad authoritatem* Platonis *etiam provocans* l. de subfig. Empir. c. 6. Cùm de nominibus laborare, sit operam ludere: Ipsas verò res considerare, sit augere artes, l. 3. de diff. pulf. c. 1. De nominibus certè non oportet, nos esse sollicitos, nec quo pacto quis illis utatur, laborare, scripsit, l. 1. de Alim. fac. c. 1. *Enimverò si quis cum aliis locis hæc absque præconceptâ opinione fideliter contulerit, inveniet, Pergamenum saltem dehortari voluisse discentes à nimiâ curiositate & supervacaneâ nominum investigatione, & eorundem explicatione, minimè verò necessariam vocabulorum interpretationem reprobasse, quin*

** *potius*

potius hanc exegisse & commendasse; ut ante omnia nominum significationem diligenter definiamus, ne quis posteà per æquivocationem falli possit, l. 2. de Simpl. Fac. c. 2. *Quandoquidem* etsi exile videatur, nominum significata probè distinguere, tamen, maximum habere momentum & facultatem ad veram cognitionem, deprehenditur, l. 3. d. tit. c. 12. *Hinc* elaborare jubet, ut clarissimis semper nominibus sensum interpretemur, l. 2. de diff. puls. c. 2. *Quanta verò cum illâ necessitate conjuncta sit difficultas & tantum non Herculeus labor, conscribendi rectè hujusmodi Dictionaria & vocabulorum Thesauros, & quidem pleniores & consummatos (quamvis fortasse non erravero, si hoc vires humanas prorsus superare audacter statuero, conscribere Lexicon omnibus numeris consummatum, cùm quotidiè novi excogitentur Artium termini in diversis Linguis, quibus adhibitis multò expeditius res conficiunt, easq; discentibus instillant, quàm si non fuissent excogitati: Unde &* Gal. Veritatis Studiosi hoc esse officium *scripsit;* Nomina rebus imponere, si potis est, quæ maximè sunt in usu; sin hæc non novit, apta fingere, l. de sumpt. diff. c. 1.) *nemo melius nôrit illis, qui tanto labori operam atque oleum impenderunt, quorum Monumenta & Specimina egregia hodieq; adhuc extant non solùm Generalia, omnifarios terminos & nomina comprehendentia, in diversis linguis Hebraâ, Græcâ, Arabicâ, Latinâ, Germanicâ, Gallicâ, Italicâ, (ut alias minus usitatas brivitatis studio sicco pede prætercam) sed etiam specialiora, ad certas Scientias & Artes spectantia, quibus* Theologia, *Jurisprudentia, Philosophia, exornata sunt, locupletissima. Sola Medicina hactenus, nescio quo singulari fato, carere coacta fuit tali memoriæ adminiculo & eruditionis veræ subsidio, non sine insigni eorum, qui eandem didicerunt & excoluerunt, incommodo & detrimento. Ne de aliis verba faciam, qui absque dubio, hanc indigentiam ægerrimè quoque tulerunt, egometipse ante quàm plures annos, dum vestibulum Artis Medicæ vix ingressus, dolui acerbè defectum Lexici Medici plenioris, Græca pariter & Latina nomina explicantis, nihil magis in votis habens, quàm ut Doctorum Clarissimorum non nemo ad commiserationem permotus, hoc quicquid est oneris sibi pateretur imponi, aut sponte propriâ susciperet, terminorumq; Medicorum in Græcâ & Latinâ præsertim Linguâ, ut & aliorum sive Barbarorum, sive alio epitheto*

exor-

exornandorum à Paracelso, Helmontio, *aliisque similis sortis Novatoribus, quorum lectione hodieq́; multi humanæ naturæ æstro novitatis instigati delectantur, effictorum vocabulorum explicationem in publicum usum exponeret. Equidem haud me latet Doctissimorum quorundam Virorum singulare studium & opera, neq; etiam hâc meâ querelâ de eorum laude derogatum quicquam volo, qui in explicandis vel Græcis, vel Latinis, vel exoticis Barbaris aut Chymicis desudarunt, inter quos mihi perspecti sunt* Erotianus, Anutius Foësius, *Hippocraticos tantum Græcos terminos explicantes,* Joh. Gorræus, *qui etiam Græca saltem nomina, præsertim è* Galeno, P. Æginetâ, *&* Tralliano *desumta declaravit,* Bartholomæus Castellus *noster, qui Latina & Græca sub Latino idiomate, ad Alphabeticam seriem collegit & exposuit,* Martinus Rulandus, Gerhardus Dornéus, Leonhardus Thurneisserus, Guilielmus Johnsonus, *qui Paracelsicarum, Helmontianarum, Chymicarum Dictionum significationes publicarunt, & si forsan plures alii, quorum nomina nunc vel non inciderunt, vel quorum scripta ad meas manus non pervenerunt. Interim neque hoc mihi quis vitio vertere potest, quando audacter asseverare non dubito, nullum horum omnium ita esse comparatum, ut hodieq́; desiderio discentium philiatrorum satisfacere queat. Infelicitatem hanc Artis in se Nobilissimæ Machaoniæ hoc seculo egregiè excultæ, multisq́; egregiis Inventis & Experimentis exornatæ animo tacito volventem me ecce! improvisò ante sexennium adiit* Bibliopola Norimbergensis, Dn. JOHANNES DANIEL TAUBERUS, *Affinis meus dilectus, desideriumq́; suum exponens, rogavit, ut in accurandâ & recensendâ novâ editione* Castelliani Lexici Medici *operam meam commodarem. Annui, ratus, laborem hunc non fore difficilem. At cùm manum admoverem, & invenirem tantam Medicorum, quâ Græcorum, quâ Latinorum etiam usitatiorum, ne dicam, rariorum vocabulorum in prioribus editionibus penuriam, tàm incongruas & ad vera Artis principia minimè quadrantes descriptiones, frequentissimè occurrentes vitiosas locorum è Galeno allegationes, promissi me prorsus pœnituit, ità ut lubentius manum retraxissem, nisi prædictus Bibliopola precibus instantibus me ad prosequendum laborem inchoatum denuò commovisset. In quo usque ad hoc temporis momentum pertexendo quantam impenderim operam, non sine dispendio valetudinis, jactanter exponere nolo, cum Eruditi jam norint, quale studi-*

um requiratur ad colligenda penè innumera è variis ſcriptoribus vocabula, eademque in ordinem debitum redigenda, ad perluſtrandos tot prolixos librorum Indices, ad accuratè inquirenda loca ab aliis ſæpè perperam adducta Ignorantium verò & malevolorum Momorum frivola judicia minimè expecto, quin ìmò nihili facio. Interim DEO Opt.Max. *grates ago habeoq; immortales, quòd vires animi & corporis concesſerit benigniſſimè, quò tandem laborem hunc ad exoptatum finem perducere potuerim, Eumq; ſupplex veneror, ut in ſui Divini Nominis Gloriam illum eſſe jubeat Reipublicæ Medicæ, imò toti Orbi Literario fructuoſum! Sunt verò de hoc Opere,* Lector Amice *! adhuc pauca quædam, quæ Tecum diſſeram. Primum eſt, quòd partim ex Aſteriſco, quo nomina à* Caſtello *olim explicata notata ſunt, partim etiam ex magnitudine Libri facilè cognoſcere poſſis, laborem* Caſtelli *eſſe minimam partem totius Operis, licèt in honorem primi Authoris inſcriptum ſit:* CASTELLUS RENOVATUS. *Acceſſerunt verò innumera penè Vocabula Græca, Latina, Exotica, Barbara, ad omnes Medicinæ partes pertinentia, quâ antiqua, quâ nova, ſolis omiſſis Botanicis, quæ ab Herbariarum rerum ſcriptoribus in publicum uſum expoſita eſſe, conſtat. Deinde ſcias, in Authoribus, quorum folia vel paginas allegavi, ubi eorum copia mihi fuit, editiones noviſſimas adhibuiſſe. Ità loca* Hippocratis *adducta ſunt juxta editionem ſolertiſſimi* Johannis Antonidis van der Linden, Lugduni Batav. 1665. *ità ut numerus major & minor fuerint obſervati, exceptis illis libris, quos* Galenus *Commentariis illuſtravit, quorum textus citavi eo ordine, qui in* Græcâ Galeni edit. Baſilienſ. in fol. 1538. *fuit obſervatus. Ità &* Avicennæ *editionem ultimam in folio ſecutus, quemadmodum &* Libavii, Hildani, Schröderi, Bartholini, *aliorumq;, quorum particeps fieri potui. Ità in* Theatro Chymico, Argentorati *aliquoties edito, ſecutus ſum* editionem ſex voluminum, Anno 1659. 1660. & 1661. *publicatam Porrò ut* Abbreviationes *potiores literis ſaltem initialibus factas intelligas, eas ſeq. Schemate uno veluti intuitu comprehenſas exhibeo.*

Ex Hippocrate.

A. L. & Aq.	h. e. De Aere Locis & Aquis.
L. I. H.	De Locis in Homine.
R. V. I. A.	De Ratione Victûs in Acutis.

M. Mul.	De Morbis Mulierum.

Ex Galeno.

U. P.	De Usu partium.
L. A.	De Locis Affectis.
S. F.	De Simplicium Medicamentorum Facultatibus
M. M.	Methodi Medendi Libri.
C. M. S. L.	De Compositione Medicamentorum secundum Loca.
C. M. P. G.	De Compositione Medicamentorú per Genera.
c. 1. 2. 3. &c.	notat commentarium 1. 2. vel 3. in librum aliquem Hippocratis.

Ex Aristotele.

H. A.	De Historiâ Animalium.
P. A.	De Partibus Animalium.

E Plinio.

H. N.	Historia Naturalis.

E Libavio.

S. A. Ch.	Syntagma Arcanorum Chymicorum.

E Rolfinkio.

O. & M. M. Sp. h. e.	Ordo & Methodus Medicinæ Specialis.

E Lindeno.

S. M.	Selecta Medica.

E Francisco de le Boë Sylvio.

Pr. M.	Praxis Medica.

E Dogmatibus Medicinæ Generalis à me editis.

P.C.D.P. cum numeris. Pars. Caput. Dogma. Pagina.

Hæc pro temporis brevitate & Instituti ratione monita sufficiant Tuarum erit partium, si libet, Candide Lector! hoc Operæ uti; sin minus absque sugillatione missum facere; si quæ deprehendes errata, cùm teste Galeno difficile sit, ut homo existens non in multis peccet, vel penitus ignorando, vel malè judicando, vel negligentius conscribendo, l. 2. de C.M.S.L. c. 1. *dextre interpretari & erratis benevole ignoscere. Vale, & nostris conatibus porrò fave.*

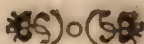
L*Exica* ſunt quotquot Medicorum antiqua: valete.
Omnia namq; novum *Lexicon* hocce tenet.
Hôc, quod habet *Gorræus*, quodq; *Foeſius*, & quod
Plures, BRUNO ſuo colligit omne *Libro*.
BRUNO, *Caſtelli* crudos purgare labores,
Solus, & has Veterum res renovare, capax.
Solus: & hinc major TE gloria, BRUNO! manebit;
Hæcq; Tuum divum nomen ad aſtra feret.

Noribergæ,
IV. Idus Martii
M.DC.LXXXII.

Invitâ quidem penè Minervâ, ſed animo ſincero & gratulabundo in Honorem Excellentisſimi Medici hujus Lexici Renovatoris inter occupationes properatò l. mq. fecit

Georg. Abraham. Mercklinus,
Jun.Doct.Med.Noriberg.Ord.

In

In Effigiem Domini Auctoris.

EX facie si nôsse animum datur; Ingeniique
Vim si Scripta Virûm produnt; si facta labores;
Si Vigiles Libri noctes: hæc explicet Icon,
Hic liber edoceat, tot item monumenta loquantur,
Quis, quantusq;, siet NOSTER, quâq; indole, BRUNO!

Promptâ manu sinceroqúe pectore
VIRO CELEBERRIMO,
Compatri Honorando,
Amico ὀλιγοςῷ
l.mq; posuit

M. JOH. CHRISTOPH. STURMIUS,
Math. & Phil. Nat. P.P.

AUTHOR

AUTHOR LIBRI
Bibliopolis & Typographis
S. P. D.

Quamvis in primo Lexici limine vel Titulo nulla Privilegii Cæsarei mentio facta fuerit, cùm ob brevitatem temporis & sontica impedimenta Dn. Joh. Dan. Tauberus tàm citò hujus particeps fieri haud potuerit; nulli tamen dubitetis, certam jam spem propediem potiundi Eidem esse factam. Interim nec Ego intermittere potui vel debui, quin Vos, Artis Typographicæ peritiâ & Librariæ negociationis jure Conspicui Viri! omnes & singulos, ubicunque locorum munia Vestra exercetis, peramanter adhortarer & rogarem, ne, me inscio, subrepticiâ aliquâ novâ Editione Lexici hujus Castelliani Renovati, vel in totum, vel ex parte, injuriam faciatis, Privilegii proximè datâ occasione publicandi Authoritatem temerario ausu violetis, & ità ansam præbeatis honestâ ratione severius vindicandi. Quod eò certius à Vobis me impetraturum confido, quò minus dubito, quemlibet Vestrûm Conscientiæ & Caritatis Christianæ stimulo permotum, imò ipsius Juris Naturæ vinculo obstrictum teneri ad ritè observandum illud generale præceptum tritissimum: Quod Tibi non vis fieri, alteri ne feceris; quod Illustris Scaliger hoc expressit versiculo:

Ne cui facias, quæ tibi facta non placerent.

Valete.

A & Ω.

A & Ω!

LEXICON MEDICUM.

*NB. Vocabula, quæ Asterisco * notata sunt, saltem in Castelli Lexico occurrunt, reliqua omnia noviter nunc accesserunt.*

A.

A. inter literas omnium primam esse, pueris notissimum. In Sacro N. Testamenti Codice attribui Deo Salvatori nostro, omnibus Christianis perspectum est & esse debet. Quam significationem Raymundus Lullius transtulit etiam in suam Practicam, applicando ad instrumentum memorativum, uti patet ex Theat. Chym. vol. IV. p. 137. Vocatur hæc litera Græcis *Alpha*, cui opponitur *Omega*. Utraque litera exponitur mysticè; illa de principio vitæ restitutæ longæ loco perpetuæ: Hæc de vitæ fine à Gerh. Dornéo in Philosophiâ Chymicâ Theatr. Chym. Vol. I. p. 469.

AABAM vocatur à Chymicis quibusdam *Plumbum*. Rulandus in Lexic. Chymic.

*ABABTISTON, ἀβάπτιστον, scil. *Trepanum* (usitatiùs, quàm *Ababtista*, subintelligendo *Terebella*) vide infrà *Terebella*. *Abaisin*, i.e. *Spodium*, Müller in Lex. M.

ABALIENATUS idem, quod *Corruptus*. Usurpatur de parte totaliter destructâ, & sui remotionem postulante apud Scribon. Larg. ex recensione Joh. Rhodii compos. vel num. 227. Dicitur & de sensuum internorum & externorum corrūptione num. 180. Quemadmodum & *Alienari* simpliciter sumitur pro *corrumpi*, apud Cels. l. 5. c. 26. l. 7. c. 16. l. 8. c. 10. Scribon. n. 20. Vid. Rhodii Lexicon Scribonianum.

ABARNAHAS terminus Spagyricus, præsertim in negotio transmutationis metallorum denotans *Lunam plenam Magnesiâ*, vel ipsam *Magnesiam*, & vocatur *Abarnahas perfectum*: item *Ovum ruffum*; in Senioris Zadith filii Hamullis Chymiâ Theatr. Chym. Vol.V. p.205. seq. & 449.

ABARTAMEN, id est, *Plumbum*. Ruland. in Lex.

*ABARTICULATIO, ἀπάρθρωσις, idem, quod *Dearticulatio*, Gr. διάρθρωσις, id est, ea naturalis ossium per articulationem conjunctio, quæ evidentem motum habet, & differentiam *Coarticulationis*, Gr. συνάρθρωσις dictæ, quâ indicatur ea ossium naturalis commissio, quæ exiguum obscurumq; aliquando nullum motum præ se fert, ex Gal. com.2. in Hipp. de artic. l.8. Jungatur Foës. in Oecon. Hippocr. p.69.

ABBREVIATIO Gr. βραχυσις, vel βραχυσμὸς, quid communiter significet, ex aliis Lexicis quoque constat. Hujusmodi *abbreviationes* in Scriptura Medicis esse usitatissimas, patet ex eorum scriptis, præsertim e formulis remediorum. Aliàs *abbreviatio* quoque usurpatur Spagyricè de *processu* quodam breviori, v.g. *Philosophia Adrop* à Guidone à Monte in Descriptione illius. Theatr. Chym. Vol. VI. p.557.558. Jung. Libav. in Apoc. Hermet. part. poster. T.11. oper. p.348.

*ABDITUS pro *inditus* vel *absconditus* accipitur apud Scribon. Larg. n.132. *abditum* vesicâ pro vesicæ inclusum.

*ABDOMEN, ab *abdendo*, communiter idem est, quod *Imus venter*. Græcè γαστὴρ, præsertim Aristoteli l.1. Hist. an. c.13. vocatur, qui superius quidem cartilagine ensiformi, ad latera costis spuriis, interiùs septo transverso, inferiùs autem ossibus pubis circumscribitur, ac dividitur in partem supremam, quam in specie ἐπιγάστριον *Epigastrium* nominant, cujus latera sub costis spuriis & cartilagineis *Hypochondria* dicuntur: in partem mediam, quæ est *Regio Umbilicus*, τὰ περὶ τ̃ ὀμφαλὸν, Hipp. 2. aph. 35. cujus latera *Ilia* appellantur: & in partem infimam seu *Hypogastrium* ὑπογάστριον Hippocr. ἦτρον d.l. cujus latera *Inguina*, Græcè βουβῶνες vocantur: Ejus verò pars pilosa, ἡ ὑπὲρ τὰ αἰδοῖα τριχώσεις *Pubes* nominatur. Damnavit vocabulum *Abdomen* Casp. Bauhinus in Theatr. Anat. l.1. c.1. sed absque additâ ratione, more videlicet judicis, haud dubiè respiciens ad loca Plinii l. II. hist. nat. c.37. & l.8. c.51. ubi vocab. hoc scrophis & suibus adjudicavit. Verùm nihilominus defendi posse authoritate Celsi l.4. c. 1. fin. rectè judicavit Joh. Ant. van der Linden, Medic. Physiolog. l.2. c.4. art. 1. §. 1. p.38. quem ibidem de hoc vocabulo prolixiùs differentem, legere, si libet, licet. Strictiùs quoque aliquando *Abdomen* sumi posse, vel pro parte anteriori imi ventris vel pro communibus & propriis membrorum ad stabulum nutritionis & officinam procreatio-

tionis spectantium integumentis, vel pro Hypogastrio & sumine, nolumus præfractè impugnare.

*ABDUCTIO, ἄπαγμα, vel ἀπόκλασμα idem, quod *Abruptio*, est *fracturæ species*, quæ propè articulum per totam ossium crassitudinem fit, ita ut à sese plurimùm distent. Quales fracturæ à recentioribus καυληδὸν *caulatim factæ fracturæ* nuncupantur, teste Gal. com. 3. in Hipp. de iis, quæ in medicatr. fiunt l. 31. Jungatur Foës. Oec. p. 67. *Abducere* etiam pro *bibere* sumtum legitur apud Scribon. n. 122. notante Rhodio in Lex. Scribon.

*ABEBÆOS, ἀβέβαιος, Lat. *infirmus*, debilis, *inconstans* dicitur apud Hippocr. de signis 2. aph. 37. adde Dieterich. jatrei Hippocrat. num. 1.

ABESAMUM est *Lutum Rotæ*. Ruland. & Guilielm. Johnson. in Lex. Chym.

ABESTUS, idem, quod *Asbestus*, de quo inferius. Videtur Lectio mendosa. Ruland. d. l. Dicitur & *Albesten* ibid.

ABESUM, id est, *Calx viva*. Rul. & Johns. in Lex. Chym.

ABEVACUATIO, ἀποκένωσις, h. e. partialis evacuatio. Vide *Cenosis*.

ABICUM, idem, quod *Coopertorium*. Rul. & Johns. d. l.

ABIT vel ABOIT, id est, *Cerussa*. Rul.

ABLACTATIO, ἀπογαλακτισμὸς vocatur, cum fœtus à lacte materno depellitur, legitur apud Hipp. de dentione, edit. Linden. II. ii. vide Foës. p. 72.

*ABLATIO, ἀφαίρεσις, triplicem in Medicinâ habet significationem: Prima est Hippocratis, quando in lib. de flatib. III. 13. definivit per additionem & *ablationem*, additionem eorum, quæ deficiunt: *ablationem* horum, quæ excedunt, & hæc omnes evacuationum & remotionum species complectitur. In specie tamen usurpavit de subtractione victûs 1. aph. 19. de sanguinis è venis remotione 7. aph. 53. Coac. t. 360. Jungatur Foës. d. l. p. 110. Dieter. Jatrei n. 133. Altera est Galeni l. de morbor. temp. c. 6. ubi significat *tempus remissionis* post paroxysmum, sive ad integritatem veniat, sive non. Vocatur & *Intervallum*. Vide *Dialeimma*. Tertia est Chymica, denotatque *abstractionem* per partem superiorem, variisque modis perficitur. In siccis, quæ leniùs adhærent, detersio fieri potest per pedem leporinum, vel similia: quædam pennâ, cultellis auferimus: quædam detergimus adstricto panno, vel scopis, iisque setaceis, ferreis, ligneis, &c. Rul. & Johnson. in Lex. Est & significatio ἀφαιρέσεως peculiaris apud Hippocr. l. de dec. orn. V. 22. & *rapinam* notat, sed est extrà pomœria artis Medicæ.

*ABLUENTIA vocantur medicamenta, quæ & *Abstergentia*, ῥύπτοντα καὶ ἀποπλύνοντα dicuntur, quæ succum mordicationem facientem, præsertim in intestinis, leniendo secum educunt, & mordicationis fiunt medela, Galen. l. 2. de Simpl.

 fac.

fac. c.12. Hæc *adstringentibus* opponuntur l.1. d.t. c.37.

Ablutio, ἀπόνιψις, κατακλυσμὸς, alia est *externa*, quæ fit in balneis, sive totius corporis, sive certorum saltem membrorum: alia *interna*, ad quam Veteres magnam copiam seri lactis propinare soliti sunt, cujus meminit Gal. c. de sal. diæt. t. 18. alia est *Chymica*, quæ est exaltatio crebris infusionibus res immundas *abluens* & ad puritatem reducens. Estque vel imbibitio, vel cohobatio, Rul. & Johns. in Lex. In negotio transmutationis metallorum quæ & qualis dicatur *Ablutio*, legatur in Operibus Mineralibus Joh. Isaaci c.26. Th. Chym. Vol. III. p.435. quamvis adeò obscurè, ut vix queas intelligere, quid velit. Paulò aliter in Rosario abbreviato ibid. p.654. *Abluere* est inhumare, destillare & calcinare. Jungatur & David Lagnæi Harmonia Chymica Vol. IV. p.749. seqq. & 764. Pertinet quoque huc *Ablutio Lætonis* ænigmatica, & fit per lac virginis, h.e. per Mercurium Philosophorum resolutum, seu reductum, qui & Azoth dicitur & Aqua permanens. Libav. Synt. Arcan. Chym. l.7. c.8.

Abnelecten, id est, *Alumen*. Dicitur & *Asfor*. Rul. in Lex. Chym.

Aboit, vide *Abit*, i.e. *Cerussa*. Dicitur & *Alkarat*. V. Idem.

*Abolitio *pulsus*, ἀσφυξία, vide *Asphyxia. Pulsus*.

Abomasum Barth. *Abomasus*, ἤνυστρον, vide *Enystron*.

*Abortus, Aborsus, indiscriminatim accipiuntur, quamvis ex Nonnio Marcello differentiam aliquam ponat Dieterich. in Jatr. n. 202. *Aborsum* dicens fœtûs corruptelam, quæ fit in primis mensibus: *Abortum* verò, quæ propè tempus. Casp. Barthius Advers. l.38. c.15. vix Latinum esse vocab. *Aborsus* judicat. Et cui bono hæc λεπτολογία? Græcè dicitur, ἄμβλωσις, ἐκτρωσμὸς, φθορὰ, ἀποφθορὰ, διαφθορὰ, ἐκβολὴ, ἐξάμβλωσις. Est verò nihil aliud, quàm fœtûs imperfecti vel immaturi exclusio à caussis internis vel externis violentis inducta. Plerasque *abortûs* caussas enumeravit Galen. c.2. in l.3. Epidem. l.8. Medicamenta *abortum* promoventia Græcis dicuntur ἀμβλωτικὰ, φθόρια, ἐκβόλια, ἀποφθόρια: An licitum sit talibus uti medicamentis ad provocandum abortum propter aliquem casum, aut vitæ periculum, prolixè ventilavit Casp. Reies. Camp. Elys. quæst.51. Jungatur & Dieterich. dicto loco.

Abracadabra est vox Caballistica & magica, quam Serenus loco amuleti commendavit in curandâ febre semitertianâ, in suâ medicinâ metricâ c.52. modum verò utendi ulteriùs declaravit Robert. Keuchenius, in not. ad h.l. p.275. seq. Plura etiam de hac voce legantur apud eundem in proleg. p.59. Verum apage has aniles & diabolicas τερθρείας. Nobis Christianis abominanda hæc Characterologica sunto. Satius enim est, morte crudelissimâ mori, quàm per execranda

ecranda & vetita remedia sanitatē acquirere. Igitur chartam & Characteres subnecti collo, quicquid inscribatur, cum Chrysostomo & Augustino statuimus, meram esse Idololatriam, si ignorantes fecerint: sortilegium verò, si istud illi concesserint, qui noverunt interdictum, nec eo minus fidem superstitionibus adhibent; libet ejusdem cordatam ἐπίχειρον lectu notatuque dignissimam p.65. traditam annectere.

Abrabax, vox Magica, quæ & *Abraxas* dies anni literis numeralibus comprehendens Libav. in Exam. Philos. novæ Crollianæ Tom. IV. Oper. p.55.

Abrasaxas *Basilidis* esse dicitur Character, qui Circulo inscriptas muscas abigit, si credere fas est: unde fortassis Serenus suum *Abracadabra* deduxit, de quo p a. Libav. defen. Syntagm. contrà Scheunem. l. c.2. in Tom. III. Oper. p.4.

*Abrasio, ἠξυσμενώδης ἀλέθεσις, est superficiaria quædam partium membranearum exulceratio, ita ut quædam secedant ramenta, quemadmodum in specie *abrasionis* in intestinis meminit, ejusq; noxam exponit Galen. c. 3. de Rat. Vict. in ac. t. 33.

*Abrasum, ἀπόσυρμα, vide *Aposyrma*.

Abric, id est, *Sulphur*. Dicitur & *Kibit*, *Kibut*. Rul. & Johns. in Lex.

*Abruptio, vide *Abductio*.

*Abscedentia, sive *quæ abscesserant*, τὰ ἀφιστῶτα vocat Hippocr. omnia, quæ, cum corpus secundum naturam sese habeat, vel unita aliis partibus sunt, vel contigua: cum præter naturam affectum est, unionem vel contactum, non amplius servant. Ita Hipp. ossa in ulceribus annuis & chronicis abscedere dixit 6. aphor. 45. Huc pertinent etiam Expansa, de quibus suo loco Gal. c.2. de iis, quæ in medic. t.25.

*Abscessio, ἀπόστασις, inter alias significationes hanc quoque recipit, quod denotet continuitatis vel contiguitatis solutionem, quæ fieri solet plerunque in Crisi imperfecta à materia morbificâ ad aliam partem vergente & collectâ. Quò pertinent aphorismi 31.32.74. sect. 4. & 2. prognost. l.34.65. Aliàs vocabulum *Abscessio* latiùs quoque acceptum legitur apud eund. Hippocr. & Galenum, quatenus denotat transitum unius febris in aliam, l.1. Epid. s.2. t.21. vel omnis generis evacuationes, morbis acutis supervenientes, l.6. Epid. s.3. t.39. & l.1. Ep. s.2. t.8. ubi Galen. in Comm. cum additione appellat ἀπόστασιν κατ' ἔκρουν, *abscessionem cum effluxu*. Plura vide apud Dieterich. Iatr. n.95. quamvis in eo mihi videatur hallucinatus, dum in Galenum censoriâ virgulâ usus est, ideò, quod vocabulo *Abscessionis* planè inusitatam, & Hippocratis menti adversam significationem attribuerit, c.4. de R. V. I. A. l.68. quasi perfectam crisin *apostasis*: *Metastasis* verò imperfectâ d. textu notaret, quod tamen ex ipso commentario evinci nequit. Quin potius mihi videtur

tur Gal. ibidem demonstrare distinctos solutionis modos in morbis acutis contingentes, videlicet 1. per evacuationem manifestam, quæ est crisis perfecta. 2. per *abscessum* ad partem ignobiliorem, ceu imperfectam crisin. 3. per metastasin sive transmutationem in morbum lentum sive chronicum, minus tamen periculosum, qui successivè caussâ peccante per loca convenientia eductâ, solvitur.

*Abscessus, ἀπόστημα, præter illas significationes, quas cum abscessionis vocabulo communes habet, utplurimùm denotat tumorem præter naturam, cujus materia collecta vel ob contumaciam, vel ob caloris vitalis debilitatem degenerat aut in pus, aut in saniem; aut certo quodam *folliculo* & membranâ inclusa vel speciem pultis; ut in *Atheromate*: vel mellis, ut in *Meliceride*: vel sævi, ut in *Steatomate*, præ se fert. Hinc distinctio inter *Abscessus sine & cum folliculo* introducta fuit. Interdum etiam in *abscessibus* reperiuntur carbones, testæ, amurca, lutum, lapides, & aliæ id genus corporum proprietates, quæ omnes toto genere sunt præter naturam. Hier. Fabr. ab Aquapend. de Operat. Chirurg. p.m. 142. Edit. Patavin.

Abscissio, ἀποκοπή, quadruplicem habet significationem. I. *Exitum morbi*, qui citra declinationem terminatur vel propter ægrotantium imbecillitatem, vel propter caussæ morbificæ vehementiam & ferociam, quando suprà vires existit, quod lethalium morborum est proprium. Galen. l. de tot. morb. temp. c. 1. & 5. II. Significat *speciem fracturæ ossis*, quæ & ἀποθραυσις vocatur, cum ossis pars absscinditur & detrahitur; vel resectæ alicujus partis mollioris, nervi videlicet, aut tenuis particulæ genæ, aut præputii, ex 6. aph. 19 & 7. aph. 29. Vocatur & διακοπή. Jung. Foës. Oec. p. 74. III. Dicitur *Abscissio* de *vocis obscuritate* & interceptione, apud Dioscor. l. 2. c. 146. unde & Celsus *vocem abscissam* vel suppressam vocavit. Scribon. Larg. n. 72. 100. Adde Rhod. in Lex. Scrib. Dicitur & *vocis amputatio* apud Coll. Aurelian. l. 2. de morb. chron. c. 6. IV. *Abscissionis* vox etiam sumitur pro *Operatione Chirurgicâ*, quâ pars quædam corrupta vel alia materia vitiosa instrumento secante rescinditur, apud Hildan. in Centuriis Observationum aliosque Authores.

Absconsio, idem, quod *Sinus*. Græcè κόλπος, Latinè etiam *Caverna* dicitur, quamvis nonnulli dicant *absconsionem* esse, quod penetrat sub cute, & separatur ab eo cutis: *Cavernam* illud, quod concavat inflectiturque sub cute, & separatur ab eo cutis. Illam Græci in specie dicunt ῥακώδη *lacernosum sinum*, attritæ videlicet vesti lacernæque similem. Hanc verò ὑπόνομα, *cuniculosum*. Ingrassias in Avic. de Tum. p. n. Tract. 1. c. 1. p.m. 81.

Absorbeo, ἀναπίνω. vide *Anapinoma*.

*Abster-

*Abstergentia, vide *Abluentia*.

Abstinentia, ἀσιτία, νηστεία, dicitur plerunque de cibo & potu, estque debita Alimentorum intermissio & carentia, quæ duplex esse potest: alia omnimoda & *totalis*, quæ Græcis etiam λιμοκτονία dicitur, Galen. c.4. de R. V. I. A. l.61. alia *particularis*, quò pertinet *victus tenuissimus*, & *tenuis*, quando æger, non nisi, quod oportet, assumit. Cels. l.2. c.16. Kolfink. Ord.& Med. Medic. Comment. l.14. sect.1. c.6. Dogm. nostra Medicinæ General. Part. V. c.2. dogm. 10. Scrib. Larg. n. C. Rhod. in Lex. Dicitur & *Abstinentia* generaliter de omni re. Scrib. n.52. & 122.

*Abvacuatio, ἀποκένωσις, denotat *largiorem evacuationem*, corpori plus æquo plethorico aut cacochymico convenientem, quando præsertim palindromia materiæ peccantis urget, ex Galen. art. parv. c.96. vertente ita Græcum vocabul. Nicol. Leoniceno. Aliàs Latinum est inusitatum.

Abundantia, Abundans, περίσσωσις, περισσός. vide *Perissos*, *Perissosis*. Significatio etiam ex aliis Lexicis jam nota esse debet.

Abusus, κατάχρησις, quid significet, aliunde etiam notum est. *Abusus* rerum non naturalium ut & Medicamentorum, Chirurgicarumque operationum sunt caussæ procatarcticæ morborum. Vide passim Institutiones Medicas.

Abyssus, ἄβυσσος, propriè significat infinitam aquarum congeriem, quæ fundum non habet. Tropicè verò etiam pro materia prima accipitur à Guil Menens tract. Aurei velleris l.1. c.7. in Theatr. Chym. Vol. V. p.274. Est & terminus Paracelsistarum mysticus, quo denotatur proximum receptaculum seminalis materiæ cavum, solidum, ut plurimum humidum, quia & semina sunt spiritualia & humida, propter quæ omnia sunt facta: Libav. in Exam. Philosoph. vivent. Tom. IV. p. 139.

Academia quid significet, aliunde debet constare; Locum videlicet publicum docentium & discentium Artes nobiliores & Scientias: *Academia* verò *Paracelsi* dicitur *universa Natura*, per quam Deus sese cernendum præbet tàm potentem, tamque sapientem, modò quæramus eum. Dornæus de Genealog. mineral. c.7. in Theatr. Chym. Vol. I. p. 576.

Acæria, ἀκαιρία, Acæros, ἄκαιρος, significat *importunitatem* & *intempestivum*. Vide *Importunitas*.

Acahi est *Aqua Aluminis*. Dicitur & *Achabi*; item *Fefeol*. Rul. in Lex.

Acaid est *Acetum* vel *Acetosum*. Rul. & Johnson. in Lex. Chym.

Acalai, id est, *Sal*. Dicitur & *Alet*. Iidem.

Acalcum, id est, Stannum, Jupiter. Müll. L. M.

Acamatos, ἀκάματος, media est omnium membrorum figura, quasi *sine fatigatione* dixeris, eaque optima. Galen. l.2. de mot. mus. c.1. Occurrit & apud Hippocr. 1. de fract. t.16.

t. 16. ubi mendosè nonnulli ἀκαμπ-ϊτ@ legerunt, animadvertente Foëſ. Oec. p. 15.

Acanor, *Furnus Philoſophorum*. Müll. L. M.

*Acantha, ἄκανθα, generaliter ſignificat *ſpinam* qualemcunque: preſſiùs ſi ſumatur, animalium quorundam, ut Echinorum piſcium notat *aculeos*. Hinc piſcis quidam *Galeus* ad differentiam aliorum Geleorum vocatur *Acanthias*, ἀκανθίας, *Aculeatus, Spinoſus*, à duobus aculeis, quos in dorſo habet. Rondelet. l. 13. de piſc. c. 2. de Galeo verò vide infrà in Ga. In ſpecie verò *Acantha* etiam dicitur *Spina dorſi*, ceu potius vertebrarum dorſi proceſſus in id facti, ut violentiam extrinſecus incidentium & medullæ damnum parantium retundant. Gal. l. 12. de U. p. c. 15. Junge Comment. Caſp. Hofm. ad h. l. n. 921. Dicitur aliàs ῥάχις. vide infrà *Rhachis*.

Acanthis, ἀκανθίς, vide *Carduelis*.

Acardios, ἀκάρδι@. q. d. *Lat. Secors, Excors*, qui ignavus, timidus, imbecillisque eſt, quemadmodum Cor reaſſumere dicuntur ii, qui ad rem fortem obeundam excitantur. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

Acarnan, ἀκαρνὰν, ἄχαρν@, ἄχαρνα, *Acarne*, eſt piſcis *Orpho* ſimilis ratione carnis; colore verò differt, cùm ſit albus, ſquamis argenteis. Carne eſt candidiſſimâ, facilè concoquitur, diſtribuitur, & bonum ſuccum gignit. Rondelet. l. 5. de piſc. c. 20. Aldrov. l. 2. h. tit. c. 10.

Acatalepsia, ἀκαταληψία, *incertitudinem* in cognoſcendo ſignificat: Ejus contrarium κατάληψις. Galen. l. de ſect. c. 5.

Acatastatos, ἀκατάςατ@, dicitur *Inconſtans*, uſurpaturque de febribus apud Hippocr. quæ nihil certi neque in periodis, neque in urinis retinent, ſed ſemper variant. 4. de R. V. I. A. t. 52. De horrore Coac. l. 584. De urinâ l. 1. prorrhet. com. 1. t. 31. Coac. l. 198. De tempore l. de Humor. VII. 15. De morbis in genere 3. aphor. 8. Junge Foëſ. Oec. p. 15. Dieter. n. 26.

Acatharsia, ἀκαθαρσία, *impuritatem humorum non purgatorum*, ſordes & illuviem ſignificat apud Hipp. l. 3. de Morb. II. 2. & III. 3. c. 3. de fract. t. 33. adde Foëſ. d. l. p. 14.

Acazdir, id eſt, *Stannum*. Dicitur & *Alkain, Alomba*. Rul. & Johnſ. d. l.

Accatem, Accatum, id eſt, *Aurichalcum*. Rul. & Johnſ. in Lex.

*Accessio, παροξυσμὸς, eſt deterius tempus totius in morbis intermittentibus periodi. Frequentiùs autem apud Latinos in uſu eſt vocabulum *Paroxyſmus*, de quo ſuo loco. Dicitur & *Exacerbatio*. *Acceſſio* quoque idem eſt ac ἐπισημασία, ſcil. proprium in febribus intermittentibus invaſionis febrilis ſpecificæ ſymptoma. Vide Rhod. in Lexic. Scrib. *Acceſſio* Græcè ἀρχὴ ἢ ἐπισημασία dicitur prima paroxyſmi εἰσβολὴ vel *invaſio*, ſeu tempus illud indiviſibile, quo humor morbum faciens vel fovens moveri incipit. Jonſton. Synt. Med. P. II. L. 1. tit. 1. c. 2.

Accib, id est, *Plumbum*. Rul. & Johnſ.

Accidens, συμβεβηκὸς, in genere notat omne id, quod ſubſtantiæ opponitur. Specialiter verò in Medicinâ ſumitur pro omni eo, quicquid corporis diſpoſitionem neceſſariò ſequitur, ſive illud ſecundum, ſive præter naturam fuerit. Aliquando verò, & quidem rectè, ſtrictiùs ſi accipitur, ea, quæ ſanorum diſpoſitionem conſequuntur, *Accidentia* vocantur. Galen. l. 1. Meth. med. c. 9. Unde licèt Interpretes Latini etiam de rebus p. n. uſi ſint vocabulo *Accidentis*, in Græco tamen textu nunquam non occurrit vocabul. σύμπτωμα. *Non accidentia* verò Græcè ἀσυμβεβηκότα vocant recentiores Medici ea, quæ non exiſtunt, quamvis exiſtere poſſent, ut dolore vacare, & hujusmodi. Gal. c. 1. in prognoſt. Hipp. t. 27.

Accipiter, ἱέραξ, vocabulum haud expers æquivocationis. Vel enim ſignificat genus *avis rapacis*, voracis, acuto viſu præditæ, de cujus variis ſpeciebus, uſuque in Medicinâ legatur Ulyſs. Aldrovand. l. 4. Ornitolog. & l. 5. Adde Schröder. l. 5. cl. 2. p. 313. Vel ſignificat piſcem, ut eſt apud Athen. l. 7. c. 38. & l. 8. c. 9. qui etiam *Milvus* dicitur, de quo Rondelet l. 10. de piſc. c. 8. Aldrov. h. tit. l. 2. c. 5. Vel in chirurgicis ita vocatur *faſciæ* vel deligationis ſpecies naſo deſtinata, vel cum duabus vel cum tribus faſciis. Gal. de faſciis n. 46. 47. & 53. Reliquæ ſignificationes, videlicet, quòd vir quidam illuſtris, qui primus Cereri templum poſuiſſe fertur ex Antonio Liberali in Metamorph. *Accipitris* nomen habuerit; & quod ſpecies tormentorum bellicorum, quæ hodièque vernaculè *Musket*, Ital. *Moſchetti* appellantur, *Accipitris* quoque nomine venerint, non ſunt hujus loci.

*Accommodatus, ἀκμῆος, dicitur de eo, quod in unoquoque corporis membro, & figurâ, & colore, & magnitudine optimè ſeſe habet. Gal. c. 1. de fract. t. 2. Dieter. n. 605.

*Accretio, vide *Augmentatio*.

Accurtatoria vocatur Lullio Synopſis vel Epitome de Lapide Philoſophico, in Theatr. Chym. Vol. III. p. 72.

Acedia, ἀκηδία, *incuriam*, neglectionem ſignificat, à κῆδος, cura. Quid verò ſignificet apud Hipp. l. de Glandul, VIII. 11. non adeo evidenter liquet. Interpretes reddiderunt per magnum tædium & moleſtiam. Foëſ. legit ἀκιδίη. p. 15.

Aceratos, ἀκήρατος, h. e. *incorruptus*, ſincerus, purus. Uſurpatur de humore apud Hipp. l. de affect. XLVI. 6. Dicitur & ἀκηράσιος, ἀκήριος, i. e. *incorruptibilis*. Foeſ. p. 16.

*Acerbus, ςρυφνὸς, vide *Stryphnos*.

Acerides, ἀκηρίδες (malè ἀγκυρίδες, monente Foëſ. p. 16. & C. Hofmanno in notis ἀνεκδότοις ad Gal. 3. de iis q. in med. t. 14.) vocantur *Emplaſtra, quæ carent cerâ*. Tale etiam legitur apud Gal. 4. de c. M. P. G. c. 14. fin. Talis etiam compoſitio decantatiſſima, quæ *Emplaſtrum Norimbergenſe*

gense & Irnsingerianum ab authore vocatur.

Acesis, ἄκεσις, idem, quod ἄκος, *medelam, curationem* significat. Hippocr. de præcept. l. 3. VI. 10. Verbum ἀκέεσθαι, *mederi*, sanare, quod legitur 1. de fract. t. 34. Hinc & ἀκεστὸς, *sanabilis* vocatur, quo aliquoties usus Hipp. ut & opposito ἀνήκεστος, *incurabilis*, 3. de artic. t. 103. Foës. dict. l.

Acesis, ἄκεσις quoque dicitur Medicis species *Chrycocollæ facticiæ* ex pueri urinâ, quæ medicinæ usibus inservit. Gorr. in definit. ex Plin. l. 33. c. 5.

Acestoris, ἀκεστορὶς dicitur *medicatrix*. Hippocr. l. de flat. l. 8. & contractè ἀκεστρὶς pro *obstetrice* ponitur l. de Carn. in fin.

Acetabulum, κοτύλη, κοτυληδὼν, variis gaudet significationibus. I. & quidem generaliùs denotat *ossis cavitatem* alterius ossis caput profundiùs excipientem. Gal. de ossib. in procem. Specialiùs verò applicatur cavitati, quæ est in extremâ cervicis scapulæ parte, caput brachii excipiens. Galen. c. 1. de artic. t. 21. Græcis ὠμοκοτύλην, h. e. *humeri acetabulum* dici testatur Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 52. Huic in inferioribus respondet sinus profundior ossis coxæ, qui femoris caput globosum excipit, itidem specialissimè *Acetabulum* vel *Cotyle* dictus à Ruffo l. 3. de partib. c. 5. Mundinus in Anat. *pyxidem* appellavit. Papias *vertebram*, quia in eâ caput femoris vertitur. Linden. d. l. §. 107. II. *Acetabula, Cotyletones*, κοτυληδόνες ab Anatomicis veteribus & recentioribus carneæ moli vel glandulosæ, quæ in homine *placentæ uterinæ* vel *Hepatis uterini* nomine venit, unanimiter attributa sunt. Quid verò propriè in illâ carneâ mole vocabulum *Acetabula* denotet, nondum satis liquet. Ex Hipp. 5. aph. 45. nihil certi determinari posse videtur, num ipsam totam placentam, an verò vasorum umbilicalium insertionem in illam voluerit intellectam? Gal. in lib. de dissect. matric. c. 10. & aliis in locis statuit *Acetabula* esse vasorum, quæ ad matrices perveniunt, orificia in uteri cavitatem hiantia, quamvis in humano genere potiùs *Acetabulares eminentias* quasdam (κοτυληδονώδεις ἐξοχὰς) saltem adesse statuat, quales etiam recto intestino in hæmorrhoidibus esse solent. Reliquas veterum sententias collegit Hier. Fabr. ab Aquapendente de form. fœt. c. 4. Jung. Foës. Oec. p. 350. seq. Dieterich. Jatr. n. 472. Ex recentioribus Harveus in Additamentis Exercitationum de generat. anim. tit. de *Acetabulis* dixit, esse cellulas plurimas exiguæ capacitatis, per carnosam substantiam dispersas, atque albumine sive materiâ mucilagineâ refertas, magnitudine spongiæ majoris loculamenta non excedentes, inque singulas earum totidem vasorum umbilicalium ramulos tenuissimos profundè penetrare, & in iis alimentum fœtui recondi. An quo-

que

que in humano genere *Acetabula* verè occurrant, & olim & hodieq; in controversiam venit, ita, ut ex utraque parte celebres Anatomici & Medici ſteterint & adhuc ſtent, quam litem noſtram facere nec loci hujus eſt, nec inſtituti concedit ratio. *Acetabulum* κοτύλη ὀξύβαφον, ἐμβάφιον quoque *menſuram pharmaceuticam* liquidorum ſignificat: verùm & hic de quantitatis certâ determinatione diſcrepantes Authorum ſententias videre licet apud Lindenum Select. Medic. Exerc. XVI. § 100. ſeqq. IV. *Acetabulum* & *Cotyledon* de plantis quoque quibusdam dici ex Dioſcoride & Fuchſio teſtatur Bauhin. pinac. l. 7. ſ. 8. & 6. p. m. 285. 287. Vide plura de vocabulo κοτύλη & κοτυληδόνες Foëſ. Oecon. p. 350. ſeq.

ACETUM, ὄξος, dicitur propriè liquor aciditate terreſtriori ac fixiori imprægnatus. Schröder. Pharmacop. Medico Chym. l. 4. cl. 2. n. 368. Fr. Hofm. in clavi ad Schröder. h. l. De hujus naturâ & viribus prolixè disſeruit Galen. l. 1. de ſimpl. fac. c. 17. ſeqq. Dioſcorid. l. 5. c. 21. Jul. Alexand. l. 18. Salubr. c. 8. Bruyerin. de re cibariâ l. 10. c. 3. Generationem vel confectionem *aceti* ex recentioribus egregiè deſcripſit etiam Thomas Williſ. de fermentat. c. 7. Martin. Kerger. h. t. ſect. 1. c. 10. p. 96. ſeqq. In Chymicis *Acetum* etiam de variis rebus prædicatur. *Acetum Philoſophorum* dicitur *aqua Mercurialis*, quam aliàs *Lac Virginis* appellant, quo metalla ſolvi perhibent. Sine hoc nihil ſolvitur, nihil deſtillatur, nihil fermentatur. Circà materiam, ex quâ fiat, diſcrepant Authores: Alii cum Theophraſto Vitriolum: alii teſtudines marinas per ſublimationem & deſtillationem; alii aquam pluvialem ſuprà Antimonium putrefactam; alii mel & ſalem Tartari eſſe dixerunt. Rul. & Johnſ. in Lexic. Schröder. d. l. l. 2. c. 51. Fr. Hofmann in Clav. ad h. l. Alii Mercurium ipſum poſuerunt, qui & *acetum acerrimum* & *fortiſſimum* aliquoties appellatur à Dav. Lagneo Harmon. Chym. in cap. 1. in Theatr. Chym. Vol. IV. p. 719. 721. 725. &c. *Acetum Chymicorum metallicum* fieri ex rore Majali, vel hydromelite addito ſtibio loco fermenti notavit Libavius Syntagm. Arc. Chymic. l. 6 c. 8. & l. 7. c. 22. Deſcriptionem etiam *Aceti* omnia ſolventis ex Iſaaco tradidit l. 8. c 9. Ex hâc varietate deſcriptionum an certum effectum ſperare aut promittere licebit? Mihi ſanè non videtur. *Acetum radicale* eſt *acetum* deſtillatum ex ſuâ radice vel matrice: Dicitur etiam aqua ſolvens Dorn. Rul. & Johnſ. Vel *Acetum radicatum* nonnullis eſt liquor ille acerrimus aceti, qui abſtracto phlegmate in fundo reſtat. Fit ex Cryſtallis fecum *aceti* deſtillando per retortam cum cohobiis: vel acetum vini bonum impone in retortam, deſtilla lento igne phlegma, refunde hoc capiti mortuo ſæpiùs, & digere in fimo, tandem deſtilla: Et primò quod erit ſeor-

ſim, cape, quod poſteriùs igni fortiſſimo prolicitum prodit, eſt acetum radicatum. Rul. & Johnſ. in Lexic. *Acetum amineum* eſt album. Johnſ. *Acetorum* in Pharmacevticis uſualium quà ſimplicium quà compoſitorum hiſtoriam & Catalogum vide in Diſpenſatoriis Norimbergenſi, Auguſtano, Londinenſi, aliisque nec non in Schröd. l.2. c.37.

ACHATES, ἀχάτης dicitur gemma, quæ ex fluvio Siciliæ ejusdem nominis, in quo primùm reperta fuit, nomen adepta, coloribus & rerum imaginibus, quas ab ipsâ naturâ formatas repræſentat, valdè varians. Ejus virtutes dicuntur eſſe, venenis reſiſtere, præſertim viperino, ſitim ſedare, viſui prodeſſe, reddere facundum, & diſertum. Plura de *Achatis* hiſtoriâ & variis ſpeciebus legantur apud Andr. Chioccum in Muſæo Calceolariano ſect. III. p.246. ſeqq. pluribus.

ACHEIR, ἄχειρ, vide *Demanus*.

ACHILLEUS, ἀχίλλειος, ἀχιλληΐς epitheton denotans, *magnum*, plenum & optimum. Deſumtum ab *Achille* quodam, qui agricola Babronius fuiſſe dicitur. Legitur apud Hipp. l.3. de morb. XXX.4. & XXXI.4. & apud Theophraſt. hiſt. pl. l.8. c.10. de cauſſ. plant. l.3. c.26. & 27. vide & Foëſ. Oec. p.114.

*ACHLYS, ἀχλὺς, vel ſignificat *aëris caliginem* & turbationem, cujus craſſamentum eſt medium inter nebulam & nubem, craſſiùs nebulâ & nube tenujus. Gal. c.2. in 1. prorrhet. Hipp. t.11. Vel in ſpecie ita dicitur *oculorum caligo* quædam & obtenebratio, ex levi & ſuperficiariâ exulceratione nata, nigrum pupillæ occupans. Galen. in def. Medic. & Aetio l.3. tetrab. 2. c.25. In quâ ſignificatione acceptum legitur & apud Hipp. l.2. Prorrhet. XXIIX. 33. Dicitur & ἀχλυῶδες τῶν ὀφθαλμῶν. Coac. t.218. cui opponitur ἡ καθαρότης, *puritas* oculorum, t.217. Ægri quoque ἀχλυώδεες *caliginoſi* vocantur, quorum oculi tenebris & caligine obducuntur. Coac. t.35. Venti quoque talem *caliginem* inferentes vocantur ἀχλυώδεες. 3. aph.5. Metaphoricè etiam ἀχλὺς ſive *caligo* utero attributa legitur l.2. de morb. mul. LVII.2. Confer ad Foëſ. p.115. Dieter. n.144. Linden. Sel. Med. Ex. IV. §.92.

ACHNE, ἄχνη ſignificat I. *lintei ramentum*, aut *lanuginem* deraſam, ex quâ penicilli & turundæ vulnerariæ aut concerpta linamenta fieri ſolent. In quâ ſignificatione aliquoties legitur apud Hipp. in Mochlico ſtatim in principio 2. de artic. t.45. l.1. de morb. mul. XXXV.3. l.2. h. t. LXI.17. II. tribuitur hoc nomen ἄχνη *ſordibus oculi* inſtar lanuginis inareſcentibus l.6. Epid. ſ.1. t.23. Undè & ἀχνῶδες ὄμμα, i. e. *lanugino-ſus* oculus vocatur Coac. t.225. quamvis alii ἀχλυῶδες legant. III. dicitur etiam de tenui aquarum & *maris aſpergine* vel ſpumâ l. de intern. aff. l.21. Adde Foëſ. d.l.

*ACHORES, ἀχῶρες vocantur *manantia ulcera cutis* in capite infantum plurimis

rimis ac minimis foraminibus cutem perforantia, ex quibus tenuis & glutinosa effluit sanies. Huic morbo affinis est *Favus* & *Cerion*, de quibus infrà suis literis. Vide Gal. l. 1. de Comp. med. sec. loc. c. 8. Jung. Sennert. Med. Pr. l. V. Part. 1. c. 32. Generantur *Achores* ex salso nitrosoque succo cum portionibus glutinosis misto, quem pituitam salsam vocavit Paulus Barbette Chirurg. Part. III. l. 2. c. 2. Videatur & Foës. p. 116. seq. Vocatur & ab aliis *Crusta* Lactea, *Lactumen*. Walther. in Sylv. Medic. p. 14. & p. 789. ubi plures Authores collegit.

Achoristos, ἀχώριστος, h. e. *inseparabilis*. Dicitur de accidentibus, symptomatibus, & signis, quæ dispositionem secundum vel præter naturam semper comitantur. Itâ mollities humido, durities sicci dicuntur *inseparabilia*. Galen. l. 2. de Temp. c. 4. Itâ actionum integritas est sanitatis accidens *inseparabile*. Dolor lateris punctorius symptoma inflammationis plevræ, quæ aliàs Pleuritis vocatur, *inseparabile*, &c.

*Achroi, ἄχροοι, ferè iidem, qui λείφαιμοι dicuntur *decolores* homines, pallidi & sanguine defecti, apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 115. cujus textus notatu digni expositionem dedimus in Remoris ac Impedimendis Purgationis Ex. IV. & V. in specie verò horum vocabulorum explicationem legere licet Ex. IV. th. 29. 30. Caussæ hujus coloris defectus possunt esse variæ, cùm quidam *exangues* esse possint & decolores à nativitate; quidam vi morbi; alii ob nimiam evacuationem prægressam.

Achyron, ἄχυρον, *paleam, festucam*, præsertim frumentorum significat. Hipp. l. Prognost. l. 23. de nat. mul. XXIX. 163. 166. Sed & exterius putamen in semine cucumeris ita vocatur l. 2. de diæt. XIV. 17. Hinc ἀχυρώδης ἄρτος, *panis acerosus* vocatur, qui plurimas habet *paleas* admixtas, vel solis *paleis* constat. Foës. p. 116. & ἀχύρωσις dicitur *ratio commiscendi paleas cum arcbillâ* aliove luto ab hirundinibus nidum ita conficientibus excogitata. Aldrov. l. 17. Ornith. c. 16.

*Acia, τὸ ῥάμμα vocatur *filum* per foramen acus trajectum, quo vel partes corporis dissectas inter se committere, vel caput fasciæ subjectis partibus assuere consuevimus. Gal. c. 2. de iis q. in med. f. t. 7. Quid verò *nodus* sit, quære infrà. Adde Foës. p. 550.

Acicys, ἄκικυς vocatur *infirmus*, debilis, cui κικὺς, h. e. *robur* ad motionem non inest. Legitur apud Hipp. l. 4. de morb. XVI. 28. Junge Foës. p. 16.

*Acida *Bilis*, vide *Bilis atra* & *Melancholia*.

*Acida *Pituita*, vide *Pituita*.

Acidnos, ἄκιδνος, quasi ἄκινος, idem, quod ἄκικυς, *infirmum* virium alacritate privatum significat apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. XXVII. 3. de nat. pueri. XXXVII. 5. præcept. VII. 14. Junge Foës. d. l.

Acidulæ (Græcum Latino respondens

dens apud veteres non occurrit: Comprehendi tamen debent sub iis aquis, quas Hipp. l. de A. Loc. & Aq. vocat τὰ πηγαῖα ὕδατα, item ἀλυκά, & Gal. l. 1. art. cur. ad Glauc. c. 9. & alibi τὰ ὕδατα ἁλμώδη, νιτρώδη, θειώδη, marinas, nitrosas, sulphureas &c.) sunt aquæ medicatæ metallicę actu frigidæ (ad differentiam *Thermarum*, de quibus infrà in lit. T.) acidi magis vel minus saporis, mineralibus plerunque ferri, vitrioli, nitri, aluminis, quandoque etiam auri essentiis in terræ abysso impraegnatæ. Duo igitur iis insunt: Mineralis substantia, ceu pars potior: & Phlegmatis liquor, seu aqua substantiæ minerali vehiculum præbens. Schröder. Pharm. Medico chym. l. 3. c. 3. Essentiam mineralium consistere in subtilissimis mineralium variorum particulis & spiritibus ex actione & reactione in Martem vel pugnam ortis, quæ caussa etiam, quod acidulæ sint potandę ex ipso vivifico fonte, vel scaturigine ipsâ, rectè docet Fr. Hofm. in Clav. ad h. Schröd. loc. p. 144. Dividuntur in *Naturales*, quas Galenus appellat αὐτοφυῆ, sponte natas l. 1. de S. F. c. 17. Hippocr. v. l. 6 Epid. s. 4. l. 19. ὕδατα ἀτεχνία, aquas arte carentes; & *Artificiales* sive artificiosas, τεχνικῶς κατασκευασθέντα Gal. comm. ad d. l. Hipp. Schröder. d. l. c. 17. Fr. Hofmannus in Clav. ad h. l. Historiam & Catalogum variarum *Acidularum* videre licet apud Tabernamontan. in suo vernaculo libro *Thesaurus Aquarum* inscriptus ut & Joh. Weker. Antidotar. Spec. l. 1. sect. 3. ubi sub nomine *Balnearum* & internas acidulas complectitur.

Acidus, ὀξύς quid significet, sensibus magis perspectum est, quàm ut verbis exprimi commodè possit. Ejus tamen hodièque in medicinâ frequentior applicatio tricas peperit non paucas. Quas ut breviter pro instituti ratione expediamus, *Acidum* accipitur vel de qualitate quadam gustatili, quâ naturali, quâ præternaturali in humoribus, alimentis, medicamentis, occurrente, cujus virtus juxtà Galenum quidem consistit in hoc, quòd mordicet absque calefactione, & vis fermentandi quoque insit l. 1. de S. Fac. c. 37. item, quod natum sit incidere, extenuare, dividere, farctuque liberare, perpurgare citrà excalfactionem l. 5. c. 26. Enimverò insufficiens hæc est enumeratio. Hinc recentiores rectè quoque *Acido* cuidam tribuerunt vim congelandi, coagulandi, figendi, incrassandi, obstruendi, fermentationem cohibendi, & ita frigus totius corporis, pallorem & infirmitatem efficiendi, quatenus nimirum *Acidum aliud* in fixis, vitriolaceis aluminosis portionibus; *aliud* verò in nitrosis, volatilibus consistit. Vel sumitur pro principio quodam salino constitutivo & substantiali omnium corporum naturalium, ità ut unà cum altero, quod *Alkali* appellant, ad constitutionem rerum naturalium in initiis

tus earum tum in mixti partibus concurrere nonnulli modernorum docuerint, quæ ſententia etiam tantum invenit applauſum, ut in multorum ſcriptis Medicis nil niſi *Acidum* & *Alcali* fermè legatur: Imò non modò naturalium rerum, ſed & præternaturalium, morborum puta cauſſarumque morbificarum originem ex illis duobus deducere non veriti ſint. Quâ de cauſâ etiam palmaria Medicinæ objecta & Architectonica Naturæ inſtrumenta appellata fuerint. Enimverò quantis commentum hoc ingenioſum adhuc ſcateat tenebris obſcuriſſimis, evidentiſſimis contrà quandoque contradictionibus, cuilibet, cujus animus novitatis vanæ cupidine non præoccupatus & occœcatus fuerit, legenti recentiorum, videlicet Takenii, Swalbe, Davidis de Beke, Barneri, aliorumque ſcripta nullo negotio patebit: ita ut idem judicium, quod Galenus quondam de Chryſippi ſcriptis tulit, de his quoque ferre ſalvâ veritate liceat: Oportet ter & quater multo cum ocio, ſtudioque & diligentiâ non mediocri perlegere, atque ita demum credere, id in illis reperiri, quod in proverbio eſt, cum ajunt: Nihil apprehende & fortiter tene: Adeò ænigmata ſunt mirabili quadam obſcuritate perplexa l.3. de Hipp. & Plat. Decr. c.4. Quid? quod jam inſufficientiam horum principiorum agnoverit & faſſus ſit D.D. Johannes Bohnius in Epiſtolâ ad D. Langelottum publicè editâ. An *aciditas* naturalis in fermento ventriculi chylificante & ſucco pancreatico occurrat, etiam hodieque in dubium vocatur: Enimverò noſtri non eſt inſtituti, controverſias has ventilare aut dirimere. Igitur de *Acido* ἅλις σπυδῆς.

*ACINESIA, ἀκινησία, Latinè *Immobilitas*, generaliter quid ſignificet, notius eſt, quàm ut opus ſit prolixâ expoſitione; videlicet *Motus privationem* vel motum localem abolitum. Specialiter verò Galeno ita dicitur *media illa quies*, quæ ſyſtolen & diaſtolen pulſus intercedit l.1. de diff. pulſ. c.7. Vocatur & ἡσυχία, ἠρεμία i.e. *Quies*.

*ACINOSA *tunica*, eadem quæ *Uvea*, ῥαγοειδής, vide *Oculus*, *Rhagoides*.

*ACINUS, σαφυλή, vide *Staphyle*. *Cion*.

ACES, ἀκὶς vocatur *cuſpis* teli vel ſagittæ, & pertinet inter cauſſas vulnerum: Unde aliquoties legitur apud Hipp. l.5. Epid. XX. 2.4.5. XXI. 6. Junge Foëſ. p.17.

*ACMASTICOS, ἀκμαςικὸς, epitheton febris, quæ & *Homotenos*, ὁμότονος dicitur, *Synochi ſpecies*, quæ ſimilem ſervando efferveſcentiam continuam ad finem usque terminatur. *Epacmaſtica* verò ἐπακμαςικὸς σωύοχος appellatur, quando continuò creſcendo procedit: Econtrà παρακμαςικὸς, *paracmaſtica* febris, quæ decreſcendo movetur, ex Gal. l.9. Meth. med. c.4.

*ACME, ἀκμὴ propriè ſignificat juxtà Etymologici Authorem *ſummam ferri aciem*, quaſi ab ἀκὴ, *acies*, quod ab

ab ἥκω, *venio*, descendit, quia omnia penetrat. Igitur ἀκὴ dicitur & pleonasmo litera μ ἀκμή. Verùm hæc significatio non est hujus loci. Ab hâc tamen dependet altera generalior tralatitia, quando summum uniuscujusq; rei *vigorem* & incrementum denotat. *Vigor* enim dicitur, quasi *vis agendi*, & *Vigentes*, quasi *vi agentes*, virtute pleni. Hinc *vigor* corporis, *vigor* ætatis sæpè legitur apud Authores. Est verò *Vigor ætatis* nihil aliud, quàm *stata ætas* Scaligero in Poëtic. media inter juventutem & senectutem, in quâ promtitudo ad actiones motusque & robur corporis vigent. Galen. l. 1. de san. tu. c. 2. Leonicenus reddidit *Constitutam*, alii *Constantem*, alii *Subsistentem* vocarunt. Inde translatum vocabulum ad alia omnia summam perfectionem adepta, quin & ad ipsos morbos. Sic enim Medici tertium morborum tempus ἀκμὴν, *statum, vigorem* appellant, in quo summum habent impetum, & caussa eorum *viget*, floretque vis mali. Ita enim per ἀνθεῖν *florere* eleganti metaphorâ quoque expressit Hipp. *statum morbi* vel *vigorem* l. 2. Epid. s. 1. n. 24. Vide sis Linden. Sel. Med. Ex. XII. §. 83. seqq. De voce verò ἀκμὴ consule etiam Foës. p. 17. Dieter. Jatrei n. 29.

ACNE, ἄκνη. vide *Jonthos*.

ACO, AQUO, σάραχος, *Sarachus, Sarachinus piscis* est apud Epirotas, & Insubres frequens, nec non in lacu Comensi, cujus descriptio habetur apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 58. Inter cibos sat probos ritè præparatus commendatur ibidem.

ACOE, ἀκοή, vide *Auditus*.

ACOELIOS, ἀκοίλιος q. d. *Deventris*, h. e. ita extenuatus, ut ventre quis carere videatur. Galen. l. 4. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

ACOLASTOS, ἀκόλαστος, Ethicum potiùs, quàm Medicum significans *petulantem, lascivum*. In qua significatione & de moribus sumitur ab Hippocr. l. 4. Epid. VII. 7. Adde Foës. d. l.

ACONE, ἀκόνη, *cos, pila* vel *mortarium*. Legitur apud Hipp. in utraque significatione, 4. de R. V. I. A. t. 123. & l. de visu III. 7. Foës. dict. l. vide *Cos*.

ACONION, ἀκόνιον, Latinè *Coticula*, Diminutivum Cotis. Dicitur & de medicamento Ophthalmico, in quo medicamenta dura & solidiora, gemmæ multæ atque ebenum ad cotem atteruntur, ne oculum lædere queat. Gorr.

ACONTIAS, ἀκοντίας, vide *Cenchrias*.

ACOPON, ἄκοπον dicitur omne id in genere, *quod lassitudinem* κόπον *tollit*. In qua significatione usus Hippocr. 2. aph. 48. Vide Dieterich. Jatr. n. 30. In specie translatum vocabulum ad *medicamenta Topica*, quæ illitu blando lassitudinem ex multo vehementique motu corporis & laboribus obortam tollere valent. Tandem usus paulatim nomen hoc extendit etiam ad alia medicamenta lassitudini tollendæ non dicata, similem saltem Linimenti vel

Olei

Olei consistentiam habentia. Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 11. seqq. Jung. Foës. d. l. & p. 18. Gorr. in defin.

* Acor, ὀξύτης, communiter idem est, quod *Aciditas*. In specie tamen Galeno ità dicitur species *corruptionis acidæ alimentorum* in ventriculo, unde acidi ructus proveniunt, juxta Gal. l. 5. de Vs. part. c. 4. Sunt verò alimenta illa corruptelæ acidæ obnoxia frigidiora magisq; pituitosa. l. 3. & sympt. causs. c. 1. Cæterùm *Acori* in ventriculo naturali multum tribuisse Helmontium, patet ex tr. Plevra furens. num. 14. id quod intelligendum de fermento ventriculi acidiusculo, si ritè se habuerit. Vide Rolfink. Ord. & Meth. Med. Spec. l. 2. s. 2. c. 14. 15. quamvis & hodieq; sint, qui *acorem* fermenti pernegent, & inter non Entia referre non dubitent.

Acordina, id est, *Tutia Inda* Rul. in Lex.

Acoria, ἀκορία, emphaticum hoc vocabulum legitur in aureâ sententiâ Hippocr. l. 6. Epid. s. IV. t. 20. ἄσκησις ὑγιείης, (vel juxtà Foës. ὑγιὴς) ἀκορίη τροφῆς, ἀοκνίη πόνων. h. e. Exercitatio sanitatis sana est, vesci citrà satietatem, & impigritas vel alacritas ad labores. Et hic verus est sensus atq; genuinus. Quare mirandum, quòd accuratissimus aliàs Interpres Hippocraticorum vocabulorum Foësius in Oec. p. 18. quemadmodum & Henr. Stephan. in Thesauro vocabulum hoc verterint per *insatiabilem* edendi cupiditatem & inexplebile ciborum desiderium. Quid dictu absurdius, quàm hoc, quod excessus cupiditatis ciborum nunquam non vitiosus, cum Bulimo & Appetentia caninâ coincidens faciat ad Exercitationem vel Conservationem sanitatis? Sic bonus sæpè dormitat Homerus.

Acos, ἄκος, idem quod ἄκησις. i. e. *auxilium*, medela. Huic opponitur ἄχος, *nocumentum*, exilium. vide Acesis.

* Acosmia, ἀκοσμία, Galeno dicitur in specie *inordinatio* vel ἀταξία dierum criticorum in febribus, quemadmodum κόσμος eorum ordinem significat, Gal. c. 3. in prog. Hipp. t. 7. Aliàs & Calvi dicebantur ἄκοσμοι, teste Polluce l. 2. quia sublatis capillis humani capitis tota pulchritudo flaccessit. Keuchen. ad Samonic. p. 118.

Acræpalos, ἀκραίπαλος i. e. *crapulam probibens* & impediens. Diosc. l. 1. c. 25. Gorr. Vide Cræpale.

Acrasia, ἀκρασία, apud Hipp. significat *incontinentiam* circà cibum, potum. & rem genialem, imò & circà cæteras res non naturales. l. de Humor. III. 110. & alibi Dicitur aliàs & ἀκολασία Gal. l. 5. de san. tu. c. 1. fin. In quibusdam locis ἀκρασία quoq; denotat *debilitatem* partis & impotentiam, & ità coincidit cū vocab. ἀκράτεια, de quo paulò post. Ità in Coac. t. 164. l. d. int. aff. XXXVI. 7. l. 4. Epid. VI. 5. & alibi. Vide Foës. p. 18.

Acratia, ἀκράτεια, *impotentiam*, debilitatem, & inefficacitatem significat

cat apud Hipp. Prorrhet. l. 1. s. 3. l. 60. Coac. l. 477. 5. aph. 16. & passim sæpiùs, quæ loca collegit Foës. d. l. ibi & adjectivum ἀκρατὴς pro debili accipitur & impotente 3. aph. 12. 7. aph. 40. Aliquando v. sumitur excessivè utrumq; & coincidit cum ἀκρασία *incontinentiâ*, quando cupiditas affectuum vincit hominem, ità ut à concupiscentiâ solâ trahatur, sequente illam tanquam ancillâ, ratione Gal. l. 4. de Hipp. & Plat. decr. c. 2. Vide Diëter. n. 31.

ACRATISMA, ἀκράτισμα, ἀκρατισμὸς est *species jentaculi* veterum Græcorum, quãdo solo pane in mero macerato vescebantur, de quo lege Lang. l. 1. ep. 55. & Linden. S. M. Ex. IX. §. 65. qui ex Dorotheo doctr. 18. βυκκάκρατον *buccam mero intinctam* appellari scripsit.

ACRATOS, ἄκρατος, i.e. *merus*, sincerus, non mixtus. Vide *Merus*.

ACREA, ἄκρεα, ἀκρεαλία idem quod ἀκρωτήρια. Vide *Acroteria*. Legitur apud Hipp. 1. Prorrh. c. 2. t. 8. l. 1. Epid. com. 2. t. 28. & 75. l. de Humid. us. IV. 13. V. 3. &c. Vide Foës. 21. seq.

ACRESPERON, ἀκρέσπερον *summam vesperam* significat h. e. incipientem apud Hipp. l. 7. Epid. XIV. 10. Foës. p. 22.

ACRIBES, ἀκριβὴς, *exquisitum, accuratum*, exactum significat, & ἀκρίβεια, exactam accuratamq; rationem. Utrumq; legitur aliquoties apud Hipp. v. 9. de aëre usurpatur l. de Morb. sacr. XVII. 1. de febre 4. aph. 59. de diætâ 1. aph. 5. de remediis. 1. aph. 6. Legitur & apud Gal. l. 1. ad Glauc. c. 8. l. 14. M. M. c. 3. Confer ad Foës. p. 22. Dieterich. n. 34.

ACRIS, ἀκρὶς propriè & strictè *summitatem montis* vel *cacumen* significat. Per translationem etiam de prominentiâ ossium accipitur apud Hipp. 1. de artic. t. 63. Foës. d. l. Deinde significat etiam Locustam, de quod infrà in Locusta.

*ACRISIA, ἀκρισία, apud Hipp. sumitur duplici sensu: vel quatenus significat *nullam crisin* aut nullum morbi judicium futurum, vel *malam crisin*, Gal. c. 2. in l. 1. Epid. t. 46. quamvis accuratè loquendo posterior significatio sit incongrua & potius ab illâ phrasi abstinendum esset, quandoquidem *mala crisis* cum naturæ robore non potest consistere, quod tamẽ ad *Crisis* formalem rationem requiritur. Vide *Crisis*.

ACRITOS, ἄκριτος duo significat. 1. *Temerarium, absq; solutione Critica &* præter rationem. In qua legitur apud Hipp. l. 1. Epid. S. 1. l. 36. l. 1. Prorrhet. s. 3. t. 10. &c. 11. significat *Concretum*, congelatum v. g. ità sumitur de gelu, exponente ità Foës. p. 23.

ACROASIS, ἀκρόασις idem quod, ἀκοὴ *auditionem* vel actum audiendi significat. Hipp. in Præcept. IX. 25. & Jurejurand. l. 18.

ACROBYSTHIA, ἀκροβυσθία, vide *Acropostbia*.

ACROCHIR, ἀκρόχειρ vel ἀκρόχειρον, dicitur ab Hipp. & Gal. *summa & extrema manus*, cujus termini sunt ulna cum

cum radio, & extremi digitorum apices. Dividitur in tres partes minores: Carpum seu Brachiale, Metacarpum s. Postbrachiale, & Digitos. C. Hofm. in argum. ad Gal. l. 1. & 2. de U. P. n. 14.

Acrochiresis, Acrochirismos, ἀκροχείρησις, ἀκροχειρησμὸς, ἀκροχειρίη dicitur species luctæ vel exercitationis, quando duo summis manibus inter se colluctantur & sese raptant citra reliqui corporis cõgressum. Meminit hujus luctæ Hipp. l. 2. de diæt. XLII. 17. l. 3. XXIII. 7. XXVI. 32. Gal. l. 2. de san. tu. c. 8. & l. 5. c. 3. Vide & Foëś. d. l. Lang. l. 1. Ep. 52.

Acrochliaron, ἀκροχλίαρον h. e. ἄκρως χλιαρὸν summè tepidum, quod est medium exquisitè inter frigidum & calidum significat, apud Hipp. 3. de V. R. A. l. t. 29. vide Gal. comm. ad h. l.

*Acrochordon, ἀκροχορδὼν est genus verrucarum dolens, pensile, & foràs prominens, exiliq; veluti pediculo ceu basi innitens ad differentiam μυρμηκιῶν vel verrucarum sessilium, de quibus infrà suo loco. Sunt v. Acrochordones vitiosi multi succi nutritii ad exteriora & cutim repentis soboles ex Gal. c. 3. aph. 26. Aëtius & Celsus (l. 5. c. 28.) describunt, quòd sint verrucæ duriores subcute asperiores, callosæ & plerumq; teretes, cuti concolores, infrà tenues, ad cutim latiores, rarò tamen magnitudinem fabæ excedentes, juniores maximè infestantes, sic dictæ, vel quòd vertice suo similes sint resectæ chordæ secundum extremitatem, vel quod in imo adeò angustæ sint, ut pendere videantur. Ex ejusmodi verrucâ nomen Q. Fabio Maximo factum, ut Verrucosus diceretur, teste Plutarcho in Ejus Vitâ & ex veteri inscriptione:

Q. FABIUS. MAXU. VERY-
COSUS.

Meminit quoq; Q. Serenus Sammonicus c. Verrucis tollendis.

Interdum existit turpi verruca papillâ
Hinc quondam Fabio verum cognomen adhæsit.

Ad quem locum videatur Keuchen. in not. Adde & Foëś. Oec. p. 25. Dieter. n. 38.

Acrocolia, ἀκροκώλια, dicuntur Hippocr. & Aristoteli extremitates membrorum, nec non edulia ex illis parata, videlicet, aures, pedes, rostra. Loca illius sunt l. 3. de diæt. XX. 14. XXV. 12. XXVII. 29. l. 2. de morb. mul. LIV. 25. Hujus v. est l. 23. probl. 40. Budæus quoq; addit χορδαςὼ χόλικας intestina & exta. Celso & Gazæ vertuntur trunculi. Talia hodieq; ad Gelatinas parandas in re cibariâ accipi solent. Cur Erotianus hanc vocem expositione minimè egentem judicaverit ceu nimis notam, non video. Confer ad Foëś. p. 23.

Acrodrya, ἀκρόδρυα, vocantur in genere omnes arborei fructus, qui aliàs ὀπωρῶν Latinè, Pomorum nomine veniunt; in specie v. ii, qui in ambitu putamen habent lignosum,

eoq; concluduntur, ut sunt Juglandes, avellanæ, Castaneæ &c. & *Nucum* καρύων appellatione comprehenduntur. Hipp. generalius saltem accepisse videtur de Nat. pueri II. 12. & de Humor II X. 25. Hinc rectè etiam negavit C. Hofm. vocabulum hoc significare certum fructum. l. 3. Var. Lect. c. 24. Δρῦς n. vetustissimis *arbor* est. Idem com. ad Gal. I. L. de V. P. n. 1132. Junge Foës. d. l.

Acrolenion, ἀκρωλήνιον, idē, quod *Olecranum*, de quo suo loco. C. Hofm. d. l. ad Gal. de V. P. n. 94.

***Acromion**, ἀκρώμιον, est *summus Humerus*, humerive pars summa exterior & prominens, brachioq; hærens. Insuper ea est compactio, quà os scapulæ à spinâ tenue inchoatum paulatimq; plenius effectum ad *Acronii* locam pervenit ibiq; brachio connectitur. Alii præter hæc ambo, quæ conjunguntur, tertium os esse inquiunt, quod in hominibus solùm deprehenditur, idq; *Cataclida*, κατακλεῖδα & *Acromion* appellari existimant, à Gal. l. de Offib. c. 14. & l. 13. de Us. p. c. 10. quamvis C. Hofman. ad h. l. n. 104. doceat, Galenum duo hæc vocabula distinxisse & κατακλεῖδα os parvum scapulæ cartilaginosum significare, ἀκρώμιον verò *summum humerum*.

Acromphalion, ἀκρομφάλιον, sic dicitur *pars media umbilici*, de quo infrà suo loco.

Acropathos, ἀκρόπαθος dicitur de morbo, qui summam corporis partem aliquam afficit. Usurpatur ab Hippocr. de uteri orificio affecto l. de superfoet. XIV. 10. de Cancro occulto l. 2. Prorrhet. XIIX. 9. Junge Foës. Oec. p. 24.

Acropis, ἄκροπις (alii ἀκροφωνὶς, vel ἀκροπὶς) est epitheton *Linguæ*, quæ sua ipsius extrema efformare nequit, h. e. propter motùs difficultatem *inarticulata*, Gal. in Expos. voc. Hipp. quamvis Foës. in Oec. p. 24. ex ipsis textibus Hipp. l. 7. Epid. XXIII. 21. XXVI. 7. & XLII. 49. potius ad ægrum ipsum pentinere hoc epitheton existimet, id quod minimè certum est, cùm Hippocrati haud infrequens sit, ipsa nomina affectuum abstracta cum epithetis ægrorum concretis permiscere.

Acroploa, ἀκρόπλοα, apud Hipp. dicūtur, *quæ in summo extant*, veluti in superficie innatantia l. 1. de morb. X. 66. adde Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foës. p. 24.

Acroposthia, ἀκροποσθία, vel ἀκροπόσθιον, dicitur *Præputium*, aut summa vel extrema *præputii* pars glandem penis integens. Idem ferè ergò, quod πόσθη. Hæc præputari & resecari solet adhuc Judæis & Turcis. Legitur hoc vocabulum apud Hipp. 6. aph. 19. Coac. l. 504. l. 4. de morb. XXIX. 7. Adde Foës. p. 24. Gorr. in Def. Dieterich. n. 35.

Acropsilon, ἀκρόψιλον vocatur *membrum in extremitate nudum*, & legitur apud Hippocr. de pudendo in extremâ parte denudato, l. 4. Epid. XX. 6. Vide Foës. p. 25.

Acros, ἄκρος propriè significat *summum extremum*. Ita dicitur de naso ἄκρη ῥὶς Hipp. l.6.Epid. f.1. t.3. aliàs uno vocabulo ἀκρορρίνιον. Usurpatur & de statu corporis 1.aph.3. de æstate 3. aph.18. Per translationem verò etiam id, quod *optimum* est, significat v.g. Unguentum Irinum ἄκρον, i.e. *optimum*, apud Diosc. l.1. c.67. Hipp. l.2. de morb. mul. XXIIX.4. Confer ad Foës. p.23. Dieter. n.36.

Acrosapes, ἀκροσαπὴς, apud Hipp. l.de Alim. IX.1. de cibo dicitur, qui in juvenibus *leviter putrescens*, in senibus verò perfectè, & ad summum transmutabilis est & offerendus. In quem locum tamen rectè animadvertisse videtur Valesius in Comm. p.m.243. hoc Epitheton significare concoctu facile, & modum hunc loquendi fluxisse à quodam Medicorum dogmate, quamvis falso, concoctionem ciborum putrescentiâ quadam perfici. Nam sæpè ex falso dogmate nomina fluunt, quæ ab Authoribus retinentur, etiamsi in illo dogmate non acquiescant.

Acroteria, ἀκρωτήρια, aliàs ἄκρεα, ἀκρεαλία, dicuntur Hipp. *extremæ corporis partes*, videlicet caput, manus, & pedes. Horum refrigerationem in morbis acutis exitiosam esse ob flammæ vitalis, vel per coagulationem sanguinis, vel nimiam conflagrationem prægressam, docet Hipp. 7. aphor. 1. & 26. legitur & 2. de R. V. I. A. t. 44. c. 3. t.33. c.4. t.16. 26. Adde Galen. in comm. ad illa loca, & junge Foës. p.25. Dieter. n.37.

Acroteriasmos, ἀκρωτηριασμὸς, vocatur extremarum corporis partium videlicet, *manuum & pedum* vel putrescentium, vel quorum ossa perierunt, per serram *resectio*; cujus modum accuratum vide apud Aquapend. in Oper. Chirurgic. & Hildan. in tract. de Gangræna & Sphacelo. Vocabulum verò Græcum sic descripsit Gorr. in definitionibus absque adductâ authoritate, ubi illud extet.

Acrothorex, ἀκροθώρηξ, vocatur ille, qui *leviter vino inebriatus* est, & opponitur ab Aristotele τῷ μεθύοντι σφόδρα valde ebrio. l.3. probl.2.

Acsuo est *Corallium rubrum*. Rul. & Johnson. in Lex.

Actinobolismus, ἀκτινοβολισμὸς, ἀκτινοφολία, vide *Diradiatio*. Jung. Willis An. Brut. Part.1. c.15.

*Actio, ἐνέργεια, πρᾶξις, idem, quod *Functio, Operatio*. Quandoque latè sumitur, quandoque strictè. In latâ significatione complectitur & activos motus, vel *actiones activas* ἐνεργείας δραστικὰς, vel πρακτικὰς, quæ sunt motus agentis, sive motus activi partium organicarum, v. g. Manus actio est apprehensio: Pedis, ambulatio &c. & *passivas* παθητικὰς, quales sunt sensuum, quæ fiunt recipiendo species sensibiles. Ita oculi *actio* dicitur Visio: Auris, auditus. Sed & *utilitates* & *usus* partium quarundam comprehenduntur, dum quædam membrorum organicorum partes ministrant a-

gentibus, quasi stando in succenturiis, v.g. ut Oculus videat, non est satis, illum benè habere, sed & opus est ciliis, superciliis, palpebris &c. uti loquitur C. Hofm. in Gal. de Us. P. n. 955. In strictâ verò significatione quamvis in Medicinâ minùs frequenti veri motus partium organicarum saltem *Actionum* nomine veniunt. Sunt verò in genere nihil aliud, quàm *Accidentia sanitatis & Morborum prima*, quæ dispositionem vel facultatem corporis humani ejusque membrorum secundum & præter naturam sese habentem immediatè consequuntur, dividunturque in tres Classes *Naturales*, *Vitales* & *Aanimales:* secundum Mœbium in *Vitales*, *Animales* & *Genitales*, quarum omnium quædam sunt *Nobiliores*, quædam *Ignobiliores:* aliæ *Publicæ*, aliæ *Privatæ*. Omninò igitur ab *Operibus*, quæ ἔργα vel ἐνεργήματα dicuntur, probè sunt distinguenda, utpote quæ secundam accidentium & symptomatum classem constituunt, contrà opinionem Galen. l. 1. Meth. med. c. 5. ubi dixit, nihil referre, sive Opus, sive *Actionem* inter loquendum dixeris. De *Actionum* differentiis vide plura in Institutionibus.

Actuatio Lat. dicitur de rebus præcipuè medicamentis potentiâ talibus, quæ, ut operentur actu, opus habent mutatione à calore nostro vel temperamento vitali. Est igitur *Actuatio* illud *mutationis momentum* τῆς μεταβολῆς ἀφορμὴ à calore nostro vitali dependens, cujus beneficio virtus medicamentosa elicitur, & humoribus vitalibus atque spiritibus nostri corporis applicatur, & ita in actum deducitur. Vide Galen. l. 3. de Temper. c. 4. Ut enim *actu* talia sint, id à nobis accipiunt d. l. c. 1. Jungatur Disputatio nostra de Purgat. modo ac viis ad alv. th. 14. & Dogmata Medic. Gener. P. VI. c. 2. dogm. 2. p. 686. seq.

*Actus, ἐνέργεια, opponitur δυνάμει, *potentiæ*, hinc & in medicinâ remedium *actu* tale τὸ κατ' ἐνέργειαν contradistinguitur ab illo, quod est potestate tale, τὸ δυνάμει, Galen. l. 1. de Simpl. fac. c. 9. Illius cognitio facilis est, quia in sensus incurrit, & tactu percipitur, ignem esse calidum v. g. & glaciem frigidam. l. 2. de Temp. c. 2. Est & *Actu tale* perfectius eo, quod potentiâ tale, quia hoc nondum tale est, sed potest saltem tale esse. Illud verò jam præsens ipsâ energiâ. Dicitur autem *Tale Actu* v. g. Calidum, frigidum, humidum, siccum &c. vel quod summam habet ejusmodi qualitatem, vel vincentem qualitates contrarias, vel ad cognati generis mediocre aliquid, vel ad unum quodlibet à nobis est collatum. l. 3. d. tit. c. 1. Breviter. Res est in se magis perspicua, quàm ut opus sit verbis. *Actus activorum* sunt in patiente disposito, id est, forma agit secundum materiæ dispositionem, scribit Dav. Lagneus in Harmon. Chym. Theatr. Vol. IV. p. 750.

Acuitio, vel verbum *Acuere*, ὀξύνειν usur-

usurpatur tropicè haud rarò de medicamentis, quæ aliis naturâ debilioribus adduntur, ut stimulum his addant, & eorum vim medicamentosam adaugeant. Ita purgantibus mitioribus quandoque addi solent in minori dosi purgantia fortiora v. g. pilulæ & pulveres purgantes *acui* solent granis aliquot diagrydii, troch. alhandal. Extr. helleb. nigri. Sic Spiritu Salis acuitur succus citri, & Spiritu Nitri *acuitur* Acetum ad Solutionem. Schröder. l. 1. c. 13. Hofman. clav. adh. I. Modum *acuendi* aquam Mercurialem Philosophicam satis obscurè propositum vide in Christophori Parisiensis Elucidarii l. 2. c. 3. in Theatr. Chymic. Vol. VI. p. 231.

Acurer, notat *Vitrum*. Rul. & Johns.

Acus, βελόνη ῥαφὶς quid sit, ex aliis jam Dictionariis constat. Pertinet verò inter instrumenta Chirurgica, & varium obtinet usum. In specie verò *acus interpunctoria*, quâ utuntur in suffusionibus sive cataractis in oculo removendis, Galeno dicitur παρακέντειον Com. 1. de iis q. in med. f. t. 6. Græcum vocabulum ῥαφὶς legitur apud Hippocr. l. 2. de morb. LXIV. 11. Apud Gal. etiam extat ῥαφίον *acicula*, notante Foësio in Oec. p. 551. Porrò *Acus* etiam est nomen piscis duûm generum Aristotelis & Oppiani, uterque tamen ad alimenta minus commodus, quia ferè exsuccus; de quibus vide Rondelet. l. 8. c. 3. & 4. Aldrov. l. 1. de Pisc. c. 22. seqq.

Acusios, ἀκούσιος, i. e. *invitus*. Opponitur ἑκουσίῳ, *spontaneo*. Extat & Partic. ἄκουσα apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XLII. 10.

Acusto idem, quod *Nitrum*. Rul. & Johns.

*Acutus, ὀξὺς quid propriè significet, aliunde notum esse debet ac potest. In Medicinâ verò in genere notat omne id, quod celeriter & cum violentiâ aut periculo movetur; & dicitur cùm de rebus non naturalibus, tùm præternaturalibus. Ita *Acutæ exercitationes* apud Galen. l. 5. de san. tu. c. 3. τὰ γυμνάσια ὀξέα sunt, quorum celeres sunt motus, Synonyma τοῖς σφοδροῖς vehementibus. Frequentiùs verò prædicatur *Acutum* de morbis: Suntque *acuti morbi* τὰ ὀξέα νοσήματα in genere magni, qui ob sui magnitudinem & symptomatum vehementiam celeriter ad vigorem properant, & cum ægri periculo tempora sua percurrunt. Gal. 2. aph. 23. Magnitudo morbi & symptomatum vehementia à caussæ internæ motu & activitate vehementiori dependet, mutationem inferens magnam vel ad salutem, vel ad interitum. Hinc nullæ certæ de illis institui possunt prædictiones Hippocr. 2. aph. 19. Dividuntur communiter in tres classes: (1) videlicet in *morbos Peracutos*, νοσήματα κάτοξέα, qui intrà septem dies communiter terminantur, ubi tamen nonnulli λεπτολογοῦντες rursus distinguunt *Perperacutos* à *Peracutis*; per illos intelligentes *Acutissimos*, ὀξύτατα,

πα..., qui etiam primis quatuor diebus ad terminum properant, & exemplum habetur in Hipp.l.3.Epid. s.3.l.77. ægr.6. (2) in *Acutos simpliciter*, ὀξέα ἁπλῶς νοσήματα, qui plerunque quatuordecim diebus judicantur. Et (3) in *Acutos ex decidentiâ*, τὰ ὀξέα ἐκ μεταπτώσεως, qui quandoq; ad quadragesimum usque diem extenduntur. Plura vide apud Gal. l.2. de diebus Crit. c.12. Nobis sufficit monuisse, caussam, ob quam non possit firmus aliquis limes aut terminus poni morborum *acutorum*, consistere in varietate caussarum externarum caussam morbificam ejusque motum vel promoventium vel remorantium. Gal. com. 3. prognost. t.25. *Acutos morbos* & præsertim *febriles* maximam partem continuos esse docet Idem l.2.de cris. c.12. *Febris acuta* etiam simpliciter ὀξὺς vocatur absque additione πυρετὸς, apud Hippocr.l.4. Epid. XIII.19. Plura de hoc vocabulo vide etiam apud Foës. Oec. p.455. seq. Dieterich. Jatr. n.621.

Adal, est terminus Paracelsicus, quo indicatur substantia vel virtus substantialis plantarum, quando purum ab impuro jam est separatum, in quâ virtute dependent gradus diversi facultatum operativarum in corpus humanum. Ejus meminit in fragm. de re herbar. l.1.§. de Incarnativ.

Adam, proprium nomen primi hominis à Deo creati. In Chymiam verò translatum ænigmaticè notat *Lapidem Philosophicum*, item *Mercurium Philosoph.* qui suam *Evam* occultam in corpore suo gestet. Hinc vocatur etiam *Adam Philosophicus*. Dorneus de transmut. metall. c.6. 8.&9. *Lapis* quoque dicitur *Adamicus* ibid. in Theatr. Chym. Vol.I. p.508.509.520.

Adamas, ἀδάμας, refertur inter lapides pretiosissimos & gemmas maximæ æstimationis & multorum numerorum, Crystallum & cognationis vinculo & generationis modò pene imitatur. Videatur de hoc Chiocc. Mus. Calc. sect. 3. p.202. seqq. ubi simul fabulosam illam sententiam Plinii de invisibili ejus duritie, & soliditate, ita ut omnem vim ignis & ferri eludere dicatur, refutatam reperies. Apud Galen. etiam dicitur ἀπαθὴς *impatibilis* vel omnis affectionis & passionis expers l.1. de san. tu. c.4. & multum terræ habere l.9. de S. Fac. *Adamas* ex Lunæ cœlo & ejus terrâ fieri legitur in Theatr.Chym.Vol.I.p.317. Aliter ejus generatio describitur in Vol.IV. p.427. quando vapor naturæ per se sublimatur sine accessu pinguedinis, Sulphuris, & venit ad locum aquæ puræ salis, fiunt *Adamantes*, & hoc in locis frigidissimis, ad quæ non potest pervenire pinguedo illa. An *Adamas* venenis intus sumtis rectè annumeretur, ventilavit Sennert. M. Pr. l.3.p.2. s.2. c.7. quæstion.2. & l.6. P.6. c.7. *Adamas factitius* ex hyacintho, saphiro legitur apud Libav. S.A.Ch. l.6.c.4. Alia compositio proponitur à Lul-

à Lullio in Tr. Animæ transmutatio, quòd fiat ex naturâ argenti terminati in naturam lapidificam. Th. Chym. d.l. p.189.

Adamita, Adamitum Paracelso vocatur durissimum in albo. Sunt durissimi albi lapides, & *Adamita* est lapis propriè, qui in vesicâ reperitur. l.1. de Tart. tract.1.c.1. *Adamitum* est propriè Lithiasis. Id. in Fragm. ad h.l.

Adarce, Adarcion, Adarcus, ἀδάρκη, ἀδάρκιον, ἄδαρκις, secundum substantiam est veluti spuma concreta aquæ salsæ, concrescens ad harundines & stipulas. Acerrimum est calidissimumque & propterea deleterium, & impossibile, ut intrà corpus sumatur. Foris verò impositum permisceri solet aliis mitioribus, quæ vim ejus retundant, & ita cum fructu adhibetur, teste Gal. l.11. de S. Fac. h.tit. Rulandus & Johns. in Lex. Chym. dicunt, esse carnem marinam secundum nonnullos, & præcipuè in Cappadociâ & Galatiâ nasci. Indiacum nativum veluti in arundinibus Indiæ sponte nasci velut sal Indum in Cannâ. Est verò *Adarce* similis colore flori lapidis Asii, & in formâ melli halcyonio & aliquando cavo proxima, ut possit videri lacustre quasi halcyonium. Et quia pendet arundinibus, *Pericalamitum* & *Calamochium* quondam dicebatur. Hodiè nisi fallor, *Balla marinum* vocant. Ita videmus Medicos, uti his ridiculis, sæpiùs contemtis nobilioribus, nonnunquam etiam res ita obscuris vocant vocabulis, ut Oedipo ipso foret opus. Hactenus Rul. & Johns. De Adarcii viribus docet quoq; Dioscor. l.5. c.137. Et jungatur Chioccus, qui etiam *Alcyoniis* adjunxit Mus. Calceol. sect.1. p.24.

Adarige notat *Auripigmentum* ut & *Adarnech*. Rul. & Johns. in Lex.

Adaxoma, ἀδάξομαι idem, quod ὀδάξομαι, *pungor*, *lancinor*, prurio, mordeor. Extat apud Hippocr. l.2. de morb. mul. LVI.4. LXIV.10. Jung. Foës. p.4.

Addephagia, ἀδδηφαγία, vel ἀδηφαγία, *voracitas* dicitur, præsertim pueris familiaris, dum panis esu largiori capiuntur, quam potissimam caussam lumbricorum vel vermium esse censet C. Hofm. l.3. Apol. pro Gal. c.213.1. & quidem ex Gal. c.7. in 6. Epid. t.7.

Additio, πρόσθεσις, idem, quod *Appositio*, *Adjunctio*, est alterum in Medicinæ definitione Hippocraticâ membrum, oppositum τῇ ἀφαιρέσει, quando ea, quæ deficiunt, mediante arte restituuntur. Hoc verò pro diversis scopis quamplurimis multifariam quoque perficitur, quam varietatem nunc exponere non est hujus loci. Est & *Additio* vel *Appositio* opus naturæ ad nutritionem necessarium, quando portiones succi nutricii parti nutriendæ vel toti corpori offeruntur, ut incrementum capiat, sive id fiat per arteriarum extremitates; sive per nervorum fibrosas divisiones. Heic enim inter se discrepant Authores recentiores. Nobis prior hactenus

nus visa est verisimilior sententia.

Adductio, παραγωγὴ, vide *Attractio*, *Paragoge*.

Adec est *Lac acetosum*. Rul. & Johns. in Lexic. Ch.

Adech Paracelso vocatur spiritus hominis vitalis & internus author operationum vel functionum intrinsecarum, l. 2. Chirurg. magnæ c. 13. Hunc spiritum quoque infici in peste & mediante hoc pestem fieri Epidemicam contagiosam, docuit l. 5. de apostem. tr. 3. c. 7. Dorn. Ruland. & Johnson. paulò aliter descripserunt: *Adech* est interior homo noster & invisibilis, singulorum exemplaria præfigurans in animo nostro, quæ postea exterior homo manibus suis imitatur & effingit. Quid hoc aliud, quàm Actus Ratiocinationis, sive Animæ Rationalis actus secundi?

*Adedentes, vide. *Phagedæna*.

Adehemest, id est, *Lamina*. Dicitur & *Ajonec: Alhobonec*. Rul. & Johns.

Adelos, ἄδηλος, dicitur Latinè *Insensibilis*; non evidens Potissimum usurpatur de *Transpiratione*, quæ fit per poros cutaneos absq; sudore evidente, dum vapores & fuligines insensibiliter exhalant & avolant. Vide *Diapnoë*. Ἄδηλα πρόσκαιρα dicuntur ab Empiricis, quæ sensibus quidem usurpari & cognosci possunt, sed nondum tamen apparuerunt. Gorr. ex Gal. l. de sectis.

Adelphixia, Adelphixis, ἀδελφιξία, ἀδέλφιξις, Latinè *Fraternitas*, *Fratratio*, vocatur Hipp. *communio*, consensus, & cognatio partium aliarumq; rerum cùm in statu secundum, tùm præternaturam. Hipp. c. 3. de artic. t. 100. Etenim ἀδελφίζεσθαι eidem dicitur summâ familiaritate cum alio gaudere. Quo verbo etiam aliquoties usus v. g. l. 1. de Morb. mul. XXXIV. 4. XXXIIX. 14. c. 3. de fract. t. 35. Adjectivum quoq; ἀδελφεὰ dicitur de *morbis consimilibus* prioribus l. 1. de morb. mul. LXII. 1. ubi alii ἀδελφὰ legunt, quod & l. 2. Epid. s. III. 125. occurrit. Vide Foës. p. 5.

Ademonia, ἀδημονία, *angorem*, & *anxietatem animi* significat. Et adjectivum ἀδήμων, *anxium*, graviterq; moestum; Quod legitur apud Hipp. l. 1. Epid. s. 2. t. 75. & Participium ἀδημονέων l. de virg. morb. II. 26. Vide Foës. d. l.

*Aden, ἀδὴν, vide *Glandula*.

Adenoides, ἀδενοειδὴς, Epitheton *Parastatarum*, sive corporis glandulosi ad vesicæ fundum siti, in quod vasa deferentia inseruntur. Vide *Parastata. Prostata*.

*Adeps, στέαρ. Dicitur & *Sævum*, *Sebum*, & *Axungia*, ἀξουγία vel ἀξύγγιον (ita legitur apud Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 5. Vide Linden. S. M. Ex. IIX. §. 76.) differt à *pinguedine*, quod ille crassior sit, in animalibusq; totam naturam magis terrestrem habentibus proveniens, velut in humidioribus pinguedo. *Adeps* quoq; non tàm facile igni appositus liquatur & funditur, fusus v. celerrimè coit & conglaciatur, multoq; apparet *pinguedine* durior. Quod si

v. vo-

v. voles, omnem oleosam & pinguem in animantibus substantiam *Adipem* appellato, ut pleriq; Medici. Sed & *Pinguedinem* totum hoc genus appellare tibi licet, verbis Gal. l. 11. de S. Fac. Ità quoq; pro Synonymis habet P. Barbette chirurg. P. III. L. 1. c. 13. nec alii recentiorum distinctionem aliquam observarunt. Usus etiam cum *Pinguedine* est communis. Vel n. ad caloris conservationem & augmentationem, vel ad partium emollitionem, vasorum distributionem, motus facilitatem, aliosq; similes usus facit. Utrumq; & *Adipem* & *Pinguedinem* partibus organicis simplicioribus secundariis annumerare, veritati magis consonũ videtur, quàm Humoribus, aut Excrementis, utilibus licet, associare. Rul. & Johns. in appendic. Lex. Chym. ità *Adipem* descripserunt, quòd sit pinguedo coagulata vel condensata, quam consistentiam habet à salinis portionibus. Etenim si destilletur adeps, destillatione partes sulphureæ adscendunt & remanent in fundo portiones salinæ, unde liquor ille post destillationem non amplius coagulatur, & *Oleum Adipis* dicitur,

ADEPTUS est terminus Paracelso & Helmontio familiarissimus, quo notatur singularis quædam à Deo donata & concessa cognitio. Ità *Adepti* vocantur, quorum rector etiam Spiritus *Dei* est, quiq; sibi aliquam peculiarem compararunt scientiam, præsertim per artem *Caballæ*. Helmont. de magnet. vuln. cur. n. 129. Unde & *Adepta Scientia* vel Sophia κατ᾽ ἐξοχὴν dicitur *Magia Naturalis* & Ars *Caballistica*, de quà infrà in *Cabala*. Talem quoq; specialem scientiam urget Helmon. in Medico, & *Adeptum medendi* appellat, quē opponit Galenicæ & Paganæ scientiæ Medicæ, atq; peculiare dõum Dei habetur nobili⁹ & superius, quàm quod è cognitione præexistente sensuum formatur in intellectû, imò, quod nec propriè doceri vel demonstrari potest. Plura vide in præf. tract. de Lithiasi. *Adeptæ Sophiæ* meminit Paracels. l. 1. de peste cum addit: *Adeptæ Philosophiæ* l. 2. Chirurg. magn. tr. 3. c. 1. *Adepti* etiam *Chymiæ* dicuntur, qui omnem laborem in Arcano universali acquirendo impendunt & in hanc metam adspirant. Verùm modò iterum ad illos non quadraret suprà adductum proverbium apud Galenum: Nihil apprehende & fortiter tene.

ADHÆRENTIA, πρόσφυσις. Vide Prosphysis.

ADIACHYTOS, ἀδιάχυτος i. e. minimè diffluens aut diffusus. Usurpatur tropicè de iis, qui vestitu & cultu sunt frugali, minimeq; dissoluto. Hipp. l. de dec. ornatu II. 18. Junge Foës. d. l.

ADIAPHOROS, ἀδιάφορος, Vide Indifferens.

*ADIAPNEVSTIA, ἀδιαπνευςία h. e. impedita perspiratio Gal. l. 11. M.M. c. 10. Est causa primaria febrium, quandò nimirum fuliginosa & vaporosa ef-

ſa effluvia per habitum corporis & poros cutaneos exhalare nequeunt, ſed regurgitantia ad maſſam ſanguineam confuſione ſuâ inſignes perturbationes in ſanguine producunt, & ſubinde copioſiùs congeſta & ſubactionem reſpuentia turgeſcentiam & febriles efferveſcentias pariunt. Vide Thom. Willis de febrib. c. 2. §. Dum ſanguis. Confer etiam ad Rolfink. O.& M. M. Spec. l. 2. ſ. 3. c. 33.

Adiaptotos, ἀδιάπτωτος, nomen eſt Medicamenti Colici, cujus deſcriptio habetur apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 4. & nomen hoc ideò accepiſſe videtur, quòd ad omnem inflammationem efficax ſit. Gorræus.

Adiarrhoea, ἀδιάῤῥοια dicitur eorum, quæ excerni deberent, omnimoda retentio ac inhibitio. Erotian. in Onomaſtic. Hippocr. p. m. 18. b.

Adibat, id eſt, *Mercurius*. Rul. & Johnſon.

Adjectio, Adjunctio, προσαγωγὴ Idẽ quod πρόσθεσις *Additio*, opponiturq; ab Hipp. τῇ ἀφαιρέσει, *ablationi*, de Inſomn. V. 11. & alibi. Plura loca ubi verbo προσάγειν uſus Hipp. collegit Foëſ. Oec. p. 532.

Adipson, ἄδιψον in genere omne id dicitur, *quod ſitim abigit* vel arcet, qualia deſcribuntur à Galen. l. 8. de C. M. S. L. c. 3. Aliàs ſpeciale Græcis fuiſſe epitheton *ptiſanæ* hordeacæ teſtatur Lang. l. 1. ep. 57. Ità & Hippocr. hoc titulo exornavit *ptiſanam* & *oxymel* in l. de R. V. I. A. ſ. 1. t. 18. & ſ. 3. t. 30. Vide Foëſ. p. 5. Gorr. in def.

Adiylistos, ἀδιΰλιστος, vocatur *vinum non defecatum* vel per ſaccum non colatum. Id quod fieri ſolet in vinis conditis ad ſaporem, vel in aliis ad reprimendam eorum vehementiam. Gorr. p. 6.

Admisurab *Terram* ſignificat.

*Adnata, vel *Agnata*, ἐπιπεφυκὼς, vocatur Tunica oculi prima ordine, craſſior & validior, ſuperfice plenâ, colore candido, (unde & *Alba tunica* dicitur, & *Album oculi*) oculum tum oſſibus, tùm palpebris conjungens, inq; ſuo thalamo ſtabiliens, quare & ab officio ſuo *Conjunctiva* vocatur. Hanc tunicam, quamvis non habeat vaſa conſpicua in benè habentibus, ophthalmiæ h. e. inflammationis oculorum conſtituere ſubjectum, communi Doctorum conſenſu conſtat. Ulteriorem hujus tunicæ deſcriptionem vide in Anatomicis. Vide Agnata.

Adolescens, *Adoleſcentia*. Vide *Juvenis*. *Meiracion*.

Ados. eſt aqua, in qua ferrum cãdens reſtinguitur. Rul. & Johnſon. in Lexic.

Adram, id eſt, *Sal gemmæ*. Idem.

Adplumbatum, idem, quod *ferruminatum*, legitur apud Scribon. n. 271.

Adrastea, ἀδράστεια, epitheton Deæ apud Ethnicos *Nemeſis* dictæ, juxta Strabon. l. 13. Geograph. ab *Adraſto* Rege, qui primus huic Deæ templum erexit ità appellatæ. Hujus *Deæ Legem* neminem effugere poſſe, dixit Gal. l. 6. de Uſ. p. c. 12. Eſt v. Lex illius nihil aliud, quàm

vis

vis & potentia vindicandi ab adversariis veritatis lumen & splendorem, præsertim in determinandis rerum causis, ut cogantur tandem palmam dare. Frequentissimè pariter ad illam provocavit contrà Gal. C. Hofm. in scriptis suis. Plura de hâc Dea videantur in Chiliadibus Erasmi cent. C. adag. 38. & d. Hofm. ad Gal. LL. de V. P. n. 374.

Adrop, est terminus Spagyricus denotans vel illud ipsum corpus aut *plumbum*, è quo elici debet *Mercurius* pro lapide Philosophico, in quâ significatione sumitur à Ripleo in Axiomatibus Philosophicis, quæ extant in Theatr. Chym. Vol. II. p. 114. & in Epistolâ Anonymi de principiis Art. Hermet. in Th. Ch. Vol. IV. p. 474. vel notat ipsum *lapidem Philosophicū*. Lagneus in Harmon. Chymic. Th. Ch. Vol. IV. p. 726. quia & *Saturnus*, vel *Plumbum* dicitur. Rul. in Lex.

Adsamar, significat *Latium* vel *Vrinam*. Rul. & Johns. in Lex.

Adsellare, verbum antiquum denotans *exonerationem alvi* sive excretionem quotidianam. *Sellæ* n. *familiæ*, vel *familiaricæ* vocabantur à rei rusticæ scriptoribus loca illa ad secessum necessaria, teste Keuch. in not. ad Samonic. p. 197.

Adstantes, παρέοντες, dicuntur Hippocr. ii, qui ægris præsto sunt ministrando, aut charitatis officium exhibendo, officia necessaria præstando, curamq; gerendo, ex Hipp. 1. aph. 1. Jung. Dieter. n. 655.

Adstrictio, στύψις, habetur pro effectu frigiditatis Gal. l. 9. de S. F. E. Terra Samia vim habet glutinandi opera crassæ terrenæq; frigiditatis l. 7. d. tit. §. Centaur. minus. Dicitur & *Constipatio*. Gorræus ità descripsit: Quòd sit qualitas gustatilis, quæ à frigido vincente perficitur in crassâ & terrenâ substantiâ. Itaq; propriâ facultate contrahit & densat meatus, refrigerat & repercutit; per accidens a. calorem excitat & auget, conducitq; ad concoctionem. Enim verò non solùm ad ea, quæ gustu percipiuntur, refertur hæc qualitas: Verùm tribuitur & aliis rebus in passivâ significatione. Ita *Alvi astrictio*: Pororum cutis.

*Adstringens, στυφον, est, cujus substantia est crassarum partium, παχυμερὴς, terrena & frigida, habens vim siccandi, humores depascendi, partesq; roborandi. Gal. l. 5. de S. F. c. 14. quamvis recentiores salinis *stypticis* & ponticis portionibus, uno verbo, fixis illam asscribant, quæ sub terrestribus optimè intelligi & comprehendi queunt. Conveniunt in plerisq; cum *Acerbis* & *Austeris*, de quibus suprà.

Adulterium, quid propriè significet, constare debet ex aliis Lexicis, cùm non sit hujus loci. Paracelsus v. planè abusivè & tropicè transtulit hoc vocabulum ad ventriculi vitium, quando corpus aut saltem ventriculus nimium obruitur assumtis, ob inordinatam animæ brutalis appetentiam, quia supponit animam illam sensitivam esse instar

verò jam ruptum tumorem significet,(quôd capræ huic vitio peculiariter obnoxiæ ferantur) Dicitur & Fistula lachrymalis, quia ulcus ex tuberculo rupto facilimè sinuosum evadit & in fistulam abit, quam aliquando alius sequitur affectus ῥυάς, Rhyas, dictus, quando caruncula in angulo oculi absumitur. Sufficit nunc, hanc distinctionem ab Authoribus non semper, nec quoad caussas, & generandi modum multùm inter se differre. Hinc Gal. l. Introduct. seu Medicus c. 15. descripsit omnes dictos affectus complexus: Ægilops vel Angilops est abscessus quidam ad angulum oculi, qui naribus propior est, pus continens, quod erumpens aut os exedit, aut ad angulum, aut usque ad nares destillat. Jungatur l. 5. de C.M. S.L. c. 2. Caussa cum aliis ulceribus est communis humor, nimirum acris, salsus, lixiviosus, septicus & corrosivus. Hinc facilè in fistulam abit, præsertim si ulcus neglectum fuerit. Est affectio ægrè curabilis propter corporum tenuitatē subjecto osse corrupto, juxta Aet. l. 7. c. 87. nihilominus feliciter se quoq; absque cauterio actuali curasse testatur Hildan. Cent. V. Obs 22.

ÆGLIA, αἰγλία, vel αἰγλίν, apud Gorræum idem, quod αἰγιάς.

ÆGOPROSOPON, αἰγοπρόσωπον, idem, quod αἰγίδιον, nomen Collyrii. Gorræus.

ÆGYPTION, αἰγύπτιον, dicitur unguentum album oleosum, quod & μενδήσιον appellatum est, compositum ex liliis & aromatibus. Meminit aliquoties Hipp. in libris de Nat. mul. & morb. mul. quæ loca collegit Foës. p. 9. quæ huc transferre non est operæ pretium. Vocatur & ἔλαιον, oleum, ob consistentiam oleosam. Galenus existimat vocari quoque Malabathrinum, Susinum, Liliaceum. Ægyptium quoque est epitheton lini aut fili, quo spongiam involvit Hipp. quo firfirmior & durior sit in Polypi curatione l. 2. de Morb. XXXIII. 9. item corii vel alutæ, ceu mollioris & validioris ad parandas spiras. 3. de fractur t. 29. Item Aluminis l. de Ulcer. X. 3. 4. XII. 11.

AEIDES, ἀειδὴς, h. e. *indecorus, deformis*. Legitur apud Hippocr. 2. aph. 54. Huic opponitur εὐειδὴς, *formosus*, decorus. Jungatur Dieterich. Jatr. n. 9.

AEGLEVCES, ἀειγλευκὲς, dicitur genus vini dulcis, quasi semper mustum, quod paratur musto in dolia vel cados condito, & statim in aquam merso, donec bruma transeat, ut musto consuetudo quædam fiat algendi. Solus namque fervor musti facit ex hoc vinum. Gorræus.

ÆOLASTÆ, αἰολᾶσθαι, significat *errare*, vagari, instar ventis, & legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LIIX. 20. Adde Foës. p. 13.

ÆON, ἀιὼν sumitur apud Hipp. pro *tota hominis vita* & *ætate* l. περὶ αἰῶνος. & 2. de fract. t. 21. Foës. p. 14. qui etiam ex Erotiano monstrat αἰῶνα significare *medullam spinalem*, apud Hipp.

Hipp. l. 7. Epid. LII. 8. verùm Linden. ibid. κενεῶνα posuit.

ÆONESIS, αἰώνησις, hoc est, *Perfusio*, Aspersio. Verbum etiam αἰωνάω significat *perfundo*. Nomen v. legitur apud Hipp. de humid. usu l. 8. vide Erotian. in Onomast. p. m. 15.

ÆORA, αἰώρα, significat *gestationem*, & in specie *pensilem* apud Aët. Tetrab. 1. l. 3. c. 6. allegante Foësio. Tales *pensiles gestationes* ab Atheniensibus introductæ tempore Bachanalium. Verbum αἰωρεῖσθαι & ἀπαιωρεῖσθαι etiam denotat *attolli*, *suspendi*, & legitur apud Hipp. l. 2. de fract. t. 56. l. 3. t. 77. & activum αἰωρέειν l. 1. de morb. mul. XCIII. 20. Plura vide apud Foës. Oec. p. 14.

ÆPOS, αἶπος, *locum acclivem*, arduum, significat apud Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 11. L. 13. LXIIX. 4. de int. aff. XLVII. 16. quamvis Linden. vel ἧπος vel ἑσπέρην posuerit, excepto unico loco l. 7. Epid. LII. 8. ubi retinuit αἶπος. Confer ad Foës. p. 13.

*ÆQUALE, τὸ ὁμαλὸν, ὁμαλὲς, ἴσον, de rebus naturalibus, secundum & præternaturalibus prædicari solet. Gal. c. 2. in progn. t. 21. Denotat v. non solùm rerum saltem numero, vel etiam specie differentium convenientiam ratione quantitatis, sed etiam ratione qualitatis. E. G. *Æquale temperamentum*, ἰσότης τῆς κράσεως, quando vel nullus excessus caloris vitalis aut alterius qualitatis in corpore humano ejusq; membris observatur; vel quando excessus caloris aut frigoris, humiditatis aut siccitatis simplex, vel compositus adest quidem in latitudine sanitatis, ille tamen semper eandem servat indolem. Item *Æqualis Pulsus*, ὁμαλὸν σφυγμὸς dicitur, cùm omnes ictus eundem inter se servant ordinem & proportionem, ità ut secundus respondeat primo, tertius secundo, & sic deinceps. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 10. *Æqualis urina*, οὖρον ὁμαλὲς, vocatur, quæ, quoties mingitur, eandem præ se fert semper speciem, ratione coloris, consistentiæ & contentorum. Sic & de reliquis excrementis v. g. *Æquale pus*, est proprietas puris laudabilis, τὸ πύον ὁμαλὸν 1. prognost. t. 42. De rebus præternaturalibus quoq; usurpatur, quando *Æqualis morbus* dicitur, qui perpetuò sibi constat, & *æquales* habet motus & symptomata semper similia, Gal. c. 2. aph. 23. Sed & de diversis specie rebus sumitur *Æqualitas*. Ita *vinum æquale æquali* aquâ mixtum h. e. tantum vini, quantum aquæ & vice versâ continẽs Gr. οἶνος ἴσος, vel uno verbo ἰσοκρατὴς dicitur Hippocrati, 7. aph. 56. l. 2. de morb. XXXIIX. 6. *Æqualis inæqualitas* in pulsu ὁμαλὴ ἀνωμαλία vocatur, quando pristinam naturam quidẽ immutantes, sive magnitudine, sive qualitate *æqualia* vel *inæqualia* capiunt incrementa: nam quatenus *æqualitatem* commutant, vocantur *inæquales*; sed quatenus *æqualem* semper mutationem assequuntur, *æqualiter* dicuntur mutari, ex Gal. l. 1. de diff. puls. c. 11.

gentibus, quasi stando in succenturiis, v.g. ut Oculus videat, non est satis, illum benè habere, sed & opus est ciliis, superciliis, palpebris &c. uti loquitur C. Hofm. in Gal. de Us. P. n. 955. In strictâ verò significatione quamvis in Medicinâ minùs frequenti veri motus partium organicarum saltem *Actionum* nomine veniunt. Sunt verò in genere nihil aliud, quàm *Accidentia sanitatis & Morborum prima*, quæ dispositionem vel facultatem corporis humani ejusque membrorum secundum & præter naturam sese habentem immediatè consequuntur, dividunturque in tres Classes *Naturales*, *Vitales* & *Animales*: secundum Mœbium in *Vitales*, *Animales* & *Genitales*, quarum omnium quædam sunt *Nobiliores*, quædam *Ignobiliores*: aliæ *Publicæ*, aliæ *Privatæ*. Omninò igitur ab *Operibus*, quæ ἔργα vel ἐνεργήματα dicuntur, probè sunt distinguenda, utpote quæ secundam accidentium & symptomatum classem constituunt, contrà opinionem Galen. l. 1. Meth. med. c. 5. ubi dixit, nihil referre, sive Opus, sive *Actionem* inter loquendum dixeris. De *Actionum* differentiis vide plura in Institutionibus.

Actuatio Lat. dicitur de rebus præcipuè medicamentis potentiâ talibus, quæ, ut operentur actu, opus habent mutatione à calore nostro vel temperamento vitali. Est igitur *Actuatio* illud *mutationis momentum* τῆς μεταβολῆς ἀφορμὴ à calore nostro vitali dependens, cujus beneficio virtus medicamentosa elicitur, & humoribus vitalibus atque spiritibus nostri corporis applicatur, & ita in actum deducitur. Vide Galen. l. 3. de Temper. c. 4. Ut enim *actu* talia sint, id à nobis accipiunt d. l. c. 1. Jungatur Disputatio nostra de Purgat. modo ac viis ad alv. th. 14. & Dogmata Medic. Gener. P. VI. c. 2. dogm. 2. p. 686. seq.

*Actus, ἐνέργεια, opponitur δυνάμει, *potentiæ*, hinc & in medicinâ remedium *actu* tale τὸ κατ' ἐνέργειαν contradistinguitur ab illo, quod est potestate tale, τὸ δυνάμει, Galen. l. 1. de Simpl. fac. c. 9. Illius cognitio facilis est, quia in sensus incurrit, & tactu percipitur, ignem esse calidum v. g. & glaciem frigidam. l. 2. de Temp. c. 2. Est & *Actu tale* perfectius eo, quod potentiâ tale, quia hoc nondum tale est, sed potest saltem tale esse. Illud verò jam præsens ipsâ energiâ. Dicitur autem *Tale Actu* v. g. Calidum, frigidum, humidum, siccum &c. vel quod summam habet ejusmodi qualitatem, vel vincentem qualitates contrarias, vel ad cognati generis mediocre aliquid, vel ad unum quodlibet à nobis est collatum. l. 3. d. tit. c. 1. Breviter. Res est in se magis perspicua, quàm ut opus sit verbis. *Actus activorum* sunt in patiente disposito, id est, forma agit secundum materiæ dispositionem, scribit Dav. Lagneus in Harmon. Chym. Theatr. Vol. IV. p. 750.

Acuitio, vel verbum *Acuere*, ὀξύνειν usur-

usurpatur tropicè haud rarò de medicamentis, quæ aliis naturâ debilioribus adduntur, ut stimulum his addant, & eorum vim medicamentosam adaugeant. Ita purgantibus mitioribus quandoque addi solent in minori dosi purgantia fortiora v.g. pilulæ & pulveres purgantes *acui* solent granis aliquot diagrydii, troch. alhandal. Extr. helleb. nigri. Sic Spiritu Salis acuitur succus citri, & Spiritu Nitri *acuitur* Acetum ad Solutionem. Schröder. l.1. c.13. Hofman. clav. adh. l. Modum *acuendi* aquam Mercurialem Philosophicam satis obscurè propositum vide in Christophori Parisiensis Elucidarii l.2. c. 3. in Theatr. Chymic. Vol. VI. p. 231.

ACUREB, notat *Vitrum*. Rul. & Johns.

ACUS, βελόνη ῥαφὶς quid sit, ex aliis jam Dictionariis constat. Pertinet verò inter instrumenta Chirurgica, & varium obtinet usum. In specie verò *acus interpunctoria*, quâ utuntur in suffusionibus sive cataractis in oculo removendis, Galeno dicitur παρακέντηιον Com. 1. de iis q. in med. f. t.6. Græcum vocabulum ῥαφὶς legitur apud Hippocr. l.2. de morb. LXIV. 11. Apud Gal. etiam extat ῥαφίον *acicula*, notante Foësio in Oec. p. 551. Porrò *Acus* etiam est nomen piscis duûm generum Aristotelis & Oppiani, uterque tamen ad alimenta minus commodus, quia ferè exsuccus; de quibus vide Rondelet. l. 8. c. 3. & 4. Aldrov. l. 1. de Pisc. c. 22. seqq.

ACUSIOS, ἀκούσιος, i.e. *invitus*. Opponitur ἑκουσίῳ, *spontaneo*. Extat & Partic. ἄκουσα apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XLII. 10.

ACUSTO idem, quod *Nitrum*. Rul. & Johns.

*ACUTUS, ὀξὺς quid propriè significet, aliunde notum esse debet ac potest. In Medicinâ verò in genere notat omne id, quod celeriter & cum violentiâ aut periculo movetur; & dicitur cùm de rebus non naturalibus, tùm præternaturalibus. Ita *Acutæ exercitationes* apud Galen. l. 5. de san. tu. c. 3. τὰ γυμνάσια ὀξέα sunt, quorum celeres sunt motus, Synonyma τοῖς σφοδροῖς vehementibus. Frequentiùs verò prædicatur *Acutum* de morbis: Suntque *acuti morbi* τὰ ὀξέα νοσήματα in genere magni, qui ob sui magnitudinem & symptomatum vehementiam celeriter ad vigorem properant, & cum ægri periculo tempora sua percurrunt. Gal. 2. aph. 23. Magnitudo morbi & symptomatum vehementia à caussæ internæ motu & activitate vehementiori dependet, mutationem inferens magnam vel ad salutem, vel ad interitum. Hinc nullæ certæ de illis institui possunt prædictiones Hippocr. 2. aph. 19. Dividuntur communiter in tres classes: (1) videlicet in *morbos Peracutos*, νοσήματα κάτοξέα, qui intrà septem dies communiter terminantur, ubi tamen nonnulli λεπτολογοῦντες rursus distinguunt *Perperacutos* à *Peracutis*; per illos intelligentes *Acutissimos*, ὀξύτατα

ματα, qui etiam primis quatuor diebus ad terminum properant, & exemplum habetur in Hipp.l.3.Epid. ſ.3.l.77.ægr.6. (2) in *Acutos ſimpliciter*, ὀξέα ἁπλῶς νοσήματα, qui plerunque quatuordecim diebus judicantur. Et (3) in *Acutos ex decidentiâ*, τὰ ὀξέα ἐκ μεταπτώσεως, qui quandoq; ad quadrageſimum usque diem extenduntur. Plura vide apud Gal. l.2. de diebus Crit. c.12. Nobis ſufficit monuiſſe, cauſſam, ob quam non poſſit firmus aliquis limes aut terminus poni morborum *acutorum*, conſiſtere in varietate cauſſarum externarum cauſſam morbificam ejusque motum vel promoventium vel remorantium. Gal. com. 3. prognoſt. t.25. *Acutos morbos* & præſertim *febriles* maximam partem continuos eſſe docet Idem l.2.de criſ. c.12. *Febris acuta* etiam ſimpliciter ὀξὺς vocatur absque additione πυρετὸς, apud Hippocr.l.4. Epid. XIII.19. Plura de hoc vocabulo vide etiam apud Foëſ. Oec. p.455. ſeq. Dieterich. Jatr. n.621.

Adal, eſt terminus Paracelſicus, quo indicatur ſubſtantia vel virtus ſubſtantialis plantarum, quando purum ab impuro jam eſt ſeparatum, in quâ virtute dependent gradus diverſi facultatum operativarum in corpus humanum. Ejus meminit in fragm. de re herbar. l.1.§. de Incarnativ.

Adam, proprium nomen primi hominis à Deo creati. In Chymiam verò translatum ænigmaticè notat *Lapidem Philoſophicum*, item *Mercurium Philoſoph.* qui ſuam *Evam* occultam in corpore ſuo geſtet. Hinc vocatur etiam *Adam Philoſophicus.* Dorneus de transmut. metall. c.6. 8.&9. *Lapis* quoque dicitur *Adamicus* ibid. in Theatr. Chym. Vol.I. p.508.509.520.

Adamas, ἀδάμας, refertur inter lapides pretioſiſſimos & gemmas maximæ æſtimationis & multorum nummorum, Cryſtallum & cognationis vinculo & generationis modò pene imitatur. Videatur de hoc Chiocc. Muſ. Calc. ſect. 3. p.202. ſeqq. ubi ſimul fabuloſam illam ſententiam Plinii de inviſibili ejus duritie, & ſoliditate, ita ut omnem vim ignis & ferri eludere dicatur, refutatam reperies. Apud Galen. etiam dicitur ἀπαθὴς *impatibilis* vel omnis affectionis & paſſionis expers l.1. de ſan. tu. c.4. & multum terræ habere l.9. de S. Fac. *Adamas* ex Lunæ cœlo & ejus terrâ fieri legitur in Theatr.Chym.Vol.I.p.317. Aliter ejus generatio deſcribitur in Vol.IV. p.427. quando vapor naturæ per ſe ſublimatur ſine acceſſu pinguedinis, Sulphuris, & venit ad locum aquæ puræ ſalis, fiunt *Adamantes*, & hoc in locis frigidiſſimis, ad quæ non poteſt pervenire pinguedo illa. An *Adamas* venenis intus ſumtis rectè annumeretur, ventilavit Sennert. M. Pr. l.3.p.2. ſ.2. c.7. quæſtion.2. & l.6. P.6. c.7. *Adamas factitius* ex hyacintho, ſapphiro legitur apud Libav. S.A.Ch. l.6.c.4. Alia compoſitio proponitur à Lul-

à Lullio in Tr. Animæ transmutatio, quòd fiat ex naturâ argenti terminati in naturam lapidificam. Th. Chym. d.l. p.189.

Adamita, Adamitum Paracelso vocatur durissimum in albo. Sunt durissimi albi lapides, & *Adamita* est lapis propriè, qui in vesicâ reperitur. l.1. de Tart. tract.1.c.1. *Adamitum* est propriè Lithiasis. Id. in Fragm. ..d h.l.

Adarce, Adarcion, Adarcus, ἀδάρκη, ἀδάρκιον, ἄδαρκις, secundum substantiam est veluti spuma concreta aquæ salsæ, concrescens ad harundines & stipulas. Acerrimum est calidissimumq; & propterea deleterium, & impossibile, ut intrà corpus sumatur. Foris verò impositum permisceri solet aliis mitioribus, quæ vim ejus retundant, & ita cum fructu adhibetur, teste Gal. l.11. de S. Fac. h.tit. Rulandus & Johns. in Lex. Chym. dicunt, esse carnem marinam secundum nonnullos, & præcipuè in Cappadociâ & Galatiâ nasci. Indiacum nativum veluti in arundinibus Indiæ sponte nasci velut sal Indum in Cannâ. Est verò *Adarce* similis colore flori lapidis Asii, & in formâ melli halcyonio & aliquando cavo proxima, ut possit videri lacustre quasi halcyonium. Et quia pendet arundinibus, *Pericalamitum* & *Calamochium* quondam dicebatur. Hodiè nisi fallor, *Balla marinum* vocant. Ita videmus Medicos, uti his ridiculis, sæpiùs contemtis nobilioribus, nonnunquam etiam res ita obscuris vocant vocabulis, ut Oedipo ipso foret opus. Hactènus Rul. & Johns. De Adarcii viribus docet quoq; Dioscor. l.5.c.137. Et jungatur Chioccus, qui etiam *Alcyoniis* adjunxit Mus. Calceol. sect.1.p.24.

Adarige notat *Auripigmentum* ut & *Adarnech*. Rul. & Johns. in Lex.

Adaxoma, ἀδάξομαι idem, quod ὀδάξομαι, *pungor*, *lancinor*, prurio, mordeor. Extat apud Hippocr. l.2. de morb. mul. LVI.4. LXIV.10. Jung. Foës. p.4.

Addephagia, ἀδδηφαγία, vel ἀδηφαγία, *voracitas* dicitur, præsertim pueris familiaris, dum panis esu largiori capiuntur, quam potissimam caussam lumbricorum vel vermium esse censet C. Hofm. l.3. Apol. pro Gal. c.213.l. & quidem ex Gal. c.7. in 6. Epid. t.7.

Additio, πρόσθεσις, idem, quod *Appositio*, *Adjunctio*, est alterum in Medicinæ definitione Hippocraticâ membrum, oppositum τῇ ἀφαιρέσει, quando ea, quæ deficiunt, mediante arte restituuntur. Hoc verò pro diversis scopis quamplurimis multifariam quoque perficitur, quam varietatem nunc exponere non est hujus loci. Est & *Additio* vel *Appositio* opus naturæ ad nutritionem necessarium, quando portiones succi nutricii parti nutriendæ vel toti corpori offeruntur, ut incrementum capiat, sive id fiat per arteriarum extremitates, sive per nervorum fibrosas divisiones. Heic enim inter se discrepant Authores recentiores. Nobis prior hacte-

 nus

nus visa est verisimilior sententia.

Adductio, παραγωγὴ, vide *Attractio, Paragoge.*

Adec est *Lac acetosum.* Rul. & Johns. in Lexic. Ch.

Adech Paracelso vocatur spiritus hominis vitalis & internus author operationum vel functionum intrinsecarum, l. 2. Chirurg. magnæ c. 13. Hunc spiritum quoque infici in peste & mediante hoc pestem fieri Epidemicam contagiosam, docuit l. 5. de apostem. tr. 3. c. 7. Dorn. Ruland. & Johnson. paulò aliter describserunt: *Adech* est interior homo noster & invisibilis, singulorum exemplaria præfigurans in animo nostro, quæ posteà exterior homo manibus suis imitatur & effingit. Quid hoc aliud, quàm Actus Ratiocinationis, sive Animæ Rationalis actus secundi?

*Adedentes, vide. *Phagedæna.*

Adehemest, id est, *Lamina.* Dicitur & *Ajonec: Alhobonec.* Rul. & Johns.

Adelos, ἄδηλος, dicitur Latinè *Insensibilis*; non evidens Potissimum usurpatur de *Transpiratione*, quæ fit per poros cutaneos absq; sudore evidente, dum vapores & fuligines insensibiliter exhalant & avolant. Vide *Diapnoë.* Ἄδηλα πρόσκαιρα dicuntur ab Empiricis, quæ sensibus quidem usurpari & cognosci possunt, sed nondum tamen apparuerunt. Gorr. ex Gal. l. de sectis.

Adelphixia, Adelphixis, ἀδελφιξία, ἀδέλφιξις, Latinè *Fraternitas, Fratratio*, vocatur Hipp. *communio*, consensus, & cognatio partium aliarumq; rerum cùm in statu secundum, tùm præternaturam. Hipp. c. 3. de artic. t. 100. Etenim ἀδελφίζεσθαι eidem dicitur summâ familiaritate cum alio gaudere. Quo verbo etiam aliquoties usus v. g. l. 1. de Morb. mul. XXXIV. 4. XXXIIX. 14. c. 3. de fract. t. 35. Adjectivum quoq; ἀδελφίζα dicitur de *morbis consimilibus* prioribus l. 1. de morb. mul. LXII. 1. ubi alii ἀδελφὰ legunt, quod & l. 2. Epid. s. III. 125. occurrit. Vide Foës. p. 5.

Ademonia, ἀδημονία, *angorem*, & *anxietatem animi* significat. Et adjectivum ἀδήμων, *anxium*, graviterq; moestum; Quod legitur apud Hipp. l. 1. Epid. s. 2. t. 75. & Participium ἀδημονέων l. de virg. morb. II. 26. Vide Foës. d. l.

*Aden, ἀδὴν, vide *Glandula.*

Adenoides, ἀδενοειδὴς, Epitheton *Parastatarum*, sive corporis glandulosi ad vesicæ fundum siti, in quod vasa deferentia inseruntur. Vide *Parastata. Prostata.*

*Adeps, στέαρ. Dicitur & *Sævum, Sebum*, & *Axungia*, ἀξύγγια vel ἀξυγγίων (ita legitur apud Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 5. Vide Linden. S. M. Ex. IIX. §. 76.) differt à *pinguedine*, quod ille crassior sit, in animalibusq; totam naturam magis terrestrem habentibus proveniens, velut in humidioribus pinguedo. *Adeps* quoq; non tàm facile igni appositus liquatur & funditur, fusus v. celerrimè coit & conglaciatur, multoq; apparet *pinguedine* durior. Quod si v. vo-

v. voles, omnem oleosam & pinguem in animantibus substantiam *Adipem* appellato, ut pleriq; Medici. Sed & *Pinguedinem* totum hoc genus appellare tibi licet, verbis Gal. l. 11. de S. Fac. Ita quoq; pro Synonymis habet P. Barbette chirurg. P. III. L. 1. c. 13. nec alii recentiorum distinctionem aliquam observarunt. Usus etiam cum *Pinguedine* est communis. Vel n. ad caloris conservationem & augmentationem, vel ad partium emollitionem, vasorum distributionem, motus facilitatem, aliosq; similes usus facit. Utrumq; & *Adipem* & *Pinguedinem* partibus organicis simplicioribus secundariis annumerare, veritati magis consonũ videtur, quàm Humoribus, aut Excrementis, utilibus licèt, associare. Rul. & Johns. in appendic. Lex. Chym. ità *Adipem* descripserunt, quòd sit pinguedo coagulata vel condensata, quam consistentiam habet à salinis portionibus. Etenim si destilletur adeps, destillatione partes sulphureæ adscendunt & remanent in fundo portiones salinæ, unde liquor ille post destillationem non amplius coagulatur, & *Oleum Adipis* dicitur.

ADEPTUS est terminus Paracelso & Helmontio familiarissimus, quo notatur singularis quædam à Deo donata & concessa cognitio. Ità *Adepti* vocantur, quorum rector etiam Spiritus *Dei* est, quiq; sibi aliquam peculiarem compararunt scientiam, præsertim per artem *Caballæ*. Helmont. de magnet. vuln. cur. n. 129. Unde & *Adepta Scientia* vel Sophia κατ' ἐξοχὴν dicitur *Magia Naturalis* & Ars *Caballistica*, de quâ infrà in *Cabala*. Talem quoq; specialem scientiam urget Helmon. in Medico, & *Adeptum medendi* appellat, quē opponit Galenicæ & Paganæ scientiæ Medicæ, atq; peculiare dõum Dei habetur nobiliꝰ & superius, quàm quod è cognitione præexistente sensuum formatur in intellectû, imò, quod nec propriè doceri vel demonstrari potest. Plura vide in præf. tract. de Lithiasi. *Adeptæ Sophiæ* meminit Paracels. l. 1. de peste cum addit: *Adeptæ Philosophiæ* l. 2. Chirurg. magn. tr. 3. c. 1. *Adepti* etiam *Chymiæ* dicuntur, qui omnem laborem in Arcano universali acquirendo impendunt & in hanc metam adspirant. Verùm modò iterum ad illos non quadraret suprà adductum proverbium apud Galenum: Nihil apprehende & fortiter tene.

ADHÆRENTIA, πρόσφυσις. Vide Prosphysis.

ADIACHYTOS, ἀδιάχυτος i. e. minimè diffluens aut diffusus. Usurpatur tropicè de iis, qui vestitu & cultu sunt frugali, minimeq; dissoluto. Hipp. l. de dec. ornatu II. 18. Junge Foës. d. l.

ADIAPHOROS, ἀδιάφορος, Vide Indifferens.

*ADIAPNEUSTIA, ἀδιαπνευσία h. e. impedita perspiratio Gal. l. 11. M. M. c. 10. Est causa primaria febrium, quandò nimirum fuliginosa & vaporosa ef-

 sa ef-

ſa effluvia per habitum corporis & poros cutaneos exhalare nequeunt, ſed regurgitantia ad maſſam ſanguineam confuſione ſuâ inſignes perturbationes in ſanguine producunt, & ſubinde copioſiùs congeſta & ſubactionem reſpuentia turgeſcentiam & febriles effervescentias pariunt. Vide Thom. Willis de febrib. c. 2. §. Dum ſanguis. Confer etiam ad Rolfink. O. & M. M. Spec. l. 2. ſ. 3. c. 33.

Adiaptotos, ἀδιάπτωτος, nomen eſt Medicamenti Colici, cujus deſcriptio habetur apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 4. & nomen hoc ideò accepiſſe videtur, quòd ad omnem inflammationem efficax ſit. Gorræus.

Adiarrhoea, ἀδιάῤῥοια dicitur eorum, quæ excerni deberent, omnimoda retentio ac inhibitio. Erotian. in Onomaſtic. Hippocr. p. m. 18. b.

Adibat, id eſt, *Mercurius*. Rul. & Johnſon.

Adjectio, Adjunctio, προσαγωγὴ Idē quod πρόσθεσις *Additio*, opponiturq; ab Hipp. τῇ ἀφαιρέσει, *ablationi*, de Inſomn. V. 11. & alibi. Plura loca ubi verbo προσάγειν uſus Hipp. collegit Foëſ. Oec. p. 532.

Adipson, ἄδιψον in genere omne id dicitur, *quod ſitim abigit* vel arcet, qualia deſcribuntur à Galen. l. 8. de C. M. S. L. c. 3. Aliàs ſpeciale Græcis fuiſſe epitheton *ptiſanæ* hordeacæ teſtatur Lang. l. 1. ep. 57. Ità & Hippocr. hoc titulo exornavit *ptiſanam* & *oxymel* in l. de R. V. I. A. ſ. 1. t. 18. & ſ. 3. t. 30. Vide Foëſ. p. 5. Gorr. in def.

Adiylistos, ἀδιύλιστος, vocatur *vinum non defecatum* vel per ſaccum non colatum. Id quod fieri ſolet in vinis conditis ad ſaporem, vel in aliis ad reprimendam eorum vehementiam. Gorr. p. 6.

Admisurab *Terram* ſignificat.

*Adnata, vel *Agnata*, ἐπιπεφυκώς, vocatur Tunica oculi prima ordine, craſſior & validior, ſuperfice plenâ, colore candido, (unde & *Alba tanica* dicitur, & *Album oculi*) oculum tum oſſibus, tùm palpebris conjungens, inq; ſuo thalamo ſtabiliens, quare & ab officio ſuo *Conjunctiva* vocatur. Hanc tunicam, quamvis non habeat vaſa conſpicua in benè habentibus, ophthalmiæ h.e. inflammationis oculorum conſtituere ſubjectum, communi Doctorum conſenſu conſtat. Ulteriorem hujus tunicæ deſcriptionem vide in Anatomicis. Vide Agnata.

Adolescens, *Adoleſcentia*. Vide *Juvenis*. *Meiracion*.

Ados. eſt aqua, in qua ferrum cādens reſtinguitur. Rul. & Johnſon. in Lexic.

Adram, id eſt, *Sal gemmæ*. Idem.

Adplumbatum, idem, quod *ferruminatum*, legitur apud Scribon. n. 271.

Adrastea, ἀδράστεια, epitheton Deæ apud Ethnicos *Nemeſis* dictæ, juxta Strabon. l. 13. Geograph. ab *Adraſto* Rege, qui primus huic Deæ templum erexit ità appellatæ. Hujus *Deæ Legem* neminem effugere poſſe, dixit Gal. l. 6. de Uſ. p. c. 12. Eſt v. Lex illius nihil aliud, quàm

vis

vis & potentia vindicandi ab adversariis veritatis lumen & splendorem, præsertim in determinandis rerum causis, ut cogantur tandem palmam dare. Frequentissimè pariter ad illam provocavit contrà Gal. C. Hofm. in scriptis suis. Plura de hâc Dea videantur in Chiliadibus Erasmi cent. C. adag. 38. & d. Hofm. ad Gal. LL. de V. P. n. 374.

ADROP, est terminus Spagyricus denotans vel illud ipsum corpus aut *plumbum*, è quo elici debet *Mercurium* pro lapide Philosophico, in quâ significatione sumitur à Ripleo in Axiomatibus Philosophicis, quæ extant in Theatr. Chym. Vol. II. p. 114. & in Epistolâ Anonymi de principiis Art. Hermet. in Th. Ch. Vol. IV. p. 474. vel notat ipsum *lapidem Philosophicū*. Lagneus in Harmon. Chymic. Th. Ch. Vol. IV. p. 726. quia & *Saturnus*, vel *Plumbum* dicitur. Rul. in Lex.

ADSAMAR, significat *Latium* vel *Vrinam*. Rul. & Johns. in Lex.

ADSELLARE, verbum antiquum denotans *exonerationem alvi* sive excretionem quotidianam. *Sellæ* n. *familiæ*, vel *familiaricæ* vocabantur à rei rusticæ scriptoribus loca illa ad secessum necessaria, teste Keuch. in not. ad Samonic. p. 197.

ADSTANTES, παρόντες, dicuntur Hippocr. ii, qui ægris præsto sunt ministrando, aut charitatis officium exhibendo, officia necessaria præstando, curamq; gerendo, ex Hipp. 1. aph. 1. Jung. Dieter. n. 655.

ADSTRICTIO, σύψις, habetur pro effectu frigiditatis Gal. l. 9. de S. F. E. Terra Samia vim habet glutinandi opera crassæ terrenæq; frigiditatis l. 7. d. tit. §. Centaur. minus. Dicitur & *Constipatio*. Gorræus ità descripsit: Quòd sit qualitas gustatilis, quæ à frigido vincente perficitur in crassâ & terrenâ substantiâ. Itaq; propriâ facultate contrahit & densat meatus, refrigerat & repercutit; per accidens a. calorem excitat & auget, conducitq; ad concoctionem. Enim verò non solùm ad ea, quæ gustu percipiuntur, refertur hæc qualitas: Verùm tribuitur & aliis rebus in passivâ significatione. Ita *Alvi astrictio*: Pororum cutis.

*ADSTRINGENS, στῦφον, est, cujus substantia est crassarum partium, παχυμερὴς, terrena & frigida, habens vim siccandi, humores depascendi, partesq; roborandi. Gal. l. 5. de S. F. c. 14. quamvis recentiores salinis *stypticis* & ponticis portionibus, uno verbo, fixis illam ascribant, quæ sub terrestribus optimè intelligi & comprehendi queunt. Conveniunt in plerisq; cum *Acerbis* & *Austeris*, de quibus suprà.

ADULTERIUM, quid propriè significet, constare debet ex aliis Lexicis, cùm non sit hujus loci. Paracelsus v. planè abusivè & tropicè transtulit hoc vocabulum ad ventriculi vitium, quando corpus aut saltem ventriculus nimium obruitur assumtis, ob inordinatam animæ brutalis appetentiam, quia supponit animam illam sensitivam esse instar

instar maris, & corpus instar fœminæ, & mutuum illud commercium sese habere adinstar conjugii. Paramiri l. 2. c. 8. & tr. de Alvi fluxu. §. Caussa.

*Adustio, idem quod *Combustio* de quo inferiùs. *Adurere* os dixit de Ephemero Scribon. n. 193. *Adustio* Spagyrica dicitur, quando commiscetur, aut *aduritur*, aut corrumpitur humiditas substantialis rei. Th. Chym. Vol. IV. p. 869.

Adynamea, ἀδυναμία, Lat. *Impotentia*. Hoc vocabulum meo quidem judicio optimum & accuratissimum inter omnia alia genus constituit in definitione morbi, non modo ex mente Aristotelis in Categoriis, quòd ægri dicantur, quia habent impotentiam naturalem scilicet ad functiones necessarias; sed etiam ex suffragio ipsius Galen. de diff. morb. c. 2. dicentis, quòd sanitas non operatione, sed potiùs per potentiam sit definienda, quoniam & dormientes, aut alioquin in tenebris & otio degentes, aut sæpè discumbentes, neque ullâ parte corporis movemur, neque alium rei extrinsecæ sensum habemus, nihilominus tamen sani sumus. Igitur cùm sanitatis contrarium sit morbus, deberet & hic potius per ἀδυναμίαν, *impotentiam*, definiri, quam per aliud genus, quamvis Gal. ipse non fecerit. Et frustra sibi metuit C. Hofmann. Apol. pro Galen. l. 3. c. 8. A. B. objici posse, hoc vocabulum esse nudum nomen. Non enim peti inde potest ulla indicatio. Quin nec peti debet: Veræ enim indicationes non à morbo, sed à caussâ petendæ sunt; quemadmodum nec à sanitate, sed à caussis ejus indicationes conservatoriæ desumuntur. Junge Dogm. nostr. P. II. c. 2. D. 2. p. 113. Vide *Impotentia*.

Adynamon, ἀδύναμον, vini factitii genus est. In musti sextarios viginti additur aquæ dimidium. Fervet, donec excoquatur aquæ mensura. Datur ægris, quibus vini noxa timetur. Est enim *invalidum*, unde illi nomen. Dioscorid. parem musti & aquæ mensuram miscet, & lento igni leniter decoquit, donec aqua tota consumatur: cumque refrixerit, id in picatum dolium fundit. Hæc Gorræus.

Adynatos, ἀδύνατος, duplicem habet significationem. Vel enim notat *impossibile*, sive quod fieri non potest, vide Impossibilis: Vel significat *Impotentem*, h. e. viribus fractum, ad actiones obeundas imbecillem. In quâ usus Hippocr. l. 1. Prorrh. c. 2. t. 3. Coac. t. 53. & 175. Adde Foës. Oec. p. 6.

Æazo, αἰάζω, idem, quod θρηνέω, h. e. *lamentor*, lugeo, gemo. Erot. in Onom. & Foës. p. 8.

Ædoea, αἰδοῖα, Latinè *Pudenda*, h. e. *partes genitales* utriusque sexus vocantur, Hipp. 3. aph. 21. & 5. aph. 22. Jung. Dieter. n. 14.

Aëdes, ἀηδὴς, h. e. *insuavis, injucundus*, ingratus. Usurpatur de alimentis palato non acceptis, sed saltem comparativè, Hipp. 2. aph. 38. Idem quo-

quoque de medicamentis intelligi potest. Dieterich. n. 10.

ÆGAGROPILUS, αἰγαγρόπιλος, ab *Ægagros*, *Rupicapra*, & πῖλος, *pila*, vel *globulus*, ex flocculis laneis confectus est in ventriculo primo aut secundo *Rupicaprarum* occurrens, massa quædam frequentiùs oblonga, rariùs rotunda, duplici substantiâ consistens, quarum interior aut fibras radicum, aut filamenta & cauticulas plantarum succo concreto & exsiccatione in pulverem subtilem facessente compacta refert; exterior coriaceam cutim, interdum tamen lignosum corticem quendam, rarissimè crustam lapideam æmulatur, coloris utplurimùm cineritii aut nigri, magnitudinis variæ, quæ manum tamen in pugnam contractam vix unquam excedat, ex alimentis vegetabilibus & mineralibus familiaribus copiosiùs assumtis per fermentum ventriculi facultate coagulativâ infectum genita, in se quidem præternaturalis, ratione tamen efficaciæ, quam experientia hactenus confirmavit, salutaris & variis in affectibus singulari cum emolumento sæpiùs à Medicis exhibita in certâ dosi. Vulgò Gemßenkugel. Hujus accuratam descriptionem virtutumque variarum commendationem ex professo publicavit Georgius Hieronymus Velschius, Doctor Medicus Augustanus, dissertat. de *Ægagropilis*, quæ lectu haud indigna, modò mortuo non insultasset leoni & θεσπέσιον C. Hofmannum non adeò temerè perstrinxisset, quod alio loco & tempore severiùs animadvertere constituissem, nisi & mors illius me à proposito revocaret. Meminit quoque ex Velschio Rolfink. Ægagropilorum Ord. & Med. Med. Sp. l.8. s.2. c.1. fin.

ÆGER, ÆGROTUS, νοσηρὸς, νοσώδης, quid significet, notiùs est, quàm ut opus sit verbis. Breviter, *qui laborat morbo*. Dicitur & *Insalubris*. De quo inferiùs.

ÆGEIRINON, αἰγείρινον, nomen *Unguenti*, quod Lat. *Populeum* vel *Populneum* vocatur, ab αἴγειρος, *populus*. Describitur ab Æginet. l.7. c.19. Gorræus.

ÆGIAS, αἰγιὰς (perperam à Foës. αἰγὶς p. 8. positum, quod aliam habet significationem) apud Hipp. significat concretionem albicantem pupillæ oculi inhærescentem, aciei caliginem offundentem, eamque obscurantem, sive ex crassiore excrementicio humore enata fuerit, sive ex ulcere relictæ cicatriculæ subalbicans fuerit. Coac. t.218. l.2. Prorrh. XXIIX. 33.

ÆGIDION, αἰγίδιον, est nomen *Collyrii*, quo fluxiones commodè sisti possunt, quod genus ξηρὸν appellant. Descriptio habetur apud Aëtium citante Gorræo.

*ÆGILOPS, sive ANCHILOPS, αἰγίλωψ, ἀγχίλωψ, quamvis quidam Medicorum differentiam inter hæc duo vocabula constituant, quòd Anchilops sit tumor in magno oculi angulo nondum ruptus: Ægilops verò

verò jam ruptum tumorem significet,(quôd capræ huic vitio peculiariter obnoxiæ ferantur) Dicitur & Fistula lachrymalis, quia ulcus ex tuberculo rupto facilimè sinuosum evadit & in fistulam abit, quam aliquando alius sequitur affectus ῥυάς, Rhyas, dictus, quando caruncula in angulo oculi absumitur. Sufficit nunc, hanc distinctionem ab Authoribus non semper, nec quoad caussas,& generandi modum multùm inter se differre. Hinc Gal. l. Introduct. seu Medicus c. 15. descripsit omnes dictos affectus complexus: Ægilops vel Angilops est abscessus quidam ad angulum oculi, qui naribus propior est, pus continens, quod erumpens aut os exedit, aut ad angulum, aut usque ad nares destillat. Jungatur l. 5. de C.M.S.L. c. 2. Caussa cum aliis ulceribus est communis humor, nimirum acris, salsus, lixiviosus, septicus & corrosivus. Hinc facilè in fistulam abit, præsertim si ulcus neglectum fuerit. Est affectio ægrè curabilis propter corporum tenuitatē subjecto osse corrupto, juxta Aet. l. 7. c. 87. nihilominus feliciter se quoq; absque cauterio actuali curasse testatur Hildan. Cent. V. Obs 22.

ÆGLIA, αἰγλία, vel αἰγλίν, apud Gorræum idem, quod αἰγιάς.

ÆGOPROSOPON, αἰγοπρόσωπον, idem, quod αἰγίδιον, nomen Collyrii. Gorræus.

ÆGYPTION, αἰγύπτιον, dicitur unguentum album oleosum, quod & μενδήσιον appellatum est, compositum ex liliis & aromatibus. Meminit aliquoties Hipp. in libris de Nat. mul. & morb. mul. quæ loca collegit Foës. p. 9. quæ huc transferre non est operæ pretium. Vocatur & ἔλαιον, oleum, ob consistentiam oleosam. Galenus existimat vocari quoque Malabathrinum, Susinum, Liliaceum. Ægyptium quoque est epitheton lini aut fili, quo spongiam involvit Hipp. quo firfirmior & durior sit in Polypi curatione l. 2. de Morb. XXXIII. 9. item corii vel alutæ, ceu mollioris & validioris ad parandas spiras. 3. de fractur t. 29. Item Aluminis l. de Ulcer. X. 3. 4. XII. 11.

ÆIDES, ἀειδής, h. e. *indecorus, deformis*. Legitur apud Hippocr. 2. aph. 54. Huic opponitur εὐειδής, *formosus*, decorus. Jungatur Dieterich. Jatr. n. 9.

AEGLEUCES, ἀειγλευκές, dicitur genus vini dulcis, quasi semper mustum, quod paratur musto in dolia vel cados condito, & statim in aquam merso, donec bruma transeat, ut musto consuetudo quædam fiat algendi. Solus namque fervor musti facit ex hoc vinum. Gorræus.

ÆOLASTÆ, αἰολᾶσθαι, significat *errare*, vagari, instar ventis, & legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LIIX. 20. Adde Foës. p. 13.

ÆON, αἰών sumitur apud Hipp. pro *tota hominis vita* & *ætate* l. περὶ αἰῶνος. & 2. de fract. t. 21. Foës. p. 14. qui etiam ex Erotiano monstrat αἰῶνα significare *medullam spinalem*, apud Hipp.

Hipp. l. 7. Epid. LII. 8. verùm Linden. ibid. κενεῶνα posuit.

ÆONESIS, αἰώνησις, hoc est, *Perfusio*, Aspersio. Verbum etiam αἰωνάω significat *perfundo*. Nomen v. legitur apud Hipp. de humid. usu l. 8. vide Erotian. in Onomast. p. m. 15.

ÆORA, αἰώρα, significat *gestationem*, & in specie *pensilem* apud Aët. Tetrab. 1. l. 3. c. 6. allegante Foësio. Tales *pensiles gestationes* ab Atheniensibus introductæ tempore Bachanalium. Verbum αἰωρεῖσθαι & ἀπαιωρεῖσθαι etiam denotat *attolli*, *suspendi*, & legitur apud Hipp. l. 2. de fract. t. 56. l. 3. t. 77. & activum αἰωρέειν l. 1. de morb. mul. XCIII. 20. Plura vide apud Foës. Oec. p. 14.

ÆPOS, αἶπος, *locum acclivem*, arduum, significat apud Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 11. L. 13. LXIIX. 4. de int. aff. XLVII. 16. quamvis Linden. vel ἦπος vel ἑσπέρην posuerit, excepto unico loco l. 7. Epid. LII. 8. ubi retinuit αἶπος. Confer ad Foës. p. 13.

*ÆQUALE, τὸ ὁμαλὸν, ὁμαλὲς, ἴσον, de rebus naturalibus, secundum & præternaturalibus prædicari solet. Gal. c. 2. in progn. t. 21. Denotat v. non solùm rerum saltem numero, vel etiam specie differentium convenientiam ratione quantitatis, sed etiam ratione qualitatis. E. G. *Æquale temperamentum*, ἰσότης τῆς κράσεως, quando vel nullus excessus caloris vitalis aut alterius qualitatis in corpore humano ejusq; membris observatur; vel quando excessus caloris aut frigoris, humiditatis aut siccitatis simplex, vel compositus adest quidem in latitudine sanitatis, ille tamen semper eandem servat indolem. Item *Æqualis Pulsus*, ὁμαλὸν σφυγμὸς dicitur, cùm omnes ictus eundem inter se servant ordinem & proportionem, ità ut secundus respondeat primo, tertius secundo, & sic deinceps. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 10. *Æqualis urina*, οὖρον ὁμαλὲς, vocatur, quæ, quoties mingitur, eandem præ se fert semper speciem, ratione coloris, consistentiæ & contentorum. Sic & de reliquis excrementis v. g. *Æquale pus*, est proprietas puris laudabilis, τὸ πύον ὁμαλὸν 1. prognost. t. 42. De rebus præternaturalibus quoq; usurpatur, quando *Æqualis morbus* dicitur, qui perpetuò sibi constat, & *æquales* habet motus & symptomata semper similia, Gal. c. 2. aph. 23. Sed & de diversis specie rebus sumitur *Æqualitas*. Ita *vinum æquale æquali* aquâ mixtum h. e. tantum vini, quantum aquæ & vice versâ continẽs Gr. οἶνος ἴσος, vel uno verbo ἰσοκρατὴς dicitur Hippocrati, 7. aph. 56. l. 2. de morb. XXXIIX. 6. *Æqualis inæqualitas* in pulsu ὁμαλὴ ἀνωμαλία vocatur, quando pristinam naturam quidẽ immutantes, sive magnitudine, sive qualitate *æqualia* vel *inæqualia* capiunt incrementa: nam quatenus *æqualitatem* commutant, vocantur *inæquales*; sed quatenus *æqualem* semper mutationem assequuntur, *æqualiter* dicuntur mutari, ex Gal. l. 1. de diff. puls. c. 11.

ÆQUE, *Æquis portionibus*, ponderibus &c. Vide *Ana*.

*AER, ἀήρ, quid propriè sit, è Physicis addiscendum est. Dorneus in Physicâ Genesi & Physicâ Trismegisti dicit, *Aerem* nil aliud esse, quàm aquã vi caloris vel Spiritus Domini in creatione resolutam. Th. Chym. Vol. I. p. 355. 373. unde & masculus hermaphroditus vocatur, participans de natura ignis & aquæ. d. l. p. 498. & mediator habetur inter ignem & aquam à Seniore Zadith de Chymiâ Vol. V. p. 203. Dicitur & ibidem res vivificans, imò vita cujusq; rei. Suntq; *aer* & ignis elementa agentia in Platonis Libro Quartorum l. 4. in Th. Chym. Vol. V. p. 170. Cæterùm in Medicinâ consideratur potissimùm ut res non naturalis summè necessaria, & caussa sanitatis morborumq; procatarctica, pro ejusdẽ usu vel abusu, cum per inspirationem, tùm ambiendo, corpus nostrum afficiens. Ab Hippocrate describitur, quòd sit spiritus corpora nostra ambiens, iisq; circumfusus, omnium, quæ corpori accidunt, author & Dominus, utpote cujus in naturalia, corrumpendi & conservandi vis est maxima l. de Flatib. IV. 8. 9. Ejus varias quoq; constitutiones & καταστάσιας sive mutationes tradidit l. de Aer. Loc. & Aq. quæ omnes à Medico probè attendendæ & perspiciendæ sunt, monente Gal. c. 8. in l. 6. Epid. & c. 2. de Humor. t. 29. Quî fini etiam legi meretur Charltoni Exercit. Patholog. V. A Chymicis quoq; *Aer* diversimodè accipitur. Libav. scripsit: *Aërem Chymicorum* non esse instar Elementaris resolutum, sed in formâ magis fixâ oleiformem, cum citrinitate S. Arc. Chym. l. 7. c. 35. & esse organon seu machinam omnium, per quam fiunt omnia, ex Hermete Ægyptio notavit idem in Exam. Philos. sect. 36. De *Aëre Chymico* videatur etiam Becherus in Oedipo Chym. Tit. 4. §. 4. Ænigmaticè quoq; *Aer* appellatur *Lapis Philosophicus* in Harmoniâ Chymicâ. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 725. seqq.

AERDADI sunt *spiritus corporei in aëre degentes*. Dorn. in Diction. Paracels.

ÆREOLUM, χαλκοῦς, vide *Chalcus*.

AEROMELI, ἀερόμελι, id est, *mel aëreum*: Epitheton mellis, vel quod ex *aëris rore* factum est, unde mel roscidum, Drosomeli dicitur Aldrov. de Insect: l. 1. c. 2. Apes quoq; αἰθερίου νέκταρος ἐργατίδες, ætherei nectaris opifices dicebantur à Poëtis Græcis; vel quod faucibus & organis respirationis medeatur, teste Dioscoride. Vide & not. Keuch. ad Samonic. p. 147.

*AEROSIS, ἀέρωσις est sanguinis attenuatio & in halitus resolutio, pro spirituum vitalium continuatione & flammæ vitalis pabulo, ex Gal. l. 11. Meth. med. c. 3. Hujus *subtiliationis* & quasi rarefactionis pro nutriendâ flammulâ vitali caussam statuit Charlton. d. l. §. 3. *aëremin* pulmones inspirando attractum consimili prorsus modo, quo per

folles

folles insufflato aëre flamma in lignis promtius accenditur. Quod paradoxon prolixiùs deductum in Oecon. anim. Ex. IIX. num adeò firmis nitatur rationibus, ut assensum mereatur, ventilavimus in Dogmat. nostr. p. 583.

*ÆRUGINOSA BILIS, ἰώδης χολή. Vide *Bilis.*

ÆRUGO, ἰὸς, (quæ vox Græca etiam aliorũ metallorum rubiginẽ significat,) *Viride Æris*, est *rubigo æris* vel cupri gustantibus acrem qualitatem offerens, digerendi, depascendi, & corrodendi non teneram modò, sed & duriorem carnem, vim habens. Gal. l. 9. de S. Fac. Estq; vel nativa, vel factitia. De utraq; legatur Diosc. l. 5. c. 91. 92. Rul. & Johns. in Lex. Chym. Schröder. Pharm. l. 3. c. 12.

ÆS, χαλκὸς, idem, quod *Cuprum*, est metallum igõbilius durius, plumbo, mollius ferro, constans portionibus sulphureis, mercurialibus, & salinis, quamvis hoc negare velit Frid. Hofm. Clav. ad Schröd. d. l. Enimverò non video, quid obstet, quò minus salinis etiam concurrere portiones quis credat, præsertim si vera est hypothesis Willisii & aliorum, quod sal rebus & corporibus naturalibus compactionem, soliditatem, nec non pondus & durationem largiatur, de Fermẽt. c. 2. & 3. Cur *Cyprium æs* vocetur, vide Joh. Rhod. ad Scribon. n. 16. Appellatur & *Philosophicum*, de cujus viribus vide Th. Chym. Vol. I. p. 631. A Chymicis *Æs Veneris* nomine exornatur. Species varias *æris* recẽset Rul. in Lex. Chym. v. g. *Purum* sive *nativum rubrum* ab omnibus aliis metallis liberum: *Æs*, quod excoquitur ex pyrite. h. e. marchasitâ, item ex aliis speciebus, ex nonnullis terræ generibus, luteis & purpureis, chrysocollâ & cœruleo etiam, unde & varia à coloribus Epitheta obtinuit, Rubeum, Flavum, Cœruleum, Nigrum. Item *Æs caldarium*, abstractum, residuum. *Æs ustum* sive *crematum* fit ex æreis clavis compositis cum sulphure & sale, aut etiam alumine in vase fictili. Diosc. l. 5. c. 42. Gal. vocat κεχαυμένον χαλκὸν, & habet vim adstringendi & cicatricem inducendi, præsertim si lotum fuerit. l. 9. de S. Fac. & alibi. *Squama æris* λεπὶς τοῦ χαλκοῦ ejusdem est virtutis. *Æris flos*, χαλκοῦ ἄνθος dicuntur *squamæ ex ære* fuso & in alias fornaces translato, flatu crebriore excussæ, ut docuit Plin. l. 34. H. N. c. 1. Hippocrati simpliciter ἄνθος dicitur de morb. l. 2. XXXIII. 21. seqq. adde Rhod. not. ad Scribon. n. 34. Non esse confundendum cum *Chalcantho* monet idem n. 31. *Panes ærei* dicitur massa *æris* in fornacibus per fusionem cocta & parata. Æs etiam generaliùs accipitur quandoq; denotans quamcunq; mineram metallicam, quæ in fodinis reperitur, vulgo E: ß / item illud metallum mixtum, è quo monetæ cuduntur. Rul. In Spagyricis. *Æs Hermetis* vocatur corpus illud imperfectum in magisterio Lapid. Philos.

los. nondum præparatum, sicut est initio. Dicitur aliàs *pulvis Solis*, Caput corvi, Terra citrinata, continens & contentum Plumbum nostrum, Leo viridis &c. Confer ad Lagnei Harmon. Chym. in Th. Chym. Vol. IV. p. 718. seqq. Imò ibidem ipse *Lapis Philosophicus Æs* vocatur. p. 727.

ÆSCHOS, αἶσχος, deformitatem significat, præsertim corporis, vel membri cujusdam. Legitur apud Hipp. 1. de artic. l. 64. Causam *deformitatis* monstrosæ Paracelf. statuit, esse deficientem naturam in disgregatione debitâ massæ seminalis, post conceptionem l. 3. de morb. invisib. *Deformitatis* in facie mentio fit apud Scrib. n. 184.

ÆSCHROMYTHEO, αἰσχρομυθέω, i. e. *turpia & obscœna loquor*. De deliris usurpavit Hipp. l. 3. Epid. ægr. XI. post stat. pest. & l. 4. VII. 8. Galen. c. 1. prorrh. t. 27. Vide Foës. p. 14.

ÆSCHROPOEEO, αἰσχροποιέω, significat *turpia facio*, sive artes turpiter dehonesto. Hipp. de arte in princip.

ÆSTAS, θέρος, dicitur pars anni calidior & siccior utplurimùm, quando Solis radii vertici nostro propiores vim suam potentiùs exerunt. Si autem veri similis fuerit, sudores multos expectandos esse, docet Hippocrat. 3. aphor. 6. *Æstatis morbos* recenset idem 3. aph. 13. & 21. In specie meminit quartanarum febrium *æstivarum* 2. aph. 25. Quòd purgatio per vomitum instituenda sit *æstate*, docet 4. aph. 4. verùm neque perpetuum esse, rectè monet Valles. in ann. neque etiam rationes sat gravis sunt momenti. Æstas quoque Hippocr. dicitur θερινὴ ὥρα, de R. V. I. A. t. 1. Vide Foës. p. 268. Dieter. n. 390. Legi quoque merentur, quæ de *Ætatis* origine & naturali constitutione egregiè disseruit Linden. Ex. XI. §. 196. seqq. Ænigmaticè quoque *Æstas* refertur inter nomina Lapidis Philosph. Vol. IV. Th. Chym. p. 727.

ÆSTPHARA est incineratio carnis, vel substantiæ corporis. Dorn. in Diction. Parac.

ÆSTUS, καῦμα, idem, quod *Ardor*, *Ustio*. Extenditur ad quoslibet fervores, sive sint externi à Sole, pharmaco, igne, sive interni à febribus & inflammationibus, in quâ significatione legitur apud Hipp. 4. aph. 65. & 7. aph. 13. quamvis hunc locum Galen. generaliùs exposuerit, per *æstus* intelligens & febres & aëris fervores, & cauteria, & escharas, in comm. In priori significatione sumtum occurrit l. 3. Epid. sect. III. t. 6. Hinc *æstas æstuosa* dicitur, & l. de sal. diæt. t. 4. *æstati* hic tribuitur effectus, quòd faciat *æstuosa* corpora & squalida, καυματώδη καὶ αὐχμηρά. Junge Foes. Oec. p. 329. Diet. Jatr. n. 452. Linden. Ex. XI. §. 183. 189.

ÆTAS, ἡλικία, refertur inter res naturales, ad sanitatis & morborum generationem symbolam suam conferentes. Est verò ætas nihil aliud, quàm aliqua vitæ periodus & spacium mobile, quo hominis temperamentum vitale evidentem subit mu-

mutationem. Et hęc ratio est, quòd, quemadmodum sanitas variat secundum ætatum differentias (undè *ætatem* ab *ætate* distinguere oportet, ex l. 6. Epid. ſ. 8. t. 29.) sic etiam diversis in *ætatibus* diversi quoque oriantur morbi, & cuique *ætati* sui sint morbi familiares, quorum Catalogum sigillatim recenset Hippocr. 3. aph. à 21. ad 31. Junge Dieter n. 375.

ÆTHALE, αἰθάλη & αἴθαλος, vide *Fuligo*. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. CXXIIX. 10. & Gal. l. 3. de præs. ex puls. c. 7. Adde Foës. p. 9.

ÆTHER, αἰθὴρ, latè dicitur *cœlum*, vel *Dium* supra aëris regionem infimam existens, nubibus inclusis, ut patet ex Hipp. l. 6. Epid. ſ. 4. l. 19. Strictè verò *cœlum serenum* suprà aërem & nubes expansum significat Gal. com. ad h. l. Hodièq; à nonnullis *Æther* habetur pro principio quodam universali constitutivo corporum naturalium, quòd intimè sese insinuat in atomos materiales; & ab ejus majori minorive copiâ & potentiâ vires corporum naturalium deducere conantur, nimiùm quantum hoc commento sibimetipsi blandientes & placentes; nec fortassis aliud per hoc intelligendum, quam spiritus mundi.

AETHES, ἀήθες, Lat. *insolens, inconsuetum*, usurpatur de sputo 1. Prorrh. com. 3. t. 30. quamvis Foës. existimet, legendum esse εὐήθεα, ex loco parallelo Coac. t. 350. Vid. Foës. p. 7.

ÆTHNA, dicitur ignis subterraneus, invisibilis, sulphureus, vel potiùs bituminosus, qui lapides sub montibus adurit in carbones gagati persimiles, resinâ & bitumine quodammodo plenos, ut carbonum ex ligno vice nonnulli populi utantur. Aliàs Montem Siciliæ Ignivomum propriè *Æthnam* vocari, ex Geographicis constat. Ita & Spiritus ignei, & meteora ignea, hominis igne flagrantis, vel alius rei, formâ apparentia *Æthnici* dicuntur. Dorn. Rul. & Johns. in Dict. & Lex. Chym.

ÆTHOLICES, αἰθόλικες, aliis αἰθαλίκες, dicuntur *pustulæ* in superficie corporis ortæ fervidæ, ab αἴθω, *uro*. Erot. in Onom. Meminit earum Hippocrat. de humid. us. X. 5. ubi Latinus Interpres in Edit. Linden. expressit per *Dothienis* sive *Furunculos*. Adde Foës. p. 10.

ÆTHYIA, αἰθυία, vide *Mergus*.

AETITES, ἀετίτης, vocatur *lapis* quidam inter minùs pretiosos pertinens, alio dum quatitur, intrà se ac velut in utero prægnans lapide, qui *Collimus* dicitur, coloris vel albicantis vel gallæ similis, vel subrutili, vel nigricantis. Differentias hujus lege sis apud Schröder. Pharmac. l. 3. c. 8. n. 1. *Aquilæ dicitur lapis*, quia in aquilæ nido reperiri creditur, ad promovendum partum Aldrov. l. 1. Ornith. c. 1. De viribus aliàs partum promovendi, vel etiam cohibendi, pro diversitate applicationis, si vel brachio sinistro, vel coxæ alligatur, aut im-

imponitur, legatur Dioscorid. l.5. c.161. & Guilielm. Mencas Aurei Velleris l.2. c.1. in Theatr. Chym. Vol.III. p.387. De mirâ verò facultate, fures deprehendendi, si quis pane conditam offerat, cujus etiam meminit Dioscorides, rectè judicat Fr. Hofmann. in Clav. ad Schröd. loc. quod sapiat fabulam; quid? si adderemus ex Chiocco Mus. Calc. sect.3. p.322. vel præstigias, aut superstitiosum quid à pio Christiano omninò alienum, & propterea respuendum.

ÆTIA, αἰτία, αἴτιον, vide *Caussa*.

ÆTIOLOGIA, αἰτιολογία, vocatur quibusdam Medicinæ pars *Pathologica*, in quâ non solùm Caussa morborum, sed & morbi ipsi & symptomata pertractantur. Gal. l. Introduct. c.7. Verùm de hoc vocabulo vide meam ἐπιχείρησιν in Dogmatibus P.II. c.1. d.1. p.106.

AËTOMA, αἴτωμα, significat *supremam partem domûs* triangulari formâ in altum sublatam & culmen ædium. Legitur apud Hipp. 3. de artic. t.23. Gal. in comm. ad h.l. Jung. Aldrov. d.l. Foes. p.6. Dicitur alias & δετὸς, *vinctum tecti*, Lat. *Testudinatum*

*AFFECTIO, AFFECTUS, πάθος, πάθημα, ab *afficiendo* dictum, de multis effertur rebus, sed in Medicinâ recessus in statum p.n. qualescunque illi fuerint, *Affectus* sive *Affectiones* utplurimùm nuncupantur. Gal. l. de cur. rat. per S. M. c.3. quamvis in Græco vocabulum διάθεσις habeatur, com.1. in Hipp. de iis, quæ in med. t.1. l.3. de L. Aff. c.4. Nonnulli pro majori subtilitate vocab. *Affectus* ad dispositionem morbosam, quæ est in fieri, vel ἐν σχέσει, referunt; Vocabulum verò *Morbus* ad factam, firmam & stabilem impotentiam naturalem, quæ est in ἕξει. Gal. l. de diff. sympt. c.1. & l.1. de L. A. c.2. E contrario sunt ex recentioribus, qui *Affectionem* & verbum *Afficere, Affici*, etiam rebus secundum naturam, videlicet Sanitati, Caussis, & Accidentibus ejusdem applicare non dubitarunt; siquidem *Afficere* nihil aliud est, quàm in aliud corpus agere, illudque alterare; & *Affici* idem, quod ab alio pati & mutari. Præter has significationes non infrequens quoque est acceptio vocabuli *Affectus* pro motibus & *perturbationibus* vel passionibus *animi*, quibus non modò profundiùs anima nostra affici, & veluti concuti videtur, quoties eas patitur, sed & quarum magna vis est *afficiendi* & mutandi sanguinem & spiritus, & per has totum corpus, ut non immeritò inter caussas potentiores procatarcticas sanitatis & morborum referri soleant ac debeant. De quibus legi merentur, quæ scripsit Charlton. Ex.IIX. Patholog. & Th. Willis tr. Anim. Brut. P.1. c.8.

*AFFECTUS *Præcordialis, Melancholicus, Flatulentus, Mirachialis.* Vide *Hypochondriaca, Melancholia.*

*AFFECTUS *Implicatus, Magnus.* Vide *Implicatus, Magnus.*

AFFENICUM est *Anima.* Rul. & Johns. in Lex.

AFFEOS,

Afflos, pro *Aphros*, ἀφρὸς, id est, *Spuma*. Iidem.

Affidra, h.e. *Cerussa*. Iidem.

Affion, idem, quod *Opium*. Dicitur & *Offium*. Est & nomen electuarii ab Indis Orientalibus in Bantam parati ad excitandam ferociam, ut & stimulum Venereum propter *Opium*, quod ingreditur, ita dicti; Ex Joh. Jac. Sahr Itinerar. Ind. Orient. notarunt Naturæ Curiosi Ephem. A. II. Obs. 69.

Afflatus, ἐπίπνοια, vel *Adflatus*, dicitur, quando aura vel vapor aliud corpus cum violentiâ quadam veluti percellit. Ita de serpentibus dicitur apud Scribon. n. 165. Item de Vento. Rhod. in Lexic. Scribon.

Afformas, i.e. *Vitrum*. Rul. & Johns.

*Affusio, πρόσχυσις, quid significet, notum est, videlicet liquoris alicujus in aliam rem infusionem. Aliquando verò concretivè sumitur & respondet Græco παρέγχυμα. Vide *Parenchyma*. Gal. Introd. c. 9. Interdum etiam pro *Suffusione* sive *Cataractâ oculi* accipitur, uti videre est apud Forest. l. XI. Obs. 30. Schol.

Afra *avis*, vide *Struthiocamelus*.

Afrab, est *Plumbum nostrum, corpus immundum*. Rul. & Johns. in Lex.

Agallochum, ἀγάλλοχον, idem, quod *Lignum Aloës*, ξυλαλόη, est lignum exoticum pretiosum, ex Arabiâ atque Indiâ advectum, saltem in frustis, & quidem raro, magnis punctis & venis variegatis maculatum, ponderosum, amarum, suaveolens, si accendatur, adstringens. De cujus viribus & usu vide apud Dioscor. l. 1. c. 21. Schröder. l. 4. cl. 1. n. 13. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. qui adhuc dubitat, num *Agallochum* veterum idem sit cum *Ligno Aloë* Officinar.

Agar *Calcem* significat. Johns. in Lex.

Agaricum, ἀγαρικὸν, dicitur fungus albus, trunco laris adnatus. Estq; duplex, Mas & Fœmina. Dioscorid. incertus ex aliorum sententiâ scribit, esse radicem silphii similem, non tamen densam, sed rariorem l. 3. c. 1. De *Agarici* historiâ, viribus, & usu vide Diosc. d. l. Schröder. l. 4. cl. 3. n. 403. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Rolfink. de purgantib. sect. 1. art. 1. c. 1. Freitag. Auror. Med. l. 2. c. 28.

*Agathon, ἀγαθὸν, communiter *Bonum* significat, h.e. præstans, commodum, utile. Et in hac generali significatione *Bona*, quæ in rerum naturâ continentur, alia animi sunt, alia corporis, alia fortunæ, sive externa, nec præter hæc ullum aliud bonorum genus excogitari potest, verbis Galen. orat. suas. ad artes c. 6. In strictiori significatione verò apud Hipp. ἀγαθὸν denotare *firmum*, stabile, certum, ac *perpetuum*, testatur idem Galen. c. 2. de fract. t. 31. Jung. Foës. p. 1. Dieterich. n. 2.

Agelæos, ἀγελαῖος, idem, quod ἀγοραῖος, epitheton *panis*, qui gregarius, vilior, forensis, *venalitius*, *Cibarius* Latinè vocatur. Gorr.

*Agerasia, ἀγηρασία, h. e. *Insenescentia*.

tia. Gal. l. de Marcor. c. 2. & *Ageros*, ἀγήρως, homo dicitur, qui *ſenii eſt expers.* ibid.

Ager, ἀγρὸς, quid propriè ſignificet, pueri è Vocabulariis norunt. Tropicè *Ager mineralium* vocatur *Aqua* à Dorneo Genealog. mineral. c.3. in Th. Chym. Vol. I. p. 531. *Ager Chymicus triplex recenſetur* à Nicol. Flamello in Annot. d. l. p. 778.

Ageratus *lapis*, ἀγήρατος, dicitur ſpecies lapidis vilioris, quo coriarii olim uſi ſunt, & ſutores calceamenta expoliverunt, facultatis mixtæ, adſtringentis & digerentis. Meminit ejus aliquoties Gal. l. 9. de S. F. l. 6. de C. M. S. L. c. 3. &c.

Agens: *Agere*, δρᾶν, ἐνεργεῖν, quid communiter ſignificet, ex aliis conſtat Lexicis. Idem quod *Operari*, *Afficere*. Dicitur de eo, quod motum ex ſeipſo habet. Opponitur *τὸ pati*, πάσχειν, quod motum obtinet ex alio. Gal. l. 1. de L. Aff. c. 3. Ità medicamenta dicuntur *agere* in corpus noſtrum, ad differentiam Alimentorum, quæ magis *pati*, quàm *agere* creduntur. Gal. l. 3. de Temp. c. 4. Inter *agens* & *patiens*, juſta debet eſſe proportio. Th. Chym. Vol. IV. p. 387.

Ages, ἀγεὸς, idem, quod ἀγοςὸς, *volam manus* ſignificat. Gorr. ex Heſychio.

*Agglutinatio, duplicem habet ſignificationem, unam propriam, & idem ſignificat, quod *Glutinatio*, κόλλησις, ἐπικόλλησις, προσκόλλησις, quando corpus unum alteri per *glutinum* jungitur; alteram impropriam, quando beneficio ſucci nutricii fit *Appoſitio* vel *Additio* novæ carnis v. g. in ulcere, Gal. l. 3. M. M. c. 10. Hinc *Agglutinans* medicamentum προσκόλλημα, κολλητικὸν, dicitur, quod ad ulceris ſanationem requiritur, & debet eſſe ſiccans, vel adſtringens, l. 5. c. 1. vide *Additio.*

Agitatio, vide *Vibratio.*

Aglossotomographia, ἀγλωσσοτομογραφία, h. e. deſcriptio oris ſinè lingua, quod perfectè loquitur, Titulus eſt libri à Jac. Rolando de Bellegad ſcripti & in Lat. verſi à Car. Reigero. Eph. Nat. Cur. Ann. III.

Agme, ἀγμὴ & ἄγμα. Vide *Fractura.*

Agnata, vel *Adnata*, ἐπιφυόμενα, dicuntur Gal. duplicia: Quædam planè familiaria propriaq; conſpiciuntur, tùm plantarum, tùm animalium naturis: ut Lana, Pili, Cornua: Item Ova, fœtus, fructus arborum, quodammodò huc referri poſſunt: quædam non omninò talia, ut viſcum, fungi & ſimilia, ſi quæ diverſæ planè naturæ alii corpori vegetabili vel animanti *adnaſcuntur*. Gal. l. 11. de S. Fac. §. Ovorum facultas.

Agnata *Tunica*. Vide *Adnata.*

Agnoea, ἄγνοια. Vide *Ignorantia.*

Agnus, vide *Ovis.*

Ago, ἄγω, i. e. *Duco*, pro *Educo*, Hipp. 1. aph. 21. 23. 4. aph. 2. & 4. Vide Dieter. n. 6. Scrib. n. 133. 188.

Agoge, ἀγωγὴ, duplicem habet ſignificationem, generalem & ſpecialem. Secundum illam denotat *ordinem*, *viam*, rationem & ductum, totum rei ſtatum & tenorem, vitæ rationem

nem ac institutum. Ità de morbi tenore usurpatur ab Hipp. l. 7. Epid. LVI. 16. Pro curandi regula sumitur à Gal. l. 2. de cur. rat. ad Glauc. c. 3. Secundum hanc v. denotat *aëris statum* vel καθάστασιν, ut l. 1. Epid. s. 1. t. 8. Jüge Foës. Oec. p. 3.

AGON, ἀγὼν, vide Certamen.

AGONIA, ἀγονία, *sterilitatem* in utroq; sexu significat. Verùm vocab. hoc minùs usitatū, quamvis ἄγονος adjectivum, *sterilis*, etiam reperiatur. Vide *Gonimos*.

*AGONIA, ἀγωνία, *Angorem* significat, & verbum, ἀγωνιᾷν, juxta Gal. l. 2. de sympt. causs. c. 5. ad finem, affectum animi compositum ex ira & timore; illâ quidem sanguinem & spiritum foràs agente, & fundente; hoc v. utrumq; ad vitæ principium & interiora, cum refrigeratione eorum, quæ in summo corpore sunt, reducente & contrahente. Derivatur ab ἀγὼν, *certamen*, Lucta. Unde & ἀγωνία *certamen* quandoq; significat. Vide Henr. Stephan. in Thesauro Græco-Lat. Vide & infrà Angor.

AGONISTICE, ἀγωνιστικῶς, *certatoriè*. Adverbium hoc occurrit apud Gal. l. de marasmo c. 8. & dicitur de usu aquæ frigidissimæ largiori in statu febris erysipelaceæ acutioris, ità ut aqua certare debeat adversus sanguinis fervorem acriorem. Potest etiam commodè aliis remediis potentioribus applicari.

AGONISTICON, ἀγωνιστικὸν, vocatur aqua *frigidissima* apud Ægin. l. 2. c. 30. citante Gorræo in def.

AGONOS, ἄγονος, *sterilis*, cui opponitur γόνιμος, fœcundus. Vide *Gonimos*.

AGORÆOS, ἀγοραῖος, *forensis*, *venalis*; Epitheton panis vilioris: Idem, quod ἀγελαῖος, significans, de quo paulò superiùs.

AGOSTUS, ἀγοστὸς, vocabulum hoc Poëtis magis, quàm Medicis usitatum significat extremam manum interiorem, sive *volam*, vel *manum cum ulna & radio*, quia ulnis & brachiis manibusq; simul complectimur aliquid & ad nos adducimus. Gorr. in def. p. 3.

AGRESTA, ὀμφάκιον, *Omphacium*, dicitur succus ex uvis immaturis, quæ Gr. ὄμφακες vocantur, expressus, colatus, inq; doliis repositus, & vase clauso asservatus. Schröd. l. 4. cl. 2. p. 201. Hinc paratur syrupus de *Agresta* Offic. Notetur ob saporis similitudinem Oleum ex olivis immaturis expressum *Omphacinū* dici.

AGRESTEN, dicitur *Tartarus acidus lapillatus*. Procedit enim omnis acetositas ex salibus de minera vitriolata. Fragm. ad tr. 5. de Tartaro.

AGRESTIS, ἄγριος, primùm in genere dicitur de omni vegetabili, quod spontè absq; cultura in campis, pratis, & sylvis enascitur, & ità opponitur τῷ ἡμέρῳ h.e. hortensi, domestico, per culturam enato, apud Gal. l. 6. 7. & 8. de Simpl. fac. Deinde etiam prædicatur de morbis quibusdam gravioribus & vehementioribus, & significat Ferum, ut, ἄγριος λειχὴν, h.e. *Agrestis lichen*, id est, *fera* impetigo, l. 6. de C. M. S. G. c. 2. in fin. & Gorr. scabiei quandam

dam speciem, ἀγρίαν i. e. *feram*, appellari dicit, quæ citò serpit, & exulcerationem concitat, certoq; anni tempore revertitur, asperior omnibus aliis & curatu difficilior. Imò & de hominum indole moribusq; usurpatur τὸ ἄγριον, *feritas*, apud Hipp. l. de A. L. & Aq. LIII. 11.

AGROECOPYRRHONEIOS, ἀγροικοπυῤῥώνειος, dicitur *Philosophus Pyrrhonius*, *agrestis*, h. e. adeò rudis, crudus & crassus ex *Scepticorū* numero, ut ne suos quidem affectus agnoscere fateatur. Gal. l. 4. de diff. pulf. c. 2. ad. de Foës. p. 3.

AGROPHON, ἀγρόφων, idem, quod ὀρεινὸν, *montanum*. Gal. in Exeg. voc. Hipp. notante Foës. d. l.

* AGRYPNIA, ἀγρυπνία, vide *Vigiliæ. Pervigilium.*

AGYION, ἀγυῖον, exposuit Galen. per *imbecille*, debile. Usus hoc vocabulo Hipp. l. 1. de morb. mul. XLII. 8. de Embryonibus. Aliàs significat *mutilum*, membris carens, præcipuè manibus & pedibus. Hesychius expressit per ἄναρθρον. Derivatur ab ἀ privativo & γυῖον, *membrum*. Quæ significatio cur non ad illum quoq; locum Hippocratis applicari possit aut debeat, non video rationem. Sanè ipse contextus hoc videtur velle, quando Princeps ibidem recenset quasdam caussas abortus præmaturi, antequam plenariè formatus adhuc fuerit.

AGYRTÆ, ἀγύρται, olim, teste Platõe l. 2. de Republ. dicebantur illi *Circulatores*, anöll, & *præstigiatores*, qui ante januas divitum stipem petituri opidatim quæstûs caussa oberrabãt, & divinâ quadã virtute, carminibus & sacrificiorũ mysteriis se morbos infligere, inflictos quoq; curare, & si quid sceleris à divitibus, aut eorum proavis esset commissum, id magicâ sacrificiorum celebritate, suffimentorumq; odore expiare, eorũq; inimicos, tam sontes, quàm insontes carminibus oblædere posse gloriabãtur. Lang. l. 1. ep. 33. & l. 3. ep. 6. Verùm hodieq; *Agyrtæ* vocantur omnes Pseudo-Medici & Circumforanei, qui congregatâ coactâq; multitudine pharmaca aliqua ostentant, eaq; prædicantes divendunt, miserè simplici populo imponentes, ut est apud Henr. Steph. in Indice Thesauri sui celeberrimi voce ἀγύρτης. Italis *Cerletani*, *Montambanci* vocari, testatur C. Hofm. com. ad Gal. LL. de U. P. n. 1017. Horum hodieq; tanta solet esse farrago, ut meritò deploranda sit conditio Artis Medicæ in se ἐπιφανεστάτης, & singularis Doni à Deo hominibus concessi, quòd à tot flagellis cõspurcetur. Ex omnibus enim vitæ stationibus, etiam desperatissimi quiq;, quorum profligatissima vita est, in campos Medicinæ audacissimè insiliunt, &

> Fingunt se Medicos, quivis Idiota, Sacerdos,
> Judæus, Monachus, Histrio, Rasor, Anus,
> Miles, Mercator, Cerdo, Nutrix & Arator,

quin etiam (proh Deum immortalem!) ipse etiam Carnifex. O deplorandam Magistratuum lenitatem, quâ impunè de corio humano ludere concessum, quâ datur ità temerè sævire in humana viscera! O inex-

inexcusabilem dissimulationem & conniventiam Superiorum! Pax!

Ahius, i. e. *Sal fossile*. Rul. & Johns.

Ahusal, est *Arsenicum, Sulphur*. Iid.

Aidris, ἄιδρις, *inscium*, ignarum significat, cui opponitur ἴδρις, *gnarus*, sciens peritus, à verbo ἴσημι, *scio*. Hipp. in Ep. 2. ad Damaget. n. 340. Democrit. ad Hipp. de nat. hom. n. 3. Vide Foës. Oec. p. 9.

Ajo, ἀΐω, significat apud Hipp. *audio, percipio*, & legitur l. 2. de Morb. II. 18.

*Aipathia, ἀειπάθεια, h. e. *perpetua patibilitas*, ut ἀπάθεια *Impatibilitas*. Hanc statuere in Medicina, absurdum esse judicat Galen. vel quisquis Author fuerit Artis Medicin. c. 8. & cum eo C. Hofman. in Apolog. pro Gal. l. 3. c. 10. D. & c. 11. E. ne confundantur duæ partes Medicinæ principes, Conservativa & Curativa. Alibi tamen sano sensu eam quoq; admitti posse, & quidem sub parte ὑγιεινῇ existimat hic Instit. Med. l. 4. c. 1. §. 5. Dum enim quotidiano victu resarcire opus habet, quod ob substantiæ fluorem singulis diebus decedit, profectò curat lapsum parvum. Quid? quod si totum hominem à nativitate morbum verè dixisse Democritum in epist. ad Hippocr. statuunt Eruditi, an non hoc modo locum inveniet *Aipathia*?

Aisso, ἀΐσσω, i. e. *irruo, prorumpo*, ut & ἀΐσσεσθαι quod idem significat. Utroq; usus Hipp. l. 1. de morb. mul. LXIII. 4. & LXV. 6. Vide Foës. Oec. p. 14.

Akibot, significat *Sulphur*. Rul. & Johns. in Lex.

Akon, *cotem* significat, de qua suo loco. Rul.

*Ala, æquivocum est vocabulum. Quid communiter significet, ex aliis notum est Dictionariis, videlicet geminum instrumentũ ad volandum volatilibus propriè competens. Gr. πτέρυξ, πτερύγιον. Vide *Pteryx*. *Pterygion*. In Anatomicis vocabulum *Alæ* variis corporis partibus attribuitur. Ità locus sub humero concavus multis glandulis & exteriùs pilis scatens, oppositus loco superhumerali sive epomidi dicitur *Ala*. Gr. μασχάλη, μασχαλίς. Latinè etiã *Axilla* nuncupatur. Hipp. 2. de artic. t. 66. Gal. in com. ad h. l. Hipp. de glandul. II. 20. 21. Est ad recipiendos humores opportunus locus, ubi etiam quandoq; fœtor oritur, *fœtor alarum* dictus, Gr. δυσώδεις μασχάλαι, com. 2. de hum. t. 1. Porrò *Alæ* etiam dicuntur de *naso*, suntquè tenuia cartilagineaque corpuscula utriq; nasi lateri à parte inferiori adnata, quæ etiam *Pinnæ* appellari solent, Gr. πτερύγια. Ità & partes auris utriusque exteriores capiti annexæ *Alæ* appellantur, πτερυγώματα, Gal. Introd. c. 10. *Pulmones* quoque ab Hippocr. Coac. t. 400. in tres *alas* πτέρυγε; dividitur, supernam, mediam, & infernam, quæ aliàs Lobi appellari solent. In sinu muliebri sub Labiis delitescentes carunculæ geminæ rimam constituentes *Alæ* vocantur Anatomicis, πτε-

πτερύγιον ἢ πτερυγώματα, Rolfink. de part. genita. P. II. c. 38.

ALABANDICUS *lapis*, ἀλαβανδικὸς λίθος & ἀλαβάνδινος, est lapis subniger & flavus, pellucens quasi segmētis quibusdam aut fissuris discriminatus. Ad purpuram magis inclinare dicit G. Agricola l. 1. de nat. fossil. p m. 172. Hinc etiam *Carbunculus Alabandicus* appellatur à Chiocco in Mus. Calceol. sect. 3. p. 389. Idem refert hunc lapidem inter illos, qui in ardentes fornaces conjecti fluunt & liquescunt. Nascitur in Cariâ ad *Alabandā* & in eà Mileti. Agricola l. 5. p. 273. ex Plin. l. 36. c. 8. Tritus pilos nigros efficere dicitur. Gorr. in def.

ALABARI, *Plumbum* significat. Ruland. in Lex.

ALABASTRITES, ἀλαβαστρίτης, vel *Alabastrum*, dicitur lapis candidus notissimus ab Agricola inter Marmora relatus l. 7. de nat. fossil. Cui tamen dicam scripsit C. Hofm. Paralip. Offic. c. 72. quia est non minus fragilis, quàm ulla terra figulina. Unde *Marmor incoctum* vel imperfectum saltē dici posset, juxtà Schröder. Pharmacop. l. 3. c. 8. Fr. Hofmanus Clav. ad h. l. tres constituit *Alabastri* species, unam candicantem, alteram cum maculis nigris, & tertiam in ruffo candicantem, quæ propterea à Dioscorid. l. 5. c. 153. *Onyx* appellata fuit. Huic usto & cum resina & pice excepto virtus discutiendi durities, stomachi dolores levandi, & gingivas reprimendi cum cerato ab eodem tribuitur. Junge Chiocc. Mus. Calc. s. 3. p. 390. seq. Unguentum de *Alabastro* in Officinis est usitatissimum in dolore capitis tollendo commēdatum. De *Alabastro glaciali* legatur Imperatus l. 24. Hist. Nat. c. 13. 14. Ἀλάβαστρον quoque secundum Gorræi descriptionem est vasculum ex lævi & lubrica materia efformatum, servandis odoribus maximè conveniens, quòd utplurimùm ex solidissimo & frigidissimo lapide conficeretur. Id quia propter lævorem suum non facile potest teneri manibus, sed dilaberetur, hoc nomen sortitum est ab α στερητικȣ̃, & τȣ̃ λαβεῖν, capere. Gorr. in def.

ALACAB, i. e. *Sal Ammoniacus*. Rul.

ALAFI, id est, *Sal alkali*.

ALAFORT, idem significat. Ruland. & Johns. in Lex.

ALAFREG, est species *Cerussæ*. Rul. & Johns.

ALAHABAR, h. e. *Plumbum*. Rul. Johns. verò scripsit, significare *Calcem*.

ALAHATIB, id est, *Lapis rubeus*. Ruland.

ALAIA, ἀλαία, i. e. *cæca* & *inconspicua*. Epitheton tabis, quæ orta est, quādo in medullam fluxio facta fuit, Hipp. l. de Loc. in Hom. XIIX. 8. ubi quidem in Græco ἄλλη habetur, nihilominus in versione Latina legitur *occulta ac inconspicua*. Rectè igitur animadvertit Foës. reponendum ἀλαία, quia ἀλάιος vel ἀλαὸς dicitur *cæcus*, qui inaniter aliquid investigat, aut gradiendo aberrat, uti Hesychius explicavit. Vide Foës. p. 26.

ALAMAN-

Alamandina, refertur inter gemmas vel lapides, & dicitur fieri ex cœlo & terrâ Martis à Ger. Dorneo de Gemmar. structurâ in Th. Chym. Vol.I. p.487. Haud dubiè verò intelligendus lapis *Alabandinus*.

Alartar, i.e. *Æs ustum*. Rul. & Johnſ. in Lex.

Alasalet, i.e. *Armôniacum*. Iidem.

Alastor, ἀλάστωρ, dicitur homo *facinorosus*, maleficus, exitiosus, perniciosus, apud Hipp. l. de morb. sacr. IV.41. Plura de hoc vocabulo vide apud Foëſ. d.l. p.26.

Alastros, juxtà Ruland. *plumbum*; secundum Johnſon. verò calcem significat.

Alathar, dicitur *minerale* inter *atramenta* pertinens, & generatur ex majoribus granis atramenti, & accipit vim ferream, eritq; rubeum aut croceum, quemadmodum describitur ab Avicennâ de conglutinatione Lapidum, in Th. Chym. Vol.IV. p.885. seq.

Alatus, πτερυγώδης, dicitur apud Hippocr. de iis, quibus scapulæ retrò prominent, & extant veluti alæ avium, estque signum tabis periculosum, ob vitiosam thoracis conformationem & angustiam, l.3. Epid. comm.3.t.70. Adde Galen. in comm. ad h.l. item ad l.1. Epid. comm.1. t.18. & l.6. Epid. c.3.t 13. item l.2. de Temper. c.6. & l. de cauſſ. morb. c.7. Aretæum l.1. c.8. Vide & Foëſ. Oec. p.540. seq. Porrò Processus quoque duo ossis cuneiformis in capite sive sphenoidis vocantur *Alati* à Gal. l. de ossib. c.1.

Alauda, κόρυς, κόρυδος, κορύδαλος, κορυδαλλὸς, vocatur avicula notissima, duplicis generis, *cristata*, & non *cristata*. Illa quoque dicitur *Galerita*. Utriusque usus est commendatus in cibis & medicinâ. Ejus descriptionem prolixiorem cum usu lege apud Aldrov. l. 18. Ornithol. c. 10. seqq. In colicis doloribus laudari, testatur Keuchen. ad Seren. p.211. *Alauda* quoque appellatur piscis quidam saxatilis, duplicis pariter generis: *Cristata*, & non *cristata*, carnis substantiæ *Galeritæ* similis, cibus nullius ferè pretii; de quâ videatur Rondelet. l.6. de pisc. c.21.22. & Aldrovand. l.1. de pisc. in fin.

Alaurat, i.e. *Sal nitrum*. Rul. & Johnſ. in Lex.

Alazon, ἀλαζών, *ostentatorem* & jactatorem significat in Ethicis, qui se simulat probum & multiscium. Legitur verò apud Hipp. l. de morb. sacro II.3. & derivativum ἀλαζονικὸν, hoc est, quod *jactationem præ se fert*. l. de Medico, IV.9. vide Foëſ. p.26.

***Alba** *Pituita*, vide *Leucophlegmatia*.

Alba *Terra*, dicitur *Lapis Philosophicus*, i.e. compositum ex Mercurio & sulphure. Th. Chym. Vol. IV. p.721. 727. 729. 749.

***Alba** *Vitiligo*, vide *Vitiligo*.

Albadara, est nomen Arabicum *ossiculi sesamoidei*, primo pollicis articulo ad metatarsi ossis caput appositum *majusculi* (ad differentiam secundi secundo pollicis articulo substrati,) formâ & magnitudine

pili majoris decorticati &c. Barthol. Anat. libell.4 c. ult.

Albanum, i.e. *Sal urinæ*. Rul.&Johnſ. in Lex.

Albara, idem, quod Leuce, *Morphea*, *Vitiligo*. Walth. ſylv.Med. p.1059. ſeqq.

Albaras, eſt *Arſenicum*. Rul. & Johnſ. in Lex.

Albatio, idem, quod *Albificatio*, terminus eſt Spagyricus, pertinens ad transmutationem metallorum, præſertim Cupri in Argentum. Vocatur & *Elixir ad Lunam*, *Tinctura ad Lunam: item Attincar*. Formulas plures videre licet apud Paracelſ. in Manuali primo, & apud alios. B.Rolfink. vanitatibus his nullam tribuit fidem, l.6.Chymiæ c.13. Dicitur & *Dealbatio*. Rul. & Johnſon. deſcripſerunt *Albationem*, quòd ſit deſtructio corporis per cinefactionem, ſive combuſtio in cineres. Vide & Libav. S. Ch. Arc. l.4. c.15. 16. In negotio Lapidis Philoſophici Aqua *ſpiritualis ſecunda* vocatur *Albificatio*, vel *Dealbatio*, cui opponitur *Rubificatio*, de quibus obſcuritatibus ænigmaticis legi poterit Senior de Chymiâ, in Th. Chym. Vol.V.p.201. ſeq.

Albedo, in Spagyricis de lapide Phil. dicitur, quando, cùm Mercurius dealbatur, fit ſulphur album Philoſophicum incombuſtibile, continens in ſe venenum. Quod ſplendore marmori eſt ſimile, quod invidi *Ethelia* vocant & auripigmentum & Tincturam, quia ſolum ſulphur eſt, dealbat. Laurent. Ventura de Lapid.Philoſ. c.27. in Theatr. Chym.Vol.II.p.292. Idem ergo eſt, quod *Albatio*. Plura de *Albedine* inquirantur etiam in reliquorum dicti Theatri Voluminum Indicibus.

Alberik, id eſt, *Album Æris*. Ruland. & Johnſ. in Lex.

Albi, i. e. *Sublimati*. Iidem.

Albificatio, vide *Albatio*.

Albor, λευκότης, idem, quod *Albedo*, quid in genere ſignificet, notum eſt. In ſpecie dicitur de *Albumine*, de quo p.p. *Albor* quoque vocatur *Urina*. Ruland. & Johnſon. in Lex.

Albora, ſignificat apud Paracelſum *mixtam ſcabiei malignæ ſpeciem*, ex tribus, *Morpheâ*, Serpigine, & Leprâ, l.de ulcerib. c.42.

Albot, notat *Crucibulum*.Rul.&Johnſ.

Albotar, eſt *Ceruſſa*. Dicitur & *Albubar*, item *Alſitas*. Rul. & Johnſ.

Albotim, *Albotai*, *Albotra*, *Albuhen*, *Altilibat*, ſunt Synonyma, *Terebinthinam* ſignificantia. Rul. & Johnſ. in Lex.

***Albugineus** *humor oculi*, Latino-barbara appellatio. Vide *Aqueus humor*.

***Albugo**, λεύκωμα, eſt affectus oculorum, & quidem corneæ eorum tunicæ, quando macula quædam alba in illa, ex condenſatione humoris impacti, vel propter cicatricem vulneris ulcerisve, vel propter viſciditatem crudam ipſius humoris, oritur, viſum quodammodò lædens. Differt à *Nubeculâ*, νεφέλιον, vel ὀμίχλη, durâ craſſitie, Æginet.l.3.c.22. Generaliter utraque

que species *Cicatricum*, οὐλῶν nomine comprehenditur. Senn. M. Pr. . I. p. 3. f. 2. c. 16.

LBULA, æquivocum est. *Albulæ*, ἄλβουλαι, vocantur Aquæ aluminosæ mirum in modum adstringentes, & vulneribus medentes, Galenus lib. 8. M. Med. c. 2. quin & Rhetiæ mons nivibus jugiter obsitus, hoc nomine *Albula* indigitatur. Est & Epitheton Tiberis, fluvii Italiæ, ex Apennino monte Romam fluentis. *Albula* etiam maculam in oculis significat, & ita idem est, quod *Albugo* apud Ingrassiam & Paracelsum, Manual. II. Piscis quoque aliquis vocatur *Albula*, in Lacu Tigurino, inter cibos bonos laudatus, de quo legatur Aldrovand.

BUM, λευκόν, de variis dicitur rebus. In Officinis cum Epitheto Græcum dicitur de *Stercore Canino*, cujus præparationem tradidit Libav. S. A. Ch. lib. 4. c. 28. fin. aliam in Alchym. Pharmac. P. II. c. 11. in Tom. II. Oper. In Anatomicis *Album oculi* vocatur *Tunica Adnata*; de quâ superiùs. In Physicis etiam idem est, quod *Albumen*, de quo mox. In Chymicis *Album* sumitur pro *Albatione*, *Albedine*, hoc est, *Tincturâ Transmutatoriâ* metallorum, Paracelf. Manuali I. *Album* vel *Candidum* quoque tribuitur, tanquam epitheton, variis compositionibus medicamentorum, v. g. *Unguentum Album sine & cum Camphorâ*. *Emplastrum Album coctum*. Galen. l. 2. de C.M.S.G. c. 14. Usurpatur quoque de *Menstruis Albis*, Hippocr. l. 4. Epid. XIII. 5. Vide *Albus*.

ALBUMEN, λεύκωμα, λευκόν, dicitur humor vel liquor in ovo lentus, vitellum undique cingens & ambiens. Vocatur Anaxagoræ ὄρνιθος γάλα, hoc est, *Lac avis*, Latinè *Album ovi*, *Albor*, Scribon. n. 24. 26. Rhod. in Lexic. Scribon. *Ovi candidum*, *Albugo*, *Albumentum*. Crassitie variat, dum ad obtusam ovi, acutamque partem liquidiùs, in aliis crassiùs visitur. De ejus historiâ vide Harveum de Gen. Anim. Ex. XII. & LX. Usus illius in foro Medico magis externus, ad paranda collyria & anacollemata, quia habet vim refrigerandi, agglutinandi, & adstringendi, quàm internus; quamvis Hippocrates febricitantibus exhibuerit albumina 3. vel 4. ad refrigerandum & egerendum. Hipp. l. 3. de Morb. XXX. 12. Vide Schröder. Pharm. l. 5. p. 319.

ALBURNUS, λευκίσκος, nomen pisciculi vilioris æstimationis, carne molli & parùm pingui præditi, de quo videatur Aldrov. l. 5. de pisc. c. 37.

ALBUS, λευκός, præter notissimam coloris candidi significationem, Piscem denotat apud Salvianum, qui Gesnero *Capito Lacustris* dicitur, durâ carne, & difficilis coctionis, ut ita omnium piscium fermè sit vilissimus. Aldrov. d. l. c. 55.

ALCAHEST, vide *Alkahest*.

ALCA-

ALCALI, vide *Alkali.*

ALCAOL, est *Lac acetosum*, vel *Mercurius.* Rul. & Johns.

ALCAR, ἄλκαρ, idem, quod βοήθημα, h.e. *auxilium*, remedium. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Vide Foës. p. 30.

ALCE, ἄλκη, rectiùs fortassis, quàm *Alces, Equicervus* aliis, est animal quadrupes, bisulcum, ad cervi, quo tamen major est, naturam accedens, timidum, comitiali morbo obnoxium, adversus illum tamen morbum singulare præbens remedium. Etenim *Ungula* illius, præprimis dextri pedis posterioris, creditur specificâ virtute adversus Epilepsiam præcavendo & curando, internè exhibita, & externè amuleti instar suspensa, conducere. Quamvis Dudithius in epist. ad Monav. apud Scholtz. epist. 49. fabulosum dixerit illud πείαμα. Lectu non indigna est Epistola. Sanè plurima sunt vana adhuc in Medicinæ remedia, quæ tamen experientiâ putantur esse confirmata. Verùm experientia vah! quàm σφαλερή, teste Hippocr. l. 1. aph. 1. De *Alcis* historiâ & usu legatur Aldrov. lib. 1. de quadr. bisulc. cap. 32. Schröder. l. 5. cl. 1. n. 1. Hofm. in Clav. ad h. l. ἀλκὴ quoque *auxilium* significare, unde ἄναλκις, quod non juvat, scribit Erodian. Onom. pag. 14. f.

ALCEBRIS, *vivum* est *Sulphur.* Rul. & Johnson.

ALCEDO, ἀλκύων, vide *Halcyonia.*

ALCHARIT, est *Argentum vivum.* Johns. Lex. Chym. l. 2.

ALCHAZONON, est *Lutum rotæ fabrorum.* Ruland.

ALCHEMIA, idem, quod *Chymia*, de quo vocabulo infrà in CH.

ALCHIEN, est nomen rei & rebus proprium multorum nominum, & rei, quam Græci vocant χαραλαχικὴ, scil. præparatio, & vocant illam Medici naturam, discretam, præparativam omnium ciborum, & est res, quæ virtute suâ attrahit generationem, & corruptionem, & per eam est augmentum. Ita describitur in l. 3. Quartorum Platonis. Th. Chym. Vol. 5. p. 128.

ALCHITRUM, est *oleum juniperi*, *pix liquida:* Significat etiam *Arsenicum præparatum* ad abluendum. Rul. & Johnson.

ALCHYMIA, vide *Chymia.*

ALCHYTRAN, appellatur *fex destillationis.* Dicitur & *Alkytran.* Ruland. & Johns. *Alchytran* apud Mesuen est simplex quoddam medicamentum ad dentes dolentes, cavos & verminosos. Chymici sic vocant salis speciem, videturque vox illa à Græco χύτρα, olla, descendere, ut sit alumen catinorum, sive Sal in ollis fusus, aut ex illis fusoriis extractus. Alii aliter componunt. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 39.

ALCIMAD, notat *Antimonium*, sicut & *Alcofol:* aliis *Alcosol.* Rul. & Johns. Dorn.

ALCOB, i.e. *Sal Ammoniacus.* Rul.

ALCOHOL, *Alchool, Alcool, Alkol, Alcol,* vox est Arabica, de cujus derivatione & significatione vide Rolfink. Chym. l. 4. sect. 8. Duo diver-

ſiſſima denotat; primùm pulverem tenuiſſimum, ac pollinis farinæ tenuiſſimæ inſtar, ferè impalpabilem; deinde ſpiritum vini reiteratis deſtillationibus rectificatiſſimum, ut accenſus totus conſumatur, nec feces aut phlegma relinquat. Libav. Schröder. Rolfink. Ruland. Johnſon. & alii. Hæc duo tamen diverſa ſignificata in hoc conveniunt, quòd ambo ſint tenuiſſimarum partium. Parac. lib.2. de Tartar. tr.3.c.5. in Schol. ut ita *Alcool* ſit purior ſubſtantia rei ſeparata ab impuritate ſuâ. Ruland.

Alcofol, eſt *Antimonium*. Dorn. Rul. & Johnſ. in Lex.

Alcol, etiam eſt *Acetum*. Ruland. & Johnſ.

Alcola, idem eſt, quod *Aphtha*, apud Avic. l. 1. fen.2. doct.3. c.3. Vide *Aphtha*. *Alcola* Paracelſo dicitur Tartarus urinæ, id eſt, excrementum, cujus ſignum eſt *Alcool*, id eſt, Tartarus reſolutus in minutas partes, in ſal reſolutum, & fit multipliciter. Aliquando enim exeunt cum urinâ granula alba, aliquando vide ur in urinâ uſnea, aliquando pruina. Hinc Alcolæ triplex forma, 1. Reſoluta, eaq; vel alba, vel rubra. 2. Arenoſa, alba & rubra. 3. Mucil ginoſa, vel viſcoſa. Ab *Alcolâ* Urina dicitur *Alcolita*. Parac. de Urin. jud. l.1. tr.2. c.1.2.3.

Al one, eſt *Auricbalcum*. Ruland. & Jc hnſ.

Alcor, eſt *Æs uſtum*, veluti grana. Rul. & Johnſ.

Alcore, ſignificat *Lapidem* quendam, habentem folia ſimilia argento. Iidem.

Alcuba, eſt *Butyrum crudum*. Iidem. Dicitur & *Alumbair*.

Alcubrid, vel *Alcur*, idem eſt, quod *Sulphur*. Dicitur & *Aluzar*. Iidem.

Alcyonia, vide *Halcyonia*.

Alecharith, notat *Mercurium*. Rul. & Johnſ.

Alechil, i.e. *Tripes*. Rul. & Johnſ.

Alectorius, ἀλεκτόριος, vel ἀλεκτορία, lapis dicitur, qui in ventriculis aut hepate galli gallinacei quandoque reperitur; & habet utplurimùm figuram lupini, magnitudinem ejusdem aut fabæ, colorem vel in cinereo candidum, vel fuſcum, ſed dilutum, interdum cryſtallinâ ſpecie eſt, ſed coloris obſcuri, fibrasque interdum habet rubras. Gorr. Rul. & Johnſon. in Lex. Agricola de nat. foſſil. l.6. & prolixiùs Chioccus Muſ. Calceol. ſ. 3. pag.343. ſeqq. Guil. Menens Aur. Vell. lib.2. c.1. in Theatr. Chymic. Vol. V. pag.388. Quod verò dicitur, reddere divites, bellicoſos, eum portantes, excitare Venerem, Oratoriam tribuere facultatem, amicos conciliare, non obſtante Alberti authoritate, quam defendere conatur Chioccus, omninò nobis fabuloſum & hyperbolicum videtur, cùm hujusmodi effectus ſuprà naturam ſint lapi um.

Aleimma, ἄλειμμα, vide *Linimentum* Dicitur & ἄλειφα, item ἀλειφαρ, de quibus mox.

Aleion, ἀλείον, epitheton *aquæ*, ſignificans

ficans *conferto imbre collectam* aquã, ἀλεῖον enim *confertum notat*. Gorr.

ALEIPHA, ἄλειφα, idem, quod ἔλαιον, *oleum*, adeps, aut *Linimentum*. Frequens Hippocrati dictio, verb.g. l. 2. de Morb. XXVI. 14. l. 1. de morb. mul. C. 39. CXXI. 6. & alibi sæpiùs. Plura vide apud Foëſ. p. 27.

ALEMA, ALETON, ἄλημα, ἄλητον, vide *Farina*, idem, quod ἄλευρον. Foëſ. p. 29.

ALEMBIC, notat *Mercurium*. Rul. & Johnſ. in Lex.

ALEMBICUS, dicitur vas illud ad deſtillationem uſitatiſſimum, quod & *Galea, Pileus, Capitellum*, dicitur, & imponitur vaſis inferiorib', & cucurbitis, ad recipiendos vapores, eſtq; duplex: alius *Roſtratus*: alius *Cœcus*. Ille dimittit vapores humidos per roſtrum vel canalem in vas recipiens: hic verò ſublimationib⁹ inſervit, eſtq; etiam in vertice aliquando perforatus, humores adſcendentes emittens. Libav. Prax. Alchym. in princ. Rul. & Johnſ. in Lex.

ALEMBROTH, eſt ſpecies *Salis factitii*, qui vocatur *Clavis Artis Chymicæ*, quâ corpora, ſi eâ referantur, fiunt apta ad transmutationem. Dicitur & interdum *Sal fuſionis*, aut *Sal fixionis*. Varios parandi modos vide apud Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 38. Vocatur & *Elebrot*, diciturq; habere naturam halonitri & aluminis, & extrahi in Cypro ex peculiari terrâ, in monte Olympo, formâ & colore ſanguinis concreti, &c. Ibid. in annotationib⁹. *Alembroth* eſt Sal *Mercurii*, vel Sal *Philoſophorum* & Artis. *Alembrot defecatum* eſt *Sal Tartari*, & magiſterium magiſtrorũ. Dorn. in Dict. Rul. & Johnſ. in Lexic. Ch. *Alembrot* dicitur, eſſe vocab. Chaldaic. quod ſignificat Clavis Artis. In tractatulo incerti Authoris Merfugi, dum bibit. Th. Chym. Vol. IV. p. 975.

ALENON, ἄληνον, epithethon *olei amygdalarum*, ut ſcribit Aët. l. 7. c. 69. citante Gorræo.

ALEORE, ἀλεωρὴ, *munimentum*, præſidium, *ſolatium*, ſignificat, & legitur in Hipp. Præcept. VI. 19. Vide Foëſ. Oec. p. 29.

ALEOS, ἄλεος, & ἀλεὸς, ſubſtantivum quoq; nonnullis videtur, ſignificãs *calorem*. Et huc referunt locum Hipp. l. 1. de morb. mul. XIV. 6. 8. Undè ἀλεὸς, vel ἄλεος, calid⁹, & verbum ἀλεάζειν, *calefacere*. Vide Foëſ. p. 27.

ALES, ἄλες, frequenter apud Hipp. occurrit, pro ἀλεῖς, *confertum, coacervatum* ſignificans. Ita excrementa ἀλέα, *coacervata* leguntur, l. 4. Epid. XXIX. 10. l. 7. XVII. 8. menſtrua l. 7. de morb. mul. XXXVII. 12. l. de Sterilib. III. 10. uteri ἀλέες, d. l. XXXVII. 8. Plura de hoc vocabulo vide apud Foëſ. p. 28. 29.

ALES, eſt *Sal compoſitum*. Rul. & Johnſ.

ALEVRON, ἄλευρον, *farinam* ſignificat, ab ἀλέω, Hipp. l. de nat. mul. CI. 3. & l. 2. de morb. mul. LXXII. 2. 3. Undè ἀλευρότησις cribrum farinaceum. Vide *Creſera*.

ALEXANDRINUM, ἀλεξανδρίνη, ſcil. ἔμπλαστρον, ſive *Emplaſtrum* viride, ad extrahendum, cujus deſcriptio habetur apud Celſ. l. 5. c. 19. Gorr.

ALEXANTHI, i. e. *Flos æris*, item *Altingar*. Rul. & Johnſ.

ALEXASTHÆ, ἀλέξασθαι, significat *auxilium ferre, juvare.* Hipp. de sal. diæt. t.4. Foës. p.28.

*ALEXIPHARMACA, *Alexiteria,* ἀλεξιφάρμακα, ἀλεξιτήρια, præter rationem & necessitatẽ à nonnullis distinguntur, quasi illa dicantur medicamẽta venenis lethalib' resistentia; hæc verò medicamenta venenatarum bestiarum morsus sanantia, ex Gal. l.5. de S.Fac. c.18. aut quòd cum Gorræo illa interna, hæc externa significent. Ludunt etiam, qui ἀλεξιθήρια scribunt. Neque enim bestiæ servari debent, aut iis auxilium ferri, quod tamen emphasis vocabuli per θ scripti intẽderet. Paucis: Sunt Synonyma hæc duo vocabula. Sunt verò medicamenta *Alexipharmaca* duplicia: *Generalia* & *Specialia.* Illa, quæ omnib⁹ venenis resistunt, cor, quin potiùs sanguinem sufficiẽter roborando, ut resistant portionib⁹ malignis & venenosis, expellendo, subigendo, vincẽdo; hæc, quæ specialiter huic, vel illi, vel isti veneno resistere creduntur. Occultâ utraq; agere qualitate hactenus judicatum. Enimverò cum hodièq; venenorum vis & efficacia magis innotuerit, quorum quædam sanguinem & liquorẽ nervosum, flammam vitalem, & spiritus animales nimis fundẽdo, liquando, dissipando, agitando; quædã illos repentè congelando, figendo, coagulando, putrefaciendo; quædã verò mixto operantur modo. Hinc facilè ex naturâ indicantium & indicatorum colligere licet, quòd *Alexipharmaca* alia nimię colliquationi & fusioni resistere debeant, figẽdo, præcipitando, & ad æquabilem mixtionem & motum reducendo, cuj⁹ efficaciæ singulare exemplum de Pomo Citrio legi poterit ap. Fr. Hofm. in Clav. Schröd. l.4. p.444. seq. alia verò spirituascẽtiam & volatilisationem sanguinis & spirituum, resolvendo, attenuando, & coagulationi, vel congelationi, nec non putredini resistendo, promoveant; alia verò mixtâ ex utraque facultate operandi ratione, mixtis etiam venenis opponantur. Jungantur Dogmata nostra Med. Gen. P.VI. c.2. p.715. In quibus verò particulis materialib' nõ solùm, sed & in quo principio formali activo singulorum *Alexipharmacorum* virtus specifica consistat, hoc omninò occultum est & manet, non minùs, quàm alior. medicamẽtorum.

ALEXIPYRETOS, ἀλεξιπύρετος, dicitur de remediis contrà febres, sive *febrifugis* dictis. Scrib. Larg. n.95. quamvis Rhod. in notis arguat, potiùs legendum esse ληξιπύρετος, ὅτι τὰς λήγει τοὺς πυρετοὺς, quòd *finiat febres.* Quasi v. non ambo vocabula, ceu Synonyma, tolerari possent, cùm nil obstet.

ALEXIR, dicitur *medicina Chymicè præparata.* Rul. & Johns.

ALEZARAM, est *Lotura Plumbi.* Iidem.

ALFACTA, dicitur *Destillatio.* Iidem.

ALFADIDAM, h.e. *Scoria Auri, Ferri, Cupri*: item *Cuprum ustum.* Iidem.

ALFATIDE, est *Sal Ammoniacus.* Rul.

ALFOL, idem significat. Idem.

ALFUSA, significat *Tutiam.* Idem.

ALGALI, est *Nitrum.* Rul. & Johns.

Algamet, significat *Carbones*. Iidem.

Algema, Algos, ἄλγημα, ἄλγος, & dolorem, & morbum, quem *dolor* comitatur, significat. Hipp. 4. aph. 11. 6. aph. 6. 7. & alibi passim. Jungatur Foës. Oec p. 27. Dieterich. Jatr. n. 39. Vide *Dolor*.

Algerie, est *Calx*. Rul. & Johns.

Algeroth, est *Mercurius vitæ*. Johns. Schröd. l. 3. c. 18.

Algos, ἄλγος, vide *Algema*.

Aliani, sunt *Spagyri palpitantes*. Dorn. in Dict. Par.

Alica, χόνδρος, (quod vocabulum in genere *Granum* significat) quid propriè sit, an res factitia, an nativa aliqua seminis species, non adeò planum est. Galen. lib. 1. de Al. fac. c. 6. ex tritici genere esse scripsit. Plinius lib. 18. H. N. c. 17. & c. 11. sibimetipsi non constat. In priori enim loco claris verbis annumerat frumentis vernis, quæ sunt, Milium, Panicum, Lens, Cicer, *Alica*. In posteriore verò factitium quid è Zeâ statuit, cujus parandi modum etiam ibidem tradit. Nobis placet posterior sententia, quòd factitium quid sit *Alica*, persuadente hoc ipso Principe Coo. l. de Affect. XLII. 7. ubi alicam & ptisanam junxit, & inter sorbitiones fortiores retulit. Ac videntur χόνδρος & πτισάνη generalia fuisse apud veteres omnium frugum siccatarum, decorticatarum, & in grumos tusarum nomina. Num verò modus ille parandi, quem è Constantino Cæsare tradidit Gorræus, & ex hoc Henr. Stephan. in Thesauro, quòd *Zea* in aqua fervente macerata, expressa, & gypso arenâque candidissimâ permiscetur, & iterum cribro cernitur, sanitati humanæ conveniens sit, meritò dubitatur, ob gypsi vim noxiam. Dicitur Latinè etiam *Far*. Foësius χόνδρον, sive *Alicam* descripsit, quod ex Zeâ decorticatâ, & in grana plura contusa leguminis loco cum jusculis coctum editur, celeberrimum, & valde tritum, in omnibus morbis, apud antiquos, alimentum. Quæ descriptio valdè convenit cum usitatissimo nostro pultis genere.

Alienatio *mentis*, vide *Delirium*.

Alienum, ἀλλότριον, dicitur, cujus præsentia naturæ nostræ incommodat. Estque duplex, quantitate tale, vel qualitate. In specie *Alienæ caliditatis*, θερμότητος ἀλλοτρίας, ex Aristot. Gal. l. 2. de diff. febr. c. 9. meminit, describens, quòd sit externa, non insita, neque familiaris unicuique, in quo existit. Talis naturæ esse calorem febrilem, præsertim in febribus putridis dictis, licèt substantiâ ab insito non differat, testatur C. Hofm. de febb. aliquoties. Alienum pro corrupto sumitur apud Scrib. n. 201. Cels. l. 7. c. 16.

Aligulus, denotat Confectionem. Ruland.

Alima, est species *Arenæ* in Aurifodinis, è quâ Plumbum fit. Rul.

Alimentum, τροφή, varias habet significationes, quarum quædam propriæ, quædam impropriæ sunt. Ex illis latissima est, quando sumitur

mitur pro omni eo, quod ad alendum corpus quaquà ratione necessarium est. Et ità coincidit cum vocabulis, *Victus*, *Dieta*, complectiturq; cultum corporis, vestitum, habitationẽ & similia. *Strictior* est, quando significat rẽ cibariam, vel cibos potusq; & ità amictui contradistinguitur. Ità accipitur 4. aph. 41. Horum naturam consistere in τῷ *Vinci*, quemadmodum Medicamenti in τῷ *Vincere*, cùm grano salis accipiendum est, cùm & alimenta virtute polleant operandi & suo modo vincendi, sicuti medicamenta aliquid pati debent à nostro calore. *Alimentorum* optimorum determinatio est impossibilis. Referuntur enim ad varia individua. Vide Casp. Hofm. l. 5. Instit. Med. c. 5. §. seqq. Dogm. nostra Med. Gen. Pag. VI. *Strictissimæ* significationes sunt, quando de Chylo, succo nutritio, ipsis corporis partibus appropriando & assimilando, imò & de sanguine ipso, sumitur *Alimentum* τροφή. Confer, si placet, ad Foës. p. 625. Dieter. n. 841-845. Linden. Ex. XIII. §. 205. seqq. Latinè dicitur & *Nutrimentum*, de quo etiam infrà in NU.

*Alindesis, ἀλίνδησις, ἀλινδὲς fuit *corporis exercitatio*, quando oleo delibuti sese in *pulvere volutabãt*. Hipp. l. 2. de diæt. XLII. 15. l. 3. X. 1. XXVI. 35. l. de Insomniis VI. 11. Unde & loca, ubi equi se volutare solent, ἀλινδῆθρα dicta sunt, ex Scholiaste Aristoph. in Ranis. Legatur Lang. l. 1. ep. 32. adde & Foës. Oec. p. 30.

Alinthisar, idem, quod *Vvæ procidentia*. Walther. Sylv. Med. p. 1611.

Ali ocab, est *Sal ammoniacum*. Dicitur & *Alemzadar*. Dorn. Rul. & Johns.

Alipænos, ἀλίπαινος, ἀλίπανὲς, ab α privativo & λιπαίνειν, *pinguescere*, dicta sunt de iis, quæ pinguedinis sunt expertia, & sicca medicamenta externa, unde & Gal. l. 1. de C. M. S. G. c. 15. ἀλιπῆ vocavit, quæ cruentis protinus vulneribus imponuntur; ad reprimendam inflammationem & accelerandam conglutinationem, ex Celsi l. 5. c. 19. Opponuntur Emplastris λιπαροῖς, quæ pinguia recipiunt, unde & idem Celsus *Lenia* appellavit. Vide Lang. L. 1. ep. 77.

Alipta, παιδοτρίβης, ille olim dicebatur, *qui athletas ungebat*. Unde & locus ille, ubi hoc faciebat, *Alipterium* dicebatur, teste Lang. l. 1. c. 51. Meminit *Aliptarum* Gal. com. 1. de artic. t. 62.

Alisteles, *Alizeles*, dicitur *Sal Armoniacum*. Ruland.

Alkaes, est *subtilis pulvis altbochos*. Rul. in Lex.

Alkahest, *Alcahest*, vocabulum Arabicum vel barbarum, de cujus origine & significatione nihil certi constat. Dicitur; *Quasi Alkali est*. Significat vel Sal *universale*, quod trium regnorum, Mineralis, Vegetabilis, Animalis, climata pervadit, centra specierum Macrocosmi reserat, singulariq; prærogativâ, violatâ omni reactionis lege, dum agit, immutabile manet, vitalis naturæ, ac specifica dos, uti satis qui-

dem speciosè, (modò in rei veritate existeret tale Sal) descripsit Rolfink. Chym. 1. art. f. red. l. 5. f. 1. art. 2. c. 2. Vel notat Mercurium peculiariter præparatum in medicinam hepatis ad custodiendum illud ab hydrope & omnibus ejus speciebus, quæ ex hepate veniunt, uti descripsit ex Paracelf. l. 2. de virib. membror. princip. c. 6. Johnson. in Lex. Chym. l. 1. ubi plura legi possunt, quemadmodum & apud Helmont. tr. Potestas medicam. & alibi, qui etiam loco Mercurii Tartari salem volatilem admittit, in tract. de febrib. alibi verò veram liquoris *Alcabest* præparationem occultam permansuram usq; ad mundi confusionem docet, ceu à Deo reservatam, de Lithiaf. c. 8. n. 2. Hujus liquoris subtilissimi & spirituosissimi vires esse, extrahere sulphur etiam ex mineralibus vult Polemann. Mysterii Sulphuris Philos. c. 11. in Th. Chym. Vol. VI. p. 650. imò esse universale solvens, perenne & immutabile, quod reducit omne corpus visibile in liquorem sui concreti, servatâ seminum potestate, formâ essentiali & nativâ integrâ; quemadmodum liquorem hunc definivit ex Paracelsi & Helmont. sententiâ Fr. Hofm. in Clav. ad Schröder. p. 3. quamvis & hic alibi, videlicet p. 82. dubitaverit, an in rerum naturâ unquam fuerit talis liquor & *Menstruum universale* solvens, aut artificio ullo possit parari, ob distinctam liquidorum & solidorum corporum naturam. Unde & Schröder. l. 2. c. 57. satius duxit, de eo tacuisse, quàm aliquid incerti tradidisse &c. Relinquamus igitur ridentes has vanitates & ἀσύςατα figmẽta, tãtis involuta tenebris ab authorib⁹, ut nihil de eo literis consignatum occurrat eâ intentione, quò intelligatur, sed ut nõ intelligatur, verbis laud. Rolfink. d. l.

Alkafial, est *Antimonium*. Rul. & Johns. in Lex.

Alkale, id est, oleum gallinæ. Rul.

Alkali, *Alcali*, terminus Spagyricus novus, denotans hodieq; alterum commẽtitium principium universale salinum rerum omnium naturalium & præternaturalium, oppositum *Acido*, principio superius descripto, volatile & fixum, lixiviosum, urinosum, ab Acido actuationem accipiens, & tamen vicissim illud actuãs, & quæ sunt aliæ proprietates ab amatorib⁹ horum commentorum attributæ, quæ in Tachenio, Bekero, Barnero, aliisq; legi poterunt. Nos adhuc acquiescim⁹ in ἐπικρίσει suprà de *Acido* datâ, salvâ dissentiẽtium authoritate. Ruland. vocat principium Chymicorum symbolicum. In specie tamẽ *Alkali* quoq; dicit, esse *Vitriolum fossile* seu *fusile*. Aliis quoq; generaliùs significat *Lapillum salis* modò ex calcibus reverberatis post humorem extractũ, & denuò, post absumtum humorem, coagulatum. Per similitudinem v. saltem *Alkali* nomine veniunt, quando res integræ calcinantur, & denuò ad cõsistentiam redu-

reducuntur, ut sunt *Magisteria Margaritarum*, Coralliorum &c. Rul. & Johnſ. in Lex. Vide etiam de *Alcalibus* Libav. S.A.Ch.l.5.c.15.l.8.c.38. *Alkali* & *Sal Alkali* vocatur in processu lapidis philoſophici opus illud, quod provenit ex denigratione secundâ, & alio nomine *Mercurius extractus de Cambar* vocatur Lagneus Harm. Chym. in Th. Chym. Vol. IV. p.739. & Senior de Chymia Vol.V.p.207. Aliàs omnium prima significatio vocabuli *Alkali* fuit hæc, quãdo ſal paratus fuit ex Herbâ Kali dictâ per combuſtionem, quod fuit *Alkali Arabum*, cui reſpõdet *Alkali Syriacum* & *Saracenicũ*, de quibus omnibus legi poterit Libav. d. l.

ALKALIA, i, e. *Vaſ.* Rul. & Johnſ.

ALKALID. i. e. *Æs uſtum.* Iid.

ALKANT, vel eſt *Mercurius*, vel *ſpecies Atramenti*. Rul.

ALKANTUM, eſt *Æs uſtum*, vel ſpecies *aromatica*, vel ſecundum quosdam *Arſenicum.* Rul.

ALKARA, i. e. *Cucurbita.* Rul.

ALKARANNUM, i. e. *Duenec viride.* Rul. & Johnſ.

ALKASA, i. e. *Albat*, *Alkazoal*, idem. Iid.

ALKERMES, *Alchermes.* Vide *Confectio.*

ALKIAN, dicitur ſpiritus nutriens & regens hominem, per quem fit converſio nutrimenti & generatio animalis, & per ipſum conſiſtit homo, & eſt ſubſtãtia permixtibilis omnium horum; ità deſcribitur in Quator. Platon. l. 3. Th. Chym. Vol. V. p. 135. Dari etiam *Alkien terræ* legitur. l. 4. p. 170.

ALKIBRIC, *Alchibric*, eſt *Sulphur vivum*, idem quod *Kibric*, vel *Chibric*, de quo infer. Rul. & Johnſ. *Sulphur incombuſtibile* vocatur in Th. Chym. Vol. V. p. 492.

ALKIN, id eſt, *Cinis Clavellatus.* Rul. & Johnſ.

ALKIN, eſt *fumus*, vel notat *Carbones.* Iid.

ALKITRAM, eſt *pix liquida.* Iid.

ALKOEL, eſt *plumbum exquiſitum de minerâ.* Alii dicunt, quòd ſit *Lapis Lazuli*. Alii v. quòd ſit *Antimonium.* Rul. Johnſ.

ALKOL, idem, quod *Alcohol.*

ALKOSOR, id eſt, *Camphora.* Rul. & Johnſ.

ALKY, *plumbi* eſt *materia dulcis ex plũbo.* Iid.

ALKYMIA, *pulvis* eſt de *Baſiliſco.* Iid.

ALLABROT, eſt quoddam genus ſalis confectum. Rul. & Johnſ.

*ALLANTOIDES, ἀλλαντοειδὴς, q.d. *Farciminalis*, dicitur membrana fœtum involvens, farcimini ſimilis, in brutis, præſertim ruminantibus, ſaltem occurrens, & truncum corporis circumdans, urinæq; colligendæ præcipuè dicata. Gal. l. de diſſect. vulv. c. 10. Homines, & canes, & feles, & id genus alia utrinq; dẽtata deſtitui, docet Hier. Fabr. ab Aquapend. de form. fœt⁹ c. 6. Harveius negat, re diverſam eſſe membranam à *Chorio*, ſed à Veteribus eandem membranam modò *Chorion* à vaſorum copiâ modò à figura *allantoidem* appellari. Exerc. de gen. anim. addit. 4.

ALLIARÆUS, terminus Spagyricus in negotio lapidis Philoſophici denotans

notans *Æs Philosophicum*, quod etiam *Æs album*, *Aqua Mercurii*, aliisq; infinitis nominibus appellatur. Wilhelm. Tecenensis tr. Lilium è spinis evulsum. c. 2. in Th. Chym. Vol. IV. p. 889.

ALLIGATURA, pro *Ligatura*, vel *Deligatione* ponitur in Scribon. n. 209. & *Alligatus* pro *Deligatus* n. 80. & 269.

ALLODEMIA, ἀλλοδημία, *peregrinationem* significat, apud Hipp. l. de int. aff. LI. 32. quamvis videatur mendum, & legendum potius ἀποδημία. Foës. Oec. p. 30.

ALLOEOSIS, ἀλλοίωσις, & *Alloeoticos*, ἀλλοιωτικός. Vide *Alteratio* & *Alterantia*.

ALLOEOTROPEO, ἀλλοιοτροπέω, significat *variè immutor*. Hipp. d. l. XL. 4. Foës. d. l.

ALLOCHOOS, ἀλλόχοος, *alienus*, aliena loquens. Dicitur de iis, qui deliri nec mente nec verbis sibi constãt. Hipp. l. 2. Epid. s. II. 90. quamvis in Græco textu Linden. σιαλοχόοι posuerit; in Latino v. aliena laquentes, retinuerit, cùm tamen σιαλοχόοι *salivatores* potius significet.

ALLOCHROEO, ἀλλοχροέω, i. e. *colorem muto*, alium atq; aliũ colorẽ induo. Legitur apud Hipp. l. de int. affect. XXXIIX. 4. Foës. p. 31.

ALLOGNOEO, ἀλλογνοέω, idem, quod παραφρονέω, *deliro*. Gal. in Ex. voc. Hippocrat.

ALMA, id est, *Aqua*. Rul. & Johns.

ALMABRI, dicitur *Lapis Ambræ similis*. Rul.

ALMAGER, idem, quod *Synopida*. de quo inferius. Rul.

ALMAGEA, est bolum *rubrum*, *Laton*, *Terra rubra*, & *lapis ipse* vel idem est *Almagra*, quod *lotum*, vel *lotio*. Rul. Johns. Legitur. & de *Sulphure albo* in negotio Lapid. Phil. Th. Chym. Vol. IV. p. 729.

ALMAKANDA, *Almakist*, id est, *Lithargyrium*. Rul. & Johns.

ALMARIAB, *Almarchaz*, etiam *Lithargyrium*. Iidem.

ALMARCAT, id est, *scoria auri*. Iidem.

ALMARGEN, *Armalgor*, id est, *Corallium*. Iid.

ALMARKASITA, i. e. *Mercurius*. Iid.

ALMARTAK, id est, *Lithargyrinus cinis*. Iid.

ALMATATICA, i. e. *Metallum Cupri*. Rul. Johns.

ALRAMUDI, est *Cineritium*. Rul.

ALMECHASITE, i. e. *Cuprum*. Iid.

ALMENE, id est, *Sal lucidum*, vel *gemmæ*. Iid.

ALMETAT, i. e. *Scoria auri*.

ALMISADIR, i. e. *Sal armoniacus præparatus*, *Amisadir*. Rul.

ALMIZADIR, est *viride æris*. Rul. & Johns. in Lex. Tribuitur & hoc nomen in processu Lapidis Phil. Aquæ *Philosophorum* sive *Mercuriali*, quæ & *albumen ovi*, *aqua marina* &c. vocatur. Anonym. l. 3. de Chemia in Theatr. Chym. Vol. V. p. 437.

ALNEC, id est, *Stannum*. Rul. & Johns. Dicitur & *Allenec*.

ALOE, ἀλόη, primariò nomen est plantæ crassioribus foliis constantis, & perpetuò virẽtis, cujus descriptionem petas è Botanicis. Ex illa planta pa-

ta paratur succus inspissatus inter purgantia mitiora pertinēs, cujus historiam & species, cum usu & viribus vide apud Dioscorid. l. 3. c. 25. Gal. l. 6. de S. F. §. Aloë. Freitag. Aur. Medic. l. 2. c. 5. Schröd. l. 4. Cl. 4. n. 442. Fr. Hof. in Clav. ad h. l.

Aloedarium, ἀλοηδάριον, est medicina ad ventrem solvendum *aloën* recipiens, nec eam quidem solam, sed plurimis aliis medicamentis admistam. Ejusmodi compositiones multas descripsit Aët. ex Oribas. & Philagrio l. 3. c. 101. & seqq. citante Gorræo. Est hoc nomen à recentioribus Medicis usurpatum. Ita Reimund. Mindererus tractatum suum *Aloedarii* nomine insignivit.

Alofel, i. e. *pannus, quo vas operitur.* Rul. & Johns. in Lex.

Alohar, *Aloboc*, id est, *Argentum vivum.* Iid.

*__Alopecia__, ἀλωπεκία, *capillorum defluvium* est, propter vitiatos humores sic appellata, quòd vulpibus frequenter accidat. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. in qua locus affectus apparet scaber, colore prorsus exsangui, de rem. fac. par. c. 6. quamvis ibidem mutationem capillorum in alium colorem potius esse statuat *Alopeciam.* Celsus *Aream* vocat l. 6. c. 4. Evenit autem pilis hoc vitii genus eâdem ferè cum stirpibus ratione, quæ corrumpuntur intereuntq; interdum penuriâ nutrientis ipsas succi, interdum immutatione hujus in alienum contrarium, d. l. Solâ figurâ differt ab *Ophiasi*, non generatione, nec solutione. Utriusq; caussa est succus nutritius pilorum vel deficiens, vel vitiosus, acris, malignus, & postulat eandem sui remotionem aut correctionem.

Alopex, ἀλώπηξ, vide *Vulpes.*

Alosa, θρίσσα, φρίσσα, *Clupea*, piscis marinus est ad ostia tamen fluviorum pinguior & melior, aliàs inter cibos mediocriter bonos pertinens. Aldrov. l. 4. de pisc. c. 4. J. Alexandr. l. 14. Sal. c. 10. Bruyerin. de re cibar. l. 22. c. 19.

Alos, *Alosanthi*, pro *Halos*, & *Halosanthos*, dicitur *Sal* & *Flos salis.* Rul. & Johns. in Lex.

Alphitidon, ἀλφιτιδὸν scil. κάταγμα, dicitur *fractura*, quando os in multas tenues particulas farinæ instar comminuitur, quâ similitudine ei nomen inditum est. Potest & vocari *farinatim fractum os.* Gal. c. 1. de fract. t. 50. Dicitur & καρυηδὸν, *fractura instar nucis fractæ.* Gorr.

Alphiton, ἄλφιτον, *Polenta* dicitur, & in genere significat quamlibet *farinam*; Hippocr. tamen restrinxit ad *hordei tosti* sive *fricti farinam*, l. 2. de Diæt. VIII. 24. quamvis ex aliis locis quoq; constet, illum quoq; frumentorum granis applicasse v. g. triticeæ polentæ. l. 1. de morb. mul. CXII. 3. l. 2. VI. 19. l. de nat. mul. XLV. 6. item ervi, lentiumq; torrefactarum ἀλφίτῳ leguntur, l. de int. aff. XXV. 37. Vide Foës. p. 34.

*__Alphus__, ἀλφὸς, Lat. *Vitiligo*, vel generaliter accipitur pro maculâ cutaneâ

taneâ subasperâ sive alba, & *Leuce* dicitur, non tamen continuâ, sed veluti guttulæ quædã dispersæ apparent; sive nigrâ, quam Celsf. l. 5. c. 28, *Melanen* vocat: vel strictè, quando solùm albam maculam denotat, ut est apud Celsf. d. l. Unde Festus ἀλφὸν quasi *Album* dictum vult. *Alphos* ex humorum vitiositate malignâ, quæ in cute est, oriri, quemadmodum & de *Lepra* planum est, docet Gal. com. 3. de humor. Nimirum portiones sanguinis impuri, aquei, aut atrabiliarii, malignè corrupti serosæ, vel lymphaticæ, diversimodè corruptæ, congelatæ, acescentes, & sub cute stagnantes hujusmodi maculas gignere poterunt.

ALRATICA est, quando vulva mulieris non est perforata, aut est foramen parvum, & quidem vel naturaliter, vel accidentaliter, Albucas. l. 2. meth. med. c. 72. Vide *Atreti.*

ALSECH, id est, *Alumen Jameni*, sive *plumosum.* Rul. Johns.

ALSEBAT, i. e. *Æs ustum.*

ALTAMBUS, i. e. *Lapis rubeus*, scil. sanguis venarum hominum. Rul.

ALTARUS, nomen venti Meridionalis, vel partim è Meridianâ, partim occidentali plagâ spirantis. Rul.

ALTARIS, i.e. *Argentum vivum.* Dicitur & *Antarit.* Rul. Johns.

ALTERANS, ἀλλοιωτικὸς, epitheton virtutis medicamentosæ, quando remedia vel auxilia absq; manifestâ evacuatione aut etiam augmentatione mutationem aliquam evidentem in humoribus, spiritibus, & partibus solidis inducunt. Qui ad qualitates primas, dictas vulgò, caliditatem puta, frigiditatem, humiditatẽ, & siccitatem restringunt vim *alterantem*, præter necessitatem limites *Alterantium* restringunt. Junge his Dógmata nostra M. G. P. VI. c. 2. d. 8. p. 706, seqq. ubi etiam Catalogum *Alterantium* reperies.

ALTERATIO, ἀλλοίωσις, varias habet significationes. *Generaliter* denotat *qualitatum mutationem*, h. e. in aliam naturam & à præsenti diversam transitionem; in qua significatione etiam Evacuationes & Adjectiones comprehenduntur, Linden. S. M. Ex. XIII. §. 335. seq. *Strictè* verò significat mutationem qualitatum contradistinctam ab Evacuatione & Appositione, quemadmodum p. a. de *Alterantibus* dictum est: *Magis* adhuc *stricta* est significatio, quãdo per alterationem mutatio præsentis qualitatis in contrarium accipitur, Gal. l. 1. de Temp. c. 2. *Strictissimè* sumitur, quando significat alimenti concoctionem, vel quæ fit in ventriculo l. 3. de sympt. causs. c. 2. vel quæ fit in toto corpore, usq; dum in similitudinem partis, quæ nutritur, transmutatur, l. 8. de C. M. S. L. c. 6. *Alterari* quoq;, ἀλλοιοῦσθαι, ab Hipp. dictum est de partibus solidis videlicet musculis, 2. de artic. t. 21. Jung. Foes. pag. 30. Ad *strictissimam* quoq; videtur referri posse *Alteratio Spagyrica*, quæ est unius in alterum, per similitudinem, conversio, estq; duplex: alia

per se, quæ iterum duobus modis fit: uno, prout formæ in cœlum, & istud in formas, alterantur: altero, quando formæ & cœlum ità simpliciter convertuntur, ut in tertium numerum iteratò converti queat, scilicet in medicinam perfectam, & plus: Alia per accidens, quando ex imperfectis projectione fiunt medicina perfecta transmutatione, Dornæus in tract. Artific. supernaturale, c. 5. in Th. Chym. Vol. I. p. 288. Idem in Philos. Chymic. d. l. p. 420. 436. Specialiter mutatio argenti vivi in calcem, vel in aurum, vel in argentum, absq; mistione, ità & auri in calcem, calcis rursus in aurum &c. vocatur *Alteratio*, Tract. de Triplici auri & argent. præp. Vol. IV. p. 383.

ALTEY *plumbi*, est *materia dulcis ex plũbo*. Rul. Johns.

ALTHÆNOMÆ, ἀλθαίνομαι, idem, quod θεραπεύομαι, *sanus fio*, curor. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. XXXIII. 22. XXXIV. 9. adde Foës. p. 29.

ALTHANACHA, id est, *Auripigmentum*, *Alernet*, *Albimec*, idem, Rul. & Johns. in Lex.

ALTHEXIS, quibusdam *Althaxis*, ἄλθεξις, ἄλθαξις, *sanationem*, medelam significat, à verbo ἀλθεῖν, *sanare*, mederi, aut etiam ἀλθίσκειν. Nomine usus est Hippocr. 2. de artic. t. 37. ubi quædam exemplaria habent ἄθελξις, & 2. de fract. t. 12. in quo loco & verbum compositum ξυναλθαίσομαι, h. e. *unà sanus fio*, occurrit. Verbum ἀλθίσκειν legitur l. 2. de Morb. XXXIV. 28. 34. Foës. p. 30.

ALTIMAR, est *æs ustum*. Rul. & Johnson.

ALTIMIO, est *fex plumbi*. Iid.

ALTINCAR, dicitur species salis *factitii*, ad purganda fundendaq; metalla, cujus præparationem diversam vide apud Libav. S. Ch. Arc. l. 8. c. 38.

ALTINGAT, est *flos æris*, vel viride æris. Rul. & Johns.

ALTINURAUM, est *vitriolum*. Iid.

ALTOLIZOIM, vocatur apud Helmont. *Lutum Paracelsi* (de quo infrà suo loco) optimè cõtusum, calcinatum, & usque in olei formam bullitum, quod *Fel terræ* etiam vocatur, quia est *Sal amarum*. Sonat verò all tho oli gesotten / h. e. *totum conversum in oleum*, per ebullitionem. Quæ Luti eminentissima præparatio paucis mortalium sub brevi hoc syrmate innotuit hactenus, Helm. de lithias.

ALTRIX, idẽ, quod *Nutrix*, vel *Nutritiva* dicitur facultas, Gr. θρεπτικὴ δύναμις. Appellatur aliàs *Anima vegetativa*, & Platoni dicitur *Appetitrix*, Gal. l. 5. in 6. Epid. t. 5.

ALTUS, ὑψηλὸς, quid propriè significet, aliundè notum est. Tropicè dicitur de somno nimio, v. g. *Altus somnus*, *Altus sopor*, apud Seren. Samonic. vide Keuch. in not. pag. 282. seq.

ALUDEL, vel *Alutel* vocatur *Vitrum sublimatorium*. Rul. & Johns. Meminit etiam Paracels. l. 5. de mort. rer. nat.

ALUDIT, id est, *Mercurius*. Iid.

Aluech, est *Jovis*, h. e. *stanni corpus purum* Iidem. *Aluacb* idem.

*Alveoli. Vide *Bothria. Phatnia.*

Alufir, est *rubedo.* Iid.

Alumboti, id est, *plumbum ustum.* Iid.

Alumen, στυπτηρία, à vehementer adstringendo ità dictum, Gal. l. 6. de C.M.S.G. c. 2. est salsugo terræ naturæ Saturninæ, constans ex acido spiritu & sale terrestri, Fr. Hofman. Clav. Schröd. l. 3. c. 24. §. 58. Galenus numerat seqq. species: *Scissile* vel *Fissile*, σχιστὴν, *Rotundum*, στρογγύλην, & *Humidum* sive *Liquidum*, ὑγρὰν l. 9. de S. Fac. Schröder. v. quinq; genera officinalia proponit: *Rupeum*, seu *Glaciale*, *Plumosum*, sive *lapidem Amiantum*, *Scissile*, *Saccharium* vel *Zuccarinum*, ex rupeo mediâte albumine ovi & aquâ rosaceâ paratum, *Catinum*, quamvis hoc propriè non sit *alumen*, sed Sal ex cineribus lignorum quorundam extractum. Vim habet adstringendi & exiccandi potentem. Rulandus v. multò plures adhuc recenset species & differentias aluminis, quas omnes huc adducere, non videtur operæ pretium. Mentio quoq; sæpè fit *Aluminis* in Voluminibus Theatri Chymicis, præsertim *Aluminis Jameni*, cujus præparatio proponitur Vol. III. p. 95. Est v. *alumen Scissum.* Rul. A Chymicis notatur charactere litera. O *Alumen ustum*, στυπτηρία κεκαυμένη, Chirurgis notissimum, usitatissimumq; in excrescentiis, vulnerum absumendis. Laudat & Hipp. l. 6. Epid. s. 4 t. 6. Aluminis *Chalcitidis*, *Ægyptii*, & *Melini* etiam meminit idem alibi, quæ loca vide apud Foës. Oec. p. 592. Plura quoque de *Alumine* legantur in Ferrante Imperato Hist. Nat. l. 13. cap. 19. seqq.

Alumbur, id est, *Luna.* Rul. & Johns.

Alunsel, i. e. *stilla.* Iid.

Alusar, est *Manna.* Iidem, ut & Dornæus.

Alusen, i. e. *Sulphurata.* Iid.

Alusia, ἀλυσία, h. e. *Illotio* sive *Lotionis defectus*, Gal. 2. aph. 50.

Aluta, σκῦλος, in genere omne *corium* significat, juxtà Hesychium. Unde & opifices, qui id præparãt, *Alutarii* vocãtur. In foro Medico vocatur *Aluta* illud *Corium*, quo utuntur Medici & Chirurgi ad Emplastra illinenda. Ejus exterior pars durior & densior, interior verò mollior, quæ Hippocrati *Caro alutæ* dicitur, 2. de artic. t. 29. vide Gal. in com. Scribon. n. 81. Rhod. in not. ad h. l. de Græco vocab. σκῦλος, vide Foës. Oec. p. 575. seqq.

Alvus, ἡ κάτω κοιλία, dicitur *venter inferior*, per quem fecum & excrementorum crassiorum naturalis fit excretio. Hæc interdum in latitudine sanitatis, & in statu præternaturali excedit, interdum etiam deficit. Illa dicitur *Alvus liquida*, κοιλία ὑγρὴ, in quâ liquida dejiciuntur, Gal. c. 2. in 1. prorrh. t. 3. Huic opponitur *Alvus dura*, σκληρὰ κοιλία 3. aph. 25. quando pauca eaq; indurâta Gr. σκύβαλα dicta excernuntur

tur. *Alvus fluida*, vel *fluxa*, citatior vel cita, κοιλία ὑγρὰ, quando liquidæ dejectiones ſunt frequentiores ; quò pertinent *Lienteria*, *Diarrhœa*. *Alvus adſtricta*, ἐπισχεθεῖσα, quando exceſſivè ſiſtitur & reſtat, nimiùmq; retinentur excrementa, c.2. in l.1. Epid. t.75.

ALYCE, ἀλύκη, *Alyſis*, ἄλυσις, ἀλυσμὸς, ἄλυξις, idem ſignificant. Derivatur à verbo ἀλύζειν, ἀλυκτέειν, angi, *anxietate vexari*. Nomina igitur illa denotant *anxietudinem*, & *corporis inquietudinem*, propter anxietatem, cùm à fervente & corpus inæqualiter commovente materiâ primis in venis vellicatur ſtomachus, adeoque natura exagitatur, ut præſentem rerum ſtatum faſtidiat, ſubindeque corporis figuram mutet, membraque diſſolutè admodum diſpergat, Foëſ. in not. ad Hipp. l.2. Epid. p.1056. ſeq. Oecon. pag.33. Dieterich. Jatr. n 44. Inter recentiores egregiè *Anxietatum* cordis & præcordiorum deſcripſit generationem Franciſc. de le Boe Sylvius Pr. Med. l.1. c.34. §.87. *Anxietas* cordis & præcordiorum extrema ægrisque inexplicabilis partim mali focum Abdomen, parteſq; in tenue inteſtinum ſeſe exonerantes, ac imprimis pancreas, partim mali fomitem manifeſtat. Humorem non tantùm acidum, qui dolores lancinantes, rodenteſve, aut pertérebrantes pareret, ſed inſuper glutinoſum, qui partibus omnibus firmiter adhærens ab iiſdem recedit lentiùs ; ac difficiliùs, ac proinde urget pertinaciùs : quin à Bile oppreſsâ, in halitus, flatuſq; viſcoſos, lentoſq; diductus notatam auget anxietatem.

ALZEGI, i.e. *Atramentum*. Rul. & Johnſ.

ALZEMAFOR, i.e. *Cinabrium*. Iidem.

ALZILAT, eſt *pondus trium granorum*. Iidem.

ALZIMAR, eſt *Viride*. Ruland.

ALZOFAR, i.e. *æs uſtum*. Rul. & Johnſ.

AMALDYNO, ἀμαλδύνω, & ἀμαλδύνομαι, ſignificat *corrumpo*, deleo, aboleor, & corrumpor. Activum legitur apud Hipp. l. de nat. puer. IX. 16. Paſſivum lib. de genit. III. 1. l.1. de morb. mul. XV. 13. XIIX. 4. lib.2. LXXIIX. 8. vide Foëſ. p.35.

AMALGAMA, *Amalgamatio*, eſt *calcinatio* vel impaſtatio metallorum, facta *per hydrargyrum*, ſive argentum vivum. Rul. in Lex. Chym. Johnſ. Schröder. l.1. c.3. & Fr. Hofm. in clav. ad h.l. Rolfink. Chym. l.2. c.3. Hujus laboris quoque ſæpè mentio fit in Th. Chym. Voluminibus penè omnibus. *Amalgama* dici quaſi *Hamalgama*, juxta Palmarium, ab ἅμα, *ſimul*, & ἀλγεῖν, *dolere*, vel γαμεῖν, *nubere*, vel μαλάττειν, *mollire*, teſtatur Libav. de Igne nat. c.30. Dividitur in vulgare Auri cum argento vivo vulgari ; & Philoſophicum cum Mercurio Philoſophorum. Ibid. Aliàs & ſolutionem Martis cum Sulphure *Amalgamationem* appellare non dubitavit Schröder. d.l. p.27. unde & Lagneus *Amalgama* in genere dixit *Mollificationem*, in Harmon. Chymic. in Th. Chymic. Vol. IV. p.729.

Amandinus *lapis*, eſt gemma coloris varii. Extinguit omnia venena, & reprimit; quare non eſt gemma contemnenda. De qua conſule Albertum. Rul. in Lex.

Amaracinon, ἀμαράκινον, vocatur Unguentum præſtantiſſimum, paratum ex oleo & aromaticis variis, ita dictum ab *amaraco*, ἀμαράκῳ, quod idem eſt, ac σαμψύχῳ, vulgò *Majorana*. Deſcriptio habetur apud Dioſcor. l. 1. c. 68. Gorr.

Amarum, πικρὸν, dicitur ſecund. Gal. l. 4. de S. Fac. c. 19. 22. & aliquoties alibi, quod calidam habet facultatem & ſiccam, & cineri eſt ſimile. Generari quoque credit omnia *Amara* ex calfactis dulcibus, ſive à calore ingenito, ſive ab igne, quod tamen non videtur veritati conſonum. Secundum recentiores *Amari* natura conſiſtit in ſalinis portionibus lixivioſis, & alcalicis, per ſulphureas vel oleoſas determinatis, & modo ſaltem affectionis aliquo ab *Acri* differt, Pechlin. de purg. c. 16. Willis de ferment. c. 2. *Amarum* oriri ex miſturâ ſpirituoſarum, ſulphurearum, & ſalinarum portionum exiſtimat, id quod de quibusdam, non verò de omnibus *amaris* concedi poterit.

Amarygæ, ἀμαρυγαὶ, hoc nomine quidam *oculos*, quidam verò *ſupercilia* intelligunt. Gorr.

Amatoria *febris*, vide *Chloroſis*.

Amatoria *veneficia*, vide *Philtron*.

*Amavrosis, ἀμάυρωσις (qs. d. *Obſcuritatem*) *Obfuſcatio*, eſt totius lucis in oculo impedimentum, acutis morbis accidens, quæ eſt imbecillis facultatis animalis indicium, Galen. c. 2. in l. 1. prorrh. t. 11. Clariùs, *Amavroſis* eſt, cùm oculi lux extinguitur defectu ſpirituum. Spiritu non influente ceſſat calor quoque. Hujus defectu neceſſariò frigent & riget oculi, Linden. Ex. IV. §. 92. Nullum verò manifeſtum in oculo apparet vitium, ſed pupilla integra & planè pura conſpicitur. Differt ab ἀμβλυωπίᾳ, ſolo gradu minore, Gorr. Hipp. aliquoties meminit ἀμαυρώσιος, v. g. c. 3. l. 1. prorrh. t. 20. Coac. t. 225. & 485. Plura loca vide apud Foëſ. Oec. p. 36.

Amavsum, aliàs *Smaltum*, vulgò Schmältzglaß / eſt vitrum fuſorium ob facilem liquefactionem. Uſurpatur etiam ad picturas annulis & inſignibus inurendas. Undè etiam *Encauſtum* appellatur. Aliis quoque *Terra Sarracenica* nuncupatur, Joh. Iſaac. de operibus mineral. c. 89. & ſeqq. qui metallica potiſſimùm vitra per amauſa intelligit, in Theatr. Chym. Vol. III. Clariùs *Amauſa* deſcribuntur à Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21. Variis coloribus prædita eſſe *Amauſa*, pro varietate materiæ, ex qua fiunt, prolixè ibid. videre eſt.

Amazonios, ἀμαζόνιος, epitheton *paſtilli vel Trochiſci*, cujus deſcriptio videatur apud Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 3. Gorr. Facit ad ſtomachi ſubverſiones & vomitus.

*Amba, ἄμφη, *crepido*, lignum aliquod ſuprà gradum ſcalæ Hippocraticæ, ad repoſitionem brachii in cavitatem

tem alligandum, Galen. c.1. de art. t.14.19.

Ambar, *Ambarum*, communiter *Ambra*, ἄμβαρ, est odoramenti genus, de quo variæ sunt sententiæ. Alii tradunt, in maris profundo, veluti fungum, concrescere, & procellis in littus ejici, aut devorari à pisce quodam, in cujus corpore posteà reperitur. Alii putant, ipsum è fontib. quibusdam scaturire, bituminis modo aut sulphuris. Tria ejus produntur genera, fulvum, subalbidum, atrum. Calefacit & siccat Cerebrum & olfactum roborat; senibus & naturâ frigidis opem mirificè præstat. Hæc Gorr. Schröderus posteriori sententiæ accedens, dixit, esse bituminis genus, ex fontibus & alveis maris ad littus eructatum, & duplex statuit: unum *Ambra Grysea* vocatur valdè odorata; alterum *Citrinum*, quod *Succinum* constituit. *Sperma Ceti* quoq; *Ambræ subalbidæ* nomine quandoq; venire, docet l.3. Pharm. c.29. Junge Hofm. in Clav. ad h.l. item C. Hofm. Paralip. Off. c.64.65.

Ambidexter, ἀμφιδέξιος, dicitur is, qui sinistrâ perindè ut dextrâ utitur. Hæc felicitas denegatur mulieribus ab Hipp. 7. aph. 43. ob caloris nativi infirmitatem, videl. ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; vide Foës. p.42. Diet. Jatr. n.50. Aliàs & ferrum utrinque incidens Ambidextrum ab Euripide dictum esse, testatur Gal. in comm. ad h.l.

Amblosis, *Ambloma*, *Amblotica medicamenta*, ἄμβλωσις, ἄμβλωμα, ἀμβλωτικά, vide *Abortus*.

*Amblyopia, ἀμβλυωπία, ἀμβλυωγμός, ἀμβλυωσμός, idem ferè quod ἀμαύρωσις, hoc est, *Hebetudo oculorum*. Vide *Amaurosis*. Perperam à Matth. Sylvatico, ob ignorantiam Græcæ Linguæ, mutatum in *Ampleopeam*, aut *Ampliopiam*, Dieterich. n.48.

*Ambon, ἄμβων, est margo, labrum, sive supercilium cotylarum & cavitatum in dearticulatione, Galen. l.2. de Us. p. c.17. Item crepido, & ita idem, quod ἄμβη, *Amba*, c.1. de artic. t.19. Adde Foës. p.37.

Ambra, vide *Ambar*.

Ambrosia, ἀμβροσία, est epitheton quoddam splendidum nonnullarum Compositionum Alexipharmacatum, sive Theriacalium, idē significans, quod *Athanasia*, ἀθανασία, veluti immortalitatem promovens. Meminit illius Gal. l.4. de L.A. c.8. Ita & in specie Philippi Macedonis Antidotus ad venena omniumq; venenosorum ictus, & internos corporis morbos, dicta fuit *Athanasia*, l.2. de Antidot. c.8. Sunt verò omnes calefacientes & exiccantes, l.8. M.M. c.7. *Ambrosia* est etiam nomen plantæ, apud Diosc. l.3. c.129. & Galen. lib.6. de S.F. h.t. & tribuitur diversis verb. gr. Tanaceto, Abrotano, Artemisiæ, Botryi, de quo vide Bauhin. in Pinace. Abraham Frambesarius integrum libellum medicum scripsit, vocans *Ambrosiopœam*, qui statim ab initio Ambrosiam definivit, quod sit pura medicamenti essentia, naturæ co-

cœlestis æmula spiritus instar è corporeâ concretione, relicto crassamento elementari extracta, tantâq; elaborata industriâ, ut exiguâ mole plurimùm polleat, citraq; fastidium, & citra noxam exhiberi queat. Divisit quoque in Universalem & Particularem &c.

Ambulatio, βάδισις, est actio utriusque cruris, quæ ab homine fit, altero quidem in terrâ firmato, altero verò circumlato, & ita perficitur per firmationem & motum. Illius instrumenta sunt pedes; hujus autem totum crus, Galen. l.3. de U.P. c.5. Ejus consideratio in statu sec. & præt. nat. Medico necessaria est & utilis. *Ambulatoria instrumenta* quoque vocantur *Pedes*, βαδιστικὰ ὄργανα. d.l. c.8.

*Ambusta, *Ambustiones*, πυρίκαυστα, κατακαύματα, idem, quod *Combusta. Combustiones* sunt, quæ igne, vel ardente aquâ comburuntur, ità, ut bullas aliquando excitent, Galen. l.9. & 11. de S.F. Constat autem, si quis in aquâ ferventi ustus fuerit, hunc etiam affectum πυρίκαυστον (non *Pyricavton*, uti rectè correxit C.Hofm.) id est, ambustum igne nominari, l.1. de C.M.S.G. c.4. vide etiam Keuchen. in not. ad Samon. p.254.

Ameibo, ἀμείβω, significat apud Hipp. *muto*, permuto, 1. de iis, q. in med. f. l. 17. & l. 6. Epid. f. 5. t.19. ubi quidam μεταμείβειν legunt. Foës. p. 38.

Amenenos, ἀμενηνὸς, denotat *debile, infirmum*, ab ἀ & μένος, *robur*, Hippocr. lib. 2. Prorrhet. XXXVI. 13. & l.1. de morb. mul. XIV. 12. Foës. dict. l.

*Amentia, ἄνοια, idem, quod *Mentis alienatio*, *emotio*, *aberratio*. Dicitur & *Dementia*, estque delirii species, & ratiocinatricis functionis veluti paralysis & abolitio, Galen. lib. de diff. sympt. c.3. Cujus caussam veram determinare difficillimum est, si nullus morbus corporis concurrerit, ideò, quòd mentis humanæ naturam & affectiones minùs exploratas habeamus, ita, ut unicuique cum Cicerone l. Tuscul. roganti: Ubi, aut qualis est Mens, ubi tua, aut qualis? potesne dicere? respondere cum Lactantio l. de opif. c. 16. liceat, Mentis rationem incomprehensibilem esse quis nesciat, nisi qui omninò illam non habet, cùm ipsa Mens quo loco sit aut cujusmodi, nesciatur? Jung. Charlton Ex. Path. VIII. §.3. Vide *Delirium*.

Amentum, vide *Ancyle*. *Amentum* etiam dicitur *Alumen scissum*. Rul. in Lexic.

Amethysta, ἀμέθυστα, dicuntur in genere *medicamenta*, *quæ ab ebrietate præservant*, Galen. lib. 2. de C. M. S.L. c 2. Hinc etiam dictus *Amethystus lapis*, ἀμέθυστος, gemma vel lapis preciosus, coloris violacei, aut vini subrubri vel nigri aquâ diluti, cujus quidem nobilioris patria est India; viliorum verò Arabia, Ægyptus, Galatia &c. quin & Bohemia. Non immeritò verò virtus hæc, ebrietati resistendi in hoc

hoc lapide fictitia habetur à Plutarcho, item veneficiis, malisque cogitationibus. Confer ad Chiocc. Musf. Calc. f. III. p. 189. seqq. Rul. in Lex. Chym.

*Ametria, ἀμετρία, Latinè *Inmoderantia, Immoderatio*, in genere est à justâ temperie recessus, Galen. lib. 4. M. M. c. 4. opponitur symmetriæ. Hoc vocabulum verum genus Logicum constituere in definitione morbi C. Hofmann. in Animadverf. ad Montan. cap. 1. §. 8. censet, definiens morbum, quòd sit ἀμετρία temperamenti organisationis & unitatis. Enimverò cùm hoc genus non respiciat ad effectum immediatum morborum, videlicet Actiones læsas, mihi non videtur adeò accuratum, sed potiùs retinendum esse genus ἀδυναμίαν, sive *Impotentiam agendi*.

Amia, ἀμία, piscis nomen est, in mari, fluviis, & stagnis degentis, commodumque præbentis sui generis cibum, si ritè paratus fuerit, de quo vide Aldrov. l. 3. de Piscib. c. 20.

Amiantus, ἀμίαντος (perperam à nonnullis per th vel θ scribitur) lapis est in Cypro natus, aluminis scissili similis, è quo elaborato, utpotè flexili telas spectaculi gratiâ texunt, quæ ignibus injectæ ardent quidem, sed flammis invictæ splendidiores exeunt, Diosc. l. 5. cap. 156. Dicitur aliàs *Alumen plumosum*, item *Lapis Asbestus*, ἄσβεστος. Differt ab Alumine scissili, quòd hoc sit combustibile. De hoc Lapide vide Schröder. lib. 3. cap. 8. Hofmann. in Clav. ad h. l. Dorn. Ruland. Johnson. in Lexic. Chiocc. Muf. Calc. f. III. pag. 286. seqq. Mentio quoque telarum paratarum à Venetis fit in Theatr. Chym. Vol. V. pag. 391. Perperam verò illud linum vel *Lapidem Asbestum* hodièque reperiri negarunt Monardes & Amatus, uti rectè ostendit ex Joh. Brabo, Mizaldo, Langio l. 1. ep. 66. & Ul. Aldrovando Casp. Reies Camp. Elyf. quæst. 25. n. 2. & 11. Vocatur & *Salamander* & *Salamandra*. Dorn. Rul.

*Amiculum, vide *Amnios*.

Amidum, pro *Amilum*, vel *Amylum*, est albissima farina concreta in panes ad Solem. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

Aminæus, ἀμιναῖος, epitheton vini & vitis, ab *Aminæo*, Italiæ oppido, dictum in Campaniâ. Duplex habetur apud Galenum l. 12. M. M. videlicet *Aminæum Neapolitanum*, & *Aminæum Siculum*. Est & Aminæum factitium apud Constantin. Cæsar. l. de Agricult. 8. c. 21. notante Gorr. Adde Keuchen. not. ad Sam. p. 204. seq.

*Amma, vide *Hamma*. In Græco enim est aspiratum ἅμμα, ab ἅπτω.

Ammion, ἄμμιον, vide *Minium*.

Ammochosia, ἀμμοχωσία, vocatur remedii genus exiccando corpori idoneum, eo super arenam decumbente, & arenâ superingestâ. Oportet autem calentissimam esse & ma-

& marinam, si ejus copia haberi possit. Fluviatilis enim humectantior est. Est autem & Sal ad eam rem efficacior, quàm arena, Oribas. l. 10. c. 8. Collect. med. notante Gorræo, p. 29.

AMMODITES, *Ammodytes*, idem, quod *Psammodytes*, ἀμμοδύτης, ψαμμοδύτης, nomen est serpentis grandioris in arenâ latentis, cujus descriptionem cum ejus veneno, & adversus hoc remediis, videas apud Aldrov. l. 1. de serp. & drac. c. 3.

AMMONIACUM, ἀμμωνιακὸν, dicitur 1. de *fucco*, vel *Gummi quodam* ferulæ in Libyâ nascentis, cujus duo habentur genera: Unum purius ligni & arenarum expers, maximè coloratum, thuri simile, minutis glebis constans, odore castorei, gustu amaro, quod & θραυστὸν, sive θραῦσμα vocatur, quasi *frustum* aut friatura: Alterum impurius & lapidosius, quod φύραμα, quasi *commixtionem* appellant. De Gummi Ammoniaco vide Gorr. p. 29. C. Hofm. in Officin. l. 2. c. 10. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 369. Rolfink. qui inter purgantia retulit, tr. de purgant. sect. 1. art. 3. Deinde dicitur de *Sale*. Vide *Sal*.

AMMONION, ἀμμώνιον, dicitur *Collyrium*, maximæ commoditatis in multis oculorum morbis, quod & alio nomine ὑγίδιον appellatur. Refertur ab Aëtio l. 7. inter τὰ νάρδινα καὶ τὰ θεοδότια collyria, notante Gorræo, dict. l.

AMMONIS *cornu*, vocatur *lapis*, coloris cinerei, omni armaturâ vacuus, & ita nodosus, quasi juncturis cohæreat, arietis cornu tàm formâ, quam colore referens. Rul. in Lex. ubi varias *Ammonitis* species recenset.

AMNA, Paracelso dicitur *Aqua*, quæ currit per calces, & ubi terra est alba, sicut est in Anglia, l. 1. de Tartaro, tract. 5. c. 2. in Schol.

*AMNIOS, *Amnion*, ἄμνιος, ἄμνιον (in neutro usurpavit Linden. Physiol. Med. l. 2. c. 7. § 17. apud Galen. lib. 6. de Hippocr. & Plat. decr. cap. 6. & de fœt. form. c. 2. legitur ἀμνειὸς, (quod tamen correxit suâ manu C. Hofmann. in Græcâ Basil. edit.) est membrana interior fœtum involvens, sive interius fœtûs involucrum, unde & *Amiculum* appellatur, quòd fœtum *amiciat* & obvolvat. Membrana hæc liquorem illum aqueum, cui fœtus quasi innatat, non à sudore fœtus, multò minùs ab urinâ, sed à colliquamento aqueo, partim seminali à conceptione redundante, partim succi nutritii relicto provenientem continet. Videatur Harvejus de gener. animal. in append. tit. de Membran. Barthol. l. 1. An. c. 36. Vocabuli Etymologiam & veram significationem se juxtà cum ignorantissimis nescire, ingenuè fatetur C. Hofm. com. in l. 15. de U.P. n. 1067. & ex hoc Linden. d. l.

AMNIS *alcalisatus*, est aqua ducta per calces terrarum, ex quâ desumtum est *Alcali*. Dorn. Rul. & Johns.

*AMOLYNTON, ἀμόλυντον, Cœlius Aurelian.

Cœlian. vertit, quod attrectatum manibus nihil à se inquinamenti dimittit, lib.2. de morb. acut. c.37. Hinc *Amolynta* dicuntur, *non inquinantia medicamenta* similia his, quæ propriè *Epithemata* dicuntur, Galen. lib.7. de C. M. S. G. c. 11. ubi ad *Acopa* referuntur, de quibus suprà dictum.

Amongabriel, i. e. *Cinabrium*. Dorn. Rul. & Johns.

Amor, ἔρως, quid in genere significet, aliundè cognitum esse debet. Strictiùs verò in Medicinâ plerunquesumitur de *Amore Conjugali* vel *libidinoso*, & refertur inter caussas procatarcticas sanitatis & morborum, quatenus vel moderatus, licitus & honestus, vel immoderatus, illicitus & turpis fuerit; siquidem est vehementior quædam animi passio & perturbatio, in quâ spiritus vitales & animales fervidiores redduntur, Charlton. Ex. Pathol. VIII. § 26. Willis An. Brut. P.1. c.9. Ad immoderatos & illicitos potissimum spectat *Affectus Eroticus* dictus, de quo integram epistolam scripsit Lang. l.1. epist. 24. quandoque cum delirio conjunctus, præsertim in sexu fœminino, undè & *Amor insanus* appellatur, de quo videatur Sennert. Med. Pr. l.1. P.2. c.10. Ob *Amorem* filius regis ab Erasistrato deprehensus legitur apud Galen. c.1. in prognost. l.4. Aliud exemplum legitur de fœminâ quadam in lib. de iis, qui morbum simulant.

Amorge, ἀμόργη, vide *Amurca*.

Ampelis, ἀμπελὶς, avis nomen est, quæ & *Garrulus Bohemicus* dicitur, cujus descriptionem vide apud Aldrovand. lib.12. Ornithol. cap.18. Hujus caro inter cibos gratissimos, & ipso Turdo etiam præferendus refertur.

Ampelitis, ἀμπελῖτις, vide *Pharmacitis*. Epitheton *Terræ bituminosæ*, Gorr. p. 30.

Ampharisteros, ἀμφαρισερὸς, vide *Amphidexios*.

*Amphimerinus, ἀμφημερινὸς, scilicet πυρετὸς, Lat. *Febris quotidiana*. Vide *Febris. Quotidiana*.

*Amphiblestroides, ἀμφιβληςροειδὴς, vide *Retiformis*.

Amphibranchia, ἀμφιβράγχια, *Tonsillæ* Hippocrati dicuntur & *partes vicinæ*, l. de int. aff. LX. 6. & l. de dieb. crit. V. 10. Vide Foës. p. 41.

Amphicathezomæ, ἀμφικαθέζομαι, id est, *Circumsedeo*. Verbum exprimens modum *Incessus* in Semicupium, ut Decoctum circumcirca partes irriget, & mulier prorsus immergatur, Hippocr. l.1. de morb. mul. XXX. 10.

Amphicaustis, ἀμφίκαυςις, duplicem habere dicitur significationem, 1. notat *montanum hordeum*, quod & ὤςρα dicitur. Deindè *pudendum muliebre*, teste Eustathio. Gorr. p. 32.

Amphidexios, ἀμφιδέξιος, vide *Ambidexter*. Aliàs è contrario aliquis etiam dici potest ἀμφαρισερὸς, *ambilævus*, & per metaphoram de homine infausto usurpari quiret.

Amphidion, *Amphideon*, ἀμφίδιον, ἀμφίδεον, propriè significat *armillam muliebrem*, quâ vel collum, vel brachia circundantur. Per metaphoram verò Hippocrat. hoc nomine indigitavit summam uteri osculi extremitatem rotundam, vel oram, lib. 1. de morb. mulier. LXXXIII. 8. Plura de hoc vocabulo vide apud Foës. p. 42.

Amphimetrion, ἀμφιμήτριον, est epitheton signorum affectus matricis significantium, q. d. circà matricem. Legitur apud Hippocr. l. 6. Epid. s. 8. t. 38. ubi in edit. Linden. occurrit Latina versio: *Circà messem.* Foës. d. l.

Amphipneuma, ἀμφίπνευμα, hoc est, *circumcirca urgens spiratio*, & est species & symptoma magnæ difficultatis in respirando, cujus meminit Hippocr. lib. 4. Epid. XXIV. 17. Foës. p. 43.

Amphipolos, ἀμφίπολος, significat *pedissequam*, vel *ministram*, quæ heram circumstat, apud Hipp. l. 5. Epid. XII. 15. Foës. d. l.

Amphisbæna, ἀμφίσβαινα, nomen serpentis æqualis ubique crassitiei, ita, ut duo capita in extremitate utrâque habere videatur, quamvis Aldrov. illud reverâ defendat, qui prolixiùs descripsit, & usum ejus varium Medicum monstravit, l. 1. Hist. Serp. & Drac. c. 10.

* **Amphismila**, ἀμφισμίλη (perperam *Amphismela*, quia in Græco est Jota) ab ἀμφὶ, *utrinque*, & σμίλη, *scalpellus*, *cultellus*, idem, quod μαχαίριον est, *culter Anatomicus*, utrinque acie præditus ad sectionem, cujus inter alia instrumenta meminit Gal. l. 1. Anat. adm. c. 10. Castell.

Amphisphalsis, ἀμφίσφαλσις, dicitur *circumactio*, *circumductio*, oberratio. Usus Hippocr. de cruris circumductione, ut in sedem suam revertatur. 4. de artic. t. 47. Foës. p. 43.

Amphodonta, ἀμφόδοντα, dicuntur animalia, quæ in utrâque maxillâ dentes habent, *utrinque dentata*. Hipp. 1. de artic. t. 28. Foës. d. l.

Amphora, κεράμιον, ἀμφορεύς, fuit mensura certa liquidorum apud veteres, & quidem duplex: *Italica* continens libras LXXII. Galen. de pond. & mensur. c. 4. & *Attica*, quæ capacior, utpotè quæ præterea *urnam* contineret, hoc est, dimidiam circiter *amphoram*. Hæc in specie dicta Atticis μετρητής. Gorræus p. 32.

Amplexatio, sive *Basiatio*, mysticè vel Spagyricè dicitur, quando *Mercurius Philosophorum*, ceu *mulier candida*, juncta fermento aureo, quod est *maritus ruber*, sustinet motum & agitationem, & fit frequens reflexio halituum super corpus in fundo. Libav. Tom. II. Op. pag. 395.

Ampotis, ἄμπωτις, propriè significat *æstus marini reciprocationem*, aut aquæ marinæ recessum à littore, quasi mare eam recedentem rebibere & absorbere videatur. Per translationem verò Hippoc. usurpavit de *Humorum recessu* & recursu ad

ad interiores partes, & ità ferè coincidit cum *palindromia*, l. de Hum. ſtatim in princ. Gal. c. 1. aph. 21.4. de San. tu. c. 10. fin. Vide etiam Foëſ. p. 40. Dieter. n. 226.

Amputatio, vide *Sectio*. Valdè καταχρηστικῶς & licenter uſum eſſe de virtute medicamenta Tryphera dicti Scrib. n. 230. teſtatur Rhod. in Lex.

*Amuleta, περιάμματα, περίαπτα appellantur, quòd de collo ſuſpendantur, aut alicui corporis parti alligentur, Gal. l. 1. de rem. fac. par. c. 1. fin. & ſunt medicamenta, quæ occultâ quadam virtute, & mirâ efficaciâ nos latente aliquid in corpore præſtare creduntur. Helmont. *amuleta* & *periapta* appenſa agere credit vi influentiæ partim citrà evaporationem illorum, partim cum ἀποῤῥοίαις, quæ etiam ſenſim viribus minuuntur. Dividit etiam in Oſſea, Cornea, Animalia, Plantas, Lapidea, Salina, Transparentia & Opaca, tr. Poteſt. medicam. n. 61. Circà omnium illorum uſum multum vanitatis, quin & multum ſuperſtitionis cõcurrere, quotidiana teſtatur experientia, unde rectè Gal. vocavit ἄλογα, irrationabilia, *abſurda*, rejiciens tanquam fabulas aniles hujusmodi manganias, l. 6. de S. Fac. in proœm; quamvis aliqua fortaſſis ſint, quæ naturalibus & non planè occultis viribus operantur, propterea non prorſus rejicienda. Videatur Dieterich. Jatr. n. 683. Amuleta quoq; in peſte propoſuit Hildan. Epiſt. 96.

Amurca, ἀμόργη, dicitur *ſedimentum*, vel recrementum *olivarum* expreſſarum, *fex olei*, Hipp. 7. aph. 45. (Gal. in comm. ad h. l.) de Ulceribus IX. 6. 7. Ejus uſus commendatus in ulceribus. Calefacit enim & exiccat in gradu ſecundo, ſecundum Gal. l. 6. de S. Fac. Vide Foëſ. p. 39. Gorr. p. 29. ſeqq.

Amyche, ἀμυχὴ, eſt *ſuperficiaria* & levior *continui ſolutio*, vel præternaturalis vel artificialis. In illâ ſignificatione legitur apud Hipp. l. de int. aff. XXXV. 7. quæ in Coac. t. 444. dicuntur ἀμυχώδεα ἐξανθίσματα, *ſuperficiariæ effloreſcentiæ* cum ulcuſculis. In hac uſus eſt Gal. de inciſuris per ſcarificationem l. 2. de cur. rat. ad Glauc. cap. 7. Vide Foëſ. p. 41.

Amydros, ἀμυδρὸς, ſignificat *obſcurum* & vix conſpicuum. Legitur apud Hipp. de aſtris uſurpans, l. de Inſomn. IIX. 5. Foëſ. d. l.

*Amygdalæ, vide *Tonſillæ*. Botanica ſignificatio non eſt hujus loci.

*Amylum, ἄμυλον, ἀμύλιον, Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXVI. 3. dicitur, quod *ſine molâ fiat*, ut teſtatur Dioſc. l. 2. c. 123. Foëſ. p. 40. Fit. a. ex tritico & ſiligine, eſtq; cùm cibus, tùm medicamentum, Gal. l. 1. de Al. fac. c. 8. & l. 5. de S. Fac. c. 34. alibiq;. *Amyla* in genere quoq; dicuntur *Fæculæ Chymicorum*, Libav. S. Arc. Ch. l. 2. c. 1. & 21.

Amyon, ἄμυον, dicitur membrum *emuſculatum*, h. e. ità extenuatum, ut muſculorum delineationes non habeat ſenſui ſatis apparentes. Hipp.

Hippocr. 3. de artic. t. 81. ubi jungitur *ἄσαρκον*, *carnis expers*. Foëſ. d. l.

Amythaonis *medicamentum*, Ἀμυθαώνος φάρμακον, vocatur compoſitio quædam, vel ad Emplaſtra, vel ad Malagmata pertinens, valens ad præcordiorum tenſionem, articulos contractos convulſosque. Digerit enim, diſcutit & extrahit. Deſcribitur apud Ægin. lib. 4. cap. 32. Gorr. p. 31.

An, dicitur pater Sulphur. *Anſir*, filius Mercurius. *Anſirarto*, Spiritus, Sal. Rul. & Johnſ.

Ana, ἀνὰ, eſt terminus Pharmacevticus, quo utuntur Medici, *æqualitatem menſuræ* vel *ponderis* deſignaturi, Hipp. l. 1. de morb. mul. CI. 44. quamvis Lind. omiſerit, Foëſ. Oec. p. 43. Imò *Anatica proportio* æqualitatem infert, Libav. T. II. p. 343. *Ana* quoq; in ſecretis myſteriis Mekubalim, *Mentem* denotat, cui innatæ primæ notiones, in cujus medio ſedere dicunt *Angelum*, quem vocant *Anim*, qui rei veritatem indicat. Unde & *Ana* nomen Idoli, & illis *Anani* Divinatio. Hinc quoq; *Ananiſapta* vox magica, ſignificans dæmonem divinatorem, quem ſic occultè invocant, ut ferentis & ægrotantis miſereatur. Vide Keuch. in not. ad Seren. p. 60.

*Anabasis, ἀνάβασις, *Aſcenſus*, vel *aſcenſio*, idem eſt, quod *augmentum*, vel incrementum, ſive morbi totius, ſive particularis paroxyſmi, Gal. l. de morb. tempor. c. 2. l. 1. de Griſ. c. 3. Hinc *Anabatica* febris ἀναβατικὸς πυρετὸς eſt febris continua, quæ & *Epacmaſtica* dicitur, de quâ ſuprà in *Acme*.

Anabetto, ἀναβήττω. Vide *Extusſio*.

Anablepo, ἀναβλέπω, ſignificat apud Hipp. viſum prius amiſſum recipio, l. 7. Epid. XXV. 10. Foëſ. p. 43.

Anablyo, ἀναβλύω, h. e. *ebullio*, efferveſco, Hipp. l. de morb. ſacr. IIX. 18. & l. 1. de morb. mul. CIV, 13. Foëſ. d. l.

Anabrochismos, ἀναβροχισμὸς, non ἀναβρογχισμός, uti quidem legitur apud Gal. c. 4. de R. V. I. A. l. 12. ſiquidem à βρόχος, i. e. laqueus, derivari debet. Significat enim *Illaqueationem*, eſtq; nihil aliud quàm pilorum in palpebris oculum infeſtāntium (qui affectus τριχίασις vel τρίχωσις dicitur) per Chirurgiam ablatio. Ægin. l. 6. c. 13. Vide Foëſ. d. l.

*Anabrosis, ἀνάβρωσις, quæ & διάβρωσις dicitur, eſt *ſolutio* continuitátis ex eroſione ab humoribus mordacibus introducta, Gal. l. 5. de L. A. c. 5. & l. 4. M. M. C. I.

Anacar, ἀνάκαρ, ſignificat apud Hipp. *in partem ſuperiorem*, εἰς τὸ ἄνω μέρος, uti ἐπίκαρ, *in partem inferiorem*, Gorræus. Foëſ. ex Gal. expoſ. voc. Hippocr. quamvis locum Hipp. nullus horum citaverit.

Anacatharsis, ἀνακάθαρσις, *purgationem per ſputa* in ſpecie ſignificare apud Hipp. 5. aph. 8. teſtatur Gal. in com. ad h. l. confirmat Dieterich. n. 56.

Anacestos, ἀνάκεστος, i. e. *incurabilis*. Foëſ. p. 47.

Anachmus, eſt *ſpiritus in corpore*. Dorn. in Dict. Paracelſ.

Anachrempsis, ἀνάχρεμψις, dicitur Lat. *Exſcreatio*, ſive per ſcreatum ſputi rejectio, Hipp. Coac. t. 24. 244. 320. & alibi. Idem eſt, quod ἀπόχρεμψις. Foëſ. p. 56. 57.

Anaci-

ANACINEMA, ἀνακίνημα, significat *commotionem corporis*, quæ inter exercitationes ponitur ab Hipp. l. 2. de Diæta XLII. 5.

ANACLASIS, ἀνάκλασις, vocatur *articuli reflexio*, cùm recurvatur & retorquetur in exteriorem partem, ut de internâ manus extensione scripsit Hipp. 1. de fract. t. 11. Plura apud Foëſ. p. 47.

ANACLISIS, ἀνάκλισις, dicitur *decubitus ægrorum*, Hipp. de dec. orn. XI. 1. ἀνακλισμὸς verò vocatur ea pars sellæ, in quam dorso recumbimus, l. de artic. t. 22. Foëſ. d. l.

ANACOCHE, ἀνακωχὴ, ἀνακώχησις, dicitur *inhibitio*, retentio, mora, retardatio, à verbo ἀνακωχέω, *inhibeo*, remoror, quo aliquoties usus Hipp. 1. de artic. t. 30. & c. 2. t. 47. l. de Corde IIX. 15. Vide Erot. in Onomast. p. 18. f. Foëſ. p. 48.

*ANACOLLEMA, ἀνακόλλημα, dicitur medicamentum, quod in affectibus oculorum fronti imponitur, & veluti *agglutinatur* ad restringendum fluxiones, Gal. de rem. fac. parab. c. 10. & l. 11. de S. Fac. §. Ovor. fac. l. 6. de C. M. S. G. c. 8. Pertinet ad *Frontalia*, Morell. de form. rem. l. 2. §. 2. c. 1.

ANACOMIDE, ἀνακομιδὴ, dicitur *refectio*, recreatio ægri ex morbo, Coac. t. 220. 235. & l. de Affect. XXXIIX. 9. Nam verbum ἀνακομίζειν significat, ægrum *reficere*, l. 2. de morb. XV. 14. 26. XXI. 17. 1. de fract. t. 48. Dicitur etiam simpliciter κομιδὴ, & κομίζειν, l. de Affect. XLV. 13. & κομιστικὸς, reficiens d. l. L. 1. Foëſ. p. 47.

ANACONCHIZO, ἀνακογχίζω, idem, quod ἀνακωχέω, *inhibeo*. Hipp. Moegling. l. 4. Foëſ. d. l.

ANACONCHOLISMOS, ἀνακογχυλισμὸς, vide *Gargarismus*.

ANACTESIS, ἀνάκτησις, est *virium restauratio* & reparatio, idem, quod ἀνάληψις, Hipp. l. de vet. med. IX. 6. Foëſ. p. 48.

ANACUPHISMA, ἀνακούφισμα, corporis *allevationem* & sublevationem significat, quæ pertinet inter corporis exercitationes, Hipp. l. 1. de Diæt. XLII. 6. Foëſ. d. l.

ANACYCAO, ἀνακυκάω, id est, *perfundo*, admisceo, subigo. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XLIX. 37. LXII. 10. LXXXIIX. 11. Foëſ. d. l.

ANACYCLEON, ἀνακυκλέων, id est, *Circulator*, idem, quod *Agyrta*, Hippocr. l. de dec. orn. l. 21. Foëſ. d. l.

ANACYPTO, ἀνακύπτω, i. e. *sursum tendo*, ad superiora feror. Hipp. l. 5. Epid. XX. 9.

ANACYRIOSIS, ἀνακυρίωσις, denotat *gravitatem* & *authoritatem Medici*, quam habere debet apud ægros, Hippocr. l. de dec. orn. IX. 9. Foëſ. d. l.

*ANADIPLOSIS, ἀναδίπλωσις, est *paroxysmorum reduplicatio*, Gal. l. de Typis. c. 4. Dicitur & *Epanadiplosis*, ἐπαναδίπλωσις, à fermenti febrilis copiâ & heterogeneitate dependens; fit hoc symptoma in semitertianâ, Gorr. p. 32.

*ANADOSIS, ἀνάδοσις, est nutrimenti per

per vasa *distributio*, quod idem est ac digestio. Differre dicitur à διαδόσιν, quod hæc sit traditio vel porrectio nutrimenti in singula invisibilium meatuum, vasorum, extimarumq; partium substantiam intimam, Gal. l. 2. de fac. nat. c. 6. Verbum etiam ἀναδίδωμι significat *distribuor*, & usurpatur ab Hipp. de doloribus, l. 1. prorrhet. comm. 3. t. 26. & l. 4. Epid. XIX. 21. Foës. p. 45.

ANADROME, ἀναδρομή, apud Hipp. est *doloris recursus* ex inferioribus ad superiora, l. 1. Prorrh. II. t. 35. 51. Coac. t. 308. 314. 316. Foës. d. l.

ANÆDES, ἀναιδής, *impudens*. Hinc adverb. ἀναιδὲς, *impudenter*; Ab Hippoc. v. per translationem sumtum pro *affatim*, copiosè de aquâ in asperam arteriam irruente, l. de Corde. III. 1. Foës. d. l.

ANÆNOMÆ, ἀναίνομαι, i. e. *renuo*, respuo. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XXIV. 4. Foës. p. 46. Erot. in Onom. p. 27. f.

ANÆSTHESIA, ἀναισθησία, i.e. *Sensus privatio*. Vide *Stupor*.

ANAGARGALICTA, ἀναγαργάλικτα, *Anagargaristum*, ἀναγαργάρισον. Vide *Gargarismus*.

ANAGNOSIS, ἀνάγνωσις, non modò communiter *Lectionem* significat, uti patet ex Hipp. Præcept. X. 10. vide *Lectio*, sed etiam *persuasionem* denotare quidam volunt, quemadmodum & verbum ἀναγινώσκειν ità pleriq; Interpretes verterunt apud Hipp. 1. de artic. t. 3. Vide Foës. Oec. p. 45.

ANAGOGE, ἀναγωγή, est *reductio*. recessus humorum. In specie *per superiora excretionem* significat apud Hipp. Coac. t. 334. Apud Dioscor. l. 2. parabil. c. 30. & Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 4. significat ἀναγωγὴ *rejectionem sanguinis*. ἐξαναγωγῆς significat *repetitis vicibus*, sicut fit respiratio. Linden. S. M. Ex. V. §. 49.

ANAGRAPHE, ἀναγραφή, dicitur *medicamentorum præscriptio*, vulgò *Recepta*. Harum copiam in promtu habere debet Medicus ex præcepto Hipp. l. de dec. orn. VIII. 18. Foës. p. 45.

ANAISSO, ἀναΐσσω, h. e. *resilio*, irrumpo, sursum cum impetu feror, sæpè usus Hipp. de morborum *recursu*, ut c. 3. Prognost. t. 1. Coac. t. 299. l. de morb. sacr. l. 14. l. de int. aff. L. I. 23. l. de virg. morb. II. 8. &c. Vide Foës. p. 46.

ANALCES, ἄναλκες, dicitur *imbecillum*, eviratum, viribus destitutum, ab α & ἄλκη, *robur*, Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXIX. 6. Foës. p. 49.

ANALDES, ἀναλδής, id est, *non capiens* aut afferens *incrementum*, *insalubris*. Hipp. d. l. XXXVII. 11. Foës. d. l.

ANALENTIA, est terminus Paracelsicus fictus, speciem Epilepsiæ denotās, quemadmodum & *Catalentia* & *Epilentia*, tract. 2. de morb. ament. c. 1.

*ANALEPSIS, ἀνάληψις, dicitur *refectio*, renutritio, Gal. l. de marcor. c. 9. idem, quod ἀνακομιδή, vel ἀνάθρεψις. Hinc *Analeptica*, ἀναληπτική, dicitur pars Diæteticæ, sive victûs ratio, quasi refectricem dicas, & debetur his,

his, qui convaleſcunt ex morbo. Gal.l.5.de ſan. tu.c.4.ad Thraſybul. c.30. *Analepſis*, ἀνάληψις etiam dicitur de modo appendendi membrũ fractum, præſertim manum per mitellam, Hipp.2. de iis q.in med. t. 33. Foëſ.p. 49.

ANALMYRON, ἀνάλμυρον, *inſulſum* ſignificat, Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foëſ. p. 50. Gorr.

*ANALOGISMUS, ἀναλογισμὸς, eſt comparatio cauſſarum morbidarum præſidiorumq; juvantium per ſimilitudines, Gal. de opt. ſect. ad Traſyb. c. 11. ſive *Analogiſmus* eſt ratio, quæ ab evidenti auſpicatur, rei obſcuræ faciens cognitionem. c. 1. Prognoſt. t. 6. (quamvis in Græco textu non habeatur) Dogmaticorum propria, quemadmodum *Epilogiſmus* Empiricorum, ceu communis ratio & omnium aſſenſu conſpecta. *Analogiſmum* etiam ab indicatione verâ dogmaticâ excluſum vult Gal. d. l. ſed malè, noſtro quidem judicio. Videantur noſtra Dogmata Med. Gen. P. IV. c.1. d. 3. p. 459. ſeq.

ANALOSIS, ἀνάλωσις, *conſumtio*, imminutio, idem, quod μείωσις. Dicitur de cerebro apud Hipp. l.6. Epid.ſ.3. t. 1. à verbo ἀναλίσκειν, conſumere, quo uſus idem 1. aph. 14. & l. de vet.med. XIX. 17. 31.

ANALTHES, ἀναλθὲς, *incurabile* ſignificat, Hipp.4. de artic.t.26.Foëſ.pag. 49.

ANALTOS, ἄναλτος, h. e. *inſulſus*, ſine ſale, De cibariis frequenter uſurpavit Hipp. l. 2. de morb. LII. 14. LIII. 36. l. de nat. mul. XXXII. 20. l. 2. de morb. mul. XXI. 12. item de ſputo l. 1. de morb. mul. XXV. 4. vide Foëſ. p. 50.

ANAMIX, ἀναμὶξ, adverb. ſignificans permixtim, *promiſcuè*, legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 4. quamvis Linden. legat ἀναμίξας Foëſ. d. l.

ANAMNESIS, ἀνάμνησις, Lat. *Recordatio*, *Reminiſcentia*, Gal. l. de plenitud. c.9. Hinc & *Anamneſtica*, ἀναμνηστικὰ ſigna quædam dicuntur ad Diagnoſtica pertinentia, quæ præteritum ſtatum ſive ſecundum ſive præter naturam in memoriam revocant. Vocantur aliàs *Rememorativa*. Vide Dogm. noſtr. Med. Gen. P. III. c. 1. d. 6. p. 303.

ANANCE, ἀνάγκη, Lat. *Neceſſitas* dicitur, Coactio. Hinc verbum ἀναγκάζω, cogo, *neceſſitate* impello, & ἀναγκαῖος, *neceſſarius*, deſcendunt. Omnibus his vocabulis uſus eſt Hipp. v.g. 1. aph. 8. 19. 3. aph. 11. 6. aph. 50. & 58. Vide Dieterich. n. 51. ſeq. Quòd verò in ſpecie etiam ἀνάγκη violentam operationem Chirurgicam, præſertim extenſionem, aut impulſionem in luxatis & fractis membris Hipp. ſignificet, uti vult Gal. c. 2. de fract. t. 42. & alibi, non mihi videtur vero ſimile, quia ſaltem illa ſignificatio ex connexione & applicatione expreſſâ ad materiam talem reſultat. Vide *Neceſſitas*. Ἀναγκαῖος, *neceſſarius*, dicitur vel de rebus, quæ æternitatem

K ſive

five perpetuitatem à naturâ nacta funt, ut ita fiant, & ordinem ex *necessitate* habent, quibus opponũtur *Res Contingentes* & opinione nitentes, τὰ ἔνδοξα; vel de *rebus seriis* ad commodam vivendi rationem apprimè facientibus, ex Coac. t. 98. Vide Foëf. p. 44.

ANANDRIES, ἀνανδριής, dicitur *Eviratus*, *Effœminatus*, quales funt caftrati. Hipp. l. de A. L. & Aq. XLIX. 4. quamvis Linden. cum Mercuriali legat ἀνάριες. Dicuntur & ἄνανδροι, quod vocabulum propriè fignificat *fœminam virum non expertam*, l. 1. de morb. mul. XIII. 19. Foëf. p. 50.

ANAPALIN, ἀνάπαλιν, h. e. *ex adversâ parte*, *è contrario*: opponitur τῷ κατ' ἴξιν, five *è directo*. Hipp. 1. prorrh. III. t. 33. Gal. in com. ad h. l. & c. 1. progn. t. 32. 1. aph. 21.

ANAPALINDROMEO, ἀναπαλινδρομέω, fignificat *Recurro*, & quidem *per oppositum*. Dicitur de fafciâ, quæ circumvoluta ad eum locum recurrit, ubi prior defiit. Hipp. 1. de fract. t. 30. Foëf. d. l.

ANAPAVSIS, ἀνάπαυσις, *otium*, *remissionem*, quietem fignificat, Hipp. 4. aph. 13. de nat. hum. II. t. 1. l. de Medico IV. 23. Unde & verbum ἀναπαύομαι, *requiesco*, ceffo, quod legitur 2. de R. V. I. A. t. 50. & f. 4. t. 44. Vide Foëf. d. l. Dieter. n. 59. vide *Requies*.

ANAPHALANTIASIS, ἀναφαλαντίασις, dicitur *defluvium pilorum* in fuperciliis, ficut φαλακρότης in Capite. Gaza *salitium* vocat, fed tantifper, inquit, dum melius vocabulum invenerit. Gorr, p. 35.

ANAPHONESIS, ἀναφώνησις, Lat. *Vociferatio*, vide *Clamor*. Eft vehementior exclamatio pectus & vocis organa exercens, inq; iis calorem nativum excitans, corporis folidas partes corroborans, excrementa attenuans & repurgans. Plura hujus exercitationis commoda vide apud Gorr. p. 35.

ANAPHORA, ἀναφορά, fignificat apud Hipp. *gratiam* vel *meritum*, quod alicui debetur, l. de arte V. 13. Deinde etiam notat *rejectionem materiæ per os* Foëf. Oec. p. 56. Ità & ἀναφορικοὶ dicuntur οἱ αἱμοπτοϊκοὶ, qui fanguinem ex infernis partibus per os rejiciunt, Gorr. Ità & verbum ἀναφέρω habet diverfas fignificationes. Vel n. fumitur pro *perferre*, tolerare, l. 4. de Morb. XVII. 9. XX. 30. XXI. 3. XXIII. 38. Vel notat *restituere sanitati*, 2. aph. 43. & l. 4. de Morb. XXVII. 50. vide Dieterich. n. 63. Vel fignificat *vehementer spirare*, aut *respirare*, l. 2. Prorrhet. XX. 2. Jung. Foëf. p. 55. feq.

ANAPHORYSSO, ἀναφορύσσω, idem, quod φορύω, φορύσσω, *pinso*, *subigo* ad modum farinæ, Hipp. l. 1. de morb. mul. LXIII. 29. LXXXII. 6. & l. 2. LXXXV. 19.

ANAPHRON, ἄναφρον h. e. *sine spuma*. Hipp. l. de Humor. III. 2. Foëf. p. 16.

ANAPHYRAO, ἀναφυράω, fignificat *subigo*, *commisceo* Hipp. l. 2. de morb. mul. XLVI. 23. XLVII. 19. 24. Foëf. d. l.

ANAPINOMÆ, ἀναπίνομαι, *absorberi*, exugi fignificat. Hipp. 2. de art. t. 52. Foëf. p. 51.

ANAPLASIS, ἀνάπλασις, dicitur Hipp. *confirmatio*, membri fracti restitutio, compositio & *reparatio*, itâ ut fracturæ extrema sese mutuò contingant, & partes è directo statuantur. Est idem, quod διάπλασις, uti patet ex 3. de iis q. in med. f. t. 19. & 32. vide Foës. d. l.

*ANAPLEROSIS, ἀναπλήρωσις, in genere significat *Repletionem*. Aliàs specialiter ità dicitur pars Chirurgiæ, quâ restituuntur deficientia. Idem significat quod πρόσθεσις, *appositio*, Barbett. Chirurg. P. 1. c. 1. Hinc & ἀναπληρωτικὰ dicuntur medicamenta, quæ alta vulnera carne complent, cicatrices incrassant & limpidant. Gal. de dynamid.

ANAPLEVSIS, ἀνάπλευσις, dicitur *fluctuatio*, *innatatio*, & usurpatur de osse corrupto ab Hippocr. Coac. t. 239. quando os purè corruptum separatur, ut *fluctuet*, sideretur, & decidat. In specie quoq; de dentibus corruptis exundantibus & deciduis legitur l. 4. Epid. IX. 1. De squamula ossis corrupti apud Ægin. l. 6. c. 107. dicitur verbum ἀναπλεῖν, resolvi, & emergere. Foës. d. l.

ANAPNEVSIS, ἀνάπνευσις, *Anapnoe*, ἀναπνοή, vide *Respiratio*.

ANAPSYXIS, ἀνάψυξις, est *Refrigeratio*, Hipp. 3. de fract. t. 8. Usus est etiam aliquando verbo ἀναψύχειν, *refrigerare*, v. g. d. l. t. 5. 14. &c. Foës. p. 57.

ANAPTYO, ἀναπτύω, significat *Expuo* materiam è partibus inferioribus sursum retractam per os. Hipp. Coac. t. 389. 390. Progn. II. t. 43. Foës. p. 52.

ANAPTYSSOMÆ, ἀναπτύσσομαι, i. e. *explicor*, expandor, *extendor*. Legitur apud Hipp. l. de int. aff. LI. 5. 16. L. de dieb. Crit. III. 4. & IV. 1. Foës. d. l.

ANARISTESIS, ἀναρίστησις, significat *abstinentiam à prandio*, l. de Insomn. IV. 13. & XIV. 11. vide *Impransus*. Foës. p. 52.

ANARMA, ἄναρμα, idem, quod *Atomi*, ἄτομοι, corpuscula minutissima simplicissima, q. d. *impactibilia*, Gal. fragm. de subst. fac. nat.

ANARRHEGNYMÆ, ἀναῤῥήγνυμαι, i. e. *disrumpor*, diffringor, Hipp. 2. de fract. t. 22. & ulcera ἀναῤῥηγνυμένα dicuntur, quæ præpropere cicatrice obducta rursus recrudescunt, Coac. t. 430. l. 1. de morb. XIX. 6. Dicitur etiam ἀνελκοῦμαι aliàs d. l. XIIX. 10. 11. Foës. d. l.

ANARRHINON, ἀνάῤῥινον, i. e. *per nares rediens*; q. d. ἀνὰ ῥινὸν. Gorr. pag. 34. Foës. d. l. alii explicant *per cutem*.

ANARRHOPIA, ἀναῤῥοπία, dicitur *humorum versus superiora inclinatio* & latio, quemadmodum è contrario καταῤῥοπίη eorundem *versus inferiora* impetum & *inclinationem* significat. Utramq; observandam Medico inculcat Hipp. l. de Humor. t. 11. Ad intestina quoq; revoluta applicat Linden. Ex. IV. §. 100. Foës. p. 321.

ANARTHROS, ἄναρθρος, dicitur homo crassus, carnosus, *articulis non apparentibus*, h. e. *informis præ crassitie*, Hipp. l. de A. L. & Aq. LVII. 5. Alibi dicuntur ὑπερπαχέες q. *supercrassi*. d. l. XXXIIX. 3. Foës. p. 52.

Anas, νῆσσα, νῆττα, νῆσσα, quid significet, jam pueris è Dictionariis notum est; nimirum avem quandam aquaticam palmipedem. Sunt v. *Anates* vel *domestici*, vel *Feri*. Reliquas differentias, nomina, proprietates, quis enumeret? Ut ex quamplurimis aliquot saltem nomina referamus, Boscas, Querquedula, Penelops, *Anas* Glaucia, Circia, Capella, Amarillus, Branta, Fusca, Muscaria &c. Huc pertinere videntur & omnes *Mergi* species. De quibus omnibus unà cum usu in cibis & medicinâ explicatis vide Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 24. seqq. Cùm victu gaudeant impuro sordidoq;, præsertim Domestici, carnem habēt pravæ concoctionis; Ferinæ fortassis meliorem. An verò delectus partium sit habendus juxtà distichon Martialis:

Tota quidem ponatur *Anas*, sed pectore tantùm,
Et cervice sapit, cœtera redde coquo,

non immeritò in dubium vocari potest cum C. Hofman. l. 5. Instit. Med. c. 20. §. 7. quia totum corpus uno gaudet sanguine succoq; nutritio, ut ità partes posticæ æquè bonæ sint, si bonitas toti quædam insit. Jungatur & Renat. Moræus ad Schol. Salernit. cap. 64. p. m. 620. seqq. Bruyerin. de re cibar. l. 15. c. 31. Deodat. Panth. Hyg. l. 1. c. 36. Jonston. Synt. Med. l. 1. Tit. 1. c. 2. art. 3. punct. 3. Schröd. l. 5. Cl. 2. n. 45.

***Anasarca**, ἀνασάρκα, vel divisim, τὸ ἀνὰ σάρκα, quæ & *Catasarca, Hyposarcidium*, & *Episarcidium* dicitur, Hydropis species est prima & mitissima, in quâ humidi substantia tenuis copiosa, & cruditates in totâ inferiore thoracis regione acervantur, habitusq; totus pituitæ plenus redditur, Gal. com. 4. de R. V. I. A. t. 111. Diciturq; *Anasarca* & *Aqua inter cutem*, vel *intercus*, quòd per carnem ille humor pituitosus crudus fluat, l. defin. Med. Vocatur etiam *Leucophlegmatia*, pro quo Hipp. utitur disjunctis vocibus, λευκὸν φλέγμα, 7. aph. 29. quiq; eâ corripiuntur, unâ voce ab eodē λευκοφλεγματῶντες dicuntur, Coac. t. 482. Describi poterit ex veris Artis principiis, quòd sit intumescentia in toto corporis habitu notabilis, & vestigium impressi digiti retinens, cum languore, pallore, respiratione difficili, aliisq; symptomatibus cachexiam comitantibus, proveniens à succi nutritii & lymphæ aquosâ impuritate excedente & stagnante, sanguinis & flammæ vitalis deficientem spirituositatem simul conjunctam habente. Hinc appositè satis jam olim Serenus Samonicus in carmine appellavit *Lymphaticum errorem*. Keuch. not. ad eund. p. 193.

Anasecoo, ἀνασηκόω, i. e. *rependo per æquipondium*, à σήκωμα. Communiter significat *resarcire* & addere quod deficit. Legitur apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 23 Foës. p. 52.

Anaspasis, ἀνάσπασις, id est *Retractio.* In specie de ventriculo dicitur, apud Hipp. l. de vet. med. XX. 11. quamvis Foëſ. legi malit ἀνάπαυσιν Oec. p. 52. Enimverò nulla cogit neceſſitas permutandi, cùm ſenſus ſit clarus: ventriculum ſcil. adhuc à priori fermentatione ferventem indigere majori retractione ſcil. à novis alimentis & quiete. Quod ſi enim ἀνάπαυσις legatur, non video, quomodo excuſari poſſit ταυτολογία Hippocrati minimè familiaris.

Anaspongizo, ἀνασπογγίζω, ſignificat *ſpongiâ abſtergere*, emundare, Hipp. l. de Ulcer. IV. 12. Sed & *lanæ illinere* medicamentum aliquoties denotat, v. g. l. de nat. mul. XXV. 6. l. 1. de morb. mul. CXVII. 4. & ſæpiùs alibi. Foëſ. d. l.

Anassytos, ἀνάσσυτος, i. e. *ſurſum impulſus*, diciturq; de Aëre, à σύομαι, vel potiùs σεύομαι, *agitor*, impellor, l. 2. de morb. mul. XVI. 11. Foëſ. p. 53.

Anastasis, ἀνάστασις, in ſpecie ſignificat apud Hipp. *exſurrectionem*, cùm æger ad egerendum ſurgit, Coac. t. 616. 620. 621. l. 3. Epid. ægr. 3. & alibi. Aliàs verbum ipſum ἀναστῆναι, vel ἀνιστάμενοι, uſurpatur de in ſtatu reconvaleſcẽtiæ conſtitutis, 4. aph. 32. Vide Foëſ. d. l. Dieterich. n. 67.

Anastello, ἀναστέλλω & ἀναστέλλομαι, h. e. *retraho*, diduco, Hipp. de vuln. c. XIX. 4.

***Anastoechecosis**, ἀναστοιχείωσις, q. d. *Reelementatio*, ſeu Reſolutio in elementa, eſt colliquatio, ſeu reſolutio aut diſſolutio aliquando totius corporis ſubſtãtiæ, aliquando ſuccorum, qui in venis ſunt duntaxat. Quod autem ex eâ colliquatione provenit, aliàs ad ventrem confluit, aliàs ad urinas, aliàs ad ſudores pellitur. Gal. l. 3. de ſympt. cauſſ. c. 2. ἀναστοιχείωσιν, ἀνάλυσιν καὶ σύντηξιν, idem æſtimare videtur. Caſtell. vide *Colliquatio.*

***Anastomosis**, ἀναστόμωσις, h. e. *Oſculorum apertio*, duas potiſſimùm habet ſignificationes: 1. Denotat oſculi vel extremitatis in venâ vel arteriâ apertionem, ex qua ſequitur ſanguinis profluvium, uti in hæmorrhagiâ narium, menſtruo fluxu, & hæmorrhoidibus; aliquando v. & à pulmonibus, & è ventriculo hoc modo ſanguis rejicitur. Hujus cauſſas tres propoſuit Gal. l. 5. M. M. c. 2. vaſis imbecillitatem, ſanguinis copiam, & deniq; ejusdem acrimoniam corroſivam. Eſt ergò ſpecies ſolutionis continui, quamvis & in ſtatu ſec. naturam locum habeat, uti dictum de menſtruis & hæmorrhoidibus. Differt à διαπηδήσει ſive *transſudatione*, quòd in hâc tanta vaſorum apertio nondum ſit, ſed ſaltem tunicarum rarefactio cum ſanguinis tenuitate, Ibid. Secundum hanc ſignificationem appellantur Anaſtomotica, ἀναστομωτικὰ medicamenta, quæ ora vaſorum aperiendi vim habent, calida ſcil. acria & quodammodo mordacia, Gal. l. 5. de S. Fac. cap. 14. quod verò etiã addiderit, debere eſſe craſſarum partium, non videtur veritati conſonum: quin potius con-

rium locum haberet, ut esse debeant tenuium partium. Hippocrati tale medicamentum dicitur ἀναστομωτήριον, l. de nat. mul. CV. 24. Latinè quoque *Deobstruens* dici solet. Verùm num quid obstat, quò minùs hæc significatio etiam ad alia Vasorum genera præter sanguinea transferri & applicari queat, v.g. ad Vasa lymphatica, ductus salivales, quorum etiam in catarrhosis & rhevmaticis affectionibus, hydrope & aliis similibus fieri solet ἀναστόμωσις & *apertio*? Ego non video. Obiter notetur, vocabulum ἀναστομώτερος ab Hipp. planè accipi in contrariâ significatione, ita ut denotet *restrictiorem*, *arctiorem* uterum, de quo prædicatur l. 1. de morb. mul. l. 17. vide Foës. p. 53. II. *Anastomosis* significat mutuam *venarum & Arteriarum connexionem* & veluti *Exosculationem*, unde & *Osculatio* verti posset; de quo integro capite egit Gal. l. 6. de U. P. c. 17. quamvis in assignando usu rem acu, quod dicitur, non tetigerit, neque ejus Commentator C. Hofmannus ὁ μακαρίτης. Est v. notissima utilitas, ut sanguinis motus reciprocus, & circulatio eò expeditior fieri possit per totum corpus, de qua suo loco plura dicenda. De variis vasorum Anastomosibus vide apud Bartholin. Anatom. suâ & loca quærantur in Indice; quamvis hodieq; sint, qui venarum & Arteriarum Anastomoses ausint negare.

*Anatasis, ἀνάτασις, est *tentio ad loca superna* per traductionem, Gal. in defin. Med. cui opponitur κατάτασις, de quo infra in *Catatasis*. Aliàs verbum ἀνατείνεσθαι, *contentis esse viribus* firmis & integris, aut contrà obniti & se erigere significat, quod totum Celsus per firma viscera complexus est ex Hipp. l. 2. Prorrh. XI. 7.

Anathermænomæ, ἀναθερμαίνομαι, i.e. *Recalesco*, revocor ad calorem. Usurpavit Hipp. sæpè de membris externis antea refrigeratis, v.g. l. 1. Epid. s. 2. t. 25. l. 3. ægr. 12. l. 1. prorrh. s. 2. t. 31. 32. aliquando etiam de febrili recalescentia, v. g. Prognost. S. II. t. 63. Coac. t. 35. vide Foës. p. 45.

Anathlasis, ἀνάθλασις, idem, quod ἔκθλιψις, *elisio*, *expressio*. Erot. in Onom. p. m. 21. b. Foës. d. l.

Anathrepsis, ἀνάθρεψις, i. e. *Renutritio*, *Refectio*, quâ corpus restauratur, & cutis per extenuationem largior corrigitur, Hipp. l. 6. Epid. s. III. t. 29. Gal. in comm. Verbum ἀναθρέφομαι dicitur de victu reconvalescentium. Hipp. l. de vet. med. XXIII. 21. Dieter. n. 55.

Anathymiasis, ἀναθυμίασις. vide *Evaporatio*.

*Anatome, *Anatomia*, ἀνατομή, est humani corporis, ut & Brutorũ abditarumque ejus partium artificiosa dissectio & speculatio, ut sensibus, quæ in iis delitescant, patefiant, pleniorq; & facilior earundem instituatur curatio, Gal. def. med. Hujus studium maximum jam olim apud veteres fuisse non modò Medicos, sed etiam Philosophos, testa-

testatur idem l. 2. Anat. adm. c. 1. Hujusmodi exercitia vocantur ἀναλομικαὶ ἐγχειρήσεις, & qui exercent, *Anatomici*, ἀναλομικοὶ, dicuntur, d. t. l. 1. c. 5. Dupliciter instituitur, in mortuis, quâ brutis, quâ hominibus: & in vivis brutis tantùm. Homines n. minimè vivos esse dissecandos rectè judicat idem l. 2. de Temper. c. 6. Meo quidem judicio *Anatomia* ad Physicam potiùs, quàm Medicinam pertinere videtur, siquidem corporis naturalem constitutionem investigat. Jung. Bartholin. in procem. Anat. Porrò vocabulum hoc Chymici quoq; in suum rapuerunt forum, eam appellantes *Anatomiam Spagyricam*, Dornæus tract. vita Brevis. in Theatr. Chym. Vol. I. p. 460. *Anatomia Essata* quid significet, vide *Essatum*. Apud Ruland. *Anatomia Essata* dicitur parens morborum, in Lex. ut & Johnson.

Anatresis, ἀνάτρησις, *perforatio* dicitur, idem, quod τρῆσις, sumiturq; pro Trepanatione à Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2.

Anatripsis, ἀνάτριψις, idem, quod τρίψις, quamvis illud usitatius sit apud veteres, quàm hoc, significat *Frictionem* non solùm eam, quæ ab inferiori parte sursum procedit, sed etiam quamcunq;. Gal. c. 3. de iis q. in med. f. t. 25.

Anathon, 1. sumitur pro *felle vitri*, quod nihil aliud est, quam summa materiæ, ex quâ Vitrum fieri debet. 2. pro *terrâ Saracenicâ*, cujus sunt tres species, Nigra, Rubra, Cœrulea. 3. pro *excrescentiâ albâ ac lapideâ*, quæ in petris crescit, in modum Usneæ albæ, à quibusdam Sal Nitrum vocata, Dorn. Rul. & Johns. in Lexic. Schröder. Pharm. l. 2. c. 79. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. p. 92. Dicitur & *Anathron* & *Anatrum*. Item

Anaton, *Anatron*, id est *Baurac*. Dorn.

Anatris, vel *Antaris*, est *Mercurius*. Ruland. Johns.

Anatrope, ἀνατροπὴ, dicitur *stomachi subversio* aut dissolutio, cùm in vomitiones effunditur, & breviter, inappetentia, nauseabunda affectio, ità ut interdum vomitiones contingant, Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 1. Vulgò etiam Vernaculâ dicitur: Der Magen kehrt sich umb. Aliàs verbum ἀνατρέπειν in genere significat, *subvertere*, disturbare, apud Hipp. 4. de artic. t. 35. Foës. p. 54.

Anavdia, ἀναυδία, idem, quod ἀφωνία, *vocis privatio*, & ἄναυδος, mutus, idem, qui ἄφωνος, ab ἀ & αὐδὴ, *vox*. Hipp. Coac. t. 34. & 359. l. 3. Epid. ægr. 3. p. stat. pest. Foës. d. l.

*Anchilops. vide *Ægilops*.

*Anchyle. vide *Ancyle*.

*Anci, Græcè γαλιάγκωνες, an à similitudine τῶν γαλῶν, *mustelarum*, an aliâ aliquâ caussâ ità dicantur, viderint illi, qui diligenter talia inquirere solent. Gal. c. 1. de artic. t. 19. Sunt verò ii, quibus ex laxatione brachii vel ex capitis humeri prolapsu in alam brachium brevius redditur. 3. de artic. t. 88. Foës. p. 132.

ANCISTRON, ἄγκιςρον. vide *Hamus*, idem quod ἀγκορομήλη apud, Hipp.

*ANCON, ἀγκὼν, est *cubiti gibbus*, eminentia, aut cubiti flexura, vel gibbi medium, cui innitimur, diciturq; ἀγκὼν, alterum majus & acutissimum ossium cubiti, quod & *Olecranon*, ὠλέκρανον, h. e. *ulnæ verticem* & *Cubitum* vocant Attici, verbis Gal. l. 2. de U. P. c. 2. vide *Brachium*.

ANCORA, id est, *Calx*. Rul. & Johns. in Lex.

*ANCORALIS *processus*. vide *Coracoides*.

ANCOSA, id est, *Lacca*. Rul. & Johnson.

ANCTERES, ἀγκτῆρες, dicuntur *Fibulæ*, quibus vulnerum labia longiùs dissita conjunguntur, quæ operatio propterea ἀγκτηριασμὸς, *Infibulatio* dicitur, teste Gorræo, Lang. l. 1. ep. 77. Gal. l. 3. M. M. c. ult. Vices sustinent *Suturæ*. Parantur ex Emplastris fortissimè adhærentibus. In specie etiam ità dicta fuit, quando histrionibus & comœdis per præputium trajiciebatur Fibula. Rolfink. de partib. genit. Part. I. c. 50.

ANCYLE, ἀγκύλη, denotat in specie *articulorum contractionem*, artuum motus difficiles, & ligationem, h. e. obstrictos articulos, Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 6. Celsus per contractos recenti cicatrice articulos vertit l. 5. c. 18. Provenit ab humoribus infarctis, quorum interventu musculorum tendo non obsequitur, idq; potissimùm in poplite, cubito, & digitis contingit. Hipp. hac voce usus junxit articulis induratis, l. de Humid. us. XI. Dicitur & Æginetæ ἀγκύλωσις, à verbo ἀγκυλῶ, Lang. l. 1. ep. 82. Rhod. ad Scribon. n. 255. Huic affectui opponitur τὸ ὀρθύκωλον, de quo vide infrà *Orthocolon*. Vide Foës. p. 1. Cum additione etiam de aliis partium motibus localibus impeditis dici solet, de quibus vocabulis mox.

ANCYLIDOTON, ἀγκυλιδωτὸν significat *ansulatum* vel ansulam habēs, Gorr, p. 2.

*ANCYLOBLEPHARON, ἀγκυλοβλέφαρον, vitiū est in oculis, in quo palpebræ vel inter se, vel cum albâ aut nigrâ oculi parte concrescunt, aut cohærent. In caussâ est ulcus negligenter & imperitè curatum Sanescendo n. quod diduci debuit & potuit, conglutinatur, ἀγύλωσις τῦ βλεφάρυ dicitur Aëtio, qui & πρόσφυσιν τῦ βλεφάρυ id vitii appellavit, l. 7. c. 66. ubi ejus curationem persequitur. E Recentioribus videatur Aquapend. Oper. Chirurg. cap. h. tit. Meliorem & minùs dolorificum curandi modum observavit Hildan. Cent. 6 O. 7.

ANCYLOGLOSSUM, ἀγκυλόγλωσσον, est *vitium linguæ*, aut congenitum mēbranis inferioribus, quæ linguam vinciunt, duriusculis & brevioribus à natura productis, aut adnatum, i. e. accidentarium, cùm ulcus sub linguâ cicatricē duriorem contraxit. Dicitur hoc malū etiam *Ancylion*, ἀγκύλιον, Ægin. l. 6. c. 29. Conjunctum est cum difficultate loquendi summâ. Modum curandi Chi-

di Chirurgicum docet Aquapend. d. l. tit. Linguæ Chirurgia. Non ſemper eſſe, præſertim in infantibus recens natis neceſſariam illam ligamenti ſolutionem, & experientia confirmat, & teſtatur hiſtoria apud Hildan. cap. 3. obſ. 28. quàm grave periculum ex temerariâ & planè non neceſſariâ illâ ſolutione ſecutum fuerit. Junge Bartholin. l. 3. Anat. c. 13. Ephem. Nat. Cur. Ann. III. p. 576.

ANCYLOMELE, ἀγκυλομήλη (mendosè ἀγκυρομήλη) dicitur *ſpecillum hamatum*, quo medici vulnera pertentant, Gal. in Ex. voc. Hipp. Gorr. p. 2.

ANCYLOTOMUS, ἀγκυλότομος, *cultellus* dicitur, vel *ſcalpellum*, quo membranæ illæ linguam contrahentes & vincientes reſcinduntur. Quamvis & in genere accipiatur pro *cultello aciem incurvam habente* ab Ægin. d. l. c. 30.

ANCYRA, ἄγκυρα, vide *Uncus*. Hoc nomine quoque apud Epicharmum venire *pudendum hominis*, ſcribit Heſychius, teſte Gorræo, p. 3.

ANCYROIDES, ἀγκυροειδὴς, vide *Coracoides*.

ANCYROMELE, ἀγκυρομήλη, rectiùs ἀγκυλομήλη. Vide *Ancylomele. Hamus*.

ANDAS, dicitur *Reſolutio Salis*, vel *Sal reſolutum*, Paracelſ. de ulc. apoſtem. &c. l. 1. c. 1.

ANDARAC, id eſt, *Auripigmentum Rubeum*, Rul. Johnſ.

ANDENA, eſt *chalybs*, ex regionibus Orientalibus advecta, *quæ liqueſcit igne*, haud ſecus, atque aliud quodque metallum, fundiq́ ſe permittit in formas, Rul. & Johnſ.

ANDRAPODOCAPELOS, ἀνδραποδοκάπηλος, vide *Mango*.

ANDREIOS, ἀνδρεῖος, h. e. *virilis, generoſus*. Tribuitur metaphoricè etiam vino robuſto & potenti, Erot. in Onom. p. 21. & 83. Foëſ. p. 57. Quidam etiam ſcribunt ἄνδριος. Eſt autem vinum generoſum, quod aquæ multum fert & admittit, Linden. Ex. X. §. 111.

ANDROGENIA, ἀνδρογένεια, apud Hipp. dicitur generis ſucceſſio per viros, aut *virilis ſexus propagatio*, Foëſ. Oec. p. 57.

ANDROGYNI, ἀνδρόγυνοι, dicuntur *viri effœminati*, quando ſemen mulieris maſculam naturam habens prævaluit in conceptione ſemine viri fœmineo, ex mente Hipp. l. 1. de diæt. XXI. 26. Opponuntur ibi τοῖς ἀνδρείοις, *virilibus*. Hoc nomine quoq; appellantur *Hermaphroditi*, de quibus ſuo loco.

ANDRONION, ἀνδρώνιον, nomen eſt *Paſtilli, ab Androne* Medico compoſiti, qui refertur inter vehementia medicamenta contrà Carbunculum ab Ægin. l. 4. c. 25. item ad Herpetem, c. 20. Vide Gorr. p. 36.

ANDRUMÆ, ἀνδροῦμαι, Hipp. ſignificat *viro conjungi*, concumbere, τῷ ἀνδρὶ ξυνοικῆσαι, uti exponitur l. de virgin. morb. III. 36. ubi & tales ἀνδρούμεναι, *viro cohabitantes*, vocantur. Aliàs & ἀνδρωθῆναι ſignificat *virilem ætatem attingere*, 3. de artic. t. 104. Foëſ. p. 57. Opponitur τὸ ἀνανδρωθῆναι, de quo *Anandrothene*.

Anebos, ἄνηβος, vide *Impuber*.

Anecas, ἀνεκὰς, adverbium, significans *sursum*, Hipp. l. 1. de morb. mul. II. 4. l. 2. XXXVII. 12. Foës. p. 58.

Anecestos, ἀνήκεστος, idem, quod ἀθεράπευτος, ἀνυπομόνητος, *incurabilis*, intolerabilis, Hipp. 3. de artic. t. 103. & 2. de R.V.I.A. t. 40. Foës. p. 59.

Anecho, ἀνέχω, id est, *promineo*, emineo, *intumesco*. Usus Hipp. de hæmorrhoidibus *tumentibus*, l. 5. Epid. X. 14. Foës. d. l.

Anecpyetos, ἀνεκπύητος, i. e. *non suppurabilis*. Vide *Ecpyisco*.

Aneilema, *Aneilesis*, ἀνείλημα, ἀνείλησις, *involutionem*, & in specie torminum & flatuum in intestinis *involutionem* significat, Hipp. de vet. med. XL. 16. & l. 3. Epid. s. 3. t. 55. Derivatur à verbo ἀνειλεῖσθαι, *sursum volvi*, revolvi, quod legitur Prognost. s. 2. t. 24. Foës. p. 57.

Aneleos, ἀνηλεῶς, adverb. significans *Timidè*, invitè, *citrà affectum*, Hipp. l. de affect. XXXIIX. 13. Foës. p. 59.

Anemos, ἄνεμος, vide *Ventus*.

Anencephalos, ἀνεγκέφαλος, *Excerebratus*, i. e. amens, stolidus, Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

Anenios, ἀνήνιος, qui *sine mœrore est* aut tristitiâ, *innocuus*, illæsus, Foës. Oec. p. 58. Quòd verò ibidem statuit, δυσήνιος idem significare cum ἀνήνιος, non videtur cum aliis testimoniis concordare; cùm δυσήνιος significet vel valdè anxium, & qui levi de caussâ mœrorem concipit; vel qui difficulter habenis contineri potest, i. e. Effrenem, ab ἡνία, habena. Vide Henr. Steph. in Thes.

Anepicritos, ἀνεπίκριτος, dicitur de eo, *quod neque sensu, neque intellectu dijudicari potest*, qualis est dissensio & concertatio Empiricorum, Gal. de sect. c. 5. Vide *Acatalepsia*, Foës. p. 58.

Aner, ἀνὴρ, vide *Vir*.

Anerectos, ἀνέρεκτος, ἀνέρεικτος, ἀνήρεκτος, h. e. *non fresus* aut fractus molâ vel pistillo. De farinâ, aut pane ex farinâ minùs purâ, nec cribro vel incerniculo paratâ, aut à furfuribus secretâ dicitur, apud Hipp. l. de affect. XLV. 13. Foës. d. l.

Anesis, ἄνεσις, h. e. *Remissio*, vide *Dialeimma*. Legitur apud Galen. l. de temp. tot. morb. c. 8. Vide & Aëtium Tetrab. 2. l. 1. c. 9. & 10. allegante Foës. p. 59.

*Anevrysma, ἀνεύρυσμα, dicitur *Arteriæ dilatatio*, quæ fit sinu in arteriâ ex vulnere facto, quod nec maturè obductum, conglutinatum, aut carne contectum fuit, Galen. de Tum. p. n. c. 11. Clariùs sic describi potest: *Anevrysma* est tumor p. n. continuò pulsans, digitis facilè cedens, at iterum ilicò sese extendens, ab arteriarum interioris tunicæ rupturâ, & exterioris dilatatione, Barbette Chirurg. P. II. L. 1. c. 16. De hujus exemplis & curandi ratione vide sis Hildan. Cent. III. O. 42. seqq. tit. & Th. Bartholini Historiam *Anevrysmatis* dissecti, cum epist. Joannis von Horne ejusdem argumenti, aliosq; recentiores.

Anfaka, id est, *Coagulum*, Ruland. & Johns. in Lex.

ANGEIOLOGIA, ἀγγειολογία, rectiùs fortassis *Angeiotomia*, ἀγγειοτομία, cùm prioris etymi nulla videatur adesse sufficiens ratio, est vasorum in temporibus, vel fronte dissectio artificiosa, cujus modum descripsit Æginet. l.6. c.5. & ex hoc Gorræus p.2.

ANGEION, ἀγγεῖον, vide *Vas*.

ANGELICUS *pulvis*, Epitheton est hyperbolicum nimis jactuosè & minùs verè attributum *Mercurio vitæ* apud Schröder. Ph. l.3. c.15. Nominis hujus defensionem vide sis apud Libav. Synt. Ch. Arc. l.4. c.17. An* fortassis eo sensu intelligendum, quo eundem *Mercurium vitæ* scil. *æternæ*, ubi *Angelorum* societate perpetuâ frui licet, appellasse Hildan. in epist. ad D. Mich. Döringium, testatur Senn. Inst. l.5. p.3. f.3. c.18. & ex hoc Casp. Hofm. in præfat. ad Officinalia?

*ANGINA, ab *Angendo*, quod *angat* guttur, Græcè συνάγχη, vel κυνάγχη, quod posterius Hippocrati magis est familiare, est phlegmone, vel inflammatio aliis extrà collum, ut partes tumescant, aliis intrà tonsillas, ut simul partes quoque afficiantur respirationis, & ægra spiratio sequatur, Galen. in defin. Med. Vel aliter: *Angina* est angustia faucium, cum spirationis & deglutitionis difficultate, aliisq; symptomatibus, proveniens ab inflammatione faucium & Laryngis legitimâ vel spuriâ. Quòd verò Medici recentiores post Hippocr. singulis Anginæ speciebus & differentiis certa imposuerint nomina, videlicet *Synanchen*, συνάγχην, appellantes, cùm interni faucium, hoc est, loci, ubi simul conveniunt gutturis gulæque extrema, musculi inflammati sunt: deinde *Cynanchen*, κυνάγχην, quando interni Gutturis musculi inflammantur, ita, ut æger instar anhelosi canis linguam exerat: tertiò *Parasynanchen*, quando exteriores faucium musculi inflammationem patiuntur. Denique *Paracynanchen*, παρακυνάγχην, cum externi gutturis musculi inflammatione laborant, quemadmodum ex Æginet. lib. 3. cap. 27. recenset Gorræus pag. 253. & ex parte etiam sequitur Barbette Chirurg. dict. l. cap. 18. videtur planè supervacanea esse ἀκριβολογία, ita, ut Galen. rectè dixisse videatur de iis, lib. 4. de Loc. Aff. c. 3. tùm primùm homines res ipsas neglexerunt, quum nimio studio nomina quærere inciperent. Authores, qui hunc affectum pertractarunt, veteres & recentiores vide apud Walther. Sylv. Medic. p.55. seqq.

ANGLICUS *sudor*, h. e. *Febris sudatoria Epidemica*, ὑδροπύρετος, dicitur quædam species febris pestilentialis colliquativæ, cum multis sudoribus, aliisq; symptomatibus malignitatem magnam significantibus, à massæ sanguineæ per contagiosa fusoria effluvia, quæ in sale volatili subacido consistere credit Franc. de le Boe Sylvius P.M. l.1. c.58. §.17. & in specie in succum Pancreaticum

ticum magis volatilem, quam acrem refert, c. 30. §.40. & 114.) nimiâ colliquatione & dissolutione proveniens. Plura de hâc febre legantur apud Senn. de Febrib. l.4.c.15.

*Angor, ἀγωνία, ἀδημονία, est nativi caloris contractio, & in centrum retractio, ad quam sequitur ejusdem cordis dolor, palpitatio & tristitia, pessimumq; est signum, si in principio acutarum febrium advenerit, Gal. com.1.de hum.& com. 2. in lib.1. Epid. t.75. lib.4. de diff. pulsf c.3. Obiter mirandum, quòd neutrum vocabul. Græcum satis emphaticum exposuerit Foës. vel Gorræus, quamvis utriusque ἀκρίβειαν eleganter diduxerit Henr. Stephan. in Thesauro.

Angos, ἄγγος, idem, quod ἀγγεῖον, significat in genere *Vas*, & conceptaculum humorum. In specie tamen Hippocrat. accepisse pro *Utero*, l.6. Ep. f. V. t.17. quamvis insolenter existimat Galenus in comm. Rationem hujus expositionis dedit Prosp. Martianus in Annot. ad Hipp. d.l. p.352. Dixit *Vas*, ut indicaret humores morbosum uterum afficientes in ejus cavitate consistere, non per ejus tunicas exteriores dispersos. Hi enim non ita maminis communicantur, quemadmodum illi, qui in cavitate consistunt. Enimverò mihi neque ipsa Expositio, neque ratio adducta satis liquida, & veris Anatomicis principiis conformis videtur.

Anguilla, ἔγχελυς, piscis est fluviatilis notus, olim inter delicatissimos apud priscos habitus, & hodieque mensis divitum opiparis saltem apponitur. Usus quoque ejus in medicinâ laudatur in dolore aurium, alopeciâ, hæmorrhoidibus, præsertim pinguedinis. Plura vide apud Aldrov.l.4. de pisc. c.14. Schröder.l.5. cl.3.n.72. Bruyerin. de re cibar.

Anguis, ὄφις, in genere significat *Serpentem*. In specie verò accipitur pro serpente non venenato, qualis est *Anguis Æsculapii, Pareas*, παρείας, dicto, de quo legatur Aldrov. l.1. Hist. serp. & drac. c.16.

*Angulus, κανθὸς, *Canthus*, dicitur de Oculis, estq; oculi pars communis superioris & inferioris palpebræ, vel est extremum utriusque palpebræ connexum. Habet autem uterque oculus angulum duplicem, unum majorem, juxtà nares, sub quo *Caruncula lachrymalis*, ἐγκανθὶς propterea dicta delitescit; alterum minorem juxtà tempora, παρωπίας, *Hirquus*, Polluci l. 2. c. 4. dictum, Galen. l. Introd.c.10. Linden. Med. Physiol. l.2. c.10. §.88. quamvis *Hirquus* etiam pro utroq; *angulo* sumatur. Angulus operis vocatur *Lapis Philosophorum*, apud Lagneum in Harmon. Chym. Th. Chym. Vol.IV. p.719.

Angustia, *Angustatio*, στενοχωρία, pertinet ad differentias essentiales, vel species morborum organicorum in vasis & meatibus, quando p. n. coarctatur, & angustiores redduntur,

tur, cujus iterum variæ habentur ſpecies ſubalternæ, v. g. *Obſtructio, Subſidentia, Coaleſcentia, Compreſſio*, de quibus ſingulis ſuo loco, Galen. l. de diff. morb. c.7.

*ANHELITUS, *Anheloſi*, vide *Aſthma. Orthopnœa.* A Chymicis *Anhelitus* ſumitur pro *fumo*, aliis pro *fumo equino*, Rul. in Lex.

ANIADON, *Aniadum, Aniadus*, terminus eſt Paracelſicus, ſignificans vel rerum efficaciam & vires eſſentiales: vel cœleſte corpus, quod in nobis Chriſtianis plantatur à Spiritu S. per Sacramenta: vel eſt ipſe homo ſpiritualis in nobis regeneratus: vel ſunt fructus paradiſi & cœli. In Phyſicis ſignificat Aſtrales vires atque cœleſtes, quæ per influentiam, imaginationem, & æſtimationem nos ad vitam longam protrahunt. Meminit hujus vocabuli aliquoties Paraceſ. in libris de vit. long. Dorn. in Dict. Paracelſ. Rul. & Johnſ. in Lex.

ANICETON, ἀνίκητον, eſt Epitheton Emplaſtri, quod ad Critonem authorem refertur. Deſcribitur à Gal. l.1. de C. M. S. L. c.8. ſic dictum, quaſi *inexſuperabile*, & in curatione Achorum nunquam fallens. Ita & inter Collyria liquida d.l. l.4. c.7. legitur formula quædam, *Anicetus Aſter* dicta, Gorr. p.38.

ANIDROSIS, ἀνίδρωσις, i.e. *ſudoris nullitas* vel *privatio*, Hippocr. l.7. Epid. l.l. 11. Hinc & Febris, quæ *ſine ſudore* & criſi in longum tempus protrahitur, propter exagitatam à purgantibus naturam, dicitur ἄνιδρ@ & ἀκριτος, 4. de R.V.I.A. t.44. Adverbium ἀνιδρωτὶ, i.e. *ſine ſudore*, aliquoties uſurpavit etiam Hippocr. l.1. Prorrh. com.2. t.27. c.3. t.30. Coac. t.297.299. Foëſ. p.62.

*ANIMA, ψυχὴ, ſubintellige *Humana*, duplicem habet potiſſimùm ſignificationem. Prima eſt Philoſophica, quatenus denotat in homine ſubſtantiam illam incorpoream & immortalem abſtractivè à corpore conſideratam, cujus tamen eſſentiam & naturam Gal. in quamplurimis locis ſeſe ignorare ingenuè confeſſus eſt, neq; etiam magni refert Medico, ſcire, vel neſcire, quid ea ſit, ad ſanitatem tuendam, vel ad morborum curationem. Hinc & alii Philoſophi Medici, prȩſertim οἱ θεῖοι, Scherbius & Caſp Hofmann. negarunt, Medicum, quâ Medicum ſcire debere, quid ſit *Anima?* Imò, quid ſi diceremus, nec Philoſophum, quâ talem, ſcire poſſe, ſcil. à priori? Sanè licet Ariſtot. diverſitatem *Animæ humanæ* à brutorum *Animâ*, ut & divinitatem, immortalitatemque agnoverit, l.2. de anim. t.21. quæ poſt mortem à corpore poſſet ſeparari, ceu perennans vel æternum quid; originem tamen & naturam, ob quam immortalitatis particeps ſit, determinare non potuit. Maluit quippe in dubio relinquere, quàm temerè quid affirmare, aut negare, verbis C. Hofmann. l.2. de gen. hom. c.2. Quod recentiores, imò noviſſimos Philoſophos è cœtu Chriſtianorum attinet, quamvis in eruendâ & explicandâ *Animæ huma-*

næ naturâ, origine & modo operandi nulli pepercerint operæ, in eo consentientes, quòd sit Ens incorporeum, spirituale, incorruptibile, & immortale, quemadmodum videre est apud Joh. Marcum Marci in Philosf. Vet. restit. part. III. Thom. Willis de Anim. Brut. P. I. aliiq; partim Peripateticam, partim Cartesianam sectantes philosophiam. A quo tamẽ principio hanc naturam spiritualem & immortalem obtineat, scire aliter non potuerunt, nisi ex revelatione verbi Divini, quâ constat, *Animæ humanæ* originalem essentiam esse ab inspiratione primævâ Dei Optimi Maximi Creatoris, & ita Divinæ particulam auræ. Interim, quandiu *Anima* nostra cancellis corporis organici veluti inclusa tenetur, & ita nondum liberrimæ activitatis est, non est capax illius *Auræ Divinæ inspiratæ* essentiam explicare, quia nec ipsius Dei naturam mente comprehendere & exprimere, nostrarum est virium. Ita nec hominum quenquam esse, opinamur, qui, quamvis mentem intendat, dicere possit, se experiri, ubinam *Anima* cogitet, seu intelligat, ac ratiocinetur, & maximè, cùm, si in capite, aut in corde, aut in sanguine dicat, videat, quàm perspicaces doctiq; viri idem, facto sæpiùs experimento, in seipsis experiri non potuisse, fuerint professi, verbis verissimis Charlton. Ex. IIX. Pathol. §. 8. Altera est Medica, quatenus *Anima* significat principium illud activum & proximum *Animæ* in primâ significatione sumtæ instrumẽtum, cujus beneficio membra corporis vivunt, sentiunt, moventur, & omnes in vitâ actiones edunt. Hanc intellexit Hipp. quando l. 6. Epid. f. V. t. 5. hominis *Animam* perpetuò fieri vel nasci usq; ad mortem dixit. Ideò verò nascitur, quia perpetuò moritur. Finis namque ab origine pendet. Est enim ignis, à quo in existendo & operando dependet, natura fluxa & caduca, & alimenti eapropter indiga perpetui, pluris aut paucioris, prout vel ætas, vel añi tẽpestas, vel alia quæcunq; ἀπὸ τ ἔξωθεν externa necessitas postulaverit, quemadmodum egregiè locum hunc explicavit Linden. S. M. Ex. XV. §. 39. Hanc intellexisse Galenum, nullum est dubium, quando scripsit, quòd *Anima* aut temperamentum sit activarum qualitatum, aut illud, quod temperamento alteratur, & organo velut in operando utitur, l. 3. d. L. A. c. 7. Ad summam: *Anima hæc* est *Calor, Spiritus, Aura, Ignis, Flamma vitalis, Biolychnium, Natura,* vel quocunque tandem nomine appellare libuerit. Ea potissimùm in & cum sanguine (quam Virgil. propterea *purpuream Animam* haud ineptè dixit) suam habet existentiam & perennitatem, undè Gal. ipsum *sanguinem* appellare *Catulum nativum,* non est veritus, l. adv. Lycum c. 7. In hâc significatione vocavit Willis *Animam Brutalem,* quia hâc ratione non differt ab *Animâ Brutorum,* d. l. In Tropicâ significatione à Chymicis

&

& Spagyricis *Anima* accipitur in genere pro omni simplici per se volatili, potestatem habente secum rapiendi corpus, ac deferendi ab igne, Dion. Zactarius in Th. Chym. Vol. I. p. 740. In specie, præsertim in opere Lapidis Philosophici, *Anima* notat *Aquam Mercurialem Philosophicam*, Vol. III. p. 26. Vol. IV. p. 75. 721. seq. imò etiam *Lapis Phil. Animæ* nomine appellatur, p. 728. seq. Vide etiam in Vol. V. Indice, Rul. in Lex. Specialissimè *Anima Saturni* dicitur *Altec*, vel *dulcedo Plumbi* suavissima, quæ aceto extrahitur, Dorn. Rul. & Johns. Modus describitur in Proc. Paracelsi, qui habetur in Th. Chym. Vol. III. p. 363. *Anima Catholica Mundi* dicitur *Spiritus Universalis* rerũ cum substãtiâ humidâ, æthereâ, & quintessentificatâ vestitus & conjunctus, à Joh. Collessone in Ideâ perfectâ Phil. Herm. Th. Ch. Vol. VI. p. 147.

ANIMAL, ζῶον, dicitur, quod, præter vitam & facultatem vegetativam, sensu quoque & motu locali gaudet. *Animalium* naturam exponere quãvis ad Medicũ propriè non spectet, neq; etiã subjectum Medicinæ constituant (quod Plempius in Fundam. suis voluit) quatenus tamen ad materiam Medicam spectant, vel Diæteticam, vel Pharmacevticam, eatenus ad objectum Medicinæ referri haud immeritò debent. *Animal* veluti *parvum mundum* esse, veteris naturæ periti dixerunt, teste Galen. l. 3. de U. P. c. 10. fin. Simpliciter positum plerumq; cõtradistinguitur ab Homine. Dicitur aliàs *Brutum, Bestia, Bestiola* pro *Insecto* sumitur, Rhod. in Lex. Scrib. *Animalia sunt* vel terrestria, aquatilia, quadrupedia, bipeda, volatilia, insecta &c. *Animal* quoque mysticè & Spagyricè vocatur *Lapis Philos.* & quidem *nobilissimum*, ad exemplũ majoris mundi, & minoris, scil. Hominis factum, Libav. Apoc. Herm. P. prior. c. 21. Lagn. in Harmon. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p. 727.

*ANIMALIS *Motus*, vide *Motus*.

*ANIMALIS *Spiritus*, vide *Spiritus*.

*ANIMALIS *Facultas* vel *Virtus*, vide *Facultas*.

ANIMATIO, est vocab. Ænigmaticum Alchymistarum, in negotio transmutationis metallorum, quando Terra alba foliata est fermentanda cum aquâ sulph. philosophicâ, vel cœlesti, Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 8. De *Animato Mercurio* vide eund. Apoc. Herm. P. prior. c. 10.

*ANIMI & *Animæ Deliquium*, vide *Lipothymia*. *Syncope*.

*ANIMI *pathemata*, vide *Affectus*.

ANIMUS, νοῦς, νόος, θυμὸς, γνώμη, διάνοια, idem, quod *Mens*, aliquando sumitur latè pro *Animâ* in genere; & ita de Brutis quoque dicitur apud Gal. l. 6. An. adm. c. 1. quòd omnia animantia habeant corpus *animi* moribus & facultatibus conforme, quamvis in Græco legatur ψυχῆ. Usitatiùs verò strictè significat, vim ac virtutem *animæ* humanæ ratiocinativam, dijudicativam & cognoscentem. Egregiè differentiam *Animi* & *Animæ* proposuit Linden. Ex. XIII. §. 475. seq. ex

Nonio

Nonio & aliis Grammaticis, quamvis *Animam* in posteriori significatione accepisse videatur, dicens: *Animus* & *Anima* hoc distant: *Animus* est, quo sapimus: *Anima*, quâ vivimus. Sapimus *animo*, fruimur *animâ*. Sine *animo anima* est debilis. Medicis *Anima* vitalis est; *Animus* animalis est &c. Vide *Mens*.

Anisos, ἄνισος, vide *Inæqualis*.

Anisotachys, ἀνισοταχύς, epitheton pulsûs *inæqualis cum celeritate* conjuncti, Gorr. p. 38.

Annetestes, dicuntur Paracelso scopticè *Medici Galenici*, ceu ignorantes, cœcutientes in rerum principiis & caussis investigandis, Fragm. de morb. Gallic.

Annora, est *Calx ovorum*, vel *Calx viva*, Rul. & Johnſ. in Lex.

Annotatio, ἐπισημασία, dicitur ipsum principium paroxysmi febrilis, quando solent ægri horrere, refrigerari, oscitare, pandiculare, dormitare, & alia quædam his similia pati, Galen. 2. aph. 1. Dicitur & εἰσβολὴ παροξυσμοῦ. Verùm est & alia *Annotatio* vel *Episemasia* hecticarum febrium propria, quando ægri unâ vel alterâ horâ post assumptum cibum calorem, & pulsuum celeritatem, magnitudinemq; intendi sentiunt, absque tamen horrore, refrigeratione, aut alio anteà dictorum symptomatum. Hinc ἐπισημασία ἄδηλιτος, *Annotatio incompressa* dicitur, l. 1. de diff. febr. c. 9.

Annulus, δακτυλίδιον, κρίκος, quid propriè dicatur, ex aliis Lexicis notum est. Eorum quoq; varium esse usum in Medicinâ, experientia testatur. In specie *Annuli purgatorii* è Saturni vitro para'i meminit Quercet. de med. Hermet. def. c. 9. & ex hoc Libav. S. A. ch. l. 7. c. 20. De *Annulis superstitiosis* contrà Colicam & Epilepsiam ex Marcell. & Tralliano lege Keuch. in not. ad Seren. p. 66. seq. *Annularis digitus* dicitur *minimus* in manu. *Annularis* vel *Annuliformis Cartilago*, κρικοειδής, quæ sit, vide *Cricoides*.

Annus, ἔτος, ἐνιαυτὸς, quid significet, notum est. Hunc communiter trecentis & sexaginta quinq; diebus, & quartâ diei parte insuper constare dicunt, quamvis Hipparchus adhuc quingentesimam septuagesimam sextam diei partem addiderit, quæ subtilitas est supervacanea, Gal. princ. com. de septim. partu. *Anni tempora*, Gr. ὧραι τοῦ ἔτους, aliquãdo simpliciter ὧραι, aliquando καιροὶ dicuntur, veteres olim duo saltem constituisse, *Æstatem* nimirum & *Hyemem*, demonstrat ex Theophrasto Lind. Ex. XI. §. 196. Recentiores verò in quatuor diviserunt, addendo illis duobus adhuc alia: *Ver* & *Autumnum*, de quibus omnibus suo loco. *Anni tempora*, eorumq; vicissitudines variis morborum mutationibus ansam dare, docet Hipp. sect. 3. Hinc eorum temporum temperies & mutationes probè sunt observandæ. *Anni tempora constantia* καθεστῶτες καιροὶ dicuntur, quando tempestivè fiunt, morbosq; stabiles & boni judicii promittunt: quæ verò sunt *Inconstantia*, ἀκατάστατοι, instabiles

biles & diffici'is judicii patet ex 3. aph. 8. *Annus Philosophicus* est *Mensis vulgaris*, Dorn. & Rul. *Annus Amadin* est vita longa, Dorn. *Anni unius opus* vocatur *Lapis Philosophicus*, quia in *annum* hujus operis potest fieri perfectio, nempe de grosso in subtile, de fixo volatile, Lagn. in Harm. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p. 731. seq.

Ano, ἄνω, significat *Sursum*, & opponitur τῷ κάτω, *Deorsum*. Jungitur sæpè apud Hipp. & alios cum nomine κοιλία, *venter*, & denotat os ventriculi & œsophagum, 4. aph. 4. inferior v. intestina. Ipsa quoq; purgantia quædam dicuntur ἄνω, quæ sunt *vomitoria*, quædam κάτω, quæ per *alvum* educunt, l. 5. Epid. II. 6. Jung. Linden. Ex. XIII. §. 357. seqq. Diet. Jatr. n. 70. Dicitur & aliquando ἄνωθεν, quamvis hoc sit temporis & loci adverbium, 7. aph. 32. Vide & Foës. p. 65. 66.

Anochyros, ἀνωχυρὸς, i. e. *non munitus*, ab α, & ἐχυρὸς, vel ὀχυρὸς, *munitus*, firmatus. Legitur apud Hipp. l. de A. L. & Aq. LIIX. i. Foës. d. l.

Anodia, ἀνοδία, *iter invium* significat tropicè, Hipp. l. Præcept. II. 8. pro ineptâ & incongruâ dicendi ratione; cui opponitur εὐοδίη, v. εὔοδος τέχνη, *ars pervia* & facilis, l. de dec. orn. IV. 10. Foës. p. 62.

Anodmos, ἄνοδμος, *inodorus*. Usurpavit de pure laudabili Hipp. Coac. t. 206. Dicitur & ἄνοσμος, t. 172. & opponitur δυσώδης, *fœtidum*, Foës. dict. l.

Anodus, est id, quod ex nutrimento separatur à renibus, Dorn. Rul. & Johns. in Lex. cui opponitur Calx, quod est superfluum, i. e. urina, Parac. l. 1. de Tartar. tract. 3. c. 2. in annot.

*Anodyna, ἀνώδυνα, *medicamenta* dicuntur *dolorem lenientia* & sedãtia. Suntque duorum generum. Quædã propriè talia vocantur, & reverà dolores mitigant, undè & παρηγορικά, *Paregorica* appellantur, quæ sunt temperata, nostroque calori maximè convenientia, Gal. l. 5. de S. F. c. 19. Quædam verò impropriè talia sunt, veluti si quisquam hominem mortuum ἀνώδυνον appellet, i. e. doloris expertem, d. l. Suntque ea, quæ refrigerando & stupefaciendo doloris sensum tollunt, aliàs *Narcotica* quoque dicta, ex l. 2. ad Glauc. c. 6. qualia sunt Opiata, Gorr. p. 40. 41.

Anodynia, ἀνωδυνία, idem, quod ἀπονία, ἀνοχλησία, & significat *indolentiam*, doloris absentiam, molestiæ vacationem, Galen. com. 2. in l. 1. Epid. t. 46. & l. 6. in 6. Epid. t. 5.

Anoea, ἄνοια, vide *Amentia*.

Anomalia, ἀνωμαλία, in genere *Inæqualitatem* significat. Ita ἀνώμαλος σφυγμὸς, *inæqualis* pulsus dicitur. In specie verò *Anomalia* est sensus humoris pauci & minimè acris per corporis habitum ante febrem leviter moti, estque symptoma ante accessionem febrilem exoriens, sicut rigor & horror. Pertinet ergò ad *Episemasiam*, ἐπισημασίαν, sive *Annotationem*, Gorræus p. 41. Refertur etiam à Gal. inter signa mensium suppressorum, l. 6. de L. A. c. 5.

*Anomoeomeres, ἀνομοιομερὲς, *Dissimilare* dicitur, quod ex similaribus partibus est conflatum, Galen. l.7. M. M. c.6. Vocantur & ἑτερογενῆ, Gorræus p.39. Perperam verò in Medicinâ pro *Organicis* tantùm habentur *Dissimilares* partes, cùm omnes etiam *Similares* aliàs dictæ, Os, Fibra, Nervus, Vena, Arteria, considerari debeant, quatenus sunt *Organicæ*, h. e. facultatem habent agendi, vel usum præstandi, in quâ Sanitatis formalis ratio consistit. Vide Dogm. Med. G.P.I. c.2. dogm. 6. p.26. seq.

Anomoeos, ἀνόμοιος, *Dissimilis*. Dicitur & *Heterogeneus*. Usurpatur ab Hipp. de humoribus præter naturam, & vitiosis, qui vel sursum, vel deorsum removeri debent, quo scilicet vergerint, l.6. Epid. s. II. t.9. Foës. p.62. Aliquando & pro ἄνισος, *Inæqualis*, ponitur.

Anontagius, *Lapis* est *Philosophicus*, Donum Dei, sulphur fixum à naturâ, Dorn. in Dict. Rul. & Johns. in Lexic.

*Anorexia, ἀνορεξία, i.e. *Inappetentia*, ciborum fastidium, cum stomach' intemperie affectus, aut humorum redundantiâ gravatus, cibos refugit, Ægin. l.3. c.37. Fermentum enim ventriculi destructum est. Idem significare videtur, quod *Asitia*, vel *Apositia*, ἀσιτία, ἢ ἀποσιτία, i.e. *abstinentia à cibo*, juxtà Gal.4. aph. 19. quamvis alibi inter ἀσίτους & ἀποσίτους distinguat c.1. in l.1. Epid. t.29. Ανόρεκτοι duplicis sunt generis: Quidam enim simul atque dapes libarunt, veluti satiati protinus abstinent, Græcis propterea αἴψικοροι dicti. Hos olim *Tædulos* Latini appellabant: Alii verò sunt, qui nihil omninò appetunt, Gal. l.1. de causs. sympt. c.7. Hinc per ἀποστροφὴν ab Ægin. h.e *fastidium* describitur, d. l. Linden. Ex. XIV. §.63. Plures de ἀνορεξίᾳ, vel *Inappetentiâ* authores vide apud Walther. Sylv. Med. p.103. seqq. ubi *Appetitum dejectum* vocat.

Anorgismenon, ἀνοργισμένον, significat apud Hipp. *remollitum*, Galen. in Exeg. voc. Hipp. Gorr. p.39.

Anosia, ἀνοσία, id est, *morbi carentia*, diciturque de actu sanis, estque alter finis particularis Medicinæ, ne sani in morbos incidant, uti patet ex elegantissimo loco Hipp. l.2. Prorrhet, quem citavit Dieter. n. 449.

Anotasier, est *Sal Ammoniacum*, Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

Anser, χὴν, inter aves majores aquaticas palmipedes est notissima. Ejus historiam, differentias, & usum in cibis atque medicinâ vide, si curæ est, apud Aldrov. l.19. Ornith. c.17. seqq. Bruyerin. de re cibar. l.15. c. 29. Claud. Deodat. l.1. c.36. Renat. Moræum ad Schol. Salern. c.65. Schröder. l.5. cl.2. n.46. *Anseres* è ligno in mare projecto nasci, Claki dictos, legitur apud Menens. Aurei Veller. l.1. c.12. in Th. Chym. Vol.5. p.331.

Antachates, ἀνταχάτης, est *succinum*, vel *lapis alterius coloris* bituminosus, qui, cùm uritur, myrrham redolet,

dolet, ut scribit G. Agricola, allegante Gorr p. 39.

ANTAL, est *lotio pura*, Rul. & Johnf. in Lexic.

ANTALI, vide *Entali*.

ANTAPODOSIS, ἀνταπόδοσις, legitur apud Hipp. 1. aph. 12. (quamvis Galen. ibidem legerit ἐπιδόσιες) denotatq; *statam periodorum febrilium reciprocationem*, vel repetitionem, & vicissitudinem, Dieter. n. 68.

*ANTECEDENS, προηγουμένη, scil. *caussa*. Vide *Caussa*.

ANTECHO, ἀντέχω, vel ἀντέχομαι, i. e. *resisto, renitor*. Legitur de ventre reluctante, ut medicamentis moveri non possit, Hipp. l. 2. Epid. II. 16. VIII. 11. Foës. p. 63.

ANTEMBALLOMENOS, ἀντεμβαλλόμενος, vide *Substitutus*.

ANTENDEIXIS, ἀντένδειξις, i.e. *Contraindicatio*, sive *Contradictio* indicationum, quando aliquid occurrit in homine, quod primariæ indicationi refragatur & *contrariatur*, Galen. l. 9. M. M. c. 17. Hocq; dicitur *contraindicans*, ἀντενδεικνύμενον, de opt. sect. c. 22.

ANTEPRIMA *materia* vocatur apud Paracelf. *Tinctura*, quæ materiam corporis primam tingere & mutare vel secundum, vel p. naturam potest, l. 3. Chirurg. magn. c. 11.

ANTERA, pro *Anthera*, apud Dorn. in Diction. Vide *Anthera*.

ANTEREISIS, ἀντέρεισις, *renitentiam* significat, *obluctationem*, vel obnixam firmitatem, qualis ossibus tribuitur apud Hipp. 3. de artic. t. 58. Foës. dict. l.

ANTERIT, i.e. *Mercurius*, Rul. & Johnf. in Lex.

ANTEROS, ἀντέρως, idem, qui ἀμέθυστος lapis dicitur, Gorr. p. 39. Vide *Amethystus*.

ANTHELIX, ἀνθέλιξ, dicitur *pars auriculæ externæ*, *Helici* opposita, anfractuosa, & inferior ad confinia temporum sita, introrsum sursumque imbricata, Linden. Med. Phyf. l. 2. c. 11. §. 4.

*ANTHERA, ἀνθηρά, vocabulum æquivocum est. 1. Dicitur de *medicamentis aridis*, ex metallicis præprimis compositis, colorem floridum habentibus, ac prærubrum. Meminit harum compositionum Galen. l. 4. & 5. de C. M. S. L. Celf. l. 6. c. 11. Apud Æginet. l. 7. c. 13. etiam ἀνθηρὸν legitur, & in fœmin. ἀνθηρά, lib. 3. c. 79. In omnibus illis compositionibus Sandaracham invenies. 2. In Botanicis *Anthera* significat medium illud Croceum & rubrum, in quibudam floribus, verb. gr. liliis, croco, &c. 3. Hinc & Crocos Chymicos congruè dici posse *Anthera mineralia* voluit Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 20. Paracelso verò Extractio de Hyacinthis *Anthera* appellatur, de Icterit. c. 2. Dorn. Rul. & Johnf. Aliàs ἀνθηρὸν Hippoc. in genere dicitur *floridum*, prærubrum & sanguineum, v. g. Homines ἀνθηροί, id est, *floridi*, l. 1. Prorrh. f. II. t. 56. Coac. t. 162. Corpus ἀνθηρὸν, l. 6. Epid. f. III. t. 3. Sputa ἀνθηρά, d. l. f. IV. t. 4. & l. 2. Ep. f. III. t. 17. l. 4. de R. V. I. A. t. 72. &c. Foës. p. 60.

ANTHEREON, ἀνθερεών, dicitur *Mentum*, pars faciei, in qua barba nascitur, exponente Hesych. Confirmare videtur hanc significationem locus Hipp. l.5. Epid. XXIV. 7. & l. de Venis XXVI. 8. Vide Foës. p. 61.

ANTHIA, ἀνθία, dicitur Piscis quoddam genus, uti constat ex Oppian. Aristotel. Rondelet. l. 6. c. 11. seqq. Aldrov. l. 1. de pisc. c. 19. Incertum verò est, determinare, quis ex illis rectè descripserit, cùm minimè inter se conveniant. In summo olim pretio fuisse, patet ex Epithetis, quod θεῖοι, i.e. *Divini*, ceu summo honore digni appellati fuerint. Usum quoq; in Medicinâ v.g. fellis contrà exanthemata: adipis contrà tumores & abscessus &c. notavit è Kiranide Aldrov. d.l.

ANTHINES, *Anthinos*, ἀνθινὴς, ἀνθινὸς, epitheton vini & olei. Vinum ita dicitur οἶνος ἀνθινὴς, quod *floribus conditum*, & benè odoratum, sive fragrantius redditur, uti exponit Gal. in Exeg. voc. Hipp. vide Foës. p. 60. seq. Oleum verò ἀνθινὸν vocatur *Liliaceum*, vel *Susinum*, quod & μύρον, Unguentum appellatur, Hipp. l. 1. de morb. mul. CXIIX. 29. seqq. Mixtura quoque illa, quæ *Cyceon*, κυκεὼν vocatur, ἀνθινὴ dicitur, l. de int. aff. XIII. 47. Vide *Cyceon*.

ANTHONOR, idem, quod *Athanor*, de quo infrà, Rul.

ANTHOS, ἄνθος, Latinè *Flos* dicitur; & tribuitur non solùm plantis, verùm etiam mineralibus. Ita ἄνθος, *æris florem* notat, Hippocr. l. 2. de Morb. XXXIII. 21. XXXIV. 8. 33. Strictissimè verò ἄνθος *rosmarinum*, vel *flores Rosmarini* significat. In Chymicis *quintam essentiam*, sive *Elixir auri*; item *medicinam extractam ex perlis notat*, Parac. l. 3. de vit. long. c. 1. de Gradib. & Compos. in Scholiis, Rul & Johns. *Anthos Philosophorum* dici modum transmutandi metalla aliquem, qui fit per Vitriolum, vult Libav. S.A. Ch. l. 7. c. 7.

ANTHOSMIAS, ἀνθοσμίας, dicitur *vinum odoratum*, flagrans, *floridum*, purum, nobilissimum. *Flos* enim *vini* idem est, quod *vinum* egregium & purum, uti constat ex Plauti Cistell. act. 1. sc. 2. Differt ab *Anthino*, quod hoc sit vinum medicatum ab herbis odoratis fragrantiam acquirens; illud verò ab uvis nativam fragrantiam obtineat. Vide sis Linden. Ex. 10. §. 130. seqq. Aliter exposuit *Anthosmian* Lang. l. 1. ep. 27. scilicet quòd sit vinum aqua maris quinquagesimâ parte musto additâ mistum, ex Athenæo l. 1. Dipnosoph. vide Foës. p. 61.

ANTHRACIA, ἀνθρακιὴ, dicitur *congeries prunarum* sive carbonum accensorum, apud Hippocr. l. de nat. mul. LVII. & l. 1. de morb. mul. CI. 28. Menses quoque muliebres adusti, nigri, carbonibus similes eidem appellantur ἀνθρακώδεα ἐπιμήνια, l. 1. de morb. mul. XXIV. 11. Foës. p. 62.

ANTHRACITES, ἀνθρακίτης, vide *Schistus Lapis*.

ANTHRACOSIS, ἀνθράκωσις, in specie *carbunculum*, vel in *oculi bulbo*, vel in

in *palpebrâ* occurrentem denotat apud Æginet. l. 3. c. 22.

Anthrax, ἄνθραξ, propriè *carbonem accensum*, hoc est, *prunam* significat, uti patet ex 5. aphor. 11. Junge Dieterich. n. 66. Per translationem in Pathologicis *Anthrax* vocatur *Carbunculus*, Tumor p. n. inflammatorius, ex sanguine nimis adusto & crassiore, partem, in quâ colligitur, depascente obortus. Vide & Galen. 6. aphor. 45. Apud Serenum etiam *Carbo* vocatur. Adde Keuchen. in not. ad h. l. p. 241. seq. Dicitur aliàs & Latinè *Ignis Persicus*. Vide Barbette Chirurg. P. II. C. 12. Authores de *Anthrace* vel *Carbunculo* vide apud Walther. Sylv. Med. p. 302. seqq. Dicitur etiam de *lapide pretioso*, qui *Carbunculus* vocatur, de quo infrà. Vide *Carbunculus*. Adde Th. Chym. Vol. IV. p. 796.

Anthropos, ἄνθρωπος, vide *Homo*.

*Antiades, ἀντιάδες, vide *Tonsillæ*.

*Anticardium, ἀντικάρδιον, sic dicitur cavum illud, quod est sub pectore, carneum molleque ad os ventris pertingens. Vocatur etiam σφαγή. Ruffus verò cavitatem eam pectoris, quæ est ad claviculas, tradit, ab Homero dici λευκανίην; à Medicis verò ἀντικάρδιον & σφαγήν, Gorr. p. 39.

Anticar, id est, *Borax*, Dorn. Rul. & Johns. in Lexic.

*Anticheir, ἀντίχειρ, est magnus digitus manûs, qui & *Pollex* & *Promanus* dicitur, Gal. l. de musc. dissect. c. 22. & l. 1. de U. P. c. 22. Ita verò dictus, quòd appositis sibi quatuor digitis æqualem habeat usum, vel quòd locum totius manus tutari possit, C. Hofm. in com. ad hunc Gal. l. n. 63. Hippocr. δάκτυλον μέγαν, *digitum magnum* appellavit, c. 1. de iis, q. in med. f. t. 21. Est verò digitus primus à carpo sive brachiali incipiens, eique per diarthrosin insertus, reliquis quatuor digitis multò inferior, & illius non rectà, sed ex obliquo appositus. Per hunc manus actiones omnes habet firmiores. Tantum enim roboris præbet, quantum reliqui digiti simul sumti. Hinc & à *pollendo Pollicem* Latini appellavêre, Gorr. p. 40.

*Anticipans, προληπτικός, & *Anticipatio*, τὸ προλαμβάνειν dicitur de morbis, quorum paroxysmorum ordines vel periodi statim ab initio aliquid futuri temporis accipiunt, Gal. l. 1. de cris. c. 3. vel qui cùm diversis horis semper accedat & remittat, prævenit quidem continuò, citiùsque horas absolvit. E contrario qui tardat & seriùs absolvit periodum, *Hystereticos*, ὑστερητικός, sive *posteriùs veniens*, vel subsequens, & *Tardatio* illa, vel *Subsecutio*, τὸ ὑστερίζειν, nuncupatur.

*Anticnemion, ἀντικνήμιον, dicitur Gal. 2. de fract. t. 34. media & carne vacua Tibiæ pars à summo deorsum in longitudinem protensa, in gracilibus conspicua. *Prima Tibia* aut *anterior* vocatur, quòd crassiori & insigniori *Tibiæ* parti opponatur, Foës. p. 63. Latinè

 Ocrea,

Ocrea, quamvis hanc versionem nonnulli improbent.

ANTICONTOSIS, ἀντικόντωσις, apud Hipp. est *renixus conti*, aut qui conto vel scipione fit, cùm videl. loco cruris baculo corpus fulcitur, 3. de artic. t.76. 103. Adde Foës. p.64.

ANTIDIDOMÆ, ἀντιδίδομαι, h.e. ex *adverso respondeo*, diciturq; de signis morbo ex adverso respondentibus, Hipp. Coac.145. Foës. p.63.

*ANTIDOTUS, ἀντίδοτος, Fœminin. Latinum apud Gell. lib.17. c.16. & in neutro *Antidotum* scil. *medicamentum* est, quod non extrinsecus impositum, sed intus assumtum, malignas, cœcas, & latentes corporis affectiones sanat, Gal. l.1. de Antidot. c.1. Verùm mos est junioribus Medicis, *Antidotos* appellare non modò, quæ adversus mortifera medicamenta, quæq; ad morsus ictusve venenosos exhibent; sed etiam, quæ contrà malas corporis affectiones, præsertim diutinas, valent, ex aliquo ulcere aut abscessu surgentes, l.2. c.6. Vide *Alexipharmaca*. *Antidotus* quoq; mysticè appellatur *Lapis Philosoph.* ap. Lagneum, in Harmon. Chym. Theatr. Chym. Vol. IV. p.727. seqq.

ANTIFEBRILE, vide *Febrifuga*.

ANTIFIDES, dicitur *calx Metallorum*, Rul. in Lex. Ch.

ANTILEPSIS, ἀντίληψις, *apprehensio*, apud Hipp. significat modum artium deligationis, videlicet vinculorum in partem contrariam, aut sanam involutionem, aut appensionem, aut veluti occupationem quandam, ut deligatæ partes firmiùs contineantur; ut in humeri deligatione, quando fit per alteram alam vinculi circumductio, aut inguine laborante, ea, quæ fit ad alterum inguen, 2. de iis, q. in med. f. t.16. Foës. Oec. p.64.

ANTILOBIUM, ἀντιλόβιον, ἢ ἀντιλοβὶς, dicitur pars illa exigua in auriculâ, quæ infimæ parti, quem Lobum appellant, superposita est. Ruffus scribit, *Antilobida* vel *Oblobium* dici Helicis extremum subbreve, Linden. Med. Phys. l.2. c.11. §.4.

ANTILOGIA, ἀντιλογία, vide *Contradictio*.

ANTIMONIUM, idem, quod *Stibium*, στίμμι, ἢ στίβι, est minerale ad metallinam naturam proximè accedens, è Sulphure, Mercurio Crudo, cum portionibus terrestribus, & paucis salinis mistis constans. Ejus Historiam & vires descriptas vide passim in Authoribus, v. gr. in Th. Chym. Vol. I. p.563. ubi duplex statuitur à Dornéo, *nigrum*, & *album*, quod Magnesia dicitur, l. de Transmut. Metall. c.24. can. 5. Item p.616. seq. plurib. Libav. S.A. Chym. l.7. c.22. Apoc. Herm. Part. prior. c.13. & alibi, Schröder. Pharm. l.3. c.17. Fr. Hofm. in Clav. ad h.l. qui etiam tantas huic minerali tribuit laudes, ut sit quasi fons & scaturigo præstantissimorum medicamentorum, & Cornu Amaltheæ salutarium remediorum. Contrà in C. Hofm. Paralip. Officin. c.90. reperies decretum totius Collegii Parisiensis contrà *Stibii* usum A.1566. publicatum, statuens, esse deleterium, nec posse

posse quavis præparatione emendari, ut intrò citrà molestissimam noxam possit assumi. An fortassis utrinq; peccatum est in judicando cùm in excessu, tùm in defectu? Sanè perdifficile est & periculosæ res aleæ, arbitrium facere. Ænigmaticè à Spagyricis *Antimonium* vocatur *Lupus, Proteus, Radix Metallorum, Saturnus Philosophorum*, *Magnesia Saturni*; & exprimitur hoc charactere ♁. *Marcasita plumbea* dicitur *Antimonium Philosophorum*, Th. Chym. Vol. VI. p. 475. Ipse quoq; *Lapis Philos.* vocatur *Antimonium* in Lagnei Harmon. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 427.

ANTIPATHES, ἀντιπαθὲς, est species *Corallii nigri*, secundum Diosc. l. 5. c. 140. arboris figurâ magisq; ramosi, & vices easdem cum *Corallio* habentis. Adstringit enim & refrigerat mediocriter. Georg. Agricola scribit, non aliud videri, quàm *Hæmatiten nigrum*, l. 4. fossil. p. 248. & l. 5. p. 254.

ANTIPATHIA, ἀντιπάθεια, dicitur species *Qualitatis occultæ*, opposita *Sympathiæ*, quando inter duas res vel odium aliquod naturale occurrit, vel una alteram ferè inexplicabili ratione afficit, eamque removere aut destruere annititur. Ita Galen. l. 11. de S. F. §. Coria vetera, de iis combustis scriptum esse à quibusdam tradit, quòd attritiones sanent ex *antipathia* quadam. Enimverò licet nec *sympathiam*, nec *Antipathiam* omnem negare velimus aut possimus, neque tamen hoc quoq; dissimulabimus, quòd multa vana, absurda, & falsa in enumeratione exemplorum ad utrâq; illam qualitatem concurrere soleant; quemadmodum hoc etiam publicè cōtra Digbæi Dissertationem de Pulvere Sympathetico ad oculum demonstravimus. *Sympathiæ* & *Antipathiæ* rationem omnem haud ineptè deduci posse è corpusculorum ἀτμοειδῶν, vel effluviorū occursantium diversorum motibus & configurationib⁹ variis gaudentium, vel mutuâ cohæsione & combinatione, vel reciprocâ arctatione & repulsione existimat Charlton. Ex. X. Pathol. §. 33. Enimv. Joh. Marcus Marci vult adhuc efficacius intercedere principium vitale, videl. vel Archeum, & ejus vim conservativam, quæ transit in alterius corpus, vel Ideam aliquam hostilem, aut necātem, aut corrumpentem, quæ recipitur in alteri⁹ sphæram radiosam, ex effluviis maximam partem constantem, Phil. veter. rest. Part. V. sect. 1. subsect. 3. & sect. 3. subsect. 1. Enimverò mihi videtur in totius hujus argumenti explicatione frequentior fallacia petitionis ejus, quod est in principio committi, dum obscurum per æquè obscurum, incertum per incertius demonstratur. Effectus *Antipathiæ* recenset etiam Rolfink. O & M. M. Spec. l. 2. s. 3. c. 199.

ANTIPERISTASIS, ἀντιπερίστασις, dicitur *Circumobsistentia*, sive caloris aut frigoris compressio & coarctatio, ob contrariam circumfusi corporis qualitatem. Ita Theophrast.

l. de

l. de Igne rationem, cur in hyeme corpora robustiora sint, & feliciùs alimenta concoquant, ponit in collecto calore potentiori per *antiperistasin*. Hæc etiam caussa est inflammationum internarum hyemali tempore familiarium, verb. gr. plevritidis, peripnevmoniæ &c. 3. aphor. 23. Dicitur verò ἀντιπερίστασις emphaticè, ἀντὶ, quia contrarium; περὶ, quia cohibens; στάσις, quia indimotum, scilicet frigus, cujus obsessione ignis unitur, unione roboratur, roboratus incalescit. Vide Dieterich. Jatr. n.448. & Linden. Ex.X. §.115.

Antiphysica, ἀντιφυσικὰ, vide *Carminativa*.

Antipoeeo, ἀντιποιέω, Hippocrati significat *resistere malo*, juvare, 2. de artic. t.42. Vide Foës. Oec. p.64.

Antirrhope, ἀντιῤῥοπὴ, ἡ ἀντιῤῥοπίη, significat in *contrariam partem propensionem*, vel inclinationem, & usurpat Hippocrat. de nare inclinatâ, mediante habenâ in contrarium retrahendâ, 2. de artic. t.46. Foës. dict.l.

Antisecosis, ἀντισήκωσις, dicitur *æqualis repensio*, aut ad æquilibrium reductio, *adæquatio*, idem, quod ἀντιστάθμησις, à verbo ἀντισηκῶσαι, quo utitur Hippocr. in figuratâ quidem significatione, pro reficere, & cibum deperditum reponere, ac rependere, 2. de R.V. I.A. t.28. Foës. dict.l. Itali ἀντισήκωσιν vocant, *Bilancia*, quem terminum transtulerunt Arithmetici & Mercatores in forum suum frequentissimè. Latinum *Compensatio* quoque respondet ἀντισταθμήσει.

*Antispasis, ἀντίσπασις, *Revulsio, Retractio*, dicitur humoris fluentis in contrariam partem retractio & aversio. Huj⁹ species sunt quatuor pro positionum differentiis. Nam *Revulsio* fit aut ab inferiori parte ad superiorem, aut à dextrâ ad sinistram, aut ab anteriori ad posteriorem, aut ab interiori ad externam, Galen. l. de hirudin. revulſ. &c. c. 3. quamvis l.5. M.M. c.3. tres tantùm enumeret. Meminit Hipp. quoque *revulsionis*, l.6. Epid. ſ.2. t.8. Foës. d.l. & p.65. Gorr. p.40. An, & quomodo hæc fieri possit per Venæsectionem, stante Circulationis sanguinis principio indubitato, sane difficilimum est explicatu. Nobis sufficere videtur, quòd aliquando natura defectum sanguinis è parte læsæ opposita detracti resarcire cogatur è parte læsâ vel affectâ. *Antispasticon*, ἀντισπαστικὸν, appellatur in genere auxilium in diversa revellens, Galen. l. 13. M.M. c.11.

Antispoda, ἀντίσποδα, dicuntur medicamenta, quæ eadem cum τῷ σποδίῳ, quod & σποδὸς dicitur, facultate pollent, ita, ut in *spodii* penuriâ in ejus locum substitui possint; quorum meminit Dioscor. l.5. cap. de pompholyge, cujus species *Spodium* est, Gorr. d. l.

Antistathmesis, ἀντιστάθμησις, vide *Antisecosis*.

Antisterigma, ἀντιστήριγμα, apud Hipp. dicitur *Fulcrum*, quo aliquid obfirmatur

matur & fulcitur 1. de artic. t. 74. Derivatur à verbo ἀντιστηρίζεσθαι *obniti, obfirmari*, quod legitur apud eund. c. 3. de art. t. 103. & 4. h. t. t. 58. vide Foëſ. p. 65.

ANTISTERNON, ἀντίστερνον, id eſt, *Dorſum*, de quo ſuo loco. Gorr. d. l.

*ANTITASIS, ἀντίτασις, cùm oſſa, quæ diſſident ad hoc, ut è directo admoveantur, prius retrorſum trahuntur. Hæc ad *oppoſitum tractio* ἀντίτασις dicitur. Gal. l. 6. M. M. c. 5.

ANTITRAGUS, ἀντίτραγος, eſt *pars craſſior Anthelicis* oppoſita *Trago*, uti deſcripſit Ruffus. Quid vero *Anthelix* ſit, & *Tragus*, vide ſuo loco. Gorr. d. l. Lind. Med. Phyſ. l. 2. cap. 11. §. 4.

ANTITYPOS, ἀντίτυπος, vide *Reniſus*.

ANTYLION, ἀντύλιον, nomen eſt *malagmatis* valdè adſtringentis, cujus deſcriptio habetur apud Ægin. l. 7. Gorr. d. l.

*ANUS, ἀρχὸς, δακτύλιον, ἕδρα, κύσσαρος, κυσὸς, idem, quod *Podex, culus*, dicitur inferior corporis pars, in quâ eſt recti inteſtini extremum, per quod excrementa redduntur, Gal. l. 5. de U. P. c. 14. Hujus exterior pars muſculo Sphinctere donata *Anulus*, δακτύλιος, dicitur l. Introduct. c. 10. Ani partes craſſiores muſculoſæ vocantur *Nates*. Sumitur & ἀρχὸς pro *toto inteſtino recto*, ex 5. aph. 58. Vide Foëſ. p. 98. Dieterich. n. 111.

ANXIETAS, vide *Alyce*. *Angor*.

ANYDRIA, ἀνυδρίη, *cœlum ſiccum* & ſqualidum ſignificat, uno verbo, *Sudum*, Hipp. l. 2. Epid. ſ. I. 6. l. 1. Epid. ſ. 1. t. 7. Hinc & Adjectivum ἄνυδρον, i. e. ſiccum, *ſqualidum*, de diverſis añi temporibus prædicatur, v. g. de vere & æſtate. l. 2. Epid. ſ. III. 3. de autumno 3. aph. 14. vide Foëſ. p. 65. Dieter. Jatr. n. 69.

ANYPERBLETOS, ἀνυπέρβλητος, i. e. *inſuperabilis*, incoctilis. Legitur de carne bubulâ apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 98. Foëſ. d. l.

ANYPEVTHYNOS, ἀνυπεύθυνος, dicitur de eo, quod rationi reddendæ non eſt obnoxium. Sunt a. illa in arte, quæ ſenſibus ſunt obvia, & minimè examinanda. Hipp. Præcept. VI. 8. Foëſ. d. l.

ANYSTOS, ἀνυςὸς, ſignificat *expeditum ſermone*, promtum verbis, quod etiam Medicum decet. Hipp. de dec. orn. n. II. 31.

AOCHLESIA, ἀοχλησία, vide *Anodynia*.

AOCNIA, ἀοκνία, *impigritas*, vel ſedulitas. Hanc in laboribus commendavit ad ſanitatis exercitium proficuam Hipp. l. 6. Epid. ſ. IV. t. 28.

AONCON, ἄογκον, dicitur *carens tumore*, & in ſuperlativo ἀογκότατον, quo uſus eſt Hippocr. de corpore valdè gracili, minimèq; tumente, c. 2. de nat. hum. t. 4. Quidam etiam exponunt per ſolidiſſimum, ut externæ aëris injuriæ minùs ſit expoſitum. Foëſ. p. 66.

AORTA, ἀορτὴ, Epitheton *Arteriæ Magnæ*. Vide *Arteria*; quamvis apud Hipp. vocabulum ἀορταὶ, *Aortæ*, potius de bronchiis aſperæ arteriæ & ramis per pulmonum lobos diſperſis

ſperlis ſumi videatur, uti patet ex l. de loc. in hom. XXVII. 14. Vide Foeſ. d. l. & p. 67.

Aortra, *Aortron*, ἀορτρὰ, ἄορτρον, dicitur ſuſpenſa utrinque pulmonis pars, quam Linden. etiam per *Articulum* vertit, l. 2. de Morb. LII. 1. Coac. t. 400. Apud Dioſcorid. etiam legi ἀορτρὶς ſcribit Foëſ. d. l. Ad ſummam, notante eodem ex Gal. circà horum vocabulorum lectionem ὀ πάνυ ἴσασφὲς ἐςι.

Apæoreomæ, ἀπαιορέομαι, vide *Æora.*

*Apagma, ἄπαγμα, vide *Abductio.* Strictius expoſuit Gal. hoc vocabul. l. 6. M. M. c. 5. quod ſit appellatio medicorum propria vulgò inuſitata, quoties oſſis finis, quâ parte cũ alio maximè committitur, abruptus eſt. Foëſ. d. l.

Apallage, ἀπαλλαγὴ, in genere quidem omnem mutationem, in ſpecie v. apud Hippocr. liberationem à morbo ſignificat, 2. aph. 45. à verbo ἀπαλλάττω, muto, de quo vid. Dieterich. n. 74. & Foëſ. Oec. p 68. qui multis locis ex Hipp. demonſtrat, ſignificare quoq; hoc verbum evacuare, cum emollitione.

Apanchomenos, ἀπαγχόμενος, qui ſtrãgulatus, qui ſuſpendio ſuffocatus eſt, occurrit apud Hipp. l. 2. aph. 43.

Apantesis, vel *Apantoma*, ἀπάντησις, ἀπάντωμα, obviam itionẽ, & id, quod alteri occurrit, ſignificat, Hipp. l. de dec. hab. V. 11. & IX. 14. quamvis alii legant ἀπαντῶμενα. Intelligit v. per *Apanteſin* officium Medici, quo maturè conſulit, emẽdare in futurum errores commiſſos, & docere unumquemq; quid ſui muneris ſit apud ægrum, quid fieri de tempore in tempus debeat, quid non fieri, egregiè exponente hoc Linden. S. M. Ex. II. §. 26.

*Apanthismus, ἀπανθισμὸς, eſt ſubtiliſſima linea, quæ ægrè videri poteſt, quaſi tu exoleſcentem lineolam diceres, cui ſimillimę ſũt venarum quædam propagines filorum araneæ aut capillorum modo anguſtæ & extenſæ, quæ *venæ capillares* dicũtur, Gal. de ven. & arter. diſſect. c. 8.

Apanthropia, ἀπανθρωπία, ſignificat hominum averſionem & ſolitudinem, referturq; inter ſymptomata melancholiæ, & ſignum habetur malum Leucophlegmaticorum, Coac. t. 482.

Apanticry, ἀπαντικρὺ, ſignificat *palam*, evidenter, manifeſtè, Hipp. 3. de fract. t. 34.

*Aparachytum, ſcil. vinum, ἀπαράχυτος οἶνος, eſt vinum meraciſſimum, originale ſcil. vinũ, cui marina aqua nõ eſt admixta, Gal. l. 4. de C. M. S. G. c. 7. & l. 12. M. M. c. 4. Erant a. hujusmodi vina generoſa; Ignobilibus v. aut imbecillis vinis marina immiſcebatur, indeq; τεθαλασσωμένος οἶνος, vel θαλάττιος, vel θαλασσίας dicebatur. Celſus modò *ſalſum* ſimpliciter vocat, l. 1. c. 6. modò *ſalſum Græcum* l. 3. c. 24. & alibi. Græcorum enim inventum erat, vinorum ſola ignobilia condientium mari; quomodo? docet Dioſcorid l. 5. c. 27. itemq; Columella l. 12. c. 25. quare? docet Plutarch. quæſt. nat. X. Species ſalſi ſeptem recenſet Plin.

I 4

l. 14. H. N. c. 8. *Aparachyton* etiam dicebatur ἀθάλασσον, h. e. maris expers, cum Horat. 2. Sat. 8. v. 15. Hæc ex Linden. S. M. Ex. X. §. 63.

APARASCEVASIA, ἀπαρασκευασία dicitur, cùm, quæ necessaria sũt ad balneũ, sunt imparata, neq; ritè suppetunt. Hipp. c. 3. de R. V. I. A. t. 44.

APAREGORETOS, ἀπαρηγόρητος, dicitur de eo, quod nullius est solatii, nullum affert commodum. Hipp. de dec. orn. IV. 8.

APARTES, ἀπαρτής, *suspensus*, separatus, pẽsilis. Usurpatur de naso ab Hipp. 2. de art. 47. Foës. p. 69.

APARTHROSIS, ἀπάρθρωσις, vide *Abarticulatio*.

APARTI, ἀπαρτὶ, ἀπαρτίως, adverbium est Hippocraticum, significans *integrè*, *exquisite*, exactè, 2. de R. V. I. A. t. 43. aph. 20. Foës. d. l.

APARTISIS, ἀπάρτισις, *compagem* & connexionem *perfectam*, integritatem & *perfectionem* significat. Usurpatur de Nervis ab Hipp. 1. de artic. t. 25. Foës. p. 70.

APARYO, ἀπαρύω, i. e. *detraho*, exhaurio. Hipp. l. de intern. aff. X. 20, 21. 22. Foës. d. l.

APATE, ἀπάτη, *deceptionem*, fallaciam significat, Hipp. l. 6. Epid. s. V. t 13. Hinc ἀπατεὼν dicitur *Impostor*, Deceptor, quod legitur 3. de artic. t. 20. Verbum habetur ἀπαλάω, *decipio*, & compositum idem significans ἐξαπαλάω, quod recurrit l. de vet. med. III. 18. Foës. d. l.

APAVDAO, ἀπαυδάω, propriè & strictè significat *loquendi facultate destituor*. In latiori v. significatione omnem virium defectionem & imbecillitatem (quam plerunq; & vocis defectus comitatur) denotare solet, uti patet ex Hipp. 1. aph. 9. l. de Glãd. X. 12. l. Præcept. IIX. 7. l. 1. de morb. mul. C. 28. Quin & de morbo deficiente usurpatur l. 2. Epid. s. I. 31. Hinc descendit *Compositum* προαπαυδάω, quod significat vel anteà viribus deficio, *vel anteà* voce destituor. Hipp. l. 1. Prorrh. s. 1. t. 8. Vide Foës. d. l.

APAVRISCOMÆ, ἀπαυρίσκομαι, h. e. *consumor*. Legitur apud Hipp. l. 4. de morb. XXX. 9. Foës. d. l.

APECHEMA, ἀπήχημα, dicitur quasi, ut in echo fit, responsio quædam, est à contrariâ ictûs parte facta calvariæ fractura vel fissio, de quâ etiam Celsus. 8. c. 4. Negavit v. eam contingere P. Ægineta l. 6. c. 90. In medio reliquit Marcellus Vergilius comm. ad Dioscor l. 4. c. 24. ex quo hæc depromsimus. Æginetæ subscribit Gorræus, quia os calvariæ suturas habet, quæ teste Gal. l. 9. de V. S. impediunt, ne ictus unâ in parte acceptus alteram, quæ ultrà suturam est, violet, sed noxa terminetur ad ipsam suturam.

APEIROS, ἄπειρος, duplicem habet significationem, 1. notat *infinitum*, à πέρας, terminus. vide *Infinitus*, 2. *Inexpertum*, à πεῖρα, experientia. vide *Imperitia*.

APEITHEVMENA, ἀπειθευμένα, dicuntur Hippocr. ea, in quibus æger Medici præceptis minimè se præstat morigerum, l. 2. Prorrh. VII. 1. Hinc & hujusmodi ægri dici possunt ἀπειθεῦντες, *immorigeri*. Foes. p. 71.

Apella, λεπτόδερμος, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 3. & l. 7. de C. M. S. G. c. 7. dicitur, cui præputium ex morbo, vel sectione deficit, aut ità contractum est, ut glandem amplius tegere nequeat. Romani etiam *Recutitum* vocant. *Apella* propterea epitheton Judæorum ob circumcisionem esse solet. Morbus verò retracti præputii aliàs *Paraphimosis* vocatur.

Apempolesis, ἀπεμπόλησις. Occurit hæc vox apud Hipp. l. de dec. habitu. V. 15. Refertur ibi inter virtutes & decora Medici. Foësius in Oec. exposuit per venditionem, nundinationem, jungens cum purgationibus, q. d. nundinatio ac venditio medicamentorum ad purgandum necessariorum, quorum scientiam habere debet. Hanc versionem videtur confirmare Henr. Steph. in Thes. Gr. Verùm an nundinatio hæc ad τὸ πρέπον Medici pertinet? Minimè. Magis igitur mihi placet versio Hier. Mercurialis, planè contrariam significationem tribuentis, scil. quòd notet Alienitatem à mercimoniis. Hunc secutus Linden. in edit. Hipp. noviss. quamvis in S. M. Ex. II. §. 30. seqq. limitaverit, nisi æger ipse urgeat, metu, ne non detentus mercede velut hamo medicus se deserat, vel curationem protrahendo quæstum ex morbi longitudine faciat uberiorem. Aliàs pacisci cum ægrotis præjudicat honestati atq; utilitati.

Apenes, ἀπηνὲς, significat immite, injucundũ, quod, cùm sumitur, molestiam quandam exhibet, uti exponit Gal. com. 1. d. R. V. I. A. t. 18. Huic opponitur τὸ προσηνὲς, mite, suave, jucundum. Graviter ergò hallucinatus est Gorræus, qui in def. planè invertit utriusq; significationes.

*Apepsia, ἀπεψία, in genere Cruditatem significat, de quo infrà. In specie v. est Symptoma ventriculi, & denotat abolitam ejus Chylificationem, ob defectum, vel vitium fermenti, aut temperamenti vitalis, hoc est, intemperie frigidâ & humidâ.

*Apepton, ἄπεπτον, vide *crudum*. *Apepta phymata*, ἄπεπτα φύματα solitus est Hipp. nominare cruda tubercula, seu tumores p. n. nervosa corpora vertebris ipsis atq; spinali medullæ insita extendentes, caussam nempè gibborum effectricem, teste Gal. 4. de L. A. 3.

Aper, κάπρος, (quæ vox Græca multos Scriptores in errorem duxit, ut verterint Latinè per *Caper*, rectè notante Ul. Aldrovando l. 1. quadr. bisulc. c. 37. quamvis ex contextu evidentissimè pateat, non esse ipsius Aldrovandi scriptum, sed alterius Continuantis opera illius, cùm Aldrovandum ibidem cum laude allegaverit) primò & propriè significat *Verrem*, sive *suem sylvestrem* utriusq; sexus, imò & *Porcellum sylvestrem* complecti potest. Ejus usus non solùm in cibo notissimus, & in deliciis magnatum, unde & *Aprugna caro* suillæ domesticæ præfertur, Deodat. Panth. Hyg. l. 1. c. 33.

c. 33. sed & in medicinâ habetur. De utroq; vide Aldrov. d.l. Bruyerin. de re cib. l. 13. c. 3. Schröder. l. 5. cl. 5. n. 3. Secundariò & per similitudinem quandam *Aper* etiam *Piscem* quendam *marinum* denotat, cujus descriptionem vide apud Rondelet. l. 5. de pisc. c. 27. Aldrov. l. 3. h. t. c. 12. quem etiam malè verterunt nonnulli per *Caprum*, quemadmodum & κάπρισκος dici debet *Porcellus marinus*. Rondel. d. l. c. 26.

Aperevgomæ, ἀπερεύγομαι, significat *eructor*, vel eructando aliquid ejicio, item *aversor*, apud Hipp. l. 2. de morb. LIIX. 8. Foës. p. 71.

*Aperientia, ἀνασομωτικά, vide *Anastomosis*.

*Aperistaton, ἀπερίστατον, est epitheton ulceris, quod non est magnum, nec ulli graviori noxæ conjunctum, Gal. l. 2. de C. M. S. G. c. 1. h. e. quod nec vitiosi humoris influxu impetitur, nec sordidum, nec inflammatum est, nec in circumpositâ carne intemperiem ullam habet. Sic dicitur ἀπὸ τῆς περιστάσεως, quæ apud Græcos afflictionem, periculum, & cladem significat. Gorr.

Aperittos, ἀπέριττος, epitheton est ciborum, qui *minimum habent excrementi*, quales sunt carnes sylvestrium animalium, & eorum, quæ siccioribus locis victitant. Opposita sunt τοῖς περιττωματικοῖς, Gorræus p. 42.

Apertus, pro exulcerato sumitur, ut apertæ strumæ, apud Scrib. Larg. n. 81. vid. Rhod. in not. & Lex. Scrib.

Apevthysmenos, ἀπευθυσμένος, h. e. *directus*. Ità Græcis vocatur *Intestinum Rectum*, postremum ex Crassis, per quod alvi feces rejiciuntur. Gorr. p. 42.

Aphæresis, ἀφαίρεσις, duo significat: in genere omnem ablationem in Medicinâ necessariam, ceu alteram in ejus definitione Hipp. partem oppositam τῇ προσθέσει, additioni. Medici n. officium palmarium hoc quoq; est, removere ea, quæ removenda sunt. In specie v. est pars Chirurgiæ, quæ aufert ea, quæ sunt superflua. Hanc Barbette appellavit ἐξαίρεσιν. Hipp. quoq; hoc vocab. usus de sanguinis largis detractionibus noxiis, Coac. t. 360.

Aphanismos, ἀφανισμὸς, Lat. *Evanescentia* dicitur, à verbo ἀφανίζω, quod significat deleo, eximo, Hipp. l. de Hæmorrh. V. 9. VI. 2. & passivum ἀφανίζομαι *dispareo*, evanesco, quod frequentiùs occurrit, v. g. c. 2. prognost. t. 68. c. 3. t. 19. c. 2. l. 1. prorrh. t. 1. c. 3. t. 5. c. 1. l. 1. Epid. t. 10. c. 2. t. 38. 67. & plura loca vide apud Foës. p. 110.

Aphassomenos, ἀφασσόμενος, h. e. *contrectatus*, digitis confricatus, Hipp. l. 2. de morb. XXX. 9. XXXVII. 2. l. de nat. mul. VII. 5. in quo loco legit Lind. ἰσαφάσση, fortassis majoris ἀκριβείας gratiâ. Foës. d. l.

Aphebriok, id est, *Sulphur*. Rul. in Lex.

Apheideo, ἀφειδέω, i. e. *audacter aliquid perago*, nihil parco. Hipp. 2. de artic. t. 46. Foës. p. 111.

Aphelia, ἀφέλεια, dicitur simplicitas docendi faciendique medicinam *Methodicæ* sectæ propria, Gal. l. 4. M. M. c. 4.

Aphelicesteros, ἀφηλικέστερος, dicitur provectioris ætatis homo, qui florentem ætatem jam exegit. Hipp. l. 7. Epid. tr. 1.

Aphesis, ἄφεσις, vel significat morbi remissionem, solutionem, & liberationem, ut Hippocr. Coac. t. 575. vel sumitur de emissionibus sagittarum, l. d. artic. c. 1. t. 11. vel denotat membrorum quorundam vel omnium totius corporis exolutionem & languorē. l. 3. Epid. f. 3. t. 37.

Aphicneomæ, ἀφικνέομαι, significat *devenio*, pervēio. Inde ἀφιγμένος, quod legitur 1. aph. 4. Dieter. n. 136.

Aphiemi, ἀφίημι, i. e. *remitto*, tollo, dimoveo. Hipp. 2. Prorrh. XLIII. 4. 4. aph. 80. 5. aph. 13. Foës. p. 112. Dieter. n. 137. (*postema.*

Aphistemi, ἀφίστημι. Vide *Apostasis*. *A*-

Aphlegmantos, ἀφλέγμαντος, i. e. pituitâ carens. Est nota boni puris apud Hipp. l. 2. Prorrh. XII. 2. Coac. t. 402.

Aphodos, ἄφοδος, *reliquiarum alimenti excretionem, stercus* significat, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 24. Gal. in comm. ad h. l. Dicitur alias ἀποπάτημα, item ἀφόδευσις. Verbum ἀφοδεύειν *ventrem exonerare* significat, l. 7. Epid. IX. 5. l. de fistul. IV. 6. Latinè *Adsellare*, de quo verbo suprà ex Keuch. in not. ad Samonic. p. 197. Ἀφόδευμα etiam *stercus* significat, & ἀφοδευτήριον, *Latrinam*. Ἀφόδιον, idem quod ἄφοδος. Et hoc Nicander in Theriaca & Alexipharm. mutavit in ἀφόρδιον, interserendo lit. ρ. metri caussa. Vide Foës. p. 112. Linden. Ex. XIII. §. 251.

*Aphonia, ἀφωνία, i. e. vocis carentia, privatio, seu defectio, *Obmutescētia*, quæ ægris solet accidere, læsis duntaxat iis, quæ voci efformandæ subserviunt instrumētis, vel etiam iis, quæ respirationi deputavit natura, vel ob recentem quandam exolutionem & afflictionem virtutis, Gal. c. 4. d. R. V. I. A. t. 23. Per exuperantiā etiam hoc vocabulum epilepsiam, apoplexiam, catalepsin, syncopen, aliosq; id genus affectus cōplectitur, teste Holler. in Hipp. Coac. Vid. Dieterich. Iatr. n. 143. & Foës. in Oec. τὸ ἄφωνον duob⁹ modis accipi, & pro privatiōe vocis, & pro ejusdem depravatione, docet Gal. l. 4. de Hipp. & Plat. decr. c. 4. Lat. *Invocale* vocatur.

Aphoretos, ἀφόρητος, h. e. *intolerabilis*, vehemens. Tribuitur febrib⁹ apud Hipp. l. de Crisib. IV. 11. item avaritiæ, Ep. ad S. P. Q. Abderit. n. 20. Alibi dicitur ἄφορος. l. 1. de morb. mul. LXIV. 16. ubi ineptè redditur in Lat. per *sterilis*. Foës. d. l.

*Aphorismus, ἀφορισμὸς, est oratio, quę omnes rei proprietates brevissimis verbis circumscribit, Gal. c. 1. aph. 1. qui & definitiones appellat aphorismos, c. 3. de his, quæ in med. t. 32.

Aphorme, ἀφορμὴ, dicitur *Occasio*, caussa externa & manifesta, ex quâ aliquid fit. Vocatur & πρόφασις. Usurpatur præcipuè *de caussis procatarcticis* morborum. Hipp. l. de Int. aff. LIV. 2. l. 2. Epid. f. 1. 78. l. 6. com. 8. t. 14. 16. 18. 25. Foës. d. l.

Aphrizo, ἀφρίζω, idem, quod ἀφριάω, *spumo*, spumam reddo, Hipp. l. 2. de morb.

morb. mul. XVI. 4. XLIV. 7. l. 4. de morb. XXV. 23. Foëſ. p. 113.

Aphrodes, ἀφρώδης, *ſpūoſus* vel ſpume⁹. Uſurpatur cùm de ſanguine, tum excremētis. Hipp. Coac. t. 450. 607. 7. aph. 30. Foëſ. d. l. Dieter. n. 142.

Aphrodisia, *Aphrodiſiaſmus*, ἀφροδίσια, ἀφροδισιασμὸς, res venereæ, uſus Veneris, coitus viri cū fœmi[illegible], Hipp. 6. aph. 30. Ejus nimius & illicitus uſus, quin & deficiens licitus morbis graviſſimis anſam præbet. Hinc in ſpecie *Epilepſia* dicitur *Aphrodiſiaſtica*. Caſp. Reies. Camp. Elyſ. quæſt. 46. n. 18.

Aphrodisia quoq; dicitur *Ætas Venerea*. Rul. & Johnſ. in Lex.

Aphroditarium, ἀφροδιτάριον, nomen eſt aridi medicamenti, quod conſtat thure, ſquamâ æris, malo Punico, cerusſâ, amylo, pari pōdere inter ſe mixtis, apud P. Æginet. l. 4. c. 40. Hoc nomine quoq; appellatur Collyrium quoddam à Gal. l. 4. de C. M. S. L. Gorr. p. 65.

Aphrogala, ἀφρόγαλα, lac ſpumoſum, ſive tantopere agitatū, ut totum in ſpumam verſum ſit. Remediū adverſus calidā intemperiē ventriculi commendatum à Gal. l. 7. M. M. c. 4.

Aphrolitrum, ἀφρόλιτρον, *Aphronitrum*, ἀφρόνιτρον, h. e. ſpuma litri. Quamvis C. Hofm. officin. Paralip. c. 53. *Litron* & *Nitron* dialecto ſaltē differre ſtatuat; eſt tamen magna inter utrūq; dictum medicamentum differentia apud Galenum, quam tradit l. 9. de ſimpl. Fac. §. *Aphorolitrum*, in hoc potiſſimùm conſiſtens, quòd illud ſit farinæ ſimile; hoc v. congelatū & coactum. Illud mediam habet facultatem inter aphronitrum & ſalem; huic ſola ineſt vis detergendi, vel dīgerendi. Gor. p. 65.

Aphronitrum quoq; nonnulli vocant ſpumā ſalſam maſſę vitrorū liquatę innatantem. Libav. Apoc. Herm. part. pr. c. 17.

Aphronitrum, *flos petræ*, vel *parietis*, res eſt levisſima, gleboſa, & friabilis, ſpumoſa, mordens, coloris penè purpurei, & hæc optima. Naſcitur in muris & petris. Quodam̄odo virt⁹ ſimilis eſt Sali adusto. Rul. in Lex.

Aphrontisteo, ἀφροντιστέω, ſignif. *negligo*. Hipp. Præcep. VI. 27. X. 5. Foëſ. d. l.

Aphros, ἀφρὸς, vide *Spuma*.

Aphroselenos *lapis*, ἀφροσέληνος, lapis eſt, quem aliqui *Seleniten* appellant, quòd imaginem Lunæ repræſentet, velut in ſpeculo. Unde & *Speculariū* dicitur Gr. σπεκλάριον; quāvis C. Hof. in Paralip. cap. 75. ſubſcribere nolit. Contrarium à defendit Chioc. Muſ. Calceolar. ſect. 3. p. 283. ſeq. Noſtrū non eſt, hanc dirimere litem.

*Aphtha, ἄφθα, de ulceribus ſuperficiariis oris tùm interni tum externi dicitur. Sūt n. *Aphthæ* ulcera oris ſuperficiem occupantia cū moleſto caloris p. n. ſenſu conjuncta, vel à ſero ſanguinis chyloſo acriori ſalino & ichoroſo, vel à lacte ſimiliter corrupto provenientia. Unde pueros lactātes præcipuè infeſtare ſolent, Gal. 3. in 3. Epid. t. 12. [illegible] Hipp. inter morbos infantiles recenſuit 3. aph. 24. Aliquando aliis quoq; corporis partibus exulceratis verbum ἀφθᾶν attribui legimus apud eundem v. g. de pudendis mulieribus l. de nat. mul. LVI. 1. LXXX. 1. l. 1.

l. 1. de morb.mul. LVII. 1. Huc pertinet etiam Coac. t. 529. ubi ἀφθώδεα φεύματα de gravidis leguntur, item de fistulâ pulmonum, sive asperâ arteriâ, l. 2. de morb. XLIIX. 2. & Galen. testiculos ἀφθῶντας curandos docet, l. 9. de C. M. S. L. c. 8. ubi vitiosè legitur in Gr. ἀφθόνυς. Jũg. Dieterich. n. 135.

Aphthartos, ἄφθαρτος, dicitur *Incorruptibilis*; quod de corporibus mixtis, & præsertim quæ ex arteriis, venis, nervis, & carne constant, prædicari non posse, docet Gal. l. 14. d. V. P. c. 2.

Aphya, *Apua*, ἀφύα, dicitur pisciculus minutus, cujus varias species & descriptiones vid. apud Aldrov. l. 2. de pis. c. 28. seqq. Flatulentum gignere succum testatur idem ibid. Hinc ἀφυώδες, epitheton coloris, denotans Exalbidum, *Aphyam*, vel *Aquam piscem* referentem, Hipp. l. 2. de morb. mul. III. 2. IX. 7. Occurrit apud eundem & verbum ἀφύω, *exalbesco*, l. de int. affect. XLIII. 8. Foës. p. 113.

Aphysos, ἄφυσος, i. e. *Expers flatuum*, non faciens flatus. Gorr. p. 66.

Apionta, ἀπιόντα, dicuntur *Excreta*, Secedentia, quæ egeruntur. Usurpatur de semine virili, Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXIII. 12. Aliàs & alvi egestiones quoq; ità vocantur l. 4. Epid. XXV. 6. quamvis & generaliter de aliis excrementis dici possit, v. g. de sudore l. 6. Epid. s. VIII. t. 21. Ità & verbum ἀπιέναι, *abire, secerni*, significat, l. 1. de morb. mul. XXVII. 6. 7. vide Foës. p. 71.

Apis, μέλισσα, μέλιττα, est animalculum insectum notissimum, mellificum, cujus prolixam descriptionem cũ usu vide, si curæ est, apud Aldrov. de Insect. c. 1. ubi & tradit, Cumanæ regionis incolas *apibus* vesci. Usus in medicinâ hic maximè laudari solet, quod siccæ & contritæ, aut etiam combustæ pilorum generationem promoveant. Schröd. l. 5. cl. 4. n. 94.

Apites, ἀπίτης, epitheton vini ex pyris facti, Gorr. p. 43.

Aplestia, ἀπληστία, dicitur *Insatiabilitas*, vitium animi pessimum, cui opponitur αὐτάρκεια, *contentum esse suâ sortè*. Gal. l. de dign. & cur. an. morb. c. 9.

Aplevros, ἄπλευρος, q. d. *Decostis*, i. e. Costis carens. Gal. l. 4. de Hipp. & Platon. decr. c. 4.

Apnevsti, ἀπνευστί, adverbium, significans *fine respiratione*, vel uno spiritu aliquid perficere, v. g. bibere uno haustu. Hipp. de int. aff. XIII. 23. Foës. p. 72.

*Apnoea, ἄπνοια, id est, defectus spirandi, Gal. l. 2. M. M. c. 2. unde & ἄπνυς ἀναπνοὴ eidem dicitur l. 1. de diffic. respir. c. 8. h. e. respiratio spiritu privata, non quòd in totum abolita sit, neq; n. manere posset vita, sed quòd adeò parva, rara, & tarda, ut periisse videatur; qualis *apnœa* in uteri strangulatu, apoplexiâ, syncope, & lethargo accidit, ideò, quòd instrumentorum respirationi destinatorum resolutionem, ob defectum influentium spirituum, spirandi quoq; privatio con-

consequatur. Junge sis Fr. de le Boe Sylvium Pr.Med. l.1.c 34.§.13.

Apnus, ἄπνυς, epitheton respirationis, adeò parvæ & tardæ, ut planè spiritus periisse videatur.

Apobænon, ἀποβαῖνον, vide *Eventus*.

Apobamma, ἀπόβαμμα, Intinctus, ab ἀποβάπτω, leniter intingo. Idem, quod *Embamma*. Meminit illius Cardanus l.5. de subtil. rer. quòd vulgus Medicorum liquorem, in quo aureos nummos, vel catenas ignitas extinxerunt, aut coxerunt ad confirmationem spirituum, & membrorum principalium, Apobamma vocaverit. Penottus de medicam.Chym. in Theatr.Chym. Vol. I. p.626.

Apobrasma, ἀπόβρασμα, vide *Spuma*. Aliàs verbum ἀποβράσσεσθαι legitur apud Hippocr. de seminis fervidi ejaculatione, l. de nat pu. XLV.4.

*__Apobregma__, ἀπόβρεγμα, *Dilutum*. Vide infrà *Dilutum*.

Apocapnismos, ἀποκαπνισμὸς, vide *Fumigatio*.

Apocartereon, ἀποκαρτερέων, dicitur, qui inediâ se consumit & fame, Hippocr.3. de R.V.I.A.t.17. Foës p.73.

Apocatastasis, ἀποκατάστασις, dicitur à verbo ἀποκαθίστασθαι, significat restitutionem in integrum, subsidentiam, cessationem, pro subjecti, de quo dicitur, conditione. Quando de urinis prædicatur, earum subsidentiam & restitutionem in integrum exprimit Hipp.7. Epid. t.LV. 20. ad quem locum vid. Linden. Ex.XVI.§.241.seqq. Item de linguâ priùs inarticulatâ iterum restitutâ, Hipp.d.l.XXVI.11. De morbis & tumoribus subsidentib. & evanescentibus, idem 6. aph.49. Jung. Foës. Oec. p.73. Dieterich. Jatr. n 81.

Apocatharsis, ἀποκάθαρσις, in genere idem est, quod Expurgatio. Hinc apud Thucyd. l. 2. ἀποκαθάρσεις χολῆς, bilis expurgationes, sive per vomitum, sive per secessum leguntur, in peste illâ Athenis memorabili.

Apocaulizomæ, ἀποκαυλίζομαι, id est, in *transversum frangor*; unde & Fractura dicitur καυληδὸν, *caulatim*. Vide *Cavledon*. Verbo usus est aliquoties Hipp. 1. de artic. t.63. c.2. t.25.28. Foës. d. l.

Apocenosis, ἀποκένωσις, vide *Cenosis*.

Apocerigma, ἀποκήρυγμα, significat denunciationem, quæ ægris fit in morbis; sive id, quod ægris debet revelari & indicari, apud Hipp. II. Prorrhet. XL.8.

Apochoreon, ἀποχωρέον, idem est, quod excrementum in genere, sive quod è corpore excernitur. Et verbum ἀποχωρέειν significat excernere, & dicitur de excreationibus, Hipp. 4. aphor.47; item de alvo & urinâ, 7. aph.69. Idem est, quod διαχωρέειν, ἐκκρίνειν, ἀποκρίνειν, & similia.

Apochrempsis, ἀπόχρεμψις, apud Hippocr.d.l. & Coac.t.242. exscreationem sputi significat, & *Apochremma*, ἀπόχρεμμα, sputum, l. de Loc. in hom. XXIX. 15. à verbo ἀποχρέμπτεσθαι, exscreare, Hipp.3. de R.V.I.A. t. 27.

*__Apochyma__, ἀπόχυμα, vide *Zopissa*.

*Apoclasma, ἀπόκλασμα, idem, quod *Apagma*. Vide *Abductio*. Dicitur & ἀποκεκαυλισμένον, ap. Hipp. l. de fract.

Apocleisis, ἀπόκλεισις, *Exclusionem* significat, & *ciborum fastidium*, estq; idem, quod ἀσιτία, Hipp. l. 7. Epid. XLIIX. 16. à verbo ἀποκλείεσθαι, *excludi, aversari*, fastidire, l. 3. de diæt. XXVI. 3. 6. l. de int. aff. l. 69. Foës. p. 74.

Apoconchizo, ἀποκογχίζω, h. e. *in concham testamve* repono, conchâ excipio, Gorr. p. 44.

*Apocope, ἀποκοπή, vide *Abscissio*.

Apocrisis, ἀπόκρισις, idem, quod ἔκκρισις, expulsionem, excrementum significat, & quicquid è corpore veluti redundans educitur. Hinc *Apocritica facultas*, ἀποκριτικὴ δύναμις, ap. Gal. l. de fac. natur. legitur, h. e. expultrix, secretrix, quâ singulæ partes supervacua removent vel excernunt. Aliàs quoq; apud Hipp. *Apocrisis morbosa* eleganter dicitur de effluviis aëris contagiosis, sive de morbosâ quâdam qualitate per exhalationem aëri impressâ, aliàs Miasma dictâ, l. de nat. hum. c. 2. t. 4. quæ caussa fit morborum Epidemicorum pestilentialium. Vide Charlton. Ex. X. Pathol. §. 34. seqq. Vide *Contagium*.

*Apocrusticon, ἀποκρουστικὸν dicitur medicamentum, repellendi virtutem habens & adstringentem, Gal. 11. M.M. 5. Rolf. Ord. ac Meth. med. spec. l. 4. s. 1. c. 15. Estq; de naturâ frigidorum, l. 6. C.M.S.L. c. 1.

*Apodacrytica, ἀποδακρυτικὰ dicuntur medicamenta lachrymas moventia, & iterum supprimentia. Possent uno verbo dici *Delachrymativa*. Nam & Columella & Plinius delachrymare eâ significatione dicunt. Meminit illorum Gal. l. 4. d. M.C.S.L. c. 5.

Apodeixis, ἀπόδειξις, *Demonstratio*. Vide infrà.

Apodyterium, ἀποδυτήριον, est conclave ante balnei ingressum situm, in quo balneaturi vestes exuebant, Lang. l. 1. Ep. 51. ubi & *Conisterium* dicitur.

Apoeum, ἄποιον, in genere significat expers omnis qualitatis, quæ sensu deprehendi potest, *insipidum*, quod neque adstrictionem, neque acrimoniam, aut aliam insignem facultatem obtinet, qualis inter humidas substantias commendatur aqua, & inter siccas amylum, Galen. l. 1. de Alim. fac. c. 8. Vide *Insipidus*.

Apogalactismus, ἀπογαλακτισμὸς, vide *Ablactatio*.

Apogevomæ, ἀπογεύομαι, significat *degusto*, Hipp. l. 1. Ep. II. 12. Foes. p. 72.

Apoginomæ, ἀπογίνομαι, significat *decedo, absum*. Usurpatur de morbis, Hipp. de morb. sacr. III. 15. ubi verbum oppositum προσγίνεσθαι jungitur, i. e. accedere. De sangine effluente etiam dicitur, l. 4. Epid. l. 10. Aliquando etiam denotat mori, ap. Hippocr. d. l. XX. 14. XXIX. 3. l. 1. de morb. mul. XLII. 6. Et ita opponitur γίνομαι, nascor, fio, l. de septim. part. X. 4. Aliquando idem significat, quod devenire, vel progressu temporis fieri, l. 4. Epid. IV. 2. 19.

Apoglau-

Apoglaucosis, ἀπογλαύκωσις, vide *Glaucoma*.

Apogona, τὰ ἀπόγονα, dicuntur *vitalia fœcunda*, fœtus vitalis, Hippocr. l. 2. Epid. ſ. III. 113. & l. 6. ſ. VIII. 6. Foëſ. p. 72.

Apolausis, ἀπόλαυσις, *fruitio*, uſum fructum, commodum ſignificat. Verbum notum ἀπολαύω, fruor, Hippocr. l. de vet. med. XX. 3. 15. Nomen apud Gal. occurrit l. 3. de fac. nat. c. 6.

Apolepsis, ἀπόληψις, crebrò uſurpatur Hippocrati, & interceptionem, cohibitionem, & retentionem ſignificat. Dicitur vel de urinis aliquoties ſ. 4. de R. V. I. A. t. 14.. c. 2 in 1. Prorrhet. t. 16. & c. 3. t. 28. & alibi: vel de alvo (quæ & aliàs ἀπολελαμμένη κοιλίη eidem vocatur, ſive ἀπειλημμένη) Coac. t. 603. vel de venis, quando nimiùm opplentur, ita, ut extinctionis caloris nativi periculum immineat, de R. V. I. A. ſ. 4. t. 23. Quâ de cauſsâ etiam ſpirituum interceptiones fiunt, d. l. t. 21. 26. Tandem etiam de morbo prædicatur, l. 2. Epid. ſ. 6. t. 16. Legitur etiam aliquando ἀπόλημψις, pro ἀπόληψις, uti ἀνάλημψις, pro ἀνάληψις, de Humid. uſ. XI. 5. Vid. plura apud Foëſ. in Oec. p. 75. ſeqq. Vocatur etiam quandoq; κατάληψις ἢ ἐγκατάληψις. Vide *Interceptio*.

Apolexis, ἀπόληξις, eſt ætas à vigore receedens, & propiùs ad vitæ terminum accedens, apud Hippocrat. in præcept XI. 11. Opponitur enim eidem ἀκμὴ ἡλικίης, vigor ætatis.

Apologia, ἀπολογία, *defenſionem* ſignificat, Gal. l. 5. de ſan. tu. c. 1. Aliàs Latinum *defendere*, etiam pro *arcere* aut *præcavere* accipitur, uti oſtendit Keuchen. ad Seren. p. 34. ſeq.

Apolysis, ἀπόλυσις, ſignificat ſolutionem, liberationem, excluſionem, pro diverſitate rerum, de quibus dicitur, v. g. de fœtûs excluſione, l. 5 Epid. VI. 9. item, ſecundinarum, l. 2. Prorrhet. XXX. 18. de morbi ſolutione, Coac. t. 384. ſeq. deniq; de ligamentorum & faſciarum reſolutione, C. 2. de fract. t. 15. Junge ſis Foëſ. Oec. p. 77.

Apomagma, ἀπόμαγμα, abſterſorium, exterſorium ſordibus & excrementis detergendis idoneum ſignificat, Hipp. de Medic. III. 4.

Apomathema, ἀπομάθημα, dicitur, oblivio ejus rei, quam anteà didicimus: uno verbo, *Dediſcere*, Hipp. 3. de fract. t. 8.

*Apomeli, ἀπόμελι, eſt ſpecies decocti, parati ex melle vel favis cum aceto commiſtis, & tantiſper decoctis, quoad utrorumque qualitates inter ſe uniantur, & aceti vis retundatur. Dicitur aliàs ὀξύγλυκυ, ἢ ὀξυγλυκὺς, Gal. 3. de fract. t. 49. Medium locum habere inter mulſam & oxymel, ejusdemq; plurimum in Peloponneſo fuiſſe uſum ſcribit Gal. l. 8. M. M. c. 4. Præditū eſt vi extergendi, alvum & urinam movendi; calidioribus tamen & bilioſis naturis adverſum & inconveniens.

Apomylenas, ἀπομυλλήνας, dicitur *protendens labra* compreſſim, Gal. in Ex. voc. Hipp. Gorr. p. 45.

Aponenoemenos, ἀπονενοημένως, id est, animo averſo, vel ob nimium faſtiſtidium, vel propter delirium, Hippocr. l. 3. Ep. poſt. ſtat. peſtil. ægrot. 2. vel juxtà Galen. ſ. 3. t. 73.

*Aponevrosis, ἀπονεύρωσις, quaſi pronervatio, vel denervatio, ita dicitur extremitas muſculorum, quæ aliàs τένων, *tendo* appellatur, Gal. l. 6. M. M. c. 4. Sunt verò duplicis generis *Aponeuroſes*: Quædam ſunt carnoſiores, σαρκώδεις, quædam nervoſiores, νευρώδεις, c. 2. de artic. t. 6.

Aponia, ἀπονία, idem, quod *Anodynia*. de quo vide ſuprà Aponos, Gorr. p. 45.

Aponitrosæ, ἀπονιτρῶσαι, eſt ulcus *intrò* aſpergere & perfricare, Hipp. l. de ulcer. XII. 12.

Apopallesis, *Apopalſis*, ἀποπάλλησις, ἀπόπαλσις, expulſionem, extruſionem, evibrationem ſignificat apud Hipp. à verbo ἀποπάλλεσθαι, quamvis circà hoc magna ſubſit difficultas, quæ videatur apud Foëſ. p. 78.

Apoparthenevomæ, ἀποπαρθενεύομαι, id eſt, virginitate privor, devirginor, Hipp. l. de A. L. & Aq. XLII. 4.

Apopatema, ἀποπάτημα, *Apopateſis*, ἀποπάτησις, vide *Aphodos*. *Apopatos*, ἀπόπατος, locum ad ſeceſſum denotare etiam monſtrat Linden. Ex. XIII. §. 252.

Apopedao, ἀποπηδάω, ſignificat *exilio*, & uſurpatur ab Hipp. de articulis luxatis, èq; loco naturali elapſis, 3. de artic. t. 48. & 115. vel ſect. 4. t. 1. Foëſ. p. 79.

Apophevgo, ἀποφεύγω, id eſt, *liberor à malo*, è morbo evado, Hippocr. l. 1. de morb. mul. XLI. 8. XLII. 12. L. 2. l. de nat. mulier. LII. 1. LXXI. Foëſ. p. 86.

*Apophlegmatismus, ἀποφλεγματισμός, eſt medicamentum pollens facultate pituitam vel lympham eliciendi è capite, perq; os excernendi, Gal. 6. de San. tu. 10. Offertur vel formâ *Gargariſmi*, vel *Maſticatorii*, vel *Unguenti*, rectiùs *Eclegmatis*, Schröder. Offic. Pharm. l. 1. c. 3. Formulas vide ap. Rolfink. O. ac Meth. l. 6. ſ. 4. c. 3. & apud alios.

Apophrasso, ἀποφράσσω, ſignificat *obturo, obſtruo*, diciturq; de menſibus ſuppreſſis, Hipp. l. 1. de morb. mul. l. 19. Foëſ. d. l.

*Apophthora, ἀποφθορά, ἀποφθείρω, *abortio*. Vide *Abortus*.

Apophyas, ἀποφυάς, eſt appendix, vel adnatum, ramus ac ſurculus. De venis utitur Hipp. l. de venis, XVII. 8. Paulò poſt verò appellat παραφυάδας, XXVI. 6.

*Apophysis, ἀπόφυσις, eſt extranea oſſis pars, inſtar tuberculi prominens, ſeu adnata appendix, Gal. l. de oſſib. in procem. Latinè etiam *Proceſſus* dicitur. Differt ab ἐπιφύσει, quòd hæc ſit adnatum quid, & contiguum; illa verò ipſius oſſis continuata portio, Barthol. libell. 4. Anat. c. 1. *Apophyses* etiam dicuntur Hippocrati excreſcētiæ carneæ tantùm in maſsâ carneâ, & fœtu fœminino apparentes, quaſi proceſſus ac exortus membrorum, & protuberantię, non verò certæ & exactæ diſtinctiones, quales in fœtibus maſculis obſervari dicit, l. de ſeptim. part. VIII. 22. 23.

Apopiesma, ἀποπίεσμα, est expressio humorum, quæ fit ex deligationibus, in vulnere, aut fracturis, Hipp. c. 3. de fract. t. 31.

Apoplanao, ἀποπλανάω, significat errabundè abducere; usurpavit de venis Hipp. l. de venis, XXVI. 4.

*Apoplexia, ἀποπληξία, quòd sit ablatio sensûs & motûs in toto corpore, seu vehemens & repentina totius corporis resolutio ac stupor, ex Gal. l. 3. de L. A. c. 10. & c. 2. aph. 42. nullum amplius est dubium. Verùm quænam hujus affectûs vera sit caussa, adeò incertum est, è veterum & recentiorum monumentis determinare, ut, quò aliquis se velit deflectere, reperiatur trabs in omnibus, sicut in proverbio dicitur. Nihilominus veritati maximè consentanea nobis vidêtur, & philiatris propterea commendanda, quæ de hujus affectûs caussis & generatione tradidit Willis tr. de Animâ Brutor. Part. II. c. 8. ut & Sylvius Prax. Med. l. 2. Prax Med. c. 21. Dicitur & Latinis *Syderatio*. Apud Hippocr. *Apoplexiæ* vocabulum aliquando ad certa saltem corporis membra refertur, l. 2. Prorrh. XXIII. 9. In specie ad linguam & brachium Coac. t. 359. ad dextrum aut sinistrum latus, t. 477. quæ species aliàs *Paraplegiæ*, παραπληγίας, aut ἡμιπληγίας nomine venire solet, Foës. Oec. p. 79.

*Apoplecticæ *venæ*, vide *jugulares venæ*.

Apopsopheo, ἀποψοφέω, significat crepitum ventris emittere, Hipp. l. 6. Epi. l. s. 3. t. 19.

Apopsychia, ἀποψυχία, idem, quod ἀψυχία, Gal. c. 3. in 1. Prorrhet. t. 20. summum animi deliquium.

Apoptosis, ἀπόπτωσις, est vinculorum relaxatio & remissio secundum Erotianum, & ita coincidit cum ἀπολύσει, de quo superiùs

Apopytizo, ἀποπυτίζω, i. e. *exspuo*, Hipp. l. 7. Epid, XV. 34. Foës. p. 80.

Aporego, ἀπορέγω, significat *porrigo*, præbeo. De manu usus Hipp. 1. de fract. t. 4. Foës. d. l.

Aporia, ἀπορία, vide *Angor*, *Alyce*.

Aporrhaides, ἀπορράϊδες, dicuntur *murices aculeati*, sive conchylia, Aldrov. l 3. de Test. c. 14.

Aporrhipsis, ἀπόρριψις, *rejectionem* significat, v. g. vestimentorum, uti faciunt ægri æstuantes aut delirantes, Hipp. 2. de R. V. I. A. l. 44.

Aporrhoea, ἀπόρροια, *defluxus*, vel influxus, idem, quod *Contagium*, Miasma, Effluvium, Apocrisis morbosa. Vide *Apocrisis*, *Contagium*.

Apos, rectiùs *Apus*, ἄπους, dicitur species avis *Hirundini* similis, majoris tamen, plurimùm volantis, ob pedes brevissimos ad rependum potiùs, quàm insistendum factos. Licet Germani & Belgæ ab *Apodum* in cibis usu abhorreant, non tamen ingratas esse vult Aldrov. l. 17. Ornith. c. 10.

Aposcemma, vel *Aposcepsis*, ἀπόσκημμα, ἢ ἀπόσκηψις, vocatur *decubitus humorum*, cùm qui priùs unum membrum infestant humores, eo relicto ad alterum transeunt, Galen. 2. ad Glauc. c. 7. Propterea & ipsi *morborum transitus* & *transmutationes* ita di-

dicuntur apud Hippocrat. 6. aph. 56. Galeno quoque appellantur ἀποσκήμματα, *corporis excrementa*, quæ in alvum deponuntur, totumque corpus, aut etiam partem quandam veluti humoribus in eam decumbentibus exonerant, c. 2. Prognost. t. 13.

*APOSCEPARNISMUS, ἀποσκεπαρνισμὸς, est species una fracturæ cranii, vel etiam alterius ossis, cùm ipsum velut à latere finditur, perindè ac si asciâ ligni fragmentum abscindatur: siquidem σκέπαρνος asciam significat. Fit telo levi & acuto, Gorr.

APOSCHASIS, *Aposchasmus*, ἀπόσχασις, ἀποσχασμὸς, scarificationem significat, & levem cutis incisuram. Videtur & venæsectionem significare ex l. 5. Epid. XXVI. 12. XXVII. 1. & l. 1. XXXIV. 15. XXXV. 2.

APOSIGESIS, ἀποσίγησις, *reticentia* dicitur, Hipp. l. de dec. orn. 11. 26. ubi videtur responsio arguta & præmeditata innui.

*APOSITIA, ἀποσιτία, ciborum fastidium, vide *Anorexia*; quamvis ab hac differre videatur, ita, ut *Anorexia*, quæ & *Asitia* dicitur, sit inappetentia; *Apositia* verò fastidium, Gal. c. 1. in 1. Epid. t. 29. Multi enim non appetunt, qui tamen nec fastidiunt, Linden. S. M. Ex. XIII. §. 79. Dicuntur hinc ἀπόσιτοι, Gal. d. l.

APOSITICOS, ἀποσιτικὸς, dicitur ap. Hipp. de iis, *quæ fastidium cibi* & inappetentiàm *faciunt*, notante Gorræo p. 46. ex Gal. Exeg. voc. Hipp. Adde Foës. p. 80. 81.

APOSMILÆNO, ἀποσμιλαίνω, (Erotian. & Foës. existimant, legendum potiùs esse ἀπομυλλαίνω) significat *in acutum* ducor, aut *incurvor*. Hippocrat. usurpavit de maxillâ *incurvatâ*, 2. de artic. t. 31. Foës. dicto loco.

APOSPARASSO, ἀποσπαράσσω, id est, *avello lacerando*. At *Aposparthazo*, ἀποσπαρθάζω denotat palpito, vibro. Illud retinuit Linden. hoc verò Foës. & alii in loco Hippocr. l. 2. de morb. X. 9.

APOSPASMA, ἀπόσπασμα, dicitur omnis solutio continui, quæ partibus organicis accidit, Galen. de constit. art. c. 6. de diff. morb. c. 11. in specie dicitur de ligamentis divulsis, l. 4. M. M. c. 1. & c. 3. de iis, quæ in medic. t. 31.

APOSPHACELISIS, ἀποσφακέλισις, Hipp. dicitur sideratio vel mortificatio carnis, quæ fit in vulneribus & fracturis, à fortiori, quàm par erat, ligaturâ, 4. de artic. t. 35.

APOSPHAGE, ἀποσφαγὴ, denotat *mactationem*, jugulationem, apud Hipp. l. de vet. med. XL. 25.

APOSPHAGMA, ἀπόσφαγμα, exponitur Galeno apud Hippocr. fœculenta colatura, aut excolamentum, quod & *Hyposphagma* dicitur. Intelligi autem potest sanguis, qui supposito vase pecudi jugulatæ defluit, & excipitur, ac in cibum variâ conditurâ formatur, teste Plinio l. 28. H. N. c. 14.

APOSPHINXIS, ἀπόσφιγξις, est *constrictio*, quando pars fasciis constringitur, Hippocr. 2. de iis, quæ in

in med. t.28. c.4. de art. t.35. 2. de fract. t.19.

Apospongismus, ἀποσπογγισμὸς, est spongiæ vel siccæ vel aquâ perfusæ admotio, vel ad detergendas sordes, vel ad sedandos dolores, pruritus, vel ad spiritus refocillandos, Gorr. p.46.

Apostagma, *Apostalagma*, ἀπόσταγμα, ἀποστάλαγμα, dicitur id mistum, quod, priusquam uvæ calcentur, destillat. Ob dulcedinis prærogativam singularem vocatur etiam γλεῦκος, aliis *Protropum*, Linden. Ex. X. §.206.207.

Apostasis, ἀπόστασις, idem est, quod *Abscessus*, de cujus vocabul. variis significationibus superiùs actum. Specialiter fracturam ossis denotat, cùm fragmentum aliquod ab osse discedit, Hippocr. 3. de fract. t.17. & 20. Dicitur & quædam ἀπόστασις κατ' ἔκχυσιν, ἢ κατ' ἔκροιαν, cùm morbus excreatione quâdam, aut per effluxum solvitur, ad differentiam ἀποστάσεως in alios morbos, quæ aliàs *Metastasis* appellatur. Junge his Foës. Oec. p.83.84.

Apostaxis, vide *Staxis*.

*Apostema, ἀπόστημα, vide *Abscessus*.

Aposterigma, ἀποστήριγμα, est fulcrum & stabilimentum, quod sine deligatione affectæ parti, ad eam stabiliendam, apponitur, qualecunq; fuerit, sive superdetur, sive substernatur, veluti caput pulvinis, lanis etiam & pannis mollibus firmatur, Galen. cap.3. de iis, quæ in medic. t.36. Aliam quoque significationem huic vocabulo competere, ita, ut infixum & inhærentem morbum, vel *oppilationem* denotet, probari posse videtur ex Hipp. l. de flatib. XIV. 1. nisi lectio suspecta & mendosa fuerit, uti existimat Foës. Oecon. p.84. Nihilominus hanc significationem admittit & confirmat Linden. Ex. IV. §.15.16. Verbum ἀποστηρίζω, i.e. fulcio, firmo, legitur l. 2. prorrhet. XXIII. 13.

Apostracôs osteon, ἀποστρακὸς ὀστέον, dicitur os ita exiccatum & exangue, ut in testam mutatum sit, Hipp. de vuln. cap. XXIII. 6.

Apostrophe, ἀποστροφὴ, *aversationem* & fastidium ciborum significat apud P. Ægin. l.3. c.37. Vid. Linden. Ex. XIV. §.63.

Aposyringumæ, ἀποσυριγγοῦμαι, significat in fistulam degenerare, vel excavari, Hipp. l. de loc. in hom. XX. 4. & l. de venis, XXVI. 9.

*Aposyrma, ἀπόσυρμα, dicitur desquamatio cutis, aut abrasio. Est solutionis continui species abrasâ scil. cute, Hipp. l. de Hum. us. V.20. *Aposyrmata* igitur Græci vocant, quod Latini *Abrasa*, suntq; exulcerationes superficiariæ, quæ cutem habēt suspensam, Gal. l.1. de C.M.S.G. c. 13. Scrib. Larg. n.215. Rhod. in Lex. Scrib. Exponitur aliàs quoq; locus desquamatus & frustulum in ulceribus à partis ulceratæ substantiâ abrasum.

Apotanyo, ἀποτανύω, significat protendo, extendo, Hipp. 2. de fract. t.x.

Apotelmatizo, ἀποτελματίζω, dicitur è luto vel cœno eruo, sordes & feces

ces repurgo. Hipp. usurpavit tropicè de veritate purâ dicendâ, l. de dec. orn. II. 36. Linden. reddidit audeo, confido.

*Apotherapia, ἀποθεραπεία, in genere notare potest curationem absolutam, sive ad finem perductam, à verb. ἀποθεραπεῦσαι, quod usurpasse videtur in hâc significatione Hipp. Præcept. IV. 28. Apud Gal. verò *Apotherapia* significat partim finem perfectæ exercitationis, & postremam partem, quando adhiberi solet vel frictio, vel unctio, vel balneum, ad lassitudinem tollendam: partim pro ipsâ specie quadam exercitationis, quando inter ipsam spiritûs fit cohibitio, aut frictio, aut motus tardiores, & mediocres cum frequenti interpositâ quiete, uti constat ex Gal. 3. de san. tu. c. 2. seq. Ea pars quoque medicinæ, quæ hoc docet, *Apotherapeutica*, ἀποθεραπευτική propterea dicitur.

*Apothermum, ἀπόθερμον, dicitur condimentum quoddam acre, cujusmodi est, quod ex Sinapi, oleo & aceto, vel aceto solo fit, Galen. l. de atten. diæt. c. 11. Obiter quoque monendum, minùs rectè quosdam ex Gal. l. 1. de alim. fac. c. 13. statuere, quòd *Apothermum*, Sapa, Siræon, & Hepsema Synonyma sint, cùm ex ipso textu nunquam hoc evinci possit.

Apothesis, ἀπόθεσις, Hippocrati est fracti membri & deligati debita repositio & collocatio, ut eo situ contineatur, l. 3. de iis, quæ in medic. t. 26. Verbum ἀποθεῖναι significat & *deponere*, i.e. removere, Galen. l. 3. de Hippocr. & Plat. decr. c. 5. quod Latin. *depono* sæpiùs occurrit ap. Scribon. n. 45. 207. 210. &c. Vid. Rhod. Lex. Scrib.

Apothlimma, ἀπόθλιμμα, interdum expressæ alicujus rei retrimentum, interdum etiam ipsum succum ab aliquâ re expressum significat, teste Gorr. p. 44.

Apothravsis, ἀπόθραυσις, est detractio partis ossis disruptâ superficie, sic, ut, quod aufertur, supernatet. Dicitur etiam *Apocope*.

Apotimao, ἀποτιμάω, significat magni æstimare, Hipp. 2. de art. t. 46.

Apotocos, ἀπότοκος, dicitur *germen abortivum*. Usurpatur tropicè de morbis veluti *abortivis*, Hipp. 3. de artic. t. 54. Foës. p. 86.

Apotrepomæ, ἀποτρέπομαι, h.e. *revertor*, avertor, Hipp. de suppuratione imminente, sed inhibitâ usurpavit, l. 4. Epid. XVI. 18. Foës. d.l.

Apotropæos, ἀποτρόπαιος, dicitur vel de *Diis gentilium averruncatoribus*, *Vejovibus*; vel de *sacrificiis*, quæ illis facta sunt, Hipp. l. de Insomn. XI. 7. Possunt & *Amuleta* sic vocari, Foës. d.l.

Apotychia, ἀποτυχία, vide *Calamitas*. *Erratum*.

Apoxe & *Apoxera*, ἀπόξη & ἀπόξηρα, dicuntur Hippocrati partes acuminatæ, vel quæ in extremitate tenuantur, & præ siccitate in acutum tendunt. Quidam ὑπόξηρα legunt, d.l. t. 2. Vide Foës. p. 78.

Apozema, ἀπόζημα, vide infrà *Decoctum*.

Apozeo,

Apozeo, ἀποζέω, h.e. deferveo, defervesco, idem, quod fermĕtatione perficior, purificor. De musto, oleo crudo, aliisq; liquoribus crudis dicitur. Scribon. n. 269. Rhod. in Lex. Scrib.

Apozevgnymi, ἀποζεύγνυμι, significat removeo, aufero; propriè sejungo. Idem est quod ἀφαιρεῖσθαι, cui opponitur τὸ προσθῆναι, addere. Legitur apud Hipp. l. de Loc. in hom. XX. 13. Foës. p. 72.

Apozymos, ἀπόζυμος, i. e. fermentatus, sive per fermentationem intumescens. Usurpavit Hipp. de vĕtre. l. 2. Prorrh. XXXI. 10. quamvis Linden. ὑποζύμως posuerit. Videătur Annotationes Foës. ad h. l. in operibus Hipp. p. 105. F. & Oec. p. 73.

Appendix, Græc. ἐπίφυσις. Vide Epiphysis.

Appensio, ἀνάληψις. Vide Analepsis.

*Appetitus, Appetentia, ὄρεξις ὁρμὴ, (aliàs etiă ἐπιθυμία dicitur. (Hinc ἐπιθυμητικὴ δύναμις facultas appetitiva veterum excogitata, cujus sedem in hepate, in quo spiritus naturalis gigneretur, esse finxerunt. Verùm hodieq; hujus opinionis absurditas ex Anatomicis principiis satis superq; inclaruit, quòd in Hepate nullus peculiaris generetur spiritus, sed solùm organum sit sanguinis depuratorium.) Vel latè sumitur pro omni naturali inclinatione, quâ animatorum, quà inanimatorum ad sui conservationem; quæ significatio Philosophica magis, quàm Medica est; vel strictè pro desiderio ad alimenta, cibum & potum, percepto in ventriculo ab humore fermentali orto, D. Mœb. l. 1. Epil. Instit. Med. c. 7. vel fortassè clariùs ità describi posset, quòd sit perceptio vel commotio animæ sensitivæ ad cibū & potum, proveniens à Spirituum animalium intensione per fermenti in ventriculo partim aciditatem, partim salsedinem acrem majorem & liberiorem excitata. Quidni n. & illud desiderium ad actiones animales referri posset ac deberet, cùm reverà sentiat quisq; se desiderare alimenta? Sensus a. ad functiones animales pertinet. Potest igitur & Actio Naturalis ratione caussæ stimulantis, quæ Acor est fermenti, dici, & Animalis respectu perceptionis, quæ fit per spiritus animales animæ sensitivæ emissarios. Ejus sunt duæ species Fames, & Sitis; de quibus suo loco.

Appetitus caninus, ὄρεξις κυνώδης, (Dekers in not. ad Barbette Pr. Med. l. 4. c. 1. g. κυνορεξίαν appellat) est species nimiæ famis, vehemensq; comedendi desiderium, quo & plurima edŭt, & maximè gravati assumta ferè inalterata paulò pôst revomunt, Gal. l. 1. de sympt. causs. c. 7. l. 6. de L. A. c. 3. Provenit v. à fermento ventriculi corrupto nimiùmq; acido, ipsum orificium ventriculi vellicante, & spiritus animales ibidĕ præsentes irritante, deinde à copiâ etiam ipsum ventriculū ad contractionem stimulante, ut vel evomat, vel citiùs ad intestina crudum chylum dejiciat, & ità alvi profluvium sequatur cœliacum, sive li-

ve lientericum, Gal. d.l. Junge iis Sylv. Pr. Med. l. 1. c. 2. & alios, præsertim Sennert. P.M. l. 3. P.I.S. 2. c. 4 Differt à *Bulimo*, quòd in hoc vomitus aut alvi fluxus non concurrat, sed periculum Lipothymiæ urgeat. Dicitur aliquãdo etiam *Phagedæna*, teste Gal. 3. in 6. Epid. t. 37.

APPETITUS *deperditio*, *amissio*, *carentia*, vide *Anorexia*.

APPETITUS *depravatus*, vide *Pica*.

APPLICATIO, ἐφαρμογή, προσυγκείωσις, dicitur plerumq; illa artificis, vel Medici, vel Chirurgi, actio, quando remedia interna vel externa ægro manu suâ imponit, injicit, & ita corpori communicat: ut, Applicatio Clysteris, Emplastri &c.

*APPOSITIO, quæ & *Adjunctio*, *Additio* & *Prosthesis*, πρόσθεσις, dicitur, vide *Additio*. (*Antilepsis*.

APPREHENSIO, & *Apprehensorium*, vide

APPROPRIATIO, προσοικείωσις, est actio caloris nativi vel flammæ vitalis, quâ humores & spiritus corpori ejusque partibus solidis ità uniuntur, ut functiones sibi proprias edere & perficere valeant. Imò flamma vitalis semetipsam unà cum sanguine sese appropriat & insinuat. Aliàs & *Appropriata* dicuntur Medicamenta, quæ certæ parti corporis destinata creduntur. Hæc quâ ratione, salvis veris Artis principiis, præsertim v. cum sanguinis motu Circulari, defẽdi queant, vide in nostris Dogmat. Med. Gen. Part. VI. c. 2. d. 12. p. 721. seqq.

*APSYCHIA, ἀψυχία, id est, animi deliquium, defectio. Idem, quod *Lipopsychia*. Occurrit apud Hippocr. l. 2. de Morb. V. 4. f. 4. de R. V. I. A. t. 58. 61. 62. c. 3. in 1. Prorrh. t. 20. Coac. t. 226. l. 1. de Morb. mul. LXXXIIX. 21. Ἄψυχος, *inanimatus*, Gal. l. 1. de temp. c. 8.

APSINTHATUM, ἀψίνθατον, fuit genus potionis ad ventriculum accomodatæ, cujus aliquot formulæ leguntur apud Aët. l. 3. c. 69. 70. 71. &c. haud dubiè ità dictum, quòd magnâ ex parte *absinthio*, quod Gr. ἀψίνθιον dicitur, constaret. Unde & ἀψινθίτης οἶνος, *vinum absinthites* dicitur hodieq; notissimũ. Gorr. p. 68.

APSIRRHOON, ἀψίρροον, *retrorsum fluens*, apud Hipp. teste Gorræo, p. 68.

APTISTOS, ἄπτιστος, non decorticatus, de granis non decorticatis dicitur, v.g. tritico, apud Hipp. de vet. Med. XXIII. 10. πτίσσειν enim est corticem tundendo detrahere, vulgò Knauen Foës. p. 87 88.

*APTYSTOS, ἄπτυστος, sputo carens: est epitheton pleuritidis aut peripneumoniæ periculosioris, in quâ nihil expuitur, Coac. t. 381. l. 1. de Morb. XXV. 1. & l. 3. XX. 1. Caussa est fervor sanguinis acrior cum siccitate conjunctus. Foës. d. l.

APYROMELE, ἀπυρομήλη, ἢ ἀπυρηνομήλη, dicitur *specillum non habens nucleum*. Vocatur aliàs μηλωτὶς, *specillum auricularium*. Gal. in Ex. dict. Hipp. Foës. d. l.

APYRON, ἄπυρον, quod ignem non expertum est. In specie dicitur de Sulphure vivo apud Dioscor. l. 5. c. 124 quem locum magnâ sanè audaciâ pro confirmando lapidis Philosophici figmento adductum reperies

peries in Theatr. Chymic. Vol. 1. de verit. & antiq. Chym. c. 1. p. 16.

AQUA, ὕδωρ, quid propriè significet, notissimum est. In Medicinâ consideratur, quatenus est res non naturalis, quæ in potum, aut alium usum alimentosum vel medicamẽtosum cedit homini, & ità caussa fit procatarctica sanitatis & morborum. Ejus igitur differentias & facultates probè perspectas habere, Medici plurimum interest, quando quædam puræ, quædam lutulentæ, quædam salsæ, quædam aluminosæ, quædam palustres, quædam aëris aut alterius rei naturam imitantur. Inter omnes v. optima censetur, quæ ἄποιος, expers omnis qualitatis, & quoad gustum, & quoad odoratum, Gal. com. 3. de hum. t. 3. De *aquis* mineralibus vel metallicis vid. *Acidulæ* & *Thermæ*. Porrò vocab. *Aqua*, Græcè ὕδωρ, quãdoq; apud Hippocratem ponitur pro decocto, v. g. aqua hordei, 4. de R. V. I. A. t. 71. aqua malvæ, l. 1. de morb. mul. XLIII. 17. LIV. 2. XCIII. 24. aqua mercurialis, l. 7. Epid. XXXI. 23. XLVI. 9. &c. A recentioribus v. de *aquis destillatis* potiùs, quâ simplicibus, quâ compositis, usurpari solet. Usurpatur etiam vocab. ὕδωρ, *aqua*, aliquando pro sero, quod in sanguine supernatat, aut ejusdem vehiculum constituit, l. de geniturâ V. 5. Dicitur v. alibi ὑδρωψ, l. 4. de Morb. mulier. aliàs ichor. An & *Lympha* hîc subintelligenda? Vide Foës. Oecon. p. 633. Chymicis *Aqua* dicitur mater, radix, & ager omnium mineralium, Dorn. in Genealog. mineral. c. 2. seq. Th. Chym. Vol. I. p. 571. Aliàs *Aqua Philosophorũ* iisdem dicitur humidum radicale, seu *aqua* primordialis corporũ, quæ triplex existit, Animalis, Vegetabilis, Mineralis, adæquata ad recipiendas formas sulphurũ in regno suo, vita & mors rerũ. In regno Minerali *aqua incõbustibilis*, cœlestis spiritualis vocatur. Vide Becheri Oedyp. Chym. Tit. IV. §. 5. In specie quoq; à nonnullis *Mercurius* dicitur *Aqua Philosophorum*, lucens, aucta, cõgregationis, cœli vel Cœlestina, frigida, lubrica, mortis, viscosa, viva vitæ, sicca. Vide Rul. & Johns. Theatr. Ch. Volũina omnia, & quære in Indice: Sal alkali, aqua alkali, & *Aqua* duorũ fratrum cũ sorore, Iid. Acetum etiam & omnis liquor corrosivus *Aqua* corrodens vocatur, vel *Aqua* solvens. *Aquæ fortes* dicuntur etiam Corrosivæ, causticæ, stygiæ, quæ pro diversitate scoporum salibus mineralibus acrioribus & corrosivis certâ proportione commistis violento igne destillantur; quò pertinet *Aqua Regia* solutioni Auri destinata; item *Aqua Gradatoria*, quę ad gradandum Tincturas adhibetur, Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 31. *Aqua ingressiva* dicitur, quæ pertinet ad transmutationem metallorũ, quęq; cogit ingredi Rubinũ Philosophicũ in argentũ fixum, ut aureo tingat, Id. d. t. l. 7. c. 10. *Aquæ descensoriæ*, quæ per descẽsum destillãtur, l. 8. c. 37. *Aqua Æsculapii*, quæ ex aceto paratur, & est dulcis liquor aceti, participãs naturam Jovis & Veneris, d. l. cap. 28. *Aqua alma* & *cœlestis* est

 vinum

vinum rectificatum, ut cœli quodãmodo naturam & similitudinem induat, multis peractis revolutionibus. *Aqua fecum vini* est ea, quæ fit ex calce fecũ vini super marmor dissoluta ad modum olei Tartari. *Aqua permanens* dicitur ea, quæ fit ex duobus perfectissimis metallis, Sole & Lunâ, & est ipse Mercurius Philosophorum. Dicitur & *Aqua virginea viscosa*. *Aqua Saturnia* est, quæ naturam retinet primorum triũ. ut sunt aquæ Thermarum à natura dictorũ naturaliter medicatæ, per quę transeunt. *Aqua Alregi* est *aqua calcis*. *Aqua Cerebri*, i.e. *Aqua* Tartari. *Aqua Elsabon*, vel *Holsobon*, *Salmatina* dicitur *Aqua salis* communis. *Aqua Lilii* est Auripigmentum. *Aqua nitri* est sal Alkali vel *Aqua fortis*. *Aqua rubicunda*, aqua megi, segi, id est, *aqua vitrioli*. *Aqua vitri* est vitrum Aquâ solutum. Rul. & Johns. Lex. *Aqua Sufferanica* quid sit, vide apud Lagn. Harm. Chym. c. 12. Th. Ch. Vol. IV. p. 780.

*Aqua *inter cutẽ, intercus*, vide *Hydrops*.

Aqua *mulsa*, μελίκρατον, vide *Hydromel*.

*Aqualiculus, ἐπίσειον, ἐπίσιον, qui & *Pubes* nonnullis dicitur, est ea trunci pars, in quam Thorax finitur, ubi & masculorum pudenda constituta sunt, quin & fœminarum ad femoris utriusq; exortum, ut sub hoc occultentur, Gal. Introduct. c. 10. Vide *Hypogastrium*.

Aquarius, id est, ferrũ. Rul. & Johns.

Aquaster, Paracelso *visio* quædã est, repræsentans rem aliquam, quæ res ipsa non est, l. 1. de vit. long. c. 3. Rul. & Johns. in Lex.

Aquatile, *Aquaticum*, ἔνυδρον, de animalibus dicitur, quæ in aquis vivunt, generantur, aut degunt. Gal. l. 3. de alim. fac. c. 24.

Aquatum, ὑδαρές, vide *Aqueum*, idem, quod dilutũ. Usurpatur & in comparativo.

Aquatias, & superlat. *Aquatissimum*, à Scrib. Larg. n. 42. 26. Rhod. in Lex. Scrib.

Aqueum *medicamentum*, ὑδάτινον φάρμακον, dicebatur olim, quod ad oculorum affectus adhibebatur, Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 19. Dicitur aliàs *Collyrium liquidũ*. *Aquea* etiam dicũtur simplicia, Malva, blitum, atriplex &c. de attenuant. diæt. c. 2.

Aqueus *humor oculi*, *Albugineus*, rectiùs *Albumineus*, quia albumini ovi respondet, ὑγρὸν ὑδατοειδὲς, Gal. l. 1. de caus. sympt. c. 2. ᾠοειδὲς, Aët. l. 7. c. 1. est materia fluida, paulò tamen crassior, quàm aqua, angustiis illis, quæ intra corneam prominentem & tunicam araneam ciliareq; ligamentum relinquitur, cõprehensa, humoremq; crystallinum anteriùs alluens, specierũ visivarum refractionem usq; ad pupillam continuans, vicinas partes ab exiccatione defendens, aliosq; usus ad visionẽ necessarios præstans, de quibus legantur Anatomici, & inter hos Aquapend. de Visione. c. 5. Plemp. Ophthalmogr. l. 1. c. 16.

Aquila, ἀετὸς, præter vulgatam significationem, quâ reginam avium denotat, varias adhuc in Medicinâ, præsertim Chymiâ obtinet mysticas veluti significatiões, inter quas potissima est, quòd denotetur hoc

voca-

vocabulo *Mercurius metallorum*, vel *Philosophorum*, id est, metallum in primam sui materiam redactum, Ruland. in Lex. Chym. quem tamen B. Rolfink. inter non Entia referre non est veritus. Sumitur etiam *Aquila* pro sale ammoniaco, Hofm. Clav. Schröd. p. 4.

Aquila, ἀετὸς, propriè & communiter significat avem majorem, & Reginam inter volatilia, cujus descriptionem, species, & usum vide apud Aldrovand. l. 1. & 2. Ornitholog. In Chymiâ v. Tropicè & Ænigmaticè varia significat. Inter alia potissimũ denotat *Mercurium Philosophorũ* vel *metallorum*, id est, metallum in primam sui materiam redactum uti jamjam dictum ex Ruland. & Johnf. in Lex. Sumitur & pro *Sale Ammoniaco*, Hofm. Clav. Schröd. p. 4. Ità *Aquila alba* dicitur, quod ex *Sale Ammoniaco* & communi sublimato paratur, Lib. S. A. Ch. l. 8. c. 39. nec non in confectione lapidis Philos. spirituale & Crystallinum sublimatum, cujus gluten est vera *Aqua Mercurialis*; Apoc. Herm. Part. post. c. 2. *Aquilæ Lachryma* appellatur liquor ex dicto Sale modò volatili, modò fixo concinnatus. S. A. Ch. l. 3. c. 18. *Aquila cœlestis* admirandarum virtutum, & panacea omnibus morbis profligandis apta (si Diis placet) ex Mercurio essentificato paratur, l. 6. c. 19. *Aquila nigra* dicitur Spiritus Cadmiæ venenatæ, quem Cobaltum dicunt, quã nonnulli credunt, esse materiam Mercurii Philosophorum, l. 7. c. 18. *Aquila veneris* est, quæ fit ex Croco facto ex ærugine in reverberio vel cemẽto, junctoq; Sale ammoniaco septies sublimato, l. 3. c. 8. Sic & plures aliæ appellationes apud eũdem occurrunt, v. g. *Aquila Rubra*, *Salutifera*, *Vitriolata*, *Expansa*, *Fixa*, *Hæmatina*, *Præcipitata*, *Volans* &c. quæ ibi videantur. *Aquila volans per aërem, & bufo gradiens per terram* quale sit magisterium, vide in Rosar. abbreviat. Tract. 5. Th. Chym. Vol. III. p. 679. Lapis quoq; Philos. hoc nomine venit apud Lagn. Harm. Chym. Vol. IV. p. 727. *Aquila* quoq; *piscem marinũ* denotat in cœnosis locis degentem, monstrosum, & palato ingratum, quin & plebi exosum, cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 3. de pisc. c. 48.

Aquilo, vide *Boreas*. (Vide *Urina*.

*Aquosa *urina*, quæ & *Orcida* dicitur.

*Aquosus *hydrops*. vide *Ascites*.

Aquula, vide *Hydatis*.

Ara *parva*, βωμὸς μικρὸς, dicebatur species fasciæ quædam & deligationis elegantioris Sostrato tributæ, apud Gal. de fasciis. n. 96.

Arabicus *lapis*, ἀραβικὸς λίθος, est marmor album in Arabia repertũ, maculoso ebori simile; unde *Gemma Arabica*, quæ, ut Plin. scribit l. 37. H. N. c. 10. ebori simillima est, & hoc videretur, nisi abnueret duritia Georg. Agricol. l. 7. de nat. fossil. p. m. 310. Elephanti similis, desiccantis abstergentisq; facultatis est. Gal. l. 9. de Sim. Fac. §. h. t. Hinc tritus illitu hæmorrhoides exiccat, cinisq; ejus dentifricio optim⁹ est, Gorr. in def. p. 48. Videtur proximè accedere ad naturam *Alabastri*. Plin. l. 36. c. 8.

ARACHNE, ἀράχνη, vide *Aranea*.

ARADOS, ἄραδος, Hippocrati significat perturbationem humorum, quæ fit ab inordinatâ & tumultuariâ fermẽtatione colliquativâ; qualis, v.g. oritur in vẽtriculo ex diversis facultate cibariis l. de R. V. I. A. t. 18. & s. 4. t. 94. item ex purgantibus etiam mitioribus, l. 4. de Morb. XXXI. 4. ad quem locum vide Disp. nostram 1. de Remor. & Imped. Purgant. §. 34. seq. Extenditur etiam ad perturbationem, quæ in quavis corporis parte sentitur, de cap. vuln. XXII. 1. Habetur pro effectu calidi excedentis. Jung. Foës. Oec. p. 88.

ARÆOSYNCRITOS, ἀραιοσύγκριτος, dicitur homo rarâ corporis misturâ & cõpage præditus. Gal. l. 6. de san. tu. c. 5.

*ARÆON, *Aræoticõ*, vide *Rarũ Rarefaciẽs*.

ARANEA, vel *Araneus*, ἀράχνης, ἀράχνη φαλάγγιον, (quamvis in fœminino potiùs *telã aranei* significet) est insectum venenatum, puncturis suis nocens, cujus prolixiorem descriptionem legere licet apud Aldrov. de Insect. l. 5. c. 12. Veneni naturam & Symptomata descripsit Sennert. l. 6. M. Pr. Part. 8. c. 24. Verùm non solùm in Medicinâ consideratur ut noxium quid morsu suo, contrà quem cũ admiratione prædicat Trifolium Gal. de Ther. ad Pison. c. 4. sed etiam ut utile medicamentũ, quatẽus pulsibus & temporibus applicatum febriles paroxysmos arcere dicitur, (hinc est laudatissimum Emplastrum antifebrile Strobelbergeri) aut amuleti instar appensum, icterũ curaere creditur. In specie tela aranei vulneraria habetur, & inflamationes sedans, Gal. l. XI. de Si. Fac. Schrö. l. 5. Phar. c. 4. §. 98. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Ova quoq; *araneorum* unguento Nardino mista contrà dolorem dentium ab Archigene cõmendata leguntur apud Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 9. Quæ de lapide *Araneorũ* vulgò perhibẽtur, merito inter fabulas & nugas referuntur à D. Simone Pauli, Quadripart. cl. 2. Succus è telis *aranearũ* combustis commendatur ad verrucas, callos &c. Libav. Synt. Ch. T. 1. l. 8. c. 12.

*ARANEA *tunica* vel *Araneosa*, ἀραχνοειδής, est oculi tunica propria, quæ cũ retinâ perfectam sphæram efficit, investiens humorem crystallinum scil. anteri⁹ ad modum telæ araneæ subtilis, ne impediat lumen ad humores, Gal. de Anat. vivor. Lindẽ in Physiolog. Med. l. 2. c. 10. art. 7. etiam vitream Tunicã à Ruffo *Araneosam* appellari, ostendit è verbis l. 2. c. 3.

ARANEOSUS *pulsus*, ἀραχνοειδὴς σφυγμὸς, legitur apud Gal. in def. med. qui adeò parvus, velut brevi auræ agitatu moveatur. Et ἀραχνιώδεες οὖρον, *araneosa* urina, legitur apud Hipp. Coac. t. 582.

ARBOR *vitæ*, cujus meminit Helmont. peculiari tractatu h. tit. & intelligit tale remedium, cujus beneficio vita prorogari posset, vires lapsas recreando, detinẽdoq; vitam aliquousq; à fluxu. Et tale credit præbere Cedrum ejusq; lignum, cujus præparandi modum ibidem monstrat. Nos permittimus suo quenquam abundare sensu.

ARBOR *maris*, est *corallum*, quod fruticis instar

instar in mari crescat vegetetque, Dorn. in Dict. Parac. Rul. & John.

Arbores, est *cutis plāæ defœdatio* morbosa, neq; ulla est in principio exulceratio, sed in processu tēporis. Idē, quod *Morphéa.* Rul. & Johns. in Lex.

Arbyla, ἀρβύλη, dicitur Hippocrati genus calceorum, quod exactè pedes integros usque ad malleolos constringit & munit. Hinc etiam πηλοπατίδες, quasi *luticalcæ*, quòd iis aptissime lutum calcari queat. Meminit horum calceorum, 4. de artic. t. 13. Latin. *Perones* vel *socci* etiam dicuntur. Foës. Oec. p. 89.

Arca *Arcanorum* dicitur *Mercurius Philosophorum*, in quâ duo, tria, quatuor latent, idq; agente artifice cū naturæ rerum dispositiōe. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 27.

Arcanum, (Græcè dici potest ἀπόῤῥητον, ἀπόκρυφον, μυστήριον,) est genus remedii, cujus modus præparandi singularis vel efficacia abstrusior relinquitur, ne vilescat. Paracelsus descripsit, quòd sit principale aliquod medium, quod per experientiā investigari debet, de Therm. Piper. c. 4. Hujusmodi *Arcanis* excogitandis & fingendis nimiam hodieq; adhuc impendunt operam Chymiatri, pl' tribuētes experiētiæ fallaci licet, quàm ratiōi demōstrativæ. Rectissimè verò Capivaccius verum artis Medicæ *Arcanum* dixit Indicationem. Vide Dogm. nostra p. IV. c. 1. d. 3. De *Arcanis* Paracelsi legatur Helmont. tr. h. tit. Alia Arcana vel Secreta detecta vide sis apud Libav. Schröd. Rolf. & in Theatr. Chymici Voluminibus penè omnibus & loca quære in Indice.

Arcanum est res secreta, incorporalis atque immortalis, quæ ab homine cognosci non potest, nisi per experientiam. Est n. virtus cujusq; rei, quæ millesies plus operatur, quàm res ipsa. *Arcanum materiale* est *Extractum specificum* materiæ corporis vicinius. Cùm a. materia corporum mistorum sit ex duplici elemento, Humido scil. & Sicco (Aër n. & Ignis formalia potiùs sūt, & efficientem habent rationem:) itaq; & hoc *Arcanum* æmulans ipsorum conditio est duplex: *Aqua stillatitia* & *Coagulum specificum*. *Arcanum specificum* est Extractum naturæ interioris, cujusq; speciei substantiam referens propiùs, ut in illa agnosci queat. Itaq; & eâ industriâ elaborādum est, ne crasis substantialis pereat. Inde n. & specificum dicitur, & dissentit ab *Essentiâ quintâ*, quæ propter summam subtilitatem nobilitatemq; videtur penè à suâ specie ad æthereorum classem defecisse. At *Arcanum specificum* mistorum substantiam formamq; & differentiam specificam ex corpore penetrali productum exhibet propinquius: Estq; duplex: Unum *formalius* est, & vocatur *Astrale*: alterū *Materiali'*. Hæc Dorn. Rul. & Joh.

Arceo, ἀρκέω, sufficio, vel poti' impersonaliter ἀρκεῖ, satis est, *sufficit*; aliis confert, apud Hipp. occurrit sæpius 2. de artic. t. 43. s. 3. t. 64. s. 4. t. 52. 53. l. 1. de morb. IV. 14.

Archæus, ἀρχαῖος, vetus, antiquus, pristinus. Vel dicitur de totâ Medicinâ veteri, Hippocr. inte-

integrum scripsit librum περὶ ἀρχαίης ἰατρικῆς; Vel de naturali statu, qui fuit ante morbum. l. 1. de morb. XXXIII. 5. l. de Steril. XXIV. 20. Vel in specie de situ vel sede naturali alicujus membri vel ossis, 1. de artic. t. 62. s. 2. t. 46. s. 4. t. 45. & 57. c. 3. de fract. t. 63.

Archæus etiam scribitur pro *Archeus*. de quo p. p. Rul.

Arche, ἀρχὴ, vide *Principium. Initium*

Archaltes. (Rul. *Archates*) est Paracelso terræ fundamentum sive columna, quòd à suis consortibus sustentari non videatur, sed ab àlio magnali & arcano Dei videlicet, hoc ipsum *Archaltem* vocat. Dorn. in Diction. Par. Rul. & Johns. in Lex.

Archegonos, ἀρχήγονος, vide *Primigenius*.

Archeus, vocabulum est Helmontio frequentissimum, denotans vel caussam efficientem internam totius Mundi, unde Universalis Archeus influus eidem dicitur, tr. *Archeus* faber. §. 8. Fortassis est Anima Mundi aut Æther, aut Spiritus æthereus modernorum, vel particularem singulorum corporum naturalium, præsertim animatorum. Hic secundum illius hypotesin constat ex connexione vitalis auræ, velut materiæ, cum imagine seminali, quæ est interior nucleus Spiritualis, fœcunditatem seminis continens, §. 4. Hic est generationis faber ac Rector, seipsum vestiens corporali amictu. Præses etiam manet, curator, rectorq; internus finium in obitum usq;. §. 6. & 7. An non hæc planè coincidunt cum δυνάμει πλαστικῇ, sive virtute plasticâ, Philosophorum veterum Græcorum? Confer, si placet, ad C. Hof. de gener. hom. l. 2. c. 1. Ab hoc Archeo corrupto per varias *Ideas archeales* dictas provenire quamplurimos *morbos* propterea etiam ab illo *Archeales* dictos, demonstrare conatur tr. de *Idæis morbosis*, & *Morbis Archealibus*. Dornæus Rul. & Johns. ità descripserunt: *Archeus* est summus exaltatus & invisibilis spiritus, qui separatur à corporibus, exaltatur & ascendit: occulta naturæ virtus, generalis omnibus, artifex & Medicus. Item Archiatros, supremus naturæ Medicus, qui rei cuiq; suum *Archeum* peculiarem & membro cuilibet occultè per *Aerem* distribuit: item *Archeus* primus in naturâ vis est occultissima, res omnes producens ex *Iliaste* divinâ virtute nimirum suffulta duntaxat. Vel *Archeus* species invisibilis est, oberrans, & se à corporibus separans, Medici vis atq; virtus naturæ. Dicitur & Mineralium dispensator à Dorneo Genealog. miner c. 8. in Th. Chym. Vol. I. p. 576.

Archiater, ἀρχίατρος, in duplici significatione sumitur. Primùm pro Principis alicujus, aut Imperatoris, Regis, &c. Medico, quam acceptionem defendit Hier. Mercurial. l. 4. V. L. c. 1. Deinde pro primario inter Medicos alicujus Collegii, qualis esse solet, qui vel Decani

cani officio fungitur, vel Senior vocatur. Et hanc significationem præ priori tuetur C. Hofm. l. 5. V. L. c. 27. quamvis hodièq; sint, qui affectent hunc titulum secundum utramq; significationem, sibimetipsis arroganter attribuentes. *Comes Archiatrorum* olim dicebatur, cui delegata fuit potestas arbitrandi in arte egregiâ, & cæterorum *Archiatrorum* vel Collegarum dirimendi conflictus, C. Hofm. d. l. *Archiater* etiam mysticè dicitur *Archeus*, de quo p. a.

ARCHIDOXIS, hoc vocab. inscribitur Scriptum quoddam Paracelsi Chymicum, quod magicum appellat Libav. in Exam. Philosoph. nov.

ARCHIMAGIA, *Chymica* dicitur ars, conficiendi aurum vel argentum, quæ meretur titulum *Artis supernaturalis* & *Metaphysicæ*, apud Menens tr. Aurei Veller. l. 1. c. 4. in Theatr. Chym. Vol. V. p. 255.

ARCHIMIA differt ab *Alchimia*, diciturque in specie ars transmutationis metallorum imperfectiorum in perfectiora, Libav. Alchym. Pharmac. præfat. c. 11. oper. pag. 12.

ARCHOS, ἀρχὸς, vide *Anus*.

ARCOS, est *Æs ustum*, Aycophes, *Azaphora* Rul. in Lex.

ARCTATIO, ξυμ- vel συμπίλησις, idem, quod *Constipatio*. In specie de intestinis dicitur, ex inflammatione constipatis. Confer ad Linden. Ex. IV. §. 25. Est species *angustationis* meatuum, de quâ suprà. Arctata pars quoque dicitur per Chirurgiam, v. g. fibulas conjuncta, Scrib. Larg. n. 206.

ARCTOS, ἄρκτος, vide *Ursa*.

*ARCUATUS *morbus*, *Arquatus*, vide *Icterus*.

ARDAS, *Ardalos*, ἄρδας, ἄρδαλος, sordes, inquinamentum, idem, quod ῥύπος ἢ μολυσμὸς, à verbo ἀρδαλῶσαι, inquinare, quo usus Hippocr. l. de nat. mul. LXII. 6. l. 1. de morb. mul. XXXVI. 4.

ARDEA, ἐρωδιὸς, est species Avis aquaticæ *fissipedis*, cujus descriptionem, differentias, usum in cibis, & medicinâ legere licet apud Aldrov. l. 20. Ornithol. c. 8. seqq. Bruverin. de re cibar. l. 15. c. 66. Schröder. l. 5. cl. 2. n. 47. aliosq;. Piscicalenti aliquid subolere gustatu, scribit Jul. Alexandr. l 13. sal. c. 4.

*ARDENS *febris*, vide *Febris*, *Causus*.

ARDENTIA sunt, quæ in cibum & potum non assumta sunt, ustionibus obnoxia naturâ propriâ, ut ista, Carabe, Terebinthina, Gagates, & similia, Dorn. Ruland. & Johns. in Lexic.

ARDO, ἄρδω, significat *Irrigo*, *Adaquo*. Legitur apud Hipp. l. de L. I. H. II. 4. VI. 7. XIV. 11. XIIX. 14. l. de Carnibus vel principiis XIII. 5. l. 2. de diæt. XXXII. 11. 17. l. de Cord. V. 13. Vide Foës. Oec. p. 91.

ARDOR, καῦμα, vide *Æstus*.

ARDOR *urinæ*, vide *Dysuria*.

AREA, dicitur *massa fodinarum*, sive locus, ubi metalla effodiuntur, Rul. in Lex. In foro Medico Pathologico species est *Alopeciæ*. Vide suprà *Alopecia*.

Arefactio, ξύρανσις, idem, quod *Exsiccatio* fortior, estque species quædam præparationis medicamentorum humiditate quadam scatentium, ut in pollinem vel pulverem redigi queant. Ita coagulum Hinnuli cervei *arefacere* jussit in loco, ubi neque Sol, neq; Luna accedere poterit, Scribon. Larg. comp. 13. Vide & n.60.92.123.127. Rhod. in Lex. Scrib.

Armaros, idem, quod *Cinabaris*, vel *Cinabrium*, Rul. in Lex.

Arena, *Arenula*, ψάμμος, ψάμμιον, aliàs *sabulum*, antiquis Harena, est materia sicca, minutissimis granulis constans, varii coloris, rubra, flava, candicans, è portionibus salinis lixiviosis, & fœculentiis Tartareis invicē coagulatis genita, quandoq; materiam calculi renum vel vesicæ præbens, quandoq; etiam statim à sero pertranseunte abluta & excreta: undè *Urina arenosa*, ψαμμῶδες οὖρον, appellatur. Vide Thom. Willis Exerc. de Urin. c.5. Fr. Sylvius l. 1. pr. Med. c.35. § 44. generationis arenarum caussam in læsas à frigore externo glandulas conglobatas, & longum in dorso decubitum, refert. Verùm præstitisset, si rem clariùs exposuisset. *Arenas* rubras signum esse doloris nephritici, constat ex Hipp. 6. Epid. s.1. t.5. etiam calculi vesicæ, ex 4.aph.79. Confer ad Dieterich. Jatr. n.939. *Arenæ* species recenset Ruland. in Lexic. quales sunt: Vilis, fossilis, candida, Metallica, Sabulum, Rubra, Cinerea &c.

Arenamen, est *Bolus Armenus*. Ruland. Johns. Dicitur & *Arenarmei*.

Ares, vocabulum est à Paracelso fictum, quo exprimi aut denotari debet occultus dispensator in tribus principiis, undè singula constant, qui rebus omnibus formam & substantiam cuique suam peculiariter disponit, ut propriam & non alienam induāt naturam. Notanda igitur inter hæc tria pulcherrimè ordinata divinitùs in naturâ differentia, ut pro scholarum consuetudine loquar. *Iliastes* est generis generalissimi substantia, consistens in primâ rerum omnium universali materiâ. Hanc in tria genera primùm disponit, videlicet in Sulphur, Mercurium, & Sal, primus naturæ dispensator *Archeus*, indeq; res producit omnes in proxima sua genera. Tandem accedit *Ares*, alter naturæ dispensator, ex generib⁹ formas producens, & species in individua. Dor. Rul. & Johns. in Lex. Distinguitur *Ares* à Parac. in *Archeicum*, quod Naturale, & *Chymicum*, quod Artificiale. Huc pertinet & *Melosinicum*, transmutationis principium, quod & *Salamandrina essentia* dicitur, quale lapidi Philosophorū attribuitur, l.3. de vit. long. c.12. & l.4.c.6. De Ares vide etiam ap.eund. l.2. de Gradib. sive Thessal. secund. c.2. *Ares*, ἄρης aliàs Græcè *Martem* significat. Vide *Mars*.

Arete, ἀρετή, virtus, idem, quod vigor, de corporis vigore usurpat Hippocr. l.2. Prorrhet. XXIII. 10. Vide *Virtus*.

Arfar, id eſt, *Arſenicum.* Dicitur & Arſag, Rul. & Johnſ.

***Argemon**, *Argema*, ἄργεμον ἢ ἄργεμα, dicitur ulcuſculum oculi, quod in iridis circulo naſcitur, partem quidem aliquam candidi, partem etiam nigri comprehendens. Id extrà quidem iridem rubicundum, intrà verò candidum apparet. Per ipſum tunica uviformis aliquando procidit, ſi profundius ſordidiusq; evaſerit; quo vitio qui laborant, ἐπαργέμους vocat Galenus. Vide Foëſ. Oec. p. 90.

Argenti *Spuma* vel flos, ἀργύρου ἄνθος, dicitur, quo utitur Hipp. ad uteri ulcera cum vino & aquâ ſubluenda, l. de nat. mul. XXIX. 146. Argenti ſpuma aliàs dicitur *Lithargyrum*, de quo infrà.

Argentum, ἄργυρος, ἄργυρον, eſt metallum nobile, candidum, auro tamen imperfectius, Schröder. l. 3. Pharm. c. 10. Fr. Hofmann. in Clavi ad h. l. A Chymicis *Luna* dicitur, hocq; ſigno ☽ indigitatur. De hujus ſpecificâ virtute cephalicâ, corroborãdi cerebrum, ſpiritus animales reficiendo & irradiando, præſtat judicium noſtrum ſupendere quàm graviſſimæ huic controverſiæ inter celeberrimos Medicos agitatæ ſeſe implicare; præſertim cùm ipſi peritiſſimi Chymiatri dubitent, an poſſibilis vera ſolutio *Auri* & *Argenti*, ita, ut à calore noſtro æſtuari & in uſum converti queat. De *Argento foliato* idem locum habet judicium, quod de *Auri* foliis ſive laminis, de quo infrà vide *Aurum*.

Argentum *metallum* proximum poſt aurum, album albedine purâ, mundum, durum, ſonans; cujus tinctura alba eſt, ex argento vivo puro ferè fixo, claro, albo, & tali de ſulphure mundo, fixo, albo, claro, quod cecidit ſuper ſubſtantiam argenti vivi, deficit ei pauca fixatio, color & pondus. Eſt quaſi filia naturæ proponentis aurum, coeunte argento vivo & ſulphure albo, non urente. Habetur triplex: 1. *Foſſile purum*, ſine opificio fornacum, & plerunque parumper ſaxi adhæreſcens: 2. *Rude foſſile*, varii coloris, Rubri, Plumbei, Nigri, Purpurei, Cinerei, Ruffi: & 3. *Artificiale*, quod excoquitur ex Metallis & Mineralibus; de quibus & pluribus aliis huc pertinentibus prolixiùs egit Ruland. in Lexic. Chym. Inquiri etiam poſſunt Indices Voluminum VI. Theatri Chymici, ubi multa reperies de *Argento*, quæ omnia huc inſerere inſtituti non permittit ratio. *Argenti recrementum* dicitur *Scoria*, ἕλκυσμα Græcè. Vide *Helcyſma*.

Argentum *vivum*, vide *Hydrargyros*.

Arges, *Argas*, ἄργης, ἀργᾶς, Dorn. eſt nomen ſerpentis, qualis juveni cuidam in os ingreſſus legitur, mortem cum convulſionibus inferens, apud Hipp l. 5. Epid. XXXII. 6. 7. ſeqq.

Argilla, ἄργιλος, terra eſt candida, undè & *Creta figularis* dicitur, friabilis, & pinguitudinis expers, l. 9. de

de Sim. Fac. Accipitur verò quādoq; latiùs varii coloris species comprehendens, ut, nigram, luteam, pumiceam, purpuream, viridem, cœruleam, cineritiam, G. Agricol. in Dialogo, qui dicitur Bermañus p. 452. Confer ad C. Hofm. paralip. c. 43. & Imperat. H. N. l. 2. c. 1. Adhibetur *argilla* ad perlutationem, quod Scrib. Larg. exprimit per circumdata ex argillâ, n. 76. & 122. *Argillarum* varia genera recenset Rul. in Lex.

ARGISTATA, id est, *incerata*, Rul. & Johns.

ARGOS, ἀργὸς, inelaboratum, crudum significat, aut nondum præparatum. Legitur de tritico apud Hippocr. de vet. med. XXII. 8. Significat & ignavum, ociosum; undè ἀργίαι qs. ἀεργία, ocium, desidia, pigritia, quæ etiam noxia, & caussa morborum, l. 5. de san. tu. c. 11.

*ARGYRITIS *terra*, ἀργυρῖτις γῆ, quæ ex argenti metallis sumta pluribus parvis terræ particulis plures parvas argenti mistas habet particulas, Galen. d. l. Est etiam *Argyritis* species quædam Lithargyri, sive spumæ argenti, sic dicta vel à materiâ, quòd ex argento, hoc est, misturâ plumbi & argenti fieret, ut scribit Plinius l. 33. H. N. c. 6. vel à colore tantùm, quòd instar argenti candida esset, ut ait Dioscorid. l. 5. c. 102. etiamsi fortè argenti nihil haberet; siquidem eam, quæ ex argento conficeretur, Calabritin appellari tradit. Potest enim illi color albus citrà argenti admixtionem artificiosâ cocturâ conciliari, Gorræus in def. Vide *Lithargyros*.

ARGYROGONIA, ἀργυρογονία, dicitur à Gastone Claveo *semen Argentificum*, ex argento priùs soluto perfectè concoctum, seu Tinctura Argentifica candidi coloris, sicut *Chrysogonia, semen Aurificum*, de quo suo loco. Vide Apolog. Argyropœæ in Th. Chym. Vol. II. p. 24. Junge & Vol. IV. p. 388.

ARGYROPOEA, ἀργυροποιία, est ipsa *ars*, quæ docet modum conficiendi argentum è metallis & mineralibus imperfectioribus, non tàm illa, quæ in argentifodinis exercetur, quàm hæc, quam jactitant Spagyrici ope vel Lapidis Philosophici, vel Mercurii Philosophorum, vel illius *seminis Argentifici*, de quo p. a. Videantur etiam loca ibidem è Theatro Chym. allegata. An fortassis rectiùs hæc dici posset ἀργυροφθορεία, sive ars, argentum, quod jam ante in promtu fuerat, vanâ spe lucri destruendi, dilapidandique? Ita quidem censuisse videtur Rolf. Chym. l. 1. c. 10.

ARGYROS, ἄργυρος, vide *Argentum*.

ARGYROTROPHEMA, ἀργυροτρόφημα, species est edulii è lacte confecti, ad attemperationem caloris & squaloris in corpore, ut est apud Gal. l. de succor. bon. & vit. c. 13.

ARICYMON, ἀρικύμων, dicitur fœmina, quæ citò concipit & imprægnatur, fœcunda, Hippocr. de superfœtat. X. 10. 11. l. de Sterilib. XI. 13. Dicitur & alibi ἐναρικύμων, l. de A. L. & Aq. VIII. 13.

ARIDI-

ARIDITAS *corporis*, vide *Marasmus*. Dicitur & *Ariditas* summorum pilorum lanuginosa superficies, pulvere conspersis adsimilis. Græcè ξηρασία, Galen. def. med. *Ariditas* quoque *linguæ* est symptoma superveniens febrium, cùm halitus è sanguine in pulmones delato per asperam arteriam effusi eandem exiccant, Fr. Sylv. Pr. M. l. 1. c. 30. §. 60.

ARIDUM, ξηρὸν, καρφαλέον, κατάξηρον, idem, quod *siccum*, de quo infra suo loco. De cute aridâ, cum quadam duritie, vide 5. aph. 71.

ARIDURA, est corporis vel membrorum omnimoda consumtio vel sideratio, ut vocant, Dorn. Rul. & Johns.

ARIES, κριὸς, valdè est æquivocum vocabulum; propriè verò notat *Ovem marem*. Vide *Ovis*. Æquivocationem expediit Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 8.

ARIGEOS, ἀριγέος, i. e. *citra rigorem*, sine rigore, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 23. Foës. p. 92.

ARIOBARZANIOS, ἀριοβαρζάνιος, nomen est emplastri apud P. Æginet. parotidas induratas emolliens, l. 3. c. 23. & l. 7. c. 17.

ARIS, ἄρις, instrumentum fabrile, aut scobinam fabri significat. Meminit ejus Hipp. 1. de artic. t. 61. Vide Foës. Oec. p. 93.

ARISTON, ἄριστον, prandium, & verbum ἀριστᾷν, *prandere*, significat, quo sæpiùs utitur Hippocr. de veter. medic. Veteres *prandium* alio tempore & quidem commodiori in-stituisse horâ, nimirum tertiâ ab ortu Solis, demonstrat Lang. l. 1. Ep. 35.

ARISTOPHANEION, ἀριστοφάνειον, nomen est *Emplastri emollientis*, quod constat picis libris quatuor, apochymatis libris duabus, ceræ librâ unâ, opopanacis unciâ unâ, aceti heminâ, Gorr. p. 51.

ARITHMOS, ἀριθμὸς, Latin. *Numerus* dicitur, vide *Numerus*. Hippocr. verò differentiam *numericam* vel individualem, quâ morbus à morbo discrepat, per hoc vocabulum determinavit, 1. de R. V. I. A. t. 8. Vide Foës. d. l.

ARLADA, *Arladar*, est Realgar adustum, vel calcinatum. Laudatur à Paracelso in ulceribus malignis, l. de ulc. c. 2.

ARLES *crudum*, sunt *guttulæ cadentes* in Junio, & quidem sæpè noctu, Paracels. de grad. & comp. l. 4. c. 6. cum Scholiis Dorn. in Dict. Par.

ARMARIUM *Unguentum*, vide *Hoplochrisma*.

*ARMATURA *Conceptûs*, Arab. *Abgas*, vide *Amnios*.

ARME, ἅρμη, à verbo ἄρω, apto, significat vel in genere commissuram, coalitum, & corporis compagem, uti vult Erotianus; vel in specie suturam, quales occurrunt in capite, sicut exposuit Gal. Legitur verò apud Hippocr. l. de venis XVII. 10. quamvis Linden. ἁρμονίας retinuerit, Foës. in Oec. p. 94.

ARMENA *Bolus*, vide *Bolus*.

ARMENIUS *lapis*, ἀρμένιος λίθος, est lapis maculis viridibus, cœruleis, &

 sub-

subnigris relucens, sicut *Lapis Lazuli*, à quo non differt, nisi solâ maturitate: *Lazuli* enim maturior. Uterque autem in unis iisdem scaptensulis reperitur. Dicitur *Armenius*, quòd olim ex Armeniâ ad nos translatus fuerit; hodiè tamen & in Germaniâ producitur, videl. in Comitatu Tirolensi, ut & in Lygiis ad Goldbergam. Tribuitur utriq; vis purgatrix melancholiæ, & confortativa sive cardiaca. Legantur Schröder l.3. c.8. §.4. & Fr. Hofm. Clav. ad h.l. Differentiam aliquam inter utrumq; constituit Chiocc. in Musf. Calceol. sect.4. p.467. seqq. Usum ad purgandum suspectum meritò fecit C. Hofm. Paralip. Offic. c.76. Canicula Armeniæ ænigmaticè dicitur de materiâ vel Mercuriali, vel sulphureâ ad Lapid. Philos. pertinente, apud Lagneum Harm. Chym. in Theatr. Chym. Vol.4. p.762.

ARMENOS, ἄρμενος, dicitur *commodus*, *congruus*, *conveniens*. Imprimis verò τὰ ἄρμενα significant apud Hippocratem ad Chirurgi usum *accommodata instrumenta*, aliaque necessaria, imò omnia, quæ ad agendum sunt commoda, l. de iis, q. in med. f. t.6. Galen. in comm. ad h. l. Foës. p.93. Ita etiam, quæ balneo parando necessaria sunt, vocantur ἄρμενα, 3. de R. V. I. A. t.44.

ARMILLA *manûs membranosa* dicitur ap. P. Barbette Chirurg. l. 5. c.1. ligamentum illud circulare, tendines multiplices universæ manûs circulo aliquo comprehendens in regione carpi, in varia alia facilè divisibile. Ideò Linden. Med. Physiol. l.2. c.14. art.12. §.83. duplex constituit: unum sinum carpi succingens, reverâ unicum, sed latum, robustumq; simul omnes tendines flectentium musculorum continens: alterum, quod est in dorso carpi, ex sex inter se connexis, & singulis añuli instar obvolutis circà extendentium tendines.

ARMONIACUM, vide *Sal*.

ARNACIS, ἀρνακὶς, dicitur pellis agnina cum lanâ & villis. Usurpat Hippocr. l. de superfœt. XXIV.4. item tegumentum laneum, quod cruribus circumdatur, l.1. de morb. mul. LXXXIV. 16.

AROHOT, id est, *Argentum vivum*, Rul. in Lex.

AROMA, ἄρωμα, est medicamentum grati penetrantisq; odoris & saporis, in genere calidum, volatilioris & spirituosæ naturæ, humoribus & spiritibus activitatem & motum inducens, incidens, attenuans, aperiens, discutiens. Talia sunt non solùm fructus, aut semina, sed etiam radices, cortices, & flores, succi vel gummi, quorum Catalogum vide apud Schröder. Pharm. l. 2. c. 8. imò integræ plantæ, vel herbæ aromaticæ propterea dictæ, quas allegat Fr. Sylv. Pr.M. l. 1. c.2. §. 40. & XXXIV. §.94. Ex his quæ præparantur composita, ut sunt, Infusa, Extracta, Olea, & alia, *Aromatica* dicuntur, Gorr. p.57. In specie etiam vocab. *Aroma* quandoq;

doq; accipi pro *Myrrhâ*, demonstrat Linden. S.M. Ex.X. §.125. seq. *Crocum* etiam κατ' ἐξοχὴν *Aroma Philosophorum* appellari, testis est Fr. Hoffmannus Clav. Schröd. p.459. quod nomen etiam *Aroph Paracelsi* (de quo p.p.) obtinet.

AROMATITIS, ἀρωματῖτις, est gemma ex bitumine conflata in lapidis modum, quæ myrrham colore & odore refert, undè & nomen reperit. In Arabiâ creditur gigni, & in Ægypto circà Picas. Reginis frequentata, Gorr. def.

AROPH *Paracelsi* dicuntur vel flores elegantissimè Chymicè per sublimationem præparati ex lapide Hæmatite cum salis ammoniaci æquis portionibus, quibus magna virtus in quartanâ, Plicâ Polonicâ, & morbo hypochondriaco tribuitur, Fr. Hoffmann. Clav. Schröd. p. 179. Vel dicitur de Croco cum pane vino madefacto, inque vase clauso posito per aliquot dies in fimum equinum, & tandem destillato, ex Helmont. c.7.n.14. Id.p.460. *Aroph* etiam meminit Paracelsus, liquorem esse, statuens, per destillationem paratum, vimque habere, renum operationem delendi, dicens, l. . de vir. membr. c.10. *Aroph* etiam dicitur *Mandragora*, Dorn. Rul. & Johnson. in Lex.

ARQUATA, est nomen *avis* cujusdam, quæ & *Numenius*, νουμήνιος, dicitur, à mense Junio. Ejus descriptionem cum usu in cibis vide apud Aldrov. l.20. Ornith. c.21.

*ARQUATUS *morbus*, vide *Icterus*.

ARRHEN, vel *Arsen*, ἄῤῥην, ἄρσην, vide *Mas*.

ARRHOEA, ἄῤῥοια, ἀῤῥοίη, fluxionem suppressam significat, ac propriè de mēsium suppressione dicitur, Hippocrat. l. de Loc. in hom. sub fin. quamvis in editione Lindeni non occurrant ea, quæ de morbis mulierum leguntur in editione Foësii p.423. seqq. Perperam mihi videtur scribi ἀῤῥοιή, vel ἀῤῥοιά, in quibusdam exemplaribus. Vide Foës. in Oec. p.95.

ARRHOSTIA, ἀῤῥωστία, ἀῤῥώστημα, infirmitas, imbecillitas. Sæpè sumitur pro Morbo, ut 2.aph.31. & 3. a. 5. Aliàs etiam ad mentis imbecillitatem notandam solet adhiberi.

ARRHYTHMUS, ἄῤῥυθμος, vide *Arythmus*.

ARS, τέχνη, verum est genus Medicinæ, quicquid nonnulli Arabum secuti placita regerant. Jung. Diet. n.829. Nobis sufficit ἐπίκρισις τοῦ θείου Piccarti in Philos. Altdorff. Disp. XXXI. th. 46. Denominatio (scil. disciplinarum, vel habituum mentis) à fine petenda est ultimo, ut docet Philosophus. Quæcunque igitur terminantur operatione, sunt artes: quorum terminus est sola cognitio, scientiarum nomine venire debent. Imò κατ' ἐξοχὴν vocab. hoc Medicinam significat, 1.aph.1. Cùm v. artes aliæ sint *determinatæ*, ὡρισμέναι, quæ præsuppositis omnibus requisitis semper fine suo potiri possunt: aliæ sint μὴ ὡρισμέναι, *non determinatæ*, aliàs Conjecturales, στοχαστικαὶ

στικαὶ dictæ, sciendum, Medicinam ad posteriorem classem pertinere non ratione præceptorum, sed ratione finis, qui non semper attingi potest, Gal. de opt. sect. ad Thrasyb. c. 4: juxta tritissimum Ovidii:

Non est in Medico, semper relevetur ut æger &c.

Nihilominus sub se plures habet *artes determinatas* instrumentales, & sano sensu Mechanicas, ut sunt: *Ars* gymnastica, Coquinaria, Pharmacevtica, Chymica, & aliæ. Medicina etiam nunquam non ex præceptis ritè per exercitationem applicatis finem suum assequi annititur. Et ut hoc eò commodius fiat, duobus veluti cruribus, vel instrumentis, vel quomodocunque appellasse libet, utitur, in universalibus theorematis, methodo, in particularibus, exercitatione, tanquam qui iter aliquod ingredi student, utroque invicem utuntur crure: qui altero claudus est, uno duntaxat utitur, & longo spacio, & sæpè errans, viam peragit, verbis Gal. l. 9. M. M. c. 6. *Ars* transmutationis Metallorum dicitur *Ars* Hermetica, item Philosophica, vel Philosophorum, Libav. Synt. Chym. Jung. Lind. Ex. V. §. 12. An *Ars* dominetur naturæ, an contrà? in utramque partem ventilari solet Topicè. Enimverò præstat posteriori opinioni adstipulari. Licèt enim videatur, *Artes operibus Naturæ* perfici, nihilominus illa nihil præstare posset, nisi objectum & subjectum suum haberet ex & in Naturâ. Vide Th. Chym. Vol. II. & VI. & quære in Indice.

ARSALTOS, idem, quod *Asphaltos*. Rul. in Lex.

ARSENICUM, *ἀρσενικὸν*, Fernel. Arrenicum è Gal. Græc. *ἀῤῥενικὸν*, perperam verò & corruptè Archenicum, notante Libav. Defens. Syntagm. A. Z. Not. 53. est succus mineralis, pinguis, inflammabilis, insigni suâ corrosivâ qualitate deleteriâ vitæ nostræ infestus, propterea jure merito inter venena strictè dicta referendus. Equidem Fr. Hofmann. Clav. ad Schröd. l. 3. c. 27. limitare conatur, duplicia constituens venena, alia, quæ omnibus & semper nocent: alia, quæ interdum quidem nocent & interimunt, interdum tamen & secundum artem adhibita in usum medicum venire possunt, quibus posterioribus *Arsenicum* annumerat. Verùm non est nostri nunc instituti, distinctionē illam venenorum examinare. Nobis sufficit, communiter à Doctoribus venenis potentioribus annumerari *Arsenicum*, & quæ simili facultate corrosivâ summâq; acrimoniâ operantur, propterea *Arsenicalia* dici. Vid. Thom. Will. de febr. c. 12. Congener est *Sanderachæ*. Dicitur & communi nomine *Auripigmentum*, quamvis in hoc differant, quòd *Arsenicum* strictè dictū coloris albi sit tantùm factitium quid per sublimationem ex Auripigmenti scobe & sale anaticè id est, æquali quantitate mixtis, confectum, quod & *Auripigmentum crystallinum* dicitur.

tur; *Auripigmentum* verò & *Sandaracha* sint nativa ; hoc rubri vel sublutei coloris, illud citrini ; quamvis & *Sandarcha* detur factitia ex *Auripimento*. De *Arsenici* præparationibus ad usum medicum legantur Schröder. & Fr. Hofmann. d. l. *Arsenicum*, non esse commodum ad Spagyricum Metallorum transmutationis laborē, docet Dorneus de Genealog. mineral. c. 18. in Th. Chym. Vol. I. p. 585. seq. Hinc & à Laur. Venturâ negatur, quòd sit materia lapidis Philosophici, tr. de Lap. Philos. c. 8. Vol. II. Th. Chym. p. 238. quamvis à Lagneo in Harm. Chym. ipse Lap. Ph. vocetur *Arsenicum*, Vol. IV. p. 327.

ARTABA, ἀρτάβη, est mensuræ aridorum species Ægyptia, habens modios quinq; , aliis tres , Gorr. septem. Hodieq; est inusitata. Gal. de pond. & mens. c. 5.

ARTEMISIA, ἀρτεμισία, præter hoc, quòd sit nomen Herbæ notissimæ , est quoq; terminus Paracelsicus , per quem vel Ars Chymica , ipsa, vel medicamentum quoddam vomitivum Chymicum denotatur , quod vocab. severissimè perstrinxit cōtrà Scheunemañum Libav. in Defens. Synt. Tom. III. Oper. p. 38.

ARTEMISION , ἀρτεμίσιον , nomen est mensis apud Macedones solùm , in cujus initium incidit æquinoctium vernum. Gal. cap. 1. in l. 1. Epid. t. 1.

ARTENNA , nomen avis aquaticæ palmipedis , quæ & *Diomedea* dicitur , quòd in insulis Diomedeis , quæ hodiè *Tremiti* vocantur , saltem reperiatur, cujus descriptionem cum usu in cibis vide apud Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 3.

ARTEMONIUM , ἀρτεμώνιον , est nomen collyrii , quo Galenus scribit , Bassum sodalem suum usum fuisse ad multa oculorum vitia. Describitur l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

*ARTERIA , ἀρτηρία , est vocabulum æquivocum , cùm de aspero & lævi canali sive vase accipi soleat. Olim veteres tantùm illos canales duriores, qui pulmonem ingrediuntur, à recentioribus *Asperæ arteriæ* nomine appellatos, *Arterias* dixisse testatur Galen. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 9. undè & medicamenta illa, quæ ad vocis læsionem , asperæq; arteriæ vitia usurpari solita fuère, *Arteriaca*, ἀρτηριακά, vocabātur, l. 7. de C. M. S. L. c. 1. seq. Jung. C. Hofm. Inst. Med. l. 2. c. 13. §. 2. Et videtur, vocabulum *Arteriæ* primariò quoque illi vasi vel Canali aspero competere, vi Etymologiæ, quando *Arteria* dicitur quasi ἀεροτηρία. Verùm postmodum à recentioribus vocab. *Arteriæ* potius ad vasa sanguinea pulsantia translatum fuit, ita, ut hæc hodiè etiam simpliciter *Arteriæ* dici soleant. Canalis verò cartilagineus & durior ad pulmonem excurrēs cum additione, *Aspera arteria*, semper vocatur. Quod si tamen generali quadam descriptione utraq; vasa aspera & lævia complecti placuerit, hæc dari poterit: *Arteria* est pars similaris secundi generis (vel rectiùs, organica, simplicior)

plicior; teres, fistulosa vel aërē, vel sanguinem continens. De singulis nunc seorsim.

*Arteria *aspera*, ἀρτηρία τραχεῖα, ab inæquali internâ superficiè sic appellata, βρόγχος, fistula vel canna pulmonum, est canalis rotundus semper patulus, ex faucibus per collum in pulmonis lobos excurrens, & per hos in plures ramos divisus, aërem cùm pro sanguinis ventilatione & attemperatione inspiratione admittens, tùm pro vocis & sermonis efformatione, fuliginumq; exclusione reddens. Dividitur commodissimè in *Truncum*, ceu portionem indivisam, quæ fauces inter & pulmonem interjacet, anteriùs & ad latera cartilagineis annulis semicircularibus distinctis constantem, posteriùs v. ubi gulæ adjacet, membranosam; & *Ramos*, qui communiter *Bronchia*, βρογχία, appellātur. Trunci caput & principium *Larynx*, λάρυγξ, vocatur, vocis formationi & expressioni præprimis dicatum, quinq; *cartilaginibus* insignioribus præditum, ut sunt, *Scutiformis*, θυροειδής, *Annuliformis*, vel Annularis, κρικοειδής, duæ *Gutturni formes*, s. gutturnales, ἀρυταινοειδεῖς, quæ simul junctæ rimulam, quæ *Glottis*, γλωττίς, dicitur, efformant, cui quinta propterea *Epiglottis*, ἐπιγλωττίς dicta, operculum quoddam præbet. Aliàs Truncus *asperæ arteriæ* specialiter *Bronchus*, βρόγχος, appellari solet. Quādo in pulmonem sese insinuat, dividitur in propagines majores minoresve, ceu Ramos, quæ *Bronchia*, βρόγχια, dicuntur, partim cartilagineæ, partim aliàs crassioris membranaceæ substantiæ. Gal. l. 4. de L. A. 8. annulos illos literam G. referre scripsit, quæ bronchia rami arteriæ & venæ pulmonalis fidelissimè comitātur. Plura legantur in Anatomicorū veterum & recentiorum Scriptis.

Arteriæ *asperæ sectio*, vel *perforatio*, vide *Laryngotomia*.

*Arteria, ἀρτηρία, ad differentiam prioris, *Lævis*, λεῖα, dicenda, Gal. 7. de Us. P. c. 8. 9. & alibi, est vas pulsans, ἀγγεῖον σφύζον, sive vas mēbranaceum, ortum habens à corde, teres, & cavum, dupliciq; compactum tūicâ, vel, secundum alios plures, sanguinem cum spiritu vitali à corde per impulsum excipiens, & ad alias corporis partes deferens. Differt à *Venâ* crassitiè, pulsatione, & usu. *Arteria* crassior, vena tenuior & simplicior. *Arteria* pulsat. Vena non pulsat. *Arteria* sanguinem exportat à corde ad partes. Vena reportat. *Arteriarum* in corpore distinctè occurrentiū binæ sunt, *Pulmonalis*, & *Aorta* sive *Magna*.

*Arteria *Pulmonalis*, ἀρτηρία πνευμονικὴ ἢ πλευμονικὴ, quam ex falsâ quadam hypothesi veteres *Venam Arteriosam*, φλέβα ἀρτηριώδη appellarunt, existimantes, solas venas à dextro, solas v. arterias à sinistro dependere cordis ventriculo, Gal. 7. admin. Anat. 4. est vas membranosum pulsans, ejusdem compagis cum *Arteriâ magnâ*, dupliciq; tūicâ constans, sanguinem è cordis dextro ventriculo,

culo, dum sese coarctat, excipiens, & per amplum pulmonum parenchyma distribuens: unde etiam statim ab exortu in dextrum sinistrũq; truncum vel ramum ad dextram sinistramq; pulmonis partem excurrentes dividitur.

Arteria *Magna*, *Aorta*, *Maxima*, *Crassa*, μεγάλη ἀορτὴ, μεγίστη, παχεῖα, est vas membranosum, amplum, crassum, sanguinem spiritu vitali turgidum è cordis sinistro ventriculo coarctato cum impulsu excipiens, eundemq; per totũ corpus, mediantibus trunci ramis ac propaginibus, deferens. Hinc mox ab exortu suo propter exiccationem nonnunquam planè rigido ac cartilagineo valvulis tribus Lunaribus adversus sanguinis regurgitationem munito, postquam binas propagines coronarias dictas ad peripheriam cordis & pericardium dimisit, in duos truncos insignes, *Ascendentem*, & *Descendentem* dividitur.

Arteriæ *Aortæ Truncus ascendens*, τὸ μέρος ἀρτηρίας ἀνωφερόμενον, l. 16. de U. P. c. 10. 11. circa jugulum mediastino thymoq; suffult⁹ dividitur partim in ἀποφύσεις, ramos *Subclavios*, quorum propagines sunt *intercostalis superior*, *Mammariainterna*, (à quâ *Mediastina*) *Vertebralis*, *Cervicalis muscula*, itẽ Axillaris, Scapularis interna & externa, Thoracica superior & inferior, &, ad brachiũ ubi pervẽit Brachiea, Radica, Cubitea. Partim etiã juxta Subclavios exurgũt Carotides ad auriũ radices excurrentes, quæ iterum in Externã & Internam distinguuntur, omnibus capitis continentibus & contentis partibus propagines suas largientes.

*Aortæ *Truncus descendens*, τὸ μέρος κάτω φερόμενον, d. l. etiam quamplurimos de se dimittit ramos & propagines, sive ἀποφύσεις Galeno dictas, suntq; ex his potiores, & quidem antequam ad os sacrum in ramos insignes geminos distrahitur, è trunco prodeunt Arteriæ *Intercostales inferiores*, *Binæ Phrenicæ*, *Cœliaca*, quæ in duos ramos divisa *Hepatica* & *Splenica* dicuntur, quarum surculi sunt, Hepaticæ quidem *Pylorica*, *Cystica gemella*, *Epiploica dextra*, *Intestinalis* & *Gastroepiploica dextra*: Splenicæ v. propagines, antequam lienem ingreditur, *Gastrica Coronaria*, *Epiploica sinistra*, *Gastroepiploica sinistra*, & *Vas breve arteriosum*. Porrò è trunco prodeunt *Mesenterica superior* & *inferior*, *Emulgentes*, *Spermaticæ*, *Lumbales*. Tandẽ è trũco bifurcato fiunt *Iliacæ duæ*, quarum utraq; in *externã* & *internam* distinguitur. Huj⁹ propagines sũt *Glutea*, *Hypogastrica*, *Hæmorrhoidalis externa*, & in nondum natis *Arteriæ Umbilicales*; in natis v. coalescentes ligamenti indolem præse ferunt. Illius v. *Epigastrica*, *Pudenda*, posteà extrà abdomen progressa *Cruralis*, eaq; vel *Externa*, vel *interna Muscula*, item *Ischiadica*, *Tibialis*, & sic ad extremum pedem usq; pergens. Hæc omnia Anatomicâ poti⁹ oculari demõstratione quàm è scriptis

 addi-

addiſci poterunt. Nihilominus jungere libet veterum & recentiorum Anatomicorum monumenta prolixiùs hæcce declarantia, cùm noſtri non ſit inſtituti, perfectam tradere Anatomiæ doctrinam.

*Arteriaca, ἀρτηριακὴ ſcil. ἀντίδοτος. Vide *Arteria.*

Arteriotomia, ἀρτηριοτομία, eſt ſpecies Chirurgicæ operationis, videlicet artificioſa, & in gratiâ ſanitatis inſtituta, per phlebotomum facta inciſio arteriæ cujusdam. Olim periculoſiſſima habita ob periculum anevryſmatis, (de quo ſuprà) præſertim ſi in brachio inſtitueretur, ità, ut jam tempore Galeni quidam Medicorum negaverint, fieri poſſe arteriam vulneratam, quæ ad manum eſt, coire, partim experientiâ, partim ratione ſtructuræ ferè cartilagineæ nixi. Galenus tamen contrarium evicit obſervatione quâdam propriâ in juvene agreſti, cui loco venæ arteria fuit ſecta, feliciter tamen à Gal. per deligationem & vulneraria præſidia curata l. 5. M. M. c. 7. Hodieq; etiam tantum periculi non ſubeſſe creditur, modò induſtria in deligando adhibeatur, & tales eligantur arteriæ, quibus os quoddam ſubjiciatur. Hinc in cubito datâ operâ nemo facilè ſuadere audebit. Controverſiam hanc prolixè ventilavit B. Rolfink. Ord. & Meth. Comment. l. 4. ſ. 3. per totum. Modum incidendi & delectum arteriarum tradidit P. Barbette Chirurg. P. III. l. 1. c. 9.

Arteriscos, *Artetiſcus* dicitur, qui membri alicujus defectum patitur. Dorn. Rul. & Johnſ. in Lex.

Arthoicum, eſt oleum rubrum ex radicibus herbarum unà cum pane ſimul in fimo digeſtis arte tractum, Iidem. Rectius igitur ſcriberetur *Artoicū*, ab ἄρτος videlicet deducendum, i. e. *panis.* Ruland. vocat & *Pannoniam.*

Arthritis, *Arthritica*, *Arthetica*, Articularis morbus, vel Dolor ἀρθρῖτις, ἄρθρων πόνος, eſt artuū vitium, ſive articuli tumor dolorificus, quem fluxio in eum decumbens excitavit, Gal. l. XI. M. M. c. 20. unde & ægri *Arthritici* dicuntur. Potiores ſpecies ſunt *Chiragra*, quando articulos manûs infeſtat; *Podagra*, quando pedum; *Gonagra*, quando genu; *Iſchias*, quando coxam vel coxendicem occupat. l. 10. de C. M. S. L. c. 2. Martianus tamen quartam quoq; addidit ex Hippocr. in Not. ad eund. p. 215. quæ κεδμάτων nomine venit, & ſunt articulorum dolores diuturni non admodum vehementes, quorum materia à prædominio pituitoſa eſt. Hæc ſpecies Scythis quondam familiaris &c. Ex recentioribus fundamentis accuratior hæc dari poteſt deſcriptio: *Arthritis* eſt dolor exquiſitus circà partes nervoſas articulorum cum vel ſine inflammatione & tumore, proveniens à ſolutione continui per particulas ſalinas diverſi generis, ſibiq; valdè contrarias, acidas fluidas ſucci nervoſi, & lixivioſas Tartareasq; ſucci nutritii cum ſanguine

guine arterioso delati mixtas & effervescentes factâ. Clarissimè αἰτιολογίας morbi hujus naturam è caussis suis, & curationē descripsit Thom. Willis. tract. de Anim. Brut. P. II. c. 14. Dividitur in *calidam* & *frigidam*, quæ etiam *Nodosa* dicitur, pro prærogativâ, vel acidarum fluidarum aut fixarum majori.

Arthritis *Scorbutica vaga* est species peculiaris *Arthritidis*, majorem & malignam, h. e. cum gravioribus Symptomatibus, vires vitales aggravantibus, stipatam caussæ heterogeneæ mixtæ vitiositatē præsupponens, de quâ legatur Idem. Tr. de Scorbut. c. 5.

*Arthrodia, ἀρθρώδεια, est species *Diarthroseos*, vel *Dearticulationis*, quando articuli cavum leve superficiarium & capitulum etiam depressum concurrit, Gal. l. de ossib. in princ. Talis est in occipitis osse, & vertebrâ primâ colli, P. Barbette d. l. c. 3. Opponitur illi *Enarthrosis*, ἐνάρθρωσις, cùm sinus os excipiens magnus, processus ossis excipiendi insignis, qualis est femoris cum acetabulo ischii. Ibid.

Arthron, ἄρθρον. Vide *Articulus*.

*Articulus, *Articulatio*, *Articulamentum*, Scrib. Larg. n. 206. 214. 263. ἄρθρον, σύνθεσις κατ' ἄρθρον est naturalis ossiū diversorū Syntaxis, vel compositio, & differt à *Symphysi*, συμφύσει, quæ est ossium naturalis unio vel coalitio. Dividitur in *Diarthrosin*, διάρθρωσιν, *Dearticulationem*, quæ est articulatio laxior & ossium structura, quorum motus est evidens, (vid. suprà *Abarticulatio*) in *Synarthrosin*, συνάρθρωσιν, quæ est articulatio strictior, ceu ossium motum manifestum non habentium compositio; & in *Ginglymum*, γίγγλυμον (juxta C. Hofm. γιγγλυμόν,) cùm os unum excipit suo sinu processum alterius, & contrà os alterum suo sinu processum prioris; qualis est in osse femoris, & tibiâ, in humero, & ulna Gal. & Barbett. d. l. quorum ille *Articulum* in genere clariùs etiam alibi descripsit hoc modo: *Articulus* est, cùm duo ossa ità invicem coëunt, ut alterum quidem ipsorum sit, quod movetur, alterum velut sedes quædam ei, quod movetur, & firmamentū, ut in ostiorum cardinibus apparet, unde manenti cavitas (quæ Cotyle, κοτύλη, id est, *Acetabulum* & *Glene*, γλήνη, sive *pupilla*, dicitur) & ei, quod movetur, convexitas, *Caput* & *Condylus*, κεφαλὴ καὶ κόνδυλος, appellata, inest, l. 1. de mot. musc. c. 9.

*Articularis *morbus*, passio, affectio, vide *Arthritis*.

Artifex, δημιουργός. Hipp. Gr. τεχνίτης Gal. quid in genere significet, omnibus notum est. Restringitur v. haud rarò ad Medicum, qui artem Medicam per experientiam confirmatam callet. Unde Galeno, *Artificem fieri* Gr. τεχνιωθῆναι dicitur l. 2. de Cris. c. 9. Specialiter quoque dicitur de Chymicis & Spagyricis, in Th. Chym. aliquoties.

Artiscus, ἀρτίσκος, in genere *Trochiscum* significat, à panis exigui figurâ. Specialiter v. & κατ' ἐξοχὴν *Artisci* dicun-

dicuntur ii, qui è viperæ carnibus cum pane mistis coctisq; præparantur ad Theriacæ compositionem, unde & *Theriaci*, θηριακοὶ appellantur. Modum præparandi monstravit Gal. t. 11. de S. F. §. Caro viperæ. Nostro etiam adhuc seculo magnis impensis Venetiis allati fuêre pro confectione Theriacæ. Verùm vanitatem horum Trochiscorum egregiè aperuit & solidè demonstravit Joh. Zvvölf. in Pharmac. Aug. Animadvers. ad Cl. XII. p. m. 209. seqq. in fol. unde & hodieq; Alcool vel Pulvis viperarum substituitur in Theriacæ compositione.

Artios, ἄρτιος, significat id, quod perfectũ, integrum, omnibus numeris absolutũ, illæsum, æquale, aptũ est, apud Hippocr. Ità ἀρτιως κεκριμένα, perfectè judicata. 1. aph. 20. leguntur; de vertebris inter se æqualibus & aptè cohærentibus, 3. de artic. 29. In specie dies pares dicuntur ἄρτιοι, in quibus difficiles fiunt crises, & opponũtur imparibus, quę dicuntur περισσαί. Vid. 3. in 1. Epid. t. 13. 14. Foës. p. 95.

Artistomon, ἀρτίστομον, significat undiq; planum & æquale; in specie de telis usurpavit Hipp. l. de cap. vuln. XIV. 3. Alioqui etiam ἀρτίστομος dicitur is, qui verba integrè profert, non mutila aut truncata. Foes. d. l.

Artiphyes, ἀρτιφυής, dicitur de numero pari perfecto & integro Critico, qualis est juxta Hipp. decim⁹ quartus, & quadragesimus secund⁹ dies. l. de septimestri. VIII. 8. 9. 10.

Artihypochros, ἀρτιυπόχρος, dicitur *color suppallidus*, & subluteus, Hipp. l. de intern. aff. XXXVI. 13. Foës. d. l.

Artizoos, ἀρτίζωος, de pueris, qui brevis sunt vitæ, ob molestiam, quam passi sunt in partu difficiliori, ità, ut in genitalibus diu hæserint, l. de superfoet. VII. 5.

Artocreas, ἀρτόκρεας. Vide *Pastetum*.

Artos, ἄρτος, vide *Panis*.

*Artomeli, ἀρτόμελι, fuit species Cataplasmatis ex pãe & melle parati extrinsecùs impositi, præsertim præcordiis, cujus meminit Gal. l. 10. M. M. c. 6. l. 11, c. 15. l. 13. c. 15. Malè igitur per lusculum vertit Castell⁹, fortassis loca Galeni non rectè inspiciens.

*Artus, τὰ κῶλα, extremæ sunt & compositissimæ corporis partes, Manus & Pedes. Eorum cognitionem necessariam commendat Gal. l. 3. administrat. c. 1.

Artyma, ἄρτυμα, i. e. *Condimentum*. Vide infrà suo loco.

Aryster, ἀρυστὴρ, est vas aliquod cavum ad hauriendum, velut cyathus, cotyla aut calix. Usus Hipp. l. de genitur. VIII. 29.

*Arytænoides, ἀρυταινοειδὴς, q. d. *gutturnalis*, epitheton est Cartilaginum duarum Laryngis ab *Arytæna*, quod gutturnium aut infundibulum significat, Gal. de vocal. instrum. dissect. c. 4. l. 7. de U. P. c. 11. Vide *Arteria aspera*.

*Arythmus, vel *Arrhythmus*, ἄρυθμος, ἢ ἄῤῥυθμος, pulsus ille, qui nullum rhythmum, ordinem aut propor-

portionem observat, non v. planè abolitum pulsum significat, cui opponitur εὔρυθμος, rhythmum certū observans; dicitur & καλάρρυθμος. *Arhythmi* pulsus species nūerantur tres. *Pararhythmus*, quando vicinæ ætatis rhythmum observat: *Heterorhythmus*, qui planè alterius ætatis ordinem servat: *Ecrhythmus*, qui nullius ætatis rhythmum retinet. Gal. l. 1. de diff. pulf. c. 9.

As, vel *Assarium*, ἀσσάριον, est species ponderis, habens drachmas duas, l. de pond. & mens. ex libr. Cleopatræ de munditiis.

Asa vel *Assa*, homonymon est: (I.) Dicitur hoc nomine duplex gummi, suaveolēs unum, quod *Benzoin* appellatur: Alterum fœtidum, quod *Asa fœtida* vocatur. De utroq; vide Schröder. l. 4. cl. 2. n. 372. & 377. (II.) *Asa* vocatur a Basilio Valentino *remedium Universale* ad omnes morbos externos etiam desperatissimos probatum, (si Dis placet) cui respondet *Phalaja*, ceu Universale ad omnes morbos internos commendatum; utrumq; tamen eandem materiam præsupponens, tr. de arcanis mundi. (III.) *Asa* deniq; *fœtida* quoq; ænigmaticè à Spagyricis dicitur *Mercuri'*, ab odore, quē habet, quando recenter de absurdo corpore suo extractus est. Guido Magn. de Monte tr. de Adrop. Philos. in T. VI. Theatr. Chym. p. 548.

Asabon, id est, *Sapo*. Rul. & Johns.

Asagen, i. e. *Sanguis Draconis*. Iid.

Asagi, i. e. *Vitriolum*, vel Atramentum Rubeum. Azep. Idem. Iidem.

Asamaz, i. e. *Vitriolum*. Iid.

Asæstus, ἄσαιστος, vide *Calcarius lapis*, *Calx*.

Asapes, ἀσαπὴς, & adverb. ἀσαπέως, idem quod ἄπεπτον, crudū, nō perfectè coctum aut elaboratū. Adverbialiter de sputo utitur Hipp. in pleuritide 1. de R. V. I. A. t. 33. Dicitur aliàs ἄσηπτον, non putrefactum, ex veterum hypothesi erroneâ, coctionem & putrefactionem confundentium.

Asaphatum, est *Serpigo* vel *Impetigo*, aut intercutanea scabies in poris generata, vermiculorum instar. Si comprimatur cutis, prodeunt fila oblonga nigro capite. Dorn. Rul. Johns.

Asaphia, ἀσάφεια, est vocis obscuritas, vel propter vocem efformantium, organorum & nervosi generis vitium, vel propter mentis læsionem, 2. in 1. Prorrh. t. 3. Ἀσαφέες, ægri dicuntur Hipp. qui obscurè loquuntur, nec clarè differūt, Coac. t. 175. item ἀσαφὴς lingua, 7. Epid. XII. 12. 13. & LIII. 15. Dicitur & ἀσαφώδης παράκρουσις. 1. in 1. Prorrh. t. 33.

Asbestus, ἄσβεστος, inextinctus, dicitur de calce vivâ vel crudâ, v. g. κονία, vel τίτανος ἄσβεστος. Gor. Vide & *Amiantus*.

Ascalabotes, ἀσκαλαβώτης, item, καλώτης, est genus lacertæ, cujus meminit Gal. XI. de Sim. Fac. §. Draco marin. Et l. de Theriac ad Pis. c. 9. dicitur *Stellio*. Hujus descriptionem vide apud Aldrov. t. 1. de quadr. digit. ovip. c. 10.

Ascardamyctes, ἀσκαρδαμύκτης, dicitur, qui inconniventibus oculis fixis

fixis & immotis intuetur, 2. Epid. s. 6. t. 4. Σκαρδαμύτlειν enim nictare & connivere significat.

*Ascarides, vide *Helminthes* apud Aldrov. l. 1. de quadr. digit. ovip. c. 10.

Asceles, ἀσκελὴς, *decrus*, qui caret cruribus, Gal. l. 4. de Hipp. & Pl. dec. c. 4.

Ascendentia *signa* dicuntur vel Astra firmamenti cœli, & præcipuè siderei Spiritus. Dorn. in Dict. Par.

Ascensus quoq; vel *Ascensio* accipitur de modo quodam sublimationis & destillationis Chymicæ. Cui opponitur *Descensio*. Libav. & alii: vide *Destilatio*.

Ascesis, ἄσκησις, vide *Exercitatio*.

*Ascensus *morbi*, idem, quod *Augmentum*, de quo vide infrà suo loco.

Ascetes, ἀσκητὴς, idem significat, quod *Athleta*. Attici n. *Athletas* ἀσκητὰς, h. e. *Exercitatores* vocant, teste Foës. Oecon. p. 104.

Aschemon, ἄσχημον, deforme significat. Hinc in comparativo Hipp. usurpavit ἀσχημονέστερον κῶλον, crus deformius vocans 3. de artic. t. 103.

*Ascia, σκέπαρνος ἢ σκέπαρνον, propriè denotat instrumentum fabrile, quod *Securis* etiam vocatur, quæ in summitate incurvata est. Unde ad vinculi & deligationis simplicis genus transfertur, quæ parum à recto declinat, in obliquũ tamẽ nondum vergit insigniter, Gal. 3. de fract. t. 21. & 2. de fract. t. 40. de iis, quæ in Medic. t. 2. Hujusmodi deligatio dicitur Hipp. σκεπαρνηδὸν. facta. d. l. de fracturis. Junge Foës. Oec. p. 571.

*Ascites, ἀσκίτης, Paracelso vitiosè *Asclites*, hydropis species est, veluti *hydrops utricularius* dicta, in quâ in membranâ abdominis interiore, Græcis peritonæo dictâ, aut potius inter peritonæum & omentum humor serosus veluti in utre quodam continetur, cum paucissimo spiritu, unde eam vocat Hipp. *aquosum hydropẽ*. Præcipua ej⁹ caussa frigiditas est, Gal. c. 4. aph. 11. Accuratiùs ità describi poterit: *Ascites* est intumescentia ventris inferioris sive abdominis, ut & crurum, aliquando & scroti genitaliumq;, cum multis aliis gravioribus Symptomatibus, à collectione & extravasatione serosarum & lymphaticarum portionum, acrescentium, propter vitium præsertim obstructionem organorum colatoriorum, renum, glandularum, hepatis & pancreatis inductâ proveniens. Jungatur P. Barbette Pr. M. l. 4. c. 4. & Fr. Sylv. l. 1. Pr. M. c. 17. §. 8. 9. seq. c. 39. §. 2.

Asclepios, ἀσκληπιὸς, nomen est smegmatis aridi, quod descriptum legitur apud P. Ægin. l. 7. c. 13. item trochisci apud Aët. l. 14. & Gal. l. 3. de C. M. S. G. c. 13. item Collyrii ex Scribonio apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. quod *Athenippum* etiam dicitur.

Ascos, ἀσκὸς, utriculũ, vel *atrem* scorteum seu coriaceũ significat. Unde aliquando additur epitheton σκύτινος. Ejus usus etiam olim fuit ad

affectam

affectam partem fovendam, quando implebatur materiâ aliquâ, aquâ nimirum calidâ, vel oleo, uti videre est apud Hipp. l. 2. de Morb. XII. 18. 30. XIV. 13. l. 7. Epid. XXV. 12. & 4. de R. V. I. A. t. 83. *Utre* etiam flatibus repleto distento & supposito usus est ad spinæ directionem & articuli luxati repositionem, 3. de artic. t. 50. & c. 4. t. 61. Vide sis Foëf. p. 104. & Utric.

ASE, ἄση, emphaticum est vocabulum, in quo unico includitur πόνος πολὺς, multus labor, ut Aretæus loquitur. Primùm & communiter significat fastidium, ex 5. aph. 61. quod fastidium etiam de picâ gravidarum intellectum vult Dieterich. in Jatr. n. 113. item Coac. t. 142. l. 1. Epid. ægr. XI. deinde anxietatem circà Cor aut Stomachũ, l. 7. Epid. IX. 6. Hinc febres appellantur ἀσώδεις, 4. de R. V. I. A. t. 47. deniq; consilii inopiam, anxietatem, & ità idem cum ἀλυσμῷ, de quo suprà. Ad summam: ἄση, implaciditatem, insignem molestiam corporis exprimit. Hinc & ἀσηρὸν, ἀσῶδες, molestum, noxium significat, 2. de fract. t. 75. c. 3. t. 46. c. 1. de artic. t. 65. c. 2. t. 40. 49. 1. Prorrh. f. 2. t. 28.

ASEB, dicitur *Alumen*. Rul. & Johns.

ASED, i. e. *Leo*. Rul. & Johns.

ASEDENIGI, i. e. *Hæmatites*. Iid.

ASEGEN, i. e. *Sanguis Draconis*. Dicitur & *Azogen*. Iid.

ASELLUS, ὀνίσκος, vocabulum est πολύσημον in Medicinâ, quemadmodum & *Asinus*, ὄνος. Præter vulgatissimam n. illam significationem, quando quadrupes animal illud contemtum & despectum, sarcinis tamen portandis aliisq; negotiis multis utilissimum, (cujus laudes Cl. Heinsius quondam fusissimè est prosecutus,) quin imò in re Medicâ multa remedia offerens, videlicet, Lac, lienem, renes, testes, penem, ungulas, urinam, stercus, de quibus videatur Aldrov. l. 1. de quadrup. c. 2. p. m. 343. seqq. significat quoq; piscem, nec tamen unum eundemq; sed varium, de quâ significatione adi sis prolixè differentem Linden. Ex. XI. §. 20. seqq. De *Asellis* vide Rondelet. l. 9. de pisc. c. 9. & Aldrov. l. 3. de Pisc. cap. 1. seqq. Comparantur piscibus saxatilibus bonitate nutrimenti à Gal. l. 8. M. M. c. 2. Porrò significat & insectum sive animal multipes (unde à Latinis *Millepedis* vel *Miliepedæ*, item *Cutionis* aut *Porcellionis* nomine, Gr. κυβαρὶς, indigitatur, vide Linden. Ex. XI. Sel. Med. §. 21. Jũg. Aldrov. l. 5. de Insect. c. 13.) in aquariis vasis & sterquiliniis enascẽs, quod ad digitorũ contactum in orbem se contrahit, Gal. l. 3. d. C. M. S. L. c. 1. Tandẽ & *Axes* ipsos *Asinos* appellare consuevit Hipp. & *parvos axes Asellos*, quos etiam *Suculas* vocant, 2. de fract. t. 48. c. 3. t. 40. c. 3. de artic. t. 25. & c. 4. t. 51. Junge Foëf. p. 455.

*ASEMOS, ἄσημος, dicitur de iis, quæ citrà evidentẽ significationẽ, præsertim criticã, & præter rationẽ contingunt; aut quæ levioris sunt momenti

menti, & nullam effatu dignam significationē præ se ferunt. Ità ἄσημα πνεύματα, spirationem exiguam, obscuram, ac velut interceptam, nullamq; ferè sui significationem edentem denotant, l. 6. Epid. sect. 7. t. 13. juxtà Vallesf. dolores lateris in febribus tenuiores ἄσημα ἀλγήματα, Coac. t. 491. *Asema*, ἄσημος κρίσις est, quæcunq; à nullo dierum indicantium fuit indicata; unde sine signo dicitur, Gal. l. 3. de Crif. c. 10. Adverb. ἀσήμως eandem cum adjectivo habere significationem apud Hippocr. videatur Foës pag. 100. seqq.

Asenec, i. e. *Sol*, Rul. & Johnf.

Aseph, h. e. *Alumen scissum*, Iid.

Asilus, *Oestrus*, *Tabanus*, οἶστρος, μύωψ, insectum est, in ore habens aculeum, binis pennis volans. Descripsit Aldrov. l. 3. de Insect. c. 4. In specie *Asilum* dici illud insectum, quod boves lacessat, vult Plin. l. 31. c. 2. H. N. Idem ex Magorum commentis tradit, vermiculos, è quibus *Asili* fiunt, antequam pennæ germinent, contrà febres alligari, l. 30. c. 11.

Asingar, i. e. *Viride æris*. Dicitur & *Asugar*, *Asmiar*, *Asigi*. Rul. & Johnf.

Asepton, ἄσηπτον, vide *Asapes*.

Asines & *Asinéos* (adverb.) ἀσινὴς, ἀσινέως, *innoxium*, & sine noxa significat, à verbo σίνω, noceo, cum α privativo. Hinc Hipp. rupturæ pectinis ἀσινέες dicuntur, l. 2. Epid. f. I. 70. c. 1. in 1. Epid. t. 10.

*Asinus, ὄνος, vide *Asellus*.

Asiracus, ἀσίρακος, dicitur species locustæ, quæ & ὄνος, *Asinus*, dicitur Dioscoridi l. 2. c. 57. Confirmat virtutem adversus scorpionū ictus Gal. l. XI. de Sim. Fac. §. Dracomarin.

*Asitia, ἀσιτία, vide *Anorexia*, *Apositia*, *Inedia*.

Asmaga, dicitur *permixtio*, vel *commixtio quorundam metallorum* ad invicem. Rul. & Johnf. in Lex.

Asius *lapis*, vide *Assius*.

Asoper, i. e. *Fuligo*. Rul. & Johnf.

Asodes, ἀσώδης, vide *Ase*.

Aspaltum pro *Asphaltum*. Rul. & Johnf.

*Aspera *arteria*, vide *Arteria aspera*.

*Aspersio, προσκλυσμα, ῥαντισμος, ῥανὶς, & ῥανίς, ῥάντισμα, notissima est applicatio alicujus materiæ Medicæ vel liquidæ, vel pulverulentæ superficiaria & rara, seu minutatim facta. Scrib. Larg. n. 46. 207. & alibi. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

*Asperum, *Asprum* per syncopen, Scrib. Larg. numer. 180. vide Rhod. in Lex. Τραχὺ, *Asperitas*, *Aspritudo*, Scrib. Larg. n. 21. 22. & alibi, τραχύτης, dicitur de superficie partis vel membri inęquali. Omne *asperum* est inæquale, sed non viceversâ, Gal. cap. 3. de iis, quæ in med. t. 11. Oritur vel ab adstrictione & nimiâ siccitate, vel ab acrimoniâ, l. de ptisanâ c. 5. Est species differentiæ morborum organicorum essentialis in superficie, cui opponitur *Lævitas*, λειότης. In specie *Asperæ palpebræ* τραχέα βλέφαρα dicuntur, cum eversæ sanguinolentiores apparēt, & magis asperæ carnoseq; & fici acinis similes Gal. l. Introd. c. 15.

Asphaleia, ἀσφάλεια, *securitatem*, firmita-

mitatem denotat, & ἀσφαλὲς tutũ, *securum*, firmum, 5. aph. 22. & 2. aph. 15. Gal. l. 12. de U. P. c. 6. Jul. Alex. not. ad h. l. Dicitur quasi τὸ μὴ σφάλλον ἢ σφαλλόμενον, expers lapsus. Vide Dieterich. Jatr. n. 120. 121.

Asphaltitis, ἀσφαλτίτις, dicitur prima lumborum vertebra, quæ & à renibus νεφρίτις Gorr. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 34.

Asphaltum, vide *Bitumen*.

*Asphyxia, ἀσφυξία, id est, *pulsûs privatio* sive defectio, cùm non percipitur nostro tactui motus, atq; hoc per totum animal accidit, ut nulla usquam arteria moveri videatur, quod tamen, si ad veritatem exigas, in corpus vivum nunquam cadit; ad nostrum tamen tactũ frequenter reperitur, Gal. l. 1. de præs. ex puls. c. 3. quam Hipp. vocat *spirituum interceptiões*, πνευμάτων ἀπολήψιας ἀνὰ τὰς φλέβας 4. de R. V. I. A. t. 26. (vide *Apolepsis*) Est immediatus comes gravioris animi deliquii, quod pro lubitu *Lipopsychia*, aut *Syncope*, *quin* & *Asphyxia* dici poterit. Caussa immediata *Pulsus deficientis* est in sanguine naturali effervescentiâ & rarefactione circà cor destituto, ut propterea cor non satis expandatur, cõtrahaturq;, & sanguis insufficienter in Arterias effundatur. Fr. Sylv. Pr. Med. l. 1. c. 34. præsertim §. 43. Ἄσφυχοι dicũtur *pulsu privati*, & in quibus motus nullus sub sensum cadit in ullâ corporis parte cujuscunq; arteriæ. l. 1. de diff. puls. c. 3.

Aspis, ἀσπὶς, idem, quod *serpens*, sed venenato suo morsu perniciosissimus. Ejus tres species constituit Galen. l. de Theriac. ad Pison. c. 8. quarum prima dicitur *Chersæa*, altera *Chelidonia*, tertia *Ptyas*, quæ perniciosissima. Siquidem perinde ac si tunc ratione prædita foret, æstimatâ intervalli distantiâ collum eousq; extendit, & celeriter hominibus inspuit venenum. Hâc specie ferunt Reginam Cleopatram sibi citrà suspicionem repentè mortem conscivisse, cùm Imperator Augustus eam vivam captam vellet in triumphum Romæ ducere, P. Ægin. l. 5. c. 19. Plura de *Aspide* in genere, & ejus pluribus speciebus vide apud Aldrov. l. de serp. & drac. c. 7. Nihilominus ex his perniciosissimis serpentum generibus olim Emplastrum cõfectum fuit δι' ἀσπίδων dictum, discutiens valentissimè strumas, aliasq; durities, ad dolores arthriticos pariter utile, teste Aëtio l. 15.

*Aspredo, τράχωμα, est affectus palpebrarum, diciturque durities, & asperitas inæqualis, quæ intrà palpebras oritur. Gal. def. medic.

Assala, i. e. *Nux moschata*. Dorn. Rul. & Johns.

Assaliæ, vermes sũt intrà asseres crescentes. Dicuntur etiam *Cossi*, *Teredines*, *Termes*, *Thripes*, *Xylophagi*, ξυλοφάγοι. Dorn. Ruland. *Assaliarũ* meminit Paracels. l. 2. de morb. Gall. pustulis & symptom. cap. 6. in

Icteritiâ commendans. Verùm suspicari quis posset, non tàm Teredines aut Cossos intelligi debere, quàm *Asellos* sive *Millepedes* in locis humidis crescentes, de quibus paulò superiùs. Hos enim valdè in ulcero commendari, è Dioscoride & Galeno constat.

Assangi, dicitur *Pulvis* decidens de parietibus salis. Vocatur & *Asamirgi*. Rul. in Lex.

Assatio, ὄπτησις, est species coctionis ciborum artificialis, quæ fit ab extrinseco & alieno calore fortiori & exiccante. Species seu modi *assationis* plures sunt: Vel enim igni admoventur ea, quæ assari debent; vel in aliquo vase reponuntur, cui subjicitur ignis, affuso aliquo, sed insufficiente, aut planè nullo humore. Illuc pertinent etiam *Frixa*, quæ propterea Assorum sunt species. Huc referre licebit *Tostionem*, φρύγωσιν, Aristot. l. 4. meteor. c. 3. Renat. Moreau ad Schol. Salernit. c. 7. p. 138. *Assata* & frixa siccius dare corpori alimentum, docet Galen. l. 3. de alim. fac. c. 2. Græcè dicuntur illa ὀπτὰ, hæc τηγανιστά. Ovorum *assorum* meminit Scrib. Larg. n. 221.

Assare quoq; Spagyricè est, vel rē desiccare, & in tali statu ponere, ut possit in pulverem sibi competentem redigi; vel aliquando idem est, quod congelare, Theatr. Chym. Vol. 3. p. 39. Quæ intus forisq; tota ignescunt, perperam *assari* dicuntur à Scheunemanno, judice Libav. in defensione Syntagm. Act. I. c. 12. *Assare* quoq; allegoricè dicitur *septimum Regimen*, quod est *Lunæ*, h. e. calefacere & componere per 25. dies, & hoc regimen dicitur *Argenti*, in Allegoriis super Turbam Philos. distinct. 1. in Th. Chym. Vol. V. p. 58. *Assatio* etiam in Magisterio Lap. Phil. dicitur suavis & modesta desiccatio corporum dissolutorum & à menstruis suis separatorum, exiccans sub finem corp⁹ exiguo igne, quę desiccatio suavis calcinatio est. Christoph. Paris. Elucidar. l. 3. c. 8. Th. Chym. Vol. VI. p. 264.

*Assidens *signum*, συνεδρεῦον, quod & *mox apparens* dicitur, quod plerunq; morbo accidit, ut, in febre ardente lingua aspera sicca, sitis, vigiliæ. Differt tamen à *Pathognomonico*, quòd hoc sit planè inseparabile, illud non item, Gal. 3. in 3. Epid. t. 34. Exemplum sit morbus lateralis, in quo acuta febris, spirandi difficultas, tussis, pungens dolor lateris sunt pathognomonica, scil. collectivè sumta; quòd a. dolor ad hypochondrium, vel ad claviculam perveniat, aut quòd faciliùs in latus patiens, quàm in alterum æger decumbat, *Assidentia* signa sunt, c. 1. aph. 12.

*Assimilatio, ἐξομοίωσις, ὁμοίωσις, dicitur Nutritionis supplementum, quando id, quod nutrit, alteratur, & ei, quod nutritur, simile fit, Gal. 3. de fac. nat. 1. Porrò ut hæc fiat, *Agglutinatio*, sive *Adhærentia*, πρόσφυσις, præcedat oportet, quemadmodum & hanc *Appositio*, πρόσθεσις, l. 1. de F. N. c. 11. Nomine à *Nutritione* dissidet, re a. non dissidet, l. 3.

de Causs. Sym. c. 2. Perficit hanc fictionem non secus ac reliquas Naturales dictas Anima, sive Vis Plastica, sive calidum innatum & flammula vitalis, quæ in medicinâ non differunt. Charlton. Oecon. anim. Ex. 1. §. 1 seqq.

* ASSISTENTES, sive *Astites glanduloſi*, vide *Parastatæ*.

ASSIUS *lapis*, ἄσσιος λίθος, (perperam per simplex ſ.) ab *Asso*, urbe Troadis, quę est regio minoris Asiæ, Hellesponto adjacens, aliàs minor Phrygia dicta, appellatus est lapis tophaceus mollis, friabilis, & laxus, vim habēs, sine morsu carnes molliores colliquandi; præsertim v. hâc virtute prævalet *Assiæ petræ* flos dictus, qui iñascitur farinæ tēuissimæ, qualis molarum parietibus adhærere visitur, Gal. l. 9. de Sim. Fac. Dioscor. l. 5. c. 142. ubi per simplex S. scriptum legitur, ad locū, generaliori, Asiam minorem, fortasis respectu habito. Plin. l. 2. c. 96. & l. 36. c. 17. *Sarcophagum* appellat ideò, quòd in eo condita cadavera, intrà 40. dies unà cum ossibus, solis dentibus exceptis, consumantur. Reliquas illius virtutes colligit Chioccus Mus. Calc. s. 3. p. 349. seqq.

ASSOS, i. e. *Alumen*. Rul.

ASSVETUDO, vide *Consuetudo*.

ASSUMTIO, πρόσληψις, προσφορά, dicitur de omni materiâ, alimento, & medicamento, quod per os corpori communicatur, quæ *Assumpta*, τὰ προσφερόμενα, appellantur; quamvis & Aër inter illa quoq; referatur. Vid. Jonston. Synt. Med. l. 1. Tit. 1. c. 1.

ASTACUS, ἄσακος, vide *Cancer*.

ASTAKILLOS, à Paracelso dicitur Ulcus gangrænosum malignum serpens ad tibias pedum à sale mercuriali in sanguine occurrente. Dicitur eidem quoq; Araneus, vel Ulcus Aranei. l. de ulcer. c. 18.

ASTARZOF, Unguentum vocatur vel Linimentum, quod recipit Lithargyrium, sperniolam cum succis sedi majoris & nymphеæ. Vel etiam ità dicitur Mixtura ex aquâ rosarum & Camphorâ, apud Paracels. d. l. cap. 38.

ASTEOS, ἀσεῖος, probum, laudabilem significat Hippocrati, & opponitur τῷ φλαύρῳ καὶ βλαβερῷ, vitioso & noxio l. de Helleborism. 12. de Alim. IIX. 14. X. 9. 10. Coac. t. 218. Vid. Foës. Oecon. p. 104. & jung. Exerc. nostr. 2. de Remor. purg. §. 13.

ASTERGES, ἀσεργής, denotat durum, compactum, severum, & opponitur laxo sive molli, blando, Hipp. de Glandul. XI. 14. quamvis Foës. d. l. aliud vocab. substituere velit magis accommodum, nimirum ἄσυγον. Ego sanè non video tantam immutandi necessitatem. De ligno crudeliore legitur ἀσεργέσερον, 2. de fractur. t. 64. quamvis & illum locum mutatum velit Foës.

ASTER, ἀσὴρ, *Astrum*, ἄσρον, vide *Stella*.

ASTER *Samius*, vide *Terra Samia*.

ASTER *Thalassius*, ἀσὴρ θαλάσσιος, vide *Stella Marina*, dicitur Zoophyton quoddam marinum. Vide *Stella*. Commendavit Hippocr. cum brassicâ

ficâ & vino odorato ad uteri aſcenſum dictum, & ad dolores hyſtericos, l. de nat. mul. XXIX. 85. l. 2. de morb. mul. LXXIX. 7. vide Foëſ. p. 105. Aliàs & *Aſter* nomen eſt medicamenti ab Andromacho excogitati adverſus deſtillationes & dolores varios, Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 5.

ASTERGES, ἀστεργὴς, dicitur *inhumanus*, ſævus, & legitur apud Hipp. l. de glandul. XI. 14. Foëſ. p. 104.

ASTERIAS, ἀστερίας, ἄστελος, ἀστρίτης, ἀστρόβολος, vide Aſtroites. Eſt gema foſſilis, admodum dura, dimidiati globi figurâ, ſtellarum, quæ radios jaciunt nigros, pleniſſima, ex quo nomen videtur accepiſſe. Naſcitur in Indiâ & Carmaniâ. Qui colore candido eſt, præfertur cœruleo *Ceraunia* dicto. Habetur pro periapto adverſus nævos maternos infantum, Eraſm. Franciſ. P. 11. Hort. Indic. p. 1218. *Aſterias* etiam, idem quod *Accipiter*, Aldrov. l. 5. Orn. c. 1.

ASTHENES, ἀσθενὴς, vocatur *infirmus*, *imbecillis*, debilis, ab α privativo & σθένος, robur. Legitur apud Hipp. l. de vet. med. XXI. 6. 7. ubi hæc differentia notanda venit, quòd ἀσθενὴς dicatur, qui nondum actu ægrotat, ſed *debilem* habet naturam; ἀσθενέων v. qui actu languet. Uſurpatur quoq; de cibis & alimentis, l. 6. Epid. ſ. IV. t. 16. & ſ. V. t. 20. c. 1. de R. V. I. A. t. 30. quæ ſcil. non multum præbent nutrimenti, qualis eſt ptiſana. Apud Galen. quoq; ſubſtantivum ἀσθένεια, *infirmitas*, *debilitas* occurrit, comm. ad d. l. ult. vide Foëſ. p. 101.

ASTHMA, ἄσθμα, id eſt, *Anhelatio*, creber & moleſtus anhelitus, affectus eſt, in quo propter anguſtiam organorū reſpirationis & bronchiorum oppilationem apparet, ſummè moveri usq; ad operta ſcoptula & ſcapulas, thoracem, etiam citrà febrem, motu celeri ac denſo, ut etiam in iis, qui velociter cucurrerunt, quiq; reſpirando pinnas narium movent, quas inſpirando cōtrahunt, expirando dilatant, Gal. c. 2. in 3. Epid. t. 4. Accuratiùs ità definiri poſſet: *Aſthma* eſt difficilis reſpiratio, frequens, denſa, cum ſibilo vel ſono, quandoq; & tuſſi, proveniens ab inſigni anguſtatione vel obturatione bronchiorum pulmonis intrinſecus vel extrinſecus factâ. Cauſſæ enim variæ hunc affectum producere valent, v. g. Pituita viſcida, Flatus & Halitus, Aquoſa collectio, ſive Hydrops, pulmonis Tubercula. Graviſſima *Aſthmatis* ſpecies eſt, quod Willis inter morbos convulſivos refert, & *Aſthma convulſivum cum Tuſſi* appellat, de morb. convulſ. c. 12. ſcorbuticis interdum familiare, unde & *Aſthma Scorbuticum* appellare licet. Confer etiam ad Sylv. Pr. Med. l. 1. c. 22. §. 22. & P. Barbette Pr. Med. l. 4. c. 3. aliosq;.

*ASTITES, vide *Paraſtatæ*.

ASTOMOS, ἄστομος, dicitur, *qui caret ore*, & creditum fuit olim, fuiſſe gentem quandam toto corpore hirtam, & veſtiri in Indiâ frondium lanugine, *ſine ore*, halitu tantùm viventem, & odore, ut ex Plinio refertur à Me-

nens Aurei Veller. l. 1. c. 10. in Th. Chym. Vol. V. pag. 302. Verùm Olearius & alii Itinerariorum scriptores fallaciam hanc detexerunt.

ASTRABES, ἀστραβὲς, quod minimè torquetur, indistortum significat apud Hippocr. 2. de artic. t. 19. & in Mochlic. VII. 5.

*ASTRAGALUS, ἀστράγαλος, ἄστριος, item πέτρωρος, *Talus*, vulgò *Os ballistæ, Quatrio*, est primum inter ossa tarsi & principalissimum eorum, quæ ad pedes movendos pertinent, in circumferentias quasdam desinens, magnum quidem & maximis supernis ossibus dearticulatum, in medio tibiæ & calcanei locatum, Gal. l. 3. de U. P. c. 6. & 8. de oss. c. 22. Clariùs: Est os quasi cubicæ figuræ irregularis, ad pedis tibiæq; articulationem comparatum. Superiùs n. per ginglymum Tibiæ conjungitur; ad latera utrinq; malleolo comprehenditur, ligamentis validis copulatum; anteriùs capitulo rotundo sinui ossis scaphoidis adaptatur; inferiùs partim protuberat, partim mediante profundo sinu cum calcaneo ligamentis cartilagineis connectitur. Barthol. libell. 4. An. c. 21. In medicinâ præ aliis commendantur *Astragali Leporum* & *Porcorum*. Illorum quidem contrà epilepsiam, difficultatem partus, colicam & calculum; Horum v. ad fracturas ossium, capitis & colli dolores, teste Schröder. Pharm. lib. 5. cl. 1. num. XXIV. & XXXIV.

ASTRAPE, ἀστραπὴ, *coruscatio*, fulgur. Refertur inter caussas procatarcticas epilepsiæ à Gal. de pu. epil. c. 2.

ASTROBLES, ἀστροβλὴς, ἀστρόβλητος, idem, quod ἀποπληκτικὸς, sideratus, *Apoplecticus*. Gorr. p. 60.

ASTROBOLISMUS, ἀστροβολισμὸς, idem, quod *Sphacelus*, de quo infrà.

ASTROITES, idem, quod *Asterias*, lapis maculis plurimis stellarum formam habentibus notatus, globi dimidiati figuram habens. Estq; duplex. Unus, ubi maculæ stellatæ sũt dispersæ. Alter, in quo visuntur ità compactæ, ut erucis similes sint maculæ. Ex astroite etiam parabantur globuli, quibus numerare solent preces Pontificii. Rul. in Lex.

ASTROLOGIA, ἀστρολογία, vocatur scientia, vel *ars divinandi ex Astris*, eorum vario positu, aliisq; attributis, quam nonnulli adeò credunt esse necessariam Medico, ut propterea stellarum ortus, occasus, phases varias, inter caussas morborum & sanitatis referre non dubitaverint. Enimverò licet astrorum influxum vel efficaciam in aërem & corpora sublunaria, quin & in ipsum hominem, nolimus præfractè ire inficias, quia tamen plurimum vanitatis & superstitionis subest in *Astrologia judiciariâ*, quemadmodum egregiè hactenus hoc aperuit Clariss. Dn. Sturmius, aliique ex recentioribus Astronomis, absq; peritiæ suæ detrimento & jacturâ hâc scientiâ carere omninò poterit Medicus. Vanitatem præsagiendi & noxam

noxam è themate genethliaco quoq; notavit Rolfink. O. & M. M. l. 4. ſ. 1. c 9.

Astrum, ἄστρον, idem, quod ἀστὴρ, *ſtella*, *ſidus cœleſte*. Vide *Stella*. Tropicè *Aſtrum*, apud Chymicos quoq; dicitur virtus & potentia rerum ex præparationibus acquiſita, ut, *Sulphuris Aſtrum* ejus eſt accenſio, quâ vertitur in oleum præſtantiſſimum. Item *Aſtrum Salis* eſt ejus in aquam vel oleum reſolutio, quâ pariter majores vires induit. *Mercurii Aſtrum* eſt ejus ſublimatio, quâ miram acquirit vim & potentiam naturali ſuâ majorem & ſubtiliorem. Dicitur aliàs *Alcol*, *quinta Eſſentia*, *Extractum*, *Sperma* &c. Dorn. Rul. & Johnſ. *Aſtrum Salis* vel *auri*, *Lunæ* &c. legitur apud Dorn. de Transm. metall. c. 13. in Th. Chym. Vol. I. pag. 534. *Aſtrum ex igne* eſt ardens ignis inſtar & vehementis impreſſionis. Dorn. in Dict. Parac.

Astur, idem, quod *Accipiter*, *Aſterias*, Aldrov. l. 5. Ornith. c. 1.

Asub, i. e. *Galaxia*. Rul. & Johnſ.

Asubedegri, h. e. *lapis ſcindens alios lapides*. Iid.

Asubic, i. e. Lapis Lazuli. Iid.

Asuoli, i. e. *atramentum*, fuligo. Iid.

Asymphoros, ἀσύμφορος, ſignificat incommodum, ſive damnoſum, apud Hippocr. lib. 1. de diæt. XXXVI. 6.

Asymphyton, ἀσύμφυτον, id, quod non eſt continuum, ſignificat: Epitheton partium diſſimilarium, apud Hipp. l. de arte. XVII. 8. Paucis: Pars ab aliis diſtincta & ſeparata ità dicitur. Foëſ. p. 105.

Asymptoton, ἀσύμπτωτον, ſignificat id quod non concidit, neq; compreſſum eſt; veluti συμπίπτειν dicitur, quod prius tumefactum concidit & contrahitur, Hipp. l. de humor. III. 17. 52. Gal. l. 1. de art. cur. ad Glauc. c. 8.

Asynethes, ἀσύνηθης, *inconſuetus*, *inſuetus*, *inſolens*, dicitur; & opponitur τῷ συνήθει. Uſurpatur de rebus non naturalibus ab Hipp. 2. aph. 49. 50. Jung. Dieter. n. 119.

Atac, i. e. *Talcum*, vel *Nitrum*. Rul. & Johnſ.

Atanor, i. e. *Olla perforata*. Iid.

Ataxia & *Acoſmia*, ἀταξία καὶ ἀκοσμία, in genere privationem vel defectum ordinis decentis ſignificant. Ut n. κόσμου, i. e. decentis conſtitutionis proprium eſt, τάξις *ordo*, & ob eam rem appellaverunt mortales univerſum hoc *Coſmon*, argumento *ordinis*; Ità Acoſmias; i. e. indecentis cõſtitutionis propriũ eſt *Ataxia*, *ordinis* carentia, ex Gal. cap. 3. Progn. Hinc quæ *ſine ordine* contingunt, ἀτάκτως καὶ πεπλανημένως fieri dicũtur, Hippocr. 2. in 1. Epid. t. 25. & 33. In ſpecie v. *Ataxia* & *Acoſmia* eſt ordinis nullitas circa dies Criticos, & circà paroxyſmos. d. l. & l. 3. Epid. ægr. 9. poſt ſtat. peſtil. Pulſus quoque dicitur ἄτακτος, *inordinatus*, qui nullum magnitudinis, celeritatis, aut æqualitatis ordinem obſervat; cui opponitur ordinatus contrario modo ſeſe habens.

Et febris *erratica* dicitur ἄτακτος, vel ἄτυπος, quæ nullum servat typum vel ordinem in periodis, Gal. l. de Typis, c. 4.

Atebras, dicitur *uncus aquinus*, vel *vas sublimatorium*, Rul. in Lex.

Atechnia, ἀτεχνίη, Hippocrati dicitur *artis expers*, in quo nihil recti, neque pravi quicquam inest, l. de art. VII. 5. aliàs specialiorem significationem ἄτεχνος, i. e. *amoribus non conciliati*, vide sis apud Linden. S. M. Ex. IX. §. 22.

Atenes, ἀτενὴς, fixum, *immotum*, rigidum, intentum dicitur, v. g. de Oculo, 3. Prorrhet. t. 32. Coac. t. 351. l. 5. Epid. XXXV. 13. & l. 7. XVII. 24. Et verbum ἀτενίζειν significat *fixis aliquem intueri oculis*, non solùm ap. Hipp. d. l. 7. XV. 31. sed & aliquoties in Nov. Testam.

Ateramnia, ἀτεραμνία, ἀτεραμνότης, *cruditatem*, & *in coquendo pervicaciam* significat, ex Hippocr. l. de A. L. & Aq. VII. 5. ubi duritiei, σκληρότητι conjungitur. Undè *Ateramna* dicuntur, quasi *indomita* ea cibaria, quæ concoqui non possunt, neque in coctura intumescunt, veluti semina quædam cerealia, Galen. l. de succ. bon. & mal. c. 5. Per metaphoram ad animum indomitum, ingenium refractarium, & morum asperitatem, inhumanitatem, refertur, ex Hipp. de præcept. IV. 25. De ventre quoq; & intestinis letioribus, & durioribus legitur, d. l. de A. L. & Aq. V. 4. Vide Foës. p. 105. seq.

Ater *succus*, vide *Melancholia*. *Ater*, idem, quod *Niger*, μέλας.

Ateres, ἀτηρὴς, *noxium*, lædentem, Hippocr. denotat, d. l. LV. 14. quamvis Hesychius exponat per ἀκαζαμπτον, qui nec precibus, nec laboribus frangi potest, Foës. p. 106.

Athanasia, ἀθανασία, est epitheton quarundam Antidotorum, satis quidem jactuosum, Gal. 8. de C. M. S. L. c. 7. & alibi. Vide Gorr. p. 8. Calidæ & siccæ esse temperiei illa medicamenta, dicit l 8. M. M. c. 7. Idem est, quod *Ambrosia*, quasi immortalitatem tribuens, de quo suprà. Occurrit & in Disp. Aug. compositio Nicolai *Athanasia magna* dicta, in dysenteriâ & hæmorrhagiis variis commendata. Dubitari tamen posset, an calida & *sicca* tenuium partium ingredientia quantitate & virtute reliquis prævalentia effectum illum promittere queant; & mirum, quòd Zwölferus non monuerit.

Athanor, est nomen furni Chymici, sive Philosophici compositi, cujus prolixam descriptionem legere licet apud Mart. Ruland. Lex. Chymic. & Libav. in Apoc. Hermet. Meminit & Rolfink. Chymiæ l. 2. c. 17. Vocatur & *Uterus Spagyricus*, vel *Chymicus*, & describitur à Dorneo l. Transmut. metall. c. 4. in Th. Chym. Vol. I. p. 503. seq. *Athanor* habetur *fornax sublimationis*, in Quartorum l. 3. Platon. d. l. Vol. V. p. 180. & applicatur ad *Bonum Henricum* ab Orthelio in Epil. & Recapit. in Nov. Lum. Sendivog. Vol. VI. p. 457.

Athelxis, ἄθελξις, *suctionem* vel *attractionem*

ctionem significat, quæ suctione, vel mulgendo fit, à verbo ἀθέλγομαι, quo usus Hipp. l. de Hum. l. 31. & composito ἐξαθέλγομαι, exsugo, emulgeo, 2. de iis, q. in med. f. t. 27. Vide Foës. p. 7.

ATHENA, ἀθήνα, dicitur Emplastrum laudatum ab Asclepiade, & descriptum ab Oribasio, Aëtio, & Æginetâ, l. 7. c. 17. allegante Gorræo p. 8. Refertur verò inter ἔμμοτα ab Ægin. l. 4. c. 40. fin.

ATHENATORIUM, dicitur coopertorium spissum vitreum super cucurbitam, habens collum gracile & spissum, quod intrat cucurbitam, non exteriùs eam ambire debet. Usus ejus ad sublimationem Th. Chym. Vol. III. p. 33.

ATHENIPPUM, *Athenippium*, ἀθηνίππιον, est epitheton Collyrii ab Authore *Athenippo*, Scribon. Larg. n. 26. 27. & Rhod. in not. ad h. l. Gorr. p. 8.

ATHER, ἀθὴρ, quod in hordeo aculeatum est significat, & per translationem teli cuspidem aculeatam, Hipp. l. 3. de morb. XXX. 4. & l. 5. Epid. XXI. 6. Foës. p. 7.

ATHERA, ἀθήρα, est pulticula liquidior & sorbilis ex tritico Zeâ ve mollitis, inque tenuissimum pollinem redactis confecta, infantibus conveniens, Dioscor. l. 2. c. 114.

ATHERINA, ἀθερίνη, ἀνθερίνη, dicitur *pisciculus* multis spinis intrà carnem refertus, aliàs boni succi & digestionis cibum præbens. Describitur ab Aldrov. l. 2. de Pisc. c. 36.

ATHEROMA, ἀθέρωμα, rectiùs ἀθήρωμα, est species abscesſûs cum folliculo, in quo aliquid pulti simile continetur, peculiari tunicâ inclusum. Vide *Abscessus*, & Galen. l. 2. m. m. c. 4. 2. P. Barbette Chirurg. P. II. l. 1 c. 9. & alios.

*ATHLETICUS, vel *Athletarum habitus*, ἀθλητικὴ ἕξις, διάθεσις, dicitur illa bona corporis constitutio, quæ ad summum quidem bonitatis pervenit, sed cum summo periculo cõjuncta est, subitę mutationis in deterius, ex 1. aph. 3. propter nimiam scil. corporis repletionẽ. Dum enim exercitiis augent calorem *athletæ*, ob id multis frui possunt alimentis, Gal. comm. ad h. l. Hinc *Athletas* dictos non injuriâ quis dixerit generoso nomine notari, vel à certamine & præmio, vel à summâ miseriâ; siquidem nullum genus miserius est *athletis*, quod ad bonam valetudinem attinet. Exhort. ad art. lib. c. 6. Dieter. n. 11.

ATHLIPTOS, ἄθλιπτος, dicitur *incomprehensa invasio febrilis*, de his febribus, quæ statim initio accessionum pulsum in magnitudinem & celeritatem mutãt, nec fit priùs tardus aut parvus, ideò, quòd eam inæqualitatem, quæ initiis febrium fere sentitur, non percipiant, veluti neq; frigus, neq; rigorem, neq; stomachi vellicationẽ, neq; compressionem, quæ fit initiis accessionum, sanguine quasi à totâ superficie externâ recedente, & ad viscera confluente; undè & pulsus inæquales tunc fiunt, & parvi, & tardi, & languidi, Gal. l. 3. de præs. ex puls. c. 7. Foës. Oec. p. 8.

Athlon, ἆθλον, vide *Certamen*.

Athorectus, ἀθώρηκτος, dicitur apud Hipp. qui non est ebrius, l. de steril. lib. XI. 16. & de superfœtat. XI. 1. Foës. p. 8.

Athreo, ἀθρέω, significat perpendo, *considero*, Hipp. l. 1. de morb. mul. XXIII. Foës. p. 8.

Athrix, ἄθριξ, *depilis*, idem, quod μαδαρὸς. Legitur apud Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 4.

Athroesma, ἀθρόισμα, in specie cumulum observationum denotat, Empiricæ sectæ familiarem, ut est apud Gorr. in def. à verbo ἀθροίζω.

Athroezo, ἀθροίζω, significat *congrego*, cumulo. Usus Hipp. 5. aphor. 63. Dieter. Jatr. n. 12.

***Athroon**, ἀθρόον, *confertum*, *coacervatum*, densum, & in se collectum significat, Foës. p. 8. ex Gal. 7. aph. 35. Coac. t. 359. seq. 609. l. 3. Epid. ægr. 4. post stat. pest. & alibi. Hinc & ἀθρόως, *cumulatim*, *confertim* denotat, 2. aph. 18. & inter proprietates solutionis continui dolorosæ refertur, Gal. 1. de Sympt. caus. c. 6. Dieter. n. 13.

Athymia, ἀθυμία, dicitur *animi abjectio*, desperatio, consternatio, tristitia, ap. Hipp. Coac. t. 4 & 482. l. 5. Epid. XXXII. 15. & l. 7. XLVII. 1. Et ἄθυμος significat eum, qui *animo est abjecto*, *tristi*, *desperato*, l. 3. Epid. ægr. 2. post st. pestil. Foës. p. 8.

Atincar, vel *Atinkar*, i. e. *borax de petra*, *Baurath*. Rul. & Johns. in Lex.

Atlas, ἄτλας, ἀτλάντιον, est ultima colli vertebra, dorso scil. proxima, sic dicta tùm, quòd reliquas colli vertebras sustineat, tùm, quòd ferendis oneribus potissimùm laboret, Gorr. & Linden. in Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 17. Alii verò nomen hoc primæ attribuerunt colli vertebræ, inter quos & P. Barbette Chirurg. P. III. L. 1. c. 3.

Atmus, ἀτμὸς, vide *Halitus*, *Vapor*.

Atocos, ἄτοκος, Galeno dicitur *sterilis*, non quidē ea fœmina, quæ ad conceptum minùs est idonea, sed quæ vidua est, & viri congressu ac rebus venereis abstinet, c. 7. in 6. Ep. t. 18. Ἀτόκιον quoque dicitur medicamentum, quod concipiendi facultatem adimit, sec. Gorr. def.

Atomus, ἄτομος, est corpusculum individuum *insectile*, juxta Epicuri, Leucippi, Democriti, & Asclepiadis hypothesin principium omniū corporum naturalium universale, teste Gal. l. 2. de Fac. nat. l. 1. c. 14. l. 2. c. 6. de Theriac. ad Pison. c. 11. Supposuerunt autem illi authores, illa corpora esse impatibilia, vel infrangibilia, ut Epicurus; vel indivisibilia, ut Leucippus. Uno verbo: Corpora qualitatis expertia, quorum nullum aut alterari aut sentire aptū natum est, Galen. l. 1. de Elem. c. 2. *Atomi Democriti* dicuntur aquosus vapor, fumus, aut aqua resoluta à Grassio Chortalasséo dicto in tract. Arca Arcani Cabala Chemicâ, Vol. VI. Th. Chym. p. 376. Hæc opinio de *atomis* olim quidem improbata, hodieq; insignem invenit applausum, & multorum recentissimorum Philosophorum Medicorumq; suffragium. Neque Medicis vitio forsassis verti potest, si acquiescere velint

velint in principiis corporeis. An verò Philosophi quâ tales, idem facere queant, non est hujus loci ventilare.

ATONIA, ἀτονία, idem, quod ἀρρωστία, ἀσθένεια, imbecillitas, infirmitas corporis. Methodicorum olim fuisse terminum, testatur Galen. 4. M. M. 4. Vinum quoque naturâ infirmum vel tenuius, ἄτονον dici, vult Linden. Ex. X. §. 63. Strictè ἄτονον vocari quoque *vitium Stomachi*, quod cum siccitate & ardore ejus, & inrequiebili, ut ita dicam, vel inextinguibili siti consistit, ab eo, quod exsiccat omnem stomachi humorem, voluit Scribon. Larg. n. 105. Verùm Rhodius in Not. ad h. l. potiùs ex Marcello ἔγκαυσιν dici debere hunc affectum censet, & proptereà non admittendam esse Scribonii lectionem statuit; quamvis ἀτονία, sive languor, aut laxitas sequatur.

ATOPOS, ἄτοπος, *absurdum* significat, *inconveniens*, malum, de lachrymis voluntariis & involuntariis legitur apud Hipp. IV. aph. 52. Jung. Dieterich. n. 124.

*ATRA *bilis*, vide *Bilis*. *Melancholia*.

ATRACHELUS, ἀτράχηλος, dicitur homo valdè brevi cervice aut collo præditus, apud Gal. l. 1. de diff. puls. c. 9. Aliàs in nullo Lexico occurrit, quantum ego scio. Huic opponitur μακροτράχηλος, longo collo præditus. Signifiat & *Decollatum*, Gal. l. 4. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.

ATRACTUS, ἄτρακτος, propriè *fusum ad lanificium aptum* significat, ut & *sagittæ lignum*; & ità extrà forum Medicum spectat. Meminit tamen ejus Hip. l. de Visu II. 2. & l. 1. Ep. XII. 15. 6.

ATRAMENTUM, μέλαν, varias habet significationes. Communiter denotat *scriptorium* vel librarium, τὸ μέλαν γραφικὸν, Gal. 4. de C. M. S. L. c. 8. vel fuligineum & *pictorium*, quæ non sunt hujus loci, vel significat in Medicinâ plerunque *Chalcanthum*, sive *Vitriolum*, & dicitur *Atramentum sutorium*, χάλκανθος. Vide suo loco *Vitriolum*. Confer ad Lexic. Chym. Rul. sub vocab. *Atramentum*, & Joh Rhod. in Lex. Scrib. Mysticè quoque vel Ænigmaticè tribuitur hoc nomen Lapidi Philosophico à Lagneo in Harmon. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p. 727.

ATRECES, ἀτρεκὴς, & adv. ἀτρεκέως, non unâ significatione sumitur apud Hippocr. Interdum significat *exactum*, curiosum, perfectum, accuratum, l. de Ætate (qui in plerisq; appendix est de Carnib.) XXII. 3. 6. l. de veter med. XXI. 10. 18. in Mochlico, XXI. 10. & XXV. 8. interdùm verè, vel reverâ. Hinc vocabulum ἀτρεκείη pro *veritate* etiam ponitur de nat. pueri XXXV. 11. quamvis non videam, quid obstet, quò minus etiam per accuratum verti possit: interdum *penitùs*, *ex toto*, prorsùs, ut 1. de artic. t. 63. Plura vide apud Foës. p. 106. seq.

ATREMAS, *Atremeas*, *Atremes*, *Atremeon*, ἀτρέμας, ἀτρεμέας, ἀτρεμὴς, ἀτρεμέων, à verbo ἀτρεμέειν, *quiescere*, *immotum esse*, (quod legitur apud Hippocr. 1. aph. 3.) significat intrepidè habentem, *quietum*, (undè & ἀτρεμία

μία idem, quòd ἡσυχία, *quies*, juxtà Hesych.) uti patet ex l.5.Ep.XXIV. 6. repetitur l.7. Epid. XVIII. 9.2. de iis, quæ in medic. t.15. & 2.de fract. t.77. Vide Foëſ.Oecon.p.107.108. & Diet. n.125.

ATRETI, *Imperforati*, ἄτρητοι, dicuntur in utroque ſexu, quibus anus aut genitalia perforata non ſunt, ſive id ex naturâ fuerit, ſive ex morbo acciderit, carne vel membranâ ſupercreſcente, & meatum obſtruente, Gal.3. de ſympt. cauſ.4. Arab. dicitur *Alratica*, vide ſuprà. Ad quam claſſem morborum referendi ſint *imperforati* dicti, dubitatur. Caſpar. Hofm. in Inſtit. l.3. c.141. morbis in ſitu annumerat, quemadmodum & Apolog. pro Gal. l.3. c.226. H. Montanus verò ad morbum meatuum ſive viarum refert, teſte eodem Hofm.d.l.c.104. A. Verùm ſalvo aliorum judicio exiſtimo, conſtituere peculiarem ſpeciem ad tertiæ differentiæ eſſentialem morborum ſolutioni nimirum continui oppoſitam, & ita eò potiùs referendam. Hoc certum eſt, ad morbos in ſitu minùs rectè referri. Vid. Dogm.noſtr.p.II.c.4.d.8. & Chirurg.operat.Fabric.abAquapend. de glande non perforatâ, Hymene non perforato, & ano non perforato, p.m.8 ;.94.100. edit.Patav. Ultimu' exemplum à nativitate vidi ante quàm plures annos in vico Neila dicto Nariſcorum, qui filiolus perfectè *Atretus* in ano paulò poſt obiit.

*ATROPHIA, ἀτροφία, i.e. *nutritionis defectus*, quando ex nutrimento fructus non percipitur, Galen. 2. m.m. 7. uno verbo, *Macies*, *Tabes*, *Contabeſcentia*; quamvis hæc duo vocabula diſtinguat Franc. Sylvius l.1. P. M. c.37. §.6. in quo capite ex profeſſo de *Atrophiâ* ſolidè tractat, *Maciem* dicens, ſi ſola pinguedo abſumitur, nec æquè reſtituitur; *Tabem* verò, ſi caro ſimul minuitur. Eſt igitur in genere *Atrophia* imminuta nutritio, quam corpus vel ejusdem certa membra naturaliter quidem abſumtis portionibus quibusdam nutritiis, nullis verò in earum locum ſuccedentibus, perpeti coguntur. Videatur Celſus l.3. c.22. Eſt igitur duplex, Univerſalis totius corporis, & particularis in determinatis tantùm partibus, Artubus præſertim. Cauſſæ poſſunt eſſe variæ, internæ vel externæ, quæ in eo omnes conveniunt, quòd vel impediant ſucci nutritii proventum ſufficientem, vel ejusdem debitam diſtributionem. An à faſcino inferri poſſit *Atrophia* pueris, legatur Sennert. Med.Pr.l.6.p.9.c.1. & Roder.à CaſtroMed.Pol.l.4.c.1. *Atrophiam* à vermiculis dorſalibus etiam in dubium vocat Fr. Hofmann. in tr. Meth. med. l.1.c.19. Singularis quoq; ſpecies eſt *Atrophia in oculo*, cum ex longâ imbecillitate, vel aliâ quâdam latente cauſsâ, oculus paululùm quaſi propulſus, deinde cavatus ad radicem cum dolore minor evadit, obſcurèq; aut nihil omninò videt, Gal.l.Introduct.c.15.

ATTAGAR, id eſt, *Lapis*, Rul. Johnſt.

ATTAGEN, ἀτλαγὴν, & ἀτταγὴν, avis nota inter delicias cibarias, vulgò Haselhun / cujus descriptionem & usum in cibis atque medicinâ lege sis ap. Aldrov. l. 13. Ornith. c. 10.

ATTALUS, Ἄτταλος, *Attalicum*, ἀτταλικὸν, epitheta sunt quarundam formularum medicamenti apud Gal. in libr. de compos. med. sec. loc. & genera, hodièq; minùs usitata, sed obsoleta. Vid. Gorr.

*ATTELABAS, vide *Locusta*.

ATTENUANS, λεπτῦνον, dicitur & de cibis, & de medicamentis, quæ acri & calidâ facultate prædita crassos succos attenuant, colliquant, incidũt & resolvunt, Gal. 14. M.M. 15. Hodièq; dicuntur portionibus salinis, nitrosis, lixiviosis, alcalicis, volatilibus vel evectis operari.

ATTENUATIO, λεπτυσμὸς, λεπτότης, idem, quod *Extenuatio*, dicitur totius molis collapsus vel subsidentia, ejusque signum est cutis laxitas, Hippocrat. 3. in 6. Epid. t. 29. & Galen. in comm. Coincidit cum *Atrophiâ*, de quâ p. a. Junge 4 aph. 23. Dicitur & *Gracilitas*, quæ corporis est exilitas, quam à macie quidem distinguit: Illam naturalem, hanc præternaturalem tenuitatem, quæ Græcè ἰσχνότης dicitur, statuens, Linden. Ex. XIV. §. 23. 24. In Opere Spagyrico conjugii massæ Solis & Lunæ *Attenuatio* dicitur secunda Clavis, quoniam rigiditas corpori inest, & flexibilitas, & inquinatio Theatr. Chymic. Volum. V. pag. 452.

ATTICUS, ἀττικὸς, epitheton mellis optimi, ut & Ceræ, sive Propoleos, apud Scribon. Larg. passim.

ATTILUS, dicitur *piscis fluviatilis*, Pado flumini proprius, cartilagineus, Sturioni magnâ ex parte respondens, cujus caro mollis & fluxa, palatoq; minùs jucunda, Aldrov. l. 5. de pisc. c. 1.

ATTINCAR *Veneris*, formula est Tincturæ ad Lunam, ap. Parac. Manual. 1. Vide *Albatio*.

ATTINGAT, id est, *flos æris*. Ruland. Johns.

ATTINGIR, i. e. *Capsula terrea*. Iidem.

ATTONDERE, vide *Tondere*. Scrib. Larg. n. 10.

*ATTONITUS *morbus*, idem, quod *Apoplexia*, de quo vocab. vide suprà.

*ATTRACTIO, ὁλκὴ, in genere dicitur ea species motûs localis, quando res quædam ex alio loco mediante vi quâdam motrice alterius trahentis movetur, ut huic propiùs adjungatur. Dividi potest in *manifestam*, quæ etiam propriè talis est, quando trahens principium externum in sensus incurrit unà cum modo tractionis; estq; vel naturalis, vel artificialis. Ita manu res attrahimus; aut labiis infantes alliciunt lac è papillâ, quæ attractionis species *suctio*, ἐκμύζησις, dicitur: Ita, quando ore attrahimus inspirando aërem, specialiter *Epispasmus*, ἐπισπασμὸς, Hippocrati vocatur, 5. in 6. Epid. t. 32. Sic instrumentis etiam variis perfici solet attractio artificiosa: & in *Occultam* & *intrinsecam*, veluti impropriam, quæ etiam

etiam vel corpori & partibus attribuitur, quâ de caussâ *Attractrix*, ἑλκτικὴ δύναμις, *facultas*, vel virtus excogitata fuit, cujus beneficio singulæ partes sibi peculiares succos nutritionis gratiâ appetere & attrahere valent, Galen. 5. de L. A. 1. vel etiam medicamentis, præsertim purgantibus, aliisq; rebus, magneti, succino &c. Verùm posteriorem hanc in universum, occultam scil. & intrinsecam recentiores rejiciunt, ceu commentitiam, & planè metaphoricam, ex aliis principiis evidentioribus rem ipsam declarantes. In specie purgantium vim attractricem nos quoq; impugnavimus disp. de purgat. mod. ac viis ad alv. & l. Nicol. Pechlin. tr. de purgantib. Reliqua Philosophis ventilanda & dirimēda relinquim⁹.

ATTRACTIVUM, Paracelso dicitur, quod natura præstat, de Therm. Piper. c. 4. Item Attractiva dicuntur medicamenta, aliis Magnetica, quæ vim ad se trahendi habent, ex similibus etiam attractivis composita, Dorn. Rul. Johns.

ATTRITIO, ἔκθλιμμα, παράτριμμα, dicitur solutio continui superficiaria cuticulæ & cutis à compressione oborta, ità v. g. ex itinere pedes aut femora atteruntur, Gal. l. 11. de S. Fac. §. coria vetera, & l. 1. de C. M. S. G. c. 5.

ATUREB, i. e. *Vitrum Azazeze*. Rul.

ATYPOS, ἄτυπος, idem, quod ἄτακτος, *erraticus*, Epitheton morborum inordinato modo invadentium, Gal. de Typis, c. 4.

AVANSIS, αὔανσις, à verbo αὐαίνεσθαι, exiccari, arefieri, in genere *exiccationem* significat. Hinc etiam verbum αὐανθῆσαι de uteris præ labore exiccatis usurpavit Hippocr. lib. 1. de morb. mul. XVI. 5. Specialiter tamen substantivum ad senium plantarum refertur, ut idem sit, quod γῆρας, senium in animalibus. Fit enim utrumq; ab immodicâ siccitate, Gal. l. 1. de san. tu. 2.

AVANTE, αὐάντη, alii αὐαντὴ minùs rectè, αὐαψή, specialiter Hippocrati *morbus siccatorius* dicitur, descriptus l. 2. de morb. LXIV. 1. cujus caussa à fermenti in ventriculo aciditate valdè volatili & flatulentâ, nec non succi pancreatici consimili vitiositate deducenda videtur.

AUCHEN, αὐχὴν, id est, *Cervix, Collum*, de quo suo loco.

AUCHMUS, αὐχμὸς, id est, *squalor*, immoderatam siccitatem denotat. Frequenti in usu apud Hippocrat. præsertim de anni temporum sicciore conditione, v. gr. in lib. 2. Epid. t. 4. de hyeme; in genere de omnibus anni temporibus, 3. aph. 7. & 15. Hinc adjectivum αὐχμηρὸν, *squalidum*, de æstate, d. l. aph. 13. de hyeme, aph. 11. Opponitur ἐπόμβρον & ἐπομβρίαι, pluviarum copia, d. l. Vide Dieterich. n. 132.

AUCTIO, *Augmentatio*, αὔξησις, idem, quod *Accretio*, propriè dicitur species illa nutritionis, quando corpora & partes, accedentibus de novo portionibus iis, è quibus antea constabant, virtute flammæ vitalis assimi-

assimilatis secundum omnes dimensiones augentur, accrescunt, usque ad naturæ determinatam quantitatem, Charlton. Oec. An. Ex. 1. §. 1. Quæ verò extenduntur, nec tamen reficiuntur, speciem falsam augmentationis præ se ferunt, Gal. l. 1. de nat. fac. c. 7. Hinc τὰ αὐξανόμενα, *quæ augentur*, plurimum habere calidi nativi, & propterea plurimo indigere alimento dicuntur, 1. aph. 14. Impropriè *Accretio* vel *Auctio* fit, quando in mixto quædam res heterogeneæ accrescunt, aut agglutinantur, estq; citrà assimilationem. De *Accretione* duplici vid. Becheri Oed. Chym. Tit. 6. §. 1.

*Audacia, τόλμη, vide *Tolme*.

*Aude, αὐδὴ, vide *Vox*.

*Auditorius *meatus*. πόρος ἀκουστικὸς, est rotundum foramen, quod ad aures pertinens, non solùm usque ad cerebri membranam pertingit, sed etiam nervum auditorium contingit, qui in ipsum à cerebro descendit, Gal. l. 6. M. M. c. 6. quod & *cæcum foramen* dicitur, τυφλὸν τρῆμα, l. de nerv. diss. c. 6. Anterius claudit Tympanũ, sive membrana tympani interiùs complectitur præter ossicula tympani malleum, incudem, stapedem, ipsas cavitates anfractuosas, Labyrinthum, & cochleam. Vide *Aures*.

Auditus, ἀκοὴ, est actio animalis externa, quâ species sonoræ, mediante aëre externo, ad auriculæ antrum exterius, deinde ad aërẽ insitum & in antrum interius, labyrinthum, & cochleam delatæ à nervo auditorio ibidem implantato excipiuntur, & à spiritu animali percipiuntur. Vide Anatomicos, & ex recentioribus Th. Willis de anim. brut. P. 1. c. 14.

*Auditûs *gravitas, difficultas*, δυσηκοΐα, βαρυηκοΐα, vide *Surditas*.

*Aversio, ἀποστροφὴ, Galeno idem, quod *Revulsio*, vide *Antispasis*, Gal. 2. in 6. Epid. t. 29. & 5. aph. 68. *Aversio* quoque idem, quod nausea. Hinc *aversus* ab omni esca stomachus legitur apud Scribon. L. n. 186.

*Aves, ὄρνιθες, pertinent ad classem rerum non naturalium in Medicinâ, quatenus vel alimentum, vel etiam medicamentum præbent hominibus. Eò sunt salubriores, quò sicciori, præ aliis animalib⁹ præditæ sunt temperamento, utpote aridioribus cibis gaudẽtes, paucoq; potu utentes, Gal. 4. in 6. Ep. t. 26. l. 3. de alim. fac. c. 19. Specialiter *Avis Medica* dicitur *Pavo*, ob insignem ejus vivacitatem, ut & utilitatem in Medicinâ, teste Schröd. Pharm. l. V. cl. 11. n. 65. *Aves Cypriæ* vel *Aviculæ Cypriæ* dicuntur illæ *Candelæ odoratæ pro fumo* ex massâ Trochiscorum paratæ, quæ & *Baculi* à formâ oblongâ dicuntur, quemadmodum paratur Cera Hispanica vulgò dicta, varii coloris, ad obsignandas literas usitatissima. Quæ Chymicis dicantur *Aves Hermeticæ*, & quid sit *Avis*, quæ noctu volat sine alis, videatur apud Dorneum de transmut. Metall. c. 11. in Th. Chym. Vol. I. p. 527. Vol. IV. p. 355. Libav. Tom. II. p. 333. De duabus *Avibus Hermeticis* videatur Senior de Chemiâ in Th. Chymic.

Vol. V.

Vol. V. p. 206. 208. Ratione hujus appellationis hanc dedit Rul. quia in altum volat *æs Hermetis*, & tamē iterum in terram propter nutrimenta descendit; undè nutrix omnium est *Terra*. In Lexic. Alchim.

*AUGITES, αὐγίτης, est nomen gemmæ viridè pallentis, vilioris topazio, quæ & *Callais* vel *Calais* alio nomine dicitur, Plin. l. 37. c. 8. & Agric. l. 6. fossil. p. m. 292.

*AUGMENTATIO, vide *Auctio*.

AUGMENTUM, αὔξησις, ἐπίδοσις, ἀνάβασις, idem est, quod *Ascensus*, *Incrementum*, ceu Synonyma secundum tempus morborum denotantia juxtà Galen. l. 1. de Cris. c. 3. quando dispositio p. n. magis magisque sese per Symptomata interiora aut frequentiora exerit; specialiter in febribus, quando calor febrilis unà cum aliis Symptomatibus ingravescit, l. 2. de diff. febr. c. 11. si cruor nimis effervescit, cum pulsu forti & vehementi; si vigiliæ, phrenitis, aut dolor capitis immaniter urgeant, Willis de febr. c. 11. Dicitur & ἐπακμή, & morbus in augmento, ἐπακμάζειν, Dieter. n. 29.

AUGURISTA, dicitur superstitionis artifex, qui suam artem in speculis crystallis & in aquis exercet, præcipuè in volucrium cantū volatuque, ut ex eis præsagiat; aliorum etiam ritus ob eandem causam observat, Dorn. in Dict. Par.

AULOS, αὐλός, & diminut. αὐλίσκος, vide *Fistula*.

AURA, πνοή, idem, quod Exhalatio aërea, spiritus, vapor. Imprimis verò nonnulli modernorum hoc vocabulo delectantur, quibus scrupulum movet terminus *Flammæ* ad exprimendum principium vitale sanguineum, sive Calidum nativum, secuti Helmontium, qui integrum tractatum conscripsit & inscripsit: *Aura vitalis*. Verùm res non caret difficultate. Alio enim respectu Flamma, alio verò Spiritus, Aura Vitalis, & alio rursus aliter appellari potest.

AURANCUM, vel *Aurantum*, id est, *Testæ ovorum*. Rul. & Johns.

AURARIC, i. e. *Mercurius*, idem, quod *Azoch*. Iidem.

AURATA, *Orata*, χρύσοφρυς, ἱερὸς ἰχθύς, *piscis sacer*, ἰώνισκος, *piscis* littoralis nomen est, qui teste Athenæo l. 7. omnium suavissimus, palatoque gratissimus olim habebatur. Vide Aldrov. l. 2. de pis. c. 17. Bruyerin. l. 10. de re cibar. c. 1. J. Alex. l. 14. Sal. c. 10.

AURES, ὦτα, dicuntur auditûs instrumentum, Galen. de diss. instr. odor. c. 2. &, quâ frons ad tempora porrigitur, in ipsius terminis sitæ sunt. Dividitur *Auris* in *Externam* & *Internam*. Illa dicitur *Auricula*, τὸ ὠτίον, (vid. Joh. Rhod. in Lex. Scrib.) & gaudet membranâ admodū sensili, à parte etiam posticâ Glandulis nonnullis Parotides dictis. (undè & inflammatio circà illas glandulas vel abscessus eodem nomine indigitatur) *Auriculæ* pars superior potissimùm *Ala* dicitur, πτερύγιον, Ruffo; quamvis & toti auri externæ hoc nomen tribuatur; inferior *Lobus*,

bus, λοβός. Partes minutiores *Alarum* sunt quoad ambitum *Helix*, id est, anfractus, & superior posteriorque tortuosa & introrsum imbricata portio, cujus finem ἀντιλοβίδα dixerunt: & Xyster, ξυστήρ. Huic opposita interior protuberantia *Anthelix*, ἀντέλιξ, qs. ob anfractus dicta. Cavitas auris externæ interior *Scapha* appellatur, σκάφος, item *Concha*, Conchula, κογχίον. Conchæ opposita eminentia juxtà temporis fines *Tragus*, τράγος; & altera huic adversa ἀντίτραγος, *Antitragus*, dicuntur. Ad hanc *aurem*, nimirum internam, concurrunt seqq. partes, *Os petrosum*, λιθοειδὲς ὀστῶν, in quo quinque foramina, quorum primũ *Meatus auditorius*, πόρος τῆς ἀκοῆς, ἢ ἀκουστικὸς dicitur, Hipp. l. de Glandul. σκολιὸς πόρος καὶ στενὸς, & tres cavitates insigniores, *Concha*, κόγχη, *cochlea*, & *Labyrinthus*: *Tympanum*, membrana satis valida in extremitate circulo osseo munita; Tria ossicula, *Malleus*, *Incus* & *Stapes*, quibus nonnulli addunt quartum, quod *Cochlear* appellavit Linden. Physiol. Med. l.2.c.12.§.26. vasa sanguinea, nervus auditorius & musculi. Quæ omnia prolixiùs descripta reperire licet in scriptis Anatomicorum, & in specie in H. F. ab Aquapend. tr. de aure auditûs organo. Barthol. l.3. Anat. c.9.

*AURES *cordis*, vel Auriculæ, τὰ ὦτα τῆς καρδίας, Hipp. ὄατα, l. de cord. t. VI. 2. sunt duo sinus minores membranosiores, quàm cor, concavi, in utrâque cordis baseos parte sinistrâ collocatæ ad similitudinẽ aurium, Gal. l.7. de adm. Anat. c.9. & 6. de U. P. c.15. quarum dextra excipit sanguinem è principio trunci venę cavæ, & coarctata exprimit in ventriculum cordis dextrum; Sinistra verò è principio venæ pulmonalis (aliàs Art. Venosa dictæ) recipiens per Systolen offert ventriculo cordis sinistro, teste Harvæo, primo circulationis sanguinis vel inventore, vel restauratore, Ex. de motu cordis & sang. confirmantibus quoq; hoc plerisque omnibus recentioribus Anatomicis.

AUREUM *vellus*, dicuntur scripta Chemiæ de auro & argento, & libri in velleribus conscripti, Robert. Vallensis de verit. & antiquit. art. Chemicæ in Th. Chym. Vol. I. p.19. ex Suidâ, quamvis in hoc de velleribus nihil reperire in Græco potuerim, ἐν τοῖς παλαιοῖς, in veteribus. Hoc nomine quoq; Guil. Menens scriptum suum indigitavit in Th. Chym. Vol. V.

AUREUS *ramus*, etiam significat *Chrysopœam*, sive artificium, aurum faciendi. Ibid. p.18.

AURICHALCUM, idem, quod *Orichalcum*, vocatur Æs illud factitium flavum, colorem auri præ se ferens. Unde & tropicè vel mysticè *Hypocrisin* significat. Vide Blas. Vigenerium tr. de Igne & Sale, c.47. in Th. Chym. Vol. VI. p.76.

AURICOLLA, quasi *Auri gluten*, quid significet, vide in Turbâ Philos. serm. 24. Th. Chym. Vol. V. p.20.

AURICULARIUS, ὠτικός, epitheton Medici, Gal. ad Thrasyb. c.24.

Auriga, dicitur species fasciæ, ad latera deliganda, cujus descriptio videatur ap. Gal. de fasciis num. 100.

*Aurigo, *Aurugo*, Scrib. Larg. n. 110. & *Auriginosus*, vide *Icterus*.

Auripigmentum, vide *Arsenicum*.

Auriscalpium, ὠτογλυφὶς, instrumentū auribus purgandis destinatum, & aliis ulib⁹ ad aures curādas accommodatum. Vid. Rhod. in Lex. Scrib.

Aurium *abscessus*, vide *Parôtis*.

Aurium *affectiones* sive *morbi*, τὰ ἐν τοῖς ὠσὶ πάθη, varii occurrunt, de quorū curatione legatur etiam Galen. l. 3. de C.M.S.L.

Aurium *dolor*, vide *Otalgia*.

Aurium *igneus fervor*, vide *Pyrôsis*.

Aurium *inflammatio*, φλεγμονὴ ἐν ὠσὶ, ex naturâ Inflammationum in genere intelligitur.

Aurium *sonitus*, *tinnitus*, vide *Tinnitus*.

Aurium *sordes*, vide *Cerumen*.

Aurium *speculum* vel *specillum*, vide *Speculum*.

Aurium *vermes*, σκώληκες ἐν ὠσὶ, vide *Vermis*.

Aurium *ulcus*, *Aures exulceratæ*, ἕλκος ἐν ὠσὶ, ex naturâ ulceris iñotescunt.

Aurora *surgens*, ænigmatica est locutio Spagyricorum, quâ indicant Lapidis Philosophici virtutem multiplicativam, quemadmodum unum frumenti granum multum fert fructum, Th. Chym. Vol. I. p. 169.

Aurum, χρυσὸς, est metallorum omnium nobilissimum, solidissimum, colore flavum, ex principiis summè digestis, adeoq; fixis compactum, potissimùm Sulphure & Mercurio. Dicitur *Rex Metallorum*, & *Solis* nomine, atq; Charactere ☉ à Chymicis insignitur. Num verò tanta sit vis & efficacia in corpus humanum, vel potiùs sanguinem & spirit⁹ Medica, non est huj⁹ loci, prolixè ventilare. Videantur, quæ suprà de *Argento* dicta sunt, Dorn. Rul. & Johns. in Lex. De *Auri* historiâ legatur Schröd. L. III. c. 9. & Fr. Hofm. in Clavi ad ill. loc. Rolf. Disp. de Auro, & Ord. ac M. Comm. L. 13. c. 4. Plura de *Auro* invenies in omnibus sex Voluminibus Theatri Chym. quæ loca quæras in Indice. Cœterùm apud Chymicos seu veros, seu Sophisticos & impostores non unum habetur *Aurum*, sed varium. Est *Aurum vulgi*, quod & *Naturale*, diciturq; per essentiam. Est aliud *Philosophicum*, quod in Opere Magni Mysterii, seu Lapidis Physicorum (qui & Ipse *Aurum Philosophorum* dicitur) crebrò occurrit. *Aliud* appellāt *Medicum*; aliud *Magicum* & *Cabalisticum*. Sed & *Aurum Musicum* invenimus, & *Aurum vitæ*, & *Sophisticum*. Est *volatile* & *fixum*. Est *Diaphoreticum*, verba sunt Libavii S. A. Chym. l. 2. c. 11. De *Auro potabili* (quod fortassis citra injuriam *putabile* dixit Crollius) cui libet tempus terere lectione nugarum vel jactationum, adeat varia Chymicorum scripta. Judicium verò de his & similibus *Aureis Medicinis* non ineptum legat apud Libav. Apocalyps. Hermet. Part. prior. C. 19. *Aurum Horizontale* est *Mercurius* factus *Diaphoreticus dulcis*, ut mel & instar *Auri* fixus, Helmont. tr. de Lithias. c. 8. n. 4.

AUSTER, νότος, *Notus*, ventus ita dicitur meridionalis, calidus & humidus, morborum feracissimus, uti patet ex 3. aph. 5. Rationem reddidit Gal. c. 2. in 1. Epid. t. 62. quia facit dissolvere corpora, humoresque fundere, adeòq; putrefacere simul, præsertim ubi cum largiorib' conjunctus sit imbribus. Temporis anni dispositio, in quo *Auster* ventus frequentius flat, *Notia*, νότιος, vel *Australis*, *Austrina* dicitur. Vide Dieter. Jatr. n. 578. 579.

AUSTERUS, αὐστηρὸς, *Auster*, Scribon. Larg. n. 188. dicitur de eo, quod terrestris est naturæ, cum salinis tartareis permixtæ, vim habens adstringendi, ab *Acerbo* solâ intentione diversum, Galen. lib. 1. de Sim. Fac. c. 37. Habere etiam *Austera* vim, calculos producendi, quatenus glutinositatem & tenacitatem rerum fluidarum inferunt, ostendit Fr. Sylv. Pr. M. l. 1. c. 55. §. 50. Eorum utilitatem tradit c. 13. §. 32. 47. 48. & alibi.

AUSTROMANTIA, alia est quædam superstitio excogitata ex ventorum observationibus, ut, quum Astra ventorum in summam, ultrà consuetudinem, vehementiam erumpunt: Indè futuri præsagium homines otiosi magis, quàm curiosi pronunciant, Dorn. in Diction. Parac.

AUTARCIA, αὐτάρκεια, est animi tranquillitas, quâ quis suâ sorte contentus est, & opponitur τῇ ἀπληστίᾳ, Gal. de dign. ac. cur. an. morb. c. 9. Vide *Aplestia*.

AUTETES, αὐτέτης, Vide *Autites*.

AUTHADES, αὐθάδης, arrogantem & superbum significat, qui præ se cæteros despicit: Vitium ingens in Medico, Hipp. l. de Medic. l. 26. Dicitur & ἰδιογνώμων, *contumax*.

AUTHEMERON, αὐθήμερον, αὐθημερὸν, i. e. eo ipso die, apud Hipp. 4. aphor. 10. Dieter. n. 126. Hinc & medicamentum dicitur *Authemeron*, quod eo die, quo adhibitum est, medetur ac juvat; cujus generis duo habentur apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 2. ad lienis affectus. Dicitur & αὐθωρὸν, Gorr.

AUTHORITAS, ἀξιοπιστία, de Authoribus Medicis dicitur, quibus securè fides haberi potest, iis nimirum, qui non ob inanem gloriam, neque ex dogmatum amore compulsi, neq; altercandi studio irritati aliquid scribunt, judicio Galeni de opt. sect. ad Thrasyb. c. 14. τίς ἐστιν ἀπιστεῖ.

AUTITES, αὐτίτης, nonnulli αὐτέτης, epitheton est vini, vel, quod *hornum* dicitur, id est, hujus anni, quo bibitur, quasi αὐτοετίτης, uti exponitur locus Hippocr. lib. 3. de Morb. XV. 33. vel quod est *sincerum*, non dilutum aquâ, ἀπαράχυτον, quam significationem urget Linden. Sel. M. Ex. VII. §. 24. Vid. Foës. Oeç. p. 109.

AUTOCINETOS, αὐτοκίνητος, αὐτόδρομος, dicitur de eo, quod per se movetur, apud Hipp. l. de hebdomad. allegante Foës. d. l.

AUTOMATOS, αὐτόματος, & αὐτομάτως, denotat spontaneum, spontè, ultrò, non alterius adminiculo, 1. aph. 2.

aph.2. 2.aph.5.4.aph.21. 6.aph.15. Cur Dieter. triplicem constituerit significationem Jatr. n. 130. non video necessitatem. Vid.& Linden. Ex. XV. §.136.

*AVTOPSIA, αὐτοψία, vocabulū erat olim Empiricæ sectæ proprium, quo significabant memoriam eorum, quæ frequenter & eodem modo visa essent. Verùm & hodièq; ad Medicinam Dogmaticam, vel Rationalem summè necessaria est *Autopsia*, ceu eorum observatio & memoria, quæ proprio intuitu unusquisq; inspexit, Gal. de partib. art. medic. c. 2. Sanè per *Autopsiam*, sive ocularem demonstrationem, acccesserunt hoc seculo quamplura inventa Anatomica, artem Medicam illustrantia, quibus carendum fuit veteribus, non sine gravi detrimento.

*AVTOPYROS, αὐτόπυρος ἢ αὐτοπυρίτης, est epitheton panis, qui & *Syncomistus*, συγκομιστὸς dicitur, quando totum triticum nullà detractà siligineà parte, sed furfure solùm succreto, in panificium cedit, sic, ut inter furfuraceum & similagineum medius fit. Hic, qualem ex naturâ habet farinam triticum, talem etiam servat, Gal. l. 2 ad Glauc. c. 7. Celsus l. 2. c. 18. descripsit, cui nihil ademtum est, ità, ut è farinâ paucis etiam furfuribus & utriculis confusâ paretur, exponente Guil. Pantino, in coment. ad h. l. p. m. 285. Vocatur *Panis Domesticus, secundarius, cibarius*. Vide Rhod. in Lex. Scribon.

AUTUMNUS, φθινόπωρον, dicitur aññi tempus tertium post æstatem, Arcturo oriente incipiens, & Vergiliarum occasu desinens, in quo humores & spiritus post præcedentem æstum incipiunt defectionem pati. Hinc morborum feracissimus dicitur,

Autumnusq; gravis, Libitinæ quæstus acerbæ.

Horat. l. 2. Sat. 6. v. 19. *Autumno* morbi in genere acutissimi & perniciosissimi familiares sunt, imprimis verò phthisis vel tabes, ex 3. aph. 9. & 10. Catalogum morborum *Autumnalium* vide d. l. a. 22. Quid Mysticè *Autumnus* dicatur in opere *Lapidis Philosophici*, videatur in Magistr. Ortulani Practic. Alchimic. & Mag. Valentini Opere præclaro, quæ extant in Th. Chym. Vol. IV. p. 917. 943. Imò etiam ipse *Lapis Phil.* dicitur *Autumnus*, ap. Lagneum Harm. Chym. d. l. p. 727.

AUVER, i. e. *Aqua pura vel levis*, Rul. in Lexic.

*AVULSUM, *Avulsio*, vide *Apospasma*.

AUXESIS, αὔξησις, verbum αὐξάνω, vide *Augmentatio*, & *Augmentum*.

AUXILIATIO, *Auxilium*, βοήθημα, βοήθεια, idem, quod *Remedium*, de quo infrà suo loco. Scrib. Larg. n. 67. 106.

*AXILLARIS *vena*, ἡ διὰ τῆς μασχάλης φερομένη φλὲψ, quæ per axillam percurrens major humerali per totum brachium in ramos scinditur duos, superiorem, inferiorem externum, internum: Ille *vena hepatica*, hic *subalaris*, *basilica*, & *vena cubiti interna* appellatur, Galen. l. 3. de adm. anat. c. 5. Est ergò *Axillaris vena* soboles insignior venæ subclaviæ thoracis cavitate egressæ.

B.

Babuzicarios, βαβυζικάριος, idem, quod ἐφιάλτης, Latinè *Incubus*, à βαβάζω, inarticulatè loquor. Vide *Ephialtes*.

Bacar, idem, quod *pondus*. Rul. in Lex. Chym.

Bacca, κόκκος, hâc voce appellantur fructus malis minores, qui conjunctivi quidem crescunt, sed quàm acini dispersiùs rariùsque, v. gr. Lauri, Olivæ, aliaque ejusmodi.

Bacchus, βάκχος, præter vulgarem significationem, quâ Deastrum Gentilium vini præsidem notat, nomen est quoq; piscis cujusdam. Vide *Mugil*.

Baculus, vide *Aves*. Bacillus etiam dicitur instrumentum, cui spongiæ alligantur, apud Hildan. l. de ichor. & melic. c.29. Dicuntur & *Baculi* & *Bacilli ferrei*, variæ formæ, Rul. in L. Ch. uncinati, sicculâ inclusi &c.

Badisis, βάδισις, incessus, vel *Ambulatio* dicitur, estque actio crurum, Gal. l. 1. M.M. c.6.

Bæos, βαιὸς, *paucus*, idem, quod ὀλίγος, Hipp. in Lege. Vide Foës. Oec. p. 128.

Bajac, id est, *Cerussa*. Rul. & Johns. in Lex.

Balæna, perperam *Balena*, βάλαινα, piscis est grandior, ex *Cetaceorum* genere, multo sanguine calente præditus, Gal. l.6. de U.P. c.9. fistulam in capite pro aëris attractione & aquarum ejectione habens, & in hoc differens à pisce *Musculus* dicto. Carnem habet duram & excrementitiam, propterea cum acrioribus condimentis debet comedi, Gal. l. 3. de Al. fac. c.31. Videatur & de *Balænâ verâ* & *vulgò dictâ* Rondelet. de pisc. l. 16. c. 11. 12. seq. Aldrov. lib. 1. de Cet. c.2. Bruyerin. de re cibar. l.22. c.3.

Balandina, dicitur *lapis factitius*, compositus ex argento vivo ferri, & est coloris rubei valdè, & resplendet ratione sulphuris decocta &c. Lull. de animæ transmut. in Th. Chym. Vol. 4. p.190.

Balanus, βάλανος, vide *Glans*.

*__Balasius__, aliis *Ballasius*, *lapis*, vel gemma est, purpureo seu roseo colore rutilans & flammescens, à nonnullis *Placidus* dictus. Est tertia species *Carbunculorum* in Calceolarii Mus. sect.3. p.237. Pluries etiam compertum est, quòd exterior pars unius lapidis repræsentet *Ballasium*, interior Carbunculum, & ex hoc dicitur, *Balasium* esse domum Carbunculi. Ejus virtus esse dicitur, quòd varias cogitationes ac luxuriam auferat ac reprimat; conciliet amicorum discordias, & sanitatem corpori humano inducat; in specie tritus & potus cum aquâ oculorũ infirmitatibus medeatur, & hepatis doloribus subveniat. Quòd verò domus, viridaria, aut vineæ, si hoc lapide quatuor anguli tangantur, à fulgure, tempestatibus, & à vermibus immunes reddantur, non tàm mirum dicendum, quàm nugatorium. Rul. in Lex. Chym.

Balbis, βαλβὶς, significat cavitatem oblongam cum repagulo, juxtà Foës. in Oecon. p. 118. Unde βαλβιτώδης legitur apud Hippocr. in Mochlico, vel juxtà Linden. de ossium naturâ, IV. 8. de parte brachii versus cubiti gibbum extremâ, quâ excipit veluti in sinum processum cubiti, quod dicitur κορώνη sive cornix, cùm manus est extensa. Aliàs etiã significat Hesychio locum, in quo equestre exercitiũ tractari solet, quod non est hujus loci.

Balbuties, τραυλότης, τραυλισμὸς, ψελλότης, ψελλισμὸς, est vitium vocis humanæ, vel sermonis, proveniens à linguæ affectu vel connato, vel adscito. In genere significat omne impedimentum linguæ; in specie v. vel hæsitationem, quando alii in loquendo nunc subsistunt, nunc sermonem præcipitant, quod Græcè etiam dicitur βατταρίζειν, vulgò Stottern / Stamlen / id quod à linguæ nimiâ mobilitate & ligamẽtorum ejus laxitate deducendum esse credit C. Hofm. l. 3. Inst. c. 138. §. 1. vel ineptitudinem exprimendi literas quasdm. præsertim caninam R. cujus caussam in siccitatem ligamentorum linguæ, & hujus brevitatem refert idem, quamvis mihi non videatur rem acu tetigisse, cũ in expressione lit. R. lingua potiùs retrahatur & attollatur versus palatum, non v. ad dentes extendatur, quod vitium etiam *Blæsitas*, & *Blæsa lingua* appellatur, vulgò Lispeln: vel qãndo pleno ore loquantur, *Balatrones* & *Bambaliones* dicti, vulgò, als wann sie Brey im Maul hätten / vel, uno vocab. Brey-Maul / cujus caussa in laxitate & humiditate nimiâ linguæ & ligamentorũ consistere videtur: Hinc etiam diarrhœis facilè capi, docet Hippocr. 6. aph. 32. Jung. Dieter. n. 837. C. Hofm. d. l.

Balitistera, id est, *Terra rubra*. Rul. & Johns.

*Ballistæ os. Vide *Astragalus*.

Balneum, *Balneæ*, λουτρὸν, βαλανεῖον, *Balineum*, Scrib. Larg. n. 214. Vide Rhod. Lex. Scrib. est res non naturalis externa, & remedium corpori potissimùm lavando, detergendo, quin & ad sudationem deputatum. Cùm simpliciter dicitur, *Balneum aquæ dulcis* intelligendum est. Tempore Hippocratis in Græciâ non adeò frequenti fuisse in usu testatur Gal. 3. de R. V. I. A. t. 44. & c. 3. de iis, quæ in medic. t. 32. At apud Romanos nimia luxuries in apparatu *Balneorum* fuerat, de quâ legatur Lang. l. 1. Ep. 50. Jung. Gorr. in def. Dividi solẽt in *Naturalia* & *Artificialia*. De illis vide *Thermæ*, Hæc iterum in *calida* & *frigida*. *Balneorum* utilitas amplissima in omnis ferè gẽeris morbis, maxima verò redundat in corpora tabida, nisi alia quædam sontica impedimenta obstiterint. Plura videantur apud Dieterich. Jatr. n. 508. *Laconicum* dictum vaporosum potiùs est, & *Sudatorium*, vel *Æstuarium* rectiùs, quàm λουτρὸν, aut *Balneum* dicendum. De hoc Rolfink. Od. ac Meth. l. 6. f. 1. c. 10. De hujus apparatu veteri lege sis Rhodii

ATTAGEN, ἀτταγὴν, & ἀτταγᾶς, avis nota inter delicias cibarias, vulgò Haselhun / cujus descriptionem & usum in cibis atque medicinâ lege sis ap. Aldrov. l. 13. Ornith. c. 10.

ATTALUS, Ἄτταλος, *Attalicum*, ἀτταλικὸν, epitheta sunt quarundam formularum medicamenti apud Gal. in libr. de compos. med. sec. loc. & genera, hodièq; minùs usitata, sed obsoleta. Vid. Gorr.

*ATTELABAS, vide *Locusta*.

ATTENUANS, λεπτύνον, dicitur & de cibis, & de medicamentis, quæ acri & calidâ facultate prædita crassos succos attenuant, colliquant, incidũt & resolvunt, Gal. 14. M.M. 15. Hodièq; dicuntur portionibus salinis, nitrosis, lixiviosis, alcalicis, volatilibus vel evectis operari.

ATTENUATIO, λεπτυσμὸς, λεπτότης, idem, quod *Extenuatio*, dicitur totius molis collapsus vel subsidentia, ejusque signum est cutis laxitas, Hippocrat. 3. in 6. Epid. t. 29. & Galen. in comm. Coincidit cum *Atrophiâ*, de quâ p. a. Junge 4 aph. 23. Dicitur & *Gracilitas*, quæ corporis est exilitas, quam à macie quidem distinguit: Illam naturalem, hanc præternaturalem tenuitatem, quæ Græcè ἰσχνότης dicitur, statuens, Linden. Ex. XIV. §. 23. 24. In Opere Spagyrico conjugii massæ Solis & Lunæ *Attenuatio* dicitur secunda Clavis, quoniam rigiditas corpori inest, & flexibilitas, & inquinatio Theatr. Chymic. Volum. V. pag. 452.

ATTICUS, ἀττικὸς, epitheton mellis optimi, ut & Ceræ, sive Propoleos, apud Scribon. Larg. passim.

ATTILUS, dicitur *piscis fluviatilis*, Pado flumini proprius, cartilagineus, Sturioni magnâ ex parte respondens, cujus caro mollis & fluxa, palatoq; minùs jucunda, Aldrov. l. 5. de pisc. c. 1.

ATTINCAR *Veneris*, formula est Tincturæ ad Lunam, ap. Parac. Manual. 1. Vide *Albatio*.

ATTINGAT, id est, *flos æris*. Ruland. Johns.

ATTINGIR, i.e. *Capsula terrea*. Iidem.

ATTONDERE, vide *Tondere*. Scrib. Larg. n. 10.

*ATTONITUS *morbus*, idem, quod *Apoplexia*, de quo vocab. vide suprà.

*ATTRACTIO, ὁλκή, in genere dicitur ea species motûs localis, quando res quædam ex alio loco mediante vi quâdam motrice alterius trahentis movetur, ut huic propiùs adjungatur. Dividi potest in *manifestam*, quæ etiam propriè talis est, quando trahens principium externum in sensus incurrit unà cum modo tractionis; estq; vel naturalis, vel artificialis. Ita manu res attrahimus; aut labiis infantes alliciunt lac è papillâ, quæ attractionis species *suctio*, ἐκμύζησις, dicitur: Ita, quando ore attrahimus inspirando aërem, specialiter *Epispasmus*, ἐπισπασμὸς, Hippocrati vocatur, 5. in 6. Epid. t. 32. Sic instrumentis etiam variis perfici solet attractio artificiosa: & in *Occultam* & *intrinsecam*, veluti impropriam, quæ

etiam vel corpori & partibus attribuitur, quâ de causâ *Attractrix*, ἑλκτικὴ δύναμις, *facultas*, vel virtus excogitata fuit, cujus beneficio singulæ partes sibi peculiares succos nutritionis gratiâ appetere & attrahere valent, Galen. 5. de L. A. 1. vel etiam medicamentis, præsertim purgantibus, aliisq; rebus, magneti, succino &c. Verùm posteriorem hanc in universum, occultam scil. & intrinsecam recentiores rejiciunt, ceu commentitiam, & planè metaphoricam, ex aliis principiis evidentioribus rem ipsam declarantes. In specie purgantium vim attractricem nos quoq; impugnavimus disp. de purgat. mod. ac viis ad alv. & l. Nicol. Pechlin. tr. de purgantib. Reliqua Philosophis ventilanda & dirimēda relinquim⁹.

ATTRACTIVUM, Paracelso dicitur, quod natura præstat, de Therm. Piper. c. 4. Item Attractiva dicuntur medicamenta, aliàs Magnetica, quæ vim ad se trahendi habent, ex similibus etiam attractivis composita, Dorn. Rul. Johns.

ATTRITIO, ἔκθλιμμα, παράτριμμα, dicitur solutio continui superficiaria cuticulæ & cutis à compressione oborta, ità v. g. ex itinere pedes aut femora atteruntur, Gal. l. 11. de S. Fac. §. coria vetera, & l. 1. de C. M. S. G. c. 5.

ATUREB, i. e. *Vitrum Azazeze*. Rul.

ATYPOS, ἄτυπος, idem, quod ἄτακτος, *erraticus*, Epitheton morborum inordinato modo invadentium, Gal. de Typis, c. 4.

AVANSIS, αὔανσις, à verbo αὐαίνεσθαι, exiccari, arefieri, in genere *exiccationem* significat. Hinc etiam verbum αὐανθῆναι de uteris præ labore exiccatis usurpavit Hippocr. lib. 1. de morb. mul. XVI. 5. Specialiter tamen substantivum ad senium plantarum refertur, ut idem sit, quod γῆρας, senium in animalibus. Fit enim utrumq; ab immodicâ siccitate, Gal. l. 1. de san. tu. 2.

AVANTE, αὐάντη, alii αὐαντὴ minùs recte, αὐαφὴ, specialiter Hippocrati *morbus siccatorius* dicitur, descriptus l. 2. de morb. LXIV. 1. cujus caussa à fermenti in ventriculo aciditate valdè volatili & flatulentâ, nec non succi pancreatici consimili vitiositate deducenda videtur.

AUCHEN, αὐχὴν, id est, *Cervix*, *Collum*, de quo suo loco.

AUCHMUS, αὐχμὸς, id est, *squalor*, immoderatam siccitatem denotat. Frequenti in usu apud Hippocrat. præsertim de anni temporum sicciore conditione, v. gr. in lib. 2. Epid. t. 4. de hyeme; in genere de omnibus anni temporibus, 3. aph. 7. & 15. Hinc adjectivum αὐχμηρὸν, *squalidum*, de æstate, d. l. aph. 13. de hyeme, aph. 11. Opponitur ἐπομβρον & ἐπόμβρεια, pluviarum copia, d. l. Vide Dieterich. n. 132.

AUCTIO, *Augmentatio*, αὔξησις, idem, quod *Accretio*, propriè dicitur species illa nutritionis, quando corpora & partes, accedentibus de novo portionibus iis, è quibus antea constabant, virtute flammæ vitalis assimi-

assimilatis secundum omnes dimensiones augentur, accrescunt, usque ad naturæ determinatam quantitatem, Charlton. Oec. An. Ex. 1. §. 1. Quæ verò extenduntur, nec tamen reficiuntur, speciem falsam augmentationis præ se ferunt, Gal. l. 1. de nat. fac. c. 7. Hinc τὰ αὐξανόμενα, *quæ augentur*, plurimum habere calidi nativi, & propterea plurimo indigere alimento dicuntur, 1. aph. 14. Impropriè *Accretio* vel *Auctio* fit, quando in mixto quædam res heterogeneæ accrescunt, aut agglutinantur, estq; citrà assimilationem. De *Accretione* duplici vid. Becheri Oed. Chym. Tit. 6. §. 1.

*Audacia, τόλμη, vide *Tolme*.

*Aude, αὐδὴ, vide *Vox*.

*Auditorius *meatus*. πόρος ἀκουστικὸς, est rotundum foramen, quod ad aures pertinens, non solùm usque ad cerebri membranam pertingit, sed etiam nervum auditorium contingit, qui in ipsum à cerebro descendit, Gal. l. 6. M. M. c. 6. quod & *cæcum foramen* dicitur, τυφλὸν τρῆμα, l. de nerv. diss. c. 6. Anterius claudit Tympanũ, sive membrana tympani interiùs complectitur præter ossicula tympani malleum, incudem, stapedem, ipsas cavitates anfractuosas, Labyrinthum, & cochleam. Vide *Aures*.

Auditus, ἀκοὴ, est actio animalis externa, quâ species sonoræ, mediante aëre externo, ad auriculæ antrum exterius, deinde ad aërẽ insitum & in antrum interius, labyrinthum, & cochleam delatæ à nervo auditorio ibidem implantato excipiuntur, & à spiritu animali percipiuntur. Vide Anatomicos, & ex recentioribus Th. Willis de anim. brut. P. 1. c. 14.

*Auditûs *gravitas, difficultas*, δυσηκοΐα, βαρυηκοΐα, vide *Surditas*.

*Aversio, ἀποστροφὴ, Galeno idem, quod *Revulsio*, vide *Antispasis*, Gal. 2. in 6. Epid. t. 29. & 5. aph. 68. *Aversio* quoque idem, quod nausea. Hinc *aversus* ab omni esca stomachus legitur apud Scribon. L. n. 186.

*Aves, ὄρνιθες, pertinent ad classem rerum non naturalium in Medicinâ, quatenus vel alimentum, vel etiam medicamentum præbent hominibus. Eò sunt salubriores, quò sicciori, præ aliis animalib⁹ præditæ sunt temperamento, utpote aridioribus cibis gaudẽtes, paucoq; potu utentes, Gal. 4. in 6. Ep. t. 26. l. 3. de alim. fac. c. 19. Specialiter *Avis Medica* dicitur *Pavo*, ob insignem ejus vivacitatem, ut & utilitatem in Medicinâ, teste Schröd. Pharm. l. V. cl. 1. n. 65. *Aves Cypriæ* vel *Aviculæ Cypriæ* dicuntur illæ *Candelæ odoratæ pro fumo* ex massâ Trochiscorum paratæ, quæ & *Baculi* à formâ oblongâ dicuntur, quemadmodum paratur Cera Hispanica vulgò dicta, varii coloris, ad obsignandas literas usitatissima. Quæ Chymicis dicantur *Aves Hermeticæ*, & quid sit *Avis*, quæ noctu volat sine alis, videatur apud Dorneum de transmut. Metall. c. 11. in Th. Chym. Vol. I. p. 527. Vol. IV. p. 355. Libav. Tom. II. p. 333. De duabus *Avibus Hermeticis* videatur Senior de Chemiâ in Th. Chymic. Vol. V.

Vol.V.p.206.208. Rationẽ hujꝰ appellationis hanc dedit Rul. quia in altum volat *æs Hermetis*,& tamẽ iterum in terram propter nutrimenta deſcendit; undè nutrix omnium eſt *Terra*. In Lexic. Alchim.

*Augites, ἀυγίτης, eſt nomen gemmæ viridè pallentis, vilioris topazio, quæ & *Callais* vel *Calais* alio nomine dicitur, Plin. l.37. c.8. & Agric. l.6. foſſil. p. m. 292.

*Augmentatio, vide *Auctio*.

Augmentum, ἄυξησις, ἐπίδοσις, ἀνάβασις, idem eſt, quod *Aſcenſus*, *Incrementum*, ceu Synonyma ſecundum tempus morborum denotantia juxtà Galen. l.1. de Criſ. c.3. quando diſpoſitio p. n. magis magisq; ſeſe per Symptomata interiora aut frequentiora exerit; ſpecialiter in febribus, quando calor febrilis unà cum aliis Symptomatibus ingraveſcit, l.2. de diff. febr. c.11. ſi cruor nimis efferveſcit, cum pulſu forti & vehementi; ſi vigiliæ, phrenitis, aut dolor capitis immaniter urgeant, Willis de febr. c.11. Dicitur & ἐπακμή, & morbus in augmento, ἐπακμάζειν, Dieter. n.29.

Augurista, dicitur ſuperſtitionis artifex, qui ſuam artem in ſpeculis cryſtallis & in aquis exercet, præcipuè in volucrium cantũ volatuq;, ut ex eis præſagiat; aliorum etiam ritus ob eandem cauſam obſervat, Dorn. in Dict. Par.

Aulos, ἀυλὸς, & diminut. ἀυλίσκος, vide *Fiſtula*.

Aura, πνοὴ, idem, quod Exhalatio aërea, ſpiritus, vapor. Imprimis verò nonnulli modernorum hoc vocabulo delectantur, quibus ſcrupulum movet terminus *Flammæ* ad exprimendum principium vitale ſanguineum, ſive Calidum nativum, ſecuti Helmontium, qui integrum tractatum conſcripſit & inſcripſit: *Aura vitalis*. Verùm res non caret difficultate. Alio enim reſpectu Flamã, alio verò Spiritus, Aura Vitalis, & alio rurſus aliter appellari poteſt.

Aurancum, vel *Aurantum*, id eſt, *Teſtæ ovorum*. Rul. & Johnſ.

Auraric, i.e. *Mercurius*, idem, quod *Azoch*. Iidem.

Aurata, *Orata*, χρύσοφρυς, ἱερὸς ἰχθύς, *piſcis ſacer*, ἰώνισκος, *piſcis* littoralis nomen eſt, qui teſte Athenæo l.7. omnium ſuaviſſimus, palatoq; gratiſſimus olim habebatur. Vide Aldrov. l.2. de piſ. c.17. Bruyerin. l. 10. de re cibar. c.1. J. Alex. l. 14. Sal. c. 10.

Aures, ὦτα, dicuntur auditûs inſtrumentum, Galen. de diſſ. inſtr. odor. c.2. &, quâ frons ad tempora porrigitur, in ipſius terminis ſitæ ſunt. Dividitur *Auris* in *Externam* & *Internam*. Illa dicitur *Auricula*, τὸ ὠτίον, (vid. Joh. Rhod. in Lex. Scrib.) & gaudet membranâ admodũ ſenſili, à parte etiam poſticâ Glandulis nonnullis Parotides dictis. (undè & inflammatio circà illas glandulas vel abſceſſus eodem nomine indigitatur) *Auriculæ* pars ſuperior potiſſimùm *Ala* dicitur, πτερύγιον, Ruffo; quamvis & toti auri externæ hoc nomen tribuatur; inferior *Lo-*

bus, λοβὸς. Partes minutiores *Alarum* sunt quoad ambitum *Helix*, id est, anfractus, & superior posteriorq; tortuosa & introrsum imbricata portio, cujus finem ἀντιλοβίδα dixerunt: & Xyster, ξυστήρ. Huic opposita interior protuberantia *Anthelix*, ἀντίλιξ, qs. ob anfractus dicta. Cavitas auris externæ interior *Scapha* appellatur, σκάφος, item *Concha*, Conchula, κογχίον. Conchæ opposita eminentia juxtà temporis fines *Tragus*, τράγος; & altera huic adversa ἀντίτραγος, *Antitragus*, dicuntur. Ad hanc *aurem*, nimirum internam, concurrunt seqq. partes, *Os petrosum*, λιθοειδὲς ὀστοῦν, in quo quinque foramina, quorum primũ *Meatus auditorius*, πόρος τῆς ἀκοῆς, ἢ ἀκουστικὸς dicitur, Hipp. l. de Glandul. σκολιὸς πόρος καὶ στενός, & tres cavitates insigniores, *Concha*, κόγχη, *cochlea*, & *Labyrinthus*: *Tympanum*, membrana satis valida in extremitate circulo osseo munita; Tria ossicula, *Malleus*, *Incus* & *Stapes*, quibus nonnulli addunt quartum, quod *Cochlear* appellavit Linden. Physiol. Med. l. 2. c. 12. §. 26. vasa sanguinea, nervus auditorius & musculi. Quæ omnia prolixiùs descripta reperire licet in scriptis Anatomicorum, & in specie in H. F. ab Aquapend. tr. de aure auditûs organo. Barthol. l. 3. Anat. c. 9.

*Aures *cordis*, vel Auriculæ, τὰ ὦτα τῆς καρδίας, Hipp. οὔατα, l. de cord. t. VI. 2. sunt duo sinus minores membranosiores, quàm cor, concavi, in utrâque cordis baseos parte sinistrâ collocatæ ad similitudinẽ aurium, Gal. l. 7. de adm. Anat. c. 9. & 6. de U. P. c. 15. quarum dextra excipit sanguinem è principio trunci venę cavæ, & coarctata exprimit in ventriculum cordis dextrum; Sinistra verò è principio venæ pulmonalis (aliàs Art. Venosa dictæ) recipiens per Systolen offert ventriculo cordis sinistro, teste Harvæo, primo circulationis sanguinis vel inventore, vel restauratore, Ex. de motu cordis & sang. confirmantibus quoq; hoc plerisque omnibus recentioribus Anatomicis.

Aureum *vellus*, dicuntur scripta Chemiæ de auro & argento, & libri in velleribus conscripti, Robert. Vallensis de verit. & antiquit. art. Chemicæ in Th. Chym. Vol. I. p. 19. ex Suidâ, quamvis in hoc de velleribus nihil reperire in Græco potuerim, ἐν τοῖς παλαιοῖς, in veteribus. Hoc nomine quoq; Guil. Menens scriptum suum indigitavit in Th. Chym. Vol. V.

Aureus *ramus*, etiam significat *Chrysopœam*, sive artificium, aurum faciendi. Ibid. p. 18.

Aurichalcum, idem, quod *Orichalcum*, vocatur Æs illud factitium flavum, colorem auri præ se ferens. Unde & tropicè vel mysticè *Hypocrisin* significat. Vide Blas. Vigenerium tr. de Igne & Sale, c. 47. in Th. Chym. Vol. VI. p. 76.

Auricolla, quasi *Auri gluten*, quid significet, vide in Turb. Philos. serm. 24. Th. Chym. Vol. V. p. 20.

Auricularius, ὠτικός, epitheton Medici, Gal. ad Thrasyb. c. 24.

AURIGA, dicitur species fasciæ, ad latera deliganda, cujus descriptio videatur ap. Gal. de fasciis num. 100.

*AURIGO, *Aurugo*, Scrib. Larg. n. 110. & *Auriginosus*, vide *Icterus*.

AURIPIGMENTUM, vide *Arsenicum*.

AURISCALPIUM, ὠτογλυφὶς, instrumentũ auribus purgandis destinatum, & aliis usib⁹ ad aures curãdas accommodatum. Vid. Rhod. in Lex. Scrib.

AURIUM *abscessus*, vide *Parôtis*.

AURIUM *affectiones* sive *morbi*, τὰ ἐν τοῖς ὠσὶ πάθη, varii occurrunt, de quorũ curatione legatur etiam Galen. l. 3. de C.M.S.L.

AURIUM *dolor*, vide *Otalgia*.

AURIUM *igneus fervor*, vide *Pyrôsis*.

AURIUM *inflammatio*, φλεγμονὴ ἐν ὠσὶ, ex naturâ Inflammationum in genere intelligitur.

AURIUM *sonitus*, *tinnitus*, vide *Tinnitus*.

AURIUM *sordes*, vide *Cerumen*.

AURIUM *speculum* vel *specillum*, vide *Speculum*.

AURIUM *vermes*, σκώληκες ἐν ὠσὶ, vide *Vermis*.

AURIUM *ulcus*, *Aures exulceratæ*, ἕλκος ἐν ὠσὶ, ex naturâ ulceris iñotescunt.

AURORA *surgens*, ænigmatica est locutio Spagyricorum, quâ indicant Lapidis Philosophici virtutem multiplicativam, quemadmodum unum frumenti granum multum fert fructum, Th. Chym. Vol. I. p. 169.

AURUM, χρυσὸς, est metallorum omnium nobilissimum, solidissimum, colore flavum, ex principiis summè digestis, adeoq; fixis compactum, potissimùm Sulphure & Mercurio. Dicitur *Rex Metallorum*, & *Solis* nomine, atq; Charactere ☉ à Chymicis insignitur. Num verò tanta sit vis & efficacia in corpus humanum, vel potiùs sanguinem & spirit⁹ Medica, non est huj⁹ loci, prolixè ventilare. Videantur, quæ suprà de *Argento* dicta sunt, Dorn. Rul. & Johns. in Lex. De *Auri* historiâ legatur Schröd. L. III. c. 9. & Fr. Hofm. in Clavi ad ill. loc. Rolf. Disp. de Auro, & Ord. ac M. Comm. L. 13. c. 4. Plura de *Auro* invenies in omnibus sex Voluminibus Theatri Chym. quæ loca quæras in Indice. Cœterùm apud Chymicos seu veros, seu Sophisticos & impostores non unum habetur *Aurum*, sed varium. Est *Aurum vulgi*, quod & *Naturale*, diciturq; per essentiam. Est aliud *Philosophicum*, quod in Opere Magni Mysterii, seu Lapidis Physicorum (qui & Ipse *Aurum Philosophorum* dicitur) crebrò occurrit. *Aliud* appellãt *Medicum*; aliud *Magicum* & *Cabalisticum*. Sed & *Aurum Musicum* invenimus, & *Aurum vitæ*, & *Sophisticum*. Est *volatile* & *fixum*. Est *Diaphoreticum*, verba sunt Libavii S. A. Chym. l. 2. c. 11. De *Auro potabili* (quod fortassis citrà injuriam *putabile* dixit Crollius) cui libet tempus terere lectione nugarum vel jactationum, adeat varia Chymicorum scripta. Judicium verò de his & similibus *Aureis Medicinis* non ineptum legat apud Libav. Apocalyps. Hermet. Part. prior. C. 19. *Aurum Horizontale* est *Mercurius* factus *Diaphoreticus dulcis*, ut mel & instar *Auri* fixus, Helmont. tr. de Lithias. c. 8. n. 4.

AUSTER, νότος, *Notus*, ventus ita dicitur meridionalis, calidus & humidus, morborum feracissimus, uti patet ex 3. aph. 5. Rationem reddidit Gal. c. 2. in 1. Epid. t. 62. quia facit dissolvere corpora, humoresque fundere, adeòq; putrefacere simul, præsertim ubi cum largiorib' conjunctus sit imbribus. Temporis anni dispositio, in quo *Auster* ventus frequentius flat, *Notia*, νότιος, vel *Australis, Austrina* dicitur. Vide Dieter. Jatr. n. 578. 579.

AUSTERUS, αὐστηρὸς, *Auster*, Scribon. Larg. n. 188. dicitur de eo, quod terrestris est naturæ, cum salinis tartareis permixtæ, vim habens adstringendi, ab *Acerbo* solâ intentione diversum, Galen. lib. 1. de Sim. Fac. c. 37. Habere etiam *Austera* vim, calculos producendi, quatenus glutinositatem & tenacitatem rerum fluidarum inferunt, ostendit Fr. Sylv. Pr. M. l. 1. c. 55. §. 50. Eorum utilitatem tradit c. 13. §. 32. 47 48. & alibi.

AUSTROMANTIA, alia est quædam superstitio excogitata ex ventorum observationibus, ut, quum Astra ventorum in summam, ultrà consuetudinem, vehementiam erumpunt: Indè futuri præsagium homines otiosi magis, quàm curiosi pronunciant, Dorn. in Diction. Parac.

AUTARCIA, αὐτάρκεια, est animi tranquillitas, quâ quis suâ sorte contentus est, & opponitur τῇ ἀπληστίᾳ, Gal. de dign. ac. cur. an. morb. c. 9. Vide *Aplestia*.

AUTETES, αὐτίτης, Vide *Autites*.

AUTHADES, αὐθάδης, arrogantem & superbum significat, qui præ se cæteros despicit: Vitium ingens in Medico, Hipp. l. de Medic. l. 26. Dicitur & ἰδιογνώμων, *contumax*.

AUTHEMERON, αὐθήμερον, αὐθημερὸν, i. e. eo ipso die, apud Hipp. 4. aphor. 10. Dieter. n. 126. Hinc & medicamentum dicitur *Authemeron*, quod eo die, quo adhibitum est, medetur ac juvat; cujus generis duo habentur apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 2. ad lienis affectus. Dicitur & αὐθωρὸν, Gorr.

AUTHORITAS, ἀξιοπιστία, de Authoribus Medicis dicitur, quibus securè fides haberi potest, iis nimirum, qui non ob inanem gloriam, neque ex dogmatum amore compulsi, neq; altercandi studio irritati aliquid scribunt, judicio Galeni de opt. sect. ad Thrasyb. c. 14. τίς ἐστιν ἄριστ.

AUTITES, αὐτίτης, nonnulli αὐτίτης, epitheton est vini, vel, quod *hornum* dicitur, id est, hujus anni, quo bibitur, quasi αὐτοετίτης, uti exponitur locus Hippocr. lib. 3. de Morb. XV. 33. vel quod est *sincerum*, non dilutum aquâ, ἀπαρέγχυλον, quam significationem urget Linden. Sel. M. Ex. VII. §. 24. Vid. Foës. Oec. p. 109.

AUTOCINETOS, αὐτοκίνητος, αὐτόδρομος, dicitur de eo, quod per se movetur, apud Hipp. l. de hebdomad. allegante Foës. d. l.

AUTOMATOS, αὐτόματος, & αὐτομάτως, denotat spontaneum, spontè, ultrò, non alterius adminiculo, 1. aph. 2.

aph.2. 2.aph.5. 4.aph.21. 6.aph.15. Cur Dieter. triplicem constituerit significationem Jatr. n. 130. non video necessitatem. Vid.& Linden. Ex. XV. §.136.

*Avtopsia, αὐτοψία, vocabulū erat olim Empiricæ sectæ proprium, quo significabant memoriam eorum, quæ frequenter & eodem modo visa essent. Verùm & hodieq; ad Medicinam Dogmaticam, vel Rationalem summè necessaria est *Avtopsia*, ceu eorum observatio & memoria, quæ proprio intuitu unusquisq; inspexit, Gal. de partib. art. medic. c.2. Sanè per *Avtopsiam*, sive ocularem demonstrationem, acccesserunt hoc seculo quamplura inventa Anatomica, artem Medicam illustrantia, quibus carendum fuit veteribus, non sine gravi detrimento.

*Avtopyros, αὐτόπυρος ἢ αὐτοπυρίτης, est epitheton panis, qui & *Syncomistus*, συγκομιστὸς dicitur, quando totum triticum nullâ detractâ siligineâ parte, sed furfure solùm succreto, in panificium cedit, sic, ut inter furfuraceum & similagineum medius fit. Hic, qualem ex naturâ habet farinam triticum, talem etiam servat, Gal. l.2 ad Glauc. c.7. Celsus l.2. c.18. descripsit, cui nihil ademtum est, ità, ut è farinâ paucis etiam furfuribus & utriculis confusâ paretur, exponente Guil. Pantino, in coment. ad h.l. p.m. 285. Vocatur *Panis Domesticus*, *secundarius*, *cibarius*. Vide Rhod. in Lex. Scribon.

Autumnus, φθινόπωρον, dicitur añi tempus tertium post æstatem, Arcturo oriente incipiens, & Vergiliarum occasu desinens, in quo humores & spiritus post præcedentem æstum incipiunt defectionem pati. Hinc morborum feracissimus dicitur,

Autumnusq; gravis, Libitinæ quæstus acerbæ.

Horat. l.2. Sat.6. v.19. *Autumno* morbi in genere acutissimi & perniciosissimi familiares sunt, imprimis verò phthisis vel tabes, ex 3.aph.9. & 10. Catalogum morborum *Autumnalium* vide d. l. a.22. Quid Mysticè *Autumnus* dicatur in opere *Lapidis Philosophici*, videatur in Magistr. Ortulani Practic. Alchimic. & Mag. Valentini Opere præclaro, quæ extant in Th. Chym. Vol. IV. p.917. 943. Imò etiam ipse *Lapis Phil.* dicitur *Autumnus*, ap. Lagneum Harm. Chym. d. l. p.727.

Auver, i.e. *Aqua pura vel levis*, Rul. in Lexic.

*Avulsum, *Avulsio*, vide *Apospasma*.

Auxesis, αὔξησις, verbum αὐξάνω, vide *Augmentatio*, & *Augmentum*.

Auxiliatio, *Auxilium*, βοήθημα, βοήθεια, idem, quod *Remedium*, de quo infrà suo loco. Scrib. Larg. n.67. 106.

*Axillaris *vena*, ἡ διὰ τῆς μασχάλης φερομένη φλὲψ, quæ per axillam percurrens major humerali per totum brachium in ramos scinditur duos, superiorem, inferiorem externum, internum: Ille *vena hepatica*, hic *subalaris*, *basilica*, & *vena cubiti interna* appellatur, Galen. l.3. de adm. anat. c.5. Est ergò *Axillaris vena* soboles insignior venæ subclaviæ thoracis cavitate egressæ.

Axiologos, ἀξιόλογος, i. e. effatu dignus. Tribuitur etiam abscessui ab Hipp. Coac. t. 150.

*Axioma, ἀξίωμα, vocatur propositio indemonstrabilis, apud Galen. l. 1. M. M. c. 4.

Axiopistia, ἀξιοπιστία, vide *Authoritas*.

Axon, ἄξων, vide *Epistropheus*.

*Axungia, ἀξούγγιον, ἀξουγγία, ὀξύγγιον, Dioscor. l. 3. c. 104. στέαρ l. 2. c. 87. ab axium unctione ita dicta, teste Isidoro Hispal. l. 20. Orig. 2. specialiter quidē adipem suillum inveteratum denotat, juxtà Gal. l. 7. de C.M.S.G. c. 4. Usu tamen receptum, quòd in genere sevum vetus στέαρ χρονίζον, *Axungia* quoque dicatur, d. l. 7. c. 5.

Axungia de *mumia*, quæ interdum etiam *Mumia de medullis* scripta reperitur, est *medulla ossium*, Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

Aycophos, id est, *Æs ustum*, Ruland. & Johnson.

Azaa, id est, *Magra*, *Terra rubra*. Iidem.

Azagor, h. e. *Viride æris*.

Azamar, *vermilionem* vel *minium* significat, Rul. in Lex.

Azamo, id est, *Color Indus*, Ruland. & Johns.

Azanec, i. e. *Armoniacus*, Iid.

Azarnet, dicitur *Auripigmentum*, Iidem.

Azci, i. e. *Atramentum*, Iidem.

Azec, i. e. *Atramentum viride*, Iid.

Azedegrin, dicitur *Lapis hæmatites*, Iidem.

Azef, h. e. *Alumen scissum*, Iidem.

Azeg, i. e. *Vitriolum*, Iidem.

Azegi *arce*, h. e. *aqua atramenti*, Iid.

Azem, id est, *Butyrum coctum*, Iidem.

Azemasor, i. e. *Minium* vel *Cinabrium*, Rul. & Johns.

Azensali, dicitur *lapis* quidam *niger*, qui in auro reperitur. Est etiam *muscus* in *petris* crescens, Ruland. in Lex.

Azimar, id est, *flos æris*, vel *æs ustum*, Idem.

Azius, dicitur *Lapis*, super quem sal crescit, Idem.

Azob, dicitur *Alumen Saccharinum*, Idem.

Azoch, *Azock*, *Azoth*, barbara sunt vocabula Paracelsica, quibus insignitur *Mercurius*, præsertim Philosophorum, h. e. argentum vivum, ex quovis corpore metallico tractum, Mercurius corporeus, Rul. Lex. Chym. B. Rolfink. Non ens. Aliàs Paracelso *Azoth* quoq; appellabatur medicina universalis, ex Mercurio, Sole & Lunâ parata, rerum speciem omnem exuta, & intentissimam induta vim, atq; centralem quandam virtutem generalissimam, reliquas omnes medicinas in se concludens, non aliter, quàm prima reliquas omnes substantias exclusis accidētibus. Hanc in ensis pomo conclusam, quocunque locorum ierit, gestasse secum perhibetur, Idem. De Eliæ Johañis Hesling *Azoth* legatur Schröderus d. l. p. 266. Vide *Lapis Philosophorum*. Junge Theatr. Chymici Volumen IV. pag. 401. 409. 523. 727. 729. &c. *Azoth* idem est, quod *Liquor sublimati Mercurii*, sive argenti vivi, (id est, vulgaris hydrargyri vitriolo & sale

sale juncti & in sublime acti) qui etiam vocatur *Aqua permanens, Crystallus Philosophorum, Luna Physica*, & quocunque alio nomine mystico appellari solet, Libav. S. Ch. Arc. l. 3. c. 14. Adde Theatr. Chym. d. l. p. 901.

AZRAGAR, i. e. *viride æris*, Rul. & Johns.

AZUB, dicitur *Alumen*, Iidem.

AZUBO, dicitur *vas chymicum*, Id.

AZUC, h. e. *corallus rubeus*, Id.

AZUMEN, i. e. *pondus baccatum*, Id.

AZURIC, h. e. *vitriolum rubrum*, Id.

AZURIUM, dicitur massa quædam dura Chymica, facta ex duabus partibus Mercurii, tertiâ parte sulphuris, & quartâ salis ammoniaci, Albert. Magni Chymia, in Th. Chym. Vol. II. p. 437.

AZYGES, ἀζυγὲς, dicitur quoq; *os Cunei, forme*, Gorr. Vide *Sphenoides*.

* AZYGOS, ἄζυγος, id est, sine pari, dicitur vena quædam, quæ est propago venæ cavæ ex trunci, superioris parte dextrâ, plerunque inter quartam & quintam costarum radicem enata, juxtà dorsi vertebras descendit, spaciisq; intercostalibus, præsertim octo inferioribus, ramos largitur, tandemq; inter acuta diaphragmatis principia duplici extremo terminatur. *Sine pari* dicitur, non quòd nullæ respondeant arteriæ intercostales, quod voluit C. Hofmann. c. in Galen. l. 16. de U. P. n. 1114. sed quòd parem è sinistrâ venæ cavæ parte natura non formaverit propaginem; quamvis interdum naturam, omissâ etiam dextrâ à ζύγω, ex ramis subclaviis propè mammarias binas venæ sine pari æmulas propagines, quemadmodum in brutis ruminantibus ramos intercostales & lumbales emittentes produxisse, Experientia, rerum magistra Anatomicos docuerit. Quod Galenus semper sub corde exortam venam *Azygon* observaverit, lib. 5. de L. A. c. 2. nostro verò seculo propter thoracis brevitatem suprà cor & pericardium exoriatur, ad quintam plerunque thoracis vertebram, quemadmodum Gorræus & Castellus scripserunt, nugæ sunt, cùm ipse Galenus quoque illam suprà cor originem aliquoties confessus sit, demonstrante Bauhino lib. 2. Theatr. c. 18. in notis. Quemadmodum & hoc principio Circulationis sanguinis repugnat, quòd per hujus venæ ramulorum orificia aperta materia pleuritica effundatur, cùm affluxus per venas nullus fiat ad partes, sed per arterias.

AZYMAR, id est, *Vermilio*, Rul. in Lex.

* AZYMUS, ἄζυμος, id est, *fermenti expers*, Rhod. in Lex. Scribon. In specie de pane non fermentato dicitur, qui nemini prorsus est accommodus, Galen. l. 1. de alim. fac. c. 2. Verùm cùm ex hodiernis principiis innotuerit *Fermentationis* etiam Humorum, præsertim sanguinis, necessitas pariter & utilitas, ejusdem defectum quoq; per *Azymiam* exprimere, quidni liceret? cùm & Plato in Timæo carnem quandam ἄζυμον appellare non dubitaverit?

B.

BABUZICARIOS, βαβυζικάριος, idem, quod ἐφιάλτης, Latinè *Incubus*, à βαβάζω, inarticulatè loquor. Vide *Ephialtes*.

BACAR, idem, quod *pondus*. Rul. in Lex. Chym.

BACCA, κόκκος, hàc voce appellantur fructus malis minores, qui conjunctivi quidem crescunt, sed quàm acini disperſiùs rariùsque, v. gr. Lauri, Olivæ, aliaq; ejusmodi.

BACCHUS, βάκχος, præter vulgarem significationem, quâ Deastrum Gentilium vini præsidem notat, nomen est quoq; piscis cujusdam. Vide *Mugil*.

BACULUS, vide *Aves*. Bacillus etiam dicitur instrumentum, cui spongiæ alligantur, apud Hildan. l. de ichor. & melic. c.29. Dicuntur & *Baculi* & *Bacilli ferrei*, variæ formæ, Rul. in L.Ch. uncinati, sicculâ inclusi &c.

BADISIS, βάδισις, incessus, vel *Ambulatio* dicitur, estq; actio crurum, Gal. l. 1. M.M. c.6.

BÆOS, βαιὸς, *paucus*, idem, quod ὀλίγος. Hipp. in Lege. Vide Foës. Oec. p. 128.

BAJAC, id est, *Cerussa*. Rul. & Johns. in Lex.

BALÆNA, perperam *Balena*, φάλαινα, piscis est grandior, ex *Cetaceorum* genere, multo sanguine calente præditus, Gal. l. 6. de U.P. c.9. fistulam in capite pro aëris attractione & aquarum ejectione habens, & in hoc differens à pisce *Musculus* dicto. Carnem habet duram & excrementitiam, propterea cum acrioribus condimentis debet comedi, Gal. l. 3. de Al. fac. c.31. Videatur & de *Balænâ verâ & vulgò dictâ* Rondelet. de pisc. l. 16. c.11. 12. seq. Aldrov. lib. 1. de Cet. c.2. Bruyerin. de re cibar. l.22. c.3.

BALANDINA, dicitur *lapis factitius*, compositus ex argento vivo ferri, & est coloris rubei valdè, & resplendet ratione sulphuris decocta &c. Lull. de animæ transmut. in Th. Chym. Vol. 4. p.190.

BALANUS, βάλανος, vide *Glans*.

*BALASIUS, aliis *Ballasius*, *lapis*, vel gemma est, purpureo seu roseo colore rutilans & flammescens, à nonnullis *Placidus* dictus. Est tertia species *Carbunculorum* in Calceolarii Mus. sect. 3. p.237. Pluries etiam compertum est, quòd exterior pars unius lapidis repræsentet *Ballasium*, interior Carbunculum, & ex hoc dicitur, *Balasium* esse domum Carbunculi. Ejus virtus esse dicitur, quòd varias cogitationes ac luxuriam auferat ac reprimat; conciliet amicorum discordias, & sanitatem corpori humano inducat; in specie tritus & potus cum aquâ oculorũ infirmitatibus medeatur, & hepatis doloribus subveniat. Quòd verò domus, viridaria, aut vineæ, si hoc lapide quatuor anguli tangantur, à fulgure, tempestatibus, & à vermibus immunes reddantur, non tàm mirum dicendum, quàm nugatorium. Rul. in Lex. Chym.

Balbis, βαλβὶς, significat cavitatem oblongam cum repagulo, juxtà Foës. in Oecon. p. 118. Unde βαλβιτώδες legitur apud Hippocr. in Mochlico. vel juxtà Linden. de ossium naturâ, IV. 8. de parte brachii vers⁹ cubiti gibbum extremâ, quâ excipit veluti in sinum processum cubiti, quod dicitur κορώνη sive cornix, cùm manus est extensa. Aliàs etiã significat Hesychio locum, in quo equestre exercitiũ tractari solet, quod non est hujus loci.

Balbuties, τραυλότης, τραυλισμὸς, ψελλότης, ψελλισμὸς, est vitium vocis humanæ, vel sermonis, proveniens à linguæ affectu vel connato, vel adscito. In genere significat omne impedimentum linguæ; in specie v. vel hæsitationem, quando alii in loquendo nunc subsistunt, nunc sermonem præcipitant, quod Græcè etiam dicitur βατ̃αρίζειν, vulgò Stottern / Stamlen / id quod à linguæ nimiâ mobilitate & ligamẽtorum ejus laxitate deducendum esse credit C. Hofm. l. 3. Inst. c. 138. §. 1. vel ineptitudinem exprimendi literas quasdm. præsertim caninam R. cujus caussam in siccitatem ligamentorum linguæ, & huj⁹ brevitatem refert idem, quamvis mihi non videatur rem acu tetigisse, cũ in expressione lit. R. lingua potiùs retrahatur & attollatur versus palatum, non v. ad dentes extendatur, quod vitium etiam *Blæsitas*, & *Blæsa lingua* appellatur, vulgò Lispeln: vel qãndo pleno ore loquantur, *Balatrones* & *Bambaliones* dicti, vulgò, als wann sie Brey im Maul hätten / vel, uno vocab. Brey-Maul / cujus caussa in laxitate & humiditate nimiâ linguæ & ligamentorũ consistere videtur: Hinc etiam diarrhœis facilè capi, docet Hippocr. 6. aph. 32. Jung. Dieter. n. 837. C. Hofm. d. l.

Balitistera, id est, *Terra rubra*. Rul. & Johns.

*****Ballistæ os. Vide *Astragalus*.

Balneum, *Balneæ*, λȣτρὸν, βαλανεῖον, *Balineum*, Scrib. Larg. n. 214. Vide Rhod. Lex. Scrib. est res non naturalis externa, & remedium corpori potissimùm lavando, detergendo, quin & ad sudationem deputatum. Cùm simpliciter dicitur, *Balneum aquæ dulcis* intelligendum est. Tempore Hippocratis in Græciâ non adeò frequenti fuisse in usu testatur Gal. 3. de R. V. I. A. t. 44. & c. 3. de iis, quæ in medic. t. 32. At apud Romanos nimia luxuries in apparatu *Balneorum* fuerat, de quâ legatur Lang. l. 1. Ep. 50. Jung. Gorr. in def. Dividi solẽt in *Naturalia* & *Artificialia*. De illis vide *Thermæ*, Hæc iterum in *calida* & *frigida*. *Balneorum* utilitas amplissima in omnis ferè gẽeris morbis, maxima verò redundat in corpora tabida, nisi alia quædam sontica impedimenta obstiterint. Plura videantur apud Dieterich. Jatr. n. 508. *Laconicum* dictum vaporosum potiùs est, & *Sudatorium*, vel *Æstuarium* rectiùs, quàm λȣτρὸν, aut *Balneum* dicendum. De hoc Rolfink. Od. ac Meth. l. 6. s. 1. c. 10. De hujus apparatu veteri lege sis Rhodii

dii notas ad Scrib. Larg. n. 60. De *Balneis voluptuosis*, v. g. Darii videatur etiam Henricus de Rochas, tract. de Aq. sulphureis c. 1. in Th. Chym. Vol. VI. p. 728. Præter hanc significationem *Balneum* quoq; significat instrumentum vel Furnum destillationibus præprimis destinatum, eumq; geminum: unum dictum *Mariæ*, vel *Maris*: alterum *Roris*. Illud est, quando res dissolvenda in conveniente vase aquæ calidæ in suo aheno contentæ imponitur, & ita operatio destillatoria perficitur. Hoc v. vocatur, quando vas rem dissolvendam cõtinens, vel etiam res ipsa dissolvenda aquam non contingit, sed saltem à vapore ascendente dissolutio fit, Dorn. in Dict. Rul. & Johns. in Lex. Weker. Ant. Gen. l. 3. c. 39. 40. Vide *Furnus*, *Destillatio*. Est & *Balneum Arenæ*, cujus usus est ad mundationem Argenti vivi factam per elevationem, & mentio ejus fit in August. Panthei Arte & Theoria transmutationis metall. Port. 2. c. 3. in Th. Chym. Vol. II. p. 532.

*BALSAMUS, *Balsamum*, βάλσαμον, varias obtinet significationes, proprias & tropicas. Strictissimè & κατ' ἐξοχὴν dicitur de succo arboris alicujus in Arabiâ, præsertim ad metropolim Meccham, Judæa, Palæstinâ cultæ; Arab. *Ballessam* vel *Balsan* dictæ, qui succus etiam *Opobalsamum* dicitur. Huic vicina & viribus affinia sunt *Balsamum Tolutanum*, *Indicum*, omnia nativa, de quibus legatur prolixius Schröder. Pharm. l. 4. cl. 2. num. 373. seqq. Jungatur Hofmann. in Clavi ad h. l. & D. D. Joh. G. Volcameri tractatus: Examen & sinceritas Opobalsami, Q. B. Rolfinck. Ord. ac Meth. Spec. l. XI. s. 1. c. 6. seqq. Jungatur & Rhodius ad Scribon. n. 33. & Chiocc. Mus. Calceat s. V. p. 637. seqq. Haud dubiè & Galen. horum aliquod intellexit l. 6. de Sim. Fac. 2. significat medicamenta artificalia valdè svaveolentia & penetrantia, spirituosâ virtute prædita, interni & externi usus liquidiora, quæ rectè quoque *Balsamelæa* dici possunt: aliquãdo etiam destillata, & solidiora, instar crassioris unguenti parata, quorum varias formulas passim in Medicorum libris Practicis reperire licet. Ad improprias & tropicas significationes referre libet 3. quãdo *Balsami* nomen tribuitur à Chymicis *Salibus fusis & liquatis*, V. G. *Balsamus* Salis gemmæ, Tartari, Saturni &c. 4. Tralatitia etiam est, quando de humoribus & spiritibus in corpore humano occurrentibus dicitur, v. g portio sanguinis glutinosa sive fibrosa calore fusa, *Balsamus naturæ*, teste Linden. Sel. M. Ex. XI. §. 93. Dorn. Ruland. & Johns. significationes *Balsami* ità exposuerunt: *Balsamum* est substantia corporum à putredine conservans. *Balsamus* aliàs à nonnullis scribitur. Est *internus*, & *externus*. *Internus* in humano corpore temperatissima quædam est substantia, non amara, non dulcis, non acerba, neque sal minerale, sed *sal liquoris*, quod à putre-

putrefactiōe validissimè præservat humana corpora. Dicitur etiam *Naturæ corporis gluten* temperatissimum. Brevius sic definitur: Est salis interioris liquor, suum à corruptiōe corpus tutissimè præservans naturaliter. *Externus* verò *Terebinthina* vocatur à Paracelso, nullam ignis violentiam passa, sed digesta. Itē, est omne, quod celeriter sanat, à Germanico sermone ad Chirurgiā adaptatum nomē, duabus dictionib⁹ bald samen id est, *celeriter conjunctū*, (Ridicula sanè derivatio) Dicitur etiam oleum ex omni corpore destillatum, & ad summum gradum puritatis adductum. *Balsamus de mumiis* est *Balsamus* de carne tractus *Balsamus elementorum* externus est *Liquor Mercurii externi*, aliàs *Mumia elementorum* externorū, & propriè rerum firmamētalis essentia, quam etiam nonnulli quintam vocant. *Balsamus corporis Hermetici* dicitur, habere singularem harmoniā cum corpore humano in Aphor. Basilianis Th. Chym. Vol. IV. p. 328. *Balsamus Philosophorum* est Aurum potabile, ibid. pag. 788. Valdè quoq; impropriè 5. accipitur, quando Aqua officinalis usitatissima gravidis pro fœtu corroborando *Balsamus Embryonum* appellari cōsuevit. Deniq; 6. nobis impropriissima videtur significatio, quando de humore corporis nostri excrementitio, puta Bile flavâ, prædicatur, quòd hæc sit *sanguinis Balsamus verus*, Ger. L. Blas. Medic. gener. part. 1. l 2. sect. 2. subsect. 1. c. 2. cui opinioni paradoxæ alii quoq; moderni Doctores subscripseunt, non dum v. satis cōfirmarunt.

Balux, itē *Chrysamos*, vel rectiùs *Chrysammos*, χρύσαμμος, dicebatur olim Hispanis & Latinis Arena aurea, è quâ aurum conficiebatur, ex Plin. H. N. l. 33. c. 4. Th. Chym. Vol. II. p. 360. tr. Mirandul. de Auro l. 3. c. 1.

Bamahemi, sunt curriculi supernaturalium, Dorn. in Dict.

Banavsia, βαναυσία, apud Hipp. sumitur pro sordidâ & illiberali, nec nō quæstuosâ professione, vel arte, l. de dec. orn. l. 20. De circulatoribus & circumforaneis commodè intelligi poterit.

Baobab *Bahobab*, fructum propriè denotat, quo Æthiopes ad extinguendā sitim utuntur, teste Prosp. Alpino de Plant. Ægypt. c. 17. Fructui verò illi similem lapidem descripsit quoq; A. Chiocc⁹ Mus. Calceol. sect. 3. p. 414. appellans *Baobab lapideum*.

Baptus, βαπτὸς, est species lapidis bituminosi, mollis, odore excellens. A Tincturâ nomen accepit. Sunt enim, qui existiment, Anchusæ radicem intinctam fuisse. Agric. de nat. fossil. l. 4. p. m. 246.

Barach *panis*, i. e. *Nitrum salis*. Rul. & Johns. (vide *Charonium*.

Barathrum, βάραθρον, dicitur *Antrum*.

Barba, πώγων, est pars viri secundaria, pilosa, & ad genas, eo jam perfecto, in mento proveniēs. Una enim est ex iis, quæ ὑστερογενῆ, h. e. *postgenitæ partes* appellātur, quales sunt dentes, & pili. Oritur v. ab humoribus nutritiis calidioribus & siccioribus.

Dividitur *Barba* in superiorem, quæ sub naribus in superiori labio progerminat, & μύσαξ, *Mystax*, vel προπωγώνιον & ὑποῤῥίνιον vocatur; & inferiorem, quæ πάππος vel ὑπήνη dicitur. Prima lanugo erumpens Græcis dicitur χνοῦς Gorr. in def. voc. πώγων p. 399. Ad provocandos pilos in *barba* eadem conferre medicamenta, quæ in alopeciâ curandâ commendantur, testatur Gal. c. in 6. Epid. t. 4. *Barbam* singulare ornamentum esse virorum, & venerabundos facere, docet idem l. 11. de U. P. c. 14. ad quem loc. vide C. Hof. in commentar. n. 825. seqq.

Barbarum, *Barbara*, Scrib. Larg. n. 207. βάρβαρον, est epitheton emplastri glutinantis ad vulnera cruenta & sanguinem fundentia, (unde & Emplastra hæc & vulnera ipsa ἔναιμα appellantur) bitumen recipientis, & ità siccioris, ut videre est apud Galen. l. 2. de C. M. S. G. c. 22. Jung. Rhodium ad Scrib. l. cit.

Barbus, μυσθὸς, *Mystus*, dicitur piscis quidam vulgò etiã notus, in fluviis potiùs, quàm lacubus occurrens, à quibusdam, v. g. Cardano & Platinâ, inter cibos nullius pretii relatus; ab aliis v. ut, Gesnero & Salviano cibis concoctu facilibus & boni succi annumeratus. Ova ejus vim habere venenatam, & quidem colliquativam, testantur observationes apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 16. ubi plura de hoc pisce. Adde Jul. Alex. l. 15. Salubr. c. 7. Bruyerin. de re cibar. l 22. c. 18.

Bardadia, , id est, libra. Rul. & Johnson.

Barnabus, *Barnaas*, salpetræ urinarium, urina salis petræ, item Acetum acerrimum. Rul. & Johns.

Baros, βάρος, onus, *Barys*, βαρὺς, *Gravis*, sunt vocabula notissima in quotidiano usu. In Medicinâ tamen denotat molestiam & speciem lassitudinis, præcipuè in artubus, v. g. in genubus, apud Hipp. 4. aph. 20. item de capite, Gal. l. de odor. instr. c. 4. De fœtu quoq; cum multo mucore referto ad abortũ proclivi legitur 5. aph. 45. vid. Dieterich. n. 146. 148. & infrà.

Barurac, est *vitrum*. Ruland.

Baryacoia, βαρυηκοΐα, *Obauditio*, Obauditus, imbecillitas est auditûs. Dicitur & δυσηκοΐα. Vide *Surditas*.

Basaltes, βασανίτης, est *lapis* multangularis, colore ferri, durissimus, ut non facilè secari, aut vulnerari possit. Gor. p. 72.

Basanismus, βασανισμὸς, ἡ βάσανος, à verbo βασανίζειν, explorare, probare, diligenter considerare, significat examinationem, investigationem, probationem, apud Gal. l. 3. de Temp. c. 6. Verbo v. usus est Hipp. l. de humid. usu, l. 25. Commodissimè v. usurpatur de medicamentis aut remediis, de quorum virtute nondum constiterit, sed noviter investigantur. Dicitur & βάσανος, à quibusdam *coticula* illa, in quâ aurum & argentum attritum colore, tanquam trutinâ, examinatur, *Lapis Lydius*, vulgò Probierstein. De hoc vocab. vide plura apud Libav. in Defens. Syntagm. Act. 2. not. 37.

BASCANON, βάσκανον, fascinum, vide *Fascinum.*

* BASILARE os, vide *Cuneiforme os.*

BASILEION, βασίλειον, est *collyrium*, σμηκτικὸν, ad principia suffusionum, omnem visûs hebetudinem, & cicatrices efficax, apud Aët. l. 7. citante Gorræo, d. l.

* BASILICA *vena*, vide *Axillaris.*

BASILICUM, βασιλικὸν, præter significationem Botanicam, quam in Pinace Bauhini, aliisque herbariis invenire licet, epitheton est Emplastri Officinalis, quod alias *Tetrapharmacum* dicitur, à quatuor simplicibus, è quibus paratur. Occurrunt & hujus nominis Emplastra apud Celsum, l. 5. c. 19. & Scribon. Largum, teste Gorræo in def.

BASILIDION, βασιλίδιον, est *collyrium*, ψωρικὸν, diversũ à superiori. Describitur à Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. ad fin. Gorr. d. l.

BASILISCUS, βασιλίσκος, dicitur esse serpens venenatissimus, parùm flavus, tres in capite eminentias habens, qui tantummodò conspectus, &, quando sibilat, auditus, videntes se & audientes necare, imò, si animal quoddam illum etiam mortuum attingit, statim mori fertur, ut est apud Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 8. Forest. l. 30. Obs. 1. in Schol. Plura de *Basilisco* vide apud Aldrov. l. 2. de serp. & drac. c. 2. Sennertus Med. Pr. l. 6. p. 8. c. 12. *Basilisci* nomine duo animalium genera venire dicit, serpentem, & avem ex ovo galli gallinacei natam; & illum in rerum natura esse veneno potentissimo præditum. Plura legantur de *Basilisco* in Ephemerid. Naturæ Curiosorum Anni Tertii Obs. 128. & 190. *Basiliscus* Mysticè dicitur Alchymistis *Mercurius Philosophorum sublimatus*, Libav. in Syntagm. Lullius verò peculiarem lapidem spagyricè confectum *Basiliscum* vocavit, qui Mercurium occidit, & in perfectum argentum absque igne congelat & figit, Guido de Monte tr. de Adrop. Philos. in Th. Chym. Vol. VI. p. 563. Aliàs & ipse Lapis Philosophicus *Basiliscus* vocatur, apud Lagneum in Harmon. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p. 727. Imò fuerunt, qui materiam lapidis Phil. statuerunt, esse pulverem animalis *Basilisci*, uti patet ex Vol. III. p. 150.

BASIS, βάσις, in genere fundamentum significat; in specie dicitur, de latiore parte cordis, & superiori, cui ad latera binæ auriculæ adhærent, appellatur & κεφαλὴ, caput, vertex, Gal. l. 6. de U. P. c. 7. cui opponitur inferior & angustior, apex, aut mucro dicta, κορυφὴ καὶ πυθμὴν: 2. de medicamentorum compositorum potiori parte, sive illo medicamento simplici, uno vel pluribus, quæ reliqua vel quantitate vel viribus superant, unde compositum plerunque denominationem sortitur: 3. apud Hipp. quoque gressum pedũ significat, l. de artic. sect. 3. t. 103.

BASIUM, φίλημα, allegoricè significat Tincturam extemporaneam Martis & Veneris, sive Chalybis & Cupri, à Clos-

à Closſæo excogitatam, apud Schröder. Ph. l. 3. c. 11.

Basiatio, vide *Amplexatio.*

*Bathmis, βαθμὶς, βαθμὸς, dicitur ſedes, baſis, ſinus, & receſſus oſſis, in quem alterum os inſeritur, v. g. de cubiti cavitate ſigmatoide, in quam ima brachii pars cardinis modo immittitur, Hippocr. 1. de fract. t. 10. *Bathmides* etiam vocantur ſinus ac cavitates in brachiis utrinque ſingulæ, in quas extendētib⁹ totam manum & flectentibus Cubiti ipſius proceſſus, *Coronæ* dicti, ingrediuntur. Gal. l. 2. de Uſ. pag. c. 15.

Bathrum, βάθρον, βάθριον, ſedem, ſubſellium, ac fundamentum ſignificat. In ſpecie ſcamnum Chirurgicum, luxatis partibus reſtituendis valdè idoneum, denotat, cujus deſcriptionem & iconem videre licet ex Oribaſio de machinam. apud Gorræum. Vocatur *Scamnum Hippocraticum*, βάθρον ἱπποκράτειον, Gal. 1. de artic. in procem. Metaphoricè etiam tribuitur aëri, quòd Lunæ ſit ſedes, apud Hippocr. l. de flatib. V. 22.

Bathys, βαθὺς, fuit olim epitheton Caſei præſtantiſſimi & optimi, qui Romæ apud divites in deliciis habebatur. Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 17.

Batitura, vide *Battitura.*

Batos, βάτος, idem, quod βατὶς, piſcis genus denotat, *Rajæ* nomine Latinis veniens, à βάτος, quod Rubum ſpinoſum ſignificat. Aculeos n. habēt Rajæ leves, λειόβατοι, quidem in ſolâ caudâ extremâ, aſperos v. multò plures. Rondelet. l. 12. de piſc. c. 2. ſeqq. Aldrov. l. 3. de piſc. c. 48. ſeqq. Linguâ *Rajæ* uſurpavit Hipp. in peſſo ad menſium redundantiam, l. de Nat. mul LXVIII. 3. 4. *Monſtroſæ Rajæ* aſperæ baſiliſci ad inſtar iconem videre licet in Muſ. Calceol. ſect. 1. p. 91. ubi ſimul elegans morale de his piſcibus ex Olao Magno reperies.

Batrachites, βατραχίτης, eſt lapis vel gemma ignobilior, bullæ inſtar, alterâ parte quodammodò cava, alterâ convexa, cujus tres ſpecies traduntur: prima ranæ colore, ex quâ nomen habet: ſecunda eboris: tertia, quæ è nigro rubet, Agricol. l. 6. de nat. foſſ. p. 305. Differt à vero *Buffonite* lapide, qui in capitibus buffonū reperitur, uti hoc prolixè authoritatibus non ſpernendis aut irridendis demonſtravit Andr. Chiocus Muſ. Calceol. ſ. 3. p. 363. ſeq. Hic dicitur etiam *Crapaudino* à Gallico *Crapaul*, quod *Buffonem* ſignificat. Author laudatus hunc os potiùs eſſe ſtatuit, quale etiā in capite Cyprini piſcis invenitur. Eſt igitur *Batrachites* minerale; *Buffonites* v. ab animali deſumtus. Sunt tamen alii non vilioris authoritatis Doctores, qui poſteriorem negant, quos citat etiam Fr. Hofm. Clav. Schröder. l. 5. c. 1. §. 7. n. 646. Noſtrarum non eſt partium, controverſiam hanc dirimere.

Batrachus, βάτραχος. Vide *Rana*, *Ranula.*

Battitura, id eſt, *ſqnama*, v. g. *Battitura* æris, metallorum. Gr. λεπὶς

Arab.

Arab. Cubel. Rul. & Johnſ. in Lex.

Baul, i. e. *urina*. Id.

Baurac, Arab. id eſt, *Nitrum*, de quo infrà. In genere etiam quodlibet genus ſalſuginis *Baurac* dicitur. Rul.

Bayda, id eſt, *Vas*, ſuper quod deſtillatur. Id.

Bdalsis, βδάλσις, mulctum, vel ſuctionem ſignificat, Gal. l. 1. de ſympt. cauſſ. c. 7.

Bdella, βδέλλα, vide *Hirudo*.

Bdellium, βδέλλιον, ſignificat & gummi, & arborem, unde colligitur, de quâ vide Botanicos. De illo v. legatur Schröd. l. 4. cl. 2. n. 376. Jung. Hofmannus.

Bdelygmia, βδελυγμία, βδελυρία, à verbo βδελύσσεσθαι, id eſt, faſtidire, abominari, ſignificat moleſtum faſtidium, & nauſeam, præcipuè ciborum, apud Hippocr. l. de int. aff. XXIX. 22. βδελυγμὶν etiam fœtorem abominabilem & nauſeabundum denotat, l. de fiſtulis, l. 3. Jungatur Foëſ. Oecon. p. 120.

Bebæos, βέβαιος, firmus, vide *Conſtans*.

*__Bechica__ *medicamenta*, βηχικὰ ea dicuntur, quæ tuſſim ſedant. Βὴξ n. tuſſis eſt, Gal. l. 1. de Sim. Fac. c. 1. Suntq; duplicia: alia tuſſim promovent, & ſunt tenuium partium: alia ſedant incraſſando, l. 5. c. 20. Dicuntur aliàs *Pneumōica*, vel *Thoracica*, quorum Catalogum paſſim in Pharmaceuticis ſcriptis reperies.

Becos, βέκος, hoc vocabulo Phryges panē olim appellaſſe, teſtatur Gal. l. 2. de diff. pulſ. c. 5.

Begma, βῆγμα, (quidam ſcribunt & legunt cum ρ βρῆγμα, absq; ratione ſufficienti) non tàm tuſſim, quàm ſputum, quod tuſſi rejicitur, notat, uti conſtat ex Hippocr. l. 2. de Morb. XLIV. 8.

Belenites, *Belemnites*, ἀπὸ τοῦ βέλους ἢ βελέμνου, telo vel ſagittâ, cujus figuram quodammodò refert; eſt lapis teres, pyramidalis, varii coloris repertus, & prodeſſe dicitur contrà calculum, icteritiam, fluxus ventris; & ſpecialiter commendatur in febribus intermittentibus, quòd habeat vim fermenti febrilis præcipitantem. Dicitur aliàs *Lapis Lyncis*, vel *Lyncurius* veterum, quod crediderint ex urinâ lyncis ſive lupi cervarii coagulatâ generari, quod tamē potiùs pro figmento habendum videtur. Dict⁹ etiam eſt *dactylus Idæus*, à figurâ digiti, & mōte Idâ Inſulę Cretæ, ubi olim reperiebatur at hodieq; etiā in Boruſſiâ, Pomeraniâ &c. occurrit. Plura apud Schröder. l. 3. c. 8. n. 12. & Hofmann. in Clav. ad ill. loc. p. 182.

*__Belemnoides__, vel *Beloides proceſſus*, vide *Graphioides*.

Beleson, id eſt, *Balſamus*. Ruland. & Johnſ.

Bellaria, πέμματα, τραγήματα, ἐπιδόρπια, in genere dicitur omnia, quæ in ſecundâ menſâ apponi ſolent; In ſpecie tamen à Gal pro placētis mellitis ſumta fuiſſe, patet ex l. de bon. & mal. ſucco. c. 14. & l. 1. de Sim. Fac. tit. Papaver. Jung. Lang. l. 1. Ep. 56.

Belliculi, vel *Bellirici marini*, ſunt ſpecies conchyliorum ſive cochlearum marinarum, umbilicali figurâ conſtantes, vel candido colore cum maculis flavis conſperſis, vel flavo, cum nigricantibus lineis ad imaginem cochleæ circumductis præditæ. Chiocc. Muſ. Calc. ſect. 1. p. 57.

Belloculus, quaſi *Belioculus*, eſt gemma, oculi effigiem quodammodò exprimens, olim apud Aſſyrios ad ſuperſtitiones grata, à ſignaturâ v. affectibus oculi prodeſſe credita. Agric. l. 6. foſſil. & Chioccus ſect. 3. c. 349. ſeqq. Oſvv. Crollius de ſignatur.

Belulcum, βελουλκὸν, quaſi τὸ βέλος ἕλκον dicitur inſtrumentũ Chirurgicum telis extrahendis accommodatum, variæ figuræ, de quo videatur Ambroſ. Paræus l. 10. Chirurg. c. 18. ſeq. H. F. ab Aquap. de Oper. Chirurg. p. m. 150. ed. Patav. in fol.

Benedictum, eſt epitheton *Lenientium* pharmacorum, ab Arabum interpretibus introductum; præſertim quondam Helidæus de Paduanis in tract. ſuo de purgantibus MS. frequentiùs hoc termino de Rhabarbaro ſimilisq; notæ mitioribus uſus eſt. Jung. Rolfinck. O. & M. Spec. Comm. l. 5. ſ. 1. c. 6. Ità in Diſpenſatoriis notiſſimum eſt ElectuariumLenitivum, quod vocatur *Benedicta Laxativa*. Ità Rulandus *aquam* vocavit *Benedictam* Infuſum ſuum Vomitorium, de quo apud Schröder. l. 3. c. 17. Aliàs & ipſe lapis *Philoſophorum* vocatur *Aqua Benedicta*, item *Lapis Benedictus*, à Lagneo in Harm. Chym. in Th. Chym. Vol. IV. p. 719.

Benefacio, ἐφαρμόζω, λυσιτελῶ, verbum hoc frequentiſſimè occurrit apud Scribon. Larg. Hinc & in Epilogo vel Peroratione vocat omnes, quas ediditCompoſitiones, *Benefacientes*. Legitur & apud eundem *Facit benè* n. 129. 213. *Meliùs*, n. 131. *optimè facit*, n. 112. hoc eſt, prodeſt, convenit, conducit &c. quamvis C. Barth. Adv. l. 1. c. 14. parum putet Latinum.

*__Beneolentia__, εὐώδη, ſcil. remedia, medicamenta, ſunt ſpecies *odoratorum*, quæ ὀσμώδη in genere dicuntur, reſpondent proportione quâdam iis, quæ linguæ ſunt dulcia: Opponũtur *Graveolentia*, δυσώδη. Gal. l. 4. de S. F. c. 22. Illorum effluvia à corporibus aëri ambienti permiſta, ac deinde per narium inſpirationem in Cerebrum delata familiaria ſunt ſpiritui animali, & Cerebri naturæ; Horum v. ſunt adverſa & ingrata.

Benignus, εὐήθης, quaſi boni moris, eſt termin⁹ differẽtiæ morborũ accidẽtalis à cauſſæ morbificæ conditione deſumtæ, quãdo morb⁹ habet ſymptomata naturæ ſuæ congrua, & mitiora propter cauſſæ morbificæ qualitatem non nimis à ſtatu naturali recedentem; Huic opponitur *Malignus*, κακοήθης, ſive mali moris, quando ſymptomata non reſpondent morbi naturæ, ſed vehementiora ſunt aut plura cum virium majori proſtratione. Elegantur

maligni-

malignitatē sobolem latentis alicubi Cacochymiæ pravę appellavit Linden. S. M. Ex. IIX. §. 57.

BENZOIN, vide *Asa*. De *olei Benzoini* præparatione & viribus, & in specie, quod de Mercurio participet, quia cuprum dealbat, & aurum confirmat, lege Vigenerii Tract. de Igne & Sale c. 35. in Th. Chym. Vol. VI. p. 49.

BERCOS, id est, *Rotundum*. Ruland. in Lex.

*BERENICIUM, Βερενίκιον, est epitheton *Nitri*, apud Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 1. l. 3. de C. M. S. G. c. 2. & alibi. Valens maximè ad vulnera nervorum.

BERIBERI, est nomen morbi apud Indos, *Paralysis species*, dum veluti nictando genibus ac elevando crura tanquam oves ingrediuntur, de quo plura vide apud Jac. Bontium, Meth. med. c. 1.

BERILLISTICA, est ars in ejusmodi specillis, quæ *Berilli* dicuntur, visiones observandi. Dorn. Rul. & Johns.

BERILLUS, dicitur speculum ex crystallo superstitiosè consecratum ab auguristis. Iid.

BERNA, h. e. *vas vitreatum*, *Birmina*. Rul. & Johns.

BERRIONIS, i. e. *Colophonia*, Gummi Juniperi. Aliàs *Vernix*. Rul.

BERYLLUS, Βήρυλλος, lapis vel gemma est pellucida, colore viridi, sed diluto, ità ut duos colores sibi inesse, unum viridem, alterum pallentem, tradiderint, imò octo genera ex varietate colorū ex mente aliorum recenseat Gorræus. In sacris literis tantâ fuit habit' æstimatiōe, ut octavum poneretur fundamentum cœlestis Hierosolymæ. Chymici docent, Berylli structuram constare ex Lunæ & Jovis cœlis æqualibus cum terrâ Lunæ, Theatr. Chym. Vol. I. p. 489. Aliter Lulli' de trāsm. metallor in Vol. IV. p. 191. De ejus viribus Medicis traditur, valere contrà vitia hepatis, suspiria, eructationes, oculorum fluxiones, contusiones &c. Hodieq; tamen ejus nulla fit mentio. Chiocc. in Mus. Calc. s. 3. 221.

BERYTION, Βηρύτιον, est nomen medicamenti Ophthalmici, sive Collyrii, quo *Berytius* quidam ad maximas epiphoras usus est, & describitur à Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Est & *Pastilli* nomen ad dysentericos perutilis, l. 9. c. 5. Gorr. p. 74.

BESACHAR, *Fungus* dicitur. Dorn. Rul. & Johns.

BESONNA, in specie vocatur *muscarum fungus*. Iid.

BESTIA, *Bestiola*. vide *Animal*.

BEX, Βήξ, id est, *Tussis*, de quâ inferiùs suo loco.

*BEYA, vide *Gabricus*.

BEZAAR, *Bezoar*, *Bezehard*, *Pa-Zahar*, vi etymi in genere idem esse posset, quod Antidotus, vel Alexiterium; siquidem apud Persas *Pa* contra, *Zahar* v. venenum significare traditur. Hinc etiam à Medicis Derivativum *Bezoarticum* usurpatur non solùm de medicamentis, quæ lapis *Bezoar* ingreditur; sed & frequentiùs de aliis, quæ insigni, imò etiā meliori, quàm ille,

pollent venena & malignitates expellendi virtute, suntq; vel simplicia, vel composita, utraq; ex Vegetabilium & Animalium etiam classibus desumpta, v. g. ex Vegetabilibus simplicibus Radix Anthoræ, vel Contrayervæ primas tenere creditur. Ex Animalibus Cervi Cornu, & Os de corde cervi, nec non Unicornu prærogativæ palmam fermè sibi adsciverunt. E compositis *Tinctura Bezoartica* D. D. Michaëlis hodieq; celebratissima esse solet, nec immeritò ob ingredientia alexiteria præstantissima, cuj⁹ descriptionē exposuit peculiari libello. Ita Chymiatri plurimū etiā attribuunt *Bezoarticis* suis *mineralibus* varii generis, *Solari*, *Lunari*, *Joviali &c.* circa quorum tamē usum, an ratione securitatis cū aliis Alexipharmacis Vegetabilium vel Animalium jure possint certare, nemini vitio vertēdum, si dubitet. Specialiter tamen & propriè *Bezaar* vel *Bezoar* de lapide quodam duplicis sortis accipitur, *Orientali & Occidentali*. *Orientalis* est lapis in Capricervæ orientalis Indicæ vel Persicæ visceribus, præsertim ventriculis, aliisq; cavitatib⁹ internis concretus & repertus, figurâ rotundâ, ovali, sessili, variante, intùs paululùm cavâ, utpote meditullio paleam, pilos, vel simile quid continente, superficie levi & splendente, colore plerunq; atro virēte, aut dilutiùs virente cineritio, pallescente, magnitudine & pondere etiam valdè variante, substantiâ è laminis veluti cæparum sese invicem incumbentib⁹ compacta, virtute insigni alexipharmacâ, cordiali, & diaphoreticâ commendatus. *Occidentalis* v. est lapis in Capricervâ Occidentali Peruvianâ repertus eodem modo, ut prior, concretus, magnitudine v. illo major plerunque, superficie etiam scabrâ, colore vario, albicante, nigricante, obscurè virente, (qui optimus habetur) viribus alexipharmacis & diaphoreticis Orientali quodammodo cedens; de quibus cùm integri tractatus, & Disquisitiones publicè prostent, C. Lectorem ad illa scripta remittimus. Jungantur iis, quæ occurrunt apud Schröder. l. 5. cl. 1. n. 12. & Fr. Hofm. Clavi d. l. Secundariò & veluti καταχρηστικῶς nomen hoc etiam tribuitur aliquando lapidibus in Damis sive Capris montanis repertis, ut *Bezoar Germanicum* appellentur, quamvis non sint propriè lapides, sed pilæ, unde *Ægagropliæ* vel *Ægagropili* dicuntur, de quibus suprà. Tandem *Lachrymas Cervorum* coagulatas & in lapideam duritiem veluti concretas veteres nonnullos *Bezebardt* nominasse, & pro antidoto efficacissimo habuisse cōtrà quodvis venenum, testatur Lang. l. 2. Ep. 24. Vocatur & *Moschus* ex oculis Cervi. Legatur & Joh. G. Agricolæ Cervologia German. P. 2. c. 4.

BEZAR, vel *Besar*, lapis viridis dicitur. Dorn. Rul. & Johns.

BIA, *Biæum*, βία, βίαιον, vide *Violentia*, *Violentum*.

BIAR-

Biarchetunsim, id est, *Cerussa*. Ruland.

Bibere, πίνειν, est ore potulenta haurire. & sorbere Linden. S. M. Ex. XIII. §. 356. Vide *Potus*.

Biblos, *Biblion*, βίβλος, βίβλιον, vide *Liber*.

Bicorne os, vide *Hyoides*.

Biladen, id est, *Chalybs*. Ruland.

*Bilis, χολή. Fel. Non est nostrarum partium, omnia nunc commenta veterum & recentiorum de *Bile* hîc proponere & ventilare, sed saltem terminum Medico sensu exponere. Hinc sufficere facilè potest, communi Doctorum consensu certum esse, quòd simpliciter sumtum vocab. *Bilis* denotet *Naturalem, Flava*, Gr. ξανθὴ dictam, quæ in hepatis vasis vel Poris cholodochis, & Vesiculâ fellis naturaliter inveniri, & ab utrisq; per communem ductum ad Intestinum Duodenum excerni solet. Est igitur *Bilis* Excernendum naturale, sive liquor excrementitius, ex sanguinis salino sulphureis ob longiorem moram effœtis redditis portionibus, paucoq; sero dilutis constans, à massâ sanguinis in glanduloso hepatis parenchymate secretus, ad dicta vasa & receptacula collectus, & excretus. Usus hujus in intestino Duodeno est indubitatus, Chyli è ventriculo immediatè huc trâslati segregabilitatem, & dissolutionem in utiles & fœculentas portiones unà cum succo pancreatico, ceu contrariæ facultatis, mediante aliquâ fermentationis luctâ, promovere. Quæ circà alias quoq; utilitates Veteres & novi Authores tradiderunt: item, an denuò cum chylo ad sanguinem quædam *Bilis* portiones loco novi fermenti & Balsami vitalis redeant? an v. statim è vesiculâ felleâ per certas arteriolas ad sanguinem refundatur, uti conjectatus est Fr. de le BoeSylv. Disp. Med. & quæ sunt alia, aliis & alibi ventilanda relinquim⁹. Porrò *Bilis præternatur.* & *vitiosa* fit per varios corruptionis modos, & varia sortitur epitheta, vel à colore, vel à consistentiâ, vel ab aliâ circumstantiâ petita, quæ paucis annectere lubet. Ità quædam dicitur *Bilis pallida*, ὠχρὰ vel χλωρά, quæ ad naturalem proximè accedens, vel à serosis aut aquosis portionibus copiosioribus diluentibus (unde & *Aquosa* & *humida*, ὑδατώδης ἢ ὑγρά, appellatur) vel à minori aculeo lixivioso præditis salinis colorem obtinet remissiorem. Huic contraria est *Rubra*, ἐρυθρά, *subrubra*, ὑπέρυθρος, ruffa, vel ignei coloris, πυῤῥά, (quæ saltem sunt gradûs differentiæ) quę majoris lixiviositatis indicium prębent, & particularum salinarum combustarum vel nimiùm assarum copiam præsupponunt; quales etiam particulæ coagulatæ intensè rubentes haud rarò cum urinâ excerni, & ad matulam affigi firmiter solent, teste Willis. de Urin. c. 5. §. Usitatum: *Vitellina*, λεκιθώδης, h. e. ovo-

ovorum crudorum vitellis colore & consistentiâ similis, ex assumtis alimentis per biliosas regurgitantes ex intestino in ventriculum portiones corruptas admixtas depravatis nata, & mediante vomitu innotescens. Sic & *Porracea*, πρασοειδὴς ἢ πρασώδης, mixta est ex chylosis & biliosis (an & succi pancreatici vitiosi?) portionibus heterogeneis corruptis, vitriolaceis conflata, & per vomitum in sensus incurrens. Porrô quoq; *Bilis Glastea*, sive glastum colore cœlio referẽs ἰσατώδησι, *Æruginea*, (*nosa*) ἰώδης, *Cærulea*, κυανὴ ἢ κυανίζουσα, *Obscura* aut *Fusca*, ὀρφνώδης ἢ φαιὰ mixtæ & heterogeneæ sunt *Bilis* species, gradu corruptionis & colorum variantes, quæ liquoris Biliosi, succique pancreatici concurrentem vitiosam effervescentiam & corruptionem præsupponunt, uti hoc innuit rectissimè Sylvius l. 1. c. 30. §. 112. & c. 46. §. 37. E quo Authore alia quædam *Bilis p. n.* epitheta addere libet, ut sunt, *Bilis Heterogenea*, quæ cõstat diversis partibus, aliis acrioribus, aliis obtusioribus, l. 1. c. 48. §. 6. *Copiosa* & simul *Acrior*, cujus caussas recenset c. 18. §. 11. Huicque contraria *Pauca & Iners*, §. 12. *Spirituosa* & *Volatilis*, quam credit esse caussam veram Icteri, cap. 46. §. 41. seqq. & Ructuum nidorosorum, c. 7. §. 21. Vomitoriarumque febrium, cap. 30. §. 112. *Pinguior* & *Oleosa*, ceu caussa Fastidii ciborum, c. 2. §. 8. Ardentisque totius corporis, vel intestinorum, vel lumborum doloris, c. 11. §. 18. & c. 14. §. 16. *Fluida* vel *Fluxilis* aut *Turgens*, author Choleræ & Diarrhoeæ, qualem etiam per purgantia fortiora gigni & expelli constat, c. 7. §. 46. *Glutinosa* & *spissa*, huicque affinis *Calculosa*, caussa obstructionis, præsertim meatuum Bilariorum, c. 45. & 46. Plura si cui legere placet de *Bilis* naturâ, generatione, varietate & usu, ille præter Hipp. & Gal. monumenta aliorumq; veterum scripta ex recentioribus legat Francisc. Glissonii Anatomiam Hepatis, & Marcelli Malpighii Exercit. de Hepate c. 5. seqq. aliosq; Per *Biles* in plurali & *Flavam* & *Atram* simul intelligi, ostendit Joh. Rhodius in Not. ad Scribon. Larg. n. 136.

BILIS *atra*, μέλαινα χολὴ, (vide *Melancholia*,) denotat apud Gal. humorem melancholicum, l. 7. aph. 32. c. 1. de nat. hum. t. 27. & c. 5. in 6. Epid. t. 14. cùm autem æquè obscurum sit ap. illum, & reliquos omnes antiquiores, quid propriè sit humor Melancholicus sive naturalis, sive præternaturalis, declarari hoc debet ex recentiorum hypothesibus Physiologicis Pathologiæ ritè applicatis, secundum quas *Bilis atra* nihil aliud est, quàm humor excrementitius acidus in pancreate naturaliter collectus, & ad intestinum duodenum secretus (qui simpliciter *Melancholia* dici commodè potest) præternaturaliter se habens, præsertim nimia aciditate corro-

corrosivâ & exulcerativâ peccans. Vide Not. nostr. ad Jessen. Judic. de S. V. S. M. p. 161. Quamvis & *Bilis flava* per mixturam hujus acidi p. n. pancreatici liquoris corrupta in *Atram Bilem* degenerare possit, teste Fr. Sylvio. l. 1. Pr. Med. c. 46. §. 37. imò ipsum sanguinem, & Spirituum animalium liquorem, si in eum regurgitaverit, ille nimimùm acidus liquor *Attabilarium* facere queat, unde gravissimorum morborum Ilias provenit. *Atra Bilis* quoq; mysticè appellatur *Nigredo illa* prima in præparatione *Mercurii Philosophorum* & *Lapidis Philosophici*, quam offert in primâ operatione, de quâ apud Libav. T. II. Oper. in Apoc. Herm. Part. post. in procem.

Binsica, hoc nomine Rabbini vocant ægritudinem mentalem, & in specie *Atrophiam organi phantasiæ*, teste Helmont. tr. Venatio scient. n. 51. & de magnet. vuln. cur. §. 148.

Binarius, est *numerus mysticus* seu potiùs commenticius Spagyricorum Philosophorum, statuiturque duplex. Naturalis, qui est ortus à Deo per divisionem corporum superiorum ab inferioribus in primâ creatione; *Binarius contrà naturam* est id, quod est nedũ naturæ, sed Deo primùm inimicissimum, radix morborum omnium & interitus. Vol. I. Th. Chym. p. 462.

Biolychnium, βιολύχνιον, idem, quod *Flamma vitalis*, sive *Calor nativus*, de quo infrà. Epitheton Charltono, aliisq; recentioribus non infrequens. Aliàs vocabulum hoc accipitur de singulari quodam secreto ex sanguine humano parato, uti videre est apud Beguin. Tyrocin. l. 3. c. 1. in notis Glükradii, ubi simul mentio fit Johannis Ernesti Burggravii, qui integrum libellum de hujusmodi *Biolychnio* conscripsit & edidit.

Bios, βιός, βίοτος, βιοτή, dupliciter sumitur, 1. frequentiùs pro *Vitâ* ejusque curriculo; 2. rariùs pro *Victu*, h. e. alimentorum usu ad vitam necessario. Vide suo loco *Vita*, *Victus*.

Biothanati, βιοθάνατοι, dicuntur Foresto lib. 1. Obs. 1. in Schol. ii, qui violentâ morte perierunt. Verùm non videtur vocab. à bonis authoribus approbatum.

Bira, vide *Cerevisia*.

Biscoctus, δίεφθος, διπυρίτης, potissimùm dicitur de pane iterato cocto, quem & ἐξόπτον, h. e. valdè assatum dici existimat Linden. Ex. XVI. §. 139. seqq. Jungatur Locus Hippocr. de Int. Aff. XXIIX. 16. Habet vim desiccandi, & cùm siligineus est, neq; nimium tostus, minùs omnium excrementi relinquit Renat. Moreau ad Schol. Salernit. c. 17. p. 263.

Bismuthum, Bisemutum, *Marcasita*, vulgò Wißmuth / est recrementum metallicum in generatione metalli alicujus ex portione quadam ad generationem metalli ineptâ productum, inque corpus minerale albicãs durum ac fragile mutatũ. Schröd. l. 3. Ph. M. c. 18. Verùm

Olaus Wormius Musæi c. 8. ad sui generis metallum refert, licet aliquando argentum in se contineat. Libav. quoq; inter metalla referre non dubitavit, Defens. Syntagm. A. 2. N. 53. Est vel solidius sectionéq; admittit, vel interdum laxius, instar Galenæ. Datur & *marcasita aurea*, vulgô Gold-Kieß. *Plumbum* etiam *scriptorium* à nonnullis ad *Bismuthi* speciem refertur, Hofm. in Clav. Schröd. d. l. pag. 329. Viribus recremento plumbi respondet; usus quamvis rarissimus, & non nisi externus. *Bisematum* appellavit levissimum, pallidissimum, & vilissimum plumbum Ruland. in Lex.

Bitrinati, id est, *vitro obductum*. Rul.

Bithynos, βιθυνὸς, duo significat medicamenta: 1. est nomen Emplastri, ad hydropem efficacis, cujus descriptio habetur apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. deinde *Pastillus* dicitur *Bithynus*, l. 5. de C. M. P. G. c. 12. Gorr. p. 75.

*Bitumen, ἄσφαλτος, ἄσφαλτον, generaliter sumtum denotat omnem terræ pinguedinem tenacissimam, facilè urentem. Hinc Langius *bitumen* ignis fomentum in montibus illis ignivomis esse dixit, ità ut ab aquâ magis accendatur, l. 2. ep. 52. & sub se comprehendit varias species, quas videre est apud Schröd. d. l. cap. 29. Specialiter v. denotat succum pinguem aquis marinis aliisq; stagnantibus marinæ non dissimilibus, & optimum est mari mortuo, (quod propterea Lacus Asphaltites dicitur) veluti spuma innatans, posteà v. resiccatum ad littora pice siccâ duri' efficitur, tenacissimumq; redditur. Optimæ notæ habetur, si ponderosum, validum odorem vibrans, purpureoq; ad atrum vergente colore præditum sit. Ejus virtus est cum moderatâ calefactiõe exsiccatoria & glutinatoria, Gal. l. XI. de S. F. Schröd. l. 3. c. 32. Hofm. in Clav. aliiq; plures. Gorr. in Def. aliter distinguit *Bitumen*, ἄσφαλτον, in *Liquidum* & *Fossile*. Illud, quod instar olei sit propter pinguitudinem, postmodò tamen vel spontè, vel coctione, inspissatur. Meminit illius Scrib. Larg. n. 52. ad inunctionem narium. Dicitur & *Zacynthium*, (perperam Saguntinum, cùm in agro Saguntino non deprehendatur) ζακυνθία ἄσφαλτος, Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13. vid. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 208. quemadmodum siccum *Judaicum* quoq; vocatur. Hoc v. siccum è terrâ eruitur, lapidum aut carbonũ modo, nigrum splendẽsq; picis instar, & ab aliis Gagatis aut fossilis carbonis, aut Petræ nomine venit. Vide Lithanthrax. *Bitumen* etiam tribuitur à Paracelso excremẽto urinæ *Alcola* dicto (de quo suprà) quod ipse Tartarum mucilaginosum etiam appellat in Fragment. Medic. ad l. 1. de Tartar. c. 9. & alibi. Dornæus descripsit *Bitumẽ*, quod sit sulphurea terra, in Diction. item Rul. in Lex. qui multa genera ettiam proposuit: Liquidum oleo simile, petroleum. Odoratum Saxoni-

xonicum, tetrum, camphoræ nativæ: nigrum crassum Fossile carbonibus simile. *Bitumen perversum* est liquor incertus. &c.

Blabe, βλάβη, noxam, læsionē, significat, à verbo βλάπτειν, nocere; cui opponitur ὠφελέειν, prodesse, Hipp. l. de Alim. III. 3. seqq. Eidem quoque σίνεα dici ab Jonico σίνειν, & noxia βλαβερὰ ἢ σινόμωρα docet Galen. c. 3. de R. V. I. A. t. 14.

Blachmal, est *materia liquefactione plurium* una metallorum confusa in sulphur injecta. Johns. in Lex. Chym.

Blactara, i. e. *Cerussa* vel *blancta*. Rul. in Lex.

*Blæsus, *Blæssus*, βλαισὸς βλαισωδὸς, vitiū aliquod in figurâ membrorū corporis, præsertim externorum significat. Frequentiùs tamen de cruribus extrorsum distortis usurpari solet. Aliàs Latinis *Valgi* dicūtur Gal. de causs. morb. c. 7. c. 3. de iis, quæ in Medic. fiunt t. 31. Quibus opponuntur ῥοιβοὶ, vel ῥαιβοὶ, ῥοικοὶ, *Vari*, quibus crura introrsum vertuntur; quamvis C. Hofmannus mendam subesse ex istimet, & invertendam esse utriusq; significationem doceat, l. 3. Inst. c. 59. §. 5. & l. 3. Apolog. pro Gal. c. 99. Utinam v. rationem addidisset, cùm Authores & Lexicographi non consentiant in illam significationum inversionem. An incertitudo significationis fortassis inde oborta est, quòd utrumq; vitium in cruribus semper concurrat. Dum n. genua extrorsum vergunt, pedes extremi coëunt; quod si v. hi diducūtur extrorsum, genua coarctantur? *Blæsitas* etiam dicitur de illo, cui lingua impedita est, ut literam aliquam exprimere non possit. Vide suprà *Balbuties*.

Blanca *mulierum*, *Blancta*, *Cerussa*. Rul. in Lex.

Blandus, ἠὺς, ἠΰς, idem, quod *Mitis*. Est epitheton plerunque Ignis à Pharmacopœis & Chymistis receptus, ad differentiam Ignis fortioris. Ità in negotio lapidis Philosophici requiritur *Blandus ignis*, & æqualis, ità ut nec invalescat, nec debilitetur, à Ventura apud Lagneum in Harmon. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p. 767.

Blas, terminus est Helmontianus novus, & significat in genere motum localem & alterativum Astrorum, à quorum utroq; oriuntur temporum mutationes, tempestates atq; vicissitudines. Unde *Blas motivum stellarum* ab illo describitur, quòd sit virtus pulsiva ratione itineris, per loca, & secundum aspectus. *Blas v. alterativum stellarum* in productione caloris atq; frigoris consistit, idq; præcipuè cum ventorum mutationibus. Passivas v. qualitates, puta humiditatem & siccitatem, ad nos astra transferre nequeunt, cùm ex sese non habeant. Porrò ad imitationem illius in Brutis quoque & Hominibus *Blas* occurrere docet, idq; duplex, *Naturale* & *Voluntarium*. Illud dicitur, quod quodlibet viscus ad typum sui Astri format, hinc & *Astrale* dicitur;

citur; Hoc v. quod voluntate animalium ad motum localem dirigitur, & nullo modo connexum est lationi supernæ, h.e. absq; cœlorum *Blas*, & motore immobili naturali seipsum movet, in tr. *Blas Meteoron* & *Blas Humanum*. Quis v. non rideat has novitates?

BLASTEMA, βλάστημα, βλάστησις, germinationem, germen, significat in genere, à verbo βλαστάνειν, propullulare, germinare, & occurrit illud quatuor in locis (notante Fœs. in Oec. p. 122.) apud Hippocr. v. g. de Humor. 1. 35. l. 4. Epid. XXIV. 8. & l. 6. Epid. sect. 2. l. 10. de Ulcer. V. 3. Quamvis verò obscurum sit, qualia germina p. n. in illis locis intellexerit, nobis tamen videtur, potiùs exponendum esse per eruptionem alicujus materiæ, sive pustulosæ, sive crustosæ, sive fungosæ, aut alterius consistentiæ. Et ità alter locus in Epidem. cuj⁹ expositio apud Gal. non occurrit, erit perspicuus, quòd tumores glandularum sint signum eruptionum cutanearum, id quod experientia testatur, præsertim in pueris & puellis, v. g. pone aures, maxillas, ad collum tumores significare scabiosam exulcerationem præsentem vel futuram. Hinc Vallesii commentum ad illum loc. planè ἄκυρον, & improprium nobis videtur. Vide etiam infrà *Germen*.

BLATTA, est vocabulum valdè æquivocum, præcipuè v. duas habet significationes, 1. denotat Insecti genus, & ità respondet Græcum Σίλφη, *Silphe*, vel etiam τίλφη, quæ significatio iterum tribui solet variis insectis vel vermiculis, de quibus omnibus legatur Ulyss. Aldrovandus l. 4. de Insectis c. 9. edit. Bonon. p. m. 499. seqq. ubi etiam exponit σίλφας ἄνευ πτερῶν & βδέοντας, id est, plattas sine alis & fœtentes, quarum ex Archigene meminit Gal. l. 3. de C.M. S.L. c. 1. & l. 5. c. 9. ad affectus aurium & dentium. 2. denotat Testaceorum species, vel potiùs opercula Conchyliorum, si oblonga fuerint; si rotunda, Buccinorum & Purpurarum, habentur, quàmvis indiscriminatim, sed perperam, à Pharmacopolis & Aromatariis vendi soleant. Dicitur cum epitheto *Blatta Byzantia*, βλάττιον vel βλάττιον βυζάντιον, item ὄνυξ, diosc. l. 2. c. 10. *Unguis odoratus*, non quòd suaviter oleat, sed quòd odor sit gravior, castoreum æmulans. De his leganturRondelet. l. 2. de Testac. c. 15. Aldrovand. l. 3. de Testac. p. m. 294. seqq. item p. 346. seqq. Chioccus in Mus. Calc. sect. 1. p. 44. Schröder Ph. l. 5. cl. 3. n. 74. *Ungui odorato* tribuitur internè sumto virtus alvum laxandi, lienem emolliendi. Externè suffitus contra epilepsiam & suffocationem uteri commendatur; in reliquis cum aliis conchorum testis viribus respondens.

BLECHRUS, βληχρὸς, significat *Debilis*, *Lenis*, & est epitheton usitatum morborum, præsertim febrium, apud Hippocr. 5. aph. 64. l. 5. Epid. XXII. 24. XXXVI. 12. & passim alibi

alibi; de quibus locis vid. Foëſ. Oec. p. 123. Dieter. Jatr. n. 156.

*Blema, βλῆμα, vide *Intritum*.

*Blenna, *Blena*, ſive *Mucus*, βλέννα, μύξα, eſt humor excrementitius craſſior concoctus per palatum & nares defluens, minùsq; acris & mordax, propterea & craſſior pituita ab Hipp. vocatur, Galen. l. de tot. morb. temp. c. 3. & l. 2. de ſem. c. 6. Βλέννα & βλένα frigidus humidusque eſt ſuccus, quem omnes homines phlegma vocant, ut ſcribit Gal. l. 2. de fac. nat. c. 9. Vide *Phlegma*. Dicitur & Hippocrati βλαίννα, lib 2. de Morb. XII. 6. Undè & derivativa βλεννώδης, vel βλαιννώδης, vel de ipſis excretis *mucoſis* legitur, lib. 4. Epid. in princ. vel de ipſis hominibus, in ſpecie mulieribus, l. de Carnib. vel l. de ætate, XX. l. 8. Foëſ. d. l.

Blennus, βλέννος, βλῆνος, βλιννὸς, Suidæ βαίων, eſt piſcis littoralis, nullius penè pretii, quod vel ex nomine *mucum* denotante conſtare poteſt, cùm carnem habeat mollem, excrementitiam, inſipidam, & ita ingratam. Ejus deſcriptionem vide apud Aldrov. l. 2. de piſ. c. 26.

Blepharides, βλεφαρίδες, vide *Cilia*.

Blepharon, βλέφαρον, vide *Palpebra*.

Blepharoxystum, βλεφαρόξυστον, eſt inſtrumentum Chirurgicum radendis, vellendis, concinnandisq; palpebris aptum, in *Trachomate*, ſive aſperitudine calloſâ palpebrarum interiorum, quæ & πώλωσις vocatur, P. Ægineta l. 3. c. 22. Gorr. in def. p. 76.

Blestrismus, βληστρισμὸς, Hippocrati incontinentem corporis jactationem & inquietudinem ſignificat, quâ corpus perpetuò exagitatur, aut incontinenter disjicitur. Dicitur aliàs quoq; ῥιπτασμὸς, l. 1. Epid. ægr. 2. Provenit à ſanguinis nimiâ & tumultuariâ efferveſcentiâ in febribus acutis. Verbum quoq; βληστρίζειν Hippocr. in uſu fuit, idem ſignificans, ſcil. jactare ſeipſum, l. 3. de morb. VII. 17. De phreniticis Aretæus uſurpat βληστρίζεσθαι, h. e. jactari. Foëſ. p. 122.

Bletus, βλητὸς, ictus dicitur, cujus latus propter internam malignam inflammationem, v. g. pleuritidem, peripnevmoniam, præſertim mox poſt obitum, lividum, aut maculoſum, tanquam ex ictu aut plagâ, conſpicitur, Hipp. Coac. t. 400. ſ. 1. de R. V. I. A. t. 35. De fœtu quoq; in utero hâc ratione extincto legitur l. 1. de M. M. CX. 8. ubi in ſeqq. exponitur per πελιδνὸν, lividum.

Blicare, id eſt, *præſil præparatum*, Rul. in Lex.

Blincta, i. e. *Terra rubra*, Id.

Blityri, βλίτυρι, eſt vocabulum fictitium, planè nihil ſignificans, proverbii loco à Galeno uſurpatum cum altero *Scindapſus*, σκινδαψὸς, ad irridendam nimiam fingendorum novorum terminorum vanitatem, l. 3. de diff. pulſ. c. 4. & l. 2. M. M. cap. 7.

Blumati, *terreum* eſt *vas vitreatum*, Johnſ. in Lex.

Boa, βόα, βύη, Plinio dicuntur papulæ rubentes cutaneæ, vulgò Hitzblätterlein / ſive puſtulæ ichoroſæ, l. 24. H. N.

H. N. c. 9. & l. 26. c. 11. quamvis & nomen sit serpentum maximorum in Italiâ, itâ, ut aliquando solidus infans in ventre occisæ *Boæ* fuerit repertus, apud eundem, l. 8. c. 14. Jungatur Aldrovand. l. 1. de serp. & drac. c. 19. Vide *Papula. Pustula*.

Boax, vide *Boops*.

Bocia, dicitur *vas vitreum* firmiter clausum, ventre rotundum, collo oblongum & strictum ad mensuram dimidii pedis vel circà. Dicitur aliàs & *Ovum*, *Sublimatorium Urinale*, *Cucurbita*, Lagn. in Harm. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p. 769. Hanc frigidâ non licet attingere manu in labore Chymico, ne rumpatur Greverius, in Secret. Vol. III. pag. 719.

Bodagi, i. e. *aliud vas*, Rul.

Bodid, i. e. *Ovum*, Idem.

Boe, βοὴ, vide *Clamor*.

*Boethema, βοήθημα, Auxilium, *Remedium*, vide *Remedium*.

Bof, i. e. *Calx viva*, Ruland.

Bolbideon, *Balbition*, βολβίδιον, βολβίτιον, dicitur parvus polypus, vel sepiola parva, apud Hippocr. l. 2. de morb. mul. XXV. 6. & XXIX. 34. Foës. d. l. Gorr. p. 76.

Bolbiton, βόλβιτον, stercus bubulum in specie apud Hipp. significat, cujus usum ad fotum & suffitum in affectibus uterinis commendavit, l. de nat. mul. II. 17. XXIX. 173. 174. l. 1. de morb. mul. LXXXV. 13. CXXIII. 13. l. 2. LXXIV. 21. Foës. p. 124.

Bolchon, βολχὸν, appellant quidam *Bdellium*, teste Dioscor. lib. 1. c. 80. Gorr. p. 76.

Bolesis, dicuntur *Corallia*, Rul.

Bolus, ἡ βῶλος, dupliciter sumi solet, generaliter & specialiter. Generaliter idem est, ac *Gleba*, sive Terra pinguis & limosa; quamvis per metaphoram & aliis rebus aptari possit, v. g. Glebæ nivis, Glebæ thuris, Glebæ casei. Vid. Rhod. Lex. Scribon. p. 388. Specialiter verò 1. significat terræ quoddam genus ex pallido rubrum, lentore pingui præditum in levorem calcis affuso humore promptissimè solubile, ac assumtum butyri instar liquescere visum vaporibus, Martialibus imprimis imprægnatum, Schröder. lib. 3. c. 2. Præ reliquis laudatur *Bolus Armena*, ἡ ἐκ τῆς ἀρμενίας βῶλος, à Galen. l. 9. de S. Fac. §. Terra Samia in fin. quæ scilicet ex Armeniâ & finitimis locis affertur, quamvis non rejiciendæ sint aliorum quoque locorum, in quibus fodiuntur *Boli*, v. gr. *Toccaviensis*, quam Armenâ non inferiorem commendavit Joh. Crato Consil. 79. apud Scholz. item epist. 123. 130. *Orientalem* ab Armenâ distinguit idem, epist. 107. ceu ex Cappadociâ Constantinopolin allatam. *Wittebergicam* approbat Schröd. d. loc. & F. Hofm. in Clav. ad illum locum. Ex quo etiam constat, dari *Bolos* aliûs coloris, videlicet *Albos* ex Hetruriâ, *Cinereos* è Fioniâ & Boringiâ, Daniæ Insulâ, item *Norwegicos*. *Bolis*, præsertim *Armenæ*, tribuitur præter vim

exic-

exiccantem, adstringentem, consolidantem, roborantem, etiam virtus alexipharmaca in ipsâ peste salutaris. Ejus tamen usum suspectum reddere conatus est Langius l. 1. ep. 18. *Bolus* dicitur *lutum*, quod minerale nullum in se habet, Dorn. Rul. & Johns. *Boletus* idem significat. Deinde *Bolus* significat certam medicamenti formam, mellis ferè consistentiâ paulò crassiore conglomeratam tantâ quantitate, quantam bucca ferè capere potest. Dividitur in *Purgantem*, *Diaphoreticum*, *Alterantem*, & *Roborantem*. In Officinis pro usu nulli extant, sed ex præscriptione Medici statim parantur, Petr. Morell. de formul. remed. l. 1. sect. 2. c. 1. Schröder. l. 2. c. 42. Parantur ex Electuariis, pulpis, conservis, pulveribus, in consistentiam deglutibilem redactis. Spagyricis quoque *Bolus* dicitur *coagulum specificum*, quod est essentiale Chymicum, ut sit essentia quædam liberata ab impuris & alienitatibus per coagulationis, quam necessariò antecedit solutio, modum segregata, constitutaq;, quomodo solent boli eluti in specie fieri, ut sit eis consistentia & forma homogenea, qualis est bolaris, novumq; etiam tabulis id, quod ad essentiam parùm interest, Rul. in Lex.

Bombax, *Gossypium*, Cotta, Cotonum, ξύλον, primò denotat plantam ipsam exoticam in Syriâ & Cypro copiosam, ferentem semina multâ lanugine involuta instar nucis crinitæ inclusa; secundò ipsa quoque *Lanugo* hoc nomine vocatur. Seminis usus in phthisicis & asthmaticis laudatur, *Lanuginis* rarior internus, frequentissimus externus, Schröder. l. 4. cl. 1. n. 59.

Bombus, βόμβος, est murmur vel strepitus resonans ex flatibus, qui in amplitudinem effunduntur & evolvuntur ex locorum angustiis. Si hujusmodi sonus in auribus percipitur in acutis morbis, lethale habetur signum ab Hippocrat. Coac. t. 193. In intestinis crassis fieri à portionibus chylosis in flatus resolutis, docet Galen. lib. 3. de sympt. causs. c. 2. unde & sonori crepitus quandoque excernuntur.

Bombylius, βομβύλιος & βομβυλιὸς, est genus poculi vel vasculi cum angustiore orificio à resonando ita dictum, cujus meminit Hippocrates lib. 3. de morb. XXIV. 62. quamvis cum epitheto εὐρυστόμου, latioris. Verùm mendosum esse locum & substituendum στενοστόμου, ingeniosè demonstravit Foës. in Oecon. p. 125. Jungatur Galen. c. 2. in 6. Epid. t. 32.

Bombyx, βόμβυξ, ut & βομβύλιος, est vermis lanificus, sericum texens, oriturque tùm spontè, tùm ex ovis. Ejus Historiam admirandam prolixè reperies apud Ulyss. Aldrovand. l. 2. de Insect. c. 6. p. m. 278. multisq; seqq. Papiliones bombycis κατ' ἐξοχὴν *Bombylii* dicuntur, teste eodem. Usurpantur in Medicinâ Integri, Sericum cum tex-

texturâ & Folliculi, teste Schröder. l. 5. cl. 4. n. 97. Verùm non est flocci facienda animadversio Fr. Hoffmanni in Clav. ad h.l. p. 303. Dicitur & *Bombyx sylvestris*, è genere erucarum viridium simili metamorphosi cum *Bombyce* domestico mutabilium, de cujus usu in medicinâ nihil adhuc constat.

Bonati, id est, *vitreati*, Ruland. in Lexic.

Bonum, ἀγαθὸν, καλὸν, notissimum quidem, & communissimum est vocabulum, & in genere significat, quod quis aut eligere, aut agere, aut cui confidere potest ac debet, ex Galen. l. 7. de Hippocr. & Plat. decr. c. 2. Sumitur verò vel absolutè & per se, vel comparativè & secundum quid, respectu personarum, vel alterius alicujus rei. *Bona per se* & absolutè, quæ in rerum naturâ continentur, alia animi, alia corporis, alia exteriora sunt, nec præter hæc ullum aliud bonorum genus excogitari potest, Galen. Orat. suas ad artes, c. 6. *Respectivè bonum* dicitur, vel ut signum, vel ut signatum. Sub utroque respectu *Bonum* aliquando etiam complectitur *minus malum*, c. 2. in 6. Epid. t. 38. *Bonum* etiam pro certo, stabili, vero, & perpetuo positum est, c. 2. de fract. t. 31. Plura huc facientia vide sis apud Dieter. Jatr. n. 2.

Boops, *Boax, Box*, βῶξ, βόαξ, βόηξ, est nomen piscis littoralis, qui inter cibos concoctu faciles refertur, ita, ut etiam ægris apponatur. Vide Aldrov. l. 2. de pisc. c. 41.

Boraco, vocatur etiam *Capistrum auri*, Rul.

Borades, i. e. *Limatura*, Id.

Borax, *Borrax*, factitium quòd sit, & Nitri veluti species, undè & nomine suo proximè accedit ad Arabic. *Baurac*, hoc est, *Nitrum*, extrà dubium est. Ex qua verò materiâ præparetur, & quo modo, incertum adhuc habetur. Venetiis confici ex cremato quodam lapide candido & fissili, quem *Boracem crudum* vocant, & Kentin. *Nitrum nativum scissile*, docet Casp. Hofmann. in Paralipom. Offic. c. 55. Consentit in hoc Frider. Hofmannus in Clavi ad Schröder. lib. 2. c. 79. quòd ex minerá quâdam conficiatur, sed modum nobis esse adhuc ignotum, fatetur. At Paracelsus *Boracem* optimum fieri vult ex Aluminis, Salis Armeniaci & Tartari calcinati æquis portionibus in aquâ bullientibus, & in Alcali coctis, vult in Appendic. Chirurg. oper. Manuali l. Chymic. Schröderus verò d. l. prolixiorem formulam tradit, addendo dictis mineralibus *Nitrum*, Sal commune, Gummi Arabic. & Mastichen: & aquæ loco substituit Urinam. Quam compositionem ceu inutilem rejecit Frid. Hofmannus dicto loc. Quoad vires commendatur *Borax Venet.* in difficili partu, retentis secundinis, & menstruis. Verùm illum effectum in dubium vocare conatus est

est Casp. Hofmannus d. l. Vocatur & *Attinkar naturale*, Rul.

Borborôdes, βορβορῶδες, cœnosum, cœnum referens, lutulentum, significat, nimirum à βόρβορος, *cœnum*, fimus. Usurpatur ab Hippocr. de pure fœtido, 7. aphor. 44. 2. progn. t. 70. Coac. t. 409. de Urinâ fœtente, Galen. comm. 4. aph. 69. de odoribus cœnosis, Hipp. de humor. VI. 7.

*Borborygmus, βορβορυγμὸς, est sonus, vel murmur, in crassis intestinis factum à flatu, qui neque vehemens, neque multus sit, sed cum humiditate quâdam moderatâ ad alvum movetur, Galen. lib. 3. de symptom. causs. cap. 2. & 4. aphor. 73. Linden. S. M. Ex. VI. §. 69. Differt à *Bombo*, quòd hic sit siccior flatus, cum majori sono prodiens. Frequenti quoque in usu est apud Hippocrat. verbum compositum βορβορύζειν, διαβορβορύζειν, & ἀποβορβορύζειν, de ventre & intestinis, dict. aphor. & 4. de R. V. I. A. t. 64. f. 3. Prorrhet. t. 16. Coac. t. 62.

Boreas, βορρᾶς, βορέας, βορρᾶς, Aquilo, est ventus quidam è quatuor Cardinalibus, qui à Septentrione spirat, frigidus & siccus, Galen. l. 1. de Temper. c. 2. unde & ab Ovid. l. 1. trist. el. 2. v. 27. gelidus Boreas dicitur. In temporum & corporis mutationibus potentissimus, & propterea Medico maximè considerandus. Opponitur Austro, 3. aphor. 5. Quæ aëris tempestas βόρειον, scilic. κατάστημα dicitur, frigida & sicca. Quòd verò l. 2. de diæt. V. *Boream* frigidum & humidum statuerit Hipp. ex alio principio id asseruit, videlicet omnes ventos habere naturam humectandi, tùm vegetabilium, tum animalium corpora, quia necesse est omnes ventos spirare à nive, glacie, fluminibus, stagnis, terrâ humectâ &c. ibid. IV. 2. Cœteris paribus aliàs *Borealis* vel *Aquilonaris* constitutio commodior & salubrior habetur plantis & hominibus, Austrinâ, Hipp. de A. L. & A. & ex hoc Renatus Moreau in Schol. Salern. Membr. 7. p. 88.

Boritis, dicitur lapis Philosophorum, qui Sapientum æs liquefacit, & velut aqua fluxibilis vertit. Turba Philosoph. serm. 22. in Th. Chym. Vol. V. p. 19. & ex hoc. Rul. in Lex.

Borrus, βορρὸς, dicitur vorax, edax, v. g. de Aquâ & Vigiliâ, 6. Epid. f. 4. t. 20. In fœmin. βορρά, cibum, alimentum, significat, l. 1. de morb. Mul. XXXVII. 3. Et homines, qui multum possunt comedere, dicuntur ἄνθρωποι βοροὶ, ut Asiatici, Gal. in comm. ad I. Epid.

Bos, βοῦς, dicitur animal vulgò notissimum, quadrupes, plerunq; bicorne, bisulcum, ruminans, laboribus agrestibus, victui & Medicinæ valdè accommodum. Vocabulum hoc aliquando generaliter accipitur de utroq; sexu; aliquando specialiter de solo Masculo, qui & *Taurus* dicitur, quemadmodum fœmina *Vacca*, ἡ βοῦς. Integram *Bovis* historiam prolixissimè lege sis apud

apud Ulyss. Aldrov l. 1. de quadruped. bisulc. c. 1. *Bos* ficciore est temperamento, quàm sus. Hinc *carnes Bubulæ* alimentum corpori suggerunt non mediocre, neque dissipatu facile, sanguinemque gignunt aliis æquo crassiorem; proptereà melancholicis frequentior harum usus noxius habetur, Gal. l. 3. de Al. fac. c. 2. Plura de carnis Bubulæ dotibus vide apud Linden. Ex. XIII. §. 505. seqq. l. Alex. l. 11. Salubr. c. 9. Bruyerin. de re cib. l. 13. c. 4. *Bobus* aliquando cornua deficere, videl. in Scythiâ, ideò, quòd præ figore regionis cornua non enasci queant, testatur Hipp. l. de A. L. & Aq. XLIV. 6. 7. Quæ de *Bove* in usum Medicum cedere possunt, videantur apud Schröder. l. 5. cl. 1. n. 5. & Fr. Hofm. Clav. ad h. l. p. 643. *Boves* quoque dicuntur pisces cartilaginei quidam, & *Rajæ* species, inter cibos non postremæ bonitatis pertinentes, cùm carne sint molliore, quam reliquæ Rajæ. De iis vide Aldrov. l. 3. de pisc. c. 52. Vitul⁹ etiam marinus *Bovis* nomine venit, teste eodem l. 1. de Cet. c. 10.

Boscades, βοσκάδες, est epitheton columbarum, quæ in turribus nidum collocant, quas in agris extruere nonnulli solent. Vocantur à quibusdam *agrestes*, ad differentiam domesticarum, τῶν κατοικιδίων, Galen. lib. 2. de C. M. S. G. c. 10. fin. Βοσκὰς quoq; dicitur picis ficcioris quoddam genus, quod visci instar lentum est. Gorr.

Botamum, i. e. *plumbum lotum*, Rul.

Botane, βοτάνη, vide *Herba*.

Botanicon, βοτανικὸν, est nomen Emplastri, quod describitur ab Æginet. l. 7. c. 17. & meminit etiam ejus l. 4. c. 22. Gorr. p. 76.

*Bothor, vide *Exanthema*.

Bothor, idem, quod *Apostema narium*, apud Walther. Sylv. Med. p. 183.

*Bothrion, βόθριον, foveola, (1) significat alveolum & cavitatem cujusque dentis, quemadmodum Phatnion Ossa, quib⁹ continentur dentes, Gal. de ossib c. 5. fin. (2) *Bothrion* dicitur ulcus cavum corneæ tunicæ in oculo, parvum, angustum, punctùris rotũdis simile, ulcusculoq; altius, Gal. Introduct. c. 15. Ita quoq; descripsit P. Æginet. l. 3. c. 22. addens etiam purum. Verùm quòd Interpres Latinus Joh. Guinterius Andernacus in versione non solùm mutaverit vocab. in *Botryon*, sed etiam, ut fucum suæ versioni faceret, addiderit, ob uvæ similitudinem ita appellari, non respondet Græco textui, in quo expressè legitur βόθριον. Ita quoq; deceptus Forestus l. XI. Obs. 17 in Schol. Differentiam quoq; ab aliis oculi ulceribus ibidem reperire licet. Causa eadem, & generationis modus, cum aliis ulceribus communis est. Vid. Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. s. 2, c. 18.

Botin, *Butino*, est *Terebinthina*, item *Balsamus Terebinthinæ*, quando certo suo tempore colligitur secundum hanc influentiam balsamicam, Rul. in L. Ch. Meminit *Botin destillati* ad extrahendũ florem æris Theophr. Parac. l. 10. Chirurg.

Botium, vide *Bronchocele*.

BototHinum, terminus Paracelsicus obscurus, quem exponit per florem morbi. Unde *Podagram* vocavit *Locustam gummatam Bototbinam*, l. 2. de Podagric. §. Necromantia

Botryites, *Botritis*, βοτρυίτης, species *Cadmiæ* ustæ, uvæ speciem referens, quæ in editiori parte fornacum, in quibus uritur, colligitur. Nam quæ in inferioribus reperitur, *Placitis*, πλακίτης, vocatur, Gorr. d. l. Quamvis Schröder l. 3. c. 19. aliter distinguat, in *Botritin*, quæ in mediâ parte fornacis, *Placitin*, quæ in editiore; & *Ostracitin*, quæ in infimâ. Uter rectius distinxerit, fortassis inquirere supervacuum, cum viribus vix ac ne vix quidem discrepent. Placeret tamen Gorræi distinctio.

Botus, *Botia*, *Botus barbatus* est vas chymicum, quod dicitur aliàs *Cucurbita*, de quo infra; item *Vas fusorium*, vel *Descensorium*, *Crucibulum*, Junco, factum ad fundendum, Rul. Vide *Bocia*.

Boxus, dicitur *viscus* in arbore nascens, qualis est viscus quercinus, Dorn. in Diction.

Brabyla, τὰ βράβυλα, dicuntur *pruna*, & quidem magna dulcia, atro-cœrulea, vulgò *Damascena*, & *Hungarica*, & referuntur inter eæ, quæ exiguum alimentum præbent corpori, maliq; succi, apud Galen. lib. 2. de Al. fac. c. 38. Succus tamen coctus etiam refertur inter stomatica medicamenta, l. 6. de C. M. S. L. c. 1.

Bracherium, dicitur vinculum & subligaculum Chirurgorum, quo utuntur in curandis & deligandis herniis, de quo vide H. F. ab Aquapend. de oper. Chirurg. c. de intestin. Herniæ. Ambr. Paræum l. 7. Chirurg. c. 15. P. Barbett. Chirurg. P. 1. C. 7.

*Brachiale, vide *Carpus*.

*Brachium, ὁ βραχίων, vel sumitur latè pro omni eo, quod à summo humero ad extremam usque manum protenditur, totus scil. ille ossium ductus, *Humeri Radii* atque *Ulnæ*, cum suis musculis circumpositis & ipsa ossa vestientibus, vasis & communibus integumentis, Gal. com. 2. de fractur. in princ. Linden. Exerc. XIII. §. 412. Reald. Columb. l. 1. Anat. c. 23. quamvis ibidem de ossibus ipsi solùm sermo sit: vel strictè, (quæ significatio Medicis propria esse debet) pro illâ parte manûs latè acceptæ, quæ scapulis annexa est, cujus termini sunt infernè articulus, qui in curvaturâ cubiti est, quem *Ancona*, sive *cubitum*, cui innitimur, vocamus: Supernè autem *humeri articulus*, Galen. l. 2. de motu musc. c. 2. & l. de inæq. intemp. c. 2. Jungantur aliorum Anatomicorum scripta. Quòd v. Lind. d. l. & in Phys. l. 2. c. 14. art. 10. *Brachium* acceperit pro illâ parte, quæ inter Cubitum & extremam manum interjacet, Ulnâ & Radio constans, an non dici poterit, quòd fuerit hallucinatus? Sanè loca Galeni, quibus nititur, obscuriora sunt, quàm ut hoc probent. Aliquando adhuc strictiùs accipitur pro totius *Brachii* parte, quæ inter duas jun-

juncturas Humeri & Cubiti intercedit, c. 1. de artic. t. 4.

*Brachychronius, βραχυχρόνιος, idem, quod *Brevis*, de morbo dicitur, qui brevi tempore finitur, Gal. in def. med.

Brachypnoea, βραχύπνοια, frequentiùs significat brevem, & simul ex longis intervallis factam spirationem, ex Galen. lib. 3. de diff. respir. c. 8. Hinc & *Brachypnous*, ὁ βραχύπνοος, ἢ βραχύπνους dicitur, Latinè *brevispirus*, qui & rarum & parvum spiritum trahit, c. 3. in 3. Epid. t. 74. idq; malum dependet ab imminente sanguinis perfrigeratione, & flammæ vitalis extinctione. Interdum tamen etiam βραχύπνους saltem de brevem spiritum trahente absque raritate intelligi debet, Hippocr. lib. 2. Epid. sect. 3. n. 70. & 6. Epid. s. 2. t. 19. Vide Foës. in Oec. p. 127.

Brachypotæ, βραχυπόται, ἢ βραχύποτοι, dicuntur, qui parum & ex longo intervallo bibunt, Galen. 3. in 3. Epid. t. 74. quamvis hoc nomine venire statuat eos quoque, qui rariùs quidem, sed paulò copiosiùs bibunt, l. 1. de diff. respir. c. 12. Vide iter. Foës. d. l.

Brachys, βραχὺς, vide *Brevis*.

Bracium, alii *Brachium*, i. e. *Cuprum*, Rul. Vide *Æs*.

Bractea, ἔλασμα, ἐλασμὸς, πέταλον, idem, quod *Lamina*, Solea, è variis metallis parata, diversis usibus Medicis, præsertim Chirurgicis destinata; vulgò ein Blech. Rul. in Lex.

*Bradypepsia, βραδυπεψία, est tardior, imbecilla, & imperfecta cibi concoctio, & ita symptoma actionis diminutæ ventriculi non nisi tardiùs alimenta concoquentis, ex Gal. de diff. sympt. c. 4. Ægrè verò & plus justo longiori tempore fit chylificatio vel culpâ alimentorum, vel culpâ fermenti; Alimentorum vitio accidit, si vel quantitate nimiâ, vel qualitate vitiosâ fermentationi debitæ resistentia ingeruntur. Fermenti culpâ contingit, quando vel deficit, vel iners est, veluti pinguius, viscidius, aquosius, Franc. Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 7. §. 9. seqq. An verò omnem imminutam chylificationem necessariò comitetur alimentorum excretio minùs, quàm decebat immutata, unde nihil, vel parum nutrimenti roborisq; ab assumtis alimentis accedit ægro, quemadmodum idem descripsit §. 3. meritò in dubium vocari potest. Verùm hæc disceptatio excedit instituti nostri limites.

Bradys, βραδὺς, vide *Tardus*.

*Branchus, βράγχος τὸ, est species catarrhi, fauces, guttur, & asperam arteriam afficientis, Gal. l. 5. de san. tu. c. 8. & l. 3. de symp. causs. Latin. *Raucedo*, *Raucitas*, vocis asperitas, antiquis *Ravis*, ex Plauti Pœnulo A. 3. Sc. 5. & Captiv. prolog. Caussam ejus vide in *Catarrhus*.

Branta, sive *Bernicla*, est species *Anglici Anseris* & *Scotici*, de quo multa fabulati sunt, quòd vel ex arboribus nascatur, à caudice & ramis dependens; vel ex putridis lignis genere-

neretur, cujus descriptionem exhibet Aldrov. l. 19. Ornith. c. 23. Caro ejus vulgari Ansere insuavior est, nec à divitibus expetitur.

Braricia, i.e. *Vitrum*, Rul.

Brase, i.e. *Carbones*, Id.

*Brasium, vide *Byne*.

*Brassidellica *Ars* dicitur ab Herbâ *Brassidellâ*, vel Brassatella, quæ alio nomine vocatur Ophioglossum, Lanceola, est species curationis vulnerariæ apud Paracelsum, l. 2. de vit. long. c. 14. per appositionem dictæ herbæ super vuln' recens. Possunt & alia imponi, v.g. persicaria, Telephium, cortex juglandis arboris, &c. Libav. Apocal. Herm. P. prior. c. 22.

*Bregma, βρέγμα, βρέχμα, & βρεχμὸς, dicitur pars capitis media & anterior, suprà frontem sita, & à lateribus ad tempora usq; protensa. Hæc an rectè dicatur *Synciput*, nolumus litem nostram facere. Si placet, legas de hujus vocis obscuræ derivatione C. Hofm. l. 2. Inst. c. 59. §. 2. Linden. Physiol. l. 2. c. 8. §. 16. Constat *Bregma* duobus ossibus propemodum quadratis, quorũ unum dextrum, alterum sinistrum est. Ambo autem parte quidem posteriore lateribus suturæ lambdoidis, anteriore v. suturâ coronali, à laterib⁹ προσκολλήμασι, sive suturis λεπιδοειδέσι, superiori deniq; eâ suturâ terminantur, quæ utriq; comunis est, & secũdum longitudinem capitis rectâ procedit, (quam ὀβελιαίαν nominãt, h.e. *Sagittalem*.) Constant, ut & reliqua ferè omnia cranii ossa, duabus squamis, inter quas valdè fistulosa raraq; apparent; nisi quæ temporũ ossib⁹ cõjunguntur, ubi tenuissima quidem sunt, sed solida & minimè fistulosa. Nec frustrà quidem hæc ossa natura machinata est, quòd toto vitæ decursu tenuia & halituosa cerebri excremẽta maximè per Synciput difflari oportebat. Est enim cerebrum eâ cranii parte, quàm reliquis, copiosius. Sunt, qui ἀπὸ τοῦ βρέχειν, *humectare*, madefacere, dictum putent, quòd hæc pars capitis humidissima mollissimaq; sit, præsertim infantibus ferè membranacea, ut videri possit βεβρέχθαι, h.e. *madefacta esse*. Ex quo fortè etiam obstetrices partem eam *fontem capitis* appellãt. Huic parti, quia suturæ dictæ, Coronalis & sagittalis, ibi concurrunt, & transitum facilem concedũt, embrochæ sive stillicidia comodè adhibentur, sed & in phthisicis fonticuli inuri solent, Gorr. Meminit *Bregmatis* Hipp. de Cap. vuln. III. 1. & 5. *Bregma* etiam aliquando pro *Begma* scribi, Gr. βῆγμα, vide suprà *Begma*.

Brenthus, βρένθος, est species *Anatis* vel *Mergi*, Bœotis inter delicias habita, Aldrov. l. 10. Ornith. c. 50.

Brephos, τὸ βρέφος, significat infantem. An à τρέφω, mutato τ in β, an verò à φέρβω, per metathesin ε & ρ derivari debeat, Philologi disputent.

Brevis, βραχὺς, diversimodè prædicatur ap. Hipp. tr. 1. aph. 1. de vitâ nostrâ; cujus expositionem prolixiorem vide ap. Dieter. n. 163. Jactantia

tia est, si qui contrà illud verissimũ dictum artem brevem, & vitam longam pollicentur. 2. de pulsu à Gal. de pulsu ad tyron. c. 2. quamvis fortassis absque aliquâ utilitate in Medicinâ. 3. de morbis, eorumq; temporibus quâ universalibus, quâ particularibus. Dicuntur βραχυχρόνιοι, h.e. brevi tempore durantes, ad oppositionem τῶν μακροχρονίων, id est, Chronicorum. 4. de doctrinæ genere. Hanc brevitatem cum perspicuitate vix ac ne vix quidem conjunctam esse, aliquoties ursit Galen. v.g. c. 1. de iis, quæ in med. f. t. 5. 15. l. 5. de san. tu. c. 1. 2. aph. 8. & alibi.

Brexantes, βρέξαντες, epitheton ranarum parvarum viridium, apud Gal. l. 10. de Sim. Fac. ubi vanitatem detexit illius remedii, sanguinis nimirum dictarum ranarum, in prohibenda regeneratione pilorum. Haud dubiè verò ita dictæ à sono & voce illarum, de quâ apud Aristoph. in *Ranis*.

Brithos, τὸ βρῖθος, pondus, gravitas, moles dicitur, Hipp. l. 1. de morb. mul. X. 11. LXXVII. 10. LXXXVII. 28. in Epist. ad Damaget. 252. à verbo βρίθω, quod est pondere gravare, incumbere, l. 1. de morb. mul. XIII. 12. & l. de flat. XVII. 9. XXI. 3.

Brochos, βρόχος, significat *laqueum*. Vide *Laqueus*.

Brochthus, βρόχθος, i. e. *Gula*, idẽ, quod *Bronchus*, Linden. Phys. l. 2. c. 6. §. 199. Significat & poculi genus aut lagenulam, Hipp. 2. de morb. LXVII. 6. & LXXII. 5. Foës. in Oec. p. 128.

Brochus, βρόχος, dicitur, cui superius labrũ prominet, cui vitium est contrarium *Mento*, cui mentum exstat. Non confundendi verò cum *Broncis* aut *Bronchis*, qui gutturis vitio laborant, *gutturosi* Ulpiano dicti l. qui clav §. 2. ff. de ædil. ed. quamvis Nonius Gramm. l. 1. 102. aliter descripserit. *Bronci* sunt producto ore & dentibus prominentibus, quem falsitatis arguit Linden. Ex. XI. §. 40. quem vide.

Brodium, est terminus Pharmaceuticus, idem significans, quod *Jusculum*, sive liquorem aliquem, in quo alia res sive medicamentum solidius vel asservatur, vel diluitur; ita dicuntur *Brodium* Salis communis, Salsuginis ex olivis, Salis Armoniaci in Theatr. Chym. Vol. I. Tr. de Medic. Chymic. p. 607. seqq.

Broma, τὸ βρῶμα, cibum, edulium, esculentum significat, ad differentiam τοῦ πόματος, quod potum, Gal. l. 1. de alim. fac. c. 1. & c. 4. de R. V. I. A. t. 89. ubi per ἔδεσμα exprimit; in specie verò solidum cibum, qui, uti commolitione indigeret, ita & negotium exhibere calori nostro posset, ingenuosè demonstrat Linden. Ex. XIII. §. 290.

Bromion, βρόμιον, nomen est emplastri, aut Malagmatis, *Acopi*, apud P. Æginet. l. 7. c. 19. & Aet. l. 15. Gorr. p. 80.

Bromus, βρόμος, alii βρῶμος scribunt, *Avenam* significat apud Galen. & alios.

*Bronchia, βρόγχια, dicuntur rami asperæ arteriæ. Vide Ibidem.

*Bronchocele, βρογχοκήλη, i. e. *Hernia* gutturalis

gutturalis, Struma, χοιρὰς, dicitur tumor magnus, durus, rotundus, in asperâ arteriâ oboriens, sive ad fauces, Gal. l.2. de C.M.S.G.c.17. & l.6.c.14. Dicitur & *Scrophula*, à scrophis, quibus hic morbus est familiaris, Lang. l.3. ep.4. Huc pertinet & *Natta*, vel *Nacta*, quæ, ut scribit Guido, est excrescentia magna carnosa, veluti caro natium, vel ancharum, diversæ quidem formæ & magnitudinis, cujusmodi sunt Melopepon & Cucurbita. Tales tumores diversa sortiuntur nomina, pro formæ & membri, in quo est, varietate, Forest. l.3. Chirurg. Obs.7. Schol. Dicitur & *Botium*, vel *Bocium*, Gossum, quamvis hoc vocabul. latiùs extendat ad quasvis excrescentias carneas, etiam verrucas, nodos, condylomata, imprimis ad illas excrescentias, quæ oriuntur in fœminis ex suppressis mensibus; in viris ex hæmorrhoidibus, l.8. de natur. & curâ morbi Gallic. c.1. l. de ulcerib. c.30. Videtur etiam referri posse ad Abscessus cum folliculo. Siquidem aliquando in *Bronchocele* caro hebes, aliquãdo humor aliquis, melli, adipi, pulti, aquæve similis, includitur, Forest. d.l. Caussa eadem, quæ aliorum scirrhosorum tumorum in glandulis, & circa glandulas, nimirũ Lympha excrementitia viscosior, vel aliâ congelativâ aut nimium coagulativâ vitiositate peccans, & abundantius collectâ circà dictas partes, ibidemq; stagnans. Atq; ità veterum pituitam cum melancholiâ mixtam exponendam esse arbitramur. De curatione *Strumarum* per solum contactum mira narrantur de Regibus Angliæ & Galliæ. Quòd tangere soleant, aut soliti sint, certum est. An verò curatæ fuerint illo contactu, credat, qui volet. Nobis videtur cum Dieterich. Jatr. n.924. μὴ κατὰ λόγον.

*Bronchus, βρόγχος, βρόγχη, βρογχίη, vide *Arteria aspera*.

Bronte, βροντὴ, vide *Tonitru*.

Brotos, βροτὸς, i.e. mortalis, epitheton hominis est, mortalitatem ejus exprimens. Sumitur ergò pro ipso homine, v.g. 3. aph.12. Vocabulum aliàs Poëtis, magis quàm aliis Scriptoribus usitatum.

Bruchus, vide *Eruca*. *Bruchum* vomitu rejectum, in frusto carnis, ad parvæ pilæ magnitudinem, velut in siliqua reclusum, notavit Forest. l.18. Obs. 19. Schol.

Bruma, idem, quod *Hyems*, præsertim ejus portio circà Solstitium, quando dies est brevissima. A *Brumo*, i.e. Baccho, ità dictam esse, vult Jos. Scaliger. Gr. βραχεῖα ἡμέρα.

Brumasar, terminus Spagyric⁹, significans *Argentum*, vel *Lunam*, quemadmodum *Soloma Solem* vel *Aurum*, in Opere Petri Silento, quod extat in Th. Chym. Vol. IV. p.986.

Brumati *terreum*, i.e. *Vas vitreatũ*. Rul.

Brunus, *ignis sacer*, *S. Antonii*, idem, quod *Erysipelas*, Idem.

Bruta, est vis quædam influentiæ cœlestis, quæ per animalia bruta rationalibus manifestatur, ut, in Chelidoniâ per hirundinem, per cico-

cic. nian. ci, iteris usus. Ruland. in Lex.

Brutius, est epitheton picis, quæ pinguissima & resinosissima, Plin. l. 15. H. N. C. 7. teste Rhod. ad Scribon. n. 210.

Brutum, ἄλογον, est epitheton animalium ratione carentium, idem significans, quod *Irrationale*, Galen. orat. suas ad art. c. 1. Dicuntur & eidem βοσκήματα, 4. de R. V. I. A. t. 1. Brutorum Cor vocatur Lapis Philos. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

Brychios, βρύχιος, dicitur profundus, submersus, idem, quod ὑποβρύχιος, Hipp de venis, XXIV. 3.

Brygmus, βρυγμὸς, est dentium inter se collisorum stridor ac strepitus. Species quædam motûs convulsivi maxillæ inferioris, proveniens ab effluviis nitrosis, acribus, & vellicantibus, & ad explosionem spiritus animales in illis musculis & nervosis partibus irritantibus. Confer ad Willis Pathol. Cereb. tr. 1. c. 4. p. m. 54 55. Infantibus & pueris familiaris, præsertim verminosis. Sæpè etiam comes rigoris febrilis esse solet *stridor dentium*, ex Hippocr. l. de nat mul. XXX. 15. XXXI. 16. l. 2. de Morb. XLII. 3. l. 1. de Morb. Mulier. LXXXVI. 16. LXXXIX. 4. l. 2. XLV. 16. Verbum quoq; est βρύκειν & βρύχειν, Hippocr. usitatissimum, quod significat, dentibus stridere. Loca, si placet, vide in Oec. Foësii p. 129.

Bryon, βρύον, aliàs σπλάγχνον, significat *muscum* molliorem arborum, præsertim quercuum corticibus adnascentem, quem canos arborum villos Plinius appellat, l. 12. c. 23. Hipp. ad uteri suffitus adhibuit, l. de Nat. mul. XXIX. 169. & 181. l. 2. de morb. mul. LXXXII. In specie βρύον θαλάσσιον notat *algam*, sive muscum marinum, quem ad uteros inflammatione laborantes adhibuit Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXII. 4. Hinc etiã adjectivum derivatur *Bryôdes*, βρυώδες, quod de vinculo molliusculo & algæ ritu cedente usurpatur, ulceribus circumdando, & opponitur adeò duro, ut premat, Galen. lib. 3. M. M. c. 4.

Brytia, βρύτια, dicuntur uvarum partes solidæ, quæ musto expresso supersunt, quemadmodum σίμφυλα, olivarum reliquiæ post olei expressionem, Gal. l. 2. de Alim. fac. c. 9.

Bryton, βρύτον, est potionis genus ex hordeo, quod Arist. πῖνον vocavit. Eo, qui temulenti fiunt, non in omnem partem, inquit, corruunt, ut cæteri, sed retrorsum duntaxat, & supini. Alii dicunt ex obrizâ fieri; alii v. etiam ex milio, Gorr. in def.

Bubalus, *Buffelus*, βύβαλος, est animal quadrupes, ex boum ferorum genere, bovi simile, sed majus altiusq; corpore valdè crasso, cute durissimâ, membris macilentis. Carnes ejus in cibis, nec boni saporis, nec commodę ad nutrimentum. Ex ungulis & cornibus annuli facti laudantur adversus nervorũ spasmos & contracturas. Vid. Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 6. De *Bubalo* veterum, c. 5

Bubasticum, βυβαστικὸν, epitheton ulceris, quod est præhumidum, & pueris

ris maximè in superficie oritur, notante Gorræo p. 77. ex Aëtio l. 4. c. 21. Rationem hujus appellationis reddere non licet.

*Bubo, βουβὼν, significat partem & morbum: *Partem*, quæ aliàs dicitur Inguen, locus ille ad latera pubis, ubi femur & coxendix coëunt, Diet. n. 159. Barth. l. 1. Anat. in procem. Cùm verò in illo loco *Glandulæ* plures sitę sint, & illæ aliquando *Bubonum* nomine venire solent. *Morbum*: si illæ glandulæ tumore afficiũtur, vel inflammatorio, vel erysipelaceo, vel scirrhoso, *Bubones* κατ' ἐξοχὴν appellantur. De inflamatione benignâ vel malignâ erysipelaceâ loquitur Hippocr. 4 aph. 55. Causa horum tumorum cum aliarum partium similib⁹ communis, nisi quòd glandulæ ad humiditates abundãtes qualescunque vitiosas magis sint dispositæ & opportunæ, Gal. l. 13. m. m. c. 5. ubi simul *Bubonum* vocab. glandularum etiam in collo, capite, & secus aures tumoribus attribuit. *Bubo* dividitur in Benignum, & Malignum, hicq́ rursus in Venereum & Pestilentialem, P. Barbette Chir. P. II. L. I. c. XI.

Bubo quoq; nomen est avis cujusdam, aliàs *Noctua* dictæ, cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 8. Ornith. c. 2. De hâc ave varia descripta sunt remedia. Verùm pleraque vana & inutilia, superstitiosa aut superflua rectissimè judicat idem d. l. p. m. 518. ed. Bonon.

*Bubonocele, βουβωνοκήλη, *hernia* seu *ramex inguinalis*, est species tumoris ad inguina mollioris vel durioris, pro diversitate caussæ continentis, quæ vel pars corporis, videl. portio peritonæi plus nimis dilatati, vulnerati aut rupti, aut omenti, aut intestinorum subsidens esse potest, ita tamen, ut in inguine subsistat, nec descendat in scrotum, P. Æginet. l. 3. c. 53. Galen. l. de Tum. p. n. c. 16. vel collectio & stagnatio excrementitiæ humiditatis ad glandulas; & ità ejus natura & generationis modus ex descriptione *Bronchoceles* facilè intelligi poterit.

Bubula sine adjectione, *Caro*, h. e. caro bovis, apud Scrib. Larg. n. 188. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

Bucca, ὁ γνάθος, ab Anatomicis ea pars appellatur, quæ utriq; malæ subjecta est, Gal. c. 2. de artic. t. 3. Sumitur etiam pro ipso ore. Prolixiorem descriptionem vide in præl. Anatom. Piccolomini, p. 313.

Buccacraton, βουκκάκρατον, dicebatur *buccea* vel *buccella* illa panis, vino intincta, manè loco jentaculi olim sumta, de quo vide Linden. Exerc. IX. §. 65. Cur verò insalubre dixerit hoc jentaculum, non licet hariolari.

Buccatum, i. e. *Vitreatum*, Rul. Johns.

Buccea, *Buccella*, βοῦκκα, ψωμὸς, Græcobarbarè significat frustum aliquod majus minusve, quod unâ vice aliquis potest ore comprehendere & devorare. Paracelsus etiam *Buccellam* appellat excrescentiam carneam polypi in naso, quia existimat, esse portionem carnis buccarum aberrantem, & naso sese insinuantem, l. de Ulcerib. c. 20. Verbum quo-

quoq; *Buccellare* significat *Cibare*, *Frustillare*. Rul. & Johns.

Buccelaton, βυκκέλατον, est medicamentum in panis formam concinnatum, purgandi vim habens. Latinè dici potest *Buccella purgatoria*. Paratur ex scammonio præparato cum suis corrigentibus, indito in fermentum, in artiscos formato, inq; clibano cocto, juxtà Aët. l. 3. c. 100. P. Ægineta verò in formâ electuarii solidioris cum melle (vel placentæ mellitæ, cùm tostionem præceperit,) paravit, l. 7. c. 5. ex scammonio tosto cum seminibus opii, piperis, anisi, fœniculi.

Buccina, Κήρυξ, *Buccinum*, est species quædam animalium ὀστρακοδέρμων, quorũ totius corporis integumentum testæ aut lapidi palàm est simile, Gal. 3. de Al. fac. c. 33. sive testaceorum turbinatorum *Purpuræ* affine, variæ formæ, cujus prolixiorem descriptionem, & differentias, usum quoq; in cibis & medicinâ reperire licet apud Ul. Aldrov. l. 3. de Testac. c. 6. & Chiocc. in Mus. Calceol. f. 1. p. 49. Dicitur & *Murex*, quamvis generalius hoc sit vocabulum, Purpuram quoque complectens. *Testam buccinorum* purpurarumq; durissimam esse, & ideò ustam adhiberi debere, quâ ratione vim desiccandi obtinere, scribit Gal. l. 11. de Sim. Fac. §. de *Buccinis* & *Purpuris*, & l. 1. de C.M.S.G. C. 16. fin.

Buceras, *Buceros*, βούκερας, βουκέρως, dicitur *fœnum græcum*, ejusq; semen, ap. Hipp. l. 1. de morb. mul. XCIII. 24. Vocatur & *Telis*, Gr. τῆλις.

Bufo, φρύνος, est animal ob venenositatem suam abominabile, deterrimum & notissimum, ad *Ranarum* speciem accedens. Estq; vel terrestris, qui notior: & palustris, minùs vulgatus. Ejus usus Medicus internus in pulvere siccato licèt hodièq; in dubium vocari nec possit, nec debeat, utpote observationibus fide dignis satis superq; confirmatus, uti videre est apud Schröder. Pharm. L. V. cl. 1. n. 7. & F. Hofmann. in Clav. ad h. l. cùm tamen natura nimium quantum animal hoc abhorreat, annon meliùs foret, abstinere ab ejus usu interno, præsertim cùm aliorum gratiorum medicamentorum copiâ minimè destituamur, prudentiorum judicio relinquo. Quid? quòd externus quoq; usus ei, cui applicatur, si innotuerit, horrorem & metum incutere haud dubiè soleat. De singulari amuleto adversus Pestem vide Helmont. tr. Tumulus Pestis, tit. Zenexton. Plura apud Fr. Hofmann. d. l. *Bufo* Spagyricis etiam dicitur *Lapis Philosophicus* à Lagneo in Harm. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p. 727. Quid sit *bufo grossus de lacte*, tumet ipse ariolare ex eodem d. loc. p. 759. *Bufo Philosophorum* vocatur in extractione animæ Mercurii metallorum, quando spiritus est fixatus in suâ terrâ sulphureâ, estq; venenum pessimum, quia siccitas sua est sufficiens ad convertendũ proprium suum Mercurium metallicum & naturalem in sulphur purum, in Appendic. Elucidarii Christ.

Christ. Parisiens. Th. Chym. Vol. VI. p. 275.

Bufonites *lapis*, *Bufonius lapis*, *Crapaudina*, Chelonites, vide *Batrachites*. Hofm. ad Schröder. d. l. p. 646. fabulas & nugas sapere existimat, quòd lapis hic in bufonibus reperiatur. De virtute ejus insigni, virus omne eliciendi, & inflationes à venenatis bestiis illatas discutiendi, solo saltem contactu & attritu blando, testatur Aldrov. l. 4. de Insectis c. 3. pag. m. 469. l. 5. c. 12. p. m. 620.

Bulevma, βύλευμα, vide *Consilium*.

**Bulimus*, βύλιμος, vehemens, frequentior, & nimium aucta fames, est symptoma p. n. aucti appetitus ciborum, etiam cum animi deliquio, proveniens ab halitibus fermenti in ventriculo acidioris orificium ventriculi vellicantibus & pungentibus, P. Barbette l. 4. Prax. c. 1. cum not. Dekeri, Franc. Sylvius l. 1. Pr. c. 2. §. 5. Qui cum Galeno caussam in refrigeratione oris ventriculi & indigentiâ quærunt, ex l. 1. de causs. sympt. c. 7. operam perdunt. Dicitur & à nonnullis βυλιμία, item βύπεινα, magna esuries, *Furcilla*. Vide Linden. Sel. Med Ex. XIII. §. 58. seqq. Differt ab *Appetentiâ caninâ*, quòd in hâc vomitiones sequantur ex nimiâ ingluvie; in *Bulimo* non item, sed animi deliquium fit hujus comes & symptoma proprium atque inseparabile, uti Linden. d. l. §. 74. testatur.

Bulla, πομφόλυξ, dicitur flatus inclusus humido circumextenso. Ità enim generari scripsit Galen. c. 7. aph. 34. Adde Dieter. n. 708. *Bullæ* fiunt circumtenso humore spiritui flatuoso, & solet hoc magis accidere, quando humor aliquid tenacitatis habet; tunc *Bullæ* quoq; magis stabiles & difficulter solubiles esse solent. Est ergò *bulla* soboles flatuum cum superficiariâ viscositate majori minorive, per agitationem & conquassationem obortorum. De hujus generatione & differentiis plura lege sis in Notis ad Jessenii Judic. de S. V. S. M. p. 190. seq. Quid *Bullæ* in urinis significent, indicat Hipp. 7. aph. 34. quamvis alii etiam ad alios morbos flatulentos hoc signum extendant, Dieter. n. 708. Paracels. de urin. judic. t. 2. c. 3. *Bullæ* dicuntur etiam pustulæ, cùm in oculis obortæ, tùm etiam ex combustione in aliis partibus excitatæ, Gal. l. 6. & 9. de Simpl. Fac.

Bullimenta vocantur ab Augustino Pantheo, quando vasa aurea vel argẽtea eluuntur & exterguntur convenienti quodam liquore, ut fiant nitidiora, Libav. S. A. Ch. l. 1. c. 24.

Bupeina, vide *Bulimus*.

Buprestis, βούπρηστις, est animal insectum quoddam, cantharidi & specie & viribus adsimile, Gal. l. 11. de S. Fac. §. h. t. Dicitur à βου, particulâ intensivâ; vel à βοῦς, bos, quod animal bobus imprimis exitiosum sit, teste Plin. l. 22. c. 21. quòd nominis indicium urget Johan. Rhod. ad Scribon. Larg. n. 190. quamvis & equis pariter noxium notaverit P. Veget. art. veter. l. 3. c. 78.

& πίμπραθαι, inflammare, & inflare. Integram Bupreſtis hiſtoriam vide apud Ul. Aldrovand. l. 4. de inſect. c. 6. Dicitur etiam quibusdam Græcis βουδάπη, à valdè mordendo. Venenum ejus acre, nitroſum, imò cauſticum & corroſivũ eſt. Quòd ſi quis *bupreſtem* biberit, antidota tradidit Scrib. Larg. n. 190. & Galen. lib. 2. de Antid. c. 7. Nihilominus *Bupreſtes* ad utilitatem quoque medicam fuiſſe olim adhibitas, v. gr. ad uteros inflandos & purgandos, teſtatur Hipp. l. 1. de morb. mul. c. 25. 42. & quidem ſine alis, pedibus & capite, lib. de nat. mulier. XXIX. 90. Et Dioſc. l. 2. c. 66. ad carcinomata, lepram, & impetigines curandas aliis admiſtas fuiſſe confirmat.

Bur, terminus Helmontianus, ſignificans ſuccum mineralem, in quem aqua in terrâ fraceſcens aliquando tranſit, juxtà ſpecies per directionem ſeminum electas, quemadmodum *Leſſos* dicitur liquor ſeminalis, ex aquâ fraceſcente ad plantarum generationem faciens, tr. Elementa, n. 13. *Bur* prima mineralium ſoboles dicitur, tr. Aqua, n. 7.

Burac, eſt *omne genus ſalis*. Alii verô diſtingunt, ut Baurac, Denequat, *Borago*, Borax, Uritar, Angar. Rul.

Burdo, *Burdus*, vocatur *Hinnulus equi* vel *muli*; cujus poſterioris teſticuli & jecur qualem vim habeant medicam, docet Aldrov. l. 1. de quadr. c. 4. fin.

Burina, i. e. *pix*, Rul.

Bursa *teſtium*, vide *Scrotum*.

Buteo, βουτέων, τριόρχης, eſt ſpecies *Accipitris*, cujus deſcriptionem vide in Aldrov. l. 5. Ornith. c. 7. cujus ſingularis uſus eſt in cibis, cùm carnem obtineat optimam & teneram, ut & in medicinâ, quando teſticuli cum melle cocti & oblati laudantur ad arcendam conjugalem infirmitatem, p. 372. ed. Bonon.

Butiga, eſt inflatio totius faciei, quæ & *Gutta roracea* vel *rubea vocatur*, Rul.

Butler, nomen eſt hominis, qui lapidem mirabilis efficaciæ habuit, de quo integrum tractatum ſcripſit Helmontius inſcriptum *Butler*. Fuit natione Hybernus, Homo magnâ quondam in æſtimatione ap. Jacobum Angliæ Regem, qui mira præſtitiſſe lapide ſuo ibid. legitur in curatione morborum graviſſimorum citiſſimâ, in Chryſopœia ſive auri ex plumbo & hydrargyro confectione excellens. Credat, qui volet. Plura de illo & ejus obitu violento vide ap. Fr. Hofm. in Clav. Schröd. l. 2. c. 65. p. 89. ſeq. An hujusmodi *Panacéa Butleriana*, quæ ſolo intinctu magnæ olei copiæ vires ſuas comunicet & multiplicet, & ſolâ etiam inunctione, vel unius alteriusve guttulæ propinatione, tàm miros effectus præſtet, naturalibus virib⁹ excogitari & operari poſſit, ego valdè dubito. An prorſus vana erit ſuſpicio de præſtigiis? Judicium B. Rolfinkii de *Butlerianâ* hâc univerſali medicinâ legito in Ord. ac Meth. Medic. Spec. Comm. l. XIII. c. 5. nec non in Marci Marci Philoſ. vet. reſt. Part. IV. ſect. 1. ſubſ. 9. Vide *Panacéa*.

Butyrum, βύτυρον, & in masculino *Butyrus*, βύτυρος, perinde enim esse docet Gal. l. 10. de Sim. Fac. & l. 7. de C. M. S. L. c. 1. dicitur (1.) ipsa lactis substantia, & pars ejus pinguis ab ipso multâ agitatiõe & conquassatione secreta. Etenim *butyrum* fit ex eo, quod in lacte pinguissimum est, Gal. d. l. de S.F. Unde etiam nonnullis oleum ex lacte appellatur. Paratur copiosissimum è lacte bubulo, (hinc & nominis originem habere ex Joh. Petro Arluno notavit J. Rhod. in Lex. Scrib. t. Butyrum.) quamvis omninò ex ovillo & caprillo lacte parari possit, teste Plinio l. 28. c. 9. nec video, cur Gal. d. l. hoc mirũ visum fuerit. Quin & ex humano lacte parari posse, norũt lactantes mulierculæ, abundantiâ ejus gaudents; quo *butyro* nihil præstantius contrà phthisin esse dixit Fr. Hofmann. Clav. Schröd. p. 662. Butyrum olim Romanis non multum fuisse in usu, vult C. Bartholin. in Advers. l. 53. c. 14. Limitavit v. Rhod. hoc intelligendum esse de florente Republ. Not. ad Scribon. n. 43. quem huc porrò referas. Scythas olim ex equino lacte *butyrum* parasse, testatur Hipp. l. 4. de morb. XXV. 22. seqq. ubi simul modus parandi traditur: locus sanè lectu dignus & jucundus. Jungatur Linden. Ex. XVI. §. 110. seqq. multis; quemmodum Plin. d. l. paucioribus verbis comprehendit. Quòd fiat hyeme calefacto lacte, æstate expresso tantùm, in longis vasis crebro jactatu angusto foramine spiritum concipientibus sub ipso ore, res est per se notissima; quemadmodum & ejusdem Vires & usus internus & externus, omni carent difficultate. Scilicet molliendi facultate præditum est, vimq; habet olei, Dioscor. l. 2. c. 81. Singularem vim venenis resistendi oleositate suâ & acrimoniam illorum infringendi valde deprædicat Forest. l. 30. Obs. 8. in Schol. (2.) A Chymicis hoc vocabulum translatum ad liquores oleosos ex mineralibus paratos; v. g. ex antimonio, & mercurio simul destillatis paratur *Butyrum Antimonii* dictum, de quo Rolfink. Chym. l. 3. sect. 1. art. 4. c. 12. & alii. Libav. vocat etiam *Butyrum Sublimati*. Synt. Chym. T. 1. l. 3. c. 14. Ità & Magisterium *Saturni* sive plumbi dicitur *Butyrũ*, à dulcedine & consistentiâ, Rolfink. d. l. l. 5. sect. 2. c. 32. Rul. in Lex. *Butyrum Arsenici* ad cancros commendatum a Paracelsicis, de cujus tamen periculo vide Libav. Synt. Ch. T. 1. l. 7. c. 26. *Butyrum scissile* Crollii vide in Bas. Chym. & apud Libav. T. 2. Alchym. Pharm. c. 36. Poterius quoq; singulare *Butyrum margaritarum* antihecticum finxit, teste eodem Rolfink. d. l. c. 41. (3.) Pharmacopœi etiam compositionibus usitatioribus Unguentorum Potabiliũ, Rubri & Viridis *Butyri* titulum attribuerunt, vulgò Rote und grüne Butter / cum basis sit *Butyrum*. Vide Dispensatoria.

Byne, βύνη, dicitur hordeum maceratum,

ratum germinans, ac unà cum lingulis tostum, uti rectè descripsit Aëtius l. 10. c. 29. Vocatur & *Brasium* vulgò *Malta* vel *Maltum*. Germ. Maltz. Ex hâc coctâ cum aquâ & lupulo conditâ fit potus ille notissimus, *Cervisia* sive *Bira*. Perspicuam magis descriptionem & declarationem vide apud Thom. Willis de ferm. c. 7.

BYRETHRUM. Occurrit hoc vocabulum apud Forest. l. X. obs. 132. schol. & denotat speciem alicujus sacculi capitalis, vel pileoli medicati, sive cucuphæ ex speciebus cephalicis paratæ. Verùm nullam hujus appellationis invenire licet rationem aut ansam, aut etiam authoritatem. Neq; n. in Græco aut Latino tale vocab. occurrit. An fortassis Author voluit appellare *Barettum*, à Gallico *Barette*, vel *Berettum* ab Ital. *Berette*, quorum utrumq; pileolum vel capitium significat?

BYRSA, βύρσα, id est, *Corium*. Vide infrà *Corium*.

BYSAUCHEN, βυσαύχην, dicitur propriè, qui humeros attollens cervicem contrahit. Usurpatur etiā de iis, qui morbosa rigiditate cervicis laborant, & obstipâ cervice incedūt, teste Keuchen. in notis ad Seren. p. 150.

BYSMA, βύσμα, à βύω, quod significat *oppleo*, *obturo*, dicitur *obturamentum*, vel *Epistomium* in vasis, quale de doliis oleariis sumtū, & cū sordibus officinæ fullonum, & fructu sive semine serpentis mistum igni multo accenso injectum ad suffitum hystericum ordinavit Hippocr. l. 2. de Morb. Mul. VII. 7. Qui v. ibidem *amurcam* infusam, (ceu ad exulcerationes sedis, & genitalium utriusque sexus utilem (teste Dioscor. l. 1. c. 134.) per hoc vocab. intelligunt, nullâ ratione niti videntur. Huc pertinet & adverbium βύζην Hippocrati non infrequens, significans acervatim, cumulatè, densè, v. g. de mensibus largiter cum impetu prorumpentibus l. de nat. mul. VI. 3. & l. 1. de Morb. Mul. XIV. 5. Eidem quoq; vestis probè contexta, densa & plena dicitur εἷμα βεβυσμένον d. l. II. 3. 6. cui opponitur τὸ μεχθαχὸν, rarum, laxum, molle.

BYSSUS, βύσσος, est lini genus tenuissimum & nobilissimum, nascens in Indiâ & Ægypto, ex quo olim pretiosissimæ vestes conficiebantur. Gorr. Unde *Byssinus*, βύσσινος. Qui *Byssū* per colorem purpuræ exponunt, eos rectè carpit Henr. Steph. in Lexic. ex Luc. XVI. Aristoph. Scholiast. *Byssum* exponit per pudendum muliebre. Dicitur & βύσλος.

BYTHOS, βυθὸς, *profundum, altum*, imum gurgitem significat. Usurpatur ab Hippocr. de fundo ventriculi, ad quem gula cibos transmittit, in Epist. item de profunditate maris ibid. & tropicè de *supinâ ignorantiâ*, in Præcept. VI. 1. & de extremâ pernicie rursus in Epistol.

C.

CAB, Aurum significare, vult Mart. Rul. in Lex. Ch.

CABALA, *Cabbala*, *Caballa*, *Cabalia*, *Caballistica ars*, *Cabula*, *Gaballa*, *Kabala*, vel ab Hebræo *Kibel*, *recepit*, vel juxtà Crollium (si Libavio in Exam. Philoso. nov. credim') à *Gabalis*, quod spiritũ sidereum hominis denotat, quẽ voluit fortè ex homine exire, in cœlũ ascendere, & attrahere magneticè omnem scientiam. Descendens vocabulum significat doctrinam revelatam, non scriptam, vivâ voce tanquam per manus acceptam à Patribus, ἄγραφον ἀκρόαμα, Receptio scientiæ per colloquium. Lagn. in Harm. Ch. Vol. IV. Th. Ch. p. 785. Põtificiis verbũ nõ scriptum, sed traditum vivâ voce, Libav. Defens. contra Scheun. l. c. 12. A Rulando & Jonsono describitur, quòd sit scientia occultissima, quæ Divinitùs unà cum lege Mosi tradita fuisse fertur, & Dei doctrinam de Messiâ hominibus patefecit, cum angelis amicitiam cultoribus suis contrahit, rerumque naturalium cognitionem omnem tradit, ac Divino lumine mentem illustrat. Galatinus tradit, veteres Rabinos per *Cabalam* Mysterium Trinitatis cognovisse ac credidisse. Unde Theophr. Paracelsus & ejus asseclæ statuunt, Aaron, Eliam, David, Bildad &c. fuisse *Caballistas*. Dicitur plena mysteriis Divinis, Dorn. de trãsm. metall. c. 19. Vol. I. Th. Ch. p. 546. Dividitur in *Judaïc* vel sano sensu *Theologicam*, quæ agit de rebus Divinis; & *Medicam*, quæ circà curationem morborum occupata est. Re tamen verâ sunt connexæ. Utraq; est magica & magiæ species, non diffitente ipso Paracelso, quãvis alibi distinguat in *Magiam* & *Cabalam*: illam dicens scientiam Divinitus revelatam, quæ ducit ad cognitionem elementorum, & corporum ex his constantium, proprietatum, virtutum, effectuum: Hanc v. quæ mediante intellectu illuminato monstrat viam rectam, perveniendi ad Deum, quidq; cum ipso agendum sit, & quæ ab illo sint revelanda & annuncianda. Verùm nec ipse hanc distinctionem semper observat, cùm *Cabalam* quoq; ad res Medicas referat, dicens, quòd Caballistica signata fallere nequeant, (si Dis placet!) l. 1. de signat. rer. natur. Divisio hæc etiam laudatur à Vigenerio in tract. de Igne & Sale c. 26. Vol. VI. Th. Ch. p. 31. Nobis hìc sermo est de *Cabalâ*, Medico sensu acceptâ, quam ex recentiorib' acriter defendere conatus est Guilielm. Johnson' in Lex. Chym. contra Germanos. Enim verò rectiùs ii nobis facere videntur, qui vel inter μαγγανεύματα, præstigias, & fraudes diabolicas, vel etiam inter nugamenta & lusus otiosorum ingeniorum referre non dubitant, ut sunt Joh. Langius in Epist. Andr. Libavius, J. Cunr. Dieter. in Jatr. n. 507. Rob. Keuch. in Not. ad Q. Sereni prolegom. Prolixè hâc de re Sennert. in Consf. & Dissensu &c. c. 13.

Cabalatar, id est, *Sal nitrum.* Rul. Dicitur aliàs Cabulator, de quo p. p.

Caballi, vel *Cabales*, (*Gabales*, Croll.) sunt lemures, & astralia hominum corpora, qui ante prædestinatum vitæ periculum repentinâ morte quapiam extincti sunt. Isti postmodum oberrare putantur super terram, lemurum instar, donec terminus prædestinatæ vitæ completus sit, ut, quòd vivere corporaliter debeant, spiritualiter adimpleant, si credere fas est veræq; religioni Christianæ dissonum esse non comperiatur ex Scripturis Sacris, unde petendus est lapis Lydius, quo reprobatur omne, quod ex auro non conflatum est Evangelico. Rul. & Johns. Lex.

Cabbalica *ars*, *καββαλικὴ τέχνη*, pro *καταβλητικὴ*, dicitur species *Palæstricæ*, sive Luctatoriæ artis, quasi *prostratoria*, id est, vim prosternendi habens: Et *Caballicus magis*, *καβαλλικώτερος*, non qui robustior, sed qui magis in hâc arte versatus fuerit, appellatur, Gal. ad Thrasybul. c. 45. Foës. p. 294. Oecon.

Cabebi, *Cabeh*, id est, *squama ferri*. Rul. & Johns. in Lex.

Cabeliavus, dicitur Belgis species *Aselli* piscis, vel *Lucii*, de quo plura vide apud J. Ant. Linden. Sel. Med. Ex. XI. §. 81. seqq.

Cabulator, id est, *sal nitum*. Mich. Toxites, & Johnson. in Lex.

Cacabus, *κάκκαβος*, *κακκάβη*, *κακάβη*, idẽ, quod *olla*, vel *lebes*, aut *sartago*, in quâ aliquid coquitur. Meminit illius sæpiùs Scribon. Larg. Jung. Joh. Rhod. in Lex. Scribon. Sunt *Cacabi* vel fictiles, vel ænei. Ruland. & Johns. describunt, quòd sit vas continens chores tres, vulgò, Eine Pfanne oder Kessel.

Cacangelia, *κακαγγελία*, idem, quod *κακοῤῥημοσύνη*, *maledicentia*, *procacitas*. Legitur apud Hipp. l. de Arte in princ. quamvis legatur ibid. *κατεγγελίη*. Vide Foës. Oec. p. 301.

Cacaoteti, sive *Lapis Corvinus* Indiæ, qui calefactus tonitru edere dicitur apud Borell. Hist. & Observ. Cent. 2. O. 38.

Cacatio, *ἀποπάτησις*, idem, quod *Aphodos*. Vide suprà. *Cacator* quòd scabiosus fiat natibus mediante tosturâ excrementorum, hoc per magnetismum fieri, persuadere cupit Helmont. de magnet. vuln. cur. n. 21. Sed rectiùs præstigiis annumerari debet. Inter febrium species numeratur quoq; *Cacatoria* à Fr. Sylvio Pr. M. l. 1. c. 30. §. 113. 181. juxta suam hypothesin dependens à bile minùs volatili, sed magis acri, & ad notatum succi pancreatici accessum acriori adhuc redditâ ipsa intestina mordẽte, & ad contentorum propulsionem irritante.

Cacedærium *Tartarũ*, est materia peccans in corpore humano generata à separationibus facultate segregativâ, non succedente mox expulsivâ. Ruland. & Johns. in Lex. Chym.

*Cachexia, *καχεξία*, dicitur malus corporis habitus, & opponitur τῇ *εὐεξίᾳ*, h. e. bono corporis habitui, per

per *Habitum*, ἕξιν, intelligendo externam & in sensus, præsertim visum & tactum, incurrentem corporis κατασκευὴν, sive constitutionem, secundum quam aliquis carnosus, vel gracilis, duro, vel molli, denso, vel raro, benè, vel malè colorato corpore præditus esse dicitur. Dieter. in Jatr. n. 454. Extenditur etiam à quibusdam ad *Maciem, Tabem*, vel *Atrophiam*, monstrãte hoc Linden. S. M. Ex. XIII. §. 51. 197. quando scil. intumescentia imprimis crurum jam concurrerit, cujus singulare & rarum exemplũ legi potest apud Rolfink. Ord. ac Meth. Comm. l. XIV. S. 1. c. 5. Est aliàs veræ Cacochymiæ soboles, & plerunq; hydropis prodromus, & nutritionis depravationem complectitur. Caussa à laud. Rolfinkio adducta, Sal scil. resolutum, d. l. l. II. s. 3. c. XI. est nimis generalis. Definitio Jonstoni in Syntagm. Pract. P. III. l. 5. Tit. 6. c. 2. art. 2. ità potest ac debet suppleri: *Cachexia* est universi corporis in tumidam & malè coloratam mollitionem diffusio, proveniens à succi nutritii Chylosi diversimodâ vitiositate, sanguinis quoq; varii generis corruptionem supponente. Jũg. Fr. Sylv. Pr. M. l. 1. c. 39. P. Barbette Chirurg. P. III. l. 1. c. 14. peculiarem quidem caussam, videl. obstructionem vasorum lymphaticorum videtur statuere. Sed & hæc succi nutritii & sanguinis vitiositatem præsupponit. *Cachecticus*, καχεκτικὸς, dicitur, qui cachexiâ laborat. Gal. de cur. rat. per S. M. c. 19.

CACHIMIA. Vide *Cachymia*.

CACHLEX, κάχληξ, est lapillus, vel calculus, præsertim qui in aquis & maris littoribus reperitur, teste Suidâ, qui etiam speciem aliquam animalculi cujusdam hoc nomine venire dicit. Lapillos illos, qui κάχληκες dicuntur, ignitos, & in sero lactis extinctos imbuere hoc vi adstrictoriâ contra dysenteriam utili, testatur Gal. l. 10. de S. F. §. Serum lactis.

CACHRYS, κάχρυς, (Gorræus rectiùs scribi vult κάγχρυς, canchrys,) κάγχρυ & κάχρυ, significat semen rorismarini, apud Dioscord. l. 3. c. 87. imò ipsum etiam rosmarinum sive Libanotidem ex Hipp. de Nat. mul. XXIX. 75. Dicitur 2. & germinatio arborum quarundam, videl. quercus, abietis piceæ, juglandis &c. sive verna, sive autumnalis, veluti κύτμος & rudimentum κάχρυς, Theophr. l. 3. Hist. Plant. c. 7. 3. significat hordeum tostum in furno, ut faciliùs commoli, & in farinam redigi possit, Suidas & Gorr. in Def. Meminit hujus vocab. fortassis in hâc significatione Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 6. dicens, nihil habere virtutis emollientis, sed digerentis. In hâc quoq; significatione Hippocr. accepit, de Nat. mul. XXIX. 69. l. 2. de morb. LXV. 14. & l. 3. XXX. 13. Vide Foës. in Oecon. p. 294. De hoc vocabulo etiam legatur Joh. Rod. ad Scribon. Larg. n. 70.

Cachymia, *Cachimia, Kakimia*, terminus est Paracelsicus, quo denotatur corpus metallicum imperfectum, vel immatura metalli minera, quod non est salinum, neq; metallum, sed penè metallicum, cùm primam materiam metallicam habeat, & ex primis tribus metallicis ducat originem. *Cachymiæ* dividi possunt in sulphurea, ut Marcasitæ, Chiseta, Cobleta; 2. in Mercurialia; ut Arsenicalia, Auripigmentalia &c. 3. in salina, & omnia Talcica. Ger. Dornæus genealog. mineral. c. 20. in Theatr. Chym. Vol. 1. p. 587. Allegoricam & ænigmaticam *Cachymiarũ* applicationẽ vide, si placet tempus terere, passim in scriptis Paracelsi, præcipuè in Paramiro. Cachymiarum vitam consistere in spiritu Mercuriali tingente contrà mortificaci per sublimationem sale & vitriolo, dixit l. 4. & 5. de vit. rer. natur. 4. columnis &c. Johnsonus 30. species *Kachimiarum* hodieq; reperiri cognitas jactitat, quas tamen enumerare non vult, fortassis nec potest.

Cacia *ferrea*, id est, *cochlear ferreum*. Rul. & Johns. in Lex.

Cacoalexiterium, κακοαλεξιτήριον, idem, quod *Alexiterium*, h. e. remedium, quod præsens virus expellit. Utitur Helmont. tr. de peste §. præservatio.

*Cacochymia, κακοχυμία, est vitium Humorum vitalium, præcipuè Massæ sanguineæ qualitate p. n. afficiens, & proveniens à collectione portionum heterogenearum & vitiosarum corpori alendo ineptarum, vel unius, vel varii generis. Pro varietate degenerationis ad hujus vel illius excrementi indolẽ quatuor sunt *Cacochymiæ* species: Biliosa, sive Cholerica, Pituitosa, sive Phlegmatica, Atrabiliaria, sive Melancholica, & Serosa, quamvis duæ posteriores fortassis conjungi possent. Dividi etiam potest ac debet in Benignam & Malignam, quæ posterior & Putrida rectè dicitur à Linden. Ex. XVI. §. 242. ejusq; fructus est dysenteria, §. 170. De *Cacochymia* plura vide in Dogmat. Nostris Part. II. cap. 7. D. 9. In specie à Galeno quoque κακοχυμία ad cibum mali succi restricta fuit, l. de bon. & mal. succi cibis, qui aliàs dicitur eidẽ τροφὴ κακόχυμος, cui opponitur εὐχυμία & τροφὴ εὔχυμος.

Cacodæmonum *Magia*, i. e. præstigiosa, *diabolica*, opponitur *Magiæ Naturali*, & veræ, ceu damnata & homine Christiano abominanda. Penotus de Medicam. Chym. in Vol. I. Th. Chym. p. 665.

Cacodes, κακώδης, significat *malè olens*, & dicitur de Vomitu, Hipp. Coac. t. 556. & l. de superfœtat. XIII. 6. Foës. p. 302.

*Cacoethes, κακοήθης, vide *Malignus*, & *Cacoethia*, κακοήθεια, vide *Malignitas*. In specie *Cacoethe ulcera*, κακοηθῆ ἕλκη, dicuntur, quæ omnibus ritè decenterq; factis nihilominus

ominus non sanantur, Gal. 4. m. m. 5. scil. propter materiæ affluentis putrescentem acrimoniam.

Caconiæ, κακονίαι, vitiosè pro κανονίαι, *Canoniæ*, de quo posteà.

Cacopathia, κακοπαθίη, id est, passio mala, afflictio. Hipp. de vet. med. XXXIIX. 13.

*Cacophonia, κακοφωνία, dici posset in genere vitiata vox, cujus species sunt v. g. ἀφωνία, δυσφωνία, ex Gal. de diff. sympt. c. 3.

Cacophrastus, epitheton Theophr. Paracelso attributum, uti quidem ipse queritur, à malevolis; quamvis semetipsum quoque ità appellaverit in præfat. ad tr. Paragranũ. Sanè obscœnum, quo utitur in scriptis, & sordidum dicendi genus hoc titulo haud indignum illum esse, demonstrare satis superque videtur.

Cacorema, κακόρημα, rectiùs κόρημα. Vide *Corema*.

Cacorrhemosyne, κακορρημοσύνη, vide *Cacangelia*.

Cacorrhythmus, κακόρρυθμος, idem, quod ἄρυθμος. Vide *Arythmus*.

Cacos, κακὸς, *malum* significat. Usitatissimum Hippocrati in præsagiendo. Opponitur τῷ ἀγαθῷ, 2. aph. 33. An semper v. idem significet, quod *lethale*, meritò Galenus dubitavit, & nos cum illo. Jung. Dieterich. Jatr. n. 428. Foës. p. 301.

Cacosinon, *Cacosinoteron*, *Cacosinotaton*, κακόσινον, κακοσινώτερον, κακοσινώτατον, idem, quod nocens, nocentius, vel nocentissimum. Hippocr. 3. de fract. t. 63. Vid. Foës. p. 302. & Gorr. p. 205.

Cacôsis, κάκωσις, mala dispositio, vitium, à verbo κακῶσθαι, quod significat malè habere, malè affici. Κάκωσις τῦ σώματος, vitiũ corporis, legitur apud Hipp. de intern. aff. Φωναὶ κακούμεναι, voces vitiatæ, 3. Epid. l. 10. & 32.

*Cacosphyxia, κακοσφυξία, vitiosum pulsum in genere significat, Gal. de diff. sympt. c. 4.

Cacostomachus, κακοςόμαχος, dicitur de alimentis, quæ vel stomachus respuit, vel eundem offendunt. Opposita sunt τὰ εὐςόμαχα, stomacho grata. Gorr. in defin. Jonston. in System. P. I. l. 1. c. 2. art. 1.

Cacothanatao, κακοθανατάω, significat miseræ mortis pericula subeo, sive miserabiliter morti se trado. Jul. Alex. not. in Gal. l. 3. de L. Aff. c. 6.

Cacothymia, κακοθυμία, vitium animi est, improbis & imperitis commune, in his emendabilius, in illis malignius. Linden. S. M. Ex. II. §. 29.

Cacotropeein, κακοτροπέειν, est malignè sive perversè agere, moribus esse perversis. Hippocr. l. 1 de morb. mulier.

Cacotrophia, κακοτροφία, in genere vitiosam nutritionem significat, Gal. de diff. sympt. c. 4.

Cacumen, ἄκρον, *summum.* Vide *Acron.*

Cadaver, νεκρὸν, quid propriè significet, etiam pueris in triviis notum est, scil. vel animal, vel hominem vitâ destitutum, sive mortuum. Ejusmodi *cadavera* olim ad exercendas operationes Anatomicas adhibita fuisse, testatur Galen. in Libris de Administrat. Anatom. in specie l.2. princ. *Cadaverũ* cruëtationẽ, cujus rationem Helmont. in Spiritus mumiales vel insitos refert de magnet. vuln. cur. n. 113. & quòd aquis submersa maneant, non est hujus loci examinare. *Cadaveris* humani cujusdam raram fragilitatem statim post obitum lege sis in Ephemerid. Nat. Cur. Tom. 3. obs. 127. *Cadaverum* condituram antiquam & hodiernam vide apud Rolfink. de Purgant. sect. 1. art. 2. c. 43. & 44. *Cadaveris* humani phthisi correpti manum maculas infantiles ad contactum tollere, asserit Helm. tr. Demẽs Idæa n. 46. *Cadaver* humanum esse frigidius glacie, vult idem, tr. Ort. imag. morb. n. 15. Ejus fœtorem stomachum subvertere, testatur tr. Custos errans, n. 46. *Cadaveris* humani vermes à semine monstruoso gigni, voluit Paracelf. l. 2. Paragraphor. §. 3. *Cadaver* quoq; appellat in oppositionem Spiritûs vel Tincturæ, de caduco matric. §. 3.

Cadmea, καδμεῖα, à *Cadmo* Agenoris Phœnicũ Regis filio, qui Thebas in Bœotiâ cõdidit, unde & Arx Thebana *Cadmea* dicitur. Inde obortũ proverbium: *Cadméa victoria*, καδμεῖα νίκη, quo usus est Gal. l. 1. de diff. respir. c. 2. in fin. victoria inutilis, & victori minimè gloriosa.

Cadmia, καδμεία, aliis *Climia*, *Chlimia*, duplex dicitur: *Nativa*, quæ iterum gemina: metallica, quæ Cobaltum, & metalli expers, quæ Lapis calaminaris est. *Factitia* varia, Botryitis, Capnitis, Calamitis, Ostracitis, Placitis, in quarum differentias inquirere, cum C. Hofman. Paralip. offic. c. 94. A. supervacuum arbitramur. Videatur Schröd. l. 3. Pharm. c. 19. & Hofmann. in clav. ad ill. loc. Galenus quoq; utriusq; speciei meminit, nativæ quidem satis obscurè, l. 9. de S. F. §. Molybdæna; factitiæ v. ibid. §. *Cadmia.* Pluribus etiam descripsit Ruland. in Lex. Chym. De hâc & ejus vi venenatâ legi etiam potest Observ. 78. Tom. II. Ephem. Nat. Curiof. Quòd, & quomodo æs tingere possit, lege in Vogel. tr. de Lap. phys. condit. c. 7. Vol. III. Th. Ch.

Caducus, simpliciter & cum adjectione *Morbus*, vide *Epilepsia.*

Cadus, κάδος, est nomen vasis vinarii, & certæ quoq; mensuræ, videlicet amphorarum octoginta. Amphora v. libris octo, vel unciis nõaginta sex æstimatur. Linden. S. M. Ex. X. §. 140. Dicitur & μετρητής. Gorr. p. 292.

Cæcilia, vide *Cœcilia.*

Cælatura, *Cœlatura,* (fortassis à κοῖλος, *cavus*) γλυφή, est artificium sculpendi vel pingendi cælo, scalpris, adamante, aliisq;, instrumentis, ligna

ligna, lapides, metalla; de quo artificio legatur Libav. Syntagm. Arc. T. 1. l. 1. c. 23.

Cæmentatio, *Cæmentum*, Cœmentum, *Cimentum*, & *Cimentatio*, legitur apud Gerard. Dorn. de Transm. Metall. c. 20. in Theatr. Chym. Vol. 1. p. 548. seqq. Per simplex *e* & per *œ* legitur in Ruland. & Johnson. Lex. Præter vulgarem & genuinam significationem ad architectos pertinentem, quâ denotat lapides sectos & materiam ad ædificia cæsam, Græcè χάλιξ, habet in Chymiâ aliam quoque peculiarem significationem. His enim ità dicitur corrosio sicca, quâ corpus aliquod metallicum cum salibus corrodentibus, quæ etiam *Cæmentum* dicuntur, stratificatum calcinatur. Solum aurum & argentum sustinent cæmentationis violentiam, ceu ultimum supplicium, nec mutantur in calcem, sed saltem consumtis reliquis metallis imperfectis admistis, puriora evadunt, Rolf. in Chymiâ l. 2. c. 3. Jung. Schröder. Pharmac. l. 3. c. 8. p. 362. seq. *Cæmentationem* speciem calcinationis dixit Paracelf. l. 7. de resuscit. rer. nat. *Cementorum* varias species peculiari libro collegit Idē. In genere quoq; *Cementare* usurpari pro stratificare, h. e. alternas res quasdam ponere, vult Rul. d. l. *Cœmentum* pro luto, quibus vitra & alembici occluduntur, accepit Helmont. tr. Complex. atq; Mist. Elem. figm. n. 37.

Cæo, καίω, uro, vide *Cavma*, *Cavsis*.

*Cæros, καιρὸς, occasio est, & opportunitas rei cujuslibet agendæ, quomodo apud Hipp. 1. aph. 1. καιρὸς ὀξὺς dicitur, quod Medico maximè considerandum; cujus prudentiæ & pietatis est officium, in omnes occasiones temporis habere oculum paratum, esse oculatum ad quamvis eripiendam occasionem, præsertim, ubi in acie res, atque citò solet momentum occasionis præterire. Unde εὔκαιρος dicitur, cui opponitur ἄκαιρος ἰατρὸς, Dieter. Jatr. n. 425. Dicuntur & *morbi tempora* Galeno καιροὶ, quorum quatuor numerantur, quâ universalia totius morbi, quâ particularia singularum periodorum in intermittentibus, de quibus singulis suo loco. A substantivo καιρὸς descendit καίριος, quod præter suam receptam & generalem significationem, quâ *Opportunum* notat, apud Hippocr. in specie periculo & morti opportunum, h. e. lethale significat, v. g. de vulneribus, quæ certissimam & celerrimam mortem adferunt, de artic. sect. 2. t. 10. Gal. 3. in prorrhet. t. 29. & in genere de morbis periculosis & lethalibus, Hipp. l. 1. de Morb. Phrasin Homericam ex Iliad. θ. v. 84. & 326. ideoq; veteribus usurpatam demonstravit Foës. in Oec. p. 300.

Cæsar, *Cæsareus*, *Cæso*, de partu vel fœtu ex utero matris sive mortuæ, sive vivæ sectione uteri & abdominis extracto dicitur, de quo legatur integer tractat. Franc. Rousseti de partu Cæsareo, & Sennert. Med. Pr. l. 4. P. 2. sect. 6. c. 8.

Cæsius, vide *Glaucoma*, *Glaucosis*, *Glavcos*.

Cafa, *Caf*, *Cafur*, vide *Camphora*. Rul. & Johnſ.

Cagaret, vide *Mæna*. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 71.

Cagastrum, vocatur à Paracelſo ſemen morbificum non connatum, vel hæreditarium, ſed adſcititium ex corruptione, ad differentiam *Iliaſtri*. Suntq; morbi *Cagaſtrici*, Pleuritis, Peſtis, Febris &c. tr. Labyrinth. Medicor. CXI.

Cahos, pro *Chaos*, de quo infrà. Johnſ.

Cal, eſt *Arſenicum citrinum*. Significat & *Acetum*. Rul. Johnſ.

Calae, *Calaëm*, *Calaënum*, eſt ſpecies *Stanni* Indici, quod ignis examini ſubjectum transmutatur in ſpeciem ceruſſæ, qualis fit ex plumbo & ſtanno noſtrate, Libav. Alchym. transmut. Defenſ. contrà Guibert. in T. III. p. 183. De ejusdem transmutatione in argentum per cæmentationem legatur Idem, Syntagm. Arc. Ch. l. 7. c. 10. & 16.

Calamedon, καλαμηδὸν, epitheton differentiæ alicujus fracturæ, quæ etiam dicitur εἰς ὄνυχα, quando fit ſecundum partem aliquam recta, in extremo autem Lunata, Gorr. in Def. quamvis Joh. Siglic. in quad. Diſp. de Fractur. hanc ab illâ diſtinguat, & fracturam ῥαφανηδὸν, h. e. *aſſuatim*, ſive inſtar ligni fiſſi factam cum καλαμηδὸν coincidere ſtatuat.

Calaminaris, *Calamina*, Rul. Johnſ. *Cadmia lapidoſa*, metalli expers eſt lapis, qui reperitur in metallorum fodinis, foſſilis, ſubflavus, non admodum durus, luteum, dum accenditur, fumum eructans, cujus uſus externus ſiccans & adſtringens eſſe ſolet. Et ejus magiſterium meritò ſuſpectum habetur à Frid. Hofm. in Clav. ad Schröd. l. 3. c. 8. quamvis Paracelſ. crudum quoq; intus adhibuerit, l. 2. de Tartar. tr. 3. c. 3. & tr. 2. de morb. ex Tartaro, c. 2. de externo uſu, l. de præparat. 1. Ejus uſus etiam eſt ad faciendum Orichalcum, dum cupro colorem illum aureum tribuit. *Lapidis calaminaris* igniti, & in aquis ophthalmicis extincti in gratiam collyrii meminit Libav. Alchym. Pharmac. c. 10.

Calamitas, δυστυχία, pro infelici & damnoſo eventu ſumitur, v. gr. de purgantium δυστυχίαις, Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 11. Scrib. Larg. n. 231.

Calamitis, καλαμίτης, eſt differentia *Cadmiæ factitiæ*, dicta ità à figurâ *calami*, quam à perticâ ferreâ, cui, dum æs fuſum eâ agitatur, adhæreſcit, acquirit, Schröderus lib. 3. cap. 19. Agricola quoque *Calamiten* appellat ſtirpem lapideam in mari natam, à formâ calami ſic dictam, l. 4. foſſil. in fin.

Calamus, κάλαμος, præter ſignificationem Botanicam, quâ *Arundinem* ejusque varias ſpecies denotat, quæ non eſt hujus loci, tribuitur etiam pennæ, quâ ſcribimus, cujus parandi modum vide apud Galen. lib. 9. de admin. Anat. c. 5. Olim fiebat ex arundine, teſte Rhodio ad Scribon. L. n. 10.

Calam-

Calandra, καλάνδρα, dicitur volucris ex *Alaudarum* genere, estq; alauda maxima, cujus caro inter cibos laudatissimi succi refertur, Aldrov. l.18. Ornith. c.13.

Calatiæ, dicuntur Homines lascivi & impudentes, à *Caleo*, juxtà Johns. in Lex. l.2.

Calbeum, vide *Galbeum*.

Calcadis, *Calcadinum*, dicitur *Vitriolum album*, aliis *Sal Alkali*, Rul. & Johns.

*Calcaneus, *Calcaneum, Calx, os Calcis*, Gr. πτέρνα, maximum & principalissimum est os pedis, ad firmationem pertinens, quod Astragalo subest, Gal. l.3. de U.P. & l. de ossib. c.24. In hoc os chorda totius corporis maxima & robustissima, hoc est, tendo communis trium musculorum pedis, (quamvis C. Hofin. comm. ad Gal. l.3. de U.P. n.151. quatuor musculorum existimat esse tendinem, Plantarem etiam addens) inseritur, Barthol. Anat. l.4. c.21.

Calcanthos, *Calcanthum*, pro *Chalcanthum*, Rul.

Calcar, idem, quod *Calcaneum*.

Calcarius *lapis*, est saxum, unde *Calx* paratur, Schröd. l.3. c.8. Habetur inept⁹ ad vitrum, propter Salacidum, Helmont. de Lithias. c.3. n.7.

Calceamentum, vide *Calceus*.

Calcedonius, vulgò *Cacedonius*, (an *Carchedonius* Agricolæ, quem speciem carbunculi dixit in libr. de metall.?) est lapis inter pretiosos infimus, variis coloribus, lucidis & opacis constans, striatus, purior tamẽ & præstantior marmore, Parac. tr. Cœlum Philos. ferè sub fin. & l.4. Philos. c. 6. Ignis per attritionem elicitur, tr. de podagr. Dicitur etiam de Tartaro & calculo morbifico, l.1. de Tartar. tr.1. c.2.

Calcena, *Calcenon, Calcenonia, Calcinonia*, dicitur minera Tartarea, morbosa, sive Calx Tartarea, Parac. d. l. l.2. c.1.

Calcetus, idem, quod *Calcenonius*, vel *Calcenos*. Sanguinem *calcetum* dixit Parac. l.2. de Tartaro tr.2. i.e. sanguinem Tartareis portionibus scatentem.

Calceus, *Calceamentum*, ὑπόδημα, ὑποδημάτιον, (quorum vocabulor. expositionem mirum, omisisse Foësium & Gorræum) quid significet, etiam pueris notum est. *Calceorum* tamen commodam formam & præparationem Medico quoq; scitu necessariam esse, patet ex Hipp. 4. de artic. t.12. seqq. & Gal. in comm. ad h. l. *Calceamentorum* clavis transfixorum ὑποδημάτων ἡλοπεπηγμένων meminit l.10. de C.M.S.L. c.1. De *calceis* veterum vide Rhod. ad Scrib. L. n.161. ubi & Minora calceamenta dicuntur etiam *Calceoli*. Ibid. duplicis calcei mentio fit. *Calceorum Indicorum* virilium & muliebrium ex cocto corio ad unguem concinnatorum, & admirabili artificio affabrefactorum meminit Chioccus in Mus. Calceolar. sect. 6 p.714.

Calcidicum, dicitur Medicamentum ex Arsenico, Rul. & Johns.

Calcifraga, epitethon Scolopendrii, apud Scrib. L. n.150. Adde Rhod. ad h. l. Idem, qud *Saxifraga*.

Calcigradus, πτερνοβάτης, dicitur, qui calci fortiùs insistit inter ambulandum, quàm anteriori pedis parti, Hipp. s.3. de art. t.111.

Calcinatio, (annon Græcè dici posset πιτύνωσις? uti etiam existimat Ruland. in Lexic. à verbo transitivo πιτυνῶμαι, quod à πίτυν@, calx) in genere significat speciem transmutationis corporum, sive dissolutionis, διαχρίσεως, unde Paracelso primus gradus transmutationis dicitur, l.7. de natur. rer. id quod olim potissimùm de eâ transmutatione intelligebatur, quæ per ignẽ fit. Ita enim descripsit *Calcinationem* Theodor. ab Hogelande, quòd sit rei per ignem pulverisatio ex privatione suæ humiditatis partes consolidantis, Th. Chym. Vol. I. p. 184. Et ità *Incineratio* maximè huc spectat. Verùm postmodò Chymici alios etiam modos excogitarunt *Calcinationis*, vel per Sal, vel per Sulphur, vel per Aquam fortem, vel per fuliginem Mercurii, vel per Argentum vivum, Parac. l.5. de nat. rer. Hinc Schröderus l.1. c.14. & l.2.c.63. Ita in ordinem redegit *Calcinationem* distinguens in eam, quæ fit per ignem, & eam, quæ per Corrosionem. Illa subdividitur in Incinerationem, & Reverberationem; quò & extinctio rei ignitæ pertinet. Hæc per corrosionem complectitur Amalgamationem, Præcipitationem, Vaporationem, (quæ in specie etiam philosophica dicitur, v.g. de Cornu Cervi philosophicè calcinato, Rhod. ad Scrib. n.122. quamvis & reliquæ corrosionis species hoc epitheto exornari soleant,) Fumigationem, & Cæmentationem. Referri quoq; huc debet Illinitio liquoris corrosivi; de quibus omnibus in suis locis. Jungatur Rolfink. l.2. Chymiæ c.4. *Detonationem* quoq; *per nitrum*, vulgò **verbuffen** / esse nihil aliud, quàm philosophicam sive *Chymicam Calcinationem*, seriò urget Libav. defens. contrà Scheunem. II. Not.46. Idem in *calcinatione* non perire vires nativas metallorum & gemmarum, sed potiùs illam esse clavem ad interiores latebras, quâ seris apertis protrahuntur, fiuntq; actuosæ naturæ, contrà Riolanum acriter propugnat Syntagm. Arc. Ch. l.5. c.17. Ità nec in *calcinatione* corporis fieri diminutionem, imò potiùs multiplicationem, voluit Quercet. resp. ad Aubert. Th. Chym. Vol. 2. & alibi. Talia per Chymicam calcinationem præparata dicuntur *Calcinata* vel *Calces*. Vide *Calx*. In specie quoque *Calcinatum majus* vocatur omne id, quod arte Spagyricâ dulce factum est, quod ex propriâ suâ naturâ non erat, ut Mercurius dulcis, Saccharum Saturni. *Calcinatum* v. *minus* dicitur omne id, quod à naturâ dulce est, & citissimè curat, v.g. Saccharum, Manna, Terebin. &c.

*Calculus, *Calculosus morbus*, λιθίασις, λίθος, λίθ@, (λιθίδια in specie dici possent arenulæ illæ ad *calculi* generationem concurrentes, vel ejus prodromi vel recrementa, Dieter. in

Jatr.

Jatr. n.503.) *Calculositas* in genere dicitur de omni materiâ durâ, concretâ, excrementitiâ, & toto genere præternaturali, qualem non solum in renibus & vesicâ, sed etiam in aliis corporis humani membris & cavitatibus productam esse, observationes Medicorum testantur, quarum Authores plerosque citavit J. C. Dieterich. in Jatréo d. l. & D. Joh. Lechel. in Disp. Inaug. h. tit. quibus addi possunt Observationes variæ in Ephemeridibus Nat. Curios. Tom. I. II. & III. In specie & strictiùs, quin & frequentiùs accipitur saltem de *Calculo renum & vesicæ.* Hujus caussas, præsertim Materiam & Efficientem, passim à Medicis antiquis & recentioribus exercitam prolixiùs ventilare, an scil. sit spiritus, aut principium quoddam lapidificum? an Paracelsi Tartarus, vel Tartarum? an Dulech Helmontii? an pituita Galeni, & ejus sectatorum? an Calor nimius, an verò frigus, ad ejus concretionem concurrat? non est hujus loci vel instituti; sed sufficiat hanc saltem definitionem adjecisse: *Calculus* in genere est symptoma excernendi p. n. retenti, videlicet materiæ excrementitiæ duræ, magis vel minùs concretæ, & compactæ & condensatæ, genitæ ex portionibus excrementitiis salinis, nimium fixis & terrestribus, intervenientib9 quandoq; lentis etiam & viscidis massæ sanguineæ heterogeneæ, & portionib9 activis sufficientib9 destitutæ, compagem facilè deserentibus, in diversis locis collectis & subsistentibus, beneficioq; caloris successivè concretis, coagulatis, & lapidum fictilium sive testarum instar induratis. Pro hujus descriptionis meliori intellectu confer ad Thom. Willis Exerc. de ferment. c. 2. & 12. & de Urin. c. 5.

Caldarium, à *Caldus*, pro *Calidus*, significat ahenum, in quo quid fervesit.

Calderiæ *Balneæ* fuerunt Thermæ Italicæ propè Ferrariam, ad urinæ difficultatem utiles, Forest. l. 26. Obs. 1. in Schol.

Caldus, *a, um,* pro *Calidus*, θερμὸς, frequenti in usu apud Scribon. Larg. v. g. *Caldus* ptisanæ cremor, n. 184. *Calda* farina, n. 179. podagra, n. 158. &c. *Caldum* vinum, n. 179. oleum, n. 198. &c. *Calda* aqua, Rob. Keuch. not. ad Seren. p. 205.

Calefaciens, θερμαίνων, διαθερμαίνων, idē, quod *Calidus*, θερμὸς, θερμαντικὸς, scil. effectivè, dicitur de omni materiâ Medicâ, quæ vim habet corporis nostri calorem vitalem fovendi, adaugendi, portionesq; inflamabiles & activas multiplicādi vel actuandi. Estq; vel actu, ἐνεργείᾳ, vel potestate talis, δυνάμει, Gal. l. 2. de S. F. c. 3. Jung. Diet. n. 388. Græcè etiam ἐκθερμαίνων dicitur, Hipp. V. aph. 19.

*Calefactum, vide *Calescens*.

Calenum, epitheton vini alicujus ap. Athenæum l. 1. c. 21. cujus quidem origo obscura valdè est, & an idem cum *Careno* vel *Carceno*, teste Lind. Sel. M. Ex. 10. §. 24.

*Calescere, & *Calefactum esse*, θερμαίνεσθαι, ϗ τὸ τεθέρμανται, vel *Calescens*, & *Calefactum*, τὸ θερμαινόμενον, ϗ τὸ ἐκτεθερμασμένον, quomodo d... rant, monstravit Galen. exemplo ferventis aquæ in frigidum lebetem infusæ, & ferventis lebetis frigidam aquam excipientis. Illic aqua calefacta est, & lebes calefit juxtà typum febrium putridarum. Hîc lebes calefact⁹ est, & aqua calefit, ad morem febrium hecticarum, l. 1. de diff. febr. c. 1. In eo autem conveniunt *Calescens* & *Calefactum*, quod utrumque consistat in receptione portionum ignearum & inflammabilium, à quibus subjectum illud, quod recipit, temperiem illam calidam in minori, majorive excessu acquirit & obtinet.

*Calidum, *Calor*, θερμὸν, θερμότης, passim ab Authoribus antiquis & recentioribus, Philosophis & Medicis: illis quidem vel Peripateticis, vel Democriteis, Cartesianis & Gassendicis: his verò vel Hippocraticis vel, Paracelsicis, aut Spagyricis diversimodè accipitur & exponitur, quorum omnium opiniones colligere, excederet Lexici nostri scopum. Libet saltem potiores significationes brevissimis, quantum fieri potest, describere. *Calidum* & *Calor* autem accipitur dupliciter: substantialiter, & accidentaliter, sive qualitativè, Galen. com. 1. aph. 14. In illâ dicitur de *Calido nativo*, quod Hipp. d. aph. θερμὸν ἔμφυτον dixit, & 6. Epid. f. V. t. 9. ψυχὴ, anima hominis. Hodieque dicitur *Flamma*, *Spiritus*, *Aura*, *Calor vitalis*, *Anima Medica*, *Archeus* particularis hominis. Estque proximus animæ incorporeæ humanæ socius, vehiculum, & instrumentum, quo mediante anima fit, & rectè dicitur Actus corporis organici, omnium coctionum & actionum in corpore opifex. Gignitur (φύεται) à portionibus sulphureis exaltatis, & spirituosis, uno verbo, activis & vegetativis, primùm unà cum semine parentum in generatione communicatis, posteà in sanguine continuâ homogenearum particularum, ex assumtis ritè chylificatis & sanguificatis, beneficio fermentationis elicitarum elaboratione, successione, & assimilatione continuatis, una cum sanguine perpetuò usque ad extremum vitæ terminum per totum corpus, & ad omnes ejus partes diffluens & influens. Hinc patet, quid sit sentiendum de distinctione illâ inter *Calidum Insitum*, & *Influens*. Nimirum ratione primæ saltem originis in generatione dici poterit Insitum, quia communi conceptus massæ inseritur, mox verò, dum formatur fœtus, & formatus est, fit influens. Ut ità non differant realiter, sed duntaxat considerandi modo. An porrò in omnibus Animantibus hoc *Calidum* substantiale sit reapsè diversum ab Animâ ipsâ, non est hujus loci ventilare, sed pertinet ad Physicam. In homine hoc videtur verosimile, quòd *Calidum Nativum* materialiter considera-

tum,

tum, quatenus consistit in portionibus sanguinis sulphureis, volatilibus, & spirituosis, sive igneis & aëreis, sit elementaris naturæ. Formaliter verò, sive ratione sui principii substantialis specifici, quo contradistinguitur ab aliis animantibus, quod in homine indubitanter immateriale est, Animæ videlicet humanæ, consideratum, est Supraelementaris naturæ, & θεῖόν τι. Accidentaliter, sive Qualitativè iterum dupliciter accipitur, vel, ut Efficiens, vel, ut effectus. De illâ significatione vide p. a. *Calefaciens*, cui addi poterit distinctio inter *Calefaciens*, vel *Calidum* secundum & præter naturam. Illud pertinet ad Caussas sanitatis internas & externas: Hoc ad caussas morborum. *Calidum* ut effectus idem est, quod *Calescens* & *Calefactum*, de quibus etiam p. a. dictum. Et hoc etiam cùm in statu secundum, tum præter naturam occurrit. Illuc pertinent temperamenta *Calida*, Simplex & Composita; huc morbi omnes calidi simplices & compositi, sive Intemperies *Calida*, item *Calida* & Humida à plethorâ p. n. *Calida* & sicca à bilioso sanguine dependentes. De utraque significatione *Calidi* ut Efficiens, & ut Effectus porrò hæc quoque notanda distinctio, quòd aliud sit Per se, aliud per Accidens. Per se *calidum* efficiens dicitur, quod propriis insitisq; viribus proximè nulliusq; interventu id præstat: ità Vinum & Aromata per se calefaciunt. Per Accidens verò *Calidum* efficiens est, quod non propriis viribus, sed alterius interventu operatur: v. g. quando aër frigidus constipando spiracula cutis, fervidos halitus foràs prorupturos intrò repellens in caussa est, ut sanguis febrili effervescentiâ turgescat. *Calidum* verò ut effectus per se & per accidens dicitur, quod à caussâ calidâ vel per se, vel per accidens producitur. Vide Charlton. Exerc. Pathol. 4. §. 10. Ad *Accidentalem Calorem* quoque referendus *Calor artificialis*, qui ad artificis nutum accendi, dirigi & administrari potest; cujus usus in Medicinâ amplissimus, v. gr. in Diætetica, Pharmacevticâ, Chymicâ, & in Chirurgicis operationibus quibusdam. Estque duplex: *Alius simplex*, alius *mistus*. *Simplex* est, qui uni duntaxat operationi, sive illa sit digestionis, sive separationis, inservit. *Calor naturalis* est, quando radii Solares vel per se materiam sibi applicatam excoquunt, vel in speculo concavo collecti rei applicantur. Hujus ignis usus est apud Artifices. Possunt enim hoc dissolvere & calcinare. Imò nonnulli, illum in Lapidis Philosophici præparatione adhibendum esse autumant; quam opinionem suis Authoribus relinquentes, eum tamen non negligendum esse, censemus. *Calor cinerum* est, quando partes fixiores per cineres eliciuntur. Hic medius est inter

Balnei

Balnei & Arenæ *calorem.* Proinde illius ope non modò ſubtiliores, & ad naturam aqueitatis ſimplicis approximantes ſubſtantiæ propelluntur, ſed etiam colores & fixiores partes eliciuntur. *Calor fimi* eſt, quando vaſe in fimo poſito, materiamque continente, digeſtio fit. Hic *calor* multi uſus eſt apud artifices in infundendis, digerendis, & putrefaciendis rebus. Adhibetur interdum fimus equinus, in quo vas ſepelitur. Aliquando vas ligneum fœno vel ſtramine impletum, cui vapor è fervente aquâ applicatur, fimi in locum adhibetur. *Calor digerens* eſt, quo materia diſſolvenda digeritur, id quod aut Athanore, aut Fimo perficitur. *Calor fortis* eſt, quando igne interiori & auctiori res ſeparantur. Eſtque impeditus, aut liber. *Calor impeditus* eſt, quando ignis à materiâ vel vaſe, ne illud proximè tangat, aut alio vaſe impeditur. Eſtque arenæ vel ſcobis. *Calor arenæ* medius eſt inter cinerem & ſcobis ferri, eſtque, quando vas materiam continens in catino arenario arenâ circumdatum ſubſtantiam fixiorem, quam cineres propellere nequibant, protrudit. Ubi advertendum eſt, arenam ſubtilem non adeò violentum *calorem* præbere, quàm groſſam. *Calor ſcobis* aut *ſcoriæ ferri* ſuperiore intenſior, & aperto vicinior eſt, quando ex ſcobe vel ſcoriâ ferri res propelluntur. *Calor liber* eſt, qui proximè materiam, aut vas materiam continens tangit. Hoc *calore* proliciuntur, quæ contumaciùs liquorem emittunt, ſive id fiat ob ſiccitatem, & paucitatem, ſive, quòd ob viſcoſitatem & homogeneitatem ille terreis partibus pertinaciùs adhæreat. Taceo, quòd calcinationi, fuſioni, & aliis operationibus inſerviat. Eſtque *Carbonum* vel *Flammarum Calor*, quando *calor prunarum* flagrantium materiam vel vas proximè tangit. Hujus uſus eſt in infuſionibus, cæmentationibus, probationibus, calcinationibus, & diſſolutionibus. *Calor flammarum* eſt, quando adhibito conveniente alimento, flammæ materiam attingunt. Hic *calor* vocatur *Ignis vivus*, quo reverberantur & calcinantur omnium metallorum corpora, nec non ſpiritus tandem propelluntur. *Calor veſicæ levis* eſt, quo ex materiâ veſicæ impoſitæ, applicato alembico, ſubſtantia humida prolicitur. Hæc ex Rulandi & Johnſon. Lexic. De *caloris* varietatibus in Chymiâ plura quære, ſi libet, in Theatro Chymico, v. gr. Volumine I. pag. 179. 702. In ſpecie in Opere Lapidis Philoſophici Volum. IV. p. 66. 404. 762. ſeqq. Vol. V. p. 489. & alibi.

Calieta, *Caliette*, Paracelſo dicuntur funguli flavi in fruticibus juniperorum occurrentes, l. de Icteric. c. 2. Rul. & Johnſ. in Lex.

Caligo, vide *Achlys*, item *Amavroſis*.

Calix, ἡ κύλιξ, est species vasis, ex quo potus hauriri solet, Varro l.4. De Ling. Latin. existimat, *Calicem* dictum, quòd calidum eo veteres biberint, notante Rhodio ad Scrib. L. n.122. De *calicum* incrustatione videatur idem n.135. Parantur verò calices ex variâ materiâ, ligno, argillâ, metallo &c. In specie *calicum* cereorum, κυλίκων κυρήνων meminit Gal. com.4. de R.V. I. A. t.5. *Calices* multos magnosque exiccare, etiam suo tempore frequens fuisse, conqueritur idem l.1. M.M. c.1. *Calices* etiam dicuntur oculi sive gemmæ, florum prodromi: ut, oculi populi arboris; vel *Calix* est folliculus, quo flos primùm, mox seminis fœtus clauditur, Schröder. l. 1. Pharm. c. 2. Huc pertinet Græcum κάλυξ apud Gorr. in def.

Callæon, καλλαίων, *barba galli gallinacei*, vide *Palear*.

Callarias, καλλαρίας, est genus piscis marini, sed quale, adhuc ferè incertum, Aldrovand. l. 3. de Pisc. c.2. putat, esse *Asellum minorem*, Belgarum *Schelfisch*, cui consentit hæsitanter Rondelet. l.9. de Pisc. c.15. *mustelam vulgarem* appellans. Uterque etiam ab Oppiano in Halievt. *Clariam* contractè appellari credidit. Verùm hanc opinionē utramque ceu erroneam rejicit I.A. Linden. Ex.XI. §.28. seqq. statuens, *Callariam* esse piscem maris Euboici ad vada occurrentem, quòd ibi plurimum nutrimenti reperiat; minimè verò è genere Asellorum esse.

Callena, species est *salis petræ*, Parac. in Schol. in libr. de gradibus, Rul. & Johns. in Lex.

Calliblepharon, καλλιβλέφαρον, dicitur medicamentum palpebris exornandis accommodum, Gal. l. 4. de C.M.S.L. c.6. Cùm verò pluribus modis palpebræ deformari possint, patet, non unum esse genus τῶν καλλιβλεφάρων. Potissimùm verò pollent virtute mediocriter desiccante, & absumente humiditates vitiosas. Unde & facultas hæc καλλιβλέφαρος δυνάμεις dicitur, Gal. l.7. de S. Fac. § Fuligo. Tali virtute quoq; pollet Sal Armeniacum, l.9. Vid. Gorr. in def. p.206.

*Callicreas, καλλίκρεας, vide *Pancreas*.

Callionymus, καλλιώνυμος, καλλίχθυς, est nomen piscis marini, qui etiam *Uranoscopus*, οὐρανοσκόπος, dicitur, ab oculis suprà caput à naturâ collocatis, quibus rectà cœlum intuetur; ob quam prærogativam etiam nomen *Callionymi* accepit, non ob formæ pulchritudinem, quæ ipsi nulla est, cùm potiùs aspectu sit ingratus ac deformis. Habet præ aliis piscibus fel copiosius, quod commendatur in collyriis ad oculorum & aurium affectus à Galen. l.10. de S.F. §. Chole. l.3. de C. M. S.L. c.1. & l.4. c.4. Vide de hoc pisce Arist. l.2. H. A. c.15. Rondelet. l.10. de pisc. c.13. Aldrov. l.2. de pisc. c.51. qui etiam nomen hoc alii pisci Romano, *Fiatola* dicto, tribui dicit, d.l. c.24. Rob. Keuchen. ad Seren. in proleg. p.93. Hippocrates quoq; ejusdem aliquoties meminit inter siccis-

ficciſſimos referens, l. 2. de diæt. XIIX. 4. & propterea ægris concedit, v. g. Leucophlegmaticis, l. de int. aff. XXIII. 22. in ſplenico morbo, XXXIII. 39. in morbis craſſis, n. LII. 26. Foëſ. p. 302.

Callone, καλλονὴ, dicitur Hippocrati vitæ decor, honeſtas & ornamentum, l. de dec. habit. l. 8. Foëſ. d. l.

Callopismus, καλλωπισμὸς, ornatum aliquem externum ſignificat viſui gratum, Hippocr. de Medico III. 2. IV. 11.

Callos, κάλλ⊙, vide *Pulchritudo*.

*Callositas, *Callus*, τύλωσις, τύλωμα, τύλ⊙, πῶρ⊙, in genere dicitur de omni duritie cutaneâ, carneâ, & oſſeâ, quâ naturali, quâ præternaturali. Frequentius tamen de *callo* circà oras fracturæ genito, de cujus generationis modo vide Galen. com. 1. de fract. t. 41. & H. F. ab Aquapend. l. 4. Pentat. c. 6. *Calli*, πῶροι quoq; dicuntur nodi illi in morbis articularibus, de quorum generationis modo videatur Gal. lib. 7. de C. M. P. G. c. 9. & l. 10. de C. M. S. L. c. 2. Specialiter verò *Callositas* & *Callus* dicitur Gr. τύλ⊙ & τύλωσις, durities palpebrarum in oculis, Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Scrib. Larg. n. 36. ſeq. Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. ſ. 2. c. 3. proveniens à ſucco acido Tartareo ſive coagulativo. De *Calli* in fiſtulis generatione legatur H. F. ab Aquapend. l. 3. Pentateuch. c. 11. *Calli* in matrice meminit Foreſtus l. 28. Obſ. 45. Schol. De *callo* in plantis digitisq́ manuum & pedum, quò & *Clavus* pertinet, Gr. ἧλ⊙. videatur idem l. 4. Chirurg. Obſ. 12. Schol. Gal. vocavit *calloſas excreſcentias*, τυλώδεις ἐπαναστάσεις, l. 3. de C. M. P. G. c. 9. Paracelſus verò in Chirurg. tr. de ulceribus, c. 59. vel 60. aliter planè accipit, *Callum* dicens apoſtema vel ulcus, quod oritur à ſucco nutritio acriori & Arſenicali pruritum vehementem excitante. Interdum etiam malignitatem luis Gallicæ ſubeſſe teſtatur idem l. 7. de Gallic. puſtulis &c. c. 5. Tandem ſingularis in ſtatu Corporis naturali occurrit *Calli* vel *Calloſitatis* ſignificatio, dum portio quædam in cerebro, ejusq́ parte interiori, medulla dictâ, dicitur *Corpus Calloſum*, quia ſubſtantia eſt aliquantum durior inſtar *Calli*, τυλώδης πως, Gal. l. 9. Anat. admin. c. 3, ubi duabus extuberantiis anterioribus ventriculi vel ſinus cerebri incumbere videntur. Th. Bartholin. l. 3. Anat. c. 6. Th. Willis Anat. Cereb. c. 10. n. 5. Malpigh. de Cerebr.

Calonia, καλωνία, eſt epitheton myrrhæ apud Hippocr. de Nat. mulier. VI. 11.

Calopodium, καλοπόδιον, forma illa lignea, quâ utuntur variâ, ad conficiendos calceos ſutores. Galen. proverbialiter uſus in egregiâ ſententiâ lib. 5. de San. tu. c. 11. Sicut impoſſibile eſt ſutoribus unico uti *calopodio* ad omnes homines; ità & Medicis unicâ vitæ vel victûs ſpecie conducente.

*Calor, vide *Calidum*.

Calos, καλὸς, καλῶς, vide *Bonus*.

*Calva, *Calvaria*, κρανίον, Latinè *Cranium*, dicitur Os capitis, cap. 1. de ossib. quòd quasi κράνος, sive galea cerebrum contineat, Gal. 8. de U.P. 9. pars capitis ossea & capillata exteriùs, cujus partes externæ sunt Synciput, Occiput, Vertex, Tempora, quas investiunt pili cum comunibus corporis integumentis. Constituitur *Calvaria* in adultis octo ossibus, uno frontis, duobus syncipitis, uno occipitis, duobus temporum, & duobus comunibus cum maxillâ superiore, nempè Cuneiformi & Spongioso. Th. Barthol. Anat. l. 3. procem. & l. 4. c. 4. Crassitudo illi magna est, ut validum sit, non tamen solida, sed cavernosa transmittendis excremẽtis idonea.

*Calvata, φαλακρὰ, appellat Hippocrates ferramenta, quæ rotunditatem quandam levem habent in extremis partibus; cujusmodi sunt specillorum capitula, & quæ *Nucleata*, πύρηνα appellantur, & *Spatularia*, σπαθομήλαι. *Oblonga* verò his contraria nuncupant, στενμήκη, quorum extrema minimè sunt rotunda, sed mucronata, ad suffusionem & cataractam punctione tollendam accommodata instrumenta quodammodo similia, Gal. com. 1. de artic. t. 43.

*Calvities, *Calvitium*, φαλάκρωσις, φαλάκρωμα, μαδάρωσις, μάδησις, μαδαρότης, est defectus capillorum, potissimùm in syncipite. Differre quidem dicit Gal. l. 1. de C.M S.L. c. 2. ab *Alopeciâ*, *Areâ*, *Ophiasi & Tineâ*, quòd hæ species ab humoris nutritii vitio proveniant; *Calvities* verò propter humoris defectum. Enimverò an hæc differentia semper observetur, meritò dubitandum. Caussas *Calvitiei* enumerat Barthol. Anat. l. 3. c. 1. & in specie nimiam Venerem ex Aristotele Lang. l. 2. Ep. 7. *Calvi* dicuntur φαλακροὶ, Hipp. 6. aph. 34. Dividi possunt in Naturâ, & ex morbo tales, Fr. Valles. de sacr. Philos. c. 19. Jung. Dieter. n. 883. seq. Foës. Oec. p. 650.

Calumenon, καλεύμενον, καλεόμενον, h. e. *vocatum* vel nominatum, aut, quod appellatur & καλεῖσθαι, *vocari* Hipp. adjicere solitus est, interdum quidem, si appellatio Græcis omnibus nullo pacto usitata fuit, interdum verò, si abrogata, & interdum, si artificiosum quiddam demonstrat, Gal. c. 3. de R.V.I.A. t. 24.

Calumnia, ἐπήρεια, λοιδορία, contumelia. Has quomodo perferre homo debeat, egregiè docet Gal. de dignos. & cur. animi morb. c. 3. Σοὶ ταυτὸν τοῦτο φιλοσόφημα καρτερεῖν ἐπηρεαζόμενον: Hoc sit sapientiæ studium, æquo animo ferre *calumnias*.

*Calx, ἡ τίτανος, Gorræo etiam κονία variis gaudet significationibus. 1. Communiter denotat materiam illam candidam, interdum & aliûs coloris, quæ paratur ex lapide calcario, vi ignis in furno vel clibano cremato, cæmentariis opificibus notissima. Similis quoque fit ex ossibus piscium magnorum, ut & ex testis buccinorum & ostrearum crematis, teste Dioscorid. l. 5.

l.5. c.133. Vocatur hæc posterior *Calx peregrinorum*, Theophr. Par. Manual. I. item *Calx manica alba*, Rul. & Johnſ. in Lexic. Eſtq; verò duplex *Calx viva*, τίτανος ἄσβεστος, & ſimpliciter ἄσβεστος, cui poſt uſtionem nulla affuſa eſt aqua; & *extincta*, σβεσθεῖσα, vel ἐσβεσμένη, quæ affuſâ aquâ veluti in pultem abit. Illius vis eſt ignea, mordens, eſcharotica, imò ejus ignis abdit⁹ aliquando actualem ignem videtur ſuperare. Oleo facillimè permiſcetur; aquam verò odit. Hujus vis per aquam eſt ferè extincta, quamvis cruſtam nihilominus efficiat, Galen. l. 9. de Sim. Fac. §. τίτανος. Circà uſum medicum occurrit apud eundem duplex. *Calx lota & illota*, πεπλυμμένη καὶ ἄπλυτος, l.3. de C.M.S.G. c. 2. illa introducta fuit ad ſal lixivioſum, quo abundare creditur, eluendum. Imò Sal duplex ineſſe, lixiviale & acidum, docet Helmont. de Febr. c.9. A.25. Verùm Fr. Hofmann. in Clav. Schröder. l. 3. c. 8. negat, & proptereà ceu ineptam & ſupervacaneam illam lotionem rejicit, quod Chymicis ventilandum relinquimus. (2) In Chymicâ ſignificatione *Calx* dicitur pulvis quilibet per ablationem ſuperfluæ humiditatis in partes tenuiſſimas, & veluti impalpabiles, comminutus, Ruland. & Johnſ. in Lex. & ità idem eſt, quod *Calcinatum*, de quo ſuprà vid. *Calcinatio*. Huc pertinent *Calces* omnis generis Metallorum & Mineralium, de quibus legatur Libav. Synt. Arc. Chym. l. 5. & Alchym. Pharmac. c. 9. Specialiter *Calx viva Philoſophorum* vocatur, quæ ex argento vivo paratur, d. l. Synt. c. 12. Vocatur & *Minera Alchemica*, de quâ in Lullii Claviculâ c. 2. ſeqq. Th. Chym. Vol. III. p. 297. ſeqq. *Calx Saturni* dicitur ceruſſa cum aceto deſtillato, rectificato calcinata aut in Sole, M. Joh. Iſaac Oper. miner. c. 42. d. loc. p. 447. Huc quoque referri debent aliæ appellationes, v. gr. *Calx permanens*, id eſt, incremabilis materia. *Calx lignorum*, quæ eſt cinis eorum, quæ in vitrum aut aliam materiam converti nequit, Ruland. (3) *Calx* quoque Paracelſo dicitur excrementum Urinæ, quia ſpiritum calcis habet, & diſtinguitur ab *Anodo*, de quo ſuprà vide l. 1. de Tart. tr. 3. c. 2. *Calces terræ* eidem quoq; ſunt terræ bolares, vel argillaceæ, ut Creta, d. l. Tr. 5. c. 2. in not. (4) Materia in articulis Podagricorum concreta *Calx* vocatur à Paracelſo & aliis. (5) Denique *Calx* in Maſcul. genere idem eſt, quod *Calcaneus*, πτέρνα, de quo paulò ſuperiùs. Hinc & totius pedis poſterior pars *Calx* dicitur, Gal. Introduct. c. 10.

CALYPTER, καλυπτήρ, dicitur *operculum*, & in ſpecie carneum, quod hæmorrhoides tegit, Hipp. l. de hæmorrhoid. III. 13. Foëſ. p. 303.

CAMARA, καμάρα, in genere *cameram*, fornicem, aut teſtudinem ſignificat, Linden. Sel. M. Ex. V. §. 10. Unde

Unde & cerebri pars convexa per cavitatem cranii καμάρειον καὶ ψαλιδοειδὲς, fornicata dici poteſt, Gal. l. 8. de U.P. c. 11. Vid. Hofm. comm. ad h. l. In ſpecie verò *Camera* vel καμάρα dicitur locus ad auriculæ cavum cameratus, ſive aditus ad foramen, cujus pars ſuperior ἄστακος, *Aſtacus*, & quod ſubeſt *areola*, κρότων, vocatur, Linden. Phyſ. Med. lib. 2. c. 11. art. 1. §. 4.

*Camarosis, *Camaroma*, καμάρωσις, καμάρωμα, præter architectonicam ſignificationem, quâ *Concamerationem* denotat, apud Medicos ità dicitur oſſis fractura, cùm ex alterutrâ refractum parte ſimilem *Cameræ* figuram acceperit, Galen. def. Med. unde recentiorum nonnulli vehementiſſimas fracturas vocant *Camaromata*, quæ partem intermediam exaltatam habent. Ἐγγισώματα v. dicuntur, quæ in medio ſui membranæ innituntur, Gal. l. 6. M. M. c. 6. Juxtà P. Æginetam l. 6. c. 90. fractura Cranii in ſpecie ſeu calvariæ ità dicitur, in quâ os fractum cameræ modo utrinq; extollitur. Gorr. in defin. p. 206.

Camatos, κάματος, vide *Labor*.

Cambar, eſt terminus Spagyricus, cujus deſcriptionem & explicationem non minùs obſcuram vide in Turb. Philoſ. ſerm. 44 & 50. Ridiculam derivationem, a *Cama*, i. e. *ignis*, & *bar. filius*, in Anonymi Chym. l. 3. in Th. Chym. Vol. V. p. 34. 37. 484.

Cambil, dicitur *Terra rubra*, Rul.

Cambium, olim dicebatur humor nutritius, qui ex ſanguine originem trahens ita coctus, præparatus, & parti nutriendæ appropriatus eſt, ut proximè in ſubſtantiam partis deperditæ tranſeat, & cum illâ naturam ſuam cambiat mutetq́ꝫ, Sennert. Inſt. Med. l. 1. c. 9. Arabum eſt commentum, cujus nulla certitudo aut neceſſitas, uti rectè judicat Ger. Blaſius Med. Gen. l. 2. ſect. 2. ſubſect. 1. c. 3.

Cambuca, item *Cambucca membrata*, dicitur ſpecies bubonis vel tumoris ulceroſi ad inguina, vel juxtà genitalia ex vaſe ſpermatico, Parac. de ulcer. c. 24. libell. Theoric. c. 4. de ulcer. Rul. in Lex. Eſt ſignum luis Gallicæ.

Camelopardalis, vel barbarè *Camelopardalus*, καμηλοπάρδαλις, non ità dicitur, quòd à Pardo & Camelo ſimul generetur, ſed à magnitudine corporis *Camelus*, à variis maculis *Pardus*, cujus deſcriptionem tradit ex variis Authoribus Aldrovand. l. 1. de quadrup. biſulc. c. 35. Fuit cibus populo Judaico olim interdictus, Deuter. XIV.

Camelus, κάμηλος, Jon. κάμμηρος, quia κάμπτει τοὺς μηροὺς, femora curvat, propriè ſignificat animal quadrupes vaſtum, in dorſo vel unum, vel binos habens gibbos, ruminans, cornibus carens, Galen. l. 6. de admir. Anat. c. 3. Veſcitur ligneo etiam & ſpinoſo alimento. Valdè verò delectatur junci odorati, ſive Schœnanthi flore & ſummitatibus, in Arabiâ ſecus vias frequentiſſimè creſcentibus, undè & vulgò Camelheu dicitur, Gal. l. 1. de

Dd 3 antid.

antid. c.14. In cibis usus non adeò frequens, imò Judaico populo d.l. prohibitus. Caro est pessimi succi, & concoctu difficillima, uti equorum & asinorum domesticorum: unde eâ solùm homines animo & corpore asinini ac camelini vescuntur, Galen. lib. 3. de Al. fac. c. 2. In Medicinâ cerebrum *Cameli* siccatum, & ex aceto bibitum epilepticos curare dicitur apud Galen. l. de Theriac. ad Pis. c. 9. Fel ex melle potum idem efficere, & in anginâ conferre; Caudam arefactam alvum solvere, setas è caudâ contortas, & alligatas sinistro brachio, quartanis mederi testatur Plin. l. 28. c. 8. Jungatur Aldrovand. lib. 1. de quadr. bisulc. c. 34.

CAMET, *Cames*, i. e. *Argentum*. Rul. & Johns.

CAMINUS, κάμινος, quid significet, notissimum est, scilicet tàm fornacem, quàm locum, per quem fumus transit. Vide *Fornax, Furnus*. Apud Ruland. in Lexic. Chymico *Caminus* significat Campanam.

*CAMISIA *fœtûs*, vide *Chorion*.

CAMMARUS, κάμμαρος, κάμμορος, *Gammarus*, vide *Cancer*.

CAMNO, κάμνω, verbum, significat *Laboro*, *Ægroto*, ex Hippocr. VII. 65. Dieter. Jatr. n. 430.

*CAMPE, καμπὴ, significat flexuram, flexionem, à κάμπτω, flecto, cujus meminit Galen. l. XI. de U. P. c. 11. quando respirationis principium non è directo opponitur arteriæ, sed facit ambagem & deflexionem. Vid. C. Hofm. comm. de U. P. n. 518. Dicitur & hoc nomine *poples*, quia flectitur, qui aliàs proprio nomine ἰγνὺς appellatur Gorr. *Flexio cruris*, κάμπη, c. 3. de artic. t. 113.

CAMPHORA, *Caphur*, *Cafur*, Capur, *Camphura*, καφουρα, non est species bituminis, uti Georg. Agricola, Cardanus, Cæsalpinus &c. statuerunt; sed est lachryma resinosa, sive gummi resinosum proceræ cujusdam arboris peregrinæ, è cujus meditullio per rimas exsudat; estque duplex: vel granulata, absq; artificio collecta: vel in panes orbiculares coacta, singulari artificio, organorum peculiarium beneficio. De hâc prolixiùs legatur Gothofr. Mœb. Anatomia *Camphoræ*, Schröd. l. 4. Ph. Med. Chym. cl. 2. n. 378. Fr. Hoffm. in Clave ad d. l. C. Hofm. Paralip. Officin. c. 63. in medio reliquit, nihil determinans, an vegetabile, an verò minerale sit *Camphora*. Legatur etiam Erasm. Francisci Hort. Indic. part. 1. p. 708. qui Linschotti, A Costa, & aliorum scrinia compilavit.

CAMPTER, καμπτὴρ, in genere *flexuram* vel *incurvationem* denotat; specialiter verò metam cursorum, quam præfixam habent, significat. In quâ significatione usus est per comparationem in descriptione nervorum sexti paris recurrentium, naturâ quasi in διαύλῳ, h. e. geminato, & reciproco cursu currente, l. 7. de Us. P. c. 14. quam metam alibi

alibi in eâdem comparatione νύσσαν appellavit, l. 16. c. 4. Vid. C. Hofm. comm. ad prior. loc. n. 481.

CAMPTON, καμπτὸν, *flexile* dicitur, cui opponitur τὸ εὐθυντὸν, quando ex curvo fit rectum. Gorr.

CAMPYLON, καμπύλον, à verbo καμπυλέεσθαι, (non καμπύλεσθαι,) quod significat incurvari, flecti, & idem est, quod κάμπτεσθαι, dicitur tortuosè incurvatum, flexum. Crebrò adjectivum illud usurpavit Hippocr. de palpebrâ inversâ & retortâ l. prognost. t. 12. Gal. l. 10. de U. P. c. 9. qui affectus aliàs dictus καμπυλότης βλεφαρίδων, *palpebrarum recurvatio*; item κατάκλασις, nec non ἴλλωσις, Coac. t. 218. Jung. C. Hofm. com. ad Gal. LL. de U. P. n. 746. Item de Ossibus brachii, costarum 1. de art. t. 4. l. Mochlic. IX. 3. s. 3. de artic. t. 38. Verbo verò καμπυλέεσθαι, id est, *incurvari*, flecti, usus d. loc. t. 113. Vide Foës. Oec. p. 304.

*CANABIL, vide *Eretria*.

CANADELLA, vide *Channadella*.

CANALIS, σωλὴν, in genere significat instrumentum aliquod rotundum, cavum, oblongum, per quod materia fluida descendere potest ac solet. Et in hac significatione à Medicis omnis generis vasa, arteriæ, venæ, nervi frequentissimè *Canales*, aliàs Ductus quoque dicti, nuncupantur. In specie *Canalis* urinarii meminit Barthol. Anat. l. 1. c. 32. Imò teste Gorræo, ob similitudinem ab Anatomicis medium quoque foramen, quo omnes cervicis vertebræ perviæ sunt, & spinalis medulla à cerebro descendit, σωλὴν, *Canalis* dicitur, & alio quoque nomine ἱερὰ σύριγξ, quasi *sacram fistulam* dicas, aut *magnam*. In specie verò, ob formæ similitudinem, *Canalis* denotat instrumentum Chirurgicum, concavum & oblongum, in quod membrum fractum, crus aut femur imponitur & continetur, apud Hipp. 3. de iis, quæ in med. t. 18. Gal. com. 3. d. loc. t. 36. Æginet. lib. 6. c. 106. Cels. l. 8. c. 10. & alios. Paratur vel ex ligno vel materiâ fictili, imò etiam ex stramine cum linteo parari solet; vulgò ein Tröglein. Potest etiam ad alia instrumenta Chymica applicari hoc vocabulum, quæ concava sunt, & syphonum vices præstant. Dicitur & in diminut. *Canaliculus*, vel *Canalicula*, σωληνάριον. Ruland. *Canalisculus*.

CANCELLUS, vel est diminutivum *cancri*, & dicitur Græcè καρκίνιον, & in plur. καρκινάδες, Aet. l. 2. c. 139. Vide *Cancer*. Vel denotat portam aut valvam, ex multis assulis vel ferreis portionibus decussatim conjunctis paratam, vulgò ein Gitter. Græcè κιγκλὶς, à κλείω, *claudo*. Rul. in Lex.

*CANCER, καρκῖνος, est valdè æquivocum vocabulum. Præter illas significationes, quæ non sunt hujus loci, v. gr. quando certum sidus in Zodiaco, vel genus quoddam calceamenti, apud Hesych. & Polluc. vel versus retrogrados denotat: in Medicinâ quadruplicem obti-

obtinet significationem. 1. *Cancer* dicitur vel in genere omne animal crustatum, exangue, Plin. l. 9. c. 30. vel in specie duo eorum præcipua genera *Cancros marinos* & *fluviatiles*, qui posteriores potissimùm & *Astaci*, *Cammari*, *Gammari*, ἄστακοι, κάμμαροι, Gr. vocari solent; priores verò κατ' ἐξοχὴν *Cancri* dicuntur. Jung. C. Hofmann. comm. de U.P. n. 539. aliquando etiam *Carabi*, κάραβοι, Aldrov. l. 2. de crust. c. 2. Huc quoq; pertinent *Cancellorum*, καρκινίων species, quorum omnium descriptiones, & differẽtias huc afferre, nimis prolixum foret. Videantur verò apud Aldrov. l. 2. de crustac. & Rondelet l. 18. Quod attinet eorum usum in cibis, de iis omnibus dixisse sufficiat cum Jonstono Syntagm. l. 1. Tit. 1. c. 2. art. 6. duræ esse carnis, & difficilis concoctionis, sed firmi, si vincatur, alimenti. Cauto igitur opus esse iis, qui commendant in atrophiâ, phthisi, hecticâ, ne citius, quàm par est, extinguant igniculum superstitem. Imò suspectam esse illam magnificam horum commentationem, rectissimè monet Casp. Hofmann. Inst. l. 5. c. 22. §. 12. Reliquus usus in Medicinâ internus & externus videatur apud Schröder. l. 5. cl. 3. n. 75. Hofmann. in Clav. ad dict. locum. Jung. Galen. l. 9. de C.M.S.L. c. 3. de Theriac. ad Pis. c. 9. l. 2. de antidot. c. 15. & alibi. 2. *Cancer* appellatur ob aliquam similitudinem cum formâ cancri, præsertim in mammillis fœminarum, teste Gal. l. 2. ad Glauc. c. 10. tumor quidam præter naturam, fusci & lividi coloris, in quo venulæ quædam exaltatæ primò occultæ (& *Cancrum latentem* vocant κρυπτὸν καρκῖνον, Hippocrat. 6. aph. 38. Galen. de atr. bil. c. 4.) dein e manifestæ à crasso & nigriore sanguine feci vini assimiles sunt, Gal. 11. M.M. 9. qua si exulcerentur, faciunt *Cancrum exulceratum*, καρκῖνον μεθ' ἑλκώσεως, Galen. 4. aph. 24. Circà hujus affectus gravissimi caussam magnæ occurrunt difficultates & dissidia apud Authores. Plerique ab atrâ bile deducunt. Paracelf. de ulcer. c. 3. & in Fragment. in Colcothare vel Realgare Microcosmico caussam ponit. Helmontius à sale alcalico corrosivo deducit, Schol. Hum. pass. dec. c. 1. n. 32. Joh. Walæus salem & terram in corpore abundantem concretam, à quibus serum est segregatum, statuit caussam, Med. Pr. l. 2. c. 25. Nobis placet, subscribere primæ opinioni, per atram bilem intelligendo toto genere præternaturalem, coagulativam, & tandem depascentem sive exulcerantem, suprà ad vocab. *Bilis Atra* descriptam. Unde retinemus hanc descriptionem: *Cancer* est tumor rotundus, lividus, aut subniger, venis circumcircà turgidis & repletis, cum vel sine exulceratione, à bile atrâ diversimodè corruptâ stagnante exortus. Qui cum Paracelso dicto loc. & de Podagr. ad solas mammas

fœminarum & ſcapulas virorum reſtringunt *Cancrum*, nimis arctos ejus ſtatuunt cancellos. Græcè etiam dicitur καρκίνωμα, *Carcinoma*, quod vocab. Gorræus ad affectum corneæ tunicæ in oculo, ſi ad hanc undiq; venæ ſanguine plenæ & liventes concurrunt, vult, à Græcis ſæpè reſtringi. Confunditur haud rarò etiam *Cancer* cum Gangrænâ, notante Joh. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 62. & 114. item cum Herpete, Eſthiomeno, cum ulceribus malignis, l. 2. *Cancri* cura per cancrum vivum laudatur à Parac. l. Principior. de myſter. verm. III Os jugale quoq; καρκίνω nomine venire apud Pollucem, teſtis eſt Aldrov. d. l. & Gorræus, forſan quia ità committuntur extremitates, uti chelæ vel forcipes cancrorum inter ſe coëunt. IV. Deniq; Faſciæ quandam ſpeciem *Cancrum*, κάρκινον dici, quæ capiti convenit, & in plures partes Cancrorum pedes referentes ſciſſa eſt, videre eſt apud Gal. de Faſciis.

Canchrys, *Canchry*, vide *Cachrys*, *Cachry*, Dioſcor. l. 3. c 87. & 88. & Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 9.

Cancinpericon, i. e. *Calidus fimus equi*. Rul. in Lex.

Cancrena, idem, quod *Gangræna*: vocab. Paracelſo frequens; quamvis & Langius uſus ſit l. 1. ep. 12.

Candela, λύχνος, κηρὸς, quid ſignificet, etiam pueris notum eſt, nimirum fila per oblongum compacta cerâ vel ſevo liquefacto obducta, ut accenſa conclavia illuminent; quãvis & aliquando uſum Medicum habeant, applicando in meatus affectos. Huj'modi *candelarum* flammæ non malè comparatur anima Medica, ſive ſenſitiva, aut principium vitale ab Helmont. de Lithiaſ. c. 9. n. 35. *Candelarum* fumum abortum promovere, paſſim Practici veteres & recentiores ſcriptis teſtati ſunt. Deinde ob formæ oblongæ ſimilitudinem, &, quòd accendantur, *Candelæ* quoq; fumales ex maſſâ Trochiſcorum paratæ nomen obtinuerunt, de quibus vide Weker. Antidot. ſpec. l. 2. ſect. 48. Schröd. l. 2. c. 86. Dicuntur & *Aves Cypriæ*, de quibus ſuprà, & *Bacilli*.

Candidus, *Candor*, propriè idem eſt, quod *Albus*, *Albedo*, de quo ſuprà. Tropicè etiam ad animum ſincerũ applicatur frequentiſſimè. *Candidare* dicitur quartum regimen, & tribuitur Soli in Th. Chym. Vol. V. p. 58.

Caneon, *Canion*, κάνεον, κάνειον, κανεῖον, κανίον, apud Hippocr. pro ollæ operculo ponitur, per quod appoſito calamo vel arundine ſuffitus in uterum deferebatur, l. 1. de M. Mul. XXVI. 1. 2. & l. 2. XXIV. 22. ſeqq. Aliàs caniſtrum aut ciſtam ſignificat, vid. Foëſ. Oecon. p. 304.

Canfora, idem, quod *Camphora*. Ruland.

Canicula, κυνίδιον, diminutivum *Canis*, item *Catellus*, tot ſignificationibus gaudens, quot vocabulum *Canis* accipitur. Vide *Canis*.

CANICULARIS, dicitur de tempore, in quo *Canicula*, sive *Sirius*, σείριος, stella illa fulgida primæ magnitudinis in sidere, *Canis major*, κύων vocato (ad differentiam Canis minoris, προκύων dicti, qui ortum Canis majoris solet præcedere) cum sole heliacè oritur; qui dies dicuntur *Caniculares*, vulgò Hunds-Tage / quo tempore magni æstus & ardores esse solent, κυνοκαύματα dicti propterea à Plin. Valer. l. 3. c. 14. quorum caussa falsò temereq; in stellam illam refertur, cùm a sole solo dependeat, uti rectissimè hoc demonstravit Linden. S. M. Ex. X. t. 187. seqq. Dies illos ineptos esse ad purgantium usum, constat ex Hippocr. 4. aph. 5. & tempus illud generationi lumbricorũ favere, vult Paracels. tr. de lumbric.

CANINUS, κυνικὸς, denominat. à *Cane*, dicitur de omni eo, quod vel participat de naturâ canis, vel cum cane aliquam habet convenientiam. In illâ significatione, ceu propria, omnia membra canis *Canina* appellari possunt. Ità *Canina pellis*, (quamvis incertum sit, num de *cane* terrestri, an marino sit intelligendum,) commendatur adversus podagram duplici calceo indita apud Scrib. Larg. n. 161. Videatur Rhod. ad h. l. Huc pertinent & *Caninum* stercus, *Canini* pediculi &c. nec non *Canina membrana* sive tunica fœtum catellorum involvens, referta vasis cum funiculo ad mesenterium pergentibus, Th. Barthol. Anat. l. 1. cap. 36. fin. In Tropicâ v. significatione accipitur de *Appetentia Caninâ*, Gr. ὄρεξις κυνώδης dicta, de quâ suprà in lit. A. item de *Dentibus Caninis*, Gr. vocatis κυνόδοντες, & sunt duo utrinque mandibulæ inferiori & superiori inhærentes, inter Incisorios & Molares, qui *Canum* dentibus quàm simillimi sũt, inferiori basi lati, parte supernâ acuti, ut, si quid propter duritiem ab incisoribus dentibus minui minùs potuit, id frangant, Gal. l. de Ossib. c. 5. Ità per similitudinem dicitur κυνοδέσμιον vinculum illud, quo membri genitalis cuticula cum glande colligatur, aliàs *Frænum* dictum. Græci etiam κύνα appellant; Latini *Canem* aut *Caninum vinculum* dicere possunt, Gorr. Pertinet & huc *Spasmus Cynicus*, sive *caninus*, σπασμὸς κυνικὸς, species convulsionis particularis, musculorum maxillarium, per quam os, nasus, oculus, atque adeò dimidia faciei pars in obliquum torquetur; item κυνανθρωπία, qui affectus idem cum Lycanthropia. Ut taceamus alias denominationes plantarum de *Cane*, de quibus consulantur Botanici & Gorr. p. 256.

CANIS, κύων, est homonymum valdè vocabulum. Præter Astronomicam significationem, de quâ p. a. in voc. *Canicularis*, & Anatomicam, de quâ in voce *Caninus* dictum fuit, duo denotat animalia, in quibus multa occurrunt diversa, seu corporis spectes formam, seu

seu animi mores, Terrestre scil. & Aquaticum sive marinum. Illud est cicur, hominisque amans, hoc insidiosum & ferum; illud quadrupes, hoc non; illud latrabile; hoc ad latrandum minus habile, Gal. l. 2. M. M. c. 7. Utrumque in Medicinâ perspectum esse debet propter usum & noxam. *Canis terrestris* & domestici usus olim etiam fuit in cibis, teste Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 2. ubi dicit, canes juvenes sive catulos ac pingues, & potissimùm cum fuerint castrati, apud quasdam gentes frequentissimè comedi. Verùm noster orbis in epulas non admittit, Bruyerin. de re cibar. l. 13. c. 37. In Medicinâ quis sit *Canis* quadrupedis usus videri potest apud Schröd. l. 5. cl. 1. n. 8. & Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Prolixiorem a *Canis terrestris* in genere & secundum species descriptionem, deque ejus usu in cibis & medicinâ, ut & ad alia quævis, invenies apud Aldrovand. l. 3. de quadr. digit. vivip. c. 1. seqq. Extrà usum Medicum *canis* virtus bonitasque est, ad venationem & tutelam quidem, quàm animosissimũ, ad domesticas quàm mitissimum esse, Gal. l. 1. de Temper. c. 6. Noxa gravissima sive Venenum ejus consistit in morsu, si rabiosus fuerit, quod communicatur per particulas salivales dentibus adhærentes, quamvis & aliis modis citrà morsum communicari queat & soleat. Videatur Senn. l. 6. p. 8. c. 30. Med. Pr. ubi etiam symptomata & signa enumerantur, inter quæ Hydrophobia sive metus aquarum fermè palmarium, & quòd mors posteà sequitur, occurrit. Cuncta v. testantur illius venêi naturã non tàm esse volatilẽ, fusoriã, & arsenicalis naturæ, quàm lentam, coagulativam, vel congelativam & putrefactivam. Confirmat hoc Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 73. ubi appellat venenum hoc, ἰὸν τῦ κυνὸς ἰὸν, & affectos illo λυσσοδήκτυς. Quòd v. l. 6. de L. A. c. 5. solum *canem* rabie affici, nec ullum aliud animalium, hoc experientiæ & authoritatibus aliorum repugnare videtur. De lupo rabioso rusticum lethaliter lædente mihi perspecta est historia. Remedia evporista vide l. 3. de med. facilè par. In specie Antidotum Apul. Celsi laudatur apud Scrib. Larg. n. 171. Cõfer infrà *Rabies, Hydrophobia*. De *Cane marino*, qui *Cetaceis* ob magnitudinem annumeratur, & *Galeorum, Mustelorũq;* species est, *Carcharias*, καρχαρίας γαλεὺς etiam dictus, ob dentium acutissimorum copiam videatur Ul. Aldrovand. l. 3. de Pisc. c. 32. seqq. Usus ejus in cibis ob carnis soliditatem à Rondeletio l. 13. c. 5. commendatur, à Galeno v. l. 3. de Al. Fac. c. 31. improbatur. In Medicinâ ad Dentiũ affect⁹ potissimùm laudari, dentitionemque infantũ promovere suspensos *Canis* piscis dẽtes d. Aldr. loco videre est. Noxa ejus consistit in hoc, quòd urinatoribus insidietur, & cum his luctetur, Plin. l. 4.

l. 4. H. N. c. 46. Utriusque animalis Terrestris & marini dantur & species minores, quæ *Caniculæ*, *Catuli*, *Catelli*, κυνίδια nomine veniunt. *Canis* Coraceni, & *Catulæ* Armeniæ Hieroglyphicam significationem in negotio Lapidis Philosophici præparandi, vide sis Theatr. Chym. Vol. III. p. 38. tr. de Alchym. incert. auth. c. 41. & Vol. IV. p. 736. & 762. *Canum magicorum* & diabolicorum meminit Libavius tr. de horrib. impiet. mag. sect. 9.

*Canities, *Canitia*, Rhod. in Lex. Scrib. πολιότης, πολίωσις, ἡ πολιά, & in plur. αἱ πολιαὶ scil. τρίχες, est pilorum in album commutatio vel ordinaria in senectute, vel extraordinaria ante legitimam ætatem, vel etiam à morbo. Hanc saltem descripsit Gal. in def. Med. *Canitiei* caussam vide sis apud Hipp. de nat. puer. XIX. 4. seqq. Alias veteres putarunt, fieri *canitiem* à siccitate, quemadmodum arborum folia ex siccitate albescunt. Sed hos refutat Aristoteles l. 5. de gen. an. c. 5. & s. 10. probl. 36. putredinem potius *canitiei* caussam dicens. Subscripsit Th. Barthol. Anat. l. 3. c. 1. hoc etiam phænomenon addens, quòd, qui tecto capite incedunt, citiùs canescant, nec tamen ità exiccantur, quàm qui nudum capit aëri exponunt; deinde quidam ab ortu statim canescant, quod non à siccitate. Verùm neutra sententia rem nobis videtur acu tetigisse. Non prior, quia experientia testatur esse *canos*, qui corpore succi pleno præditi sunt. Quomodo igitur *canities* esset à siccitate? nec posterior, quia eâdem experientiâ teste *cani* sunt nihilominus vegeti & incolumes, qui vigor cum putredine humorum consistere nequit. An igitur caussa potiùs in peculiari succi nutritii dispositione salinâ & terrestri quærenda & ponenda erit?

Canna. κάλαμος, variis pollet significationibus, 1. denotat *arundinem*, κάλαμον, vallarem & vulgarem, φραγμίτην, Gal. l. 7. de S. Fac. h. t. 2. *Cassia fistula*, illud inter Cholagoga celebratum, etiam *Canna* dicitur, Schröd. l. 4. cl. 3. n. 416. 3. Ossa Tibiæ dicuntur *Cannæ*, majus quidem κατ' ἐξοχὴν Tibia dictum, *Canna major*, s. *Focile majus*; & *Fibula*, sive *minus*, *Canna minor*, Barthol. Anat. l. 4. c. 21. 4. Instrumentum quoddam Chirurgicum *Canna* vocatur, & idem est, quod *Siphunculus*, Rul. in Lex. Ità *Cannam* argenteam in cranium perforatum epileptici infigendum esse, ut vapores epileptici exhalent, suadet Paracels. Paragraphor. l. 3. c. 4. §. 1.

Canon, κανών, regulam, normam, ad quam res aliqua conficitur, significat. In Medicinâ *canonem* idem esse, quod Methodum medicinalem, videtur constare è Paracelso, quando opponit *Canones Medicorum* arcanis sive remediis secretis d. l. & propterea *Canonicam curam*, sive Curam regularem non in omnibus morbis locum habere statuit de caducis par. 4. *Canonicum* remedium

um eidem ſunt purgationes, ſyrupi, Confortantia. d. l. *Canonis* etiam meminit l. 2. de Podagric. De canonibus metallorũ ſeptem vid. Dorn. de tranſm. metall. c. 24. Th. Ch. Vol. I. p. 558.

CANONIÆ, κανονίαι, perperam χανονίαι dicuntur, qui ventre ſunt ſubſtricto, non prominente aut prominulo, ſed veluti ad regulam directo, Hipp. l. de A. L. & Aq. L V. 9. Dicuntur & *proceri* Zuingero. His opponuntur σαρκώδεες carnoſi, craſſi. Foëſ. Oec. p. 304.

CANTACON, eſt *crocus hortulanus*. Rul. in Lex.

CANTARELLI, vocãtur vermes quidam, qui in vernaculâ linguâ vocantur *Vermes Majales*, qui in oleo macerati oleum eâdem cum ſcorpionum oleo virtute imbuere dicuntur. Horſt. l. 8. Obſ. & Ep. Med. obſ. 8. T. II. Op. p. 409.

CANTERIUM, aliis *Cantherius*, ςρωτὴρ, κανθήριος, Gorr. *trabem* ſignificat, quæ ab unâ columnâ ad aliam pertingit, quâ uſus ad repoſitionem humeri Hipp. l. 1. de artic. t. 20. Vid. Comm. Gal. ad h. l.

CANTHARIDES, κανθαρίδες, *Muſcæ Hiſpanicæ*, ſunt animalia inſecta, volatilia, quorum variæ quidem ſpecies deſcribuntur ab Aldrovando, l. 4. de Inſect. c. 4. In eo tamen convenire debent, quòd aureum & ſplendentem colorem habeant. Quæ in Medicinâ receptæ ſunt, producuntur ex genere quodam vermiculorum *Erucis* ſimilium, natorum ex humore foliis arborum nonnullarum, v. g. populi, fraxini &c. adhærente. Præſtantiores a. habentur, quæ in frumento aut pratis reperiuntur, verſicolores, & luteas in alis transverſas lineas habent, corpore oblongo, craſſæ recentes, uti deſcripſit Schröd. in Pharm. l. 5. cl. 4. n. 98. Quòd vim habeant cauſticam, & quidem eſſentialiter, uti loquitur Parac. l. de renov. & reſtaur. corroſivam & veſicatoriam, jam omnibus penè innotuit. Unde uſus externus earum receptiſſimus in parandis veſicatoriis. At intra corpus ſumtæ olim pro veneno habitæ fuerunt, teſte Gal. l. 2. de antidot. c. 7. quòd peculiariter veſicam exulcerare creditũ fuerit, l. 1. de C. M. P. G. c. 1. unde & varia apud eundem legi poſſunt alexiteria. Jungatur Scribon. Larg. n. 189. Rhod. in not. ad h. l. Ex recentioribus tamen ſunt, qui uſum quoq; internum defendere ſatagunt, nixi authoritate Hippocratis, qui hydropicis propinaſſe legitur, de R. V. I. A. n. LXVI. & Ictericis l. de intern. affect. XXXIX. 20. inter quos recentiores eſt Joh. Lang. l. 1. ep. 47. Th. Barthol. Cent. 5. Hiſt. 82. citante Fr. Hofmanno in clav. ad d. Schröder. loc. Junguntur Ephemerid. Nat. Cur. T. 1. obſ. 133. Enimverò quid cogit nos ad ſuſpecta, & cum tanto periculo conjuncta cõfugere, cùm in tantâ medicamentorum farragine ſecuriora abundent? Oportet Medicum quàm maximè intendere utilitatem ægrotantium; ſin minus, ut certe eos non

non lædat, juxtà aureum præceptū Galeni c. 2. in 1. Epid. t. 50. Laudandus ergò hoc in casu Paracelsus, qui l. 2. de Tart. tract. 3. cap. 5, in not. *Cantharides* quidem ceu diureticum fortissimum in calculo adhiberi testatur, sed non esse laudabile medicamentum, censet, quia corrosivum. Neq; etiam extrinsecus in balneo approbat, l. 1. de Tart. tract. 3. c. 2. in not.

Cantharus, κάνθαρος, varia significat, quorum aliqua non sunt hujus loci, v. g. Poculi genus, tum olim Bacchi proprium, tùm hodieq; etiam usitatum; Navis apud Aristoph. portus Atheniensis, signum cœleste in Aquario, Malleus, quo fores pulsantur apud Plaut. de quibus omnib⁹ videatur Aldrov. l. 4. de Insect. c. 3. Quædam v. huc quoq; spectant. 1. quando denotat Piscem quendam sive littoralem, sive pelagium, qui & *Scarabæus* à nonnullis dicitur, cujus usus quondam in cibis fuit, quamvis non adeò commodus ob carnem nimis mollem & præhumidam, si Ovidio credimus & Rondeletio. Videatur de hoc pisce Aldr. l. 2. de Pisc. c. 20. Deinde significat Insectorum varias species, quæ Latinè *Scarabæi* dicuntur, de quibus omnibus idem legatur dicto de Insectis loco. Ex his specialiter in usum venit Medicum *Scarabæus Cornutus*, sive *Cervus volans*, *Scarabelaphus*, vulgò Schröter / Gr. κάραβος, ut & *Pilularius* sive stercorarius, Gr. κοπριών, Roß-Käfer / de quorum usu Medico præter Aldrov. d. l. legi potest Schröd. l. 5. cl. 4. n. 114.

*Canthus, κανθὸς, vide *Angulus.*

Cantum, *Cantium*, κάντον, κάντιον, vocabulum esse Græcorum medii seculi, seu à puritate veteris elegantiæ recedentium, vult è Salmasio & Meursii Glossario ostendere Linden. Sel. M. Ex. X §. 16. & significare *angulosum*, atq; esse epitheton sacchari crystallisati, & propterea animadvertit in eos, qui *Saccharum candum* scribunt, cùm debeat *cantum*, vel *cantium* scribi. Enimverò stante hâc significatione, quòd Angulosum denotet, cur non potiùs *Canthum*, vel *Canthium* scribendum esset, cum κανθὸς per θ angulum significet, non vocab. κάντος, quod verbum nuspiam in Lexicis occurrit.

Canutum, i. e. *Calamus* vel *Canna*. Dicitur & *Cannutum*. Rul. in Lex.

Canze, vasis genus. Id.

Caper, τράγος, vide *Hircus*, *Capra*. Quando v. piscis quidam *Caper* vocatur, illud factum esse vel ex ignorantia, vel ex cōfusione Græcæ Linguæ cum Latinâ, sciendum, cùm potiùs dici debuisset *Aper*, cùm Græcum κάπρος non caprum, sed *Aprum* significet. Vide *Aper*.

Capetus, κάπετος, dicitur *fossula*, scrobs, *fovea*. Sumitur apud Hippocratem de cavis, quæ in medio scamno excavantur, quorum usus est ad vectes firmandos, l. 4. de artic. t. 52. & 58. Jung. Gal. in com. ad ill. loc. & Foës. in Oec. p. 305.

CAPILLAMENTUM, τρίχωμα, τριχωμάτιον, propriè significat omne pilosum villosumque in brutis & hominibus tegmen, quemadmodum πτέρωμα, pennosum in avibus. Et ita idem est, quod *Capillitium*. Tropicè verò *Capillamenta* sunt etiam filamenta illa tenuia, in florum medietate surgentia, Schröd. l. 1. c. 2.

*CAPILLARIS, τριχώδης, τριχοειδής, dicitur de omni eo, quicquid pili speciem refert. In specie v. de venis extremis, quæ *Capillares* dicuntur. Vide *Apanthismus*.

*CAPILLITIUM, naturaliter idem, quod *Capillamentum*. Præternaturalem v. significationem vide infrà in Voc. *Trichiasis*.

CAPILLORUM *defluvium*, vide *Alopecia*.

CAPILLUS, θρίξ, specialiter *pilos capitis* significat, quos inter congenitos refert Th. Barthol. l. 3. Anat. c. 1. Idem quoque copiosissimos *Capillos* eidem tribuit, quia homo præ cæteris animalibus cerebrum habet maximum. *Capillos* in leprâ cadere, legitur apud Paracelf. Schol. in lib. Paragraph. Sumitur & aliquādo latè pro *Pilis* sive *Crinibus* in genere.

CAPILLUS, i. e. *Lapis Rebis*. Rul. & Johnson.

CAPISTRATIO, vide *Phimosis*.

CAPISTRUM, φιμὸς, φίμος, κημὸς, quid propriè significet, è triviis notum, nec hujus loci. Per similitudinem dicitur de quibusdam fasciarum Chirurgicarum capiti applicandarum speciebus, apud Gal. de Fasciis. *Capistrum* auri dicitur *Borax*. Rul. in Lex. Lapis item Phil. apud Lam. Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

CAPITELLUM, est aqua sapōis, Johns. in Lex. vel Lixivium, Libav. Apoc. Herm. part. pr. c. 2. An Paracelsus hanc quoque intellexerit, quando tr. von Farb-Suchten de Tinctoribus scripsit, quòd si *Capitella* sapientum Alcali usurpent, colores pannorum eluantur, qui aliàs solâ aquâ elui nequeunt, nolo determinare.

*CAPITATUS, *a. um.* κεφαλωτὸς, quod formam rotundam capitis similem habet. Est epitheton in plantis frequens, v. g. brassica *capitata*, Thymbra *cephalote*, vel *capitata*. Keuchen. ad Seren. p. 176.

CAPITIS *Dolor*, vide *Cephalalgia*.

CAPITO, καπίτων, cognomentum Artemidori Medici, qui Hippocratis scripta edidit, cujus aliquoties meminit Gal. com. 1. de nat. hum. t. 1. de his, quæ in med. in prœm. c. 1. de Hum. t. 24. alibique sæpiùs. *Capito* etiam est epitheton quorundam piscium fluviatilium, v. g. squali veterum, item Orphi Germanorum, quorum usus est in cibis, de quibus videatur Aldrov. l. 5. de Pisc. c. 17. seqq. Appellativè idē est, quod μακροκέφαλος. Vide infrà.

CAPITULUM, idem, quod *Caput minus*, s. processus aut protuberantia ossis minor, ab alio osse excepta. Cui respondet Græcum κόνδυλος. Vide *Caput*.

Capnelæum, καπνέλαιον, est species resinæ, quæ sponte fluit, Gr. αὐτόῤῥυτος ἢ πρωτόῤῥυτος dicta, calidior, tenuior, liquidisq; omnibus resinis liquidior, ut ad oleum ferè accedat, quæ igni exposita multum emittit fumum, unde nominis in Ciliciâ impositi ratio patet. Dicitur & *Picis flos*, Gr. πισσανθος, Gal. c. 6. in 6. Epid. t. 5. Add. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & l. 3. de C. M. P. G. c. 1. Foës. in Oec. d. l.

Capnias, καπνίας, vel est species Jaspidis, uti ex Aëtio testatur Gorræus, qui valdè turbido colore est; vel etiam species vitis, partim albas, partim nigras uvas ferentis, uti ajunt, Theophr. de caus. plant. & ex hoc Linden. Ex. X. S. M. §. 9.

Capniston, καπνιστὸν, scil. ἔλαιον, epitheton olei, quod per aromata ignem concipientia, fumo suo ipsis subjectum, suffumigatur, & vim aromaticam fragrantemq; acquirit; cujus conficiendi rationem docuit Aëtius l. 1. teste Gorræo. Quomodo v. differat à καπνελαίῳ, ex collatione descriptionum facilè erit intellectu.

Capnitis, καπνῖτις, vide *Cadmia*.

Capnus, καπνὸς, vide *Fumus*. Est & epitheton plantæ, de quo legantur Botanici.

Capo, vide *Capus*.

Capra, αἴξ, καρανὼ, Cretensibus *Capella*, & ejus mas sive dux, *Hircus*. τράγος, per errorem, vel Latinismum etiam κάπρος, item *Caper*, (quod vocab. Varro *hirco castrato* competere docet) animalia sunt notissima, quadrupedia, bisulca, ruminantia, cornigera, quorum descriptionem prolixiorē petere licet ex Aldrov. l. 1. de anim. quadrup. bisulc. c. 9. Usus eorum in cibis & medicinâ, de quibus, & in specie de usu alimentario præter dictum Authorem videatur Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 2. Bruyerin. l. 13. c. 16. seqq. Jonston. Synt. Part. 1. l. 1. tit. 1. c. 2. art. 4. punct. 1. p. m. 68. De usu v. medico iterū passim Galenus; succinctè v. Schröd. l. 5. cl. 1. n. 9. & in hunc Fr. Hofmann in Clav. De *Lactis caprini* naturâ vide *Lac*. Quod ex utrisq;, *caprâ* & *hirco*, gignitur tenellum adhuc vocatur *Hoedus*, ἀπαλίας, & ἔριφος, qui vere nascitur; χίμαρος, qui in hyeme. *Hœdorum* carnem nonnulli adeò in delitiis habent, ut continuo tempore, quo in promtu haberi possunt, iis vesci absq; nausea soleant. An non v. de naturâ vel hircinæ vel caprinæ participet vitiosâ, meritò in dubium vocatur. Consulantur dicti Authores.

Capra *alpina*, vide *Rupicapra*.

Caprea, vide *Capreolus*, *Rupicapra*.

*Capreolaris, sive *Hederari⁹ anfractus*, κισσοειδὴς, ἑλικοειδὴς, est arteriarum & venarum spermaticarum ad utrumq; testiculum descendentium non recto itinere, sed instar capreoli aut hederæ variis modis involutarum connexus, Gal. l. 1. de sem. c. 12. Vocantur & *vasa præparantia*, *corpus varicosum*, *pampiniforme*, *pyramidale*, quia ex angusto principio in latiorem basin sese explicat. Vid.

Th.

Th. Barth. Anat. l. 1. c. 21. Hunc plexum comitari quoque vasa lymphatica, per αὐτοψίαν Anatomicam certissimè constat.

Capreolus, itē *Capre⁹*, fœmina *Caprea*, δορκὰς, δὸρξ, δόρκος, animal bisulcū sylvestre, aspectu elegās, cornua exigua alēs, alacre, cursu velocissimū, pellem maculosam habens, cujus caro inter delicias mensarum referri solet, nec immeritò, ob carnis concoctu facilis gratique saporis bonitatem; imò etiam febricitantibus concessa, Rolfink. Ord. ac Meth. com. l. 14. sect. 1. c. 17. Usus medicus legatur apud Schröder. d. l. n. 13. & Hofmann. d. l. Descriptio habetur in Aldrov. l. 1. de quadr. bis. c. 16. Quod *Capreolus* in Anatomicis *Helicem* sive ambitum auris exteriorem ob tortuositatem significet, docet Barthol. l. 3. c. 9.

Capricerva, (an posset Gr. dici τραγέλαφος,) nomen est animalis diversi, & Indiæ orientalis, & Indiæ occidentalis, unde duplex *Bezoar* desumi solet. Vide *Bezoar*. Ob formæ cum *Capra* & *Cervo* similitudinem ità dicitur. Vid. Schröder. d. l. n. 15. 16. Hofmann. ad eund. Aldrovando etiam dicitur *Hircus Bezoarticus*, vel *Capra Bezoartica*, d. l. cap. 21.

Capricornus, i. e. *Plumbum*. Rul. in Lex.

Caprizans, δορκαδίζων, est epitheton Herophilianū pulsus irregularis & inæqualis, quando motum arteria interpellat velut & interrumpit, ità ut motus à quiete alter celerior primo, & vehementior sit, per similitudinem, quam cum capris habet, quæ eo modo videntur salire, quasi geminum quendam motum facientes. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 29.

*Capsa, *Capsula*, *Capsella*, Plin. κάψα, καψάκιον, κιβωτὸς, Diosc. l. 3. cap. 26. κιβώτιον γλωσσόκομον, in genere & propriâ significatione thecam, receptaculum, loculamentum, in quo edulia, vestes, & res quævis asservari possunt, significat. In specie *Capsa* dicitur Johnsono & Rulando, cujus fundum est filis ferreis contextum. Quid *Glossocomon* in Chirurgicis significet, vide suo loco, lit. G. Per metaphoram etiam quædam partes corporis *Capsulæ* dicuntur. v. g. Per icardium dicitur *Capsula cordis*, Paracels. l. 1. de virib. membr. c. 3. it. tr. 1. de morb. amen. c. 4. & tr. de hydrope. cui respondet Gr. κολεὸς culeus, vel vagina, apud Hippocr. l. de Cord. III. 7. Glandulæ illæ Renibus adjacentes Casserio *Renes succenturiati*, à Bartholino dictæ *Capsulæ atrabiliares*, Anat. l. 1. cap. 18. Vesiculas quoq; seminales *Capsulas* dici in extremo vasorum deferentium semen asservantes, constat ex eodem, l. 1. cap. 23. Adest etiam in Hepate *Capsula communis*, vel *Vagina Portæ*, indicio Glissonii, quæ mēbrana est ex peritōæo, sed crassior atq; carnosior, Portæ truncum, ubi hepar intrat, & Porū biliarium involvens, roboris ergò,

& ut portam in transferendo sanguine juvet, hepatis tunicæ circumcircà continuatur & ad Portæ normam divaricatur, ad ultima usq; capillaria cum illâ divisa. Verbo: Peritonæi est tunica, quâ portæ vena indigebat, quia arteriæ munus obit, verbis ejusdem, d.l. c. 14. ubi legi plura poterunt.

*Captiosus, σοφιστικός. vide *Sophisticus.*

*Capus, *Capo*, ἀλεκτρυών, ἐκτομίας, h.e. *gallus castratus*, cui testiculi sunt exemti. De hujus usu & in cibo & in medicinâ prolixè legantur Aldrovand. l.15. Ornithol. c. 17. Alex. l.13. Sal. c. 2. Bruyer. de re cib. l. 15. c. 20. An nimia illa saginatio corpori nostro adeò proficua esse possit, non sine caussâ dubitatur, cum pinguedo superflua & ferè excrementitia magis noceat, quàm prosit. De *Aquâ Caponis* destillatâ vid. Dispensatoria: Sed & in hanc animadvertit Zvvölff.

*Caput, κεφαλή, poët. τὸ κάρα, κάρηνον, diversimodè sumitur: 1. in Physicis vel Anatomicis, & quidem propriè *Caput* dicitur suprema corporis pars, quam nonnulli *Ventrem superiorem* vel *summum* dicunt, collo terminatur, & partes Animales strictè dictas continet. Gal. l. 3. de Hipp. & Plat. decr. c. 8. totum illud, quod collo suprapositum est, *Caput* esse dixit. Totum osseum, pro tutiori munimento Animæ sensitivæ (addo & rationalis) domicilium præcipuum. Hinc & *membrum divinum* & *mansio partis Divinæ*, nimirum *animæ*, vocatur, Quartor. Plat. l. 4. Th. Chym. Vol. V. p. 155. Dividitur in *Calvariam* & *Vultum*, vel juxtà alios in *Partem Capillatam*, quæ *Calva* dicitur, & non *Capillatam*, quæ *Facies* nuncupatur, Th. Barthol. l. 3. Anat. in princ. Linden. Phys. Med. l. 2. c. 8. art. 2. Deinde per similitudinem aliis quoq; partibus attribuitur. Ità *Caput cordis*, κεφαλὴ καρδίας dicitur, estq; ampla & orbicularis superna ejus pars, quæ aliàs *Basis* vocatur, Gal. l. 6. de U. P. c. 7. Et *Caput ossis* est extrema tenuis processus ossium pars crassior & orbiculata, l. de ossib. in procem. Imò omne id, quod in ossium extremis rotundũ est & crassius, Gorr. in def. 2. Tropicè ad metallurgiam & fodinas translatum esse vocabulum *Caput*, patet ex Rulandi Lex. ubi legitur *Caput* arcæ. *Caput fodinarum*, & *Caput fodinarum adversum.* Item *Caput follis*: *Caput pili*, quo metalla cruda contunduntur: *Caput canalis*, sive capsa brevis patens. 3. In Chymicorum ore frequentissimum est *Caput mortuum*, id est, terra mortua vel fex, Johns. Vel clariùs describitur, quòd sit residua illa materia crassa ac sicca, quæ in destillationibus, præcipuè mineralium, remanet. Communissimè a. remanentiam Vitrioli notat, Schröd. l. 1. c. 3. quamvis & Libav. meminerit *Capitis mortui* de sublimato, Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 27. fin. 4. Deniq; ænigmaticè quoq; & Hieroglyphicè ab Hermeticis usurpatur *Caput.* Ità *Caput Corvi* dicitur *Mercurius* *Philo-*

Philosophorum in vitro Hermeticè obsignato occlusus, vi ignis lenioris coagulatus & fixatus, ut instar terræ nigræ in fundo maneat, Libav. d. l. c. 13. adde Theat. Ch. Vol. IV. p. 718. 727. 745. 753. nec non Apoc. Herm. part. poster. Ita & *Draconi* illi Mystico, quo nomine etiam Mercurius insignitur, *Caput* & cauda tribuuntur, apud eund. de ign. nat. c. 31. Jungatur Ejusd. Exam. Philos. vivent. sec. descript. Hartm. sect. 35. *Caput* & *Cauda* principium & finis dicuntur alicujus operis, Anonym. l. 3. de Chym. in Th. Chym. Vol. V. p. 462.

*Caputpurgia, per licentiam Medicam dicuntur medicamenta omnia, quæ capitis purgandi gratiâ applicantur, sive naribus indantur, & dicunt *Errhina*, ἔῤῥινα, sive ori, ut colluendo vel mandendo per sputum caput purgent, & vocantur ἀποφλεγματίζοντα, vel *Apophlegmatismi*, Gal. 5. de S. F. 20. De utrisq; vid. suis locis. B. Rolf. tres ordines constituit Caputpurgiorum, addendo dictis duobus *Sternutatoria*, sive πταρμικὰ, Ord. ac Meth. Com. l. 6. sect. 4. c. 1. quamvis hæc quoq; sub Errhinis generaliter sumtis comprehendi possint. Meminit & *Caputpurgiorum* Forest. l. XI. obs. 2. in Schol.

Carabe, vide *Succinum*, quamvis Paracels. ad alia quoq; transtulerit. Ità vitellum ovi in *Caraben* mutari à sole legitur l. de Tartar. morb. c. 9. *Carabe* ex asphalto, l. 7. Paragraph. §. 4.

Carabus, κάραβος, valdè ambiguæ est significationis. Interdum n. pro insecto in lignis aridis nato sumitur, & pertinet ad *Scarabæos*. Vide *Cantharus*; vel pro *Locustâ marinâ*, vel etiam pro *Cammaris* vel Astacis, teste Aldrov. l. 2. de Crustac. c. 2. vide *Cancer*.

Caracosmos, dicitur *Oxygala* equinum nonnihil ad cœruleum vergens. Magnatibus Tartaris in deliciis est, cujus parandi modũ ex Gul. Rubrici Itinerario Tartariæ monstrat Linden. S. M. Ex. XVI. §. 127.

Carbasus, fœm. plur. neutr. *Carbasa*, κάρβασος, ἄρμενον, linteum tenue significat; vel etiam fila è lino subtili, quibus utuntur Chirurgi ad excipiendos pulveres vel unguẽta & applicandum parti affectæ, vel etiam ad exiccandam superfluam in ulcerosis locis humiditatem, Scrib. Larg. n. 227. An quodammodò respondet corruptum illud vernaculum Chirurgastrorum nostrorũ. Korbey oder Kurby? Alii aliter pronunciant.

*Carbo, vide *Anthrax*, *Carbones cœli*, dicuntur Stellæ. Rul. in Lex.

Carbo *Petræ*, vide *Bitumen*.

Carbones quoq; ad usum Medicum transferri, patet ex titionibus è ligno tiliæ paratis, quorum usus ad sanguinis grumos laudatur. Alii contra epilepsiam commendant. *Carbo*, qui sub Artemisiâ reperitur, habetur etiam secretum contrà epilepsiam. De hoc vid. Dekers *in* not. ad Barb. Prax. Med. l. 1. c. 1. lit. *n*.

Carbo etiam dicitur *Lapis Philosophicus* à Lagneo Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p.727. Et in specie, ejus *nigredo* dicitur *Carbo montis* p.739. & Senior de Chymiâ, Vol.V. p. 207.

CARBOANTHES, est titulus libri vel operis Paracelsici, in quo Transmutationes declaravit in formâ & esse; Valent. de Rhetiis. Vid. T.6. Oper. Paracels.

CARBON, Paracelso dicitur *stercus humanum*, teste Schröder. l.5. cl. 1.n.23.

CARBUNCULUS, ἄνθραξ, vel significat tumorem illum igneum & malignum, qui dicitur *Anthrax*, aut *Carbo*, de quo suprà in *Anthrax*; vel significat gemmam pretiosam rutilantem rubentemq; (unde & *Rubinus* dicitur,) cujus rubedo est instar sanguinis, laccæ indicæ, aut coloris coccei, rutilis, & *Pyropus* vocatur. Nobiliores in insulâ Zeilan nascuntur, ubi etiam Rex illius Insulæ possidet jure hæreditario *Carbunculum* inæstimabilis pretii, palmæ transversæ magnitudine, triumq; digitorum latorum crassitiem habentem, splendoris ignei, uti ex Paulo Veneto notavit Erasm. Francisc. part. 2. Hort. Indici pag. 1229. Plures species *Carbunculi* recenset Ruland. in Lex. Chym. Confer etiam ad Musæum Calceolar. Chiocci sect. 3. p.234. seqq. Ejus virtutes medicas vide sis apud Schröd. l.3. c.5. *Granatos* quoq; præsertim orientales & *Hyacinthos* sub *Carbunculis* comprehendi testatur Idem ibid.

CARCAROS, κάρκαρος, vide *Querquera*.

CARCER, φυλακὴ, εἱρκτὴ, quid significet, nemo non novit. Cur v. in forum medicum produxerim, ansam dedit Paracelsus, qui non consideravit *carcerem* veluti locum plectēdis sontibus destinatum, obscurum, à conversatione separatum; sed tanquam remedium ad coercendos motus & corporis & animi vagos & libidinosos idoneum, v.g. in curandis Choreis p. n. qualis dicitur S. Viti, & reverà non absq; plausibili ratione tr. 2. de morb. ament. c. 3.

CARCHARIAS, καρχαρίας. Vide *Canis*. Jung. Linden. Ex. XI. §. 67. seqq.

*CARCHARODONTA, καρχαρόδοντα, dicuntur animalia, quæ acutis & serratis sunt dentibus, Gal. l. 8. de U. P. c. 2. ut sunt inter quadrupedia ursus, leo; inter pisces Galeus sive Canis marinus, propterea *Carcharias* dictus. Videatur Linden. d. l. & jungatur C. Hofmann. com. in Gal. de U. P. n. 685. 773. 802.

CARCHEDONIUS, vocatur lapis quidam pretiosus vel Gemma, & dicitur generari igne divino Lunâ plenâ, Menens Aur. Vell. l. 2. Th. Chym. Vol. V. p. 390.

CARCHESIUM, καρχήσιον, Foës. rectiùs carchesia Latinè dici vult, significat extrema mali nautici foramina, quæ rudentes excipiunt. Hinc κάλος καρχήσιος, *rudens* dicitur, Gal. 3. de artic. t. 25. Oribasio καρχήσιος βρόχος, *loqueus carchesius*, l. de laqueis. Usum Chirurgicum hujusmodi laqueo-

queorum & erecti adinstar mali ligni vid. dict. loc. apud Hipp. & Gal. *Carchesium* etiam poculum aliquod significare, non est hujus loci. Jung. Foës. in Oec. p. 311. & Gorr.

*Carcinoma, καρκίνωμα, vide *Cãcer*. Malignitatem in hoc malo demonstrat Rhod. ad Scrib. Larg. n. 102.

*Carcinos, καρκῖνος vel κάρκινος, idem, quod *Cancer*.

Carcinusthæ, καρκινῶδες, significat implicatis crinibus esse vel fibrillis. Usurpatur etiam de radicibus *crinitis*. Rob. Keuchen. not. ad Seren. p. 148.

Cardameleum, καρδαμήλειος, nomen medicamenti alicujus, cuj⁹ meminit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 7.

Cardamyssin, καρδαμύσσειν. Vide *Scardamyssein*.

Cardia, καρδία, de duabus partibus principalioribus dicitur: 1. de *Corde*: 2. de *orificio ventriculi* sinistro, quod aliàs *stomachus dicitur*, propter affinitatem maximam, quæ est illi cum corde, & mutuum consensum, Gal. l. 2. de Hipp. & Plat. decr. c. 8. & 4. aph. 65. Adi sis Erotian. in καρδιώσσειν, Foës. in Oecon. p. 305. Nimirum nulla sunt nullius etiam membri, quæ pari vehementiâ, æquè citò, æquè subitò, æquè graviter in consensum trahunt *Cor* hominis, verbis Linden. Ex. XIII. §. 132. An v. propterea sedes animæ & torus radicalis in *stomacho* rectè ponatur ab Helmont. tr. Sedes animæ, non est hujus loci ventilare.

*Cardiaca, scil. medicamenta, καρδιακά, dicuntur *Cordialia*, quæ cordi tàm intus data, quàm extrinsecùs applicata conveniunt, Jonston. Synt. Med. Part. II. l. 4. tit. 4. c. 4. Rectius a ita describi poterũt: *Cardiaca* dicuntur, quæ sanguinis distributionem è corde, flammæq; vitalis cõtinuationem debitam quovis modo promovent & facilitant, idq; vel attenuando, & debitam spirituascentiam excitando, vel nimiam effervescentiam & colliquationem cohibendo & dissipationem spirituum infringendo. Hinc alia calida, alia frigida dicuntur. Egregiè horum naturam exposuit Th. Will. Pharmaceut. Rat. sect. 6. c. 1. Catalogum utrorumq; vide passim apud Practicos. Sufficiat allegasse Jonston. d. l. Rolfink. Ord. ac Meth. com. l. 8. sect. 2. c. 1. seqq.

*Cardiaca *passio*, *Cardiacus morbus*, *Cardialgia*, *Cardiogmus*, καρδιακὴ διάθεσις, *Cardiaca* & *Stomachica exolutio* ἔκλυσις καρδιακὴ ἢ ςομαχικὴ, ὀδύνη τῆς καρδίας, plerumq; habentur & haberi possunt pro Synonymis, licèt fortassis quidam aliquam differentiam vel ratione graduũ commenti sint, vel etiam ratione subjecti, quando καρδιωγμὸν ad palpitationẽ cordis retulerũt, Gorr. in defin. Linden. S. M. Ex. XIII. §. 133. seq. Hoc inficiari nolo, καρδιωγμὸν majorem affectus vehementiam tacitè exprimere. Describi v. in genere poterit, quòd sit vehementissimus & tantum non intolerabilis dolor

ſtomachi ſive orificii ventriculi ſiniſtri, vel ſuperioris vulgò, quamvis perperam dicti, ut & præcordiorum in genere cum graviſſimis quandoq; aliis ſymptomatibus, palpitatione cordis, animiq; deliquio, nauſeâ, & vomendi conatu vehementiori, immoderato ſudore particulari thoracis, cervicis, capitis, cruribus v. & pedibus ſicciori-bus, nec non & febre inordinatâ ſive ſymptomaticâ (quales propterea *Cardiacas* appellavit Sylv. l. 1. Pr. c. 30. §. 28. 102.) proveniens à ſolutione continui vel per ſuccos acerrimos ſive nimium acidos, ſive per halit⁹ vel auram acidam acrioremq; vellicando, lancinando, mordendo facta. Cauſſas v. externas omnes ad diſpoſitionem ſucci pancreatici & biliaris præternaturalem huc concurrentes prolixiùs hic recenſere, excederet limites inſtituti noſtri. Vid. Gal. 4. aph. 65. Introduct. c. 13. ex recentioribus Sennert. Med. Pr. l. 3. P. I. ſ. 2. c. 15. De *Cardialgia* ex aſſumtis hirudinibus vid. Rhod. ad Scrib. L. n. 199. Qui hujusmodi graviori morbo laborant *Cardiaci*, *καρδιακοὶ*, dicuntur. Gorr.

CARDINAMENTUM, γιγγλυμοειδὲς, appellat Hippocr. inferiorem partem brachii, quâ cum cubito dearticulatum, propterea quòd *cardines* concavas partes quasdam, quasdam eminentes habeant, quarum illæ prominentias admittunt, hæ v. cavitates ingrediuntur. Gal. c. 1. de fract. t. 10.

*CARDIOGMUS, vide *Cardiaca paſſio*.

CARDO, γίγγλυμος, vide *Ginglymus*. Quid v. Paracelſ. per vocem *Cardo* intellexerit l. 7. de puſtul. ulcerib. aliisq; malis Gallicis c. 6. non licet hariolari.

CARDONIUM, eſt vinum herbis medicatum, ita ut muſtum recens iis affundatur, & defecatio ſubſequatur. Modum parandi vide apud Paracelſ. de ulcerib. c. 56. Add. Rul. & Johnſ. in Lex.

CARDUELIS, *Acanthis*, ἀκανθίς, eſt avicula nobis notiſſima, elegans, cantuq; ſuavi commendata, cujus deſcriptionem & ſpecies vide apud Aldrov. l. 18. Ornith. c. 3. Cibum quidem non ineptum, ſed exiguũ præbet earum caro. Plus voce quàm patinâ hominem delectare rectè dixit Platina. Adde Bruyerin. de re cib. l. 15. c. 49. Stercus illarum aut etiam aqua, de quâ biberunt, in Epilepſiâ infantili à vulgò aliquãdo laudatur, quemadmodum & aliarum. Sed eventus non reſpondet expectationi. Præſtat abſtinere ab huiusmodi ſordibus.

CAREBARIA, καρηβαρία, ſpecies doloris vel moleſtia capitis, veluti gravitas quædam capitis, Hipp. 5. aph. 22. Gal. in comm. Auſtrinam tempeſtatem & odoramẽta gignere hanc capitis gravitatem, teſtatur idem 3. aph. 17. & 5. aph. 28.

CARENA eſt vigeſima quarta pars guttæ. Rul. & Johnſ.

CARENUM, κάρηνον, vide *Caput*. Gal. 5. aph. 6.

CARICA,

Carica, interdum *Caryca*, ἰσχὰς qs. ἰσχνὰς, *ficus* arboris fructum in sole vel furno exiccatam propriè significat. Aliis *ficus passæ* dicuntur. Interdum tamẽ & de recenti fructu sumitur vocabulum. Inter cibos boni & mali succi referuntur *Caricæ* pro diversâ temperie vẽtriculi recipientis, à Galen. l. de bon. & mal. succ. cib. c. 8. ubi tamen & earum virtus alexipharmaca laudatur. Vid. Bruyerin. de re cib. l. 11. cap. 38.

Caricum, καρικὸν, dicitur medicamentum quoddam cathæreticum, sordida ulcera detergens, & carnes exedens, recipitq; acria calida, helleborum nigrum, sandaracham, æris squamam, plumbum ustum, sulphur, auripigmentum, & cantharides; quæ omnia oleo cedrino miscentur, & subiguntur ad formam linimenti, & medic. liquidi. Hipp. de ulcer. XI. 7. seq.

Carides, καρίδες, Squillæ, species Cancrorum, Gal. l. 3. de Alim. fac. c. 34. Aldrovand. de Crustac. lib. 2. c. 9.

Caries, τερηδὼν, est morbus solutæ unitatis, in partib⁹ duris, ossibus videl. cum deperditione substantiæ à materiâ acri & corrosivâ proveniens, Hipp. l. 2. de morb. VII. 1. Respondet igitur ulceri, quod est in partibus mollibus. Dogm. nostr Part. 2. c. 5. Dogm. 8. Gal. de causs. morb. c. ult.

Carina, τρόπις, propriè unam navis partem significat. Metaphorice etiam dicitur de spinâ dorsi apud Gal. l. 12. de U. P. c. 11. Jung. C. Hofm. comm. ad h. l. n. 905.

Carium *terræ*, id est, *gluten*. Rul.

Carmen, ἔπος, ἐπωδὴ, quid significet, aliundè jam notum esse debet. Cæterùm in superstitiosâ Medicinâ *Carmina* fuisse ad sanandum usitata, ità quidem, ut aliquando his majorem vim attribuerint, quàm solutis verbis, testatur Keuchen. ad Seren. in prolegom. p. 65. seqq.

Carminativa, scil. medicamenta, ξαντικὰ, διαξαντικὰ, per metaphoram à *carminando*, sive lanas pectendo & discerpendo dicuntur, quæ flatus & vapores in corpore molestos suâ vi attenuante & diaphoreticâ discutiunt, & per insensibilem transpirationem resolvunt. Propriè *Flatus discutientia*, Gr. ἀντιφυσικὰ, Rolf. Ord. ac. Meth. C. l. 6. s. 4. c. 1. Sunt calida & sale volatili aut spirituosis portionibus scatentia; quamvis flatus non semper hujusmodi calidis curari possint aut debeant, de quo alibi. Helmont. quoq; ridet illa remedia, insanum decretum appellans, tr. de Flatib. n. 17.

Carminativæ curæ quoq; meminit Paracelf. in lapillis intestinorum, l. 2. de Tartar. tract. 1. c. 4.

Carmot, vocatur *Materia Lapidis Philosophici* apud Lagn. Harm. Chym. Vol. IV. p. 719.

Carnifex, Spagyricus dicitur *Vulcan⁹*, sive ignis in negotio Lapidis Philosophici. Fr. Basilius Valent. de lap. philosoph. Germ. p. 12.

Carneolus, *Cornetus*, *Corneolus*, vide *Sardius lapis*.

Carnivorus, σαρκοφάγος, vide *Sarcophagos.*

*Carnosa *cutis*, vide *Panniculus carnosus.*

*Caro, σὰρξ, κρέας, vocatur propriè tantum ea, quæ in musculo est, reliquarum partium nullam homines carnem vocant, præterquam pauci admodum. Sed quæ in visceribus, seu jecore, renibus, liene, pulmone, visuntur *carnes*, eas *parenchymata*, παρεγχύματα, (quasi effusiones dixeris) Græci vocant. Quæ in intestinis, ventriculo, stomacho, & utero sunt, sine nomine relinquunt, Galen. l. 10. Meth. med. c. 11. *Parenchymata* a. eas partes vocant, non carnes, propterea quòd ex venis effusus sanguis circum vasa omnis concrescat, l. XI. de S. F. Hæc Castellus. Enimverò cùm nec Hippocrates, nec Galenus hanc strictam significationem semper observaverit, libet rem clarius & distinctiùs proponere. *Caro* in genere est Medicis, quicquid ex sanguine partium fibris aut vasis circumfuso concrevit, mollius aut durius, à calore stipatum, prout comparatur vel ad compaginandas firmandasq; fibras vice glutinis, vel ad replenda spatia. Vel sic potest describi: *Caro* est pars solida quantitate, situ, connexione, figurâ varia, calida & moderatè humida, mollis, rara, ad albedinem vel rubedinem vergens, ad id, ut corpulentiam roburq; adferat, & ad motum partium conferat, aut humorum segregationi, vasorum tutelæ, similibusq; usibus inserviat, Ger. Blas. l. 2. Med. Gen. sect. 1. subsect. 1. c. 2. Dividi potest in *propriè dictam*, & *impropriè dictam*. Per *illam* intelligitur ea, quæ musculorum fibris, sive fibratis potiùs tendinibus obnascitur, simplex, mollis & rubicunda. Dicitur uno verbo *Musculosa.* Hinc & Hippocrati σάρκες, idem est, quod *musculi*, teste Gal. c. 1. de fract. t. 12. & com. 2. t. 68. *Impropriè dicta* subdividitur in *Parenchymata* & *Propriam* cuilibet parti. Ad illa pertinent Hepar, Lien, Pulmo, quamvis hodieq; recentiorum quidam negent, esse parenchymata, id est, affusiones sanguinis veluti concreti; sed potiùs vel glandulas esse statuant, vel membranarum congeries in cellulas & concamerationes, de quibus vid. Malpighii Exercitationes de Hepate, Liene &c. Cordis *caro* non rectè dicitur parenchyma, cùm sit reverà musculosa, quicquid alii regerant. Propria est vel *Membranosa*, vel cujusq; partis membranosæ carnosa substantia, ut in Oesophago, ventriculo, intestinis, utero, vesicà, vel *Glandulosa*. Vide *Glandula.* An huc quoq; Cerebri substantia referenda cum Malpighio? Jungatur Linden. Medic. Physiolog. l. 2. c. 16. art. 20. §. 321. seqq. Bartholin. Anat. procem. edit. noviss. p. 5. Qui Ossium quoq; substantiam *Carnem* vocant, nixi authoritate Galeni, XI. Meth. med. 1. (quamvis καλῶς ῥηθὲν non dixerit) mihi videntur vocabulo valdè abuti. In

Præternaturali ſtatu excreſcentiæ *carneæ*, *Caro* excreſcens, luxurians eminēs, Scribō. n. 227. mentitur ſolùm carnem, & æquivocè talis dicitur. In Phytologiâ etiam per tropum ſubſtantiæ illæ molliores fructuum ſucculentorum *Carnes* appellari ſolent: v. g. *Caro* cydoniorum, citri, caſſiæ, prunorum &c. Schröder. l. 1. c. 2.

CAROENUM, quibusdam *Carenum* κάροινον, dicitur quod caput τὸ κάρα aggravet, eſt vinum decoctum, ita ut tertia pars abſumta ſit, duæ tantùm remaneant, Gorr. Plura vide apud Linden. Ex. X. §. 19. ſeqq. & Keuchen. ad Seren. p. 216. ſeqq.

CAROTICUS, καρωτικὸς, dicitur de eo, quod caput vehementius afficit, v. g. de vino generoſo, vehementer inebriante. Lind. d. l. §. 111.

*CAROS, *Carus*, κάρος, ſive *Sopor* eſt deperditio ſenſûs & motûs in toto animalis corpore, illæsâ manente ſpirandi facultate, læsâ autem anteriore Cerebri parte, & temporum muſculis: (ſed tamen & medius vētricul⁹ ſæpè conſentit: Sequitur inde ſomnus profundus, oculis perpetuò clauſis. Nec tamen ità periit ſenſus, quin ſi pungantur, ſentiăt, non tamen propterea vel loquuntur vel oculos aperiunt) ſi verò ſpirationem adeò vehementer opprimat, ut quis vel magno conatu vix ſpirare poſſit, eorum exemplo, qui per gravem ſomnū ſtertere ſolent, Apoplexia tunc affectio nominatur, cui Paralyſis ſæpiſſimè ſuccedit. Hæc ex Gal. l. 4. de L. A. c. 2. l. 13. M. M. c. 21. & c. 2. in 1. prorrh. t. 29. olim Caſtellus. Enimverò cum hodieq; non ſatient animum philiatri diſcendi cupidum, affectum hunc paulò accuratius deſcribere libet. *Carus* veterni ſpecies eſt affectio ſoporoſa, Lethargo major, Apoplexiâ paulò minor, huic tamen valdè affinis, ut in ipſam non rarò tranſeat cum reſpiratione tamē adhuc paulò liberiori, à prohibita per portiones impuras ſeroſas vel aliâ ratione heterogeneas ſpirituum animalium è medullâ cerebri verſus corticem expanſione proveniens. Jungatur Th. Willis de Anim. Brutor. Part. 2. c. 4.

*CAROTIDES, καρωτίδες ἢ καρωτικαὶ ἀρτηρίαι, ſunt duæ illæ arteriæ, quæ ab arter. magnâ è ſiniſtro cordis ventriculo emergentes rectà ad caput feruntur, omnibus, quæ ſunt ſuprà Cor partibus diſtributæ Gal. l. 16. de U. P. c. 12. & l. 1. de Hipp. & Pl. Decr. c. 7. ſed has non rectè Carotidas ſive *Soporarias* dici cenſendum eſt, ſed obtinent ſaltem nomen ex communi Medicorum & Philoſophorum poſt Hippocr. opinione credentium, Soporis ſedem eſſe has arterias. Vide *Arteriæ Aortæ Truncus aſcendens*. Jung. Barthol. Anat. Libell. 2. c. 4.

CARPHALEON, καρφαλέον, aridum, ſiccum, ſignificat. Hippocr. 6. Epid. ſ. 6. t. 29. & 5. aph. 71. ut & alibi de cute ſiccâ uſurpavit. Jung. Foëſ. Oecon. p. 311.

CARPHOS, κάρφος, *paleam, festucam* significat. Dioscor. l. 5. c. 85. Hinc verbum καρφολογεῖν & Hipp. ἀποκαρφολογεῖν, *festucas & paleas legere*, quod est phreniticorũ symptoma. Dicitur & κροκιδίζειν, s. 1. Prognost. t. 23.

CARPIO, *Carpius*, κύπρινος, *Cyprinus*, λεπιδωτὸς, est nomen piscis nobis notissimi in lacubus frequentis, in fluviis v. delicatioris. De usu in cibis & medicinâ vide partim apud Aldrovand. l. 5. de piscib. c. 40. partim apud Schröder. l. 5. cl. 3. n. 76. Est & alius piscis *Carpio* dictus, qui in solo lacu Benaco capitur, delicatior, de quo etiam Aldrovand. d. l. c. 50.

CARPOS, καρπὸς, vide *Fructus*.

CARPUS, καρπὸς, aliis *Brachiale*, Arab. *Rasceta*, est pars manus, quâ cubito per articulum conjungitur: Vel quod utrinq; inter manum & brachium intercedit, utramq; inter se aptans, id dicitur *Carpus*. Quot ossiculis constet dissentiunt Anatomici, dum quidam septem, quidam octo numerant. Non multum referet, utri parti calculum quis adjecerit. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 14. art. 12. §. 81. seqq.

CARSIA, id est, aqua salis. Ruland. & Johnson.

CARTA, κάρτα, apud Hippocr. significat *valdè*, admodùm. 3. de R. V. in Ac. t. 26. & 42. Jung. Galenus in comm.

*CARTILAGO, χόνδρος, est particula simplex in animalis corpore, quæ aliarum quidem omnium est durissima, toto autem osse est mollior Gal. l. 7. de U. P. c. 3. Quamvis a. diversa sit ab osse *Cartilago*, sæpè tamen ætatis spacio in os degenerat, imò verò nulla ferè sunt ossa, quæ antè cartilagines non fuerint. Ossa namque omnia & dentes genis adhuc conclusi infantibus *cartilago* sunt, quæ tandẽ in ossa duratur, uti cartilagines, quæ inter sterni ossa continentur. Hactenus Castellus. Dividi possunt *cartilagines* 1. in illas, quæ aliis connascuntur ossibus, easdemq; connectunt vel absq; alio medio, ut in ossibus pubis & sterni, vel interjectu communium ligamentorum, ut in connexione per διάρθρωσιν, & in has, quæ per se constituunt partes, de quibus p. p. 2. in duriores, quæ osseæ evadunt cum tempore, & in molliores, articulos colligantes, & ligamentorum naturam ferè referentes, unde χονδροσυνδεσμοὺς vocant. Barthol. Anat. libell. 4. c. 2. Inter speciales *Cartilagines* sunt præcipuæ seqq.

*CARTILAGO *ensiformis*, χόνδρος ξιφοειδὴς, Gal. l. 6. de U. P. c. 3. & l. de art. & ven. dissect. c. 5. *cartilago mucronata*, quæ est extrema ora medii ossis pectoris, quæ est propter os ventriculi, cui alligatur. Aliqui sunt, qui totam pectoralis ossis figuram, (non eam tantum, quæ in imo ejus est) quia gladii similitudinem repræsentat, *ensiformem cartilaginem* dicant esse Gal. l. de Ossib. cap. 13. Jung. Barth. d. l. c. 18.

*CARTILAGO *innominata*, Gal. recentioribus verò *Annularis*, κρικοειδὴς dicta,

cta, quæ est secunda laryngis *cartilago*, in internis partibus, quâ œsophagus est, positionem habens. Gal. l. 7. de U. P. c. 11. & est intrusa cartilagini Thyroidi. Est instar annuli Turcici, quo pollicem muniunt in emittendis sagittis. Basis est reliquarum cartilaginum asperæ arteriæ. Barthol. lib. 2. Anat. cap. 11.

*CARTILAGO *scutiformis*, θυρεοειδὴς χόνδρος, perperam θυροειδὴς, rectè notante Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 13. art. 15. §. 94. malè à Castello *Peltalis*. Peltæ n. rotundæ erant, cum figura hujus cartilaginis sit quadrilatera, ut scuta. Ejus gibbositas apparet in gutture, ac *Adami pomum* appellatur, quia vulgò persuasum, in Adami faucibus pomi fatalis partem ex pœnâ Divinâ remansisse & ad posteros transiisse [illegible]am. In medio distinguitur linea, unde duplicem alii constituére, cum reverà duplex rarissimè inveniatur. Divulsam in medio observavit in Studioso à nimio cantu Barthol. d. l. ubi plura ad ejus perfectam descriptionem pertinentia reperies. Præter has, quas Castellus olim adduxit, dantur adhuc aliæ peculiares *Cartilagines* considerandæ, & quidem in ipsâ quoq; larynge; videlicet: *Binæ cartilagines*, ἀρυταινοειδεῖς, *gutturniformes*, sive *Arytænoideæ*, quia in unâ parte conjunctæ instar gutturnii rimam pro modulãdâ voce *Glottis*, γλωττὶς dictam efformant. Item *Epiglottis*, ἐπιγλωττὶς, *cartilago*, quæ rimam illam claudit & regit, ne ex cibo vel potu in tracheam cum periculo suffocationis quædam incidant, sed commodè in gulam abire queant Reliquæ *cartilagines* asperæ arteriæ *semicirculares* & sigmoideæ, σιγμοειδεῖς, non libet inter peculiares referre. Nec *Narium* quoque *Cartilagines quinque*, quarum duæ supremæ nasi ossibus adhærent, tertia septum constituit, sive interstitium inter duo nasi foramina, reliquæ v. duæ pinnas constituunt, per membranosa ligamenta colligatæ, commodè inter peculiares referri non possunt, cum ad nasi constitutionem faciant. De his videatur Barthol. d. l. 3. Anat. c. 10. *Cartilaginum* in genere præcipuus usus est duplex: Unus, ut partes quasdam leves ac politas ad motûs promtitudinem efficiant, in articulis scil. alter, ut violẽtiæ foris occursantium mediocriter cedant. *Cartilaginis* n. substantia maximè idonea est ad tegendum & defendendum partes subjectas. Non enim potest cominui & frãgi, ut dura & friabilia, neq; incidi & contundi, ut mollia & carnosa. Hæc Castell. Verùm nec alii usus excludẽdi sunt, ut: Connexionem facere ossium, quæ dicitur συγχόνδρωσις: Partes prominentes, vel etiam curvas formare, ut in asperâ arteriâ, larynge, cavitates explere, operculi operam præstare, fulcrum præbere, de quibus Barthol. libell. 4. cap. 2. *Cartilago* quoque de spinis

ſpinis piſcium dicitur, ſpecialiter v. & κατ᾽ ἐξοχὴν, *Cartilaginei piſces*, dicuntur, qui ſpinam dorſi cartilagineam, intus medullam habentem, obtinent, Græcis propterea χονδρακανθοι dicti; aliis & σελάχη, vel σελαχώδη: Suntq; duum generum: Plani ut ſunt, Raja, Paſtinaca & his ſimiles; & Longi atq; Rotundi, v. g. Galeæ. de quibus legatur Aldrov. l. 3. de Piſc. c. 31.

*CARUNCULA, σαρκίον, accipitur vel in ſtatu ſecundum; vel præter naturam. In illo dicitur de *Carunculis* in utroq; oculi Cantho, vel Angulo occurrentibus, quarum illa, quæ in majori ſivè interno exiſtit, *Lacbrymalis*; in externo v, *innominata* eſt, Barthol. l. 3. Anat. c. 8.

CARUNCULÆ quoq; appellantur *cuticulares Alæ* ſive Nymphæ in ſinu muliebri, teſte eodem l. 1. c. 35. quò etiam *Carunculæ myrtiformes* ſpectant d. l. c. 33. In renibus *Carunculæ papillares* minus coloratæ inſtar glandularum, reliquâ *carne* duriores occurrunt, de quibus idem d. l. c. 17. *Carnoſam* quoq; illam particulam in ſummo ore pendentem quam alias *Columellam* aut *Uvam* vel *Uvulã* vocant, à Galeno *Carunculam* appellari conſtat, ex l. 6. de C. M. S. L. c. 3. in princ. Præternaturaliter uſurpatur hoc vocab. (1.) de portiunculis, quæ in dyſenteriâ excernuntur, quas Hipp. *carnes* σάρκες vocavit, 4. aph. 26. (2.) de carunculis capillaribus cum urinâ à renibus excretis. 4. aph. 76. qui affectus etiam dicitur *Trichiaſis*, τριχίασις. Ità & Celſus l. 6. c. 8. *carunculas* quasdam in naribus naſci, ſcripſit, polypum etiam per *carunculam* definivit. Ità & aliæ *Excreſcentiæ carneæ Carunculärum* nomine venire poſſunt, quamvis Hippocrati σαρκοφυίαι, 3. d. fract. t. 45. aliis ὑπερσαρκώσεις, aut σαρκώματα dicantur.

*CARUS, vide *Caros*.

CARYCA quibusdam pro *Carica*. Eſt & denominativum haud dubiè ab urbe quadam Peloponneſi *Carya*; Unde *Carica lingua*, καρύκη Gr. confuſa valdè & abſurda dicta Galeno l. 2. de diff. pulſ. c. 2. *Caryca*, καρύκη, fuit olim peculiare bellarium, edulium, condimentum, embamma, Lydorum primum inventum, paratum ex ſanguine & aliis ἡδύσμασι, id eſt aromatibus & ſuavibus condituris. Hinc & omne *Conditum*, quòd jus ſapidum facere & infuſcare poſſet Lydiæ [illegible]icæ adinſtar, *Carycam* appellare [illegible]ceat. Heſychius etiam deſcripſit, quod ſit jus ſupervacuum ſive ambitioſum. Plura vide de hac re apud Linden. S. M. Ex. X. §. 73. ſeqq. Lang. l. 1. ep. 58.

CARYCEIA, καρυκεία, idem quod *Caryca*. Gal. l. 4. de ſan. tund. c. 5.

CARYCOIDES, καρυκοειδὲς, dicitur Hipp. excremẽtum colorem ſubcruentũ inſtar *Carycæ* condimenti illius ex ſanguine parati præſe ferens. 4. Epidem. XIV. 10. Plura apud Foëſ. Oecon. p. 310.

CARYEDON, καρυηδὸν, vide *Alphitidon*.

CARYON, κάρυον, vide *Nux*.

CARYOPHYLLUM, καρυόφυλλον, nomen & flo-

& floris,& aromatis,&arboris. Nullius horum expositio est hujus loci.

Caryoti, καρυωτοὶ, scil. βάλανοι, nomen *dactylorum* sive fructuum *palmæ* optimorum, qui in Syriâ & Palæstinâ crescunt Gal. l. 2. de Al. Fac. c. 26.

Casa, Gr. καλύβη, οἰκίσκος, οἰκίσκη, οἰκίδιον, tugurium vel vile domicilium significat, qualia sunt metallifossorum, circà fodinas Rul. in Lex.

Caseus, τυρὸς, quid sit, omnibus notum est. Lac scil. coagulatum& glaciatum, per præcipitationis modum. Usus ejus in diætâ & medicinâ varius. Cum in *caseis* singulatim permagna sit differentia tùm pro animalium naturâ, tum pro præparandi *modis*,& præterea ipsorum ætate, non licet heîc eam exponere varietatem. Consulantur Authores, utpote Gal. l. 3. de Al. Fac. cap. 17. & l. 10. de S. Fac. Th. Willis de ferm. c. 11. Bruyerin. Moræus, C. Hofm. Jonston. alii. An comune vitium sit omnium *caseorum*, succum habere vitiosum & crassum, uti d. l. scriptum reliquit Gal. ulteri' ventilandum relinquitur. Pro negativâ facit Hippocr. de vet. medic. XXXVII. 9. seqq. & de affect. XLIX. 11. Usum medicum etiam vide sis apud Scribon. Larg. n. 158. adversus podagram. *Caseum* descripsit Paracelsf. l. 1. de Tart. tract. 5. c. 2. quod sit Tartarus alabastrinus & incurabilis, viscus inexpulsivus. Imò hoc vocabulum tropicè ad ipsos morbos renum applicuit, *Caseum*, vel *Lac segregatum* aut *Caseatum* ægritudinibus renum annumerans in Fragment. &Scholiis ad dict. libros de Tartaro. Verùm rem ipsam magis obscurat illis terminis, quàm ut declaret. *Caseus præparatus* Rulando & Johnsono dicitur residentia viscosa manens in fundo lactis ex caseo defluentis. in Lex.

Casia, κασία, plerunq; *Cassia*, κασσία, duplicem potissimum obtinet significationem, quarum neutra quidem propriè huc pertinet, sed ad Botanicam. Paucis tamen indicasse sufficiat. (1.) Significat aroma quoddam, quæ & *Cassia lignea*, *Xylocassia* dicitur ad cinamomi ferè naturam accedens; de qua videatur Gal. de S. F. l. 7. & alibi. (2.) Purgans quoddam cholagogum, quod *Cassia fistula*, siliquosa solutiva κασσία σύριγξ dicitur. Hæc veteribus Græcis fuit ignota. Licet n. Gal. etiam aliquoties in libr. de Antidot. & de C. M. S. L. mentionem fecerit *Cassiæ fistulæ*, semper tamen intelligit illam Aromaticam; quæ etiam fistulosa videtur. De solutivâ videatur Rolfink. de purgant. sect. 3. art. 2. c. 1. Schröder. l. 4, cl. 3. num. 416.

Cassatum est sanguis in venis invalidus & emortuus, grumosus, sanguinis boni transitum & motum obstruens Paracelsf. l. 7. Archidox. §. de specifico Diaphoretico & ex hoc Rul. & Johnf. in Lex.

Cassia, κασσία, vide *Casia*.

*Cassiteros, κασσίτερος, vide *Stannum*.

CASSUS, vide *Laparos*.

CASTALTICUM corruptè, pro *Catastalticum*, καλασαλτικὸν, idem est, quod repressorium, stipticum. Dieter. Jatr. n. 408.

CASTELLUM, idem quod *Lacusculus*, λακκίδιον. Rul. & Johns.

*CASTIGATUS, *a*, *um*, (Gr. dici posset σωφρονισθεὶς, dicitur de Mammillis & papillis apud Q. Serenum: Si castigatas studium est servare papillas, &c. quid v. sint *Castigatæ mammæ*, exposuit Hier. Mercurial. l. 5. Var. Lect. c. 3.

CASTITAS, σωφροσύνη, ἀγονία, propriè continentiam circà res Venereas significat. Hinc *Casti suâ naturâ* dicuntur σωφρονικοὶ φύσει, qui etiam à libidinosis cogitationibus abstinent Galen. l. 6. de L. A. c. ult. *Castitatis* sedem veram in Renibus esse magis quàm in Testiculis, voluit Paracelf. l. 2. de vir. membr. c. 10. quam opinionem denuò propugnare voluerunt Joach. Oelhafius, Dan. Sennert. & Casp. Hofmannus, verùm absq; successu, cum reverà pugnet cũ principiis Anatomicis, quibus constat, Renibus nihil esse commercii cum reliquis partibus genitalibus.

CASTOR, κάστωρ, *Fiber*, animal est amphibium, aquâ & terra ambiens, vivens piscibus & fructibus arborum. Ejus descriptionem vid. apud Aldrovand. l. 2. de quadruped. digit. vivipar. c. 12. ubi etiam ejus usum in cibis & medicinâ exponit. & in Ephemerid. Nat. Curiof. T. 2. Obf. 251. Jungatur Schröder. l. 5. cl. 1. n. 14. Ob convenientiam cum hoc animali maximâ pernicitate in pisces grassandi avis quædam species, videl. *Mergus cirratus major*, Bellonio dicitur etiam *Castor* vel *Fiber*, ut est apud eund. Aldrovand. Orinth. l. 19. c. 62. Urinæ quoq; lacteæ excretionem *Castoris* nomine venire ex Drauwiz. de Scorbut. c. 9. videatur in Ephemerid. N. Cur. T. 1. Obf. 89.

CASTORIUM, καστόρεον, καστόριον, sunt testiculi *Castoris* quadrupedis excisi, purgati & exiccati, virtutis valdè attenuantis, discutientis nervos nervosasq; partes roborantis, spiritusq; animales excitantis, multiq; in Medicinâ usus. Adulterari solent gummi Ammoniaco, quod cum *Castoris* sanguine subactum vesiculis inditur exiccaturque. Schröder. d. l. In hunc animadvertit Fr. Hofmann. in Clavi ad h. l. negando *Castorium* esse testiculos, qui adeò parvi sunt, ut gallorum gallinaceorum testiculos vix superent, sed potiùs esse tumores, seu crumenæ inguinis vestitæ pelliculâ satis crassâ, quibus parva semper annexa est, impleta liquore oleagino & cineroso; semper liquido manente, cum in illis crassior contineatur, qui potest exiccari ad pulverisandum. Confirmatur hæc sententia plurimis authoritatibus in Ephemerid. N. Cur. d. l. De *Castorii* viribus videatur & Gal. l. XI. de Simpl. Fac. Dioscorid. l. 2. c. 26. *Pontici Castorii* vires diversas esse ab Hispanico, ex Strabone ostendit Rhod.

Rhod. ad Scribon. num. 175.

CASTRATUS, εὐνοῦχος, εὐνουχισθεὶς, dicitur, cui testiculi sunt execti; & ità vis genitalis ablata. *Castratio*, quæ Gr. εὐνουχισμὸς, ἐκτομὴ, ὀρχοτομία dicitur, in brutis utriusq; sexûs adhibetur, teste Gal. l. 1. de sem. c. 15. *Castratum* animal semper fœminæ redditur simile, aut his, quæ sunt ætatis minoris, Idem l. 10. de S. F. §. Bolis & l. 11. §. Pinguedo & adeps. Caro etiam *castratorum* suavior & præstantior eidem habetur l. 1. de sem. cap. 15. & lib. 3. de Al. F. cap. 2. Quomodo v. mutatio corporum ratione temperamenti vitalis, morum, habitûs corporis à *castratione* dependeat, non est adeò in aprico. Videatur de hâc quæstione Barthol. l. 1. Anat. c. 22. An *castratio* hominum excusari & defendi possit nec ne, meam nolo facere litem. In maniaco adhibuit Sam. Formius apud River. in obser. commun. In sumè libidinoso detrectavit Balth. Timæus à Gulden Klee. l. 3. cas. 52. Per metaphoram quoq; medicamentorum fortiorum & malignorum, præsertim purgantium electivorum correctio dicitur *Castratio* apud Helmont. tr. Pharmacopol. ac Dispens. modern. n. 49. Jung. Exerc. nostr. 1. de Remor. Purg. §. 38. Item farina crassior, κρίμνον, dicitur *Castrata*, vide *Crimnon*. Diet. n. 478.

CASTRENSIS, Militaris, στρατιωτικὸς, στρατοπεδικὸς, est epitheton etiam morborum quorundam contagiosorũ & Epidemicorum, præsertim febrium, quarum meminit Helmont. de Febb. c. 10. n. 7. *Endemicas* appellans, non adeo incongruè, in quibus non tàm effervescentia caloris, quàm maligna cruditas ex victu & rerum non naturalium usu pravo collecta peccare & urgere solet. Pestilentibus annumeravit, & satis perspicuè descripsit Th. Willis de Febr. cap. 14. nec non pecul. tract. Joh. Valen. Will. Medicus Danus.

*CASUS, in Latino valdè æquivocum; est. Vel n. idem est, quod *Symptoma*, σύμπτωμα; Gal. de opt. sect. ad Thrasyb. c. 13. & 1. aph. 12. aliisq; in locis. Vide *Symptoma*. Vel idem est, quod *Fortuitum*, & opponitur Arti vel Providentiæ, Gr. dicitur τύχη vel τύχης ἔργον. Gal. l. 11. d. U. P. c. 7. de sub. figur. Empir. c. 12. Interdum & Gr. dicitur αὐτόματον. Hipp. de Arte IX. 5. seqq. & Gal. c. 1. in Prognost. Hipp. t. 4. id est spontaneum, quod sine ullâ deliberatione aut consultatione contingit. Vel idem est, quod *Lapsus*, πτῶσις, vel κατάπτωσις, v. g. ex alto l. 5. M. M. c. 2. Vel idem est, quod *morbus præsens*; in quâ significatione sumsit Paracel. l. 1. Paragr. c. 1. §. 4. & 5. Vel deniq; idem, quod *Historia morbi*, integra, Observatio Empirica; Unde frequẽtissimè dici solet: *Casus* Medicinales v. g. laudati Timæi à Guldenklee, pro Observationes Medicæ Practicæ. Collegiũ *Casuale*, h. e. in quo tractantur & exponũtur speciales Morborum singularium historiæ. Vide *Historia*.

CATA, κατὰ, vide *Secundum*.

CATABALLO, καταβάλλω, significat dejicio, demitto, *prosterno*. In quâ significatione sumsit Hippocr. l. de nat. Hum. t. 2.

CATABA-

Catabasis, καλάβασις, *descensus* à verbo καλαβαίνω, *descendo*, cui opponitur ἀναβαίνω ascendo. Verbum legitur apud Hipp. 6. aph. 22.

Catabibazo, καλαβιβάζω, emphaticum verbum humorum deorsum factam exclusionem & deturbationem exprimens apud Hippocr. 3. in 1. prorrh. t. 51.

Catablacevo, καλαβλακεύω significat *ignavum esse*, desidem, negligentem in actionibus, & præsertim in curando apud Hippocr. 3. de artic. t. 83. idem quod καλοκνέω, quod legitur in Mochlic. XI. 7. Descendit à voce *Blax*, βλάξ, quod nomen est piscis nullius planè utilitatis, aut pretii.

Catablema, καλάβλημα significat, *quod injicitur* aut applicatur in specie fimbriam vel *ligamentum*, quod parti injcitur ad deligationem cõstringendam. Hippocr. 2. de artic. t. 32. Æginetæ dicitur ἐπίβλημα, aliis περίβλημα. Foës. in Oecon. pag. 312.

Catabronchizo, *Catabrochthizo*, καλαβρογχίζω, καλαβροχθίζω, utrumq; significat *deglutio*, à βρόγχος & βρόχθος, *gula, guttur*. Hippocr. Coac. t. 632. & t. 62.

Catacavma, καλάκαυμα, vide *Ambusta*. Hipp. Coac. t. 158. interdum simpliciter *Cavma*, καῦμα. Jung. Linden. Ex. XI. §. 189.

Cataceclimenos, καλακεκλιμένος, dicitur, qui propter morbi vehementiam & virium imbecillitatem decumbit. Hippocr. 2. prorrhet. t. 39. quamvis alii καλακεκλασμένυς, *fractos viribus* legant. Idem est quod καλακλινὴς, κλινήρης, κλινοπετὴς, *Clinicus*, & opponitur τῷ ὀρθοςάδην. Foëf. Oecon. p. 314.

Catacecramenos, καλακεκραμένος, de fracturâ dicitur, quæ dependet aut suspensa est. Hippocr. 3. de fract. t. 74.

Catacerasticos, καλακεραςικὸς, idem quod ἐπικεραςικὸς, vide *Epicerasticos*.

Catacermatizomenos, καλακερματιζόμενος, à verbo καλακερματίζεσθαι, quod propriè significat in minutulos nummos dividi à κέρμα *nummulus*, minutiæ æris. Sed & in genere dirimi in minutissimas partes denotat. Usurpat Hippocr. de calore febrili, qui in totum corpus distrahitur; 4. de R. V. I. A. t. 39.

Catacheo, καλαχέω, vide *Catachysis*.

Catachlidao, καλαχλιδάω, vel καταχλιδέω, uti videtur conjugari apud Hippocr. in præcept. VI. 8. significat *deliciis nimium indulgere*, luxu diffluere. Idem quod καλατρυφᾶν.

Catachloos, καλάχλοος, significat valde virens. Dicitur v. g. de excrementis biliosis corruptis 7. Epidem. XI. 27. quamvis pleriq; legant καλάχολον, quæ lectio non arridet.

Catachysis, κατάχυσις, *effusionem, perfusionem* significat à verbo καλαχέω, *perfundo*. Ità de frigidæ aquæ *perfusione* usus Hipp. 5. aph. 21. & 7. aph. 42. de aquâ calidâ Dieter. Jatr. num. 447. 448.

*Catachresis, καλάχρησις, vide *Abusus*.

Catachi-

CATACLINIS, καταχλινὴς, lecto affixus. Vide *Cataceclimenos*.

CATACLASIS, κατάκλασις, perfractionem, perversionem in genere significat. In specie frequenter dicitur de oculi perversione, cùm palpebræ pervertuntur. Idq; alterius musculorum oculos claudentium convulsionem indicat. Hipp. 6. Epid. f. 1. t. 31. ubi etiam t. 30. de membrorum perfractionibus legitur. Vide *Campylon*.

*CATACLEIS, κατακλεὶς, dicitur os cartilaginosum, imò Cartilago in commissurâ omoplatæ vel Scapulæ cum clavi sita. Reperiri in solis hominibus testatur Gal. l. de ossibus c. 14. Confer. l. 13. de U. P. c. 11. Alibi prima Thoracis costa parva dicitur, & quasi *Subclavium*. Gal. de dissect. musc. c. 12. Vide C. Hofman. comm. ad Gal. l. I. de U. P. n. 104. & not. ad l. cit. de Ossib. qui rectè reprehendit, quòd κατακλεὶς etiam ἀκρώμιον dicatur.

CATACLISIS, κατάκλισις, inclinationem, declinationem, incurvationem, item decubitum denotat, v. g. κατάκλισις ἡμικύκλιος, *incurvatio semicircularis*, uti est in Græcâ lit. C. juxtà veteres. Vid. C. Hofm. d. l. n. 385. Gal. l. 2. de mot. musc. c. 4.

CATACLYSMA, κατάκλυσμα, Hipp. de sal. diæt. t. 15. Vide *Clyster*.

CATACORES, κατακορὴς, abundans, *superfluum* significat. Addit rei, cui jungitur, in specie bili, intensionem. Usurpatur adjectivè & adverbialiter. Quando simpliciter ponitur, nihilominùs bilis ad excessum restringendum esse, vult Foes. in Oec. p. 315. v. g. apud Hippocr. Coac. t. 612. & t. 608. id quod & Interpretes observarunt. Hinc & κατακορὲς φάρμακον, significat bilem meracam largiùs evacuans medicamentum, apud Hipp. l. 5. Epid. VIII. 10. 14. Dicitur & adverb. κατακορέως. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 13. vide Gal. in comm. ad h. l. Jung. & Linden. Ex. IV. §. 77.

CATACREMNAMÆ, κατακρήμναμαι, significat *dependeo*, & usurpatur ab Hippocr. de gurgulione inflammato & intumescente, l. 2. de Morb. X. 3. Descendit à κρημνὸς, præcipitium.

CATACRUO, κατακρούω, propriè *depellere* significat. Apud Hippocr. verò diffindere, & profundiùs *pertundere* & *discindere* denotat, l. de Ulcer. XV. 4. & l. de Medico VII. 1. 3.

CATADARTHEO, καταδαρθέω, verbum, propriè significās *dormire*, à δαρθάνω, *dormio*, quamvis Scholiastes Aristoph. à δέρμα, pellis, cum Etymologo deducens restringant significationem, dicendo, idem esse, atq; in pellibus dormire. Usus Hipp. l. 5. Epid. XVII. 1. & l. 3. de diæt. XVI. 15.

CATADECHOMÆ, καταδέχομαι, sumo, suscipio. Usurpavit Hipp. de alimento l. 7. Epid. XXII. 8.

CATADICEN, κατὰ δίκην, id est, *jure*, *merito*, æquè, ut par est. Frequenti in usu apud Hippocr. v. g. l. de Cord. III. 10. l. 1. de Morb. Mul. LXXXVII. 14. l. de vuln. cap. V. 3. Foes. in Oec. p. 313.

CATADULÔO, καταδουλόω, propriè significat in servitutē redigo. Metaphoricè

ricè v. spiritus frango, animum subigo. Hipp. 2. de fract. t. 61.

Catægizo, καταιγίζω, significat cum impetu deorsum irruo, delabor, ab αΐσσω, irruo. De ventis & procellæ impetu propriè dicitur. Unde & καταιγὶς procellam significat. Metaphoricè de doloribus & morbis cum impetu irruentibus sæpè usus est Hipp. l. 3. de Morb. VII. 25. XXIV. 57. l. 2. de Morb. Mul. LXXXVII. 1. l. 7. Epidem. XIIX. 16. Foës. d. l. Præcipuè de morbi statu accipitur, teste Linden. Ex. XII. §. 81. 87.

Catæonesis, καταιόνησις, i. e. irrigatio, perfusio, fit, hūore aliquo in partè aliquam effuso. Quo quidem remedii genere utimur, cum aliquâ de caussâ balneo excludimur. Differt ab *embroche*, ἀπὸ τῆς ἐμβροχῆς, quam post illam lanam aut linteū superponimus; quod post embrocham non fit. Gorr. in def.

Catagliscrræno, καταγλισχραίνω, verbum significans viscosum efficio. Hippocr. 1. de R. V. I. A. t. 33. & l. 3. t. 10. Gal. in comm. ad h. l.

Cataglyphe, καταγλυφή, sculpturam excavatam significat in Chirurgicis. Hipp. 4. de artic. t. 53. & Mochlic. XXIII. 8. 10.

*Catagma, κάταγμα, vide *Fractura*.

*Catagmaticus, καταγματικὸς, dicitur de remediis ad fracturarum curationem necessariis, v. g. *Deligatio Catagmatica*, καταγματικὴ ἐπίδεσις, Gal. 1. de C. M. P. G. c. 4. Item *Emplastra Catagmatica*, quæ in fracturis cranii specialiter dicuntur *Cephalica*, κεφαλικὰ, habentq; abstergendi, digerendi & siccandi potestatem, quibus plerique & paululū ex adstringentibus admiscent, l. 2. h. tit. c. 16.

Catagoge, καταγωγὴ, ductus, sedes, loci vel partis alicujus circumscriptio vel regio dicitur Hippocr. l. 7. Epid. III. 14. veluti si quis umbilicum contrectans manum toti ventris regioni admoveat Foës. d. l.

Catagyoo, καταγυιόω, propriè significat membra debilito à γυῖον membrum. Usurpatur de omni virium imbecillitate & enervatione: Hippocr. 3. de R. V. I. A. t. 17. & l. 2. de Morb. Mul. LVI. 15. l. de Glandul. VIII. 11.

Cataclisis, κατάκλισις, *decubitum, cubationem* significat. Gal. l. 2. de mot. musc. c. 4.

Catalemma, κατάλημμα, vide *Comprehensamentum*.

Catalentia, fictus est à Paracelso terminus, speciem Epilepsiæ significans, quemadmodum & *Analentia* & *Epilentia*, de morb. ament. tr. 2. c. 1. & l. 3. paragraph. c. 1. §. 1.

*Catalepsis, *Catalepsia*, Lang. l. 1. ep. 25. est deperditio sēsûs visûs, apertis palpebris, servatâ tamen secundū naturam spiratione, in qua posteriora cerebri potissimū & nervorum exort' intēperie frigidâ & siccâ afficiūtur, Gal. 4. de L. A. 2. licet alibi *Catalepsin* dicat esse spirit' cohibitionem,

nē, l. de musc. dissect. c. 26. & alibi dicat: *Catalepsin* fieri refrigeratâ primâ parte sensitivâ, id est, cerebro ipso: quæ refrigeratio cum fortis fuerit, mista humiditati, facit lethargicas passiones; cum siccitate v. eas, quæ à Græcis καταλήψεις dicuntur, Lat. *Interceptiones*, (aliis *Deprehensiones*) 2. aph. 3. in comm. Gal. Eundem affectum vocant κατοχὴν, *Catochen*, & qui eo laborant *Catochos*, κατόχυς, l. 4. de caus. puls. c. 16. Hæc Castellus. Clarius ut explicetur terminus, *Catalepsis*, κατάληψις, accipitur latè & strictè. Latè & quidem rarius pro omni interceptione v. g. sanguinis in vasis Hipp. l. de Medic. VII. 8. quæ alibi ἀπόληψις eidem dicitur, vide *Apolepsis*, item ἐγκατάληψις. Sensuum, Aurelian. l. 2. acut. c. 5. Spirituum, Gal. l. 2. de san. tu. c. 12. & l. 3. c. 2. Cutis constrictio, dum ità digitis apprehenditur, ut candens ferramentum rectè & sine noxâ immittatur Hipp. 1. de artic. t. 50. de interceptione urinæ & sanguinis legitur 2. Epid. sect. 3. n. 75. quam l. 6. s. 2. n. 35. ἐγκατάληψιν vocavit. Ad hanc latam significationem quoque pertinet, quando illa deligandi ratio, ubi vinculum aliquod articulis oblæsis superinjicitur, ad ea, quæ oblæsa sunt, comprehendenda & continenda, aut extremitas vinculi, quod ultimò superinjectum reliquas obvolutiones firmiter continet, *Catalepses*, καταλήψεις, dicũtur. Hipp. 2. de iis, quæ in medic. t. 15. & t. 17. 18. Strictè sumitur pro affectu soporoso, quem nonnulli eundem cum *Comate Vigili* esse statuunt, Lang. d. l. alii verò negant, ut Dieterich. Jatr. n. 863. quod si Galeni descriptio suprà d. l. locum habuerit, non video, quæ sit inter utrumque differentia, vide *Coma*. Tandem & Tropica super est significatio, quando κατάληψις denotat veram, firmam & indubitatam rei alicujus perceptionem & cognitionem Gal. de sectis. c. 6. & de opt. sectâ in princ. cui opponitur ἀκαταληψία.

* Catalotica, καταλοτικά, medicamenta sunt, quæ cicatrices grossas æquant & limpidant Gal. l. de Dynamid. An à καταλοιάω vel ἀλοιάω, tero?

Catalysis, κατάλυσις, significat *dissolutionem* vel *resolutionem*, v. g. artuum Hipp. l. 4. Epid. XXIIX. 31. Est idem, quod ἔκλυσις, defectus vitalium virium in morituris, qui καταλυόμενοι dicuntur 2. aph. 43. Jung. Dieterich. n. 438.

Catamanthano, καταμανθάνω, *addisco*, considero. Hipp. 6. aph. 5.

Catamarænomæ, καταμαραίνομαι, *emarcesco*. Dicitur de tumoribus, qui detumescunt, subsidunt, & desinunt, Hippocr. 2. Prorrhet. XI. 33.

Catamassasthæ, καταμασᾶσθαι, dentibus conterere, commanducare significat. Usus est Hipp. de Epilepticâ, quæ linguam dentibus contrivit & devoravit l. 5. Epid. XXII. 10. repetitur l. 7. XXXVII. 10.

CATAMATTEVOMENOS, καταματτευόμενος, contrectans, vide Mattevo, vel Matos.

*CATAMENIA, καταμήνια, vide *Menstruum*.

CATAMOLYNTHIS, καταμωλυνθεὶς, *remissum*, *debilitatum*, sensim languidum, significat, à μώλυς vel μώλυξ, ignavus, hebes, indoctus. Gal. c.3. in Prorrhet. Hipp. t.77. de tuberculis ad aurem usus est.

CATAMYO, καταμύω, nicto, oculis conniveo, *claudo*, significat. Legitur apud Hippocr. 7. Epid. XLI. 24. Per syncopen etiam καμμύω aliquando dicitur.

CATANÆSIMUMÆ, καταναισιμοῦμαι, non καταναισιμοῦμαι, significat *consumor*, ab ἀναισιμόω vel αισιμόω, *expensas facio*. Hippocr. de glandul. II. 8. quamvis alii etiam exponant per *reflector*, ab ἀνασιμοῦσθαι, *resimum fieri*. Foës. Oec. p. 319.

CATANANCAZO, καταναγκάζω, *per vim cogo*, *compello*, *depello*. Usurpatur in operatione Chirurgicâ, quando id, quod loco suo excidit, vi adhibitâ restitui & reponi debet. Hipp. 1. de artic. t. 15. 20. 21. 62. 65. 69. & s. 3. t.49. & in Mochlico IX. 16. XI. 12. XV. 5. &c. Legitur & simpliciter ἀναγκάζω, 2. de fractur. t. 10.

CATANIPHTHIS, καταυιφθεὶς, elotus, extersus, à verbo καταυίζω, pro καταυίπτω, *perluo*, *perfundo*. Participio usus est Hipp. de diarrhœâ per lac decoctum elotâ, quæ sponte desinit. 2. Prorrhet. XXXII. 2. Verbo verò de vulnusculis circà tumores factis aceto eluendis ad grumum tollendum, I. de ulcer. XV. 6. XVII. 3.

CATANIZO, καταυίζω, vide *Cataniphthis*.

CATANOEO, κατανοέω, *valeo sensuum integritate*, intelligentiâ, idem, quod καταφρονέω. Hipp. l. 5. Epid. XVII. 6. Jung. Foës. d. l.

CATANTIA, καταντία, *declivitatem*, deorsum inclinationem significat, ab ἀντάω vel ἄντω, *occurro*. Hipp. 1. de iis, quæ in med. t. 19. Hinc & κάταντα declivia denotant, s. 2. it. t. t. 11.

CATANTIS, καταντής, *declivis*. Vide *Catantia*.

CATAPASMA, κατάπασμα, dicitur medicamentum aridum ex sicco medicamẽtorum pulvere conflatum, ad extergẽdum, repurgandum, discutiẽdum cuti aspersum, Æginet. l.7. c.13. Dicitur & καταπαστὸν φάρμακον, Gorr. in def. quamvis & generaliter omne, quo aliquod corpus cõspergitur, significet. Dicitur & σύμπασμα, vel διάπασμα, vel ἔμπασμα, ἐπιπαστὸν, Gorr.

CATAPASMUS, καταπασμὸς, dicitur Aureliano specialiter post humeros atq; colla devexo ductu mitis & lenis defricatio, aut levis deductio, l. 1. de pass. tard. cap. 5. Foës. d. l.

CATAPASTUM, καταπαστὸν, vide *Catapasma*.

CATAPAVOMÆ, καταπαύομαι, significat evanesco, cesso, Gal. 1. Prorrhet. t. c. 35. unde κατάπαυσις finem, requiem denotat; & tumores subsidẽtes καταπαυόμενα vocantur.

CATAPELTES, καταπέλτης, vide *Catapulta*.

CATAPERUS, κατάπηρος, mutilus, vide *Perosis*.

*CATAPHORA, καταφορά, est affectio veternosa, gravis in soporem delatio, Gal. 3. prorrhet. t. 1. quâ ægris sopori gravi simile quid accidit, fiuntq; tum omnis sensus, tum vocis expertes 1. de dieb. Crit. c. 4. Nihil differt à *Comate*, licèt Galenus voluerit. Vide *Coma*.

CATAPHRACTA, καταφράκτα, nomen fasciæ sive ligaturæ thoracis, à similitudine thoracis Romani, quem *cataphractam* dicunt, Gal. de fasciis. n. 79. seqq.

CATAPHRONEO, καταφρονέω, vide *Catanoeo*. Sumitur & in malam partem, significans *Contemno*. Hinc εὐκαταφρόνητον, quod facilè contemnitur. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 10.

CATAPINO, καταπίνω, devoro, *deglutio*, vide *Catapofis*.

*CATAPLASMA, κατάπλασμα, est medicamētum externum sive topicum, variæ pro diversitate ingredientium virtutis, & diversi usus, estq; compositio mollis, pulti similis; ex aliquo farinæ genere, floribus & aliquo humido sive unctuoso parata, Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 2. Quæ crassiora sicciora q; sunt, Emplastra & Cerata, quæ liquidiora, σύγχρίσματα & Unguenta appellātur, Gorr. Castell. *Cataplasma*, id est, *superpositum medicamentum*. Scrib. Larg. n. 158. Jung. Schröder. l. 2. c. 44. Morellus. l. 2. de form. remed. sect. 1. c. 13. aliq; plures.

CATAPLEXIS, κατάπληξις, id est, *stupor*, *stupefactio*, v. g. oculorum, Hipp. l. 7. Epid. XXX. 8. quæ aliàs *oculus stupefactus*, ὀφθαλμὸς καταπλὴξ eidem vocatur, 5. Epid. XXI. 22.

CATAPOSIS, κατάποσις, deglutitio, est promta cibi, potus, medicamentorum, per gulam descensio, Gal. l. 7. de U. P. c. 16. Verbum etiam καταπίνειν, *deglutire*, significat, Hippocr. 4. aph. 35. Unde καταπότιον, *Catapotium* medicamentum, quod deglutiri debet, *Pilula*. Dieter. num. 441. Modum *deglutitionis* vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. l. 2. Anatom. c. 12.

*CATAPOTIUM, καταπότιον ἢ καταπότιον, vide *Catapofis*, & *Pilula*.

CATAPSYXIS, κατάψυξις, idem, quod περίψυξις, *refrigeratio magna* corporis & membrorū dicitur, cùm refrigerationis sensus cum dolore sentitur, absq; cutis & superficiei inæquali motu, Gal. de rigor. trem. &c. c. 6. Præsertim v. apud Hippocr. de extremarum partium frigore, ceu malo signo, in febribus usurpatur, f. 1. Prorrhet. t. 26. 30. f. 3. Prorrh. t. 61. 72. Coac. t 243. 587. 647. & f. 4. d. R. V. I. A. t. 27. l. 7. Epid. LII. 20. & LIII. 4. Hujusmodi refrigerationis caussam constituunt portiones vitiosæ vel crudæ, vel congelativæ, vel coagulativæ malignæ, quæ spiritus vitales obtundunt, & continuationem flammæ vitalis impediunt. Vocatur & *Infrigidatio*. *Perfrictio*.

*CATAPTOSIS, καλάπτωσις, morbus non est, sed Symptoma Epilepticorum & Apoplecticorum, attonitam in terram

terram concidentiam vel casum significans Gal. l. de tot. morb. temp. c. 4. 5. Significat quoq; in genere *Decidentiam*, & quidem vel propriè, quæ est motus alicujus membri organici præter voluntatem proveniens ex paralysi & relaxatione p. n. musculorum ac tendinum, neq; indiget musculo agēte, de quâ Gal. l. 1. d. mot. musc. c. 7. vel tropicè dictam, ubi denotat statum *Neutrum sanorū*, quando ad morbosam aliquam dispositionem inclinant. Vid. Dogm. nostr. prælimin. p. 9.

Catapulta, καταπέλτης, est tormentum bellicum, quo lapides vel sagittæ jaciebantur; quâ ratione & Tychon læsus legitur apud Hippocr. l. 5. Epid. XXXIV. 1. Vide Valles. ad h. l. t. 93.

*Cataracta, *Catarrhacta*, (aliis *Catharracta*, sed vitiosè) καταράκτης & καταρράκτης, *Catarrhactes* propriè significat loca petrosa, per quæ aquæ cum impetu decidunt. Unde & nubes pluvias largiores & cum impetu profundentes dicũtur *Catarrhactæ* cœli apertæ, quas Helmontius Aëris fundos statuit, proprioq; nomine *Peroledos* vocat, item valvas Cœli. tr. Gas aquæ n. 24. 25. *Cataractæ* etiam dicuntur hâc ratione obices, quibus aquæ cursus temperantur & sustinentur. Frequentes in Hollandiâ, ubi vocantur Belgicè Sluissen. Ità & fores pendulæ intrà portas murorum adversus irruptionem hostium ex ligno ferrove, quæ dimitti ac tolli pro voluntate custodiri possunt, hoc nomine veniunt. Plura vide apud Aldrovand. l. 19. Ornith. c. 11. ubi etiam *Cataracta* species avis aquaticæ rapacis Mergis annumerandæ dicitur. In foro Medico per similitudinem ad affectus oculi translatum hoc vocabulum, *Cataracta*, qui aliàs *Suffusio*, *Hypochyma*, ὑπόχυμα, ὑπόχυσις, vulgò, Staar/ dicitur: estq; notante Castello, juxtâ Galenum pituita inter uveam & crystallinum humorem coagulata prohibēs spiritum visibilem ab oculo exire & intrare l. de ocul. part. 4. c. 12. vel suffusio est, cum cernendi facultas deperditur apparente, sive non apparente in oculis malo aliquo, & aut propriâ affectione molestatis, aut oris ventriculi aut cerebri ex cognatione & consensu iisdem afflictis l. 4. de L. A. cap. 2. quam vocant Græci ὑπόχυμα, l. 10. de U. P. c. 1. Helmontius *Cataractas* oriri dicit, si latex vel digestionum vitia reperiat, vel aliena secum eò deferat tr. Retenta. p. m. 362. ed. Lugdun. De hoc affectu vid. Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. sect. 2. c. 28. & alios.

Catarrheuma, κατάρρευμα, defluxio Lang. l. 2. ep. 16. vide *Catarrhus*.

Catarrhexis, κατάρρηξις, â verbo καταρρήγνυσθαι, effundi, perrumpere, significat *effusionem, eruptionem* v. g. alvi, Hippocr. Coac. t. 240. l. 4. Epid. XIIX. 6. Verbo quoq; ipso sæpius usus est idem, v. g. de alvo 1. Prorrhet. t. 31. s. 2. t. 58. s. 3. t. 47. & alibi. item de tumoribus, l. 6. Epid. s. 8. t. 37. Coac. t. 623. de mammis & aliis

liis membris fluidioribus factis. de nat. puer. XLIII. 16. 18. & l. 1. de Morb. Mul. l. 5. 6. vid. Foës. pag. 320.

CATARRHECTICUS, καταῤῥηκτικὸς, dicitur de eo, quod penetrat, perrumpit; v. g. de vino tenuium partium, quod vim habet diureticam. 3. de R.V.I.A. t.6. de Oxymelite t.31. de Peplio ſ.2. t.11.

CATARRHOECUS, καταῤῥοικὸς, ſumitur activè & paſſivè. Activè ſignificat, *deſtillationes efficiens.* Hipp. 5. aph. 24. Paſſivè de morbis etiam à deſtillatione ortis dicitur. Dieter. num. 444.

CATARRHOPIA, καταῤῥοπίη, ſignificat *declivitatem, inclinationē deorſum*, quēadmodum ἀναῤῥοπίη, *reclinationem ſurſum.* Vide *Anarrhopia.* Adjectivum καταῤῥοπος, de variis dici poteſt rebus, ſignificans *deorſum vergens*, declinans, declivis, deorſum propendens v. g. 6. Epid. ſ. 2. t. 39. de flatibus ſ. 1. t. 13. de morbo remittente l. de Humor. III. 81. 99.

CATARRHYSIS, κατάῤῥυσις, defluxionem id eſt declinationem deorſum ſignificat, vide *Hyporrhyſis.* Hipp. 1. de iis, quæ in med. t. 19. Gal. in comm.

CATARRHUS, κατάῤῥοος ἢ κατάῤῥυς & κάταῤῥος, Lat. *Deſtillatio* ſeu defluxus, à verbo καταῤῥέω, *defluo*, eſt multorum humorum delatio ex cerebro per palati foramina & nares, quæ in exitu, unà cum flatu exeunte, ſtrepitū quendam faciunt Gal. defin. Naſcitur ejusmodi *deſtillatio* à cerebri intemperie frigidâ & humidâ, & ab omnibus, quæ replent caput. Hæc Caſtellus: ſed inſufficienter & confusè. Oportet ergò rem diſtinctiùs exponere. *Catarrhus* generaliter denotat *omnem fluxū* aut delapſum materiæ peccantis à quacunq; parte, & ad quamcunq; fluat partem, & in hâc ſignificatione comprehēdit omnem *Rheumaticam affectionem* vel *Rheumatiſmum*, Gr. ῥόος. In quâ ſignificatione etiam dicitur κατάῤῥευμα, Lang. l. 2. ep. 16. Specialiter ſignificat vitioſæ materiæ in capite, vitio aut proprio aut adſcititio, ut cauſſarum internarum & externarū collectæ, præter naturam ex illo in partes ſubjacentes defluxum. Hujus tot ſpecies cōſtitui poſſunt, quot partes, ad quas materia deſcendit. Hippocr. l. de Loc. in homine XIIX. ſeptem fluxiones è capite numerat, in oculos, in nares, in aures, in thoracem, in ventrem inferiorem, in ſpinalem medullam, in vertebras & muſculos lumborum, & in coxam. Verùm hodieq; tres præcipuè ceu evidentiores retinētur ſub hoc nomine *Catarrhi*; prima, quæ ad nares, & dicitur *Coryza*, κόρυζα, cujus meminit Hipp. 2. aph. 40. Secunda, quæ ad fauces, & vocatur *Branchus*, βράγχος, *Rauceda*, non βρόγχος, Hipp. d. l. tertia ad pectus, & appellatur in ſpecie *Catarrhus*, juxtà verſiculos notiſſimos:

Si fluit ad pectus, dicatur Rheuma *Catarrhus*,

Ad fau-

Ad fauces *Branchus*, ad nares esto *Coryza*.

Aliquando *destillatio* hujusmodi fit cum insigni ebullitione sanguinis febrili, quæ febres propterea dicuntur *Catarrhales*, quas ad Intermittentes refert Fr. de le Boe Sylvius l. 1. Pr. M. c. 30. §. 35. & quarum caussa sunt humores in capite collecti, in paroxysmo soluti, & ad defluxum commoti §. 109. præprimis v. lympham vitiatam, ceu caussam & glandulas in cerebro existentes, ceu subjectum accusat, c. 27. §. 29. Hujusmodi febres quandoque Epidemicas & malignas esse, testantur observationes Th. Willis de febrib. c. 17. Varietas insignis est *Catarrhorũ* cùm ratione qualitatis materiæ vitiosæ, dum alius calidus, frigidus, acris, salsus, acidus, pituitosus, mixtus, dici potest. 4. de R. V. I. A. t. 30. Gal. in com. In specie pituitosorum *catarrhorum* ortum ab alimentis viscidis & aëre frigido deducit Sylv. c. 13. § 14. tùm ratione ætatis juvenilis, senilis, qui frequentior Hipp. 3. aph. 31. tùm ratione temporis, v. g. æstatis & hyemis, 3. aph. 12. 13. Ratione etiam modi defluxionis sive motûs caussæ peccantis differunt *Catarrhi*, cùm vel lentè delabitur materia, vel cũ impetu ruit. Huc pertinet *Catarrhus suffocativus*, πνιγώδης, ἢ κάταρρος συντόμως ἀποκτείνων, d. aph. 12. estq; humoris excrementitii præceps à capite ad organa respirationis defluxio, & ipsum quandoq; cor, cum difficilimâ respiratiõe & suffocationis metu, Sylv. c. 22. § 11. Atq; hæc de *Catarrho* sufficiant. Plura peti possunt ex Practicis, & è prolixissimo opere Schneideri de *Catarrho*. Legi etiam a Philiatris poterit P. Barbette Prax. c. 4. cum not. Dekeri. Imprimis etiam jungatur Dieterich. Jatr. n. 445. *Catarrhos*, ceu extrà naturam, & Medicam considerationem relegari quidem vult Helmont. de lithias. c. 1. & in peculiari tractatu inscripto: *Catarrhi deliramenta*. Sed non est hujus loci illius novatoris importuni nugas ventilare, licèt invenerit hodieq; quosdam adstipulantes.

CATARTISMUS, καταρτισμὸς, κατηρτισμὸς, est translatio ossium à sede p. n. ad naturalem, apud Æginet. l. 6. in multis capp. Verbũ καταρτίζω, in debitum repono locum, Metaphoricè significat *reconciliationem*.

CATASARCA, κατὰσάρκα, vide *Anasarca*.

CATASBENNYSTHÆ, κατασβέννυσθαι, significat *extingui*, sedari, dicitur de tuberculis ad aures absq; suppuratione & dolore rursus discussis & evanescentibus, Hippocr. l. 1. Epid. s. 1. t. 10.

CATASCEVE, κατασκευὴ, Galeno dicitur absoluta & perfectissima corporis exercitatio, quam per immodicos in certaminibus labores etiam totum diẽ aliquando cõtinuatos, præparato jam ad eã corpore, obeũt athletę, l. 3. de san. tu. c. 2. Foës. p. 322. Significat quoq; structuram organi-

organicam corporis humani concinnam, Gal.c.2. de R.V.I.A. t.31.

CATASCHESIN, κατὰ σχέσιν, vide *Schesis.*

CATASEISIS, κατάσεισις, *concussionem*, vel potiùs *extensionem*, sive distentionem significat, Hippocr. 3. de artic. t.51.

CATASILLÆNO, κατασιλλαίνω, idem, quod σιλλαίνω, *ludibrio habeo*, dicteriis & scommate excipio, à σίλλος, quod est poëma illusorium, sive scomma. Unde *Sillographi* sunt Satyrici apud Gell. Verbum illud usurpavit Hippocr. in præcept. VII. 11.

CATASPAO, κατασπάω, *deorsum duco*, detraho. Hippocrates aliquoties de menstruis provocandis l. 1. de Mo. Mul. XXIV. 5.6. C. 1. CVI. 5. CXXII. 1. de mammis carnosis & grandioribus l.6. Epid. f.3. t.21. ubi opponitur ἀνασπᾶσθαι, *retrahi*, quod de mammis gracilibus dicitur.

CATASTALTICUS, κατασταλτικὸς, barbarè ex ignorantiâ Græcæ Linguæ *Castalticus*, idem, quod repressorius, stipticus, vim adstringendi habens. Dicitur & simpliciter *Stalticus*, σταλτικὸς, Dieter. Jatr. n. 408.

*CATASTASIS, κατάστασις, vox Hippocrati familiarissima, in genere *constitutionem*, habitudinem, statum, conditionem alicujus rei significat. Κατάστασις Galeno est forma & idea alicujus rei, Holler. not. in 3. aph. 15. Frequenter de constitutione anni temporum & aëris, qui & cœlum vulgò dicitur, usurpavit Hipp. v.g. 1. Epid. f.1. t.9. & 37. f.2. t.60.63. & alibi sæpius, si nudè & simpliciter positum est. De morborum etiam forma & conditione, 1. aphor. 12. 1. Epid. f.3. t.10. 3. Epid. f.3. t.34. Prognost. f.3. t.7. & sæpiùs. Gal. l. 1. de crif. c.4. De coloris & totius corporis externo habitu, 2. Prorrh. VII. 5. Sed & *collocationem* & *restitutionem ossis* vel *membri* in pristinum locum significat, Hipp. f.3. de fract. t.38. Vide Dieterich. n. 446. Foës. p. 322. seq.

CATASTEMA, κατάστημα, est veluti *fulcimentum*, & innixus, à verbo καταστῆσαι, *sistere*, reprimere, moderari, Hippocr. l. 1. de Morb. Mul. XLVIII. 4.

CATASTOLE, καταστολὴ, est modestia in vestitu, seu *modestus habitus*, Hipp. de ornat. V. 7. VII. 16. IX. 7.

CATASTORESTHYNÆ, καταστορέσθαι, propriè significat *prostratum esse*, humi dejectum. Tropicè dicitur de *humoribus evictis*, sedatis & ad excretionem dispositis, Hipp. de vet. med. XXXIV. 22.

*CATATASIS, κατάτασις, est ad *inferna loca corporum tractio*, quæ obitur partim organis tentoriis & regione oppositis, partim transsumtione in contrarium, nempè transmissis per rotulas principiis, quæ tentionem moliuntur, ac superiùs annexis. Opposita huic est *Anatasis*, ἀνάτασις, quæ est tentio ad loca superna per traductionem, Galen. in defin. ἀνατείνεσθαι, *contentis esse viribus*, firmis & integris, aut contrà obniti, & se erigere significat, quod totum Celsus per firma viscera complexus est. Hæc Castellus. Quamvis &

 nomen

nomen καπάτασις, & verbum κατατείνειν, vel κατατεῖναι, non solùm de tentione, sed & de omni repositione aut collocatione membri apud Hippocrat. accipiatur, teste Erotiano, Onomastic. cum not. Barthol. Eustachii fol. m.64.65. ita, ut idem significet, quod καθίδρυσις. Jung. Foës. p.324.

CATATILAO, καταπλάω, significat *conspurcare*, inquinare, Hippocr. l. de Nat. mul. XXIX. 124. ubi de linteo, cui pinguia illini debent, ad applicandum usurpatur. Dicitur & ἐγκαπλᾶν, aut ἐγκατίλλειν, aliis ἐγκατειλεῖν, l.2. de Morb. Mul. LXXXIV. 4.

CATATRECHO, καταστρέχω, id est, *procurro*, insulto. C. Hofmann. de Us. Part. n.1166.

CATATRIPSIS, κατάτριψις, dicitur *attritio* instrumentorum, cum nimiâ siccitate functionum organa languida, exoluta, & infirma evadunt, translatione sumptâ à vestibus aut vasis, quæ longo usu atteruntur & exiccantur, Hipp. 6. Epid. s.3.t.1.

CATAUDESIS, κατάυδησις, *vociferationem* significat apud Hippocrat. in præcept. XIII. 3. quæ molestiam affert. Dicitur aliàs Φωνασκίη Aretæo. Foës. p. 325.

CATAXA, κάταξα, *sericum crudum* dicitur Aetio & Actuario, id est, lanificium bombycis, antequam colorem, vel cortinas experiatur, Gorræus p. 214.

CATAXIS, κάταξις, *fractio*. Gorr. ibid. Inusitatum, nec occurrit in Henr. Stephani Thesauro.

CATECHESIS, κατήχησις, dicitur *instructio* Medici, quæ fit vivâ voce ad adstantes, vel ægros, Hipp. in præcept. X. 10.

CATECHOMENOS, κατεχόμενος, vide *Catoche*.

CATECHU, nomen *Terræ Japonicæ*, quæ est genus terræ exoticæ, colore purpureum, punctulis albis intertextum, ac si situm contraxisset, sapore austeriusculum, masticando liquescens, & subdulcem post se saporem relinquens. Usus creditur esse in catarrhis exiccandis, capiteq; roborando, Schröder. l. 3. in fin.

CATEILUMENOS, κατειλύμενος, *introrsum convolutum* significat. Hippocr. usurpavit de ructu, Coac. t.632. item de voce implicatâ, retentâ, & quasi involutâ, φωναὶ κατειλῦσαι, 3. Epid. s.3.t.32.

CATELLUS, vide *Canis*.

CATENA, σειρὰ, ἅλυσις, quid significet, omnibus notum est. Pertinet in foro medico ad instrumenta Chirurgica. Oribas. de machinam. c.4. Rul. in Lex. Paracelsus quoq; meminit *Catenæ* cujusdam mysticæ in corpore humano, quam vocat *Gratiam Dei*, tract. 1. de pestilit. item Vinculum illud Balsamicum, quo uniuntur quinq; spiritus corpus regentes, Fr. 2. h. tit. *Catena Homeri aurea* dicitur *Cabala*. Vigen. de Igne & Sale, c. 26. in Th. Chym. Vol. VI. p. 31.

CATEPEDANOS, κατεμπεδανὸς, vide *Epedanos*.

CATEPHES, κατηφὴς, *subtristem, demissum* signi-

significat. Hipp. utitur de vultu, Coac. t.388. de oculis, 7. Epid. XV. 31. & XXII. 11.

Catergasticos, κατεργαστικὸς, *conficiens*, opprimens, exercens, Hipp. de taciturnâ animi abjectione, Coac. t. 432. Verbum est κατεργάζεσθαι, Foës. p. 326.

Catertemenon, κατηρτημένον, *concinnum, compositum*, significat, à καταρτίζω. Dicitur de sermone apud Hipp. 4. de R.V.I.A. t. 41. Unde & κατηρτισμός. Vide *Catartismus*.

Cathæmon, κάθαιμον, *cruentum* significat, ex Euripide Linden. Ex. XIII. §. 449.

Cathæresis, καθαίρεσις, differt à καθάρσει, licèt ab uno verbo καθαίρω descendant, & significat *detractionem*, aut *subtractionem*, & extenuationem corporis absq; purgatione aut sanguinis missione, v. g. quæ fit nimio motu & exercitiis, Hipp. 6. Epid. s. 3. t. 2. Vid. Gal. in com. quamvis Lat. *Detractio* nō semper itá strictè sumatur, sed etiam latè pro Evacuatione per alvum, vomitum, os, &c. Scrib. Larg. n. 6. 9. 101. 135. 136. *Detractio* etiam est imminutio vel demtio. Itâ detracto pondere, Id. n. 97. Vid. Rhod. in Lex. Scribon. p. 373.

Cathæreticos, καθαιρετικὸς, etiam à verbo καθαίρω, quatenus significat consumo, absumo, *depascor*. Differt igitur à καθαρτικὸς, purgans; & est epitheton medicamentorum, quæ carnem excrescentem imminuunt, depascunt, & ad statum naturalem deducunt, Galen. l. 5. de S. Fac. c. 2. Gradu minori differunt à *Causticis* sive *Septicis*, aut *Escharoticis*; & per accidens cicatricem inducere dicuntur, cùm non sint ejusdem cum *Epuloticis* naturæ, v. gr. Asiæ petræ flos, Æs ustum, d. loc. c. 15. Libav. synt. arc. Chym. l. 7. c. 30. Eorum facultas consistit in salinis acrioribus, lixiviosis, & alcalicis valdè evectis particulis.

Cathammizo, καθαμμίζω, significat in *arenâ me occulto*, quod dicitur de quibusdam piscibus, asello, passere, &c. ex Aristotele l. 9. H. A. c. 37. Linden Ex. XI. §. 206.

Cathariotes, καθαριότης, munditiem, *puritatem*, significat, quæ Medicum decet, Hipp. l. de dec. orn. V. 12. idem, quod καθαρότης.

Catharma, κάθαρμα, purgamentum, excrementum, quod in purgatione rejicitur & expurgatur, Hipp. l. 5. Epid. XIX. 2.

Catharmos, καθαρμὸς, duo significat, (1) *purgationem*, & itá coincidit cum vocab. κάθαρσις, Hippocrat. l. 2. de Morb. Mul. XX. 21. (2) *expiationem*, sive curationem per expiamenta vana & magica, quæ significatio Hippocr. est frequentior, v. g. l. de morb. sacr. II. 7. III. 10. 14. &c.

Catharos, καθαρὸς, *purus, depurgatus*, mundus. Dicitur & καθάρειος. Usurpatur non solùm de corpore ejusq; membris, v. g. Alvus pura, 7. aph 67. vel juxtà Galen. 64. Contrà dicuntur corpora μὴ καθαρὰ, non pura, 2. aphor. 10. sed etiam de excre-

excrementis, v.g. de urinâ, 1. Epid. ſ. 1. t. 33. & de fecibus alvi, 4. de R. V. I. A. t. 57. Coac. t. ult. Puritas quoque vaſorum commendatur pro ægris, 4. in 6. Epid. l. 8.

CATHARODES, καθαρώδες, de oculis, 5. Ep. XXXV. 13. rectè à Lindeno pro mendo habetur, ſubſtituente καρώδεα, Ex. IV. §. 92.

CATHARSIS, κάθαρσις, purgatio, vide *Purgatio. Menſtruum.*

*CATHARTICUS, καθαρτικὸς, *purgans, purgatorius.* Vide *Purgans.*

CATHEAUTON PERAS, καθ' ἑαυτὸν πέρας, nomen menſis apud Macedones tantùm, in cujus principium incidit ſolſtitium brumale, Galen. c. 1. in 1. Epid. t. 1.

CATHECTICE, καθεκτικὴ, ſc. δύναμις, *retentrix facultas.* Vide *Retentio.*

CATHELIN, καθελεῖν, à verbo καθαιρέω, idem, quod κολάζω, *caſtigo*, vide *Colazo*, Gal. 3. de R. V. I. A. t. 30.

*CATHEMERINOS, καθημερινὸς, idem, quod ἀμφημερινὸς, *quotidianus.* Epitheton febris. Vide *Quotidiana*, Galen. 2. de diff. febr. c. 7.

CATHESTECOS, καθεστηκὼς, καθεστὼς, *conſtans, conſiſtens*, ; Uſurpatur ab Hippocrate de ætate, 1. aph. 13. de anni tempore, 3. aph. 8. Eſt autem *Conſtans*, quod vel ſuam naturam ſervat, & non immutatur, vel quando ad ſummum pervenit, & nunc incipit declinare. Vide *Cathiſtemi* & *Cataſtaſis.* Eſt & Diætæ accuratæ & ad unguem obſervatæ epitheton apud Plutarch. in præcept. ὑγιειν. Jung. Dieter. n. 421. 422. Foëſ. p. 297.

*CATHETER, καθετὴρ, *Catheterus*, Lang. l. 2. ep. 19. eſt fiſtula cannulave urinaria, cujus extremum aliquo linimento aut oleo illinimus, & ad removendam urinæ ſuppreſſionem virgæ immittimus, Galen. ad Thraſybul. c. 23. Sive eſt inſtrumentum Chirurgicum cavum, & alterâ parte recurvum, quo urina retenta elicitur, & veſicæ vitia probantur; ἀπὸ τοῦ καθίεσθαι, id eſt, ab *immittendo*, ſive infundendo, quod eo inſtrumento injici ſolent, quæ injicere expediat, Galen. l. 5. meth. med. c. 5. & 7. Cœterum καθετὴρ ab Hippocrate non pro eo inſtrumento uſurpari voluit Galenus in expoſ. voc. Hipp. ſed pro linamento torto, quod intrà ulcera inditur, l. 2. de Morb. Mul. XLVI. 8. 9. Verùm legitur ibidem καθετηρίῳ, id eſt, ad ſimilitudinem catheteris facto penicillo lineo, Foëſ. d. l. Helmont. pro ſuo adverſus Galen. & ejus ſectatores œſtro rejicit, ceu atrox atque cruentum, & alium *Catheter*a commodiorem ſe inveniſſe gloriatur ex corio vel alutâ; de Lithiaſ. c. 7. n. 34. verùm experientia confirmat etiam uſum catheteris è metallo facti innoxium, nec cruentum.

*CATHETERISMUS, καθετηρισμὸς, eſt adminiſtrationis Chirurgicæ ratio, quâ injicimus per *Catheterem* in veſicam id, quod ad ejus curationem convenit; vel eximimus id, quod urinam impedit, ne urina reddatur, ſive concretus intus

ſit

ſit ſanguis, ſive calculus, ſive aliud quippiam, recto ſyphone immiſſo, quem Græci καθετῆρα vocant. Caſt. Æginet. l. 6. c. 59.

Cathidrysis, καθίδρυσις, in *priſtinum locum repoſitio partis.* Vide *Cataſtaſis.* Verbum καθιδρύειν, *reponere*, legitur apud Hippocr. Prorrhet. XXIIX. 23. 28.

Cathimia, *Cathmia*, dicitur 1. *vena mineralis ſubterranea*, è quâ effoditur aurum vel argentum, juxtà quosdam metallifoſſores. 2. *id, quod creſcit in fornacibus auri vel argenti.* 3. *aurum.* 4. *argenti ſpuma.* 5. *fumus adhærens parietibus*, dum æs uſtum fit. *Cathmia aſſidia*, id eſt, *Cathimia* argenti ſecundum colorem lithargyrii, id eſt, plumbi uſti. *Cathmia*, id eſt, auri, æris, argentive ſpuma. Dicitur & *Cathmia ferri*, Rul in Lex. Chym.

Cathinnymæ, καθίννυμαι, ſignificat *deſideo*, inſideo, idem, quod καθίζομαι, Hipp. l. 2. de Morb. Mul. XLIV. 13. LIII. 2. LXI. 23. XCI. 5. l. de fract. t. 17. quamvis vitiosè ibidem legatur καθίκνυσθαι.

Cathistamæ, *Cathiſtemi*, καθίσταμαι, καθίστημι, multiplicem & variam habet ſignificationem apud Hippocrat. Interdum *conſiſtere* ſignificat, ac veluti firmari, l. 7. Epid. XXIII. 30. l. 4. Epid. XXIII. 1. Interdum *in proprium locum repono.* Vide *Cataſtaſis.* Galen. c. 3. de fract. t. 38. Interdum ſignificat *corpus præparo*, compono ad aliquod negotium, v. gr. ad purgationem, l. 2. de Morb. Mulier. XXIV. 17. ad totam curationem, 2. Prorrhet. XX. 6. in integrum reſtituo, εἰς τὸ αὐτὸ, d. l. XLII. 8. Coac. t. 164. Interdum *ſubſideo*, detumeſco, v. gr. de tumoribus & tuberculis, 1. Epid. ſ. 2. t. 81. l. 7. XXIII. 3. De urinis ſubſidentibus ſæpiſſimè, l. 1. Epid. ſ. 1. t. 26. ſ. 2. t. 31. & alibi. Vide Foëſ. p. 298. ſeq. Linden. Ex. XVI. §. 247. Interdum *ſedari* in paſſivo, v. g. de phthiſi, l. 5. Epid.

Cathizesthæ, καθίζεσθαι, idem, quod καθίννυσθαι, & καθίδρυσθαι, deſidere, in *priſtinam ſedem collocare*, Hipp. 2. de fract. t. 58.

Cathodos, κάθοδος, *deſcenſum* ſignificat. Uſurpat de diſpoſitione menſtrui ſanguinis ad excretionem in virginibus nubilibus & maturis viro, l. de morb. Virgin. II. 2. & miror, quòd Foëſ. pag. 300. per regreſſum & reverſionem expoſuerit, nullâ urgente ratione aut neceſſitate.

Catholceus, καθολκεὺς, appellatur *faſcia oblonga*, quæ capitis totum vinculum, quod σκεπαστρον dicitur, continet, & prohibet, ne ipſum vinculum diducatur, Galen. de faſciis. Gorr.

Catholicus, καθολικὸς, id eſt, *univerſalis*, item *Panacéa*, epitheton eſt quorundam medicamẽtorum quâ evacuantium, quâ alterantium hyperbolicum, quaſi ad omnia utilium. Vide *Panacéa.* Itâ in Diſpenſatoriis notum eſt Extractum *Catholicum*, ubi idem ſignificat, quod

quod *Panchymagogum*, hoc eſt, omnes humores evacuans. Tale etiam tradidit Quercet. in Pharmac. reſtit. Inter alterantia quondam hoc titulo exornavit famoſus ille Franciſcus Joſephus Burrhus *Ceram* ſuam *Catholicam*. Imprimis verò Chymici Hermophili &Stibiophili hoc epitheto abutuntur. Huc pertinent Fr. Baſilii *Aſa*, & *Phalaja*, Paracelſi *Tinctura Phyſicorum*, quam *Catholicam Phyſicorum* propterea appellavit Tr. Tinct. Phyſ. c.7. Similes *Panaceæ*, ſi Dîs placet, ex ſublimato leguntur apud Libav. Synt. Arc. Chym. l.7. c. 30. ex oleo Antimonii & Mercurii conjunctim l. 8. c. 22. Quid verò hic ſentiat de *Medicinâ Univerſali*, quòd ſcilicet ſit nomen ſine re, vid. T. II. Oper. p. 171. Conſentit Rolf. in Chym.

Cathygræno, καθυγραίνω, *humectare*, madefacere ſignificat, & quidem de alvo. Uſurpatur ab Hipp. 4. aph. 27 Coac. t. 19. 153. 281.

Cathygros, κάθυγρος, *exceſſivè humidum* ſignificat. Legitur de utero vel matrice apud Hipp. 5. aph. 62. Vide Dieter. n. 423.

Cathylomaneo, καθυλομανέω, ſignificat propriè *frondibus & foliis abundare*, & *luxuriare*, idq; de arboribus, quæ ſupervacuis frondibus luxuriando ſylveſcunt, dicitur. Tranſlatum verò ab Hippocr. ad mulieres, quarum natura ſæpè ità luxuriat, maturè reſecanda, in epiſt. ad Dionyſ.

Catias, κατιάς, dicitur *Scalper* vel *Scalpellus exciſorius*, ad exſcindendum fœtum mortuum, apud Æginet. libr. 6. cap. 74. Foëſius vult deductum à καθιέναι, immittere, pag. 327. Verùm annon commodiùs derivaretur ab ἰάπτω, mitto, vel ἰὸς, telum, cum præpoſit. κατὰ, quæ deorſum vel in ſignificat?

Catillæno, κατιλλαίνω, *diſtorqueo* ſignificat, Galen. 3. in 3. Epid. t. 32. unde κατειλῦσαι φωναὶ, voces diſtortæ. Vide *Cateilumenos*.

Catinus, *Catillus*, Græcè τρύβλιον, τρυβλίδιον, παροψὶς, in genere ſignificat *paropſidem*, in quâ cibi apponuntur. Denotat etiam aliquando *ollam*, vel *trullam*. Apud Rulandum & Johnſonum occurrunt *Catinus arenarius*, vel cinereus, hoc eſt, vas terreum in modum pilei rotundi, cum margine trium vel quatuor digitorum, ex terrâ tenaci factum; item *Catinus* vel *Catillus æreus, ferreus*.

Catischon, κατίσχων, *continens*, dicitur, ſcil. *alvum*, cui opponitur ὁ βραχὺ καθαιρόμενος, qui celeriter purgatur, 6. Epid. ſ. 8. t. 33.

Cat' ixin, κατ' ἴξιν, vide *Ixis*.

Catma, *limatura auri* dicitur, Rul. & Johnſ.

Cato, κάτω, in genere ſignificat *infrà, deorſum*. Specialiter verò apud Hippocrat. denotat *ventrem inferiorem*, ſive *alvum*, quæ aliàs dicitur ἡ κάτω κοιλία, 4. Epid. XX. 16. Unde & purgationes per alvum dicuntur κάτω, quibus opponuntur,

tur ἄνω, per vomitum, 2. aphor. 35. 4. aphor. 7. seqq. Jungatur Dieterich. n. 451. Linden. Ex. IV. §. 12. quamvis alibi τὴν ἄνω κοιλίην significare velit ventriculum ipsum, & τὴν κάτω in specie intestinum colum in loco Hippocr. 3. de morb. XV. 2. Vid. Linden. d. loc. §. 26. & Ex. VII. §. 69. an verò adeò certa sit hæc conjectura, alii videant. Quid enim obstat, quò minùs per τὸ κάτω omnia intestina, & præsertim crassa, intelligantur?

Catoblecta *animalia* dicuntur odorifero Zibethi unguine turgida, apud Lang. l. 1. Ep. 63. Vide *Zibetum*.

*Catoche, qui & *Catochus*, κατοχὴ, κάτοχος, vigilans sopor est, Galen. l. 3. de L. A. c. 5. estq; solius cerebri affectus, veluti & per totum corpus convulsiones c. 3. in 1. prorrhet. t. 69. Aliter est in somnum, sed sine somno & febre, propensio, per quam & oculi manent aperti, & servatur secundum naturam spiratio. Eo qui detinentur, κάτοχοι & κατεχόμενοι dicti sunt. Habent autem tensos apertosq; oculos, non ut comatosi & Cataphorici, clausos. In his siquidem humiditas affectionis caussa est, nervorum firmitatem roburq; dissolvens; in illis verò propter siccitatem tensio oritur, Gal. c. 2. in 1. prorrh. t. 56. Hæc Castellus. Vide *Catalepsis*. Est quoq; *Catochus*, κάτοχος, fascia longior, quæ in orbem faciei & capiti circumdatur, ut operculum comprehendat, l. de fasc. Aliàs & generaliter κατεχόμενα dicuntur, *quæ retinentur*, v. g. urinæ, apud Hipp. 1. Prorrh. f. 2. t. 25.

Catochites, (haud dubiè à κατέχω, detineo, vel κάτοχος. Perperam igitur apud Ruland. & Johnson. *Cathochites* scriptum occurrit) κατοχίτης, Corsicæ lapis est, cœteris major, mirabilis, si vera traduntur, impositam manum, veluti gummi, retinens, Plin. l. 37. H. N. c. 10. Veluti magnes ferrum, sagda lignum, gagates & succinum paleas attrahunt & retinent: sic *Catochites* carnes & manus retinet innato gummi seu glutino lentissimo. Rul. in Lex.

Catoecidius, κατοικίδιος, h. e. *familiaris, domesticus*, paratu facilis. Usurpatur ab Hipp. de extensionibus corporis promtis & expeditis, 4. de artic. t. 62.

Catomismus, κατωμισμὸς, *subhumeratio*, à verbo κατωμίζω, *subhumero*, humerum suppono, vel in humerum sustollo, est in humeros sublatio, & restituendi articulum alterius humeri in pristinum locum modus, apud Hipp. 1. de artic. t. 13.

Catopin, κάτοπιν, significat *retrò, ponè*, pòst. Hipp. l. 1. de Morb. Mulier. XXVI. 30. & l. 2. XXXIII. 22.

Catopter, κατοπτὴρ, vide *Speculum*. *Dioptra*.

Catorchites, κατορχίτης, vide *Sycites*.

*Catoterica, κατωτερικὰ, dicuntur medicamenta *dejectoria*, quæ & ὑπήλατα vocantur, quibus renes, vesica & gibba hepatis cum multo vitioso succo sunt referta, expurgan-

gantur, Gal. 7. M.M. 13. Uno verbo: Purgantia per alvum, Hipp. 5. Epid. X. 15. Linden. Ex. VI. §.69. Ex. XII. §.49.52.

CATOXYS, κάτοξυς, *peracutus*, dicitur de morbo acuto in comparativo vel superlativo gradu, qui celerius & majori cum periculo movetur, quàm acuti simpliciter, & in quo statim symptomata summa sunt omnia, Hipp. 1. aph. 7. Vid. Com. Gal. ad h.l. Foës. p.327. Dieterich. n. 450.

CATULASTER, βούπαις, est ætatis nomen, significatque juvenculum, adolescentem, magnum puerum, qui eâ ætate est, quâ catulire incipit, hoc est, ostendere se velle maritari, ut Varro interpretatur, l. 2. de re rustic. c.9. Linden. Ex. XIII. §. 63. seqq.

CATUS, *Felis*, ἄιλουρος, γαλεώτης, animal est notissimum, libidinosum, visu acutum, quà *Domesticus*, quà *Sylvestris*, sive ferus. Utriusque descriptionem vide apud Aldrovand. l. 3. de quadr. digit. vivipar. c.10. seqq. Olim & hodieque à quibusdam populis carnem illius puta domestici in cibum venisse testantur Bruyerinus & Jonston. Synt. Med. Hygien. l. 1. c.2. art.4. punct. 2. verùm nos abhorremus. Quem usum Medicum præbeant, legatur apud Schröder. lib. 5. cl. 1. n. 15. & Hofmann. in Clav. ad hunc loc. ubi etiam mentio fit *Cati* cujusdam peregrini *Zibethini*, *Civetta* dicti, Rhod. ad Scribon. n. 38. qui in Indiis & Regno Peruano magnâ copiâ reperitur, qui liquorem fragrantissimum concretum excrementitium inter testiculos collectum in utriculis offert; qui dicitur Officin. *Zibethum*. Plura d. l. legantur. Jungatur & Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. c.22.

CAVATUS, κοιλωθεὶς, à verbo *Cavo*, pro *Excavatus*. Usus est de scalpro medicinali Scrib. Larg. n.53.

*CAVA *vena*, vide *Vena*.

*CAUDA, κέρκος, οὐρὰ, κέρκος, quid communiter significet, omnibus notum est. In Anatomicis dicitur extremitas spinæ, vel potius ossis sacri, quæ & *Cuculus*, ὑροπύγιον, vel ὀῤῥοπύγιον dicitur, item *Os coccygis*, ex tribus vel quatuor ossibus & duabus cartilaginibus constans, quamvis aliquando excreverit etiam in hominibus, quemadmodum & in brutis quampluribus ordinariè, ut numerus ossium & cartilaginum haud dubiè major fuerit, notante Barhol. libell. 4. de Ossib. c. 15. Vid. & Galen. de ossib. c.12. & c.3. de artic. t. 104. Carnes *caudarum* in brutis duriores & crudiores esse, statuit Galen. de bon. & mal. succ. cib. c. 6. Porrò etiam *Clitoris* vel *Mentula muliebris*, præsertim si præternaturali magnitudine peccaverit, *Caudæ* nomine venit, teste Walthero Sylv. med. p.1036. seq. Spagyrici ænigmaticè *Caudam Draconis*, (quo nomine aliàs Astrologis venit intersectio Viæ Lunæ & Viæ Solis in Zodiaco alterutra) vocant *Caudam Draconis* in præparatione Lapidis Philo-

Philosophici duo spermata, aut Aquam Mercurialem, Th. Chym. Vol. III. p.26. 29. de Alchym. incert.auth.c.27.& 31.Lagneus Harmon. Chym. c. 8. Vol. IV. p. 766. Plura vide apud Libav. tr. de Igne natur. c. 31. & in Apocal. Hermet. procem. & in Exam.Philos. vivent. sect. 35. Paracels. in microcosmo quoque *caudam Draconis* mysticam latere, quemadmodum & alia phænomena Astralia, docet tr. Paragran. tract. 2. de Astronomiâ. *Cauda vulpis rubicundi* etiam dicitur *Minium ex plumbo*, Rul. in Lex.

*CAVERNA, ἄντρον, idem, quod *Cavitas, Fovea*. Accipitur aliquando de partibus naturalibus. Unde & Os suprà nasi radicem occurrens *Cribriforme*, ἠθμοειδὲς, dictum, *Cavernosum*, πολύτρητον dicitur, Galen. l.8. de U. P. c. 7. & *Penis coles* Latinis vocatur *Cavernosus nervus*, qui Græcis σομφῶδες νεῦρον, 1. in 6. Epid. t. 2. aliquando de præternaturali constitutione. Ità de dentibus exesis *cavernam* usurpavit Scribon. Larg. n.95.

CAVILLATIO, σόφισμα, ἀπάτη παρεγχείρησις, est ratio subdola, similitudinem quandam cum veris rationibus habens, quam quis mendacii sibi conscius licet, vincendi tamen caussâ profert. Sanè prægnans vitium, & quo vix aliud Medicum dedecet magis, Gal. l. 9. de Hippocr. & Plat. decr. c.7. Linden. Ex. X. §.266.

CAVITAS, κοιλότης, τὸ κοῖλον, quid in genere significet, neminem Latina vel Græca callentem latere potest. In Physiologicis & Pathologicis constituit speciem aliquam organicæ conformationis vel integræ, vel vitiatæ. Unde morbi in *Cavitatibus* dicuntur τῶν κοιλοτήτων, de diff. morb. c.7. Quòd vocabul. Græc. κοιλία etiam significet aliquando omnem cavitatem, uti vult Erotianus & Dieterich. n.468. nondum mihi possum persuadere cum Foës. p.345. Sanè nulla necessitas urget aph. 20. s.6. ità generaliter exponere.

*CAULEDON, *Caulatim*, καυληδὸν, hoc est, *caulis in morem facta fractura*, est species fracti ossis, quæ fit per transversim, in quâ fracti ossis partes ità à se dissident, ut è directo non jaceant, Gal. l.6. M.M. c.5. P. Ægineta author est, τὸ καυληδὸν κάταγμα dici etiam ῥαφανιδὸν, & σικυηδὸν, à similitudine fractæ radiculæ & cucumeris.

CAULIAS, καυλίας, est epitheton Laseris sive liquoris ex caule silphii, plantæ illius Syriacæ, præsertim Cyrenaicæ collectus, quemadmodum ille, qui ex radice incisâ colligitur, *Rhizias*, ῥιζίας, dicebatur, Lang. l. 1. ep. 62. qui suavem odorem & fragrantem ei tribuit, quod quomodo cum Asâ fœtidâ, quæ succus Silphii vel Laseris Syriaci dicitur apud Schröder. l. 4 cl.2. n.372. ingratissimum & insuetis vix tolerandum odorem spirante quadret, non video. An fortassis Langius Ironicè exponendus? quamvis & Indiarum incolis Javanis ac Malajis gratissi-

tissimum sit odoramentum, & suavissimum condimentum, teste Jac. Bontio de Medic. Indor. & Fr. Hofm. in clav. ad d. Schröd. l.

*Caulis, καυλὸς, significat (1) *caulem* sive scapum plantarum, Galen. l. 2. de Al. Fac. c. 70. & in specie κατ' ἐξοχὴν *caulem*, laseris vel silphii, apud Hippocr. 2. de R.V.I.A. t. 34. (2) *Penem* sive membrum virile, Galen. libr. 14. de U.P. c. 12. unde & fortassis Latinum *Coles*. (3) *Collum uteri*, Sinum muliebrem, veluti vaginam penis, C. Hofm. de U.P. n. 963. ex Arist. libr. 3. H.A. c. 2. quamvis Linden. haud ineptè conjectandum proponat, annon potiùs αὐλὸς ibi legendum sit? Medic. Physiol. l. 2. c. 7. art. 14. §. 130.

Cauloton, καυλωτὸν, quod in *caulem* excrescit. Epitheton Betæ, Linden. Ex. XVI. §. 171.

Cauma, καῦμα, *ardor*, æstus, vide *Æstus*. *Catacauma*.

Cauniace, καυνιακή, epitheton medicamenti externi, apud Gal. l. 2. de C.M.P.G. c. 15.

Caurus, λιβόνοτος, est nomen venti, & quidem *Austri*, si siccior & frigidior fuerit, Gal. 3. in 3. Epid. t. 3.

*Causa, *Caussa*, αἰτία, αἴτιον, in Medicinà tantum pro efficiente accipi solet cùm sanitatis, tùm morborum. Ejus differentias varias vide in Dogm. nostr. P. 1. c. 5. P. 11. cap. 7. Charlton Ex. Pathol. IV. Rolfink. O. & M. Com. l. 2. s. 3. c. 2. & alios, præsertim Institutionistas. Galen. *Caussam morbi* in genere descripsit per id, quo præsente afficimur, & quo sublato statim cessat affectus, l. 1. de L.A. c. 2. aut, quod ei, qui fit, morbo aliquam generationis partem tribuit. Receptissima divisio est in *Procatarcticas*, προκαταρκτικὰς, *Antecedentem*, προηγουμένην, & *proximam* sive *continentem*, quam cum morbo confundit Linden. Ex. VIII. §. 69. 71. Vocabul. *Causæ* aliquando pro ipso vitio accipi, testatur Rhod. ad Scribon. Larg. n. 228. Unde & verbale *Causatio* noxam denotat, ibidem. *Causarum* divisionem perperam cavillatur Paracels. Paragran. Fr. 2. de Astron. item Tract. de Podagrâ, unicam substituens *Caussam*, *Magicam Astronomiam*, tr. de morb. caduc. Nugæ!

Causis, καῦσις, vide *Ustio*.

Causodes, καυσώδης, vide *Causus*. Qui *febrem ardentem*, καυσώδη πυρετὸν, à *Causo* distinguunt, præter necessitatem κενολογοῦσι.

Causoma, καύσωμα, idem, quod καῦμα, πύρωσις, *ardor*, inflammatio. Gorr.

*Causticus, καυστικὸς, *urens*, vel *vim urendi habens*, vel dicitur de medicamentis, quæ vehementer calida sunt, & consistentiâ crassa, quæque ignis instar corpus colliquant, & sæpè escharas, hoc est, crustas, ritu cauterii, scilicet actualis, efficiunt, Galen. l. 5. de Simpl. Fac. c. 15. quocircà & ἐσχαρωτικὰ appellantur. Eorum materia sunt, Lixivium, Calx viva, Auripigmentum, Sandaracha, Chalcitis, & id genus alia, quæ multis salinis acerrimis, lixi-

lixiviosis, fixis tamen, abundant. Quomodo *caustica* operentur in corpus vivum & mortuum, vid. apud Helmont. tract. Ignot. hosp. morb. n.76.77. & tr. Potest. medicam. n. 60. vel dicitur de affectione corporis urente, quæ resultat ex febre ardente, Hippocr. 1. prorrhet. s. 2. t. 36. item de caussis externis, quarum virtus est, morbum & acutum, & periculosum, & velocis judicationis reddere, t.60. Vid. Gal. ad h. l.

*Causus, καῦσος, aliis est καύσων, quod & Paracelsus retinuit, l. 10. Paragr. §. 3. & Linden. Ex. XVI. §. 198. id est, *febris ardens*, quæ est species febris continuæ acutæ, cum æstu vehementiori, aliisq; symptomatibus, insigniorem sanguinis phlogosin & incendium arguentibus, proveniens à sanguinis sulphureis portionibus abundantis per caussas externas inductâ effervescentiâ, accensione & caloris intensissimi per totum corpus diffusione; nisi summa malignitas adfuerit, in quo casu extrema frigere solent, ex 4. aph. 48. Linden. Ex. VIII. §. 47. Vocantur hæ febres & πυρετοὶ καυσώδεες, 4. aph. 54. Paracels. nomine etiam *Flammulæ* comprehendit in Fragm. Medic. Plura de hâc febre, hocq; nomine καῦσος apud Hippocr. 4. de R.V.I.A. t. 1. seqq. Foës. in Oec p. 329. Dieter. n.453. C. Hofmann, de febrib. c.52. (ubi rationem quoque reddit veræ pronunciationis per *cav*, non per *cau*, quam de verbo ad verbum excerpsit, quemadmodum alia quoq; benè multa, Franc. Piens. de febb. tract. spec. c.6. p. m. 79.) Thom. Willis. de febb. c. 11. qui, meo quidem conto, si rem metiri liceret, optimè hanc doctrinam exposuisse mihi videtur. *Causus* quoque est epitheton viperæ, vel serpentis marini, magnitudine cubitali, qui aliàs & *Dipsas*, item *Prester* vocatur, uti descripsit ex Aëtio Forest. l. 30. Obs. 12. in Schol.

Cautela, *Cautio*, εὐλάβεια, προφυλακή, usitatum Medicis est vocabulum, quando ad evitandam aliquam graviorem noxam aut errorem, aliquid præcipitur, aut manifestatur, aut prohibetur, Galen. de subfig. Empir. c. 1. Forest. l.2. Obs. 10. & 21. in Scholiis, Heurn. passim in not. ad aphor. Hippocrat. Hujusmodi *Cautelas & Cautiones* plures reperies etiam in not. Rhodii ad Scribon. Larg. Videatur saltem Index posterior Rhodii, h. t. Et Lud. Septalius *Animadversiones* & *Cautiones* Medicas edidit, quas etiam Joh. Rhodius notis illustravit. In specie *Cautela* Rulando & Johnsono dicitur in arte Spagyricâ habitu comparata quædam industria, quâ faciliùs obeunt suas operationes, ac perficiunt artis hujus professores.

*Cauterium, *Cauter*, Καυτήρ, καυτήριον, est, quod urendi vim habet. Usurpatur tàm pro medicamento, quod potestate urit, quàm pro ferro candente, cujus usus plerunq; necessarius est, vel ad sistendum sanguinis

guinis profluvium, undecunque manaverit, vel ad intercipiendas defluxiones, vel ad ossa cariosa, & maligna ulcera. Id ferrum καυτῆρα Hippocrat. appellavit. (l. de hæmorrhoid. V. 2. quod perperam in edit. Linden. per *Clysterem* in Latin. versum est.) Erat autem, ut scribit Gal. in Exeg. voc. Hippocr. æreus calamus perforatus in fundo, per quem parvum ferrum adurens demissum adurebat. Hæc Castellus ex Gorræo clariùs. *Cauterium* duplex est: Aliud dicitur *actuale*, aliud *potentiale*. Illud fit igne vel materiâ quâdam ignitâ, quæ varia esse potest, inter quas tamen ferrum candens reliquis palmam præripit usus frequentiâ. Figura verò, forma, & magnitudo hujusmodi ferramentorum variat pro diversitate partis applicandæ, de quibus consulantur Chirurgiæ Doctores, præsertim Hier. Fabr. ab Aquapend. in Operat. Chirurg. & M. Aurel. Severinus in Chirurgiâ suâ efficaci, Petrus Paulus Magnus, Chirurgus quondam Romanus, in eleganti tractatu Italico de *Cauteriis*, aliiq; plures. Hoc fit medicamentis causticis, sive vim colliquandi partes solidas molliores habentibus, quorum etiam formulæ variæ extant, lapidis, olei, spiritûs, butyri, lixivii, inter quas tamen lapis corrosivus ex lixivio paratus, facilè primas tenet. Rulandus & Johnson. hanc divisionem ità proposuerunt. *Cauterium, Kautir*, est instrumentum Chirurgorum, quo aperiunt cutem & carnes exustionibus in putridis & ulceribus obnoxiis locis. Est etiam medicamentum simplex corrosivum, quo cutis absque dolore fricatur. Plura de *Cauteriis* vide apud Rolfink. O. ac M. Com. l. 4. sect. V. part. 1. c. 1. seqq. Scribon. Larg. hujusmodi *Medicamenta Caustica* & *Escharotica* vocavit quasi *Cauterium*, n. 114. 240. Utrum præferendum sit, num *actuale*, an *potentiale*? non est hujus loci dirimere. Peculiaris *cauterii potentialis* meminit Libavius, parati ex affusâ aquâ forti, vel spiritu sulphuris in liquorem ferri, Syntagm. l. 6. c. 1. Aliud produxit l. 8. c. 38. Helmontii invectiva gravis in *cauteria* irrita transeat, de Lithiaſ. c. 5. n. 12.

Cavus, *va, vum*, κοῖλος, λη, λον, *Concavus*, dicitur de omni eo, quod *cavitatem* aliquam habet, sive naturalem, sive præternaturalem. In specie verò κοῖλα, aliis κύλα, h. e. *Cava* dicuntur ex oculorum *cavitates*, quæ in palpebris, quà superioribus, quà inferioribus (quæ tamen quandoq; specialiter ὑπόκοιλα, quasi Subcava dicuntur) occurrunt, in morbis verò chronicis & à cruditate obortis, ut cachexiâ, diuturnis hæmorrhoidibus, longis mulierum profluviis, & inchoantibus ophthalmiis, intumescere per flatulentiam quandam solent, qui tumor per verbum Gr. κοιλοιδιᾶν indigitatur. Meminit hujus quoque tumoris Hippocrat. 2. de Morb. XLV. 7.

Sunt

Sunt &, qui *Cava*, τὰ κοῖλα, interpretantur oculorum *cavitates*, & utrâque nasi parte cernuntur, quæ tamen κανθοὶ dicuntur. Κοῖλον quoq; vocari, sive *Cavum* illam in imâ pedis plantâ *cavitatem*, quæ suspensis tarsi ossibus efficitur, post calcem, quam πεδίον & *planum pedis* sequitur, quod στῆθος ποδὸς, i. e. *pectus pedis* dicitur, constat ex Hippocr. l. 5. Epid. XXI. 3. & Galeno c. 3. de artic. t. 92. Jungatur Foës. Oec. p. 343. seq.

CEASMA, κέασμα, fissura, fragmentum, à verbo κεάζω, findo, divido, quod legitur apud Hippocrat. l. 2. de Morb. Mul. XXXIV. 10. XLIII. 4.

CEBUS, κῆβος, *Cephus*, κῆφος, animal est è simiarum genere, caudam habens, & ancipiti naturâ partim hominem, partim quadrupedem bestiam imitatur, Arist. lib. 2. H. A. c. 9. Dicitur *Cercopithecus*, de quo plura legantur apud Aldrovand. l. 2. de quadr. vivip. digit. c. 6. Musculos temporales exiles & debiles ei tribuit, similes homini & lynci, Gal. l. 11. de U. P. c. 2.

CECHYNOS, κεχυνώς, *hians*, dicitur de brutis & hominibus, os apertum habentibus, sive ore *hiantibus*. Imprimis tribuitur pisci Asello tale os, uti videre est apud Linden. Ex. XI. §. 61.

CECIS, κηκὶς, vide *Cicis*.

CECRYPHALOS, & *Cecryphalon*, κεκρύφαλος, & τὸ κεκρύφαλον, *reticulum*, dicitur, quo mulierum cineres continentur & religantur. Dicitur & κεφαλοδέσμιον, item κροκύφαντον. Meminit Hippocr. de Steril. XI. 6. 8. & de Superfœt. X. 6. 8. Ob similitudinem quoque *Reticulum*, κεκρύφαλος, dicitur quadrupedum ruminantium unâ maxillâ dentatorum ventriculus peculiaris, qui Omasum præcedit. Arist. l. 2. de H. A. c. 17. Barthol. l. 1. An. c. 9.

*CEDMA, κέδμα, diuturna dicitur ad articulos defluxio, præcipuè in coxendicem, Hipp. 6. Epid. s. 5. t. 22. Gal. in com. Prosper Martian. κέδματα quartam speciem Arthritidis constituit. Vide *Arthritis*. Quibusdam verò ea quoque, quæ partes genitales occupat, κέδμα vocatur, Foës. in Oec. p. 331. Keuchen. ad Seren. p. 280. Usus est hâc voce etiam Hipp. aliis in locis, v. g. l. de A. L. & A. L. 1. LII. 1. l. de L. 1. Hom. XIX. 1. 3. l. 1. de Morb. III. 11. & l. 7. Epid. LVIII. 12.

CEDRELÆUM, κεδρέλαιον, *oleum cedri*, vide *Cedria*.

CEDRIA, *Cedrium*, *Cedrinum*, κέδρια, κέδριον, κέδρινον, plerunque indifferenter accipiuntur, cùm pro *oleo*, quod è *cedro* nascitur, tùm pro pice vel *resina cedri*, è magnâ *cedro*, quæ κεδρελάτη vocatur, emanans, quæ nihil aliud est, quàm cruda *cedri lachryma*. Illud habetur liquidius: hæc solidior. *Cedrini* meminit Hippocrat. libr. 2. de Nat. Mulier. XXIX. 81. & 141. l. 1. de Morb. Mulier. CXI. 13. Jungatur Foës. d. loc. *Cedrinum* pro *Cedriâ* etiam accipi, patet ex Galen. libr. 1. de C. M. S. L. c. 3. collato cum l. 2. c. 1. *Cedriæ* quoque

quoque mentionem fecit Scribon. Larg. n. 58. & 267. ad quæ loca vide notas Rhodii. *Cedria*, Gummi *Cedri*, Rul. in Lex. *Cedrinus* etiam dicitur de Morbis; sed quinam illi sint, non exponit, l. 1. Paramir. de orig. morb. ex trib. primis subst. c. 6.

CEDUE, idem, quod *Aër*, Ruland. in Lex.

CEDURINI, legitur apud Paracelf. de vit. long. l. 5. c. 5. quamvis non certò constet, quid hoc vocabulo velit intellectum.

CEIMELION, κειμήλιον, est pretiosa supellex recondita, aut opes reconditæ. Usus Hippocrat. metaphoricè de imperitiâ dicens, quòd sit malus thesaurus, & κακὸν κειμήλιον, malæ opes reconditæ, in Lege III. 6.

CEIMENON, κείμενον, *quod reponitur*. Dicitur de urinâ, quæ in matulâ reponitur ad judicium, ut subsideat, Hipp. l. 1. Epid. ægr. 2. & 4. & 5. l. 3. ægr. 2. Aliquando tamen & de faucibus non inflammatis usus est, φάρυγξ οὐ φλεγμαίνουσα κειμένη ἦν; quomodo id exponi debeat, non adeò certò constat. Mihi videtur potiùs de *uvulâ* sive columellâ commodè posse intelligi, quæ subsidet, etiamsi non fuerit inflammata. Vallesius in comment. ad h. l. nimir. l. 2. Epid. s. 2. t. 28. metaphoricè exponit pro faucibus afflictis, compressis, malè habentibus. Cùm interpretes in multos & varios sensus abeant, quemlibet suo abundare sensu permittimus.

CEIRIÆ, κειρίαι, *lumbrici lati*, Galen. libr. 4 M. M. cap. 17. Vide *Helminthes*.

*CELE, κήλη, id est, *Hernia*, ramex. Vernaculè per *Rupturam* exprimitur. Vide *Hernia*.

CELEFOLI, est materia mucilaginosa de stellis, & ingreditur compositionem Spermioli Paracelf. de ulcerib. & apostem. c. 5. quamvis in vernaculo eodem libro legatur *Cerefolii*.

*CELER, ταχύς, dicitur, qui brevi tempore motum suum perficit, v. gr. Pulsus *celer*, Galen. l. 2. de dign. pulf. c. 1. aut cum brevi tempore arteria distenditur, lib. 1. de diff. pulf. c. 7. Medicamentum *celeres* effectus habens, Scribon. L. n. 28. *Celeris* perfusio Hippocr. 3. de R. V. I. A. 50. quamvis Galen. in comm. existimet, ibi potiùs πυκνὴν, *frequentem* intelligi, cùm sæpè *celer* cum frequente confundatur. Enimverò frequentia præsupponit *celeritatem*. *Celeres* excretiones, 2. aph. 18. Adde Diet. n. 816.

CELERITAS, τάχος, Galen. l. 2. de dign. pulf. c. 1. Est proprietas motús, l. 3. de diff. resp. c. 3. Cui opponitur βραδύτης, *tarditas*. Infinita *celeritas*, Scribon. n. 221. Dicitur & *Velocitas*.

CELERITER, ταχέως, τάχα, ἐν τάχει, citò. Jungitur cum adverb. ἀθρόως, Hippocr. 2. aph. 18. Jung. Dieterich. n. 816. *Citò* vel *celeriter* sanescere legitur lib. 1. de Morb. Mulier. XCII. 14. & *celeriter* curam adhibere, ibid. 15. Ulcera *citò* putrescere,

citò

citò augeri, ibid. 16. Celeriter & citò sputum exscreare, 2. prognost. t. 43. *Citò & celeriter* mori, l. 3. de Morb. IV. 11. Jung. Foës. p. 612. *Celeriùs* etiam pro celeriter, Scrib. n. 46. 106. *Celerrime*, n. 128.

Cello, κέλλω, i. e. *moveo*, Linden. Ex. XI. §. 38.

Celoneum, κηλώνειον, instrumentum est mechanicum, quod sursum deorsumq; tollitur, more oscilli, & alternis hinc inde suspicit & despicit, Turneb. 6. advers. 18. Hujus similitudinem quandam habent, ideòq; idem nomen occuparunt instrumenta illa hodiè architectis usitata, quibus lapides & alia tollunt, motu rotæ, quam unus & alter bajulus calcando circumagit. Habent enim superiùs quasi collum quoddam oblongum; verùm, quod non est mobile, ut in illis veterum κηλωνείοις, qualia ferè sunt in puteis villaticis. Talia instrumenta dicuntur aliàs *Grues*, *Ciconiæ*, *Tollones*, vel *Tollenones*. Meminit hujus vocabuli Galen. l. 7. de U. P. c. 7. Jungatur C. Hofm. in Comm. n. 450.

Celsa, musculus vitæ, pulsus per singulas partes corporis oberrans. Das Ferg. Rul. in Lex. Sed Paracelsus inter affectus cutaneos refert, annumerans *Testudinibus*, l. de ulc. & apostem. c. 31. & provenire è sale accidentali coagulato. Est flatus vel vapor, vel spiritus quidam spurius & sylvestris, sub corporis integumentis delitescens, & exitum motu suo quærens.

Cementatio, *Cæmentum*, vide *Cæmentatio*.

Cenchramis, κεγχραμὶς, *granum in ficu* dicitur, vel caricâ, quod milii granum & magnitudine, & colore, & figurâ referat. Usus Hipp. l. de nat. mul. CV. 12. Gal. l. 1. de S. Fac. tit. Mespilum.

*Cenchrias, κεγχρίας, (à κέγχρος, quod *milium* significat) vel est epitheton *Herpetis*, qui propterea *Herpes miliaris* dicitur, Galen. 14. M. M. c. 17. Vide *Herpes*. Vel epitheton est *serpentis*, qui & *Cenchrites* & *Cenchruis* dicitur, & *Acontias*, ἀκοντιὰς; estq; magnitudine duorum cubitorum, figurâ crassa in tenuem abeunte, colore viridi maximè juxtà alvum, ut milium colore referat, unde nominis ratio. De ejus naturâ, morsu & nocumentis, vide Aetium l. 13. c. 27. Æginet. l. 5. c. 18. qui κεγχρίνον vocat, Forest. l. 30. Obs. 12. Schol. Aldrov. l. 1. de serp. & drac. c. 12. & 13. Vide *Jaculus*. Mentionem quoque facit *Cenchritarum avium* ex Oppiano Aldrovand. l. 19. Ornithol. c. 18. & inter anseres feros refert, laqueisq; & retibus capiuntur.

Cenchris, κέγχρις, vide *Tinnunculus*.

*Ceneangia, κενεαγγεῖν, propriè & primum vasorum inanitionem significat, atque ob id Asitia, id est, ciborum abstinentia, κενεαγγεία, id est, vasorum inanitio sæpiùs dicitur, tanquam nomine generis etiam in specie homines uti consueverint, Galen. 2. de R. V. I. A. t. 47. Hæc Castell.

Cæte-

Cœterùm κενεαγγία, vel κενεαγγεία in genere vasorum exinanitionem significat, quæ fit ob evacuationem, sive ea sit sensui manifesta, sive occulta. Et in hâc significatione sæpè usus est Hippocr. 1. de R.V.I.A. t.19. 21. s.2. t.47. l.3. de Morb. II. 22. & l. 1. de Morb. mul. XIV. 9. Quòd verò in specie etiam significet purgationem artificialem in 1. aph.2. quod vult Valles. in comm. & subscribit Dieterich. n.455. nullam planè video rationem. Quin potiùs existimo, sanguinis è vasis evacuationem primariò spontaneam, consequenter tamen & artificialem illo vocab. intelligi, quemadmodum hoc in Disp. ad h. aphor. demonstravimus. Adjectivum quoque κενεαγγικὸς legitur apud Hippocr. l. de Humid. Us. V. 11. & 1. Prorrhet. s. 2. t.5. Verbum κενεαγγέω occurrit l. 1. de morb. mulier. XVI. 4. s.3. de artic. c.56. & s.4. t.41. Jung. Foës. p. 332.

CENEBRIUM, κενέβρειον, κενέβρεον, significat *carnem morticinam*, κρέας νεκριμαῖον, ἢ θνησίδιον, Erotian. ex Hipp. quamvis Foësius in hoc invenire haud potuerit.

*CENEON, κενεὼν, significat vel totam illam alvi cavitatem, quæ à costis ad ossa *Ilii* subtenditur, vel laterum mollitudines & inanitates, quæ præcordiis subsunt, in quibus mesenterium & tenuia intestina continentur. Vocatur & λαπάρη, λαγὼν, item *Ile*, *Ilia*, Galen. comm. 2. progn. t.1. & c. 2. de iis, quæ in medic. t.16. Hippocr. Coac. t. 452. & alibi sæpiùs, quæ loca vide apud Foës. Oec. p.333. Κενεῶνα, id est, *ile*, locum eum vocat Hipp. qui inter aliorum ossa & costas spurias intercedit, propterea quòd κενὸς, i. e. vacuus & cassus ossibus est, quasi *cassum* dixeris, Gal. c.3. de artic. t.74.

CENEOS, κενεὸς, idem, quod κενὸς, *vacuus*, inanis. Vide *Cenos*.

CENIGDAM, *Cenigotam*, item *Ceniplam*, *Cenipolam*, instrumentum notat Chirurgicum, quo cranium aperitur in Epilepsiâ. Paracels. l.3. Paragraph. c. 4. §. 1. Johnson. in Lex.

CENIOTEMIUM, est remedium purgans in morbo Gallico apud Paracels. l.2. de vit. long. c.12. sed quale sit, non expressit.

CENOS, κενὸς, Jon. κενεὸς, id est, *vacuus*, inanis, item *vanus*. Hippocr. 7.aph. 24. & 2. de iis, quæ in medic. t.9. ubi vid. Comm. Gal. Opponitur plenus, πλήρης, Galen. l.3. de diff. puls. c. 6. Quid sint κενεαὶ χῶραι πνεύμονος, vacua loca pulmonum, vide apud C. Hofmann. de U. P. n. 456. Κενὸν etiam spacium significat in capite, 7. aph. 51. Vide *Vacuus*.

CENOSIS, κένωσις, à κενόω, *vacuatio*, *evacuatio*, exinanitio, dicitur generaliter, si quid vel naturæ spontè, vel arte Medici ex toto corpore vel aliquâ parte detrahitur & expellitur. Quòd si totalis vel universalis fuerit, simpliciter κένωσις vocatur. Si verò portio saltem aliqua subtrahitur, ἀποκένωσις, *abevacuatio* appellatur.

latur. Opponitur repletio, πλησμονή, 2. aph. 22. Meminit quoq; aph. 8. item 1. aph. 3. 4. aph. 41. &c. Jung. Dieter. n. 458. Varias *evacuationis* species vide propriis suis nominibus & locis.

Centaurus, κένταυρος, significat monstrum, superiore parte quidem hominem, inferiore parte equum referens. Hoc fabulosum esse, & per rerum naturam fieri non potuisse, demonstrat Gal. l. 3. de U. P. c. 1. ubi vide comm. Hofmann. n. 114. 119. 122.

Cento, κέντρων, vestem è variis panniculis contextam pauperculorum significat. Meminit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 14. de vase probè panniculis investiendo & circum muniendo.

Centotaurus, κεντόταυρος, idem, quod *Centaurus*. Hofm. n. 118.

Centratio, legitur apud Paracelf. l. 4. Chirurg. de ulcerib. c. 3. & intelligitur principii salini mutatio in corrosivam & exulcerantem qualitatem. Unde & *Centrum salis* dicitur principium ulcerum ibid. & cap. seq.

Centrium, κέντριον, epitheton Emplastri cujusdam, à verbo κεντεῖν, pungere. Ut ità respondeat Germanicum Stich-Pflaster. Meminit huj⁹ Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 10.

Centrina, κεντρίνη, piscis aculeatus, à κεντεῖν, pungere, cujus descriptionem, species, usum in cibis & medicinâ vide sis apud Aldrov. l. 3. de pisc. c. 41.

Centrum, κέντρον, propriè vocatur circuli medium punctum, Gal. l. 10. de U. P. c. 12. Enim verò frequentissimo quoq; in usu hujus vocabuli impropria, tropica & ænigmatica acceprio apud Paracelsum ejusq; sectatores veteres & recẽtiores est; dum per *Centrum* denotatur sedes principalis, radix, fundamentum, principium alicujus rei; & huic notitiæ tantum tribuunt, ut veræ scientiæ abyssum in eâ ponant; & quicunq; veri puncti & *centri* rationem cognoscit, nihil in rerum naturâ unquam ipsum latere possit, cujus non perfectam habeat scientiam, verbis Crollii in Basil. Chym. Ità *centrum* universi ipsis dicitur DEUS. *Centrum* omnium creaturarum homo. *Centrum* vitæ Cor; & spiritûs animalis cerebrum, Paracelf. Tab. V. Theoricæ. *Centrum* mulieris radix Paramir. l. 4. de orig. morb. matric. *Centrum* carnis in dorso, Schol. in LL. de Tartaro. Describit v. etiam *centrum* medietatem duorum membrorum, ibid. Ità *centrum* spinæ dorsi est media duarum vertebrarum junctura. Imò cuilibet morbo suum est *centrum*, sua *centratio*, Paragran. tr. 2. de Astron. Hoc morborum *centrum* & locum exactè cognoscere, hoc opus, hic labor est. l. de Icterit. c. 2. *Centrum* morborum dissolutorum dicitur stomachus, l. 1. Paragraph. c. 1. §. 1. *Centrum* colicæ intestina, Schol. in LL. de Tart. *Centrum terræ* dicitur Spagyricis locus vacuus, ubi nihil quiescere potest. Leschus de lap. Phil. tract. 2. Th. Chym. Vol. IV. p. 423.

p. 423. Et quis omnes nugas colligeret? *Centrum* ovi dicitur vitellus apud Rul. in Lex. Plura videantur in Theatr. Chym. Vol. I. v. g. p. 296. 395. 358. 467. 484. Meminit etiam *Centri* sæpius Joh. Joach. Becherus in suâ metallurgiâ tit. 17. At Andr. Libav. hanc parabolicam & mysticam *Centri* significationem graviter perstrinxit in Exam. Philos. vivent. Hartman. sect. 6. *Centrum* illius sapientiæ Severinianæ & Paracelsicæ esse Chaos errorum, stultitiæ peripheriam], Labyrinthum impietatum, abominationum, mendaciorum & sect. 38. *Centratum vinum correctum* legitur etiam apud Parac. tr. de Colicâ, sed quale sit, non exponit.

CENTUMCELLIS, Thermæ quondam celebres in Tusciâ Italiæ, vide Joh. Rhod. ad Scribon. L. n. 146.

*CEPHALÆA, κεφαλαία, cerebri & membranarum ejus symptoma, est Capitis diuturnus dolor, difficulter solubilis, qui à parvâ occasione vehementes habet accessiones, ità ut neq; voces aut motum tolerare possit infirmus, sed tranquillitatem, obscurumq; cubiculum quærat, ob doloris vehementiam, cum nonnulli veluti malleo se percuti; alii caput sibi contundi distendiq; sentiant, non paucis ad oculorum radices dolor extendatur (quod signum est Cerebri membranas affectas esse. Nam quandoq; in Pericranio tantùm est, qui in superficie solùm hæret dolor) suis intermissionibus circumacti, non secus, ac qui *Cephalalgiâ* laborant. Sed in *Cephalæâ* affectæ partes redduntur multò debiliores, quàm in *Cephalalgiâ*, Gal. l. 3 de L. A. c. 9. & l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Breviùs ex Aretæi l. 1. de chron. aff. c. 2. ità describitur, quòd sit Capitis dolor inveteratus, ægrè cedens, contumax, & pertinax. Jung. Dieter. n. 459. & Foës. in Oecon. p. 335. Differt a *Cephalalgiâ* ut magis & minus. Thomas Willis de Anim. Brutor. Part. 2. c. 1. appellat *Dolorem Capitis habitualem*, quemadmodum *Cephalalgiam* Accidentalem vel *Occasionalē*. Caussam v. *Cephalææ* peculiarem geminam esse rectè statuit, unam partis affectæ h. e. fibrarū nervearum ad mēbranas, tendines, carnes musculosas, aliaq; corpora sensilia pertinentium, vel malam conformationem, vel debilitatem, alteram materiæ morbificæ, sanguinis, seri, succi nutritii, liquoris nervosi, vitiosè dispositorum promtam ac facilē congestionem; quæ omnia prolixi⁹ deducta d. l. reperies.

*CEPHALALGIA, κεφαλαλγία, quibusdam (sed fortassis vitiosè) *Cephalargia*, vide Rhod. ad Scrib. Larg. n. 99. quāvis Phavorinus defendat, vid. Rhod. in not. p. 162. Accipitur quandoq; latè & generaliter, pro omni capitis dolore; aliquando strictè pro dolore capitis, qui nec diuturnus est, nec cum magnâ capitis imbecillitate conjunctus, sed qualis à crapulâ, à sole, à labore, aut febribus excitari solet, Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & 2. Meminit Hipp. 3. aph. 13. inter morbos æstatem siccam & autumnum

num pluviosum sequentes. Et hæc species non præsupponit aliquam præviã partium capitis pravam dispositionẽ; sed saltem à caussâ occasionali humores & spiritus vitiosam acquirunt dispositionem, & ità fibras dictas earum continuitatem diversimodè solvendo afficiunt, doloremq; gignunt. Vid. Th. Will. d. l. Jungantur alii Practicorum Libri. Capite dolentes dicuntur κεφαλαλγικοὶ Hipp. 1. Prorrh. s. 2. t. 56. Apud Scrib. n. 206. etiam κεφαλαλγία de diuturno capitis dolore exponitur.

Cephale, κεφαλή, id est *Caput*. Vide *Caput*.

*Cephalicus, κεφαλικὸς, dicitur de omni eo, quod ad caput, ejusq; partes pertinet. Ità *Cephalica vena*, κεφαλικὴ φλέψ, dicitur ramus superior venæ axillaris sive humerariæ, quia in capitis affectibus secari solet ab antiquis & Chirurgis recentioribus sive imperitis, sive superstitiosis, quamvis nulla peculiaris præ aliis venis cum capite sit communio, Barthol. Anat. libell. 1. c. 7. Ità *Cephalica medicamenta*, κεφαλικὰ φάρμακα, dicuntur, quæ specificâ quâdam virtute & idiosyncrasiâ capiti prodesse creduntur, Jonston. Synt. l. 4. Therapevt. Tit. 4. c. 1. art. 1. & 2. Specialiter v. & strictè *Cephalica Emplastra* vocantur, quæ capitis fracturis usq; ad crassæ meningis duplicaturam pertingentibus destinata sunt, quorum virtus est, ut ossium squamam sursum attrahant, & in pristinum locum revocent, & fragmenta tùm ex capite, tùm ex aliis corporis ossibus educant. Nonnulli communi genere hæc etiam vocant *Catagmatica*, propriè v. nuncupata *Cephalica fortiora* sunt. Siquidem ex alto superficiem extimam non ossa modò, sed his multò quoq; magis humorem aliquem crassum & viscosum, vel omninò depravatum, suâ caliditate attrahunt. Castell. ex Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 18. Ant. Sarracen. in not. ad Dioscor. p. m. 61. Scribon. n. 201. Horum materiam vide etiam, l. 3. M. Med. c. 2.

Cephalica, quoq; accipitur pro *Cephalalgiâ* à Paracelſ. l. 2. de Tartar. tr. 3. c. 4. in explic.

Cephaline, κεφαλίνη, vocatur juxtà Gorræum ea linguæ pars, quæ est ad fauces, quam & γεῦσιν plerique nuncupant, quod in eâ gustus putetur esse acutior. Enimverò mendum mihi videtur subesse, cùm nec Bartholin. nec. C. Hofmann. nec Lindenus hujus nominis in descriptione Linguæ partium meminerint, accurati aliàs Græcorum terminorum indagatores. Quid? quod nec ratio hujus appellationis ulla sese offerat.

Cephaloides, κεφαλοειδὴς, significat capitis formam habens, non v. capite præditum, uti Gorræus iterum perperam exposuit. Ità papaver, pæonia, & aliæ herbæ secundùm signaturas plantarum Crollianas κεφαλοειδεῖς dici possent.

Cephalotos, κεφαλωτὸς. Vide *Capitatus*.

Cephalus, κέφαλος, non est idem, quod *Capito*, quamvis ità Latinè reddi possit; sed in specie est Epitheton quorundam piscium *Mugiles* dictorum, non tam quòd capite sint grandiore, sed quòd caput in metu abscondant, totos ità occultari credentes, Aldrovand. l. 4. de pisc. c. 6. Gal. l. 3. Al. fac. c. 25.

Cera, κηρὸς, quid sit, notum est, nimirum nihil aliud, quàm favi, ex quibus mel est expressum, Aldrov. l. 1. de insect. c. 3. ubi prolixam *ceræ* historiam & usum varium reperies: vel est expressorum favorum recrementum, uti Gorr. descripsit. Medium quodammodo tenet calefacientium, refrigerantium, humectantium, siccantium, ità tamẽ, ut ad caliditatem inclinet. Partium quadantenus est crassarum & emplasticarum, ideoq; digerit, maturat, &c. Gal. l. 7. de S. Fac. §. h. t. Diosc. l. 2. c. 105. Schröd. l. 5. cl. 4. n. 94. Adeò usitata officinis est, ut vix emplastrum reperias, cujus non exhibeat consistentiam. Hinc *cera* materies Emplastrorum dicitur, Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 2. *Cera Virginea* quid sit, vide *Propolis*. Curationem ridiculam Choreæ S. Viti ex iracundiâ, quam Vitistam dixit, per *ceream* imaginem, vide apud Parac de morb. ament. tr. 2. c. 3. *Ceram Ponticam* optimam olim habitam fuisse, constat ex Galeno d. l. & passim aliquoties, nec non ex Scribon. Larg. n. 86. ubi vid. not. Rhod. Hoc certum est, quòd habeat, pro favorum viribus, ex quibus exprimitur, varias facultates. An *flava* semper sit præferenda *albæ* per insolationem, uti vult Fr. Hofm. in Clav. Schröd. ad d. l. dubitatur, quia aliquando saltem corpus & materiem alicujus mixti præbere debet, non v. virtutem aliquam vel efficaciam. *Ceræ chymicæ* quæ sint, vide apud Rolfink. Chymiæ l. 5. s. 14. c. 4. *Cera sacra* idem, quod *Virginea*, Rhod. ad Scrib. Larg. n. 82. *Cera tracta*, Κηρὸς ἠρακτὸς, quid significet, vide apud Keuchen. ad Seren. p. 101. scil. *cera* tractatione dealbata. A Sereno dicitur *Cera coacta*.

*Ceræ, κεραίαι, dicuntur, non mulieres, quarum uterus propriis ex morbis tum qui in processibus & cornibus consistunt, tum qui in collo aut fundo, vel aliquando plura, quàm prius, vel aliquando pauciora, aut nulla, vel mala excernit menstrua, Gal. 3. de sympt. caus. c. 4. (quamvis in Græco textu vocab. hoc non extet) sed potius ipsa cornua uteri, uti rectè Gorr. & Linden. in Phys. Med. docent. Vocantur aliàs & πλεκτάναι, cirri, Gal. l. de dissect. vulv. c. 3.

Cerago, κήρινθος, est alimentum, quo apes vescuntur mellificantes, Arist. l. 9. H. A. cap. 40. Aldrovand. d. l. c. 1.

Ceramice, *Ceramitis*, κεραμικὴ, κεραμίτις, scil. γῆ, significat terram figulinam, argillam, apud Hipp. l. 1. de Morb. XII. 13. l. 3. l. 18. de int. affect. IIX. 20.

Ceramium, *Cerannium*, est nomen mensuræ liquidæ, quæ Latinis *Amphora*

phora dicitur, vel *Cadus*, continens in Italiâ choas 8. Notabatur olim κε. Galen. l. de pond. & mens. c. 2. & 3.

Ceramos, κέραμος, *fictile*, *tegula*. Gal. l. 1. de temp. c. 6.

Cerañites, κεραμίτης, (quamvis in Gr. Basil. legatur κεραμίτος fortassis mēdosè) epitheton pastilli multiplicis usus, apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 12. circà fin.

Ceranthemus, κηράνθεμος, epitheton apum glutinis apud Aldrovand. d. l. p. 84.

Ceras, κέρας, vide *Cornu*.

Cerasiatum, est nomen medicamenti purgantis ex succo cerasorum & pomorum dulcium purgato cum essentiâ mercuriatâ paratum apud Libav. Synt. Arc. Ch. l. 8. c. 12.

Cerasma, κέρασμα, à verbo κεράσειν, vinum aquâ miscere. Lang. l. 1. ep. 29. significat *aquæ mixturam*, quâ aquæ frigiditatem calidiore additâ frangimus, uti vult Gal. in comm. ad 3. de R. V. I. A. notante Gorr.

Crasphoros, κερασφόρος, i. e. *Cornutus*, vide *Corniger*.

Cerastes, κεράστης, κεραστής, nomen est serpentis vel viperæ, ità dictæ ab eminentiis aliàs binis, aliàs quaternis, & juxtà Solinum, Plinium & Arabes quadrigeminis, quæ quidem in ipsius capite cornicula præ se ferunt. Sarrac. in not. ad Dioscor. p. 136. & 137. a. Meminit & Gal. ex poëmate Andromachi de Theriac. ad pisc. c. 6. Est v. longitudine cubitali, ad summum duorum cubitorū. Corpus ei colore arenosum, juxtà caudam desquamatum, morsu nocentissimum, contrà quod virus vide remedia apud Dioscor. Theriac. c. 16. Aët. l. 13. c. 28. Jung. Forest. l. 30. Obs. 12. Schol. imprimis Aldrovand. l. 1. de serp. & drac. c. 4.

Ceratio, κήρωσις, κατακήρωσις, ἐγκήρωσις, *inceratio*, denotat actum, quo aliquid cerâ involvimus. Chymici utuntur hâc voce de magisterio lapidis, Rolfink. Chym. l. 2. c. 2. Rulandus v. ex Gebero definit, esse mollificationem rei duræ, vel succi non fusibilis ad liquefactionem. Dicitur a. hic modus *Ceratio*, quod medicinam philosophicam instar ceræ igni admotæ facilè liquescentem reddat. Quando n. Philosophi (Spagyrici) argentum vivum in aurum aut argentum convertere volunt, necesse est, ut habeant medicinam fluentem, quæ subitò ante fugam ejus in profundo illi adhæreat, ipsique per minima conjungatur, & illud inspisset, atq; suâ fixione in igne conservet, quousq; adveniat illi majoris ignis tolerãtia, ejus humiditatem consumentis, & convertat illud per hoc artificium in momento in solificum & humificum verum, secundum illud, ad quod medicina fuerit præparata. Fit a. *ceratio*, quando corpus siccum & durum suo humore, reiteratâ frequenti imbibitione, perfunditur. Hæc Ruland. & ex hoc Johns. *Cerare* quoque iisdem dicitur incorporare, vel miscere. *Ceratio* fit, quando continuato calore fluida

fit ac

fit ac mollis materia, Ger. Dornæus de transm. metall. c. 8. fin. Th. Ch. Vol. I. p. 520. *Cerantur* corpora calcinata cum corporibus resolutis, & hoc imbibendo vel cerando. Melior *inceratio* fit cum Azoth vivo i. e. mercurio & guttâ saponis. Richard. Anglic. Rosar min. c. 12. Jung. Alb. Magn. Alchym. in Theatr. Chym. Vol. II. p. 412. 442. & Vol. III. p. 76. seqq. & 370. Vol. IV. p. 408. 729. 751. 761. 857. lib. de lapid, phys. condit. c. 1. Ad summam.

CERATIO est species fusionis, vel Colliquationis.

CERATITES, κερατίτης, est *unicornu fossile*. Vide *Monoceros*.

CERATIUM, κεράτιον, primò denotat *siliquam*, fructum arboris ejusdem nominis, quæ & *Ceratonia* dicitur. Hanc pravi succi edulium appellat, lignosum ac concoctu difficile, Gal. l. 2. de Alim. Fac. c. 33. Quæ significatio non est hujus loci. Secundò est nomen ponderis antiqui minoris, continens *grana quatuor*. Dicitur & *Karat*. Alii dicunt, habere duos æreos cum duabus tertiis particulis. Gal. de pond. & mens. c. 3.

CERATOIDES, κερατοειδὴς, *cornea*, seu cornifomis tunica, vel membrana oculi secunda est , à durâ meninge orta, (tunicam choroidem complectens,) crassa admodum, sed parte ejus mediâ tenuissima & densissima, splendida, ad splendorem recipiendum, & transmittendum, cornibus admodum extenuatis similis; unde eam à cornu similitudine *Ceratoidem*, *Corneam*, & *Corniformem* appellant, Gal. l. 10. de U. P. c. 3. Jungatur Barthol. Anat. l. 3. c. 8. p. m. 515.

*CERATOMALAGMA, κηρωτομάλαγμα, non differt à *Cerato*. Vide *Ceratum*, Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 11.

CERATUM vel *Cerotum*, κηρωτὸν, vel κηρωτὴ, item *Ceratomalagma*, Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 11. est medicamentum Topicum vel externum, consistentiâ medium inter Unguentum & Emplastrum. Foës. p. 337. Nomen à *cerâ* habet. Vocant & *Ceroneum*. Fiebat olim ex *oleo* & *Cerâ* tantùm. Cæterùm confundunt cum unguento sæpius; propriè tamen medicamentum est consistentiâ medium inter unguentum & Emplastrum, illo durius, hoc mollius. Horum compositionem vide sis apud Schröder. l. 2. cap. 53. Morell. in method. præsc. form. l. 2. s. 1. c. 10. aliosq; Veteribus non fuisse unam *Cerati* consistentiam, aut temperaturam, sed aliud quandoq; spissum, aliud tenerum demonstrat Joh. Rhod. ad Scrib. L. n. 81.

CERAUNIUS, κεραύνιος, dicitur vulgò *lapis fulmineus*, Donnerstein, *Cuneus fulminis*, quia communi etiam modernorum Physicorum & Cartesianorum consensu creditur cadere de nubibus cum tonitru, & esse nihil aliud, quàm corpus solidissimū, genitum in magno fulmine ex diutinâ exhalationis valdè terrestris & densæ inclusione, quæ cum invehitur in nubem frigidam & aquosam ab humore circumfuso conglobatur

tur & conglutinatur, hujusmodiq; massam & mixturam facit, & ab igne fulgureo in solidissimum corpus lapideum induratur. Variâ quoq; formâ & coloribus variis exornatus visitur, prout variæ ac diversæ sunt exhalationes terrestres & metallicæ ab inferioribus ad superiores partes exhalantes. Plura de hoc lapide vid. apud Andr. Chiocc. in Mus. Calceol. s. 3. p. 305. seqq. Ruland. & Johns. in Lex. Dicitur provocare dulces somnos, valere cõtrà fulmina & ad prœlia & caussas vincendas; quâ fide, alii videant.

CERAUNOCHRYSOS, κεραυνόχρυσος, est *Aurum fulminans*, vel sclopetâs. Rolf. Chym. l. 5. s. 2. c. 27.

CERAUNOS, κεραυνὸς, vide *fulmen*.

CERBERUS, κέρβερος, præter propriam canis infernalis Ethnicorum tricipitis significationem in foro Chymico denotat triplicem mercurium ex sale, hydrargyro, & chalcantho. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 10.

CERCHNALEON, κερχναλέον, vide *Cerchnos*.

*CERCHNOS, κέρχνος, κέρχνον, à κέρχνω, κέρχω, exaspero, *raucum sonum edo*, item, κερχμὸς, est *asperitas quædam faucium & raucus sonus gutturis*, cum exiguo ad tussiendum conatu, ità ut, sicut vomitum nausea, ità tussim hoc symptoma præcedat, ex Gal. l. 2. de causs. sympt. c. 4. & 5. Caussa ex naturâ Catarrhi & Tussis petenda. Imprimis alimenta κερχνώδεα accusantur ab Hippocr. 3. de artic. t. 61. qualia sunt pinguia, acida & acria. Κερχναλέον vel κερχαλέον dicitur etiam sonus creperus & raucus in faucibus l. 7. Epid. VII. 3. & XI. 7. ubi ὑποκερχαλέον legitur. it. XII. 6. tussis rauca βὴξ κερχαλέη.

*CERCIS, κερκὶς, *radius*, duas obtinet potissimùm significationes. 1. denotat *Os Cubiti vel Brachii superius*, quod & brevius & minus statùitur, quod cum altero osse *Ulnam*, ὠλένη, Gr. dicto brachium constituit. Ità ut *Radius* ulnam inferiùs, hæc illum superius excipiat. Vid. C. Hofm. de U. P. n. 92. Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 14. §. 74. seqq. Barthol. Anat. libell. 4. c. 20. (2.) instrumentum, quo medicamentum teritur & movetur veluti *rudicula* aut *pistillum*, Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 3. Dicitur aliàs & τορύνιον atq; ὕπερος, item δοίδυξ, quod etiam *cochleare* significat. Jung. Foës. p. 334.

CERCOPES, κέρκωπες, dicuntur *versuti*, & notæ fraudulentiæ homines, ut satis indicat proverb. κερκώπων ἀγορὰ, *Cercopum forum*, vel cœtus. Meminit Gal. in lib. de prænotion. c. 9. ubi pro impostoribus & veteratoribus sumit, aut vili hominum genere, qui publicè rerum emendarum aut divendendarum quæstum ac mangonium facerent, & in *Suburrâ* circum meretricum cellas aut fornices séderent. Sic n. Συβὰρεως κερκώπων dixit pro impostoribus, qui in *Suburrâ* erant ubi tamen Βυβὰρεως vitiosè legitur in omnibus Græcis exemplaribus Foës. d. l.

CERCOPITHECUS, vide *Cebus*.

CERCOSIS,

*Cercosis, κέρκωσις, *Cauda*, item *Mentula muliebris*, *Nympha*, Gr. Κύων, à quibusdam *Tentigo*, *Virga*. *Symptoma turpitudinis* vocatur, estq; morbus muliebris auctæ magnitudinis in *Clitoride*, sive carnosâ illâ & spongiosâ substantiâ in sinus muliebris parte mediâ superius delitescente occurrens, à nimio portionum spirituosarum sincerarum vel spuriarum per frequentem contrectationem, attritionemve inducto affluxu oborta. Senn. l.4. M. Pr. part.1. sect.1.c.2. cujus circumcisionem tradit P. Æginet. lib. 6. cap.7.

Cerdac, id est, *Mercurius*. Rul. in Lex.

Cerealis, δημήτρειος, epitheton seminum quorundam, quę inter *frumentacea gustamenta*, σιτηρὰ γεύματα referuntur, ut, sunt lens, faba, lupinum, cicercula, panicum, milium, pisum, fœnum græcum, avena, tipha, cicera, & quæcunq; id genus alia. Dicuntur aliàs pleraq; & *Legumina*, χέδροπα & ὄσπρεια, quia manibus carpuntur, l. de attenuant. vict. c. 6. ex his panis non fit, nisi summâ necessitatę, l.1. de al. Fac. c. 16. Horum quædam, dum coquuntur, non intumescunt, propterea ἀτέραμνα dicta, de bon. & mal. succ. cib. c. 5. vide *Ateramnia*. Jung. de *Cerealibus* Rolfink. O. & M. Com. Gen. l. 2. sect. 3. c. 69.

*Cerebellum, ὀπίσθιος, ἐγκέφαλος, ἐγκεφάνιον, παρεγκεφαλὶς, posterior est cerebri pars ex multis & parvis corporibus coagmentata, Gal. l. 9. Anat. operat. c. 2. Totum namq; cerebrum in duo divisum est, anterius & posterius, sed supernis tantùm partibus. Nam suâ basi continuum est, non sibi modò, sed spinali etiam medullæ, & per hanc *cerebello*. Durius a. sicciusq; est reliquo cerebro, quod quo ulterius procedit, eò siccius evadit. Colore quoq; diversum est. Nam cùm reliquum candidum sit, *cerebellum* velut ustione quâdam subflavum est, & plenum animali spiritu, quem nervis duris à spinali medullâ prodeuntibus impertit. Hæc Castellus. Accuratiorem *Cerebelli* descriptionem petesis ex Bartholin. Anat. l. 3. c. 5. Th. Willis Anat. cerebr. c. 15. 16. & seqq. ubi peculiarem hypothesin de spiritibus *cerebelli* proponit.

Cerebella *urina*, à colore *cerebri* dicitur Paracelso Schol. in libr. de urin. l. 2. c. 1. nimirum non penitus lactea, & secum semper portat spumam albam, quæ superficiei circulari adhæret; & ex his judicandos esse cerebri morbos arbitratur.

*Cerebrum, ἐγκέφαλος, (nam nominatur ità, quod ἐν τῇ κεφαλῇ, h. e. in capite situm habet) animæ rationalis est domicilium; nervorum & sensus omnis motusq; voluntarii principium, substantiâ nervis simillimum, nisi quòd mollius. Nam id illi conveniebat, ut quod sensus quidem omnes recipit, omnesq; imaginationes atq; mentis motiones complectitur, Gal. l. 9. meth. med. & l. 8. de U. P. c. 4. Substantia ipsius

ipsius glandularis est alba, veluti è spumâ quâdam concreta & humida, l. definit. Anterior cerebri pars duplex quoq; statuitur, dextra, & sinistra, duosq; sinus seu ventres habet, dextrum & sinistrum, qui à corpore calloso, quod τυλοειδὴς dicitur, dirimuntur. Hi posteriore sui parte in tertium sinum mediocrem sub psalloide concurrunt, à quo meatus est longus ἰσοσγλουτίοις, id est, *natibus* (ità n. ob similitudinem quandam vocant) subditus, qui in sinum alium quartum, omnium postremum, minimumq; inter cerebelli basin spinalemq; medullam situm, incidit. Hæc Castellus. Enimverò hodieq; multò accuratiorem & clariorem *Cerebri* descriptionem reperire licet apud Barthol. d. l. cap. 3. seqq. Thom. Willis in Anat. *Cerebri* capp. prioribus. Malpigh. Ex. Epistol. de *Cerebro*. Car. Fracassat. cp. Responsor. ad Malpigh. de *Cerebro*. ut alios paulò vetustiores taceamus, C. Hofm. Lindenum, multoq; plures. A Paracelso & ejus asseclis *Cerebrum* dicitur *Luna Microcosmica*, de Pestilit. Tr. 2. & 4. & remedia *cerebri* per Lunam dirigi creduntur Paragram. tr. 3. Idem quoq; *Cerebrum* dividit in *Cerebrum Macrocosmi* vel *Archei*, & *Microcosmi*. Tr. de trib. essent. Morbos quoq; aliis aliàs partibus competentes *Cerebro* quoq; adjudicat, ut Lepram, tabem, icteritiam, & similes alios, uti passim in scriptis ejus videre licèt, Mysticè & Spagyricè *Cerebrum* significat *Aquam*, & *Cerebrum arietis*, aquâ albuminis ovi. *Cerebrum bovis*, id est, Tartarum combustum. Rul. in Lex. & Johns. *Cerebrum* aliquando pro capite sumi, Marcel. constat ex Seren. & Keuchen. ad eund. in not. p. 91. *Cerebrum* etiam vocatur Lapis Ph. Th. Chym. Vol. IV. p. 727.

CEREFACTIO, dicitur operatio Spagyrica, quæ fit dissolutione & cōgelatione, in Allegoriis sapient. distinct. 1. in Th. Chym. Vol. V. p. 78.

*CERELÆUM, κηρέλαιον, compositio est ex *cerâ* & *oleo*, apud Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 2. Aliàs hoc nomine quoq; venire potest *Oleum ceræ*, cujus descriptionem vide apud Rolfink. Chym. l. 3. s. 2. Art. 2. c. 2. quod & *Butyrum Ceræ* appellat & κηρέλαιον.

CEREMONIA, *cærimonia*, τελετὴ, θρησκεία, ritus & ambages varias circà rem aut actionem aliquam notare, notum est. Has in Medicinâ meritò suspectas esse, & præstigias, aut vanitatē sapere, ipse fatetur Paracelsus, penitus rejiciens & damnans, vocans *Ceremonias Nigromanticas* Christianis illicitas & prohibitas, l. 9. de signat. rer. natur. & tr. de philos. occult. §. de Conjurationibus.

CEREVISIA mendosè *Cervisia*, ζῦθος; *Bira*, est potus nobis aliisq; Septentrionalibus populis notissimus, ex hordeo ut plurimùm, ut & ex tritico, rariùs (qui etiam nocentior) ex avenâ, aliove frumenti genere paratus, decoctus cum aquâ, & lupulo conditus. Cujus præparandi

 modum

modum ex *Malto*, vel *brasio* vel *byne*, egregiè descripsit Th. Willis, de fermentat. c. 7 Ejusdem fermentationem monstrat Mart. Kerger. de ferment. sect. 2. c. 5. Differentias plures succinctè tradidit Jonston. Syntem. Part. Hygien. l. 1. tit. 1. c. 3. art. 3. *Cerevisiæ* fuisse vetustissimum usum, constat ex Athen. l. 1. & 10. à quo etiam vocatur vinum ex hordeo, οἶνος ἐκ τῶν κριθῶν, οἶνος κρίθινος, item ex Herodot. Theophrasto, Epigramm. Græc. Jung. C. Barth. l. XI. adverss. c. 32. Linden. S. M. Ex. VI §. 9. C. Hofman. Instit. l. 5. cap. 27. Rolfink. O. ac M. Com. l. 14. s. 1. c. 25. Kerger. d. l. s. 3. c. 2. Inter caussas morbificas refertur ab eodem Rolfink. d. l. l. 2. s. 3. c. 78. Viscositatem ei tribuit pipere vel butyro corrigendam Paracels. l. 1. de Tart. tr. 2. c. 1. in not. Ansam dat morbis Tartareis, Tr. 1. de Morb. ex Tart. c. 2. In specie acida est caussa Colicæ, tr. de Colic. Ab aciditate præservativum singulare commẽdat oleum Caryophyllorum aut oleum caryophyllatæ, l. 3. de conserv. rer. natur. in fin. Integrum aliàs tractatum de *Cerevisia* paucis abhinc annis edidit D. Meibomius, qui videatur. *Cerevisiam* mense Martio coctam diutius servari & augeri tam in bonitate, quàm jucunditate, uti legitur in Theatr. Chym. Vol. I. p. 664. tr. de Medic. Chym. tit. de hydromelite, fortassis magis opinione, quàm veritate nititur. Certè hîc locorum fallit. Helmont. appellat periphrasticè *cerevisiam* sumen, liquamen, aut consummatum jus granorũ. tr. Imago ferm. imprægn. n. 2. Vide etiam *Zythos*.

Cerificatio, dicitur gradus tertius in processu Gebri Arabis, qui legitur in Th. Chym. Vol. IV. 38.

*Cerion, κηρίον, *Favus* propriè significat opus illud Apum artificiosissimum, cellulis angulosis succo melleo plenis distinctum & exornatũ, de quo videatur Aldrov. l. 1. de Insect. c. 1. Hujus decoctum in aquâ maceratum sæpè propinat Hipp. in febre, l. 2. de morb. XLI. 11. LII. 34. LVI. 19. l. 3. XXX. 1. Tropicè v. per similitudinem Κηρίον, *Favus*, quoque dicitur ulcus multis foraminibus pervium, ex quib⁹ melli similis humor excernitur, Gal. defin. Med. Quod in capite frequentiùs occurrat, movit haud dubiè Galenum, & alios, ut capitis affectibus annumeraverint, Gal. l. de tum. p. n. c. 15. l. 1. de C. M. S. L. c. 18. Differt ab *Achore*, foraminum magnitudine, quæ in Achore minor est. Aëtius l. 2 tetrab. c. 68. etiam vult, appellari *Meliceridа*. Sed *Meliceris* propriè est abscess⁹ species cum folliculo, de quo suo loco. *Cerium* etiam in musculosis partibus, in articulis, & plantis pedũ oritur: Sæpè etiam sextam colli vertebram occupat, & aliquando etiam costas invadit. Meminit hujusmodi ulcerũ & Hipp. l. 2. Prorrhet. XIIX. 4. Caussa haud dubiè in portionibus salino sulphureis cum pituitâ mixtis & excrementitiis alcalicis collectis & corruptis ponẽda erit, P. Barbette *Porriginẽ, Achores*, &

res, & *Favum* confundit, in Chirurg. P. 3. l. 2. c. 1.

CERITUS, *Cerritus*, item *Cereritus*, μαινόμενος, παραμανὴς, παράφρονος, δημητριόληπτος, idem ſignificat, quod *Delirus*, *Maniacus*, furiosus. Tres n. præſides furoris erant apud antiquos, Ceres, Luna, Bacchus, inde *Ceriti*, *Lunatici*, *Bacchi*. Et ex Nonio *Ceriti* & *larvati* malè ſani, aut *Cereris* irâ & larvarum incurſione animo vexati. Meminit hujus vocabuli P. Seren. in carm. med. t. Phreneſi, & cap. purg. ad quem locum vide not. Rob. Keuchen p. 115.

CERNÔ, κερνῶ, *aſperum ſibilum edo*. Unde κερνῶδες, idem, quod κερχνῶδες, *aſperitas faucium*. Vide *Cerchnos*.

CERNO, ὁρῶ, βλέπω, idem, quod *video*, deinde ſignificat *cribro* trajicere, *cribrare*. Ità apud Apul. *cernere cribro*, legitur. Scrib. Larg. n. 110. & Rhod. in Indic. primo Gr. κοσκινίζω, σινιάζω. Vide *Cribrum*.

CERNUA, ὀρφὸς, *Orphus*, nomen piſcis, ſed qualis certò intelligi debeat, obſcurum. Alium n. vult Gal. 3. de Al. fac. c. 31. qui inter duræ carnis piſces refert: alium Ariſtot. Athenæus, Bellonius. Vid. Aldrov. l. 2. de piſ. c. 11. & 36. l. 5. c. 34.

CERÔMA, κήρωμα, ſignificat unguentum ex *Cerâ* oleo ſubactâ, quo inungebantur palæſtritæ. Unde *Ceromaticus*, qui *ceromate* inunctus, apud Iuvenal. Et *ceromatico* fert inceteria collo, Sat. 3. ad quem locum Th. Farnabius notavit, *Ceroma* ex oleo, cera, & pulvere fieri. Apud Hippocr. pro *unguento* aut *Cerato* in genere ſumitur, 4. de R. V. I. A. t. 78. Vid. Fœſ. q. 337.

CEROPISSOS, κηρόπισσος, *medicamentum ex cerâ & pice conſtans*, aut nomen emplaſtri vel cerati ex cerâ & pice confecti, quo ſplenium illini jubet Hipp. apertâ frontis cute l. 2. de morb. XIIX. 12.

CERTAMEN, ἀγὼν, ἆθλον, quid ſit, notum eſt. Eatenus v. ad forum medicum ſpectat, quatenus priſcorum ſeculis ad gymnaſticam vel athleticam pertinuit, dum vir operarius naturalia munia exequens, verè bono habitu præditus in certamen deſcendens non luctâ modò, ſed & curſu cum aliis certavit, aut jaculo, aut arcu, aut diſco, Gal. ad Thraſybul. c. 33. Vide *Athleticus*.

CERTATOR, ἀθλητὴς, vide *Athleticus*.

CERTATORIE, ἀγωνιστικῶς, vide *Agoniſticè*.

*CERVIX, αὐχὴν, τράχηλος, δειρὴ, eſt æquivocum. Aliquandò accipitur latè, & idem eſt, quod *Collum*, pars ſcil. intermedia inter thoracem & caput, Hipp. ſ. 3. prognoſt t. 16. Gal. in comm. Barthol. Anat. l. 2. c. 13. vocat appēdicem ad medium ventrem. Conſtat ſeptem vertebris intrà cavitatem ſpinalem medullam à cerebro continuatam excipientibus, de quibus, ut & reliquis partibus quâ exteriorib⁹, quâ interioribus videantur Anatomici. In hâc ſignificatione dicitur *Cervix rigida* apùd Scribon. Larg. n. 255. & *validâ cervice* præditi, κρατεραύχενες, Hippocrat. 6. Epid. ſ. 1. t. 3. Aliquādo ſtrictè pro parte poſteriore

ore *Colli*, Barthol. d.l. Aliquando metaphoricè. Ità *Cervix uteri Collum* dicitur, canalis, sive meatus oblongus, situs inter orificium interius & exterius, instar vaginæ penem excipiens. Vide *Caulis*. Linden. Med. Philos. l.2. c.7. art. 12. §. 114. Barthol. l. 1. c. 30. Ita & *ossium processus*, vel ἀποφύσεις, dicuntur *cervices*, Gal. l. de ossib. procœm. Barthol. libell. 4. c. 1. in fin.

Cerviculæ *spiritus* est *ossis de Corde Cervi*.

Cerumen, ὠτὸς ῥύπος, *aurium sordes*, est excrementum aurium naturale, Gal. l.10. de Simpl. Fac. in fine, humor calidus, siccus, quandoq; humidus, consistens, subflavus, amarus, ex sero, bile, & pituitâ constans, in exteriore aurium meatu, partim à calore tenuia dissipante, partim ab externo frigore dissipationem inhibendo uniente collectus, inde instrumenti ope extrahendus, uti descripsit Ger. Blasius in Medic. General. Usus ejusdem medicus extern⁹ in curandis paronychiis à Galeno d. l. adductus, aut quòd medeatur ictibus scorpionum, conglutinet vulnera, fissuras cutis &c. ex Schröder. l. 5. cl. 1. n.23. non improbatur. At internus pro præsentissimo in colicâ remedio in potu si sumatur, ceu sordidus minimè nobis probatur, delicias has aliis relinquentibus.

Cerusiana, κερυσιανή. epitheton medicamenti, quod à Philippo Trallianis fuit datum, apud Gal. l.7. de C. M. S. L. c. 5. in fin. contrà phthisicos & suppuratos.

Cerussa, *Cerusa* Palladio. Vid. Rhod. in Indic. prior. ad Scribon. ψιμμίθιον, ψιμμύθιον, Scrib. n.184. fit è plumbo, & est ejus veluti ærugo, per calcinationem vaporosam. Modum vide sis apud Dioscor. l. 5. c. 103. & Schröder. l. 3. c. 12. Olim fuit laudatissima, & in Rhodo, Corintho aut Lacedæmone parata. Est a. ferè omnibus nota *cerussa*. Meminit ejus aliquoties Galenus & Scribon. Quando torretur, donec similis fiat Sandarachæ, dicitur *scandix*. Lavatur etiam *Cerussa* Cadmiæ modo, Dioscor. d.l. Ruland. in Lex. Paracelf. *cerussam* plumbum mortuum appellat, de mort. rer. natur. l.5. Jung. Libav. synt. arc. Chym. l. 5. c. 10.

Cerussea *urina*, dicitur apud Paracelf. quãdo est alba, ut *cerussa*, estq; signũ mortis, aut significat oppilationem hepatis, l.2. de Urin. judic.

Cervus, *Cerva*, ἔλαφος, ἄῤῥεν καὶ θῆλυ, Animal utriusq; sexûs est notissimũ, bisulcum, ferum vel sylvestre, vivacissimum, certis temporibus salacissimum, præsertim Mas, qui cornutus est. Unde & *Cervus* quasi κεραιὸς, cornua gerens dictus. Fœmina est ἀκέρως, nec habet cornua. Utriusq; descriptionem pleniorem reperies apud Aldrovand. l. 1. de quadrup. bisulc. c. 27. Usus imprimis maris non solùm in victu, sed & in medicinâ frequentissimus, dum Cornua, Os de Corde Cervi (quod tamen cum bubuli cordis

esse

osse sæpissimè permutatur) Genitale, Testiculi, Sanguis, Lachryma, Medulla, Sevum, Talus, Astragalus, Corium, Lapis, adhibentur, de quibus omnibus vide Aldrovand. d. l. & succinctè apud Schröder. l. 5. cl. 1. n. 17. Hofmann. in Clav. ad ill. loc. Joh. Georg. Agricol. vernac. descriptionem *Cervi*. Sparsim etiam invenire licet apud Galen. aliquid de cervo, de carne, quod succū vitiosum generet, l. 3. de Al. Fac. c. 2. Et proximam asinorum carni esse dixit, de atten. vict. c. 8. de *Cornibus*, l. 11. de S. Fac. t. *Cornua cervi*: de *Medullâ*, quòd sit blandissimum medicamentum, de Theriac. ad Pison. c. 9. & l. 7. de C. M. P. G. c. 16. inter Damocratis acopa. Ità & apud Scribon. Larg. mentio fit *Hinnulei cervi*, n. 13. cujus coagulum laudatur contrà epilepsiam; Cornuum, n. 122. lachrymarum, n. 163. de quibus in notis p. 239. Rhod. ex Scaligero scribit, quòd centesimo demum anno cervis lachryma nascatur, summum ad venena sudoriferum, de cuj⁹ veritate meritò dubitare quis posset. De *osse cordis cervi* legatur etiam apud Paracels. l. de morbis Tartareis c. 11. & tr. de pestilit. *Cervus volans* dicitur *Scarabæus Cornutus*. Vide *Cantharus*.

Cesso, vide *Eao*, *Pavo*.

Cestreus, κεστρεύς, vide *Mugil*.

Cetaceus, κητώδης, epitheton animalium marinorum grandiorum, in quorum numero sunt Phocæ, Balenæ, delphini, libellæ, grandiores thunni, &c. de quibus in summâ dicendum, quòd omnia ejusmodi habeant carnē duram, pravi succi, & excrementiciam, Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 37. Plura de his vide apud Aldrov. l. 1. de *Cetis*.

Cete, *Cetum*, κῆτος, vel sumitur latè pro omni pisce *Cetaceo*, h. e. grandiore, qui etiam Latinè dicuntur *Pistrices*. Vide *Cetaceus*: vel strictè aliquando pro *Balæna*. Vide *Balæna*. Aldrov. d. l. c. 2. Apud Paracels. in Fragm. Med. *Cetum* dicitur Scabies arborum.

Cevil, est terminus Paracelsicus, denotans induratam quandam substantiam in terrâ ad similitudinem calculi in homine, è terreo Tartaro indurato per spiritum urinæ, qui est in liquore terræ. Estq; appropriatum remedium contrà Lithiasin, quia sese invicem frangunt & conterunt, Tr. 1. de morb. ex Tart. c. 4. Dicitur & *Lutus* eidem & Helmont. tr. de Lithias. cap. 8. n. 23.

Chæte, χαίτη, propriè *jubam* significat in quadrupedibus. Usurpatur tamen & de *cæsarie* vel comâ humanâ, præsertim de capillis, qui à parte posteriore secundùm occiput prominent, ut & de pilis circà tempora oriundis. Gorr. p. 501.

Chalao, χαλάω, remitto, *relaxo*. Frequens verbum apud Hippocr. de remissione morbi & symptomatum, v. g. l. 7. Epid. II. 35. VII. 17. XXVII. 6. 28. XXXIX. 8. &c. Vid. Foes. Oec. p. 673. Hinc descendit τὸ χαλαρὸν, quod dicitur de intestino recto, Hip-

Hipp. l. 3. de artic, t. 41. etiam de Cute, 5. aph. 71.

Chalasis, *Chalasmos*, χάλασις, χαλασμὸς, *relaxatio*, opponitur tensioni, ad eundem modum, quo duritati mollities. Estq; remedium Lassitudinis tensivæ, Hipp 6. Epid. VII, 29. Gal. l. 3. de tu. san. c. 6.

*__Chalasticos__, χαλαστικὸς, *relaxans*, dicitur de medicamentis, quæ tensioni medentur, Gal. l. 5. de S. F. c. 11. l. 7. de C. M. P. G. c. 9. Et licèt tensio multis contingat modis, & ità non videatur una *laxantium* esse species, sed alia humectando *laxant*, alia calefaciendo, alia molliendo, alia vacuando, alia tumores p. n. purgando, alia aliud quippiam faciendo. Attamen si propriè universalem quandam *Laxantium* medicamentorum substantiam & naturam constituere licèt, ea certè erit ex genere modicè calefacientium, adde & humectantium. Summa. Parum vel nihil differre videntur ab *Emollientibus*, de quibus suo loco. Vid. Dogm. nostr. part. 6. c. 2. dogm. 9.

*__Chalaza__, *Chalazion*, *Chalazosis*, χάλαζα, χαλάζιον χαλάζωσις, *grando*, in foro medico significat tuberculum grandini simile & pellucidum in palpebris concretum, otiosi humoris in palpebris colluvies Æginet. l. 6. c. 16. Gal. in defin. & in Medico. c. 16. Est igitur vitium, quod oculos infestat, cujus caussa est humor quidam lentus post cõgestionem concretus. Adfinis affectus *Critha* vel *Hordeolo*, vel *Posthiis*, Gal. 4. de C. M. S. L. c. 7. ut & similis *Lithiasi* in palpebris, unde conjunxit Sennert. in Pr. Med. l. 1. p. 3. s. 2. c. 4.

Chalbane, χαλβάνη, vide *Galbanum*.

Chalcanthum, χάλκανθος, vide *Vitriolum*.

Chalcedonius, χαλκηδόνιος, est epitheton medicamẽti contrà purulentas & inveteratas aurium affectiones. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1.

Chalcidica, χαλκιδικὴ, est epitheton *lacertæ* cujusdam, quæ etiam *Seps* Σὴψ, σῆψις, vocatur, cujus morsum tumor pellucidus sequitur, veluti nigrore in ambitu plagæ relucente. Verùm eadem lacerta vino pota propriis morsibus succurrere creditur. P. Æginet. l. 7. lit. S. in Sep. & Forest. l. 3. Obs. 12. in Schol.

Chalcitis, χαλκῖτις, est medicamentum & recrementum metallicum, colore æris, intercursantibus oblongis venis splendentibusq;. Nascitur in iisdem metallis, in quibus *Sory* & *Misy*, mediumq; inter ea non tantum loco, sed & consistentiâ, *Sory* scil. tenuius, & *Misy* crassius, nec non viribus. Habet vim adstringentem & adurentem, uno verbo, Escharoticam. Dicitur & *Atramentum rubrũ*, *Pyrites ærosus*. Speciem æris præ se fert, nativa: nunquam factitia. Alia est cruda, alia usta & lota, cujus color cinereus est, Gal. l. 9. de S. Fac. h. t. tr. 3. de C. M. S. L. c. 3. l. 1. de C. M. P. G. c. 18. fin. & alibi. Dioscor. l. 5. c. 115. Schröder. l. 3. c. 18. Hofm. in Clavi ad h. l. Celebre & notum est in Officinis *Emplastrum Diachalcitidos*, quod & *Diapalma* vocatur, ex Gal. d. l. c. 4. Rul. *Chalcitiden* describit, quòd sit lapis,

lapis, unde æs coquitur. Unde & *Lapis ærarius, Marchasita, Pyrites* eidē vocatur. Deinde alteram quoq; significationem addit, quòd significet *Alumen capillare*, sive *Schistum* Hinc & locum illum Hippocr. l. de ulcerib. XII. 12. ubi χαλκῦτις συπτηρίη legitur, de alumine exponendum esse volunt. Usurpavit etiam sæpiùs Scribon. Larg. in compositionibus, num. 37. 47. 240. &c. Vid. Rhod. in Not. p. 76.

Chalceium, χαλκεῖον, *æreum* significat. Foës. reddidit officinam fabri. Rectiùs, omnia instrumenta ex ære parata complectitur, ut sunt follis, fistula, vasa ahena, lebetes, ollæ, uti demonstrat C. Hofm. in Gal. de U.P. n. 280.

Chalcoma, χάλκωμα, idem, quod χαλκεῖον, *vas æreum* significat. Hinc vasa Corinthiaca, χαλκώματα dicta tùm primùm ex ære fieri ceperunt, cum Corintho à L. Mummio devastatâ incendio, simulacra ex omnifariis æris argenti & auri metallis conflata in unam massam confluxissent. Lang. l. 1. Epist. 29.

Chalcos, χαλκὸς, vide *Æs*. Per χαλκὸν νώροπα, apud Homer. Iliad. β. intelligi *Noricum æs*, sive Germanicum ex Alpibus Noricis testatur C. Hofmann. d. l. n. 44.

Chalcus, χαλκοῦς, *æreolum*, est nomen ponderis Medici & Attici. Est a. sexta pars oboli, & ità duodecima scrupuli. Pendet a. circiter grana duo, cum olim scrupulus 24. grana contineret.

Chalcute, idem, quod *Æs ustum*. Rul. & Johns.

Chalepos, χαλεπὸς, communiter *difficilem*, gravem significat. Enimverò si quod aliud magnum est, & plenæ significationis epitheton apud suos, quod Latini idcircò multis reddunt & æquè magnis, sed sumtis semper è naturâ rei, cui apponitur. Par pari quippè nequeūt, verbis Linden. Ex. XIII. §. 310. Etenim non nudam difficultatem denotat, sed difficultatem cum periculo aut damno conjunctam. Ità tota Medicina habetur difficilis, quia, quæ in illa continentur, periculum conjunctum habent. Ita Crisis dicitur *difficilis*, 1. aph. 1. Ità sani tenuem victum *difficulter* ferunt, 1. aph. 5. h.e. cum periculo & detrimento: Junge 5. aph. 55. l. 5. Epid. V. 96. &c. Vid. Dieter. n. 916.

Chalicraton, χαλίκρατον, *vinum mistum* vel aquâ temperatum significat. χάλικον n. vel χάλιξ, *vinum* ab antiquissimis Poëtis dicebatur. Keuchen. ad Q. Seren. not. p. 203.

Chalybs, vide *Ferrum*.

Chama, χήμη, *Cheme*, est nomen Conchæ marinæ capacioris, vel hiantis. Nam utraq; significatio à verbo χῶ applicari potest. *Hiatulas* vertit Gaza & C. Hofm. ad Gal. de U.P. num. 539. Chamarum descriptionē, differentias, & usum in cibo vide apud Aldr. l. 3. de Testac. c. 58. seq. Gal. l. de bon. & mal. succ. lib. c. 4. *Chema*, vel *Cheme*, χήμη, est quoque nomen mensuræ apud Atticos, duplicis. *Chema* major pendet drachmas tres & vigesima pars est cotyles: minor duas drachmas, & trigesima pars est cotyles. Utitur Hipp. l. 1. de Mor. mul.

Cl. 17.

CI. 17. CIIX. 20. Quamvis nihil certi de pondere *chemæ* ex his locis constet. Unde verosimilius videtur, per chemam non certum pondus, sed potiùs certam mensuram, quantum conchæ marinæ, *Chama* dictæ, mediocris testa capit, indicari, cujus certum pondus exprimi nequeat ob rerum diversam gravitatem; quemadmodum & hodie cochlearis capacitas incerto modo vulgò usurpatur, in rebus præsertim, ubi parum refert, plus minusve paulò quis sumat. Confer ad loca Gal. 5. de C. M. S. L. c. 7. & l. 3. c. 3. Foës. p. 677. seq.

Chambar, dicitur *Magnesia*. Rul. Vide suo loco.

Chamæleon, χαμαιλέων, & nomen plantæ est, de quâ consulantur Botanici, & nomen animalis ovipari, figurâ planè lacertam repræsentantis, cujus descriptionem pleniorem vide sis apud Aristol. l. 2. de H. A. cap. 11. & Aldrov. l. 1. de quadr. dig. ovip. c. 14. Hujus fel unà cum aliis commendatur contrà trichiasin sive pilos palpebrarum inutiles apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8.

Chamæzelus, χαμαίζηλος, *humilis*: de loco usurpatur vel *sedili*, apud Hipp. 3. de fractur. t. 61. item de *humero*, vel potiùs Epomide, superiori humeri parte in humero avulso: s. 1. de artic. t. 62.

Chambroch, denotat *trifolium*, apud Helmont. Locus non succurrit.

Chameunia, χαμευνία, *humi decubitum*, vel *humicubationem* significat, quâ voce usus Gal. c. 3. aph. 29. & 30. Quod Foësius credit, idem esse, quod σκληροκοιτίαν, aut σκληροκοιτεῖν, *duriter cubare*, durum cubile, cujus meminit Hippocr. de vict. salubr. t. 12. vel 13. & Gal. in comm.

Chandothen, χανδόθεν, adverb. significans, *hiatim, hianter*, item affatim, copiosè. Usus Hipp. l. de Glandul. VIII. 7. quamvis in edit. Linden. legatur ἀνδόθεν. Vid. Foës. pag. 674. qs. *Hians, Hiatulus*.

Channa, *Channe*, aliis, sed perperam *Canna*, Gr. χάννος, χάννη, est nomen piscis marini, vel potius in locis saxosis degẽtis, *Percæ* similis, tenerâ carne præditi, duriori tamen, quàm perca, de quo videatur Aldrov. l. 1. de pisc. c. 10. Huic similis est alius *Cannadella*, vel rectiùs *Channadella* dictus, qui à Massiliensibus etiam *Channa* vocatur d. l. c. 11.

Chaomantia est ars, quâ præsagium sumitur ex aëre. Rul. & Johns. quando sese astra aëris manifestant & ventorum, quæ sunt signa *Chaomantica* Parac. de signat. rer. nat. l. 9. Species *Chaomantiæ* sunt Borealis, Australis, Zephyra, Eurona, Fulgurina, Tonitruata, Tempestatum, Flata, in Tab. ad Philos. sagacem.

Chaos, χάος, terminus Paracelsicus denotans *Aërem*, Paragran. Tr. 2. de Astron. Comparatur albo ovi, & vitellus est sphæra inferior terræ. *Chaos* est elementum aëris, tr. de morb. Tartar. Sumitur & pro Iliaste vel Iliastro. Ruland. Huic similem finxit Idem *Chaos Microcosmi*, quamvis adeò obscurè, ut nugas illas extricare,

tricare, esset nihil aliud, quàm tempus perdere. Vid. d. l. & tr. de peste, 2. c. 3. *Chaos Microcosmi* est aër, qui dispersus per totum corpus caussa est Epilepsiæ, ut spasmus feratur ex eodem, sicuti venti exteriores impetu quodam moventur, in Schol. ad Paragraphor. l. 3. c. 2. & aliis pluribus in locis. Spagyrici circà negotium lapidis Philosophici aliud adhuc *Chaos* finxerunt, describentes *Chaos Spagyricum*, quòd sit formarum particularium & materiarum suarum cum universali formâ, suâque materiâ confusio. Vel est universale quid, omnia, quæ nos operamur, in se concludens, à cuius ventre debet ingeniosus artifex elicere materiam suam, formam, cœlum & elementa, ut ex istis medicinas conficiat, in Theatr. Chym. Vol. I. p. 286. & 418. tit. Philosoph. Chym. & Vol. II. p. 91. Adde Vol. V. p. 344. in Dialogo Ægidii de Vadis c. 4. Vocatur & *Chaos Magicum Hermetis*, quod contradistinguitur *Theologico Chao*, Libav. Exam. Philos. vivent. sect. 12. *Chaos minerale* vocatur lapis mineralis, qui aurum præparatum, corallia, margaritas reddat potabilia, dictus Abyssinis *Bistumi*, Arnoldo *Chiffir minerale*, Syntagm. arc. Chym. l. 7. c. 8. ὁμωνυμία! *Chaos vicissitudinum* legitur apud Helmont. de Ideis morbos. n. 26. Ipse lapis Phil. quoque vocatur Chaos, Lagn. Harm. Chym. Theatr. Chymic. Vol. IV. p. 719.

CHAOSDA, epitheton Paracelsicum Pestis, q. d. *Pestis Aërea*, in Fragm. medic.

CHARA, χαρὰ, vide *Gaudium*.

CHARACTER, χαρακτὴρ, *Sigillum*, duplicem potissimum habet significationem propriam, & impropriam. Propriè *Characteres* sunt figuræ certæ ab artifice seu fingente, seu pingente excogitatæ, ut ex instituto & consensu cum aliis pluribus vel paucioribus aliquid significent. Hujusmodi *Characteres* sunt *Officinales*, quibus pondera & mensuræ denotantur, v. g. Uncia ℥ drachma ʒ scrupulus ℈ Libra ℔ &c. item *Chymici*, de quibus vide Schröder. in princip. Pharm. Medico-Chym. Libav. Exam. Phil. viv. sect. 28. alios. Huc etiam referri potest *Character*

sub figurâ triplicis pentagoni, qui in Græcas literas ὑγίεια resolvebatur, quod signum per somnium Antiocho Soteri regi ex Divinâ revelatione communicatum fuisse legitur, ut loco tesseræ in vestibus militum intextæ uteretur, quo facto etiam victoriam à Galatis reportavit, Lang. l. 1. ep. 34. ubi plura de *Characteribus*. Quòd verò tales *Characteres* σημαντικοὶ, significantes, vel etiam alii ἄσημοι, h. e. nihil significantes, fortuito & temerario ordine dispositæ & exaratæ figuræ medicam & activam curandi morbos vim obtineant, eamque naturalem, uti quidem Paracelsus acriter defendere *artem* hanc *Characteristicam* passim in scriptis conatur, persuadens, eos *Characterismos* quidem non ex propriâ vir-

virtute, sed intervenience imaginatione nostrâ Astra'i effectum illum præstare, illud solidis rationibus refutatum apud Sennert. de cons. & diss.Chym. c.18. Diet. Jatr. n.683. & Rob. Keuch. in proleg. ad Q. Ser. Sammonic.reperies.Reverà sunt & manebunt tesseræ diaboli, ad confirmationẽ pacti cum ipso sive impliciti, sive expliciti, & à Medico pio bonoq; artẽ suam sanctè exercente fugiendæ. Vide Sigillum. Impropriè *Character* vel *Characterismus* significat hæreditariam quandam dispositionem, & veluti jus gentilitium, quæ locum habet in multis morbis, præsertim chronicis, & ad eorum caussam antecedentem pertinet. Ità Epileptici nascuntur ex epilepticis, arthritici ex arthriticis, tabidi ex tabidis &c. Rolf. Ord. ac Med. Comm. l.2. sect.3. c.33. Nec ineptè de eodem scripsit Helmont. in tr. A sede animæ ad morbos; Quamvis etiam de statu naturali *Character* dici possit, per quem v. g. homo alterum cognoscit. Ità facies corporis & lineamenta ejus dicuntur *character*. *Character* etiam à compositione membrorum, à conformatione lineamentorum, à figurâ, staturâ, habitu, incessu, voce, suus cuiq; est, verbis Lind. Ex. IX. §.19.

CHARADRA, χαράδρα, *torrentis alveum* sulcum, ac *voraginem* significat, quam torrens rapido suo impetu efficit & excavat, aut salebrosum & confragosum locum. Unde verb. χαραδρόω deducitur, quod significat *excavo* in torrentis alveum, aut *cavernosum reddo*: & χαραδρωθέω in passivâ significatione, quo usus Hipp. l.de Flat. XVII. 1. Plura vide apud Foës. d. l.

CHARADRIUS, χαράδριος, nomen aviculæ, quæ & *Galgulus* dicitur, & *Itiaticula*, cujus descriptionem exhibet Ul. Aldrov. l.20. Ornithol. c.67. de quâ scribit Ælianus, quòd eximio naturæ beneficio affecta sit, dum icterico morbo laborantes solo hujus aviculę intuitu à morbo liberet, croceos bilis vapores vel effluvia alliciendo. Ob id sub velamine vendebatur, ne licitator remedii particeps fieret, antequã emeret. Quamvis verò Joh. Langius videatur assensum præbere l.2. ep. 36. rectiùs tamen Aldrovandus nostro fecit judicio, qui nugas vocavit.

CHARAXIS, χάραξις, *orbitam* significat, vel scrobes effossas, in quibus sudes defiguntur. Χάραξ enim sudem notat. Propriè huc non pertinet. Meminit saltem Linden. Ex. XI. §.75.

CHARIEIS, *Chariesteros*, *Chariestatos*, χαρίεις, χαριέστερος, χαριέστατος, *gratiosum* in positivo, comparativo, & superlativo gradu significat, estq; epitheton Medici, non quidem eo sensu, quo Illustribus personis tribuitur; sed quatenus apud alios celebris & accept⁹ habetur, & majorem longè latèq; sibi existimationem atque laudem consecut⁹ est, quod fit, quando artem suam theorematis non fallacibus apprehendit, & usu atq; observatione sedulâ confirmavit. Ità enim Aglajam cum majestate venerandam, Thaliam cum huma-

humanitate amabilem, Euphrosynen cum decore prudentem, illas *Gratias* dextrâ quasi præferet, & dubium fine dubio faciet omnibus, magisne ob virtutem amandus, quàm honorandus fit ob necessitatem, ut verba Lindeni nostra facere liceat, Ex.II. §.15.

CHARIS, χάρις, *gratiam* significat, *indulgentiam*, & specialiter eam, quâ ægro interdum gratificamur, aut eum exhilaramus, ejusque gratiam aucupamur, & nostrâ persuasione obsequentem nobis Medicis reddimus. Hujusmodi *gratificationes* recenset Hipp. l.6. Epid. S 4. t.7. vel 8.

CHARME, vel *Charmis*, χάρμη, χάρμις, est epitheton cujusdam *Antidoti* veteris, cujus descriptio carminicè legitur ap. Gal. l.2. de antidot. c.4. ab Authore *Charmide*, qui non integram libram mille Atticis drachmis vendidit, & gratis ferè emptori dare existimavit.

CHARONIUS, χαρώνειος, est epitheton regionum, & fossarum, & antrorum subterraneorum. Paucis: denotat loca inaccessa præ putore, aut alioquin pestifera, à *Charonte* Stygio nauclero ità dicta; qualis erat Phrygiæ regio, *Charonia* dicta, apud Strab. l. 12. Meminit Gal. c. 2. de nat. hum. t.2. l.7. de U. Part. c.8. (ad quem locum vide annot. C. Hofm. n.464.) l.1. in 1. Ep. in procem. & exponit per βαρυοδμῶα, gravem odorem spirantia, l. de util. resp. c.4. ità, ut vel unicâ inspiratione homines moriantur, qs. acutissimè strangulati. Aret. l.1. c.7. Jung. Foëf. p.675.

CHAROPOS, χαροπὸς, *colorem oculi gratum* significat, qualis est cœli & maris, uti *Cæsius* aut cœruleus. De oculis usurpavit Hipp. 2. Epid. f.5. 3. & f.6. n.6. Linden. vertit oculos *ravos*, 3. Epid. f.3. t.70. ubi tamen certò non constat, an de oculis exponi debeat. Cœlius Aurelian. etiam de urinâ tenui & aquosâ, & ità sub albidâ, ut coloraturæ liquidæ colorem fingat, usus est l.5. Tard. pass. c.3. Foëf. d.l.

CHARTA, χάρτης, notissimum omnibus, quid hodièque fit, & unde paretur. Olim ex plantâ quâdam *Papyrus* dicta, arundinibus cognatâ, parabatur, teste Dioscor. l. 1. c. 115. Rhod. in Not. ad Scribon. Larg. n.114. quæ *charta combusta*, vel cinis inter siccantia ἐμπειρικὰ relata fuit, Gal. l. 2. de C.M.P.G. c.5. & l.9. de C.M.S.L. c.5. & 7. & alibi. Num verò nostra *charta* combusta substitui possit ac debeat, ἐπίκρισιν mihi non vendicabo. Modum parandi *Chartam undulatam*, pictam & *patronalem* oleo delibutam vide sis apud Libav. Synt. Arc. Chym. l.1. c.21.

CHARTILAGO, pro *Cartilago*.

CHASCO, χάσκω, significat *hiare*, ore esse hiante & aperto, idem, quod χαίνω, Hippocr. l.4. Epid. XXIX. 8. Usus etiam de utero post menstruas purgationes aperto & hiscente, l.2. Epid. f.3. n.113. & l. 6. f.8. t 9. Jung. Dieter. n. 587. *Os hians* habetur pro signo stultitiæ, & dicuntur hujusmodi stolidi κεχηνότες, Lind. Ex. XI. §.61.

Chasme, *Chasmos*, χάσμη, χασμὸς, *hiatus, oscitatio*, dicitur à χάσμω, *hio*, estque vel naturalis, aut in latitudine sanitatis occurrens, actus ipse *oscitandi*, h. e. explosio flatûs, & discussio è musculis. Confer ad C. Hofmann. Inst. l. 3. c. 87. §. 9. cujus caussa est flatus vel vapor quidam in musculis juxtà contentus, ut scribit Galen. 7. aph. 56. quam caussam etiam agnoscit Sylv. l. 1. Pr. M. c. 30. § 82. & c. 34. §. 69. in hoc discrepans (quod & mihi verosimle videtur) illos halitus flatulentos ad pulmones tendere, & ità excitare *oscitationem*, quamvis reverà modus generationis sit satis obscurus in hoc quotidiano accidente. Helmont. ad os ventriculi stomachum reducit caussam *oscitationis*, de febb. c. 9. §. 27. seqq. vel p. n. ubi quidem eadem caussa, sed vel excessu, vel qualitate vitiosâ peccans. An verò ad motus depravatos animales, & quasi cõvulsivos rectè referatur, cùm naturaliter quotidiè ferè fiat, dubitari posset. Ego litem meam non faciam. Esto levior depravatio. Assiduarum *oscitationum* medela est longa spiratio, Hippocr. l. 2. Ep. s. 3. n. 69. & l. 6. s. 2. n. 19. Χασμοὶ etiam dicuntur hiatus cutis & *fissuræ* scalpello inductæ, & loci scalpello exasperati, in quibus sanguinis grumi resistant, Hipp. de Ulcer. XV. 6.

Chavliodonta, χαυλιοδόντα, dicuntur animalia, quibus dentes sunt exerti, ut aper. Gal. l. 1. de U. P.

Chavnos, χαυνὸς, *laxus*, fungosus, mollis, & digitis cedens. Epitheton tumorum, apud Hipp. 5. aph. 67. ubi opponuntur τὰ ἰνώματα, *interim crudi tumores*, & l. 2. Epid. s. 3. n. 128. ubi opponuntur τὰ ἄνω νεμόμενα, *sursum pascentes*. Dicitur & de Ossibus, quæ rara, *laxaq;* sunt, & facilè callum faciunt, 1. de artic. t. 65. Per translationem verò & impropriè urina etiam χαῦνον οὖρον, *laxa* & mollis vocatur, quæ nullo crasso aut lento succo permista est, sed tenuis & aquea conspicitur, l. 4. Epid. VI. 18. Foës. d. l. quamvis mihi videatur de Enæoremate ipso, ceu contento & nubeculâ *laxâ* illud dici, cui opponitur tenuis.

Chedropos, χεδροπὸς, vide *Cerealis. Legumen.*

Cheiæ, *Chiæ*, χεῖαι, est epitheton *calceamenti* vel crepidarum. Χίαι κρηπῖδες Hippocrati dicuntur *Chiæ crepidæ*, ad pedis distortionem curandam accommodatæ, 4. de artic. t. 12.

Cheilon, χειλὼν, *Labeo*, vide *Labeo*.

Cheilos, χεῖλος, *labrum*, vide *Labium*.

Cheimiusa, χειμιοῦσα, participium, cujus tamen verbum non occurrit in Lexicis commodum. Haud dubiè à χεῖμα, vel χειμὼν, hyems. Significat *refrigeratam*, rigentem, *frigore condensatam* carnem. Legitur apud Hipp. de Loc. in Hom. XLI. 6. Foës. quidem substantivum χειμίη exponit, quòd sit *frigus*, horror, ex Gal. & inde χειμιοῦσα deducit. Idem etiam fecit H. Steph. in Thesauro. Sed neuter authoritatem addidit, quâ & substantivi usus demonstrari posset.

CHEIMON, χειμὼν, *hyems*, vide *Hyems*. Χειμὼν etiam *frigus hybernum* quandoq; denotat; unde χειμερινὰ, *hyberna*, l.4. Epid. III. 6.

CHEIR, χεὶρ, manus, vide *Manus*.

CHEIRAPSIA, χειραψία, est *manuum contactus* & defricatio, quam scabiosi & pruritu tentati affectant, Cœl. Aurelian. l.3. acut. c.18.

CHEIRI, *Cheyri*, *Keiri*, duo significat: 1. *Leucoium luteum*, vel Violam luteam petræam, cujus flores in Officinis *Flores Cheiri* dicuntur, Schröder. l.4. cl. 1. n.93. Deinde apud Chymicos *argentum vivum* denotat. Cùm per adjectionem reperitur, ut, *flos Cheiri* ex argento, significat *album Elixir*; Vel ejus quintam essentiam, ut, *Flos Anthos*, auri *rubrum Elixir*. Alii *aurum potabile* esse volunt: alii *Antimonium*. Rul & Johns. in Lex. Aliter verò exposuit Libav. Synt. Arc. Ch. l.7. c.7. Vocant, inquiens *Chelidoniam philosophorum*, vel *Cheiri*, propter colorem aureum florum: sicut Anthos illum modum, qui fit per Vitriolum, interdum *Cheiri* & *Chelidonium lapidem* rubrum, ad quem sumunt Solem Philosophorum, seu cinabarinum Mercurium; sed *Anthos* album, pro quo Vitriolatum capiunt; quanquam in utroque sit uterque. Hæc ille. An Paracels. per liquorem *cheiri* in l. 2. de Tartar. c. 3. de Peste intelligat Mercurialem, uti verosimile est, non certò constat. Aliàs Paracelsus *Cheiri* Veneri tribuit, *Anthos* Marti, l. 3. de vit. long. c.2. & ipsis longævitatis effectum adjudicat, l.4.c.1. Finxit etiam *Cheiri Microcosmicum* in homine. Labyrinth. Med. cap. 4. Somnia!

CHEIRISMA, *Cheirismus*, χείρισμα, χειρισμὸς, est *manuaria tractatio*, cùm Medicus circà partem affectam aliquid manibus operatur, Hipp. 1. de artic. t.65. f. 1. de iis, q. in med. t.19. à verbo χειρίζειν, & χειρίζεσθαι, *manibus aliquid tractare*, quo etiam sæpè usus Hipp. v.g. d.l. & 1. de fract. t.5. Foës. p.676.

CHEIRIS, χειρὶς, *chirothecam*, *manicam* ex pellibus factam significat, manus involucrum usitatum, qualibus etiam opus aliquando in morbis externis manuum ad muniendum ab externis injuriis, fovendum & refocillandum. Aliis *pelles manicatæ*, item *Manicium*, vel *Manicia* dicuntur. Joh. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 16. p.55.

CHEIRIXIS, χείριξις, vel latè sumitur pro *Chirurgiâ* ipsâ, imò pro omni absolutè rerum omnium in ipsâ curatione administratione, Gal. c. 1. de fract. t.49. quamvis C. Hofm. corrigere ausus fuerit, substituens χείρισιν, à χειρίζω, quia litera ξ absq; ratione Grammaticâ inserta esse videtur. Dicitur & μεταχείριξις.

CHEIROMACTRON, χειρόμακτρον, *mantile*, sive linteum ad manus abstergendas. Talia incombustibilia habuisse Carolum Cæsarem, ejusq; consiliarium, Comitem de Nassau, quæ in ignem conjecta, tandem à sordibus purgata, illæsa eximerentur, refert Lang. l. 1. ep.66. num verò

ex Salamandrâ, an verò ex *lapide Asbesto*, vel *Amianto* parata fuerint, (qui lapis etiam *Salamandra mineralis* dicitur) ventilandum ibidem proponit.

CHELE, χηλὴ, etiam Latinè *Chela*, 1. significat *ungulam bisulcam*, vel *forficem cancrorum*, sive brachium denticulatis forcipibus: 2. instrumentum Chirurgicum, sive *specillum bifurcum*, summâ parte acie præditum, & incisum ungulæ instar, quod commendat Hipp. in curatione polypi, l.2. de Morb. XXXIII. 18. XXXIV. 16. 18. quamvis in edit. Lindeni semper occurrat μήλη. Sunt etiam 3. χηλαὶ Ruffo Ephesio *ciliorum extrema* per somnum sese contingentia. Denique *Chelæ* dicuntur *fissuræ alarum, pedum*, pudendi, Polluci, l.4. c.25. Vide Foës. p. 677.

CHELIDON, χελιδὼν, *hirundinem* significat. Vide *Hirundo*. Cavum quoque, quod flexu fit in brachio, olim fuisse vocatam χελιδόνα, *hirundinem*, demonstravit Linden. Physiol. l.2. c. 14. §.73. & Ex. XIII. Sel. Med. §.414.

CHELIDONIUS, χελιδόνιος λίθος, lapis vel gemula est, quę reperitur in ventriculis pullorum hirundinum primo partu exclusorum, crescente lunâ dissectorum repertus. Et quidem duo inveniuntur diversi coloris, unus niger, alter ruffus: vel unus colore vario, alter simplici; magnitudine seminis lini, & ejusdem formæ, Dioscor. l.2. c.60. Rul. & Johns. in Lex. Schröd. l.5. cl.2. n.57. Hofm. in clavi. Plura de hoc lapide, ejusq; usu vario videantur apud Aldrov. l.17. Ornithol. c.6. Chiocc. in Mus. Calceol. s.3. p.359. seqq. Dantur & lapides minerales, sive fossiles, *Chelidonii* dicti, ex Melitensi insulâ, qui huic descriptioni conveniunt, quos incolæ oculos serpentum vocant petrificatos. An de serpente illo, qui *Chelidonius* vocatur, vel Aspis *Chelidonia*? cujus meminit Gal. l. de Theriac. ad Pis. c.8. & Ægineta l.5. c.19. ex utroq; Forest. l.30. Obs. 12. Schol. *Chelidonia*, vel *Chelidonium* de plantis dici, constare potest è Botanicis. *Chelidonia* quoq; Spagyricè accipi pro *Auro*, aut pro *Elixir* auri vel argenti vide suprà in *Cheiri*.

CHELMON, χελμὼν, vide *Chilon*.

CHELOMA, χήλωμα, est rima in sagittâ exsculpta bifida, cui nervum ipsius arcus applicant inter jaculandum, Gal. in exeg. voc. Hipp.

CHELON, χελὼν, vide *Chilon*.

CHELONE, χελώνη, *testudo*, est instrumẽtum Chirurgicum, quod in organis ad id collatum est, ut corpora, quæ restituuntur, paulatim & minimè concussa extendantur, quemadmodum *testudines* animalia lento gradu procedunt. Hujusmodi *Testudines* variæ sunt figuræ, & varii usus, de quibus Oribasius in machinamentis. Aliæ cubitos & spatham attollunt, aliæ nihil attollunt, sed saltem extendunt. *Testudinatum tecti* quid sit, vide *Aetoma*. De *Testudine* animali, scutum testaceum in dorso gerente, marinâ & terrestri, ejusdemque utilitate in victu & medicinâ, vide Aldro-

Aldrovand. l.2. de quadr. dig. ovip. c. 1. seqq. Schröder. l.5 cl.3. n.90. & alios.

Chelonion, χελώνιον, pars gibba dorsi, quæ collo proximè subjacet, sic dicta à testudinis figurâ. Gorr.

Chelonites, vide *Bufonites*. Ruland. & Johnson. è Plin. l. 37. c.10. meminerunt *Chelonitis* vel *Chelonitidis* gemmæ, quæ similis sit testudinibus; interdum & alterius figuræ, nempè oblongæ, referentis aquaticam concham tornaticam. Interdum exactè referunt conchas marinas S. Jacobi dictas. Repertæ sunt in veteri Marchiâ ad Fluvios Tangrum & Albim. De usu nihil addunt.

Chelys, χέλυς, propriè *testudinem* denotat. Per translationem aliquando *pectus* significat, Hipp. l. de resect. l.5. Hofm. Com. de Us. Part. num.338. Hinc verbum χελύσσεσθαι, χελύττεσθαι, tussiendo è pectore educere, veluti è testudine; item ἀναχελύσσεσθαι. Hinc & descendit.

Chelyscion, χελύσκιον, vitiosè χελίσκιον, quod significat *tussiculam*, & quidem siccam, Galen. in Exeg. voc. Hipp. Foës. & Gorr.

Cheme, χήμη, vide *Chama*.

Chemia pro *Chymia*, vide suo loco.

*Chemosis, χήμωσις, (vitiosè χύμωσις,) est vitium oculorum, cùm album oculi nigro supereminet, eoque sublimius evadit, adeò, ut hiatus cujusdam similitudo appareat inter nigrum & album, Gal. in defin. Ægin. l.3. c 22. quamvis & alibi rubram carnosamque corneæ oculi tunicæ inflammationem χήμωσιν vocarit, l. de facil. parab. Utriusq; caussa haud dubiè in portionum crudiorum nutritiarum unà cum sanguine affluentium subsistentiâ consistit.

Chenalopex, χηναλώπηξ, vide *Vulpanser*.

Chion, χιών, *nivem* significat. Vide *Nix*.

Cheramis, χηραμίς, epitheton *conchæ cavæ*, quam *hiatulam vocant*. Vide *Chama*. Dicitur παρὰ τοῦ χηραμοῦ, quod locum cavum, antrum, saxum cavum, lustrum denotat. Usurpavit aliquando Hipp. l.3. de Morb. XIIX. 66. 71. XXV. 77. & alibi sæpiùs, quæ loca collegit Foës. p.678.

Cherio, *Cherionius*. *Cherio* est nihil aliud, quàm calor aut frigiditas earum rerum, quæ corpus relinquit, & in naturam abit. Exemplum de Camphorâ. Hæc frigiditatem ex *Cherione* suo habet. Quare præsentissimum remedium est in Inflaturis. In substantia autẽ primarum suarum calida manet, quemadmod. Sulphur & Spiritus Salis, unà cum Mercuriali. Sic etiam Gem̃æ & Herbæ. Præterea quicquid Natura producit, suum *Cherionem* habet, h.e. Elementare accidens externum. Unde *Cherionia natura* dicitur, & morbis naturę *Cherioniæ* opponi debent *Cherionia* Recepta, Parac. l.2. de grad. & compos. c.3. & 4. Contradistinguitur *Relolleo*, quod intrinsecam naturam essentialem denotat. Hinc mortem non esse *Cherioniam*, sed *Relollaceam* ibid. dixit. Johns. ità descripsit: *Cherio* est exter-

externorum elementorum occulta accidentalis virtus, & non qualificata natura caliditatis vel frigiditatis. Meminit & *Cherioniæ* qualitatis *Relolleo* oppositæ Helmont. Paradox. 5. n. 19. Nobis videtur *Cherio* respondere Temperamento Elementari, *Relolleum* Vitali, quamvis in eo non subscribamus, vires medicamentorum esse potiùs ab Elementari, quàm vitali.

CHERMES, *Kermes*, est nomen fructûs notissimum *Cocci infectorii*, vel *Grani tinctorii*, vulgò *Scarlati*, unde famosissima *Confectio Alkermes Monspeliensium* paratur. Vid. Schröd. l. 4. sect. 1. n. 93. & Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Impugnavit verò hoc D. Martin Bernhardus à Berniz. Reg. Maj. Polon. Archiater in Literis ad Dn. D. Sachs, negans idem esse *Chermes* cum *Cocco*, sed illud ex Ilice; hoc verò ad radices polygoni Polonici circà Thorunium copiosè crescentis nasci, scripsit. Vid. Nat. Curios. Ephem. T. III. Obs. 104. & jungatur T. I. Obs. 8. D. Segeri.

CHERNIBION, χερνίβιον, vas significat, in quo aqua ad manuum ablutionem in sacrificiis recondebatur, Latin. *Vas aquiminale*, aut *aquimanile* dicitur, Gr. etiam χέρνιβον, ἢ χέρνιψ. Ab Hippocr. verò accipitur pro *matulâ*, h. e. vase, in quod urina excipitur, l. 7. Epid. XLI. 7. Foës. p. 677.

CHERSA, idem, quod *Fecula*, designat radicem in farinaceum pulverem comminutam vel tritam, quem laborem meritò Zwölferus in Animadversionibus ad Pharmac. August. improbavit; quamvis alii adhuc defendere conentur. De *Chersis* legatur Rolf. Chymiæ, l. 5. sect. 3. Jungatur Schröder. l. 2. c. 59. & Fr. Hofm. Clav. ad h. l.

CHERSÆA, χερσαία, est epitheton *Aspidis* è tribus generibus, quorum meminit Galen. l. de Theriac. ad Pis. c. 8. & Ægin. l. 5. c. 19. Dicitur quasi *Terrestris*.

CHERSYDRUS, χέρσυδρος, est nomen serpentis amphibii, Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 6. In principio enim in aquosis degit locis, & *Hydrus* appellatur ab ipsis aquis, h. e. *Natrix*; Posteà verò siccos incolit locos, unde ex compositione locorum *Chersydri* nomen acquisivit, Aet. l. 13. c. 35. & ex hoc Forest. l. 30. Obs. 12. Schol. Aldrov. l. 1. de serp. & drac. c. 17. *Hydrum* vel *Natricem*, & *Chersydrum* pro uno eodemque Serpente habet, ubi pleniorem ejus descriptionem, deque noxâ & usu invenire licet.

CHERUBIM, est virtus & influentia cœlestis, dominatio atque potestas super omnes dominationes & potestates, à Deo procedens in terram, & super omnes homines. De hac divinâ gloriâ legitur amplissimè apud Paracels. in exposit. Psalmorum David. Johns. in Lex.

CHEUSIS, χεῦσις, h. e. *liquatio*, *fusio*, cui τὸ πάχος, *crassities* oponitur. Usus Hipp. de lachrymarum tenuatione, l. 6. Ep. s. 8. t. 23. quãvis omnes Interpretes χῦσις legãt, & pro sapore accipiãt, quam & Linden. retinuit. Placet tamẽ Foësii sententia in Oec. p. 677.

CHEZA-

Chezanance, χεζανάγκη, ſic dici poteſt omne remedium, quod neceſſitatē cacandi affert. Aliàs ap. Æginet. l.7. c.9. epitheton eſt unguenti ex melle & alumine parati & cocti, quoad rubeſcat, quo ſedes perungitur. Facilè enim copioſa citrà laborem ſubducit. Aëtius quoque Emplaſtrum hoc nomine exornavit, quod umbilico impoſitum alvum movit. Gorr. p.505.

Chia *terra*, χία γῆ, dicitur gleba terræ, quæ in *Chiô* inſulâ provenit albicans, & pollens vi adſtringendi, purgandi, extenuandi. Pulcherrimum eſt adverſus ambuſta remedium, Gal.l.9.de S.F.§.Terra Samia.

Chiacum, χιακὸν, epitheton Collyrii, cujus materia vino *Chio*, h.e. auſtero, & aquæ marinæ experte lævigatur & miſcetur, quale propoſuit χιακὸν κολλύριον P.Æginet. l.7. c.16. Et Aëtius l.7. varios collyriorum modos tradit, teſte Gorræo.

Chiadus, Paracelſo idem, quod *Furunculus. Dothien.*

Chiasmos, χιασμὸς, denotat concurſum duarum rerum, ſub forma aut figurâ crucis X. Paucis: χιασμὸς eſt *forma crucis*. Idem & adverbium χιαστὶ, vel χιαστικῶς ſignificat. Ità nervi optici utriusq; oculi occurrunt χιαστικῶς. Imò juxtà Barthol. libell.3. Anat. c.2. planè confunduntur, in quâ unione fruſtrà quęrunt identitatem ſpeciei viſibilis in utroq; oculo, cùm & utraq; auris eandē ſimul & ſemel percipiat ſpeciem ſonoram, nec tamen de nervis acuſticis talis unio notata ſit. Latinè etiam dicitur χιασμὸς, *figura decuſſata, Cruciata, Andreata*. Vid. C. Hofm. Comm. in Gal. de U. P. n.684. 693. 694. 756.

Chiastos, χιαστὸς, *laquei* nomen, apud Oribaſium ſic dicti, quòd habenæ capita decuſſatim inſtar literæ x invicem occurrant.

Chiazo, χιάζω, hoc eſt, *cancellos facio*, emendo aliquid factis χιασμοῖς, cancellis, *lituras facio per cancellos*, C. Hofm. d. l. n.694.

Chiffir, *Chifir*, teſte Libavio Synt. Arc. Chym. c.8. Dicitur in præparatione Lapidis philoſophor. *lapis animalis*; quemadmodum mineralis vocatur *Chaos minerale*. Johnſon. verò dicit, *Chifir minerale* à nonnullis interpretari, quòd ſit aurum. Verùm ſe judicare ex præcedentibus, quòd ſit ſulphur generis metallici. Ad ſumam: Bœotica ænigmata.

Chiliodynamon, χιλιοδύναμον, epitheton *Polemonii* herbæ, q.d. *Mille virtutibus* vel facultatibus *pollens*, h. e. ad quàm multa utile, Galen. l.8. de S. Fac. t. Polemonion.

Chilon, *Cheilon*, χείλων, dicitur, qui labiis præditus majoribus: uno verbo, *Labeo*. Ità inter piſces, qui *Capitones* dicuntur, quidam etiam appellantur χειλῶνες, h. e. *Labeones*. Linden. Ex. XI. §.38.

*Chimethlon, aliis, ſed fortaſſis mendosè *Chymetlon*, Gr. χείμεθλον, aut χίμεθλον. Vide *Pernio*.

Chimolea *laxa*, terminus eſt Paracelſi obſcurus, & obſcurè explicatus. Dicit enim, ſignificare pulverem, qui ſeparatur de florib' ſalſarū minerarum, l.2. de morb. Gall. c.4.

Chimus, quid sit, apud Paracelſ. certò non constat. Hoc saltem dixit, quòd *Chimus, Realgar, & Aurum* sint una minera, & tamen quodlibet eorum habere diversam naturam & virtutem. Ex consequentibus tamen hoc licet colligere, per *Chimum* intelligi debere fæcem mineræ, massam fœculentam, vulgò Schlacken/ l.2. Chirurg. magn. c. 11.

China, *Chinna, Cina, Cinna,* nomen est radicis exoticæ ex Indiâ, vel orientali Chinarum regno, vel occidentali Hispaniâ novâ, & Peru allatæ. Utriusque descriptio in Botanicis quæratur, cùm non sit nostri jam instituti. Hîc saltem libuit inserere, quòd hodièq; ejusdem usus non solùm in lue Venereâ, sed & in omnibus penè morbis chronicis, ubi sanguinis lympha impuritate peccat, probatus innotuerit. Insigniter verò eam laudib⁹ extulit Amat. Lusitan. cent. 2. cur. 31. Jung. Schröd. l.4. cl.1. n. 94. Hofm. in Cl. ad h. l. & alii. Planè diversum est medicamentum, quod dicitur *China de China*, aut *China China, Cina Cina*, in Offic. estq; species aromatis, Cinamomi formam referens; cujus usus contrà febres præsertim quartanas nostris temporibus admodùm frequens esse cepit, quamvis penè rursus exolescat, Thomæ Willis. dicitur *Cortex Peruvianus* de febb. c. 6. Plura qui desiderat, legat citatos authores à Fr. Hofm. d. l. n. 99. de cinamomo p. 443.

Chiniscus, pertinet ad machinamenta, de quibus legatur Oribaſ. de machinamentis c. 4. ubi ità describit: *Chinisci*, cujusmodi sunt in lyrâ, excogitati sunt ad axes continendos. Ubi enim fibulæ non sint, quid poterit aliud utilius inveniri? Quod enim ad vim pertinet, usum habent fibularum. Decoris autem caussâ insculpta habent capita anserina. Statuuntur in organis phliç, ut ab uno latere ad alterum penetrantes axes contineant, cujusmodi sunt in scamno Hipp. & nostro. Hæc Oribaſ.

Chioli, idem, quod *Furunculi*, Parac. l. 5. de Gallic. ulcer. apostemat. &c. c. 6.

Chion, χιών, vide *Nix*.

Chiragra, χείραγρα, est species *Arthritidis*, quando manus infestat. Vide *Arthritis*.

Chyromantia, χειρομαντεία, strictè significat artem prædicendi vel vaticinandi ex manûs signaturis & lineamentis. Latiùs tamen accipere videtur Parac. partem hanc Magiæ naturalis statuens, quæ docet in homine, brutis, & herbis signaturarum & lineamentorum singularem utilitatem in Medicinâ, ita, ut absq; hâc scientiâ non possit aliquis ver⁹ & perfectus esse Medicus; quemadmod. hoc passim in scriptis suis urget, præsertim in Tractat. de Pestilitate, l.2. de morb. podagr. de Caducis paragr. 3. &c. Unde, & dividit in *Chiromantiam* externam & internam, d. l. Enimverò licèt in generali significatione non rejicienda sit hæc scientia, considerans per externa phænomena in corporibus natu-

naturalibus occurrentia internam horum constitutionem, si dextrè & vero consentaneis cum rationibus tractatur. Verùm quòd Paracelsus in pluribus fumos saltem vendat, hoc etiam inficias ire nec possumus, nec volumus.

CHIRON, χείρων, i.e. deterior, pejor. Frequens terminus Hippocrati, 1. aph. 3. s. 2. aph. 38 53. 54. Vid. Diet. n. 921.

CHIRONAX, χειρώναξ, *opificem, operarium*, qui manibus opus suum tractat, significat, Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 16. s. 2. t. 48. idem, quod χειροτέχνης, *Artifex* bonus, χειρώναξ ἀγαθὸς, l. de Cord. VI. 6. Ars vel *artificium manuarium* χειρώναξις vocatur, 3. de artic. t. 86.

*CHIRONIUM, χειρώνιον, est epitheton ulceris maligni inveterati, ægrè cicatricem ducentis, & quod oras habet duras, callosas, & tumentes, Gal. Idem, quod *Telephium*, quale est Herpes exedens, *Phagedæna*, *Carbunculus* &c. l. 14. M. M. cap. 17. 6. aph. 45. Dictum est à *Chirone*, qui primus tale sanasse dicitur, l. 2. M. M. c. 2.

CHIRONOMIA, χειρονομία, est species *exercitationis*, vel motus *manuum certâ quâdam lege & arte* factæ, vel manuum ad rhythmum motio, & inter corporis exercitationes reponitur, Hipp. l. 2. de Diæt. XLIII. 2. & l. 3. XXVI. 33. Gal. l. 5. de tu. san. c. 3.

CHIROTECHNES, χειροτέχνης, propriè idẽ, quod *Chironax*, χειρώναξ, de quo superiùs. Accipitur tamen ab Hipp. pro *artifice*. Unde & Medicus ab eo dicitur χειροτέχνης, l. de vet. medic. XIII. 18.

CHIROTRIBIA, χειροτριβίη, est exercitatio in arte, & *usus medicus*. Idem, quod τριβὴ, vel τὸ τεχνωθῆναι Galeni. Usus Hipp. in præcept. X. 18.

*CHIRURGIA, *Chirurgus*, *Chirurgicus*, χειρουργία, χειρουργὸς, χειρουργικὸς. Est autem *Chirurgia* in genere nihil aliud, quàm *manualis operatio*, Galen. l. 6. Meth. Med. c. 6. Propriè est ea medicinæ pars, quæ manu medetur, l. 3. de C. M. P. G. c. 2. non tamen exclusis aliis remediis. Vide Rhod. ad Septal. n. 200. p. 288. Vel accuratiùs: Est pars ministra medicinæ, quæ docet rectam operationum, beneficio manûs & instrumentorum pro sanitate vel conservandâ vel recuperandâ, administrationem. Vide Dogm. med. gen. nostr. part. VII. Libav. in Medic. Hippocr. & Hermeticæ typo. Unde instrumenta vocantur *Chirurgica*, & operationes *Chirurgicæ*, Artifex *Chirurgus*, cujus officium quintuplex est, Conjungere Separata, Separare Conjuncta, Removere Excedentia, Restituere Deficientia, & Corrigere Curvata. In omnibus iis tria sibi maximè proponere debet *Chirurgus*, tùm ut citò curet, tùm ut curet jucundè, & citrà dolorem, tùm ut maximè tutò. Ac rursus ut tutò curet, tria potissimùm considerabit. Unum primumq;, ut absolutionem operis assequatur; alterum, ut, sicuti hanc non consequatur, saltẽ curandum, ne lædat; tertium, ut vitium non rever-

revertatur facilè. Hæc enim qui præstiterit, meritò optimus *Chirurgus* censebitur, Gorr. & Castell. Apud recentiores peculiaris species *Chirurgiæ* legitur, quæ dicitur *Infusoria*, de cujus primo Inventore & Authore hactenus inter se certarunt Doctores. Ità de insigni ejusdem utilitate nondum certa sequitur confirmatio. Meminit hujus Bartholin. libell. 1. Anat. c. 1. p. 589. Rolfl. 14. O & M. Com. sect. 1. c. 30 vocat *Chirurgiam infusoriam Diateticam*, cujus ὀλιγωρίαν de hac arte & nos subscribimus. Cùm confirmabitur usus experimentis & faustis successibus, inventum seculorum memoriâ dignum, multos inveniet admiratores & æstimatores.

Chiton, χιτών, *tunicam significat*. Vide *Tunica*.

Chium *vinum*, χῖος οἶνος, i. e. quod in insulâ *Chio* colligitur. Molle est, ut scribit Dioscor. l. 5. c. 10. aptum potui. Benè alit, & minùs inebriat, fluxiones cohibet, oculorum medicamentis utile. Hinc Scrib. Larg. ad collyria usus, n. 26. & 36.

Chlæna, χλαῖνα, pallium, *lænam*, vel vestimentum, quod cæteris vestibus superimponitur, significat. Nova pallia vertit Erot. in Onom. p. 123.

Chleuastes, χλευαστής, *derisorem*, subsannatorem significat, à χλευάζω, *derideo*, quod à χλεύη, *sanna*, ludibrium, Linden Ex. X. § 268 seq.

Chliænesthæ, χλιαίνεσθαι, *incalescere*, intepescere significat. Usus Hipp. l. 2. Epid. sect 2. n. 12. & de febribus, Coac. t. 158. Scrib. n. 217.

Chliaros, χλιαρὸς, *tepidus*, à præced. verbo χλιαίνεσθαι. Gal. vocat febres mitiores χλιαρὰς, & opponit acutis, quæ sunt fervidiores, 4 aph. 37. Est v. tepidum, medium inter calidum & frigidum, Gal. l. 1. M. M. c. 7. Adde J. Alex. not. in Gal. l. 7. M. M. c. 8.

Chliasma, χλίασμα, *tepefactorium* dicitur, & in specie *fotus humidus*, cui opponitur πυρίας, *fotus siccus*. Utriusque meminit Hippocr. l. 1. de morb. mul. LIIX. 15. & illius tantùm s. 4. de R. V. I. A. t. 78. Vocat verò alibi θέρμασμα, s. 2. de R. V. I. A. t. 2.

Chloe, χλόη, Jon. χλοίη, *herbam virentem* notat, à χλόος, χλῶος, *viror*, aut viriditas pallescens. Dicitur & χλώρασμα, Hipp. l. 6. Epid. s. 2. t. 11.

Chloriazo, χλωριάζω, aut χλωριάω, *cum virore pallesco*, Hipp. l. 4. Epid. XXI. 19.

*__Chloros__, *Chloeros*, χλοερὸς, contr. χλωρὸς, ambiguæ significationis, apud Hipp. & incertum, quemnam colorem propriè denotet? Modò namque ex virore pallescens, interdum pallidum, luteum, aut subpallidum denotat, Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 22. & c. 2. progn. t. 44. Vide Foës. p. 679. Oculi quoque dicuntur χλωροὶ, h. e. *lutei*, signum sunt Icteri, Hipp. l. 2. de morb. XXXV. 4. 30. Sed & insignis cacochymiæ & viscerum obstructiones, si herbacei coloris, quos Plautus vocat *herbeos oculos*, Lind. Ex. IX. §. 17. Est & nomen piscis, qui *Gobio*, vel *Gobius* dicitur. Vide *Gobio*.

Chnûs, χνοῦς, velut tomentum, aut lanarum rasuram & rejectamentum significat, quo calcitræ infarciun-

ciuntur, quod ex tenerâ lanâ & molli villo fit. Usus Hippocr. de splene aquoso laxo, l. 1. de morb. mulier. LXXXVII. 7. Alibi vult Foëſ. d. l. ſonum vel ſtrepitum in faucibus denotare, ut l. de int. affect. XI. 16. quamvis & hoc in loco retinere poſſit primam ſignificationẽ, dum fauces veluti *lanugine* repletæ ſibilum edunt, tanquam per fiſtulam.

Choa, vide *Chus*.

Choacum, χοακον, nomen Emplaſtri, quod deſcribitur à Celſo, l. 5. c. 19. quamvis etiam legatur *Coacum*.

*__Choana__, χόανος, χόανον, χῶνος, χῶνος, propriè *infundibulum* ſignificat, uti patet ex Hipp. ubi gula deſcribitur, tanquam *infundibulum*, per quod cibus & potus in ventriculum infunditur, l. de cord. t. 12. Aliàs & *Choana*, χόανος ſeu χόανον, à χέω, i.e. *fundo*, liquefacio, vas dicitur ex argillâ, quo argentarii utuntur & chymici, in fundendis ac liquefaciendis metallis, Caſtell. Vide *Infundibulum*. Per metaphoram & Cavitas in cerebro, quæ *infundibulum* Latinè dicitur, *Choana*, χοάνη aut propter uſum excipientem & principium ejus amplius πύελος, Pelvis dicta, hoc nomine venit; eſtq; nihil aliud, quam cavitas orbicularis, nonnunquam triangularis, facta ex piâ matre, ubi cerebri baſin ſuccingit, unde & cerebri ventriculi inveſtiuntur, Th. Bartholin. Anat. l. 3. c. 6. Jung Gal. l. 9. de U. P. c 3. C. Hofm. in comm. ad h. l. n. 662.

Chocolata, *Chocolate*, item *Succolata*, eſt maſſa quædam ſolida, exotica, vel in placentas, vel cylindros formata, ſaturatè rubra, friabilis, ſine odore, ſimilis ferè ſanguini Draconis, cujus baſis potiſſima eſt fructus Cacao dictus, Avellana Mexicana. De hâc confectione habes integrum libellum Anton. Colimeneri de Ledesma, Latinè redditum à M. Aurel. Severino, & curâ D. J. G. Volcameri editum. Júg. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 404. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.

*__Choenicis__, χοινικὶς, χοινίκιον, eſt nomen *modioli*, vel terebellæ, ceu inſtrumenti Chirurgici ad perforandum & reponendum cranium, cujus meminit Gal. l. 6. M. Med. c. 6. Celſ. l. 8. c 3. Æginet. l. 6. c. 90.

Choenix, χοῖνιξ, eſt menſura Atticorum arida, continens cotylas tres, ſive ſextarium unum & dimidium, ſive duas libras menſurales cum quadrante. Signum fuit X. Gal. de pond. & menſ. Gorr.

*__Choeras__, χοιρὰς, *ſtrumam ſignificat*. Vide *Struma*.

Choeros, χοῖρος, vide *Porcus*.

*__Cholagogus__, χολαγωγὸς, dicitur de medicamẽtis, quæ bilem evacuant, Galen. 4. aph. 2. quà ſimplicibus, quà compoſitis. Catalogum eorũ tùm ap. alios, tùm apud Jonſton. Synt. Med. Part. II. L. 4. tit. 3. c. 2. art. 1. punct. 3. reperire licet; quamvis multa concurrant cum veris principiis minimè concordantia.

Cholas, χολὰς, Lat. ſecundum Gazam *Cholago*. omne cavum hypochondriorum & *Ilium* dicitur, ex Ariſt. l. 1. H. A. c. 13. vel quòd hepar, ceu bilis cola-

colatorium contineat; vel à cavitate, quasi κοιλὰς. Utitur & Homerus hâc voce, Iliad. δ. verſ. 527. ubi tamen pro *inteſtinis* potiùs ſumitur.

CHOLE, χολὴ, *bilem* ſignificat. Vide *Bilis*.

*CHOLEDOCHOS, χοληδόχος, i. e. *bilem continens*, aut recipiens. Epithethon commune & veſiculæ fellis, & vaſis Hepaticis, πόροι χοληδόχοι unanimiter dictis, & vaſi felleo communi ad inteſtinum duodenum excurrenti, uti patet ex Gal. l. 4. de U. P. c. 13. Vid. C. Hofm. in Comm. n. 223.

CHOLEGON, χοληγὸν, (item χολήιον, idem, quod *Cholagogum*. Uſus Hipp. l. 1. de Morb. XLIII. 15. In libro verò de L. I. Hom. XXXIIX. 7. & XL. 10. vocavit χοληγαγὸν. Vide Foëſ p. 683.

*CHOLERA, χολέρα, Foëſ. χολερά, quaſi *biliaris*, Galen. 1. progn. t. 25. eſt acutus affectus cum vomitibus bilioſis multis, alviq; dejectionibus, ſuris quoq; ſe contrahentibus, ac frigeſcentibus extremitatibus, fiuntq; in his ægris pulſus minores & obſcuriores. *Cholera* duplex eſt apud Hipp. altera *humida*, in quâ, ut omnes nôrunt, vehemens eſt excretio bilis ſuprà infràq; erumpentis, inteſtina graviter torquentur, accedunt convulſiones, ſæpè etiam crurum furæ contrahuntur. Alteram *ſiccam choleram* vocat Hipp. ab eâdem proveniente cauſsâ, ac circà eadem conſiſtentem, (falſum hoc) at citrà ventris fluorem & vomitum, Gal. in definit. Hic morbus ex continuâ ciborum cruditate proveniens quibusdam accidit certis intervallis, omnemq; corporis redundantiam educit unà cum vitioſis humoribus, magnam quoq; bonorum partem evacuans, Gal. l. 7. Meth. Med. c. 11. Tantus eſt impetus tantaque vis erumpentis humoris bilioſi. χολερικοὶ, ſeu χολερῶντες, dicuntur à Medicis Cholerâ morbo laborantes. Nomen habet non tàm à χολὴ, quàm à χολὰς, i. e. inteſtinum, per quod materia ex ventre excernitur. Hæc quondam Caſtell. de hoc affectu. Quibus alia clariora & accuratiora annectemus. *Cholera* morbus rectiùs derivatur à χολὴ, quàm ἀπὸ τ̃ χολάδων, uti voluit Trallianus, Diet. n. 925. Eſt morbus acutiſſimus, interdum omnibus aliis velocior, ità, ut ſub uno die ſæpè vitæ terminum fecerit. Duplex eſt juxtà Hippocr. *Humida*, & *ſicca*, 4. de R. V. I. A. t. 102. 103. quæ ab unâ cauſâ provenire minimè poſſunt, cùm in ſiccâ venter ſaltem infletur, & ſtrepitus inſint, & laterum lumborumq; dolor urgeat, nihil autem per alvum ſecedat, ſed adſtringatur. In humida verò omnia penè contrario modo ſeſe habent. *Humidæ* cauſa ergò nulla alia eſt, quàm humorum excrementitiorum bilis & ſucci pancreatici ſimul peccantium propriâ acrimoniâ in inteſtinis tenuibus nimia efferveſcentia ſtimulans, & motum inteſtinorum periſtalticum convellens, invertens, ipſumq; etiam ventriculum convellens, Syl. l. 1. Prax. Med. c. XI. §. 12. & XV. §. 5. ſeqq. cui conjuncta

est totius massæ sanguineæ effervescentia tumultuaria & colliquativa. Unde non mirum, si tàm citò interimat ægrum. In siccâ verò flatus sicciores, veluti per torrefactionem, à sanguine acriter excandescente & combusto sicciori, & insufficienti bilis secretione, & succi pancreatici nimiâ austeritate oborti peccant; quemadmodum ex eodem d. l. & alibi patet. *Cholera* à Paracelso sumitur pro ipsâ *Bile*, passim in Scriptis suis; quemadmodum & Æ. Lampridium accepisse notavit Rhod. in Indic. prior. ad Scribon.

*Cholericus, χολερικὸς, *biliosus*. Duas diversas habet significationes. 1. enim accipitur pro eo, quod naturam æmulatur bilis excrementitiæ, nondum tamen in eam penitus degeneravit. Ità *Cholericum* temperamentum in latitudine sanitatis, & intemperies *Cholerica* in statu p. n. Sanguis *Cholericus* seu biliosus ad utrumq; statum spectans, ceu causa. Ità homines dicuntur *Cholerici* vel *biliosi*, tali sanguine & temperamento, f. vel p. n. præditi, uti passim ex veteribus & recentioribus constat. 2. accipitur pro iis, qui *cholerâ* morbo laborant, uti dictum. Unde Hipp. χολερικὰ πάθεα vocavit, l. 5. Epid. XXVII. 6.8. XXIX. 15. & l. 7. XXXV. 4. XL. 8. Alibi etiam χολερώδεα dicuntur, Coac. 535.

Cholobaphinon, χολοβάφινον, est epitheton æris auri colorem mentientis. Dicitur *æs coronarium*, Libav. Synt. arc. Ch. l. 6. c. 6.

Choloma, χώλωμα, *Cholosis*, χώλωσις, χωλεία τῦ σκέλυς, Galen. 6. aph. 60. vel communiter *omnem membri distortionem* & depravationem quoad motum significat, Gal. c. 4. de artic. t. 11. vel specialiter *claudicationem*, quando crus vel longius fit, interius luxatum, vel brevius, si foràs luxatio fit, ex 6. aph. 60.

Cholos, χωλὸς, *claudus*, etiam in latâ & strictâ significatione. Hinc & manus *clauda* χωλὴ χεὶρ dicitur, Hipp. 2. Prorrh. t. 6.

*Chondrosyndesmus, χονδροσύνδεσμος, i. e. *cartilagineum ligamentum*, Gal. l. 1. de temper. c. 9. Hinc & συγχόνδρωσις, unio ossium cartilaginis interventu facta. Vide *Cartilago*.

*Chondrus, χόνδρος, Far. Vide *Alica, Cartilago*. Ad priorem significationem per translationem pertinet & hæc, quando thuris mica, seu granum χόνδρος λιβάνυ dicitur, aliàs *Manna Thuris*, Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Jung. Rhod. ad Scribon. n. 104. p. 172.

Chone, χώνη, idem, quod *Choana*. Vide suprà, Gal. l. 9. de Anat. operat. c. 1.

*Chora, χώρα, i. e. *regio*, locus, in quo homines degunt. Huj⁹ accuratam notitiam maximè esse necessariam ad conservandam & recuperandam sanitatem, patet ex Hipp. 1. aph. 2. & prolixiùs l. de A. L. & Aq. Jung. Diet. n. 936. Χώραι etiam dicuntur cavitates oculorum, ceu *regiones*, quæ superciliis subjacent, Gal. l. 8. de U. P. c. 6. item *Spacium*, vel *Spatium*, h. e. locum aliquem vacuum, Gal. l. de inæq. temp. c. 2. & l. 10. M. M. c. 6. alibiq;.

*Chorda,

*CHORDA, *Corda*, χορδὴ, dupliciter accipitur: propriè pro *fidibus* & nervis canoris extensis super instrumenta Musica, Gal. l. de trem. palpit. c.8. & l.3. de L.A. c.6. sæpiùsq; alibi. Per translationem & impropriè denotat *Tendinem*, Gr. τένων dictum. Vide *Tendo*. Apud alios, præsertim Poëtas, *Intestina* quoque χορδαὶ dicta sunt, unde *Chordapsi* derivationem petunt. Paracelsus etiam per *chordas* intellexit *pudenda*, unde *Curam cordarum* vocavit, l.7. de orig. & cur. morb. Gallic. c.11. & l.8. c.3.

*CHORDAPSUS, χορδαψὸς, idem, quod *Ileus*, *Volvulus*. Vide *Eileos*.

CHOREA, χορεία, communiter motionem pedum & corporis ad rhythmum & legem Musicam denotat, quæ *Saltatio* dicitur, & ità inter Exercitationes corporis indifferentes ad sanitatem & morbos referri potest. Specialiter verò significat morbi Convulsivi speciem, quæ *Chorea S. Viti*, à sacello S. Viti, quod est in finibus Ulmensium, appellatur, malum affine *Tarantulatis*, quando mulieres quotannis saltu cum perturbatione mentis eousq; sese nocte dieq; exercent, donec exstaticarum instar corruant, quâ ratione restitutæ sibi videntur, ut parum vel nihil sentiant per integrum annum usque ad solstitium æstivum, circa diem S. Viti occurrens. Horst. in Epist. med. s.7. de admir. convuls. Hujus affectûs caussam naturalem persuasurus Th. Willis in spiritus animales œstro quodam ceu copulâ heterogeneâ explosivâ excitari, ac effrænes evadere docet, de convuls. morb. c.7. Enimverò annon illud œstrum aut illa copula vel provenire potuerit à diabolicis præstigiis, vel ab his regi propter superstitionem concurrentem, alii quoque perpendant & dijudicent. Paracels. *Choream S. Viti* divisit in *Choream lascivam*, & *Iratam*, vel *Æstimativam*, Tr. 2. de morb. Ament. c.3. ubi etiam curam utriusq; tradit, illius quidem haud plane ineptam; hujus verò superstitiosam aut vanam. Liquorem etiam Sapphiri peculiariter tollere hunc affectum, legitur apud eund. l. 2. de virib. membr. c.4.

CHOREO, χωρέω, dupliciter ab Hipp. sumtum (1) significat procedo, *progredior*, πρὸς βίην, ad virtutem aut robur, s.2. de Nat. hum. t.13. (2) pro *exeo*, excernor, v.g. de Urinâ, 2. Prorrhet. XXXI. 15. Et τὰ χωρέοντα quævis dicuntur *excreta*, 1. aph.23. Jung. Dieter. n.937. Linden. Ex. XIII. §.248. seq.

*CHORION, χορίον, quibusdam etiam χωρίον, est nomen membranæ fœtum involventis exterioris, totum uterum replentis, cui placenta adhæret uterina, ità dicta, quòd multæ venæ arteriæq; sint in ipso tanquã in choro quodam congressę ac dispositæ; aut, quòd instar circuli fœtum ambiat. Pleniorem hujus membranæ descriptionem vide in Anatomicis, Hier. Fabric. ab Aquapend. de form. fœtu, Harv. Exercit. de gen. animal. in additament. h. tit.

h. cit. Bartholin. lib. 1. Anat. c. 36. Qui per ω scribunt χωρίον, hanc dant rationem, quòd hæc membrana fœtûs veluti sedes & domicilium sit, vel quòd unà cum fœtu χωρεῖ exeat. Castell. Quod tamen improbat C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 1068.

*Choroides, χοροειδὴς, dicitur de diversis membranis ob copiam vasculorum sanguineorum *chorio* membranæ in utero similibus. Ità *Plexus choroidei*, χοροειδῆ πλέγματα ἢ συστρέμματα sunt convolutiones membranarum cerebri ex multis venis & arteriis propè medium cerebri ventriculum constitutæ, Galen. l. 9. de Anatom. Oper. c. 3. & l. 9. de Us. Part. c. 7. Ipsa quoque tenuis cerebri membrana, aliàs *Pia mater* dicta, vocatur χοροειδὴς, eò quòd cerebri vasa non aliter sustineat, quàm τὸ χόριον vasa ad fœtum pertinentia complectitur, lib. 8. de Us. Part. cap. 9. Sic & *Oculi tunica Retiformis*, vel ἀμφιβληστροειδὴς, aliàs dicta etiam χοροειδὴς, humorem vitreum oculi ambiens vocatur, Galen. l. 10. de U. P. c. 2. Castell.

Chorus, χορὸς, vel idem significat, quod χορεία, *Chorea*, saltationem, *tripudium*, vel *cœtum* aut multitudinem *hominum* saltantium, & quidem manibus junctis factâ *coronâ* vel *circulo*. Vide C. Hofmann. in com. ad Galen. l. de U. P. n. 790. Barthol. d. l.

Chreia, χρεία, est vocabulum emphaticum, *usum*, *officium*, necessitatem alicujus rei exprimens. Gal. conscripsit Libros de *Usu Partium*, περὶ χρείας τῶν μορίων. C. Hofm. in com. n. 8. Gorr. in def. p. 514.

Chrema, χρῆμα, quid in Civili significet, non est hujus loci exponere. Ab Hipp. vocabulum hoc sumitur pro omni *re*, & ità idem, quod πρᾶγμα, Hippocr. l. de A. L. & Aq. XII. 12. XVII. 7. XX. 6. Ità ventriculus dicitur χρῆμα ἰσχυρὸν, res valida, l. 4. de morb. XXXI. 13. & pulmo ibid. rara vel laxa res, 7. Videantur & loca alia, v. g. 3. de fractur. t. 63. & in epist. ad Philopœmen. Adde Foës. p. 684. seq.

Chresimos, *Chrestos*, χρήσιμος, χρηστὸς, id est, *utilis*, proficuus, commodus. Ità de purgantibus, Hipp. 4. aph. 2. Molles tumores χρηστοὶ, 5. aph. 67. & horror à sudore οὐ χρηστὸς, non est proficuus, 7. aph. 4. Et eunuchi in specie ad generationem dicuntur οὐ χρηστοὶ, inutiles, l. de genitur. III. 6.

Chresmologus, χρησμολόγος, *fatidicus*, idem, quod Μάντις, *Vates*, aut certè species vatis, Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 16. à χρησμὸς, *Oraculum*.

Chrestomatheia, χρηστομάθεια, significat *Utilia*, *Excerpta*, & Explicationes selectiores in aliquâ scientiâ. Ità B. C. Hofmannus Annotationes & Scripta quædam Physiologica & Pathologica nomine χρηστομαθειῶν exornavit, quæ Illustris Guido Patinus pluribus annis post obitum Authoris Lugduni 1668. exprimendos curavit. De hoc vocab. vide laudati Hofm. Com. in Gal. de Us. P. n. 2.

CHRISIS, χρίσις, vide *Inunctio*.

CHRISTI *manus*, est epitheton *sacchari depurati cum aq. rosar. cocti*, & in rotulas fusi, additis margaritis præparatis, vel omissis. Vide Dispensatoria. Lang. l. 3. ep. 1. c. 6.

CHRISTOS, χριστὸς, à χρίω, *ungo*, significat id, quod *ungendo applicatur*. Olim φάρμακα, præsertim externa, triplicis fuêre sortis: Ἐπίπαστα, quæ vulneribus sanandis imponebantur: Χριστὰ, quibus telorum cuspides inficiebant: & πιστὰ, vel ποτὰ, Hippocrati dicta, l. de affect. XLIII. 1. Primi generis semper bona: quæ secundi, semper mala: quæ denique tertii, pro voluntate offerentis, aut bona aut mala erant. Atque ità obtinuit apud eos, qui Medici non erant, Lind. Ex. XIII. §. 323.

CHROMA, χρῶμα, duo significat: 1. *Colorem*, Hippocr. 4. aph. 21. Coac. t. 125. & alibi. Dicitur & χροιὰ, t. 608. Vide *Color*. 2. *Corporis habitum* exteriorem, sive *cutem*, l. de Insomn. IV. 16. l. 4. Epid. XXII. 20. & l. 5. XXIV. 18.

CHROMATISMUS, χρωματισμὸς, *colorationem* significat, sive modum & artificium, colorem rebus certum conciliandi. Vide Libav. Synt. arc. Chym. l. 6. c. 2. 3. seqq. Vide *Coloratio*.

CHROMIS, χρόμις, χρέμυς, nomen piscis littoralis, cujus usus in cibis, de quo legatur Aldr. l. 2. de pisc. c. 14.

*CHRONICUS, *Chronius*, *Polychronius*, χρονικὸς, χρόνιος, πολυχρόνιος, denotat *diuturnum*, & est epitheton morborum, qui tardiùs moventur. Ità 3. aph. 14. coryzæ *chronicæ*: Hæmorrhoides *chronicæ*, 6. aph. 12. Et opponuntur *Brevibus*. Vide *Brachychronius*, & *Brevis*. Hunc terminum aliquoties retinuit Paracelsus.

CHRONIZO, χρονίζω, *morari*, cunctari, moram facere significat, Hipp. 4. aph. 10.

CHRONOS, χρόνος, significat *Tempus*. Vide *Tempus*.

CHROS, χρὼς, apud Jones *corporis carnosam partem* & substantiam significat, in quo genere cutis & musculi sunt, membranæ, & viscera, Galen. 2. de fract. t. 9. & s. 3. t. 6. Jungatur Coac. t. 243. ubi superficiem corporis denotat, Foës. in. Oecon. p. 685.

CHRYSAMMOS, χρύσαμμος, h. e. *aurea arena*, quam Galenus terram χρυσῖτιν vocavit, l. 9. de S. F. in quâ portiunculæ aut frustula quædam auri parva reperiuntur, quæ negotio huic dediti beneficio ignis & fornacum colliquando aut fundẽdo extrahunt. De quâ auri faciendi antiquâ arte legatur Jo. Franc. Pici Mirandulæ de auro l. 3. c. 1. in Theatr. Chym. Vol. altero, p. 360. De hujusmodi glebis & arenis auro puro turgidis plura legantur ex aliorum scriniis compilata in Erasm. Francisc. Hort. Orient. & Occid. Ind. T. I. Part. 2. p. m. 1116. seqq.

CHRYSE, χρυσῆ, nomen emplastri, cruentis vulneribus accommodati, ex Thure, alum. sciss. colophon. resin. oleo, auripigm. & oxelæo parati, apud Æginet. l. 7. c. 17.

*Chrysitis, χρυσῖτις, idem, quod *Chrysimmnos*. *Chrysitis* etiam dicitur *lithargyrium auri*, Dioscor. l.5. c.102.

Chrysobalanus, χρυσοβάλανος, *glans aurea*, quid propriè denotet, non constat. Bauhinus tamen in Pinace existimat ex mente aliorum, *Nucem moschatam* esse intelligendam. Occurrit apud Galen. l.8. de C.M.S.L. c.3.

Chrysochalcos, χρυσοχαλκὸς, idem, quod *Aurichalcum*, Rul. & Johnson. Dicitur & *Orichalcum*.

Chrysocolla, χρυσοκόλλα, quasi *gluten auri*, est minerale coloris læte viridis, salinæ, nitrosæ, & fusoriæ naturæ. Duplex est: *Nativa* & *factitia*. Inter nativas Armeniaca primas, secundas Macedonica, tertias Cypria tenet. Quamvis & in Germania sint excellentes, in Silesiâ, nec non & in Hungariâ, alibiq; Est *Borax* nativus. Et posset dici *Chrysocolla* viride scissile, sicut ærugo *æris viride rasile* dicitur. Estq; quasi species nitri, Plinius l.33. H.N.c.5. *Factitia* vel ex ipsâ nativâ depuratâ paratur, vel etiam ex urinâ infantum. De facultatibus *Chrysocollæ* leniter escharoticâ, colliquativâ, siccante, vide Gal. l.9. de S.F. in fin. Dioscor. l.5. c.104. Jung. Rul. & Johns. in Lex. Chiocc. in Mus. Calceol. sect.3. p.375. seq. *Borax* etiam *Chrysocolla Aurifabrorum* vocatur à C. Hofm. Paralip. offic. c.55.

Chrysogonia, χρυσογονία, est *semen aurificum* ex auro prius soluto, perfectissimè concoctum, seu *Tinctura aurifica* rubri coloris, admirabili tenuitate substantiæ prædita, cui à naturâ vis illa aurifica inest, quemadmodum in *Argyrogoniâ* vis *argentifica*, Gaston. Clave; Apolog. Chrysopoeia, & Argyrop. in Th. Chym. Vol. II.

Chrysolithus, χρυσόλιθος, est lapis pretiosus, vel gemma aurei coloris. (unde & nomen quasi *Lapis aureus*) Duplex habetur veterum, qui *Topazius* modernorum, & *Topazius* veterum, qui *Chrysolithus recentiorum* gemmariorum. Duo sunt genera: *Orientalis*, & *Europæus*, quorum ille hunc & colore & duritie superat. A signaturâ coloris judicatur, naturæ esse & virtutis solaris, h. e. cardiacæ & cephalicæ. Proinde creditur timores nocturnos, & melancholiam minuere, intellectum confortare &c. Plura vide apud Ruland. in Lex. Schröder. l.3. c.5. Fr. Hofmann. in Clav. ad h.l. Dicitur & *Chrysopasus*, Parac. tr. Cœlum philosophor. item *Ethesius* Rul. & Johns.

Chrysomanes, χρυσομανὴς, dicitur, qui nimio auri desiderio ducitur, *auri insanè* quasi *cupidus*, quales olim Hispanos fuisse in Indiis ex Itinerariis & Historiis constat. De hoc vocabulo vide Linden. Ex. X, §. 208. Annon & *Chrysopœi* hoc nomine venire possent?

Chrysoplycius, *pulvis dicitur*, qui plumbo duritiem, argento vivo & stanno difficilem liquationem dat, quam utramque qualitatem ferro adimit, Helmont. tr. Natura contr. nesc. n.40.

CHRYSOPOEIA, χρυσοποιΐα, est pars Spagyricæ vel Chymiæ, quæ monstrat artificium, ex metallis imperfectioribus aurum verum conficiendi, beneficio Mercurii philosophorum, ceu *Chrysogonias*, vel *Chrysopœi* pulveris, uti vocat Helmont. tr. formar. ortus, n.21. Vide *Argyropœia*. De utrâq; uti certum est, ad Medicinam propriè non pertinere; ità adhuc incertum & valdè dubium, an possibilis sit naturalibus viribus. Rolfink. licèt ferè penitus ad negativam inclinaverit, tamen difficillimam esse statuit, Chym. l.6. c.13. Qui verò de hâc arte plura legere expetit, adeat Theatrum Chymic. & Andr. Libavii scripta Chymica. Nobis non licet omnia convasare.

CHRYSOS, χρυσὸς, Latinè *Aurum* dicitur. Vide *Aurum*.

CHRYSULCA, epitheton *aquæ Stygiæ*, quæ *Regia* dicitur, solvendo auro destinatæ, Rolfink. d.l.l.3 f.1.art.4. c.14. Helmont. tr. Pharmacopol. ac Dispens. mod. n.15. tr. Humor. pass. decep. c.1. n.78.

CHRYSÛN, χρυσοῦν, nomen est vel Collyrii apud Aët. lib. 7. ad incipientes suffusiones efficacis: Vel pessi valentis ad inflammationes uteri apud eund. l. 16. c. 83. Vid. Gorr. p.515.

CHÛS. χοῦς, *Choa*, *Congius*, est mensura liquidorum apud Atticos, capiens sextarios sex, vel cotylas Atticas duodecim. Aut habet olei libras novem, vini decem, mellis tredecim, cum dimidiâ, Galen. de pond. & mensur. Linden. vini saltem tribuit libras octo, cum unciis quatuor, Ex.X. §.227. Rhodius ad Scrib. Larg. n.268. *Congium* denas libras pendere scripsit, quod insculpta decussis manifestat.

CHYBUR, *Chibur*, denotat Sulphur. Hoc præparatum unicè extollit Paracels. in affectibus pulmonum, ut nihil meliùs eo valeat. Vocat balsamum pulmonis & pectoris, neq; majus arcanum in viribus rerum quærendum. Parac. l.2. de vir. membr. ext. c.14. Jung. Johns. in Lex.

CHYLARION, χυλάριον, diminutivè idem, quod *Chylus*, χυλὸς, quæ vox in specie ptisanæ succum denotat. Quasi *Succatiunculam* diceres. Χυλάριον legendum esse in Hippocrat. l. de int. affect. XL. 17. existimat Foës. Oecon. pag. 685. quamvis in edit. Linden. χαρίδριον legatur.

CHYLIFICATIO, χύλωσις, χυλοποίησις, vulgò *Coctio prima*, est actio ventriculi propria (quamvis non negari possit, initium accipere in ore, & supplementum in intestinis, præsertim tenuibus) quâ assumta alimenta per os, beneficio caloris nativi, sive flammæ vitalis appropriatæ, allaborante quoque viscerum adjacentium, præsertim hepatis calore, mediante succo quodam spirituoso acido, quod Fermentum dicitur ventriculi, fermentationis moderatæ modo in ejusmodi substantiam, quæ cremori vel succo ptisanæ similis est,

&

& proximè converti poteſt in ſanguinem, transmutantur. Vid. Joh. Wallæi Epiſtolæ de motu Chyli & ſang. Dieterich. Jatr. n. 157. & 117. Caſp. Hofmann. com. ad Galen. de Uſ. P. n. 180. Th. Bartholin. Anat. l. 1. c. 9. aliiq; ex recentioribus plures, præſertim Charlton. in Oecon. anim.

Chylisma, χύλισμα, à χυλίζω, *ſuccum exprimo*, ſignificat *ſuccum expreſſum*, Dioſcor. l. 3. c. 125. Unde hanc vocem ei authori propriam vocavit Rhod. in Indic. ad Scribon. prior. B. tamen Rolfink. etiam *Extractis* hoc nomen applicare non dubitavit. Unde Extractum quoddam vocavit *Chyliſma Catholicum & holagogum*, Chym. l. 4. ſect. 3. c. 12.

*Chylus, χυλὸς, generaliter *ſuccum* ſignificat, cùm in animantibus, tum in plantis paululùm incraſſatum, Galen. lib. 1. de Simpl. Fac. cap. 36. Apud Hippocratem verò ſpecialiter accipitur pro *ſucco ptiſanæ*, & ſorbitionem ſignificat, quam ptiſanam colatam vocant, expreſſam hordei ſubſtãtiam continentem, non cremorem, qui eſt aqua hordei expreſſa apud Latinos, non ſuccus ipſius ſubſtantiæ hordei, cui tota & integra ptiſana, h. e. non colata opponitur, 1. de R. V. I. A. t. 28. 41. 47. l. 5. Epid. X. 12. 16. l. 7. II. 421. V. 9. 20. & alibi ſæpiùs, quæ loca videri poſſunt apud Foeſ. dict. loc. pag. 686. Propter ſimilitudinem cum hoc ptiſanæ ſucco ſpecialiſſimè etiam *Chylus*, χυλὸς, dicitur ſuccus ex aſſumtis cibis nativi caloris, & fermenti in ventriculo contenti vi per fermentationem (quam anteà *Chylificationem* diximus) elaboratus, partim tenuioribus, partim craſſioribus portionibus conſtans, Gal. l. de atr. bile c. 3. & l. 4. de Uſ. Part. c. 3. Cur Lindenus ſcribere maluerit *Chilus*, non video rationem. Vocat verò pultem illam, quæ in ventriculo, ceu publicâ ollâ, coquitur quotidiè, & præter *cremorem*, quem χυμὸν, vel ſuccum, appellat, habet etiam *ſcoriam*, ſeu recrementa ciborum, Ex. XIII. §. 281. Quemadmodum verò indubitatæ veritatis & in confeſſo eſt omnium, quòd *Chylus* ſit materia ſanguinis; ità per quas vias, quo motu, & an ad viſcera quoq;, præſertim hepar & lienem, feratur, pro ſanguificatione, nondum inter Anatomicos prorſus expeditum eſt; quorum ſententias adducere non admittit inſtituti ratio. Videatur Th. Barthol. in Anatom. d. loc. & alibi.

Chymia, *Alchymia*, *Chemia*, *Chimia*, χυμία, χημία, σπαγυρεία, *Spagyrica*, (hæ ſcribendi varietates à diverſâ derivatione obortæ ſunt, & adhuc ſalvâ Orthographiâ defendi poſſunt. Vid. Rolfink. l. 1. Chymiæ c. 8. Libav. Synt. A. Chym. in pr.) generaliter artem materiam quandam ſolidam liquandi, aut ſolvendi ſignificat, Ruland. in Lex. Specialiter verò tribus potiſſimùm gaudet ſignificationibus: 1. ſumitur

tur pro arte, quæ monstrat modos diversos, medicamenta simplicia vel composita concreta solvendi, aut soluta coagulandi, ut purum ab impuro separetur, & vis medicamentosa eorum exaltetur, aut promtior reddatur. Hæc definitio ferè coincidit cum Rolfinkii d. loc. c. 11. 12. Et hæc *Chymia* est medica, parsq; Pharmaceuticæ. Verùm Medicinæ saltem ministra aut serva, quam tamē hodieq; multi non sine præjudicio Artis Medicæ, suæque dignitatis ultrà τὸ πρέπον laudibus extollunt: 2. sumitur pro arte μεταλλουργικῇ, sive transmutandi metalla imperfectiora in perfectiora, aurum & argentum, cujus duæ sunt partes: *Argyropœia* & *Chrysopœia*, de quibus vide suprà suo loco. Et in hâc significatione sumsit Joh. Fr. Picus Mirandula, l. 2. de auro c. 1. in Theatr. Chym. Volum. II pag. 323. 3. accipitur pro arte, quæ occupata est in præparatione *Lapidis Philosophici*, sive per hunc intelligatur *medicina universalis*, per quam omnes morbos sanari posse aliis persuadere conantur, sive illud semen *Chryso*-vel *Argyropœum*, quo mediante transmutatio fit metallorum in aurum & argentum. Quamvis verò nunquam non omnes hæ *Alchimiæ* species suos habuerint amatores, quas nimio amore deperierunt; præsertim verò tantis encomiis exornarunt, ut Philosophiam veram, Sophiam Adeptam etiam vocare non sint veriti. Videatur iterum Theatr. Chymic. in singulorum Voluminum Indice. Sunt tamen, qui de duarum posteriorum certitudine, veritate, amoris hujus dignitate haud immeritò dubitant, de quibus legi poterit Rolfink. d. loc. c. 9. & 10. cui etiam calculum nostrum addere eò minùs dubitamus, quò magis persuasum nobis habemus, verissimum hactenus fuisse illud proverbium, cujus meminit Guido Pancirollus in nov. repert. part. post. tit. 7. Nunquam vidi Alchimistam divitem, cui respondet Italicum: Non ti fidare all' Alchimista povero, e Medico amalato. Et omninò dolendum, quôd Magnates quidam permittant, ab hujusmodi artificibus (veriùs utplurimùm impostoribus) decipi, ut etiam ad dignitates varias evehere non vereantur. Artifices Chymiæ vocantur Chimici, Chymici, Chymiatri, Alchymistæ, Spagyrici, Philosophi, Adepti, quæ duo epitheta fortassis vel hyperbolicè, vel Ironicè sunt accipienda.

CHYMOLEA, vide *Kymolea*.

CHYMOSIS, vitiosè pro *Chemosis*. Vide suprà.

CHYMOSUM, dicitur Paracelso genus nutrimenti ex assumtis in Chylum mutati, & ità idem, quod *Chylus*. è quo aliquando & vermes ascarides generantur, l. 2. Paragraph. §. 2.

*CHIMUS, χυμὸς, quamvis communi significato nihil aliud, quàm succum

cum, humorem præsertim coctione paululùm incrassatum denotet, & ità à vocabulo *Chylus*, χυλὸς, nihil differat. Quidam tamen, quà veteres, quà recentiores, aliquam differentiam urgere solent. Ità Galen. l. 1. de Simpl. Fac. c. 36. Χυμὸν vult, significare *gustatoriam facultatem*, vel qualitatem, quam *Saporem* vocavit, qui est in plantis & animalibus; *Chylum* verò succum ipsum incrassatum, in quo *Sapor* inest. Lindenus verò Ex. XIII. §. 282. ità differre scripsit, ut *Chymus* sit cremor & portio *Chyli* melior. Rul. & Johns. verò planè contrarium innuerunt, docentes in Lexic. *Chymum* esse massam, item fæcem.

CHYSIS, χύσις, vide *Fusio*.

CHYTLON, χύτλον, dicitur *inunctio*, quæ cum *multâ aquâ & oleo* fit. Hinc verb. χυτλάζω, *aquâ & oleo simul perfundor*, Foës. pag. 686. & verbum χυτλῶσθαι, quod significat, aquâ & oleo simul contuso tritoq; inungi aut perfundi, Galen. libr. 2. de Simpl. Fac. c. 25. Opponitur τῷ ξυραλείφειν.

CHYTRA, χύτρα, id est, *olla*, vas fictile, in quo aliquid coquitur. Idem significat χύτρινον apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XXIV. 21. seqq. Χυτρίδιον ollulam denotat, l. de Ulcer. XII. 2. Χύτρα πλοιτύστομος, ampli orificii *olla*, legitur apud Gal. l. 6. de C.M.P.G. c. 112.

CIBARIUM, idem, quod *Cibus*. Vide *Cibus*.

CIBATIO, τροφή, idem, quod ciborum vel alimentorum assumtio. Chymicè verò *Cibatio* significat *Corporationem*. *Cibatio* vocatur nutritio materiæ siccæ nostræ, Ripleus in Axiom. Philos. Th. Chym. Vol. II. p. 115. Vel est subtilis ingrossatio & crassi subtiliatio, Quercet. respons. ad Aubert. ibid. p. 175.

CIBUS, σῖτος, σιτίον, variè sumitur: Latè, strictè, strictiùs, & tropicè, vel impropriè. *Latè*, pro *omni alimento*, quod per os assumitur, v. gr. apud Hippocr. l. 6. Epid. sect. 4. t. ult. Labores *cibos* præcedant. *Strictè*, pro solidioribus alimentis, & ità contradistinguitur *potui*, quæ acceptio est communissima, nec opus habet testimoniis. *Strictius*, quando significat frumentum, panem, & quæ ex frumentis parantur, frumentacea alimenta, Gal. c. 1. de R.V.I.A. t. 18. Unde σιτηρὰ γεύματα, *frumentacea gustamenta*, ibid. in textu leguntur. *Tropicè*, & *impropriè* sumitur *Cibus*, σῖτος, vel pro *massâ chylosâ*, ex assumtis alimentis in ventriculo elaboratâ, notante Lindeno ad Hipp. l. 5. Ep. II. 6. 7. seqq. Ex. XIII. §. 185. vel pro *excrementis* alvi *indigestis* & crudioribus, Hipp. d. l. & l. 4. XXIX. 5. Plura vid. in Foës. p. 568. *Ciborum* varietatem non semper esse noxiam, probari potest ex Scrib. L. n. 104, ubi vide Rhod. ad h. l.

CICADA, τέττιξ, est insectum ἐγκέλαδον, sonoram vocem edens, *Gryllis* simile, rore vivens; unde ore caret, & in pectore aculeatum quid habet, quo rorem lambit. In Italiâ vulgaris notitiæ, nostratib⁹ incognita.

Hujus

Hujus pleniorem descriptionem vide sis apud Aldrovand. lib. 2. de Insect. c.13. Usus earum olim fuit non modò in cibis, sed & in medicinâ, præsertim contrà colicos affectus, cum granis piperis imparibus, apud Galen. l.11. de S. Fac.

CICATRIX, οὐλή, propriè notat cutem, quæ in ulcere à naturâ per medicamenta exiccantia, quæ & *cicatrisantia*, ἐπουλωτικά, dicuntur, regeneratur. Hanc non esse veram cutem, sed cuti saltem simile, unanimiter Anatomici statuunt, & subscripsisse videtur Barthol. l.1. Anat. c.2. quòd sit ex carne exustâ, & quasi exiccatâ. Particulatim *Cicatrix oculi* dicitur *Albugo*. Vide suprà suo loco. Gr. dicitur etiam ὠτειλή, quamvis hoc vocab. aliquando etiam pro ipsis ulceribus sumi, monstret Foës. ex 1. de artic. t.44. & l. de vuln. c.XIX.3. At mihi potiùs labia vulneris aut ulceris significari videtur. Parac. vocem *Cicatrix* etiã accepit pro affectibus Cutaneis externis, ut sunt, Morphea, Sirones &c. Archidox. l.9. & de vit. long. l.2. c.11.

CICATRIZANS, ἐπουλωτικὸν, vide *Epuloticum*.

CICCUS, κίκκος, est species cicadæ parvæ & contemtibilis, teste Hesychio. Unde proverbium apud Plautum: Ego *ciccum* non interduim. De quo plura apud Linden. Ex. V. §. 52. quamvis & *Ciccus* sit Anseris feri species, apud Aldrov. lib. 19. Ornith. c.10.

CICINDELA, *Lampyris*, λαμπυρίς, *Noctiluca*, *Nitedula*, insectum est alatum, in tenebris ignis modo lucens. Vulgò *Vermiculus S. Johannis*, cuj⁹ splendoris causam in humorem diaphanum, quem in alvo continet, referunt. Hujus insecti descriptio legatur apud Aldrov. l.4. de Insect. c.8. De usu medico, quamvis raro, vide Schröder. l.5. cl.4. n.100.

CICONIA, πελαργός, potissimùm duplicem habet significationem (1) Avis speciem in vulgus notam, caudâ & alis nigris, in reliquis corporis partibus pennatis albam, rostro & pedibus oblongis rubicundis (quamvis & dorso nigram, ventre saltem albam dari in locis quibusdam desertis paludosis ex Aldrovand. constet) de quâ vide plura apud dict. Aldrovand. lib.20. Ornith. cap. 1. Hujus avis usus quamvis in cibis hodièq; nullus sit, haud dubiè propter victûs rationem suspectam, in Medicinâ tamen non carere utilitate, legatur præter dict. loc. apud Schröder. libr. 5. cl. 2. n. 48. Imprimis contrà pestem commendat Paracels. tr. 1. & 2. de pestilitate. Stercoris *ciconiarum* laudes contrà epilepsiam suspectas haud incongruè reddidit Galen. lib. 10. de Simpl. Fac. §. Stercus anser. (2) significat machinam, vel instrumentum mechanicum, quod & *Gruis* nomine venit, it. *Tolleno* Dicitur Gr. γεράνιον, κηλώνειον. Vide *Celoneum*.

*CILIA, ταρσοί, sunt extremæ palpebrarum partes, semicirculares, & veluti cartilagineæ, quæ in somno clausis oculis comittũtur. Iis & pili sem-

ſemper ferè eandē ſervantes magnitudinem inſiguntur, qui etiam ab aliis *Cilia* vocantur. Barthol. l. 3. Anat. c. 8. Hofm. in com. ad Gal. de U. P. n. 737. 741.

Cilo, προκέφαλος, C. Hofm. φοξὸς dicitur, cui frons eſt eminentior, ac dextra ſiniſtraq; velut reciſa videtur. Hinc oblongum & compreſſum videtur caput. *Cilo* dictus, cui frons veluti cellit, & exurgit. Linden Ex. XI. §. 38. C. Hofm. ad Gal. de Uſ. P. n. 694.

Cillo, aliud vitium à *Cilone* vel *Chilone*, & ſignificat eum, cui perpetuum ſuperius cilium plusquam cilleret, ſive tremeret perpetuâ agitatione. Quod ſe in fœminâ vidiſſe meminit Linden. d. l. & nos in aliâ ſimiliter vidimus.

Cimex, κόρις, eſt vermis vel inſectum parvū latiuſculè compreſſum, fœtore abominabile, & (præſertim domeſticus ſive lectularius) morſu valdè moleſtum, cujus deſcriptionem vide apud Aldrovand. l. 5. de Inſect. c. 2. Cœterùm etſi ſit animal abominandum, non tamen utilitate carere in medicinâ conſtat ex Gal. de S. Fac. l. 11. Schröder. l. 5. cl. 4. n. 101. *Cimices* ex noſtris excrementis naſci, ceu hoſpites & vicini noſtræ miſeriæ dicit Helmont. tr. Imag. Ferm. imprægn. n. 9.

Cimentatio, idem, quod *Cæmentatio*. Vide ſuprà ſuo loco.

Cimolia *terra*, κιμωλία γῆ, eſt terra modicè pinguis, rara, mollis, candida, aut in candido purpurea. Habet vim miſtam refrigerandi, ſiccandi, & modicè digerendi, Gal. l. 9. de S. Fac. §. Terra Samia. Dicitur & *Cimolia creta* à Scrib. Larg. n. 245. ab inſulâ *Cimolo*, vulgò *terra ſaponaria*. Hodie vel ignota, quæ tamen veteribus fuit familiaris; vel hâc appellatione noſtris temporibus non adfertur, notante Rhod. ad Scrib. d. l. p. 320. vel *Cretæ vulgari* nomen hoc competit.

Cinabaris, vide *Cinnabaris*.

Cinædus, κίναιδος, nomen aviculæ, cujus fel commendatur ad pilos circà oculos ſuperfluos à Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. *Cinædi* aliàs dicuntur turpiter viventes, ex Cœlio, apud Lind. Ex. XI. §. 39.

Cinclesis, *Cincliſmos*, κίγκλισις, κιγκλισμὸς, parvam motionem & agitationem corporis ſignificat. Latinè dici poſſet *Criſſatio*, *Criſſatum*, à *Criſsâ* ave, quæ & *Motacilla* dicitur, Gr. κίγκλος, quæ caudam aſſiduè motat & agitat, cujus aviculæ deſcriptionem vide apud Aldrov. l. 17. Ornithol. c. 22. ſeq. quamvis & alias aves ſub nomine *Cincli*, *Motacillæ* ſimiles deſcripſerit l. 20. c. 56. De motione v. corporis parvâ confer ad Hipp. l. de art. t. 67. & ſ. 4. t. 46. & Gal. in comm. Foëſ. p. 337. Hofm. in Com. ad Gal. de U. P. n. 107. Dicitur & διακίγκλισις, à διακιγκλίζω, quod occurrit apud Hipp. 4. de art. t. 64.

Cindynos, κίνδυνος, *periculum*. Apud Hippocr. verò *grave periculum* vitæ notat, uti conſtat ex 5. aph. 12. & 34. Jung. Dieter. n. 462.

Cinefactio, idem, quod *Cineratio*, vel *Incineratio*, aut *Calcinatio*. Est operatio, quâ fiunt *cineres*. Estq; duplex, occlusa, & aperta. Ruland. in Lex.

Cineo, κινέω, *moveo*, cieo, significat. Verùm in Medicinâ diversimodè sumitur. Vel n. movere dicitur de humoribus prius quiescentibus. Ità humores arthritici *moventur* ut plurimùm vere & autumno, 6. aph. 55. Vel de turgescentibus & urgentibus, & ità includit *evacuationem* 1. aph. 22. Vel significat omnem mutationem a Medico inductã, 2. aph. 29. & 1. aph. 20. Vel etiam dicitur de corporis *motu locali*, 4. aph 14. 15. Vel deniq; de præternaturali ossiũ dimotiõe κινεῖσθαι accipitur, 2. de fract. t. 39. Jung. Dieter. n. 463. Foëf. p. 338. Imò & morbus dicitur κινέμενος, i. e. qui *movetur*, quiq; diversis horis semper accedit ac remittit. Cui contrarii sũt affect⁹ ἑστῶτες, iisdẽ horis subinde accedentes & remittentes.

Cineratio, τέφρωσις, idem, quod *Cinefactio*, vel *Calcinatio*. *Cineratio* quid sit in opere Lapidis Phil. vide Vol. IV. Th. Ch. p. 858. 930. 958. de quibus suo loco. Vide *Incineratio*.

Cineritium, *Cimiritium*, est cementum auri vel argenti. A nonnullis *regale* vocatur. Item significat & vas aurifabri, in quo aurum & argentum calcinatur. Rul. in Lex. Est & modus colamenti per *Cineritium*. Theatr. Chym. Vol. 2. in fin. Rolf. Chym. l. 2. c. 2.

Cinereus, *Cineraceus*, τεφρώδης, ὑπότεφρος, τεφρώδης, de colore dicitur cineri simili, estq; postremus color in negotio lapidis Philosoph. teste Lagneo Harm. Chym. c. 8. Vol. IV. Th. Ch. p. 765. Specialiter est epitheton *Colliyrii*, quod & *Tephrium*, τέφριον, dicitur, Scrib. Larg. n. 26. 37. Rhod. in not. ad prior. loc. p. 65. ubi vocatur etiam *Collyrium spodiacum*.

Cinesis, κίνησις, *motum* significat. Vide *Motus*.

Cinerula, σπόδιον, vide *Spodium*.

Cinetus, idem, quod *Diaphragma*, de quo suo loco. V. Barthol. l. 2. Anat. c. 3.

*__Cingens__, vide *Hypezocos*.

Cingulum, ζώνη, vide *Zona*.

Cinificatum, idem, quod *Calcinatum*. Rul. & Johns.

Ciniflones, οἱ ἐπὶ τοῖς σποδοῖς θερμαίνοντες, est epitheton *Pseudo-Chymicorum*, vel *Chymicastrorum*, qui neq; *Gas*, neque *Blas* habent artis, interim venditantes negotiosâ inopiâ mirabile arcanissimi lapidis Philosophici mysterium, ambiguisq; responsis promittentes essentiam Solis ex nescio quo puteo emergentem, qui *Chrysosophi* dum alios auro seraphico & sanitate volũt ditare, ipsi paupertate & scabie molestantur, tandemq; pro auro cinerum favillas micantes in furno relinquunt, uti verbis non minus verissimis, quàm elegantissimis descripsit Dieter. n. 829. Lang. l. 1. Ep. Med. 53.

Cinis, τέφρα, σποδὸς, σπόδιον, (quamvis hoc ad metallicos *cineres* restringi soleat, vide Spodiũ) sic appellantur

non

non solùm lignorum ustorum, sed & omnium aliarum rerum reliquiæ. Habet a. in se diversas particulas & qualitates. Quædam n. sunt terrenæ, quædam fuliginosæ, tenuium partium, quæ hodieqꝫ salinæ, alkalicæ, lixiviosæ, vocantur, & cum aquâ in maceratione *cineris* unà abeunt. Verùm non est omnis *cinis* eâdem facultate & temperaturâ præditus, sed varius, pro combustæ materiæ diversitate, Gal. l. 8. de S. Fac. §. Tephra. Ità omnium animalium ustorum *cinis* est acris & discussorius, alius magis, alius minus, l. 6. de C.M.S.L. c. 1. *Cinis sarmenticius*, τέφρα κληματίνη, olim in usu fuit, de cujus virtutibus vid. Dioscorid. l. 5. c. 135. Gal. l. 9. de C. M.S. L. c. 8. Rul. in Lex. Chym *Cinis clavellatus* alias dicitur, qui ex fæcibus vini post spiritûs vini destillationem relictis per combustionem & elixiviationem fit, quāvis & sub hoc nomine alia salia alkalia etiam ex Isatide, Ligno querno, &c. subintelligantur, Schröder. l. 4. cl. 2. n. 412. Hofm. in clav. ad h. l. *Cinis clavellatus*, id est, *Alkali*. Dicitur & *Cinis hederæ*. Rul. & Johns. in Lex. *Cinis ex cinere* est aqua extracta. *Cinis cineris* est congelatum coagulans, Iidem. Hoc nomine etiam venit ipse Lap. Ph. Lagn. Harm. Chym. Vol. IV. Th. Ch. p. 727. Paracels. *cinerem* in genere vocat *Sal*, de morb. Tartar. c 10. De *cineribus* vegetabilium vide Rolf. Chym. l. 5. sect. 7. c. 11. ubi etiam de *cineribus clavellatis*. *Cinerum* quoque usus est in operationibus chymicis, v.g. in digestione, Id. l. 2. c. 2. De singularibus quibusdam *cineribus* lege Libav. Synt. Arc. Chym. l. 5. c. 19. De *Cinere Hermetico* in præparatione lapidis philosophici in Apoc. Hermet. parte poster. Helmont. statuit, *cinerem* humanum nihil continere terræ, tr. Terra, n. 10. Idem asserit, *cinerem* lignorum esse ex aquâ, quia lignum totum ex aquâ, tr. Complex. atqꝫ Mistion. figm. n. 36. *Cinis* in genere fœmin. legitur sæpè apud Scrib. Larg. n. 216. 228. 230. Vid Rhod. in Indic.

CINNIOGLOTTUS, *Cinnætus*, sunt termini a Paracelso ficti, denotantes interitum, mortem, corruptionem totalem corporum mineralium, Chirurg. l. 5. c. 7.

CINNABARIS, *Cinabaris*, *Cinabrium*, κιννάβαρις, quale propriè Minerale fuerit, non fuisse veteribus adeò perspectum, colligere licet è Dioscor l. 5. cap. 109. & l. 9. de S. Fac. Hinc factum, ut cum *Minio* confudisse videantur, animadvertente Sarracen. in not. ad Dioscor. d. l. Hodieqꝫ certo certius est, duplicem esse *Cinnabarim*, *Nativam*, & *factitiam*. *Illa* est terra mineralis lapidescens, constans ex sulphure & mercurio exquisitè secum mixtis in materiâ terrestri instar lapidis compactis & hospitantibus; interdum purior; interdum impurior reperta. Interdū etiā minera Solaris reperitur intermixta. Vid. Schröd. l. 3. c. 16. & Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. ubi etiā quæstio illa solvitur: An *Cinnabaris* cruda adhiberi possit? quamvis fortassis enco-

encomiũ videatur hyperbolicum. *Factitia* eſt vel ſpecies mercurii ſublimati, Schröder. d.l. cap. 15. & Hofm. ad h. l. vel cum additione *Cinnabaris Antimonii* ex florib’ antimonii cum aquâ forti parata. Vid eoſdem l. 3. c. 17. Si placet, poterit etiam legi Rul. & Johnſ. in Lex. Plura de *factitiâ* apud Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 25. *Cinabrium* vocatur etiam ipſe Lap. Th. Lagn. Harm. Ch. d. l.

CINNAMOMUM, *Cinnamum*, Rhod. ad Scrib. Larg. in Ind. priori, κιννάμωμον, inter aromata præſtantiora notiſſimum, ſummè tenuium partium, nec tamen ſummè calidum, Gal. l. 7. de S.F. Verùm cum ſit cortex arboris cujusdam, Botanicis ſcriptoribus relinquimus.

CINNAS, κυκεὼν, eſt miſcella plurimarum rerum. In ſpecie v. ſignificat potionis genus ex multis liquoribus confectum. Hinc deſcendit verbum *concinnare*. Meminit hujus vocabuli Gal. l. 1. de Al. fac. cap. 9. Vid. Linden. Exerc. X. §. 198. Vide *Cyceon*.

CINZILLA, eſt nomen Paracelſicum, denotans ſpeciem *Herpetis exedentis* maligni, *Zona*, aliàs dictam, quemadmodum ex deſcriptione colligere licet, Parac. de ulcer. & apoſtem. c. 33. Vide *Zona*.

*CION, κίων, vide *Columella*.

*CIONIS, κιονὶς, idem, quod κίων, *Columella*. Vide ſuo loco.

CIRCA, *Circum*, περὶ, quid ſignificet, ſcil. partes vicinas, vid. apud Galen. 4. aph. 80. Dieter. n. 669.

CIRCINUS, κίρκινος, hauddubiè à κίρκος, *circus*, inſtrumentum mechanicũ, quo circulus deſcribitur. Meminit Gal. l. de opt. docendi gen. Tropicè etiam legitur *Circinus erroris*, in Theatr. Chym. Vol. I. tr. Vita brevis. p. 463. 467. &c.

*CIRCUITUS, περίοδος, vide *Periodus*.

CIRCULARIS *motus*, vide *Circulatio*.

CIRCULATIO, *Circularis motus*, Gr. dici poſſet περίοδος, περιδρομὴ, fortasſis etiam κύκλωσις, ἢ περικύκλωσις, frequentis uſus eſt in Medicinâ. Accipitur v. (1.) Phyſicè de *motu ſanguinis reciproco*, qui geminus notatur: Quidam *Univerſalis*, quando ſanguis omnis è ſiniſtro ventriculo cordis in arteriam aortam, ſive magnam per impulſum influit, & mediantibus hujus ramis & ſurculis in totum corpus diffunditur, poſteà à Venæ cavæ, & in abdomine Venæ etiam Portæ ſurculis & ramis etiam in toto corpore diſtributis idem ſanguis recipitur, & per illos ad truncum venæ cavæ defertur, & ex hoc ad cor, in ſpecie ad auriculam ejus dextram, & ex hâc in ventriculum dextrum redit. Cujus *circuitus* primus inventor & author præcipuus Guilielmus Harve’, Anglus, Medic’ Regius, & in Collegio Medicorum Londinenſi Anatomiæ & Chirurgiæ Profeſſor, qui peculiarem ſcripſit Exercitationem Anatomicam de Motu cordis & ſanguinis in animalibus. Hunc mox ſecutus eſt Herm. Conringius, libellum

bellum etiam de generatione & motu sanguinis edens; Joh. Wallæus, & paulò post quamplures alii. Vide Dieter. in Jatr. n. 15. Estq; hodie adeò recepta & sensuum fide Anatomicâq; experientiâ confirmata sententia, ut, qui vellet eam præfractè negare, vel impugnare, ille adversus solem loqui videretur. Altera *Circulatio sanguinis particularis* est, quando è dextro cordis ventriculo exprimitur in Arteriam pulmonalem, vulgò venam arteriosam dictam, per substantiam pulmonum distributam, è cujus ramis vicissim transit in venam pulmonalem, vulgò Arteria venosa dictam, ejusq; ramos, quâ mediante redit ad Cor ejusq; Auriculam sinistram, & ex hac in ventriculum sinistrum. Quem motum etiam C. Hofm. agnovit & admisit, licèt alii impugnaverint. De hoc vide Bartholin. Anat. l.2. c.9. quamvis in embryonibus & recens quoq; natis paulò aliter fiat, mediante peculiare canali & foramine ovali, de quâ *circulatione* vid. d. l. c.8. sub fin. (2.) accipitur Chymicè vel Spagyricè, estq; exaltatio essentiarum per *circularem* in vase Hermetico, pelicano, vel geranio, reductionem & ab impuritatibus separationem, Rolf. Chym. l. 2. c. 2. Paracels. dicit esse speciem putrefactionis, l.7. de trāsmut. rer. natur. Quæ ità præparantur, appellantur *Circulata*, Paracels. Archidox. l.6.8. & 9. & l. de renov. & restaur. Hinc legitur *Circulatum majus & minus*, *Circulatum solvens*, apud Libav. Synt. A. Ch. l. 8. c. 14. & c. 25. Idem meminit aliûs abstrusioris *Circulationis* & *Circulati* circa negotium Lapidis Philosophici in Apocal. Herm. part. poster. Videatur & Rul. in Lex. Peculiarem quoq; physicum ignis elementaris *circularem* motum excogitavit Gerard. Dornæus in lib. de Nat. luce tract. 1. Physica Genesis die tertio. Vid. Vol. I. Th. Chym. *Aquæ Circulatæ* meminit Paracelf. l.2. de vir. membr. c.3. *Aquæ vitæ circulatæ*, tr. 2. de membr. contract. c. 3.

CIRCULATOR, περιοδευτής, idem, quod *Agyrta*. Vide suprà suo loco.

CIRCULATORIUM vocatur vas illud, ubi infusus liquor ascendendo & descendendo quasi in *circulo* rotatur. Usus ejus in subtiliationib⁹, exaltationibus, & *circulationibus* positus est. Varia hujus generis vasa à variis ingeniis sunt excogitata, ex quorum numero duo duntaxat magni momenti & usus nobis placent, *Pelecanus*, & *Diota*. Rul. in Lex. Meminit *Circulatorii* Paracelf. tr. 2. de membr. contr. c. 3.

CIRCULUS, κύκλος, est propriè figura, quæ à medio suo undique distat æqualiter. Vocatur v. medium *centrum*, Gal. l. 10. de U. P. c. 12. Hujus figuræ encomium aliquoties attigit, uti loca notavit C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 641. ut & Paracelf. Paragran. Tr.2. de Tartar. morb. c. 1. & com. in 1. aph. 1. Hipp. Et apud priscos erat *circulus* in honore, propterea quòd mundus sit sphæricus, ibid. Et *Circulare*

Citharos, κίθαρος, κιθαρὸς, Hesych. idem, quod *Thorax*. Usurpavit hanc dictionem Hippocr. de Loc. in hom. IIX. 10. XIIX. 3. 7. XXIV. 1. XXVI. 6. 9. XXIIX. 10. &c. Foës. in Oecon. p. 337. Dicitur & κιθάρα, Hofm. com. de U. P. n. 338. Est & nomen piscis apud Gal. 3. de Al. fac. c. 30. Descriptionem & species vide apud Aldr. l. 2. de pisc. c. 44.

Citò, ταχὺ, ταχέως, τάχα, bifariam accipitur: Vel quatenus respicit morbi principium; vel quatenus ipsam operationem, de quâ dicitur. Ità screatio *citò* facta bona est in morbis pectoris & thoracis, non solùm ratione initii morborum; sed & si sputum *promtè* & expeditè excerni potest, Gal. 2. progn. t. 43. quamvis posterior mihi videatur frequentior esse acceptio. Vid. 2. aph. 18. 36. & plura alia loca, quæ collegit Foës. p. 612. Dicitur etiam *Citè* apud Scrib. Larg. n. 198. approbãte Rhod. ad h. l. p. 284.

Citrinatio, dicitur, nihil aliud esse, quàm completa digestio, in Corrector. Richard. Anglic. c. 12. Theatr. Chym. Vol. II. pag. 396. Ruland. & Johns. descripserunt per resuscitationem, vel resurrectionem.

Citrinulus, *Citrinolus*, *Citrinus*, est lapis medius inter Crystallum & Berillum. Dicitur etiam *Saxifragus*, Paracels. l. 1. de præparation. & l. 2. de Tartar. Tr. 3. c. 5. *Citrinulus* est crystallus pallidus, Rul. Ex eo fit liquor in modum alkali contrà calculum. Aliàs & *Citrinus* vel *Citreus* dicitur de colore flavo pomum *citrium* æmulante, qualis color requiritur in urinâ sanorum, Will. de urin. c. 2. Ita Paracels. Icterum flavũ vocavit *Icteritiam Citrinam*, l. de Icteritiis c. 1. Emplastrum quoq; vulgaris notitiæ in officinis vocatur *Citrinum* à colore. Et est nomen quoque malagmatis apud P. Ægin. l. 7. c. 18.

Citrones, occurrit in Paracels. Philos. ad Atheniens. l. 1. t. 14. ubi dicit: In segregatiõe aquarum inter alia orta esse varia corpora, pisces, animalia carnea, corpora salina, & alia corpora in mari occurrẽtia, ut, Corallia, Trina & *Citrones*. Sed quid sint, non exponit.

*Citta, *Cissa*, κίττα vel κίσσα, idem, quod *Pica*, vel *Malacia*. Vide *Pica*. Fœminæ *picâ* laborantes dicuntur κιττῶσαι, Gal. l. 6. de San. tu. c. 9.

Civetta, vide *Catus*.

Civitas, πόλις, quid significet & pueris constat. *Civitatum* situm medicus intueri & perspectum habere debet, ut experimentis judicet, quæ ratione didicit. Gal. l. quod opt. Medicus &c.

Clados, κλάδος, *ramum* ab arbore avulsum; aut *talum* significat, quæ implantatur. Usus Hipp. l. de nat. pu. XXIV. 2. XXV. 7. 9. Derivativum κλαδαρὸς, *vibratilis*, vibrans instar rami teneri. Græcos quoque κλαδαρὸν vocasse lumbos fluctuantem ad lasciviam, qui motus aliàs exprimitur per *Crissare*, testatur R. Keuchen. ad Seren. p. 184.

Clamor, βοὴ, à βοάω, *clamo*, est vocis magnitudo & sonus intensior, fitq; aliquan-

aliquãdo caussa rupturæ vasorum, Gal. 4. in 6. Epid. t. 5. & l. 4. de L. Aff. c. 8. Aliquando parit similem inflammationi affectum circà mẽbranam faucium & musculos l. 4. de L. Aff. c. 6. qui affectus comparatur Lassitudini ulcerosæ vel inflammatæ, quæ manibus, cruribus, & lumbis accidit, post nimium laborem. Scil. portiones spirituosæ & humidę absumũtur, fibræ mẽbranæq; exiccantur, & angustantur, l. 7. de C. M. S. L. c. 1. Interdum *clamor* est symptoma morborum Tartareorum, ut Medicus debeat judicare ex *clamore* semper, quod Tartarus adest, quia urit & pungit instar cultri, Paracelf. l. 2. de Tartar. tr. 1. c. 2. in not. Interdum etiam debet esse aliquale remedium pro excitandis syncope sive animi deliquio graviori correptis *clamor* vel vociferatio, quemadmodum è Practicorum scriptis de syncope constat.

Clangor, *Clange*, κλαγὴ, vocem sonoram significat, aliàs anserum & gruum propriam. Unde κλαγγώδης φωνὴ, vox *clangorosa*, quæ fit etiam in homine ob resiccationem voci destinatorum instrumẽtorũ, Hipp. 1. Prorrh. s. 1. t. 17. & 19. s. 2. t. 12. Denotat v. acutam vocẽ cum stridore. Frequentiùs quoq; in aliis locis usus est, quę Collegit Foës. p. 339. seqq.

Clareta, significat *albumen ovorum*, λεύκωμα, λευκὸν τῆ ὠῶ. Rul. in Lex.

Claretum, dicitur *vinum aromatum infusione imprægnatum*, atque cùm saccharo dulcoratum. Dicitur aliàs *vinum* vel *Potus Hippocraticus*, Schröder. l. 1. c. 3. Modum componendi monstrat Petr. Morell. de form. remed. sect. 1. c. 6. Schenk. Syntagm. comp. medic. cl. 2. s. 2. c. 4. etiam ad *Moretũ* & *Mulsum* sive *Hydromel* extendit. *Claretum* vel *Vinum artificiale* duplex esse potest: *Alterans*, & *Purgans*. Utraque exempla vide apud Schröd. l. 2. c. 63. Weker. Antidot. spec. l. 2. sect. 6.

Clarificatio, dicitur species vel mod' depurationis liquidorum, præsertim decoctorum, fitq; diversimodè: Vel per se, dum, quod fæculentum est, subsidet, ut, succus rosarum, limonum. &c. Vel interveniente coctione à Sole & Igne, ut, succus pomorũ dulcium & acidorum, pro confectione syrupi de pomis Mesue: Vel addendo coctioni albumẽ ovi, aquam, v. g. quando *clarificatur* saccharum aut mel, & despumatur. Aliquando acetum affunditur pro *clarificatione*. Interdum & per iteratam colaturam quidam liquores *clarificantur*. Vide Weker. Antid. gener. l. 3. c. 37. *Clarificationis* spiritualis corporum meminit Paracelf. Paramir. l. 2. c. 8. & l. 4. de morb. invisib. orig. ubi *glorificationem* vocat, describens, quod fiat per remotionem virium naturalium. Hæc non sunt hujus loci.

Claritas, σαφήνεια, plerunque de dictis & verbis perspicuis evidentibusq; accipitur, cùm maxima sit virtus dictionum *claritas*, Gal. l. 1. de Nat. fac. cap. 1. licèt plerique hominum, relictis *claris* & notis

tur pro arte, quæ monstrat modos diversos, medicamenta simplicia vel composita concreta solvendi, aut soluta coagulandi, ut purum ab impuro separetur, & vis medicamentosa eorum exaltetur, aut promtior reddatur. Hæc definitio ferè coincidit cum Rolfinkii d. loc. c. 11. 12. Et hæc *Chymia* est medica, parsq; Pharmaceuticæ. Verùm Medicinæ saltem ministra aut serva, quam tamē hodieq; multi non sine præjudicio Artis Medicæ, suæque dignitatis ultrà τὸ πρέπον laudibus extollunt: 2. sumitur pro arte μεταλλουργικῇ, sive transmutandi metalla imperfectiora in perfectiora, aurum & argentum, cujus duæ sunt partes: *Argyropœia* & *Chrysopœia*, de quibus vide suprà suo loco. Et in hâc significatione sumsit Joh. Fr. Picus Mirandula, l. 2. de auro c. 1. in Theatr. Chym. Volum. II pag. 323. 3. accipitur pro arte, quæ occupata est in præparatione *Lapidis Philosophici*, sive per hunc intelligatur *medicina universalis*, per quam omnes morbos sanari posse aliis persuadere conantur, sive illud semen *Chryso*-vel *Argyropœum*, quo mediante transmutatio fit metallorum in aurum & argentum. Quamvis verò nunquam non omnes hæ *Alchimiæ* species suos habuerint amatores, quas nimio amore deperierunt; præsetrim verò tantis encomiis exornarunt, ut Philosophiam veram, Sophiam Adeptam etiam vocare non sint veriti. Videatur iterum Theatr. Chymic. in singulorum Voluminum Indice. Sunt tamen, qui de duarum posteriorum certitudine, veritate, amoris hujus dignitate haud immeritò dubitant, de quibus legi poterit Rolfink. d. loc. c. 9. & 10. cui etiam calculum nostrum addere eò minùs dubitamus, quò magis persuasum nobis habemus, verissimum hactenus fuisse illud proverbium, cujus meminit Guido Pancirollus in nov. repert. part. post. tit. 7. Nunquam vidi Alchimistam divitem, cui respondet Italicum: Non ti fidare all' Alchimista povero, e Medico amalato. Et omninò dolendum, quòd Magnates quidam permittant, ab hujusmodi artificibus (veriùs utplurimùm impostoribus) decipi, ut etiam ad dignitates varias evehere non vereantur. Artifices Chymiæ vocantur Chimici, Chymici, Chymiatri, Alchymistæ, Spagyrici, Philosophi, Adepti, quæ duo epitheta fortassis vel hyperbolicè, vel Ironicè sunt accipienda.

CHYMOLEA, vide *Kymolea*.

CHYMOSIS, vitiosè pro *Chemosis*. Vide suprà.

CHYMOSUM, dicitur Paracelso genus nutrimenti ex assumtis in Chylum mutati, & ità idem, quod *Chylus*, è quo aliquando & vermes ascarides generantur, l. 2. Paragraph. §. 2.

*CHIMUS, χυμὸς, quamvis communi significato nihil aliud, quàm succum

cum, humorem præſertim coctione paululùm incraſſatum denotet, & ità à vocabulo *Chylus*, χυλὸς, nihil differat. Quidam tamen, quâ veteres, quâ recentiores, aliquam differentiam urgere ſolent. Ità Galen. l. 1. de Simpl. Fac. c. 36. χυμὸν vult, ſignificare *guſtatoriam facultatem*, vel qualitatem, quam *Saporem* vocavit, qui eſt in plantis & animalibus; *Chylum* verò ſuccum ipſum incraſſatum, in quo *Sapor* ineſt. Lindenus verò Ex. XIII. §. 282. ità differre ſcripſit, ut *Chymus* ſit cremor & portio *Chyli* melior. Rul. & Johnſ. verò planè contrarium innuerunt, docentes in Lexic. *Chymum* eſſe maſſam, item fæcem.

Chysis, χύσις, vide *Fuſio*.

Chytlon, χύτλον, dicitur *inunctio*, quæ cum *multâ aquâ & oleo* fit. Hinc verb. χυτλάζω, *aquâ & oleo ſimul perfundor*, Foëſ. pag. 686. & verbum χυτλοῦσθαι, quod ſignificat, aquâ & oleo ſimul contuſo tritoq; inungi aut perfundi, Galen. libr. 2. de Simpl. Fac. c. 25. Opponitur τῷ ξυραλείφειν.

Chytra, χύτρα, id eſt, *olla*, vas fictile, in quo aliquid coquitur. Idem ſignificat χύτρινος apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XXIV. 21. ſeqq. χυτρίδιον ollulam denotat, l. de Ulcer. XII. 2. χύτρα πλατύστομος, ampli orificii *olla*, legitur apud Gal. l. 6. de C.M.P.G. c. 112.

Cibarium, idem, quod *Cibus*. Vide *Cibus*.

Cibatio, τροφή, idem, quod ciborum vel alimentorum aſſumtio. Chymicè verò *Cibatio* ſignificat *Corporationem*. *Cibatio* vocatur nutritio materiæ ſiccæ noſtræ, Ripleus in Axiom. Philoſ. Th. Chym. Vol. II. p. 115. Vel eſt ſubtilis ingroſſatio & craſſi ſubtiliatio, Quercet. reſponſ. ad Aubert. ibid. p. 175.

Cibus, σῖτος, σιτίον, variè ſumitur: Latè, ſtrictè, ſtrictiùs, & tropicè, vel impropriè. *Latè*, pro *omni alimento*, quod per os aſſumitur, v. gr. apud Hippocr. l. 6. Epid. ſect. 4. t. ult. Labores *cibos* præcedant. *Strictè*, pro ſolidioribus alimentis, & ità contradiſtinguitur *potui*, quæ acceptio eſt communiſſima, nec opus habet teſtimoniis. *Strictius*, quando ſignificat frumentum, panem, & quæ ex frumentis parantur, frumentacea alimenta, Gal. c. 1. de R.V.I.A. t. 18. Unde σιτηρὰ γεύματα, *frumentacea guſtamenta*, ibid. in textu leguntur. *Tropicè*, & *impropriè* ſumitur *Cibus*, σῖτος, vel pro *maſsâ chyloſâ*, ex aſſumtis alimentis in ventriculo elaboratâ, notante Lindeno ad Hipp. l. 5. Ep. II. 6. 7. ſeqq. Ex. XIII. §. 185. vel pro *excrementis* alvi *indigeſtis* & crudioribus, Hipp. d. l. & l. 4. XXIX. 5. Plura vid. in Foëſ. p. 568. *Ciborum* varietatem non ſemper eſſe noxiam, probari poteſt ex Scrib. L. n. 104. ubi vide Rhod. ad h. l.

Cicada, τέττιξ, eſt inſectum ἐγχέλαδον, ſonoram vocem edens, *Gryllis* ſimile, rore vivens; unde ore caret, & in pectore aculeatum quid habet, quo rorem lambit. In Italiâ vulgaris notitiæ, noſtratib' incognita.

Hujus

Hujus pleniorem descriptionem vide sis apud Aldrovand. lib. 2. de Insect. c.13. Usus earum olim fuit non modò in cibis, sed & in medicinâ, præsertim contrà colicos affectus, cum granis piperis imparibus, apud Galen. l.11. de S. Fac.

Cicatrix, οὐλή, propriè notat cutem, quæ in ulcere à naturâ per medicamenta exiccantia, quæ & *cicatrisantia*, ἐπουλωτικά, dicuntur, regeneratur. Hanc non esse veram cutem, sed cuti saltem simile, unanimiter Anatomici statuunt, & subscripsisse videtur Barthol. l. 1. Anat. c. 2. quòd sit ex carne exustâ, & quasi exiccatâ. Particulatim *Cicatrix oculi* dicitur *Albugo*. Vide suprà suo loco. Gr. dicitur etiam ὠτειλή, quamvis hoc vocab. aliquando etiam pro ipsis ulceribus sumi, monstret Foës. ex 1. de artic. t. 44. & l. de vuln. c. XIX. 3. At mihi potiùs labia vulneris aut ulceris significari videtur. Parac. vocem *Cicatrix* etiã accepit pro affectibus Cutaneis externis, ut sunt, Morphea, Sirones &c. Archidox. l. 9. & de vit. long. l. 2. c. 11.

Cicatrizans, ἐπουλωτικὸν, vide *Epuloticum*.

Ciccus, κίκκος, est species cicadæ parvæ & contemtibilis, teste Hesychio. Unde proverbium apud Plautum: Ego *ciccum* non interduim. De quo plura apud Linden. Ex. V. §. 52. quamvis & *Ciccus* sit Anseris feri species, apud Aldrov. lib. 19. Ornith. c. 10.

Cicindela. *Lampyris*, λαμπυρὶς, *Noctiluca*, *Nitedula*, insectum est alatum, in tenebris ignis modo lucens. Vulgò *Vermiculus S. Johannis*, cuj⁹ splendoris causam in humorem diaphanum, quem in alvo continet, referunt. Hujus insecti descriptio legatur apud Aldrov. l. 4. de Insect. c. 8. De usu medico, quamvis raro, vide Schröder. l. 5. cl. 4. n. 100.

Ciconia, πελαργὸς, potissimùm duplicem habet significationem (1) Avis speciem in vulgus notam, caudâ & alis nigris, in reliquis corporis partibus pennatis albam, rostro & pedibus oblongis rubicundis (quamvis & dorso nigram, ventre saltem albam dari in locis quibusdam desertis paludosis ex Aldrovand. constet) de quâ vide plura apud dict. Aldrovand. lib. 20. Ornith. cap. 1. Hujus avis usus quamvis in cibis hodièq; nullus sit, haud dubiè propter victûs rationem suspectam, in Medicinâ tamen non carere utilitate, legatur præter dict. loc. apud Schröder. libr. 5. cl. 2. n. 48. Imprimis contrà pestem commendat Paracels. tr. 1. & 2. de pestilitate. Stercoris *ciconiarum* laudes contrà epilepsiam suspectas haud incongruè reddidit Galen. lib. 10. de Simpl. Fac. §. Stercus anser. (2) significat machinam, vel instrumentum mechanicum, quod & *Gruis* nomine venit, it. *Tolleno*. Dicitur Gr. γεράνιον, κηλώνειον. Vide *Celoneum*.

*Cilia, ταρσοὶ, sunt extremæ palpebrarum partes, semicirculares, & veluti cartilagineæ, quæ in somno clausis oculis committũtur. Iis & pili sem-

ſemper ferè eandē ſervantes magnitudinem infiguntur, qui etiam ab aliis *Cilia* vocantur. Barthol. l. 3. Anat. c. 8. Hofm. in com. ad Gal. de U. P. n. 737. 741.

Cilo, προκέφαλος, C. Hofm. φοξὸς dicitur, cui frons eſt eminentior, ac dextra ſiniſtraq; velut reciſa videtur. Hinc oblongum & compreſſum videtur caput. *Cilo* dictus, cui frons veluti cellit, & exurgit. Linden. Ex. XI. §. 38. C. Hofm. ad Gal. de Uſ. P. n. 694.

Cillo, aliud vitium à *Cilone* vel *Chilone*, & ſignificat eum, cui perpetuum ſuperius cilium plusquam cilleret, ſive tremeret perpetuâ agitatione. Quod ſe in fœminâ vidiſſe meminit Linden. d. l. & nos in aliâ ſimiliter vidimus.

Cimex, κόρις, eſt vermis vel inſectum parvū latiuſculè compreſſum, fœtore abominabile, & (præſertim domeſticus ſive lectularius) morſu valdè moleſtum, cujus deſcriptionem vide apud Aldrovand. l. 5. de Inſect. c. 2. Cœterùm etſi ſit animal abominandum, non tamen utilitate carere in medicinâ conſtat ex Gal. de S. Fac. l. 11. Schröder. l. 5. cl. 4. n. 101. *Cimices* ex noſtris excrementis naſci, ceu hoſpites & vicini noſtræ miſeriæ dicit Helmont. tr. Imag. Ferm. impraegn. n. 9.

Cimentatio, idem, quod *Cæmentatio*. Vide ſuprà ſuo loco.

Cimolia *terra*, κιμωλία γῆ, eſt terra modicè pinguis, rara, mollis, candida, aut in candido purpurea. Habet vim miſtam refrigerandi, ſiccandi, & modicè digerendi, Gal. l. 9. de S. Fac. §. Terra Samia. Dicitur & *Cimolia creta* à Scrib. Larg. n. 245. ab inſulâ *Cimolo*, vulgò *terra ſaponaria*. Hodie vel ignota, quæ tamen veteribus fuit familiaris; vel hâc appellatione noſtris temporibus non adfertur, notante Rhod. ad Scrib. d. l. p. 320. vel *Cretæ vulgari* nomen hoc competit.

Cinabaris, vide *Cinnabaris*.

Cinædus, κίναιδος, nomen aviculæ, cujus fel commendatur ad pilos circà oculos ſuperfluos à Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. *Cinædi* aliàs dicuntur turpiter viventes, ex Cœlio, apud Lind. Ex. XI. §. 39.

Cinclesis, *Cincliſmos*, κίγκλισις, κιγκλισμός, parvam motionem & agitationem corporis ſignificat. Latinè dici poſſet *Criſſatio*, *Criſſatum*, à *Criſsâ* ave, quæ & *Motacilla* dicitur, Gr. κίγκλος, quæ caudam aſſiduè motat & agitat, cujus aviculæ deſcriptionem vide apud Aldrov. l. 17. Ornithol. c. 22. ſeq. quamvis & alias aves ſub nomine *Cincli*, *Motacillæ* ſimiles deſcripſerit l. 20. c. 56. De motione v. corporis parvâ confer ad Hipp. l. de art. t. 67. & ſ. 4. t. 46. & Gal. in comm. Foëſ. p. 337. Hofm. in Com. ad Gal. de U. P. n. 107. Dicitur & διακίγκλισις, à διακιγκλίζω, quod occurrit apud Hipp. 4. de art. t. 64.

Cindynos, κίνδυνος, *periculum*. Apud Hippocr. verò *grave periculum* vitæ notat, uti conſtat ex 5. aph. 12. & 34. Jung. Dieter. n. 462.

CINEFACTIO, idem, quod *Cineratio*, vel *Incineratio*, aut *Calcinatio*. Est operatio, quâ fiunt *cineres*. Estq; duplex, occlusa, & aperta. Ruland. in Lex.

CINEO, κινέω, *moveo*, cieo, significat. Verùm in Medicinâ diversimodè sumitur. Vel n. movere dicitur de humoribus prius quiescentibus. Ità humores arthritici *moventur* ut plurimùm vere & autumno, 6. aph. 55. Vel de turgescentibus & urgentibus, & ità includit *evacuationem* 1. aph. 22. Vel significat omnem mutationem a Medico inductã, 2. aph. 29. & 1. aph. 20. Vel etiam dicitur de corporis *motu locali*, 4. aph 14. 15. Vel deniq; de præternaturali ossiũ *dimotiõe* κινεῖ & accipitur, 2. de fract. t. 39. Jung. Dieter. n. 463. Foës. p. 338. Imò & morbus dicitur κινύμενος, i. e. qui *movetur*, quiq; diversis horis semper accedit ac remittit. Cui contrarii sũt affect⁹ ἑσῶτες, iisdẽ horis subinde accedentes & remittentes.

CINERATIO, τέφρωσις, idem, quod *Cinefactio*, vel *Calcinatio*. *Cineratio* quid sit in opere Lapidis Phil. vide Vol. IV. Th. Ch. p. 858. 930. 958. de quibus suo loco. Vide *Incineratio*.

CINERITIUM, *Ciniritium*, est cementum auri vel argenti. A nonnullis *regale* vocatur. Item significat & vas aurifabri, in quo aurum & argentum calcinatur. Rul. in Lex. Est & modus colamenti per *Cineritium*. Theatr. Chym. Vol. 2. in fin. Rolf. Chym. l. 2. c. 2.

CINEREUS, *Cineraceus*, τεφρωδής, ὑπότεφρος, τεφρώδης, de colore dicitur cineri simili, estq; postremus color in negotio lapidis Philosoph. teste Lagneo Harm. Chym. c. 8. Vol. IV. Th. Ch. p. 765. Specialiter est epitheton *Collyrii*, quod & *Tephrium*, τέφριον, dicitur, Scrib. Larg. n. 26. 37. Rhod. in not. ad prior. loc. p. 65. ubi vocatur etiam *Collyrium spodiacum*.

CINESIS, κίνησις, *motum* significat. Vide *Motus*.

CINERULA, σπόδιον, vide *Spodium*.

CINETUS, idem, quod *Diaphragma*, de quo suo loco. V. Barthol. l. 2. Anat. c. 3.

*CINGENS, vide *Hypezocos*.

CINGULUM, ζώνη, vide *Zona*.

CINIFICATUM, idem, quod *Calcinatum*. Rul. & Johns.

CINIFLONES, οἱ ἐπὶ τοῖς σποδοῖς θερμαίνοντες, est epitheton *Pseudo-Chymicorum*, vel *Chymicastrorum*, qui neq; *Gas*, neque *Blas* habent artis, interim venditantes negotiosâ inopiâ mirabile arcanissimi lapidis Philosophici mysterium, ambiguisq; responsis promittentes essentiam Solis ex nescio quo puteo emergentem, qui *Chrysosophi* dum alios auro seraphico & sanitate volũt ditare, ipsi paupertate & scabie molestantur, tandemq; pro auro cinerum favillas micantes in furno relinquunt, uti verbis non minus verissimis, quàm elegantissimis descripsit Dieter. n. 829. Lang. l. 1. Ep. Med. 53.

CINIS, τέφρα, σποδὸς, σπόδιον, (quamvis hoc ad metallicos *cineres* restringi soleat, vide Spodiũ) sic appellantur non

non solùm lignorum ustorum, sed & omnium aliarum rerum reliquiæ. Habet a. in se diversas particulas & qualitates. Quædam n. sunt terrenæ, quædam fuliginosæ, tenuium partium, quæ hodieq; salinæ, alkalicæ, lixiviosæ, vocantur, & cum aquâ in maceratione *cineris* unà abeunt. Verùm non est omnis *cinis* eâdem facultate & temperaturâ præditus, sed varius, pro combustæ materiæ diversitate, Gal. l. 8. de S. Fac. §. Tephra. Ità omnium animalium ustorum *cinis* est acris & discussorius, alius magis, alius minus, l. 6. de C.M.S.L. c. 1. *Cinis sarmenticius*, *τέφρα κλημιατίνη*, olim in usu fuit, de cujus virtutibus vid. Dioscorid. l. 5. c. 135. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 8. Rul. in Lex. Chym. *Cinis clavellatus* aliàs dicitur, qui ex fæcibus vini post spiritûs vini destillationem relictis per combustionem & elixiviationem fit, quãvis & sub hoc nomine alia salia alkalia etiam ex Isatide, Ligno querno, &c. subintelligantur, Schröder. l. 4. cl. 2. n. 412. Hofm. in clav. ad h. l. *Cinis clavellatus*, id est, *Alkali*. Dicitur & *Cinis hederæ*. Rul. & Johns. in Lex. *Cinis ex cinere* est aqua extracta. *Cinis cineris* est congelatum coagulans, lidem. Hoc nomine etiam venit ipse Lap. Ph. Lagn. Harm. Chym. Vol. IV. Th. Ch. p. 727. Paracels. *cinerem* in genere vocat *Sal*, de morb. Tartar. c 10. De *cineribus* vegetabilium vide Rolf. Chym l. 5. sect. 7. c. 11. ubi etiam de *cineribus clavellatis*. *Cinerum* quoque usus est in operationibus chymicis, v.g. in digestione. Id. l. 2. c. 2. De singularibus quibusdam *cineribus* lege Libav. Synt. Arc. Chym. l. 5. c. 19. De *Cinere Hermetico* in præparatione lapidis philosophici in Apoc. Hermet. parte poster. Helmont. statuit, *cinerem* humanum nihil continere terræ, tr. Terra, n. 10. Idem asserit, *cinerem* lignorum esse ex aquâ, quia lignum totum ex aquâ, tr. Complex. atq; Mistion. figm. n. 36. *Cinis* in genere fœmin. legitur sæpè apud Scrib. Larg. n. 216. 228. 230. Vid Rhod. in Indic.

Cinnioglottus, *Cinnætus*, sunt termini a Paracelso ficti, denotantes interitum, mortem, corruptionem totalem corporum mineralium, Chirurg. l. 5. c. 7.

Cinnabaris, *Cinabaris*, *Cinabrium*, *κιννάβαρι*, quale propriè Minerale fuerit, non fuisse veteribus adeò perspectum, colligere licet è Dioscor l. 5. cap. 109. & l. 9. de S. Fac. Hinc factum, ut cum *Minio* confudisse videantur, animadvertente Sarracen. in not. ad Dioscor. d. l. Hodieq; certo certius est, duplicem esse *Cinnabarim*, *Nativam*, & *factitiam*. *Illa* est terra mineralis lapidescens, constans ex sulphure & mercurio exquisitè secum mixtis in materiâ terrestri instar lapidis compactis & hospitantibus; interdum purior; interdum impurior reperta. Interdũ etiã minera Solaris reperitur intermixta. Vid. Schröd. l. 3. c. 16. & Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. ubi etiã quæstio illa solvitur: An *Cinnabaris* cruda adhiberi possit? quamvis fortassis enco-

encomiū videatur hyperbolicum. *Factitia* est vel species mercurii sublimati, Schröder. d.l. cap. 15. & Hofm. ad h.l. vel cum additione *Cinnabaris Antimonii* ex florib' antimonii cum aquâ forti parata. Vid eosdem l. 3. c. 17. Si placet, poterit etiam legi Rul. & Johns. in Lex. Plura de *factitiâ* apud Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 25. *Cinabrium* vocatur etiam ipse Lap. Th. Lagn. Harm. Ch. d. l.

CINNAMOMUM, *Cinnamum*, Rhod. ad Scrib. Larg. in Ind priori, κιννάμωμον, inter aromata præstantiora notissimum, summè tenuium partium, nec tamen summè calidum, Gal. l. 7. de S.F. Verùm cum sit cortex arboris cujusdam, Botanicis scriptoribus relinquimus.

CINNAS, κυκεών, est miscella plurimarum rerum. In specie v. significat potionis genus ex multis liquoribus confectum. Hinc descendit verbum *concinnare*. Meminit hujus vocabuli Gal. l. 1. de Al. fac. cap. 9. Vid. Linden. Exerc. X. §. 198. Vide *Cyceon*.

CINZILLA, est nomen Paracelsicum, denotans speciem *Herpetis exedentis* maligni, *Zona*, aliàs dictam, quemadmodum ex descriptione colligere licet, Parac. de ulcer. & apostem. c. 33. Vide *Zona*.

*CION, κίων, vide *Columella*.

*CIONIS, κιονὶς, idem, quod κίων, *Columella*. Vide suo loco.

CIRCA, *Circum*, περὶ, quid significet, scil. partes vicinas, vid. apud Galen. 4. aph. 80. Dieter. n. 669.

CIRCINUS, κίρκινος, haud dubiè à κίρκος, *circus*, instrumentum mechanicū, quo circulus describitur. Meminit Gal. l. de opt. docendi gen. Tropicè etiam legitur *Circinus erroris*, in Theatr. Chym. Vol. I. tr. Vita brevis. p. 463. 467. &c.

*CIRCUITUS, περίοδος, vide *Periodus*.

CIRCULARIS *motus*, vide *Circulatio*.

CIRCULATIO, *Circularis motus*, Gr. dici posset περίοδος, περιδρομὴ, fortassis etiam κύκλωσις, ἡ περικύκλωσις, frequentis usus est in Medicinâ. Accipitur v. (1.) Physicè de *motu sanguinis reciproco*, qui geminus notatur: Quidam *Universalis*, quando sanguis omnis è sinistro ventriculo cordis in arteriam aortam, sive magnam per impulsum influit, & mediantibus hujus ramis & surculis in totum corpus diffunditur, posteà à Venæ cavæ, & in abdomine Venæ etiam Portæ surculis & ramis etiam in toto corpore distributis idem sanguis recipitur, & per illos ad truncum venæ cavæ defertur, & ex hoc ad cor, in specie ad auriculam ejus dextram, & ex hâc in ventriculum dextrum redit. Cujus *circuitus* primus inventor & author præcipuus Guilielmus Harve', Anglus, Medic' Regius, & in Collegio Medicorum Londinensi Anatomiæ & Chirurgiæ Professor, qui peculiarem scripsit Exercitationem Anatomicam de Motu cordis & sanguinis in animalibus. Hunc mox secutus est Herm. Conringius, libellum

bellum etiam de generatione & motu sanguinis edens; Joh. Wallæus, & paulò post quàmplures alii. Vide Dieter. in Jatr. n. 15. Estq; hodie adeò recepta & sensuum fide Anatomicâq; experientiâ confirmata sententia, ut, qui vellet eam præfractè negare, vel impugnare, ille adversus solem loqui videretur. Altera *Circulatio sanguinis particularis* est, quando è dextro cordis ventriculo exprimitur in Arteriam pulmonalem, vulgò venam arteriosam dictam, per substantiam pulmonum distributam, è cujus ramis vicissim transit in venam pulmonalem, vulgò Arteria venosa dictam, ejusq; ramos, quâ mediante redit ad Cor ejusq; Auriculam sinistram, & ex hac in ventriculum sinistrum. Quem motum etiam C. Hofm. agnovit & admisit, licèt alii impugnaverint. De hoc vide Bartholin. Anat. l. 2. c. 9. quamvis in embryonibus & recens quoq; natis paulò aliter fiat, mediante peculiare canali & foramine ovali, de quâ *circulatione* vid. d. l. c. 8. sub fin. (2.) accipitur Chymicè vel Spagyricè, estq; exaltatio essentiarum per *circularem* in vase Hermetico, pelicano, vel geranio, reductionem & ab impuritatibus separationem, Rolf. Chym. l. 2. c. 2. Paracelf. dicit esse speciem putrefactionis, l. 7. de trãsmut. rer. natur. Quæ ità præparantur, appellantur *Circulata*, Paracelf. Archidox. l. 6. 8. & 9. & l. de renov. & restaur. Hinc legitur *Circulatum majus* & *minus*, *Circulatum solvens*, apud Libav. Synt. A. Ch. l. 8. c. 14. & c. 25. Idem meminit aliûs abstrusioris *Circulationis* & *Circulati* circa negotium Lapidis Philosophici in Apocal. Herm. part. poster. Videatur & Rul. in Lex. Peculiarem quoq; physicum ignis elementaris *circularem* motum excogitavit Gerard. Dornæus in lib. de Nat. luce tract. 1. Physica Genesis die tertio. Vid. Vol. I. Th. Chym. *Aquæ Circulatæ* meminit Paracelf. l. 2. de vir. membr. c. 3. *Aquæ vitæ circulatæ*, tr. 2. de membr. contract. c. 3.

CIRCULATOR, περιοδευτής, idem, quod *Agyrta*. Vide suprà suo loco.

CIRCULATORIUM vocatur vas illud, ubi infusus liquor ascendendo & descendendo quasi in *circulo* rotatur. Usus ejus in subtiliationib⁹, exaltationibus, & *circulationibus* positus est. Varia hujus generis vasa à variis ingeniis sunt excogitata, ex quorum numero duo duntaxat magni momenti & usus nobis placent, *Pelecanus*, & *Diota*. Rul. in Lex. Meminit *Circulatorii* Paracelf. tr. 2. de membr. contr. c. 3.

CIRCULUS, κύκλος, est propriè figura, quæ à medio suo undique distat æqualiter. Vocatur v. medium *centrum*, Gal. l. 10. de U. P. c. 12. Hujus figuræ encomium aliquoties attigit, uti loca notavit C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 641. ut & Paracelf. Paragran. Tr. 2. de Tartar. morb. c. 1. & com. in 1. aph. 1. Hipp. Et apud priscos erat *circulus* in honore, propterea quòd mundus sit sphæricus, ibid. Et *Circulare*

corpus planè undiq; sibi simile dicitur Gal. l. 2 de causs. puls. cap. 13. Applicatur porrò ipsis partib⁹ corporis. Ità malæ ipsæ vocantur Hippocr. οἱ κύκλοι προσώπυ, *circuli faciei*, l. 2. de morb. XLIIX. 12. & *circuitus oculorum*, τὰ κύκλα τῶν ὀφθαλμῶν, *circuli oculorum*, vel orbes. l. 7. Epid. VI. 3 *Circulos* septem in oculo exposuit Gal. l. 10. de Us. P. c. 2. & 3. Ità & de urinâ dicitur, quòd faciat in vitro aliquando *circulum*, & vocantur Hipp. urinæ *circulares*, d. l. 7. XLII. 39. *Circulus* quoq; Chymicis dicitur instrumẽtum rotundum vitris abscindendis ex ferro factum. Perfringuntur a. hoc modo. *Circulus* candefactus vitro apponitur, illudq; tamdiu stringit, donec fervefiat & incalescat. Cumq; adhuc fervet, frigidâ guttâ imissâ, aut frigidi halit⁹ affluxu dissilit atq; disrumpitur. Rul. in Lex. *Circulus quadruplex* est species fasciæ, quæ dicitur *Plinthius laqueus*. Gal. de fasc.

CIRCUMCISIO, *Circumsectio*, περιτομὴ, περιαίρεσις, olim fuit ritus sacer & Sacramentum V. T. Judæis injunctũ, ut præputii, quo glans membri virilis tegitur, portio abscinderetur, ex Gen. c. XVII. Hic mos & Turcis Persisq; hodieq; adhuc receptus. Verùm etiam inter affectus p. n. refertur à Gal. in def. Medic. *circumcisio*, quòd sit ablatio cutis glandem contegentis. Et opponitur παραφυμώσει, quando glans tegi nequit præputio. Fœminis quoq; aliquando necessariam esse *Circumcisionem* vel *Circumsectionem* Clitoridis, aut Nympharum, constat ex Rolf. Ord. ac Meth. Generat. dicat. part. Part. 2. c. 38. & Th. Bartholin. Anat. l. 1. c. 34. Modum amputandi tradit Æginet. l. 6. c. 70. Ita & in viris, si præputium totum denigruerit, *circumcidendum* esse, docet d. l. c. 57.

CIRCUMFERENTIA, περιφέρεια, dicitur ambit⁹ circuli vel corporis rotũdi, sive extrẽitas, Gal. l. 10. de U. P. c. 12.

CIRCUMFORANEUS, idem, quod *Circulator*, vel *Agyrta*. Vide *Agyrta*.

CIRCUMINDURO, περισκληρύνω, *obduro*. Verbum hoc usurpavit Hippocr. de frigore excessivo, cutem obdurante, 5. aph. 20.

CIRCUMLITIO, περίχρισις, περιχριστὸν, rectius περίχριστον. Marcell. medicamentum, *Perichristarion* generaliter omne denotat, quod circà partem aliquam affectam undiquaq; illinitur. Strictè v. de medicamentis ocularibus, quando palpebræ oculorum oblinuntur, ne quid intrà oculũ fluat, dicitur Scrib. Larg. n. 29. Rhod. in not. ad h. l. p. 68. Dioscoridi vocantur ὀφθαλμικαὶ περιχρίσεις, l. 1. c. 131.

*CIRCUMOSSALIS *membrana*, *Circumossia*, περιόστιος, περιόστιον. Vide *Periostium*.

CIRCUMSEDEO, ἀμφικαθέζομαι. Vide *Amphicathezomæ*.

CIRCUMSTANTIA, τὸ περιστατικόν. Quâ appellatione Medici comprehendere solent quicquid ad Indicãtis principalis neq; essentiam, neq; essentiæ connexa pertinet. Hujus generis sunt in rebus vulgò naturalibus dictis, Proprietas, cum Hominis, tum Partis laborantis, Vires, Ætas, Sexus, Vitæ genus, & Consuetudo. In præternaturalibus, Morborum tem-

tempora, Paroxysmi Numerus, & Symptomata. In non naturalibus deniq; Coelum & Solum. Hæc sunt, quę rectum usum moderantur, seu, quomodo agendum, indicant, verbis doctissimis Lindē. Ex. VIII. §. 69. Vid. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 2.

CIRCUMTEGO, περικαλύπτειν, usurpatur ab Hipp. 5. aph. 59. in experimento imprægnationis, dum infernas partes fœminæ vestimentis probè circumtegi jubet, ut vapor sive suffitus in sinum muliebrem immittatur. Dieter. in Jatr. n. 673. (rissphalsis.

CIRCUMVAGATIO, περίσφαλσις. Vide Pe-

CIRCUS, δίαυλος. Vide *Diavlus.*

CIRTUS. Vide *Lutea.*

CIRNAO, κιρνάω, i. e. *misceo*, item διακιρνάω. Utroq; usus Hippocr. Illo l. 2. de morb. XXXV. 14. & l. 2. de mor. Mul. VI. 22. Hoc v. l. 2. de diætâ XXXI. 16. & l. de int. aff. XLIIX. 9.

CIRRHOS, κιῤῥὸς, est nomen coloris, præsertim in vino, & denotat *fulvum* h. e. quod ex ruffo & igneo pallet, Gal. 4. de S. Fac. cap. 23. Vocatur & *Gilvus.* Est a. medicis color inter album flavumq;. Dioscorides v. dicit vinum κιῤῥὸν esse medium inter album & nigrum, quæ latior est acceptio, l. 5. c. 8.

*CIRRUS, πλεκτάνη. Vide *Ceræ* & *Polyp*[9].

CIRSOS, κιρσὸς, *Varix.* Vide *Varix.*

*CIRSOCELE, κιρσοκήλη, i. e. *Hernia varicosa.* Vide *Hernia.* (Vide *Pumex.*

CISSERIS, κίσσηρις, Atticè κίσηρις, pumex.

CISSINUM, κίσσινον, nomen Emplastri ad nervorum vulnera etiam diuturna, ut & puncturas, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 17.

CISSYBIUM, κισσύβιον, poculum dicebatur Græcorum, ex ligno hederæ cōfectū, quod duplici de caussâ laudat Lang. l. 1. ep. 29. primùm, quia hedera vini temulentiā suo frigore arcere creditur; deinde, quòd cauponum fraudes, qui vinum aquâ miscēt, detegat. Nam teste Catone de re rustic. c. 110. si vinū lymphatum in vas hederaceum effunditur, tum vinum per poros resudat, & effluit, aqua v. ob crassiorem vino substantiā remanet. Verùm hodieq; damnū ad emtorem saltem redundaret, si hæc pocula in usu essent.

CIST, vel aliàs *Kist*, est capacitas duarū mensurarum vini, vel sesquimensuræ juxta locorum diversitatem, circiter libras quatuor continens. Rul. & Johns. in Lex.

CISTA, κίστη, κιστὶς, κίστη, dicitur *capsa*, vel capsula, in qua aliquid asservatur, præsertim edulia, vestimenta, medicamenta. Occurrit in spuriis, quæ adjecta sunt, l. 1. de Mor. mul. III. 16. Vide Foës. p. 339.

CISTERNA, ὑδροδοχεῖον, vel ὑδροδόκον Gr. dici posset, significat vas, vel receptaculū, in quo aqua colligitur, v. g. pluvialis, in defectu aquæ fluviatilis & fontanæ. Translata tamen hæc vox per Anatom. ad partes quasdā corporis. Ità quartus ventriculus cerebri, vel Cerebelli proprius *Cisterna Arantio* dictus, C. Hofm. com. ad Gal. de U. P. n. 631. 638. Ità D. Joh. Ferdin. Hertodi[9] à Todenfeld, Medic[9] Brunensis Moraviæ Acad. Cur. haud incōgruè concursum vasorū lacteorum in mammis lactantium, *Cisternam mammariam* appellavit. Ephem. Nat. Cur. Anno I. Obs. 6.

CITHA-

CITHAROS, κίθαρος, κιθαρὸς, Hesych. idem, quod *Thorax*. Usurpavit hanc dictionem Hippocr. de Loc. in hom. IIX. 10. XIIX. 3. 7. XXIV. 1. XXVI. 6. 9. XXIIX. 10. &c. Foës. in Oecon. p. 337. Dicitur & κιθάρα, Hofm. com. de U. P. n. 338. Est & nomen piscis apud Gal. 3. de Al. fac. c. 30. Descriptionem & species vide apud Aldr. l. 2. de pisc. c. 44.

CITÒ, ταχὺ, ταχέως, τάχα, bifariam accipitur: Vel quatenus respicit morbi principium; vel quatenus ipsam operationem, de quâ dicitur. Ità screatio *citò* facta bona est in morbis pectoris & thoracis, non solùm ratione initii morborum; sed & si sputum *promtè* & expeditè excerni potest, Gal. 2. progn. t. 43. quamvis posterior mihi videatur frequentior esse acceptio. Vid. 2. aph. 18. 36. & plura alia loca, quæ collegit Foës. p. 612. Dicitur etiam *Citè* apud Scrib. Larg. n. 198. approbãte Rhod. ad h. l. p. 284.

CITRINATIO, dicitur, nihil aliud esse, quàm completa digestio, in CorrectOr. Richard. Anglic. c. 12. Theatr. Chym. Vol. II. pag. 396. Ruland. & Johns. descripserunt per resuscitationem, vel resurrectionem.

CITRINULUS, *Citrinolus*, *Citrinus*, est lapis medius inter Crystallum & Berillum. Dicitur etiam *Saxifragus*, Paracels. l. 1. de præparation. & l. 2. de Tartar. Tr. 3. c. 5. *Citrinulus* est crystallus pallidus, Rul. Ex eo fit liquor in modum alkali contrà calculum. Aliàs & *Citrinus* vel *Citreus* dicitur de colore flavo pomum *citrium* æmulante, qualis color requiritur in urinâ sanorum, Will. de urin. c. 2. Ita Paracels. Icterum flavũ vocavit *Icteritiam Citrinam*, l. de Icteritiis c. 1. Emplastrum quoq; vulgaris notitiæ in officinis vocatur *Citrinum* à colore. Et est nomen quoque malagmatis apud P. Ægin. l. 7. c. 18.

CITRONES, occurrit in Paracels. Philos. ad Atheniens. l. 1. t. 14. ubi dicit: In segregatiõe aquarum inter alia orta esse varia corpora, pisces, animalia carnea, corpora salina, & alia corpora in mari occurrẽtia, ut, Corallia, Trina & *Citrones*. Sed quid sint, non exponit.

*CITTA, *Cissa*, κίττα vel κίσσα, idem, quod *Pica*, vel *Malacia*. Vide *Pica*. Fœminæ *picâ* laborantes dicuntur κιττῶσαι, Gal. l. 6. de San. tu. c. 9.

CIVETTA, vide *Catus*.

CIVITAS, πόλις, quid significet & pueris constat. *Civitatum* situm medicus intueri & perspectum habere debet, ut experimentis judicet, quæ ratione didicit. Gal. l. quod opt. Medicus &c.

CLADOS, κλάδος, *ramum* ab arbore avulsum; aut *talum* significat, quæ implantatur. Usus Hipp. l. de nat. pu. XXIV. 2. XXV. 7. 9. Derivativum κλαδαρὸς, *vibratilis*, vibrans instar rami teneri. Græcos quoque κλαδαρὸν vocasse lumbos fluctuantem ad lasciviam, qui motus aliàs exprimitur per *Crissare*, testatur R. Keuchen. ad Seren. p. 184.

CLAMOR, βοὴ, à βοάω, *clamo*, est vocis magnitudo & sonus intensior, fitq; aliquan-

aliquãdo caussa rupturæ vasorum, Gal. 4. in 6. Epid. t. 5. & l. 4. de L. Aff. c. 8. Aliquando parit similem inflammationi affectum circà mẽbranam faucium & musculos l. 4. de L. Aff. c. 6. qui affectus comparatur Lassitudini ulcerosæ vel inflammatæ, quæ manibus, cruribus, & lumbis accidit, post nimium laborem. Scil. portiones spirituosæ & humidę absumũtur, fibræ mẽbranæq; exiccantur, & angustantur, l. 7. de C. M. S. L. c. 1. Interdum *clamor* est symptoma morborum Tartareorum, ut Medicus debeat judicare ex *clamore* semper, quod Tartarus adest, quia urit & pungit instar cultri, Paracelf. l. 2. de Tartar. tr. 1. c. 2. in not. Interdum etiam debet esse aliquale remedium pro excitandis syncope sive animi deliquio graviori correptis *clamor* vel vociferatio, quemadmodum è Practicorum scriptis de syncope constat.

Clangor, *Clange*, κλαγγὴ, vocem sonoram significat, aliàs anserum & gruum propriam. Unde κλαγγώδης φωνὴ, vox *clangorosa*, quæ fit etiam in homine ob resiccationem voci destinatorum instrumẽtorũ, Hipp. 1. Prorrh. s. 1. t. 17. & 19. s. 2. t. 12. Denotat v. acutam vocẽ cum stridore. Frequentiùs quoq; in aliis locis usus est, quę Collegit Foës. p. 339. seqq.

Clareta, significat *albumen ovorum*, λεύκωμα, λευκὸν τῦ ὠῦ. Rul. in Lex.

Claretum, dicitur *vinum aromatum infusione impragnatum*, atque cùm saccharo dulcoratum. Dicitur aliàs *vinum* vel *Potus Hippocraticus*, Schröder. l. 1. c. 3. Modum componendi monstrat Petr. Morell. de form. remed. sect. 1. c. 6. Schenk. Syntagm. comp. medic. cl. 2. s. 2. c. 4. etiam ad *Moretũ* & *Mulsum* sive *Hydromel* extendit. *Claretum* vel *Vinum artificiale* duplex esse potest: *Alterans*, & *Purgans*. Utraque exempla vide apud Schröd. l. 2. c. 63. Weker. Antidot. spec. l. 2. sect. 6.

Clarificatio, dicitur species vel mod° depurationis liquidorum, præsertim decoctorum, fitq; diversimodè: Vel per se, dum, quod fæculentum est, subsidet, ut, succus rosarum, limonum. &c. Vel interveniente coctione à Sole & Ignę, ut, succus pomorũ dulcium & acidorum, pro confectione syrupi de pomis Mesue: Vel addendo coctioni albumẽ ovi, aquam, v. g. quando *clarificatur* saccharum aut mel, & despumatur. Aliquando acetum affunditur pro *clarificatione*. Interdum & per iteratam colaturam quidam liquores *clarificantur*. Vide Weker. Antid. gener. l. 3. c. 37. *Clarificationis* spiritualis corporum meminit Paracelf. Paramir. l. 2. c. 8. & l. 4. de morb. invisib. orig. ubi *glorificationem* vocat, describens, quod fiat per remotionem virium naturalium. Hæc non sunt hujus loci.

Claritas, σαφήνεια, plerunque de dictis & verbis perspicuis evidentibusq; accipitur, cùm maxima fit virtus dictionum *claritas*, Gal. l. 1. de Nat. fac. cap. 1. licèt plerique hominum relictis *claris* & notis

(Gr. τὰ σαφῆ καὶ γνώριμα) delectentur potiùs ænigmaticè dictis, τοῖς αἰνιγματωδῶς εἰρημένοις. Gal. 2. in 1. prorrhet. 58. An non hoc etiam quadrat ad hodiernum morem, quando Acidum & Alkali, Ramenta, Moleculæ, Blas, Gas, Leffas, & id gẽus alia obtruduntur?

Clarum, τὸ σαφὲς, λαμπρὸν, præter illam significationem, de quâ in præced. dictum est, denotat id, quod fit ex crystallo. Rul. in Lex.

Clasis, *Clasma*, κλάσις, κλάσμα, à κλάω, *frango, fractionem, fracturam*, significat. Vide *Fractura*. Quamvis etiam de musculorum vel potiùs tendinum distortione aut reflexione usurpetur, ubi ferè irrita & inanis est mũsculorũ actio, notante Foëf. p. 340.

Clavdiacon, κλαυδιακὸν, nomen est *collyrii*, quod describitur à P. Æginet. l. 7. c. 16.

Claudicatio, *Clauditas*, χώλωσις, χωλεία, χώλωμα. Vide *Choloma*.

Claudo, κλείω, κατακλείω, quid vulgò significet, notum. Antiquis etiam usitatum *Cludo*, ut est apud Scrib. Larg. & alios. Vid. Rhod. in Ind. prior. ad Scrib. p. 362. Specialiter in Medicinâ dicitur de oculis, quando per somnum *clauduntur*; item de utero, Hipp. 5. aph. 51. Sed in Græco legitur μύειν, ξυμμύειν, cui opponitur τὸ χαίνειν, χάσκειν. Sic & vulnus cicatrice *claudi* dicitur.

*Claviculæ, usitatiùs quàm *Claves*, αἱ κλεῖδες, κληῖδες, item κλεῖς, Gal. 8. Anat. admin. c. 1. Vocantur & *Furculæ*. *Ligulæ* dicuntur duo ossa sita transversim in pectoris summo sub collo, ità dicta, vel quòd thoracem claudant superiùs, quemadmodum septum transversum inferiùs, Gal. d. l. & instar *clavis* scapulam firment cum sterno; vel quòd antiquas ædium *claves* referant, similes literę S. Latinę, Barthol. Anatom. libell. 4. c. 19. Jung. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 101. seq.

*Clavis, κλεὶς, κλειδίον, præter vulgarem significationem accipitur: 1. in Medicinâ pro *Clavicula*, de quâ anteà: 2. accipitur tropicè. Ità *Menstrua*, præsertim mineralium, h. e. corpora solventia vocantur *Claves*, quia claustra, mistorum aperiũt, & ad interiora viam parant, Libav. Alchym. Pharmac. c. 4. Imò omnis processus, monstrans secretiorem aliquam operationẽ, *Clavis* nomine venit, Nicol. Flamell. in annot. ad Dion. Zacharii opusc. Vol. I. Theatr. Chym. p. 781. præsertim in negotio lapidis philosophici. Unde & *Claves Philosophicæ* dicuntur, quarum duodecim Fratr. Basilii Valentini publicè prostant. Et *Clavicula*, Reimund. Lullii, cujus mentionẽ fecit Libav. in Apocal. Herm. part. post. Et passim hujusmodi *Clavium* fit mentio in talibus scriptis Spagyricorum.

Claustrum, κλεῖθρον, κλήϊθρον, præter communem significationem in Medicinâ denotat locum angustum sub tonsillis ad gutturis aditum, veluti gutturis *claustrum*. Hipp. l. 2. de morb. XXIIX. 3. 14.

Clausura, cum additione *Nigromantica* dicitur Paracelso quarta species *Nigromantiæ*, quam ad Philosophiam sagacem refert, si quis poterit intrà corpus absq; externâ læsione penetrare, & vel aliquid eximere, vel indere, Philos. sagac. l. 1. Verùm absit à Christiano hæc Magia.

*Clavus, γόμφος, ἧλος, propriè significat instrumētū aliquod vel ligneum, vel metallicum, acutum in uno extremo, in altero plerunque crassius & rotundum, quo aliquid alteri corpori affigitur. Ad similitudinem hujusmodi *clavi* etiam parare curavit per aurificem *clavum* ex auro capitatū, cujus in palatum exulceratum intrusi beneficio loquela penitus amissa artificiosè recuperata fuit, Amat. Lusit. cent. 5. cur. 14. Similem ex argento ad eundem usum cum successu paratum confirmat Forest. lib. 32. Obs. 13. *Clavi* usum Magicum, quòd cordi equino infixus spiritum sagæ detineat & nectat cum spiritu mumiali equi, excusare conatur ceu medium licitum ad proditionem sagarum Helmont. de magn. vuln. curat. n. 171. Sed fallitur. Alium quoque superstitiosum *clavi* usum animadvertit Rhod. ad Scrib. n. 16. Per translationem *Clavus* quoque significat verrucarum speciem, nō tàm tuberculum, quàm impressionem callosam ad periostia usq; penetrantem, præsertim ad digitos, & in plantis pedum ex calcei pressu & intertrigine, acuto interdum dolore spontè ferientem; semper v. ingrediēti molestam. Vulgò à formâ *oculus gallinaceus* dicitur, cujus caussa consistit in succo nutritio crassiori & salino adhærente periostio, & portionibus excrementitiis mixto. Rolfink. caussam horum *clavorum* dicit, esse sal reverberatū, Ord. ac Meth. Com. l. 2. sect. 3. c. 11. *Clavus* quoq; dicitur affectus quidam in oculo, videlicet callosum in albo oculi tuberculum, à figuræ similitudine ità dictum, Cels. l. 7. c. 7. cujus caussa etiam in succi nutritii stagnatione & congelatione ponenda erit.

Clavthmos, κλαυθμὸς, i. e. *Fletus*, vide infrà.

Clavthmyrizo, κλαυθμυρίζω, à κλαίω, *flere*, ejulare, significat cū anhelitu & suspirio, uti solent pueri, Hipp. s. 3. Progn. t. 34. Per flere cum magnâ spiritus contentione exposuit Gal. Hinc κλαυθμώδεες ἀναπνοαὶ dicuntur luctuosæ & ejulabundæ respirationes, quasi *suspiriosæ*, quæ fiunt interrupto spiritu, aut cum sonitu gemebundo, 6. aph. 54. Et vox acuta κλαυθμώδης in febribus malignis malè legitur, Coac. t. 257. quāvis in Prorrhet. sect. 2. t. 12. legatur κλαγγώδης, (de quâ paulò superiùs in *Clangor*) quæ tamen non multùm discrepant. Foës. p. 340. Dieter. n. 466.

Cleidion, κλειδίον, vel est epitheton *pastilli* magnoperè adstringentis, & in dysenteriâ, hæmoptysi, cœliacâ &c. utilis, quales describuntur apud Gal. l. 9. de C. M. P. L. c. 5. &

Æginet. l. 7. c. 12. vel nomen *epithematis* ejusdem cum pastillis facultatis, apud Aëtium l. 9. Nominis v. ratio adstrictoriam virtutem exprimit, quasi *Claudentem*. Κλειδίον n. idem est, quod *Clavis* vel *Clavicula*.

CLEIS, κλεὶς, vide *Clavis*.

CLEITHRON, κλεῖθρον, vide *Claustrum*.

CLEIZO, κλείζω, aut κλήζω, i. e. *celebro*, publicè commemoro cum laude. Hipp. 3. de artic. t. 20.

CLEPSYDRA, κλεψύδρα, fuit olim vasculum ab antiquis excogitatum pro horologio, de cujus structurâ & parandi modo prolixè scripsit Gal. l. de cujusq; animi peccator. notitiâ atq; medelâ, c. 5. Hinc translatum ad labores Chymicos, quibus *Clepsydra* vel *Clepsydria* est subductio liquoris per vasis solidi subtus perforati foramen, quod *oculus* dicitur. Ea res olim fiebat in horariis machinis. Unde nomen habet; quanquam non aqua tantùm subducatur, sed & oleum & fusiones mineralium. Rul. & Johns. in Lex. *Clepsydra* quoq; dicitur instrumentum, per quod fieri potest suffitus in orificium matricis, Paracels. l. de Icteritiis, c. 3.

CLEPTO, κλέπτω, significat *furari*, clanculum subtrahere. Usus Hippocr. de oculi splendore & videndi acie imminutâ, de sal. diæt. t. 33. & l. 2. de Morb. XII. 9. Per translationem etiam significat *animum fallere*, & judicium subtrahere. Quo sensu accepit Idem l. 5. Epid. XIV. 3. quod alibi per συγκλέπτειν expressit, de cap. vuln. XV. 3. XVI. 2. quamvis in priori loco mendosè legatur συμβλέπει pro συγκλέπτει, uti ex verborum connexione & sensu patet.

CLIBANUS, aliis *Cribanus*, κλίβανος, & κρίβανος, significat *Testum*, sive *furnum* minorem, sub & in quo panes & alia edulia coqui possunt. Unde *Panis Clibanites*, ἄρτος κλιβανίτης, κριβανίτης, dicitur, qui distinguitur ab ἰπνίτῃ in *furno* cocto, Gal. l. 1. de Al. fac. c. 2. Vide *Furnus*.

CLIDION, κλείδιον. Vide *Cleidion*.

CLIMA, κλίμα, in genere *Declivitatem* significat, à κλίνω, *inclino*. Receptior tamen est stricta significatio Geographica, quando significat spacium terræ vel regionum duobus parallelis inclusum, tanto disjunctis interstitio, ut dies longissimus dimidiâ horâ in uno longior vel brevior sit, quàm in altero. Vitruv. l. 1. c. 1. Et hanc *climatum* terræ diversitatem scitu necessariam rectissimè dixit Paracelsus, quia diversam etiam curam morborum parit, & diætam in morbis instituendam variat, & salium species diversas facit, l. de Tartar. morb. c. 2. t. 2. de Podagric. & l. de caduco matric. §. 8.

CLIMACION, κλιμάκιον, vel κλιμάκειον, apud Hipp. significat *Scalam*, Hipp. 1. de artic. t. 17. Idem, quod *Climax*, κλίμαξ.

CLIMACTER, κλιμακτὴρ, vel idem denotat, quod κλιμάκιον, *scalæ gradum*, Hippocr. d. l. t. 18. & 21. & l. 4. t. 55. vel per translationem significat annum scansilem, & ita idem, quod *Climactericus* annus, κλιμακτηρικὸς.

Tales anni ſunt per certos gradus, vel certam diſtantiam, aut numerum ſeptenarium, & nonarium diſtincti, & inter hos quadrageſimus non⁹, & ſexageſimus tertius præ aliis notatu digniſſimi habiti, quòd in his inſignes mutationes & pericula vitæ metuenda ſint, quemadmodum ex Plinio, Cenſorino, Gellio, & aliis conſtat. Invenerunt etiam adhuc hodieq; fidē inter Chriſtianos & eruditos. Enimverò ſalvâ authoritate aliorum, cùm nec numero ulla ſit efficacia attribuenda, nec aliæ rationes prægnantes ex fundamentis Phyſicis adduci poſſint, non mihi videtur illis annis, præ aliis, peculiaris prærogativa concedenda eſſe. Obſervationes obſervationibus in contrarium facilè refelli poſſunt. Quæ per analogiſmum huc applicari ſolent à diebus Criticis, ſunt ἀπροσδιόνυσα. Criſis n. ſaltem locum habet in ægrotis. Anni Climacterici etiam ad ſanos pertinent. Quid? quòd nec Criſes ſint adeò certæ. Quicquid tandē horum ſit, placet nobis ſententia Rolfink. Ord. ac Meth. Gen. l. 4. ſ. 1. c. 8. Tutiùs eſſe, non aperire ægris annorum *climactericorum* periculum, cùm imaginatio tantas turbas dare poſſit, ut fatum acceleret antè temp⁹. Et p.p. Ut in numeris fundamentum nō habet, ità nec curſum ſuum abſolvit vita ἐν τῷ θείῳ conſiſtens, & in naturâ.

*Climax, κλίμαξ. Vide *Scala.*

Climia, *Chlimia*, idem, quod *Cadmia.* Libav. Apoc. Herm. part. prior. *Climia Ereps* eſt *Cadmia auripigmenti.* Rul. & Johnſ. in Lex.

Cline, κλίνη, *lectum* ſignificat, à κλίνεσθαι, quòd in illo recumbamus vel reclinemus, Hippocr. l. 2. de mor. mul. XXXVII. 12. ubi tamen legitur κλισίην, quod idem eſſe cum κλίνη vult Erotianus l. de nat. mul. IV. 8. l. de Sterilib. XXVII. 12. Vide *Lectus.*

Clineres, κλινήρης. Vide *Clinopetes.*

Clinicus, κλινικὸς, dicitur vel de Medico, qui ægros lecto affixos inviſit & curat. Unde & illa Medicina *Clinice* dicitur apud Plin. l. 29. c. 1. de Hippocrate authore primo *Clinices*, & Lang. l. 1. ep. 51. vel de ægro, qui lecto affixus eſt. Et ità idem, quod κλινοπετὴς, Plin. l. 25. c. 5.

Clinodia, dicuntur omnis generis gemmæ & pretioſa, quæ ornatus gratiâ in auribus, collo, pectore &c. geſtantur, C. Hofm. com. de U. P. n. 823.

Clinoides, κλινοειδὴς, *lecti formam habens.* Tres proceſſus vel apophyſes, oſſis ſphenoidis in capite dicuntur κλινοειδεῖς, quod lectum repræſentēt; quarum una poſtica ſuperiorem; duæ v. anticæ inferiorem lecti partem referunt, Gorr. Aſt reverà quatuor ſunt proceſſus minores, qui *ſellam* hanc *Turcicam* dictam vel ephippium efformant. Vid. Barthol. Anat. libell. 4. c. 8. & Lind. Medic. Phyſiolog. c. 8. §. 89.

Clinopetes, κλινοπετὴς, lecto affixus. Dicitur & κλινήρης. Opponitur τῷ ὀρθοστάδην vel ὀρθοστάδιος, qui erecto corpore incedit. An verò hoc epitheton ſolùm de ſanis, & illud

& illud ægris proprium sit. Vide ἐπίκρισιν nostram in Dogm. Gen. p. 335.

Clisia, κλισία, Hipp. idem est, quod κλίνη. Vide *Cline*; denotatq; *lectum* vel *sellam*, in quâ reclivi cervice etiam recumbere possumus. Aliàs & tabernaculum, & casam vel tugurium significare, ex Lexicographis constat.

Clismos, κλισμὸς, idem significat, quod κλισία, vel κλίνη, *lectum* aut *sellam recubitoriam*, Hipp. l. 2. de morb. mul. XLI. 12.

Clinopale, κλινοπάλη, *concubitum venereum* in lecto, velut colluctationē & palæstram significat, ex Sveton. in vit. Domitiani c. 22. Hinc hebetiorem & debiliorem Veneris usum *Clinopalen nudipedalem* dici posse, existimat Lang. l. 2. ep. 9. ubi & aliam significationem sacrorum Judaicorum nudipedalium ex Tertulliāo & Hieronymo adduxit, quæ non est hujus loci.

Clissus, dicitur Paracels. Philos. l 4. tr. 1. c. 2. virtus illa, vel vicissitudo occulta rerum, vadens & rediens, unde primum exivit, oriens, & occidens. Ità omnes herbarum flores ad vesperam flaccescunt, manè iterum expanduntur. Et virtus radicis primùm in caulem transit, & reliqua, quæ surgunt ex eis, tandem in eas revertitur, per autumnum ibidem delitescens, & per hyemem usq; ad ver & æstatem. Rul. & Johns. Lex.

Clitoris, κλειτορίς. Reperitur & κλητορίς, item κλειθορίς, & κλειθόριον, *mentula*, vel *penis muliebris*, ob similitudinem formæ cū virili, veterib' etiā *Nympha*. Est particula corporis solida in sexu fœminino sita in superiore parte mediâ matricis vel sinus muliebris, ubi concurrunt nymphæ antè meatum urinarium instar penis parvuli interdum protuberans, substantiâ porosa, nervosaque constans, cujus accuratiorem descriptionem videre & legere licet in Anatomicis, præsertim Rolf. O. ac Meth. Gen. dicat. part. Part. 2. c. 42. Bartholin. Anat. l. 1. c. 34. De ejus usu lascivo jung. C. Hofm. in Com. de U. P. n. 1064.

Cloaca, ὀχετὸς, ἀπόπατος, significat *locum ad secessum*, vel alvi excrementa deponenda, cujus vicinitas aërem quoq; inficere & fœtentem reddere potest, Gal. c. 1. in 3. Epid. t. 14.

Clonodes, κλονώδης, i. e. *vibratus*, epitheton pulsûs vehementis, vel magni, & simul inæqualis etiam in unâ pulsatione: Coincidit fermè cum *convulsivo*. Est similis jaculorum vel virgarum vibrationi. Gal. l. 2. de causs. puls. c. 6. l. 1. de diff. puls. c. 28. & alibi.

Clonos, κλόνος, significat motum, qualis est tumultuantium, inordinatum. Idem, quod ταραχὴ, θόρυβος. Per translationem *motus Convulsivus Epilepticorum* dicitur κλόνος, aut *motus Clonicus*, uti passim in Practicis hoc tit. videre est, præsertim apud Rolf. Meth. cogn. & cur. morb. cap. partic. Disp. VII. & in Epitom. meth. cogn. & cur. morb. corp. partic. l. 1. part. 1. c. 15. i. e. *Vibratio*.

Cludo, *Clusus*, idem, quod *Claudo*, *Clausus* Usurpatur à Scribon. Larg. n. 42. 97. Vide Rhod. Indic. prior. in ill.

*Clunes, γλουτοὶ, πυγαὶ, idem, quod *Nates*. Vide infrà suo loco.

*Clydon, κλύδων, *fluctuationem*, & flatulentiam significat. Estq; symptoma actionis læsæ, scil. Chylificationis partim imminutæ, partim depravatæ, cujus caussa vel in assumtorum alimētorū ineptitudine, si videlicet cibi & potus flatuosi sint, vel in fermēti chylificantis cruditate flatulentâ, vel etiam in utroq; vitio simul quærenda. Meminit Gal. de diff. Sympt. c. 4.

Clypeus, ἀσπὶς, quid significet, notum est. Quid v. fuerit *Clypeus balnei* apud Vitruv. l. 5. c. 10. in balneis veterum usitatus, paucos hactenus assecutos esse, testatur Rhod. ad Scrib. Larg. p. 104. qui tamen ex Francisci Robortelli explicatione Ruderum balnearum Pisanæ urbis aliquo modo declarat, quod fuerit instrumentum æreum *clypei* instar rotundū, quo obstruebatur lumen illud in hæmisphærio magno balnearum, ad quos vapores, qui ascenderant, per alveolos communi concursu ferebantur, & exibant. Hunc *clypeū* catenâ ferreâ suspensū aut reducere, aut demittere potuerunt, ut pro hominum arbitrio, qui lavabātur, caloris temperatura fieret, p. 112.

Clyssus, κλύσσος, an à κλύζω, *abluo*, vel à κλύδων, *fluctuatio*, deduci debeat ac possit, obscurum est. Est terminus technicus Chymicus, denotatque spiritus minerales compositos. Præsertim v. Antimoniū basis *clyssi* statuitur. Triplex dicitur. Minoris, medii, & majoris apparatûs, quorum omnium descriptionem vide apud Rolfink. chymiæ, l. 3. sect. 2. art. 1. c. 24. Schröder. l. 3. c. 17. ubi vocatur *Aqua Stimmi Sulphurea*, Hofm. in Clavi ad illum locum. Aliter v. descripserunt *Clyssum* Ruland. & ex hoc Johns. quod totam rei essentiam complecti potest. Quandoquidem abjectis impuritatibus & fæcibus, quicquid est in eâ essentiale, ad unum redigitur compositum. Vel est extractio subtilitatis omnium plantæ partium in unum esse commune coiens. Et duobus modis uniri potest, sive ut omnes è diversis partibus extractæ essentiæ conjungantur incorporenturq́; , sive ut oleum sit in unâ cucurbitâ, in alterâ sal, in tertiâ liquor, atq; ità unico alembico subjecto destillentur per communem canalem, & sic uniantur. Sed nō ità facilè hoc succedet. Non enim pariter ascendunt aquæ & sales. Itaq; in diversis oleis & aquis id fieri possit. Hæc Rul.

*Clyster, *Clysterium*, κλυστὴρ, κλυστήριον, item *Clysma*, *Clysmus*, κλύσμα, κλυσμὸς, & à modo applicationis ἔνεμα, *Enema*, quasi *Injectio*; quamvis Medici hujus temporis *Clysteris* & *Enematis* Græcis vocibus in Latinitatem assumtis, quàm Latinis malint uti. Bifariam accipitur, videlicet latè, & strictè. Latè significat quam-

quamvis ablutionem aut injectionem aliquam in partem quălibet, ut sunt, anus, uterus, vesica, penis, aures, sinus, & fistulosa ulcera. Est igitur *Clyster* medicamenti genus, quod liquidum intrà partem aliquam corporis injicitur. Strictè v. denotat injectionem liquoris in anum vel intestinum rectum, beneficio fistulæ alicujus vel canalis, qui ἔλασμα dicitur, teste Linden. Ex. IV. §. 101. Quæ fiunt in uterum, vocantur μητρεγχύται: quæ in Aurem ὠτεγχύται: quæ in vesicam καθετῆρες, Gal. l. 5. Meth. med. c. 7. Qui termini omnes etiam de instrumentis ibidem accipiuntur. Dividuntur *Clysteres* in Purgantes, & Alterantes. Alii addunt Corroborantes. An etiam dentur Nutrientes? non est hujus loci determinare. Sano sensu non videtur negandum. Modum componendi & præparandi *Clysteres* vel *Enemata* vid. apud Weker. Antidot. gen. l. 10. 16. Schröd. l. 2. c. 45. Morell. Meth. præscr. form. l. 2. sect. 2. c. 14. & 15. Schenk. Syntagm. comp. & præscr. med. Part. spec. class. 2. sect. 2. c. 4. Multas v. horum formulas vide sis apud Weker. Antidot. spec. l. 2. sect. 9. *Clysterum* fuisse usum nobilem apud veteres, demonstrat Linden. d. l. Scribon. Larg. etiam vocavit *Clusterem*, n. 179. propter mutuum veteribus U & Y usum, notante Rhod. ad h. l.

CNACOS, *Cnecos*, κνακὸς, κνηκὸς, significat colorem ex albo & fulvo mistum, C. Hofm. Var. Lect. l. 2. c. 10.

CNAPHOS, κνάφος, & *carduum fullonum*, & *officinam fulloniam*, denotare videtur. Unde κναφεῖος κάθαρσις, *sordes in officinâ fulloniâ*. Hipp. l. 2. de Mor. mul. VII. 7. Jung. Foës. p. 341.

CNEMA, κνῆμα, rectiùs κνῆσμα. Vide *Cnesma*.

*CNEME, κνήμη, *tibiam* significat. Vide *Tibia*.

CNESERA, κνησέρα. Vide *Cresera*.

CNESIS, κνῆσις, idem, quod κνῆσμα, vel κνησμὸς, *puncturam*, *pruritum*, vellicationem, morsum significat, Legitur de pectoris dolore punctorio apud Hipp. Coac. t. 469. Jung. Foës. p. 342.

CNESMA, κνῆσμα, *ramentum* aut *rasuram*, quale post pruritum & scalptum sequi solet, significat. Aliis κνῆμα legitur, fortassis mendosè. Illo usus est Hippocr. de plumbi *ramentis* IX. 21.

CNESMOS. κνησμὸς, *pruritum*, & *scalptum* significat; Posteriorem confirmat significationem Gal. c. 5. in 6. Epid. t. 4. describens per impetum & motionem per ungues effectam, quam in prurientes partes animantia faciunt, idq; à naturâ omnibus inest. Hinc κνησμώδης, *pruriginosus*, quod de pustulis latis negatur, 6. aph. 9. scil. ob humiditatem obtundentē salinam nitrosam acrimoniam. Est enim κνησμὸς, *pruritus*, dolorifica voluptas in cute excitata ab acri salso ichore tẽui, sine exulceratione. Dieter. n. 467.

CNESTER, *Cnestis*, *Cnestron*, κνηστὴρ, κνῆστις, κνηστήριον, contractè κνῆστρον, *radulam*, aut instrumentum ferreum, quo

aliquid

aliquid raditur, aut cultrum, quo quid secamus, significat. Hinc τυροκνῆστις dicitur *culter*, quo coqui caseum deradunt aut dissecant. Vox κνηστὶς legitur apud Nicandr. in Theriac. & Alexipharmac. Aliàs κνῆστρον etiam nomen plantæ est, quæ aliàs *Cneoron* aut *Thymelæa* dicitur. Sed hæc significatio non est hujus loci. Vide Foës. d. l.

Cnidios, κνίδιος. Vide *Gnidius.*

Cnidosis, κνίδωσις, significat *pungentem pruritum*, aut *uredinem*, qualis ab urticâ excitatur, quæ Gr. κνίδη dicitur. Usus Hippocr. aliquoties 2. Prorrh. XXXVII. 1. 3. XXXIIX. 6. XLVII. 10.

Cnipotes, κνιπότης, dicitur *prurigo, pruritus, cum siccitate*. Usurpavit Hipp. de ξηροφθαλμίᾳ, l. de Loc. in hom. XXI. 8. Scilicet ab effluviis aut vaporibus salinis acrioribus, aut alcalicis exaltatis.

Cnipos, κνιπὸς, à κνίζω, quod per translationem etiam significat, *molestus sum*, scrupulum injicio, stomachum facio, dicitur de fastidioso, qui attingere in mensâ nihil eorum solet, quo populus utitur, quin & in omni delitiarum affluentiâ, nisi quid novum atque inexpectatum, & ad ambitionem, non ad utilitatem comparatum apponatur, consuetus electitia sectari, nihil invenit, quod ad palatum faciat; uno verbo: *Cupedius.* Linden. Ex. X. §. 82.

Cnismos, κνισμὸς, idem, quod *Cnesmos*, *pruritum* significat, Gorr. p. 233.

Cnyma, κνῦμα, vel *levem pruritum*, aut molestam puncturam significat, uti usurpavit Hipp. l. 2. de morb. mul. XXV. 33. quamvis passim καῦμα legatur, de plumbeo pessulo in pudenda immisso æstum faciente, qui eximendus rursus, & aquæ frigidæ prius immergendus. Vel significat juxtà Gal. in Exeg. voc. Hipp. vocem ad levem quendam strepitum & sonum imitandum. Unde particip. κνυζόμενος, qui leviter suspirat. Hinc κνυζηθμὸς querulus canum gannitus & sonus propriè dicitur. Foës. d. l.

Co, *Cos, Coos*, κῶ, κῶς, κῶος, nomen insulæ & urbis in mari Ægæo mediterraneo sitæ; Patria Hippocratis, qui propterea *Cous* passim dicitur. Zonâ eâdem gaudet cum Insulâ *Gnido*, exquisitè temperatâ, juxtà Gal. 3. aph. 14. Vinum *Coum*, κῶος οἶνος, est quinta vini salsi species, juxtà Plin. l. 14. c. 8. cujus ex Italico vino faciendi modum artificialem scribit à Catone demonstratum fuisse, super omnia in Sole quadriennio maturandum præcipiente, de quo & Constantinus Cæsar Agricultur. l. 8. c. 23. Aliqui, inquit, musti partes tres, & aquæ marinæ partem unam ad tertias coquunt. Alii Salis drachmas 12. defruti congium, musti congium unum, spicæ Celticæ drachm. 16. in vini albi metretas duas admiscent. Gorr. p. 259.

Coactile, πῖλος, *vestem* vel *indumentum* significat, *ex coactis lanis compactum.* Hinc *Coactiliarius*, πιλοποιὸς, qui *pileos* ex *coactis lanis* conficit. Joh. Rhod. ad Scrib. L. num. 230. quamvis C. Hofm. rectiùs generaliorem tribu-

at significationem pro omni eo sumens, qui facit ἐμπίλια, Lat. *Impilia*, πιλητὰ κτήματα, h. e. omnis generis res ex lanâ compactâ paratas. Unde Germanicũ nostrum Filtz esse videtur. Com. ad Gal. de U. P. n. 883.

Coactio, *Coactus*, *Cogi*. Vide *Anance*.

Coactor, idem, quod *Coactiliarius*, teste Rhod. & Hofm. dd. ll.

Coadjuvans, *Cooperans*, συνεργὸς, *Coadjutrix*, dicitur de Caussæ morbificæ quâdam specie, quæ suâ virtute morbum efficere non potest, sed alteri auxiliatur: ut, libido articularem morbum promovet, & sanguinis eruptionem remigatio. Gal. l. Introduct. c. 8. Vide *Synergos*.

Coadunatio, Ruland. & Johnsono dicitur elaboratio, quâ uniuntur disgregata. Gr. ἕνωσις, dici potest. Appellatur nonnunquam speciei excellentioris nomine *coagulatio*. Unde extitit illud dogma, quòd Chymicum artificium in solutione & coagulatione consistat, quo tamen respicitur ad Lapidis philosophici mysterium potiùs, (si Dis placet) Ità *Coadunatio* est solutionis reductio in his, in quibus fieri potest. Ejus species sunt duæ: *Compositio*, & *Coagulatio*.

Coagulatio. Magna occurrit ambiguitas & æquivocatio circà hoc vocabulum, ita ut ferè Delio quis op' haberet natatore. Potissimùm a. dupliciter accipitur, Latè & Strictè. Latè æquipollet vocabulis *Coadunatio*, *Cõcretio*, *Congelatio*, Gr. σύγχυσις, πῆξις, Gal. l. 1. de Temper. fin. Rul. & Johns. vocant *Coagulationem* per cõprehensionem, quando totum simul comprehẽsum remistumq; ad uniformem substantiam *coagulatur*, aut coit. Et in hâc significatione sæpissimè etiam sumitur in scriptis Chymicis. Strictè v. dicitur, quando quibusdam segregatis reliquũ cõcrescit. Vocatur *Coagulatio* per segregationem. Hinc B. Rolf. dixit, *Coagulationes* fiunt discussione humiditatis; Harumq; duas species cõstituit, *Fixationem* & *Præcipitationem*, de quibus suo loco, Chym. l. 2. c. 4. Jung. Will. de ferment. c. 12. Ad similitudinem artificialium operationum terminorum horum acceptio haud infrequens est in describendâ sanguinis & humorum aliorum præter naturali certâ *concretione* apud recentiores Medicos, præsertim Th. Willis de febribus malign. Sylvium in Prax. Med. l. 1. c. 17. §. 5. c. 20. §. 5. c. 30. §. 104. & sæpius alibi, quemadmodum & hujus in Indice videre licet.

Coagulum, πητύα, ἰάμισος, aliis Dioscor. Gal. Ægin. scribitur πιτύα, sed mendosè, rectè notante Henr. Stephano in Thesauro, & substituẽte πυτία (quæ tamen scriptura mihi etiam mendo non carere videtur ob nullam derivandi rationem) à πήγνυμι concrescere facio, vel πήγω, Arist. l. 3. de H. An. c. 21. πυτία propriè nihil aliud est, quã lactis vel lactei liquoris in ventriculo animalium, quæ adhuc sugunt, concretio & condensatio, Schröd. l. 2 c. 36. Vid. C. Hofm. l. 2. Var. Lect. c. 28. Horum varia in Medicinâ usitata esse cõstat ex Gal. v. g. hinnuli l. 2. de Antidot. c. 10. pulli cervini, c. 15. leporis, l. 9. de C.

de C. M. S. L. c. 1. Jung. Ægin. l. 7. voc. Pytia, Scrib. Larg. n. 188. 197. & ad h. l. Rhod. in not. ubi simul facultas omnis *coaguli* exprimitur, quòd sit acris naturæ & tenuis, discutientisque, id quod & Gal. docuit l. 10. de S. Fac. Videatur & Dioscor. l. 2. c. 86. Alius vulgatior usus *coaguli* consistit in præcipitando lacte ad efformandos caseos, uti patet ex Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 17. & Thom. Will. de ferment. c. 11. Spagyrici quoque sibi finxerunt Ænigmatica & Metaphysica (si Dis placet) *coagula*: v. g. Mercurius dicitur *Coagulum*, h. e. Mercurius noster vel philosophorum in cœlo metaphysico: *Coagulum, Coagulans*, Sulphur Philosophorum, prima materia. Unde aurum nostrum. Fermentū fermenti, spiritum *coagulans*, Sulphur *coagulans* Mercurium. Rul. & Johns. Quis non rideat contradictiones. Basil. Valent. *coagulationem* denegat Mercurio, & tribuit Sali, tr. repetitionis de lapid. Philos. Transeant hæ nugæ! Præternaturaliter etiam quandoque *Coagulum* dicitur de portionibus quibusdam vitiosis, malignè corruptis, humores, præsertim sanguinem ad *coagulationem* cogentibus, uti apud Will. & alios videre licet.

Coalescentia, σύμφυσις, ξύμφυσις, ξυμφυσίς, significat unionem & compaginem duorū corporum anteà disparatorum ex argum. Hipp. 6. aph. 19. 24. 7. aph. 28. Strictè v. sæpiùs de ossium *coalitu* & unione sumitur ab eodem, 2. de artic. t. 34. & s. 4. t. 31. s. 3. de fract. t. 63. (*articulatio*.

*Coarticulatio, συνάρθρωσις. Vide *Ab-*

Cobaltum, est *Cadmia nativa*, est recrementum metallicū vel minerale terreum, colore ferè nigrum, argēti vel æris particeps. Muscarum venenum, Schröder. l. 3. c. 18. Jung. Fr. Hofm in Clav. ad h. l. ubi duplex esse dicit, aliud metalli expers, & lapidis speciem; aliud Metalli ferax.

Cobites, Gr. κωβιός, κωβός, ὀξύρογχος, vel δακόλιθος, dici posset. Nomen pisciculi in aquis fontanis & rivis degentis, diversæ sortis; Cujus usus in cibis solet esse vel vulgaris, vel in majori æstimatione, uti est *Cobites, Barbatula, Fundulus*. Vid. Aldrov. l. 5. de Pisc. c. 30. 31.

Coccalos, κόκκαλος, *nucem pineam* significat. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 70. Pertinet ad Botanicam.

Coccon, κόκκων, *granum mali punici* significat, nec etiam hujus est loci. Usus Hipp. l. 1. de mor. mul. LXIII. 36. teste Foës. p. 346. quamvis Linden. κυκεῶνα posuerit.

Coccos, κόκκος, *granum* quodvis aut *baccam* denotat. Strictè v. ab Hipp. sumtū pro *cocco cnidio*, sive baccis laureolæ; quarum descriptio etiam huc non spectat. Vid. Hipp. d. l. 1. de mor. mul. LXIII. 19. CXX. 25. CXXIII. 9. 26. &c. Quid *Coccus Polonica* sit, vide in Ephem. Nat. Cur. T. 3. O. 104. De *Grano Tinctorio*, κόκκω βαφικῷ, consulas etiam Herbariæ rei scriptores.

Coccyx, κόκκυξ. Vide *Cauda, Cuculus*.

Cochab, nomen sideris cœlestis, quod operationem suam habere existimat in Cete & Balænas, quando semina emittunt, Paracels. Tr. 1. de Pestilit.

COCHLAX, κόχλαξ, *Silex*. Vid. infrà *Silex*.

COCHIA, κόκχια, epitheton *Pilularum* officinalium usitatissimarum. Descriptio est Rhasis l. 9. ad Almansor. Videntur ità dictæ à formâ, quæ granũ vel baccam κόκκον repræsentat. Annon & à κόχος derivari possent, quod humorem copiosè defluentem significat?

COCHLEA, κόχλος, κοχλίας, *Limax*, est nomen animalculi cujusdam testacei exanguis terrestris aquatici & marini, cujus descriptionem, & species, ut & usum in cibis, inq; medicinâ prolixè reperies apud Aldrov. l. 3. de Testac. cap. 29. & seqq. qui & æquivocationem expedit. Rondelet. de Testac. lib. 2. cap. 26. Quoad usum jungatur Schröd. l. 5. cl. 1. n. 18. Olim Africanam in usu potissimum fuisse, non solùm cõstat è Galeno aliquot in locis, sed & è Scrib. Larg. n. 122. Cochleæ carnem & mucum cõmendavit ad ani procidentiam Hipp. l. de fistul. IV. 3. De saginandis *cochleis* ut fiant salubriores, vide Rob Keuch. ad Q. Serẽ. p. 200. seq. Tropicè dicitur de cavitate quadam in *Aure*, vid. *Auris*. Bartol. Anat. Libell. 4 c. 6.

COCHLEÆ quoq; vocantur in machinis, quibus *Trochleæ* moventur, Oribas. de machin. c. 4. & 5.

COCHLEARE. *Cochlear*, *Cochleariũ*, Parac. κοχλιάριον, quale sit instrumentum ad capiendos cibos liquidiores usitatissimum, & pueris liquet. Sumitur & pro mẽsurâ medicâ, estq; vel maj' vel minus. Gal. de puer. epilept. sub fin. l. 7. M. med. c. 11. Significat & instrumẽtum ad elevandam uvulã relaxatam, l. 6. d. C. M. S. L. c. 3.

COCHLIA, κοχλία. Vide *Cochlea*.

COCHONE, κοχώνη, *commissuram coxæ ad sedem* denotat, teste Foël. p. 351. seq. Usus Hipp. l. 1. de mor. mul. XIIX. 13. & l. 2. h. t. XXII. 6.

COCOMICUS, *a*, *um*, terminus Paracelsic' satis obscurus; videtur a innuere aliquod flamẽ vel sperma heterogeneum cõmunicatum corpori vel de cœlo, vel è terrâ, cuj' ratio dari non potest. Ità Podagræ gẽeratio dicitur *Cocomica*. Tr. de Podagricis, l. 2.

*COCTIO, πέψις, πέπανσις, πεπασμὸς; *Concoctio*. In huj' vocabuli expositione plãè nihil accurrati præstitit Castellus. Ejus vocis varia acceptio debet applicari subjecto, de quocunq; dicitur, diverso secundũ suam indolem & conditionem. In genere quidẽ omnis *Coctio* nihil aliud esse videtur, quàm *Status Maturationis*, vel *maturitatis*, aut perfectionis in suo genere; sed quatuor potissimũ ejus sunt species, secundũ quadruplicia subjecta. Ità alia est *Coctio Alimentorum*, alia *Humorum*, alia *Excrementorum*, alia deniq; *Morborum*, vel potius *caussarum morbificarum*. *Alimentorum Coctio* est vel Artificialis, vel Naturalis: Illa fit per calorem externum ignem, dissolventem compagem rerum coquendarũ, emollientẽ, alterantem, & ad assumendũ præparantem: Cujus iterum variæ sunt differentiæ ad Coquinariam pertinentes: *Elixatio*, *Assatio*, *Tostio* &c. de quibus omnib' sigillatim suis in locis & literis initialib'. Hæc fit in vẽtriculo, diciturq; *Chylificatio*, de quâ suprà suo loco; aliàs *Coctio*

prima

prima vocatur. *Humorũ coctio* omnis fit beneficio caloris vitalis vel Biolychnii, & sub se comprehẽdit *Sanguificationem*, quę *Coctio secunda* appellatur, *Lactis Seminis, Succorum Nutricii* & *Nervosi elaborationem, Nutritionem,* quæ *Coctio tertia* dici solet; de quibus omnibus suo loco: *Excremẽtorũ Coctio* consistit in perfectâ segregatione portionum inutilium ab utilibus, & inutilium collectione ad loca cõvenientia, & cuilibet excremento à naturâ destinatâ. Huc pertinent *Urinæ coctio* Gal. 1. de cris. c. 27. *Alvi fecum, Sudoris, &c. coctio. Tandem Morborum*, sive Caussarum suarum *Coctio*, quæ secundum nonnullos Gr. πεπασμὸς aut πέπανσις strictè dicitur, Dieter. n. 668. dicitur, quando materia vitiosa peccans morbifica, dispõitur bẽeficio flammæ vitalis vel ad expulsionẽ è corpore, vel ad remotionem in alia loca convenientiora & ignobiliora, vel ità superatur & subigitur, & ad pristinam bonitatem humorum utilium reducitur. Prosper Martian. comm. in Hipp. p. 347. A. Mod⁹ ferè omnibus *Coctionibus* communis est, & dicitur *Fermentatio*, de qua inferius suo loco. Habet & quælibet *Coctio* sua certa organa vel instrumẽta, quibus perficitur. Tandem ut singulæ *Coctiones* rectè cognoscantur, & an perfectæ, vel imperfectæ, validæ vel debiles sint, dignoscantur, sunt diversa *Coctionum signa*: Imprimis v. *signa Coctionis* materiæ morbificæ de reconvalescentia hominis vel salute futurâ, sive per crisin sive per lentâ solutionẽ testatur, Gal. l. 1. de cris. c. 7. Hæc de vocab. *Coctionis* hoc loco sufficiant.

Cocus, vide *Coquus*.

Codia, κωδεία, κωδία, κώδεις, significat *caput*, præsertim papaveris, dicitur & *Scaphium*, σκάφιον. Linden. S.M. Ex. X. §. 185.

Codesella, nom. Italic. significans *Carbunculum pestilentem* vel Anthracem, Forest. l. 6. Obs. 21. Schol.

Codex, βίβλος, ἀνάγραφον, idem, quod Liber. Metaphoricè etiam *mũdus codex* dicitur *Naturæ*, cujus tot folia, quot regiones, Paracels. defens. 4.

Codis, κώδεις, pro *Codia*. Foës. p. 367.

Coecilia, *Cœcula*, alii *Cœcilia*, τυφλίνος ἢ τυφλαίνα, τυφλώψ, nomen serpentis, cujus morsus & venenum eadem cum *Amphisbœna* aut viperâ infert Symptomata, teste Foresto l. 30. obs. 12. Schol. Hujus descriptionem prolixiorem & usum in Medicinâ vide apud Aldr. l. 1. de serp. & d. tr. c. 11.

Coecitas, alii *Cæcitas*, τυφλότης, τύφλωσις, est abolitio visus in oculis, à quacunq; tandem causâ oriatur. Senn. l. 1. M. Pr. p. 3. sect. 2. c. 44. Ità *cœcitates* sequi plerunq; læsionẽ pupillæ cum profusiõe aquei humoris, vult Gal. l. 1. de sympt. causs. c. 2. quamvis rarissimè etiã visus aliquando redeat, denuò collecto illo hũore. *Cœcitas*, quia privatio est, oppõitur reb⁹ quæ existũt, sive entib⁹ positivis ab eodem l. de V.S. adv. Erasistratũ c. 9. *Cœcitatem* magicè induci posse mõstrat. Paracels. Tr. 4. de Pestil. c. 2.

*Coecus, τυφλὸς, dicitur, qui visu caret. Per metaphoram v. quibusdam

dam partibus corporis attribuitur, v.g. *Intestinum* inter crassa primum dicitur *Cœcum*, τυφλὸν ἔντερον. Ubi n. tenue intestinũ desinit, illinc *cœcum* unà cum *colo* incipit. Ità v. vocatur, quia in uno extremo impervium instar utriculi ileo & colo adhæret. Ejus pleniorem historiam & usum legito apud Bartholin. l. 1. Anat. c. 10. Ità & foramen illud angustius, quod ex duobus inæqualibus foraminib⁹, quibus quinta nervorum conjugatio à Cerebro excipitur, propè aures est collocatũ, cui subditur labyrinthus quidam, quẽ natura effecit musculis tẽporalibus consulẽs, nervum eis durum simul & labiis immittens. Dicitur *Cœcum* τυφλὸν τρῆμα, Gal. l. 9. de U. P. c. 13. non quòd reverâ impervium sit, sed quòd anfractuosum, & veteres setâ vel funiculo injecto exitum non reperirent, cùm non sit rectà perforatum. Gorr. p. 471.

COELESTINUS, epitheton Paracelsicum coloris, cœruleum exprimens colori cœli similem, vulgò Himmelblau. Talis circulus in urinâ fœminarum significare dicitur putrefactionis leprosæ in matrice; Ità & bulla *cœlestini* coloris in medio urinæ facta lepræ præsentis, & aliquando etiam alopeciæ signũ est, juxtà Parac. l. 2. de urin. judic. c. 3.

COELESTIS, οὐράνιος, dicitur de omni, quod vel à *cœlo* dependet, vel cum eodem aliquod cõmercium habet. Ità Stellæ dicuntur substantiæ vel corpora *cœlestia*, τὰ κατ' οὐρανὸν, Gal. l. 2. de dieb. Cr. c. 2. Ità nonnulli statuunt *Calorem cœlestem*, qui siderum motu & lumine omnia corpora cõcavo lunæ orbi subjecta penetrat, vivificat, & fœcunda facit. Hic *cœlestia* cũ terrenis ineffabili sympathiâ & cognatione connectit, admiratiõeq; dignos effect' producit, verbis Langii l. 1. ep. 13. Ità & Helmont. dixit, *naturam cœlestem* & enormonticam rebus ipsis inesse, quæ tamẽ ad rhythmum superioris lationis sese concitet ac moderetur, quandiu nõ refractaria haberi velit, l. de magnet. vuln. cur. n. 60. Junganturq; quę mox ad vocab. *Cœlum* proponentur. Quidam etiam Morbos *Cœlestes* fingere non veriti sunt. Libav. in defens. Syntagm. contra Scheun. l 1. 24.

*COELIA, κοιλία. Vide *Cavitas, Venter*.

*COELIACA. κοιλιακή, i.e. *ventralis dispositio*. Cõmunis morb' est ventriculo & intestinis, in quo materiæ non mordaces egerũtur ob intestinorũ imbecillitatem, quæ retinere contẽta ne exiguo quidem tempore possunt, sed ea illicò ex[illegible]nunt, perinde ac si grave onus aliquod deponerent, haud secus, quàm in stranguriâ, in quâ ob acrimoniã & vellicationem vesica jugiter, quicquid ad eam pervenerit, excernit, quòd molem ipsius vel exiguam sustinere nequeat, Gal. l. 6. de L. A. c. 2. Unde κοιλιακοὶ dicuntur, quibus excremẽta lævia humentia & semicocta ab eo continẽter fluida redduntur aliquanto, postquam assumta fuerint, tempore. Caussa hujus mali est assidua cibi corruptio & cibus cacochymus, adhæc frigiditas, aut vehemẽs ardor, aut plagæ ventri inflictæ. Ex

longis

longis quoq; morbis facilè hic morbus contrahitur. Hucusq; Castellus. Dicitur & *Lienteria*, quamvis noñulli differentiam quãdam inter *Cœliacam passionem* & *Lienteriam* quærant, quam tamen subtilitatem minimè necessariam esse arbitror. Paucis: Est species alvi fluxûs p. n. in quo cruda & chylosa, aut etiã planè non chylificata rejiciuntur, proveniens cùm à fermenti in ventriculo aciditate volatili, tùm succi pancreatici excedente aciditate ad expulsionẽ tunicas incitãte. Duas *cœliaci affect*⁹ cõstituit species Fr. Sylvius l. 1. P. M. c. 13. §. 3. & 4. *Passio vẽtriculosa* vocatur, ægri & *Ventriculosi*, qui subitò universa dejiciunt, apud Rhod. ad Scrib. p. 159. Aliquando & *Coiliaci* pro *Cœliaci* in libris antiquis invẽiri, testatur Keuch. ad Q. Serẽ. p. 189.

✱ Coeloma, κοίλωμα, dicitur ulcus in corneâ oculi tunicâ latius *Bothrio*, rotundum, & minus profundum. P. Ægin. l. 3. c. 22. Gal. l. Introd. c. 15.

Coelos, *Cœlon*, κοῖλος, κοῖλον, *cavum* significat. Vide *Cavum*.

Coelum, οὐρανὸς, κοῖλον. Multi etiam scribunt Calum. Est vocabulum valde homonymũ s. æquivocum. *Vel* n. 1. significat sedem aut locum beatorũ in vitâ æternâ, quæ significatio non est huj⁹ loci, licèt & omni vero Christião Medico hoc incumbat, ut per veram salvificam fidem eò perveñiat post mortem. *Vel* 2. significat locum siderum vel stellarum fixarũ & planetarũ. Horum scientiam Medico valdè necessariam esse, noñulli arbitrantur, Hipp. & Gal. authoritates producentes, uti ex recentioribus Rolf. in Ord. ac Meth. suâ passim inculcat. Imprimis v. Paracelsus variis in locis cœli operationẽ Medico scitu necessariam esse, docuit, præsertim in Paragran. alter. Tr. 2. de Astronomiâ, quem postmodo ejusdẽ sectatores secuti sunt. Enimverò cũ hęc sciẽtia *Cœli* & ej⁹ virtutis in inferiora nõdum adeò expeditis & infallibilibus nitatur principiis, neq; sit in Medici potestate, illam operationem vel mutare, vel promovere, vel impedire, non video tantam necessitatem, quâ Medicus teneatur ad illam notitiam comparandã. *Vel* 3. significat more vulgi *Aërem*, qui supra nos est, usq; ad nubium regionẽ, uti quidem colligere est ex Hipp. 1. Epid. s. 3. t. 1. ubi manifestè τὰ οὐράνια, cœlestia scil. corpora, in Græco habetur. Aliàs licèt sæpius apud Gal. edit. Lat. occurrat vocab. Cœli status, in Græco tamen tantum vocabulum κατάστασις reperitur absq; additione vel *Cœli*, vel aëris. *Vel* 4. significat tropicè aliquas concavas partes corporis. Ità specialiter κοῖλον *Cœlum* vocatur superioris palpebræ superficies, sicut *Hypocœlum*, ὑπόκοιλον, pars inferior, quę ei respondet, ex Ruffo Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 10. §. 85. Sunt &, qui τὰ κοῖλα oculorum interpretantur cavitates, quæ sub oculis & utràq; nasi parte cernuntur, quæ tamen κανθοὶ dicuntur, quæ partes in pravo corporis habitu, crapulâ, cachexiâ, hydrope, plerunq; intumescunt. Foës. in Oecon. p. 443. Sic etiam dicitur *Cœlũ*, οὐρανὸς, vel οὐρανίσκος, pa-

σκος, palatum, ἡ ὑστερῶα apud Arist. l. 2. de part. an. c. 17. in princ. Et Plinio *Cœlum capitis calvaria* dicitur, dum cerebrum viscerum excelsissimum dixit, proximumq; cœlo capitis. l. 11. H. N. c. 37. *Vel* 5. varias Chymicas habet significationes. Ita apud Paracelf. d. l. *Cœlum microcosmi*, vel hominis, effinxit à prima nativitate cuilibet individuo peculiare. Ità & Helmont. Nos *Cœlum* intus gerere dixit, quod sese ad universalissimum Blas astrorum componit, tr. Astra necessit. non inclin. n. 17. *Cœlum* quoq; significat Chymicis quintam essentiam, formas rerum essentiales. Libav. Alchym. Pharm. c. 18. *Cœlum Spagyricum* est suprema pars vasis Philosophici. Rul. & Johns. Deniq; 6. & quidem valdè abusivè & mysticè, imò phantasticè, h. e. fictè, *Cœlum Philosophorum* significat *Lapidem Philosophorum* medicinam Catholicam. Rul. Videantur & Basilii Valentini scripta de rebus natur. & supernatur. de lapid. Philosoph. & alii hujusmodi scriptores. De *Cœlo Magico factitio*, ceu præstigioso, item de *Cœlo infero Hartmanni* præstat silere Christianum, judicio Libavii in Exam. Philos. nov. qui etiam rectissimè contrà Crolliũ *Cœlo* virtutem illam tribuendi hominibus omnem scientiam & artem ceu nugacem vel impiam rejicit.

Coementum. Vide *Cœmentatio*.

Coena, δεῖπνον, cibationem vespertinam significat. Quod v. tempus veteribus ordinarium fuerit, non facilè definiveris. Plerunq; tamen Sole occidente cœnasse, licet viri graves occupationum caussa sæpè distulerint usq; ad accensa lumina, testatur Linden. Ex. XVI. §. 223. *Cœnam* largiorem fuisse olim, quia parcius pransi sunt, constat etiam ex Gal. 7. Meth. med. c. 6. Et reverà nostræ sanitati plus conduceret, si hodieq; consuetudo illa servaretur. Jung. C. Hofm. Instit. l. 5. c. 28. & Dogm. nostr. Part. V. c. 2. Dogm. 8. Lang. l. 1. ep. 55. quamvis hujus ratio, quod Luna ad cibariorum cōcoctiones multum conferat, nō sit magni roboris, cum & tempore novilunii benè concoquantur & chylificentur alimenta. Prandium largius *cœnâ* inter caussas morborũ retulit Rolf. O. ac M. Com. l. 2. sect. 3. c. 58. *Cœna secundaria* Gr. dicitur ἐπίδειπνον, quasi *Postcœnium*, apud nos in conviviis nuptialibus frequẽs.

Coenologia, κοινολογία, *Consultatio*, Collegiandi ratio est Medicorum conciliũ, collocutio, ac communis consideratio, quæ fit pluribus Medicis convocatis, ad cognitionem de morbo inquirendam, & in curatione mutuam operam præstandã. Hipp. in Præcept. VII. 4. Consil.

Coenonia, κοινωνία, *communicatio*. Vide

Coenos, κοινὸς, *communis*. Dicitur & de Partibus corporis, quæ pluribus destinatæ sunt usibus, quales sunt Intestina &c. Hofm. in Gal. de U. P. n. 248. 250. *Communia organa*, Arteriæ, Venæ, Nervi, Gal. lib. 16. de U. P. cap. 1. Et de morbis *communibus* multis populis, qui &

πάγκοινοι

πάγκοινοι, πάνδημοι, vocari solent. Quibus opponuntur *privati*, ἀποῤῥήδες, ἢ ἀποῤῥήδικοι, Hofm. Inst. l. 3. c. 5. §. 5. Ità leguntur *Communes mentis conceptus*, κοιναὶ ἔννοιαι, Gal. l. de plenit. c. 8. *Communis sermo*, i.e. universalis, κοινὸς λόγος, c. 1. de R.V.I.A. t.13.

Coenotes, κοινότης, dicitur de Hypothesibus Methodicæ sectæ, quæ *Communitates* dicuntur, quia sunt saltem universales quædam notiones, ex quibus indicationem remediorum omnem peti posse censuerunt ejus sectæ asseclæ. Tres autem in universum statuerunt, adstrictionem, fluxionem, & mixtum ex utroque. Vide *Methodicus*. Gal. l.9. contrà Julian. c. 5. & de opt. sect. ad Thrasyb. c.32.

Coenum, βόρβορος, *lutum*, fimus. Vide *Borborodes*.

*Coeruleus, κυανὸς, vel κύανος; nomen coloris intermedii inter nigrum & rubrum, qualis est cœli sereni, Sapphiri &c. In specie lapis Lazuli vocatur *Cœruleum*, Rul. & Johns. *Cœrulea tunica* in oculo χιτὼν κυανοῦς vocatur, aliàs *Uvea* dicta, Rhagoides, Gal. l. 10. de U. P. c.3. & 4. Icteritiam quoq; & urinam *cœruleam* dixit Parac. l. de Icterit.

Coete, κοίτη. Vide *Cubile*.

Coetonetes, κοιτωνήτης, *Cubicularius*. vide *Cubile*.

Cogitatio, φροντὶς, διάνοια. Vide *Phrontis*.

Cognatio, συγγένεια, dicitur de similitudine & *communione* mutuâ rerum, inter quas ἀδελφότης, fraternitas, potissima habetur, apud Galen. 3. de fract. t.34. Vide *Adelphixia*.

Cognitio, γνῶσις, quid significet, notum est. Duplex datur quoque in Medicinâ, una externa & perfunctoria, quæ facilior, & altera interna & accurata, quæ difficilior, Gal. de dign. & cur. anim. morb. c. 6. Quæ verò in *cognitionem* veniunt, aut sensu aut ratione deprehenduntur, l. an sang. in arter. c. 5. quamvis in textu Græco non occurrat. Quò plenior verò & certior est nostra de rebus *cognitio*, tanto majore ipsis cum fiducia atq; securitate utimur, Linden. Ex. XI. §. 6. *Cognitio mortalium* in specie Paracelso est pars Nigromantiæ, L. 1. Philos. sagacis. De *Cognitione Adeptâ* Philosophorum, h.e. Spagiricorum, vide apud Ger. Dornæum Speculat. Philosoph. c. 3.

Cognomen, ἐπωνυμία, est nihil aliud, quàm epitheton sive *adjectivum* aliquod, substantivo additum, v. gr. homo, simus, aquilus, cæsius, Gal. l. 4. de diff. puls. c. 8.

Cohibitio, *cohibeo*, ἐποχὴ, ἐπίσχεσις. Vide *Epischesis*.

Cohobatio, est liquoris corpori sæpiùs affusi frequens abstractio, seu destillatio & reiterata affusio, vel exaltationis virium gratiâ, vel etiã majoris fixationis caussâ, Rolf. Ch. l. 2. c. 2. Ger. Dornæus de transm. metall. c. 1. Paracelsus tamen etiam de morborum duratione usus, *Cohob* vocans, quando morbus remediis non facilè cedit; unde & medicamenta secundum *Cohob*

danda, h.e. repetitis vicibus offerenda, l.2. de Tartar. Tr.2.c.2.5. & alibi.

Cohos est, quicquid cutis in toto corpore concludit, veluti in circulo, allusione ad *Chaos* facta, quo jam in ordinem Divinitus redacto, & non, ut prius, informi, cuncta creata comprehenduntur ad minoris ordinati *Cahos* vel *Cohos* utilitatem, ex Parac.l.de ulcerib.c.9. Rul.& Johns. in Lex. Chym.

*Coincidentia, παρέμπτωσις, q. d. *Intercidentia*, est, cùm aliũde in aliud vas humor fluit, Gal.l.7.de Admin. Anat. c.16.& l.de plenit.c.6. Specialiter in oculo *coincidentia* est, ubi in meatum porumve opticum, qui à basi cerebri veniens, oculo videndi facultatẽ tribuit, humor adaperto vel rupto vase incidit, obturatq; eum, unde cum dolore visus offenditur, l.Introduct. c.15. Pulsus quoq; quidam dicitur παρεμπίπτων, *coincidens*, quando non expectato intervallo supervacuus aliquis sentitur. Opponitur Deficienti, τῷ διαλείποντι, Gorr. p.362.

*Coindicantia, συνενδεικνύμενα, vocantur, quę cum propriis cujusq; morbi indicationib⁹ in curatione conspirãt, v.g. vires vitales, sive naturæ robur, ætas, regio, ãni tempus, consuetudo, & id genus alia, quæ à propriis indicantibus indigitata præsidia veluti cõfirmant & approbant. Gal.13.meth.med.16. quamvis etiã ad methodum conservatricem applicari possent, si liberet; nam & in his illa attributa omnia attendi debent & solẽt. Vid. Dogm. nostr. P.IV. c.2. Dogm.4. p.470. Comprehensio illa *coindicantium* & *coindicatorum* dicitur *Coindicatio*, συνένδειξις.

Coitus, λαγνεία, Hipp. συνουσιασμὸς, συνδυασμὸς, συνουσία, *concubitum* maris & fœminæ Venereum significat, partiumq; genitalium comunicationem, quam actionẽ prolixiùs describere non est operæ pretium, cùm Rolf.& alii nihil intermiserint amplificationis in descriptione hujus in Ord. ac Meth. Generationi dicat. part. Videantur, si placet, & alii Anatomici. Vide infrà *Lagneia*. *Coitio* & *Coire* etiam sumitur pro *Coalitione* aut *Coalescere*, Gal.3.meth. med. c.4. Item de unione medicamentorum in unam massam, v.g. in coctione Emplastrorum, Scribon. Larg. n.210. 213. & alibi sæpiùs.

*Cola, κῶλα, dicuntur *Artus*. Vide supra suo loco.

Colamentum, ἀπήθημα, περιήθημα, in Offic. *Colatura* est liquefactæ rei à fæce suæ turbulentiæ separatio. Joh. Augustin. Pantheus in Voarchadumiâ portione 2. Vide Theatr. Chymic. Volum. II. in fin. p.532.

Colatio, ἤθησις, ἠθισμὸς, ab ἠθέω, colo, est ipsa actio, quâ liquida per cola varia transmittuntur ad separandas fæces. Est ergò similis *cribrationi*, quæ siccorũ est, illa v. humidorum. Differentiæ *colationis* sunt variæ: Quædam calidissima, quædam tepida, quædam frigida colantur; quædam uno, alia duobus, alia trib⁹ colis egent. Quædam per subsidentiã colantur. Weker. Antidot. gener.

l.3.

l.3.c.38. Joh. Aug. Pantheus d.l. tres modos *colationis* tradidit, per Manicam Hippocratis, per Cinericium, per Balneum Arenæ.

*COLATORIUS, Græcè dici posset ἠθμικὸς, quamvis non reperiatur usitatum, dicitur de quibusdam membris corporis, quorum usus est, sanguinem ab excrementis purgare. V.g. Hepar est organum *colatorium* pro bile sequestrandâ. Renes pro sero, &c. Os quoq; nasi dicitur *Colatorium*. Vide *Ethmoides*.

COLAZO, κολάζω, propriè significat *punio, castigo*. At per metaphoram ab Hipp. & Galeno sumitur pro *refrenare, temperare* violentiam alicujus rei, v.g. acetum melli mixtum in oxymelite, dicitur biliosam mellis naturam castigare, vel temperare, refringere. Hipp. 3. de R.V.I.A.t. 30. Gal. in comm. Ità dicta κεκολασμένη legitur, h.e. temperata, ap. Lucian.

COLCITAN, subjectum Pythonissarum, pro excitandis tempestatibus, Paracels. de Podagrâ.

COLCOTHAR, propriè apud Parac. dicitur *Vitriolum fixum* de Nat. rer. l. 7. de resuscit. rer. natur. quando videlicet phlegma à Vitriolo destillando abstrahitur, atq; hoc toties, donec *colcothar* phlegma, sive aquã omnẽ, imbiberit, neq; ulla amplius aqua destillaverit, licèt igne urgeatur. Dicitur *serpens*, seu *lacerta viridis*, *quæ propriã caudam devoravit*. Communius tamẽ intelligitur *caput mortuum Vitrioli*, simplici modo citrà cohobationem rubificatum, vel atramentum rubrum seu citrinum. Ironicè vocatur *Henricus rubeus*, in derisionem aliquorum ementitorum Chirurgorum & Circulatorum, qui hoc solo medicamento conabantur omnia ulcera & vulnera curare, & huic unico remedio, tanq. sacræ anchoræ, innitebantur, (quemadmodum & hodièq; balneatores & chirurgastri facere solent) perdentes potiùs ægros, quàm servantes, Ruland. in Lex. Quamvis Helmont. nimium laudibus evehat in ulceribus, Tr. Scabies & Ulcer. Scholar. n. 35. E *Colcothare* verum fieri *sulphur vitrioli*, negat idẽ, tr. Duumvirat. n. 9. *Colcotar* vi medicâ ditissimum vocat, de Lithias. c. 8. n. 21. Frequentem ejus usum vide apud Paracels. in libris Paragraphor. & alibi.

COLEOS, κωλεὸς, exponitur à Gal. in Exeg. voc. Hipp. membrum in vulnere, quod rectè extrahi potest. Verùm Foës. in Oec. p. 367. existimat, mendosam esse hanc expositionem; sibiq; videtur κωλεὸς idem esse, quod κωλεά, κωλῆ, aut κωλῆν, quod significat, ve' *pernam* aut *petasonem*, vel saltem *petiolos*, aut *extremos pedes*, ut apud Hipp. 7. Epid. XXXIII. 13.

COLERITIUM, *Coloritium*, Johns. est liquor compositus ex corrosivis metallorum inimicissimis materialibus, quo probatur aurum ad Lydium lapidem affricatu, & cui nullum metallũ, præter aurum solum, resistere potest, unde cognoscitur è vestigio, si quod aliud auro permixtũ sit, hoc omne mox evanescit mutato colo-

colore eâ parte, quâ coleritium illitum fuerit, cætera non madefacta colorem affricati auri servante. Putum verò ac purum nihilo prorsus immutatur eo liquore, Rul. in Lex.

*Coles, *Colis*, καυλὸς, *penem* sive *membrum virile*, mentulam, virgulam significat. Vide *Cavlos*. Est particula corporis insignis ad extremum collum vesicæ sita, quâ mares fœminas exuperant, Gal. l. 5. de U. P. c. 8. Hujus descriptionem accuratam vide in Anatomicorum scriptis, præsertim apud Bartholin. Anat. l. 1. c. 24.

*Colica, κωλικὴ διάθεσις, est morbus plenioris (i. e. crassioris) intestini diuturnus, in quo cruciatus intolerabiles, difficultates spirandi, sudores, perfrictionesque suboriuntur, Gal. in defin. Suntque *Colicus* & *Volvulus* intestinorum etiam inflammationes, quorum alter tenuioris intestini affectus est, alter plenioris. Quare dejectiones includuntur, & flatus intestinis involuti, eò, quòd exitum non habeant, dolores vehementes, & tormenta excitant, l. Introd. c. 13. & l. 2. de L. A. c. 5. Inde *Colica medicamenta* sunt, quæ ad sedandum Coli dolorem sunt comparata, quæ quidem etsi anodyna sunt, à communi tamen anodynorum formâ differunt, quod quæ propriè *Colica* appellantur, aromatis odoratis ac urinam cientibus seminibus permiscentur. Et quanquam *Colica* vocentur, non tamen ad *Colicos* tantùm, sed ad omnem dolorem in quacunq; corporis parte factum sedandum admoventur; quo factum est (inquit Gal. init. l. 6. de L. A.) ut Antidotos omnes dolorem sedantes Veteres *Colicos* nuncupaverint, l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Vide *Narcotica*. Quamvis verò κωλικὴ variis de caussis oriri possit, sic tamen potissimùm dicitur, qui à frigido crassoque aut viscoso humore, aut flatuoso spiritu excitatur. Eum consequuntur nausea & vomitus pituitosi atque corrupti humoris multò graviores & magis assidui, quàm per nephriticos affectus. Ad hæc excrementorum retentio, ut ne flatum quidem, neq; etiã ructum possint emittere, adest. Sæpè etiam veluti circuire videtur dolor, atque plurima loca occupare, & modò in hâc, modò in illâ parte vehementior fieri, cùm nephritici dolores eodem in loco stabiles jugiter infestent. Difficile tamen est discrimen, adeò, ut non modò plebeji, sed Medici quidem non semper discernant, omnesque eos dolores, sive Renes, sive Ureteres, sive Mesenterium, sive tenuia etiam intestina occupent, κωλικὴν indifferenter appellent. *Hæc Castellus*. Quæ cùm nec verò accuratè, nec accommodè satis in omnibus sese habeant, libet ex recentiorum principiis quædam annectere. *Colica Passio* accipitur quandoque latè pro omni Intestinorum dolore, quandoque strictè pro dolore intestini *Coli*; quamvis Th. Willis utrumque neget, & potiùs partes quas-

quasvis Abdominis, & viscera omnia totius ventris subjectum hujus morbi statuat, Part. II. de An. Brut. c. 15. id quod in medio relinquimus. Aliàs in d. loc. affectum hunc quoad Ætiologiam & Therapiam egregiè expedivit. Jungatur Linden. Ex. IV. VII. & VIII. ex quo constabit, apud Hippocratem non fuisse observatam differentiam inter *Colicam* & *Iliacam passionem*, Sylv. Prax. Med. l. 1. c. 14. E quorum hypothesibus talem annectere libet descriptionem: *Colica passio*, vel *Dolor Colicus*, est præternaturaliter aucta licèt varia perceptio tactûs in intestinis, præsertim *colo*, cum variis symptomatibus conjuncta, imprimis alvo utplurimùm vehementer adstrictâ, proveniens à solutione cõtinui membranarum & partium nervosarum in parte affectâ per varias caussas, videlicet intemperiem materialem à diverso humorum & spirituum vitio dependentem, vel obstructionem graviorem, obortâ & vehementer urgente. Hujus affectûs primam originem aliquando latere in acido quodam acetoso crude'i, tormina tàm in stomacho, quàm in Intestinis plerunq; crudelia gignente, haud ineptè statuit Helmont. tr. A sede anim. ad morb. n. 10. Paracelsf. tot *Colicæ* species constituit, quot ventorum genera, & colicæ ventorumq; ac tempestatum eundem esse generationis modum dixit, in Paragran. Labyrinth. & alibi. Colicam quoq; zibethinam, moschatam, non ventosam, biliosam, vocari debere voluit Paragr. tr. 1. *Colice*, subintellige Antidotus, dicitur etiam medicamentum contrà Coli dolorem apud Scrib. Larg. n. 120. seq. Rul. in Lex. *Colicam* descripsit per Tartarum resolutum in intestinis, morbumq; fixum in colo intestino. Sed hæc descriptio justo strictior est.

Coliphius, epitheton panis apud veteres, quo solo usi sunt in prandio absque aliis cibis, parato ex flore tritici siligineo, addito fermenti momento modicè pisto, & in oblongam formam redacto, uti legitur apud Lang. l. 1. ep. 55.

Colla, κόλλα, *gluten* vel *glutinum* significat. Idq; omne dicitur, quo sicca corpora secum uniuntur. *Colla libraria* ex simila & garo habet virtutem emplasticam, & cõcoquendi vi prędita est, quibuscunq; eam partibus illinas, Gal. l. 7. de S. F. Æginet. l. 7. c. 3. Aliàs ex variis rebus paratur. Præstantissimum est ex auribus taurorum & genitalibus. Fit & ex quibusvis pellib⁹ inveteratis & decoctis. Rhodiacam cœteris prætulit Diosc. l. 3. c. 101. Vocari solet vel ταυροκόλλα, vel ξυλοκόλλα. Auro *glutinum* est santerna, ferro argilla, æris massis Cadmia, lamĩnis alumen, stañum æramentis, stanno argentum, marmori & plũbo resina, &c. Gorr. p. 234.

Collapsus *corporis*, ξύμπτωσις, 1. aph. 3. idem, quod *Contabescentia*, *Concidentia*, *Imminutio*, μάρανσις, Linden. Ex. XIII. §. 229. Dieter. n. 588. Vide *Symptosis*.

Collatenna, est nomen vulnerarii specifici apud Parac. l. 2. de vit. long. c. 14.

Collatio, idem, quod *Comparatio*. Vide suo loco.

Collativus, Fest. *Conlativus*, à verbo *Collatare*, Gr. dici posset συμπαλαμωθείς, dicitur ap. Plautum de ventre, propter cachexiam hepaticam, tumido & magno, serosâque Cacochymiâ stagnante pleno Cappadocis lenonis, Curcul. Act. 2. sc. 1. de quo loco vide Linden. Ex. IX. Select. & de hoc vocab. §. 13. seqq.

*Collectio, συλλογή, συστροφή, σύστασις, de variis usurpatur, v. g. de Medicamentis simplicibus, ubi quidem modi peculiares quandoq; observari solent, uti legitur ap. Schröd. Pharm. l. 1. c. 27. quorum tamen aliquos meritò, ceu figmenta & phantasiæ somnia rejicit Schröd. in Clav. ad h. l. Dicitur etiam *Collectio* de humorum peccantium in aliquam partem confluxu & coacervatione, unde Inflammationes, aliaque tumorum genera oriri solent, Rhod. ad Scrib. n. 206. D. D. Maur. Hoffm. in Prudent. Medic. Disp. 23. *Collectio* quoque significat modum quendam cognoscendi compositum, quando videlicet aliquid sensu, memoriâ, & ratione simul cognoscitur, quæ & *Connumeratio* & *Consummatio*, συναρίθμησις καὶ συγκεφαλαίωσις dici solet, Galen. c. 1. de iis, q. in medic. t. 3. Pulsuum quoque *collectiva inæqualitas* legitur apud eundem l. 1. de diff. puls. c. 30. quæ ex inæqualitate plurium pulsuum est conflata. Gr. συστηματική, ἀνωμαλία.

Collegium, συνέδριον, significat societatem aut cœtum certum proborum doctorumque virorum, Gal. advers. Julian. c. 1. Ità *Collegium* Medicorum & olim fuerunt, qui Medici Archiatri dicebantur, probante C. Hofm. l. 5. Var. L. c. 27. Hinc & *Collegiandi ratio* idem significat, quod *Consultatio Medica* inter plures Medicos, C. Hofm. Orat. Isagog. 2. p. 131.

Collesis, κόλλησις. Vide *Conglutinatio*.

*Colleticus, κολλητικὸς, h. e. *facultatem habens glutinandi*, & conjungendi divisas partes, Gal. l. 5. de S. F. c. 2. Unde *Colletica* sive *Glutinatoria* medicamenta vocantur, quæ divisas partes in pristinam unitatem reducunt. Ità P. Æg. net. l. 7. c. 17. Emplastra κολλητικὰ vocat. Est autem *glutinantium* materia diversa pro corporum varietate, quæ glutinari debent, v. g. quæ ex Argenti spumâ, sive Lithargyro, Oleo & Aceto præparantur, imbecillam mollemque carnem glutinant: quæ Bitumine, Ærugine, Squamâ, Aloë & Myrrha constant, robustam & duram. Castell. & Gorræus d. l.

*Colliculum, idem, quod *Nympha*, caruncula membranosa in pudendo muliebri gemina, rimam vel sinum tegens. Gal. Introd. c. 10.

Colligamen, *Colligamentum*, *Colligatio*, σύνδεσμος, idem, quod *Ligamentum*, de quo vide infrà.

* Colliquatio, item *Liquatio*, *Fusio*, τῆξις, ἔκτηξις, σύντηξις, ἀνάλυσις, diversimodè

modè accipitur pro diversitate subjecti, de quo dicitur. Vel enim dicitur de Humoribus utilibus, præsertim sanguine, quando nimium attenuatur, & ejus fibrositas aut naturalis glutinositas destruitur. Hâc etiam agnovit Galen. l.3. de sympt. causs. c.2. Unde & *febres colliquativæ* nomen suum acquisiverunt, πυρετοὶ συντήκοντες, quia sanguis in illis propter igneas copiosas portiones accensas & effervescentes nimium liquatur. C. Hofm. de febr. c.55. Franc. Piens Tr. Spec. de febr. c.6 n.2. Qualem sanguinis & reliquorum humorum *colliquationem* etiam producunt Purgantia fortiora, & quædam Venena, uti constat ex nostr. Disp. I. de Remor. Purg. θ. 29. seqq. Charlton. Ex. X. Pathol. θ.27. Willis de febr. c.12. qui duo per *Fusionem* expresserunt, quod perindè est. Vel dicitur de ipso Corpore & ejus partibus, non tàm solidis, quàm humidis, insinuatis & appropriatis, pinguedine, nimis attenuatis, unde soliditas corporis imminuitur, & moles carnosa contabescit, quæ aliàs *Consumtio* Latinis dicitur. Hinc Hippocr. conjunxit τήκεσθαι καὶ φθίνειν, *colliquescere & tabescere*, Epid. II. 10. ad quem locum vide Linden. Ex. XIII. §.192. seqq. ubi egregiè *Colliquationis* naturam declaravit. Et in hâc significatione frequentiùs occurrit ap. Hipp. & Galen. v.g. 2. aph.28 f.3. de iis, quæ in medic. t.32. &c. Vel dicitur de excrementis, quæ proptereà Lat. *Colliquamenta*, συντήξεις, dicuntur, quatenus veluti effectus sequuntur *Colliquationem* humorum & corporis, 4. aphor. 21. f. 4. de R. V. I. A. t. 112. c. 2. in 1. Epid. t. 35. c. 3. in 3. Epid. t. 66. f. 2. prognost. t. 35. Unde & veteres difficillimè *colliquationem* ab *excretione* distinguere potuerunt, teste Galen. de opt. sect. c.28. Imò in hâc significatione *Colliquatio* idem est, quod *Fluxio Methodicorum*, sive ῥύσις. Denique dicitur de artificiali, & præsertim Chymicâ rerum solidiorum vi ignis liquefactione, quæ & *Fusio* appellatur. Rolfink. vocat *Liquefactionem*, estque duplex, *simplex* & *probatoria*, Chym. l.2. c. 2. Imò Ruland. adhuc strictiùs descripsit, respiciens ad præpositionem Cùm præfixam, quòd sit plurium fusilium in igni ad unum compositum per igneam eliquationem conjunctio, in Lex. Vide *Liquatio.*

*Collisio, idem, quod *Contusio*, θλάσις, θλάσμα. Vide *Contusio.*

Collix, κόλλιξ, ἡ κόλιξ, *pastillum* vel *trochiscum* significat, Hippocrat. l. 2. Epid. f.6. n.55. l. de intern. aff. XXV. 38. Æginet. l. 1. c.27. Vide Foës. Oec. p.347. Est & panis rotundi genus, teste Aristoph.

Collodium legitur apud Paracels. l. 2. de Vit. long. c. 9. quid verò significet, non constat.

*Collum, αὐχήν, vid. *Cervix*. *Collum uteri* rectiùs diceretur *Os uteri*, quia intus est, ubi uterus desinit, quà exterior extremitas, quæ mulieris pudendis cōjūgitur, quę potiùs *Colli uterini os* non

non sine ratione vocaretur, Gal. 5. aph. 46.

Collurio, est nomen avis rapacis, *Laniariorum* genus minus, inter accipitres vel falcones minores referendum, cuj⁹ iterum sunt diversæ species, majores & minores, de quibus vide Aldrov. l. 5. Ornith. c. 12. seqq.

Collutio, γαργαρισμός. Vid. *Gargarismus.*

Collimus, *Collymus lapis.* Vide *Aetites.*

Collyrium, *Collurium*, Salmasio ad Solin. κολλύριον, κολλύριον, duabus gaudet significationibus, antiquâ & novâ. Olim *Collyrium* denotavit medicamentum siccum, ad instar Glandis vel Pessi, vel Turundæ, longum, rotundum, cohærésq; ex succis, liquoribus, seminib⁹, fructib⁹, & metallicis compositum, quod in usum asservabatur. Eo verò utebantur intrò penitius immisso in uterum, in anum, in aures, in nasum. Vid. Hipp. l. 1. de Morb. LXXX. 6. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 13. Unde & vulgò *Glandes*, *Turundæ*, & *Globuli* dici solent, Rhod. ad Scrib. L. n. 141, Hodieq; verò de medicamentis Topicis, quæ oculis admoventur, accipi solet; licèt & hæc stricta significatio veteribus usitata fuerit, uti constat è Scribon. n. 19. seqq. Rhod. in not. ad h. loc. Suntq; *Collyria* duûm generum. Quædam enim *liquida*, ὑγροκολλύρια, quæ instillantur, aut guttatim instillantur: quædam *solida* vel *sicca*, ξηροκολλύρια, quæ barbarâ voce dicuntur *Sief*, Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 5. Jungantur alii Scriptores, v. g. Weker. Antidot. Gener. l. 1. c. 45. Special. l. 2. sect. 41. Petr. Morell. in Method. formul. l. 2. sect. 2. c. 4. Schröd. l. 2. c. 86. Hofm. in clav.

*Coloboma, κολόβωμα, h. e. *mutilum*, sive *curtum*, Gal. l. 2. Meth. med. c. 2. Dicitur de iis, quæ deficiunt, v. g. in labiis, narium alis, auribus, oculorum angulis, quarum glandularum defectus specialiter *Rhœas*, ῥοιάς vocatur, de quo vocab. suo loco.

Coloeos, κολοιός, vide *Gracculus.*

*Colon, κῶλον, dicitur intestinũ quintũ in ordine à ventriculo, secundũ autem in crassis, inter cœcum & rectum medium, Gal. l. 6. admin. Anat. c. 9. quod excrementa ex distributione segregata suscipit, Introd. c. 11. Unde propter sui latitudinẽ ipsum solum quidam *ventrem inferiorem* appellarunt, 4. de R. V. I. A. t. 112. Abscedit longissimè à centro mesenterii, quòd non expediat, venas mesaraicas valdè exugere ea, quæ continet excrementa. *Cœco* autem, ut ait Galen. ad portionem respondet. Sicut enim cœcum valdè extuberat, globosumq; est, ità & Colon totà sui longitudine multos habet medios globos, & veluti cellulas exiguas quidẽ, nec tn. tantas, quantas cœcum, (hoc enim totũ veluti quidam venter est) sed ad portionem ejus similitudinemq; factas. In eo crassiores fęces diutiùs commorantur, donec excernendi temp⁹ appetat. Itaq; fit, ut sæpè ab his malè afficiatur, variisq; morbis tentetur, pro contenti excrementi qualitate. Hęc Castellus. Quamvis non in omnib⁹ rem acu, quod dicitur, tetigerit, v. g.

v.g. quod *colon* à mesenterii centro longissimè distet, ratio hæc potius est, quod venæ lacteæ paucissimæ adsint, per quas chylus ad centrum illud exprimi & diffluere posset, cum jam materia maximam partem sit excrementitia. Comparatio quoq; cum *Cocco* intestino non respondet Αυτοψίæ Anatomicæ, quâ novimus, in adultis hominibus Coccum intestinum minimè amplum esse aut extuberare, sed minusculum esse & angustæ capacitatis. De *Intestini Coli* & *Cæci* structurâ vid. Anatomicos, præsertim Barthol. l. 1. c. 10. *Colon* esse locum vel sedem *Colicæ*, etiam dixit Paracelf. l. 2. de Tartar. Tr. I. c. 5. & 6. in explic. *Colo infestari*, pro *Colicâ* laborare, legitur apud Scrib. L. n. 122. ubi etiam sæpè occurrit *Coli dolor*, pro *Colicâ*.

COLOPHONIA, κολοφώνια, dicta est antiquis *resina pinea*, quod *Colophone* præcipua apportaretur. Nam & ex Galliâ & Tyrrheniâ adferebatur. Eadem quoq; alio & simplici nomine φρυκτὴ dicebatur. Erat a. omnium ferè resinarum maximè parabilis, & in penuriâ mastiches substituebatur. Præter hanc a. quæ φρυκτὴ dicebatur, aliam fuisse *Colophoniam*, Chiæ mastichæ persimilem, & molliens aliquid habentem, uti scribit Gal. l. 7. de C. M. P. G. cap. 3. Hæc Gorræus. p. 236. Jungatur Schröd. l. 4. cl. 2. n. 381. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. *Colofonia* legitur sæpius apud Scribon. L. n. 137. seqq. ubi vide Rhod. in not. ad primum locum. *Colophoniam* ex Terebinthinâ fieri in fundo relictam, testatur & Paracelf. Tr. 4. de Pestilitat.

COLOR, χρῶμα, quid propriè sit, & an reale quid etiam in tenebris existens, an v. saltem modificatio lucis per reflexiones & refractiones? Physicis dirimendum relinquemus. In foro Medico consideratur, ut signum Physiologicum sanitatis, & Pathologicum s. morbosæ dispositionis in humoribus, corpore solido & excrementis in rebus non naturalibus. Imò ad omnes partes Ministras sese extendit, ut ità *colorum* differentias probè perpendere debeat Medicus, quemadmodum hoc pluribus testimoniis ex Hipp. Gal. & aliis confirmari posset. *Colores corporum* omnes à sole dependere dixit Paracelf. de pestilit. tr. 1. *Colores* non designare fictos humores, sed imitari proprietates vitæ mediæ, atq; spissitudines, inq; materiâ esse opera Archei seminalis, vult Helmont. tr. Schol. Humor. pass. decept. c. 1. n. 49. Emplastrum *Coloris incerti* legitur apud Scribon. Larg. n. 214. De *coloribus Spagyricis* & Chymicis, præsertim in negotio Lapidis Philosophici, plura loca quære in Th. Chym. Vol. I. indice, ut & Vol. III. IV. V.

COLORATIO, *Chromatismus*, χρωματισμὸς, ἐπίχρωσις, coloris inductionem vel superficiariam vel penetrantem significat. Ità veteres colorem unguentis conciliasse constat ex Scribon. L. n. 228. 230. vid. Rhod. ad h. l. Ità oleum rosaceum olim Anchusâ tingebatur Dioscor. authore

thore l. 1. c. 53. Rulandus seq. species *Colorationis* descripsit: *Coloratio* per haustum liquoris ingredientis est frequens admodum modus, per liquidam tincturam, quam res colorandæ potare, seu combibere coguntur. Id fit pro naturâ earum diversâ. Quæ & porosa sunt, macerantur in tincturâ liquidâ, vel etiam coquuntur unà, aut irrigantur, perfunduntur que sæpiùs resiccationib9 interpositis, donec color placeat. Ità tingunt vulgò vellera, linamenta, serica, pannos &c. *Coloratio* externa est, cum superficiebus duntaxat color exaltatur. Id fit variis modis, quibus aliter atq; aliter disponitur subjecti facies externa ad lumen diversimodè terminandum, unde oritur color diversus, isq; in eâdem specie illustrior & veluti interpollis, vel obliteratâ priore, ad diversam nobilior. *Coloratio* per calorem solùm est modus colorandi, cùm è potentiâ in actum, seu ex occulto in manifestum color protrahitur, adhibito calore duntaxat alteratorio. Neq; solùm principali extractionis fine hoc fit, sed & inservit Tincturis arcanis. *Coloratio* per ablutionem est, cùm fuscedines spirituales, aliæq; sordes colorem obscurantes, mutantesq; aquis acribus eluuntur, itaq; color illustratur exaltaturve. Prolixiùs de *Chromatismis* vel *Colorationibus* egit Libav. Syntagm. A. Ch. l. 6. c. 2. seqq. De *Coloratione Tyriâ* videatur Turba Philosophor. serm. 14. in Th. Ch. Vol. V. p. 12.

COLORITIUM, vide *Coleritium*. Est gradatio coloris per pastam acutam, quam *Coleritium* etiam nominant. Itaq; tingendi modus quidam est, metallis principaliter destinatus; nec valet, nisi in superficie. Non enim altè penetrare potest, propter corpulentiam, nisi diluatur liquore copioso pasta, atque ità commutetur in formam lixivii, Rul. Lex.

COLOSSINUS, *Colossenus*, κολοσσηνὸς, est species vel differentia Coloris rubri, ità dicta à colore floris *Cyclaminis, flos Colossinus* dicti, à *Colossis* urbe Troadis, non procul Laodiceâ, ubi herbæ illius proventus copiosus, & lanæ eo colore imbutæ commendabantur, C. Hofm. Var. Lect. l. 2. c. 9.

COLOTES, κωλώτης, *Stellio*. Vide *Ascalabotes*.

COLOTOIDES, κωλωτοειδὴς, *stellionum* seu lacertorum tunicis *similis*, i. e. variegatus, & variis quasi guttulis respersus. Dicitur de excrementis apud Hippocr. l. 4. Epid. XXIX. 10. quamvis apud Linden. aliter legatur ὡς ἐν ἀβδήροισι κωλώτη; ὠδίναι, &c. Enimverò Foës. in suâ edit. probat, omnia exemplaria habere vel κωλοτοειδέα, vel κωλωτοειδέα, quæ lectio & nobis verosimilior videtur.

COLPOS, κόλπος, *sinum* significat; quando in medio carnosarum partium humor cum sanguinis affluxu consistit & putrescit, & sibi jam exitum paravit; & in hac aperturâ vel exulceratione differt ab abscessu, Gal. 2.

de

de iis, q. in med. t. 27. cum lõgo tempore cum subjectis partibus cutis agglutinari nequit, hujusmodi affectum *Sinum* nominant. Id. l. 2. ad Glauc. c. 8. princ. de tum. p. n. c. 4. Differt à fistulâ partim flexuositate, partim callositate, quæ in sinu non occurrunt. Dicitur & *Ulcus sinuosum*. In Anatomicis verò & Physiologicis *Sinus* dicitur de certis partibus, v. gr. *Collo uteri*, quod dicitur *Sinus muliebris*, vel *Sinus pudoris*, κόλπος γυναικεῖος, ἢ αἰδοῖος, Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 7. §. 129. seqq. Bartholin. Anat. l. 1. c. 30. Et cavitates, quas format reduplicatio meningis crassæ sive Duræ matris, *Sinus* vocantur, quamvis in Græco κόλπος vocabul. nondum invenerim, sed Galen. vocat διπλώσεις, l. 9. de Us. Part. c. 6. & κοιλίας, l. 9. admin. Anat. c. 1. quorum quatuor communiter numerantur, recentiores verò tres adhuc addiderunt, quos tamen in omni subjecto reperiri negat Barthol. l. 3. c. 2.

Colum, ἠθμὸς, ὑλιστὴρ, est id, per quod liquida colantur & transmittuntur ad separationem vel depurationem. Græco nomine non differt à *Cribro*, sed Latino; quia *Cribrum* dicitur, per quod sicca trajiciuntur. Differentiæ *Colorum* sunt variæ, cùm quoad materiam, tùm quoad formam, tùm quoad alia accidentia. Materiam præbent charta bibula, linum, lana, cannabis, juncus, metalla. Oblongum lineum *collum*, pyramidis figurâ, vel laneum dicitur *Manica Hippocratis*, *Coligæ*. Ità *Colum* novum, rarum, densum, detritum, simplex, duplex &c. vocatur. Vide. Weker. Antidot. gen. l. 3. c. 38. De *colo junceo*, id est, sportâ junceâ vel sparteâ vid. Scrib. Larg. n. 271. & Rhod. not. ad h. loc. *Colum* etiam idem est, quod *Colon*, scil. Intestinum.

Columba, Columbus, περιστερὰ, est animal volatile notissimum, admodùm fœcundum, calidissimum, cerealibus vivens: Estq; vel Domestica, vel Sylvestris. Huc pertinent *Palumbus* & *Turtur*. Quorum omnium prolixam descriptionem, genera, differentias, usum in cibis & medicinâ vide sis apud Aldrovand. l. 15. Ornitholog. à c. 1. ad 10. Jul. Alexandr. l. 13. Sal. c. 3. Bruyerin. de reb. cibar. l. 15. c. 24. 25. 26. Adde Schröd. l. 5. cl. 2. n. 49. Mysticè & ænigmaticè *Columba alba* quoq; dicitur Pulvis albus præcipitatus ex Antimon. Ungar. cum Aq. fort. commun. destill. & in aquam frigidam instillatus. Rolf. Chym. l. 3. s. 1. art. 4. c. 15. item Plumbo inesse *Columbam albam*, quæ & *Sal metallorum* dicitur, docet Grasseus in Arca arcani, in Th. Chym. Vol. VI. p. 314. & Medicamentũ quoddam ex argento vivo sublimato, & hydrargyro crudo paratũ, quod olim *Panaceam Cæsaream*, vel *Theriacam Theriacarum* vocarunt, Quercetan. appellavit *lenem & suavem columbam ex omnivoro dracone, & aquilã cœlestẽ*, teste Lib. Apoc. Herm. part. prior. c. 6. Quis non rideat

rideat hunc syncretismum Draconis, *Columbæ*, Aquilæ? Quid quæso est ἀσύγκλωστα συγκλώθειν, si hoc non est?

*Columella, κίων, κιωνίς, *Columna*, item *Gargareon*, *Gurgulio*, γαργαρεών, *Uva*, *Uvula*, *Staphyle*, σαφυλή, est caruncula membranosa, vel spongiosa, in fine palati à faucibus dependens, vocis instrumentum, quod hiante ore conspicitur, Gal. in def. Dicitur & *Plectrum*, πλῆκτρον, i.e. vocis refractorium, l.7. de Us. P. c.5. Ejus descriptionem vide ap. Anatomicos, præsertim Barthol. l. 3. c.12. ubi negat ad vocis formationem facere, cùm etiam hâc parte penitus absumtâ non tamen vox lædatur, quemadmodum & nos observavimus. De morbis *Uvulæ* vide apud Practicos.

Columna, κίων, idem, quod *Columella*. Aliàs & pars carnosa in medio nasi prominens labio vicina *columna* appellatur, Barthol. l. 3. c. 10. ex Ruffo l.1. c.4. Linden. vocat dissepimentum inter utrumq; nasi tubum, Medic. Phys. l. 2. c. 12. §. 10. Latinis *Interseptum*, Gal. Introduct. c. 10. Aliàs quid propriè significet *Columna*, etiam pueri norunt. De *Columnis* in veterum balneis & *Columnis miliaribus* lege Lang. l. 1. ep. 50. Differentiam Columnæ & pilæ attigit C. Hofm. comm. ad Gal. de U.P. n.495. Tropicè quatuor *Columnas* Medicinæ statuit Paracelsus, *Philosophiam*, *Astronomiam*, *Alchymiam*, & *Cultum Virtutum*, præfat. in Paragr. In Comment. verò ad aph. 1. Hipp. virtutem omittit, & *Physicam* substituit.

Colymbades, κολυμβάδες, dicuntur olivæ muriâ conditæ, inq; eâ innatantes. Condiendi rationem Constantinus Cæsar explicat, l.9. c.33. de agricult. Gorræus p.237.

Colymbæna, κολυμβαίνα, Lat. *natatrix*, nomen Astaci, vel *Squillæ marinæ*, apud Galen. l. 8. de C. M. S. L. c.4. quamvis mihi videatur mendum subesse, cùm nemo alius hujus nominis mentionem fecerit, hinc existimo legendum esse *Colybdænæ*, κολυβδαίναι, juxtà Heraclidem in Opsartytico apud Athen. l.3. Vid. Aldrov. l.2. de Crustat. c.9. Aliàs *Colybdæna* significat *Mentulam marinam*, speciem Urticæ Zoophytæ ap. eund. de Zoophytis l. 4. de Exanguibus c.1.

Colymbethra, κολυμβήθρα, vide *Dexamene*.

Colymbus, *Colymbas*, *Colymbis*, κόλυμβος, κολυμβάς, à natando, κολυμβᾶν, est nomen avium aquaticarum, (quasi dicas *Natatrix*, *Urinatrix* Avis, vulgò Taucher/Taucher) suntque duum generum, Majores & Minores. Quarum descriptionem, differentias, usum in cibis, lege ap. Aldrov. l.19. Ornithol. c.51. seqq.

Coma, τρίχωσις, κόμη, idem, quod *Capillitium*. Vide *Crines*.

*Coma, κῶμα, id est, *Sopor*, sive propensio & *Delatio in somnum*, est, cùm vigilare ægri nequeunt, non apertos habentes oculos, sed conniventes, & alto somno detinentur, Gal. com. 1. in 3. Epid. t.7. Vide *Caros*.

Hippo-

Hippocrates verò *Cataphoram*, καταφορὰν, omnem ad somnum propensionem appellat. Est enim in somnum delatio, non valentibus infirmis vigilantium munia obire, sed cum palpebras claudere cupientibus, tùm dormire sperantibus. Cùm autem ægri clausis palpebris dormire nequeunt, sed plurimùm vigilant, *Coma* ἀγρυπνῶδες, i.e. *Pervigil*, & non somniculosum vocat, Com. 1. in 1. prorrh. t. 1. Aliquando & apud Latinos *Marcor* pro *Comate* ponitur, Gal. 4. de san. tu. c. 4. Marcere enim torpere significat, atque languore & inertia teneri; unde Celsus de Lethargo dicit: *Marcor* est inexpugnabilis dormiendi necessitas, l. 3. c. 20. Hæc Castellus. Enimverò cùm hæc non sufficiant, libet paulò accuratiùs affectum hunc declarare. Quoad vocabul. κῶμα, *Coma*, an à verbo κωμάζω, i.e. crapulæ & Commessationibus indulgeo, derivandum sit, uti vult Gal. l. de Comate c. 1. Grammaticis relinquim⁹. Hoc nobis sufficiat, *Coma* & *Cataphoram* esse pro Synonymis habenda, cum Gal. 1. in 1. prorrh. t. 32. & 1. in 3. Epid. t. 7. Dividitur à Practicis in *Coma somnolentum* & *Vigil*. *Illud* est desiderium dormiendi p. n. auctum cum ore hiante, proveniens à spiritibus animalibus, per portiones vaporosas vel serosas impuras inquinatis, & ad fixationem pronis, intemperiem cerebri frigidam præsupponentibus. Vid. ex recentioribus Will. de An. Brut. Part. 2. c. 4. Differt à Lethargo, quòd *Comatosi* non sint obliviosi, sed faciliùs expergiscibiles. In Lethargo somnus actu p. n. urgeat; quâ ratione & à Caro discrepat. Hoc scil. *Coma Vigil* est proclivitas ad somnum cõtinua, sed frustranea plerunq; febri, phrenitidi, aut lethargo superveniens, & proveniens à spirituum animaliũ portionib⁹ impuris, narcoticis & vaporosis crassioribus inquinatorum, & ità debitâ activitate destitutorum per & propter febrilem effervescentiam nimiâ agitatione, Willis d. l. c. 5.

COMBIBO, συμπίνω, metaphoricè pro *imbibo* dicitur, quando medicamenta liquida à parte, cui applicantur, excipiuntur, & veluti imbibuntur, ità, ut illa huic sese insinuent. Usurpatur à Scrib. L. n. 20. & 227.

COMBUSTIO, καῦσις, idem, quod *Ambustio*, scil. *Ignitio*, corpora comburendo in calcem redigens, Rul. Rolf. Chym. l. 2. c. 3. Hinc & *Combustum*, καυθὸν, cum *Ambusto* (de quo suprà) coincidit. De *Combustis* vide Gal. 9. de S. Fac. in princ.

COMEDO, *Comestio*, *Comestum*, ἔδω, φάγω, ἐσθίω, ἐδωδὴ, ἐσθιόμενον, sunt termini notissimi, denotantes assumptionem alimentorum solidiorum, vel esculentorum, & ipsa *Esculenta*, sive Cibum. In Infinitivo dicitur & *Comesse*, apud Scrib. Larg. n. 12. Substantivum quoque *Comedo*, Gr. φάγος, in usu est, idem significans, quod *Lurco*, scil. capacis gulæ hominem, & bonorum suorum consumto-

sumtorem, sive qui gulæ ac ventri immodicè deditus comedit omnem substantiam suam; unde & à Latinis appellantur tales homines *Ventres*, Linden. Ex. XI. §. 128. *Comestibile* idem, quod *Cibus*, Alimentum. Par.

COMES, nomen dignitatis & prærogativæ. Ità *Comes* Archiatrorum nominabatur olim unus ex Archiatris, quem adhuc prioribus seculis *Archiatrum* κατ᾽ ἐξοχὴν vocarunt, cui delegata fuit potestas arbitrandi in arte, eorumq; distinguendi conflictus, quos judicare solus solebat affectus, C. Hofm. l. 5. Var. Lect. c. 27. Aur. Mercurial. l. 4. Var. Lect. c. 1.

COMETA, κομήτης, dicitur quasi *stella Comata*. Non esse Meteôron aëreum, uti voluit Aristoteles l. 1. Meteor. c. 7. clarissimè Astronomorum industria demonstravit. Sunt v. *Cometæ* nihil aliud, quàm Astra extraordinaria, instar Planetarũ situm suum in cœlo variè mutantia, & comâ quâdam, seu capillitio plerunq; exornata, pro cuj⁹ vario situ & figurâ varia sortiuntur nomina, (vid. Plin. l. 11. c. 25.) modò paucissimos dies, modò plures usq; ad integrum añi spacium durantia. Quorum descriptionem succinctam vide sis in Clariss. Dn. Joh. Christ. Sturmii, Math. & Physic. Prof. P. in Univers. Altdorff. celeberrimi, Dn. Compatris & Amici æstimatissimi Tabb. Astronom. Part. Spec. Tab. X. & prolixiùs Hœveli⁹ in Cometographiâ. An v. frustra credatur, (quod idem laudatus Author vult) *Cometas*, ut & novas Stellas, physicè mala quædam vel efficere, vel præsignificare, adhuc

ἀχθεῖ δέ μοι κραδίη μέμονε φρεσὶν ὁρμαίνοντι,

ut cum Homero Iliad. ξ. loqui liceat. Paracelsus *Cometas* per imaginationem animę majoris mundi erroneam fieri existimat, & ità *zizania* vel *Monstra mundi* vocare non dubitat, Tract. 2. de Pestilit. c. 1. Et ex hac hypothesi *Pestem* vicissim *Cometam Microcosmi* appellavit, Tract. 1. d. tit.

COMEZ, est *gutta semis*, Rul. in Lex.

*COMIDE, κομιδὴ. Vide *Educatio*.

COMISTE, κομιστὴ, idem, quod τροφὴ, *cibus*, alimentum, à verbo κομέω & κομίζω, curam gero, alo, nutrio, Hesych. Hinc derivativum κομιστικὸν, *nutriens*, apud Hipp. l. de Affect. XLIX. 8. Vide Linden. Ex. XVI. §. 173.

*COMITIALIS *morbus*, aliquando simpliciter idem, quod *Epilepsia*. Vid. infrà lit. E. Rationem huj⁹ appellationis duplicem tradunt Interpretes: Primùm, quod olim concidente Epileptico *Comitia* interrumpebantur: unde & *sonticus*, *sacer morbus* dictus fuit, ἱερὴ νόσος, ἢ θείη λαβή. Deinde, quòd in *comitiis* eo correpti maximè infestarentur, & detegerentur, quã rationem etiam Medicorum filii maximè amplexantur, Rhod. ad Scribon. L. n. 12. Rob. Keuchen. ad Q. Seren p. 284. seq.

COMMAGENUM, κομμαγηνὸν, sæpè *Comagenum*, epitheton Unguenti cujusdam, cujus meminit Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. quod & *Syriacum* aliàs dicitur. Vocatum verò ità à *Comagene*, *Syriæ* parte, ubi fiebat, & unde appor-

apportabatur. Vim habuit calefaciendi,& relaxandi. Mentio quoque fit apud Gal. l. 3. de San. tu. c. 10. Unguenti *Commacini*, κομμακίνυ, cui pares vires tribuit, sed videtur mendosa esse lectio,& substitui debere *Commagenum*, quòd facilis lapsus sit, quòdq; alibi nusquam *Commacinum* legatur, rectè notante Gorræo in def. d. l.

Commanducatio, pro *Masticatione* usurpatur aliquoties apud Scrib. Larg. n. 9. 53. 55. 104. 165. Aliis quoque dicitur *Manducare*, *Mandere*, *Commandere*, Rhod. in Lex. Scrib.

Commemoro, λέγω, idem, quod *Dico*, Galen. l. de dign. & cur. an. morb. c. 5. in pr. De maximè necessariis nihilo pejus est bis terve eadem *commemorare*.

Commentarius, ὑπόμνημα, explicationem alicujus loci vel rei significat, si quid perspicuum desideraverit, Gal. c. 3. de artic. t. 44. Dicuntur & ὑπομνήματα, quæ unusquisque Studiosorum conficit sibi ex Authorum Lectione, *commentarii* seu libri ad memoriæ studium confecti *Adversaria* quidam vocant ex Ciceron. Ab aliis *Commentaria* significatu vocabuli hodiè non ità trito, C. Hofm. comm. in Gal. l. de U. P. n. 869.

Commentatio, ἐξήγησις, explicatio, *explanatio*, scil. alicujus Scriptoris antiquioris, cujus conditiones vide apud Gal. 2. in 1. Epid. t. 46. fin. & 1. in 3. Epid. t. 4.

Commercium, κοινωνία, *Communio*, Vide *Confluxio*.

Commi, κόμμι, vide *Gummi*. In Genitivo *Commis* sæpè usurpat Scribon. Larg. n. 23. 27. 28. 30. &c. Vide Rhod. Lex. Scribon. & not. ad num. 72.

Comminutio, θρύψις, λείωσις, Gal. l. 11. de U. P. c. 8. σύνθρυψις, est, cum in minutissimas partes per collisionem rem aliquam redigimus. Dici potest & *contritio*. Inservit ei nonnunquam rei exiccatio, tostio, cribratio. Nam cum non omnia simul possint attenuari subtilissimè, per angustum cribrum excutiēda sunt subtilia, & opus cum crassioribus repetendum, Rul. & Johns. in Lex. Est vel Naturalis, vel Artificialis. Ad illam pertinet *Comminutio*, quæ fit dentibus, præsertim molaribus, Gal. d. l. Hæc fit variis instrumentis, imprimis autem in mortario. Jung. Rhod. in Not. ad Scribon. n. 111.

Commissura, ξυμβολή. Vide *Juncturā*, *Raphe*.

Commistio, *Commixtio*, σύμμιξις, μίξις, κρᾶσις, à κεράννυσθαι, permisceri, Gal. l. 12. de U. P. c. 3. cùm res diversæ in unam veluti massam vel acervum conjunguntur. Quod fieri non potest, ut per totum aliquid cum alio misceatur, nisi priùs fuerit comminutum, Gal. d. l. Frequentissimum etiam in Pharmaceuticis vocabulum. Specialiter verò *Commissionis* species Chymicis ea est, cùm corpori calcinando vel Sulphur vel Vitriolum, vel Sal culinarium adduntur, iisq; igni admotis res ipsa in calcem redigitur, de quâ specie vide plura apud Rolf. Chym. l. 2. c. 3.

Commo-

COMMODERATUS, σύμμετρος, epitheton sani corporis. Vide *Symmetria*,

COMMODUS, ἄρμενος. Vide *Armenos*, *Chresimos*.

COMMORIOR, ξυναποθνήσκω, dicitur de morbis, qui ad mortem usq; comitari solēt hominem, Hipp. 2. aph. 39. 5. aph. 7. Jung. Diet. Jatr. num. 591.

COMMOTICA, κομμωτικὴ, scil. ars, est pars medicinæ à *Cosmeticâ* differēs, quòd circà fucum & pulchritudinem, vel ornatum adscititium versetur, *Cosmetica* v. naturalem tueatur pulchritudinem, Gal. l. 1. de C.M.S.L. c. 2. C. Hofm. in Comm. ad Gal. de U.P. n. 7. Unde & κομμωτικὰ medicamenta dicuntur pigmenta & fucus, quibus mulieres suæ formæ lenocinantur, ut vitia naturæ artificio celent. Dicitur Lat. *Ars comptoria, fucatrix*, à κομμὸς, ornatus fictus, fucus, mangonium.

COMMOTIO, ὄχλησις, ἐνόχλησις, ab ὀχλέω & ἐνοχλέω, *commoveo*, molestā & tumultuariam agitationem humorū vel excremētorū vel materiæ morbosæ significat. De *commotione Tartari* legatur Parac. l. de morb. Tartar. c. 12. Thom. Willis vocat *effervescentiam immodicam*, quam egregiè in Vino declaravit Ex. de ferment. c. 7. Potest & *fermentatio inordinata*, *tumultuaria* vocari. Vide *Arados*.

COMMUNICATIO, κοινωνία, dicitur de specie generationis morborum per consensum, quando materia morbifica vel per μετάστασιν, hoc est. *transmissionem* in alium locum relicto priori, vel per ἐπιγένεσιν, h.e. per *novi morbi generationem*, superstite adhuc priori, communicatur. Rolf. O. ac Meth. Comm. l. 2. sect. 3. c. 5.

*COMMUNIS, *Communitas*, vide *Cœnos*, *Cœnotes*.

COMMUTATIO, ἀπαλλαγὴ, μεταβολὴ, idem, quod *Mutatio*, de quo infrà suo loco. Vide *Apallage*.

COMPACTIO, idem, quod *Compages*. Quamvis Paracelsus etiam de ipsa corporis & partium soliditate, quam congelationem etiam vocat, acceperit, quam à sale obtinere existimavit Paramir. l. 2. c 1.

COMPAGES, *Compaginatio*, ξύμφυσις, σύνημα, *Compago*, in genere sumitur pro structurâ, & organicâ densitate & soliditate corporis suorumq; membrorum. In specie verò unionem, coalitionem, cohærentiam significat, quâ ossa inter se uniuntur, Hipp. s. 2. de artic. t. 34. s. 4. l. 31. Dicitur & Hippocrati ξυμφυσὶς, 3. de fract. t. 63. Ità maxilla inferior ex duobus ossibus exactè *compaginatis* constare dicitur apud Gal. comm. ad dict. primum de artic. locum.

COMPARATIO, παραβολὴ, dicitur, quando una res cum aliâ confertur, in quib' conveniat, aut discrepet. Oporet enim ea, quæ inter se *comparantur*, & in quibusdā dissidere, & in quibusdam convenire, Gal. l. 1. de Al. fac. c. 2. Hujusmodi *comparationum* Catalogum prolixum reperire licet ap. eundem, quas consignavit Aloys. Mundella in Theatro vel Indice Galenico, & Ant. Mus. Brassavol. in Indic. ad Gal. Effectus *comparare*, h.e. conferre scil. medicamētorum, legitur apud Scrib. Larg. n. 38. *Comparan-*

paranda non debent tamen habere magnam inter se differentiam, monente Linden. Ex. XII. §.6. ex Aristot.3. Top.1. Legi etiam possunt in Theatro Chymic. variæ *Comparationes*, v.g. Mercurii cum conjugibus, moralium ad Chymica, Naturæ cum pictore. Enimverò probè notanda quoque animadversio & cautela Libavii, quòd *Comparatio* à simili nonponat essentiam, Exam. Philos. viv. p.259.

Compassio, ξυμπάθησις, est communicatio affectûs, vel affectio per consensum, Hipp. in præcept. XIII. 1. Vide *Consensus*,

Compendium, βραχύλογος, διδασκαλία, ἐπιτομὴ, σύνοψις, succincta pertractatio dicitur, in quâ res saltem per summas contrarietates proponuntur aphoristicè, relictis intermediis, ceu ex extremis cognoscendis, Gal.l.2.de san.tu. c.4. Hæc discendi ratio licèt non careat utilitate ad primam & perfunctoriam cognitionem, insufficiens tamẽ est, neq; artificem facit peritum, uti ostendim⁹ in Medic. Dogm. Prœliminar. Dogm. I. p.3. Ità & Gal. *compendiariam* ἐπίτομον experiundi viâ, ceu fallacem, damnat.l.2.de Temper.c.6. *Compendium* etiam pro utilitate, lucro & quæstu accipi demonstravit Joh. Rhod.ad Scrib.n.22.& in Lex.Scrib.

Compertus, idem, quod *Expertus*. Vid. *Experimentum*. Scrib. n.106.

Compesco, accipitur pro reprimo, exicco, absumo, v g. carnem luxuriantem in ulcere. Scrib.Larg.n.42.90. 239.240. Rhod. in Lex.

Competens, τὸ δέον, *Competenter*, δεόντως. dicitur de omni eo, quod ad rem facit, quodq; conveniens. Diet.n.179.

Complano, λειαίνω, λεαίνω, significat ap. Hipp. 6. Epid. f.2. t.4. asperitatem per medicamina tollo. Galen. in comm.

Completio, ἐπιπλήρωσις, dicitur de arteriis, spiritu à corde suppeditato repletis, ex mente Erasistrati. Hæc differre dicitur ab *impletione*, quòd in contractione arteriarum non omnis spiritus evacuetur. Est ergò *completio* saltem additio alicujus ad resarciendum defectum, Gal. l.4.de diff. pulf. c.17.

*Complexio, *Complexus*, ἐπιπλοκὴ, συμπλοκὴ, tripliciter accipitur: 1. pro diversarum rerum conjunctione, v.g. morborum plurium complexione, unde & *Morbi Complicati* dicuntur, Diet. Jatr. n.574. ubi ἀλληλοδιαδοχίαν morborum vocat. Ità *febrium complexio* est, quando duæ febres diversis temporibus invaserunt. *Confusio* verò, κρᾶσις, quando eodem tempore inceperunt, Galen. l.2. de diff.febr.c.8. Sic pulsuum *complexio* dicitur de differentiis pulsuum compositis, l.1.de causs. pulf. c.11. Deinde etiam pro *Coitu* & conjunctione maris & fœminæ, Scribon. Larg. n.18. Denique *Complexio* aliquando accipitur vulgariter pro *Temperamento*, apud Paracelf. passim, Rul. & Johnf. in Lex.

*Compositio, σύνθεσις, quid significet, puéris quoq; notum est, scil. diversorum conjunctionem vel coadunationem, Rul. Frequentissimè dicitur

tur de medicamentorum simplicium conjunctione. Unde *medicamenta composita* σύνθετα φάρμακα vocantur. *Compositum* omne naturam sapere simplicium *componentium* demonstravit Gal. 1. de Elem. 3. Hinc *compositurus* medicamenta simplicium naturam probè cognitam habere debet, l. 1. de C.M.P.G. c. 14. *Compositus morbus* est, qui opponitur simplici, & coincidit cum *Complicato*, vel *Confuso*, l. de Typ. c. 3. De *Compositione Philosophicâ*, quæ fit per viam lapidis Philosophorum, deq; *Essentiis compositis* prolixè legatur Libav. Alchym. Pharmac. c. 32. alibiq;. Aliquando *Compositio*, *Compositum* absq; additione medicamenti, accipitur pro pharmaco *composito*, ap. Scrib. Larg. n. 5. 8. 10. 26. 200. 205. 253. & aliis in locis, de quibus vide in Rhodii Lex. Scrib. & ejus notas p. 11. Et vocabulum *Synthesis* etiam sic acceptum legitur ap. Q. Seren. c. de lumbric. & tin. purg. versf. ult. Vid. not. Keuchen. ad h. l.

COMPOTATIO, συμποσία, συμπόσιον, οἰνοφλυγία, est veluti concertatio cum oblectatione in potando; unde hujusmodi homines *Compotatores* συμπόται vocantur, Gal. de dignosc. & cur. an. morb. c. 6.

COMPREHENSAMENTUM, κατάλημμα, dicitur de tertio interveniẽte vinculo, in faciendo nodo, Gal. c. 2. de iis, quæ in medicatr. t. 7. contractè *Comprensio*, Scrib. n. 227.

COMPREHENSIO, κατάληψις, idem, quod firma & vera cognitio, quæ etiam vocari potest *Comprehensiva imaginatio*, cui opponitur *Incomprehensibilitas*, ἀκαταληψία, Gal. l. d. sect. ad eos, qui introd. c. 5. Hinc & *Comprehensibile*, καταληπτὸν, coincidit cum *Cognoscibili*, τῷ γνωστῷ, l. de opt. doc. gener. in princ. Vide *Catalepsis*.

*COMPRESSIO, θλίψις, θλάσις, est modus vel species angustationis cavitatũ, canalium aut pororum, facta ob externæ cujusdam rei violentiorem contactum. Ità *compressio pulsûs*, θλίψις σφυγμοῦ, apud Gori. p. 182. & *compressio stomachi*, quæ fit ex ciborum copiâ solâ quantitate molestorum, Gal. Isag. in Pulsus, c. 10. ferè in fin. Est igitur laterum cujuscunq; vasis, vel canalis, vel pori forinsecus facta adstrictio, differens ab *obstructione*, vel *oppilatione*, quòd hæc sit meatuum angustatio ab interposito aliquo intus corpore, l. 1. de sympt. causs. c. 5. & de diff. morb. c. 7. *Compressio musculorum* legitur ap. Scrib. L. n. 84. *Compressionis* vocabulũ minus accuratè sumsit Paracelsus, per *Compressiones Thoracis*, intelligens omnes morbos vetriculi, qui fiunt à Tartari vitio, l. 2. de Tartar. tr. 1. c. 2. & alibi. Aliàs *Compressio* idem est, quod *Constrictio*. Dicitur & *Oppressio*.

COMPSEVOMENOS, κομψευόμενος, significat eum, qui ad ostentationem aliquid perficit cum industriâ, à verbo κομψεύεσθαι, venustè & ostentationis gratiâ facere. Hinc & κομψεία idem, quod πανουργία, & κόμψευμα, *facetiæ*, quæ dedecent Medicum, Gal. l. 3. de San. tu. c. 13. Lind. Ex. 10. §. 165. & κομψὸς πανοῦργος, *vaframentum* & *vafer*. Usus Hipp. 4. de

de artic. t. 43. Vide Gal. in comm. Foesium Oec. p. 347.

Comptoria, κομμωτική, scil. ars. Vide *Commotice*.

*Compunctio, παρακέντησις, & *perforatio*, quæ fit acu, Galen. l. 10. de U. P. c. 6. Vide *Paracentesis*, *Thlasis*.

*Conarium, κωνάριον, *Conoides corpus*, sive *Turbinatum*, κωνοειδὲς σῶμα, *Glandula pinealis*, est particula cerebri, veluti firmamentum quoddam, venis à magnâ venâ cavâ propagatis adjacens, Gal. l. 9. de oper. Anatom. c. 3. cujus substantia glandula est, figura autem *Cono* perquam similis; unde ei nomen quoq; est impositũ. Utilitatem autem eandem esse existimant aliqui, quæ est Pyloro ventriculi; nam ut hunc confirmant esse glandulã, prohibereq; ex ventriculo cibum prius, quàm is coct⁹ sit, in tenue intestinum transsumi: ad eũdem modum & hanc glandulam, *Conarium*, in principio meatus ejus constitutam, qui spiritum ex medio ventriculo in Parencephalidis ventriculum transmittit, custodem quendam esse ajunt, & velut Oeconomum, non plures spirit⁹ de sese emittens, quàm quantũ spiritûs mitti oportet, Gal. l. 8. de U. P. c. 4. Jung. C. Hofm. comm. ad h. l. n. 648. Recentiorum sententiam de hâc *Glandulâ* videas ap. Barth. Anatom. l. 3. c. 6. Th. Willis Anat. Cerebr. c. 14. Warthon. de glandul. c. 23. M. Malpigh. Exerc. de Cerebr.

Conatus, πεῖρα, πειρασμός, ὁρμή, διαχείρησις, significat actionis intensionem ferè suprà vires, & cum quâdam violentiâ. Italis *Sforza* vocatur. Rhod. in Lex. Scrib. v. g. *Conatus* in mejendo difficilis dolorisq; plenus in stranguriâ, Linden. S. M. Ex. XVI. §. 32.

Concaleo, *Concalesco*, *concalefio*, συνθερμαίνομαι, significat calorem acquiro ab alia re calidâ, per contactum junctâ, Scrib. Larg. n. 1. & 84.

*Concaussa, συναίτιον, dicitur, quæ licet affectum suâ vi producere valeat, generat tamen alteri cohærens, ut lapis in vesicâ & inflammatio. Nam ambæ urinæ suppressionis caussa sunt, etsi per se utraq; illam generare possit, Gal. Introd. c. 8.

*Concavus. vide *Cavus*.

Concedo, ἐνδίδωμι, idem, quod *Remitto*. Ità *concedere* inflammationem, tumorem, duritiem &c. Dicitur Gal. c. 2. in progn. Hipp. t. 73.

Concentus, ἁρμονία. Vide *Harmonia*.

Conceptaculum, ἀγγεῖον, idem, quod *Vas*. Vide *Angos*.

*Conceptio, κύησις, est seminis comprehensio in uteris mulierum ad fœtus generationem, ejusq; retentio, Dieter. Jatr. n. 486. Galenus dicit, esse motum contractionis uteri, dum semen in seipsum ejaculatum amplectitur, veluti manu quâdam avidissimè, l. 1. de sem. c. 2. Inter recentiores nondum certò constat, an *conceptio* in utero fiat, an verò in Tubis? quod suspicatur Bartholin. l. 1. Anat. c. 27. An massa seminalis à masculo concurrat ad *conceptionem*? quod negat Guil. Harvæus de gener. anim. & in specie appendic. Exerc. de Con-

Conceptione, quam tamen hypothesin reprobavit Barthol. d. l. c. 28. Nostrum jam non est arbitria facere de his quæstionibus. *Conceptio* Spagyrica in negotio lapidis Philosophici dicitur, quando materia candida, ceu mulier mystica, sive Mercurius, & spirit⁹ rubeus tingens, ceu maritus, post fermentationem à calore externo inductam, (quæ *Conjugium* & *Amplexus* vocantur) quiescunt in vitro Hermetico, Libav. Apocal. Herm. part. poster. T. 2. p. 395.

Conceptus, τὸ κύημα, est illa massa, ex quâ formatur fœtus in utero. Vocatur & *Ovum*, asserente Harvæo Exerc. I. de gener. anim. qui omnia animalia, etiam vivipara, atque hominem adeò ipsum, ex ovo progigni, primosq; eorum *conceptus*, è quibus fœtus fiunt, ova quædam esse credidit, & hodièq; suos invenit adstipulatores: Nos in medio relinquimus. Dicitur & *Conceptum* apud Scribon. Larg. in epist. p. 3. ed. Rhod. Vide *Fœtus*.

Concessio, *Concessum*, ἐνδεχόμενον, id, quod licet, 1. aph. 7. Diet. n. 288.

*Concha, *Conchula*, κόγχη, κογχίον, varias habet significationes. (1) notat animal *Testaceum* omne, sive lævibus testis, sive asperis præditum; aliquando tamen contradistinguitur à Purpuris, Cochleis, Ostreis, Conchyliis, uti prolixè ostendit Aldrov. l. 3. de anim. Exanguib. c. 1. De *Concharum* virtute Medicâ vide præter d. Author. & Schröd. l. 5. cl. 5. n. 78. Harum omnium succum ventrem solvere testatur Gal. l. 3. de S. F. c. 15. (2) significat apud Anatomicos cavitatem auriculæ, & auris externæ præcipuam partem, inter helicem & Anthelicem, Barthol. l. 3. Anat. c. 9. quamvis & *Cochleæ* post membranam tympani occurrens *Concham* vocaverit, libell. 4. c. 6. (3) Veteres quoq; præsertim Comicos, pudendum muliebre *Concham* vocasse, clarè demonstravit Rolf. Ord. & Meth. part. gener. dic. Part. 2. c. 33. (4) *Concham* etiam vocari patellam in genu, vult Gorræus in def. p. 233. quamvis alii *Conchum* dicant. (5) Diversa quoq; vasorum & mensurarum genera denotat. Ità apud Hipp. mensuram significat, Gr. ὀξύβαφον dictam, quæ *conchæ* capacitatem æquet, & mystra duo contineat, sive drachmas sex ponderis, l. de nat. mul. XXIX. 2. l. 1. de mo. mul. CVI. 6. CIIX. 33. Vide *Cheme*, & Foës. in Oec. p. 343. *Concha* quoq; dicitur labrum vel vas æneum, seu pelvis tonsoria, Forest. l. 6. Obs. 54. Item alveolus vitreus, sive vas vitreum, in modum alvei formatum, cum ore & manubrio, Rul. in Lex. De *Conchis* saxatilibus sive lapideis vide T. 3. Ephem. Nat. Cur. Obs. 70.

Conchis, *quasi concha*, dicitur faba cum valvulis, sive involucris cocta, demonstrante Rhodio ad Scrib. Larg. n. 233.

Conchus, κόγχος, vel idem est, quod *Concha*. Vel significat aliquãdo Cranium. Cavitates quoq; oculorum *Conchi* dicuntur Polluci. *Conchum* Græcorum fuisse vilem cibum, & facilem paratu, vult Lind. Ex. X. §. 74.

CONCHYLIS, κογχυλὶς, *Conchylium*, κογχύλιον, idem, quod *Concha*, Scrib. L. n. 191. In specie vel eam denotat, quæ *Purpura*, πορφύρα, dicitur, cuj⁹ descriptionem, species, & usum vide apud Aldrov. d. l. c. 5. Meminit prioris vocabuli Rob. Keuchen. in not. ad Q. Seren. p. 252. 295. Vel *Conchylium* aliàs accuratè loquendo differt à *Purpurâ*, *Buccino*, aliisq; conchis, estq; peculiaris oblonga species; quam descriptam invenies apud d. Aldrov. l. c. c. 15.

CONCIDENTIA, ξύμπτωσις, σύμπτωσις, idem, quod *Collapsus*, de quo suprà. Cui opponitur μετεωρισμὸς, aut ἐπίδοσις εἰς ὄγκον, crassities, & in molem majorem elatio. Meminit τῆς ξυμπτώσιος Hipp. 1. aph. 3. Caussa *concidentiæ* corporis & vasorum est nimia evacuatio, & repentina, Diet. n. 588.

CONCINNITAS, ἁρμονία, vide *Harmonia*. Aliàs *Concinnare* ex diversis aliquid conficere significat. *Cinnus* autem est commistio plurimorum, & in specie potionis genus ex multis liquoribus confectum, ità dici solet teste Non. Marcello. Hinc & *vinum Concinnaticium* idem, quod facticium, σκευαστὸς οἶνος. Vide Linden. S. M. Ex. X. § 198.

CONCOCTIO, πέψις, πεπασμὸς, idem, quod *Coctio*, de quo vocab. vide suprà.

CONCORDIA, *Concordantia*, συμφωνία, dicitur, quando plures authores in unâ aliquâ re vel materiâ consentiunt, quod optimum est historiæ judicatorium, Gal. de subig. Empir. c. 10. & nihil magis fide dignum, quàm *concordiæ* suspicione carens, l. de V. S. adv. Erasistratum, c. 5. Sumitur & à Paracelso pro Harmoniâ & *Concentu* tropico rerum, v. g. Elementorum: quam tamen parabolicam *concordantiam* non incongruè reprobat Libav. T. 4. de Philosophiâ Harmonicâ Magic. Fratr. Rosf. Cr. p. 283. Dicitur & Eidem *Conformitas*.

CONCRETIO, πῆξις, σύμπηξις, est materiæ liquidioris in massam solidiorem condensatio. Fermè coincidit cum *Congelatione*, uti patet ex Willis de ferment. c. 12. §. *Congelatio*. Ità de Gypso poto scribit Scribon. Larg. n. 182. quòd in aliquâ parte ventris concrescat, id quod potum est, & tactu quasi saxum percipiatur. Hinc *concretile*, πηκτὸν, dicitur, quod condensari & indurari potest, Gorr. p. 372. Linden. Ex. V. §. 117.

CONCUBITUS, συνουσία, idem, quod *Coitus*. Vide suprà.

CONCUPISCENTIA, ἐπιθυμία, & *Concupiscibilis facultas*, ἐπιθυμητικὴ δύναμις, est vis animæ sensitivæ, quâ desiderat & expetit objecta talia, quæ sibi conveniunt, v. g. alimenta, & omnis generis voluptates. Hæc *cupiditas* consistit in spirituum animalium cujuq; partis propiorum motu vegetiori, & expansione ampliori, juxtà Willis de An. Brutor. Part. 1. c. 9. Jung. Charlton. Ex. IIX. Patholog. § 28. Dicitur & Gr. ὀργασμὸς, *turgescentia*, nam qui turgent ab aliquâ materiâ, titillantur, commoventur & concitantur unde & per *concupiscere* à posteriori explicari potest. Diet. n. 624. *Concupiscentia* si excesserit, quo-

quomodo debeat corrigi, docet Rolf. O. ac M. Com. Gen. l. 14. f. 3. c. 8. haud dubiè ex Gal. l. de cognosc. & cur. anim. morb. c. 6.

CONCURSUS, συνδρομή. Vide *Syndrome*.

CONCUSSIO, ὁ ῥῖγος, Galeno idem, quod *Rigor*. Vide *Rigor*, item *Cataseisis*.

*CONDENSATIO, πύκνωσις, vel obstructio meatuum corporis facta à refrigerantibus, adstringentibus & siccantibus. *Condensatio* artificialis dicitur & *Inspissatio*, de quo infrà lit. I. Gorr. p. 395. Unde *condensantia medicamenta*, πυκνωτικὰ φάρμακα, omnia frigida sunt, & aquea, quare poros cutis, & meatus in unoquoq; corpore *condensant* & contrahunt; cœterùm instrumentum undiq; totum constringere nequeunt, Gal. l. 5. de S. F. c. 14. Coincidunt fermè cum *Ingrassantibus*, παχυντικοῖς.

CONDIMENTUM, ἥδυσμα, ἄρτυμα, dicitur, quicquid cibum reddit gratiorem, ità, ut non per se sit edendo, ad suavitatem tamen alimentorum conferat, Gal. l. 4. de S. F. c. 16. præsertim, si fuerint acria, c. 17. Inter *condimenta* Sal primas meritò tenet, judicio Scholæ Salernitanæ, vid. Renat. Moræum in eandem de conserv. valet. c. 8. & 9. p. 145. seqq. C. Hofm. l. 5. Inst. c. 13. &c. Aliàs ἡδύσματα dicuntur *unguenta* ipsa, quibus ad suavitatem odoris *aromata* adjuncta sunt; alii non unguenta, sed *aromata* ipsa sic appellant, juxtà locum Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXI. 2. Imò in genere ἡδύσματα dici possunt, quæcunque rem aliquam jucundiorem reddunt, quemadmodum Gal. l. 3. de alim. fac. pinguedinem & adipem carnium *condimenta* esse dixit; & Plutarch. quietem laborum ἄρτυμα eleganti metaphorâ vocavit.

CONDITIO, κατάστασις, *Constitutio*, vide suprà *Catastasis*. Cui addi poterit *Conditio ægri* scitu necessaria; de quâ eleganter Lindenus. *Conditionis* notitia cum plurimum conferat ad noticiam caussæ, Hipp. ipse hanc jubet interrogando protinus benè inquirere, Exerc. VIII §. 24. Paracels. per *Conditionem* intelligit unam & simplicem qualitatem, v. g. caliditatem, frigiditatem &c. quatenus opponitur *Complexioni*, sive Temperiei, quæ in mistione qualitatum consistit, Paramir. l. 1. c. 4.

CONDITOR, pen. brev. δημιουργὸς, idem, quod *Creator*, *Opifex*, de Deo & de Naturâ dicitur, Gal. l. 3. de U. P. c. 10. & alibi. *Conditor* etiam professionis dicitur Hippocrates à Scrib. Larg. in ep. ad C. Jul. Callistum.

CONDÎTOR, pen. long. dicitur, qui rem aliquam artificiosè præparat, ut vel asservari melius, vel gratior fieri possit, v. g. qui sacchato res palato gratiores reddit. Gr. ὀψαρτύτης, (cur non & simpliciter ἀρτύτης?) Ità & ταριχευτὴς in specie dicitur, qui sale carnes condit & asservat. Vide plura p. p. ad vocab. *Conditura*.

CONDITUM, κονδῖτον, ἀρτυτὸν, in genere significat omne id, quod artis operâ gratum redditum est, sive alimentum, sive medicamentum fuerit, vide Schröd. l. 2. c. 46. In specie variis cupediis compositis, quà alimentosis, solidis & liquidis, quà medica-

dicamentosis tribuitur. Ità vinum aromatibus *conditum*, aliis mulsum *Conditum* vocabatur. Gal. de facilè parabil. tit. de Obstructione renum. Vid. Foës. in Oecon. p. 348. An idem cum Vino Hippocratico dicto, sive *Clareto*, de quo suprà? Ità quoque formula medicamenti suavis consistentiâ Electuariis & Conservis similis, ex variis roborantibus & suavibus parata, Conditi nomine venit. Dicitur & quibusdam *Opiata*, Morell. l. 1. Meth. præscr. form. rem. sect. 2. c. 4. Ità legitur *Conditum* suave è pyris & è persicis paratum, ap. Claud. Deodatum Panth. Hygiast. l. 1. c. 29. Dicitur *Conditum Compositum* Wekero Antidot. gen. l. 1. c. 32.

Conditura, vel idem significat, quod *Condimētum*, ἄρτυμα, materia illa, quâ aliquid *conditur*, sal, saccharum, muria, aromata &c. vel denotat modū condiendi, & artem, Gr. ἄρτυσις dictam, quâ alimēta vel medicamenta alioqui fastidiosa palato & stomacho grata redduntur, aut etiam in longius temporis spaciū integra asservantur, Weker. Andit. gen. l. 3. c. 23. Translatum hoc quoq; vocab. ad corporum mortuorum præparationem, ne putredine tàm facile pereant. De hâc *conditurâ* Cadaverum lege sis Forest. l. 29. Obs. 29. Rolf. tr. de purgant. sect. 1. art. 2. c. 43. seq. ubi σμυρνισμὸν vocat. Modum quoq; *conditura* vasorum & viscerum exenteratorum peculiarem habuisse D. Bilsium ex Anatomicorum scriptis hodièq; constat.

*Condyloma, κονδύλωμα, est carnis excrescentia callosa in digitis manuum ac pedum, præsertim verò circà anum & pudenda muliebria occurrens, sic dictum, quod promineat in modum articuli, quem κόνδυλον appellant. Ideò verò præcipuè in sede oritur, rugâ aliquâ corporum in ano reduplicatorum insurgente, ac præter naturam intumescente. Quum enim sinuosus sit anus, rugas coagmentatas habet; ubi verò amplius intumuerit, tunc fit *Condyloma*. Et aliquando quidem citra inflammationem fit, & molle est; quandoque verò cum inflammatione, tumq; durum est & dolorificum. Hæc Gorræus p. 238. Castellus. Enimverò omninò etiam caussam supponunt morbificam, portiones succi nutricii corruptas & excrementitiis mixtas, quandoq; de malignitate Venereâ vel Gallicâ participantes, Parac. de nat. & orig. morb. Gall. l. 8. c. 1. Ad *Condylomata* ceu species pertinent *Thymus* & *Ficus*. Jonston. Synt. Med. Nosocomic. l. 9. tit. 4. c. 1. Medicamenta topica adversus *Condylomata* lege ap. Scrib. Larg. num. 224. seqq. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 6. l. 2. de C. M. P. G. c. 10. & l. 4. c. 13. Hæmorrhoides quoq; cœcæ vel protuberantia venæ hæmorrhoidalis vocatur κονδυλώδης αἱμοῤῥοΐς Hippocr. de hæmorrhoidib. III. 12. 13. item simpliciter κονδύλωσις, ut *hæmorrhois* indicetur, quæ tuberosam habet eminentiam, & ab eâ, quæ mori fructum refert, distinguatur, Foës. d. l.

*Condy-

*CONDYLUS, κόνδυλος, i. e. *Tuberculum*, *Nodus*, dicitur gibbosa explantatio Radii & Cubiti, quæ carpo dearticulatur; ob id etiam aliquando *Capita* dicuntur, & *Apophyses*, Gal. l. 2. de U. P. c. 2. Dicuntur & *Epiphyses*, i. e. *artuum capita*: ubi enim os medullam habet, ejus finibus utrinq; caput, instar operculi cujusdam, utplurimum vides adnasci, l. 10. de U. P. c. 18. Vide *Articulus*. Deinde & vocab. κόνδυλος significat præternaturalem protuberantiam in dentibus, apud Hipp. l. 4. Epidem. IX. 8. XVII. 8.

CONFECTIO, *Confectum*, vel accipitur pro *subactione*. Ità *Confectum* thus legitur, κατειργασμένον, aceto acerrimo, apud Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 1. Vel *Confecta* dicuntur materiæ saccharo sicco obductę, & ceu tectorio quodam obductæ, quod artificium *Confectionis* nomine venit, Weker. l. 1. Antidot. gen. c. 48. Schröder. l. 2. c. 47. Quin & Tabulæ, Morsuli, Rotulæ, *Confectiones solidæ* vocantur, Weker. d. l. c. 42. Imò & Electuaria quædam confortantia, vel Cardiaca, *Confectionis* titulo insigniuntur, uti constat de decantatissimâ *Confectione Alkermes*, de quâ videantur Dispensatoria, Schröd. Rolfink. & alii. Huc pertinet *Confectio Humain* ad oculos, cujus descriptionem vide apud Rolf. O. ac M. l. 7. sect. 2. c. 2.

CONFERENS, ξυμφέρον, à verbo ξυμφέρω, συμφέρω, *confero*, apud Hipp. significat, quod utile est, & prodest, scil. ad sanitatem. Estque unum criterium ex duobus, quo dignoscitur omnis indicati, vel remedii in methodo conservandi sanitatem, & medendi certitudo & veritas; præprimis evacuationum Criticarum & spontanearum, ex 1. aph. 2. & aph. 47. Hinc & loca illa, per quæ hujusmodi evacuationes fieri solent, dicuntur χωρία ξυμφέροντα, *loca conferentia*, i. e. lege naturæ commoda, 1. aph. 21. Ità & de anni tempore accipitur, v. g. de autumno aquilonio & sicco, 3. aph. 14. Huic opponitur ἀσύμφορον, *inutile*, damnosum.

CONFERTUS, *Confertim*, ἀθρόος, ἀθρόως. Vide *Athroon*.

CONFIDENTIA, vide *Fiducia*.

CONFIRMAMENTUM, dicitur astri corpus in homine, vel corp⁹ sidereum & astrale, Rul. & Johns. in Lex.

CONFIRMATIO, ἰσχύρησις, *affirmatio*, & *Confirmaturio*, ἰσχυρείω, ἢ διισχυρείω. Vide *Ischyresis*. Aliàs & *Confirmare* idem est, quod *Confortare*, reficere. Scribon. Larg. n. 104. 107. & de iis remediis, quæ dentes confirmant, n. 57. 59. 60. Græcè dici posset ἱδρύομαι, fixam sedem acquiro, ex 4. aph. 11. ubi de hydrope sicco dicitur, quomodo *confirmetur*.

CONFLUENTIA, terminus Paracelsicus, significans *concordantiam* & conjunctionem, vel confœderationem microcosmi cum astris, morbi cum remediis, l. 2. de podagr. morb.

CONFLUXILE, σύῤῥουν, Gal. l. 1. Meth. Med. c. 2. Vide *Confluxio*.

CONFLUXIO, ξύῤῥοια, termin⁹ est Hippocraticus, in loco notatu & explicatu dignissi-

dignissimo de Aliment. IV. 24. ξύρροια μία, ξύμπνοια μία, ξυμπαθία πάντα. *Confluxio una, Conspiratio una, Consentientia omnia.* Et mirum, Foësium horum terminorum expositionem in Oeconomiâ suâ Hippocraticâ neglexisse. Quàm certum v. est, per *Confluxionem* & *Cõspirationem* hoc in loco intelligi admirandum illum corporis humani omniumq; partium non tantùm solidarum, sed & humorum spirituumq; vitalium & animalium consensum, concordantiam, & mutuam operam; ut rectè Galenus l. 1. meth. m. c. 6. Totum corpus *Conspirabile* & *confluxile* idem esse, ac si dixisset Hipp. omnes particulas mutuò à se affici; Ità quâ ratione hoc in omnibus ac singulis fiat, optandum esset, ut aliquis accuratè & ex veris principiis ostẽdere sibi proponeret. Dicitur & Latinis *Commerciũ, Consortium* κοινωνία. Confer ad Gal. l. 2. de causs. puls. c. 12. l. 3. de fac. nat. c. 13.

CONFOEDERATIO, Paracelso idem, quod *Confluentia, Commercium, Consensus*, tr. de Tabe. §. contraria.

CONFORMATIO, διάπλασις. est secunda species, vel differentia essentialis aut modus considerandi subjectum Medicinæ, Hominem, quoad organicam structuram vel soliditatem, & sub se comprehendit quatuor species vel classes, 1. *Conformationem* strictè dictam, διάπλασιν quoad *figuram*, σχῆμα, quoad *cavitates* & *meatus*, κοιλίας ἢ πόρους, & quoad *superficiem*, ἐπιφάνειαν. 2. *Magnitudinem*, τὸ μέγεθος, 3. *Situm* vel *positum*, θέσιν ἢ κοινωνίαν. 4. *Numerum*, τὸν ἀριθμόν. Quæ *conformatio* & ejus species, si prętermaturaliter sese habuerint, dicuntur *Morbi malæ Conformationis*, vel Morbi Organici. Videantur Institutionistæ, in specie Dogmata Nostra Part. I. c. 3. & Part. II. c. 4.

CONFORMITAS, vide *Concordantia*.

CONFORTANS, *Confortativũ*, Græcè dici posset κραταιωτικὸν, βεβαιωτικὸν, aut καρδιακὸν, quasi Cordiale est terminus technicus, Pharmaceuticus & Chymicus, diciturq; de medicamẽtis, quæ corda hominum atq; naturam corroborant, ut virtus expulsiva ejus valeat accidentia noxia quævis excludere. Potissima totius Medicinæ methodus, in quâ totus Spagyric⁹ labor insudat, (utinam se res ità haberet!) Nam sibimetipsi Natura Medicus esse debet. Homo, cui Medici nomen tribuitur, minister naturæ tantùm & servus veri Medici. Si quid ultrà præsumat, temerarium esse Naturæ persecutorem, imò perditorem, dicimus, quemadmodum terminum exposuit Ruland. in Lex. & de verbo ad verbum ex illo Johnsonus. Clariùs *Confortantia*, vel *Confortativa* describi possunt, quæ Humorum potissimum Sanguinis & Liquoris nervosi spirituositatem, vitalitatem & activitatem, in quibus potissimus Naturæ vigor consistit, ocyus promovere valent. De vi *confortativâ* Macrocosmicâ & Microcosmicâ vide Paracelf. de trib. prim. Essent. c. 9. An v. in Auro talis sit

lis sit vis *confortativa* cordialis, quemadmodum idem statuit, ut & in Smaragdo, non abs ratione hodieque in dubium vocatur. Quid? quod de Gemis & Coralliis, in quibus tamen evidentior adhuc vegetabilitas, nõ veriti sint dubitare. Imprimis verò hanc materiam ventilarunt Petrus Monavius & Thomas Erastus, quorum ille vim *confortantem* Auri & Gemmarum defendit; Hic verò negavit. Legantur hâc de re Epistolæ à Laur. Scholzio collectæ ep. 208. 209. seqq. & 291. seqq.

CONFRICATRICES, *frictrices*, fœminæ valdè libidinosæ dicuntur, Clitoride abutentes, Th. Barthol. l. 1. Anat. cap. 34. Cur has non putaverit C. Hofm. dici posse τειβάδας, comm. in Gal. de U. P. n. 1064. non video rationem; Licet n. Cœl. Aurelianus de morb. chron. l. 4. c. ult. τειβάδας vocaverit, quæ ὀλίσβῳ libidinẽ hanc exercuerunt; Eadem tn. est ratio τειβῆς cũ clitoride, nisi quis has vocare velit συντειβάδας, Cõfrictrices.

*CONFUSIO, κρᾶσις, vide *Complexio*, Porrò *Confusio*, σύγχυσις, est commistio liquidorum, quæ per se fluere possunt: Itaque & consistentia tùm partibus, tùm toti aquea est & fluida. Quæ n. eliquata sunt, postea; *confunduntur*, ut pix & cera, & resina &c. principaliter sunt colliquationis, licet ministret illis *confusio* obiter, cùm & sine *confusione* possent congredi. Rul. & Johns. *Confusio* quoque inter affect⁹ oculorũ refertur, quãdo propter ruptionem tunicarum, quæ in profundo sunt, aliquando ex percussione, aliquando sponte obortã, humores oculi *confundũtur*, cum pupillæ alteratione, ut primò major appareat, tandem v. contabescat & minor seipsâ appareat. Gal. def. med. Meminit quoq; *Confusionis* omnium Hipp. 6. Epid. s. 3. t. 1. vocãs ξύγχυσιν ὅλων, quâ nihil aliud innuitur, quàm cruditatum collectio, & inde dependens vitiosa nutritio, dum excrementitia cum utilibus permista sunt, cujus caussa vel signum est, alvi stupor, i. e. dejectio alvi deficiens, quemadmodũ hunc locũ rectè exposuit Valles. in com. Quid *confusæ literæ* significẽt apud Scrib. Larg. n. 231. Philologis inquirendum relinquimus. Jung. Rhod. in not. ad h. l.

CONFUTATIO, ἔλεγχος, i. e. alicujus hypotheseos vel sententiæ circà aliquam rem ex fundamentis veris vel verosimilibus improbatio. Hæc in Medicinâ duplex est: Una quidem ex Anatome, altera ex consequentiâ logicâ vel rationali, ex notatu dignissimo loco Galeni l. 6. de U. P. c. 13.

*CONGELATIO, πῆξις, frequens in usu terminus Medicus, sed diversimodè accipitur: Physicè considerata *Congelatio* coincidit cum *Concretione*; Vide *Concretio*. In foro Medico Pathologico *Congelationes*, πήξεις, omnes ægritudines dicuntur, quæ à caussâ frigidâ & vehementibus algoribus ortum duxerunt, Gal. l. de diff. morb. c. 5. Scilicet, quando fit sanguinis spirituũq; p. n. fixatio. In specie *Catalepsin* & *Nervorum rigorem*

gorem sic vocant. Castell. Ità in peste *cõgelationem* sanguinis fieri vult Paracelf. tr. 2. de pestilit. quamvis rectius *Coagulatio* dicatur. In foro Pharmacevtico & Chymico *Congelatio* dicitur, quando Materia prius liquidior condensatur & concrescit instar glaciei super aquâ, Rul. Ità & adeps *congelari* dicitur apud Scrib. Larg. n. 271.

Congelati etiam dicuntur *Ecstatici*, quib⁹ nullum movetur membrum, præter spiritualia, sed sunt veluti rapti, & interdum existimant, se vidisse & audivisse angelos &c. Valer. de Tarant. Phil. Pharm. l. 1. c. 22.

Congenitus, συγγενής. Vide *Connatus*.

Conger, *Congrus*, γόγγρος, κόγχρος, est species serpẽtis marini, planè similis Anguillæ, unde & à nonnullis *Anguilla marina* dicitur, cujus descriptionem & usum in cibo ac medicinâ lege sis apud Aldrovand. l. 3. de Piscib. c. 25. Galen. inter pisces duræ carnis refert l. 3. de Alim. fac. c. 31.

Congestio, συμφορὰ, συμφόρησις, συναθροισμὸς, (an non & ἀλία vel συναλία, à verb. ἀλίζω & συναλίζω?) idem, quod *Collectio*; quamvis à nonnullis distinguatur ab hâc, quod *congestio* fiat lentè; collectio verò cum impetu & confertim. Jonston. Syntagm. Med. Nosocom. Special. l. 1. Tit. 1. c. 1.

Congerere medicamenta legitur apud Scrib. n. 38.

Congius, vide *Chus*.

*Conglutinatio, κόλλησις, est species unitionis adversus solutam unitatem in partibus carnosis factam, quæ & *Coalitus*, σύμφυσις, dicitur Gal. art. medic. c. 90. quamvis hoc vocab. etiam de duris partibus sumatur. Vide *Coalescentia*. *Conglutinatio* quoq; est per glutinũ compositio, manente naturâ *conglutinatorum*. Itaq; & reductio hic est, seu restitutio in integrum. *Glutinum* a. pro naturâ cujusq; varium est, & dicitur hîc omne, quod visciditate tenaci conjungit alterum alteri, aut etiã coërcet. *Conglutẽ* vel *Conglutinativũ* dicitur Paracelso, quod ex putrefactione in *gluten* coloratum descendit, & substantia propria utriusq; corporis, substãtialis scil. & vitalis l. 1. de Tart. c. 3. Rul. & Johns. in Lex.

Congrego, ἀθροίζω, i. e. *accumulo*. Vide *Athroæzo*.

Congruitas, Parac. rectius *Congruentia*, ἁρμονία, ἐναρμοσία, idem, quod *Concordantia*. Paracelf. Paragran. tr. 4.

Congrus, γόγγρος. Vide *Conger*.

*Conia, κονία, tria significat, *lixivium*, *calcem*, *cinerem*. Ita Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 4. *Lixivium destillatum*, κονίαν στακτὴν exponit. Ex reliquiis n. quorumlibet corporum ustorum ablutis, *lixivium* fieri potest præditum diversis facultatibus, pro ejus, quod eluitur, naturâ. Ejus enim, quod empyrevma, seu igneam naturam habet acerrimã, ipsum quoq; acerrimum est, ejus quod tale non est, etiam moderatius. Idem verò etiam simpliciter στακτὴ appellatur. *Conia* enim nihil aliud, quàm *ablutio*

tio cinerum est t. 7. de S. Fac. §. *Conia.* Aliàs datur & κονία ἄσβεςυ, *Lixivium calcis.* Quod si *Cineri Calx* addatur, id *Lixivii* genus πρωτόςακτον appellari P. Ægineta author est. l. 7. c. 3. §. Conia. q. d. quod primum destillaverit, & eluentibus potissimum medicinis accommodatur. Sunt & alia *Lixiviorum* genera, varias sortita appellationes ab artificibus, quibus illa inserviunt: ut πηλοποιητική & σαπωναρική, quorum illud figulis, hoc v. saponariis in usu est, nisi quis malit paratum ex sapone *lixivium* intelligere. Ab hâc κονίας significatione quoq; dictæ sunt *urinæ lixivio similes,* ὖρα κονιώδεα apud Hippocr. Coac. t. 582. quamvis aliis placuerit vertere per urinas pulverulentas aut cineritias; nobis tamē prior versio magis arridet, quarum urinarum caussam egregiè & solidè exposuit CL. Willis de urin. c. 4. De reliquis binis significationibus testimonia adeò certa nō prostant, quemadmodum ex Henr. Steph. Thesaur. constare potest.

CONIEMA, κονίημα, dicitur parietis *incrustatio,* aut *tectorium,* ut opus albarium, quo parietes calce aut gypso dealbati inducuntur, & usus Hippocr. l. 7. Epid. X. 9. quamvis potius ibid. ipsum parietem dealbatum significare videatur. Foës. Oec. p. 348.

*CONJECTURA, ςοχασμὸς, dicitur rei cujusdam notitia, sed non simpliciter demonstrativa & infallibilis, sed saltem probabilis. Cujus cognitionis cum iterum varii dentur gradus, dum alia magis fallax & incerta, alia certior magis habeatur conjectura, in Medicinâ saltem ea locum habet, quæ *artificiosa,* μετὰ τέχνης ἡ ςοχασμὸς τεχνικὸς, dicitur, & quàm proximè ad veritatem accedit, Gal. l. 1. de cris. c. 9. Et hâc de caussâ refertur quoq; Medicina inter *artes Conjecturales,* vel *Conjectrices,* ςοχαςικὰς, l. Introduct. c. 5. quāvis l. de opt. sect. ad Thrasyb. c. 4. non tàm propter præcepta, quæ satis firma sunt, *conjectricem* dici velit, quàm propter eventum, quod non semper fine suo potiatur. Jung. C. Hofm. Instit. l. 1. c. 1. §. 3. seqq. & Dogmat. Medic. Gen. Nostra. proleg. p. 4. Regnare v. videtur imprimis *conjectura* in parte Semioticâ, quæ tamen ità est & esse debet artificialis, ut ad scientiam, quod ait Erastus orat. de laud. Medicinæ, propè accedat. Regnare etiam in determinandis medicamentorum, præsertim purgantium, dosibus: Scire sanè convenit & sapienti ςοχασμῷ colligere & dijudicare, quādo, quanta, quænam, quomodo individuo cuivis apta necessaria, congrua, utilia: Artificiosè a. conjicere viri est, qui vires omnium, quæ ad eam artem pertinent, didicerit, memoriæq; mandaverit, & in artis operibus, diligentiâ adhibitâ, se exercuerit, verbis notatu dignis Dieter. Jatr. n. 1. Quod v. D. Ammañus in præfat. parænes. ad discētes *conjecturalē* ità exposuerit, siquidem tota nostra cognitio tàm circà Theoriam, quàm circà praxin meris &

ris & nudis nititur conjecturis & opinionibus, profectò μέγα λίαν αἴτημα, quod quomodo non cedat in opprobrium Artis, non intelligo.

Conis, κόνις, pulvis. Item pediculus.

Conisalos, κονίσαλος, Atticum vocab. significans terram in palæstris athletarum & deambulantium pedibus conculcatam, sudoreq; eorum vel olei aspergine irrigatam, quæ ferè eundem cum strigmentis usum in molliendis & discutiendis bubonum & lactantium uberum & aliis tumoribus præstabat, uti constat ex Gal. l. 10. de S. F. §. Sudor. ubi & πάτος dicitur, i. e. via conculcata. Vide Lang. l. 1. ep. 51.

Conisterium, κονιστήριον, idem, quod *Apodyterium*, de quo suprà. Lang. d. l.

Conjugatio, *Conjugium*, συζυγία, ζεῦγος, idem quod *Copulatio*, *Conjunctio* duarum rerum. 1. dicitur de partibus numero duabus in corpore existentibus, quæ semper æqualiter à medio abesse volũt, Gal. l. 15. de U. P. c. 2. (2.) de pulsibus, vide *Conjugationes pulsuum* aliquot l. 1. de causs. puls. c. 8. (3.) *Conjugium* dicitur copulatio maris & fœminæ. Hæc significatio mystico & Spagyrico sensu applicatur diversimodè. Imò omnia consistere in *conjugio* duarum rerum dixit Paracels. l. de morb. Tartar. c. 22. In specie de *conjugio* Medici & Medicinæ loquitur idem Comm. ad Hipp. 1. aph. 1. *Conjugium Divinum* dicitur, quod constat ex mundo superiore & inferiore. Theatr. Chym. vol. 1. tr. Artificium supernaturale c. 16. & c. 5. vocat *Conjugium Metaphysicum* Th. Chym. Vol. I. pag. 288. & 318. Ità in conficiendo lapide Philosophico utriusq; materiæ mercurii & spiritus rubri conjunctorum & vitro Hermeticè inclusorum unio & mutua amplexatio vel congressus vocatur *Conjugium*. Libav. Apocal. Hermet. part. poster. p. 395.

Conjunctio, συζυγία, idem, quod *Conjugatio*. Ità de astris dicuntur *Conjunctiones*, quas Medico scitu necessarias esse dixit Paracels. Paragran. Tract. 2. de Astronom. Vide *Astrum*. Interdum sumitur pro *Compositione*, v. g. *Conjunctiones medicamentorum*; Helmont. tr. Pharmacopolium &c. Haud rarò etiam per *Conjunctionem* intellexit Paracelsus convenientiam quandam inter morbum & subjectum. v. g. *Conjunctio Pestis & hominis*, de Peste cum additionibus l. 1. It. de caduco matricis, & alibi.

Conjunctio quoque describitur, quod sit *copulatio* separatarum qualitatum vel adæquatio principiorum, cujus Synonymon est *connexio*, eiq; opponitur *solutio*, suntq; duo principia arduæ scientiæ Spagyricæ, licèt plura alia sint principia. Ripleus in Axiom. Philosoph. in Theatr. Chym. Vol. II. p. 113. 114. *Conjunctionem* quoq; Spagyrici *fermentationem* dixêre M. Joh. Isaac. Oper. Mineral. l. 1. c. 136. d. l. Vol. III. p. 409. Et *Conjungere* est *imprægnare*, *dealbare* & *rubificare*. Rosar. abbreviat. Tract. 2. d. l. p. 654.

p. 654. & Lagn. in Harm. Chym. Vol. IV. p. 751. seqq. De hâc *conjunctione* videatur & Lullii Practica c. 12. d. 1. p. 144. & de *Conjunctione Solis* & *Lunæ*. p. 340. Vide & Orthelii Commentar. in nov. Lum. Sendivogii c. 11. Vol. VI. p. 426. seqq.

*Conjunctiva *oculi tunica*. Vide *Adnata*.

Conjuncta *caussa*. Vide *Continens; Caussa*.

Conjuncti quoq; *morbi* dicuntur, & distinguuntur in Connexos & Consequentes, quorum discrimen in hoc consistit, quod Morbo morbus accedat in connexis, succedat in consequentibus. Nempè ibi prior caussa manet duratq;, hîc abit & cessat. Hoc per μετάπλωσιν fit, illud per ἐπιγένεσιν. Linden. S. M. Ex. VI. §. 19. *Conjuncta morbi essentiæ* dicuntur, quæ quidem ab essentiâ ipsius sunt inseparabilia, ut Magnitudo, Motus, Mos. Distinguuntur ab *Adjunctis* morbi, quæ sunt Caussæ & Symptomata: Hæc consequentia; Illa antecedentia. *Conjuncta* v. & *Adjuncta* uno nomine appellantur *Connexa morbi*, ἐπουσιώδη. Idem, Ex. IIX. §. 68.

Conjuratio, *Conjurator*; accipitur apud Paracelsum pro arte & artifice curandi morbos per certas dejerationes & præstigias diabolicas, quod Christiano prohibitum esse aliquoties ursit; v. g. l. 9. de signatur. rer. natur. l. principior. seu de mysteriis verm. c. 6. tract. de surditat. §. cura. l. 1. Philos. sagac.

Connatus, ξυγγενὴς, συγγενὴς, ξυγγεγονὼς, *congenitus*, dicitur Hippocrati de eo omni, quod homini competit à primâ nativitate, ejusq; rationem esse docet, quod ab homine hæc omnia habente genitus sit, & deinde nutritus in homine hæc omnia habente. l. 1. de nat. hum. t. 27. In specie de nativâ vel *connatâ* dispositione & propensione ad morbum aliquem, unde & morbi tales *Connati* vocantur & *Hæreditarii*, Prorrhet. 2. & l. 3. Epidem. ægrot. 6. Ex eâdem *cognatione*, qui tali morbo laborat, insolitâ phrasi eidē appellatur ξυγγονεὺς. Prorrhet. 2. Foës. pag. 437.

Connexio, συμπλοκὴ, idem, quod *Conjunctio, Conjugatio, Commercium*. Ità partes Medicinæ adeò *connexas* esse & implicitas, ut nullo modo diduci sine totius professiónis detrimento possint, scripsit Scrib. L. n. 200.

Connexa, & *Connexi Morbi*, quid sint, vide *Conjuncta*.

Conniveo, σκαρδαμύσσω ἢ καρδαμύσσω, dicitur, quando quis oculorum palpebras citò claudit, & citò aperit, uno verbo quoq; appellatur *Nictare* vel *Nictari*. Galen. 5. in 6. Epid. t. 2. Foës. Oec. pag. 569. Cui opponitur ἀσκαρδαμυκτεῖν. Vide *Ascardamyctes*. Vocatur & Græcè μύειν, ξυμμύειν, cum oculi clauduntur ex somno per membranam illam, quâ oculus quasi veste integitur. Ità & uterus dicitur ξυμμύειν à conceptu Hipp. 5. aph. 51. cum ejus os perangustum fit, uti explicuit Philotheus, & clauditur. Vide plura apud Dieter.

Dieter. n. 587. Abusiva verò est licentia, quando, Hæmorrhoides Apertæ appellantur *Conniventes*.

CONNUMERATIO, συναρίθμησις, vide *Collectio*. Est opus mentis, quæ plures res simul comprehendendo considerat, Gal. 1. de iis, quæ in medic. t. 3. Dicitur & *Consummatio*.

*CONNUTRITUS, ξύντροφος, dicitur de morbis unà nobiscum educatis, & longinquo tempore hominum corpora infestantibus & quasi connatis. Hipp. 6. Epid. f. 5. t. 6. Gal. in comm. & l. de A. L. & Aq. XI. 3. Idem quoq; significat, quod οἰκεῖον, *familiare*, accommodatum, cõveniens. 3. de fractur. t. 23. & t. 44. Gal. in comm.

*CONOIDES *corpus*, κωνοειδὲς σῶμα. Vide *Conarium*.

CONOPS, κώνωψ. Vide *Culex*.

CONSCIENTIA, συνείδησις, est actus animæ rationalis, & ita homini propri⁹ affectus, quando mens humana relinquens animam sensitivam vel facultates animæ corporeas, suâ sponte ad se redit, & vel propter occasionem expergefacta, & erroris sui conscia, contra hanc animam brutalem s. corpoream insurgit & colluctatur. Th. Willis de anim. brut. P. 1. c. 7. Hujus quoq; puritati studere debet Medicus.

CONSECRATIO, καθιέρωσις; & olim, & hodie ad Medicinam translata fuit; Sed rectissimè à Paracelso damnata & rejecta, tr. Philosoph. occulta tit. de *Consecrationibus*.

CONSENSUS, συμπάθεια, συμφωνία, ὁμολογία, usurpatur in statu secundum & præter naturam. In illo idem est, quod *concordantia*, *commercium*, opera mutua. In hoc v. significat, quando ad aliquam partem morbo correptam aliæ etiam nõ temerè aut perfunctoriè, sed graviter quoq; compati solent. Ità jecore affecto singultus succedit, compatiente stomacho, Gal. 6. aph. 16. Per *consensum* quoq; dupliciter affici dicitur, uno modo, cũ aliquid transmittitur ad aliquam partem, ut puta fumosus vapor à ventriculo ad oculos; alio modo, quando impeditur communicatio illius, quod ab altero deberet communicari, Gal. l. 3. de L. A. c. 1. & alibi. Charlton. addidit tertium modum, quando pars compatitur ob mutuam connexionem vel operis societatem. Ex. III. Patholog. §. 1. De rarioribus *consensibus* partium in statu p. n. Vide Ephemer. Nat. Cur. T. I. Obs. 20.

CONSEQUENS, ἑπόμενον, συμβεβηκός, significat in foro Medico id, quod vel sanitatem, vel morbum sequitur. Et ità æquipollet vocabulo *Accidens* & *Symptoma*. Galen. l. 1. M. M. c. 9. Vid. Dogm. nostr. Part. I. cap. 8. dogm. 1. Quid sint *Morbi Consequentes*, vide p. a. in *Conjuncta*.

CONSERVA, terminus est Pharmaceuticus, qui denotat flores, herbas, rari⁹ radices, rarissimè carnes aut pulpas fructuũ tenuissimè incisas, vel tusas, & sacharo exactè mixtas. Weker Antidot. gen. l. 1. cap. 31.

Hæc

Hæc actio dicitur *conservisatio*. Schröder. l. 2. c. 48. vid. & Schenk. Syntagm. Comp. & præser. med. Part. spec. cl. 3. sect. 2. c. 1.

CONSERVATIO, φύλαξις, dicitur de re in suâ naturâ & per proprium calorem sustentatâ, cui opponitur *Corruptio*, quæ fit per immoderationes externas, videlicet caloris, aut frigoris excessus, Gal. l. 4. de S. F. c. 14. Hinc non adeò à veritate declinavit Paracelsus dicens: Hominem in se habere *conservatorem* & destructorem sanitatis, modò rem obscuris terminis non ità defœdasset. Labyrinth. Medic. c. 7.

CONSERVATIVUS, *a*, *um*, φυλακτικός, vel dicitur de parte Medicinæ principali, quæ sanitatem præsentem tuetur. Vocatur aliàs *Methodus Conservandi sanitatem*, ὑγιεινή. Vid Dogm. nostr. Part. IV. c. 2. cui opponitur *Methodus medendi*, θεραπευτική. Vel tribuitur etiam caussis, quæ dividuntur in *Conservatrices* & *Effectrices*, scil. sanitatis, αἴτια φυλακτικά, καὶ ποιητικὰ τῆς ὑγιείας. Galen. art. Medic. c. 84. *Conservantia* Physicorum (h. e. Spagyricorum) præsertim sunt medicamenta vitam & corpus à corruptionibus præservantia. Talia potissimum ex iis rebus petenda, quæ longiorem vitam, ac temperatiorem à naturâ nacta sunt, qualia sunt vegetabilia, quæcunque semper virent, & longiori tempore perseverant: Inter mineralia, quæ mumialis essentiæ liquoris multum habent, & inter metalla, quæ sunt ærugini obnoxia. Talia non sunt *Conserva* rosar. violar. &c. quæ *Conservatione* ipsamet indigent ac mutuantur à saccharo. Rul. in Lex. Haud dubiè huc referri deberet Arbor vitæ Helmont. nisi hæc ipsa hypothesis multis adhuc scateret dubiis, quin & ineptis collectionibus, quas nostri instituti ratio non admittit prolixius ventilare, sufficiat, quod ab arbore longævâ non liceat certi quid inferre ad hominis longævitatem. Quid enim de cervo aliisque brutis dicendum maximè longævis, quæ tamen ad humanam vitam prorogandam nutrimenti loco vel minus vel planè non conferunt? Sed manum de tabulâ.

CONSIDENTIA, ἀποκατάστασις, vide *Apocatastasis*. Est & species angustationis cavitatum vel meatuum, quando latera concidunt; Gr. συνίζησις. Jul. Alex. not. ad Gal. l. de diff. morb. T. II. p. 279.

CONSIDERATIO, σκέμμα, quid significet, notum est. Tres *considerationes*, quæ tamen potestate unum sunt, statuit Galenus; primam, de propriis & communibus speculari; secundam, an similia vel dissimilia sint, ea, quæ inter se conferuntur, discernere; tertiam, quid idem, & quid diversum sit in rebus, considerare. l. 9. de Hipp. & Plat. decr. c. 5.

CONSILIUM, βούλευμα, quid in genere significet, notius est, quàm ut opus sit verbis: Notetur saltem egregia gnome, quod *Consilium* sapientis unicum multorum manus superat.

Insci-

indicitiæ semper per se mala, juncta armis adhuc pejor est, Gal. orat. exhort. ad artes, ferè sub fin. In Medicinâ *Consilium* dicitur sententia illa, quam Medicus vel solus, vel cum aliis prius consultans de hominis statu vel sec. naturã, vel præter nat. fert, & quid agendum sit, juxtà indicationes utriusq; methodi præcipit, aut præscribit. Vide *Consultatio.*

*CONSISTENTIA, duplicem potissimùm habet significationem Medicam: (1) de ætate vel morbo quando usurpatur Gr. dicitur ἀκμὴ, & ità idem significat, quod *Status.* Vide *Acme,* ex Gal. 2. de diff. febr. c. 11. (2) usurpatur de humoribus aliisq; materiebus quà utilibus, quà inutilibus, & denotat eorum constitutionem, ratione tenuitatis, vel crassitudinis, soliditatis aut corporeitatis. Ità de Urinæ *consistentia* legitur apud Gal. l. 9. Meth. med. c. 4. Græcè dicitur σύστασις, quod vocabulum & recentiores retinuerunt, uti patet ex Cl. Th. Will. Ex. de Urin. c. 1. 3. 6. &c. quamvis Græcum vocab. σύστασις apud Hipp. collectionem aut concretionem vel *Coacervationem* alicujus materiæ denotet, Coac. t. 238. de morb. sacr. XVIII. 13. Verbum *Consisto* etiam aliquando sumitur pro *Existo* cũ alia quadam re. Scrib. Larg. num. 19. 27. 90. 102. 160. &c.

CONSOLOR, παρηγορέω. Vide *Paregoreo.*

CONSOLIDANS, idem, quod *Sarcoticum,* aut *Epuloticum.* Ità Rul.

CONSOLIDATIVUM, *consolidatura,* medicamentum vulnera & ulcera carnibus recentib⁹ *explens,* & *cicatricem obducẽs* ἐπουλωτικὸν, *incarnans* σαρκωτικὸν vocatur; de quibus suo loco. Consolidare quoque numeratur inter quatuor regimina Lapidis Philos. ap. Lagn. in Harm. Chym. c. 6. Th. Chym. Vol. IV. p. 753. fin.

CONSORTIUM, κοινωνία. Vide *Communicatio, Confluxio.* Tale *consortium* tribus modis fieri scripsit Galen. 1. in 3. Epid. t. 4. vel propter viciniam, vel propter genus, vel propter familiaritatem operis. (ma.

CONSPERSIO, καλάπασμα. Vide *Catapas-*

CONSPICUUS, ἐπίδηλος, manifestus, *evidens,* dicitur de homine, qui sensu increscere deprehenditur, quod fit à septimo ad decimum quartum annum, Hipp. l. de Carn. XIII. 13. deinde etiam de diebus quibusdã, qui futuræ criseos præbent indiciũ in morbis, unde Latinis *Indices* vocantur, Tales sunt cujusq; septimanæ dies quartus, ex 2. aph. 24. Vide Foës. p. 224. Dieter. n. 314.

CONSPIRABILE, *Conspiratio,* ξύμπνυν, ξύμπνοια. Vide *Confluxio.*

CONSPUENDUS, καλάπλοςος, dicitur de eo, qui sui emolumenti & ornamenti nullam curam gerit, Gal. in orat. suasor. ad artes c. 5.

CONSTANS, ἐυσαθὴς, βέβαιος, sumitur de bonâ constitutione corporis & de morbosâ. In illa dicitur à Metrodoro finis bonorum esse corporis *constans* & firma constitutio σαρκὸς ἐυσαθὲς καλάσημα, apud Clement. Alexandr. In hâc legitur apud Hipp. 3. aph. 8. de morbis *constantibus* boni

 moris,

moris, & æqualibus, item 2. Epid. sect. 1. n. 20. Dieterich. n. 361. Foës. p. 252.

Constantia, βεβαιότης, εὐσταθία, dicitur de corpore & animo. De illo legitur apud Gal. c. de nat. hum. t. 39. ubi firmitatem corporis ab humore melancholico dependere statuit, quemadmodum & com. 2. de hum. De animâ vel mente occurrit apud Hipp. l. de dec. orn. IX. 15.

Constellatio, est terminus Astrologicus, denotans certum consortiũ & communionem Astrorum ratione luminis vel influentiæ; Hunc terminum Spagyrici transtulerunt in suum forum, dum *Constellationem* dixerunt esse supernorum astrorũ in inferna virium & virtutum impressionem & operationem, quæ conveniunt in concordantiam quandam naturalem. Et de hâc sibi persuaserunt haberi excellentissimam scientiam Physicam, quæ *Physiognomia signata* rerum naturalium in Sympathiâ superiorum ad inferiora dicitur. Ruland. & Johns. in Lex. Urget hanc ceu scitu valdè necessariam Medico Paracels. Paragran. tr. 2. de Astronomiâ. Enimverò cum res nondum adeò expedita sit de Influentiis vel virtutibus Astrorum omnium in hæc inferiora, siquidem & Physici, Mathematici & Medici fuerunt, hodieque sunt, qui eas in dubium adhuc vocent, v. g. Clarissimi, Th. Willis de febr. c. 9. qui negat Crises à Lunæ siderumq; influentiis dependere; & Dn. J. Chr. Sturmius Professor hujus Lycei Altdorf. celeberrimus in Tabb. suis Astronomic. (quamvis hactenus nostrum addere calculum nondum libuerit;) hinc patet, quàm incerta hæc sit *Constellationum* & *Concordantiæ* superiorum cum inferioribus scientia, nec adeò Medico scitu necessaria. Quid? quod Paracelsica illa doctrina sit merè fictitia & ridicula. Tantum.

Consternatio, ἔκπληξις. Vide *Ecplexis*.

Constipatio, στύψις, idem, quod *Adstrictio*. Vide suprà suo loco. *Constipationem* à Tartaro deducere conatus est Paracels. passim in scriptis suis, præsertim v. in l. 2. de Tartar.

*Constitutio, κατάστασις. Vide *Catastasis*.

Constricțio, vel idẽ est, quod *Adstrictio*, στύψις. Hæc per fundentia curatur. Ità verbum *constringere* sumitur à Scrib. Larg. n. 104. Ità & *Constrictiva* συπτικὰ dicuntur Chirurgis medicamenta, labia vulnerum cõprimentia. Rul. Vel dicitur de Motu cordis, quando coarctatur, ut sanguinem in arterias exprimat. Gr. συστολή. Vide *Cor. Systole*.

Constructio, idem, quod *Generatio* aut *Factio* alicujùs rei, cui opponitur *Destructio*. Lombard. Margarit. pretios. c. 16. in Theatr. Chym. Vol. V. 659.

Consuetudo, ἔθος, ἐθισμὸς, in Medicinâ significat vel rerum non naturalium usum per longum temporis spacium uno eodemq; modo continua-

tinuatum, quemadmodum hoc Hippocr. passim & Galen. integro libello h. tit. & sparsim alibi hujus *Consuetudinis* efficaciam, necessitatem, & utilitatem inculcavit; quorũ loca omnia, si placet, inquirere, consulatur Franc. Valleriola Loc. Comm. l. 1. c. 6. & Aloys. Mundellæ Theatr. Galenic. lit. C. vel ipsam corporis & omnium suarum partium continentium, contentarum & impetum facientium constitutionem eodem semper modo sese habentem, per & propter consuetum rerum non naturalium usum Dividitur in Bonam & Pravam: Illa Cõservanda, hæc prudenter & leniter corrigenda mutandaq; est. In genere *Consuetudo* dicitur altera & adventitia natura, ἐπίκτητος φύσις, Gal. l. 2. de mot. muscul. c. 7. & c. 3. in l. de iis, q. in med. t. 20. Quid per *Consuetos* & *Consueta*, εἰθισμένυς, συνήθεις κ, συνήθεα intelligendum sit, ex dictis facilè constat; Videatur Hipp. 2. aph. 49. 50. unà cum commentatoribus ad illa loca. In specie Dieterich. n. 237. seqq. & n. 801.

CONSULTATIO, συμβύλευσις, significat illud officium Medici, quo quemadmodum nullũ inter omnia medicorum opera est illustrius, utpote quo solo à doctis Medicis indocti discernuntur; ità res ipsa facilè testatum facit, in medicinâ universâ nihil quoq; esse consultandi methodo difficilius. Est v. *Consultatio* nihil aliud, quàm cum uno vel pluribus aliis Medicis instituta consideratio statûs alicujus, sive secundum, sive præter naturam cum suis caussis & consequentibus, & ritè facta utriusq; Methodi Conservativæ aut Curativæ per Indicationes & Remedia applicatio. Dicitur & *Collegiandi officium* à C. Hofm. orat. Isag. 2. à me editâ p. 131. ubi plura de hoc argumento reperies. Legatur & Claudini elegans libellus de ingress. ad infirmos. Inculcavit hujus muneris necessitatem & utilitatem ipse Hippocr. de præcept. VII. 1. seqq. *Consultationes* olim vocabantur *Deliberationes Contentionesque* apud Scribon. Larg. in epist. ad Callisthum princip. ad quem locum vide notas Joh. Rhodii p. 15. Animæ quoq; nostræ pars dicitur *Consultans*, βυλευόμενον μέρος, à Galen. de form. fœtûs. c. 6. Estq; hæc functio animæ rationalis propria, uti patet ex Th. Will. Tr. de An. Brutor. Part. I. c. 7. differtq; ab appetente, vel concupiscente, quæ facultas vel vis quoq; est Animæ Brutorum, vel Corporeæ d. l. c. 9.

CONSUMMATIO, συγκεφαλαίωσις, idem, quod *Connumeratio*, de quo suprà, i. e. in summam Collectio. Gal. l. 1. de iis, q. in med. t. 3. Aliàs *consummare* idem est, quod *Perficere*. Ità Scrib. Larg. in Epist. ad C. Jul. Callist. p. 4. dicit: Per antiquos authores *consummari*, i. e. perfici professionẽ, Vide Plura loca. in Lexic. Scribon. Rhodii.

CONSUMTIO, σύντηξις. Vide *Colliquatio*. *Analosis*. Caussam *consumtionis* corporis dicit Paracelsus esse Sulphur, item Sal; Resistere v. Mercurium

tr. de trib. Essentiis c. 1. seqq. *Consumere* etiam de tempore, & cibis usurpatur, Scribon. Larg. n. 16. 17. 140. i.e. absumere, impendere. Vid. Lex. Scribon. Rhodii.

Contabescentia, vide *Atrophia*, *Analosis*, *Colliquatio*, *Consumtio*, *Marasmus*, *Phthisis*. Vid. Lind. Ex. IX. §. 51.

Contactus, ψαῦσις, dicitur, quando duæ partes ità naturaliter conjunctæ sunt, ut sese contingant. Cui opponitur *Abscessio*, διάστασις, ἀπόστασις, Gal. c. 2. de iis, quæ in med. t. 25. Ità corpora, quæ cor attingunt, videlicet pulmo, pericardium &c. dicuntur τὰ ψαύοντα τῆς καρδίας, l. 3. de præsag. ex pulss. c. 4. fin. Verbum etiam ψαύειν, Hippocr. non infrequens fuit, v.g. 1. de fract. t. 17. s. 3. h. t. t. ult. 3. de artic. t. 47. l. 4. Epid. XX. 18.

Contagio, *Contagium*, ἀπόῤῥοια, ἀπόκρισις, Ciceroni olim l. 2. de Divinat. dicebatur ea vis, quæ à stellâ defluit, & in sublunaria influit; Linden. Ex. XI. §. 187. Hodieq; v. plerunq; & potissimùm per *Contagium* intelligitur vis illa vel activitas, quâ affectus quispiam residens in uno corpore sui similem excitat in alio; & quidē vel immediatè & corporaliter per contactum, vel mediatè & ad distās. Th. Willis de febrib. c. 12. Charlton Ex. Pathol. X. §. 3. 4. D. D. Maur. Hofm. de morb. Contag. Disp. 1 seq. Vide *Apocrisis*, *Aporrhœa*.

Contemplabilis, θεώρητος, dicitur de diebus *indicibus*, quarto, undecimo, & decimo septimo, ex quorum diligenti observatione intelligitur, quando, & qualis futura sit crisis. Hipp. 2. aph. 24. Vid. Dieterich. n. 391.

Contemplatio, θεωρία, significat rei alicujus tractationem & considerationem in mente, quæ si prolixa fuerit, brevibus verbis exprimi non potest, Gal. l. 5. de san. tu. c. 1. *Contemplari*, ἐπιβλέπειν, i. e. cognoscere, deliberare, scire, non dubitare, est Medico summè necessarium. Paracels. comm. in 1. aph. 2. Vide & Dieter. n. 311.

Contemtus, καταφρόνησις. Vide *Cataphroneo*.

Contensio, idem, quod *Tensio*, τάσις. Vide *Tasis*.

*Contenta, ἰσχόμενα, ἐνισχόμενα, dicuntur ab Hipp. 6. Epid. s. 8. t. 19. humores in solidarū partium spaciis, vasis, & cavitatibus conclusi, qui tamen non hâc tantum ratione contineri dicuntur, sed quòd etiam ab ipsis solidis partibus tegantur & gubernentur. Quòd n. ii gignantur, quòdq; usibus corporis inserviant, id habent à solidis partibus. Hæc quidem Gorræus p. 198. & Castellus. Enimvero hæc sententia repugnat veris hodiernis artis principiis, quibus docemur, partes solidas potius ab humoribus vitalibus & spiritibus suam obtinere activitatem, ut sint organicæ. Vide Dogm. nostr. P. I. c. 2. dogm. 3. & 5. *Contenta* quoq; dicuntur, quæ Urinis sanorum aut ægrorum præter aquosam substantiam insunt, Gr. παρεμφαινόμενα. Suntque vel universalia, vel particularia, naturalia, aut præternaturalia.

lia. Will. de Urin. c. 3. & 5. Dogmat. nostr. P. 3. c. 4. d. 9. & 11. quamvis Paracelf. *contentum* dixerit non illud, quod in urinâ, sed quod suprà urinam est. Schol. in libr. de urin. c. 3.

CONTENTIO, τὸ διαφέρεσθαι, ἔρις, idem, quod *Controversia*, *Disputatio*, est discrepantia opinionum, quando un' alteri assensum denegat, & dissentit. Hæc aliquando justa est, aliquando condonanda, Gal. l. 3. de diff. pulf. c. 1. Olim etiam *Consultationes* Medicorum dictæ fuerunt *Contentiones*, Scrib. Larg. Epist. ad Callisth. in princ. *Contendentium lis disputatioque* Celf. procem. l. 1. *Contendere* quoq; ibid. & compof. 38. accipitur pro *Asseverare*, Rhod. in Lex. Scribon. *Contentio* quoq; dicitur συντονίας, de nervosis & fibrosis partibus, per spiritus animales aut vitales repletis, aut de stamine in textrinâ extenso per planas, Gal. l. 1. de sem. c. 15. In statu p. n. dicitur τάσις, σύντασις, *Contentio*, i. e. *Extensio*, c. 1. in 1. Epid. t. 10. & 6 Epid. f. 1. t. 30. Opponitur huic *Relaxatio*, ἄνεσις.

*CONTENTUS, æquivocum apud Latinos est vocabulum. Vel n. sumitur pro eo, quod ab aliquo continetur, Linden. Ex. XV. §. 71. Gr. ἰσχόμενος ἐνισχόμενος, συνεχόμενον. Vide *Contenta*, Gal. l. de plenitud. c. 3. ubi & mentio fit *Cōtentricis facultatis*, συνεκτικῆς δυνάμεως: vel sumitur pro eo, quod est *expansum*. Gr. συντεταμένον; cui opponitur *relaxatum*, κεχαλασμένον, 6. Epid. f. 1. t. 30. Gal. in comm. Vide *Contentio*. Per translationem etiam *Pulsus* hoc modo dicitur *contentus* εὔτονος, i. e. vehemens, qui cum renisu quodam pulsat. 3. de diff. pulf. c. 5. vel etiam significat *satiabilitatem*, quæ Gr. dicitur αὐτάρκεια, & qui *contentus* suâ sorte αὐτάρκης; cui opponitur ἀπληστία, *insatiabilitas*. Gal. de dignosc. & cur. animi morb. c. 9. fin. 6.

*CONTINENS, & hujus vocabuli æquivocatio ex præcedente patescit. Quando significat rem, quæ aliam recipit, fovet, & servat. Gr. dicitur ἔχον, συνέχον. Ità Partes solidæ sunt *continentia* respectu fluidarum. Et quędam caussæ morbificæ dicuntur *Continentes*, quæ semper morbum fovent. Imò febres quædam dicuntur *Continentes*, σύνοχοι, à *Continuis* distinctæ, quæ sine exacerbatione perdurant usq; ad finem, Sylv. l. 1. Prax. c. 29. §. 3. Deinde & *Continens* dicitur, qui suos affectus per rationis moderamen vincere potest, Gr. ἐγκρατής; cui opponitur *Incontinens*, ἀκρατής, qui est mancipium cupiditatum & affectuum, Gal. l. 4. de Hipp. & Plat. decr. c. 2. Hermetici tropicam quoq; attribuunt variam significationem verbo *Continere*, v. g. sumitur pro *informare*, *vivificare*, *exaltare*; vel pro *cobibere* & *inbibere*, ne avolet, aut efferatur; vel in *potentiâ habere* aliquid, ut posteà in actum deducatur, Libav. Apoc. Hermet. Part. post. T. 2. Oper. p. 390.

CONTINGENS, τὸ ἐνδεχόμενον, dicitur vel de iis, quæ à voluntate & arbitrio hominis pendent, vel de his rebus, quæ pendent à suis caussis & præ-

& præviis dispositionib' in naturâ. Priorum non est determinata veritas quoad nos : Posteriora admittunt prædictiones veritatis , quæ micare possunt radiis,ex solerti dispositionum consideratione. Rolf. O. ac Meth. Gen. l. 3. sect. 2. c. 3. Jung. Gal. de subfig. empir. in fin. Ità res non naturales quædam ceu caussæ & media sanitatis& morborum possunt dici *Contingentes*, ut sunt Medicamenta , Operationes Chirurgicæ, in respectu ad sex reliquas, aërem, cibum & potum &c. Charlton. Ex. IV. Pathol. §. 5.

*CONTINUITAS , *Continuus* , συνέχεια, συνεχής, triplici gaudet significatione,(1)in statu sec.naturam,de partium solidarum singularum integritate *continuâ* sive ἑνώσει naturali, cui opponitur differentia essentialis tertia Morborum,*Continuitas soluta*, vel *Continuitatis solutio*, λύσις τῆς συνεχείας,cujus species vide apud Galen. l. de diff. morb. cap. 11. & l. 4. m. med. c. 1. Dieter. n.437. (2)in statu p. n. de morbis,& in specie de febribus, quarum quædam dicuntur *continuæ*, συνεχεῖς, quæ in totum non intermittunt , licet aliquando quædam remissio appareat. 1.Epid. f. 3. t. 2. vide comm. Gal.in h. l. Recentiores v. *continuas* iterum subdiviserunt in *Continentes*, συνόχους, de quibus p.a. vocab.*Continens*; & *Continuas* strictè dictas συνεχεῖς, quæ etiam non quidem totaliter intermittunt, interim vel quotidiè, aut tertio, aut quarto die, aliove,exacerbationem habent. Sylv. l. 1. c. 31. (3)sumitur pro indicatione medicâ contrà solutam unitatem ; v.g. ulceris indicatio dicitur vel unitio,vel agglutinatio,vel coitio,vel*continuitas*,aut *continuatio*, συνέχεια. Gal. l. 3. Meth. med. c. 10.

CONTORQUEO , ἐπιστρέφω, accipitur ab Hipp. de vertebris colli intortis 4. aph. 35. *Contorsio* aliquando etiam idem est , quod *Ileus* , Volvolus, Chordax , seu *miserere mei*. Rul. & Johns. *Contortio* quoq; vocatur species *dislocationis* ossis incompletæ, in quâ non exit totaliter, Forest. l. 9. obs. Chirurg. ob. 1. Schol.

*CONTRACTIO, συστολή, vocabulum est homonymum. In statu naturali sumitur de Actione Musculorum propriâ, Gal. l. 1. de mot. musc. c. 9. Jung. Charlton. Oec. anim. Ex. XI. Nic. Sten. de Muscul. & Gland. Anonym. de rat. mot. musc. apud Willis. Anat. Celebr. aliosq; Anatomicos. Quâ significatione etiam de Corde dicitur, quando sanguinem è venis in ventriculos receptũ in arterias , pulmonalem & aortam exprimit, sese cõtrahendo, cui opponitur *Diastole*, διαστολή, quæ non est vera distensio , sed saltim *relaxatio*, seu ad pristinam figuram regressus. Vide *Cor*. Vera a. *distensio* saltem in arteriis per systolen cordis magis oppletis locum habet, unde pulsus oritur. Vide *Pulsus*. 2. In statu præter naturali accipitur de partium solidarum abbreviatione aut corrugatione, cum impotentiâ, viriũq; & actionum suarum destitutione. Gal. de opt. sect. ad Thras. cap. 51.

Quæ membra dicuntur *Contracta*, συνεσταλμένα, Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 32. quibus opponuntur *Diducta*, vel *Expansa*, ἐκπεπταμένα. Et affectus hic tendinũ nervorumq; proprius vulgò dicitur *Contractura*. Paracelſ. Theoric. fig. morb. univerſ. Tab. 4. Rul. Helmont. Sed. anim. n. 32. &c. cujus cauſſa haud dubiè in acido quodam ſpiritu vel halitu nervoſis partibus inimico ponenda, Gr. ἀγκύλη, vide *Ancyloſis*.

CONTRAHENS, quoq; in parte pharmacevticâ dicitur medicamentum, συνάγον, Gr. quod coincidit cum *Condenſante*, πυκνωτικῷ. Gal. 5. de S. F. c. 14.

CONTRADICTIO, ἀντιλογία; quando quis alterius ſententiæ & verbis κατ᾽ ἀντικρυ è directò ſeſe opponit, eaq; inficiatur. Fit v. non ſolùm juſtè, de quo Linden. Ex. XII. §. 162. ſed & haud raro falsò vel ex petulantiâ, dũ inter homines dantur, qui ſemper *contradicere* audent, eaq; vituperare, quæ nunquam didicêre, vel cognovêre. Gal. c. 3. in Hipp. de iis, q. in med. t. 32. Et adverſus hos leges ſtatuendas optavit l. adv. Julian. c. 1.

CONTRAHENS, vide *Contractio*.

*CONTRAINDICATIO, ἀντίδειξις, *Contraindicans*, ἀντενδεικνύμενον. Vide *Antendeixis*.

CONTRALUNARIS, Græcè verti poſſet ἀντισέληνος, vel ἀντισεληναῖος. Uſus hoc vocabulo Dieter. de fœminis menſtrui immunditiæ ſuæ tempore cõcipientibus. Jatr. n. 586.

*CONTRARIUS, ἐναντίος, quid in genere ſignificet, notisſimum eſt. Ità & in foro Medico *Contrarium* dicitur de corporibus diverſis: Ità Magnum parvo, Laxum denſo, plenum vacuo eſt *contrarium*. De qualitatibus & potentiis ità calidum frigido, humidum ſicco, aperiens obſtruenti, & viceverſâ, *contrariatur*. Imprimis v. in Methodo medendi omne fert punctum, ceu ſcopus univerſalisſimus: *Contraria contrariorum eſſe remedia*, τὰ ἐναντία τῶν ἐναντίων ὑπάρχειν ἰάματα, quemadmodum hoc pasſim ex Hipp. & Gal. ſcriptis liquet, de cujus axiomatis limitatione vide ſis dogm. noſtr. P. 4. c. 3. dogm. 3. p. 482. ſeqq. In ſtrictâ ſignificatione *contraria* dicuntur, quæ utrinq; à medio æqualiter diſtant. Gal. c. 5. in 6. Epid. t. 20. *Contraria* realiter in naturâ exiſtere negare auſus eſt Helmont. tr. Natura contrariorum neſcia; Verùm an feliciter & accuratè hoc fecerit, non eſt hujus loci ventilare. Accipitur & *Contrarium* de ſententiarum repugnantiâ & oppoſitione, & ità penè coincidit cum *Contradictione*, in quâ acceptione rectiſſimè dixit Libav. Alchymiæ transmutat. defenſ. 2. contrà Guibert. Apolog. c. 9. T. 3. pag. 159. *Contrarii abſurditas veritatem contrarii confirmat*. *Contrarius* quoq; idẽ aliquando eſt, quod *adverſarius*, hoſtis. Ità Medic' *contrarius* vocatur is, qui fas profeſſionis egreditur, Diis hominibusq; inviſus, apud Scribon. Larg. n. 199. edit. Rhod.

CONTRITIO, σύντριμμα, συντριβὴ, σύντριψις, idem, quod ſimplex *Tritura*, *Tritus*,

Tritio, τρίβη, τριμμὸς, est species comminutionis rerum crassiorum & solidiorum, vel simplicium, vel compositarum. Wekerus Antidotar. part. gen l. 3. c. 6. vocat *Tusionem*, ubi vide plura, Schenk Syntagm. comp. & præscr. med. p. m. 289. Dicitur & crassâ minervâ *Pulverisatio*. Vide *Pulvis*, *Species*. Jung. Lexic. Rhodii Scribonian. p. 367. Aliquando, sed abusivè *Contritio* vocatur solutio corporum, quæ fit per corrosionem. Vide *Corrosio*. Ità Incertus Author de Magni lapidis compos. c. 39. in Theatr. Chymic. Vol. III. p. 36. *Contritionem Draconis* vocavit, quæ non fit super marmore, nec manibus hominum, sed est tantùm aqua, quæ terit, & penetrat corpus & draconem de naturâ suâ propriâ & virtute &c.

*CONTURBATIO, ταραξις. Vide *Taraxis*.

CONTROVERSIA, τὸ διαφέρεσθαι, ἔρις. Vide *Contentio*.

*CONTUSIO, θλᾶσις, θλᾶσμα, Jonicè φλάσμα, vel dicitur de morbo & specie solutionis continui, cùm grave aliquid suprà corpus incidit, ac id ipsum collidit & continuitatem solvit citrà deperditionẽ manifestam substantiæ, aut externam rupturã, ubi plerunq; in parte carneâ cruor sub cute colligitur, & *suggillatio*, ἐκχύμωμα, sive effusio dicitur, quia venæ exiguæ sub cute rumpuntur, Gal. c. 3. de his, q. in med. t. 30. de tum. p. n. c. 105. In specie quoque θλᾶσις, *contusio* dicitur cranii vel calvariæ recessus & incurvatio à violentâ illisione absq; fracturâ; quale quid stanneis vasis & plumbis contingere videmus, si foris illidantur. Gal. in def. medic. Res illa, quæ est Caussa *contusionis*, dicitur *Contundens*, θλῶν, corpus grave ac durum 5. meth. med. 2. Membrum v. vel pars affecta, *Contusum*. φλασθὲν, διαθλασθὲν, l. 1. de C.M.P.G. cap. 4. item θλᾶσμα, Jonicè φλᾶσμα. Jung. Lex. Scribon. Rhodii p. 367. Vel dicitur de modo dividendi rem crassiorem & solidam in particulas minores, & ità plerunq; coincidit cum *Contritione*, quâvis hæc in minimas particulas dividat, *Contusio* etiam portiunculas crassiores complecti possit. Fit illa *cõtusio* vel pistillo in mortario, vel alio instrumento graviori, quo res solida dissolvi potest.

CONTUS, κόντος, dicitur instrumentum oblongum, quo naves reguntur & promoventur; nec non varia ferrea instrumẽta longa in metallifodinis necessaria. v. g. *Contus* fossorũ, *Contus* tertius, *Contus* uncinatus, &c. Rul.

CONVALESCENTIA, ἀνάληψις, ἀνάςασις ἐκ νόσου, est status ille hominis, in quo morbo prius defuncti & debiles incipiũt resumere vires, & fieri rursus habiles ad obeunda munera intermissa, verbis Linden. Ex. XIII. §. 241. Tales dicuntur *Convalescentes*, ἀναληπτικῶς ἀγόμενοι, vel ἀναλαμβάνοντες ἐκ νόσου. Et ars, quæ spectat ad eos, *Analepticè* dicta fuit ἀναληπτικὴ, Gal. de constit. art. med. c. 20. quæ potissimum in dextrâ rerum

sex

sex non naturalium applicatione consistit. Statum *Convalescentiæ*, quidam ad *Neutrum* referre non dubitant, quod quidem per nos licet, quamvis citrà necessitatem urgentem fiat, vide Dogm. nostr. Prælimin p. 8. 9.

*CONVENIENTIA, *Conveniens* duabus potissimum gaudet significationibus. 1. significat similitudinem quandam, & idem est, quod *Concordantia*, ὁμοιότης, ἁρμονία, Gal. de subfig. empir. 2. idem denotat, quod utile, *congruum*, conferens, σύμφορον, ἁρμόδιον, προσῆκον. Dieter. Jatr. n. 105. 589. 728. 929. Scribon. Larg. n. 97. 101. vide *Chresimos*.

CONVERSATIO, ὁμιλία, vide *Homilia*.

*CONVEXUS, κυρτὸς, κυφὸς significat protuberantiam & *gibbum*, quà naturalem, quà præternaturalem; & opponitur ei *Cavum*, τὸ κοῖλον, Gal. 6. aph. 46. Ità Hepatis pars exterior versus hypochondria spectans dicitur *Convexa*, *Gibba*, κυρτὴ, quemadmodum interior *sima*, σιμὴ. Ruff. l. 1. c. 28. allegante Linden. Physiol. Med. l. 2. c. 5. §. 91. In Statu p. n. *gibbosi* in dorso ex vertebrarum situ mutato & luxatione dicuntur *Convexi*, κυρτοὶ, aliàs κυφοὶ, ὑβοὶ. Galen. dicto loco. Hinc & Hypochondriorum tumores & protuberantiæ κυρτώματα, i. e. *Convexitates* sive *gibbositates* leguntur apud Hippocr. Prognostic. sect. 2. t. 25. Jung. Galen. comm. ad h. l. quo nomine & gravidarum venter protuberans venit 2. Prorrh, XXXV. 6. nec non à flatibus distenta alvus, l. 4. Epid. VII. 6. lien tumidus, & veluti *convexus*, κυρτὸς σπλὴν, l. 2. Epid. sect. 2. n. 65. Vide Foës. p. 366.

CONVIVIUM, συμπόσιον, quid significet, notius est, quàm ut indigeat verbis. Consideratur v. in Medicinâ, ut res non naturalis, medio se habens modo ad sanitatem, vel conservandam, vel destruendam. Illo respectu *Convivium* est commilitonum homilia, alacritatis animi pabulum, amicitiæ philtrum, & benevolentiæ parens. Imò uno verbo (juxtà Aristarchi sententiam) *convivium* sobriè institutum, præsens animi corporisque est pharmacum, describente Langio l. 1. Ep. 1. adde l. 3. ep. 6. Hoc verò respectu, quando scil. abusus intervenit, pertinet ad caussas procatarcticas morborum, & in specie ad victum largiorem & importunum. Fucum in faciebus *convivantium* fœminarum detectum lege apud Gal. orat. sua ad art. c. 6.

CONVOLVULUS, ἴψ, est nomen insecti, vel vermiculi, qui se involvit pampino vitis. Dicitur & *Involvulus*, apud Plautum, & *Volvox*. Plura vide apud Linden. Sel. Med. Ex. V. §. 109. seqq. Descriptionem reperies ap. Aldrovand. l. 4. de insect. c. 4.

*CONVULSIO, σπασμὸς, cum omnes arbitrarii motus musculis obeantur, quando ad sua capita retracti, unàque particulam, cui inseruntur, simul attraxerint, si affectus aliquis p. n. in tensionem musculos ducens iisdem acciderit, hunc motus sequitur similis quidem naturali, sed

sed citrà voluntatem, & vocatur affectus *Convulsio*. Gal. l. de Trem. palpit. &c. c. 8. &c. Hæc & plura alia Castellus. Quæ tamen vel nihil, vel parum ad rem faciunt: Libet ergò accuratius & clarius exponere: *Convulsio*, σπασμὸς, interdum accipitur latè, comprehendēs omnes motus convulsivos, præsertim *epilepsiam*, ut 3. aph. 25. 5. aph. 2. 3. 4. 70. & s. 7. aph. 18. & alibi. De *Epilepsiâ* v. vide infrà suo loco. Interdum strictè vocatur *Convulsio*, vel in toto corpore, vel certo membro, musculosarum partium contractio permanens & rigiditas durans, proveniens à spiritu animali sive liquore nervoso portionibus explosivis nitro-sulphureis inquinato, juxtà Willis in Pathol. cerebri; vel à nimiâ fibrosarum partium repletione & distensione, juxtà Sylv. Pr. M. l. 2. c. 23 §. 9. seqq. Universalis tres sunt species, *Tetanus*, τέτανος, (quamvis & hoc vocab. generaliter pro omni spasmo propriè dicto accipiatur) quando totum corpus æqualiter rigidum & immotum est: ἐμπροσθότονος, si corporis musculi anteriores contrahuntur, & corpus versus anteriora convellitur, quo morbo laborasse mulierem apud Luc. c. XIII. existimat Dieter. n. 779. & ὀπισθότονος, quando corpus ad posteriora convellitur, & in dorsum ac scapulas contorquetur. Particularis *spasmi* species sunt in oculis, *Strabismus*, στραβισμὸς, quando oculi vel sursum, vel deorsum, vel ad latera contorquentur. In ore, *Spasmus Cynicus*, σπασμὸς κυνικὸς, estq; affectio musculorum maxillarium, per quam os, nasus etiam, labrum, adeoq; dimidia faciei pars in obliquum torquetur. Vocatur & *oris tortura*. Gal. 4. de Loc. aff. 2. in mandibulâ, τρισμὸς, quando dentes invitis nobis cum sonitu concutiūtur, quamvis hic affectus ad motus *convulsivos* particulares potiùs pertineat. Datur tamen & vera *convulsio* mandibulæ inferioris, ita ut os occlusum permaneat; in pene *Satyriasis*, σατυρίασις, de quibus omnibus suo loco. Convulsiones interiorum partium leguntur apud Scribon. Larg. n. 165. Plura de vera *Spasmi* naturâ & caussis lege apud CL. Willis de Morbis Convulsivis. c. 1. 2. seqq. Datur & *Convulsio flatulenta*, vulgò *Corampbus*, ex flatulēto spiritu musculos & tendines replente, præcipuè pedum, qui levi quandoq; frictione sanantur. Liddel. l. 3. art. Med. c. 8. Helm. de Lithias. c. 9. n. 135.

*Convulsivus, σπασμώδης, vel dicitur de affectibus *convulsionem* quadantenus æmulantibus, ita tamen, ut non reverâ *spasmi* sint, sed motus saltem *convulsivi*. Gal. l. 1. de præsag. ex puls. c. 4. & c. 3. in 1. Prorrh. t. 69. Th. Willis omnibus morbis generaliter attribuit d. l. vel usurpatur de pulsu, qui aliàs *Vibratus*, κλονώδης, vocatur, in quo ad utrumq; terminum tenditur arteria, quem convulsio sequi solet Gr. σπασμώδης σφυγμὸς, Gal. l. 2. de causs. puls. c. 12. & 1. de diff. puls. 28.

*Convul-

* Convulsum, σπάσμα, dicitur species solutionis continui partium nervosarum, quales sunt: fibræ, tendines, ligamenta, tunicæ, citrà rupturam, Hipp. 5. aph. 25. Gal. de art. med. constit. c. 6. l. 2. meth. med. c. 2. Spasmata quoq; sumuntur pro *contentionibus* ac *concussionibus* totius thoracis, quibus à facultate animali commovetur ad expectorandum & repurgandum sputum. Aut contractiones corporis & cõcussiones significant, quæ cum rigore fiunt, aut horrore initio pleuritidis, cum sanguis & spiritus ad locum inflammatione tentatum feruntur, ex Hippocr. Coac. t. 382. & 425. exponente ità Foës. Oecon. pag. 578.

Conus, κῶνος, 1. significat figuram, quæ à plurimis rectis lineis circuli extẽsis in unum punctum coëuntibus circumscribitur, Gal. l. 10. de Us. P. c. 12. l. 3. de dign. puls. c. 2. Helm. tr. Formarum ortus, n. 36. Unde & corpus, hujusmodi figuram habens, *conus* dicitur, i. e. inversus turbo, pyramis. (2) significat *nucem* quandam, quam Hipp. κόκκαλον, recentiores στρόβιλον vocant, quam hauddubiè etiam Gal. intellexit, inter edulia multi seminis referẽs, l. 5. de Simpl. Fac. c. 23. *Picem liquidam* à nonnullis κῶνον appellatam fuisse, scripsit Dioscorid. l. 1. c. 94. vid. Ant. Saraceni Scholia ad h. l.

Coopertio, περιστολή, tegumentum, *amictus*, vel amiculum, quo corpus ab aëris injuriâ munitur, quod legitur apud Hippocr. l. de dec. ornat. IX. 8. Deducitur à verbo περιστέλλειν vel περιστέλλεσθαι, *Cooperire, tegere*, quo aliquoties usus Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 44. l. 2. Epid. sect. 2 n. 57. ed. Lind. l. 3. Epid. s. 3. ægr. 3. & 15. Gal. l. 3. de diff. respir. c. 11. Item de ventre & utero fœtum investiente l. 1. de morb. mul. L l. 13. Legitur & de medicamento, quod denti imponitur, ut involvat veluti emplastrum, apud Scrib. L. n. 56. Cartilago quoque, θυρεοειδής, sive peltalis aut scutiformis dicitur *Coopertoria* Castello.

Cooptatio dicitur, quando res in destillatione fixantur, & præsertim si res fixandæ, aquam in se contineant, uti Vitriolum &c. Johnson. in Lex.

Coordinatio, σύνταξις. Vide *Syntaxis*.

Coostrum, dicitur *intermedia pars diaphragmatis*. Rul. in Lex.

Copal, est nomen *Resinæ* duriusculæ, admodùm candidæ, vel ex albo flavescentis, pellucidæ, suaveolentis, in massam redactæ, quæ asportatur ex Indiâ occidentali, sive novâ Hispaniâ, ubi ex vulneratâ arbore guttatim stillat. Dicitur & *Pan. opal.* Habet vires calefaciendi, humectandi, resolvendi. Vid. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 382.

*Cophosis, κώφωσις, Lat. *Surditas*, est abolitus vel valdè imminutus auditus, proveniens à deficiente spiritûs animalis per nervum acusticum affluxu & distributione propter varios morbos internos vel externos

ternos inductâ. In specie *Surditatis* à Tympani relaxatione meminit Willis An. Brut. part. 1. c. 14. Aliàs duplex est, alia in fieri, quæ fugax est & levis, qualis repentè fit in febribus. Gal. 4. aph. 28. & 60. & 1. in 1. prorrh. t. 32. alia habitualis, stabilis & fixa, quæ à variis morbis internis & externis provenire potest. Foës. Oec. p. 370. Dieter. Jatr. n. 491. Alias duas species recenset Linden. Ex. IV. §. 79. κωφὸς etiam *mutum* significat: Vide *Mutus*; quia muti à nativitate plerunque *surdi*. Eph. N. C. An. I. O. 35. Schol.

COPIA, πλῆθος, ἁδρότης, idem quod *multitudo, abundãtia*, vide *Plethos, Hadros*.

COPISCUS, κόπισκος, est species thuris in Arabiâ & Smilo nascentis, quod Indico minus multò & fulvius est. Dioscorides huic secundum locum attribuit l. 1. c. 81.

*COPOS. κόπος, *Lassitudo*, *Fatigatio*, dicitur talis affectio corporis, quâ pleræque functiones animales ob debilitatem quandam succi nervosi præpeditè ac minus vegetè exercentur. Hinc potentia locomotiva vacillat, & ità affecti otium & secessum amant, corporis exercitia & labores devitant, pensa quævis ægrè suscipiunt, eaque statim delassati remittunt, ut liceat (quidni vero liceret?) verba de *lassitudine*, scorbuticâ Cl. Th. Willis de scorbuto c. 4. sano sensu generalius accepta huc referre. Distinguitur *lassitudo* in eam, quæ sanis etiam cõpetit post corporis exercitia & labores propter dissipatos Spiritûs vitales & animales prius novo pabulo resarciendos; & in hanc, quæ præternaturalis est & morbos comitatur. Et hæc triplex esse dicitur: *Tensiva, phlegmonosa* & *ulcerosa*. *Tensiva*, τονώδης est, quando ob copiam sanguinis vasa distendentem citrà insignem impuritatem musculosæ partes & fibrosæ impediuntur, ne per spiritus animales expandi satis queant. Quæ species etiam ad latitudinem sanitatis pertinere videtur. *Phlegmonosa*, φλεγμονώδης, quæ & *Æstuosa* vocatur, est, quæ à plethorâ cum effervescentiâ conjunctâ dependet, & non solùm distendendo, sed & æstum inferendo membris musculosis & nervosis, afficit, Linden. Ex. XIV. §. 86. 87. Dicitur & ὀστεοκόπος. Hæc vel iis ut plurimum contingit, qui vali. i licet, assueti tamen exercitationibus non sunt; vel acutè febricitantes comitatur. Unde & tales febres κοπώδεις, ἢ κοπιώδεις dicuntur Hippocrati 4. aph. 31. & 74. 6. Epid. s. 2. t. 24. Coac. t. 642. quamvis si jam malignitas quædam cõcurrerit, tertia species *Lassitudinis* p. n. potius intelligi debeat, quæ est *Ulcerosa*, ἑλκώδης, & hæc provenit ab impuritate sanguinis & succi nervosi plerunq; serosâ & salinâ cum defectu spirituascentiæ & activitatis debitæ cõjuncta. Hæc si fuerit in iis, qui sunt in statu decidentiæ, h. e. nondum reverà ægrotant, ad morbos tamen valdè diposíti, dicitur *Lassitudo spontanea*, κόπος αὐτόματος, significat morbos imminere, Hipp. 2 aph. 5. Quædam v. sequitur & comitatur morbos

bos jam præseces, imprimis v. Scorbuti symptoma solet esse familiarissimum. Willis d. l. & alii Authores, qui de scorbuto scripserunt. κόπος vocabulum aliquando etiam ipsum *laborem* vehementiorem significare existimat Foës. 19. ex Hipp. 6. Epid. f. 1. t. 12. Oecon. p. 348. enimverò non video tãtam necessitatẽ, cum sẽsus etiam integer sit, si per *lassitudines* vertatur vocab. κόποι.

Copriemetos, κοπρίημετος, id est, *merdivomus*, quando quis stercora vomitu per os rejicit, in Ileo desperato, Usus hâc voce Hipp. 2. Ep. f. 1. n. 71. edit. Lind.

Copros, κόπρος, *stercus*, fimus, excrementum alvi in primâ coctione segregatum significat. Dicitur & Hipp. κόπριον, κόπριαγον Coac. t. 214. & 602. Cõsideratur ut res sec. nat. quatenus est consequens sanitatis, vel ut res non naturalis, quatenus esse potest caussa procatarctica sanitatis & morborum; vel ut res p. n. tanquam symptoma, si excrementa videlicet corrupta morbum sequantur, vel ut medicamentum, quamvis sordidum, & meritò quoad internũ usum abrogandum. De facultatibus diversorum stercorum vide Gal. l. 5. de S. F. c, 17. & l. 10. tit. Copros.

Copton, κοπτὸν, κοπτὴ dicitur medicamentum ad *placentæ* formam contundendo redactum, sic dictum, quod non coqueretur, sed tunderetur. Meminit Ægınet. l. 7. c. 18. tanquam externum & parti affectæ stomacho vel jecinori imponendum, interim & Gal. ad internum *arteriaca* dicta, h. e. quæ contrà tussim & alia asperæ arteriæ vitia adhiberi possunt, retulit.

Coptarium, κοπτάριον, h. e. placentulam contrà tussientes. l. 1. de C. M. S. L. c. 2.

Copula, dicitur Capivaccio genus sõni naturalis, & nihil aliud denotat, quàm imobilitatem partis sensitivæ l. 1. Practic. c. 18. p. m. 528. seq.

*Copula, σύνδεσμος, idem, quod *Ligamentum*, vide infrà lit. L. *Copulatio* vide *Conjugium*.

Coquus, ὁ μάγειρος, minister Medici, Gal. l. 2. de san. tu. c. 11. qui propriè alimenta præparat ad victum quotidianum pro conservandâ aut recuperandâ sanitate; Per metaphoram ad Pharmacopœum quoque refertur, dum & & ipse *coquendo* quædam facit medicamenta. Imò & ventriculus dicitur *Coquus* noster communis tropicè; est n. coctionis officina & instrumentum, non quidem propriâ facultate, sed beneficio fermenti & adjacentium viscerum caloris vitalis, vide *Chylificatio*. Dicitur & *Cocus*, præsertim in plurali *Coci*, ad differentiam Infinitivi passivi *Coqui*, vid. not. Rhodii ad Scribon. Larg. n. 111.

*Cor, καρδία, dicitur ratione necessitatis & utilitatis principalissima pars solida organica corporis carnea musculosa, constans duabus cavitatibus, quæ *Ventriculi* dicuntur, sinistro angustiori, dextro capaciori per intermedium carneum septum multis scrobiculis, sed imperviis præditum distinctis, & duabus ad basin sive partem latiorem annexis appendiculis,

quæ *auriculæ* vel *aures cordis* vocantur, exterius membranâ quadam veluti amiculo munita, quæ *pericardium* appellatur, è venâ cavâ ad auriculam dextram sanguinem à toto corpore refluum excipiens, abhinc in ventriculum dextrum assumens, inde per contractionem & coarctationem in arteriam pulmonalē per substantiam pulmonis expellens, posteà per venam pulmonalem refluentem in auriculam sinistram, & ex hâc in ventriculum sinistrum recipiens, medianteq; contractione cum contractione ventriculi dextri coincidente in aortam, sive arteriam magnam, per totum corpus distribuens. De *Cordis* Structurâ videantur Anatomici, & inter hos Linden. Medic. Physiolog. l. 2. c. 6. Bartholin. Anat. l. 2. c. 6. Tropicè *Cor* quoq; dicitur *Macrocosmi* Sol, & viceversâ *Cor* hominis, Sol *microcosmi*. Parac. de pestil. Tract. 1. & 2. alibiq;. Inter metalla *Cor* dicitur *Aurum*, inter Elementa *Ignis*. Rul. in Lex.

Coracine *sphragis*, κορακίνη σφραγὶς, est nomen pastilli, quem ex Asclepiade recitat Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 11.

Coracinus, κορακῖνος, nomen piscis, quâ fluviatilis, præsertim in flumine Nilo, quâ marini, cujus descriptionem, usumq; in cibo & medicinâ vide apud Ul. Aldrovand. l. 1. de pisc. c. 15. Bruyerin. de re cib. l. 19. c. 40. Differt à *Corvo*, vel *Corace*, de quo mox. Dicitur & *Graculus*. Gal. 3. de alim. fac. cap. 31.

*Coracoides, κορακοειδὴς, est epitheton processus acuti exiguiq; in interiore parte ossis cervicis & scapulæ, qui, cum anchoræ vel corvini rostri similitudinem referat, *Ancyroides*, ἀγκυροειδὴς à nonnullis, *Coracoides* ab aliis nuncupatur, quandoquidem extrema ejus pars, uti Corniculæ rostrum ad exteriora inclinat, Gal. l. de ossib. c. 14. c. 1. de art. t. 2. De hujus ossis descriptione, vide & Bartholin. libell. 4. Anat. c. 19. qui & σιγμοειδῆ dici, & per hunc processum & cavitatem scapulam cum brachio jungi testatur. Ab hoc processu propter originem & adhæsionem nomina quoq; obtinuerunt Musculi *Coracoidei*, vel *Coracobrachiei* & *Coracohyoidei*, de quibus vide eund. Anat. l. 4. c. 2. & l. 3. c. 12.

Corallatum, est nomen medicamēti apud Paracelsum, cum epitheto *Diaphoreticum*, cujus descriptionem vide apud eund. l. 3. de morb. Gall. c. 25. & explicationem apud Libav. Apocal. Hermet. part. prior. c. 5.

Corallinum, epitheton *Arcani* cujusdam Paracelsici, quod aliàs dicitur *Mercurius sublimatus rubeus non corrosivus*, cujus descriptionē ex Crollii Basil. Chymic. repetiit Libav. Synt. arc. Chym. l. 7. cap. 29. fin. liquoris *Corallini* meminit Parac. l. 3. de vit. long. c. 12. *Arcanum Corallinum*, quod ex essentiâ auri est, laudat idem Parac. adversus Podagram, l. 2. de vit. long. c. 1. De tri-

plici

plici *Arcano Corallino* Paracelsi, vide Libav. Apoc. Herm. p. prior. c. 5.

Corallium, *Coralium, Corallus*, κοράλλιον, κόραλλος, imò & *Curalium* quasi τῇ κουρᾷ, ἁλωῦν, i. e. *tonsurâ* & *præsectione captū*, *Basad* Arab. an inter vegetabilia, an v. mineralia referri debeat, valdè dubium est. Ex utraq; parte militant viri doctissimi. Gorræus per lapidem ex pingui succo in mari arboris in formam concretum descripsit. Schröderus quoq; l. 3. c. 6. lapidibus pretiosis subjunxit; cui subscripsit Fr. Hofm. in clav. vocans lapideam seu saxeam in fruticis speciem concretionem, Helmont. tr. Potestas medic. n. 62. etiam lapidibus annumeravit, quãvis tr. de Lithiasi. c. 1. n. 16. plantam lapideam dixerit, C. Hofm. verò l. 2. Officin. c. 153. §. 24. vegetabilibus annumerare nõ dubitavit, imitatus Ferdin. Imperatum l. 27. Hist. nat. c. 2. dicentem. Li *Coralli* sono numerate tra le piante, c' han vita nell' humore. Fruticem quoq; marinum & plantam vocavit Chioccus in Mus. Calceolar. sect. 1, in princ. Mearum non est partium, litem hanc dirimere; utpote quod in foro medico ignorare parū affert detrimenti, scire parum emolumẽti; Quemadmodum & hunc scrupulum: An *Corallia* in fundo maris mollia nascantur, & demum in aërem liberum producta indurentur in lapideam concretionem? De quo dubio videantur dicti Authores: Placet tamen Frid. Hofmanni ἐπιχείρησις, distinguendo inter illorum germinationem & perfectionem: Quoad illam, mollia esse possunt; quoad hanc, dura quoq; reperiuntur in profundo maris. De eorum generatione, differentiis, viribus, quas quidem Chymici penè incredibiles attribuunt, videantur modò laudati Authores, quibus jungãtur Paracels. passim in scriptis suis, Croll. in Basil. Chym. Ruland. in Lex. Johns. &c. De *Coralliis factitiis* vide etiam Paracels. l. 7. de transmut. rer. natur. Meminit & Ruland. d. l.

Corax, κόραξ, *corvus*, Lat. æquivocū est nomen (1) significat *avis* rapacissimæ & notissimæ genus, cujus descriptionem & usum vide apud Aldrovand. l. 12. Ornithol. c. 1. adde Schröder. l. 5. cl. 2. n. 51. (2) est nomen *piscis* marini, corporis formâ *Milvo* pisci similis, carne duriori præditi, non tamen contemnendi in cibis; De hoc vide Rondelet. l. 10. de piscib. c. 7. Aldrovand. l. 2. de pisc. c. 57. Historiam de *Corvis* albis in Wetteraviâ vide in Ephem. Nat. Cur. Ann. III. obs. 57. (3) *morbus* quoq; in oculo, qui *Ægilops* aliàs vocatur, Haliabbati dictus fuit *Corvus*, teste Manardo in Epist. (4) *Corax*, nomen est etiam medicamenti, videlicet *pastilli* perutilis ad putridorum ulcerū, præsertim pudendorum nomas, cujus descriptio bis habetur apud Aët. l. 1. teste Gorræo p. 241. Taceo plures significationes huc planè non pertinẽtes, quas diligenter collegit Aldr. Ornithol. d. l. §. Æquivoca.

Corda,

Corda *Chorda*, χορδὴ, vide *Chorda*.

Cordinema, κορδίνημα, scribitur & σκορδίνημα, significat a. idem, quod καρηβαρία, (vide suprà *Carebaria*.) i. e. *capitis gravitatem*, eò quod τὸ κάρα δινέεται, caput in orbem vertatur, ità exponente Erotiano in Onomastico, p. m. 58. quamvis Hipp. semper usus sit vocab. σκορδίνημα pro *tensione membrorum*, & verbo σκορδινᾶσθαι, tendi. l. 2. Epid. s. 3. n. 34. & l. 6. Epid. s. 5. t. 4. ubi legitur σκορδινασμὸς, *tensiones membrorum* cum oscitatione, & l. de superfœt. IX. 3.

*Cordyla, κορδύλη, nomen piscis, vide *Thunnus*.

Core, κόρη, primùm significat *puellam*, *virginem*, quæ nondum nupsit, Hippocr. l. 6. Epid. s. 4. t. 4. Coac. t. 549. Jung. C. Hofm. in Galen. de Us. part. l. 7. n. 482. dicitur & eidem ὁ κῦρος l. 6. Epid. s. 8. t. 28. deinde significat *Pupillam*, mediam iridis in oculo partem, per quam visus peragitur, sive minorem oculi circulum intrà iridem comprehensum, per quem cernimus. Estque nihil aliud, quàm tunicæ, quæ ῥαγοειδὴς, *Uvea*, dicitur, foramen, in eum usum à naturâ factum, ut per ipsum res visibiles humori crystallino, vel potius spiritui animali & nervi optici expansioni retiformi facilius paterent. Barthol. l. 3. Anat. c. 8. In hâc significatione usus Hippocr. 2. Prorrhet. XXIIX. 16, 31. V. de Foës. Oec. p. 349.

Corema, κόρημα, significat, vel purgamentum, quod verrendo collectum est, vel ipsas quoque *Scopas*, quibus verritur, Gorr. in def. d. l. quamvis nullam addiderit authoritatem. Medicamenta quoque ad exterendam & levigandam cutim commoda vocat P. Ægineta κορήματα l. 7. voce Osyris.

Coris, κόρις, id est *Cimex*, vide Suprà.

Corium, βύρσα, δέρμα, δορὰ, σκῦτος, quid sit, etiam vulgo notum est, nimirum cortex, quo caro tegitur, quodque deglubi à carne potest, Linden, Ex. V. §. 42. *Coria* molliri per oleum dixit Gal. l. 2. de S. F. c. 5. *Coria* vetera usta ad attritiones commoda esse legitur, l. 11. De S. F. de aliis *Corii* usibus variis vide Aldrovand. l. 1. de quadrup bis. c. 1. p. m. 334. seqq. ed. Bonon. *Cortex* quoque exterior granorum & fructuum *Corium* dicitur, v. g. *Coria malorum*, Scrib. Larg. n. 111. mali granati. n. 234. unde contractè *Malicorium* dicitur in offic. Vide Rhod. in not. ad h. l. & in Lex. Scribon. Ervum sine *corio*, Veget. l. 3. c 4. *Corium terræ* legitur apud Rul. in Lex. *Coriaceum*, de animalibus legitur, βυρσώδης, apud Gal. l. 3. de Al. f. c. 41.

Cornelus, *Carneolus*, vide *Sardius lapis*.

*Corneus, κερατοειδὴς, *Corniformis*, vide *Ceratoides*.

Corniger, κερατοφόρος, epitheton animalium, quibus cornua naturaliter accrescere solent capiti. Dicitur & *Cornutus*. Talibus animalibus plerunque deesse dentes superiores notavit Gal. l. 6. de Anat. admin. c. 3.

Cornix, κορώνη, κόμβος, κυρόνας, est nomen avis rapacis Corvini gene-

generis, cujus descriptionem, differentiam, & usum vide apud Aldrov. Ornithol. l. 12. c. 2. Adde Schröder. l. 5. cl. 2. n. 50. *Cornix* etiam de ossium processibus acutis dicitur, Galen. de ossib. in procem. Ità cubiti acutum processum vocavit κόρωνον Galen. c. 2. in Hipp. de artic. in procem. & Hippocr. s. 2. de artic. t. 5. κορώνον acutam apophysin maxillæ inferioris. Ideò autem ità vocantur hujusmodi acuti processus propter similitudinem rostri *cornicis*, Foës. Oec. p. 350.

*Cornu, κέρας, dicitur propriè de eminentiis illis instar ossium duris & siccis, in quorundam animalium capitibus naturaliter productis, plerunque binis, rariùs unâ, propriæ defensionis gratiâ, quæ tamen insignem etiam usum præstant in Medicinâ, quorum Catalogum vide apud Schröder. l. 2. c. 25. Apud Scribon. Larg. n. 8. 60. 141. legitur *Cornum*, *Corni*, *Cornorum*. & plura hujusmodi inflexionis & declinationis exempla collegit ex allis Rhodius in Lexic. Scribon. p. 367. Junge Robert. Keuchen. ad Seren. pag. 144. & 209. Aliquando tamen & præternaturaliter tales prominentiæ cùm in brutis, tùm in homine observatæ sunt. Vide Hildan. cent. 1. O. 25. Ephemer. Nat. Curios. Tom. vel Ann. I. Observ. 30. & D. D. Georg. Franci Exercit. de *Cornutis*. Appellantur quoque *Cornua*, κέρατα, κεραίαι, uteri processus, vel prominentiæ ad latera fundi uterini utrinque occurrentia, ubi vasa deferentia inseruntur, quæ tamen magis in non gravidis, quàm gravidis notari possunt, Spigel. de Hum. corp. Fabr. l. 8. c. 19. Aquapend. de form. fœtu, Bartholin. l. 1. Anat. c. 29. Vide *Ceræa*. Castellus vocavit *Apices matricis*. In specie *Cornu Cervi* in chymicis est *alembici rostrum*. Est etiam in medicinalibus apud Paracels. herba vulneraria ob similitudinem foliorum ad ejusmodi *cornua* alludentem naturaliter ex arte signata, Rul. & Johns. in Lex. *Cornu divortii* Spagyricis dicitur distractio duorum principiorum essentialium, Balsami vitæ sulphurei, salisq; humidi diaphani, & Mercurii vitæ, sive humidi radicalis; illius quidem per ustionem; hujus verò per congelationem, Gerard. Dorneus tr. Philos. Chymic. tract. 2. Vita brevis, in Theatr. Chym. Volum. I. p. 468.

Corolla, στεφάνη. Vide *Corona*.

Corona, sumitur diversimodè: primùm propriè Gr. στεφάνη, στέφανος, pro serto ex floribus, sive fasce florum per seriem comprehensorum. Hinc plectilis corona dicebatur. Junge Mercurial. l. 3. var. lect. c. 9. & Rhod. ad Scribon. Larg. n. 271. Gal. l. de causs. procatarct. c. 1. Ad cuj⁹ similitudinem deinde per metaphoram circulus varii coloris ab uveâ tunicâ oculi dependens *corona* quoq; dicitur, Gal. c. 1. in progn. Hipp. t. 10. Spigel. l. 10. de H. C. F. c. 9. quæ aliàs *Iris vocatur*. Ità & circulus ille

ille in radice, vel basi glandis in membro virili satis altam marginem habens, *Corona* appellatur, teste Rolfink. O. ac Meth. part. genital. part. 1. c. 52. Barthol. l. 1. Anat. c. 24. De *coronâ serpentinâ* fictâ lege Libav. tract. Chym. de Igne naturæ, c. 42.

*CORONARIUS, στεφανιαῖος. Vide *Stephanicos*.

CORos, κόρος, *satietatem cum repletione* significat, juxtà Gal. c. 4. de R. U. I. A. t. 57. quamvis & alibi per *novella gemina* è ramis adnata vertatur vox κόροι, teste Foës. Oec. p. 349.

CORPUS, σῶμα, χρώς, quid in genere significet, ex Philosophicis perspectum esse debet & potest; nimirum id, quod opponitur spiritui, cujus est adaptatum subjectum, Schröd. l. 1. c. 5. In Medicinâ vel de *corpore* humano, ceu subjecto artis accipitur, vel de objecto, caussis & mediis sanitatis & morborum corporeis. Quãvis Rul. & Johns. animam quoq; appellaverint *Corpus invisibile*, siquidẽ tenet medium inter *corpus visibile*, quâ de caussâ *corpus* eâ parte vocatur, & *invisibile* dicitur, quia participat de spiritu invisibili. Iidem quoque *Corpora supercœlestia* descripserunt, quæ per mentem in imaginatione solùm, & non per oculos carneos cognoscuntur. Sunt que Spagyrorum subjecta mirabilium operum, si Diis placet. Chymicis Paracelsus *corpus* id omne dicitur, in quo virtutes rerum delitescunt, Johns. Hinc non dubitant etiam *Morborum corpora* comminisci, Parac. tr. Paragran. tr. 2.

CORPULENTIA, πάχος, παχυσμὸς, εὐσαρκία, παχύτης, *Corpulentus, Corporatus*, εὔσωμος, εὐσώματος, παχὺς, εὔογκος, εὔσαρκος, opponitur maciei & extenuationi corporis, & absumto, ἀτροφία, ἢ λεπτῇ, ἢ ἐκτετηκυίᾳ διαθέσει, 2. aph. 35. 44. 3. aph. 25. l. 5. aph. 46. s. 2. progn. t. 19. Galen. l. 2. de temper. c. 4. & de sal. diæt. t. 12. Vide Diet. Jatr. n. 662. 663. 664. Dicitur & *Obesitas* & *Obesus*.

CORRADIATIO, idem, quod *Concordantia, Constellatio, Collustratio*, figmentum Paracelsicum & Hermeticum nihil sani continens, Libav. De Philosoph. Hermet. mag. Fratr. Ros. Cruc. not. 10. T. 4. Oper. p. 283. 284.

*CORRECTIO, διόρθωσις, ἐπανόρθωσις, ἐντεχνή, vel dicitur de corpore & ejus membris, vel incurvatis, vel in situ p. n. existentibus in pristinum situm naturalem restituendis, Galen. c. 2. de iis, q. in med. t. 25. c. 3. h. t. Hipp. 2. de artic. t. 46. & s. 4. t. 64. Vid. Dogm. Med. Gen. Part. VII. c. 1. dogm. 4. Sumitur etiam pro ratione caussarum morbificarum à Gal. l. de art. med. constit c. 19. & opponitur *Conservationi*, l. art. medic. c. 86. 87. *Correctiones* quoque fiunt in medicamentis, v. g. quando purgantibus validioribus adduntur quædam medicamenta illorum vehementiam infringentia, & flammæ vitalis continuationem conservantia, quæ propterea dicuntur *Corrigentia*; aut quando

do in præparatione fit separatio puri ab impuro, quem modum tantùm *correctionis* titulo dignatus est Paracelf. Paragran. tr. 3. & l. 1. defens. 3. vid. & Libav. Alchim. Pharm. c. 19. vel accipitur de mente sive propriâ, sive alterius, quando ea in opinione perversâ hærens reduciturveluti in viam, & emendatur, in quâ significatione exposuit vocabulum ἐντροπὴ per *correctionem*, & quidem modestam, Linden. Ex. II. §. 20. dum Medicus conatur ægro fugienda dissuadere, & persuadere sequenda, debitâ dexteritate, itâ tamen, ut si, urgente necessitate, oratio amarorem requirat, ratio amorem præferat.

Corrigia, ἱμὰς, *lorum* propriè significat. Per translationem etiam usurpatur de tendinibus & ligamentis, quæ Galen. Græcè vocavit ἱμαντώδεα. 1. progn. t. 7. Uvulæ vel gurgulionis affectus, cùm longior, siccior & gracilior evaserit, dicitur ἱμὰς, vel ἱμάντωσις. Aëtio. l. 8. c. 43. Differt ἀπὸ κιονίδος, quod in hâc gurgulio non extenuatus, sed crassitiem ex fluxione majorem adeptus sit, Gorræus p. 192.

Corripio, ἐπιλαμβάνω, idem, quod *invado*. Vide *Epilambano*. Unde dicitur *Correptus* morbo, malo, vel vitio, Scrib. Larg. n. 6. 16. 96. 99. 101. 171. ubi etiam *correptio*, i. e. accessio vel *invasio morbi* legitur.

Corroboratio, *Corroborans*, ῥῶσις, ῥωστικὸς, τόνον διδοὺν τοῖς μορίοις, idem, quod *Confortatio*, *Confortans*. Vide suprà. Dicitur de illâ efficaciâ, quâ vires vitales partium & corporis deficientes vel imbecilliores restituuntur, Gal. l. 1. ad Glauc. c. 19.

Corrosio, διάβρωσις, *erosio*, dicitur & ἀνάβρωσις, vide *Anabrosis*. Præter illam significationem Pathologicam magis adhuc recepta est Pharmaceutica & Chymica, quâ describitur *corrosio*, quòd sit calcinatio res coagulatas per corrodentes spiritus in calcem reducens. Estque duplex: *Vaporosa*, vel *Immersiva*, quarum omniũ species expositas vid. apud Rul. & Johns. Media illa & materiæ, quibus *corrosio* perficitur, dicuntur *Corrosiva*, διαβρωτικὰ, qualia etiam sunt Chirurgorum medicamenta, quæ superfluum carnem & excrescentias depascunt, excedunt & absumunt. Aliàs καθαιρετικὰ, νεμόμενα, σηπτικά. Vide *Cathæretica*, Rul. & Johns.

*Corrugatio, ῥίκνωσις, *rugositas*, dicitur de cute, quando propter extenuationem concidit, & in rugas cõtrahitur, Gal. 3. in 6. Ep. t. 29. aliis t. 21. Huic opponitur ἔκτασις, *extẽsio* cutis cum refectione ac repletione, Foes. Oec. p. 554. Ita & Oculi Tabes nihil aliud est, quàm *corrugatio* Tunicarũ aut pupillæ, Gal. l. 10. de U. P. c. 5.

Corruptio, φθορὰ, διαφθορὰ, quid in genere significet, è Physicis sciri potest. Specialius quatuor modis viventia cuncta *corrumpi* posse, docet Galenus l. de marasmo c. 1. ubi *Corruptio* & *Marcor* pro Synonymis habentur. In Medicinâ restringitur *Corruptio* ad hominẽ, eique competẽtes partes continentes, cõtentas, & impetũ facientes; nihilque aliud est,

 quàm

quàm recessus à statu naturali ad naturæ contrarium. Suntq; ejusdem varii gradus, quorum ultimus consistit in tantâ eversione ad naturæ contrarium, ut non possit iterum ex naturæ coctione ad pristinam naturam redire, Gal. 2. aph. 17. *Corruptum* quoq; dicitur, quod alienum est à naturâ, indicatq; sui remotionem, l. 9. meth. med. c. 10. fin. *Corruptio* etiam attribuitur rebus non naturalibus, præsertim alimentis. Hinc elegantissimè Linden. Ex. V. §. 119. Sanè *corruptio*, inquit, ciborum multorumq; & multigenerum, neq; consuetorum, ac alia super aliam cruditas, per se satis sunt adducendo hominem in certum vitæ discrimen. Quin & *Corruptiones* aëris, aquarumq; caussantur morbos, uti patet non solùm ex Hipp. de A. L. & Aq. sed & ex Paracelf. Labyrinth. Medic. c. 11. quos morbos *Cagastricos* vocat, à *Cagastro*, Vide suprà *Cagastrum*. *Corruptio* chemistica nihil aliud est, quàm totius à naturâ compositi suas in partes resolutio, Gerard. Dorn. Art. Chem. l. 1. c. 5. in Th. Chym. Vol. I. Quid v. idem per *Rotam corruptionis* intelligat, tr. Artif. supernat. c. 6. 7. videatur, p. 296. Quibusdam Spagyricis *corruptio* significat terram nigram, quæ in operatione circà Lapidem Philosophor. incipit post sublimationem & destillationem subsidere in aquâ usq; ad fundum vasis, aliàs *Fœtidum menstruale* quoque dicta. M. Joh. Isaac. Oper. Mineral. c. 26. in Theatr. Chym. Vol. III. p. 435.

CORRE, *Corse*, κόῤῥη, κόρση, à κείρω, *tondeo*, significat *tempora*, vel *maxillas*, quæ tonderi solent, Gorr. p. 24. idem, quod κρόταφος.

CORSUFLE, est terminus Spagyricus, denotans compositionem quandam, quæ mutato nomine Ixir dicitur, de quo plura in Turbâ Philosophor. serm. 30. & 31. Th. Chym. Vol. V. p. 24.

CORTEX, φλοιὸς, φλοὸς, φλοῦς, exteriorem crustam & tegmen, vel involucrum radicum, arborum, fructuumq; significat, quorum in Officinis usitatiorum Catalogum vide apud Schröd. l. 2. Pharm. c. 9. *Cortex extensus* signum est perfectæ maturitatis, non rugosus, Gal. l. 1. de Antidot. c. 15. *Cortex corium tegens* describitur à Linden. Ex. 5. §. 42. Vide *Corium*. *Cortex* ovi pro *Testâ* venustè legitur apud Q. Seren. Keuchen. in not. ad illum p. 205. *Cortex* quoque in genere sequiore vel fœminino legitur apud Scrib. Larg. n. 60. quamvis Barthius non satis Latinis addiderit. Vide Rhod. in Lex. Scribon. pag. 368. *Cortex æris* est *bracitum*, vel *Bracium*, flos æris. *Cortex maris* est *acetum philosophicum*. Rul. Johns.

CORVINUS *lapis*, dicitur ille, qui calefactus tonitru edere, & in Indiâ reperiri fertur, ab Incolis *Cocaote* vocatus, haud dubiè propter portiones sulphureo nitrosas volatilee abundantes. Borell. Cent. 2. O. 38. Fr. Hofm. Clav. ad Schröd. l. 3. §. 153.

CORUSCATIO, ἀστραπὴ. Vide *Astrape*.

CORVUS,

Corvus, κόραξ. Vide *Corax*.

Corycus, κώρυκος, legitur & κώρυκος, significat *follem grandem*, vel *pilam majorem*, quâ olim in *corycino* balnei ædificio colluderent. Aliis describitur per fistulam pannariam, aut vasculum, utri vel folli simillimum ex pellibus consutum. Alii testantur fuisse *Lanceam*, aut *naviculam*. Vid. Long. l. 1. ep. 52. Prima significatio spectat ad exercitia corporis, & dicitur κωρυκομαχία, teste Galen. l. 2. de san. tu. c. 8. Junge Foës. p. 349. Annon hodieq; lusus pilæ majoris huc spectaret? quæ pila Gallicè dicitur & vernaculè un balon? Diminutivum est κωρυκίδιον, *Corycidium*, quod fuit olim etiam *concavum*, ex pellib⁹, *scutum* & involucrum, quod sagittantes sinistro apponebant, Lang. d. l. Hoc nomine quoque *pila* minor manuaria venire posset. Hoc vocab. κώρυκος non decet confundi cum *Corycus*, κώρυκος, per ω, quod significat *specum*. Unde *Corycæus auscultator*. Vide Hofm. l. 6. var. lect. c. 3.

Corydos, *Corydallus*, κόρυδος, κορύδαλλος, i.e. *alauda, galerita*. Vide *Alauda*, P. Ægin. l. 7.

Corymbos, κόρυμβος, *baccam hederæ* significat. Sumitur & pro *mammis* à Q. Sereno. Medic. cap. de *Mammis* sanandis. Vide Rob. Keuchen. not p. 160.

Coryphe, κορυφή, primariò *verticem* capitis significat, qui est media & summa inter sinciput & occiput pars, unde velut à centro circulus, capillorum proventus incipere videtur, Gal. l. Introd. c. 10. Dicitur etiam στεφάνη, (quo & Latini respexisse videntur, dum *verticem* dixerunt à *vertendo*, nimirum propter flexum capillorum, quòd illic velut in gyrum vertantur; quam etiam ob caussam quidam ex Græcis ἑλιγμὸν, & πόλον, ἀπὸ τοῦ πολεῖν, h.e. à *vertendo*, eandem partem appellarunt. Castell.) Aliis linea illa, quâ capilli alii ad dextram, alii ad sinistram vertuntur, κορυφὴ vocatur. Unde & δικόρυφοι, i.e. *bivertices* vocantur, non ii quidem, quibus os summum geminum est, sed illa potiùs linea discrimenq; capillorum. Secundariò etiam aliis partibus attribuitur, v.g. *Principium Mesenterii*, quo spinę dorsi alligatũ est, vocatur κορυφὴ, i.e. *apex*, seu principium *Mesenterii* à Gal. l. 16. de U.P. c. 10. Item appellatur alibi ἄρτημα, *vinculum*, v.g. l. 6. de Admin. Anat. c. 6. & 4. in 6. Epid. t. 7. Jung. C. Hofm. comm. in Gal. 4. de U.P. n. 216. Ità & *basis cordis*, veluti operculum ventriculorum cordis, dicitur κορυφὴ, teste eodem C. Hofm. d. l. n. 336.

*Coryza, κόρυζα, est species *catarrhi*, in quâ materia peccans per nares secernitur, Latinis *Gravedo*. Hipp. usus hoc vocabulo, & derivativo κορυζώδης, 3. aph. 20. l. 6. Epid. s. 2. t. 32. & s. 3. t. 6. Vide Foës. Oec. p. 349. & suprà *Catarrhus*.

Cos, ἀκόνη, est lapis, in quo cultri & alia instrumenta secantia aut pungentia terendo acui solent. *Cos Medica* verò est lapis, in quo tri-

tura nonnullorum simplicium medicamentorum, quæ *præparata* in Officinis dici solent, fieri solet. Meminit Galen. l.4. de C. M. S. L. c.4. Alibi vocavit *cotem oculorum*, ἀκόνην ὀφθαλμικὴν, haud dubiè vel quia lapis plerunque cavitatem oculi repræsentat; vel quia collyria lævigari in illo solent, Gal. l.9. S. F. §. de Lapidibus. Dicitur aliàs *Porphyrites* lapis, super quem alio lapide versatili fit lævigatio aspersâ aliquâ aquâ destillatâ conveniente, ut fiat instar pultis. Vide Schröder. l.2. c.76. *Cotis Naxiæ* mentionem facit Gal. l.9. S. Fac. §. Ostracites. *Coticula*, vide *Lydius*.

Coscinos, κόσκινος, i. e. *cribrum*. Unde κοσκινίζω, *cerno*, cribro. Vide *Cerno*. *Cribrum*.

Cosmetica, κοσμητικὴ, est pars Medicinæ ministra ad Diæteticam & Pharmaceuticam pertinens, quæ tradit modum per media (quæ etiam *Cosmetica* vocantur,) naturalem servandi aut restituendi pulchritudinem. Hæc quomodo differat à *Commoticâ*, vide suprà *Commotica*. Quamvis Rolfink. hanc differentiam non attenderit, sed *Cosmetica* remedia vocaverit etiam fucos ad album & rubrum Ord. ac Meth. Gen. l.7. sect. 2. c. 12. 13. *Cosmeticum* Crollii ad delendas maculas & tollendam serpiginem vide etiam apud Libav. Synt. Arc. Chym. l.7. c.90.

Cosmos, κόσμος, variis gaudet significationibus 1. denotat *mundum* universum, quæ acceptio non est hujus loci. Vide *Mundus*. 2. apud Hippocratem significat ordinem, & rerum seriem cum in genere, tùm in specie circa crisin & dies criticos. Vide l.2. de Morb. Mul. XLII. 13. XLIX. 42. s. 3. Prognost. t. 7. Hinc εὔκοσμοι, teste Erotiano, sunt εὐτακτοι, *bene ordinati*, & κοσμηταὶ dicebantur, qui præerant adolescentibus ad moderandos eorum mores, Foës. Oec. p.350. Gorr.

Cosmographia, κοσμογραφία, est propriè ars & pars Matheseos, tradens descriptionem, constitutionem Orbis terrarum, & ejusdem partium. Hanc Medico scitu esse necessariam, urget Paracelsus non in eum finem, ut sciat, quales caligas induant incolæ diversi; sed quibus morbis diversis infestentur, Defens. 4. Idem ex hypothesi illâ acceptâ, quòd *Homo* dicatur *parvus Mundus*, duplicem constituit *Cosmographiam, Macrocosmi & Microcosmi*, Labyrinth. Med. c.4. per hanc intelligens partem Physiologicam Medicinæ, & Anatomiam, de morb. Tartar. c.12. §. & alibi sæpiùs.

Cossus, ξυλοτρώκτης, est nomen verniculi è lignis nati, præsertim è robore, & quartum genus *teredinis*, cujus descriptionem & usum medicum vide apud Ill. Aldrov. l. 6. de insect. cap. 5. Legitur & aliquando in plur. *Cossos*, ibid. Imprimis verò farina illa *Teredinum* hodièq; notissima est & familiaris mulierculis nostris in exiccandis excoriationibus infantum, Schröd. l.5. cl. 4. n.117

Cossum,

COSSUM, Paracelso dicitur exulceratio circà nares gravior, proveniens, ex mente illius, ex sulphure albo,& sale scisso Martiali, l.de apostem. ulceribus, c. 39. Aliquando etiam participat de malignitate Gallicâ seu Venereâ, l.de ulcer. Gall. aliisq; affectibus, l.3. c.5. *Cossi* etiam Italis vel *Coxi* vocari varos & similes tumores parvos & duros in faciei cute obortos, scribit Forest. l.5. Obs. Chirurg. O.7.

*COSTA, πλόυρα & πλόυρον, indifferenter sumitur. Quid significet, jam notum est. *Costæ* sunt ossa pectoris, quæ à collo toto ad ilia usque ex anteriore parte ad utrumque latus protenduntur, Gal. l. Introd. c.10. & 3. de artic. t.37. Dividuntur in *legitimas* & *spurias*. Utrarumque descriptionem prolixiorem pete sis ex Anatomicis veteribus & recentioribus, & inter hos è Barthol. libell. 4. Anat. c.17. *Costa extrema* est, non parva illa reverà spuria, quæ ab aliis discedit, & carnosæ parti diaphragmatis obducta est, sed ipsi proxima, cui manifesta jam membrana tenuis int⁹ subtenditur, continuata cum eâ, quæ omnes costas subcingit, & aliàs *Plevra* vocatur, Gal. l.5. de Anat.adm. c.3. fin.

COTARONIUM, terminus est Paracelsicus, significans *liquorem*, in quem veluti principium materiale resolvi possunt corpora naturalia, quin & ipsa Elementa. Respondere videtur *Mercurio*, tr. Labyrinth. Medic. c.3.

COTHON, κώθων, fuit poculi fictilis genus ampli & capacis, quo qui se compotando invitabant, quæ compotandi ratio per verbum κωθωνίζεσθαι, & κωθωνίσαι, & substantivum κωθωνισμὸς exprimebatur, Foës. Oec. pag. 366. Forest. l. 9. Obs. 28. in Schol. Casp. Hofm. in Gal. de U.P. n.222. Apud Hippocratem verò in Epistola ad Cratevam n.23. significat *vas fictile*, in quo flores, folia aut radices conduntur. Ità & Gal. vasculum fictile ad urendam cadmiam κώθωνα κεραμεῦν vocavit, l. 4. de C.M.S.L. c.6.

COTIS, κοτὶς, Hippocrati *occiput* & posteriorem capitis partem significat, l.2. de morb. XII. 43. & XX. 3. Vide Foës. p.350.

COTTABISMUS, κοτλαβισμὸς, remedii nomen, cujus mentio fit à P. Æginetâ in curatione cachexiæ, l. 3. c. 47. Quale verò fuerit, non est facilè dictu. Potest intelligi eo nomine *aquæ superfusio*, eo ferè modo, quo veteres Athenienses in illo convivali ludo, qui κότλαβος dicebatur, facere solebant, ut Athenæ⁹ & Suidas scriptis suis prodiderunt. Potest & simpliciter accipi de *ablutione, detersioneq;* per *spongiam factâ*, authore Phavorino, qui in Lexico suo κοτλαβίζειν per ἀποσπογγίζειν interpretatur. Hæc Gorræus. Alii per *vomitum* explicant. Vide Henr. Stephan. Thesaur. Græc. in Indic. voc. κότλαβος.

COTURNIX, χεννίον, ὄρτυξ, ὀρτύγιον, est nomen avis nulli non genti notæ, loca campestria amantis, inq; segetibus

mox maturis latitantis, & pulveri cœnove sese obvolventis, cujus descriptionem vide apud Aldrov. l.13. Ornithol. c.22. Creditur innoxiè helleboro vesci, Gal. l. 2. de Al.fac.c.6. & hoc fieri propter convenientiam temperamentorum, l. 3. de Temper. c. 4. & multos ex esu *coturnicum* distentionibus hypochondriorum correptos notavit idem, 5. in 6. Epid. t.35. Jung. Schröd. l.5. cl.2.n.52.

*Cotyle, κοτύλη, *Cotyla*, idem, quod *Acetabulum*. Vide suprà suo loco.

Cotylis, κοτυλὶς, h.e. *concavitas coxæ* vel coxendicis, Hipp. de oss.nat. quamvis alii legant κοτύλη, Gorr.

*Courap, ap. Indos in genere omnem *scabiem* significat: Κατ' ἐξοχὴν verò illam *Herpetis* vel *Impetiginis* speciem molestissimam dictis populis Endemicam, quæ utplurimùm alas, faciem, pectus, inguina, imò aliquando totum corp⁹ occupat, cum pruritu intolerabili, adeò, ut ægri dies noctesq; manus abstinere à scalpendo nequeant. Sed statim istam voluptatem, quam ex unguium attritu homines sentiunt, acerba pœnitentia sequitur, ingens nempè dolor in crudis & cuticulâ detectis partibus, quas ungues aperuerunt, dum mordicans ac nitrosus iste humor peccans partes nervosas vellicat, & inde interulæ vel indusia sine crustarum laceratione avelli nequeunt. Hujus caussa consistit in sero acerrimo & corrosivo. Vide plura ap. Jac. Bontium, meth. med. morb. Indiæ Or. c.17.

*Coxa, *Coxendix*, *Ischion*, ἰσχίον, Parac. *Schia*, passim magnum femoris ossis caput est, cujus cavitas *Acetabulum*, κοτύλη vel κοτυληδὼν vocatur, Gal. l. 2. de fract. t.70. unde affectus articularis illius ossis *Ischias* & *Coxendix* appellatur. Inde *Ischiadici* & *Coxarii*, i.e. *Coxæ* morbo laborantes, l.7. de C.M.P.G. c.16. *Ischion*, ἰσχίον, etiam aliquando significat ligamentum ipsum, quo femur *coxendicis acetabulo* colligatur; interdùm v. ipsum articulum. Sed & *Ischia*, ἰσχία dicuntur à quibusdam partes carnosæ ex utroq; sacri ossis latere, quæ & ὀσφύα Græcis, à Latinis *Clunes* appellantur. *Os* autem *Coxendicis* est apophysis ossis sacri, ad *Coxendicis* acetabulũ undiq; pertinens. Os enim sacrum, quâ parte femoris caput ei inseritur, *Ischion* vocatum est. Hæc Castellus. Enimverò videtur *Os sacrum* cum *osse innominato* confudisse, siquidem *Os Ischium* est pars Ossis innominati, non sacri, quod inter duo innominata interjacet cum vertebris dorsi contiguum. Videantur Anatomici, in specie Barthol. libell.4. de ossib. c.15. & 16.

Crabro, σφὴξ, est insecti vespis similis, sed majoris nomen, cuj⁹ ictus potiùs inter caussas morbificas, quàm alius quidam usus inter remedia referri debet. Descriptionem vide ap. Aldrov. l. 1. de Insect. c.7.

Crade, κράδη, *ramum ficulneum* significat, Hipp. de superfœtat. XXI.5.

Crama, κρᾶμα, *vinum dilutum*, & aquâ temperatum significat. Celsus *dilutam potionem* vocat, Gorr. p.244.

Crambion; κραμβίον, decoctum crambes vel brassicæ denotat, Hippocr. l.2. de morb. mul. XIV.12.

Cræpale, κραιπάλη, Crapula, significat omnem capitis noxam, quæ ex vino vel alio potu generoso largius sumto fit, Hipp. 5. aph. 5. Galen. in comm. h. l. παρὰ τὸ κάρηνον πάλλειν, à caput percellere. Qui differentiam inter crapulam & ebrietatem fingunt, λογομαχοῦσι, Foës. p.353. Diet. n.475. Inter caussas vitam abbreviantes rectissimè quoque Crapulam retulit Helmont. Tract. Mortis Occasiones: si scil. vel frequentior fuerit, vel potus noxius. Crapulam privationis intellectus caussam statuit Parac. Tr.1. de morb. ament. c 4. & hydropis tr. h. t. Quæ ebrietati vel crapulæ resistunt remedia, dicuntur ἀκραίπαλα, ἀμέθυσα, Diet. d. l. Inter quæ refert Dioscorides Crocum, l.1. c.25.

Crampus, idem, quod spasmus flatulentus, Helmont. de Lithias. c.9. n.135. Vide Convulsio.

Cræno, κραίνω, duplicem habet significationem ap. Hipp. Vel enim significat desino, ad finem pertingo, l. 3. de artic. t.33. vel denotat perficio, effectum reddo, l. de Virgin. morb. II. 25. Foës. Oec. p.352.

*Cranium, κράνιον, quasi parva Galea, Calva, Calvaria, est os capitis crassum, rarum, rotundum, ossibus septem (alii plura numerant) compactum, suturisque veris tribus, Coronali, Lambdoide & sagittali distinctum, Cerebrum contingens, atq; utramq; meningem continens, quòd quasi κράνος, i e. galea, cerebro adjaceat, sic fictum, Gal. l.8. de U.P. c.9. Accuratiorem descriptionem videre licet ap. Anatomicos recentiores, præsertim Barthol. libello 4. Anat. c.4. 5. & 6. Th. Willis Anat. Cerebri c.4. De usu Cranii medico videatur Schröd. l.5. cl.1. n.23. inter partes corporis demortui quintâ, Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. p.675. seq. Adde & Rhodium ad Scribon. L. n.16.

Cranocolaptes, κρανοκολάπτης, epitheton Aranei cujusdam, qui quartum genus constituit ap. Aet. l.13. c.18. sublongi, viridis, stimulumque sub collo habentis, atq; si quem irruat, loca circà caput petentis. Junge Forest. l.30. Obs.12. Schol. & Ul. Aldr. l.5. de Insect. c.12.

Cranter, κραντὴρ, à κραίνω, perficio, epitheton dentium molarium, qui omnium novissimi enascuntur. Iidē quoq; σωφρονιστῆρες ὀψίγονοι, serò nati appellantur, vulgò etiam dentes sapientiæ, quòd eo tempore nascantur, quo homo incipit sapere, videlicet utplurimùm ab anno 18 ad 26. Gorr. p.245.

Cras, αὔριον. Vide Avrion.

*Crasis, κρᾶσις, mixturam in genere, usitatiùs v. temperiem, temperamentum, ap. Medicos significat. Quid verò propriè sit, non omnes accuratè exposuerunt. Vulgares Complexionem vocant. Galenus prolixos de Temperamentis libros conscripsit. Verùm multa ἀλλότρια inseruit. Generalior de Temperamento doctrina spectat ad Physicum. In foro Medico

dico accipitur de *Temperamento vitali* & actuali, quod quidem *Elementare* non excludit, sed subjectivè includit, estq; nihil aliud, quàm species vel differentia essentialis sanitatis prima, ceu facultas corporis humani ejusq; partium, functiones suas obeundi, proveniens à caloris vitalis in & cum sanguine debitâ factâ appropriatione, & continuatione. Plura vide in nostris Dogmat. Gener. Medic. Part. I. c. 3. Huic respondet quoq; *Facultas Medicamentorum*, quæ etiam nihil aliud est, quàm *Temperamentum actuale* specificum, dependens à vitali principio essentiali portiones Elementares informante & exaltante. Ubi tamen notetur, effectum aliquando à *Temperamento Elementari* etiam provenire, quâ tali, id quod per accidens fieri dicendum, v. g. Quando Aloë aut Rhabarb. siccant & adstringunt. Hoc non tàm à *Temperamento vitali* & essentiali dependet, cujus virtute potiùs fermentationem augent, fundunt, liquant; quàm à *Temperie* portionum terrearum, siccarum, quibus scatent, destructo aut oppresso vitali *Temperamento*. Vide etiam Dogmat. Med. Gen. P. 6. c. 2.

CRASSENA, terminus Paracelsicus, significans portiones salsinas, putrefactivas, & corrosivas, faciens ulcera, tumores diversæ formæ, libell. Theorico de Ulcer. c. 6.

*CRASSITIES, *Crassitudo, Crassus*, πάχος, παχυσμός, παχύτης, παχύς, est nomen notissimæ significationis. De his vocabulis vide Dieter. n. 662. seqq. Linden. Ex. X. §. 148. Attribuitur verò in Medicinâ diversis rebus, v. gr. 1. Moli corporis, *Corpulentiæ*, vide *Corpulentia*. 2. *Membranis*, ità membrana exterior & prima cerebrum investiens, quæ vulgò *Dura mater* vocatur, dicitur *Crassa meninx*, Galen. l. 9. de admin. Anat. c. 1. παχεῖα μήνιγξ ἢ σκληρά. 3. *Venis*, 1. de art. 53. φλέψ παχεῖα. 4. *pulsui*, estq; *pulsus crassus*, qui & *turgidus* appellatur, & coincidit cum magno, Gal. l. 1. de diff. puls. c. 5. παχύς, ἢ ἀδρός, cui opponitur λεπτὸς, ἢ ἰσχνός, tenuis, vel gracilis. 5. *medicamentis*, quæ alias dicuntur *crassarum partium*, παχυμερῆ, quæ non facilè in tenues partes dissolvi possunt, quibus opponuntur τὰ λεπτομερῆ, *tenuia*, sive tenuium partium, Gal. l. 1. de S. M. Fac. c. 3. & alibi. *Crassum emplastrum*, id est, spissum, Scrib. L. n. 205. *Crassè* obtinere, n. 46. 228.

CRATEO, κρατέω, verbum hoc significat apud Hippocrat. *vinco*, supero, *contineo*, & passivum κρατέεσθαι, *vinci*, superari, 5. aphor. 45. l. 7. Epid. V. 22. l. 6. s. 5. t. 37. Undè & κεκρατημένοι dicuntur deplorati, ægri, & *à morbo victi*, quibus denegandа medicina, l. de art. IV. 6. quamvis etiam de *alvo adstrictâ* accipiatur, teste Linden. Ex. IV. §. 99. Jung. Foës. p. 353. Dieter. n. 477.

CRATER, κρατήρ, communiter *poculum amplius* significat. Rulandus verò *craterem* descripsit per *abenum*,

num, quod inferiùs amplius, superiùs verò angustius est. Diminutivum est *Craterium*, κρατήριον, Foës. p. 353.

CRATERAUCHEN, κρατεραύχην, ἢ κραταυχὴν, *hominem validâ cervice* praeditum, robustum significat, Hipp. 6. Epid. s. 1. t. 3. Gal. in comm.

CRATICULA, est instrumentum ex bacillis ferreis quadratis, & digitalis crassitudinis juxtà se in acutum ità positis, ut semidigitale spacium inter illos intersit, factum focis conficiendis, carbonibus sustentandis, & cineribus dimittendis inserviens, Rul. & Johns.

CRATOS, κράτος, propriè *robur*, vim & potentiam significat. Ità & κρατυσμὸς, *robur, firmitudinem aetatis* florentis, viresque denotat, apud Hippocr. 6. Epid. s. 8. t. 29. à verbo κρατύνεσθαι, *roborari*, firmari, solidescere, quo usus Hipp. de ossibus coalescentibus post fracturam, l. de fract. t. 41. & s. 2. t. 6. Impropriè etiam à nonnullis κράτος pars ea manûs, quae sub digitis est, & quidem interior magis, quàm exterior, quia in interioribus totam Naturae potentiam apprehendendi & continendi posuit, dicitur, Gorr. in def. p. 245. Lind. Medic. Physiol. l. 2. c. 14. §. 85.

CRATYSMOS, *Cratynomae*, κρατυσμὸς, κρατύνομαι, *robur*. Vide *Cratos*.

CRAUROS, κραῦρος, i. e. *friabilis*. Dicitur & θραυστὸς, εὔθραυστος, & ψαθυρὸς, & accipitur de omni eo, quod nec lentoris, nec pinguedinis quicquam habet, Gorr. d. l. & Linden. S. M. Ex. V. §. 41.

CREATIO, *Creatura*, *Creator*, κτίσις, κτίσμα, κτιστὴς, ἢ κτίζων, δημιουργία, δημιουργὸς. Horum vocabulorum propria & stricta significatio non est hujus loci, quatenus scil. per *creationem* intelligitur ortus rerum naturalium ex nihilo primaevus, à divinâ omnipotentiâ, & liberrimâ voluntate dependens. Vide Schröder. l. 1. c. 4. Quod si verò in latiore significatione accipiatur, pro omni effectione naturali & opere, contradistinctis artificialibus, coincidit ferè cum *Generatione*, & in hoc sensu Galen. *Naturam* vocat δημιουργὸν, quod Interpretes expresserunt per *Creatorem*. Et illius summam sapientiam in *creatione* corporum naturalium, praesertim verò nostrâ aliquoties depraedicavit in l. 1. de Us. Part. c. 18. l. 9. de Hippocr. & Plat. decret. c. 8. & 9. & passim alibi. Verùm & haec significatio potiùs Physica, quàm Medica dicenda. In hâc latiori acceptione quoque verbo κτίζειν, aut κτίζεσθαι usus est Hipp. 3. de artic. t. 41.

*CREBER, πυκνὸς, πυκινὸς, *freqens*, cujus interveniens quietis temp⁹ est breve, Gal. l. de Puls. 6. ad tyr. c. 4. Dicitur de respiratione, πυκνὸν πνεῦμα, *crebra spiratio*. Et foemina apud Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 4. πυκνοπνεύματος fuisse legitur; de Pulsu, Gal. d. l. & l. 2. de dignosc. puls. c. 1. alibique; de morbis, v. gr. *Crebra* febris, πυκνὸν πῦρ, l. 2. de morb. mul. XIV. 4. quamvis fortassis rectiùs per *densum* vertatur; *Crebra* fluxio, πυκινὴ ῥοὴ,

de glandul. IX. 19. Quod verò Gal. d. l. de dign. pulſ. differentiam aliquam inter celeritatem & *crebritatem* vult omnibus viribus comminiſci, non videtur neceſſarium, ſed mera inanis λεπτολογία, Aliàs Græcum πυκνὸς aliquando & *denſum* & *durum* denotat, v.g. alvi *durities*, πυκνότης κοιλίης, 6. Epid. ſ. 3. t. 1. venæ *condenſatæ, induratæ*, φλέβες πυκνωθεῖσαι, de ſalubr. diæt. t. 27. & carne *denſâ* præditi vocantur πυκνόσαρκοι. Ibid.

CREDO, πιστεύω, *fidem adhibeo*, fido. Verbum notiſſimum. Uſus eſt Hipp. 2 aph. 27. Vid. Diet. n. 683. In genere quoque rectè dixit Gal. quòd id, quod quisq; maximè cupit, etiã facillimè credat, de præcogn. ad Poſthum. c. 10. Vix credendi effectus ſimplicium laudantur à Scrib. Larg. n. 19.

CREGYON, κρήγυον, *bonum*, acceptum, ſignificat idem, quod ἀγαθὸν. Uſus Hipp. Coac. t. 30.

CREMASIS, *Cremaſmus*, κρέμασις, κρεμασμὸς, *ſuſpenſio*, appenſio. Legitur apud Hippocr. 4. de artic. t. 52. 60. ſ. 3. de artic. t. 56. Deſcendit à verbo κρεμάσαι, *ſuſpendere*, quo etiam ſæpè uſus Hippocr. 1. de art. t. 14. ſ. 4. t. 43. 44. 64. &c. Foëſ. Oecon. p. 353. ſeq

CREMASTERES, κρεμαστῆρες, dicuntur muſculi duo, utrinque ſcil. unus, à quibus teſtes ſurſum trahuntur. Eorum uterque gracilis eſt & longus, & cum vaſis ſpermaticis à muſculis hypogaſtrii deſcendit ad ipſos teſtes, eos relevans. Contrariis carent muſculis, qui contrarium motum efficiant. Nullus enim eſt, qui teſtes ad inferiora revellat, quòd ſatis ſuâ gravitate ima petant, ægris præſertim & ſenibus. Hæc Caſtellus. De his muſculis vid. & Barthol. l. 1. Anat. c. 22. Similia duo corpora muſculoſa etiam utero adeſſe, quæ κρεμαστῆρες dici poſſint, exiſtimat Galen. l. 14. de U. P. c. 11. fin. & l. 2. de ſemin. c. 5. C. Hofmannus in comm. n. 1038. *Cremaſteres* quoq; denotant petiolos, vel pedes uvarum, teſte Linden. Ex. X. §. 192.

CREMER, nomen morbi Hungarici ferè Endemii, quando nauſeam ex cibo vario inordinatè ſumto, vel à potu nimio contrahunt, & ſtatim alii ulnam manus in parte domeſticâ fortiter fricant, hancq; partem ſibi dolere dicunt. Poſt uſum alicujus aquæ cordialis ſtatim evaneſcit. Ephemer. Nat. Cur. Tom. vel Ann. 2. Obſ. 28.

CREMNOS, κρημνὸς, duo ſignificat apud Hippocr. 1. *Labra pudendi* muliebris & eminentias ſive alas, l. de loc. in homin. ed. Foëſ. p. 423. vel l. 2. de morb. mul. l. 3. 5. juxtà Linden. 2. ſignificat *labra ulcerum*, d. l. de Loc. in hom. XLI. 2. edit. Lind. Jung. Foëſ. Oec. p. 354.

*CREMOR, χυμὸς, item χυλὸς. Vide *Chylus, Chymus*. Eſt enim *Cremor* idem, quod *Chymus*, Galen. l. 3. de nat. fac. c. 4. *Cremor ptiſanæ*, χυλὸς πτισάνης, eſt, ubi à decoctione quis Ptiſanam colaverit, deinde cremorem à decocti parte aquoſâ ſeparaverit, c. 1. de R. V. I. A. t. 26. In Pharma-

macevticis quoque & Chymicis vocabulum hoc frequenti in usu est; ubi tamen notat potiùs formam siccam pulveris. Ità notus est *Cremor* Tartari, in Dispensatoriis, & apud Schröder. l.4. cl. 2. n. 408. *Cremor* Crystalli, l.3. c.8. n.8. *Cremor* silicis, d.l. n.18. Talci, n.20. Saturni, l.3. c.14. *Cremor* vel Lac sulphuris, Libav. Alchym. Pharm. c.36. Schröd. l.3. c.28.

Crepatura, Paracelso dicitur *Hernia Intestinalis*, Prælect. Chirurg. in fin.

Crepido, ἄμβη, ἀμβώνη. Vide *Amba. Ambon.*

Crepinum, Paracelso idem, quod *Tartarus*. *Crepinum introversum*, id est, *Tartarus* correctus, l.3. de morb. Gallico, c.30. Imò in l.1. de orig. & generat. luis Venereæ hunc affectum *Crepinum* dicendum esse, à modo curandi, statuit.

Crepitus, φῦσαι, φῦσα, πέρδησις, πορδὴ, *flatum* per anum emissum cum sono significat. Siquidem alii sunt silentes & sine strepitu, φῦσαι σιγώδεες. *Crepitus* verò vocantur φῦσαι ψοφώδεες, ἢ ἐν βρόμῳ, Hippocr. 1. Epid. s.3. t.1. & 4. Epid. XX. 13. l.1. Progn. s.2. t.24. Generationem horum ex naturâ & doctrinâ flatuum petenda. Esse à sulphure immundo, & ardere, vel accendi posse, ridiculè statuit Paracels. l.1. de Tartar. tr.2. c.2. in not. *Crepitus lupi* est species fungi, Chirurgorum orbicularis vulgò *Bovista* dicti, adversus hæmorrhagias celebratissimi. Schröder. l.4. cl.2. n.411.

Crepusculum, ἑσπέρα, ὀψίνη ὥρα, est tempus vesperæ post Solis occasum, sic fortasse appellatum, quòd res incertæ *creperæ* dicantur. Id quoque tempus noctis an diei sit, incertum est. Linden. S.M. Ex. XVI. §.221. seq.

Cresco, αὐξάνομαι, αὔξομαι, idem, quod *Augeor*, incrementum capio. Vide *Auctio*. Quid per *Philosophiam Crescentium* & *Fontium* intelligat Parac. legatur in Labyrinth. Medic. c.11.

Cresera, κρησέρα, *cribrum pollinarium* significat, quo farina expurgatur & cribratur. Vocatur & ἀλευρότησις Polluci, l.6. c.11. Legitur & κνησέρη, l.2. de morb. mul. XI. 32. Vide Foës. Oec. p.354. 355.

Creta, vel denotat insulam, patriam Andromachi, κρήτη dictam; unde κρὴς, *Cretensis* dicitur, Gal. l. de Theriac. ad Pison. c.1. quæ significatio non est hujus loci: vel significat *Terræ* speciem notissimam, γῆν κρητικὴν, candidam, quamvis Renodæus & virescentem & nigricantem faciat; quæ tamen non sunt in usu. An Græcè κιμωλία γῆ dicenda? Vide *Cimolia*. De *Cretæ* vulgaris usu vid. Schröder. l.3. c.2. n.3. De speciebus *Cretæ* sive *Creticæ terræ* legatur & Mercurial. l.3. Var. Lect. c.21. Rulandus & Johnsonus seqq. differentias fecerunt: 1. *Creta* argentaria, in quâ micæ argenteæ internitent: 2. rara, mollis: 3. dura: 4. lutea mollis Waldenburgica, quæ facillimè lineas ducit: 5. tophacea: 6. In cinereo violacea dura: 7. Cœrulea, quæ effoditur in Thuringiâ propè oppidum Mogellam,

lam, quâ fabri in pingendis parietibus utuntur: 8. viridis dura: 9. ſubviridis: 10. nigra mollis: 11. nigra mollis, argenteis maculis nitens: 12. nigra dura: 13. fabrilis candida, ex quâ Cataloni ad Matronam parietes & muros extruunt. Unde etiam Argieræ portus extructus dicitur. Ex tot ſpeciebus colligere eſt, vocab. *Creta* generaliter accipi pro *Terrâ medicatâ* & *bolari*; quam ſuſpicionem confirmat Scribon. Larg. qui *Terram Samiam* aliquoties *Cretam* vocavit, n. 83.86.112.189. Vide Lex. Scrib. Rhodii p.368. *Creta ſutoria*. Vide *Melanteria*. Præter uſum medicamentoſum *cretæ*, de quo apud Schröd. d.l. & Mynſicht. Armament. Medico-Chymic. ſect. 8. in fin. de *Morſulis diacretæ*, hodieq; abuſus *Cretæ* Zythepſis noſtris eſt familiariſſimus, quando cerevisiam tempore æſtivo aceſcentem magnâ copiâ *cretæ* vulgaris injectâ emendare conantur, non ſine diſpendio ſanitatis, quia redditur calcaria, & acris alkalizata, Parac. l. 1. de Tart. Tr. 5. c. 2. in explic. quid? quod haud rarò portionibus impuris ſcatere ſoleat *Creta*. Nihilotamen minus cogimur ſanitatis jacturam facere & pati, pro lubitu illorum cerevisiæ coctorum, quando alio potûs genere deſtituimur.

Cretus, i. e. *cribratus*, à *Cerno*, idem, quod *Cribro*, Scrib. Larg. n.70. 115. 122.

Cribratorium, *Cribrum*, κοσκινον, κρησέρα, quid propriè ſit, in vulgus notum eſt. Dicitur & quandoque *Colum*, ἠθμὸς. Pertinet ad inſtrumenta etiam Diætetica, Pharmaceutica, & Chirurgica. Unde rectiſſimè vocavit Gal l. 6. de C. M. S. L. c. 2. *cribrum Medicum*, κοσκινον ἰατρικόν. Actio ipſa dicitur *Cribrare*, *Percribrare*, *Cernere*. Vid. Lex. Scrib. Rhodii p. 368. ejusdemq; notas ad d. auth. n. 61. 75. Per translationem etiam *Cribrum* in Anatomicis uſurpatur, v. g. *Os Ethmoides*, ſive *Cribriforme*, *Cribroſum*, ad radicem naſi occurrens, cujus deſcriptionem vide apud Barthol. libell. 4. c. 8. & *Cribrum Renum*, quod à veteribus fictum eſſe ſtatuit idem, l. 1. Anat. c. 17.

*Cricoides, κρικοειδής, epitheton *Cartilaginis* ad *Laryngem* pertinentis, ità dicta, quia *annuli* figuram imitatur. Κρίκος enim *annulum* & circulum ſignificat, uti conſtat ex Hipp. libell. de Anatom. l. 3. in Mochlic. XXV. 5. Dicitur & à quibusdam *Cymbularis*, *Coopertoria*, Caſtell. Cartilaginis deſcriptionem vide apud Barthol. Anat. l. 2. c. 11. Aquapendens vocat *Innominatam*, cùm tamen à Galeno & Oribaſio *Cricoides* jam appellata fuerit, Tract. de Larynge vocis organo, part. 1. & 3. capp. 5.

*Crimnon, κρίμνον, dicitur *farina craſſior*, caſtrata, negligentiùs molita, & ſaltem per cribrum laxiora habens foramina trajecta, Dioſcor. l. 2. c. 112. Gal. l. 7. de S. F. §. *Crimnon*. & l. 2 in progn. t. 28. P. Æginet. l. 7. §. h. tit. Meminit & aliquoties hujus vocabuli Hipp. de potu agens, in

in quo farina crassior macerata fuit, l.2. de morb. XIV. 15. XVIII. 15. XXIIX.11.& sæpiùs alibi. Aliquando verò usus est fœminino κρίμνη, etiam *polentam* crassiorem indicans, v.g. l. de nat.mul.XXIX.53. quamvis Lind. κρίμνον retinuerit. Derivativum etiam κριμνώδης, *polentarius*, *farinaceus*, de sedimentis urinæ crassioribus furfuraceis sæpè usurpavit, 7.aph.31. Progn. d.l. Coac. t.263. 578. cruditatum excrementitiarum & corruptarum copiam in massâ sanguineâ indicantes. Jung. Foës. Oec. p.355. seq. Diet. n.478.

Crinatum, κρινάτον, epitheton *suffimenti*, vel *Thymiamatis*, apud P.Æginet. l.7. c.22. h.e. *liliaceum*, à κρίνον, *lilium*.

Crines, τρίχες, sing. θρὶξ, *Pilus*, quid significet, satis constat. Sunt verò *pili* partes corporis secundariæ tenues, longæ, siccæ, ex cute erumpentes, à succi cujusdam penè excrementicio-nutritii sulphureo-salini crudi præsenti copiâ obortæ. Variant autem ratione coloris propter variam sanguinis & succi nutritii constitutionem & temperiem. Qui *crinibus* vel *pilis* abundant, *pilosi*, hirti, *hirsuti*, δασεῖς vocantur; qui verò carent iis locis, in quibus esse deberent, præsertim in capite, *Calvi* appellantur. *Pilos* quoque non carere medicamentosâ virtute, vide apud Schröd. l.5. cl.1. n.23. Locus, ubi *pili* abundant, præsertim in capite, dicitur *Capillitium*, τρίχωσις, τρίχωμα, Gorr. in def. Signaturam *crinium* esse valdè fallacem, rectè judicavit Parac. l.9. de Nat. rer.

Crinitus, *a*, *um*, κεκρινωμένος, dicitur de plantis, quarum radices multis fibrillis vel capillamentis ad latera dispersis per terram diffunduntur, instar pedum cancrorum, apud Theophr. sæpè. Vide Keuch. not. ad Seren. p.148.

*Crinomenos, κρινόμενος, id, quod *judicatur*. Vide *Crisis*,

Crinomyron, κρινόμυρον, unguentum *liliaceum*, quod & *Ægpytium album* & *Susinum* vocabatur, significat. Constabat lilio & quibusdam aromatis, Gorr. p.246.

Crinones, vocantur nonnullis Practicis *vermiculi cutanei*, qui & *Dracunculi* aliis dicuntur, summum pruritum sub cuticulâ excitantes, & atrophiam sive maciem corpori inferentes, haud dubiè à succo nutritio vitioso & coagulato provenientes, quorum capitula cineritii coloris è cute erumpunt, si inunctio facta fuit prius linimento ex farinâ triticea, & melle parato, hinc vel novaculâ abraduntur, vel crustâ panis, Tim. à Guldenklee l.5. cas.23. Vide *Dracontion*.

Criogenes, κριογενής, epitheton Trochiscorum ad expurgandum ulcera sordida, apud P. Æginet. l.7. c.12.

Criomyxos, κριόμυξος, vocatur propriè *muco in naribus abundans*, instar arietis. Tropicè usurpatur de hominibus stupidis, & vacui cerebri, Gal. l.6. meth. med. c.3. C. Hofm. com. ad Gal. de U.P. n.1025.

*Crisi-

* CRISIMOS. *Criticus*, κρίσιμος, κριτικὸς, vel de *morbis*, qui judicantur, vel de *diebus*, in quibus judicari solent, accipitur, apud Hippocr. Vide Dieterich. n. 482. Foës. p. 359. Frequentior tamen est posterior acceptio. *Signa* quoque *crisima* fusissimè reperies apud Gal. 1. aph. 12. & l. 1. de cris. c. 3. 7. 8. & 14. l. 3. c. 4.

* CRISIS, κρίσις, *Judicium*, *Judicatio*. Quàm certum verò & expeditum est, vocabulum hoc frequentissimè usurpatum in Medicinâ non denotare *judicium* forense vel judicationem; tàm inatricatum, multisq; difficultatibus adhuc implicitum est, quid Hipp. Gal. & alii veteres recentioresq; Medici per *Crisin* intellexerint, aut potiùs, quænam sit hujus vocabuli genuina significatio? Interdum enim *Crisis* dicitur subita morbi in melius pejusve ad vitam aut mortem mutatio: interdum ea, quæ antecedit judicium, humorum agitatio: interdum integra totius morbi solutio: interdum illa tantùm morbi solutio, quæ ad bonum fit, nomine *Criseos* venit, Gal. l. 1. de cris. c. 1. Quæ varietas sententiarum oborta esse videtur à neglectâ consideratione comparationis inter judicium Forense & judicium Medicum; quæ si probè attendatur, res mihi videtur expeditu facilior, quænam significatio adæquata sit dicenda? Nimirum, quemadmodum ad *Judicium* forense ad minimum tria necessariò requiruntur: *Judex*, *Reus*, & *Testimonia*. Ità quoque in Crisi medicâ res sese habere debet. Reo respondere Ægrum, nullum est dubium. Testibus vel Testimoniis comparari posse attributa varia caussarum & subjecti probè examinata & considerata, hoc etiam nemo facilè inficias ibit. Quæritur saltem de *Judice*, Medico, quis constitui debeat ac possit? Sanè Æger vel Morbus non potest simul Judicis & Rei partes sustinere. Ergò vel Natura, i. e. vigor flammæ & temperamenti vitalis adhuc in ægro superstes, vel Medicus Judicis vices subire debent. Quia v. Medici opera saltem ministerialis est respectu Naturæ, quæ dicitur ab Hipp. morborū medicatrix. Igitur satis est, Naturæ Judicis Medici officium attribuisse. Quibus ità positis facilè quilibet rem hanc anteà intricatam penitius considerans; neque quamvis mutationem ad vitam vel mortem, in meliùs vel deteriùs, rectè dici *Crisin*, quia mutatio, quæ fit in deterius, non fit virtute aut vigore naturæ, sed potius vi morbi, & caussæ morbificæ, & ità deficit Judex competens, quo deficiente, quis vellet dicere *Crisin*? neque humorum agitatio antecedens *Crisis* appellanda, quia adhuc sub Judice lis hæret, an illa agitatio à viribus vitalibus, an verò à vehementiâ caussæ morbificæ oborta sit? quemadmodum nec in foro inquisitio & ventilatio actionum propriè dicitur *Judicium* aut sententia, sed potiùs, quando actio deciditur per *Judicem*. Relinquitur ergò, *Crisin*

saltem

ſaltem dici ad æquatè, quando beneficio virium vitalium h. e. naturæ & adhuc ſufficientis vigoris humorum & ſpirituum cauſſæ morbificæ fit remotio, & ægri à morbo liberatio; id quod Gal. ipſe fateri coactus eſt, l. 3. de criſ. c. 1. quod ea, quæ repente fit, per excellentiam κρίσις dicatur, & à naturâ, ea, quæ præter naturam ſunt, ſuperante, exquiſitè perficitur. Quam meam de *Criſis* ſignificatione ſententiam prolixiùs expoſitam reperies in Dogm. Med. Gen. P. III. c. 6. Dogm. 8. ſeqq. Concidit ergo, ſtante hâc ſententiâ, diſtinctio inter *Criſin bonam* & *malam*, cùm mala nulla detur. Siquidem Judice favente, h. e. naturæ robore ſufficiente, in malum non poteſt fieri mutatio: Implicaret enim contradictionem manifeſtam. Diſtinctio vero in *Criſin Perfectam*, & *Imperfectam*, ſuo ſtat talo, quarum illa cum manifeſtâ materiæ peccantis evacuatione, hæc cum remotione ad alium locum ignobiliorem conjuncta eſt. Quod ſi tamen aliis placuerit, retinere illas tricas & ambiguitates, per nos illis liceat. Jungi v. poſſunt circa hoc vocabulum, Foëſ. Oec. p. 357. Dieter. n. 479. ſeqq. Præter hanc ſignificationem *Criſis* etiam requiritur in Medico, h. e. *Judicium* exactum & rectum de viſis fieri & auditis, de futuris prædicendis, de agendis juxtà veram methodum. Quàm difficile v. hoc ſit, indicavit Hipp. ſtatim ab initio 1. aph. 1. Prudentiâ igitur & exercitatione opus eſſe, quis non intelligit? Adde Linden. Ex. V. §. 6.

CRISTA, λόφος, eſt prominentia illa mollis capitibus gallorum gallinaceorum ſuperpoſita, Gal. l. 2. de A. Fac. c. 21. Ad hujus ſimilitudinem & proceſſus acutus Oſſis Cribriformis & medius *Criſta galli* dicitur, Barthol. libell. 4. c. 8.

CRISSA *avis, Criſſatum*, κίγκλος, κιγκλισμὸς; vide *Cincliſmus*, *Criſſare*, quid ſit, vide *Clados*.

* CRITHE, κριθὴ, *bordeum* ſignificare, ex Botanicis conſtat. Diminutivum κριθίδιον, *bordeolum* ſignificans legitur pro decocto hordei apud Hipp. l. de nat. mul. XLIX. 3. 4. Ad ſimilitudinem *Hordei*, nomen quoque hoc tribuitur *Tuberculo* oblongo palpebræ cilio externâ parte, quâ pili ſunt, adnaſcenti, á materiæ crudæ cum ſanguine affluentis collectione oborto. Meminit hujus Hippocr. l. 2. Epid. ſ. 2. n. 10. Gal. defin. Med. & Introduct. c. 16. ubi & ποσθία, *præputiolum* vocatur, l. 4. de C. M. S. L. c. 7. & 8. fin. Ægin. l. 3. c. 22. aliique.

CRITERIUM, κριτήριον, normam & fundamentum, ſecundum quod judicium aliquod inſtituitur, ſignificat. Gal. l. 1. de U. P. c. 8. Adde C. Hofm. in Appendice Commentar. in quâ Variæ Lectiones continentur, n. 1143.

* CRITICUS, κριτικὸς, idem, quod κρισιμὸς, ſcil. *ad criſin faciens* vel pertinens vel ut cauſſa, vel ut ſubjectum, vel ut ſignum. Vide *Criſimos*. Cœterùm apud Æginetam *Criticon* eſt nomen medicamenti Topici contrà ſtigmata, h. e. cutim punctatis maculis decoloratam laudati, fortaſſis ab Authore

 thore

thore *Critone*, cujus in eodem quoque loco meminerat, l.4. c.7.

Crocodes, κροκώδης, epitheton pastilli vel *Trochisci*, quasi *Croceus* dicti ob magnam quantitatem *croci*, quæ compositionem illam ingreditur. Ægin. l 7. c.12.

Crocinum, κρόκινον, nomen collyrii & Unguenti apud Ægin. l. 7. cap. 16. & 20.

Crocodilus, κροκόδειλος, dicitur animal Ægyptiacum amphibium quadrupes, oviparum, cujus descriptionem, differentiam inter terrestrem & aquaticum, vim venenosam per morsum, usum in cibis & medicamentosum prolixius videre licet apud Ul. Aldrov. l. 1. de quadr. dig. ovip. C. 15. Meminit aliquoties Galenus v.g. l.4. de U. P. c. 2. quòd solus *Crocodilus* non moveat inferiorem maxillam, l.7. de C. M. P. G. c.13. quòd adeps *crocodili* conditus sit odoramentis, l. de Theriac. ad Pison. c.10. quòd adeps *crocodili* ejus animalis morsum certò curet, l. 10. de S.Fac. quod sanguis *crocodili terrestris* visum acuere dicatur, sed se noluisse experiri & quod stercus hujus inter Cosmetica retulerint mulierculæ deliciosæ, &c. *Crocodili terrestres* sunt nihil aliud, quàm *Scinci*, quorum usus est iratas uxores conciliare, & in Veneris conflictu victoriam reportare, verbis Lang. l.1. ep. 65. Horum stercus jucundo nidore pollens *Crocodilea* vocatur, & non modò contrà epilepsiam ex aceto mulso bibitur, sed etiam est fucus egregius mulieribus, monstrante Rhodio ad Scribon. L.n.14. *Crocodilum* solo anhelitu venenoso inficere, testatur Paracelf. l. 2. de peste cum addition. tr.3. Idem etiam *crocodilos* inter serpentes manifestè refert, l. principior. seu de myster. verm. c. 6.

Crocomagma, κροκόμαγμα, est retrimentum *crocini* unguenti, ità dictum, quòd expressis unguenti *crocini* odoramentis & in formas digestis paretur. *Magmata*, Μάγματα, n. appellantur, quæ expressâ aliquâ materiâ relinquuntur crassa, fœculenta & lignosa. Variæ v. sunt differentiæ *Crocomagmatis* variique usus. Vid. Gal. l.2. de Antidot. c.5. l.2. de C. M. S. L. c.1. in fin. Dioscorid. l. 1. c. 26, P. Ægin. l. 7. c.12. Scribon. L. n. 4. 30. 70. 299. Rhod. in not. ad n. 4. Adde Gorræum in def.

Croce, κρόκη, *tramam* vel subtegmen significat; sed sumitur apud Hippoc. pro *filo*, l.2. de morb. XIIX. 11. Idem significare vocab. κροκὶς existimat Foës. p. 360. ex Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1.

Crocidizo, κροκιδίζω, idem ferè, quod καρφολογέω floccos evello vel colligo. Vide *Carphos* à κροκὶς, floccus.

Crocophantos, κροκοφαντὸς, κροκυφάντιον, dicitur sacculus stupâ contextus, aut *crocus* inditur, cujus meminit Gal. l. 7. de C. M. S. L. c.2.

Crocus, Crocum, κρόκος, κρόκον, æquivocum est vocabulum. Utrumq; in usu esse demonstravit Rhod. in Lex. Scribon. p.368. Vel enim significat plantam bulbosam, flore purpureo autumnali, cujus stamina

flammea

flammea instar antheræ constituunt aroma notissimum *Crocum officinalem*, ad cibos & medicamenta commendatissimum, de quo vide Schröder. l. 4. cl. 1. n. 110. ut & veteres novosque alios quàm plurimos authores. Rulando vocatur Crocus flos. Vel denotat calcem pulvuream ad *croceum* colorem vergentem, qui paratur ex Antimonio, vel Marte, vel Venere, Idem l. 1. c. 3. lit. C. Libav. describit per magisterium minerale tingens, & per modum efflorescentiæ nascens, Synt. Arc. Chym. l. 5. c. 20. ubi etiam putat, haud ineptè dici posse *Antheram mineralem*. Species verò ex variis mineralibus, & metallis paratas recenset capp. seqq. *Crocus metallorum* est ille ipse, qui ex Antimonio paratur. Jung. Rolfink. Chym. l. 5. sect. 10. *Crocus* vel *Crocum* etiam à Galeno dicitur de *vitello ovi*, qui λέκυθος aliàs Gr. vocatur l. 3. de facil. parab. Foës. Oec. p. 360. *Crocum Arabicum* vocatur etiam compositio quædam Spagyrica satis obscurè descripta, quæ & *Oleum Arabicum* dicitur, Aristot. de perfecto Magisterio: Th. Chym. Vol. III. p. 116. Lapis Phil. vocatur *Crocus* Vol. IV. p. 727.

CRONOS, κρόνος, Vide *Saturnus*.

CROTALISTRIA, idem, quod *ciconia*, apud Petron. c. 37. quod rostri collisu ceu crotalo sonum efficiat. Linden. Ex. X. §. 273. Vide *Ciconia*.

CROTAPHI, κρόταφοι, *tempora*, dicuntur ossa duo cranii, utrinque singula ad aures sita trilatera, parte superiore suturis λεπιδοειδέσι, sive squamosis posteriore laterum τῆς λαμβδοειδοῦς additamentis, anteriore sutura, quæ cranio & ossi σφηνοειδεῖ communis est, terminata. Sunt autem omnium cranii ossium infirmissima, tùm quòd tenuissima sint, tum, quòd pertusa meatu auditorio & cavata, partim ad genæ supernæ diarthrosin, partim ad venæ jugularis ramos intus & foris excipiendos. Non sunt verò simplicia, sed multiformia, Castell. & Gorræus p. 250. Dicuntur *Ossa Temporum*, quia vocab. *Tempora* etiam latiùs accipitur, pro totâ regione laterali inter oculos & aures. Jung. Barthol. l. 3. Anatom. procem. & libell. 4. c. 6.

CROTAPHITÆ, κροταφῖται, vocantur *Temporales* musculi, quia *temporum* cavitatem & regionem occupant, ossaque *temporum* tegunt; Maxillam verò inferiorem movent & sursum trahunt, atque ità os claudunt. Gal. l. de musc. Dissect. c. 6. Barthol. Anat. l. 3. c. 11.

CROTON, κρότων, *Ricinum* significat, & ad Botanicos pertinet. Vid. Hipp. l. 2. de morb. mul. 79. 11. Aliàs & Galenus κρότωνας apud Hippoc. l. 2. de morb. 14. per *bronchia* pulmonum exponit, Foës. p. 360. Meminit etiam κροτώνων Gal. l. 10. de S. Fac. §. De sanguine viridium ranarum, & insecta intelligit, quæ bovibus, ovibus, & canibus (hinc & κυνοραϊσταὶ, *Raistæ canum* vocantur) infesta, quorum historiam cum usu in medicinâ vide apud Aldrov. l. 5. de insect. c. 5. & è Seren. c. 56. Keuchen. in not. ad h. l.

Crotone, κροτώνη, *excrescentiam fungosam* in arboribus propriè significat, uti patet ex Theophrast. l. 1. de plant. c. 13. Dicitur aliàs γόγγρος, πρέμνον, *fungus*. Per translationem etiam excrescētias & *tumores fungosos*, ad ossium panniculos obortos κρυῶνας dici, testatur Lang. l. 1. ep. 42.

Cruciatus, πόνος λυπηρὸς, ἄλγος σφοδρότατον, *dolorem intentissimum* significat & tantum non intolerabilem, quiq; animam in consensum pertractam conficiat mœrore ac sæpè desperatione, qualis est dolor calculi, arthriticus, colicus, & præsertim *Cardiaca passio*, sive *Cardiogmus*, Linden. Ex. XIII. §. 129. 130. & *dolor hepatis* in Cappadoce Hepatico, Ex. IX. §. 41. Jung. & Scrib. Larg. n. 90. 171. Respondet doloribus in *cruciatis* h. e. cruci affixis.

Crucibulum, est vas fusorium ex terrâ igni contumacissimâ factum, acutiore basi vel fundo & tereti in ampliorem capacitatem formâ triangulari vel rotundâ desinentem, profundendis & liquandis metallis & mineralibus formatum. Rul. & Johns. Lex.

Crucium vinum dicebatur, quod in extremis offerri solitum est peccatoribus ad supplicium mortis deductis. Lind. Ex. X. §. 102.

Crucus, pro *Crocus*. Rul.

Cruditas, ὠμότης, *Crudus*, ὠμὸς, ἔνωμος, propriè de fructibus immaturis dicitur, deinde refertur ad cibos, humores, excrementa, morbos, quæ omnia si nondum acceperunt perfectam constitutionem in quolibet suo genere, *Cruda*, aut *Cruditates* dici possunt. Principium verò *crudorum* humorum potissimùm à ventriculi ejusque fermenti imbecillitate dependet, unde & morbus ipse ἀπεψίας, vel δυσπεψίας, *Cruditatis* nomine exprimitur. Opponitur *cruditati* & *crudis*, coctio & cocta, πέψις, πέπανσις, πέπονα. Vid. Foës. Oec. p. 692. Dieter. n. 945. *Cruditates* genitrices multorum morborum eleganter & verè appellavit Linden. Ex. XIII. §. 159. *Crudus* etiam vocatur, qui *cruditatibus* laborat, Cels. l. 2. c. 10. ubi dicit, *crudo* non esse sanguinem mittendum, & Scrib. Larg. n. 122. in quo prohibet, ne *crudus* i. e. *cruditates* in ventriculo habens sumat medicamentum.

Crudivorus, ὠμοφάγος, dicitur de brutis & hominibus barbaris carnes *crudas* devorantibus, de quibus rectè dicit Aristot. l. 9. Hist. anim. c. 1. quòd talibus omnia sint infesta, & ipsa aliis. Linden. Ex. XI. §. 91.

Cruentus, αἱματώδης, αἱματηρὸς, dicitur de humoribus vel excrementis potius cruore vel sanguine extravasato mistis, v. gr. de sputo *cruento*, Ægin. l. 3. c. 31. Hipp. Coac. t. 390. expressè vocatur αἵματι ξυμμεμιγμένον, *sanguine mistum*, de Urinis, Coac. t. 22. 272. 581. & alibi: de excrementis Hipp. de nat. hum. sect. 2. t. 10. l. 3. Epid. Unde & Dysenteria αἱματηρὴ, *Cruenta* dicitur, Gal. 3. in 3. Epid. t. 70. & ad 5. aph. 65. De sudore *cruento* vide Baricellum, & alios.

Cruma, κροῦμα, significat *sonum*, qui ex pulsatis organis musicis percipitur, à κρούω, pulso. Usus Hipp. l. 1. de Diæt. XV. 16.

Cruor, apud Latinos ambiguâ gaudet

significatione. Aliquando sumitur latè pro *Sanguine*, & ità æquipollet Græco αἷμα. Vide *Sanguis*. Paracelſ. paſſim in ſcriptis. Ità etiam aliquoties legitur apud Willis. Vel ſumitur ſtrictè, & quidem pro *ſanguine venoſo*, Helmont. tr. Blas human. n. 21. ſeq. vel pro *ſanguine extrà vaſa* exiſtente à κρύω, Perott. ad Mart. Scribon. L. n. 193. 196. vel pro *ichore ſanguineo*, Gal. de Urin. c. 22. & l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Gr. ἰχώρ. Vide *Ichor*. vel etiam pro *ſanguine congelato*, Gr. θρόμβος αἵματος, uti paſſim in Authoribus legitur. Peculiarem deſcriptionem *Cruoris* legimus apud Paracelſ. l. 1. de Tart. tract. 1. c. 3. in notis: Viſcus ſecundæ generationis eſt *Cruor*, qui deſcendit à ſalibus: Eſt n. *cruor* ſal egeſtum, i. e. rejectum & ſeparatum à primo ſale. Verùm hæc ſunt Bœotica ænigmata.

Crunion, κρούνιον, nomē eſt medicamenti compoſiti, quod vim habet vehementem movendi urinam; quare ſic dictū eſt à *torrentis*, Gr. κρουνὸς ſimilitudine. Legitur apud Aët. l. 12. Gorr.

Crus, σκέλος, in plur. *Crura*, σκέλη, dicuntur extremæ corporis partes, quæ thoracem, medium, & imum ventrem prætergrediuntur, ut quicquid prominet ultra os ſacrum & carnoſos muſculos ibi infernè usque ad pedes, id *Crura* dicantur. Dividit hæc Galenus in partes tres: εἰς μηρόν τε, καὶ κνήμην, καὶ πόδα, femur, tibiam & pedem, Gal. Introd. c. 10. & alibi. Suntq; ambulationis inſtrumenta. l. 15. de U. P. c. 8. (unde & à currendo vocab. deducitur per metatheſin literarum) & inceſſus fundamenta. l. de parv. pilæ exerc. c. 2. fin. *Crus* breviùs deſcribitur à Dieterichio, quòd ſit pars organica corporis à coxendice ad imum pedem protenſa, Jatr. n. 774. Æquipollet *Pedi* Anatomicè ſumto, Linden. Ex. VII. §. 56. *Crus* contabeſcēs per colliquationem σκέλος τηκόμενον legitur apud Hipp. 6. aph. 60. Sumitur tamen & aliquando ſtrictiùs pro parte pedis, quæ ſub genu ac poplite utrinque eſt, uti hoc demonſtrat ex Polluce l. 2. c. 4. Lind. Medic. Phyſiol. l. 2. c. 12. §. 116.

Crusta, vocabulum eſt πολύσημον. Vel ſumitur de animalibus *cruſtam* habentibus in ambitu corporis, ſive *Cutim cruſtaceam*. Et ita Græcis dicitur ὄστρακον, & Animalia *Cruſtacea, Cruſtata*, ὀστρακόδερμα, μαλακόστρακα, Gal. de puer. epil. etiam dicuntur ὄστρεα. c. 5. de quibus vide Aldrovand. l. 2. de Exanguibus *Cruſtatis*, de *cruſtaceis* officin. Scröder. l. 2. c. 27. Vel accipitur pro *Eſcharâ* Gr. ἐσχάρα, ἐφελκίς, quæ ulceribus veluti ſeptum, vel ſuâ ſponte, vel arte pyroticorum ſive cauſticorum medicaminum uſu adnaſcitur, Gal. l. 5. meth. med. c. 5. Scrib. Larg. n. 25. Rhod. in not. ad h. l. Talia media dicuntur *Eſcharotica*, ἐσχαρωτικά, ſuntque duplicia, ignitum ferramentum, & medicamentum ſepticum vel cavſticum, l. de S. F. c. 15. Talia medicamenta abundant ſalinis acerrimis lixivioſis portionibus, uti patet ex lapide ſeptico parato ex lixivio fortiſſimo. Legitur & apud Hipp. ἐσχαρώπεπτα κρημνά, farinas vel pultes farinaceas *cruſtam* faciētes in craticulâ coctas, l. 4. Epid. XXIII. 11

Vel sumitur pro *cuticulâ*, quæ liquoribus aut etiam partibus solidis ex aliquâ congelatione superficiariâ adnasci solet. Hanc Gal. vocat πυκνὸν ἐπίγαγον, l. 2. de Al. Fac. c. 23. Talis *crusta* observatur quoque in sanguine extravasato, de quâ videantur notæ nostræ ad Jessen. p. 174. seqq. Willis. vocavit *Cremorem* de febrib. c. 1. Ità & in urinis conspicitur quandoque *crusta* albicans in superficie concrescens à particulis salis fluidi cum fixi portionibus combinatis. Idem l. de Urin. c. 5. *Crustam* quoq; tribuit Ventriculo & Intestinis in superficie interiori, Barthol. l. 1. c. 9. & 10.

Crustuminatum, κρυςυμίνατον, genus dicitur potionis ex *Crustumiis pyris* præparatum, cujus meminit Aëtius l. 5. De illis verò pyris optimis vide Scrib. Larg. n. 104. & Rhod. in not. ad h. l. ut & in Lex. Scribon. p. 369.

Crux, ςαυρὸς, quid significet notum est, & propriè ad Medicum non pertinet. Videatur Lipsii libellus de *Cruce*. De signaturâ *crucis* hieroglyphicâ videantur Johannis Dee Londinensis Monas Hieroglyphica Theorem. XVI. in Theatr. Chymic. Vol. II. p. 197. seq. Signaturas *crucis* vestimentis cœlitùs impressas malum quid portendere, vult Paracels. Philosoph. l. 2. c. 8. l. Meteoror. c. 9. & l. 2. de Meteoris. & de Meteoris ex Elemento Ignis cap. 33. Legatur quoque, si placet, de formâ *Crucis*, qualis fuerit, C. Hofm. Com. ad Gal. de U.P. n. 694.

Crybden, κρύβδην, significat *clàm*, latenter, occultè. Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXII. 12.

Cryphina, κρύφινα ἢ κρύφια, *animi sensa occulta* denotat, Hipp. l. 7. Epid. planè in fine; quamvis Linden. κρύφιμα retinuerit. Foës. p. 360.

Crymodes, κρυμώδης, est epitheton febris continuæ & ardentis accensæ ab erysipelate circà pulmonem consistente, quemadmodum ex Aëtio l. 5. c. 89. notavit Gorr. Derivatur à κρυμὸς, idem, quod κρύος, *frigus, algor*, q. d. febris algida vel frigida, scil. ratione partium externarum.

Cryos, κρύος, frigus; algor, glacies, & per metaphoram durities crustæ. Lind. Ex. V. §. 41.

Cryptos, κρυπτὸς, *occultum* significat vel latentem, Usurpavit Hippoc. de Cancro, 6. aph. 38. Vid. Dieter. n. 483. Vide Occultus.

Crysorchis, κρυσόρχεις, est testiculi, aut testiculorum occultatio vel recessio. Gal. in def. Med.

Crystallus, κρύσαλλος, communiter describitur, quòd sit succus intrà terram frigore concretus. Itaque ex marmorum saxorumque canalibus effoditur, vel venis fibrisque detectis, aliquando aratro excitatur, & torrentibus defertur. Sunt, qui dicunt, esse aquam cœlestem gelu vehementiori duratam, Gorr. p. 251. Imò Ruland. non dubitat glaciem esse, quia impatiens est caloris, nec reperitur alibi, quàm ubi maximè hybernæ nives rigent. Hanc sententiam & Joh. Agricola de Metallicis, & Matthiolus, aliique defenderunt.

runt. Enimverò falsitatem hujus opinionis solidis rationibus & experimentis detexerunt Andr. Chioccus in Mus. Calceolar. sect. 3. p. 193. seqq. Ferd. Imperatus l. 24. c. 3. seqq. & Frid. Hofmann. in Clav. ad Schröder. l. 3. c. 8. §. 133. Jungatur Scholion Natur. Curiosor. Ephem. T. 1. O. 73. Est igitur *Crystallus* reverâ corpus fossile, sive minerale lapidosum, & gemma peculiaris ex aqueo succo, sed cum terreâ siccitate à frigore congelata, vel potius beneficio specificæ & essentialis formæ lapidificæ (sive spiritum, sive semen petrosum dixeris, perinde erit) producta. De ej⁹ virtutibus medicis vid. Rul. Chioccum d. l. Schröd. d. l. & alios. Sumatim: Facultatis est refrigerantis, præcipitatoriæ. Inde confert in omni alvi fluxu biloso, dysentericis, cholericis &c. *Crystallus* artificialiter sumtus Chymicis dicitur lapillus fragilis per congelationem factus. Congelatio autem ejusmodi fit humore aqueo secedente & congelabili succo consistente in formam lapilli, quod sine calore evidenti etiam in cellâ fieri potest. Si tamen pars aquositatis divaporando dissipatur, opus procedit citiùs. Itaq; & lixivia glaciei solent decoqui ad crassitiem sapalem, aut sedimento facto, quod aqueum innatat, depleri; reliquum congelat eò facilius. Hæc Ruland. Lex. Huc pertinent *Crystalli* Nitri, Tartari, Solis, Martis, Mercurii, Veneris, Sulphuris, Vegetabilium, de quibus legantur Libav. in Syntagm. Arc. Ch. l. 8. c. 39. Alchym. Pharmac. c. 22. Schröder. in diversis locis, qui in Indice quæri possunt, Dispensatoria, aliorumque Practicorum scripta. Nos oportet brevitati studere. *Crystallus* etiam pro ipsâ glacie accipitur, haud dubiè ex communi opinione, quamvis falsâ suprà traditâ, apud Hippoc. 5. aph. 24. Dieterich. n. 484.

*Crystallinus, κρυσταλλοειδής, vel dicitur de humore oculi in medio sito, duriusculo, non omninò rotundo, sed aliquantulum plano, pellucido & puro, ceu medio visionis adæquato, & ferè primario, cujus descriptionem & usum vide in Anatomicorum scriptis, præsertim Barthol. Anat. l. 3. c. 8. Dicitur hic humor etiam *Glacialis*. Vel usurpatur de membris corporis summè frigidis. Ità χεῖρας vocavit κρυσταλλίνας, *crystallinas*, Hipp. l. 7. Epid. XV. 36. h. e. quasi congelatas.

*Cteis, κτείς, *pecten, pubes*, pili decoratus dicitur in hypogastrio juxtà pudenda, ubi pili inhorrescunt, Hipp. 7. aph. 39. Aliàs propriè *pecten*, κτείς, dicitur instrumentum dentatum, quo capilli explicantur. Dieter. n. 485. de quorum formâ antiquâ vide Lind. Ex. XI. §. 71. A quibusdam etiam κτένες dicuntur dentes quatuor primores acuti vel Incisores, qui & διχαστῆρες. τομεῖς, & γελασῖνοι dicti. Sunt etiam, qui κτένας vocant partem manûs externam, τῷ θέναρι, sive volæ oppositam, quam propterea alii ὀπισθέναρ, alii προκάρπιον, alii δῶρον appellant. Sunt & κτένες θαλάσσιοι,

Pectines

Pectines marini. Plinius *Pectunculos* vocat, suntque conchæ *pectinatim* striatæ bivalves, quarum *descriptio* videatur apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 69. Castell. Gorr.

*CTENOS, κτῆνος, *Jumentum, Pecus.* Hinc κτηνιατρική. Vide *Veterinaria.*

CTISIS, *Ctizo*, κτίσις, κτίζω. Vide *Creatio.*

CUBARIS, κυβαρὶς, species insecti, quod dicitur *Millepeda.* Vide *Asellus.*

CUBATIO, κατάκλισις. Vide *Cataclisis.*

*CUBIFORMIS, κυβοειδὴς, est epitheton ossis, quod & *Cubicum* dicitur, estque os, quod ab externis ossis partibus, pedis firmum in terra statuitur, externisque *Tarsi* partibus est locatum, & articulatur cavitati calcanei ad finem adjacenti, Gal. l. 3. de U. P. c. 7. Et hoc unicum os ex quatuor Tarsi ossibus solùm nomine donatum est, cùm reliqua tria careant nominibus. Est a. os hoc, ut reliqua *Tarsi* ossa, intus cavum, foris gibbum, cubo simile, quòd latera sex habeat cubo communia, admodùm inæqualia & ferè aspera. Castell. Jung. Barthol. libell. 4. Anat. c. 21. Dicitur & *os tesseræ*, Arab. *Grandinosum*, item πολύμορφον. Est etiam epitheton dorsi *auriculæ* seu *Conchæ* partis externæ versus capud, quæ aliis dicitur κυρτοειδὴς, *gibbiformis.* Lind. Med. Physf. l. 2. c. 11. §. 4.

CUBIL, i. e. Terra rubra. Rul. Lex.

CUBILE *Cubiculum*, κοίτη, quamvis hoc vocabulum & *lectum* & fulcrum & omnia ad lectum pertinentia comprehendat, uti patet ex Hipp. 6. Epid. f. 4. t. 19. & f. 8. t. 27. 2. de R. V. I. A. t. 50. Hinc κοιτωνίτης, *cubicularius*, qui *cubiculo* præest, vocatur, Gal. l. de præcognit. c. 5. quem Atticisantes σωματοφύλακα vocant. Jung. Foës. Oec. p. 346.

*CUBITUS, κύβιτος, πῆχυς, est generaliter os, quod inter humerum & Carpum, quod *brachiale* dicitur, situm est. Specialiter alterum saltem illius partis os grandius, quod alteri subest, *Radius* dicto vocatur, Gr. Focile majus πῆχυς, ἀγκὼν, vide *Ancon.* ὠλέκρανον. Specialissimè processus quoque & articulatio illa ulnæ, cui reclinati inniti solemus, *Cubitus* appellatur, Gr. ὠλέκρανον. κορώνη, κορωνὸν. Vid. Foës. Oec. p. 360. seq. & 505. seq. Dieter. n. 3. Hofm. in Gal. de U. P. n. 92. Vocabulo κύβιτος, usus Hipp. l. de Loc. in hom. XI. 11. Jung. Lind. Med. Physiolog. l. 2. c. 14. §. 72. seqq. Est & πῆχυς, *Cubitus*, mensuræ nomen, qua verum intervallum dimetimus, estque extensio à cubito usque ad summum medium digitum pedis unius & dimidii, Hipp. 1. de fract. t. 16. Ab hoc derivantur πηχυαῖος, *cubitalis*, 2. de fract. t 3. item ἡμιπηχυαῖος, δίπηχυς, τρίπηχυς, ἑξάπηχυς, *semicubitalis, duorum, trium, sex cubitorum* scil. longus, quæ sæpè apud Authores occurrunt. Castell.

CUBUS, κύβος, significat vel corpus, vel figuram hexaedram, sex quadratis lateribus constantem, qualis est tesseræ, Gal. l. 8. de Hipp. & Plat. decr. c. 3. Unde corpora alia similem *figuram habentia* dicuntur κυβοειδῆ, *cubiformia, vel cubica*: Κύβος, *cubos*, quoque à quibusdam dici spinæ vertebras, & *præsertim* colli, vult Gorræus in defin.

CUCULATUM *majus* dicitur *Aqua vitæ*, sive spiritus vini. Rul. Lex.

CUCULLUS, πιλὸς, πιλίον, aliquando totam vestem, usitatiùs tamē tegmen saltē capitis denotat Aldrov. Ornith. l.5. c.17 Dicitur & Cucullio.

* CUCULUS, κόκκυξ, æquivocum est: Significat enim vel avem notissimam, inter rapaces referendam, accipitri similem, cujus descriptionem & usum Medicū vide apud Aldrov. d.l. & Schröder. l.5. cl.1.n.53. Avem hanc sanguinem vomere, si alvi fluxus vel dysenteria Epidemica homines invaserit, scripsit Paracels. de pest. Tractat. 1. Vel piscē, de quo legatur Idē l.2. de Pisc.c.4. Gal. 3. de Al.fac.c. 31. inter pisces carnis duræ refert. Vel ossis sacri extremitatem. Vide *Cauda*.

CUCUPHA, nomen *pileoli*, qui paratur ex sindone vel linteo tenuiori, cum pulvere specierum cephalicarum cotone vel gossypio excepto & interpuncto, seu interpassato, ut vocant. Videatur Petr. Morell. l.2. de meth. præscr. remed. form. sect. 2. c.3. Schröder. l.2. c.78. qui sacculis annumeravit.

* CUCURBITA, σίκυον, σικύα, σίκυς, σίκυος, cucumis. Quid propriè sit, Botanicis relinquimus. A figuræ vel formæ similitudine *cucurbitæ* vel *cucurbitulæ* Medicis dicuntur vascula illa, quæ cuti cum flammâ affigi solent, cum vel sine scarificatione. Dicuntur & *Ventosæ*, præsertim Italis. Parantur è materiâ metallicâ, vel vitreâ, vel corneâ. Dieter. n.772. Quæ sine scarificatione apponuntur, dicuntur leves, Gal.l.3. de L.A.c.4. Hippocrates vocavit σικύας, l. de Medico. VI. 1. l.4. de morb. VI. 9. Dividuntur in magnas, & parvas, quæ *Cucurbitulæ* vocantur. Magnæ meminit Hipp. 5. aph. 50. & Gal. l. 2. ad Glaucon. c.6. alibique. Vid. & Rhod. ad Scribon. Larg. n.46. Chymicis *Cucurbita* dicitur vas plerunque turbinatum, in cucurbitæ vel pyri formam turgescens. Et alia fundo globoso prædita est, alia plano. Alia quoque aperta, cui alembicus imponi solet: alia cœca, quæ est vas, in quo dissolutiones salium aliarumq; rerum fiunt. Rul. Lex. & Johns.

CUCURBITULA. vide *Cucurbita*.

CULATUM, id est, *Calcinatum*. Rul. Johns. in Lex.

CULEUS, κυλεός, *saccum coriaceum* significat. Est & nomen mensuræ liquoris omnium maximæ, quâ Romani usi sunt. Continebat enim viginti amphoras, authore Plin. l. 14. H. N. c. 4. Interdum tamen paulô plus minúsve continentia vasa *Culei* quoque vocabantur. Gorræus p. 244.

CULEX, κώνωψ, dicitur insectum bipenne, aculeum habens in ore, cujus prolixam descriptionem cum speciebus tradidit Aldrov. l. 3. de Insect. c. 5. Remedia pro necandis & fugandis *culicibus* vide apud Gal.l.3. de fac. parab.96. & P. Æginet. l.5 c.1. Forest. l.30. O. 12. Schol. Maculæ in febribus malignis Epidemicis dicuntur Hipp. κωνώπων ἀναδήγματα, *culicum* morsus, propter similitudinem, l. 2. Epid. sect. 3. n. 21. l.7. XXXIX. 3. Coac. t. 564. Hodieq; dicun-

dicuntur communiter *Petechiæ*, febres *Petechiales*. Quis ergò dubitaret, morbos hosce Hipp. tempore fuisse cognitos?

CULICULA, legitur hoc vocab. apud Paracelſ. de puſtul. Gallic. & claudicate, l. 10. c. 1. ſed quid propriè intelligat, non certò conſtat.

CULTER, *Cultellus*, μάχαιρα, μαχαίριον, μαχαιρὶς, quid in genere ſignificet, notum eſt, nimirum inſtrumentum, quo uti ſolemus ad diſſecandum corpora ſolida mollia, v. g. carnes, membranas. *Cultri* uſus varius in Medicinâ. In Anatomicis *cultros* exciſorios vocavit Gal. ἐκκοπέας, l. 7. Anat. adm. c. 12. inciſorium v. ἐπιτόμον, l. 8. c. 6. De cultro venatorio vide Rhodium ad Scrib. n. 13. *Cultelli* utrinque acuti meminit Ruland. in Lex. *Cultellos* quatuor è chalybe, partim acutos, partim inſtar ſerræ dentatos unà cum aliis rebus, ligno, ferramentis, globis capillorum &c. in ventriculo agricolæ cujusdam mortui repertos, recenſet Lang. l. 1. Ep. 38. fin.

CULTRIVORUS, μαχαιροφάγος, qui *cultrum* involuntariè deglutivit, cujus geminum exemplum de ruſtico Boruſſo & Bohemo vide allegatum apud Dieterich. Iatr. n. 408.

CULUS, ὀρχὸς, ἕδρα, idem, quod *Anus*, Podex. Vide *Anus*.

CUMULATIM ἀθρόως. Vide *Athroon*; *Cumulans*, *Cumulatum*, vide apud Scrib. n. 122. 227. Rhod. in Lex. Scribon.

CUNEATIO, σφήνωσις, i. e. applicatio in formam *cunei*, κατὰ σφῆν. Legitur apud Scrib. n. 47. Vid. Rhod. ad h. l. & in Lex. Scrib. Propriè v. *cuneatio*, σφήνωσις, eſt *cuneo* adacto facta diviſio & fiſſio. Uſus Hipp. 3. de fract. t. 40. Græcum legitur apud Hipp. 3. de fract. t. 40.

*CUNEUS, *Cuneolus*, σφὴν, σφηνίσκος, σφηνίσκος, propriè dicitur de inſtrumento, quo ligna & lapides in ſciſſuras indito vi mallei finduntur. Pertinet v. etiam *Cuneus* ad machinas medicas, & paratur præſertim ad humeri caput in alam prolapſum, ac deinceps ad alios quoque uſus, Oribaſ. de machinam. c. 4. Linteamentum in *cunei* formam contortum & inditum dicitur *cuneolus*, σφηνίσκος, Æginet. l. 6. c. 4. Interpres reddidit *obturamentum*.

*CUNEIFORMIS, σφηνοειδὴς, epitheton oſſis in mediâ baſi capitis, & cerebro inſtar baſis ſubſtrati, ita ut omnia ferè capitis & maxillæ ſuperioris oſſa tangat, ὀστοῦν σφηνοειδὲς. Dicitur & *Os baſilare*, *Os palati*. Gal. de oſſib. c. 1. ſcribit, apud veteres fuiſſe controverſum, ad quam pertineat partem, quod à nonnullis inter Cranii, ab aliis inter genæ ſuperioris oſſa numeretur, quia inter utrumque eſt medium; vicit tamen eorum opinio, qui id cranio tribuunt. Eſt igitur unum ex oſſibus Cranii, quod in capitis baſi collocatum inter capitis & genæ ſuperioris oſſa velut σφὴν, i. e. *cuneus*, adigitur, atque immittitur. Sic dicitur à *Cunei* formâ vel potius uſu, quòd omnibus ſuis partibus *Cunei* modo ſe inſinuet inter oſſa capitis omnia, & propè omnia genæ ſupernæ. Nam os occipitis tangit λαμβδοειδεῖ, atque ab eo diſtinguitur ſuturâ

com-

communi, deinde longo tractu attingit ossa temporalia, & supra hæc angulum bregmatis &c. Hæc Castell. Videatur Bartholin. libell. 4. Anat. c. 8.

Cuniculus, κύνικλος, κυνικὸς, δασύπους, est animalculum lepori simile, in Iberiâ frequens, Gal. l. 3. de Al. fac. c. 2. cujus descriptionem & usum in cibis atque medicinâ, vide apud Aldrov. l. 2 de quadrup. digit. vivip. c. 24. 25. Scröder. l. 5. cl. 1. n. 19. *Cuniculus* quoque dicitur quilibet meatus subterraneus arte factus, v. g. in metallifodinis. Unde ortum proverbium, *cuniculis* bellare, i. e. non apertâ vi, sed dolis. Rul. in Lex.

Cunnus, i. e. *pudendum muliebre*, τὸ γυναικεῖον. Vide *Vulva*, Rolfink. O. ac Meth. Generat. dicat. part. Part. 2. c. 32.

Cupedius, κνιπὸς, *fastidiosus*, vide *Cnipos*.

Cuperosa, id est, *Æs ustum*. *Cuperosum* est vena mineralis cupri subterranea. Rul. Lex. *Cuparosa* florida est dilutum chalcanthosum, cujus descriptionem vide apud Libav. Synt. Arc. Chym. l. 8. c. 41.

Cupella, *Copella*, *Capulla*, est catillus cinereus, utpote ex meris cineribus compactus, & lævore ossium aut ex aliis rebus parato conspersus, ad aurum & argentum poliendum & depurandum, dum tenuibus plumbi bracteis involvitur, vasculo immittitur, & igni imponitur. Dicitur *aurum di copella*. Videtur, hoc vasculum veteribus quoque notum esse ex cineritio majore, qui est focus argenti & plumbi separandi, expressum exemplum parvum. Libav. Synt. A. Chym. l. 1. c. 22 & l. 7. c. 24.

Cuphos, κοῦφος, dicitur *levis*, & describitur per suapte naturâ tendens ad superiorem locum. Si de alimentis prædicatur, consistentia debet esse rara & nullo negotio pēetrabilis calori, & proinde concoctu facilis, citoque transiens. Si de morbis, denotat eorum remissionem & caussæ motum minorem, uti 6. aph. 7. videre est. Vid. Dieterich. Jatr. n. 474. Linden. Ex. V. §. 90. Hinc descendit verbum κουφίζω, *levo*, *elevo*, propriè de onere. Metaphoricè ad animum & corpus, & ad morbos transfertur. Hipp. 2. aph. 27. Dieter. n. 473. Vide Levis.

Cupiditas, ἐπιθυμία, dicitur animi passio quædam vel perceptio, affectus aut pathema, Amoris effectus vel comes, quâ anima disponitur ad expetendum in futurum res, quas ut sibi vel corpori convenientes voluptatemque parituras repræsentat. Fit hoc spiritus animales, ceu emissarios suos diffundendo vel expandendo, ut rei sensoriæ expetēdæ speciem in se admittant. Potest hæc *cupiditas* rationalis, & irrationalis dici: Hoc, quia etiam brutis competit, quæ etiam desiderio ducuntur ad rem aliquam commodi vel voluptatis gratiâ, licèt non intelligant, quod concupiscunt. Illud verò quatenus in homine rationis regimine ducitur aut duci debet, ut ità nulla contradictio metuenda, uti putavit Galen. adversus Chrysippum, l. 4. de

Hipp. & Plat. Decr. c.2.& 4. Jungatur Cl. Thom. Willis de Anim. Brutor. part. I. c.9. & Charlton. Ex.VIII. Pathol. §. 24. 28.

Cuprum, χαλκός, idem, quod *Æs*. Vide *Æs*.

Cura, apud Latinos est æquivocum vocabulum. Vel enim significat animi motum, mixtum, Tristitiæ, & Desiderio respondentem, quâ quis de re aliquâ sollicitus est. Gr. dicitur ἐπιμέλεια, φροντὶς, μελεδὼν & μελεδώνη, quod ultimum Hippocr. in usu habuit, v. g. l. 1. de morb. mul. LXI.3. 13. l. de int. aff. VII.42. Dicitur & μελεδὴ, l.1. de morb. mul. XCII. 15. Hic animi motus & exercitatio si moderatior fuerit, facit ad sanitatem l.6. Epid. s.5. t.10. vel 11. Quod si verò nimia fuerit, magnus morbus eidem dicitur, dum in melancholiam morbum degenerat, l 2. de morb. LXX.1. Vel significat idem, quod *Medela, Sanatio*, Gr. θεραπεία, *curatio*, ἴασις. Vid. 1. aph.6. Estque ea morbi sublatio, quæ jam facta est, non quæ adhuc fit, Gal. c.1. de R.V. I. A. t.3. Duplex habetur: Una à naturâ: altera ab arte, Linden. Ex. VII. §, 17. Morbi *curabilitas* à cognitione rectâ dependet. Ex.VIII. §.61.

Cura, medicina, *Curator*, Medicus, scripsit Rob. Keuchen. ad Seren. not. p. 94.

Curatio, etiam aliquando ponitur pro purgatione, v. g. apud Scribon. Larg. n.222. *curatus* adeps suillus, i. e. *purgatus*. Vid. Rhod. not. ad h.l. & Lexic. Scribon. p.369.

Cura Cure, κουρὰ, κουρή. Græcum vocab. Latinis significat tonsuram capillorum, quæ vel sanitatis, vel ornatus gratiâ institui solet. *Detonsi* Gr. κειρόμενοι vocantur, Hipp. 6. Epid. s.4. t.9. Gal. in com. 4. ad h. l.

Curalium, κουράλιον, κωράλλιον, idem quod *Coralium*. Vide suprà. Rob. Keuchen. not.. ad Seren. p.276.

Curatoria *Curatrix*, θεραπευτικὴ, medicinæ pars princeps dicitur, quæ tùm factum morbum tollit, tùm fienti occurrit; minimè verò (uti voluit Castellus,) imminentem aut futurum præcavet. Hæc enim est functio Conservatricis partis, ὑγιεινῆς. Utitur verò *curatoria* tribus partibus ministris, Diætericâ, Pharmacevticâ, & Chirurgicâ. Videantur passim Institutionistæ.

Curculio, κὶς, ἴξ, μίδας, est nomen insecti minimi, quod ex frumento nascitur, & quidem variæ formæ, aliud è tritico, aliud ex hordeo, alia ex leguminibus, de quibus omnibus videatur Aldrovand. l. 2. de Insect. cap. 9.

Curiositas, sumitur & in bonam, & in malam partem. Illo respectu idem est, quod *diligentia, cura*, intentio animi ad rem rectè perficiendam, Gr. ἐπιμέλεια, σπουδὴ, Rhod. in Lex. Scribon. Ità Hipp. 2. prorrhet. XV.8. utitur de eo, qui *curiosè* victum observat ad præcavendam arthritidem, ἐπιμελὴς τρόπον. Hoc verò respectu Græcè dicitur περιεργία, περιττὴ ἐπιμέλεια, Gal. l. de V. S. adv. Erasistratæos, c.4 Estq; inutilis & supervacanea circa rem aliquam opera &

ra & sollicitudo. Ità Galenus frequentem syllogismorum constructionem pessimam *curiositatem* dixit, l.2. de Hipp. & Plat. dec. c. 2.

Curmi, κοῦρμι, genus est potionis, *Zytho* vel cerevisiæ nostræ æmulæ ex hordeo factæ, cujus potu sæpe pro vino veteres usi sunt. Verùm noxium humorem gignere, dolorem capitis, & nervorum vires resolvere dicitur, apud Dioscor. l.2, c.110. Non videtur esse nomen Græcum, sed ejus gentis, in quâ parabatur. Gorræus p. 244.

Cursus, δρόμος, quid significet, in trivio notum est. At in Medicinâ consideratur, ut actio crurum. Siquidem est ambulatio vehemens, C. Hofm. ad Gal. de U.P. n.177. Estq; simul motus corporis vehementior, & ità res non naturales ad sanitatis conservationem, vel destructionem, pro usu, vel abusu, faciens. Utilitatem monstrat Hipp. l.1. de Diæt. XXX.10. XXXIV. 12. Noxam verò docet Galen. l. de parv. pilæ exercit. c.33. Aliquando sumitur abusivè pro fluxu: *Cursus* urinæ, Seren. de remed. §. Vesicæ & calculo purg. Keuchen. in not. ad ill. p.215. *Cursus* menstruus p.227 seq.

*Curtum, κολόβωμα. Vide *Coloboma*, & Æginet. l. 6. c. 26.

Curamen, κύρτωμα, ὕβωμα, extuberantiam & gibbositatem, vel secundum, vel præter naturalem denotat, Hippoc. 2. prognost. t.25. Ità ventris tumor in prægnante dicitur κύρτωμα τῆς γαστρὸς, 2. Prorrhet. XXXV.6. de liene, l.1. Epid. ægrot.1. In specie verò ὕβωμα vocari *curvamen* omne vertebrarum, patet ex Gal. c. 3. de artic. t. 53. Dicitur & *obstipitas*, σκολίωσις, d. l. t.40.

* Curvus, κυρτὸς, ὑβὸς, σκολιὸς, γαυσὸς, quid sit, ex præced. descriptione facilè patet. Κυρτὸς legitur de ventriculo, apud Hip. l.4. Epid. VII.6. de liene l.2. s.2. n.65. ὑβὸς propriè de gibbosis in dorso dicitur, 4. aph.46. Jung. Dieterich. n.848. Huic opponitur λορδὸς, Gal. in com. ad h.l. σκολιὸς in composito usus ἰθυσκόλιος, 3. de artic. t. 40. & verbo σκολιαίνεσθαι ad latus *incurvari*, t.48. γαυσὸς vel γαῦσος legitur 2. de fract. t.69. & 4. de artic. t.61.64.

* Cuscuta; est propriè nomen plantæ herbis adnascentis intricatissimè, quę significatio non est hujus loci. Impropriè Paracelso significat excrescentias in ossibus, vulgò Uberbein/ l.7. de orig. causs. & cur. morb. Gallic. c.11. & l.8. c. 3.

Cuspis, αἰχμὴ, ἄκρον, quid propriè significet, non est hujus loci, ceu notissimum. Per translationem dicitur Extremitas in pene, sive glans, Rolfink. O. ac Meth. part. gener. inserv. part. 1. cap.47. & species quædam deligationis, sive fascia, n.91. apud Gal. de fasciis.

Custodia, φύλαξις, διαφύλαξις, προφύλαξις, idem significat, quod *Conservatio*, *Præservatio*. *Custodes* pororum, φρουροὶ, dicuntur musculi, Gal. l. 2. de mot. musc. c 4. & *Custodiam* salutis facere, legitur apud Scrib. Larg. n 84. vide Rhod. Lexic. Scrib. p.370. Planè singulariter *Custos* Helmontio significat muci productorem, sive potestatem

statem muci effectricem. Tr. *Custos, errans* 5. n. 27.

Cutaceus, δερμώδης, idem, quod *Coriaceus*, βυρσώδης, Epitheton quorundam animalium, concoctu difficiliorum, Gal. l. 3. de Al. fac. c. 41.

Cuteus *labor*, Paracelso dicitur generatio Tartari quotidiana, id est, usnea super usneam, vel quasi Tartarum super Tartarum, l. 1. de Tartar. tr. 3. c. 3. Verùm quis intelligit hæc ænigmata Bœotica?

Cutio, à cutis duritie, idem quod *Millepeda*, *Asellus*, Cubaris. Vide *Asellus*. Rhod. ad Scribon. Larg. n. 39. & Lind. Ex. XI. §. 21.

*Cuticula, ἐπιδερμὶς, δερμὶς, cutis suprema, & veluti tegumentum cutis aut operculum, est pars solida magis, similaris, tenuis, ex sanguis, porosa, tegendæ cuti destinata, Bartholin. l. 1. Anat. c. 1. negat, esse partem corporis, sed an rationibus sufficientibus, dubito, quas ventilare non est hujus loci. Meminit ἐπιδερμίδ@- aliquoties Hipp. v. g. de nat. pueri XVII. 3. 7. 14. 18. XIIX. 1. & alibi sæpius in eod. libr.

*Cuticularis, δερματώδης, epitheton membranæ exterioris cerebrum investientis, vulgò *Duramater* dictæ, apud Gal. l. 9. admin. anat. c. 1.

*Cutis, δέρμα, est pars solida exterior, ceu integumentum corporis commune, & tactûs instrumentum; cujus descriptionem videre licet in Anatomicis, in specie apud Bartholin. l. 1. Anat. c. 1.

Cyamus, κύαμ@-, propriè *fabam* significat. Ob figuræ v. similitudinem etiam insectũ illud *Millepeda*, quando sese contrahit, κύαμ@- vocatur. teste Rhod. ad Scrib. Larg. n. 39. Vide *Faba*.

Cyanus, κύαν@-. Vide *Cœruleus*.

Cyar, κύαρ, *foramen in acu* significat, apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 123. & l. 2. de morb. XXXIII. 15. 17. Apud Pollucem v. l. 2. κύαρ dicitur interius auris foramen. Lindenus vertit Curvedo, Med. Physiol. l. 2. c. 11. §. 4.

Cyathiscos, κυάθισκ@-, dicitur specilli chirurgici pars altera concava in parvi *cyathi* modum, quâ aliquid vel extrahi vel infundi potest. Gorr. Ægin. l. 6. c. 11.

Cyathos, κύαθ@-, ita dicitur liquoris & rei aridæ communis mensura apud Romanos, ligulas sive cochlearia quatuor continens, eratque Sextarii pars duodecima. Apud Atticos v. etiam communis liquidorum & aridorum mensura erat, sed capiens conchas duas sive mystra quatuor, sive chemas quinque, sive sesquiunciam. Rhod. ex Hesychio etiam tribuit uncias duas, ad Scrib. n. 1. Alibi v. n. 127. sescunciam, uti patet ex Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 7. l. de pond. & mens. c. 4. 5. seq. Æg. n. l. 7. fin. Apud Rom. cyathi nota erat. Cy. Apud Græcos v. X. Gorr. p. 251. *Cyathorum cereorum*, κυαθωνκηρίνων quoque meminit Gal. 3. de R. V. I. A. t. 42.

Cybitos, κύβιτ@-. Vide *Cubitus*.

Cybium, κυβίον, dicitur *pelamys*, seu piscis marinus grandior, qualis *Thunnus* est, in frusta cubica vel quadrata divisus, ex Plin. l. 32. H. N. c. 11. Aldrov. l. 3. de pisc. c. 18. An v. idem, aut quid significet *Cybium* apud Gal. l. 5. de C. M. S. L. in fin. certò non constat.

*Cyboide, κυβοειδής. Vide *Cubiformis*.

CYBOS, κύβος, vide *Cubus*.

CYCEON, κυκεὼν, dicitur miscellanea potio, alimenti & potus rationem simul habens. Duplex videtur olim fuisse: Vilior cum aquâ & farinâ mixtus, alter generosior & delicatior cum vino & variis farinis, melle etiam interdum & caseo paratus, uti patet ex Hipp. l. 2. de diæt. IX. 1. 2. quamvis in posteriori significatione frequentius sumatur. Aliquoties ej⁹ meminit & alibi Hipp. v. g. 2. de R. V. I. A. t. 40. l. 2. de Morb. XXXIX. 19. XLIIX. 37. l. de nat. mul. XXXII. 21. l. 1. de morb. mul. LXXXII. 7. l. 6. Epid. s. 6. t. 5. & alibi sæpius. Vid. Foës. Oec. p. 362. Lang. l. 1. ep. 58. Lind. Ex. X. §. 107. Dicitur & *Cinnus*. Vide suprà. Descendit à verbo κυκάω, misceo, *concinno*, quod legitur apud Hipp. in epist. ad Damagetum n. 295. quemadmodum & composita, ξυγκυκάω, commisceo l. de int. aff. XIII. 53. κατακυκάω & προσκατακυκάω. l. 3. de morb. XXX. 12.

CYCIMA, idem, quod *Lithargyrum*. Rul.

*CYCLISCUS, κυκλίσκος, duplicem habet significationem. Primò significat idem, quod *Trochiscus*, Gal. l. 10. de S. Fac. §. Chole. Deinde denotat scalprum excisorium cavum, sic dictum, quòd imâ sui parte ad circuli figuram accedat, cujus usus fuit præcipuè in fracturis capitis, quum illæ usque ad membranas pervenerunt. Veruntamen non absque periculo adhiberi potuit, cùm quatiat immodicè caput. Gal. l. 6. Meth. med. c. 6. Æginet. l. 6. c. 90.

CYCLOPION, κυκλώπιον, idem, quod *Album oculi*, sive totum illud, quod in oculo albicat. Aristot. l. 4. de hist. anim. c. 8. Gorr. p. 253.

CYCLOS, κύκλος. Vide *Circulus*.

CYCNARION, κυκνάριον, dicitur collyrium colore album, ἄδηκτον, citrà moram, ubi amylum, terra Samia, & cerussa Rhodica prævalent. Mentio fit hujus medicamenti apud Gal. l. Introduct. c. 14. l. 4. de C.M.S.L. c. 1. Æginet. l. 7. c. 16. ubi & *rubens Cycnus* describitur. Dicitur n. etiam Cycnus vel Cygnus, κύκνος.

CYCNUS, κύκνος, *Cygnus*, *Olor*, est propriè nomen avis palmipedis aquaticæ, ad genus anserinum (cum quibus tamen in odio vivit) formâ, victu, & ideò fortassis etiam facultatibus, accedentis, cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 19. Ornithol. cap. 1. Schröder. l. 1. cl. 2. n. 61.

CYDAR, id est, *Jupiter*, Rul.

CYDONIATUM, *Cydonatum*, κυδωνιαῖον, idem quod *Diacydonites*, compositio ex malis cydoniis parata, additis aliis speciebus. P. Ægin. l. 7. c. 11.

*CYEMA, κύημα. Vide *Conceptus*. Fœtus.

CYGNUS, κύκνος. Vide *Cycnus*.

CYLLO, idem, quod κυλλὸς, vide *Cyllos*, i. e. *mutilus*, Lind. Ex. XI. §. 39.

*CYLLOS, κυλλὸς, *Cyllosis*, κύλλωσις, in genere *claudum*, curvum, mancum, *mutilum* significat, Hipp. & Gal. tamen in specie κυλλοὶ dicuntur, quibus crura extrorsum sunt distorta, & intus sinuata vel incurvata, l. 2. de artic. t. 87. & s. 4. t. 3. & alibi. De aure quoque legitur 2. de art. t. 53. Jung. Foës. Oec. p. 363.

*CYMA, κύμα, quasi κύημα, quo nomine veniunt teneriores coli-

coliculi scaporum, quos videmus appetente vere in primâ germinatione prorumpere. Latini nō tantùm *Cymata* neutro genere dicunt, sed etiam fœminino *Cymas*. Κῦμα aliàs *fluctum, undam* significare, ex Lexicographis constat. Hinc descendit

CYMATODES, κυματώδης, *undosus*, fluctuans, estq; epitheton *pulsus* inæqualis, præsupponentis impuritatē flatulentam & serosam in sanguine cum debilitatâ continuatione flammæ vitalis conjunctam. Tribuitur senibus à Walæo, Instit. Medic. l. 2. c. 5. Lege Galen. l. 1. de diff. puls. c. 26.

*CYMBALARIS. Vide *Cricoides*.

*CYNANCHE, κυνάγχη, Vide *Angina*.

CYNANTHROPIA, κυνανθρωπία: Vide *Lycanthropia*.

CYLICHNIS, *Cylichne*, κυλιχνὶς, κυλίχνη κυλικὶς, vitiosè κυγχνὶς, significat parvum calicem aut pyxidem medicamentariam, Gal. exeg. Dict. Hipp. Foës. Oec. p. 461.

*CYNICUS, κυνικὸς. Vide *Caninus*. *Convulsio*.

*CYNNABAR, idem, quod *Cinnabaris*. Rul.

CYNNIA, *Cymia*, *Carora*, significat vas simile urinali, Rul.

CYNOCEPHALUS, κυνοκέφαλος, est nomen animalis simiæ quodamodò similis, capite verò canem repræsentantis, cujus descriptionem vid. apud Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 7. Meminit aliquoties Gal. l. 1. admin. Anat. c. 3. l. 11. de U.P. c. 2.

CYNODES, κυνώδης, *caninus*. vide *Caninus*.

CYNODESMION, κυνοδέσμιον, dicitur vinculum, quo membri genitalis cuticula cum glande colligatur, id quod etiam κύνα, *canem*, appellarunt, Gorr. p. 254. Dicitur aliàs *frenum*, χαλινὸν. Vide Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 7. §. 78.

*CYNODONTES, κυνοδόντες, *dentes canini*. Vide *Caninus*. Meminit eorum Hippoc. 3. aphor. 25. Vulgò ab oculis Augenzähne. Dieter. n. 488.

CYNORAISTÆ, κυνοῤῥαῖσαι. Vide *Croton*.

CYNIPHES, vel culices, vel *muscas* denotat. Helmont. credit, ea fuisse insecta, quæ Moses jussu Dei in Ægypto in plagam produxit, nec magi potuerunt imitari, de Lithias. c. 1. n. 15. Jung. Aldrov. l. 3. de insect. c. 1. & 5.

CYON, κύων. Vide *Canis*, *Caninus*, *Canicularis*.

CYPHI, κῦφι, est confectio quædam aromatica ad suffitum, quà quondam Ægyptii sacerdotes usi, Diosc. l. 1. c. 24. Concinnabatur olim ex sedecim rebus, quas recenset Linden. S. M. Ex. X. §. 151. Sed posteà etiam Antidotis addita. Unde tales compositiones, *Cyphoideæ* κυφοειδεῖς dictæ sunt Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 7. P. Æginet. l. 7. c. 22. Rhod. ad Scribon. Larg. n. 70. Hier. Mercurial. l. 3. Var. Lect. c. 2. Duæ potissimùm species: Solaris & magna dicta, ex tribus rebus constans: altera Lunaris, ex 28. Ægin. d. l.

*CYPHOS, *Cyphosis*, *Cyphoma*. κῦφος, κύφωσις, κύφωμα, significant gibbositatem, gibberositatē, seu morbū malæ conformationis, consistentē in figurâ vitiata dorsi ob vertebrarum situm versus exteriora mutatum, & luxationem, plerunque à caussis externis violentis

violentis inductam. Et licet Hipp. *gibbositatem* quoque ab asthmate aut tussi fieri posse dixerit 6. aph. 46. rarum tamen hoc est, & caussæ vehementia nihilominus respondet quoque externæ cuidam violentiæ. Leguntur illa vocabula apud Hipp. 3. de art. t. 2. & seqq. & Gal. in com. ad illos, ut & ad cit. aph. Dicitur & ὀπισθοκύφωσις, item, κύρτωσις, & qui hoc affectu laborant, κυφοὶ, κυρτοὶ, *gibbosi* vocantur. Huic opponitur λόρδωσις, de quâ suo loco.

CYPRINUS, κυπρῖνος, nomen piscis aristulosi. Linden. Ex. XI. § 230. Vide *Carpio*. Adde Schröder. l. 5. cl. 3. n. 76.

CYPRIUM *æs*, i. e. *Cuprum*. Scribon. Larg. n. 16.

CYPSELE, *Cypselis*, κυψέλη, κυψελίς, idem est, quod *Cerumen*, sive Aurium sordes. Vide *Cerumen*. Unde & κυψελόβυσα nuncupantur, quæ sordium altitudine adobruta latent. Rob. Keuchen ad Q. Seren. p. 241.

CYRCANAO, κυρκανάω, significat *misceo*, turbo, confundo. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXIII. 5.

CYREO, κυρέω, significat *contingo*, evenio, incido, Hippocr. 4. de art. t. 36. ubi mendosè in Græc. Latin. edit. Basil. legitur κηρήσῃ. Dicitur & κύρω. Composita sunt ξυγκυρέω, *Contingo*, quod legitur l. 1. de morb. XXIII. 5. προσκυρέω, l. de præcept. VII. 11.

CYREBIA, κυρήβια, idem, quod ἄχυρα. Vide *Achyron*. Legitur hæc vox apud Hipp. l. de nat. mul. LIIII. 5. l. 2. de morb. mul. XLII. 5. LXXXI. 5. Vide Foës. Oec. pag. 365. 366. Scribitur & κυρίβια. Gorræus, pag. 255.

CYRIACUS, κυριακὸς, epitheton est pastilli ad nomas & putredines utilis. Appellatur & alio nomine *Asclepius*, ἀσκληπιός. Gorr. d. l.

CYRIOS, κύριος, quod in substantivo *dominum* significet, notum sed non est, hujus loci. Hippocrati adjectivè est epitheton dierum, qui in morbis certè aliquid judicant & decernunt, & in quibus crises ratæ firmæque fiunt. Æquipollet ergo diebus *Criticis* strictè dictis, κρισίμοις ἡμέραις. Occurrit a. l. 1. de morb. X. 12. XI. 8. XXII. 27. XXIV. 7. & in superlat. κυριώτατῃ, l. 1. de morb. mul. XXXIII. 9.

CYRENAICUS, κυρηναϊκὸς, est epitheton Succi, *Laserpitium* veterum dicti. Scribon. Larg. n. 167. Rhod. in not. ad h. l. Meminit & Æginet. libr. 7. c. 3.

CYRÆNIA, *Crocomma*, i. e. *fex olei*, & de *Croco*. Rul. Johns.

CYRTOIDES, κυρτοειδὴς, *gibbiformis*. Vide *Cubiformis*.

*CYRTÔMA, *Cyrtosis*, κύρτωμα, κύρτωσις, idem, quod κύφωσις, *gibbositas*, Latinè *Quassatio*. Vide *Cyphosis*, *Curvus*. Tumores hypochondriorum κυρτώματα vocavit Hippocr. 2. progn. t. 25.

*CYSOS, *Cyssaros*, κυσὸς, κύσσαρος, *Anum*, podicem, significat, & idem, quod ἀρχὸς. Vide *Archus*, *Anus*

Anus. Occurrit apud Hipp. l. de nat puer. IX. 16. Jung. Foës. Oec. pag. 366.

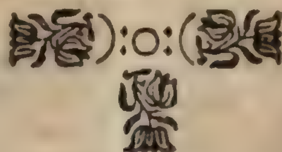
*Cystis, κύστις, *vesicam* significat primariò & absque adjectione illam, quæ urinam excipit, & foràs per intervalla excernit, Hippocr. l. 4. aphor. 77. seqq. & alibi. Hujus descriptionem pleniorem vide sis in scriptis Anatomicis, in specie Thom. Bartholin. l. 1. Anat. c. 20. Deinde & secundariò cum additione folliculus ille bilem flavam sub hepatis cavâ parte continens κύστις χοληδόχος, *vesica fellis* dicitur, Galen. l. 4. de U. P. c. 12. & alibi. Hujus historia videatur apud laud. Barthol. d. l. 1. c. 15. Cœterùm dantur etiam *vesicæ* minores in Anatomicis naturales, quales sunt *Vesiculæ seminales*, sive cellulæ, de quibus vide eund. d. l. 1. c. 23. Et si Malpighio credendum, ipsa substantia pulmonum tota *vesicularis* est, penè infinitas *vesiculas* orbiculares & sinuosas ex tenuissimis & levissimis membranis efformatas continens, Id. l. 2. c. 9. *Vesica parva* Græcè dicitur κύστιγξ, juxta Galen. in expos. voc. Hippocr. Dari quoque *Vesicas præter naturales*, v. g. *Hytatidas*, & alias, ex Practicis observationibus constare poterit. De hydrope *vesicali* vide Eugalen. de Scor but. n. 32. p. m. 153. seqq.

Cysteolithos, κυστεόλιθος, idem, quod *Lapis Spongiæ*, ab usu & virtute calculum vesicæ frangendi ità dictus. Schröder. l. 3. c. 8. n. 19. Verùm an non majori jure ipse *Calculus Vesicæ* hoc nomine appellari posset?

Cysticus, κυστικός, *vesicalis*, Epitheton venarum gemellarum è trunco venæ portæ ad vesicam felleam occurrentium, de quibus videantur Anatomici.

Cythion, κύθιον, nomen est *collyrii*, quod à cinereo colore etiam τέφειον vocatur, & describitur à Corn. Cels. l. 6. c. 6. Gorr.

Cyzicenus, κυζικηνός, epitheton *Emplastri* facientis ad ulcera chronica & nervos præcisos apud Galen. l. 4. de C. M. P. G. cap. 13.

Δ. D.

Δ. D.

Δ. Hâc literâ olim Symbolicè quartanam febrem fuisse signatam, quæ litera aliis major est, patet ex Galen. 3. in 3. Epid. t. 71.

DACNO, δάκνω, significat *mordeo.* De aquilone vento usurpatur, quod oculos *mordeat*, Hippocr. 3. aph. 17. Hinc descendit δακνώδης, *mordax*, quod usurpatur de frigido in ulceribus, 5. aph. 20. Jung. Dieter. Jatr. num. 172. 173. Gorræus pag. 98. vertit per *mordacitatem*, & descripsit per tangibilem qualitatem, quæ in corpus subiens exasperat, & punctionis sensum inducit. Talis qualitas tribus saporibus inest, acido, amaro & acri: Acido quidem, ut frigido simul, & subtili: Frigidum namque non nisi in raris corporibus, qualia sunt vulnerata omnia, oculi, os, nares, & venter, *mordicat*. Amaro verò & acri, ut calidis, *mordacitas* inest. Frigidum præstat condensando; calidum in duriora subiens dissolvendo, fundendo, operatur. Dicitur & febris *mordax*, πυρετὸς δακνώδης, quæ manum Medici perpetim & æqualiter acri calore afficit & *mordet*; quales sunt biliosæ, cùm omni tempore, tùm præcipuè in statu. Idem in def. De *mordacibus* humoribus agit Gal. l. de plenit. c. 8.

DACRYON, δάκρυον, significat *Lachrymam*, quæ propriè est liquor excrementitius, serosus, aut lymphaticus, ex oculorum glandulis prorumpens, occasione magnorum animi pathematum, doloris, tristitiæ, commiserationis, gaudii repentini &c. spiritus animales & sanguinem itâ agitantium & compellentium, ut portiones serosas & lymphaticas largiùs ibidem deponant & dimittant. De *lachrymarum* naturâ, origine, & excretione legantur Warthon. de Glandul. c. 26. Th. Bartholin. Anat. l. 3. c. 8. Th. Willis de Anim. Brut. Part. 1. c. 15. Glandulæ oculorum etiam Anatomicis dicuntur *Lachrymales*, & viæ illæ, sive vascula, *Canaliculi lachrymales, Puncta Lachrymalia.* Dividuntur *Lachrymæ* in Naturales, & præternaturales. Illæ sunt, quas modò descripsimus. Hæ v. quæ vel invitis nobis effluunt, Involuntariæ dictæ; ἀκούσια δάκρυα, quæ in febribus malum præbent signum, Hippocr. 1. Epid. s. 2. t. 80. Jungatur 4. aphor. 52. 1. Prognost. t. 10. l. 4. Epid. XXVII. 12. & l. 6. sect. 1. t. 16. Vel sanguineæ, cùm sanguineæ guttulæ lachrymarum instar ex oculis fluunt, Dieter. Jatr. num. 174. Impropriè usurpatur de succis plantarum spontè promanantibus, & in resinam vel gummi concrescentibus. Itâ succus papaveris *Opium*, δάκρυον, *lachryma* dicitur, Rhod. ad Scribon. num. 86. *Lachryma thuris*, Ægin. l. 7. c. 3. Gummi oleæ Æthiopicæ, Scribon. num. 252. succus lacteus ficuum, Keuchen. ad Seren. p. 200. Vide Schröder. l. 1. c. 2. lit. L. *Sordes* quoque induratæ in

in oculorum angulis in cervis repertæ odoris gravis & penetrãtis *Lachrymæ* cervi vocantur, de quarum virtute medicamentosâ vid. Schröder l. 5. cl. 1. n. 17. Dicitur contrà venena & venenatos morbos Antidotum pretiosis regum thesauris anteponendum. Fr. Hofm. in Clav. Schröder. ad d. l. p. 659. Vide & C. Reies C. El. q. 67.

DACRYODES, δακρυώδης, *Lachrymosus*. Dicitur impropriè de ulcere humido & sanioso, apud Hipp. 3. de fract. t. 7.

DACTYLETHRA, & *Dactylithra*, δακτυλήθρα & δακτυλίθρα, significat *Digitale*, quod ex diversis rebus paratum digitis applicatur. De *Digitalibus* purgantibus ex Oribas. collect. Med. l. 8. c. 6. legatur Rhod. ad Scribon. Comp. 180.

DACTYLIOS, δακτύλιος, *orbiculum, pastillum*, significat, apud Hipp. de nat. muliebr. CV. 24. Vide Foës. Oec. p. 145.

DACTYLOS, δάκτυλος, vel *fructum palmæ* denotat, quæ significatio Botanicis relinquitur: vel significat *digitum*: Horum quinque sunt ordinariè in omni manu & pede hominum. In manibus peculiaribus nominibus gaudent. Primus & cœteris oppositus crassior, *Pollex*, ἀντίχειρ, qs. *pro manus* vocatur. Vide *Anticheir*. Secundus *Index*, λιχανὸς, item *Salutaris*. Tertius *medius*, μέσος & longissimus, quartus, παράμεσος, qs. *medio proximus*, aliàs *Annularis*, dictus: quintus minimus *Auricularis*, μικρὸς. In pedibus carent nominibus propriis. Singuli terna ossa, internodia, & articulationes habēt. Consulātur Anatomicorum scripta, v. g. Linden. Medic. Physiolog. l. 2. c. 14. §. 88. seqq. C. Hofm. Instit. libr. 2. c. 104. & in comm. ad Gal. ll. de Us. part. n. 45. seqq. Barthol. & l. 4. & libell. 4. Anat. *Dactyli marini* dicuntur balani ostreacei inter dura saxa in mari propè Anconam geniti, apud Aldrov. de serpent. & dracon. l. 2. c. 5. *Dactylus* s. *digitus* est minima quoque mensura, quibus rerum intervalla dimetimur. Unde proverbialis locutio: *Digitus dies* est, de quâ vide Linden. Ex. XVI. §. 224. seq.

DACTYLODOCHME, δακτυλοδόχμη, est mensura quatuor digitorum transversorum, quâ intervalla dimetimur. Dicitur & δοχμὴ, παλαιστὴ ἢ δῶρον, Lat. *palmus*, Gorr. p. 99.

DÆDALUS, vocatur *Mercurius*, Lagn. Harm. Chym. c. 1. Th. Chym. Vol. IV. p. 121.

DÆDION, δαΐδιον, diminutivum, *tædulam* significans. Vide *Das*.

DÆMON, δαίμων, esse vocabulum μέσον & ambiguæ significationis, in bonam ac malam partem, constat ex aliis Lexicographis, præsertim Henr. Stephani Thesauro Græco. Significat v. *Deum, Numen* vel *Genium* bonum vel malum, item *fortunam*. In bona significatione accepit haud dubiè Gal. l. 10. de U. part. c. 12. Vide C. Hofm. in comm. n. 761. In malâ v. comm. 1. in. Prognost. t. 4. Idem etiam ipsā animā rationalem, *dæmonem* nostrum vocavit l. de Consvetud. c. 3. Verùm frequentior hodieque in foro Medico acceptio mala,

la, quando sumitur pro *Diabolo*, qui & *Cacodæmon* appellatur. In quâ significatione legitur apud Forest. l. 10. Obs. 19. Schol. l. 30. Obs. 8. Schol. Lang. in Epist. aliquoties apud Wier. Senn. & alios, ubi ejus præstigiæ in producendis morbis, in decipiendis melancholicis, epilepticis &c. occurrunt, Rolfink. Ord. ac. Meth. Med. Spec. libr. 2. sect. 3. cap. 29. Tales morbi quoque & ægroti vocantur *Dæmoniaci*. Chymici abusivè accipiunt in bonam partem. Ità Crollius singulis elementis *dæmones* inesse dixit, teste Libav. in Exam. Philos. viv. sec. defcr. Hartm. p. 141.

DÆS, δαὶς, & per contractionem δὰς, *tædam* significat, apud Hipp. & materiam *tædariam*, l. 1. de morb. mul. X. 8. LXIII. 39. CIIX. 21. l. de Steril. IIX. 26. XIII. 31. XIIX. 18. XXI. 2. Diminutivum quoque δαΐδιον, *tædula* legitur apud eundem l. 1. de morb. mul. XXIIX. 3. XXIX. 5. & alibi. Vide Foës. Oec. p. 145.

DÆTIS, δαῒτις, *tædam magnam* denotat, Gal. in Exeg. quamvis Foës. potius *parvam* significare velit, quia est diminutivum, d. l.

DALIN, nomen esse insectorum, è stercoribus oriundorum, incertum, patet ex Paracelf. l. 1. Philosoph. ad Athen. t. 20.

DAMA. Vide *Rupicapra*.

DAMNUM, βλάβη, idem, quod *Noxa*, Læsio, detrimentum. Vide *Blabe*.

DAMNOSUS, ἀσύμφορος, βλαβερὸς. Vide *Asymphoros*.

DARATOS, δάρατος, idem, quod ἄζυμος, *qui fermento caret*. Epitheton panis, apud Nicandr. Vide Gorr. p. 55. Hesychio dicitur δαρὸς.

DARIADESTUS, epithetō obscurum apud Paracelf. in Fragm. medic. l. de Epidem. c. 1.

*DARSIS, δάρσις, i. e. *excoriatio*, quâ cutis à subjectis partibus scalpello deciditur & separatur. Gal. l. 3. Anat. admin. c. 2. à verbo δέρω.

*DARTUS, δάρτος, nomen est membranæ, vel involucri, testes investientis, & quidem in viris communis, unde etiam ab aliis sub scroti nomine comprehenditur, & constat ex panniculo carnoso etiam tenuiori, quàm alibi, venisque & arteriis referto. Barthol. l. 1. Anat. c. 22. In fœminis v propria est testium, & quidem unica, quia communibus carent. Gal. de dissect. matric. c. 9. Barthol. d. l. c. 26.

DAS, δὰς, idem, quod δαὶς, vide *Dæs*.

*DASYMMA, δάσυμμα, oculi vitium, vel idem, quod τράχωμα, vel gradu minori differens. Vide *Trachoma*. Aët. l. 7. Gorr. p. 100.

DASYPUS, δασύπους, h. e. villosos pedes habens. Strictè *Cuniculum* significat; interdum & *Leporem*, de quibus suis locis. Legitur apud Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 9.

DASYS, δασὺς, significat *densus, asper, pilosus, hirsutus* vel *hirtus*, pro conditione rerum, de quibus prædicatur. Ità Hipp. de linguâ usurpat, δασεῖαι γλῶτται, *asperæ*, propter siccitatem linguæ. 1. Prorrhet. l. 1. t. 3. Coac. 2. 234. De capillis usus 6. aph. 34. de palpebris *densis*, Galen. comm. ad d. Prorrhet. text. ubi & δασύφωνος legitur, qui *densam* habet vocem

cem, δασύστερν☉. qui *pilosum* habet pectus: de respiratione; *densâ* Gal. c. 3. de fract. t. 61. de urinâ, 1. Prorrh. s.3. t.3. Coac. t. 176. 583. 593. l.7. Epid. LIII. 8. Jung. Dieterich. n. 175. Hinc δασύτης vel δάσ☉, *asperitas, villositas, densitas.* C. Hofm. comment. in Gal. de U. part. num. 724.

DEACUMINATA, ἀπόξυ. Vide *Apoxe.*

DEALBATIO, λευκοσμὸς, vel λεύκωσις, vel pertinet ad Cosmeticam partem; v.g. quando dicitur *dealbatio* dentium, cicatricum, Forest. l.31. obs. 4. 7. vel pertinet ad Spagyricam. Itâ *dealbatio* dicitur tertium opus in regimine lapidis philosophici à Laurent. Venturâ in tr. de lapid. philosoph. c.27. totiusque operis initium & firmamentum. c.30. Jungatur Alchymia incerti auctoris c. 36. & 41. in Theatr. Chym. Vol. 311. p. 34. 38. seq. Adde Vol. V. pag. 201. seq. & 477. *Dealbandi* quoque modos fucatos, quibus metalla tingi possunt, tradidit Paracels. in Manual.

DEAMBULATIO, περίπατ☉, propriè denotat motum corporis moderatiorem & exercitationem leviorem. Tropicè verò etiam de animo usurpatur. Itâ cura vocatur animæ *deambulatio.* Hipp. 6. Epid. s. 5. t. 11.

*DEARTICULATIO, διάρθρωσις. Vide *Abarticulatio.*

DEAURATIO, χρύσωσις, dicitur tinctura fucata metallorum, monetarum, &c. in colorem aureum, quales aliquot tradidit Paracels. Manual. primo.

DEBILIS, ἀβέβαι☉, βληχρὸς, ἀσθενὴς, vide *Abebæos, Blechros, Asthenes. Debilitatis* caussa in flammæ vitalis sanguineæ impotentiâ consistit. Hinc *debiles* dicuntur μικρόσφυκτοι, parvo pulsu præditi, teste Linden. Ex. X. §. 155. *Debilitatis* morbosæ universalis, vel particularis caussas vide apud Helmont. tr. Ignotus hospes morbus, n.74. dextrè veris & perspicuis principiis applicandas & explicandas.

DEBUS, terminus Paracelsicus, remedium adversus iram, cujus meminit tract. Apocrypha de vulner §. de apocryphis vulner. bilis.

DECAMYRON, δεκάμυρον, nomen malagmatis apud Oribasium, sic dicti, quòd ex decem aromatum generibus paretur. Refertur ab Aetio & Æginet. l. 7. c. 18. ubi per Græcum νάρδυ intelligi debet unguentum nardinum, rectè notante Gorræo p. 111. Meminit & Keuchen. ad Seren. not. p. 181.

DECANUS, δεκανὸς, nomen officii & dignitatis diversæ significationis, pro varietate statûs vel Ecclesiastici, vel secularis, usitatum hodieque etiam in Universitatibus, ubi præses in aliquâ Facultate *Decanus* vocari solet, estque dignitas ambulatoria. Olim in malam, partem quoque fuisse usurpatum pro præstigiatoribus, constat ex Gal. l. 6. de S. Fac. mox à principio. Mentio fit quoque *Decani* cujusdam, (haud dubiè Ecclesiastici) qui centum & octuaginta sex annos vixit, ejusque Epitaphium legitur apud Peno-

notum de Medic. Chym. in Vol. I. Th. Chym. p. 659.

DECATORTHOMA, δεκαλόρθωμα, dici potest medicamentum compositum, quod ex decem simplicibus parari & componi solet, Keuchen. ad Seren. d. l. Coincidit ferè cum δεκάμορον.

DECENS, τὸ δέον. Vide *Deon*.

DECERNO, κρίνω, idem, quod *Judico*. Vide *Crisis*.

DECIDENTIA, καταπτωσις. Vide *Catapτosis*.

DECLARATIO, ἑρμήνεια, ἐξήγησις, idem, quod *Explicatio*, Interpretatio. Gal. 4. de diff. pulf. c. 2.

*DECLINATIO, παρακμή, dicitur illud morbi tempus vel universale vel etiam paroxysmorum particulare, quando caussa morbifica victas porrigit manus calori vitali f. naturæ victrici, cum symptomatum remissione. Sequitur statum vel vigorem morbi, & præsente *declinatione* cessat periculum mortis. Et si quis moritur, non *declinationis* merito, sed erroris superadditi novique morbi inde dependentis culpâ moritur. Vid. Dogm. nostr. p. 424. *Declinatio* quoque dicitur ex Avicennâ species dislocationis ossium, aut luxationis imperfectæ, quæ & *Contortio*, in quâ os non totaliter exit è sua sede, dicitur, Foreft. l. 9. Obs. Chirurg. l. in Schol.

DECLIVIS, *Declivitas*, κατάῤῥοπος, καταῤῥοπία. Vide *Catarrhopos*.

DECOCTIO, ἕψησις, ἄφεψις, latè idem est, quod *Coctio*, de quo supra. Frequentiùs tamen Latinum usurpatur de coctione artificiali, vel culinariâ, vel pharmaceuticâ. Strictè vero *Decoctio*, ἄφεψις, denotat perfectam & plenariam alicujus rei coctionem, ad differentiam coctionis inchoatæ vel imperfectæ, quæ simpliciter *Coctio* dici potest. Medicorum *Decoctiones* fieri solent lento igne, clementer & curtis ignibus. Keuchen. ad Seren. pag. 88. Jung. Rhod. in Lex. Scribon. lit. D.

DECOCTUM, ἀπόζημα, ἕψημα, ἀφεψηθὲν, in genere denotat omnem decoctionis effectum, sive materiam, quæ cocta est. Specialiter v. in Pharmaceuticis est forma medicamenti liquida, (barbarè etiam *brodium* dicta) constans ex liquore viribus medicamentosis imprægnato, interveniente debitâ secundum artem coctione. Differentias, & modum parandi *Decocta* artificiosum vide apud Weker. Antidot. gener. l. 1. c. 14. Special. l. 2. sect. 7. Morell. l. 1. Form. Rem. f. 1. c. 1. Schröder. l. 1. c. 3. lit. D. l. 2. c. 49. Hofm. in clav. ad h. l. aliosque plures. Helmont. *Decocta* suspecta reddere ausus est, quòd non sint entia, qualia per destillationem proliciuntur, sed translationes entis in medium peregrinum, tr. Aditus præclusus ad condum n. 9. & præsertim febricitantibus non competere, tr. de febrib. c. 8. n. 3. Enim verò videtur adversus solem loqui. Quod v. Solenander in imbecillitate ventriculi *Decoctorum* Stomachicorum dictorum usum improbet f. 5. p. m. 513. ob aqueam hu-

humiditatem nimis relaxantem, majorem præ se fert verisimilitudinem. Verùm non est hujus loci, pluribus hæc ventilare.

Decollatus, ἀτράχηλος. Vide *Atrachelus*. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 194.

Decolor, *Decoloratio*, ἄχροος, ἄχροια. Vide *Achroi*.

Decompositum, vocabulum augens significationem compositi. In Physica Trismegisti hæc legitur descriptio, in Physicâ Trismegisti Theatr. Chym. Vol. p. 374. *Composita* sunt ea, quæ patiuntur corruptionem & componuntur. *Decomposita* v. sunt illa, quæ jam in compositione per corruptionem & generationem convenerunt.

Decortico, λέπω. Vide *Lepis*

Decostis, ἄπλευρος. Vide *Aplevros*.

Decrementum, παρακμή, dicitur vel de ætate, quæ sequitur consistentem, & aliàs *ætas decrescens* vocatur; vel de morbo, ubi idem est quod *Declinatio*. Opponitur *Incrementum*, ἄυξησις. Legitur apud Paracelf. Paramir. l. 1. c. 3. fin.

Decrepitus, ἐσχατόγηρων, παρήλιξ, dicitur, qui ad senium extremum pervenit, & ad octuagesimum annum vel paulò plus sese extendit. Ætas quoque dicitur *decrepita* ἔσχατον γῆρας, ὑπέρμετρον, ἀκρόδαιον. Gal. c. 2. aph. 28. Jung. Dieter. Jatr. n. 375.

*Decrescens, παρακμαστικός, dicitur de ætate, vide *Decrementum*, & de morbo præsertim febre, quæ est species continuæ vel continentis. Vide *Acmastica*. Sylv. libr. 1. Prax. c. 28. §. 4.

*Decretorius, κρίσιμος, κριτικός, idem, quod *Indicatorius*. Vide *Crisimos*.

Decrus, ἀσκελής. Vide *Asceles*.

Decubitus, vel de corpore dicitur, & idem est, quod *Cubatio*, Gr. dicitur κατάκλισις, vide *Cataclisis*, *decubitus* ægrorum optimi, qui naturalibus similes sunt, Hipp. in progn. Ro. f. O. ac M. Com. Spec. l. 3. sect. 2. c. 16. vel de humoribus, de parte in aliam fluentibus, & vocatur ἀπόσκηψις, ἀπόσκημμα. Vide *Aposcepsis*.

Decursus, ἀπόδρομή, Gr. dici posset, plerunque durationem alicujus rei, vel temporis, vel morbi denotat. Quamvis & verbum *decurro* aliquando significet properare ad aliquid, v. g. ad medicamenta. Celf. l. 6. c. 8. Rhod. in Lex. Scrib. p. 371

Decurtatus, μείουρος, vel μειουρίζων, mendosè μύουρος, est species debilis pulsus & deficientis, quando perpetuò diminuitur, nec minui desistit, donec prorsus deficiat; quod si iterum redeat, & de integro augetur, *decurtatus reciprocus*, μείουρος παλινδρομῶν vocatur, Gal. l. 1. de diff. pulf. c. 11. Quod si in eo nulla servetur æqualitas, mortuque ipso frequenter deficiat, *deficiens inæqualis* appellatur, μείουρος ἀνώμαλος, 2. de causf. pulf. 11. Pulsus omnis *decurtatus* provenit ab imbecillitate facultatis pulsificæ, h. e. flammæ vitalis deficiente continuatione & activitate.

Decussio, σχάσις, *decussorium*, σχαστήριον, *Deculio* σχάζω. Vide *Schazo*.

Deduco, Gr. dici posset κατάγω, ἐξάγω, significat etiam *Evacuo*. v. g. *Deducere per nates*. Scribon. Larg. num. 9. Rhod.

9. Rhod. in Lex. Scribon. d. l.

Defectio, vel de viribus corporis dicitur, vel de animo. Vide *Eclysis, Lipothymia, Syncope.*

Defectus, ἔνδεια, ἔνδεις, ἔλλειψις, ἐλλιπὴς significat absentiâ vel carentiam alicujus, quæ usu æstimatur, Gal. l. 1. de causs. puls. c. 11. Opponitur ei *superfluum*, περίεργον, & utrumque à naturâ alienum. l. 1. de V. P. c. 23.

Defensio, ἀπολογία. Vide *Apologia.*

Defensivum, est vulgare Chirurgis epitheton quorundam Topicorum, quæ pertinent ad ἀποκρουστικὰ sive *repellentia*, verùm saltem eorum propriè, quæ non ipsi parti affectæ, sed vicinæ applicantur, pro interceptione: unde & διαληπτικὰ, *intercipientia*, & effectus διάληψις, *interceptio* vocatur, Rolf. O. ac. M. Med. Spec. l. 4. sect. 1. c. 15. Paracelsus etiam ad interna transtulit, per *defensiva* intelligens *confortativa*, & quæ symptomata graviora prohibent, quò pertinent Gemmæ, & Spiritus Auri. libr. 2. de peste cap. 4. & 5. & in fragm. de Peste.

Defervesco, *Deferveo*, ἀποζέω Vide *Apozeo.*

Deficio, ἐκλείπω, ἀπαυδάω, ἐλλείπω, & de corpore, & de animo dicitur. Vide *Defectio.* Rhod. in Lex. Scrib. p. 371. 372. In specie *pulsus deficiens*, ἐκλείπων, dicitur, qui admoventi digitos videtur exolutus, & paulò post prorsus desinit, ob defectum spirituositatis in sanguine, Galen. l. 2. de causs. puls. c. 3.

Definitio, ὅρος, ὁρισμὸς, est oratio, explicans essentiam rei, Gal. l. 4. de diff. puls. c. 2. & seqq. alibique sæpius. Debet v. continere genus, differentias subjectum, caussam efficientem, si perfecta esse velit, d. l. Quæ talis *definitio* dicitur in acquirendâ cognitione morbi, eadem dicitur indicatio in exequendâ curatione, verbis elegantissimis Linden. Ex. IV. § 19. De *definitionis* in medicinâ utilitate vide Rolfink. O. ac. M. Med. Sp. l. 2. sect. 2. c. 2. seqq. Interdum essentiales, interdum caussales proponi solent, C. Hofm. Com. de U. P. n. 409.

Deflagratio, ἐπιφλόγισμα. Vide *Epiphlogisma.*

Defloror, ἀποπαρθενεύομαι, idem, quod *devirginor*, virginitatem depono. Vide *Apoparthenevome.*

Defluxio, *Defluxus*, κατάρρυσις, κατάῤῥος, ῥευματισμὸς, dicitur quando materia peccans, vel unà cum sanguine, vel liquore nervoso aut lymphâ à parte aliquâ superiori transit ad alium inferiorem, sive internam, sive externam. Vide *Catarrhysis, Catarrhus, Fluor, Rhevmatismus.*

Deformitas, *Deformis*, αἶσχος, ἀειδὴς. Vide *Æschos, Aides.*

Defrens, θερισμὸς, ἄρχεος, quasi fracta seges, vel *defrensa. Frendere* fabam, fruges, ἐρεικεῖν, idem, quod frangere. Inde *Nefrendes* pueri, qui per ætatem adhuc dentibus frangere non possunt. Rob. Keuchen. ad Serenum pag. 96.

Defrutum, ἕψημα, σίραιον, dicebatur olim specialiter *mustum ad dimidias coctum*, quemadmodum *Sapa* mustum ad tertias coctum. Mediæ est facultatis, lenis

lenis & citrà acrimoniam extergentis. Ad condiendos cibos *veteribus* fuisse usitatissimum, demonstrat Linden. Ex. X. §. 19. 29. 36. seqq. 60. seqq. Potest tamen hoc vocabulum haud ineptè aliis Succis ad spissitudinem coctis attribui, qui aliàs Arabib. & in offic. *Robob* vocari solent. Gorr. Dieterich. etiam existimat Græcè dici posse ἀπόζεμα, n. 734. fin.

DEFUNCTUS, θανὼν, τεθνηκὼς, idem, quod *mortuus*.

DEGENERATIO, νόθευσις, νοθεία, dicitur, quando res quædam à pristinâ suâ indole & naturâ recedit & mutatur in deteriorem. Ità sanguis *degenerare* dicitur vel admistione rei extraneæ, vel impressione peregrinâ, vel demum errore indignati vel avocati Archei, Helmont. de febrib. c. 11. n. 6.

*DEGLUTITIO, κατάποσις. Vide *Catapo sis.*

DEGMOS, δηγμὸς, in genere *morsum* significat, & in specie oris ventriculi, ab humorum & fermenti acrimonia, & malignitate dependentem, apud Hipp. Coac. t. 636. Quomodo differt à διωγμὸς, vide Linden. Ex. XIII. §. 137.

DEI, δεῖ, impersonale, significans *Decet, Oportet*, & monstrat necessitatem Medico in actionibus, præsertim in applicatione remediorum pharmaceuticorum & Chirurgicorum. De cujus verbi emphasi vide Dieter. n. 177. Inde τὸ δέον, *decorum*, necessarium. Vide & *Oportet.*

DEICTICOS, δεικτικὸς, *Indicans, Index*, vide *Index.*

DEIDIZOMÆ, *deidissomæ*, δειδίζομαι, δειδίσσομαι, διδίσσομαι, significat *metuo*, timeo, & usus est Hipp. l. 1. de morb. mul. XLI. 17.

*DEJECTIO, ὑποχώρημα, ita solet Hipp. vocare in specie excrementa per alvum exeuntia, 7. aph. 64. & alibi; & quidem non tantùm naturalia, verùm etiam frequentiùs præter naturaliter se habentia. Sunt v. duplicia: Alia sincera, quæ unum tantùm obtinent colorem: Alia permixta & variegata; unde diversæ quoque in Prænot. Prognostic. Coac. textibus tradidit Hipp. prognostica & eventus boni vel mali præsagia. Legitur & hoc vocab. apud Scrib. Larg. n. 90. 92. 142. & in diminutivo *Dejectiuncula*, n. 52. Vocatur & διαχώρημα τῆς κοιλίης, apud Hipp. Coac. t. 601. ubi optimâ *dejectionem* descripsit. In aliis v. textibus seqq. malas addidit. Inquiratur in Indice Jonstoni ad Coac. Hippocr. De præsagio ex *dejectionibus* legatur quoque Rolfink. O. ac. M. Med. Spec. l. 3. sect. 2. cap. 19.

DEJECTORIUM, καθαρτικόν, vide *Catoterica*, Linden. Ex. XII. §. 47. 53.

DEILOS, δειλὸς, *timidum* significat, velut ad omne opus ob imbecillitatem *tædiosum*, Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 22. Foës. Oec. p. 146.

DEIMA, δεῖμα, notat *terrorem*, *metum*, terriculamentum, qualis est, qui à Spectris incutitur. Hipp. l. de Virgin. morb. l. 6.

DEINOS, δεινὸς, hoc est, *gravis*, terribilis, est epitheton exaggerans. Usurpat

pat Hippocr. de febre l. 6. Epid. ſ. 1. t. 17. ubi Gal. & alii Interpretes hecticam febrem intelligunt. Verùm non video, quomodo hoc quadret cum addito epitheto *πεμφιγώδης*, h. e. bullam aut *flatum referens*, inflatus. Sanè hecticorum corpora potius arida & exucca conſpiciuntur. Videtur igitur potius malignæ febris lentæ ex ſummâ cacochymiâ flatulentâ obortæ ſpecies intelligenda hîc eſſe. Fortaſſis non malè dici poſſet *Febris cachectica*.

DEINOSIS, *δείνωσις*, denotat *exaggerationem*, amplificationem. Legitur de ſuperciliis diſtentis, & convulſione retractis, apud Hipp. 2. de R. V. J. A. t. 44.

DEIPNON, *δεῖπνον*, ſignificat *Cœnam*. Vide *Cœna*. Aliquando tamen & latè pro omni cibo, vel cibatione videtur ſumi, v. g. 2. Prorrhet. XII. 4.

DEIRE, *δειρή*, *cervicem* aut *collum* ſignificat. Vide *Cervix*. Legitur apud Hippocr. l. 2. de mor. mul. LIV. 15.

DEITAS, *θειότης*, quid propriè ſignificet, ſcil. *naturam Divinam*, ad Theologos pertinet. Rebus quoque creatis & naturalibus *deitatem* ineſſe & independentiam voluerunt quondam Ethnici. Sed luridas *deitates*, & cœcitates vocavit Helmont. tr. Promiſſa Authoris n. 15.

DELACHRYMATIVUS, *ἀποδακρυτικὸς*, vide *Apodacrytica*.

DELAPSIO, *ἔκπτωσις*, idem, quod *Prolapſus*, vide *Ecptoſis*.

DELECTATIO, *ἡδονὴ*, *τὸ ἥδεσθαι*, idem, quod *Oblectatio*, *Voluptas*, eſt animæ perceptio & paſſio, vel commotio excitata ab objectis externis ſub ſpecie bonorum à ſenſibus externis perceptis, conſiſtens in ſpirituum ceu animæ emiſſariorum expanſione & diffuſione. Huic opponitur *Dolor*, de quo p. infrà. De cauſſis *delectationis* & doloris, legi quidem poteſt Gal. 1. de ſympt. cauſſ. cap. 6. Lang. 1. ep. 41. Verùm accuratius hanc materiam pertractarunt Charlton. Ex. VIII. Patholog. §. 21. ſeqq. & Th. Will. de anim. Brut. Part. 1. c. 8.

DELESIS, *δήλησις*, ſignificat *noxam*, detrimentum, idem, quod *λώβωσις*, *φθορὰ*, Hipp. in Juramento. II. 3.

DELETERIOS, *δηλητήριος*, ſignificat *pernicioſum*, ſummè noxium. Eſtque epitheton venenorum. Galenus deſcribit *deleteria*, quæ nec ægris, nec ſanis proſunt, l. 6 in 6. Epid. t. 5. Idem etiam omnium purgantium naturam vocavit *deleteriam* & naturæ noſtræ adverſam, c. 2. de R. V. I. A. t. 12. id quod de fortioribus & electivis dictis intelligendum eſt, Vid. Diſp. 1. noſtram de Remoris Purgationis.

DELICTUM, *ἁμάρτημα*, *ἁμαρτὰς*, *ἁμαρτία*, *ἁμαρτωλία*, idē, quod *Error*, *Peccatum*, Qualia ab ægris, adſtantibus, à Medico, committi ſolent. Unde & apud Hipp. & Galen. paſſim eorum fit mentio, v. g. 2. de R. V. I. A. t. 40. 48. l. 4. Epid. XI. 18. Gal. 2. in 1. prorrh. t. 14. Vid. Foëſ. Oec. p. 36. Dieterich. n. 46.

*DELIGATIO, *Deligatura*, *ἐπίδεσις*, eſt operatio Chirurgica, quâ pars læſa & ſolu-

solutâ continuitate laborans fasciis debitis munitur, aut ad unitionem promovetur. De hâc passim Hipp. in l. quæ ad medicatrin. pertinent, Item, de fractur. de vulner. ulcer. de partic. Tres species *deligationis* recenset ex Avicenn. Aquapend. l. 2. Pentatevch. c. 5. Forest. l. 6. Obs. 11. Schol. *Glutinatoriam*, seu incarnativam, *Retentivam* & *Expulsivam*. Vide *Epidesis*.

DELIQUIUM, vel sumitur pro virium animi & corporis jacturâ, & ità idem est, quod *Lipothymia, Defectio, Syncope, Eclysis*, de quibus suo loco, vel accipitur Chymicè pro specie quadam διακρίσεως, sive *dissolutionis*, estque *liquatio* per descensionem facta, quando corpora coagulata cellæ, aëri, puteo, aut alii frigido & humido loco, super marmore, tabulâ vitreâ, vel in manicam Hippocr. ut vocant, exposita externæ humiditatis hisce corporibus sese adjungentis adjuvamine in liquorem resolvuntur, & in subjectum vas defluunt atque destillant. Resolvuntur a. in frigido potissimum pulveres calcinati, salia & ejusmodi alia corpora salium naturam redolentia. Sed omnia, quæ in frigido resolvuntur, in calido rursus coagulantur. Et hoc est *Deliquium* in aëre vel vaporosum; Aliud quoque est *Deliquium Embapticum*, cùm res in humorem demersa eousque continetur, donec deliqueit. Hoc fit dupliciter. Nam res aut vasculo contenta immergitur, ut ipsa humoris substantia non accedat, vel saltem tenuissimus sudor permeet, veluti cùm in vase cereo, vel vesicâ bubulâ imponitur, & cùm delicuit, extrahitur, quæ res, si humor est calidus (quod fit plerunque) simulachrum balnei est; aut in ipsum humorem sinitur diffundi, seu nudè seu linteâ petiâ interveniente, quâ simul segregendur sordes. Et hic quoque vel frigidus liquor est, quo pacto gummi, succi inspissati, ut saccharum &c. solvi possunt; vel indiget calefactione, ut in mannâ & similibus pinguedinem succumque tenacem habentibus. Humor a. ille, qui est medium solutionis, talis esse debet, ut, si eum segregatum cupimus, facilè possit denuò separari, nec peregrinam qualitatem invehat soluto, nisi studiô quærimus simul alterationem ejusmodi. Hæc Rul. & Johns. in Lexic. Jung. & Rolfink. Chymiæ l. 2. c. 2. Ad priorem modum pertinet liquor vel oleum Myrrhæ apud Schröder l. 4. cl. 2. n. 392. & oleum Tartari, p. d. d. l. n. 408.

DELIRAMENTUM, φλεδών, idem, quod *Nugæ*. Proverb. locutio.

*DELIRIUM, παραφροσύνη, παράνοια, est generale nomen, denotans alienationem mentis, h. e. depravatam Imaginationem & ratiocinationem, uno verbo, Insaniam, Dementiam, *Desipientiam*, sine & cum febre, comprehenditque varias species Phrenitidem, Lethargum, Maniam, Melancholiam, Stupiditatē, quas omnes egregiè declaravit & descripsit Th. Willis de anim. brut. Part. 2. c. 10. seqq. Generalis v. *delirii* ratio formalis in hoc consistit, quòd spiritus anima-

males aut nimis irritati, aut in confusionem acti huc illuc intra globosam cerebri substantiã inordinatè & tumultuosè ferantur,& propterea incongruè animæ rationali phantasmata offerantur,&proinde intellect⁹ & voluntatis actus depravati sequantur. An interdũ in *delirio* sola phantasia vel imaginatio depravetur, salvâ ratiocinatione; & vicissim an sola ratiocinatio, salva phantasia, lædi possit, uti Castell. ex Gal. l. de differ. sympt. c. 3. non est huj⁹ loci vẽtilare. De *delirio*. vide Diet. Jatr. n. 649. 653. Vide *Insania*. *Delirare*, est de *lirâ* seu recto rationis recedere & aberrare. *Liram* veteres vocabant fossam rectam, quæ contrà agros tuendos ducebatur, & in quam uligo terræ decurris. Linden. Ex. XII. §. 169 Foës. in Oecon. p. 480. & alibi. *Deliriorum* initium à somno deducere conatur, Helm. tr. Demens Idea. n. 30 seqq. & tr. Jus Duumviratus, n. 30. & ita animæ sensitivæ attribuit, de Lithiaf. n. 38.

DELITIÆ, τρυφὴ, idem, quod *Gaudium*, *Oblectatio*. Illas etiam vires corporis frangere, si immodicæ fuerint, testatur Galen. libr. 3. de U. P. cap. 10.

DELOO, δηλόω, significat *indico*, manifesto, testor. Usus Hipp. 1. aph. 12. & 2. aph. 17. Vid. Dieter. num. 182. Hinc δῆλον, manifestum, notum significat, & δηλωτικὸς *indicativus*, quo nomine indigitavit signa *Diagnostica* communiter dicta, Linden. Ex. IV. §. 51.

DELPHAX, δέλφαξ, idem, quod *scropha*, sive sus fœmina, quod δελφύας, i. e. *matrices porcellorum* conceptacula haberent ità dicta. Unde & *porcelli* δελφάκια vocantur. Lang. l. 1. ep. 61.

DELPHINUS, δελφὶν, nomen piscis est ex cetaceorum genere, Gal. l. 3. de Al. fact. c. 37. duræ carnis, c. 31. ob nimiam pinguedinem lardo porcorum non cedentem, *Porcus marinus* dicti, cujus prolixam descriptionem, cum usu in cibis & medicinâ vide apud Ul. Aldrovand. l. 1. de cetis, c. 7. Anatomen *Delphini* septentrionalium, sive *Phocænæ* lege in Ephem. Nat. Cur. Ann. 3. Obs. 20. *Delphines* quoque vocantur machinamenta dentata, quæ prohibent motum, id quod & unci faciunt. Oribas. de machinam. c. 4.

DELPHUS, item *Edelphus*, terminus Paracels. quo denotatur separatio aliqua de mineralibus, v. g. de Arsenico, tr. 2. de Pestilit. Repetit. l. 2. de Tartar. tract. 2. c. 3.

DELPHYS, δελφὺς, *uterum* significat Hippocrati l. de Sterilib. XII. 8. idem, quod μήτρα, ὑστέρα, h. e. totum gẽitale mulierum membrum, matrix, naturæ arvus, conceptorium, vulva, & si quæ sunt alia synonyma, quæ videantur apud Rolfink. O. ac Meth. part. gener. dic. Part. 2. c. 11. Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 7. §. 94. cujus descriptionem organicam & partes descriptas habere licet in Anatõicis libris, præsertim apud Bartholin. l. 1. Anat. c. 28.

*DELTOIDES, δελτοειδὴς, h. e. figuram literæ Græcæ Δ. triangularem repræsentãs, estque epitheton musculi humerum

vel superiorem brachii partem occupantis carnosi & triangularis, quem Nic. Steno in duodecim musculos distinxit, inter se unitos. Plura de hoc musculo videantur apud Barthol. Anat. l. 4. c. 2.

DELTICUS, a. terminus Paracelsicus impressione vitæ alienæ, ad prolongationem vitæ facientem denotans. Verùm sunt φλεδόνες. Legitur apud Paracelf. l. 1. de vit. long. c. 9.

DEMADESCO, καθυγραίνω, βρέχομαι, h. e. probè madefio. Scribon. n. 73.

DEMANUS, ἄχειρ, qui manibus caret. Galen. l. 4. de Hippocr. & Pl. decr. c. 4.

DEMAS, δέμας, significat *Corpus*. Quare ità vocetur, videatur apud Macrob. in Scipion. somn. l. 11. citante Linden. Ex. XVI. §. 107.

DEMENTIA, ἄνοια, παράνοια, idem, quod *Amentia, Delirium*. Vide *Amentia, Delirium*. Helmont. descripsit, quòd sit vis soporifera errans. tr. de Retentis.

DEMERSIO, καταποντισμὸς, ponitur pro *submersione*, ab Helmont. de Lithias. c. 9. n. 46.

DEMETRIOS, δημήτριος, vide *Cerealis*.

DEMITTO, καταβάλλω, καθίημι, idem, quod *Immitto*, *Injicio*, unde κατάβλημα, vide *Catablema*. Verbum sæpius occurrit, apud Scrib. Larg. n. 123. 130. 255. &c. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

DEMIURGIA, *Demiurgos*, δημιουργία, δημιουργὸς, *creationem* & *creatorem*, significat, q. d. publicum opus, & publicè operans. Imprimis v. generationi hoc competit, in quâ significatione frequenter accipitur apud Galen. Latinè quoque vocatur *Opifex*, *Opificium*, vide *Creatio*. &c.

DEMONSTRATIO, ἀπόδειξις, est terminus potius Philosophicus, quàm Medicus, significans probationem ex evidentibus, certis & indubitatis, tum sensu, tum intellectu talibus desumtam, Gal. l. 1. meth. med. c. 4. & 5. An tales etiam locum habeant in Medicinâ? ventilari solet, & sano quoquè sensu affirmari potest; cum & ars Medica sua habet propria & confessa principia, quibus nititur. Pudeat ergò illos Medicos, qui in artis ignominiam illa principia in dubium vocare, imò omni studio annihilare conantur.

*DEMOS, æquivocum est vocabulum. Vel n. populum, cœtum multorum hominum significat, & ità in Græco, penultima circumflectitur, δῆμος, quæ significatio huc non pertinet. Vel, si in Græco ultima acuto accentu exprimitur δημὸς, denotat *pinguedinem*, uti patet ex Epistolâ Democriti de naturâ hominis ad Hipp. n. 63. Vide Foës. Oec. p. 148.

DEMOTIVUS *lapsus*, id est, *repentina mors*. Rul. & Johnson. in Lex.

DEMULCEO, παρηγορέω, h. e. mitigo, *lenio*. Vide *Paregoreo*.

DEMUSCULATUM, ἄμυον. Vide *Amyon*.

DENARIUS, in lat. versione apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 1. & alibi sumitur pro *Drachmâ*. Idem pondus quoque denotari per *denarium cruciatum*, in Scribonio, existimo. Vide Lexic. & Indic. Rhodii Scribonian.

*DENERVATIO, ἀπονεύρωσις, idem, quod

quod Tendo. Vide *Aponevrôsis.*

DENIGRATIO, μελασμὸς, μέλασμα, Hippocrati dicitur, quando vel pars à frigore externo nigrorem contrahit 5. aph. 17. & 20. Vide Dieter. n. 529. vel quando ex ſanguine extrà venas refuſò per contuſionem, aut aliam cauſſam externam nigreſcit. Dicitur aliàs *Suggillatio*, ἐκχύμωμα, Hipp. 2. de fract. t. 28. l. de humid. uſ. IIX. 4. quæ *denigratio* ſæpè principium putredinis gangrænoſæ aut potius Sphaceloſæ eſt, ibid. XI. 25. c. 2. Progn. t. 9. l. 2. Prorrhet. l. 7. Coac. t. 493. Vid. Foëſ. p. 404. Dicitur & *denigratio* de artificialibus apud Scrib. n. 208. & in Theatr. Chym. vol. 3. de Alchymia incerti author. 32. ſeqq.

DENODATIO, id eſt *diſſolutio*. Rul.

*DENS, ὀδὺν, ὀδὼς, Jon. propria & notiſſimâ ſignificatione denotat partes oſſeas in utraque maxilla occurrentes certis alveolis, quæ βόθρια dicuntur, infixas, quæ radices vocantur, & partim ſuprà gingivas extantes. Infixio illa dicitur γόμφωσις, clavatio. Non v. aliter hærent, quàm clavi in parietibus. *Dentes* ſunt triplicis ordinis: Primores in utraque maxilla quatuor: Inciſores τομεῖς, & γελασῖνοι vocantur. Proximè iis adſtantes acciti & ſocii, *Canini* & *Oculares*, κυνόδοντες. Hi frangunt, Reliqui latiores & craſſiores *Molares*, μύλοι, item κραντῆρες appellantur. *Dentium* deſcriptionem vide apud Anatomicos, in ſpecie Linden. Med. Phyſiol. l. 2 c. 13. §. 24. ſeqq. Dieter. n. 600. Bartholin. Anat. *Dentes* arma hominum dicuntur apud Keuchen. ad Seren. p. 289. Per metaphoram quoque *Dens* vocatur primariò proceſſus ſecundæ colli vertebræ, & per conſequẽs tota illa vertebra ob ſimilitudinem, quam habet proceſſus cum dẽte, Hipp. l. 2. Epid. ſect. 2. n. 69. Vocatur & ὀδοντοειδής, h. e. *Dentiformis*, Gal. c. 2. in 1. Prorrh. t. 55. & l. 4. de L. Aff. c. 3. Vid. Foëſ. Oec. p. 443. Barth. Dicitur & πυρηνοειδὴς, nucleiformis.

DENSITAS, *Denſus*, δασὺς, vide *Daſys*, & πυκνότης, πυκνὸς, quæ leguntur apud Hipp. 5. aph. 63. 67. quamvis & crebritatem ſignificet, ſi de pulſu vel reſpiratione prædicatur, v. g. l. 6. Epid. ſ. 4. t. 4. Vide *Creber.*

DENTAGRA, ὀδοντάγρα, *forfex*, *dentaria*. vel forceps *dentes* extrahens, forceps dentium. Dicitur & ψαλὶς, Lat. *Dentiducum*, *Dentarpaga*, *Odontagogum*, Rhod. ad Scrib. n. 53. Harum forficum ſpecies & figuras varias vide apud Paræum, l. 16. c. 27.

DENTALIS *lapis*, dicitur materia illa Tartarea vel tophacea, quæ ex vitioſis portionibus coagulatis adhæret dentibus, & in lapideam ferè duritiem conſolidatur, apud Helmont. tr. Alimenta Tartari inſontia n. 23.

DENTALIUM, *Dentale*, eſt ſpecies conchylii, vel conchula parva oblonga, exteriùs aſperula, intus læviſſima, tubuli modo concava, alteràque parte rimam habẽs canini dentis inſtar acuminatam, Schröder. l. 5. cl. 3. n. 79. ubi ab Entalio, quod conchula cornu inſtar foris ſtriata, intus lævis deſcribitur, diſtinxit. Verùm Aldrovand. haud dubiè conjunxit, quinque differentias Dentalionum propo-

ponens, ubi secunda & tertia Entalia repræsentant. Pertinent v. hæc Conchylia ad Purpuras & Buccina, l. 3. de Testac. c. 5. Ingrediuntur compositionem Ung. Citrini Offic.

DENTARIUS, ὀδοντικὸς, epitheton medici vel Chirurgi, qui ex professo artem dentes evellendi & curandi exercet, Gal. ad Thrasybul. c. 24. ubi & *Ocularius* & *Auricularius*, ὀφθαλμικὸς καὶ ὠτικὸς legitur.

DENTEX, συνόδων, vel συνόδους, nomen piscis ità dicti à dentium teretium & qs. mutilorum æqualitate instar paxillorum, qui citharæ aptantur, Lind. Ex. XI. §. 77. Descriptionem v. & usum in cibis laudabilem vide apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 12.

DENTIDUCUM, ὀδονταγωγὸν. Vide *Dentagra.*

*DENTIFRICIUM, ὀδοντότριμμα, dicitur medicamentum, quo utimur ad dentes confricandos, & à sordibus purgandos, quin & gingivarum circumsitarum, quando humore fuerint prægnantes, depurationem & abstersionem. Horum formulas vide apud Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. ult. ferè ad finem, Weker l. 2. Antidot. Spec. sect. 47. Morell. l. 2. sect. 2. c. 7. Libav. Synt. Arc. chym. l. 7. c. 31. fin. Suntque non solùm sicca in formâ pulveris, sed & liquida. Schröd. l. 2. c. 61. Paræus d. l. c. 28.

*DENTIO, ὀδοντοφυέω, aliis & μυλιάω, (quod in specie de molarium proventu dici posset,) hoc est, dentes produco, dentes accipio, dicitur de pueris, plerunque septimestribus, Hipp. 3. aph. 25. Foës. Oec. p. 443. Jung. Dieter. Iatr. n. 599. & Keuchen. ad Seren. p. 206. Hinc *Dentitio*, ὀδοντίασις, ὀδοντοφυΐα, significans ipsam dentium eruptionem, quæ plerunque cum dolore & pruritu gingivarum fit, qui Græcè dicuntur ὀδαξισμὸς, & à solutione continui violentâ & urgente dependens.

DENIGRATIO, dicitur à Spagyricis initium operis in magisterio Lapidis Philosophici, estque materiæ vel Elixiris prima dissolutio, fitque *nigra*, unde & *Caput corvi* dicitur. Estque signum solutionis. Vocatur etiam *Acetum Philosophorum*. Vide Achymiam Incerti Authoris, c. 31. in Vol. III. Th. Chym. p. 29. & Lagnei Harmon. Chym. c. 1. 6. & 11. Vol. IV. p. 725. 752. 775. item in Allegoriis Sapientum, distinct. 10. Vol. V. p. 74. Senior. de Chymiâ. ibid. p. 207. seq.

DENUDATIO, γύμνωσις, dicitur de ossibus, quæ in fracturâ eminent, Gal. c. 4. de artic. t. 16. *ossa denudata*, γυμνούμενα.

DEO, δέω, significat *ligo*, constringo, cui opponitur λύω, solvo, relaxo. Legitur apud Hipp. 3. de iis, quæ in medicat. t. 25.

DEON, δέον, *decorum*, opportunum quod decet officium, à δεῖ, decet, oportet, vide suprà *Dei*. Gal. c. 4. de artic. t. 50. τὰ δέοντα urget Hipp. 1. aph. 1. non solum in Medico, sed & in ægro & adstantibus, Jung. Dieter. n. 179.

*DEOBSTRUENS, ἀναστομωτικὸς, ἐκφρακτικὸς, idem, quod *Aperiens*, epitheton facultatis medicamentosæ. Vide *Anostomosis*.

*DEOPPILANTIA, *Deoppilativa* etiam dicun-

cuntur medicamẽta *Aperientia*, *Deobstruentia* Helmont. tr. Aditus preclus. ad cond. visc. n. 3.

*Deorsum, κάτω. Vide *Cato*. *Deorsum* nihil excerni, est signum Pathognomonicum Ilei, si cum aliis jungatur. Linden. Ex. IV. §. 64.

Depascens, νομώδης, est epitheton ulceris putredinosi & proserpendo erodentis vicinas partes, quod proprio nomine *Phagedæna*, φαγέδαινα, & *Herpes exedens* dici solet, Gal. 6. aph. 45. Hippocr. alias vocat hujusmodi ulcera νομάς, 2. Prorrh. XXI. 1 l. de ulcer. XII. 11. Æginet. l. 4. c. 44. quamvis alias vocab. Νομή, *Nome*, etiam distributionem fasciarum significet, & involutionem pro deligandi ratione commodam significet, teste Gal. cap. 2. de iis, q. in medic. t. 7. Vid. Foës. Oec. pag. 432.

*Deo, δέω, significat *ligo*, constringo; cui opponitur λύω, *solvo*, relaxo. Legitur apud Hippocr. 3. de iis, quæ in medic. t. 25.

Depello, καταναγκάζω, h. e. deorsum pello, deorsum cogo. Vide *Catanancazo*.

*Deperditio, ἀποφθορά, id est, *abortus*: Vide *Abortus*.

Depilatio, μάδισις, alii & μάδησις, item ψίλωσις, i. e. *glabrities*, pilorum defluvium. Hipp. l. 2. Epid. s. 1. n. 49. l. 3. s. 3. t. 25. l. 6. s. 6. t. 22.

Depilatorium, ψίλωθρον, dicitur medicamentum, quod pilos corrumpit, estque triplicis generis: Quædam κατ' ἐξοχὴν ψίλωθρα vocantur: quædam crassiores pilos attenuant: alia v. penitus extirpant, quæ ultima sunt periculosi usus ob vim corrosivam. Gal. lib. 1. de C. M. S. L. c. 4.

Depilis, ἄθριξ, μαδαρὸς, περιμάδαρος, h. e. *pilis carens*. Vide *Athrix*. Quavis & μαδαρὸς & περιμάδαρος prædicetur de ulceribus glabris, h. e. nimio humore diffluentibus, putridis, malignis, 6. aph. 4. & l. 6. Epid. s. 8. t. 2. & de urinæ sedimento lævi & raro, l. 7. Epid. XLI. 6.

Deploratus, ἀνέλπιστος, idem, quod *Desperatus*, Hipp. describit per victum à morbo κεκρατημένον ὑπὸ νοσημάτων, & talibus ægris vetat, adhibere medicinam, l. de arte XIII. 1. XIV. 4. 5. Vide Forest. l. 2. Obs. 20. in Schol. sub fin. & Dogm. nostr. in proleg. p. 12.

Deporrigo, ἀπορέγω. Vide *Aporego*.

Depono, ἀποτίθημι. Vide *Apothesis*.

*Deprehensio, κατάληψις, vide *Catalepsis*. Alias *deprehensio* quoque pro *dignotione* accipitur, Scribon. n. 183. 184. Vide Rhod. in Lex.

*Depressus, ταπεινὸς, *humilis*, epitheton capitis in osse, sive extremitatis in osse rotundæ & orbiculatæ, quæ extremitas interdum oblonga & depressa est, προμήκης καὶ ταπεινή. Interdum in mucronem desinit & *Corone* vocatur. Gal. de ossib. in proœm.

Depso, δέψω, *mollio*, subigo significat, coriariorum more, quando coria macerant & subigunt. Hipp. 2. de artic. t. 13. Gal. in comm. Ita de cerâ quoque dici testatur.

Depuratio, Gr. dici posset καθαρισμὸς, *Mundatio*, sumitur à Chymicis pro exaltatione alicujus rei. Vid. Theatr. Chym. Vol. II. p. 95. in Ægidii de Vadis Dialogo c. 8. & Vol. III. p. 56. Rosar. abbreviati tract. 3. Lagn. Harm. Chym. c. 5. in princ. Vol. IV. p. 747.

Deras, δέρας, *aureum vellus* propriè significat, de quo Poëtæ finxerunt, Jasonem à Peliâ patrico ex Thessaliâ cum Argonautis ablegatum in Colchos ad afferendum δέρας ab ignivomis Draconibus custoditum navigasse, quod etiam Medeæ astu acquisitum in Thessaliam attulit. Quæ fabula applicari solet ad Chemiam, præsertim *Chrysopœiam*, ut ità δέρας significet librum, in quo ars conficiendi aurum ex metallis inferiorib⁹ & crudis conscripta fuit. Lang. l. 1. ep. 53. Theatr. Chym. Vol. I. p. 19. Libav. T. III. p. 211. 234. An fortassis in fabulositate quoque conveniunt? Vide *Vellus*.

Deris, δέρις, idem, quod δέρμα, *cutis*, *corium*, *aluta*. Hipp. 2. de art. t. 8.

*Derivatio, παροχέτευσις, ἐποχέτευσις, dicitur in Medicinâ, quando humor aliquis evacuatione indigens, si per convenientem locū fieri nequit, artis auxilio evacuatur per proxima, v. g. si per urinæ vias propter læsam vesicam aut renes educi nequeat serosus humor, per alvum educendus. De sanguinis *derivatione* agēs scripsit Gal. l. 3. meth. med. c. 3. *Derivatio* ad vicina loca fit, cùm id, quod per palatum vacuatur, per nares derivatur. Vid. Rolf. O. ac M. Med. Sp. l. 4. sect. 1. c. 15. *Derivationem* in febrib⁹ esse impertinentem non adeò ineptè scripsit Helmont. de febrib. cap. 5. n. 40. In pleuritide etiam non semper attendenda tr. Plevra furens n. 8. *Rivare* est per rivos ducere. *Derivare* est à rivis ad latera divertere. Castell. ex Oribasio. (Vide suo loco.

*Derma, δέρμα, h. e. *Cutis*, item *Corium*.

Dermatodes, δερματώδης, epitheton crassioris & exterioris membranæ cerebrum investientis, *Dura Mater* dictæ, quasi *Cutanea*, vel *Coriacea*. Gorr. p. 101.

Derses, est occultus terræ fumus seu vapor, ex quo nascitur omne lignū, & crescit: h. e. *succus arborum nutritius*. Rul. & Johns. in Lex. ex Paracels. l. 3. Philos. ad Atheniens. text. 3.

Dertron, δέρτρον, quid significet apud Hipp. l. 5. Epid. XIII. 4. 7. non adeò certum est. Foës. in Oec. p. 147. existimat, vel *omentum*, vel *peritonæum* denotare. Sed Linden. vertit ex Cornarii opinione per *intestinū* tenue.

Descensio, κατάβασις, propriè dicitur de motu corporis, vel humoris moderatiori, vel remissiori deorsùm, cui opponitur ἀνάβασις, *ascensus*. Vide *Catabasis*. Dicitur & de ruptionibus deorsùm factis, 6. aph. 22. Vel accipitur Chymicè pro *destillatione per descensum*, estq; calida vel frigida. Illa est liquoris è corporibus eliciti vi caloris inverso vase destillatio. Et fit hoc modo: Accipito cucurbitam terream, eiq; dissolvendorum fragmenta imponito, eaq; ne inversâ cucurbitâ decidant, nonul-

lis majoribus fragmentis vel bacillis trâsversè juxtà se positis tegito; his peractis aliam cucurbitã, in quâ parum aquæ sit, huic inversæ applicato, ità ut superior exactè cum inferioris orificio cõveniat, sed inter utramq; laminam aliquã satis fortem ferream instar lancis cõcavam & perforatã collocari oportet, quæ decidentia fragmenta, ne in suppositũ vas delabantur, detineat. Tandem optimo luto clausuras obfirmatas arefacito, vasq; in fornacem suam ponito, & vas recipiẽs in arenâ vel cineribus collocato, ut ab ignis violentiâ tutum eò faciliꝰ humorem *descendentem* recipiat. Dissolvuntur a. hâc *descensione* omnis generis ligna, ossa, & alia, quorum liquor per gravitatem ascẽdere nequit. *Descensio* frigida est, quando liquor dissolutus in frigido *descendit*: Estq; *Deliquium*, vel *Filtratio*. Rul. & Johnst. in Lex. Rolf. Chymiæ l. 2. c. 2. Deniq; *descensio* sumitur abusivè pro mutatione alicujus rei in deterius, v. g. quando ex auro fit Mercurius. Rul.

DESCENSORIUM, dicitur fornax, vel *furnus Chymicus*, in quo fit destillatio per descensum. Rul.

*DESICCATIO, *Desiccans*, ξήρανσις, ξηραντικὸς, idem, quod *Siccatio*, *Siccans*, vide *Siccitas*, *Siccus*. *Desiccatio oculi* est idem, ac spasmus oculi. Gal. in lib. spurio de oculis c. 13.

DESIDEO, ἐξανίσταμαι. h. e. *exurgo ad exonerandam alvum*. Occurrit aliquoties apud Hipp. l. 1. Epid. ægrot. 4. l. 7. Epid. IX. 4. & substantivum ἐξανάστασις conatus ad *desidendum*, 2. progn. t. 14. & Gal. c. 1. in 1. Epid. t. 25. dicit: Comes mordacitatis est assiduè *desidere*. In hâc significatione quoq; usus Scrib. Larg. n. 227. Jung. Rhod. in Lex. Scrib. Dicitur & Latinis *Adsellare*, de quo verbo suprà suo loco.

DESIDERIUM, ὁρμὴ, ὄρεξις, ἐπιθυμία, idem, quod *Appetitus*, *Cupiditas*, de quibus suprà.

DESIDIA, ἀργία, *ignavia*. Vide *Argia*. Dicitur & *desidies*. Rhod. in Lex. Scribon. p. 377.

*DESIPIENTIA, παραφροσύνη, idem, quod *Delirium*, cùm ægri nihil rationi cõsentaneum dicunt aut agũt. Gal. 7. aph. 14. Vide *Delirium*.

DESMIDION, δεσμίδιον, significat *fasciculum*, ceu diminutivum vocabuli δεσμὸς, vinculum. Sumitur pro *manipulo*, ut est apud Scribon. Larg. in Græco, vel, ut Celsus exponit, quãtum manus complexu sumitur: unde & δεσμίδιον χειροπληθὲς dicitur. Gorr. p. 102.

DESMOS, δεσμὸς, *vinculum*, ligamentum, *fascem*, vel fasciam significat. Usus Hipp. de fractur. t. 60.

*DESPERATUS, ἀνέλπιστος, hoc est, de quo non spes amplius superest. Vide *Deploratus*. Dicitur de morbis & ægrotis morbo incurabili correptis, v. g. hydrope, 7. aph. 47. *Desperata ulcera*, ἀπεγνωσμένα ἕλκεα quoq; dicuntur, quorum curationem pleriq; aggressi non absolverunt, sed tanquam ab insanabilibus destiterunt, Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 5. Aliàs *desperatio* significat ἀπορίαν sive diffidentiam, & ad Theologos potius pertinet, quamvis & morbi ex *desperatione* provenire soleant,

quorum meminit Paracelſ. in Fragment. Medicis ad Tom. I. referendis cap. de *deſperatis morbis*; & de eorum curâ agitur in Vol. 1. Theatr. Chymici in tract. Penoti de medicam. Chymicis, p. 628.

DESPUMATIO, Græcè dici poteſt ἀπαφρισμὸς, vel ἐπαφρισμὸς, dicitur ſpumæ detractio, cujus materia non ſolùm eſt ſuccus quidam concret⁹, lentus & includens flatum; ſed & ſimul ſordes omnis levior, à calore ignis expurgata, vel etiam gravior albuminibus coacta & colligata. De hâc actione Coquinaria & Pharmaceuticâ vide Weker. Antid. Gen. l. 3. c. 36.

DESQUAMATIO, *Deſquamatum*, ἀπόσυρμα. Vide *Apoſyrma*.

*DESTILLATIO, aliis *Diſtillatio*, apud Latinos eſt æquivocum vocabulum. Vel n. ſumitur Pathologicè, & idem eſt, quod *Catarrhus*, *Catarrhyſis*, *Defluxio*, *Rheuma*; de quibus ſuo loco dictum: Vel accipitur Pharmaceuticè, aut Chymicè, & eſt artificioſa prolectatio vel extractio eſſentiæ medicamentoſæ ſub formâ vaporis coagulata in formâ liquoris, defertur per ſtillicidium, translata à vaſe materiæ in excipulum deorſum locatum. Quod itaq; *deſtillandum* eſt, reſolubile in conſiſtentiam humidam eſſe, neceſſe eſt, aut cum humore eſſe, ſive is connatus ſit, ſive foris adjectus. Sunt a. talia maximè vaporoſa, & quæ ſpiritus oleoſos habent. Unde ſi *deſtillanda* per naturam non ſunt talia, per artem eò ſunt deducenda. Et eſt inventa *deſtillatio* eſſentiæ extrahendæ gratiâ principaliter; quanquam & famuletur abſtractionibus, depurationibus, & ſimilibus. *Deſtillationis* tres numerãtur ſpecies: Per aſcenſum, cùm, antequam *deſtillet* eſſentia extracta, ſublimetur ſpecie aëreâ, debetq; ea eſſe continua, ab initio ad finem, cùm opere interrupto vix aſcendat id, quod reliquum eſt. Per *deſcenſum*, vide p.a. *Deſcenſio*: *Per inclinationem*, quæ fit vaſe materiam continente inclinato, roſtro deorſum vergẽte; cumq; illud vas plerunq; ſit *Retorta* dictum, etiam hæc *deſtillationis* ſpecies *per Retortam* opus nominatur. Quamvis & nonnunquam *deſtillatio* per deſcenſum dicatur, quod parva fiat elevatio, indeq; maximè deorſum reflexio, vel quòd ſpiritus maximè deorſum revocentur & ſine alembico in curvaturâ coagulati deſcendant. Hæc Rul. & Johnſ. in Lex. Adde Rolfink. Chymiæ l. 2. c. 2. (qui etiam *Deſtillationis* alicujus naturalis mẽtionem fecit, qualis fit in generatione pluviæ, ſed hæc eſt extrà forum Medicum.) Junge ex antiquioribus Matthiol. de ratione *deſtillandi* aquas ex plantis, Weker. Ant. Gen. l. 3. c. 39. ſeq. aliquot. De *deſtillatione Spagyricâ* in ſpecie circà negotium lapidis Philoſophici quære in Theatr. Chymic. Indicibus Vol. II. p. 411. 441. 451. ſeq. Vol. III. p. 377. 435. 562. 733. Vol. IV. p. 749. Vol. VI. pag. 271.

DESTRINGO, ἀποψάω, ſignificat ſudorem & ſu-

& sudorulentas corporis sordes laciniâ aut incurvatâ fricantis manu aut strigili detergere. Lang. l. 1. epist. 51.

DESTRUCTIO, Chymicis dicitur *dissolutio* vel deperditio pristinæ & nativæ suæ formæ vel consistentiæ, & mutatio in alienam. Vid. Paracels. & Theatr. Chym. passim. v. g. Vol. I. p. 294. Talis *destructio* Spagyrica difficilior habetur labor, quàm *constructio*. Lagneus Harm. Chym. c. 6. & Alan. In Th. Chym. Vol. IV. p. 749.

*DESUDATIO, ἐφίδρωσις. Vide *Ephidrosis*.

DESURRECTIO, *desurgo*, idem, quod *Desido* vel *Desideo*, h. e. secedo ad ponendam alvum. Vide p. a. *Desideo*. Jung. Scribon. n. 112. 140. 142. Rhod. in not. ad 112. 140.

DETENTUS, ἐχόμενος, propriè, qui ab altero habetur, & ità in alterius potestate est, sive vi coactus, sive necessitate. Unde & Gal. exponit per κατεχόμενος & βιαζόμενος, 6. aph. 16. Linden. Sel. Med. Ex. XII. §. 17. *Detenta* quoq; dicuntur ea, quæ *Retenta*, quæ nostro commodo natura ad tempus moratur. Ex. XV. §. 71. Differunt à *Contentis*, quod hæc in genere dicantur, quòd ratione suæ liquiditatis vel fluiditatis contineri habeant necesse.

DETERGENS, ῥύπτων, idem, quod *Abstergens*. Vide *Abluentia*. Jung. Gal. l. 8. meth. med. c. 4.

*DETERSORIUS, ῥυπτικὸς, idem, quod *Abstersorius*. Gal. 1. de R. V. I. A. t. 18.

DETONATIO, est terminus Chymicus, quo indicatur operatio deflagrationis & calcinationis per nitrum in præparationibus Antimonialibus, de quibus vide Rolfink. Schröder. & alios. Prolixum v. de *Detonationis* effectu, qui est, perfusum stibium penetrare, penitus liquare, attenuare, Mercuriale, Arsenicale & sulphureum recrementum in fumum vertere, purgare, & figere, vide apud Libav. Defens. Synt. Chym. contr. Scheunem. II. not. 46.

DETONSUS, κειρόμενος à κείρω, *tondeo*. Inde κουρὰ, tonsura Vide *Cura*, Græc.

DETOS, δετὸς, *vinctum tecti*, idem, quod ἀέτωμα, 3. de artic. t. 23. Vide *Aetoma*.

DETRACTIO, καθαίρεσις. Vide *Cathæresis*.

DETRITIO, ῥάκωσις, est affectus scroti, scil. cutis in scroto multa & nimia *extensio*, Gal. in defin. med. Æginet. l. 6. c. 67. In genere etiam *detritio* sumitur pro *tritura*. Scrib. Larg. n. 130.

DEVALGATUS, βεβλαισωμένος, dicitur, quorum ossa sunt valga. Opponitur *Demancato*, κεκυλλωμένῳ, Gal. c. 4. de art. t. 10. 11. Vide *Blæsus*.

DEVENIO, ἀφικνέομαι. Vide *Aphicneomæ*.

DEVENTRIS, ἀκοίλιος, qui carere videtur ventre. Vide *Acœlios*.

DEVIRGINO, ἀποπαρθενεύομαι. Vide *Apoparthenevomæ*. *Devirginatio* legitur in Scribon. n. 18. Barth. l. 39. c. 16. Adversar. putat, esse fœmellis proprium.

prium. Sed tamen & *Devirginare* puerum, dicit Varro apud Non. Marcell. de prop. ferm. in Cornucopiâ Nic. Perotti p. m. 1473. lin. 27.

DEVORO, καταπίνω, idem, quod *Deglutio*. Tropicè usurpatur de scientiis intrà nos recondendis, Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 8. Propriè *devorare*, est magnâ aviditate multum cibi ad se rapere, non mandere, vix gustare, adeoq; ventriculum implere, ut oneri sit non tantùm, verùm etiam revomatur sæpè, verbis Linden. Ex. XIII. §. 301. 302. *Devorare* medicamentum, pastillos, mel, legitur apud Scribon. n. 87. 94. 116. 135. 155. 165. 198. Cels. l. 4. c. 4.

*DEURENS, καῦσον, idem, quod *Causos*, *Febris ardens*.

DEUS, θεός. Neq; hujus mentio omittenda in Medicinâ, cùm ille sit Author principalissimus omnium bonorum, & ità quoq; artis Medicæ, caussa primaria sanitatis, & operationum Medicarum salutarium. Quod, vivis valesq;, hoc ipsius *Dei* est. Quod medēdi scientiam calles, concessu & beneficio *Dei* est. Quod cura tuâ feliciter sub manu succedat, benedicente Deo est. Quod usq; & usq; proficis in cognitione Naturæ & Artis, gratia Divina est. Imò quod & ægrotes, à Deo justè nos castigante depēdet. *Deus* n. est, qui vulnus facit, Et man⁹ ipsius sanat. Hinc & Hippolyt. Guarinonius in suo lectu dignissimo Germanico tractatu de Caussis sanitatem & vitam hominis destruentibus, primā caussam Deum statuere non est veritus, quod & Rolf. fecit O. ac M. Med. Sp. l. 2. s. 3. c. 29. Plura videātur apud Lind. Ex. III. Select. Med. Absit verò illâ fictitia & superstitiosa *Dei* cultura, qualem Crollius & quidam ejus sectatores cōmenti sunt, *Deum* in creatione egisse Spagyrū, *Deum* & spiritum Cabalisticum in uniōe esse, & quæ sunt alia blasphema, aut certè valdè abusiva, de quibus videatur Libav. tr. de horribili impietate Magiæ Paracelsicæ. Et dubito, an etiam Ænigmaticæ illæ allusiones Fr. Basilii Valentini in scriptis suis Latinis & Germanicis, salvâ pietate verâ, possint approbari? Aliter res se habet cum tropicis phrasib⁹, nec S. Scripturæ adversis, quòd homo homini *Deus*: & ita Medici quoq; *Dii* & Magistratus, Rhod. ad Scrib. p. 12. 13. 27. Medicamenta manus *Dei*, vel *Deorum* dicantur. Aliud est, rem per tropū explicare: aliud mysticè s. per mysterium. ἄλλο.

DEUSTIO, ἔγκαυσις, vide *Encausis*. Gal. de inæq. intemp. c. 7.

DEUTERIA, δευτερία, δευτερίας, *Deuterias*, δευτερίας, *Deuterinar*, δευτερινάρ, Linden. Ex. X. §. 198. Accipiuntur hæc vocabula pro vino secundario, viliori, *lora* aliàs dicto, parato ex aquâ vinaceis affusso illa macerante. Aliàs etiam Græcos τρύγα, Asiaticos στεμφυλίτην vocasse, author est Gal. l. 2. de Al. fac. c. 9. Vide *Lora*. Dioscorid. l. 5. c. 13. etiam πότιμον appellari scripsit. Est potionis genus vile & noxium, de cujus viribus Gal. & Dioscor. d. l. Lang. l. 1. ep. 27. fin. ubi & *Thanna* dicuntur.

DEUTERION, τὸ δευτέριον, item, τὰ δεύτερα, significat *secundinas*, vel *secundas*, ità dictas,

dictas, quòd secundo post fœtum natum loco ordinariè & naturaliter excludantur. Hipp. vocat τὰ ὕστερα, 5. aph. 49. τὸ ὕστερον, 2. Prorrh. XXX. 18. & l. 2. Epid. s. V. 42. χόρια, suntque nihil aliud, quàm membranæ fœtū prius continentes, præsertim exterior *Chorion* dicta cum placentâ Uterinâ. Nam interdum *Amnios* ceu interior cum fœtu ipso excluditur galeæ instar inhærens. De his vide Harveii additamenta ad Exercit. de gener. animal. Barthol. l. 1. Anat. c. 36. Dieterich. n. 876. Quæ p. n. retētæ in affectionem gravissimam conjiciunt fœminas. Unde remedia ferè eadem, ac ad partum necessaria sunt, adhibenda, de quibus apud Hipp. Gal. & Practicos videre est.

DEUTEROPATHIA, δευτεροπάθεια, idem, quod συμπάθεια, *consensus*. Usurpatur de morbis per cōsensum primo, qui per πρωτοπάθειαν obortus esse dicitur, supervenientibus. Legitur & apud Helmont. de Lithias. c. 9. n. 54.

DEXAMENE, δεξαμενή, in genere *receptaculum* significat. Restringitur v. ad receptaculum aquarū sive *labrum*, aut *solium aquæ calidæ*, in quo qui lavantur, etiam innatare possunt. Dicitur alio nomine κολυμβήθρα, Gal. l. 2. de Tem. c. 2. & ἔμβασις. Gorræus. p. 101.

DEXIOS, δέξιος, h. e. *dexter*, duplicem habet significationem. Primò denotat illam corporis regionem, vel illud latus, in quo hepar situm suū obtinet. De hoc *dextro* corporis latere recepta est opinio veterum, quod *dextra* sint robustiora & calidiora sinistris, & quod mares etiam magis in *dextro* uteri latere concipiantur & generentur, Hipp. 5. aph. 48. & quòd arteriæ sint majores *dextri* lateris sinistris, & quod morbi *dextri* lateris sint periculosiores. Enimverò videtur in plerisq; esse mera imaginatio & differentia fictitia. Imò dubitare quis etiam de rationibus Bartholini l. 4. Anat. c. 5. posset, ob quas *dextram* manum agiliorem esse docuit sinistrâ. Enimverò non licet, nec libet hoc loco controversari. Vid. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 854. seqq. Deinde significat idem, quod *felix*, *congruus*, *conveniens*, v. g. *Dexter* usus rerum non naturalium dicitur, qui opponitur *sinistro* vel abusui; quæ significatio est per translationē. In utraque significatione *Dextro* opponitur *sinistrū*, τὸ ἀριστερὸν. In circulo neq; *dextrum* neq; *sinistrum* dari, neq; in naturâ, non malè scripsit Helmont. de Lithias. c. 9. n. 45.

DEXIS, δῆξις, *morsus*. Vide *Dacni*.

DEXIUMÆ, δεξιοῦμαι, significat *comiter excipio aliquem*, ac veluti dextrâ prehensum deduco, aut dextram alicui porrigo. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. IX. 8.

DEXTANS, in Gr. δεκάμοιρον, est nomen *ponderis unciarum decem*, totâ librâ divisâ in duodecim uncias. Meminit Scrib. L. n. 203.

DEXTER, δεξιὸς. Vide *Dexios*.

DIA, διὰ, hæc præpositio in Medicinâ frequentissimi usus esse solet in appellationibus medicamentorū cōpositorum à basi vel potiori simplici ingrediēte desumtis, & significationem

tionem obtinet præpositionis *De*. v. g. *Diacodion, Diacydonion, Diaphœnicon* &c. quorum etiam aliqua suo ordine in seqq. exponentur.

DIABEBOS, διαβεβὼς, *diductum*, divaricatum & disparatum significat. Usurpavit Hipp. de malleolis 4. de artic. t. 22.

✠DIABETES, διαβήτης, est *Urinæ profluvium, Hydrops ad matulam, Hydrops matellæ, Dipsacos, Diarrhœa in urinâ*, ὕδερος εἰς ἀμίδας, εἰς οὖρα διάῤῥοια, διψακὸς, synonyma sunt, quæ significant, cùm continuò & exuberanter per urinam redditur id, quod bibitur, nihil planè immutatum, Gal. l. 6. de L. Aff. c. 3. & l. de diff. sympt. c. 6. Passio hæc talis est, qualis circà alvum Lienteria & Bulimos, extinctio, ut diceret quispiam, utriusque virtutis, & retentricis & alteratricis, l. 1. de cris. c. 12. Cõsentit quidem quodammodò vesica, & copiâ urinæ premitur, at nec ipse morb', nec morbi caussa est in vesicâ, sed in solis renibus. Est a. attrahendæ urinæ inexplebilis cupiditas & ejus, retinendæ impotentia. Attractionem tantam excitat vel calida & sicca renum intemperies, vel humor biliosus acris, salsus & renes assiduè irritans, inq; ipso renum corpore impactus, vel, ut ait Aretæus, morbus aliquis acutus in renes firmatus & per crisin malignitatem suam in eos deponens, vel venenum aliquod deleterium, ex eorum genere, quæ vesicam & renes infestant, quale id est, quod à dipsade serpente funditur. Hæc n. omnia sitim ingentem movent, ob quam assiduè æger bibit. Potum a. hunc avidè renes attrahunt, antequam etiam in ventriculo concoquatur, sed eum propter imbecillitatem non retinent, sed talem effundunt, qualis sumtus est. Quâ in re *Diabetes* appetentiæ caninæ persimilis est, quam ὄρεξιν κυνώδη vocant. Nec v. id solùm, quod bibitur, protinus crudum mingitur, sed humor etiam copiosus à renibus colliquato corpore trahitur, in eoq; *Diabeten* propriè consistere, Aretæus arbitratur, definiẽs, esse σαρκῶν καὶ μελέων ἐς οὖρον συντηξιν, h. e. carnium & membrorum in urinam colliquationem, ob quam & summa totius corporis macies est, & copiosior multò urina redditur, quàm potus est. Quod si vel modico tempore à mejendo abstinuerint, tument lumbi, testes & Ilia. Rarum id prorsus mali genus, & à Galeno bis tantùm visum. Eo autem nomine appellatur, quòd humor corporis nullo in loco consistat, sed subindè de loco in locum διαβαίνει, h. e. pertransit, non aliter, quàm aqua per siphonem, quem διαβήτην vocant Mechanici, ut scribit Colum. l. 3. c. 10. Latini nullum illi peculiare nomen dederunt. Hæc Gorræus & Castellus. Enimverò cum illud de Attractione vetus figmentum hodieq; exoleverit, hujus affectus analysin & expositionem per caussas veriorem & certiorem nobis reliquit CL. Willis Pharmacevt.

cevt. Rat. Part. l. sect. 4. c. 2. statuens, caussam proximâ in sanguinis deliquio sive nimiâ serositate colliquativâ consistere, dum compages sanguinis nimis est laxata & dissoluta. Paracelsus caussam hujus affect' ponit in sale resoluto & scisso per ingressum acuti salis, l. 2. de Tart. tract. 3. c. 2. ubi plura legantur, & in fragment. ad Tom. 3. referendis. Observationes de *Diabete* varias vide in Ephem. Nat. Cur. Ann. II. Obs. 162. 167. 175. 198. & Ann. III. Obs. 183.

Diabibasco, διαβιβάσκω pro διαβιβάζω ponitur, & significat *transcendo*, traduco, transmitto, apud Hipp. 1. de fract. t. 29.

Diabolus, διάβολος, infenisissimus ille animarum nostrarum & corporum hostis & adversarius. Dicitur & *Dæmon*, *Cacodæmon*. Vide *Dæmon*.

*Diabotanum, διὰ βοτανῶν, dicitur Emplastrum ex herbis confectum, cujus descriptionem vide in Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2.

Diaborborizo, διαβορβορίζω, significat *murmuro*. Dicitur de hypochondriis apud Hipp. 5. aph. 64. Vid. Dieter. n. 184. Linden. Ex. VI. §. 69. Vide *Borborygmos*.

Diabrosis, διάβρωσις, idem, quod ἀνάβρωσις. Vide *Anabrosis*, *erosio*, à re acri & mordaci facta, sive internâ, sive externis, igne, vel medicamentis, quæ propterea διαβρωτικὰ appellantur, media quodammodo inter ἐκφρακτικὰ καὶ καυστικὰ, i. e. extergentia & adurentia: Sunt n. extergentibus valentiora, & urentibus debiliora. Vide *Corrosio*.

Diacadmias, διὰ καδμίας, nomen Emplastri à *Cadmia* ceu basi ità dicti, apud Scribon. Larg. comp. 242. cui simile legitur apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 14. à Lucio usurpatum interque Epulotica relatum.

Diacarcinon, διὰ καρκίνων, nomen Antidoti ex cancris adversus morsum canis rabidi, quo & Æschrion optimo cum successu usus legitur apud Gal. l. 11. de S. Fac. §. De cancris ustis. Vid. Forest. l. 10. Obs. 27. Schol.

Diacaryon, διακαρύων, i. e. *Rob nucum*, Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 2. Vide Dispensat. August.

Diaceltatesson, terminus Paracelsicus, ad curam febrium spectâs, quo usus l. 2. de vit. long. c. 5. Videtur a. Vomitum per Mercurium excitatum intelligere. In Rul. & Johns. legitur *Diatessa detlon*, i. e. *Mercurius præcipitatus*. An hæc duo vocabula unum sint idemq; alii videant.

Diacenes, διακενῆς, significat *frustrà*, in vanũ. Aliquoties legitur apud Hipp. l. 7. Epid. V. 22. X. 42. XLI. 24.

Diacenos, διάκενος, significat *cavernosum*, fistulosum, non v. simpliciter vacuum. Dicitur de corporibus porosis, qualia sunt spongia & pumex. Gal. l. 3. de diff. puls. c. 6.

Diachalasis, διαχάλασις, à verbo διαχαλᾶν, significat in specie *suturæ laxationem* & dissolutionem, apud Hippocr. l. de vuln. capit. XV. 5. 6. XVI. 1. 2. ubi & ῥῆξις κατὰ τὴν ῥαφὴν, ruptio

ruptio circa suturam vocatur.

DIACHEIRISMOS, διαχειρισμὸς, *tractatio manuaria*, quæ manibus perficitur. Dicitur de medicamentorum præparatione apud Hipp. l. 2. Epid. s. III. 41. A verbo διαχειρίζεσθαι & διαχειρίζεσθαι, manibus aliquid tractare, quod occurrit l. 2. de morb. mul. IV. 11.

DIACHEOMÆ, διαχέομαι, significat *dissipari*, discuti. Usurpavit Hipp. de tuberculo, l. 4. Epid. XXVI. 3. Activum διαχεῖν, *discutere*, legitur apud Dioscorid. l. 3. c. 170.

DIACHOREMA, *Diachoresis*, διαχώρημα, διαχώρησις, à verbo διαχωρέω, generaliter significat omnis generis *Excrementa & Excretiones* è corpore factas. Foës. Oec. p. 162. Gorr. in def. in specie v. Excrementa alvi & Excretionem per alvum, 2. aph. 14. 18. s. 4. aph. 47. s. 5. aph. 64. Vide Dieterich. n. 204 seqq. Linden. Ex. XIII. §. 253. seqq. Dicitur & Lat. Distributio scil.

DIACHRYSU, διαχρυσοῦ, nomen Emplastri ad fracturas, *Aureum* dicendi, apud Gal. spur. l. de dynamidiis §. Ad ossa fracta.

*DIACHYLON, διαχυλῶν, Emplastrum dicitur ex succis compositũ, emolliens, concoquens, Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 9. Vide & Dispensatoria. Varia ejus in illis occurrunt descriptiones.

DIACHYSIS, διάχυσις, dicitur *liquefactio*. Estq; corporis sicci ad humidius alteratio & permutatio. Contraria est τῇ πήξει, *concretioni* vel *coagulationi*. Humiditas a. corporibus siccis inducitur, vel novo humore superinducto, vel resolutione partium aquearum, quæ anteà in corpore latebant compressæ & constipatæ; vel dissolutionem partium terrestrium prius in unum coactarum. Ad primam speciem pertinet *Elixatio*, *Maceratio*. Ad secundam *Fusio*. Ad tertiam *Chylificatio* referri posset.

DIACHYTOS, διάχυτος, est epithetõ vini, quod & ὑπόχυτος οἶνος vocatur, quod paratur uvis in sole siccatis loco clauso per dies septem in cratibus totidem pedes à terrâ altè, noctibus à rore defensis, octavo die calcatis. Ità fieri *optimi odoris saporisq; vinum*, testatur ex Plin. l. 14. c. 9. Linden. Ex. X. §. 118.

DIACINCLIZO, διακιγκλίζω. Vide *Cinclismos*.

DIACINEMA, διακίνημα, dicitur *dimotio*, cum ossa paulatim excesserunt, *prolapsio* parva ossium, apud Cels. l. 8. c. 14. Ὀλίσθημα verò *integra* ossium *prolapsio* vocatur. Hipp. 3. de fract. t. 51. A verbo διακινέω, *dimoveo*, 2. de artic. t. 13.

DIACLYSMA, διάκλυσμα, significat specialiter *collutionem oris*, per liquores, qui in ore detinentur, iterumq; expuuntur; & sub se comprehendit *Gargarismum*; & *Apophlegmatismum*. Schröd. l. 2. c. 61.

DIACNÆO, διακναίω, significat *corrumpo*, lancino, *corrodo*. Dicitur & ἀποκναίω, Hipp. l. 1. de morb. X. 35. lib. 2. de morb. mul. XIII. 13. XV. 13. Significat & *defrico*, Rhod. ad Scrib. n. 55.

DIACOCHLACON, διακοχλάκων, epitheton

ton *Lactis* in quo silices igniti extincti priùs sunt. Hipp. vocat διαπεπυρωμένον, 7. Epid. III.4. Lind. Ex XVI. §. 82.

*DIACODYON, διακωδύων; est *confectio ex capitibus papaveris*, cujus varias formulas veterum tradidit Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2.

DIACOLOCYNTHIS, διὰ κολοκυνθίδων. Vide *Hiera*.

DIACOMIZO, διακομίζω, idem, quod ἀνακομίζω, *restauro*, de quo vide suprà *Anacomide*. Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 23.

DIACOMMA, διάκομμα, *dissectum*, *discissum* significat, etiam à διακόπτω, *disseco*. Hipp. 2. Prorrh. XXV.

DIACONES, δι᾽ ἀκόνης, nomen emplastri Critonis ex *cote* parati, apud Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2.

DIACOPE, διακοπὴ, *discissionem*, præcisionem & *dissectionem* profundam, significat, apud Hippocr. 7. aph. 24. l. de cap. vuln. VIII. 6. à verbo διακόπτω, quo frequentius usus idem 6. aph. 18. 19. 50. Coac. t. 503. 504. Vid. Dieterich. n. 187. Foës. Oec. p. 150. Sumitur pro omni magno & profundo vulnere, Gal. comm. ad 6. aph. 18.

DIACORUM, δι᾽ ἀκόρων, confectio ex *Acoro* sive *Calamo aromatico* à Mesue excogitata, cujus descriptionem & commendationem Zwölferianam vide in Disp. August. Class. 14.

DIACRISIS, διάκρισις, idem, quod κρίσις, in morbis humorum secretionem vel *exertionem* & judicationem denotat Hipp. l. de genitur. V. 8. Verbum, διακρίνω, excerno, *secerno*, occurrit in Coac. t. 137. & l. 2. de morb. LXIX. 30. Opponitur τῷ συγκρίνειν, quod significat miscere, Gal. l. 4. M. M. c. 4. Denotat etiam Chymicam solutionem. Vide *Solutio*.

DIACRITICE, διακριτικὴ, dicitur à quibusdam facultas *discretrix* vel *secretrix*, quæ bonum à malo secernat, & dijudicet in morbis, & hãc quintam noñulli statuunt quatuor ministris addendam. Gorræus p. 104. Enimverò exulent in Medicinâ hæ abstractivæ subtilitates Philosophicæ.

DIACROCU, διὰ κρόκου, διάκροκον, nomen Collyrii sicci, quod *crocũ* recipit, apud P. Æginet. l. 7. c. 16. Gorr. in def. p. 105.

DIACYDONIUM, διὰ κυδωνίων scil. μήλων, cõfectio Stomachica ex succo malorum *cydoniorum*, vel *cotoneorum*, hodie adhuc usitatissimum, commendatum v. & olim à Galeno, l. 6. de San. tu. c. 15. Jung. Dispensatoria, ubi & *Diacydoniati laxativi* mẽtio fit.

DIADAPHNIDON, διὰ δαφνίδων, nomen Emplastri, ad extrahendum & pus movendum, à *baccis lauri* ingredientibus sic dicti, cujus descriptionem, vide apud Cels. l. 5. c. 19.

DIADEMA, διάδημα, generaliter quidem omnem fasciam denotat. Specialiter v. exprimit *fasciam capitis* sive *redimiculum*; qualia commendantur in doloribus capitis, ubi futurarum relaxatio metuitur. Forest. l. 9. Obs. 53. Schol.

DIADEXIS, *Diadoche*, διάδεξις, διαδοχὴ, dicitur *humorum exceptio*, vel succes-

succeſſio, vel de parte ad aliam partem tranſitus, Hipp. 6. Epid. ſ. 2. t. 28. & Aretæus l. 2. de cur. morb. ac. Vid. Foëſ. p. 149. Vocatur & ἐνδειξις, Gorr. p. 103.

Diadosis, διάδοσις, communiter *diſtributionem* quidem ſignificat, ut ità idem ſit, quod ἀνάδοσις, vide Anadoſis, Gal. l. 2. de nat. fac. c. 6. Verùm denotare quoq; poteſt *remiſſionem* aut *ceſſionem morbi*, à verbo διαδίδωμι, quod in hâc ſignificatione ſumſit Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 22.

Diæresis, διαίρεσις, ſignificat *diviſionem*; A Galeno ſumitur generaliter pro *ſolutione continui*, cujus quatuor conſtituit ſpecies, *vulnerationem*, *contuſionem*, *eroſionem*, *ruptionem*, l. 5. meth. med. c. 2. Jung. Dieterich. Jatr. n. 15. p. 118. Notat & *diſtinctionem*, Gal. 9. de Hipp. & Plat. dec. c. 6.

*Diæta, δίαιτα, dicitur *victus ratio*, *vivendi modus ac lex*, *certa victus inſtitutio* & norma non in ſolo cibo & potu conſiſtens, verùm in omnibus aliis rebus non naturalibus quotidianis, Aëre, otio, Exercitatione, Venere, Somno, Vigiliis, Repletione, Inanitiõe, Animi affectibus, Gal. ad Thraſybul. c. 35. 3. in 3. Epid. t. 9. In *Diætâ* duo hæc potiſſimùm ſunt præcepta, in quibus tota ferè vertitur: integram ſanitatem ſimilibus conſervandam; inclinatam a. & in vitium ruentem propè modico contrariorum uſu corrigendam eſſe. Diſciplina, quæ hanc inſtituit, *Diætetica*, διαιτητικὴ dicta eſt pars artis medicæ miniſtra, cùm quæ ſanis ad imminentes morbos arcendos, tùm quæ ægris ad præſentes profligandos debetur, Gal. l. 11. M. Med. c. 15. Caſtell. & Gorr. Jung. Dieter. n. 186. Lind. Ex. XIII. §. 206. ſeq. Rhod. ad Scrib. n. 122. Rolf. O. ac M. Med Sp. l. 14. ſect. 1. c. 1. ſeqq. Dogmat. noſtr. med. gen. Part. IV. c. 1. *Diæteticam* olim temporeHomeri minus fuiſſe excultam, refert Lang lib. 1. ep. 51. Verùm ex Jamblicho in vit. Pythagor. notavit Rhod. ad Scribon. in not. pag. 17. Pythagoreis in pretio fuiſſe maximè *Diæteticam*, Pharmaciam minùs probatam. In ſtrictiori ſignificatione pro ſolo victu ſumſit Helmont. tr. victûs ratio, & ſobrietatem ſtatuit, eſſe totius *Diætæ* cardinem, n. 16. ubi ſimul Diætæ remedia in curandis morbis infida dixit & languida, n. 17. 18. verùm ratione frivolâ. Non enim ideò victus ratio præſcribitur in curatione commoda, ut præſens morbi cauſſa per illam tollatur, ſed & ut cauſſæ futuræ proventus inhibeatur. Hinc rectiùs ſcripſit Scribon. Larg. compoſ. n. 200. Implicitas Medicinæ partes inter ſe & ità connexas eſſe conſtat, ut nullo modo diduci ſine totius profeſſionis detrimento poſſint. Ex eo intelligitur, quòd neq; Chirurgia ſine *Diæteticâ*, neq; hæc ſine Chirurgiâ, id eſt, ſine eâ parte, quæ medicamentorum utilum uſum habet, perfici poſſint, ſed aliæ ab aliis adjuventur, & quaſi conſummentur. Jung. Rhod. not. ad h. l. p. 288.

Diætema, διαίτημα, idem, quod *Diæta*, quamvis Gal. præter cibum & potum reliquas res non naturales ità vocaverit, ad Thrasyb. c. 28.

Diaginomæ, διαγίνομαι, significat apud Hipp. *superstum*, vitam retineo, evado. Legitur l. 1. de Morb. XXIV. 10. & l. 1. Epid. s. 1. t. 19.

Diaglaucium, *Diaglaucium*, διὰ γλαυκίου est nomen Collyiry ad incipientes lippitudines & ophthalmias laudati à Scribon. Larg. compos. 22. ità dicti à *Glaucio* succo herbâ, in Syriâ & Parthiâ pronatæ. Ejus v. usum recentiorib⁹ exolevisse rectè animadvertit Victor Trincavell. de cur. part. l. 4. c. 4. notante Rhodio ad d. Scribon. loc. in notis p. 61.

*Diagnosis, διάγνωσις, *dignotio*, est præsentium per signa cognitio Gal. c. 1. in prognost. t. 5. Rolf. pro totâ Pathologiâ sumpsisse videtur, in Ord. ac Meth. l. 2. s. 1. c. 3. & s. 2. c. 1. seqq. Plerique omnes Institutionistæ ad morbos saltem restrinxerunt, sed perperam, cùm & sanitatis præsentis per signa cognitio sit scitu necessaria. Vid. Dogm. nostr. P. 3. c. 1. dogm. 2. & c. 2. per totum. Signa, quæ hanc cognitionem promovent, dicuntur *Diagnostica*, διαγνωστικά, aliàs & δηλωτικά. Vide *Deloo*. Jung. Dieterich. n. 1. quamvis Linden. proprio ausu & authoritate vocab. *Diagnostica* aliter acceperit pro *Pathognomonicis* sive propriis & demonstrativis signis, Ex. IV. §. 51. contrà receptam omnium aliorum sententiam. Medicus quoq; qui per signa rem s. vel p.n. dignoscit, dici potest διαγνωστικός, vel διαγνώμων, *arbiter*, vel discernendi potens. Dieter. d. l.

Diago, διάγω, vel significat vitam duco, *perago*, ut Hipp. 3. aph. 18. vel ad morbos refertur tempora sua *transigentes*, l. 1. Epid. s. 1. t. 20. Jung. Foës. p. 148. Dieter. n. 183.

* Diagrydium. Vide *Scammonium*.

Diaisso, διαΐσσω, significat cum impetu transeo, percurro. Frequenti in usu apud Hippocr. Coac. t. 139. l. 1. de morb. XXI. 13. l. 1. de morb. mul. LIIX. 8. l. 2. XXIV. 7. Dolor quoq; διαΐσσων πόνος dicitur, qui à parte primariò affectâ celeriter trãsit cum impetu ad partes vicinas. Gal. l. 2. de L. Aff. c. 7.

Dialambano, διαλαμβάνω, significat intermissionem sumo, vel *intervallum facio*. Hipp. l. 1. de morb. mul. XCIII. 20.

Dialegomæ, διαλέγομαι, Hippocrati significat sermonem profero articulatum, vel locutionem, quæ etiam signum præbet notandum in ægris, uti patet l. 3. Epid. s. 3. t. 38. & 73. l. de Carnib. XIX. 1. 9. 12. l. 7. Epid. s. 7. t. 2. Coac. t. 228. l. 1. prorrh. s. 3. t. 36. s. 4. de R. V. I. A. t. 66.

*Dialeimma, διάλειμμα, *intermissio*, est illud *intervallum*, quo febris ad *infebricitationem*, Gr. ἀπυρεξίαν venit, antequam sequens annotatio adveniat, Gal. l. de morb. temp. c. 3. Dicitur quidem in specie in febribus ἀπυρεξία; in aliis v. morbis intermittentibus, ut Cephalæâ, Epilepsiâ, Podagrâ, calculo, simpliciter διαλειμ-

διάλειμμα, ἀπὸ τοῦ διαλείπειν, h. e. ab *intermittendo*. Significat ergò apud Hippocr. εἰλικρινῆ ἄνεσιν, sinceram & puram *remissionem*. Vide Gal. 4. aph. 43. Datur enim & in continuis quibusdam febribus quędam mutatio remissionem æmulans; sed non est pura & *plenaria intermissio*. Accipitur & generaliter de *intervallis temporis* Gal. l. 6. de san. tu. c. 7. Vide *Intervallum*.

Dialeipo, διαλείπω, *intermitto*. Frequens verbum Hippocr. de *febribus intermittentibus*, quæ dicuntur πυρετοὶ διαλείποντες, & quibus opponuntur continuæ s. *non intermittentes*, μὴ διαλείποντες. Utrarumque caussam veram præ aliis exposuit Cl. Th. Willis de febrib. c. 3. & c. 7. Illarum cōsistit in succo nutritio heterogeneo sanguini permixto, & tandem ad efflorescentiam incitante. Harum ratio fundatur in intrinsecâ sanguinis ad effervescentiam ob copiam sulphurearum & spirituosarum portionum excessivam dispositione. Aliquando v. & διαλείπειν dicitur de *febribus continuis* suas mutationes & aliquales remissiones particulares periodicas habentib⁹, teste Gal. c. 3. in 1. Epid. t. 2.

Dialepsis, διάληψις. Vide *Interceptio*. Διαλείπειν, etiā accipitur de ligaturæ *intermissione* in fracturâ cum ulcere vel vulnere, ubi spacium relinquitur pro ulceris curatione, Hipp. 3. de fract. t. 5. & 6. ubi διάλειψις aliis διάληψις legitur, h. e. *intermissio deligationis*. Vide & Dieter. de hoc verbo num. 188. Vide *Intermittens*.

*Dialoes, δι' ἀλόης, dicitur de medicamentis *Aloën* basin habentibus. Ità *Hiera* officin. *picra* vocatur *Dialoës* à Gal. lib. 6. de san. tuend. cap. 7. Ab Æginetâ v. dicitur medicamentum in formâ siccâ topicum, aliàs *Catapasma* dictū, ad ulcera curanda faciens, *Dialoës*. l. 7. c. 13. ut & *Collyrium* quoddam c. 16.

Dialysis, διάλυσις, *dissolutionem* significat; & quidem de corpore & ejus membris denotat *languorem* & impotentiam suæ functionis propriæ, l. 4. Epid. XXV. 6. cui opponitur σύστασις, *contentio corporis*, *firmitas*, Gal. 1. in 6. Epid. t. 18. Verbum quoq; διαλύω, *dissolvo*, h. e. languidum reddo, ità accipitur ab Hipp. & præsertim de ventis dicitur, v. g. Austro, 3. aph. 17. unde & νότιοι διαλυτικοὶ, austri *dissolventes* corpora vocantur, d. l. aph. 5. Dieter. n. 189.

Diamarenatum, dicitur confectio ex cerasis acidis in pulpam redactis & per cribrum trajectis, cum sacchararo, ut & aromatibus parata, unde dividitur in *Diamarenatum simplex*, & *compositum*, apud Schröd. l. 4. cl. 1. n. 85. Meminit & hujus medicamenti cōtrà febrem biliosam commendans, sed parari scripsit ex acinis quibusdam crescentibus in Vēlandiâ, l. 5. Obs. 7. in Schol.

Diamastema, διαμάσημα. Vide *Masticatorium*.

Diameno, διαμένω, *permaneo*, duro significat. Usurpavit Hipp. de morbis fixam sedem sibi parantibus, 2. aph. 27. 28. Dieter. n. 190. Legitur & l. 6. Epid. s. 8. t. 50.

Diamo-

Diamoron, διὰ μόρων, nomen medicamenti in offic. notissimi, sive *Rob ex Moris* parati, cujus varios parandi modos etiam Gal. tradidit l. 6. de C. M. S. L. c. 1. Videantur Dispensatoria.

Diamotosis, διαμότωσις, idem, quod μότωσις, à μοτὸς, linteamentum, quod vulneri inditur. Significat ergò *insertionem linteamentorum* in cavitatem ulceris. Gorr. p. 106.

Diamperes, διαμπερὲς, διαμπερέως, adverbium usitatum Hippocr. & significat *per totum*, prorsus, 3. de fract. t. 76. l. 2. de morb. L X. 3. l. de intern. aff. IX. 8. Usus est quoq; adjectivo διαμπερὴς, *penitus penetrans* & transiens, de dolore, l. 2. de morb. mul. XVII. 3. Vide Foës. Oecon. p. 153.

Diamydao, διαμυδάω, significat nimio humore *maresco* & corrumpor. Hippocr. l. de cap. vuln. XXIIX. 2.

Diana, Chymicis ænigmaticè dicitur *Argentum philosophorum*, *Luna alba*, *Terra virgo*. Libav. Alchym. Pharmac. c. 31.

Dianacathizo, διανακαθίζω, h. e. *colloco ad sedendum*. Hipp. l. 2. de morb. LXXIIX. 15.

Dianancasmos, διαναγκασμὸς, *coactionem*, & per vim alicujus membri restitutionem significat. Hipp. 3. de artic. t. 49. ubi quidam διαναγκαζόμενος legunt.

Dianapavo, διαναπαύω, significat *interquiesco*, per intervalla post motum vehemẽtiorem quiete reficio, Hipp. 2. aph. 48. & de sal. diæt. t. 26. Dieter. n. 191. idem, quod ἀνάπαυσις. Vide *Anapavsis*.

Dianistesmos, διανιστησμὸς, *jentaculum*, & quidem frugi, ità dictum, à surgendo. Idẽ, quod ἀκράτισμα. Lang. l. 1. ep. 59.

Dianoea, διάνοια, significat *mentem*, animum, ratiocinandi facultatem. In quâ significatione legitur apud Hipp. 2. aph. 33. Coac. t. 488. & l. 7. Epid. I. 14. Vide *Animus*. Dieter. n. 192. Aliquando & προαίρεσιν, *consilium* denotat *præmeditatum*. Ità natura dicitur agere οὐκ ἐκ διανοίης, *non ex præmeditato*, l. 6. Epid. f. 5. t. 2. Foës. Oec. p. 153.

Dianoema, διανόημα, *cogitationem* significat, deq; ægrorum imaginationibus & præceptionibus animi Medico probè considerandis sumitur ab Hipp. l. 1. Epid. f. 3. t. 1. Vide *Imaginatio*.

Dianoseo, διανοσέω, *morbum traho*, cum varietate afflictionis significat, apud Hipp. 1. Prorrh. f. 3. t. 7. 26. 32. Foës. d. l.

Diantæos, διανταῖος, significat *adversus*, ex adverso penetrans per totũ, nullibi conjunctus. Dicitur de tendinib⁹ vel τόνοις nervosis vertebrarum, apud Hipp. 3. de artic. t. 31. itẽ de habenâ cum duob⁹ separatis loris, t. 49. de laqueo cum binis appẽdicibus adversis in instrumento, quo I dicitur γλωσσοκόμιον, Gal. l. 7. de U. P. c. 14.

Diantlizomæ, διαντλίζομαι, *valde laboro tanquam in sentinâ* hauriendâ. Usus Hippocr. in præcept. VI. 25.

Diapasma, διάπασμα, idem, quod κατάπασμα. Vide *Catapasma*.

*Diapedesis, διαπήδησις, Lat. q.d. *Persultatio, transsudatio*, est species viarum vel meatuum relaxatorum, seu caussa morborum in cavitatibus apertis, consistens in vasorum tunicis extenuatis & rarefactis, ut serosæ sanguinis portiones transire possint, Gal. l. 3. de causs. sympt. c. 2. Fit ergò ex tunicâ rarefactâ, sanguine v. tenuato, unde transcolatur sanguis & sudoris aut roris more transmittitur, l. 5. meth. med. c. 2. Differt ab *Anastomosi*, in quâ tùm majorum vasorum ora aperiuntur, tùm sanguis cum impetu & copiâ prorumpit. Quod si contigerit aliquando διαπήδησις apertis etiam vasorum osculis, vasa quidem omninò exigua sunt, ex quibus sanguis copiosus & cum impetu emanare non potest.

Diapegmata, διαπήγματα, διάπηγα, dicuntur in Chirurgicis instrumentis veterum majoribus *intercolumnia*, sive partes trãsversariæ ad crurum laterumq; compaginem firmãdam. Gorr. 9. p. 107.

Diapeplegmenos, διαπεπληγμένος, significat *Divaricat*⁹, Digressus. Dicitur de cruribus, Hipp. Prognost. s. 1. t. 18. Gorr. De hujus vocabuli variâ lectione vide C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 147. à verbo διαπεπλῆχθαι, quod etiam denotat *divaricari*, vel cruribus diductis jacere. Gal. c. 2. de fract. t. 70.

Diaperæotheis, διαπεραιωθεὶς, *transmissus*, transiẽs. Dicitur ab Hippocr. de murmure flatuoso. Coac. t. 282.

*Diaphanes, διαφανὴς, propriè *pellucidus*, lucidus, transparens significat. Dicitur de urinis, Hipp. 4. aph. 72. Coac. t. 579. Dieter. n. 199. de venis, l. 6. Epid. s. 3. t. 22. de auribus præ siccitate pellucentibus, Coac. t. 192. Deinde denotat etiam valdè candens & *ignitum*, & usurpatur de cauteriis ferramentis ignitis, 1. de artic. t. 44. l. de hæmorrh. d. l. 23. V. 4. unde & simpliciter διαφανέα dicuntur, l. de Visu l. 17. Ità de furni testis candefactis usurpatur l. 2. de morb. XLIV. 17. A priori significatione *lapis* quoq; *specularis dictus fuit* διαφανὴς, quòd vitro similis transluceat. Unde & laminæ illius antiquitùs vitri loco fenestris insertæ fuerunt, teste Gal. l. 9. de admin. Anat. c. 3. Ejus virtutem v. sine morsu exiccantem, præsertim si ustus fuerit, laudat l. 4. de C. M. P. G. cap. 1. Videatur & Chiocc. Mus. Calceolar. sect. 3. pag. 281. seqq. *Diaphanitatem*, omnibus rebus inesse, dixit Paracels. tr. de morb. color.

Diaphero, διαφέρω, verbum est πολύσημον, & variẽ significationis apud Medicos Græcos. Communiter n. denotat *discrepo*, differo, uti passim apud Hippocr. videre est, præsertim l. 1. de morb. XI. 50. 55. & alibi. Porrò significat *duro*, l. de intern. aff. XIII. 18. item *perfero, tolero*, ibid. & XLIII. 19. l. 5. Epid. VII. 15. Ulterius sumitur pro *transmittere* ad diversa loca materiam, delegare, l. 4.

l. 4. de Morb. VII. 12. Tandem etiam pro *confero* ponitur, & idem significat, quod ξυμφέρω, 5. aph. 22. Vid. Foës. Oec. p. 160.

DIAPHEVGO, διαφεύγω, significat *effugio*, evado, supero, Hipp. 5. aph. 6. & 10. 7. aph. 50. Coac. t. 367. quamvis & in aliis simpliciter φεύγω, posuerit, v. g. t. 379. 380. Dieter. Jatr. n. 201.

DIAPHLYXIS, διάφλυξις, notat effusionem, *perfusionem*, humectationem, à verbo διαφλύω, perfundo, humecto, Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foës. p. 761. Gorr. p. 109.

DIAPHOENICON, διὰ φοινίκων, dicitur *medicamentum ex palmulis* vel dactylis. Estq; vel internum, *Confectio de dactylis* apud Mesuen distinct. 3. de Electuariis fol. mihi 114. b. vel Externum, Emplastrum stomachicum calidum & frigidum, Mesuæ in Dispensat. August. Meminit & Emplastri διὰ τῶν φοινίκων, Gal. l. 1. ad Glaucon. c. 14.

DIAPHOENISSOMÆ, διαφοινίσσομαι, significat *rubesio*, aut colore puniceo inficior, Hipp. Coac. t. 467. 489.

DIAPHONIA, διαφωνία, significat *dissensionem*, discordiam, quam in Medicis abesse debere, monet Lang. ex Galeno l. 1. ep. 26. quia ignorantiæ suspicionem gignit.

DIAPHORA, διαφορά, *Differentia*, dicitur notio, quâ in Medicinâ sanitas vel morbus ab aliâ sanitate vel morbo discrepat. Dicuntur interdum & *modi*, *species*. Dividuntur communiter in *Essentiales* & *Accidentales*, quamvis perperam à plerisq; Institutionistis antiquioribus ad Morbum saltem relata fuerit hæc distinctio, cùm & sanitatis dentur *Differentiæ Essentiales* & *Accidentales*. Vid. Dogm. nostr. P. 1. c. 3. 4. P. II. c. 3. 6. Rolfink. etiam excogitavit divisionem *differentiarum*, desumtam à ratione caussæ formalis, materialis, & efficientis, quam vide in O. ac M. Med. Sp. l. 2. sect. 3. c. 113. Generalior acceptio de *differentiis* ætatum, corporum, regionum, cuilibet nota est, & patet ex verbo διαφέρω. Vide *Diaphero*.

*DIAPHORESIS, διαφόρησις, in genere omnem evacuationem, quæ per habitum corporis & poros cutaneos fieri potest, significat; non modò *insensibilem Evaporationem*, quæ ἄδηλος διαφόρησις, ἢ διαπνοὴ, *insensibilis transspiratio* vocatur, quæ portiones vitiosas sub specie halitûs evacuat, Gal. l. 13. Meth. med. c. 16. sed etiam, quæ fit *per sudorem*, & sensibiliter; unde & medicamenta sudorem moventia διαφορητικὰ, *Diaphoretica* hodieque appellari solent, Rolfink. O. ac Meth. Med. Sp. l. 6. sect. 1. c. 1. Suntq; duplicia: Alia, quæ per rarefactionem & spirituascentiam adauctam operantur, cum *attenuantibus* convenientia: alia, quæ figendo, & nimiam ebullitionem compescendo agunt, cum *Præcipitantibus* coincidentia.

DIAPHOROS, διάφορος, præter communem significationem, quâ denotat *Differens*, *Discrepans*, à διαφέρω, ab Hippocrate quoque accipitur pro eo, quod ad rem facit, quod *mul-*

tum interest, & magni momenti, 1. de artic. t.70.

DIAPHRADES, *Diaphradeos*, διαφραδὴς, διαφραδέως, apertè, *liquidò*, Hipp. de Loc. in hom. IV. 4.

*DIAPHRAGMA, διάφραγμα, *septum transversum* dicitur, quod Antiqui φρένες appellarunt, quia, ut putant aliqui, eo inflammato, mens ægrotat. Dictum v. *Diaphragma*, quòd mediam & infimam corporis regionem, h.e. thoracem & abdomen διαφράττει, h.e. *dividat*, quasi septum quoddam medium. Estq; musculus rotund⁹, obliquus, in medio membranosus vel nervosus, in circumferentiâ carnosus, palmarium respirationis organum; cujus prolixiorem descriptionem videre licet in scriptis Anatomicis, v.g. Barthol. l.2. Anat. c.3. Porrò vocabulum hoc *Diaphragma* aliis tribuitur partibus ob aliquam similitudinem, v.gr. Interstitio illi in faucibus ad gurgulionem vel uvulam, Hipp. l.2. Epid. f.11. n.86. *Septo* in naribus, Gal. c.1. in 6. Epid. t.4. *Septo laxo* & rugoso, quo ventriculi cerebri distinguuntur, Barthol. l.3. Anat. c.6. *Membranæ tympani* in aure, Id. d. l. c.9. Et *mediastinum* dicitur διαφράττων ὑμὴν, Gorræus in def. p.109.

DIAPHROS, διάφρος, idem, quod ἀφρίζων, *spumans*, Gal. in Exeg.

*DIAPHTHORA, διαφθορὰ, generaliter quidem omnem corruptionem significare solet: Specialiter verò apud Hippocrat. notat *Abortum*, seu fœtûs corruptionem, & coincidit cum φθορὰ, vel ἀποφθορὰ. Vide *Abortus*. Occurrrit hæc vox apud Hippocr. Coac. t.515. 516. & l.1. de morb. mulier. X. 17. Ità & verbum διαφθείρω significat *abortio*, vel fœtum corrumpo, Hippocr. 5. aph. 53. l.1. de morb. mul. XXXVII. 2. XCIIX. 9. l.7. Epid. XXII. 4. XXXVII. 7. Jung. Dieter. n. 202. *Corruptio* quoq; *ciborum* in ventriculo dicitur διαφθορὰ, Gal. l. 2. de Loc. aff. c.1.

DIAPHYSIS, διάφυσις, significat *interstitium*, intervallum, septum, discrimen, spaciorum intercapedinem, Hippocr. l. de arte XVII. 19. 2. de fract. t.37. in Mochlici principio, vel juxtà Linden. edit. de Ossib. III. 6. 10. IV. 10. Dicitur & de *pediculo*, ex quo fructus arboris inhæret surculo, & dependet, l. de octim. part. IV. 12.

DIAPLASIS, διάπλασις, vide *Conformatio*. In specie verò ità dicitur à Chirurgis fracti ossis compositio ejusmodi, ut cominuti ossis extrema se contingant, & omnes ej⁹ partes sibi ex adverso collocentur, & in pristinam unitatem reducantur, Gal. 1. de fract. t.1. Gorræus p.107. Verbum διαπλάττω & διαπλάττομαι & *conformare*, & partem in suum locum restituere significat, Gal. 2. de artic. t.46. Foës. p.154.

DIAPLESSOMÆ, διαπλήσσομαι, i.e. *divaricor*. Vide *Diapeplegmenos*.

DIAPLOCE, διαπλοκὴ, dicitur *implicatio*, & sumitur pro succorum, qui ad alimentum idonei futuri sunt, miscellâ ac permixtione, Hipp. l. de Aliment. III. 5.

DIAPNOE,

Diapnoe, διαπνοὴ, significat *perspirationem* sive *transspirationem*, quando per corporis habitum & poros cutaneos aër subit, & rursus expiratur unà cum effluviis vaporosis aut fuliginosis. Dicitur & ἄδηλος διαπνοὴ, *insensibilis perspiratio*, quòd hi motus obscuri sint, & nativi caloris beneficio per occulta cutis spiracula tententur, cujus meminit Galen. 2. aph. 28. & in l. de sal. diæt. t. 2. fin. *Diapnœam* vocat Helmont. & diversam à sudore esse ostendit tr. Tumul. pestis, §. Præparata sedes.

Diaporema, διαπόρημα, idem, quod ἀπορία, *anxietatem*, æstuationem, & corporis jactationem inquietam significat, Hipp. 2. de R.V.I.A. t. 44.

Diapressomæ, διαπρήσσομαι, Jon. pro διαπράσσομαι, significat *conficio*, perficio, exequor, *perago*. Frequenti in usu apud Hippocr. l. 1. de diætâ XXXI. 10. l. 2. IIX. 6. 31. l. de Insomniis I. 8. 11. l. de fistul. II. 15. In specie de actu Venereo sumitur, l. 2. Prorrhet. IIX. 16.

Diaprunum, vel *Diaprunis*, διακοκκυμήλων, nomen confectionis ex *Prunis*, vel Electuarii, & quidem vel simplicis alterantis, vel compositi laxantis & solutivi. Vide Dispensatoria Norimb. & August. *Diapruni solutivi* usum reprobat ceu deterioris commatis Linden. Ex. XII. §. 128.

Diapsycho, διαψύχω, significat propriè *refrigerare*. Verùm Linden. existimat, etiam aliquando denotare *Exicco*, Ex. V. §. 104. Enimverò mihi non videtur necessaria expositio coacta & violenta in illo loco Athenæi, cùm reverâ quoq; cibi fortiores, quales sunt calidiores, per frequentiorem coctionem refrigerentur, dissipatis portionib' calidis.

Diapterosis, διαπτέρωσις, dicitur Erotiano in Onomast. p. 37. F. *aurium repurgatio*, quòd purgandis auribus interdum pennas adhibeamus, ut tibicines repurgandis tibiis. Alioqui διαπτέρωσις notat alarum expansionem, & est idem, quod διάπτυξις. Verbum διαπτερῶσαι etiam significat *alas expandere*, explicare, Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 26. Foës. Oec. p. 155.

*Diapyema, *Diapyesis*, *Diapyon*, διαπύημα, διαπύησις, διάπυον, *suppuratum* & *suppurationem* significat, 7. aph 45. Prognost. s. 1. t. 31. & 40. Verbum διαπυέω, suppurare, notat 4. aph. 82. & 5. aph. 47. Vide Diet. n. 193. 194. Unde & medicamenta *suppurantia* διαπυητικὰ vocantur, suntq; moderatè calida & humida, aliàs *Maturantia* dicta, Gorr. p. 107. Verbum διαπυίσκω idem, quod ἐμπυίσκω, *suppuro*. Vide apud Gal. de tum. p. n. c. 3.

Diarceo, διαρκέω, idem, quod βοηθέω, *succurro*, auxilium fero, suppetias affero significat apud Erotian. in Onomast. p. 38. d.

*Diarius, ἐφήμερος. Vide *Ephemerus*.

Diarrhage, διαῤῥαγὴ, *disruptionem* significat, usurpaturq; de ossibus ad tempora ab Hipp. Coac. t. 188.

Diarrhectus, διάῤῥηκτος, i.e. *disruptus*, à διαῤῥήγνυμι, disrumpo. Dicitur & Lat. *Dierectus* de Liene, apud Plaut. Curcul. a. 2. ſ. 1. de quo verbo vide Linden. Ex. IX. §. 71.

Diarrepo, διαῤῥέπω, ſignificat *divergo*, vel in utramq; partem inclino. Dicitur de iis, qui ob cruris brevitatem, dum ambulant, in utramque partem inclinare & propendere coguntur, Hipp. 3. de artic. t. 94.

Diarrhodon, διάῤῥοδον, medicamentum ex *Roſis* dictum, vel internum vel externum. Inter notiſſima confectio vel ſpecies ſunt ſpecies *Diarrbodon* Abbatis, in Diſp. Nor. & Auguſt. Inter cœtera plura occurrunt hoc nomine *Collyria* apud Galen. l. 4. de C.M.S.L. c. 7. Gorræus p. 108.

*Diarrhoea, διάῤῥοια, *alvi profluvium* in genere ſignificat præternaturale, Galen. in defin. & 1. Progn. t. 28. Specialiùs verò denotat alvi fluxum diſtinctum à Dyſenteriâ, Fluxu hepatico, Lienteriâ, & aliis. Et poteſt deſcribi, quòd ſit frequens, largior, & diuturna excretio fluidorum, ſeroſorum, & bilioſorum excrementorum, cum utilibus permixtorum, magis vel minus acrium, cum vel ſine febre, torminibus, proveniens à bile ſalinâ longiùs è vaſis ſuis ad inteſtinum duodenum effusâ cum ſucco pancreatico, maſſam chyloſam è ventriculo exeuntem nimis colliquante, & ad excretionem inteſtina ſtimulante. Præter veteres authores Hippocr. 3. de diæt. XII. 248. & Galen. Videantur Dieter. n. 195. Linden. Ex. VII. §. 65. Thom. Willis de febr. c. 10. Fr. de le Boe Sylvius l. 1. Pr. Med. c. 11. §. 7. c. 13. §. 5. 6. ſeqq. *Diarrhœa* in Urinâ, vide *Diabetes*.

*Diarthrosis, διάρθρωσις, *dearticulatio*, dicitur aliquando generatim omnis oſſium compoſitio ad motum voluntarium comparata. Latinè *Junctura*. Sed nonnunquam ſpeciatim ſumitur pro eâ oſſium commiſſurâ, quæ motum inter ſe evidentem habet, Gal. c. 2. de artic. t. 9. Vide *Abarticulatio*. Jung. Foeſ. p. 156. C. Hofm. in com. ad Gal. de U.P. n. 658. Barthol. libell. 4. Anat. c. 1. ubi tres ſpecies διαρθρώσεως conſtituit: ἐνάρθρωσιν, ἀρθρωδίαν, γίγγλυμον, de quibus ſuo loco. Vocatur & περιάρθρωσις.

Diaschis, διασχίς, *diſciſſionem*, diviſionemve aliquam ſignificat. Dicitur de venâ diviſâ apud Hipp. 3. de fract. t. 63.

Diaschon, διασχών, ῶσα, όν, ſignificat penetrans, procedens, perrumpens. Legitur de oſſib⁹ coſtarum fractis, quæ ad thoracis interiorem cavitatem non penetrant, Hipp. 3. de artic. t. 55. item de venis, l. de venis, XXVI. 2.

Diascinci, vel *Diaſcincu*, διασκίγκου, epitheton *Antidoti Mithridatis*, Eupatoris, à baſi *Scinco* ità dicti, quâ uſus eſſe Rex adverſus venena legitur apud Gal. l. 2. de Antidot. c. 9.

Diasesagmenos, διασεσαγμένος, per totum *refertus* ſignificat, à διασάττω, i. e. *confertim impleo*, refercio. Dicitur de arteriâ valdè repletâ, ceu

causâ

caufsâ pulfus pleni, apud Gal. l.4. de dign. pulf. c.2. Idem, quod ναστὸς, vel ναστόπατος.

Diasetho, διασήθω, fignificat cribro, incerno. Unde διασῆσαι, incernere, quod legitur apud Hippocr. l.2. de morb. mul. LXV. 4.

Diasmyrnon, vel Diàsmirnes, διασμύρνης, διάσμυρνον, epitheton Collyriorum, quæ multum recipiunt σμύρνης, i.e myrrhæ, Gal.l.9. de S. Fac. §. Sang. columbæ, & l.4. de C.M.S.L. c. 7. Scribon. Larg. n.26. ad quem locum vide Rhodii notas p.65.

Diaspao, διασπάω, fignificat divello, non evello, apud Gal. l. 1. de U.P. c.7. notante C.Hofm. in comm. n.1143. διάσπασις difperfionem notat, vel diftractionem, divulfionem.

*Diaspermaton, διὰ σπερμάτων, nomen medicamenti Topici, vel Malagmatis ità dicti, quòd femina recipiat, præfertim Fœnugræcum, Gal. l.7. de C.M.P.G. c.7. Meminit tamen idem alterius interni, uti videtur, remedii Diafpermaton dicti, quod vim narcoticam obtinuit, quamvis defcriptionem non addiderit, l. 5. M. Med. c.13.

Diasphage, Diasphaxis, διασφαγὴ, διάσφαξις, propriè denotat hiatum in muro interrupto aut diruto. Sumitur & tamen latiùs pro omni interftitio aut Separatione. Ufus Hippocr. l.de Loc. in hom. VIII.5.&l.2. Epid. fect. I.69. Fiffura illa in hepate, ubi vena umbilicalis ingreditur, ab Herophilo dicta fuit διασφαγὴ, tefte Gal. l.6. Adm. Anatom. c.8. Vid. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 1077.

Diasphyxis, διάσφυξις, fignificat pulfationem arteriarum, & ità idem, quod σφυγμὸς, Hippocr. l. de Alim. X. 15.

Diastasis, διάστασις, in genere diftantiam, dimenfionem, difparationem fignificat. Numerantur verò tres dimenfiones, vel διαστάσεις, in latum, longum, & profundum, Galen. l. de pulf. ad tyron. c.2. Specialiter verò fumitur de offium diductione, quæ vel per futuram, vel coalitionem mutuam juncta effe debent, Hipp. 3. de fract. t. 63. Galen. c.2. de artic. t.1. & in defin. Med. Interdum dicitur διάστημα, c. 3. de iis, quæ in med. t.31. Hoc vocab. διάστημα aliter tamen exponit in Exeg. dict. Hippocr. quòd notet corporum ipforum compofitionem, vel compagem laxam lanis fimilem. Eadem vox ab Hippocr. fumi videtur pro intervallo, in quo Medicus ab ægro difceffit, l. de dec.orn. XII. 7. aut pro intervallo morbi, quo mutari folet. Vox verò διάστασις interdum diftenfionem & porrectionem convulfivam fignificat, Hippocrat. 4. de R. V. I. A. t. 26. Venarum diftenfiones vocat etiam διαστάσιας Aret. lib. 2. acutor. cap. 2. Ventriculi διάστασιν l. eod. c. 7. Aliquando idem notat, quod διαστολὴ, Galen. l. 4. de diff. pulf. c.8. 9. & 17. Jung. Foëf. Oec.157. Vide Interftitium.

Diastema, διάστημα. Vide Diaftafis. Interftitium.

*DIASTOLE, διαστολή, *dilationem* & *distensionem* significat, & diversis rebus tribuitur. Communiter dicitur de motu arteriæ, quando à cordis systole impulso sanguine distenditur, qui motus dicitur *Pulsus*. Vide *Contractio*. Deinde de Corde ipso dicitur. Estq; nihil aliud, quàm reditus ad naturalem statum cum dilatatione, post præcedentem Systolen, ventriculorum quidem cordis, ut sanguinem iterum ex auriculis expressum recipiant; auricularum verò, ut ex principiis Venarum Cavæ & pulmonalis admittant, Walæus de motu chyl. in Anat. Bartholin. edit. ult. p.785. seq. Hanc *dilatationem* propterea motum cordis accidentarium vocavit, ejusq; poti⁹ passionem, quàm actionem Bartholin. l.2. Anat. c.6. p.371. In genere quoq; διαστολή dicitur omnis *elevatio* & *extensio in longum, latum & altum*, cordis, cerebri, & membranarum in sensum tactûs cadens, Galen. in defin. Διαστολαὶ quoque vocantur Empiricis sermones, quibus proprium quid à communi distinguitur, aliàs διορισμοὶ dicti, Gal. c.1. de R.V.I.A. t.18. Vid. Foës. d.l.

DIASTOMOTRIS, διαστομωτρίς, generaliter omne instrumentum dilatatorium significat, qualia sunt, *Speculum Oris, Ani, Uteri*, quorum effigies vide in Chirurgicis, Aquapendente, Paræo, Sculteto, & aliis. Specialiter verò de *specillo*, quo *os* clausum diducitur, accipi posset. Vid. Gal. in Exeg.

DIASTREMMA, διάστρεμμα, διαστροφή, significat *perversionem*, *distortionem* membri, estq; species luxationis, quâ non ea modò, quæ juxtà articulum sunt, nervosa, sed & ipse articulus leviter depravatur, suâq; sede commovetur, vulgò Verrenckung. Leguntur apud Hipp. l.2. Prorrh. XVI.24. Coac. t.221. Eâdem notione & talia membra διεστραμμένα, 2. de iis, quæ in medic. t.73. à verbo διαστρέφεσθαι, quod significat distorqueri, perverti, apud eund. 4. aph. 49. Prognost. f.1. t.10. Coac. t.218. l.2. Prorrhet. XVI.18. Vid. Dieter. n. 197.

DIASTREPHOMÆ, διαστρέφομαι. Vide *Diastremma*.

DIATASIS, διάτασις, i.e. *distentio*, vel *distensio*. Dicitur de membris in fracturâ, quando ab inferiore parte intenduntur, & à superiore continentur, Hipp. 3. de iis, q. in med. t.19.22.

DIATECOLITHU, διὰ τηκολίθου, nomen medicamenti, vel Antidoti, ità dicti à *lapide Judaico*, Gr. τηκόλιθος, qui ingreditur apud Ægin. l.7. c.11.

DIATESSADELTON, dicitur *mercurius præcipitatus* à Rul. & Johns. Vide *Diaceltatesson*.

*DIATESSARON, διὰ τεσσάρων, epitheton medicamenti compositi ex quatuor simplicibus. Estq; vel *Internum*, quod descripsit Ægin. l.3. c.77. vel *Externum* Emplastrum, quod videre est ap. Gal. l.5. de C.M.P.G. c.14.

DIATETTIGON, διὰ τεττίγων, i.e. medicamentum ex cicadis, Epitheton antidoti nephriticæ, ap. Ægin. l.7. c.11.

DIATHE-

DIATHESIS, διάθεσις, significat *dispositionem* aut constitutionem alicujus corporis. Et Græcum & Latinum vocab. usitatissimum est in Medicinâ, sed sub diversâ notione. Receptissima est significatio, quæ denotat *facultatem & affectionem*, vel sec. vel præter naturam; constituitque genus sanitatis & morbi; de quo vide Dogm. nostr. P. I. c. 2. dogm. 2. & P. II. c. 2. cl. 1. Confer, si placet, ad C. Hofmann. Apolog. pro Gal. l. 3. p. 1. s. 1. c. 4. seqq. & animadv. in Montan. c. 1. & 2. Interdum latè sumitur, complectens morbum, caussam & symptomata: interdum strictiùs, pro dispositione, vel constitutione morbosâ, quæ est adhuc in fieri, vel in principio, nondum consummata, Gal. 5. in 6. Epid. t. 3. Huic opponitur *dispositio permanens*, l. de diff. sympt. c. 1. Sumitur etiam pro ἕξει, vel habitudine, l. ad Thrasybul. c. 12. Complicatos quoque affectus à Græcis vocari διαθέσεις, testatur Lang. l. 1. ep. 4. *Diatheses* & Symptomata pro uno eodemque habuit Helmont. tract. ignot. hosp. morb. n. 66.

DIATHERMÆNO, διαθερμαίνω, idem, quod θερμαίνω, *Calefacio*. Videtur tamen præpositio διὰ augere significationem, & *excalfactionem*, sive intensiorem calorem indigitare, Hipp. 7. aph. 51.

DIATHESMOS, διάθεσμος, notat *divisionem*, Erotian. Onomast. p. 35. a.

DIATRECHO, διατρέχω, *percurro*, pervenio cum celeriori motu, Hipp. l. de intern. aff. XLII 15.

DIATREPOMÆ, significat *commoveor*, perturbor, deterreor, Hippocr. l. 5. Epid. XXX. 22.

DIATRIBO, διατρίβω, tero tempus, cunctor, moror, *protraho* significat, Hipp. l. de vuln. cap. XXVII. 2. Substantivum διατριβή, *mora*, notat *conversationem*, vel commorationem cum alio, l. de Medico XI. 8.

*DIATRION pipereon, τὸ διὰ τριῶν πεπέρεων, nomen specierum, vel confectionis stomachicæ, quæ recipit *tria piperis genera*, longum, album, & nigrum, Galen. l. 4. de San. tu. c. 5. Vide *Dispensatoria*.

*DIATRITARIUS. Vide *Diatrite*.

*DIATRITE, *Diatritos*, διάτριτος, i. e. *triduana inedia*, unde *Diatritarii* dicebantur, qui eam præceperant, item *Thessalii*, ab authore Thessalo, Methodicæ sectæ chorago. Inventum fuit Empiricorum, cõsistens totum in victûs ratione, quam ità instituebant in omnib⁹ ægris, ut primùm in quarto die ipsos cibarent, post in sexto, mox in octavo, deinde in decimo. Prima quidem cibatio pòst primam *diatriton*, deinde alternis diebus, Gal. 4. meth. med. 4. Sed nugas eas & deliramenta multis in locis ridet.

DIAVLODROMOS, διαυλόδρομος. Vide *Diavlos*.

DIAVLOS, δίαυλος, significat cursum reciprocum, revertentem, ac recurrentem. Dicitur & Circensis, cùm quis ad metam pervenisset, flectens eò rursus recurrebat, unde cursum inceperat. Pertinet ad exercitationes corporis, & motus concitatio-

tatiores, & meminit Hipp. l. 1. de diætâ XXXIV. 12. l. 2. XLI. 12. l. 3. IX. 9. XXIII. 5. Galen. l. 7. de Us. Part. c. 14. & l. 16. c. 2. Qui tales cursus exercebant, vocabantur διαυλοδρόμοι, aut dicebantur διαυλοδρομεῖν, *diavlon* currere, *cursum circensem* peragere, Foës. Oec. p. 159. C. Hofm. in Comm. ad Gal. de U.P. n. 481.

DIAZOMA, διάζωμα, idem, quod διάφραγμα, *septum transversum*. Vide *Diaphragma*, C. Hofm. d. l. n. 201. 238.

DIAZOSMA, διάζωσμα· Interpres Gal. vertit *cingulum*, rectiùs *munimentum, tegumentum*. Est aliàs vocabulum Architectonicum. Occurrit apud Gal. l. 8. de Us. P. c. 12. Vide C. Hofm. d. l. n. 1175.

DIAZOSTER, διαζωστὴρ, sic à quibusdam peculiari nomine vocatur duodecima dorsi vertebra, à cinctu sic dicta, quòd per eam partem cingimur, Gorræus p. 103.

DICÆOS, δίκαιος, variam & multiplicem habet significationem apud Hipp. ut inquit Erotianus Onomast. p. 35. b. c. seqq. Interdum idem, quod εὔλογον, h. e. rationi consentaneum, *æquum*, 1. de fract. t. 3. Interdum simile & *æquale*, Hipp. de artic. t. 34. 3. de fract. t. 31. Interdum *justum* & utile, 1. de artic. t. 21. Vide Foës. Oec. p. 165.

DICENTETON, δικέντητον, nomen collyrii calidi & acris ex ærugine, misy, succo papaveris & gummi parati, lachrymas moventis, quo Ægineta usus in ξηροφθαλμίᾳ, l. 3. c. 23.

DICHALCON, δίχαλκον, pondus significat *duorum æreolorum*, h. e. tertiam partem oboli, siquidem *obolus* ἓξ χαλκοῦς, *sex areola* continet. Proinde malè apud Æginet. l. 3. c. 29. in fin. scriptum est elaterii δίχαλκον ὅ ἐστιν ἡμιωβόλιον, cum ἡμιωβόλιον non duo, sed tria contineat æreola; uti animadvertit Gorræus pag. 113.

DICHASTERES, διχαστῆρες, epitheton Dentium *Incisorum*, Gr. τομεῖς. Vide *Dens*.

*DICHOPHYIA, διχοφυΐα, vitium est pilorum, quando finduntur & bifurcantur, Gal. in defin. Med. Caussam vulgus dicit esse vermiculos, in pilis natos.

DICHOTOMOS, διχότομος, significat in genere divisum quid in duas partes æquales. Strictè usurpat Galen. de Lunâ, quando est quadrangula, l. 3. de dieb. Critic. c. 2.

*DICHROMOS, δίχρωμος, significat *bicolor*. In specie dicitur de quibusdam Emplastris, quæ & *Gilva* dicuntur, coloris ambigui, Gal. l. 2. de C.M.P. G. c. 1. Æginet. l. 7. c. 17. Neq; enim particularis alicujus medicamenti nomen est, sed multorum, quæ duplici colore prædita sunt. Horum colorum autem rationem explicat Gal. l. 2. ad Glauc. c. 8. Quidam eadem quoq; vocant διπρόσωπα, *Diprosopa*, id est, *bifacia*. Castell.

DICLEIS, δικλεῖς, epitheton *januæ bifidæ*, binas valvas continentis, q. d. *biforis*, Hipp. 1. de artic. t. 23. Plura vide in Foës. p. 165.

DICO, λέγω. Vide *Dictio*, *Dictum*.

Dicocta, δικοκτὸν, dicebatur aqua calefacta priùs, & posteà nive refrigerata, teste Gal. l.7. meth. med. c.4.

*Dicræos, *Dicrus*, *Dicranos*, δικραῖος, δικροῦς, δίκρανος, quasi δικάρηνος, *bifidus*, bisulcus, veluti duos vertices habens, Hippocr. l. de loc. in hom. XIII. 4. 5. 6. 7. 8. l. de ven. XXV. 10. (quamvis Linden. διχωραίην scripserit) Coac. t.230. l. de dieb. judicat. II.7. l.6. Epid. s.1. t.12. Vide Foës. p.166.

Dicrotus, δίκροτος, i. e. *bis feriens* vel pulsans. Dicitur de specie quâdam pulsûs, quando diastole arteriæ non perfectè absolvitur, sed intercipitur, pro subductione, aut inhibiti spiritûs vitalis quantitate; deinde repetitur & absolvitur, Gal. defin. med. Non v. propterea duo sunt pulsus, ut Archigenes voluit, sed est unus pulsus, cùm arteria nondum perfectè fuit dilatata, sed ictus saltem interceptus, quemadmod. ex malleis incudem percutientibus, & posteà resilientibus apparet, Gal. l.1. de diff. puls. c.17. Caussa hujus pulsûs haud dubiè consistit in impeditâ æquali spirituascentiâ sanguinis, cordis systolen intercipiente, & dependente à portionibus excrementitiis, præsertim fuliginosis & fumosis admixtis. Jung. l.2. de præsag. ex puls. c.8.

*Dicrus, δικροῦς. Vide *Dicræos*.

Dictum, εἰρημένον, γνώμη, *Dictio*, λέξις, quid significet, notum est. In Medicinâ non esse temerè *dictionem* obscurandam, aut mutandam, monuit Gal. 3. m.m. 10.

*Dictyoides, δικτυοειδὴς, i.e. *Retiformis*, epitheton implicationis, sive plexûs & contextûs ramorum & surculorum arteriæ carotidis ad basin cerebri, *Rete mirabile* aliàs dicti, cujus descriptionem vide ap. Barthol. l.3. Anat. c.6. Will. Anat. cerebr. c.4. Vide & suprà *Choroides*, & infrà *Rete*.

Didactos, διδακτὸς, à διδάσκω, propriè significat *doctum*. Apud Hippocr. verò etiam denotat *exquisitum*, accuratum, diciturq; de ornatu, l. de dec. ornat. II.7.

Didascalia, διδασκαλία. Vide *Institutio*.

Didymæa, διδυμαία, est nomen *Malagmatis*, vel *Cataplasmatis*, ad ischiadicos, & pleraq; alia similia mala utilis, cujus descriptio habetur apud Gal. l.10. de C.M.S.L. c.1.

*Didymi, δίδυμοι, h. e. *Gemini*, *Gemelli*, propriè dicuntur fratres uno partu editi, Hipp. 5. aph. 38. Porrò eodem nomine quoque veniunt *Testes* quà viriles, quà muliebres, Gal. l.14. de U.P. c.12. & 14. Rolf. O. ac Meth. de Part. Gener. in serv. Part 1. c.4. & P. 2. c.2. Vide *Orchis*. Propter aliquam similitudinem tandem duæ protuberantiæ & eminentiæ, in substantia cerebri occurrentes, suprà & antè conarium *Didymia*, διδυμία, vocantur, Latinè *Testes*, quæ aliàs *Glutia*, γλουτία, *parvæ nates* dictæ sunt, teste Gal. l.8. de U.P. c.14. quamvis in recentioribus quatuor protuberantiæ numerentur, quarum duas majores *Nates*, γλουτία; minores verò *Testes*, sive διδύμια appellarunt. Vide Barthol. d.l. 3. Anat. c.6.

DIECBOLION, διεκβόλιον, idem, quod ἐκβόλιον, medicamentum fœtum ejiciens. Legitur in Hipp. l. 1. de morb. mul. CXXIIX. 1.

DIECHO, διέχω, quid propriè significet, in Hippocratis loco, l. 5. Epid. XI. 12. non adeò planum est. Equidem pleriq; Interpretes per *penetrare* exponunt. Verùm non videtur congruè dictum de Vomitu, quòd ægrum per sex menses penetraverit; quin mihi videtur, convenientiùs verti per *Distinere*, h. e. Vomitus per sex menses ægrum distinuit.

DIELINNYO, διελιννύω, significat quiesco, à labore cesso, *otior*, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 50.

DIEMEÆ, est vocab. Parac. notans peculiares spirit⁹, qui lapidib⁹ insunt & inhabitāt, Philos. ad Athen. l. 1. t. 13.

DIEMI, δίημι, idem, quod διαίνω, *humecto*, madefacio significat, Hipp. d. l. t. 5.

DIERECTUS, Διεῤῥηκτ@. Vid. *Diarrhectus*.

DIERSÆ, διέρσαι, à verbo διείρειν, significat *trajicere*, transmittere, Hipp. 4. de artic. t. 48. 55.

*DIES, ἡμέρα, apud Medicos non solùm *lucem*, sed etiam *noctem* complectitur, non id tempus tantùm, quo Sol suprà terram fertur, appellantes diem, sed etiā tempora noctis illi adjacentia, Gal. l. 2. de crisib. c. 2. Dicitur aliàs *Dies naturalis*, qui complectitur mensuram temporis 24. horarum. Dividuntur *dies* à Medicis in *faustos*, & *infaustos*; item in *dies Criticos, Indices*, & *Intercalares*, Diet. n. 376. Quando nocti opponitur, vocatur *Dies* civilis, Linden. Ex. XI. §. 196. *Dies naturalis* quatuor sua continet tempora, quæ quodammodo respondent quatuor anni temporibus. *Aurora* leni tepore vernat. *Meridies* Solis æstu incalescit: *Crepusculum* instar autumni qualitates aëris evariat. Deinde *nox* altera hyems frigore torpet, quo pori corporis, ne calor naturalis difflētur, constringuntur, Lang. l. 1. ep. 55. Jung. Hier. Mercurial. l. 3. V. L. c. 1. Horum quatuor temporum applicationem ænigmaticam ad Lapidem Philosophicum vide ap. Libav. in Apocal. Hermet. part. poster. p. 405. Tom. II. Quòd *Dies* in masculino genere notet spacium duodecim horarum, juxta Grammaticos, uti notavit Rhod. in Lex. Scrib. non videtur universaliter verum.

DIESIS, δίεσις, *transmissionem*, divisionem, item *humectationem*, vel madefactionem notat, à δίημι, de quo p. a. Vide *Diemi*. Est aliàs vox Musicorum propria & principium musices elementorum significat, in quo sensu legitur apud Galen. l. 2. de diff. pulf. c. 8. Jung. C. Hofm. l. 1. V. L. c. 19.

DIESTECOS, διεστηκὼς, significat *disjunctum*, disparatum. Dicitur de ossibus, in Hipp. Coac. t. 187. item de urinis divulsis, 7. aph. 33. i. e. variantibus in colore & substantiâ Vide Diet. n. 209. Foës. Oec. p. 164.

DIETHICOS, διηθικὸς, h. e. *percolatus*, à διηθέω, colo. Dicitur de vino, quod & vinum *saccatum* dicitur, Theophrast. l. 6. de causs. plant. c. 24. ubi saltem ἠθικὸς τῶν οἴνων legitur. Vide Rhod.

Rhod. ad Scribon. n. 122. Vide infrà *Sacratus*.

DIEXODOS, διέξοδος, idem, quod ἔξοδος, in genere significat *exitum* & viam, per quam aliquid excernitur, v.g. in sternutatione, 7. aph. 51. in pituitæ collectione, 7. aph. 54. jung. Dieterich. n. 208. de alvi excrementis, Prognost. f. 2. t. 13. 1. de fractur. t. 46. Unde & nates, vel anus, dicuntur Aristoteli τὸ διεξοδικὸν, quod excrementa per illam partem transeant, l. 1. hist. an. c. 13. notante C. Hofm. ad Gal. de U. P. n. 177. quamvis menda ibi sit in numero, dum c. 16. pro 13. legitur.

DIFFERENTIA, διαφορά. Vide *Diaphora*.

DIFFICILIS, *Difficultas*, χαλεπὸς, χαλεπότης, vide *Chalepos*. Exprimitur etiam in compositis vocabulis *difficultas* per particulam δυς, v.g. δύσκριτος, *difficilis* judicatu: δυσεντερία, *difficultas* intestinorum, δυσουρία, urinæ *difficultas*, vel ardor, de quibus vide singulis suo loco. Jung Lexic. Scrib. Rhodii.

DIFFIDENTIA, ἀπιστία, dicitur, quando æger nullam fiduciam ponit in Medicum, aut quando Medicus de sanitate ægri desperat. Utraq; est perniciosa. De illâ vide Linden. Ex. II. §. 30. De hâc egimus vocab. *Desperatio*. *Diffidere* propriis donis à naturâ concessis est *diffidere* Deo, Parac. Fragm. Medic. ad Tom. I. referendis cap. de Desperatis morbis.

DIFFINITIO, ὁρισμὸς, idem, quod *Definitio*.

*DIFFLATIO, διαπνοὴ, idem, quod *Transspiratio*. Vide *Diapnoe*.

DIGESTIO, ἀνάδοσις, διαφόρησις, vide *Anadosis*, *Diaphoresis*. Verùm Latinum vocabulum varias habet significationes. In genere significat mutationem & maturationem simplicem, quà in calore *digestorio* res concoquendæ disponuntur ad vim suam exerendam. Estq; vel *Naturalis*, vel *Artificialis*. *Illa* fit in ventriculo, quando alimenta vi fermenti & caloris vitalis concoquuntur & præparantur, ut in chylum permutentur. Imò Helmontius sex in corpore *digestiones* numeravit, de quibus vide passim in scriptis suis, præsertim tr. Retenta: item Blas Human. n. 22. & alibi. *Hæc* iterum duplex: alia respicit usum cum naturali quodammodo concurrentem, quatenus nimirum internus calor noster per medicamenta artificialia disponitur & excitatur, ut humores *digerat*, & disponat ad segregationem inutilium ab utilibus. Talis *digestio* aliàs dicitur quoque *Præparatio* humorum, v. gr. ante purgantium usum olim quoque usitatissima, unde & talia medicamenta *Digestiva* vel *Præparantia* dici solent, quorum Catalogum vide apud Rolf. O. ac M. Med. Sp. l. 5. f. 2. c. 1. seqq. Talis *digestio* Chirurgis usitata, quãdo Topicis *digestivis*, aliàs *Maturantibus* dictis, materia stagnans, collecta vel congesta disponitur beneficio caloris nostri æstuantis ad suppurationẽ & secretionẽ. Alia est merè artificialis & Chymica. Hâc in genere descripsit Rul. *Digestio* est operatio, vel grad⁹ Chymic⁹, simi-

similis ventriculo, in quo & per quem materia coquitur in melius, ad separationem puri ab impuro. Vel est subtiliatio, μακροχρονική, res crudas in calore *digestivo* dissolvens. Estq; vel *putrefactio* vel *Extractio*. Ger. Dornæus in tr. Artificium supernatural. c.5. quod habetur in Theatr. Chym. Volum. I. p. 289. *digestionem* descripsit per concepti seminis à semine fomentum, quo medio quidem oritur medicina perfecta & plus quàm perfecta. Eadem verba leguntur in Ejusd. tr. de Philos. Chemicâ, d. l. p.421. Hæc artificialis *digestio* vel fit immediatè in vitro, nonnunquam alembico cœco superimposito, nonnunquam in phialâ, cui alia inverso modo apicetenus intruditur: mediatè in balneo, arenâ, cineribus, equino fimo, vinaceis, Rolf. Chym. in art. form. red. l.2.c.2. Ad mediatam pertinet *digestio in Athannore*, quando turri Athannoris ad summum usque impleta ignem in foco accendimus, & ferreâ spatulâ vel registro pro nostro arbitrio ostiolum calorem ad athannor transmittens dilatamus, ut intensior aut remissior esse queat, Rul. Hinc resultant digestionis gradus, mediantibus ignis vel caloris gradibus productæ. De *Digestionis chymicæ* laudibus etiam hyperbolicis vide Libav. tr. Alchymia Pharmac. c.24. in Tom.2. Oper. p.185. & Epistolam Joël. Langelotti, ad Naturæ Curiosos, quæ legitur Año 3. Ephemerid. N.C. obs. 59.

DIGITALE, δακτυλήθρα. Vide *Dactylethra*.

*DIGITUS, δάκτυλος. Vide *Dactylus*.

DIGLOTTOS, δίγλωττος, q. d. *bilinguis*. Olim ità dicebatur homo duarum peritus, quod miraculum habebatur, Gal. l.2. de diff. pulf. c.5.

*DIGNOTIO, διάγνωσις. Vide *Diagnosis*. Dicitur & πιχμαρσις.

DIGRESSIO, πλήχασις. Vide *Plechas*.

DIHÆMATON, διὰ τῶν αἱμάτων, nomen Antidoti adversus lethalia venena, & sagittæ vulnera, ità dicti, quòd inter alia recipiat *sanguinem* anatis maris & fœminæ, & anseris. Descriptionem vide apud Galen. l.2. de Antidot. c.8. fin. Æginet. l.7.c.11.

DIHALON, διὰ ἁλῶν, dicitur Emplastrum ex *salibus* communi & nitro paratum, Æginet. l.7.c.17. Valet ad ulcera sordida.

DII, θεοί. Vide *DEUS*. De *Diis* tribus Hermetis Deo, Mundo, & Homine, vide Libav. Tom. 4. Oper. p. 50. & 129.

DIIPETES, διιπετής, id est, repentè fluens, *diffluens*. Epitheton geniture vel seminis promtè defluentis, ap. Hipp. l.1. de morb. mul. XXXIX. 1. Vid. Foes. Oec. p.164.

DIISCHYRIEO, διισχυρίζω, affirmo, assevero. Vide *Ischyresis*.

DILANIANS, accipitur pro *Corrosivo*, sive *Catheretico*; & legitur apud Forest. l.30. Obs. 11. in Scholiis.

DILATATIO, ἐυρυσμὸς, ἀνευρυσμὸς, διευρυσμὸς, à verbo ἐυρύνω, διευρύνω, idem, quod *Rarefactio*. Vel sumitur p. n. & dicitur de meatibus & cavitatibus dilatatis; vel pharmacevticè de

de effectu medicamentoso. Opponitur *Constrictioni* πυκνῶσαι, στεγνῶσαι, Hippocr. 6. Epid. f.2. t. 1. Porrò *Dilatatio* idem est, quod *Diastole*, de quo suprà. Verbum *dilatare* etiam aliquandò sumitur pro *Extendere*, præsertim manibus emollire& tractare rem medicamentosam, ap. Scrib. Larg. n.50 205. 210. 212.

DILIGENTIA, σπουδή. Vide *Spude*.

DILUTUM, ἀπόβρεγμα, à *Diluo*, quod est, dissolvo aliquid liquore. Dicitur de formulis medicamentorum liquidis, v.g. *diluta* purgantia, Libav. Alchym. Pharmac. c.38. Tom. 2. p.220. *Dilutum* à Rulando strictè sumitur pro Lixivio per cineres vel terram facto. Verbum *Diluo* frequenter occurrit in Scribonii compositionibus. Vid. in Lex. Scrib. Rhodii.

DIMENSIO, διάστασις, vide *Diastasis*. De Chymicorum *trinâ dimensione* vid. Ger. Dorneum art. chemic. l.1. c.6. & Joh. Aug. Pantheum Art. & theor. transmutat. metallic. Vol. II. Th. Chym. p.476.

DIMIDIUM, ἥμισυ, quid significet, notum est. Frequenter illis additur in Medicinâ, quæ non perfectionem debitam acquisiverant, aut in quibus aliquid deficit, Gal. 3. in 1. Epid. t. 5. Exprimitur vulgò per particul. *Semis*.

DIMINUTUM, μινύθημα. Vid. *Minythema*.

DIMITTO, διαλείπω, ἀφίημι, idem, quod *remitto, desino*. Vid. Dieter. n.137. 188. Sumitur & pro *Emittere*, v.g. *Dimittere* sanguinem, Rhod. in Lexic. Scribon.

DIMOTIO, διακίνημα. Vide *Diacinema*.

DINOS, δῖνος, significat *vertiginem*, & si tenebræ oculis obversantur, dicitur σκοτοδῖνος, σκοτίδινος, item ἴλιγγος. Vide *Ilingos*, Gal. c.4. de R.V.I.A. Act. t.42. Legitur vocab. δῖνος ap. Hipp. l. de cap. vuln. XX.4. Describi potest v. *Vertigo*, quòd sit imaginatio depravata falsæ circumgyrationis objectorum, & sui ipsius, interdum cum visûs obscuratione, casu, palpitatione cordis, aliisq; symptomatibus, proveniens à spirituum animalium vaporosorum aut flatulentorum tumultuariam sanguinis agitationem, similemq; vitiositatem præsupponentium inordinatâ agitatione & commotione. Videatur Willis Part. 2. de animâ brut. c.7. Sylv. l.5. P.M. c.34. §.74. aliiq; Practici. Parac. refert inter morbos caducos, Paragraph. l.3. c.1. §.2. Caussam ej⁹ dicit, esse virus rotans, Helmont. tr. Ignota actio regim. n.25. *Dinos*, δῖνος, quoq; est Erotiano saltationis genus, sic fortassè dictum, quòd in gyrum agatur, Onomast. p.36. c. Jung. Foes. p. 166.

DINOTATIO, διάγνωσις, idem, quod *Dignotio*. Vide *Diagnosis*.

DIOBOLON, διώβολον, est pondus *duorum obolorum*, sive scrupuli unius. Unde διωβολιαῖος, *diobolaris*. Dicitur de pastillis talis ponderis apud Gal. l. 7. de C.M.S.L. Vide Gorræum p.113. Vocatur & *Gramma*, γράμμα.

DIODOS, δίοδος, *transitus*, via, idem, quod διέξοδος. Dicitur & διόδευσις, Hipp. Prorrh. l.3. t.35. l. de flatib. XIV.2. l.5. Epid. XXIX.19. l.7. XXXV.9. Vide *Diexodos*.

Dioscesis, διοίκησις, *dispensationem* significat, Gal. c. 1. de iis, q. in Med. t. 1.

Diogmos, διωγμὸς, *fugam persecutoriam* significat. Differt à δηγμὸς, quod *morsum* notat. Vide *Cardiogmus*, & Linden. Ex. XIII. §. 137.

Diolisthæno, διολισθαίνω, significat *elabor*, dilabor, effugio. Dicitur de rebus lubricis elabentibus, Hipp. 2. de artic. t. 56.

Diomedea *avis*, ità dicta ab insulis *Diomedeis*, quæ hodiè *Dremiti* vocantur, cujus descriptionem & usum in cibo & medicinâ vide apud Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 3.

Dion, δῖον, nomen mensis apud Macedones tantùm, in cujus initium incidit æquinoctium autumnale, Galen. c. 1. in 1. Epid. t. 1.

Dioncosis, διόγκωσις, vocabulum est Methodicorum, significans διάτασιν, sive distentionem, tumefactionem corporis; vel à fusione humorum, & inundatione, vel à collectione excrementorum factam, Gal. de opt. sect. c. 28. Huic opponitur σύμπτωσις.

Dionysia, διονυσίας, nomen emplastri Heræ Cappadocis, quod mirabile habetur ad abscessus, item ad mammas & inguina, vim habens trahendi, & per latentes meatus discutiendi. Descriptionem vide ap. Ægin. l. 4. c. 18. Aët. l. 15. Gorræum in def. p. 111. Meminit & Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 16. Est & nomen hederæ διονυσίας, quod non est hujus loci.

**Dionysisci*, διονυσίσκοι, dicuntur osseæ eminentiæ, quæ propè tempora nascuntur. Vocantur & κέρατα, h. e. *cornua*, detorto à cornigeris animalibus nomine. Sic dicuntur à Baccho, quem Poëtæ Cornutum finxerunt. Hæc Gorr. d. l. & Castellus. Sed mirum, quòd alii Anatomici Græci non meminerint. Author definitionum medicarum inter affectus p. n. numerat.

Dionysius, διονύσιος, est authoris nomen, cujus leguntur Collyria & Emplastra ap. Celsum, l. 6 c. 6. Scrib. L. c. 212. Vel est nomen *Lapidis*, sive gemmæ nigræ, vel *fuscæ*, duræ, mixtæ, seu sparsæ, rubentib' maculis vel guttulis, quæ trita ex aquâ saporem vini & odorem facit. Inde resistere fertur ebrietati, quia resolvit & expellit vapores, unde fit ebrietas. Gemma est pretiosa, de quâ consule Plin. l. 37. c. 10. Solin. in polyhistor. c. 40. Albert. in suo lapidario, & alios. Hæc Ruland.

Dionysos, διόνυσος, nomen *Collyrii* ap. Aët. l. 7. & referri potest inter *Dicasmyrna* & *Chiaca*. Nam & Myrrham continet, & vino *Chio* lævigatur. Non dissimilem ab eo compositionem habet Æginet. l. 7. c. 16. titulo malabathri, in collyrii & isothei, Gorræus d. l.

Dioros, διόρος, (vitiosè, notante Foës. p. 167. διοπὸς,) à διέπω, regere, administrare significat, *rectorem navis*, vel gubernatorem, apud Hipp. l. 5. Epid. XXIIX. 16. & l. 7. XX. 4.

Dioptra, διόπτρα, *speculum*. Ità dicuntur instrumenta ad sinum muliebrem, vel anum, vel alias cavitates dilatandas. Vocatur & κατοπτὴρ, κάτοπτρον.

Quod

Quod ad ſedem dilatandam uſurpatur, appellatur διόπτριον, h.e. *ſpecillum*, Ægin. l. 6. c.78. Aliàs *Dioptra* ſignificat *perſpicillum*, ad objecta diſtantia accuratius contemplanda. De *Belgicis Dioptris* vide C. Hofmann. Comm. in Gal. de U.P. n. 719. 727. Vide *Dyoptra*.

Dioptron, δίοπτρον, idem, quod *lapis ſpecularis*, aliàs *Diaphanes* dictus. Vide *Diaphanes*. Keuch. ad Q. Seren. p. 166.

Dioptrismos, διοπτρισμὸς, vocatur illa operatio Chirurgica, quæ applicat *ſpecilla* vel *ſpecula* corporis ſinubus dilatandis, ano, utero, ori, &c. Ægin. l. 3. c. 66.

Diorismos, διορισμὸς. Vide *Diaſtole*, *Limitatio*.

Diorrhesis, διόρρησις, *ſereſcentiam* notat, idem, quod διούρησις, vide *Diureſis*; quamvis hoc vocab. potius excretionem ſeri per meatus urinarios ſignificet, notante quoq; C. Hofm. ad Foëſ. Oec. in M.S.

Diorthosis, διόρθωσις, *directionem* & *correctionem* ſignificat, & quidem Chirurgicam membrorum fractorum, luxatorum, & à ſede naturali dimotorum, Hipp. 4. de artic. t. 64. ſ. 3. de iis, q. in medic. t. 2. à verbo διορθῦν, *corrigere*, in priſtinum locum redigere, quo uſus idem, 2. de artic. t. 46. ubi & διόρθωμα pro διόρθωσις legitur.

Dioryx, διώρυξ, *foſſam*, canalem, & *aquæductum* ſignificat, Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXVII. 8.

Dioscuros, διόσκουρος, idem, quod *Parotis*, juxtà nonnullos, Gal. in def. medic. Gorr. p. 112.

Diosphyron, διόσφυρον, aliàs διόσπυρον, ap. Theophr. l. 3. H. Pl. c. 23. eſt fructus ceraſo ſimilis, relatus inter alimenta pauci nutrimenti, & pravi ſucci. Gal. l. 2. de Al. Fac. c. 38.

*Diospoliticon, διοσπολιτικὸν, perperam in Caſtello *Diaſpoliticon*, eſt compoſitum medicamentum Carminativum, cuj⁹ geminam deſcriptionem tradit Gal. l. 4. de ſan. tu. c. 5. Legatur & P. Ægin. l. 7. c. 11. ubi refert inter Antidotos, & vocatur *Dioſpolites*, διοσπολίτης.

Diota (an *Dyota?*) eſt vaſculum vel poculum, paratum ex ligno Juniperino, laricino, betulâ, & cinamomo, caryophyllis, cum reſinâ incruſtatum, Rhod. ad Scrib. n. 135.

Diphros, δίφρος, *ſellam* ſignificat, & uſus Hipp. de *ſellâ* perforatâ ad excipiendum ſuffitum, vel fomentum in ſinum muliebrem, l. de Steril. XVI. 5.

Diphryges, διφρυγὲς, eſt perfecti æris veluti fex ſubſidens, & cohærens imæ fornacum parti, tanquã uſtorum in foco lignorum cinis ablato ære viſitur, Gorr. d. l. Schröd. l. 3. c. 19. n. 2. deſcribit, quòd ſit genus recrementi metallici, quod ſubſidet, dum æs in fornace fuſum aquâ frigidâ perfunditur. Rulandus v. diſtinxit *Diphryges* in *Nativum* & *Factitium*. *Illud* eſt, quod in Cypro gignitur, & extrahitur ſolùm lutoſum, ex luto cujuſdam ſpecûs, & extractum Sole ſiccatur, & mox circumpoſitis ſarmentis uritur. Et ideò *Diphryges* vocatum eſt, quòd & à Sole & à ſarmentis uratur, torreatur, &

& arescat. Tale etiam Goslariæ in speluncis gignitur, colore flavum, & sarmentis quoque uritur, unde *Biscoctum* dicitur. *Factitium* est duplex: primum nihil aliud est, quàm fæx æris perfecti: alterum v. est, quando pyrites, ut calx, concrematur in camino, donec rubescat, ut rubricæ. Vid. Dioscor. l.5. c.120. Plin. l.34. c.13. Gal. l.9. de S. Fac. §. *Diphryges*, ut & alibi, vires ejus valdè extollit. Verùm hodieque rarissimi est usus, dicente Schrödero. At Rulandus animadvertit hanc negligentiam, dicens: Proh dolor! nulla jam diphrygis est nota Chyrurgis, imò neq; habetur in pharmacopoliis, adeò res bonæ contemtæ jacent socordiâ. Utinam talia revocarent ad usum medicum nostri Physici! sed surdis narro fabulam.

DIPHTHERA, διφθέρα. Vide *Isale*.

DIPLANGIUM, idem, quod *Diploma*, Rhod. ad Scribon. n.73. Vide *Diploma*.

DIPLAO, διπλάω, h.e. *diffringo*, in fragmenta resolvo. Legatur ap. Hipp. lib.1. de morb. mul. CI. 4.

DIPLASIASMUS, διπλασιασμὸς, id est, *duplicatio*, quæ est duorum musculorum, qui ab ipsâ scapulâ excipiuntur, ad exteriora, posterioraque membrum circumagunt, quatenus ambo simul agentes brachii circumductionem efficiunt, Gal. l. de musc. dissect. c.18.

DIPLOE, διπλόη, dicitur ossis calvariæ *duplicata lamina*, & interior ejus pars rara ac laxa, cavernosa & mollissima, quâ ossa inter se connectuntur, Hippocr. l. de cap. vuln. II. 2.3. XXIV. 3. Galen. l.6. meth. med. c.6. Διπλόη quoq; dicitur propria uteri tunica, veluti ex duabus tunicis compacta, pumicis instar foraminosa, de quâ vide Rolf. O. ac Meth. de Part. gener. dicat. P.2. c.23.

DIPLOMA, δίπλωμα, idem, quod διπλοῦν ἀγγεῖον, *duplex vas*. Lat. etiam *Diplangium* dicitur, Rhod. ad Scribon. Larg. n.73. Coquere verò *in diplomate* nihil aliud est, quàm aquam fervidam in magno quodam lebete continere, ac posteà vasculum, quod pharmacum coquendum in se habet, imponere, circà lebetem verò præustas prunas aut ligna accensa fumum non edentia succendere, & ità coquere, Gal. l.7. de C. M. S. L. c. 2. l. 4. de san. tu. c. 8. Nec caret magnâ ratione ejusmodi coctio. Impedit enim, ne ignis violentiâ dissipentur eorum vires, quæ coquere volunt. Minus enim aqua fervens agit, quàm vel ignis, vel calor siccus. In arte destillatoriâ *Diplomati* respondet *Balneum Maris* vel *Mariæ*. Vide *Balneum*.

*DIPLOOS, *Diplus*, διπλόος, διπλοῦς, significat geminatus, *duplicatus*, duplex, Hipp. l. 1. Epid. XLVI.13. & l. de morb. sacro VI. 6.

DIPNOOS, δίπνοος, *bispirus*, dicitur de vulneribus penetrantibus, vel de foramine, duobus veluti oculis prædito, Gal. in exeg. dict. Hipp. Foës. p.163.

*DIPROSOPOS, διπρόσωπος. Vide *Dichromos*.

DIPSA,

Dipsa, δίψα, *sitim* significat, quæ est cupiditas animæ sensitivæ excitata confirmataq; per motum aliquem spirituum & sanguinis præcipuè, ab effluviis & halitibus salsis circa stomachum concurrentibus. Estq; vel Naturalis, quæ omnium prima nuper nati passio est, Sylvius l. 1. pr. Med. c. 1. §. 1. vel Præternaturalis, Aucta, Imminuta, Depravata, Abolita; de quibus omnibus d.l. Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 23. meminit *sitis* levioris & superficiariæ. Jung. nostra disp. V. de Remor. purg. th. 2. & seqq. Legatur & Dieter. n. 210. quamvis ejus caussam, nimirum calorem & siccitatem non approbemus. Helmont. sitim vocat præconem laticis vel deficientis, vel alieno vitio corrupti, tr. Latex humor & Tussis n. 27. Plura vide in Indice.

*__Dipsacos__, διψακὸς, vide *Diabetes*. Est alias nomen plantæ, quæ & *Labrum Veneris* & *Carduus fullonum* vocatur.

Dipsas, διψὰς, nomen est serpentis valdè venenati, à cujus læsione ægri vehementissimè æstuant, & sitiunt, & utplurimùm fatiscentes intereunt, Gal. l. de Theriac ad Pison. c. 8. Ejus descriptionem vide apud Ul. Aldrov. l. 1. Hist. serp. & drac. c. 8. Terra quoq; arida dicitur διψὰς, ibid.

Dipsodes, διψώδης, *siticulosus*, à δίψα, *sitis*. Vide Dieter. n. 212. Hipp. mentionem facit 4. aph. 54. & 5. aph. 64.

Dipyrenon, διπύρηνον, instrumentum Chirurgicum, quod *Specillum* vocatur, biceps, duo capita habens, veluti nucleos aversâ sui parte, summâq; sui cuspide, quâ aliquando perforata erat, ut linum velut acus traheret. Meminit Gal. l. 2. de sem. c. 1. l. 9. de admin. Anat. c. 1. Hipp. vocat μήλην κασσιτερίνην ἐπ' ἄκρυ τετρημμένην, *Specillum* stanneum in extremo perforatum, l. de fistul. II. 14. Jung. Foës. Oec. d.l.

Dipyrites, *Dipyros*, διπυρίτης, δίπυρος, epitheton panis *biscocti*, seu bis ignem experti, qualis panis nauticus esse solet. Meminit Hipp. l. de int. aff. XXIIX. 16. Jung. Linden. Ex. XVI. §. 141.

Diradiatio, ἀκτινοβολισμὸς, apud Helmont. significat actum spiritus animalis momentaneum, quo defert animæ vel voluntatis imperium & nutum ad musculos, ceu organa motus voluntarii tr. de Lithias. c. 9. n. 75. Dicitur & *Irradiatio*. Confirmat hanc sententiam Charlton. Oec. An. Ex. XI. §. 3.

Directorius, idem, quod *Dirigens*. Vide p. p.

Directus, ὀρθὸς, idem, quod *Rectus*, apud Scrib. n. 142.

Dis, particula adaugens separationem, v. g. *Discocta*, pro coquendo dissoluta. De hâc particulâ vide Rhod. in Lex. Scribon. p. 375. Italis familiaris particula negationē vel remotionem aliquam significans in compositis vocabulis.

Discerptio, τίλμα. Vide *Tilma*.

Discessus, præter communem & omnibus notam significationem Chymicis peculiariter dicitur separatio

unitorum, cum penitius unita caloris solventis potissimùm efficaciâ separantur, discedunt que. Hoc perficitur expiratione & resolutione commistorum. *Discessus per expirationem* est, cùm pars in spiritum attenuata discedit. Et expiratio tunc nominatur principaliter, cùm in aërem liberum elevatur, dimittiturque. Quando enim excipitur, destillatio vel sublimatio nuncupatur, quæ operationes nonnunquam pro *expiratione* famulantur. Est autem *Expiratio* in humidis vapidisque, Rul. & Johnson. Lex.

DISCISSIO, διακοπὴ. Vide *Diacope*.

DISCOBOLOS, δισκοβόλος, qui *discum* in sublime jaculatur. Comprehenditur sub Athletis in latâ significatione, Dieter. n. 11.

DISCOLORATIO, idem, quod *Decoloratio*, ἀχροια. Vide *Achroia*.

DISCOIDES, δισκοειδὴς, epitheton humoris crystallini, q. d. *disciformis*, apud Aët. l. 7. c. 1. quia habet aliquam compressam rotunditatem, Gorr. d. l.

DISCORDANTIA, *Discrepantia*, διαφωνία, opponitur *Concordantiæ*, vel *Concentui*, *Conformitati*, de quâ suprà vide *Concordia*, ut ex oppositione facilè innotescat.

DISCREPO, διαφέρω, idem, quod *Differo*.

DISCRETIO, διορισμὸς. Vide *Diastole*, Gal. 3. meth. med. c. 3.

*DISCRETIVUS, διαγνωστικὸς. Vide *Diagnosis*.

DISCRETORIUM; dicitur etiam *Septum transversum*, Barthol. l. 2. Anat. c. 3.

DISCRIMEN, est apud Latinos ambiguæ significationis. Vel enim idem est, quod διαφορὰ, differentia, de quo suprà vide *Diaphora*. Vel significat periculum, damnum, Scribon. n. 70. Vel etiam est nomen fasciæ, respondentis *tholo* Glaucii, Gal. de fasciis n. 11.

DISCRIMINATIO, διάφυσις. Vide *Diaphysis*.

DISCUNEATIO, σφήνωσις, est cuneo adacto divisio vel divulsio. Dicitur & *Cuneatio*. Tale quid fit, quando ligna finduntur, Hippocr. 3. de fract. t. 40. Galen. in comm. Jung. Foës. Oec. p. 605.

DISCUS, δίσκος, orbis, ex ferro, ære, lapide, ligno, qui exercendi corporis caussa in aures projiciebatur. Pertinet igitur ad exercitia corporis, Gal. l. de parv. pilæ exercit. c. 5. Vide *Discobolos*. *Discus Solis* dicitur Chymicis *argentum vivum ex auro*, Rul. Sed ab aliis refertur inter non Entia.

DISCUSSIO, *Discutiens*, *Discussorius*, διαφόρησις, διαφορητικὸς. Vide *Diaphoresis*. Verbum *Discutio* legitur etiam ap. Scrib. n. 12. 44. 206. 214. & alibi.

DISEPHTHOS, δίσεφθος, *biscoctus*, idem, quod *Dipyros*, Lang. l. 1. Ep. 66. Proverb. κράμβη δίσεφθος θάνατος. De brassicâ δισέφθῳ vide & Galen. l. 1. de Al. Fac. c. 1.

DISJUNCTUS, Gr. dici posset διάζυγος, διάζευκτος, est epitheton morborũ apud Fernel. l. 1. Patholog. c. 10. Suntque *Disjuncti morbi*, qui in distantibus

tibus sejunctisq; partibus consistunt, quarum nec functio, nec usus est communis, nec una alteri affectum confert & impertitur. His opponuntur *Conjuncti*, σύζυγοι, & subdividuntur in *Connexos* & *Consequentes*, de quibus vide suprà suis locis. Jung. Linden. Ex. VI. §. 19.

DISLOCATIO, idem, quod *Luxatio*, scil. egressus ossis è sede suâ naturali, in quâ fuit conjunctum, Forest. l. 9. Obs. Chirurg. 1. in Schol.

DISPENSATIO, διοίκησις. Vide *Diœcesis*.

DISPENSATOR, διοικητὴς, ἐπίτροπος, propriè dicebatur authore Festo, qui æs pensans expendebat, non adnumerabat. Urbis Romæ quippè initio veteres gravi ære utebantur, Rhod. ad Scribon. n. 231. & in Lex. In Medicinâ verò accipitur pro Pharmacopœo, præsertim quando occupatus est in componendis medicamentis, ubi prius simplicia colligit, & ordinatè collocat, dicitur *dispensare* in Officinis. Archeus quoque vocatur naturalis dispensator mineralium à Ger. Dorneo, in Genealog. Mineral. c. 8. Volum. I. Chym. Theatr. p. 575.

DISPENSATORIUM, terminus est technicus, notans vel locum & officinam, vel sæpiùs librum, in quo agitur de compositionibus medicamentorum. Ità habemus in promtu *Dispensatorium* Norimbergense, Augustanum, Londinense, Romanum &c. Helmontius, eadem perstringens & examinans, ità dici vult à *dispensatione* sive substitutiõe unius pro altero, tr. Pharmacopol. & Dispensat. modern. n. 24.

DISPERSIO, διάσπασις. Vide *Diaspao*.

*DISPERSUS *morbus*, σποραδὴς, vel σποραδικὸς. Vide *Sporadicus*.

*DISPICIO, ἐπιβλέπω. Vide *Epiblepo*.

DISPLICENTIA, δυσαρέστησις, à δυσαρεστέω, *displiceo*, dicitur de hominibus jam ad statum p. n. vergentibus, melancholicis, Galen. libr. 8. meth. med. *Displicens corpus* apud Scribon. n. 188. exponit Rhodius per marcidum, vulgò melancholicum. Cœlius Aurelian. l. de morb. chron. c. 4. dicit de Veneris usu, quod *Displicere* facit sibimet corpus cum pallore, & quâdam debilitate vel mœstitudine.

DISPOSITIO, διάθεσις. Vide *Diathesis*. *Dispositio* materiæ consistit in particularum minimarum inter se ordinatarum figurâ ex principiis modernæ Philosophiæ, Linden. Ex. X. §. 20. *Dispositio* & *Dispositum* Paracelso dicitur separatio per naturam ab Ilech: inde fluit tempus resolvendi, scil. moriendi, rei per rem, materiæ per materiam, naturæ per naturam, corporis per corpus, per species, per genera, per similes, unum post aliud, usque in consumtionem materiæ primæ in ultimum Ens. de Tart. l. 2. tract. 2. cap. 3.

DISSECTIO, διακοπὴ, ἀνατομὴ. Vide *Anatome, Diacope*.

DISSENSIO, διαφωνία. Vide *Diaphonia*. *Dissensio*, quæ in verbis cernitur, cum eadem sententia servatur, omittenda est; cùm sensum immutat,

tat, non est planè contemnenda. Gal. c. 3. de humor. t. 29.

DISSEPTUM, id est, *Diaphragma, Septum transversum*. Barthol. l. 2. Anatom. c. 3.

*DISSIDENTIA, διάστασις, διάστημα. Vide *Diastasis*, idem, quod *Disparatio*.

*DISSIMILARIS, ἀνομοιομερής. Vide *Anomœomeres*. Idem est, quod *Instrumentalis*, ὀργανικός, Gal. de diff. morb. c. 3. quamvis si accuratè rem consideres, etiam *similares* corporis partes sint organicæ, v. g. Vena, Arteria, Nervus &c.

DISSIMILIS, ἀνόμοιος, *Dissimilitudo*, ἀνομοιότης, quid significet, notum est. Ejus v. rationem quoq; habendam esse in Medicinâ, præsertim quoad morbos & symptomata, testatur Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 20. 1. de iis, quæ in med. t. 1. 3. aph. 3. & Gal. in com. Caussam *dissimilitudinis* creaturarum, ità ut nihil in rerum naturâ possit videri, in omnibus & per omnia simile cuipiam alteri esse Ignem multiplicem, qui pro diversitate subjecti, in quod influit, variatur, vult Ger. Dorneus de Transmut. metall. c. 3. in Theatr. Chym. Vol. I. p. 503.

DISSIPO, σκεδάω, σκεδάννυμι, idem, quod *Dispergo*. Ità Gal. l. 9. Meth. med. c. 17. puerorum substantiam facillimè *dissipari*, propter humiditatē, scripsit. Aliquando etiam idem est, quod *Discutio*, v. g. *Dissipare* suppurationem, vel inflationes. Scribon. n. 89. 263.

DISSOLOGISTOS, διασολόγιστος, dicitur de eo, quod dupliciter efferri potest, vel duplicem admittit scripturam, apud Gal. c. 1. de iis, q. in med. in principio.

*DISSOLUTIO, διάλυσις. Vide *Dialysis*. Quod si animi defectum denotat, Græcè etiam dicitur ἔκλυσις. Præter illam Pathologicam significationem usitata quoq; hæc dictio est Chymicis, estq; prima species separationis sive διακρίσεως, Rolfink. Chym. l. 2. c. 2. *Dissolutio* mistioni opponitur, Gasto Claveus in Apolog. Chrysopœiæ & Argyrop. Vol. II. Theatr. Chym. p. 28. 30. 174. &c. & describitur ibidem, quòd sit misti corporis partium essentialium, quæ unicam formam constituebant, secretio in alias partes, manentibus in illis quibusdam sensilibus accidentibus prioris materiæ aut subjecti. Unamquamq; rem dissolvi per rupturam vinculorum, quæ eam stringūt, scripsit Helmont. tr. Tartarus non in potu n. 18. De divisione *Dissolutionis* in *majorem* & *minorem*, vide Theatr. Chymic. Vol. I. p. 296. ubi & mystica, metaphysica, sed fortassis etiam ridicula definitio *Dissolutionis* bis occurrit. *Dissolutio* dicitur cognitio seu coitus masculi cum fœminâ metaphysicus, & istius ab illo concipientis id ipsum, quod concipere debet.

DISTANTIA, dicitur aliquando pro *Dimensione*. Vide *Dimensio*. Gr. διάστασις.

DISTEMPERANTIA, δυσκρασία. Vide *Dyscrasia*.

*DISTENTIO, apud Latinos diversas obtinet significationes. Vel n. accipi-

cipitur pro *dilatatione* v. g. arteriarum in pulsu, uti Heraclides apud Gal. l. 4. de diff. pulf. c. 10. & ità respondet Græco διαστολὴ, διάστασις, vel fortassis rectius διάτασις. Vide *Diastasis*, *Diastole*. *Diatasis*. Vel dicitur de corporis *distensione* in oscitatione vel hiatu, Gal. l. 3. de diff. respir. c. 10. ubi in Græco habetur σκορδινώμενοι. Vel notat speciem convulsionis, quæ τέτανος vocatur. Vide *Convulsio*. Hipp. 4. aph. 57. Gal. in com. & l. 3. de L. Aff. c. 10.

Distichia, *Distichiasis*, διστιχία, διστιχίασις, item διτειχίασις, est morbus in numero aucto pilorum palpebræ alterutrius vel utriusq;, dum alius sub ordine naturali ordo successit, partim à copiâ succi nutritii pilorum proprii, partim à cutis porositate pilorum proventui favente dependens, Gal. in def. med. Æginet. l. 6. cap. 8. & 11. in quo ultimo mendosè legitur δυστυχία.

Distillatio, pro *Destillatione* sæpè usurpatur.

Distinctio, διαίρεσις, διορισμὸς, idem, quod *divisio*, scil. totius in partes, generis in species, universalis in particularia. Significatio est notissima. Res v. ipsa non caret usu in Medicinâ.

*Distortio, διάστρημμα, διαστροφή. Vide *Diastremma*, Hipp. 2. de iis, q. in medic. t. 33. Oculi *distortio* specialiter dicitur *Strabismus*, item ἴλλωσις, de quibus vide suo loco.

Distractio, διάσπασις, describitur à Rul. quãdo partes *distrahuntur*, qualibet manente in suâ homogeneâ. Itaq; quasi divulsio quædam hîc fit diversorum antea cohærentium aut unitorum, citrà respectum extractionis unius in altero existẽtis vel comprehensi. *Distractio* a. est duplex, *separatio*, aut *Calcinatio*.

Distributio, apud Latinos diversimodè accipitur. Si de humoribus nutritiis, respondet Græco ἀνάδοσις. Vide *Anadosis*. Si de excrementis, dicitur Græcè διαχώρησις. Vide *Diachorema*. Aliquando etiam sumitur pro *Distinctione*, vel *Divisione*, apud Libav. Defens. 2. Syntagm. arc. Chym. contrà Henn. Scheunem. notâ 53.

Ditrichiasis, διτριχίασις, idem, quod διστιχίασις, est oculi morbus, cùm pilis naturalibus alii subnascentes ipsum pungunt, fluoremq; concitant. Gal. introd. c. 15. Vide *Distichia*. Gorr. p. 122.

Divaporatio, ἐξάτμισις, dicitur in siccis, fumidis, vel halabilibus exhalatio. Nam Chymici spiritum tàm humidum habent, quàm siccum.

Divaporatio, instituitur in aliquo vase, veluti, pro rei conditione ollâ, sartagine, cucurbitâ &c. Fitq; gradibus caloris diversis. Rulánd. & Johns. in Lex. Chym.

Divergo, διαῤῥέπω. Vide *Diarrhepo*.

Divertallum, Paracelso dicitur, quicquid ex elementis generatur, Philosoph. ad Athen. l. 2. text. 5. est generatio elementorum. Rul.

Dives, πλούσιος, quis dicatur, omnibus notum est, scil. qui bonis fortunæ abundat. Verùm Joh. Fr. Picus Miran-

randula, l. 3. de Auro c. 4. ità descripsit: Is propriè *dives* est, qui religione imprimis imbutus Christi, deinde sincerâ pollet sanitate mentis & corporis, demum auri & argẽti faciẽdi præditus est. In Theatr. Chym. Vol. II. p. 116. 368. 369. Verùm ubi est ille albus corvus?

DIVINATIO. *Divinatrix*, πρόγνωσις, προγνωσική. Vide *Prognosis*. Rulandus *Divinationem* descripsit, quod sit incertum præsagium vel prædictio à cogitatione ex propriâ luce desumtis, ut cum dicitur: Hoc mihi mens mea vel cor præsagiit vel animus meus angelus indicat. De *divinationibus* licitis vide Libav. Tom. IV. Oper. p. 32.

DIVINUM, θεῖον, apud Hippocr. variis gaudet significationibus. Ità dicitur principium illud & primaria caussa rerum humanarum vel in hominibus, in specie sex⁹ fœminini, l. de Nat. Muliebr. l. 2. 11. Vel significat aliquid ità occultum & incomprehensibile, cujus caussam neq; sensu neq; cogitatione assequi possis. l. de morb. sacr. l. 4. 6. 9. II. 5. Prognost. f. 1. t. 4. Vide Gal. ad h. l. In specie à plerisq; Interpretibus accipitur τὸ θεῖον, sive Divinum, pro aëris constitutione peculiari, quæ magis proprietate totius substantiæ, quàm primis suis qualitatibus nostra corpora offendat. Dicitur aliàs νοσηρὴ ἀπόχεσις, Hipp. l. 2. de nat. hum. t. 4. Confirmat Charltonus Ex. Pathol. X. §. 22. & nos in Dogmat. Med. Gen. pag. 191, Jung. Foës. Oecon. pag. 267. De *divino* in Chymiâ vid. Libav. de igne natur. c. 25. τὸ θεῖον etiam significat *Sulphur*. Vide infrà *Sulphur*.

DIVISIO, διαίρεσις, quotupliciter accipi possit, legatur apud Gal. l. 9. de Hippocr. & Plat. decr. in fin. De *divisione* Medicinæ specialis in Commentatoriam & Consultatoriam vide Rolfink. in O. ac M. Med. Sp. t. 1. f. 1. c. 2. *Divisio* quoq; dicitur de operatione Pharmaceuticâ, quãdo artifex v. g. massam pilularum *dividit* in globulos, vel alias particulas. Vid. Lex. Scribon. Rhodii p. 376.

DIVITIÆ, πλοῦτος, quid significet, in triviis notum est. *Divitiarum* finis juxtà naturam haud longius profertur, quàm, ut ne esuriamus, ne sitiamus, ne algeamus, Gal. l. quod opt. Medicus &c. Hinc *divitiis* præstare non virtutis, sed fortunæ munus dixit, l. de cogn. & cur. an. morb. c. 9. Vide *Dives*.

DIUM, αἰθήρ. Vide *Æther*. Sub *Dio* exponere vocat προεξαιθεριάζειν, Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 2.

*DIURESIS, διούρησις, propriè significat *excretionem urinæ*, vel seri per meatus urinarios: Unde & virtus διουρητική, medicamentorum & medicamenta *Diuretica*, διουρητικὰ φάρμακα, nomen habent aut salinæ naturæ, aut actualiter humidæ tenuis, sive serosæ. Hippocr. de affect. XLIV. 37. l. 2. Prorrh. XXXI. 7. Gorr. d. l. Confer ad Gal. l. 11. meth. med. c. 19. & l. 5. de Sim. Fac. c. 20. Catalogum horum medicamentorum vide passim in Practicis, præsertim Rolf. O. ac

O. ac M. M. Sp. l. 9. s. 4. Foësius tamen in Oecon. p. 167. existimat, vocab. διύρησις, & verbum διυρεῖσθαι, aliquando apud Hippocr. sumi pro διόῤῥωσις, & διοῤῥοῦσθαι, mutatione in serum s. serescentiâ, serosum fieri. v. g. l. de steril. III. 14. 15. l. 1. de morb. XXIIX. 5. 8. L. 14.

*DIUTURNUS, χρονικὸς, μακροχρόνιος, vide *Chronicas*. Dicitur & *Diutinus*. Junge Lex. Scribon. Rhodii p. 376.

DIVULSIO, διάσπασις. Vide *Diaspao*. *Divulsio*, urinæ est, cum hypostasis hinc inde est divulsa, & quasi hinc inde nebulosa. Parac. l. 1. de Urin. judic. c. 2.

DIVUS, δῖος, θεῖος θεσπέσιος, epitheton quod Viris Claris & Imperatoribus solet attribui; ut & Medicis. Ità Gal. *Divum Gaium* vocavit, l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Jung. Rhod. ad Scribon. p. 27.

DIYDROS, δίυδρος, idem, quod δίυγρος, Hipp. l. de intern. aff. alii legunt δίαυθρος.

DIYGROS, δίυγρος, *humidum*, perhumectatum significat, vel *dilutum*, Hipp. l. de intern. aff. XXII. 8. XLVI. 3. & aliàs in eodem libro.

DIYLISMOS, διυλισμὸς, *liquationem, transcolationem*, vel *saccationem* significat, à verbo διυλίζω, *liquare*. Dicitur de *vino liquato*, οἶνος διυλισμένος. Plura, vide apud Linden. S. M. Ex. X. §. 219. seqq.

DLADUS, dicitur *Stellæ*, quæ habet *Cataractam*; arte sc. Paracels. fragm. de Anat. Ocul.

DNOPHERON, δνοφερὸν, *caliginem*, tenebrosum, atrum significat. Ità & δνοφερῶδες. Hipp. l. de morb. sacr. XV. 6. 16.

DOCHME, δοχμὴ, *palmum* significat, sive mensuram apud Græcos, quâ rerum dimetiuntur intervalla. Sic dicta est ἀπὸ τοῦ δέχεσθαι. Constat ex quatuor digitis, subintellige transversis. Vide *Dactylodochme*, item *Palaste*.

DOCHMOS, δοχμὸς, δόχμιος, h. e. *obliquus*, recurvus. Usus Hippocr. lib. 2. de morb. mul. XXXVI. 1. Erotian. Onomast. p. 37. d.

DOCOS, δοκὸς, *trabem* vel *tignum* significat, quemadmodum & δοκὶς, *trabeculam*, vel parvam trabem. Inter instrumenta Chirurgica ad curandas fracturas meminit Hipp. 2. de fract. t. 48.

DOCTILETUS, dicitur Paracelso quoddam remedium contrà cancrum. tr. Labyrinth. Medic. c. 10. In Indice quoque legitur *Dactyletus*.

DOCTOR, Gr. Διδάσκαλος, est notissimus honoris titulus, quemadmodum Viris Eruditis, & in altiis scientiis & facultatibus probè peritis & exercitatis, ità & artē Medicam ritè callentibus publicâ Superiorum authoritate, prævüs Examinib⁹ & probationibus probè exantlatis solenniter attributus; quamvis non omnibus æquo jure competat, sed quandoq; sint, qui titulo tali fruantur citrà omne eruditionis veræ meritū, quos *doctorculos semirudos* haud ineptè vocavit Lind. Ex. V. §. 12.

Dicun-

Dicuntur a. Medici *Doctores*, non quòd necesse sit, ut doceant alios, sed quod tantam sibi Artis Medicæ comparaverint scientiam, ut datâ occasione alios quoq; docere possint, Linden. Ex. XII. §. 192. Doctores, dicit, h, e. *Imperatores vitæ & necis*, satis me hercule ambitiosè, cùm Hipp. vocaverit ministros ὑπηρέτας. Nec malè Libav. scripsit contrà Scheunemann. defens. 2. Tom. 3. p. 42. quòd quilibet *Doctor* vi juramenti debeat vera docere, & falsa redarguere in suâ professione.

DOCTRINA, διδασκαλία, παιδεία, inter Medico necessaria refertur ab Hippocr. Lege II. 8. Jung. Linden. Ex. I. §. 17. Dividitur in latam vel *diffusam*, Gr. διεξοδικὴν, & *compendiariam*, κατ' ἐπιτομὴν. Illa quidem reddit perfectos artifices; interim tamen neq; hæc tanquam inutilis rejicienda, cùm summam totius rei brevibus complectatur, Gal. 3. de iis, q. in med. t. 17. Quod v. sint, qui per compendiariam *doctrinam* non verentur artem nostram brevem & vitam longam promittere, illi magnoperè falluntur, & alios quoq; fallunt, cùm ad artificem peritum minimè sufficiat methodus aut doctrina compendiaria, sed requiratur longa circa particularia exercitatio, uti rectissimè hoc passim inculcavit Galenus.

*DODECADACTYLON, δωδεκαδάκτυλον, nomen *Intestini*, inter tenuia primi, à longitudine *duodecim* digitorum transversorum sic appellati, Latinè *Duodenum* dicti, Helmont. tr. Septuplex digestio n. 2. Cohæret mediante pyloro sive orificio dextro ipsi vētriculo. Vid. Gal. l. 6. de Admin. Anat. c. 9. Olim quidam non dignati sunt vocare intestinū, priusquam in anfractus orbesq; convolvatur, sed ipsum ἔκφυσιν, *productionem, appendicem*, appellarunt, c. 12. Hodieq; clarum insertione duorum ductuum Biliarii & Pancreatici. Junge Bartholin. Anat. l. 1. cap. 10. qui longitudinem 12. digitorum in dubium vocavit.

DODECATHEON, δωδεκάθεον, epitheton Antidoti cujusdam ex duodecim simplicibus constantis, cujus descriptio habetur, apud Æginet. l. 7. c. 11.

DODRANS, σπιθάμη, nomen ponderis & mensuræ in quantitate continuâ & discretâ usitatum, significans tres quartas partes totius, v. g. novem uncias, aut duodecim digitorum. Occurrit apud Scribon. Larg. num. 42.

DOEDYX, δοίδυξ, significat *cochleare*. Significat & *Radium* sive *Pistillum*. cū quo aliquid in mortario tunditur. Gorr. p. 114.

DOGMA, δόγμα, in genere *sententiam* vel opinionem de aliquâ re vel materia significat, C. Hofm. in com. ad Gal. de U. P. n. 53. Unde quædam *dogmata* sunt incerta, quædam probabilia, quædam absurda &c. Gal. l. 8. de Hipp. & Plat. decret. c. 9. & alibi. Enimverò aliquando specialiter & accuratè *Dogma* Medicum dicitur, quod nititur verâ ratione & expe-

experientiâ. Hinc & *Medicina Dogmatica* & *Medici Dogmatici*, δογματικοὶ, item λογικοὶ, contradistinguuntur ab aliis sectis, Methodicâ & Empiricâ, earundemq; sectatoribus. Gal. de subfig. Empir. c. 7. 8. & 9. & alibi, l. de sectâ, de opt. sect. &c. Jung. Gorræum d. l. & alios.

Dolichos, δολιχὸς, interdum & δόλιχος, triplicem habet significationem l. notat legumen oblongis siliquis constans, quod aliis *Phas. olus*, aut *Lobus* dicitur Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 28. Deinde significat *cursum*, aut certum curriculi spacium, duodecim aut, secundũ alios, viginti quatuor stadiorum & ità cursum diu cõtinuatum, Gal. l. 2. de san. tu. c. 10. fin. Junge C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. n. 481. ubi & δολιχεύειν, i. e. *dolichum currere*, & δολιχόδρομοι legitur. Deniq; adjectivum est & significat *longum*, prolixum. Vid. Lexicographos.

Dolicholithos, δολιχόλιθος, hoc nomine appellavit D. Georg. Hier. Velschius lapidum genus ex Comitatu Tyrolensi ad se allatum, nigricans, phaseolos magnitudine & figurâ accuratè repræsentans, attritione nonnihil odoratum. Ephem. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 157.

Dolium, πίθος, quid significet, & pueri norunt. Varium quoq; usum habent dolia in arte Medicâ & Pharmacevticâ. Præsertim vaporarii hydropicorũ per *dolium* meminit Gal. l. de util. resp. c. 4. *Dolia*, quæ musto vel vino replentur, collocanda esse cum interstitio, ne inter sese vitià serpant, ex Plinio l. 14 c. 21. notavit Linden. Ex. X. §. 184. *Doliolum* diminutivum est, Gr. πιθάκιον. *Doliola* ex Tamarice parata spleneticis proficua laudat Rhod. ad Scribon. c. 128. Parantur etiam ex larice, Junipero, betulâ &c.

*Dolor, ἄλγος, ἄλγημα, ὀδύνη, πόνος, &c. in genere tristis est sensus, ut *Voluptas* blandus vel suavis, Gal. l. 2. de L. A. c. 2. Unanimi quoq; Medicorum consensu certum est, *Dolorem* non esse morbum, sed symptoma; & quidem Actionem læsam. Qualis v. actionis læsæ species sit, nondum expeditum est. Pleriq; veteres & recentiores statuunt, actionem esse *Depravatam* & quidem actionem *Tactus*; Nobis v. verosimilius videtur, esse *p. n. Auctam*, uti demonstravimus in Dogm. N. Med. Gen. num. 273. seqq. Alii referunt ad Animi passiones sive Affectus, v. g. Willis de An Brut. Part. I. c. 9. & Charlton. Ex. Pathol. 8. Differentiæ *doloris* sunt multifariæ, v. g. *Dolor* gravativus. Tensivus, Acutus, Punctorius, Rarus, Levis, vel cum stupore quodam Pulsativus, Ulcerosus, Pruriginosus, Criticus. &c. Caussa *doloris* proxima consistit in solutione continui partium nervosarum repentè & cum vehementiâ, sed diversimodè fiente, unde anima mediantibus spiritibus animalibus persentiscit. Cæterùm quod vocab. *Dolor* etiam sumatur pro ipso morbo & parte affectâ, patet ex Rhod. ad Scrib. in Not. p. 16. & Rob. Keuch. ad Q. Seren. in not. p. 116.

Dolus, δόλος, δολοφροσύνη, significat *deceptionem*, aut circumventionem. Hunc Medico quandoq; esse licitũ, testatur Rolfink. O. ac M. M. Sp. l. 14. s. 3. c 17. & aliæ observationes. Omnis v. *dolus malus* absit à Medico, ceu viro probo, cui suprema lex est: Salus Ægri.

Domesticus, οἰκεῖος, quid propriè significet, huc non pertinet, & cuilibet notum est. Per translationem in Medicinâ notat id, quod alicujus naturæ est familiare, conveniens, accommodum. Unde & morbi quidam dicuntur *domestici*, h. e. οἰκεῖοι, Hipp. 2. aph. 34. Vide Dieter. n. 605. Ità & de muliere quadam sibi familiari vel *domesticâ* usurpat Hipp. de nat. puer. IV. 9.

Dominatus, δυναστεία, à δυναστεύω, *dominor*, dominatum teneo, prædominor. Dicitur vel de tempestate, quæ vel in toto anno, vel in certâ ejus parte prævalet & *dominium* obtinet, Hipp. 3. aph. 5. Gal. vocavit κρατῆσαι, c. 3. in 3. Epid. t. 8. vel de humoribus prærogativam præ aliis & super alios habentibus, 6. Epid. s. 5. t. 18. ubi πρόστασις legitur, quod vocab. Gal. *per dominatum* exposuit, à verbo προστατεῖν, præesse. Vid. Dieter. n 214. Ità Aër dicitur δυνάστης, *dominus*, dominans, prædominans in omnib⁹ symptomatibus, Hipp. l. de flatib. IV. 9.

Domitus, supin. verbi *Domare*, accipitur pro *valde cocto* à Q. Sereno in hoc versu. *Ovum valdè teres domitum ferventibus undis*. Gr. καθεψθεν. Vide Keuch. in not. ad illum p. 153.

Domus, *Domicilium* veteribus *Domicolium*, teste Keuchen. d. l. p. 128.) Gr. οἶκος, quid significet, nemini non notissimum est. *Domorum* v. quoq; rationem esse habendam Medico, exemplo reconvalescentium demonstrat Gal. l. 7. Meth. med. c. 6. Jung. l. 10. c. 8. & alibi. Ita inter caussas morbificas refertur *domus* recenter calce illita à Gal. l. 7. de U. P. c. 8. (ad quem locum adde C. Hofm. comment. n. 465.) comm. 1. in 1. Prorrh. t. 8. l. de Us. respir. c. 4. &c. Quomodo *domus* clotæ vel clausæ virus pestilens infringant, scripsit Helmont. in Tumul. pestis. §. Præservatio. Cæterùm vox *Domus* per metaphoram cochlearum quoq; testis & speluncis ferarum tribuitur, docente Keuchen. ad Seren. p. 185.

Dono, ἐπιδίδωμι, sumitur interdum pro *Exhibeo*, *Do*, Scribon. n. 13 quãvis Barthius parum Latinè dictum judicaverit, l. 49. advers. c. 16.

Donum, δῶρον, vide *Doron*. *Donum Veneris* quid dicatur Chymicis, vide apud Libav. defens. l. contrà Scheunemann. T. 3. Oper. p. 20.

Dorcadizon, δορκαδίζων. Vide *Caprizans*.

Dorcas, δορκάς. Vide *Capreolus*.

Doris, *Doridos humor*, significat *aquam marinam*, præsertim apud Poëtas. Usus Q. Serenus in Medicinâ metricâ. Vide Keuchen. in not. ad illud p. 159. 271.

Dormio, vide *Somnus*. *Dormire* an aperto ore conducat? vide C. Hofm. in comm. ad Gal: de U. P. n. 402. 813.

Doron,

Doron, δῶρον, significat *donum*, rem aliquam gratis ab altero acceptum. Ità ipsa quoq; Medicina *Donum Dei* jure dicitur, & Medicus à Siracide c. 38. Ità sanitas inter bona temporalia præstantissimum *Dei donum* laudatur. Porrò Græc. δῶρον idem significat, quod δοχμή, *palmus*; unde δίδωρον, τετράδωρον, πεντάδωρον, &c.

Dorpestos, δόρπηστος, aut δορπηστὸς, significat *cœnam*, aut cœnæ tempus, apud Hipp. l. 5. Epid. XI. 17 Jung. Foës. p. 169.

Dorpos, δόρπος, idem, quod δορπηστὸς, *cœna*, Gorr. p. 114. quamvis Langius l. 1. ep. 55. per *prandium* verterit, & cœnam ἐπιδορπίδα dici statuerit.

Dorsalis, νωτιαῖος, dicitur de *Medullâ spinali* à Gal. c. 5. aph. 65.

*Dorsum, νῶτον, in plur. νῶτα, dicitur posterior pars thoracis, sive medii ventris à cervice usq; ad septum transversum. Celsus vocab. νῶτον plerunq; reddidit per scapulas, in text. Hippocr. 2. Prorrh. XXXVI. 14. 15. XLIV. 3. 6. aph. 22. Verùm strictiùs, quàm par est, rectè animadvertente Foës. Oec. p. 436. Alii latiùs acceperunt *Dorsum*, dicentes totam posteriorem corporis partem ab occipite usq; ad extremum Coccygem, triginta quatuor vertebris compactam, uti Aristot. l. 1. Hist. An. c. 15. Verùm accuratius Anatomici hodierni lumbos & os sacrum cum coccyge ad continentes imi Ventris sive abdominis referunt; *Dorsum* v. posteriorem Thoracis partem constituunt. Bartholin. l. 2. Anat. in procœm. Gr. dicitur & μετάφρενον, Gal. Introd. c. 10.

Dosis, δόσις, usitatissimum Medicis vocabulum, quo innuitur *quantitas* medicamenti, vel simplicis, vel compositi, quæ unâ vice homini præsertim ægro exhibetur. Ejus inventio determinata adeò est difficilis, uti nihil sit, quod in praxi medicâ artem magis reddat conjecturalem, quàm singulorum præsidiorum quantitas, Gal. de cur. rat. p. S. M. c. 12. Nihilominus omnem operam impendat Medicus, præsertim in purgantibus, ne vel ægrum in discrimen vitæ conjiciat, vel Medicus sese ludibrio exponat, Paracels. defens. 3. & Paragraph. l. 3. c. 4. § 1. Vid. Dogm. nostr. Med. Gen. P. VI. c. 5. p. 755. seqq. & not. ad Jessen. de Sang. V. S. miss. p. 131. De *Dosibus* plerorunq; medicamentorum vide præter alios, apud Schröder. l. 1. c. 33. & D. D. Georg. Franci, Profess. Heidelberg. Fautoris & Amici nostri Appendicem Synopseos Instit. Medic. continentem *Delineationem Dosium* Medicamentorum.

*Dothien, δοθιὴν, id est, *furunculus*, Gal. l. 2. meth. med c. 2. de quo nomine notavit Galenus, quòd nec locum affectum repræsentet, nec caussam, quæ ipsum efficit. Significat a. tumorem ἀποστηματώδη, ex crassis humoribus in carnosis plerunq; partibus consistentem, mitem quidem, cùm solam cutem occupat, sed pervicacem & malignum, ubi subter actis radicibus erumpit, l. de

 tum

tum p.n. c. 15. Jung. l. 5. de C. M. S. L. c. 7. Est ex genere inflammationum in abcessus degenerantium, & respondent *Varis*. Meminit quoq; Hipp. l. de Affect. XXXV. 12. & l. 6. Epid. s. 3. t. 28. Vid & Æginet. l. 4. c. 23. Junge Sennert. l. 5. Med. Pr. p. 1. c. 9. Caussa ejus consistit in sanguinis crassioris & foeculenti extravasati collectione.

Doxa, δόξα, duplicem habet significationē: (1.) notat *opinionem* incertam de aliquâ re. Unde, qui tales fovent opiniones, dicuntur δοξασικοί. (2.) significat famam, *gloriam*, & honorem, cujus etiam rationem probè habere debet Medicus, monente Hipp. l. de dec. orn. V. 8. ad quem locum vide egregiam Exercitationem Linden. S. M. Ex. II. §. 23. Vide & *Gloria*.

Dracatium, id est, *Saturnus*. Rul. & Johns.

Drachma, δραχμὴ, nomen est ponderis & mensuræ. Duplex fuit olim *Ægyptia* & *Attica*. Illa pendet obolum, scribente Cleopatræ; hæc v. scrupulos tres, vel obolos sex, qualis etiam hodieq; usitata est in officinis. Harum octo faciunt unciam. Signum est ʒ. Olim fuit, L. Gal. de ponder. & mens. c. 2. Mensuralis *drachma* etiam octava pars unciæ est, & nonagesima sexta libræ. Dicebatur & olim ὁλκὴ, *Holca*, cujus nota fuit ⌂ Gal. d. l. Vid. Gorr. p. 115.

Drachum, est terminus Paracelsicus obscurus, cujus meminit in Philosophia l. 4. tract. 1. c. 3. in fin. Videtur denotare ultimam dissolutionem elementi aquæ, vel ejus consumtionem.

Draco, δράκων, est vocabulum multæ significationis. (1.) nomen est *piscis marini*, qui & *Arancus* à quibusdam vocatur, cujus pleniorem descriptionem legesis apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 50. De hujus ictu venenato & remediis adversus illum egit quoq; Gal. l. 9. de S. Fac. §. Sulphur, & l. 11. §. Draco marinus &c. Aliàs caro ejus inter alimēta nihilominus refertur, & quidem duræ carnis l. 2. de Al. fac. cap. 31. (2.) significat *serpentem* variæ formæ & magnitudinis monstrosæ, de quo legatur d. Aldrovand. l. 2. de Serpent. & Dracon. c. 12. ubi statim ab initio homonymiam hujus vocabuli prolixè declarat. Huc referri debent observationes de *Draconibus Carpathicis*, & eorum speluncis, quæ extant in Ephem. Nat. Cur. An. III. Obs. 139. & 194. Præter has proprias significationes (3.) à Spagyricis frequentissimè tribuitur hoc nomen *Mercurio*, sive *Argento vivo*, non solùm in operationibus Lapidis Philosophici, uti videre est in scriptis Basilii Valentini, & passim in Theatr. Chymic. Rul. in Lex. Libav. aliquoties; sed & in operationibus medicamentosis è Mercurio paratis. Ità Mercurius dulcis dicitur *Draco mitigatus*, Schröd. l. 3. c. 15. p. 406. Duo *Dracones* Quercetani sunt Argentum vivum sublimatum & Regulus Antimonii, Libav. Apocal. Hermet. Part. prior. c. 9.

Draco etiam dicitur *Sulphur*, quod extrahitur è corporibus per magisterium, Luc. Rodargirus de solut. Philos. c. 6. in Th. Chym. Vol. V. p. 735. Reliquas significationes ceu huc non pertinentes omittimus.

DRACONITES, *Dracontias*, sive *Drachates*, *δρακοντίας λίθος*, nomen gemmæ lapideæ, de quâ Plinius pluribus l. 37. c. 10. quòd fiat è cerebro draconum. Sed nisi viventi abscindatur, nunquam gemmascit, invidiâ animalis mori se sentientis. Igitur dormientibus draconib⁹ caput amputari debet, & ità auferri. Rul. Ei tribuunt virtutem, omnia venēa fugādi, & venenosos morsus curandi. Tales etiam *Draconites* ex nostris hydris & chelydris colligi ferunt nonnunquam, de quibus idem Rul. opinatur, vel ex cerebro hydriorum colligi, vel ex spumâ per attritionē mutuam excitatâ generari. Enimverò Fr. Hofm. detexit hanc fraudem, dicens, concurrere circumforaneorū imposturam, plebeiis obtrusam, dū nihil aliud sit, quā chelæ vel squillæ marinæ, quæ dentatæ ab uno latere interiore semifalcatæ, ebore quovis nitidiores, quas affabrè eâ parte, quâ dearticulatæ fuerunt, committunt, capsulisq; osseis & ligneis decenter inserunt, vulgò Schlangen Krönlein. In Clav. ad Schröd. l. 3. c. 8.

DRACONTION, *δρακόντιον*, Latinè *Dracunculus*, duplicem potissimum habet significationem: *Botanicam*, quæ nō est hujus loci, dum plantam aro similem acrioris facultatis denotat. Rul. vult, etiam hoc nomen competere Crassatellæ vel Ophigolosso in Lex. & *Pathologicam*, quando significat ulcus, quod lationem habet nervi à proximâ parte. Dicitur v. *dracunculus*, quod nervus in motib⁹ membri recedat in ulcus, & sese in illo occultet, Gal. in def. Medic. Vel sunt corpuscula nervosa, frequentius in tibiis genita, colore, crassitudineq; lumbricis similia, in Arabiæ locis familiaria. Gal. l. 6. de loc. Aff. c. 3. quem tamen affectum ipse nūquam vidit. Aetius ex Leonidâ *dracunculum* lumbrico similem esse dixit, interdum magnum, alias parvum reperiri, & frequentius quidem in cruribus, aliquando v. & in brachiorum musculis oriri & consistere; nasci a. in Æthiopiâ atq; Indiâ maximè pueris, lumbricis latis non absimilem, moveriq; sub cute sine molestiâ, verùm temporis progressu circà *dracunculi* extremitatē suppurationem fieri, cuteq; apertâ *dracunculum* caput exerere, quem si quis tentet attrahere, dolorem ingentem moveri, præsertim si eum abrumpi contigerit. Quod n. intus relinquitur, acerbissimos dolores excitare, proindè ut ne intrò animal recurrat, valido filo brachiū cōstringi oportere, idq; quotidiè agēdum esse, ut *dracunculus* progrediens paulatim integer excludatur. Verū Soranus, ut refert ex eo P. Ægineta, l. 4. c. 59. nō existimat animal esse, sed nervosam quandam substantiam, quæ opinionē motus solùm præbeat. Sed quid reverâ sit, nemo medicorum

corum explicare poteſt, qui Europam incolunt; poſſe tamen animal eſſe, ratio nobis dictitat, cùm non modò in ventriculo atq; inteſtinis creari, verùm etiam ex cute erumpere tùm pediculos, tùm majora quandoq; animalia, compertiſſimum habeamus ex hiſtoriis. Incertitudinem quoq; hanc, quid de veterum *Dracunculis* ſtatuendum ſit, non diffitetur Horſt. l. 8. Conſult. & Epiſt. Medicin. Obſ. 8. Tom. II. oper. p. 409. Meminit & eorundem in Inſtit. Med. Diſp. XI. in additam. Tom. I. oper. p. 299. Item Caſp. Reyes Camp. Elyſ. quæſt. 36. n. 7.

*DRACUNCULUS, δρακόντιον. Vide *Dracontium.*

DRAGANTUM, vel idem, quod *Tragacanthum*, ſpecies Gummi cujusdam, vel eſt idem, quod *Vitriolum*, vulgò *Zegi*, præſertim *Hiſpanicum.* Rul. in Lex.

DRAGETA, idem, quod *Tragea*, apud Foreſt. l. 3. Obſ. Chirurg. O. 3. in Schol.

DRAGMIS, δραγμὶς, dicitur *pugillus*, quantum tribus digitis comprehenditur, Hipp. l. 2. de morb. LIII. 26. l. 1. de morb. mul. Cl. 58. l. de nat. mul. XXIX. 11. XC. 4. l. de int. aff. LIIX. 6. Interdum ſcribitur per χ. δραχμὶς, quam ſcriptionem etiam Linden. retinuit. Verùm videtur accuratior eſſe per γ δραγμὶς, quia deſcendit à verbo δράττω, prehendo: unde & δράγμα, *manipulus.*

DRAPTOS, δραπτὸς, *dilaniatum*, divulſum, dilaceratum ſignificat Gal. in Exeg. dict. Hipp.

DRIFF, *Drif*, Helmontio dicitur *Lapis Butleri*, vel ejusmodi poteſtativum fermentativumq; remediũ, tr. *Butler.* Paratur ex Uſneâ, ſale marino, & Ente Veneris, cũ Ichtyocolla ſoluta, habeturq; *Periapton Salutis Magneticum*, quo ſolo attactu extremo linguæ apice ſalutem afferri creditur, Ephem. Nat. Cur. Ann. II. Obſ. 53. Schol. Plura de *Drif* vide apud Joh. Marcum Marci in Philoſ. veter. reſtit. P. IV. ſect. 1. ſubſect. 9.

DRIMYLEON, δριμυλέων, i. e. *acris leo.* Ita impudentisſime appellaſſe Menodotum Empiricum omnes Medicos & Philoſophos, qui ratione niterentur, δριμυλέοντας & δριμυμώρους; id eſt, *acres fatuos*, ſ. ſtultos, teſtatur Gal. l. de ſubfig. empir. c. 13.

DRIMYMOROS, δριμύμωρος, *acris ſtultus.* Vide *Drimyleon.*

DRIMYPHAGIA, δριμυφαγία, ſignificat *eſum acrium.* Uſus aliquoties hâc voce Dioſcorides: uſi & alii Medici. Gorræus in defin. p. 116.

*DRIMYS, *Drimytes*, δριμὺς, δριμύτης. Vide *Acre.* Confundi interdum cũ *Acido*, τῷ ὀξεῖ, docet Gal. 1. in 6. Epid. t. 29.

DROGISTA, μυρεψὸς, μυροπώλης, idem, quod *pigmentarius*, Pigmentorum inſtitor. Rhod. ad Scribon. in not. p. 62.

DROMOS, δρόμος. Vide *Curſus.*

DROPACISTOS, δρωπακιστὸς, dicitur vel de *Dropacibus*, vel de ſimilibus topicis me-

cis medicamentis, quæ *dropacum* modo illinuntur, quæ aliàs à Galeno appellantur πιτλώλα, *picata* medicamenta c. 3. de iis, q. in med. t. 32.

*DROPAX, δρώπαξ, est medicaméti rubificantis forma quædam, interdũ liquidioris, in modũ malagmatis, interdum ſiccioris, emplaſtri modo, prout uſus exigit, parata vel ad alimoniam & vitam partibus conciliandam, vel etiam ad vitia inveterata & contumaciora educenda inventa. Dividitur in Simpliciorem, & Compoſitum: in *Dropacem* veterum & Recentiorum. Vid. Morell. Form. rem. l. 2. ſ. 1. c. 14. Schrõder. l. 2. c. 53. Fr. Hoſm. in Clav. ad h. l. Dicitur & *Picatio*, πίτλωσις, item, δρωπακισμός. Rolf. O. ac M. Med. Sp. l. 4. ſ. 9. p. 2. Vocatur & ψίλωθρον, *depilatorium*, ab effectu, quod pilos evellat. Keuchen. ad Q. Seren. pag. 196.

DROSATUM, δρόσατον, idem, quod *Roſatum*. Keuchen. d. l. p. 226.

DROSOMELI, δροσόμελι, *mel roſcidũ*, quod & ἀερόμελι vocatur, q. d. *mel aërium*. Hodieq; dicitur *Manna*. Junge Gal. l. 3. de Al. fac. c. 39. Vide *Mel: Manna*.

DROSOS, δρόσος. Vide *Ros*.

DRUPA, δρυπετής, epitheton olivæ, q. d. *decidua*, caduca, Æginet. l. 1. c. 81. De hoc vocab. vide. Hier. Mercurial. Var. Lect. l. 1. c. 3. & C. Hoſm. l. 5. V. L. c. 1.

DRYINUS, δρύινος, q. d. *Querculus*, nomen ſerpentis venenoliſſimi, & fœtentis, cujus meminit Gal. l. de Theriac. ad Piſon. c. 8. Æginet. l. 5. c. 15. Ità dicitur, quia ad quercuum radices degit. Delineationem & deſcriptionem ulteriorem vide apud Aldrovand. l. 1. Hiſt. ſerpent. & drac. c. 14. Dicitur & *Chelydros*, χέλυδρος.

DRYPETES, δρυπετής. Vide *Drupa*. Dicitur etiam *Drupus*, de aliis fructibus maturis & deciduis. Gorræus d. l.

DRYOPETIS, etiam ſignificat *Ranunculũ viridem*, ſive *calamiten*, à calamis, in quibus degit, ità dictum. Schröder. l. 5. cl. 1. n. 31.

DUA, pro *Duo*, antiquè dici, patet ex Scribon. n. 45. 81. 82. 156. &c. pondo *dua*. Vide Rhod. in Indice Scribon. p. 376.

DUALITAS, δυάς, i. e. numerus binarius, quam nonnulli materiam infinitam eſſe dixerunt, ſed ſtultè, judicio Gal. l. 3. de dieb. Crit. cap. 11. *Dualitatem*, morbum dixit, quemadmodum *Unitatem* ſanitatem, Ger. Dorneus in tract. de Vitâ brevi, Tom. I. Theatr. Chym. imò mortem per diſſectionem ab unitate receſſum & corruptionem. Idem tr. Phyſica Geneſis. p. 357.

DUAMIR, ſpecies ſerpentum ingredientium compoſitionem Theriacæ. Rul. Sunt ergò viperæ.

DUBEL *coleph*, eſt compoſitio è corallio & carabe. Rul. in Lex.

DUBELECH, dicitur apoſtematum cavitas in genere manifeſta cum ſolutione continui Rul. & Johnſ.

DUBLE-

Dubletus, idem, quod *Nodus*, estque Tumor pituitosus ad Abscessus cũ folliculo pertinens. Amat. Lusit. cent. 3. cur. 100. in Schol. Forest. Chirurg. Obs. l. 3. O. 7. Schol.

Duco, ἄγω, i. e. *Educo*. Vide *Ago*. Aliquando *ducere* etiam idem esse, quod *Bibere*, monstrat Keuchen. ad Q. Seren. pag. 193. 194. Aliàs *Duco* sumitur pro *Trabo*, ἕλκω. Unde.

Ductilis, *Ductibilis*, ὁλκιμος, εὐόλκιμος, dicitur de eo, quod distractum propter visciditatem non divellitur, sed continuum manet. Usurpatur de farinâ triticeâ, Hipp. 2. de artic. t. 44. vel 45. Per metaphoram etiam Gal. attribuit dolori hepatis continuato & qs. viscido l. 2. de L. Aff. c. 8. Ità & Metalla *Ductibilia* vocantur omnia, quæ sunt liquabilia, quæ originem ducunt ex Mercurio. Nam materia eorum est substantia aquea, mista cùm substantiâ terræ, commistione forti, & non potest unum ab altero separari. Richard. Anglicus in Correctorio cap. 5. Theatr. Chym. Vol. II. pag. 388.

Ductus, ab Anatomicis sæpè sumitur pro *Canalis*, αὐλών. Vide *Canalis*. Ità apud Bartholin. leguntur *Ductus* Chyliferus libell. 1. c. 3. appendic. 2. *Ductus* lactei, Roriferi, Biliarii, Pancreaticus, Lymphatici, &c. Quære in Indice dicti Authoris.

Dudaim, Hebr. *Mandragorum* denotare dicit Schröd. l. 4. cl. 1. n. 201. quod ventilare non est hujus loci.

Duelech. Vide *Dulech*.

*Duenec, est *Mercurius Philosophorum*, qui & *Leo viridis*. *Dux* solutivus auri Libav. Apoc. Hermet. part. poster. in prooem.

Duenech est *Antimonium*. Ruland. & Johns.

Duencz, *limatura ferri*. Idem.

Duella, dicitur tertia unciæ pars, octonis scrupulis terminata. Rhod. ad Scribon. n. 145.

Duellum, μονομαχία, in genere significat pugnam & concertationem inter duo. Sumitur a. vel in bonam, vel in malam partem. In bonam, quando dicitur Duellum Animi cum Corpore à Ger. Dorne tr. Vita Brevis. Theatr. Chym. Vol. I. pag. 234. 472. seqq. In malam, quando caussa morbifica pugnat cum Calore & Flammâ Vitali, & ità coincidit cum *Dualitate*.

Dulcacidum, ὀξύγλυκυ, (an non & γλυκόξυ) quando mistura est facta dulcis & acidi. Rob. Keuchen. ad Q. Seren. pag. 126. 127. 243.

Dulciarius, σιτοποιός, vocatur pistor, qui panes mellitos conficit, sive bellaria & placentas ex melle. Gal. l. 1. de ferm. c. 4.

Dulcedo, *Dulcor*, γλυκύτης, *Dulcis*, γλυκύς, dicitur vel de qualitate gustatili, sive sapore; vel materiâ suavem saporem habente; & moderato suo calore cognatâ & familiari. Hinc & Hippocr. κατ' ἐξο-

καὶ ἐξοχὴν per γλυκὺ intellexit sanguinem in oppositione ad τὸ πικρὸν, amarum, id est, bilem flavam, l. de nat. hum. t. 4. Interdum *dulce*, γλυκὺ, pro vino *dulci* posuit l. 2. de morb. mul. LXXXIIX · 1. Dicitur Latinis *passum*. Accipitur aliquando latius pro omni sapore suavi, quatenus opponitur salso, acri, amaro. Ità quicquid ἄπιον est, dulce vocatur v. g. aqua *dulcis*, licet sit insipida. Præter has proprias significationes accipitur *Dulcedo* & *dulcis* pro Voluptate & Grato. Ità ab Anatomicis v. g. Columbo *Clitoris* dicta fuit *Dulcedo Amoris* Bartholin. l. 1. Anat. c. 34. A Chymicis cerussa vocatur *Dulcedo Saturni*, Rul. De *Dulcedine* Saturni vide quoque Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 36. *De dulcedine* Vitrioli & Mercurii, l. 8. c. 14. &c.

DULECH, *Duclech*, terminus est Paracelsicus & Helmontianus. Rulandus ità descripsit: *Dulech* est Tartari species, in humano corpore, lapis spongiosus, periculum & dolorem maximum creans. Verùm Paracelsus contradistinguit à Tartaro, dicens, esse medium quod inter Tartara & calculos, l. de morb. Tatareis cap. 11. & alibi. Quid Helmontius de *Duelech* statuat, vide in tract. de Lithias, c. 2, 3, 4. seqq.

DUO, δύο, quid significet, notum. *Duo* dissimilia non posse conjungi sine medio legitur in M. Joh. Isaaci oper. mineral. cap. 141. Theatr. Chym. Vol. III. p. 508. Ità & *Lapidem Philosoph.* vocari *Opus ex Duobus*, vide in Lagn. Harm. Chym. c. 2. d. l. Vol. IV. p. 733. seq.

*DUODENUS. Vide *Dodecadactylos*.

DUPLEX, διπλοῦς. Vide *Diploos*.

DUPLICATIO, διπλασιασμὸς. Vide *Diplasiasmos*.

DUPONDIUM, διπόνδιον, nomen ponderis, penderque drachmas quatuor, Gal. libr. de pond. & mens. ex Cleopatrâ.

DURACINA, epitheton malorum *Persicorum*, ceu peculiaris species, à quorum nucleis cultro aut dentibus caro agrè avellitur. Lang. libr. 1. ep. 67.

DURATIO, διάρκεια, significat rei alicujus permanentiam absque omni vicissitudine, uniformem constantiam, Helmont. tr. de Tempore n. 35. De fictâ illâ & impiâ *duratione* hominis Astralis Crolliani. Vide Libav. Exam. Philosoph. vivent. sec. Hartm. sect. 13. Tom. IV. Oper. p. 120. fin.

DURATUS, σκληρωθεὶς, pro *Induratus*, à verbo *Duro*, i. e. solidius aliquid reddo. *Durata* ova, Caseus &c. *Duratum* etiam pro *Macerato* accepit Scrib. n. 23. Vid. Rhod. in Lex. Scrib. p. 377.

DURDALES, dicuntur Paracelso spiritus corporei, inhabitatores arborum. Philos. ad Athen. l. 1. text. 13. Rul. & Johns. in Lex.

*DURITIA, *Durities*, σκληρότης, σκλήρυσμος, *Durus*, σκληρὸς, dicitur de qualitate tactili corporum solidorum, quando tactui renituntur, nec sponte cedunt. Græc. ἀντίτυπα. Gorræus

dividit *durum* in tres species: in summè vel absolutè *durum* ut terra: in excessivè *durum*, ut os, cornu, unguis &c. & in comparativè *durum*; quod respectu alterius mollioris ità dicitur, licet absolutè non sit *durum*. Ità pulsus *durus* Gal. dicitur σκληρὸς σφυγμὸς, ubi arteria siccior rigidiorque in modum corii apparet l. de pulf. ad Tyron. c. 3. Ità *Dura* mater vocatur membrana sive Meninx *Crassa* exterior, cerebrum investiens, saltem comparativè ad interiorem tenuiorem, quæ *Pia* mater vocatur. Omnem *Duritiem* esse ex sale vult Paracelf. Paramir. l. 2 c. 1. Ità *durities* Tartari ex sale miner. l. 1. de Tart. tr. 4. c. 2. in not. *Duritia* alia est naturalis, alia præternaturalis. Inter has pertinet *durities* mammarum Scrib. n. 220. Hepatis, Lienis, quæ *Scirrhus* dicuntur. *Dura ulcera* Gr. ὀχθώδη, i. e. verrucosa vocant. quæ callum contraxerunt, & prætumidas ac duras oras habent, Galen. l. 4. de G. M. P. G. cap. 12. Cur *dura* corpora non sentiant, vide C. Hofm. comm. ad Galen. de V. P. n. 160. Accipitur etiam pro siccitate & asperitate. Ità cutis *durities* apud Hippocr. libr. 4. Epidem. XXVII. 11. Aliquando pro *obstructione*: Ità Alvus *dura* legitur 3. aphorismo 5. Interdum tropicè *Durus* sumitur pro gravi, molesto. Ità Anginæ & paraplegiæ. Hippocr. dictæ sunt *duræ* libr. 6. Epid. s. 7. t. 1. Ità Acetum *durum* apud Q. Seren. in libr. metrico. §. Porrigini depellendæ. Vide Keuchen. in not. pag. 98.

Duum, sæpè occurrit apud Scribon. Pondo *duum*, pro *Duo* vel *Duorum*, num. 15. 56. 63. 65. 66. &c. Vide in Lexic. Scribon. Rhod. dict. loco.

Duumviratus, terminus Helmontianus, quo indicare voluit potestatem peculiarem in totum corpus, quam conjunctivè habent Lien & Ventriculus, tract. Septuplex, Digestr. num. 11. Vide & integrum ejus tractatum de Jure *Duumviratus*.

Dux, ἡγεμών, Chymicis vocatur *Mercurius Philosophorum*. Vide *Duenec*.

Dynamis, δύναμις, significat *facultatem, potentiam*, à quâ actio procedit. Terminus in medicinâ usitatissimus. Vel ità describitur, quòd sit proprietas totiûs substantiæ vel essentiæ, Galenus 4. in 6. Epid. tex. 5. & alibi. Usurpatur vel de corpore humano, ejusque partibus, & ità planè coincidit cum *Dispositione*. Vide *Diathesis*. Non solùm de membris solidis, sed & humoribus Hippocr. l. de vet. medic. XXXIX. 5. 6. ità de semine dicitur, quod insit δύναμις πλαστικὴ, *vis* plastica sive *facultas* formatrix, quæ eadem est cum Animâ vegetativâ. Vid. C. Hofmann. de gener. hom. libr. 2. cap. 1. seqq. vel de remediis, imprimis medicamentis & alimentis, quæ etiam nihil aliud sunt, quàm proprietates & dispositiones secundum totam essentiam, à quibus operatio procedit. De his vide Dogm. Nostr. Med. Gen. P. VI. cap. 2. Dicuntur a. δυνάμεις, sive facultates, ad oppositionem eorum, quæ Actu sunt

ſunt. Nam *facultates* indigent alio principio, quod prius in actum deducat, ſive actuet, nimirum calore noſtro vel flammâ vitali. Ignis v. operatur actu ſecundo, citrà noſtram actuationem, & aqua refrigerat immediatè &c. Δυνάμεις quoque haud rarò vocantur ipſæ medicamentorum *compoſitiones* apud Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ἁπλαὶ δυνάμεις, l. 4. c. 1. ὀξυδερκεῖς δυνάμεις, i. e. aciem exacuentes compoſitiones, l. adverſ. Lyc. cap. 7. τετραφάρμακος δύναμις, tetrapharmacum medicamentum. Δύναμις ſumitur quoque à Philoſophis technicè pro arte στοχαστικῇ, *conjecturali*, qualis ipſa quoque eſt *Medicina*. C. Hofm. inſtit. l. 1. c. 1. §. 2. Linden. Ex. V. §. 12. Dogm. noſtr. in prooem. Jung. Foëſ. p. 170. Gorræum pag. 117. Vide *Vires*.

DYNASTEVO, δυναστεύω, ſignificat principatum obtineo, prævaleo, *prædominor*. Uſus Hippocr. 3. aph. 5. Jung. Dieterich. Unde δυνάστης, *dominator*. Vide *Dominatus*.

DYOPTRA, (rectiùs *Dioptra*) Rulando dicitur aſſerculus perforatus ſeu tabula lignea manubriata circa medium, in latum fiſſa, ut per eam faciei prætenta absq; oculorũ injuriâ ignis atque operis modum contemplari poſſimus.

DYOTA, eſt vas circulatorium à duabus auribus vel uno utrumque brachium lateribus applicatum habente dictum. Hujus inferior pars eſt in modum cucurbitæ, cui impoſitus eſt alembicus, in ſummo canalem, qui liquori infundendo inſerviat, habens, in loco a. convenient duobus roſtris incurvatis & in cucurbitam à capitello humorem condenſatum devehentibus præditum. Rulandus & Johnſonus in Lexicis.

DYS, δὺς, particula aliis vocabulis præfigi ſolita, notat imperfectionem, difficultatem, malignitatem, vel talequid. In genere nihil boni, ſed potius malum quid ſignificat, verbi gratiâ, *Dyſenteria, Dyſthymia, Dyſuria*, &c. Vide Dieterich. num. 215.

DYSALTHES, δυσαλθὴς, *curatu difficilis*, apud Hipp. 3. de artic. t. 10.

DYSANIOS, *dyſenios*, δυσάνιος, δυσήνιος, ſignificat *anxium*, moroſum, *triſtem*, qui non eſt animo ſecuro, ſed ferè ſemper angitur. Hippocr. l. 3. Epid. ægrot. 2. poſt ſtat. peſtil. Galen. in Comm. 3. in l. 3. t. 82. Junge Foëſ. dicto loco. Gorræus δυσήνιος planè contrario modo interpretatus, qui non facilè triſtatur, p. 119.

*DYSÆSTHESIA, δυσαισθησία, in genere *ſenſus difficultatem*, ſive defectum ſenſuum, h. e. abolitam ſenſationem vel imminutam ſignificat. Galen. de diff. ſympt. c. 2.

DYSCHERES, δυσχερὴς, ſignificat *difficilis* tractatu, a. δὺς & χεὶρ, quaſi d. *manibus non facilè tractabilis*. Unde Adverbium δυσχερῶς, *difficulter*, cum moleſtiâ. Legitur apud Hippocratem, 1. aphoriſmo 25. Idem, quod δυσφόρως. Dieterich. numero 224.

DYSCHRESTOS, δύχρηστος, significat *discommodus*, incommodus, inutilis, quo difficulter uti possumus. Contrarium est εὔχρηστος, *commodus*, utilis. Occurrit apud Hipp. 2. aph. 54. Dieter. n. 225.

DYSCHROOS, *Dyschrus*, δύσχροος, δύσχρως, malè coloratus, ferè coincidit cum ἀχρόοις, de quibus suprà. Vide *Achroi*. Opponitur huic εὔχρως, *benè coloratus*. Utrumque legitur in Hippocr. 5. aph. 42. Jung. Dieterich. num. 226.

DYSCINESIA, δυσκινησία, significat *impotentiam movendi*, h. e. vel abolitum, vel imminutum motum localem, Galen. de sympt. diff. c. 2. Huic opponitur εὐκινησία, *facilitas ad motum*, mobilitas. Illud legitur apud Hippocr. 3. aph. 17. Jung. Dieterich. num. 218.

DYSCOETEO, δυσκοιτέω, significat *molestè cubare*, aut decumbere. Occurrit apud Hippocratem 2. de R. V. I. A. t. 25.

DYSCOLOS, δύσκολος, significat *difficilis*, molestus. Dicitur de morbis non facilibus solutu, gravioribus, cum periculo conjunctis, interdum & sine periculo. Frequenter legitur apud Hippocrat. 1. Prorrhet. s. 3. t. 25. 28. 49. Coac. t. 11. 13. 37. 309. item de signis malis & molestis, Coac. t. 160. 276. Hinc & verbum δυσκολαίνω, molestiam facio, exhibeo, quod legitur 1. Prorr. s. 3. t. 16. Vide Foës. p. 172.

DYSCOPHOS, δύσκωφος, vocatur, qui *graviter surdus* est, aurium gravitate laborans, Hipp. Coac. t. 197.

*DYSCRASIA, δυσκρασία, significat *Intemperiem*, & opponitur Temperamento sive κράσει. Vide *Crasis*. Est a. *Intemperies* duplex. Alia Sanitatis: alia Morborum. Illa est absque manifestà læsione actionum conjuncta. De utraque vide Institutiones, & præsertim Dogmata nostra, P. I. c. 3. & Part. II. c. 3. Dicitur etiam sæpè de ipsis humoribus, v. g. *Dyscrasia* sanguinis, id est, sanguinis *intemperies* h. e. in qualitate quadam excessus aut defectus.

DYSCRITOS, δύσκριτος, *judicatu* vel solutu *difficilis*. Usurpatur de morbis, ad crisin difficulter pervenientibus, sive qui difficulter judicantur, Hippocrat. 3. aphorismo 8. ubi opponuntur εὐκρινέες, *judicatu faciles*, 4. aphorismo 29. 30. Coac. textu 15. Aliàs vocantur & ἄκριτοι. Vide *Acritos* & δύσλυτοι, *difficulter solubiles*. Galenus comm. ad d. aphorismo 30. Jungatur Foësius, pag. 173. & Dieterich. num. 219.

DYSECOIA, δυσηκοΐα, idem, quod βαρυηκοΐα, *auditus difficultas*, Forest. l. 12. Obs. 12. Schol.

DYSELCIA, δυσελκία, significat *difficilem ulcerum curationem*, qualis est in corporibus mollibus & multo humore præditis v. g. in hydropicis. Legitur apud Hippocratem libr. 2. Epidem. sectione 1. num. 75. Hujusmodi humor vocatur δυσελκής, in quo ulcera ægrè sanescunt, cui opponitur εὐελκής. Utrumque legitur 2. de R. V. I. A. tit. 51. Prius etiam

tiam l. 2. de morb. L. 5. Vide Foës. p. 161.

DYSENIOS, δυσήνιος, idem, quod δυσάνιος. Vide *Dysanios*.

*DYSENTERIA, δυσεντερία, *difficultas intestinorum* cū exulceratione. Unde & Galen. libr. 6. de L. A. ἕλκωσις ἐν τέρων, exulceratio intestinorum vocatur. Celsus Latinè expressit per vocab. *Tormina*, l. 2. cap. 8. Ità & Scribon. n. 85. *Dysentericos*, id est, *torminosos*, scripsit. Describitur in defin. medic. Galeno adscriptis, quòd sit exulceratio intestinorum, cum inflammatione, & cruentarum, aut etiam strigmentosarum sordium excretione, morsum & alvi dolorem, ac intestinorum afferens. Vide & Dieterich. n. 216. Confer ad Hipp. l. de Affect. XXV. & l. 3. de Diætâ XIX. 14. 15. seqq. Junge Linden. Ex. XVI. §. 34. 35. Accuratior definitio hæc fieri posset: *Dysenteria* est fluxus alvi p. n. frequens, cruenta, strigmentosa aut purulenta, interdum & aquea vel lymphatica, cum dolore ventris, superveniente tenesmo, virium prostratione, aliisque symptomatibus proveniens ab internâ intestinorum exulceratione & vasculorū corrosione, per & propter acrimoniam humoris sanguinis, bilis, succi pancreatici, liquoris lymphatici obortâ, febrem magis vel minus malignam conjunctam habente. Videatur Willis Pharmac. Rat. Part. 1. sect. 3. c. 3. de febrib. c. 10. n. 4. Sylv. l. 1. c. 11. §. 12. seqq. P. Barbette l. 4. c. 5. & alii. Observationem de Dysenteriâ ἀνώπω, sindolente vide Ephem. N. Cur. Ann. II. c. 43.

*DYSEPULOTOS, δυσεπούλωτος, dicitur de ulcere, quod cicatrice difficulter obducitur. Interdum coincidit cum ulcere κακοήθει, sive *maligno*, interdum differt, quatenus citrà dispositionem malignam partis affectæ ab humorum acrium affluxu ulcus oritur, Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 18. Dicuntur & Philopono δυσάπυλα, Gorr. Vid. Forest. l. 7. Chirurg. Obs. 12. Schol.

DYSEXANALOTOS, δυσεξανάλωτος, significat id, *quod difficulter consumitur*, Hipp. de alimento usurpavit, l. de Alimento XI. 4. ubi & oppositum ejus legitur εὐεξανάλωτον, *quod facilè consumitur*. Lindenus ità descripsit. Propriè δυσεξανάλωτον illud est, quod semel appositum membris perquam difficulter à calore atteritur, & cum insensibili transpiratione digeritur, Ex. XIII. §. 161.

DYSEXODOS, δυσέξοδος, ον. dicitur de eo, quod difficilem habet exitum, aut minatur, Hipp. l. 4. Epid. XIX. 13.

DYSIS, δύσις, *Occasus*. Usurpatur de Astris, Sole, Luna, & reliquis, estque vel *verus*, vel *apparens*, qui & *Heliacus* dicitur Linden. Ex. XI. §. 178. Vide *Occasus*.

DYSONEIROS, δυσόνειρος, est epitheton, quod significat insomnia perturbans, somnum per insomnia molesta inquietum reddens. Legitur apud Dioscor. l. 5. c. 7. de vino novo. Jung. Linden. Ex. X. §. 28.

DYSODES, δυσώδης, significat *graveolens*, fœtidus, Occurrit frequenter apud Hipp. v. g. 4. aph. 47. 7. 2. 44. 69. l. 1. Prorrhet l. 3. t. 66. Coac. t. 292.

Hinc & ſubſtantivum δυσωδία, fœtor, quod etiam legitur Coac. t. 406. Contrarium eſt εὐώδης & εὐωδία. Dieterich. Jatr. n. 227.

Dysorgia, δυσοργίη, ſignificat *iram gravem*, vehementem. Hipp. l. de vet. medic. XIX. 28. l. de Humor. IV. 3. ubi δυσοργησίαι legitur.

*Dyspathia, δυσπάθεια, h. e. *ad patiendum difficultas*, Galen. libr. 1. de U. P. c. 15. l. 2. c. 7. & 8. Adjectiv. δυσπαθὴς cui opponitur εὐπάθεια, i. e. diſpoſitio facilis ad paſſionem, vel affectum, ibid. & 4. de V. P. c. 14.

*Dyspepsia, δυσπεψία, juxtà Etymologiam ſignificat *difficultatem concoctionis*, ſcil. in ventriculo. At Galen. vult, rectiùs tribui hoc vocabulum *depravatæ* alimenti *concoctioni*, ſive alimentorum in ventriculo corruptelæ, de ſympt. diff. c. 4. Eſtque ſymptoma actionis naturalis depravatæ. Depravatur a. cùm alimenta in qualitatem à naturâ alienam permutantur. Ea gemina ſtatuitur, κνισσώδης, καὶ ὀξώδης, h. e. nidoroſa & acida. Hæc frigidis, illa ex calidis cauſſis provenit, ſcil. fermentum ventriculi depravantibus. Caſtell.

*Dysphonia, δυσφωνία, id eſt, *vocis difficultas*, quemadmodum *Aphonia*, ἀφωνία ejusdem abolitio, Gal. de dif. ſympt. c. 3. Oritur à vitio vel ſpirituum animalium & intemperie organorum voci inſervientium, vel à læſâ eorundem ſtructura organicâ.

Dyphoria, δυσφορία, *Dyſphoros*, δύσφορος, ſignificat *difficultatem* moleſtiam, difficile, *moleſtum*. Utrumque frequenter legitur apud Hippocratem 1. Prorrh. ſ. 2. t. 54. Coac. t. 2. 265. 479. libr. 5. Epid. XXIV. 18. libr. 7. Epid. LVII. 20. libr. 2. aphoriſmo 13. 54. l. 1. Prorrh. ſ. 2. t. 43. Coac. t. 8. 11. &c. Contrarium eſt εὐφορία, εὔφορος, *tolerantia* & tolerabilis. Dieter. num. 223.

*Dyspnoea, δύσπνοια, id eſt, *difficilis reſpiratio*, difficultas ſpirandi, Gal. l. 1. de diff. ſpir. c. 1. Eſtque ſymptoma læſæ reſpirationis, commune aſthmaticis, orthopnoicis, pleipnevmonicis, ſynanchicis, phthiſicis, hydropicis, ſcorbuticis, & aliis ſimiliter malè affectis, à quo ægri δυσπνοικοὶ appellantur, Gal. in defin. & alibi. Cauſſæ igitur variant, quamvis proxima & conjuncta non variet, quæ eſt impedita aëris per aſperam arteriam reciprocatio, ſive ea ab obſtructione, ſive à diaphragmatis per flatus tenſione aut compreſſione, ſive ab aliis cauſis provenerit, Jung Dieterich. n. 221. Peculiarem cauſſam mediatam *dyſpnœæ* diuturnæ connexionem pulmonum ad latera cum plevrâ per fibroſos nexus ſtatuit Barthol. Anat. l. 2. c. 9. Plura de variis reſpirationis læſæ ſpeciebus vide apud Will. Pharm. Rat. P. 2. ſect. 1. c. 2. & ſeqq.

Dyspnoon, δύσπνον, δύσπνουν, idem, quod δύσπνοια, *difficultas reſpirandi*. Legitur apud Hippocratem Coac. t. 17.

Dysrachitis, δυσραχίτις, eſt nomen Emplaſtri apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 3. Valet ad fiſtulas, calloſos ſinus, &c.

Dysthanatos, δυσθάνατος, vel activè, vel paſſivè ſumi poteſt, cum de eo, quod

quod difficilem & molestam mortem infert, tum de hominibus hujusmodi mortem laboriosam oppetentibus, Hippocr. libr. 1. Prorrhet. s. 2. t. 20. Gal. in Comen. ad h. l. Repetitur Coac. t. 249.

Dystheneo, δυσθενέω, significat *viribus deficio*, infirmis sum viribus. Hipp. libr. 2. de Morb. LII. 24. LVI. 8. ubi tamen in ed. Linden. legitur δυσθυμεῖ, & LXV. 7. ubi δυσθενεῖ occurrit.

*Dystherapevtos, δυσθεράπευτος, id est, *difficulter curabilis*, vel curatu difficilis. Dicitur de ulceribus apud Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 1.

Dysthesia, δυσθεσίη, significat *displicentiam*, morositatem. Erotian. Onomast. p. 37. b.

*Dysthymia, δυσθυμία, id est, *animi mœror*, abjectio & desponsio, & verbum δυσθυμεῖν, animum despōdere, tristari, Hippocr. 6. aph. 23. l. 1. Epid. s. 2. t. 75. l. 3. Epid. ægr. 2. post stat. pestil. Foës. Oec. 172. Diet. n. 217. Opponitur εὐθυμία, animi tranquillitas, præsentia.

Dystocia, δυστοκία, *partum difficilem* significat, à δυστοκέω, difficulter pario, quod legitur apud Hippocr. 5. aph. 35. Partis verò difficultas à variis caussis dependet, quarum aliæ fœtum, aliæ uterum concernunt. Vid. Diet. n. 222. Consulantur Authores de morb. mulier. Mercatus, Rod. à Castro, & alii.

Dystoechiasis, δυστοιχίασις, dicitur à Medicis ordinis pravitas pilorum in palpebris. Vide Forest. l. 11. Obs. 46. schol. Lat. *Hispiditas*.

*Dysuria, δυσουρία, in genere est urinæ difficilis excretio. Quatenus verò distinguitur à Stranguriâ & Ischuriâ, significat dolorosam urinæ excretionem, sive ardorem Urinæ, Hipp. 3. aph. 31. & 7. aph. 48. Est igitur Dysuria sive Ardor Urinæ mictio cum dolore intensiori & ardore proveniens à solutione continui in orificio vesicæ aut meatu urinario per caussas varias inductâ, Sylv. libr. 1. P. M. c. 57. §. 11. In Generali significatione videtur accepisse Linden. Ex. IV. §. 98. & VI. §. 13. Observationē singularem mulieris dysuriâ extinctæ, in cujus corde duo calculi reperti sunt, vide apud Helmontium, tr. Retenta ed. fol. pag. 381.

E.

E & H. Græcum meritò conjunguntur, quia veteres hæc duo elementa uno eodemque charactere notarunt, teste Galen. 3. in 6. Epid. t. 40.

Eao, ἐάω, significat *sino*, missum facio, cesso. Usus Hipp. 1. aph. 20. Vid. Diet. Iatr. n. 229.

Ear, ἔαρ, contr. ἦρ, significat *Ver*, inter quatuor anni tempora primum, & saluberrimum, ex Hipp. 3. aph. 9. Accipitur verò diversimodè *Ver*: vel Astronomicè, quando Sol ingreditur signum Arietis in Zodiaco, vel saltem vulgariter, quando remittente frigore blandior incipit tempestas, quod in diversis regionibus quoque variat. Constitutio

tio ejus est calida & humida, temperatissimaque, unde & corpora sana, Gal. l. 3. de causs. puls. c. 6. Huic respondet pueritia & juvent⁹ inter ætates, ex. 3. aph. 18. Jung. Dieterich. n. 228.

EBENUM, dicitur & *Ebenus*, ἔβενος, *Hebenus* & *Hebenum*, lignum est exoticum, cujus arborem depictam habet Dominic. Chabræus, Schröder, libr. 4. cl. 1. num. 129. quidem nullius usus esse, scripsit, in medicinâ, præterquam quod Paracels. oleum ac sal ej⁹ maximè comendet. Enimverò Fr. Hofmann. in clav. ad. h. l. non dubitat asserere, magnã habere cum ligno Guajaco affinitatem, & esse magnæ efficaciæ contrà lucem Gallicam. Ejus virtutem esse calefacientem, detersoriam & subtilem, & inter ocularia medicamenta propterea commendari, testantur Gal. l. 6. de S. F. & P. Æginet. l. 7. De *Ebeno* factitio ex aliis lignis parando, vide Libavium, Synt. Arc. Chymic. libr. 6. c. 3.

EBRIETAS, μέθη, quid significet, notum est, quando nimirum plus bibitur, quàm ut vinci possit à naturâ. Ridiculam Jacobi Forolivienfis Etymologiam vide apud Dieter. n. 524. Pertinet inter caussas morborum externas, Gal. l.. de causs. morb. c. 3. & plerunque excitat febrem diariam. Linden. Ex. X. §. 240. seqq. ubi plura de hoc malo reperies. In specie prolificationi obesse, testatur Lang. l. 2. ep. 9. C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 806. De aliis malis effectibus, vide plura in Authoribus, Jung. Helm. tr. Spiritus vitæ n. 13. Dicitur & οἰνοφλυγίη Vide *Oenophlygie*.

EBRIECATUM, est terminus Paracelsicus, significans alienam sapientiam hominis, quá recedit & deflectit ab humanâ sapientiâ, quale quid fieri videmus in ebriis. Plura de hoc vide Philosoph. sagac. l. 1. c. 5. Est & *Ebriecatum cœleste*, quando ex peculiari afflatu Divino homo loquitur aut agit, qualis homo dicitur *Ebriecator*, vel *Inebriecarius Cœlestis*, libr. 2. cap. 5.

EBRON, id est, *Paradisus*, locus ille purus & amœnus, in quo fuerunt Adam & Eva protoplastæ, ante lapsum. Parac. libr. de gener. Stult. l. 1. tract. 1.

EBSEMECH, nomen est *Argenti vivi* ex Cambar. sublimati, Lagn. Harm. Chym. cap. 1. in Th. Chym. Vol. I. p. 728.

EBULLITIO, ἀνάζεσις, dicitur species *Effervescentiæ* vel *Elixationes*, fortioris materiæ liquidæ cum generatione bullarum, à calore fortiori. Sumitur & pro fermentationis gradu majori. Vide *Fermentatio*.

EBUR, *Gr.* ἐλέφας, vide *Elephas*.

ECBÆNON, ἐκβαῖνον, vel ἐκβησόμενον. Vide *Eventus*.

ECBALLO, ἐκβάλλω, duplicem habet apud Hipp. significationem. Vel enim denotat *abortio*, vel fœtum ejicio abortivum, l. 1. de morb. mul. LXXXVI. 4. CX. 8 9. 12. l. 4. Epid. XV. 7. Hinc talia remedia eidem dicuntur ἐκβόλια d. *l.* de morb. mul. & l. de nat. mul. XC. 1. Vide *Abortus*. Vel significat os aliquod exarticulatione dimoveo, vel sede suâ ejicio,

4. de artic. t. 32. quamvis in Græco legatur ἐμβάλλειν, inijcere, quod potius contrarium est verbo ἐκβάλλω. Sed hoc potius approbant Cornarius & Foës. in Oec. p. 185. nec improbat C. Hofm. in Not. MM. SS. ad ill. loc.

*ECBOLIOS, ἐκβόλιος. Vide *Ecballo, Abortus.*

ECBRASSO, ἐκβράσσω, significat cum impetu ejicio, velut ebulliendo expello. Unde ἔκβρασμα, *rejectamentum*, quod de maris sordibus usurpatur. Verbum legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul VI. 2. l. de int. aff. t. 19 l. de glandul. II. 16. Jung. Foës. p. 185. ἐκβράσματα quoque vocantur papulæ ardentes & fervidæ, quæ aliàs ἐκθέματα dicuntur, Gorr. p. 126.

ECBYRSOMA, ἐκβύρσωμα, dicitur articulus vel os cute extans, foras eminens, veluti extra corium eminentia & ejectio, q. d. *excutatio*, Galen. 4. de artic. t. 34. Aliquando & ἐκβυρσούμενον, t. 38 item ἐκβύρσωσις, l. Medicus vel Isagog. c. 17.

*ECCATHARTICUS, ἐκκαθαρτικός, h. e. *purgans per exteriora scil.* per poros cutis, competitque nitrosis & amaris Gal. l. 5. de S. F. c. 12. Synonymon est ἐκφρακτικὸς τῶν πόρων. Pertinet ad *Diaphoretica*, & opponitur τοῖς ἐμπλαστικοῖς, obturantibus. Descendit à verbo ἐκκαθαίρω vel ἐκκαθαίρομαι, *expungo* & *expungor*, quod usurpavit Hipp. de iis, quæ è thorace rejiciũtur 1. de R. V. I. A. t. 27. Hinc ἐκκάθαρσις. *expurgatio* idem, quod *Purgatio.*

ECCHAVNOO, ἐκχαυνόω, significat *tumidum reddo*, & inflatum inani aliquâ conceptâ opinione & aurâ populari, Hipp. 3. de artic. t. 20. Junge Linden. S. M. Ex. XIII. §. 10.

ECCHLOEUMÆ, ἐκχλοιοῦμαι, vel ἐκχλοοῦμαι, significat apud Hipp. *vireo*, aut ex *virore pallesco*, qualis color in cachecticis & ictericis, hepaticis & sanguine *detectis* apparet, Coac. t. 490. 621. l. 2. Epid. s. 2. n. 31. Jung. Foës. p. 195.

ECCHYLOMA, *Ecchylosis*, ἐκχύλωμα, ἐκχύλωσις. Vide *Extractio*, *Extractum.*

ECCHYMA, ἔκχυμα, idem, quod ἔκζεμα, Erotian. Onom. p. 41. *fervida eruptio*, pustula, quamvis Barth. Eustach. ad h. l. notaverit, vocab. hoc non reperiri in Hipp. Potest & usurpari fœm. ἔκχυσις, *effusio*. Verbũ ἐκχύω, *effundo*, legitur 6. aph. 20. de sãguine extravasato.

*ECCHYMONIA, *Ecchymosis*, ἐκχύμωμα, ἐκχύμωσις, id est, effusio, *gugillatio*, & est affectio circà cutem, cum tenuibus in ipsâ venis contusis sanguis per fissuras effunditur, nondum in grumos coactus, sed postquam per διαπήδησιν effusio ipsa facta est. Contingit sanè aliquando, ubi ità coierit, temporis progressu eundem livescere, & denigrari, parvis nimirum grumulis ex disperso in multas cutis partes sanguine coactis, Gal. l. 2. de C. M. S. l. 2. c. 1. & l. 4. meth. med. c. 1. Eandem vocat ἐκχύμωσιν solutionem continuitatis, cum contusione & ruptione conjunctam. Generatim verò Hipp. solitus est vocare *Ecchymoses*, ex vasculis sanguinis effusiones, & inanitiones, & alio nomine κενώσιν, cap. 2. in 6. Epid. t. 9. quæ effusio in phlegmone quoque fit à caussa internâ, ubi sanguis è vasis effunditur

ditur, & tumor excitatur tactu mollis & cedens. Distinguit tamen Gal. 6. aph. 20. phlegmonen ab *ecchymosi*, quòd in phlegmone sanguis per musculorum cavitates solâ ratione contemplabiles secundum minimas sui partes effunditur: In *Ecchymosi* verò in spacia effluit, quæ venis adjacent. Species *Ecchymôatis* sũt *Hypopion* & *Hyposphagma*, ὑπώπιον ϗ ὑπόσφαγμα, & sanguinis ad ungues concursus ex plagâ. Atque id quidem propriè significat *Ecchymosis*. Hæc Castell. Jung. Foës. 1. p. 196.

Ecclisis, ἔκκλισις, significat *declinationem*, ossis à sede suâ emotionem & excessum, *luxationem* ad exteriora. Hipp. 4. de artic. t. 4. Verbum ἐκκλίνεσθαι, *luxari*, foràs prorumpere, occurrit. d. t. 61.

Eccope, ἐκκοπή, *Excisio*, divisio est calvariæ, quâ os offensum refractum est, Gal. in def. med. Ægin. l. 6. c. 90. Verùm potest etiam accipi de operatione Chirurgicâ, quâ aliquid è corpore exscinditur, ab ἐκκόπτω, *exscindo*. Dicitur & ἐκτομή.

Eccopevs, ἐκκοπεύς, idem, quod ἐκτομεύς, dicitur culter vel *scalper excisorius*, quo utebantur antiqui in ossium sectionibus, ac præcipue capitis, Gal. l. 4. adm. Anat. c. 4. & l. 7. c. 2. Horum scalprorum tres species ponit Gal. l. 6. M. M. c. 6. cavos, angustos & planos. Primi vocantur κυκλίσκοι, ἢ κυκλισκωτοὶ, ϗ φακωτοὶ lenticulares: secundi, στενοὶ, angusti, ξυστῆρες, tertii μηλωτοὶ, specilli formam habentes. Jung. Æginet. dicto loco Foës. p. 186.

Eccoprizo, ἐκκοπρίζω, significat *alvi fæces depono*, Hipp. l. 1. Epid. ægr. 4. post. stat. pestil. Hinc & medicamenta promoventia excretionem alvi mitiora dicuntur ἐκκοπρωτικά, quæ movendi tantum stercoris, & ea, quæ in spaciis intestinorum primæque regionis viis continentur, dejiciendi vim habent. Linden. Ex. XII. §. 50.

Eccrisis, ἔκκρισις, significat *excretionem*, expulsionem, sive materiæ excrementitiæ aut morbificæ è corpore remotionem, sive per alvum, sive per alias vias convenientes. Dicitur de perfectâ Crisi. Accipitur etiam pro ipsâ materiâ, quæ excernitur, 2. aph. 15. Vid. Dieterich. num. 250.

Ecdexis, ἔκδεξις, idem, quod διαδοχὴ, *sucessio*. Vide *Diadexis*.

Ecdorios, ἐκδόριος, dicitur de medicamentis urendi vim habentibus sive caysticis, quæ cutem abradunt & exulcerant, quasi *excoriantia* ἀπὸ τοῦ ἐκδέρεσθαι, Diosc. libr. 3. c. 70.

Echel, id est, *Sol*, Laur. Ventura de lap. philos. c. 30. in Theatr. Chym. T. II.

Echecollon, ἐχέκολλον, dicitur medicamentum *glutinosum*, & tenax, quod affectæ parti appositum extrinsecus firmiter adhæret, ut ipsum vinculo contineri non necesse sit. Idem distrahendo plurimum extendi potest. Gorr. in def. p. 162. Meminit Gal. c. 2. de iis, q. in medic. t. 23.

Echeion, ἠχεῖον, usurpatur de vasis in Theatris collocatis. Occurrit apud Gal. l. 7. de U. P. c. 5. Vid. C. Hofm. in

in comm. n. 445. & l. 1. V.L. c. 19.

ECHENEIS, dicitur piscis ænigmaticus & parabolicus in mari philosophico Lapidis, de quo Libav. T. II. Oper. p. 3. 27. 28. Vide Remora.

ECHIDNA, ἔχιδνα, *vipera*, dicitur & ἔχις. Sumitur vel generaliter pro omni serpente, vel specialiter pro specie serpentis viviparæ, quæ serpentibus communibus habetur venenosior, hyeme in scopulis sopita delitescens & terrâ obtecta, Schröder. l. 5. cl. 1. n. 37. Plura vide de ejus venenositate, in quo consistat, apud Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Dicitur quasi *Vivipara*, quod tamen aliis quoque serpentibus commune. De virtute carnis *viperarum* diaphoreticâ & alexipharmacâ, vide Gal. in lib. de antidot. de Theriacâ ad Pison. ad Pamphilian. & l. 11. de S. Fac. Æginet. l. 7. c. 3. lit. E. Jung. Aldrovand. Hist. Serp. & Drac. l. 1. c. 2. Bald. Angel. Abbatium tr. de admirab. viperar. nat. & facultat. *Echis* vipera mascul⁹. *Echidna*, vipera fœmina. Rul.

ECHIES, dicuntur catuli, seu filii *echidis*. Idem & Johns.

ECHINOPHTHALMIA, ἐχινοφθαλμία, dicitur inflammatio palpebrarum. Forest. l. 7. Obs. 20. Schol.

ECHINUS, ἐχῖνος, est vocabulum multæ significationis, cujus homonymiam vide sis apud Aldrov. l. 2. de Quadrup. digit vivipar. c. 37. & l. 3. de Testac. c. 40. Latinis dicitur etiam *Erinaceus*. Denotat verò duo præsertim animalium genera, unum *terrestre*, aculeatum, cujus descriptionem vid. apud Aldrov. l. priori citato; de cujus viribus præter illum scripsit quoq; Gal. l. 11. Simpl. Jun g. Schröd. l. 5. cl. 1. n. 22. alterum *marinum*, testaceum, de quo vide Aldrov. in loco posteriori allegato. De usu ej⁹ in cibis legatur Gal. l. 2. de Al. fac. c. 38. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 14. Bruyer. de re cib. l. 21. c. 10. Porrò vocab. ἐχῖνος quoque notat *sinum ventris interiorem* in animalibus, qui asper, cancellatus, crustatus, & magnitudine reticuli, Lat. Omasum. Gorr. p. 162. In specie Gallinarum *tunica stomachi interior Echinus* quoque vocatur, Aldrov. l. 9. Ornithol. c. 2. Significat quoque vas vel ollam apud Hipp. l. de nat. mul. CIII. 4. & alibi, notante Erotiano p. 50. b Reliquæ significationes botanicæ non sunt hujus loci.

ECHIS, ἔχις. Vide *Echidna*.

ECHO, ἔχω, verbum est notissimum, sed diversæ significationis apud Hipp. notante Foës. Oec. p. 256. Notissima est significatio, quando notat *Habere*. Interdum v. ponitur pro *significo*, 3. de R. V. I. A. t. 14. Gal. in comm. Interdum pro *utero gerere* accipitur, l. 4. Epid. XII. 19. Aliquando pro *Sum*, ut l. 2. Epid. VI. 37. Interdum sumitur pro *Præbeo*, παρέχω, l. de Medico IV. 23. Aliquando *Detineo* significat, & ità dicitur de morbis, qui ægrum detinent vel infestant, Prognost. s. 2. t. 65. Et ità passiv. ἔχομαι, *detineor*, de homine morbo detento & correpto sæpè accipitur, 4. aph. 34. 35. Jung. Dieter. n. 367. Lind. Ex. XII. §. 122. 123. XIII. §. 21. 25.

ECHO, ἠχώ, est *sonus* reciprocus, quæ a imitatione vocis humanæ imago quo-

quoque dicitur, estque resonantia ex repercussione simplici vel multiplici ejus soni, à quo est emissus, quem etiam obiter audiunt alii præsentes. Libav Defens. Syntagm. contr. H. Scheunem. II. not. 57. Tom. III. Oper. p. 111.

ECHOS, ἦχος, significat *sonum*, sonitum, & pertinet inter symptomata qualitatum audibilium mutatarum. Legitur apud Hipp. 1. Prorrhet. s. 1. t. 18. Coac. t. 131. 161. 193. 194. Foës. p. 265.

ECLACTIZO, ἐκλακτίζω, significat *calcitro*, calces jacto, excalcitro. Legitur apud Hipp. Coac. t. 109. s. 4. de artic. t. 64.

ECLAMPSIS, ἔκλαμψις, item ἐπίλαμψις, significat splendorem, fulgorem, *effulgescentiam* & emicationem, quales ex oculis aliquando prodeunt, Hipp. Coac. t. 218. ubi λαμπηδὼν vocatur. Metaphoricè sumitur de emicatione flammæ vitalis in pubertate & ætatis vigore, 6. Epid. s. 1. t. 5. Descendit à verbo ἐκλάμπω, *effulgeo*, emico, quod legitur in propriâ & metaphoricâ significatione v. g. 1. Prorrh. s. 3. t. 32. Coac. t. 351. l. de vet. medic. XXIX. 26. l. 1. Epid. s. 3. t. 10. Foës. p. 187.

ECLEÆNOMÆ, ἐκλεαίνομαι, significat *exteri*, levigari, leniri, explanari, & sumitur de cicatricibus, quæ delentur. 2. Prorrh. XXIIX. 33.

*ECLECTOS, ἐκλεικτὸς, dicitur de formâ medicamenti Arteriaci, Lat. *Linctus*, Offic. *Loob.* Vocatur & *Eclegma*, in affectibus arteriæ asperæ frequens, Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2. ἔκλειγμα, ἀρτηριακόν. Ore assumtum sensim liquescit & degultitur. Vid. Weker. Ant. gen. l. 1. c. 33. spec. l. 2. sect. 24. Schröder. l. 2. c. 50. P. Morell. de formul. remed. l. 1. s. 2. c. 3. & alii. Significare potest & in genere *Electuarium*.

ECLEIPO, ἐκλείπω, significat *deficio*, item animi deliquium patior. Hipp. 6. aph. 29. & 1 Prorrh. s. 2. t. 38. Dieter. n. 251.

ECLEVCOS, ἔκλευκος, *valdè albicans*, aut candidus. Dicitur de habitu corporis, Coac. 614. l. 2. Epid. t. 76. Dicunturaliàs tales ὑπόλευκοι, aut λευκόχρωτες; de excrementis, 1. Prorrh. s. 2. t. 18. & Coac. t. 615.

ECLIPSIS, ἔκλειψις, est terminus Astronomicus, denotans obscurationem Luminis *Solaris* vel *Lunaris* respectu visus nostri. Hinc duplex *Eclipsis*: Solis & Lunæ, Gal. l. de dignot. & cur. cujusque animi peccat. c. 3. *Eclipsis Solis* fit interveniente Lunæ disco inter corpus solis & oculum nostrum quod contingit in Novilunio. *Eclipsis Lunæ* fit interveniente umbrâ terræ, se porrigente ad discum Lunæ è directo Soli oppositæ, & impediente, ne sol Lunam illuminare queat. Utraque est vel totalis, vel partialis. Plura de in Svicientia Cosmicâ Clariss. Dn. Joh. Christoph. Sturmii Part. Spec. Tab. V. ubi & mentio fit *Eclipseos Terræ*. De *Eclipsibus* plurium dierum miraculosis vide C. Hofmann. Comm. in Galen. de U. P. n. 720. seqq. Omnem *Eclipsin* solis & Lunæ fieri, quoties est Luna concentrica mundo, dixit Helmont. tr. Form. ortus n. 47. Num *Eclipses* ratione sanitatis in homine malum

lum portendant, aut caussas morbificas internas disponant, hodieque à nonnullis Astronomis in dubium vocatur. Nostrum non est, dijudicare. Spagyricis *Eclipsis* dicitur ænigmaticè *caput corvi*. Rul. Johns. & quando aqua Mercurialis, cui Sol & Luna inerant, in superficie omninò nigra apparet in operatione Lapidis Philosophici, uti colligere est ex M. Joh. Isaaci l. 2. Oper. Miner. c. 25. fin. Theatr. Chymic. Vol. III. p. 434. Paracels. quoque tr. de Pestilentia *Eclipses* vocat *irregularitates Pulsuum* in homine.

ECLOGE, ἐκλογὴ, idē, quod ὑπόμνημα, *Excerptum*; Explicatio historica. Ita dicuntur ἐκλογαὶ τῶν ἀνατομῶν, *Historiæ Anatomicæ*, C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 2. & 869.

ECLYSIS, ἔκλυσις, significat *exolutionem*, virium prostrationem, & deliquium facultatum animalium, & vitalium languorem, provenientem ab impeditâ flammæ vitalis sanguineæ continuatione, vel propter oppressionem & suffocationem, vel propter dissipationem spirituum; & ità idem esse vult, quod *Lipothymia*, Dieterich. n. 251. Vid. Sylv. Pr. Med. l. 1. c. 34. Will. Pharm. Rat. Part. 1. s. 6. c. 1. Meminit hujus vocabuli Hipp. 7. aph. 8. 1. Prorrh. s. 1. t. 24. Coac. t. 245. 250. 256. Vid. Linden. Ex. XIII. §. 474. Verbum est ἐκλύομαι, *viribus deficio*, 2. aph. 41. l. 1. Prorrh. s. 3. t. 28. Coac. t. 158. 588. Ἔκλυσις etiam aliquando significat alvi solutionē Coac. t. 634. Confer. ad Lind. Ex. IV. §. 71. Jung. Foës. p. 188.

ECMÆNO, ἐκμαίνω, h. e. *vehementer insanio*, vel deliro, Hippocr. l. 3. Epid. ægr. 4. & 13. post stat. pest. l. 1. Prorrh. s. 1. t. 10. 17. s. 2. t. 41.

ECMAGEION, ἐκμαγεῖον, *expurgatorium*, absterforium, vertit C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 202. 1060 Verùm in Lexicis redditur per expressum alicujus rei simulacrum. Est epitheton Lienis apud Gal. l. 3. de U. P. c. 7. quia est νόθον ἧπαρ, spurium hepar, & ità veluti *simulacrum*. Prior v. significatio non quadrat ad principia hodierna, cum lien non ab hepate sanguinem accipiat, sed hepati tradat.

ECMASSO, vel *Ecmatto*, ἐκμάσσω, ἢ ἐκμάττω, significat *efformo*, & fingo. Hipp. aliquoties usurpavit, l. de nat. mul. CV. 24. l. de Steril. XVII. 8. l. 2. de morb. XIV. 28. Significat quoque ἐκμάττω, *abstergeo* l. de int. aff. XLIII. 31. Galen. l. 6. de C. M. S. L. cap. 4.

ECMIÆNOMÆ, ἐκμιαίνομαι, significat *polluor*, contaminor, præsertim effluvio seminis, & ità idem est Hipp. quod ὀνειρώττω, l. de superfœtat. XIIX. 9. quamvis in ed. Linden. legatur ἐκμαίνηται, deſæviat. Hier. verò Mercurialis vult, legendum esse ἐκμιαίνηται, l. 2. V. L. c. 11.

ECNEPHIAS, ἐκνεφίας, *è nube proveniens*. Dicitur de imbre, de vento, de febre, apud Hippocr. teste Galeno in Exeg. Gorr. p. 127. reddidit cum sole factus, cum tamen & de sole dicatur ἐκνεφίας, i. e. *æstuosus, nubium expers*, aut è nubibus prorumpens, Foës. pag. 189.

Ecnestevo, ἐκνηστεύω, *jejunium longius perfero*. Hippocr. libr. 2. de morb. LIII. 32.

Ecpaglôs, ἐκπάγλως, adverb. significat *vehementer*, studendum in modum. Frequens Hippocr. l. 1. de morb. mul. X. 3. t. 2. LVI. 3. & in epist. ad Philopœmenem. n. 4.

Ecpaleo, ἐκπαλέω, & ἐκπαλαίω, *eluctor* significat, evibro, vi quadam emoveor. Usus Hipp. de articulorum emotione violentâ è suâ sede. Unde ἐκπάλησις, *emotio*, ἐκπαλὴς, *emotus*, 3. de fract. t. 63. 3. de art. t. 88. 93. Gal. comm. ad d. l. t. 98.

Ecpepiesmenos, ἐκπεπιεσμένος, eversus, expressus, *protuberans*, dicitur de ulcere labra protuberantia habente, Hipp. 3. de fract. t. 71 licet alii legant ἐκπεπληγμένον, de quo postea.

Ecpeplegmenos, ἐκπεπληγμένος. Vide *Ecplexis*.

Ecpeptamenos, ἐκπεπταμένος, *expansus*, hians, apertus. Dicitur de vulneribus hiantibus, 2. de iis, q. in medic. tex. 25. 31. de figuris membrorum, l. de vet. medic. XXXIX. 10.

Ecphero, ἐκφέρω, significat *perfero* ad debitum tempus, & usurpatur de gravidis fœtum ad maturitatem gestantibus, Hipp. l. de nat. mul. XIX. 1. libr. 1. de morb. mul. XXXVII. 1. & 13. l. de Sterilib. XXIII. 3. Aliàs propriè significat *effero*, exporto, unde ἐκφερόμενα dicuntur, quæ cum urinâ excernuntur, libr. 7. Epidem. XXI. 28.

*Ecphraxis, ἔκφραξις, id est, *pororum apertio* & reclusio, Galen. l. 11. M. M. c. 13. ubi opponitur, τῇ ἐμφράξει. Inde ἐκφρακτικὰ medicamenta, opposita emplasticis. Vide *Deobstruens*. Dicuntur & ἐκκαθαρτικά. Vide *Eccatharticus*.

Ecphyas, ἐκφυὰς, idem, quod ἔκφυσις, *appendix*. Epitheton intestini Cœci C. Hofm. Comm. in Gal. de U. P, n. 258. Vide *Ecphysis*.

*Ecphysesis, ἐκφύσησις, *Efflatio* sive *Exufflatio*, est expiratio aëris copiosissimi confertim facta, Galen. l. 2. de mot. muscul. c. 9. l. 2. de Hipp & Plat. decr. c. 4. Ejus opifices sũt musculi omnes intus inter costas siti, adjuti etiam iis, qui ad thoracem perveniunt ex scapuis & dorso, atque aliis etiam magnis, qui in Epigastrio habentur, Galenus libr. 8. de U. P. c. 7. l. 1. de diff. resp. c. 13. Oritur à sanguinis spirituosi vel vaporosi nimiâ effervescentiâ. Estque duplex ψοφώδης, καὶ ἄψοφος, cum sono, & sine strepitu, l. de us. respir. c. 2. & l. 4. de L. Aff. c. 2. Vide C. Hofm. d. l. n. 606. Utraque est species ἐκπνοῆς, *expirationis*, sed violentæ, l. de us. puls. c. 7.

*Ecphysis, ἔκφυσις, in genere *processum*, appendicem in aliquâ parte naturalẽ significat, Gal. l. 2. adm. Anat. c. 5. In specie ità dicitur *Intestinum duodenum*, Gal. l. 5. de U. P. cap. 3. In osse dicitur alio nomine ἀπόφυσις. Vide *Apophysis*.

Ecpiesmos, ἐκπιεσμὸς, *expressio*. Vide *infrà*.

Ecpicrumenos, ἐκπικρούμενος, *amarescens* dicitur de ore, Hipp. 4. aph. 17. Jung. Dieter. n. 255. ob portiones biliosas regurgitantes per pylorum in ventriculum, & effluvia versus stoma-

machum & gulam emittentes. Gal. l. de plenit. c. 11.

*ECPIESMA, ἐκπίεσμα, 1. generaliter dicitur ossis in multas partes diffractio, in quâ intrusæ ossis partes deorsum vel introrsum separantur, & membranam subjacentem innixu suo premunt, Gal. in def. Med. 2. specialiter ἐκπίεσμα vocatur talis fractura cranii, ubi fracturæ ossicula descendunt, & meningem Cerebri comprimunt, Ægin. l. 6. c. 90. Significat & ἐκπίεσμα, apud Medicos rei cujusque detrimentum, quod expresso ab eâ succo superest, nec id tantùm, sed etiam sæpenumero succum ipsum, ut, cum dicitur μυροβαλάνυ ἐκπίεσμα, vel quod idem est, μυροβαλάνυ πίεσμα, quod & ἀπόθλιμμα & μάγμα appellatur. Sumitur in eâ significatione apud Dioscor. l. 4. c. 160.

ECPIESMOS, ἐκπιεσμὸς, in genere *expressionem* notat. Specialiter inter affectus oculi refertur, diciturq; prolapsus totius oculi extra suam cavitatem, ut prominens appareat. Differt tamen à *Procidentiâ*, πρόπτωσις dictâ, quod in hac uvea tantùm tunica, in illa totus oculus ferè erumpat. Hoc malum intellexit Celsus, cùm ait, non nunquam ingentem inflammationem tanto impetu erumpere, ut oculos suâ sede propellat, libr. 6. cap. 6.

ECPLAGEOMÆ, ἐκπλαγέομαι, *percellor*, perterrefio, Hipp. Prognost. s. 3. t. 34.

ECPLEROMA, ἐκπλήρωμα, *supplementum* vocatur, quod à Chirurgis intruditur, ad complendum sinum vel cavitatem aliquam, ad meliorem deligationem, veluti sunt pilæ parvæ duræ, coriaceæ, & similia Hipp. Mochlic. VIII. 17.

ECPLETHRIZO, ἐκπλεθρίζω, pertinet ad motus corporis celeres, quando quis in sextâ parte stadii, quæ πλέθρον dicitur, prorsum retrorsumque vicissim, idque sæpè in utramque partem sine flexu cursitat, unoquoque cursu breve quiddam de spacio demit, quoad denique in uno gressu constiterit. Galen. libr. 2. de san. tu. cap. 10.

*ECPLEXIS, ἔκπληξις, *stupor*, obstupescentia dicitur, cúm ægri apertis oculis quieti manent attonitis similes, neque aliquid agunt aut dicunt, Galen. com. ad 7. aph. 14. vel est mentis consternatio & *ecstasis*, ex aliquâ repentinâ perturbatione proveniens, Def. med. Jung. Dieter. num. 256. Huic oppôitur περιχάρεια, *excessus gaudii*, & scimus amborum occasione plures interiisse subitò, l. 12. meth. med. c. 5. Charlton. exposuit per *Animæ Contractionem* & subsequentem *Exanimationem*, Ex. 8. Pathol. §. 24. Descendit à verbo ἐκπλήσσομαι, percutior, consternor. Quod v. idem verbum etiam significet *hiare*, aut diductis esse labris & oris, unde ἐκπεπλεγμένον, vel ἐκπεπληγμένον ἕλκος ulcus distans, hians, diductum, ex Galeno & Homero conatur probare quidem Foël. p. 190. mihi non videtur cum Lexicographis respondere, sed mendam subesse, & substituendum verbum ἐκπλίσσομαι per ι, & præter ἐκπεπλιχμένον, egredior, dehisco &c.

Ec-

Ecpnoe, ἐκπνοή, significat *expirationem*, ceu motum thoracis, quo aër vel spiritus foras fertur, & fit, ut docet Galenus l. 2. de musc. tantum considentibus in se musculis, qui inspirationem fecerunt, estque actio valdè remissa, quæque etiam est, in non valentibus loqui. C. Hofm. Com. in Gal. de U. P. n. 474. Huic opponitur εἰσπνοή, *Inspiratio*, de quâ paulò inferius. Vide *Eispnoë*. Jung. Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 23. Willis Pharm. Rat. P. II. sect. 1. c. 4.

Ecpsycheo, ἐκψυχέω, significat *exanimor*, animo deficio, idem, quod λειποψυχέω, Hipp. l. 1. de morb. IV. 2. XIII. 15. 16. quamvis in primo loco legat Foës. ἐκψύχησι, præter necessitatem.

Ecpterumæ, ἐκπτερῦμαι, *alatus fio*, quasi alis subditis in altum vehor. Legitur apud Hipp. l. 1. d. diæt. XIIX. 8.

***Ecptoma**, *Ecptosis*, ἔκπτωμα, ἔκπτωσις, dicitur Hipp. ossium vel articulorum è sede suâ prolapsio vel emotio, citrà fracturam. *Excidentia*, *Luxatio*. Idem, quod ἐξάρθρωσις, ἐξάρθρωμα, 1. de fract. t. 1. §. 3. de iis q. in med. t. 31. (vide Gal. in comm.) l. 1. de morb. V. 15. Ac. v. in l. 3. Epidem. in stat. pestil. ἐκπτώσιες significant partium corruptarum decidentias & mutilationes. Cum additione ὑστέρων etiam de secundinis excidentibus legitur 5. aph. 49. Vid. Dieter. n. 257. Verbum quoque ἐκπίπτω de omenti prolapsu usurpatur 6. aph. 58. Diet. n. 254. Cœterùm de *luxatione* ejusq; differentiis, vide Chirurgiæ scriptores veteres & recentiores.

***Ecpyema**, ἐκπύημα, ἐκπύησις, dicitur ab Hipp. copiosa puris collectio, tumore aliquo, præsertim phlegmone, suppurato, *vomica, abscessus cum suppuratione*, Coac. t. 630. 7. aph. 20. 22. Verbum est ἐκπυΐσκω, in pus vertor, 6. aph. 20. vel ἐκπυέω, 7. aph. 38. s. 2. prognost. t. 52. Vid. Dieter. Jatr. n. 258. 259.

Ecpiriaomæ, ἐκπυριάομαι, significat *ignesco*, incendor. Hipp. 5. aph. 63. Dieter. v. ἐκπυρόω, vel ἐκπυροῦμαι exposuit. n. 260.

Ecregma. ἔκρηγμα, primò notat abscessum, *segmentum*, frustum abruptum. Ità Gal. legit. 4. de artic. t. 63. quamvis in omnibus Exemplaribus occurrat ἐῤῥήγμασι. Foës. p. 192. Deinde significat *eruptionem* vel pustulam 7. Epid. VII. 5. Verbum ἐκρήγνυμι, *erumpo*, effringo, legitur 4. aph. 82. & 7. aph. 57. Dieter. n. 262.

Ecroë, ἐκροή, *effluxum*, aut effluvium significat, & cursum, per quem humor expurgandus elabitur & effluit, Hipp. l. 2. Epid. 1. 52. Descendit à verbo ἐκρέω, *effluo*, vel ἐκρύω, 6. aph. 27. Dieter. n. 261. Hinc provenit & ἔκρυς vel ἔκροος, *effluxus*, l. de virg. morb. II. 7. Foës. d. l. item ἔκχυσις, idem quod ἐκροή.

Ecrhythmos, ἔκρυθμος, *nullum servans urhythmum*, est species pulsus *Arrhythmi*, Galen. l. 1. de diff. puls. c. 9. Vide *Arythmus*.

Ecrytizo, ἐκρυτίζω, significat *erugo*, h. e. rugas tollo. I. Alex. Ann. in l. 1. Gal. de C. M. S. L. c. 3. Tom. II. Oper. p. 790.

Ecsarcoma, ἐκσάρκωμα, *excrescentia carnea*. Vocatur aliàs ὑπερσάρκωσις, Gorr. p. 128.

*Ecsta-

*Ecstasis, ἔκστασις, Hippocrati *vehementem mentis emotionem* & delirium significat. Confer ad Coac. t.486. l. 2. Prorrhet. XVI. 12.13.14. Adde Gal. com. 2. in 1. Prorrh. t. 19. Alia est *cum silentio*, μετὰ σιγῆς, d. l. Alia ἔκστασις μελαγχολικὴ, quæ *furiosa* dicitur: μανικὴ, *mentis emotio*, qualis est atrâ bile percitis, & plerunque in furorem erumpit, 7. aph. 5. Dieterich. n. 263. c. 1. in 1. Prorrh. t. 14. Vigilias habet conjunctas, & ita Comati contraria. Ità & verbum ἐξίσημι significat graviter delirare, Coac. t.437. 1. Prorrh. f. 1. t. 19. f. 2. t. 3. 48. f. 3. t. 5. 6. & alibi sæpius. Vid. Foës. pag. 218. seq. Vide *Delirium*. Aliis tamen significat abstractionem mentis à corpore ad contemplanda cœlestia, quam alio nomine ἀναγωγὴν appellant. Vide *Catalepsis*. *Enthusiasmus*. Senn. Med. Pr. l. 1. p. 2. c. 30. Ἐκστατικὴ δύναμις dicitur facultas alienandi animum, qualis est in Hyoscyamo, Coriandro viridi, & Ephemero. Castell.

Ecstrophios, ἐκστρόφιος, *Extractorius*, epitheton medicamentorum hæmorrhoidibus cœcis extrahendis, aperiendisq; convenientia, quò posteà faciliùs medicamenta adhiberi possint. Vid. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 7. Unde & affectus ibid. dicitur ἐκστροφὴ, *extractio*.

Ecsyringumæ, ἐκσυριγγοῦμαι, in fistulam abeo, *fistulosus fio*. Dicitur de abscessibus vel ulceribus, quando in fistulas degenerant, Hipp. Coac. t. 395. In Prognost. v. f. 2. t. 64. simpliciter effertur per συριγγοῦμαι, Foës. p. 193.

Ectanyo, ἐκτανύω, idem, quod ἐκτείνω *extendo*, Hipp. 3. de fract. p. 63.

Ectarattomæ, ἐκταράττομαι, commoveor, *perturbor*, Hipp. 4. aph. 60.

Ectasis, ἔκτασις, *extensio*, est cutis affectus, cùm in longitudinem & latitudinem extenditur. Opponitur huic ῥίκνωσις, *corrugatio*, l. 6. Epid. f. 3. t. 21. item σύγκαμψις, *inflexio*, 3. de iis, q. in medic. t. 20.

Ectexis, ἔκτηξις, *colliquationem* significat. Vide *Colliquatio*, Hipp. 2. Prorrhet XV. 5. & ἐκτηκόμενον αἷμα, sanguis *colliquatus*, fusus, Coac. t. 639. Et quia *colliquationem* illam sanguinis sequitur macies, potest & ἔκτηξις hanc quoque denotare. Ità ἐκτητικὸς dicitur de abdomine tabefacto, 2. aph. 35. Vide Dieter. 265.

Ectelynsis, ἐκθήλυνσις, *effœminatio*, *mollities*. Dicitur metaphoricè de cutis & carnis laxitate & mollitie, 5. aph. 16. de humid. us. III. 2. (ἀτονίαν vocat Galen. in comm.) Usurpatur etiam de cruribus, l. 6. Epid. f. 2. t. 12. de vinculi laxitate in deligationibus, 3. de iis, q. in med. t. 6. Unde & ἐκτεθηλυσμένον legitur, 3. de fract. t. 81. & lib. 1. de morb. XXIX. 12. à verbo ἐκθηλαίνω, *effœmino*.

*Ecthlimma, ἔκθλιμμα, vocat Hipp. *exulcerationem*, quæ fit in summâ cute, ex compressione violentâ, Gal. comm. 2. de fract. t. 65.

Ecthlipsis, ἔκθλιψις, *elisionem*, *expressionem* denotat, v. g. oculorum, Coac. t. 218. Foës. p. 186.

*Ecthyma, ἔκθυμα, ab ἐκθύειν, quod significat *cum impetu ferri*, erumpere, denotat papulam super cutem erum-

erumpentem, *efflorescentiam* cutaneam ab humoribus superfluis salsis & tenuibus sub cuticulâ coagulatis. Dicitur & alio nomine ἐξάνθημα, quo pertinent Variolæ, Morbilli, Petechiæ &c. Vid. Linden. S. M. Ex. XI. §. 189. Hujusmodi *Ecthymata*, strigibilines nigras, vibices, pellis vocat tincturas superficiales, quæ Archéum denotant affectum, Helmont. Tumul. Pestis. §. Præparata sedes.

Ectome, ἐκτομὴ, idem, quod ἐκκοπὴ, *excisio*, exsectio. Vide *Eccope*.

Ectomias, ἐκτομίας, ἔκτομος, i. e. *Castratus*, *Eunuchus*, Exsectus. Vide *Castratus*.

Ectrapelogastros, ἐκτραπελόγαστρος, ἡ ἐκτραπελογάστωρ, *monstrosum habens ventrem*.

Ectrapelos, ἐκτράπελος, dicitur de omni eo, quod à communi seu ordinariâ naturâ degenerat, Linden. Ex. XI. §. 142. 143.

Ectrepsis, ἔκτρεψις. Vide *Ectripsis*. Gal. c. 1. de iis, q. in medic. t. 19.

Ectrimma, ἔκτριμμα, *intertriginem*, attritum, h. e. cuticulæ, vel cutis extremę exulcerationem significat; quales fieri solent circà os sacrum femore fracto, & longo tempore eodem habitu collocato, Hipp. 3. de fract. t. 26.

Ectrope, ἐκτροπὴ, significat *diverticulum*, per quod materia peccans abscedit, & veluti cuniculis actis in sinum se recipit, Hipp. l. 2 Epid. s. 1. 45. Sunt ergo ἐκτροπαὶ veluti divortia & subterfugia, & à populari viâ deflexiones, digressiones, commutationes, quæ in humorum transpositu fiunt, Foës. p. 194.

*Ectropion, ἐκτρόπιον, est suborta caro in palpebrâ, quæ suâ gravitate palpebram foràs evertit, Gal. in defin. Ægin. l. 3. c. 22. vocat ἐκτροπὴν ἢ βλεφάρ. *eversionem palpebræ*, ubi etiam caussam dicit esse cicatricem.

*Ectrosis, *Ectrosmos*, ἔκτρωσις, ἐκτρωσμὸς, à verbo ἐκτιτρώσκω, abortio. Vide *Abortus*.

*Eczema, ἔκζεμα, *pustula ardens* & fervida dicitur, dolorem ciens, citrà saniem. Ingens enim fervor omnē materiam absumit, Gorr. p. 126. Cast. Vel potiùs caussa in fuliginosis siccioribus effluviis cum paucâ humiditate junctis consistit.

Edax, βορβός. Vide *Borros*. *Edaces* dicuntur multi cibi: *Voraces*, qui præ aviditate tuburcinantur, & raptim manducant, Lind. Ex. XIII. §. 159. *Edacitas* refertur inter cupiditates nimias nocivas, estq; desiderium alimenti solidioris, quemadmodum *Bibacitas* liquidioris, Jul. Alexandr. l. 22. Salubr. c. 6.

Edelphismenos, ἠδελφισμένος. Vide *Adelphixia*.

Edelphus, dicitur Paracelso, qui ex elementorum naturâ prognosticat, Rul. & Johns. Vide Parac. l. 2. de Tartar. tract. 2. c. 3. & in Scholiis ad h. l.

Edes, *Edez*, id est, *aurum Elempius*, *Electrum*. Rul.

Edesma, ἔδεσμα, *edulium*, idem, quod βρῶμα. Vide *Broma*.

Edic, *Edich*, *Edir*, i. e. Mars, ferrum, chalybs. Rul.

Educatio, apud Latinos duplicem habet significationem. Vel enim accipitur de victûs ratione pueris competente, & ita Gr. dicitur τροφή, uti patet ex Gal. l. quod an. mores seq. temp. corp. c. 10. item κομιδή, Æginet. l. 1. c. 5. Vel sumitur pro *Institutione puerorum*, & ità vocatur παιδεία, διδασκαλία, παιδομαθία, παίδων ἀγωγή, Galen. de cogn. & cur. an. morb. c. 7. cujus necessitatem in Republ. egregiè inculcat Lang. l. 3. Ep. 6. De *educatione* pro futuro Medico vide Lind. Ex. I. §. 21. seqq.

Eductio, ἀναγωγή, Dieter. n. 54. Vide *Anagoge*. *Educere* aliquando accipitur pro *Bibere*, Rhod. ad Scribon. n. 122.

Edulium, βρῶμα. Vide *Broma*. *Cibus*.

Effectivus, ποιητικός, est proprium artium, unde & Medicina dicitur ἐπιστήμη ποιητική, Gal. art. medic c. 3.

Effectus, ἔργον, dicitur omne id, quod ab alio, tanquam à caussâ suâ, producitur, & dependet. Dicitur & *Effectum*. *Effectuum* varietas ab unâ causâ dependet à materiæ dispositione. Ita Sol terram adurit & indurat, ceram liquefacit, Lang. l. 2. ep. 17. Aliàs qualis caussa, talis effectus. Si caussa per se agit, sequitur effectus per se. Si caussa per accidens operatur, *effectus* quoq; per accidens statuendus. Unius *effectus* possunt etiam plures esse causæ, sed subordinatæ: & vice versa unius causæ plures *effectus*, Libav. de Philos. Harmon. Mag. T. IV. Oper. p. 283. Sæpè etiam *Effectus* accipitur pro Medicamentorum utilitate, quam actu præstiterunt in corpore humano, Scribon. n. 19. 97. 75. 106. &c. Videatur Lexic. Rhodii.

*Effervescentia, ζέσις, ἔκζεσις, terminus hodièq; in Medicinâ receptissimus, denotatq; interdum idem, quod *Fermentatio*, de quo vocab. infrà: interdum v. & frequentiùs excessivam fermentationem, sive motum intrinsecum vehementiorem, aut nimiam agitationem alicujus liquoris mixti ex activis & passivis portionibus constantis, obortam vel à calore quodam extraneo, vel interno quodam fomite heterogeneo ad luctam illam irritante. Videatur ex recentioribus Cl. Willis de effervescentiâ vini, de ferment. c. 7. & de febr. c. 1. ubi & sanguinis *effervescẽtia* describitur, quẽadmod. & c. 2. seqq. In artificialibus quoq; alia calida, alia frigida, Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 14. §. 8. 16. c. 19. §. 71. Inter naturales etiam referenda *Intestinalis* ex confluxu bilis & succi pancreatici, c. XI. item *Vitalis*, quæ excitatur ex portionibus salinis, oleosis, volatilibus sanguinis permistis, cum portionibus aridis Lymphæ, c. 19. §. 2. 3. seqq. Medicamenta quoq; composita *effervescere* dicuntur ob contrarietatem simplicium ingredientium, Scribon. n. 45. 207. 250.

Efficacia, δύναμις, idem, quod *Virtus*, Potentia agendi in aliud. Hinc & *Efficax* dicitur medicamentum aliquoties ap. Scrib. L. Vide Rhodii

Qq q 2 Lex.

Lex. *Efficacia* per experientiam nota dicitur rerum virtus, Ger.Dorn. Specul. Philosoph. P.2. c.3.

EFFICIENS, δραστικὸς, ποιητικὸς, est nomen notissimum *caussæ*, quâ aliud producitur, aut fit. Hæc in Medicinâ vel sola, vel potissimùm intelligitur, quando caussæ fit mentio. Vide *Caussa* Jung. Linden. Ex. XII. §. 100.

EFFIDES, id est, cinis plumbi vel cerussa, Rul.Johns.

EFFILA, maculæ vel tinctura à Sole facta in facie, vel aliâ parte in cute, Rul.Johns.

*EFFLATIO, ἐκφύσησις. Vide *Ecphysesis*.

EFFLORATIO, ἐξάνθημα, ἐξάνθισμα. Vide *Exanthema*.

EFFLORESCENTIA, idem. Vide *Exanthema*.

EFFLUVIUM, ἀπόῤῥοια. Vide *Aporrhœa*.

EFFLUXUS, ἐκροή. Vide *Ecroe*, *Exerrhosis*.

EFFOEMINATIO, ἐκθήλυνσις. Vide *Ecthelynsis*.

EFFUGIO, διαφεύγω. Vide *Diaphevgo*.

*EFFULGESCENTIA, ἔκλαμψις. Vide *Eclampsis*.

*EFFUSIO, ἐκχύμωμα, ἐκχύμωσις. Vide *Ecchymoma*.

EGESTIO, ἔκκρισις, idem, quod *Excretio*. Vide *Eccrisis*. Plerunque de alvi excretione sumitur.

EGOITAS, terminus Helmontianus barbaricus, quo indicatur Intellectûs nostri lumen, veluti intrinsecum secum contemplans, deliberans, tr. Confessio Authoris, n.7.

EGREGORSIS, ἐγρήγορσις, *vigilia*, vigilantia, expergefactio, cujus essentia & ratio formalis consistit in libertate & expansione spirituum animalium, in cerebro & toto nervoso genere, Gal. def. med. Willis de An. brut. part. 1. c. 16. sub fin. Jung. Charlton. Ex. VII. §. 4. ubi *Vigilias* vocat *Eercitium sensuum internorum & externorum*. De *pulsibus expergiscentium* vid. Galen. l.3. de causs. c. 10.

EICE, εἰκῆ, adverbium usitatum Hippocrati, significans *temerè*, absque consilio, negligenter, in elegantissimâ gnome: μηδὲν εἰκῆ, μηδὲν ὑπεροςῶν, *nihil temerè, nihil inconsideratè*, 6. Epid. s. 2. t. 25. Legitur & 66. Epid. s. 8. t. 49.

EIDECHTHES, dicitur, quod vel aspectu vel fœtore est abominandum & exosum. Hipp. l.2. de morb. mul. VIII. 1. XVII. 9.

EIDESIS, εἴδησις, significat *scientiam*, vel *conscientiam*, uti vult Linden. Ex. III. §. 3. Occurrit apud Hipp. de dec. orn. VI. 2.

EIDOS, εἶδος, in genere *speciem*, quæ generi subjicitur, significat, quæ & aliis nominibus διαφορὰ, τρόπος, *differentia, modus*, à Medicis dicitur, teste Galen. c. 1. de iis, q. in medic. t. 8. & c. 2. t. 3. Specialiter verò apud Hipp. denotat corporis *naturam* & *temperamentum*, & differentiam ab aliis corporum naturis, Gal. c. 2. de nat. hum. t. 1. 4. l. de sal. diæt. t. 5. l. 2. Prorrh. XVII. 2. 8. 12. &c. Jung. Foës. p. 181.

EJECTIO, ἐκβολὴ, idem, quod *Excretio*.

tio. Dicitur & *Dejectio.* Vide suprà.

Eilamides, εἰλαμίδες, dicuntur Polluci *membranæ cerebrum investientes* binæ, ideò, quòd cerebri medullam involvant, ab εἰλέω. Vocantur aliàs *Meninges*, Gorr. p. 125.

Eilema, εἴλημα, εἴλυμα, significat apud Hippocr. *convolutionem* intestinorum dolorosam, aut tormina, & refertur inter morbos à flatibus, l. de flatib. XIV. 1. Linden. descripsit, quòd εἰλήματα sint dolores fixi, & veluti clavi muro pacti, quorum caussa est flatus intrà tunicas intestini inclusus, Sel. M. Ex. IV. §. 14. Sgnificat & *involucrum.* Vide in lit. I.

Eileon, *Ileum.* Lat. est nomen intestini tenuis ordine tertii, quod incipit, ubi jejunum desinit, omnium longissimum, a frequentibus circumvolutionibus ità dictum, cujus descriptionem vide apud Anatomicos, & in specie Bartholin. l. 1. Anat. c. 10.

Eileos, εἰλεὸς, & cum aspir. εἱλεὸς, *Ileus*, est affectus intestini *Ilei* vehementissimus. Dicitur & *volvulus*, cujus prolixam descriptionem & expositionem egregiè tradidit Linden. Ex. IV. per totum, & seqq. Jung. Dieter. n. 240. Sunt &, qui scribunt ἴλειος. Hesych. Vocatur & *Miserere mei, Chordapsus.* Meminit Hipp. 3. aph. 22. Interdum sub *Colica* comprehenditur à Veterib⁹. Apud Scribon. n. 116. describitur, quòd sit inflatio intestinorum; sed monet rectè Rhodius in Not. veriùs dici inflammationem. Ex recentioribus vid. Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 15. P. Barbette l. 4. c. 7. Ex his seq. descriptio dari potest: *Ileus*, vel *Passio Iliaca* est dolor acerbissimus intestini Ilei, vel etiam (sec. nonnullos) cœci, cum constipatione alvi, tumore ventris chordæ instar tensivo, subsequente etiam rejectione fecum per os, aliisqꝫ gravissimis symptomatibus, proveniens ab inflammatione quandoq; gangrænosâ, aut aliâ graviori solutione continui dictæ partis, per sanguinis motum impeditum, obortâ, intestinorum motum peristalticum invertente.

Eilicrines, εἰλικρινὴς, *sincerus*, purus, merus, impermixtus, dicitur de subsidentiâ in urinâ, Coac. t. 586. εἰλικρινέως adverb. *purè, sincerè*, legitur de crisi, l. 4. Epid. III. 9.

Eiletheres, εἰληθερὲς, aliis ἑλαθερὲς, ἑλαθερὲς, significat *in vel à Sole calefactum.* Legitur apud Hipp. l. 2. de Morb. XXX. 7. LXVI. 17. LXIIX. 20. Et εἰλιθερεῶν dicitur *insolatus*, qui in Solis radiis corpus exponit, Gal. l. 8. meth. med. c. 2.

Eilumenos, εἰλύμενος, *contortus*, convolutus, ab εἰλέομαι, vel εἰλέω, *contorqueo*, coarcto, Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 32.

Eiothos, εἰωθὸς, *consuetus*, perennis, solitus. Ità εἰωθεῖα κίνησις, motus *consuetus*, perennis. Legitur ap. Hipp. l. 1. de morb. XXX. 18. Jung. Lind. Ex. XIII. § 230. seqq.

Eirion, εἰρίον, εἶρος, *lanam*, & quidem ῥυπαρὸν, *succidam* significat, quæ vim miti-

mitigandi & digerendi, præcipuè ubi benè carminatæ sunt. Legitur & ἱερὰ οἰσυπηρά ob *œsypum* & *succum sordium*, quo imbutæ sunt, Hipp. 2. de fract. t.72. l.3, t.24. l.4. de artic. t.24. l. de ulcer. XV.6. l.2. de morb. mul. LXV.6,7. LXVI. 7. & alibi. Vid. Foës. p.183.184.

Eiryomæ, εἰρύομαι, idem, quod ἕλκομαι, *trahor*. Frequens Hipp. 1. Prorrh. f.2. t.10. Coac. t. 51. l.2. de morb. mul. XXII.6. Foës. d. l.

Eisagoge, εἰσαγωγή. Vide *Tyrocinium*.

Eisbole, εἰσβολή, propriè *injectionem* significat. Medicis v. denotat *insultum*, & *aggressionem primam* morbi, vel paroxysmi, quæ aliàs & ἐπισημασία dicitur, Gal. l. de temp. morb. c.6. Item *irruptionem*.

Eispnoe, εἰσπνοή, *Inspiratio*. Estq; pars respirationis, quâ aër intrà pulmonem per os & nares trahitur ad cordis & sanguinis ventilationem, Gorr. Jung. C. Hofm. comm. in Galen. de Us. P. n.316. De *Inspiratione* integrâ & læsâ vide apud Willis Part. 2. Pharm. Rat. sect. 1. c. 1. 2. 3.

Elaboratio, Gr. dici posset ἐξεργασία, φιλοπονία, est operatio manuaria, quâ res in substantiâ, eaq; potissimùm materiali mutata *elaboratur*. Id enim nunc *elaborare* appellamus, cùm remotis ignobilioribus materiæ partibus, quæ seu obiter adhærent, seu quovis modo adminiculum præbent essentiæ, præstantissimam elicimus. Itaq; & maximè viget hîc impuri à puro segregatio. *Elaboratio* aut est solutio, aut coadunatio. Hæc Rul. & Johns. *Elaborationis* Chymicæ vel Philosophicæ modos sex vide apud Libav. Tract. de Igne naturæ c.37. Tom.II. Oper. p.79. *Elaborare*, i.e. *multum laborare*, anniti, valdè laborare, Scrib. n.38. Rhod. in Lexic.

Elæomeli, ἐλαιόμελι, genus quoddam *resinæ Palmyris Syriæ* familiare. Id ex vetustis arborum caudicibus manat pingue, unguinosum, crassius melle, resinâ tenuius, perinde quasi nunc è lapidibus quibusdam, quod πετρέλαιον nominant. Iis, quibus insederit, hæret admodum pertinaciter, atque si edatur, marcore consumit, & viribus destituit, veternumq; inducit, Gorr. in def. p.131.

Elæon, ἔλαιον, id est, *Oleum*, ab ἐλαία, *olea*. Nam *oleum* simpliciter dictum denotat *oleum olivarum*, h. e. succum pinguem, ex olivis maturis expressum. Trium enim generum *olea* occurrunt in Medicinâ usitata: *Olea expressa*, de quibus vide Schröder. l.2. c.71. *Cocta per infusionem* & *coctionem*, d. l. c.72. & *destillata*, d. l. c.70. Jung. Fr. Hofm. in clav. *Olea* in genere, præsertim commune, mediæ esse naturæ inter humectantia & siccantia, docet Galen. l.2. de S. Fac. c.25. Aliquando vocab. ἔλαιον etiam accipitur apud Hipp. pro *pinguedine* vel adipe, v.g. vituli marini, seu phocæ, l. de nat. mul. XXII. 13. XXIX. 167. 181. l. de exectione fœtûs, IV. 5. Anseris, l. de nat. mul. XXIX. 124. 135. 140. LXV. 3. LXIIX. 2. LXXX. 2. Suis, l. 1. de morb. mul. XC. 11. Vide Foës. p.197. *Butyrum* quo-

quoque vocari ἔλαιον ἀπὸ γάλακτος, *oleum de lacte*, testatur Lind. Ex. XVI. §. 119. Derivativum est ἐλαιώδης, *oleosus*. Ità nuces, amygdalas, & semina alia habent ἐλαιώδεις, *oleosam* substantiam, C. Hofm. l. 3. V. L. c. 22. Vide *Oleum*.

Elæopines, ἐλαιοπινής, *oleo infectus*, imbutus. Usurpatur de vestibus sordidis, quibus opponuntur puræ, Hipp. de sal. diæt. t. 11.

Elæosaccharum, Gr. dici potest ἐλαιοσάκχαρον, est terminus Pharmacevticus, denotans mixturam olei destillati cum Saccharo, v. g. olei ℈j sacchari ℥j vel circiter, Schröder. l. 1. c. 3. Ejus encomium & formulas vide apud Rolfink. chymiæ l. 4. sect. 6. c. 1. seqq.

Elaguir, *Vitriolum viride*. Rul.

Elanula, *alumen durissimum instar ferri*. Idem.

Elaphos, ἔλαφος. Vide *Cervus*.

Elaps, *Elops*, ἔλαψ, ἔλωψ, nomen serpentis, cujus meminit ex Aëtio Forest. l. 30. O. 18. in Schol. De hoc videatur Aldrov. Hist. Serpent. & Drac l. 1. c. 15. ubi & alias hujus vocis significationes hûc non pertinentes invenies.

Elasma, ἔλασμα, in genere denotat *Laminam*. Vide infrà *Lamina*. In specie verò significat fistulam clysteris, quæ ano immittitur, demonstrante Linden. Ex. IV. §. 101. Descendit à verbo ἐλαύνω, vel ἐλάω, quod varias obtinet significationes, v. g. significat *diduco*, extendo, quando de materiâ durâ diductâ usurpatur. Item agito, *moveo*, stimulo, unde ἐλατήρ, ἐλαστικός, *Elater*, *Elasticus*, qui termini latinitati quoque donati hodièque frequentissimo sunt in usu apud Willisium, & alios, dum spiritui animali & liquori nervoso attribuitur quà sec. quà p. nat. virtus *elastica*, & impetum faciens. Vide Tract. Anat. Cerebr. de An. Brutor. de Morbis Convulsivis. Ità & Aëri tribuitur *vis elastica* nitrosa, & penetrabilis. Malach. Truston. de respir. pag. 33. Vid. & Cl. Sturmii Collegium Curiosum.

Elasson, *Elatton*, ἐλάσσων, ἐλάττων, *minor*. In specie Hippocr. usurpavit de *minoribus* staturâ corporis, 2. aph. 54. Dieter. n. 270. De Vino tenuiori vel *minori* legitur in Sacris, Joh. 2. v. 10. Vide Rhodii Lex. Scribon. *Exiguum* vinum.

Elaterium, ἐλατήριον, sumitur strictè & latè. *Strictè* pro medicamento purgante valido, quod fit ex cucumere agresti, succus scil. inspissatus ex fructu cucumeris per expressionem, de quo Schröder. l. 4. cl. 3. n. 443. Rolfink. O. ac M. M. Sp. l. 5. s. 6. c. 5. & tr. de Purg. sect. 3. Art. 5. Libav. Synt. arc. chym. l. 8. c. 7. Latè pro omni valido purgante per alvum, notante Gal. c. 5. in 6. Epid. t. 35. & plurimis locis ex Hippocr. Hoc confirmat Foës. d. l. Jungatur & Joh. Nic. Pechlin. de Purgant. c. 21. Derivatur ab ἐλαύνω, *agito*, commoveo.

Electio, ἐκλογὴ, αἵρεσις, quid significet, notum est. Est verò præsertim circà usum & præparationem remedio-

rum Diætæ, Pharmaciæ, & Chirurgiæ maximè necessaria *electio*, uti patet ex Methodo medendi. Ità aliquãdo propter consuetudinem eligendus cibus & potus paulò deterior, Hipp. 2. aph. 38. De *electione* simplicium medicamentorum vide Weckeri Antidotar. General. l. 1. c. 1. seqq.

Electrodes, ἠλεκτρώδης, *succino similis*. Usurpavit Hippocr. de alvo dejiciente succino simi'ia, hoc est, excretione alvi splendicante & relucente, l. 4. Epid. XXII. 16. Vid. Foes. p. 261.

Electrum, ἤλεκτρον, *Succinum*, nihil aliud est, quàm succus bituminosus, seu resina terræ & arborum vetustarum optimè digesta, exinde in mare traducta, atque ibidem præcipuè concreta, Schröder. l. 3. c 30. Fr. Hofm. in clavi ad h. l. estq; duplex: album, & Citrinum, in officinis usitatum. Plures aliàs species proposuit Andr. Chioccus Mus. Calceolar. sect. 2. p. 180. seqq. Dicitur & *Carabe, Glessum*. A *succino* paleas & festucas attrahi, quemadmodum à magnete ferrum, vulgatissima est opinio, cujus etiam meminit Gal. l. 1. de nat. fac. c. 14. quam tamen nihili æstimare conatus est Pechlin. de purgant. c. 2. Medicamenta ex *succino* vide passim in Pharmaciæ Scriptoribus, prę sertim suprà alleg. Schröder. & Hofmanno. *Electrum* quoq; populi albæ lachrymam dicunt, quæ juxtà amnem Eridanum destillat, & in spissitudinem coit, aureo colore, quod si levigatum bibatur, stomachi & alvi fluxiones & sanguinem compescit, Ægin. l. 3. c. 3. Apud Chymicos etiam diversas & ex parte quoque satis obscuras obtinet significationes. Vel enim denotat *Aurum* quoddam imperfectius, sive nativum, sive factitium; cujus portio quinta est argentum, ità dictum, quòd Soli oppositum magis splendeat, quàm aurum & argentum. Rul. Vid. Libav. Synt. A. Chym. l. 4. c. 9. & l. 7. c. 24. Vel Theophrasto est mixtura compositi metalli, ex omnibus septem planetis in unum corpus colliquatis, Parac. de nat. rer. l. 8. de separat. rer. natur. in princ. Rul. Ex simili constabat Virgilii campanula, tempore regis Artûs, quæ adulterio contaminatos tàm viros, quàm fœminas de ponte in aquam præcipitavit, solo sonitûs clangore. Fertur etiam è simili ritè conflato metallo, scyphus gustatorius fabrefactus toxicum nullum admittere; quod si fortè injiciatur, ebullire quicquid in eo liquoris continetur, edito strepitu maximè perceptibili, ac si nitrum in prunas conjiceretur. Aliud narrat Parac. de similis *Electri* compositione, se vidisse quendam Hispanum habentem ejusmodi campanulam, pondere vix sesquilibræ, per quam inscriptis aliquot characteribus & verbis, tot spectra prodigiaq;, quot vellet, convocabat, edebat & abigebat pro suo arbitrio. Voluit is persuadere Paracelso, vim istius campanulæ in verbis ac characteribus

ribus magis, quam in ſonitu vel metallo conſiſtere. Verùm Parac. rem non ità ſe habere, ut aſſerebat, etſi pro variatione ſcripturæ varia etiam ederentur prodigia, maximam potentiam in metallo ſitam eſſe deprehendit. Hæc Rul. & Johnſ. Enimverò quid ſi quis planè de veritate hujus effectûs dubitaret? Videntur ſanè ſatis fabulosè hæc ſcripta. *Electrum* eſt metallum, ex alio factum per artem, ſed illi, ex quo factum eſt, non amplius ſimile, v.g. ſi æs vel cuprum arte paratur candidum, aut ſi ex cupro fit orichalcum, vocatur Electrum &c. Parac. de reb. nat. c. 9. de Arſenico, Ger. Dornæus de genealog. mineral. c. 18. Th. Chym. Vol. I. p. 586. Ad præparationem Lapidis Philoſophici baſeos loco recipi juſſit *Electrum minerale immaturum*, Idem in Manuali de Lapid. Philoſoph. cui incredibiles attribuit vires. *Electri* annulos ait ex Paracelſo Johnſonus, digitis geſtari ſolitos, præcavere, ut nunquam aliquis ſpaſmo vel Odontalgiâ, vel epilepſiâ corriperetur, adeò, ut ſimul atque Epileptici digito, quem annularem vocant, annulus talis applicatus eſt in paroxyſmo, ſubitò de illo depulſus, & quaſi digitis abſterſus evanuerit, & æger à lapſu confeſtim reſurrexerit. Imò ſi quis annulorum iſtorum in digito annulari geſtetur, & abditus quidam morbus foràs erupturus eſt, annulum iſtum exudare videas jugiter, & ab inſigni quâdam ſympathiâ decolorari cernas ad oculũ. Obſervatu porrò dignum eſt, *Electrum* hoc noſtrum adverſus infeſtos ſpiritus vel genios noxios eſſe amuletum præſtantiſſimum. Cœlica enim *Electro* ineſt operatio quædam, omniumq; planetarum agit in illo influentia, cum harmoniâ quâdam ſuperiorum & inferiorum omnium. Sed *Electrum*, quod in venis metallicis ex auro & argento naturâ concretum eſt, uti Matheſius ſcribit, non tàm numeroſâ pollet virtute, ac illud, quod artificum induſtriâ ex ſeptem metallis in igne fabrefactum eſt, uti Geber, Lullius, Paracelſus, & alii hujus rei artifices teſtantur. Et tam magno in pretio habuerunt veteres iſtiusmodi Metallum, quod varia ſibi ex iſto fictitia conflabant, in uſum domeſticum, & vaſa ex *Electro* inter ſuppellectilem aſſervabant rariorem præ aureis & ſmaragdinis. Hæc Johnſon. Nugarum ſatis. De *Electri* variis ſignificationibus & præparationibus lege Rolfink. Chym. l. 5. ſect. 11. c. 2. ſeqq. *Electrum minerale* vel metallicum duorum vel plurium ejusmodi corporum mixtura deſcribitur à Dornéo de transm. met. c. 11. Th. Ch Vol. I. p. 529. imò in omnium ſex Voluminum Indicibus ſatmulta de *Electro* reperies.

Electuarium, *Electarium* etiam dicitur, & eſt medicamentum ſyrupo & eclegmate craſſius, conſtans ex medicamentis durioribus pulveriſatis, melli, ſyrupo, ſaccharo ſyrupiſato, vel alii alicui convenienti

liquori melligineo, id eſt, mellis cõſiſtentiæ accuratè mixtis, Schröder. l. 1. c. 3. Weker. Antid. gen. l. 1. c. 28. Dividuntur in *Alterantia*, & *Purgantia*. Utrorumque Catalogum vid. ap. d. Weker. Ant. Spec. l. 2. ſect. 21. Schröd. l. 2. c. 51.

ELEMENTATUS, *a, um*, Paracelſo ſignificat exceſſum aliquem caloris vel frigoris. Ità Pulſus *elementatus*, calidus, vel igneus, & Pulſus *elementatus* frigidus dicitur, in Scholiis ad libros de Urinis.

*ELEMENTUM, στοιχεῖον, vocatur corpus ſimplex, ex quo quidque primùm conſtituitur, & in quod ultima reſolutio fit, cujus partes non ſunt diverſi generis, ſed homogeneæ. Refertur autem *elementum* ad aliquid, ſicut & pars, Gorr. p. 432. *Elementum* appellatur minima pars ejus rei, cujus eſt *elementum*. Omnium autem corporum, quæ gignuntur & corrumpuntur, quatuor ſunt *Elementa*: Ignis, Aër, Aqua, Terra. Ut minimum intelligatur id, quod minimè diviſionem ſuſcipere poteſt, Galen. l. 8 de Hippocr. & Plat. decr. c. 2. Enimverò fuerunt, & ſunt, qui numerum illum quaternarium impugnant, non ſolùm ex Philoſophis recentioribus Gaſſendicis, ſeu Democriteis, ſed etiam ex Medicis, præſertim Chymicis. Libav. Synt. A. Chym. l. 7. c. 34. Zacharius in Theatr. Chym. Vol. I. p. 739. Ità & Cl. Willis de ferment. c. 1. in dubium vocavit. Noſtri nunc non eſt inſtituti, hæc prolixius ventilare, præſertim cùm Medici facilè acquieſcere poſſint in *Elementorum* ſenſibilium hypotheſi, qualia etiam dici poſſunt partes ſimilares, reſpectu diſſimilarium, & magis compoſitarum. *Elementa* porrò matrices rerum dicuntur, in & ex quibus generantur omnia. Rul. De *Elementis Chymicis* vide Libav. Alchym. Pharmacevt. c. 8. *Elementum* Parac. eſt corruptibilis ac tranſitura mundi eſſentia, & omnium, quæ patiuntur mutationem, anxietatem, atque neceſſitatem, in diem usque extremum conſumtionis hujus mundi. Item: Eſt eſſentia ſpirituum in elementis deliteſcentium & degentium: itẽ, aſtrum eorum, Rul. *Elementorum* diviſionem in Simplicia, Compoſita, & Decompoſita vide apud Ger. Dorneum art. Alchym. l. 1. c. 4. in Th. Chym. Vol. II. p. 524. Interdum & *Elementum* dicitur de primis principiis artium & diſciplinarum; de literis ceu principiis vocum; de cauſis rerum &c. Vide Libav. d. l. Et quis omnes acceptiones hujus vocabuli hûc vellet compilare?

ELENCHUS, ἔλεγχος, ſignificat cõmuniter abſtractivè vel *argumentum*, probationem; vel *criminationem*, accuſationem; vel *dedecus*, opprobrium. Hipp. verò in concreto ſumſit de Medicis indoctis, l. Præcept. VI. 3. Vocatur & redargutio eorum, quæ non ſe rectè habent. Opponiturq́ τῇ δοκιμασίᾳ, approbationi, Gal. 3. in Epid. t. 20. fin.

ELEPHANTINUS, ἐλεφάντινος, nomen eſt *Emplaſtri*, quod habet ceruſſæ partes 30. ceræ partes 45. olei hemi-

nam,

nam, aquæ ſextarium. Eſt autem compoſitio percandida; ideóq; *Elephantina* nominatur. Habetur apud Aëtium gemina. Gorr. p. 133.

*ELEPHAS, *Elephantus*, ἐλέφας, vocabulum diverſarum ſignificationum. (1) notat animal quadrupes vaſtiſſimum, cujus prolixam deſcriptionem & uſum in medicinâ vide ap. Ul. Aldrov. l. 1. de quadrup. c. 9. C. Hofm. vocat ſapientiſſimum, & proboſcidem habet loco manus, C. in Gal de U. P. n. 27. 28. (2) *Ebur* ſeu dentes *Elephanti*, decantatiſſimi etiam in Medicinâ uſus, de quo etiam vid. Aldrov. d. l. c. 14. Schröd. d. l. Hoc uſtum vel calcinatum vocatur *Spodium*, cum additione *ex Ebore*. (3) ſignificat *Morbum*, & quidem malignum duûm generum: aut *Lepram Arabum*, quæ *Græcorum Elephantiaſis* vocatur, ἐλεφαντίασις, ἐλεφαντία, quam & Medici cancrum totius corporis definiunt. Apud Ruland. hæc leguntur quoque epitheta, *Heracleus morbus*, *Leo*, *Satyriaſis*, *Leontiaſis*. Vid. & Keuch. ad Seren. p. 124. Caſtellus ſeqq. de hoc morbo notavit: *Elephas* (qui & *Elephantiaſis* dicitur) morbus eſt, in quo naturalis faciei figura mutatur, reſimatur naſus, labra craſſa fiunt, extenuantur aures ad Satyrorum effigiem, Galen. l. de cauſſ. morb. c. 7. ex ſanguine melancholico primam generationem habens, quam affectionem, cùm incipit, σατυρίασιν nominant, tùm à genarum rubore & facie ſatyris perſimili, tùm propter inexplebilem & impudentem coëundi libidinem. Aliqui verò oſſeas eminentias, quæ in temporibus fiunt, ſic vocant. In aliis autem partibus quoque fiunt tales oſſium eminentiæ, quas *Exoſtoſes* vocant, l. de tum. p. n. c. 14. Ἐλέφας καὶ ἐλεφαντίασις univerſi corporis cancer eſt, qui nullam omninò admittit curationem. Id nominis nactum eſt hoc malum, quòd in eo cutis corio *Elephanti* ſimilis videatur. Nam maculis quibusdam ad atrum colorem vergentibus inficitur, atque inæqualiter aſpera, craſſa, ac veluti ſquamis fœda, livens, ferinaq; redditur. Nec *Elephas* quicquam (apud aliquos) à Leprâ Arabum differt. Sunt verò alii, qui differentiam inter *Lepram* & *Elephantiaſin* conſtituunt, præſertim hanc, quòd *Lepra* cutem occupet, *Elephantiaſis* carnem. Vid. Rhod. ad Scrib. n. 250. Vocarunt & veteres morbum hunc ἡράκλειον, h. e. *Herculeum*, quòd nullus eo major ſit & violentior. Nam morbo ingraveſcente primum quidem ſtupet cutis, deinde ſenſum prorſus amittit, ut ne acu quidem compuncti dolorem ſentiant, aut fervente aquâ affuſâ urantur. Hæc Caſtell. Videatur & Jonſton. Synt. med. Pr. Part. III. L. 1. tit. 1. c. 11. Nobis ità definire placet: *Elephantiaſis* eſt ſcabies, vel totius corporis, vel etiam certi membri cancroſa, maligna, ſicca, & furfuracea, vel ſquamoſa, cum tumore cancroſo, & aliis plurimis ſymptomatibus gravioribus ſtipata, proveniens

niens à massæ sanguineæ salinâ malignâ coagulatione & lentâ putredine, succum nervosum & nutritium ad νέκρωσιν disponente, & gravissimè corrumpente. Vide & D.D. Maur. Hofm. Sciagr. Morb. Contag. Disp. ult. 40. Signa *Elephantiasis* videantur apud Hildan. in Epist. 24. Cur v. hujusmodi homines adeò salacitate nimiâ afficiantur, non adeò planum est, determinare. Aut *Elephantiasis* significat *Arabibus* tumorem pedum ulcerosum malignum à sanguinis atrabiliarii putredine corrosivâ & corruptione succum nutritium quoq; perdente obortũ. Vid. Jonston. d. l. c. 10. Hanc quoq; intellexit Lang. l. 1. ep. 12. & 17. (4.) *Elephas* quoq; notat Chymicè *Aquam fortem*. Rul. in Lex. *Elephantias* quoq; significat *serpentem*. Aldrov. Hist. Serp. ac Drac. l. 1. c. 1. §. Epitheta, & c. 15.

Elepodatum, id est, *limatum*. Rul. & Johns.

Elersna, idem, quod *Molyæbdna*. Rul. & Johns.

Elesmatis, id est, *plumbum ustum*. Rul. & Johns.

Elevatio, est vocabulũ diversæ significationis. Dicitur de Pulsu vel potius arteriæ distensione, & ità respondet Græco διαστολή; vel de tumore seu intumescẽtiâ membri. Ità *Elevatio* stomachi Forest. l. 18. obs. 30. in Schol. Gr. dicitur ἔπαρσις, ἔπαρμα. Vel dicitur Chymicis artificiosa *subtiliatio* & *sublimatio* (Gr. μετεωρισμὸς) quando partes spirituales à corporeis, subtiles à crassis, non fixæ à fixis, instar fumi, vi ignis *elevãtur*, & à sumitate capitelli cõdensantur. Est & vel sicca, vel humida. Sicca, vulgò *sublimatio* est, quâ partes siccæ subtiliores elevantur, cum adhærentiâ sui vasis. Hæc sequenti modo peragitur. Accipio materiam aliquam sublimandam, eamq; vel solam, vel aliis admixtam materiebus, vasi alicui vitreo aut terreo inferius lato, vel rotundo, includo, ità ut duabus partibus vacuis tertia impleta sit. Vasi huic, sive cucurbitæ, alembicum cœcum in vertice parvo foramine perforatum impono, luto obduco, &, ne spiritus aut partes sublimatæ exhalare possint, obfirmo. Deinde in catinum arenarium, tribus digitis à fundo & parietibus, intercedente arenâ, vel in ignem liberum pono, caloremq; per gradus augeo. Primo a. gradu omnis humiditas abeat, necesse est, quod impositâ vitro laminâ aliquâ ferreâ lævigatâ facilè exploro. Cùm enim humiditas aliqua adhuc residua est, laminæ illa adhæret, sed quando omnis humiditas discessit, spiritus sicci adscendunt, & hinc alembici foramen superstrato aliquo vitro adæquato, luto bono, ne spiritus exspirent, claudo. Tandem ignem tantisper foveo, donec omnis materia *sublimanda* elevata est. Nonnulli loco cucurbitæ scutellâ vel conchâ aliquâ terreâ materiam continẽte cum vitreo cono parietibus vasis inferioris

ris ritè accomodato utuntur. Rul. Ità flores Sulphuris & alii parantur per sublimationem. Vide de hâc Rolfink. Chym. l. 2. c. 2. Humida dicitur aliàs *Destillatio*, de quâ vide suprà suo loco.

ELIDRIUM, *Elidrion*, vel est gummi *Mastix*, vel notat *Mercurium*, sive *Rhaponticum*. Vel est massa metallica parata ex duabus partibus argenti, unâ auri, & unâ æris inter se mistis. Rul.

ELINNYO, ἐλιννύω, significat, otior, *ferior*, quiesco, immoror. Verbum frequens Hippocr. 2. de R.V.I.A. t. 53. l. 6. Epid., f. 1. t. 5. f. 4. t. 13. l. 1. de fract. t. 9. 45. l. 3. de iis, q. in med. t. 20.

ELIOTROPIA, (rectiùs *Heliotropia*,) est nomen gemmæ, vel lapidis pretiosi, cujus mentio fit in Ger. Dornei tr. de gemmar. struct. Th. Chym. Vol. I. pag 487. ubi dicitur, quòd gignatur ex cœlo Veneris & ex cœlo & terra Martis cum terrâ lunæ. Aliter paulò ejus compositio traditur à Lullio in tract. Animæ transmutatio, Vol. IV. p. 190.

ELIQUATIO, idem, quod *Colliquatio*, vide suprà suo loco.

ELIXATIO, ἕψησις, est species coctionis notissima in re culinariâ, quâ massa quædam solida per liquidum affusum vi caloris externi fervefactum dissolvitur, coquitur & emollitur, aut liquescit; quemadmodum fit quotidiè in culinâ, ubi videre est, panem aquæ aut lacti incoctum, motu igniculorum (qui per ollæ corpus penetrant in liquorem primùm, & hinc in panem) dissolvi panem & attenuari, & liquefactum permisceri cum aquâ aut lacte, atq; ità redigi in unum corpus quasi homogeneum, quod pultem nominamus. Linden. Ex. XIII. §. 166. ubi etiam *Elixationem* in Ventriculo fieri statuit, pro Chyli elaboratione, quamvis alii sint, qui negent, & fermentationem urgeant, cùm tamen fermentatio *elixationi* minimè opponatur, quemadmodum colligere licet ex Willis de ferment. cap. 7. sub fin. & cap. 9.

ELIXIR, terminus Pharmacevticus & Chymicus, de cujus origine & Etymologiâ legi poterit Rolf. Chym. l. 4. sect. 2. cap. 1. ubi & variæ ejus significationes occurrunt. Apud Rulandum seqq. leguntur. *Elixir*, *Elei*, id est, Medicina. *Elixir* medicina est incomparabilis conservanda vitæ & pellendis morbis dicata. Vel *Elixir* est fermentum, cujus minima quantitas sui generis ingentem molem in pastam sibi similem penetrando conglutinat. *Pasta* h. l. est spiritus vitæ hominum, internusq; vitæ balsamus. Est interna corporis conservatrix in eo statu, in quo illud reperit. *Elixir* a. externus arte balsamus ab externis conquisitus ac præparatus in spagyricum fermentum. Vel *Elixir* etiam est medicina fermentata, vel ex auro solo, vel ex septem metallis. Vel *Elixir* est species ex pluribus diversi

generis ſimplicium ſpecieb⁷ compoſita. Itaque cùm oleum terebinthi componitur cum floribus ſulphuris, & oleo myrrhæ; quando quintæ vini eſſentiæ miſcetur tinctura croci: magiſteria vegetabilium magiſteriis mineralium, ſeu eſſentiis, ſeu extractis aliis, & ſimilia coadunantur in medicinam compoſitam, *Elixir* vocatur. Potiſſimùm tamen excellunt *Elixiria* liquida, quæ formâ ſuâ repræſentant aquas bezoardicas, aliasq; ſtillatitias compoſitas, quibus ob cognationem nomen communicatur. Aliis *Elixir* diſtat ab omnibus aliis eſſentiis, quòd fiat ex pluribus, & detur vel ad ſanitatem in eodem ſtatu detinendam, vel ad imminentes morbos arcendos, præſervandumq; à putredine. Hodieq; communiter accipitur pro liquore ſpirituoſo, facultatibus præcellentibus, mediante infuſione impraægnato. Hinc convenit utplurimùm cum *Tincturis liquidis*, Schröd. l.2. c.52. Rolfink. d.l. & ſeqq. capp. Jung. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 8. c. 43. *Elixir* etiam dicitur lapis Philoſophicus, Robert. Vallenſis de verit. & antiquit. chym. c. 1. eſtq; vel perfectum, vel imperfectum. Vide plura in Theatr. Chym. Vol. 1. 2. 3. & 5. Lacinius dicit: *Elixir* paratur ex tribus, Sole, Lunâ, & Mercurio, Conſiſtentiæ mediæ inter molle & durum, mollius ac ſubtilius, quàm Mercurius. Secùs enim aurum exindè paratum fit intractabile. Ex *Elixir* fit Azoth, & eſt prima pars laboris circà lapidem philoſophicum. *Elixir* duplex eſt: album, & rubrum &c. Rul. In *Elixir Paracelſi* animadvertit Helmont. tract. Arcana Paracelſ.

ELIXIS, ἔλιξις, ſignificat *Linctum*, idem, quod ἐκλειγμα, Hipp. l.7. Epid. VI. 10. IIX. 12. Vide *Ecleigma.*

ELLEBORUS, *Elleboriſmus*, pro *Helleborus*, *Helleboriſmus*, ponitur. Vide infrà *Helleborus.*

ELLOBOS, ἔλλοβος, dicitur de ſeminibus, quæ in ſiliquis continentur, ut fabæ, phaſeoli &c. Gorr. ex Theophraſt. p. 134.

ELLYCHNIOTOS, ἐλλυχνιωτὸς, *linamenti* genus apud Chirurgos, Galen. Introduct. c. 19. ſic dictum, vel quod in *ellychnii* formam componeretur; vel, quod verius eſt, ex eâdem materiâ conſtaret, ex quâ *ellychnia* fiebant, quibus vis erat ad ſupercreſcentia ulcera non mediocris. Gorræus p. 135.

ELLYCHNIUM, ἐλλύχνιον, ſignificat *funiculum* in candelis, ſive *lucernarium*, ut flamma continuetur. Extinctus v. ab Hipp. ad ſuffocationem uteri in ſuffitu commendatur, l. de Nat. mul. XXII. 12. l. 2. de morb. mul. LXXXI. l. 6.

ELOANX, dicitur *Auripigmentum*. *Elome.* idem, Ruland.

ELONGATIO, eſt ſpecies luxationis imperfectæ. Græcè παράρθρωμα, ad differentiam *luxationis*, vel *Exarticulationis* perfectæ, quæ ἐξάρθρωμα vocatur. Illa fit, quando ligamentum ſaltem articuli elongatur, itàtamen, ut os non penitùs exeat

è juncturâ. Forest. lib. 9. Chirurg. Obs. 1. Schol.

ELOPITINIUM, *Dragantum*, *Vitriolum*. Rul.

ELOS *maris, plumbum ustum.* Idem.

ELPIS, ἐλπὶς, *Spes*, est inter affectus animi, cujus significatio notissima, de cujus naturâ vide Willis P. 1. An. brut. c. 9. Charlton. Ex. 8. Pathol. Hæc cupiditas futuri cum opinione fovet ægrum etiam, dum mors ferè in labris est. Ægroto enim dum anima est, spes esse dicitur. Usus Hippocr. hoc vocabulo 4. aph. 74. Jung. Diet. n. 276. Spem aliquando frustrari ut moriatur aliquis, de quo Medicus fuit securus, testatur Linden. Ex. III. §. 10.

ELUXATIO, ἐξάρθρωσις, idem, quod *Luxatio, Exarticulatio.*

ELYTRON, ἔλυτρον, significat *tegumentum* involucrum, vaginam, putamen. Itâ tunicas spinalem medullam involventes Hipp. vocavit ἔλυτρα, Gal. 3. de artic. t. 33. Itâ quoq; seminum folliculi vocantur apud Diosc. l. 2. c. 111. & l. 4. c. 167. Unde & ἐλυτροειδὴς dicitur tunica testium propria, quasi *Vaginalis*, estq; processus peritonæi, & in eâ fieri hernias, vult Rolf. O. ac M. gener. dic. part. 1. c. 16. qui ab ἐρυτροειδεῖ distinguit. Alii tamen eandem esse arbitrantur. Vid. Barthol. l. 1. An. c. 7. Hâc fœminas carere, dixit Gal. l. de dissect. vulv. c. 9. Vide *Vagina.*

ELZ, *Elzimar*, id est, *flos æris.* Rulandus.

EMACIATUS, λεπτυνόμενος, idem, quod *Extenuatus.* Vide *Leptysmos.*

EMBALLO, ἐμβάλλω, *Embole*, ἐμβολὴ, & verbum & nomen hoc accipitur Chirurgicè de repositione ossis articulatione suâ elapsi, apud Hipp. 1. de fract. t. 9. s. 2. t. 40. 51. 52. Per metaphoram etiam significat *hostiliter* vel *violenter invadere*, aggredi, l. 5. Ep. XIII. 7. Jung. Foës. p. 202.

EMBAMMA, ἔμβαμμα, hoc est, *Intinctus*, est species condimenti liquidi, in quod intingimus cibum ad saporis commendationem, appetitum excitandum, aut cruditates p. n. digerendas; quale fuit olim acetum conditum, vinum saccharo edulcoratum: item Mostarda è sinapi. Gorr. p. 135. & Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 14. s. 1. c. 24.

EMBAPHION, ἐμβάφιον, acetabulum, sive vasculum, quo medicamenta vel alimenta induntur, aut mensurantur. Legitur apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. CI. 1. l. 2. LXXIV. 21. LXXXVII. 14. LXXXIX. 8. *Atramentarium* quoq; dici ἐμβάφιον, aliàs μελανδοχεῖον, monstrat Linden. Ex. V. §. 26.

EMBASIS, ἔμβασις, insessus, *labrum*, solium aquæ calidæ, in quo quis lavatur. Dicitur & κολυμβήθρα δεξαμενή. Gorr. d. l.

EMBATE, ἐμβάτη, significat *pelliceum indumentum*, vel tegumentum, Hipp. l. de int. aff. LIX. 15. Quidam volunt etiam, aliquando idem esse, quod ἔμβασις, labrum, aut pelvim ad lavandum. Foës. d. l.

EMBOTHRUMAE, ἐμβοθρῦμαι, *foveam recipio*, incavor in foveam vel scrobem, Hipp. l. de Cord. IV. 17.

EMBOLE,

Embole, ἐμβολή. Vide *Emballo. Repositio.*

Embotum, notat corniculum auriculare, altero extremo latiore, altero angustiore, teste Forest. l. 12. Obs. 9. Schol. in fin.

Embregma, *Embroche*, ἔμβρεγμα, ἢ ἐμβροχὴ, medicamenti vel auxilii genus est, cùm locis affectis liquore aliquo humectatis perfusisque lanam deinceps aut linteum eodem liquore imbutum imponimus, imbecillius cataplasmate. Sed tamen ubi commodè aptari id non potest, ut in capite, ibi ἡ ἐμβροχὴ aptè adhibetur, & illis similiter, qui propter imbecillitatem ferre non possunt cataplasmatum gravitatem: item præcordiis inflammatis per initia morborum, quo tempore intempestivus est usus Cataplasmatum, præterea fracturis & contusionibus, cum Emplasticis uti non licet, Castell. Meminit & C. Hofm. com. ad Gal. de U. P. n. 366. 574. Schröder. ità descripsit: *Embrocha*, irrigatio, instillatio, stillicidium est fomentationis gen⁹, cùm liquor fomentans stillatim seu guttatim in partem fomentandam funditur, l. 1. c. 3. Dicitur & *Embrochatio. Impluvium.* Vide P. Morell. Meth. præscr. form. l. 2. f. 1. c. 7. Vocatur & ἐπιβροχὴ, Gal. l. 13. Meth. M. c. 22.

Embrithes, ἐμβριθὴς, *gravis*, ponderosus, per metaphoram de moribus dicitur, Hipp. in Epist. ad Sen. Abderit. fin.

Embrontetos, ἐμβρόντητος, *attonitus*, propriè à tonitru, consequenter & de Apoplexiâ correptis dici potest, Forest. l. 10. Obs. 69. Schol.

***Embryo**, *Embryon*, ἔμβρυον, *fœtum in utero*, & quidem jam membris suis delineatum significat. Differt ergò à vocab. κύημα, conceptus, de quo suprà; item à γονὴ, de quo infrà, Gal. l. 1. de sem. c. 9. Diet. n. 277. Hipp. meminit 5. aphor. 31. 48. 60. Per metaphoram etiam usurpavit vocab. de aliis involutis & inclusis, tr. de Caducis, §. 2.

Embryonatum, de Sulphure interno, quod præcellit, Spagyricè dicitur, ab origine specificâ, ut sulphur embryonis, auri, lapidis &c. *Embryonati* sulphuris duæ notandæ conditiones. Una ex fixâ volatilis fit: altera purus & vivus est ignis invisibilis & visibilis. Utraque in similem consummationem transit, ligni videlicet ac morbi. *Embryonati sulphuris* extractio fit vel per sublimationem, vel per descensum. Videatur Ger. Dornæus de genealog. miner. c. 17. in Theatr. Chym. Vol. I. p. 584.

Embryothlastes, ἐμβρυοθλάστης, instrumentum dicitur Chirurgicum, ad contundenda ossa in extrahendo fœtu accommodatum, quod & πίεστρον dicitur, Hippocr. l. 1. de morb. XCVI. 4. Galen. etiam exponit per θλάστις, vel θλάστης, Foës. p. 507.

***Embryulcos**, ἐμβρυουλκὸς, idem, quod ἑλκυστὴρ, ὄνυξ, uncus ferreus ad extrahendum fœtum. Ἑλκυστὴρ legitur apud Hipp. d. l. Descriptionem & delineationem vide apud Chirurg. Scripto-

Scriptores, præsertim Aquapendent. de oper. Chirurg. Operatio quoque dicitur ἐμβρυουλκία, ἢ ἐμβρυλκία, Ægin. l. 3. c. 76. fin. quam Rolfink. ἐμβρυοπερυλκίαν vocavit, O. ac M. M. Spec. l. 4. s. 1. c. 35. describens, quòd sit portentosum artis Medicę opus terribile intuentibus, puerperis desperabundis exoptabile. De hâc vid. Aquapend. l. cit. Paræus l. 23. Chir. c. 26. Hildan. cent. 6. O. 64. & in epist. ad P. Croquerum. P. Barbett. Chirurg. P. 1. c. 23.

Embula, id est, Canna, vel *fistula*. Ruland.

Emedullo, ἐξεντερίζω, id est, cortice libero, *exentero*, λεπίζω. Rhod. ad Scribon. n. 74. 95.

Emesia, ἐμεσία, *Emesis*, ἔμεσις, *Emesma*, ἔμεσμα, idem, quod ἔμετος, *vomitus*. Vide *Emetos*. Hipp. l. 2. de Morb. XXXVI. 9. XXXIX. 25. LXXII. 8. l. 1. Prorrh. s. 2. t. 28.

Emetos, ἔμετος, *vomitum* significat, qui nihil aliud est, quàm excretio violenta per os, proveniens à ventriculi motu convulsivo, per spirituum animalium in fibris tunicarum præsentium irritatorum explosionem, quemadmodum egregiè hoc demonstravit Willis Pharm. Rat. Part. I. s. 2. c. 1. Causæ externæ *Vomitionis* sunt omnia illa irritamenta improportionata, tunicam interiorem ventriculi nerveam vellicantia, sive ori ingesta, ut Alimenta, Medicamenta, quæ propterea dicuntur ἐμετικὰ, vomitoria, venena; vel in ventriculo genita, h. e. materies quæcũ, & saburra corrupta &c. *Vomitus* alius est spontaneus, 1. aph. 2. 6. aphor. 15. alius arte factus, de quo vide Willis d. l. s. 2. c. 2. Verbum est ἐμέω, *vomo*, Diet. n. 278. 279.

Eminentia, ἐξοχὴ, ἐξάνθημα, significat omnem protuberantiam, vel tumorem etiam exiguum, præternaturalem. Estq; vel ulcerosa, Forest. l. 8. O. 17. Schol. vel non ulcerosa, ut Callus, Verrucæ. Scribon. n. 227. de quibus omnibus suo loco. Vide *Protuberantia*.

Emissarius, dicitur in Medicinâ de spiritibus animalibus, qui sunt animæ rationalis *Emissarii*, Charlton. Ex. 8. Pathol. & alii. *Emissarium* puris, i. e. ulcus, Scribon. n. 206. 229.

Emmenia, ἐμμήνια, idem, quod καταμήνια, sanguis menstruus fœminarum. Vide *Menstruum*.

*Emmotos, ἔμμοτος, *Linamentarius*, dicitur de eo, qui, quod curatione indiget, per *linamenta*, διὰ μοτῶν θεραπείας. Ità de hominibus usurpatur, 3. de artic. t. 55. 59. de utero l. de nat. mul. VI. 5. l. 2. de morb. mul. XXIX. 4. & 5. aph. 47. Vid. Dieter n. 280. de ulceribus, 3. de artic. t. 93. l. de intern. aff. XVI. 11. Jung. Foës. p. 203.

*Emolliens, μαλθακτικὸς, μαλακτικὸς, dicitur de remediis, quæ temperatâ humiditate & calore blando vim habent solidiora & dulciora resolvendi. Vide Dogm. Med. Gen. P. VI. c. 2. dogm. 9. Coincidunt cum χαλαστικοῖς, *laxantibus*, de quibus suprà. Vide *Chalasticos*. *Emollitio* dicitur μάλθαξις, 3. de R. V. I. A. t. 13.

Emotio, ἔκστασις, vel de mente dicitur, & ità pertinet ad *Delirium*. Vide suo loco; vel de parte corporis: & ità coincidit cum *Luxatione*, aut Morbo in situ mutato.

Empasma, ἔμπασμα, idem, quod κατάπασμα, inspergo. Vide *Catapasma*.

Empeiria, ἐμπειρία, *experientia*. Dicitur & πεῖρα, 1. aph. 1. Estq; nihil aliud, quàm ejus, quod frequenter & eodem modo visum est, comprehensio & memoria, Gal. ad Thrasybul. c. 11. Est summè necessaria in arte Medicâ, ceu subsidium, criterium & fulcrum artis, sed non solum, quin etiam Ratio conjungenda. Qui verò soli *Experientiæ* confidunt, dicuntur *Empirici*, cujus sectæ primus author extitit Heraclion, qui naturæ cognitionem, rationalemq; disciplinam nihil ad Medicinam pertinere professus, in usu & experimentis eam posuit. Vide Gal. passim in scriptis, potissimùm in Theatr. Mundellæ, voc. *Experientia*. *Experientia* est vel universalis, vel particularis, vel singularis. Ista est consensio omniũ exemplorum: Illa consensio multorum exemplorum: Hæc, cùm in uno aliquid observatum est, Dieter. Jatr. n. 665. ubi plura de hoc argumento reperies. Dicitur aliàs proverbialiter stultorum magistra *Experientia*, Lind. Ex. XII. §. 119. 182. *Experientiam* descripsit Ger. Dorneus, quòd sit veritatis manifesta demonstratio, Specul. Philos. c. 3. Th. Chym. Vol. I. p. 243. Ità etiam laudavit Menens in Aur. Vell. l. 2. Vol. V. p. 404. At Hipp. d. l. fallacem eam dixit, σφαλερὴν, si scil. ratione destituatur. Ἔμπειρον vocatur, qui gnarus est alicujus rei, Linden. Ex. XIII. §. 150.

Empephlasmenos, ἐμπεφλασμένος, infarctus, intrò cedens, depressus. Dicitur de osse, l. 2. Prorrh. XXII. 2.

Emperos, ἔμπηρος, idem, quod πηρὸς, *mutilus*, membris non absolutus, Hipp. l. 1. de morb. l. 8. III. 12.

Empherès, ἐμφερὴς, similis, affinis, Hippocr. 3. de R. V. I. A. t. 7. Linden. Ex. XI. §. 148. 150.

*Empheromenos, ἐμφερόμενος, dicitur de contentis in urinis, nebulâ, sedimento, sublinamento, Hipp. l. 7. Ep. XXI. 28. quamvis Linden. legerit ἐνφερόμενα. Vide Foës. p. 206.

Emphracticos, ἐμφρακτικὸς, *obstruens*, infarciens, idem, quod ἐμπλαστικὸς, Galen. l. 5. de Simpl. Fac. c. 11. est viscosæ vel terrenæ naturæ, mordacitatis expers, & corpori applicatum tenaciter adhæret, ibid. Opponitur τῷ ἐκφρακτικῷ. Vide suprà *Ecphraxis*.

Emphragma, ἔμφραγμα, *obturamentum*, impedimentum. Legitur ap. Hipp. l. de part. octimestr. II. 8.

*Emphraxis, ἔμφραξις, *Obstructio*, est meatuum aut cavitatum naturalium stipatio, ex copiâ, vel vitiosâ qualitate, puta lentore & crassitie humorum proveniens. Et ità pertinet ad morbos organicos, ceu modus certus, per quem meatus angustantur. Vid. Dogm. nostr. p. 254. 255.

Emphron, ἔμφρων, id est, *mentis compos*, Hipp. Coac. t. 139. modestus, l. 7. Epid. VII. 10.

*Emphy-

*Emphysema, ἐμφύσημα, *inflationem* significat, ex flatuosi spiritus copiâ in corporis cavitatibus collectâ, tumorem flatulentum, Hipp. l. 3. Epid. ægr. 13. post stat. pestil. l. 4. de R. V. I. A. t. 115. (ad quem locũ vide Nostr. Disp. V. de Remor. purg. §. 17. seqq.) l. 2. Epid. s. 3. n. 122. 123. Significat & Insufflationem. Vide *Flatus, Insufflatio.*

Emphytos, ἔμφυτος, *innatus*, Nativus, connatus. Dicitur de calore nostro vitali ab Hipp. 1. aph. 14. quod tamẽ non ità intelligendum est, quòd idẽ numero calor maneat, qui ab initio conceptionis fuit, sed saltem idem specie. Continuatur enim instar flammæ, per multiplicationem. Vide *Calidum. Ingenitus.*

Empiplao, *Empimplemi*, ἐμπιπλάω, ἐμπίμπλημι, h. e. *impleo*, repleo, apud Hipp. l. de R. V. I. A. t. 44. & 7. aph. 55.

Empipto, ἐμπίπτω, *incido*, vel *intervenio*, *invado*. Vel dicitur de morbis & symptomatib⁹ intervenientibus, Hipp. 4. aph. 46. Junge Diet. n. 282. vel dicitur de diebus quasi Criticis *intercidentibus*, παρεμπίπτουσι, in quibus Crises fiunt, sed secundariæ & imperfectæ, Gal. c. 3. progn. t. 1. Vid. *Invado.*

Empirica, ἐμπειρική. Vide *Empeiria.* De triplici genere *Empiricæ* vide Keuchen. in prolegom. ad Q. Ser p. 50.

Emplassomæ, ἐμπλάσσομαι, i. e. *intus formor*, imprimor, obstruor. Aliquoties usus hoc verbo Hippocr. l. 2. de morb. mul. IX. 11. X. 6. XIII. 11. & l. 2. de morb. XIII. 3.

Emplasticos, ἐμπλαστικὸς, idem, quod ἐμφρακτικὸς, *obstruẽs*. Vid. *Emphractic⁹.*

Emplastrum, ἔμπλαστρον, nomen medicamenti externi solidioris, quàm Cerotum & unguentum viscidum, quod linteo vel alutæ inductũ corpori & cuti applicatur, & adhęrescit. P. Morell. Meth. Form. remed. l. 2. sect. 1. c. 11. Weker. Antid. gen. l. 1. c. 37. *Emplastrorum* v. Historiã, & Catalogum vide ap. eundẽ Ant. spec. l. 2. sect. 29. Schröd. l. 2. c. 53. & alios. Quod dentibus imponitur, vocavit Scrib. *quasi Emplastrum*, n. 56. *Emplastrum* animatum tradit Libav. Synt. A. Ch. l. 1. c. 18. *Emplastris* nihil esse admiscendum, quod non possit per totum generaliter dissolvi, vult, & fortassis non absque ratione, Helm. Pharmacop. ac Disp. Modern. n. 57. Ars conficiendi *Emplastra* dicitur *Emplastropœia*, ἐμπλαστροποιΐα, Gal. l. 6. de C. M. P. G.

*Emplattomena medicamenta, ἐμπλαττόμενα, dicuntur eadem, quæ ἐμπλαστικὰ, quæ exiguis totius corporis meatibus adhærent, & prohibẽt, ne quid per urinas aut cutim effluat aut diffletur, Gal. l. 8. M. M. c. 2.

Empnevmatosis, ἐμπνευμάτωσις, *inflatio*, idem, quod ἐμφύσημα. Vide *Emphysema*, Gal. in defin. Medic. Uteri ἐμπνευμάτωσις, Æginet. l. 3. c. 70. Nominatur & πνῆσις, vel πνῆγμα. Foës. p. 204.

Empoleo, ἐμπολέω, i. e. *dego*, vivo, versor, Hipp. l. 4. de morb. XXIII. 20.

Emporevomæ, ἐμπορεύομαι, significat *invado*, insector. Dicitur de iis, qui temerè in artem Medicam insultant, & nundinantur quæstûs gratiâ, Hipp. l. de arte l. 13.

Emprion, ἐμπρίων, *ferratus*, est epitheton pulsûs inæqualis, in quo pars arteriæ alia magis distenta videtur, alia minus, & proprius habetur omnis magnæ inflammationis, Galen. l. de pulſ. ad tyr. c. 11.

*Emprosthotonos, ἐμπροσθότονος, est species convulsionis. Vide *Convulsio.*

Empsychosis, ἐμψύχωσις, significat *animæ in corpus migrationem*, sive animæ cum corpore conjunctionem. Dicitur & μετεμψύχωσις, Gal. fragm. de subst. fac. natur. Meminit & Helmont. hujus vocabuli tr. Jus duumviratûs, § 9. Latinè dici posset *Animatio.*

*Empyema, ἐπύημα, item ἐμπύησις, ἐμπύη, Aretæo triplicem habet significationem: (1) Significat omnem suppurationem in genere, sive mutationem in abscessum purulentum, & ità coincidit cum vocab. διαπύημα, *Diapyema*, Gal. com. ad 5. aph. 8. ad 7. aph. 44. l. de Tum. p. n. c. 3. com 1. in Prognost. t. 40. (2) significat *collectionem puris in pulmonibus*, qui affectus & *vomica pulmonis* dicitur, & coincidit cum Phthisi; quò pertinet s. 5. aph. 10. (3) & quidem usitatissimè significat puris collectionem in cavitate Thoracis extrà pulmonum substantiam. Huc spectant 5. aph. 8. 7. aph. 38. Jung. Comm. Galen. in 6. aphor. 27. & 7. aph. 44. Ægroti, in quibus suppuratio fit, dicuntur ἔμπυοι, vel ἐμπυικοί. Gal. l. 4. de causſ. pulſ. c. 2. & alibi. Jung. Foëſ. Oec. p. 205. Dict. n. 284. 285.

Empyos, ἔμπυος, *suppuratione affectus.* Vide *Empyema.* Dicitur etiam de *linamentis* ad sordes purulentas abstergendas, ἔμπυοι μοτοὶ, Hipp. l. 2. de morb. mul. XLVI. 12.

*Empyreuma, ἐμπύρευμα, significat *ignitionem* quandam, sive calorem siccum adventitium, veluti combusta accipiunt, Galen. l. 9. de S. Fac. in princ. ex Aristot. l. 2. de part. anim. c. 2. in fin. Tale *empyreuma* etiam aquis destillatis inesse, testatur Lang. l. 1. ep. 53. & C. Hofm. in præfat. super Officinalia. *Empyreuma* quoq; notat reliquias caloris febrilis post paroxysmum. Dispositio quædam est neutra, mediaq; inter febrem & febris intermissionem, intermittentium & putridarum febrium propria, ut solutâ accessione supersit nonnihil caloris, vel in ipsis humorib⁹ relicti, vel adhuc solidis etiam partib⁹ impressi, quem aliqui febris fomitem appellant. Huic contraria est ἀπυρεξία, sive *Infebricitatio.* Hæc Castell. & Gorr. p. 138.

Empyros, ἔμπυρος, Hipp. dicitur *febricitans*, qui febre detinetur, l. 2. de morb. XXXVI. 23.

*Emulgentes Arteriæ & Venæ dicuntur rami ab Arteriæ Aortæ & Venæ Cavæ trunco descendente excurrentes ad Renes insignes, quorum illi sanguinem adferunt, ut superfluum & inutile serum cum salinis portionibus effœtis deponant; hi verò sanguinem ab illis recrementis liberatum revehant ad truncum venæ cavæ. Barthol. libell. 1. c. 8. & libell. 2. c. 5.

Emulsio, est nomen medicamenti liquidi à junioribꝰ inventi, quod lac colore æmulatur, ex medullâ fructuum, seminumve lactescentium contusorum & tritorum paratū, interveniente liquore appropriato. Hujus historiam & descriptionem vide ap. Weker. Antid. spec. sect. 5. P. Morell. Form. Rem. l. 1. s. 7. c. 7. Schröder. l. 2. c. 14. Schenk. de med. comp. p. 150. *Emulsorium* legitur pro *Emulsione* apud Forest. l. 26. O. 6.

Emunctorium, dicitur locꝰ, per quem fit expurgatio vitiosi aut inutilis, Rul. & Johns. Ità Glandulæ dicuntur *Emunctoria*. Ità Cutis est corporis *emunctorium*, Parac. Paramir. tract. 2. c. 9. seqq. l. 3. Tract. 4. &c. Ità nasus cerebri dicitur *Emunctorium* &c.

*Enæmos, ἔναιμος, & ἐναίμων, (1) dicitur de medicamento topico, quod glutinat, Gal. l. 4. M. Med. c. 5. imponiturq; maximè cruentis vulneribus sistendo sanguini, l. 2. de C.M.P.G. c. 21. cùm cruor, qui αἷμα dicitur, ex cute ipsâ vulneratâ, vel etiam ex carne in roris speciem distillat, atq; ideò & *sanguinarium*, & *cruentis opitulans*, & *glutinatorium* dicitur, l. 3. d. tit. t. 2. Meminit aliquoties Hipp. 3. de fract. t. 3. l. 4. de artic. t. 26. l. 5. Epid. XXXIV. 12. l. de ulcer. II. 13. Constant ex medicamentis non pinguibus, ideòq; ἀλίπαινα (Vide suprà *Alipæna*) nominantur; cùm debeant siccare, & citrà abstersionem leniter adstringere. Maximè ex bitumine componuntur, cùmq; varii sint generis, duo tamen habentur præstantissima: unum βάρβαρον, *barbarum*: alterum *Cyzicenum*, κυζικηνὸν appellatum (de quibꝰ suprà suis locis.) Celsus l. 5. c. 19. (2) dicitur de corpore, & ejus partibus, l. 2. sect. 3. n. 110. l. 6. Epid. s. 6. t. 27. de venis, l. de venis XXVII. 7. ubi opponitur ὀλίγαιμος, *pauci sanguinis* vena: de nervo, l. de Humid. Us. V. 6. ad quem locum Interpretes non conveniunt, quid per nervum sanguineum intelligendum sit. Foës. existimat, panniculum carnosum, qui sub cute occurrit, denotari. Erotian. verò per venam exponit. Jung. Linden. Ex. XIII. §. 449. seqq.

*Enæorema, ἐναιώρημα, significat Hippocrati & aliis sublime quiddam in urinâ *innatans*, & per mediā urinam pendulum, Lang. l. 2. ep. 41. *Sublimamentum* Latinè dici posset. Dicitur & νεφέλη, *Nubes*, vel *Nubecula*, Gal. com. 2. in Progn. t. 29. Variant verò ἐναιωρήματα in ægris. Interdum est tenuius, & nubeculæ simile, quod vocat Hipp. ἐναιώρημα ἐπινέφελον, l. 3. Epid. ægr. l. 3. & 5. interdum genituræ vel massæ seminali simile, & vocatur γονοειδὲς, l. 1. Epid. ægr. 1. & l. 3. Epid. ægr. 3. interdum rotundum, dispersum, non residens, στρογγύλον, διεσπασμένον, ὅτι οὐχ ὑφίστατο, l. 1. Epid. ægr. 1. & l. 3. ægr. 11. post stat. pest. Idem dicitur & μετέωρον, i. e. *sublime*, superficiem superiorem occupans, l. 3. Epid. ægr. 3. 9. 12. post. st. pest. Urina cum *sublimamentis* dicitur οὖρον ἐναιωρεύμενον, ἢ ἐναιωρεύμενον, 1. Prorrh. s. 1. t. 4. & 31. Coac. t. 198. Sed aliquando oculi dicuntur ἐναιωρεύμενοι, *sublimes*, suspensi, quales cernuntur

tur in moribundis, 1. Prognost. t. 10. Vide Foës. p. 208.

Enantios, ἐναντίος. Vide *Contrarius*.

Enarges, ἐναργής, *manifestus*. Usurpavit Hipp. de insomniis 1. Prorrh. s. 1. t. 5. & Coac. t. 90. Dicitur & liquidus, Galen. 2. de san. tu. c. 4.

Enaricymon, ἐναριχύμων, idem, quod ἀριχύμων, *fœcundus, da*. Vide *Aricymon*.

*Enarthrosis, ἐνάρθρωσις, est species διαρθρώσεως; cum cavum excipientis ossis altum admodum est, caputque, quod in id inseritur, oblongum, Galen. l. de ossib. in prooem. Ejus pauca sunt exempla, ut cruris cum ischio, & fortè tali cum osse navis speciem referente. Latinè dici potest *Inarticulatio*. Bartholin. libell. 4. Anat. c. 1.

Enaulia, ἐναυλία, propriè dicitur via interior vel trames, aut fistularis via, aut interior habitatio, ac domicilium. Sed Hippocr. metaphoricè usurpavit de vulvæ interiori cavitate, sive vaginâ vel collo, l. 2. de morb. mul. XIIX. 13. Verbum ἐναυλίζομαι significat *immorari*, permanere, 2. de nat. hum. t. 10.

*Encanthis, ἐγκανθίς, duplicem habet significationem. Vel enim accipitur pro immoderato augmento angulorum oculi, cui opponitur ῥοιάς, *Rhœas* immoderata, eorundem diminutio, Gal. l. de diff. morb. c. 9. Vel sumitur pro excessu & carnis excrescentiâ in oculi angulo majore, l. defin. medic. nec est tumor toto genere p. n. l. de tum. p. n. c. 17. Pterygio oculorũ plerunq; succedere solet. Aliàs malum hoc canibus frequens minus homines corripit, & eos magis, qui in mari versantur. Cujus duæ differentiæ observantur: siquidem aliquando hoc carnis incrementum benignum est, & tenerum, laxũ, & sine dolore, quod medicamentis siccis consumendũ est: aliquando v. malignum, durum, inæquale, & cum dolore punctorio, quod manu curare, & scalpro evellere oportet, Castell. De medicamẽtis πρὸς ἐγκανθίδας vide Gal l. 4. de C. M. S. L. c. 7. De hoc affectu legatur & Aquapendens tr. Operat. Chir. h. tit. Quod & caruncula in angulo majori naturaliter se habẽs dicatur ἐγκανθίς, vult C. Hofm. Comm. ad Gal. l. de U. P. n. 750.

*Encardion, ἐγκάρδιον, latè significat medium uniuscujusque rei, *meditullium*. Strictè verò dicitur medulla caudicis, ἐγκάρδιον, quæ & ἐντεριώνη apud Dioscor. l. 1. c. 12. Strictissimè quoq; locum significat, ubi cor situm obtinet. Gorr. p. 122.

Encarpos, ἔγκαρπος, *fructuosus*, in se fructum habens. Unde ἔγκαρπα dicuntur fructus, vel poma, quæ multum seminis in se habent, & hæc sunt διαχωρητικά, alvum subducentia, Hipp. l. 2. de diæt. XXIIX. 2.

Encarsios, ἐγκάρσιος, *transversus*. Refertur ad modos frictionis à Galen. l. 2. de san. tu. c. 3. princ.

Encatacecleismenos, ἐγκατακεκλεισμένος, *interclusus*, interceptus. Usurpat Hipp. de excrementis, quæ longo tempore non dejecit alvus, 1. de R. V. I. A. t. 32.

Encatadamasthen, ἐγκαταδαμασθὲν, dicitur corpus *afflictum*, *perdomitum*, Hipp. l.7. Epid. XXXIX. 3.

Encatalepsis, ἐγκατάληψις, idem, quod ἀπόληψις, vel κατάληψις. Vide *Apolepsis*, *Catalepsis*. Legitur apud Hipp. l.6. Epid. s.2. t.12.

Encataleipomæ, ἐγκαταλείπομαι, ἢ ἐγκαταλιμπάνομαι, significat *relinquor*, & dicitur apud Hipp. de iis relictis, vel morborum reliquiis, quæ post morbi judicationem aut solutionem adhuc in corpore humano de materiâ peccante, vel ejus effectu residua sunt, ex 2. aph.12. l.2. Epid. sect.3. n.72. l.6. sect.2. t.12. vel 32. juxtà Linden. in quâ sectione aliquoties hoc verbum legitur. Vid. Dieter. n.233.

*__Encathisma__, ἐγκάθισμα, est *sessio* in *aquâ medicatâ* ab imis pedibus, vel feminibus, usq; ad umbilicum, ità, ut supernæ partes non madescant, Gal. l.5. de C.M.P.G. c.13. Hodieq; vocatur *Semicupium*. In quibus affectibus hoc remedii externi genus conveniat, non est huj⁹ loci determinare. Aliàs vocatur & *Insessio*. Vide *Insessio*. Meminit For. l.27. Obs. 24. Schol. Hild. de dysent. c.19. & de lithotom. c.9.

Encavma, ἔγκαυμα, in genere significat *inustionem*, pustulam ex ustione contractam. Deinde ità dicitur Ulcus in oculo, quod à febre utplurimùm cum crustâ impurâ in nigro, aut albo oritur. Ac in nigro quidem dum fit, sæpè profundum est, ac ferè semper in ipsâ expurgatione major tunicarum erosio contingit, adeò, ut humores paulatim diffluant, & totus oculus effundatur. Hæc ex Aëtio l.7. c.26. Gorr. p.122. Caussa est eadem, quæ aliorum ulcerum, materia nimirum ichorosa salinis, lixiviosis, corrosivisq; particulis scatens. Ægineta ἐπίκαυμα appellavit, l.3. c.22.

Encavsis, ἔγκαυσις, vocatur *æstus*, ardor, *incensio*, *inustio*. Dicitur verò ità à Galeno l.1. de diff. febr. c.3. illa caloris actio in corpus, quam inducunt causæ externæ, sive Solis operatio, sive ignis, sive affectus vehementiores &c. *Encausis* quoq; dicitur pictura vel cælatura per cauteria potentialia peracta, de quâ Libav. Synt. Arc. Ch. l.1. c.23. & l.6. c.6. Vocatur & pictura *Encaustica*, & *Artifex Encaustes*.

Encavstum. ἔγκαυστον, materia illa, quâ perficitur cælatura, vel pictura *Encaustica*, cuj⁹ tres numerantur species: *Cerographia*, κηρογραφία, *Cestrographia*, κεστρογραφία, & *tertia*, quæ *penicillo* peragitur, Lib. d.l. Hinc & cælati, sculpti, dicuntur ἐγκαυστοὶ, teste Rhod. ad Scrib, n.231. In officinis quoque quibusdam materia Atramenti scriptorii dici solet *Encaustum*.

Enceimæ, ἔγκειμαι, i.e. *incumbo*. Usurpatur de utero, quando ischio incumbit, Hipp. 5. aph.47. Diet. n.234.

*__Encephalos__, ἐγκέφαλος, *cerebrum*. Vid. suprà suo loco.

Enceris, ἐγκηρὶς, *grumus ceræ*, vel massa informis, quando liquata infunduntur mortario in frigore, Galen. l.2. de C.M.P.G. c.2. l.3. c.4. l.4 c.5.

ENCEROSIS, ἐγκήρωσις. Vide *Inceratio*.

ENCHALINÔMÆ, ἐγχαλινῶμαι, significat *frenor*, vel frenis cingor, Hipp. l. de venis XXVII. 8.

*ENCHARAXIS, ἐγχάραξις, Medicis dicitur *scarificatio*, quæ est cutis & subjectæ carnis per scalpellum sectio, non punctim, sed cæsim facta. Differt à Phlebotomiâ, quòd hæc uno vulnere venam adaperiat; illa multis vulnusculis & sectionibus cutem dividat. Differentiæ potissimùm tres constitui possunt. Aut enim tenuis & superficiaria est *scarificatio*; aut magna & profundior; aut intermedia, Galen. l. 2. ad Glauc. c. 7. Plura de *scarificatione* vide apud eundem integro libell. de cucurbitul. scarificat. &c. Imprimis verò ad renutritionem facere, testatur Oribas. l. de scarific. c. 20. citante Rhodio ad Scrib. n. 55. Jung. & Petri Pauli Magni, Romani Chirurgi libellus Italicus Inscriptus: Discorso sopra le ventose.

ENCHEIRESIS, ἐγχείρησις, propriè significat generationem, vel *tractationem manibus factam*; vel si quis negotium aliquod propriâ manu aggreditur: Exercitium. Ità Gal. libros scripsit ἐγχειρήσεων ἀνατομικῶν, de cujus tituli Latinâ versione vide C. Hofm. Var. lect. l. 2. c. 13.

ENCHEIRIA, ἐγχειρία, idem, quod ἐγχείρησις, manûs aggressio, *administratio manuaria*. Legitur apud Hipp. 2. de artic. t. 40. Libavius partem Chymiæ, quæ agit de instrumentis & operationibus, vocavit *Encherian*, tr. de Igne naturæ, c. 36.

ENCHONDROS, ἔγχονδρος, duplicem habet significationem, à primitivo χόνδρος, quod & *granum*, & *cartilaginem* notat. Itaq; & derivativum hoc 1. significat *granulosum*, grumosum, in quâ significatione usus est Dioscor. l. 1. c. 83. deinde *cartilagineum*, teste Gorræo, p. 123.

ENCHRIMTO, *Enchripto*, ἐγχρίμπτω, ἐγχρίπτω, idem, quod χρίμπτω, significat *applico*, admoveo, *implico*, appropinquo. Usus Hipp. de ossibus, quæ in fracturis inter se *implicantur*, & mutuo attactu se offendunt, 2. de artic. t. 35. & de compos. προσεγχρίμπτω, l. 3. t. 112. de utero ad inguina, pectinem & vesicam procumbente, l. 2. de morb. mul. XXXIII. 15. Junge Foës. p. 179.

ENCHYLOS, ἔγχυλος, quasi dicatur *Insuccatus*, udus, madidus. Idem, quod νοτερός, Gal. l. 4. de diff. puls. c. 2.

ENCHYMA, ἔγχυμα, idem, quod ἔγχυσις, *infusionem* significat. Ità plenitudo quoad vasa vocatur πλῆθος κατὰ τὸ ἔγχυμα. Non solùm sanguinis, verùm etiam ad omnem vasorum arte factorum repletionem applicari potest, Gorr. p. 124. Vide *Infusio*.

*ENCHYMOMA, *Enchymosis*, ἐγχύμωμα, ἐγχύμωσις, *humorum vitalium* in partes solidas *infusionum* significat ap. Hippocr. l. 2. Epid. s. 4. n. 26., quale quid fieri videmus in irâ, verecundiâ, aut gaudio, quòd sanguis in venulas cutaneas rapiatur, ut color vividus, floridusq; appareat. Huic opponitur *Ecchymoma*, & *Ecchymosis*, de quo superiùs.

*ENCHY-

*Enchytos, ἐγχυτὸς, dicitur de eo, *quod infunditur* & instillatur. In specie ἐγχυτα vocantur medicamenta, quę oculis instillantur, ut fœnugræci decoctum, lac muliebre, & alia collyria liquida, Gal. l. de rem. fac. parab c. 10.

Encissevomæ, ἐγκισσεύομαι, significat *implicor*, instar hederæ. Legitur apud Hipp. de venis XX. 7. Posset etiam usurpari de venis spermaticis pampiniformibus.

Enclydasticos, ἐγκλυδαστικὸς, h. e. *intus fluctuans*, aut fluctus faciens. Dicitur de aquâ apud Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 40. De pure lib. 1. de morb. XI. 4.

Encoelion, ἐγκοίλιον, significat *Abdomen*, *Hira*, videlicet omnia viscera sub costis recōdita, ἐγκοίλια vocantur. Linden. Ex. IX. §. 57. 58.

*Encope, ἐγκοπὴ, significat propriè *incisionem*, qualis aliquando contingit in capitis ossibus, estq; soluta continuitas ab aliquo acuto dissecante facta. Coincidit cum vocibus διακοπὴ & ἕδρα. Castell. Gorr. p. 123. Impropriè etiam significare potest *impedimentum*, interceptionem. Derivatur à verbo ἐγκόπτω, incido, impedio; in quâ posteriori significatione legitur apud Hipp. in præcept. XI. 3.

*Encranis, *Encranion*, ἐγκρανὶς, ἐγκράνιον. Vide *Cerebellum*.

Encrates, ἐγκρατὴς, id est, *validus*, firmus, robustus. Hipp. l. 7. Epid. VII. 14. IIX. 14.

Encrasicholus, ἐγκρασίχολος, nomen *pisciculi littoralis*, ad *Sardas* vel Sardonos Italorum pertinentis. Sale conditus usurpatur ad cibū. Cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 33.

Encris, ἐγκρὶς, *placentæ* genus, dum farina benè subacta in oleo primū coquitur, mox mel adjicitur. Ταγηνίαν Pollux vocavit, quod patinis ferè frigatur. Gorr. d. l. C. Hofm. l. 3. V. L. c. 13. fin.

Encryphias, ἐγκρυφίας, epitheton *panis*, qui & ἀγοραῖος, i. e. *forensis* aut *venalis* dicitur, quod in foro vendendus exponatur. Gorr. d. l.

Encylindotos, ἐγκυλίνδωτος, *in orbem* vel *cylindri* formam *convolutus*. Dicitur de lanâ utero applicandâ, l. 1. de morb. mul. Cl. 57. Foës. p. 178.

Encymon, ἐγκύμων, dicitur *prægnans*, *gravida*, ab ἐγκύω, concipio. Gal. c. 3. in 1. progn. t. 30.

Encyro, ἐγκύρω ἢ ἐγκυρέω, significat *incido*, irruo. Hipp. usurpat de flatibus l. de vet. med. XLI. 1. Jung. 1. de artic. t. 45.

Endedinemenos, ἐνδεδινημένος, *intrò convolutus*, introrsum conversus. Est epitheton oculorum vitiosè se habentiū aut etiā instabilium, & δινέεσθαι quasi affectorum, apud Hipp. l. 6. Epid. s. 1. t. 27. Linden. reddidit per tremulos oculos à tremore vel motu conculsivo musculorum ocularium mirâ celeritate atq; incessanter oculi orbitam in omnem partē raptantium, Ex. IV. §. 93.

Endeia, ἔνδεια, *indigentia*, defectus, *penuria* dicitur, quæ opponitur *Plenitudini*, *Abundantiæ*. Huc pertinet κενεαγγεῖν.

*Endeixis, *Indicatio*, communitas, scopus. Terminus frequentissimus in arte Medicâ, & præsertim in Methodo medicinali. Estq; nihil aliud, quam monstratio vel determinatio juvantis vel indicati ex indicante, h. e. curata determinatio agendorum in Medicinâ ex caussis modoq; generationis cùm sanitatis tum morbi. Hinc duplicis generis sunt *Indicationes*. Aliæ sunt *Conservatoriæ*, ad methodum ὑγιεινὴν spectantes: aliæ *Curatoriæ*, ad methodum θεραπευτικὴν pertinentes. Quamvis pleriq; confundant, & in genere tres constituant etiam medendi methodum concernentes *indicationes*, *Præservatoriam*, quam ad caussam Gr. προφυλακτικὴν, *Curatoriam*, quam ad Morbum: & *Vitalem*, quam ad vires corporis referunt. De quibus vide passim in Authoribus, præsertim apud Rolfink. Ord. ac M. Med. Sp. l. 4. sect. 1. c. 11. seqq. Nostram v. sententiam invenies in Dogm. Med. Gen. Part. IV. c. 1. 2. 3. & 4. Egregiè quoq; de *Indicationibus*, *Indicantibus*, & *Indicatis* disseruit Linden. Ex. VIII. §. 63. seqq. & alibi, quorum loca vide in Indice illius Authoris.

*Endemos, *Endemios*, ἔνδημος, ἐνδήμιος, *vernaculus*, alicui populo familiaris, quasi *Patrium* dixeris, est epitheton morborum communium, multis in unâ regione viventibus ob caussam communem illi regioni familiarem, Gal. c. 1. in 1. Epid. in procem. & in defin. Vernaculi morbi sunt, qui in quibusdam locis abundare solent. Differunt ab *Epidemicis*, quòd hi certis saltem temporibus infestare soleât, propter caussam vitio aëris infecti aut intemperatioris constantis prægressi contractam. Illi v. nullo non tempore solent esse familiares, v. g. Scorbutus maritimorum & palustrium locorum incolis. Vid. Dogm. nostr. P. II. c. 6. Dogm. XI.

Endesis, ἔνδεσις, *colligationem*, *connexionem* per vinculū significat, & ea pedis pars apud Hipp. hoc vocabulo intelligitur, in quam tibiæ ossa desinunt, & ad talos ligamentis connectitur, l. de venis XXIV. 2.

Endica, significat *feces in fundo*. Morienes v. ità scripsit: *Endicam* quære in vitreis vasis, & repone trantisper, donec acescat. Nam in dulci materiâ nihil præstare poteris. Hæc corporibus addita & in terram sic mutatis, conservat illa, ne comburantur. Quando enim corpora amittunt animam, tunc facilè comburuntur. *Endica* omnibus corporibus utilis, idonea reddens & vitalia, præservat à putredine & ignis consumtione. Dicitur & *Mose bazuania*. Hæc Ruland.

Endoeastos, ἐνδοιαστὸς, significat *dubius*; anceps. Frequens vocab. Hippocr. l. 2. Prorrhet. XXIV. 2. Coac. t. 121. l. de Crisib. IV. 11. l. 1. de morb. I. 9. III. 10. l. 2. Epid. s. 4. n. 20.

Endon, ἔνδον, Internè. Vide *Exo*.

Endosis, ἔνδοσις, *remissio*, intermissio, dicitur de febribus, præsertim continua-

tinuarum, quando suis particularibus accessionibus insignes habent ad remissionem aut declinationem mutationes, Gal. c.3. in 1. Epid. t.2. Differt ab ἀπυρεξία, quod hæc de febrium intermittentium totali remissione dicatur. Verbum ἐνδίδωμι significat *remitto*, & non modò de febribus, sed & de aliis morbis & symptomatibus cessantibus & remittentibus accipitur, cap. 3. in progn. t. 73. De corpore quoq; sumitur, quando à morbo non minuitur, nec decrementum capit, 2. aph. 28. Dieter. n. 289.

Enedre, ἐνέδρη, significat propriè *insessionem*. Hinc & ἔνεδροι dicuntur Hippocrati, qui equis firmiter insident. l. de A. L. & Aq. XLVII. 7. Verùm vocab. ἐνέδρη strictiùs usurpavit de applicatione & impositione ferularum Chirurgicâ, 2. de fract. t.65. s. 3. t. 13. 40. Aliàs vocab. ἔνεδρα etiam *cavillationem* denotare, monstravit Linden. Ex. X. §. 266.

Enellagmenos, ἐνηλλαγμένος, i. e. inter se *alternatus*, alius alium recipiens. Usurpatur de vertebris, quarum processus ità committũtur, ut vertebra vertebram alteram vicissim excipere videatur, 3. de artic. t. 45. vel. 46.

*Enema, ἔνεμα. Vide *Clyster*, *Infusum*, μεῖλαιος.

Eneos, ἐνεὸς, idem, quod κενὸς, *vanus*, inutilis, & per tropum *stolidus*, qui nec audit, nec videt. Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 9.

Enereisis, ἐνέρεισις, compressionem, *illisionem* significat. Hipp. d. tit. l. 3. t, 6. Unde & ἐνερεισθεὶς, *impactus*, *infixus* denotat, l. 6 Epid. s. 6. t. 26.

Energeia, ἐνέργεια. Vide *Actio*. *Operatio*.

Energema, ἐνέργημα, propriè *opus* significat, quod sequitur actionem, tanquam effectus. Ità Excernenda & Retinenda sunt *opus* functionum naturalium. Chylus est ἐνέργημα Chylificantis ventriculi &c. Interdum tamen pro ἐνεργεία sumitur. Ità Cruciatus ἐνέργημα ὀδύνης, *opus* doloris vocatur. Linden. Ex. XIII. §. 309.

Enervatio, æquivocum est. Vel n. idem significat, quod ἀπονεύρωσις, id est, *tendo*, Gal. l. 1. de L. Aff. cap. 6. de quo suprà: vel propriè notat *repurgationem* à fibris & membranulis, quæ etiam Curatio dici solet, teste Rhod. ad Scribon. n. 212. vel tropicè accipitur pro *debilitatione*, Gr. ἔκλυσις. Vide *Eclysis*. Dieter. n. 253.

Engastrimythos, ἐγγαστρίμυθος, dicitur propriè, qui concluso ore loquitur, quod ventre vocem edere videbatur. Translatum v. ad mulierem fatidicam *Pythiam*, quæ divaricatis cruribus ex ventre inferiore & partibus genitalibus vaticinium protulit. Hipp. l. 5. Epid. XXV. 8. l. 7. XVII. 7. Jung. Jac. Rolandi de Belebad Aglossostomographiam c. 6. in Anno III. Ephemer. Nat. Cur. p. 588. Latinè dici potest *Ventriloquum*, de quo vocab. etiam infrà suo loco.

ENGENES, ἐγγενὴς, *ingenitus*, congenitus, idem etiam, quod οἰκεῖος, *domesticus*, familiaris. Gal. in Exeg. dict. Hipp.

ENGONIOS, ἐγγώνιος, *angularis*, quando duo membra connectuntur ad angulum sive rectum, sive obliquum. Hipp. 1. de iis, quæ in medic. t. 17. f. 3. t. 20. Mochlic. IX. 14. XXII. 5. Gal. l. 6. M. M. c. 5. Vide Foës. Oec. p. 176.

ENGERASCO, ἐγγηράσκω, *senesco*, insenesco. Hipp. 2. aph. 54. idem, quod ἀπογηράσκω, d. l. aph. 53. Dieter. n. 231.

*ENGEISOMA, ἐγγείσωμα, instrumentũ, Gal. l. 6. M. M. c. 6. Vel etiam juxtà alios est ossis pertusio, cùm pars affecta in porfundum descendit, ac super illæsum os corruit. Gal. def. Med.

*ENGOMPHOSIS, ἐγγόμφωσις, idem, quod γόμφωσις. Vide *Gomphosis*.

ENIAVTOS, ἐνιαυτὸς. Vide *Annus*. Hinc ἐνιαύσιος, *annuus*, dicitur de morbis & ulceribus, 6. aph. 45. & l. 1. de nat. hum. t. 42.

ENISTEMI, ἐνίστημι, *insisto*, inhæreo, urgeo. Hipp. l. 5. Epid. XXXI. 7. Unde ἔνστασις, *instantia*, dictio Democriti sectatoribus familiaris, cùm morbos atomorum in vacuos meat⁹ ingressu & obstructione oriri docuit, hujusmodi ingressionem & infixionem significans. Hier. Mercur. l. 4. Var. Lect. c. 13. Foës. p. 211.

ENGLOTTOGASTOR, ἐγγλωττογάστωρ, i. e. linguam in ventre habens dicitur, cui in solius ventris commodum cura est intenta. Linden. Ex. XI. §. 131.

ENISCHOMENOS, ἐνισχόμενος. Vide *Contentus*.

ENNEAPHARMACOS, ἐννεαφάρμακος, medicamentum ex novem simplicib⁹ constans. Ità dicitur pessus quidam, qui ad uteri & sedis inflammationes confert. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 6. Æginet. l. 7. c. 24. fin. Antidotus Heraclidis apud Gal. l. 2. de antidot. c. 14. Ità & Emplastra quædam apud Aët. & Cels. enneapharmaca dicuntur, teste Gorræo p. 142.

ENNEAZO, ἐννεάζω, significat, *adolesco*, juvenor, Hipp. 2. aph. 54. Dieter. n. 293.

ENOCH, creditur *Hermes Trismegistus* fuisse, juxtà plerosq; Spagyricos. Zacharius in opusculo Th. Chym. Vol. I. p. 723. Menens Aurei Veller. l. 1. c. 4. in Vol. V. p. 256.

ENOCHDIANUS, Paracelso dicitur, qui longævitate æmulatur *Enochum* Prophetam. Hinc *Enochdiana vita* eidem est vita admirabiliter longæva. Vid. l. 4. de vitâ long. c. 6. l. 5. c. 2. & 5.

ENODIOS, ἐνόδιος, in viâ positus, *in viâ habitans*. Apud Hipp. verò est nomen proprium, l. de morb. sacr. IV. 40. Junge Foës. p. 211. 212.

ENOCHLEO, ἐνοχλέω, *infesto*, *perturbo*, molestiâ afficio significat. Coac. t. 195. & 2. aph 50. 4. aph. 57. Vid. Dieterich. n. 294. Vide *Infesto*.

ENOMOS, ἔνωμος, *crudus*. Vide *Cruditas*. Hipp. 5. aph. 67. Vid. Dieter. n. 296.

ENORMON, ἐνορμῶν, *impetum faciens*. Dicitur & simpliciter ὁρμῶν, Epitheton spirituum aptissimũ, & rei naturam expri-

exprimens, videlicet summam lævitatem, tenuitatem, & activitatem. Vide *Pneuma*. Hipp. l. 6. Epid. s. 8. t. 19. ubi tamen simplex verbum legitur ὁρμῶντα, quod idem est, Gal. l. de rigor. c. 5.

Enphlebotomeo, ἐνφλεβοτομέω, significat Hippocr. *distribuo venas in multas partes* vel ramos, vel propagines l. de ven. XXVI. 6.

*Enrhythmos, ἔνρυθμος, epitheton pulsus alicujus, qui ordinis rationem observat aliquam. Differt ab εὐρύθμῳ, saltem gradu, cum hic ità dicatur, quando exactus ordo inter pulsus invicē subsequentes observatur, respectu celeritatis, vehementiæ & æqualitatis. Nihilominus adhuc ἔνρυθμος dici potest, licet unum attributum non plenariè adsit. Junge Gal. l. 1. de diff. puls. c. 9.

Ens, τὸ ὄν, vel Metaphysicè, vel Medicè exponi potest. Illa significatio non est hujus loci, sed petenda à Philosophis. Secundum hanc coincidit cum *Existente, Substantiâ*, ὑπάρχον, ὑφεστὸς, Gr. dictis. Gal. l. 2 Meth. med. c. 7. fin. A Paracelsicis & Chymicis aliter describitur *Ens*, quod sit extractum minerarum primum, quę nondum attigerunt perfectionem, suntq́ seminales potentiæ fœcundiores. Hinc nominari solet & materia prima, quæ est cujusq́ generis, & vim ad id proximam habet, ex quâ primùm motus naturalis ad substantiam existit. Petitur primum Ens è mineralibus potissimùm. Hinc enim metallorum & gemmarum actu quidem illis vacuæ, at potentiâ fœcundæ inveniuntur. In vegetabilibus quæritur ex plantis, cum adhuc sunt in herbâ, vel immaturis fructibus. Animalium classis non multa præbet, nisi è sanguine conficere velis, & ovis. Ità & Ranarum similiumque spermata ad hunc vocantur usum. Hæc Ruland. & Johns. Ità & Paracelsus *Ens* dixit, esse originem vel scaturiginem, quæ potentiam habet corpus regendi, Paramir. de quinque entib. morb. l. prolog. 2. num. 7. prolog. 3. Hinc varia passim occurrunt *Entia*: *Ens* Dei, creatum, Astrorum, humorum, seminis: *Ens* Naturæ Longum & Breve: *Ens* virtutis, Morborum, veneni &c. de quibus omnibus in Indice Operum suorum quærere licet, quæ tamen pleraq́ ceu figmenta exoterica & inepta, partim etiam magica rejicit Libav. in scriptis suis aliquoties. In lapidis philosophici magisterio *Ens* primum dicitur illa Tinctura, cujus beneficio metalla transmutantur, Ger. Dornæus de transsm. metall. c. 14. Th. Chym. Vol. I. p. 534. Helmontius rursus *Ens* aliter exposuit, tria constituens *Entia*: *Ens* reale, quod est veritas: *Ens* mentale, quod est Ratio: & *Ens* Rationis, quod est Non *Ens*, putatione mātre oriundum, tr. Venatio scientiarum, n. 27.

*Ensiformis, *Ensiculatus*, ξιφοειδὴς, est epitheton cartilaginis parti infimæ sterni adnatæ gladii vel ensis effigie, figurâ triangulâ; interdum

 peni-

penitus osseæ. Dicitur & *Mucronata*, cujus descriptionem vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. libell. 4. de Anat. c. 18. Vocatur aliàs & *Furcella* vel *furcula*, quod in fine nonnunquam bifida observetur.

ENSTACTON, ἔνσταϰτον, q. d. *Instillatitium*, nomen collyrii ità dicti, quod oculis instillaretur liquidum. Gal. l. 4. de C. M. S. L. cap. 7. Ægineta v. vocavit σταϰτικὸν, l. 7. c. 16. Rhod. ad Scribon. n. 34.

ENSTALAXIS, ἐνστάλαξις. Vide *Instillatio*.

ENSTASIS, ἔνστασις, *Instantia*. Vide *Enistemi*.

ENTALIUM, *Entali*, *Entale*. Vide *Dentalium*. *Entali* quoq; idem, quod *Alumen scissum*, quod aliquando generatur ex sale gemmæ, Paracelf. tr. 2. Chirurg. magnæ c. 8. Rul. Unde & in genere Sal *Entalicum* dicitur acidum aluminosum, quæ omnia ex frigido coagulantur. Parac. Paramir. l. 2. c. 6. Tale sal *Entalicum* statuit idem caussam icteritię l. de Icterit. c. 1. Sal *Entalicum* Microcosmi rejicitur per alvum, Paragraphor. l. 1. c. 2. §. 2.

ENTASIS, ἔντασις, *intensionem*, aut internam tensionem significat, quæ & simpliciter τάσις aut ἐυντασις vocatur. Legitur in Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 17. 21. l. 4. Epid. XIII. 19. Gal. C. 2. in 3. Epid. t. 5. & comm. 3. d. l. t. 17.

ENTATICOS, ἐντατικὸς, *intensivus*, tribuitur medicamentis internis & externis Venerem stimulantibus; aliàs *Incentiva*, dictis; item *Satyrica*. Dieter. n. 260. in fin. Tale Emplastrum legitur apud Ægin. l. 7. c. 17.

ENTARIONE, ἐνταριώνη, idem, quod ἐγκάρδιον, Vide *Encardion*.

*ENTERON, ἔντερον, *Intestinum*, & pluraliter ἔντερα, *Intestina*, dicuntur corpora oblonga, cava, rotunda, membrãosa, à ventriculi orificio dextro ad extremum anum protensa, distribuendi ad vasa lactea chyli & continendi expellendarumq; fæcum instrumenta, fibris circularib' aliisq; prædita, & variè circumgyrata, quorum prolixiorem descriptionem reperies in Anatomicis, specialiter Bartholin. l. 1. Anat. c. 10. 11. Etsi v. reverà unum & continuum sit Intestinorum corpus, loco tamen, magnitudine, numero orbium & anfractuum variare & distingui, hincq; senarium resultasse numerum, ità ut Tria priora dicantur *tenuia*, *Duodenum*, *Jejunum* & *Ileum*; tria reliqua *Crassa*: *Cæcum*, *Colon* & *Rectum* notũ est. De quib' omnib' suo loco. Gal. l. 5. de U. P. c. 3. & l. 6. Anat. admin. c. 6. Jung. Dieter. n. 295. Ob hanc divisionem dixit Linden. *Intestinum* re unum, appellatione geminum. Ex. IIX. §. 2. Aliquando & ἔντερον in singulari ϰατ' ἐξοχὴν denotat *Colon*, apud Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 3. notante Gal. in comm. Jung. l. de humor. XI. 16. Ἔντερα quoq; significant sacculum vel folliculum, in quem medicamẽta ad fotum immittuntur, fortè quia ut vesica, sic & *intestina* ad eũ usum accommodari possunt. Hipp. l. 3. de morb. l. 20. Foës. p. 212. Per metaphoram etiam Lumbri-

Lumbrici terrestres dicũtur ἐντερα γῆς, *intestina* terræ, notante Forest. l. 21. obs. 29. Schol.

*ENTEROCELE, ἐντεροκήλη, est *hernia intestinalis*, quando intestina prolabuntur vel ad inguina, vel ad scrotum, ob rupturam peritonæi, & tumorem gignunt, Gal. l. de diff. morb. c. 10. Hujus observationes & curationes vide apud Hildan. c. 2. obs. 81. seqq. cent. 6. obs. 73. & alias. Tales ægri vocãtur *Enterocelici*, d.l.

ENTEROEPIPLOCELE, ἐντεροεπιπλοκήλη, est nomen herniæ in scroto potissimũ, quando omentũ & intestina simul devolvuntur & prolabuntur. Hinc Gal. ad tumores compositos refert. l. de tum. p. n. c. 15.

ENTEROMPHALOS, ἐντερόμφαλος, dicitur *hernia umbilicalis*, quando intestina umbilicum protuberare faciunt. Dicitur & ἐξόμφαλος, quamvis hoc vocab. omnem umbilici protuberantiam denotet, ab aliis quoque caussis obortam. Hildan. epist. ad Mich. Döring. in oper. p. 900. Affectus hic mulieribus præsertim tempore partus haud rarò contingere solet.

ENTHEASTICOS, ἐνθεαστικός, epitheton melancholici, qui putat, à majori quadam vi se defendi & exornari, vaticinaturq; futura. Videatur Æginet. l. 3. c. 14. Latinè *Divinaculus. Vaticinator.*

ENTHERMOS, ἔνθερμος, idem, quod πολύθερμος, *impensè calidus*. Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 13. 19. Gal. in comm.

ENTHETOS, ἔνθετος, in genere dicitur *Impositus, Inditus*. Specialiter v. fumitur de medicamentis, quæ naribus imponuntur, ad sistendam hæmorrhagiam. Hipp. vocat ἐντεθέντα, l. 4. Epid. XXIII. 2. & l. 6. s. 6. t. 25. A verbo ἐντίθημι, *impono*, ingero, l. 6. s. 2. t. 2.

ENTHLASIS, ἔνθλασις, internam collisionem & cõtusionem, *Illisionem* significat, à verbo ἐνθλάζω, *imprimo*, introrsum cogo, quod usurpavit Hipp. l. de int. aff. XLVII. 11. 13. Jung. Foës. p. 211. Gal. l. de diff. morb. c. 11.

ENTHRASSO, ἐνθράσσω, idem, quod θράσσω, *perturbo*, molestiam affero, *pungo*, Hipp. 3. de artic. t. 47.

*ENTHUSIASMOS, ἐνθουσιασμὸς, id est, *fanatica perculsio*, seu numinis afflatio, est, veluti cùm quidam in sacris faciendis mente capiuntur, si quæ viderint, aut si tympana, vel tibias, vel signa audierint. Gal. in def. Med. Pertinet ad deliria Melancholica.

ENTHUSIASMUM Paracelsicum pro singulari artis Medicæ notitiâ acquirendâ vocat *Diabolicum* Libav. Tom. IV. oper. p. 79. Vocatur & *Raptus*. Vide infrà.

ENTHYMEMATICOS, ἐνθυμηματικός, epitheton & proprietas boni Medici, quòd debeat esse *argutus*, *præmeditatus*, & acris in respondendo, Hipp. l. de dec. orn. II. 26.

ENTOMON, ἔντομον. Vide *Insectum*.

ENTRICHOMA, ἐντρίχωμα, à quibusdam extremis palpebrarum ambitus, sive extrema ora, in quâ excrescunt cilia. Gorr.

ENTRIMMA, ἔντριμμα. Vide *Intritum*.

ENTRONE,

Entrope, *Entropia*, ἐντροπή, ἐντροπίη, significat *pudorem*, verecundiam, Hipp. l. de dec. orn. l. 16. V. 5. Linden. reddidit: *Modesta correctio*. Ex. II. §. 20.

Entyposis, ἐντύπωσις, dicitur humeri acetabulum, aliàs ὠμοκοτύλη. Estq; articulatio humeri cum brachio. Gorr. p. 144.

Enulon, ἔνουλον, caro dicitur gingivarum interna; quemadmodum externa dicitur οὖλον, & media inter dentes ἁρμὸς, Gorr. ex Polluce, p. 143.

Enur, est occultus vapor aquæ, ex quo lapides generantur. Ruland. & Johns.

Enureo, ἐνουρέω, idem, quod οὐρέω, *mingi*, mejo, immingo. Hipp. l. 7. Epid. XV. 43. ubi tamen Linden. cum Cornario exponit per *mingere in stratum*.

Enydreomæ, ἐνυδρέομαι, id est, *madefio*, humector. Erotian. Onon. pag. 41. c. 1.

Enypnion, ἐνύπνιον, *insomnium*, idem, quod ὄναρ, ὄνειρος, ὄνειρον, quid significet, notum est. Referuntur *insomnia* à Medicis inter signa sanitatis & morborum, quamvis valdè dubia & incerta. Hinc Hippocr. integrum scripsit libellum de *insomniis*, & Galen. tractatum de præsagio ex *insomniis*. Ex recentioribus v. egregiè de *insomniis*, quid sint, & eorum generationis modo egit Th. Willis Anim. Brutor. Part. I. c. 16. *Insomnia* vel sunt Divina, vel Naturalia (sub quibus tamen & ægrotorum comprehenduntur) vel Diabolica. Dicitur & *Somnium*. Videatur & de *Insomniis* Casp. Rejes C. El. q. 37. Jungatur & descriptio *Somnii* apud Linden. Ex. XV. §. 37.

Enyposapros, ἐνυπόσαπρος, *intus subputridus* significat, & usurpavit Hipp. de sputo in hepaticis, Coac. t. 446.

Enystron, ἤνυστρον, est ventris sinus in quadrupedibus, dictus *Abomasum*. Hic venter est magnitudine amplior *omaso*, quod ἐχῖνον vocant, formâ oblongior, cancellis intus & crustis multis, magnis & levibus inornatus. Ab eo proximè intestinum sequitur. Gorr. p. 172. Jung. Aristot. l. 3. de part. an. c. 14. Barth. l. 1. An. c. 9.

Eon, ἠὼν, dicitur totus oculorum ambitus. Gorr. p. 175.

*Epacmasticos, ἐπακμαστικὸς, *accrescens*. Vide *Acme*. Dicitur & ἀναβατικὸς. Vide *Anabasis*.

Epacros, ἔπακρος, dicitur de eo, quod in summitate acutum est, vel in angustum tendit. Hipp. l. 2. de morb. LIX. 25. Foës. p. 221.

Epaeiromæ, ἐπαείρομαι, *attollor*, insurgo, significat. Usurpatur de humoribus inordinatè commotis. Hipp. l. de humid. usu.

Epagogion, ἐπαγώγιον, dicitur genitalis membri *præputium*, apud Dioscor. l. 3. c. 25. quamvis dubitet, apud quem est caput 23. Verùm approbat C. Hofmann. l. 4. Var. Lect. c. 33. Quod v. Gorræus p. 146. scripserit ἐπαγώγια significare *præputia* tantùm malè affecta, nullam prorsus video rationem.

Epais-

Epaisso, ἐπαΐσσω, & med. ἐπαΐσσομαι, significat *cum impetu irruo*, irrumpo. Legitur in Hipp. l. de nat. puer. IX. 7. Linden. vertit per *Exilio*.

Epaio, ἐπαΐω, sentio, *percipio*. Frequens verbum Hipp. 2. Prorrh. XXVI. 2. 4. l. 2. de morb. XXI. 9. l. 1. de morb. mul. XLII. 5. l. 2. LIIX. 15.

Epaleipho, ἐπαλείφω, propriè significat *superlino*, translatitiè exacuo, irrito, in quâ significatione legitur de Cãcro exasperato, Hipp. l. 5. Epid. X. 21.

Epanaclesis, ἐπανάκλησις, *revocatio*. Dicitur de calore Hipp. l. 5. aph. 21. & l. de humid. us. XI. 16. Dieter. n. 307.

Epanadidomi, ἐπαναδίδωμι, significat *increſco*, ingraveſco. Usurpatur de morbis ab initio minus vehementibus; progressu v. temporis in gravius tendentibus, l. 6. Epid. s. 1. t. 29. & l. 1. de morb. mul. XLI. 5.

Epanadiplosis, ἐπαναδίπλωσις, *reduplicatio*. Vide *Anadiplosis*. Vocatur & ἐπανάληψις, *repetitio*. Gal. l. de morb. tempor. c. 8.

Epanalepsis, ἐπανάληψις, *repetitio*. Vide *Epanadiplosis*.

Epanaphero, ἐπαναφέρω, *reaſſumo*, repeto, significat, & quidem apud Hipp. de virib' resumtis usurpatur, Coac. t. 1. ubi ἐπανενηνεγμένοι, *ſeſe recolligentes*, occurrit.

Epanapneo, ἐπαναπνέω, subindè & crebrò *respiro*. Hipp. l. 7. Epid. XLVI. 13.

Epanastasis, ἐπανάστασις, *prorumpens eminentia*, *eruptio*, pustula. Legitur in Hipp. Coac. t. 220.

Epancylotos, ἐπαγκυλωτὸς, dicitur laquei species apud Oribasium, quo sinus super sinum injicitur, faciens ad corpora figuranda. Gorr. pag. 146.

Epanemeo, ἐπανεμέω, significat *vomitum subinde repeto*, revomo. Hipp. Coac. t. 568.

Epanereugomæ, ἐπανερεύγομαι, *crebrò eructo*. Hippocr. 3. de R. V. I. A. t. 59.

Epanorthumæ, ἐπανορθοῦμαι, idem, quod διορθοῦμαι. Vide *Diorthosis*.

Epanthisma, ἐπάνθισμα, significat *Efflorescentiam*, idem, quod ἐξάνθημα. Occurrit apud Hipp. 1. Prorrh. s. 1. t. 21. s. 2. t. 25. Coac. t. 579. à verbo ἐπανθέω, *effloreſco*, quod legitur l. 7. Epid. XXIII. 19.

Epantlesis, ἐπάντλησις, *perfusionem aquæ* aut infusionem significat, qualis fieri solet in balneis, Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 50.

Epaphæresis, ἐπαφαίρεσις, in genere dicitur *repetita ſublatio*, vel evacuatio. In specie v. vocatur ità sanguinis missio repetita, apud Gal. l. de cur. rat. per sang. c. 1.

Epaphros, ἔπαφρος, *spumans* significat, idem, quod ἀφρώδης. Occurrit in Hipp. 1. Prorrh. s. 2. t. 60. & s. 3. t. 1. ubi mendosè legitur ἐπάφων, notante C. Hofm. in Notis ἀνεκδότοις ad Gal. opera, h. l. Foës. p. 223.

Eparita, dicitur Paracelso lutũ quoddam argillaceũ, haud dubiè à colore atrorubente. Unde & *Tartarus Eparitinus*, l. de morb. Tartareis. c. 4.

*Eparma, *Eparsis*, ἔπαρμα, ἔπαρσις, in genere *omnem tumorem*, vel *intumescentiam* in parte aliquâ obortam significat. Neque ullā video sufficientem rationem, quam ob Interpretes statuerint, strictè & specialiter denotare tumorem ad aures obortum, cùm Hippocr. semper exprimat addendo παρ' ὦς, *ad aures*, v. g. Coac. t. 626. l. 1. Epid. s. 1. t. 10. Lib. verò 6. Epid. s. 4. t. 1. vocab. ἔπαρμα plane omiserit, notante Gal. in comm. Usurpatur v. etiam de præcordiorum tumore l. 3. Epid. ægr. 3. post st. pest. item de ventris tumore Coac. t. 86. 142.

Epavriscoma, ἐπαυρίσκομαι, significat *haurio, fruor*, fructum capio. Frequens Hippocr. l. 4. de morb. II. 2. 4. XI. 12. 18. XV. 9. XVI. 38. 39. XIIX. 2.

Epavxes, ἐπαυξὴς, *increscens*, incrementum capiens significat diciturque de morbis. Ferè idē, quod ἀναβατικὸς, vel ἐπακμαστικὸς. Legitur apud Hippocr. l. 6. Epid. s. 5. t. 26. Aët. l. 3. c. 8. notante Foës. p. 122.

Epencranis, ἐπεγκρανὶς, vide *Cerebellum*. Sic vocat Erasistratus apud Gal. l. 8. de U. P. c. 13.

Epedanos, ἠπεδανὸς, significat *debilis*, infirmus, quasi ἀπεδανὸς. Cui opponitur ἔμπεδος. Legitur illud apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XIII. 9. XLIV. 3. CVI. 3.

*Ephebæon, ἐφήβαιον, *Pubes*, *Pecten*, item *Aqualiculus*, id totum dicitur, quod est ab Hypogastrio, seu imo ventre, (quem & *Sumen* vocant) usq; ad pudenda. Gorr. Castell. ex Gal. Introd. c. 10. ubi & ἐπίσειον & ἥβη vocatur. Unde & *Ephebia*, ἐφηβία, *pubertas*, & *Ephebi*, ἔφηβοι, *puberes*, denominantur. Gal. l. 2. de temper. c. 5. & comm. de sal. diæt. t. 7. ubi puberū describitur ætas, quod sit media inter pueros & adultos. Aliàs *Ephebeum* quoq; vocabatur apud Romanos, & Græcus locus peculiaris in palæstris & medius, & erat exedra amplissima, in quâ Rhetores, Philosophi & alii liberalibus studiis addicti sedētes disputabant. Lang. l. 1. ep. 51.

Ephedria, ἐφεδρεία, apud Gal. significat observationem, dijudicationem, & correctionem, l. de cogn. cur. animi morb c. 1.

Ephedron, ἔφεδρον, est *sella* firmior, & sedile stabile, in quo æger, vel etiam Chirurgus aut Medicus, firmiter desidere possit. Hipp. l. 2. de morb. XLV. 9. & 2. de fract. t. 3.

*Ephelcis, ἐφελκὶς, dicitur *ramentum*, seu cruoris exigua guttula, quæ interdum tussi in hæmoptoicâ passione rejicitur, Gal. l. 4. de L. Aff. c. 5. item ulcerum *crustula*, l. 3. de symptom. causs. c. 2.

*Ephelis, ἐφηλὶς, est *aspredo & nigrities in facie* ex ardore solis progēita, aut etiam ab inflammatione ortum ducens. Quæcunque n. caussa similem asperitatem & colorem excitârit, perinde est. Legitur apud Hipp. 2. Prorr. XXXI. 9. l. de Aliment. IV. 18. l. de steril. VI. 8. l. 2. de morb. mul. LXIIX. 1. Plinius aliquando *discolorem à Sole cutem* aliquando à sole usta, vel à sole adusta interpretatur, coq; vitio deformes *Solatos* appellat.

lat. *Alii vitia cutis* simpliciter Latinè reddunt. Linden. vertit *Maculas Solares*, Ex. XI. §. 189.

EPHEMERIDES, ἐφημερίδες, vocantur propriè consignationes, & Calendaria, quæ siderum ortus & occasus ac tempestates diesq; fastos & nefastos indicant. Lang. l. 1. ep. 36. Per translationem v. apud Helmont. *Morbi concentrici*, qui astra respiciunt, & præsertim ad Lunæ syzygiam moventur, vocãtur *Ephemerides* ægrorum, v. g. Epilepsia, tr. de Morb. Archeal. n. 18. Vulgus etiam vernaculè dicere solet: Perpetuum habet Calendarium hic vel ille æger.

*EPHEMERUS, ἐφήμερος, est epitheton quarundam febrium intermittentium, quarum tota constitutio unica accessione horarũ viginti quatuor circumscribitur, Gal. 4. aph. 55. Jung. Dieter. n 365. Latinè *Diaria*, unicum durans diem, scil. ut plurimùm. Nam *Synochus simplex* nõ putris dicitur etiam Medicis *Ephemera plurium dierum*. *Ephemeræ* meminit Hipp. 4. aph. 55. l. 2. Epid. f. III. n. 60. Caussam veram harum febrium vide apud Willis. l. de febr. c. 8. quę est subtilium & spirituosarum sanguinis portionum accensio vel effervescentia. Jung. Sylv. l. 1. P. M. c. 28. Fr. Piens de febr. part. spec. cap. 1. Quod v. Helmont. scripsit, *Ephemeram* sedere in stomachi cavo, & plerunq; ex vitiato cibo oriri, propterea etiam à vomitu vel peractâ digestione sponte cessare, particulariter saltẽ verum est, Tr. de febrib. c. 9. §. 23.

EPHESTIAS, ἐφεστίας, nomen *Emplastri* egregiè *resiccantis*, quod & μάγος alio nomine dicitur. Ej⁹ descriptio habetur apud Aët. l. 10. inter remedia Hydropicorum. Gorr. p. 161.

*EPHIALTES, ἐφιάλτης, Latinè *Incubus*, vel *Incubo*, Gr. etiam ἐπιβολὴ & πνιγαλίων, est nocturna corporis oppressio, & quædam quasi suffocatio, cùm quis ab initio somni supinus jacens, grandi se mole opprimi, atq; ab alio invadi imaginatur, cum difficili respiratione, immobilitate ac voce præpeditâ, propè suffocari æger videatur. Fortè ex veteribus quidam Dæmonẽ, alii Cupidinem, alii incubantem vetulam, aut externam quandam vim, quæ quiescentes invaderet, & pondere oppressos gravaret esse voluerũt, quãvis tota mali caussa intrà corpus esset. Vid. Rhod. ad Scrib. n. 100. Ea autem caussa nulla est alia, quàm materies quædam vaporosa incongrua spiritib⁹, animalib⁹ præsertim in cerebello stuporem aliquem inducens, ut mox à functionum suarum sensitivarũ & locomotivæ muniis paululùm cessent. Hinc unà cũ corde pulmones, diaphragma, & Thoracis musculi impediuntur & quasi constringuntur, quemadmodum egregiè modum generationis *Incubi* descripsit Th. Willis An. Brut. P. 2. c. 6.

*EPHIDROSIS, ἐφίδρωσις, ambiguæ significationis est vocabulum apud Hipp. monẽte Galeno aliquoties in comm. ad Prorrh. v. g. com. 1. t. 7. c. 2.

t. 7. & 60. c. 3. t. 33. Plerunq; tamen *Sudatiunculam* tenuē significat inutilem & malæ notæ. Nihilominus aliquando etiam usurpatur de sudore bono & Critico c. 3. in 1. Prorrhet. t. 17. Coac. t. 36. & 136. A Th. Willisio accipitur generaliter pro omni *Sudatione* vel *Sudore*, Pharm. Rat. Part. I. sect. 5. c. 1. seqq. Vide *Hidros*.

Ephistamæ, ἐφίσταμαι, significat *innato*, & dicitur de materiâ urinæ innatante, Hippocr. 7. aph. 34. Dieterich. 366.

Ephodos, ἔφοδος, triplicem habet significationem apud Hippocr (1) significat vias & meatus, per quos corporis recrementa deponuntur, l. 6. Epid. s. 2. t. 34. & s. 5. t. 2. (quamvis alii textum hunc aliter explicent per aggressiones naturæ. Verùm ex subseqq. verbis patet, de *viis* & meatibus *excretoriis* sermonem esse) (2) *invasionem* notat *hostilem* & incursum, vel insultum, 3. Progn. t. 3. (3.) ἔφοδοι Hippocr. sæpè dicuntur rerum similium vel dissimilium *accessiones*, quæ corporis temperaturam juvant vel lædun, t 1. de diæt. XXIV. 11. XXV. 5. 7. Foës. p. 256.

*Epialos, ἠπίαλος, est epitheton febris cujusdam, in quâ simul ægri febricitant, & rigore corripiuntur, uti describit Gal. l. 2. de diff. febr. c. 6. Dici posset *febris algida*, aut *cum tremore*, ab antiquis Latinis *Quercera* dicta. Est v. lenta & mitis febris, cujus meminit Hippocr. l. de A. L. & Aq. IV. 7. l. de superfœt. XXIX. 3. l. 4. Epid. X. 9. De genere quotidianarum esse videtur, unde veteres à pituitâ vitreâ & acidâ deduxerunt. Verùm caussa ejus vera ex causâ febris *Quotidianæ* potius deducenda, de quâ vide Willis de feb. c. 5. & Piens part. spec. de febr. c. 10. Vide *Quotidiana*.

Epibeblemenos, ἐπιβεβλημένος, dicitur Hipp. vestimentis vel stragulis tectus aut *amiculo opertus*, l. 6. Epid. s. 4. t. 14.

Epibroche, ἐπιβροχή. Vide *Embregma*.

Epicæros, ἐπίκαιρος; vel significat *opportunus*, tempestivus, Hipp. l. 1. Epid. s. 3. t. 12. l. 3. s. 3. t. 29. & l. 1. de R. V. I. A. t. 2. & 14. Vel idem est, quod *insignis*, magnus, notabilis, & usurpatur de morbis, & membris corporis, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 51. l. 2. de fract. t. 17. 22. & s. 3. t. 47. 63. l. 3. de artic. t. 59. 108. Vel etiā notat *periculosum* valdè & insignem habēs malignitatem, l. de virgin. morb. II. 18. & l. 1. Epid. ægr. 8. Vide Foës. p. 227.

Epicanthides, ἐπικανθίδες, dicuntur *ambo oculorum anguli*, aliàs κανθοὶ dicti. Gorr. p. 149.

*Epicauma, ἐπίκαυμα, est velut ex igne facta crustosa *exulceratio*, quæ oculi nigro accidit. *Inustio* Lat. dici posset. Gal. def. in Med. Vide *Encauma*. Jung. Forest. l. XI. obs. 17. Schol.

*Epicerasticos, ἐπικεραστικὸς, dicitur & καταρεραστικός, epitheton medicamētorum, quæ vim habent temperandi & obtundendi malignitatem, vel mor-

morsum, i. e. ichorescentiam salinam corrosivam & ulcerosam humorum in aliquâ parte contentorum; veluti uva passa mordentes in ventriculo humores obtundit. Gal. l. 2. de Al. fac. c. 10. vide & l. 2. de Simpl. fac. c. 12. ubi & ἐπιχαρέγγυια dicuntur.

EPICEROS, ἐπίκηρος. Vide *Hypoceros*.

EPICHÆRECACIA, ἐπιχαιρεκακία, *malevolentia*, quando quis ulterius malis oblectatur. Refertur inter caussas morbificas à Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 107.

EPICHEIRON, *Epicheirion*, ἐπίχειρον, ἐπιχείριον, idem, quod σῶστρον, sive præmium aut pretium, quod Medico vel Chirurgo solvitur pro operâ & studio, Hipp. in præcept. ll. 9. à verbo ἐπιχειρίζω & ἐπιχειρίζομαι, manum admoveo alicui negotio. Hipp. l. 5. Epid. X. 18.

EPICHLIÆNOMÆ, ἐπιχλιαίνομαι, subinde calesco, *intepesco*, significat, & quidem plerunq; præternaturaliter, apud Hipp. Coac. t. 621. l. 4. Epid. XIX. 6. l. 2. f. 2. n. 17. l. 6. f. 7. t. 2.

EPICHNUS, ἐπίχνυς, significat sordes, vel *lanuginosam concretionem*, & metaphoricè aliquoties tribuitur oculis squalidis & obtenebratis, Hipp. 1. Prorrh. f. 1. t. 17. Coac. t. 561.

EPICHOLOS, ἐπίχολος, id est, *biliosus*, dicitur de corpore, Hippocr. l. 5. Epid. XI. 14. XIII. 6. Idem, quod *Cholericus*.

EPICHORDIS, ἐπιχορδὶς, dicitur *Mesenterium*, Aretæo l. 2. de causs. & sign. ac. morb. c. 6. citante Foës. p. 235. Ità v. vocatur, quia suprà chordas, id est, intestina situm est.

EPICINDYNOS, ἐπικίνδυνος, *valdè periculosus*. Hipp. 4. aph. 43. Vid. Dieter. n. 317. Opponitur τῷ ἀσφαλὴς, securus, item ἀκίνδυνος. Ibid.

EPICOELIS, ἐπικοιλὶς, *cilium* significat, uti interpretatur Gaza, quo nomine veteres extremum ambitum genæ superioris designarunt. Gorr. p. 149.

EPICOEMASIS, ἐπικοίμασις, *decubitum ad dormiendum*, & ipsam dormitionem significat, à verbo ἐπικοιμάομαι, 5. aph. 27. Jung. Dieter. n. 316. Legitur & hoc vocab. 2. de artic. t. 50. Sed quomodo versio Latina quadret, *vellicationem* aut scalpturam reddens, non video. An cum Cornario legendum ἐπίκνησις?

EPICOPHOSIS, ἐπικώφωσις, idem, quod κώφωσις, *surditas*. Vide *Cophosis*, quãvis strictè *surditatem* potiꝰ alii morbo supervenientem significare videatur. Legitur apud Hippocr. 1. Prorrh. f. 3. t. 49.

*EPICRASIS, ἐπίκρασις, propriè *contemperationem* significat. In Medicinâ v. ità dicitur *curationis ratio per vices instituta*, quæ opponitur ei, quâ confertim & in totum caussa morbifica removetur. Gal. l. 9. meth. med. c. 10. Neq; v. necesse est semper, evacuationem intelligi; sed & per ἐπίκρασιν curatio perfici potest successivè & per vices alterando, mitigando, ad excretionem disponendo vitiosos humores, permissâ soli naturæ evacuatione, quæ

eorum partem vel convertat in alimentum sanguinis, vel per alvum, urinas, sudorem, aut aliter expurget. Castell.

*EPICRATEIA, ἐπικράτεια, significat *exuperantiam*, quæ duplex est: alia materialis: alia virtualis, vel qualitativa. Gal. 3. de S. Fac. c. 16.

EPICRATETICUS, ἐπικρατητικὸς, apud Gal. strictè dicitur de facultate coercendi aut retinendi alvum, quæ tribuitur juri gallinarum, & opponitur τῷ ὑπακτικῷ, subducendi virtuti, l. 11. de S. Fac.

EPICRATIS, ἐπικρατὶς, apud Hipp. significat *sudarium*, sive linteum ad detergendos sudores, item ex tenui stamine paratum capitis tegumentum & involucrum. Hipp. in præcept. IX. 14.

*EPICRISIS, ἐπίκρισις, id est, *adjudicatio*, Gal. ad Thrasyb. c. 6. Quæ mutuâ inter se dependentiâ connectuntur, per appellatam ἐπίκρισιν à Græcis, id est, *adjudicationem*, judicanda sunt.

EPICRUSIS, ἐπίκρουσις, certa quædam dicitur *percussio*, quâ mangones puerorum tanquam præsidio succurrunt iis, quibus à natali die gracilia sunt membra. Gal. l. 14. Meth. med. c. 16.

EPICTENION, ἐπικτένιον, locus est imi vẽtris suprà pectinem, & *pubes* aliàs dicitur, Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXVI. 3. Significat & *lanuginem* in lanificio pectini insidentem, quã in subditio medicamento exhibet, ibid. C. 10. CXX. 8. Jung. Foës. p. 218.

*EPICYEMA, *Epicyesis*, ἐπικύημα, ἐπικύησις, *superfœtatio*, *Superimprægnatio*, estq; secundus fœtus conceptus gravidâ jam existente muliere, id quod fit, cùm fœtu jam concepto non clauditur exactè uterus, sed semen aliud etiam posteà intrò admittit, lib. de superfœtat. Tempore partûs rem nõ carere periculo, experientia me quoq; docuit. Aliquãdo & mola carnea cum fœtu conjuncta ἐπικύημα vocatur. l. 5. Epid. V. 14. Jung. Dieter. Jat. p. 875. seq.

EPIDEIPNON, ἐπίδειπνον. Vide *Postcœnium*.

EPIDELOS, ἐπίδηλος, significat *conspicuus*, evidens, & dicitur vel de homine, qui sensu increscere deprehenditur, ut primo, secundo, tertio & quarto septenario &c. Hipp. l. de Carnibus XIII. 13. Vel usurpatur de diebus futuram crisin manifestantibus, qui Latinè *Indices* vel *indicativi* vocantur, 2. aph. 24. Vid. Dieter. n. 314.

*EPIDEMIOS, *Epidemos*, ἐπιδήμιος, ἐπίδημος, est epitheton morborum ex genere communium, populariter grassans, à comuni, sed tamen insolitâ & minùs familiari caussâ ortus. Caussa v. illorũ non semper est aëris vitium malignum & venenatum, sive pestilẽs, sed interdum etiam saltem constans & diu perdurans anni temporum intemperies & dyscrasia, humores & spiritus ad communem vitiositatẽ disponens; quemadmodum patet ex historiis febrium *Epidemicarum* apud Willis. c. 17. Qui ab illâ causâ proveniunt, sunt verè *Cõtagiosi*

tagiosi, Pestilentes; hi non item, quāvis rectè dicantur *Maligni*.

EPIDERIS, ἐπιδερὶς, sic dicitur aliquibus in pudendo muliebri adnata caruncula, quæ aliis *Nympha*, aut *Clitoris* vocatur. Gorr. ex Polluce pag. 145. Rolf. de Part. generat. Part. 2. c. 42.

*EPIDERMIS, ἐπιδερμὶς. Vide *Cuticula*.

*EPIDESMOS, ἐπίδεσμος, dicitur fascia, quæ plagulis aut spleniis superinducitur, & superligatur. Latinè *superfasciatio, superligamen*, Hipp. 3. de iis, quæ in med. t. 6. Huic opponitur ὑποδεσμὶς, de quo suo loco.

EPIDESIS, ἐπίδεσις, genus ligationis est, ad sanguinis profluvium fluentibus vasis injecta, quanquam ipsum vas circulo non complectatur, sicut vinculum; Verùm cùm ex parte suo complexu committat quodammodo vulnerati membri labra dissidentia, &, quæ super imposita sunt, contineat, meritò inter claudentia remedia numeratur, ex Gal. l. 5. meth. med. c. 3. Verùm non video, quid obstet, quò minus omnis *deligatio* in genere ἐπίδεσις vocari possit. Vide *Deligatio*.

*EPIDIDYMIS, ἐπιδιδυμὶς, ità dicitur appendix & parvus quidam veluti testiculus, testis capiti superimpositus, cujus historiam & usum vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. l. 1. Anat. c. 22. 23. Ineptè vertitur *Supergeminalis*. C. Hofmann. in Com. ad Gal. de U. P. n. 1016.

EPIDORPION, ἐπιδόρπιον, dicitur mensa secunda, ubi bellaria, quæ etiam hoc nomine venire solent, apponuntur. Lang. l. 2. ep. 51.

EPIDOSIS, ἐπίδοσις, *additamentum*, vel incrementum significat, à verbo ἐπιδίδωμι, augeor, incresco. Utrumque & de corporis naturali incremento, & de morborum augmento sumi potest. Idem ergò est, quod *augmentum*, vel *augmentatio*. Hipp. l. 2. aph. 31. 32. l. 5. Epid. XIII. 8. l. 6. s. 4. t. 26. Gal. l. 1. de cris. c. 3. & l. de morb. tempor. c. 2. Jung. Foës. p. 225. Dieter. n. 315. Lind. Ex. XV. §. 91.

EPIDROME, ἐπιδρομὴ, *accursionem*, affluxumve humorum significat. Galenus exponit per ἐπιῤῥοὴν, 3. de iis, quæ in med. t. 32.

*EPIEICES, ἐπιεικὴς, significat *æquus*, moderat⁹, *lenis*. Frequenti in usu apud Hippocr. præsertim etiam adverbium ἐπιεικέως. Tribuuntur v. vel hominibus, Gal. c. 3. in Prorrh. t. 67. vel morbis & symptomatibus, morbos comitantibus, & leniter sese habentibus. 1. Prorrh. s. 1. t. 12. Coac. t. 143. 209. 255. 374. l. 4. Epid. XV. 2. XXIIX. 3. & alibi sæpius. Linden. Ex. VII. §. 5. Vide Foës. p. 226. Substantivum quoq; ἐπιείκεια, *æquitatem*, moderationem & lenitatem significat 3. de fract. t. 34. Tropicè notat probabilitatē, verosimilitudinem.

*EPIGASTRION, ἐπιγάστριον. Vide *Abdomen*. Barthol. l. 1. Anat. in princ.

*EPIGEIOS, ἐπίγειος, *terrestris*, terræ propior, humilis. De plantis dicitur *pumilibus*, Gal. l. 4. de S. F. c. 15.

*EPIGEN-

penitus osseæ. Dicitur & *Mucronata*, cujus descriptionem vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. libell. 4. de Anat. c. 18. Vocatur aliàs & *Furcella* vel *furcula*, quod in fine nonnunquam bifida observetur.

ENSTACTON, ἐνστακτὸν, q. d. *Instillatitium*, nomen collyrii ità dicti, quod oculis instillaretur liquidum. Gal. l. 4. de C. M. S. L. cap. 7. Ægineta v. vocavit σταλακτὸν, l. 7. c. 16. Rhod. ad Scribon. n. 34.

ENSTALAXIS, ἐνστάλαξις. Vide *Instillatio.*

ENSTASIS, ἔνστασις, *Instantia.* Vide *Enisteml.*

ENTALIUM, *Entali*, *Entale.* Vide *Dentalium. Entali* quoque idem, quod *Alumen scissum*, quod aliquando generatur ex sale gemmæ, Paracels. tr. 2. Chirurg. magnæ c. 8. Rul. Unde & in genere Sal *Entalicum* dicitur acidum aluminosum, quæ omnia ex frigido coagulantur. Parac. Paramir. l. 2. c. 6. Tale sal *Entalicum* statuit idem caussam icteritię l. de Icterit. c. 1. Sal *Entalicum* Microcosmi rejicitur per alvum, Paragraphor. l. 1. c. 2. §. 2.

ENTASIS, ἔντασις, *intensionem*, aut internam tensionem significat, quæ & simpliciter τάσις aut ξυντάσις vocatur. Legitur in Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 17. 21. l. 4. Epid. XIII. 19. Gal. C. 2. in 3. Epid. t. 5. & comm. 3. d. l. t. 17.

ENTATICOS, ἐντατικὸς, *intensivus*, tribuitur medicamentis internis & externis Venerem stimulantibus; aliàs *Incentiva*, dictis; item *Satyrica*. Dieter. n. 260. in fin. Tale Emplastrum legitur apud Ægin. l. 7. c. 17.

ENTARIONE, ἐνταριώνη, idem, quod ἐγκάρδιον, Vide *Encardion.*

*ENTERON, ἔντερον, *Intestinum*, & pluraliter ἔντερα, *Intestina*, dicuntur corpora oblonga, cava, rotunda, membrãosa, à ventriculi orificio dextro ad extremum anum protensa, distribuendi ad vasa lactea chyli & continendi expellendarumque faecum instrumenta, fibris circularib⁹ aliisque prædita, & variè circumgyrata, quorum prolixiorem descriptionem reperies in Anatomicis, specialiter Bartholin. l. 1. Anat. c. 10. 11. Etsi v. reverà unum & continuum sit Intestinorum corpus, loco tamen, magnitudine, numero orbium & anfractuum variare & distingui, hincque senarium resultasse numerum, ità ut Tria priora dicantur *tenuia*, *Duodenum*, *Jejunum* & *Ileum*; tria reliqua *Crassa*: *Cœcum*, *Colon* & *Rectum* notũ est. De quib⁹ omnib⁹ suo loco. Gal. l. 5. de U. P. c. 3. & l. 6. Anat. admin. c. 6. Jung. Dieter. n. 295. Ob hanc divisionem dixit Linden. *Intestinum* re unum, appellatione geminum. Ex. IIX. S. 2. Aliquando & ἔντερον in singulari κατ' ἐξοχὴν denotat *Colon*, apud Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 3. notante Gal. in comm. Jung. l. de humor. XI. 16. Ἔντερα quoque significant sacculum vel folliculum, in quem medicamẽta ad fotum immittuntur, fortè quia ut vesica, sic & *intestina* ad eũ usum accommodari possunt. Hipp. l. 3. de morb. l. 20. Foës. p. 212. Per metaphoram etiam

Lumbri-

Lumbrici terrestres dicũtur ἔντερα γῆς, *intestina* terræ, notante Forest. l. 21. obs. 29. Schol.

*ENTEROCELE, ἐντεροκήλη, est *hernia intestinalis*, quando intestina prolabuntur vel ad inguina, vel ad scrotum, ob rupturam peritonæi, & tumorem gignunt, Gal. l. de diff. morb. c. 10. Hujus observationes & curationes vide apud Hildan. c. 2. obs. 81. seqq. cent. 6. obs. 73. & alias. Tales ægri vocãtur *Enterocelici*, d. l.

ENTEROEPIPLOCELE, ἐντεροεπιπλοκήλη, est nomen herniæ in scroto potissimũ, quando omentũ & intestina simul devolvuntur & prolabuntur. Hinc Gal. ad tumores compositos refert. l. de tum. p. n. c. 15.

ENTEROMPHALOS, ἐντερόμφαλος, dicitur *hernia umbilicalis*, quando intestina umbilicum protuberare faciunt. Dicitur & ἐξόμφαλος, quamvis hoc vocab. omnem umbilici protuberantiam denotet, ab aliis quoque caussis obortam. Hildan. epist. ad Mich. Dõring. in oper. p. 900. Affectus hic mulieribus præsertim tempore partus haud rarò contingere solet.

ENTHEASTICOS, ἐνθεαστικὸς, epitheton melancholici, qui putat, à majori quadam vi se defendi & exornari, vaticinaturq; futura. Videatur Æginet. l. 3. c. 14. Latinè *Divinaculus. Vaticinator.*

ENTHERMOS, ἔνθερμος, idem, quod πολύθερμος, *impensè calidus.* Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 13. 19. Gal. in comm.

ENTHETOS, ἔνθετος, in genere dicitur *Impositus, Inditus.* Specialiter v. sumitur de medicamentis, quæ naribus imponuntur, ad sistendam hæmorrhagiam. Hipp. vocat ἐντιθέντα, l. 4. Epid. XXIII. 2. & l. 6. s. 6. t. 25. A verbo ἐντίθημι, *impono*, ingero, l. 6. s. 2. t. 2.

ENTHLASIS, ἔνθλασις, internam collisionem & cõtusionem, *Illisionem* significat, à verbo ἐνθλάζω, *imprimo*, introrsum cogo, quod usurpavit Hipp. l. de int. aff. XLVII. 11. 13. Jung. Foës. p. 211. Gal. l. de diff. morb. c. 11.

ENTHRASSO, ἐνθράσσω, idem, quod θράσσω, *perturbo*, molestiam affero, *pungo*, Hipp. 3. de artic. t. 47.

*ENTHUSIASMOS, ἐνθουσιασμὸς, id est, *fanatica perculsio*, seu numinis afflatio, est, veluti cùm quidam in sacris faciendis mente capiuntur, si quæ viderint, aut si tympana, vel tibias, vel signa audierint. Gal. in def. Med. Pertinet ad deliria Melancholica.

ENTHUSIASMUM Paracelsicum pro singulari artis Medicæ notitiâ acquirendâ vocat *Diabolicum* Libav. Tom. IV. oper. p. 79. Vocatur & *Raptus.* Vide infrà.

ENTHYMEMATICOS, ἐνθυμηματικὸς, epitheton & proprietas boni Medici, quòd debeat esse *argutus*, *præmeditatus*, & acris in respondendo, Hipp. l. de dec. orn. II. 26.

ENTOMON, ἔντομον. Vide *Insectum.*

ENTRICHOMA, ἐντρίχωμα, à quibusdam extremis palpebrarum ambitus, sive extrema ora, in quâ excrescunt cilia. Gorr.

ENTRIMMA, ἔντριμμα. Vide *Intritum.*

ENTRONE,

ENTROPE, *Entropia*, ἐντροπὴ, ἐντροπίη, significat *pudorem*, verecundiam, Hipp. l. de dec. orn. l. 16. V. 5. Linden. reddidit: *Modesta correctio*. Ex. II. §. 20.

ENTYPOSIS, ἐντύπωσις, dicitur humeri acetabulum, aliàs κοτυλη. Estq; articulatio humeri cum brachio. Gorr. p. 144.

ENULON, ἔνυλον, caro dicitur gingivarum interna; quemadmodum externa dicitur οὖλον, & media inter dentes ἁρμὸς, Gorr. ex Polluce, p. 143.

ENUR, est occultus vapor aquæ, ex quo lapides generantur. Ruland. & Johns.

ENUREO, ἐνουρέω, idem, quod οὐρέω. *mingi*, mejo, immingo. Hipp. l. 7. Epid. XV. 43. ubi tamen Linden. cum Cornario exponit per *mingere in stratum*.

ENYDREOMÆ, ἐνυδρέομαι, id est, *madefio*, humector. Erotian. Onon. pag. 41. c. 1.

ENYPNION, ἐνύπνιον, *insomnium*, idem, quod ὄναρ, ὄνειρος, ὄνειρον, quid significet, notum est. Referuntur *insomnia* à Medicis inter signa sanitatis & morborum, quamvis valdè dubia & incerta. Hinc Hippocr. integrum scripsit libellum de *insomniis*, & Galen. tractatum de præsagio ex *insomniis*. Ex recentioribus v. egregiè de *insomniis*, quid sint, & eorum generationis modo egit Th. Willis Anim. Brutor. Part. 1. c. 16. *Insomnia* vel sunt Divina, vel Naturalia (sub quibus tamen & ægrotorum comprehenduntur) vel Diabolica. Dicitur & *Somnium*. Videatur & de *Insomniis* Casp. Rejes C. El. q. 37. Jungatur & descriptio *Somnii* apud Linden. Ex. XV. §. 37.

ENYPOSAPROS, ἐνυπόσαπρος, *intus subputridus* significat, & usurpavit Hipp. de sputo in hepaticis, Coac. t. 446.

ENYSTRON, ἤνυστρον, est ventris sinus in quadrupedibus, dictus *Abomasum*. Hic venter est magnitudine amplior *omaso*, quod ἐχῖνον vocant, formâ oblongior, cancellis intus & crustis multis, magnis & levibus inornatus. Ab eo proximè intestinum sequitur. Gorr. p. 172. Jung. Aristot. l. 3. de part. an. c. 14. Barth. l. 1. An. c. 9.

EON, ἠὼν, dicitur totus oculorum ambitus. Gorr. p. 175.

*EPACMASTICOS, ἐπακμαστικὸς, *accrescens*. Vide *Acme*. Dicitur & ἀναβατικὸς. Vide *Anabasis*.

EPACROS, ἔπακρος, dicitur de eo, quod in summitate acutum est, vel in angustum tendit. Hipp. l. 2. de morb. LIX. 25. Foës. p. 221.

EPAEIROMÆ, ἐπαείρομαι, *attollor*, insurgo, significat. Usurpatur de humoribus inordinatè commotis. Hipp. l. de humid. usu.

EPAGOGION, ἐπαγώγιον, dicitur genitalis membri *præputium*, apud Dioscor. l. 3. c. 25. quamvis dubitet, apud quem est caput 23. Verùm approbat C. Hofmann. l. 4. Var. Lect. c. 33. Quod v. Gorræus p. 146. scripserit ἐπαγώγια significare *præputia* tantùm malè affecta, nullam prorsus video rationem.

EPAIS-

Epaisso, ἐπαΐσσω, & med. ἐπαΐσσομαι, significat *cum impetu irruo*, irrumpo. Legitur in Hipp. l. de nat. puer. IX. 7. Linden. vertit per *Exilio*.

Epaio, ἐπαΐω, sentio, *percipio*. Frequens verbum Hipp. 2. Prorrh. XXVI. 2. 4. l. 2. de morb. XXI. 9. l. 1. de morb. mul. XLII. 5. l. 2. LIIX. 15.

Epaleipho, ἐπαλείφω, propriè significat *superlino*, translatitiè exacuo, irrito, in quâ significatione legitur de Cãcro exasperato, Hipp. l. 5. Epid. X. 21.

Epanaclesis, ἐπανάκλησις, *revocatio*. Dicitur de calore Hipp. l. 5. aph. 21. & l. de humid. us. XI. 16. Dieter. n. 307.

Epanadidomi, ἐπαναδίδωμι, significat *incresco*, ingravesco. Usurpatur de morbis ab initio minus vehementibus; progressu v. temporis in gravius tendentibus, l. 6 Epid. s. 1. t. 29. & l. 1. de morb. mul. XLI. 5.

Epanadiplosis, ἐπαναδίπλωσις, *reduplicatio*. Vide *Anadiplosis*. Vocatur & ἐπανάληψις, *repetitio*. Gal. l. de morb. tempor. c. 8.

Epanalepsis, ἐπανάληψις, *repetitio*. Vide *Epanadiplosis*.

Epanaphero, ἐπαναφέρω, *reassumo*, repeto, significat, & quidem apud Hipp. de virib⁹ resumtis usurpatur, Coac. t. 1. ubi ἐπανενηνεγμένοι, sese *recolligentes*, occurrit.

Epanapneo, ἐπαναπνέω, subindè & crebrò *respiro*. Hipp. l. 7. Epid. XLVI. 13.

Epanastasis, ἐπανάστασις, *prorumpens eminentia*, *eruptio*, pustula. Legitur in Hipp. Coac. t. 220.

Epancylotos, ἐπαγκυλωτὸς, dicitur laquei species apud Oribasium, quo sinus super sinum injicitur, faciens ad corpora figuranda. Gorr. pag. 146.

Epanemeo, ἐπανεμέω, significat *vomitum subindè repeto*, revomo. Hipp. Coac. t. 568.

Epanereugomæ, ἐπανερεύγομαι, *crebrò eructo*. Hippocr. 3. de R. V. I. A. t. 59.

Epanorthumæ, ἐπανορθοῦμαι, idem, quod διορθοῦμαι. Vide *Diorthosis*.

Epanthisma, ἐπάνθισμα, significat *Efflorescentiam*, idem, quod ἐξάνθημα. Occurrit apud Hipp. 1. Prorrh. s. 1. t. 21. s. 2. t. 25. Coac. t. 579. à verbo ἐπανθέω, *effloresco*, quod legitur l. 7. Epid. XXIII. 19.

Epantlesis, ἐπάντλησις, *perfusionem aquæ* aut infusionem significat, qualis fieri solet in balneis, Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 50.

Epaphæresis, ἐπαφαίρεσις, in genere dicitur *repetita sublatio*, vel evacuatio. In specie v. vocatur ità sanguinis missio repetita, apud Gal. l. de cur. rat. per sang. c. 1.

Epaphros, ἔπαφρος, *spumans* significat, idem, quod ἀφρώδης. Occurrit in Hipp. 1. Prorrh. s. 2. t. 60. & s. 3. t. 1. ubi mendosè legitur ἐπάφων, notante C. Hofm. in Notis ἀνεκδότοις ad Gal. opera, h. l. Foës. p. 223.

Eparita, dicitur Paracelso lutũ quoddam argillaceũ, haud dubiè à colore atrorubente. Unde & *Tartarus Eparitinus*, l. de morb. Tartareis. c. 4.

*Eparma, *Eparsis*, ἔπαρμα, ἔπαρσις, in genere *omnem tumorem*, vel *intumescentiam* in parte aliquâ obortam significat. Neq; ullã video sufficientem rationem, quam ob Interpretes statuerint, strictè & specialiter denotare tumorem ad aures obortum, cùm Hippocr. semper exprimat addendo παρ' ὦς, *ad aures*, v. g. Coac. t. 626. l. 1. Epid. s. 1. t. 10. Lib. verò 6. Epid. s. 4. t. 1. vocab. ἔπαρμα plane omiserit, notante Gal. in comm. Usurpatur v. etiam de præcordiorum tumorè l. 3. Epid. ægr. 3. post st. pest. item de ventris tumore Coac. t. 86. 142.

Epavriscomæ, ἐπαυρίσκομαι, significat *haurio, fruor*, fructum capio. Frequens Hippocr. l. 4. de morb. II. 2. 4. XI. 12. 18. XV. 9. XVI. 38. 39. XIIX. 2.

Epavxes, ἐπαυξὴς, *increscens*, incremẽtum capiens significat diciturq; de morbis. Ferè idẽ, quod ἀναβατικὸς, vel ἐπακμαστικὸς. Legitur apud Hippocr. l. 6. Epid. s. 5. t. 26. Aët. l. 3. c. 8. notante Foës. p. 222.

Epencranis, ἐπεγκρανὶς, vide *Cerebellum*. Sic vocat Erasistratus apud Gal. l. 8. de U. P. c. 13.

Epedanos, ἠπεδανὸς, significat *debilis*, infirmus, quasi ἀπεδανὸς. Cui opponitur ἔμπεδος. Legitur illud apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XIII. 9. XLIV. 3. CVI. 3.

*Ephebæon, ἐφήβαιον, *Pubes*, *Pecten*, item *Aqualiculus*, id totum dicitur, quòd est ab Hypogastrio, seu imo ventre, (quem & *Sumen* vocant) usq; ad pudenda. Gorr. Castell. ex Gal. Introd. c. 10. ubi & ἐπίσειον & ἥβη vocatur. Unde & *Ephebia*, ἐφηβία, *pubertas*, & *Ephebi*, ἔφηβοι, *puberes*, denominantur. Gal. l. 2. de temper. c. 5. & comm. de sal. diæt. t. 7. ubi puberũ describitur ætas, quòd sit media inter pueros & adultos. Aliàs *Ephebeum* quoq; vocabatur apud Romanos, & Græcus locus peculiaris in palæstris & medius, & erat exedra amplissima, in quâ Rhetores, Philosophi & alii liberalibus studiis addicti sedẽtes disputabant. Lang. l. 1. ep. 51.

Ephedria, ἐφεδρεία, apud Gal. significat observationem, dijudicationem, & correctionem, l. de cogn. cur. animi morb. c. 1.

Ephedron, ἔφεδρον, est *sella* firmior, & sedile stabile, in quo æger, vel etiam Chirurgus aut Medicus, firmiter desidere possit. Hipp. l. 2. de morb. XLV. 9. & 2. de fract. t. 3.

*Ephelcis, ἐφελκὶς, dicitur *ramentum*, seu cruoris exigua guttula, quæ interdum tussi in hæmoptoicâ passione rejicitur, Gal. l. 4. de L. Aff. c. 5. item ulcerum *crustula*, l. 3. de symptom. causs. c. 2.

*Ephelis, ἐφηλὶς, est *asperdo & nigrities in facie* ex ardore solis progẽita, aut etiam ab inflammatione ortum ducens. Quæcunq; n. caussa similem asperitatem & colorem excitârit, perinde est. Legitur apud Hipp. 2. Prorr. XXXI. 9. l. de Aliment. IV. 18. l. de steril. VI. 8. l. 2. de morb. mul. LXIIX. 1. Plinius aliquando *discolorem à Sole cutem* aliquando à sole usta, vel à sole adusta interpretatur, eoq; vitio deformes *Solatos* appellat.

lat. *Alii vitia cutis* simpliciter Latinè reddunt. Linden. vertit *Maculas Solares*, Ex. XI. §. 189.

EPHEMERIDES, ἐφημερίδες, vocantur propriè consignationes, & Calendaria, quæ siderum ortus & occasus ac tempestates diesq; fastos & nefastos indicant. Lang. l. 1. ep. 36. Per translationem v. apud Helmont. *Morbi concentrici*, qui astra respiciunt, & præsertim ad Lunæ syzygiam moventur, vocãtur *Ephemerides* ægrorum, v. g. Epilepsia, tr. de Morb. Archeal. n. 18. Vulgus etiam vernaculè dicere solet: Perpetuum habet Calendarium hic vel ille æger.

*EPHEMERUS, ἐφήμερος, est epitheton quarundam febrium intermittentium, quarum tota constitutio unica accessione horarũ viginti quatuor circumscribitur, Gal. 4. aph. 55. Jung. Dieter. n. 365. Latinè *Diaria*, unicum durans diem. scil. ut plurimùm. Nam *Synochus simplex* nõ putris dicitur etiam Medicis *Ephemera plurium dierum*. *Ephemeræ* meminit Hipp. 4. aph. 55. l. 2. Epid. f. III. n. 60. Caussam veram harum febrium vide apud Willis. l. de febr. c. 8. quę est subtilium & spirituosarum sanguinis portionum accensio vel effervescentia. Jung. Sylv. l. 1. P. M. c. 28. Fr. Piens de febr. part. spec. cap. 1. Quod v. Helmont. scripsit, *Ephemeram* sedere in stomachi cavo, & plerunq; ex vitiato cibo oriri, propterea etiam à vomitu vel peractâ digestione sponte cessare, particulariter saltẽ verum est. Tr. de febrib. c. 9. §. 23.

EPHESTIAS, ἐφεσιας, nomen *Emplastri* egregiè *resiccantis*, quod & μάγος alio nomine dicitur. Ej⁹ descriptio habetur apud Aët. l. 10. inter remedia Hydropicorum. Gorr. p. 161.

*EPHIALTES, ἐφιάλτης, Latinè *Incubus*, vel *Incubo*, Gr. etiam ἐπιβολὴ ᾗ πνιγαλίων, est nocturna corporis oppressio, & quædam quasi suffocatio, cùm quis ab initio somni supinus jacens, grandi se mole opprimi, atq; ab alio invadi imaginatur, cum difficili respiratione, immobilitate ac voce præpeditâ, propè suffocari æger videatur. Fortè ex veteribus quidam Dæmonẽ, alii Cupidinem, alii incubantem vetulam, aut externam quandam vim, quæ quiescentes invaderet, & pondere oppressos gravaret esse voluerũt, quãvis tota mali caussa intrà corpus esset. Vid. Rhod. ad Scrib. n. 100. Ea autem caussa nulla est alia, quàm materies quædam vaporosa incongrua spiritib⁹, animalib⁹ præsertim in cerebello stuporem aliquem inducens, ut mox à functionum suarum sensitivarũ & locomotivæ muniis paululùm cessent. Hinc unà cũ corde pulmones, diaphragma, & Thoracis musculi impediuntur & quasi constringuntur, quemadmodum egregiè modum generationis *Incubi* descripsit Th. Willis An. Brut. P. 2. c. 6.

*EPHIDROSIS, ἐφίδρωσις, ambiguæ significationis est vocabulum apud Hipp. monẽte Galeno aliquoties in comm. ad Prorrh. v. g. com. 1. t. 7. c. 2.

t. 7. & 60. c. 3. t. 33. Plerunq; tamen *Sudatiunculam* tenuē significat inutilem & malæ notæ. Nihilominus aliquando etiam usurpatur de sudore bono & Critico c. 3. in 1. Prorrhet. t. 17. Coac. t. 36. & 136. A Th. Willisio accipitur generaliter pro omni *Sudatione* vel *Sudore*, Pharm. Rat. Part. I. sect. 5. c. 1. seqq. Vide *Hidros*.

Ephistamæ, ἐφίσαμαι, significat *innato*, & dicitur de materiâ urinæ innatante, Hippocr. 7. aph. 34. Dieterich. 366.

Ephodos, ἔφοδος, triplicem habet significationem apud Hippocr (1) significat vias & meatus, per quos corporis recrementa deponuntur, l. 6. Epid. s. 2. t. 34. & s. 5. t. 2. (quamvis alii textum hunc aliter explicent per aggressiones naturæ. Verùm ex subseqq. verbis patet, de *viis* & meatibus *excretoriis* sermonem esse) (2) *invasionem* notat *hostilem* & incursum, vel insultum, 3. Progn. t. 3. (3.) ἔφοδοι Hippocr. sæpè dicuntur rerum similium vel dissimilium *accessiones*, quæ corporis temperaturam juvant vel lædun, t 1. de diæt. XXIV. 11. XXV. 5. 7. Foëſ. p. 256.

***Epialos**, ἐπίαλος, est epitheton febris cujusdam, in quâ simul ægri febricitant, & rigore corripiuntur, uti describit Gal. l. 2. de diff. febr. c. 6. Dici posset *febris algida*, aut *cum tremore*, ab antiquis Latinis *Quercera* dicta. Est v. lenta & mitis febris, cujus meminit Hippocr. l. de A. L. & Aq. IV. 7. l. de superfœt. XXIX. 3. l. 4. Epid. X. 9. De genere quotidianarum esse videtur, unde veteres à pituitâ vitreâ & acidâ deduxerunt. Verùm caussa ejus vera ex causâ febris *Quotidianæ* potius deducenda, de quâ vide Willis de feb. c. 5. & Piens part. spec. de febr. c. 10. Vide *Quotidiana*.

Epibeblemenos, ἐπιβεβλημένος, dicitur Hipp. vestimentis vel stragulis tectus aut *amiculo opertus*, l. 6. Epid. s. 4. t. 14.

Epibroche, ἐπιβροχή. Vide *Embregma*.

Epicæros, ἐπίκαιρος; vel significat *opportunus*, tempestivus, Hipp. l. 1. Epid. s. 3. t. 12. l. 3. s. 3. t. 29. & l. 1. de R. V. I. A. t. 2. & 24. Vel idem est, quod *insignis*, magnus, notabilis, & usurpatur de morbis, & membris corporis, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 51. l. 2. de fract. t. 17. 22. & s. 3. t. 47. 63. l. 3. de artic. t. 59. 108. Vel etiā notat *periculosum* valdè & insignem habēs malignitatem, l. de virgin. morb. II. 18. & l. 1. Epid. ægr. 8. Vide Foëſ. p. 227.

Epicanthides, ἐπικανθίδες, dicuntur *ambo oculorum anguli*, aliàs κανθοὶ dicti. Gorr. p. 149.

***Epicauma**, ἐπίκαυμα, est velut ex igne facta crustosa *exulceratio*, quæ oculi nigro accidit. *Inustio* Lat. dici posset. Gal. def. in Med. Vide *Encauma*. Jung. Forest. l. XI. obs. 17. Schol.

***Epicerasticos**, ἐπικεραστικὸς, dicitur & χαλαστικὸς, epitheton medicamētorum, quæ vim habent temperandi & obtundendi malignitatem, vel mor-

morſum, i. e. ichoreſcentiam ſalinam corroſivam & ulceroſam humorum in aliquâ parte contentorum; veluti uva paſſa mordentes in ventriculo humores obtundit. Gal. l. 2. de Al. fac. c. 10. vide & l. 2. de Simpl. fac. c. 12. ubi & ἐπιχειρήματα dicuntur.

Epiceros, ἐπίκηρος. Vide *Hypoceros.*

Epichærecacia, ἐπιχαιρεκακία, *malevolentia*, quando quis ulterius malis oblectatur. Refertur inter cauſſas morbificas à Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 2. ſ. 3. c. 107.

Epicheiron, *Epicheirion*, ἐπίχειρον, ἐπιχείριον, idem, quod σῶστρον, ſive præmium aut pretium, quod Medico vel Chirurgo ſolvitur pro operâ & ſtudio, Hipp. in præcept. ll. 9. à verbo ἐπιχειρίζω & ἐπιχειρίζομαι, manum admoveo alicui negotio. Hipp. l. 5. Epid. X. 18.

Epichliænomæ, ἐπιχλιαίνομαι, ſubinde caleſco, *intepeſco*, ſignificat, & quidem plerunq; præternaturaliter, apud Hipp. Coac. t. 621. l. 4. Epid. XIX. 6. l. 2. ſ. 2. n. 17. l. 6. ſ. 7. t. 2.

Epichnus, ἐπίχνυς, ſignificat ſordes, vel *lanuginoſam concretionem*, & metaphoricè aliquoties tribuitur oculis ſqualidis & obtenebratis, Hipp. 1. Prorrh. ſ. 1. t. 17. Coac. t. 561.

Epicholos, ἐπίχολος, id eſt, *bilioſus*, dicitur de corpore, Hippocr. l. 5. Epid. XI. 14. XIII. 6. Idem, quod *Cholericus.*

Epichordis, ἐπιχορδίς, dicitur *Meſenterium*, Aretæo l. 2. de cauſſ. & ſign. ac. morb. c. 6. citante Foëſ. p. 235. Ità v. vocatur, quia ſuprà chordas, id eſt, inteſtina ſitum eſt.

Epicindynos, ἐπικίνδυνος, *valdè periculoſus.* Hipp. 4. aph. 43. Vid. Dieter. n. 317. Opponitur τῷ ἀσφαλής, ſecurus, item ἀκίνδυνος. Ibid.

Epicoelis, ἐπικοιλίς, *cilium* ſignificat, uti interpretatur Gaza, quo nomine veteres extremum ambitum genæ ſuperioris deſignarunt. Gorr. p. 149.

Epicoemasis, ἐπικοίμασις, *decubitum ad dormiendum*, & ipſam dormitionem ſignificat, à verbo ἐπικοιμάομαι, 5. aph. 27. Jung. Dieter. n. 316. Legitur & hoc vocab. 2. de artic. t. 50. Sed quomodo verſio Latina quadret, *vellicationem* aut ſcalpturam reddens, non video. An cum Cornario legendum ἐπίκνησις?

Epicophosis, ἐπικώφωσις, idem, quod κώφωσις, *ſurditas.* Vide *Cophoſis*, quãvis ſtrictè *ſurditatem* potiꝰ alii morbo ſupervenientem ſignificare videatur. Legitur apud Hippocr. 1. Prorrh. ſ. 3. t. 49.

*Epicrasis, ἐπίκρασις, propriè *contemperationem* ſignificat. In Medicinâ v. ità dicitur *curationis ratio per vices inſtituta*, quæ opponitur ei, quâ confertim & in totum cauſſa morbifica removetur. Gal. l. 9. meth. med. c. 10. Neq; v. neceſſe eſt ſemper, evacuationem intelligi; ſed & per ἐπίκρασιν curatio perfici poteſt ſucceſſivè & per vices alterando, mitigando, ad excretionem diſponendo vitioſos humores, permiſſâ ſoli naturæ evacuatione, quæ

tagiosi, Pestilentes; hi non item, quāvis rectè dicantur *Maligni.*

Epideris, ἐπιδερίς, sic dicitur aliquibus in pudendo muliebri adnata caruncula, quæ aliis *Nympha*, aut *Clitoris* vocatur. Gorr. ex Polluce pag. 145. Rolf. de Part. generat. Part. 2. c. 42.

*Epidermis, ἐπιδερμίς. Vide *Cuticula.*

*Epidesmos, ἐπίδεσμος, dicitur fascia, quæ plagulis aut spleniis superinducitur, & superligatur. Latinè *superfasciatio, superligamen,* Hipp. 3. de iis, quæ in med. t. 6. Huic opponitur ὑποδεσμίς, de quo suo loco.

Epidesis, ἐπίδεσις, genus ligationis est, ad sanguinis profluvium fluentibus vasis injecta, quanquam ipsum vas circulo non complectatur, sicut vinculum; Verùm cùm ex parte suo complexu committat quodammodo vulnerati membri labra dissidentia, &, quæ super imposita sunt, contineat, meritò inter claudentia remedia numeratur, ex Gal. l. 5. meth. med. c. 3. Verùm non video, quid obstet, quò minus omnis *deligatio* in genere ἐπίδεσις vocari possit. Vide *Deligatio.*

*Epididymis, ἐπιδιδυμίς, ità dicitur appendix & parvus quidam veluti testiculus, testis capiti superimpositus, cujus historiam & usum vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. l. 1. Anat. c. 22. 23. Ineptè vertitur *Supergeminalis.* C. Hofmann. in Com. ad Gal. de U. P. n. 1016.

Epidorpion, ἐπιδόρπιον, dicitur mensa secunda, ubi bellaria, quæ etiam hoc nomine venire solent, apponuntur. Lang. l. 2. ep. 51.

Epidosis, ἐπίδοσις, *additamentum*, vel incrementum significat, à verbo ἐπιδίδωμι, augeor, incresco. Utrumque & de corporis naturali incremento, & de morborum augmento sumi potest. Idem ergò est, quod *augmentum*, vel *augmentatio*. Hipp. l. 2. aph. 31. 32. l. 5. Epid. XIII. 8. l. 6. s. 4. t. 26. Gal. l. 1. de cris. c. 3. & l. de morb. tempor. c. 2. Jung. Foës. p. 225. Dieter. n. 315. Lind. Ex. XV. §. 91.

Epidrome, ἐπιδρομή, *accursionem*, affluxumve humorum significat. Galenus exponit per ἐπιῤῥοήν, 3. de iis, quæ in med. t. 32.

*Epieices, ἐπιεικής, significat *æquus*, moderat⁹, *lenis*. Frequenti in usu apud Hippocr. præsertim etiam adverbium ἐπιεικέως. Tribuuntur v. vel hominibus, Gal. c. 3. in Prorrh. t. 67. vel morbis & symptomatibus, morbos comitantibus, & leniter sese habentibus. 1. Prorrh. s. 1. t. 12. Coac. t. 143. 209. 255. 374. l. 4. Epid. XV. 2. XXIIX. 3. & alibi sæpius. Linden. Ex. VII. §. 5. Vide Foës. p. 226. Substantivum quoq; ἐπιείκεια, *æquitatem*, moderationem & lenitatem significat 3. de fract. t. 34. Tropicè notat probabilitatē, vero similitudinem.

*Epigastrion, ἐπιγάστριον. Vide *Abdomen.* Barthol. l. 1. Anat. in princ.

*Epigeios, ἐπίγειος, *terrestris*, terræ propior, humilis. De plantis dicitur *pumilibus*, Gal. l. 4. de S. F. c. 15.

*Epigen-

*Epigennema, *Epigenneſis*, ἐπιγέννημα, ἐπιγένεσις, *ſuperveniens*, accidens priori accedens, ab ἐπιγίνομαι, *ſupervenio*, accedo. Dicitur de omni re præternaturali, quæ manente priori ſupervenit, ſive morbus novus fuerit, ſive ſymptoma. Cauſſa quoq; morbifica propagata dicitur κατ' ἐπιγένεσιν, Differt à μεταπτώσει, quòd in hâc prior focus morbidꝰ ceſſet & alius fiat. Legitur ſubſtantivũ apud Hipp. Coac. t. 230. Verbum v. ἐπιγίνομαι frequentius occurrit. Unde & ſymptomata, ceu ſigna, quæ non ſtatim a principio morbi adſunt, dicuntur ἐπιγινόμενα, accedentia, *ſupervenientia*. 6 aph. 35. & alibi. Vid. Gal. in comm. Foëſ. pag. 224. Dieter. n. 312. Rolf. O. ac M.M.Sp.l.2. ſect.3.c.5.&l.3.ſect.2.c.48.Lind.Ex. VI.§.22.ſeqq.VII.§.12.14.XII.§.125.

*Epiglottis, ἐπιγλωττίς, id eſt, *ſuperlingula*, eſt membrana cartilaginoſa, rotunditatis oblongæ, in interiori gutturis parte collocata, Gal. l. 1. de Loc. aff. cap. 1. vel eſt laryngis quinta cartilago, quæ rimam *Glottis* dictam ex juncturâ duarum Arytænoidearum obortam tegit & claudit, ne ex cibo & potu aliquid in aſperã arteriã decidat, ſed clauſa in gulam abeat; quamvis Bartholinus exiſtimet, aliquid de liquidis in tracheam tranſire, l. 2. Anat. c. 11. Legitur apud Hipp. l.deCorde, II. 1. Vide & Lang. l. 2. ep. 44.

Epiglottum, Paracelſo dicitur inſtrumentum argenteum ſimile ferreo inſtrumento, quo utuntur calcearii, & adhibetur ad palpebras ſurſum tollendas, poniturq; ſubtus ſupercilia, & pili diriguntur. Scholio in l.6. Paragraphor. de Leprâ.

Epiglutis, ἐπιγλουτίς, dicitur femoris & natis pars exterior, quemadmodũ pars ſub natibus ad femur depreſſa ὑπογλουτίς vocatur. Gorr. ex Ariſt. l. 1. Hiſt. An. c. 14. vid. p. 145.

Epigonon, ἐπίγονον, Hipp. idem eſt, quod ἐπικύημα, *ſuperfœtatio*, l. 1. de diæt. XXIV. 1. Gorr. d. l.

*Epigonatis, *Epigonis*, ἐπιγονατίς, ἐπιγονίς & ἐπιγουνίς, dicitur μύλη, *mola*, ſive *Patella genu*, eſtq; os cartilaginoſum, latum, rotundum, intus læve, & cavum, toti genu ſuprà poſitum. Duabus conſtat ſubſtantiis, oſseâ interiori, alterâ cartilagineâ exteriori. Ad latera aſperum eſt, quò commodius tendines tibiam extendentes aptarentur. De hac vide Anatomicos, & in ſpecie Barthol. libell. 4. Anat. c. 21. Legitur apud Hipp. l. de ven. XXIV. 3. XXV. 2.

Epilabe, ἐπιλαβή, ità dicitur *apprehenſio*, anſa, & locus, qui prehendi poſſit, quiq; injectum vinculum firmat & retinet, aut eminentiam aliquam habet, quæ injectis laqueis moræ ſit, ut inhæreant, nec elabantur. Hipp. 3. de artic. t. 50. Jung. Foëſ. p. 228. à verbo ἐπιλαμβάνω, *apprehendo*.

*Epilampsis, ἐπίλαμψις. *Effulgeſcentia*. Vide *Eclampſis*.

Epilathera, eſt particularis *Epilathera* ad hunc modum debet conſiderari, quod in omnium minutiſſima gutta quoque Anatomia microcoſmi conſtet. Quilibet enim Spagyricus gradus virtutis ſuæ tinctu-

tinctura est. Et cuilibet medico intelligendum venit, in unaquaque guttâ, quotquot etiam sunt, tot etiam integras esse Anatomias, ut in Microcosmis & in Elementatis. Ità Johnsonus explicavit hunc terminum. Undè verò excerpserit has subtilitates, reperire non potui. Rulandus planè non habet.

EPILEMPSIS, ἐπίλημψις, idem, quod *Epilepsia*. Legitur apud Hippocr. Coac. t. 599. ex mente Foës. p. 228. quamvis Linden. ἐπίληψιν legerit, quod etiam verosimilius, & magis congruum. Vide *Epilepsia*.

EPILENTIA, Paracelso quoque *Epilepsia*, Defens. 2.

*EPILEPSIA, *Epilepsis*, ἐπιληψία, ἐπίληψις, *Morbus Comitialis*, (vide *Comitia*,) *Caducus*, *Herculeus*, *Sacer*, *Puerilis*. Vide Dieter. n. 319. Lang. l. 1. Epistola 25. Latè etiam *Convulsionis*, σπασμοῦ, nomine venit, (vide *Convulsio*) est primaria species morborum convulsivorum, potestque ex principiis recentiorum veris commodè ità describi, quòd sit varia & mixta actionum animalium læsio, imprimis v. motus animalis depravatus, interdum & abolitus, convulsivus, clonicus, vel totius corporis, vel quarundam ejus partium, cum aliis pluribus symptomatibus, stridore, spumâ oris, clamore, compressione dentium, præsertim v. contractione pollicis, proveniens à spirituum animalium sive nervosi liquoris per auram malignâ nitrosam, vel vitriolaceam explosivam, vel congelativam irregulari commotione, expansione, agitatione, præsertim in appendice cerebri medullari & nervorum principio facta, ex hypothesibus Th. Willis, de morb. convuls. c. 2. & 3. Paracelsus refert inter *morbos Caducos*, quorum sex numerat, Theoricæ morbor. Tab. V. cujus caussam statuit Mercurium, vel potius fumum Mercurii, Schol. ad l. 3. Paragraphor. c. 2. §. 3. Helmontius ab Archeo furioso deducit, tr. de Ideis morbos. n. 34. & virus vocat inebrians, soporiferum, & quodammodò furiosum, quod primitus circà ventriculum elucescit, tr. de morb. Archeal. n. 17. *Epilepsiæ* per consensum ab aurâ adscendente exemplum evidens vide in Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Obs. 336. Vide & tract. Galen. de puero Epileptico. De *Epilepsiæ* caussâ fuisse votum Cratonis: Utinam ante finem vitæ suæ exitum aliquis ostendat! testatur D. Hofm. Com. ad Gal. de U. P. n. 597. Qui hoc morbo laborant, vocantur ἐπιληπτικοὶ, Hipp. 2. aph. 45. & symptomata convulsiva τὰ ἐπιληπτικὰ, 5. aph. 7. Coac. t. 522.

EPILESMON, ἐπιλήσμων, *obliviosum* significat, cui memoria debilitata est ex spirituum animalium impeditâ actuatione. Legitur apud Hippocr. Coac. t. 161.

*EPILOGISMUS, ἐπιλογισμὸς, communis est quædam ratio, & omnium assensu comprobata. Vide *Analogismus*.

EPIMELES, ἐπιμελὴς, *sollicitus*, curiosus. In specie usurpatur de eo, cui victus ratio curæ est, 2. Prorrhet. XV. 8.

Epimorios, ἐπιμόριος, *superpartialis*, epithetô differentiæ pulsuũm, respectu numeri ad numerum, cùm, quot est distentio f. diastole temporum, totidem etiam est systole sive concidentia, Gal. l. 1. de diff. pulf. c. 9.

Epimylis, ἐπιμυλὶς, idem, quod μύλη, ἐπιγονατὶς, *Mola, Patella genu.* Vide *Epigonatis*. Junge Foëf. p. 229.

Epinemesis, ἐπινέμησις, ἢ ἐπινέμωσις, *administrationem* aut distributionem significat; qualis Medico necessaria propter subjectorum varietatem, ut sciat addere vel adimere, prout circumstantiæ exigunt. Hipp. in præcept. VI. 29.

Epineneucos, ἐπινενευκὼς, id est, *annuens* vel inuens. Est epitheton pulsus inæqualis in unâ pulsatione & diversis arteriæ partibus, quoties pulsus magnus circà duos medici digitis medios sentitur, minor autem sub extremis. Gorr. p. 151. ex Galen. in Jsag. pulf. Dicitur & περινενευκὼς *circumruens*, Galen. libr. 1. de diff. pulf. c. 20. Hecticis familiaris, l. 14. de causf. pulf. c. 10.

Epinephelos, ἐπινέφελος, nubeculam offerens, *nubilosus*. Dicitur de Urinæ sedimento nubeculam repræsentante Hipp. 4. aph. 71. Coac. t. 575. l. 3. Epid. ægr. 1. & 3. Usurpatur etiam de Autumno *nubiloso* l. 3. Epid. f. 3. t. 3.

Epinoëma, ἐπινόημα, *commentum*, inventum significat, hoc seculo in Medicinâ frequens. Legitur v. apud Hipp. de scalâ quadam, in quâ perversâ spina reducebatur, 3. de artic. t. 20.

Epinotion, ἐπινώτιον, idem, quod ὠμοπλάτη *scapula*, Gorræus pag. 152.

*Epinyctis, ἐπινυκτὶς, *pustulam nocturnam* significat. Est species exanthematis, ἐξανθήματος. Vide *Exanthema*. Plinio dicitur *pustula livens & noctibus inquietans*. Hinc enim nomen sumit, vel quod noctu oriatur, vel quod infestet, magnumque dolorem moveat. Caussa eadem, quæ aliarum solutionum continui superficiariarum, sive exulcerationum cutanearum, scil. portiones subtiliores salinæ, vel seri sanguinei, vel succi nutritii lymphatici.

Epios, ἤπιος, id est, *mitis*, lenis. Usurpatur de febribus benignioribus, ab Hipp. l. 5. Epid. XXIIX. 7. l. 7. Ep. l. 6. 14.

*Epiparoxynesthæ, ἐπιπαροξύνεσθαι, i. e. *superexacerbari*, accessionem morbi repetere, ingravescere, veluti reduplicare. Dicitur de febribus, quarum paroxysmi plures habent insultus ac veluti reduplicationes, uti in semitertiana, quæ tertio die duplicatam habet accessionem cum quotidianâ continuâ & ἀναδιπλώσεις quasdam. Provenit hoc à materiæ febrilis heterogeneâ turgescentiâ, Hipp. l. 1. Epid. f. 1. t. 23. Est & ἐπιπαροξυνέσθαι, *irritari*, & de abscessibus sub aure obortis dicitur, 1. Prorrhet. f. 3. t. 70.

Epipastos, ἐπιπαστὸς, idem, quod καταπαστὸς. Vide *Catapásma*. Gorr. ἐπίπαστα quoque olim vocabantur medicamenta, quæ vulneribus sanandis apponuntur, Linden Ex. XIII. §. 323.

Epipechy, ἐπίπηχυ, dicitur pars cubiti superior, sicut ἀγοσὸς, inferior.

de

de quo suprà. Vide Agostus. Gorræus p. 152.

Epipephycos, ἐπιπεφυκὼς, *adnatus*. Vide *Adnata tunica*.

Epiphænomenos, ἐπιφαινόμενος, dicitur de iis symptomatibus, quæ post morbum præsentem apparent, nec unà cum morbo statim sunt præsentia. Hippocr. 1. aph. 12. An aliqua differentia sit τῶν ἐπιφαινομένων, ab ἐπιγενομένοις, uti vult Linden. Ex. XII. §. 125. valdè dubito. C. Hofm. vocat καινοτομίαν, novationem vanam, Instit libr. 4. c. 28. §. 18. Vide *Epigennema*, Dieterich. n. 312. 331.

Epiphaneia, ἐπιφάνεια, significat habitum corporis exteriorem, summam corporis. Usus est Theon Medicus l. 4. de particul. exercitiis, teste Gal. l. 3. de tuend. san. c. 8. Vide *Superficies*

Epiphlebos, ἐπίφλεβος, dicitur, cui venæ sunt amplæ & prominentes, quales sunt graciliores & calidioris temperamenti, Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 25. Aretæus l. 2. de cur. morb. ac. c. 2.

Epiphlogisma, ἐπιφλόγισμα, *deflagratio*, incendium superveniens, sive ardor vel fervor alicujus partis, veluti à flamma obortus propter exuberantem humorum præsertim sanguinis caliditatem. Hipp. 5. aph. 22. Jung. Dieter. n. 332.

Epiphoiteos, ἐπιφοιτέος, *accedens*, superveniens. De dolore legitur Coac. t. 332.

*Epiphora, ἐπιφορά, generaliter omnem impetum humorum, imprimis sanguinis inflammatorium in totum corpus vel aliquam partem significat, ab ἐπιφέρεσθαι, cum impetu ferri, Scrib. Larg. n. 243. Vide Rhod. in Lex. Scribon. Specialiter v. influxum humoris in oculos inflammatorium denotat Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. & l. Introduct. c. 15. Dieter. n. 891.

Epiphoros, ἐπίφορος, dicitur fœmina *gravida*, sive utero gerens aut vicina partui; aut juxtà alios sumitur de illa, quæ facilè concipit. Legitur apud Hippocr. 1. Prorrhet. s. 3. t. 11. (vide Gal. in comm.) Coac. t. 514. 517. 519. 523. 537. Jung. Holler. 2. in comm. ad hæc loca p. 1010. & 1017. Jonston. in Not. ad d. t.

*Epiphysis, ἐπίφυσις, i. e. *appendix*, est ossi quid adnatum, non continuum, sed contiguum, veluti accretio, ab ἀπόφυσει, quæ processus est ossis continuus, seu ejus continua portio, Hipp. 2. de fract. t. 35. Vide Gorr. p. 153. & Foës. Barthol. libell. 4. c. 1. in fin. Ἐπιφύσεις quoque dicuntur prominentiæ palpebris adnatæ ex crassioribus quibusdam humoribus excrementitiis obortæ l. 3. Epid. s. 3. t. 48.

Epipigma, quod & *Epipoma*, ἐπίπωμα, dicitur, est instrumentum ligneum, figuram habens literæ Π. & inversi Ш. usurpatum ad prolapsum humeri caput reponendum Oribas. de machinam. c. 4.

*Epiplasma, ἐπίπλασμα, in genere idem est, quod *Cataplasma*. Specialiter dicitur de farinâ triticeâ in hydrelæo decocta & vulnerib' impositâ apud Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 2. in princ.

Epiplerosis, ἐπιπλήρωσις, *superimpletio*

tio ex opinione Erasistrati diceba-tur, quando arteriæ in dilatatione replebantur spiritu à corde immisso, Galen. l. 4. de diff. pulf. cap. 6 & 17.

EPIPLEXIS, ἐπίπληξις, *increpatio*, objurgatio Medico quandoque necessaria, Hipp. l. de dec. orn. IX. 16. & verbum ἐπιπλήσσω, increpo. XI. 18.

*EPIPLOCE, ἐπιπλοκή, idem, quod συμπλοκή. Vide *Complexio*.

*EPIPLOCELE, ἐπιπλοκήλη, est species *Herniæ*, quando *omentum* prolabitur in tunicas & cavitatem scroti, Galen. de diff. morb. cap. 10. Estque morbus in situ.

*EPIPLOON, *Epiplun*, ἐπίπλοον, ἐπίπλουν, *Omentum*, quasi Operimentum, aliis *Rete*, *Reticulum*, *Zirbus*, est pars membranosa duplicata, veluti ex duplici peritoneo & adiposâ substantiâ constans, arteriis venisque & paucis nervulis intertexta, intestinis veluti innatando incumbens. Ejus historiam vide in Anatomicis, præsertim Barthol. l. 1. c. 8. Vocab. Græcum occurrit apud Hipp. 5. aph. 46. 6. aph. 58. libr. 1. de morb. III. 36. Coac. t. 502. l. de nat. mul. XIX. 5. & alibi sæpius. Adde Dieterich. num. 322.

*EPIPLOOCOMISTES, ἐπιπλοοκομίστης, epitheton hominis, qui præ brutis maximum habet omentum. Vel etiam ità dicitur, qui herniâ laborat omenti *Epiplocele* dictâ, Gal. l. 6. Adm. Anat. c. 5.

*EPIPLOOMPHALON, ἐπιπλοόμφαλον, est *hernia umbilicalis*, orta à prolapsu omenti in umbilicum per violentiam continuum solventem excitata, Gal. in defin.

EPIPOLÆOS, ἐπιπόλαιος, levis, perfunctorius, *superficiarius*, mitis. Dicitur de siti parva, Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 23. Vide Exercit. de Remor. purg. Disp. V. θ. 2. de osse, quod minus profundum est, sed in superficie extat, 1. de cap. vuln. XXV. 4. XXIX. 2. de febre miti, 2. aph. 28. Vide Dieter. n. 323.

EPIPOLASIS, ἐπιπόλασις, *redundantiam* humorum & fluctuationem significat, Hipp. l. de Hum. II. 51. ubi opponitur κατάβασις, descensus humorũ. Descendit à verbo ἐπιπολάζω, *redũdo*, fluctuo. Hipp. 1. de Nat. hum. t. 22. libr. 1. Epid. s. 2. t. 67. l. 2. de diæt. XXV. 3. Apud Chymicos *Epipolasis* est, cùm sublimatum ad superficiem duntaxat adscendit, eique insidet. Et quidem primum è centro ad superficiem essentiæ extrahuntur, sed nonnunquam eadem operatio inservit repurgationi. Duplex est: *Humida*, & *Sicca*. *Illa* dicitur, cùm ère in humore excedente collocata sublimatum enatat, emergitque usque ad summum, ubi subsistens apparet. Itaque & *sublimatio per Enatationem* seu *Emersionem* appellari potest. Adjuvatur a. hæc levitatis naturalis inclinatione & diffidio diversarum substantiarum, & procuratur non modò per calorem actualem, sed & potentialem. *Epipolasis sicca* est, cùm immediatè, ex reipsâ sublimatum efflorescit, eiq; cohæret proximè in sicco. Et peragitur modis variis, operâ caloris elevantis, & clau-

clauſuris apertis viam egreſſui laxantis. Hæc Rul. in Lex.

Epipoma, ἐπίπωμα. Vide *Epipigma.*

Epiponos, ἐπίπονος, ſignificat *laborioſus*, moleſtus, difficilis. Uſurpatur de excrementis difficulter prodeuntibus, Hipp. 1. Epid. ſ. 1. t. 15. libr. 6. Epid. ſ. 3. n. 51. l. 1. Prorrhet. ſ. 2 t. 24.

Epiporoma, ἐπιπώρωμα, dicitur *callus* vel tophus *in articulis* enatus, & induratus, apud Hipp. libr. 2. Prorrhet. XV. 2. 7.

Epiptyxis, ἐπίπτυξις, *complicatio*, occluſio *labiorum*, C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 1169.

Epipyretto, ἐπιπυρέττω, ſignificat *inſuper febricito*, diciturque de ægro, in quo febris & repetit, & ingraveſcit, 1. Prorrhet. ſ. 1. t. 15. Coac. t. 95.

Epirigeo, ἐπιῤῥιγέω, ſignificat *inſuper*, vel ſubindè *rigeo*, quando rigores frequentiores & repetiti urgent. Hipp. l. 6. Epid. ſ. 2. t. 7.

*Epirrhoë, ἐπιῤῥοή, *influxum* ſignificat, vel affluxum humorum in partem, à verbo ἐπιῤῥέω, *influo*, Hipp. 5. aph. 23. Vide *Influentia, Influxus.*

*Episarcidium, ἐπισαρκίδιον, idem, quod *Hypoſarcidium.* Vide *Anaſarca.*

Epischesis, ἐπίσχεσις, inhibitionem, *ſuppreſſionem*, retentionem excernendorum denotat. Gal. c. 2. in 3. Epid. t. 4. ab ἐπίσχω, *cohibeo*, ſupprimo, ſiſto, 5. aph. 50.

Epischion, ἐπιγχίον, dicitur *Os pubis, Pecten*, quod eſt os transverſum & latum in imo ventre, quod pubi ſubjacet & munit inteſtina. Gorræus pag. 153.

Epischon, ἐπισχὼν, dicitur de ægro, in quo morboſa acceſſio ceſſat, inhibetur, aut differtur. Hipp. Coac. t. 79. l. 5. Epid. XXXI. 7. l. 7. Ep. IX. 5. 15. XLIV. 5.

Episcleros, ἐπίσκληρος, *induratus.* Legitur de ventre, Hipp. 1. Prorrhet. ſ. 3. t. 46.

*Episejon, ἐπίσειον, ἐπίσιον, idem, quod ἐφήβαιον. Vide *Ephebæum*, id eſt, *Pubes, Aqualiculus.* Occurrit apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXIX. 5. l. 2. VI. 5. & alibi ſæpius. Piccolom. Præl. Anat. p. 72.

*Episemasia, ἐπισημασία, in genere *ſignificationem*, vel *Conſignificationem* & *Annotationem* ſignificat, à verbo ἐπισημαίνω, indicium vel ſignum aliquod præbeo, quod in hâc ſignificatione legitur apud Hipp. l. de nat. puer. V. 5. & 4. de R. V. I. A. t. 89. Et Aſtrologorum judicia de tempeſtatibus ex ſiderum phaſibus dicuntur ἐπισημασίαι, Linden. Ex. XI. §. 191. In ſpecie verò ſignificat primum inſultum febrilem, in quo ægri ſolent horrere, refrigerari, oſcitare, pandiculari, dormitare, aut aliud quid ſimile pati. Vide *Annotatio.* Denique & ſpecialiſſimè verbum ἐπισημαίνεσθαι, ſignificat *ſuſcipere aliquam notam* aut characterem *ex epilepſiæ paroxyſmo.* Unde & pueri tales dicuntur ἐπίσημα παιδία, & qui carent, ἄσημα. Hipp. l. de morb. ſacro. IX. 5. 9. X. 1.

Epispaden, ἐπισπάδην, *affatim*, unico hauſtu, avidè. Inter Compotatores vulgò effertur: *hauſticôs.* Occurrit

rit apud Hipp. l. de in t. aff. XXIX. 4.

EPISPASMOS, ἐπισπασμὸς, vel idem est, quod εἰσπνοὴ, *Inspiratio*, uti vult Gal. c. 5. in 5. Epid. t. 32. vel juxtà alios celeriorem & præternaturaliter crebram inspirationem notat. Posset etiam exponi de *Attractione* in genere. Unde ἐπισπαστικὰ φάρμακα idem, quod ἑλκτικὰ, *Attrahentia, Attractiva* dicta, de quibus vide in genere suprà *Attractio*. Specialiter *Epispasticum* dicitur medicamentum aridum inspersile ad malignorum ulcerum curationem non inefficax, Gal. 4. de C. M. S. L. c. 5. ἐπισπαστικὸν Emplastrum, quod aperit & educit pus, vel si quid aliud subest, Scribon. L. n. 216.

EPISPHACELIZO, ἐπισφακελίζω, significat prorsus *sphacelo* h. e. totali mortificatione & νεκρώσει corrumpor. Hipp. 1. de artic. t. 63. unde & ἐπισφακέλισις, *totalis mortificatio*, de artic. t. 55. Junge t. 59.

EPISPHALES, ἐπισφαλὴς, valdè *periculosus*, Hipp. 2. aph. 35. & l. de vet. med. XVII. 13. Jung. Dieterich num. 327.

EPISPHRAGIZOMÆ, ἐπισφραγίζωμαι, significat *obsigno*, insigno. Ità Chymici *obsignant* vasa sigillo Hermetico. Vide *Sigillum*. Rhod. in Lexic. Scribon. *Signare vas, ne vires evanescant.*

EPISPLENOS, ἐπίσπληνος, *lienosum*, lienis tumore vexatum significat, Hipp. l. 7. Epid. LII. 7.

EPISTASIS, ἐπίστασις, vel significat apud Hippocratem idem, quod ἐπίσχεσις, *suppressio*, retentio excernendorum, C. 3. in 1. Prorrhet. t. 46. 62. Coac. t. 233. 244. 487. &c. vel significat *superficiem* urinæ, insidentiam, & opponitur ὑπόστασει, *subsidentiæ* in urinâ. In hâc significatione sumitur, 7. aph. 35. & verbum ἐφίσταται, aph. 34. Vide Foës. pag. 232. Dieterich. num. 325.

EPISTATEO, ἐπιστατέω, significat Hipp. *morbis præsum* & ægrorum curam habeo, in Præcept. V. 13. X. 12. Dicitur & προστατέω, *præficior*, dicto loco, X. 8.

EPISTAXIS, ἐπίσταξις, significat στάξιν i. e. *sanguinis è naribus stillationem repetitam*, à verbo ἐπιστάζω, sæpius *sanguinem è naribus stillo*. c. 3. in 1. Prorrh. t. 56. Coac. t. 87. 237.

*EPISTEME, ἐπιστήμη. Vide *Scientia*.

EPISTOREO, ἐπιστορέω, significat, *insterno*, vide licet corp⁹ durũ re molli, uti fit in Chirurgicis operationibus, quando instrumenta dura involvuntur & supersternuntur stragulis aut linteis mollibus, ne lædant Hipp. 3. de artic. t. 49. & c. 4. t. 59.

EPISTROPHE, ἐπιστροφὴ, in genere *inversionem* significat. Specialiter verò sumitur pro *recidivâ* morbi, quando morbus, qui cessavit, revertitur Hippocr. Coac. t. 256. Dicitur aliàs ὑποστροφὴ, aut ὑπότροπη. Verbum quoque ἐπιστρέφω sumitur de vertebrarum perversione, quando collum intorquetur, 4. aph. 35. Vide Dieter. n. 326.

EPISTROPHEVS, ἐπιστροφεὺς, nomen primæ colli vertebræ apud Medicos antiquos

tiquos. Nam ea super secundam vertitur veluti super axem, quam ob caussam etiam secunda hæc ἄξων à veteribus dicta fuit. Gorræus dicto loco.

*EPISYNTHETICE, ἐπισυνθετική. Vide *Supercompositiva*.

EPITASIS, ἐπίτασις, Hippocr. dicitur morborum præsertim febrium intentio & accessionis initium, 4. de R. V. I. A. t. 114. Verbum quoque ἐπιτείνομαι significat augesco, glisco, Coac. tex. 116. & libr. 5. Epid. XXI. 18. Vide Linden. Exer. XV. §. 94. Interdum v. ἐπίτασις quoque idem significare videtur quod ἐπίσχεσις, *suppressio*, retentio, 3. in 1. Prorrh. t. 46. & 48. quamvis alii legant ἐπίσχεσις. Foës. p. 233.

EPITECNOS, ἐπίτεκνος, *fœcundus*, h. e. dispositꝰ ad generationem, liberorum. Dicitur de utroque sexu. Hipp. 5. 62. *Fœcunditatis* caussa potissimum in bonâ temperie maris & fœminæ consistit. Dieter. n. 486. Imprimis v. sobria victus ratio exigitur. Lang. l. 2. ep. 9.

EPITEDEVMA, ἐπιτήδευμα, vocatur *vitæ institutum* vel genus, quod homo obit aut utilitate aut necessitate adductus, Galen. cap. 3. in 1. Epid. t. l. Legitur & apud Hipp. 2. Prorrh. XI. 23. XV. 9.

EPITEX, ἐπίτεξ, Jonicè, significat *partui vicinam*, Hipp. l. 1. de morb. mul. LI. 9.

*EPITHEMA, ἐπίθημα, ἐπίθεμα, varias habet significationes (1) notat *operculum*, Hipp. l. 2. de morb. XXVI. 15. l. 6. Epid. s. 4. t. 8. Gal. l. 2. de U. P. c. 9. (2) est nomen medicamenti externi, sive topici generale, sive liquidum sit sive solidum. Specialiter tamen in Praxi denotat recentioribus medicamentum liquidum, quod panno, Spongiâ, linteo, stuppa exceptum parti alicui imponitur, quorum descriptionem & exempla vide apud Schröder. l. 2. c. 56. Weker. Antid. gen. l. 1. c. 19. & Spec. l. 2. sect. 13. P. Morell. Form. remed. l. 2. sect. 1. c. 1. (3) apud Veteres *Epithema* notabat medicamentum externum ceratis valentius, ex unguentis & similem vim habentibus compositum, Gal. l. 7. Meth. Med. c. 4.

EPITHREPTOS, ἐπίθρεπτος, benè habitus, *benè nutritus*. Legitur in Hipp. l. 2. Prorrh. XXXIII. 4.

EPITHYMIA, ἐπιθυμία. Vide *Cupiditas*.

EPITOCOS, ἐπίτοκος, *fœcundus*, de Fœminis legitur, Hipp. l. 6. Epid. s. 8. t. 55. Aliàs dicuntur ἐπίτεκνοι 5. aphorismo 62.

EPITOME, ἐπιτομή, idem, quod *Synopsis*. Vide *Compendium*.

EPITROPE, ἐπιτροπή, *cura*, procuratio. Vide *Cura*. Hippocr. l. dec. orn. XII. 8.

*EPOCHE, ἐποχή, primum dicitur *suspensa sententia*, nihilque certi definiens: quod est de nullâ re pronunciare, nec asseverare certò, Gal. l. de opt. doc. gen. in princip. Deinde aliquando idem est, ac ἐπίσχεσις, *suppressio*, retentio, c. 2. in 3. Epid. t. 4. Vide *Epischesis*.

EPOCHETEVSIS, ἐποχέτευσις, *Derivatio*, idem, quod παροχέτευσις, vide *Deriva-*

rivatio; â verbo ἐποχετεύομαι, *derivor*, quod legitur apud Hipp. l. de Venis XXI. 9. quamvis Linden. ἐπωχετεύομαι posuerit, quam scriptionem reprobavit Foës. p. 236.

EPODE, ἐπῳδὴ, ἐπῳδὸς, in genere *Incantationem* significat. Vide *Incantatio*. In specie verò notat curandi rationem præstigiosam per certa carmina & cantilenas, de quâ vide Lang. l. 1. ep. 33. & l. 2. ep. 46. Rob. Keuchen. in proleg. ad Serenum. Qui tales cantiones accinit, dicitur ἐπῳδὸς Jung. Gal. l. 17. de U.P. in fin. & C. Hofm. comm. ad d. l. n. 1140.

EPODYNOS, ἐπώδυνος, *dolens* significat. Hipp. c. 2. in. l. 1. Prorrhet. t. 18.

EPOEDEON, ἐποιδέων, *intumescens*, tumidus. Idem, quod οἰδαλέος, dicto loco t. 18.

EPOMBROS, ἔπομβρος, significat *pluviosus*, valdè pluvius, de tempestate dicitur apud Hipp. l. 3. aph. 11. 12. 13. Unde ἐπομβρία, *tempestas pluviosa*, aph. 15. Dieter. n. 335.

EPOMIS, ἐπωμὶς, dicitur superior humeri pars, quæ superjecta est humeri articulo cum brachio, *Superhumerale*. Occurrit apud Hipp. 1. de artic. t. 4 & libr. 3. t. 44. Gal. l. 1. Admin. Anat. c. 11. Vide C. Hofm. ad Gal. de U. P. n. 105.

EPOMPHALION, ἐπομφάλιον, dicitur medicamentum, quod umbilico impositum alvum movet. Talia vide apud Æginet. l. 7. c. 9.

*EPOPS, ἔποψ. Vide *Upupa*.

EPOSILINGA, id est, *squama ferri*, Ruland. Johns.

EPSILOMENOS, ἐψιλωμένος, *denudatus*, carne exutus. Dicitur de Ossibus 5. aph. 22.

*EPULIS, ἐπουλὶς, dicitur *Tuberculum* & carnis excrescentia *in gingivis* proveniens, & ad intimos molares dentes sese extendens, ità, ut æger aliquando os aperire nequeat, Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 9. Caussa est solutio continui, facta per inflammationem & succum nutritium sanguinis dimittens. Vid. Scribon. n. 61. & Rhod. in not. Ephem. Nat. C. An. II. Obs. 255.

* EPULOTICUS, ἐπουλωτικὸς, epitheton medicamentorum, quæ non liquare sed indurare carnem, desiccare, & cicatricem inducere, apta sunt. Suntque omnia terrestri siccitate prædita, & adstringentia. Vide Gal. l. 5. de S. Fac. c. 16. Dicitur & συνουλωτικὸν, Galen. l. 13. M.M. c. 5.

EPUREO, ἐπουρέω, *urinam facio*, idem, quod simplex οὐρέω. Linden. Ex. V. §. 71.

EQUICERVUS. Vide *Alce*, cujus descriptionem vide etiam apud Aldrovand. libr. 1. de quadruped. bisulc. c. 32.

EQUITATIO, ἱππεία, ἱππασία, ἱππευσις, est motus corporis quandoque fortior, quando equo insidens cursum absolvit. *Equitatio* continuata solet etiam sterilitati ansam dare, teste Hippocr. de A.L. & A. & Lang. libr. 2. ep. 9.

*EQUUS, ἵππος, homonymon est vocabulum. Propriè notat animal quadrupes notissimum, solidipes, utriusque sexûs, cujus prolixam descriptionem reperies in Aldrovand. l. 1. de

de quadruped. solidip. c. 1. & usum medicum apud Schröder l. 5. cl. 1. n. XXI. De *equis*, prasinis lege Lang. l. 1. ep. 78. & Fr. Hofmann. in clavi ad h. l. De *Equis* Magicis & Diabolicis præstat tacere, quàm scribere. Impropriè v. ἵππος, *equus*, dicitur oculorum quidam affectus, quibusdam insitus, quibus oculi nullo tempore manere possunt quieti, sed subindè nictant instabiles, Gal. l. def. med. & c. 1. prognost. t. 21. & c. 2. in 1. prorrhet. t. 11. Caussa sine dubio in inveteratâ Spirituum animalium agitatione in musculis palpebras moventibus consistet. An v. propterea non sit morbus dicendus, quia Medicorum nemo meminit, non est nunc mearum partium ventilare. Sanè in ipsâ actione visûs aliquod impedimentum præbere, mihi non videtur dubium.

ÆRECTIMANCUS, ὀρθόκωλος, ὀρθόκωλος. Vide *Orthocolos*,

ERECTUS, ὀρθὸς, idem, quod *Rectus*, dicitur de corpore vivo & plerunque sano. Unde & Gal. egregiè hoc demonstravit, *Erectum* esse, provenire ab animô & spirituum præsertim animalium vigore. Nam illis absentibus corpus deorsum fertur & in terram declinat, l. de palpit. trem. rigor. c. 4.

EREGMOS, ἐρεγμὸς, in specie *fabam fresam* fractamque significat, ut ità sit idem in fabâ, quod ptisana in hordeo, aut χόνδρος in alicâ. Latè tamen aliquando de omni legumine freso accipitur, notante Gal. com. 4. aph. 76. Foës. etiam vult, interdum pro *lomento* aut farinâ fabarum sumi, quod negat Gorræus p. 154. Dicitur & ἔρεγμα, ἔρεγμα, ab ἐρείκω, frango, quod aliquoties occurrit in Hipp. v. g. l. 2. de morb. LXV. 14. l. 1. de mor. mul. CIV. 5. l. 2. VI. 28. Substantivum ἔρεγμα legitur Coac. t. 631. l. 2. de mor. mul. LXXIV. 13.

EREISMA, ἔρεισμα, significat *fulcimentum* vel stabilimentum. Idem quod ἔρμασμα, στήριγμα, v. g. in Chirurgicis, per fasciam & vinculum, Gal. c. 3. de iis, q. in med. t. 36. & 2. de fractur. t. 77. Deinde significat illisionem cum impressione aut impetu. Hippocr. 2. de fract. t. 24. Descendit ab ἐρείδω, *innitor*, adurgeo. Undè ἀντερείδω, *renitor*.

EREMÆOS, ἠρεμαῖος, *quietus*, lenis. Dicitur de igne apud Hipp. l. 1. de mor. mul. LXIV. 11.

EREMOS, ἔρημος, *desertus*, derelictus, destitutus: Usurpat Hippocr. de osse curatione *destituto*, l. 7. Epid. in fin.

ERETHISMOS, ἐρεθισμὸς, generaliter in Medicinâ significat omne *irritamentum* comprehendens cuncta, quæ quovis modo vires vitales reddunt infirmiores, & ità flammam sive calorem vitalem labefactant, aut Criticos Conatus impediunt, sive sint acres & vitiosi humores in corpore, & alia præternaturalia, lumbrici, calculi &c. sive res externæ, vigiliæ, ira, mœror, quemadmodum ità exposuit Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 54. Unde & hujusmodi res dicuntur σημεῖα ἐρεθιστικὰ, signa *irritantia*. Legitur in hac significatione vocab. ἐρεθισμὸς, 1. aph. 20. In specie aliquando sumitur pro irri-

irritatione factâ per alvum. l. 1. Epid. ægr. 2. & 12. Vide Foës. Oec. pag. 237.

Eretria, *Eretrias*, ἐρετρία, ἡ ἐρετριὰς, sc. γῆ, terra: Est species terræ, quæ nomen habet ab urbe Eubœæ, *Eretria*, sitâ propè Chalcidem. Arab. dicitur *Canabil*. Sunt duæ ipsi colorum differentiæ, alba & cinerea. Modicè pinguis. Vim habet extergendi validam; si lavetur aut uratur, & posteà lavetur, magis adhuc siccat, Vide Dioscor. l. 5. c. 171. Gal. l. 9. de. S. Fac. Quod v. Forest. terram rubram minutam ut arenam scripsit l. 7. Chirurg. Obs. XI. in Schol. non quadrat cum Dioscoridis descriptione. Meminit & Hipp. libr. 3. de Morb. XXVII. 7. & 11. terræ *Eretriadis*, quæ rubrâ tincturam præbet, sed an cum illâ coincidat, quæ à Dioscoride describitur, certò non constat.

Ereuthos, ἔρευθος, significat *ruborem*, v. g. faciei signum, quod non semper signum plenitudinis sanguinis, sed etiam aliquando lixiviositatis nimiæ & ichorositatis salinæ, præsertim in scorbuticis. Vocabulum legitur apud Hipp. l. 3. Epid. ægr. 12. post. stat. pest. à verbo ἐρεύθω, rubeo. l. l. 2. Epid. s. 3. n. 36.

Ereuxis, *Eryge*, *Ereugmos*, ἔρευξις, ἐρυγὴ, ἐρευγμὸς, dicitur Latinè *Ructus*, estque propriè nihil aliud, quàm excretio flatuum per os. Dicitur & *Eructatio*, Cujus caussa nulla alia est, quàm inordinata fermentatio & dissolutio alimentorum facta à fermento quodam heterogeneo & improportionato ad materiam dissolvendam, unde effluvia vaporosa & halitus excitantur, qui coagmētati prius, postmodò sursum tendentes cum impetu exitum per stomachum & gulam sibi parant, & hinc sonora flatus excretio, quæ *Ructus* nomine venit. Vid. Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 9. In hypochondriacis haud dubiè ab aciditate succi pancreatici & fermenti chylificantis *acidi ructus* sunt frequentes, unde ὀξυρεγμία dicitur. Vide *Oxyregmia*. Vocab. ἔρευξις legitur apud Hipp. l. 6. Epid. s. 2. t. 32. vel 33. & l. de Humor. ll. 17. Foës. etiam scripsit, quibusdam ἔρευξιν omnem transpirationem & emissionem spirituum per corpus denotare. Sed nullo probavit exemplo. Legitur & aliquando ἔρευξις l. 6. Epid. s. 8. t. 22.

Ergata, nomen *machinamenti*, vel instrumenti *attractorii*, quod ad cochleæ fœminæ, ϑελυκόχλιον dictæ constitutionem concurrit. Oribas. de machinam.

Ergma, ἔργμα, *impedimentum* significat vel *septum*. Hippocr. l. de Steril. III. 2.

Ergon, ἔργον, *Opus*, omnem partium corporis actionem & functionem indicare, præcipuè tamen ad sensiles animi facultates referri vult Foës. Oec. p. 236. & quidem ex Hipp. l. 6. Ep. l. 8. t. 35. In specie ἔργα τῆς φύσεως, *opera naturæ* dicuntur, quando irritata agit in alienum subjectum cum vi quadam, sed felici successu, v. g. in sternutatione, Tussi, ex Gal. l. 6. Epid. s. 5. t. 3. C. Hofm. l. 3. Instit. c. 9. §. 2. Linden. Ex. XV. §. 142. Imprimis

V. ἔργον

v. ἔργον tale notat factum vel *opus*, quod cum molestiâ quadam conjunctum est, aut difficultatem quandam præ se fert: Hinc ἐργώδης idem, quod χαλεπὸς, *difficilis*, molestus, Hipp. 2. aph. 37. & 4. aph. 15. Vid. Dieter. n. 337. Nec molestiâ carent ἔργα κύπριδΘ, *munia* Veneris, de quibus vide Rob. Keuchen. ad Q. Seren. not. p. 217. Vide Opus.

Ericeron, ἐρικηρὸν, est *species collyriorū τῶν ϛατικῶν*, cujus aliquot differentiæ ab Aëtio recensentur. Non dubium est, sic vocari à fructu *Erices*, quem recipiunt, quem Gal. l. 4. de C.M.S.L. inter mediocriter adstringentia enumerat. Gorr. p. 155.

Ericis, ἐρικὶς, hordeum crassius divisum etiam significat, teste Galen. in Exeg. dict. Hipp.

Erictos, ἐρικτὸς, *fresus*, fractus. Vide *Ereigma*.

Erigma, ἔριγμα. Vide *Erigmos*.

Erimoides, legitur apud Parac. l. 2. de Tartar. tr. 3. cap. 3. in comm. & videtur ex contextu innotescere, quod denotet sabulum vel subsidentiam in urinâ arenosam.

Erinaceus, ἔχῖνΘ. Vide *Echinus*.

Eriphos, ἔριφΘ, i. e. *hœdus*, pullus caprinus tenellus, seu caper tenellus, eapropter uti natura cum capris convenit, ità & viribus, quas tamen ratione juventutis teneriores & imbecilliores obtinet. Schröder. l. 5. cl. 1. num. 9.

Ermesia, ἑρμεσία, compositionis cujusdam nomen est, quâ magos quondam usos esse perhibent ad liberos generandos pulchros bonosq;. Constabat nucleis pineæ nucis tritis cum melle, myrrhâ, croco & palmeo vino, atque ità admixto lacte bibere jubebant. Similiter & à conceptu puerperas partum enutrientes. Sic fieri constantes animo & forma excellentes atque bonos alumnos pollicebantur. Hæc Gorræus pag. 156.

Erion, ἔριον, *lanam* significat, magni in medicinâ usus. Ejus duæ sunt differentiæ, *pura* & *sordida*: *Pura* dicitur, quæ lota est, *sordida* v. illota, quam Græci ἔριον ῥυπαρὸν ϗ̀ οἰσυπηρὸν, Hipp. v. πίνοον & πινῶδες appellant. Est a. πίνΘ idem, quod ῥύπΘ, sordes. Vide *Eirion*. Lana.

Erodinium, est indicium alicujus rei vel futuræ historiæ, quæ tantisper adhuc latet homines, donec adveniat, tum demum vocatur ex incerto notum, & certius præsagium. Hinc dicitur *Erodenium corpus*, quod indicat dispositionem singularem. Item Historia *Erodenia*, Paracels. de Podagricis l. 2. §. Necromantia. Rul. in Lex.

Eros, ἔρως. Vide *Amor*.

Erosio, διάβρωσις, idem, quod *Corrosio*, vide *Suprà*.

Erotoleptos, ἐρωτόληπτΘ, dicitur propriè is, qui *ardet amore mulieris honesto*. Lind. Ex. XV. §. 46.

Erotomanes, ἐρωτομανὴς, vocatur, qui furore quodam sectatur vagas & illicitas libidines, Lind. d. l.

*Erraticus, ἄτακτΘ, ἄτυπΘ, vide *Atactos, Atypos*. *Erraticæ* Luis Venereæ meminit Parac. l. 8. de Gallicis papulis & aliis symptom. cap. 9. & Lo-

& Locorum *erraticorum* in morbo Gallico, libr. 3. Chirurg. magn. de morb. Gall. c. 5.

ERRATUM, *Error*, ἁμαρτία, διαμαρτία, σφάλμα, πλάνη, quid significet, notum est. *Erroribus* quoque expositam esse artem Medicam, & eos, qui eam exercent, fatetur Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. ubi caussas quoque errorum adduxit, ignorantiam, malam judicationem, negligentiam in conscribendo. *Errores* hujusmodi notari, interest & artis & posteritatis. Lind. Ex. XII. §. 160. seqq.

ERROR, *externus*, ἀποτυχία, τῆς ἐνεργείας, dicitur, quando Natura in agendo excidere cogitur ab intentione operis destinati, ob non benè se habentes caussas externas. Idem Ex. XV. §. 147. Vid. Senn. Instit l. 2. P. 3. s. 1. c. 2. & C. Hofm. l. 3. Inst. c. 9. §. 7. & 9. *Errores* hujusmodi externi fiunt posteà caussæ morborum. Rolfink. O. ac. M. Med. Sp. l. 2. s. 3. c. 25. *Error lymphaticus* vocatur Hydropis species *Anasarca* à Q. Seren. notante Keuchen. in not. p. 193.

*ERRHINON, ἔῤῥινον, Latinè *Nasale*, epitheton medicamentorum, quæ *naribus*, quas Græci ῥῖνας vocant, capitis purgandi gratiâ induntur. Gal. l. 5. Simpl. Fac. c. 20. Materiæ & formulæ variæ sunt, de quibus vide Weker. Antidot. Gen. l. 1. c. 18. & 47. Spec. l. 2. sect. 11. P. Morell. Form. Rem. l. 2. sect. 2. c. 8. Schröder l. 2. c. 55. Rolfink. O. ac. M. M. Sp. l. 6. sect. 4. c. 1. *Errhinorum* species sunt *Ptarmica*, πταρμικὰ, *Sternutatoria*, quæ Sternutationem movent.

ERRHIPSIS, ἔῤῥιψις, projectio, *prostratio*, & dejectio dicitur apud Hippocr. cum corpus velut mortuum ac inanime omni robore perfectè exoluto & remisso prostratum est, quod extremum virium lapsum denotat, l. de humor. III. 15. Junge Gal. com. 1. ad hunc libr. t. 24. ἔῤῥιψις ὀμμάτων vocatur *oculorum projectio*, cum oculi præ imbecillitate amplius aperti esse nequeunt, sed eorũ vis omninò languida est & prostrata, oculoque ferocienti opponitur, qui delirium portendit, l. 6. Epid. s. 1. sub fin. Vide Foës. p. 242.

ERRHOMENOS, ἐῤῥωμένος, *valens*, validus, sanitatem præ se ferens. Usurpatur de diversis rebus naturalibus & non naturalibus apud Hippocr. v. g. de vultu, Coac. l. 296. libr. 2. Epid. s. VI. 12. de vigiliis l. de Crisib. IX. 1. de animo vel mente 2. aph. 33. Vid. Linden. Ex. XIII. §. 298. 491.

ERUCA, vocabulum est homonymon, & plantam & animal insectum significans. Priorem Botanicis relinquimus. Juxta posteriorem Gr. dicitur κάμπη, Latinè etiam *Bruchus*. Estque insectum vulgaris notitiæ originem trahens vel ex stirpium excrementis, vel ex ovis papilionis. Species totidem sunt, quot plantarum, inquit Schröder. l. 4. cl. 4. n. 102. *Erucarum* v. descriptionem prolixiorem pete ex Aldrov. libris de insectis, præsertim l. 2. c. 1. seqq. In specie *erucas*, quæ in piceis nascuntur, & propterea πιτυοκάμπαι appellantur, facultate esse cantharidum, testatur Gal. l. 11. de S. F. tit. *Pityocampe*, Jung. Lang. l. 1. ep. 81.

Eructatio, ἔρευξις. Vide *Erevxis*.

Erugo, ἐκρυτίζω. Vide *Ecrytizo*.

Eruptio, ἔκρηξις, ἔκρηγμα, καταῤῥηξις, vel significat excretionem alicujus materiæ confertim & largiter factam, verbi gratia, *Eruptio* sanguinis, puris, in quâ significatione aliquoties legitur apud Scribon. Larg. num. 46. 66. 84. 206. 240. Vide Lexic. Scribon. Rhodii. Vel notat affectiones ulcerosas cutaneas, & ità idem est, quod *Exanthema*, ἐξάνθημα, Gal. l. 5. de C.M.S.L. c. 6. Æginet. l. 4. c. 9. Vide *Ecregma*.

Eryge, ἐρυγή, *Ructus*. Vide *Erevxis*.

Erygmatodes, ἐρυγματώδης, epitheton *morbi flatulenti* & ructuum effectivi, qualis est hypochondriaca affectio. Gorr. ex Hipp. p. 157.

Eryma, ἔρυμα, significat *munimentum*, vallum, *propugnaculum*, & tribuitur Deo apud Hipp. de morb. sacr. IV. 56. viris bonis in Epist. ad S. P. Q. Abder in princ.

*Erysipelas, ἐρυσίπελας, est tumor præter naturam non altè descendens, sed in cute consistens, à bilioso sanguine obortus, colore pallido rubente, Gal. l. 14. meth. med. c. 1. & l. 2. ad Glauc. c. 1. vel ex veris principiis ità describi potest. *Erysipelas* est intẽperies calida & sicca cum materia, plerunque particularis certi membri, rarissimè totius habitûs externi corporis, cum tumore leviori, rubedine dilutâ, dolore acerrimo, proveniens ab effervescentis sanguinis biliosi portionibus ichorosis tenuioribus subsistentibus & efflorescentibus. Dividitur in *Purum* & *Spurium*, quod posterius participat vel cum Inflammatione, vel alterius Tumoris p. n. genere, Galen. dicto loco. *Erysipelas* verò vocatur, quasi *vicinitraha* aut *vicinirubra*, ab ἐρύω & πέλας vel ἐρυθρὸς, c. 3. de iis, quæ in med. t. 30. Habet & alia nomina, ut *Ignis Sacer*, *S. Antonii*. Vide Dieterich. num. 343. Helmont. appellavit *Apostema maxime igneum*, in quo excandescit spiritus vitalis à caussâ morbificâ lacessitus, & veluti ad iram provocatus, tr. Natura Contr. nescia n. 39. & Blashum num. 28. Species *Erysipelatis* est *Zona* vel ζωστὴρ, de quo infrà. Jung. Eph. N.C. Ann. III. Obs. 4.

Erythacos, ἐρυθακὸς. Vide *Rubecula*.

Erythema, ἐρύθημα, *ruborem* vel rubedinem significat, idem, quod ἔρευθος. Vide *Erepthos*. Usurpatur sæpè ab Hippocr. 7. aphorismo 49. s. 4. de R. V. I. A. t. 26. l. 1. Epid. ægr. 14. & in Coacis textibus aliquoties. Vide Foës. p. 242.

Erythrinus, ἐρυθρῖνος, al. ἐρυθρῖνος. Lat. Plinio *Rubellio* (quamvis hoc nomine aliud piscis genus vetat) est piscis marinus, ità dictus à colore rubro, cujus descriptionem & usum in cibis vide apud Aldrovand. l. 2. de Piscib. cap. 9.

Erythrion, ἐρύθριον, nomen est malagmatis, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 18.

*Erythroeides, ἐρυθροειδὴς, epitheton tunicæ testium intimæ. Vide *Elytron*.

Erythros, ἐρυθρὸς, *Ruber*, rubens dicitur. Hipp. 4. aph. 71. & 5 aph. 65. & alibi sæpius. Vide *Erevthos*.

Esaphe, ἐσαφὴ, *contrectationem digitis immissis factam* significat, à verbo ἐσαφάω vel ἐσαφάσσω, *digitis contrecto*, quo aliquoties usus Hipp. l. de nat. mul. XI. 12. XXXI. 14. XXXIII. 3. & alibi sæpius. Vide *Esmasamenos*.

Esca, *Esculentum*, βρῶμα, σῖτος, idem, quod *Cibus*. Vide *Broma. Cibus*.

*__Eschara__, ἐσχάρα, *crustam* significat, vide *Crusta*. Aliàs propriè significat locum, ubi focus struitur, Rhod. ad Scribon. num. 25. *Escharas* fieri ministerio salium acutorum, docet Helmont. tr. Potestas medicam. n. 4. Hinc *Escharoticus*, ἐσχαρωτικὸς, *crustam inducens*, de quo etiam suprà in voc. *Crusta*.

Eschatiæ, ἐσχατιαὶ, dicuntur Hippocrati *membrorum extremitates*, aut extremæ partes, I. de fract. t. 40.

Eschatos, ἔσχατος, *extremus*, summus, ultimus. Quando tribuitur morbis, significat *extremè* periculosos, quibus nulli alii sunt acutiores, 1. aph. 6. quando doloribus, exprimit *acutissimam* etiam & maximam molestiam, 1. aph. 7. quando diætæ vel victui tenui, *summam* tenuitatem denotat ibid. Jung. Diet. n. 345.

Esciasmenos, ἐσκιασμένος, dicitur de membris corporis velatis & tectis veluti umbraculo. Hipp. l. 2. de morb. XXXV. 3.

Escura, idem, quod *Eschara*, caro nigra emortua, quæ per cauterium vel medicamentum corrosivum à bonâ vivaque carne separatur ac deciditur Rul. Lex.

Esdra, ἔσδρα, est nomen *Antidoti* cujusdam prolixæ ex valdè contrariis compositæ, & quidem ex 50. circiter simplicibus apud Æginet, l. 7. c. 11. qui πολύχρηστον vocat, & vehementer desiccandi vim tribuit.

Esebon, vel *Alsebon*, id est, *sal commune*. Rul. & Johns.

Esmasamenos, ἐσμασάμενος, *manum immittens* ad contrectandum vel implorandum. Verbum ἐσμάσσω vel ἐσμάττω *imprimo*. Legitur apud Hippocratem libr. 1. de morb. mul. XCVI. 20. & 3. de artic. tex. 47. Coincidit cum ἐσαφάω. Vide *Esaphe*.

Esmyrnismenos, ἐσμυρνισμένος, *myrrhatus* Epitheton vini myrrhâ conditi; quale Christo Servatori Judæos crucifigendo dedisse existimat Linden. Ex. X. §. 141.

Esoche, ἐσωχὴ, dicitur *eminentia* & excrescentia, aut tuberculum intus latens in ano, quemadmodum ἐξωχὴ tale significat in dictâ parte foris eminens. Apud Gal. utrumqua legitur cum remediis, l. de fac. parabil. l. 3. c. 6. 7. & 51.

Esphlasis, ἔσφλασις, significat *cessionem partis introrsum factam* à re externâ violenter imprimente. Legitur de osse cranii apud Hippocr. l. de cap. vuln. VII. 5. ubi & verbum ἐσφλάσαι & ἐσφλώμενον *imprimi, impressum*, occurrit.

Essatum *potentiale* est virtus, potentia & vis medicamentosa, quæ inest vegetabilibus & mineralibus. Quam vir-

virtutem si beneficio extractionis sibi junxerit, spiritus vini vocatur *Vinum Essatum*, quando vino destillato rectificatoque adduntur herbæ, ut earum extrahat essentias, ut vinum de melissa, pulmonariâ &c. Rul. & Johns. in Lex. ex Paracels. l. 8. Paragraph. c. 2. §. 2. item in Schol. ad h. l. & in Thessalo. II. de gradibus & compos. cap. 2. Quin & alia medicamenta insigni virtute medicamentosâ imprægnata *Essata* vocari patet ex eodem l. 2. de Tartaro Tract. 1. c. 6. Ità quondam D. Michaël Rupertus Beslerus, Medicus Norimbergensis; junctâ duorum Pharmacopœorum, Joh. Schmidii & Martini Brendelii operâ, *Anatomiam Essatam* instituit, in quâ, mediante Vulcano, ex omnibus & singulis corporis humani partibus, membris & excrementis medicamenta sine ullâ aliâ additione confici posse demonstratum fuit. Verùm an non potius ad ostentationẽ, quàm utilitatẽ, hic labor fuerit, alii judicẽt.

Essentia, οὐσία, dupliciter accipitur: Physicè & Medicè, vel Chymicè. Juxtà illam significat rerum naturalium quidditatem, sive internum principium substantiale, aut formam, quæ dat esse rei; Vocatur & *Natura*. De quo infrà. Chymicè accipitur generaliter & specialiter. Generaliter *Essentia* est extractum simplex è rebus totâ suâ naturâ perfectis productum. Et nominatur *Essentia* ideò, quod in elementariis loculamentis nata & comprehensa totius substantiæ misturæ pars sit perfecta, natura & essentiali ratione virtuteque instructa. Talis potest fieri ex omni mistorum genere minerali, vegetabili & animali, magno cum proventu, quemadmodum hoc plurimis exemplis monstravit Rolfink. Chymiæ l. 4. sect. 1. per totum. Junge Libav. Synt. Arc. Ch. l. 8. c. 1. 2. 3. Specialiter *Essentia* est duplex, *Succus* & *Mysterium*, Rul. Ad *Mysterium* pertinet *Essentia quinta*, sive *Quinta Essentia*, quæ est materia corporalis ex omnibus, quibus vita inest, separata ab omnibus impuritatibus ac corruptibilitatibus subtilissimè purgata, in quâ omnis rerum potentia est & medicina. Vel est aliquid præter elementa, nec ex crasi horum ortum, divinum auctore & effectis, Rul. & Johns. in Lex. vide *Quinta*. Quod in *Essentiarum Chymicarum* præsertim ex Antimonio & similibus mineralibus venenosis elaboratione vanæ occurrant sæpè jactationes, testatur Libav. Tract. de Igne Nat. c. 35. De differentia inter *Essentiam* Philosophicè & Chymicè acceptam non ineptè scripsit Helmont. tract. Tria prima Chymicor. princip. &c. n. 76. 77. Abusivè quoque vocab. *Essentiæ* sumi, quando *Elæosaccharis* tribuitur, notavit Schröder. l. 1. c. 3. lit. E.

Essentificatum, dicitur de Mercurio, vel argento vivo sublimato puro, quando instar crystalli pellucet. Hinc *Essentificatum Crystallinum* Libav. Apocal. Hermet. part. 1. c. 8. Tom. II. Oper. p. 452.

Esseræ, *Essere*, *Saire*, vocantur pustulæ parvæ scabiei bullarum instar vel squamarum, nisi quod carnem habeant

beant extuberantem. Rul. Paracelsus vocat *squamulas pediculares*, & deducit ex vaporibus talci vel cachimiæ, hinc morbum familiarissimum metalli fossoribus dixit, tr. de ulcerib. & apostemat c. 47. Forestus ad *Epinyctidas* retulit. Obs. Chirurg. l. 1. Obs. 15. Schol. Jungatur quoque de hoc affectu legendus Ingrassias comm. ad Avic. de tum. p. n. pag. 186. seqq.

Essodinum, est *certum* rei futuræ *præsagium* ex indicio. Rul. Opponitur igitur *Erodinio*, de quo p. supr.

*Esthiomenos, ἐσθιόμενος, dicitur depascens, *exedens*, corrosivus, de morbis, quorum caussa consistens in salinis corrosivis & acerrimis portionibus depascitur & corrumpit solidam quoque carnosarum & aliarum partium mollium, quin & aliquando durarum substantiam. Ità dicitur *Herpes ἐσθιόμενος*, s. *exedens*, Ulcus depascens, Lupus, Zona serpens, vel Zoster, Galen. l. de tum. p. n. c. 9. Rul. in Lex. Paracels. in fragment. Med. ad Tom. 2. pertinentibus omne *esthiomenon* à sale Arsenicali deducit: item, ex sale Mercuriali Herpetem sive Lupum, l. de ulcerib. c. 7. & alibi. Excrementa quoque alvi quædam dicuntur ἐσθιόμενα, *corrodentia*, Hipp. l. 4. Epid. XII. 7.

Esurinum, Paracelso dicitur, *acetosum medicamentum*, quod suâ naturâ famem tantam excitare valet, ut etiam appetat non esculenta, & eadem concoquat, l. de Tartareis morb. c. 16. Non ineptè quoque Charltonus Fermentum ventriculi Chylificans vocavit *Acidum Esurinum*, Oec An. Ex. II. §. 6.

Esuries, & *Esuritio*, idem, quod *Fames* Gr. λιμός. Vide *Fames*.

Etesiæ, ἐτησίαι, dicuntur quidam *venti anniversarii*, qui post exortum Caniculæ spirant Boreales vel *Aquilonares*, temperantque æstum solarem per 40. circiter dies. Unde si defecerint, non temere suspectum reddunt aëris statum, teste Hipp. 1. in 1. Epid. t. 7. & c. 3. in 3. Epid. t. 6. & l. 2. s. III. 5.

Ethas, ἐθάς & ἠθάς dicitur, qui alicui rei assvetus est. Ità uterus vocatur *assuetus* genituræ & conceptui l. 1. de morb. mul. I. 12. XXVII. 5. Homines morbi *assueti* ἐθάδες τῇ νόσῳ, l. de morb. sacr. XIV. 1. Morbi *consueti* vel familiares etiam ità appellantur, l. 2. de morb. mul. XVII. 12.

Ethees, dicitur *aurum Rhenanum*, pretiosum, Rul. Lex.

Ethel, & *ignem* & *nigredinem* denotat. Turba fol. 61. *Ethelia* est corpus adustum siccum, rubrum & album, *auri colla*. *Ethelia* Tinctura rubra. Est & flos albus auri. Hæc Rul. Idem quod Terra alba, sulphur albũ Magnesia, Langn. Harm. Chym. c. 1. Vol. IV. p. 729.

Ethesius, dicitur *Chrysolitus* lapis. Rul. & Johns. Vide *Chrysolithus*.

Ethica, idem, quod *Hectica*. Vide *Hectica*.

Ethmoides, *Ethmos*, ἠθμοειδής, ἠθμός. Vide *Cribratorium*.

Ethos, ἔθος, ἐθισμός. Vide *Consuetudo*.

*Ethos, ἦθος. Vide *Mos*.

Etnos,

Etnos, ἔτνος, significat edulium ex omnis generis leguminibus fresis, fractisq; paratum, uno verbo, *Pultem*, pulmentarium, ex legumibus confractis & elixis. Legitur apud Hipp. l.4. de R.V.I.A. t.112. l.2. de morb. LII. 14. l.2. de Morb. mul. XXIIX. 33. l.7. Epid. XXXIII. 11.

Etos, ἔτος, idem, quod ἐνιαυτὸς. Vide *Annus*.

Etron, ἦτρον, pars infima ventris, *Hypogastrium*. Vide *Abdomen*.

Etymologia, ἐτυμολογία, i.e. explicatio nominis, ratione suæ originis. Ea, licèt scitu necessaria Medico sit, fallax tamen, & incertum præbet argumentum, teste Gal. l.2. de Hippocr. & Plat. decr. c.2.

*Evacuatio, κένωσις. Vide *Cenosis*. Duplex est, alia naturalis, artificialis alia. Id quod suprà omissum est.

Evalthes, εὐαλθὴς, qui *facilè sanatur*, Hipp 2. de artic. t.47. & c.4. t.35.

Evanaleptos, εὐανάληπτος, qui *facilè ex morbo vires recolligit*; ferè idem cum priori, Hipp. 4. l.6. Epid. t. 8.

Evanasphaltos, εὐανάσφαλτος, idem, quod εὐαλτὴς, cui opponitur δυσανάσφαλτος, *qui difficulter curatur*, Hipp. l. de Alim. VI. 5.7.

Evanesco, ἀφανίζομαι. Vide *Aphanizomæ*.

Evanthes, εὐανθὴς, *floridus*. Pro diversâ tamen subjectorum, de quibus dicitur, naturâ, diversimodè quoq; exponi debet, v.g. quando de sanguine, significat *rutilantem*, Hipp. Coac. t.631. Si de urinâ, *rubicundam* & pellucidam notat, ibid. t. 586. Descendit à verbo εὐανθέω, *benè floreo*, l. de nat. mul. VIII.1. quamvis suspecta lectio videatur pro ἐκθέω, *excurro*.

Evaphion, εὐάφιον, nomen medicamenti ad hæmorrhoidas, sic dicti à lenitudine, cujus meminit Gal. l.9. de C. M. S. L. c.7.

Evapolytos, εὐαπόλυτος, dicitur de eo, *quod facilè absolvitur*, recedit, aut abscedit, Hipp. 1. de artic. t. 69. & in Mochlic.

Evaporatio, *Evaporans*, διαφόρησις, διαφορητικὸς. Vide *Diaphoresis*. *Evaporatio* quoque Chymicis dicitur sublimatio liquidæ materiæ, & resolutio in halitus. De *evaporatione* aquæ, quæ fit, cùm aqua paradisi adscendit in cœlum, ac guttatim in terram decidit. Vide M. Joh. Isaaci oper. miner. c.24. in Th. Chymic. Tom. III. p.430.

Evbastactos, εὐβάστακτος, i.e. *qui probè sustentatur*. Usurpatur de vulnere in deligatione, re aliquâ molli, suppositâ probè sustento, Hipp. 3. de fract. t.31.

Evcardios, εὐκάρδιος, idem, quod εὐστόμαχος, *ventriculo gratus*, Galen. in Exeg. Dict. Hipp.

Evcatasceptos, εὐκατάσκεπτος, *benè deorsum vergens*. Junctum legitur cum p.a. dicto εὐβάστακτος, de vulnere. Hipp. d.l.

Evcheres, εὐχερὴς, *facilis*, periculo vacans. Dicitur de convulsionibus, Hipp. 1. Prorrhet. f. 3. t. 27. Coac. t.349. Opponitur δυσχερὴς, *difficilis*. Vide suprà *Dyscheres*.

Evchroea, εὐχροια, *bonitas coloris*, v.g. Faciei, Hipp. Coac. t.67. & 213. Dicitur

citur aliàs ſaturus rubor, qui fixus & ſtabilis, non reſluus, ut in verecundiam datis, Linden. Ex. IV. §.60. Index eſt ſanguinis boni, & ſanitatis documentum. Tales homines dicuntur εὔχροοι, Hipp. 5. aph. 42. cui opponuntur δύσχροοι. Jung. Dieter. n. 364. Εὔχροον quoq; nomen eſt Emplaſtri ap. Scribon. Larg. comp. 203. & meminit quoque Gal. l. 4. de C.M.S.L. c. 7. Junge Rhod. in not. ad Scrib. loc.

Euchylos, εὔχυλος, *ſucci bonitate præditus*. Adv. εὐχύλως legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXIII. 2. Dicitur & εὔχυμος.

*__Euchymia__, εὐχυμία, i. e. *ſuccorum in corpore bonitas*, Gal. l. 2. S. Fac. c. 13. Imprimis dicitur de alimentis bonum ſuccum nutricium præbentibus. Unde Gal. integrum libellum conſcripſit de boni & mali ſucci cibis, περὶ εὐχυμίας καὶ κακοχυμίας. Εὔχυμος quoque dicitur τροφὴ, nutrimentum boni ſucci, l. 6. de ſan. tu. c. 7.

Eucinetos, εὐκίνητος, *motu facilis*, expeditus ad motum, mobilis, Hipp. 3. aph. 17. Vid. Dieter. n. 353.

*__Eucrasia__, εὐκρασία, *temperamentum bonum* ſignificat, id eſt, conveniens uniuscujusq; naturæ, ætati, ſexui, & vitæ conditioni. Hinc magna eſt ejus latitudo, Galen. l. 1. de ſan. tu. c. 5. Et qui tale adeptus eſt, dicitur εὔκρατος, *benè temperatus*; qui caret, δύσκρατος, Galen 2. de Temper. c. 1. In quo verò conſiſtat temperamentum, de quo vide ſuprà *Craſis*.

Eucrines, εὐκρινὴς, duplicem habet ſignificationem. Vel enim notat *diſtinctum*, explicatum *diſcretum*, Galen. c. 2. de iis, q. in medic. t. 2. & 22. vel ſignificat *judicatu facilis*, & dicitur de morbis, Hipp. 3. aph. 8. ubi opponuntur etiam δύσκριτοι, *judicatu difficiles*. Item l. 2. Epid. ſ. 1. 20. 21. Item de ſignis *boni judicii*, v. gr. de excrementis alvi, Coac. t. 615. Dicitur & εὔκριτος, 1. aph. 12. Jung. Dieter. n. 354. 355.

Eucyclos, εὔκυκλος, *orbicularis*, circularis. Dicitur de deligatione partem affectam circumcircà complectente, Hippocr. 2. de iis, q. in med. t. 2. quamvis alii ἔγκυκλος legant.

Eudepsetos, *benè mollitus*, ſubactus. Legitur de Corio, Hipp. 2. de artic. t. 13.

Eudia, εὐδία, ſignificat *ſerenitatem*, & tranquillitatem aëris, maris, cœli, regionis. Occurrit aliquoties, ut & adjectivum εὔδιος, ſerenus, apud Hippocr. v. gr. 3. aphor. 12. l. de A. L. & A. XXV. 4. XXVI. 4. XXXII. 2. l. de Inſomn. XI. 1. l. 7. Epid. LI. 13. Vide Foëſ. Oec. p. 247. Diet. n. 349.

Eudiapneustos, εὐδιάπνευστος, dicitur, cui libera eſt corporis tranſpiratio, quod hominum genus nec aſſiduè ægrotat, nec longo tempore, ideò, quòd excrementa fuliginoſa & vaporoſa facilè per halitum digerantur, Gorr. p. 159.

Euecoos, εὐήκοος, dicitur, *qui auditu pollet*, Hipp. 3. aph. 17. Jung. Diet. n. 351.

Evecplytos, εὐέκπλυτος, dicitur de eo, *quod vim habet detergendi*, abluendi. Epitheton ptisanæ apud Hipp. 1. de R.V.I.A. t.18.

Eveides, εὐειδής. Vide *Pulchritudo*.

Evelces, εὐελκής, *cui ulcera facile sanantur*. Vide *Dyselcia*.

Evelpidion, εὐελπίδιον, epitheton *collyrii* liquidi, *Diarrhodon* dicti, quod & *Diasmyrnum* vocatur, apud Gal. l.4. de C.M.S.L. c.7.

Evembolos, εὐέμβολος, dicitur Chirurgus *luxata instaurandi & restituendi probe peritus*, teste Lang. l. 1. ep. 82.

Evemes, εὐημής, *facilis ad vomendum*, propensus ad vomitum, cui opponitur δυσημής, Hippocr. 4. aph. 6.7. Dieter. n.352.

Evenios, εὐήνιος, dicitur, *qui facile credit*, & compescitur, v.gr. torpor ap. Hipp. l. de Virgin. morb. II. 16.

Eventilatio, propriè dicitur, quando aliquid jactatur in aëre, v.g. linteamina, Rul. Verbum *eventilo* Gr. dicitur λικμάω, vel ἐκλικμάω.

Eventus, ἀποβαῖνον, ἀποβησόμενον, ἐκβησόμενον, Hipp dictus, 2. Prorrh. XVII. 6. de dec.orn. IX. 3. l.4. de R.V.I.A. t.66. terimus est notissimus, denotans *exitum* morborum, sive ad salutem, sive ad mortem. Dicitur & *Terminatio morbi*, Dieter. n.825. De *eventûs* divisione. Vid.Dogm.Med. G.P. III. c.6. Dogm. 3.

Evepæstetos, εὐεπαίσθητος, *sensu acri* & exquisito *præditus*, Hippocr. l.1. de morb. mul. LXV. 4.

Evepia, εὐεπίη, *facundia*, verborum elegantia, etiam Medico conveniens ad persuadendum ægris, Hipp. l. de dec. orn. II. 33.

Everes, εὐήρης, significat propriè *remigationi aptum*. Latè tamen tribuitur omni instrumento etiam Medico & Chirurgico idoneo, & *ad usum expedito*, Hipp. l. de Medico, III. 8.

Eversio, ἐκτροπή, ἐκτρόπιον, strictè dicitur de *affectu palpebrarum*. Vide suprà *Ectropion*. Jung. Forest. l.15. Obs. 41.

Evestrum, dicitur *firmamenti perpetuum* in quatuor elementorum mundis. Item *spiritus propheticus*, qui per præcedens signum præsagit, & aliquid certò prædicit. Item *corpus sidereum hominis*, quod nobis aut mortem futuram, aut aliud malum indicat, Ruland. & Johns. in Lexicis. Confer ad Paracels. Tract. 2. de pestilitat. item l. 9. de Nat. rer. ferè ad fin. l.2. Philos. ad Atheniens. t.18. seqq.

Evethes, εὐήθης, i. e. *boni moris*, Vide *Benignus*.

*Evexia, εὐεξία, est *bona corporis habitudo*, vel *bonus corporis habitus*, Gal. l.de san.tu.c.8. uti huic opposita *Cachexia*, i. e. *pravus corporis habitus*, εὐεξία καὶ καχεξία. De hâc superiùs dictum in *Cachexia*. Illam complent bona omnium partium temperies, actionũ robur, Euchymia, sanguinis, carnis, totiusq; corporis symetria, quemadmodum hoc patet ex eleganti descriptione ap. Hipp. in præcept. IX. 1. seqq. Est a. duplex ἡ εὐεξία, una est ἁπλῶς, quæ in optimâ corporis constitutione deprehenditur: altera v. μετὰ προσθήκης εὐεξία, quam

quam habent singulæ corporum naturæ propriam, & in comparatione dictam. Itaq; ἡ ἁπλῶς εὐεξία nihil aliud est, quàm perfecta & absoluta sanitas, quæq; non facilè à caussis insalubribus offenditur, sed, quia ἕξις, i.e. habitus est, firma constansq; perseverat. Quæ autem ab hâc deficit, modò nondum vitiosa sit, non jam εὐεξία, sed ab omnibus ὑγίεια, *Sanitas*, nuncupatur, scil. in latitudine, quæ eadem est cum μετὰ τῆς προσθήκης εὐεξία. Tunc enim non simpliciter, sed hujus vel illius εὐεξία dicitur. Sic ἡ τῶν ἀθλητῶν εὐεξία, bonus athletarum habitus non simpliciter talis dicitur, quoniam optima non est, quam periculo proximam esse Hippocr. pronunciavit, & negavit, naturâ esse comparatam. Nam ut reliqua habuerit optima, attamen sanguis, & præcipuè carnosum genus in eâ suprà modum excrevit, ex. 1. aphor. 3. Hæc Castell. Derivatur ab *Evexia* *Evecticus*, εὐεκτικός, & non modò dicitur de hominibus, qui tali gaudent εὐεξίᾳ, Dieter. n. 350. ex Plutarcho; sed etiam ars, & pars Medicinæ, quam alii *Gymnasticam* vocant, *Evectica* appellatur, quæ optimum corpori habitum inducere studet, Gal. ad Thrasybul. c.30. & de subfig. emp. c. 4. Jungatur Lang. l. 1. ep. 51.

Evistiola, denotat affectum externum in nuchâ excrescentem, à cerebri impuritate inveteratâ, quam lepram vocat abusivè Parac. Schol. in lib. 6. Paragraphor.

Evle, εὐλή, *vermis*. Et quidem εὐλαὶ dicuntur peculiariter illi, qui in corpore ex vulnere vel ulcere nascuntur. Occurrit hoc vocabulum apud Hipp. l. 1. de morb. mul. CI. 43. 47.

Evlogium, dicuntur Rhasi *Exanthemata, Variolæ*, & *Morbilli*, teste Forest. l. 6. Obs. 41. in Schol.

Evlytos, εὔλυτος, *solutu facilis*. De excrementis usurpatur apud Hipp. 2. Prognost. t. 65. Coac. t. 395. 455. 644. De orificio uteri, l. 2. de morb. mul. IIX. 19.

Evmenes, εὐμενὴς, *benevolus*, amicus, Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 30. l. 1. de morb. mul. LXIII. 23. Aliquando & firmum, scil. absq; violentiâ, notat, 2. de artic. t. 28. 32.

Evne, εὐνή, *cubile*, cubatio, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 50. ubi jungitur cum κοίτη. Vide Cubile. Interdum verò etiam *coitum* significat, l. 2. de morb. mul. LXI. 6.

Evnuchus, εὐνοῦχος. Vide *Castratus*. Meminit Hippocr. 6. aph. 28. Jung. Dieter. n. 357. Dicitur & Latinis *Spado*.

Evochia, εὐωχία, *Convivium*, epulæ lautæ, opiparæ. Hinc verbum εὐωχέομαι, *epulor largè*, quo usus Hipp. l. 1. de morb. mul. XIV. 4. 7.

*Evochos εὔοχος, *validus*, firmus, firmiter tenens. De vinculo usurpatur, Hipp. 3. de artic. t. 22. & de figurâ corporis, sive positu ad membrum læsum citrà molestiam tenendum, 3. de fractur. t. 63.

Evodes, εὐώδης, *suaveolens*; contrà δυσώδης. Vide *Dysodes*. Εὐώδης legitur

tur l.5. Epid. XXVII. 7. Est & nomen Collyrii εὐώδες apud Scrib. L. n. 26. Vid. Rhod. in not. ad. h. l.

EVODIA, *Evodos*, εὐοδία, εὔοδος, εὐοδής, *facilis via*. Vide *Anodia*.

EVOMITIO, idem, quod Vomitus. Vide *Emetos*.

EVONCOS, εὔογκος, *justâ mole præditus*, mediocriter tumidus. De ventre Hipp. 2. prognost. t. 19.

EVPARAGOGOS, εὐπαράγωγος, *agilis*, dispositus. De ossibus apud Hipp. 1. de fract. t. 41.

EVPATHIA, εὐπάθεια. Vide *Dyspathia*.

EVPEGES, εὐπηγής, *solidus*, compactus, densus. Tribuitur Utero, Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXVII. 3.

EVPETES, εὐπετής, *promptus*, facilis, proclivis. Usurpatur de excretionibus & fluxionibus, l. 1. de morb. mul. XCI. 9. l. 2. de morb. XXVII. 13. de gestatione in utero, l. de Septim. partu III. 15. & alibi sæpius. Εὐπέτεια quoq; significat *otium*, ignaviam, 2. de Nat. hum. t. 14. Jung. Foës. Oec. p. 251.

EVPHLECTOS, εὔφλεκτος, dicitur de eo, *quod facilè flammam concipit*, Linden. Ex. IX. §. 61.

EUPHORBIUM, εὐφόρβιον, est succus concretus alicujus Plantæ arborescentis, quæ & *Euphorbia* dicitur. Plinio & Sereno (vide Keuchen. in not. ad Seren. p. 284.) acerrimæ & causticæ facultatis. Unde correctione opus est. Vide Schröder. l. 4. cl. 4. n. 444.

EVPHORIA, *Evphoros*, εὐφορία, εὔφορος, *tolerantia, toleratu facilis*. Pertinet inter Criteria dextri usus remediorum, unà cum altero ξυμφορία, Hippocr. 1. aph. 2. & 23. c. 3. in 1. Prorrh. t. 22. Coac. t. 257. l. 6. Epid. s. 4. t. 12. & s. 7. t. 6. Jung. Dieter. n. 363.

EVPHRONE, εὐφρόνη, idem, quod νὺξ, *Nox*. Non solùm vocab. Poëtis usitatum, sed & Hipp. l. de nat. mul. CVII. 4. l. 1. de morb. mul. LXIII. 17. 20. 22. & alibi. Foës. p. 254.

*EVPHYIA, εὐφυΐα, *bonitatem naturæ* significat, Hipp. 4. de artic. t. 64. Gal. l. 1. de U. P. c. 9. Εὐφυΐα, i. e. *partium naturalis constitutio*, & bona dispositio, C. Hofm. com. ad d. Gal. l. n. 37.

*EVPNOEA, εὔπνοια, *respirationis facilitas*, vel *Respiratio* sec. naturam, cui opponitur δύσπνοια, *Difficultas respirandi*, de quâ suprà in *Dispnœa*. Indicat verò εὔπνοια neque thoracem, neque cor, neque pulmonem, neq; septum transversum, neque ullas partes adjacentes affectu aliquo detineri, Galen. c. 1. Prognost. t. 25. Balneum quoque, quod levem respirationem facit, dicitur εὔπνοον, 3. de R. V. I. A. t. 58.

EVPORIA, εὐπορία, *promtitudo*, expeditio, facilitas operandi, Hippocr. 2. de iis, q. in med. t. 1. Hinc εὐπόριστα dicuntur Medicis remedia, vel *facilè parabilia*, quæ apud singulos copiosè in promtu sunt, Galen. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. vel promtæ activitatis. Ità Galen. & Dioscorid. integros libellos περὶ εὐπορίστων scripserunt, quos & alii recentiores sunt imitati.

EVROEOS, εὔροιος, à quibusdam ità dict. *lapis Judaicus*, quasi *facilè fluens*, quod

quod urinam movere, & calculos frangere dicatur. Gorr. p. 160.

EVROS, εὐρώς, significat *situm*, *mucorem*, humorem corruptum & putrefactum. Legitur ap. Willis de ferm. c. 8. uti rationem illius corruptionis tradidit. Unde εὐρώδης, vel εὐρώεις, de eo dicitur, quod *mucoris* particeps est, ibid.

EURUS, εὖρος, ventus ab Oriente spirans, Galen. 5. m. m. 7. salutaris præ aliis. Dicitur & *Subsolanus*. Vide Dieter. n. 578. Commentum Paracelsicum de *Euro microcosmico* hominis in pyloro vide Parac. de Colicâ. *Euronotus* est ventus participans de plagâ cœli Septentrionali & Orientali.

EVRRHUS, εὔρροος, εὔρυς, *fluidus*, facilè fluens. Dicitur de corporibus dispositis ad excretionem, Hippocr. 2. aph. 9. Vide Dieter. n. 358.

*EVRHYTHMIA, εὐρυθμία, vel dicitur de *pulsus concinnitate*, quando suum *rhythmum* & ordinem ætati, naturæ, & temperamento proprium servat, & talis pulsus dicitur εὔρυθμος, à sanguinis homogeneâ fermentatione & distributione æquabili dependens, Galen. l. 1. de differ. pulf. c. 9. Aliàs & εὐρυθμία in genere dicitur de Chirurgicâ curandi ratione jucundâ, cùm Chirurgus compositè & expeditè instrumentis utitur ad artem accommodatis, Hipp. l. de dec. orn. VII. 20. & 2. de iis, q. in med. t. 1. Jung. Linden. Ex. XVI. § 2.

EVRYCHORIA, εὐρυχωρία, *sinus*, spacium, cavitas interna, Gorr. *Capacitatem* reddidit Casp. Hofm. com. ad Gal. l. de U. P. n. 1167.

*EVSARCOS, εὔσαρκος, *benè carnosum*, *quadratum* significat, sed tamen σύμμετρον, cujus tamen carnosa moles non est impedimento in actionibus obeundis. Tale corpus nec gracile, nec minus crassum, sed medium inter hæc constituitur, Galen. l. 1. de Temper. c. 9. & l. 3. de causs. pulf. c. 11. Gal. com. de sal. diæt. t. 5. Egregiam εὐσάρκου descriptionem reperies apud Linden. Ex. XV. §. 109. Junge Diet. n. 359. Legitur vocab. apud Hipp. 4. aph. 7. 5. aph. 21.

EVSCHEMOSYNE, εὐσχημοσύνη, significat *decentem habitum* Medici, sive *ornatum*, cum artis suæ, quam sibi longo præceptionum usu confirmavit, dignitatem & authoritatem morum honestate & probitate, omnisque philosophiæ & melioris literaturæ utilis & necessariæ cognitione veluti conditam exornat, atque inde sibi gratiam, existimationem, & celebritatem apud alios conciliat. De hâc integrum libellum scripsit Hippocr. περὶ εὐσχημοσύνης. Jungatur Lind. Ex. II. §. 15. seqq.

EVSCHETOS, εὔσχετος, significat *benè retentum*, apud Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 21.

*EVSEMIA, εὐσημείη, *bonam significationem*, sive bonorum signorum præsentiam significat. Legitur apud Hippocr. l. 6. Epid. s. 2. t. 34. Hinc εὔσημος κρίσις dicitur, quæ cum bonis signis à suâ indicatoriâ die fuit indicata, ut quum undecimo die coctionem in urinâ noctem gravem, quæ accessionem præcedit, insultus cum concussione pulsuum,

suum, Criticam commotionem & sudores bonos citrà horrenda pericula habuit, Gal. l.1. de dieb. Critic. c.7.

Evsitia, εὐσιτία, bonum appetitum ad cibos & *bonam cibationem* denotat. Inde εὔσιτοι dicuntur, qui cibi desiderio tenentur, & bono sunt ventriculo. Verbum est εὐσιτέω, *cibum cum appetentiâ capio*, cui opponitur ἀσιτέω, *aversor cibos*. Utrumq; legitur in Hipp. 2. aph. 31. 32. Vid. Diet. n. 360. εὔσιτος vero in Coac. t. 127.

Evsplanchnos, εὔσπλαγχνος, dicitur is, qui *robustis est visceribus*, Hipp. l. 2. Prorrh. XI. 6. XVII. 8.

Evstalia, εὐσταλίη, *decens* ac succincta *dispositio* ac constitutio *alicujus rei* vel partis dicitur. Ità de genu legitur apud Hippocr. 4. de artic. t. 64. & Adjectivum εὐσταλὴς de membris corporis, 3. de fractur. t. 52. l. de superfœt. V. 5. Adverb. εὐσταλέως quoque non infrequens Hipp. notat, decenter, succinctè, *compositè*, l. de dec. orn. XI. 13. l. de iis, q. in med. t. 16. l. 2. t. 14.

Evstathes, εὐσταθὴς, *stabilis*, constans, firmus. Tribuitur ab Hipp. anni temporibus, t. 3. Epid. sub finê statûs pestilentis & morbis, 3. aph. 8. ubi & ἀκατάστατοι opponuntur, i. e. *inconstantes*. Item l. 2. Epid. s. 1. 20. 21. Usurpari etiã potest de firmâ corporis cõstitutione sanâ, & de nutritione firmâ, uti ostendit Diet. n. 361.

*Evstomachus, εὐστόμαχος. i. e. stomacho vel *ventriculo conveniens* & utilis. Epitheton cibi ventriculo grati, apud Gal. l. 6. de Tu. san. c. 9. fin.

Evtamievtos, εὐταμίευτος, *facile parabilis*. Dicitur de extensione, quæ facilè promitur, & reconditur, Hippocr. 2. de artic. t. 32.

Evthenia, εὐθηνία, *vigor, exalterantia*, prospera valetudo, à verbo εὐθηνέω, prosperè habeo, *benè valeo*, *exubero*, quo usus Hippocr. l. de A. L. & Aq. XXXII. 9. l. 6. Epid. s. 4. t. 26.

Evthesia, εὐθεσίη, exponitur à Galeno per *ingenitum corporis habitum*, quemadmodum & annus εὐθεσίης vocatur, h. e. fertilis & fœcundus, in Exeg. dict. Hipp. Propriè tamen & strictè potius videtur significare partium corporis bonam collocationem & *situm optimum*. Hinc εὔθετα Hippocrati dicuntur, *quæ benè sunt collocata* & disposita, 3. de iis, q. in med. t. 21. & verbum εὐθετίζω, de ossibus *benè collocatis*, 2. de fract. t. 65. & l. 1 de artic. t. 73. Transfertur etiam ad firmam & bonam deligationem, & spleniorum collocationem, 1. de fract. t. 32. Metaphoricè verò εὔθετοι Hippocr. dicuntur accommodati, opportuni, l. de dec. orn. II. 21. 27.

Evthymia, εὐθυμία, dicitur *animi tranquillitas*, bonitas, lætitia, securitas, quæ in ægris etiam utilis ad excitandam spirituascentiam. Meminit Hipp. l. 5. Epid. XXXI. 15. & l. 7. XLV. 1. ubi simul ἀθυμία, *animi abjectio*, opponitur. Qui lætum hujusmodi animum habet, dicitur εὔθυμος.

Evthyntos, εὐθυντὸς, dicitur de eo, *quod è curvo in rectum reduci potest.* Huic

Huic opponitur τὸ καμπύλον. Vide *Camptos*. Gorr. p. 160.

*Euthyoria, εὐθυωρία, *rectitudo*, rectus trames, recta via. Non est aliud, quàm directio quædam meatuum, per quos humorum deductiones fieri commodè possunt. Hippocr. aliàs peculiari nomine ἴξιν vocavit, de R.V.I.A. t.29. (vide comm. Gal. ad h. l.) l. 1. de morb. mul. XXXIII. 12. & aliquoties in L. de fract. Vid. Foës. Oec. p. 284. Etiam ἰθυωρίη legitur 3. de fract. t. 31. Quamvis v. hæc rectitudo & consensus partium κατ' ἴξιν quotidianâ experientiâ confirmata sit, ejus tamen rationem reddere valdè difficile, si non impossibile, fatente Linden. Med. Phys. l. 2. c. 15. §. 12. seqq. & §. 63.

*Euthyporos, εὐθύπορος, *directus*, in rectum procedens. Epitheton tensionis, quando membrum fractum tenditur in directum, Gal. l. 6. Meth. Med. c. 5.

Euthys, εὐθὺς, *Rectus*. Dicitur & ἰθὺς. Unde κατ' ἰθὺ, è directo, legitur apud Hipp. 1. de iis, q. in med. t. 15.

*Eutocos, εὔτοκος, idem, quod ἐπίτεκνος, *fœcundus*. Vide *Epitecnos*.

Eutonos, εὔτονος, *valens*, firmus, robustus. Præsertim dicitur de corpore, ejusque membris solidis debitum tonum vel tenorem obtinentibus, Hipp. l. 3. aph. 17. Usurpavit etiam de Exercitio valido absq; celeritate, Gal. l. 2. de san. tuend. c. 9. Linden. Ex. X. §. 110. ità scripsit. Græci εὔτονον vocant, cui unus velut & perpetuus tenor atq; constantia virtutis ac mollitudinis est.

Eutrapelia, εὐτραπελίη, significat *comitatem*, affabilitatem, & debitam facilitatem, quam requirit in Medico Hippocr. de dec. orn. VII. 2. ubi αὐστηρὸν, *austeritas*, n. 3. opponitur.

*Eutrophia, εὐτροφία, id est, *bona & uberior nutritio*, Gal. l. 3. de san. tu. c. 8. Opponitur huic ὀλιγοτροφία, *parcior nutritio*. Ibid.

Eutropos, εὔτροπος, *variabilis*, facilè mutabilis. Hoc vocabulo veteres ambiguâ significatione usos esse, partim in bonâ, partim in malâ, testatur Galen. c. 3. in 1. Prorrhet. t. 6.

Eutychia, εὐτυχίη, *felicitatem* & fortunam bonam significat, quâ quandoq; gaudent imperitiores Medici, Hipp. de arte V. 8. Opponitur ἡ ἀτυχίη, *fortuna adversa*.

Evulsio, ἀποτιλμὸς, ἐκτιλμὸς, τιλμὸς, à verbo ἀποτίλλω, *evello*, cujus meminit Hipp. 1. Prognost. t. 23.

Exacerbatio, παροξυσμὸς. Vide *Paroxysmus*.

Exactus, ἀτρεκὴς, idem, quod ἀκριβὴς, *accuratus*, Hippocr. l. 3. de artic. t. 60. Vide Gal. com. ad h. l. & c. 1. de fractur. t. 45. *Exactior* usus legitur apud Scribon. L. n. 97. ubi tamen Rhodius in Lexic. notat, cultioribus Latinis non esse vocem adeò puram; Martiali verò & Plinio Juniori non displicuisse.

Exaeireumenos, ἐξαειρόμενος, *elevatus*, assurgens. Dicitur de tumoribus p. n. apud Hippocratem 2. de fract. t. 72. & verbum ἐξαείρομαι, attollor, t. 64.

Exæmos, ἐξαίμος, *exſanguis*, idem, quod λείφαιμος, defectus ſanguinis ob multam profuſionem. Unde verbum ἐξαιμάσσομαι, ſanguinor. Linden. Ex. XIII. §. 462. ſeq.

Exaerumæ, ἐξαερῦμαι, ſignificat *perflari*, ab aëre perſpirari. Legitur in Hippocr. de nat. puer. XXXI. 5. quod malè Scapula reddidit evaneſco, contrà ſenſum

Exæsios, ἐξαίσιος, ſignificat *immoderatum*, ingens, excedens. Hipp. l. 7. Epid. XLVII. 19.

Exæthriazomenos, ἐξαιθριαζόμενος, aëri libero, vel ſub, dio expoſitus. Hipp. l. 2. Epid. ſ. III. 9.

Exaliptes, ἐξαλείπτης, ἐξαλίπτης, idẽ, quod *Alipta*, unitor. Vide *Alipta*.

Exalma, *Exalſis*, ἔξαλμα, ἔξαλσις, i. e. ſaltus, *exultus*, in ſpecie de vertebrarum è ſuo loco eruptione aut expulſione dicitur, Hipp. 3. de artic. t. 45. 46. à verbo ἐξάλλομαι, *exilio*. Ibid.

Exaltatio, Gr. dici poteſt μετεωρισμὸς, terminus eſt Spagyricus, denotatq; *ſublimationem*. Vel eſt operatio, quâ res affectionibus mutata ad altiorem ſubſtantiæ & virtutis dignitatem perducitur. Eſtque duplex: *Maturatio*, quæ nihil aliud eſt, quàm exaltatio è rudi cruditate ad maturum & perfectum; cujus ſpecies quatuor ſunt: *Digeſtio*, *Circulatio*, *Fermentatio* & *Projectio*, de quibus ſuis vide locis. De *Gradatione* vide etiam ſuo loco. Vel *Exaltatio* ità deſcribitur, quòd ſit ſubtiliatio, μικροχεονική, res ſenſim diſſolvẽdo in puriorem ac majorẽ virtutis ſuæ gradum transponens; & fit *circulatione*, aut *ablutione*. Hæc Rul. & Johnſon. Vide & Georg. Riplei Axiomata Philoſophica XII. Portarum in Th. Chym. Vol. II. & Joſ. Quercetani Reſponſionem ad Jac. Aubertum, Ibid. nec non Libav. Apocal. Hermetic. part. poſter. Notabilia & Portâ X. de Exaltatione in Tom. II. p. 433. ſeq. *Exaltatio aquæ* dicitur ipſe lapis Philoſoph. apud Lagn. Harm. Chym. c. 1. Th. Chym. Vol. IV. p. 719.

Examblosis, *Exambloma*, ἐξάμβλωσις, ἐξάμβλωμα, i. e. *Abortus*. Vide *Abortus*.

Examen, ἐξέτασις, ἐξετασμὸς, ſignificat *accuratã perveſtigationẽ alicuj⁹ rei*. Ità dicitur *Examen*, *Examinatio* alimẽtorum, medicamentorũ, ægrorum, morborum &c. *Examen* Vitrioli legitur in Ger. Dorneo Genealog. miner. c. 15.

*Exanastomosis, ἐξαναστόμωσις, idem, quod ἀναστόμωσις, *oſculorum in vaſis apertio*. Vide *Anaſtomoſis*.

Exanastrophe, ἐξαναστροφὴ, *reconvaleſcentia*, & verbum ἐξαναστρέφω, *reconvaleſco*, ſignificat, Dieterich. n. 298.

Exanemumæ, ἐξανεμοῦμαι, flatu vel, *vento diſtendor*, elevor. Hipp. l. 1. de mor. mul. LII. 1. & de nat. mul. LXIV. 1.

Exangizo, ἐξαγγίζω, *exhaurio*, evacuo. Hipp. l. de vet. med. XL. 9.

*Exanguis, ἔξαιμος, vide *Exæmos*. *Exangues* quoque corporis partes

di:untur ossa, cartilagines, quæ humore naturæ suæ analogo aluntur lentore & albedine prædito, Gal. c. 3. de artic. t. 65.

Exanimatio, duplicem admittit significationem: 1. denotat veram *mortem*, & ità idem est, quod θάνατος. Quo sensu legitur apud Scribon. n. 196. 2. apparentem saltem mortem, & ità coincidit cum *Animi deliquio*, Græcè dicitur ἀψυχία, ἐκψυχία, ἔκλυσις. Vide *Apsychia*, *Eclysis*, *Ecpsychia*.

Exantes, ἐξάντης, id est, *sanus*, incolumis superiùs, q. d. ἔξω τῆς ἄτης, *extrà noxam*. Legitur in Hippocr. l. 1. de morb. X. 56. l. 3. III. 11. l. 5. Epid. XIX. 1. lib. 1. de morb. mul. LXIX. 4.

*Exanthema, ἐξάνθημα, item, ἐξάνθισμα, in genere denotat omnem *efflorescentiam*, aut eruptionem præter naturalem in cute, sive cum aliquâ solutione continui fuerit, ut, sunt *Pustulæ*, papulæ, variolæ; quò etiam pertinent alia nomina, *Ecbrasmata*, *Eczesmata* &c. Sive absq; solutâ cõtinuitate colorem saltem cutis mutatum; sive maculas cutaneas. Quò pertinent *Morbilli*, *Petechiæ*, *Maculæ scorbuticæ*, *hepaticæ*, *Lentigines* &c. Vide Gal. com. ad l. 6. aph. 9. Hipp. Dieter. n. 299. Foës. Oec. p. 213. seq. Verbum est ἐξανθέω, *effloresco*, erumpo, Quod etiam Hipp. de ulceribus usurpavit, l. de morb. sacr. VII. 8.

*Exaplosis, ἐξάπλωσις. Vide *Synnevsis*.

Exapsis, ἔξαψις, *accensionem*, inflammationem significat. Usurpatur de alimentorum corruptione, quando in ventriculo succenduntur & æstuosi fiunt, quem effectum caseo tribuit Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 91. Provenit v. hoc à fermenti chylificantis nidorosâ & salinâ sulphureâ qualitate vitiosâ.

Exaragma, ἐξάραγμα, idem, quod σύντριμμα significare, vult Gal. *collisionem*, *confractionem*, in Exeg. dict. Hipp.

Exarchiatros, ἐξαρχίατρος, dubium est, quid propriè significet. C. Hofm. inclinat in hanc significationem, quòd *Exarchiatri* sint Comites Archiatrorum, qui præsunt Collegio Medico, l. 5. Var. Lect. c. 28. Quemadmodum & ἐξίατρος denotat talem Medicum, qui præ aliis artis sibi insignem peritiam paravit, d. l. cap. 26.

Exarma, ἔξαρμα, idem, quod ἔπαρμα, *tumor elatus*. Hipp. l. 4. Epid. XX. 14.

Exartema, ἐξάρτημα, idem, quod *amuletum*, *periaptum*, ligatura, ubi plerunque superstitiosa, aut vana, aut magica coincidunt. Rob. Keuchen. in proleg. ad Q. Seren. p. 54.

*Exathrema, ἐξάρθρημα, ἐξάρθρωμα, ἐξάρθρωσις, *luxatio*, dicitur, & quidem totalis, quando totus articulus à suâ sede naturali excidit. Gal. l. 2. m. m. c. 2. Dicitur & ἔκπτωσις, & ἔκπτωμα. Vide *Ecptoma*. *Luxatio* v. parva vocatur παράρθρημα. Vide *Luxatio*.

Exarthros, ἔξαρθρος, Hippocr. dicitur quasi *exarticulatus*, cui articuli naturâ

turâ prominent & exerti sunt, 1. de artic. t. 35. Gal. in comm. ad h. l. quamvis & æger, cui membrum luxatum est, ἔξαρθρος dici possit.

*Exarticulatio, ἐξάρθρωσις. Vide *Exarthrema.*

Exasperatio, ἀπαχρείωσις, ἐξαχρείωσις, τραχύτης, idem, quod *Asperitas.* Vide *Asperitas.* Dicitur vel de morbo in superficie, quando partis alicujus superficies præternaturaliter inæqualis fit, quæ lævis esse debeat, Dogm. Medic. Gen. l. 2. c. 4. dogm. 5. Et in hâc significatione legitur apud Scribon. L. n. 72. & 222. Ità fauces *exasperatæ* &c. vel de remedio, quo nimiùm lævigata exasperantur. Hipp. 6. Epid. f. 2. t. 4. & Gal. in comm. Talia medicamenta dicuntur τραχύνοντα, *Exasperantia*, qualia sunt acria, acida, & adstringentia, Gal. c. 1. de R. V. J. A. tit. 18.

Exarysis, ἐξάρυσις, *exhaustionem* significat, idem, quod ἀπάντλησις, vel ἐξάντλησις, Gorr. p. 144. Derivatur à verbo ἐξαρύω, *exhaurio*, quo sæpè utitus Hipp. l. de Loc. in hom. XL. 3. 12.

Excalefactio, idem, quod *Calefactio.* θερμότης vel θέρμανσις.

Excandescentia, ὀξυθυμία, dicitur species *Iræ* celerioris, quando quis levi etiam de caussâ ad iracũdiam commovetur. *Præceps ira* quoq; vocatur, & consistit in spirituum vitalium & animalium præproperâ accensione & agitatione, sanguinisq; præsertim circà præcordia æstu & ebullitione ad habitum corporis quoq; diffusâ. Pertinet igitur inter affectus & pathemata animi, quæ medio modo sese habent, itâ, ut quandoq; caussa morbifica esse possit, Gal. l. 3. de diffic. respir. cap. 10. quandoq; v. remedium præbeat pro calore excitando, Hipp. l. 2. Epid. s. IV. 26. Qui ad hujusmodi iram proclives sunt, appellantur ὀξύθυμοι Gal. c. 2. in 1. Epid. t. 78. Vide Foës. Oec. p. 457.

Excantatoria, est species *Magiæ præstigiosæ* & diabolicæ, quæ & *Incantatoria* vocatur, de quâ vide Libav. Tom. IV. Oper. p. 29.

Excastratus, idem, quod *Castratus.* Vide Supra. Scrib. L. n. 9. Rhod. in Lexic. Scrib.

*Excavatio, λόρδωσις, vide *Lordosis.* Aliàs in genere *Excavatum*, idem, quod *Cavatum.* Vide *Cavatus.*

Excerebratus, ἀνεγκέφαλος, tropicè dicitur insipiens, *amens*, Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

Excerptum, ἐκλογή. Vide *Ecloge.*

*Excidentia, ἔκπτωσις. Vide *Ecptosis.*

Excisio, ἐκκοπή, ἐκτομή. Vide *Eccope.*

Exclamatio, βοή, idem, quod *Clamor.* Vide suprà suo loco.

Excoctio, ἐφθότης, est species *Elixationis*, vel *Colliquationis*, quæ fit ob nimiam humiditatem, non autem siccitatem, uti fit in carnibus elixis, quæ nimiâ redundante humiditate *excoctæ*, & exuctæ sunt. Et tribuitur metaphoricè corpori, quod per nimium somnum, veluti per quandam

dam elixationem dissolvitur. Hipp. 2 de R. V. I. A. t. 55. Gal. in comm. *Excoctio*, & *Excoctor* dicitur de liquatione metallorum crudorum, vulgò Schmeltzen. Rul.

Excoecatio, idem, quod *Cœcitas*.

Excoriatio, δάρσις. Vide *Darsis*: *Excoriatorius*, vel *Excorians*. Vide *Ecdorios*.

Excors, ἀκάρδιος, idem, quod *Secors*, quasi sine corde. Epitheton tropicum meticulosi. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. Decr. c. 4.

Excorticatio, λέπισμα, idem, quod *Decorticatio*, id est, *Corticis* exterioris detractio, usitata v. g. in 4. seminibus frigidis majoribus, Schröder. l. 1. c. 14. Fr. Hofm. in Clav. p. 28.

*Excrementum, *Excretum*, *Excernendum*, item haud rarò abstractivè *Excretio*, Gr. περίττωμα, διαχώρημα, (vide *Diachorema*) in genere notat omne id, quod in corpore alendo nec confici, nec assimiliari potuit. Cumq; corpori non adnascatur, nec adcrescat, propterea per ipsius laxiora intus spacia supervacaneum errat, Gal. l. 1. de san. tu. c. 3. Vel *Excrementum* generaliter est omne superfluum per naturam ejectum. Rul. Accuratius v. ità describi possunt *Excrementa*, quòd sint ea, quæ vel ex opificis instituto, vel propter copiam, vel propter degenerem conditionem ex corpore secerni & ejici postulant. Unde fluit quoq; divisio in *Excrementa Naturalia* sive sec. naturam, & *Præternaturalia*. Utrorumq; Catalogum vide in nostris Dogm. Medic. Gen. P. I. c. 9. & P. II. c. 11. Jung. Dieter. num. 205. 206. Notanda quoq; distinctio in *liquida* & *solida*. Linden. Ex. XI. §. 108. Dividuntur & in *Excrementa* primæ, secundæ & tertiæ coctionis. Dieter. & pleriq; Institutionistæ. Maculas in Astris, ut & Ignes cadentes & similia Meteora Ignita *Excrementa* vocasse Paracels. patet ex tract. 1. de pestilitate, & confirmat Libav. T. IV. Oper. pag. 147.

Excrescentia, ὑπερσάρκωσις, σαρκοφυΐα, *caro excrescens*, luxurians, est species morbi in numero excedente, quando massa quædam carnosa p. naturaliter parti alicui accrescit, ex luxuriante succo nutritio, aut per solutionem continui aberrante; quò pertinent σύκωσις, *ficus*, *polypus*, *unguis in oculo* &c. Σαρκοφυΐας meminit Hipp. 3. de fract. t. 45. quamvis mihi videatur potius significare regenerationem carnis deperditæ necessariam non superfluam. ὑπερσάρκωσις vocatur à Gal. l. 3. meth. med. c. 6. & ulcus, cum excrescentiâ carnis dicitur ὑπέρσαρκον, l. 2. M. M. c. 2. Vid. & Scribon. n. 37. & 228. Verrucas similesque *excrescentias* collecto in conum lumine Lunæ per vitrum superradiatas, donec frigus intrò senserint, spontè deinceps evanescere, scripsit Helmont. tr. Formar. Ort. n. 55.

Excretio, διαχώρησις, vel sumitur propriè pro ipsâ actione excernenda rejiciendi, estq; Naturæ munus, Lind. Ex. XIII. §. 258. vel, quod frequen-

quentiùs, pro *Excremento* ipso actionem excretoriam præsupponente. Vide *Excrementum*.

Excussus, Ital. *scrollato*, dicitur, quando quid madefactum iterum in aëre agitatur, ut superflua humiditas adhærens separetur, ne medicamentum, cui intingitur, nimis adhæreat. Scrib. L. n. 10. Vide Rhod. in not.

*Excutatio, ἐκβύρσωμα. Vide *Ecbyrsoma*.

Exechebronchos, ἐξεχέβρογχος, *gutturosus* dicitur, qui guttur in anteriorem partem prominens habet. Hipp. 3. de artic. t. 8.

Execheglutos, ἐξεχέγλουτος, vocatur, qui prominentes habet nates, q. d. *cluneminulus*, quales sunt, quibus utrumque femur in exteriorem partem luxatum est. Hippocr. d. l. t. 95.

Exedens, ἐσθιόμενος. Vide *Esthiomenos*.

Exegesis, ἐξήγησις, est obscura orationis *explicatio*. Gal. l. 2. de diff. resp. c. 1. & com. 2. in 1. Epid. t. 56. Medico quoque necessaria & utilis. Dicitur & *Explanatio*.

*Exelcysmus, ἐξελκυσμὸς, est ossis vel ossium deductio à superficie in profundum. Gal. in def. med. fin.

Exemplum, παράδειγμα, quid significet, notum. Horum observationes Medico maximè necessarias esse, docet Gal. l. 9. Meth. med. c. 4. in princ. & l. 2. de causs. puls. c. 13.

Exenterizo, ἐξεντερίζω. Vide *Emedullo*.

Exenthropismenos, ἐξηνθρωπισμένος, ab ἐξανθρωπίζω, id est, *ad hominis usum & naturam accommodatus*. Legitur apud Hipp. l. de octimestr. partu. III. 26.

Exerama, ἐξέραμα, *vomitum* vel materiam vomitu rejectam significat, à verbo ἐξεράω, *vomitu rejicio*, quo usus Hipp. l. 4. de morb. XXIII. 16. Significat etiam *exhaurio* lib. 2. de morb. LIX. 28.

*Exercitatio, ἄσκησις, *Exercitium*, ἄσκημα, γυμνάσιον. Dicitur de Corpore & Animo. Utraque necessaria scitu in Medicinâ & utilis. Interdum etiam per abusum noxia. *Exercitatio* corporis consistit in motu locali corporis & membrorum validiori. Cujus varias esse differentias docuit Fr. Valleriola l. 2. LL. CC. c. 10. Vide Dogm. Nostra Med. Gen. P. V. c. 5. dogm. 2. & dividi possunt in serias & ludicras. Illæ *laborum*: hæ *Ludorum* nomine venire solent. Quid sit *exercitatio* sanitatis, ἄσκησις ὑγιής, docet Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 22. Quando *exercitatio salubris* vel insalubris sit, monstrat Gal. Art. med. c. 85. *Exercitatio* acuta, cujus celeres sunt motus, γυμνάσιον ὀξὺ, corpus extenuat contraria, crassum reddit. Multa corpus siccat, mediocris obesum præstat, l. 5. de san. tu. c. 3. *Mentis exercitatio* dicitur, quando animus exercetur & intenditur in artis alicujus studio cum assi-

assiduitate & curâ. Hipp. etiam vocat τειβὴν, item χειροτειβίην, usum artis præceptorum, l. Præcept. X, 16. 18. Hanc quoque inculcavit ceu necessariam Gal. l. 2. de Loc. Aff. c. 1. ubi tres modos proposuit; quorum primus versatur circà corporis partes & membra; secundus circà caussas & dispositiones; tertius circà accidentia & symptomata. Videantur plura loca, si placet, in Theatro Mundellæ, aliisque Autoribus.

EXERCHOMÆ, ἐξέρχομαι, *abeo*, recedo, & usurpatur aliquoties de morbo apud Hipp. l. 2. de morb. XIII. 23. LXVII. 23. l. de int. aff. XLIX. 17. LI. 50. LIII. 17.

EXERRHOSIS, ἐξέῤῥωσις, ἐξέῤῥυησις, ἢ ἐξέῤῥευσις, idem, quod ἐκροὴ, *Effluxus*, *effluvium*. Legitur in Hipp. l. 6. Epid. s. 6. t. 27.

EXERYTHROS, ἐξέρυθρος, significat *prærubrum*, s. valde rubrum. Alii de rubore extrinseco exponunt. Utrumque verum esse potest, pro diversitate subjecti, de quo dicitur, licèt prior significatio sit usitatior. Usurpatur v. apud Hipp. de oculis c. 3. l. 1. Prorrh. t. 45. de excrementis & urinis d. l. t. 35. & s. 1. 31. Coac. t. 569. Vide Foës. p. 217.

EXESUS, διαβεβρωσμένος, idem, quod *Corrosus*, corruptus, σαπρὸς. Dicitur de dentibus apud Scrib. L. n. 53. 95.

EXESTIÆ, ἐξεςίαι, dicuntur eminentiæ & *extantia fila in linteis*, quæ interdum deditâ operâ, interdum etiam temerè fiunt. Et meminit hujus vocabuli Hippocr. 2. de iis, q. in medic. t. 26. Mendosè legitur à Gal. & Erotiano ἐξάσις vel ἐξασίας.

EXETRIASMENOS, ἐξητζιασμένος, id est, *colatus*, percolatus, Gal. in Exeg. dict. Hipp.

EXEVCRINEO, ἐξευκρινέω, significat Hippocr. *coapto*, distinctè & convenienter compono, diciturque de ossibus ritè in naturalem sedem restitutis, 2. de fract. t. 62.

EXEVNUCHIZO, ἐξευνουχίζω, significat *castro*. Vide *Castratus*.

EXHALATIO, ἀναθυμίασις, dicitur & *Evaporatio*. Græcè etiam πνεῦμα vocatur, uti patet ex Dieter. n. 697. quia nihil aliud est, quàm aër vel spiritus per calorem in aërem è corporibus mixtis elevatus & discedens. Tres *exhalationum* species constituit Gal. l. de causs. morb. c. 3. *fuliginosam*, *vaporosam*, & *fumosam*, quamvis alibi etiam *flatuosæ* meminerit, com. 5. in 6. Epid. t. 15. Verùm nimis strictè usurpavit vocabulum *Exhalationis* de Excrementitis & præternaturalibus; cùm tamen reverâ etiam ipse calor noster vitalis & Flammula sive Biolychnium nihil aliud sit, quàm *Exhalatio spirituosa* ignea, quemadmodum hoc jam olim in publicâ quadam Disput. de Fermentat. Sanguinis id defendere non dubitavi, & suo calculo Charlton. in Oecon. Anim. Ex. I. aliiq; comprobarunt. *Exhalatio* quoq; *artificialis* vel Chymica datur, cùm spiritus sicci per calorem in aërem elevati discedunt. Et fit potissimùm in siccis tritis, positisq; super tabulis fereis, vel catinis plani

planı fundi, vel etiam clibanorum pavimentis; Igni ſuccenſo, vel circum ſuprave adhibito torrentur, donec halitus ſint abſumti, ut in venis metallicis evenit. Ruland. & Johnſ.

Exhalata naturalia in univerſum fœcem poſt ſe relinquere tàm in vivis, quàm inanimatis, excepto ſanguine, vult Helmont. tr. Blas human. n. 34. Verùm adhuc dubitatur de aſſertionis hujus veritate.

Exhaustio, ἐξάρυσις. Vide *Exaryſis*.

Exhibitio, πάρεξις, dicitur Hippocrati, quando æger ſe Medico exhibet & ſiſtit, ad dignoſcendum & curandum, 3. de iis, q. in med. t. 19. (vide Gal. in comm. ad h. l.) Ità & verbum παρέχω, *exhibeo*, hâc ſignificatione ſumitur l. de int. aff. XXXVII. 13. Sed & de Medici officio dicitur, quod & reciprocè ſeſe ægro *exhibere* debeat expeditum 1. aph. 1. Vid. Dieter. n. 654.

Exiatros, ἐξίατρος. Vide *Exarchiatros*.

Exinanitio, κένωσις. Vide *Cenoſis*.

***Exipoticos**, ἐξιπωτικὸς, epitheton aliquod medicamentorum *digerentium* aut præparantium, quod Galen. coincidere exiſtimat cum ἐπισπαστικοῖς, vel attrahentibus, l. 7. de C.M.P.G. c. 9. Enimverò major emphaſis latet in hoc vocabulo ἐξιπωτικὸν, ad hodierna principia faciens, quatenus modum tacitè exprimit, per quem operantur: Nimirum ſegregando excrementitias portiones ab utilibus & in organis viſceribusq; colatoriis veluti exprimendo, & ad excretionem ità diſponendo, de quo modo plura legantur in Diſp. noſtr. de Purgat. modo ac viis ad alvum annexâ Remoris Purgationis, θ. 43. ſeqq.

Exischios, ἐξίσχιος, dicitur ſpecialiter *os femoris luxatum* ex acetabulo iſchii, vel coxæ, item *coxa luxata*. Unde & illi homines, quibus nates rotundæ extant & coxa eminet, ἐξίσχιοι vocantur, quos paulò ſuperius ἐξεχεγλούτους diximus. Vid. Hipp. Mochlic. XI. 10. XXIV. 10. & 3. de artic. t. 103.

Exischon, ἐξίσχων, id eſt, *prominens*, tumidus, extans, cui opponitur ἔγκοιλος, *incavatus*. Dicitur utrumq; de oculis. 1. Prognoſt. t. 10.

Exitelos, ἐξίτηλος, ſignificat evanidũ, exoleſcens, *exile*, diciturq; de alimentis nullum incrementum conferentibus. Hipp. de Alim. l. 7. Prædicatur etiam de defectu aliquo naturæ minori l. Præcept. IX. 10.

Exitialis, *Exitium*, ὄλεθρος, ὀλέθριος, idem, quod *Pernicioſus*, *Pernicies*. Dicitur de eventu morbi funeſto, & ſignis eundem indicantibus.

Exitura, generaliter eſt omne *Apoſtema*, quod ſaniem ejicit. Rul. Walther. in Sylv. Med. p. 10. Latinè etiam *Abſceſſus ſuppuratus* dici poteſt. Jung. Foreſt. l. 1. obſ. Chirurg. 1. Schol. Paracelſus verò latius extendit, *Exituram* dicens, quod omne excrementum aliàs naturale quidem, ſed corruptum ſit *exitura*, v. g. mucus purulentus, urina putreſcens,

scens, sudor & stercus putrescens. Pus in auribus ipsi dicuntur *Exiturae*. l. de Ulceribus & apostem. suppur. c. 59.

Exitus, ἔξοδος, διέξοδος. Vide *Diexodos*. Scribon. L. n. 192. Sumitur etiam aliquando pro *Eventu* morbi.

Exmiraldus, vocatur *lapis* quidam *facticius* aut *nativus*, cujus compositio vel generatio satis obscure describitur à Lullio Tract. Animæ transmutat. Th. Ch. Vol. IV. p. 190.

Exo, *Exothen*, ἔξω, ἔξωθεν, particula usitata Hippocrati, in genere significans *Externè*. Juncta v. cum articulo τὰ, vel significat *partes corporis externas* & remotiores à corde, ceu fonte caloris, ut sunt, manus, pedes, nasus, aures, labia, & aliquando tota cutis, uti patet ex 4. aph. 48. collato cum 2. Prognost. t. 4. Videatur Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 15. §. 11. vel denotat *caussas externas* remotiores concurrentes in sanitatis vel morborum generatione. Quò pertinet 1. aph. 1. Jungatur Dieter. n. 306. Aliquando simpliciter positum ἔξω, *foràs*, notat *locum exteriorem*, quò vergit materia morbifica salutariter, 6. aph. 37. & 1. Prognost. t. 40. Huic opponitur εἴσω, *intus*.

Exochas, *Exoche*, ἐξοχὰς, ἐξοχὴ, dicitur in *ano* genitum *tuberculum*, quod callum nondũ contraxit. Si namq; jam contraxit, κονδύλωμα vocatur. p. 146.

Exoculatio, ἐξομμάτωσις, dicitur vel *ottalis oculi ablaxio*, vel *virtualis* ej⁹dẽ *privatio*. C. Hofm. V. L. l. 4. c. 39.

Exodos, ἔξοδος. *Exitus*, vide *Diexodos*.

Exolcysmos, ἐξολκυσμὸς, idem, quod *Exelcysmos*. Vide p. superius.

*Exomphalos, ἐξόμφαλος, substantivè & adjectivè accipitur. Substantivè significat *Umbilici prominentiam*, quę variis de caussis fit. Gal. defin. med. Hinc *Herniæ umbilicalis* species cõplectitur. Adjectivè notat *homines tali umbilici prominentià laborantes*, sive rupto omento, aut peritonæo, aut procidente Intestino, vel laxatis musculis transversis, sive carne subnatâ, sive sanguine aut alio humore ibidem collecto. Gal. l. de tum. p. n. c. 16.

Exoneirosis, ἐξονείρωσις, *pollutio nocturna*, sive seminis in somno excretio. Est species *Gonorrhœæ*. De hâc voce & verbo ἐξονειρώσσω, lege Linden. Ex. XV. §. 35. seqq. ferè per totum. Vide infrà *Gonorrhœa*.

Exoptos, ἔξοπτος, percoctus, *excoctus*. Hipp. l. 7. Epid. L. V. 15. Vide *Biscoctus*.

Exorcismus, ἐξορκισμὸς, *adjurationem* significat, & quidem magicam, quâ dęmonia, quæ homines obsidebant, & morbis affligebant, profligantur. Cujus inventio Salomoni accepta refertur teste Langio l. 1. Ep. 34. *Exorcista* est superstitiosus artifex, qui manes ac spiritus adjurationibus evocat, ac apparere facit. Rul. Cur vero *exorcistarum* verba non semper operentur, vide apud Helmont. tr. de magnet. vuln. curat. n. 172.

Exornatorius, κοσμητικὸς, κομμωτικός. Vide *Commoticus*, *Cosmetica*.

Exosis, ἔξωσις, *expulsionē* significat Hippocr. 3. de artic. t. 45. à verbo ἐξῶσαι, *expellere*, quod legitur l. 6. Epid. s. 2. t. 2. quod idem est quod ἐκκενοῦν, *evacuare*. Gal. in com.

Exossis, *Exos*, epitheton piscis *Husonis Ichthyocollæ*, ità dicti, quod ossibus & spinis careat. Vide Schröder. l. 5. cl. 3. n. 81. Aldrov. l. 4. de pisc. c. 11. & l. 5. c. 4. Hirudo quoq; *Exos* dicitur, teste R. Keuchen. ad Seren. p. 233.

Exostosis, ἐξόστωσις, *ossis eminentia* & extuberatio, quacunq; corporis parte præter naturam contigerit. Peculiari tamen nomine ossium tubera, quæ in genis contingunt, σκυρωσμοὶ dicuntur. Non dubium est, hujus tumoris, qui præter naturam est, materiam crassam esse & melancholicam. Sunt a. hujusmodi tumores Gallico morbo laborantibus familiares. Hæc Gorr. p. 145. & Castell. ex Gal. l. de Tum. p. n. c. 14.

Exothen, ἔξωθεν. Vide *Exo*.

Exoticus, ἐξωτικὸς, *extraneus*, peregrinus. Remedia *exotica* dicuntur, quæ aliunde è peregrinis terris transferuntur; & horum usum non semper præferendum esse domesticis, judicat Schröd. l. 1. c. 13. & Fr. Hofm. in clav. ad h. l. p. 26.

*__Expansus__, ἐκπεπταμένος. Vide *Ecpeptamenos*.

Expeditio, εὐπορία, idem, quod *promtitudo*, facilitas in operationibus Medicis & Chyrurgicis. Hipp. 2. de iis, q. in medic. t. 1. Vide *Euporia*, *Expeditus* pro *Liberatus* aut curatus legitur apud Scribon. L. num. 171.

Expergefactio, ἐγρήγορσις, Vide *Egregorsis*.

*__Experientia__, πεῖρα, ἐμπειρία. Vide *Empeiria*.

Experimentum, vocatur remedium, quod per experientiam innotuit; quamvis ratio virtutis nondum satis perspecta. Paracelf. vocat *Experimentum ad sortem* & sine scientiâ, Labyrinth. medicor. c. 6. Aliàs etiam sæpè sumitur pro ipsâ *Experientia*. Vide Dieter. n. 665. Quòd sæpè etiam *experimenta* fallant, testis est magistra stultorum *Experientia*.

Experimentator, dicitur Paracelso, qui utitur remediis sine scientiâ ad sortem. Paragran. tr. 1. de Philosoph. tr. de Epilepsiâ l. 1. de morb. Podagric.

Explanatio, ἐξήγησις, idem, quod *Explicatio*. Vide *Exegesis*.

Expletio, πλήρωσις, πλησμονὴ, idē, quod *Repletio*, *Impletio*.

Expositio, ἔκθεσις, idem, quod ἐξήγησις, *explicatio*.

Expressio, ἐκπιεσμὸς, ἔκθλιψις, est humidæ & tenuis substantiæ separatio à siccâ & crassâ per violentam & validam compressionem facta. Fit a. vel torculari, vel prelo, vel manu, vel aliis instrumentis, prout necessitas aut vis major exigit. *Expressionis* usus latissimè patet in infusis, decoctis, syrupis, oleis & id genus aliis. Weker. An. Gen. l. 3. c. 31. Rulād' paulò aliter descripsit: *Expressio*

est extractio per prælum, quo coacta res substantiam formâ liquidâ effundit. Ejus usus excellit in succis, & aliis quibusdam extrahendis.

*Expulsio, ὦσις, ἀπόκρισις, ἔκκρισις, vide *Apocrisis*, *Eccrisis*. Adde & Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 28. *Expulsoria ligatura* dicitur, quæ in antiquis ulceribus & sinubus locum habet, ut collectam è fundo materiam & colluviem extrudat, &, ne quid amplius in locum affectum confluat, validè prohibeat. For. l. 6. Obs. Chirurg. 11. Schol.

*Expultrix *facultas*, ἀποκριτικὴ δύναμις. Vide *Apocrisis*. Gal. l. 5. de Loc. Aff. c. 7.

Expurgatio, ἐκκάθαρσις, idem, quod *Purgatio*. Vide infrà in Pu.

*Exquisitus, ἀκριβὴς, γνήσιος. Vide *Acribes*.

Exsiccatio. *Exiccatio*, ξήρανσις, ἀποξήρανσις, *Exsiccans*, ξηραντικὸς. Vide *Siccatio*, *Siccans*, *Siccus*.

Exsolutio, *Exolutio*, ἔκλυσις. Vide *Eclysis*.

*Exspiratio, *Expiratio*, ἐκπνοή. Vide *Ecpnoë*. De *Exspirationis* specie cōvulsivâ vide Gal. l. 2. de sympt. causs. c. 2. & 4. aph. 68.

*Exspuitio, πτύσμα, πτύσις. Vide *Ptysis*. Hujus organon Linguam esse vult Jacob. Rolandus de Belebad in tr. Glossostomograph. c. 3. Vid. Ephē. N. C. Ann. III. in fin.

*Exsuccatio, ἐκχύμωμα, idem, quod *sugillatio*. Vide *Ecchymoma*. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 30.

Exsuctio, ἐκμύζησις, idem, quod *suctio*, h. e. violenta attractio liquoris, quemadmodum infantes lac è papillâ eliciunt ore.

*Exsudatio, ἐφίδρωσις. Vide *Ephidrosis*.

*Exsufflatio, ἐκφύσησις. Vide *Ecphysesis*.

Exsuperantia, ἐπικράτεια. Vide *Epicrateia*.

Exsurrectio, ἀνάστασις. Vide *Anastasis*.

*Exta, σπλάγχνα ἱερὰ, idem, quod *viscera*, præsertim abdominis. In specie etiā solùm de Hepate usurpatur à Poëtis, teste Aldrovand. l. 19. Ornith. c. 17. Coincidit cum vocabulis ἐγκοίλιον, & *Hira*. Vide *Encœlion*. Unde & olim sacrifici gentilium vaticinantes ex inspectione viscerum *Extispices* vocabantur, teste C. Hofm. C. ad Gal. de U. P. n. 189.

Extensio, τάσις, ἔκτασις, κατάτασις, ἀνάτασις, vide *Anatasis*, *Ectasis*, *Catatasis*, *Tasis*. *Extensio qualitatum* in subjecto aliquo est acquisitio formæ accidentariæ Th. Chym. Vol. IV. p. 377.

Extenuatio, λεπτυσμὸς, λέπτυνσις, dicitur totius molis corporis detractio, imminutio & collapsio, aut subsidentia, aut utcunq; appellare libet: cui opponitur παχυσμὸς, *incrassatio*, Gal. c. 3. in 6. Epid. t. 29. Duplex v. esse potest *Extenuatio*, alia, quæ fit ab evacuatione sensibili aut insensibili portionum utilium & nutritiarum excedente; altera, quæ oritur à cacochymiâ, sive collectione &

ne & præsentiâ portionum vitiosarum & inutilium. Dieter. num. 499.

*Extergens, *Extersorius*, ῥυπτικὸς, idem, quod *Abstergens*, *Detergens*. Vide *Abluentia*.

Exterior, *Externus*, *Extimus*, ἔξω, ἔξωθεν. Vide *Exo*.

Extinctio, σβέσις, communiter dicitur de flammâ ignis vi quadam oppressâ & è medio sublatâ. In foro Medico v. à nonnullis accipitur de specie quadam mortis, quando flamma vitalis suffocatur & supprimitur. Id quod etiam in iis, qui naturali morte intereunt, fieri circà dextrum ventriculum solet. Verbum extinguo etiam Gr. dicitur ἀποσβέννυμι. Hipp. 1. aph. 14. Jung. Dieter. n. 88. Verbum σβεσθῆναι etiam usurpatur de tuberculis præter rationem evanescentib', Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 63. Gal. com. ad h. l. Vide Foës. p. 560.

Extraneus, ἐξωτικὸς. Vide *Exoticos*.

Extra", ἔξω. Vide *Exo*.

Extractio, ἐξαγωγὴ, ἐξολκὴ, ἐξελκυσμὸς, ἐγχύλωσις, accipitur dupliciter: 1 & propriè Chirurgicè & corporaliter, quando operâ manuariâ & instrumentorum congruorum aliquid extrahitur. Quo pertinet *Extractio* fœtus, calculi, globulorum è vulnere; de quibus vide in Chirurgicis: 2. pharmacevticè & impropriè, & ità *Extractio* est digestio è corporeâ concretione partes subtiliores ac puriores ab affuso aliquo menstruo apprehensas, relictis fæcibus dissolvens. V. G. sumo Rheubarbari q. v. illiq; pulverisato tantum spiritus infundo, ut quatuor digitis illi supernatet, clausoq; vase per quatriduum ad digestionem in balneum colloco. Posteà aperto vase per inclinationem spiritum coloratum à radice separo, affusoq; alio spiritu vas clausum rursus ad digestionem pono, idque tantisper, donec spiritus non amplius coloratur. Tunc n. omnis tinctura & essentia è Rheubarbaro *extracta* est. Porrò confusis omnibus *Extractionibus* spiritum in B. M. abstraho, residuamq; essentiam in vitreo vase ad usum reservo, diciturq; *Extractum Rhabarbari*. Vel *Extractio* est segregatio essentiæ, quæ è corpore suo extrahitur. Fit hîc unà etiam distractio, & potissimùm ei famulatur resolutio commistorum, nonnunquam etiam calcinatio, coactio & similes, & intelligitur *extrahi* essentia in unum collecta, & veluti prolici, quanquam id non fiat sine solutione continui & divulsione. Et sic nobiliores esse distractionibus *Extractiones* manifestum est, quanquam interdum vel famulentur aliis, vel eorum locum cedant. Hæc Ruland. Adde Weker. Antidot. Gen. l. 3. c. 35. Rolf. Chym. l. 4. s. 3. c. 1. seqq. Interdum etiam *Extractio* sumitur pro *Evacuatione*, & coincidit cum *Eductione*. Vid. Dieterich. num. 6. & 54.

Extractum, Gr. dici posset ὀπὸς vel ἐγχύλωμα, est, quod è corporeâ con-

cretione, relictâ crassitie elementari extrahitur. Estq; hoc quasi medulla & pars nobilissima substantiæ totius in elemẽtis producta, & quasi seminata, in quorum quoq; sinu conservata est, & ad nobilitatis suę perfectionem innutrita. Habet quidem radicem quadantenus ab elementis, unde etiam existit familiaritas cõgenerationis & sustentationis, sed principaliter à vi creantis Dei, & per cœli occultos influxus, porrò etiam in naturâ conservantis dependet. Hinc *Extracta* præsertim nobiliora æthereæ & cœlestis naturæ dicuntur æmula beneq; præparata, & dextrè ad salutem humanam adhibita, Deo simul benedicẽte, multum in re medicâ possunt. Cum v. etiam ab elementis seu matricibus suis pleraq; quàm exactissimè liberentur, (nam inæqualis est in his quoq; elaboratio) constat inde, quomodo à magisteriis differant, cum quibus elementa potius conjuncta manent, (nisi interdum negligatur quiddam, aut inter depurandum secedat) veruntamen exaltantur ad æmulationem *Extractorum*. Deinde etiam, quantas habeant in celeriter juvando ob subtilitatẽ essentiæ penetrantem corpora tota, prærogativas, patet. Istis a. appellatur nominibus, non quòd planè ad elementa non pertineant *Extracta*, sed quòd in collatione cũ parte crassâ, nobilis altera videatur Anima, Balsamus vitæ, Essentia purissima, & cœlestis naturæ esse (quanquam nonnihil etiam à cœlo habeat) vel secundum materiam, si his aliqua fides est, qui in segregatione cœlestis lucis à terrâ obscurâ non omne abscessisse æthereum ex Platone putant, aut saltem posteà in ortu, mistorum aliquid inde repetitum, idq; comprobat ratio agẽtium è cœlo corporum in hæc inferiora. Hæc Ruland. & Johnson. Confer etiam ad Libav. Synt. A. Ch. l. 1. c. 5. & l. 8. c. 9. seqq. Liquor ille pro diversitate materiæ varius, quo fit *Extractio*, dicitur à Medicis & Chym. *Menstruum*. Plura circà *Extractorũ* Historiam vide apud Weker. Antidot. gen. l. 1. c. 34. & Spec. l. 2. s. 26. Schröder. l. 2. c. 57. cum clavi Frid. Hofmann. Rolfink. d. l. Dispensatoria Norimberg. & Augustan. cùm Zwölferi Animadvers. & alios Authores. Impugnavit earum virtutem & Magisteria prætulit Helmont. tr. Pharmacopol. ac Dispensat. modern. n. 21. 22.

Extremus, ἔσχατος. Vide *Eschatos*. Omnium metallorum *extrema* vocantur *Sulphur* & *Argentum vivũ* à Nicol. Flamello in Annotation. additis Th. Chym. Vol. 1. p. 733.

*Extuberatio, idem, quod *protuberantia*. Dicitur etiam de ἐξαρθρώσει vertebræ, vel luxatione. Gal. l. 9. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.

Extussio, ἀναβήττω, ἐκβήττω, significat materiam per *tussim* excerno. Occurrit apud Gal. l. 7. aph. 37. l. 7. de Simpl. Fac. §. Conus. *Extussitum* dicitur ἀναβηχθὲν, l. de const. art. med. c. 16.

Exube-

Exuberatio, dicitur de Labore spagyrico, quando tanquã ex uberibus emulgetur & extrahitur labore, v. g. cum ex argento vivo minerali fit aqua prima. Libav. Apoc. Hermet. Part. poster. Vid. Tom. II. Oper. p. 421. Aliter Lull. in Practicâ c. 27. quod *Exuberatio* humidi nutritivi & nutrientis sit appropriare nutrimentale ad temperamentum proportionatum qualitatibus nutriti, ut non sit nimis frigidum aut calidum &c. Vol. IV. Th. Ch. p. 164.

Exuberes, aliàs Græci ἀπαγαλακτοὶ, dicuntur pueri, qui uberum suctum jam desueverunt, quemadmodum *Sububeres*, ὑπομάζιοι, qui adhuc sugunt, & sunt sub ubere. Keuchen. ad Seren. p. 206.

Exumbilicatio, ἐξόμφαλος, ὀμφαλοκήλη, dicitur aliàs *Hernia umbilicalis*, *umbilici procidentia*, πρόπτωσις τοῦ ὀμφαλοῦ, Ægin. l. 3. cap. 51. Ægri quoq; vocantur Exumbilicati, ab Ingrassiâ comm. ad Avic. de Tum. p. n. pag. 249.

Exulceratio, ἕλκωσις, ἕλκωμα, ἕλκος, vide *Helcoma*. *Helcos*.

Exuros, ἔξυρος, significat *in angustum tendens*, coarctatum. Usus Hipp. de pudendis l. 2. de morb. mul. XLI. 6. & de pessariis d. l. XXV. 13.

*Exustio, idem, quod *Deustio*, ἔγκαυσις. Vide *Encausis*.

Exuviæ, ἔναρα, λάφυρα, λεβηρὶς, vocantur cuticulæ, quas serpentes præsertim tempore verno exuunt & deponunt. Appellatur etiam ab aliis *Senecta*, *Syphar*, *Spolium*, *Vernatio*, *Exuvium*, Foës. p. 376. Vide Aldrovand. lib. 1. Hist. Serp. & drac. c. 1. Harum *Exuviarum* v. virtutem medicam lege apud Schröder. l. 5. cl. 1. c. 33. Aliàs & in latiori significatione *Exuviæ* quoq; significant omnia tegmina, vestes, lectos, indumenta, & ipsam quoq; corporis cutem, teste Keuchen. ad Q. Seren. p. 214. Vide *Leberis*. *Geras*.

Exydatoo, ἐξυδατόω, id est, *in aquam resolvo*, diluo, in aqueam naturam converto. Legitur apud Hipp. l. de fistul. III. 2. & l. 4. Epid. XXVII. 21. Hinc ἐξυδάτωσις idem, quod ἀποτυχία τῆς αἱματώσεως, *frustrata sanguificatio*, quando loco sanguinis humor aquosus generatur & colligitur, unde promtè aqua inter cutẽ emergit. Gorr. p. 146.

Exygiæno, ἐξυγιαίνω, significat *convalesco*. Hipp. 2. de fract. t. 12.

Exygros, *Exygrænomenos*, ἔξυγρος, ἐξυγραινόμενος, i. e. *perhumidus*, valde humidus, perliquidus. Dicitur de Excrementis Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 4. Coac. t. 613. c. 1. de morb. mul. XXII. 4.

*Ezezich, id est, *Sal*. Rul. & Johns. in Lex.

F.

Faba, κύαμος, est vocabulum æquivocum. Propriè notat *legumen* & fructum *siliquosum*, de quo vide Botanicos, & Schröder. l. 4. cl. 1. num. 140. & passim apud Gal. Dioscorid. Mercurial. V. L. l. 2. cap. 6. & alios. Ob cujus aliqualem similitudinem præsertim respectu hili

hili *Glans penis Faba* à quibusdam nationibus dicta fuit, teste Rolf. O. ac Meth. part. gener. dicat. Part. 1. c. 52. Deinde & impropriè *Faba* est nomen ponderis, nimirum *tertia pars scrupuli*. Rul. & Johns. quamvis & circà hujus determinationem res valdè sit incerta propter varietatem *fabarum*. Siquidē *faba Ægyptia* multò major, quàm vulgaris vel nostra, teste Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 19. Apud Scrib. aliquoties occurrit Dosis medicamenti determinata per magnitudinem *fabæ*; ubi tamen interdum intelligenda est *faba* major drachmæ ponderi respondens, interdum lupini granum quatuor granis pondere respondens. Vide Rhod. in Not. ad Compos. 13. 74. 75. 95. Pythagoram quoq; *Ovum philosophorum*, h. e. lapidem vegetabilem, animalem & metallicum *Fabam* appellasse, vult Marcellus, docente Joh. Chrysippo Faniano tr. de Artis metallicæ metamorphosi, in Theatr. Chymic. Vol. I. p. 41. Vide *Cyamos*.

FABACIUM, olim dicebatur *edulium ex fabis paratum*. C. Hofm. l. 4. V. L. c. 38.

FABER, *Fabricator*, τέκτων, δημιουργὸς, quid propriè significet, pueris quoq; notum est, videlicet *opificem*, qui è materiâ solidâ & durâ op⁹ aliquod perficit. In foro medico sumitur Tropicè. Ità Natura, Anima, Flamma vitalis, imò & Deus ipse dicuntur *Fabri* naturales. Vide *Demiurgos*. Quam comparationem etiam Ger. Dorneus ita prosecutus est ad Physicam Trismegisti Vol. I. Th. Chym. p. 372. Uti lignum & ipsa dolabra nihil efficiunt, nisi *faber* illa moverit ad actum; ità cœlum & Elementa nihil generare poterunt, nisi *faber* aut *fabri* cœlestes in instrumento cœlo motū ut animam excitent, medium instrumentum inter *fabrū* & materiam Elementorum. Fatetur hoc & Paracels. Paramir l. 2. c. 6. Quo sensu etiam Helmont. *Archeū* suum *Fabri* titulo exornavit. tr. *Archeus faber*. Vide *Archeus*. *Faber* quoq; nomen Piscis, cujus descriptionem & usum vide apud Aldr. l. 1. de Piscib. c. 25. Athenæo χαλκεὺς dicitur. Instrumentum etiam aliquod operosum & magnum *Faber* vocatur apud oribas. de machinament. c. 25. in class. 7. oper. Galen. edit. Basil. Latina. *(nos.*

FACETIÆ, κόμψευμα. Vide *Compsevome-*

*FACIES, πρόσωπον, *vultus*, dicitur pars capitis anterior in homine non capillata, comprehendens, quicquid totâ fronte, auribus, oculis, naso, & ore ad mentum usq; circumscribitur, Gal. l. Introduct. c 10. Dividitur in superiorem, quæ *Frons* dicitur, vel inferiorem, in quâ organa sensuum externorum sunt, ut oculi, nares, aures & os, in quo lingua aliæq; partes latitant. Barthol. l. 3. Anat. in proœm. Vide & C. Hofm. C. in Gal. de U. S. n. 763. In brutis vocari *faciem* προτομὴν, & in avibus ῥάμφον, notarunt ex Polluce Gorr. & Castell. *Faciei* consideratio ad prognosin utilis est vel in statu sec. vel p. n. De illâ egit Hipp. Coac. t. 128. 296. de bono colore, ibid. t. 213. 214. l. 2.

in 1.

in 1. Prorrh. t.14. l.6. Epid. s.2. t.34. Ad hanc v. pertinet *facies cadaverosa*, sive *Hippocratica* dicta πρόσωπα διαφθορή, quæ descripta legitur Coac. t.212. Vide Dogm. nostra P.III. c.6. d. 4. Sylv. Prax. Med. l.1. c. 37. §.17. Utramq; considerationem conjunxit Rolf. Ord. ac. M. Med. Sp. l.3. s. 2. c. 25. De *faciei* consensu cum aliis corporis partibus vide Ephem. Nat. Cur. Ann. I. obs.20. Per metaphoram aliorum quoq; rerum eminentiæ πρόσωπα, sive *facies* dicuntur, uti patet ex Hipp. lib. 2. de morb. XII. 9.

FACIO, ποιέω, est proprietas quoq; artis Medicæ, & pertinet ad Medici, ægri, adstrantium, officia, ex Hippocr. 1. aph. 1. Vid. Diet. num. 702. Aliàs verbum *Facio* varias habet significationes, omnes tamen ex Lexicis Latinis communib⁹ notas. Confer, si placet, etiam ad J. Rhodii Lexic. Scribonian. pag. 383.

FACILITAS, *Facilis*, ῥαστώνη, ῥάδιος, ῥᾶος, εὐφορία. Vide *Evphoria*, *Rhadios*, vel *Rhastone*.

FACINUM, dicitur *metallum* vel minera metalli. Rul.

FACULTAS, δύναμις, vide *Dynamis*. Confer etiam ad Dogm. Nostr. pag. 20. 85. 706. seqq. *Fæcula*, *Fæx*. Vide *Fecula*. *Fex*.

FALCANOS alio nomine est *Arsenicum*, vulgariter *Auripigmentum*. Rul.

FALCO, φαλκών, est nomen avis rapacis ad *Accipitres* pertinentis, cujus prolixam descriptionem, differentias, & usum, & morbos ei familiares vide apud Aldrov. l. 6. ornitholog. per totum. Meminit & Helmontius *falconis* peste correpti, qui per plateam delatus infecerit alios omnes *falcones*, qui triduo abinde isthac delati sunt. Tumul. Pestis §. proprietas pestis.

FALERNUM, Φάλερνος, epitheton *vini generosi* à loco monte Campaniæ *Falerno* ità dicti, crassioris & fulvi coloris, cujus meminit Gal. l. 2. de C. M. P. G. c.10. Dicitur & *Aminæum*, ab oppido huj⁹ nominis in Campaniâ. Hinc & vitis & uva *Aminæa*. Rhod. ad Scribon. n. 64. Adde n. 30. Confer & ad Jul. Alex. Annot. ad Gal. l. 1. de Antidot. c. 1.

FALLACIA, ἀπάτη. Vide *Apateon*, *Dolus*.

FALSITAS, *Falsum*, τὸ ψεῦδος, quid significet, notum, nimirum quicquid vero contrarium est, & esse non debet, Ger. Dornæus in Philos. speculat. c. 2. Th. Ch. Vol. I. p.240. Non admittit excusationem vel consolationem, Gal. c.3. in 1. Prorrh. t. 13. quamvis non omne *falsum* statim sit deridendum, l.8. de Hipp. & Plat. decr. c.9.

FAMA, φήμη, δόξα. Vide *Doxa*. *Fama* describitur, quòd sit *Nomen bonum* Lind. Ex. X. §. 90. Qui *famam* prosequuntur, sæpè famem assequuntur. Ex. XI. §. 42.

FAMELICUS, λιμώδης, λιμωττόμενος, λιμοκεχολωμένος, fame correptus vel detentus. Vide *Fames*. *Febres* quoque *Famelicas* vocavit Sylvius, quibus conjuncta est *Fames* inexplebilis & rabi-

& rabida lib. 1. Prax. cap. 30. §. 27. 147.

*Fames, λιμὸς, πεῖνη, in genere significat omnem ciborum defectum & inediam Gal. 2. aph. 16. Accuratius tamen exponitur per αἴσθησιν ἐνδείας, per *sensum indigentiæ*, qui fit in orificio ventriculi sinistro & nervis ad illud excurrentibus l. 4. de U.P. c. 7. Et hæc dicitur *Fames Animalis*; quẽadmodum defectus alimenti in toto corpore *Fames Naturalis* C. Hofm. C. ad Gal. II. de U.P. n. 198. *Fames* cõsiderari potest dupliciter, in statu secundum, & in statu præter naturam. Illo modo considerata est cupiditas vel desiderium esculentorum proveniens ab effluviis & halitibus acidis, spiritus animales in orificio ventriculi superiori & ejusdẽ nervis molestiæ quodam sensu afficientibus, & contrahentibus, quorũ impressio cerebro communicatur, in quo itidem spiritus animales cerebri afficiuntur, & per hos prosecutio rei desideratæ exuscitatur; quẽadmodum hoc nervosè descripsit Th. Will. de An. Brut. P. I. c. 9. Caussam v. illorum halituum blandè acidorum rectè censet Sylvius Alimẽtorum prius assumtorum reliquias restitantes, atq; à deglutitæ continuò salivæ parte ipsis adhærente magis magisq; fermentatas lib. 1. Prax. Med. c. 2. §. 3. Commenta v. sunt, quæ veteres de suctione venarum, primum extremarum, deinde majorum ramorum, deinceps trunci, & per hunc deniq; venarũ stomachi & mesenterii, proposuerunt; quemadmodũ nec Helmontii opinio cum reiveritate quadrare videtur, qui *famem* à splene inspirari in stomachum docuit. tr. Pylorus Rector n. 20. *Fames præternaturalis*, quadruplex est *Aucta, Abolita, Imminuta, depravata*, de quibus videatur Sylv. d. l. Ad nimiam etiam pertinet βούλιμος, vide supra, λιμαγχία, λιμοκλονία, de quibus infrà lit. L. Ad abolitam ἀνορεξία, ἀσιτία, ἀποσιτία. Vide *Anorexia*, ad depravatam pertinent vocab. *Pica, Citta, Malacia*, de quibus etiam suis in locis. A vocabulo *Fames* descendunt *Famelicus*, λιμώδης, *Famesco* vel *Fameo*, λιμώττω. Dieter. n. 504. Linden. Ex. XIII. §. 146.

Familiaris, οἰκεῖος. Vide *Domesticus*.

Famula, οἰκέτης, vide Hipp. l. de A. L. & Aq. XLIX. 1.

Far, χόνδρος, vide *Alica*. *Far* est nomen commune; Hinc *Far* adoreum, triticeum hordeaceum. *Zeæum* Jul. Alex. Not. in l. 8. Meth. med. Gal. c. 2. & in l. 4. de san. tu. c. 4. Ad hordeum incisum restrinxit Mercurial. l. 4. V. L. c. 18.

Farciminalis, ἀλλαντοειδής. Vide *Allantoides*.

Farctus, *Infarctus*, ἔμφραξις, idem, quod *Obstructio*, vide *Emphraxis*.

Farina, ἄλφιτον, κρίμνον. Vide *Alphiton, Crimnon, Farinarum* officinalium Catalogum vide apud Schröd. l. 2. c. 58.

Farrea *nubes*, dicitur Sereno Sammonico *Furfuratio*, sive *Pityriasis*. cap. 3.

c.3. Junge Hearn. de morb. cap. c. 5

FASCIA, σπάργανον, ἐπίδεσμος. Vide *Epidesmos*, *Fasciola*, σπαργάνιον. Unde & *fasciatio*, ἐπίδεσμος, ἢ σπαργάνωσις dicitur. De verbo *fasciare* vide Keuchen. ad Seren. p. 90. Per metaphoram *Fascia* quoque tribuitur quibusdam corporis partibus. Ita membrana exterior renumâ peritonæo laxè adhærens *Fascia renum* vocatur, Barthol. l. 1. Anat. c. 17. Et musculus tibiæ, Abductor dictus, *Fascia lata* appellatur; Id. l. 4. c. 12. Vocatur & *Instita*, *Tænia*.

FASCICULUS, δεσμίδιον, χειροπληθές, in foro Medico idem est, quod *Manipulus*, sive quantum manu comprehendi potest, Rhod. in Lex. Scribon. Ant. verò Musa Brasavolus in Indice Galenico vult, esse, quantum duobus digitis comprehendi potest. φάκελλος etiam Græcè dicitur Hippocr. l. 1. de morb. mul. XCIII. 11. Vide Foës. p. 649.

FASCINUM, βάσκανον, *Fascinatio*, βασκανία, habetur pro genere quodam incantationis, quando seu intuitu, seu laudatione, nō solùm infantes & homines, sed & agni, pulli gallinæ, equi &c. inficiuntur, ut marcescant, & emoriantur. Refertur inter caussas morborum occultas. De hoc argumento vide J. Lang. l. 2. ep. 36. Sennert. Med. Pr. l. 6. part. 9. c. 1. Inter novissimos prolixissimè hoc argumentum pertractavit D. Frommannus, integro libro h. tit. *Fascinum* quoque olim vocatum fuisse *Membrum virile*, testis est Rolfink. de partibus generationis, part. 1. c. 43.

FASTIDIUM, est cibi & potûs vel alterutrius aversatio, Gr. ἀνορεξία, ἀποσιτία, de quibus omnibus supra lit. A. dictum. Junge, si placet, Sylvium l. 1. P. M. c. 3.

FATIGATIO, κόπος, πόνος. Vide *Copos*.

*FATUITAS, μώρωσις, νωθρότης, coincidit cum *Amentia*, de quâ supra. Est n. mentis læsio, quâ unà cum memoriâ ratio etiam perit, Foës. Oec. p. 423. Willisius expressit per *stupiditatem*, qui hoc argumentum egregiè explicavit, de An. Brut. Part 2. c. 13.

FATUM, εἱμαρμένη, significat aliquam necessitatem inevitabilem à caussâ quadam superiori dependentem. Quo etiam pertinet *Adrastea*, de quâ suprà. Duplex *fatum* constituit Lang. l. 1. ep. 78. Aliud *divinum* & *naturale*, quod ex indissolubili caussarum cohærentiâ dependet: aliud *conditionale*, sive necessaria ex hypothesi scil. veritatis aut quæsiti consecutio. Paracels. per *fatum* signa quædam ex homine vel. re mortuâ desumta intelligit, item Manes, l. 1. de vit. long. c. 7. l. 2. Philosoph. c. 1. & de modo pharmacandi, tractat. 4. Rulandus ità descripsit: *Fatum* est perpetuum quiddam & insensile astrorum Cœli, Solis & Lunæ. Prædictionem ex *fato* vel hujusmodi signis Paracelsus vocavit d. l. *Fatomantiam*. Eidem quoque *Prædestinatio* passim in scriptis appellatur.

*FAUCES, φάρυγξ, dicuntur spacium illud internum, sive interior oris locus, ubi simul conveniunt & gulæ & gutturis partes extremæ, Gal. l. 4. de L. Aff. c. 3. in fin. & c. 3. prognost. t. 16.

t. 16. Jungatur Dieter. jatr. n. 889. Appellantur & Græcè ἰσθμὸς, *Isthmus*, vel ἴσθμιον, Gal. 3. aph. 26. Vocab. v. φάρυγξ aliquando & ipsam gulam denotat, teste Lang. l. 2. ep. 43. & confirmatur ex epist. Democriti ad Hippocr. in hujus operibus occurrentem, de naturâ hominis n. 40. Videatur Foëf. Oecon. p. 651. In plurali φάρυγγες, affectus sive morbos *faucium* significare constat ex Hipp. 3. aph. 5. libr. 6. Epid. f. VII. 11. 12. Adde Galen. cap. 3. in 3. Epid. t. 66.

FAVILLA, αἰθάλη, idem, quod *fuligo*, estque nihil aliud, quàm ἐκκαυματῶ λιγνυώδε©, h. e. *fuligo* usta. Applicatur commodè portionibus sanguinis adustis. Vide Lind. Ex. XV. §. 126. 127

FAULEX, id est, *Chalybs*. Rul.

FAVONIUS, ζέφυρ©, nomen venti ab Occidente spirantis, sive occidentalis. Rul. Estque humidus & lenis, Galen comm. 3. de hum. t. 13.

FAUNUS, φαῦν©, nomen Deastri vel dæmonis gentilium fictitii, sive Satyri lascivi, cujus ideò mentio fit in foro Medico, quòd olim Ethnici superstitiosi persuadere voluerint, *Incubum* ab hujusmodi dæmonibus insultantibus oriri, quod ceu fabulosum meritò repudiandum. Forest. l. 10. Obs. 50. 51. in Schol. Rhod. ad Scrib. Helmont. tr. venatio scientiar. n. 35. vocat Ens rationis.

FAVUS, κηρίον. Vide *Cerion*. *Favi* singularem destillationem pro solutione auri vide apud Libav. Synt. Arc. Chym. libr. 3. cap. 5. Dicitur & ab Ingrassiâ *Favosa tinea*, item *Favositas*, comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 172. 175.

*FEBRIS, πυρετὸς, & frequentissimè quoque apud Hippocr. in Epidemiis πῦρ, teste Foëf. Oec. p. 545. Secundùm communem omnium hominum consensum est caliditas præter naturam, maximè quidem in totum animal effusa; sin minus, at omninò vel in plurimis partibus, vel in nobilissimis accensa, Gal. com. 1 in 6. Epid. t. 29. cùm is calor adeò auctus est, ut hominem offendat, & actionem cordis lædat, l. 8. meth. med. c. 1. Accuratius tamen & ex hodiernis artis principiis *Febris* generaliter describi potest seq. in modum, quòd sit Intemperies cordis & totius corporis p. n. calida, sed diversi generis, cum variis Symptomatibus, mitioribus, vel vehementioribus, proveniens à sanguinis diversimodè sese habentis variâ præternaturali fermentatione, benignâ vel malignâ, cum vel sine corruptione aut congelatione, aut coagulatione putrefactivâ. Vel caussaliter ex Willis de febr. c. 3. quòd sit modus inordinatus sanguinis, ejusque nimia effervescentia, cum calore, siti, aliisque præterea symptomatis, quibus Oeconomia naturalis variè perturbatur. Qui plura circa *febrium* etymologiam, descriptionem, differentias desiderat, ille quærat, & inveniet passim in vet. & recc. scriptis, præsertim Gal. de diff. & causs. febr. & ex recentioribus C. Hofm. de febr. Sennert. h. t. Dieter. n. 78. Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 27. seqq. Franc. Piens de febb. Th. Sydenham tit.

tit. eod. & quamplures alios. Potiores quoque differentias descriptas vide in hoc Lexic. suis locis, v.g. *Ephemera, Quotidiana, Tertiana* &c. Descriptio *Febris* apud Lind. Ex. XV. §. 34. strictior esse videtur, competens saltem benignioribus, salutaribus, & intermittentib⁹, quando scripsit: *Febris* est fervor toties repetitus & à Naturâ excitatus in spiritu, ut se impedientem materiam subigat & disponat ad excretionem, & excernat quàm primùm possit, eaque excretâ, viribusque receptis, quarum in laborioso hoc opere fecit jacturam, deinceps pergat liberè & inculpatè fungi officio suo. Helmontii hypothesin de *febrium* naturâ vide sis in pec. tract. de inaud. febrium doctrina. Quæ adversus Willisium scribere absque applausu ausus est Edmund. Demeara, lege in Examine Diatribes Willisianæ. Qui *febre* laborat, dicitur *Febricitans, Febriens*, passim in Authoribus.

FEBRIFUGA, ληξιπύρετα, dicuntur medicamenta febrem sedantia vel tollentia, vel *Antifebrilia*, Gal. 2. de Antidot. c. 6. Tale Acopon describit l. 7. de C.M.P.G. c. 12. Dieter. n. 745. etiam vocari dicit τὰ τῶ πυρετῶ σβεστήρια, *febrem extinguentia*. Alii scribunt ἀλεξιπύρετα, sed melius ληξιπύρετα. Rhod. ad Scrib. n. 95. *Febrifugi* admirabilis præparationem ex stanno & Mercurio tradit Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 33. Centaurium minus καθ' ἐξοχὴν *febrifuga* vocatur testimonio Botanicorum & Schröd. l. 4. cl. 1. n. 83. *Antifebrile Crollii* vide in Dispensatoriis, & d. Schröder. libr. 5. cl. 3. num. 78.

FECLA, φέκλη, Gal. l. 1. de C.M S.L. c. 8. & σφέκλη, Æginet. l. 7. c. 3. in τρὺξ, Rhod. in Lex. Scrib. id est, *fex vini*, vel *aceti*. Rul. & Johns. Idem quod *Fecula*.

FECULA, *Fæcula*, τρὺξ, generaliter idem significat, quod *Fex*, de quo paulò inferius. Scribon. num. 226. 228. 230. Specialiter est terminus Pharmacevticus, vel Chymicus, (quamvis modus præparandi non adeò sit artificiosus, ut inter Chymicos labores relatus fuerit) & notat *Extractum farinaceum*, sive Amylum ex radicibus quibusdam viridibus paratum per subsidentiam ad instar fecum, Libav. Alchym. Pharmacevt. c. 1. & 21. qui etiam existimat, in despectum artis hoc nomen esse impositum, cùm hujusmodi farina sit potius medulla, cremor, & flos quidam sessilis talium radicum. At Zwölferus contrarium statuit, dicens *feculas* esse pulveres farinaceos succo suo nativo orbatos, consequenter etiam omnis virtutis & efficaciæ expertes, Animadvers. in Pharm. Augustan. in Mantiss. Hermetic. h. tit. Vocantur & *Gersæ, Cerussæ*, ibid. *Fecularum* Catalogum lege apud Schröd. l. 2. c. 59. Cōfirmat judicium Zwölferi Fr. Hofm. in Clav. ad Schröder. d. l. *Fecula*, φέκλη & σφέκλη notat etiam lixivium vel condimentum lixivii adinstar sarmentorum acrimoniam habens, quo mulieres capillum ungere solent, ut rutilus esset crinis. Keuchen. ad Q. Seren. p. 103. Paracelso *Fecula Urina* vocatur, cùm urina vernaculè frangi

 dici-

dicitur seu corrumpitur, signum nutrimenti libr. 1. de Urin. Judic. tract. 2. c. 1. Est species Rubini in urinâ in Scholiis ad d. l.

Feculentus, τρυγώδης. Vide *Fex.*

Fedum, id est, *Crocus*. Ruland. & Johnsonus.

*****Fel**, χολὴ, idem, quod *Bilis.* Vide *Bilis.* Helmōtii de *felle* opinionem lege in Scholar. Humorist. passiv. decept. c. 2. §. 24. *Fellis* genera in officinis usitata tradit Schröder. libr. 2. cap. 30. quamvis omiserit piscium *fel*, quod tamen non minus laudatur in medicamentis Ophthalmicis, teste Galeno & aliis. *Fel vitri* vocatur spūa vitri, Rul. Libav. Apoc. Herm. part. prior. c. 17. Dicitur aliàs *Aphronitrum*. *Fel draconis* est argentum vivum ex stanno, Rul. & Johns. Centaurium minus quoque appellatur *Fel terræ*. Scribon. n. 227. Rhod. in not ad h. l. *Fel* quoque refertur inter nomina Lapidis Philos. in Theatr. Chym. Vol. IV. p. 727.

Felebris, *Fellebris*, θηλάσιμος, θηλαστὸς, dicitur, *qui lac sugit*, vel qui adhuc lacte vivit. Keuchen. ad Seren. p. 290.

Felicitas, εὐτυχία. Vide *Eutychia.*

Felilech, *Faules*, est *ferrum*. Ruland. Johns.

Felis, αἴλουρος, vide *Catus*. De *fele* per os pariente ex Bartholino vid. Ann. 1. Ephemer. Nat. Cur. Obs. 109. Schol. & Rolfink. de part. gen. inserv. Part. 2. c. 45. *Felis* ex ore mulieris & viri rejectæ geminam historiam vid. d. l. Ephemerid.

Fella, id est, aqua sulphurea, vel sulphurata. Rul.

*****Femen**, περίναιον. Vide *Interfemineum.*

*****Femina**. Vide *Fœmina.*

*****Femur**, *Fœmur*, μηρὸς, an Latinū à *ferēdo* descendat, quòd totius corporis reliquum ferat & sustineat veluti onus, in medio relinquimus. Idem ferè, quod *Crus*. Os magnitudine cunctis animantis ossibus præstat, suprà Coxendici, infrà tibiæ ossi alligatur, cujus cervicis duo sunt exigui processus, quos *Trochanteres*, τροχαντῆρες, vocant, quorum exteriorem, qui longè major est, *Gluton*, γλουτὸν, appellant. Gal. l. de ossib. c. 21. Barthol. libell. 4. Anat. c. 21.

Fenestra, θυρὶς, ὀπὴ, quid propriè significet, notum est, nec hujus loci exponere. Per metaphoram *fenestra* quoque ab Anatomicis vocatur meatus auditorius interior, nec non duo foramina in cavitate conchæ statim post Tympanum occurrentia, unum ovale, alterum rotundum, Barthol. libell. 4. Anat. c. 6. & Lind. Medic. Physiolog. l. 2. c. 11. §. 15. 16.

Fera, θὴρ, θηρίον, significat animal infensum, quod difficillimè, aut planè non cicurari potest. Qualia dantur in solo saloque, Linden. Ex. XI. §. 91. Leonem & alia similia grandiora & ferociora animalia καὶ ἐξοχὴν *feras* appellari, testatur Galen. l. quod anim. mor. seq. temp. c. 2.

Fera *regia*, βασιλικὸν θηρίον, idem, est, quod *Basiliscus*, de quo adhuc dubitatur, an fuerit in rerum naturâ, Gal. l. 10. de Si. Fac. in prœem. Per translationem θηρίον etiam non solùm de hominibus dici, patet ex Lind.

Lind. d. l. §. 115. 119. ſed etiam ex Hipp. conſtat, quosdam morbos θηρία, *feras*, appellari, v.g. ulcera maligna, Coac. t. 467. 468. uti quidem vult Foëſ. Oec. p. 270. quamvis Lindẽ. & alii animalcula in interaneis genita, v.g. lumbricos ſ. vermes intellexerint. Utramque opinionem admiſit Jonſton. in Notis ad hos textus. Jung. libr. 6. Epid. ſ. 7. t. 7. cum comm. Gal.

Ferculum, idem, quod *Cibus*, *Cibarium*, βρῶμα.

*Ferinus, θηριώδης, ſignificat naturam vel indolem feræ nocivam & malignam obtinens. Transfertur ad morbos malignos inſignem humorum pravitatem præſupponentes, Gal. c. 1. in 6. Epid. t. 14. Ità lumbrici non ſolùm hoc nomine veniunt, ſed & Tuſſis, 6. Epid. ſ. 2. t. 17. Deſipientia ſ. mentis emotio c. 1. in 1. Prorrh. t. 25. & c. 3. t. 31. Coac. t. 85. & 155. Ægri quoque θηριώδεις vocantur *ferini*, hujusmodi morbis malignis correpti l. 4. Epid. VIII. 7. Jung. Foëſ. Oec. d. l. Victus quoque *ferinus*, θηριώδης, vocabatur brutis communis, quo priſcis ſeculis homines utebantur, Hipp. de veter. medic. VII. 4. XIII. 22. Ad animum quoque referri poſſe *feritatem* τὸ ἄγριον, ἀγριότητα, quod idem eſt, ac τὸ θηριῶδες. Vide *Agrion*.

Ferion, terminus fictitius Spagyricus, qui legitur in Th. Chym. Vol. V. p. 159. Quid v. ſignificet, ex deſcriptione ibidem datâ nemo percipiet.

*Fermentatio, ζύμωσις, quid propriè ſignificaverit olim, minus fuit perſpectum. Hinc ſaltem apud Hipp. mentio *fermentationis*, ζυμώσεως, & verbi ζυμοῦσθαι, *fermentari*, facta in ſtatu p. n. quibus nihil aliud indicavit, quàm elevationem aliquam in tumorem, diſtentionem & inflationem v. g. Hepatis *fermentatio*, i. e. intumeſcentia, l. 5. Epid. III. 24. venter *fermentatus* l. de vet. med. XX. 8. Et quamvis hoc in loco non ſit ſermo de ſtatu p. n. tamen minus perſpicua eſt *fermentationis* ſignificatio. Uriæ *fermentatio*, c. 2. in 1. Prorrh. t. 40. alvi fecum *fermentatio*, Coac. t. 604. Ità nec apud Galen. alio ſenſu occurrit. Recentiores v. Medici ex Philoſophiâ Platonica in uſum revocarunt, generaliter *per fermentationem* intelligentes terreni cujusdam & ſolidi motionem & ab aëre intus concepto diſtentionem, inflationem, inflationem, & in tumorem levem elevationem. Quam Platonicam deſcriptionem integro libello Anatomia *Fermentationis* Platonicæ dicto declaravit Ant. Gûnth. Billichius, & hunc viciſſim Exercitationibus illuſtravit Conringius. Hos poſtmodò alii ſecuti ſunt viri doctiſſimi, applicantes ad humores, præſertim ſanguinem & Chylum, præſertim Th. Willis Exerc. de *ferment.* & de febrib. Jung. Mart. Kerger. tr. de fermento: Mart. Schook. h. t. Ex quib⁹ hæc deſcriptio ſufficere poteſt.

Fermentatio eſt motus quidam intrinſecus & varia agitatio particularum alicujus corporis mixti activarum & paſſivarum cum tendentiâ ad perfectionem, vel propter mutationem ad

ad aliud. Et ità duplicis generis est: Naturalis ũa, alia Præternaturalis. De *fermẽtatione* in ventriculo, vide voc. Chylificatio. Adde Barthol. l. 1. Anat. c. 9. & alios. A Chymicis quoque *fermẽtatio* in usum translata. Hinc Rul. & Johns. descripserunt, quod sit rei in substantiâ per admistionem fermenti, quod virtute per spiritum distributâ totam penetrat massam, & in suam materiam immutat, exultatio. Ideò n. inventa est, ut ex symbolico ignobiliore efficaciâ medicinę *fermentantis* nobilissima fiat substancia, ad quam pervenire natura finit. Potissimùm a. in metallis, quorum natura ad mutua est pro l. vis, locum habet, & ab imitatione massæ *fermentatæ* nomen invenit. Vel *Fermentatio* est *fermenti* cum *re fermentandâ* incorporatio. Rolfink. *Fermentationem* cum putrefactione conjunxit, ceu gradu saltem differentes, Chymiæ l. 2. c. 2. Imprimis v. & singulariter *fermentatio* ad negotium lapidis Philosophici applicata legitur in scriptis Spagyrorum, præsertim Gerard. Dornæi Theatr. Chym. Vol. 1. Tit. Artificiũ supernaturale, p. 292. 313. Jung. Libav. Apoc. Hermetic. Part. poster. de porta *Fermentationis* Riplæi Tom. II. Oper. p. 406. & 434. seq.

Fermentum, ζύμη, quid sit, obscurum. Communiter, sed strictius justo tribuitur in panificio massæ farinaceæ, quæ acorẽ contraxit, Gal. l. 6. de S. F. §. Zyme. Sed reverâ etiam aliis rebus similem affectum præstantibus attribui potest, & in genere describi, quòd sit materia firma, tanquam fixa, quæ suæ naturæ materiam ad suam firmatam conditionem præparat, quæ etiam antè præparationem non magis, quàm illa habebat, ut, *fermentum* panis est farina firmata in pastam, quæ farinam similem, raram & discontinuam in aliam pastam fermentatam adducit, Rul. De varietate *fermentorum* pro diverso usu & materiæ fermentandæ conditione vid. Willis d. l. c. 6. & seqq. Kerger. sect. 2. c. 1. de *fermento*. *De fermento* Chylificante vide *Chylificatio*. An particularia dentur *fermenta* naturalia in diversis corporis partibus, non concedit loci angustia hîc ventilare. A Spagyricis *fermenti* vox sæpè abusivè sumitur pro Animâ, Sole, Lunâ. Vide Theatr. Chym. Vol. III. Libav. dicto loco. Ita Dornæus in Philos. Chymic. scripsit: Minus perfectum in majus posse progredi in infinitum, mediante formâ & cœlo, tanquam *fermentis*, quod paucissimis etiam artificibus hactenus cognitum fuit. Vide Volum. I. Theatr. Chymic. & quære in Indice. Imò ipsum lapidẽ philosophicum, metalla ipsa nomine *fermentorum* complectuntur. Unde Rulandus ità descripsit: Quale *fermentum*, tale & fermentatum. Et sicuti parum *fermenti* pastæ multam farinam in suam naturam & pastam convertere potest: ita etiam *fermentum Chymicum* fermentandum, cui adjunctum est, sibi assimilat. Intelligunt a. Philosophi, i. e. Spagyrici, per *fermentum* verum corpus & veram materiam, quæ proprio suo Mercurio conjun-

juncta illam in suam naturam convertit. Deinde etiam Lapidem ipsum volunt esse *fermentum* corporis perfecti. Cùm n. lapis adeò subtilis (ut Philosophi asserunt) sit, ut super corpus imperfectum projectum in modum olei supernatet, neque cum illo permisceatur, opus est corpore aliquo primam illius affinitatem redolente, quod illum recipiat, atque in alia corpora introducat. Nam quamprimùm corpus illud lapide infectum & fermentatum est, statim in tincturam abit. Hæc Rul. & Johns. De *fermentatione* & *fermentis* Lapidis Physici vel Philosophici vide plura in Th. Chym. Vol. IV. p. 607. Vol. VI. p. 110. seq. *Fermentum album*, id est, argentum. Felda idem. *Fermentum*, id est, Elixir, idem.

FEROX, θερσυτ'. Vide *Thrasos*.

FERRAMENTUM, σιδήρειον, *instrumentum ferreum* Chirurgis necessarium significat. Hipp. l. 3. de fract. t. 39. & l. 1. de artic. t. 43. Vocatur & σίδηρ☉, 6. Epid. s. 6. t. 5. Itá & apud Ruland. instrumenta metalli fossorib⁹ usitata vocantur *ferramenta*.

FERRATUS, σιδηρόδετ☉, vel dicitur de re aliquâ ferro munitâ, vel etiam à Medicis sumitur de liquore spiritu ferri imprægnato, v. g. Aquæ *ferratæ*. Acidulæ *ferratæ*. Rolfink. O. ac Meth. M. Sp. l. 9. s. 3. c. 1. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 1. c. 10.

FERRUGO, ἰὸς σιδήρȣ, ist est, *rubigo ferri* De hujus virtute medica vide Dioscor. l. 5. c. 93. *Ferrugo* vel sumitur pro ferri vitio & situ, & itá idem est, quod *Rubigo*, vel etiam pro *scoriâ ferri*, vel cacâ, Græc. σκωρία dictâ, quæ & *stercus* dicitur, Scribon. num. 188. Rhod. in annot. Ruland. & Fr. Hofmann. in Clav. ad Schröder. l. 1. c. 2. *Ferruginis* & ulcerum eandem esse generationem, vult Paracels. Paragran. tract. 1.

FERRUM, σίδηρ☉, dicitur metallum ignobilius, constans ex Mercurio & sulphure minus liquabili, crudiori, seu, si mavis, ex sulphure & sale, quæ partibus terreis crudioribus immixta sunt, Schröd. l. 3. c. 11. Fr. Hofm. v. in clavi negat, de Sale nobis aliquid constare. Purgatum *ferrum* per ignem in furno anemio fortissimũ fit *Chalybs*. Unde etiam *Medulla ferri* dicitur Libavio Apocal. Herm. Part. prior. c. 20. Et in usu interno loco *ferri* semper *Chalybem* recipere præstat, monente Schrödero. De *Chalybis* & ferri depurati virtutibus variis, præparationibus & medicamentorum formulis, consulantur veteres recentiores Practici, & inter hos Libav. d. l. & Synt. Arc. Chym. l. 2. c. 21. Schröder. & F. Hofm. d. l. Willis Patholog. Cerebri c. 11. & alii, Ruland. itá descripsit. *Ferrum* est metallum lividum, multum, parum, rubrum, albedine non purâ, participans durum. Nam si suplius fixum, terreum argento vivo fixo terreo commixtum fuerit, & hæc ambo non puræ, sed lividæ albedinis fuerint, si superat sulphur, fit ferrum. In summâ, si argentum vivũ fuerit porosum, terreũ & im-

immundum, & sulphur etiam immundum, fœtidum & terreum, & fixæ substantiæ (tanquã si pene morbidus cum muliere menstruosa coit) *ferrum* generatur. Tribuitur a. istud Metallum à Chymistis *Marti*, & *Mars* dicitur, utpote cujus usus plurimum sit in bello. Porrò *Ferrum* est duplex: *Nativum* & *Factitium*. Nativum est purum, & reperitur in fodinis, grana veluti seu massa. Alterum a. conflatum seu excoctum est id, quod excoquitur in officinis ferreis, & quidem vel ex lapidibus ferreis, vel ex terrâ rubrâ ferrugine quasi læsâ, ut in Silesiâ, Marchiâ. Species singulas enumerare huc non pertinet. Sufficiant hæc ex Rulando & Johnson. Aliquando & *Ferrum*, σίδηρ☉, accipitur pro *Ferramentis* sive Instrumentis ferreis, ad sectionem vel ustionem necessariis. Hipp. 8. aph. 6. Add. Dieter. Jatr. n. 771. Rhod. ad Scribon. in prœm. p. 19. Ferrum quoque vocatur Lapis Phil. II. Chym. Vol. IV. p. 727.

Ferretum, vocatur *æs nigrum* vel *Cyprium*, vel ex *ferro factum*, quod officinæ plus nimio urendo efficiunt. Libav. Synt. Chym. l. 6. c. 4.

Feru, *Zegi*, id est, *stannum, metallum*. Rul. & Johns.

Ferula, νάρθηξ, æquivocum est 1. notat plantam, de quâ vide Botanicos, 2. significat idem, quod *Plagula* ad deligationem fracturarum usitatissimum instrumentum, Hipp. 1. de fract. t. 41. l. 3. t. 12. & 3. de iis, q. in med. t. 11.

*Fervor, idem, quod *Æstus*, *Effervescentia*, Græc. καῦμα, ζέσις, φλόγωσις. Vide *Æstus*, *Cavma*, *Effervescentia*.

Fex, *Fæx*, Græco, τρύξ, propriè dicitur de recremento inutili vini, quod Gr. σφέκλη dicitur, Rhod. in Lexic. Scribon. pag. 384. qemadmodum Olei recrementum *Amurca* vocatur, Galen. libr. 1. de S. Fac. cap. 17. Dioscor. l. 5. c. 132. Vocatur aliàs exiccata *fex vini Tartarum* vel *Tartarus*. De *fece ustâ*, quod acre est medicamentum, Galen. libr. 1. de C. M. S. L. c. 8. & alibi, Diosc. d. l. Latiùs v. denotat omne excrementum. Hinc & frequentissimè *Feces* pro excremento alvi ponuntur. Sedimentum quoque in urinâ hoc nomine venit; unde *Urina feculenta*. Chymicis quoque in genere *Fex* inter abjectanea est, quæ à puris essentiis separata seponuntur & subsidunt: *Fex vitri*, id est, *Sal vitri*. Rul. de *fecibus* Lapidis Philosophici videantur Oper. Mineral. M. Isaaci l. 1. c. 113. & l. 2. c. 33. 34. Quid per *fecem cœli* intellexerit Libavius, legatur Tom. II. Oper. pag. 43. scil. in Tract. de Igne naturæ c. 23.

Festinatio, *Festinantia*, quid significet, notum est. Ejus detrimentum in opere lapidis Phil. inculcatur in Th. Chym. Vol. IV. p. 771. seq.

Fiber, κάστωρ. vide *Castor*.

*Fibra, ἴς, *Villus*. Plur. ἶνες, *fibræ*, dicuntur fila quædam oblonga, gracilia, alba, solida, valida omnis generis corporis partibus inserta, uti rectè

rectè describit Gorræus p. 193. Vel ex Galeno: *Tibiæ* sunt tenues quædam, & subtiliores nervorum, & ligamentorum propagines, aponevroses & derivationes, quibus opitulantibus (perinde ut manus digitis) nervi & musculi actiones suas obeunt, l. 5. de U.P. c. 11. & l. 1. de Hipp. & Plat. decr. c. 10. Accuratiorem verò *fibrarum* considerationem tradunt Willis Anat. Cerebr. c. 19. Bartholin. Anat. l. 1. c. 5. Dividuntur in *Nervosas*, & *sanguineas*. Illarum potissimùm tres sunt: Rectæ, Obliquæ, & Orbiculares, vel Circulares. Harum verò meminit Hipp. l. de Carn. vel Principiis IX. 16. & l. 2. de Morb. XLV. 34. *Fibræ* vocantur & κτηδόνες, l. de Cord. XII. 10. Vid. Foës. p. 282. *Fibra jecoris* pro jecinore, Keuchen. ad Q. Seren. p. 171. Dicitur & in diminutivo *Fibrilla*, pro *fibrâ*, à Cartesio, Barthol. d. loc. c. 2 A Botanicis per translationem *fibræ* sumuntur vel pro filamentis & staminibus Plantarum, arborum, intextis; vel capillamentis extrinsecus adnascentibus, e. g. radicibus & similibus, Schröder. l. 1. c. 2. lit. F. Priores etiam κτηδόνες vocantur à Theophrasto l. 5. Hist. pl. c. 2.

*FIBULA; περόνη, strictè significat os tibiæ exterius & tenuius, quod & *sura*, *Canna minor*, *Focile minus* appellatur, cujus descriptionem vide apud Bartholin. Anat. libell. 4. c. 21. Tibiæ extrinsecus attensum, ut radius cubito. Latè verò varias obtinet significationes: v. g. sumitur pro radio, qui cubito in brachio jungitur, Hipp. l. de Loc. in hom. XI. 7. 8. seqq. Etiam pro appendice ossis, d. l. XI. 5. 6. seqq. Plura loca vide apud Foës. p. 503. *Fibula* quoque ad instrumenta Chirurgica & machinas refertur ab Oribas. de machinam. c. 4. Rul. Unde actio illa *fibulatio* vel *infibulatio* dicitur, & pars *fibulis* arctata legitur ap. Scribon. n. 206.

*FICATIO, σύκωσις. Vide *Ficus*.

*FICATUS, συκωτὸς, dicitur cùm de visceribus animalium ficuum siccarum esu saginatis, tùm de eduliis ex hujusmodi visceribus paratis, præsertim verò de jecinore, Galen. l. 3. de Alim. Fac. c. 12. com. 3. de R. V. I. A. t. 11. Jul. Alex. not. ad loc. prior. Foës. Oec. p. 594

FICEDULA, συκαλὶς, à ficuum esu sic dicta, nomen avis æquivocum est. Primò enim notat aviculam parvam, quæ & *Passer gramineus*, *Atracapilla* vocatur, cujus descriptionem, usumque in cibo & medicinâ pete ex Aldrov. l. 11. Ornithol. c. 36. deinde avem majorem aliàs *Gallinago* dictam; de quâ inferiùs *Gallinago*. Ità ex Alberto vocavit Schröder. l. 5. cl. 2. n. 54.

FICTILE, scilicet vas, κεράμιον, ὀστράκιον ἀγγεῖον, i. e. vas figulinum testaceum, Hippocr. l. de nat. mul. CI. 12. l. 2. de morb. mul. LXXII. 14. Scribon. L. n. 65. 269.

*FICUS, σῦκον, primò significat fructum arboris, quæ *Ficus* dicitur, Gr. συκῆ, quæ significatio non est hujus loci. Hinc συκίτης οἶνος, *vinum ex ficubus*

five *caricis* maceratis paratum, quod & κατεχέτης οἶνος dicitur, Dioscor. l. 5. c. 41. Et συκιὸν, *decoctum ficuum* five *caricarum* appellatur, Hippocr. l. 2. de morb. XXIIX. 8. XXXI. 7. Deinde denotat affectum p.n. nimirum excrescentiam aliquam carneam, & quidem vel in oculo, ejusque palpebris, Hipp. & Gal. 3. in 3. Epid. t.48. vel in mento, & est tumor natus excrassiori humore, & serosiori tenuitate, quàm Varus, Gal. l.5. de C.M.S.L. c.4. & 7. in fin. vel in ano, à thymo solâ magnitudine differens. Synonyma horum affectuum sunt σύκωσις, σύκωμα, *Ficatio*, *Ficosus tumor*, vel *Ficosa eminentia*, *Marisca*. Caussa verò in succo nutritio corrupto, & propter solutionem continui aberrante & collecto consistit. *Ficus cutis*, *Lichen* Plinii & Diosc. dicitur verruca inascẽs cuti ad crura equorum, quæ medicamentum aptum ad matricem præbent. Rul. *Ficus* etiam sumitur pro *Tineâ*, & Ulcerum capitis manantium specie, teste Heurn. de morb. capitis c.7. Capivacc. Med. Pr. l.1. c.5.

FIDA, i. e. *Aurum*, *Argentum*, Rul.

FIDDA, *Fidde*, id est, *Luna*, Idem. Legitur in Theatr. Chym. Volum. IV. p.957.

FIDES, πίστις. Non intelligitur hîc Theologica vel Christiana, quamvis & hanc necessariam esse Medico pio, proboque, nemo dubitabit. E contrario valdè dubito, an veniâ vel excusatione digni sint illi inter Christianos, qui Medici *fide* Christianâ prorsus carentis, v. gr. Judæi, operâ utuntur? Sed *Fides* hoc loco notat assensum, quem Medicus præbet ad ea, quæ audivit, aut legit. Hanc non debere esse temerariam, sed perspectam & cautam, aliquoties inculcavit Galen. v. gr. l. 1. de sem. c. 2. & l. de peccator. animi proprior. cognit. & medelâ c. 6. &c. *Fidem Hippocratis* scriptis habendam esse, demonstravit Linden. Ex. VI. §. 7. *Fides naturalis Magica*, sive miraculosa Paracelsicorum meritò reprobatur à Libav. Tom. IV. Oper. p. 70. seq.

FIDUCIA, πεποίθησις, *Confidentia*, est *fides* ægrorum in Medicos firma. Hæc quantum valeat ad curationem felicem reddendam, docet Hippocrates in Prognost. proœm. & ex hoc Linden. Ex. XV. §. 4. Et Avic. dixit: *Confidentia*, quam habet infirmus de Medico, plus facit ad sanitatem, quàm Medic⁹ cum omnibus suis instrumentis.

FIENS, γινόμενος. Quænam sit differentiæ ratio inter *Fientem* & *Factum* morbum, explicare quoque non infeliciter ausus mihi videtur Ingrassias comm. ad Avic. de Tum. p. n. pag. 49. comparatione institutâ ab Homine *Fiente* & *Facto*. Homo *fiens* dicitur & dici potest non solùm ille, qui esse suum adhuc in generatione habet & formatione, in utero perficiendâ. Postquam verò perfectus in lucem egreditur, homo procul dubio factus est; sed etiam ille quoque, qui *factus*

licet,

licèt, toto tamen adolescentiæ tempore, dum adhuc increscit & augetur, propter illam futuram quantitatem *fiens dicendus*; postquam verò jam adultus, *factus* dici meretur. Ità & morbus *fiens* dicendus cùm ille, qui gigni incipit, estq; in principio; tùm hic, qui nondum ad vigorem suum pervenit, vel statum, partibus aliis denuò adductis continuò increscit. Imò illi quoque *fientes* dici solent & possunt, qui etiam in statu suo opus habent portionibus caussæ morbificæ continuò succedentibus, ut esse suum retineat, quales sunt causus, tertiana, & alii similes. Vide plura d. l.

Figo, vide *Fixatio*.

Figulinus, vide *Fictile*.

Figura, σχῆμα, *Figuratio*, varias habet significationes: 1. dicitur illa dispositio & constitutio extremitatis corporis, sive extremarum partium corporis, sive species corporis externa, quæ in oculum incurrit, Jul. Alex. ann. in Galen. l.7. de Hipp. & Plat. decr. c. 7. ubi quidem in genere *figura sphærica*, sive circularis, prærogativam obtinet ante reliquas omnes, teste Gal. l. 1. de U. P. c. 11 l. 4. c.7. l. 7. c.7. l. 8. c.11. l.10. c. 15. Junge C. Hofm. comment. ad dict. loc. præsertim n. 641. 642. Schröder. in genere figuram latiùs descripsit, quòd sit, quæ resultat ex conformatione & configuratione, quæ res scil. vel benè habita, pinguis, carnosa, succulenta, vel è contra malè habita, macilenta, strigosa, gracilis: vel ampla, magna, extensa, vel è contra, l. 1. c. 34. In specie verò membrorum corporis *figura media* optima dicitur, ubi nulla excessiva tensio aut flexio nimia occurrit, quæ sunt extremæ, Galen. l.2. de mot. muscul. c. 1. Hinc & *recta* membri *figura* servanda & observanda in Chirurgicis, & ea vocatur, quæ est maximè accommoda ad functionem illius membri propriam, Hippocr. 1. de artic. t. 49. Galen. in comm. Forest. l. 8. Obs. Chirurg. 2. Schol. Qualis *figura* corporis naturalis si fuerit vitiata, constituit *morbos figuræ*, vel adventitios, vel nativos, Galen. de diff. morb. c.7. In hac significatione quoque tribuitur medicamentis, v. gr. *Figura Emplastri*, Scrib. Larg. n. 157. Vide Rhod. in Lex. 2. *Figura* etiam de morbis ipsis dicitur, Hippocrat. 6. Epid. f. 8. n. 44. 3. *Figura* idem significat, quod *Character*. Vide suprà *Character*. Rhod. ad Scribon. n. 199. Dieter. n. 683.

Filamentum, tropicè dicitur de materiâ illâ viscidâ concretâ pilorum instar in urinis quorundam ægrorum occurrente, quam à sale volatili & oleoso gigni existimat Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 55. §. 48. Vide *Trichiasis*.

Filius, υἱὸς, quid propriè significet, & pueris in trivio notum est; ità & quid *filia*, θυγάτηρ, sit. Tropicè tamen & ænigmaticè à Spagyricis applicatur variis operibus, v. g. in negotio Lapidis Philosophici.

Post albedinem emergens Rubedo, quæ dicitur *Rex diadematus*, vel coronatus, vocatur etiam *filius nigri & albi*, non quòd albedo & nigredo efficiendi vim habeant, sed quòd talis facta sit successio colorum, Libav. Apocal. Hermet. Part. poster. Tom. II. Oper. p. 395. Jung. & T. IV. p. 736. 758. Imò non verentur ipsum *Filium* in Sacro-Sanctâ Divinâ Trinitate illis figmentis applicare, uti patet ex Fr. Basilii Valentini Conclusionibus. *Filius* quoque *unius ostum* est *Vitriolum* vel *Auripigmentum*. *Filius unius diei* dicitur *Ovum*, item *Lapis Philosophicus, Filius Veneris, Aurichalcum*. Rul. & Johns.

Filletin, i. e. *Lamina ferri*. Rul.

Filtratio, est subductio per *filtrum*. Id autem colum chymicum est. Itaque & *colatura* seu *percolatio* appellari potest. Fit potissimùm in humidis, è quibus aquositas tenuis transit, resistentib' spissis & oleosis. Praxis ejus principaliter sic habet. Charta emporetica cõvolvitur, aut complicatur, vel loco ejus pannus villosus consuitur in sacci formam, aut vasi applicatur, veluti infundibulo &c. Liquor infusus sinitur paulatim in excipulum destillari, unde hæc operatio *destillatio per filtrum* dicitur. Vel *Filtratio* est descensio frigida, humores aquosos per *filtrum*, seu chartam bibulam convolutam vel complicatam in modum infundibuli relictis in *filtro* fecibus dimittens. Sed pro *filtro* etiam alia adhibentur, utpote *Manica Hippocr. pannus laneus*, lineus, setaceus &c Hæc Rul. & Johns. Vide suprà *Colatio*. Jung. Rolf. Chym. l. 2. c. 2.

Filum, νῆμα, quid significet, notissimum est. Usus ejus quoq; est in operationibus Chirurgicis varius, ad suturas & deligationes. *Filum sericum*, νῆμα σηρικόν, nectendis arteriis & venis commodissimum esse scripsit Gal. l. 13. meth. med. c. 22. in fin. Tropicè *filum Arsenicale* dicitur arsenicum sublimatum, & *filum* ex alumine plumoso. Rul.

Fimbria, περίσσωμα, vocatur *resegmentum indumentorum*, aut, quod ab indumentis detrahitur; qualia ob mollitiem continendis, aut constringendis deligationibus superponuntur, unde & καταβλήματα vocantur, Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 8. Galen. in com. ad h. l. & c. 2. de art. t. 31.

Fimus, κόπρος. Vide *Copros*. *Fimi* cur quidam incalescant, quidam non? vide Helmont. de febrib. c. 2. n. 11. seqq. *Fimus* quoque vocatur ænigmaticè *Mercurius*, Th. Chym. Vol. IV. p. 722.

Finis, τέλος, dicitur id in genere, in quo artifex cùm fecerit, acquiescit, Galen. l. ad Thrasybul. c. 16. Est igitur perfectio quædam, & bonum, cap. 13. Artis Medicæ *finis* omnium consensu est *Sanitas*, isq; est ultimus. Verùm intermedius est *Medici officium*, hoc est, facere & prospicere omnia, quæ ad illum obtinendum sunt necessaria. Estq; geminum: Conservare omnia, quæ sunt

sunt secundum naturam; & Removere omnia, quæ sunt præter naturam. Vid. Dogm. nostr. in proleg. dogm. 4. An verò in Naturâ omnia fiant propter finem, rectè negavit C. Hofm. com. ad Gal. ll. de U. P. n. 666. seq Interdum coincidit cum *Termino*, Gr. πέρας, dicto.

FIREX, i. e. *oleum*. Ruland. Johns.

FIRFIR, id est, *color rubeus*. Iidem.

FIRMAMENTUM, est vox æquivoca. Vel enim sumitur pro cœlo naturali toto, à Lunæ situ elementis proximo, usq; ad extremam universi creati naturalis concavitatem, Ger. Dorn. in tr. Physica genesis, in Th. Chym. Vol. I. p. 345. Hocq; dicitur *Macrocosmicum*. Vel huic Analogicè æquiparatur *Firmamentum* hominis, seu *Microcosmi*; de quo Parac. passim in scriptis suis, præsertim v. Paramiri, tr. 3. c. 1. 2. 3. &c. Crollius *firmamentum* vocat Lumen naturæ, quod homini omnia naturaliter influit. Hoc egregiè, ceu commentitium, perstrinxit Libav. tr. de princip. scientiss. Paracelsicæ Magiæ sec. Croll. sect. 11. T. IV. Oper. p. 21. Vel significat idem, quod *fulcimentum*. Gr. ἔρεισμα, στήριγμα, Gal. c. 3. de iis, q. in med. t. 36. Vide *Ereisma*. Hinc & *Firmamentum* dicitur ἐστηριγμένον, aph. 30. Vel *Firmamentum* notat *Lazurium*. Rul. Johns.

FIRMITAS, *Firmus*, ἀσφάλεια, ἀσφαλὴς, βεβαιότης, βέβαιος. Vide *Asphaleia*, *Bebæos*, *Constans*.

FIRNISIUM *mineralium* vocat *Antimonium* Parac. de morb. metallifossorum, l. 1. c. 7.

FISARUM, id est, *Confectio Salis Ammoniaci*. Rul. Johns.

FISSURA, ῥαγὴ, est species solutionis continui, potissimùm in ossibus, quando secundum longitudinem franguntur; quamvis & de naturalibus rimis & poris usurpetur ab Hipp. l. de nat. puer. l. 18. De *Fissurâ* in hepate vide suprà *Diasphage*. Vide *Rhagas*.

*FISTULA, σύριγξ, propriè notat instrumentum aliquod concavum, oblongum, instar arundinis excavatum, qualia sunt Tibiæ Musicæ, Galen. c. 2. in progn. Hippocr. t. 64. Ità siphunculus, quo aliquid loco cuidam infunditur, & in specie, per quem clysteres injiciuntur, *Fistula* dicitur, Rhod. ad Scrib. n. 39. Linden. Ex. IV. §. 101. Translatum verò vocabulum etiam (1) ad partes quasdam Naturales, v. gr. Penis, aut potius meatus in pene intermedius vocatur *fistula urinaria*, uno verbo, *Urethra*; & penis ipse nervus *fistulosus*, l. 6. de L. Aff. c. 6. Aspera arteria dicitur *fistula pulmonis*, Hippocr. 2. de morb. XLIIX. 2. & Vena portæ in hepate, l. de nat. mul. XLVI. 2. (2) ad morbosam constitutionem, & significat sinum angustum, oblongum, & callosum, Galen. l. de tum. p. n. c. 5. pertinet ad abscessus, quorum materia sive sanies sibi sinum parat in partibus mollioribus, unde Hippocr. dicitur συριγγώδης, ἐκσυριγγώδης, ὑποσυριγγώδης, Hipp. 2. progn. t. 64. Coac. t. 395. Junge totum libell. de *Fistulis*. Plura de his

his in Chirurgiæ Scriptoribus, Paræo, Aquapendente, Hildano, Barbette, & aliis. Species sunt *Fistula lacbrymalis*, *Fistula ani*. *Fistularum* conformationis caussam in salem referre conatur Paracelf. Paramir. l. 2. c. 5. Descriptio generalis hæc dari potest: *Fistula* est ulcus cum uno vel pluribus cuniculis callo magis vel minus obductis, sine insigni dolore, proveniens à materiæ putridæ portionibus retentis, salinis, coagulativis, & carnosas partes indurantibus.

FIXATIO, *Fixio*, Græcè dici posset πῆξις, παγίωσις, terminus est technicus Chymicorum, denotans speciem *coagulationis*. Estq; rei volatilis & fugacis ad permanendum in igne firmatio, & assuefactio, ut non amplius fugiat. Comparatur imprimis rei fixæ additione, Rolfink. Chym. l. 2. c. 4. Rulandus ità descripsit: *Fixatio* est rei ignem fugientis, ut eum non amplius fugiat, sed in eo *fixa* permaneat, per ignem assuefactio, sive ea fiat per calcinationem, sive per decoctionem lentam & diuturnam, sive per crebram sublimationem, sive per crebrò iteratam solutionem & coagulationem, sive tandem per rei fixæ additionem perficiatur. Adde Libav. Synt. Arc. Chym. l. 6. c. 11. & Alchym. Pharmacevt. c. 15. Quæ ità figuntur, dicuntur *Fixa*. Per quæ verò fit fixatio, vocantur *fixatoria*. *Fixa* cum cibis assumta fieri volatilia, vult Helmont. de lithias. c. 3. n. 24. De *fixatione* vide plura in Th. Chym. Vol. IV. quæ loca quæras in Indice.

FLAGÆ, sunt spiritus, qui norunt secreta hominum, vel spiritus à rebus in speculo apparentibus. Rul. & Johns. ex Paracelso Tract. 2. de Pestilitate, & l. 1. Philosoph. sagac. tit. de Nechromantiâ.

FLAGELLATIO, *Flagellum*, μάστιγιον, quid propriè significet, notum est. Tropicè dicitur quoque de Morbis. Parac. Paramir. Tract. 5. c. 2. & 5. Ità lues Gallica vocatur *flagellum* scortatorum, Forest. l. 32. Obs. 2. in Schol. Quòd *flagellatione* languens Venus excitari possit, vide Dieter. n. 100.

FLAMMA, *Flammula*, φλὸξ, φλογίον, φλογμὸς, propriè de igne dicitur. Est enim ignis genus, Gal. l. 4. de C.M. S. L. c. 2. fin. & fit aëre vel aëreo in ignem mutato, l. 3. de Temp. c. 1. *Flammæ* acidum quoddam inesse demonstravit Fr. Hofmannus Clav. ad Schröder. p. 226. 232. 244. Helmont. descripsit per accensam fuliginem, tr. Complexion. atque mistion. Elemental. figment. n. 7. & per exhalationem pinguem, tr. Formar. Ortus n. 28. Hujusmodi *flammæ* generationem è puteo, item è ventriculo & intestinis, quà vivorum, quà mortuorum, per observationes confirmatam vid. in Ephemerid. Nat. Curios. Ann. I. Obs. 33. & 77. Per translationem verò vocabulum *Flamma* à Medicis accipitur vel de *Calore nativo* vitali, qui propterea

pterea βιολύχνιον dicitur. Vide *Biolychnion, Calidum.* Jung. Willis part. I. de An. brutor. c.2. seqq. Barthol. l.2. Anat. c.6. vel de Calore præternaturali corporis & partium ejus, Hipp. l. de veter. medic. XXXII. 9. l. de capit. vuln. XXII. 1. l. 1. de morb. mul. LX. 2.

*Flatus, φῦσα, φύση, item πνεῦμα, *flatuosus spiritus*, in genere significat congeriem halituum vel vaporum, veluti quâdam membranâ inclusorum. Specialiter verò à Medicis accipitur de hujusmodi congerie halituum in corpore humano genitâ, præsertim in ventriculo, intestinis, hypochondriis, utero, vesicâ, &c. Horum generationem quamvis plurimi veterum & recentiorum deducere ausi sint, v. gr. Hippocr. integro l. de *flatib.* Galen. l.3. de sympt. causs. c.2. Jung. ex recentioribus Helmont. de *flatibus*, Dieterich. Jatr. n.912. & alii plures. Videantur & Notæ nostræ ad Jessen. judic. de sang. V. S. misso, p.193. seqq. tamen vix clariùs hæc doctrina apud ullum alium reperietur, quàm apud Willis Pharm. Ration. P. 1. sect. 3. c. 1. Lindenus non malè cruditatis sobolem dixit, Ex. VII. §. 45. De *flatibus* è pene erumpentibus vid. Ann. II. Ephemer. Nat. Cur. Obs. 46. Vide etiam supra *Crepitus*. *Flatulentus* Gr. dicitur φυσώδης. *Flatulenta* affectio dicitur *morbus Hypochondriacus*.

*Flavus, ξανθὸς, *Luteus*, nomen coloris à rubore igneo ad albedinem declinantis, Galen. c. 2. de R.V.I.A. t. 22. intensioris tamen, quàm ὠχρὸς, pallidus color. *Flavedinem* excrementorum non ex bilis tincturâ, sed ex propriæ putrefactionis vitio oboriri, vult Helmont. tr. Scholar. Hum. pass. decept. c. 5. n. 15. sed videtur committere fallaciam oppositorum; siquidem bilis excrementitiæ admistio, ut & succi pancreatici promovet illam putrefactionem portionum ab assumtis chylificatis fœculentarum & terrestrium. Vide *Xanthos*.

*Flemen, quasi *Flegmen*, Gr. κλέδμα dici posset τῶ ποδὸς, significat tumorem pedis circà talos. *Flemina* dicuntur, quum labore viæ sanguis defluit circà talos, & tumorem facit. Aliter Flavius Caper: *Flemina* sunt, ubi abundant crura sanguine. *Flemina*, cùm in manibus vel pedibus callosi sulci sunt, Dieterich. n.465. Keuchen. ad Q. Seren. p.280.

Fletus, κλαυθμὸς, lamentatio, pertinet inter caussas sanitatis, & morborum procatarcticas. Vide *Dacryon, Clauthmerizo.*

Flexio, κάμπη. Vide *Campe.* Unde & καμπύλον, & καμπυλότης ap. Hipp. legitur. *Incurvatum*, seu flexum, & *Incurvatio.* Vide *Campylon.*

Floccus, κροκὶς. Vide *Crocidizo.* *Floccus* notat lanuginem, aut teneros fructus, Rhod. ad Scribon. n. 154. Non est semper signum lethale, in febribus acutis *floccos* evellere, Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Obs. 269.

Flos, ἄνθος. Vide *Anthos.* Quibus addi possunt quoad Chymicam significa-

ficationem descriptiones. *Flos* est bolus per sublimationem extractus. Ex centro & imis partibus elevandus & producendus est, ut in summitate forma sicca coagulet. *Flos* spirituosa rei substantia est. *Turbith* verò magis terrea. Omnis *Flos* per se volatilis est&spirituosus, quanquam ingenio magistrali possit figi, & ad naturam Turbithi aliquando adduci, Rul.& Johns. *Flores* in Chymiâ sunt subtiliores partes corporis per sublimationem à crassioribus particulis sub formâ siccâ separatæ, Schröd.l.2.c.60. ubi simul Catalogum *Florum* Chymicorum invenies. De vocab. *Flos* homonymiâ & Chymicâ acceptione legito etiam Rolfink.Chym.l.5.sect.4.c.1. seqq. *Flos* etiam vocatur farina illa tenuissima, quæ lapidibus innascitur, v.g. *Flos Assii lapidis*, Rhod. ad Scribon. n.82. *Flos capillorum* vocatur color naturalis in ætate vegetâ, & opponitur canitiei, Keuch. ad Seren. p.101. *Flos æris*, i.e. *Viride æris*. *Flos cheiri*, id est, *Auri essentia*. *Flos* salis, Gr. ἁλὸς ἄνθος. *Flos* sectorem Croë alii volunt esse Croci *flores*, ob additionem croë, putantes errorem illorum, qui scripta Paracelsi manu non exactè legunt e pro ci. Rulandus verô per transpositionem deprehendit, esse florem nucis moschatæ, ut sonath anthos denotat: alii *florem* chelidoniæ extractum. *Flos* quoq; vocatur ipse *Lapis Philos.* Th.Ch.Vol.IV. p.727. *Flos vini*, vide *Anthosmias*. Jung. Linden. Ex. 10. §.131. seqq.

Flos virginitatis vocatur ille sanguis, qui in primo coitu à mulieribus post deflorationem funditur: vel ipsa membranula *Hymen* dicta. Barthol. l. 1. An. c. 31.

FLORIDUS, ἀνθηρός. Vide *Anthera*. Hip. 6. Epid. s.3. t.7.

*FLUCTUATIO, κλύδων. Vide *Clydon*. Meminit & Forest.l.20.Obs.4.in Schol. *Fluctuatio* corporis navigantium promovet digestionem. Helmont. tr. Blas human. n.36.

*FLUOR, *Fluxio*, *Fluxus*, ῥεῦμα, ῥόος, ῥοῦς, ῥύσις, varias habet apud Medicos significationes. Accipitur enim aliquando latè pro omni Defluxione, & ità incidit cum vocibus *Catarrhysis*, *Catarrhus*, de quibus suprà. Hippocr. species varias recenset l. de Glandulis ferè toto. Aliquando strictè & cum additione, v. gr. *Fluxus ventris*, cùm semper & assiduè humida dejiciuntur excrementa sine tenesmo & lienteriâ, Gal. c. 2. in 1. Epid. t. 36. Jung. Keuchen. ad Q. Seren. p. 202. *Fluxus hepaticus*, ἡπατικός, in quo ob imbecillitatem hepatis ab intemperie frigidâ inductam alvi sedimenta, aquæ, in quâ nuper mactata caro abluta est, redduntur simillima, Gal. l. 5. de Loc. Aff. c. 7. Sylvius negat, se unquam hunc affectum vidisse, existimat verò caussam ejus in copioso sero sanguini admisto, & vasa simul relaxante consistere, l. 1. Prax. Med. c. 13. t. 24. P. Barbette putat, esse speciem *fluxûs* hæmorrhoidalis, Pr. l. 4. c. 6. Aliquando strictissimè cum & sine additione de *Fluxu muliebri*, Hipp. l. de nat.

nat. mul. XV. 11. XLV. 1. LXXXIV. seqq. Cujus variæ sunt ratione coloris excretorum species: *Fluor albus*, cujus descriptionem & caussam vide infrà in *Gonorrhœa*: *Ruber*, sive *Cruentus*, & hic vel coincidit cum menstruo, καταμηνίοις, l. 2. de morb. mul. LIX. 5. (est aliàs in fin. l. de loc. in homine) LXI. 6. LXIII. seqq. vel diversus, & ità caussa eadem cum aliis sanguinis profusionibus solutio continui venarum uteri ob copiam vel acrimoniam sanguinis. *Crocei fluoris* historiam vide Ephem. Nat. Cur. A. III. Obs. 115. Aliquando accipitur pro *Defluvio capillorum*, Keuchen. ad Q. Seren. p. 117. ἡ ῥύσις τῶν τριχῶν. Trallian. l. 1. c. 2. Denique *fluores* dicuntur lapides ex fodinis, similes gemmis ipsis, sed minus duri. Metallici vocant *fluores*. Siquidem ignis calore, ut glacies Sole, liquescunt & fluunt. *Fluores* sunt quasi contrarii metallis istis mediis seu remotis, quâ in spiritus & aërem resolvuntur. Theophrastus ipsos si novisset, ἐκ συῤῥοῆς vocasset, quòd fluxu in terrâ fierent. Sed videtur ignotos omninò fuisse veteribus. Sunt variæ species à colorum & formæ, vel figuræ differentiâ desumtæ, quas prolixè collegit Ruland. in Lexic. p. 217. seqq. Sed omnia compilare non est hujus loci.

FOCALE, σφαρυγεῖον, ἀσφαρυγεῖον, σπαργανιστήριον, λάρυγξ, dicebatur veteribus fascia, vel ligaculum, quo adversus aëris injurias fauces muniebant, ex Quintiliano Instit. Or. l. 5. c. 3. Rhod. ad Scribon. n. 80. Hodiè Germanis receptissimum est.

*FOCILE *majus* & *minus*, dicuntur duo ossa cubiti, quorum alterum majus, aliàs *Radius*, alterum minus *Cercis* vocatur. Vide *Brachium*, *Cubitus*. Barthol. etiam Tibiæ geminis ossibus attribuit. Vide Libell. 4. Anat. c. 20. 21.

Focus, ἑστία, propriè dicitur arte factus locus planus aut concavus, ex fictilibus aut ferro, in quo ignis struitur, & vel coctio vel liquatio perficitur. Ità in metallurgiâ *Focus excoctorum*, in quo plumbum purgatur, aut in quo massæ plumbeæ liquantur, Ruland. & Johns. Per translationem verò etiam *Focus morbi*, v. gr. *febris*, dicitur ea corporis pars, quæ prima solidâ suâ in substantiâ immodicè fuerit calefacta, quæ Cor, vel Jecur, vel Ventriculus statuitur, Galen. libr. de marasmo, cap. 7. Aut aliter: *Focus febris* dicitur particula, quam vel obstructio, vel putredo, vel inflammatio obsederit, L. 11. meth. med. c. 20. Vocabulum Græcum ἑστία etiam est nomen Emplastri alicujus nobilis apud veteres, quod sic dictum est, quia ex Græci nominis literarum calculo, quæ in ἑστία continentur, indicatur, ipsum Drachmis DXVI. constare. Refertur ad Necepsonem Regem. Conducit omni vulnerum generi. Descriptio ejus habetur apud Aët. l. 15. Hæc Gorræus in defin.

Fodina, μεταλλον, in genere idem significat, quod *fovea* vel cuniculus subterraneus. Specialiter verò notat ea loca subterranea, è quibus metalla eruuntur. Hinc Aurifodina &c. Tropicè in aure cavitas illa anfractuosa *Labyrinthus* dicta vocatur etiam *Fodina*. Barthol. libell. 4. c.6.

Foecundus, *Fœcunditas*, ἐπίτεκνος. Vide *Epitecnos*.

Foemina, *Fœmella*, γυνὴ, γυναικὸς, θῆλυ, nomen sexûs muliebris propriũ. Lind. per simplex e *femina* scribit, Ex. X. §. 200. 164. XIII. §. 542. &c. Sumitur latè & strictè. Latè complectitur puellas, virgines, viduas & cõjuges, & saltẽ differentiam sexûs indicat. Strictè significat mulierem, quæ vel in conjugio vixit, vel adhuc vivit. Ejus officia vide ap. Gal. l. 3. de caus. puls. c. 2. Est imperfectior mare, C. Hofm. ad Gal. de U. P. n. 980. seqq. Quid fœmina Spagyricis dicatur in lapidis Philosophici magisterio, vide apud Libav. Alchym. Pharmac. c. 7. Basil. Valentin. fr. de lapide Philosoph. & similes Authores &c. Th. Chym. Vol. IV. p. 724. 736. & alibi.

Foetatio, *Fœtificatio*, idem, quod *Imprægnatio*, γονοποιΐα, κύησις, Gal. l. de septimestri part. in princ. & l. an omnes particulæ animalis, quod fœtatur, fiant simul: quamvis neutrum in Græco habeatur codice.

Foetidus, *Fœtor*, δυσώδης, δυσωδία. Vide *Dysodes*. Exempla gravissimi *fœtoris* in hominibus vivis vide Ann. II. Ephem. N. Cur. Obs. 191. *Fœtens* quoque habetur lapis Philos. in Th. Chym. Vol. IV. p. 745.

Foetisare, barbarum verbum, id est, *gignere*, producere. Legitur in Th. Chym. Vol. V. p. 454.

*__Foetus__, κύημα, propriè vocatur *conceptus* in utero, ex semine factus, quando viscerum, cordis, Jecoris, cerebri indistincta adhuc & informia adsunt rudimenta, & ità carnea apparet substantia, non verò amplius seminalis, quam aliàs Hippocr. genituram, γόνον, appellat, Gal. l. 1. de sem. c. 9. *Fœtus* duplex: Masculus & Fœmininus. De nutritione *fœtûs* in utero elegantem tractatum scripsit Claudius de Courvee. Vide *Conceptus*. Junge Barthol. l. 1. An. c. 28. *Fœtus* à Ger. Dorneo describitur, quòd sit mixtum ex utriusq; parentis substantiâ productum ad sui perfectionem. Art. Alchimist. l. 3. c. 15. fin. *Fœtus* Spagyricus vocatur illa medicina catholica Spagyricorum. Id. in Philos. Chemicâ Th. Chym. Vol. I.

Foliata *terra*, vocatur *Sulphur* perfectè mundatum, purificatum, & dealbatum. Th. Chym. Vol. IV. p. 720.

Foliatum, φυλλίατον, nomen unguenti pretiosi, quo divites solùm utebantur Romæ, ad stomachum & caput. Dictum etiam *Spicatum*, σπικᾶτον, Galen. l. 2. de C.M.S.L. c. 1. l. 8. c. 1. & l. 7. de C.M.P.G. c. 12. nec non alibi.

Folium, φύλλον, hujus significatio propria & nota pertinet ad Botanicos, quà lata, quà stricta pro *Malabathro*, Rhod. ad Scribon. n. 170. Impropriè *folia daturæ* dicuntur, quasi folia aurea. *Folia* notant pura & à sor-

à sordibus separata. Hinc quando Spagyrici dicunt: Vertite aurum in *folia*, volunt indicare: solvite in liquorem, ut anima parcè extrahatur, quæ Sulphur tingens est, Rul. Johns. In Mineralogiâ *folia* auri & argenti sunt tenuissimæ laminæ dictorū metallorum, Schröder. l. 1. c. 2. *Folium* quoque vocatur ipse Lapis Philosoph. in Theatr. Vol. IV. p. 727.

*Follis, *Folliculus*, φυσητὴρ, est instrumentum, quo non modò aurifabri, sed & alii artifices utuntur ad inflandum aërem, Gal. l. 9. Anat. admin. c. 2. fin. quâ ratione corium ad *folles* conficiendos debeat præparari, vide apud Libav. Synt. Arc. Ch. l. 6. c. 14. Ab Anatomicis sumitur pro Vesiculâ, κύστις dictâ, ut *Folliculus* fellis. Vide *Cystis*. Barthol. l. 1. Anat. c. 15. Botanicis & Pharmaceuticis *folliculus* dicitur theca tenuis, quæ granum vel semen continet involutum. Schröd. d. l.

Fom, i. e. *sonus*, vel *vox*. Ruland.

Fomentum, πυρία, θέρμασμα, dicitur omne id, quod quovis modo foris applicatum corpus calefacit actu, ut spongiæ aquâ calidâ imbutæ, & similia, Gal. l. 2. de R. V. I. A. t. 1. 2. seqq. *Fomenta* pertinent ad *Epithemata*. Vide Antid. Weker.. Gen. l. 1. c. 20. P. Morellus l. 2. sect. 1. c. 3. Dicitur & *Fotus*, *Fomentatio*. Harum noxam attingit Sylv. l. 1. Pr. M. c. 15. §. 23. Vide *Pyria*.

Fomes, ὑπέκκαυμα, ζώπυρον, quid propriè significet, notum. Nimirum ignis suscitabulum. *Fomites* præsentaneos parandi modum docet Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 1. Per metaphoram ità dicitur caussa interna vel antecedens, quâ morbus fovetur & continuatur. Jul. Alex. l. 1. Añot. in Gal. l. 1. art. cur. ad Glauc. c. 4. p. 601.

Fons, πηγὴ, quid propriè significet, non est huj⁹ loci, nisi quaten⁹ aqua fontana inter res non naturales quoq; refertur. De *fontium* varietate disseruit Helmont. tr. Supplem. de Spadanis fontibus, n. 1. seqq. Impropria & tropica significatio frequentior est in foro Medico. Ità Hipp. vocavit sanguinem, bilem, pituitam, & aquam quatuor *fontes* corporis, l. 4. de morb. X. 17. XI. 1. Ità *Fontes Signorum* appellantur eæ res vel circumstantiæ, è quib⁹ signa sanitatis & morborū desumuntur, Dogm. nostr. Part. 3. c. 1. dogm. 7. Materia quoq; præsidiorū Medicorum triplex *Fontium* nomine venit ap. Institutionistas: *Fons Diæteticus*, *Pharmaceuticus*, *Chirurgicus*, Rolf. O. ac M. Med. Spec. l. 1. sect. 1. c. 3. Anatomicis pars illa, quæ in infantib⁹ recens natis membranosa reperitur ad commissuram coronalem & sagittalem, quæq; progressu temporis in os, sed tenuius induratur, *Fons pulsans* vel pulsatilis, aliis *Fontana* & *Fontanella* dicitur. C. Hofm. ad Galen. de U. P. n. 574. Barthol. libell. 4. de ossib. c. 6. Chymicis Mercurius *fons Chymiæ* indigitatur. Nicol. Flamellus annot. in Dionys. Zachariæ opuscul. Theatr. Chymic. Volum. I. & IV. p. 721. 725. Libav. Apocal. Hermet. Part. prior. c. 5.

Fons Philosophorum est Balneum Maris vel Mariæ. Rul. & Johns.

FONTALE *acetosum*, idem, quod *Acidulæ*. Parac. l. de Tartar. morb. C. 16.

FONTICULUS, *Fontanella*, est nomen remedii Chirurgici, nihilque aliud significat, quàm ulcusculum in aliquâ corporis parte, plerunq; verò in brachio ad musculum deltoidem, in pede verò vel suprà, vel infrà genu, vel ferro ignito, vel cauterio potentiali paratum, ad blandè & leniter educendos vitiosos humores superfluos. Est verò *fonticulorum* usus in variis morbis, imò in omnibus fermè corporis nostri affectionibus, à defluxione dependentibus, in quacunq; intemperie *fontanellæ* conveniunt, teste Dieter. n. 744. Jung. Eph. N.C. A. III. Obs. 156. & 214. Plura apud Bartholin. Syntagm. de Cauteriis, Glandorpium in Gazophylacio fonticul. & Seton. Schorerum tract. German. de fonticul. Quinam impugnaverint Authores, lege apud Rolfink. O. ac M. Med. Sp. l. 4. part. 2. c. 5. seqq. Vide suprà *Cauterium*. *Fonticulorum* naturalium historiam vide in Ephem. N. Cur. Ann. II. Obs. 257. Alteram *Fontanellæ* significationem vide p. a. in *Fons*.

*FORAMEN, τρῆμα, dicitur locus quidam apertus, *forando* veluti factus, Gal. l. de causs. morb. c. 11. Linden. Ex. V. §. 37. *Foratio* τρῆσις dicitur, Gal. ibid. *Foramen cæcum* quid sit in Anatomicis, vide suprà *Cæcus*. *Foratio* idem est, ac *Perforatio*, sive *Trepanatio*, quâ utimur in fracturis capitis, cùm usq; ad cerebri membranas calvariam dividimus, Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 2. ubi Gr. ἀνάτρησιν vocavit. *Foraminulentum* os dicitur quoque *Cribriforme*, sive *Ethmoides*.

FORCEPS, πυράγρα, (ità dicta, quòd ignita teneri possint) καρκῖνος, est nomen instrumenti chirurgici ferrei, variæ formæ, quo aliquid apprehenditur, eximitur aut effringitur. Ità *forceps* dentium, ὀδοντάγρα. Vide *Dentiducum*. Dicitur & *Dentarpaga*. *Forcipes* pro calculo eximendo, Paræus l. 16. Chirurg. c. 42. *Forceps* ocularis, Hildan. cent. 1. Obs. 2. *Forceps* pro extrahendâ molâ, Cent. 2. Obs. 52. pro abscissione mammarum, O. 79. pro apprehendendo vase sanguineo ad constringendum laqueo, l. de gangr. & sphacelo c. 19. *Forceps* parva in Cistâ milit. cl. 19. Confunditur cum *Forfice* & *Forpice*. Vid. Rhod. ad Scribon. n. 53. Vide *Forfex*.

FORFEX, ψαλὶς, τομὶς, est instrumentum Chirurgicum ferreum, vel ex chalibe paratum, bifidum, vel bisulcum, quo aliquid resecatur, Rhod. d. loc. quamvis ibidem confundatur cum *forcipe*, quod & Rul. fecit, describẽs: *Forfex* est instrumentum oblongũ, & biceps, quod manibus facilè comprimi & dilatari potest, igni imponendis dirigendisque prunis atq; vasis aptum. Est & alia *forficum* species, quâ vasa tantùm ex igne sustollimus, quæ instar *forcipis* complicatur. Mentio fit *forficum* apud Oribas. de machinam. c. 5. *Forfices* etiam

etiam dicuntur, quibus pili resecantur, diversæ tamen à novaculis, quia bifidæ. Hildan. Cist. mil. cl. 19.

Foris, foràs, ἔξω. Vide *Exo.*

*Forma, εἶδος, ἰδέα, μορφὴ, est æquivocæ significationis. Vel enim significat internam & substantialem naturam & principium activum corporis naturalis, qualis est anima in homine, animalibus, & vegetabilibus, Gal. quod anim. mor. temper. corp. seq. c. 3. l. 2. de sem. c. 1. vel denotat externam speciem & pulchritudinem, Orat. suas. ad artes c. 5. seq. Unde ἀειδὴς, *deformis*, & εὐειδὴς, *formosus*, Diet. n. 9. Juxtà priorem significationem opponitur *materiæ*, & speciem constituit, unde & substantiæ modus vocatur, Lind. Ex. X. §. 19. seqq. quamvis Cartesianam sapiant philosophiam, quæ ibi traduntur, qui negat *formam* substantialem specificam. Veriùs mihi videtur scripsisse Fr. Hofm. in Clav. ad Schröder. l. 1. c. 11. p. 16. A *formarum* specificarum in seminibus aut his analogis delitescentium diversitate ex aquâ producuntur diversa vegetabilium, terrarum, mineralium, salium, liquorum, lapidum, animalium genera, & per species exurgunt. Ab his *formis* specificis dependent virtutes medicamentosæ, quæ sunt veluti *formæ* subordinatæ, uti vocat Idem ad l. 1. c. 36. p. 38. Helmont rursus aliter de *formarum* essentiali ratione docuit, uti videre est in tr. *Formarum ortus.* Chymici per *formam* intelligunt vel spiritum mundi, à quo corpora naturalia producuntur: vel describunt, quòd *forma* rerum sit virtus generativa, quæ sibi simile quodq; producere potest, ut hominis *forma* latet in homine, & non in alio; arboris in arbore, nec non in metallo metalli, Ger. Dorneus tr. Artific. supernatur. c. 5. in Th. Chymic. Vol. I. Vel *Formæ* rerum sunt influxus cœlestium, quos à superioribus habent inferiora: occulta potentia, vis & virtus cujusq; rei, Rul. & Johns. Vel *Forma* ipsis idem est, quod *Quinta Essentia*, Lib. passim in scriptis. Vel etiam de externâ alicujus rei figurâ. Hinc *formas* plantarum resuscitare, *formas* fundere, apud eundem legitur in Syntagm. Arc. Chym. & alibi.

*Formatio, σχηματισμὸς, plerunq; ponitur pro externâ *figuratione*, v. gr. *formare* pilulas, Globulos, pastillos, apud Scrib. Vide in Lex. Rhod. Sumitur tamen & pro *generatione*, v. gr. *Formatio* fœtûs passim legitur.

*Formatrix *virtus*, δύναμις πλαστικὴ. Vide *Dynamis.* A Galeno describitur, quòd sit ea, quæ jacto in uterum semine sive in terram statis temporibus universas & singulas conflat partes ejus, quod gignitur, quæ est optima & summa ars, quæ omnia alicujus gratiâ molitur, sic, ut nihil otiosum sit, aut supervacaneum, lib. de nat. fac. c. 6. Vocatur ibidem δύναμις γεννητικὴ, *facultas generatrix.* Est ipsa anima vegetativa, Lang. l. 1. ep. 14.

*Formica, μύρμηξ, est nomen insecti mirâ providentiâ dotati, ità, ut inter rationalia Cicero & Celsus referre non fuerint veriti, cujus descriptionem prolixam, & usum in Medicinâ vide ap. Aldr. l. 5. de insect. c. 1. Schröd. l. 5. cl. 4. n. 103. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. *Formicas* ex melle & pane secalitio generari, docet Helmont. tr. Potestas medicamin. n. 37. *Formica* quoq; dicitur *Verrucæ* species, quæ Gr. μυρμηκία, verruca formicaria vocatur, tumens & callosa, colore nigricans, basi latâ, & cute sessili, in excisione dolores afferens, morsiunculis *formicæ* simillimos, à quo etiam nomen accepit. Forest. l. 23. l. 23. obs. 9. Meminit illarum Hipp. l. de humid. usu VIII. 11. Dolor ille etiam μυρμηκιασμὸς, μυρμηκίασις, *formicatio* vocatur, Galen. l. 3. de fac. parab. Foës. Oec. p. 420. Dieter. n. 38. *Formicæ* verrucalia apostemata vel porralia, sessiles verrucæ *formicantes*, *formicationes myrmeciæ*. Rul. & Johns. Lex. *Formica* etiam non solùm de *Verrucis*, quæ *Myrmeciæ* dicuntur, accipitur; verùm & notat *Herpetem Miliarem*, docente Ingrass. com. ad Avic. de tum. pr. n. p. 181. seqq.

*Formicans, μυρμηκίζων, est epitheton *pulsûs* inæqualis, & omnium minimi, apud Galen. *formicarum* motui similis, estq; nullus alius, quàm vermiculans imminutus, à summâ paupertate flammæ vitalis & cordis systole imbecillâ dependens, l. de Puls. ad Tyron. c. 8. & l. 1. de diff. puls. c. 26, 27.

Formix, idem, quod *Noli me tangere*, sive *Herpes esthiomenos*, aliàs *Lupus* dictus. Walther. Sylv. Med. p. 654.

Formula, est terminus technicus, diciturq; de medicamentorum, quà simplicium, quà compositorum, constitutione, cùm quoad cōsistentiam, tùm quoad descriptionem. *Formularum* differentias vide apud Schröd. l. 1. c. 32. *Formula urina* Paracelso dicitur urina rubra, clara, de quâ in lib. de Urinis & Scholiis passim legere est.

Fornax, καμίνος, quid significet, omnibus notum est. Dicitur & *Furnus*. *Fornacum* & *Furnorum* Medicorum historiam & differentias vide apud Schröd. l. 1. c. 20. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. p. 29. Theodor. ab Hoghelande, l. de Alchem. diffic. septem *furnorum* genera numerat. Calcinatorium, sublimatorium, destillatorium, descensorium, fusorium, solutoriū, & fixatorium, ex Gebro. His addit *Furnum secretum*. Ger. Dorn. Art. Chemistic. l. 2. c. 2. seqq. tres peculiares formas *fornacum* exhibet, secundum tres motus perpendiculares extructas, sursum, deorsum, & lateraliter latum. Plura de hâc re vide apud Dan. M. lium l. 2. Basil. Philos. de furnis & vasis Philos. c. 2. Rolf. Ch. m. l. 2. c. 17. Rul. potissimùm *fornacum* meminit, quarum usus est circà metalli fodinas, v. g. *Fornax* prima vitrariorum, & etiam ea, in quâ excoquuntur venæ. *Fornax*, in quâ plumbum ab argento separatur. *Fornax*, in quâ plumbum

& argentum ab ære separantur. *Fornax*, in quâ ferrum excoquitur. *Fornax*, in quâ panes ærei coquuntur torrefacti. *Fornax*, in quâ calefiunt panes ærei. *Fornax*, quæ foraminibus vento inspiratur. *Fornax*, furno similis. *Fornacem anemiam* porrò sic descripsit, quòd fiat è ferro instar tripodis, cum conisterio & foco, quæ duæ regiones per craticulam discernuntur. Conisterium clauditur januâ ferreâ, per quam aër subintrat. Focus autem est apertus & intus luto crasso obductus. Ergastulum est liberum spacium. Plerunq; enim accommodantur res per sartaginem, ollam, catinum triangularem, & similia, ità, ut insistant prunis, vel parumper demittantur. Quanquam autē ignis nonunquam flabello vel follibus intendatur, tamen subintrantis aëris seu venti vis maxima est. Itaq; & eo in loco collocari debet, ut janua conisterii vento vel aëris motui exponatur, sitq; nullus alius exitus undiquaq; fenestris & aliis clausis, præter sursum tendens fumarium, ut ita aër cogatur per prunas elabi. Id autem tunc maximè fit, cùm liquare aliquid magno igni aut calcinare volumus. Vide infrà *Furnus*. De *Fornace* balneariorum vide Rhod. ad Scribon. Larg. n. 60. *Fornacula* est diminutivum.

*Fornix, καμάρα, item ψαλίς. Vide *Camara*. Quid sit *fornix cerebri*, vide apud Barthol. l. 3. Anat. c. 6.

Forpex, vide *Forfex*.

Fortificans, idem, quod *Confortans*, *Corroborans*. Helm. de febrib. c. 8. n. 14.

Fortuitus, τυχαῖος, dicitur de iis, quæ sine humano consilio, vel casu vel naturà eveniunt, Galen. l. de subfig. Empir. c. 2. *Fortuitam* curationem meritò improbat Libav. tr. Artis Med. Hipp. & Herm. typus Tom. III. Oper. p. 119. Vide *Fortuna*.

Fortuna, τύχη, opponitur arti & naturæ, Gal. l. 11. de U. P. c. 7. Verissimè existimavit Helmontius, omnes omniū *fortunas*, tàm prosperas, quàm adversas concernere dispositionem divinam, non autē inclinationem, multoq; minus ab astris dependere, licet in firmamēto sint præsignatæ, tr. Astra necessitant, non inclin. n. 41. An *fortuna* aliquid possit in arte Medicâ & Medico, disceptatur. Negare videtur Hipp. l. de loc. in hom. LVIII. & ex eo Mercurial. l. 2. Var. L. c. 12. Enimverò distinguendum est inter *fortunam* temerariam, sive paganam, & Christianam, cumq; scientiâ, prudentiâ, & verâ pietate conjunctam. Hæc omninò requiritur in Medico. Vide de hâc re plura ap. Rolf. Chymiæ l. 1. c. 4.

Fortunatus, εὐτυχής, idem, quod *felix*. Vide *Eutychia*.

Fossa, σκάμμα, præter vulgarem significationem Anatomicis dicitur interior cavitas, & *rima magna* pudendi muliebris, quæ apparet diductis labiis, quæ & *Fossa navicularis* dicitur. Barthol. tr. Anat. c. 32.

Fossicius, idem, quod *Fossilis*, ὀρυκτός. Dicitur de eo, quod è terrâ effodi solet, estq; epithet. *Salis* ap. Scrib. L. n. 59.

n.59.60.Diosc.l.5.c.126. Vocatur aliàs *Montanus*, Rhod. in Not. ad h.l. Offic. *Sal Gemmæ*, Schröd.l.3.c.22.

Fossio, σκαφὴ, σκαπάνη, refertur à Gal. inter exercitia corporis validiora, l.2. de san. tuend. c.8. & 9. à verbo σκάπτω, *fodio*. Hinc *fossores* dicuntur, qui mineram metallorum è terris eruunt. Gr. σκαπτῆρες.

Fotus. Vide *Fomentum*.

*Fovea, βόθρος, præter receptam significationem etiam ab Anatomicis accipitur pro *pudendo* & *sinu muliebri*. Rolf. de part. genit. part. 2. c. 32. Vide *Fossa*. *Foveola*, βόθριον. Vide *Bothrion*. In specie *Foveola*, βόθριον, est parvum ulcus, & cavum in nigro oculi, Gal. def. med.

Fraces, σύμφυλα τῶν ἐλαιῶν, dicuntur carnes olivarum expressæ, unde *Amurca* sive feces in oleo, Plin. l. 15. c.6. Linden Ex. X. §.199. Hinc *Fracedo* descendunt & *Fracidus* odor, de quibus vide Helmont. tr. Blas meteoron. n.12. & tr. Tumulus Pestis, §. Fermentum pestis, ubi fermentationem & exhalationem putidam & fœtidam significat.

*Fractura, κλάσις, κλάσμα, item ἄγμα, κάταγμα, passim apud Hippocratem libr. περὶ ἀγμῶν, & Galen. in comm. est species solutæ unitatis in partibus duris, ossibus & cartilaginibus durioribus, proveniens ab externo violenter continuitatem dissolvente. Ejus differentias vide in Chirurgiæ Scriptoribus, præsertim Hieron. Fabr. ab Aquapend. Pentatevchi l.4.c.1. Sennert. M. Pr. l.5. part.5. per totum. P. Barbette Chirurgiæ part. 1. c. 3. & alios. Dicitur & *Fractio*, Dieter. n.437. De *fracturis* gravidarum curatu difficilibus vide Ephem. N. Cur. Ann. I. Obs. 25.

Fragilis, κραυρὸς, dicitur de sicco, quod facilè in minores particulas dissolvi potest, Gal. l. de Simpl. Fac. cap. 11. & lib. de bon. & mal. succ. c. 10. Hinc *fragilitas*, κραυρότης. Ibid.

Fragmen, *Fragmentum*, ἄγμα, κάταγμα, vel idem est, quod fractura: Vel particulas quasdam à toto solido corpore separatas significat. Ità *fragmina* calculi dicuntur sabulum & granula. Scrib. Larg. n.152. Vide Lex. Rhodii.

Fraternitas, ἀδελφιξία, item *Fratratio*. Vide *Adelphixia*. Peculiaris quoq; est Spagyricorum quorundam *Fraternitas de Roseâ Cruce*, de qua vide judicium Libavii integro tract. de Philosophiâ Harmonicâ Magicâ *Fratrum Roseæ Crucis*, Operum Tom. IV. & Dieterich. Jatr. pag. 1208. *Fratres Lombardorum*, vel *Salernitanorum* dicuntur partus monstrosi, verminosi. Ephem. N. Cur. An. I. Obs. 1. *Frater* quoque vocatur & *fratris uterini* lapis Philos. Th. Chym. Vol. IV. p.727. & *Frater Mercurii* dicitur *Sol* vel Aurum, p.725.

Frendo, σαρκάζω, significat propriè supremis labris, vel etiam dentibus aliquid evello, uti faciunt bruta ἀμφόδοντα, utrinque dentata, Hippocr. libr. de artic. t. 28. Gal. in comm. Adde Foës. Oec. p.558.

Im-

Impropriè significat *subsannare* morsis labris & irridere. Unde *sarcasmus* sive subsannatio vocatur in Rhetoricis.

FRENUM, *Frænum*, κυνοδέσμιον, dicitur vinculum illud, quo præputium glandi penis adhæret. Alii *Canem* vocant. Rolf. de part genit. P. 1. cap. 3. Barthol. l. 1. c. 24.

FREQUENS, πυκνὸς, idem, quod *Creber.* Vide *Creber.* *Frequentia* specialiter dicitur Ger. Dorneo in Philos. Speculativa capitul. 5. concepti circa veritatis amorem perseverantia.

*FRESUM, ἔρεγμα, à *frendo*. Vide *Eregmos.*

FRIABILIS, ψαθυρὸς, *friabilitas*, ψαθυρότης, dicitur de eo corpore, quod est inter humidum & siccum medium, & facilè in minimas particulas potest dissolvi, Gal. de bon. & mal. succ. c. 10. Ità caro *friabilis* multò legitur l. 3. de Al. Fac. c. 27. Dicitur & ψαφερὸς, vide *Psapheros*, item θραυστὸς. Vide *Thraustos.*

*FRICATIO, *Frictio*, τρῖψις, ἀνάτριψις, vide *Anatripsis.* Duplex est: *sicca*, & *humida.* Illa est, quando corpus universum vel membrum ejus solis manibus vel linteo, nullo admisto humido aut pingvi corpore *fricatur.* Eadem & Chirothecis aliquando perficitur, διὰ χειρίδων, Rhod. ad Scribon. n. 180. Hæc v. dicitur, quæ fit per aquæ & olei admistionem. Alias *frictio* in genere duobus modis usurpatur: uno quidem, pro omni motu, qui extrinsecus tàm sanis, quàm ægris adhibetur ad cutem, quovis tempore: altero verò, vel est pars exercitationis, vel potius, ut ait Gal. exercitationi subservit. Differentiæ sex *frictionum* numerantur. *Mollis*, *Dura*, & inter eas *media*: *Multa*, *Pauca*, & in eo genere *mediocris*. *Dura* ligandi, *mollis* solvendi, *multa* minuendi, *mediocris* carnem generandi vim habet, Galen. l. 2. de san. tuend. c. 3. & in specie de *frictione* cum oleo. l. 2. de Sim. Fac. c. 18. & alibi. Vide Rolfink. O. & M. Med. Sp. l. 4. s. 10. part. 1. c. 1.

*FRIGEFACTIO, *Frigefaciens*, *Frigiditas*, *Frigus*, *Frigidus*, ψυχρὸς, ψυχρότης, ψύξις, ψῦγμα. Terminorum significatio nota est. Opus est distinctione.

*FRIGIDUM, etiam accipi potest, prout suprà de *Calido* diximus, Substantialiter, & Accidentaliter. Substantialiter dicitur de aquâ, nive, glacie, & aliis, quæ destituuntur principio calido substantiali. Hinc Helmontius rectè dixit, *Frigus* non est principium vitale, sed extinctionis tr. Progymnasm. Meteor. n. 25. Imò etiam homines, quibus calor vel flamma vitalis est imbecillior secundum vel p. n. dicuntur *friguli.* Ità Fœminæ respectu virorum dicuntur *frigidæ.* Impotentes quoque ad Venerem vocantur *Frigidi* C. Hofm. U. L. l. 4. c. 43. Accidentaliter vel Qualitativè iterum dupliciter sumitur: Efficienter, & Effectivè, sive ut efficiens, & effectus. Ad illum respectum pertinent

FRIGEFACIENS, *Refrigerans*, *Frigefactio*, & consistit in actuali vel potentiali sufflaminatione, oppressione vel extinctione caloris & flammæ vitalis.

Remedia *refrigerantia* Hipp. dicuntur ψύγματα, l. 2. de morb. XVI. 15. 18. XIX. 9. l. de nat. mul. XII. 19. l. 2. de morb. mul. XXXIIX. 8. Effectûs respectu *frigidum* dicitur, & quidem in statu sec. naturam, quando caloris vitalis excessus est correctus. Usitatius v. in statu præternaturali & frequentius occurrit. Ità extrema membra *frigida* ψύξις ἀκρωτηρίων, 7. aph. 1. 26. *frigiditas* pedum 4. de R. V. I. A. t. 39.

FRIGUS, paroxysmos febriles quosdam præcedens, præsertim in intermittentib⁹, dependens à portionũ succi nutritii acescentiâ, succum quoque nervosum corrumpente. Vid. Will. de febr. c. 3. seqq. Sylvius ex acido succo pancreatico lymphâ & pituitâ deducit, Pr. M. l. 1. c. 27. §. 33. Dicitur hoc etiam Græc. χειμών. Vide *Cheimon*.

FRIGUS, etiam aliquando sumi pro catarrho & affectu capitis à vitiosis humoribus dependente, monstrat Keuchen. ad Seren. p. 122.

FRINGILLA, nomen aviculæ notissimæ, quæ etiam vulg. *Vinco rubeus* dicitur. Usus ejus est in cibis. Aliàs descriptionem vide in Aldrov. l. 18. Ornithol c. 6.

FRIXUS, *Frictus*, φρυκτός, φρυγόμενος, τηγανόμενος, τηγανισμένος, τηγανιστὸς, dicitur de iis, quæ in sartagine torrentur, vel *friguntur*. Unde & panis τηγανίτης, in sartagine *frixus*. Omnia *frixa* sicci⁹ dare alimẽtum & flatulentiâ carere, docet Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 22. & l. 3. c. 2. Cõfirmat Lind. Ex. V. §. 105. *Fricta resina* vel *frixa*, quæ κατ' ἐξοχὴν Gr. φρυκτὴ dicitur, notat *Colophonia*, ad differentiam liquidæ sive humidæ. Ità v. vocatur, quia torretur, aut uritur, uti docet Dioscor. l. 1. c. 93. Substitui potest Terebinthina, teste Gal. l. 6. meth. med. & alibi. Vid. Foës. Oec. p. 668. Scribon. aliquoties meminit n. 203. seq. Vid. Rhod. in not. ad primum n. 203.

FRONDIS, φυλλὰς, θαλλὸς, item *Frundis*, prò *Frons*, notat ramusculum arboris vel fruticis foliosũ, ut *Delphica* vel *Persica frondis*, Keuch. ad Seren. p. 134. 210.

FRONS, *Frondis*, idem, quod *Frondis*, *Frons frontis* verò Gr. μέτωπον, dicitur pars capitis anterior depilis, suprà oculos sita, & ad tempora usque protensa. *Frons* corrugata, contracta, dicitur Hipp. μετώπου συναγωγὴ, Coac. t. 213. Sudor *frontis* μετωπιδαῖος ἱδρὼς, l. 2. de morb. mul. LVI. 6. Vena in *frõte* 5. aph. 68. vide Dieter. n. 546. *Frõtis* descriptionem vide apud Barthol. l. 3. Anat. c. 7.

FRONTALE, προμετωπίδιον, nomen medicamẽti externi vel topici, quod *fronti* applicatur. In specie v. significat topicum refrigerans & hypnoticũ ex cephalicis frigidis contusis sacculo lineo quatuor vel quinq; digitos lato exceptis. vel etiam idem, quod ἀνακόλλημα. Vide *Anacollema*. Descriptionem lege apud Morell. de form. remed. l. 2. s. 2. c. 1. Meminit & Forest. l. 7. Obs. 23. & in Schol.

FRONTO, μέτωπίας, Polluci dicitur, cui frons ãpla & lata. Differt à *Cilone*, cui frons prominens. Lind. Ex. XI. §. 38.

FRUCTUS, καρπὸς, in genere significat omne id, quod plantæ ultimò proferunt,

runt, adeoque & semina vel grana complectitur, Gal. c. 1. de nat. hum. t. 15. In specie tamen id nominis sibi reservant *fructus* majores, pyra, poma, pruna, nuces, & his similia, Schröder. l. 2. c. 12. ubi Catalogum officinalium *fructuum* invenies. Dividuntur in fugaces & solidiores, qui reponi possunt. De utrorumque facultatibus, vide passim apud Gal. præsertim l. de atten. vict. rat. c. 10. Dividuntur & in maturos, vel immaturos. Tropicè *fructus* terræ etiam vocantur metalla, quatenus ex suâ matre aquâ in aliam matrem subintrant nempè terram, in quâ perficitur arborum suarum operatio, radicibus in aquâ defixis. Ger. Dorne' de geneal. mineral. c. 3. & 4. *Fructus* etiam metaphoricè omne commodum significat.

Frugalitas, εὐτέλεια, σωφροσύνη, notat mediocritatem in assumendis cibis, & *temperantiam*. Hęc est noverca Medicorum & apud priscos tanta fuit, ut ad victum nihil opsonii deesse existimaverint, modò ne deesset olus, verbis Scaligeri apud Linden. Ex. XVI. §. 160.

Fruges, in genere idem, quod *Fructus*. In specie tamen denotat duo genera: *Frumenta*, & *Legumina*. Claud. Deodat l. 1. Panth. Hyg. c. 27. l. Alex l. 8. Sal. c. 8. C. Hofm. Instit. l. 5. c. 4.

Fruitio, ἀπόλαυσις. Vide *Apolavsis*.

Frumentum, Gr. σῖτος, significat omnia granorum genera, ex quibus panis conficitur. Idem quod *Fruges*. Hinc *Frumentacea* gustamenta σιτηρὰ γεύματα, Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 18. Jung. Gal. in comm. De *frumentorum* conservatione, morbis &c. Vide Ephem. N. Cur. An. II. Obs. 112.

Fuca, φυκίς, *Phycis* etiam Lat. est nomen piscis saxatilis bonæ carnis, & grati saporis, cujus meminit Gal. l. 3. de Alim. Fac. c. 30. & l. de atten. vict. rat. c. 8. Ejus v. descriptionem usumque in cibis & medicinâ pete ex Aldrovand. l. 1. de pisc. c. 8.

Fucus, φῦκος, est homonymum. Vel n. significat *Insectum* quoddam vespis vel apibus simile, cujus descriptionē vide apud Aldrov. l. 1. de Insect. c. 5. Vel significat colorem, vel *pigmentum* & ornatum peregrinum, quo *fucamus* aut faciem, quod pertinet ad *Cosmeticam*; quorum *fucorum* exempla vide apud Forest. l. 31. per totum; aut capillos, Keuchen. ad Q. Seren. p. 100. Gr. χρῶμα. Hinc & herba marina, species *Algæ*, unde tinctura quædam desumitur, φῦκος, *fucus*, dicitur C. Hofm. l. 2. V. L. c. 28. 29.

Fuga, φυγὴ, refertur inter affectus animi, & opponitur Cupiditati, estque passio animi consistens in depressione spirituum, & malum absens è longinquo adspiciens, de quo affectu vid. Willis An. Brut. Part. II. c. 9.

*__Fugax__, ὡραῖος, idem, quod *Horarius*, est epitheton fructuum quorundam, qui nascuntur eo tempore, quod Horam vocant. Est a. *Hora* Græcis id anni tempus, in cujus medio Caniculam exoriri contingit. Dicuntur v. fugaces, quòd recentes ad reponendum sint inepti, v. g. Cucurbitæ Mora. Pepones, Melopepões &c. de his vid. plura apud Gal. l. 2. de Al. Fac. c. 2.

Fugile, vel excrementum auris denotat,

notat,& itá cum *Cerumine* coincidit. Ad cujus similitudinem etiam sordes flavæ in urinâ apparentes *Fugilis* nomine veniunt apud Paracelsum, cerebrique & aurium dolores significant,in Schol. ad Lib. 2. de Urin. c. 1. Vel Apostema circa aures notat,quod *Parotis* vocatur. Ruland. & Johns. Walth. Sylv. Med. p. 1210. Paracels. & *Fugilativum* vocat l. 2. de Tartar. tr. 2. c. 5. Apud Forestum dicitur *Fugilla*, & in genere idem est, quod *Bubo*, i. e. Apostema glandulosum. In specie v. *Parotis* sive tumorum glandularum sub ipsis auribus itá vocatur. Obs. Chirurg. l. 3. Obs. 7. Schol.

FULCIMEN, *Fulcimentum*, ἔρεισμα, σήριγμα. Vide *Ereisma*.

FULIGO, λιγνὺς, est terreæ materiæ ad plenum perustæ exhalatio, & differt à *fumo*, qui est exhalatio à semiustâ & humidâ materiâ proveniens, Galen. advers. Lyc. c. 2. fin. *Fuligo* vapor terrestris, *Fumus* mistio quædam ex terrestri & aqueâ substantiâ libr. 8. meth. med. c. 5. fin. De ejus naturâ & facultatibus medicamentosis vide Gal. l 7. de Sim. Fac. h. t. Schröder. l. 4. cl. 2. n. 384. Fr. Hofm. in Clav. p. 584. seq. *Fuligo* quoque est, quâ pictores utuntur & fit variis modis & multis ex rebus. Apud nos fit ex tędâ. Dioscor. *fuliginem* prædicat è vitrariis officinis, cujus vis medica est; adstringere & erodere, l. 5. c. 182. (de *fuligine thuris* & aliâ ex myrrhâ, resina & styrace vid. eund. l. 1. c. 84 85.) Rul. & Johns. in Lex. Per similitudinem *fuligo* quoque vocatur excrementum terreum oleosi sanguinis, quod illi in flammulam vitalem, quem Spiritum vocamus, accenso & deflagrato superest, Lind. Ex. XV. §. 125. Estque vel naturalis, vel præternaturalis, quando excedit. Hæc evacuari debet per poros cutis. Ex. XIII. 400. seqq. A purgantibus v. augetur, §. 374. Retentæ v. *fuligines* valdè nocent, Ex. XV. §. 132. Inde oritur lingua λιγνυώδης, *fuliginosa*, nigra, Hipp. l. 3. Epid. ægr. 12. post. stat. pestil. & l. 6. Epid. s. 5. t. 14. Saliva *fuliginosa* & sputum, l. 2. de Morb. L. 2. Coac. t. 390. Jung. Foës. pag. 384-385. *Fuligo metallorum* propriè dicitur *Arsenicum*, sæpè etiam *Mercurius*. Rul. Johns. Helmont. paulò aliter de *fuliginis* naturâ docuit, statuens, omnem *fuliginem* partim esse sal volatile concreti præservatum ab inflammatione propter aquæ evolantis commistionem, partim esse oleum, quod evolandi celeritate combustionem præterfugit, tr. Complex. atque Mist. Element. figm. n. 33. *Fuligines sanguinis* non esse caussam Asthmatis aut Tussis, vult Idem tr. Asthma & Tussis n. 54. seqq. De spiritu *fuliginis* vid. Schröder. d. l. & Hofm. Willis Pharm. Rat. Part. 1. sect 5. c. 2. Spagyricis *fuligo* duplex est: Humida & sicca. Humida est cœlestis vapor per destillationem prolectus. Sicca per ollam & operculum æreum, ut, à cinnabari vapor albus. Nic Flammellus Annot. Theatr. Chymic. Tom. I. p. 778.

FULMEN, κεραυνὸς, quid propriè significet, Physicorum est, docere: Nimirum ignis in nubibus accensus & cum

fra-

fragore, quem *Tonitru* vocant, disjectus, in nitrosis, sulphureis & aliis particulis, quales ad pulveris pyrii constitutionem concurrere solent, consistens. Vide plura apud Joh. Marc. Marci Philos. vet. rest. P. II. sect. 5. subs. 1. & Ephem. N. Cur. Ann. II. Obs. 27. *Fulmen* Chymicis dicuntur flores cupellati argenti in ipsius cum plumbo repurgatione. Unde *Fulminare* metalla idem est, ac repurgare, potissimùm quæ perfecta dicuntur.

*FULMINATIO, (an non Gr. κεραύνωσις dici posset?) est gradatio metallica cum excoctione ad purum in cineritio, cujus perfectio veluti effulgente indicatur splendore. Inde etiam nomen operi est, quod *Coruscatio* veluti in fulmine apparente fulgure fiat. Nam postquam absumtæ, segregatæque sunt alienitates (veluti fluores adjecti, plumbum mineralia conjuncta) nubecula quadam sulphurea obequitat per superficem, unde postea purpureus elucet splendor, quem *fulgur* vel *fulmen*, aut etiam florem nuncupare solent, qui cùm disparet, relictus Regibus refrigeratur. Rul. & Johns. De *lapide fulminari*, Auro *fulminante* vide *Ceraunios*, *Ceraunochrysos*. De musco clavellato & similibus herbis *fulminantibus* Ephē. N. Cur. A. I. Obs. 97. in Schol.

*FULVUS. κιῤῥός. Vide *Cirrhos*.

FUMIGATIO, Gr. καπνισμὸς, ἀποκαπνισμὸς, ὑποκαπνισμός, Chymicis est per fumum acrem corrodentemque calcinatio. Et fit diverso modo. Metalla nobiliora afflatu plumbi fusi vel hydrargyri fragilia redduntur & posteà comminuuntur terendo cum sale. Rul. & Johns. Aliàs *fumigata* dicuntur καπνιστὰ, ut sunt carnes, pisces &c. Parac. l. 2. de Tartar. tract. 1. cap. 1. Apud Medicos v. *fumigatio*, ὑποκαπνισμὸς, dicitur, quando rei alicujus nidor suffitæ per infundibulum imbibitur, vel per arũdinem fumus haustus excipitur, uti fit cũ Nicotianâ vel Tabaco. Dioscor. l. 3. c. 126. Plin. l. 26. H. N. c. 6. Vocatur & *Fumigium* Forest.

FULICA, λάρος, ἐρῳδιὸς, juxtà Ciceron. est nomen avis aquaticæ, cujus descriptionem & usum in cibis ac medicinâ vide apud Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 13. Meminit & Jul. Alex. Salubr. l. 13. c. 4.

*FUMUS, καπνὸς, quid sit, & qualis exhalatio, vide *Fuligo*. *Fumus* propriè est id, quod ex rebus, cùm cremantur, exhalat. Lind. Exerc. XV. §. 124. 128. In nobis est idem, quod fuligo. Paracels. omnem *fumum* existimat esse de narcotico anodyno cum stupefactiõe innatâ l. 10. Paragraph. §. 2. Spagyricis & metallurgis *Fumus albus* est *Mercurius*. *Fumus citrinus* est *sulphur*. *Rubeus* est *Auripigmentum*. *Fumus virosus*, vel virus est aura illa, vel vapor venenosus, qui aliquando oritur cum periculo vitæ in metallifodinis, vulgò Schwaden. Sunt & *fumi* Alchemici venenosi, v. g. in operationibus Mercurialibus & Antimonalibus, contrà quorum virus opus est remediis, de quibus vide Magistri Odomari Practicam ad discipulum in Tom. III. Theatr. Chym.

FUMUS, *duplex* est materia lapidis Philosophorum, i. e. sulphur & argentum vivum. Efferarius Monachus de lap. Philosoph. ibidem. *Fumans nix* dici-

dicitur *Calx viva*. Keuchen. ad Q. Seren. p. 243. seq.

FUNAMBULO, σχοινοβάτης, vocatur histrio quidam, qui agilitate membrorum mirâ præditus graditur, saltat super funem, suspendense variis modis. Exempla rariosa, vide apud J. Alex. l. 6. Salubr. c. 4. & Lang l. 1. ep. 10. σχοινοβατίη *funambulatio*, Foës. n. 609.

FUNCTIO, ἐνέργεια, idem, quod *Actio*, de quo suprà suo loco. Adde Barthol. in procem. Anat. & Willis An. Brut. P. I. c. 4.

FUNDALIA, vocavit Lullius *Feculas*, sive *Gersas*, teste Libav. Alchym. Pharmac. c. 21. Vide *Fecula*.

FUNDA, σφενδόνη, Medicis est nomen *fasciæ*, vel *mitellæ*, vel deligationis certæ, naso, jugulo, labio inferiori applicandæ, Gal. de fasciis, Hipp. 1. de art. t. 74. Foës. p. 604.

FUNDAMENTUM, βάσις. Vide *Basis*.

FUNDO. Vide *Fusio*,

FUNDULUS, κωβιὸς, Vide *Cobites*. *Fundula* etiam dicitur alia pisciculi species, quæ aliàs *Capito* dicitur, aut *Gobio capitatus*. Aldrovand. libr. 5. cap. 27.

FUNDUS, πυθμὴν, dicitur de inferiore parte ventriculi, Gal. l. 5. de L. A. c. 6. *Fundorum*, terræ varietate vide Helmont. paradox. 1. num. 3. 16. πυθμενόθεν, *funditus*, pro omninò, prorsus, legitur apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 42. Adde Foës. p. 543.

FUNDUS *urinæ*, idem, quod *sedimentum*, Parac. de Urin. judic. l. 1. Tr. 1. c. 3. & alibi.

FUNESTUS, θανάσιμος, θανατώδης, idem, quod *Lethalis*, dicitur de eventu morbi ad mortem terminante, & quidem dupliciter, vel simpliciter & necessariò, vel magnâ ex parte, Gal. 5. aph. 2. & 3. Vide Dieter. Jatr. n. 385. Lind. Ex. XII. §. 27.

*FUNGUS, μύκης, diversimodè accipitur. Aut enim notat excrescentiam terræ vel excrementum terræ quoddam variæ formæ & figuræ, suntque hujusmodi fungi rudimenta plantarum Eph. N. C. A. II. O. 54. quorum tres species recensentur, Esculenti, Officinales, & Venenosi *fungi*, de quibus vide Botanicos, præsertim Clusium de *fungis*. Officinalium Catalogum lege apud Schröder. l. 2. c. 13. Tales *fungos* terrestres dicit Helmont. esse *Lessas terræ* pelle obducta, sive fumum transcorticé. tr. Imago ferm. impregn. n. 31. *Fung*⁹ minim⁹ dicitur *Fungillus Mithridaticus*, Eph. N. Cur. A. III. Obs. 34. Inter omnia esculenta *fungi* pessimi sunt cibi, Galen. l. de bon. & mal. succ. c. 4. & de puer. epil. Aut significat *Fungus* excrescentiam quandam in partibus ulceratis ex humore nutritio corrupto natam, veluti tuberosam eminentiam, cujus meminit Hippocr. libr. 2. de morb. XLIIX. 10. Clarius verò apud Gal. l. 1. de L. Aff. c. 1. & c. 5. in 3. Epid. t. 49. Horum plures observationes quære in Hildan. Cent. 1. Obs. 15. Cent. 2. O. 35. 36. Cent. 3. O. 1. l. de Ich. & Melicer. c. 23.

FUNIS, σχοῖνος, σχοινίον, quid sit, non indiget declaratione. Pertinet inter instrumenta Chirurgis necessaria, uti

patet

patet ex Hippocr. 4. de artic. t. 63. ex quo loco simul patet, *navium funes* vocari ὅπλα, *armamenta*, teste Galen. in comm. ad h. l. Per similitudinem Vasa umbilicalia dicuntur *Funiculus*. Barthol. l. 1. Anat. c. 37.

*Furcula, idem, quod *Clavicula*. Vide suprà, *Clavicula*. *Furcilla* etiam idem est, quod *Bulimus*, quæ significatio, uti minus est obvia, ità passim ignorata. Lind. Ex. XIII. §. 58.

*Furfur, πίτυρον, propriè significat pelliculam sive corticem, quæ á frumento inter molendum abscedit. In quâ significatione apud Hipp. & Galen. aliquoties occurrit v. g. Hipp. l. 7. Epid. XXXIII. 8. l. 2. de diætâ XI. 19. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. & alibi, ubi *furfurum* facultatem detergentem ad gargarismata laudat. Quâ fini & frequenter Clysterum decoctis addere solent Galli, uti patet ex Philiberti Guybert Medecin Charitable idiomate Gallico expressâ in principio. Ab hujusmodi *furfuribus* panis dicitur πιτυρίας, *furfuraceus*, ubi *furfur* à farinâ non est separatus, qui & αὐλόπυρ☉ συγκομιστὸς, vocatur Gal. l. 1. c. 2. & omne *furfureum* πιτυρῶδες habere vim detersoriam dicitur c. 12. Ab eorum similitudine etiam πίτυρα *furfures* dicuntur particulæ excrementorum cum urinâ prodeuntes Hipp. 2. de Nat. hum. t. 21. unde & πιτυρώδης ὑπόστασις, *furfureum* sedimentum, & Urina *furfurea* vocatur Coac. t. 581. cap. 2. Progn. tex. 28. libr. 7. aphorismo 44. Vide Dieterich. num. 684. *Furfurosi* quoque vocantur, quibus assiduè squamulæ veluti *furfures* in scabie gignuntur, quæ & pectendo aut scalpendo decidunt. Unde & affectus πίτυρα, *furfures*, aut πιτυρίασις, *Furfuratio* vocatur, quæ *Porrigo* dicitur, Galen. l. 1. de C. M. S. L. cap. 6. Seren. de re medicâ c. 3. ubi & *Farrea nubes* appellatur, Keuchen. in not. pag. 94. Caussa ejus consistit in portionibus siccioribus salinis & ad scabiem siccam referri potest.

Furnus, idem, quod *Fornax*, vide suprà. Rolfink. expressè scripsit, pari passu ambulare, Chym. l. 2. c. 17. *Furnus* est locus, capsa, & velut officina Vulcania ignis coërcendi, regendi, rectèque administrandi gratiâ excogitata. Vocatur ibidem Domicilium & Claustrum Vulcanium. Ruland. ità descripsit: *Furnus* est locus, in quo ignis ad materiam Chymicè tractandam dextrè & convenienter accommodatur. Estque *Apertus* vel *Tectus*. *Apertus* est, cujus pars superior est aperta. Estque tum *Probatorius*, tum *Ventosus*. Probatorius vel docimasticus dicitur, in quo metalla perfectiora purgantur, examinantur, vel, ut usitatiori rem vocabulo delineem, fulminantur. *Furnus* ventos⁹ seu *Anemia* dicitur, in quo beneficio ventiigois vim augentis minerâlia liquantur & funduntur. *Furnus tectus* est, cujus superficies tecta est. Estque vel *simplex*, vel *compositus*. Ille, qui simpliciter & absolutè alterius adminiculo constat. Estque vel *calcinatorius*, vel *dissolutorius*. Ad calcinatorium pertinet

Cœmentatorius & *Reverberatorius*. *Dissolutorius* est vel *Ascensorius*, vel *Descensorius*. Ille est vel siccus, & quidem aut in *vesicâ*, aut in *catino* arenario: vel *Humidus*, sive *Balnei*. *Furni compositi* dicuntur ii, ubi uno igne plures furni foventur, ut, sunt *Athanor* & *Acediæ furnus*, de quibus suprà Rul.

*Furor, μανία, est species vehementioris delirii absque febre, cujus accuratam descriptionem invenire licet in Willis. An. Brut. part. 2. c. 12. Vide suprà *Delirium*. Junge Dieter. n. 512. 518. Ejus species est *Furor ἐρωτικὸς, amatorius*. Helmont. negat *furorem* esse mentis affectum, aut animam rationalem lædi, tr. Formar. ortus n. 79. & tr. Imago mentis n. 6. Qui tali affectu laborant, vocantur *furiosi, μανικοὶ, μαινόμενοι*. Vide *Mania*.

*Furunculus, δοθιήν. Vide *Dothien*.

*Fusaneus, χυτὸς, ῥυὰς, dicitur de piscibus, qui gregatim simul natant, & fusim retibus capiuntur. Aldrov. ex Aristotele l. 2. de pisc. c. 18. & l. 3. c. 18. Quando v. de morbis dicitur, est Gr. σποραδικὸς, vide *Sporadicus*, & opponitur Endemiis vel Epidemiis. Gal. in def. Med.

Fuscus, φαιὸς, πελλὸς, est nomen coloris inter nigrum & candidum medii, magis tamen ad nigrum vergentis, Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 3. Dicitur *umbrosus, σκιερὸς, σκιώδης*. Hinc quædam medicamenta Gal. dicuntur φαιὰ, *fusca*, Gal. l. 6. de C. M. S. G. c. 8. 10. *Fuscedo faciei* legitur apud Forest. l. 31. Obs. 3. in Schol. *Fuscedo linguæ* vulgò dicitur *Angina*, teste Lang. l. 1. ep. 4.

Fusio, χύσις, terminus est Chymicus, exprimens in genere liquationis speciem per ignem. Unde & *fusio* & *solutio* per ignem pari passu ambulant. Tract. de Alchemia incerti Authoris c. 32. in Volum. Chym. III. Specialiter *fusio per antimoniam* dicitur, quâ verum aurum non modò à metallis imperfectis, sed etiam ab ipso argento separamus, & fit hoc modo: Accipio aurum aliis metallis mixtum, ipsique tres partes antimonii pulverisati commisceo, & in crucibulū igni contumaci in furnum ventosam pono. Posteà juvante, si placet, folle probè liquefactum in pyramidem calefactam sevoque illitam transfundo, ubi labris malleo concussis regulus aurum continens in apice residebit, quem malleo detrunco. Antimonium porro residuum rursus in tigillo igni ad tertiam etiam vicem impono, & prædicto modo procedo, ut omne aurum ex antimonio protrudatur. Tandem regulos hosce singulos in catillo terreo propè follem pono, carbonibusque superpositis in modum fornicis ignem accendo, tam diuque flammam superinduco, quousq; omni antimonio evaporato aurū purū putūq; resideat, quod statim coagulatur. Hæc Rul. & Johns. Vide & Rolfink. Chym. l. 2. c. 2. *Fusorum*, quæ Gr. χυλὰ vel λαχευτὰ dicuntur, Catalogum lege apud Libav. Synt. A. Ch. l. 2. c. 4. seqq.

Fustis *pistillaris*, ξύλον ὑπεροειδὲς, inter Instrumenta refertur ad articulos reponendos ab Hipp. 4. de artic. t. 57.

Fyada, id est, *Mercurius*, *Fumus albus*. Ruland. & Johns.

G.

G Græcum Γ apud Medicos Græcos *uncium* notat, Rhod. ad Scribon. n. 71. Vide textum Græcum Gal. in libris de compoſ. Medic. & facilè parabilibus; item de pond. & menſ.

Gabal, vide *Cabales, Gaballa, Gaballia.* Vide *Cabala.*

Gabanala, nomen dicit fuiſſe primævum artis Caballiſticæ ab Authore Paracelſus Philoſ. ſagac. l. 1. §. Probatio in Nechromantiam.

Gabirea, γαβιρέα, ſpecies eſt myrrhæ pinguiſſima læto & pingui ſolo naſcens, quæ copioſam ſudat ſtacten, teſte Dioſcor. l. 1. c. 77. Gorr.

Gabricu, terminus eſt Spagyricus, denotans *maritum Philoſophicum*, i. e. *Sulphur Philoſophorum*, cujus fœmina dicitur *Beya*, i.e. aqua mercurialis, Th. Chym. Vol. III. p. 675. & Vol. IV. p. 736.

Gados, γάδος, idem, quod *Galeus*; de quo infrà ſuo loco. Vide Linden. Ex. XI. §. 24. ſeqq.

Gæa, γαῖα, *Ferrea.* Vide *Ge.*

Gagates, γαγάτης, eſt ſpecies lapidis minus pretioſi, ità dicta à fluvio *Gagas* in Lyciâ, vel ſecundum alios in Ciliciâ, ex liquido bitumine, vel ex ſucco pingui & bituminoſo concreti, qui igni admotus ardet & bituminis odorem reddit. Perperam à nonnullis confunditur cum ſuccino. De hujus differentiis & uſu Medico vide Gal. l. 9. de S. Fac. l. 9. de C. M. S. L. c. 2. Scribon. n. 225. Rhod. in Not. ad h. l. Dioſcor. l. 5. c. 146. Lang. l. 1. ep. 75. Chioccum Muſ. Calceol. ſect. 3. p. 355. ſeq. Schröder. l. 3. c. 33. Hofm. in clav. ad h. l. Rulandus cum ſuccino confudiſſe videtur.

Gæodes, γαιώδης, vel appellativè, vel propriè accipitur. In illâ ſignificatione idem eſt, quod *Terreſtris*, *Terrenus*, à γαῖα, *terra*. Vide *Ge.* Hac v. ſignificatione notat lapidem de genere *Aetitarum*, etiamſi Dioſcorid. ſeparatim de utroq; differat l. 5. c. 161. 169. Terram in ſe complectitur, utplurimum quidem candidam, ſed aliquando pallidam, aliquando luteam, ſolâq; figurâ à *Belenite* differt. Hic n. inſtar ſagittæ oblongus eſt, *Gæodes* verò rotundus. Muſcus, qui ei adhæreſcit, olet violam. Hic lapis adſtringit, ſiccat, caligines oculorum diſcutit, & illitus ex aquâ teſtium mammarumq; inflammationes ſedat. Hæc ex Dioſcor d. l. Gorræus.

Gaietanus, γαϊετανὸς, eſt epitheton vinculorum ex materiâ ægrè putreſcibili factorum, cujus meminit Gal. l. 13. Meth. med. c. 22. ad fin. Jul. verò Alexandrinus opinatur, ſignificari hoc nomine fides chordesq; ex animalium nervis eductas concinnatasq;, quæ vulgò *Gaveta* dicuntur, & materia eſt corrumpi aut putreſcere non admodum facilis, in notis ad h. l.

*Gala, γάλα, *Lac* ſignificat. Eſt vocabulum v. æquivocum. Propriè & uſitatiſſimè ità dicitur liquor ille candicans, calidus, dulcis, tenuis ad

ad mamas & ubera collectus, & suctione, vel pressione externâ papillarum infantibus & brutis noviter exclusis pro nutrimento elicitus & excretus. De hujus materiâ ingens est Medicorum veterum & recentiorum dissensus, dum alii Sanguinem, & quidem menstruum *Lactis* materiam statuerunt, inter quos est ipse Hippocr. quamvis non penitus expressè scriptum reliquerit, tamen facilè colligi posse videtur ex 5. aph. 39. Galenus v. διαφόρησιν asseruit l. de V. S. adv. Erasistratum c. 5. unam esse οὐσίαν vel essentiam *lactis* & menstruorum & amborum communes fontes, nempè venas. Quos principes secutus fuit postmodò totus penè Doctorum Medicorum chorus. Alii tamen pauciores recesserunt ab illâ receptâ sententiâ, & Chylum pro *Lactis* materiâ substituerunt, inter quos primus nobis esse videtur Prosper Martianus in præfat. ad Hippocr. librum de Nat. Pueri pag. 42. 43. quamvis sanguinem ex parte adhuc admiserit. Hunc secuti & alii ex recentioribus, solum Chylum urgentes, de quibus videatur Bartholin. Anat. lib. 2. c. 1. Prostant & novissimè habitæ Exercitationes Academicæ de hoc argumento in hoc Lyceo Altdorffino, & alibi habitæ. Solus Hier. Barbatus Serum *lactis* materiam pronũciavit, illud à sanguine separari & in *Lac* assimilari judicans. Verùm rectissimè Barthol. d.l. de hâc hypothesi scripsit: Rectè, sed non solùm. Pinguius n. *Lac* Chylum requirit, q. d. si solum serum *lactis* esset materia, unde provenirent butyrosæ & pingues ejus portiones quandoque sat copiosæ? Inter alimenta v. optimi succi & laudabilis cùm coctionis, tùm distributionis, principatum obtinere, verissimè docuit Gal. l. 3. de Al. fac. c. 15. & cum eo plures alii. Jungatur Dieter. n. 165. Quo alimenti respectu triplex potissimum prętег humanum nobis in usu esse, *Bubulum*, *Caprillum*, & *Ovillum*, novimus ex C. Hofm. Instit. Med. l. 5. c. 19. §. 1. & aliis. Verùm quoad usum medicamẽtosum addi debent *Equinum* & *Asininum*. *Lac* virtutibus medicamentosis egregiis humectandi, refrigerãdi, mitigandi pollere, etiam ex Gal. & aliis constat. Vid. Linden. Ex. XVI. §. 78. Hinc usus ej⁹ & internus & externus esse solet. Ad artificiosas lactis præparationes pertinet *Lac* πεπυρωμένον, quod & διακεχλάκιον vocatum fuit, quando igniti silices in illo fuerunt extincti, Idem d. l. §. 82. γάλα σεσεισμένον, *lac* quassum nihil aliud est, quàm lac ebutyratum, & portione suâ butyrosâ per agitationem & conquassationem privatum, Id. §. 108. seqq. Impropriè & tropicè *Lac* quoq; terminus est Pharmaceuticus, & tribuitur diversis medicamentorum simplicium & compositorum formulis, v. g. Emulsionibus. Schröder. l. 2. c. 14. succis herbarum expressis, Libav. Synt. Arc. Chym. l. 8. c. 6. v. g. papaveris, Scribon. num. 22. peucedani, num. 166. 170. (vid. Rhod. in not.

not. ad hæc loca) *Lac* papaveris, i. e. *opium*, Ruland. Ità & aliæ præparationes hoc nomine veniunt. *Lac* sulphuris, perlarum: *Lac* virginis. De quibus videantur Dispensatoria, Schröderus, Libav. & alii. Deniq; in lapidis Philosophici labore Mercurius sive materia ad album redacta *Lac philosophorum*, item *Lac virginis* vocatur, quæ & succus Lunariæ dicitur. Rul. Ger. Dorneus in Philos. Chemicâ. Item de transmut. metall. Dionys. Zacharius in opuscu. Theatr. Chym. Vol. I. I I I. & alibi, de quibus in Indice, Libav. Apoc. Hermet. Part. posterior. Heptad. Hermet. monad. 6. in Tom. II. Oper. p. 403. seqq. Imò & ipse *Lapis* Phil. vocatur etiam *Lac*, Th. Chym. Vol. IV. p. 727. *Lacte*, pro *Lac* veteres quoq; posuisse, testatur Rhod. ad Scribon. n. 22. *Lactes* quid sint, Vide infrà *Lactes*.

GALACTITES, γαλακτίτης, dicitur lapis ex saxo calcario nascens, sicut & *Melitites*, μελιτίτης, cui & in reliquis notis valdè similis est, cinereo colore, qui cùm coti atteritur, succum reddit lacteum & dulcem, ex quo nomen suum accepit. Singulis ferè annis capit incrementum, quod fit, ut aliquando magnitudine pueri caput exæquet. Caloris aliquid habet atq; abstergit, ad oculorum fluxiones & ulcera inungitur. Oportet a. in aquâ tritum pyxide plumbeâ recondere, propter vim glutini, quod obhæret. Idem mulieres lacte copioso implet, si tritus post balneum cum aquâ aut vino dulci bibatur. Hæc Gorræus. De hoc lapide legatur Gal. l. 9. de Sim. Fac. §. Hæmatites, Dioscor. l. 5. c. 150. Ægin. l. 7. c. 3. lit. L. Chioccus Mus. Calceol. sect. 3. p. 277. 399.

GALACTODES, γαλακτώδης, duplicem habet significationem (1.) notat *tepidum* in modum lactis recentis, quod neq; calidum, neq; frigidum est. Dicitur & *Egelidum*. Ità dicitur de vino, Hipp. l. 7. Epid. L. 7. de aquâ Aet. l. 3. tetrabibl. 1. c. 170. ubi frigidæ opponitur. Et apud Gal. l. 7. meth. med. ἐδέσματα γαλακτώδη vocantur edulia *tepida*: (2.) significat colorem *lacteum*, & ità dicitur de excrementis *lacteum* colorem obtinentibus. Hipp. l. 3. Epid. ægr. 13. post. stat. pest. de urinâ, Gorræus.

*GALARIAS, γαλαρίας, idem, quod *Callarias*, nomen piscis, qui & *Asellus* dicitur. Lind. Ex. XI. §. 28.

GALAX, γάλαξ, idem, quod γλαῦξ. Vide *Glavx*.

GALAXA, *Galacia*, termin⁹ Paracelsicus. Dicitur esse spina ignis, l. 2. de Gallicis pustulis, ulceribus &c. c. 5. Aliàs communiter notat lineam illã albam in cœlo, quam Cic. *Circulum lacteũ* quoq; vocavit, *Gr.* γαλαξίας κύκλος, estq; nihil aliud, quàm congeries minutissimarum stellarum fixarum, sive nebulosarum stellarũ. Vid. Dn. Sturm. in Scientiæ Cosmicæ Part. Gen. Tab. 3. Hujus principium esse sulphur subtilissimum, esse caussam hyemis, nebu-

nebulas producere, docet Paracelſ. Fragment. de Anat. oculor. item l. 1. de morbis metallifoſſor. tr. 2. c. 1. & in fragmentis huc pertinentibus. Idem etiam analogicè *Galaxam* in homine ſtatuit Paragron. tr. 2. de Aſtronomiâ, ſpecialiter in Cranio poroſitates hoc nomine inſignivit, l. 1. de Podagricis. Charlton. quoq; vias & diſtributionem Chyli *Galaxiæ* nomine exornavit, Exerc. 3. Occon. Animal.

GALAXIAS, γαλαξίας, eſt etiam nomen lapidis, qui aliàs μόροχθος vel μόροξος, item λευκογραφὶς vocatur, quem Gal. cum Galactite confundit, l. 9. de Si. Fac. §. Schiſtus. Dioſcorides v. ſeparavit, l. 5. c. 150. & 152.

GALBANETUM, Paracelſo dicitur balſamus, qui penetrat venas & ligamenta, cujus deſcriptiones vide l. 2. de Tartaro tract. 1. c. 6. & in explicatione. Johnſonus v. *Galbanetum* deſcribit, quòd ſit liquor ex *Galbano* de terebinthinâ dilutus. Lex. Chym. l. 2.

GALBANUM, χάλβανον, χαλβάνη, vocatur gummi quoddam plantæ ferulaceæ Syriacæ, quæ *Metopium* dicitur, intēsè flavum, inflammabile, vim habens calefaciendi, reſolvendi Gal. l. 8. de Sim. Fac. Dioſcorid. l. 3. c. 97. Schröder. l. 4. cl. 2. n. 385. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Rhod. ad Scribon. n. 81. In ſpecie quomodo ſignum præbeat fœcunditatis lege apud Lang. l. 1. ep. 49.

GALBEUM, & in plur. *Galbei* vel *Calbei*, κόσμια, κόσμοι, dicuntur *armillæ*, quæ & ornatus, & juvandæ valetudinis cauſſâ uſurpantur, uti demonſtravit ex Sueton. in vitâ Galbæ cap. 3. Keuchen. in not. ad Seren. pag. 272.

*GALBULUS, *Galgulus*, *Galbula*, *Galgula*, eſt nomen avis, quę aliàs *Picis nidum ſuſpendens*, itē, *Chlorion*, Gr. χλωρίων, κελεὸς, κολιὸς dicitur, cujus deſcriptionem & uſum in medicinâ vide apud Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 39. Alia quoq; avicula lutea *Galgulæ* nomine venit, quæ aliàs *Cirlus mas* appellatur, apud eundem l. 18. Ornithol. c. 21. cujus hodieq; uſus in cibo notisſimus. Keuchen. vocat *Galgalum* & *Hianticillum*, in proleg. ad Q. Seren. p. 53. Dicitur & *Charadrius*, de cujus vi adverſus Icterum occultâ vide Lang. l. 2. ep. 36.

GALE, γαλῆ, *Muſtela*, eſt nomen animalculi, quadrupedis, vivipari, digitati, cujus ſpecies, differentias, deſcriptionem, uſumq; in cibis & medicinâ vid. apud Aldrov. l. 2. de quadr. digit. vivip. c. 15. 16. Sed & piſcis notisſimus *Muſtela* vocatur, qui Gr. γαῦρος, Lat. *Gobius fluviatilis* dicitur, Schröder. l. 5. cl. 3. n. 84. Deſcriptionem & uſum lege in Aldrov. l. 5. de piſc. c. 7. De uſu cineris *muſtelæ* combuſtæ quadrupedis vide apud Gal. l. 11. de S. Fac. & Æginet. l. 7.

GALEA, κράνος, γαλέα, quid propriè ſignificet, non ſpectat ad Medicum. Impropriè & per metaphoram ità dicitur *Amnios* membrana. Vide *Amnios*. Barthol. l. 1. Anat. c. 36. Eſt & nomen faſciæ ſive deligationis in capite factæ apud Gal. de faſciis. n. 29.

n. 29. Piscis etiam, qui & *Asellus* vocatur, *Galea* & *Galeus* vocatur Lind. Ex. XI. §. 54.

Galea, dicitur quoq; *Capitis Dolor*. Valesc. de Tarant. Phil. Pharm. lib. 1. cap. 7.

Galena, *Galene*, γαλήνη, æquivocum est. Vel n. idem significat, quod *Molybdæna*, μολυβδαίνα, quæ est vel nativa, vel factitia. Illa est minera plumbi, vel potius plumbi & argenti simul. Plin. l. 34. c. 8. Rhod. ad Scribon. n. 220. Latinè *Plumbago* dicitur. Ruland. & Johnson. in Lex. Chym. l. 2. Hæc est species *Lithargyrii*, videlicet recrementum illud, quod in purificatione argenti vel auri per plumbum fornacis solio concretum adhæret & perustum. Schröder. l. 3. cap. 19. Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 3. p. 397. Ejus virtus similis est Lithargyrii, videlicet siccare & refrigerare, Gal. l. 9. de Sim. Fac. Deinde γαλήνη fuit olim primum nomen Theriacæ, sic ab Andromacho & aliis, qui ipsum anteibant, appellabatur, cùm videlicet viperæ carnes nondum admistas haberet. Est a. ità dicta γαλήνη, quia corporibus tanquam aliquâ morborum tempestate vexatis tranquillitatem & veluti serenitatem inducit, Gal. l. de Theriacâ ad Pamphilian. Gorr. Libav. Alchym. Pharmac. c. 14.

Galenion, γαλήνιον, nomen est malagmatis anodyni, cujus compositionem habet P. Æginet. l. 7. c. 18.

Galeonymos, γαλεώνυμος, idem, quod *Galeus*. Galen. l. 3. de Al. fac. c. 31.

*Galeos, γαλεὸς, Lat. *Mustelus*, dicitur genus quoddam piscium carne durâ præditorum, Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. Suntq; ejus variæ rursus species, de quibus eruditè disserit Linden. Ex. XI. §. 56. seqq. Dorioni idem esse *Galeum*, cum *Asino*, & *Gado* pisce, testatur Idem §. 26. Prolixiorem descriptionem *Galeorum* vel *Mustelorum* & usum vide apud Aldrovand. lib. 3. de pisc. c. 31. 32. 33.

Galerita, vide *Alauda*.

Galexias, γαλεξίας, etiam γαλαξίας, dicitur piscis è mustelorum genere, sed delicatior, & molliori carne præditus, propterea apud Romanos magni æstimatus, Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31.

Galgalus, *Galgula*, *Galgulus*, vide *Galbulus*.

Galias, γαλίας, nomen piscis minoris, quàm *Galeus*. Dicitur & *Asellus*, *Catellus*. Linden. Ex. XI. §. 28. Vid. Aldrov. d. l. c. 34.

*Galiancones, γαλιάγκωνες, dicuntur Hippocrati, qui ob capitis humeri in alam prolapsum brachium justo brevius & gracilius habent, partes v. circà cubitum tumentiores, mustelæq; cubito præditi sunt, quos ideò *mustelancos* quidam vocant, alii simpliciter *ancos*. Hujus mali v. duplex à Gal. assignatur caussa: vel quando adhuc in utero humeri luxantur, vel quando post ortum adhuc tenerâ ætate juxtà humeri caput in intimis partibus alteq; suppurationes oriuntur, sive secentur, sive urantur, sive per se

 pus

pus aperiatur, ut ab eo scriptum. Meminit aliquoties eorum Hipp. 1. de artic. t. 59. 60. & l. 3. t. 88. l. 6. Epid. s. 1. t. 18. Vid. Gal. comment. ad illa loca. Adde Foës. Oec. p. 132. Forest. l. 9. Chirurg. Obs. 4. in Schol.

GALLA, κηκὶς, duplicem habet significationem, unam ad Botanicos pertinentem, quando notat excremẽtum quercuum globosum, interdum solidum, interdum perforatum: alteram, quando sumitur pro atro & aspero vino, docente Keuchen. ad Seren. p. 98.

GALLICULA, σανδάλιον, est species calceamenti, de quo egregiè disserit Rhod. ad Scribon. n. 161.

GALLERIDAS, γαλλερίδας, idem, quod *Asinus piscis*. Linden. Ex. XI. §. 24. 28. 34. 41. Jul. Alex. l. 14. salubr. c. 9.

GALLINAGO, σκολόπαξ, *rustica perdix*, *Scolopax*, *Rusticula*, dicitur avis longiori rostro prædita, vulgò *Sneppa* dicta, inter delicias & dapes nobiliores pertinens, cujus descriptionem & diversas species cum usu in cibis & medicinâ vide apud Aldrov. l. 20. cap. 51. seqq. Claud. Deodat. Panthei Hygiast. l. 1. c. 37. p. m. 368.

GALLINULA, nomen est generale avis aquaticæ, varias species sub se cõprehendens, quarum descriptionem & usum alimentarium vide apud Aldrov. d. l. c. 32. seqq.

GALLICUS, Epitheton vel venti intermedii inter Eurum & Boream, magis tamen ad Septentrionem accedentis, vulgò Nord-Nord-Ost. Rul. in Lex. vel morbi gravissimi, ità ut mirum sit, Italos & Gallos hodieq; penè pudorem omnem exuisse, ut morbũ hunc vili pendant, ceu minimè sordidum & obscœnum, cùm sit totius corporis virulenta & contagiosa cachexia, uti rectè vocavit Jonston. Syntagm. Nosocomic. spec. l. 6. Tit. 1. Dicitur aliàs *Lues Venerea*, *Morbus Gallicus*, *Hispanicus*, *Italicus*, *Neapolitanus*, *Syphilis*, *Pudendagra*, *Variola magna*, Senn. Med. Pr. l. 6. P. 4. c. 1. Quamvis v. de hoc affectu, ejus naturâ, caussis, & curatione integra in publicum prodierint Volumina, inter quæ sub titulo *Aphrodisiaci* ingens prostat Volumen compilatum, & ab Aloysio Lausino, Utinensi collectum & editum, præter Practicorum aliorũ scripta, à quibus hoc argumentum pertractatum est; vix tamen ac ne vix quidem adhuc de verâ & accuratâ hujus morbi indole, caussis, & generatione certos nos esse licet, ob indeterminabilem symptomatum in diversis individuis varietatem. Nihilominus hanc addere libet descriptionem ex hodiernis Artis principiis erutam: *Morbus Gallicus* est Intemperies cum materiâ universalis, sive totius corporis maligna, lenta, per varios affect⁹ particulares & symptomata, tumores, ulcera, exanthemata, nodos, gummata, atrophiam, dolorem nocturnum in scapulis & artubus, virium prostrationem, gonorrhoeam

& alia

& alia ſeſe exerens, ortaq; ab intricatè heterogeneâ ſanguinis, ſucci nutritii, & nervoſi corruptione, congelatione, coagulatione, lentâ putredine, per fermentationem inordinatam ſeſe multiplicante & cõtinuante.

GALLINA, vide *Gallus*.

GALLOPAVO, (an *Meleagris*?) *Gallus Indicus*, *Pavo Indicus*, item *Calecutenſis*, cũ Gallinâ ſunt volatilia hodieq; notiſſima, quorum deſcriptionem & uſum in cibis vide apud Aldrovand. l. 13. Ornitholog. c. 4. Cl. Deodat. l. d. p. 359.

GALLOS, γάλλος, idem, quod *Eunuchus*, ἀπόκοπος, *Caſtratus*, cui execta ſunt virilia, *Spado*. Foëſ. Oecon. pag. 132. Eſt & nomen *Dropacis* apud P. Ægin. l. 7. c. 19. & Aetium l. 3. c. 180. citante Gorræo.

GALLUS, ἀλέκτωρ, ἀλεκτρυὼν, *Gallina*, ἀλεκτορὶς, ἀλεκτρύαινα, ſignificat animal pennatum domeſticum, bipes, notiſſimum, criſtatum, utriusque ſexus. Prima eſt inter aves pulveratrices dictas. Mas vocatur cum additione *Gallus gallinaceus*. *Caſtratus* v. *Capo* vel *Capus* appellatur. Horum omnium prolixam deſcriptionem & uſum in cibis ac medicinâ ampliſſimum invenies præter Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. 33. in Aldrovand. l. 14. Ornithol. c. 1. ſeqq. Jung. Schröder. l. 5. cl. 2. n. 55. Frid. Hofmann. in clav. ad h. l. Deodat. d. l. De *Gallis gallinaceis* cornutis vid. Ephem. Nat. Cur. An. I. Obſerv. 30. *Gallus* & *Gallina* refertur inter nomina Lapidis Phil. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 727.

GALREDA, eſt ſpecies *Gelatinæ*, nimirum ſuccus inſpiſſatus, viſcoſus, lucidus, fitque plerunque ex Decoctis partibus animalium cartilaginoſis, v. g. ex pedibus vituli, porcellorum &c. Schröder. lib. 1. cap. 3. lit. G. *Galredam* quoque pro mucagine accipi excrementitiâ, patet ex Paracelſ. lib. 2. de morb. metallifoſſor. tract. 2. cap. 5.

GALTIHENUM, *Galithenum*, terminus Paracelſicus ſatis obſcurus, quo tamen indicare videtur virtutem illam occultam curæ caduci, quæ debet induci in eſſentiam Mumiæ tr. Berthonea l. 1. c. 15.

GAMAHEU, *Gamahæ*, *Gamathei*, ſunt lapides, quibus cœleſtes vires & ſupernæ conſtellationes imprimuntur, mirandis characteribus, imaginibus & figuris inſigniti, quales aliquando naturâ fabrefactos videre contingit è montibus erutos, quandoque ſecundum ripas aquarum. Ruland. & Johnſon. in Lexic. *Gamahe* vim obtinet Aſtralem in commovendis ſpiritibus & principiis Microcoſmi. Paracelſus quoque plurimum attribuit hujusmodi *Gamahæis* imaginibus & Characteriſmis, quod a Cœli influentiâ proveniat, uti paſſim in ſcriptis ſuis videre eſt. Unde quartam ſpeciem Magicæ artis *Gamahæos* quoq; vocavit, Philoſ. ſagac. l. 1. c. 4.

Dici-

Dicitur aliàs *Talismanica.* Verùm Helmont. inter scurrilia dæmonia refert, tr. Potestas medicaminum n. 62. Damnavit quoq; Libavius in Paracelsicâ sentent. Biblicar. depravatione ex Crollio Tom. IV. oper. p. 53. seqq.

GAMAHEUM *conjugium* dictũ fuit à Magis virium & proprietatum cœlestium cum Elementaribus conjunctio. Dorneus tr. congeries transm. metallor. c. 19.

GAMMAROS, vide *Cancer.*

GAMPHELE, γαμφηλὴ, idem, quod γένος, *Maxilla.* Vide *Genys.* Gorr.

GAMPSONYX, vel *Gampsonychos*, γαμψώνυξ, γαμψώνυχος, i. e. *aduncos ungues habens.* Epitheton animalium rapacium, ut sunt leones, lupi &c. C. Hofmann. ad Gal. Libb. de U. P. num. 138.

GAMPSOS, γαμψὸς, incurvum, inflexum, aduncum significat, Gal. in exegeſ. voc. Hipp. Foëſ. Oec. p. 133. Lind. Ex. XI. §. 68.

GANGAMON, γάγγαμον, sic à plerisq; appellatum est *Omentum*, quia propter varium venarum & arteriarum contextum reti piscatorio, quod Græcè γάγγαμον dicitur, simile videatur. Aliis a. qui circà umbilicum cernitur, quasi nervorum quidam contextus γαγγαμὼν vocatur. Gorr.

GANGITIS, γαγγίτις, idem, quod *Gagates*, de quo superius. Gorr.

*GANGLION, γάγγλιον, dicitur nervi nodosa & renitens contractio, nullo præter naturam colore, doloris expers, provẽiens à succi nervosi propter ordinem fibrarum per caussam externam, plagam videlicet, vel nimiam compressionem nervorum turbatum concretione & nervi consequente induratione, Gal. in def. med. & com. 2. de artic. t. 56. ubi quidem Hipp. ipse in contextu vocat γαγγλιώδεα. His ferè notis deprehenditur: Tumor est parvus, non in profundo, sed sub cute saltem delitescens, inæqualis, in compressione ad latera recedens. In multis corporis partibus occurrere potest, sed in manibus & pedibus frequenter, rarius in cubito & capite oritur. Gorr. Forest. l. 26. obs. 8. penis *ganglion* notavit. De *gangliis* in artubus vid. Ephem. N. Cur. An. III. O. 326.

*GANGRÆNA, γάγγραινα, Medicis vocatur partis alicujus ob inflammationis, quâ conflictatur, magnitudinem, incipiens mortificatio & corruptio, Gal. l. 2. ad Glauc. cap. 9. Cùm n. pars omninò emortua est, σφάκελος, *Sphacelus*, h. e. *Sideratio* nominatur, quæ est *Gangrænæ* terminus. *Gangræna* v. est ad Sphacelum via. Foëſ. Oec. p. 130. Dieter. n. 807. Dicitur & *Ignis S. Marcelli*, *Antonii*, &c. Gal. in def. med. paulò aliter descripsit: *Gangræna* est mutatio coloris à statu naturali in alienum, & mortificatio membri cum vel sine ulcere. Caussa est sanguinis & succi nutritii νέκρωσις, sive corruptio totalis cum flammæ vitalis extinctione & continuatione abolitâ conjuncta. Plura de *Gangræna* vide apud Practicos, præsertim Hildan.

integro

integro tractatu de *Gangræna* & Sphacelo. *Gangræna* quoq; quibusdam vocatur avis quædam, quæ *Merops* aliàs dicitur, teste Aldrov. l. 12. Ornitholog. c. 45.

GANIMEDES, Chymicis dicitur *Sulphur album*, & verus *Ganymedes* p. 203. Fabri Panchymici, quia in cœlum rapitur & extollitur, seu sublimatur. Johns. in Lex. l. 2.

GARGALE, *Gargalos*, *Gargalismos*, γαργάλη, γάργαλος, γαργαλισμὸς, *titillationem*, *irritationem*, *pruritum* quoq; significat. Erotianus in Onomastic. Hippocrat. p. 33. b.

GARGARA, propriè *summitatem Idæ montis* notare, docent Historici. Latè etiam pro omni *summitate montium* accipi posse, vult Keuchen. in proleg. ad Seren. p. 73.

*GARGAREON, γαργαρέων, *gurgulio*. Vide *Columella*.

*GARGARISMA, *Gargarismus*, γαργάρισμα, γαργαρισμὸς, accipitur quandoq; latè pro omni *Collutione oris*, quæ aliàs διάκλυσμα dicitur, de quo suprà. Propriè v. est hujus saltē species, diciturq; ità medicamentum liquidum, affectibus oris, gingivarum, faucium, laryngis, aliquando & capitis dicatum, *gargarisando*, ut vocant, fauces colluens, sine deglutitione. P. Morell. de remed. formul. l. 2. sect. 2. cap. 5. Weker. Antidotar. gen. l. 1. c. 17. Special. l. 2. sect. 10. Schröder. lib. 2. cap. 61.

GARIP, id est, aliquid aliud, Th. Chym. Vol. IV. p. 730.

GARON, γάρον, etiam mascul. γάρος, *Garum*, dicitur liquamen ex piscibus sale conditis aut maceratis paratum, ità dictum à *Garo* pisce, quem tamen se ignorare fatetur Aldrovand. l. 2. de pisc. c. 39. Qualis veterum ratio componendi & parandi *garum* fuerit, etiam incertum est. Vide Jul. Alexandr. l. 15. salubr. c. 9. & l. 18. c. 16. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 53. Linden. Ex. IX. §. 69. *Garo* tribuitur vis alvum laxandi Gal. l. 2. de Al. fac. c. 22. si ante alios cibos sumatur. Aliàs facultas ejus est calida & sicca, unde ad ulcera putrescentia quidam usi sunt. Nonnulli & dysentericis injecerunt l. 11. de Sim. Fac. in fin. Species *gari* sunt σπάνιον γάρος, *Hispanum*, ὀξύπορον, *oxyporum*, *nigrum*, & *Sociorum* dictum, Gal. l. 3. de C. M. S. L. cap. 1. αἱμάτιον, *cruentum*, Linden. d. l. Foës. Oec. p. 133.

GARRULUS, nomen est avis ad picas pertinentis, unde & *Pica marina* dicitur, circa Argentoratum urbem abundantis, cujus descriptionem & usum in cibo vide apud Aldrovandum Ornitholog. l. 12. c. 15. Aliàs *garrulus* & *garrulitas*, ἀδόλεσχος, ἀδολεσχία, quale notet vitium in Medico quoque improbandum, non est hujus loci. De hoc Gal. lib. 3. de Hippocr. & Plat. decr. cap. 4.

GAS, nomen est Helmontianum, in genere denotans *spiritum non coagulabilem*, qualis è fermentante vino, itemq; ruber ille, qui Chry-

ſulca operante eructatur. Specialitur v. de variis ſubjectis prædicatum diverſas quoqꝫ obtinet ſignificationes, v. g. *Gas vitale* eſt ſpiritus vitæ noſtræ, lumen & balſamus, præſervans à corruptione &c. tr. Complex atq; Miſtion. figm. n. 42. *Gas pingue ſulphureum*, quod enecat homines, præſertim in cryptis & fodinis: *Gas ſylveſtre*: *Gas ventoſum*, quod eſt Aer: *Gas ſiccum*, quod eſt ſublimatum: *Gas cereveſiæ*, i.e. exhalans ſpiritus è doliis vel lacubus, quando fermentatur, tr. de flatib. n. 3. 4. ſeqq. *Gas ſalium* eſt aqua, item *uvæ* &c. d. l. Complex. &c. n. 37. 38.

Gasar, i. e. *lomus*. Ruland.

Gaster, γαστὴρ, *Venter*, accipitur latè & strictè. Latè ſignificat totum abdomen, ſive eam corporis regionem, quæ ſepto transverſo hypochondriis & pube circumſcribitur. Gal. l. 4. de Uſ. part. c. 9. princ. Junge C. Hofm. comm. in h. l. n. 210. Specialiter v. & communiori uſu γαστὴρ notat *ventriculum*, cibi ſcil. & potûs receptaculum, officinam illam Chylificantem, cujus deſcriptionem vide apud Anatomicos, Barthol. l. 1. Anat. cap. 9. Willis, Pharmac. rat. Part. I. ſect. 1. c. 2. Ità ſumitur apud Hipp. l. 6. Epid. ſ. 4. t. 7. Hinc γαστρὸς ἔκφυσις, i. e. *ventriculi* appendix vocatur *Inteſtinum duodenum*, Gal. l. 2. de temper. c. 6. Aliquando totam alvum inferiorē, i. e. *ventriculum cum inteſtinis* notat, l. 4. Epid. t. 19. Sæpe v. accipitur pro *utero*, Hipp. 5. aph. 30. 31, 34. 37. 38. 51. 52. 55. 60. 61. & 7. aph. 27. Junge Dieter. n. 157. Adde Linden. Ex. XI. §. 109. 110. 122. ſeqq. Ex. XIII. §. 94. γαστὴρ quoqꝫ dicta fuit Rapa apud Lacedæmonios, ut ſcribit Athenæus. Gorræus.

Gastrimargos, γαστρίμαργος, *intemperantem*, qui ventre inſanit, *comedonē*, ſignificat, apud Heſychium. Lind. Ex. XI. §. 126.

Gastrocnemia & *Gaſtrocnemion*, γαστροκνημία, γαστροκνήμιον, ſignificat *Suram*, eſtqꝫ poſterior carnoſæ tibiæ pars, ſeu tibiæ venter, ſiquidem extuberat, propter muſculorum eam tibiæ ſedem occupantium craſſitiem, ut anterior pars tibiæ carnis expers dicitur *Anticnemium*, ἀντικνήμιον, Hipp. 4. de artic. t. 10. l. 2. de iis, q. in med. t. 16. Gal. l. 1. de muſculor. anatom. c. 32. l. 2. Anat. adminiſtr. c. 4. l. 3. de U. P. c. 10. & l. 16. c. 8. Hinc & *MuſculiGaſtrocnemii* vocantur, quia ſuram conſtituunt. Bartholin. l. 4. Anat. c. 13.

*Gastroraphia, γαστρορῥαφία, ſignificat *Abdominis ſuturam*, cujus operationis Chirurgicæ meminit Gal. l. 5. Anat. admin. cap. 6. & Scribon. num. 206. Jung. Rhod. in not. ad h. l.

Gatrinum, id eſt, *cinis clavellatus*. Rul. & Johnſ.

Gaudium, χαρὰ, εὐθυμία, εὐφροσύνη, eſt inter affectus animi etiam quandoque vehementiores, eſtq; jucunda commotio animæ de fruitione boni, quod impreſſiones cerebri ei repræſentarunt, ut ſuum, ſibi

sibi impensè gratulantis, dum spiritus è cerebro in cor & sanguinem copiosè motu interdum placido, interdum vehementiori effusi efficiunt, ut hic celeriori motu circuletur. Charlton. Ex. VIII. Pathol. §. 29. *Gaudium nimium* aliquando morborum & mortis caussa existit. Gal. l. 2. de causs. Symptom. cap. 5. Forest. l. 17. obs. 8. Schol. Rolfink. O. ac M. Med. Sp. l. 2. s. 3. c. 106. Differentiam inter Gaudium & Iram docuit Jul. Alex. l. 22. Salubr. c. 4. Discrimen inter *Lætitiam* & *Gaudium* à Rolfink. propositum non observatur. De pulsu *lætitiæ* & *lætorum* vide Gal. l. 4. de causs. puls. c. 3.

GAVETA, vide *Gajetanus*.

GAUSOS, γαῦσος, & γαυσὸς, *gibbosum*, obstippum, incurvum, significat. Dicitur de femore apud Hippocr. 2. de fractur. t. 69. & 4. de art. t. 61.

GE, γῆ, γαῖα, i. e. *Terra*. Significatio ejus triplex: Physica, Medica, Spagyrica. Physicè accipitur vel similariter pro Elemento siccissimo & frigido, vel dissimilariter & mixtè pro globo *terræ* sive *Tellure* alia corpora naturalia comprehendente, quæ consideratio è Physicis petenda, cum non sit hujus loci. Medicè significat glebam & portionem *terræ* virtute medicamentosâ variâ pro diversitate regionum, mineralium, aliarumq; circumstantiarum à spiritu macrocosmico vel universali imbutam, cujus varias species earũq; historiam & Catalogũ, usum & præparationis modos vide apud Schröder. l. 3. c. 2. Frid. Hofm. in Clav. ad h. l. Legi quoq; poterit, cui ad manus fuerit, Rul. in Lex. Quid? quod species *terrarum* vel omnes vel præcipuas sigillatim & unamquamq; in literâ suâ initiali explicatam in hoc Lexico reperturus sis. Apud Hipp. mentio fit γῆς κιμωλίης, i. e. *argillæ*, σμηκτίδος vel σμηκτικῆς, *detergendi vim habentis*, χαλκιτίδος, *Chalcitidis*, ἐρετριάδος, *Eretriæ*, quarum expositio etiam haberi potest in propriis suis literis initialibus. Ad Spagyricam vel Chymicam significationem pertinet, quatenus à nonnullis *Terra* inter caussas efficientes principales operationum chymicarum refertur, v. g. quando in destillatione ⊖. ⊕. additur argilla, bolus, Rolf. Chym. l. 2. cap. 13. Item, quando proponunt *Terram Elementatam*, quæ nihil aliud est, quàm *Sal Paracelsi*, in quo quatuor elementa, velut in proprio suo domicilio sedem habent atq; mansionem. Ger. Dorneus tr. Physica Genes. die tertio. Vel *Terra* à corporibus metallicis in sulphur elevata *naturæ sal* dicitur *philosophorum*, vel *Mercurius vegetabilis*, vel medium extrema conjungens omnia ad unum finem, id est, cœlum, cum formâ, vel clavem philosophicam cum perfectis corporibus, & *hæc terra* etiam dicitur *Elementata Mercuriata*. Idem in Philosoph. Chemicâ. Lapis Spagyricus etiam dicitur *terra foliata*, in quam oleum fixum sata germẽ est. Id.

Id. ibid. *Terra damnata mortaa* vocatur in Argyro, & Chrysopœia portio illa impura in superficie lapidis coquendi supernatans & abjicienda. Gasto Claveus in Apologiâ & Chrysip. Theatr. Chym. Vol. 2. & tr. de Alchemiâ incerti Authoris c. 33. in Theatr. Chym. Vol. 3. Medicamenta quoq; Chym. quædam *Terræ* nomine veniunt, ut *Terra* Tartar. *foliata secretissima*, Rolf. Chym. l. 5. s. 1. artic. 1. c. 14. *Terra sancta Rulandina*, Id. l. 5. s. 7. c. 1.

Gebulum, i.e. *reparandium*. Coagulare idem. Rul. in Lex.

Gechyton, γήχυτον, significat externam terrę partem, mollem ac minimè lapidosam, apud Gal. in Exeg. voc. Hipp. Gorr.

Gegoneo, *Gegonisco*, γεγωνέω, γεγωνίσκω, significat *vociferor* altâ voce, & musculorum omnium expirationi inservientium contentione exclamo. Jul. Alexandr. annot. in Gal. l. 2. de motu muscul. c. 9.

Gegyiomenos, γεγυιώμενος, significat *enervatum*, & viribus exsolutum, à γυιόω, *membra frango*, enervo. Descendit à nomine γυῖον, *membrum*. Hipp. 3. de V. R. I. Ac. t. 59. Gal. in comm. ad h. l.

Geison, γεῖσον, & γεῖσσον, item, γείσωμα per metaphoram dicitur pars, quæ in superciliis prominet, veluti imbricamentum quoddam aliorsum humores derivans. Propriè *grundam* vel *suggrundium* notat, h. e. tecti partem prominentem, quâ stillicidia arcentur à parietibus. Gorr.

Gelasinos, γελασινὸς, epitheton dentium quatuor mediorum & anteriorum, qui per risum patent. Vocantur alias *Incisores*, τομεῖς. An & cavum illud, quod in Mediâ buccâ per risum apparet, *Gelasinus* Martiali dicitur? Gorr.

Gelatina, Gr. γαλακτινὴ, teste Jul. Alexandr. V. 19. salubr. c. 16. est terminus Pharmaceuticus (Rolf. inter Chymicas operatiões refert Chym. l. 4. s. 4. c. 1. Sed non video, quid labor hic subtilitatis Chymicæ contineat) denotatq; succum inspissatum puriorem, cum saccharo in scatulas effusum & congelatum. Harũ historiam vide apud Schröd. l. 2. c. 62. & Rolf. d. l. Parari solet quoq; à Coquis è decoctis pedum vitulinorum, suillorum, vervecinorum, cujus modum tradit J. Alex. d. l.

Gelatio, πῆξις, *Gelatum*, idem, quod *Congelatio*, *Congelatum*. Legitur apud Scribon. n. 179. 180. Vide *Congelatio*.

Gelbum, *Gelsum*, nomen *Marchasitæ* in Ungariâ, vel potius *pyritis* sæpè argento prægnantis Lib. S. A. Ch. l. 2. c. 24. *Gelbum* vel *Geldum* quoq; dicitur Lapis Phil. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

Gelidus, ψυχρὸς, idem, quod *Frigidus*. Et *Gelu*, idem, quod *Frigus*.

Gelion, idem, quod *folium*, φύλλον, Rul. in Lex.

Gelos, γέλως, *risus*, est motus ex contractione labiorum & expiratione intercisâ sonorâ hilaritatem declarans. Gorr. Pertinet ad Affectus animi,

mi, qui cum voluptate conjuncti sunt, & quidẽ vehementiori, Charlton. Ex. IIX. Pathol. §. 24. In statu p.n. *Risus* est species convulsionis vel spasmi convulsivi, qualis oritur ex usu herbæ Sardoniæ, sive *Apii risus* dicti, item ex abusu Croci, aut à præcordiorum inflammatione. Vide Senn. M. Pr. lib. 6. p. 7. cap. 11. De vocab. γέλως vide quoq; Dieterich. n. 158. Talia pharmaca risum p.n. moventia vocari possunt γελωτοποιὰ, Libav. Syn. A. Ch. l. 8. c. 7.

*Gemelli, δίδυμοι, idem, quod *Gemini*. Vide *Didymi*. *Gemellos* quoq; oculos vocavit Paracelsus in Fragm. Anatomiæ Oculor.

Gemini, δίδυμοι, idem, quod *Gemelli*. Apud Mathematicos est nomen Asterismi certi in Zodiaco, quæ significatio non est hujus loci.

Gemma, λίθος, diversimodè accipitur. 1. Generaliter pro omni lapide pretioso, quorum singulorum mentio fit in suis locis & literis initialibus. In hâc significatione occurrit apud Schröder. l. 3. c. 5. Chiocc. in Mus. Calceolar. sect. 3. & alios. De *gemmarum* sive lapidum pretiosorum generationis modo vide Th. Chym. p. 427. 2. Specialiter pro *Unione*, sive *Margaritâ*, quales reperiuntur in certis concharum, quæ propterea margaritiferæ vocantur, generibus: De quibus vide Aldrovand. l. 3. de Testac. c. 41. seq. De utrisq; valdè adhuc controvertitur, an rectè in usum medicum veniant, an secus: De quâ controversiâ vide Fr. Hofm. in Clav. ad d. Schröd. loc. Paracelsus passim in scriptis suis videtur fortassis nimium extollere earum utilitatem. An quoq; distinguendum inter *Gemmas* in speciali significatione, quibus propter vim vegetativam major efficacia concedi potest, quàm mineralibus inanimatis, *Gemmarum* nomine venientibus? Nostrarum jam non est partium, litem hanc exactè dirimere. Helmontius *gemmarum* in genere originem tribuit aquæ, quæ continet Ideam seminalem & mineralem, Fr. de Lithiasi c. 1. n. 7. 8. Idem negare quoq; videtur, *Gemmas*, quæ lapideam habent duritiem, quicquã agere aut pati in nos aut à nobis, de febrib. c. 15. n. 15. 3. Abusivè, quãdo Paracelsus *Tartarum* quoq; in genere *Gemmam* vocat l. 1. de Tart. tr. 1. c. 1. & tract. 2. c. 2. & 3. & in Fragment. ad h. l. *Gemmæ* quoq; artificiales sive factitiæ ità dicuntur χαλαζεψητοί, de quibus vide Libav. Synt. A. Ch. l. 3. c. 8. l. 7. c. 21. Tr. Chym. de Igne natur. c. 43. &c.

Gemonis, γεμωνὶς, idem, quod *Aëtites*, lapidis nomen, sic dictum, quoniam quasi prægnans sit, id quod etiam *Aëtitæ* proprium est, Gorr. à γέμω, plenus sum.

Gemursa, nomen morbi apud priscos inter digitos pedum nascentis, hodieq; penitus obliteratũ, teste Plinio l. 26. c. 1. & ex hoc Lang. l. 2. ep. 13.

*Gena, γένυς, dicitur ea faciei pars, quæ inter nasum & aures sita est, quæ benè coloratis & ingenuis pudore suffusis rubet. Vocatur

tur & *Mala*. Gal. Introduct. cap. 10. Imò γένυς, *Gena*, significat *Maxillam* tam superiorem, quàm inferiorem. Additur a. ad distinctionē ἡ ἄνω καὶ ἡ κάτω. Dicitur & alio nomine γνάθος sed ambiguâ pariter significatione. Vocatur ἡ ἄνω γένυς, *Maxilla superior* pars faciei fronti proximè subjecta, auribus utrinque ab imo & gingivis terminata. Non unico osse, sed pluribus solidis, duris, & levibus constat. ἡ κάτω γένυς, *Maxilla inferior*, dicitur faciei pars infima & mobilis, dentes inferiores continens. Constat osse non simplici, ut pleriq; putant, sed gemino, sicuti Hippocr. & Galeno visum est, quorum distinctio medio in mento est, ubi Sutura apparet, in pueris quidem evidenter, in adultioribus a. pauló obscurius, quæ etiam in provectis tamen cocturâ fatiscit. Aliter namq; ea duo ossa separari vix possūt, adeò inter se τῇ συμφύσει coaluerunt. Hæc Castell. Gorræus. Accuratam *Genæ* utriusq; descriptionem vide in scriptis Anatomicis, præsertim Bartholin. libell. 4. Anatom. c. 9.

GENEIAS, γενειὰς, *lanugo prima*, quâ genæ investiuntur. Sic dicitur & fasciæ genus, sive circuitus, qui sub mento circumagitur, ut habetur apud Gal. de fasciis. Gorr.

*GENEION, γένειον, i. e. *mentum*, dicitur pars genæ vel maxillæ inferioris in acumen tendens. Ruffo quoque dicitur ἀνθερεῶν, de quo suprà, vide *Anthereon*. Ab aliis ὀξύγενυς vocatur, teste Polluce. Hâc in parte duo ossa genæ inferioris συμφύσει conjunguntur, de quâ juncturâ p. a. dictum. Vocab. γένειον legitur apud Hipp. in Epist. vel potius in epist. Democriti ad Hippocr. de nat. hum. n. 31.

*GENER, vocatur Lapis Phil. in Th. Chym. Vol. IV. p. 727.

GENERALIS, γενικὸς, κοινὸς, idem, quod *Universalis*, ὁ καθόλου. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 6. dicitur de præceptionibus Medicis præmittendis, antequàm ad Exercitium artis circà particularia vel singularia deveniamus, passim apud Gal.

GENERATIO, γένεσις, in genere dicitur via ex imperfecto ad actum perfectum, Gal. lib. an omnes particulæ fiant simul? in princ. Propriè *generatio* est ortus rerum naturalium ex semine, i. e. quo principia rerum, quæ proximè in semine existunt, ex præexistēte materiâ ac parantur, subindè fotu matricis in actum secundum, speciem suam, emergunt. Partes itaq; *generationis* sunt tum seminis præparatio, tùm ejusdem emersio. Et hic modus oriendi proprius est rebus nativis primariis, videlicet vegetabilibus & animalibus, horumq; membris genuinis. Schröder. l. 1. c. 4. Quò & collimat Helmont. ità describens, quòd *Generatio* nihil dicat aliud, quàm fluxum seminis ad perfectionem, maturitatem, proprietatem, explicationem occultorum, & consummationem ordinum ad suos fines, tr. Ignotus Hospes morbus n. 38. Dividi solet in *Univocam* & *Æquivocam*,

cam. Verùm hanc divisionem non solùm improbavit C. Hofm. l. 1. de gen. hom. cap. 1. lit. D. sed & Fr. Hofmann. in clav. ad d. Schröd. loc. In specie de *Generatione* animalium & hominis plurima vide in libris Physiologicis & Anatomicis præsertim recentioribus; Siquidem nobis nec licet, nec libet, omnia huc referre. Impropriè etiam dicitur *Generatio* productio Excrementorum, aut vitiosarum portionum, v. g. Puris Hipp. 2. aph. 47. Accommodatum quoq; *Generationis* nomen Chymicis operationibus, & in genere describitur, quòd sit ex occultatione manifesti mox occulti manifestatio, quod quâ ratione intelligendum sit, vide apud Rolfink. Chymiæ l. 2. c. 5.

GENEROSUS, idem, quod *vehemens*, potens, *efficax*. Dici solet vel de vino, quod Gr. πολυφόρον, item, καρωτικὸν vocatur, Linden. Ex. §. 111. seqq. vel de remediis, præsertim universalibus, Venæ sectione & Purgatione. De V. S. vide Not. nostras ad Jessen. tr. de Jud. Sang. V. S. misso p. 31. seqq.

GENESIS, γένεσις. Vide *Generatio*.

GENETHLIACUS, γενεθλιακὸς, jam olim dicebatur de quibusdam μάντεσι, sive vatibus, uti patet ex Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 16. Hodieq; tribuitur Astrologis ex figurâ cœli tempore nativitatis Thema quoddam vel Computum aliquod instituentibus, & de naturâ hominis non solùm, verùm etiam de merè contingentibus & fortuitis vaticinantibus, quorum vanitatem tamen egregiè hactenus & cordatè detexit Clarissimus & Excell. DN. Sturmius, Collega & Compater noster amicissimus, passim in scriptis.

*GENITALIS, γεννητικὸς, dicitur cùm de membris & partibus organicis utriusq; sexus generationi inservientibus, quæ alias αἰδοῖα, *pudenda* vocantur, Rolf. hoc tit. part. 1. c. 2. tùm de meatu, quem parastatam varicosum vocant, qui maxima via est, quæ genituram à testibus haustam ad Colis radicem defert, Gal. l. 1. de sem. c. 15. tum etiam de semine ipso, qui *Genitalis* humor appellari solet à Medicis. Vide *Genitura*.

*GENITURA, γονὴ, γόνος, duplicem habet significationem. Vel n. plerunq; notat *semen*, & quidem genitale, sive fœcundum, aut utero jam injectum, Gal. l. 1. de sem. c. 9. quamvis hæc differentia inter γονὴν καὶ σπέρμα non semper observetur, imò rarissimè, cum & ipse Hippocr. pro semine posuerit, uti patet ex 6. aph. 2. Vel significat ipsas *partes genitales* utriusq; sexus, ex Hipp. l. de Humid. usu. VI. 2. 3. Jung. Prosp. Martian. in Annot. ad h. l. p. 129. Dieterich. n. 167. Foës. Oec. p. 140. seqq.

GENIUS, δαίμων, Vide *Dæmon*. Deum singulis hominibus *Genium* dedisse, qui in supremâ corporis parte habitat, & nos à terrâ ad cœlestem cognitionem extollit, docet Gal. l. 6. de Hipp. & Pl. decr. cap. 2. Plura circà vocis *Genius* variam significatio-

cationem vide apud Casp. à Rejes q. 89.

Genos, γένος, *genus*, propriè non est terminus Medicus, sed Logicus. Hinc etiam in foro Medico varias obtinet significationes. Interdum indifferenter *genus* pro specie, differentiâ, formâq; dicitur. Gorræus, Rhod. in Lex. Interdum contradistinguitur ab illis. Interdum etiam notat stirpem vel familiam aliquam certam Gal. 5. aph. 59. Tria *genera generalissima* vocat Trismegistus Mineralia, Vegetabilia & Animalia, in Physicâ. Vol. 1. Theatr. Chymici.

*Genu, γόνυ, est femoris & Tibiæ dearticulatio & artificiosissima connexio, in quâ sinus est quidam prominens, alterius caput excipiẽs, quod anteriori parte, quò firmius fieret, *Rotulâ* sive *Patellâ* munivit, quam μύλην & ἐπιγονατίδα vocant, quæ prohibet, ne femur curvatis, aut per declivia currentibus loco excidat & dilabatur, Gal. l. de ossib. c. 21. seqq. & l. Introd. c. 10. Est a. ea dearticulatio omnium expeditissima, justissimaq; ut scripsit Hipp. 4. de artic. t. 66. prætereà firmissima magnoq; naturæ artificio comparata, ut quæ in eâ epiphyses & cavitates ità construxit & fabricata est, ut neq; laxior sit Epiphyseon in cavitates ingressus, neq; etiam adstrictior. Continentur a. & firmãtur extrinsecus superciliis quibusdam ipsorum ossium & ligamentis, aliis quidem in profundo positis, aliis a. in circuitu totam dearticulationem comprehendentibus. Hæc Gorr. & Castell. Jungatur & Dieter. n. 168.

Geniinus, ὀψίγονος. Vide *Opsigonos*.

Genugra, terminus Paracelsicus pro *Gonagrâ*, denotans speciem Arthritidis in Genu.

Genys, γένυς. Vide *Gena*.

Geodes, γεώδης, nomen lapidis à terrâ, quam intrà se comprehendit, ità dicti, ejusdem cum *ostracite* virtutis, siccatoriæ & adstrictoriæ. Gal. l. 9. de S. Fac. §. de Ostracite & P. Æginet. l. 7. c. 3. §. Lithi.

Geographia, γεωγραφία, propriè dicitur scientia Mathematica quædam, quæ docet descriptionem mundi sive globi terrestris, & distinctionem in suas regiones, regna & urbes. Paracelsus v. more solito etiam finxit *Geographiam Microcosmicam*, tr. Labyrinth. Medicor. c. 4. fin. Imò nec verit? est, comminisci Geographiam cœlestem ceu partem Mathematicæ adeptæ, tr. Philosoph. sagacis l. 2. c. 4.

Geomantia, γεωμαντία, propriè est ars & scientia terrarum notissima. Sed h. l. juxtà Paracelsum dicitur, cùm astra terræ se patefaciunt hominibus, ut inde prophetiam aut præsagium sumant, quod sortitur effectum. Dicitur etiam *Astronomia terræ*, quæ dupliciter operatur, aut per Astronomicas calculatiões, aut per puncta. Rul. & Johns. in Lex. Meminit aliquoties Paracels. in scriptis suis v. g. de Caducis tract. 2. & in fragment. Medic.

Geome-

Geometria, γεωμετρία, propriè etiam dicitur pars scientiæ Mathematicæ, docentis, agros & partes terræ metiri; unde & Rulandus descripsit: *Geometria*, finitura, decempedatura, agri mensura. Paracelsus tamen etiam commentus est *Geometriam Medicam*, quæ docet metiri altitudinem cœli & terræ, & eorum, quæ in se continent, tr. Alia declaratio totius Astronomiæ.

Geonomus, γεωνόμος, legitur apud Paracelf. l. 1. de Tartar. tr. 2. c. 3. & videtur idem esse, quod *Geomantes*, i. e. vates ex astris terræ.

Geopilysia, γεωπλυσία, est separatio per dilutionem. Vide *Separatio*.

Geræteros, γεραίτερος, natu major, *senior*. Usurpatur ab Hipp. de iis, non qui simpliciter senes sunt, sed in collatione & comparatione ad eos, qui trigesimum annum excesserunt. Qui enim ab eâ ætate ad senectam usque annis excedunt, hi per comparationem *seniores* ab eo appellantur, Gorr. & Foës. Occurrit apud Hipp. 2. prognost. t. 69. ubi opponitur τοῖς νεωτέροις, junioribus. Vide Comm. Gal. ad. h. l.

Gerandryon, γεράνδρυον, dicitur vetus quæcunque arbor. Gorr.

Geranion, γεράνιον, 1. nomen est herbæ, cujus variæ sunt species, quæ spectant ad Botanicos. 2. est nomen Emplastri, sic dicti, quòd præter cætera gruis pennas ustas recipiat. Tribuitur Polleti. Descriptio ejus habetur apud Aëtium. Hæc Gorræus. Γεράνη, ἡ γεράνια quoque notat instrumentum quoddam, de quo suprà vide *Ciconia*. Latinè etiam *Grus* vocatur.

Geranis, γερανὶς, nomen fasciæ vel vinculi ad humerum excidentem, vel jugulum fractum ab Hippocrate, vel, ut aliis placet, à Perigene inventi, Gal. l. de fasciis n. 74. Meminit & Æginet. l. 6. c. 99.

Geras, γῆρας, *senectus*, *senium*, vocatur illa ætas, quæ habetur utplurimùm frigida & sicca, quando homo jam est in descensu, h. e. quando humores vitales, præsertim sanguis & spiritus animalis, defectionem naturalem patiuntur spirituascentiæ & activitatis, unde corpus ejusq; membra organica languent, nec adeò expeditè muniis suis fungi queunt. Cùmq; certè ætatum cum anni temporibus sit correspondio, *senectus* respondet hyemi, quia sicut Sol tempore hyemis velut alto axe descendit, & saltem obliquè radiis suis terram petit; ità quoq; calor vitalis refractis planè viribus partes solidas afficit. Dividi quoque solet *senectus* in tres classes, *crudam*, *mediam*, & *decrepitam*. Plura vide apud Dieterich. n. 161. Qui in *senectute* sunt constituti, dicuntur Græcis γέροντες, item πρεσβῦται, *senes*, de quibus lege eundem n. 160. De proverbio: Γέροντες δὶς παῖδες, *Senes bis pueri*, vide Lang. l. 1. ep. 55. & Chiliad. Erasmi. Γῆρας ἐκ νόσου, *senectus* ex morbo dicitur, marcoris species, vel febris μαρασμώδης, *tabida*. Galen. l. 1. de præsag. ex pulf. c. 4. & l. de marcore c. 5. Vide Foës. Oec. p. 135. & C. Hofm. comm. in

 Gal.

Gal. de U. P. n. 697. Sumitur etiam pro *Exuvio serpentum*, Gr. aliàs λεβηρὶς dicto Galen. in Exeg. & l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Erotian. in Onom. De *Senectâ serpentum* vide Libav. Tom. II. Op. p. 152. seqq.

GERMANUS, æquivocum est vocabulum. Vel enim appellativam habet significationem, & respondet Græco ἀδελφὸς, aut ἠδελφισμένος, siquidem omnia, quæ similia congruentiaque existunt, atque ut quispiam dixerit, genere juncta cognataque sunt, consuevit Hipp. vocare ἠδελφισμένα, h. e. *germana*, teste Gal. 2. de R. V. I. A. t. 33. Vide *Adelphixia*. Vel est nomen proprium certorum Europæ populorum, de quibus Geographi consulantur. De * *Germanulis* sive cadaveribus exiccatis ferè tripedalibus in Insulis *Canariis* & Fortunatis repertis lege Helmont. tr. Demonstratur Thesis n. 82.

GERMEN, βλαστὸς, βλάστημα, propriè arborum κυήματα vel κύματα, primas eruptiones denotat, de quibus Gal. l. 2. de Al. fac. c. 60. Transfertur etiam ad alia, de quibus suprà in *Blastema*. Quæ dicatur Spagyrica *germinis* pullulatio & augmentatio, legatur in Jodoci Greveri Presbyteri Secreto, si poteris intelligere & hariolari ex obscuris illis ænigmatibus, Vol. III. Theatr. Chymici.

*GEROCOMICE, γηροκομικὴ, dicitur ea medicinæ pars, quæ senum regimen tradit, iisdemque convenientem vitæ ac victûs rationem præscribit, Gal. l. 5. de san. tu. c. 4. & de subfig. empir. c. 4. Lang. l. 1. ep. 79. Incertum verò videtur, an ad ὑγιεινὴν, an ad θεραπευτικὴν pertineat, cùm senum corpus neutrum esse videatur, & senectus non exacta planè sanitas, sed vel morbi & sanitatis affectio quædam media, vel omninò ejus generis non est, quæ firma constansque sit, quam ἕξιν appellant, sed potius fallax & incerta, quæ καταστάσιν dicitur. Plures tamen eam salubris medicinæ partem esse statuunt. Hæc Gorr. & Castell. & quidem rectè. Nam & senum sanitas est Sanitas, licèt infirmior, & inconstantior, quàm aliarum ætatum. Hinc & nos inter methodos sanitatis tuendæ particulares referre non dubitavimus, Dogm. Med. Gen. P. IV. c. 2. d. 5. p. 475.

*GERON, γέρων. Vide *Presbyter*.

GERSA, id est, *Cerussa*. Rul. in Lex. Sumitur & pro *Feculâ*. Vide suprà *Fecula*.

GERULA, Paracelso dicitur monstrosa planta, vel degeneratio ex transplantatâ Pastinacâ, l. 3. de pustulis Gallicis, ulceribus, &c. c. 4.

GERYON, γηρύων, nomen monstri vel Centauri tricorporis, quem Hercules dicitur confecisse. Tribuitur per metaphoram *Mercurio* à Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 15.

*GESOR, id est, *Galbanum*. Ruland. in Lex.

*GESTATIO, quid in genere significet, notum est, nimirum oneris alicujus portationem. Unde Gal. dixit l. 12. de U. P. c. 13. quòd *gestatum* βασταζόμενον minus esse oporteat *gestante*, βαστάζοντος. Strictè v. *Gestatio* Medi-

Medicis dicitur nihil aliud, quàm geniti in utero infantis ad partum usque permansio atque mora, totum id complectens tempus, quod à genito intus infante ad ejus exclusionem interest. Dieter. n.486. p.661.

Gevma, γεῦμα, Hippocrati dicitur id, quod gustatur, h. e. cibus, *edulium*, l.1. Epid. s.1.t.59. l.2. s.3.n.31. l.3. ægr.6. Foës. Oec. p.135

*Gevsis, γεῦσις, *gustus*. Vide infrà *Gustus*.

Ghitta *Jemou*, nomen exoticum purgantis alicuj⁹ simplicis vehementioris,& haud dubiè venenosi,quod aliàs *Gummi Gotte*, *Gummi ad podagram*, *Gutta Cambodia*, aliisq; nominibus appellari solet. Plura de hoc purgante vide ap. Schröd. l.4. cl.4. n.445. Fr. Hofmann. in clav. ad h.l. Rolf. tr. de purgant. sect. 13. art.8. Nos experientia docuit, ejus usum non adeò securum esse, uti quidem Authores eundem commendant.

Gialappa, *Gialapium*, item *Jalappa*, & hoc nomen est purgantis electivi vulgò dicti, mitioris tamen & propter majorem securitatem hodièq; frequentissimi usûs, cujus descriptionem prolixam pete sis è Schröder. l.4. cl. 13.n. 427. Fr. Hofm. in clav. ad h. loc. Rolfink. d. l. sect. 2. art. 3.

* Gibberositas, *Gibbositas*, *Gibber*, *Gibbus*, κύφωσις, κυφὸς. Vide *Cyphosis*.

Gibar, id est, *medicina metallica*. Rul.& Johns.

Gibum, id est, *Caseus*. Rul. & Johns.

Gich, *Gepsin*, i.e. *Gypsum*. Rul. & Johns.

Gigarton, γίγαρτον, significat nucleum vel granum acinorum uvæ, virtutis siccantis in secundo, & refrigerantis in primo. Ægin. l.7. c.3. Meminit & Linden. Ex. X.§.192. ubi docet, Latinis *vinacium* quoque vocari.

Gigas, γίγας, dicitur de hominibus præter leges naturæ proceris & elatis. Rul.& Johns. cujus causam peculiarem investigare quidem conat⁹ est Parac. sed magis obscuravit, quàm declaravit. Nobis videtur acquiescendum esse in liberrimâ & imperscrutabili voluntate Summi & Maximi Creatoris. De vocab. *Gigas* vid. etiam Casp. à Rejes q.25.n.8.

Gigeriæ, significat τὰ ὑπερ σπλάγχνα, ἢ ἀκρῶα (vel ἀκραῖα) intestina, viscera, & extremas partes gallinarum, uti exponit Hesychius, teste Keuchen. not. ad Q. Seren. p.261. Non. Marcell. & Nic. Perottus exposuerunt per intestina gallinarum, & quæ cum iis coquuntur.

Gilla, vel *grillus*, est vitriolū suâ sponte resolutum in aquam. Nonnulli putant, à naturâ talem exhiberi liquorem. Sunt, qui hoc nomine salis armoniaci aquam appellant. Purgat ventriculum, Rul.& Johns. Meminit Parac. de viribus membror. l.2. c.4. *Gilla* est *Sal Vitrioli* solutum emeticum, inquit Frid. Hofm. in clav. ad Schröder. l.1. c.3. p.4.

*Gilvus, *Helvus*, κιῤῥὸς, medium inter album & ruffum significat colorem. Dicitur & *Melinus*, *Citrinus*. Rul. & Johns. Jul. Alex. not. ad Gal. l.2. de C. M.P.G. c.4. Vide *Cirrhos*. *Dichromos*.

Gingiber, pro *Zingiber*, nomen aromatis notissimi, de quo in Botanicis. Vid. Rhod. in not. ad Scribon. n. 165.

Gingibrachium & *Gingipedium*, idem, quod *Scorbutus*; qui ità dictus à quodam Regnero Snoy, multæ eruditionis & exercitatæ praxis Medico, à gingivis, brachiis & pedibus corrupto sanguine infestis. Forest. l. 20. Obs. 11. in Schol. Denominatio quidem crassâ & pingui Minervâ facta, judicio Sal. Alberti apud Senn. de Scorbut. c. 1. Vide infrà *Scorbutus*.

*Gingivæ, τὰ οὖλα, carnes sunt, quæ sunt circà dentes, Gal. l. 9. de U. P. c. 15. ubi primùm è locellis suis vel alveolis emergunt, l. 5. de C. M. S. L. c. 8. quarum connexio χαλινὸς dicitur. In iis dentes nuper natorum latēt, & veluti in præsepiolis conditi sunt, & ut siccioribus adstrictioribusq; cõtinentur, ità redundante humiditate laxioribus decidunt. Nervos habent à tertio pari, ut & dentes, per quos sentiunt & dolent, sæpèq; in iis dolor est, qui in dente putatur esse. Hæc Castell. Vid. *Ulon.* Jung. Dieter. n. 632. Barthol. l. 3. Anat. c. 12.

*Ginglymos, γίγγλυμος, propriè *cardinem* significat, qui cum portâ vertitur, aut potius ferramenta illa duo pectinatim invicem se subeuntia, clavo transfixa, quorum alterum ostio, alterum parieti inseritur, in quibus ostium ipsum ceu cardinibus vertitur. Hinc vocab. translatum ad speciem *Diarthroseos*, sive *Dearticulationis*, quâ ossa sese invicem ingredientia conjunguntur, ut vertebræ inter se, ac cubitus humerusq; colligantur, Gal. l. de ossib. in procem. ità, ut unius caput in alterius cavitatem condatur, & vicissim hujus caput in illius sinum excipiatur. Est enim hæc διάρθρωσις plerisq; ostiorũ cardinibus similis, in quibus ferramẽti utriusq; (quod propriè à Græcis γίγγλυμος appellatur) tùm ejus, quod parieti infixum est, tùm alterius, quod ostio adhæret, pectines mutuo implexu sese subeunt. Quæ quidem compositionis ratio non videtur ἀπὸ τῆς ῥαφῆς, à *suturâ*, valdè differre. In quibus verò ostiis clavus crassior parieti affixus ostii verticillum subit, non γίγγλυμος, sed veriùs γόμφωσις dicitur. Hæc Gorr. & Castellus. Adde Bartholin. libello IV. Anat. c. 1. p. 693. edit. ult.

Gir, *Gith*, i. e. *Calx viva*. Rul.

Girgies, i. e. *albi lapides fluminis*. Idem.

Girmer, i. e. *Tartarum*. Id. & Johns.

Gisisim, i. e. *Gummi*. Iidem.

Git, *Gith*, diversimodè sumitur. Vel enim idem est, quod *Gir*, Rul. vel significat herbam *Nigella*, sive *Melanthium*, dictam; vel *Piper*, teste Rhod. ad Scrib. n. 69.

Gitenon, i. e. *satum commune*. Rul.

*Glabrities, *Glaber*, μαδαρότης, μαδαρὸς. Vide *Calvities*. *Madaros*.

Glacies, *Glacialis*, κρύσταλλος, κρυστάλλινος. Vide *Crystallus*, *Crystallinus*. De *Glacie Mercuriali* vide Libav. Apocal. Herm. P. I. c. 9. *Glaciale lepræ* venenum describit Helmont. de Lithias. c. 9. n. 22.

Gladia-

Gladialis, est ars, quâ juxtà firmamenti cursum astrorum gladii cuduntur & enses, quibus & incudes resistere nequeunt. Inde vocatur & *Incusida*. Parac. dicit esse speciē Philosophiæ adeptæ, l. 1. Philos. sagacis.

Gladiator, μονομάχος, qui cum altero certamen subit gladio. Horum vulneratorum curam olim Galeno fuisse demandatam ob peritiam Anatomicam scripsit l. 3. de C. M. P. G. c. 2. Cibus illorum frequens fuerunt fabæ, l. 1. de Al. Fac. c. 19. De hoc vocabulo vide & Rhod. ad Scribon. n. 101.

Gladius, μάχαιρα, ξίφος, σπάθη, quid significet, notum est. Optimus qualis esse debeat, docet Gal. l. 1. de U. P. c. 11. *Gladiolus*, μαχαίριον, refertur inter instrumenta Chirurgica, quo in excidendo utuntur Medici. Dicitur & *Cultellus*. Legitur apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. XCVI. t 22. l. de Medico V. 2. Alibi usurpat vocabul. μαχαιρὶς, l. 2. de Morb. XLV. 21. De *Gladio Delphico* vide C. Hofm. com. ad Gal. U. P. n. 248.

Gladius, ξιφίας, est nomen piscis marini, de quo videatur Aldrov. l. 3. de pisc. c. 21. Chiocc. M. C. s. 1. p. 81.

Glagos, γλάγος, idem, quod γάλα, *Lac*. Hinc γλαγόεις, *lacteus*. Lind. Ex. XI. §. 43.

Glama, *Gleme*, γλάμα, γλήμη, *sordes oculorum*, lippitudo, pro λήμη. Unde γλαμυροὶ ὀφθαλμοὶ, *glamiosi* aut *gramiosi* oculi dicuntur, sordidi ac humidi, pituitâ laborantes, Hipp. l. 2. de Morb. mul. IX. 6. XII. 5. Vid. Foës. Oec. p. 136. Keuchen. Not ad Seren. p. 241.

Glandium, vide *Thymus*.

Glandula, ἀδὴν, corpus quoddam carniforme est, laxum & fungosum, quod utique velut cunei, quidam vasorum divisionibus incubantes fulcimentum ipsis suggerunt, ut à nullo violento casu afficiantur, Gal. l. 4. de U. P. c. 20. Sunt autem propriè sic dictæ *Glandulæ*, quas Græci ἀδένας vocant, imbecilliores corporis partes, ad quas valentiores corporis partes supervacua sibi tùm quantitate, tùm qualitate, & præsertim ad eas, quæ rariores naturâ sunt, transmittunt, quippè valentius est arteriarum, venarum, nervorum, musculorum robur, imbecillius autem, aut prorsus nullum corporum, quæ *Glandularum* sunt naturæ, l. 13. Meth. M. c. 5. in princ. Hæc Castellus de *Glandulis* in genere. Videatur & Hipp. lib. de glandulis, & Gal. l. 3. de Al. fac. c. 6. Verùm earum descriptio, differentia & usus hodièq; accuratior habetur ap. Th. Warthon. integro Adenographiæ libello. Nic. Stenon. de Musculis & Glandulis. Quibus jungatur Illustris & Excellentissimi Dn. Frid. Ferdin. Illmeri à Wartenberg, Phil. & Med. D. S. Cæs. Majest. Archiatri, & in incluto Viennensi Athenæo Profess. Publ. celeberrimi, Fautoris & Amici nostri colendissimi Adenographiæ Exercitatio, succinctè essentiam & naturam *Glandularum* in genere & specie comprehendens. Ex his libet hanc adji-

adjicere descriptionem : *Glandula* est parenchyma spermaticũ, molle, friabile, & spongiosum, unâ communi membranâ universim & frequenter pluribus privatis frustulatim coagmentatis inclusum, ex materiâ spermaticâ fabricatum, vasis omnis generis stipatum, partim depurationi, partim secretioni, partim etiam elaborationi inserviens. Dividuntur trifariam *Glandulæ*: 1, in *Conglobatas* & *Conglomeratas*: 2. in perpetuas & adventitias: 3. in exteriores & interiores. De usu *glandularum* alimentario vide Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 6 *Glandularum* potiorum descriptiones reperies quoque sub propriis nominibus, sub literis eorum initialibus. *Glandulosa corpora*, τὰ ἀδένωδα σώματα, olim distinxerunt à *Glandulis*, teste Galen. l. 14. Meth. Med. c. 11. laxitate & raritate major. Verùm hodieq; illa distinctio non amplius observatur, teste laudatiss. D. Illmero d. l. th. 3.

Glanis, γλάνις, nomen est piscis marini & fluviatilis, cujus descriptionem & usum in cibis vide apud Aldrovand. l. 5, de pisc. c. 5. Habetur à nonnullis similis *Siluro*: Idem.

*Glans, βάλανος, æquivocum est vocabulum. 1. notat fructum arboris, *Quercus* dictæ. 2. cum additione *Myrepsica* sive *Unguentaria* est fructus arboris exoticæ myricæ, de quo Galen. l. 6. de Sympl. Fac. quæ duæ significationes ad Botanicos pertinent, Lang. l. 1. ep. 66. 3. *Glans* dicitur extrema totius Colis, sive membri virilis pars, cujus cutis, quæ eam vestit, *Præputium*, πόσθη, dicitur, Galen. l. 5. Meth. M. c. 15. Rolfink. de part. genit. Part. 1. c. 51. Barth. l. 1. Anat. c. 24. Porrò 4. *Glans* idem est, quod *Suppositorium*, seu medicamentum topicum ano dicatum, oblongum duos, tres, quatuorve digitos transversos, figurâ tereti & rotundâ, candelæ instar, olim glandis formâ ad alvum solicitandam maximè, & ad alios ani affectus comparatum, P. Morell. l. 2. s. 2. c. 13. de form. remed. Weker. Antidot. Gener. l. 1. c. 49. Spec. sect. 44 Schröder. l. 1. c. 83. In hâc significatione *Glans*, βάλανος, occurrit apud Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 83. & l. 3. de Morb. XV. 20. Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 3. Aliquando & pro pesso sumitur, Hipp. l. 1. de Morb. mul. CXJIX 2. 5 14. CXIX. 13. CXX. 9. *Pessaria* minora βαλανίδες, sive *glandes* parvæ eidem dicũtur, l. 2. de morb. mul. XLV. 6. Tandem 5. accipi pro strumis & scrophulis, quas Græci *Naphthas* vocant, patet ex Lang. l. 3. ep. 4. in fin.

Glarealis, idem, quod *sabulosus*, Gr. ψαμμώδης, à *glareâ*, sive arenâ. *Aquæ glarealis* in vulnere meminit Helmont. de Lithias. c. 6. n. 20.

Glassa, est genus *vernicis* siccioris. Rul. & Johns.

*Glaucosis, *Glaucoma*, γλαύκωσις, γλαύκωμα, accipitur latè & strictè. Latè, pro omni coloris naturalis in oculo mutatione in præternaturalem & glaucum. Strictè, pro humoris crystallini colore in *glaucum* mutato, proveniens ab illius humoris nimiâ

miâ ſiccitate & concretione. Differt à *ſuffuſione*, ἀπὸ τοῦ ὑποχύματος, quòd in hoc affectu peccet extranei humoris, & aliundè affluentis concretio: in illo ipſius humoris cryſtallini condenſatio & reſiccatio. Vid. Diet. n. 163. Foëſ. Oec. d. l. C. Hofm. Comm. in Gal. de U. P. n. 731. Aliquando tamen color ille eſt absq; manifeſtâ læſione viſûs, & tales homines dicuntur γλαυκώπεις, unde & Minerva γλαυκῶπις dicta, cæſios oculos habens.

GLAUCOS, γλαυκὸς, *glaucus*, eſt nomen coloris miſti ex viridi & albo. Dicitur *Cæſius*. Differt omninò à fuſco, uti rectè demonſtrat Libav. Defenſ. Syntagm. contra Scheunemann. not. 48. Tom. 3. pag. 95. 96. γλαυκὸς quoque Hippocrati vocatur, qui cæſiis eſt oculis, l. 2. Epid. ſ. 6. n. 7. Uſurpatur & de urinâ, οὖρον γλαυκὸν, quæ eſt cornu pellucido ſimilis, media inter lacteam & charopam, apud Actuar. l. 1. c. 8. teſte Gorræo in definit. *Glaucus* quoq; veteribus fuit nomen piſcis majoris pelagii ſive marini, cujus deſcriptionem, uſumq; in cibis & medicinâ tradidit Aldrovand. l. 3. de piſc. c. 16.

GLAURA, *Glaure*, eſt nomen Paracelſicum mineralis, cum epitheto *Augurelli*, quod & *Electrum minerale immaturum*, item *Nympha* vocatur, Th. Chym. Vol. VI. p. 649. Meminit & Helmont. tr. Pharm. ac Diſp. modern. n. 50. & Frid. Hofm. in Clav. Schröd. l. 3. c. 15. in fine.

GLAVX, γλαὺξ. Vide *Noctua*.

GLEBA, βῶλος. Vide *Bolus*.

GLECHONITES, γληχωνίτης, ſcil. οἶνος, nomen vini medicati ex *pulegio*, quod Gr. γλήχων dicitur, parati. Dioſcor. l. 5. c. 62.

*GLENE, γλήνη, propriè & primariò *oculi cavitatem* & *pupillam* ſignificat. Per translationem quoque ità dicitur oſſium cavitas, & ſinus leviter depreſſus, ac obſcurus, ac leviter ſinuoſa cavitas, & obſcurè deſidens, in quam os inſeritur; quemadmodum contrà profundior cavitas, & altius deſcendens κοτύλη, h. e. *acetabulum* vocatur, Galen. l. de oſſib. procem. & c. 2. de fract. t. 52. Hipp. verò γλήνην vocat χώρην γληνοειδῆ, i. e. *ſinum pupillæ oculi adinſtar leviter depreſſum*, 4. de artic. t. 64. Jung. Foëſ. p. 136.

GLEVCINON, γλεύκινον, epitheton unguenti cujusdam, Lat. *Muſteum*, à γλεῦκος, *muſtum*. Meminit illius Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 14. ubi varias compoſitiones tradit. Simpliciorē compoſitionem proponit Dioſc. l. 1. c. 67. Inter acopa refertur & relaxantia à Galen. Emollit, calefacit, horroribus & nervorum, vulvæq; vitiis auxiliatur. Dioſc. Gorr.

GLEVÇOS, γλεῦκος, *Muſtum* ſignificat. Eſtq; ſuccus uvarum recens expreſſus, crudus, flatuoſus, unum hoc in ſe boni continens, quòd alvū laxet; quod niſi contingat, tantò magis noxium corpori evadit, Hipp. l. 2. de diæt. XXIII. 1. *Muſtum* duplex habetur: *Lixivum*, Gr. πρόχυμα, item οἶνος πρότροπος, πρόδρομος, h. e. ſponte defluens, antequam calcentur

tur uvæ; alterum *vulgare*, quod vi expressum est, quam vim vel pes, vel prelum præstat, Græcè πατητὸς οἶνος, Linden. Ex. X. §. 174. seqq. ubi plura de musto reperies. Idem Author etiam eruditè demonstrat τὸ γλεῦκος aliquando significare vinum dulce, generosum, valdè inebrians, & caput aggravans, quod de *musto* aliàs dici nequit. Unde & γλευκίσας olim dictus fuit, qui tali vino dulci nimium utebatur, §. 252.

Glevxis, γλεῦξις, vel γλύξις, dicitur vinum, quod multum *hepsematis*, i. e. sapam, aut defruti admixtum sibi habet. Linden. d. l. §. 62.

Glis, ἔλειος, γέλειος, μυοξὸς, vel μυοξίας, dicitur muris species, estque animal quadrupes somnolentum, ità, ut dormiendo pinguescat. Cujus descriptionem, usumque in cibis & medicinâ prolixè tradidit Ul. Aldr. l. 2. de quadr. dig. vivipar. c. 29. De symptomatibus ex esu pulveris *glirium* edulcorato obortis videantur Ephem. N. Cur. An. III. Obs. 40. *Glis montanus* idem est, quod *Mus Alpinus*, sive *Marmota*, aut *Murmentum*.

Glischrasma, γλίσχρασμα, idem, quod γλισχρότης, *lentor*, viscositas. Hipp. 1. de R.V.I.A. t. 18.

Glischrocholos, γλισχρόχολος, dicitur de excrementis glutinosis, & simul biliosis. Hipp. l. 4. Epid. XIIX. 4. quamvis γλισχρόχροα alii legerint, verùm ineptè, siquidem glutinositas non de colore dici poterit. Vide Erot. p. 33.

Glischrôdes, γλισχρώδης, idem, quod γλισχρός.

Glischros, γλισχρὸς, *lentum*, viscosum, glutinosum significat. Per metaphoram usurpavit Hippocr. de febribus l. 4. Epid. XXII. 15. Hinc verbum γλισχραίνειν *viscosum reddere* significat, & προσγλισχραίνειν *magis viscosum* reddere, quod legitur apud eundem 3. de R. V. I. A. t. 26. Ità & καταγλισχραίνειν, d. l. t. 10. Dieter. n. 671.

Glisco, αὔξω, ἐπιτείνομαι, idem est, quod *augesco*, paulatim vires sumendo & intendendo. Propriè de incremento ignis dici videtur. Per translationem verò eleganter etiam de flammâ vitali, de calore febrili, aliisque vomitibus morbosis accipi potest & assolet. Febris dicitur *glistere*, quæ de paroxysmo in paroxysmum ingravescit. Linden. Ex. XV. §. 94. 95.

Glisomargo, est *creta candida*. Rul. & Johns. in Lex.

Globus, *Globulus*, σφαῖρα, σφαίριον, quid significet, notum est, & partim hujus non est loci. Reliqua vide infrà voc. *Pila*, *Pilula*, & suprà voc. *Catapotis*.

Gloros, γλοιός, *strigmentum*, ità dicuntur sordes, quæ in balneis aut palæstrâ ab hominum cute deradebantur, multi quondam in medicinâ usus. Calefaciunt enim modicè, emolliunt, & discutiunt, Diosc. l. 1. c. 34. seqq. ubi ῥύποι dicuntur, Ægin. l. 7. c. 3. t. Glœos. Inde descendit γλοιώδης, *strigmentosus*, h. e. strigmenti modo crassus & viscidus.

Dici-

Dicitur de excrementis apud Hippocr. l.7. Epid. II. 27. quamvis in Edit. noviss. Linden. legatur ἰλυώδεες, *viscosæ*. Alia exemplaria habent γλυώδεες. Fœs. Oeconom. pag. 137. Et verbum γλαυκάζειν, quod significat conniventes oculos versare, exponente Gal. in Exeg. dict. Hippocr.

Glomer, id est, *rotundum*. Ruland. & Johns. in Lex. Inde *Glomeratus*, & Verbum *Glomerari*, quod de nubibus usurpat Q. Seren. c.3. Vid. not. Keuchen. p.99. Substantivum quoq; habetur *Glomus*, Græc. στρόμβος. Scribon. num. 142. Adde Rhod. in not.

Gloria, δόξα. Vide *Doxa*. *Gloria* Medicorum DEUS sit, & huic cedant, Lind. Ex. III. §.16. Horridum est, *Gloriam* Deo debitam ratione aliquâ frivolâ sibi ex parte attribuisse, verè scripsit Helmont. tr. Confessio Authoris num. 14. Qui verò magis *gloriæ* studiosus est, quàm veritatis, succumbit ut amator puellarum Gal. 2. de iis, q. in med. t. 1. Sophistis solius *gloriæ* nullam veritatis esse curam dixit Idem l.10. de U. P. c. 9. Ignis *gloria* vocatur id, in quo velut gloriatur & exultat ignis, quod est omnis materia facilis ad exardescendum, & in quâ, ut citissimè concipitur, ità & ardet singulari cum vigore tumoreque, h. e. vivida & fugax flamma è virgultis ad repentinos usus excitata, aliisque id genus cremiis, εὐφλεκτα vocant Gr. Gloriam v. χαύχημα. Linden. Ex. IX. §.6.

Glossa, *Glotta*, γλῶσσα, γλῶττα. *Lingua* dicitur, pars illa carnosa, laxa & fungosa, præcipuum sermonis & gustus instrumentum; cujus Anatomicam descriptionem vide apud Barthol. l.3. Anat. c.13. & alios Anatomicos, præsertim Malpighium & Fracassatum hoc tit. Haud rarò etiam accipitur tropicè de voce & sermone, v. gr. γλῶσσα ἀσαφὴς, *lingua* obscura. Hippocr. l. 7. Epid. XII. 13. XIII. 19. ἀκρατὴς, incontinens 7. aphorism. 40. &c. Vid. Foës. Oec. pag. 138. Diet. num. 164. Γλῶττα ἄκρη, *lingua* summa vocatur summum *linguæ* cacumen Coac. t.230. Vide *Glossocatochos*, *Lingua*. γλωσσοκάτοχος dicitur instrumentum illud Chirurgicum, quo lingua deprimitur P. Ægin. l.6. c.30.

*Glossocomon, *Glossocomion*, γλωσσόκομον, γλωσσοκόμιον, vel κομεῖον, nomen est Atticum, ut scribit Galenus, & propriè significat arculam, in quâ homines recondunt res pretiosas, & quam multi iter facientes portant. Est autem oblonga & angusta. Ab ejus similitudine Medici Hippocrate posteriores (nam Hippocrates id genus instrumenti non novisse, Galenus author est) machinam quandam chirurgicam fracto femori vel cruri, ubi callus circumdatur, accommodatam γλωσσοκόμιον appellarunt. Est autem machina cava, oblonga, & ad femoris proportionem arcta, supernâ parte trochleas utrinq; singulas habens ad latera sitas, & infernâ parte transversum axem, ad quem alligati laquei contrarium nixum toti membro geminâ

 tensio-

tensione efficiunt, uti depictam exhibet Gorr. in defin. quamvis hodieque non amplius sit in usu, sed minori apparatu arcula aut theca cruribus reponendis idonea adhibeatur, quæ etiam hoc nomine jure venire potest. Meminit hujus Instrumenti Gal. l. 7. de U. P. c. 14. & 2. de fractur. t. 64. Jung. C. Hofm. comm. ad II. de U. P. n. 479. Foës. p. 137. De hoc instrumento vide & Fabr. Hildan. cent. 5. Obs. 16. quamvis nomen hoc non usurpârit.

GLOSSOMANES, γλωσσομανής, dicitur is, qui materno linguæ amore vesano captus mavult non intelligi in conversatione civili, quàm peregrinis in sermone vocibus uti, quantumvis receptis, Linden. Ex. X. §. 208.

GLOSSOPETRÆ, dicuntur linguæ serpentum in insulâ Meliteâ sive Malthâ repertæ, quarum quemadmodum & oculorum luteorum singularem vim alexipharmacam intus & foris applicatam nonnulli indubitatę veritatis existimant. Vide Frid. Hofm. in Clav. ad Schröder. l. 3. c. 2. pag. 130. seq. Plura de *Glossopetris* vide apud Chiocc. Mus. Calceol. sect. 3. p. 417. 418. Annumerat quoque Idem lapidibus fulmineis d. l. p. 310. seq.

GLOTTIS, γλωττίς, Anatomicis propriè dicitur illa rimula modulandæ voci accommoda, quam efformant cartilagines duæ arytænoides cum musculis ad angustationem & dilatationem illius rimulæ destinatis. Videantur Anatomici, præsertim Bauhin. l. 3. c. 94. seq. C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 473. Aquapend. de Larynge vocis Organ. c. 2.

GLUTA, dicitur vis tenacis picis & efficaciæ Rul. & Johns.

GLUTEN, κόλλα, *Glutinum*, in genere omne id significat, quo duo corpora sicca firmiter uniuntur. Variat v. pro corporum uniendorum diversitate. Vulgare gluten dicitur ξυλοκόλλα, ταυροκόλλα, item, κόλλα τεκτονική, *gluten fabrile*, Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 7. Præstantissimum fit ex auribus taurorum & genitalibus Fit & ex quibusvis pellibus inveteratis & decoctis, Rhodiacum cœteris præstantius. De hujus virtute Medicâ legatur Dioscor. l. 3. c. 101. Scribon. n. 254. Rhod. in not. Metallis alia sunt *glutina*: v. g. auro est santerna, aut borax, ferro argilla, massis æris Cadmia, laminis alumen, æramentis stannum, stanno argentum, marmori & plumbo resina, vitro mastiche &c. Gorr. *Gluten librarium* ex similâ & polline (aliis garo) paratum, vim habet emplasticam & concoquendi, Gal. l. 7. de S. Fac. t. Colla. De *glutine Chondrillæ* Lemniæ vide Libav. Syntagm. A. Ch. l. 8. c. 6. *Gluten* quoque est *fel tauri*. Item *Gluten* vel *Synovia* est pars corporis nobilissima, subtilis, pura, alba, perspicua, sal resolutum dulce & humor naturalis seu liquor in omnibus juncturis membrorum instar albuminis ovorum, in quâ perspicuâ materiâ si generetur tartarus ob sal resolutum, quod habet in se quandoque coagulatum, oritur inde podagra cujus etiam locum & verum domicilium esse

esse asserit Rul. Johns. in Lex. De hoc legi etiam potest Paracels. passim in scriptis, præsertim l. 1. de Tartaro tract. 4. c. 2. *Gluten de aquatico* vocatur prima ranarum materia sive crystallina ranarum mucilago, vulgo Sperma ranarum dicta, Helmont. tr. Formarum ortus n. 57. Fr. Hofmann. in Clav. l. 1. cap. 2. p. 3. *Gluten Spagyricum aquilæ* est vera aqua Mercurialis, Libav. Apocal. Hermet. part. post. Tom. II. Oper. p. 351.

GLUTINATIO, κόλλησις. Vide *Conglutinatio.*

*GLUTINATORIUS, κολλητικός. Vide *Colleticus.*

*GLUTIA, γλουτία, i. e. parvæ *nates Cerebri*, dicuntur duæ eminentiæ cerebri oblongo rotundæ, quarum concursum hominum conjunctis inter se femoribus & natibus rectissimè comparaveris, quibus & aliæ duæ minores conjunguntur, *Didymia* sive *Testes* cerebri dictæ. Quarum omnium veram descriptionem & usum reperire licet in Anatomicis, præsertim Bartholin l. 3. Anat. cap. 6. & Th. Willis Anat. Cerebr. cap. 14.

*GLUTOS, γλουτὸς, *Nates* i. e. musculosa illa caro in summâ femoris parte prominens, quæ sedentibus pulvini vicem præbet. Hipp. 2. de fract. t. 44. γλουτὸς quoque dicitur processus alter cervicis ossis femoris gibbosus & exterior, quem & τροχαντῆρα μέγαν appellant, dictus vel à similitudine, quam habet cum natibus, vel quod musculi, quibus *nates* constant, ei præcipuè inserantur. Galen. l. de Ossib. c. 21. Gorr. & Castellus. Musculi *nates* constituentes vocantur *Glutæi*. Barthol. l. 4. Anat. c. 11. Vide *Nates.*

GLUTTUPATENS, epitheton ventriculi vel stomachi apud Q. Serenum, quod Keuchen. ità declaravit: id est, in quam crebris *gluttis* saliva sive decocta deglutiuntur & absorbentur. *Gluttire* propriè est salivam sorbere, quod fit per intervalla in gargarizantibus, in not. p. 149.

GLYCASMA, γλύκασμα, γλυκασμὸς, significare conjectatur Linden. vinum dulce ex musto paratum. Exerc. X. § 15.

GLYCYPICROS, γλυκύπικρος, *dulcamarus*, præter significationem Botanicam, quâ speciem Solani notat, significat saporis genus ex melle & absinthio mixtis oriundum, de quo Gal. l. 3. de S. Fac. c. 16. ubi etiam occurrit, quod Poëtæ amorem γλυκύπικρον vocarint ob effectum, quem producit, diversum.

*GLYCYS, *Glycytes*, γλυκὺς, γλυκύτης. Vide *Dulcis*, *Dulcedo*, *Passum.*

GLYCYCHYMOS, γλυκύχυμος, dicitur de iis, quæ dulcem habent succum, Gal. l. 2. de Sim. Fac.

GLYPHO, γλύφω, scalpere, sculpere significat. Dicitur de phreniticis pilos evellentibus vel *scalpentibus*, Hippocr. libr. 3. Epid. ægr. 15. post. stat. pestil.

GLYXIS, γλύξις. Vide *Glevxis.*

GNATHOS, γνάθος, ambiguè accipitur. Interdum idem est, ac *Gena*, γένυς, & patet ex l. 5. Epid. XXVI. 10. notante

Gal. 2. de art. t. 19. Interdum strictius significat maxillam & *buccam*, seu eam partem, quæ sub malâ est, vel genâ, totumq; illud spacium, quod ab aure ad aurem porrigitur. Hipp. 4. aph. 31. & 6. aph. 19. Dieter. n. 165. Interdum sumitur pro eâ tantùm maxillæ parte, quâ latescit & articulatur. Hipp. 2. de artic. t. 19. Interdum pro integris ossibus maxillæ, quibus dentes infiguntur, l. 5. Epid. VII. 7. XII. 1. 3. XXXV. 14. Adde Foës. pag. 138. seq. Vide *Maxilla*.

GNESIOS, γνήσιος, idem, quod *Legitimus*, genuinus. Dicitur frequenter de morbis, qui præstitutam sibi formam & ideam non excedunt. Hipp. etiam de Sudoribus usus est 4. de R. V. I. A. t. 10.

GNIDIUS, κνίδιος, ab insulâ *Gnido*, κνίδω, sub Zonâ temperatâ, sitâ in mari Ægéo Galen. 1. aphor. 14. Epitheton sententiarum medicarum ibidem conscriptarum de victu acutorum, quarum meminit Hipp. statim in princ. de R. V. I. Ac. Jung. Gal. in comm. ad priores textus illos. Est & Epitheton grani alicujus purgantis, quod *Coccumgnidium* vocatur, Gal. l. 7. de S. F. estque fructus *Laureolæ*, de quo vide Botanicos, & Schröder. l. 4. cl. 3. n. 429. cum Rolfink. tr. de purg. sect. 9. art. 2. qui saltem sub *Mezerei* nomine exposuit.

GNIEST, est saxi species. Ruland. & Johns. in Lex.

GNOME, γνώμη, est æquivocum. Interdum apud Hippocratem notat *Mentem*, & est idem, quod διάνοια, νοῦς, *Animus*. v. g. 2. aphorism. 6. 5. aphorism. 16. & 1. de iis, q. in med. t. 3. l. 6. Epid. sect. 8. n. 5. 41. 74. & passim alibi. Vid. Dieter. num. 166. Linden. Ex. XV. §. 40. Deinde etiam significat *sententiam* aliquam determinatam & ab opinione distinctam. Vid. Galen. in comm. ad d. l. de iis, q. in medic.

GNOMI, dicuntur homunciones vel spiritus corporei sub terrâ viventes, aliàs *Pygmæi*, cubitali vix altitudine. Rul. & Johns. Meminit & Paracelsus, v. g. Tract. 2. de pestilit. c. 1. in fragment. ad T. IV. & alibi.

GNOMOLOGIA, γνωμολογία, dicitur sententiarum elocutio, cùm quis sententias loquitur & oracula, aut *sententiosus sermo*; qualis à Medico elegante requiritur, Hippocr. l. de dec. ornat. V. 13. Jung. Linden. Ex. II. §. 28.

GNORIMOS, γνώριμος, communiter significat Cognitum, *notum*. Hippocrat. v. specialiter usurpavit de infantibus, qui communi & usitato tempore partûs excluduntur, h. e. nonimestribus l. de Septimest. part. V. 15.

GNYX, γνὺξ, i. e. *genu flexo*, aut in genua, ἐπὶ τὸ γόνυ. Cui etiam respondet ὀκλὰξ, *geniculatim*. Gal. l. 3. de U. P. c. 15. Adde C. Hofm. in Comm. ad h. l. n. 166.

GOBEIRA, *Mespila*, *Agabor*, i. e. *Pulvis*. Rul. & Johns. Lex.

GOBIO, *Gobius*, κώβιος, item χλωρὸς. Rondel. l. 6. de piscib. c. 16. est nomen piscis, cujus multæ sunt differentiæ, quocircà nihil mirum, si diversi

versi authores diversa de his scripserint, & rerum ipsarum distinctio difficilior inde facta fuerit. Videatur Rondelet. d. l. & capp. seqq. & Aldrovand. l. 1. de pisc. cap. 20. Apud Galenum aliquoties *Gobionum* mentio fit. Semper verò inter cibos meliores & boni succi referuntur l. 3. de Al. fac. c. 29. seqq. & l. de bon. & mal. succ. cibis c. 9. Schröder. *Mustelam* quoque *fluviatilem* appellat *Gobium fluviatilem* Gr. κωβιὸν, l. 5. cl. 3. n. 48. An *Gobii saxatilis* species mutetur brevi tempore in vitro Hermeticè clauso asservat9 in apum regem, fides sit penes Authorem Paracels. de Pestilit. Tract. 1.

Goëtia, γοητεία, est species magiæ diabolicæ, id est, invocatio dæmonum maleficorum juxtà sepulchra facta, quæ ob id aspergine lustralis aquæ & tædarum igne expiabantur, ne vel dæmones ea obsiderent, vel obessent, quem ritum ad Pontificios emanasse quispiam suspicari posset. Lang. l. 1. ep. 33. Est soror *Necromantiæ*, ibid. & l. 2. ep. 46. Differre voluit à *Magiâ* in hoc, quòd hæc sit imploratio dæmonum bonorum ad boni alicujus assecutionem, Suidas & Libav. Tom. IV. Oper. p. 23.

Gomphiasis, γομφίασις, γομφιασμὸς, vocabulum Dioscoridi, uti videtur, proprium, l. 2. c. 63. denotans morbum dentium, & quidem molarium; in specie verò eorundem mobilitatem. Hinc non absque ratione C. Hofm. manu suâ addidit loco illi Dioscoridis potius ἀγομφίασιν dici debere, aut ἀγόμφωσιν, quia γόμφωσις dentibus ferè molaribus propria conjunctio vel insertio est. Vid. & Annot. Joh. Anton. Sarraceni ad d. Diosc. loc. *Vacillatio* v. dentium illorum sive mobilitas oritur à superfluo serosi humoris corrupti per ductus salivales affluxu & collectione, gingivarumque relaxatione & corruptione, quale quid scorbuticis familiare esse, patet ex Willis. de scorbut. c. 3. §. 9.

*Gomphios, γόμφιος, & in plurali γόμφιοι dicuntur *dentes morales*, sive *clavales*, quòd clavorum modo genis infigantur. Unde & γόμφωσις dentium ferè propria. Sunt verò dentes asperi, ampli, lati, molendis atterendisque cibis destinati, à caninis ad extremam usque mandibulam pluribus radicibus infixi. Dicuntur aliàs & μύλαι, vel μύλοι, h. e. *Molares*, quia molis usu & asperitate quodammodo similes sunt. Ultimi sive extremi eorum vocantur σωφρονιστῆρες, qui omnium novissimi oriuntur quasi *Dentes sapientiæ*, item *Genuini*. Gorr.

* Gomphos, γόμφος, vide *Clavus*.

*Gomphosis, γόμφωσις, species συναρθρώσεως, sive *Coarticulationis*, cùm ad instar clavi os ossi infigitur, vel cùm os unum alteri penitus est infixum, itâ ut ne tantillum quidem (veluti dentes suis alveolis) moveantur. Gal. l. de ossibus procem. Per γόμφωσιν quoque juncta quædam ossa dici possunt in Carpo, Metacarpo, Tarso, Pedio, & aliis quibusdam partibus. Synarthroses Enarthrosi & Arthrodiæ similes, solâ mo-

motuum magnitudine ab ea differentes. Gorr. & Castell. Barthol. libell. 4. Anat. c. 1.

Gonagra, γονάγρα, est species Arthritidis, quando caussa solutionis continui dolorifica *genua* occupat. Vide *Arthritis*. Paracelso passim dicitur *Genugra*.

Gonchotos, γογχωτὸς, idem, quod γλωχινωτὸς, *sulcatus*. Usurpatur de telis ab Æginet l. 6. c. 88.

Gone, γονὴ, vide *Genitura*. Aliquando etiam pro matre poni, ex Hesychio demonstravit Linden. Ex. IIX. §. 26.

Gongrona, γογγρώνη, in genere notat omnem tumorem nervosorum corporum cum duritie rotundiorem, à rotũdis in arborum truncis tuberculis fungosis & eminentiis (quas γόγγρους Græci vocant) nominatum; uti ità sumitur in Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 14. Gal. in comm. Caussa in succo nutritio aut nervoso congelativo consistit. Specialiter v. tumorem in collo, qui βρογχοκήλη, *Bronchocele* dicitur, significat. Vide *Bronchocele*.

Gongrona, γογγρώνη, dicitur tumor quidam, estque bronchoceles species sive strumæ, rotundior gutturis eminentia, cum duritie, quales in quibusdam arboribus appendices sunt, quas gongros vocant. Ingrass. ad Avic. de Tum. p. n. p. 371.

Gongylion, vel *Gongyllidion* γογγύλιον, γογγυλίδιον, significat *pilulam parvam*, idem, quod καταπότιον. Erotian. Onomast. pag. 33. f. Galen. in Exeg. à γογγυλὶς, quod *rapam* significat, Hipp. l. de intern. affect. XLIII. 33.

Gongyzo, γογγύζω, significat *murmuro*. Quod ipsum verbum fictum est ad imitationem soni, quem murmurantes ità proferunt, ut loqui audias; verùm quod dicant, non intelligas. Lind. Ex. X. §. 37.

Gonimos, γόνιμος, est πολύσημον in Medicinâ. Propriè & primò significat *fœcundum*, ad generationem idoneum. Ità usurpatur de ætate ab Hipp. l. 1. de diæt. XIIX. 14. Deinde idẽ est, quod *vitalis*, βιώσιμος aliàs dictum, & dicitur de fœtu, vel infante in utero, Hipp. d. l. XIX. 9. l. de superfœtat. II. 20. III. 1. IIX. 3. Vel etiam accipitur pro *genuino* & germano fœtu, non adoptivo, ὁ οὐκ εἰσποιητὸς, Foës. Oec. p. 140. Denique cum de tempore, die, mense vel anno prædicatur significat *impar*, criticum, quia tempus impar ferè criticum existit, & aliquid commodi gignit. Hipp. libr. 2. Epid. f. V. 27. 30. sect. VI. 8. 11. 18. 20. Huic opponitur ἄγονος, dies vel mensis *par*, ibid. 19. 24. Erotian. p. 32. A. B.

Gonoides, γονοειδὴς, *genituræ similis*, dicitur de recrementis alvi & urinæ albis, viscidis, crassis, Prorrhet. f. 2. t. 60. Coac. t. 186. 233. a. Hipp. l. 1. 362. 580. l. 1. Epid. ægr. 1 l. 2. Epid. f. III. 95. l. 3. Epid. ægr. 3. & 4. l. 6. Epid. f. 2. t. 28. l. 7. Epid. XV. 44. Vide & Erot. d. l. c. Foës. Oec. p. 141.

Goniosis, γωνίωσις, dicitur ab Archigene species pulsus decurtati, sive flexus in pulsu decurtato, quem in alto repræsentat, non a circuli figuram.

Fit

Fit hujusmodi pulsus ob imbecillitatem flammæ vitalis, quæ attollere onus nequeat. Gal. libr. 2. de præsag. ex puls. c. 11. Gorr.

*Gonorrhoea, γονόρροια, generali quidem significatione dicitur omnis involuntaria seminis excretio, sive intento pudendo, sive citrà hujus tensionem. Sed quæ propriè *gonorrhoea* dicitur, est authore Gal. 6. de L. Aff. c. 6. perpetua seminis excretio sine pudendi tensione. Quæ v. intento pudendo fit, propter convulsionem accidit, inque eâ duo morbi conjunguntur, videlicet Priapismus & Gonorrhoea, Gorr. & Castell. De triplici *Gonorrhoeæ* differentia vide & Lang. l. 2. ep. 5. Est utrique sexui communis, & cùm noctu plerunque contingat, ὀνειρωγμὸς, vel ἐξονειρωγμὸς, *pollutio nocturna* vocatur, de quo affectu vide Lind. Ex. XV. per totum. Nobis libet hanc annectere descriptionem: *Gonorrhoea* est præternaturalis, involuntaria & intempestiva materiæ seminalis, vel veræ, vel vitiosæ, vel materiæ cujusdem excrementitiæ & corruptæ excretio è genitalibus, cum corporis macie, oculis concavis, interdum & magnâ virium prostratione, proveniens à partium seminis asservationi dicatarum intemperie, laxitate aut solutâ continuitate, per varias caussas externas obortâ & excitatâ.

Gonos, γόνος, idem, quod γονή. Vide *Genitura*.

Gony, γόνυ. Vide *Genu*.

Gorgonias, γοργονίας, dicitur à quibusdam *Corallium*, propterea, quod quamprimum, ubi ex alto in aërem profertur, solet lapidescere, à Gorgonibus filiabus Phoni, præsertim Medusâ, cujus crines in serpentes mutatos, qui aspexit, in saxum conversus est, imò & virgulæ in littore lectæ, quas Perseus in littore subjecere, induruerunt, nomenque *Corallium* adeptæ sunt, uti fabulantur Poëtæ, præsertim Ovid. l. 4. Metamorph. fab. 16. 17. seq.

Gorgonei fontes dicuntur illi, in quibus inest vis lapidifica, ità ut corpora indurentur in soliditatem lapideam, quorum meminit Libav. Synt. Arc. Ch. l. 6. c. 14.

Gosel, id est, *animal cornutum*. Rul. & Johns. in Lex.

Gossipium, γοσσίπιον, idem, quod *Bombax*, Cotonum. Vide *Bombax*.

Gossum, idem, quod *Botium Gulæ*. Vide *Bronchocele*. For. l. 3. Chir. Obs. 13. in Schol.

Gracilis, ἰσχνὸς, *Gracilitas*, ἰσχνότης, item ἰσχνασμὸς, idem ferè est, quod λεπτὸς, *tenuis*, & λεπτότης, *tenuitas*, nisi, quod hæc differentia intercedere videatur, quòd *Gracilitas* plus sapiat aliquid præternaturale, & Maciem includat, quàm tenuitas; quamvis nec hoc dissimulandum, quod utrumque indifferenter & de statu naturali & præternaturali aliquando accipiatur ab Authoribus. Prædicatur v. de variis rebus: v. g. de toto corpore ejusque partibus, Hipp. 4. aph. 6. 2. de fract. t. 57. de faucibus 2. in 1. prorrh. tex. 54. & sect. 3. tex. 12. Coac. t. 262. 265. de mammis 5. aph.

aph. 37. 38. 53. de respiratione l. 4. Epid. XIIX. 10. de pulsu Gal. l. 1. de diff. puls. c. 5. de linteis & fasciis. 2. de fract. t. 72. de tumoribus subsidentibus & detumescentibus d. l. t. 73. de doloribus Coac. t. 491. Verbum quoque ἰσχναίνειν, *gracilescere* legitur 5. aph. 25. 55. & de humid. usu X. 14. & 2. de fract. t. 72. Plura vide apud Foës. Oec. p. 289. Dieterich. n. 411. 412. Linden. Ex. XV. §. 7. 22. 23. seqq.

GRACULUS, *Gracculus*, κολοιὸς, κορακίας, primariò nomen avis est, cujus variȩ dantur species, de quibus earumque usu in cibis & medicinâ vide Aldrovand. l. 12. Ornithol. c. 6. seqq. Deinde *Graculus* piscis marinus est, qui Græc. κορακῖνος vocatur. Vide *Coracinus*.

GRADATIO, Gr. dici posset κλίμαξ, dicitur metallorum in gradu affectionum exaltatio, quâ pondus, color & constantia potissimùm ad gradum excellentem perducitur. Neque enim in substantiam per se transfigurandam vim habet, sed duntaxat qualitates vel quantitates in gradu extollit, vel etiam ex occulto in manifestum producit, nihil mutatâ specie priori, veluti si natura dedit aurum album, *gradatio* id rubificat: si volatile, figit, si impurum, purificat &c. Rul. & Johns. in Lexico. Gerard. Dorneus tr. de transmut. quatuordecim *gradationes* recenset cap. 21. quæ tamen omnes vel per aquas fortes, vel per olea, vel per liquores fiunt. Paracels. de transmut. metall. in princip.

GRADUS, Galeno, Gr. dicitur τάξις; in medicinâ denotat determinationem ordinatam excessûs alicujus in qualitatibus medicamentorum in comparatione & respectu ad temperatissimum, sive ad τὸ σύμμετρον. Gal. l. 3. de Sim. fac. c. 13. & l. 1. de C. M. P. G. c. 2. De *graduum* verò inventione quæ nostra sit sententia, vide in Dogm. Med. Gen. P. VI. c. 2. dogm. 7. p. 703. seqq. Chymici alios *gradus* rerum tradunt, & quidem quatuor, juxta ordines matricum. Nam quæ ex terrâ proveniunt, primi dicuntur *gradus*: Quæ ex aëre, secundi *gradus*; Quæ ex aquâ, tertii, & quæ ex igne, quarti vocantur *gradus*. Porrò, quâ virtute singulo *gradu* seorsim aliud ab alio vincitur, punctorum est, non *graduum*. Johns. in Lex. ex Paracels. l. 2. Paramir. c. 6. Helmontius partim impugnat *gradus* qualitatum, partim alios commentus est, & quidem Chymicos respectu ignis quindecim; tr. Calor efficienter non digeritur n. 33. seqq. In *scalâ transmutationis* metallorum septem *gradus* recensentur principales, Calcinatio, Sublimatio, Solutio, Putrefactio, Destillatio, Coagulatio & Tinctura. Ger. Dorn. de Transmutat. metall. cap. 1.

GRÆA, γραῖα, significat 1. anum sive *vetulam*. 2. *pelliculam* illam, quæ lacti aut *pulticulæ* refrigeratæ inducitur concrescens. 3. *cutem rugosam* circà umbilicum, senectutis indicium, qualem vetulæ habent. Dicitur & γραῦς. Gorr.

GRÆ-

Græcus, ἑλλην, est denominativum à *Græciâ* regione Europæ. *Græca magia* est ars superstitiosa à *Græcis* inventa, vel saltem culta, visiones vanas tractans, quâ efficiebant, ut apparerent ea, quæ verè non erant; indeq; magnam apud ignarum vulgus sapientiæ captarent existimationẽ, cum nihil aliud esset, quàm oculorum aciei per obfuscationem transmutatio, ex imaginationibus hominum sumens exordium, quorum assensus cum infideli conatu per omnis mendacii imaginationem conjungebatur in similitudinem. Ruland. & Johns. in Lex. qui meritò addidit seqq. Quid non molitur in vanis hominibus nequam artifex?

Gramma, γράμμα, primò significat *Literam*, *Scriptum*. Vide *Litera*. Deinde notat *scrupulum*, scripulũ, vel *scriptulum*, quod est vigesima quarta pars unciæ, scil. ponderis vulgaris & civilis, Gal. l. de pond. & mens. c. 2. In officinis n. Pharmaceuticis est saltem vigesima pars unciæ. Ità v. dicebatur ponderis id genus, quòd uncia in tot partes divideretur, quot essent apud Græcos literæ, quæ illi γράμματα vocant. Ejus nota apud Latinos fuit inversum ʒ. Hodieq; signatur. ℈.

Gramme, γραμμή, *lineam* significat. In Anatomicis circulus pupillam ambiens, *Iris* vocatus, dicitur quoq; γραμμὴ κυκλοτερὴς, *linea circularis*. Gorr. Vide *Linea*.

*Grana. Vide *Migrana*.

Granagranum, Paracelso dicitur Arcanum aliquod in morbo caduco matricis ob similitudinem formæ, quamvis incertum sit, quid per *Granagranum* velit intellectum, tr. de Caduco Matricis §. 9.

Granatristum, Paracelso idem est, quod *Anthrax* sive *Carbunculus*. Chirurgiæ l. 5. tract. 1. c. 5.

Granatus, inter lapides pretiosos refertur, estq; gemma pellucida ex flavedine rubens, ignis instar, miniiq; nativi vel factitii colorem ferè referens. Est species *Carbunculi*. Nomen obtinet à *pomo granato*, cujus granorum colorem æmulatur. Dividuntur *Granati* in Orientales & Occidentales. Inter hos Bohemici reliquos antecellunt. De virtutibus harum gemmarum vid. Schröd. l. 3. c. 5. n. 2. Rul. & Johns. in Lex. Fr. Hofm. in Clav. ad Schröd. d. l. De monte *Granatorum* in Bohemiâ lege Ann. II. Ephem. Nat. Cur. Obs. 78. Paracelsus abusivè quoq; accepit vocab. *Granatus*, omnibus Elementis attribuens, & scribens: *Granatus* aqueus coagulatur: Igneus carbonizatur: Terreus herbatur: Aurus nubescatur. Sic hominis sanguisatur, in Fragm. Medic. ad Tom. I. referendis. Tartari quoq; speciem quandam esse formam *granatam* statuit, fragm. ad Tom. III. referendis.

Granda, quoq; est nomen Lapidis Philos. in Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

Grandebalæ, vocantur Hadr. Junio *pili subalares*, quorum usus est, ne partes illæ, quæ citissimè & maximè sudant, à frequentioribus & valentioribus brachii motibus atterantur, Casp. Bauhin. Anat. l. 2. c. 2.

*GRANDO, χάλαζα, Vide *Chalaza*. Paracelſ. quoq; abuſivè portiones calculoſas & Tartareas congelatas in ventriculo, renibus aut veſica, hoc nomine indigitat, dicens: *Grando* eſt granum generatum à liquido per ſalem. Ità *grandines Tartari*. l. 1. Tract. 1. c. 1. in explicat. & in fragm.

GRANULA, dicitur Chymicis *puſula* ſive pulvis purillus *granulando* concinnatus. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 4. c. 3. ſeqq. ubi *granula* metallorum in ſpecie quoq; exponit.

GRANULATIO, eſt in *granula* comminutio. Ei ſervit fuſio. Eſt n. propria metallorum, & perficitur variis modis. Fuſa metalla in aquam effunduntur, cujus vi diverberata diſſiliunt. Fundi v. in catino vel trulla cochleari ferreo debet. Nonnunquam aquæ imponuntur ſcopæ è viminibus exilibus, ut eo meſius diſſiliant. Loco ſcoparum tabella vel colatorium anguſtiſſimè pertuſum vel crates ad uſum venit. Rul. & Johnſ. in Lex.

GRANUM, κόκκος, χόνδρος, vide *Coccos*, *Chondros*. *Granum nil* eſt ſemen Indici. Eſt & nomen ponderis, quorum 20. vel 24. ſcrupulum vel ſcripulum conſtituunt: Gr. σιτάριον, Gal. de ponder. & menſur. c. 3. Intelligi debent *grana* hordei vel piperis integra & perfecta. *Granum noſtrum* Spagyricis quid ſignificet, Bœoticum ænigma eſt, de quo Libav. in Apoc. Hermet. Part. poſter. Tom. II. Oper. pag. 443. & 448. *Granum frumenti* dicitur Lapis Philoſ. in Th. Chym. Vol. IV. p. 719. *Granum incombuſtibile metallorum* eſt radicale eorum humidum, & quaſi ſemen quoddam Solis & Lunæ, quod Natura iis inſevit, ut datâ occaſione in Solem & Lunam excoquerentur per Naturam longo tempore, & per artem brevi p. 729.

GRAPHICON, γραφικόν, κατ' ἐξοχὴν dicitur *atramentum ſcriptorium*, Gal. 4. de C. M. S. L. c. 8. Adde Linden. Ex. V. §. 26.

GRAPHIOIDES, γραφιοειδὴς, idem, quod βελονοειδὴς, ἢ ςυλοειδὴς, id eſt, acui vel ſtylo ſimilis. Eſtq; epitheton proceſſus tenuis oblongi in oſſe Petroſo. Barthol. libell. 4. Anat. c. 6. Eodem quoq; nomine venit *cubiti proceſſus*, quem è directo parvi digiti porrectum à *Graphii* ſeu ſtyli modo Græci Anatomici ſic vocant. Gal. l. 1. de admin. Anat. c. 10.

GRAPHISCOS, γραφίσκος, nomen ferramenti Chirurgici cum epitheto διοκλέος, *Dioclis*, ab authore, qui inter priſcos medicos maximus habitus eſt. Fuit v. inſtrumentũ telis è corpore extrahendis accommodatum, conſtans ex laminâ ferreâ velæneâ ab altero capite duos utrinque deorſum converſos uncos habente, ab altero duplicatâ lateribus leniterq; extremâ in eam partem inclinatâ, quæ ſinuata eſt, inſuper ibi etiam parte, quæ perforata eſt. Hæc juxtà telum tranſverſa demittitur, deinde ubi ad imũ mucronem ventum eſt, paulum torquetur, ut telum foramine ſuo excipiat. Cum in cavo mucro eſt, ilicò duo digiti ſubjecti partis alterius uncis ſimul & ferramentum illud extrahũt & telum. Celſus l. 7. c. 5.

Grassa, i.e. *Attincar* vel *Borax*. Rul.& Johnſ.

Grastis, χάσις, dicitur à quibusdam *hordeacea farrago*, quanquam & multi non indoctè *ſemiaridum fœni* interpretentur. Reperitur & κχάσις. Gorr.

Gratia, χάρις, vide *Charis*. Peſtem quoq; vocari *Gratiam Dei*, eò quod hoc malum *flagellum Dei* ſit, quo nos caſtigat & in gratiam revocat, teſtatur Foreſt. lib. 6. Obſ. 21. Schol.

*Gravativus, βαρὺς, idem, quod *Gravis*. Vide *Baros. Dolor*. Epitheton doloris, quando cauſſa pondere vel mole ſaltem moleſta in partibus nervoſis ſolutionem continui tentat.

*Gravedo, idem, quod *Gravitas*, βάρος, vide *Baros Carebaria*. Deinde ſignificat ſpeciem Catarrhi, quæ dicitur *Coryza*, vide *Coryza, Catarrhus*. Rhod. in Lex. Scribon.

*Graveolens, *Graveolentia*, δυσώδης, δυσωδία. Vide *Dyſodes*. Gal. l. 4. de Sim. Fac. c. 22. *Graveolentia* in l'co mortis ſignum. Linden. Ex. IV. §. 86.

Gravida, ἡ κύουσα, Heſych. κυμὰς, ἡ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, Hipp. ſect. 5. aphoriſm. 29. ſeqq. plur. dicitur fœmina, quæ concepit & in utero gerit. Vide *Cyeſis, Conceptio* &c.

*Gravis, *Gravitas*, βαρὺς, βαρύτης. Vide *Baros*. Quibus addi poteſt, quod etiam morbus *magnus* vocetur *gravis*, vel propter excellentiam partis, vel propter vehementiam Symptomatum, vel propter malignitatem. Aliàs *gravitas* in genere notat moleſtiam inſignem ex præſentiâ rei alicujus obortam. Ità *gravitas* odoris, *gravitas* ventris, corporis, apud Scribon. n. 50. 183. 188. &c. Vide Lex. Scribon. Rhodii. Huc pertinet & verbum *Gravari*, id eſt, premi. Keuch. in not. ad Q. Seren.

Gravs, γραῦς. Vide *Græa*. Gal. l. 4. de ſan. tu. cap. 4. Legitur & apud Hipp. l. de Sterilib. XXII. 2. & apud Gal. com. 2. in prognoſt Hipp. t. 35.

Gravus, *marmor, porphyrites*, marmor porphyreticus, rubeus, ad modum purpuræ, cujus uſus eſt in ſpontaneis rerum ſolutionibus. Ruland.& Johnſ. in Lex.

*Gressura, πληχὰς, πλιχὰς, vocatur locus inter duo crura medius, quo videlicet in diductione feminum, greſſuum viciſſitudines deambulando efficiuntur. Locus eſt medius inter anum & pudenda, cujus media pars περίνεον, *Interfemineum* vocatur, eò quod duobus feminibus interjaceat. Legitur apud Hippocr. 2 de fract. t. 70. 3. de artic. t. 90. Adde Gal. com. ad hæc ll. & in 4. de art. t. 45. Jung. Foëſ. in Oecon. p. 515.

Gressus, βάδισις, idem, quod *Ambulatio*. Gal. l. 3. de U. P. c. 2.

Griphomenos, γριφώμενος, implicatus, revolutus, *irretitus*, à *rete* piſcatorio γρῖφος, aliis γρῖπος dicto. Uſurpatur de doloribus circà præcordia implicatis, Hippocr. 1. Prorrhet. cap. 3. t. 8. Vide Gal. comm. ad h. l. C. Hofmann. in Notis ἀνεκδότοις notavit, alios γριπώμεναι, quos-

quosdam χιπώμενα, alios χαφώμενα, legere. Vide Foës.p. 142.&Gorr. in def. χῖφος etiam quæstionem ænigmaticâ tropicè significat. Lang. l. 1. ep. 27. & l. 3. ep. 6.

Grossum, termin⁹ barbarus, sed tn. in Pharmaceuticis & Chymicis usitatus, significans *Crassum*. Legitur & in Th. Chym. Vol. IV. p. 770.

Gruma, est *Tartarus vini*. Ruland. in Lex.

*Grumus, θρόμβος, est liquidæ rei in unam massam concretæ & coagulatæ frustum. Ad lac & sanguinem trãslata vox est Medicis, imprimis Hipp. frequenter de sanguine usus est concreto, 4. aph. 80. Coac. t. 123. l. 5. Epid. V. 5. Idem tamen etiam de excrementis usurpavit, v. g. bilis *grumo* l. 2. de morb. LXXIII, 2. de urinis *grumosis* 4. aph. 69. & Coac. t. 597. de vomitu *grumoso* t. 636. Hujusmodi concretio dicitur Lat.

Grumescentia, Gr. θρόμβωσις, Gal. c. 2, de fract. t. 16. Jung. Dieterich. Jatr. n. 395. Chymicis *Grumus* dicitur species pusulæ, sive pulveris crassioris ex succorum consistentium congerie coacervatus, qualis fit in dilutis & lixiviis, in quibus crystallinorum granorum minuta congeries coagulando existit. Itâ cum muria coquitur, fit *grumus* salis. Libav. Synt. A. Ch. l. 4 c. 3.

Grus, γέρανος, æquivocum est. Propriè notat animal volucre magnum, cujus descriptionem prolixam usumque in cibis & medicinâ vide apud Aldrovand. l. 20. Ornithol. c. 5. Adde Schröder. l. 5. cl. 2. n. 56. Deinde significat piscis marini speciem *Gladio* pisci congenerem, uti patet ex Æliano l. 15. H. An. c. 9. Tertiò Lapidem quoque quendam Chymicis notare testatur Aldrov. d. l. §. Æquivoca, quamvis in nullo scripto Chymico reperire licuerit. Tandem & Machinam sive Instrumentum quoddam notat, quod & *Ciconia*, *Geranium* vocatur. Vide *Ciconia*. *Geranium*.

Gryllus, γρύλλος, propriè dicitur Insectum alatum vaginipenne, scarabæis potius, quam cicadis simile, focorum terrarumq; aridarum incola, stridulo suo cantu sedulum, cujus descriptionem ulteriorem cum usu in Medicinâ vide in Aldrovand. l. 4. de Insect. c. 2. Schröder. l. 5. cl. 4. n. 104. Mustelam marinam Italis quoq; *Gryllum* dici, author est idem Aldrov. d. l. *Grillus* vel *Grilla* vocatur quoq; *Vitriolum*, teste Ger. Dornæo de Genealog. mineral. c. 16. Rul. in Lex. vocab. *Gilla*.

Grypalopex, γρυπαλώπηξ, cognomen quidem Satyri cujusdam apud Hippocr. lib. 6. Epid. s. 8. t. 52. qui ex nimio seminis profluvio vel gonorrhœâ diurnâ & nocturnâ in tabem lethalem incidit. Potuit tamen fortassis ità fuisse appellatus, quòd lumbis fuerit incurvis & dorso inflexo, ex tabe dorsali. Ἀλώπεκες n. dicuntur musculi dorsi inferiores ad lumbos siti. Foës. Oec. p. 143.

Gryphus, vocatur *Lapis Philosophicus* in Th. Chym. Vol. IV. p. 727.

Grypo-

Gryposis, γρύπωσις, generaliter dicitur *incurvatio*, aut inflexio, & restringitur ad *unguium aduncationem* à Cœl. Aurelian. l. 2. acut. cap. 32. quemadmodum & verbum γρυπῦσθαι de unguibus usurpatur apud Hippocr. 2. progn. t. 60. Coac. t. 402. Foës. p. 112.

Gryps, γρυπὶς, γρὺψ, nomen avis peregrinæ, unde adhuc dubitatur, an in rerum natura detur. Legi poterit Aldrov. l. 10. Ornitholog. c. 1.

Guajacum, *Guajacan*, *Lignum sanctum*, Gr. ἁγιόξυλον, est Lignum arboris cujusdam exoticę ex Indiâ allatum, cujus virtutes in lue Venereâ curandâ omnia reliqua simplicia aliàs commendata antecellunt. Fertur, Reges Castiliæ & Portugalliæ Fernandum Johannem Henricum, & Emanuelem primum ex Australis Oceani insulis ad nos attulisse, Lãg. l. 1. ep. 63. Lignum & Cortex solent in usum vocari. Plura vide apud Schröder. l. 4. cl. 1. n. 161. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Claudin. append. lib. de ingress. ad infirm. tit. de remediis generosioribus sect. 3. De extractione *gummi Guajacini*, Libav. Alchym. Pharmacev. c. 20.

Guavil, id est, *Stellio*, species lacertæ marinæ. Rul. & Johns. in Lex.

Guarini, sunt homines ex influentiâ cœli viventes. Rul. & Johns. Meminit eorum Paracels. l. 5. de vit. long. c. 2.

*Gula, οἰσόφαγος, λαιμὸς, vide *Læmos*, olim & στόμαχος dicta. Veteres ità nominabant eam partem, quæ inter fauces & os ventriculi superius intermedia est. Aristoteles v. & qui post ejus seculum scripserunt, *Stomachum*, quod nos *Gulam* appellamus, vocarunt. Via est eorum, quæ cùm devorantur, tùm vomitione rejiciuntur, Gal. l. 5. de L. Aff. c. 5. Hippocr. meminit & descripsit libell. de Anatomiâ vel Resectione ll. 13. Pleniorem juxtà partes descriptionem vide apud Anatomicos, & inter hos Bartholin. lib. 2. Anat. c. 12. Willis Pharm. Rat. P. 1. sect. 1. c. 2. Lang. existimat, *gulam* quoq; vocari φάρυγξ, quæ tamen vox in genere *fauces* & principium *oesophagi*, & laryngis potius significat, l. 2. ep. 43.

Gulo, *Gulosus*, γαστρίμαργος, dicitur, qui *gulæ* nimium indulget. Vide *Gastrimargos*. *Gulo* est quoq; nomen animalis voracissimi, in Sueciâ notissimi. Helmont. tr. de magnetic. vuln. cur. n. 165. Aldr. l. 1. de quadr. digit. vivip. c. 11.

Guma, *Gumma*, est vocab. æquivocum. Vel enim est idem, quod *Mercurius*, *Argentum vivum*. *Guma gumi* oleum, sulphur, coagulum. *Guma paradisi*, Auripigmentum. *Guma cupri* est stillicidium Veneris. Ruland. & Johnson. in Lex. *Gumma Philosophicum* vocatur fermentum illud compositum ex Mercurio & materiâ primâ metallorum & oleo factâ inceratione conjunctis, Dorn. tr. de Artificio supernatural. c. 14.

c. 14. in Theatr. Chym. Vol. 1. & plura Tom. IV. p. 77. 719. seqq. 987. Quære in Indice plura. Vol. V p. 15. *Gumma* quoq; notat tumorem vel tuberculum durius, plerunq; indolēs, in lue Venereâ periostio adhærens, à materiâ viscidâ congelatâ & corruptâ succi nervosi aut potius lymphæ obortum, de quo affectu vide Aquapend. tr. de operat. Chirurgic. tit. de *Gummatibus*. Meminit & Helmont. tr. Tumulus Pestis. §. præparata sedes.

GUMMI, κόμμι, dicitur & *Gummis*, *Commis* in fœmin. Rhod. in Lex. Scrib. & in not. ad Scrib. n. 72. in genere ità dicitur lachryma congelata cōcretaq;, sive liquor cōcretus in trūcis arborum ipsam producentium, velut resina quoq; in multis visitur, quæ resinam proferre possunt. Cæterùm quod Emplasticæ sit potentiæ, constat, Gal. l. 7. de S. Fac. §. *Commi*. *Gummi* simpliciter dictum significat *Arabicum*, Rhod. ad Scrib. n. 21. *Gummata* vel sunt *Naturalia*, vel *Artificialia*. De utrisque vide Schröd. l. 2. c. 21. Artificialium extractio proponitur & à Libav. Alchym. Pharmacevt. c. 20. Nec Chymici destituuntur *Gummatibus*. Ità *Gummi* legitur Joviale apud Schröd. l. 3. c. 14. *Gummi* crystallinum Mercurii tr. Ignis naturæ c. 35. *Gummi* Benedictum in magisterio Lapidis Philosophorum. Idem. Tom. II. Oper. p. 351.

GUMMI *Resinæ*, vocantur concretæ arborum lachrymæ in oleo promti[9], attamen & in aquâ, licèt difficulter solubiles. Schröder. l. 2. cap. 20.

GUMMOSITAS, idem, quod *Guma* vel *Gumma*. Forest. lib. 32. Obs. 19. in Schol.

GUNALGES, γυναλγὴς, dicitur Hippocr. qui genuum dolore conflictatur, l. 6. Epid. s. 4. t. 13.

*GURGULIO, γαργαρεών. Vide *Columella*.

*GUR, terminus Spagyricus, cujus significatio ignota. Legitur Th. Ch. T. VI. p. 322.

GUSTABILIS, γευστὸς, dicitur de qualitatibus ad gustum pertinentib[9], Gal. l. 2. de L. Aff. c. 8.

GUSTUS, γεῦσις, item *Gustatus*. Hujus vocabuli homonymiam jam olim indicavit Gal. l. de odor. instrum. c. 1. in princ. Non solùm earum rerum sensum, quæ in *gustatum* cadunt, sed etiam vim *gustandi*, *gustum* appellant. Nimirum *gustus*, γεῦσις, activè sumto vocabulo denotat speciem sensuum externorum quādam Tactui planè similem; cujus organum sensorium omnium Doctorum consensu *Lingua* habetur, cui aliquatenus subobscurè tamen palatum & superior gulæ pars subserviunt. Quænam v. propriè pars Linguæ primarium sit instrumentum, in eo nondum conveniunt. Varias sententias collegit Barthol. l. 3. Anat. c. 13. è quibus verosimillima videtur Malpighii & Fracassati sententia, papillas nerveas linguæ statuentium, in Exercitat. h. t. quam & confirmavit D. Car. Reygerus in not. ad Jac. Rul. de Bellebad Glosso-

stomo-

ſtomographiam, Ann. III. Ephemer. N. Cur. p. 569. Aliàs de hujus ſenſus naturâ egregiè quoq; & accuratè ſcripſit Th. Willis An. Brut. P. I. c. 12. Helmontius alium *guſtum* linguæ & alium ſtomachi eſſe ſcripſit tr. Poteſtas medicam. §. 27. Paſſivâ ſignificatione *Guſtus* idem eſt, quod *Sapor*, de quo ſuo loco. Ità ſumſerunt vocab. Scrib. Larg. num. 190. ſeq. Adde Rhod. in Lex. Scrib. Paracelſ. in Fragm. Med. & alibi.

GUTTA, σταγὼν, στίγμα, æquivocum eſt. Propriè notat particulam minimam ſive ſtillam materiæ liquidæ, & ità refertur inter minimas menſuras Pharmacevticas; quâ ratione ingredi ſolent liquores Chymici nonnulli efficaciſſimi, v. g. olea quædam & ſpiritus, aut Sales liquidi. *Gutta*, quoq; vocatur *Ros*, Th. Chym. Vol. VI. pag. 753. Tropicè etiam vocab. *Gutta* de quibusdam morbis dici ſolet, v. g. *Apoplexia* ità dicta fuit, quia creditum à nonnullis, ſanguinis *guttam* è capite ad cor delabi, idque ſuffocare. Dieterich. num. 85. Parac. Paragr. l. 7. c. 1. §. 7. *Gutta ſerena* vocatur affectus quidam oculorum, ubi viſus eſt abolitus propter nervorum opticorum anguſtiam, nihilque vitii in oculis animadvertitur, niſi quod pupilla nigrior & amplior apparet. *Gutta roſacea* dicitur quoque rubedo in facie, ſimilis illi, quæ tinctura eſt lepræ incipientis. Ruland. & Johnſ. cujus cauſſà ſunt portiones lixivioſæ ſanguinis coagulatæ & ſtagnantes ſub cute. Foreſt. lib. 2. Chirurg. Obſ. 9. in Schol. & alii Practici.

GUTTATIM contabeſcere ſignificat lentè conſumi, Linden. Ex. IX. §. 52. Sudor σταγδὼν, fluens, i. e. *guttatim* eſt modulus exercitationum, Hipp. 6. Epid. ſ. 3. t. 8.

GUTTEO, id eſt, *gumma*, quæ eſt marinum. Rul. & Johnſ. in Lex.

*GUTTUR, λάρυγξ. Vide *Arteria aſpera*, *Larynx*.

*GUTTUROSUS, ἐξεχέβρογχος, vide *Exechebronchos*.

GUTTURNIUM, ἀρύταινα. Vide *Arytænoides*.

GYION, γυῖον, Hipp. ſignificat vel *totum corpus*, uti patet ex l. de intern. affect. XI. 13. XXXV. 6. XXXVII. 7. vel *membra majora*, & quidem juxtà Erotianum carnoſa vel muſculoſa, quod colligere eſt ex 1. de artic. t. 26. Junge Foeſ. Oec. p. 143. Scribitur & abſq; ι. ſolo υ.

GYMNASION, γυμνάσιον, non ſolùm locum ſignificat *Palæſtra* quoq; dictũ, ubi ſe exercebant athletæ & alii, uti vult Dieter. n. 169. ſed & ipſum *Exercitium* vel *Exercitationem*, uti patet ex Hipp. l. 6. Epid. ſ. 1. t. 6. & ſ. 3. t. 8. ſec. Galen. Foeſ. d. l. Jul. Alex. l. 6. Salubr. cap. 1. Vide *Exercitatio*.

GYMNASTES, γυμναστὴς, dicebatur olim is, qui exercitationibus publicis, & loco, ubi fiebant, præerat. Callebat n. omnia exercitationum genera, & earum uſum & modum

dum noverat. Gorr. in def. Lang. l. 1. ep. 51.

Gymnastica, γυμναστική, dicitur pars methodi ὑγιεινῆς, sanitatem exercitatione conservans; de quâ passim videatur Gal. in libris de san. tuend. Sed est & alia ars athletis propria, sed magis vitiosa, quia plerunque extrà naturæ limites progreditur, & qui eam callent, vocantur γυμναστικοὶ, *athletæ*, quorum corporis habitus videtur quidem summè bonus, sed reverâ periculosissimus ex Hipp. 1. aph. 3.

Gyioo, γυιόω, significat membra frango, *enervo*, dicitur de corporis & membrorum imbecillitate. Frequenti in usu apud Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 33. &c. Vide *Gegyiomenus*.

Gymnocrithon, γυμνόκριθον, quasi *hordeum nudum*. Latinè *Scandella*, Cereale semen in Cappadociâ proveniens, ut scribit Oribas. l. 1. collect. medic. c. 1. fortè id hordeum, quod decorticatum nascitur, & quod vulgò hordeum mundatum appellatur. Gorr. Meminit Gal. l. 1. de Al. fac. c. 13. & Jul. Alex. l. 8. Salubr. cap. 6. ut & in not. ad Gal. d. l. item in not. ad l. 6. de Sim. Fac. c. de Ægilope, ubi γυμνοκριθὴ legitur.

Gymnos, γυμνὸς. Vide *Nudus*.

*Gynæceia, γυναικεῖα, *muliebres purgationes* sanguinis significat, cùm menstruas, Hippocr. l. 6. Epid. f. 1. t. 7. sec. Gal. & f. 8. t. 55. 56. Dicuntur n. καταμήνια, ἐμμήνια. Vide *Menstruum*; tùm partus purgationes 5. aph. 28. (ubi utraq; intelligi possunt) Coac. t. 513. 518. 522. 548. Junge Foës. d. l. Dieter. n. 170. Vide *Lochia*.

Gynæceum, γυναικεῖον, interdum idem est, quod γυναικωνῖτις, *mulierum conclave*, cujus meminit Gal. l. 1. meth. med. c. 2. Unde & olim Gynæceorum præfectas obstetrices plerunq; fuisse, demonstrare conatur Rhodius ad Scribon. n. 122. Interdum v. γυναικεῖον à quibusdam dicitur *Stibium* sive *Antimonium*, quod eo mulieres decoris caussâ cilia illinerent. Gorræus.

Gynæcomanes, γυναικομανὴς, dicitur nimio & insano fœminarum amore captus. Lind. Ex. X. §. 208.

*Gynæcomaston, γυναικομαστὸν, muliebris mammæ & subjectæ additæq; mammis pinguedinis auctio est præter naturam. Gal. in def. muliebrium *mammarum nimium incrementum*. Cast. & Gorr. Caussa haud dubiè in copiâ succi nutritii chylosi excessivâ consistit.

Gynæcomastos, γυναικόμαστος, dicitur tumor mammillarum in viris p. n. adeò ut mammis mulierum similes fiant. Est morbus auctę magnitudinis. Gal. in defin. Ingrass. com. ad Avic. de Tum. p. n. p. 375.

Gyne, γυνὴ, *mulierem* significat, estq; nomen, quod ambitu suo tàm conjugem fœminam, quàm sejugem complectitur, quamvis rariùs de virgine usurpetur. Dieter. n. 171. Linden. Ex. IIX. §. 25. seq.

*Gyps, γὺψ. Vide *Vultur*.

Gypsos, γύψος, *Gypsum*, ità dicitur, quod ex lapidibus tostis & ambustis

bustis exprimitur. Cognata Calci res est, sed non est itâ calidum. Differunt, quod calx restincta humore aliquo acquirit calorem; gypsum non accenditur. Duo sunt potissimum ejus genera: Unum *Nativum*, seu fossile è terrâ, summitate potissimùm illius, estq; simile ferè Nitro, latis venis: Alterum *factitium* ex lapide albo, simile Alabastro, cujus tamen varia sunt genera pro diversitate locorum. Rul. & Johns. De virtute medicâ *Gypsi* lege Galen. l.9. de S.Fac. h.t. Dioscor. l.5.c.134. Æginet. l.7.c.3. In specie vinum conservare, testatur J. Alex. l.17.c.6. Salubr. Nocet v. intus sumptum Senn. M.Pr. l.6.part.6.c.2.

GYRIS, γῦρις, id est, *pollen* ex farinâ, qui amylo virtute suâ respondet. Ægin. l.7.c.5. h. tit. Gal. l.9. de C.M. S.L. c.3. Gorr.

GYROFALCO, *Girfalco*, nomen avis rapacis ad *falcones* pertinentis, cujus descriptionem & usum vide apud Aldrov. l.7. Ornithol. c.3.

H.

HABENA, πλαμών, ad instrumenta Chirurgica refertur, & significat speciem vinculi, quo vulnerum labia contrahuntur, & vices suturæ sustinet. Legitur apud Gal. 2. de iis, q. in med. t.8. fin.

HABEO, ἔχω. Vide *Echo*.

HABITATIO, οἴκησις, locum, in quo commorari & vivere solemus, significat, id est, *domicilium*. Pertinet inter τὰ ἔξωθεν, quæ etiam consideranda sunt in Medicinâ, ex Gal. c.1. aph. 1.

HABITUDO, κατάστασις, vide *Catastasis*. *Constitutionem* corporis vel bonam vel malam significat. Gal. l. de opt. corp. constit. & l. de opt. habitu.

*HABITUS, ἕξις, variis gaudet significationibus, etiam in foro Medico. In genere notat *constitutionem* vel habitudinem corporis, aut alterius alicujus rei constantem & perennantem sive firmam, cui opponitur διάθεσις, *Dispositio*. Gal. ad Thrasybul. c.12. & l. de opt. habitu in princ. quæ διάθεσις etiam vocatur σχέσις, de quo suo loco. Deinde significat corporis & partium constitutionem sive habitudinem, structuram & compositionem, quâ ratione dicitur corpus esse *habitûs* densi, rari, solidi, compacti, laxi. Hipp. 2. de R.V.I.A. t.31. & 40. Gal. in comm. Est verò corporis *habitus* duplex: *Bonus*, Gr. εὐεξία, & *malus*, καχεξία. Vide *Evexia*, *Cachexia*. *Habitus*, ἕξις, etiam sumitur pro membrorum vinctorum *habitu* & figurâ, sive constitutione post deligationis tempus, & huic θέσις, positio, situs opponitur. Hipp. 3. de iis, q. in medic. t.21. Gal. in comm. ad h.l. Adde Foës. Oecon. p.218.

HADES, ἅδης, *Infernus*. Vide *Orcus*.

HADID, id est, *ferrum*. Rul. & Johnson. in Lex.

HADROS, ἁδρὸς, significat *uberem*, *largum*, abundantem; & dicitur vel de homine benè nutrito, crasso, pingui, adulto. Hipp. l. de genitur. IV. 9. de pulsu largo, Gal. def. med. cui

oppo-

opponitur ἰσχνὸς, gracilis; de diætâ vel victu largiore & pleniori, 1. aph. 5. & 7. de purgatione fortiori, 4 aph. 9. Jung. Dieter. n. 7. & C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 855. seq.

HÆCCEITAS, Scoto dicitur *quinta essentia* Chymicorum, sive essentia specifica, principium vitale activum, cujus virtute medicamenta operantur. Libav. tr. de Igne naturæ, c. 25. fin.

HÆMA, αἷμα, Græcis vocatur *Sanguis*, liquor ille vitalis, & naturæ nostræ familiarissimus, de cujus origine, generatione, motu circulari, fermentatione, usu & examine, quoad statum secundum & præternaturam, passim in scriptis veterum & recentiorum Medicorum quamplurima leguntur. Apud illos imprimis Hippocr. Gal. & Avic. nunc *sanguis* sumitur pro omni in venis concluso succo, h. e. massâ liquidâ è quatuor humoribus pituitâ, utrâque bile, flavâ & atrâ, & *sanguine* strictè dicto cõstante; nunc strictè pro quartâ ejus parte reliquis tribus è directo oppositâ. Enimverò cùm illa opinio jam dudum propter varias absurditates, quibus scatet, obsoleverit, præstat, recentiorum scripta consulere, præsertim Thomæ Willis Exercit. de Febribus c. 1. & 2. seqq. Gualt. Charlton. Exerc. Oeconom. Anim. IV. V. D. D. Maurit. Hoffmanni Synops. & Prudent. Medic. Notas nostras in Jessenii Judicium de Sang. V. S. misso; & alios plures, quàvis nec in his omnib⁹ cuncta applausum mereri, Adrastea cogat fateri, præsertim quando statuitur, universam Medicinam dependere ex *sanguinis* sec. & p. n. cognitione, quâ hypothesi & morborum externorum plerorumque cognitio & curatio è foro Medicinæ excludi, & internorum quoque plurium à succo nervoso, spiritibus, flatibus, quin & excrementis immediatè dependentium tractatio magis obscurari, quàm illustrari videtur. Nobis hâc vice sufficit, ex veris principiis & neotericorum monumentis hanc annectere descriptionem *sanguinis* Physiologicam: *Sanguis* est humor vitalis, sive substantia in brutis & homine fluida, è particulis diversis activis & passivis constans, rubicunda, primùm in conceptu ex colliquamento seminali producta, & successivè virtute flammæ, sive spiritus vitalis multiplicata, & ex chylo quotidiè accedente continuata, & ità cùm ad individui conservationem, tùm ad speciei propagationem destinata. Tropicè & abusivè quoque vocabulum *Sanguis* dicitur de Vegetabilibus & Mineralibus, Dornæus de transmut. metallor. c. 17. *Sanguis Satyrii* (vitiosè Satyrionis) est liquor sanguineo colore ex radicibus Satyrii cum pane pistis, & longâ digestione quasi in oleum sanguineum liquescentibus, Johnsonus in Lexic. *Sanguis Antimonii* legitur apud Libav. Synt. Arc. Chym. l. 8. c. 22. *Sanguis viri ruffi* est sulphur marcasitæ, Libav. de igne natur. c. 20. & Apocal.

cal. Hermet.part.prior. c.15. Johnſ. *Sanguis duorum fratrum* eſt *ſanguis* draconis vena terræ. In magiſterio lapidis Philoſophici Mercurius quoq; *Sanguis* dicitur philoſophorum, Libav.Synt. A. Chym. l.7. c.8. Ger. Dornæus tr. Artific. ſupernatur.c.5. ubi quidem variis epithetis ænigmaticis inſignitur, v. gr. *Sanguinis Leonis, ruffi, viridis, Meduſæ* &c. Vide Libav. Tom. II. operum, & quære in Indice.

*HÆMALOPS, αἱμάλωψ, proprè dicitur cruenta *ſuffuſio in oculis* ex plagâ, ictu, effuſo nimirum, ſub locum læſum ſanguine oborta, Gal. l.4. de C. M.S.L.c.8 & l. de fac. parabil. Unde & Archigenes dicebat, *Hæmalopa* idem eſſe malum cum *Hyposphagmate*, atque etiam in omni aliâ parte contingere poſſe, præterquam in oculo. Dicitur autẽ αἱμάλωψ quaſi αἷμα ἐν ὠπὶ. In latiori v. ſignificatione ſumſit Hipp. pro omni ſanguine concreto, & veluti ſugillato, l. de natur. puer. IV. 29. XV. 6. Coac. t. 553. Dioſcor. l.2.c.95. ubi αἱμαλωπὶς legitur. Jung. Foëſ. Oecon. p.10.

HÆMASSO, αἱμάσσω, ſignificat *ſanguinare*, cruentare, ſanguinem profundere. Dicitur & ἐξαιμάσσω. Linden. Ex. XIII. §. 463.

HÆMATEROS, αἱματηρὸς, id eſt, *ſanguineus*. Dicitur aliàs ἔναιμος, vel ἔναιμος. Linden. d. l. §. 449. Ità δυσεντερία αἱματηρὰ vocatur, quando ſanguis evacuatur per inteſtina absq; exulceratione, Gal. c.5. aph. 65. *Sanguinea* Chymicis quoq; dicitur *Nitrum*. Rul. Johnſ.

HÆMATIA, *Hemation*, αἱματιὰ, αἱμάτιον, eſt epitheton *gari* ſive liquaminis cujusdam ſubrubicundi, ex inteſtinis piſcium, cœterisq́, quæ abjicienda eſſent, ſale maceratis parati. Lat. dicitur *Sanguiculum*. Lind. Ex. IX. §. 69.

HÆMATICOS, αἱματικὸς, *ſanguineus*, dicitur de partibus, quæ ex ſanguine primùm credebantur conſtitutæ, Lind. Ex. XIII. §. 446. Vid. *Sanguineus*.

HÆMATINOS, αἱμάτινος, *ſanguineus*, dicitur de iis, quæ à ſanguine ſunt colorata, tanquam à cauſsâ. Lind. d. l. §. 447.

HÆMATITES, αἱματίτης, nomen eſt lapidis vel glebæ duriuſculæ, & mediæ naturæ inter terram, lapidem, & metallum, ità dictæ, vel quòd colore ſanguinem æmuletur, vel quòd ſanguinem ſiſtendi vim obtineat. De cujus ſpeciebus & uſu vid. Gal. l.9. de S. Fac. Schröder. l.3. c.8. n.9. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Andr. Chioccus in Muſ. Calceolar. ſect. 3. p. 269. ſeqq. 403. Arab. *Sedeneg*. Ruland. & Johnſ. in Lexic. Parac. negat quoq; eſſe lapidem, ſed potius lutum coagulatum, l. de morb. Tartareis, c. 4. *Hæmatites* quoq; vocatur Lapis Philoſoph. Th. Chym. Vol. IV. p. 727.

HÆMATITINOS, αἱματίτινος, Epitheton Collyrii cujusdam ap. Gal. d. l. quod ex lapide hæmatite paratur. Aliàs & *Tartarus Hæmatitinus* legitur apud Parac. d. l. qui faciliùs reſolvitur, quia inſtar lapidis non induruit.

HÆMATITIS, αἱματῖτις, *ſanguinaria*, eſt epitheton venarum ſaguinem vehentium. Hippocr. l. de morb. ſacr.

XVI.28. qualis si intumuerit, vocatur κονδυλώδης αἱματίτης, l. de Hæmorrhoid. III. 12. ubi & simpliciter κονδύλωσις appellatur.

HÆMATODES, αἱματώδης, *sanguineus*, cruentus; idem, quod αἱματηρὸς.

HÆMATOPHLOEBOESTASIS, αἱματοφλοιβοίστασις, dicitur *sanguinis* suo impetu exundantis ac *intumescentis suppressio*, Gal. in exeg. dict. Hipp. quasi dic. αἵματος φλεβῶν στάσις. De hujus vocis variâ scriptione vid. Foës. p. 11.

*HÆMATOSIS, αἱμάτωσις, *sanguificationem* significat, cujus rationem pete ex descriptione Sanguinis. Vide *Hæma*. Junge Authores ibid. citatos.

HÆMOCERCHNOS, αἱμόκερχνος, exponitur bifariam ab Interpretibus. Vel n. dicitur de sanguine excreto per os cum stridore quodam in faucibus, Gal. in Exeg. voc. Hipp. vel de excretis cruentis, sive sanguine perfusis, sed siccis; κέρχνος enim & stridorem & Atticis siccum significat. Erotian. p. 12. d. l.

HÆMODIA, αἱμωδία, est affectus, qui dentes gingivasque infestare solet, cum quispiam & austeros & acidos cibos ingesserit, adeòq; dentium quidam quasi stupor cum dolore conjunctus inde sequitur, cui portulacam manducatam mederi experientia probat, Gal. l. 2. de L. A. c. 6. Legitur & apud Hipp. l. 2. Prorrhet. XXXV. 11. l. 2. de morb. XVI. 7. Verbum quoq; αἱμωδιᾷν ipsi in usu fuit, i.e. dentes obstupescere, l. de Humor. IV. 6. l. 2. de morb. LIII. 7. LXXI. 11. l. de int. aff. VII. 14. Sunt &, qui τῆς αἱμωδίας nomine omnem simpliciter dentium dolorem intelligunt.

HÆMODIA, αἱμωδία. Vide *Stupor*.

*HÆMOPHOBUS, αἱμοφόβος, i.e. *sanguinem mittendi timidus*, Galen. l. 9. de meth. med. c. 5. circà fin.

*HÆMOPTYICUS, αἱμοπτυϊκὸς, is est, qui sanguinem sputo per os ejicit, Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 4. sive vomendo, sive tussiendo, sive screando, sive simpliciter expuẽdo, l. 4. de L. A. c. 4.

*HÆMOPTYSIS, αἱμόπτυσις, dicitur symptoma retinẽdi excreti, h. e. sanguinis per os ejectio, ἀναγωγὴ τοῦ αἵματος, Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Aliquando est symptoma pestis aëreæ. Parac. tract. 2. de pestil. c. 1. de curat. Observationem *Hæmoptyseos* sine tussi, vide in Ephem. N. Cur. Ann. 2. Obs. 45. Perperam scribitur aut pronunciatur *Hæmoptosis* & *Hæmoptoicus*.

*HÆMORRHAGIA, αἱμοῤῥαγία, generaliter significat *sanguinis profluvium copiosum*, largum, quacunq; ex parte effundatur; ἀπὸ τοῦ ῥαγῆναι. Vide Diet. Jatr. n. 20. 21. Huc pertinet locus 6. Epid. s. 9. t. 9. & 4. aph. 27. ubi verbum αἱμοῤῥαγεῖν legitur. Specialiter dicitur de eâ, *quæ per nares fit*, sanguinis profusione. Ità accipitur passim ap. Hipp. 1. Prorrhet. com. 3. t. 37. seqq. pluribus, & passim in Epidemiis. Vide Foës. p. 12. Est verò αἱμοῤῥαγία alia critica, & cum sanitatis commodo, alia symptomatica & noxia. Caussa omnis consistit in aliquâ solutionis continui specie, sive ἀναστόμωσις, sive διαπήδησις, sive διάβρωσις fuerit, de quibus singulis in suis locis. Dicitur & αἱμόῤῥοια, Hippocr. Coac. t. 632.

Unde

Unde& αἱμορροικὸς sanguinis eruptionem efficiens, 5. aph. 24. quamvis & Gal. αἱμορραγικὸς legerit. Diet. n. 22.

*Hæmorrhois, αἱμορροΐς, strictiori & frequentiori usu Medicis significat *profluvium sanguinis in venis, quæ sunt in ano*. Hipp. l. 3. aph. 30. l. 6. aph. 12. 21. & alibi. Interdum v. saltem tumorem illarum venarum absq; sanguinis eruptione denotat, quem paulò superiùs αἱματίδα κονδυλώδη, ἢ κονδύλωσιν vocari notavimus. Latinis appellantur *Hæmorrhoides cœcæ*, ad differentiã fluentium, quæ *apertæ* vocantur. Aliquando & ipsæ venæ in ano *Hæmorrhoidum* nomine veniunt, quæ aliàs *Venæ Hæmorrhoidales* vocantur Anatomicis, & de his vide Barthol. libell. 1. Anat. c. 4. Profluvium *Hæmorrhoidum* est vel criticum & salutare, quod & hyperbolicè Germanis vocatur *aurea vena*, die guldne Ader; vel symptomaticum & periculosum. Plura de hoc argumento lege apud Dieter. n. 23. De *hæmorrhoidibus* morbosis integrum libellum scripsit Hipp. h. tit.

Hæmorrhoscopia, αἱμορροσκοπία, h. e. *sanguinis effluxi inspectio* & contemplatio; qui terminus non ineptè fictus legitur ap. Helm. tract. Scholar. Humorist. Pass. Decept. c. 1. n. 51. ubi *deceptoriam* vocat illam artem, necabsq; verisimilitudine, siquidẽ & experientia confirmat, ariolatores & cruoris inspectores sæpè falli & fallere, præsertim qui vulgari, vanâ, & superstitiosâ tabulâ *hæmorrhoscopiæ* etiam Calendariis quibusdam adjungi solitâ utuntur.

Hæmorrhus, αἱμόῤῥυς contractè pro αἱμόῤῥοος, primò est epitheton vasorum ampliorum & insignium, quæ aperta magnam sanguinis copiam profundunt, Hipp. 2. de fractur. t. 24. l. de Venis X. 1. 2. 3. XIIX. 5. l. de Hæmorrhoid. IV. 8. l. de Affection. XXX 9. 10. l. 1. de morb. III. 4. VII. 21. &c. Vide Foës. d. l. Deinde est nomen serpentis venenosi, qui & Lucano *Hæmorrhois* in fœmin. dicitur, cujus morsu multus sanguis prorumpit. P. Æginet. l. 5. c. 16. Forest. l. 30. Observ. 12. in Schol. Hujus serpentis descriptionem verò proliξiùs tradit Aldrovand. de dracon. & serpent. l. 1. c. 5.

*Hæreditarius, vide *Hereditarius*.

Hæresis, αἵρεσις, *sectam* significat, h. e. peculiarem aliquam in arte vel scientiâ præceptorum & fundamentorum rationem. Itâ in Medicinâ tres potissimùm sectás occurrere docuit Galen. l. de opt. sectâ c. 7. & alibi, *Dogmaticam*, *Empiricam*, & *Methodicam*. Neq; hodiè ars Medica destituitur *sectis* & *sectariis*, quamvis facilè ad illas tres referri possint, v. g. *Chymica* & *Helmontiana* ad Empiricam, & *Compendiaria* Medicina ad Methodicam. Enimverò consultiùs est, non se addicere uni *sectæ*. Nam ambitio unius *sectæ* indelebile malum est, Galen. l. 1. de fac. natur. c. 17. & uni *sectæ* addicti facilè mentiri solent, l. 3. de L. Aff. c. 2. Circà Anatomiam quoque hodièq; sectæ occurrunt, v. gr. de Bilis succi Pancreatici usu singulari, &c.

Hager, *Hagiar*, Arab. i.e. *Armenius lapis*, de quo suprà suo loco.

Hagioxylon, ἁγιόξυλον. Vide *Guajacum*.

Hal, dicitur *Sal*. Rul. & Johns.

Halation, ἁλάτιον, dicitur medicamentum ex *sale* confectum, purgandi vim habens. Constat utplurimùm magnâ salis portione cum purgantibus, scammonio, lathyridibus, epithymo, ut & aliis tenuium partium simplicibus, cujus formulam tradit Ægineta l.7.c.5. Usus est cum cibis, sicut salis, aut manè etiam aliquo liquore dilutus jejunis certa mensura exhiberi potest. Gorræus.

Halchomia, vocatur Artificium vel ratio salem fusilem præparandi, παρὰ τὸν ἅλα χέειν. Libav. Alchym. Pharmacevt. c.6.

Halcyonion, ἁλκυόνιον, est spuma maris concreta admistis sordibus tenuissimis. Ità dicitur ab *Halcyonibus* avibus, quæ ex spumâ innatante nidos effingunt. De quibus avibus, ut & *Halcyonio* vide prolixè Aldrovand. l.20. Ornithol. c.60. Schröd. l. 5. cl. 2. n. 44. Quinque genera *Halcyonii* refert Dioscor. l. 5. c. 136. & ex hoc Ruland. & Johns. in Lex. Theophrastus *halcyonium* pumicem esse scribit. Hodièq; *Alcyonia* minus sunt usitata. Unde nolumus esse prolixiores.

Halec, *Halex*, *Alec*, μαινὶς. Vide *Harengus*.

Halelæon, ἁλέλαιον, dicitur *oleum sali mixtum*, & sal ex oleo diligenter tritus, quo in laxis articulorum doloribus utitur Galen. l. de facil. parabil. c. 23. ceu remedio confirmandis articulis idoneo, añotante Foësio Oecon. p.27.

Hales, ἅλης, ἀλὴς, significat *confertum*, coacervatum, *cumulatum*. Frequenter occurrit apud Hipp. præsertim neutrum ἅλες, v. g. l. 1. de Morb. X. 50. XII. 2. XXX. 24. l. 2. II. 40. IX. 2. l. 4. XXV. 14. Coac. t. 300. & in plurimis aliis locis, quos collegit Foës. p. 28. Hinc descendit verbum ἀλίζομαι, quod *colligi*, coacervari significat, & non minus Hipp. usitatum, v. g. Coac. t. 339. & alibi sæpissimè, & adverb. ἅλις, satis, cumulatè.

*__Haliætus__, ἁλιαιτὸς, nomen volucris rapacis. Lat. *Aquila marina*, Accipiter marinus, qui circa mare, & in littoribus & oris piscibus & aquatilibus insidiatur, cujus descriptionem, usumq; in cibo & medicinâ vide apud Aldrov. l. 2. Ornithol. c. 3.

Halica, pro *Alicâ*, χόνδρος. Vide *Alica*. Occurrit cum aspiratione ap. Scribon. Mercurialem, & alios.

Halievticon, nomen emplastri, quod duplex habetur apud Aetium l. 15. cap. de Emplastr. discussoriis & attractoriis. Gorræus.

Halimar, id est, *cuprum*. Ruland. & Johnson.

Halinitron, ἁλίνιτρον, i.e. *sal nitrum*, Fr. Hofmann. in clav. ad Schröder. p. 3. Gorræus descripsit, quòd sit succi concreti species, acris, salsi, subamari, rari, tenuis, levis, & aërei, qui facilè in pulverem solvi potest, & ignem concipere, & in ignem mutari. Ex eo pulvis Tormentarius paratur, ad excutiendos globos ferreos & plumbeos. Ubiq; ferè *salpe-*

trum vocatur. Abstergit, & vires non valdè à *nitro* dissidentes possidet, etiamsi ab amaro & vero illo Nitro multum differat. Hæc Gorr. Libavius verò ex Paracelso duplex *halinitrum* statuit, unum *animale* ex lotiis hominum & bestiarum in terrâ natum, inque eâ coagulatum in corpus: alterum *minerale*, quod *Petræum*, sive *Salem petræ* nominat. Plura de *halinitro* vide apud illum Apocal. Herm. part. pr. c. 17. Modum purificandi tradit Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 32. & 4. Vide *Nitrum*.

HALISCOMÆ, ἁλίσκομαι, *capior*, tentor. Dicitur de iis, qui lentis morbis & chronicis infestantur. Hipp. 5. aph. 70. Gal. in comm Diet. n. 41.

*HALITUS, ἀτμός. *Halituosus*, ἀτμώδης. *Halitus* idem est, quod *Vapor*, estq; humor attenuatus, describente Gal. l. 1. de sympt. causs. c. 6. *Halituosus spiritus*, ἀτμῶδες πνεῦμα idem, quod *Flatus*, 3. de sympt. causs. c. 3. & l. 14. meth. med. c. 7. Vide *Flatus*. Sumitur & aliquando latius, comprehendens & exhalationem humidam, quæ *vapor*, & siccam, quæ *fumus* vocatur, Gal. c. 3. de humor. t. 13. Vide quoq; *Exhalatio*, *Vapor*. Alimenta *halituosa* dicuntur, quæcunque per cutem foràs exhalare apta sunt. Gal. l. 8. meth. med. c. 2. Vocantur aliàs *Diaphoretica*.

HALLE, ἄλλη, i.e. *saltus*. Dicitur de sanguine à circumferentiâ & partibus externis ad interiora recurrente in horrore & tremore, Hipp. l. de flatib. XI. 7. Foës. Oec. p. 30.

HALLEREON, *Halereon*, juxta Hermetem vera *aquila* est. Parac. Scholiis in l. de grad. & compos. l. 4. c. 6. Johnson. Lex. Chym.

HALMA, ἅλμα, idem, quod ἄλλη, *saltum* significat. Vocatur & Gr. πήδημα. Et Hesychius scribit, ἅλμα vocari primam fœtus in utero agitationem & commotionem. Foës. p. 32.

HALME, ἅλμη, significat *muriam*, quæ est nihil aliud, quàm aqua salsa, in quâ res condiuntur, ut melius conserventur. Tres ejus summæ differentiæ recensentur à Gorræo. Prima est *muria* valdè diluta, in quâ etiam caseus mollior demergitur, & in quâ sal conjectus adhuc liquescit. Secunda est *muria* temperata, in quâ nec sal amplius liquescit, nec caseus mergitur. Tertia est nimiùm salsa, ità, ut plurimùm salis minimum aquæ insit. Ab ἅλμη, *muriâ*, vocantur olivæ ἁλμώδεις, i.e. *muriâ conditæ*, sicut κολυμβάδες ex dicuntur, quæ suo oleo innatant, quamvis Græci hos terminos haud rarò confundant, uti videtur fecisse P. Ægin. l. 1. c. 81. Vide *Muria*.

HALMYRAX, ἁλμύραξ, est *Nitri species*, quæ suâ sponte ex terrâ effloreſcit, & extrà terram reperitur, vel in convallibus, & campis, vel in lacu. Et per æstatem canescunt convalles apud Medos, ut Plinius scribit l. 31. N. H. c. 10. Sic a. dicitur partim ex sapore, quem habet subsalsum, partim ex eo, quod è terrâ erumpit, Gorr.

HALMYRIS, ἁλμυρὶς, in genere notat *salsuginem*, Hipp. l. de humid. usu VII. 8. In specie nomen *Brassicæ* est, teste Gorræo.

HALMY-

HALMYRODES, ἁλμυρώδης, *salsuginosus.* Est Epitheton quarundam febrium apud Hippocr. 6. Epid. s. 1. t. 29. quæ tangentibus pruritum quendam excitant, perindè atque à sale & aliis corporibus salsis. Unde & cutis δέρμα ἁλμυρῶδες vocatur, ibid. s. 6. t. 12. Excretio quoque *salsuginosa* cum alvi perturbatione occurrit, Coac. t. 641. Aliquando legitur ἁλμῶδες, quod idem est, ac ἁλμυρῶδες, l. de humid. us. XI. 8. & l. 7. Epid. XIV. 9.

HALOSACHNE, ἁλοσάχνη, pro ἁλὸς ἄχνη, *salis spuma*, quæ est spumosi maris lanugo, sive ramentum in exilibus petris inventum, ut scribit Dioscorides l. 5. c. 127. estque nativi salis species ad mare geniti ex spumâ maris exiccatâ. Virtus quoque salina, de quâ Gal. l. 11. de S. Fac. ferè in fine.

HALOSANTHOS, ἁλοσάνθος, pro ἁλὸς ἄνθος, Gal. d. l. *salis flos*, quid propriè sit, non satis certum esse scribit Gorr. Dioscorid. docet d. l. c. 129. ex flumine Nilo defluere, & lacubus quibusdam innatare; crocci coloris, & odoris ingratioris. Georg. verò Agricola hunc non *florem salis*, sed *florem maris* esse docet, quamvis *florem salis* non describat.

HALS, ἅλς, *Sal*, quamvis, quid vulgò significet, etiam pueris notum esse videatur; in foro tamen Medico valdè æquivocum, obscurum, & intricatum est nomen, itâ, ut, si omnes de *salis* significatione opiniones vellemus proponere, integro tractatu opus esset & volumine. Vulgaris acceptio *salis* est de corpore quodam minerali, in aquâ solubili ac denuò in salinam crystallinamque formam coagulabili. Et ità *sal* duplex est: *Naturalis* & *Artificialis*. Illius species primariæ sunt, *Sal* commune, Gemmæ, Nitrum, Alumen, Ammoniacum, Vitriolum, quorum historiam, usum, præparandi modos, & alia vide ap. Schröder. l. 3. c. 20. Frid. Hofmann. clav. ad h. l. & in hoc Lexico suis sub literis initialibus. *Artificialium* materia triplex est, *Vegetabilis*, *Animalis*, & *Mineralis*, quorum salium tantus est numerus, ut non liceat omnes recensere. Videatur Schröder. l. 2. c. 79. Hofm. in clav. Rolf. Chym. l. 5. sect. 1. per tot. Libav. & alios Practicos. Dividuntur *salia* artificialia in *essentialia* & *cineritia*; item in *volatilia* vel *fixa*. A Chymicis verò & recentioribus Philosophis *sal* accipitur pro simpliciori corpore & principio corporum naturalium universali & essentiali, sine cujus præsentiâ corpus consistere, & perfectè mixtum corpus dici nequit. De quâ significatione legatur Willis Ex. de ferment. c. 2. & Joh. Joach. Becher. in Oedip. Chymic. Tit. II. §. 1. 2. seqq. A *salini* illius principii bonâ constitutione sanitas; corruptione morbi deduci solent. Medicamentorum quoque vires pleræq; *salino* principio acceptæ referuntur. Impugnare tamen universalitatem hujus opinionis non dubitavit Fr. Hofm. in Clav. negans, ad omnium corporum natura-

turalium constitutionem *salem* tãquam principium concurrere; quia multa dantur *salis* expertia; l. 1. c. 11. & l. 2. c. 79. Atq; hæc pro instituti ratione hoc loco sufficere possunt.

HALTER, ἀλτὴρ, massam significat plumbeam, lapideam, aut ex aliâ materiâ metallicâ, aut similiter graviori factam, quâ utebantur olim palæstritæ in exercendis corporibus, teste Gal. l. 2. de san. tu. c. 11. l. 5. c. 3. l. 6. c. 14. Hujusmodi jactus *halterum* Gr. dicitur ἁλτηροβολία, apud Oribas. Foës. p. 33. Meminit & hujus Exercitii vel ludi Jul. Alexand. l. 6. salubr. c. 10. ἀλτῆρες quoq; aliàs vocantur *palangæ* vel *perticæ illæ*, sive hastilia, quibus funambuli utuntur ad firmius æquilibrium, aut transilientes fossam ad majorem vim saltus.

HAMALGAMA, ἀμάλγημα, pro *Amalgama*, i. e. calcinatio per Mercurium, Libav. tr. de Igne natur. c. 30.

HAMARTEMA, *Hamartia*, *Hamartolia*, *Hamartas*, ἁμάρτημα, ἁμαρτία, ἁμαρτωλία, ἁμαρτὰς, *errorem*, erratum, delictum in foro medico significat apud Hipp. Vide *Erratum*. *Error*. ad. de Foës. p. 36.

HAMIA, pro *Amia*, nomen piscis duræ carnis Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. Vide *Amia*.

HAMULUS, ἄγκιστρον, *Hamus*, instrumentum Chirurgicum, quo aliquid apprehenditur aut elevatur. Ità pro nervis elevandis *hamuli* meminit Gal. l. 9. admin. Anat. c. 4. Hildan. *Hamulum* pro molâ extrahendâ exhibet Cent. 2. obs. 52. Plura vide in Chirurgiæ scriptoribus. *Hamus* quoq; nomen fasciæ est apud Gal. de fasciis n. 91.

HAPALOS, ἁπαλὸς, *mollis*, mitis, lenis, significat. Ità ἁπαλὸν φάρμακον, *molle* medicamentum dicitur, quale ex ovi luteo & rosaceo cerato confici potest, & oculorum inflammationibus adhibetur. Item ἁπαλὸν κολλύριον, *lene* & mite collyriũ. Gorr. Hinc verbum ἁπαλύνω, *emollio*, lenio, quod aliquoties occurrit apud Hipp. l. de Humid. Us. l. 17. IIX. 11. Mochlic. XXI. 11. 3. de artic. t. 63. Lingua ἁπαλυνομένη, i. e. *mollis* reddita per affluxum humidum. Coac. t. 232. Substantivum ἁπαλυσμὸς, *emollitio* occurrit 3. de artic. t. 64.

HAPHE, ἁφὴ, idem, quod ἅψις. Vide *Hapsis*.

HAMMA, ἅμμα, dicitur *Nodus*, vinculum & *nexus*, qui in fasciarum connexione & colligatione effici solet. Hippocr. 2. de iis, q. in med. t. 7. 8. 9. seqq. ubi vid. comm. Gal. Vide *Nodus*

HAPLOTOMIA, ἁπλοτομία, dicitur *simplex sectio*, pertinetq; ad Chirurgiam. Gal. Introduct. c. 18.

HAPLUS, ἁπλοῦς, *simplex* significat. Usurpatur de linteis Hipp. d. l. t. 14. Significat & similare Gal. l. 1. de nat. fac. c. 6. Tropicè de animi *simplicitate*. l. de vet. med. XXII. 18.

HAPSICOROS, ἀψίκορος, vocatur, qui, simulatq; dapes vel libavit, veluti satiatus prorsus statim abstinet. Latinè *Tædulus*. Linden. Ex. XIV. §. 63.

Hapsis, ἅψις, item, ἁφὴ, diversa significat; juxtà verbi ἅπτω & ἅπτομαι variam significationem. 1. notat *Tactum*, qui est sensus externus amplissimus, cõsistens in perceptione objecti tangibilis beneficio fibrarum nervearũ spirituum animaliũ copiâ refertarum facta, & per nervorum ductus ad commune sensorium propagata. De quo plura apud Willis de Anim. Brutor. Part. I. c. 11. Deinde significat *connexionem*, & ferè idem, quod ἅμμα. Tertiò *læsionem* significat; Hinc Hipp. de *mentis alienatione* usurpat, ἅψι. φρενῶν. 3. de R. V. I. A. t. 41. l. 1. de morb. mul. LXXXIIX. 24. Vide Foës. p. 87.

Hapsus, glomum stuparum, filamentorum aut lanæ significat, quibus Chirurgi utuntur. Hildan. de cistâ militari.

Hapto, *Haptomæ*, ἅπτω, ἅπτομαι, *tango*, *necto*, lædo, significat. Vide Hapsis. Ψάμμος significat & *accendo*. Linden. Ex. XI. §. 171.

Harena, idem, quod *Arena*, vide *Arena*.

Harma, *Harmation*, ἅρμα, ἁρμάτιον, nomen Collyrii τεαχωματικῦ, quod efficax est ad asperitatem palpebrarum, cujus descriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 16. & Scribon. n. 28. Ità v. dicitur quasi *quadrigæ* i. e. currus cum quatuor equis, quo Ptolemæus rex usus esse dicitur Rhod. ad h. Scribon. loc.

Harmos, ἁρμὸς, dicitur Polluci spacium illud, quod est inter dentes, seu *caro* inter dentes media. Gorræus.

Harmodia, ἁρμόδια, adverbium pro ἁρμοδίως, significat *congruè*, aptè apud Hippocr. lib. 1. de morb. mul. XXXVII. 11. ubi tamen apud Linden. ἄλλως legitur. Foës. p. 94.

*Harmonia, ἁρμονία, in genere *concordantiam*, concentum significat sive *concinnitatem*. In specie v. ἁρμονία est species συναρθρώσεως, quâ inter se ossa aptè committuntur & concinnè junguntur, ut in capite. Sunt a. maxillæ superioris ossa, adhæc narium & quædam capitis ossa ad hunc modum inter se juncta. Gal. l. de ossib. in proœm. Differt à suturâ, quod in hâc sint extremitates ossium veluti serratæ: in *Harmoniâ* v. per lineam simplicem combinentur. Barthol. libell. 4. Anat. c. 1. Ità omnes ferè epiphyses connectuntur. *Harmonia* etiam medicamenti nomen est in catapotia coacti, & perutilis ad sistendas fluxiones sive destillationes, apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2. in fin. Est etiam medicamentum ἀνώδυνον βηχικὸν, h. e. ad tussim comparatũ, doloris expers, cujus descriptio est apud Aëtium l. 8. Est quoq; Emplastri nomen apud eundem. Ad generalem *Harmoniæ* significationem pertinet locus elegans apud Langium l. 1. ep. 41. ubi per *harmoniam* in qualitatum proportione & membrorum corporis compaginis unitate consistentem contemperatam fieri voluptatem, per solutam v. dolorem excitari, ex Socrate docuit. De *Harmoniâ* Macrocos-

crocosmi & Microcosmi vid. Paracels. in paragran. & alibi.

Harenchus, *Narengus*, *Harenga*, μαινὶς, nomen piscis notissimi in cibo & medicinâ usitati, cujus descriptionem & usum vid. apud Aldrov. l. 3. de Pisc. c. 10. Schröder. l. 5. cl. 3. n. 80. qui *Halecam* vocat, quod tamen improbat Aldrov.

Harmozomæ, ἁρμόζομαι, significat aptè compingor, coaptor, firmor, fulcior, apud Hippocr. 2. de iis, q. in med. t. 6. & c. 3. t. 26. Gal. 1. de fract. t. 36.

Harpa, *Harpyia*, ἁρπυία, nomen monstrosi & verminosi partus uteri, ex crebro fructuum, olerum, aliorumq; ciborum mali succi usu geniti. Ephem. N. Cur. An. I. obs. 1. Vocantur *Lombardorum fratres*. Est & nomen monstrosæ volucris apud Aldrovand. l. 10. Ornithol. cap. 2. quæ tamen pleraq; figmenta videntur Poëtica.

Harpax, ἅρπαξ, vulgò significat *rapax*. Epitheton ferarum quarundã volatilium & terrestrium. A quibusdam v. ità vocatur *Succinum*, quod affrictu calefactum paleas & res alias leves ad se trahat, & retineat. Gorr.

Harundo, κάλαμος, pro *Arundo*. Ejus significatio propria pertinet ad Botanicos. Tropicè *Harundines* vocavit Helmont. venas, arterias, intestina & canales omnes tr. Tumulus Pestis. §. Imaginat. Pestis requisita &c.

Hasacium, id est, *Sal Ammoniacum*. Ruland. & Johnson. in Lex.

Haustus, Gr. ῥύφημα dici posset, dicitur quantitas certa potus, quantum videlicet uno spiritu aliquis ebibere potest. Refertur inter doses medicamentorum liquidorum, purgantium & alterantium. Hinc usus obtinuit, ut *haustus* nominemus, qui uno veluti haustu sorberi queunt. Linden. Ex. XIII. §. 356.

Hebdomada, *Hebdomas*, ἑβδομὰς, significat tempus septem dierum naturalium. Dicitur & *septimana*. Quod temporis spacium quomodo in crisibus numerari debeat, docet Gal. cap. 2. de humor. t. 20.

Hebe, ἥβη, tria notat hæc vox: 1. *Lanuginem* pudendorum sive pilos suprà pudendorum regionem erumpentes: 2. *locum*, ubi ista lanugo succrescit: & 3. *ætatem*, quâ incipit crescere, quæ Lat. *pubertas* dicitur, nec certo definiri tempore potest. Dieter. n. 371. Jung. Gal. c. 3. aph. 27. 28. & l. 5. aph. 7.

*Hebes, *Hebetudo*, ἀμβλὺς, ἀμβλυωπία. Vide *Amavrosis*, *Amblyopia*.

Hecatombe, ἑκατόμβη, nomen Collyrii vel medicamenti ophthalmici ad cicatrices crassas apud P. Æginet. l. 7. c. 16.

Hecatondrachmon, ἑκατόνδραχμα, scil. ἔμπλαστρος, nomen Emplastri viridis apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2.

Hectevs, ἑκτεὺς, dicitur mensura Attica sex aut octo choenices capiens,

capiens, & est *sexta pars medimni*, unde *sextarius medimni* dicitur. Meminit Hippocr. l. 2. de morb. mul. XXIV. 21. Adde Foës. p. 193.

*HECTICA *febris*, ἑκτικὸς πυρετὸς, sæpè simpliciter *Hectica*, duplicem habet significationem. Primùm sic dicitur omnis *febris solutu difficilis*, qualiscunq; fuerit; & ita opponitur τῇ σχετικῇ, h. e. *febri solutu facili*. C. Hofm. de febrib. c. 12. & 29. Deinde speciatim magis dicitur *Hectica febris*, quæ Diariæ & Putridæ opponitur, diciturq; juxtà nonnullos *Hectica*, quod in *habitu* corporis, ἕξιν appellant, h. e. in partibus solidis, tanquam in subjecto consistat. Est n. *Hectica* febris calor p. n. in solidis partibus ipsius cordis accensus. Castell. & Gorr. Verùm Sennert. hanc denominationis rationem improbat, tr. de febrib. l. 3. c. 1. & Piens tr. de febribus in specie c. 4. p. 45. 46. Nobis naturam hujus febris optimè descripsisse videtur ex recentioribus Thomas Willis, quãdo inter symptomaticas retulit, & *Lentam* vocavit, & caussam ejus in malâ sanguinis diathesi, videlicet nimis salsâ & acri, ideoq; Circulationi & nutritioni minus aptâ posuit. Hinc vel obstructiones pulmonis & viscerum, vel ulcera sequi docuit c. 11. de febribus. Ex quibus hanc libet subjicere descriptionem: *Febris hectica* est intemperies calida & sicca totius corporis cum variis symptomatibus, præsertim v. caloris externi in extremis partibus post pastum exacerbatione, corporis macie, sudore nocturno, & aliis conjuncta, proveniens à sanguinis acrioris & salsi effervescentiâ p. n. lentè continuatâ. Apud Paracels. sæpè barbarè dicitur Febris *Ethica* pro *Hectica*. Paramir. & alibi.

*HECTICUS *pulsus*, ἑκτικὸς σφυγμὸς, Galeno dicitur, qui non magnoperè variat, sed manet in perpetuum sibi similis, nec solvitur unquam, quòd totus corporis habitus morbum induat in ejusmodi hecticis febribus l. de puls. ad Tyron. c. 8. Estq; species inæqualis pulsus confinis formicanti, qui Græcis μυρμηκίζων dicitur, sed eo adhuc minor. Phthisi, Empyemati & Febri Hecticæ proprius est. Gal. l. 3. de præsag. ex puls. c. 4. ubi etiam *stabilem* dici posse scribit. Gr. μόνιμον ἀνωμαλίαν σφυγμῶ.

*HECTICUS *spiritus*, ἑκτικὸν πνεῦμα, dicitur tertia species insiti spiritus, Gr. ἐμφύτε, qui lapides continet; contradistinctus à reliquis duob⁹, *Naturali*, qui animantia & stirpes nutrit, & *Animali*, qui sentiendi, omnisq; motus facultatem animàntibus exhibet. *Hecticus* in toto corpore sedem suam habere creditur. Gal. l. Introductio c. 13. Verùm tota doctrina de Spiritibus insitis non caret absurditate, teste C. Hofm. Instit. l. 2. c. 150. §. 10. seqq.

HECUSIOS, ἑκύσιος, idem, quod καθ' ὁρμὴν. Vide *Voluntarius*.

*HEDERACEUS, ἑλικοειδὴς, *Hederarius*, epitheton vasorum præparantium arteriæ & venæ ad testes utrinq; excurren-

currentium inter se intricato plexu conjunctarum, unde & *Plexus pampiniformis, capreolaris*, κισσοειδὴς vocatur, Gal. l. 1. de sem. c. 12.

HEDONE, ἡδονὴ, *voluptas*, quid significet, notum est; estꝗ perceptio animæ sensitivæ extrema, in quâ omnes reliqui affectus acquiescunt. Consistit v. in gratâ & concinnâ spirituum per objecta sensoria factâ alteratione, expansione, agitatione & motu, uti prolixius eam describere ausus est Th. Willis An. Brut. P. I. c. 9. Add. Charlton. Ex. IIX. Patholog. §. 21. & 22. Vide *Voluptas*.

HEDOS, ἕδος, Vide *Sedile*.

*HEDRA, ἕδρα, æquivocum nomen est. Vel n. significat *podicem*, sive Anum, ἀρχὸν, δακτύλιον, vide *Anus*, vel etiam excretionem ipsam alvi Lind. Ex. IV. §. 99. Hipp. l. 5. Epid. XXIV. 12. & l. 7. XIIX. 15. Vel etiam significat ipsam excretionem alvi, unde & vernaculè *Sedis* nomine venire solet. Vide Linden. Ex. IV. §. 99. vel denotat *sedem* & basin, ut in abscessibus & sinubus subjectam abscedenti corpori partem, Hipp. 2. de iis, q. in medic. t. 27. Et in Mochlico. XXII. 6. locum proprium & sedem partis congruam notat. Ἕδρη quoq; Hippocr. dicitur ossis fracturæ species, ità ut teli vestigium maneat osse discisso, &, quâ insederit, appareat Dicitur aliàs διακοπὴ, l. de cap. vulner. XIV. 6. 7. & XVI. 1. 2. Gal. c. 2. de artic. t. 9. Jung. Foës. p. 180.

HEDRÆOS, ἑδραῖος, significat *sedentarius*, sessilis. Epitheton somni sessim facti apud Hippocr. l. 6. Epid. s. 4. t. 15.

HEDRICOS, ἑδρικὸς, epitheton remediorum ad podicis vel sedis affectus apud Æginet. l. 3. c. 59. ex quo allegavit Forest. l. 23. obs. 9. in Schol.

HEDYCHROON, ἡδύχροον, est magma per pastillos digestum multis aromatis constans. Primum ab Andromacho inventum & descriptum proditur. Descriptio habetur apud Gal. l. 1. de Antidot. c. 10. & de Theriac. ad Pison. cap. 13. P. Æginet. l. 7. c. 11.

HEDYNTOS, ἡδυντὸς, *suaveolens*, sive odorib⁹ vel aromatibus suaviter imbutum significat. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 7. & l. de Steril. XI. 26.

HEDYS, ἡδὺς, significat *suavis*, jucundus; gratus. Hippocr. v. sumit strictius de condimento aromatico, l. 2. de morb. mul. XXXXVII. 21. & LXXXIV. 3. ut ità idem sit cum τῷ ἡδυντὸς. Foës. Oec. p. 261. Vide *Jucundus*.

*HEDYSMA, ἥδυσμα, in genere significat *condimentum* omne, alteri gratiam & suavitatem concilians. In quâ significatione Gal. l. 3. de alim. fac. c. 11. pinguedinem quoq; & adipem carnium ἡδύσματα esse dixit. Cibis n. suavitatem potius conciliant, quàm in alimentum convertuntur. Strictiori v. significatione ἡδύσματα vocantur illa, quibus suavis odor unguentis conciliatur. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXI. 2. Rhod. ad Scribon. n. 122. Erant a-

potius liquida, & plerunq; olea, uti patet ex Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. in fine ferè, ad differentiam τῶν συμμάτων, quæ corpus & consistentiam dabant unguentis; utrisq; tamen eadem odoris gratia, uti patet ex Plin. l. 13. H. N. c. 1. Jung. Linden. Ex. X. §. 77.

*Hegemonicos, ἡγεμονικὸς, *principalis*, primarius: Epitheton facultatum animalium quarũdam, quales sunt ratiocinatrix, imaginatrix & recordatrix. Gal. l. de diff. sympt. cap. 3. ἡγεμονικοῦ sedes est in cerebro. C. Hofmann. com. in Gal. de U. P. n. 550.

Heileos, εἰλεὸς, idem, quod εἰλεός. Vide *Eileos*.

Heilesis, εἵλησις, idem, quod εἵλη vel ἕλη, estq; *solis ardor*, splendor & æstus. Gal. l. quod anim. mor. seq. temp. corp. c. 9.

Heilipus, εἰλίπους, qs. *flexipos*. Epitheton boum apud Hippocr. 1. de art. t. 28.

Hel, id est, *mel*. Rul. & Johns. in Lex. Ch.

Helcoma, ἕλκωμα, *exulceratio*, idem, quod ἕλκωσις, ἕλκος. Occurrit apud Hippocr. l. 3. Epid. s. 3. t. 47. Vide *Helcos*.

Helcos, ἕλκος, Latinè *Ulcus* vel *Hulcus*. Accipitur latè & strictè. In illâ significatione notat omnem solutionem continui in partib⁹ carnosis & mollibus factam. Hinc Hippocr. ἕλκεα carnis vitia & calamitates dicuntur l. de Medico. IX. 11. & ità sæpè confunditur cum vulnere 2. Prorrhet. XIX. 10. XXII. 12. XXIII. 1. l. 5. Epid. XIV. 7. l. 4. de morb. XXV. 1. Imò generalissimè omnes morbos ἕλκεα vocare, non est veritus Hipp. 3. de fract. t. 34. Strictè v. *Ulcus*, ἕλκος, ea dicitur solutionis continui species in partibus mollibus, quæ cum deperditione substantiæ ab erosione factâ conjuncta est. Vid. Dogm. nostr. P. II. c. 5. dogm. 4. p. 137. seq. & jungantur Chirurgiæ scriptores.

Helcosis, ἕλκωσις, idem, quod ἕλκος, *exulceratio*.

Helcticos, ἑλκτικὸς, *attrahens*, attractivus. Dicitur de facultate ministrâ & de medicamentis. Vide *Attractio*. *Epispasmos*.

*Helcydrion, ἑλκύδριον, i. e. *ulcusculum* aut pustula ulcerosa. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 9. & P. Æginet. l. 3. c. 3. Foës. p. 200.

Helcysma, ἕλκυσμα, vocatur *argenti scoria*, quia uncino è catinis eximitur, iisdem ferè viribus pollens, quibus μολύβδαινα. Gal. l. 9. de S. Fac. Dioscor. l. 5. cap. 101. Æginet. l. 7. c. 3.

Helcyster, ἑλκυστὴρ, dicitur Hippocr. instrumentum ferreum, fœtui extrahendo accommodatũ. Tractor vel attractori⁹ dici posset. Estq; *uncus* quidam *ferreus*, qui fœtui mortuo infixus ex utero extrahit, ἐμβρυουλκὸς, de quo vocab. suprà. Illud occurrit l. 1. de morb. mul. XCVI. 6. Alibi vocavit ὄνυχα, *Unguem* l. de superfœt. V. 1.

Heliacum, ἡλιακὸν, est epitheton τοῦ κύφεως,

κύφεως, quod aliàs κῦφι μέγα vocatur, rebus 36. constans. Ejus compositio habetur apud Æginet. l. 7. c. 22. Vide *Cyphi*.

Helicia, ἡλικία. Vide *Ætas*.

Heliocaes, ἡλιοκαὲς, est nomen compositi medicamenti aridi, quod vel maximas carnis excrescentias usq; ad penitiora adurit. Descriptio legitur apud Ægin. l. 7. c. 13.

*Helios, ἥλιος. Vide *Sol*.

*Heliosis, ἡλίωσις, *Insolatio*, h. e. corporis in sole apricatio. Remedium veteribus Medicis ad multos corporis affectus, Hydropem, Ischiadem, Nephritin, Paralysin &c. usitatum. Gorr. & Foës. p. 261.

Heliotropium, ἡλιοτρόπιον, est propriè nomen diversis plantis attributum, v. g. Cichorio, Flori Solis &c. quod pertinet ad Botanicos. Verum hoc nomine quoq; appellatur gemma quædam, quæ nascitur in Æthiopiâ, Africâ, Cypro, porracei coloris, smaragdo similis, sanguineis tamen distincta est guttis. *Heliotropium* v. dicunt, quia dejecta in vas aquæ fulgorem solis accedentem percussu sanguineo mutat, maximè Æthiopica. Eadem juxtà aquam speculi modo solem accipit deprehenditq; defectus subeuntem Lunam ostendens. Magorum impudentia *Heliotropium* valere dicit unctum succo herbæ ejusdem nominis, ne gerens illam conspiciatur. Hanc & reddere divites & homines bonæ famæ, valere contra venena & fluxus sanguinis, vide Plin. l. 37. cap. 10. Hæc Ruland. & Johns. Vid. & Andr. Chioccus in Mus. Calceol. sect. 3. p. 219.

Helissomenos, ἑλισσόμενος, est epitheton doloris Iliaci vehementioris, qui facit, ut intestinum verti videatur, uti eleganter Celsus l. 4. c. 14. Videtur a. verti, quod torminibus & tumultuantibus undis urgeri videtur. Linden. Ex. VII. §. 5.

Helitis, ἡλῖτις, dicitur *squama æris*, sic dicta quasi *clavaris*, quæ principem in desiccando locum obtinet Gal. lib. 9. de S. Fac. Dioscor. lib. 5. cap. 89. Gorræus.

Helix, ἕλιξ, vocatur ambitus auris exterior, qui & *Capreolus* dicitur ob tortuositatem. Barthol. lib. 3. Anat. c. 9. Linden. Med. Physiolog. lib. 2. cap. 11. §. 4. Aliàs ἕλιξ etiam idem est, quod εἰλίπους, *flexilis* pedibus, estq; epitheton boum, teste Foës. Oec. p. 199. Occurrit apud Hipp. 1. de art. t. 28.

Helle, id est, *Viscus*. Rul. & Johns. in Lex. Ch. ἕλιξ ἀμπέλου, dicitur *pampinus*.

Helleboros, ἑλλέβορος, sæpè etiam sine adspiratione ἐλλέβορος, significat *veratrum*, estque nomen plantæ duplicis, quarum una *album veratrum*, altera *Nigrum*, sive *Helleborus albus* & *Niger* vocatur. Pertinet inter purgantia fortiora & deleteria utrumque. Plura quoque de utroque vide non solùm in scri-

in scriptis Botanicis, verùm etiam apud Dieterich. Jatr. n. 274. Foës. Oec. p. 201. Rolfink. de purgant. sect. 7. art. 1. Purgatio facta per *Helleborum* vocatur Hippocr. ἐλλεβορισμὸς, de quo integrum vide ejus tractatum.

HELLESPONTIA, ἑλλησποντία, nomen Emplastri, cujus duplex legitur descriptio, una quidem Andromacho authore, altera Herâ apud Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 10. 11.

*HELMINTHES, ἕλμινθες, interdum etiam sine aspiratione ἔλμινθες, *lumbrici* dicuntur, in genere *vermes* in corpore humano geniti, quorum tria genera notiora numerantur: *Teretes* rotundi, ἕλμινθες στρογγύλαι, qui in intestinis tenuibus plerunq; consistunt, & aliquando ventriculum subeunt, itâ ut interdum per os rejiciantur, quibusdam è naribus egrediantur. Frequentes sunt pueris & puberibus. 2. *Lati*, ἕλμινθες πλατεῖαι, aliquando κειρίαι. item ταινίαι, *fasciæ*. Vocantur & *Cucurbitini* ob figuræ cum semine Cucurbitæ similitudinem. Lõgitudine hi adeò interdum excedunt, ut ego quoq; excretum aliquem notaverim longitudine quinq; circiter ulnarum Norimbergensium. Plin. l. 11. c. 33. tradit, tricenum pedum tænias vẽtris aliquando visas, interdum plurium. Hi per tota intestina extenduntur, quibus arctissimè cohærent. 3. ἀσκαρίδες, *Ascarides*, teretes & tenues lumbrici, & vermiculi, qui in extremo intestino plerunq; inveniuntur, infantibus & pueris maximè familiares. Plura circà *vermium* in homine natorum descriptionem vide apud Ulyss. Aldrov. l. 6. de Insect. c. 2. ut & in Practicis. Pertinent v. *Lumbrici*, ἕλμινθες, ad excreta vel excernenda toto genere præter naturam, licet eorum generatio à succo non planè excrementitio, sed crudo & vitalibus portionibus scatente dependeat. Passim quoq; leguntur Observationes *vermium* in aliis corporis partibus genitorum, v. g. in pericardio, Sylv. l. 1. Prax. c. 35. §. 12. in Renibus l. 1. c. 55. §. 54. Ità quoq; aliæ adhuc dantur *vermium* differentiæ, à formâ, figurâ, magnitudine, de quibus consulantur Observationum & Historiarum Medicarum scriptores. Vide *Lumbricus*.

HELMINTHAGOGUM, ἑλμινθαγωγὸν, dicitur medicamẽtum *vermes expellens*.

HELNESED, id est, *Corallus*. Rul. & Johns.

*HELODES, ἑλώδης, quæ & τυφώδης. Epitheton *febris humidæ*, cum à primâ statim die ægrotantes sudant, sudoreq; ipso aut nihil, aut certè parum levantur. E contrà siccâ ac scabra visitur lingua, duraq; tanquam corium cutis, plurimusque adest in corpore squalor, Gal. advers. Lycum c. 2. Jung. C. Hofm. de febrib. cap. 54. Haud dubiè est species febris ardentis colliquativæ à sanguinis ichorosi effervescentiâ & accensione dependentis. An huc pertinet *Anglicus sudor*, sive Febris sudatoria? Vide suprà *Anglicus sudor*.

HELOS, ἧλος. Vide *Limne*.

Helos, ἧλος. Vide *Clavus*.

*Helosis, ἥλωσις, vocatur palpebrarum inversio, & in utroque oculi musculo convulsio, qui affectus & κάμπυλον vocatur. Vide *Campylon*. Galen. l. 10. de U. P. c. 9. Verum C. Hofm. in comm. ad h. l. n. 747. vitium subesse, & potius appellandum esse ἴλλωσιν, ab ἰλλαίνειν, ex Foësio docet. Vide *Illosis*.

Helunhai, id est, *Annulus Salomonis* in Arte Nigromantiæ. Rul. Johns.

Helvus, color dicitur, similis coagulo, quo alutarii coria præparant. Th. Chym. Vol. IV. p. 765.

Hemera, ἡμέρα. Vide *Dies*.

Hemeralops, ἡμεράλωψ, dicitur de affectu oculorum, opposito τῷ νυκτάλωψ, & haud dubiè notat illum morbum, quando aliquis interdiu saltem videt, noctu verò vel vesperi nihil videre potest. Meminit Gal. in Introduct. c. 15. in princ. sed in seqq. non exposuit.

Hemeresios, ἡμερήσιος, *diurnus*, sive unius diei. Vel etiam de eo, quod *interdiu* fit, dicitur, & opponitur τῷ νύκτωρ, *nocturno*. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXIII. 4.

Hemerocoetos, & *Hemerocœtis*, ἡμερόκοιτος, ἡμεροκοίτις, nomen piscis, qui & ὑρανοσκόπος, & καλλιώνυμος vocatur, de quo suprà in *Callionymus*. Vide C. Hofm. in comm. ad Galen. de U. P. n. 129.

Hemiceravnios, ἡμικεραύνιος, fasciæ nomen ad dorsi & pectoris deligationem, refertur à Gal. de fasciis n. 95. sub nomine Apollonii Junioris. Gorræus.

Hemichoon, ἡμίχοον, id est, *dimidiatus congius*. Est nomen mensuræ, quod legitur apud Hipp. l. de int. affect. XLV. 9.

*Hemicongion, ἡμικόγγιον. Vide *Semicongius*.

*Hemicrania, ἡμικρανία, aliàs & ἡμικρανίον, est species doloris capitis circà dimidiam capitis partem, aliquando dextram, aliquando sinistram, modò in latere, modò in syncipite, modò in vertice, modò in occipite, quæ varietas haud dubiè dependet à malâ quâdam prædispositione partis affectæ, de quâ legatur Willis P. II. An. Brutor. c. 1. Ex quo etiam caussa illius doloris peti potest. Jungantur huc ea, quæ suprà tradidimus ad vocab. *Cephalæa, Cephalalgia*. Ἡμικρανικὰ φάρμακα vocantur medicamenta *Topica*, curandis *hemicraniis* convenientia. Gorr. & Castell. Singularem *Hemicraniæ* curationem vide in Ephemer. Nat. Cur. An. III. Obs. 184.

Hemidolichos, ἡμιδόλιχος, i. e. *dimidiatus dolichi cursus*, qui juxtà Scaliger. in Addendis est ter repetitus δίαυλος. De quo vide C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 481. Pertinet ad motum corporis. Vide suprà *Diavlos*, & *Dolichos*.

Hemidrachmon, ἡμίδραχμον, *pondus drachmæ dimidiæ*. Gorræus.

Hemiecton, *Hemiecteon*, ἡμίεκτον, ἡμιέκτεον, quasi *semisextam* mensuram significat dimidiati sextarii quatuor chœnices capientem, estque pars duodecima medimni Attici.

 Gal.

Gal. de ponder. & menſ. c. 5. Ægin. l. 7. c. 26. fin. Apud Hippocr. verò l. de Sterilib. XLIX. 14. 15. videtur potius ſignificare ſellam pro ſuffitu immittendo mulieri. Aut etiam ollam ſignificare poteſt, quatuor chœnices capientem, cui veluti ſellæ inſidere debet mulier ad capiendum ſuffitum diductis cruribus, notante Foëſ. Oec. p. 262.

Hemimoerion, ἡμιμοίριον, exponit Erotian. in Onomaſtic. p. m. 51. E. per dimidium drachmæ, & ità idem eſſet, quod ἡμίδραχμον. Aliàs ἡμιμοίριον dimidiam partem ſignificat Polluci, l. 6. c. 36. Foëſ. d. l.

Hemina, ἡμίνα, κοτύλη, eſt nomen menſuræ & ponderis, cujus tamen magna eſt differentia pro locorum & rerum menſurandarum diverſitate. Ità alia eſt *Hemina* Attica, alia Italica, alia Epheſia, Alexandrina alia, & hujusmodi. Porrò ſi *hemina* oleum accipiat, minus pendet, quàm ſi eadem vino impleatur, ac vino etiam ponderoſius mel invenitur, verbis Jul. Alexandr. comm. in Gal. l. 4. de tuend. ſan. & l. 1. de C. M. P. G. c. 15. Tom. II. oper. p. 409. 410. 747. 748. Vide *Acetabulum*. Refertur & *Hemina* inter Menſuras aridorum, & continet cyathos. Galen. de ponder. & menſur. c. 5. Æginet. l. 7. in fin.

Hemiobolion, *Hemiobolon*, ἡμιοβόλιον, ἡμιωβέλιον, ἡμιώβολον, pondus eſt *dimidii oboli*, ſive duodecima pars drachmæ. Drachma enim ſex obolos habet, Gorr. Erunt ergò circiter quinq; grana. Gal. l. de pond. & menſ.

Hemiolium, ἡμιόλιον, eſt *pondus drachmarum duodecim*, Galen. lib. 4. de C. M. S. L. c. 5. Significat aliàs *ſeſquialterum*, ſive totum cum dimidio. Lat. *Seſquiuncia, Seſcuncia*.

Hemionis, ἡμιονίς, id eſt, *muli ſtercus*. Hipp. l. de nat. mul. LXXXV. 4. & l. 2. de morb. mul. LXXI. 5. Linden. legit ἡμιόνου ὀνίδα.

Hemiopon, ἡμίοπον, exponit Galen. per *dimidium*, ἥμισυ, in Exeg. voc. Hipp. Foëſ. p. 262.

Hemipeptos, ἡμίπεπτος. Vide *Semicoctus*.

*Hemiplegia, *Hemiplexia*, ἡμιπληγία, ἡ ἡμιπληξία, idem, quod παραπληγία, παραπληξία, eſt plerunque in alterutro latere corporis immobilitas, ſenſûsque privatio, quam etiam *Apoplexiam* vocat Hippocrat. c. 2. I. Prorrhet. t. 50. Differt igitur ab *Apoplexiâ*, ut à toto pars differt, quamvis differentia hæc potius cum *Paralyſi* locum habeat. In Apoplexiâ enim & mente & corpore reſolutos & attonitos eſſe conſtat; in Paralyſi, quemadmodum & in *Paraplegiâ*, aut *Hemiplegiâ*, mente ſanos eſſe notamus ægrotos. Gal. defin. med. Vide *Apoplexia, Paralyſis*.

Hemirhombion, ἡμιρρόμβιον. Vide *Hemitomon*.

Hemirypos, ἡμίρυπος, *ſemiſuccidus*. Dicitur de lanâ. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 10.

Hemisy, ἥμισυ, i. e. *Dimidium*. In Officinis exprimitur vocabulo *Semis*. Vide *Dimidium*.

Hemito-

Hemitomon, ἡμίτομον, *dimidiatum* & semisectum dicitur. Estq; nomen alicujus deligationis, quæ alias ἡμιρόμβιον, sive *semirhombus* dicitur, & ad eosdem penè usus, ad quos *rhombus*, adhibetur. Meminit Hipp. 2. de iis, q. in med. t.2. Gal. in com. ad h. l. Foës. d. l.

***Hemitritæos**, ἡμιτριταῖος, quasi *Semitertiana*, quamvis hoc Latinum nomen, ceu ineptum, improbet Keuchen. ad Seren. p.274. Legitur apud Hipp. 1. Epid. s. 1. t. 23. s. 2. t.16. s.3. t.2. & 5. Quemadmodum v. nomen hoc febris quandā gravissimam speciem denotare, unanimis Medicorum est cōsensus; Ità è contrario tantus inter eos est dissensus, qualis sit febris, & quæ ejus natura, ut nec hodieq; certò constare possit de hâc re. Spigel. integrum tractatum de *Semitertianâ* scripsit. Videatur & Sennert. de febrib. l.2. c.21. C. Hofm. de febrib. c.51. Ex recentioribus Willis & Sylvius planè omiserunt. Franc. Pienseam dari, aut peculiarem speciem constituere ἀληθινὴν negavit, tract. spec. de febrib. c.13. Ut nostram, salvo aliorum judicio, addamus sententiam, statuimus, non quidem necessarium esse, ut hæc febris species asseratur, cùm implicitè sub malignis & implicatis comprehendatur. Quod si tamen placuerit peculiariter illam determinare, posset describi, quòd sit febris composita, maligna, putrida, participans in quibusdam de tertianâ, proveniens à sanguinis biliosi cum serosis & crudis portionibus permixti fermentatione præternaturali ad dissolutionem malignam vel putredinem vergente. Qui possunt, meliora in medium proferant.

Hemitybion, ἡμιτύβιον, dicitur esse indumentum lineum utrinq; fimbricatum, & pro sudario aut peplo sumitur. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. LII. 33. & 2. de artic. t. 46. Vide Foës. p.263.

***Hemiuncion**, ἡμιούγκιον. Vide *Semuncia*.

Hemixeston, ἡμίξεστον, idem, quod ἡ κοτύλη, *Acetabulum*, quia ξέστης capit duas κοτύλας. Gorræus.

***Henosis**, ἕνωσις. Vide *Unio*, *Unitio*.

Henricus *rubeus*, est *vitriolum* ad rubedinem calcinatum. Rul. & Johns.

Heolos, ἕωλος, *hesternus*, pridianus, item *vetus*. Usurpatur apud Hipp. de pane biscocto, l. de int. aff. XXI. 8. & intelligendum de tempore præterito, sive propius illud ab hodierno, sive longius absit. Linden. Ex. XVI. §.148.

***Hepar**, ἧπαρ, *Jecur*, dicitur viscus illud maximum abdominis, situm in dextro hypochondrio, cujus historiam vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. l. 1. Anat. c. 14. Circa hujus usum maxima inter veteres & recentiores est dissensio, quorum illi principatum tribuerunt, & sanguificationis organum constituerunt & venarum omniū principium. Hi verò de principatu illo dejecerunt, exequias illi pararunt, & saltē usum colatorium bilis eidem attribuerūt; quāvis hodieq; denuò ve-

veterum opinionem ab orco revocare ausus sit Joh. Jacobus Waldschmid, Prof. P. Marpurgensis, in quâdam Disputatione, in quâ Sanguificationem in *hepate* fieri ἀξιοπίστως defendere ausus est. An verò sat firmis rationibus? alii videant. Mihi sanè non videtur. Ejus substantiam esse glandulosam, Malpighius in Exerc. de *Hepate* demonstrare conatus est. Aliquando *hepatis* magnitudinem nimiùm quantum excedere, patet ex Observationibus apud Schenkium, Hemsterhusium, & alios; quibus addi poterit & hæc mea Observatio *hepatis* in gallo gallinaceo unius aññi reperto tantæ magnitudinis, ut discũ stanneum vulgarem tegeret, & quindecim unciarum pondus haberet. In utero quoq; massa illa carnosa, quæ aliàs *Placentæ* nomine venit, *Hepar uterinum* vocari constat ex Anatomicis scriptis. Vide *Placenta*. In meditullio lapidum ad ædificia erutorum haud rarò reperitur massa quædam friabilis, veluti succus concretus, insigni virtute siccante prædita, quam vulgò *Hepar lapidum* vocant. Vide Ephem. nat. Cur. An. II. Obs. 63. Sæpè etiam legitur vocabulum *Epar* absq; aspiratione. *Hepar* quoq; est nomen Lapidis Phil. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 727.

HEPATARIUS, idem, quod *Hepaticus*. Linden. Ex. IX. §. 60.

HEPATEROS, ἡπατηρὸς, *hepaticus*, sive jecorarius. Est epitheton dysenteriæ cujusdam, quando aquosus sanguis excernitur, ei aquæ persimilis, in quâ caro recens mactata lota sit, Gorr. Vocatur aliàs *Fluxus*, scil. alvi *hepaticus*. Hunc P. Barbette negavit. Prax. l. 4. c. 6. Sylvius quoque nunquam se observasse scripsit, l. 1. P. M. c. 13. § 24. Vide *Fluor*.

*HEPATICUS, ἡπατικὸς, generaliter dici potest de omni illo, quod ad hepar sive jecur pertinet. Ità vena *hepatica*, aliàs Jecoraria, arteria *hepatica*, ductus biliarii *hepatici*, Medicamenta *hepatica* vocantur. In statu quoque præternaturali latè vocari possunt *Hepatici* omnes, qui morbo quodam hepatis laborant. Veteres tamen ità appellarunt eos, qui inflammatione hepatis laborarunt, quemadmodum plevriticos, phreniticos, à parte affectâ inflammatâ vocare solent. Ità & Hippocr. videtur accepisse Coac. t. 446. seq. monente Foës. in Oec. p. 263. Hinc & inflammatio ipsa ἡπατῖτις dicta fuit. Verùm recentiores vocabula *Hepatitis* & *Hepaticus* usurparunt de affectu Hepatis citra inflammationem, quando imbecillitas Hepatis peccat, ut secretionis officio non ritè fungatur, cum vel sine tumore & duritie. Hinc cachexia aut fluxus *hepaticus* alvi oritur. Galen. l. de differ. sympt. c. 5. & l. 3. de sympt. causs. c. 2. l. 5. de L. A. c. 7. l. 8. de C. M. S. L. c. 6. Linden. Sel. Med. Ex. IX. §. 6. seqq. pluribus.

HEPATITIS, ἡπατῖτις. Vide *Hepaticus*. Dicitur etiam de venâ apud Hipp. l. de Ven. XIV. 1. 9. XV. 5. alibiq;. Linden. Ex. XIII. §. 419. Verùm vanam

nam esse hanc appellationem venæ in brachio vel manu; patet ex Circulationis Invento, & ex Anatomicâ inspectione, quâ constat, venam illam nihil de *Hepatis* substantiâ participare.

Hepatus, ἥπατος, λεβίας, nomen piscis, cujus descriptionem, usumque in cibo & medicinâ, vide apud Aldrovand. l. 1. de pisc. c. 12. Meminit & Jul. Alex. inter mediæ constitutionis pisces, & *Citharis* jungit, l. 14. Salubr. c. 8.

Hephæstias, ἡφαιστίας, nomen Emplastri ad inducendam cicatricem optimi. Parabatur ex testa, eâ maximè, quæ in fornacibus usta esset, eò, quod desiccandi, abstergendiq; vim majorem haberet. Gorr.

*Hephæstos, ἥφαιστος. Vide *Vulcanus*.

Hephthotes, ἑφθότης, generaliter co*ctionem*, elixationem significat. Specialiter dicitur de excoctione corporis, & colliquatione, apud Hipp. 2. de R.V.I.A. t. 55. quod Galen. in comm. per νωθρότητα τῦ σώματος, tarditatem corporis, exponit. Sic ἑφθοὶ dicuntur, qui febricitantes ob nimiam humiditatem corpus exolutum & velut excoctum acquirunt, l. 4. Epid. IIX. 6. Foes. p. 254. seq.

Hepsana, ἕψανα, dicuntur *cocta* alimenta, elixa cum jure. Hippocr. l. 2. de morb. mul. X. 9.

Hepsema, ἕψημα. Vide *Defrutum*.

*Heptamenos, ἑπτάμηνος. Vide *Septimestris*.

Heptapharmacum, ἑπταφάρμακον, medicamentum laxans, suppurans, carnemque gignens, sic dictum à numero ingredientium septenario, ut sunt Cerussa, spuma argenti, cera, pix, colophonia, adeps taurinus, thus, ut habetur apud Aët. l. 15. c. 22. Gorræus.

Heracleios, ἡράκλειος, i. e. *Herculeus*. Epitheton *Epilepsiæ*, quæ *Herculeus morbus*, ἡρακλεία νόσος, dicta fuit, Hipp. l. 1. de morb. mul. XVII. 6. vel quia solus Hercules ex heroibus hoc morbo laboravit; vel propter magnitudinem & vehementiam morbi, & expugnandi difficultatem, uti voluit Galen. c. 6. in 6. Epid. t. 7. *Magnes* quoq; vocatur *lapis Heraclius*, Gal. l. 6. de S. M. F. c. 15. & l. 6. de L. Aff. c. 5. Vide *Magnes*. item Lapis Lydius. Chiocc. Mus. Calc. s. 3. p. 353.

Herba, βοτάνη, dupliciter accipitur. Interdum latè pro integrâ plantâ; interdum strictè, videl. in Officinis Pharmaceuticis, ubi *Herbæ* idem ferè sunt, quod Folia, & distinguuntur à Floribus, Schröd. l. 2. c. 11. De *Herbâ Ossifragâ* vide Eph. N. Cur. An. I. Obs. 38. *Herba* quoq; dicitur Lap. Phil. Th. Chym. Vol. IV. p. 727. item Herbalis, quia habet animam vitalem, seu multiplicabilem, p. 721.

Herbarius, βοτανικὸς, dicitur apud Gal. l. 1. de Antidot. c. 2. qui herbas & plantas colligit, & vendit, ad usum Medicum. Hodièque etiam Herbarum Scriptores *Botanici* sive *Herbarii* vocari solent.

Herbeus, ὤχρος, nomen coloris, quem vulgò *olivastrum* vocant. Estque *pallor luteus*, *luror buxeus*, color Ictericis proprius. Lind. Ex. IX. §. 18.

HERBIVORUS, ποηφάγος, epitheton animalium ad differentiam σαρκοφάγων, *carnivororum* brutorum, quorum hæc robustiora & magis ferocia sunt illis. Hæc etiam pedes habent multifidos: Illa verò ungulas solidas, ὁπλὰς, aut bifidas, χηλὰς, Gal. l. 3. de U. P. c. 2. princ.

*HERCULES, ἡρακλῆς, nomen proprium Herois fortissimi apud Gentiles, diciturq; fuisse Jovis & Alcmenæ filius. A quo *Herculeus morbus*, h. e. Epilepsia, nomen suum juxtà nonnullos accepit, uti p. a. dictum. De hoc *Hercule* refert Athenæus ex Epicharmo, quòd aures non minus, quàm quadrupeda, movere potuerit, notante C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 1110. Per translationem nomen hoc quoque tribuitur quibusdam validioribus medicamentis. Ità ἡρακλῆς, *Hercules*, fuit nomen collyrii fistularis, quod ægilopas radicitus tollere credebatur, apud Aët. l. 14. c. 55. & alius medicamenti siccantis, carnemq;, quæ supercrescit, exedentis, quod recipit squamæ æris, misyos, chalcitidis ustæ, atramenti sutorii, aluminis usti æquas portiones. Nomen fuit ἡρακλέως ξηρὸν, i. e. *Herculis siccum*, sive siccans, uti ex eodem notavit Gorræus. Inter Chymica celebre est catharticum & emeticum, quod dicitur *Hercules Bovii*, de quo vide Schröder. l. 3. c. 15. & Willis Pharm. Rat. Part. I. sect. 2. cap. 2.

HEREDITARIUS, σύμφυτος, συγγενὴς, alii cum diphthongo scribunt. Latinum idem; quod *Connatus*. Epitheton morborum, quorũ caussa cum parentum semine in liberos aut posteros translata est, quasi transplantatione factâ, quales sunt Phthisis, Arthritis, Lithiasis &c. Charlton. Ex. III. Pathol. §. 7. Casp. à Rejes Camp. Elys. q. 54. n. 17. Parac. Paramir. l. 2. c. 7. De *hæreditariorum* morborum naturâ, caussis, & differentiis ex professo scripsit Dermutius de Meara tractatum Pathologia *Hæreditaria* inscriptum, & à filio Edmundo de Meara editum & annexum Examini suo de Febrib.

HERBOS, species amoris imaginarii apud Parac. in pollutione nocturnâ, l. 3. de orig. morb. invisibil.

HERMA, *Hermasma*, ἕρμα, ἕρμασμα, *fulcimentum*, idem, quod στήριγμα, ab ἑρμάζω, item ἑρματίζω, *fulcio*. Dicitur & ἔρεισμα. Vide *Ereisma*. Legitur & apud Hippocr. ἑρμασμὸς, 3. de fract. t. 22.

*HERMAPHRODITUS, ἑρμαφρόδιτος, dicitur, cui vitiosa est genitalium conformatio, ità, ut utriusque sexûs pudenda adsint, vel adesse videantur. Hinc & hujusmodi homines vocantur ἀνδρόγυνοι. Plura de *Hermaphroditis* videantur apud Casp. Rejes Camp. Elys. q 48. per totum, ubi simul tractat: An dentur *Hermaphroditi*, qui utriusq; sexus perfecta habent genitalia? quod negasse videtur Gal. l. 2. de sem. c. 3. in fine. Addantur & Observationes aliæ, v. gr. Ephem. N. Cur. An. II. Obs. 203. 253. & Ann. III. Obs. 168. Quid Paracelsus per *Hermaphrodi-*

tica experimenta & medicamenta velit; Lector ipse ariolertur ex l.4. Paramir. de orig. morbor. matric. De *Hermaphrodito* Spagyrico vide in Th. Chym. Vol. V. pag 804.

Hermes, ἑρμῆς, nomen proprium, & notat 1. *Mercurium*, Ethnicorum Deum, ceu Deorum nuncium & interpretem. 2. Philosophum post Mosen in Ægypto clarissimum, qui *Trismegistus* appellatus fuit, teste Suidâ. Huic tribuitur peculiaris Philosophia Spagyrica paucis ænigmaticis dicteriis, sub titulo *Tabula Smaragdina Hermetis* comprehensa, de quâ videatur Theatr. Chymic. Vol. I. sub titulo *Physica Trismegisti*, cum notis Gerardi Dornei. Hinc & *pater Alchemistarum* vocatur in tr. Alchemiæ incerti Authoris, c. 30. Vol. III. Theatri Chym. Ferunt etiam de eo, quod 25000 Volumina conscripserit, Volum. V. pag. 256. Quam *Hermeticam* doctrinam falsè perstringit Dieter. n.829. Jungatur & Conring. tract. de *Hermeticâ* Medicinâ. Libavius verò duplices constituit *Hermeticos* Doctores, quorum alii sunt *Dogmatici*, quorum antesignanum constituit *Quercetanum*, alii verò sunt *Empirici*, quos vocat flagitiosos *Paracelsistas*, eosque repudiat in defens. Syntagm. Chym. contrà Scheunem. Vide *Mercurius*. *Hermetis avis* vocatur in processu Lapidis Philosoph. quando vi sublimationis, ceu quarto igne separatur à corpore Spiritus, Th. Chymic. Vol. IV. p. 550.

Hermesia, ita quoque vocatur *Chymia Hermetica* apud Libav. tr. de Igne natur.

Hermeticus. Vide *Hermes*.

Hermolaos, ἑρμόλαος, nomen Collyrii τοῦ σταλτικοῦ, hoc est, reprimentis, sistentisque fluxiones. Estq; duplex: unus magnus, alter parvus, apud Aëtium, & ex hoc Gorr.

*Hernia, κήλη, *Ramex*, ruptura, dicitur item *Crepatura*, est in genere tumor p.n. umbilici, inguinum, scroti, obortus ex relaxatione, aut rupturâ peritonæi, substantiam aliquam corporis, vel omentum, vel intestina, aut aliam materiam carnosam, flatulentam, scirrhosam, serosam admittente & cõtinente. Ej⁹ quoad subjectum & causas variæ sunt differentiæ, v.g. *Enterocele*, *Omphalocele*, *Epiplocele*, *Hydrocele*, *Sarcocele* &c. de quibus omnibus & singulis propriis in locis & literis initialibus.

Herodius, idem, quod *Chrysaëtus*, aut *Hierofalco*, h. e. Aquilæ species maxima, & veluti heros inter aquilas. Aldrov. l. 2. Ornithol. c. 2.

Heroion, *Heroon*, ἡρώϊον, ἡρῷον, h. e. monumentum, sive fanum heroi extructum. Legitur apud Hipp. 2. in 6. Epid. t. 35.

Heros, ἥρως, quid propriè significet, notum est, nec hujus est loci, ulterius exponere. Obiter saltem notari potest, Paracelsum spiritum salis dixisse, quòd sit *Heros coagulationis*, l. de morb. Tartar. c. 9.

*Herpes, ἕρπης, est tumor erysipelace⁹, pustulos⁹, sive cũ exulceratiõe, proveniẽs à portionibus ichorosis, lixiviosis

viosis sanguinis, in habitu corporis subsistentibus, corrodentibus, sive exulcerantibus, aut etiam ulterius depascentibus. Ejus duplex habetur species: *Miliaris*, κεγχρίας, & *Esthiomenos*, sive exedens. Vide suprà *Cenchrias* & *Esthiomenos*, quorum ille benignioris est indolis, hic malignioris. De utroq; vide Gal. l. 2. de art. cur. ad Glauc. c. 1. In specie ἐσθιομένα meminit & Hipp. 5. aph. 22. Plura ex Practicis & Chirurgiæ Scriptoribus petantur, v. g. Hier. Fabr. ab Aquapend. l. 1. Pentatevch. Chir. c. 20. Hildan. cent. 1. Obs. 99. Senn. Med. Pr. l. 5. part. 1. c. 17. P. Barbette Chirurg. Part. II. l. 1. c. 8. Latinè *Serpigo* quibusdam dicitur. Castell.

Herpeton, ἑρπετὸν, ἑρπηστικὸν, idem, quod *Herpes*, vocatur ulcus serpiginosum, *pustulæ serpiginosæ*, ap. Hipp. l. 2. Epid. s. 3. n. 58. & Coac. p. 628. ἑρπετὰ quoq; *reptilia*, vocari pediculos capitis & reliqui corporis, scribit Gorr. in defin. Aliàs & feles, mures &c. *reptilibus* annumeravit Gal. l. 6. de Anat. adm. c. 4.

Hesmic, i. e. quarta pars libræ. Rul. & Johns. in Lex.

Hespera, ἑσπέρα, *vespera*, si vocis hujus usum spectemus, tripliciter accipitur. Primùm de tempore, quando Sol inclinat ad vesperam. Deinde, quando Sol jam occidit. Denique sera *vespera* dicitur sub crepusculo. Linden. Ex. XVI. §. 219. seqq.

Hestia, ἑστία, i. e. *Focus*. Vide *Focus*; cui adde, quòd Cor dicatur ἑστία τῆς φύσεως, *focus* naturæ. C. Hofm. com. in Galen. de U. P. n. 179 311. Ἑστία quoque nomen est Emplastri apud veteres nobilis, cujus descriptio habetur apud Aët. l. 15. ità dictum, quod ex Græci nominis literarum calculo indicetur, constare 516. drachmis. Refertur ad Nicepsonem Regem. Gorræus.

Hesychia, ἡσυχία, h. e. *Quies*, estque res non naturalis Motui opposita, & ita indifferens causa procatarctica ad sanitatem & morbum, quatenus vel moderata & opportuna, vel immoderata & importuna fuerit. De noxis *quietis* vitiosæ vide Charlton. Ex. VII. §. 3. Ἡσυχῆς, *quietus*, sumitur etiam pro moderato, sive non molesto. Usurpatur de tussi leviori, Hippocr. l. 4. Epid. XIIX. 19. Vide etiam de hoc vocab. Dieter. n. 381.

*Heterocrania, ἑτεροκρανία, idem, quod *Hemicrania*. Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 3.

*Heterogeneus, ἀνομοιομερὴς, vel idem est, quod *Dissimilaris*, vide *Anomœomeres*: vel etiam hodieq; usurpatur ad exprimendam naturam, & indolem alicujus rei naturæ nostri corporis, humorum & spirituum adversam & pugnantem, v. g. quando sanguis portionib⁹ vitiosis excrementitiis scatet, dicitur sanguis *heterogeneus* apud recentiores. Helmont. tr. Schol. Humorist. pass. decept. c. 1. n. 15.

Heterorropos, ἑτερόῤῥοπος, dicitur de eo, quod in alteram partem vergit, hoc est, *ambiguum*, v. gr. de tumo-

tumoribus Hippocr. 1. in 1. Epid. t. 10. 13. l. 2. Epid. f. II. 60. 79. Et ægri dicuntur ἐπιρροφοῦντες, quando in illis insignis mutatio notatur vel ad salutem, vel ad mortem 4. de R.V.I.A.t.56. Vide Foëſ. p. 245.

*Heterorrhythmos, ἑτερόρρυθμος, eſt epitheton & ſpecies pulſus ἀρρύθμου, quando aliquis alterius ætatis habet pulſum. Gal. in defin. Medic.

Hetoemocopia, ἑτοιμοκοπία, dicitur Hippocr. inanis labor, aut promta elatio, nugacitas, vel loquacitas, in Præcept. IX. 31.

*Heuresis, εὕρεσις. Vide *Inventio.*

Hexagium, ἑξάγιον, ponderis nomen eſt, quo utitur Actuarius in aurea antidoto Alexandri. Pendet 2. quatuor ſcrupula. Latini *ſextulam* appellant. Gorræus. At Jul. Alexandr. pendere ſcribit drachmam unam cum dimidiâ, Annot. in Gal. l. de fac. parab. Tom. II. Oper. p. 857.

Hexapharmacum, ἑξαφάρμακον, nomen Emplaſtri ad perniones exulceratos, cujus deſcriptio habetur è ſex ingredientibus apud Æginet. l. 3. c. 79.

*Hexis, ἕξις. Vide *Habitus.*

Hians, vide *Chaſco, Ecplexis, Channa, Seſeros.*

Hianticilla, vide *Galbulus.*

Hiatula, χήμη. Vide *Chama.*

Hicesia, ἱκεσία, ἱκέσιος, nomen Emplaſtri veterum utiliſſimi ad ſtrumas, abſceſſus, lienem & articulos, cujus meminit Gal. l. 4. de C.M. P. G. c. 14. & deſcripſit Æginet. l. 7. c. 17. Perperam Latinè ſcribitur *Iceſii* Emplaſtrum.

Hicneomenos, *Hicnevomenos*, ἱκνεόμενος, ἱκνευόμενος, *competens*, conveniens, opportunus. Dicitur de tempore apud Hipp. 3. de fract. t. 63. Foëſ. p. 279.

*Hidroa, ἱδρῶα, ἱδρῶα, *Sudamina*, eſt puſtularum gen⁹ ex biliofis & acribus ſalinis humoribus cutem lancinantibus obortarum, præſertim æſtatis tempore ex ſudoribus provenientium & vexantium. Unde *papulas ſudorales* aut *ſudoroſas* non ineptè quis diceret cum Dieterich. Jatr. n. 401. Meminit horum Hipp. 3. aph. 21.

*Hidros, ἱδρὼς, Lat. *Sudor*, eſt excrementum humidũ tertiæ concoctionis per cutis poros in aquæ ſpeciem erumpens, cujus materia eſt humor tenuis de ſero & lymphâ participans, ejusdem cum urinâ & lachrymis generis, in hoc ſaltem ab illâ differens, quòd *ſudor* cum violentiâ quadam naturæ ſecernatur & excernatur, quemadmodum & *Lachrymæ*; *Urina* v. magis ſpontaneo motu ſecedat. De *ſudoris* cauſſis & differentiis vid. Baricellum integr. tractat. de Hydronosâ Naturâ. Dieterich. num. 402. In genere ſufficiat, *Sudorem* alium eſſe bonum & ſalutarem; alium noxium & malum. Ad Bonum pertinet Spontaneus, Criticus, & Artificialis; ad malum v. ſpectant

Sudor Nimius, Deficiens, Paucus, Depravatus; quorum utriusque classis descriptiões egregiè tradidit D. l. Rötenbeccius in binis Exercitationibus. *Sudor* Rulando dicitur aqua permanens. *Sudor hermaphroditici salis*, i. e. liquor vel spiritus halinitri. Libav. Apoc. Hermet. Part. pr. c. 11. Quid sit *Sudor Mercurii* Spagyricus vide apud eund. in Procem. Part. post. Apoc. Herm. T. II. Oper. p. 330. 331.

HIDRYNOMÆ, & *Hidryomæ*, ἱδρύνομαι, ἱδρύομαι, significat propriè firmâ sede *collocor, firmor*. Frequens Hippocr. v. g. 4. aph. 11. 1. Prorrhet. s. 1. t. 36. Coac. t. 315. l. 6. Epid. s. 7. t. 1. De utero in suam sedem collocato l. 2. de morb. mul. XXXVII. 2. In specie de urinæ sedimento usurpatur Coac. t. 575. & aliquoties in Epidem. Vid. Foës. p. 277. de venis perpetuò motis l. 6. Epid. s. 2. t. 16. de tussi. l. 4. Epid. XII. 23. Per translationem etiam de mente tranquillâ & *firmâ* prædicatur 1. Prorrhet. s. 1. t. 20. l. 3. Epid. ægr. 15. p. st. post.

HIDUS, id est, *flos æris*. Rul. & Johns. in Lex.

HIERACION, ἱεράκιον, nomen est plantæ, de quâ vide Botanicos. Porrò ità quoque vocatur Collyrium ad obscurum visum & scabras affectiones, apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. haud dubiè ab Hierace Authore ità dictum. Gorr.

HIERACITES, ἱερακίτης, nomen lapidis, vel, ut Plinius vult, gemmæ, vernaculè *Lapis accipitrum*, ità dictus à colore *Hieracis*, id est, *accipitris* simili, de quo videatur G. Agric. l. 7. fossil. p. m. 263. Aldrov. lib. 4. Ornitholog. §. Denominata. Gal. l. 9. de S. Fac. §. Aphroselinus, & Ægineta lib. 7. cap. 3. §. Lithi laudant ad sistendas hæmorrhoides.

HIERATICUM, ἱερατικόν, epitheton 1. suffitus, sive κῦφι sacrificulorum, quod Diis gentilium adolebant. Gorr. 2. Malagmatis Asclepiadæ *Pontificium* inscripti, stomachicis, hepaticis & ad viscerum dolores. Gal. lib. 8. de C. M. S. L. c. 5.

HIERAX, ἱέραξ. Vide *Accipiter*.

HIEROS, ἱερὸς, h. e. *sacer*: Primum est epitheton cùm *ossis*, vide *Os*, tùm morbi, v. g. *Comitialis*, qui aliàs *Epilepsia* vocatur ob magnitudinem & vehementiam symptomatum, Hipp. l. de morbo *sacro*, vel *Erysipelatis*; quod *Sacer Ignis* dicitur, maligni. Siquidem veteres Græci omnia vocarunt ἱερὰ, quæ fuerunt horrenda & magna. Keuchen. ad Samonic. pag. 246. 285. Deinde est nomen medicamenti etiam Latinis *Hiera* dicti, cujus variæ prostant apud Authores & in Dispensatoriis formulæ. Famosiores sunt *Hiera* picra, quæ & Galeni, nec non Andromachi, *Hiera* diacolocynthidos, quæ & Antiochi, *Hiera* Logadii, *Hiera* Ruffi, *Hiera* Archigenis, Themisonis, Antipatri, Justi &c. Gorræus. Harum descri-

ptiones vide apud Æginet. l. 7. c. 8.

Hilaris, *Hilaritas*, ἱλαρὸς, ἱλαρότης, dicitur de animi lætitiâ, estque idem, quod *Gaudium*, vide *Gaudium*. Theriacam quoq; ἱλαρὴν, *Hilarem*, appellatam fuisse patet, ex Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 6.

Hilum, propriè dicitur macula illa nigricans fabarum propria, de quâ egregiè disserit J. Alexandr. Annot. ad l. 1. de Al. fac. c. 19.

*Himas, ἱμὰς, propriè *corrigiam*, lorum significat. Vide *Lorum*. Per similitudinem v. ità vocatur Gurgulionis vel *Uvulæ*, sive columellæ *laxitas*, quando longior graciliorq; evadit. Differre dicitur à *Cionide*, quod in hâc Gurgulio non extenuatus est, sed crassitiem ex fluxione solito majorem adeptus esse videtur. In illo v. affectu & gracilescit & secundum crassitiem imminuitur. Aet. lib. 8. cap. 43. Dicitur & ἱμάντωσις. Gorr.

Himeros, ἵμερος, notat cupidinem & *desiderium*, præsertim *amatorium* vel Venereum, uti demonstrat Foës. ex Homero Iliad γ. & ξ. Oecon. pag. 281. Descendit à verbo ἱμείρομαι & ἱμερῶδες, quod frequens apud Hippocr. significans appeto, desidero, *virilem amorem concupisco*, l. i. de morb. mul. X. 13. (quamvis apud Lind. ἀείρεται pro ἱμείρεται scriptum sit, an mendosè? XIV. 7. XXVI. 32. XXXIIX. 14. c. 4.

Hinnulus, νεβρὸς, *pullum cervinum* notat, cujus coagulum ingreditur antidotum apud Gal. l. 2. de antidot. c. 10. Sumitur verò aliquando latius pro fœtu aliorum animalium, præcipuè tamen cervi, capreæ, damæ fœtus ità vocantur. Rhod. ad Scrib. n. 13. ubi plura de coagulo *hinulei* reperies.

Hippace, ἱππάκη, dicitur *caseus equinus*. Hippocr. l. de A. L. & Aq. XLIV. 14. Diosc. l. 2. c. 80. quamvis ibidem etiam moneat, nonnullos coagulum equinum ità vocasse, quos imitatus Schröder. l. 5. cl. 1. n. 21. Plura de *Hippace* vide apud Mercurial. l. 2. V. L. c. 26. Saracen. not. ad loc. Dioscor. cit. Foës. Oec. p. 283. Linden. triplicem significationem vocabulo huic attribuit, quòd notet 1. Caseum, 2. Oxygala, & 3. equile, sive cubile equorum. Ex. XVI. §. 121. usq; ad 130.

Hippanthropos, ἱππάνθρωπος, idem, quod *Centaurus*, monstrum illud fictitium Poetarum. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 122. Vocatur & *Hippocentaurus*.

Hippobinos, ἱππόβινος, i.e. instar equorum valdè *libidinosus*, qui inexplebiliter Venerea sectatur, Lat. *Lastaurus*, validæ & præfervidæ libidinis homo. Casp. à Rejes C. El. Q. 44. n. 24.

Hippocampus, ἱππόκαμπος, est insectum animal marinum, cujus descriptionem, venenum, & usum in medicinâ vide apud Aldrov. l. 7. de Insect. c. 16. Meminit *Hippocampi* usti contrà Alopecias Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 1. Æginet. l. 7. c. 3. Per translationem *Hippocampos* vocavit processus

cessus ventriculorum cerebri superiorum sive anteriorum Arantius, notante C. Hofmann. com. in Gal. de U. P. n. 559-643. & Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 8. §. 134.

Hippocrates, ἱπποκράτης, nomen proprium Medicorum aliquot antiquiorum, præsertim v. illius *Artis Medicæ principis Coi*, qui & *Magnus* dictus fuit, de quo plura apud Galen. & alios. Hujus præsertim sententiæ & aphorismi tantam invenerunt fidem, ut Canonis instar habeantur. A principe hoc vera Ars Medica, quæ *Dogmatica* & *Rationalis* vocari solet, dicitur quoq; *Hippocratica*. Quamvis v. *Hippocrates* meritò dux artis & omnis boni Author laudetur, & si quæ sunt alia Encomia; Laus tamen illa non sine grano salis intelligenda. Hinc rectè Gal. l. 9. M. Med. c. 8. cum Trajano Imper. comparans scripsit, omnem ad medicationem viam aperuisse, sed ità, ut curâ & diligentiâ opus sit ad absolutionem. Præsertim v. hoc ipsi condonandum, quòd in Anatomicis non adeò fuerit exercitatus, & ità in Physiologicis rem non ubiq; acu, quod dicitur, tetigerit. Vid. C. Hofm. c. ad Gal. de U. P. num. 35. 36. & alios.

*Hippocraticus, ἱπποκρατικὸς, non modò dicitur de Doctrinâ Medicâ; Verùm etiam in specie de *Vino* aliàs *saccato* dicto, οἴνῳ σεσακκισμένῳ, σακκία, quando nimirum saccis indita sunt aromata, & post colaturam Saccharum additum. Vide Linden. Ex. X. §. 222. 223. ubi & *Lachrymam Sponsæ* appellari scripsit. Vocatur & aliàs *Claretum*, de quo superius suo loco. *Hippocratica facies* quæ dicatur, vide suprà in *Facies*. *Hippocraticum scamnum* quid sit, vide suprà *Bathron*.

Hippoglossus, ἱππόγλωσσος, est nomen piscis, & quidem *Soleæ majoris*, Aldrov. l. 2. de pisc. cap. 43. Vide *Solea*.

Hippolithus, ἱππόλιθος, dicitur lapis vel calculus in ventriculo, aut intestinis equorum nonnullorum repertus, qui uti lapidi Bezoar occidentali figurâ & lamineâ structurâ non absimilis est, ità & viribus eundem æmulari statuitur. Schröder. l. 5. cl. 1. n. 21. Jung. Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l. pag. 661. Hujusmodi lapidem magnitudine pomi & pendentem largiter dimidiam libram pond. civ. ex liberalitate Viri Nobil. & Spectatiss. Dn. Wilh. Graffelii, Civis & Mercatoris primarii Norimbergensis & ego possideo, qualem alium & ipse laudatus Vir ejusdem magnitudinis asservat.

Hippone, ἱππώνη, nomen est malagmatis, cujus Philagrius author perhibetur. Descriptio habetur apud Aët. lib. 12. notante Gorræo.

Hippopotamus, ἱπποπόταμος, id est, *Equus fluviatilis*, est animal ferum, quadrupes, exoticum, cujus descriptionem & usum varium prolixè exhibet Aldrovand. l. 1. de quadr. digit.

digit. vivipar. cap. 12. In specie corii hujus feræ usti usum monstrat Gal. l. de Theriac. ad Pison. cap. 9. Testiculi aridi potu oblati contra morsus serpentum. Ægin. l. 7. c. 3. Quod *Hippopotamus* obesus & plethoricus venam sibi vulneret arundine, & plagam limo obducat, ex Plinio refert Rolfink. O. ac M. Med. Spec. l. 4. sect. 1. c. 4.

*HIPPOS, ἵππος. Vide *Equus*.

HIPPOSIS, ἵππωσις, mendosè, pro ἴπωσις, *pressio*, de quo suo loco. Mendam hanc inculcavit Foës. pag. 286. & C. Hofmann. in ἀνεκδότοις notis ad Gal. cap. 3. de artic. t. 49.

HIPPURIS, ἵππουρις, primùm nomen est plantæ, quæ *Equisetum* dicitur. Deinde apud Hippocr. l. 7. Epid. LVIII. 12. videtur omnino indicare morbum quendam ex continuâ equitatione, sive quædam fluxio fuerit ad inguina & partes genitales, sive imbecillitas, sive attritus, sive alius id genus affectus, notante Foës. Oec. p. 286.

HIPPUROS, ἵππουρος, nomen piscis, qui & κορυφαινὶς, item *Urinator* vocatur, cujus descriptio habetur apud Aldrovand. lib. 3. de pisc. cap. 17.

HIRA, circà hujus vocabuli orthographiam & significationem ambigunt & discrepant Authores. Veteres libri legunt *Ebira*. Alii *Hilla*. Quidam restringunt ad *Intestinum Jejunum* νῆστις dictum: quidam ad omnia intestina. Linden. v. adhuc latius ad omnia *Interanea* abdominis τὰ ἔντερα extendit, quæ sententia & mihi placet. Gr. dici potest τὸ ἐγκάτιον. Lind. Ex. IX. §. 53. 57. &c. Dieter. Jatr. n. 783.

HIRBELLUM, legitur apud Paracelsum, quòd deliros reddat homines, sed quid significet, non constat. tr. de Surditate.

HIRCUS, τράγος, æquivoca sunt vocabula. Propriè notant animal quadrupes notissimum, quod & *Caper* dicitur, de quo suprà in *Capra*. Ejus carnem pessimã dixit Gal. l. 3. de Al. fac. cap. 2. & l. de atten. vict. cap. 8. Paracelsus v. dicit, apud Spagyros *Hircum* quoq; dici *masculum Caniculum castratum* & nutritum herbis diaphoreticis, lib. 1. de præparat. tract. 3. tit. de Corallis. Sanguis *hirci* habetur pro singulari remedio adversùs pleuritidem & alios morbos malignos, insigniq; vi pollet, sanguinem concretum dissolvendi; de cujus præparatione præter Dispensatoria Norimb. & Augustan. nec non Schröder. l. 5. cl. 1. num. 9. videatur & Helmont. tr. Pylorus Rector, num. 73. seqq. Propter fœtorem huic bruto familiarem & salacitatem vocab. τράγος, *hircus*, ad diversos quoq; affect⁹ hominum translatum observatur. Ità intumescẽtia testium tempore pubertatis in adolescentibus cum mutatione vocis in graviorẽ hoc nomine τράγος venit, quod patet ex l. 6. Epid. s. 4. t. 27. & Gal. lib. 14. de

de U.P. c.7. Unde & verbum τραγᾷν & τραγίζειν, hircire in eâ significatione accipitur, Hipp. l.6. Epid. s.3. t.25. & Gal. l.2. de Sem. c.5. Olidus quoq; ille fœtor propriè sub alis incubãs, ex quo τραγομάσχαλοι dicuntur, *hircus*, τράγος, appellatur, & illi juvenes ad virilitatem accedentes *Hircosi* aut *Hirquitalli* dicuntur. Foës. p.621. Lang. l. 2. ep. 6. τράγος etiam edulii genus est, quod ex zeâ parabatur aut ex olyrâ, Gal. c. 1. de R. V. I. A. t.18. In vite cum fructu carẽs frondium luxuriâ laborat, & fructuum inopiam foliorum ubertate compensat, vitium vocatur τράγος, ex Aristot. l.5. de Gen. an c.18. Theophrast. l. 5. de causs. plant. c.10.13. Tandem Anatomici τράγον, *hircum*, appellant eminentiam illam auribus tempora versûs adnatam tegminis instar, quæ irruentia in aurem vel excipit vel prohibet, quia hâc in parte pili crescunt. Barthol. l. 3. Anat. c. 9. Lind. Med. Physiol, l. 2. c. 11. §. 4.

*Hirquus, vide *Angulus*.

Hirsutus, *Hirtus*, *Hirtitas*, idem, quod *Pilosus* & *pilositas*, vide *Dasys*.

Hirudo, βδέλλα, *sanguisuga*, insectum est palustre, instar lumbrici oblongum, sanguinem ex hominibus & equis exugere valens, cujus descriptionem, usum in arte Medicâ & noxam venenosam cum remediis vide apud Aldrov. l. 7. de Insectis c.11. & 12. Adde Schröder. l.5. cl. 4. n.105. Obiter hic notetur, ingeniosissimum aliàs Lindenum lapsum esse, quòd crediderit, *hirudines* elicere non nisi tenuem sanguinem, Ex. XIII. §.409. Siquidem hoc manifestè repugnat experientiæ, cùm & nos observaverimus, quòd elicuerint etiam crassum, fibrosum & fœculentum sanguinem.

Hirundo, χελιδών, æquivocum est, diversa significans (1) animal volatile, sive avem diversæ speciei, cujus descriptionem usumq; in medicinâ vide apud Aldrovand. l. 17. Ornitholog. c. 6. seqq. Schröder. d. l. cl. 2. n. 55. (2) notat piscem marinum volantem, Venetis *Lucerna* dictum, quem etiam descripsit Aldrov. l.2. de piscib. c.3. (3) χελιδών, *hirundo*, etiam vocatur cavum illud, quod fit in flexurâ brachii humani & flexurâ unguiæ equinæ, Linden. Med. Physiol. l. 2. cap. 14. §.73. & Ex. XIII. Sel. Med. §. 414. (4) Ex Suidâ quoq; constat, hoc nomine venire *pudendum muliebre*, & mirum, Rolfinkium hâc in re valdè curiosum non adjecisse appellationibus *genitalium muliebrium* in O. ac M. de Part. generat. dicatis. Tandem Aurelianus l. 1. c. 4. testatur, *equorum impetiginem*, h. e., squamulas anteriorum crurum sub armorum partibus in ipsis animalibus natas vocari *hirudines*, χελιδόνας. Vide Aldrov. l. prius citat.

Hismat, id est, *spuma argenti*. Rul. & Johns.

Hispanicum, *viride*, id est, *Hispalensis*, h. e. *viride æris*. Iidem. Aliàs *Hispanicum* quoq; epitheton *vini* generosi à loco

à loco natali ità dictum.

Hispiditas, in genere idem, quod *Hirsuties* vel *Hirtitas*, δασύτης. Specialiter v. juxtà Aetium l. 7. c. 66. duos significat affectus, vel *relaxationem genarum*, quæ Græcis φαλάγγωσις dicitur, ob nimium humorum superfluorum affluxum; vel pilorum in genis suborientem depravatam propaginem, ità ut intrò vergentes pungant tunicas, & oculorum defluxus provocent. Græcè vocatur δυστοιχίασις. Vide suprà *Dystoechiasis*. Forest. lib. 11. Obs. 46. in Schol.

Histamenos, *consistens*, ab ἵστημι, *consisto*, sto. Usurpatur non solùm de ætate, quæ ad summum vigorem pervenit annorum circiter 40. usq; ad 50. sed etiam de tumoribus, qui ad summum pervenerunt, quibus opponuntur οἰδήματα καὶ απαυόμενα, *remittentes*, 2. prognost. t. 3.

Historia, ἱστορία, est oratio, vel enarratio eorum, quæ visu perspecta sunt, aut sicut perspecta, Gal. l. de subfig. Empir. c. 10. vel est enarratio eorum, quæ sæpius iisdem de rebus experta sunt. l. de optimâ sectâ passim. Clarius fortassis ità describi poterit: Quòd sit oratio vel enarratio de aliquâ re vel personâ singulari secundum omnes circumstantias & attributa circà illam rem vel personam observata. Convenit cum *Casu Medico*, vel Observatione Medica. Vide *Casus*. Hujusmodi *historias* quamplures reperire libet in Theatro Galenico Mundellæ, & alibi, præsertim etiam apud Casp. à Rejes in Indice Campi Elysii Quæstionum. Placet quoq; descriptio *Historiæ* à B. Casp. Hofmanno relicta l. 6. V. L. c. 26. *Historia* est vera ac seria rerum gestarum narratio. Tales *Historiæ* Ægrotorum sunt veluti cynosura ad quemvis morbum in quocunq; homine cognoscendum facilius, prænoscendum certius, curandum deniq; tutius, si sanabilis, sin minus palliandũ jucundi⁹, si abstinere curatione nõ licet, verissimè scripsit Linden. Ex. IV. §. 1.

Histricus, ἱστρικός, denominativum à provinciâ *Histriâ* sive Istriâ Illyrico conterminâ, & dicitur de oleo *Histrico*, quod optimum, ubi majori opus est adstrictione, Gal. lib. 11. meth. med. c. 6. Adde Jul. Alex. notas ad h. l.

Hizo, ἵζω, significat *subsideo*, desideo. Dicitur de naso, quando os palati decessit. Hipp. l. 4. Epid. IX. 2. & l. 6. s. 1. t. 4.

Histos, ἱστὸς, dicitur *malus* in navi, sive lignum erectum, ex quo velum suspenditur. Sumitur v. ab Hippocr. pro instrumento Chirurgico ligneo, in cujus summo aliud lignum transversum imponitur, ex quo trochlea dependet ad scalæ demissionem, 3. de artic. t. 25. Gal. ad h. l.

Hoclax, *Hoclasti*, ὀκλὰξ, ὀκλαστί, *flexis genibus*, ab ὀκλάζω, labasco, Gal. l. 1. de U. P. c. 14. Vide *Gnyx*.

*Hodoeporia, ὁδοιπορία. Vide *Iter*.

HOEDUS, ἔριφος, vide *Eriphos*. *Capra*. Adde Gal. l. 6. de L. A. c. 6. Mercur. l. 1. V. L. c. 25.

HOLCAS, ὁλκὰς, apud Hipp. significat *navim onerariam*, l. de flatib. V. 4.

HOLCE, ὁλκὴ, duo significat: 1. *attractionem*, ab ἕλκω, *traho*, Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXII. 18. Deinde est nomen ponderis, estque idem, quod *Drachma*. Gal. l. de ponder. & mensur. ut & in l. 2. de Antidot. Gorr. in defin.

HOLCIMOS, ὁλκιμος, dicitur de eo, quod trahitur & ducitur, & in varias partes sequax est, nec divellitur, sed continuum manet, veluti quæ lenta sunt, tenacia & glutinosa. Gal. c. 2. de artic. t. 45. ubi in Hippocr. verbis legitur εὐόλκιμοι. Dicitur & de hepate tumore affecto l. 2. de L. Aff. c. 8. Lat. *tractorius*.

HOLERA, antiq. pro *Cholera*. Keuch. not. ad Seren. pag. 152. Aliquando & pro plurali *Olera*. Idem pag. 173.

HOLMOS, ὅλμος. Vide *Mortarium*.

HOLOS, ὅλος. Vide *Totus*.

HOLOPHLYCTIDES, ὁλοφλυκτίδες, idem, quod φλυκτίδες, sive φλυκταίναι, *pustulæ*. Gal. in exeg. voc. Hippocr. & Erot. in Onomast. pag. 85. quamvis sine aspiratione ibid. legatur, sicut & in Gorræo.

HOLOSCHERES, ὁλοσχερὴς, significat *integer*. Usurpatur ab Hippocr. de sanguine omnes suas portiones integrales complexo l. de alim. V. 7.

HOLSEBON, item *Helsebon*, id est, *Sal commune* præparatum. Ruland. & Johns.

HOMALOS, ὁμαλὸς, significat *æquabilis*, justus, unde conjungitur cum τῷ δίκαιος, apud Hippocr. 3. de fract. t. 31. Legitur & l. 4. Epid. XX. 3. Verbum etiam ὁμαλύνω, h. e. explano, ad æqualitatem redigo, occurrit l. de Hæmorrhoid. IV. 2. Vid. Foës. Oec. p. 452.

HOMARTEO, ὁμαρτέω, id est, *sequor*. Hipp. l. 2. de morb. LIX. 8.

HOMILIA, ὁμιλία, triplicem habere dicitur significationem apud Hipp. Primò significat *conversationem* & colloquium cum aliis l. de Medico t. 31. Deinde *connexionem* & cohæsionem partium & præcipuè ossium inter se, 1. de artic. t. 5. ubi verbum ὁμιλέω legitur: & deniq; *exercitationem*, d. l. t. 36. An fortassis *collegiendi rationem* hâc voce innuere voluit Cous?

HOMO, ἄνθρωπος, quid significet, omnibus est notissimum. Dicitur, ità appellari ab *humo*, quia è terrâ creatus. Parac. Philos. sag. l. 1. c. 8. Vocatur etiam *Microcosmus*, cujus tamen nominis rationem Paracelsici nimium extendunt. Vocatur quoq; *Centrum mundi*, & *centrum omnium rerum*, d. l. cap. 6. & 7. *Quinta essentia mundi*, d. l. cap. 2. & in tr. Explicatio totiús Astronomiæ. Hic non solùm est *subjectum* sanitatis & morborum, atque ità totius Medicinæ, vide Dogm. Nostr. pag. 5. sed etiam *objectum*, quatenus refertur inter

inter βοηθήματα, five remedia. Quænam verò ſint remedia, quæ ab *homine* deſumuntur, vide in Daniel. Bekeri Medico Microcoſmo, Schröder. l.5.cl.1. n.23. & D.D.Joh. Paul. Wurfbain. Affinis & Amici mei ſingularis Exercit. de Medicamentis ex Homine deſumtis.

HOMOCHROEA, ὁμόχροια, *æquabilitas ſuperficiei*, & lævor habitûs exterioris in corpore, vel parte ejus dicitur, Hipp. l. de cap. vuln. II. 1. ubi Linden. per ſimilitudinem coloris interpretatus eſt, quod tamen non videtur cum ſcopo textûs quadrare. Neq; etiam neceſſe eſt propter Etymologiam illam expoſitionem apprehendere, cùm χρὼς etiam habitum corporis, & corpus ipſum ſignificet. Idem l.1. de fract.t.9. Vide Foëſ. p.254.

*HOMOEOMERES, ὁμοιομερὴς, *ſimilaris*. Dicitur de partibus, quæ in ſimiles dividi poſſunt particulas, hoc eſt, omnes earum particulæ & ſibi mutuò & toti ſimiles habentur. Vide Dogm. noſtr. pag.26.27. Opponitur *Diſſimilari*; non verò Organico, quia & *ſimilares* Medicis ſunt organicæ, d.l. Vide *Diſſimilaris*.

HOMOEOTROPOS, ὁμοιότροπος, *conformis*, dicitur de medicamentis, quæ inter ſe conveniunt, & optimè miſceri poſſunt. Hippocr. 2. de R.V. I. A. t.11.

HOMOETHNIA, ὁμοεθνίη, dicitur gentilitas, *cognatio*, & partium inter ſe *conſenſio*, quâ altera alteri etiam affectum communicat, & quâdam inter ſe conſenſione conſpirat, Hipp. l. de Loc. in hom. III. 7. & l.2. de morb. mul. LIIX. 17. Foëſ. p.453.

HOMOGENES, ὁμογενὴς, opponitur τῷ ἑτερογενὴς. Eſtq; vel idem, quod *ſimilaris*, ὁμοιομερὴς, vel dicitur de omni eo, quod ſemper unam eandemq; indolem & naturam retinet. Ita quoque febris dicitur ὁμογενὴς, qualis eſt Continua æqualis, Gorr. Dicitur & Latinè *Homogeneus*.

HOMOLOGEO, ὁμολογέω, accipitur ab Hippocr. pro *conſentio*, congruo, v. gr. 2. de iis, q. in med. t.16. & 2. Prorrhet. XLIV. 8.

HOMONYMIA, *Homonymos*, ὁμωνυμία, ὁμώνυμος, id eſt, *Æquivocatio*, *Æquivocus*. Termini ſunt potius Logici, quàm Medici. Nihilominus aliquoties ejus mentionem facit Gal. l. 1. de temper. c.7. fin. l. 2. c.5. l.2. de diff. pulſ. c.3. l.1. Meth. Med. c.5. in fin. Idem quoque *homonyma* diſtinguit inter perfectè talia, & quodammodò talia, 4. de R.V.I.A. t. 13.

HOMOPHYLOS, ὁμόφυλος, *Congener* ſignificat, ejusdem generis, gentis, & ordinis, cognatum. Hippocr. c.1. de nat. hum. t.10. Et opponitur τὸ ἀλλόφυλον, *peregrinum*, alienum, exoticum, l. de A. L. & Aq. XXXIII. 3. Coincidit ergò ὁμόφυλον cum ὁμοεθνίῃ.

HOMORYSMIA, *Homoryſmos*, ὁμορυσμία, ὁμορυσμὸς, ſimilitudo ſpeciei, figuræ, ſimilis, vel ejusdem ſpeciei aut figuræ. Ῥυσμὸς enim notat σχῆμα καὶ τύπον. Legitur apud Hippocr. l. de

Disfectione l. 3. II. 1. 6. III. 6. 10. Jung. Foës. p. 454.

Homotechnos, ὁμότεχνος, dicitur ejusdem artis socius & *Collega*, qui probè artem, quam profitetur, callet. Hipp. l. de præcept. VI. 9. in quo Medicus Naturæ ipsius dicitur *Collega* & socius Lind. Ex. XIII. §. 525.

Homotonos, ὁμότονος, *æqualis*, æqualem tenorem servans. Potest generaliter de omni morbo dici, qui eundem tenorem perpetuò servat. Specialiter tamen usurpat Galen. de febribus continuis, quæ aliàs dicuntur ἀκμαστικαὶ, quæ ab initio usque ad finem æquales perdurant, ad differentiam ἐπακμαστικῶν & παρακμαστικῶν, de quibus vide *Anabasis* & *Epacmasticos*. Gorr. in defin.

Homunculus, ἀνθρώπισκος, ἀνθρώπιον, hominis notat diminutivum. Quæ Paracelsus de *homunculis* habet, intelligens per illos vel imagunculas ad hominum similitudinem factas ex cerâ, ligno, metallo, quæ hominem sidereum in se habent; vel massam illam Negromanticam, quæ *Alreona* vocatur, cùm præstigias sapiant Magicas & Diabolicas, præstat, silentii peplo involvere, aut Lethæis mergere aquis, quàm prolixè explicando se suspectum facere, aut ansam dare aliis, ut in errores perniciosos seducantur.

Honor, τιμὴ, quid significet, notum est. Capilli quoq; dicuntur *Honor capitis* à Q. Sereno, id est, ornatus, κόσμος. Vide Keuch. in not. p. 118.

Hoplitodromos, ὁπλιτοδρόμος, dicebatur ille olim, qui cursum vehementiorem (qui ad exercitia corporis vehementiora pertinet) armatus iniit; alii enim inermes hoc fecerunt. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 480.

Hoplomachicus, ὁπλομαχικός, epitheton motuum armatâ manu factorum, Gal. l. 2. de san. tu. c. 11.

Hoplomochlion, ὁπλομόχλιον, nomen instrumenti Chirurgici universalis, toti corpori humano adaptandi & applicandi, quod delineatum exhibet Aquapendens in figuris æneis Operibus Chirurgicis annexis.

Hoplon, *arma*, plur. ὅπλα, & quidem usitatius instrumenta bellica & militaria significat. Apud Hippocr. ὅπλα vocantur *funes*, sive ex stuppâ, lino, aut aliâ re confectos, quales sunt navium etiam *rudentes*, 3. de artic. t. 25. Adde Galen. in Exeg. dict. Hipp. Erotian. in Onomast. p. 84. a. Foës. p. 458.

*Hora, ὥρα, variis modis accipitur. (1) generaliter pro omni anni tempore, Hipp. 1. aph. 2. 3. aph. 1. 3. 4. & alibi sæpius (2) Græci ὥραν vocarunt illud anni tempus, quod est sub medio caniculæ, in quo fructus *maturescere* contingit. Unde & fructus *maturi* ὡραῖοι vocantur, Galen. l. 2. de Al. fac. c. 2. princ. & c. 4. in 6. Epid. t. 19. (3) significat particulam diei, quarum viginti quatuor integrum diem naturalem complent. Quâ significatione videtur accepisse Hipp. 4. aph. 30. & 5. aph. 5. Gal. l. 5. de tu. san. c. 4.

c. 4. Quæ acceptio vocis *Hora* etiam apud Latinos usitatissima est. Vide Foës. pag. 693. Dieterich. n. 946.

Horæos, ὡραῖος, generaliter *tempestivum* significat, quod debito tempore fit & opportunè, Aurelian. l. 3. de tard. pass. c. 8. præcipuè verò Hipp. 3. aph. 8. & l. 2. Epid. s. 1. n. 20. Strictiùs verò dicitur de fructibus tempore æstivo maturis. Vide p. a. *Hora*. Aqua etiam quædam dicitur ὡραῖος c. 4. in 6. Epid. t. 19. Strictissimè quoq; τὰ ὡραῖα significant *menses fœminarum tempestivos*, sive fluxum menstruum opportunum, Hipp. l. de superfœt. XXIV. 1. Vide Foës. d. l. Dieter. n. 947.

*Horarius, ὡραῖος. Vide *Horæos*.

Horcos, ὅρκος. Vide *Juramentum*.

*Hordeum, *Hordeolum*, κριθή. Vide *Crithe*.

Horeon, ὥρειον, *inveteratum* significat, ab ὥρος, *tempus*. Erotian. p. 124. b. quamvis Gal. in exeg. voc. Hipp. sine aspiratione legat, & per curam gerens exponat,

Horion, ὅριον, *terminus*, finis alicujus rei dicitur. Erotian. per confinium ᾳἐξορισμὸν exponit Onom. p. 82. d. Occurrit apud Hipp. l. 6. Epid. s. 6. t. 17. & 4. de artic. t. 35. 36. 2. de iis, q. in med. t. 31.

Horismos, ὁρισμὸς, est *definitio* & artis preceptum sententiâ quâdam comprehensum. Hipp. l. de precept. X. 6.

Horizon, ὁρίζων, propriè est terminus Mathematicus, cuj⁹ descriptionem vide in Excell. Sturmii Tabb. Astronomicis Part. Gen. Tab. I. Spagyricis verò *Horizon* vocatur *Mercurius auri*. Rul. & Johns. in Lex.

Horme, ὁρμὴ, dicitur *impetus*, & appetitus naturalis, quo ad id, quod sensu percepimus, movemur. Opponitur τῇ προαιρέσει, ἢ βουλήσει. Gal. l. 2. prognost. t. 6.

Hormôn, ὁρμῶν, *impetum faciens*. Vide *Enormôn*.

Hornus, *Hornotinus*, σητάνιος, ἢ σιτάνιος, id est, *hoc anno productus*. Dicitur de frumento, & in specie de tritici quodam genere, & ejus farinâ, apud Hippocr. 2. de artic. t. 43. Galen. in comm. ad h. l. item Hipp. l. 2. de morb. mul. II. 5. V. 18. LXIX. 3. & 4. de R. V. I. A. t. ult. Diosc. l. 2. c. 103. ubi per jota scriptum est σιτάνιον, quemadmodum & in Hipp 4. de R. V. I. A. t. 112. & l. 2. de morb. XX. 15. Vocatur aliàs τρίμηνος πυρὸς, τριμηνιαῖος, Diosc. d. l. Theophrast. l. 8. c. 4. H. plant. Plura vide apud Foës. p. 563. 564.

Horos, ὧρος, idem, quod ὥρα, *tempus*. Legitur apud Hipp. in libr. spur. de sept. partu, n. 16. Inde ὡρογράφοι, *temporum Scriptores*. Erot. d. l.

Horoscopus, ὡροσκόπος, olim dicebatur præstigiator, qui ex herbarum indicio, quis dæmonum quâvis horâ præsideret, & quid ejus auspicio feliciter fieri vel auspicari posset, indicabat. Tales verò herbas dari meritò Gal. inter plus, quàm pueriles fabulas refert, l. 6. de S. Fac. in procem. Confirmat Lang. l. 1. ep. 72. Aliàs *Horoscopus* est terminus Astrologicus, nec hujus loci, eundem explicare.

*Horridus, φρικώδης, *Horrificus*, dicitur de eo, quod vel ab horrore dependet, vel horrorem comitem habet. Ità cutis aspera, inæqualis instar cutis anserinæ (uti vulgo appellatur) dicitur φρικῶδες, Hippocr. 6. Epid. s. 3. t. 29. φρικώδης παροξυσμὸς, paroxysmus *horridus* dicitur in febre, qui cum horrore incipit, qualis esse dicitur semitertianæ legitimæ paroxysmus. Unde & ipsa febris φρικώδης πυρετὸς vocatur, i.e. *horrida*. Gal. l. 2. de diff. febr. c. 9. & 1. in 1. Epid. t. 23. quamvis Hippocrati etiam febres ità dicantur, quæ subinde inhorrescunt. Coac. t. 12. 13. Vide Foës. p. 667.

*Horror, φρίκη, est mot⁹ quidā cōvulsiv⁹ cutis & cuticulæ, & coactus, minor, quàm in rigore, & major, quàm in frigore, proveniēs ab aëris frigidissimi injuriâ vellicante habitum corporis & cuticulam; vel à portionibus acrioribus, acidis, nitrosis, in succo nervoso & nutritio, aut in lymphâ, & sero sanguinis hærentibus, partes nervosas, & fibras cutaneas pungentibus, & ad motum leviorem convulsivum irritantibus. Vide Willis de febr. c. 3. & Fr. Sylvius Pr. Med. l. 1. c. 30. §. 83. Meminit Hipp. φρίκης, sive *horroris* aliquoties, v. g. 5. aph. 61. 7. aph. 4. Coac. t. 8. 16. 584. Est & φρίκη ἀκατάστατος, i. e. *horror inconstans*, quando non servat eandem indolem in febribus inconstantibus. Vide Foës. d. l. Diet. n. 910.

Hortus, κῆπος, quid propriè significet, notissimum est. De *hortis* rarioribus quibusdam legantur Ephem. N. C. Ann. III. Obs. 31. Metaphoricè *Hortus* dicitur *genitale membrum in sexu muliebri*, Rolfink. O. ac M. de part. gen. inserv. P. II. c. 33. *Hortus* quoq; comparatur à Paracelso ejusque sectatoribus Homini, vel corpori humano. Parac. de Caducis paragr. 3. Gerard. Dornæus in Philos. Chemicâ.

Hucha, nomen piscis inter *Lucium* & *Truttam*, seu Trottam medii, proximioris tamen *Truttis*, & formâ & carnis qualitatibus. Aldrov. l. 5. de pisc. c. 137. ubi *Truttam fluviatilem alteram* vocat, & Jul. Alex. l. 15. Salubr. c. 5.

Hulcus, ἕλκος, pro *Ulcus*. Vide *Helcos*.

Humanus, æquivocum est vocabulum. Vel enim dicitur de eo, quod ad hominem spectat, v. g. *humana* caro, *humanum* corpus, &c. Græcè ἀνθρώπινος. Vel ad mores & conversationem pertinet, estq; idem, quod *Comis*, φιλάνθρωπος, & *humanitas*, φιλανθρωπία. Talis omninò decet Medicum, utpote quæ lucri & gloriæ est parens. Linden. Ex. II. §. 32.

Humectatio, ὕγρανσις, ὑγρασμὸς, Hipp. 1. de hum. III. 14. idem, quod *Madefactio*, ab ὑγραίνω, *humecto*, quod occurrit 7. aphor. 70. *Humectatio* duplex est: Interna, quæ fit cibis & medicamentis; & Externa, vel superficialis, quæ fit balneis, infusionibus. Huc pertinet καταιόνησις. Vide *Cataeonesis*. Remedia *humectantia*, ὑγραίνοντα, ἢ ὑγραντικὰ, sunt dupli-

duplicia: actu, vel potestate talia. De *humectante* virtute remediorum vide Dogm. N. P. VI. c.2. Dogm.9. p. 710.

*Humerarius, ὠμιαῖος, dicitur de eo, quod ad Humerum pertinet. Ità *Vena humeraria* est, quæ obliquius à Claviculâ sensim recedens se porrigit ad *Humerum*. Galen. l. de venar. & arter. diss. cap. 6. l. 3. de Anat. admin. cap. 5. c. 1. de artic. t. 53. Bartholin. libell. 1. Anat. c.7. Vocata quoque fuit ab Antiquis *Cephalica*, quia in capitis affectibus secari solita, sed superstitiosè. Huic venæ respondet Arteria *Humeraria*, sive *Humeralis*. Barthol. libell. 2. c. 2.

*Humerus, ὦμος, totum illud ità dicitur, quod apparet in eâ dearticulatione, quâ superior *humeri* pars, quæ *Epomis* & *Superhumeralis* dicitur, ad collum vergit, & à posteriori parte ossi scapulæ; ab inferiori autem ei ossi, quod, dum totum brachium attollitur, manifestum fit, & *Ala* nuncupatur, Gal. c.1. de artic. t. 4. Aliàs *Humerus* quoque dicitur de parte primâ brachii, quæ unico osse constat, quæ aliàs *Brachium κατ' ἐξοχὴν* dicitur. Barthol. libell. 4. Anat. c. 20. Linden. Ex. XIII. §. 412. Plura de diversis *Humeri* significationibus vide apud eund. Med. Physiol. l. 2. c.14. §. 64. seqq.

Humidus, ὑγρὸς, sumitur 1. vel substantivè, vel adjectivè. Substantivè idem est, quod *Humor* vel *Humiditas*, de quo posteà. Adjectivè vel ut efficiens, vel ut effectus consideratur. Efficientis respectu coincidit cum τῷ *Humectans*, de quo vide *Humectatio*. Effectûs verò respectu *humidum* dicitur, quod *humectum* est, aut humorem in se continet.

*Humilis, *Humilitas*, ταπεινὸς, ταπείνωσις, καταστολὴ, dicitur vel de animæ virtute & proprietate, quæ qualis esse debeat in Medico, vide apud Linden. Ex. II. §. 23. seq. vel de re corporeâ: Ita Pulsus *humilis* ταπεινὸς Galeno dicitur, qui alto est oppositus, quando arteria non in altum extenditur, Galen. l. de puls. ad tyron. c. 2. Tumores quoque cùm compescuntur, ut subsideant, eleganter Græcos per ταπεινῶσαι, *humiliare*, exprimere, testis est Dieter. n. 604. in fin.

*Humor, *Humiditas*, ὑγρότης, ὑγρασία, ὑγρηδὼν, τὸ ὑγρὸν, latissimè denotat omnem fluidam, & humectare aptam natam substantiam vel materiam, comprehendens etiam succos. Restringitur tamen interdum à Medicis, ità, ut *Humor* & *Succus* idem non sint. *Humor* enim *humiditas* quædam est, quæ in corpore animantis est; *Succus humiditas*, quæ in fructibus, quibus vescimur, continetur, & ex medicamentis vegetabilibus exprimitur, Galen. c. 1. de humor. Hæc Castell. Verùm nondum sufficiunt. In foro Medico *Humores* appellantur τὰ ἰσχόμενα, vel ἐνισχόμενα, *contenta*, quæ in aliis receptaculis continentur. Suntque vel Naturales, vel præterna-

ternaturales. Illi rursus duplices: Utiles & vitales, inter quos *Sanguis* principatum jure meritò tenet. Inutiles sive Excrementitii, qui ex necessitate mistionis, & ob longiorem moram in corpore gignuntur; de quibus omnibus passim in Institutionibus ut & dogmatibus nostris. Præternaturales plerunque ex Excrementitiis vitiatis fiunt. Excrementitios Hippocrat. plerunque vocavit *ὑγρασίαν, ὑγρηδόνα, ὑγρότητα*, uti patet ex 3. aphor. 24. 31. 4. aph. 56. lib. 1. de morb. mul. XXXII. 4. 13. XXXIII. 5. De quatuor *Humoribus* comentitiis in sanguine jam antè dictum est. Vide *Hema*. *Humores* quoque oculorum, præsertim Crystallinus & Vitreus minus accuratè hoc nomine indigitantur, cùm potius sint partes solidæ, nec humectare aptæ, Linden. Ex. XV. §. 67. *Humor aqueus*, sive *elementaris* vocatur, quo tanquam visco terreæ corporum partes junctæ cohærent, estq; rerum omnium concretarum communis, & universum inanimorum sive lapidum sive metallorum genus hoc ipso glutinatum sustinetur, Ewaldus Vogelius de lapid. physici condition. c. 4. Tom. III. Thatr. Chym. *Humor vitæ* dicitur, omnia viventia, ne arescant, sustentans, fomentum & pabulum calidi naturalis, aliàs *radicalis Humor*. Rul. & Johns. *Humor radicalis Metallorum* statuitur à Spagyricis *Argentum vivum*. Georg. Ripleus in Axiom. Philosoph. Tom. II. Theatr. Chym.

HUMORISTA, terminus Helmontianus, quo scopticè appellat Galenicæ sectæ Doctores Medicos, præsertim qui quatuor humores in sanguine statuunt, & electivam purgantium virtutem educendi diversos humores credunt & defendunt; quod vocabulum passim in scriptis ejus occurrit.

HUNC, *Hucci*, id est, *Jupiter*, *Stannum*. Rul. & Johns.

HUSSO, *Huso*, Plinio *Mario*, nomen piscis grandioris, cetacei, ità, ut aliquando quadringentas libras penderet, ossibus, excepto capite & squamis carentis, Danubio fluvio ferè proprii, cujus descriptionem & usum in cibo & Medicinâ prolixè videre licet in Aldrovand. lib. 4. de piscib. c. 11. succinctiùs apud Jul. Alex. l. 15. Salubr. c. 1. & Schröder. l. 5. cl. 3. n. 81.

HYACINTHUS, *ὑάκινθος*, nomen est plantæ aut floris, quod pertinet ad Botanicos. Deinde ità dicitur gemma, vel lapis pretiosus, pellucidus, ex flavedine rubens, ignisq; flammam imitans, quoad vires cordiales & alexipharmacas in frequenti usu, cujus duæ dantur species: *Orientalis*, qui prætiosior, & *Europæus* in confinibus Silesiæ & Bohemiæ. Variat etiam colore. Plura vide apud Schröder. l. 3. c. 5. n. 3. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Rul. & Johns. in Lex. Ger. Dornæus in Gemmarum structurâ. Tom. I. Th. Chym. docet, generari *Hyacinthum* ex cœlo & terrâ Martis, cum terrâ Solis mixtis.

Hyæna, ὕαινα, nomē animalis, sed quale veteres intellexerint, non constat. Alii enim inter quadrupeda referunt, & vel speciem *lupi*, vel speciem felis, vel *Zibethi* constituunt; alii inter pisces grandiores referunt marinos, & vel *Glaridem*, vel *Centrinen*, vel *Capram* constituunt. Vide Casp. à Rejes Camp. El. q 57.n.17. Rhod.ad Scrib.n.38. Gal.l. de Theriac. ad Pison.c.9.fel inter ophthalmica præstantissima refert. De corio vel pelle *Hyænæ* vide Scrib.n.172. cum notis Rhodii ad h.l.

*Hyalodes, *Hyaloides*, ὑαλώδης, ὑαλοειδὴς, *vitreus*, *vitri speciem referens*, vel colore, vel etiam consistentiâ. Primò dicitur de *humore oculi*, qui ambit crystallinum posteriori parte, ità, ut diametrum ejus non excedat. Est instar vitri fusi, vel ad ignem liquefacti. De cujus structurá & usu vide in Anatom. præsertim Galen. l.10.de U.P. c.1. Linden. Med. Phys. l.2.c.10. §.48.seqq. Barthol. l.3. Anat.c.8. Deinde prædicatur de excrementis, v.gr. de *Urinâ vitreâ* Hippocr. Coac.t.150. 358. De *pituita vitreâ*, quæ aliàs vocatur Praxagoræ ὑαλώδης χυμὸς, *humor vitreus*, & facit urinam γονοειδῆ, geniture similem. Galen. c.2. in 6. Epid. t. 37. l. 1. de præsag. ex puls. c. 4. Foës. Oec. p.630.

Hyalos, ὕαλος, dicitur *vitrum*, h.e. materia quædam dura, pellucida, ex sale cinereo, & arenis, sive materiâ sabulosâ, vi ignis fortissimi liquatis parata, quod artificium dicitur *Vitrificatio*, de quâ lege Willis de ferment. c. 12. *Vitrum* dicitur omnium ultimum & extremum, quia non amplius converti potest in aliam rem. M. Joh. Isaac. Oper. Mineral. c. 86. Libav. Synt. A. Chym.l.7.c.19. Propter convenientiam quandam *Vitrum* quoq; dicitur de quibusdam operibus Chymicis ex *Antimonio*, Mercurio, Minio, Stanno paratis, de quib⁹ vide Willis d.l. Rolf. Chym.l.5.f.12. Schröd. l.3.c.17. Fr.Hofm. in Clav.ad.h.l. & alios.

Hyarith, i.e. *Luna*. Rul. & Johns.

Hybernus, χειμερινὸς, χειμέριος. Vide *Cheimon*, *Hyems*.

*Hyboma, ὕβωμα, idem, quod κύφωσις, *Gibbositas*. Vide *Cyphosis*. & ὑβὸς idem, quod κυφὸς. Gal. 6. aph.46. quamvis alibi ὕβωμα dixerit, omnem vertebrarum eversionem p.n. significare, 3. de artic. t.53.

Hydaleos, *Hydatænon*, *Hydatænomenos*, ὑδαλέος, ὑδαταίνων, ὑδαταινόμενος, significat *Aquosus* vel *Aquescens*. Occurrit apud Hippocr. l.2. Prorrh.II. 18. l.6. Epid. f.1. t.7. l.2. Epid. f.III. 74. Vide Foës. p.651.

Hydarthros, ὕδαρθρος. Vide *Meliceria*.

Hydatinon, ὑδάτινον, nomen collyrii, sive medicamenti ocularii, quod ex aquâ pluviâ conficiebatur, velut *Aqueum* dixeris, Gal. c 4. in 6. Epid. t. 19.

*Hydatis, ὑδατὶς, *Aquula*, est pustula palpebrarum, vel pinguedinis superiori palpebræ substratæ incrementum, propter quam oculi fluxione p.n. tentatur. Gal. def. Ægin. l.6. c. 14.

c. 14. *Aquula* est pinguis quædam materia palpebræ cuti p. n. substrata. Gal. l. 14. meth. med. c. 19. C. Hofman. comm. in Gal. de U. P. n. 740.

HYDATISMOS, ὑδατισμὸς, vocatur sonus conclusi & collisi humoris, in externis vomicis & abscessibus. Aurelian. l. 5. Tard. pass. c. 8. allegant. Foës. p. 631.

HYDATOCHOLOS, ὑδατόχολος, dicitur de excrementis *aquosis simul & biliosis*, sive dejectionibus *perliquidis biliosis*, quamvis alii legant ὑδατόχλοα, *pallidè virescentia*. Coac. t. 67. 134. 608. 1. Prorrh. s. 2. t. 49. 3. in 1. Epid. t. 27. & 3. in 3. Epid. t. 73. Adde Foës. p. 632.

*HYDATODES, *Hidatoides*, ὑδατώδης, ὑδατοειδὴς, *aquosus*, *aqueus*, aquæ formam referens, ratione coloris, vel consistentiæ. Ità *vinum aquosum*, ὀλιγοφόρος οἶνος, vocatur ὑδατώδης, quod multâ aquâ dilutum est, Galen. lib. 5. de san. tu. cap. 12. Cui opponitur οἰνώδης, vinosum, l. 7. meth. med. c. 6. *Humor* quoque *oculi* dicitur ὑδατοειδὴς, vel ὑδατώδης, *Aqueus*, crystallinum anteriori parte circumdans, & vitreum complectens, de quo vide Lind. Med. Phys. l. 2. c. 10. §. 41. seqq. Barth. l. 3. Anat. c. 8. ubi negat, esse partem animatam, sed saltem excrementum. Vide suprà *Aqueus humor*. *Urina* quoque *aquæ similis* ὑδατῶδες οὖρον appellatur, Coac. t. 576. Hydropici denique dicuntur ὑδατώδεες, præsertim, qui *Anasarcâ* laborant, veluti aquâ intercute suffusi, l. 6. Epid. s. 7. n. 62.

HYDERÆNO, ὑδεραίνω, significat *hydrope laboro*, Hipp. l. de nat. mul. II 8. Vocatur aliàs ὑδερῶμαι l. 1. de morb. mul. LXXXVI. 7. h. e. aquosus fio; item ἐξυδερῶμαι, 6. Epid. s. 4. t. 11.

HYDEROS, ὕδερος, generaliter idem est, quod *Hydrops*. Gorr. Apud Gal. tamen potius speciem *Hydropis*, quæ *Anasarca*, aut *Leucoplegmatia* aliàs vocatur, significare, patet ex aliquot locis, ubi ægros illos vocat ὑδερικοὺς, l. 3. de sympt. causs. c. 5. l. 11. de S. Fac. §. Caro &c. *Diabetes* quoque dicitur ὕδερος πρὸς ἀμίδα, *Hydrops ad matulam*. Vide *Diabetes*.

HYDNON, ὕδνον, *tuber terræ*, radicibus & bulbis annumerandum, de quibus Gal. l. 2. de Al. Fac. c. 68. & l. 8. de S. med. fac. §. *Hydnon*.

HYDOR, ὕδωρ, *Aqua*. Vide suprà *Aqua*.

HYDRA, ὕδρα, nomen serpentis maximè venenati, in cujus tamen historiâ multa fabulosa coincidunt, quæ vide apud Aldrovand. l. 2. de serp. & drac. c. 4.

*HYDRAGOGIA, ὑδραγωγία, Latinè *Aquæductus* significat per metaphoram à similitudine *aquæductuum* sanguinis motum localem per venas, Gal. in Timæo Platon.

HYDRAGOGOS, ὑδραγωγὸς, Hippocr. dicitur de hydropico ex nimiâ aquæ ingurgitatione facto, l. 7. Epid. LIIX. 11. Aliàs medicamenta ὑδραγωγὰ vocantur, quæ aquam Hydropicorum evacuant, l. de atr. bile c. 6. Lang. l. 2. ep. 18.

HYDRARGYROS, ὑδράργυρος, ἄργυρον χυτὸν, *argentum vivum*, *Mercurius* Chymicorum, ubi statim circà nomina dubi-

dubium obortum ex collatione locorum, Dioscorid. l. 5. c. 110. & Plinii l. 33. c. 8. An nomina hæc *Argentum vivum* & *Hydrargyros* unum idemque significent? quod negavit Mercurialis, statuẽs, posterius nomen saltem competere factitio; prius v. nativo l. 2. Var. lect. c. 14. Saracenus v. in not. ad Diosc. l. cit. vanam ac falsam hanc esse subtilitatem censet, cùm nec Græci, nec Latini discrimẽ hoc observaverint; cui & ego subscribo. Est autem *Hydrargyros* vel metallum sui generis, uti vocat C. Hofm. Paralip. off. c. 86. & Gorræus quoque per metallum describit; vel minerale metallis finitimum, aut liquor mineralis seu metallicus volatilis, metallis & præsertim auro avidissimè adhærens, Schröder. l. 3. cap. 14. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. vel est aqua viscosa in visceribus terræ subtilis substantiæ, albæ terræ per calorem temperatissimum unita totali unione perque minima, quousq; humidum fuerit temperatum à sicco, & siccum ab humido æqualiter, Rul. & Johns. in Lexic. Duplex esse *Argentum vivum*, Nativum & Artificiale, & quæ circà historiam, utriusq; naturam, variam præparationem Chymicam, usum, noxam, notanda occurrunt, petantur passim ex Rei Medicæ scriptoribus, non modò jam citatis, verùm etiam aliis, quâ antiquioribus, quâ recentioribus. Meminit & Gal. l. 9. de S. Fac. §. *Hydrargyros*, quamvis ibidem apertè fassus sit, se destituere propriâ experiẽtiâ quoad usum & noxam. Cœterùm Chym-Spagyrici ulteri⁹ progressi sunt, & extenderunt terminos hos ad principium materiale omnium metallorum, imò juxtà nonnullos, omnium corporum naturalium. Ità Rul. in Lex. Est *argentum vivum* altera pars lapidis Philosophorum secundum Chymistas, & principium alterum, materq; omnium metallorum, & secundum quod coit cum patre & masculo suo sulphure, caussat perfectionem & imperfectionem in metallis, & metalla quoque (ut fœtus) plus à matre, sic loquendo, quàm patre, habent. Hinc plurimum trahunt originem, in hoc plurimum resolvuntur. Hoc *Argentum vivum* vocarunt *Animatum*, ad differentiam inter commune & hoc Spagyricum, Dion. Zacharius in Opusc. Tom. I. Theatr. Chym. comprehenso. Jung. D. D. Beckheri Oedipum Chymic. Tit. I. inter quem & D. D. Rolfink. lis oborta de *Mercurio* corporum naturalium, quorum hic prorsus ceu *Non-Ens* inficiatus est; ille v. non est veritus (quamvis meo judicio figmentis potius, quàm veris experimentis) impugnare. Utriusque pro lubitu legantur Opuscula v. g. Rolfink. *Mercurius* Non-Ens Metallorum: & Beckheri Supplement. in Physic. subterraneam. Inter barbara Nomina quoque usitatiora sunt: *Servus fugitivus*, *Azoch*, *Azoth*, & si quæ sunt alia. Nobis non placet, esse nunc prolixioribus.

*HYDRELÆON, ὑδρέλαιον, dicitur

compositio ex *aquâ* & *oleo*, cujus tamẽ misturæ incerta & multiplex ratio est. Refrigerare creditur, ideoq; adhibetur à Gal. ad dolores capitis ex febre, & ciendis vomitibus convenit, si tepida detur, l. 2. de S. F. c. 25. Meminit & l. 5. c. 9. l. 3. de C. M. P. G. c. 1. & alibi.

HYDROLEUM, est barbarum vocab. apud Fr. Hofm. in Clav. p. 4.

HYDRELOS, ὑδρηλὸς, vocatur *aquosus*, humidus; idem, quod ὑδατώδης. Legitur apud Hipp. L. 1. de morb. mul. II. 3.

*HYDRENTEROCELE, ὑδρεντεροκήλη, Herniæ species est composita, quando videlicet unà cum intestino aquosus humor in scrotum descendit Gal. in defin. Gorr. Castell.

HYDRIA, *Hydrion*, ὑδρία, ὕδριον, nomina sunt vasorum aquariorum, quorum illud majus, hoc minus habetur. Lat. *Urna, Urnula. Situlus* a. Diminutivum legitur apud Hipp. de humor. V. 8. Foës. d. l. Gorr.

HYDROCARDIA, ὑδροκαρδία, nomen fictum ab Hildano Cent. I. Obs. 43. significans tumorem serosum, saniosum, & purulentum pericardii citrà solutionem continui in ipso corde.

*HYDROCELE, ὑδροκήλη, species *Herniæ*, quæ *Aquosa* dicitur, pertinens ad Tumores serosos vel aquosos particulares, item ad Hydropes particulares, proveniens à collectione seri vel lymphæ in scroto vel alii herniæ familiari subjecto. De hujus curatione vide H. Fab. Aquapend. l. 1. Pentatevch. c. 27. & tr. de operat. Chirurg. Hildan. Cent. 4. obs. 65. 66. Barbette Chirurg. P. II. l. 1. c. 6.

*HYDROCEPHALON, ὑδροκέφαλον, Gorr. est tumor capitis aquosus, sive *Hydrops capitis*. Colligitur n. aliquando tanta copia humoris, ut eo caput suprà modum intumescat. Is utplurimùm aquosus est, aliquando tamen fœculentus aut sanguine dilutus, qui aut inter cutem & pericranium, aut inter cranium aut pericranium, aut inter cranium & cerebri membranas coacervatur, quibus quartam differentiam loci addidére veteres, teste Aëtio, inter cerebri substantiam & ejus membranas, sed quæ nullam recipiat curationem. Plerunque caussam agnoscit violentam solutionem continui, ex plagâ, contusione. Hinc & puerulis maximè familiaris, quando ab obstetrice in puerperio caput illorum rudius contrectatur & comprimitur. Gorr. De hujus affectus cognitione & curatione vid. Aquapend. in Chirurg. operat. h. tit. Hildan. Cent. 3. obs. 17. seqq. Cent. 4. obs. 10. Cent. 5. obs. 3. Forest. l. 3. obs. Chirurg. 5. Barbette Chirurg. d. l. & P. III. l. 2. cap. 1. Eph. N. Cur. Ann. I. O. 47.

HYDROGARON, ὑδρόγαρον, id est, *garum aquosum*, sive aquâ dilutum, quod minus calefacit, quàm garum simplex. Aëtius etiam habet l. 3. c. 84. descriptionem ὑδρογάρου καθαρτικοῦ sive purgantis, Gorræus.

Hydromantia, ὑδρομαντία, est ars magica sumta ex astris aquæ, cum in eâ sese patefaciunt hominibus ab inundationibus inusitatis, fluctuationibus, aliisque apparentiis. Ruland. & Johnson. in Lex. Hujus aliquoties meminit Paracelsus, & Medicis scitu utilem & necessariam asserit, sed perperam, cùm sit suspecta, præstigiarum Diabolicarum.

Hydromeli, ὑδρόμελι, dicitur *Aqua mulsa*, aqua melle mista, *Melicratum*, *Mulsum*. Cujus variæ occurrunt præparandi differentiæ apud Columellam l. 12. cap. 12. Palladium & alios; ex recentioribus Claud. Deodat. Panth. Hyg. lib. 2. cap. 1. §. Mel. Dieter. num. 530. Penotum tr. de medic. Chymic. T. I. Theatr. Chymic. Medo Germanorum Rhod. ad Scribon. n. 66.

Hydromelon, ὑδρόμηλον, *Hydromalum*, est nomen potionis sic dictæ à malis cotoneis vel *cydoniis*, cujus componendi ratio variat, quemadmodum legi potest apud Dioscor. l. 5. c. 30. P. Æginet. l. 7. c. 15. Aëtium, Oribas. & alios, notante Gorræo. Est species ὑδρομέλιτος, Linden. Ex. X. §. 160.

*__Hydromphalon__, ὑδρόμφαλον, est species *Herniæ aquosæ*, in umbilico obortæ, quando humor aqueus lentus sub tunicâ ibidem congeritur & continetur Gal. defin. Curatio non differt ab aliis *Hydroceles* speciebus.

Hydronomus, idem, quod *Hydromanta*, Paracelf. l. 2. de Tartar. tract. 2. c. 3.

*__Hydrophobia__, ὑδροφοβία, id est, *Aquæ metus*, & ὑδροφόβος, *aquā timens*. Est Symptoma *Rabiei*, ceu Delirii à morsu canis rabidi aut aliorum similium brutorum rabidorum oborti, quemadmodum & ego affectum hunc ex morsu lupi rabiosi crudelissimo notavi. Sumitur etiam vocabulum pro ipsâ *Rabie*, ut est apud Senn. & alios Practicos. Ægri tales aquam & omnia fluida reformidant, alii quidem statim, alii serius, & demum quadragesimo die. De hoc affectu vide Hildan. Cent. 1. obs. 86.

Hydropoeides, ὑδρωποειδής, dicitur de aquoso, *aqueo* excremento, qualia in hydrope laborantibus visuntur. Coincidit cum ὑδατώδης. Occurrit aliquoties apud Hippocr. l. 4. de morb. XXIII. 23. l. 1. de morb. mul. XLVI. 3. LXXXVII. 16. ubi pro hydropicâ accipitur l. 2. IX. 4. l. de Intern. aff. XIII. 5.

Hydropiodes, ὑδρωπιώδης, sumitur interdum pro ipso *Hydrope* Coac. t. 304. 424. 458. Interdum pro ægro *Hydropico* t. 453. seqq. 461. Vid. Foës. p. 633.

*__Hydrops__, ὕδρωψ, est nomen affectus gravioris generale, tumorem vel abdominis & crurum, vel totiûs corporis denotans. Dividi potest in *Humidum* & *Siccum*. Humidi *Hydropis* duæ sunt species: *Ascites* & *Anasarca* sive *Leucophlegmatia*: Siccus, qui ex

 flatibus

flatibus tantùm ortus est *Tympanites*; De singulis suis locis & literis initialibus. Dicitur & ὕδερος, *Aqua intercus*, Dieterich. n. 857. *Hydrops ad matulam* vocatur *Diabetes*. Porrò vocab. ὕδρωψ accipitur pro ipso sero & ichore Hipp. l. 4. de morb. l. 17. IX. 1. XXV. 34. item l. 2. de morb. XVI. 10. Junge Foës. d. l.

HYDROPYRETOS, ὑδροπύρετος, idem, quod *Febris sudatoria* maligna, colliquativæ species. Forest. Observ. 1. Schol.

HYDROROSATON, ὑδρορόσατον, dicebatur olim potio ex rosis facta; cujus descriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 15. Aliter v. Oribasius, qui aquæ fontãæ libras 60. coqui, donec ferveat, posteà indere rosarum foliorum exemtis unguibus libras 10. & occluso vase coquere, donec perfectè cocta sint, tandem defœcatis rosis mel seorsim coctum & defœcatum decocto rosarum addere jussit, ad libras 30. Omnium delicatissimè componi præcepit Actuarius, coquẽdo aquæ ℔ .x. cum sacchari ℔. v. donec spissa evadant, & tandem addendo succi rosar. libram unam. Sic febribus apprimè utile esse scribit, notante Gorræo. Hæc formula videtur respondere Syrupo rosarum simplici dilutiori, sive Julapio.

HYDRORRHODINON, ὑδρορρόδινον, dicitur *aqua cum oleo rosaceo* mista. Sumta refrigerat, cietq; vomitum. Dabatur à Galeno iis, qui venena hauserunt, si post vomitum ventriculus videbatur uri, notante Gorr.

*HYDROSACCHARUM, ὑδροσάκχαρον, *aqua saccharata*. Respondet *Hydromeliti* sive mulso dilutiori. Potest etiam dici de Decocto aliquo sacchaco condito. Legitur apud Forest. l. 32. Obs. 9.

HYDROTICUS, ὑδρωτικός, idem, quod ὑδραγωγὸς, i. e. *aquosas superfluitates evacuans*. Ità Libav. l. 9. Synt. Ar. Chym. c. 19. vocat Spiritum Tartari insigne *Hydroticum*. Calx *hydrotica* ex stimmi s. Antimonio legitur apud eund. in defens. 1. Syntagm. contrà Scheunem. c. 8.

HYDRUS, ὕδρος, vocatur serpens aquaticus, valdè venenosus, qui aliàs Latinè *Natrix* appellatur, cujus descriptio habetur apud Aldrov. Histor. Serp. & Drac. l. 1. cap. 17. Jung. Ægineta l. 5. c. 17.

HYEMS, χειμών, dicitur tempus anni frigidum, quod interdum humidum, interdum v. siccum esse solet, cuj⁹ constitutionẽ, morbos, victûs rationem, vide apud Dietèr. n. 920. *Hiemem* apud veteres cõstituebant Vergiliæ occidentes, sicut orientes æstatem. Lind. Ex. XI. §. 196.

HYGEIDION, ὑγείδιον, nomen est Collyrii, quod ad Ammonium authorem quidam referunt. Descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 16. Commendatur etiam ad τοὺς ὑποπύους.

*HYGIEA, *Hygeia*, ὑγίεια, ὑγεία, dicitur *Sanitas*, *Valetudo prospera* corporis, inter bona corporis præstantissimũ, ultimus & summus artis Medicæ finis ac scopus, quem semper intendere debet, licèt non semper in ipsius virib⁹ sit, eundem assequi. Est verò

verò generaliter *Sanitas* nihil aliud, quàm dispositio, facultas & aptitudo agendi naturalis corporis ejusque membrorum, cōsistens in bonâ temperie, legitimâ conformatione, & convenienti unitate vel connexione (quæ sunt tres species & essentiales sanitatis differentiæ) à debitâ principii vitalis animati in Humoribus & spiritibus sedem suam obtinentis præsentiâ & factâ appropriatione potissimùm dependens. Plura petantur ex Institutionibus & Physiologicis, &, cui nostræ placuerint Hypotheses, videat Dogmata Nostra Med. Gen. P. I. c. 2. & seqq. Cùm v. individua Hominum non uno eodemq; modo sese habeant, *Sanitas* quoq; in omnibus una eademq; non est, sed in aliis *Perfectior*, in aliis v. *Imperfectior*, quæ *Latitudo Sanitatis*, πλάτος τῆς ὑγιείας vocatur, de quâ suo loco. *Sanus* dicitur ὑγιής, ὑγιεινός. Dieter. n. 850. 851. *Sanitas* quoq; ad Animum transfertur, quæ tamen significatio Medico saltem est secundaria, quia mediante corporis sanitate mentem quoq; sanam adjuvat. Per tropum & fortassis Hyperbolicè vocab. ὑγιεία tribuitur medicamento, & quidem Emplastro cephalico, quod & *Panaceam* & *Trium fratrum* vocant. Facit ad nomas & omnia ulcera maligna. Valet etiam ad plurima, & ejus descriptio habetur in Aëtio l. 13. c. de Emplastr. Cephal. notante Gorræo & Castello. Vide etiam *Sanitas*.

HYGIÆNO, ὑγιαίνω, significat *sanus sum*, valeo, quod tamen de prosperâ & adversâ valetudine accipitur ab Hippocr. 6. aph. 2. Adde Dieterich. n. 849.

HYGIEINOS, ὑγιεινός, idem, quod ὑγιής, *sanus*, salubris, sanabilis.

*HYGIENE, ὑγιεινή, vocatur *Methodi Medicinalis pars* prior, quæ tractat modum, *sanitatem conservandi* in sanis per certas indicationes & congrua media, quemadmodum posterior appellatur θεραπευτική, *Curativa*, quæ monstrat modum, sanitatem recuperandi in ægris per certas indicationes & congrua remedia. Vide Dogm. M. Gen. Part. IV. & alios Institutionistas. *Salubre* corpus apud Medicos dicitur tripliciter, ut subjectum, ut caussa, ut signum. Gal. in art. Medicin.

HYGIEROS, ὑγιηρός, idem, quod ὑγιεινός, *sanus*, salubris. Legitur in Hipp. de semine l. de A. L. & Aq. XXXVI. 1. & l. de morbo sacro V. 9. Opponitur τῷ νοσερῷ, morboso.

HYGRASIA, ὑγρασία. Vide *Humor*.

HYGREDON, ὑγρηδών, Vide *Humor*.

*HYGROCIRSOCELE, ὑγροκιρσοκήλη, significat herniæ speciem compositam ex *Aquosâ* & *Varicosâ*, quando & circà venas ad testes excurrentes varicosæ tricæ oriuntur, & humor copiosus in scroto simul colligitur. Gal. in defin. Castell.

HYGROCOLLYRIUM, ὑγροκολλύριον, vocatur *Collyrium liquidum* ex humidis medicamentis magnâ ex parte constans. Vide *Collyrium*. Ægin. l. 3. c. 22.

HYGROMYRON, ὑγρόμυρον, nomen *Unguenti humidi* odorati, cujus descriptio, notante Gorræo, habetur apud Aët. l. 16. c. 114.

HYGROPHOBIA, ὑγροφοβία, idem, quod *Hydrophobia*, itâ v. dicta, quia non solùm aquæ, sed cujusvis liquoris metus à cane rabido morsos infestat. Rhod. ad Scribon. Larg. p. 171.

HYGROS, ὑγρὸς, vide *Humidus*. In Fœminino ὑγρὰ, olim κατ' ἐξοχὴν vocabatur *resina liquida*, cui opponebatur φρυκτὴ, *frixa*, Gal. l. 6. Meth. med. cap. 2. lib. 2. de C. M. P. G. c. 2. Dioscor. lib. 1. cap. 92. seq. *Hygra* quoque tribuitur medicamentis Ophthalmicis, estque idem, quod ὑγροκολλύριον, de quibus videatur Scribon. num. 37. 38. & Rhod. in not.

HYLE, ὕλη, significat *Materiam*, & quicquid sub artis Medicæ præcepta cadit, eaq; omnia, quibus cum in ægris, tùm in sanis utimur rectè *Materia Medica* dicitur, ὕλαι τῆς τέχνης, Gal. cap. 4. in 6. Epid. t. 19. ὕλη quoque dicitur *Sylva* & materia in sylvis cadua, unde ὑλοτόμος, *lignator*, qui in sylvis ligna cedit. *Hyle* Paracelso etiam *Materiam* significare videtur, de morb. fossorum lib. 2. cap. 2. Theatr. Chym. T. 2. In specie quoq; *Lapis Philosophicus Hyle* vocatur, Rob. Vallensis de veritat Alchemiæ. T. 1. Theatr. Chym. Unde & Mixtura illa in operatione Spagyricâ circa Lapidem Philosophicum sive Massa ex Terrâ albâ foliatâ fermentandâ Fermento & spiritu constans, aliàs *Chaos* dicta, *Hyle* quoq; vocatur. Lib. Synt. A. Ch. l. 7. c. 8. & Apoc. Herm. P. post. Tom. II. Oper. Libav. p. 340. Plura de *Materiis Chymicis* videantur in Bekheri Oedipo Chymico per totum. Jung. poterit quoq; Theatrum Chymicum & loca in Indicibus inquiri.

HYLOMANEO, ὑλομανέω, idem, quod καθυλομανέω, frondibus luxurio, vide suprà *Cathylomaneo*.

HYLONOMOS, ὑλόνομος, epitheton ferarum in sylvis victum quæritantium. Hippocr. l. 2. de diæt. XX. 2. ubi junguntur τὰ ἀγρόνομα, *in agris viventia*.

*HYMEN, ὑμὴν, in genere significat *membranam*; & coincidit cum vocabulis χιτὼν, & μήνιγξ, quamvis & Differentiam aliquam docuerit Bartholin. l. 1. Anat. c. 4. Est a. *membrana* in genere pars similaris, lata, plana, alba & dilatabilis, ex portionibus colliquamenti seminalis viscidis & humidis producta Barth. d. l. ubi plura de hac materia. In specie *Hymen*, ὑμὴν, vocatur *claustrum virginitatis*, *Evgium*, & si quæ sunt alia nomina, quæ videantur apud Casp. Rejes. Cam. El. q. 39. num. 11. A quibusdam quæstio movetur: An reverâ talis membrana in medio perforata in sinu virginum muliebri detur? & an non potius caruncularum 4. myrtiformium cohæsio per membranulas pro hymene sit habenda? De hoc dubio videatur Barthol. l. 1. Anat. c. 31. Casp. à Rejes d. l. negativam defendit.

Lullius

Lullius *Hymenis* nomine insignivit ignem peculiarem clausum in unicâ fornaculâ humidum, vaporosum, continuum ac digerentem, quem sufficere docet ad Magisterium Spagyricum Lapidis Philosophici, teste Dionys. Zachario in opusculo, Theatr. Chym. Tom. I. contento.

HYMENODES, ὑμενώδης, *membranosus*, pelliculosus. Dicitur de sanguine valdè fibroso & pituitoso Hipp. l. 1. de morb. mul. XXI. 2. XXIV. 8. XXV. 1. XLV. 14. LXXXIII. 4. explicatur per ὑμένων ἀνάπλεον, plenus pelliculis. Usurpatur de urinâ *membranaceâ* Coac. t. 83. & 582.

*HYOIDES, ὑοειδὲς, rectius ὑψιλοειδὲς, à figurâ literæ Græcæ υ. cùm ὑοειδὶς potiùs figuram aut formam Suis referens significet, rectè monente C. Hofmann. com. in Gal. de U. P. num. 494. Dicitur os bicorne, pluribus officulis contextum, ad radicem linguæ situm, ut sit firmamentum linguæ & laryngis musculorum. Junge Barthol. lib. 3 Anat. cap. 12. Vocatur & *Lambdoides* ab inversâ literâ Græcâ Λ. item *os gutturis Gulæ*. Gal. l. de muscul. dissect. cap. 13. Appellatur & *Pharyngethron* l. de vocal. instr. dissect. cap. 6.

HYOPHTHALMOS, ὑόφθαλμος, i. e. *Suis oculo similis* præter Botanicam significationem, quà Asteri Attico tribuitur, dicitur quoq; de gemmâ quâdam ex speciebus τῶν ἀχατῶν, sic dicta, quòd intus suillum oculum repræsentet. Gorræus.

HYPACUO, ὑπακύω, significat *obtempero*, cedo. Usurpatur ab Hippocr. de morbo aut materiâ morbificâ remediis cedente, v. g. l. 2. Prorrhet. XLIII. 2. lib. 4. Epid. XXV. 5. lib. 7. XXII. Jung. Foës. pag. 634.

HYPÆTHROS, ὕπαιθρος, significat *locum sub dio*, designatum ad deambulationem, quæ loca Græci & περιδρομίδας appellarunt, in quæ per hyemem sereno cœlo ex Xysto athletæ prodeuntes exercebantur. Lang. lib. 1. ep. 51. εὐνὴ ὕπαιθρος, cubile *sub dio*, legitur apud Hippocr. 2. de R. V. I. A. t. 50.

HYPAGO, ὑπάγω, *subduco*, propriè significat; sed in foro Medico tropicè dicitur de alvo fluidâ, κοιλίη ὑπάγουσα Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 13. Vide *Subductio*.

HYPALEIPTRON, ὑπάλειπτρον, instrumentum vocatur illitorium, sive *specillum*, quo ad illinendum utimur, vulgò *Spatha*. Hippocr. 1. de artic. t. 45. l. 2. de morb. mul. L. 9. ubi generaliter pro *Specillo* sumi videtur. Alibi v. vocavit ὑπαλειπτρίδα μήλην, l. de superfœt. XIII. 1. Jung. Erotian. in Onomast. p. 56. a. qui ὑπάλιπτον legit, quod reprobat Foës. Oecon. p. 635.

HYPALEIPTON, ὑπάλειπτον, vocatur medicamentũ, quod illini potest, vulgò *Linimentum*. Hipp. l. de Ulcer. XIV. 3.

HYPANCONION, ὑπαγκώνιον, dicitur *pulvillus*, qui *cubito subjicitur*, quasi *subcubitalis*, quemadmodum ὑπαυ-

ternaturales. Illi rursus duplices: Utiles & vitales, inter quos *Sanguis* principatum jure meritò tenet. Inutiles sive Excrementitii, qui ex necessitate mistionis, & ob longiorem moram in corpore gignuntur; de quibus omnibus passim in Institutionibus ut & dogmatibus nostris. Præternaturales plerunque ex Excrementitiis vitiatis fiunt. Excrementitios Hippocrat. plerunque vocavit *ὑποχωρασίαν, ὑποχωρηθέντα, ὑποχώρημα*, uti patet ex 3. aphor. 24. 31. 4. aph. 56. lib. 1. de morb. mul. XXXII. 4. 13. XXXIII. 5. De quatuor *Humoribus* comentitiis in sanguine jam antè dictum est. Vide *Hæma*. *Humores* quoque oculorum, præsertim Crystallinus & Vitreus minus accuratè hoc nomine indigitantur, cùm potius sint partes solidæ, nec humectare aptæ, Linden. Ex. XV. §. 67. *Humor aqueus*, sive *elementaris* vocatur, quo tanquam visco terreæ corporum partes junctæ cohærent, estq; rerum omnium concretarum communis, & universum inanimorum sive lapidum sive metallorum genus hoc ipso glutinatum sustinetur, Ewaldus Vogelius de lapid. physici condition. c. 4. Tom. III. Thatr. Chym. *Humor vitæ* dicitur, omnia viventia, ne arescant, sustentans, fomentum & pabulum calidi naturalis, aliàs *radicalis Humor*. Rul. & Johns. *Humor radicalis Metallorum* statuitur à Spagyricis *Argentum vivum*. Georg. Ripleus in Axiom. Philosoph. Tom. II. Theatr. Chym.

HUMORISTA, terminus Helmontianus, quo scopticè appellat Galenicę sectę Doctores Medicos, præsertim qui quatuor humores in sanguine statuunt, & electivam purgantium virtutem educendi diversos humores credunt & defendunt; quod vocabulum passim in scriptis ejus occurrit.

HUNC, *Hucci*, id est, *Jupiter*, *Stannum*. Rul. & Johns.

HUSSO, *Huso*, Plinio *Mario*, nomen piscis grandioris, cetacei, ità, ut aliquando quadringentas libras penderet, ossibus, excepto capite & squamis carentis, Danubio fluvio ferè proprii, cujus descriptionem & usum in cibo & Medicinâ prolixè videre licet in Aldrovand. lib. 4. de piscib. c. 11. succinctiùs apud Jul. Alex. l. 15. Salubr. c. 1. & Schröder. l. 5. cl. 3. n. 81.

HYACINTHUS, ὑάκινθος, nomen est plantæ aut floris, quod pertinet ad Botanicos. Deinde ità dicitur gemma, vel lapis pretiosus, pellucidus, ex flavedine rubens, ignisq; flammam imitans, quoad vires cordiales & alexipharmacas in frequenti usu, cujus duæ dantur species: *Orientalis*, qui pretiosior, & *Europæus* in confinibus Silesiæ & Bohemiæ. Variat etiam colore. Plura vide apud Schröder. l. 3. c. 5. n. 3. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Rul. & Johns. in Lex. Ger. Dornæus in Gemmarum structurâ. Tom. I. Th. Chym. docet, generari *Hyacinthum* ex cœlo & terrâ Martis, cum terrâ Solis mixtis.

HYÆNA, ὕαινα, nomē animalis, ſed quale veteres intellexerint, non conſtat. Alii enim inter quadrupeda referunt, & vel ſpeciem *lupi*, vel ſpeciem felis, vel *Zibethi* conſtituunt; alii inter piſces grandiores referunt marinos, & vel *Glaridem*, vel *Centrinen*, vel *Capram* conſtituunt. Vide Caſp. à Rejes Camp. El. q 57. n. 17. Rhod. ad Scrib. n. 38. Gal. l. de Theriac. ad Piſon. c. 9. fel inter ophthalmica præſtantiſſima refert. De corio vel pelle *Hyænæ* vide Scrib. n. 172. cum notis Rhodii ad h. l.

*HYALODES, *Hyaloides*, ὑαλώδης, ὑαλοειδὴς, *vitreus*, *vitri ſpeciem referens*, vel colore, vel etiam conſiſtentiâ. Primò dicitur de *humore oculi*, qui ambit cryſtallinum poſteriori parte, ità, ut diametrum ejus non excedat. Eſt inſtar vitri fuſi, vel ad ignem liquefacti. De cujus ſtructurâ & uſu vide in Anatom. præſertim Galen. l. 10. de U.P. c. 1. Linden. Med. Phyſ. l. 2. c. 10. §. 48. ſeqq. Barthol. l. 3. Anat. c. 8. Deinde prædicatur de excrementis, v. gr. de *Urinâ vitreâ* Hippocr. Coac. t. 150. 358. De *pituita vitreâ*, quæ aliàs vocatur Praxagoræ, ὑαλώδης χυμὸς, *humor vitreus*, & facit urinam γονοειδῆ, genituræ ſimilem. Galen. c. 2. in 6. Epid. t. 37. l. 1. de præſag. ex pulſ. c. 4. Foëſ. Oec. p. 630.

HYALOS, ὕαλος, dicitur *vitrum*, h. e. materia quædam dura, pellucida, ex ſale cinereo, & arenis, ſive materiâ ſabuloſâ, vi ignis fortiſſimi liquatis parata, quod artificium dicitur *Vitrificatio*, de quâ lege Willis de ferment. c. 12. *Vitrum* dicitur omnium ultimum & extremum, quia non amplius converti poteſt in aliam rem. M. Joh. Iſaac. Oper. Mineral. c. 86. Libav. Synt. A. Chym. l. 7. c. 19. Propter convenientiam quandam *Vitrum* quoq; dicitur de quibusdam operibus Chymicis ex *Antimonio*, Mercurio, Minio, Stanno paratis, de quib⁹ vide Willis d. l. Rolf. Chym. l. 5. ſ. 12. Schröd. l. 3. c. 17. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. & alios.

HYARITH, i. e. *Luna*. Rul. & Johnſ.

HYBERNUS, χειμερινὸς, χειμέριος. Vide *Cheimon*, *Hyems*.

*HYBOMA, ὕβωμα, idem, quod κύφωσις, *Gibboſitas*. Vide *Cyphoſis*, & ὑβὸς idem, quod κυφὸς. Gal. 6. aph. 46. quamvis alibi ὕβωμα dixerit, omnem vertebrarum everſionem p. n. ſignificare, 3. de artic. t. 53.

HYDALEOS, *Hydatænon*, *Hydatænomenos*, ὑδαλέος, ὑδαταίνων, ὑδαταινόμενος, ſignificat *Aquoſus* vel *Aqueſcens*. Occurrit apud Hippocr. l. 2. Prorrh. II. 18. l. 6. Epid. ſ. 1. t. 7. l. 2. Epid. ſ. III. 74. Vide Foëſ. p. 651.

HYDARTHROS, ὕδαρθρος. Vide *Meliceria*.

HYDATINON, ὑδάτινον, nomen collyrii, ſive medicamenti ocularii, quod ex aquâ pluviâ conficiebatur, velut *Aqueum* dixeris, Gal. c 4. in 6. Epid. t. 19.

*HYDATIS, ὑδατὶς, *Aquula*, eſt puſtula palpebrarum, vel pinguedinis ſuperiori palpebræ ſubſtratæ incrementum, propter quam oculi fluxione p. n. tentatur. Gal. def. Ægin. l. 6. c. 14.

c. 14. *Aquula* est pinguis quædam materia palpebræ cuti p. n. substrata. Gal. l. 14. meth. med. c. 19. C. Hofman. comm. in Gal. de U. P. n. 740.

HYDATISMOS, ὑδατισμὸς, vocatur sonus conclusi & collisi humoris, in externis vomicis & abscessibus. Aurelian. l. 5. Tard. pass. c. 8. allegant. Foës. p. 631.

HYDATOCHOLOS, ὑδατόχολος, dicitur de excrementis *aquosis simul & biliosis*, sive dejectionibus *perliquidis biliosis*, quamvis alii legant ὑδατόχλοα, *pallidè virescentia*. Coac. t. 67. 134. 608. 1. Prorrh. s. 2. t. 49. 3. in 1. Epid. t. 27. & 3. in 3. Epid. t. 73. Adde Foës. p. 632.

*HYDATODES, *Hidatoides*, ὑδατώδης, ὑδατοειδὴς, *aquosus*, *aqueus*, aquæ formam referens, ratione coloris, vel consistentiæ. Ità *vinum aquosum*, ὀλιγόφορος οἶνος, vocatur ὑδατώδης, quod multâ aquâ dilutum est, Galen. lib. 5. de san. tu. cap. 12. Cui opponitur οἰνώδης, vinosum, l. 7. meth. med. c. 6. *Humor* quoque *oculi* dicitur ὑδατοειδὴς, vel ὑδατώδης, *Aqueus*, crystallinum anteriori parte circumdans, & vitreum complectens, de quo vide Lind. Med. Phys. l. 2. c. 10. §. 41. seqq. Barth. l. 3. Anat. c. 8. ubi negat, esse partem animatam, sed saltem excrementum. Vide suprà *Aqueus humor*. *Urina* quoque *aquæ similis* ὑδατῶδες οὖρον appellatur, Coac. t. 576. Hydropici denique dicuntur ὑδατώδεες, præsertim, qui *Anasarcâ* laborant, veluti aquâ intercute suffusi, l. 6. Epid. s. 7. n. 62.

HYDERÆNO, ὑδεραίνω, significat *hydrope laboro*, Hipp. l. de nat. mul. II 8. Vocatur aliàs ὑδερῶμαι l. 1. de morb. mul. LXXXVI. 7. h. e. aquosus fio; item ἐξυδερῶμαι, 6. Epid. s. 4. t. 11.

HYDEROS, ὕδερος, generaliter idem est, quod *Hydrops*. Gorr. Apud Gal. tamen potius speciem *Hydropis*, quæ *Anasarca*, aut *Leucoplegmatia* aliàs vocatur, significare, patet ex aliquot locis, ubi ægros illos vocat ὑδερικὰς, l. 3. de sympt. causs. c. 5. l. 11. de S. Fac. §. Caro &c. *Diabetes* quoque dicitur ὕδερος πρὸς ἀμίδα, *Hydrops ad matulam*. Vide *Diabetes*.

HYDNON, ὕδνον, *tuber terræ*, radicibus & bulbis annumerandum, de quibus Gal. l. 2. de Al. Fac. c. 68. & l. 8. de S. med. fac. §. *Hydnon*.

HYDOR, ὕδωρ, *Aqua*. Vide suprà *Aqua*.

HYDRA, ὕδρα, nomen serpentis maximè venenati, in cujus tamen historiâ multa fabulosa coincidunt, quæ vide apud Aldrovand. l. 2. de serp. & drac. c. 4.

*HYDRAGOGIA, ὑδραγωγία, Latinè *Aquæductus* significat per metaphoram à similitudine *aquæductuum* sanguinis motum localem per venas, Gal. in Timæo Platon.

HYDRAGOGOS, ὑδραγωγὸς, Hippocr. dicitur de hydropico ex nimiâ aquæ ingurgitatione facto, l. 7. Epid. LIIX. 11. Aliàs medicamenta ὑδραγωγὰ vocantur, quæ aquam Hydropicorum evacuant, l. de atr. bile c. 6. Lang. l. 2. ep. 18.

HYDRARGYROS, ὑδράργυρος, ἄργυρον χυτὸν, *argentum vivum*, *Mercurius* Chymicorum, ubi statim circà nomina dubi-

dubium obortum ex collatione locorum, Dioscorid. l. 5. c. 110. & Plinii l. 33. c. 8. An nomina hæc *Argentum vivum* & *Hydrargyros* unum idemq; significent? quod negavit Mercurialis, statuēs, posterius nomen saltem competere factitio; prius v. nativo l. 2. Var. lect. c. 14. Saracenus v. in not. ad Diosc. l. cit. vanam ac falsam hanc esse subtilitatem censet, cùm nec Græci, nec Latini discrimē hoc observaverint; cui & ego subscribo. Est autem *Hydrargyros* vel metallum sui generis, uti vocat C. Hofm. Paralip. off. c. 86. & Gorræus quoq; per metallum describit; vel minerale metallis finitimum, aut liquor mineralis seu metallicus volatilis, metallis & præsertim auro avidissimè adhærens, Schröder. l. 3. cap. 14. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. vel est aqua viscosa in visceribus terræ subtilis substantiæ, albæ terræ per calorem temperatissimum unita totali unione perque minima, quousq; humidum fuerit temperatum à sicco, & siccum ab humido æqualiter, Rul. & Johns. in Lexic. Duplex esse *Argentum vivum*, Nativum & Artificiale, & quæ circà historiam, utriusq; naturam, variam præparationem Chymicam, usum, noxam, notanda occurrunt, petantur passim ex Rei Medicæ scriptoribus, non modò jam citatis, verùm etiam aliis, quâ antiquioribus, quâ recentioribus. Meminit & Gal. l. 9. de S. Fac. §. *Hydrargyros*, quamvis ibidem apertè fassus sit, se destituere propriâ experiētiâ quoad usum & noxam. Cœterùm Chym. Spagyrici ulteri⁹ progressi sunt, & extenderunt terminos hos ad principium materiale omnium metallorum, imò juxtà nonnullos, omnium corporum naturalium. Ità Rul. in Lex. Est *argentum vivum* altera pars lapidis Philosophorum secundum Chymistas, & principium alterum, materq; omnium metallorum, & secundum quod coit cum patre & masculo suo sulphure, caussat perfectionem & imperfectionem in metallis, & metalla quoq; (ut fœtus) plus à matre, sic loquendo, quàm patre, habent. Hinc plurimum trahunt originem, in hoc plurimum resolvuntur. Hoc *Argentum vivum* vocarunt *Animatum*, ad differentiam inter commune & hoc Spagyricum, Dion. Zacharius in Opusc. Tom. I. Theatr. Chym. comprehenso. Jung. D. D. Beckheri Oedipum Chymic. Tit. I. inter quem & D. D. Rolfink. lis oborta de *Mercurio* corporum naturalium, quorum hic prorsus ceu *Non-Ens* inficiatus est; ille v. non est veritus (quamvis meo judicio figmentis potius, quàm veris experimentis) impugnare. Utriusq; pro lubitu legantur Opuscula v. g. Rolfink. *Mercurius* Non-Ens Metallorum: & Beckheri Supplement. in Physic. subterraneam. Inter barbara Nomina quoq; usitatiora sunt: *Servus fugitivus*, *Azocb*, *Azoth*, & si quæ sunt alia. Nobis non placet, esse nunc prolixioribus.

*HYDRELÆON, ὑδρέλαιον, dicitur compo-

compositio ex *aquâ* & *oleo*, cujus tamẽ misturæ incerta & multiplex ratio est. Refrigerare creditur, ideoq; adhibetur à Gal. ad dolores capitis ex febre, & ciendis vomitibus convenit, si tepida detur, l. 2. de S. F. c. 25. Meminit & l. 5. c. 9. l. 3. de C. M. P. G. c. 1. & alibi.

HYDROLEUM, est barbarum vocab. apud Fr. Hofm. in Clav. p. 4.

HYDRELOS, ὑδρηλὸς, vocatur *aquosus*, humidus; idem, quod ὑδατώδης. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. II. 3.

*HYDRENTEROCELE, ὑδρεντεροκήλη, Herniæ species est composita, quando videlicet unà cum intestino aquosus humor in scrotum descendit Gal. in defin. Gorr. Castell.

HYDRIA, *Hydrion*, ὑδρία, ὕδριον, nomina sunt vasorum aquariorum, quorum illud majus, hoc minus habetur. Lat. *Urna, Urnula. Situlus* a. Diminutivum legitur apud Hipp. de humor. V. 8. Foës. d. l. Gorr.

HYDROCARDIA, ὑδροκαρδία, nomen fictum ab Hildano Cent. I. Obs. 43. significans tumorem serosum, saniosum, & purulentum pericardii citrà solutionem continui in ipso corde.

*HYDROCELE, ὑδροκήλη, species *Herniæ*, quæ *Aquosa* dicitur, pertinens ad Tumores serosos vel aquosos particulares, item ad Hydropes particulares, proveniens à collectione seri vel lymphæ in scroto vel alii herniæ familiari subjecto. De hujus curatione vide H. Fab. Aquapend. l. 1. Pentatevch. c. 27. & tr. de operat. Chirurg. Hildan. Cent. 4. obs. 65. 66. Barbette Chirurg. P. II. l. 1. c. 6.

*HYDROCEPHALON, ὑδροκέφαλον, Gorr. est tumor capitis aquosus, sive *Hydrops capitis*. Colligitur n. aliquando tanta copia humoris, ut eo caput suprà modum intumescat. Is utplurimùm aquosus est, aliquando tamen fœculentus aut sanguine dilutus, qui aut inter cutem & pericranium, aut inter cranium aut pericranium, aut inter cranium & cerebri membranas coacervatur, quibus quartam differentiam loci addidére veteres, teste Aëtio, inter cerebri substantiam & ejus membranas, sed quæ nullam recipiat curationem. Plerunque caussam agnoscit violentam solutionem continui, ex plagâ, contusione. Hinc & puerulis maximè familiaris, quando ab obstetrice in puerperio caput illorum rudius contrectatur & comprimitur. Gorr. De hujus affectus cognitione & curatione vid. Aquapend. in Chirurg. operat. h. tit. Hildan. Cent. 3. obs. 17. seqq. Cent. 4. obs. 10. Cent. 5. obs. 3. Forest. l. 3. obs. Chirurg. 5. Barbette Chirurg. d. l. & P. III. l. 2. cap. 1. Eph. N. Cur. Ann. I. O. 47.

HYDROGARON, ὑδρόγαρον, id est, *garum aquosum*, sive aquâ dilutum, quod minus calefacit, quàm garum simplex. Aëtius etiam habet l. 3. c. 84. descriptionem ὑδρογάρου καθαρτικοῦ sive purgantis, Gorræus.

HYDROMANTIA, ὑδρομαντία, est ars magica sumta ex astris aquæ, cum in eâ sese patefaciunt hominibus ab inundationibus inusitatis, fluctuationibus, aliisque apparentiis. Ruland. & Johnson. in Lex. Hujus aliquoties meminit Paracelsus, & Medicis scitu utilem & necessariam asserit, sed perperam, cùm sit suspecta præstigiarum Diabolicarum.

HYDROMELI, ὑδρόμελι, dicitur *Aqua mulsa*, aqua melle mista, *Melicratum*, *Mulsum*. Cujus variæ occurrunt præparandi differentiæ apud Columellam l. 12. cap. 12. Palladium & alios; ex recentioribus Claud. Deodat. Panth. Hyg. lib. 2. cap. 1. §. Mel. Dieter. num. 530. Penotum tr. de medic. Chymic. T. I. Theatr. Chymic. Medo Germanorum Rhod. ad Scribon. n. 66.

HYDROMELON, ὑδρόμηλον, *Hydromalum*, est nomen potionis sic dictæ à malis cotoneis vel *cydoniis*, cujus componendi ratio variat, quemadmodum legi potest apud Dioscor. l. 5. c. 30. P. Æginet. l. 7. c. 15. Aëtium, Oribas. & alios, notante Gorræo. Est species ὑδρομέλιτος, Linden. Ex. X. §. 160.

*HYDROMPHALON, ὑδρόμφαλον, est species *Herniæ aquosæ*, in umbilico obortæ, quando humor aqueus lentus sub tunicâ ibidem congeritur & continetur Gal. defin. Curatio non differt ab aliis *Hydroceles* speciebus.

HYDRONOMUS, idem, quod *Hydromanta*, Paracelf. l. 2. de Tartar. tract. 2. c. 3.

*HYDROPHOBIA, ὑδροφοβία, id est, *Aquæ metus*, & ὑδροφόβος, *aquā timens*. Est Symptoma *Rabiei*, ceu Delirii à morsu canis rabidi aut aliorum similium brutorum rabidorum oborti, quemadmodum & ego affectum hunc ex morsu lupi rabiosi crudelissimo notavi. Sumitur etiam vocabulum pro ipsâ *Rabie*, ut est apud Senn. & alios Practicos. Ægri tales aquam & omnia fluida reformidant, alii quidem statim, alii serius, & demum quadragesimo die. De hoc affectu vide Hildan. Cent. 1. obs. 86.

HYDROPOEIDES, ὑδρωποειδής, dicitur de aquoso, *aqueo* excremento, qualia in hydrope laborantibus visuntur. Coincidit cum ὑδατώδης. Occurrit aliquoties apud Hippocr. l. 4. de morb. XXIII. 23. l. 1. de morb. mul. XLVI. 3. LXXXVII. 16. ubi pro hydropicâ accipitur l. 2. IX. 4. l. de Intern. aff. XIII. 5.

HYDROPIODES, ὑδρωπιώδης, sumitur interdum pro ipso *Hydrope* Coac. t. 304. 424. 458. Interdum pro ægro *Hydropico* t. 453. seqq. 461. Vid. Foëf. p. 633.

*HYDROPS, ὕδρωψ, est nomen affectus gravioris generale, tumorem vel abdominis & crurum, vel totiûs corporis denotans. Dividi potest in *Humidum* & *Siccum*. Humidi *Hydropis* duæ sunt species: *Ascites* & *Anasarca* sive *Leucophlegmatia*: Siccus, qui ex flatibus

flatibus tantùm ortus est *Tympanites*; De singulis suis locis & literis initialibus. Dicitur & ὕδερος, *Aqua intercus*, Dieterich. n. 857. *Hydrops ad matulam* vocatur *Diabetes*. Porrò vocab. ὕδρωψ accipitur pro ipso sero & ichore Hipp. l. 4. de morb. l. 17. IX. 1. XXV. 34. item l. 2. de morb. XVI. 10. Junge Foës. d. l.

Hydropyretos, ὑδροπύρετος, idem, quod *Febris sudatoria* maligna, colliquativæ species. Forest. Observ. 1. Schol.

Hydrorosaton, ὑδρορόσατον, dicebatur olim potio ex rosis facta; cujus descriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 15. Aliter v. Oribasius, qui aquæ fontãæ libras 60. coqui, donec ferveat, posteà indere rosarum foliorum exemtis unguibus libras 10. & occluso vase coquere, donec perfectè cocta sint, tandem defœcatis rosis mel seorsim coctum & defœcatum decocto rosarum addere jussit, ad libras 30. Omnium delicatissimè componi præcepit Actuarius, coquẽdo aquæ ℔ .x. cum sacchari ℔. v. donec spissa evadant, & tandem addendo succi rosar. libram unam. Sic febribus apprimè utile esse scribit, notante Gorræo. Hæc formula videtur respondere Syrupo rosarum simplici dilutiori, sive Julapio.

Hydrorrhodinon, ὑδρορρόδινον, dicitur *aqua cum oleo rosaceo* mista. Sumta refrigerat, cietq; vomitum. Dabatur à Galeno iis, qui venena hauserunt, si post vomitum ventriculus videbatur uri, notante Gorr.

*Hydrosaccharum, ὑδροσάκχαρον, *aqua saccharata*. Respondet *Hydromeliti* sive mulso dilutiori. Potest etiam dici de Decocto aliquo saccharo condito. Legitur apud Forest. l. 32. Obs. 9.

Hydroticus, ὑδρωτικὸς, idem, quod ὑδραγωγὸς, i. e. *aquosas superfluitates evacuans*. Ità Libav. l. 8. Synt. Ar. Chym. c. 19. vocat Spiritum Tartari insigne *Hydroticum*. Calx *hydrotica* ex stimmi s. Antimonio legitur apud eund. in defens. 1. Syntagm. contrà Scheunem. c. 8.

Hydrus, ὕδρος, vocatur serpens aquaticus, valdè venenosus, qui aliàs Latinè *Natrix* appellatur, cujus descriptio habetur apud Aldrov. Histor. Serp. & Drac. l. 1. cap. 17. Jung. Ægineta l. 5. c. 17.

Hyems, χειμὼν, dicitur tempus anni frigidum, quod interdum humidum, interdum v. siccum esse solet, cuj⁹ constitutionẽ, morbos, victûs rationem, vide apud Dieter. n. 920. *Hiemem* apud veteres cõstituebant Vergiliæ occidentes, sicut orientes æstatem. Lind. Ex. XI. §. 196.

Hygeidion, ὑγείδιον, nomen est Collyrii, quod ad Ammonium authorem quidam referunt. Descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 16. Commendatur etiam ad τὰς ὑποπύους.

*Hygiea, *Hygeia*, ὑγίεια, ὑγεία, dicitur *Sanitas, Valetudo prospera* corporis, inter bona corporis præstantissimũ, ultimus & summus artis Medicæ finis ac scopus, quem semper intendere debet, licèt non semper in ipsius virib⁹ sit, eundem assequi. Est

verò

verò generaliter *Sanitas* nihil aliud, quàm dispositio, facultas & aptitudo agendi naturalis corporis ejusque membrorum, cõsistens in bonâ temperie, legitimâ conformatione, & convenienti unitate vel connexione (quæ sunt tres species & essentiales sanitatis differentiæ) à debitâ principii vitalis animati in Humoribus & spiritibus sedem suam obtinentis præsentiâ & factâ appropriatione potissimùm dependens. Plura petantur ex Institutionibus & Physiologicis, &, cui nostræ placuerint Hypotheses, videat Dogmata Nostra Med. Gen. P. I. c. 2. & seqq. Cùm v. individua Hominum non uno eodemq; modo sese habeant, *Sanitas* quoq; in omnibus una eademq; non est, sed in aliis *Perfectior*, in aliis v. *Imperfectior*, quæ *Latitudo Sanitatis*, πλάτος τῆς ὑγιείας vocatur, de quâ suo loco. *Sanus* dicitur ὑγιὴς, ὑγιεινός. Dieter. n. 850. 851. *Sanitas* quoq; ad Animum transfertur, quæ tamen significatio Medico saltem est secundaria, quia mediante corporis sanitate mentem quoq; sanam adjuvat. Per tropum & fortassis Hyperbolicè vocab. ὑγίεια tribuitur medicamento, & quidem Emplastro cephalico, quod & *Panaceam* & *Trium fratrum* vocant. Facit ad nomas & omnia ulcera maligna. Valet etiam ad plurima, & ejus descriptio habetur in Aëtio l. 13. c. de Emplastr. Cephal. notante Gorræo & Castello. Vide etiam *Sanitas*.

Hygiæno, ὑγιαίνω, significat *sanus sum*, valeo, quod tamen de prosperâ & adversâ valetudine accipitur ab Hippocr. 6. aph. 2. Adde Dieterich. n. 849.

Hygieinos, ὑγιεινὸς, idem, quod ὑγιὴς, *sanus*, salubris, sanabilis.

*Hygiene, ὑγιεινὴ, vocatur *Methodi Medicinalis pars* prior, quæ tractat modum, *sanitatem conservandi* in sanis per certas indicationes & congrua media, quemadmodum posterior appellatur θεραπευτικὴ, *Curativa*, quæ monstrat modum, sanitatem recuperandi in ægris per certas indicationes & congrua remedia. Vide Dogm. M. Gen. Part. IV. & alios Institutionistas. *Salubre* corpus apud Medicos dicitur tripliciter, ut subjectum, ut caussa, ut signum. Gal. in art. Medicin.

Hygieros, ὑγιηρὸς, idem, quod ὑγιεινὸς, *sanus*, salubris. Legitur in Hipp. de semine l. de A. L. & Aq. XXXVI. 1. & l. de morbo sacro V. 9. Opponitur τῷ νοσερῷ, morboso.

Hygrasia, ὑγρασία. Vide *Humor*.

Hygredon, ὑγρηδὼν, Vide *Humor*.

*Hygrocirsocele, ὑγροκιρσοκήλη, significat herniæ speciem compositam ex *Aquosâ* & *Varicosâ*, quando & circà venas ad testes excurrentes varicosæ tricæ oriuntur, & humor copiosus in scroto simul colligitur. Gal. in defin. Castell.

Hygrocollyrium, ὑγροκολλύριον, vocatur *Collyrium liquidum* ex humidis medicamentis magnâ ex parte constans. Vide *Collyrium*. Ægin. l. 3. c. 22.

HYGROMYRON, ὑγρόμυρον, nomen *Unguenti humidi* odorati, cujus descriptio, notante Gorræo, habetur apud Aet. l. 16. c. 114.

HYGROPHOBIA, ὑγροφοβία, idem, quod *Hydrophobia*, ità v. dicta, quia non solùm aquæ, sed cujusvis liquoris metus à cane rabido morsos infestat. Rhod. ad Scribon. Larg. n. 171.

HYGROS, ὑγρὸς, vide *Humidus*. In Fœminino ὑγρὰ, olim κατ᾽ ἐξοχὴν vocabatur *resina liquida*, cui opponebatur φρυκτὴ, *frixa*, Gal. l. 6. Meth. med. cap. 2. lib. 2. de C. M. P. G. c. 2. Dioscor. lib. 1. cap. 92. seq. *Hygra* quoque tribuitur medicamentis Ophthalmicis, estque idem, quod ὑγροκολλύριον, de quibus videatur Scribon. num. 37. 38. & Rhod. in not.

HYLE, ὕλη, significat *Materiam*, & quicquid sub artis Medicæ præcepta cadit, eaq; omnia, quibus cum in ægris, tùm in sanis utimur rectè *Materia Medica* dicitur, ὕλαι τῆς τέχνης, Gal. cap. 4. in 6. Epid. t. 19. ὕλη quoque dicitur *Sylva* & materia in sylvis cadua, unde ὑλοτόμος, *lignator*, qui in sylvis ligna cedit. *Hyle* Paracelso etiam *Materiam* significare videtur, de morb. fossorum lib. 2. cap. 2. Theatr. Chym. T. 2. In specie quoq; *Lapis Philosophicus Hyle* vocatur, Rob. Vallensis de veritat Alchemiæ. T. 1. Theatr. Chym. Unde & Mixtura illa in operatione Spagyricâ circà Lapidem Philosophicum sive Massa ex Terrâ albâ foliatâ fermentandâ Fermento & spiritu constans, aliàs *Chaos* dicta, *Hyle* quoq; vocatur. Lib. Synt. A. Ch. l. 7. c. 8. & Apoc. Herm. P. post. Tom. II. Oper. Libav. p. 340. Plura de *Materiis Chymicis* videantur in Bekheri Oedipo Chymico per totum. Jung. poterit quoq; Theatrum Chymicum & loca in Indicibus inquiri.

HYLOMANEO, ὑλομανέω, idem, quod καθυλομανέω, frondibus luxurio, vide suprà *Cathylomaneo*.

HYLONOMOS, ὑλόνομος, epitheton ferarum in sylvis victum quæritantium. Hippocr. l. 2. de diæt. XX. 2. ubi junguntur τὰ ἀγρόνομα, *in agris viventia*.

*HYMEN, ὑμὴν, in genere significat *membranam*; & coincidit cum vocabulis χιτὼν, & μῆνιγξ, quamvis & Differentiam aliquam docuerit Bartholin. l. 1. Anat. c. 4. Est a. *membrana* in genere pars similaris, lata, plana, alba & dilatabilis, ex portionibus colliquamenti seminalis viscidis & humidis producta Barth. d. l. ubi plura de hac materia. In specie *Hymen*, ὑμὴν, vocatur *claustrum virginitatis*, *Evgium*, & si quæ sunt alia nomina, quæ videantur apud Casp. Rejes. Cam. El. q. 39. num. 11. A quibusdam quæstio movetur: An reverâ talis membrana in medio perforata in sinu virginum muliebri detur? & an non potius caruncularum 4. myrtiformium cohæsio per membranulas pro hymene sit habenda? De hoc dubio videatur Barthol. l. 1. Anat. c. 31. Casp. à Rejes d. l. negativam defendit.

Lullius *Hymenis* nomine insignivit ignem peculiarem clausum in unicâ fornaculâ humidum, vaporosum, continuum ac digerentem, quem sufficere docet ad Magisterium Spagyricum Lapidis Philosophici, teste Dionys. Zachario in opusculo, Theatr. Chym. Tom. I. contento.

HYMENODES, ὑμενώδης, *membranosus*, pelliculosus. Dicitur de sanguine valdè fibroso & pituitoso Hipp. l. 1. de morb. mul. XXI. 2. XXIV. 8. XXV. 1. XLV. 14. LXXXIII. 4. explicatur per ὑμένων ἀνάπλεον, plenus pelliculis. Usurpatur de urinâ *membranaceâ* Coac. t. 83. & 582.

*HYOIDES, ὑοειδὲς, rectius ὑψιλοειδὲς, à figurâ literæ Græcæ υ. cùm ὑοειδὶς potiùs figuram aut formam Suis referens significet, rectè monente C. Hofmann. com. in Gal. de U. P. num. 494. Dicitur os bicorne, pluribus officulis contextum, ad radicem linguæ situm, ut sit firmamentum linguæ & laryngis musculorum. Junge Barthol. lib. 3. Anat. cap. 12. Vocatur & *Lambdoides* ab inversâ literâ Græcâ Λ. item *os gutturis Gulæ*. Gal. l. de muscul. dissect. cap. 13. Appellatur & *Pharyngethron* l. de vocal. instr. dissect. cap. 6.

HYOPHTHALMOS, ὑόφθαλμος, i. e. *Suis oculo similis* præter Botanicam significationem, quà Asteri Attico tribuitur, dicitur quoq; de gemmâ quâdam ex speciebus τῶν ἀχατῶν, sic dicta, quòd intus suillum oculum repræsentet. Gorræus.

HYPACUO, ὑπακούω, significat *obtempero*, cedo. Usurpatur ab Hippocr. de morbo aut materiâ morbificâ remediis cedente, v. g. l. 2. Prorrhet. XLIII. 2. lib. 4. Epid. XXV. 5. lib. 7. XXII. Jung. Foës. pag. 634.

HYPÆTHROS, ὕπαιθρος, significat *locum sub dio*, designatum ad deambulationem, quæ loca Græci & περιδρομίδας appellarunt, in quæ per hyemem sereno cœlo ex Xysto athletæ prodeuntes exercebantur. Lang. lib. 1. ep. 51. εὐνὴ ὕπαιθρος, cubile *sub dio*, legitur apud Hippocr. 2. de R. V. I. A. t. 50.

HYPAGO, ὑπάγω, *subduco*, propriè significat; sed in foro Medico tropicè dicitur de alvo fluidâ, κοιλίη ὑπάγουσα Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 13. Vide *Subductio*.

HYPALEIPTRON, ὑπάλειπτρον, instrumentum vocatur illitorium, sive *specillum*, quo ad illinendum utimur, vulgò *Spatha*. Hippocr. 1. de artic. t. 45. l. 2. de morb. mul. L. 9. ubi generaliter pro *Specillo* sumi videtur. Alibi v. vocavit ὑπαλειπτρίδα μήλην, l. de superfœt. XIII. 1. Jung. Erotian. in Onomast. p. 56. a. qui ὑπάλιπτον legit, quod reprobat Foës. Oecon. p. 635.

HYPALEIPTON, ὑπάλειπτον, vocatur medicamentũ, quod illini potest, vulgò *Linimentum*. Hipp. l. de Ulcer. XIV. 3.

HYPANCONION, ὑπαγκώνιον, dicitur *pulvillus*, qui *cubito subjicitur*, quasi *subcubitalis*, quemadmodum ὑπαυ-

ὑπαυχένιον, qui cervici supponitur. Gal. c. 2. de fract. t. 64.

Hypantheros, ὑπανθηρὸς, id est, *subfloridus*, sive aliquatenus florid⁹. De sputo subcruento & subrubro usurpavit Hipp. l. 2. Epid. f. II. 21.

Hypaphonos, ὑπάφωνος, vocab. rarissimi usus, significans vel subabsurdus, non consentaneus, h. e. intempestivus, importunus; vel *horrendus*, quemadmodum Linden. versio reddidit. Hipp. Coac. t. 321. Alii legunt ὑπόδεινον. Vide Hollerii Comm. ad h. l.

Hypar, ὕπαρ, dicitur de eo, quod visu cognoscitur. Pertinet ad proverbialem locutionem ὕπαρ ϗ ὄναρ, h. e. *vigilans* & *somnians*, quo usus Hippocr. in Leg. III. 7. 8.

Hypauchenion, ὑπαυχένιον, vocatur pulvillus, qui cervici supponitur, Gal. 2. de fract. t. 64.

Hypeccauma, ὑπέκκαυμα, *fomitem*, fomentum propriè significat. Tropicè v. & alimenta sic dicuntur, quia veluti ligna igni, calido nativo pabulum subministrant. Hippocr 1. aph. Jung. Dieter. n. 359.

Hypeclyomæ, ὑπεκλύομαι, significat *paulatim exolvor*, aut subinde debilis fio, deinde v. rursus ingravesco. Dicitur de palpitationibus Hippocr. lib. 1. de morb. mul. XLI. 5.

*Hypelatos, ὑπήλατος, *dejectorius*, dicitur de medicamentis alvum subducentibus; estque idem, quod καταϊρετικός. Legitur apud Hippocr. l. 4. de morb. XXX. 16. & 2. de R. V. I. A. t. 11.

Hypenantiosis, *contrarietatem* significat, sive mutuam repugnantiam. Hipp. 2. aph. 22. Jung. Dieter. num. 860. Ità indicata dicuntur indicantibus ὑπεναντία, *subcontraria*, Lind. Ex. IV. §. 19. Nota præpos. ὑπὸ, quæ limitare videtur contrarietatem.

Hypene, ὑπήνη, *barbam* significat *sub mento*, sive pilos à mento pendulos. Linden. Med. Phys. l. 2. c. 13. §. 50. quamvis Gorræus notaverit, etiam labrum superius vocari ὑπήνην, quod mihi non videtur congruum.

Hypenemios, ὑπηνέμιος, *subventaneus*: quasi à vento productus. Epitheton Ovorum sterilium, seu irritorum, quæ Gallina absq; congressu cum gallo concipit & excludit; Dicuntur & *Ova Zephyria*, à vento Zephyro, quòd ille ad horum ovorum generationem aliquid facere creditum fuerit. Aldrov. l. 14. Ornithol. c. 1.

Hyperæoreomæ, ὑπεραιωρέομαι, significat *elevor*, attollor. Hippocr. 2. de fract. t. 52.

*Hyperbolicus, ὑπερβολικὸς, id est, *Excessivus*, dicitur de figurâ corporis, quoties quatuor membra Græcè κῶλα, id est, *Crura ac Manus*, aut summè extenduntur, aut immodicè inflectuntur, ipsa item spina, cujus partes vertebræ quoque in cervice existunt, cum plus nimium incurvatur, aut extenditur, Gal. c. 1. in prognost. t. 13.

*Hypercatharsis, ὑπερκάθαρσις, quasi *superpurgatio*, h. e. immodica aut nimia purgatio, ex operatione violen-

violentioris medicamenti colliquantis, urentis, ſtimulantis, Hippocr. 5. aph. 4. Coac. t. 564. Jung. Dieter. n. 861. Talem ex uſu Mercurialium obortam obſervavit D. Möllenbroccius Eph. N. Cur. Ann. I. O. 54. Plures Authores de *Superpurgatione* vide apud Walther. Sylv. Med. p. 764. ſeq.

Hypercoryphosis, ὑπερκορύφωσις, ſignificat *eminentiam*, vel protuberantiam. Latinè *Apex* dicitur *Summitas, Vertex*. Ità *Lobi* pulmonum vocantur ab Hipp. ὑπερκορυφώσιες, l. de Diſſection. t. 7. & Hepatis, ibid. II. 3.

Hypercrisis, ὑπέρκρισις, ſignificat *Judicationem*, ſive *Criſin* morbi *exceſſivam* & acerbiorem, quando natura materiæ morbificæ multitudine onerata evacuationem molitur nimiam, cum periculo graviori conjunctam. Gal. c. 3. prognoſt. t. 1. Dicitur & ὑπερέκκρισις, *ſuperexcretio*, l. 3. de C. M. S. L. c. 3. in pr.

Hyperemeo, ὑπερεμέω, *ſuperevomo* ſignificat. Uſurpavit verò Hippocr. de venis ſanguinem redundantem effundentibus, l. 2. de morb. XVII. 2. XIIX. 1.

Hypereon, ὑπερέων, exponit Erotian. Onom. p. 117. per *commutans*.

Hyperetes, ὑπηρέτης. Vide *Miniſter*.

Hyperinesis, ὑπερίνησις, idem, quod ὑπερκάθαρσις, *nimiam evacuationem* ſignificat. Ἴνησις enim vacuationem notat. Unde & ὑπέρινος, & ὑπερινώμενος dicitur *immodicè vacuatus*. Hipp. l. de loc. in hom. LXI. 12. in principio l. 2. de morb. mul. l. 6. Epid. ſ. 5. t. 32. Gal. l. de ſang. miſſ. advers. Eraſiſtratum, c. 7. Junge Foëſ. p. 636.

*Hyperôa, ὑπερῷα, dicitur pars oris ſuperior, eſtq́ modicè concava, foraminulis pertuſa, per quæ à cerebro pituita ſive mucus deſcendit. Dicitur & *Palatum*, item *Baſis cerebri*, oſſe ſphœnoide firmata. Gr. τὸ κατὰ τὴν ὑπερώαν ὀστοῦν. Gal. c. 1. in 6. Epid. t. 3. & 4. Caſtell. Barthol. l. 3. Anat. c. 12.

Hyperoche, ὑπεροχὴ, dicitur *præſtantia*, excellentia, quæ decet Medicum, & *Divina* vocatur ab Hipp. l. de dec. ornat. V. 17. Hanc egregiè expoſuit Lindenus, appellans *Sublimitatem Heroicam*, Exerc. II. §. 36. ſeqq.

Hyperorao, ὑπερoράω, propriè ſignificat *prætervideo*, quod prohibuit Hipp. in Medico 6. Epid. ſ. 2. t. 25. & mirum, Foëſ. in Oec. non expoſuiſſe hoc verbum emphaticum, quo indicatur, Medicum non debere temerè & ἀπερισκέπτως, inconſideratè quicquam aggredi, aut ſuſcipere. Lind. Ex. XII. §. 34. XIII. §. 6.

Hyperos, ὕπερος, *piſtillum* ſignificat, Hipp. 2. de fractur. t. 41. Idem, quod κερκὶς. Vide *Cercis*.

Hyperphero, ὑπερφέρω, ſignificat *emineo*, exto. Hipp. l. 7. Epid. XLI. 14. quamvis in edit. Linden. legatur ὑπεφέρετο, fortaſſis mendosè, pro ὑπερεφέρετο. Foëſ. d. l.

Hyperphyes, ὑπερφυὴς, ſuprà naturam & indolem alicujus rei excedens. Uſurpatur de ægritudine, Græcè

κακοπαθείη dictâ, eâq; gravissimâ, l. de vet. med. XIX. 5. Latinè *Immensus* reddi potest.

*Hypersarcosis, ὑπερσάρκωσις. Vide *Excrescentia*. Hinc & ulcus, quod habet *carnem excrescentem*, vocatur ὑπέρσαρκον, Gal. l.2. Meth. Med. c.2. & l. 3. c. 6.

Hypertoneo, ὑπερτονέω, significat supero, *superemineo*, Gal. in Exeg. dict. Hipp.

Hyperydros, ὑπέρυδρος, significat nimis aquosus, aquâ collectâ distentus, Hipp. l. de affect. XXIII. 12. quamvis mendosè legatur in Lind. ὑπέρυθρον.

Hyperythros, ὑπέρυθρος, significat *subrubrum*. Legitur apud Hippocr. 3. Epid. s.3. t.70. & l.6. Epid. s. 3. t.29. Linden. vocavit Rubrum dilutum, Ex.V. §. 57.

Hypexodos, ὑπέξοδος, dicitur *alvi secessus*, alvi fluxus. Hipp. l.2. Prorrh. XXXII. 3.

*Hypezocos, ὑπεζωκὼς, *succingens*. Dicitur de membranis, quæ aliis partibus sunt *succinctæ*, v. g. Plevra costas *succingit*. Ab his differunt διαφράττοντες, *distinguentes*, ut sunt, Diaphragma, Mediastinum, Gal. l. 5. Anat. adm. c. 8. & l.7. c.2.

Hyphæmos. Vide *Suberuentus*.

Hyphe, *Hyphos*, ὕφη, ὕφος. Vide *Tela*.

Hyphegesis, ὑφήγησις, est præitio & deductio quædam. Sic dicitur Hipp. via, quæ reliquæ puerperii purgationi sternitur, per illa, quæ primum cum fœtu eruperunt, l. de nat. puer. XII. 7.

Hyphydros, ὕφυδρος, idem, quod *Hydropicus*, aquam sub cute collectam habens, Hipp. l.2. Prorrhet. II. 12.

Hypnobates, ὑπνοβάτης, *Somnambulo*. Vide *Noctambulo*.

Hypnos, ὕπνος, *somnus*, quid significet, notum est. Pertinet inter res nonnaturales, ceu caussas indifferentes sanitatis & morborum, cujus essentia consistit in quiete & vacatione actionum sensitivarum potissimùm & locomotivarum, dependens à spirituum animalium illis functionibus destinatorum materiali præsentiâ, vel etiam activitate debitâ deficiente. Dividitur in *somnum* naturalem & præternaturalem. Plura de *somni* naturâ & differentiis legi possunt apud Th. Willis Tr. de An. Brut. P. I. c.16. Dogm. nostra Med. Gen. P. V. c. 4. d. 2. p. 621. seqq. & in specie de præternaturali Charlton. Ex. Pathol. VII. §. 4. Jungatur etiam, si placet, Dieterich. n. 863. Linden. Ex. VII. §. 39. seqq. XVI. §. 230. Helmontii sententia de *somno* videri potest tr. Jus Duumviratus n. 14. seqq.

Hypnoterion, ὑπνωτήριον, nomen est Epithematis Hepatici apud Aëtium de curâ splenis indurati, teste Gorræo in defin.

*Hypnoticus, ὑπνωτικὸς, dicitur de eo, quod somnum conciliat, idem, quod ὑπνοποιὸς, Lat. *Somnifer*, aut *Somnificus*. Ità vinum somniferum vocatur, Diosc. l. 5. c.11. Medicamenta ὑπνωτικὰ sunt, quæ somnum faciunt. Coincidunt cum *Narcoticis*,

cis, nisi quòd hæc violentiora saltem somnifera denotent, Gal.l.5.de S. Fac. c.19. Vocantur & *Colica*, l.7. de C.M.S.L. c.5.

Hypo, ὑπὸ, præpositio, significans *sub*, quod tamen in vocabulis compositis accipiendum est non solùm ratione loci inferioris, sed etiam sæpè exponendum de modo remissiori & leviori, quod ex subseqq. nonnullis vocabulis innotescet, & rectissimè animadverterunt C. Hofmannus in Comm. ad Galen. de U. Part. n. 1062. & Linden. Ex. XII. §.69. imò Gal. ipse c. 3. in 1. Prorrhet. t.3.

Hypobæno, ὑποβαίνω, significat *subeo*, h.e. subjicior, veluti fundamentum suppono r. Occurrit apud Hipp. in Mochlic. XI. 11. ubi etiam opponitur τὸ ὑποβαίνειν. Foës. p. 637.

Hypoblepo, ὑποβλέπω, significat *leviter suspicio*, & usurpatur de illis, qui per somnum apertis quodammodo sunt oculis, quod languentium & extremè affectarum virium, aut nimiæ resiccationis est indicium, Hipp. Coac. t. 64. Vide *Hypophasis*.

Hypoborborizo, ὑποβορβορίζω, significat aliquod murmur, *submurmuro*, Hipp. Coac. t. 62.

Hypobrychios, ὑποβρύχιος, significat *submersus*, latens, in profundo delitescens. Usurpatur vel de partibus corporis, v.g. venis, Hippocr. l. de venis XXIII. 5. vel de febre delitescente, l.1. Epid. c.3. t.10. Adde Foës. d.l.

Hypocatharsis, ὑποκάθαρσις, significat levem per alvum purgationem, & ità opponitur ὑπερκαθάρσει, quamvis non possit negari, quandoq; etiam simpliciter sumi pro omni inferioris alvi purgatione, Hipp. l. de ulcer. IV. 6. Confer ad Galen. l. 4. meth. med. c. 6.

Hypocaustum, ὑπόκαυστον, propriè significat *balnearium*, vel *vaporarium*, quod sub suo pavimento habet fornacem, quâ mediante calefacit. Confer ad Lang. l.1. ep. 50. Rhod. ad Scrib. n. 60. Hodieq; tamen sumitur pro omni conclavi, quod mediante fornace calefieri potest, vulgò Stube. Jul Alex. l. 28. salubr. c.8. cujus usum an Itali, Galli, & qui eos sectantur, prægnantibus satis rationibus improbent, dubito.

Hypocephalæon, ὑποκεφάλαιον, *pulvinum* aut *pulvinar capiti* supponendum significat, Hipp. l. 1. de morb. mul. XCIV. 10.

Hypocerchaleon, ὑποκερχαλέον, significat asperitatem quandam stridulam in faucibus & asperâ arteriâ, Hipp. l.7. Epid. XI. 7.

Hypoceros, ὑπόκηρος, *impurus*, interitui & morti obnoxius, idem, quod ἐπίκηρος, quod ἀκηράτῳ, *puro*, sincero opponitur, significat, Hipp. de morb. sacr. IV. 54.

Hypochasco, ὑποχάσκω, propriè significat ore subhianti sum, & aliquantulùm aperto, uti solent illi, qui mente aliquò acriter contendunt, & totâ cogitatione ac oculis eam in rem defiguntur. Hinc & significat suspicor, suspecto, animadverto, Hipp. l.4. Epid. XXVII. 14.

Hypocheirios, ὑποχείριος, significat ægrum, qui Medico tractandum se submittit, Hipp. l. de Medico, l. 34.

*Hypocheomenos, ὑποχεόμενος, i. e. *suffusus*, sive suffusione in oculo laborans. Gal. l. 6. de tu. san. c. 9. in fine.

Hypochloromelas, ὑποχλωρομέλας, dicitur, qui ex pallido aliquantulum nigricat, *subpallidè nigricans*, ex mistâ humorum melancholici & biliosi in sanguine abundantium dispositione originem ducens. Occurrit apud Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 21. Vide Gal. in comm. ad h. l.

Hypochloros, ὑπόχλωρος, significat ex virore aliquantulum pallescens, Hipp. d. l. Lat. *Subviridis*.

Hypocholos, ὑπόχολος, *subbiliosus*. Dicitur de colore, estq; signum corporis extenuati, Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 29. Gal. in comm. ad h. l.

Hypochondriacus, ὑποχονδριακὸς, dicitur & de Morbis, & de Ægrotis. Inter morbos antecellit nomine quidem notissima *Affectio Hypochondriaca*, ὑποχονδριακὸν πάθημα, aliàs *Flatulenta Affectio*, *Mirachialis*, Arab. dicta, etsi melancholia conjuncta fuerit, *Melancholia Hypochondriaca* appellata. Qualis autē verè morbus sit, nondum adeò perspectum. Est enim tanta congeries symptomatum diversorum, ut quædam planè contrariari invicem videantur. Hinc & apud veteres plerunq; accusatur ἀνωμαλία viscerum, h. e. adversæ functiones. Hujus morbi descriptionem ex vulgari veterum & quorundam recentiorum opinione vide passim in Practicorum scriptis, præsertim Sennert. l. 3. Med. Pr. Part. V. sect. I. per totum, & de *Melancholiâ hypochondriacâ* l. 1. P. II. c. 12. Malach. Geigerum, Joh. Freitag. & P. Zacchiam integris tractatibus de hoc morbo. Junge Dieter. d. l. Casp. à Rejes C. El. quæst. 73. n. 17. & seqq. aliosq; plures. Nonnulli recentiorum hunc affectum aliter describunt. Ità Th. Willis inter spasmodicos affectus refert, & ità morbis Cerebri annumerat in Patholog. Cerebri c. 11. Nath. Highmorus verò morbum Ventriculi esse statuit in Epistolâ de Hystericâ & *Hypochondriacâ* passione. Mihi salvo aliorum judicio hanc addere libet descriptionem: *Affectio Hypochondriaca* est morbus valdè complicatus & compositus ex diversis speciebus, præsertim verò ex intemperie variâ partium primariarum corporis & obstructionibus viscerum glandularum, vasorumq; in hypochondriis, congeriem plurimorum gravissimorumq; quandoq; symptomatum, præsertim actionum naturalium, vitalium & animalium læsarum, cum copiosâ flatulentiâ, murmure, ructibus acidis, sputatione continuâ, alvi siccitate, urinâ tenui, quandoq; verò valdè lixiviosâ & tinctâ, interdum & cum delirio Melancholico conjunctam habens, & proveniens à mixtâ & inter se pugnante fermenti in ventriculo, sanguinis & succi nervosi impuritate heterogeneâ ad malignitatem lentam, & putredinem magis minusve vergente

gente

gente. In concreto pro Ægrotis morbo jam descripto correptis passim sumi legimus. Ità in Ephem. N. Cur. Ann. I. Obs. 63. 80. & Ann. II. O. 66. &c.

*Hypochondrion, ὑποχόνδριον, quasi *Subcartilagium*, aliàs Celso *Præcordia*, quamvis minus congruè. Ità verò dicitur ea pars corporis, quæ sub costis spuriis ad ilia usque utrinque protenditur, non solùm musculos, sed & interna viscera comprehendens, Foës. p. 645. Dividitur in dextrum & sinistrum, quamvis *Hypochondrium* simpliciter & καθ' ἐξοχὴν positum Hippocr. pro dextro sumserit, propter prærogativam, teste Gal. c. 2. in 3. Epid. hist. 2. uti Linden. notavit Ex. IV. §. 84. Adde Dieter. n. 874.

Hypochorema, ὑποχώρημα, ὑποχώρησις. Vide *Dejectio*. Dieter. n. 874. Linden. Ex. XIII. §. 244. seqq. 255.

Hypochros, subpallidus, subflavus, Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 21. C. Hofm. C. de U. P. n. 1062.

*Hypochyma, *Hypochysis*, ὑπόχυμα, ὑπόχυσις, Latinè *Suffusio*. Vide *Cataracta*. Quomodo differat à *Glaucomate*, vide in *Glaucoma*. Rhod. ad Scribon. n. 38.

Hypochytos, ὑπόχυτος, epitheton vini, estque idem, quod διάχυτος οἶνος, de quo suprà in *Diachytos*.

Hypocoelon, ὑπόκοιλον, dicitur pars cavitati oculorum, quæ κοῖλον dicitur, subjecta. Latinè *Subcavum*, Gorr. Linden. Med. Phys. l. 2. c. 10. §. 85.

Hypocophosis, ὑποκώφωσις, Latinè *Subsurditas*, *surdastritas*, si licet fingere, idem, quod βαρηκοΐα, *Obauditio*, Difficultas auditûs. Vide *Cophosis*. Forest. l. 12. Obs. 12. Schol.

Hypocrinomæ, ὑποκρίνομαι, Hippocrat. idem est, quod ἀποκρίνομαι, *respondeo*, indico. Hippocr. libr. 7. Epid. XV. 29. l. 2. de fract. t. 11. 64. 68. Foës. p. 639.

Hypodeiris, ὑποδειρὶς, dicitur ultima colli anterioris pars, cui proximè subest jugulum. Gorr.

Hypodesis, ὑπόδεσις, dicitur *subligatio*, estque fascia, quæ antè injectas plagulas applicatur, Hippocrat. 2. de iis, quæ in medic. t. 24. & Galen. in comm. ad hunc locum.

Hypodesmis, ὑποδεσμὶς, idem, quod ὑπόδεσις, *subligatio*, sive fascia antè plagulas adhibita. Hippocr. d. l. s. 3. t. 3. Galen. in comm. Opponitur τῷ ἐπιδέσμῳ, de quo suprà Hippocr. d. l. t. 6. Adde 4. de artic. t. 39.

Hypodexis, ὑπόδεξις, vocatur *susceptio*, vel exceptio familiaris, idem, quod ὑποδοχή. Legitur apud Hipp. l. de dec. orn. XI. 19.

Hypodyscolos, ὑποδύσκολος, id est, *paululùm gravior*. Usurpatur de signo: Hipp. Coac. t. 189. & notat *aliquantò malignum*.

Hypodysphoros, ὑποδύσφορος, significat *submolestus*, aliquantulùm implacidus & corporis incontinentiâ jactatus. Hipp. 1. Prorrhet. s. 2. t. 4.

*Hypogastrion, ὑπογάστριον, vide *Abdomen, Etron.* Est ima pars imi ventris, quæ ab umbilico ad pubem & pudenda porrigitur, Hipp. 4. aph. 80. Latinè *Sumen.*

*Hypoglossis, *Hypoglossium*, ὑπογλωσσίς, ὑπογλώσσιον, item ὑπογλωττίς, physiologicam & pathologicam habet significationem. Secundum illam ὑπογλωσσὶς dicitur inferior pars linguæ, maxillæ adhærens, ubi affectus, Rana dictus, oriri solet. Linden. l. 2. Med. Phys. c. 13. §. 73. in quâ significatione quoque accipi videtur XI. 3. Unde & affectus dictus ὑπογλώσσιος βάτραχος, *rana sub linguâ* vocatur Aëtio Tetrabibl. 2. l. 4. c. 39. Ab hâc quoque significatione contigit, ut medicamenta quædam Arteriaca dicta sint ὑπογλωττίδες, id est, *sublingualia*, l. 7. de C. M. S. L. c. 1. Scribon. n. 110. Vocantur & à Critone *Hypoglossida*, Forest l. 15. Obs. 32. Schol. fine. Pathologicè verò significat ὑπογλωσσὶς tuberculum sub linguâ, sive partem inferiorem linguæ intumescentem. Hipp. l. 2. de morb. XXXI. 1.

Hypoglutis, ὑπογλουτίς, dicitur Anatomicis carnosa ea pars, quæ sub natibus deorsum femur versus pertendit. Gorræus.

Hypogyon, ὑπόγυον, ἢ ὑπογύιον, significat id, quod est præ manibus, vel quod instat, Hippocr. l. 7. Epid. XXIIX. 13. 26. XXIX. 2. ubi Linden. vertit per morti propinquus; quod tamen textus ipse non videtur exigere.

Hypolambano, ὑπολαμβάνω, significat 1. *deprehendo*, Hippocr. l. de Medico VIII. 2. deinde *suscipio, subeo*, Hipp. l. 1. de morb. XI. 14. Ità ὑπολαβὼν ῥῖγος, rigor sensim *subiens*, vel invadens legitur, l. 5. Epid. X. 22.

Hypolampsis, ὑπόλαμψις, significat aliquem *obscurum fulgorem*, qualis observatur in tumore Hydropico, Hipp. l. 4. Epid. XX. 1.

Hypolaparos, ὑπολάπαρος, *aliquantulùm mollis, subvacuus* significat, & usurpatur ab Hipp. de hypochondriorum molli extensione, l. 1. Epid. ægr. 2. l. 3. ægr. 3. & l. 4. XXVI. 1. Foës. p. 639.

Hypoleibomæ, ὑπολείβομαι, idem, quod ὑποστάζω, *aliquantùm destillo*, defluo, Hipp. l. 1. de Morb. Mul. LI. 2. Gal. in exeg. voc. Hipp.

Hypombros, ὕπομβρος, significat vel *subtus madidus*, & dicitur de osse ὑπόπυῳ, subpurulento, Galen. d. l. & Erotian. Onom. p. 117. c. vel potest etiam significare *leviter madidum.*

Hypomia, ὑπωμία, dicitur de eo, quod superiori humeri parti subjacet, aut ipsi humero, Gal. d. l.

Hypomnema, ὑπόμνημα, vocatur *commentarius*, recensio & domestica adversaria eorum, quæ memoriæ caussâ sibi quisq; ex lectione Authorum collegit, & seorsim connotavit, Libav. Apoc. Herm. Part. I. in procem. C. Hofm. in comm. ad Gal. II. P. n. 869.

Hypomysaros, ὑπομύσαρος, hoc est, *subolidus*, subfœtidus, aliquantùm graveo-

graveolens. Hipp. de excrementis usurpavit l. 7. Epid. XLVI. 9.

Hypomyxon, ὑπόμυξον, vocatur articul⁹ muco obductus, *mucosus*, Hipp. 1. de art. 30.

Hyponoema, ὑπονόημα, significat *animo conceptam opinionem*, vel *suspicionem*, Hipp. l. 2. Prorrhet. IV. 2.

Hyponomos, ὑπόνομος, dicitur de *ulcere subtus depascente*, & cuniculoso. Græci enim ὑπονόμους vocant locos & canales subterraneos, opertas fossas & cloacas. Gorræus.

Hyponos, ὕπονος, ἢ ὑπονίσκος, dicitur *asellus suppositus*, sive *succula supposita*, quâ fit extensio ad superiora. Pertinet ad Chirurgiam veterum, Hipp. in Mochlic. XXII. 1. ubi Linden. legit ὑπόπονος.

Hypopelios, ὑποπέλιος. Vide *Sublividus*.

Hypoperipsychon, ὑποπεριψύχων, vocatur, qui in exteriori habitu vel ambitu corporis levi frigore tentatur, Hipp. 1. Prorrh. s. 2. t. 49. & Coac. t. 134.

Hypophacodes, ὑποφακώδης, lentis colorem referens, vel *lenticolor*, Hipp. l. 2. Epid. t. 75. qualem colorem habent plerunq; lienosi. Foës. p. 643.

Hypophasis, ὑπόφασις, dicitur *suspectio*, vel *subapparitio*, quando inter dormiendum album in oculo subapparet, Hipp. 1. Progn. t. 11. à verbo ὑποφαίνομαι, *subappareo*, quod in eâdem significatione legitur 4. aph. 52. Jungatur Dieter. n. 873. Tales homines vocantur aliàs ὑποβλέποντες, Coac. t. 64. Vide *Hypoblepo*.

Hypophaulos, ὑπόφαυλος, *aliquantùm vitiosus* & pravus. Usurpatur de victu vulgari & mediocri, Hipp. 1. de fract. t. 45.

Hypophero, ὑποφέρω, geminam apud Hippocr. obtinuit significationem: unam, quando denotat *suffero*, *tolero*, l. 1. Epid. s. 2. t. 35. & l. 1. de Morb. mul. C. 37. alteram, quâ significat *labasco*, labor, titubo, l. de intern. aff. XXXIX. 11. Vide Foës. p. 644.

* Hypophora, ὑποφορά, vocatur Galeno *ulcus dehiscens*, hoc est, profundum, fistulosum, quod ex defectu repletionem exigit, l. introduct. c. 3. & l. 6. de C. M. P. G. c. 2. princ. Nonnulli tamen ὑποφορὰν de *alvi dejectione* dici arbitrantur, teste Foës. d. l. & apparet ex Hipp. Coac. t. 310.

Hypophthalmion, ὑποφθάλμιον, vocatur pars oculis subjacens, quæ in cachecticis & hydropicis intumescere solet. Occurrit apud Hipp. Coac. t. 139. l. 1. de morb. mul. XXV. 7. l. 2. III. 3. IX. 3. Idem ferè significat, quod ὑπόκοιλον, de quo suprà. Foës. d. l. Est & ὑποφθάλμιον idem, quod ὑπώπιον, de quo p. p. Forest. l. 11. Obs. 8. Schol.

Hypophtheiromenos, ὑποφθειρόμενος, dicitur longo tempore contabescens, sive *leviter subtabescens*, apud Hipp. l. 1. Epid. s. 1. t. 17. quamvis potius legendum videatur ὑποφερομένων, h. e. *perferentium*, notante Foës. ad h. l. & in Oec. d. l.

Hypophysis, ὑπόφυσις. Vide *Subortus*.

*Hypoph-

Hygromyron, ὑγρόμυρον, nomen *Unguenti humidi* odorati, cujus descriptio, notante Gorræo, habetur apud Aët. l. 16. c. 114.

Hygrophobia, ὑγροφοβία, idem, quod *Hydrophobia*, ità v. dicta, quia non solùm aquæ, sed cujusvis liquoris metus à cane rabido morsos infestat. Rhod. ad Scribon. Larg. n. 171.

Hygros, ὑγρὸς, vide *Humidus*. In Fœminino ὑγρὰ, olim κατ' ἐξοχὴν vocabatur *resina liquida*, cui opponebatur φρυκτὴ, *frixa*, Gal. l. 6. Meth. med. cap. 2. lib. 2. de C. M. P. G. c. 2. Dioscor. lib. 1. cap. 92. seq. *Hygra* quoque tribuitur medicamentis Ophthalmicis, estque idem, quod ὑγροκολλύριον, de quibus videatur Scribon. num. 37. 38. & Rhod. in not.

Hyle, ὕλη, significat *Materiam*, & quicquid sub artis Medicæ præcepta cadit, eaq; omnia, quibus cum in ægris, tùm in sanis utimur rectè *Materia Medica* dicitur, ὕλαι τῆς τέχνης, Gal. cap. 4. in 6. Epid. t. 19. ὕλη quoque dicitur *Sylva* & materia in sylvis cadua, unde ὑλοτόμος, *lignator*, qui in sylvis ligna cedit. *Hyle* Paracelso etiam *Materiam* significare videtur, de morb. fossorum lib. 2. cap. 2. Theatr. Chym. T. 2. In specie quoq; *Lapis Philosophicus Hyle* vocatur, Rob. Vallensis de veritat Alchemiæ. T. 1. Theatr. Chym. Unde & Mixtura illa in operatione Spagyricâ circà Lapidem Philosophicum sive Massa ex Terrâ albâ foliatâ fermentandâ Fermento & spiritu constans, alias *Chaos* dicta, *Hyle* quoq; vocatur. Lib. Synt. A. Ch. l. 7. c. 8. & Apoc. Herm. P. post. Tom. II. Oper. Libav. p. 340. Plura de *Materiis Chymicis* videantur in Bekheri Oedipo Chymico per totum. Jung. poterit quoq; Theatrum Chymicum & loca in Indicibus inquiri.

Hylomaneo, ὑλομανέω, idem, quod καθυλομανέω, frondibus luxurio, vide suprà *Cathylomaneo*.

Hylonomos, ὑλόνομος, epitheton ferarum in sylvis victum quæritantium. Hippocr. l. 2. de diæt. XX. 2. ubi junguntur τὰ ἀγρόνομα, in *agris viventia*.

*__Hymen__, ὑμὴν, in genere significat *membranam*; & coincidit cum vocabulis χιτὼν, & μήνιγξ, quamvis & Differentiam aliquam docuerit Bartholin. l. 1. Anat. c. 4. Est a. *membrana* in genere pars similaris, lata, plana, alba & dilatabilis, ex portionibus colliquamenti seminalis viscidis & humidis producta Barth. d. l. ubi plura de hac materia. In specie *Hymen*, ὑμὴν, vocatur *claustrum virginitatis*, *Evgium*, & si quæ sunt alia nomina, quæ videantur apud Casp. Rejes. Cam. El. q. 39. num. 11. A quibusdam quæstio movetur: An reverâ talis membrana in medio perforata in sinu virginum muliebri detur? & an non potius caruncularum 4. myrtiformium cohæsio per membranulas pro hymene sit habenda? De hoc dubio videatur Barthol. l. 1. Anat. c. 31. Casp. à Rejes d. l. negativam defendit.

Lullius

Lullius *Hymenis* nomine insignivit ignem peculiarem clausum in unicâ fornaculâ humidum, vaporosum, continuum ac digerentem, quem sufficere docet ad Magisterium Spagyricum Lapidis Philosophici, teste Dionys. Zachario in opusculo, Theatr. Chym. Tom. I. contento.

HYMENODES, ὑμενώδης, *membranosus*, pelliculosus. Dicitur de sanguine valdè fibroso & pituitoso Hipp. l. 1. de morb. mul. XXI. 2. XXIV. 8. XXV. 1. XLV. 14. LXXXIII. 4. explicatur per ὑμένων ἀνάπλεον, plenus pelliculis. Usurpatur de urinâ *membranaceâ* Coac. t. 83. & 582.

*HYOIDES, ὑοειδὲς, rectius ὑψιλοειδὲς, à figurâ literæ Græcæ υ. cùm ὑοειδὲς potiùs figuram aut formam Suis referens significet, rectè monente C. Hofmann. com. in Gal. de U. P. num. 494. Dicitur os bicorne, pluribus ossiculis contextum, ad radicem linguæ situm, ut sit firmamentum linguæ & laryngis musculorum. Junge Barthol. lib. 3. Anat. cap. 12. Vocatur & *Lambdoides* ab inversâ literâ Græcâ Λ. item *os gutturis Gulæ*. Gal. l. de muscul. dissect. cap. 13. Appellatur & *Pharyngethron* l. de vocal. instr. dissect. cap. 6.

HYOPHTHALMOS, ὑόφθαλμος, i. e. *Suis oculo similis* præter Botanicam significationem, quâ Asteri Attico tribuitur, dicitur quoq; de gemmâ quâdam ex speciebus τῶν ἀχατῶν, sic dicta, quòd intus suillum oculum repræsentet. Gorræus.

HYPACUO, ὑπακούω, significat *obtempero*, *cedo*. Usurpatur ab Hippocr. de morbo aut materiâ morbificâ remediis cedente, v. g. l. 2. Prorrhet. XLIII. 2. lib. 4. Epid. XXV. 5. lib. 7. XXII. Jung. Foës. pag. 634.

HYPÆTHROS, ὕπαιθρος, significat *locum sub dio*, designatum ad deambulationem, quæ loca Græci & περιδρομίδας appellarunt, in quæ per hyemem sereno cœlo ex Xysto athletæ prodeuntes exercebantur. Lang. lib. 1. ep. 51. εὐνὴ ὕπαιθρος, cubile *sub dio*, legitur apud Hippocr. 2. de R. V. I. A. t. 50.

HYPAGO, ὑπάγω, *subduco*, propriè significat; sed in foro Medico tropicè dicitur de alvo fluidâ, κοιλίη ὑπάγουσα Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 13. Vide *Subductio*.

HYPALEIPTRON, ὑπαλειπτρον, instrumentum vocatur illitorium, sive *specillum*, quo ad illinendum utimur, vulgò *Spatha*. Hippocr. 1. de artic. t. 45. l. 2. de morb. mul. L. 9. ubi generaliter pro *Specillo* sumi videtur. Alibi v. vocavit ὑπαλειπτρίδα μήλην, l. de superfœt. XIII. 1. Jung. Erotian. in Onomast. p. 56. a. qui ὑπάλιπτον legit, quod reprobat Foës. Oecon. p. 635.

HYPALEIPTON, ὑπάλειπτον, vocatur medicamentũ, quod illini potest, vulgò *Linimentum*. Hipp. l. de Ulcer. XIV. 3.

HYPANCONION, ὑπαγκώνιον, dicitur *pulvillus*, qui *cubito subjicitur*, quasi *subcubitalis*, quemadmodum

ὑπαυ-

ὑπαυχένιον, qui cervici ſupponitur. Gal. c. 2. de fract. t. 64.

Hypantheros, ὑπανθηρὸς, id eſt, *ſubfloridus*, ſive aliquatenus florid⁹. De ſputo ſubcruento & ſubrubro uſurpavit Hipp. l. 2. Epid. ſ. II. 21.

Hypaphonos, ὑπάφωνος, vocab. rariſſimi uſus, ſignificans vel ſubabſurdus, non conſentaneus, h. e. intempeſtivus, importunus; vel *horrendus*, quemadmodum Linden. verſio reddidit. Hipp. Coac. t. 321. Alii legunt ὑπόδεινον. Vide Hollerii Comm. ad h. l.

Hypar, ὕπαρ, dicitur de eo, quod viſu cognoſcitur. Pertinet ad proverbialem locutionem ὕπαρ καὶ ὄναρ, h. e. *vigilans* & *ſomnians*, quo uſus Hippocr. in Leg. III. 7. 8.

Hypauchenion, ὑπαυχένιον, vocatur pulvillus, qui cervici ſupponitur, Gal. 2. de fract. t. 64.

Hypeccauma, ὑπέκκαυμα, *fomitem*, fomentum propriè ſignificat. Tropicè v. & alimenta ſic dicuntur, quia veluti ligna igni, calido nativo pabulum ſubminiſtrant. Hippocr 1. aph. Jung. Dieter. n. 359.

Hypeclyomæ, ὑπεκλύομαι, ſignificat *paulatim exolvor*, aut ſubinde debilis fio, deinde v. rurſus ingraveſco. Dicitur de palpitationibus Hippocr. lib. 1. de morb. mul. XLI. 5.

*Hypelatos, ὑπήλατος, *dejectorius*, dicitur de medicamentis alvum ſubducentibus; eſtque idem, quod καθαρτικὸς. Legitur apud Hippocr. l. 4. de morb. XXX. 16. & 2. de R. V. I. A. t. 11.

Hypenantiosis, *contrarietatem* ſignificat, ſive mutuam repugnantiam. Hipp. 2. aph. 22. Jung. Dieter. num. 860. Ità indicata dicuntur indicantibus ὑπεναντία, *ſubcontraria*, Lind. Ex. IV. §. 19. Nota præpoſ. ὑπὸ, quæ limitare videtur contrarietatem.

Hypene, ὑπήνη, *barbam* ſignificat *ſub mento*, ſive pilos à mento pendulos. Linden. Med. Phyſ. l. 2. c. 13. §. 50. quamvis Gorræus notaverit, etiam labrum ſuperius vocari ὑπήνην, quod mihi non videtur congruum.

Hypenemios, ὑπηνέμιος, *ſubventaneus*: quaſi à vento productus. Epitheton Ovorum ſterilium, ſeu irritorum, quæ Gallina absq; congreſſu cum gallo concipit & excludit; Dicuntur & *Ova Zephyria*, à vento Zephyro, quòd ille ad horum ovorum generationem aliquid facere creditum fuerit. Aldrov. l. 14. Ornithol. c. 1.

Hyperæoreomæ, ὑπεραιωρέομαι, ſignificat *elevor*, attollor. Hippocr. 2. de fract. t. 52.

*Hyperbolicus, ὑπερβολικὸς, id eſt, *Exceſſivus*, dicitur de figurâ corporis, quoties quatuor membra Græcè κῶλα, id eſt, *Crura* ac *Manus*, aut ſummè extenduntur, aut immodicè inflectuntur, ipſa item ſpina, cujus partes vertebræ quoque in cervice exiſtunt, cum plus nimium incurvatur, aut extenditur, Gal. c. 1. in prognoſt. t. 13.

*Hypercatharsis, ὑπερκάθαρσις, quaſi *ſuperpurgatio*, h. e. immodica aut nimia purgatio, ex operatione violen-

violentioris medicamenti colliquantis, urentis, stimulantis, Hippocr. 5. aph. 4. Coac. t. 564. Jung. Dieter. n. 861. Talem ex usu Mercurialium obortam observavit D. Möllenbroccius Eph. N. Cur. Ann. I. O. 54. Plures Authores de *Superpurgatione* vide apud Walther. Sylv. Med. p. 764. seq.

Hypercoryphosis, ὑπερκορύφωσις, significat *eminentiam*, vel protuberantiam. Latinè *Apex* dicitur *Summitas, Vertex*. Ità *Lobi* pulmonum vocantur ab Hipp. ὑπερκορυφώσιες, l. de Dissection. t. 7. & Hepatis, ibid. II. 3.

Hypercrisis, ὑπέρκρισις, significat *Judicationem*, sive *Crisin* morbi *excessivam* & acerbiorem, quando natura materiæ morbificæ multitudine onerata evacuationem molitur nimiam, cum periculo graviori conjunctam. Gal. c. 3. prognost. t. 1. Dicitur & ὑπερέκκρισις, *superexcretio*, l. 3. de C. M. S. L. c. 3. in pr.

Hyperemeo, ὑπερεμέω, *superevomo* significat. Usurpavit verò Hippocr. de venis sanguinem redundantem effundentibus, l. 2. de morb. XVII. 2. XIIX. 1.

Hypereon, ὑπερέων, exponit Erotian. Onom. p. 117. per *commutans*.

Hyperetes, ὑπηρέτης. Vide *Minister*.

Hyperinesis, ὑπερίνησις, idem, quod ὑπερκάθαρσις, *nimiam evacuationem* significat. Ἴνησις enim vacuationem notat. Unde & ὑπερίνωος, & ὑπερινώμενος dicitur *immodicè vacuatus*. Hipp. l. de loc. in hom. LXI. 12. in principio l. 2. de morb. mul. l. 6. Epid. f. 5. t. 32. Gal. l. de sang. miss. advers. Erasistratum, c. 7. Junge Foës. p. 636.

*Hyperôa, ὑπερῷα, dicitur pars oris superior, estq; modicè concava, foraminulis pertusa, per quæ à cerebro pituita sive mucus descendit. Dicitur & *Palatum*, item *Basis cerebri*, osse sphœnoide firmata. Gr. τὸ κατὰ τὴν ὑπερῴαν ὀστοῦν. Gal. c. 1. in 6. Epid. t. 3. & 4. Castell. Barthol. l. 3. Anat. c. 12.

Hyperoche, ὑπεροχὴ, dicitur *præstantia*, excellentia, quæ decet Medicum, & *Divina* vocatur ab Hipp. l. de dec. ornat. V. 17. Hanc egregiè exposuit Lindenus, appellans *Sublimitatem Heroicam*, Exerc. II. §. 36. seqq.

Hyperorao, ὑπεροράω, propriè significat *prætervideo*, quod prohibuit Hipp. in Medico 6. Epid. f. 2. t. 25. & mirum, Foës. in Oec. non exposuisse hoc verbum emphaticum, quo indicatur, Medicum non debere temerè & ἀπερισκέπτως, inconsideratè quicquam aggredi, aut suscipere. Lind. Ex. XII. §. 34. XIII. §. 6.

Hyperos, ὕπερος, *pistillum* significat, Hipp. 2. de fractur. t. 41. Idem, quod κερκὶς. Vide *Cercis*.

Hyperphero, ὑπερφέρω, significat *emineo*, exto. Hipp. l. 7. Epid. XLI. 14. quamvis in edit. Linden. legatur ὑπεφέρετο, fortassis mendosè, pro ὑπερεφέρετο. Foës. d. l.

Hyperphyes, ὑπερφυὴς, suprà naturam & indolem alicujus rei excedens. Usurpatur de ægritudine, Græcè

καρωπαθεῖν dictâ, eâq; gravissimâ, l. de vet. med. XIX. 5. Latinè *Immensus* reddi potest.

*Hypersarcosis, ὑπερσάρκωσις. Vide *Excrescentia.* Hinc & ulcus, quod habet *carnem excrescentem*, vocatur ὑπέρσαρκον, Gal. l. 2. Meth. Med. c. 2. & l. 3. c. 6.

Hypertoneo, ὑπερτονέω, significat *supero, superemineo*, Gal. in Exeg. dict. Hipp.

Hyperydros, ὑπέρυδρος, significat nimis aquosus, aquâ collectâ distentus, Hipp. l. de affect. XXIII. 12. quamvis mendosè legatur in Lind. ὑπέρυθρον.

Hyperythros, ὑπέρυθρος, significat *subrubrum.* Legitur apud Hippocr. 3. Epid. s. 3. t. 70. & l. 6. Epid. s. 3. t. 29. Linden. vocavit Rubrum dilutum, Ex. V. §. 57.

Hypexodos, ὑπέξοδος, dicitur *alvi secessus*, alvi fluxus. Hipp. l. 2. Prorrh. XXXII. 3.

*Hypezocos, ὑπεζωκὼς, *succingens.* Dicitur de membranis, quæ aliis partibus sunt *succinctæ*, v. g. Plevra costas *succingit.* Ab his differunt διαφράττοντες, *distinguentes*, ut sunt, Diaphragma, Mediastinum, Gal. l. 5. Anat. adm. c. 8. & l. 7. c. 2.

Hyphæmos. Vide *Suberuentus.*

Hyphe, *Hyphos*, ὑφὴ, ὕφος. Vide *Tela.*

Hyphegesis, ὑφήγησις, est præitio & deductio quædam. Sic dicitur Hipp. via, quæ reliquæ puerperii purgationi sternitur, per illa, quæ primum cum fœtu eruperunt, l. de nat. puer. XII. 7.

Hyphydros, ὕφυδρος, idem, quod *Hydropicus*, aquam sub cute collectam habens, Hipp. l. 2. Prorrhet. II. 12.

Hypnobates, ὑπνοβάτης, *Somnambulo.* Vide *Noctambulo.*

Hypnos, ὕπνος, *somnus*, quid significet, notum est. Pertinet inter res nonnaturales, ceu caussas indifferentes sanitatis & morborum, cujus essentia consistit in quiete & vacatione actionum sensitivarum potissimùm & locomotivarum, dependens à spirituum animalium illis functionibus destinatorum materiali præsentiâ, vel etiam activitate debitâ deficiente. Dividitur in *somnum* naturalem & præternaturalem. Plura de *somni* naturâ & differentiis legi possunt apud Th. Willis Tr. de An. Brut. P. I. c. 16. Dogm. nostra Med. Gen. P. V. c. 4. d. 2. p. 621. seqq. & in specie de præternaturali, Charlton. Ex. Pathol. VII. §. 4. Jungatur etiam, si placet, Dieterich. n. 863. Linden. Ex. VII. §. 39. seqq. XVI. §. 230. Helmontii sententia de *somno* videri potest tr. Jus Duumviratus n. 14. seqq.

Hypnoterion, ὑπνωτήριον, nomen est Epithematis Hepatici apud Aëtium de curâ splenis indurati, teste Gorræo in defin.

*Hypnoticus, ὑπνωτικὸς, dicitur de eo, quod somnum conciliat, idem, quod ὑπνωτικὸς, Lat. *Somnifer*, aut *Somnificus.* Ità vinum somniferum vocatur, Diosc. l. 5. c. 11. Medicamenta ὑπνωτικὰ sunt, quæ somnum faciunt. Coincidunt cum *Narcoticis*,

cis, nisi quòd hæc violentiora saltem somnifera denotent, Gal. l. 5. de S. Fac. c. 19. Vocantur & *Colica*, l. 7. de C. M. S. L. c. 5.

Hypo, ὑπὸ, præpositio, significans *sub*, quod tamen in vocabulis compositis accipiendum est non solùm ratione loci inferioris, sed etiam sæpè exponendum de modo remissiori & leviori, quod ex subseqq. nonnullis vocabulis innotescet, & rectissimè animadverterunt C. Hofmannus in Comm. ad Galen. de U. Part. n. 1062. & Linden. Ex. XII. §. 69. imò Gal. ipse c. 3. in 1. Prorrhet. t. 3.

Hypobæno, ὑποβαίνω, significat *subeo*, h. e. subjicior, veluti fundamentum suppono r. Occurrit apud Hipp. in Mochlic. XI. 11. ubi etiam opponitur τὸ ὑπερβαίνειν. Foës. p. 637.

Hypoblepo, ὑποβλέπω, significat *leviter suspicio*, & usurpatur de illis, qui per somnum apertis quodammodo sunt oculis, quod languentium & extremè affectarum virium, aut nimiæ resiccationis est indicium, Hipp. Coac. t. 64. Vide *Hypophasis*.

Hypoborborizo, ὑποβορβορίζω, significat aliquod murmur, *submurmuro*, Hipp. Coac. t. 62.

Hypobrychios, ὑποβρύχιος, significat *submersus*, latens, in profundo delitescens. Usurpatur vel de partibus corporis, v. g. venis, Hippocr. l. de venis XXIII. 5. vel de febre delitescente, l. 1. Epid. c. 3. t. 10. Adde Foës. d. l.

Hypocatharsis, ὑποκάθαρσις, significat levem per alvum purgationem, & ità opponitur ὑπερκαθαίρεσι, quamvis non possit negari, quandoq; etiam simpliciter sumi pro omni inferioris alvi purgatione, Hipp. l. de ulcer. IV. 6. Confer ad Galen. l. 4. meth. med. c. 6.

Hypocaustum, ὑπόκαυστον, propriè significat *balnearium*, vel *vaporarium*, quod sub suo pavimento habet fornacem, quâ mediante calefacit. Confer ad Lang. l. 1. ep. 50. Rhod. ad Scrib. n. 60. Hodieq; tamen sumitur pro omni conclavi, quod mediante fornace calefieri potest, vulgò Stube. Jul Alex. l. 28. salubr. c. 8. cujus usum an Itali, Galli, & qui eos sectantur, prægnantibus satis rationibus improbent, dubito.

Hypocephalæon, ὑποκεφάλαιον, *pulvinum* aut *pulvinar capiti* supponendum significat, Hipp. l. 1. de morb. mul. XCIV. 10.

Hypocerchaleon, ὑποκερχαλέον, significat asperitatem quandam stridulam in faucibus & asperâ arteriâ, Hipp. l. 7. Epid. XI. 7.

Hypoceros, ὑπόκηρος, *impurus*, interitui & morti obnoxius, idem, quod ἐπίκηρος, quod ἀκηράτῳ, *puro*, sincero opponitur, significat, Hipp. de morb. sacr. IV. 54.

Hypochasco, ὑποχάσκω, propriè significat ore subhianti sum, & aliquantulùm aperto, uti solent illi, qui mente aliquò acriter contendunt, & totâ cogitatione ac oculis eam in rem defiguntur. Hinc & significat suspicor, suspecto, animadverto, Hipp. l. 4. Epid. XXVII. 14.

Hypocheirios, ὑποχείριος, significat ægrum, qui Medico tractandum se submittit, Hipp. l. de Medico, l. 34.

*Hypocheomenos, ὑποχεόμενος, i. e. *suffusus*, sive suffusione in oculo laborans. Gal. l. 6. de tu. san. c. 9. in fine.

Hypochloromelas, ὑποχλωρομέλας, dicitur, qui ex pallido aliquantulum nigricat, *subpallidè nigricans*, ex mistâ humorum melancholici & biliosi in sanguine abundantium dispositione originem ducens. Occurrit apud Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 21. Vide Gal. in comm. ad h. l.

Hypochloros, ὑπόχλωρος, significat ex virore aliquantulum pallescens, Hipp. d. l. Lat. *Subviridis*.

Hypocholos, ὑπόχολος, *subbiliosus*. Dicitur de colore, estq; signum corporis extenuati. Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 29. Gal. in comm. ad h. l.

Hypochondriacus, ὑποχονδριακός, dicitur & de Morbis, & de Ægrotis. Inter morbos antecellit nomine quidem notissima *Affectio Hypochondriaca*, ὑποχονδριακὸν πάθημα, aliàs *Flatulenta Affectio, Mirachialis*, Arab. dicta, etsi melancholia conjuncta fuerit, *Melancholia Hypochondriaca* appellata. Qualis autẽ verè morbus sit, nondum adeò perspectum. Est enim tanta congeries symptomatum diversorum, ut quædam planè contrariari invicem videantur. Hinc & apud veteres plerunq; accusatur ἀντιπραξία viscerum, h. e. adversæ functiones. Hujus morbi descriptionem ex vulgari veterum & quorundam recentiorum opinione vide passim in Practicorum scriptis, præsertim Sennert. l. 3. Med. Pr. Part. V. sect. I. per totum, & de *Melancholiâ hypochondriacâ* l. 1. P. II. c. 12. Malach. Geigerum, Joh. Freitag. & P. Zacchiam integris tractatibus de hoc morbo. Junge Dieter. d. l. Casp. à Rejes C. El. quæst. 73. n. 17. & seqq. aliosq; plures. Nonnulli recentiorum hunc affectum aliter describunt. Ità Th. Willis inter spasmodicos affectus refert, & ità morbis Cerebri annumerat in Patholog. Cerebri c. 11. Nath. Highmorus verò morbum Ventriculi esse statuit in Epistolâ de Hystericâ & *Hypochondriacâ* passione. Mihi salvo aliorum judicio hanc addere libet descriptionem: *Affectio Hypochondriaca* est morbus valdè complicatus & compositus ex diversis speciebus, præsertim verò ex intemperie variâ partium primariarum corporis & obstructionibus viscerum glandularum, vasorumq; in hypochondriis, congeriem plurimorum gravissimorumq; quandoq; symptomatum, præsertim actionum naturalium, vitalium & animalium læsarum, cum copiosâ flatulentiâ, murmure, ructibus acidis, sputatione continuâ, alvi siccitate, urinâ tenui, quandoq; verò valdè lixiviosâ & tinctâ, interdum & cum delirio Melancholico conjunctam habens, & proveniens à mixtâ & inter se pugnante fermenti in ventriculo, sanguinis & succi nervosi impuritate heterogeneâ ad malignitatem lentam, & putredinem magis minusve vergente

gente. In concreto pro Ægrotis morbo jam descripto correptis passim sumi legimus. Ita in Ephem. N. Cur. Ann. I. Obs. 63. 80. & Ann. II. O. 66. &c.

*HYPOCHONDRION, ὑποχόνδριον, quasi *Subcartilagium*, aliàs Celso *Præcordia*, quamvis minus congruè. Ità verò dicitur ea pars corporis, quæ sub costis spuriis ad ilia usque utrinque protenditur, non solùm musculos, sed & interna viscera comprehendens, Foës. p. 645. Dividitur in dextrum & sinistrum, quamvis *Hypochondrium* simpliciter & καὶ ἐξοχὴν positum Hippocr. pro dextro sumserit, propter prærogativam, teste Gal. c. 2. in 3. Epid. hist. 2. uti Linden. notavit Ex. IV. §. 84. Adde Dieter. n. 874.

HYPOCHOREMA, ὑποχώρημα, ὑποχώρησις. Vide *Dejectio*. Dieter. n. 874. Linden. Ex. XIII. §. 244. seqq. 255.

HYPOCHROS, subpallidus, subflavus, Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 21. C. Hofm. C. de U. P. n. 1062.

*HYPOCHYMA, *Hypochysis*, ὑπόχυμα, ὑπόχυσις, Latinè *Suffusio*. Vide *Cataracta*. Quomodo differat à *Glaucomate*, vide in *Glaucoma*. Rhod. ad Scribon. n. 38.

HYPOCHYTOS, ὑπόχυτος, epitheton vini, estque idem, quod διάχυτος οἶνος, de quo suprà in *Diachytos*.

HYPOCOELON, ὑπόκοιλον, dicitur pars cavitati oculorum, quæ κοῖλον dicitur, subjecta. Latinè *Subcavum*, Gorr. Linden. Med. Phys. l. 2. c. 10. §. 85.

HYPOCOPHOSIS, ὑποκώφωσις, Latinè *Subsurditas*, *surdastritas*, si licet fingere, idem, quod βαρυηκοΐα, *Obauditio*, Difficultas auditûs. Vide *Cophosis*. Forest. l. 12. Obs. 12. Schol.

HYPOCRINOMÆ, ὑποκρίνομαι, Hippocrat. idem est, quod ἀποκρίνομαι, *respondeo*, indico. Hippocr. libr. 7. Epid. XV. 29. l. 2. de fract. t. 11. 64. 68. Foës. p. 639.

HYPODEIRIS, ὑποδειρίς, dicitur ultima colli anterioris pars, cui proximè subest jugulum. Gorr.

HYPODESIS, ὑπόδεσις, dicitur *subligatio*, estque fascia, quæ antè injectas plagulas applicatur, Hippocrat. 2. de iis, quæ in medic. t. 24. & Galen. in comm. ad hunc locum.

HYPODESMIS, ὑποδεσμίς, idem, quod ὑπόδεσις, *subligatio*, sive fascia antè plagulas adhibita. Hippocr. d. l. s. 3. t. 3. Galen. in comm. Opponitur τῷ ἐπιδέσμῳ, de quo suprà Hippocr. d. l. t. 6. Adde 4. de artic. t. 39.

HYPODEXIS, ὑπόδεξις, vocatur *susceptio*, vel exceptio familiaris, idem, quod ὑποδοχή. Legitur apud Hipp. l. de dec. orn. XI. 19.

HYPODYSCOLOS, ὑποδύσκολος, id est, *paululùm gravior*. Usurpatur de signo. Hipp. Coac. t. 189. & notat *aliquantò malignum*.

HYPODYSPHOROS, ὑποδύσφορος, significat *submolestus*, aliquantulùm implacidus & corporis incontinentiâ jactatus. Hipp. 1. Prorrhet. s. 2. t. 4.

*Hypogastrion, ὑπογάστριον, vide *Abdomen, Etron*. Est ima pars imi ventris, quæ ab umbilico ad pubem & pudenda porrigitur, Hipp. 4. aph. 80. Latinè *Sumen*.

*Hypoglossis, *Hypoglossium*, ὑπογλωσσὶς, ὑπογλώσσιον, item ὑπογλωττὶς, physiologicam & pathologicam habet significationem. Secundum illam ὑπογλωσσὶς dicitur inferior pars linguæ, maxillæ adhærens, ubi affectus, Rana dictus, oriri solet. Linden. l. 2. Med. Physf. c. 13. §. 73. in quâ significatione quoque accipi videtur XI. 3. Unde & affectus dictus ὑπογλώσσιος βάτραχος, *rana sub linguâ* vocatur Aëtio Tetrabibl. 2. l. 4. c. 39. Ab hâc quoque significatione contigit, ut medicamenta quædam Arteriaca dicta sint ὑπογλωττίδες, id est, *sublingualia*, l. 7. de C. M. S. L. c. 1. Scribon. n. 110. Vocantur & à Critone *Hypoglossida*, Forest l. 15. Obs. 32. Schol. fine. Pathologicè verò significat ὑπογλωσσὶς tuberculum sub linguâ, sive partem inferiorem linguæ intumescentem. Hipp. l. 2. de morb. XXXI. 1.

Hypoglutis, ὑπογλουτὶς, dicitur Anatomicis carnosa ea pars, quæ sub natibus deorsum femur versus pertendit. Gorræus.

Hypogyon, ὑπόγυον, ἢ ὑπογύιον, significat id, quod est præ manibus, vel quod instat, Hippocr. l. 7. Epid. XXIIX. 13. 26. XXIX. 2. ubi Linden. vertit per morti propinquus; quod tamen textus ipse non videtur exigere.

Hypolambano, ὑπολαμβάνω, significat 1. *deprehendo*, Hippocr. l. de Medico VIII. 2. deinde *suscipio*, *subeo*, Hipp. l. 1. de morb. XI. 14. Ità ὑπολαβὼν ῥῖγος, rigor sensim *subiens*, vel invadens legitur, l. 5. Epid. X. 22.

Hypolampsis, ὑπόλαμψις, significat aliquem *obscurum fulgorem*, qualis observatur in tumore Hydropico, Hipp. l. 4. Epid. XX. 1.

Hypolaparos, ὑπολάπαρος, *aliquantulùm mollis*, *subvacuus* significat, & usurpatur ab Hipp. de hypochondriorum molli extensione, l. 1. Epid. ægr. 2. l. 3. ægr. 3. & l. 4. XXVI. 1. Foës. p. 639.

Hypoleibomæ, ὑπολείβομαι, idem, quod ὑπολείβω, *aliquantùm destillo*, defluo, Hipp. l. 1. de Morb. Mul. LI. 2. Gal. in exeg. voc. Hipp.

Hypombros, ὕπομβρος, significat vel *subtus madidus*, & dicitur de osse ὑποπύῳ, subpurulento, Galen. d. l. & Erotian. Onom. p. 117. c. vel potest etiam significare *leviter madidum*.

Hypomia, ὑπωμία, dicitur de eo, quod superiori humeri parti subjacet, aut ipsi humero, Gal. d. l.

Hypomnema, ὑπόμνημα, vocatur *commentarius*, recensio & domestica adversaria eorum, quæ memoriæ caussâ sibi quisq; ex lectione Authorum collegit, & seorsim connotavit, Libav. Apoc. Herm. Part. I. in proœm. C. Hofm. in comm. ad Gal. II. P. n. 869.

Hypomysaros, ὑπομύσαρος, hoc est, *subolidus*, subfœtidus, aliquantùm graveo-

graveolens. Hipp. de excrementis usurpavit l. 7. Epid. XLVI. 9.

Hypomyxon, ὑπόμυξον, vocatur articul⁹ muco obductus, *mucosus*, Hipp. 1. de art. 30.

Hyponoema, ὑπονόημα, significat *animo conceptam opinionem*, vel *suspicionem*, Hipp. l. 2. Prorrhet. IV. 2.

Hyponomos, ὑπονόμος, dicitur de *ulcere subtus depascente*, & cuniculoso. Græci enim ὑπονόμους vocant locos & canales subterraneos, opertas fossas & cloacas. Gorræus.

Hyponos, ὕπνος, ἢ ὑπόνιπος, dicitur *asellus suppositus*, sive *succula supposita*, quâ fit extensio ad superiora. Pertinet ad Chirurgiam veterum, Hipp. in Mochlic. XXII. 1. ubi Linden. legit ὑπόπτος.

Hypopelios, ὑποπέλιος. Vide *Sublividus*.

Hypoperipsychon, ὑποπερίψυχον, vocatur, qui in exteriori habitu vel ambitu corporis levi frigore tentatur, Hipp. 1. Prorrh. s. 2. t. 49. & Coac. t. 134.

Hypophacodes, ὑποφακώδης, lentis colorem referens, vel *lenticolor*, Hipp. l. 2. Epid. t. 75. qualem colorem habent plerunq; lienosi. Foës. p. 643.

Hypophasis, ὑπόφασις, dicitur *suspectio*, vel *subapparitio*, quando inter dormiendum album in oculo subapparet, Hipp. 1. Progn. t. 11. à verbo ὑποφαίνομαι, *subappareo*, quod in eâdem significatione legitur 4. aph. 52. Jungatur Dieter. n. 873. Tales homines vocantur aliàs ὑποβλέποντες, Coac. t. 64. Vide *Hypoblepo*.

Hypophaulos, ὑπόφαυλος, *aliquantùm vitiosus* & pravus. Usurpatur de victu vulgari & mediocri, Hipp. 1. de fract. t. 45.

Hypophero, ὑποφέρω, geminam apud Hippocr. obtinuit significationem: unam, quando denotat *suffero*, *tolero*, l. 1. Epid. s. 2. t. 35. & l. 1. de Morb. mul. C. 37. alteram, quâ significat *labasco*, labor, titubo, l. de intern. aff. XXXIX. 11. Vide Foës. p. 644.

* Hypophora, ὑποφορά, vocatur Galeno *ulcus dehiscens*, hoc est, profundum, fistulosum, quod ex defectu repletionem exigit, l. introduct. c. 3. & l. 6. de C. M. P. G. c. 2. princ. Nonnulli tamen ὑποφορὰν de *alvi dejectione* dici arbitrantur, teste Foës. d. l. & apparet ex Hipp. Coac. t. 310.

Hypophthalmion, ὑποφθάλμιον, vocatur pars oculis subjacens, quæ in cachecticis & hydropicis intumescere solet. Occurrit apud Hipp. Coac. t. 139. l. 1. de morb. mul. XXV. 7. l. 2. III. 3. IX. 3. Idem ferè significat, quod ὑπήλιον, de quo suprà. Foës. d. l. Est & ὑποφθάλμιον idem, quod ὑπώπιον, de quo p. p. Forest. l. 11. Obs. 8. Schol.

Hypophtheiromenos, ὑποφθειρόμενος, dicitur longo tempore contabescens, sive *leviter subtabescens*, apud Hipp. l. 1. Epid. s. 1. t. 17. quamvis potius legendum videatur ὑποφερομένων, h. e. *perferentium*, notante Foës. ad h. l. & in Oec. d. l.

Hypophysis, ὑπόφυσις. Vide *Subortus*.

*Hypoph-

*Hypopicros, ὑπόπικρος, *subamarus*, Galen. libr. 7. de S. Fac. §. Crambe agrestis.

Hypopion, ὑπώπιον, vocatur *Sugillatio* sub oculis, quando sanguis sub cutem effunditur, ex solutione venarum continuitatis, & ità sub cute efflorescit. Estque ex τῶν ἐκχυμωμάτων genere, Galen. l. 5. de C.M.S.L. c. 1. in princ. Non verò confundendus hic affectus cum ὑποπύῳ, de quo posteà. Vide Forest. l. 11. Obs. 8. Schol.

Hypoplevrios, ὑποπλεύριος, idem, quod πλευρὰ, *Plevra*, membrana, costas & latera thoracis succingens. Gorræus.

Hypopsapharos, ὑποψάφαρος, *subasper*, sive aliquantùm asper. Gal. in exeg. voc. Hipp. Gorr.

Hypopsathyros, ὑποψάθυρος, significat *aliquantùm friabilis*. Quòd verò Hipp. de excrementis alvi usus sit, mirum, quòd in expositione ità sese torqueant interpretes, cùm textus mihi satis videatur perspicuus, qui est 1. Prorrhet. s. 3. t. 24. ubi alterum epitheton ὑγρὰ declarat prius, scil. intelligenda esse excrementa, quamvis crassis portionibus scatentia, propter admixtas humidas tamen portiones copiosiores minus cohærentia, sed dissolubilia. Jung. Gal. in Comm. Foës. Oec. p. 646.

Hypopsopheo, ὑποψοφέω, *strepitum edo* aut facio, v. gr. inter potandum, Hipp. Coac. t. 62.

Hypopsychomæ, ὑποψύχομαι, significat leviter refrigero, Gorr.

Hypoptychtheis, ὑποπτυχθεὶς, *corrugatus*, complicatus in sinus & rugas significat. Hipp. l. de nat. mul. VII. 1. & l. 2. de morb. mul. XI. 10.

*Hypopyon, ὑπόπυον, dicitur *Suppuratio* in genere. In specie verò de pure in oculis congregato quoque usurpatur, & quidem sub corneâ oculi tunicâ, quod inflammationis consequens interdum esse solet. Gal. l. 14. M. Med. c. 19. Gorr. in def.

Hypopyrrhos, ὑπόπυῤῥος. Vide *Subruffus*.

Hyporinion, ὑπορίνιον, partes sub naso dicuntur & *mystax*. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 62.

Hyporrhysis, ὑπόῤῥυσις, defluxio, vel *subfluxio* dicitur Hipp. quando vel humores, vel etiam pars solida sensim deorsum labitur, 1. de iis, q. in med. t. 19. Idem, quod κατάῤῥυσις. Foës. p. 640.

Hyposapros, ὑπόσαπρος, *subputris*, ferè idem, quod *putris*, quia opponitur τῷ καθαρῷ, *puro*. Hipp. l. de int. aff. 1. 17. Legitur & 2. Prognost. t. 42.

*Hyposarcidios, *Hyposarca*, ὑποσαρκίδιος, ὑποσάρκα, idem, quod *Anasarca*, species Hydropis, totum corpus infestantis. Vide *Anasarca*. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 111. & l. 1. de Morb. III. 8. Parac. vocatur *Hyposarcha*, item *Undimia*, cujus naturam deduxit ex elemento aquæ mucilaginoso & congelato, l. 4. Paragraphor. c. 1. §. 1. 2. seqq. & in Scholiis ad h. l. scripsit, *Undimiam* nihil aliud esse, quàm alumen resolutum, secunda species aluminis,

quâ

quâ intumescunt, rasteta manuum ac pedum, & tota facies.

Hypospadiæos, *Hypospadias*, ὑποσπαδιαῖος, ὑποσπαδίας, dicitur, cui glans non rectà, sed sub vinculo vel freno illo, quod κύων, canis, sive κυνοδέσμιον vocatur, (vide *Canis*) perforata est. Hinc, qui sic affecti sunt, urinam anterius reddere nequeunt, nisi pudendum ad pubem reflectant. Ægin. l. 6. c. 54. Gorræus. At. Galen. l. 15. de U. P. c. 3. ὑποσπαδιαίους esse dicit, quibus ob vinculum, quod ad finem virgæ habent, meatus seminalis est contortus, & ità ob læsa genitalia steriles sunt, non quòd semen fœcundum non habeant, sed quòd in virgæ flexibus hærens ferri prorsus nequeat rectà in uterum, quam rem curatio ipsa comprobat. Vinculo enim abscisso generant. Vide C. Hofmann. comm. ad h. l. n. 1061. seq. J. Alex. not. ad Gal. d. l.

Hypospathismos, ὑποσπαθισμὸς, dicitur incisio tribus divisionibus facta, suprà frontem ad pericranium usque; nec tamen tribus illis lineis vel sectionibus frontem incidisse satis est, sed subjicienda etiam est spatha, unde sectioni huic inditum nomen fuit, & per subditas partes transmittenda, totumq; id spacium usque ad pericranium excoriandum, quemadmodum prolixiùs modum illum docet Æginet. l. 6. c. 5.

Hyposphagma, ὑπόσφαγμα, idem, quod ἀπόσφαγμα, propriè dicitur sanguis, qui colligitur ex jugulato animali, vasculo exceptus, & in cibum variâ conditurâ paratur. Hinc & foramen, quod jugulo infligitur, dicitur ὑποσφάξ, vel ὑποσφάγιον, Casp. Hofm. ad Gal. U. P. n. 1114. Unde & in specie tholi vel atramenti sepiæ sedimentum ὑπόσφαγμα vocatur, Galen. in Exeg. voc. Hippocr. Linden. Ex. V. §. 27. Pathologicè tamen usus obtinuit, ut *Hyposphagma* significet *suffusionem cruoris*, & *suggillationem* in oculi tunicâ adnatâ, ex plagâ illatâ, & solutione continui vasculorum per illam excurrentium. Galen. l. 4. de C.M.S.L. c. 8. Ægin. l. 3. c. 22. ubi & *venarum commercii divortium* appellatur. Eorum, qui sic affecti sunt, proprium symptoma est, quod, quæcunque videant, rubra esse putent. Vide *Hæmalops*. Obiter non possum dissimulare, quòd non videam, quid obstet, quò minus omnis *suggillatio* hoc nomine ὑποσφάγματος venire possit, cùm sit una eademque ratio generationis.

Hyposplenos, ὑπόσπληνος, dicitur, qui aliquantulùm lienosus, & tumore lienis laborat, *Subsplenicus*, Hipp. l. 2. Epid. N. 16. l. 3. ægr. 6. post stat. pestil. l. 4. XIII. 6.

*Hypostasis, ὑπόστασις, Latinis *Sedimentum*, vocatur crassior urinæ portio, & contentum in urinâ residens, quamvis & *Nubecula* mediam regionem occupans, aut *Enæorema*, sive *Suspensum*, sub Hypostasis nomine comprehendatur. Variat verò *Hypostasis* in sanis & ægris;

ægris; de quâ varietate legatur Willis Ex. de Urin. c.3. & 5. Multas quoque ὑποστάσεως differentias præternaturales collegit Foës. p. 641. seq. quarum tamen explicationes pleræq; singulis suis literis initialibus in hoc Lexico invenientur. Fallitur verò Paracelsus, quòd *Hypostasin* urinæ scribat esse excrementum renum, Paramir. l.3. tract. 4. cùm in sanis nihil aliud sit, quàm congeries filamentorum succi nutritii superflua, uti Willis hoc rectissimè docuit. Interdum & ὑπόστασις significat *retentionem*, subsistentiam, & suppressionem excernendi alicujus, v. gr. Hipp. 2. de artic. t. 59. 2. Prorrh. X. 8. Coac. t. 109. aut *suppositionem* partis solidæ, vel corporis alius durioris, 3. de artic. t.92. Mochlic. XV. 4. & ità idem est, quod ὑπόστασις, de quo p.p.

HYPOSTELLOMÆ, ὑποστέλλομαι, significat *subtraho*, demo, evito, caveo, refugio. Hipp. 1. aph. 11. 4. aph. 6. 7. 8. Dieter. n.870.

HYPOSTEMA, ὑπόστημα, idem, quod ὑπόστασις, *sedimentum* in urinâ, ap. Hipp. l. de crisib. l.8. VI. 1. 2. VII. 4.

HYPOSTROPHE, ὑποστροφή, geminam obtinet significationem. Vel enim notat *conversionem* corporis, quando æger sese convertit, Hipp. l. 7. Epid. XLI. 17. XLII. 32. l. de artic. t.14. Vel idem significat, quod ὑποτροπή, de quo posteà, vide *Hypotrope*. i.e. *Recidiva*. Hinc ὑποστροφώδεα dicuntur, quæ recidivas facere solent. Hipp. l.2. Epid. III. 72. l.4. XIIX. 20. l.6. f.2. t.22. Foës. p.643.

HYPOSTRIZO, ὑποσυρίζω, significat aliquem exiguum sibilum edo, quasi *subsibilo*. Hipp. l.7. Ep. XV. 5. XXI. 6.

HYPOTASIS, ὑπότασις, dicitur Latin. *Suppositio*, *Subtentio* alicujus, ut alteri sit veluti fundamentum, Hippocr. 2. de fract. t.66. à verbo ὑποτείνω, *subtendo, suppono*, quod legitur 3. de artic. t. 50. l. de ulcer. IIX. 3. Hinc & ὑποτεταμένον ξύλον, lignum *suppositum* dicitur, t.49. & de osse suræ, 1. de fract. t.18. Adde Foës. d. loc.

*HYPOTHENAR, ὑποθέναρ, id est, *subvola*, pars ea manûs est, quæ opponitur volæ manûs, & Gr. θέναρ dicitur, Galen. l. Introduct. c.10. quamvis Linden. dubitet, quid propriè denotet, cùm alii montem Lunæ, sive quod inter carpum & minimum digitum interjacet; alii omnes monticulos sub singulis digitis ab indice ad minimum denotare existiment. Med. Physiol. l.2. c.14. §.85.

HYPOTHESIS, ὑπόθεσις, significat *suppositum* aut principium aliquod in arte vel scientiâ locô fundamenti constitutum. In quâ significatione etiam accepit Hipp. de vet. medic. II. 13. 15. XXII. 1. XXVI. 13. Lat. *Opinio*.

HYPOTRIMMA, ὑπότριμμα, est edulii genus, ex variis rebus leviter tritis & contusis constans, quod etiam τρίμμα, seu *intritum* dici potest. Linden. Ex. X. §.78. Legitur apud Hipp. l.2. de diætâ XXXIV. 8. l.3. XXV. 10.

HYPOTROPE, ὑποτροπή, item ὑποστροφή, dicitur *morbi reversio*, reciprocatio, & usitatiùs *Recidiva*, quando scil. prioris morbi caussâ non perfectè

fectè remotâ, aut ablatâ ob ejus novam collectionem morbus, qui ad sensum videbatur extinctus, evidenter repetit & recurrit. Dicitur & ὑποστροφασμός, Hipp. 4. aphor. 36. à verbo ὑποστροφάζω, *revertor*, d. l. aph. 61. l. de intern. aff. l. 87. III. 5. 7. Jung. Dieter. n. 871. 872.

Hypotrygos, ὑπότρυγος, h. e. *aliquantulum fœculentus*. Hipp. l. 4. Epid. XIV. 10.

Hypoxeros, ὑπόξηρος, *subaridus*, aliquantùm siccus, significat. Nec video, quomodo expositio Galeni ad hoc epitheton quadret, quando explicavit per πεπανώτερον, ὑπόκοιλον, cùm textus Hippcratici talem expositionem non exigant. Legitur verò libr. 1. de fractur. t. 34. libr. 4. de art. t. 61. Mochlic. XV. 2. l. de Helleborismo 12. l. 6. Epid. f. VIII. t. 49. l. 7. Epid. XIII. 18. Coac. t. 369. 378.

Hypozygumæ, ὑποζυγοῦμαι, significat *subjugor*. Diciturq; de *osse jugali*, quod ζύγωμα Gr. dicitur, ubi os à maxillâ superiori procedens cum eo osse, quod sub aurem annexum est, *subjugatur*. Hipp. 2. de artic. t. 5. Inde ὑποζύγιον, *jumentum*, dicitur de animalibus quadrupedibus, quæ ad labores rurales jugo connectuntur, v. g. boves. Gal. 1. aph. 15.

*Hypsiloides, ὑψιλοειδὲς, pro *Ypsiloides*. Vide *Hyoides*.

Hypsophonos, ὑψόφωνος, dicitur, qui clarâ voce aut sonorâ præditus est, l. 1. Epid. f. II. t. 78.

Hyptiasmos, ὑπτιασμὸς, duplicem habet significationem. Vel enim notat *supinum decubitum*, sive *resupinationem*, Hipp. 2. de fractur. t. 22. Adde Galen. Comm. ad h. l. Vel significat *ventriculi eversionem*, cùm nauseabundus cibum fastidit & rejicit, Galen. libr. 8. de C. M. S. L. c. 3. ubi vomitum ex genere τῶν ὑπτιασμῶν, *supinitatum* esse scripsit. Vid. Foës. p. 647. Jul. Alexandr. l. 7. Sal. c. 7.

Hypulos, ὕπουλος, dicitur de ulcere, sub cujus cicatrice delitescit sanies, *Ulcus sub cicatrice latens*. Hipp. l. de Medico IX. 4.

Hypurgeo, ὑπουργέω, significat *subservio*, officium administro, vel suppetias alteri eo. Hipp. l. de Arte l. 10. V. 10. X. 7. l. 3. de Morb. XIIX. 63. l. 6. Epid. f. 5. t. 2.

Hypurgia, ὑπουργία, rectè dicitur *officium Medici*, sive ministerium, aut *administratio*, respectu scilicet Naturæ, cui primæ debentur etiam in sanitatis negotio. Usus Hipp. l. de dec. ornat. IX. 17. X. 9 XI. 14. XII. 3.

Hys, ὗς. Vide *Porcus*.

Hysma, ὗσμα, *pluviam* significat, Hippocr. l. 1. Epid. f. 1. t. 6. Junge Foës. d. loc.

*Hystera, ὑστέρα, ἡ ὑστέρη, vocatur *Uterus*, ea pars corporis in hypogastrio sita, in quâ fit conceptio, & ad humani generis propagationem necessariò attributa. Appellatur & *Matrix*, item *Vulva*, quamvis hoc vocab. potius de exteriori pudēdo muliebri sumi soleat. *Uteri* descriptionem pleniorē vide in Anatomicis scriptis, præsertim Barthol. l. 1.

l. 1. Anat. cap. 28. 29. 30. Rolfink. O. ac Meth. de part. genital. P. II. c. 11. seqq. Vanum antiquorum est commentum, *uterum* esse viscus adeo animatum, ut sit velut animal quoddam in animali, uti scripsit Aretæus l. 2. Acut. c. 11. quam opinionem etiam hodièq; Obstetrices & aliæ Mulieres sciolæ non patiuntur sibi eripi. Hunc omnium muliebrium morborum caussam dixit Hippocr. in princ. l. 2. de morb. mul. quod aliàs libr. de locis in homine annexum est. Intellige vel efficientem, vel materialem, sive subjectum.

HYSTERALGES, ὑστεραλγὴς, dicitur de eo, quod Uteri dolorem excitat, & usurpatur in specie de aceto. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 39.

*HYSTERICOS, ὑστερικὸς, *Uterinus*. Generaliter dicitur de omnibus morbis uterinis, & de ægris, quæ illis morbis correptæ sunt, Dieter. n. 879. Specialiter verò & usitatiùs accipitur de *suffocatione uteri* & *strangulatione*, Græcè πνὶξ ὑστερικὴ dictâ, cujus morbi natura quamvis sit intricatissima, mihi tamen videtur præ aliis illum explicasse Willis in Patholog. Cerebri c. 10. inq; hoc saltem hallucinatum esse, quòd in affectionibus *hystericis* uterum falsò accusari scripserit, cùm tamen in seqq. expressè fateatur, quandoque hunc affectum ab uteri culpâ dependere. Poterit verò affectus ille hoc modo describi: *Suffocatio uterina* est congeries quàmplurimorum symptomatum, præprimis actionum animalium & vitalium diversimodè & gravissimè læsarum, proveniens à concursu morborum diversorum, cerebri, cordis, & uteri, propter succi nervosi & sanguinis impuritatem, & motum inordinatum, per effluvia explosiva, aut etiam congelativa ex retentis vitiosis portionibus seminalibus, aut sanguineis menstruis collecta inductum, genitorum. Jungatur & Barbett. Pr. Med. l. 4. c. 9. De symptomatum farragine lege etiam Dieterich. d. l. C. à Rejes C. El. Q. 46. & 79. Fœminæ quoque *suffocatione uteri* laborantes vocantur ὑστερικαί. Hipp. 1. Prorrhet. s. 3. t. 27. Coac. t. 349. 554. Medicamenta quoque contrà Morbos uterinos vocari *Hysterica*, patet ex Dispensatoriis, Libav. Schröder. Fr. Hofm. & aliis.

HYSTERON, ὕστερον, vocatur *Secundaria*, estque idem, quod τὸ δεύτερον. Vide *Deuterion*. Usurpatur & in plur. num. τὰ ὕστερα. Gal. c. 5. aph. 35.

HYSTRIX, ὕστριξ, nomen est animalis, cujus duæ constituuntur species, terrestris alia, alia marina. Vocatur & *porcus spinosus*. Hujus descriptionem & usum in cibo & Medicinâ tradit Aldrovand. lib. 2. de quadr. dig. vivipar. c. 38.

J.

JACENS, κατακείμενος, dicitur propriè de corporis aut membri situ vel positu, cum cessatione actionum, musculis & tendinibus propriarum, Gal. l. 2. de motu muscul. c.7. Quâ ratione & καθίζειν huc pertineat, vide apud C. Hofm. Com. in Gal. de U. P. n. 123. Aures *jacentes* vocantur, quæ nondum subriguntur. Scribon. Larg. n.13. Tropicè natura *jacens* Helmontio dicitur, quando morbus in gradum surrexit, & naturæ nupsit intimè, h. e. quando causa morbifica supprimere conatur vires vitales, sive flammam vitalem, tr. Natura Contr. nescia n.45.

JACINTHUS, pro *Hyacinthus*. Vide suprà. Lang. l.3. ep. 1. c.6.

JACTATIO, ἀλύκη, ῥιπτασμὸς, *Rhiptasmos*. Vide *Alyce*. Dicitur & *Jactare*, Gr. σκαλδίειν, quod ferè idem est, ac divergere, Hippocr. 3. de artic. t. 95. Aliàs *jactatio* quoque significat *gloriationem*, vel laudem propriam. Hinc & Gal. à nonullis *Jactator* dictus fuit ab Ant. Mus. Brassavolo in Indic. ad Gal. libros.

JACULUS, ἀκοντίας, nomen serpentis venenosissimi, cujus descriptionem, venenum, & usum in Medicinâ tradidit Aldrov. Hist. serp. & drac. l. 1. c. 13.

JÆNOMÆ, ἰαίνομαι, significat *refocillor*, translatione factâ à plantis & herbis, quæ pluviâ aut rore perfusæ reficiuntur, & veluti exhilarantur. Usus Hipp. l. 1. de morb. mul. XCV. 4. Jung. Foës. Oec. p. 276. Lindenus verò prorsus contrarium tribuere conatur huic verbo ἰαίνεσθαι significationem, videlicet quòd denotet *deficere*, solvi, fatiscere, & ferè idem esse, quod καρδιώττειν. Ex. XIII. §. 140. 141. Propriè aliàs significat *fervefio*, calefio, uti patet ex Henr. Stephan. Thesauro Græco-Latino. T. V. p. 1065.

JALAPPA, *Jalapium*. Vide *Gialappa*.

JALEMOS, ἰάλεμος, *frigidus*, nullius pretii. Dicitur de Medico inepto, qui nullam medendi rationem sequitur, ab *Jalemo*, Calliopes filio, qui in carmine fuit ineptissimus; unde proverbium: *Jalemo frigidior*. Usus Gal. l. de præcognit. ad Posthum. c.3.

JAMBLICHI *sales*, ἰαμβλιχοῦ ἅλες, dicitur genus salis ex multis rerum generibus compositi, cui vis maxima humores crudos concoquendi. Compositionis verò hujus inventor fuit *Jamblichus*. Parabatur v. ex salis ammoniaci ℔j. salis Cappadocici ℥vj. piperis ℥iij. Zinziberis ℥iij. sem. cnici scrupulis xviij. seminis erucæ, scrupulis sedecim, Ammii, hyssopi, cacuminum thymi, phylli, semin. apii, petroselini ana scrupulis xviij. origani unciâ unâ, silphii scrupulo j. Contundantur atque cribrentur. Gorræus. Dosis cochleare unum, cum ovis sorbilibus, aut aliquo liquore.

*JANITOR, πυλωρός. Vide *Pylorus*.

*JANITRIX. Vide *Portæ Vena*.

JANUA, θύρα, quid sit, notum est. Usus Hipp. ad repositionem articulorum, uti patet ex 1. de artic. t. 23.

Jaomæ, *ἰάομαι*, significat sano, *medeor*, curo, Hippocr. 2. aphor. 22. & 6. aphor. 12. Ab hoc verbo & *Ars Medica* & *Medicus* nomina sua acceperunt. Dieter. n. 399. de quibus p. p.

Jaspis, *ἴασπις*, gemma dicitur, seu lapis pretiosus, opacus, sed multorum generum. Dioscor. l. 5. c. 160. septem numerat. Plin. v. libr. 37. c. 9 quæ omnia collegit & excerpsit Ruland. in Lexic. Plura de *Jaspidis* differentiis vide apud Chiocc. in Musf. Calceolar. sect. 3. pag. 253. seqq. ubi etiam de virtutibus hujus lapidis disserit. De viridis *Jaspidis* facultate peculiari adversus stomachi eversionem legatur Galen. l. 9. de S. Fac. §. *Jaspis viridis*. Langius verò existimat, per *Jaspidem viridem* intellexisse Galen. *Smaragdum*, l. 2. ep. 49. De singulari virtute sanguinem sistendi vide Hildan. Cent. 3. Obs. 2. Quòd *Jaspis* cariosus fiat, testatur Observ. in Eph. Nat. Cur. Ann. I. Observ. 154.

Jatraleiptes, *ἰατραλείπτης*, vocatur *Medicus Unguentarius*, vel *Reunctor*, qui unguentis & perfrictionibus corporis morbos curat. Talis fuit Diotas, teste Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 5. Et hujusmodi curandi ratio dicta est *ἰατραλειπτική*, primùm instituta à Prodico, Selymbriæ nato, Æsculapii discipulo, uti narrat Plinius l. 29. H. N. c. 1.

Jatreon, *ἰατρεῖον*, Jon. *ἰητρεῖον*, Hippocrati dicitur *Officina Medici*, vel Medica, in quâ, quæ ad Chirurgiam pertinent, potissimùm tractantur, & locus, in quo Chirurgia exercetur. Hipp. l. 1. de iis, q. in Medicatr. t. 5. l. 1. Epid. s. 1. t. 16. Latinè *Medicatrina*. Confer & ad Linden Ex. X. §. 128.

Jatrice, *ἰατρική*, scilicet *τέχνη*, id est, *Ars Medica*, Dieter. n. 399. Vide *Ars*. Ità vocavit Hippocr. libr. de flatib. III. 1. Latinè etiam *Medicina* communiter vocatur, quamvis hoc vocabulum etiam pro remedio haud rarò sumatur. De definitione & divisione, aliisque præliminaribus ad *Medicinam* spectantibus videantur passim Institutionistæ, & inter hos Sennert. Casp. Hofmann. nec non nostra Dogmata Medicinæ Generalia in præliminaribus. Jungatur & Linden. Medic. Physiolog. l. 1. ceu Introductionem ad *Medicinam* comprehendens.

Jatrochymicus, *ἰατροχυμικός*, quasi *Medicus Chymicus*, ponitur pro *Chymiatro* Libav. tr. de igne Natur. c. 33.

Jatros, *ἰατρός*, vocatur *Medicus*, quo nomine non solùm venit is, qui morbos curat, quæ quidem significatio vocis stricta & propria est; sed usu quoq; receptum est, ut &, qui sanitatem conservat, *ἰατρός* appelletur, qui aliàs *ὑγιεινός* vocari solet. Plura de Medici personâ, officio, proprietatibus, ornatu, vide apud Hipp. l. de Medico, de decenti ornatu, Dieter. d. l. Lind. Ex. I. II. & III. C. Hofmann. Orat. 2. Isag. de Officio *Medici*.

Ibex, ἴξοιλος, αἶξ, dicitur *capra sylvestris*, cujus descriptionem, & usum in Medicinâ tradit Aldrov. l. 1. de quadrup. bisulc. c. 13. Nonnullis appellatur *Capricornus*.

Ibis, ἶβις, nomen avis Ægyptiæ, ciconiæ valdè similis, ad aquas, præsertim Nilum fluvium, degentis, cujus ulterior descriptio cum usu in cibo & medicinâ habetur in Aldrov. l. 20. Ornithol. c. 3. Quâ ratione Avis hæc aquam marinam aut Nili pleno gutture absorbeat, & in anum rostro intruso eructet, atq; ità clysteris usum docuerit, legi potest apud Lang. l. 2. ep. 2.

Icelos, ἴκελος, idem, quod ὅμιος, *æqualis*, *similis*, Hipp. l. 1. de morb. mul. LXIIX. 3. & l. 2. XXV. 27. l. 3. Epid. s. 3. l. 24. l. 1. de R.V.I.A. t. 35. Nonnulli cum aspiratione legunt ἵκελος.

Icesion. Vide *Hicesion*.

Ichnevmon, ἰχνεύμων, nomen animalis quadrupedis amphibii, quod aliàs *Lutra Ægypti* vocatur, cujus descriptionem, usumque in cibo & medicinâ tradit Aldrovand. libr. 2. de quadr. digit. vivip. c. 14. Meminit & Galen. referens inter pugnacia animalia, & cum aliis concertantia, l. 5. de decr. Hipp. & Plat. c. 5. *Ichnevmonem* utriusque sexûs genitalia habere, testatur ex Æliano Casp. à Rejes C. Elys. q. 48. n. 5.

Ichnos, ἴχνος, dicitur ima pedis pars, quæ *vestigium* etiam Latinis dicitur, item *Solea*, Cutis illi pedis dura, crassa, & callosa, Galen. c. 2. de fractur. t. 10. quamvis & Hippocr. usurpet de *soleâ* artificiali, ex pelle non admodùm durâ paratâ, 4. de artic. t. 9. Jung. Foës. p. 292.

*Ichor, ἰχώρ, vocabulum valdè πολύσημον est, ità, ut tàm latè pateat, quàm latè vocabul. ὑγρὸν, ἡ ὑγρότης, *humidum*, aut *humiditas*. Variam hanc & nimis amplam significationem veluti in fasciculum collegit C. Hofm. pec. Tractatu de *Ichoribus*. Relictis verò aliis significationibus illas saltem, quæ ad hominem & forum Medicum spectat, paucis exponere liber. Accipitur verò interdum ἰχώρ in statu naturali, & physiologicè pro *sero sanguinis*, ὀῤῥῷ, ceu vehiculo, h. e. portionibus aquosis, Galen. l. 2. de Elem. c. 2. in 6. Epid. t. 38 Plato in Timæo. Interdum pathologicè & in statu p. n. & quidem duplici modo: uno, quando in sanguine saltem copiâ excedit, & dicitur *ichor mitis*, πρᾶος, unde fit αἷμα ὑδατῶδες, sanguis aquosus: altero, quando præter copiam etiam qualitate acri, salsâ & mordaci magis minusve peccat, & vocatur *Ichor acris*, Platoni ἄχιος. Hinc redditur αἷμα ἰχωροειδὲς, aut ἰχωρῶδες, sanguis *serosus*, quæ significatio videtur usitatior esse, Galen. d. loc. Vide Mercurial. l. 4. V. L. C. 12. C. Hofm. d. l. Foës. p. 292. seqq. *Sanies* quoq;, sive tenuius excrementum ex ulceribus effluens ἰχώρ vocatur Celso l. 5. c. 26. Specialissimè quoq; liquor ille ex vulneribus articulorum, & nervo-

nervosarum partium cum dolore gravissimisque aliis symptomatibus extillans *Ichor* appellatur, qui aliàs *Meliceria* dicitur Hildano tr. de *Ichore* & Meliceria. Vide suprà *Hydarthros*. Tandem & *Ichoris* vocabulum tribuitur liquoribus ex aliis corporibus destillantibus. Ità succus ex jecinore assato hircino extillans ἰχὼρ vocatur, Galen. libr. 4. de C. M. S. L. c. 8. fin. Latinè *Cruor* dici posset, & Aëtius cochlearum magnarum terrestrium distillantem succum ἰχῶρα vocavit, teste Foës. d. l.

ICHOROIDES, ἰχωροειδής. Vide *Ichor*.

ICHTHYA, ἰχθύη, vel ἰχθύα, significat juxtà Erotianum in Onomast. p. 54. d. *limaturam*, *scobem*, aut ramentum, idem, quod ῥίνημα, ἢ πρίσμα. Aliàs *squatinæ marinæ pellem* significare dixit Galen. in exeg. voc. Hipp. Locus est apud Hipp. de exsectione fœtûs, l. 4. *Unguis* quoque *ferreus*, vel *uncus*, qui ad fœtûs extractionem usurpatur vel ex squamarum piscis, vel ab hami piscatorii similitudine ἰχθύα vocatur, teste Galen. dict. loc. Foës. d. loc. Gorr. Vocatur aliàs ὄνυξ. Vide *Onyx*.

ICHTHYEMA, ἰχθύημα, propriè vocatur *squama* piscium. Tropicè verò tribuitur vocab. hoc scobi, *ramentis* & limaturis, & corticum præsegminibus apud Hipp. l. de ulcer. X. 1. 2. XIII. 7. 8.

ICHTHYOCOLLA, ἰχθυοκόλλα, & nomen piscis est cetacei, ossibus & spinis carentis, cujus descriptio & usus in cibo & Medicinâ habetur apud Aldrov. lib. 5. de pisc. c. 4. Deinde ità dicitur *glutinum*, vel ex illo pisce, vel alio glutinoso, qui *Morua* sive *Molva* dicitur (Aldr. l. 3. c. 6.) paratum; de cujus usu in Medicinâ videatur Dioscor. lib. 3. c. 102. Æginet. l. 7. c. 3. Schröder. l. 5. cl. 3. n. 81.

ICHTHYOPHAGUS, ἰχθυοφάγος, qui piscium esu delectatur. Legitur apud Forest. l. 10. Obs. 10. Schol.

ICHTHYS, ἰχθύς, id est, *Piscis*. Referuntur *pisces* inter alimenta humidiora, præsertim recentes. Dividuntur in marinos, fluviatiles, lacustres. De quibus omnibus vide Aldrov. Tom. de Piscib. C. Hofm. Inst. Med. l. 5. c. 22. & alios.

ICMALEOS, ἰκμαλέος, dicitur satis humidus, *humectus*, Hippocr. l. de nat. puer. XXVI. 5. 11. l. de geniturâ VI. 2. VII. 4. l. 1. de morb. mul. III. 6. 10. XVI. 9.

ICON, εἰκών. Vide *Imago*.

*ICTERICUS, ἰκτερώδης. Vide *Icterus*.

*ICTERUS, ἴκτερος, aliàs *Morbus Regius*, *Arquatus*, *Aurigo*, est affectus p. n. & inter symptomata tertiæ classis, videlicet qualitatum mutatarum referendus. Est enim in toto ambitu corporis externo coloris nativi in flavum permutatio, proveniens à bilis flavæ retentæ diffusione factâ, obstructiones vasorum & organorum bilis segregationi dicatorum, & intemperiem viscerum biliosam præsupponente. Dicitur & *Icteritia*. Plura qui de hujus morbi naturâ, diffe-

differentiis, symptomatibus, & curatione scire desiderat, ille consulat Practicos, quorum scrinia compilare non est nostri instituti. Quod attinet generalia, legatur Dieter. n.403. Paracelsus *Icteritiæ* naturam deducit è triplici sale in unum commixto, videlicet è vitriolo puro, sale myseo, & liquore sulphuris resoluti, l. de Icteritiis c. 1. Helmontius causam *Icteri* collocat in fermento p. n. ventriculi virulento, quod pylorum sic malè affectat, ut digestiva, simulq; distributiva alienentur, tr. Scholar. Hum. pass. decept. c. 5. Potissima divisio *Icteri* est in *Flavum* & *Nigrum*. Ille etiam intelligitur per *Icterum* simpliciter dictum. *Niger* dicitur à colore cutis lurido, propter bilem corruptam, putrescentem, & portionibus acidis atrabiliariis infectam. Imprimis verò obstructio pancreatis & lienis hîc peccant, symptomatisq; hujus Authores fiunt. Confer ad Ephem. N. Cur. Ann. I. Obs. 87. Qui *Ictero* flavo corripiuntur, vocantur Hippocrati ἰκτερώδεες, aut ἰκτερώδεες, *Icterici*, 5. aph. 72. ità oculi quoque *auriginosi* hoc nomine veniunt. Coac. t. 388. l. 2. de morb. mul. LXIV. 12. Color *auriginosus* corporis l. de nat. mul. XV. 7. l. 2. de morb. mul. XIV. 7. XV. 8. Vide Foës. p. 280 *Icterus* quoq; vocatur avis, *Galbula* aliàs dicta, de quâ suprà vide *Galbulus*.

Ictis, ἰκτίς, æquivocum est. Vel enim idem, quod ἰκτῖνος, & significat avem rapacem, *Milvum*, cujus descriptio cum usu in cibo & medicinâ videatur apud Aldrov. l. 5. Ornithol. c. 15. Gal. l. de Ther. ad Pis. c. 9. Schröd. l. 5. cl. 2. n. 58. Vel denotat animal quadrupes, quod Latinè *Viverra*, & *Mustela sylvestris* vocatur, cujus historiam tradit Idem l. 2. de quadr. dig. vivipar c. 16. Jung. Forest. l. 19. Obs. 15. in Schol.

*Ictus, πληγή, vel dicitur de motu arteriæ in pulsu, qui *Diastole* arteriarum vocatur, Gal. de puls. ad tyr. c. 4. & l. 4. de dignosc. puls. c. 1. vel usurpatur de læsione quâdam violentâ, extrinsecus corpori illatâ, Hipp. 7. aph. 14. Ità *ictus* calami, Gal. l. 3. de fac. parab. c. 100. *Ictus* aranearum, scorpionum, vocâtur πληγαί, Æginet. l. 5. c. 7. seqq. & alibi. Usurpatur & sæpè Adjectivè *Ictus*, pro *percussus*, πληκτὸς. Diet. n. 85. For. Chirurg. Obs. l. 6. O. 22.

Idam, id est, *pulmentum*. Rul. & Johns. in Lex.

*Idea, ἰδέα, aliquando & εἰδέα, idem significat, quod εἶδος, & accipitur cùm pro integrâ alicujus rei naturâ, ità *Idea morbi* idem, quod *natura morbi*, Galen. 3. de cris. c. 4. tùm de externâ saltem formâ, figuratione, conformatione, lib. 2. de Usu Part. cap. 17. in princ. Vide J. Alex. annot. in l. 2. Galen. de causs. sympt. c. 2. Helmontius verò & alii ex Spagyricæ Philosophiæ sectatoribus per *Idéas* intelligunt imagines, conceptus, simulachra, uno verbo, *Entia rationis*, Platonicas *Idéas* revocaturi, quas tamen non immeritò perstrinxit

Libav. T. IV. Oper. passim, quæ loca inquirantur in Indice. Videatur alias Helmont. tr. de *Ideis* morbosis; & alibi in scriptis ejus plura de *Ideis* reperies.

IDEACH, terminus Paracelsicus, cujus significatio an cum *Ideâ* conveniat, non licet certò affirmare. Dixit verò author, *Ideach* occurrere in omni plantâ. Chirurg. l. 3. Tract. 2. c. 2. fine.

IDECHTRUM, est etiam Terminus Paracelsicus, quo indigitatur primus homo, prima arbor, aut prima creatura uniuscujusq; rei ex *Idea* producta, de quo legantur ejusdem fragmenta Anatomiæ. T. 8. Operum.

IDESTRUM, Paracelso dicitur conjunctio humoralis, naturalis, & mineralis, in composito, quia *Idestrum* sine composito non est. Ita in generatione Tartari durities à salibus mineræ; liquor humoralis verò est *Idestrum* & conjunctivum, l. 1. de Tartar. tract. 4. c. 2. in expos. & in Schol. ad h. l. referendis.

IDEUS, *Ides*, Paracelso dicitur massa illa & materia prima in Creatione, *Chaos* dicta, ex quâ omnes creaturæ factæ sunt. Fragm. Anatom. l. 1. Tr. 1. c. 1. In historiâ prologi. Meminit & l. 4. de vit. long. c. 8. ubi tamen videtur, potius ipsum creatorem vel opificem denotare; & l. 1. de Tartar. tract. 5. c. 1. fin.

IDIOCRASIA, ἰδιοκρασία, idem, quod ἰδιοσυγκρασία. Legatur in Jul. Alex. Indice Tom. I. Vide *Idiosyncrasia*.

IDIOGNOMON, ἰδιογνώμων, dicitur Hipp. *pertinax*, & in opinione conceptâ permanens, Hipp. l. de A. L. & Aq. LVI. 6. quibus conjunguntur αὐθάδεις, sibi nimis placentes, LIIX. 4.

*IDIOPATHEIA, ἰδιοπάθεια, *proprius affectus*, qui & πρωτοπάθεια, i. e. *primarius affectus*, qui ab alio morbo non dependet, vocatur. Huic opponitur συμπάθεια, vel δευτεροπάθεια, *morbus per consensum*, sive posterior, & *secundarius*, à priori dependens, Gal. l. 1. de L. Aff. c. 3. J. Alex. in Not. ad h. l. quamvis Rolf. arbitratus sit, πρωτοπάθειαν & ἰδιοπάθειαν, item δευτεροπάθειαν & συμπάθειαν non esse prorsus synonyma, sed & ἰδιοπάθειαν esse δευτεροπάθειαν. Ord. ac Meth. Med. Special. comm. l. 2. sect. 3. c. 4.

*IDIOSYNCRASIA, ἰδιοσυγκρασία, i. e. *corporum proprietas* & convenientia, & cujuslibet peculiaris temperatura, Gal. l. 3. Meth. med. c. 2. & J. Alex. Not. ad ill. loc. Hanc ineffabilem, nec exactissimâ scientiâ comprehensibilem rectè dixit idem Gal. d. l. c. 7. & l. 1. ad Glav. c. 1. Inexplicabilis singularis temperamenti ratio Philosophis & Medicis ἰδιότης ἄρρητος, Rhod. in Not. ad Scrib. sub fin. Poterit verò hoc vocabulum exponi de specificâ proprietate, quæ adhuc facilius comprehensibilis, & de individuali, sive singulari, quæ omninò certò determinari & describi nequit. Hujus exempla vide passim, v. g. Rolf. d. l. l. 4. s. 2. c. 5. Ephem. N. Cur. Ann. II. O. 10. 171. 205. seq. Casp. Rejes q. 84. n. 7. 8.

IDIOTA, ἰδιώτης, duplicem habet significationem. (1) significat *hominem priva-*

privatum, qui nullum munus publicum obit, neq; oppido aut genti præest. Græcè ἰδιωτεύων, quoq; dicitur. Occurrit apud Hipp. l. de sal. diæt. d.l. Adde Gal. comm. ad h.l. & Foës. p. 277. Deinde (2) significat rudem, *plebejum*, rei alicujus ignarum, Gal. l. 1. de S. Fac. c. 19. & c. 3. in 1. Prorrh. t. 32. C. Hofmann. C. in Gal. de U.P. n. 506. Specialiter verò *Idiotæ* vocantur Medici imperiti, qui contemtores sunt verarum artium, etsi falsarum peritissimi sint professores, Ruland. & Johns. in Lex. His in errorem incidere, maximè pronum est. Casp. à Rejes C. El. Q. 21. n. 15. Hinc qui hos promovet, reus est omnium errorum, noxarum, & criminum ab illis per inscitiam patratorum. Quæst. 6. n 5.

Idroagira, id est, *aqua alkali*. Rul. & Johns. in Lex.

Idnoo, ἰδνόω, significat *incurvo*, inflecto, intorqueo. Usurpatur ab Hipp. libr. 1. de morb. mul. III. 2. XXII. 2. Hinc compositum περιιδνοῦμαι, obtorqueor, *circumsideo*, quod legitur d. l. LX. 3. Jung. Foës. d. l.

Idos, ἶδος, idem, quod ἱδρώς, *sudor*. Legitur apud Hippocr. Coac. t. 106. quamvis Linden. ἰλέων scripserit, volvulus, sed Holler. magis probat ἰδέων com. 1. in lib. 3. Coac. t. 31. p. 164. Unde & verbum ἰδέειν, *sudare*, quod occurrit l. 1. de morb. mul. LXVI. 12.

*Jecoraria, vide *Hepaticus*.

Jecorosus, idem, quod *Hepaticus*. Linden. Ex. IX. §. 7.

Jectigatio, παλμὸς, ferè idem, quod *Palpitatio*, vocatur motus quidam tremulus, inordinatus, convulsivus, sive spasmodicus, vel totius corporis, vel cordis, sive partis alterius, proveniens à succo nervoso, vel spiritu animali in fibris nervosisq; aliis partibus per halitus aridos, nitrosos, agitato & irritato. Helmont. quoque speciem *Caduci* vocavit tr. de Caduco. Et causam ex Tartaro deducere conatus est l. 1. de Tart. tr. 4. c. 1. Vide & Forest. l. 10. Obs. 100. cum Schol.

*Jecur, ἧπαρ. Vide *Hepar*.

Jejunium, νηστεία, dicitur *abstinentia* à cibo & potu. Hanc senes facilius ferunt Hipp. 1. aph. 13. Vid. Diet. n. 571. Vide *Abstinentia*.

Jejunus, νῆστις, dicitur, qui cibum non assumsit, item, qui priora alimenta jam concoxit, Scrib. n. 78. 109. 111. ità, ut corpus sit vacuum. Hinc & intestinum inter tenuia ordine secundum *Jejunium* appellatur, quòd semper vacuum & inane reperiatur, Galen. l. 6. de adm. An. c. 9. l. 5. de U. P. c. 3. Barthol. verò limitavit per utplurimùm, l. 1. An. c. 10.

Jentaculum, ἀκρατισμὸς, vocatur assumtio alimenti circà horas matutinas. Hoc concessum & utile esse assuetis, docet Rolfink. O. ac M. Med. Sp. l. 2. s. 3. c. 57. Imprimis verò pueris hoc necessarium esse, patet ex Mercuriali l. 4. V. L. c. 17. Vide *Acratismos*, & Lind. Ex. IX. §. 66. 67.

Jetreon, ἰητρεῖον. Vide *Jatreum*.

IFFIDES, id est, *cerussa*, vel *cinis plumbi*. Rul. & Johns. in Lex.

IGDE, ἴγδη, *pilam* significat, in quâ condimenta permiscentur & contunduntur. Legitur apud Hippocr. in nothis ad l. 1. de morb. mul. III. 3.

IGNAVIA, ἀργία, νωθρότης, idem, quod *Pigritia*, quid significet, notum est. Opponitur corporis *Agilitati*, & ad labores promtitudini. Quod si præternaturalis fuerit, & à caussâ internâ, oritur ab humoribus lentis, frigidis, minusq; spirituosis, Galen. cap. 1. in 1. Prorrhet. t. 13. Quòd sanitati corporis noceat, vide suprà *Argos*. Quòd menti officiat, vide apud Linden. Ex. I. §. 39.

IGNIS, πῦρ, est vocabulum πολύσημον, & latissimæ significationis. In genere significat id, quod est inter omnia, quæ sub sensus cadunt, calidissimum, Galen. l. 1. de temper. c. 9. & alibi, quod Helm. negavit, esse substantiam. Ex specialibus receptissima, quando significat *ignem* urentem, sive focarium, vel coquinarium, quâ flammantem, quâ candentem, per quem *Prunæ* intelliguntur. Vocatur & *Artificialis*, cujus usus adeò multiplex est in Medicinæ partibus, Diæteticâ, Pharmaceuticâ, & Chirurgicâ, ut instituti nostri ratio non permittat, illos usus speciatim adducere. Videantur hactenus citati authores, Schröder. item Dispensatoria, Libav. Theatr. Chymic. Rolfink. Chym. l. 2. c. 12. Fr. Hofmann. negavit, *ignem* esse universalem omnium corporum mixtorum analystam, Clav. ad Schröder. l. 1. c. 11. Dividitur plerunque à Chymicis in *quatuor gradus*. *Primus* est lentissimus, instar teporis ignaviusculi, vocaturq; *ignis* balnei mitis, aut fimi, aut digestionis, *Circulatorius*, qui ad tactum ita describitur, ut eum digitus hominis teneri semper ferre possit. Et licèt habeat suas intensiones & remissiones, nunquam tamen evidentem aut acrem sensum gignere debet. Hujus generis est *Ignis* vaporosus Philosophorum, qui describitur incubatu gallinæ excludentis pullos, aut hominis rectè dispositi natura. *Secundus* gradus est intensior, adeò, ut jam evidenter feriat tactum, neque tamen vim afferat organo. Appellant calorem cinerum, quòd mediocris *ignis* sub catino cinerario incensus talem præbeat. Cineres enim ob raritatem non admodùm aërem concipiunt. *Tertius* gradus est cum læsione tangentis, & confertur arenæ ferventi, vel scobi ferreæ, ut dicatur *ignis* arenæ, vel limaturæ ferri &c. *Quartus* est summus gradus, & plerunque destructivus. Nominant *ignem* reverberii, & vivâ flammâ lignorum, vel congestarum prunarum follibus alacriter inflatarum procuratur. Posset & *Ignis fusorius* appellari, Ruland. in Lexic. Johnson. verò *octo* numerat gradus, l. 2. Lexic. *primus* est *Ignis* ventris equi, qui est calidus

in primo gradu, & humidus in secundo. 2. *Ignis* Solis, calidus in primo gradu, sed siccus in secundo. 3. *Ignis* furni, qualis esse solet post panis extractionem, estque calidus & siccus in secundo gradu. 4. *Ignis* furni fixionis. Hic fundit & figit, non verò comburit, quia flamma non est. Non differt à præcedenti, nisi quia in hoc est calor continuus, in illo non. 5. Dicitur flammalis, & est calidus & siccus in tertio gradu. Et hic est *ignis* in furno calcinationis. 6. Est *Ignis* furni fusionis, qui est calidus & siccus in quarto gradu. 7. *Ignis* follium, in eodem gradu, qui corpora dissipat, dispergit & fundit. 8. *Ignis* flammalis adhuc fortior, qualis est ignis vitrearius, in quo sola flamma operatur, & non dissipat, sed fundit & calcinat. Quoad usum Chirurgicum *Ignis* nomine apud Hippocrat. 8. aphor. 6. non solum venit *Ignis* ipse, aut quod *ignem* vel *igneam* qualitatem actu habet, ut ignitum ferramentum, lignum, fungus, radix, sulphur, *ignita* aqua, oleum, butyrum, ferventia; sed etiam quæ potestatem causticam sive urentem obtinent, ut causticum medicamentum, quale est cauterium potentiale, vulgò nominatum, oleum causticum, quale est Vitrioli, aqua caustica, aqua separationis nominata, capitellum, & cœtera pyrotica. Liebaut. in Schol. ad dictum aphorismum. Dieterich. n. 744. Deinde per *Ignem* intelligitur vel principium aliquod calidum corporum naturalium simplicissimum, aliàs *Ignis* Elementaris, item *Ignis* Naturæ vel Naturalis dictum, Schröder. l. 1. c. 5. Casp. Hofmann. comm. de Us. Part. n. 305. Vocatur aliàs & *Sulphur*, sive illud calidum actu, sive potestate insit. Huc pertinet *Ignis Vitrioli*, sive *Sulphur Veneris*, apud Helmont. tract. Lithiaſ. c. 8. Huc quoque referre libet *Ignem subterraneum*, cujus beneficio fervefiunt Aquæ Thermales, de quibus Lang. l. 2. ep. 52. Vel specialiter accipitur de principio Vitali Animatorum, quod aliàs *Calidum Nativum*, *Flamma vitalis*, *Biolychnium*, *Spiritus Vitalis*, appellari solet, de quibus terminis suprà dictum est, Linden. Ex. XII. §. 140. XIV. §. 48. Paracelsus in homine vocat *Ignem Microcosmi* passim in suis scriptis. De *igne* ex corporibus hominum etiam cum scintillis emanante vide Casp. à Rejes C. El. q. 35. Pathologicè vocab. *Ignis* & Græcum *πῦρ* diversis morbis tribuitur, v. g. *Febri*, præsertim *ardenti*, Hippoc. frequentissimè in Epid. de Glandul. & libr. de Morbis, quæ loca adduxit Foëſ. in Oecon. pag. 545. Confirmat Keuchen. ad Seren. not. pag. 268. vel *Erysipelati*. Vide *Erysipelas*. Vel *Herpeti* fero, qui *Zona*, aliàs & *Ignis Persicus* vocatur, Rhod. ad Scribon. pag. 122. Keuchen. ad Seren. p. 246. seqq. Spagyricè quoque *Ignis* diversimodè

sumitur. *Ignis*, juxtà nonnullorum sententiam, sumitur pro *oleo* supernatante in destillatione. *Ignis* quoque omnium Philosophorum consensu vocatur *Mercurius*, Th. Chymic. Volum. IV. pag. 756. 767. & alibi. *Ignis algir* est *ignis* fortissimus. *Ignis* elementaris est sulphur, sed non vulgi. *Ignis sapientum* est fimus equinus calidus. *Ignis* extinctus est sulphur extinctum. *Ignis pruinus adeptus* est quinta essentia vini, (aliis Vitrioli) cum Tartaro rectificata. *Ignis lenis*, elementum *Ignis*, æther, Jupiter, argos. *Ignis gehennæ* vocatur specificum corrosivum Paracelso in Archidox. Rul. & Johns. De *Ignis* gradibus & necessitate in Magisterio Lapidis Philosophici videantur scripta Basilii Valentini, & aliorum. Plura de diversis *Ignis* significationibus legantur & apud Beker. in Oedipo Chym. Tit. 4. §. 3. Obiter & hoc notandum, Helmontium docuisse, *Ignem* nec esse substantiam, nec accidens, sed creaturam neutram, & Ens anomalum, Tr. Formarum Ortus, tr. 24. & Blashuman. n. 1.

Ignitio, πύρωσις, dicitur *calcinatio*, corpora *ignis* violentiâ in calcem reducens. Estq; duplex: *Combustio*, & *Reverberatio*. Rul. & Johns. de quibus suis locis.

Ignorantia, ἄγνοια, & in ægrotis & in Medicis pessimum est malum. Illud fatetur Hippocrat. 1. Prorrhet. s. 2. t. 30. Junge Galen. Comm. ad hunc locum. Hoc Galen. libr. 13. meth. med. c. 15. fin. ubi Græcè vocatur ἀμαθία, Lang. l. 1. ep. 2. Helmontius quadruplicem non ineptè numerat *Ignorantiam Medicam*, nimirum *Inscitiam* caussarum, *modi fiendi*, Remedii & Coaptationis, de Lithias. cap. 5. n. 4. Præstat autem, fateri *ignorantiam*, quàm falsa operosè docere. C. Hofm. in Galen. de U. P. n. 530.

Ignys, & *Ignye*, ἰγνὺς & ἰγνύη, dicitur *Poples*, posterior pars genu, Hipp. l. 6 Epid. s. 1. t. 6. Linden. Physiol. Med. l. 2. c. 12. §. 116.

*Ile, idem, quod κενεὼν, item *Ilia*. Vide *Ceneon*, *Ilia*.

Ilech, *Ylech*, est terminus Paracelsicus, & videtur idem notare, quod principium & primum aliquod. Ità *Ilech primum* exponit Ruland. & Johns. id est, principium, *Ileias*, *Ileadus*. *Ilech supranaturale* vel primum ex astris est conjunctio supercœlestis, & siderum firmamenti cum astris rerum inferiorum unio. *Ilech magnum* est ascendens, sive astrum medicinæ, quem accipimus unà cum medicinâ, in quâ ille occultatus est, ut superiora sidera in firmamento, inferiora in homine. *Ilech crudum* est compositio ex primâ materiâ trium primorum, Mercurii, Salis, & sulphuris, è quibus omnia sunt composita, & ità idem, quod *Iliaster*, vel *Iliadum*. Meminit aliquoties Paracelsus, v. g. de Pestilitate tract. 2. libr. 2. de Tartaro tract. 2. cap. 3. libr. 3. Paragraph. cap. 2. §. 4. In

specie *Ilech primi* ex aſtris, l. 1. de Tartar. tract. 4. c. 1. Schol. *Ilech crudi*, quod ex Aëre deducit, l. 4. de grad. & comp. cap. 5. Uno verbo, φαντάσμα Paracelſica.

ILEIDOS, eſt aër elementalis, heoa pheresbios, (ἑῶα φερέσβιος, h. e. *aurora* vel *diluculum*, *vitam afferens*) *Cœlum*. In homine verò eſt ſpiritus, qui tranſit per omnia membra. Rul. & Johnſ.

*ILEUM, εἰλεόν. Vide *Eileum*.

*ILEUS, εἰλεός. Vide *Eileos*.

ILIA, vocantur cavitates laterales Hypogaſtrii, quæ & λαγόνες & κενεῶνες vocantur, item Ile. Barthol. libell. 1. Anat. c. 1. Hinc & *Oſſium Innominatorum*, quod conſtat ex tribus *Oſſibus*, *Ilium*, *Pubis*, & *Iſchio*, per cartilagines junctis, primum *Os Ilium* ideò dicitur, quia cavitatem illam continet, & inteſtinum *Ileum* recipit. Barthol. libell. 4. Anat. c. 16.

ILIACA *paſſio*. Vide *Eileos*.

ILIADUS, *Iliadum*, *Iliaſter*, *Ileidos*, (ſcribuntur etiam per Y) ſunt figmenta Paracelſica, magis rem obſcurantia, quàm declarantia, cùm non uno eodemq; modo ſemper accipiantur. Libet ſaltem deſcriptiones ex Rulando & Johnſono adducere. *Iliaſter*, *Eliaſter*, *Iliadum*, eſt prima rerum omnium materia è Mercurio, Sale, Sulphure conſtans *Chaos*. Nihil enim eſt in totâ rerum naturâ, quod non ex iſtis tribus conſiſtat. Atque hæc tria ſunt Theophraſti principia, quæ analyſi Spagyricâ deprehenduntur. Nihil præter ea tria inveniemus, quæ ſingula in ſingulis etiam elementis ſunt. *Iliaſter* in genere dicitur occulta naturæ virtus, ex quâ res omnes habent incrementum, aluntur, multiplicantur, & vegetantur, de quo legatur Paracelſ. de meteoricis generation. Variè autem ſumitur, vel de elementis, vel de homine. In elementis potentia ſive virtus eſt naturæ vegetativa, eaq; quadruplex juxtà numerum Elementorum. Vocatur *Chaos*. Quatuor quoque ſunt *Iliaſtri* hominum concernentes longævam vitam. *Iliaſter primus*, vel inſitus, eſt terminus vitæ, imò ipſa vita, vel ejus balſamus in homine. *Iliaſter ſecundus*, vel præparatus, eſt terminus vitæ, quem ex elementis vel rebus elementatis habemus, vitâque ipsâ. *Iliaſter tertius* eſt terminus balſami præparatus, quem ex rerum quintâ eſſentiâ habemus. *Iliaſter quartus* eſt mentis ſive animi lapſus in alterum mundum, ut Enoch, Eliæ, & aliorum. Hæc hactenus ex Ruland. & Johnſono, quæ pleraque deſumta videntur ex Paracelſi libris de vitâ longâ, qui triplicem *Iliaſtrum* præter quintam eſſentiam recenſet, appellans *Sanctitum* unum, alterum *Paratetum*, tertium *Magnum*. Juxtà *Magnum* (qui eſt quartus Rulandi) homines illos appellat *Henochdianos*, *Heliezatos*, l. 4. de vit. long. c. 3. Vide & ſeqq.

Iliadus

Iliadus quoque dicitur spiritus mineralis, quem omne elementum in se habet, & qui facit omnes morbos. *Iliadus* etiam facit crisin. Ex *Yliado* omnes ægritudines veniunt; & in *Iliado* omnes res, omnia simplicia consistunt, & alia sanitatem dant, alia ægritudines. *Tres* quoque *ætates* tribuuntur *Iliado*. *Prima* est, quandiu est incorruptus, etiamsi homo sit 70. annorum, si non fuit morbo correptus, est in primâ ætate *Iliadi*; sed quàmprimùm *Iliadus* est infectus, tunc *secunda* ætas. *Tertia* ætas est, quando ad mortem est. In primâ ætate non est medicandum, quia non eget; nec in tertiâ, quia non juvat, sed tantùm in secundâ. Hæc ex Paracelf. l. 2. de Tartar. tract. 2. c. 3. & 4. in Scholiis.

*Ilingos, ἴλιγγος, dicitur *tenebricosa vertigo*, quâ omnia circumagi videntur. Præcedit plerunque Epilepsiam, vel Apoplexiam, Hippocr. 3. aphor. 17. 23. 31. idem, quod σκοτόδινος, Dieter. n. 405. Vide *Dinos*. Hinc febres cum *vertigine* vocantur ἰλιγγώδεες πυρετοὶ, Hipp. Coac. t. 106. i. e. *vertiginosæ*, Foës. Oec. p. 280.

Iliscus, dicitur Avicennæ *Amor insanus*, sive delirium ex nimio amore, notante Foresto l. 10. Obs. 29. in Scholiis.

Ilium, vide *Ilia*.

Illæno, ἰλλαίνω, significat *oculos contorqueo*, distorqueo, & usurpatur aliquoties ab Hippocr. v. gr. l. 3. Epid. ægr. 3. & 11. l. 4. Epid. IV. 18. Coac. t. 218. fin. l. 3. de morb. XIII. 4. Unde & affectus ille oculorum eidem vocatur ἴλλωσις, *oculorum perversio*, sive distortio, 1. Prorrhet. s. t. 35. (quamvis à quibusdam εἴλωσις ibidem legatur, quam tamen lectionem improbavit meritò Casp. Hofman. in ἀνεκδότοις ad h. l.) Coac. t. 314. Dicuntur etiam aliàs ἰλλώδεις ὄμματα, *oculi contorti*, perversi, l. 1. de morb. mul. LXX. 12. Junge Foës. d. loc. Idem est, quod *Strabismus*. Estque motus convulsivus musculorum oculos moventium, Galen. l. 2. de sympt. causs. c. 2. Derivatur ab ἴλλος, i. e. oculus.

Illambonos, *Collyrium*, ἰλλάμβωνος, κολλύριον, est nomen medicamenti ad oculorum ulcera, cujus descriptionem vide apud Ægin. l. 3. c. 22. & l. 7. c. 16.

Illecebra, ἰλλεκέβρα, nomen Herbæ, quæ *Sempervivum minus*, sive *Vermicularis* vocatur. Meminit Gal. l. 4. de C.M.S.L. c. 7. Junge Rhod. ad Scribon. n. 153.

*Illegitimus, νόθος, idem, quod *Spurius*, *Nothus*, Epitheton Costarum cartilaginearum quatuor ultimarum, quæ ad sternum sive pectoris os non pertingunt, Galen. 5. Anat. adm. c. 1. & l. 8. c. 1. Vide *Costa*. Dicitur & de morbis, qui propter caussam morbificam mixtam non semper eandem servant indolem, sed variant, ut febres spuriæ. His opponuntur morbi γνήσιοι, *legitimi*. Vide suprà *Gnesios*.

Illiga-

ILLIGATIO, ἐπίδεσμος, ἐπίδεσις Vide *Epidesmos*, *Epidesis*.

*ILLISIO, ἔνθλασις, dicitur species *contusionis*, quando cavitas aliqua forinsecus apparet, quam rei collisæ percussor impresserit, Gal. l. de diff. morb. c. 11.

ILLITIO, καταχρίσις, διάχρισις, ἐπίχρισις, idem, quod *Inunctio*, quando vel digitis, vel pennâ linimenta, vel olea, vel unguenta corporis superficiei applicantur. Passim hujus vocabuli fit mentio apud Græcos & Latinos Medicos. Æginet. l. 7. c. 9. in princ.

ILLOS, ἴλλος, significat *oculum*. Ἰλλὸς v. dicitur, qui oculos perversos habet, *strabo*. Legitur apud Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 32.

*ILLOSIS, ἴλλωσις, vide *Illæno*.

ILLOTIO, ἀλουσία, i. e. *abstinentia* à *balneis* & lavacris, Gal. 2. aph. 50.

*ILLOTA *lana*, ἔριον οἰσυπηρὸν, vide *Erion*. Dicitur aliàs *succida*, Keuch. ad Seren. p. 114. seqq. *Illoti* pisces dicuntur, qui odorem & saporem squamarum cœnosam referunt ex sordibus aquarum stagnantium. Celsus vocat pisces virosos l. 2. c. 21. Jung. Rhod. ad Scribon. n. 186. & in Lex.

*ILLUMINATIO, φωτισμὸς, φώτισμα, propriè dicitur de splendore, qui à corpore lucido provenit. Tropicè de intellectus humani exaltatione & perfectione quoq; usurpatur, estq; duplex: suprà naturalis & Naturalis. Illa miraculosa non requiritur necessariò in Medico, uti quidem voluit Paracelsus; sed sufficit Naturalis, quæ jugi studio, lectione assiduâ, & exercitatione sedulâ acquiritur.

ILYS, ἰλὺς, dicitur *fex vini*. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. X C I. 22. Inde derivativum, ἰλυώδης, feculentus, *limosus*, quod dicitur de urinæ sedimento Hipp. 1. Prorrhet. f. 3. t. 64. Coac. t. 578. 582. de alvi excrementis Coac. t. 523. Vide *Limus*.

IMAGINATIO, φαντασία, διανόημα, est actus vel functio animæ, quâ brutorum, quâ hominum, (in quibus tamen major est excellentia ob regimen intellectus, qui imaginationi præsidet) quæ beneficio spirituum animalium species sensibiles primò tantùm sensuum organis impressas, & exinde spirituum irradiatione citissimè introrsum traditas recipit, adeoq; res quascunq; singulares & corporeas juxtà exteriores apparentias apprehendit, compōit, aut dividit, & veluti enũciationes concipit & secum format. Quia tamen contingit, ut sensus sæpè fallantur, hinc accidit, ut *imaginatio* erronea sub speciebus apparentibus fiat, non semper sub veris; quemadmodum hanc imaginandi vim egregiè & accuratè tradidit & exposuit εἴ τις ἄλλος Th. Will. de An. Brutor. P. 1. cap. 7. Licet v. *Imaginatio* actio sit animæ, quatenus tamen anima percipit, se agere, Passionem quoq; conjunctam esse rectissimè collegit Charlton. Ex. IIX. Pathol. § 8. Potest dividi ratione diversorum subjectorum in sanam

nam vel Naturalem, & Ægram, sive præternaturalem. Utriusque quanta sit potentia, testantur variorum effectuum inde dependentium observationes; nō solùm circà formationem fœtus, de quo argumento integrum tractatum scripsit Th. Fienus, & impressionem variorum nævorum & stigmatum, de quo videatur Casp. à Rejes C. Elys. quæst. 50. imò integrorum morborū, Hildan. Cent. 6. O. 65. 66. sed & in proprium subjectum & corpus; uti patet ex Ephemer. N. C. An. II. Obs. 137. 138. Ann. III. O. 45. &c. Rul. & Johns. *Imaginationem* descripserunt, quòd sit astrum in homine cœleste sive supracœleste corpus; haud dubiè ex hypothesi Paracelsi & Crollii, qui planè divinos effectus nō sine blasphemiâ Imaginationi illi Astrali attribuerūt, quos propterea severissimè perstrinxit Libav. Tom. IV. operum. p. 75. 76. & alibi. Quæ Helmōtii sit opinio de naturâ *Imaginationis*, videatur in tr. Venatio Scientiar. n. 61. Idem quoq; *Imaginativam* vim attribuit plantis & mineralibus tr. Tumulus Pestis §. *Imaginantur* Mineralia & Herbæ. &c. *Prava imaginatio* rectè refertur inter caussas morborum procatarcticas à Rolf. O. & M. Med. Sp. l. 2. s. 3. c. 110. De eorum v. curatione legatur Idem d. l. l. 14. s. 3. c. 17. 18. Hinc melancholici sunt & rectè dicuntur *Phantastæ*. Dieterich. Jatr. pag. 776.

IMAGO, εἰκών, *Icon*, quid significet, notum est. Accipitur v. vel de re quadam corporeâ, alterius corporis formam & figuram repræsentante, quales etiam olim à Paracelso ad curationem morborum, præsertim Choreæ S. Viti & similium commēdatæ fuerunt; quæ tamen jure meritò ceu superstitiosæ & magicæ reprobantur. Et in hâc significatione descripserunt Rul. & Johns. *Imagines* sunt metallicæ sive cereæ *effigies*, in quibus virtutes cœlestes operantur. Vid. Parac. Paramir. tr. 4. c. 9. & alibi. Vel sumitur de incorporeâ *Effigie* alicujus rei ab animâ conceptâ, & ità est Effectus *Imaginationis*, unde & tales *Imagines* φαντάσματα dicuntur, Gal. l. 1. de L. Aff. c. 2. Specialissimè *Anima humana* vocatur *Imago Dei* â Paracels. Tr. 1. de Pestilit. in princ. Et Helmont. tr. Venatio scient. n. 36. scribit, quòd Anima humana sine *Imagine* divinâ considerari nequeat.

*IMBECILLIS, idem, quod *Infirmus*, *Debilis*, Gr. ἀσθενὴς, ἄῤῥωστος, vide *Arrhostos*, *Asthenes*, *Debilis*.

IMBER, ὄμβρος, interdum latè pro *pluviâ*, interdum strictè pro pluviâ largâ accipitur. *Imber* temporarius quis sit, vide apud Gal. 4. in 6. Epid. t. 19. Omnes *Imbres* alkalizatos esse docet Paracelsus, quia veniunt ex igne l. 1. de Tartar. tract. 5. c. 2. in Schol.

IMBIBITIO, Græcè dici posset ἔμποσις, quamvis non sit in usu Chymicis vocatur ablutio, quando liquor corpori adjunctus elevatur, & exitum

tum non inveniens in corpus recidit, idq; crebris humectationibus tantisper abluit, donec cum illo puro coagulatus amplius adscendere nequit, sed totus fixus manet. Hęc operatio tota philosophica est, nec ad vulgares sese dimittit. Rul.& Johns. *Imbibitio, destillatio*, & *cohobatio* Philosophica est spiritus descensus in corpus, id abluens atq; animans. Hic labor quoq; *Rectificatio* vocatur. Beker. Oedip. Tit. 7. §. 4. Jungatur & de imbibitione Spagyricâ Th. Chym. Vol. VI. p. 186. 274. Paracelsus refert ad destillationē, de Naturâ rerum l. 7. Libav. duplicem *imbibitionis* modum tradit Alchym. Pharmacevt. cap. 12. Tom. II. Op. pag. 204. 205. Denotat v. *Imbibitio* aliquando quamcunque imprægnationem alicujus corporis factam humore aliquo. Et in hâc significatione Paracels. *pluviam imbibitionem* esse docet d. l. l. 2. in pr. *Imbibitio* quoque est, cùm ad arcani Tartari præparationem sal Tartari aceto destillato tamdiu imprægnatur novâ affusione, donec ebrium sal acidum spiritum rursum emittat per alembicum, Rolf. Ch. l. 2. c. 2. Vocatur & *Nutritio*. Vide *Inceratio*.

Imbik, vocatur vas quoddam Spagyricum, idem, quod *Ethel*, & aliquoties legitur in Theatr. Chym. Vol. V. p. 66.

Imitatio, μίμησις, Galeno dicitur, quando Medicus in unoquoque morbo conatur evacuare tales humores, quales novit prodesse in spontaneis dejectionibus c. 4. aph. 2. Verùm non solùm in evacuationibus *imitari* debet Naturam, sed & in aliis officiis particularib⁹, quia in genere verum est, quòd Medicus sit Naturæ ὑπηρέτης, minister, *imitator*. Gal. cap. 2. in 1. Epid. t. 51.

Immensiloquentia, ἀπεραντολογία, idem, quod *Garrulitas*. Gal. l. 3. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.

Immersivus, ἐμβαπτικός, tribuitur à Chymicis speciei *Corrosionis*, quando corpora aliis rebus *immersa* in calcem rediguntur. Estque *Humida* & *Sicca*. Rul. & Johns.

Imminens, ἐνιστάμενος, quamvis Græca vox potius *Instans* significet. Videtur a. *Imminens* ab *Instante* in eo differre, quòd *Imminens* magis ad futurum spectet: *Instans* cum præsenti magis conveniat. *Imminens* morbus dicitur, qui nondum actu secundo infestat; sed qui metuitur mox futurus. *Imminentes* epiphoræ leguntur apud Scribon. num. 206.

Imminutio, μινύθησις, μείωσις, opponitur τῇ αὐξήσει, *augmento*, & quid significet, notum est. Gal. l. 2. de diff. resp. cap. 4. Hinc & Hippocr. usurpat de carnium *imminutionibus* 3. de artic. t. 103. & in Mochlic. X. 9. XIII. 9. XIV. 8. de columellæ extenuatione l. 2. Epid. II 84. de spiritu l. de Humor. III. 54. Significat & *senectutem*, in quâ vires diminutæ sunt, l. 6. Epid. s. VIII. 29. vel 46. juxtà Linden. Verbo quoque

μινύθειν & *μινυθῆναι* frequentissimè usus est Hipp. pro *imminui*, quæ loca quamplurima videantur apud Foës. Oec. p. 415. seqq.

IMMOBILITAS, *ἀκινησία*, vide *Acinesia*.

IMMODERANTIA, *Immoderatio*, *ἀμετρία*, vide *Ametria*. *Immodicum* omne damnatur, Gal. de parv. pil. exercit. c. 3.

IMMORANS, *ἐλιννύων*, dicitur Hipp. de eo, quod nihil omninò operatur, sed prorsus quiescit 3. de iis, q. in med. l. 20. Gal. in comm. Vide *Elinnyo*.

IMMORTALIS, *ἄφθαρτος*, *Immortalitas*, *ἀθανασία*, non competit corporibus genitis Gal. l. 1. de san. tu. cap. 12. Unde & apud homines *immortalitatis* spes cassa & irrita in hoc mundo, scil. naturaliter I. Alex. l. 2. Salubr. c. 7. Rectè tamen Mens vel Animus humanus statuitur *immortalis* & incorruptibilis, etiam fortassis ex caussis naturalibus cum Helmont. de febr. c. 16. n. 7. 8. *Immortale* quoq; dicitur Paracelso perpetuum, longissimè absq; mutatione aliquâ durans. Ità lapidibus tribuit *temporalem immortalitatem*, l. de morb. Tartareis cap. 4. Quid aliàs *Athanasia* significet, vide suprà suo loco.

IMMUTATIO, idem, quod *Mutatio*, *μεταλλαγή*, vide *Metallage*.

IMPACTUS, *ἐμπεφραγμένος*, à *σφηνοῦμαι*, *infarcior*, *intrudor*. Dicitur de materiâ partibus solidis fortiter inhærente. Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1.

*IMPAR, *ἄνισος*, *περισσὸς*, ἢ *περιττὸς*, dicitur de *diebus Criticis*, non quòd reverâ *impares* esse debeant ratione arithmeticâ, qui videlicet nequeunt dividi in duos pares numeros, nam hoc modo 14. 20. 34. 40. &c. à diebus Criticis excluderentur, sed quia verè Critici in rationem septenarii incidunt, & ex septenariis coalescunt Dieterich. n. 680. Gal. dies *impares* marem, pares v. fœminam referre scripsit l. 3. de dieb. Crit. Vide *Criticus Dies*. Quod v. olim *impari numero* in exhibendis medicamentis vel virtus, vel felicitas operandi tributa fuerit, & hodieq; adhuc apud nonnullos fidem inveniat a superstitiosâ veterum medicinâ hoc esse rectè judicavit Keuchen. ad Seren. in Not. p. 93.

*IMPASTATIO, vide *Incorporatio*.

*IMPERFECTUS, *ἀτελὴς*, *Imperfectio*, *ἀτέλεια*, quid significet, notum est. Accipitur v. vel simpliciter, vel relativè. In illâ Gal. l. Thrasybul. c. 11. quando scripsit: Nos nullo *imperfecto* indigemus: In hâc, quando fœminæ dicuntur *imperfectæ*, respectu masculorum, cùm tamen *imperfectio illarum* sit earundem perfectio C. Hofmann. C. in Gal. U. P. n. 982. Ità *Mercurius* dicitur Metallum *imperfectum* Parac. de morb. metallifossor. l. 3. c. 2. 3. cùm tamen sibi propriam habeat perfectionem. Ità cum aliis quibusdam mineralibus comparatum est.

IMPERFORATUS, *ἄτρητος*. Vide *Atretos*.

IMPE-

Imperitia, ἀπειρία, idem, quod *Ignorantia*. Hanc in Medico malum esse thesaurum, rectè dixit Hipp. in Lege fin. Junge Casp. à Rejes C. Elys. q. 20. n. 7. seqq. *Imperitiæ* medelam Philosophiam dixit Linden. Ex. II. §. 29. Vide *Apeiron*.

Imperium, ἀρχὴ, ἀνακυβέρνησις, competit etiam Medicis. Licet n. sint Naturæ ministri, ægris tamen debent *imperare*. Quale v. *imperium* illorum esse debeat, egregiè docuit Linden. d. l. §. 23.

Impetigo, λειχὴν, dicitur summa cutis asperitas cum multâ prurigine, squamis & furfuribus. Gal. def. med. Hippocr. refert inter lepras l. 2. Prorrhet. XIX. 1. & l. de Affect. XXXV. 4. Dicitur & Latinè *Lichen*, *Volatica*, *Mentagra*, item *Impetix*. Paucis est species scabiei siccæ pruriginosę, cum subsequentibus squamis, & furfuribus, proveniens à portionibus salinis vitiosis siccioribus, corrosivis, ad ambitum corporis protrusis, unde corporis interiora per hujusmodi cutis vitia expurgantur, Gal. 3. aph. 20. Dividitur à Celso in *Majorem* & *Minorem*, l. 5. c. 28. ab aliis in *Mitiorem*, quæ absq; insigni malignitate infestat; & *Feram*, quæ magis ad Lepram accedit, & maligna est. Hujus species quoq; est *Mentagra*, quando non squamis tantùm, sed fœdo cutis furfure totos primum vultus, deinde v. & collum pectusq; & manus occupat, oculis tantùm immunibus l. 26. c. 1. Fuit v. ut idem author est, novus morbus & antè Tiberii Principatum penitus incognitus. Nec v. iis tantùm notis feritas ejus constabat, sed quòd admodum contagiosus esset, soloq; osculo vel contactu non humilem aut mediam plebem, sed proceres solos invaderet. Plura de *Impetiginis* appellationibus & curatione vide apud Foës. Oec. p. 379. Eph. N. C. An. III. O. 286. Dieter. n. 495. Scribon n. 249. Rhod. in Lex. Keuchen. ad Seren. p. 128. 129. *Impetigines* quoq; vel *Lichenes* vocantur squamulæ anteriorum Crurum in equis sub armorum partibus in ipsis animalibus natæ, quas etiam χελιδόνας, i. e. *hirundines*, vocant. (vide Hirundo) Dioscorides *callos* vocat & in Epilepsiâ commendat, l. 2. c. 45. Foës. d. l.

*Impetus, ὁρμὴ, vide *Horme*. Cur *Impetuosa* fuga cordis dicatur καρδιωγμὸς, vide Linden. Ex. XIII. §. 137. *Impetus* vocantur, qui non sunt in nostrâ potestate, & sunt animæ sensitivæ primi conceptus adhuc inordinati, nondumq; mentis imperio lustrati. Helmont. tr. Sedes animæ n. 16. Idem quoq; *Archeum* solum esse *impetum* faciens existimat, tàm in sanis, quàm in ægris, l. de morb. Archeal. n. 4. & tr. Respondet Author. n. 1. *Impetus* quandoq; sumitur pro Paroxysmo morborum. Scribon. n. 99. 160. *Impetus* quoq; sumitur pro *Impetigo*. Keuchen. d. l.

Impinguatio, πάχυνσις, (an & πίανσις?) idem, quod *Pinguefactio*. De quâ vide Forest. l. 31. c. 10. Schol. *Impin-*

pinguificatio Sulphuris legitur apud Paracelſ. in fragmentis de morbo Gal. & videtur intelligere Imbibitionem.

IMPLACIDITAS, ἄση, idem, quod *Molestia.* Vide *Aſe.*

IMPLETIO, πλήρωσις, idem, quod *Repletio*, de quo vocab. infrà ſuo loco. Opponitur *Vacuationi*, quæ Gr. κένωσις dicitur.

*IMPLICATUS, *Implicitus*, ἐμπεπλεγμένος, idem, quod *Complicatus.* Vide *Complexio.* Ità morbi *implicati* dicuntur, quando multæ partes ſimul affectæ ſunt. Nam poteſt idem homo ſimul laborare ex Thorace, ex capite, ventre, jecinore &c. Caſtell. *Implicitæ* quoq; vocantur Medicinæ partes, quia omnes adeò connexæ ſunt, ut ex toto ſeparari non poſſint, ſed ex eo nomen trahant, à quo plurimùm petunt. Celſus l. 5. procœm. Scribon. n. 200. Rhod. in not. ad h. l.

IMPORTUNITAS, ἀκαιρία, *Importunus*, ἄκαιρος, idem, quod *Intempeſtivus.* Hoc valdè noxium eſſe in Medicinâ, inde patet, quòd Hippocr. dixerit καιρὸν ὀξία, *occaſionem* ſive opportunitatem eſſe valdè celerem 1. aph. 1. Ἄκαιρος legitur apud Hipp. l. 1. Epid. ſ. 1. t. 26. l. 3. ſ. 3. t. 66. & 4. de R. V. I. A. t. 115.

IMPOSITIO, ἐπίθεσις, vel notat actum illum, quo medicamentum Topicum parti corporis applicatur forinſecus; Et ità ſumitur à Scribon. n. 11. 53. 80. &c. vide Rhod. in Lex. vel *denominationem* alicujus rei: Unde & *Impoſitores* vocari cõſtat ex Latinâ verſione Galeni in Indice Braſſavoli. Gr. vocantur ὀνομάζοντες ἢ θέμενοι τὴν προσηγορίαν. Gal. 6. aph. 1.

IMPOSSIBILIS, ἀδύνατος, interdum idem, quod *Invalidus*, Dieterich. Jatr. n. 8. Interdum v. ſumitur pro eo, quod fieri vel planè non, vel rariſſimè poteſt. Hippocr. 5. aph. 60. & 1. prognoſt. t. 3. *Impoſſibile* n. raros caſus non excludit apud Hippocr. demonſtrante hoc C. Rejes C. El. q. 79. n. 6. In ſtrictâ v. ſignificatione *Impoſſibilis* nullus eſt conceptus poſitivus, adeoq; & nulla ſcientia. Helmont. de Lithiaſ. c. 7. n. 12.

IMPOTENTIA, ἀδυναμία, vide *Adynamia.* Sumitur & ſæpè ſtrictiſſimè pro *Sterilitate virili* Hildan. Cent. 5. Obſ. 40. Cent. 6. Obſ. 59. 60. Paracelſ. Tract. 4. de Peſtilitat. cap. 2. & de morb. ex Tartaro Tract. 1. cap. 2. Ephem. N. Cur. Ann. III. Obſ. 41. & 78.

IMPRÆGNATIO, propriè idem eſt, quod *Gravidatio*, Gr. dici poſſet κύησις, ἐγκύησις, vel ἐγκυμοσύνη, notatq; nihil aliud, quàm fœcundum congreſſum maris cum fœminâ, ità ut hæc concipiat ex illo coitu fœtum. *Imprægnatio* nihil aliud eſt, quàm conceptio & embryonis generatio, dicit Foreſt. l. 28. Obſ. 59. & ità ſumit ex parte mulieris paſſivè. Tropicè & Ænigmaticè Spagyricis quoque dicitur *Imprægnatio* myſtica in magiſterio lapidis Philoſophici, quando Mercurius virgineus, qui nullo alio metallo adulteratus eſt, conjungitur cum ſuo ſulphure, quod

ſecum

secum habet invisibiliter, Libav. Apocal. Hermet. P. poster. Heptad. Hermet. Monad. 2. Tom. II. Oper. p. 351. 352. De hâc quoq; legi potest tr. de Alchymiâ Incerti Authoris cap. 32. in Theatr. Chymic. Vol. III. Vocatur aliàs Dealbatio Vol. IV. p. 760.

IMPRESSIO, Gr. προσβολὴ, quid propriè significet, notum est. Videlicet & activè & passivè accipi potest. Activè notat actum quendam violentũ extrinsecum, quando vel casu, vel arte corpori aliquid cum violentiâ applicatur, ut cogatur loco cedere vel locum relinquere; v. g. quando Chirurgus in luxatione aut fracturis ossa prominentia vi quadam *imprimit* in locum pristinum, dicitur *impressio*. Passivè v. quoq; accipitur pro illius violentæ actionis passione. Ità Hildan. *impressionem* Cranii pro Cranio *impresso* posuit Cent. 4. Obs. 95. ex. 3. *Impropriè* v. Paracelso & suis sectatoribus *Impressiones* vocantur fructus invisibiles, ut stellarum in inferioribus. Rul. & Johnson. h. e. effectus quidam occulti & dispositiones vel virtutes latentes inevitabiles, Paracels. Philos sagac. l. 1. quæ proveniunt vel ab influxu astrorum, & dicuntur *Impressiones cœli*, astrorum, Parac. præfat. in libr. de morb. invisibil. Paramir. l. 4. vel ab Elementis intrinsecis, ità in herbâ flammula dictâ vis caustica est ab *impressione Ignis*, Param. l. 2. vel à meteoris *Impressiones Meteoricæ*, Labyrinth. Medic. cap. 3. à parentibus Paragr. 2. &c. ab Imaginatiõe *Impressio Imaginationis*, l. 1. de peste, cum additionibus &c. Differre creditur ab *Inclinatione*, quòd hæc sit absq; violentiâ, & possit negligi vel mutari, *impressio* v. non possit mutari, Parac. d. l. l. 2. *Impressiones* vocantur ab eodem & *Prædestinationes* d. l. l. 1. Enimverò an non jure meritò hujusmodi fictitias *Impressiones fatuas* vocaverit Libav. Tom. IV. Oper. p. 170. non est jam nostri instituti, determinare.

IMPRANSUS, ἀνάριστος, vocatur, qui prãdio abstinet. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 27. Vide *Anaristesis*.

IMPUBER, *Impubes, Impubis*, ἄνηβος, propriè dicitur, cui nondum pili in pube sivè loco hypogastrii proruperunt, & ità nondum ad adultam ætatem pervenit, Gal. l. 8. de S. F. §. Hyacinthus. Usurpatur non solùm de masculis, sed etiam de fœmellis. Helmont. tr. Retenta dicit, *Impuberes* etiam non raro concepisse.

IMPULSIO, ὦσις, ὤθησις, ἔπωσις, significat motum factum violentum à movente tangente, ità, ut, quod movetur, non relinquat. Rolfink. O. & M. Med. Sp. l. 2. s. 3. cap. 28. Ità Cor sanguinem in arteriæ magnæ principium *impellit*, qui successivè reliquum jam præsentem promovet eodem pulsu. Aliquando & ὦσις *inclinationem* jam ex violentiâ impulsionis factam significat. Hippocr. 3. aph. 26. Vide Dieter. n. 948.

IMPURGATUS, ἀκάθαρτος. Vide *Acatharsia*.

IMPURUS,

IMPURUS, ἀκάθαρτος, idem, quod *Impurgatus*. Opponitur τῷ καθαρῷ, *puro*. Vide *Catharos*. In omni corpore mixto *purum* & *impurum* conjuncta esse, docet Paracelf. l. de morb. Tartar. c. 3. ubi & duplex *Impurum* statuit, *Coagulatum*, quod *Tartarum* appellat, & *Resolutū* Patet v. ex aliis quoque locis *Impurum* Paracelso idem esse, quod *Excrementum*. *Impurum alkali* est ejus spuma, quæ aufertur in repurgatione post exstructionem. *Impurum Tartari* est ipsius Alkali. Ruland. & Johns. in Lex.

IMPUTRESCIBILIS, ἄσηπτος, dicitur, quando calidum & humidum moderatè sese habent. Gal. l. 9. meth. med. c. 5. Vide & *Asapes*.

*IMUS, κατώτατος, idem, quod *Infimus*. Dicitur vel de tertiâ corporis regione sive Cavitate, quæ *Abdomen* & *Imus Venter* vocatur. Vide *Abdomen*: vel de infimâ parte abdominis, quæ umbilicum ac pudenda interjacet, itâ ut in hæc tria totum abdomen dividatur, in Hypochondria, Locum umbilicalem, & imum ventrem Gal. 2. aph. 35. Aut sicuti Anatomici faciunt in quatuor: *Epigastrium*, Hypochondria, Regionem umbilicalem, & Hypogastrium. Vide Barthol. l. 1. Anat. c. 1. Vide & *Etron. Cato Hypogastrion*.

IN, quemadmodum alibi, ita & in Medicinâ duplicem potissimùm aut etiam triplicem habet significationem. Vel n. privativè aut negativè accipitur, & itâ exprimitur apud Græcos per vocalem α, στερητικὴν, h. e. privativam, v. g. *Incurabilis*, ἀνίατος, *Inappetentia*, ἀνορεξία, ubi V saltem evphoniæ gratiâ interpositum est; Vel notat *In* ad locum, & itâ auget significationē vocabuli. Exprimitur v. per Græcam præpositionem εἰς, vel ἐπὶ, v. g. *Insultus*, εἰσβολή, *Inductio*, εἰσαγωγή.

*INUSTIO, ἐπίκαυμα, &c. Vel denotat actualem præsentiam, & exprimitur per præpositionem ἐν, vel σω, v. g. *Innatus*, ἔγγονος, *innatans* materia in urinis ἐναιωρήμα &c.

INACESCO, idem, quod *Acesco*, ὀξύνομαι vel ἐποξύνομαι. Legitur apud Scribon. num. 104. de iis, quibus assumta in ventriculo p. n. acescunt & corrumpuntur.

*INÆQUALIS, *Inæqualitas*, ἄνισος, ἀνόμοιος, ἀνώμαλος, ἀνωμαλία, opponitur *Æquali*. Vide *Æqualis*. *Anomalos*.

INALIENATUS, idem, quod *Sincerus*, purus, γνήσιος. Legitur apud Scribon. num. 204. Vide Rhod. in Lex.

INAMBULATIO, idem, quod *Ambulatio*, & quidem modica, περιπάτησις, Gal. l. 7. meth. med. c. 11.

INANIMATUS, ἄψυχος, opponitur *animato*, diciturq; de omnibus, ubi non est vitalitas. Paracelsus v. *Inanimata* vocat homines sydereos, & sex eorum species refert, in quibus non est anima: *Nymphas*, *Gigantes*, *Lemures*, *Gnomos*, *Vulcanos*, & *Umbragines*, Philos. sagac. l. 1. & 2. Enimverò spectra potius & præstigiæ Diabolicæ tales hominum species habendæ sunt, quàm vera coropra humana.

*INANIS,

*INANIS, κενὸς, κενεὸς. Vide *Cenos*, *Ceneon*.

INANITIO, κένωσις. Vide *Cenosis*.

*INAPPETENTIA, ἀνορεξία. Vide *Anorexia*.

*INARESCO, idem, quod *Exiccor*, & quidem cum adhæsione in vase. Ità *inarescere* mortario collyria scripsit Scribon. n. 22.

INCALESCO, idem, quod *Calesco*, vide *Calescens*.

INCANTATIO, *Incantamentum*, ἐπωδή. Vide *Epode*. Quamvis v. Paracelsus *Incantationi* multum tribuat passim in scriptis, præsertim l. 2. de peste cum addit. & l. 1. de vit. long. c. 6. 7. &c. Et Helmont. quoq; vim *incantandi* non à Diabolo, sed homini naturalem esse statuerit, tr. de Injectis materialib. n. 15. Rectiùs tamen judicavit Langius, adductus gentilium sapientum testimoniis, eam curandi rationem per *incantamenta* Medico indignam, Christiano illicitam, & animas humanas decipientem esse l. 1. ep. 33. Quatenus v. *Incantationes* considerantur, ut caussæ morborum mediatæ suprà naturales, Rolf. O. ac M. Med. Sp. l. 2. s. 3. c. 29. meritò etiam dubitatur, an naturalibus remediis curatio possit perfici, qualia tamen ubiq; prostant, & apud Fr. Hofm. in Indice Clavis Schröderian. inquiri possunt.

INCARNANS, *Incarnativus*, σαρκωτικός, nomen est remediorum carnis generationem in ulceribus promoventium. Dicuntur & Latinè *sarcotica*. Nam quamvis carnis generatio naturæ opus videatur, juvatur tamen illa medicamentis, quæ modicè calefaciunt, moderatè detergent & purgant, minimum siccant, nulloq; modo adstringunt. Videantur & Dogm. nostra Med. Gen. P. VI. c. 2. dogm. 9. p. 613. Catalogum *Incarnativorum* vide apud Senn. Jonston. Morellum, Tilemannum, Rolf. & alios. *Incarnativam* vim solùm esse ex Mercurio, vult Paracels. l. de tribus primis essentiis c. 7. Urina *incarnativa* eidem vocatur, quæ post usum Terebinthinæ, mastichis, thuris, mumiæ &c. redditur, & vim habet sarcoticam l. 1. de Tartar. Tr. 3. c. 1. *Incarnativum* universale *Balsamus Mumiæ* eidem habetur, & post hunc *Spiritus Auri*, l. 2. de Peste. c. 4. Ruland. & Johns. *Incarnativa* sic descripserunt, quòd sint medicamenta chirurgorum vulneribus cutem obducentia, vel carnes concludentia. Interna *carnem generantia* ad Alimenta potius spectant.

INCENDIUM, πυρκαϊά, καῦσις, quid propriè significet, notissimum. In hâc propriâ significatione sumitur à Galeno cap. 3. in 1. Epid. t. 1. & l. de præsag. ex insomniis in princ. Tralatitiè etiam accipitur hodieque de paroxysmo febrili, vel ardore vehementiori febrili, qui *Incendium febrile*, φλόγωσις, *Incensio* vocatur, uti passim apud Willis, Piens. & alios observare licet.

INCENSIO, καῦσις, φλόγωσις, idem ferè, quod *Incendium*. *Incensiones* quoq; vocare Hipp. *Inflammationes*, & calidos tumores, notavit Gal. 3. de iis, q. in med. t. 30. *Incensivus*, idem, quod καυςικὸς. Vide *Cavsticos*.

INCETIRAO, ἐγκήρωσις. est mistio humoris cum re siccâ per combibitionem lentam ad consistentiam ceræ remollitæ. Aliàs etiam *Imbibitio*, de quâ suprà; quę fit per irrigationem, re siccâ potante humidam. Nec alia *Nutritio* est Medicorum, quâ sarcocolla Lithargyrus, & alia paulatim succo quodam potantur & ad usum evadunt commoda. Rul. & Johnſ. *Incerationis* Spagyricæ in lapidis Philosophici opere aliquoties etiam mentio fit in Theatr. Chymic. Vol. III. præsertim M. Joh. Isaaci Oper. Mineral. c. 16. 17. t. 26. 106. & Vol. VI. p. 250. Generalius, sed obscurius quoq; describitur, quòd sit fermentatio, vel potius informatio, seu prolis imperfectorum ad conditionem lapidis accipiendam formatio. Ger. Dorn. tr. Artificium supernaturale c. 5. & Tr. PhilosophiaChemica, in T. 1. Theatr. Ch. *Incerationis* quoq; mentionem fecit Libav. Apoc. Hermet. P. post. Tom. II. Oper. p. 410. *Inceratio* Philosophica est, quando Mercurius Philosophorum cum sulphure eorum, tanquam cerâ ac vero glutine Philosophorum conjungitur. Bekher. in Oedip. Tit. 7. §. 4.

INCESSUS, βάδισις, idem, quod *Ambulatio*. Vide *Ambulatio*, *Badisis*.

INCIDENS, τμητικὸς, est species facultatis medicamentosæ, quæ consistit in partibus salinis tenuioribus, facilisq; extractionis & actuationis. Coincidunt cum Attenuantibus, λεπτυντικοῖς; vide *Attenuantia*. Jung. Gal. l. de atten. victu. c. 3. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. fin. & l. 6. de S. F. §. Amygdala. Propter eandem vim salinam *incidentia* quoq; aliquando stimulant ad expulsionem. Quod n. vim habet *incidendi*, habet & *incitandi*. Linden. Ex. V. §. 117.

*INCIDENS, pen. brevi, ἐμπίπτων, vide *Empipto*. *Incidere* etiam absolutè ponitur pro *incidere* in malum vel morbum. Scribon. n. 172. notante Rhod. in Lexic.

INCINERATIO, τέφρωσις, est ignitio, corpora vehementiori igne in cineres convertens. *Incinerantur* a. vegetabilia & animalia. Mineralia v. (Chymico more loquendo) propriè non in cineres, sed calcem redigi dicuntur. Rul. & Johnſ. Vel *incineratio* est operatio, quâ suo humido ingenito res ignis violentiâ spoliata in cineres redigitur, ità ut nullâ arte pristinum ejus corpus sit reparabile. Fr. Hofm. Clav. Schröder. l. 3. c. 9. §. 22. Differt à *Calcinatione*, ut genus & species. Omnis quidem *incineratio*, est calcinatio; sed non vice versâ. Id. l. 2. c. 43. §. 75. *Incinerationem* præcipuè locum habere in vegetabilib⁹ & animalibus, cùm salia parantur fixa, docet Rolf. Ch. l. 2. c. 3. Dicitur & *Cineratio*, *Cinefactio*.

Incipio, ἄρχομαι, dicitur de morborum principio Hipp. 1. aph. 12. 4. a. 22. 2. aph. 29. vide Dieter. n. 110. Vide & infrà *Principium*.

*Incisio, ἐγκοπὴ, vide *Encope*. Quibus saltem hoc addi debet, quod vocab. *Incisio* non semper accipiatur in malam partem pro solutione continuitatis morbosâ, sed etiam in bonam pro operatione Chirurgicâ, vel Anatomicâ. Frequentissimè in usu est phrasis: *Incisio* Venæ, Nervi. De *incisionis* modo in calculo vesicæ, vide Fabr. Hildan. l. de lithotomiâ. c. 12.

*Incisor, τομεὺς. Epitheton dentium quatuor anteriorum in utrâq; maxillâ. Vide *Dens*.

Incisorium, τομεῖον, dicitur tabula, in quâ fit sectio vel incisio. Brassavol. in Indic. Galenico.

Incitatio, ὁρμὴ. Vide *Horme*.

Inclinatio, ἔγκλισις, κλίσις, ῥοπὴ, vel accipitur propriè, quando corpus, vel vas aliquod obliquè vertitur, & idem est, quod *Reclinatio*, ἀνάκλισις, quæ significatio per se nota: vel Metaphoricè & tralatitiè, (quod Medicis frequentiori in usu) & quidem aut de humorum in hanc vel illam partem conatu vel *propensione*, & dicuntur humores ῥέπειν. Hipp. 1. aph. 21. Junge Dieter. n. 751. aut de totius humanæ naturæ vi & propensione ad aliquid. Rul. in Lex. ità tamen, ut nondum adsit coactio aut violentia, & in hoc differt ab *Impressione* vel *Prædestinatione*. Vide *Impressio*. De hâc *inclinatione* plura apud Paracelf. occurrunt, ut & Helmont. tr. Astra necessitant, non inclinant. Septem Planetæ vocātur Duces & Comites *Inclinationum* à Ger. Dorneo tr. Duellum animi cum corpore. Theatr. Chym. Vol. I.

*Incoctus, *Incoctio*, propter duplicem particulæ *In* acceptionem, *Privativam* & *Intensivam*, duplicem etiam & planè contrariam obtinet significationem. Juxtà priorem dicitur Gr. ἄπεπτος, ἀπέψανος, & ἀπεψία, vide supra *Apeptos*, & *Apepsia*; & respondet *Crudo*, *Cruditati*; vide etiam *Cruditas*. Denotat v. rem vel planè non coctam, vel insufficienter coctam, sive fiat per coctionem naturalem, sive artificialem. Juxtà posteriorem v. *Incoctum* significat, quod probè coctum est, vernaculè eingekocht. Vide Rhod. in Lexic. Scribon. Unde & *Incoctilia* dicuntur vasa Plin. l. 34. c. 17. quando album *incoquitur* æreis operibus Gallorum invento. Meminit & Libav. Synt. Arc. Ch. l. 7. c. 24.

Incoenatus, ἄδειπνος, *Incœnis*, Plauto dicitur, qui cœnâ abstinet. Scribon. n. 140. Rhod. in Lex.

Incommodus, δύσχρηστος. Vide *Dyschrestos*.

Incomprehensibilitas, ἀκαταληψία, idem, quod *Incertitudo*. Vide *Acatalepsia*. Gal. l. de opt. dic. gen.

Inconstans, *Inconstantia*, ἀκατάστατος, ἀκαταστασία. Vide *Acatastatos*.

Inconsuetus, ἀσυνήθης, idem, quod *Insuetus*. *Insolitus*. Vide *Asynethes*.

Incontinens, *Incontinentia*, ἀκρατὴς, ἀκρα-

ἀκρασία, ἀκράτεια. Vide *Acrasia. Acratia.* Frequenter dicitur de *Incontinentia Urinæ.*

INCORPORATIO, Gr. dici posset ἐνσωμάτωσις, est species mistionis, vel commistionis, quâ statim humida cum siccis in unum corpus per formam massæ contemperantur. Differt à *Nutritione* vel *Imbibitione*, quòd non lentè & successivè fiat, sed tantum humoris statim addatur, quantum ad corporis misti consistentiam requiritur, ut fiat veluti pasta, unde & *Impastatio* nominari potest, in nonnullis *Subactio. Incorporatæ* a. res in calore digestorio relinquuntur, ut mutuâ actione & passione crasin communem nanciscantur. Ruland. & Johnson. in Lex. *Incorporatio* quoque vocatur, quando Spiritus in corpus convertitur & reducitur Th. Chym. Vol. V. pag. 16.

INCORRUPTIBILIS, ἄφθαρτος. Vide *Aphthartos.*

INCORRUPTUS, ἄψαυστος, ἄφθαρτος, quid generaliter significet, notum est; nimirum purũ, sincerum, quod nõ est vitiatum. Ità Scribon. de se testatur, curam habuisse, ut incorruptas compositiones medicamentorum acquireret, num. 38. Specialiter v. accipitur de Virgine verâ, illibatâ, quæ virum nondum passa. Casp. Rejes Camp. El. q. 41.

INCRASSANS, *Incrassativus*, παχυντικὸς, Epitheton medicamentorum quorundam, quæ Galenus frigida potestate & crassarum partium esse statuit l. 5. de S. Fac. c. 20. Confer ad Dogm. nostra P. VI. cap. 2. pag. 712. Talia medicamenta vocantur & Græcis abstractivè παχυσμοὶ. Foës. Oec. p. 490.

INCREMENTUM, αὔξησις, ἐπακμὴ, idem, quod *Augmentum*, vel *Augmentatio*, de quibus suprà.

INCRESCENS, ἐπακμαστικὸς, vide *Epacmasticos.*

INCRUSTATIO, ἐσχάρωσις, κονίασις, πλάκωσις, diversam obtinet significationem pro varietate subjecti, de quo dicitur. In Chirurgicis notat crustæ generationem; vide *Crusta.* Vel significat *illitionem* quandam & imbuitionem sive liquoris, sive picis, aromatum, &c. vasis interioribus factam, de quâ videatur Rhod. ad Scribon. n. 135. & in Lex.

INCUBA, id est, *Sponsa Solis.* Ruland. in Lex.

*INCUBUS, *Incubo*, ἐφιάλτης. Vide *Ephialtes. Incubus* est nocturn⁹ spiritus, illudẽs fallensque mulieres in somno, ac si rem cum eo comiscerent. Rul. & Johns.

INCURABILIS, ἀνίατος, ἀνήκεστος, ἀθεράπευτος, idem, quod *Insanabilis*, dicitur vel de morbis; & dicuntur illi, qui vel simpliciter nullam, vel rarissimè & difficulter admittunt curationem, Libav. Tom. III. Oper. p. 123. Quomodo v. differant à *Lethalibus*, vide in Dogm. nostr. Med. Gen. P. II. cap. 5. d. 12. p. 166. seq. vel de partibus corporis ipsis, quarum generalem scopum Gal. esse dicit, à corpore rescindere l. 6. de C. M. P. G. c. 2. sed fallitur. Nam dantur partes incurabili affectu laborantes

tes, quas tamen non expedit rescindere; ut sunt Tumores quidam fungosi, quædam Strumæ, & similes Excrescentiæ &c. Vide *Insanabilis.*

INCURIOSUS, *Incurius*, ἀμελὴς, dicitur, qui cogitationibus non indulget nimis, aut curis, homo levioris animi. De *Incuriis* notavit Helmont. eos rarò canescere de Lithiaſ. c. 9. n. 55. Econtrà imaginando canescunt pili. tr. Imago mentis num. 40.

*INCURVATIO, κύρτωσις, vide *Cyrtosis.* Peculiarem spinæ dorsalis *incurvationem* lege apud Hildan. C. 6. O. 74. Potest etiam vocabulum hoc in bonam partem sumi pro operatione Chirurgicâ, quamvis usitatius *Inflexio* fortassis vocetur.

INCUS, ἄκμων, hujus vocabuli propria significatio spectat ad fabros metallorum &c. in quâ etiam usus Gal. explicando, pulsus dicroti naturam, l. 1. de diff. pulſ. c. 17. Tropicâ v. significatione usurpatur ab Anatomicis, dum Officulum aliquod in aure internâ *Incus* dicitur, quemadmodum & reliqua *Malleus* & *Stapes*, quibus additum legitur quartum à Sylvio inventum *Orbiculare*, Lindano *Cochleare* dictum; de quibus videatur Barthol. libello IV. c. 7.

INDARION, ἰνδάριον, nomen Collyrii, cujus descriptio habetur apud Aëtium l. 7. citante Gorræo.

*INDEX, apud Latinos in Medicinâ duplici gaudet significatione. 1. dicitur de *digito* proximo à pollice, qui & λιχανὸς & δεικτικὸς Græcis dicitur Gal. l. Introduct. c. 10. Vide *Dactylos.* 2. usurpatur de diebus, qui futuram crisim prænunciant & veluti indicant, & Gr. dicitur ἐπίδηλος. Vide *Epidelos.*

INDICANS, δεικτικὸν, ἐνδεικτικὸν, in Medicinâ non solùm significat id, quod nocet, uti quidem pleriq; terminum hunc cum Gal. de methodo medendi intellexerunt; sed debet applicari utriq; Methodo Conservandi & Medendi. Estq; nihil aliud, quàm res secundum, vel præter naturam, monstrans, aliquid agendum esse Medico. Dividitur in *primarium* vel *Essentiale*, quod nihil aliud est, quàm Caussa vel Sanitatis, vel Morbi. *Secundarium* sunt Accidentia utriusq; & alia Attributa Caussarum, vel subjecti. Plura petantur è Dogmat. nostris M. Gen. P. IV. c. 1. seqq. *Indicans* quoq; vel *Indicativum* idem est, quod *significans*, vel *significativum*, & usurpatur de signis Gr. δηλωτικὸν, Gal. l. Ars medic. c. 2. & 3. Vide *Deloo.*

INDICATIO, ἔνδειξις. Vide *Endeixis.*

INDICATUM, Gr. ἔνδειγμα, (quamvis communiter *indicium* significet) opponitur *Indicanti*, & ad utramq; Methodum referri debet, nihilque aliud est, quàm res juvans, sive auxilium à Medico applicandum, sive pro conservandâ, sive pro recuperandâ valetudine. Vid. Dogm. Nostr. d. l.

*INDICIUM, idem, quod *Signum*, σημεῖον. Vide *Semeion*. *Signum*.

INDICON, ἰνδικὸν, est æquivocum in Medicinâ. Vel n. (1.) significat speciem piperis, uti pleriq; exponunt loca Hippocr. l. de nat. mul. XXIX. 112. l. 1. de morb. mul. CXIX. 12. l. 2. XLVII. 14. LXV. 14. LXXXIV. 8. Junge Foës. Oecon. p. 281. seqq. Vel (2.) lignum, quod vel ipsum *Guajacum* aut *Sanctum*, aut ei prorsus simile habetur, de quo videatur ex Manardo Forest. l. 32. obs. 7. in Schol. vide *Guajacum*. Vel (3.) significat materiam coloris cujusdam, præsertim cœrulei, cujus duę differentiæ à Dioscoride l. 5. c. 107. assignantur: *Nativum Indicum*, quod tanquam spuma arundinibus *Indiæ* adnascitur. Hoc sibi inexploratæ inventionis fuisse scripsit Plin. l. 35. c. 6. *Factitium alterum*, quod offerunt infectoriæ officinæ sive tinctorum, & adhæret vel innatat æreis cortinis, quam detractam artifices exiccant. Optimum est, quod coeruleum præbet colorem. Refertur inter medicamenta leviter adstringentia & quæ ulcera purgant. Diosc. d. l. Gorr. Alii v. succum herbæ dicunt, quâ nunc tinguntur panni, & vocatur *glastum*, vulgò Waid. Ruland. & Johnson. Vel (4.) dicitur de *lapide Indidico*, qui ejusdem cum *Hieracite* virtutis est, sanguinem sistentis, teste Gal. l. 9. de simpl. fac. Ægin. l. 7. c. 3.

INDUS, ἰνδὸς, idem, quod *Indicus*. Paronymicum à regione *India*, estq; Epitheton quorundam medicamentorum. Ità Pilulæ Indæ Haly vocantur validè purgantes, quarum descriptio habetur in Dispensatoriis, & meminit etiam Forest. d. l. item *Emplastrum Indum* Tharsei Chirurgi, apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13.

INDIFFERENS, ἀδιάφορος, epitheton est rerum non naturalium medio modo sese habentium, quarum usus ad sanitatem, & abusus ad morbos facere solet. Vide Dogm. nostra P. I. c. 6. d. 2. p. 72. *Indifferenter* vivere idem est, ac absq; regimine & cautione vivere, genio suo indulgere, Scribon. n. 122.

INDIGENTIA, ἔνδεια, idem, quod *Defectus*. Vide *Endeia*. *Defectus*.

INDIGESTIO, *Indigestus*, ἄπεπτος, ὠμὸς, idē, quod *Incoctio*, *Incoctus*, *Cruditas*, de quibus suis locis. Potest dici de alimentis, humorib⁹, & excrementis, quemadmodum de *Coctione* dictum est.

INDIGNATIO, ἀγανάκτησις, est species Iræ occultæ & intrinsecæ, cujus character esse solet σαρκάζειν, i. e. *frendere*, sive labia fortiter comprimere Gal. 1. de artic. t. 28.

INDOLENTIA, ἀνωδυνία. Vide *Anodynia*.

*INDORMIO, ἐπικοιμάομαι, idem, quod *Obdormio*, vel quando alicui affectioni somnus supervenit. Hipp. 5. aph. 27. Dieter. n. 316.

INDULGENTIA, χάρις, idem, quod *gratia*. Rolf. O. ac M. Med. Sp. l. 14. s. 1. c. 28. Vide *Charis*. De *indulgentia* parentum noxiâ lege Linden. Ex. l. §. 28. 29.

INDUCTIO, ἐπαγωγὴ, à Latinis propriè sumi-

sumitur pro *inunctione* & *illitione*. Ità Emplastra in alutam, linteum, *induci* dicuntur. Accipitur etiam pro *impositione* in partem corporis affectam. *Inducere* fronti, pedibus &c. Vide Rhod. in Lex. Scrib. & Keuch. in not. ad Seren. p. 90.

INDURANS, σκληρύνων, σκληρωτικός, dicitur de quibusdam medicamentis, quæ sunt frigidæ naturæ vel temperamenti, cum defectu caloris & fermentabilitatis, Gal. l. 5. de S. Fac. c. 10.

INDURATUS, idem, quod *Duratus*, σκληρωθείς, vide *Duratus*. *Indurata*, σκληρυσμοὶ, σκληρύσματα, vocatur & σκιῤῥύμενα, Gal. l. 5. de S. F. c. 7. Vide suprà *Duritia*.

INDUSIUM, χιτωνίσκος, strictè significat linteum vel lineum indumentum, quod nudo corpori induimus. Talia in ægris mutare, nonnulli dissuadent, alii commendant; de quâ controversiâ legatur Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. s. 2. c. 3. & Casp. Rejes C. El. quæst. 82. n. 10. 11. *Indusia* in mures mutata notavit Helmont. tr. Imago Ferm. impr. n. 9.

INEBRIO, μεθύσκω, h. e. ebrium facio. Est autem nihil aliud *inebriare*, quàm caput ferire, deliria progignere, κεφαλὴν πλήρουν καὶ παραφροσύνην ἐργάζεσθαι, uti vivis coloribus descripsit Gal. 5. 3. de R. V. I. A. t. 5. seqq. Quare rectissimè scripsit Linden. Turpe est, *inebriari* nocte: turpius die: turpissimum mane. Ex. X. §. 295. Quid? quod Paracels. odorem *inebriativum* caussam Caduci seu Epilepsiæ citrà veritatis jacturam statuerit tract. h. tit.

INEDIA, ἀσιτία, est *abstinentia* à *cibo* & potu. Potest etiam vocari ὀλιγοσιτία. Nam vel totalis, vel partialis *abstinentia* comprehenditur hoc vocabulo. Pertinet inter Res medicas non naturales, quamvis Galenus l. de V. S. adv. Erasistratum cap. 9. è numero rerum existentium excludat, scil. Physicarum. Favere potest sanitati promovendæ, & Morbis gignendis, Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 72. & l. 18. s. 1. c. 5. & 6. Extremam *inediam* septem dierum ὡς τὸ πολύ judicat Linden. Ex. XIII. §. 238. seqq. Dari tamen & miraculosas sive prodigiosas *inedias* multò longiores, crediderunt nonnulli Clarissimi in arte Medicâ Viri, v. g. Lang. l. 2. ep. 27. Hildan. Cent. 2. Ob. 40. & 42. & c. 3. Obs. 85. Cent. 5. Obs. 33. Casp. Rejes C. El. q. 58. quas tamen ad unum omnes & similes, ceu omninò fictas & ementitas rejicere non veritus est D. Velschius Ephem. N. Cur. A. III. Obs. 35.

INEPTUS, *Ineptitudo*, ἀνεπιτήδειος, ἀνεπιτηδειότης, in genere significat naturalem *impotentiam*, vel ἀδυναμίαν. Sub se v. multa comprehendit. Hinc rectissimè Linden. descripsit *Ineptum*, quod est alienum à re, à personâ, caussâ, loco, tempore, modo, Ex. XI. §. 123. Gr. dicitur ἀργόν. Et *Ineptus risus* Melancholicorum proprius vocatur à Seren. cap. de splene curando. Vid. Keuchen. in Not. p. 178. Gr. ἄκαιρος, *intempestivus*.

*INERTIA,

*Inertia, in genere idem, quod *Ignavia*. Propriè tamen *Imperitiam* in aliquâ arte significat. Græcè ἀπειχνία. Vide *Imperitia*. Hanc rectè temeritatis nutricem & matrem vocavit Hipp. in Lege. III. 14.

Is, ἶς, ἰνὸς, *fibram* significat. Vide *Fibra*.

Inesis, *Inethmos*, ἴνησις, ἰνηθμὸς, idem, quod κένωσις, & *vacuationem* significat, à verbo ἰνέω, *vacuo*, quod legitur apud Hippocr. l. de L. l. hom. XXXIIX. 11. l. 1. de morb. mul. LXXXII. 17. quemadmodum & ἰνηθμὸς legitur apud eundem l. de Loc. in hom. XXX. 13. XLIV. 6. XLV. 3. 8. L. 14. Junge Foës. p. 282. Erotian. Onom. p. 54. 55.

Inexercitatus, ἀγύμναστος, idem, qui *Otiosus*, *Piger*, qui corporis quieti nimis vacat. Gal. l. 2. de sympt. causs. c. 2.

*Inexpertus, idem, qui *Imperitus*, ἄπειρος.

Infans, apud Latinos latâ gaudet significatione. Complectitur. n. & foetum humanum in utero bimestrem, trimestrem &c. & Græcè vocatur Hippocr. νήπιον, 4. aph. 1. & 3. Epid. s. 2. t. 7. & 8. ubi vide Gal. comm. ad h. l. Adde Dieter. n. 570. C. Rejes C. El. q. 55. Communiter tamen sumitur de recens natis usque ad illud tempus, donec incipiant sermone uti. Hæc n. videtur vocis derivatio à non fando. Et Gr. dicitur παιδίον, quamvis hoc vocabulum Dieter. ad primum septennium usque extendat n. 643. De sanitate tuendâ infantum consule Galen. l. 7. de san. tu. c. 7. seqq. Spagyricorum *infans* qui dicatur in magisterio Lapidis Philosophici, & quomodo per imbibitionem nutriatur, legatur Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 8. & Alchymiæ Pharmacevt. c. 7.

Infarctus, substantivè & adjectivè, ἔμφραξις, ἐμφρακτος. Vide *Emphraxis*, *Emphracticos*, *Emphragma*.

Infectio, homonymum est vocabulum. Vel n. idem est, quod *Tinctus* vel *Tinctura*, Gr. βαφή. Unde *Ars Infectoria*, sive *Tinctoria* vocatur. Et *Infectores* sunt iidem cum *Tinctoribus* Scribon. n. 57. Rhod. in Lex. Vel quod Medicis usitatius, convenit cum *Contagio*, & denotat μίασμα, malignum & venenatum, de quo supra. Vide *Contagium*. *Infectum corpus* legitur apud Scribon. n. 185. De differentiâ inter *Infectionem* pestis & *Infectionem* Medicam cui placet legere, videat Paracelf. l. 1. de peste. c. 1.

Inferior, vide *Cato*.

*Infernus, ᾅδης. Vide *Orcus*.

Infervefacio, h. e. in aliquo vase fervefacio. Aliquoties legitur apud Scrib. n. 39. 53. 153. 271. Item *Infervesco*, n. 37. 188. &c. Vide Lexic. Rhodii Scribonian.

Infesto, ἐνοχλέω. Vide *Enochleo*. *Infestare* dicitur, quod aliquem vel adoritur vehemente impetu, velut festinans in perniciem ejus, vel opprimit mole turbationum. Linden. Ex. XVI. §. 45.

Infibulatio, ἀγκτηρίασμὸς, vide *Ancteriasmos*. Adde Mercurial. V. L. l. 1. c. 19.

Infidus, ἄπιστος, dicitur de signis *incertis*, Gal. 2. aph. 27.

Infimus, vide *Imus*.

Infinitus, ἄπειρος, idem, quod *Immensus*: Epitheton doloris apud Scribonium num. 190. 194. Rhod. in Lex.

Infirmarius, vocatur *infirmorum curator*, quemadmodum & locus, ubi infirmi curabantur, *Infirmarium* & *Infirmatorium* dicitur, teste Dieterich. num. 655. fermè circà fin.

Infirmitas, *Infirmus*, ἀρρωστία, ἀσθένεια, ἀσθενὴς, ἄρρωστος. Vide *Arrhostia*, *Astheneia*. Nullum hominem fuisse, qui omnes partes corporis simul *infirmas* habuerit, asserit Gal. l. 2. de L. Aff. c. 7. Omnibus morbis obnoxia *infirmitas* dicitur Linden. Ex. XIII. §. 366.

Infixus, καταπεπαρμένος, à καταπείρω, transfigo. Dicitur de festucis & aliis, quæ membris *infigi* possunt, & opus habent extractione vel manu, vel medicamento Gal. l. 1. de fac. Nat. c. 14. Dolor *infixus*, ὀδύνη, ἐρείδουσα, describitur à Gal. l. 2. de sympt. causs. cap. 5. circà fin.

*Inflammatio, φλεγμονὴ, φλόγωσις, accipitur latè & strictè latè: significat omnem immoderatam caliditatem, etiam momentaneam, absq; tumore, quæ aliàs φλόγωσις dicitur, qualis etiam in scorbuticis frequens esse solet. Vide *Phlogosis*. Strictè v. significat tumorem vehementer calidum p. n. in partibus carnosis & sanguineis, cum rubore & dolore, proveniente à sanguinis fervidioris & impetuosius affluentis meatuumq; minorū ordinem turbantis collectione & stagnatione. Græcè dicitur φλεγμονὴ. Nulla *Inflãmatio*, magna est absq; febri. Dividitur in Internarum & Externarum partium *Inflammationem*. Illæ sunt plerunq; Erysipelaceæ, & facilè malignitatem contrahunt. Distinctio quoq; frequens in *Legitimam*, quæ à sanguine sincero copiâ solùm peccante oritur, & *Spuriam*, quæ à sanguine heterogeneo, vel bilioso, seroso, crudo provenit. Plura videantur apud Dieter. n. 905. Linden. Ex. IV. §. 23. seqq. multis. Ex. XVI. §. 46. seqq. ut & in Chirurgicis Aquapendentis, Hildani, Barbette, aliorumq; scriptis.

*Inflatio, ἐμφύσημα, ἐμπνευμάτωσις, vide *Emphysema*, *Empnevmatosis*.

*Inflexio, καμπὴ, idem, quod *flexio*. Vide *Campe*. *Flexio*.

Influentia, ἐπιῤῥοὴ, idem, quod *Influxus*, atq; dicitur non solùm de humorum motu in aliquam partem: Ità sanguinis *influxus* omnis fit à Corde per arterias, Lind. Ex. IX. §. 47. sed etiam de virtute quadam occulta à corporibus cœlestibus, vel sideribus descendente, & sese insinuante, à quâ varios effectus dependere nonnulli statuunt. Gr. etiam ἀπόῤῥοια vocatur. Ruland. & Johns. ità descripserunt: *Influentia* naturalis est ea, quam *infundunt* astra superiora firmamenti

menti ex naturali præscripto in hęc inferiora, quibus gubernant ac regunt per inclinationem in hominibus, brutis, aliisq; & per vires & efficacias etiam in insensatis. Helmont. per actionem quandam Regiminis hactenus Scholis ignoratam expressit, quæ spirituum abstractorum instar propemodum in sibi substrata objecta operatur; estq; nihil aliud, quàm Connexitas Stellarum, concitandi Gas inferum, juxtà leges directionum ab omnipotente datas & fixas, tr. Astra necessit. &c. n. 15. Plura de *Influentiis* Stellarum vide apud Schröder. l. 1. c. 9. Verùm alii hunc Astrorum in inferiora *influxum* commentitium, falsum, & propterea rejiciendum censent; inter quos est Linden. Ex. XI. §. 187. Fr. Hofm. in Clavi ad d. Schröderi loc. & inter Physicos Ampl. & Exc. Dn. Sturmius in Part. Spec. Cosmicæ Scientiæ, qui, excepto Sole & Lunâ, reliquis Astris sive fixis, sive Planetis nullam concedit *influentiam*. Nobis placet ἐπέχειν. Legatur & de hâc cõtroversiâ Casp. Rejes Camp. El. q. 34. n. 24. seqq.

INFLUXUS, vide *Influentia*.

INFOECUNDUS, ἄγονος, idem, quod *Sterilis*. Vide *Sterilitas*.

INFRA, κάτω. Vide *Cato*.

INFRIGIDATIO, *Infrigidans*, idem, quod *Refrigeratio*, *Frigefactio*, καλάψυξις, ψύξις, ψύγμα. Vide *Catapsyxis*. *Frigefactio*. *Frigefaciens*.

*INFUNDIBULUM, χοάνη. Vide *Choana*. *Infundibulum* est vas metallicum, oblongum, cum manubrio, interiꝰ excavatum, liquata metalla recipiens, & in virgas vel baculos conformans. Rul. & Johns. in Lex.

INFUSIO, *Infusum*, ἔγχυλον, ἔγχυμα. Vide *Enchyton*, *Enchyma*. Accipitur duplici modo: Latè & Strictè, & rursus Concretè & Abstractivè. In Latâ significatione concretâ complectitur omnia medicamenta intus vel foris applicanda, quæ citrà coctionem certo tempore in liquore macerantur, sive posteà sequatur coctio, sive non, de quibus vide Weker. Antidotar. gen. l. 1. c. 15. Blas. Medic. Gener. P. II. l. 7. sect. 2. subsect. 4. cap. 1. & alii. In latâ abstractâ significatione denotat modum *infusionis* parandę legitimum, qui videri potest apud Weker. d. l. l. 3. c. 12. Fr. Hofm. in Clav. Schröder. l. 2. c. 63. Blas. d. l. &c. Strictè accipitur in concreto vel pro *Infusione laxativâ*, vel purgante. Schröder. l. 2. c. 63. Anonym. Sylv. Medic. c. 9. Vel pro *Clysteribus*, Linden. Ex. XIII. §. 362. seqq. In abstracto *Infusio* modum non solùm significat dictorum *Infusorum*, qui in citatis Authoribus & locis videri potest; sed etiam adhuc alium peculiarem & novum, quo liquor medicamentosus in venam corporis apertam infunditur, unde & *Ars Infusoria & Clysmatica nova* audit, hujusq; meminit aliquoties Rolfink. O. & M. Med. Sp. l. 8. s. 2. c. 30. fin. l. 9. s. 2. c. 20. l. 11. s. 3. c. 11. l. 14. s. 1. c. 30. Ephem. Nat. Curios. Ann. I. Obs. 149. Joh. Dan. Major.

Major. Invent. Medic. I. Etmuller. Dissert. de Chirurg. Infusoriâ, quæ tamen curandi ratio hodieque ferè exolescit.

*Ingenitus, idem, quod *Innatus*, ἔμφυτος. Vide *Emphytos*. Inter curas ægritudinum æruginosarum, sive Luis Venereæ, quas Paracelsus proponit l. 7. de morb. Gallico c. 11. sexta eidem vocatur *Cura Ingenita*, quæ pertinet ad verrucas, & fungosas excrescentias.

Ingenium, Græcis idem, quod *Natura*, φύσις. Nam pro varietate naturarum variant & *ingenia*, Gal. l. de cogn. & cur. an. morb. c. 7. Linden. Ex. I. §. 14. Quid Hermes Trismegistus in Tabulâ suâ Smaragdinâ intelligat per *Magnum ingenium*, exposuit Ger. Dornæus in Physicâ Trismegisti, dicẽs, denotare, summam diligentiam & industriam esse adhibendam in applicatione ignis ad opus illud secretissimum. Vol. I. Theatr. Chym.

Ingerenda, προσφερόμενα, idem, quod *Assumenda* per os, h. e. Alimenta. Et *Ingestio* idem notat, quod *Assumtio per os*. Vide Gal. 3. de R. V. I. A. t. 22.

Ingluvies, ἀκολασία τῆς διαίτης, ἀπληστία, idem, quod *victûs intemperantia*, insatiabilitas, Gal. 6. aph. 28. Caussa est plurimorum morborum à cruditatibus dependentium; itâ ut morbi & ægritudinum pericula è culinis exeant, Casp. Rejes C. El. q. 25. n. 16. & q. 88. n. 280. Helmont. matrem vocat trium peccatorum sanguinis, abundantiæ, stagnationis, & heterogeneitatis. tract. Retenta. *Ingluvies* quoq; vocatur ventriculus ille membranaceus in volatilibus, vernaculè *Struma* dictus, in quo recipiuntur alimenta per os ingesta. Barthol. l. 1. Anat. c. 9.

Ingravidatio, idem, quod *Impregnatio*. *Ingravidationis* factæ absq; immissione membri virilis observationem vide in Ephem. N. Cur. An. III. Observ. 273. Vide *Impregnatio*.

Ingressio, *Ingressus*, βάδισις, latè idem est, quod *Ambulatio*, quæ fit, quando alterutrum crus per vices & firmatur & movetur, Hipp. 3. de artic. t. 73. Vide *Ambulatio*. Strictè accipitur de accessu Medici ad ægros. Ità Claudin. egregium libellum scripsit de *Ingressu* ad infirmos. Tropicè sumitur de caussâ Ilei, quando dicitur esse *Ingressus* intestinorũ mutuus. Linden. Ex. IV. 44. id est, *Insinuatio*, *duplicatura*. *Ingressio* Spagyrica est *nutritio*, conjunctio, submersio. Th. Chym. Vol. IV. p. 751. 764.

Ingredientia, vocantur simplicia interdum & composita, quæ in formulâ remedii compositi, quam Receptam vulgò vocamus, præscribuntur.

Inguen, βουβών. Vide *Bubo*.

Inhibitio, ἐπίσχεσις, idem, quod *Cohibitio*, suppressio. Vide *Epischesis*.

Inhumatio, vocatur digestionis vel putrefactionis species, quæ fit sub fimo equino, aut abscondendo in

terram.

terram. Ruland. in Lex. Vide & Th. Chym. Vol. VI. p. 563.

Injaculatio, est terminus Helmontianus, notatq; acerbum stomachi dolorem spasmodicum, in quo motus quoq; corporis aufertur, & affectus Tetano similis videtur, quem Belgæ rustici *Geschot* vocant, tanquam à sagis immissa tr. Jus Duumviratûs n. 20. *Injaculata* quoque vocantur, quæ *Injecta*. Vide *Injectio*.

*Injectio, accipitur diversimodè. Communiter pro infusione factâ in aliquam cavitatem. Et ità idem est, quod *Enema*, ἔνεμα, *Clyster*. Ità *Injectiones* penis, uteri, Schröder. l. 2. c. 41. Forest. l. 26. Obs. 2. Vide *Clyster*. *Injectio* in nares Scrib. n. 10. 46. Vel pro fasciæ applicatione sive *Fasciatione*, Gal. de fasciis. Quid Græcis εἰσβολὴ significet, vide suprà *Eisbole*. *Injecta materialia* Helmont. vocat, quæ materiam supponunt visibilem, invisibili tamen modo corpus intrant, & insensibiliter injaculantur, ut sunt, spicula, spinæ, aciculæ &c. Vocantur & *Injaculata*. Quem modum non à præstigiis Diabolicis semper dependere, conatur demonstrare idem tract. de *Injectis materialibus*, & *Injaculatorum* modus intrandi. Verùm an satis firmiter demonstraverit, meritò dubitatur.

Inimicus, πολέμιος, idem, quod *Adversus*. Nimium omne dicitur naturæ *inimicum* Hippocr. 2. aph. 51. vide Dieter. num. 703. *Inimicitia mutua* nihil aliud est, quàm *Antipathia*, de quâ suprà lit. A.

Injon, ἰνίον, id est, *Occiput*, quod est postica capitis pars, ità dicta ἀπὸ τῶν ἰνῶν, quod ob copiam tendinum fibrosa & nervosa est. Terminatur suturâ lambdoide. Alii posteriorem cervicis partem esse volunt. Meminit Hippocr. 3. aph. 26. Adde Dieter. n. 406. Foës. Oec. p. 283. Bartholin. l. 3. Anat. in procem. describit, quòd sit pars capitis posterior ab initio suturæ lambdoidis ad primam cervicis vertebram. Jung. Linden. Medic. Physiol. lib. 2. cap. 8. §. 17.

Initium, ἀρχὴ, idem, quod *Principium*, de quo infrà in Pr. *Initia* quoque vocantur extrema in filo aut fasciâ Gal. 2. de iis, q. in medic. lib. 8. *Initia* corporum omnium naturalium duo statuit Helmont. Elementum aquæ, quod est *initium* ex quo, & fermentum, sive *initium* seminale per quod, id est, dispositivum, tr. Caussæ & *Initia* Naturalium num. 23. In opere lapidis Philosophici spagyrico *initium* est corruptio, finis v. generatio. Ger. Dorneus tr. Artific. supernat. c. 7. *Initiatrix*, προκαταρκτικὴ, id est, *Caussa procatarctica*, Gal. lib. 6. de L. A. c. 4.

Initiatus, *Initiatio*, τελετὴς, τελετὴ, dicitur de solennitate quadam festivâ, præsertim in Gentilium festis Eleysiniis, de quâ legatur C. Hofmann. Com. ad Gal. l. V. P. n. 482. seqq. Transfertur v. sæpè ad alias solenni-

solennitates. Ità Medici *initiatio* fit mediante Jurejurando. Linden. Ex. III. §. 23.

INJUCUNDUS, ἀηδὴς. Vide *Aedes*.

INJURIA, ἀδικία, quid significet propriè, notum est. Talem sæpius Medicus perpeti cogitur ab ægris & adstantibus; & omninò præstat generoso contemtu vindicare. Accipitur v. haud rarò *Injuria* pro Mala affectione v. g. *Injuria* aëris, *Injuria* oculorum, dentium. Rhod. in Lexic. Scribon.

INNATO, ἐφίσαμαι. Vide *Ephistame*.

INNATURALIA, vel *supernaturalia* corpora sunt ea, quæ concipiuntur animo duntaxat. Inde factum, ut quandoq; loquatur quis: Mihi videre videor hominem præ oculis, qui tamen plus ducentis milliaribus abest, vel aliquando vitâ functus est antè viginti annos. Johns. in Lex. Summa. Sunt *Entia rationis*.

INNATUS, ἔμφυλος, vide *Emphytos*, idem, quod *Nativus*.

INNOMINATUS, ἀνώνυμος, dicitur de omni eo, quod laborat ἀπορίᾳ τοῦ οἰκείου ὀνόματος, defectu proprii nominis. Ità ossa *Innominata* vocantur, quæ ossi sacro adjacent ad latus, quorum tria numerantur, & quodlibet nomen habet proprium, conjunctim v. sumpta carent nomine proprio. Ità & *Cartilago Cricoides*, vulgò *Innominata* vocabatur, quia antiquis absq; nomine, basis est reliquarum cartilaginum. Gal. l. de vocal. instr. diss. c. 4. Barthol. l. 2. Anat. cap. 11. *Innominatus* quoq; *morbus* in specie hic dicebatur, qui medio loco inter lethargum & Phrenitin collocatur, in quo ægri connivent oculis somnolenti stertunt &c. Gal. l. de puls. ad tyron. c. 11. Vide *Coma vigil*.

INNOVATIO, νεωτεροποιία, idem, quod *Novatio*, à verbo νεωτεροποιέω, *innovo*, novum quid molior, quo usus Hippocr. 1. aph. 20. Absit v. à Medico omnis vitiosa *Novatio* quamvis lucrosa, quâ augere & extrahere solent morbos eorumq; curationem lucripetæ, ut inde bursæ ære graviores fiant. Dieter. n. 569. Profectò res hæc non caret periculo, & lædit conscientiam, Chirurgastris tamen nostris non adeò infrequens.

*INNUENS, ἐπινευνικῶν. Vide *Epineneucos*.

INOPINUS, *Inopinabilis*, παράλογος, & adv. παραλόγως, *inopinatò*, dicitur de accidentibus & eventibus sive sec. sive præter naturam, quæ morbis superveniunt, & mutationem aliquam inferunt, quibus minus fidendum esse docet Hipp. 2. aph. 27. Junge Dieter. n. 650.

*INORDINATUS, ἄτακτος, ἄτοπος. Vide *Ataxia*.

INQUIETATIO, *Inquietudo*, ἀλύκη, ἀλυσμός. Vide *Alyce*. Gal. c. 2. in 1. Prorrhet. t. 27.

INQUISITIO, ζήτησις, item *Indagatio*, *Investigatio*. Hæc si in ullâ aliâ, certè in Medicinâ summè necessaria est, præsertim cum non omnia

omnia sensui & intellectui sint manifestè obvia, ut non indigeant *inquisitione* ex Gal.l.de opt. dic. gen. ferè circà fin. Neq; etiam tanti putare oportet auctores, vel authoritatem, quamvis de publico meritissimorum, cujus reverentiâ absterreamur ab *inquisitione Veri* atq; *Utilis*. *Veri* quidem propter utilitatem: *Utilis* verò propter sanitatem. Quò plenior enim & certior est nostra de rebus cognitio, tantò majore ipsis cum fiduciâ atq; securitate utimur, verbis elegantissimis Linden. Ex. XI. §. 6.

INSALUBRIS, νοσερὸς, νοσώδης, idem, quod *Morbosus*, *Æger*, *Ægrotus*, h.e. Applicatur v. diversimodè omnibus rebus p. naturaliter sese habentibus subjecto, caussis, accidentibus, signis, uti patet ex Gal. Art. Medic. c. 3. 4. 5. seqq.

INSANABILIS, ἀνίατος, idem, quod *Incurabilis*. Vide paulò superius. Quibus addi potest, quòd *insanabilitatis* essentia in hoc consistat, quando videlicet morbus superavit vim corporis, verbis Hipp. 4. de R. V. I.A. t.22. allegante Linden. Ex.XII. §. 64.

*INSANIA, παραφροσύνη, idem, quod *Delirium*, *Insipientia*, *Dementia*, *Mania*. Vide *Delirium*. Nomen *insaniæ* mentis significat ægrotationem, & morbum, i.e. *insanitatem*, & ægrotum animum, quam appellarunt *insaniam*, verbis Ciceron. 3. Tuscul. 4. citante Dieterich. n. 653. Paracelsus strictiorem commentus est *Insaniæ* acceptionem, distinguens inter *Lunaticos*, qui delirant ex motu & influxu Lunæ; *Insanos*, qui hæreditarium, malum & à primâ nativitate contraxerunt; *Vesanos*, qui per venenata alimenta infecti in delirium incidunt; *Melancholicos*, qui ex intrinsecâ vitiosâ humorum & spirituum dispositione vitiosâ corripiuntur mentis alienatione; & *Obsessos*, qui à Diabolicis insultibus infestati delirant, de morb. Amentium. Tract. 1. c. 5. *Insaniæ* labem communicari posse in posteros, confirmat quoq; Helmont. tract. de Conceptis.

INSATIABILITAS, ἀπληστία. Vide *Aplestia*.

INSCITIA, ἄγνοια, ἀμαθία, ἀνεπιστημοσύνη, idem, quod *Ignorantia*, (quamvis Gal. inter ἀνεπιστημοσύνην & ἄγνοιαν, aliquod discrimen statuat l. 7. de Hipp.& Plat. decr. cap. 2. quod huc non pertinet) quid significet, notum est. Extremus gradus *inscitiæ* est, quando quis ea, quæ in vulgus nota sunt, ignorat, judice Gal. c. 3. in 6. Epid. t. 28.

INSECTILIS, ἄτομος. Vide *Atomus*.

INSECTUM, ἔντομον, (particulâ *in* positivè, non privativè sumtâ) est nomen animalis plerunq; exanguis, imperfectioris aliis, variis incisuris aut annulis præditi, & commissuris insigniti, cujus species multifariæ habentur, quas descriptas videre licet in Ul. Aldrov. integr. Tom. 3. de *Insectis*. *Insecta* etiam divisa vivere, & cur? demonstravit Casp. Rejes C. El. q. 31. n. 3. seqq. Aëre nutriri

triri, teſtatur Obſervatio in Eph. Nat. Cur. An. I. O. 120.

Insensibilis, duplicem obtinet ſignificationem. Vel n. Græcè vocatur ἄδηλος, i e. *occultus*, minus evidens; vide *Adelos*, vel notat ſtupidum, & ſenſationis expers, & Gr. dicitur ἀναίσθητος. Vide *Stupor.*

Inseparabilis, ἀχώριστος. Vide *Achoriſtos.*

Insertio, σύμφυσις, ἕνωσις, in Anatomicis denotat conjunctionem arctam & inſinuationem vaſorum, fibrarum, membranarum in aliam partem. Unde & ſeptem oculorum tunicæ inſertiones vocantur Gal. l. 10. de U. P. c. 2.

Insessio, ἐνέδρα. Vide *Enedre.* Sumitur & apud Latinos pro *Vaporario* & Balnei ſpecie, & Gr. dicitur ἐγκάθισμα, de quo Morell. l. 2. formul. rem. ſ. 1. c. 4. Vide *Encathiſma.*

Insidentia, ἐπίστασις, dicitur, quod *inſidet*, aut ſupernatat urinæ; cui opponitur ὑπόστασις, *ſubſidentia.* Vide *Epiſtaſis.* Dieter. n. 324.

Insidians, λοχῶν, epitheton morborum clandeſtinorum ſeu clàm cum vehementiâ infeſtantium, quod tamen ceu ineptum improbavit Galen. l. 1. in 3. Epid. t. 8. Verùm an ſatis firmâ ratione, alii videant.

Insipidus, ἄποιος. Vide *Apoeos. Inſipida* magis nutrire, quàm acria & amara, docet Gal. lib. 2. de Al. fac. c. 64.

Insipientia, idem, quod *Deſipientia. Dementia*, *Inſania*, Gr. παραφροσύνη. Legitur apud Hildan. Centur. Ep. 41. de *inſipientiâ* à purgantis fortioris uſu inductâ. Aliàs *inſipientia* quandoq; pro affectatâ ignorantiâ accipitur, & Gr. ἀνεπιστημοσύνη dicitur. Vide *Inſcitia.*

Insolatus, εἱληθερής, i.e. *à ſole calefactus*, Gal. l. 8. meth. med. c. 2. Vide *Eiletheres.*

Insolens, ἀσυνήθης, idem, quod *Inſuetus*, *Inſolitus.* Vide *Aſynethes.*

Insomnis, ἄγρυπνος, i. e. qui *vigilat* intempeſtivè & p. n. Ità tumultus, canes latrantes, & nuncii triſtes reddunt homines *inſomnes.* Gal. de art. med. conſtit. cap. 18. Vide *Vigiliæ.*

Insomnium, ἐνύπνιον. Vide *Enypnion.*

Inspectio, εἰσόρασις, ἐπίσκεψις, propriè ſignificat attentam alicujus rei conſiderationem beneficio viſûs factam, quæ Medico ad accuratam cognitionem neceſſaria eſt & utilis. Hinc & ægros, & alia circà ægrum contingentia probè inſpiciat. *Inſpectio Urinæ* eſt phraſis notiſſima.

Inspecturio, ὀψείω, i. e. paratus ſum ad inſpiciendum, quemadmodum & *Confirmaturio*, ἰσχυρείω, i. e. paratus ſum ad confirmandum Gal. 1. de artic. t. 3.

* **Inspiratio**, εἰσπνοή. Vide *Eiſpnoë.*

Inspissatio, πύκνωσις, *Spiſſatio*, idem, quod *Condenſatio.* Eſt n. humidi per partium ſubtiliſſimarum exhalationem & conſumtionem condenſatio, cui opponitur *ſubtiliatio*, vel *Attenuatio.* Vide *Condenſatio.*

Instabi-

Instabilis, ἀβέβαιος, ἀκατάστατος, idem, quod *Inconstans*. Vide *Abebæos*, *Acatastatos*.

Instauratio, ἀνάθρεψις, vide *Anathrepsis*, idem, quod *Restauratio* corporis, iterata nutritio & refectio.

Instillatio, ἐνστάλαξις, ἐμβροχή, ἐπιβροχή. Vide *Embregma*, *Embrocha*.

Institutio, παιδεία, παίδευσις, διδασκαλία, id est, *doctrina*, informatio. Hæc alia esse debet apud tyrones, vel qui introducuntur, & alia apud eos, qui perfectè omnia edocentur Gal. l. de propr. libr. c. 5. Quid aliàs in genere valeat *Institutio*, docet Linden. Ex. l. §. 21. 24.

Instita, idem, quod *Fascea*, ἀνάρχυρον, Scribon. num. 47. 133. Rhod. in Not. ad h. l. Inde & *Lumbricus latus Instita* dictus est, teste eodem ad n. 140.

Institor, πωλητής, κάπηλος, πώλης, i. e. *Venditor*. Hinc *unguentorum Institor*, pigmentarius, μυροπώλης dictus fuit. Scribon. n. 22. Rhod. ad h. l.

***Instrumentum**, ὄργανον, *Organum*, vocabulum plurimi etiam usus in arte Medicâ. Generaliter significat rem omnem actioni certæ & usui vel operationi dicatam. In Physiologicis *Instrumentum* vocatur pars corporis, quæ perfectam edere actionem aut usum perfectum præstare potest. Dicitur aliàs pars *Instrumentalis* sive *Organica*. Debent v. omnes partes corporis etiam simpliciores à Medico considerari, ut *instrumenta*, vel *instrumentales*, quemadmodum ostendimus in Dogmat. nostris P. 1. c. 2. d. 6. pag 26. Rectè v. dividuntur in *Instrumenta* prima & secunda, quorum illa censentur, quæ ex similaribus partibus simplicis alicujus functionis gratiâ sunt constituta; quæcunq; v. rursus ex his componuntur, etsi uni totius *instrumenti* actui quàm maximè inserviant, tamen inter secunda numerantur. Ità Musculus, Vena, Arteria inter prima *instrumenta* numerantur; digitus v. inter secunda, atq; hoc magis pes, & pede magis crus Gal. l. de diff. morb. c. 3. & 4. Morbi hujusmodi partium, quãdo vel naturalis illarum conformatio permutatur, vel numerus non servatur, vel magnitudo conveniens tollitur, vel naturalis positus deficit, vocantur *morbi Instrumentales*, d. l. c. 6. Vide Dogm. nost. P. II. c. 4. p. 123. seqq. *Instrumenta communia* vel publica ὄργανα κοινὰ appellantur, Venæ, Arteriæ, Nervi, quæ & ἀγγεῖα dicuntur C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 1096. *Cerebrum* vocatur ὄργανον ἐπιδηλώσεως, id est, *instrumentum*, ubi sensus se produnt. Idem num. 523. *Manus* Galeno dicitur & Aristoteli ὄργανον πρὸ ὀργάνων, *instrumentum instrumentorum* lib. 1. de U. P. cap. 4. & lib. 4. de part. an. c. 10. Jung. Hofm. d. l. n. 25. & 113. Circà Materiam medicam triplicem occurrunt quamplurima *Instrumenta*. Circà Diæteticam sunt omnia illa, quæ ad rem *Coquinariam* pertinent, in vulgus nota.

Instrumentorum Pharmaceuticorum Catalogum exhibet Schröder. Medic. Pharmac. Chym. l. 1. cap. 19. *Chymica* tradit Rolfink. Chym. l. 2. c. 15. seqq. Beker. in Oedip. Chym. Tit. 7. §. 2. Libav. Tom. II. Oper. p. 131. *Chirurgica* recenset Hildan. in Cistâ militari & sparsim in observationibus; nec non plurima apud Hippocr. Gal. Aquapendentem, Paræum, Scultetum &c. occurrunt, quorum nomina propria hoc quoque in Lexico sub literis suis initialibus exponuntur. *Ignis* quoque vocatur κατ' ἐξοχὴν *Instrumentum Chemistarum* proprium. Dorneus Art. Chemist. l. 2. c. 6. In negotio lapidis Philosophici Jodoc. Greverius Presbyter proponit *sedecim instrumenta* tr. Secretum Greverii dicto, quod est in Vol. 3. Theatr. Chymici.

Insuavis, ἀηδής, idem, quod *Injucundus*, de quo p. a. Vide Gal. l. 4. de Med. fac. c. 16.

Insuetus, ἀσυνήθης, idem, quod *Inconsuetus*. Vide *Asynethes*.

Insufflatio, ἐμφύσησις, ἐμφύσημα, dicitur, quando medicamentum per canalem ad partem aliquam impellitur flatu vel oris spiritu, v. g. in nares ad curationem polypi Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 3. & in os ad uvulæ morbos, l. 6. c. 3.

*Insultus, εἰσβολή, dicitur primum paroxysmi tempus. Vocatur & ἐπισημασία, Gal. l. de morbi tempor. c. 6. Vide *Eisbole*. *Episemasia*.

Insuperabilis, ἀνυπέρβλητος. Vide *Anyperbletos*.

Insuppurabilis, ἀνεκπύητος, dicitur de tumore vel abscessu, qui propter frigiditatem non vergit ad suppurationem. Legitur apud Hippocr. 5. aph. 20. Junge Dieterich. num. 64.

Integrastrum, terminus Paracelsicus, quo innuere videtur, conjunctionem illam cruciatim vel decussatim factam nervorum utriusq; oculi opticorum, ità quidem, ut ipsorum substantia totaliter confundatur ordinariè. Cui *unioni* etiam hodieq; nonnulli hunc usum tribuunt, quòd ideò sit à naturâ instituta, ne species visibiles geminentur. Enimverò non rem acu tangunt, siquidem & species audibiles non geminantur, nec tamen nervi auditorii combinati occurrunt. Quid? quod Vesalius, Aquapendens & alii observarint, nervos quoq; opticos toto ductu divisos mansisse. Paracelf. fragm. de Anatom. Ocul. Bartholin. Anat. libell. 3. c. 2.

Integritas, *Integer*, ἀκεραιότης, ἀφθαρσία, ἀκέραιος, ἀκμαῖος, accipitur in Medicinâ pro *sanitate* corporis *perfectâ*, & actionum vigore illæso. Opponitur igitur læsioni. Occurrit passim in scriptis Medicis.

Intellectus, vocabulum hoc diversimodè accipi solet: substantialiter, & ità idem est, quod *Mens*, *Anima rationalis*, Gr. νοῦς. Vide *Animus*. Hic *intellectus* etiamsi sit in se purus spiritus & incorporea quædam substantia, utitur tamen subjecto aliquo, veluti sede suâ & regiâ, videlicet spiritibus animalibus intrà ce-

rebri meditullium consitis, à quorum maximè subtilium manipulo ipsa *Phantasia* vel *Imaginatio* existentiam suam obtinet, quemadmodũ hoc prolixius & elegantissimè exposuit Th. Willis P. I. de Anim. Brut. c. 7. quæ hypothesis tamdiu nobis arridet, donec alii meliora & certiora in medium protulerint. Vel accipitur de *Actu intelligendi*, & vocatur quoq; *Intelligentia*, Gr. νόησις, σύνεσις, quæ quidem principaliter ab animâ rationali dependet, secundariò tamen & instrumentaliter vicissitudinibus exposita est illa Functio per & propter spirituum animalium in quantitate, qualitate, motu, & loco contingentem varietatem; quemadmodum laudatus Author d. l. in aliis illius tractatus locis hoc egregiè exposuit & demonstravit. De *intelligentiæ* & animæ discrimine legi etiam poterit Theatr. Chym. Vol. V. pag. 158. 159.

Intemperantia. Et hujus vocabuli significatio variat. Plerunq; denotat excessum in victu. Gr. dicitur ἀκρασία, (vide *Acrasia*,) ἀκολασία, πλησμονή, ἀπληστία. Hæc morborum promus condus, sicuti contrà *Temperantia* sanitatis penu dicitur. Propterea & illa Mater vel Nutrix; quemadmodum hæc contrà Noverca Medicorum habetur. Junge Dieterich. Jatr. n. 696. Casp. Rejes C. El. q. 88. n. 123. Vel accipitur pro *Intemperie*, Gr. δυσκρασία dictâ, quæ & à Latinis *Intemperatura*, *Intemperamentum* vocatur, quemadmodum ex Theatro Mundellę & aliis Indicibus Galeni constare potest. Vide *Dyscrasia*. Et homines dicuntur *Intemperati* secundum geminam illam significationem. Vel ἀκόλαστοι, ἀκρατεῖς, vel δύσκρατοι.

***Intemperies**, δυσκρασία. Vide *Dyscrasia*.

Intentio, homonymon etiam est vocabulum. Vel n. materialiter & corporaliter accipitur pro *tensione*, *Extensione*. Gr. τάσις, ἔκτασις, Latinè & *Intensio* vocatur. Cujus sunt species, ἔκτασις, ἀνάτασις, & κατάτασις, vide *Catatasis*, *Ectasis*. Vel de animi comprehensione & conceptu, & ità idem significat, quod *Indicatio*, ἔνδειξις, Scopus. Vide *Endeixis*.

Intepesco, χλιαίνομαι, idem, quod *Tepesco*, h. e. paululum calefio. Vide *Chlianesthe*.

Interaneus, ἔντερος, idem, quod *Internus*. Ità apud Scrib. legitur *Interanea* vomica n. 96. Rhod. in not. ad h. l. Strictè v. *Interanea* idem sunt, quod Viscera Abdominis, *Hira*, τὰ ἔντερα, τὰ ἐντόσθια. Vide *Entera*. *Hira*. Linden. Ex. IX. §. 57. Rhod. in Lexic. Scribon.

Intercalaris, ἐμβόλιμος, dicitur de mense vel die, qui interseritur ab Astronomis Gal. c. 1. in l. 1. Epid. t. 1. Posset tamen etiam de tempore aliquo, quod in morbis periodicis intercedere quandoq; solet, accipi, si luberet.

Intercapedo, τὸ μεταξὺ, idem, quod *Inter-*

Interstitium. Intervallum. Dieter. n. 524.

*INTERCEPTIO, ἀπόληψις. Vide *Apolepsis.* Accipitur & pro Remedii genere, vel modo, quando nimirum humorum, & pręcipuè sanguinis motus intercipitur. Gr. διάληψις. Unde&medicamenta *Intercipientia*, διαληπτικὰ, vocantur, quæ sunt è numero repellentium, saltem loco applicationis ab illis differentia. Siquidem non in ipsâ parte affectâ, sed in vicinis, ubi humor defluit. Vocantur aliàs *Defensiva.* Rolfink. O. & M. Med. Sp. lib. 4. s. 1. cap. 15. *Intercipientes* membranę, διαφράττοντες, vocantur Septum transversum. Mediastinum. Vide *Hypezocos.*

*INTERCIDENS, παρεμπίπτων. Vide *Empipto*, idem, quod *Interveniens. Intercidens* pulsus dicitur, cum inter duos ictus, qui ordine proprio inferuntur, ictus medius intercurrit. Gal. in def. Quomodo hic à Dicroto differat, ego non video.

INTERCISIO, διακοπὴ, idem, quod *Dissectio.* Vide *Diacope.*

INTERCLUSUS, est epitheton Curę cujusdam peculiaris, quæ requiritur in quibusdam symptomatibus morbi Gallici gravioribus, v. g. ubi sal corrosivum malignum peccat, & maculas nigras excitat, aut ungues digitorum in manibus pedibusq; corrumpit, ut decidant &c. Paracelf. l. 7. de orig. & curâ morbi Gallic. c. 11.

*INTERCOSTALIS, μεσοπλεύριος, epitheton musculorum, qui costis veris interjacent, suntq; duplices: Interni & Externi. De quorum structurâ, fibris, & usu vid. Gal. l. 8. Anat. adm. c. 3. & 6. l. 7. de Us. part. c. 20. Barthol. l. 2. Anat. c. 2.

INTERCURRENS, παρεμπίπτων, idem, quod *Intercidens.* Epitheton pulsus Gal. l. 1. de diff. puls. c. 12.

INTERDENTIUM, vocatur intervallum inter dentes ejusdem ordinis. Linden. Ex. XI. §. 72.

INTERDIGITIUM, dicuntur Plinio Calli, vel verrucę inter digitos, pręsertim pedum, obortę. C. Plin. Secund. Medicinę l. 2. c. 56.

*INTERFOEMINEUM, περίναιον, περίνεον, vocatur Hippocrati media illa pars, quę interjacet inter pudendum & anum, quod duobus feminibus sit interposita. Hipp. 4. aph. 80. 7. aph. 39. 2. de fract. t. 43. & 4. de artic. t. 45. (Junge Gal. in comm. ad hęc loca) l. 1. de morb. mul. Cl. 34. Adde Foës. p. 497. Dieter. n. 675.

INTERITUS, φθορὰ, quid significet, notū. In animalibus & hominibus ęquipollet *Morti.* Aliàs omne genitum corpus secum habet & generationis & *interitus* sui caussas. Gal. l. 1. de san. tu. c. 5. Præcipuam *interitus* caussam vocat *Fluorem*, i. e. deperditionem portionum quarundam, quę opus habent restauratione. Jul. Alex. l. 2. Salubr. c. 10.

*INTERMISSIO, Gr. διάλειψις. Vide *Dialeipo.*

*Intermittens, διαλείπων, vide *Dialeipo*. Pulsus *intermittens* qui dicatur, vide Gal. 1. de diff. pulf. c. 12. scilicet, quando manifesta quædam mora in rhythmo observatur p. n. ob flammæ vitalis defectum. Non est tamen semper lethale signum, teste experientiâ in senibus & aliis.

*Internodium, σκυταλὶς, φάλαγξ, dicitur de ossibus digitorum mutuò sibi colligatis & articulatis, & ordine sibi succedentibus, Gal. l. 1. Anat. adm. c. 5. l. de off. c. 19. ab acie Gr. φάλαγξ, aut turmâ equitum, quæ σκυτάλη appellatur. Aliàs Græci iis ossibus peculiaria nomina tribuerunt. Prima metacarpo proxima dicuntur προκόνδυλοι, media κόνδυλοι, & postrema μετακόνδυλοι. Castell. Aliàs & vocab. φάλαγξ vocatur articulus, quo magnus digitus ossi Carpi propinquo dearticulatur. Gal. l. 2. de U. P. c. 9. Sunt etiam, qui *Phalangis* nomine Metacarpi ossa comprehendunt, ordine etiam eodem velut in acie constituta, quo ossa digitorum. Idem.

Interpellatus *morbus* Paracelso dicitur vagus, varius, qui nunc hoc, nunc alio modo paroxysmat, (i. e. exacerbatur) & non habet certum paroxysmum. l. 2. de Tart. tr. 1. c. 2. & in Expos.

Interpolatus, usurpatur à Paracelso pro *intercalari*, sive intervenienti, & dicitur de diebus extra paroxysmum febrilem, sive ἀπυρεξίας, Schol. ad l. 2. de Tartaro tr. 2. cap. 1.

Interscapulium, Bartholin. vocari statuit ipsam spinam scapulæ, sive processum illum in gibbâ parte illius occurrentem, quæ ῥάχις, & Ruffo ὑπεροχὴ ὠμοπλατῶν, *eminentia scapularum*, Hippocrati in Mochlico τὸ ἀνώμαλον τῆς ὠμοπλάτης, i. e. *irregulare scapulæ* vocatur, libello 4. Anat. c. 19. Verùm Linden. saltem *fossulæ longæ* utrinque illius spinæ nomen hoc tribuit Medic. Physiol. l. 2. c. 14. §. 51.

Intersectio, διακοπὴ, idem, quod *Intercisio*. Vide *Diacope*.

Interseptum, κίων. Vide *Columna*.

Interstitium, διάστημα, generaliter idem, quod *Intervallum*. Vide *Diastasis*. In specie v. notat spacium duodecim horarum, in quo febris terminatur, Gal. l. 2. de crif. cap. 9. *Interstitium ciliare* vocatur quoque circumferentia uveæ tunicæ oculi, ubi duplicata membrana ejus se reflexit ad humorem crystallinum, diciturq; communiter *Ligamentum ciliare*. Plempius vocat *Nexum stamineum*, & sunt tenuia quædam filamenta ex uveâ producta, referentia lineas nigras palpebrarum pilis similes, crystallinũ humorem cingentes, qui horum ope nectitur vicinis partibus, & cum uveâ mobili quoq; movetur. Barthol. l. 3. Anat. cap. 8. C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. n. 711.

*Intertrigo, παράτριμμα, significat cutaneum vitium, ex solutione continui cuticulæ primò per attritionem violentam factâ, consequen-

quenter & à caussâ internâ, salsis scil. particulis serosis tenuioribus sive ichorescentibus obortâ. Convenire videtur vel cum *Sudaminibus*, vel cum *Impetigine*. Scribon. n. 222.

*INTERVALLUM, διάλειμμα, vide *Dialeimma*. Quamvis non solùm de febrilis paroxysmi remissione & cessatione, verum etiam de aliorum morborum periodicorum exacerbationibus cessantibus usurpari possit & soleat. Vide Scribon. n. 99. 100. *Intervallum* quoque vocatur morula illa, quæ in pulsu contingit, si qua est, post subsidentiam arteriarum, antequam ab impulsu cordis denuò distendantur. Gal. de pulsf. ad Tyron. c. 4.

*INTESTINUM, ἔντερον. Vide *Enteron*.

INTORTUS, ἐπεστραμμένος, vel idem significat, quod *Contortus*, συνεστραμμένος: vel præpositio *In* auget significationem, ut notet violentam insertionem, vel intrusionem, v. g *Intortum linteum*. Scribon. n. 43. *Intorta* papyrus Celsf. l. 5. c. 28.

INTOXICATIO, est idem, quod *Infectio*, quamvis Paracelsf. restrinxerit

*INTOXICATIONEM ad externam venenationem apostematum, vulnerum, uti videre licet l. 1. de Peste c. 1. & 2.

INTRITUM, ἔντριτον, ἔντριμμα, ὑπότριμμα, significat cibum, qui interitur & infricatur, sive cibus in mortario subactus, recentioribus Medicis *Contusum* dictus. Rhod. in Lex. Scribon. *Intritum* specialiter quoque vocatur panis in cerevisiâ, quod & febricitantibus concedi potest, ex mente Rolfincii. Verum cum vino & saccharo ad refectiva meritò refertur. Ord. ac M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 25. ubi βλῆμα Græcè appellat, quod tamen teste Athenæo panem *Intritum*, sed calidum significat. Henr. Stephan. in Thesauro. Aliàs ἔντριμμα ex Polluce significat quoque *fucum*, qui vultui infricatur.

*INTUMESCENTIA, οἶδος, οἴδημα, idem, quod *Tumor*. Vide *Tumor*, *Oncos*.

INVADO, ἐμπίπτω, vide *Empipto*. Usurpatur de actu ipso secundo læsionis à morbis provenientis, qui & *Invasio* vocatur *morbi*.

INVALESCO, ἐπισχύω, ἰσχύω, intensivam obtinet significationem, & notat *robur*, *vires acquiro*, recupero. Hippocr. 2. aph. 8. Junge Dieter. n. 415. Sed substantivum *Invalescentia* accipitur privativè, idemque est, quod *Invaletudo*, Gr. ἀῤῥώστημα, ἀῤῥωστία, *infirmitas*. Vide *Arrhostia*. Ità & Adjectivum *Invalidus* idem, quod *Debilis*, *Infirmus*, *Impotens*, Gr. ἀσθενής, ἄῤῥωστος, ἀδύνατος. Et ità privativam obtinet significationem.

INVENTIO, εὕρεσις, dicitur consecutio rerum Medicarum, sive in mente solùm, sive etiam realis. Non n. solùm remedia *inveniuntur*, sed & caussæ sanitatis & morborum debent per ratiocinationem legitimam *inveniri* prius ritè investigatæ. Est a. *Inventio* duplex: *Dogmatica* una, quæ etiam sano sensu Methodica appellari potest, quia methodo

thodo & viâ quadam ordinatâ procedit. Dicitur & *Logica* vel *Rationalis*: Altera *Fortuita*, Casualis, quæ & *Empirica* nominatur, quâ res temerè & incidenter reperiuntur. Gal. l. 1. Meth. med. c. 4. & l. 3. c. 1. *Inventio* hæc fortuita in Anatomicis haud solet esse infrequens, dum multa ab aliud agentibus inventa sunt, fatente etiam C. Hofmann. in Gal. de U. P. n. 413. *Inventoribus* olim Divini honores fuerunt decreti, teste Lang. l. 2. ep. 3.

INVERSIO, ἐπιστροφὴ, vide *Epistrophe*. *Palpebrarum inversiones* propriis nominibus vocãtur ἐκτρόπιον, & λαγοφθάλμιον. Vide *Ectropion*, *Lagophthalmion*. Jung. Scrib. n. 36. 37. Rhod. in Lex. Scrib.

INVESTIGATIO, ζήτησις, idem, quod *Inquisitio*, vide superius. Est medium ordinarium Inventionis, quam præcedere solet.

INVETERATUS, παλαιὸς, χρόνιος, dicitur de morbis, qui altas jam radices egerunt; & distinguuntur à morbis recentibus. Non planè v. *Inveterati* morbi iidem sunt cum *Chronicis*. aut Longis. Omnis quidem *Inveteratus* est etiam Longus, sive μακροχρόνιος, sed non vice versâ, cùm longi ab initio etiam fuerint Recentes. *Inveteratum*, παλαιὸν, etiam usurpatur de remediis. Gal. l. 5. de S. Fac. cap. 9. ad fin. Verbum *inveterascere* legitur apud Scribon. n. 250. Junge Rhod. in Lex.

INVICTUM, ἀνίκητον, nomen Emplastri. Vide *Aniceton*.

INVIDIA, φθόνος, est affectus animi, & species *tristitiæ*, cùm quis ex alienis bonis tristitiâ afficitur. Est v. pessima species tristitiæ Gal. l. de cogn. & cur. an. morb. cap. 7. Est caussa morborum, præsertim languoris, & atrophiæ. Jung. Charlton. Ex. VII. §. 30. Rolfink. O. ac M. Med. Sp. l. 2. s. 3. c. 107. Vocatur etiam *Livor*. Jul. Alex. l. 22. Sal. c. 3. Fascinationem quoq; ab *Invidorum* effluviis deduxit Lang. l. 2. ep. 36.

*INVISCATIO oculi idem, quod λήμη, γλήμη, *glamiæ*, est quædam viscositas palpebram vel cum pupillâ jungens, sive in ejus albedine, sivè ingredine, vel utroq; palpebras simul jungens, qualis fit propter vulnera in oculis. Gal. l. de ocul. c. 9. Est a. liber spurius.

INVISIBILIS, ἀόρατος, quid significet, notum est. Hominis *invisibilia* sunt commentum Paracelsicum & Crollianum, de quibus vide Libav. T. IV. Oper. p. 19.

INUNCTIO, χρίσις, ἄλειψις, ἄλειμμα, μυρισμὸς, idem, quod *Illitus*, vel *Illitio*. Vide *Illitio*. Sumitur vel pro ipsâ actione; vel etiam pro materiâ, quæ illinitur. Ægin. l. 7. c. 20. Dicitur *Unguentum*, Adeps &c. De Curâ morbi Gallici per *inunctionem* cùm Hydrargyro vel Mercurio vide Hildan. Cent. 5. Obs. 92. seqq. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 6. s. 3. c. 2. seqq.

INVOCALIS, ἄφωνος. Vide *Aphonia*.

*INVOLUCRUM, ἔλυμα, dicitur de membranis partem aliquam investientibus.

tibus. Ità Perioſtion eſt *involucrum* oſſium. Gal. in def. Pericardion vocatur *Involucrum* cordis.

*INVOLUTUS, εἰλυμενὸς, vide *Eilumenos*. Eſt & idem, quod *Ileon*, epitheton Inteſtini tertii tenuis, vide *Eileon*. Inſtrumenta quoq; aliquando *involvi* ſolent v. g. Auriſcalpium lanâ *involutum* legitur apud *Scribon*. num. 230. & Manus linteo *involutæ* num. 180.

INVOLUNTARIUS, ἀέκων, vel ἄκων, idem, quod *invitus*. Dicitur de eo, quod nobis inſciis & præter voluntatem noſtram accidit v. g. Mictio vel Urina *Involuntaria*; idem quod *Incontinentia Urinæ*.

INVOLVULUS, ἴψ, vermiculi nomen pampino ſeſe involventis. Vide *Ips*.

*INUSTIO, ἔγκαυσις, σύγκαυσις. Vide *Encauſis*. Accipitur vel Pathologicè de intemperie nimis calidâ partis alicujus, vel inflammatione; Vel Chirurgicè de operatione, quę Cauterium actuale vocatur. Vide *Cauterium*.

INUTILIS, δύσχρηστος, ἀσύμφορος, Vide *Dyſchreſtus*. Linden. *Inutile* deſcripſit, quod alienum eſt ab utilitate communi, & quod noxam nocere & damnum dare atq; perniciem poteſt. Lind. Ex. XIII. §. 284.

JODES, ἰώδης, id eſt, *æruginoſus*, ab ἰὸς, *ærugo*. Epitheton excrementitię bilis p. n. Vide *Bilis*. Unde vomitus *æruginoſi* oriuntur, ἔμετοι ἰώδεες, quorum aliquoties meminit Hipp. 1. Prorrh. ſ. 1. t. 10. Coac. t. 169. l. 1. Epid. ſ. 2. t. 54. & alibi in Epidem. Jung. Foëſ. p. 294. Cauſſam v. talis Vomitus pete è Sylvii l. 1. Pr. Med. c. 30. §. 112.

JONTA, τὰ ἰόντα, dicuntur Hippocr. prodeuntes dejectiones & excretiones, quę videlicet per univerſum morbum aut ſaltem longo illius intervallo exeunt. Hipp. 4. aph. 2. & 21. Gal. in comm. à verbo ἰέναι, *ire*, exire. Dieter. n. 417.

*JONTHOS, ἴονθος, Latinè *Varus* dicitur, tumor exiguus & inflammatorius plerunq; in faciei cute, ex portionibus ſanguinis accenſi craſſioribus collectis & ſtagnantibus, obortus. Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 3. Non eſt pruriginoſus, neq; ad ſcalpendum invitat. Ægin. l. 3. c. 25. duplices conſtituit *varos*: alios nondum induratos; alios v. in callũ degenerantes. Aëtius ſcribit, *varum* etiam ἄκνην vocari, quamvis hoc vocab. non occurrat in Lexic. Gorr. tamen putat, varos ἄκνας dici, quòd non pruriant. Foëſ. p. 17. Conveniunt *Vari* cum *Furunculis*. Vide *Dothien*.

JOS, ἰὸς. Vide *Ærugo*. Rul. dicit *Jos*, id eſt, *Venenum*.

JOSACCHAR, ιοσάκχαρ, id eſt, *ſaccharum violaceum* apud Actuarium. Gorręus.

IPNOS, ἰπνος, idem, quod καμῖνος, *Furnus*, φοῦρνος. Hippocr. l. 2. de morb. XLIV. 17. ubi ἰπνῦ legitur. Hinc panes ἰπνίται, *furnacei* ſive in furno cocti dicuntur l. 2. de diętâ XI. 3. Vide Foëſ. p. 285.

IPOTERION, ἰποτήριον, nomen medicamenti, quaſi Latinè *Expreſſorium* dicti

dicti ab Heraclide inventi apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 7. ubi perperam ἱππωλήειον legitur, notante C. Hofmann. in ἀνεκδότοις notis ad h. l.

Ips, ἴψ, idem, quod *Involvulus*, de quo p. a. *Vermiculus* videlicet sese vel foliis & pampinis vitis involvens, vel vestibus. Unde *Ips vitiarius*, & *Ips vestiarius* appellatur Aldrov. proleg. de Insectis p. 5. & 6. & l. 4. c. 5. edit Bonon. Linden. Ex. V. §. 110. seqq.

Ira, *Iracundia*, ὀργὴ, ὀργιλότης, θυμὸς, ὀξυθυμίη, inter affectus animi facilè notissimus, frequentissimus, vehementissimus habetur, cujus impetum nihil ab insaniâ & furore differre, scripsit Gal. l. de cognosc. & curand. anim. morb. c. 4. & 5. unde & vulgò *Furor brevis* dicitur. Hujus v. affectus formalis ratio adeò intricata est, ut difficile, imò penè impossibile sit, generaliter & simul accuratè describere. Maxima v. spirituũ & sanguinis perturbatio concurrit, quod patet ex characteribus & signis *iratorum*, dum mox pallent, mox rubore suffunduntur, frons corrugatur, labrum diducitur, dentes strident &c. Operam tamen in exponendo hoc affectu egregiam impenderunt Charlton. Ex. IIX. Path. §. 27. Willis de An. Brut. P. I. c. 9. Jungatur Rolfink. O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 103. Fabr. Hild. cent. Epist. 1. Sunt v. potissimùm duæ species *Iræ*, quarum una celeris est, & ὀξυθυμίη Hippocrati dicitur, Lat. *Excandescentia*, & homines ὀξύθυμοι, Hipp. l. de int. affect. t. 68. l. 6. Epid. f. 4. t. 4. f. 5. t. 8. l. 1. de diæt. XXXVII. 5. altera gravior longoq; tempore pressa Gr. θυμὸς, ὀργιλότης, Lat. *Iracundia*, & qui illam habent, θυμώδεις Hippocr. vocantur, & ὀργίλοι. Vide Foës. Oec. p. 457. Est v. *Ira* non solùm caussa morborum procatarctica, ita ut mors quoq; insecuta sit illius vehementiam, contrà authoritatem Gal. qui negavit, quendam ex irà mortuum esse l. 2. de sympt. causs. c. 5. uti patet ex Casp. Rejes C. El. q. 50. & 79. Verùm etiam aliquando caussa sanitatis, & remedium esse potest, si levior, moderatiorq; fuerit. Hinc Hipp. suasit l. 2. Epid. f. 2. n. 26. Jung. C. Hofm. Inst. l. 5. c. 39. §. 6.

*Iris, ἶρις, vocabulum est πολύσημον. In Physicis notat illum multicolorem *arcum cœlestem*, sive meteôron illud Aëreum, de cujus generatione nondum planè conveniunt recentiores etiam Philosophi, quamvis in hoc omnes consentiant, quòd ejus colores pingantur per radios solis in guttulas aqueas illapsos, & tùm reflectendo, tùm refringẽdo variè ad visum transmissos. Hanc ante diluvium fuisse negavit Helmont. tr. Meteoron Anomalũ n. 2. Verùm an satis valido argumento hoc fecerit, dubito. In Medicinâ *Iris* significationem habet 1. Botanicam, quæ etiam non est hujus loci. 2. Anatomicam, & notat circulum & *coronam in oculo mediam*, ubi inter se committuntur

tur tunicæ universæ, Gal.l.14.meth med. c.19. l.10. de U.P. c.2. & 3. C. Hofm. in comm. ad Gal.n.727. Barthol. l.3.An.c 8. Inditum ei fuit nomen ab arcus cœlestis similitudine. Hujus partes, quæ pupillæ proximæ sunt, nigræ, πυστὴ, dicuntur; circulus verò, qui candido proximus, ἅλως, Gorr. & Castell. Linden. Med.Phys.s.2.c.10.§.20. 3. Pharmacevticam, & est *Iris* nomen pastilli, Croco, Myrrhâ & Alumine constantis, ut refert Aëtius ex Herodot. l. 5. c. 129. notante Gorræo. Est etiam gemmæ nomen, Crystallicꝫ species,& secundum nonnullos *Radix Crystalli*, plerunq; sexangula, quæ exposita Solis radiis per rimam, aut aliter subeuntibus, angulorum repercussu, arcûs cœlestis speciem in proximis parietibus imprimit. Sed & in ipsâ se arcûs illius imaginem habere videtur in uno, aut altero sui angulo, si luci obversa conspiciatur. Plin. l.37. c.9. Rul.in Lex. & Johns. Chioccus in Mus.Calceol. s.3. p.200. Si vis, huc referre poteris *lapidem dæmonis* Alberti, qui bicolor, etiam, ut *Iris*, & confert febricitantibus, & pellit venenata, Rul. Tandem 4. Spagyricam habet significationem, & vocatur *Iris mystica*, in magisterio lapidis Philosophici, quæ describitur apud Libav.Apoc.Hermet. P. Poster. T.11. Oper. p.407.

IRRIGATIO, ἐμβροχὴ. Vide *Embregma*. *Irrigare Exuvias* significat apud Seren. inficere & madefacere urinâ vestes, lectos, & indumenta, ipsamque corporis cutem, Keuchen. in not. p.214. De *irrigationis* necessitate in præparatione lapidis Phil. vide Th. Chym. Vol. IV. p.759.

IRRITATIO, *Irritamentum*, ἐρεθισμὸς. Vide *Erethismos*. *Irritatio* humorum quoque vocatur ὀργασμὸς, estcꝫ dispositio ad excretionem, Galen. c.2. in 6. Epid. t.9.

IRRORATIO, Gr. dici posset δροσισμὸς, vel ἐπιδροσισμὸς, est species *Irrigationis*, & superficiaria alicujus rei, Galen. l.7. de C. M. S. L. c. 5.

IRREPTIO, εἰσβολή. Vide *Eisbole*.

ISADA, Hispanis & Lusitanis vocatur *lapis Nephriticus*. Ephem. N. Cur. Ann. III. Obs. 30. de quo vide infrà *Nephriticus*.

ISAGOGE, εἰσαγωγὴ, Latinè *Introductio*, significat brevissimam tractationem alicujus rei, sive scriptum, quo prima artis alicujus rudimenta & Elementa traduntur. Dicuntur & Latinè *Præcognita*. Vel est Natura rei, quæ definitione & divisione absolvitur, ut illius cognitione Lector ad aditum subeundum in seq.tractatione prępanetur. Ità inter scripta Galeni refertur libellus *Isagoge*, vel *Medicus* vocatus. Et qui talia præcognita addiscere cupiunt, vocantur εἰσαγόμενοι, i.e. *tyrones*, lib. de pulss. ad tyrones. Vide Fr.Hofm.in Clav.ad.Schröd.l.1.c.1.

ISALE, ἰσάλη. Vide *Ixale*.

*ISATODES, ἰσατώδης, id est, *glasteus*, ab *Isatis glastum*, herbâ tinctoribus usitatissimâ. Epitheton bilis excrementitiæ colore cæsio glastum æmulantis; & occurrit apud Hipp. l.4.

l.4. Epid. XXV. 17. Galen. l. de atr. bile c. 2. Est verò bilis species pessima, ob aciditatem acerrimam mordacissima, extremamq; inter omnia bilis genera malignitatem obtinens, Foës. p.287. Mihi potius videtur, atræ bilis & succi pancreatici, quàm liquoris biliosi corruptio habenda esse.

Isca, ἴσκα, vocatur corpus fungosum, quercubus & corylis adhærens, quo usi sunt veteres, tanquam caustico actuali, loco ferri imponentes ventri & regioni stomachi. Verùm barbaris solùm receptum fuit hoc remedium, P. Æginet. l.6. c.49. An coincidit cum nonnullorum recentiorum invento cauterio actuali per fungum *Moxa* dictum instito, de quo infrà lit. M. quædam notanda?

*Ischæmon, ἴσχαιμον, dicitur medicamentum *sanguinem sistens* paulò diversum ἀπὸ τοῦ ἐναίμου. Hoc enim non modò sanguinem supprimit, sed & inflammationem arcet. Illud verò rationem habet tantùm sistendi sanguinem, & quidem per cavstica, & crustam inducentia simplicia ingredientia, uti patet ex eorundem formulis, apud Galen. l.5. de C.M.P.G. c.14. Gorr. Castell.

Ischaleos, ἰσχαλέος, idem, quod ἰσχνὸς, λεπτὸς, *tenuis*. Galen. in expos. voc. Hipp. Foës. p. 288.

*Ischias, *Ischiadicus*, ἰσχιὰς, ἰσχιαδικὸς, dupliciter accipitur: Physiologicè, & Pathologicè. Illo modo epitheton est *venæ Cruralis* geminæ, quarum una *Ischias major*, altera *minor* vocatur, Bartholin. libell. 1. Anat. c. 9. Hoc verò respectu notat morbum *Coxæ*, sive dolorem *Coxendicis*, estq; species *Arthritidis*, articulum coxæ occupantis, adeò, ut dolor ad poplitem & suram consequatur. Meminit Hipp. 3. aph.22. l.2. Prorrhet. XLV. 1. seqq. l. de affect. XXX. 1. seqq. l. de Int. affect. LIV. 1. seqq. &c. Ægri tales vocantur *Ischiadici*, Gal. l.10. de C.M.S.L. c. 2. Vide *Arthritis*, *Coxa*. Jung. Foës. d. l. Dieter. n.409. Morbus hic vocatur & *Passio Ischiadica*, Helmont. tr. Jus Dominatus, n. 20. & corruptè ab aliis *Sciatica*. *Tabes coxaria* vocatur ἰσχιαδικὴ φθίσις, cum ex abscessu aut rhevmate in coxendicem crus & coxa emaciatur & contabescit. Hipp. Coac. t. 144. l. de Glandul. X. 8.9.

*Ischion, ἰσχίον. Vide *Coxa*.

Ischnæno, ἰσχναίνω, significat *attenuo*, minuo, & usurpatur ab Hippocr. 5. aph. 25. & 55. Diet. n.411.

Ischnophonia, *Ichnophonos*, ἰσχνοφωνία, ἰσχνόφωνος, primariò significat *tenuitatem* vel exilitatem *vocis*, in quâ significatione videtur sumi ab Hippocr. 1. Epid. s.2. t.78. notante Gal. in comm. ad h.l. Usitatior tamen significatio videtur esse, quando sumitur pro *linguæ hæsitantiâ*, & de illis, qui inter loquendum titubant, Hippocr. l. 2. Epid. s. V. 4. 5. 6. l.2. Prorrhet. XVI. 21. explicante ità Foës. p.298. quamvis in edit. Linden. per *gracilem vocem* expositum legatur.

Ischnos, *ἰσχνός, tenuis*, idem, quod *λεπτός, attenuatus*. Accipitur plerunque de excessivâ, & p. naturali tenuitate passim ab Hippocrate, notante Foës. p. 289. Dieter. n. 412. Unde & *ἰσχνότης maciem* sive macilentiam corporis significat. Lind. Ex. XIII. §. 197. XIV. §. 22. 24. Vide *Gracilis*.

Ischomenos, *ἰσχόμενος*. Vide *Contentus*.

Ischon, *ἴσχον*. Vide *Continens*.

**Ischuria*, *ἰσχουρία*, *urinæ* vocatur *suppressio & retentio* p. n. symptoma abolitæ, vel imminutæ actionis, idemq; grave admodùm & periculosum, præsertim in nephritide, notante Foresto l. 24. Obs. 26. Plerunq; sequi solet calculum vesicæ, sed quod tantùm sit symptoma Calculi, uti videtur statuere Lind. Ex. XII. §. 102. III. 113. Hoc nimis strictè dictum arbitror, cùm & grumus sanguinis idem facere possit, uti & ego olim in cive quodam hujus loci per longum temporis spacium mictione cruentâ laborante, & tandem ischuriâ lethali ex grumositate sanguinis correpto notavi. Nec video, quid obstet, quò minus *Ischuria* dicenda sit illud quoque symptoma, cùm urina in vesicam omninò non venit, ob renum etiam morbos eorum actionem secretoriam lædentes, quamvis improbare voluerit Galen. lib. 3. de sympt. causs. c. 2. Est enim generale vocabulum *ἰσχουρία*, quod notat *retentionem urinæ* à diversis morbis vel renum, vel vesicæ dependentem. Consentit mecum D. Segerus in Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 23. & Illustr. Dn. D. Illmer à Wartenberg, Archiater Cæsareus, & Professor Viennensis, Fautor noster amicissimus, in iisd. Ephem. A. III. Obs. 39.

Ischyo, *ἰσχύω*, hoc est, *robustus fio*, vires recupero. Hipp. 2. aphor. 8. Diet. n. 415.

Ischyresis, *ἰσχύρησις*, significat *assertionem*, affirmationem, Hipp. in præcept. II. 16. III. 7. à verbo *ἰσχυρίζω*, *affirmo*, confirmo, 1. de artic. t. 5. Foës. p. 291.

Ischyros, *ἰσχυρός*, id est, *robustus, validus*. Dicitur de hominibus & morbis, & opponitur *τῷ ἀσθενεῖ*, debili, *infirmo*. Occurrit passim apud Hipp. præsertim in aphorismis, quos allegavit Dieter. n. 413. Foës. d. l. Descendit ab *ἰσχύς*, quod *vigorem, robur*, vires significat.

Ischyterios, *ἰσχυτήριος*, idem, quod *ἰσχυρός, fortis*, validus. Hippocr. l. de Loc. in hom. XXXII. 4.

Isennyusa, *ἰσηνύουσα*, dicitur de ætate æqualibus, apud Hipp. l. 2. de morb. mul. IV. 10. ubi *ἰσηνύουσι* legitur. Foës. p. 287.

Isicos, *ἰσικός*, *Isicium*, est edulii genus, ex carne diligenter intritâ, & minutissimè incisâ, quod nunc per se, nunc reticulo, aut omento circumdatum, aliis etiam junctis rebus & aromatibus aliquando in sartagine cum adipe, aut oleo, butyrove frigebatur, uti ex Apicio l. 2. c. 1. docet Gorræus. *Isicium* vocatur quasi *Insicium* ab insectione.

Meminit τῦ ἰσιχῦ Al. Trallianus l.7. c.1. & l.11. c.1. Videatur & Mercurial. l.1. V. L. c.2.

Isir, idem, quod *Ixir*, vel *Elixir*. Th. Chym. Vol. IV. p.502.

*Isis, ἶσις, nomen Emplastri ad cruenta vulnera efficacis, præsertim capitis, ad glutinandum, carnem inducendam, purgandum, & multos alios usus, cujus duæ formulæ occurrunt, *Hermonis*, quod & *Epigoni* vocatur, & *Glyconis* viride, de quibus videatur Gal. l.2. de C.M. P.G. c.18. l.5. c.2. & 3. Scribon. Larg. n.206. & Ægin. l.7. c.17. Et mirum, quòd Castell. & Gorr. triplex cõstituerint, distinguentes inter Hermonis & Epigoni Emplastra, cùm tamen Gal. expresse scripserit d.l. c.2. Non opineris, aliud esse Hermonis sacri Scribæ, & Epigoni. Aliàs *Iris* nomen etiam fuit Deæ Gentilium, quam coluerunt, quòd morborum medicamenta reperisset, eaq; per somnium ægrotis suggessisset, Lang. l.2. ep.3.

Isochronos, ἰσόχρονος, paritatem vel *æqualitatem temporis observans*, idem, quod ἰσόδρομος, æqualiter currens. Dicitur de pulsuum motibus æqualibus apud Galen. l.2. de dign. pulss. c.1.

Isochryson, ἰσόχρυσον, hoc est, *Auro compar*, epitheton Collyrii ad multas oculorum affectiones, videl. corrosos angulos, scabras affectiones, inveteratas lippitudines, aspritudines, ficosas eminentias, cicatrices & callos, cujus descriptio habetur apud Gal. l.4. de C.M.S.L. c.7. ferè ad finem. Vocatur quoq; *Isochrysum* compositio quædam Chymica ex æqualibus Reguli per Martem ex Antimonio parati, & argenti vivi sublimati partibus. Cujus meminit Libav. Tract. Chym. de Igne Natur. c.35. & Apoc. Herm. Part. prior. c.9.

Isocrates, ἰσοκράτης, epitheton vini, quod pari aquæ quantitate mixtum est, Hippocr. lib.2. de morb. XXXIIX.6.

Isodromos, ἰσόδρομος, idem, quod ἰσόχρονος. Vide *Isochronos*.

Isomoeria, ἰσομοιρία, dicitur partium omnium æqualitas, & æquabilis potestas, Hippocr. l. de A.L. & Aq. XXXI.9.

Isorrhopos, ἰσόρῥοπος. Latinè dicitur *Æquilibris*, æquis momentis ac ponderibus libratus, *æquivalens*, in neutram partem vergens. Usurpatur ab Hippocr. de partibus corporis, v.g. 2. de fract. t.67. & 2. de artic. t.22. Ubi Galen. in comm. scribit, accuratè loquendo ἰσόῤῥοπον μορίον vocari eam partem, quæ similima est cylindro. Enimverò non video rationem, nec authoritatem hujus significationis. Occurrit & adverbium ἰσοῤῥόπως, 3. de artic. t.24. ubi & ἑτερόῤῥοπος opponitur, *inæqualis*. Jungatur Foës. p.287.

Isos, ἴσος, *æqualis*. Vide *Æquale*. Adde Dieter. n.407.

Isotheos, ἰσόθεος, id est, *Deo æqualis*. Epitheton est, quà Medici apud Hippocr. quando Medicum, qui simul

ſimul bonus eſt Philoſophus, *Deo æqualem* dicit, l. de dec. ornat. V. 1. Vide Galen. in libell. hoc tit. & Linden. Ex. II. quà medicamentorum quorundam maximè utilium & probatorum, quamvis meo judicio hyperbolicum, v. gr. Collyria quædam ità vocantur apud Aëtium libr. 1. Æginet. libr. 7. c. 16. Confectio ad tuſſim quædam appellatur ἰσόθεος, Galen. libr. 7. de C. M. S. L. cap. 3. alia contrà Colicam, d. l. 9. cap. 4. Unguentum Iſchiadicum, Aët. l. 12. c. 5. notante Gorræo.

Isosthathmos, ἰσόσταθμος, epitheton medicamenti cujusdam Becchici, apud Aët. l. 8. Gorræus.

Ispida, ἀλκυών, nomen avis parvæ, pulchræ, pennarum venuſtate clariſſimæ, *Alcyonis* ſpecies, cujus deſcriptio & uſus videatur apud Aldrov. Ornithol. l. 20. c. 61.

*Isthmion, *Iſthmos*, ἰσθμιον, ἰσθμὸς, vocatur ea pars corporis, quæ os & gulam interjacet, ſive communis gulæ & gutturi, per quam ea, quę comeduntur & bibuntur, transeunt, per translationem propter loci anguſtiam ità dicta. Unde & *Tonſillæ* inflammatæ παρίσθμια appellantur, Hippocr. 3. aphor. 26. Dieter. n. 657. Hâc ratione ἰσθμὸς & φάρυγξ idem erunt, hoc eſt, quæ inter ſtomachum & laryngem interjacet, latitudo & capacitas, Latinè *Fauces*, dicta, quamvis Galen. φάρυγγα dicat, corpus eſſe *iſthmum* ambiens, l. de muſc. diſſect. c. 15.

Italicum, ἰταλικὸν, nomen Emplaſtri ἐμμότου, quod vim habet purgandi ulcera ſordida, & carnem inducendi, cujus deſcriptio habetur ap. Ægin. l. 7. c. 17. Ejus uſûs meminit & l. 4. c. 40.

Iter, ὁδοιπορία, quid ſignificet, notum eſt. Conſideratur verò & in medicinâ, tanquam cauſſa ſanitatis & morborum. Hinc Hipp. l. de ſal. diæt. t. 9. docet, quo tempore anni, & quomodo *iter* faciendum ſit? & Gal. inter morbos *iter* agentium in frigore ſummo refert convulſionem, l. de diff. morb. c. 5. item putredinem ex itinere laborioſo, propter variam aëris mutationem, l. 11. meth. med. c. 4. & alibi.

Ithagenes, ἰθαγενὴς, *genuinus*, legitimus, propriè uſurpatur de conceptu vero, ad differentiam molæ, aut alterius falſi conceptûs, Hipp. l. de ſterilib. XX. 2. l. 1. de morb. mul. XCVII. 3. Junge Foëſ. Oec. p. 278. ſeq.

Ithycybos, ἰθύκυβος, ex *recto gibboſus*, & uſurpatur de ſpinâ, cùm ex recto in gibbum elevatur, Hipp. 3. de artic. t. 44.

Ithylordos, ἰθύλορδος, oppoſitum eſt prioris, & dicitur de incurvato, & in *directum repando*; in ſpecie de ſpinâ introrſum inclinante Hipp. d. l. t. 42.

Ithys, ἰθὺς, idem, quod εὐθὺς, *rectus*, directus. Vide *Euthys*.

Ithyscolios, ἰθυσκόλιος, notat compoſitam recurvationem, ἐκ τῦ ἰθυκύβου, & ἰθυλόρδου, quando & in poſteriorem & anteriorem partem fit incur-

incurvatio; & usurpatur etiam de spinâ, Hipp. d. l. t. 42. & Galen. in comm. ad d. l. t. 48. C. Hofm. reddidit Lat. *Resticurvus*, in comm. ad Gal. de U. P. n. 922.

ITHYORIA ἰθυωρία, idem, quod εὐθυωρία. Vide *Euthyoria*, *Restitudo*, rectus processus. Usurpatur ab Hipp. l. t. de fract. t. 9. 10. & 3. t. 31.

ITHYTRICHES, ἰθύτριχες, dicuntur, qui *rectos habent capillos*. Hipp. l. 6. Epid. VII. 28. quibus *crispi* opponuntur *capilli*, Gr. οὖλοι, vel οὐλότριχες. Aristot. & Alex. in probl. dict.

ITINERARIUM, ὁδοιπορικόν, vocatur in Chirurgicis instrumentum, ex tenui argento vel orychalco paratum, quo via ad exactam loci, in quo, & per quem incisio ad extrahendum calculum vesicæ facienda est, notitiam monstratur, cujus delineationem & usum exhibet Hildan. l. de lithotomiâ vesicæ, c. 14. 15. Aliàs *Itinerarium* in propriâ significatione, quatenus significat descriptionem memorabilium in itinere, Medicis quoque commendatum esse debet, ad veram experientiam acquirendam & confirmandam.

ITIS, ῖτις, terminatio est propria inflammationum, sive potius nominum inflammationes nunquam non significantium, v. g. *Phrenitis*, *Pleuritis*, *Nephritis*, &c. teste Lind. Ex. XVI. §. 11.

ITRION, ἴτριον, latè, & strictè acceptum fuisse vocabulum, constare poterit ex Authoribus diversis. In genere notat *placentarum* non fermentatarum genus, Latinis *Libum* dictum, Lang. l. 1. ep. 56. sub se comprehendens duas species: præstantiorem unam, quæ ῥύημα, & viliorem, quæ λάγανον dicitur, Galen. l. 1. de Al. facult. c. 4. Foësius explicat ἴτρια per *dulciaria liba*, aut bellaria, vel panes dulciarios ex saccharo, nucibus, pineis, amygdalis, aut etiam seminibus papaveris, & sesami confectos, quales hodiè *Marzipanes* vocantur, corruptâ fortè ex μάζα voce, Oecon. pag. 292. De *Itriis* etiam legatur Mercurial. libr. 1. V. L. cap. 11. Lang. lib. 3. ep. 4. J. Alex. l. 8. Sal. c. 10.

IVA, vocatur Rul. & Johns. medicina, propter membra contracta, v. g. *Iva arthetica*, *Iva potabilis*, in Lex.

JUCUNDITAS, *Jucundus*, ἥδυσμα, ἡδύς, etiam ἡδύς, ἡδὺς, quid significet, notum est. Vide etiam *Hedys*. Refertur aliàs inter generales Conditiones, ad Methodum medendi spectantes, ex Gal. l. 14. meth. med. c. 13. Quomodo tamen hæc conditio aliquando limitationem admittat, vide in Dogm. nostris P. IV. c. 3. dogm. 10. p. 512. seqq. Adde & C. Hofm. Orat. Isag. 2. p. 114. seqq.

JUDAICUS, *Judæus*, ἰουδαϊκός, ἰουδαῖος. Est epitheton lapidis, qui in Palæstinâ Syriæ reperitur, unde & *Syriacus* vocatur, estque glandis effigie candidus, scitâ admodùm configuratione, à cujus obtusiori parte ad acutiorem procedunt eminentes lineæ, æqualiter inter se distantes, quasi de industriâ detornatæ. Vis eidem

eidem tribuitur insignis comminuendi calculum, & cum urinâ expellendi, Gal. l. 9. de S.F. §. Judaicus. Ægin. l. 7. c. 3. Hinc etiam ab effectu τηκόλιθος atque οὐρεῖος dictus fuit; à similitudine verò φοινικίτης appellatus, Gorræus. Commendat ejus quoque virtutem Paracelſ. l. de morb. Tartareis c. 18. & 20. in ſpecie oleum ex lap. Judaico, l. de morbis ex Tartaro, tr. 2. c. 1. Videatur & Schröder. l. 3. c. 8. n. 10. Deinde eſt epitheton *Emplaſtri*, cujus geminæ habentur deſcriptiones: una apud Celſ. l. 5. c. 19. quod dicit, fracto capiti accommodatum eſſe: altera apud Aëtium l. 15. quod repurgans carnemq; gignens habetur, notante Gorræo.

*Judicatio, *Judicium, Judex, Judicatorius*, κρίσις, κριτὴς, κρίσιμος. Vide *Criſis, Criſimos*.

*Jugale, *Jugamentum*, ζύγωμα, os dicitur, quod temporis muſculo præpoſitum, transverſam in medio ſuturam habet, cujus poſterior pars cum capitis oſſe, quod juxta aures eſt, anterior cum parte ſupercilii extremâ ad parvum oculi angulum continuatur, Galen. l. de oſſib. c. 2. duplex ad utramque aurem, ſuper foramina, per quæ facultas audiendi eſt, emergit, l. Introduct. c. 11. & c. 2. de artic. t. 14. Vide & Barthol. libell. 4. Anat. c. 6.

*Jugularis, σφαγῖτις, φλέψ, vocatur *Vena* utrinque ad colli latera in *jugulo* aſcendens. Dividiturq; in *Internas* & *Externas*, de quibus vide Barthol. libell. 1. c. 6. Meminit Galen. c. 2. de R.V.I.A. t. 10. & l. de ven. & art. diſſect. c. 7. Hippocr. vocavit σφαγὰς τοῦ τραχήλου, l. de Glandul. II. 19. Earum venarum ſectionem valdè periculoſam eſſe, teſtatur Hildan. Cent. 4. Obſ. 2. Nihilominus tamen aliquando inſtitui poſſe, docet Idem d. l. Obſ. 14.

Jugulatus, ἀποσφαζόμενος, dicitur de animalibus, quæ interimuntur præciſo jugulo, & venis jugularibus, Hipp. l. de nat. hum. t. 31. Sumitur tamen aliquando verbum *Jugulari* latius, pro occidere, *interficere*, uti patet ex Scribon. n. 84.

*Jugulum, σφαγή, propriè ſignificat cavum illud, ſive ſcrobiculum, quo disparantur κλεῖδες, ſive *Claviculæ*; in quâ ſignificatione legitur apud Galen. l. 13. de Uſ. P. c. 11. notante C. Hofmann. in comm. n. 104. Authores tamen Latini frequentiſſimè uſurparunt vocab. *Jugulum* pro ipſis *Claviculis*. Vide *Clavicula*. Unde paſſim in Galen. Latinâ verſione, Foreſto, & aliis de *Jugulo* fracto, incurvato, fiſtuloſo, &c. legitur. Ità & Bartholin. teſtatur, Celſum vocaſſe *Jugula*, libell. 4. cap. 19. in princ. Aliàs *Jugulum* vocatur quoque primum os ſterni, amplius & craſſius pugionis referens nodum, teſte eodem, d. l. 18.

*Juleb. *Julapium, Julepus*, ζουλάπιον, aliis ἰουλάβιον, dicitur medicamentum liquidum & potulentum, ab Arabibus inventum, ex aquis vel ſuccis liquidis, cum ſacchâro, vel ſyrupo aliquo paratum, cum vel

vel sine concurrente coctione; de quo medicamenti genere legi possunt Morell. in med. præscr. form. l. 1. s. 1. c. 2. Schröder. l. 2. cap. 64. Schenk. in Syntagm. comp. & præscr. medic. Part. spec. cl. 2. s. 5. c. 2. Rolfink. O. & M. Med Sp. l. 8. s. 2. c. 20. *Julepus* vel *Syrupus Chymicus* paratur, si Extractioni diminutæ additur saccharum purum, & coquitur ad perfectionem, filtratur, vel clarificatur. Libav. Alchym. Pharm. c. 24.

Julia, rectiùs *Julis*, ἰουλὶς, nomen piscis, quem inter saxatiles refert Galen. lib. 3. de Al. Fac. c. 28. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 3. Hujus pisciculi descriptionem, usumq; in cibo & medicinâ vide apud Aldrovand. l. 1. de Pisc. c. 7.

Julos, *Julus*, ἴουλος, æquivocum est vocabulum. 1. Ità dicitur, quòd in corylo, ut & alno, juglande, quercu, veluti prælongus vermis singulari pediculo dependet; quæ significatio ad Botanicos spectat. 2. ἴουλοι dicuntur exortus pilorum circà tempora, ut & lanugines primæ in mente erumpentes, ex Ruffo. Gorr. 3. Est nomen Insecti multipedis rotundi, ad differentiam *scolopendræ*, ad lumbricos terrestres pertinentis, cujus descriptionem & usum tradit Aldrovand. l. 5. de Insect. c. 14. & 15. Denique 4. piscis quidam hoc nomine quoque venit, os sceleratissimi veneni refertum habens, uti testatur ex Æliano dictus Aldrov. l. 1. de pisc. c. 7.

Jumentum, ὑποζύγιον. Vide *Hypozygion*.

Jumnisum, *Jumnizum*, id est, *Fermentum*. Rul. & Johns. in Lex.

Juncata, vocatur edulium quoddam lactarii operis, quòd junceæ fiscellæ incluso lacte fiat, æstivis fervoribus expetitum valdè. Jul. Alexandr. not. in Gal. l. 7. meth. med. c. 4.

Junctura, διάρθρωσις, vide *Diarthrosis*. Hinc & Arthritidis subjectum propriè habentur *Juncturæ*, συμβολαὶ, id est, conjunctiones articulorum; & proptereà etiam *Juncturarum* dolor à quibusdam vocatur. Forest. l. de Arthritide passim in Schol.

*Juno, tropicè denotat *Aërem*. Theatr. Chym. Vol. V. p. 261. 334.

Jupiter, Ζεὺς, vel sumitur pro stellâ erraticâ, sive *Planetâ* lucido, quoad vires & influxum in inferiora temperatè calido & humido, & proptereà vitæ amico, qui malas Saturni qualitates temperare creditur. Hinc etiam varia mineralia, vegetabilia & animalia ipsius regimini subjiciunt, de quibus videatur Schröder. l. 1. c. 9. quamvis fortassis hæc distributio corporum naturalium per Planetarum directionem imaginaria potius, quàm realis dicenda sit. Licèt verò adeò benignæ virtutis Planeta habeatur *Jupiter*, nihilominus Paracels. implicitè eidem etiam certos adsignare morbos non veretur, quos tamen non denominat, Paragran. II. Tr. 2. de Astronom. Vel accipitur pro Deastro gentilium,

filio Opis & *Saturni*, supremo inter fictitia Ethnicorum Numina, quæ significatio est extrà pomeria medica. Occurrit tamen apud Gal. l. 3. de U. P. c. 10. ubi meminit *Jovis Olympici* ornatûs mirabilis, & l. 9. de C. M. S. L. c. 4. ubi ipse fatetur, fabularum scriptores finxisse *Jovem* in monte Dictæo Cretæ educatum, occultatumque à matre Rheâ, ne à patre Saturno quoq; devoraretur. Vel sumitur Spagyricè, & denotat *Stannum*. Rul. Johns. ideò, quòd *Jovi macrocosmico* sympathicè conveniat, & microcosmico, id est, *Hepati*, Schröder. l. 3. c. 14. Vel etiam ab Hermeticis sumitur pro *Aëre* vel *Vento*, uti videre est in Physicâ Trismegisti, ut & Philosophiâ Chemicâ Ger. Dornei. Vid. Theatr. Chymic. Vol. 1. in Indice. Tropicè *Jupiter* etiam *Vitam* denotat. Th. Chym. Vol. V. p. 261.

JURAMENTUM, ὅρκος, item *Jusjurandum*, quid significet, ex aliis Lexicis constat. Medicis peculiare conscripsit Hippocrates non adeò ineptum. Non absimile proposuit Linden. Ex. III. §. 24. Hujusmodi v. præstatio *Juramenti* non solùm linguâ, sed & corde, vel animo puro fieri debet, quem etiam certissimè devincit, docente eodem Ex. X. §. 280. Quæ contra *Juramenta* Medicorum Magistratibus præstitorũ proponit in præfat. ad Paragran. tumetipse videas, an sint prorsus de nihilo.

Jus, apud Latinos æquivocum est. Vel n. significat *Statutum Politicum* & Legale, Gr. δικαίωμα, quæ significatio huc non pertinet. Vel notat liquorem esculentum eorum, quæ cocta sunt, cum vel sine condimentis. Dicitur Gr. ζωμὸς, Lat. *Brodium*, *Jusculum*. De *jure albo* veterum videatur Gal. l. 3. de Al. fac. c. 30. & l. 4. de san. tu. c. 10. Lind. Ex. X. § 66. seqq. Lang. l. 1. ep. 58. Plura de *Jusculis* variis Jul. Alex. l. 19. Sal. c. 15. Rolfink. O. ac M. Med. Sp. l. 14. s. 1. c. 10. & seq. Imprimis v. tabidis corporibus *Jus consumtum* sive analepticum commendari solet, de cujus præparatione vide dictos Authores Jul. Alexandr. & Rolfink. & Claud. Deodat. Panthei Hygiastic. l. 2. c. 5. p. 59. ubi *Jus congelatum* & *Gelatinam consummatam* vocat.

JUSJURANDUM, vide *Juramentum*.

JUSSA, id est, *Lapis gypsius*. Rul. & Johns.

JUSTUS, *Justitia*, δίκαιος, δικαιοσύνη. Vide *Dicæon*.

JUVANS, ὠφελοῦν, ὠφέλησις, idem, quod *Auxilium*, *Remedium*, *Indicatum medicum*, de quibus suprà suis locis. *Juvans* dicitur, quo auxiliamur naturæ, h. e. vires ejus augemus excitando aut confirmando, donec expulerit hostem morbum, & amicam sanitatem recuperarit. Lind. Ex. IIX. §. 64. 65.

JUVENCUS, δάμαλις, dicitur de bobus vel vitulis ad secundum annum pervenientibus, quorum caro satis commoda ad nutritionem. Vocantur & *Junices*. De iis vide Jul. Alex. l. 11. Sal. c. 9.

JUVENIS, *Juventus*, νέος, νεάνισκος, μειράκιον, idem, quod *adolescens*, *Adolescentia*. Quam v. ætatis determinationem propriè comprehendat, inter se discrepant Authores, de quo dissensu vide Dieter. n. 563. 565. Nobis videtur latè & strictè posse accipi, quatenus vel includit, adultos, vel non. Nec multum refert, modò accesserit dextra expositio. *Juvenis* quandoque strictè distinguitur ab *adolescentia*, & eam superat, ità ut incipiat inter seniores numerari, Linden. Ex. XV. §. 105. Quod in senibus per cœlum Philosophorum, id est, quintam essentiam auri juventus possit recuperari, uti vult Raimund. Lullius, Theatr. Chym. Vol. 1. de medic. Chymicis, hyperbolicum est. *Juvenis pulcher* ænigmaticè vocatur aqua rubra in labore Lapidis Philosophici Th. Chym. Vol. IV. p. 945.

*JUXTANGINA, κυνάγχη, ità vocarunt Latini Interpretes speciem *anginæ*, quæ κυνάγχη Gr. dicitur, vel potius παρακυνάγχη, uti patet ex Gal. 1. aph. 12. Vide *Angina*.

IXALE, ἰξάλη, aliis ἰσάλη, significat *pellem capræ* non sectæ. Nam ἴξαλος significat caprum salacem, quamvis Gal. etiam alterius animalis *pellem* significare statuat Hippocr. 3. de fract. t. 25. Gal. in comm. Erotian. p. 55. F. Foës. Oec. p. 283. Latinè *Petulca*.

*IXIA, ἰξία, idem, quod κιρσὸς, *varix*. Vide *Varix*, quamvis sint, qui discrimen esse putent inter κιρσὸν & ἰξίαν, illam vocem de *omnivariâ* in quacunque corporis parte accipientes; hanc v. ad eas modò, quæ in cruribus habentur, restringentes. Sed discrimen nullum censendum est. Gorræus. Castellus. Legitur vocab. ἰξία apud Hippocr. l. 7. Epid. L. II X. 12. *Ixia* etiam vocatur succus plantę, quæ *Chamelæon albus*, sive *Carlina* vocatur, vel viscum radici illius herbæ adhærens, quemadmodum & ipsa planta *Ixia* & *Ixine* dicitur. Diosc. l. 3. c. 10. Scribon. n. 192. & Rhod. ad h. l. For. l. 30. Observ. 10. in Schol. Helmont. tr. Pharmac. & Dispens. mod. n. 12. & Tumul. pestis in fine.

*IXIR, vide *Xir*.

IXYS, ἰξὺς, usitatissimum Hippocrati vocabulum, *rectitudinem*, vel rectam viam significans; & ità idem, quod ἰθυωρία. Vide *Euthyoria*. Loca ex Hippocr. legantur apud Foës. pag. 284. Propria κατ' ἰξιν significatio dimensi per longitudinem corporis *rectitudo* ex dextrâ vel sinistrâ parte est. Jul. Alex. not. in Gal. l. 2. ad Glauc. c. 2.

IXODES, ἰξῶδες, *viscosum*, significat ab ἰξὸς, *viscum*, & pro glutinoso medicamenti lentore sumitur apud Hipp. l. de ulcer. IX. 5.

IXOS, ἰξὸς, vocatur *viscum*, quod nomen & plantæ arboribus, quercui, pyro, corylo, abieti &c. adnascenti, & succo concreto glutinoso tribuitur, & paratur ex acinis contusis, & in aquâ decoctis. Sunt, qui commanducando eum efficiunt.

unt. Optimum est recens, intus porraceum, extrà fulvum, quod asperi nihil, aut furfurosi conceperit. Emollit, discutit, extrahit. Gorr. vide *Viscum*. Dicitur & de pastâ frumentaceâ viscosâ, Gal. l. 2. de L. A. c. 8.

Ixys, *Ixye*, ἰξὺς, ἰξύη, *Ilia*, vel *lumbi* dicuntur, magis tamen posterius, quàm prius, uti patet ex text. Hippocr. t. 70. l. de nat. mul. II. 12. V. 3. VI. 3. VII. 4. IX. 3. XI. 5. XIII. 5. XIV. 1. & sæpius alibi, quæ loca videantur apud Foës. pag. 285. Vide *Lumbus*.

Jynx, ἴυγξ, avis quædam vocatur, quæ Lat. *Torquilla*, quod reliquis corporis partibus nihil agentibus solam cervicem contorqueat. Hujus descriptionem & usum in cibo & medicinâ vide apud Aldrovand. l. 12. Ornithol. cap. 42. & de *Jyngi* cōgenere c. 43. De usu magico illius Lang. l. 2. ep. 59. quamvis in eo non conveniat cum Aldrovand. quòd cum illâ aviculâ mugiente inter cannas in piscinis confundat.

K.

Græca vocabula ab hâc literâ quæ incipiunt, vide in literâ C. exposita.

Kaawt, potus Indicus ex Tritico indico, *Mays* dicto, paratus.

Kachymia, *Kakimia*, id est, *Cachymia* Vide *Cachimia*. Rul. & Johns. Parac. Chirurg. l. 3. de pustul. & exulcerat. Gal. c. 6. ubi dicit, Margasitam esse Extractum *Kakimiæ*.

Kaib, id est, *lac acidum*, coagulatum. Rul. & Johns.

Kal, id est, Sal de torrente. Rul. & Johns.

Kald, id est, *acetum*. Iid.

Kaled, in negotio Lapidis Philosophici ejusque primo opere vocatur *Volans*, uti videre est in Theatr. Chym. Vol. V. p. 206.

Kali, id est, *cinis clavellatus*. Hinc *Alkali*. Vide suprà *Kali*. Arabicè Usnen. Rhasis v. scribit, *Kali* esse alumen asfur. Rul.

Kabnos, id est, *fumus*. Rul. & Johns. Fortassis mendum est, & legendum *Kapnos*

Kamar, vel *Camar*, id est, *Argentum*. Iid.

Kamir, id est, *fermentum*. Iid.

Kanfor, id est, *Stannum*. Iid.

Kaprili, id est, *Sulphur*. Iid.

Kar, est *gemma lucens*, sicut ignis. Iid.

Karabe, id est, *gumma* sicut sakkorata, notat *Succinum*. Vide *Carabe*. Paracelf. etiam *Asphaltum nigrum* vocat *Karabe*, in prælect. Chirurg. de vulner. c. 12.

Karena, est vigesima quarta pars minutissimæ guttæ Paracelf. l. 6. de grad. & compos. c. 7.

Karabitus, vocatur Arab. *phrenitis*, quia alienatio mentis concurrit, quæ etiam hoc nomine indigitatur. Forest. lib. 10. Observation. 1. Schol.

Kasam, id est, ferrum. Ruland. & Johns.

Katimia, idem, quod *Cadmia*, *lapis Calaminaris*, Tutia. Ruland. & Johnson. Vide *Cadmia*. *Calaminaris*.

Kayl, est lac acetosum. Ruland. & Johns.

Kaysir, id est, spuma maris, propriè pumex. Iid.

Kazdir, *Kasdir*, *Kacir*, *Kassizeros*, id est, Stannum. Rul.

Kenkel, vocatur animal ad Tyriam tincturam utile. in Th. Ch. Vol. V. p. 12.

Kermes, vide *Chermes*.

Kersudrus, nomen serpentis, qui aliàs Chersydros *Hydrus* appellatur. Aldrov. Hist. serpent. & drac. l. 1. c. 17.

Kibric, diversa significat. Rul. describit, quòd sit Mercurii & aliarum rerum fusilium vel liquabilium parens, & prima materia, ex quâ fit Mercurius. Ipse lapis quoq; ità vocatur in Lex. Cui ferè consentit Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 34. scribens, *Kibric* caput & pater aluminum, salium & omnium liquabilium metallorum. Alibi tamen, nimirum d. l. c. 7. *Kibric Philosophorum* paulò aliter descripsit; quæ verba non necesse est, transscribere. Idem vocat & *Sulphur Kibric* Apoc. Herm. P. prior. c. 2. *Kibric* vocatur *gummi Philosophorum* Th. Chym. Vol. V. pag. 84. Junge pag. 89.

Kibrith, id est, *Sulphur*. Rul.

Kibrius, *Kebric*, id est, *Arsenicum*. Johns.

Kidibengi, vocantur illi, qui *Bengi* ex semine & foliis cannabis paratum ad Veneris stimulum devorant, ex Olearii Itiner. Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 69.

Kises, sal è rivo, vel fluvio. Rul.

Kist, id est, grana quindecim. Paracels. Paragraph. l. 7. c. 4. §. 4. in append.

Koboltum, vide *Cobaltum*

Kolerus, dicitur ulcus siccum Paracels. Gener. Vermium & Apostemat. Tab. 8.

Kolto, *Koltus*, Polonis vocatur *Plica Polonica* Eph. N. Cur. A. II. Obs. 52. in Schol.

Koma, *Komartos*, id est, *Calx viva*. Rul. & Johns.

Kuhul, est minera plumbea, *plumbum Philosophorum*. Rul. Th. Chym. Vol. V. pag. 14. Meminit & alibi sępius hujus vocabuli.

Kumen, est *coadunatio*.

Kuria, vel *Kymia*, vel *Kymus*, dicitur *Massa*. Unde *Alkymia*. Ruland. & Johns.

Kymenna, id est, *ampulla*. Iid.

Kymia, vide *Kuria*. Vocatur etiam *Kymia Cucurbita*, è quâ fit destillatio. Rul.

Kymit *elevatum*, cinabrium album sublimatum. Rul.

Khymolea dicitur lutum illud, quòd sub cote colligitur, aliàs *Chymolea*. Rul. & Johns.

Kymus, vide *Kuria*. *Kymum* vel *Kyminum*, id est, *coadunatio*. Rul.

Kyram, est *nix*. Rul. & Johns.

Kyra, id est, *Opopanax*. Iidem.

L. Labda-

L.

LABDANUM, vide *Ladanum*. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 388.

LABE, λαβὴ, idem, quod λῆψις, communiter *apprehensionem*, acceptionem significat, à λαμβάνω accipio. Apud Hippocr. specialiter sumitur pro ἐπισημασία, h. e. primâ febrium *accessione*, præcipuè periodicarum. Gal. in Exeg. voc. Hippocr. quamvis frequentius λῆψις vocabulo usus Hipp. l. de morb. XIII. 17. l. 1. Epid. f. 2. t. 20. l. 5. Epid. XXXII. 14. l. 9. XLVII. 5. XLVIII. 5. Vide Foës. Oec. p. 371. Gorr. in def. & verbum *Lambano*.

LABEO, χειλὼν, χελὼν, dicitur, qui prominentibus est labris. Usurpatur de hominibus & piscibus. Vocantur & *Brochi*; aliis *Bronci*. Vide Linden. Ex. XI. §. 37. seqq.

*LABES, σπῖλος, vide *Macula*.

LABI, verbum ὀλισθαίνειν, πίπτειν, vide *Lapsus*, *Olisthano*.

LABIS, λαβὶς, vocatur *forceps*, aut *volsella*, quâ aliquid apprehenditur, & extrahitur. Hippocr. l. de steril. b. XXVI. 13. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 3.

*LABIUM, *Labrum*, χεῖλος, propriè vocatur oris extremitas musculosa ipsum claudens & aperiens. Dicitur *oris margo*. Divisio est in *superius* & *inferius*, quorum illud *labrum*, hoc *labium* dici rarissimè fuit observatum Gal. l. 11. de Us. part. c. 16. Dieter. n. 919. Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 13. §. 44. Barthol. l. 3. Anat. c. 11. Quod in *labiis* prominet, πρόχειλον, & προχειλίδιον appellatur Lind. d. l. §. 45. Per similitudinem etiam *Labia* vocantur extremitates duæ pudendi muliebris, inter quas rima externa est constituta, & sunt corpora oblonga mollia, atq; peculiarem substantiam habentia, qualis nulla alia est in toto corpore Barthol. l. 1. Anat. c. 35. fin. Gr. κρημνοὶ dicuntur, item Erotiano χείλη, Linden. d. l. c. 7. §. 139. Ità quoq; extremitates vulnerum ulcerumq; vocantur *labia*, κρημνοί. Vide *Cremnos*. Processus ossium, qui ἀποφύσεις appellantur, *labra ossis* dici, quia instar *labrorum* prominent, constat ex Barthol. libell. 4. c. 1. in fin.

LABRUM quoque vocatur vas ad balneum, vel in alium quoque usum destinatum; unde *Labra* vinaria, olearia, leguntur in Lexicis.

*LABOR, πόνος, μόχθος, bifariam accipitur: 1. de *Exercitatione* corporis seriâ & vehementiori, unde & molestia quædam, aut lassitudo comitatur. 2. de molestiâ dolorosâ ægrotorum; imò de ægritudine ipsâ. Hinc usitatissima phrasis: morbo aliquo *laborare*: item *laborantes*, h. e. ægroti. Vide Gal. 5. in 6. Epid. t. 10. Foës. Oec. p. 523. Dieter. n. 711. Linden. Ex. XIII. §. 102. seqq. Rhod. in Lex. Scrib. In specie operationes vel ἐγχειρήσεις Chymicæ vocantur *Labores Chymici*. Libav. tr. de Igne naturæ c. 50. *Labor Sophiæ*, Paracelsicum est figmentum, quod dicit, esse alterum mundum, imò paradi-

radisum, in quo nullus morbus gignitur, nec permanet, nullum animal venenosum habitat, nulla sanitas vacillat, sed in quo operationes elementorum perfectè & integris facultatibus fiunt, quemadmodum ità descripsit tract. vernaculo de vitâ longâ. Meminit & tract. 2. de pestilitate. Rul. & Johns. in Lex.

LABORATORIUM, hodieq; Chymicis notissimus termin9, qui significat locū destinatum operationibus Chymicis, sive *domum Chymicam*, cujus ingeniosa & accurata constitutio maximum potest ad Exercitium artis hujus afferre momentum. Rolfink. Chymiæ l. 2. c. 16. Per *Laboratorium Naturæ* videtur Paracels. intelligere *Mundum*, præcipuè loca subterranea, in quibus nunquam otiatur, l. de morb. Tartareis c. 14.

LABRAX, λάβραξ, vide *Lupus*, nomen piscis pelagii. Gal. l. 3. de Al. fac. c. 26. Lind. Ex. XI. §. 96. 98.

*LABRUM, idem, quod *Labium*. Vide p. 2. *Labium*.

*LABYRINTHUS, λαβύρινθος, significat propriè locum variis ambagibus & anfractibus viarum inflexum. In Anatomicis v. ob similitudinem in aure interna meatus anfractuosi quoq; vocantur *Labyrinthus*, distincti tamen à cochleâ, cuj9 anfractus in gyrum positi sunt. Vide Barthol. libell. 4. Anat. cap. 6. Scripsit etiam Paracelſ. tractatum, quem inscripsit *Labyrinthus* Medicorum errantium, in quo more suo gravius invehitur in Doctores Galenicos, & simul peculiaria fundamenta Empirica addiscendi Medicinam tradit & proponit, tantâ tamen cum obscuritate in plerisq; occurrente, ut Bœotica ænigmata legisse videaris.

*LAC, γάλα. Vide *Gala*.

LACAPHTHON, λάκαφθον, quid sit, incertum est, nec etiam sæpe à Medicis usurpatur. Meminit ejus Ægineta l. 7. c. 22. in Cypheos magni compositione, ubi simul exponit per corticem piceæ aut alterius cujusdam arboris. Ruellius v. existimat, esse *nascaphthum* sive *narcaphthum*, aromatis genus, quod ex Indiâ deportabatur, suffimentis optimum, notante Gorræo.

LACCA, λάκχα, vocabulum esse Arabicum, credit Garzias 1. arom. 8. significans humorem ad mellis crassitudinem coctum, & ità idem cum *Loob*, *Luc*, denotans. Quid v. hoc vocabulo specialiter indicetur, variæ sunt Medicorum opiniones: In hoc tamen omnes conveniunt, quòd *Lacca* duplex sit: *Naturalis*, & *Artificialis*. De utraq; vide C. Hofmann. Officinal. l. 2. c. 119. Schröder. l. 4. cl. 2. n. 387. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. De *Naturali* Chioccum Mus. Calceol. s. 5. pag. 630. de artificiali Libav. Synt. A. Ch. l. 6. c. 3.

LACERTA, *Lacertus*, σαῦρα, σαῦρος, primò nomen est animalis quadrupedis digitati ovipari, (ut vulgò creditur, quamvis sint ex recentioribus, qui viviparas *lacertas* observasse se

se se

ſe ſe teſtentur,) cujus deſcriptionem, differentias, & uſum in medicinâ videre licet apud Aldrov. l. 3. de quadr. digit. ovipar. cap. 5. ſeqq. Adde Schröder. l. 5. claſſ. 4. n. 106. qui tamen hallucinatus eſt, quando per inſectum deſcribere nō eſt veritus Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. De *lacertis* in hominum corporib⁹ genitis, nec non vomitu rejectis vide Caſp. Rejes C. El. q. 30. Eph. N Cur. A. III. Obſ. 311. Deinde *Lacertus* etiã tribuitur quibusdam piſcibus, v. g. *Coliæ*, *Sauro*, *Scombro*, uti patet ex Aldrov. l. 2. de piſc. c. 53. ſeqq. *Lacertus* porrò vocatur caro muſculoſa ſine oſſib'. Rul. Et ità idem, quod *Muſculus*. Barthol. l. 1. Anat. c. 5. Gr. μῦς. Spagyricis *Lacerta rubra* vocatur *Vitriolum Hungaricum Colcotbar*. Rul. & Johnſ. Libav. in Apoc. Hermet. P. prior. c. 2. Et *Lacerta rubra* ſecretior quædam præcipitati Mercurialis præparatio, d. l. c. 4. Vide *Saura*.

LACHANON, λάχανον. Vide *Olus*.

LACHRYMA, δάκρυον. Vide *Dacryon*.

LACONICUM, λακωνικόν. Vide *Balneum*. Fuit olim pars prima balnei apud antiquos, & ſola ferè ex toto balneo nobis ſupereſt, teſtudo ſcil. illa thermarum, quæ igne concalefacta vaporem ſiccum continet, à quo ſudor in corporibus movetur. Gr. ὑπόκαυστον, & πυελαλήτικον ξηρὸν & θόλος ξηρὸς vocatur. Gorr. Adde Weker. Antid. gen. l. 1. c. 23. De antiquâ *Laconici* ſtructurâ vide Rhod. ad Scrib. n. 60. p. 103. ſeqq.

LACTANS, θηλονή, θηλάστρια, θηλωτὶς, *nutrix* vel mater, quæ lac è mammis ſugendum præbet, à θηλάζω, quod verbum activè pro *lacto*, & paſſivè pro *ſugo* vel *lactor* accipitur, uti patet ex Lexicographis, & de pueris *lactentibus* vel ſugentibus à Galeno uſurpatur 5. in 6. Epid. t. 37.

LACTARIUM, *edulium*, τὸ διὰ γάλακτος ἔδεσμα, Gal. l. de bon. & mal. ſucc. c. 13. Dicitur & γαλακτικὸν ἔδεσμα. Itē τὰ γαλάκτινα, *Lacticinia*, hoc eſt, edulia varia ex lacte parata. Talia propter lentorem bolarem Tartarum gignere vult Paracelſ. Paramir. l. 3. tract. 1.

*LACTES. Hujus vocabuli non eadem eſt apud veteres & recentiores ſignificatio. Illi vel enim uſurparunt pro inteſtinis tenuibus: vel pro ſucco; quem perſimilem lacti in piſcium maſculorum ventriculis cernimus, quemq; genitalem ſuccum, vel rorem appellare poſſumus, imò debemus: vel pro Meſenterio, Omento, Pancreate, pro glandulis meſenterii. Recentiores v. optimè nomen hoc tribuiſſe videntur *Venis Lacteis* vel *Chyliferis* per Meſenterium diffuſis, quemadmodum hanc appellationem & varietatem ſignificationum egregiè expoſuit Caſp. Aſellius tr. de *Lactibus*, ſive *Venis Lacteis*, & præſertim c. 1. & 10. Confirmavit Barthol. libell. 1. c. 3.

LACTEUS, γαλάκτινος, γαλακτικὸς, variis humoribus etiam excrementitiis tribuitur. *Chylus* dicitur *lacteus ſuccus*. Et apud Paracelſ. ſæpè occurrit *Lactea urina* in tract. de urina-

urinarum judiciis l. 1. cap. 1. seqq. estq; ab alcolâ sive tartaro resoluto. Tribuitur & Venis Chyliferis, de quibus anteà dictum. Dicitur quoq; de *lineâ albâ* in cœlo, quæ *Galaxia* appellatur. Vide *Galaxia*. *Febres* puerperarum quædam vocantur *Lacteæ*, quòd plerunq; ab & cum lactis in mammis proventu excitetur ebullitio sanguinis & intemperies febrilis, de quibus febribus vide Willis. c. 16. de febrib.

LACTICA, est epitheton febris Typhoidis aliàs dictæ, quæ ab Arabibus *Lactica* dicta fuit, teste Lang. l. 2. ep. 41.

LACTUMEN, idem est, quod *Achores*, sive *Crusta Lactea*, Walth. Sylv. med. p. 14.

LACTUMINA, dicuntur *Crusta Lactea*, apud Heurn. de morb. c. 7.

*LACUNA, idem, quod *Choana*, *Infundibulum*. Vide *Choana*.

LACUNE, id est, *terra sigillata*. Rul. & Johns.

LACUS, λίμνη, λάκκος, quid significet, notum est, nimirum Aquam stagnantem, & proptereà facilè corruptibilem. Idem quod *Stagnum*, *Palus*. Gal. l. 4. de S. Fac. c. 20. & l. 9. §. Chalcanthos. *Lacus* etiam dicitur de vasis ad lavandum idoneis, & ità coincidit cum *Labro*. Rul. in Lex. Quomodo differat ab ἕλος, vide Jul. Alex. not. ad Gal. l. 5. meth. med. c. 12.

LADANON, λάδανον, dicitur & *Labdanum*, (perperam v. confunditur cum vocabulo *Laudanum*, de quo inferius dicendum,) estq; succus pinguis & roscidus fruticis, *Cistus Ledon* dicti, foliis adhærescens. Cogitur facilè in massam non absimilem pilularum, colore opaco cinereo, inflammabile, suaveolens in suffitu, de quo videatur Dioscor. l. 1. c. 128. C. Hofm. offic. l. 2. c. 120. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 388. Fr. Hofm. in clavi ad h. l. Laudat & Gal. aliquoties in scriptis suis virtutem *ladani*, præsertim l. 2. de C. M. P. G. c. 2. ubi dicit, & emolliendi & repellendi virtutem simul habere. Abusivè v. *Ladanum* sumitur de sordibus barbæ hircorum adhærentibus l. 1. de C. M. S. L. c. 1. in fin.

LÆLAPS, λαῖλαψ, dicitur *ventus procellosus*, procella, turbo, præsertim si multam & largam pluviam conjunctam habeat. Hinc cœlum dicitur procellosum & nimbosum, οὐρανὸς λαιλαπώδης, Hipp. 1. Epid. s. 2. t. 4. & 5. ὕδωρ λαιλαπῶδες, aqua procellosa, nimbosa, quæ damnatur. l. 6. Epid. s. 4. t. 19. Junge Foës. p. 373. Gorr. in def.

LÆMOS, λαιμὸς, significat *gulam*, & eam præcipuè oesophagi partem, quæ in cibis devorandis voluptatis sensum percipit, ut indicat Gal. 3. de R. V. I. A. t. 11. Occurrit aliàs vocabulum hoc in Hipp. l. de Corde II. 5. & l. 2. Epid. s. VI. 14. & latinè redditur *Guttur*.

LÆSIO, βλάβη, vide *Blabe*. Est verò proprius limes rerum præter naturam in Medicinâ dictarum, quarum quædam vel *lædunt*, quædam *læduntur*, quædam læsionem comitantur. Ubi per *læsionem* intelligendum,

dum nihil aliud, quàm quando partis alicujus opus vel functio incommodatur, & vitiatur. Dicitur aliàs *Affectio* διάθεσις præter naturam. *Læsiones* externas communi nomine τρώματα, *Vulnera* vocatas fuisse, testatur Gal. 2. de artic. t. 18. quamvis in Græco habeatur κοινοπτώματα, quod vocabulum mutandum esse in κοινῶς τρώματα, volunt Interpretes.

LÆTIFICANS, Græcè dici posset εὐφραντικός. Epitheton est quorundam medicamentorum & confectionum sanguini & spiritibus activitatem & spirituositatem conciliantium, quæ prosunt in melancholiâ & virium vitalium animaliumq; languore. Talia occurrunt in Dispensatoriis Norimbergensi & Augustano; quorum unum est Rhasis, alterum Nicolai Præpositi. Formulas quoq; similes exhibet Langius l. 3. ep. 1. c. 6. & 7.

LÆTITIA, χαρά. Vide *Gaudium*.

LÆVIGATIO, λείωσις, est actio, quâ id, quod inæquale & asperum fuit, redditur æquabile, planum & *læve*. Usurpatur à Galeno de cibis, qui dentibus *lævigantur*, Gal. l. 11. de U. P. c. 8. Chymicis *Lævigatio*, seu *Alcoolismus* est calcinatio, quæ rem pulverando in *Alcool* adducit. Et est hic reductio quorundam per glutinationem, quorundam per fusionem aut fulminationem. Rul. & Johns.

*LÆVIS, *Lævitas*, *Lævor*, λεῖος, λειότης, λείωμα, dicitur de rebus diversis, quæ ad contactum nullam habent inæqualitatem, sed æquabilia sunt & plana. Opponitur *Aspero* & *Asperitati*. Usurpatur partim de corpore & ejus membris, ità Arteria pulmonum sanguinem vehens, sive Arteria pulmonalis olim Vena arteriosa dicta, ad differentiam asperæ arteriæ, dicitur *Arteria lævis*, Gal. l. 7. de U. P. c. 9. & apud Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 29. *cutis* totius *lævitas* legitur, & opponitur τῷ φρικώδει, horridæ cutis asperitati. Usurpatur quoq; de alimentis; ità viscositas ptisanæ hordeaceæ *lævis* probatur 1. de R. V. I. A. t. 18. Item de sedimento urinæ 2. progn. t. 72. Est etiam præternaturalis *lævitas* v. g. intestinorũ. Vide *Leienteria*. Chymicis quoq; *Lævor* vocatur, Gr. λείωμα, pulvis impalpabilis exquisitissimæ *lævitatis*, qui & *Alcool* à quibusdam dicitur, & fit quidam manu, vel triturâ super marmore cum porphyrite, vel in mortario cum pistillo, ità ut, quod contritum est, excutiatur per setaceum vel linteum. Et tales *Lævores* dicuntur χειροποίητοι, χειροποίητοι. Alius fit absq; manu ἀχειροποίητος, & pertinet ad mysteria Chymicorum. Huc pertinent *Calces*, *Flores*, *præcipitata* &c. Libav. Synt. Arc. Chym. lib. 4. cap. 3. Aliàs *Lævor* ponitur aliquando pro *Livor*, & *Lævidus* pro *Lividus*, uti docet Keuchen. Not. ad Seren. pag. 127.

LAGANIZO, λαγανίζω, significat remitto, lenis fio. Usurpatur ab Hipp. de vento, qui opponitur vehementi⁹ spiranti l. de morb. sacro XV. 10.

quamvis mihi cum Foës. videatur mendosa lectio, & potius legendum esse λαγγάζει, aut λαγαρίζει, *laxus* fit, & segnior; quia verbum λαγανίζω neque in Thesauro Henr. Stephani, neque Scapulâ, & fortassis nec in aliis occurrit. Vide Foës. p. 371.

LAGANON, λάγανον, *placentæ* genus est, & species *Itriorum*, vilior, crassiq; succi, & tardè commeantis, utpote ex similagine parata. Gal. l. 1. de Al. facult. c. 4. Jul. Alex. in Not. ad h. l. Vide *Itrion*.

LAGAROS, λαγαρὸς, vocatur, *laxus mollis*, non distentus. Dicitur comparativè de dextro cordis ventriculo Hippocr. de corde IV. 10. Junge Lind. Ex. V. §. 41.

LAGNEIA, *Lagneuma*, λαγνεία, λάγνευμα, significat rem vel *coitum Venereum*, concubitum cum emissione seminis. Frequenti in usu apud Hippocr. v. g. l. de nat. puer. XIIX. 10. XXII. 8. XLIV. 1. l. de Geniturâ. II. 16. 21. l. 2. de diætâ XXXVI. 6. l. de int. affect. XXXV. 23. L. 30. (ubi λάγνευμα semen ipsum in coitu emissum significat) l. 6. Epid. f. 5. t. 23. Verbum quoq; λαγνεύω, coëo, rem Veneream exerceo, non infrequens eidem dictis in locis, præsertim l. de Genit. Vide Foës. p. 371. Mercurial. l. 1. V. L. cap. 17. & l. 2. c. 15.

*LAGOCHEILOS, λαγόχειλος, dicitur, qui *leporina* habet *labia*, Gal. l. Introduct. c. 3. & in defin. Id vitii aliquando naturaliter provenit, aliquando à caussa præter naturam, ut ustione, cicatrice, suturâ latiore & malefactâ, interdum etiam senectute. Idem si inferiori palpebræ contingat ἐκτρόπιον appellatur. Hæc Castellus. De curatione *Labiorum Leporinorum* videatur Aquapend. in operat Chirurg. § quomodo *curta labia* resarciantur. Senn. l. 2. M. Pr. P. 1. c. 4.

*LAGON, λαγὼν, idem, quod κενεὼν, *Ilia*. vide *Ceneon*. *Ilia*. Legitur apud Hipp. l. de int. aff. XXIIX. 6.

*LAGOPHTHALMOS, λαγόφθαλμος, id est, *Leporinus oculus*, cùm superior palpebra adeò retrahitur, ut oculum, dum clauditur, totum non tegat; estq; affectus in partibus instrumentalibus non magnitudine, sed defectu peccans, cujusmodi omnia mutila & curta sicut in labris, sic & in oculis cernitur. Gal. dd. ll. Gorræus & Castellus. Tale vitium heic Altdorffi cõtigit in fœminâ ex intumescentiâ serosâ palpebræ superioris, degenerante in putredinem & totalem corruptionem, quâ sublatâ, ex negligentiâ Chirurgi palpebra brevior relicta fuit, ut oculo aperto dormire necesse habuerit.

LAGOPUS, λαγόπυς, λαγωΐς, λαγωΐνη, præter significationem Botanicam est nomen *perdicis albæ*, quæ & *Perdix alpina*, vel alpestris dicitur, cujus descriptionem cum usu in cibo & medicinâ tradit Aldrovand. lib. 13. Ornithol. cap. 21.

LAGOS, λάγος. Vide *Lepus*.

LALIA

LALIA, λαλιά, *loquelam*, *locutionem*, significat. Ægyptiis anima rationalis vel animus dicebatur ἑτέρα λαλιά, *alter sermo*, notante C. Hofmann. com. ad Gal. l. de U. P. n. 26. 816. Vide *Locutio*.

LAMAC, id est, *gummi Arabicum*. Rul. & Johns.

LAMARE, & *Lamare lampe*, id est, *Sulphur*. Iid.

LAMBANO, λαμβάνω, communiter significat *Accipio*, *sumo*, v. g. cibum *capere* Hipp. 2. aph. 8. in utero *concipere* 5. aph. 59. Peculiariter v. etiam dicitur de morbis invadentibus homines, & significat Corripio, Infesto, v. g. *Causus*. Hipp. l. 1. de morb. XXVII. 1. 2. 3. & passivum λαμβάνεσθαι, *corripi* morbo denotat. 5. aph. 30. 55. 6. aph. 17. 31. & alibi. Vide Dieter. n. 492.

*LAMBDOEIDES, λαμβδοειδής, dicitur de eo, quod figuram literæ Græcæ Λ. repræsentat. Communiter epitheton est *suturæ* posterioris in capite, quâ occiput incipit, transversæ, Gal. l. de ossib. cap. 1. & l. de nervor. dissect. cap. 7. Bartholin. libell. 4. c. 5. De hac suturâ scribit Gal. dicto de ossibus loco, illam aliquando deesse, ubi pro eminentia occipitis nulla est. Deinde etiam *Os Hyoides* ad basim linguæ vocatur *Lambdoides* à Gal. de muscul. dissect. c. 13. & d. l. de nerv. dissect. c. 10. Vide Hyoides. Tandem ab Actuario quoque *venæ cavæ descendentis divisio*, quâ in duo crura abit paulò suprà initium ossis sacri, λαμβδοειδής appellatur, à figuræ similitudine, quam Gal. literæ V. comparat l. de anatom. venar. cap. 8. Verùm C. Hofm. in notis MMSS. vitiosum hoc esse, expressè statuit, propterea cum Revisoribus & Cornario corrigendum esse monet. in Λ.

LAMBITIVUM, idem, quod *Linctus*, vel *Loob. Eclegma*. Vide *Eclectos*.

LAMENTATIO, κλαυθμός, idem, quod *Fletus*. Vide *Fletus*.

LAMIA, λαμία, στρύγξ λαιστρυγών, significat vel spectrum nocturnum diabolicum sub formâ fœminæ, vel fœminam maleficam. Creduntur *lamiæ* infantum tortrices esse, teste Keuchen. in not. ad Seren. q. 287. seqq. Latinè etiam *Strix* appellatur. Propriè ad forum Medicum non spectat hæc consideratio.

*LAMINA, ἔλασμα, ἐλασμός, πέταλον, communiter ab Anatomicis tribuitur variis instrumentis ad secanda corpora accommodatis, cujus modi sunt Scalpella, Spathomelæ, Amphismelæ, Specilla &c. Gal. l. 6. de admin. Anat. c. 10. Verùm adhuc latiùs se extendit hujus significatio ad alias metallicas extensiones sive bracteas, etiamsi non ad sectionis usum faciant. Ità *Lamina* plumbea legitur apud Æginet. l. 7. c. 3. §. Molybdos. Vide suprà *Bractea*. Ità Hildan. meminit *Laminæ* ferreæ pro depressione gibbi Cent. 5. Obs. 67.

LAMPAS, λαμπάς, idem, quod *Lucerna*, de quâ vide infrà. *Lampas vitæ* est magicum artificium, de quo si lubet

JUVENIS, *Juventus*, νέος, νεάνισκος, μειράκιον, idem, quod *adolescens*, *Adolescentia*. Quam v. ætatis determinationem propriè comprehendat, inter se discrepant Authores, de quo dissensu vide Dieter. n. 563. 565. Nobis videtur latè & strictè posse accipi, quatenus vel includit, adultos, vel non. Nec multum refert, modò accesserit dextra expositio. *Juvenis* quandoque strictè distinguitur ab *adolescentia*, & eam superat, ità ut incipiat inter seniores numerari, Linden. Ex. XV. §. 105. Quod in senibus per cœlum Philosophorum, id est, quintam essentiam auri juventus possit recuperari, uti vult Raimund. Lullius, Theatr. Chym. Vol. I. de medic. Chymicis, hyperbolicum est. *Juvenis pulcher* ænigmaticè vocatur aqua rubra in labore Lapidis Philosophici Th. Chym. Vol. IV. p. 945.

*JUXTANGINA, κυνάγχη, ità vocarunt Latini Interpretes speciem *anginæ*, quæ κυνάγχη Gr. dicitur, vel potius παρακυνάγχη, uti patet ex Gal. 1. aph. 12. Vide *Angina*.

IXALE, ἰξάλη, aliis ἰσάλη, significat *pellem capræ* non sectæ. Nam ἴξαλος, significat caprum salacem, quamvis Gal. etiam alterius animalis *pellem* significare statuat Hippocr. 3. de fract. t. 25. Gal. in comm. Erotian. p. 55. F. Foës. Oec. p. 283. Latinè *Petulca*.

*IXIA, ἰξία, idem, quod κιρσὸς, *varix*. Vide *Varix*, quamvis sint, qui discrimen esse putent inter κιρσὸν & ἰξίαν, illam vocem de *omnivariâ* in quacunque corporis parte accipientes; hanc v. ad eas modò, quæ in cruribus habentur, restringentes. Sed discrimen nullum censendum est. Gorræus. Castellus. Legitur vocab. ἰξίαι apud Hippocr. l. 7. Epid. LIIX. 12. *Ixia* etiam vocatur succus plantæ, quæ *Chamelæon albus*, sive *Carlina* vocatur, vel viscum radici illius herbæ adhærens, quemadmodum & ipsa planta *Ixia* & *Ixine* dicitur. Diosc. l. 3. c. 10. Scribon. n. 192. & Rhod. ad h. l. For. l. 30. Observ. 10. in Schol. Helmont. tr. Pharmac. & Dispens. mod. n. 12. & Tumul. pestis in fine.

*IXIR, vide *Xir*.

IXIS, ἶξις, usitatissimum Hippocrati vocabulum, *rectitudinem*, vel rectam viam significans; & ità idem, quod εὐθυωρία. Vide *Euthyoria*. Loca ex Hippocr. legantur apud Foës. pag. 284. Propria κατ' ἶξιν significatio dimensi per longitudinem corporis *rectitudo* ex dextrâ vel sinistrâ parte est. Jul. Alex. not. in Gal. l. 2. ad Glauc. c. 2.

IXODES, ἰξώδες, *viscosum*, significat ab ἰξὸς, *viscum*, & pro glutinoso medicamenti lentore sumitur apud Hipp. l. de ulcer. IX. 5.

IXOS, ἰξὸς, vocatur *viscum*, quod nomen & plantæ arboribus, quercui, pyro, corylo, abieti &c. adnascenti, & succo concreto glutinoso tribuitur, & paratur ex acinis contusis, & in aquâ decoctis. Sunt, qui commanducando eum efficiunt.

unt. Optimum eſt recens, intus porraceum, extrà fulvum, quod aſperi nihil, aut furfuroſi conceperit. Emollit, diſcutit, extrahit. Gorr. vide *Viſcum*. Dicitur & de paſtâ frumentaceâ viſcoſâ, Gal. l. 2. de L. A. c. 8.

IXYS, *Ixye*, ἰξὺς, ἰξὺη, *Ilia*, vel *lumbi* dicuntur, magis tamen poſterius, quàm prius, uti patet ex text. Hippocr. t. 70. l. de nat. mul. II. 12. V. 3. VI. 3. VII. 4. IX. 3. XI. 5. XIII. 5. XIV. 1. & ſæpius alibi, quæ loca videantur apud Foëſ. pag. 285. Vide *Lumbus*.

JYNX, ἴυγξ, avis quædam vocatur, quæ Lat. *Torquilla*, quod reliquis corporis partibus nihil agentibus ſolam cervicem contorqueat. Hujus deſcriptionem & uſum in cibo & medicinâ vide apud Aldrovand. l. 12. Ornithol. cap. 42. & de *Jyngi* cōgenere c. 43. De uſu magico illi⁹ Lang. l. 2. ep. 59. quamvis in eo non conveniat cum Aldrovand. quòd cum illâ aviculâ mugiente inter cannas in piſcinis confundat.

K.

Græca vocabula ab hâc literâ quæ incipiunt, vide in literâ C. expoſita.

KAAWT, pot⁹ Indicus ex Tritico indico, *Mays* dicto, paratus.

KACHIMIA, *Kakimia*, id eſt, *Cachymia* Vide *Cachimia*. Rul. & Johnſ. Parac. Chirurg. l. 3. de puſtul. & exulcerat. Gal. c. 6. ubi dicit, Margaſitam eſſe Extractum *Kakimiæ*.

KAIB, id eſt, *lac acidum*, coagulatum. Rul. & Johnſ.

KAL, id eſt, Sal de torrente. Rul. & Johnſ.

KALD, id eſt, *acetum*. Iid.

KALED, in negotio Lapidis Philoſophici ejusque primo opere vocatur *Volans*, uti videre eſt in Theatr. Chym. Vol. V. p. 206.

KALI, id eſt, *cinis clavellatus*. Hinc *Alkali*. Vide ſuprà *Kali*. Arabicè Uſnen. Rhaſis v. ſcribit, *Kali* eſſe alumen asfur. Rul.

KABNOS, id eſt, *fumus*. Rul. & Johnſ. Fortasſis mendum eſt, & legendum *Kapnos*

KAMAR, vel *Camar*, id eſt, *Argentum*. Iid.

KAMIR, id eſt, *fermentum*. Iid.

KANFOR, id eſt, *Stannum*. Iid.

KAPRILI, id eſt, *Sulphur*. Iid.

KAR, eſt *gemma lucens*, ſicut ignis. Iid.

KARABE, id eſt, *gumma* ſicut ſaffora-ta, notat *Succinum*. Vide *Carabe*. Paracelſ. etiam *Aſphaltum nigrum* vocat *Karabe*, in prælect. Chirurg. de vulner. c. 12.

KARENA, eſt vigeſima quarta pars minutiſſimæ guttæ Paracelſ. l. 6. de grad. & compoſ. c. 7.

KARABITUS, vocatur Arab. *phrenitis*, quia alienatio mentis concurrit, quæ etiam hoc nomine indigitatur. Foreſt. lib. 10. Obſervation. 1. Schol.

KASAM, id eſt, ferrum. Ruland. & Johnſ.

KATIMIA, idem, quod *Cadmia*, *lapis Calaminaris*, Tutia. Ruland. & Johnson. Vide *Cadmia. Calaminaris.*

KAYL, est lac acetosum. Ruland. & Johns.

KAYSIR, id est, spuma maris, propriè pumex. Iid.

KAZDIR, *Kasdir*, *Kacir*, *Kasfizeros*, id est, Stannum. Rul.

KENKEL, vocatur animal ad Tyriam tincturam utile. in Th. Ch. Vol. V. p. 12.

KERMES, vide *Chermes*.

KERSUDRUS, nomen serpentis, qui aliàs Chersydros *Hydrus* appellatur. Aldrov. Hist. serpent. & drac. l. 1. c. 17.

KIBRIC, diversa significat. Rul. describit, quòd sit Mercurii & aliarum rerum fusilium vel liquabilium parens, & prima materia, ex quâ fit Mercurius. Ipse lapis quoq; ità vocatur in Lex. Cui ferè consentit Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 34. scribens, *Kibric* caput & pater aluminum, salium & omnium liquabilium metallorum. Alibi tamen, nimirum d. l. c. 7. *Kibric Philosophorum* paulò aliter descripsit; quæ verba non necesse est, transscribere. Idem vocat & *Sulphur Kibric* Apoc. Herm. P. prior. c. 2. *Kibric* vocatur *gummi Philosophorum* Th. Chym. Vol. V. pag. 84. Junge pag. 89.

KIBRITH, id est, *Sulphur*. Rul.

KIBRIUS, *Kebric*, id est, *Arsenicum*. Johns.

KIDIBENGI, vocantur illi, qui *Bengi* ex semine & foliis cannabis paratum ad Veneris stimulum devorant, ex Olearii Itiner. Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 69.

KISES, sal è rivo, vel fluvio. Rul.

KIST, id est, grana quindecim. Paracels. Paragraph. l. 7. c. 4. §. 4. in append.

KOBOLTUM, vide *Cobaltum*

KOLERUS, dicitur ulcus siccum Paracels. Gener. Vermium & Apostemat. Tab. 8.

KOLTO, *Koltus*, Polonis vocatur *Plica Polonica* Eph. N. Cur. A. II. Obs. 52. in Schol.

KOMA, *Komartos*, id est, *Calx viva*. Rul. & Johns.

KUHUL, est minera plumbea, *plumbum Philosophorum*. Rul. Th. Chym. Vol. V. pag. 14. Meminit & alibi sępius hujus vocabuli.

KUMEN, est *coadunatio*.

KURIA, vel *Kymia*, vel *Kymus*, dicitur *Massa*. Unde *Alkymia*. Ruland. & Johns.

KYMENNA, id est, *ampulla*. Iid.

KYMIA, vide *Kuria*. Vocatur etiam *Kymia Cucurbita*, è quâ fit destillatio. Rul.

KYMIT *elevatum*, cinabrium album sublimatum. Rul.

KHYMOLEA dicitur lutum illud, quòd sub cote colligitur, aliàs *Chymolea*. Rul. & Johns.

KYMUS, vide *Kuria*. *Kymum* vel *Kyminum*, id est, *coadunatio*. Rul.

KYRAM, est *nix*. Rul. & Johns.

KYRA, id est, *Opopanax*. Iidem.

L. LABDA-

L.

LABDANUM, vide *Ladanum*. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 388.

LABE, λαβὴ, idem, quod λῆψις, communiter *apprehensionem*, acceptionem significat, à λαμβάνω accipio. Apud Hippocr. specialiter sumitur pro ἐπισημασία, h. e. primâ febrium *accessione*, præcipuè periodicarum. Gal. in Exeg. voc. Hippocr. quamvis frequentius λῆψις vocabulo usus Hipp. l. de morb. XIII. 17. l. 1. Epid. s. 2. t. 20. l. 5. Epid. XXXII. 14. l. 9. XLVII. 5. XLVIII. 5. Vide Foës. Oec. p. 371. Gorr. in def. & verbum *Lambano*.

LABEO, χειλὼν, χιλὼν, dicitur, qui prominentibus est labris. Usurpatur de hominibus & piscibus. Vocantur & *Brochi*; aliis *Bronci*. Vide Linden. Ex. XI. §. 37. seqq.

*LABES, σπίλος, vide *Macula*.

LABI, verbum ὀλισθαίνειν, πίπτειν, vide *Lapsus*, *Olisthano*.

LABIS, λαβὶς, vocatur *forceps*, aut *volsella*, quâ aliquid apprehenditur, & extrahitur. Hippocr. l. de steril. b. XXVI. 13. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 3.

*LABIUM, *Labrum*, χεῖλος, propriè vocatur oris extremitas musculosa ipsum claudens & aperiens. Dicitur *oris margo*. Divisio est in *superius* & *inferius*, quorum illud *labrum*, hoc *labium* dici rarissimè fuit observatum Gal. l. 11. de Us. part. c. 16. Dieter. n. 919. Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 13. §. 44. Barthol. l. 3. Anat. c. 11. Quod in *labiis* prominet, πρόχειλον, & προχειλίδιον appellatur Lind. d. l. §. 45. Per similitudinem etiam *Labia* vocantur extremitates duæ pudendi muliebris, inter quas rima externa est constituta, & sunt corpora oblonga mollia, atq; peculiarem substantiam habentia, qualis nulla alia est in toto corpore Barthol. l. 1. Anat. c. 35. fin. Gr. κρημνοὶ dicuntur, item Erotiano χείλη, Linden. d. l. c. 7. §. 139. Ità quoq; extremitates vulnerum ulcerumq; vocantur *labia*, κρημνοί. Vide *Cremnos*. Processus ossium, qui ἀποφύσεις appellantur, *labra ossis* dici, quia instar *labrorum* prominent, constat ex Barthol. libell. 4. c. 1. in fin.

LABRUM quoque vocatur vas ad balneum, vel in alium quoque usum destinatum; unde *Labra* vinaria, olearia, leguntur in Lexicis.

*LABOR, πόνος, μόχθος, bifariam accipitur: 1. de *Exercitatione* corporis feriâ & vehementiori, unde & molestia quædam, aut lassitudo comitatur. 2. de molestiâ dolorosâ ægrotorum; imò de ægritudine ipsâ. Hinc usitatissima phrasis: morbo aliquo *laborare*: item *laborantes*, h. e. ægroti. Vide Gal. 5. in 6. Epid. t. 10. Foës. Oec. p. 523. Dieter. n. 711. Linden. Ex. XIII. §. 102. seqq. Rhod. in Lex. Scrib: In specie operationes vel ἐγχειρήσεις Chymicæ vocantur *Labores Chymici*. Libav. tr. de Igne naturæ c. 50. *Labor Sophiæ*, Paracelsicum est figmentum, quod dicit, esse alterum mundum, imò paradi-

radisum, in quo nullus morbus gignitur, nec permanet, nullum animal venenosum habitat, nulla sanitas vacillat, sed in quo operationes elementorum perfectè & integris facultatibus fiunt, quemadmodum ità descripsit tract. vernaculo de vitâ longâ. Meminit & tract. 2. de pestilitate. Rul. & Johns. in Lex.

Laboratorium, hodieq; Chymicis notissimus termin⁹, qui significat locũ destinatum operationibus Chymicis, sive *domum Chymicam*, cujus ingeniosa & accurata constitutio maximum potest ad Exercitium artis hujus afferre momentum. Rolfink. Chymiæ l. 2. c. 16. Per *Laboratorium Naturæ* videtur Paracelf. intelligere *Mundum*, præcipuè loca subterranea, in quibus nunquam otiatur, l. de morb. Tartareis c. 14.

Labrax, λάβραξ, vide *Lupus*, nomen piscis pelagii. Gal. l. 3. de Al. fac. c. 26. Lind. Ex. XI. §. 96. 98.

*Labrum, idem, quod *Labium*. Vide p. a. *Labium*.

*Labyrinthus, λαβύρινθος, significat propriè locum variis ambagibus & anfractibus viarum inflexum. In Anatomicis v. ob similitudinem in aure interna meatus anfructuosi quoq; vocantur *Labyrinthus*, distincti tamen à cochleâ, cuj⁹ anfractus in gyrum positi sunt. Vide Barthol. libell. 4. Anat. cap. 6. Scripsit etiam Paracelf. tractatum, quem inscripsit *Labyrinthus* Medicorum errantium, in quo more suo gravius invehitur in Doctores Galenicos; & simul peculiaria fundamenta Empirica addiscendi Medicinam tradit & proponit, tantâ tamen cum obscuritate in plerisq; occurrente, ut Bœotica ænigmata legisse videaris.

*Lac, γάλα. Vide *Gala*.

Lacaphthon, λάκαφθον, quid sit, incertum est, nec etiam sæpe à Medicis usurpatur. Meminit ejus Ægineta l. 7. c. 22. in Cypheos magni compositione, ubi simul exponit per corticem piceæ aut alterius cujusdam arboris. Ruellius v. existimat, esse *nascaphthum* sive *narcaphthum*, aromatis genus, quod ex Indiâ deportabatur, suffimentis optimum, notante Gorræo.

Lacca, λάκχα, vocabulum esse Arabicum, credit Garzias 1. arom. 8. significans humorem ad mellis crassitudinem coctum, & ità idem cum *Loob*, *Luc*, denotans. Quid v. hoc vocabulo specialiter indicetur, variæ sunt Medicorum opiniones: In hoc tamen omnes conveniunt, quòd *Lacca* duplex sit: *Naturalis*, & *Artificialis*. De utraq; vide C. Hofmann. Officinal. l. 2. c. 119. Schröder. l. 4. cl. 2. n. 387. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. De *Naturali* Chioccum Muf. Calceol. f. 5. pag. 630. de artificiali Libav. Synt. A. Ch. l. 6. c. 3.

Lacerta, *Lacertus*, σαῦρα, σαῦρος, primò nomen est animalis quadrupedis digitati ovipari, (ut vulgò creditur, quamvis sint ex recentioribus, qui viviparas *lacertas* observasse se

ſe ſe teſtentur,) cujus deſcriptionem, differentias, & uſum in medicinâ videre licet apud Aldrov. l. 3. de quadr. digit. ovipar. cap. 5. ſeqq. Adde Schröder. l. 5. claſſ. 4. n. 106. qui tamen hallucinatus eſt, quando per inſectum deſcribere nõ eſt veritus Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. De *lacertis* in hominum corporib' genitis, nec non vomitu rejectis vide Caſp. Rejes C. El. q. 30. Eph. N. Cur. A. III. Obſ. 311. Deinde *Lacertus* etiã tribuitur quibusdam piſcibus, v. g. *Coliæ*, *Sauro*, *Scombro*, uti patet ex Aldrov. l. 2. de piſc. c. 53. ſeqq. *Lacertus* porrò vocatur caro muſculoſa ſine oſſib'. Rul. Et ità idem, quod *Muſculus*. Barthol. l. 1. Anat. c. 5. Gr. μῦς. Spagyricis *Lacerta rubra* vocatur *Vitriolum Hungaricum Colcotbar*. Rul. & Johnſ. Libav. in Apoc. Hermet. P. prior. c. 2. Et *Lacerta rubra* ſecretior quædam præcipitati Mercurialis præparatio, d. l. c. 4. Vide *Savra*.

LACHANON, λάχανον. Vide *Olus*.

LACHRYMA, δάκρυον. Vide *Dacryon*.

LACONICUM, λακωνικόν. Vide *Balneum*. Fuit olim pars prima balnei apud antiquos, & ſola ferè ex toto balneo nobis ſupereſt, teſtudo ſcil. illa thermarum, quæ igne concalefacta vaporem ſiccum continet, à quo ſudor in corporibus movetur. Gr. ὑπόκαυστον, & πυριατήριον ξηρὸν & θόλος ξηρὸς vocatur. Gorr. Adde Weker. Antid. gen. l. 1. c. 23. De antiquâ *Laconici* ſtructurâ vide Rhod. ad Scrib. n. 60. p. 103. ſeqq.

LACTANS, θηλονή, θηλάστρια, θηλαστίς, *nutrix* vel mater, quæ lac è mammis ſugendum præbet, à θηλάζω, quod verbum activè pro *lacto*, & paſſivè pro *ſugo* vel *lactor* accipitur, uti patet ex Lexicographis, & de pueris *lactentibus* vel ſugentibus à Galeno uſurpatur 5. in 6. Epid. t. 37.

LACTARIUM, *edulium*, τὸ διὰ γάλακτος ἔδεσμα, Gal. l. de bon. & mal. ſucc. c. 13. Dicitur & γαλακτικὸν ἔδεσμα. Itẽ τὰ γαλάκτινα, *Lacticinia*, hoc eſt, edulia varia ex lacte parata. Talia propter lentorem bolarem Tartarum gignere vult Paracelſ. Paramir. l. 3. tract. 1.

*LACTES. Hujus vocabuli non eadem eſt apud veteres & recentiores ſignificatio. Illi vel enim uſurparunt pro inteſtinis tenuibus: vel pro ſucco; quem perſimilem lacti in piſcium maſculorum ventriculis cernimus, quemq; genitalem ſuccum, vel rorem appellare poſſumus, imò debemus: vel pro Meſenterio, Omento, Pancreate, pro glandulis meſenterii. Recentiores v. optimè nomen hoc tribuiſſe videntur *Venis Lacteis* vel *Chyliferis* per Meſenterium diffuſis, quemadmodum hanc appellationem & varietatem ſignificationum egregiè expoſuit Caſp. Aſellius tr. de *Lactibus*, ſive *Venis Lacteis*, & præſertim c. 1. & 10. Confirmavit Barthol. libell. 1. c. 3.

LACTEUS, γαλάκτινος, γαλακτικός, variis humoribus etiam excrementitiis tribuitur. *Chylus* dicitur *lacteus ſuccus*. Et apud Paracelſ. ſæpè occurrit *Lactea urina* in tract. de urina-

urinarum judiciis l. 1. cap. 1. seqq. estq; ab alcolâ sive tartaro resoluto. Tribuitur & Venis Chyliferis, de quibus anteà dictum. Dicitur quoq; de *lineâ albâ* in cœlo, quæ *Galaxia* appellatur. Vide *Galaxia*. *Febres* puerperarum quædam vocantur *Lacteæ*, quòd plerunq; ab & cum lactis in mammis proventu excitetur ebullitio sanguinis & intemperies febrilis, de quibus febribus vide Willis. c. 16. de febrib.

LACTICA, est epitheton febris Typhoidis aliàs dictæ, quæ ab Arabibus *Lactica* dicta fuit, teste Lang. l. 2. ep. 41.

LACTUMEN, idem est, quod *Achores*, sive *Crusta Lactea*, Walth. Sylv. med. p. 14.

LACTUMINA, dicuntur *Crusta Lactea*, apud Heurn. de morb. c. 7.

*LACUNA, idem, quod *Choana*, *Infundibulum*. Vide *Choana*.

LACUNE, id est, *terra sigillata*. Rul. & Johns.

LACUS, λίμνη, λάκκος, quid significet, notum est, nimirum Aquam stagnantem, & propterea facilè corruptibilem. Idem quod *Stagnum*, *Palus*. Gal. l. 4. de S. Fac. c. 20. & l. 9. §. Chalcanthos. *Lacus* etiam dicitur de vasis ad lavandum idoneis, & ità coincidit cum *Labro*. Rul. in Lex. Quomodo differat ab ἕλος, vide Jul. Alex. not. ad Gal. l. 5. meth. med. c. 12.

LADANON, λάδανον, dicitur & *Labdanum*, (perperam v. confunditur cum vocabulo *Laudanum*, de quo inferius dicendum,) estq; succus pinguis & roscidus fruticis, *Cistus Ledon* dicti, foliis adhærescens. Cogitur facilè in massam non absimilem pilularum, colore opaco cinereo, inflammabile, suaveolens in suffitu, de quo videatur Dioscor. l. 1. c. 128. C. Hofm. offic. l. 2. c. 120. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 388. Fr. Hofm. in clavi ad h. l. Laudat & Gal. aliquoties in scriptis suis virtutem *ladani*, præsertim l. 2. de C. M. P. G. c. 2. ubi dicit, & emolliendi & repellendi virtutem simul habere. Abusivè v. *Ladanum* sumitur de sordibus barbæ hircorum adhærentibus l. 1. de C. M. S. L. c. 1. in fin.

LÆLAPS, λαῖλαψ, dicitur *ventus procellosus*, procella, turbo, præsertim si multam & largam pluviam conjunctam habeat. Hinc cœlum dicitur procellosum & nimbosum, οὐρανὸς λαιλαπώδης, Hipp. 1. Epid. s. 2. t. 4. & 5. ὕδωρ λαιλαπῶδες, aqua procellosa, nimbosa, quæ damnatur. l. 6. Epid. s. 4. t. 19. Junge Foës. p. 373. Gorr. in def.

LÆMOS, λαιμὸς, significat *gulam*, & eam præcipuè oesophagi partem, quæ in cibis devorandis voluptatis sensum percipit, ut indicat Gal. 3. de R. V. I. A. t. 11. Occurrit aliàs vocabulum hoc in Hipp. l. de Corde II. 5. & l. 2. Epid. s. VI. 14. & latinè redditur *Guttur*.

LÆSIO, βλάβη, vide *Blabe*. Est verò proprius limes rerum præter naturam in Medicinâ dictarum, quarum quædam vel *lædunt*, quædam *læduntur*, quædam læsionem comitantur. Ubi per *læsionem* intelligendum,

dum nihil aliud, quàm quando partis alicujus opus vel functio incommodatur, & vitiatur. Dicitur aliàs *Affectio* διάθεσις præter naturam. *Læsiones* externas communi nomine τρώματα, *Vulnera* vocatas fuisse, testatur Gal. 2. de artic. t. 18. quamvis in Græco habeatur κοινοτρώματα, quod vocabulum mutandum esse in κοινῶς τρώματα, volunt Interpretes.

LÆTIFICANS, Græcè dici posset εὐφραντικός. Epitheton est quorundam medicamentorum & confectionum sanguini & spiritibus activitatem & spirituositatem conciliantium, quæ prosunt in melancholiâ & virium vitalium animaliumq; languore. Talia occurrunt in Dispensatoriis Norimbergensi & Augustano; quorum unum est Rhasis, alterum Nicolai Præpositi. Formulas quoq; similes exhibet Langius l. 3. ep. 1. c. 6. & 7.

LÆTITIA, χαρά. Vide *Gaudium*.

LÆVIGATIO, λείωσις, est actio, quâ id, quod inæquale & asperum fuit, redditur æquabile, planum & *læve*. Usurpatur à Galeno de cibis, qui dentibus *lævigantur*, Gal. l. 11. de U. P. c. 8. Chymicis *Lævigatio*, seu *Alcoolismus* est calcinatio, quæ rem pulverando in *Alcool* adducit. Et est hic reductio quorundam per glutinationem, quorundam per fusionem aut fulminationem. Rul. & Johns.

*LÆVIS, *Lævitas*, *Lævor*, λεῖος, λειότης, λείωμα, dicitur de rebus diversis, quæ ad contactum nullam habent inæqualitatem, sed æquabilia sunt & plana. Opponitur *Aspero* & *Asperitati*. Usurpatur partim de corpore & ejus membris, itâ Arteria pulmonum sanguinem vehens, sive Arteria pulmonalis olim Vena arteriosa dicta, ad differentiam asperæ arteriæ, dicitur *Arteria lævis*, Gal. l. 7. de U. P. c. 9. & apud Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 29. *cutis* totius *lævitas* legitur, & opponitur τῷ φρικώδει, horridæ cutis asperitati. Usurpatur quoq; de alimentis; itâ viscositas ptisanæ hordeaceæ *lævis* probatur 1. de R. V. I. A. t. 18. Item de sedimento urinæ 2. progn. t. 72. Est etiam præternaturalis *lævitas* v. g. intestinorũ. Vide *Leienteria*. Chymicis quoq; *Lævor* vocatur, Gr. λείωμα, pulvis impalpabilis exquisitissimæ *lævitatis*, qui & *Alcool* à quibusdam dicitur, & fit quidam manu, vel triturâ super marmore cum porphyrite, vel in mortario cum pistillo, itâ ut, quod contritum est, excutiatur per setaceum vel linteum. Et tales *Lævores* dicuntur χειροποίητοι, χειροποίητοι. Alius fit absq; manu ἀχειροποίητος, & pertinet ad mysteria Chymicorum. Huc pertinent *Calces*, *Flores*, *præcipitata* &c. Libav. Synt. Arc. Chym. lib. 4. cap. 3. Aliàs *Lævor* ponitur aliquando pro *Livor*, & *Lævidus* pro *Lividus*, uti docet Keuchen. Not. ad Seren. pag. 127.

LAGANIZO, λαγανίζω, significat remitto, lenis fio. Usurpatur ab Hipp. de vento, qui opponitur vehementi⁹ spiranti l. de morb. sacro XV 10. quam-

quamvis mihi cum Foës. videatur mendosa lectio, & potius legendum esse λαγγάζει, aut λαγαρίζει, *laxus* fit, & segnior; quia verbum λαγανίζω neque in Thesauro Henr. Stephani, neque Scapulâ, & fortassis nec in aliis occurrit. Vide Foës. p. 371.

Laganon, λάγανον, *placentæ* genus est, & species *Itriorum*, vilior, crassisque succi, & tardè commeantis, utpotè ex similagine parata. Gal. l. 1. de Al. facult. c. 4. Jul. Alex. in Not. ad h. l. Vide *Itrion.*

Lagaros, λαγαρὸς, vocatur, *laxus mollis*, non distentus. Dicitur comparativè de dextro cordis ventriculo Hipocr. de corde IV. 10. Junge Lind. Ex. V. §. 41.

Lagneia, *Lagneuma*, λαγνεία, λάγνευμα, significat rem vel *coitum Venereum*, concubitum cum emissione seminis. Frequenti in usu apud Hippocr. v. g. l. de nat. puer. XIIX. 10. XXII. 8. XLIV. 1. l. de Genitura. II. 16. 21. l. 2. de diætâ XXXVI. 6. l. de int. affect. XXXV. 23. L. 30. (ubi λάγνευμα semen ipsum in coitu emissum significat) l. 6. Epid. s. 5. t. 23. Verbum quoque λαγνεύω, coëo, rem Veneream exerceo, non infrequens eidem dictis in locis, præsertim l. de Genit. Vide Foës. p. 371. Mercurial. l. 1. V. L. cap. 17. & l. 2. c. 15.

*Lagocheilos, λαγόχειλος, dicitur, qui *leporina* habet *labia*, Gal. l. Introduct. c. 3. & in defin. Id vitii aliquãdo naturaliter provenit, aliquando à caussa præter naturam, ut ustione, cicatrice, suturâ latiore & malefactâ, interdum etiam senectute. Idem si inferiori palpebræ contingat ἐκτρόπιον appellatur. Hęc Castellus. De curatione *Labiorum Leporinorum* videatur Aquapend. in operat Chirurg. § quomodo *curta labia* resarciantur. Senn. l. 2. M. Pr. P. 1. c. 4.

*Lagon, λαγὼν, idem, quod κενεὼν, *Ilia.* vide *Ceneon. Ilia.* Legitur apud Hipp. l. de int. aff. XXIIX. 6.

*Lagophthalmos, λαγόφθαλμος, id est, *Leporinus oculus*, cùm superior palpebra adeò retrahitur, ut oculum, dum clauditur, totum non tegat; estq; affectus in partibus instrumentalibus non magnitudine, sed defectu peccans, cujusmodi omnia mutila & curta sicut in labris, sic & in oculis cernitur. Gal. dd. ll. Gorręus & Castellus. Tale vitium heic Altdorffi cõtigit in fœminâ ex intumescentiâ serosâ palpebrę superioris, degenerante in putredinem & totalem corruptionem, quâ sublatâ, ex negligentiâ Chirurgi palpebra brevior relicta fuit, ut oculo aperto dormire necesse habuerit.

Lagopus, λαγόπυς, λαγωὶς, λαγωίνη, pręter significationem Botanicam est nomen *perdicis albæ*, quę & *Perdix alpina*, vel alpestris dicitur, cujus descriptionem cum usu in cibo & medicinâ tradit Aldrovand. lib. 13. Ornithol. cap. 21.

Lagos, λάγος. Vide *Lepus.*

Lalia, λαλιὰ, *loquelam, locutionem*, significat. Ægyptiis anima rationalis vel animus dicebatur ἑτέρα λαλιὰ, *alter sermo*, notante C. Hofmann. com. ad Gal. l. de U. P. n. 26. 816. Vide *Locutio*.

Lamac, id est, *gummi Arabicum*. Rul. & Johns.

Lamare, & *Lamare lampe*, id est, *Sulphur*. Iid.

Lambano, λαμβάνω, communiter significat *Accipio, sumo*, v. g. cibum *capere* Hipp. 2. aph. 8. in utero *concipere* 5. aph. 59. Peculiariter v. etiam dicitur de morbis invadentibus homines, & significat Corripio, Infesto, v. g. *Causus*. Hipp. l. 1. de morb. XXVII. 1. 2. 3. & passivum λαμβάνεσθαι, *corripi* morbo denotat. 5. aph. 30. 55. 6. aph. 17. 31. & alibi. Vide Dieter. n. 492.

*Lambdoeides, λαμβδοειδὴς, dicitur de eo, quod figuram literæ Græcæ Λ. repræsentat. Communiter epitheton est *suturæ* posterioris in capite, quâ occiput incipit, transversæ, Gal. l. de ossib. cap. 1. & l. de nervor. dissect. cap. 7. Bartholin. libell. 4. c. 5. De hac suturâ scribit Gal. dicto de ossibus loco, illam aliquando deesse, ubi proeminentia occipitis nulla est. Deinde etiam *Os Hyoides* ad basim linguæ vocatur *Lambdoides* à Gal. de muscul. dissect. c. 13. & d. l. de nerv. dissect. c. 10. Vide Hyoides. Tandem ab Actuario quoq; *venæ cavæ descendentis divisio*, quâ in duo crura abit paulò suprà initium ossis sacri, λαμβδοειδὴς appellatur, à figuræ similitudine, quam Gal. literæ V. comparat l. de anatom. venar. cap. 8. Verùm C. Hofm. in notis MMSS. vitiosum hoc esse, expressè statuit, propterea cum Revisoribus & Cornario corrigendum esse monet. in Λ.

Lambitivum, idem, quod *Linctus*, vel *Loob. Eclegma*. Vide *Eclectos*.

Lamentatio, κλαυθμὸς, idem, quod *Fletus*. Vide *Fletus*.

Lamia, λαμία, στρίγξ λαιστρυγὼν, significat vel spectrum nocturnum diabolicum sub formâ fœminæ, vel fœminam maleficam. Creduntur *lamiæ* infantum tortrices esse, teste Keuchen. in not. ad Seren. q. 287. seqq. Latinè etiam *Strix* appellatur. Propriè ad forum Medicum non spectat hæc consideratio.

*Lamina, ἔλασμα, ἐλασμὸς, πέταλον, communiter ab Anatomicis tribuitur variis instrumentis ad secanda corpora accommodatis, cujusmodi sunt Scalpella, Spathomelæ, Amphismelæ, Specilla &c. Gal. l. 6. de admin. Anat. c. 10. Verùm adhuc latiùs se extendit hujus significatio ad alias metallicas extensiones sive bracteas, etiamsi non ad sectionis usum faciant. Ità *Lamina* plumbea legitur apud Æginet. l. 7. c. 3. §. Molybdos. Vide suprà *Bractea*. Ità Hildan. meminit *Laminæ* ferreæ pro depressione gibbi Cent. 5. Obs. 67.

Lampas, λαμπὰς, idem, quod *Lucerna*, de quâ vide infrà. *Lampas vitæ* est magicum artificium, de quo si

lubet plura vide apud Libav. Defenſ. 1. Syntagm. Arc. contrà Scheunemann. c. 3. Tom. III. Oper. p. 56.

Lampe, λάμπη, λαμπὴ, ſignificat vel *ſpumam*, & ità idem eſt, quod ἀφρὸς, vel ſignificat id, quod in aceto ſupernatat vino adulterato, item pingue quiddam glutinoſum, quod olivis muriâ conditis ſupernatat. Erotianus in Onomaſt. p. 70. d. Sunt & λάμπαι, *bullæ* quædam in urinæ ſuperficie innatantes diaphanæ. Actuar. l. 1. c. 18. de urinis. Hinc οὖρον λαμπῶδες, urina ſpumea & limpida legitur apud Hipp. 1. Prorrhet. ſ. 2. t. 60. & Coac. t. 186. Jung. Foeſ. p. 373.

Lamperos, λαμπηρὸς, idem, quod λαμπρὸς. Vide *Splendor*.

Lampetra, ἀλλαβὴς, nomen piſcis è ſerpentino genere, cujus deſcriptionem cum uſu in cibis exhibet Aldrovand. l. 4. de piſc. c. 13. Linden. exiſtimat, eſſe βδέλλαν Strabonis Ex. XI. §. 58. cui videtur aſſentiri Chiocc. Muſ. Calceol. ſect. 3. p. 426. ſeqq.

Lampodes, λαμπώδης. Vide *Lampe*.

Lampter, λαμπτὴρ, dicitur *lucerna*, laterna, aut *pharus*, qui in turribus ſuſpenditur, ut navigantibus præluceat. Legitur apud Hipp. l. de int. aff. XXIX. 21.

*Lampyris, λαμπυρὶς, idem, quod *Cicindela*. Vide ſuprà in *Ci*.

*Lana, ἔριον, vide *Errion*, *Erion*. De *lanarum* generatione & differentiis legi poterit Aldrovand. l. 1. de quadrup. biſulcis c. 8. *Lanæ* uſus, præſertim v. *ſuccidæ*, illotæ, ſordidæ, quæ ἔριον οἰσυπηρὸν, item *Oeſypus*, οἴσυπος, dicitur, olim fuit frequentiſſimus, uti patet ex Hipp. & Gal. Scribon. (vide Lex. Scrib. Rhodii) Keuchen. ad Seren. p. 114, 225. C. Hofm. l. 2. V. L. c. 14. Vide *Oeſype*.

Lanarius, eſt nomen *Accipitris* vel *Falconis* ità dicti vel à laniandis aviculis, vel quòd multas molles plumas lanarum inſtar habeat, cujus deſcriptionem vide apud Aldrov. l. 5. Ornithol. c. 11.

*Languor, ἄφεσις, nihil aliud eſt, quàm corporis aut membrorum ejus velut *diſſolutio*, & remiſſio; cum non aliter ac reſolutis ſive paralyticis diſſolutæ appareant. Gal. 3. in 3. Epid. t. 37. videlicet ob deficientem flammæ vitalis & ſucci nervoſi ſpirituaſcentiam & activitatem. Dicitur & *debilitas*, *infirmitas* corporis. Vide *Aſtheneia*, *Blechros*.

Lanius, idem, quod *Lanarius*, nomen *Accipitris*. Aldrov. d. l. & cap. 12.

Lans, id eſt, *argentum mortuum*. Rul. & Johnſ.

Lanugo, χνόος, χνοῦς, vide *Chnus*. In Phytologiâ ſunt filamenta tenella cuticulæ extimæ inſtar *lanæ* adnaſcentia. Schröder. l. 1. c. 2.

Lampros, λαμπρὸς, h. e. lucidus, *ſplendidus*. Specialiter v. Hipp. λαμπροὶ dicũtur *vegeti*, incolumes, & colore benè habito prediti, l. de A. L. & Aq. LV. 13.

Lanx, τάλαντον ζυγὸς, ſignificat *trutinam*, quâ res ponderantur, vel potius duo vaſcula ampla in trutinâ, quibus

bus res ponderandæ imponuntur. *Lanx* quoq; dicitur *amygdala amara*. Rul. & Johnſ. in Lex.

LAOS, id eſt, *Stannum*. Rul. & Johnſon.

LAPARA, λαπάρα, λαπάρη, idem; quod κενεών, laterum cavitas, ea corporis pars, quæ eſt inter coſtas ſpurias & oſſa, quæ ad Ilia pertinent. Gal. 2. de fractur. t. 71. Idem, quod λαγών. Vide *Ilia*. *Ceneon*. Linden. Ex. VII. §. 6.

*LAPAROS, λαπαρὸς, id eſt, *mollis*, *vacuus*. Unde & ὑπολάπαρον, *ſubvacuum*, & *ſubmolle*, ſignificat, Gal. l. 3. de diff. reſp. c. 12. Linden. d. l. §. 4. A verbo λαπάσσω, vel λαπάττω, *emollio*, *evacuo*, Hippocr. 2. prognoſt. t. 2. Gal. in comm. Coac. t. 204. l. 4. Epid. XX. 2. Vide Foëſ. p. 374. ubi plurima loca invenies.

LAPATTO, λαπάττω, Vide *Laparos*.

LAPE, λάπη, pituitam tenuem ſignificat Hippocr. quæ ore rejicitur & ſalivationis comes eſt. l. 2. de morb. XV. 9. LIII. 6. LXIV. 5. LXXI. 7. l. de int. aff. VII. 12. XIII. 12. & alibi ſæpius. Foëſ. p. 375.

*LAPIDESCENS, λιθώδης, λίθινος, idem ferè quod *Lapideus*, niſi quod illud vocabulum magis exprimat paſſionem illam mutationis in naturam ſaxeam, quam anteà nondum habuit. Quale v. ſit propriè illud principium *lapidificum*, an ſuccus, an ſpiritus, vel aliud quid, pertinet propriè ad Phyſicos. Videatur etiam Chioccus Muſ. Calceol. ſect. 3. p. 405. ſeqq. Tale v. principium quandoq; in ſanguine ejusq; ſero contineri præternaturaliter, colligere eſt ex generatione Calculi. Vide *Calculus*.

*LAPIDEUS, λιθοειδής. Vide *Lithoeides*.

LAPILLATIO, terminus Paracelſicus, indicans lapideſcentiam ſive generationem calculi ex Iliaſtro, ſive de viſco in loco alieno, ubi poſſibile fuerit *lapillari*, vel tartarizari. Fragm. Medicis ad Tom. III. referendis l. 1. de Tartar. c. 8.

*LAPIS, *Lapillus*, λίθος, λιθίδιον, λιθάριον, λιθὶς, quadrupliciter potiſſimùm accipitur. 1. Phyſicè de corporibus mixtis inanimatis duris, cujus innumeræ ſpecies & differentiæ occurrunt, de quibus videantur rerum Phyſicarum ſcriptores varii. In hâc ſignificatione ſumſit Gal. l. 9. de S. Fac. quando ex ſponte naſcentibus corporibus eſſe ſcripſit, à terrâ vulgò dictâ diverſis. (2.) Pathologicè pro *Calculo* renum veſicæ, & in aliis quandoq; partibus genito, diciturq; Gr. λιθίασις. Vide Calculus. (3.) Pharmaceuticè, quando vel ex Phyſicis *lapidibus* multæ ſpecies transſumtæ leguntur in uſum medicum, dividunturq; in pretioſos, qui *Gemmæ* quoq; vocantur. Vide *Gemma*: & minus pretioſos; quorum plures apud Gal. d. l. & alibi allegatos reperies. Loca videãtur in Theatro Mundellæ & Indice Braſſavoli, cùm nõ opus ſit, heic omnia transſcribere. Multos etiam recenſet Rul. & Johnſ. in Lex. Adde Schröd. l. 3. c. 4. & ſeqq. Vel quando lege artis Pharmaceuticæ præparãtur *Lapides*, ut ſunt, *Medicamentoſus*, vel *Salutis*,

Corrosivus & alii, de quibus vide Schröd. l. 2. c. 65. Jung. Fr. Hofm. in clavi (4.) Spagyricè, ubi potissimùm in omnium illorum ore resonat *Lapis Philosophorum*, qui dicitur & habetur medicina universalis, per quam metalla transformantur, & morbi omnes sanari possunt. Pollere creditur virtute intentissimâ, & velut in centrum arte coarctata, quæ extensa tincturam exhibet absq; numero. De cujus præparandi modis hyperbolicisq; encomiis prostant innumeri penè tractatus, nec adhuc cessant amatores hujusmodi commentorum in publicum proferre scripta, non obstante, quòd tantùm non omnes tempus, & operam, & oleum perdiderint. Si placet, videantur scripta Basilii Valentini, Theatrum Chymicum per sex Volumina, Libavius in suis operibus, & alii plures. Quid B. Rolfink. judicaverit de *Lapide Philosophorum* & panaceâ, videatur in ejus Chymiâ l. 1. c. 9. Denique (5.) sumitur etiam sæpè abusivè & æquivocè de diversis rebus vocabulum *Lapis* v. g. *Lapides* Carpionum, Percarum, Cancrorum oculi vocantur quædam corpuscula in capitibus illorum piscium reperta, duritiem penè lapideam obtinentia, reverâ tamen non sunt lapides. Ità in Chymiâ *lapis* vocatur omnis res fixa, quæ non evaporat. *Lapis Adiz* est sal armoniacum. *Lapis animalis*, id est, sanguis humanus. *Lapis*, ex quo conflatur plumbum nigrum, minera plumbi. *Lapis non lapis* h. e. efficaciâ, non substantiâ dicitur *Elixir*. *Lapis rebis* vel testudinem, vel capillos hominis cholerici aut sanguinei denotat. *Lapis calcis*, id est, scoria ferri, vel batitura æris. *Lapis major*, compositum ex 4. elementis, filius unius diei. *Lapis occultus benedictus*, id est, ovum. *Lapis aureus* h. e. urina. Ruland. & Johnson. in Lex.

Lapsus, æquivocum est. Propriè significat idem, quod *Casus*, Græcè *πτῶσις, κατάπτωσις*. Vide *Casus*. Hujusmodi Lapsum ex alto innoxium vide Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Observ. 71. Tropicè *Lapsus* etiam pro *Errore* sumitur, *ἁμάρτημα*. Vide *Erratum*. Lapsus demotivus est repentinâ morte facta correptio, periculosior apoplecticô. Rul. & Johns.

Lapto, *λάπτω*, significat lambendo bibo, sorbeo. Legitur apud Hipp. l. de corde LV. 1.

Laqueus, *βρόχος, πυχελὸς*, quid sit, notũ est. Referri quoq; debet ad Instrumenta Chirurgica, utpote ad quasdam operationes necessarius, uti patet ex Gal. l. 6. Meth. med. c. 5. in fin. & Oribasii totus libellus de *laqueis*. In specie ad *Glossocomon* quoq; requiruntur, uti patet ex Gal. l. 7. de U. P. c. 14. & Oribas. de machinament. c. 7. Aliàs *laquei* consideratio quoq; inter caussas morbificas, præsertim vocis privationis spectat ex Gal. l. 1. de L. Aff. c. 6.

Lar, *ἑστία*, idem, quod *Focus*, *Calor*, *Ignis*. Vide *Focus*. Usurpatur de flam-

flammâ vitali & Calido nativo. Charlton. Oec. anim. Ex. 1. §. 4. & VI. §. 2. Vel Pathologicè de foco febrili Gal. l. de marcore c. 7.

LARBASON, dicitur Plinio l. 33. H. N. c. 6. *Stimmi* vel *Stibium* sive *Antimonium*, quod Henn. Scheunemannus ruditer corrupit in *Tarbason*, ità ut Libav. eum propterea acriter perstrinxerit Tom. III. Op. p. 25. seqq. 73. seqq.

LARGUS, ἁδρὸς, πολὺς, vide *Hadros*, idem, quod *Copiosus*, v. g. *Larga* Venæsectio, *Larga* excretio, *Largus* humor. Rhod. in Lex. Scrib.

LARVA, μορμὼ, μορμὼν, idem, quod *Lamia*, vel *Lemures*. Harum mater vel avia dicebatur esse *Mania*. Forest. l. 10. Ob. 20. in Schol.

LARUS, λάρος, dicitur avis palmipes, piscivora, clamosa, cujus descriptionem, species, & usum in medicinâ tradidit Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 4. seqq. Linden. vocat *Larum* avium pernicissimum in volãdo & irruendo pisces summo natantes mari. Ex. V. §. 42.

LARYNGOTOMIA, λαρυγγοτομία, operatio Chirurgica est, quâ in summo suffocationis & anginæ periculo asperæ arteriæ fit incisio. Periculosum profectò & valdè anceps remedium. De quâ operatione vide Aqu apend. tr. de oper. Chirurg. tit. de perforatione asperæ arteriæ in anginâ. M. Aurel. Severin. Chirurg. efficac. P. II. c. 40. p. 101. seqq.

*LARYNX, λάρυγξ, dicitur superior asperæ arteriæ pars & caput faucibus continuum, Lat. *Guttur*, Gal. 4. aph. 34. Est igitur præcipuum vocis instrumentum, ex cartilaginibus, musculis, nervis, & substratâ membranâ constans, l. de voc. instr. diss. c. 2. & 4. Ejus pleniorem historiam descriptam vide in Anatomicis libris, præsertim Bartholin. l. 2. Anat. c. 11.

LASANON, λάσανον, vel *Chytropum*, significat & ollarum sustentaculum, vel ollam culinariam, aut matellam, vas exonerandæ alvo idoneum. Apud Hipp. sumitur pro sellâ, in quâ puerpera desidere debet l. de superfœtat. V. 7. Junge Foës. pag. 376.

LASCIVUS, λαγνὸς, ἀσελγὴς, epitheton est *Choreæ S. Viti*, apud Paracels. Vide *Chorea*.

LASION, λάσιον, significat σινδόνην, *sindonem* aut ὀθόνιον, *linteum*, & propterea hirsutum, *villosum*. Erot. p. 72. b. Occurrit v. apud Hippocr. l. 2. Prorrhet. XII. 7. Foës. d. l.

*LASSITUDO, κόπος. Vide *Copos*.

LASTAURUS, vocatur, qui inexplebili amore venereo debacchatur Casp. Rejes C. Elys. q. 44. n. 24.

LASUR, Paracelso dicitur Extractum transplantatum ex argento l. 3. de Gallicis pustulis, aliisq; symptomatibus c. 6.

LATER, πλίνθος, κέραμος, idem, quod *Tegula*, h. e. lapis fictilis, ex arenâ, calce, & luto paratus, cujus usus in Medicinâ nobilis, quatenus ex illo fit *oleum Philosophorum*, sive *de Lateribus* dictum, cujus descriptio legitur in Dispensatoriis.

Laterium, *lixivium*, item, *capitellum.* Rul. & Johnf.

Later, *lictro*, id est, *argentum vivum.* Iid.

Lathra, *Lathreos*, λάθρα, λαθραίως, adverbium Hippocrati familiare, denotans *clàm*, latenter, ex improviso 1. Prorrh. f. 3. t. 36. ubi quidem Gal. in comm. per ἐξαίφνης, subitò exposuit. Verùm rectissimè animadvertit Foës. p. 372. non satis hoc probasse. Coac. t. 139. 374. & t. 580.

Latio, φορά, idem, quod *Motus Localis*, mutatio, quæ fit in loco Gal. l. 1. de nat. fac. c. 2. l. 1. meth. med. c. 6. & l. 2. c. 3. Vocatur & *Motus Animalis, Voluntarius*, quem Charltonus ità plenius descripsit, quòd sit ordinata & ex appetitus dictamine instituta corporis animalis, vel alicujus membri particularis de loco in locum translatio. Ex. XI. Oec. Animal. §. 4. in quâ etiam *motum* musculorum nervosè exposuit. Videantur & Willis Anat. Cerebri cap. 19. Anonymi tractatus ibid. annexus de ratione motus muscular.

*Lateralis *morbus*, πλευρῖτις. Vide *Pleuritis.*

Latitudo, πλάτος, propriè notat affectionem corporis, quæ consistit in dimensione, ad differentiam longitudinis & profunditatis. Vide *Latus.* Per translationem tamen sæpè applicatur etiam rebus incorporeis, præsertim v. in foro Medico frequenter usurpatur de *sanitate imperfectiori,* aut non omnibus numeris exactâ; vide *Hygieia.* Gal. l. 1. de san. tu. c. 4. Junge Dogm. nostra Med. Gen. P. 1. c. 4. d. 3. p. 51. seq. Ad *latitudinem sanitatis* quoq; pertinet corpus aliàs *Neutrum* dictum, sive *Status* corporis *Neuter*, οὐδέτερον Græci vocarunt, qui duplex est: *Decidentiæ*, & *Reconvalescentiæ.* Imprimis v. ille ad *latitudinem sanitatis* pertinet. Vide rursus Dogm. in prælimin. d. 7. p. 8. & 9. Et quia sub sanitatis genere comprehenduntur *Temperamenta* corporis & partium, de illis quoq; sæpè dici solet, quod magna sit eorum *latitudo.* C. Hofm. Inst. Med. l. 3. c. 4. §. 5. & alibi. Sumitur & aliquando pro *Dilatatione*, Gr. εὐρύτης dicta, Lat. *Ampliatio.* Jul. Alex. not. in Gal. de diff. morb. c. 4. pag. 279. Tom. II. Oper.

*Latus, adjectivum, & substantivum est nomen. Adjectivum Gr. dicitur πλατὺς, εὐρὺς, cui opponitur *angustum*, στενόν. Dicitur de musculo, μυῶδες πλάτυσμα, dicto, qui sub cute in collo habetur, cujus descriptionem vide apud Gal. l. de musc. dissect. cap. 1. De *musculo Latissimo*, qui totum ferè dorsum cum suo socio tegit, & *Aniscalptor* quoque vocatur, vide Barthol. l. 4. c. 2. *Latus pulsus* Gal. qui in latitudine arteriæ, vel dilatatione major est naturali l. de pulf. ad tyron. cap. 2. *Pustulæ latæ* dicuntur, quæ non in altum prominent Hipp. 6. aph. 9. Jung. Dieter. num. 687. Substantivum Græc. vocatur πλευρά, πλευρὸν; de cujus

voca-

vocabuli æquivocâ significatione infrà vide *Plevra.* Numerantur verò duo *Latera*, dextrum, & sinistrum; & in genere de dimidiâ totius corporis parte, alterâ dextrâ, sinistrâ alterâ sumitur. Strictiùs verò usurpatur de medii ventris regione *laterali*, utrâque distinctâ à parte anticâ, quæ *Sternon*, & posticâ, quæ *Dorsum* vocatur, Barthol. l. 2. Anat. in princ. *Laterum* dolor dicitur Hipp. ad differentiam Plevritidis, quando dolor est absq; febre & inflammatione, πλευρῆς πόνος. Hipp. 3. aph. 23. 5. aph. 65. 6. aph. 5. Vide Dieter. n. 689.

LATON, est aurichalcum, sive cuprum aureo colore tinctum lapide calaminari, quod ab idiotis physicis Electrum dicitur, & componitur ex unico metallo, cùm *Electrum* sit è pluribus. *Laton* quoque est artificiale, cùm Electrum à naturâ solâ compositum, Rul. Hinc lapis Calaminaris dicitur *Lapis Latoninus*, Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 24. Spagyricis Philosophis *Laton* vocatur, vel *Latona Terra virgo*, quando in operatione ad Lapidis Philosophici magisterium pertinente nigrescit; unde opus habet ablutione per ignem & aquam permanentem, sive Mercurium; de quâ re videatur Libav. Alchym. Pharmacevt. c. 31. item tr. Ignis Naturæ, c. 20. *Laton* quoque & *Azoch* propterea semper simul esse dicuntur, Laurent. Ventura tr. de lapid. Philos. c. 19. Johnson. ità descripsit *Latonam* in Lexic. II. p. 49. *Latona* est terra nostra, quam sumimus ad Alchymiam peragendam. Et hæc terra Chymica præ rebus omnibus aliis creatis virtute & energiâ excellit. Aurum enim & Argentum & reliqua metalla, & lapides pretiosos omnes in se coërcet, imò perfectionem omnium animalium & vegetantium in seipsa recludit. Sed cùm impura sit & fœculenta, ut arti nostræ prosit, ejus impuritates & feculenta excrementa separanda veniunt, & hoc est apud Chymicos, faciem *Latonæ* dealbare. Quocircà humiditatem ipsius terræ radicalem, seu sanguinem ipsius *Latonæ* ex venis suis exhaurire oportet, ut ex essentiâ & puritate illius faciem ipsius *Latonæ* dealbare valeamus, alioquin nihil utilitatis habemus ex lotione Latonæ nostræ, nisi ex puritate ipsius sanguinis aquam faciamus, quâ solâ & non aliâ uti debemus ad dealbandam faciem ipsius *Latonæ*. Hucusq; Johnson.

LATRO, λῃστὴς, idem, quod *Prædo*, *Prædator*, quamvis verò propriè ad forum Medicum non spectet, cùm tamen aliquoties eorum mentio fiat in Scriptis Medicis, libuit inserere. Ità Gal. 3. Anat. admin. c. 5. *Latrones* inhumatos olim fuisse subjecta Anatomica, testatur. L. 3. de U.P. c. 5. refert historiam *latronis*, qui deprehensis hominibus digitos pedum extremos præcidebat, ne sine baculo incedere possent (Vide C. Hofm. in comm. ad h. l. n. 135. (& l. 1. Anat. adm. c. 2. cadaver *latronis* exiccatum sceletis annu-

annumerat. Langius recenset *latronis* truculentiam ex esu sanguinis vel cruoris humani fuisse adauctam, l. 1. ep. 71. Forestus ex Benivenio adduxit observationem *Latronis* suspensi, cujus cor pilis fuit refertum, l. 17. Obs. 1. in Schol.

Lavacrum, λουτρὸν, idem, quod *Balneum*. Sal nitrosus fusilis vocatur *Lavacrum* quoddam minerale venarum metallicarum, & semimetallorum, imò & metallorum ipsorum, quod sciunt etiam aurifabri & probatores metallici. Libav. Defens. Syntagm. contra Scheunemann. l. c. 9. T. III. oper. p. 22.

Lavatio, idem, quod *Lotio*, λουτρὸν. Utrumque idem significat, quod *Balneum*. Galen. libr. 8. meth. med. c. 2.

Laucania, λαυκανία, item λευκανία, poëticè guttur, vel *gulam* & œsophagum significat. Sunt, qui pro *mento* etiam accipiunt, Gorr. in λευκανία. Descendit à λαύω, fruor, capio.

Laudanum, nomen medicamentorum encomiasticum, quasi *laudatum medicamentum*, Dieterich. n. 560. vel *laude dignum* aut *Laudabile*, quod vocabulum, ceu barbarum & Paracelsico-Thrasonicum reprobavit Libav. Synt. A. Ch. l. 8. c. 44. Non minus verò illi hallucinantur, qui cum *Ladano* confundunt. Vide *Ladanum*. Placet Rolfinkii ἐπίκεισις: loquendum interdum cum vulgo, modò intelligamur. Chymiæ l. 4. s. 3. c. 6. Græcè dici posset ἐπαινετὸν, vel ἀξιέπαινον. Quòd verò præcipuè *Opii extracto correcto* nomen hoc tributum fuerit, hoc omninò sapit Paracelsicum hyperbolicè loquendi pruritum. Aliàs de *Laudano opiato* videantur præter Dispensatoria & Paracelsi scripta Rolfink. d. l. Schröder. l. 4. cl. 2. n. 314. Libav. d. l. Tutissimum esse & saluberrimum medicamentum ad omnis generis dolores, verbis Bern. Penotti de medic. Chymicis in Vol. I. Theatr. Chymic. cum grano, quod dicitur, salis est intelligendum.

Laurax, vide *Labrax*.

Lautus, quid propriè significet, videatur in Lexicis variis. Gr. λαμπεὸς, aut λελυμένος, qs. *Lotus*. *Lautissima vina* ap. priscos fuisse vina myrrhâ condita, testis est Lind. Ex. X. §. 138.

Laxa *Chimolea* Paracelso vocatur medicamentum purgans, præcipuè in morbo Gallico commendatum, estque pulvis de floribus minerarum salinarum, l. 2. de morb. Gallico c. 4. Johnson ità describit: *Laxa chimolea* est sal adnascens lapidibus, quale est Anatron, aut Usnea lapidea.

Laxatio, χάλασις, *Laxans*, *Laxativum*, χαλαστικὸς. Vide *Chalasticos*, *Chalao*. Hodieque autem frequentissimè sumitur terminus hic de virtute leniter evacuante, & quidem per inferiora. Conveniunt igitur talia *laxantia* cum ἐκκοπρωτικοῖς, καθυπακτικοῖς, ὑπηλάτοις, de quibus vide suis literis *Eccoprizo*, *Catotericos*, *Hypelatos*. Johnson. etiam ad vomitoria extendit, describens: *Laxativa* sunt medicamina sursum atq; deorsum expur-

expurgantia. Verùm minus accuratè minusq; usitatè. Abusivè quoq; tribuitur *Mercurio vitæ*, qui *Laxativum minerale* dicitur apud Schröder. l. 3. c. 15. cùm in minimâ dosi vim purgandi possideat. Ità quoque in veterum scriptis contingit, ut fortiora purgantia pro *Laxativis* posuerint.

*Laxus, λαγαρὸς, χαλαρὸς. Vide *Lagaros, Chalaros*. Idem ferè, quod *Mollis*, & opponitur *Stricto* vel *Duro*.

S. Lazari *malum*, i. e. *Lepra*. Forest. l. 29. O. 26.

Lazomæ, λάζομαι, verbum poëticum, pro λαμβάνω, significat *prehendo, corripio*. Diciturq; frequentissimè de morbis infestantibus, Hippocr. l. de Loc. in hom. l. 4. XXV. 5. 7. XLIIX. 8. l. 2. de morb. XX. 3. & libr. de nat. mul. & de morb. mul. sæpius, quæ loca collegit Foës. Oec. p. 372.

Lazuli *lapis*, λίθος κύανος, h. est, *Cæruleus*, est lapis opacus, Saphiri colore, aut florum *Cyani*, aureis punctulis exornatus, Armeno durior. Vide *Armenius*. Schröder. l. 3. c. 8. n. 11. Chiocc. Mus. Calceol. sect. 3. p. 228. seq & s. 4. p. 467. seqq.

Lazurius, idem, quod *Cœruleus*. *Lazurius color* in leprâ pessimum habetur signnm apud Parac. Paragraph. l. 6. c. 1. §. 2. & c. 2. §. 3. & in Scholiis ad illa loca. Apparet autem ille color in frigore, ubi color in nigrorem vertitur. *Lazurium argenti*, vel *pulvis Lazurinus* nihil aliud est, quàm *Crocus Lunæ*, de quo vide Libav. Synt. A. Ch. l. 5. c. 21.

Leæna, λέαινα, nomen animalis quadrupedis digitati fœmininum, cujus mas vocatur *Leo*. Vide *Leo*. Λέαινα quoque Emplastri nomen, quod in *leænæ* modum malum penitus extirpare creditur, applicatum ischiadicis & hemicranicis, teste Aët. l. 12. & ex hoc Gorræo.

Leberis, λεβηρὶς, significat *exuvias*, sive senium serpentum. Hipp. l. 1. de morb. mul. CIIX. 26. & l. 2. LXIIX. 6. Vide *Exuviæ, Geras*.

Lebes, λέβης, i. e. *olla, trulla*, vas, in quod aliquid infunditur ad coquendum vel asservandum. Pertinet ad Instrumenta Diætetica, Pharmaceutica. Ventriculum egregriè comparatum cum magno lebete, cui plures ignis foci adjacent, lege ap. Gal. l. 3. de fac. nat. c. 7.

Lecheneon, ληχηνεῶν. Vide *Lenos*.

Leciscion, λεκίσκιον, vocatur *acetabulum parvum*, legiturq; bis apud Hipp. 4. de R. V. l. A. t. 123.

Lectio, ἀνάγνωσις, vide *Anagnosis*. Assiduam & iteratam aliquoties *lectionem* laudat Galen. 3. de artic. t. 49. Refertur quoquè *Lectio* inter exercitationes vocis ἀναφωνήσεις, sanitati corporis proficuas, utpote, quæ humores redundantes excernit, Ægin. l. 1. c. 19.

Lectus, κλίνη, (vide *Cline*.) quid sit, notum est, nimirum locus ille, & instrumentum ad recumbendum & dormiendum paratum. Pertinet igitur ad res non naturales Diætæ. Delectus *lectorum* aliquando necessarius apud ægrotos, uti patet ex Gal. scriptis, quando febricitantibus

tibus & quibus nervi per transversum vulnerati sunt, molliores lectos præcipit. De *lectorum* aliàs in quibusdam locis noxiâ præparatione legi etiam poterit Hipp. Guarinonius de caussis sanitatem destruentibus.

Lecithos, λέκιθος, est genus leguminis, vel pisum, vel piso congener denotans. Significat etiam sæpiùs *lomentum*, vel *farinam lentium*, cum & sine additione φακῶν. Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXI. 11. & l. 2. LXIX. 2. & in nothis l. 1. additis VII 8. ubi per υ scribitur, quemadmodum & apud Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 5. Significat & *ovi luteum* sive vitellum, uti patet ex Hippocr. l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 2. Hinc λεκιθώδης ὑπόστασις vocatur sedimentum urinæ, ovi luteum aut lentium farinam referens, l. 4. Epid. V. t. 11. & pus λεκιθοειδὲς ovi lutei speciem referens, libr. 2. de morb. XLV. 35. Adde Foës. p. 379. Jul. Alexandr. l. 8. Salubr. c. 9. de omni polline, & farinâ leguminum molitorum exposuit λέκυθον, haud dubiè ex Gal. d. l.

Leffa, id est, herbarum prædestinatio. Rul. & Johns.

Leffas, est occultus & bulliens terræ vapor, per quem plantæ crescunt, Rul. & Johns. ex Paracels. Philos. ad Atheniens. l. 3. text. 3. *Leffas* est succus terræ recens in radicem, tanquam culinam, vegetabilis, tractus. Helmont. expositione aliquot verbor. Vide Helmont. tr. Elementa n. 13. & tr. Imago fermenti imprægnat. n. 31. seqq. *Leffas* est occultus terræ succus, per quem plantæ crescunt. Fr. Hofm. clav. ad Schröd. l. 1. c. 2.

Legna, λέγνα, neutr. plur. vocantur propriè extremitates vestimentorum, sive oræ. Per translationem verò dicitur de extremitatibus pudendi muliebris sive matricis. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XXXIIX. 15. Vide Foës. pag. 377. seq. C. Hofm. Com. ad Gal. de U.P. n. 964.

Legumen, ὄσπριον, idem, quod δημήτριον, sive *Cereale semen*. Vide *Cerealis*.

Leibos, λεῖβος, & in fœmin. λείβη, id est, *liquida*, Galen. c. 3. de iis, q. in med. t. 14. Verùm mendum subest in Græco textu, & quia inusitatum esse adjectivum λείβη, ex aliis Lexicis constat, corrigendum esse, & substituendum vel λιβρή, vel λιβηρή, existimant. Foës. in not. ad h. l. & C. Hofm. in M.S. & nondum editis notis ad hunc Gal. loc.

*Leichen, λειχὴν, relictâ Botonicâ significatione vide suprà *Impetigo*. Dicitur & *Lichen*.

* Leienteria, *Lienteria*, λειεντερία, q. d. *Lævitas intestinorum*, λειότης τῶν ἐντέρων, est affectus vel idem, vel maximè cognatus *Cœliacæ passioni*. C. Hofm. Apolog. pro Galen. l. 3. c 182. C. Dieter. n 493. Vide *Cœliaca*.

Leiphæmos, λείφαιμος, dicitur, qui *sanguinis defectu laborat*, quod malum sequitur ἄχροια, vide *Achroi*. Sumitur verò eiam pro vitio depravati sanguinis, uti constare videtur

detur ex Hipp. l. 2. de morb. mul. XII. 20. XVII. 11. ubi jungitur cum σπληνώδης, lienosa, quæ dispositio lienis vitiosa præsupponit sanguinis flatulentiam & impuritatem. Notetur quoque, non esse confundendum τὸ λείφαιμον cum ἐξαίμῳ, vel ἀναίμῳ, exsangui, ubi vera privatio totalis sanguinis peccat. Λείφαιμοι sunt, *qui sanguine deficiunt*, hoc est, deseruntur à sanguine non in totum, sed ad sensum, Linden. Ex. XIII. §. 455. seqq. junge Exerc. IV. nostram de Remoris purgationis §. 29.

LEIOBATOS, λειόβατος. Vide *Leviraia*.

LEIOPODES, λειόποδες, vocantur *Planci*, *Plauti*, vel *Ploti*, quibus pedum medium ab interiori parte non est cavum, sed planum, quasi tabella, quæ planca dicitur, Gal. 3. de artic. t. 92. ad quem locum vide egregiam correctionem C. Hofm. l. 3. Apolog. pro Gal. c. 100. Pertinet ad Morbos Malæ Conformationis. Idem Com. in Gal. de U. P. n. 137. Adde Alex. annot. in Gal. l. de diff. morb. c. 7.

LEIOS, λεῖος. Vide *Lævis*, λειότης, *Levitas*.

LEIPODERMOS, λειπόδερμος, in genere significat defectum cutis vel cuticulæ. Sumitur verò strictiùs de eo, cui præputium deest ex morbo vel sectione. Latinè *Apella*. Vide suprà Apella. Junge C. Hofm. d. l. n. 824.

*LEIPOPSYCHIA, λειποψυχία, idem, quod λειποθυμία, id est, *Animæ* vel *Animi deliquium*. Superfluum enim mihi videtur, discrimen ponere inter hæc duo vocabula ex Galen. l. 12. meth. med. c. 5. Posterius vocabulum est usitatius. Deficientibus viribus vitalibus, deficient & animales, cùm spiritus vitales sint quoque materia animalium. Consentit Dieter. n. 494. Vide *Eclysis*. Hujus gradus fortior dicitur *Syncope*, de quâ infrà suo loco. Utriusq; vocabuli & λειποψυχίας, & λειποθυμίας mentio fit apud Hippocr. illius quidem 2. de R. V. I. A. t. 44. hujus 1. aph. 23.

*LEIPYRIAS, λειπυρίας, est epitheton febris valdè malignæ continuæ, cum inflammatione viscerum interiorum erysipelaceâ conjunctæ, ubi interna veluti uruntur, extrema, τὰ ἄκρα, frigent, Galen. com. 4. aph. 48. c. 2. prognost. t. 4. c. 1. Prorrh. t. 7. & c. 3. t. 61. l. de inæq. intemper. c. 8. Vocatur & λειπυρία, & λειπυριώδης πυρετὸς, & τὰ λειπυρικά. Scribitur & λειπυρίη. Meminit huj⁹ febris Hipp. aliquoties, v. g. l. 2. de morb. XVI. 12. XLIX. 14. de helleborismo 54. l. de Crisib. IV. 4. 6. 8. Utplurimùm est lethalis, quia sanguinis dispositio maligna putrida ad νέκρωσιν vergit. Mirum verò, quòd Sylvius hanc febrem non observaverit, uti scribit l. 1. Pr. M. c. 29. §. 31. Verùm notandum, non esse peculiarem speciem febris, sed esse saltem *ardentem* sive *causum* valdè malignum & exitialem. Junge Lind. Ex. VIII §. 47.

LELYGISMENOS, λελυγισμένος, id est, *contortus*, inflexus, à λυγίζω, contorqueo,

queo, quod à λύγ@, *vitex*, vimen, derivatur. Usurpat de nervis contortis Hipp. in Mochlico VII. 3.

LEME, λήμη, idem, quod γλάμα, vel γλήμη, sordes oculorum. Vide *Glama*. Vocatur & *Pituita glutinosior oculorum*, Scribon. item *Lippa*, Fr. Valles. de febr. c. 2. notante Rhod. in Lex. Scribon. p. 424. Ad *Lemas* referri poterit *Lachryma Cervi* Bezoartica. Vide *Dacryon*.

*LEMMA, Græcè dupliciter scribitur, per ε & η. Λέμμα significat idem, quod λέπ@, *corticem*, sive id, quod decorticando removetur, Hipp. l. 2. de morb. mul. X. 8. Gr. dicitur etiam ἡ ἐπιδερματὶς, Foës. pag. 380. Λῆμμα verò significat *propositionem scientificam* per se credibilem, quam vocare consuevit Aristoteles Axioma, Postulatum, Sumtio, Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 20. Propositionem, quæ concludendi gratiâ assumitur, in Logicis *Præmissa*, l. 2. de Hipp. & Pl. decr. c. 2. l. 1. de med. S. Fac. c. 12. & 18. l. 1. meth. med. c. 5.

LEMMATICOS, λημματικὸς, dicitur Hippocr. qui occasionem prudenter & accommodatè arripit, & pertinet ad τὸ πρέπον, sive εὐσχημοσύνην medici, l. de dec. orn. II. 27.

LEMNIA, λημνία, epitheton *Terræ* medicatæ, quæ colligitur in insulâ *Lemno*. Est terra spissa, levis, pinguis, rubricæ colore, adstringentis virtutis. De hâc videatur Galen. l. 9. de Simpl. Fac. §. de Terrâ Samiâ. An hodièque ad nos deferatur vera *Terra Lemnia*, dubitatur. Gorræus eò videtur inclinare, cùm illa, quæ à veteribus de hâc scripta sunt, cum nostrâ convenire existimet. Negat verò Schröderus l. 3. c. 2. & *Turcicas* esse scribit, quarum tamen illa, quæ cineritii coloris Constantinopoli advehitur, pro *Lemniâ* usurpari poterit, utpotè præstantissima reliquarum. Videatur Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. De signaturâ veterum & *Dianæ sigillo*, quod creditur fuisse capræ effigies, vide Dioscor. l. 5. c. 113.

LEMNISCUS, λημνίσκ@, Lat. Turunda, *linamentum* vocatur in longitudinem implicitum & oblongum, quod vulneri inditur, authore Celso l. 5. c. 26. Ægin. l. 6. c. 34. & 73. Mercurial. l. 3. V. L. c. 9. in fine. Vide *Licinium*.

LEMPNIAS, est *Terra sigillata*. *Lempnias Calcis* est batitura æris. *Lempnias lempnia* est auripigmentum. Rul. Johnson. scribit *Lempinas*, & *Lempina*.

LEMURES, idem, quod *Larvæ*, *Lamiæ*. Vide suprà. *Lemures* sunt spiritus elementi aëris. Ethnici intellexerunt Manes defunctorum. Ruland. *Lemures* quoque in hominibus esse, finxit Parac. Tract. 2. de Pestilit. c. 1.

LENIENS, *Lenis*, *Lenitivus*. Generaliter idem significat, quod *Mitis*, Gr. ἤπι@, πρᾶ@. Vide *Epios*. Rhod. in Lex. Scrib. p. 402. Diet. n. 717. Sed usitatior est significatio stricta, quando accipitur pro *Laxante*, vel *Laxativo*. Gr. ἐκκοπρωτικὸς, ὑπήλατ@. Arab. vocantur *Medicinæ Benedictæ*. Rolf. O. ac M. Med. Gen. l. 5. f. 1. c. 6. Idem quoque referri à nonnullis,

testatur inter caussas morborum, d.l.t.2.s.3.c.92.

*Lenos, ληνὸς, diversas habet in Medicinâ significationes. Apud Hipp. notat alveos aut loculos quosdam, h.e. cavitates excavatas, aut conceptacula quædam in Mochlic. XXIII. 8. junge Foës. p.383. Vel significat *Torcular*, Lind. Ex. X. §. 192. Unde *calcare torcular* Græcè vocatur ληνοπατεῖν, idem, quod πατεῖν, d.l. § 181. Hinc translata ab Herophilo ad concursum trium duplicaturarum duræ meningis sub calvariâ, quã *Torcular* Gr. ληνὸν vocavit, teste Gal. l.9. Anat. adm. c.1. Et in hujus obstructione caussam Apoplexiæ posuit Nynmannus, teste etiam Bartholin. l. 3. Anat. c. 2. Dicitur & ληχηνεῖον. Gal. Introduct. c. 11.

Lens, *lendis*. φθεὶρ, κόνις, insectum dicitur, & soboles pediculorum, sive *Pediculus* adhuc *tenellus*, *ova pediculorum* vulgus appellat. Meminit Gal. l.7. de S. Fac. §. Cedrus & Hedera. Pertinet etiam ad causas *Phthiriaseos*, sive morbi *pedicularis*. De his vide Aldrov. de Insectis l.5. c.4.

Lens, *lentis*, φακὸς, leguminum species quædam notissima est, de cujus usu in cibo & medicinâ frequentissima fit mentio apud Hippocr. in libr. de morb. mul. & Galen. passim in scriptis suis, quæ loca compilare, non est nostri instituti. Videatur Index Pini in Hippocr. & Theatrum Mundellæ in Galen. Φακὸς etiam aliquando significat *vas medicum*, fortè ad fotus faciendos accommodatum. Foës. p. 650.

Lenticula, vel idem est, quod *Lens*, φακὴ, φακὸς: vel significat *Lentiginem*, de quo vocab. p.p. vel denotat peculiarem speciem febris malignæ contagiosæ, qualis est *Petechialis*, cum maculis efflorescentibus, *lentis* magnitudinem referentibus, de quâ vide Lang. l.2. ep. 15. & Forest. l.6. Obs. 35. cum Schol.

Lentigo, φακὸς, *Lenticula*, est affectus cutaneus, præsertim faciei, suntque maculæ lentes colore & magnitudine referentes, quibus in fœminis præcipuè facies, manus, brachia, & pectus, ceu aëri, & Solis radiis expositæ partes consperguntur sine dolore & molestiâ, obortæ à portionibus acido fuliginosis, propter coagulationem subsistentibus in cuticulâ. De his vid. Forest. l.5. Chirurg. Obs. 4. cum Schol. & Senn. Med. Pr. l.5. p.3. s.1. c.3. Meminit & Keuchen. ad Seren. p.126.

Lentor, *Lentus*, γλισχρότης, γλισχρὸς, περιγλισχρὸς, vide *Glischrasma*, *Glischros*. *Lentum olivum* apud Seren. cap. 1. est oleum rosaceum, sive rhodelæon, notante Keuchen. ad h.l. p.92. Est ergò *lentor* qualitas tactilis, quæ opponitur *friabili*; diciturque de iis corporib⁹, quorũ partes adeò velut conglutinatæ cohærescunt sibi invicem, ut nec flexa frangantur, nec pressa dissiliant. Weker. Ant. Gen. l.4. c.5.

Leo, λέων, vocabulum est multæ significationis. Verùm libet saltem in foro Medico usitatas proponere. (1) significat animal quadrupes digitatum, ferum, & inter feras facilè

cilè princeps, & atrocissimum, & fortissimum, cujus jubæ arma & collum vestiunt in sexu masculino. Hujus fœmina vocatur *Leæna*, λέαινα. Utriusque descriptionem cum usu tradit Aldrovand. l. 1. de quadr. digit. vivip. c. 1. (2) *Leo* vocatur Insectum quoddam, quod formicis insidiatur. Hinc μυρμηκολέων, seu *leoformicarius* appellatur; estq; vel ex formicarum majorum, vel ex Erucarum genere, Idem l. 5. de Insectis c. 1. p. m. 523. (3) *Leo* quoq; est ex Crustaceorum, & in specie *Astacorum* genere, qui & *Elephantus* vocatur, cujus descriptionem tradit Idem, l. 2. de Crustatis, c. 4. (4) *Serpentis* quoque genus oblongum & maculosum, aliàs *Cenchriten* dictum *Leonis* nomine venire, patet ex Nicandro in Theriacâ, & Aldrovand. l. 1. hist. serp. & drac. c. 12. (5) *Leo*, λέων, etiam dicitur morbus quidam, qui & λεοντίασις vocatur, estq; species lepræ, quæ *Elephantiasis* aliàs nominatur. Vide *Elephantiasis*. Tandem (6) *Leo* Spagyricis mysticum est vocabulum. Verùm in cujus significatione sibimet ipsis non constant. Imprimis duo *Leones* leguntur in illorum scriptis: *Ruber*, ac *viridis*, Paracelf. in Thesauro Alchymistar. *Ruber Leo, sanguis Leonis* dictus, est Sulphur Philosophorum, sive Solis, ex quo aurum conficitur, Rul. De hoc *Leone rubro* vide Libav. Synt. Arc. Ch. l. 5. c. 12. *Leo viridis* est *Æs Hermetis*, *Mercurius auri*, item *Vitriolum*, aliis *Antimonium*, opinione quorundam ipsum *aurum*. Ità quoque vocatur *Auripigmentum*, Theatr. Chym. Vol. V. p. 79. *Leo citrinus foliatus* aliàs *Auripigmentum* vocatur, Rul. & Johns. *Leo* quoq; simpliciter *Aurum* dicitur.

LEONTIASIS, λεοντίασις, dicitur & λεόντιον, apud Aët. & Aretæum, teste Gorræo, idem, quod *Elephantiasis*. Vide *Elephas*. Vocatur & Latinè *Leonina lepra*. Forest. l. 4. Chir. Obs. 7. Schol.

LEPAS, λεπὰς, vocatur *concha petris adhærescens*. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Gorr. Foës. p. 380.

LEPHANTEUS, *Lephante*, est prima Tartari species, vel bolus, media inter lapidem & lutum, scindiq; potest. Rul. & Johns. ex Parac. l. 1. de Tartar. Tr. 1. c. 1. & Tract. 3. c. 3. ut & in Fragment. ad hæc loca.

*LEPIDOEIDES, λεπιδοειδὲς, *squamosus*, vel potius squamarum speciem referens, dicitur de *suturis* & *conglutinationibus* juxtà aures, suntq; duæ lineæ in cranio, utrinque singulæ à rectâ suturâ sagittali æquè distantes, per capitis longitudinem à posteriore in priorem partem super aures feruntur, quæ in ossibus ad squamæ similitudinem structis habentur, quæ fiunt duobus ossibus inter se cohærentibus, non per suturam quidem, sicut *Coronalis* & *Lambdoidea*, sed paulatim syncipitis os instar squamæ attenuatum descendit, atque in id os, quod infrà ab auribus adscendit, subintrat. Galen. l. de ossib. c. 1. ubi & *squamosæ agglutinationes*, συγκολλήματα λεπιδοειδῆ.

δοιδῆ, item *futuræ juxtà aures*, ῥαφαὶ κατὰ τὰ ὦτα, ut & l.9. de U.P. c. 18. vocantur. Aliis verò *Mendosæ* & *Temporales* dicuntur. Castell. Bartholin. libell. 4. Anat. c. 5.

Lepis, λεπὶς, id est, *squama*. Hippocr. 4. aph. 81. Junge Dieter. n.496. Strictè verò accipitur de *squamâ æris*, l. 1. de morb. mul. LXXXIIX. 30. 4. de R.V.I.A. t. 123. Dioscor. l. 5. c. 89. Scribon. n. 133. Significat & *corticem*, putamen, aut tunicam. Unde λέπω, *decortico*, & substantivum λέπος, quod idem cum λεπὶς, quod nonnulli exprimunt per λεπὸς, l. 1. Epid. t. 49. Dicitur & λέπισμα. Erotian. in Onomast. p.70. Foës. d.l. *Lepi ferri* sunt *squamæ ferri*. *Lepos calcis* est *pulvis æris*. Rul. & Johns.

Leporinus, vide *Lagophthalmos*.

*Lepra, λέπρα, est cutis mutatio in habitum præternaturalem, cum asperitate, pruritu, & doloribus, nonnunquam & squamis decidentibus, interdum secus, plurésque corporis partes depascuntur, Galen. in def. *Lepra* & *Psora*, sive *Scabies*, sunt valdè congeneres affectus & affines, ità, ut non aliud *Psora* sit, quàm mitior *Lepra*. Est enim *Psora* quædam ad *Lepram* quasi via, ut *Lepra* ad *Elephantiasin*, si magis humor malignior evadat, & morbus diutius protrahatur. Uterque affectus pruritum habet inseparabilem, sed in *Leprâ* tantus est, ut etiam æger vehementissimè scalpendo nullo modo juvetur, sed potius omnis generis ulcera & phlegmonas accersat, quòd cutem exasperet, & subjectam ei carnem multò quàm in *Psorâ* profundius depascatur. Unde & *squamulas* procreat, quales in *Psorâ* non generantur, quæ furfuracea tantùm corpore ex se remittit, ut quæ à minori gignatur intemperie, & humore minus crasso, terrestri, assato, & maligno. Dicitur *Lepra* ab his squamulis, quasi λεπρὰ, i. e. *squamosa*. Ab Avicenna dicitur *Albaras nigra*, & *Impetigo excorticativa*, quod cutis in cortices quasi squamasque resolvatur. *Lepram* hanc Celsus vocat *Impetiginem*, non eam quidem, quæ λειχὴν Græcè appellatur, de quâ superius, sed quam ipse declarat l. 5. c. 28. & in quatuor species distinguit, quæ à superiori Impetigine plurimum distant. Ejus causa humor est melancholicus multus, viscosus, crassus, sed tamen acris, & immotus sub cute & subjectâ carne latens, sensúmque eum doloris excitans, qui Pruritus dicitur. Hæc Castell. & Gorr. Jung. Dieter. n.497. Notetur, ea, quæ hactenus descripta sunt, intelligenda esse de *Leprâ Græcorum*, non verò de *Leprâ Arabum*, quæ est ipsa *Elephantiasis*, de quâ suo loco. Doctrinæ gratiâ hæc addi poterit definitio. *Lepra* est scabies vel toti⁹ corporis, vel certæ partis sicca, furfuracea, squamosa, vehementissimè pruriginosa, cum multis aliis symptomatibus stipata, proveniens à sanguinei liquoris impuritate salinâ, fixâ, coagulativâ, & lentâ putredine totali

vel partiali. Non inepta essent, modò magis perspicua, quæ de *Lepræ* generatione, signis, examine tradidit Paracelſ. Paragraph. l. 6. c. 1. seqq. Nec à vero etiam abludere videtur, quando ad Luem Veneream referre non dubitat, in Chirurgiâ Magnâ l. 3. c. 3. quamvis Helmontius taxaverit Paracelsum, quoad caussam & signa, statuens, *lepræ* caussam esse quoddam venenum cruentum, anodynum, glaciale, ac propemodùm mortificans, horrendo ac fœtido contagio communicabile, ac emanans. Vide tr. de Lithiaſ. c. 9. n. 18. seqq. plur. Rolfink. à sale reverberato luxuriante deduxit O. ac M. Med. Sp. l. 2. ſ. 3. c. 11. An *lepra* Judæorum alia fuerit à *leprâ* Græcorum & Arabum? legatur Caſp. Rejes C. El. q. 60.

LEPRICOS, λεπρικὸς, dicitur de facultate corrosivâ, scabiem fœdam excitante, & cutim exulcerante, Gal. l. 11. de S. Fac. §. Salamandra.

LEPRYNOMÆ, λεπρύνομαι, duo significat præternaturalia: *Exasperari*, & *Albescere*. Utrumque sumtum ἀπὸ τῆς λέπρας, quòd, qui leprâ laborent, utrumq; perpetiantur. Hinc & ἡ λέπρα generali significatione dicitur *albedo*, quæ in corporibus est præternaturalis, uti in Theriacis Græcus Nicandri interpres annotavit. Gorræus in def.

LEPSIS, λῆψις, idem, quod λαβή. Vide *Labe*.

LEPTOPHONOS, λεπτόφωνος, idem, quod ἰσχνόφωνος, dicitur is, qui est tenui vel *exili voce* præditus, Gal. 2. in 1. Epid. t. 78. Vide *Ischnophonos*.

LEPTOSPHÆROS, λεπτόσφαιρος, i. e. tenuis orbis. Gal. l. 3. de fac. parab.

LEPTOS, λεπτὸς, *tenuis*, gracilis, idem, quod ἰσχνὸς, λεπτότης, *Tenuitas*. Vide *Ischnos*, *Gracilis*. Usurpatur ab Hippocr. sæpè de victu *tenui*, 1. aph. 4. 5. 7. 8. 10. & alibi. Vide Dieterich. n. 498. item de medicamentis in *tenues* partes comminutis aut tritis, l. 1. de morb. mul. Cl. 40. 47. de succo *tenui* & liquido, l. 2. de morb. XXII. 18. l. 3. XI. 16. De linteo raro ac *tenui*, l. de superfœtat. XX. 8. XXIII. 4. de urinâ *tenui* & aqueâ absque sedimentis crassioribus, 7. aphor. 32. & comparativè, 4. aph. 69. Λεπτοὶ quoq; dicuntur *ingeniosi*, acres, l. de A. L. & Aq. LIIX. 8. jung. Foëſ. pag. 381. Linden. λεπτὸν, *tenue*, dupliciter accipi scripsit: *propriè*, & *impropriè*. Propriè de Consistentiâ, & modo substantiæ cujusque materiali: impropriè, de viribus rei, & impotentiâ. Ità vinum *tenue* οἶνος λεπτὸς dicitur, quod est infirmum, ὀλιγοφόρος. Ex. XVI. §. 213. 214. seq.

LEPTYNON, λεπτῦνον, *attenuans*. Vide suprà *Attenuans*.

LEPTYSMOS, λεπτυσμὸς, *Extenuatio*. Vide *Attenuatio*.

LEPUS, λαγωὸς, λαγώς, est nomen æquivocum. Primariò significat animal quadrupes velocissimum, digitatum, viviparum, cujus descriptionem, usumq; in cibo & medicinâ vide in Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivipar. c. 23. Galen. passim in

in Libr. de Med. Fac. & Comp. Med. f. Loc. uti patet ex Indicibus. Schröder. l. 5. cl. 1. n. 24. Frid. Hofmann. in Clav. ad h. l. Dieter. Jatr. pag. 824. Deinde etiam significat animal molle, marinum, omnium venenosissimum, *Lepus marinus* dictum, cujus historiam & facultatem venenosam describit Aldrov. libr. 1. de mollibus c. 7. Meminit & Linden. Ex. XI. §. 106. Veneni proprietas in hoc consistit, quòd pulmonem maximè afficiat, contrà quod remedium tradidit Gal. l. 2. de antidot. c. 7.

LEPYRION, λεπύριον, duo significat: 1. *ovi putamen*, & externam testam, Hipp. l. de nat. pu. IV. 24. XLI. 23. Deinde *corticem* etiam in plantis. Ibid. XXIII. 17.

LEROS, λῆρος, significat *delirium mitius*, aut levem desipientiam, & ità idem, quod παραφροσύνη & verbum ληρῆσαι, παραληρῆσαι, idem, quod παρακόψαι, παραφρονῆσαι. Gorr. & Foës. Oec. p. 384. Vide *Delirium*.

LESCHE, *Leschema*, λέσχη, λέσχημα, significat *nugas*, nugacem *confabulationem*, Hippocr. in Epist. ad Damagetum n. 345. Hinc verbum λεσχηνεύειν, & λεσχηνεύομαι, otiosè & *nugaliter confabulor*, quo usus Hipp. l. de dec. orn. VII. 8. l. 1. de morb. XIV. 11. l. 2. Prorrhet. X. 11. Foës. p. 381. seq.

LESEOLUS, Paracelso dicitur Sal summè diaphanum, quod curat Icterum. Hinc & *Icteritia Leseoli morbus* vocatur. Est enim in Leseolo diaphaneitas salis maxima, quæ magis, quàm fusus Topazius tingit & fixat. Et quia Icteritia est Sal in flavo colore diaphanum, ideò suo simili pelli debet, l. de trib. principiis, c. 7. & ex hoc Johnson in Lex.

LETA, est *calor rubens*. Rul. & Johnson.

LETHALIS, θανάσιμος, θανατώδης. Vide *Funestus*.

*LETHARGUS, λήθαργος, ληθαργία, morbus est *Phrenitidi* planè contrarius, siquidem in eo inexpugnabilis dormiendi necessitas adest, perindè ut perennes vigiliæ phreneticos infestant. Latinè dicitur *Veternus*. Dici quoq; posset vi nominis Græci *Desidia obliviosa*, Dieterich. n. 501. Signa ergò pathognomonica sunt *Torpor* & *Oblivio*. Describi commodè poterit ex recentiorum hypothesibus: *Lethargus* est nimia sensûs communis reliquorumq; internorum imminutio & depravatio, præsertim ad somnum intensa proclivitas, & desiderium cum oblivione, febrem plerunque malignam acutam conjunctam habens, cum urinæ valdè turbidæ excretione, proveniens à serosâ colluvie, vel copiâ, vel qualitate malignâ, cerebri substantiam & anfractus irruente, spirituum activitatem profligante, temperamentum cerebri vitale opprimente. Hunc morbum egregiè, si quis alius, exposuit Willis de Animâ Brutor. P. II. c. 3. De hoc morbo vide apud Hipp. l. 2. de morbis LXIII. 1. 3. V. Coac. t. 139. Morbus plerunq; lethalis aut summè periculosus habetur.

LETHE, λήθη, significat *oblivionem*. Estque privatio memoriæ, sive *Memoria abolita*. Quæ præternaturalis est, caussam agnoscit spirituum animalium in cerebro activitatem deficientem, vel à rebus non naturalibus vitiosis, vel à morbis obortam, Galen. l. 2. de sympt. caus. cap. 7. *Oblivisci* nihil aliud est, quàm impressiones rerum, etiam obscuras & superficiarias non conservare, id, quod fit ob metum, ebrietatem, aut aliquid aliud ejusdem generis, l. 2. de motu musc. c. 7. *Oblivionem* in febribus ardentibus malam pronunciavit Hipp. 3. Epid. s. 3. t. 37.

LEVAMEN, ῥᾳστώνη, κούφισμα, κουφισμὸς, propriè dicitur de mole & pondere. Transfertur ad morbos, quorum aliqualis remissio & reconvalescentia quædam ægrorum dicitur *Levamen, Allevatio*. Estque vel fida & vera, vel fallax & apparens, quæ Recidivam præcedere solet, Gal. 3. prognost. t. 22. Quæ non cum ratione levant, non est fidendum, 2. aphor. 27. Jungatur Dieterich. n. 473. Vide *Cuphos*. Aliàs *Levare* etiam usurpatur pro *Elevare*, extollere. Vide Rhod. in Lex. Scribon. p. 402.

LEUCANIA, λευκανία. Vide *Laucania*.

*LEUCE, λεύκη, Latinè *Alba Vitiligo*, est species *Lepræ*, & fœdæ scabiei, cutis carnisque subjectæ albedo p. n. Galen. in defin. & l. 2. Meth. med. 2. & l. 1. de C. M. S. L. c. 1. Dicitur & *Lepra alba*, Avicen. *Albara alba*. Differt verò à *Leprâ*, quòd sit sine ullâ aspredine, & cutem habeat lenem. Caussa hujus ex caussâ *Lepræ* desumenda.

LEUCISCOS, λευκίσκος, est nomen piscis ad *Mugiles* pertinentis, qui Latinè *Albicula* vel *Alburnus* dici posset, cujus meminit Galen. libr. 3. de Al. Fac. cap. 25. Ejus historiam & usum tradit Aldrovand. l. 5. de Pisc. c. 22. 23. Jungatur & Linden. Ex. XI. §. 41.

LEUCOCHRUS, λευκόχρους, scil. οἶνος, est species *vini salsi*, ex passis prius uvis, mox calcatis, & aquâ marinâ maceratis, deinde in album mustum conjectis compositi. Gorræus.

LEUCOGRAPHIS, λευκογραφὶς, lapis dicitur in Ægypto nascens, qui cum subviridis appareat, tamen ea, si ad cotem affricetur, aut asperius pallium, locum dealbat. Eò etiam lintea illustriora redduntur. Gorræus ex Aëtio.

LEUCOMA, λεύκωμα, *oculorum albugo*. Vide *Albugo*.

LEUCONOTUS, λευκόνοτος. Vide *Caurus*.

LEUCOPHÆON, λευκόφαιον, vocatur *glutinum auri*, quod ligno inducitur. Compositum est ex Sinopidis Ponticæ selibrâ, silis lucidi pondo decem, & melini Græciensis duobus mistis, tritisque unâ per duodecim dies, Gorræus. Aliàs λευκοφαῖος dicitur *color mixtus ex albo & nigro*, qualis esse solet in cucullis Monachorum Franciscanorum. C. Hofmann. l. 2. V. L. c. 10.

*LEUCOPHAGIUM, λευκοφάγιον, vocatur medicamentum internum, quod fit ex amygdalis aq. rosar. maceratis, carne

carne caponis, vel perdicis elixâ, contusâ, & per setaceum trajectâ. Usus est in phthisi Mœb. Synops. Epit. Instit. ultima & in Epit. l. 5. s. 3. p. 2. c. 31.

LEUCOPHAGON, λευκόφαγον, dicitur *ferculum Hispanicum* apud Forest. l. 17. Obs. 15.

*LEUCOPHLEGMATIA, λευκοφλεγματία, idem, quod *Anasarca, Hydropis* species. Vide *Anasarca, Hydrops.*

LEUCOPHYLLON, λευκόφυλλον, est species *Unguenti sicci*, cujus usus præcipuus ad collum & axillas est, quo illis odor gratus concilietur. Descriptio habetur apud Aëtium. Gorræus.

LEUCOPOREON, λευκόπορον, idem, quod λευκόφαιον, de quo p. a. Gorr.

LEUCOPYRON, λευκόπυρον, est nomen *malagmatis* apud Gal. l. 1. de C.M.P.G. c. 7. Aliàs λευκόπυρος dicitur *color mixtus ex albo & fulvo*, qualis est tritici maturi, & cerasorum duracinorum. C. Hofm. l. 2. V. L. c. 10.

LEUCOS, λευκός. Vide *Albus.*

LEVIRAIA, λειόβατος, i. e. *Raja lævis.* Vide *Batos.* Aldrovand. l. 3. de pisc. c. 49. Meminit Gal. l. 3. de Al. fac. c. 36.

LEVIS, κοῦφος, *Levitas*, κουφότης. Vide *Cuphos. Leve* rectè in Medicinâ describitur, quod pondus habet exiguum, etiamsi mole sit magnum vel amplum. Weker. Ant. Gen. l. 4. c. 5. In Chymicis *levia* faciunt solutiones variæ, quando ex fixo fit volatile, ex spisso subtile, & quando corporeum in spiritum resolvitur. Libav. Synt. A. Ch. l. 6. c. 10. *Leve* etiam aliquando de viribus medicamentorum dicitur, & significat debile, mite, Scribon. n. 19. 27. 237. Junge Rhod. in Lexic. Scrib. p. 402. Ponitur tandem *Levis* pro *Lævi* aut *Lævigato.* Rhodius ibid.

LEX, νόμος, licèt propriè non sit terminus Medicus, Hippocr. tamen transsumsit è foro politico in Medicum, conscribens opusculum, *Lex*, νόμος, indigitatum. Usurpavit etiam aliquoties Galen. v. g. legem non esse latam transscribentibus, 7. aph. 64. nec contradicentibus l. contrà Julian. c. 1. princ. Κατὰ νόμον, *secundum legem*, opponitur apud Hippocr. τῷ κατὰ φύσιν, *secundum naturam*, l. de nat. hum. 8. Vide C. Hofm. comm. in Gal. U. P. n. 826. De necessitate *legum* adversus pseudo-Medicos vide C. Rejes C. El. q. 21. n. 16.

LEXIPHARMACON, ληξιφάρμακον, idem significat, quod *Antidotus.* Vide *Antidotus.* Gal. l. 2. de Antid. c. 6.

LEXIPYRETOS, ληξιπύρετος, pro ἀλεξιπύρετος, ἀπὸ τοῦ λήγειν τοὺς πυρετούς, quòd febres finiat. Vide *Febrifuga.*

LEXIS, λέξις. Vide *Dictum.*

LIBADES, λιβάδες, significat loca fossarum eminentiora, & præterea herbosa, aquosaq;. Gal. l. 2. de Al. Fac. c. 40. Aliàs λιβὰς significat quoque scaturiginem, *guttam*, in Lexicis.

LIBANION, λιβάνιον, est nomen *Collyrii à Thure*, quod recipit, ità dicti, quod refertur inter lenia & morsu carentia, de quo videatur Ægineta l. 3. c. 22. & l. 7. c. 16. Improbat hanc appellationem Gorr. Vide *Libyanon.*

Libanotos, λιβανωτὸς, Latin. *Thus*, *Olibanum*, ab Arbore Arabiæ cognomine proveniens. Dicitur & *Libanos*, λίβανος, quod aliàs arboris ipsius nomen. Est duplex: *Masculum*, σταγονίας, quod granis rotundis colligitur instar testium. Alterum ὀροβίας, granis minoribus existens. *Micæ thuris* concussu elisæ vocantur *Manna Thuris*. Meminit Hipp. aliquoties *Thuris*, præsertim l. de superfœtat. XX. 5.7. l.1. de morb. mul. Cl.25. l.2. LXXVI.4. Vide Foës. p.384. Schröd. l. 4. cl.2. n.409. Fr. Hofm. in Clav. ad h.l. Lignum Thuris arboris descripsit Chiocc. Mus. Calc. s. 5. p.474.

Libella, ζύγαινα, Lat. *Zygæna*, nomen piscis cetacei, duræ carnis, insuavis & mucosæ, cujus meminit Gal. l.3. de Al. fac. c.31. Descripsit verò Aldrov. l.3. de pisc. c.43. Aliàs *libella* idem, quod *Libra*, vel *Trutina parva*. *Libellæ probatoriæ* mentionem facit Libav. Synt. A. Ch. l.1. c.21.

Liber, subst. βίβλος, βιβλίον, *Libellus*, quid notet, pueris in trivio notum est. Observetur saltem ad hoc vocabulum, quòd, licèt *libri* sint subsidia memoriæ, rivi scientiarum, quorum lectione doctrina alitur, augetur, perficitur; Medici tamen cavere sibi debeant, *ne sint* veluti *nautæ ex libris*, juxtà proverbium Galeni: Turpe est Medicis, nisi in *libris* non sapere. Consilium sæpè procul à *libris* capiendum est in arenâ; dum occasio adest. *Libros Chymicos* non esse scriptos doctrinæ gratiâ, sed occultè, ænigmaticè, & figuratè, passim innuitur in Theatr. Chym. Vol. 3. p.6. Vol. IV. p.941. Mundum sive Macrocosmum Paracelsus aliquoties vocavit *Librum Naturæ*, attestante etiam Libavio in T. IV. Operum, aliquoties. *Liber* olim *Corticem* notavit, quemadmodum *Codex Truncum*, uti patet ex Scribon. n.174.252. Jung. Rhod. in Not. & in Lex. Scribon.

Liber, adjectivum, ἐλεύθερος, dicitur, cui permissum est, suo arbitrio vivere. Linden. Ex. XIII. §.549. *Libertas*, ἐλευθερία, vera quæ sit, docet Gal. l. de cogn. & cur. anim. morb. c.10. *Libertas* vera Medici hæc est, sanctè & castè vitam, artemque instituere. Linden. Ex. III §. 29.

Liberalis, ἐλευθέριος, idem significat, quod *Liber*, Ingenuus, 2. aph. 54. Junge Dieter. n. 271. Aliàs *Liberalitas* Græcè dicitur ἀφιλαργυρίη, & refertur inter virtutes Medici ab Hippocr. l. de dec. orn. V. 4. quam egregiè exposuit Linden. Ex. II. §. 19 20.

Liberatio, *Liberatus*, ἀπαλλαγὴ τῦ κακῦ, Hippocr. dicitur, idem est, quod *Curatio*, *Curatus*, verèque ità dicitur, quando quis sub hastâ veluti morbi venditus officiosâ Medici fidelis operâ, Deo benedicente, Naturâ allaborante veluti manumissus asseritur Sanitati. Linden. Ex. XIII. §. 552. Junge Rhod. in Lex. Scribon. *Liberari* etiam in specie de parturientibus dicitur, teste Keuchenio ad Seren. p.221.

Libertas, vide *Liber*.

Libi-

Libido, ἀσέλγεια, ἀκολασία, strictè significat desiderium in Venerem, idemque est, quod *Lascivia*, *Salacitas*. Accipitur tamen aliquando pro ἐπιθυμία, sive *Cupiditate*, notante Rhodio in Lex. Scribon. v. g. *Libido* intestini, *Libido* urinæ. Imò etiam pro *prurigine* morbo. Q. Seren. c.6. Keuchen. in not. p. 113.

Libos, λίβος, idem, quod λιβὰς, dicitur oculorum quoddam instillamentum, quod oculis instillatur. Gal. in Exeg. voc. Hipp.

Libra, λίτρα, est nomen ponderis usitatissimum, verùm multifariam quondam acceptum, ità, ut nonnulli *minam*, *libram*, & *pondo* pro synonymis habuerint, notante Jul. Alex. not. in Galen. 1. de C.M.P.G. c. 15. Communiter tamen *Libra* significavit pondus & mensuram unciarum duodecim, sive drachmarum nonaginta sex, uti constat ex Gal. l. de pond. & mens. c. 1. & 2. quæ significatio hodieq; adhuc recepta in Officinis Pharmaceuticis. *Libra* v. *civilis* in diversis locis variat; in eo tamen omnes conveniunt, quòd libra civilis unciis aliquot superet medicinalē, ipsæ quoq; unciæ paulò majores esse soleant, & ità *Civilis libra* ad *Minam* veterum magis accedat. Jung. Dogm. nostr. P. VI. c. 5. d. 3. p. 760. seq. Sumitur & *Libra* pro ipsâ *Trutinâ* vel *Staterâ*. Ità in cœli Zodiaco signum aliquod dicitur *Libra*. Schröder. l. 1. c. 9.

Libros, λιβρός, id est, *tenebrosus*, obscurus & *niger*, uti exponit Erotian. in Onomast. p. 71. E.

Libum, ἴτριον, φθοίς, μάζα, vide *Itrion*, & qui talia vendiderunt, *Libarii* dicti sunt. Mercurial. l. 1. V. L. c. 11.

Libyanon, λιβυανὸν, epitheton quorundam *Collyriorum*, ἀδήκτων, sive mordacitatis expertium, quæq; longiori tempore affectæ partis vitiatum humorem consumunt, quorum varias formulas vide apud Gal. l. 4. de C.M.S.L. c. 7. & Aët. l. 7. Appellantur & *Cygni*, κύκνοι, à colore albo, quòd in iis prævaleat amylum & terra Samia. Perperam verò apud Æginetam inscribuntur λιβάνια, animadvertente Gorræo in def. Vide *Libanion*.

Lichanos, λιχανὸς, vocatur digitus, ordine secundus, *Index* Latinis, à λείχω, lingo, quoniam ad lingendum plerunq; sumitur: vel ἀπὸ τοῦ λίαν χαίνειν, valdè hiando, quia inter pollicem & indicem magnus est hiatus. Occurrit apud Hipp. l. 5. Epid. XXVIII. 16. l. 7. XX. 4. l. 1. de morb. mul. XCVI. 24. & 1. de iis, q. in medic. t. 20. Vide Foës. p. 387. Junge suprà *Index*, *Dactylos*.

Lichas, λιχὰς, vocatur *Polluci* mensura interstitii inter pollicem & indicem, & ità fuit apud Græcos mensuræ species, quâ rerum intervalla metiebantur, continens duos palmos cum dimidio, sive decem digitos, intellige transversos. Gorr.

*__Lichen__, λειχὴν. Vide *Leichen*, *Impetigo*.

Licinia, Latinè vocantur *Linamenta*, vel ex panni lintei frustulis, vel ex stuppis benè pexis parata, quæ vulneribus & ulceribus induntur. Gr. μοτὸς, vel etiam λημνίσκοι. Latinè etiam

etiam *Tentæ* vocantur. Vide *Lemniscos*. Foreſt. l. 6. Chir. Obſ. 14. in Schol. Paracelſ. Paragraphor. l. 3. c. 4. §. 1.

LICULMEN, λικοῦλμεν, vocari credidit Langius ſalſum piſcium liquorem colatum, ſive *Garum*, l. 1. ep. 59. Verùm lapſum fuiſſe unà cum aliis cœtera doctiſſimis viris, patet ex Linden. Ex. V. §. 77. qui λικουάμεν legendum eſſe demonſtrat. Nam *Liquamen* idem, quod *Garum* eſt.

*LIEN, σπλὴν, Latinè etiam *Splen*, viſcus eſt in corpore humano, ad ſiniſtrā ventriculo accumbens, quod Hipp. humano pedis veſtigio aſſimilari ſcripſit, de diſſectione III. 5. 6. Cujus hiſtoriam paſſim tradiderunt Anatomici, & inter hos Barthol. lib. 1. Anat. c. 16. ubi etiam de ejus functione varias veterum & recentiorum reperire licet ſententias. Nobis placet ἐπέχειν, cùm nondum *Lienis* uſum genuinum per totius Medicinæ ætatem ſatis inveſtigatum eſſe, rectè ſtatuerit Kerger. de ferment. ſect. 3. c. 2. Intereà contenti eſſe poſſumus in hoc, quòd ſit organon ſanguinis colatorium. Num verò denuò illam materiam, quæ ibidem ſeparatur, à ſanguineità præparet, ut rurſus ſanguini loco fermenti adjiciatur, nondum ſatis demonſtratum eſſe, ſed commentitium ſaltē Inventum recentiorum exiſtimamus; interim unicuilibet permittentes liberum ſtatuendi hâc in re arbitrium. Videatur, ſi placet, & Malpighii Exerc. de *Liene*. Variis etiam morbis obnoxius eſt *Lien*, & ægroti, qui illis morbis laborant, σπληνικοὶ, *Lienoſi*, σπληνώδεες vocantur Græcis, præſertim qui obſtructione & tumore lienis laborant. *Magni Lienes* σπλῆνες dicuntur, Hipp. 3. aph. 22. Vide Gal. comm. Dieter. n. 783. Varias de *Liene* obſervationes, ratione magnitudinis, exectionis &c. vide paſſim in ſcriptis Medicis, præſertim Schenkium, Ephemerides Nat. Curioſorum, & alios, quorum Indices inſpiciantur.

*LIENTERIA, λειεντερία. Vide *Leienteria*. *Cœliaca*.

*LIGAMENTUM, σύνδεσμος, dicitur pars corporis ſimpliciter exſanguis, alba, ſolida, cavitatis expers, cartilagine mollior, durior verò nervis & membranis, corporis partes, præſertim oſſa funiculi inſtar mutuo colligens, muniens, Gal. l. 1. de motu muſcul. c. 1. Horum hiſtoriam lege in Barthol. libell. 4. An. c. 3. Apud Hipp. aliquando νεῦρον, h. e. *nervum* abuſivè dici monſtravit Diet. Jatr. n. 568. In ſpecie nomen hoc quoq; tribuitur *Freno* ſub linguâ, quod *Ligamentum ſublinguale* etiam vocatur, de cujus ſectione periculosâ vide ſuprà *Ancyloglossum*.

*LIGATIO, *Ligatura*, æquivocum eſt. Accipitur enim vel Chirurgicè, & ita idem eſt, quod *Deligatio*, Gr. ἐπίδεσις. Vide *Epideſis*, *Deligatio*. Ita *Ligatio* nervorum legitur in Scribon. n. 255. *Ligatio vaſorum* ad ſanguinis profuſionem præcavendam apud Hildan. de gangr. & ſphacel. c. 19. De *Ligaturis* vide & Rolfink. O & M. Med. Sp. l. 4. ſect. 10. c. 4. Vel patho-

Pathologicè & Gr. ἀγκύλη vel ἀγκύλωσις. Vide *Ancyle*. Vel accipitur Magicè, & iterum dupliciter vel sub respectu morbi, quatenus *ligatio* vel *Ligatura* significat impotentiam generandi per præstigias diabolicas & fascinum inductam; unde & vulgus tales *ligatos* vocat, teste Dietetich. Jatr. pag. 224. Vel sub respectu remedii Magici, quando superstitiosi characteres *ligantur* & suspenduntur, de quâ arte ex quadam pestiferâ societate hominum & angelorum malorum exortâ (verbis Isidori) vide Keuchen. prolegm. ad Samonicum p. 54. 63.

LIGNUM, ξύλον, quid significet, omnibus notum est. Est v. *Lignorum* usus in Medicinâ multifarius, potissimum triplex: Diæteticus sive Coquinarius & Culinaris, quando comburũtur, ubi quidem ligna arida præ aliis eligenda Gr. ἄκαπνα dicta Gal. l. 4. de san. tu. c. 6. Contrà *ligna* viridia caussa sunt virium exsolutionis c. 2. aph 41. Deinde Pharmaceuticis, dum quædam *ligna* ad usum internum adhibentur, quorum historiam apud Schröder. l. 2. c. 14. Et inter illa *Lignum Guajacum* vel *sanctum* principatum obtinet vide *Guajacum*. *Nephriticum*, vide infrà lit. N. Deniq; Chirurgicus quatenus ad instrumenta Chirurgica pertinet. v. g. De *ligni* cujusdam pro repositione articuli apparatu vide Hipp. 1. de artic. t. 19. Gal. in comm. Ad *ligna* rariora pertinet *Lignum Zibethum olens* in Eph. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 97. Item *lignum fossile*, de quo integer tractatus prostat Francisci Stelluti in Ann. III. d. Ephem. ad finem. *Lignum Magicum* vocat Paracels. *arcana Herbarum* tr. Labyr. Medic. c. 9.

LIGNYODES, λιγνυώδης, *Lignys*, λιγνὺς, *fuliginosus*, *fuligo*. Vide *Fuligo*.

LIGULA, item *Lingula*, homonymon est vocabulum. In Anatomicis sumitur pro *Claviculâ*. Vide *Claviculâ*; aut pro *Glottide*. Vide *Glottis*. In Pharmaceuticâ notat mensuram aliquam cochleari majorem continentem semunciam exceptis duobus scrupulis. Scribon. n. 111. 144. 210. Rhod. in not. ad h. l. p. 217. Aliàs quoq; denotat vinculi speciem; v. g. calceorum vincula dicuntur *Ligulæ*. Scribon. n. 208.

LIGURINUS, nomen aviculæ, quæ & *Spinus*, Gr. σπῖνος, ἀκανθίς, dicitur: cujus historiam & usum vide in Aldrov. l. 18. Ornithol. c. 4.

LIGYSMA, λίγυσμα, vocatur *contorsio juncturæ*, ità tamen, ne sit perfecta luxatio. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 19. Jul. Alexandr. in not. ad h. l. pag. 754.

LILI, terminus est Paracelsicus, denotans vel subjectum Tincturæ, quod & *Leo ruber*, vel *rubeus* vocatur; vel ipsam *Tincturam* Est v. illud subjectũ vel *Electrum minerale*, vel ipsum *Antimonium*, uti colligere licet ex tr. Helmontii inscripto Arcana Paracels. nec non tr. Catarrhi deliram. §. 43. & Pharmac. ac Disp. mod. n. 49. item ex Libav. tr. de Igne naturæ Tom. II. Oper. p. 63. 64. 68. seq.

Junge Fr. Hofm. in Clavi ad Schröd. p. 324.

Lilium, præter Botanicam significationem à Paracelsicis accipitur pro *Lili*, sive Tincturâ. *Lilium* est *Mercurius* & flores illius *Lili*, de pellicano in Tincturâ Philosophorum. Est quinta essentia sulphuris: Sulphur fixum. Rul. & Johns.

Lima, ῥίνη, instrumentum notat, quo scobs aut ramenta fiunt deterendo. Usus est limarum in Pharmacevticis propter res, quæ non facilè tundi atteriq; possunt. Est v. alia crassior, alia tenuior, Wek. Antid. gen. l. 3. c. 25. & 48. Ità cornu cervinum *limatum limâ lignariâ* legitur apud Scribon. n. 141. id est, quasi lignum sanctum radi vel teri solet, explicante Rhodio ad h. l. p. 214. *Limatura*, Gr. ῥίνημα, ῥίνισμα, idem, quod *Scobs, ramentum*, dicitur, vel *Rasura*. Ità *ramenta æris* apud Hipp. l. 1. de morb. mul. CIX. 2. & Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 3. *Limatura Chymica* dicitur, quæ fit per mercurium scil. calcinando. Libav. Apoc. Herm. P. Poster. T. 2. p. 428.

Limacesteros, rectius *Leimacesteros*, λειμακέστερος, exponitur ab Erotiano in Onomast. p. 71. d. per herbidior, prati virorem referens. Dicitur de Locis palustribus & arboribus consitis apud Hippocr. l. de A. L. & Aq. XXXIV. 11.

Limacodes, λιμακώδης, est positivum, significans *locum* udum, humidum & *herbaceum*. Scribitur & λειμακώδης. Hipp. l. de A. L. & Aq. XLIII. 3. LV. 6. Jung. Foës. p. 386.

Limanchia, λιμαγχία, dicitur summa inedia & *omnimoda abstinentia*, cum quis fame cruciatur aut strangulatur. Idem, quod λιμοκτονία. Unde λιμαγχικοί, λιμαγχεόμενοι, dicuntur, qui *nimiâ inediâ cruciantur*. Hipp. 2. Prorrhet. VII. 9. l. 2. Epid. s. l. 66. Item λελιμαγχημένοι. 1. de artic. t. 30. & verbum λιμαγχονέειν, *inediam* ferre extremam. 4. de artic. t. 64. Foës. p. 385.

Limatio, *Limatura*, ῥίνημα. Vide *Lima*.

Limax. Vide *Cochlea*.

Limbus, Paracelso dicitur universus mundus, semen, & prima hominis materia; Superior & inferior Sphæra cum elementis quatuor, & quæcunq; his comprehenduntur. Paramir. l. 1. 2. 4. Ruland. & Johnson.

*Limen, οὐδός. Vide *Udos*.

Limitatio, διορισμὸς, idem, quod *determinatio*, vel restrictio alicujus rei vel sermonis. Hæc omninò in Medicinâ sæpissimè necessaria est propter varietatem circumstantiarum in singularibus vel individuis, uti testatur Gal. l. 1. de Al. fac. 1. & l. 3. meth. med. cap. 3. Vide Diastole.

Limne, λίμνη. Vide *Lacus*.

Limnothalassa, λιμνοθάλασσα, vocatur *stagnum maritimum*, Gal. l. 3. de Al. fac. cap. 25. ubi scil. fluvius magnus stagnum efficit, quod mari conjungitur. ibid.

Limocratumenos, λιμοκρατούμενος, dicitur

citur *servus*, vel mancipium *famis* sive esuriei. Idem, quod λιμαγχεόμενος. Lind. Ex. XIII. §. 29.

Limoctonia, λιμοκτονία, idem, quod λιμαγχία, vide *Limanchia*. Legitur apud Hippocr. l. 3. de diætâ XV. 16. & 4. de R. V. I. A. t. 61. Verbum quoque λιμοκτονέω frequenti eidem fuit in usu d. l. t. 116. l. de fistulis II. 20. lib. 1. de morb. mul. XXVII. 15. l. 7. Epid. LIII. 1. Jung. Foës. p. 386.

Limos, λιμὸς, fames. Vide suprà *Fames*.

Limotto, λιμώττω, esurio. Vide *Fames*.

Limus, ἰλὺς, vide *Ilys*. Ità sanguinis *Limus* idem, quod *Fex*. Gal. 4. aph. 21. Vocatur & *Cœnum*, βόρβορος. Dieter. n. 157. *Limus terræ*. Paracelso vocatur totius mundi machina, estq; eidem duplex: visibilis & invisibilis, corpus & spiritus sidereus. Idem quod *Limbus*. Quod commentum tamen graviter perstrinxit Libav. Tom. IV. Oper. p. 39. 41.

Linamentarius, ἔμμοτος. Vide *Emmotos*.

Linamentum, μοτὸς, μοτὸν, dicitur *linteum carptum*, vel *vulnerarium*, quod vulneribus & ulceribus inditur. Sunt v. variæ species *Linamentorum*, quorum alii quinq;, alii sex numerant, aut plures v. g. στρεπτὸς, *tortile*, ἐλλυχνιώδης, *ex ellychniis factus*, ξυστὸς, *rasile*, vel rasura linamentorum, τιλτὸς, *concerptum*, πριαπισκωτὸς, ad *priapi* sive mentulæ *formam factum*, λημνίσκος, *oblongum*, σφηνίσκος, ad *cunei parvi* formam paratum; de quibus suis etiam in literis. Junge Foës. p. 417. Curatio per *linamenta* ἔμμοτος vocatur. Vide *Emmotos*; item μότωσις, usus linamentorum 2. de artic. t. 58. Aliàs & Græcum vocab. μοτὸς aliquando significat *cannulam* vel penicillum v. g. Stanneum, qui μοτὸς κασσιτέρινος Hipp. l. 2. de morb. XLV. 32. LVII. 21. LVIII. 21.

Linaria, nomen aviculæ ad *Carduelex* pertinentis, de quâ scribitur, quod morbo Comitiali laboret; nihilominus hodieq; usu venit ad cibos. Ejus historiam vide apud Aldrov. l. 18. Ornithol. c. 8. 9. *Linaria* est quoq; nomen herbæ alicujus, de quâ vide in Botanicis scriptoribus.

Linctus, ἔκλειγμα, idem, quod *Looch*. Vide *Eclectos*, *Eclegma*.

Linea, γραμμὴ, vide *Gramme*. Ejus significatio propria pertinet ad Mathematicos. In Anatomicis occurrit potissimum *Linea alba*, quæ & *Galaxia* dicitur, estq; concursus tendinum musculorum abdominis, de quâ apud Barthol. l. 1. Anat. c. 6. Ad Pathologicam significationem pertinent Observationes *linearum rubicundarum* exterius occurrentium in cute ex internâ inflammatione lienis in Ephem. N. Cur. Ann. III. Obs. 211. Ad Semioticam referri possunt *Lineæ* in manibus & fronte, quas *Chiromantæ* & *Metoscopi* explicare solent, à Bartholino *Lineæ fatales* dictæ l. 3. Anat. cap. 7. quarum significationi multum tribuit Paracelsus l. de morb.

Podagric. §. Chiromantia, conferendo cum *Lineis* plantarum. Verùm nobis vana imaginatio & phantasma potius videtur, quàm realis quædam certitudo significativa.

LINGUA, γλῶσσα, γλῶττα. Vide *Glossa*.

*LINGULA, idem, quod *Ligula*. Vide *Ligula*.

LINIMENTUM, ἄλειφα, ἄλειμμα, latè dicitur id, quod illinitur, sive inungitur, & ità comprehendit *Olea* & *Unguenta*, *Adipes*. Vide *Aleipha*. Interdum tamen in strictiori significatione accipitur pro medicamento externo liquido, consistentiâ crassiori, quàm *oleum*, liquidiori quàm *Unguentum*, cujus basis oleum est, de quo videatur Wek. Ant. Gen. l. 1. c. 35. Spec. l. 2. s. 27. Morell. l. 2. de form. remed. sect. 1. c. 8. Schröder. l. 2. c. 87. Vocatur & *Litus*. Horum usus plerunq; commodior esse videtur, quàm Unguẽtorum.

LINTEUM, *Linteamen*, ὀθόνη, ὀθόνιον, panniculus lineus, cujus usus varius in Chirurgiâ; unde varia in promtu esse debent præcepto Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 26. Comprehendit sub se μοτὰ, *linteamina* vulneraria, *fascias* & *splenia*, de quibus etiam in suis literis. Vide & Rhod. Lex. Scribon. Confer & ad Hildan. Cistam militarem class. 20.

LINUM, λίνον, quid propriè significet, quære in Botanicis. Translatum v. etiam ad *lapidem Amiantum*, vel *Asbeston*, aut *Carystium vivum*, & qui *Linum incombustibile* dicitur, teste Lang. l. 1. ep. 66. Junge Mercurial. l. 2. V. l. 27.

LIPA, λίπα, idem, quod ἔλαιον, *oleum* significat. Hipp. l. 1. de morb. mul. LVIII. 13. l. 2. XXV. 12. XL. 9. XLI. 2. XLII. 11. Hinc verbum λιπαίνω, *inungo*; idem l. 1. de morb. mul. LVIII. 11. Et adjectivum λιπαρὸς, *pinguis*, quo usus de excrementis alvi l. 3. Epid. s. 3. t. 70. de urinâ 7. aph. 35. λιπαρότης, pinguedo urinis supernatans 2. progn. t. 35. Medicamenta quoq; vel *Emplastra* Topica *Lenia* quædam vocantur λιπαρὰ, Scribon. num. 220. 222. Rhod. in not. p. 200. & in Lex. q. d. *Pingues compositiones*.

LIPARIS, λιπαρὶς, nomen *piscis* cujusdam adeò pinguis, ut nihil aliud esse videatur, quàm pinguedo, cujus historiam tradit Aldrov. l. 3. de pisc. c. 11. *Lapis* quoq; quidam *Liparis* dicitur Plinio l. 32. c. 12. qui suffitus omnes bestias evocare creditur.

*LIPODERMUS, vide *Leipodermos*.

*LIPOPSYCHIA, vide *Lipopsychia*.

LIPORRHINOS, λιπόῤῥινος, epitheton *Salamandræ*, apud Nicandr. in Alexipharmac. ità dictæ, vel quod cute deficiat, vel quod tenuem ejus corporis pelliculam lentus ac viscosus humor exudat, cujus frigore ignem extinguere olim creditum fuit. Lang. l. 1. ep. 66.

LIPPA, pro *Leme*, vel *Gleme*, id est, sordes oculorum: vide Leme *Gleme*.

Cleme. Rhod. in Lex. Scribon. pag. 424.

*Lippitudo, ὀφθαλμία. Vide *Ophthalmia.*

Lipurgia, λιπεργία, id est, operis defectus, quando quod sperabatur & in expectatione erat, non succedit. In specie usurpavit Gal. de *malè curatis morbis externis*, l. 2. de C. M. P. G. c. 19. Verbum quidem non adeò usq; quaq; usitatum, sed quod tamen multorum usitatissimorum analogiam retineat Jul. Alexandr. in not. ad h. l. Sanè hodieq; non infrequens apud nostros Chirurgastros, ob imperitiam.

Liquabilis, τηκτὸς, idem, quod *Liquescens*, dicitur de medicamentis, tum quę virtute ignis colliquantur, tùm quæ ex humidis quibusdam, velut aquâ, aceto, vino constant. Igne liquescit propolis, cera, resina, ladanum, sevum, galbanum: Aceto solo *liquescunt* citrà ignem Ammoniacum, Sagapenum Opopanax &c. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 5. in princ. Aquæ maximè *liquabiles* vocantur ὕδατα τηκτότατα, quæ sunt optimæ & opponuntur duris, σκληροῖς καὶ ἀτεράμνοις, l. de A. L. & Aq. XVI. 1. 2.

Liquatio, τῆξις, accipi potest latè, & strictè. Latè pro omni dissolutione materiæ alicujus in fluidiorem consistentiam, sive fiat igne, sive liquore aliquo dissolvente, quod posterius dicitur etiam *Maceratio*. Strictè v. idem est quod *Fusio*, quæ sola ignis aut caloris Solaris virtute perficitur, Weker. Antid. Gen. l. 3. cap. 14. Rulandus latius descripsit *Liquatio* est, cum, quod in unum coaluerit, solvitur liquando, ut jam possit fluere. *Liquatum* est, quod cōsistentiam diffluentem instar undosorum accepit. *Liquatio* est vel fusio aut deliquium. Vocatur & *Liquefactio*; quæ est corporis mineralis vi ignis majoris resolutio. Estq; *Simplex* vel *Probatoria.* Simplex dicitur, quando corpus nullum alium in finem, quàm ut fundatur, liquescit. Probatoria, quando corpus liquatum probatur, imperfectumq; à perfecto separatur, idq; per cineritium, aut per antimonium. Rul. & Johnson. Vide *Colliquatio.*

Liquefactivum primum vocatur *Aqua elementaris*, qualis v. sit, vide apud Libav. Apoc. Herm. P. pr. c. 11. *Liquefactio.* Vide *Liquatio.*

Liquamen, idem, quod *Garon, Garum.* Vide *Liculmen.*

Liquamumia, id est, *Adeps humanus.* Rul. & Johns.

*Liquefactio, *Liquefactivum*, vide p. a. *Colliquatio, Liquatio.*

*Liquidus, æquivocum est. Vel n. significat *fluidum*, & ità idem est, quod ὑγρὸς, vide *Hygros. Humidum.* Vel notat *Manifestum*, & ità Gr. dicitur ἐναργὴς, φανερὸς. Vide *Enarges.* Gal. l. 2. de san. tu. c. 4.

Liquidambra, qs. *liquida ambra*, ob odoris suavitatem est resina oleaginosa effluens ex arbore quadam procerâ Indis *Ococol* & *Ocosolt* dicta vid. Schrōd. l. 4. cl. 2. n. 389. Chiocc. in Mus. Calceol. s. 5. p. 626. seq.

Liquor, ὑγρὸν, ὑγρότης, in genere idem, quod *Humor*, vide *Humor*. Scribon. n.84. Rhod. in Lex. Scr. In Pharmaceuticis diversimodè accipitur. Wekerus *liquorem* à *succo* distinguit, hunc appellans, qui contusione & quassatione exprimitur; Illum v. qui incisâ vel scarificatâ aut terebratâ plantæ alicujus parte extillat sive emanat. Ant. Gen. l. 1. c. 9. Sp. l. 1. sect. 16. Schröd. v. *liquores* vocat humores per deliquium aut similiter paratos, eorumq; catalogum recenset l. 2. c.66. Junge Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. Ità & Chymici *Liquorem* describunt, quod sit magisterium potabile per quandam in arte Chymicâ transmutationem ad imitationem naturalis ejus, quâ ex terrâ fit aqua, ex terreâ materiâ resolutâ concinnatum. Vel *liquor* est humor deliquio solubilium corporum factus. Libav. Synt. Arc. Chym. l.3. c. 1. & seqq. ubi plura de hoc argumento videbis. Rul. quoq; & Johns. varias liquoris descriptiones & significationes notarunt v. g. *Liquor aquilegius*, id est, *vinum destillatum*. *Liquor herbarum* fit ex herbis cum totâ substantiâ contusis, & in vitro conclusis, & in balneo maris aliquot diebus coctis, succo colato per pannum calore cinerum mellis spissitudinem acquirit. *Liquor essentialis*, qui à membris interioribus extrahitur & in carnem sanguinemque transmutatur. *Liquor Mercurii* est balsamus rerum omnium, in quo consistit vis sanationis. Talis Mercurius valdè potens est, in Terrenia & Nostoch. *Liquor salis* est balsamus naturæ, quo sustentatur corpus, ne putrescat. *Liquor* & multarum rerum *oleum* est, cum adjectione ejus rei, cujus est. Ità *Liquor Terebinthinæ* est ejus oleum. *Liquor mumiæ de gummi*, est oleum gummi. Hæc Kuland. *Liquor carnes conservans* est spiritus vini, spiritu salis leniter acuatus & infectus admisto Eleosaccharo Terebinthinæ ac Lavendulæ. Ephem. Nat. Cur. Ann. II. Obser. 255. *Liquor universalis* est *Mercurius* Paracelf. Paramir. lib. 2. qui & *Liquor æternus* vocatur in Gastone Claveo defens. Argyropœæ & Chrysop. in Theatr. Chym. Vol. II. *Liquor terræ* est idem, quod *Lessas*. *Liquor vitæ* in homine est homo occultus. Paracelf. Tract. 2. de gener. hom. c. 2.

Lira, ἄυλαξ, propriè significat fossam rectam, quæ contrà agros tuendos ducitur, & in quam uligo terræ decurrit, ex Nonio C. Hofmann. comm. ad Gal. de U. P. num. 677. Linden. Ex. XII. §. 169. Hinc *Delirare* tropicè dicitur h. e. de recto tramite rationis recedere.

Lite, λιτὴ, nomen Emplastri viridis, quod ex ærugine, cerâ, & resinâ côficitur Gal. l. 2. de C. M. P. G. cap. 2.

Litera, γράμμα, quid significet, non est equidem hujus loci, quamvis sit notissimum. Eatenus tamen *literæ* ad forum Medicum pertinent, quatenus sunt partes vocis, & quidem

dem duplices: *Vocales*, & *Consonantes*, quæ quomodo formentur, docet Barthol. l. 1. Anat. c. 11. fine. Quatenus etiam *Literæ* idem significant, quod *Scriptura*, *Scriptum*, neq; hæc significatio à Medicinâ est aliena, quamvis non opus sit expositione.

LITTERISTUM, est nomen febris certæ, & remedii contrà illam apud Paracels. in Theoric. figuris Universal. morbor. Tab. 9. & quandoquidem ipse fatetur, Curam non esse naturalem, videtur, intelligenda esse per *Litteristum* Cura Characteristica sive Magica.

LITHANTHRAX, λιθάνθραξ, vocatur *carbo fossilis*, sive è terrâ erutus, Lang. l. 1. ep. 53. Rul. & Johns. ità de scripserunt. *Lithanthrax*, *lapideus Carbo*, species est *Gagatis*: Est n. nihil aliud, quàm induratum & excoctum sub terrâ bitumen calore. Sunt a. duplices tales *carbones*: alii leves & rari, ut aquæ nonnunquam innatent, propter terræ excoctionem Theophrasto γεώδεις dicti, alii graves, qui dicuntur λιθώδεις. Vide Bitumen.

LITHARGYROS, λιθάργυρος, *Lithargyrium*, id est, *Argenti spuma*, ità dicitur Medicamẽtum metallicum non spontè quidem nascens, sed in secundis fornacibus emergens, dum plumbum vel ejus arena ab argento aut auro secernitur. Gorr. Dioscorides triplicem differentiam constituit: unam ex arenâ, quæ μολυβδῖτις dicitur: alteram ex misturâ plumbi & argenti, vel quod colorem candidum obtineat, quæ ἀργυρῖτις vocatur. Vide *Argyritis*: & tertiam, vel quòd ex auro prodierit, vel quòd fulvo colore cõstet, χρυσῖτις dictam, l. 5. c. 102. Verùm Schröderus duas saltem posteriores communiter statui scripsit, ubi simul usum & vires exposuit l. 3. c. 19. n. 3. Vide Fr. Hofm. in Clavi. Rulandus plures species numeravit, ut & Johns. v. g. *Lithargyrum* 1. quod fit, quando argentum è plumbo separatur. 2. è mixtura plumbi & aceti. 3. è mixtura plumbi & argenti. 4. è mixturâ auri & argenti. 5. ortum ex plumbo & ære. 6. recrementum lithargyri cœruleum, quo utuntur figuli. *Lithargyrum* Paracelsi est spuma Mercurii. Item *Lithargyrum* est spuma ferri argenti. Rul.

*LITHIASIS, λιθίασις, id est, *calculi morbus*. Vide *Calculus*, unde & verbum λιθιᾷν, *calculo laborare*, in usum venit Hipp. Coac. t. 472. Jung. Foës. p. 385. Dieterich. n. 503. Linden. Ex. XVI. §. 12. seq. Porrò dicitur & λιθίασις oculi morbus in exteriori palpebrarum parte, in quâ alba quædam & crassa callis aut lapillis similia apparent, oculum pungentia. Gal. Isagog. c. 16. Caussa est succus nutriti' vitiosus, coagulatus & induratus.

LITHOCOLLA, λιθοκόλλα, dicitur *glutinum*, quo lapides inter se coagmentantur, paratum ex marmore, lapide Pario, & taurino glutine. Usurpatur ad pilos palpebrarum incommodos replicandos. Diosc. l. 5. cap. 164. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

Lithoeides, λιθοειδὴς, *petrosum*, sive petræ simile Epitheton ossis temporum, quod & *Lapidosum*, *saxeum*, Gal. l. 9. de U. P. c. 10. quod utrinq; ad aures positum petræ speciem referens lambdoidis suturæ finibus terminatur, in quo inest processus columnæ similis, στυλοειδὴς, βελονοειδὴς, γραφιοειδὴς, sub quo auditorius meatus continetur, l. de ossib. c. 1. Barth. libell. 4. c. 6. ubi ossa temporum appellat.

Litholabon, λιθόλαβον, vocatur instrumentum ferreum, quo calculus extrahitur, quorum varias formas hamulos, cochlearia, specula, uncos &c. vide in Aquapend. de operat. Chirurg. & Hildan. l. de Lithotom. c. 14. seqq. Meminit hujus vocabuli Gal. Introduction. c. 18.

Lithonthrypticos, λίθων θρυπτικὸς, i. e. *calculos frangens*. Saxifragus. Epitheton est medicamentorum simplicium & compositorum virtutem habentium, calculum renum vel vesicæ atterendi, & comminuendi, Gal. l. 5. de Sim. Fac. c. 2. à λίθος & θρύπτω, frango; quamvis neq; hoc vitiosè scriptum sit, quando communiter *Lithontripticon*, aut *Lithonthripticon* legitur à τρίβω, tero. Unde & in officinis *Species Lithontribon* Nicolai occurrunt, quarum compositio licèt videatur præter necessitatem prolixior, quod nec ipse diffiteor, earum tamen virtus per experientiam mihi innotuit haud vulgaris, profectò non minor, quàm aliorum pulveres secreti *Lithontriptici* præter necessitatem pretiosi habiti. Meminit & *Lithontribon Ducis* Paracelf. l. 2. de Tartaro tract. 2. c. 3.

Lithopædion, λιθοπαίδιον, i. e. *infans lapideus*, vel in lapideam duritiem concretus, cujus variæ prostant observationes apud Augenium, Schenkium, Licetum, & alios, quorum etiam meminit Casp. Rejes C. El. q. 34. n. 23.

Lithos, λίθος, id est, *Lapis*, vide *Lapis*.

Lithostraton, λιθόστρωτον, dicitur pavimentum vitreatis tesserulis versicoloribus lapidum crustis cæmento compactis exornatum; qualia etiam in magnificis balnearum veterum fabricis conspiciebantur, teste Lang. l. 1. ep. 50.

Lithotomia, *Lithotomus*, λιθοτομία, λιθοτόμος, illud notat operationem Chirurgicam, & artificium sectione calculum removendi è corpore. Hoc v. artificem ipsum sive Chirurgum. Res profectò dubii valdè eventus, & periculosissima, ità ut non imprudenter Hipp. in Jurejurando cavere Medicis voluerit, ne hanc operationem in se suscipiant, sed aliis relinquant. Vid. Dieter. n. 771. Aliàs de hoc artificio vide Paræum, Aquapendentem, Hildanum, h. tit. ut & alios Chirurgiæ scriptores.

Litim, id est, *filum* aliquoties complicatum & omninò traductum. Rul. & Johnson.

Litos, λιτὸς, *Litè*, λιτὴ, significat simplex, tenue, minimè operosum aut elaboratum. Ità Compositiones *Diamoron* & *Diacodion* vocantur

λιτὰ

λιθοι, apud Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 3. & l. 1. c. 2. Junge Foës. Oec. p. 387.

Litra, λίτρα. Vide *Libra*.

Litron, λίτρον, idem, quod νίτρον. Vide *Nitrum*. Keuch. ad Seren. p. 97.

Littus, *Littoralis*, αἰγιαλὸς, αἰγιάλιος, αἰγιαλίτης quid significet, ex aliis Lexicis notum est. De piscibus *littoralibus*, testatur Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 3. esse mediæ facultatis inter tenuis & crassi succi cibos.

*Lividus, πελιδνὸς, dicitur color inter planè nigrum & rubrum, aut aliquem alium ex floridis medius. Fit autem talis color vel ex ipsis floridis in nigrum abeuntibus, vel ex nigro in album cedente, ut apparet in suppurationibus, in quibus, quod nigrum erat, *livescere* incipit, & ex *livido* ad colorem ignis tendere, & paulatim candidius fieri, proximè accedit ad fuscum. Contrahitur in corporibus vivis à sanguinis & caloris nativi defectu. Frigus n. *lividum* & nigrum colorem inducit. Designat & aliquando humorem pravâ qualitate præditum, veluti viridis, uti ruber sanguinis copiam. Græcum vocab. legitur apud Hipp. 1. progn. t. 22. 2. progn. t. 8. 9. Aliquando etiam legitur πέλιος, vel πελιὸς. 1. progn. t. 7. 10. 12.

Livor quoq; vocatur πέλιωμα; apud eundem Coac. t. 400. l. 6. Ep. s. VIII. 63. Jung. Foës. p. 491. Dieter. n. 666. *Livor* etiam haud rarò sumitur pro *Invidiâ*, quæ bonis alienis angitur, & per colorem lividum se prodit. Vide *Invidia*. Jul. Alex. l. 22. Salubr. c. 3.

*Lixivium, κονία. Vide *Conia*. Junge Rhod. in Lex. Scribon.

Lixus, id est, *coctus*, idem ferè, quod *Elixus*, ἑφθὸς. *Lixa* caro apud exercitum, vel *Elixa*, apud vulgus. Joh. Fr. Mirandola l. 2. de auro c. 6. T. II. Theatr. Chym. p. 338.

Lobeomæ, λωβέομαι, pro λωβάομαι, significat *dedecore afficior*, ludificor, aut damno afficior, Hippocr. 2. de artic. t. 39.

Lobos, *Lobus*, λοβὸς, geminâ gaudet significatione: una est Botanica, quando significat *siliquas*, vel legumina siliquosa, quæ & *Dolichi*, *Phaseoli* vocantur Gal. l. 1. de Al. fac. c. 28. l. 2. c. 1. l. de atten. vict. cap. 7. Hinc ἔλλοβα siliquosa semina vocantur, ibid. Altera est Anatomica, quando dicitur vel de *extremitatibus aurium carnosis*, sive auriculæ externâ extremitate, Arist. 1. de hist. an. c. 11. Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 11. §. 3. vel de *extremitatibus hepatis & pulmonis*, quibus illud ventriculum, hoc v. cor comprehendit & complectitur, instar siliquæ Gal. l. 4. de U. P. c. 8. C. Hofm. per ἀποφύσεις, alas & adnascentias exposuit, in comm. ad Gal. ll. de U. P. n. 209. Ad Botanicam significationem quoq; pertinet, quando *lobi* dicuntur candidæ illæ particulæ in rosarum foliis, quibus calici adhærent infixa, aliàs *Ungues* dictæ, quæ etiam resecantur. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Jul. Alex. annot. ad h. l. p. 812.

Localis, τοπικὸς, epitheton medicamentorum, latè & strictè accipitur. Latè

pro medicamentis certæ parti corporis vel membro affecto destinatis. Gal. l. 13. M. M. c. 22. Ità Gal. libros decem conscripsit de medicamentis localibus sive κατὰ τόπυς, secundum loca i. e. partes affectas distributis. Strictè v. pro medicamentis partibus externis destinatis sumitur, quæ & *Topica* dicuntur. Forest. lib. 6. Chirurg. Obs. Obs. 36. Schol. *Localis* Anatomia Paracels. dicitur ea, quę adhibetur circà partes solidas; ad differentiam *Anatomiæ Materialis*, quæ concernit humores & spiritus, & horum principia, Sulphur, Sal, Mercurium. Paramir. l. 1. de orig. morb. ex trib. subst. c. 6.

Loch, idem, quod *Linctus*. Dicitur & *Loob*, vide *Eclectos*. *Linctus*.

*Lochia, λόχεια, λόχια, dicuntur omnia, quæ à puerperâ post exclusum fœtum & secundinas exeunt, aliàs *Purgamenta* dicta. Hinc & Hipp. frequenter λοχειακάθαρσις, *puerperii purgatio* nominatur l. 1. de morb. mul. sæpissimè, quæ loca collegit Foës. Oec. p. 389. Sunt a. reverà τὰ καταμήνια, sive sanguinis menstrui retenti tempore conceptionis reliquiæ, à quibus solâ ratione differunt, quòd hæc antè partum; illa post partum sic appellentur, Gal. l. de atrâ bile cap. 8. Lang. l. 2. ep. 8. Horum retentio caussa variorum morborum & symptomatum. Hildan. Cent. 5. Obs. 42. seqq.

Loculamentum, dicitur *seminum involucrum*, quod veluti parva capsula illa includit. Schröder. l. 1. c. 2. Græcè dici posset λοβίον, vel λοβὸς.

*Locus, τόπος, non Physicè, sed Medicè accepto vocabulo significat *membrum* vel *partem corporis*, secundum vel præternaturam affectam. Ità Hippocr. libellum de *Locis in homine*, Gal. libros sex de *Locis affectis* conscripserunt, quos & alii imitati sunt. Inter recentiores C. Hofmann. de *Locis affectis* libellum edidit. Usus est & hoc vocabulo Hippocr. in aliis scriptis, v. g. 1. aph. 21. ubi χωρία in Græco habetur 2. aph. 46. Dieter. n. 835. 938. l. de flatib. IV. 1. 2. & 4. de R. V. I. A. t. 27. Junge Foës. p. 620. Specialiter *Locus* & *Loci* usurpantur de *partibus generationi inservientibus in sexu muliebri*, uti patet ex Scribon. num. 156. Junge Rhod. in not. pag. 230. Seren. Sammonic. cap. 37. Vide Keuchen. in not. pag. 237. Bartholin. lib. 1. Anat. cap. 28. Aliàs in Macrocosmo *Locus* quoq; idem, quod *Regio*, vel *pars regionis*. Vide *Chora*. *Locus Pharmaceuticus* est vel natalis medicamentorum, vel progressionis, vel præparationis, vel asservationis, Schröder. l. 1. c. 13. 22. 28.

Loci Chymici, dicuntur *Fornaces* & *Vasa*. Theatr. Chym. Vol. I. pag. 206. In specie in artificio lapidis Philosophici *Locus seminis* vocatur *ovum vitreum*, id est, Vasculum ad ovi figuram conflatum. Vol. IV. p. 403.

Locusta, æquivocum est. Vel n. significat insectum alatum, & non alatum diversæ speciei & formæ, quarum *Locustarum* historiam, noxam, & usum prolixè exposuit Aldrovand. l. 4. de Insect. c. 1. seqq. Huc pertinent Observationes de *Locustarum* copiâ pestem pręcedēte, For. l. 6. Obs. 9. Schol. Lang. 1. ep. 81. Gr. dicitur ἀκρὶς κόρνωψ, πάρνωψ. Rul. descripsit: *Locusta* est insectum infirmis pennis alatum, ab uredine locorum dicta ἀκρὶς, μάζαξ &c. Vel significat animalis marini crustati genus, quod aliàs κάραβος vocatur, cujus descriptionem & usum in cibis & medicinâ tradidit Aldrovand. lib. 2. de Crustatis cap. 2. Aliam tamen *Locustæ marinæ* effigiem exhibet C. Hofmann. comm. in Gal. de U. P. num. 434. *Locustæ* quoque dicuntur ramorum extremitates in arboribus adhuc teneræ, quibus Divum Johannem Baptistam usum esse pro cibo, scripsit Paracels. lib. 2. de curâ ulcerum per interiora cap. 2. Ità *Locustæ sambuci* sunt germina illa laxantia, vel potius purgantia. Paragrani Tract. 3. de Alchymiâ. *Locustæ* quoque ab eodem vocantur extremitates membrorum, l. de ulcerib. & apostem. cap. 3. & c. 35. *Locustæ menstrui* dicuntur esse in mamillis, d. l. Remedium quoq; aliquod specificum contrà paralysin & morbos spasmodicos biliosos Idem appellavit *Locustas Martis*. De Apocryphis ad vulnera.

Locutio, *Loquela*, λαλιὰ, διάλεξις, idem, quod *sermo*. Vide *Lalia*. *Locutio* actio linguæ dicitur, Gal. lib. 1. meth. med. cap. 6. in princ. De *loquelâ* amissâ à variolis & restitutâ vide Hildan. Cent. 6. Observat. 14. Vide *Sermo*.

Loemos, λοιμὸς, *pestem*, *Pestilentiam*, significat, morbum Epidemicum, malignissimum, & omnium perniciosissimum, cujus descriptionem generalem vix dare licet, propter summam varietatem symptomatum, & latentem caussarum indolem & dispositionem. Quatenus à febre pestilente distinguitur, ità memoriæ & doctrinæ gratiâ describi poterit. *Pestis* est intemperies universalis, toto genere maligna, contagiosissima, Epidemica, cum omnis generis gravissimorum symptomatum congerie, præsentissimoq; vitæ discrimine, proveniens à massæ sanguineę & liquoris animalis per contagiosum quoddam & deleterium miasma subitâ corruptione, congelatione, coagulatiōe, fixatione, putrefactione, & interdum totali mortificatione. Plura videantur de hoc morbo apud Practicos, quorum innumera prostant scripta. Nobis libet allegare ex recentioribus Th. Willis de febrib. cap. 12. 13. Gr. dicitur etiam λοιμὴ, quod vocab. Hippocr. transtulit ad juvenilem imperitiam in arte Medicâ, vocans *juvenilem pestilentiam* in pręcept. X. 4. Foës. pag. 388.

Loemodes, λοιμώδης, id est, *pestilens*. Epitheton vel morbi, & ità idem,

 quod

quod Pestis, λοιμὸς. Dieter. Jatr. p. 850. vel febrium, quæ *febres pestilentes* ab ipsâ peste in hoc differunt, (quamvis sæpissimè confundantur,) quòd in *febribus pestilentibus* manifestè adhuc fermentatio sanguinis vitiosa concurrat, quemadmodum hoc egregiè demonstravit Willis. d. l. c. 14. Non igitur accuratè scripsit Gorræus, quòd *febris pestilens* nihil aliud sit, quàm ipsa pestilentia.

Logas, λογὰς, vocatur *album oculi*, quod & alio nomine σφενδόνη & κυκλώπιον appellatur. Gorræus.

Logiatros, λογίατρος, dicitur *Medicus ineptus*, in obeundis operibus Gal. 1. in 3. Epid. t. 29. *Verbotenus Medicus*, qui ea nescit, quæ nemo è vulgo ignorat l. 8. meth. med. c. 6. in fin. In artis operibus non versatus cap. 2. de nat. hum. t. 16. Sermone medicus. Lind. Ex. XIV. §. 16.

Logicus, λογικὸς, i. e. *rationalis*. Præter significationem illam, quando de disciplinâ Dialecticâ sive rectè concludendi & argumentandi accipitur & ejusdem authoribus, (quæ significatio non est hujus loci, licèt ejus cognitio omninò tanquam præcognitum Medico sit necessaria,) *Logicus* vel *Logica* dicitur de sectâ certâ Medicinæ & ejus cultoribus; ubi quidem Gal. sibimetipsi non consentit. Interdum n. *Logicum Methodicum* & *Dogmaticum* pro uno eodemque habet, l. 3. meth. med. c. 1. Interdum v. distinguit, & *Logicos* saltem convenire statuit cum *Dogmaticis*, de subfig. Empir. c. 1. & 2. quæ acceptio etiam accuratior habenda & ab aliis quoque approbata. Gorr. Vide *Dogma*. Ità v. dicuntur *Logici Medici*, qui ratione & experientiâ nixi artem exercent feliciter.

Logicæ aliàs *quæstiones* Galeno dicuntur λογικαὶ ζητήσεις, quæ usum artis transcendunt, l. 3. de L. A. c. 1. minus necessariæ; utpote ad curationem inutiles, non tamen omninò spernendæ J. Alex. not. ad Gal. l. 14. meth. med. cap. 19. pag. 562.

Logismos, λογισμὸς, idem, quod λόγος. i. e. *ratiocinatio*, sive actus secundus animæ rationalis in homine; de quo legi poterit Willis tr. An. Brut. P. 1. c. 7. λογισμὸς, *ratiocinatio*, ab Hipp. describitur, quòd sit memoria componens ea, quæ per sensum sunt percepta Præcept. l. 8. Apud Hippocr. caussæ abditæ dicuntur κατὰ λογισμὸν, quæ solâ ratiocinatione investigantur & deprehenduntur 4. de R. V. I. A. t. 55. Gal. in c. ad h. l. Ità & κατὰ λόγον facere significat, quando Medicus ex certâ rerum noticiâ depromtæ indicationi innixus præstat & applicat agenda ex Hipp. 2. aph. 52. Linden. Ex. VII. §. 31. λογισμοὶ etiam in ægris dicuntur *ratiocinationes*, vel mentis agitationes, quæ animo obversantur, sed turbatæ à sensibus animæ corporeæ internis, imaginatione sive phantasiâ l. 1. Epid. ægr. 8. Junge Foës. p. 388.

Logo-

Logodiarrhoea, λογοδιάῤῥοια, *profluvium sermonis*, per elegantissimam Metaphoram, & opponitur τῇ βραχυλογίᾳ, *brevitati sermonis.* Illâ laboravit Galenus: Hanc calluit Hippocrates, judice Linden. Ex. XVI. §. 249.

Logosophia, λογοσοφία, id est, *commenticia & imaginaria sapientia*, de quâ conqueritur idem hisce temporibus, opponens τῇ σοφολογίᾳ veterum. Ex. VIII. §. 1.

Logos, λόγος, *Ratio, sermo.* Vide *Logismos, Lalia.* Junge Dieter. n. 507.

Lolius, τευθὸς. Vide *Loligo.*

Loligo, *Lolius*, τευθὸς, τευθὶς, nomen animalis marini sive pelagii mollis, utriusq; sexûs: *Majoris* & *minoris.* Descriptionem cum usu vide prolixè apud Aldrov. l. 1. de mollib. cap. 6. Meminit & Linden. Ex. V. §. 39.

Lombardorum *frater.* Vide *Harpa, Harpyia.*

Lomentum, ἔρευγμὸς, idem, quod *farina fabarum*, præsertim Ægyptiarum. Scribon. num. 159. Rhod. in Not. ad h. l. p. 232. & in Lex. Scrib. Forest. l. 26. Obs. 7. in Schol. l. 27. Obs. 8. in Schol. *Lomentum* quoq; significat pulverem tritum & lævigatum vel pigmentum, quo pictores ad pingendum utuntur. Ità *lomentum* ex cœruleo trito, & *lomentum* auri leguntur ex Plin. l. 33. cap. 4. 5. & 13. apud Libav. S. Ar. Chym. l. 3. c. 18. & l. 4. c. 10.

Longævus, πολυχρόνιος, μακροχρόνιος, quid significet, notum est. Dicitur n. de temporis multitudine, vel longitudine ratione ætatis. *Longævitatis* caussa consistit in temperamento humido & moderatè calido. Gal. l. 6. de san. tu. c. 3. circà fin. Exempla *longævitatis* recentiora vide in Eph. Nat. Cur. A. III. Obs. 163. De *longævitate* in antiquissimis temporibus disserit Lang. l. 1. ep. 79.

Longæon, *Longanon*, dicitur *Intestinum rectum.* Castell. Parac. lib. 2. de Tart. Tr. 1. c. 4. in Expl. Barthol. l. 1. An. c. 11.

Longus, μακρὸς, *Longitudo*, μακρότης, μῆκος, ferè sæpius in Medicinâ de tempore, quàm de corporis continuâ quantitate & mensurâ usurpari solet. Ità *Medicina* dicitur ars *longa* 1. aph. 1. *Morbi longitudo* legitur 2. aph. 28. 4. aph. 36. 51. Coac. t. 67. Junge Dieter. n. 511. 550. *Longus pulsus* videtur differentia esse imaginaria apud Gal. de puls. ad tyron. c. 2.

Lophao, λωφάω, significat remissionem, laxamentum capio, quiesco, cesso. Usurpatur de morbis remittentibus apud Hipp. l. de int. aff. LII. 14. l. de affect. XXX. 6. l. 2. de morb. mul. XII. 37. l. 4. de R. V. I. A. t. 39. Desumta est metaphora à jumentis, quando jugum de cervice removetur. *Cervix*, λόφος vocatur. Junge Foës. p. 392.

Lophadia, *Lophia*, λοφαδία, λοφία, vocatur prima dorsi vertebra, quæ & ἀσφάλεια. Gorr. in def. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 33.

Lopimos, λόπιμος, dicitur de fructibus castanearum, glandium & simili-

similibus, ideò, *quod possint decorticari.* Λοπίζω n. decortico significat. Idem, quod λεπίζω, & λόπισμα, putamen. Gal. l. 2. de Al. fac. c. 38.

Lopos, λοπὸς, idem, quod λέπος, *corticem* significat. Apud Hippocr. verò ità vocatur *corii pars durior* & densior, Tergus, teste Gal. l. 2. de artic. t. 28. 47. Mochlic. l. 2. Denotat quoque apud eundem *squamam*, l. 2. Epid. s. I. 49. Vide Foës. pag. 388.

Loppa, terminus Spagyricus ad Cimentationis artificium pertinens. Vide Th. Chym. Vol. I. pag. 548. seqq.

Loquacitas, μακρολογία, idem, quod *Garrulitas.* Meminit Gal. lib. 2. de diff. resp. cap. 11. ubi idem est, quod λογοδιάῤῥοια.

Loquela, λαλιὰ. Vide *Locutio.*

Lora, δευτέρια, θάμνα, *Thamna*, vinum secundarium, & vilissimum pro familiâ, indignum vini nomine, paratum ex acinorum folliculis expressis in dolia conjectis, quibus aqua affunditur. Lind. Ex. X. §. 183. 196. 200. Vide *Devteria.* Vocatur & diminutivè *Loriola.*

Lorcha, est tota locustarum dulcedo usq; ad centrum substantiæ, id est, germinum arboreorum sive extremitatum. Paracels. de melle. cap. 2. Rul. & Johns.

*Lordos, λορδὸς, *Lordosis*, λόρδωσις, λόρδωμα, dicitur de spinę dorsalis vitio, quando in partem anteriorem inclinat aut recurvatur. Latinè *Repandum* dicitur, *Recurvatio.* Frequenter occurrit in Hipp. 2. de fract. t. 62. 3. de art. t. 8. 45. 51. 52. Mochlic. XXII. 10. Gal. com. 4. aph. 35. & 3. de art. t. 2. Plura loca vide in Foës. Oec. p. 388. Pertinet vel ad morbos in situ vitiato, vel etiam in figurâ vitiatâ.

Lorinde, est aquarum commotio, cum concentus resonantiâ, mutationis indicium, ut alterationis in firmamento meta. Rul. & Johnson. *Lorind* est sonitus aquarum in lacubus stagnantibus cum tremore & agitatione. Estq; veluti tonitru aquarū, ortum ex tribus principiis, Mercurio, Sulphure, & sale, operâ Astri aquei. Paracels. de caducis paragr. 2. Per Metaphoram eidem *Lorind Matricis* vocatur Epilepsia uterina, vel *convulsivus uteri morbus* ibid.

Lorum, ἱμὰς, vide *Himas.* Pertinet etiam ad materiam chirurgicam, Ità Petr. Castellus *lorum urinarium* adhibuit, palmi longitudine, è corio rubro Turcico tenuissimè secto atq; humectato, deinde circumvoluto tabellulâ impositâ rotundum factū, teste Rhod. ad Scrib. n. 180. p. 267. Imò & inter Pharmacevtica. Nam d. l. mentio fit *Lori vomitorii*, quod fuit corrigia à coriariis nauteâ herbâ tractata, quæ in os demissa tetro sapore vomitum ciebat. An v. per *Nauteam herbam* Bryonia alba vel nigra intelligi debeat, vide pluribus ibidem in d. Notis Rhodii.

Lorus, i. e. *Mercurius.* Rul. & Johns.

Lot, i. e. *urina.* Iid.

Lotio, λουτρὸν, idem, quod *Lavatio.* Vide *Lavatio. Balneum.* Particulares *lotiones*

lotiones sunt Capitis, Manuum ac Pedum, quæ etiam diversimodè ad valetudinem tuendam faciunt & commendantur. *Lotio* quoq; tribuitur pani, unde *Lotus panis*, i.e. liquore imbutus & madefactus, de quo vide Mercurial. l. 6. V. L. c. 17. Silvatic. controv. 6. citante Moræo ad Schol. Salernit. p. 298. *Lotio* medicamentis etiam competit, quæ *lavantur*, si foris re aliquâ sunt contaminata. Weker. Ant. Gen. l. 3. c. 30. Unde *Lota medicamenta* vocantur, præsertim metallica, quæ dicuntur πλύθεντα vel πεπλυμμένα, Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 1.

*Lotium, οὖρον. Vide *Urina*.

Lotura, πλῦμα. Vide *Plyma*.

Loxia, λοξίας, nomen avis, quæ & *Curvi Rostra* vocatur, cujus descriptionem & usum exhibet Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 47. Sunt etiam, qui aquam, è quâ potavit *Loxia*, item Stercus, contrà Epilepsiam hodieq; commendant.

Loxos, λοξὸς, significat *obliquum*, & in specie, quod medium est inter rectum & transversum. Gal. usus est de frictionibus l. 2. de san. tu. c. 3. λοξότης, obliquitas, dicitur de septo transverso. Gal. l. 2. de mot. musc. c. 8.

Lozonga, idem, quod *Morsulus*, nomen formæ medicamẽtorum. Vide *Morsulus*. Schröd. l. 1. c. 3.

Luban, *Luben*, idem, quod *Olibanum*. Vide *Thus*. Ruland.

Lubricitas, ὄλισθος, *Lubricans*, ὀλισθαίνων, *Lubricus*, ὀλισθηρὸς, dicitur de alimentis & medicamentis, ob humiditatem materialem facilè transeuntibus, & virtutem laxandi vel solvendi habentibus Gal. l. 1. de Al. fac. c. 1. Ità ptisana dicitur ὀλισθηροτάτη, i.e. *lubricissima*, Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 29. 30. & de oxymelite, quod *lubricitatem* faciat in faucibus ibid. s. 3. t. 26. Aliàs ὄλισθος, ὀλίσθημα, *luxationem* articulorum quoq; significat, quando sede suâ prolabuntur, & ὀλισθαίνειν, *luxari*, excidere loco suo, apud Hippocr. 1. de artic. t. 1. 2. de fract. t. 39. & s. 3. t. 51. Gal. in comm. ad hos textus. & in Definit. Hipp. in Mochlic. X. 1. 10. Differt ἀπὸ τοῦ διακινήματος, quod hoc significet aliqualem *emotionem* ossis articuli; illud verò luxationem & integram elapsionem. Vide *Diacinema*. Junge Foës. p. 451. *Cura Lubrica* Paracelso dicitur ea, quæ competit ulceribus, pustulis, variolis, in quibus prædominatur excrementum lubricum l. 5. de curat. morb. Gall. c. 1.

Lucanus, idem, quod *Scarabæus cornutus*, *Scarabelaphus*, Gr. κάραβος, Schröder. lib. 5. cl. 4. num. 114. Vide *Carabos*.

Lucerna, λαμπὰς, λύχνος, quid propriè significet, ex aliis quoq; lexicis notum est. De *lucernis perpetuis* & *inextinguibilibus*, vide præter Mercurialem in V. Lect. Libav. Tom. III. Oper. p. 219. seq. C. Rejes in C. El. q. 58. De *lucernis fictilibus* Chioccum in Mus. Calc. sect. 6. p. 716. Est & nomen piscis *Lucerna*, qui aliàs *Hirundo* vocatur. Vide *Hirundo*.

Lucidus, διαφανής, idem, quod *pellucidus*, *transparens*. Vide *Diaphanes*.

*Lucida *urina*, Paracelso dicitur ad manum diaphana, verùm non procul vel in distans l. 2. de urin. judic. c. 2. & alibi.

Lucius, λύκος, λύκιος, nomen piscis qs. *Lupius* dicti fluviatilis, voracissimi, ità ut pernicies piscium in piscinis & prædator vocetur à Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 5. cujus historiam, usumq; in cibis & medicinâ atq; vires, vide apud Aldrov. l. 5. de pisc. cap. 39. Schröder. l. 5. cl. 3. n. 82. Jul. Alex. d. l. Linden. Ex. XI. §. 88. seqq. multis. Rolfink. O. & M. Med. Sp. l. 2. s. 3. c. 63. & l. 14. s. 1. c. 12. *Lucillus* diminutivum est *Lucii*.

Lucta, πάλαισμα, πάλη, *certamen*, præsertim inter duos significat, & pertinet ad Exercitia corporis fortiora; consistens in premendo potissimùm, & renitendo, vel continendo Jul. Alex. not. in Gal. l. 2. de san. tu. T. II. pag. 392. *Ars luctatoria*, παλαιστρική, cujus species est καβαλική, ad Gymnasticam refertur, ad Thrasybul. c. 45. Per translationem quoque *Lucta* vocatur motus intestinus portionum activarum & passivarum in fermentatione, quemadmodum describitur à Willis de ferment. c. 2. Kergero & aliis. *Luctæ* quoq; nomine haud rarò venit conatus flammæ vitalis, sive caloris nativi adversus caussam vel materiam morbificam, qui conatus potissimùm in statu vel vigore morborum, præsertim autorum animadvertitur.

*Luctuosus, κλαυθμώδης. Vide *Clavthmerizo*. 6. aph. 54. Dieter. n. 466.

Lucubratio, ἡ πρὸς φῶς διαπόνησις, significat propriè laborem vel antelucanum vel nocturnum. Unde *Lucubrationes* in *diurnas* & *nocturnas* distinguuntur, quarum hæ vitandæ ceu noxiæ; illæ quoq; si nimiæ fuerint, intermittendæ, Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 111. & l. 14. s. 3. c. 20. Dieter. Jatr. p. 87. seqq. Aliàs *Lucubrationes* quoq; ponuntur pro scriptis Gr. πραγματεῖαι dictis, Gal. 2. in l. 3. Epid. t. 4.

Ludus, παίγμα, παιγνίον, quid significet, jam ante constat. Pertinet in foro Medico ad exercitia corporis, cum animi recreatione conjuncta. Vide Dogm. Nostra Med. Gen. P. V. c. 5. d. 5. p. 637. seq. Aliquando *Ludere* strictiùs sumitur pro operam venereis dare, ἀφροδισιάζειν, teste Linden. Ex. VI. §. 48. *Ludus Paracelso*, Helmontioq; dicitur lapis peculiaris, & arcanum contrà calculum remedium, ità dictus à formâ tali, tesseræ vel cubi, quâ semper reperitur erutus. Legatur Paracels. de morbis ex Tartaro Tract. 2. c. 1. Helmont. de Lithiasi c. 7. n. 21. seqq. Theatr. Chym. Vol. VI. pag. 454. Ruland. & Johns. restrinxerunt ad lapidem humanum è vesicâ excisum, in Lex. Bekerus ad omne sedimentũ Tartareum & sabulosum, quod in urinâ subsidit & matulę adhærescit, applicat, ejusque usum & facul-

facultates medicas explicat. Microcosm. Medic. libr. 1. c. 1. p. m. 109 seqq.

Lues, aliquando accipitur latissimè pro omnis generis *morbo*, Gr. πάθος, νόσημα. Interdum restringitur ad *morbos contagiosos* pestilentes, & ità respondet Græco λοιμός. Aliquando verò strictissimè dicitur de *Morbo Gallico*, qui *Lues Gallica, Venerea* plerunque appellatur. Vide *Gallicus*. Græcis ignotus affectus. Posset autem haud ineptè dici νόσημα ἀφροδισιαστικὸν, vel ἀφροδίσιον. Dieter. Jatr. p. 274. seq.

***Lumbus**, ὀσφὺς, ἰξὺς, propriè dicitur pars totius spinæ infrà dorsum quinque vertebris omnium crassissimis, maximisq; compacta, inter dorsum & os sacrum mediis; estq; ea regio corporis, quâ homines cinguntur. Meminit aliquoties Hipp. 3. aph. 23. 4. aph. 11. 5. aph. 69. *Lumbago* ὀσφύ⊗ ἄλγημα vocatur. Dieter num. 630. Foes. Oec. p. 465. Linden. Ex. VI. §. 70. seqq. *Lumbi* libidinis sedes quoque vocantur, teste Keuchen. not. ad Sammonic. p. 183. Apri *lumbus* inter delicias esculentas relatus. Mercur. l. 2. V. L. c. 22.

***Lumbricus**, σκώληξ, idem, quod *Vermis*. Vide *Helminthes*. *Lumbrici nitri*, intestina fimi, σκώληκες, à lubricitate dicti, vermes sunt in fimo, vel terrâ reperti. Rul. & Johns. vocantur *Lumbrici terrestres*, item ἔντερα τῆς γῆς, *intestina terræ*, quorum usus singularis in morbis nervosarum partium commendatur. Schröder. l. 5. cl. 4. n. 108. Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. aliosq;. Meminit & Hippocr. *vermium stercorariorum*, qui σκώληκες κοπρίωνες vocantur, iisq; siccatis utitur ad uterum purulentum, l. de superfœtat. XIII. 5. *Lumbrici* quoq; in aquis putridis reperiuntur. Rul. & Johns. in Lex.

Lumen, φῶς, αὐγὴ, quid sit, ex Physicis constat. Vocatur & quandoq; *Lux*. Refertur in specie ad media in Chirurgiâ necessaria, & dividitur in duas species, *Naturale*, & *Artificiale*. Hipp. 1. de iis, q. in medic. t. 8. Gal. in comm. ad h. l. Multa alias apud Paracelsum, & in genere apud Spagyricos leguntur de gemino cognitionis principio, *Lumine Naturæ* & *Gratiæ*, quæ succinctè exposuit Schröder. l. 1. c. 5. Jung. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Quid sit *Lumen fatale*, legi poterit apud Libav. T. II. Oper. p. 324. *Lumen perlarum* ex Mercurio philosophico quei fiat? vide Theatr. Chym. Tom. I. p. 309. *Lumen luminum* vocatur vis tenuissima sulphuris pura, non urens, estque forma & splendor omnium metallorum, qui illuminat omnia corpora, estq; tinctura illustrans & perficiens omne corpus. Theatr. Chym. Tom. IV. p. 879.

Luna, σελήνη, propriè significat Astrum respectu visûs nostri magnum, inter Planetas infimum, & globo terrestri proximum, de cujus singulari efficaciâ & regimine in inferiora prolixè disseruit Gal. l. 3. de dieb. Critic. c. 2. seqq. quod etiam non negavit Cl. Dn. Sturmius in Scient. Cosmi-

Cosmicâ P.Spec.Tab.3. Imprimis verò cerebrum afficere, satis confirmat *Epilepsia*, quæ propterea *morbus Lunaris*, & ægri illâ correpti *Lunatici*, σεληνιακοὶ, aut σεληνιαζόμενοι vocantur, quòd Epileptici ad mutationes *Lunares* acrioribus corripiantur paroxysmis, teste Dieterich. n.319.p.454. De *lunæ* viribus quoq; vide Casp. Rejes Camp. El. q.75. Ab hâc propriâ significatione contigit, ut & ipsi dies appellati fuerint *Lunæ*, calculo facto à novilunio, ceu primâ lunâ, seq: dies *secunda Luna*, & sic deinceps. Ità apud Scrib. n.12. legitur; à *primâ Lunâ ad tricesimam*, i.e. per triginta dies; ad quem locum vide Rhod. notas p.43. Chymicis verò & Spagyricis *Luna* significat *Argentum*. Vide *Argentum*. *Luna compacta* est argentum fixum, vel aurum album, Rul. & Johnson. Interdum quoq; *Luna* mysticè vocatur *Margasita argentea*, & essentia Bismuthi, Libav. S. A. Ch. l.7. c.14. *Mercurius* quoq; *Philosophorum Luna* dicitur, vel *Liquor Lunaris*, c.27. & l.5. c.12. alibiq;.

LUNIFICUS, dicitur Spagyricis *Mercurius*, cùm ad lapidem *argentificum* adhibetur: Libav. Apoc. Herm. P. poster. T. II. Oper. p.346.347.

LUO, λύω, i. e. *lavo*: Vide *Lotio*.

LUPIA, vocatur tumor durus, glandulosus, qui aliàs *Glandula* Avicennæ, item *Nodus* vocatur, *Ganglio* valdè similis, haud dubiè eandem causam cum Scirrho obtinens; de quo affectu vid. Forest. Chirurg. l.3. Obs. 8. Schol. Specialiter de *lupiâ palpebrarum* l.11. Pract. Obs.41. Schol. in fin. Jung. Walther. Sylv. med. p.938. *Lupia* dicitur Tumor in palpebrarum parte internâ, & habetur pro specie Nodi, & videtur nihil aliud esse, quàm Grando, sive Chalazion. Apud Guidonem verò Lupia dicitur tumor mollis & rotundus in juncturis & locis siccis, notante Ingrassiâ com. ad Avic. de Tum. p. n. p.367.

LUPUS, λύκος, est vocabulum valdè æquivocum. (1) significat animal digitatum quadrupes, ferum, rapax, ovium hostis, aliarumq; pecudum, cujus historiam, & usum medicum, ut & diversas species luporum vide apud Aldrovand. l. 1. de quadr. dig. vivip. c. 6. seqq. Junge Schröd. l. 5. cl. 1. n.25. (2) *Lupus* nomen est piscis marini, qui & Gr. λάβραξ, à voracitate, dicitur, cujus descriptionem, cum usu in cibis & medicinâ, tradit Idem l. 4. de pisc. c. 2. (3) *Lupus* est phalangii vel aranei species, quæ muscas perdit, eisq; pascitur, corpus habens latum & volubile, partes circà collum incisas, & tres oris eminentias, ex Aëtio, Aldrov. de insectis, l. 5. c. 12. For. l.30. Obs.12. in Schol. (4) Denique *Lupus* significat ulcus malignum cancrosum, partes inferiores, præsertim crura infestans, celerrimè proximas carnes depascens, & exedens instar lupi famelici; estq; è genere *phagedænarum*. Forest. Chirurg. Obs. l. 3. O. 7. in Schol. Diet. Jatr. p.387.

LURCO,

Lurco, λίχνος, idem, quod *Gulosus*, capacis gulæ homo, qui cum aviditate devorat, edit sine fame, bibit sine siti, super crudo cibo crudum inædificat,& ità sanitatem destruit. Dieter. pag. 1006. Linden. Ex. XI. §. 128.

Luridus, ὠχρὸς, & *Luror*, τὸ ὠχρὸν, colorem mixtum ex pallido & luteo significat, vel ex candido & flavo, cujus descriptionem vide apud Gal. 2.de R.V.I.A.t.22. Junge Foës.Oec p.694. *Luror buxeus* dicitur Apulæjo apud Linden. Ex. IX. §. 18.

Luscinia, ἀηδὼν, item *Philomela*, nomen aviculæ canoræ nobilissimæ, cujus historiam, usumq; in cibis medicinâ, & deliciis, prolixè descripsit Aldrov. l. 18. Ornithol. c. 2.

*Lusciosus, μύωψ, *Lusciositas*, μυωπία, dicitur de vitio oculorum, quando quis non nisi oculis propius admota videt, eadēq; propè oculos contingit, & limis semiclusisq; adspicit, etiamsi parva sint; remota verò, quamvis magna videre non potest. Estq; vitium ab imbecillitate congenitâ spirituum visivorum, eamq; ob causam incurabile. Differt à *Nyctalope*, (νυκτάλωψ Græcè) quippè qui non naturâ, sed ex morbo talis evasit. Castell. Gorr.

Lustum, dicitur pinguedo, *Cremor* vel *Flos Lactis*. Rul. & Johns. in Lex.

Lutatio, est *oblinitio Luto* facta in operationibus Pharmaceuticis & Chymicis necessaria. Vide *Lutum*. Fr. Hofm. in Clav. ad Schröder. l. 1. c. 14. *Lutatio* etiam vocatur Nidificatio Hirundinum.

Lutea, nomen aviculæ, quæ & *Cirlus* vocatur, cujus descriptionem cum usu vid. in Aldrov. l. 18. Ornith. c. 21.

Luteus, ξανθὸς, idem, quod *Flavus*, colorem significat ruffum dilutiorem, qualis est in flore calendulæ, & in vitello ovi, propterea ovi *Luteum* dicto. Vid. Rhod. ad Scribon. n. 215. Vide *Flavus*.

Lutigradus, item *Luticalcus*, πηλοπάτης, aut πηλοβάτης, epitheton calceorum vel soccorum, quibus commodè per lutum transire licet. Hipp. 4. de artic. t. 13. Gal. in comm.

Lutra, ἐνυδρὺς, vel ἔνυδρις, animal dicitur quadrupes, *castori* simile, quod nunc in terrâ, nunc in aquis degit. Arist. l. 8. H. A. c. 5. cujus descriptionem, usumque in cibo & medicinâ tradit Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 13.

Lutron, λουτρὸν. Vide *Balneum*. Latinè *Lavacrum*. Junge Dieter. n. 508. Est etiam nomen medicamenti ophthalmici, quod ad Hermiam authorem refertur, apud Gal. l. 4. de C.M.S.L. c. 7.

Lutum, πηλὸς, aliàs idem, quod *cœnum*, significat. In Medicinâ verò sumitur pro certâ materiâ & massâ, ad oblinendum & obturandum vasa figulina, vitrea & alia; & conficitur vel ex farinâ & aquâ, vel ex calce vivâ, & albumine ovorum, vel ex scobe martis, farinâ laterum cum oleo lini &c. Fr. Hofm. anteà cit. loco. Jungatur Rolfink. Chymiæ l. 2. c. 21. Ex his lutis quædam vocantur *Lutum philosophorum*, *sapientiæ*. Th. Chym. Vol. IV. p. 1003.

Libav. S.A. Ch. l.8. c.30. Per translationem etiam dicitur de quibusdam terris, v. g. *Lutum sigillatum* est *terra sigillata*, *Lutum Armenicum* est *bolus*, &c. Rul. & Johons. Ita quoq; de excrementitiis crassioribus humorum, v.g. *Lutum Tartari* vocatur mucilago Tartarea; in urinâ notanda, Paracelf. in Fragm. Medic. ad Tom. 3. referendis. Hinc *Lutosa urina*, *Lutosus Tartarus*. Ibid.

Lux, φῶς, vel idem, quod *Lumen*, vel hujus Efficiens. Nam indifferenter sumitur. *Lux*, si non omnis, certè potissima in Sole est, ceu *luminari* magno, quod præest diei, Lind. Ex. XI. §.171. *Lux* inter creaturas prima bona dicta, corporalis quidem, sed spiritualibus proxima, Ex. XVI. §.134. Differentia inter *Lucem* & *Luminare* legatur in Th. Chym. Vol. I. p.350. quòd *Lux* prius creata, deinde *Luminaria*.

*Luxatio, ἔκπτωμα, ἐξάρθρωσις, ὄλισθος, ὀλίσθημα, dicitur ossium articulatorum è propriâ sede emotio, excidentia absq; fracturâ. Gal. l. de fract. 1. Vide *Ecptoma, Exarthroma*. Est morbus in situ, à causâ plerunq; externâ violenter agente proveniens. Videantur & scripta Chirurgica.

Luxuria, *Luxus*, substant. *Luxuries*, ἀσέλγεια, ἀκρασία, denotat omnem *intemperantiam* in cibo, potu, re geniali, ut & in aliis rebus non naturalibus; nec opus habet ulteriori declaratione.

Luxus, adject. pro *Luxatus*, ponitur apud Scribon. Vide Rhod. in Lex. Scribon.

Luz, nomen ossis, de quo tamen non certò constat, an de vertebrâ aliquâ dorsi dicatur? an verò de ossiculo aliquo pedis? Eph. N. C. An. II. Obs. 53. in Schol.

*Lycanthropia, λυκανθρωπία, item λυκάων κυνανθρωπία, Arabicè *Catrab*, *Cutubut*, Latinè *Lupina*, vel *Canina insania* dicitur, juxta plerosque Medicos species quædam *Melancholiæ*, quâ ægri noctu domo egressi, urbem circumeunt, quadrupedum more incedentes lupos imitantur ululantes, donec dies illucescat, defunctorum monumenta quæritant, adaperiunt, cadaverum frusta arripientes, secumq; collo gestantes, fugiuntq; die vivos homines, noctè insequentes mortuos. Sunt autem eorum notæ: facies pallida, oculi sicci & cavi, visus hebes, lingua siccissima, saliva in ore nulla, sitis immodica, tibiæ perpetuò exulceratæ, propter frequentes casus. Nonnulli etiam ut canes mordent, ex quo arbitror, morbum ipsum κυνανθρωπίαν vocatum fuisse veteribus. Hæc Castellus & Gorræus ex Aëtio & Æginetâ. l.3. c.16. Jung. Dieter. pag.756. Caussa igitur hujus affectus ex descriptione *Melancholiæ* petenda erit, de quâ infrà suo loco. Quamvis verò dari hujusmodi *Melancholicæ insaniæ Lupinæ* speciem, quam Gal. l.3. de fac. parab. n.233. λυκοκεφαλίαν, dolorem capitis lupinum appellasse videtur, nolim inficiari; est tamen sinè dubio rarissima. Frequentius verò sumitur vocabulum hoc de Imaginariâ Diabolicâ

bolicâ hominum in *Lupos* conversione, quâ non solùm ipsi hoc malo affecti se lupinam formam habere existimant, sed & aliis tales videntur, quod Dæmonum ope accidit, objectu mentitarum formarum sensus ludificantium. Senn. l. 2. Inst. Med. part. 3. sect. 1. c. 7. & Med. Pr. l. 1. part. 2. c. 16. Verum cùm ejus caussa sit extra pomæria Medicinæ, pluribus hic non opus est verbis. Realis in lupum conversio meritò negatur.

LYCAON, λυκάων, idem, quod λυκανθρωπία. Gorr. Ægin. d. l.

*LYCHNION, λυχνίον, nomen est medicamenti ad inunctionem oculorum, apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

LYCHNOMACHÆRA, λυχνομάχαιρα, instrumentum dicitur, quod manubrio suo lychnum gerere potest, acie verò usum cultri præbere. C. Hofm. comm. in Gal. l. I. de U. P. n. 248. seq.

LYCIUM, λύκιον, dicitur succus concretus, extractus ex arbore quâdam ejusdem nominis, Ericæ vel Tamarisci simili; cujus modum extrahendi descripsit Dioscor. l. 1. c. 132. Weker. Ant. Sp. l. 1. sect. 16. Meminit hujus aliquoties Gal. l. 7. de S. Fac. §. h. tit. l. 2. de Antidot. c. 15. ubi duplex constituit: *Pataricum* & *Indicum*, quod melius, l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ubi *Lycii spuma* legitur.

*LYCOIDES, λυκοειδής, *lupo similis*, dicitur affectus quidam, qui iis evenit, qui semen diutius præter naturam retinuerunt, quod veneni naturam induens in venis & arteriis, dum nequivit ejici, anginosam generat affectionem in faucibus, & quandam quasi suffocationem. Unde & *Lupus*, item *Strangulator*, vocatur. Castell. ex libro quodam spurio inter Galenicos relato de spermate.

LYCOS, λύκος. Vide *Lupus*.

*LYDIUS *lapis*, λύδιος λίθος, *Coticula Lapis Heracleus*, χρυσίτης, βάσανος, dicitur lapis, qui reperitur in flumine Tmolo, & alibi, cui aurũ & argentum attritum colore examinatur. Hinc *judex auri* dicitur. Chiocc. Mus. Calceol. sect. 3. p. 353. seqq.

LYGISMOS, λυγισμὸς, dicitur *artuum contortio*, luxatio, confractio, à verbo λυγίζω, quod idem est, ac στρέφω, κάμπτω, torqueo, flecto. Legitur apud Diosc. l. 4. c. 107.

*LYGMOS, *Lynx*, λυγμὸς, λύγξ, Latinè *Singultus*. Communiter statuitur, esse motum convulsivum ventriculi, quo conatur aliquid tunicis impactum quantitate vel qualitate molestum expellere, Gal. c. 5. aph. 4 c. 6. aph. 39. c. 7. aphor. 3. & c. 4. de R. V. I. A. t. 69. Quamvis verò nullum sit dubium, *Singultum* esse motum convulsivum, meritò tamen circà subjectum adhuc dubitari potest. Ità Fr. de le Boe Sylvius διαῤῥήδην negavit, ventriculi affectum esse, quin potius Diaphragmatis l. 1. Pr. Med. c. 23. §. 9. seqq. quæ sententia & nobis verior videtur. Quare talis descriptio institui poterit: *Singultus* est motus convulsivus interpolatus diaphragmatis, in consensum trahens ventriculum, & vicinas

cinas partes, proveniens ab humoribus, vel vaporibus, vel copiâ, vel qualitate acri peccantibus, & ad membranaceum diaphragmatis centrum vel medium penetrantibus, ipsumq; pungendo, vel rodendo, vel aggravando ad convulsivum ilium motum irritantibus. Meminit aliquoties Hipp. hujus affectus in aphorismis, 6. aph. 13. 39. 7. aph. 3. 10. 17. Junge Dieter. n. 509. *Singultuosi* dicuntur, qui diu & frequenter singultiunt, Gr. λυγμώδεες, Hipp. Coac. t. 45. & *febres singultuosæ*, πυρετοὶ λυγγώδεες, ἢ λυγμώδεες, quas frequens comitatur singultus, 4. de R. V. I. A. t. 69. 2. de fract. t. 23. Mochlic. XVII. 7. Jung. Foës. p. 390.

Lyma, λῦμα, significat *purgamentum*, sordes, quæ vel abluendo deponuntur, vel etiam è ventre rejiciuntur. Occurrit apud Hipp. l. de Gland. VIII. 4. Erotian. Onom. p. 72. c.

Lyme, λύμη, significat *noxam*, exitium. Quo vocabulo crebrò usus Hipp. 2. de fract. t. 13. s. 2 t. 22. Hinc verbum λυμαίνομαι, *noxam infero*, offendo, quod legitur 1. de artic. t. 62. s. 3. t. 103. l. de Epileps. XIII. 13. Foës. Oec. p. 392.

Lympha, propriè notat *aquam fluentem*, sive fluentum, Gr. νᾶμα. Hodièq; verò vocabulum hoc in Medicum translatum usum frequentissimum; quamvis qualem humorem propriè significet, non adeò planum sit & explicitum. Hoc tamen elici poterit ex recentiorum scriptis, quòd *Lympha* sit liquor aqueus quidam, vel unà cum sanguine fluens, & ità idem, quod ὀῤῥὸς, serum sanguinis; vel unà cum spiritibus animalibus in nervis moveatur; & ità liquoris nervosi nomine venire posset; vel peculiaris quidam liquor in Glandulis conglobatis, sive elaboratus, sive segregatus, & per peculiaria quoque vasa *Lymphatica*, vel *Lymphæductus*, dicta fluens; quamvis & hæc ex Sylvii sententiâ partim ex sanguinis parte tenuiore, partim ex spiritibus animalibus fiat. Paucis: quia humores illi utiles, & ad vitam, nutritionem, sensum & motum sunt ἠδελφισμένοι, etiam vocab. *Lymphæ* diversimodè sumi poterit. Videatur Barthol. l. 1. Anat. c. 14. libell. 1. c. 3. in appendic. 3. Charlton. Oec. Anim. Ex. IX. Sylv. Med. Pr. l. 1. c. 49. seqq.. Hemsterhus. Mess. aurea, & plures alii. Ex constitutione præternaturali, sive ratione quantitatis, qualitatis, motûs & loci, varii oriuntur morbi, haud ineptè *Lymphatici* dicendi. Unde jamdudum Serenus Sammonicus *Hydropem* vocavit *Lymphaticum Errorem*, specialiter *Anasarcam*, c. 28. Vide Keuchen. in not. ad h. l. p. 193.

Lymphæductus, *Lymphaticus*. Vide *Lympha*.

Lynceus, λυγκεὺς, collyrii nomen, callos & cicatricem oculorum exterentis, visumq; exacuentis. Descriptio ejus habetur apud Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. & Æginet. l. 7. cap. 16. ex quo Galeni descriptio emendari debet.

Lyncurion, λυγκούριον, item *Lyncurium*. Nonnulli planè idem significare volunt, quod Succinum, ἤλεκτρον. Multi tamen ex Arabibus videntur à succino distinxisse. Quam sententiam & Rulandus defendit, negans, esse electrum, sed potius esse *Lapidem Lyncis*, qui fit ex urinâ lupi cervarii sive *Lyncis*, in sylvis & montibus coagulatâ; & quidem è masculorum urinâ fulvum & igneum, è fœminarum candidum & languidiorem. Egeritur autem terrâ, quia bestia hæc operit suam urinam, quod eam invideat usui hominum, aut pudoris innati caussâ; sicuti videmus, alia animalia facere, lupos, canes, catosq; ex quâ generatur calore *Lyncurius*, teste Plin. l. 37. c. 2. & 3. l. 8. c. 38. Et hoc voluit Rul. confirmare aliquo phænomeno, quod observaverit, in exitu vesicæ sylvestris porci, apri scil. nonnunquam etiam porci domestici castrati reperiri lapidem coagulatum ex urinâ calore animalis, flavum & subpallidum, nonnunquam magnitudine fabæ, qui præsentissimum est remedium contrà calculum vesicæ, quod per experientiam edoctus. Cur ergò urinæ *lyncis*, imò aliorum animalium, non coagulentur calore nativo & terræ? Verùm Schröder. & Hofmann. hoc, ceu fabulosum, rejiciunt. Vide *Belenitas*.

Lyngodes, λυγγώδης, *Singultuosus*. Vide *Lygmos*.

Lynx, λύγξ, genit. λυγγός, significat *Singultum*. Quod si verò in genit. λυγκὸς habuerit, denotat *Lupum cervarium*, animal quadrupes, ferum, maculis in pelle elegánter pictum, visu acutissimo præditum, cujus descriptionem & usum exhibet Aldrov. l. 1. de quadr. digit. vipipar. c. 3. Jung. Schröder. l. 5. cl. 1. n. 26.

Lyo, λύω, solvo. Vide *Lysis*.

Lype, λύπη, propriè significat *Tristitiam*, vel *Mœrorem*, *Mœstitiam*, & ità ægritudinem animi, sive animi pathema & affectum, quando fit quasi contractio animæ adversans rationi, Linden. Ex. XIII. §. 110. seqq. Pertinet inter Res non naturales, & caussas morborum procatarcticas, quatenus refrigerat, h. e. calorem vitalem debilitat. Opponitur verò λύπη, *tristitia*, *voluptati*, sive τῇ ἡδονῇ, & est languor quidam animæ ingratus, ex opinione mali præsentis exortus, & quo ipsa commovetur ad se quasi cõtrahendum, ut illud effugiat. Hinc spiritus intrò revocantur, & sanguis non satis agitatus lento motu corpertransit. Plures *Tristitiæ* effectus & characteres vide apud Charlton. Ex. VIII. Pathol. §. 30. Jung. Rolfink. O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 105. & de remediis, l. 14. f. 3. c. 11. Aliquando tamen etiam latè sumitur vocab. λύπη pro *Dolore* etiam corporis, & molestiâ, quæ aliàs strictè πόνος dici solet. Lind. d. l. §. 112.

Lypros, λυπρὸς, dicitur de terrâ aridâ, gracili, siccâ, & solo sterili, Galen. in Exeg. dict. Hipp. Sic & apud Theophrast. arbores τὰ δένδρα dicun-

dicuntur λυπεά, i. e. *tristes*, steriles, quasi λυπηρά. Foës. p. 392.

Lyra, λύρα, significat instrumentum musicum olim honestum, & in conviviis receptissimum, uti patet ex Gal. l. 1. meth. med. c. 1. ità hodièque vilissimum & abjectissimum. Deinde est nomen *piscis marini*, rubri, capite magno osseo, cujus duæ habentur species, quarum historiam cum usu lege in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 7. Dicitur & *Gallus marinus*.

Lysigyia, λυσιγύια, *membrorum dissolutio* dicitur. Hipp. l. de Loc. in hom. XXVIII. 11.

Lysiponion, λυσιπόνιον, est nomen medicamenti acopi cujusdam, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 19.

Lysis, λύσις, dicitur *solutio*, à verbo λύω, *solvo*, resolvo. Diversis gaudet significationibus, pro varietate subjectorum, de quibus dicitur, v. g. de omni morborum remotione, Hipp. 6. aph. 21. 7. aph. 29. sive à naturâ contingat, sive ab arte. Linden. Ex. VII. §. 60. Dieter. n. 510. Vel opponitur Crisi, & ità est *Lenta morbi cessatio*, Galen. l. 1. de Cris. c. 1 Rolfink. O. & M.M. Sp. l. 3. s. 2. c. 46. Dogm. nostr. M. Gen. P. 3. c. 6. d. 12. p. 442. seq. Vel significat *evacuationem alvi*, præsertim apud Latinos, ubi alvi solutio frequentissimè occurrit. Vel dicitur de *frictione*, quatenus rarefacit, laxat, & solvit membranaceas partes, Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 25. Galen. l. 2. de san. tu. c. 3. Vel de vinculorum solutione, Hipp. 1. de fract. t. 44. Vel de *fluxu mensium*, l. de octimestr. partu V. 3. 15. Præternaturaliter sumitur de *nervosarum partium dissolutione*, ceu caussa luxationis, Hippocr. in Mochlic. XXIV. 20. quamvis in Linden. νύσις legatur. Exponit quoque Gal. in Exeges. voc. Hipp. λύσιας, per intervalla, quibus articuli invicem disjunguntur & dissolvuntur. Vide Foës. p. 391. Vide *Solutio*.

Lysisomateo, λυσισωματέω, significat exoluto esse corpore & *languido*, Hipp. l. 5. Epid. XXXI. 1. l. 7. XLIV. 1.

Lysiteles, λυσιτελής, dicitur de remedio, quod perfectè tollit morbum. Linden. Ex. XIII. §. 541.

Lyssa, λύσσα, λύττα, propriè dicitur *Rabies canum*, sive furor ille, in quem diebus Canicularibus maximè feruntur canes omnium animalium fermè soli, Galen. l. 6. de L. A. c. 5. Transfertur tamen ad hominum delirium furiosum, quando ex rabidi canis vel lupi morsu mente alienantur, & graviter delirant, cum subsequente Hydrophobiâ. Quale verò hoc miasma sit venenatum, non certò determinare licet. Videtur tamen consistere in aciditate lentâ salinâ vitiosâ, & valdè heterogeneâ. Vide *Hydrophobia*. Nonnulli existimant, *vermiculum* quoque sub canum linguâ genitum vocari λύσσαν, λύτταν, ceu caussam *Rabiei*. Verùm Casp. Rejes hunc vermem dari negat. Vide Aldrov. de Insect. l. 6. c. 3. Casp. Rejes C. El. q. 62. n. 1.

Lysso-

Lyssodectos, λυσσόδηκτος, a *cane rabido morsus* dicitur, idem, qui ὑδροφόβος. Gal. l. 1. de C. M. P. G. cap. 16. Jul. Alex. not. ad h. l.

*Lyterios, λυτήριος, epitheton signorum, quæ magni & vehementis morbi solutionem solent præcedere, eamq; significant. Gal. lib. 1. de dieb. crit. c. 1.

Lythron, λύθρον, dicitur *pulvis sudore & sanguine permixtus*, sive *sanguis pulverulentus*. In specie Hipp. usus de uterini sanguinis inquinamentis vel purgamentis in Epistol. ad Damagetum n. 285.

Lyzo, λύζω, id est, singultio, vel corpus agito & jactito *anxius sum*. Hipp. l. 3. de morb. X. 8. XV. 11. Foës. p. 390.

M.

M. μ. m. litera est characteristica in præscribendis formulis remediorum, notans *Manipulum*. Vide *Manipulus*.

Macedonicus, μακεδονικὸς, est epitheton medicamenti, in specie Emplastri, cujus descriptio habetur apud Aëtium, ut & Æginet. l. 7. c. 17. Jul. Alex. Not. ad Gal. lib. 5. meth. c. 15. Planè simile est *Tetrapharmaco* dicto, quod solo thure saltem superat Gal. l. 13. meth. med. cap. 5. Meminit & l. 2. ad Glauc. c. 2.

Macer, μάκερ, substantiv. denotat omnium consensu aromaticum corticem, quemadmodum Dioscor. l. 1. cap. 110. Gal. l. 7. de S. F. §. Macer, descripserunt. Num v. idem sit, quod *Macis*, circa hoc non conveniunt Authores. Pleriq; tamen duo diversa esse existimant, ità ut *Macer* significet corticem crassiorem alicujus arboris Indicæ, ejusdem nominis, juxtà Plin. l. 12. H. N. c. 8. *Macis* v. sit amiculum nucis moschatæ hodieq; usitatissimum & notissimum. Ità sentiunt Matthiolus in Diosc. Clusius, à Costa, Schröderus, & alii, verùm Jul. Alexandr. l. 15. Sal. c. 22. & not. ad Gal. l. de S. F. negat, diversa esse *Macerem* & *Macim*, cujus rationes & argumenta nec mihi videntur planè de nihilo esse. Verùm cum hæc ad Botanica pertineant, litem non faciemus nostram.

Macer, adjectiv. idem, quod *Macilentus*, *Gracilis*, ἰσχνὸς. Vide *Ischnos*, *Gracilis*.

Maceratio, τῆξις, idem, quod *Liquefactio*, solidorum mediante aquâ factæ. Vide *Liquatio*. Rhod. in Lex. Scribon.

Macha, id est, *vermiculus volans*. Rul. & Johns. in Lex. Paracelsus vocat *Scarabæum*. Schol. in l. 2. Paragraph. cap. de vermibus.

Machærion, *Macharis*, μαχαίριον, μαχαιρίς, *Gladiolus*, instrumentum Chirurgicum, vide *Gladius*. *Machæria* quoq; vocantur officula vel nuclei Persicorum Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 9.

Machal, id est, *fixum*. Ruland. & Johns.

Machaon, μαχάων, nomen proprium Medici Gentilium, qui habitus est filius Æsculapii, & frater Podalirii.

Ab eodem ſine dubio appellationem accepit Collyrium illud, quod vocatur *Aſclepias Machaonis*, cujus deſcriptio habetur apud Scribon. Larg. n. 26. Jung. Rhod. in not. ad h. l. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Aliquando tamen & appellativè ſumitur *Machaon* pro Medico perfecto, unde *Ars Machaonia* pro *Medicâ* ſæpiſſimè ponitur.

MACHINA, μηχανή, μηχάνημα, ſignificat in Medicinâ generaliter omnia Inſtrumenta Chirurgica grandiora, præſertim ad repoſitionem luxatorum oſſium & articulorum neceſſaria. Unde Oribaſius integrum tractatum ſcripſit de *Machinamentis*. Specialiter v. de *ſcamno Hippocratico* intelligitur Gal. l. 4. de artic. t. 49. ſeqq. Vide *Bathron*. Rulandus variarum meminit *machinarum* in metallifodinis uſitatarum, quæ non ſunt hujus loci; quemadmodum nec *Machinæ Tragicæ*, quæ Græci θαύματα, *miracula* dicuntur, de quibus C. Hofm. in l. 6. V. L. c. 25. 26. & c. in Gal. LL. de U. P. n. 978. Vide & *Mechanicus*.

MACHIS, dicuntur Paracelſo omnes Scarabæi & Inſecta, quæ non ex ſtercoribus generantur. Paragraphor. l. 2. §. 5.

MACIES, ἰσχνότης, *Macilentus*, ἰσχνὸς, idem, quod *Gracilitas*, ſive corporis p. n. extenuatio. Vide *Gracilis*, *Iſchnos*.

MACRAUCHEN, μακραυχὴν, vocatur *longo collo præditus*. Non v. confundi debet cum τῷ κρατεραυχένι, robuſtum validumve collum habente, Gal. 1. in 6. Epid. t. 3.

MACROCEPHALOS, μακροκέφαλος, Latinè *Capito*, qui magnum habet caput. Eſtque affectio Endemia quibusdam populis Aſiæ, *Macrocephali*, dictis, apud Hippocr. l. de A. L. & Aq. XXXV. 3.

MACROCOSMOS, μακρόκοσμος, id eſt, *mundus major*, *Mundus Univerſus*, quem Phyſici exponunt. Vide *Mundus*. In hujus comparatione cum Homine, qui *Microcoſmus* vocatur, effingendâ, exornandâ & amplificandâ valdè ſolliciti ſunt Medici nonnulli Paracelſici & Helmontiani. Enimverò multa in illâ doctrinâ occurrunt ſuperflua, inutilia, frivola, inepta & cachinno digna. *Macrocoſmica* in genere dicuntur, quæ extrà hominem ſunt in mũdo magno, ſuntque vel ſimplicia, vel miſta, hæcque vel imperfectè vel perfectè talia. Libav. Art. Medicæ Hipp. & Hermeticæ Typo. T. III. Oper. p. 149. ſeqq. Schröderus reſtringit ad *Mineralia*; unde & doctrinam Mineralium vocavit *Macrocoſmologiam* l. 3. ſect. 1. cap. 1. Jung. Fr. Hofm. in clav. ad h. l.

MACROPNUS, μακρόπνους, dicitur longè vel prolixè ſpirans & per longa intervalla. Hipp. l. 2. Epid. ſ. III. 69. & l. 6. Epid. ſ. 2. t. 10. Affectus ille vocatur μακρόπνοια, *longa reſpiratio*. Gal. l. 3. de diffic. reſpir. c. 10. Junge Foëſ. Oec. pag. 394.

MACROS, μακρὸς, *Longus*, μακρότης, *Longitudo*. Vide ſuprà lit. L.

MACROSCELES, μακροσκελὴς, i. e. *crura longa habens*, cui opponitur βραχυσκελὴς, *cruribus brevibus præditus*. Meminit

minit ex Arist. l. 4. de part. an. c. 12. C. Hofm. com. in LL. de U. P. num. 519.

Macula, ἐξάνθημα, σπίλος, κηλὶς, in Medicinâ significat efflorescentiam cutaneam, sive colorem cuticulæ mutatum per varia interstitia. Vide *Exanthema*. Hujusmodi *Maculæ* vel sunt pestilentes, vide *Petechiæ*: Vel *Hepaticæ*, quæ sanguinis ichorescentiam cum aliquâ coagulatione præsupponunt; vel *Volaticæ*, infantibus familiares similem caussam agnoscentes, ex fermẽtescentiâ ichoris sanguinei. *Maculas* quotannis recurrentes in æstate curatas vide Ephem. Nat. Cur. An. II. Obs. 249. De volaticis Ann. III. Obs. 4. *Maculæ* quoque vocantur *Nævi materni*, item character morbosus quilibet fœtui communicatus: v. g. *Macula Amentiæ*, legitur apud Helmont. tr. Demens Idæa. n. 46. Gr. μίασμα. *Macula oculi*, idem, quod *Cataracta*, Suffusio, Ruland. & Johnson. Posset etiam de Albugine aut Nubecula intelligi.

Madaros, μαδαρὸς, *Glaber*, μαδαρότης, μάδησις, *glabrities*, capillorum defluvium, à verbo μαδᾶν, quod est nimio humore diffluere, madere, madidum esse. Videatur *Calvities*. Specialiter quoq; μαδαίρωσις, idem, quod μίλφωσις, h. e. pilorum in palpebris defluvium. Jul. Alex. Not. in Gal. l. 11. de S. F. in princ. & in l. 4. de C. M. S. L. c. 5. Tribuitur v. ulceribus quoque valdè humidis & sordidis Hippocr. de Humor. VIII. 3. & 6. aph. 4. ubi compos. περιμάδαρον occurrit. Jung. Dieterich. num. 674. Impropriè, & planè insolenter dicitur quoque de sedimentis urinæ quibusdam, quæ *glabra* vocantur, h. e. non cohærentia, sed dissipata, sive disjuncta. Hippocr. l. 7. Epid. XLI. 6.

Madelcon, μάδελκον, vocantur hoc nomine à quibusdam *Bdellium*, teste Dioscorid. l. 1. c. 80.

Madic, id est, *lac post butyrum*. Rul. & Johns.

Madisterion, μαδιστήριον, instrumentum, quo glabra redditur cutis, vel id, quo cutis redditur depilis & lævis. Græci alio nomine τριχολαβίδα ἢ τριχολάβιον, à pilorum prehensione; Latini *Vulsellam* aut *Volsellam*, ab evulsione vocant. Gorr.

*Mador, πλάδος, idem, quod superflua vel adscititia humiditas. Vide *Plados*. *Madida* quoq; antiquis dicta fuerunt *cocta*. *Madere* n. priscis fuit *coqui*, notante Rhodio ad Scribon. n. 41. Per coctionem n. res *madescunt* & teneræ fiunt. In quâ significatione etiam sumsit, negans *madida*, i. e. *decocta* exiccare humores, tr. Asthma & Tussis, num. 75. In statu præternaturali *sudor*, qui in syncope & virium exolutione, sive calidus, sive frigidus, emergit, non *Mador* appellatur, notante Forest. l. 7. Obs. 27. in Scholiis ex Fernelio.

Mæa, μαῖα. Vide *Obstetrix*.

Mæna, *Mænis*, μαινὶς, nominatur piscis quidam littoralis fœcũdissimus, olim usitatissimus ad garum paran-

parandum, cujus descriptionem, & usum, in cibis atq; medicinâ vide in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 39. De capitis mænidum usu medico Gal. l. 11. de S. Fac. Meminit & Jul. Alex. hujus pisciculi, & commendat ægrotis elixarum mænarum esum l. 14. Salubr. c. 10.

MAGALE, *Magalium* genus est: Quicquid fit ex mineralibus, quod ex oleitate consistere potest, proinde pars quælibet corporis non purgando, sed mundando curatur. Johns. in Lex. Ch. l. 2. p. 50.

MAGDALIA, *Magdaleon*, μαγδάλια. Offa erat magdalia in massam quandam compacta, quales canibus offerebantur pro cibo. Eâ figurâ hodie quoq; *cerata* & *catapotia*, quum compacta congestaq; in unum, *magdaleones* suos (ità enim vocant) redigunt officinæ. Jul. Alex. not. in Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 10. Rhod. ad Scribon. n. 201.

MAGIA, μαγία. Hujus vocabuli tantus irrepsit abusus in Medicinâ, ut vix possibile sit, sese commodè extricare. Olim *Magia* significavit insignem & occultam Ægyptiorum sapientiam in Divinis, Astralibus, & rebus naturalibus, nec non medendi ratione, quam callentes, *Magi* dicebantur, quemadmodum Indi *Brachmanas*, Galli veteres *Druidas*, Græci *Mystas* & *Prophetas* appellarunt. Posteà v. vocabulum *Magiæ* attributum quoq; dæmoniacæ *Negromanticæ*, præstigiosæ vaticinandi, curandiq; scientiæ fuit; uti prolixè videre licet apud Lang. l. 2. ep. 46. Hinc & Ruland. cum Johnson. utramq; distinctè ità descripserunt: *Magia* Persica vox est, Latinè *sapientia*: Est duplex: *Naturalis* & *licita*, materq; veræ medicinæ, & est occulta naturæ sapientia in centrum usq; latens & abdita, cum quâ si humanam rationem conferas, nihil præter meram stultitiam in hâc reperies. Verè Dei donum est, quo nobis rerum supernaturalium cognitionem exhibet, non dæmonum inspiratione, qui nihil perfectum habent, neq; docent. Alia v. est *illicita*, superstitiosa, & à totâ Ecclesiâ Christianâ prohibita, quam *Necromantiam* appellant, execrabilis & nullibi toleranda. Inde occultata sapientia. Et porrò *Magia Metaphysica* est ars Christianis licita, non venefica, neq; superstitiosa, sed supernaturalis, per quam occulta quęvis arcana revelantur, ut mechanica industria, opus est manuale. Hęc Rul. & Johns. Jung. Th. Ch. Vol. I. p. 665. Unde & Antiquos omne id, quod occultâ vi fit, *magicum* dixisse, testis est Keuch. not. ad Sammonic. p. 274. Enimverò si Paracelsum, Crollium, Helmontium, & horum asseclas, qui *Magicam* Medicinam defendere omnibus viribus satagunt, absq; pręconceptarum opinionum glaucomate penitius inspiciamus, nullo patebit negotio, quòd nihil aliud agant, quàm ut illicitam, præstigiosam, diabolicam, fuco prioris spiritualis & occultæ à Divinâ quadam inspiratione dependentis, quam

Adeptam

Adeptam propterea *sapientiam* vocant, illinere conentur. Etenim tantum abest, ut ad Medicinæ perfectionem acquirendam necessaria sit, præter εὐφυΐαν, & naturalem indolis bonitatem, & ad alias quoq; sciẽtias nobiliores addiscendas necessariam, peculiaris occulta, & spiritualis quædam inspiratio Divina & miraculosa, ut potius hoc deroget de proprietate Artis, quæ consistit in debitâ applicatione Rationis & Experientiæ, & ità in crebrâ Exercitatione Habitum constituente; deroget insuper authoritati multorum Medicorum antiquissimorum pariter & recentiorum, de quibus tamen vel ob Ethnicismum, vel etiam ex propriâ confessione dici non potest, quòd *Magicam* calluerint Medicinam. Caveant igitur philiatri sibi ab hâc fraude Paracelsicâ & veneno clandestino, ne in perniciem salutis æternæ sese præcipitent.

MAGEIROS, μάγειρος, *Mageiricos*, μαγειρικὸς, *Coquus* & *Coquinarius*, pertinent ad partem diæteticam. Vide *Coquus*.

MAGIS, μαγὶς, in genere significat *massam* quandam & *offam*, aut molem quandam manum complectentem. Idem ferè, quod μάγμα. Gal. in Exeg. dict. Hipp. Lang. l. 1. ep. 59. Specialiter Hippocr. usurpat de massâ & offâ ex alliorum nucleis, caseo acri, & polentâ simul tritis & commixtis paratâ, veluti pulte. Legitur l. 2. de morb. mul. XXIIX. 49. & l. de Sterilib. XXII. 13. Significat quoq; *mactram* ad panificium conficiendum, teste Polluce l. 6. & 7. c. 10. & l. 10. c. 24. citante Foës. Oec. p. 393.

MAGISTER, διδάσκαλος, idem, quod *Artifex*, *Doctor* in arte Medicâ. Unde & Hipp. summus artis Medicæ *Magister* apud viros doctos cluit. Ità in Metallifodinis, *Magister*, sal conficiens, ferrum concoquens, dicitur à Rul. in Lex.

MAGISTERIUM, terminus est technicus, Pharmacevtico-Chymicus; sed valdè æquivocus. Derivatio à *Magis* aut μαγίνειν, à Rolf. est ficta. Immediatè à *Magister* descendit, de quo p. a. & ità notat peculiare *Artificium* circà præparationem medicamentorum. Dicitur vel de pulveribus solutione ac præcipitatione paratis: Vel de Resinis & Extractis resinosis: vel in spagiriâ de *magisterio* Lapidis Philosophorum. Legantur de omnibus his Schröder. l. 1. c. 3. l. 2. c. 67. & l. 3. passim sub mineralium & metallorum explicatione. Fr. Hofm. in Clav. ad hh. ll. Rolfink. Chym. l. 5. sect. 2. per tot. Libav. Tom. I. & II. Operum passim, quæ loca quærantur in Indice. Vocabulum hoc magis adhuc ad *Artificiosam* præparationem & Exaltationem extendit Rulandus, & ex hoc Johnson. quas descriptiones libet annectere: *Magisterium* est species Chymica ex toto citra extractionem, impuritatibus duntaxat externis ablatis, elaborata, exaltataque. Servantur itaque hîc omnis concretionis naturalis & homo-

homogeneæ partes. Sed ità exaltantur, ut dignitatem essentialem propè attingant. Unde & eadem penè relinquitur quantitas, seu moles, quam natura per se dedit: quanquam non semper caveri possit, quin cum alienitatibus & foris adhærentibus nonnihil succedat: & nonnunquam etiam studio propter finem usumque certum quiddam negligitur; ex quibus intelligitur, maximè hic valere, quam Physici alterationem nuncupant. *Magisterium* aliud est *qualitatis*, aliud *substantiæ*. *Magisterium consistentiæ* est, cùm servatâ essentiâ consistentia ad præstabiliorem est immutata. Hoc a. fit pluribus modis, non tàm ut ipsi rei aliquid nobilitatis accedat, quàm ut ad usum varium evadat commendatior habiliorque. *Magisterium fixorum* est, cùm corpora volatilia figuntur ad constantiam (vide *Fixatio.*) Illi vicinum est, quod è molli induratur. Itaq; & hoc eodẽ comprehenditur titulo. *Magisterium odoris* est, cum res odore exaltatur. Idq; artifices potissimũ moliuntur in operibus, quibus inter elaborandum aliquid ingrati odoris accidit, ut in empyrevmatis oleorum, aquarum & similium: deinde etiam in his, quæ aliàs per naturam odorẽ pravum, molestum, vel etiam nullum habent; cùm tamen ad gratiam rei usu ejusmodi nota sint exaltanda. *Magisterium* Parac. est arcanum ex naturalib⁹ rebus extractum, sine separatione elemẽtali, quâ cœtera præparari consueverunt, solâ tantùm additione aliarũ rerum, à quibus quod extractum est, separat. *Magisterium ponderis* est, cùm pondere res exaltatur. Id a. potissimùm in auro & argento requiritur, estq; una ex notis perfectionis, cùm inter metalla aurum sit gravissimum, ideò etiam externo valori in monetis adjectum pondus est. Quod si deficit, compensatur arte, v. g. Massa aurea vel argentea justo levior, coquitur in urinâ, cum præcipitato corallino, vel affricatur hydrargyrus auro argentove consentanea, & concolor factus; vel coquuntur in lixivio concinnato ex sulphure & calce vivâ; vel cœmentantur cum sulphure aut præcipitato fixo; vel hoc: ℞. pulverisati salis semunciam, tantundem de lateris triti, colcotharis quadrantem, Misce. Auri lamellas illine albumine, asperge calcem Lunæ, siccatam priori pulvere. Fac stratum super stratum, & cementa, vel in pyxide, vel inter tegulas. Aurum inde solet albescere. Indue ergò coloritium & prehensum forcipe in igne tene, donec excandescat, pòst extingue in urinâ. *Magisterium coloris* est, cùm rei cujusq; color ad optimũ summumq; gradum in genere quæsito perducitur. Neq; v. tantùm color præsens è gradu inferiore ad superiorem exaltatur, sed & qui in potentiâ est, seu in abdito in actum vel manifestum evocatur. Nonnunquam etiam peregrinus inducitur, ad exemplum ejus, quod præstabilius in

suo

suo genere. Si color simul fixus & constans est, magisteriũ est nobilius. *Magisterium Pulverum*, h.e. continuæ consistẽtiæ in pulverem perductæ, fitq; potissimum calcinationum modis, unde efficitur, ut & *Calcis* vocabulo non rarò appellentur, vulgò *Alcoolia*. Respicitur hoc principaliter, ut fractâ tenacitate friari res possit. *Magisterium principiorum* est, cùm principiatũ compositum in principia resolvitur denuò. *Magisterium qualitatis* est, cùm res formis, qualib' elaborata, exaltatur, fitq; dupliciter: Aut secundum qualitates *occultas*, aut *manifestas*. *Magisterium qualitatis occultæ* est, cùm in his, quæ crasin totius substantiæ attinent, tantumq; effectis per experientiam patent, exaltatio perfecta inducitur. Ea qualitas, si perniciosa est ad usum, in totum aboletur, vel cum aliquâ jacturâ substantiæ, & tunc respicitur perfectio illa, quæ non in re, sed in usu rei est. In salutaribus utrumq; observatur. Si aboleri in totum nequit, reprimitur, ut ita citra noxam possit usurpari. *Magisterium qualitatis manifestæ* est, cùm res in sensibilibus formis elaboratur. Hæc totuplex est, quotuplicia sensilia, circà quæ exaltanda Chymicus in reb' occupatur. Quædam tamen propius spectant naturæ corpus: quædam sunt formaliora. *Magisterium saporis* est, cùm in sapore fit exaltatio. Itaq; & pharmacopœia & Coquina hinc instrui potest. Potissimũ a. Chymicus hoc utitur in acrimoniâ corrigẽdâ & empyrevmatis gustum attinentibus tollendis. *Magisterium sensilium* proprium est, cum res qualitatibus sensilibus propriis exaltatur. Idq; fit vel in sẽsu primo, qui est necessitatis animalium, vel in his, quæ sunt melioris gratiâ sensus, primus tactus est. Itaq; tactiliũ qualitatum primarum, quæ sunt, calor, frigus, humiditas, siccitas, *Magisterium* inde existit. *Magisterium soni* est, quo sonus corrigitur à Chymico. Id fit potissimùm in Mineralibus, in quibus aliqua pręstantiæ nota ex sono capitur, ut in metallis, aut quę in ignibus periculum minãtur, propter spiritus vehemẽtes cum sonitu erumpẽtes obviaq; displodentes. *Magisterium volatilium* est, cùm è fixo fit volatile. Ei affine est *Mollitum*, quod tractabile ductileq; aut etiam fluidum, (nam paulò latius accipitur *Molle*, quàm apud Physicos) efficitur è rigido, duro, & intractabili. Artificia, quib' hoc perficitur, sunt extinctiones, macerationes, incerationes, sublimationes, solutiones, & similia. Ferè n. hîc quæritur restauratio humoris absumti, vel deficientis, aut sublatio asperitatis convictę &c. In Volatilitate verò ut spirituum naturam induant, attenuatione essentiæ, &c. Hæc Rul. & Johns.

*Magma, μάγμα, latè & strictè sumitur. Latè significat omne *unguentum* spissum, & pauco liquore subactum, ut non diffluat. Sic μάγμα ἡδύχροον ab Andromacho dictum est. Vide Hedychroon. Strictè notat

notat *unguenti* recrementum vel *fecem*, quæ expreſsâ reliquâ liquidiori materiâ relinquitur. Gorr. Caſtell. Rhod. in Lex. Scribon. Galenus tamen adhuc ſtrictius uſurpavit, *magma* vocans *myrobalanorum fecem.* l.7. de C. M. P. G. c.7.

MAGNANIMUS, μεγαλόψυχος, dicitur, cujus animi robur validum eſt, & propterea affectus non adeò vehementes habet, ut ità neq; ob mœſtitiam, neq; aliam perturbationem mœſtitiâ graviorem ſuccũbat Gal. l. 5. de L. A. c. 1. fin.

MAGNES, *Magnitis*, μαγνίτις, idem, quod *Herculeus* vel *Heracleius lapis*. Vide Heracleus, *Lapis nauticus*, quia ejus uſus permagnus in navigationibus. Eſt lapis, qui ferrum vel alium magnetem ad ſe trahit, ac plagas mundi oſtendit. Reperitur circà ferri fodinas. Olim Æthiopicus fuit optimus; hodieq; etiam in Germaniâ aliisq; locis haberi poteſt. Hujus hiſtoriam & vires vide apud Dioſcor. l. 5. c. 148. Gal. l. 9. de S. F. Schröd. l. 3. c. 8. n. 13. Fr. Hofm. Chiocc. Muſ. Calc. ſect. 3. p.259. ſeqq. l. 37. cap. 10. Imprimis *magneti* cum *hæmatite* magnam eſſe cognationem, docent Plinius, Rul. & alii. Hujus virtutem attractricem ferri pleriq; Phyſici occultam ſtatuerunt. Ejus tamen rationem evidentem dare, auſus eſt Pechlini⁹ tr. de purgant. c.2. Verùm an in omnibus ſatisfecerit, alii judicent. Hipp. quoq; meminit τῆς μαγνησίης λίθου, *Magneſii lapidis*, ad purgandam pituitam l. de int. affect. XXIII. 12. Aliàs nomen *Magnetis*, ob virtutem attrahentem, tribui ſolet aliis quoq; corporibus. Ità Paracelſ. montem *Magnetem*, & Aſtrum *Magnetem* vocat l. de Meteoris. c.9. Cœleſtis *Magnetis*, & *Magnetis* in homine latentis meminit, tr. Philoſoph. occulta. *Magnes* etiam dicitur *Mercurius* Rul. in Lex. *Magnes arſenicalis* dicitur lapis Artificialis, qui loco periapti in peſte de collo ſuſpenditur. Schröd. l. 2. c. 65. Vis illa attrahens proptereà etiam dici ſolet *Virtus Magnetica* vel *Magnetiſmus*. Per hunc fucum Helmont. & alii curationem vulnerum cum pulvere aut unguento armario inſtitutam, aliasq; magicas fraudes exponere & excuſare non dubitant. Videatur integer Helmont. tract. de *Magneticâ* vuln. curat.

MAGNETINUS, epitheton Tartari, & eſt lapis in homine duriſſimus & ſpongioſus Rul. & Johnſ. ex Paracelſ. l.1. de Tartar. & in fragm.

MAGNALE, μεγαλεῖον, dicitur *opus Dei*. Rul. Lex. Lind. Ex. X. §.261. Paracelſo & ejus aſſeclis ſignificat *Myſterium magnum*, ſive occultam, Divinamq; aliquam virtutem, in Fragm. ad Tom. I. referendis. Helmont. *Magnale magnũ* deſcripſit per ſpiritum quendã, qui ſympathiæ & dyſpathię leno confabulator & actionum promotor exiſtit, & ratione cujus magnetiſmus, tanquam per vehiculum ad diſtans objectum, extenditur, tr. de magnet. vuln. cur. n. 151. Et alibi. *Magnale* in rebus mixtis æther

ther est, aëre rarius & ab eodem dissociabile, inter corpus & non corpus ambigens; externorum soli sui natalitii astrorum impressiones suscipiens &c. Paradox. II. n. 12. & alibi. *Magnale* est, quod cum in creatis suis simile non habeat, ideò per sibi simile manifestari recusat. *Magnale* quidem non est lux; sed forma quædam assistens aëri ejusdem velut socia, ipsi certo connubio velut conjugalis, tr. Vacuum Naturæ n. 21. *Magnale* est theca in aëre, creatura inter corpus & non corpus media Explic. vocabul. Helmont. in fine Operum. Enimverò Commentum hoc valdè suspectum de obscuritate & magicâ vanitate.

MAGNESIA, communiter est *Marcasita.* Sed ex arte dicitur *stannum liquatum*, in quod injectus Mercurius aurâ permiscetur in fragilem substantiam & massam albam. Est etiam *argenti cum Mercurio mixtura*, & fusile metallum valdè, ut cera, liquabile, miræ admodum albedinis, quod *magnesia* dicitur *Philosophorum.* Dicitur & *Materia Lapidis Philosophorum. Magnesia* quoq; est *Testudo* vel *Sulphur. Magnesia* est *fœmina.* Rul. & Johns. Hujus *Arcani philosophorum* in magisterio lapidis synonyma sunt *Lac maris*, *Coagulum*, *Aphroselinum* Orientis, *Magnesia Lydiæ*, *Italicum Stibium*; *Pyrites Achaiæ*, Theatr. Chym. Vol. I. p. 778. Vide etiam plura de hâc *Magnesiâ* Tom. V. & quære loca in Indice. *Antimoniũ* etiã vocatur *Magnesia Saturni*. Schröd. l. 3. c. 17.

MAGNITUDO, τὸ μέγεθος, *Magnus*, μέγας, quid significent, notum est. Lege Dieterich. num. 521. 522. De variis quoq; dicitur & prædicatur rebus Medicis, naturalib⁹, & præternaturalibus, v. g. Arteria *Magna*, *Magnus* Pulsus, Febris *magna*, morbus *Magnus*. Specialiter & Epilepsia *Magnus* morbus dictus fuit Hipp. 6. Epid. s. VI. t. 7. Quis morbus dicatur *Magnus*, vide in Dogm. Nostr. P. II. c. 6. d. 7. p. 152. seqq. Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 3. s. 2. c. 10. De *Magno oportet* Helmontii, vide *Oportet*. *Major* comparativè, Gr. μείζων, tribuitur ultimæ lapidis perfectioni, diciturq; *majus perfectum*, constans quatuor coloribus, & habens potestatem, suam speciem multiplicandi; de quo legatur Th. Chym. Vol. I. p. 292. *Maximus*, μέγιστος, à Paracelso tribuitur peculiari remedio contrà dementiam & suffocationem intellectus, de morbis amentium, Tr. 2. c. 4.

MAGORINA, Paracelso dicitur *Idolum Academicum*, turbans omnes speculationes, quod in odium Academiarũ finxit, Fragm. de Morbo Gallico, & in specie de Apostemat. c. 2.

MAGOS, μάγος, vide *Magia*. Est & nomẽ *Emplastri*, quod nonnulli etiam ἡφαιστιάδα nuncuparunt, cujus usus egregius ad sinus & fistulas cõglutinandas & resiccandas, nec non ad hydropicos & aquosam herniam laudatur. Descriptio habetur apud Aët. l. 10. c. 25. citante Gorr. Vide *Hephæstias*.

MAGRA, id est, *Terra rubra*, item *Carneolus*. Rul. & Johns.

MAJA, *Μαῖα*, *μαῖας*, vocatur *Cancrorum marinorum maximus*, cujus historiam & usum lege in Aldrov. l. 2. de crustat. cap. 8. Descripsit & Chioccus Mus. Calceol. sect. 1. pag. 89. b.

*MALA, *γνάθος*, *γένυς*, vide *Gena. Gnathos*. Junge Gal. 2. de artic. t. 3. & 17.

MALABATHRUM, *μαλάβαθρον*, primariò nomen est *folii Indici*, de quo dissentiunt, an paludosis innatet aquis, an v. sit folium arboris cujusdam Indicæ. Videatur Rhod. ad Scribon. n. 170. p. 254. C. Hofm. Officc. l. 2. c. 138. Chiocc. Mus. Calc. p. 546. seq. Nonnulli scribunt *Malobathrum*. Secundariò v. significat *Unguentum Malabathrinum, odoratum*, cujus meminit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 13. fin. Jungantur allegati Authores.

MALACEVNEO, *μαλακευνέω*, *molliter cubo*, placidè dormio. Hipp. lib. 3. de diæt. XXV. 30. l. de Insomniis VI. 12. XV. 10. quamvis alia exemplaria aliter legant. Vide Foës. pag. 394.

MALACHITES, *μαλαχίτης*, alii *Molochites*, cum tamen à malvæ colore, quæ Gr. *μαλάχη* dicitur, denominationem obtinuerit, dicitur lapis minus pretiosus, vel Gemma non translucens, spissius virens, quàm smaragdus, nebulosa tota & opaca, quasi pinguedine aspersa, valere credita contrà omnia infantium pericula, singulari virtute, cujus ulteriorem descriptionem & usum vide apud Plin. l. 37. c. 8. Chiocc. Mus. Calc. sect. 3. p. 218. seq. Rul. & Johns. in Lex.

MALACIA, *μαλακία*, *κίττα*. Vide *Pica*.

MALACION, *μαλάκιον*, dicitur *piscis squamas non habens*, ut polypus, Lolligo, sepia, urtica. Aldrovandus vocat *Mollia*, sed hanc appellationem ex Scaligero improbat Linden. Ex. V. §. 4. & substituit *Mollusca*, quod nomen v. minus usitatum.

MALACODERMOS, *μαλακόδερμος*, epitheton animalium mollem cutem habentium, ad differentiam *ὀστρακοδέρμων*, Testaceorum, Hofmann. comm. ad Gal. LL. de U. P. n. 534.

MALACOS, *μαλακὸς*, *Mollis*, item *μαλθακὸς*, *Mollities*, *μαλακία*, *μαλθακία*. Horum nominum significatio nota, opponitur Duro, vel Duritiei. Describitur aliàs *Molle*, quod ad contactum cedit, non tamen migrat. Vel, *Molle* est, quod cedit, nec tamen loco migrat. Gorr. Alii aliter: quod medium inter durum & liquidum facilè, cedit si premitur, non tamen ambit organon tangentis, ut cera, lutum. Cl. Dn. Sturm. in Phys. novantiq. Compend. P. I. c. 3. Prædicatur de variis: de cute: de pulsu, Gal. de diff. puls. de Piscibus. Vide *Malacion*. *Vina mollia* vocantur, quæ sunt suavia, lenia, delicata, & opponuntur austeris, generosis, duris. Linden. Ex. XVI. §. 216. & X. §. 11. *Molle* etiam aliquando pro *Humido* usurpatur Hippocr. l. de sal. diæt. l. 7. de morbis remissioribus

ribus 1. aph. 7. Dieter. n. 515. de ulceribus recentibus Scrib. n. 201. Qualis v. morbus specialis sit *Mollities*, apud Cœl. Aurelian. legatur Mercurial. l. 3. V. L. c. 14.

MALACOSARCOS, μαλακόσαρκος, dicitur qui habitu corporis molliori præditus est. Gal. l. 9. de S. F. §. de Terrâ Samiâ.

MALACOSTRACA, μαλακόστρακα, vocantur *Crustata*, *Crustacea*. Vide *Crusta*. Gal. lib. 2. de Temp. cap. 6. & alibi.

*MALACTICOS, μαλακτικός. Vide *Emolliens*.

MALACTOS, μαλακτὸς, dicitur de *mollificabili*, sive quod molle fieri potest, v. g. quæ sunt terrea concreta beneficio liquoris fiunt μαλακτά. Gorr. in def.

*MALAGMA, μάλαγμα, idem, quod *Cataplasma*, quamvis adhuc strictiorem habeat significationem, dum saltem Cataplasmata vim emolliendi habentia denotat, Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 1. Dieter. n. 514. Gorr Rhod. ad Scribon. n. 82. Chymicis *Malagma* vocatur massa ex auro & argento, cum emendato argento vivo, & exprimitur in corio pars argenti vivi, quæ perfluit, & qui relictus est globus, his salibus chrysocollâ abditâ obvolvitur testaceo in vase, & posteà ignis gradibus diversis liquatur. Th. Chym. Vol. IV. p. 390. seq. item p. 400. seqq.

MALASSO, μαλάσσω, *emollio*, mollio, dicitur & μαλθάσσω. Latinè etiam *Malaxare* usurpatur. Utitur & Hippocr. de remissione morborum Coac. t. 386. Foës. d. l.

MALATHRA, μάλαθρα, ità vocatur *Bdellium*, apud Diosc.

MALAXATUS, *Malaxatio*, μαλακτὸς, μάλθαξις. Vide *Malactos*. Emollitio.

MALACISSATUS, dicitur, cui genitalia masculina intus reclusa continentur. Aliàs *Emasculatus*, vel *Mulieratus*. C. Rejes C. El. q. 57. n. 14.

MALEFICIUM, *Maleficus*, κακουργία, κακοῦργος, κακότεχνος, idem, quod *Veneficium*, *Veneficus*, pertinent inter caussas morborum occultas, quando morbi inducuntur malâ arte dæmoniacâ, & à præstigiatoribus, de quo argumento vide integram quæstionem C. Rejes C. El. q. 28. & q. 97. n. 12. seqq. Meminit & Gal. 6. in 6. Epid. t. 5. Paracelsus v. *Maleficum* esse scribit, non præstigiatorem, sed quemlibet artis veræ ignarum deceptorem, qui mentiri non veretur verum artificem, & simulat veram peritiam l. de sanctor. benef. & vindictis.

MALEK, Arab. id est, *Sal*, Rul. & Johnson.

MALEROS, μαλερὸς, idem, quod μαλὸς, *exitiosus*, pravus, in specie acris, tabificus, causticus, & corruptivus mollium corporum. Lind. Ex. XIII. §. 269.

MALEVOLENTIA, ἐπιχαιρεκακία. Vide *Epichærecacia*.

MALICORIUM, σίδιον, h. e. *Mali granati corium*, sive asperum putamen mali Punici exterius, uti vocatur à Scribon. num. 234. Rhod. in not. ad

ad h. l. adstringendi spissandiq; vi pollet insigni, Diosc. lib. 1. cap. 153. Schröd. l. 4. cl. 1. n. 160.

*Malignitas, *Malignus*, κακοήθεια, κακοήθης, opponitur *Benigno*, de quo suprà lit. B. ubi simul *Malignitas* describitur. Vide & *Cacoethes*. Dieterich. descripsit de morbis, qui non facilè curationem admittunt, Jatr. n. 427. Ità & Linden. Ex. XIII. §. 268. *Malignum* dixit, qui malitiæ opus peragit. Verùm hæc sunt nimis generalia. Imò dantur morbi etiam incurabiles, qui tamen propriè loquendo non rectè dicuntur *Maligni*. *Malignitas* igitur propriè dicta est soboles Latentis Cacochymiæ pessimæ, Lind. Ex. VIII. §. 57. & consistit in peculiari humorum & liquorum spirituosorum corruptione & dissolutione, sive putredine, conjunctâ cum nimio vitalium & animalium virium prostratione; sive corruptio illa à contagio, sive ab intrinsecâ caussâ proveniat. Jung. Exer. nostr. III. de Remor. purg. θ. 11. 12. Loca Hippocr. ubi vocabulo κακοήθης usus, vide apud Foës. p. 301.

Malitia, κακία, idem, quod *Vitiositas*, propriè dicitur de moribus pravis hominum. Hanc *malitiam* rectissimè Paracels. inter caussas pestis refert. in Fragm. Med. ad T. 3. referendis. *Malitiæ* semen in nobis esse docet Galen. lib. quod animi mor. seq. temp. corp.

*Malleolus, πτέρνα, nonnullis idem, quod *Talus*, σφυρὸν, quamvis hanc confusionem improbet C. Hofm. com. ad Gal. LL. de U. P. n. 165. Dicitur de extremitatibus Tibiæ & Fibulæ inferioribus versus talum, quę *Malleoli* dicuntur, Gal. l. de ossib. c. 22. Barbari Cavillas, quasi clavillas, à clavæ nodis, Lind. Med. Phys. l. 2. c. 14. §. 121. Dividuntur in *Interiorem* & *Exteriorē*, Barthol. Anat. libell. 4. c. 21. Ab his *malleolis* appellata fuit σφυρῖτις φλὲψ, *vena malleoli*, quæ in supressione mensium aliisq; uteri affectibus olim commendata fuit, vulgò *Saphena* dicta. Gorr. & alii. Vide *Saphena*.

Malleus, σφῦρα, instrumentum notum, quo aliquid tunditur, etiam in Chirurgiâ usitatum, uti patet ex Hildan. aliisq; Chirurgiæ scriptoribus. In Anatomiâ v. ob similitudinē quandam *Malleus* dicitur *Ossiculum* illud, quod in Aure internâ adhæret processu suo tympani membranæ pertinaciter, & caput ejus incudi articulatur. Barthol. d. l. c. 7.

Malos, vide *Maleros*.

Malta, *Maltum*, βύνη. Vide *Byne*.

Malthacodes, μαλθακώδης, epitheton medicamentorum Topicorū mollium & mollientium, cum oleo paratorum, quorum meminit Hipp. l. de alter. XII. 16. XIII. 1. eorum usum v. prohibet in ulceribus Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 1. fin. ubi *Mollicina* vocantur Latinè, h. e. *medicamenta generis oleosi*.

*Malthacos, μαλθακὸς, idem, quod μαλακὸς, *Mollis*. Vide *Malacos*.

*Maltha, *Malthe*, ceram significat, præsertim molliorem.

MALTHACTICOS, μαλθακτικὸς, idem, quod μαλακτικὸς, *Emolliens.*

MALTHAXIS, μάλθαξις, idem, quod μάλαξις, *Emollitio.*

MALTHEORUM, id est, *sal gemmæ.* Rul. & Johns.

MALTHODES, μαλθώδης, idem, quod μαλθακώδης, vel μαλακτικὸς, *Emolliens*, Gal. in Exeg. dict. Hippocr.

MALVASIA, dicitur vinum generosum, sive *passum Creticum*, quod paratur in Candiâ, & more antiquo ex uvis in vite passis, vel contortis pediculis ac exemtis pampinis, vel conspersis in suspensâ crate pertenui gypso, septem dierum spacio comprimunt excipiuntq; electissimũ vinum, quod *Malvasiam* dicunt; ex Andr. Baccio Hist. Vinor. l. 1. c. 9. Lind. Ex. XI. §. 104. Jul. Alex. vocat *Malvisium*, item, *Marvisium*, & existimat, idem esse cum *Arvisio* è Chio insulâ, not. in l. 12. Gal. meth. med. c. 4. & l. de bon. & mal. succ. c. 12.

*MALUM, substantivum, Gr. μῆλον, fructuum arboreorum nomen est, quorum diversa genera vide in Botanicis. Dicitur etiam Latinis *Pomum*. Differt à *Nuce*, quòd hæc durâ cooperiatur cortice, & intus lateat, quod edendo est: *Malum* contrario se habeat modo, Lang. l. 1. ep. 67. Deinde etiam sumitur pro *Morbo* vel Re præter naturam Gr. κακὸν, μαλὸν. In specie *Anxietas* cordis habetur pro *malo* maximo, estq; rogus sine flammâ & ligno, Lind. Ex. XIII. §. 128. *Mala* etiam venustè dicuntur ipsæ *partes affectæ*, Keuchen. ad Sammonic. p. 121. Ità Chirurgi in specie vocant *Malum Mortuum* speciem *Lepræ* vel *Scabiei* gravissimæ, ità dictam, quia corpus nigrum & quasi mortificatum apparet, cum livore ac nigredine, pustulis crustosis, nigris, fœdis, sine sanie, sensu ac dolore, in coxis præsertim & tibiis, cujus caussa haud dubiè in sanguinis & succi nutritii summâ corruptione & νεκρώσει consistit. Vid. Senn. M. Pr. l. 5. p. 1. c. 27. ad fin. *Malum* in adjectivo, Gr. κακὸν, πονηρὸν, frequentissimè ponitur pro signo *malo*, apud Hipp. in aphorism. Coac. prædict. aliisq; textibus. Jung. Dieter. n. 428. & 710. *Malus* aliàs etiam de homine vitioso dicitur; & opponitur viro bono, quæ significatio ad moralem Philosophiam spectat. Vide etiam *Melon.*

*MAMMA, μαζὸς, μασὸς, μασθὸς, τιτθὸς, est gemina carnosa & glandulosa in pectore ad utrumq; latus eminentia sive protuberantia semicircularis, in cujus medio *Papilla*, Gr. θηλὴ extuberat, quem ambit *circulus* quidam subniger, qui φῶς dicitur, gignendi lactis vim à naturâ habens, Gal. libr. 1. de san. tu. cap. 7. & alibi. Verùm glandulosa illa substantia admodùm varia est. Viris namque utpotè calidioribus & siccioribus penè nulla, quẽadmodum & valdè puellis; Juvenculis compactior, & duriuscula; vetulis flaccida; quibusdam fœmellis grandiores sunt *Mammæ*, propterea

 Mam-

Mammosæ, μεγαλόμαστοι dictæ. *Mammarum* accuratam structuram, historiam & usum vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. l. 2. Anat. cap. 1. Jung. Dieter. n. 520. & alios. Rariores observationes de *Mammis*, vide in Eph. Nat. Cur. A. II. O. 72. & in Annotat. C. Rejes C. El. q. 39. & 47.

MAMMILLA, idem, quod *Mamma*. *Mammillaris*. Vide *Mastoides*.

MANATI, nomen *Piscis Cetacei*, Indorum qs. manibus instructi, qui & Bos vel Vacca marina dicitur, cujus historiam & usum vide apud Aldrov. l. 1. de Cetaceis. c. 11. Schröder. l. 5. cl. 3. n. 77. Huic pisci ingentem esse affectum amicum ergà homines, attestatur C. Rejes C. El. q. 45. n. 3.

MANBRUK, id est, *Argentum*. Rul. & Johns.

*MANCITAS, *Mancus*, κύλλωσις, κυλλὸς. Vide *Cyllos*. Sumitur tamen latius quoque de quocunque defectu alicujus membri organici, & ità idem significat, quod *Mutilus*, Gr. πηρὸς. Pertinet ad morbos in numero deficiente. Vide *Peros*.

*MANDIBULA, idem, quod *Maxilla*, γένυς, γνάθος, vide *Gena*. *Mandibularum liquor*, id est, oleum ex *Mandibulis*. Rul. & Johns. *Mandibularii* musculi, Gr. μασσητῆρες, qui sint, vide infrà *Masseter*.

MANDUCATIO, Latinis aliquando latè accipitur pro *Esu* vel *Comesturâ*. Strictius v. idem est, quod *Masticatio*, μάσησις, quæ efficitur, cùm dentibus Molaribus subjectum cibum solidiorem confringimus & conterimus. Unde & *Musculi Manducatorii* μασσητῆρες, quorum illa actio est propria, appellantur, Hippocr. 2. de artic. t. 6. De *manducatione* dicitur, quod ea, quæ dentibus carent, mandere non possint, Rhod. in Lex. Scrib.

MANE, πρωὶ ἕωθεν, strictè significat illud diei tempus, dum post noctem præteritam dies sequitur clarus, sive quando lux matura & plena est. Verùm Medicis *Mane* suam latitudinem habet, nempe quadrantem diei. Linden. Ex. XVI. §. 132.

MANES, Paracelso dicuntur *Fatum*, *Incantationes*, & *Superstitiones*, lib. 1. de vitâ long. c. 7. Alias etiam accipitur pro *genio*. C. Rejes C. El. q. 89. n. 3.

MANGANESE, dicitur Cæsalpino l. 3. de metall. c. 23. *Pseudo magnes* vel *Magnesia lapis*, nimirum niger, qui mistus vitrariæ massæ clariorem reddit, alienis coloribus sublatis. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21.

MANGO, ἀνδραποδοκάπηλος, *mancipiorum venditor* olim dicebatur. His aliquoties Galenus etiam hanc functionem attribuit, quòd illinitionem, picationem, & levem verberationem contrà atrophiam corporis, & ad sordes detergendas in cute praestiterint; l. 1. de Al. Fac. cap. 19. lib. 14. meth. med. cap. 16. 1. de R. V. I. A. t. 18. Artificium quoq; illud cum remediis vocavit *Manganeiam*, μαγγανείαν, l. 6. de S. F. in princ.

in princ. inter viliores & abjectas referens artes. Jung. Mercurial. l. 2. V. L. c. 1.

MANGONARIA, aliàs Rul. & Johnſ. dicitur ars illa, quâ grave quodq; ſine negotio ſublevatur.

MANHEB, id eſt, *ſcoria*. Ruland. & Johnſ.

*MANIA, μανία, *inſania*, furor Latin. dicitur. Vide *Furor. Delirium, Inſania*. Aliquando etiam μανία vocatur omne deſiderium atq; ſtudium cujuſcunq; rei. Linden. Ex. X. §. 208.

MANICA, χειρὶς, propriè ſignificat veſtimenti genus, quod manibus induitur. Quibus etiam progymnaſtas uſos eſſe ad frictionē, patet ex Gal. l. 3. de ſan. tu. c. 4. Dicitur & Lat. *Chirotheca*, *Manus involucrum*, *Manicium*. Rhod. ad Scribon. n. 16. p. 55. Pertinet & ad Chirurgica inſtrumenta v. g. in amputatione membrorum, de quâ manicâ legatur Hildanus l. de gangr. & ſphac. c. 19. Per translationem v. etiam vocab. tributum Coli cujusdam ſpeciei, quæ *Manica*, *Hippocratis* in officinis dicitur. Fuit v. ex junceis vel ſparteis fiſcellis paratū, Rhod. ad Scribon. n. 271. Hodieq; v. ex lanâ paratur oblongè ad pyramidis figuram, notante Wecker. Ant. Gen. l. 3. c. 38.

*MANIFESTUS, φανερὸς, δῆλος. Vide *Deloo*. Ægritudines earumque cauſſæ dicuntur *manifeſtæ*, quæ vel in ſenſus incurrunt, vel facilè per ſigna & ratiocinationem indagantur & cognoſcuntur; quibus opponuntur *Morbi occulti*, cum horum cauſſis latentibus.

MANIPULUS, ἄμαλλα, χειροβόλον, ſignificat menſuram uſitatiſſimam ad herbas & folia, eſtque quantitas, quam manus tota complecti poteſt, atq; unciæ dimidiæ ferè reſpondere creditur, Morell. proleg. de form. remed. quamvis hoc falſum eſſe examen per bilancem teſtabitur. Indicatur literâ characteriſticâ M. in Receptis. Gal. meminit δέσμης χειροπληθοῦς, *faſciculi manipularis*, l. 7. de C. M. P. G. c. 13.

MANNA, μάννα, æquivocum eſt. 1. notat melleum ſuccum concretum, eſtq; idem, quod *Aëromeli*, *Droſomeli*, mel aëreum, roſcidum. Eſtq; mellis ſpecies non ignota veteribus, Dioſcoridi, Galeno, Plinio, ſed mellis nomine comprehenſa, ne quis ab Arabibus, (quibus *Tereniabin* vel *Terniabin* dicitur) primùm cognitam proditamq; putet. Vide Gal. locum l. 3. de Al. fac. c. 39. Eſt v. ros aëreus, qui ex aëre horis antelucanis tempore Vergiliarum in ſummo æſtu decidit in folia arborum, plantas & campos, ſub formâ granorum majorū, vel minorum, virtutem habens alvum blandè movendi, aſperitatemq; faucium leniendi. Ejus Hiſtoriam vide prolixius apud Schröder. l. 4. cl. 4. num. 446. Fr. Hofmann. in clav. ad h. l. Rolfink. de purgant. ſect. 9. art. 1. Lang. etiam exiſtimat, dici *Sacchar* vel *Sal Indorum*, l. 2. ep. 32. *Salivam* quoq; *ſiderum* Ruland. & Johnſon. vocant. II. Tribuitur *Thuris micis* con-

concussu elisis, quæ vocantur *Manna Thuris*, Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 4. l. 5. de C. M. P. G. c. 2. l. 13. M. M. c. 5. alibi v. *Succussio* & *Pollen*, ὑπόσεισμα nuncupantur 2. de artic. t. 44. Vide *Libanotos*; quamvis Dioscorid. l. 1. c. 83. & 84. *mannam Thuris* à *polline* manifestè distinguat. Vid. Rhod. ad Scribon. n. 203. III. Chymici vocab. *Manna* aliis quoq; remediis per translationem attribuerunt. Ità legitur *Manna Magnetis* apud Libav. l. 8. S. A. Ch. c. 11. *Manna Guajacina*, id est, *Extractum*. Alchym. Pharmac. c. 20. & ità aliis quoq; *Extractis* applicari potest *Manna Cœlestis*, Quercet. Pharm. restit. c. 26. Schröder. l. 2. cap. 40. *Manna Solaris* sive *Unicornu Solare*; Idem l. 3. c. 9. *Manna Martis*, d. l. c. 11. *Saturni* cap. 14. *Mercurii*, sive ☿ *dulcis solaris* cap. 15. Extenditur quoq; ad omnem dulcedinem ex re qualibet extractam, teste Rul. & Johns. *Manna vomitoriorum*, sive *Sal Vitrioli*, Rolfink. Chym. l. 5. s. 1. art. 4. c. 3.

MANNUS, μάννος, βυῤῥίχος, idem, quod *Hinnulus*, pullus equinus. Keuch. ad Samon. p. 253.

MANSIO, μονὴ, à verbo μένω, *maneo*, quid significet, notum est. Sumitur etiam pro *quiete* partium musculosarum à suâ functione, Gal. l. de rig. trem. & palpit. alibiq;. Dieter. n. 534.

*MANSORIUS, idem, quod *Manducatorius*, μασητὴρ. Vide *Masseter*.

MANTICE, μαντικὴ, strictè vocabatur olim *ars vaticinandi ex avibus*, sive *augurium*, οἰωνιστική. Et hujusmodi vates μάντεις dicebantur, vel οἰωνισαὶ ex Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 16. Sed postmodò latius significatio extensa ad alias quoq; artes, aliquid prædicentes, præsertim ad partem Medicinæ prognosticam, teste Gal. in com. ad d. l. Foës. Oec. p. 397. Vaticinia Paracelsica & *Gaballistica* quia de Magiâ sunt suspecta & fallacia, meritò vitanda. Festivam descriptionem *Vatis* ex Euripide vide apud Lang. l. 2. ep. 40.

MANTIS, μάντις, i. e. *Vates*, *Augur*. Vide *Mantice*.

MANUARIUS, ἐγχειρητικὸς, de arte Chirurgicâ & Chirurgis dicitur. Gal. ad Thrasybul.

MANUBRIUM, λαβὴ, κώπη, pertinet ad instrumenta Chirurgica, estq; ea pars, quæ manu apprehenditur, & tenetur. Dicitur & *Ansa*. Oribas. de machinam.

MANUCODIATA, nomen avis Indicæ, cujus proprium est, ut pedibus careat. Unde & ἄπους dici potest. Jul. Alex. not. in Gal. l. 6. de C. M. S. L. cap. 1. Dicitur & *Avis Paradisi*, vel quod vulgò credatur in paradiso terrestri degere; vel ob eximiam corporis venustatem. Hujus historiam cum variis speciebus, & usu, vide in Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 21. seqq.

*MANUS, χεὶρ, quid notet, pueris etiam notum est. Est organon utilissimum, unde & Aristoteli ὄργανον πρὸ ὀργάνων, instrumentum instrumentorum dicta fuit l. 4. de P. An. c. 10. & Gal. Libros de Us. part. propterea à *Manus* expositione ordiri non dubitavit. Accipi-

Accipitur verò *Manus* bifariam: 1. pro toto illo, quod à ſcapulis dependet, & dividitur in *Brachium*, ſive *Humerum*, *Cubitum*, ſive *Ulnam*, & *Manum ſummam*. 2. pro *Manu extremâ*, quæ etiam diſtinguitur in tres partes: *Carpum*, ſeu *Brachiale*; *Metacarpum*, ſive *Poſtbrachiale*, & *Digitos*. De ſingulis his vocabulis vide in Literis propriis initialibus. Aliàs *Manûs* Hiſtoriam Anatomicam, præter Gal. & alios, lege apud Bartholin. l. 4. Anat. c. 1. Per catachreſin etiam tribuitur *Rotulis Officinalibus* ſaccharatis cum & ſine margaritis, quæ vulgò vocantur *Manus Chriſti ſimplices* & *Perlatæ*, de quibus vid. Diſpenſatoria.

MARAGUS, vocatur Paracelſo ſomniferum & narcoticum quoddam fortiſſimum, ità, ut aliquis ſuſtinere poſſet graviſſimam torturam. Philoſoph. Tract. 5. in fine.

*MARASMOS, μαρασμὸς, Lat. *Marcor*, item *Maraſmus*, dicitur corporis nimia *Tabes*, ex ſiccitate nimiâ oborta. Eſt igitur Atrophiæ gradus ſummus. Cauſſa *Marcoris* vera eſt defectus ſucci nutricii nimius, qui oriri poteſt vel citrà febrem ob ſanguinis impuritatem ſalinam, ſeroſam, purulentam; vel cum febre, ob ſanguinis efferveſcentis colliquationem. Febris Hecticæ ſummus gradus vocatur *Marasmodes*, μαρασμώδης, de quâ vide Sylv. l. 1. P. M. c. 32. Dantur etiam gradus & ſpecies *maraſmi*, dum alius eſt quaſi ſecundum naturam, uti Senilis; alius præter naturam, & quidem alius πελφεύγης, *comburens*, alius συγκοπώδης, cum animi deliquio conjunctus. Foeſ. p. 397. Extremè *conſummatus Maraſmus* eſt, quando omnes corporis partes ſolidæ ſimùl macreſcunt, ità, ut totus homo nihil aliud eſſe videatur, quàm oſſa & cutis; in ventre nulla inteſtina ineſſe credas, contracta præcordia, collapſa tempora atque cava &c. Caſtell. Plura videantur in Gal. l. de *marcore* & alibi, quærantur in Theatro Mundellæ. In Latinâ verſione etiam occurrit *Maraſmatus*, h. e. qui *maraſmo* laborat.

MARASSO, μαράσσω, *ſtrepo*. Erotian. Onom. 7. 75. f.

MARCASITA, eſt materia metallica immatura tot ſpecierum, quot ſolidorum metallorum, ut aurea, argentea, ſtannea, ferrea, plumbea, & cuprea, quæ poſtrema pyrites & lapis luminis vocatur, pyrſotocus, lapis ærarius, rubeo ſcatens ſulphure, & ſcintillas ex chalybe multas excutiens. *Marcaſita plumbea* eſt *Antimonium*. *Marcaſita alba*, i. e. *Biſmuthum*, Rul. & Johnſ. Schröder. verò ità deſcripſit: *Marcaſita* eſt πελίτωμα metallicum in generatione metalli, ex portione aliquâ ad generationem metalli ineptâ productum, inq; corpus minerale albicans, durum, ac fragile mutatum, l. 3. c. 18. ubi etiam præparationes, uſum & vires explicat. Jung. Fr. Hofm. in clav. Vide & Libav. S. A. Ch. l. 2. c. 24. Scribitur & aliquando **Marchaſita*, *Margaſita*, *Markaſitha*. Vide etiam ſupra *Biſmuthum*.

notat *unguenti* recrementum vel *fecem*, quæ expreſsâ reliquâ liquidiori materiâ relinquitur. Gorr. Caſtell. Rhod. in Lex. Scribon. Galenus tamen adhuc ſtrictius uſurpavit, *magma* vocans *myrobalanorum fecem*. l. 7. de C. M. P. G. c. 7.

Magnanimus, μεγαλόψυχος, dicitur, cujus animi robur validum eſt, & propterea affectus non adeò vehementes habet, ut ità neq; ob mœſtitiam, neq; aliam perturbationem mœſtitiâ graviorem ſuccûbat Gal. l. 5. de L. A. c. 1. fin.

Magnes, *Magnitis*, μαγνίτις, idem, quod *Herculeus* vel *Heracleius lapis*. Vide Heracleus, *Lapis nauticus*, quia ejus uſus permagnus in navigationibus. Eſt lapis, qui ferrum vel alium magnetem ad ſe trahit, ac plagas mundi oſtendit. Reperitur circà ferri fodinas. Olim Æthiopicus fuit optimus; hodieq; etiam in Germaniâ aliisq; locis haberi poteſt. Hujus hiſtoriam & vires vide apud Dioſcor. l. 5. c. 148. Gal. l. 9. de S. F. Schröd. l. 3. c. 8. n. 13. Fr. Hofm. Chiocc. Muſ. Calc. ſect. 3. p. 259. ſeqq. l. 37. cap. 10. Imprimis *magneti* cum *hæmatite* magnam eſſe cognationem, docent Plinius, Rul. & alii. Hujus virtutem attractricem ferri pleriq; Phyſici occultam ſtatuerunt. Ejus tamen rationem evidentem dare, auſus eſt Pechlini⁹ tr. de purgant. c. 2. Verùm an in omnibus ſatisfecerit, alii judicent. Hipp. quoq; meminit τῆς μαγνησίης λίθυ, *Magneſii lapidis*, ad purgandam pituitam l. de int. affect. XXIII. 12. Aliàs nomen *Magnetis*, ob virtutem attrahentem, tribui ſolet aliis quoq; corporibus. Ità Paracelſ. montem *Magnetem*, & Aſtrum *Magnetem* vocat l. de Meteoris. c. 9. Cœleſtis *Magnetis*, & *Magnetis* in homine latentis meminit, tr. Philoſoph. occulta. *Magnes* etiam dicitur *Mercurius*. Rul. in Lex. *Magnes arſenicalis* dicitur lapis Artificialis, qui loco periapti in peſte de collo ſuſpenditur. Schröd. l. 2. c. 65. Vis illa attrahens propterea etiam dici ſolet *Virtus Magnetica* vel *Magnetiſmus*. Per hunc fucum Helmont. & alii curationem vulnerum cum pulvere aut unguento armario inſtitutam, aliasq; magicas fraudes exponere & excuſare non dubitant. Videatur integer Helmont. tract. de *Magneticâ* vuln. curat.

Magnetinus, epitheton Tartari, & eſt lapis in homine duriſſimus & ſpongioſus Rul. & Johnſ. ex Paracelſ. l. 1. de Tartar. & in fragm.

Magnale, μεγαλεῖον, dicitur *opus Dei*. Rul. Lex. Lind. Ex. X. §. 261. Paracelſo & ejus aſſeclis ſignificat *Myſterium magnum*, ſive occultam, Divinamq; aliquam virtutem, in Fragm. ad Tom. I. referendis. Helmont. *Magnale magnũ* deſcripſit per ſpiritum quendã, qui ſympathiæ & dyſpathię leno confabulator & actionum promotor exiſtit, & ratione cujus magnetiſmus, tanquam per vehiculum ad diſtans objectum, extenditur, tr. de magnet. vuln. cur. n. 151. Et alibi. *Magnale* in rebus mixtis æther

ther est, aëre rarius & ab eodem dissociabile, inter corpus & non corpus ambigens, externorum soli sui natalitii astrorum impressiones suscipiens &c. Paradox. II. n. 12. & alibi. *Magnale* est, quod cum in creatis suis simile non habeat, ideò per sibi simile manifestari recusat. *Magnale* quidem non est lux; sed forma quædam assistens aëri ejusdem velut socia, ipsi certo connubio velut conjugalis, tr. Vacuum Naturæ n. 21. *Magnale* est theca in aëre, creatura inter corpus & non corpus media Explic. vocabul. Helmont. in fine Operum. Enimverò Commentum hoc valdè suspectum de obscuritate & magicâ vanitate.

MAGNESIA, communiter est *Marcasita*. Sed ex arte dicitur *stannum liquatum*, in quod injectus Mercurius aurâ permiscetur in fragilem substantiam & massam albam. Est etiam *argenti cum Mercurio mixtura*, & fusile metallum valdè, ut cera, liquabile, miræ admodum albedinis, quod *magnesia* dicitur *Philosophorum*. Dicitur & *Materia Lapidis Philosophorum*. *Magnesia* quoq; est *Testudo* vel *Sulphur*. *Magnesia* est *fœmina*. Rul. & Johns. Hujus *Arcani philosophorum* in magisterio lapidis synonyma sunt *Lac maris*, *Coagulum*, *Aphroselinum* Orientis, *Magnesia Lydiæ*, *Italicum Stibium*, *Pyrites Achaiæ*, Theatr. Chym. Vol. I. p. 778. Vide etiam plura de hâc *Magnesiâ* Tom. V. & quære loca in Indice. *Antimoniū* etiā vocatur *Magnesia Saturni*. Schröd. l. 3. c. 17.

MAGNITUDO, τὸ μέγεθος, *Magnus*, μέγας, quid significent, notum est. Lege Dieterich. num. 521. 522. De variis quoq; dicitur & prædicatur rebus Medicis, naturalib⁹, & præternaturalibus, v. g. Arteria *Magna*, *Magnus* Pulsus, Febris *magna*, morbus *Magnus*. Specialiter & Epilepsia *Magnus* morbus dictus fuit Hipp. 6. Epid. f. VI. t. 7. Quis morbus dicatur *Magnus*, vide in Dogm. Nostr. P. II. c. 6. d. 7. p. 152. seqq. Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 3. f. 2. c. 10. De *Magno oportet* Helmontii, vide *Oportet*. *Major* comparativè, Gr. μείζων, tribuitur ultimæ lapidis perfectioni, diciturq; *majus perfectum*, constans quatuor coloribus, & habens potestatem, suam speciem multiplicandi; de quo legatur Th. Chym. Vol. I. p. 292. *Maximus*, μέγιστος, à Paracelso tribuitur peculiari remedio contrà dementiam & suffocationem intellectus, de morbis amentium, Tr. 2. c. 4.

MAGORINA, Paracelso dicitur *Idolum Academicum*, turbans omnes speculationes, quod in odium Academiarū finxit, Fragm. de Morbo Gallico, & in specie de Apostemat. c. 2.

MAGOS, μάγος, vide *Magia*. Est & nomē *Emplastri*, quod nonnulli etiam ἡφαιστιάδα nuncuparunt, cujus usus egregius ad sinus & fistulas cōglutinandas & reficcandas, nec non ad hydropicos & aquosam herniam laudatur. Descriptio habetur apud Aët. l. 10. c. 25. citante Gorr. Vide *Hephæstias*.

MAGRA, id est, *Terra rubra*, item *Carneolus*. Rul. & Johns.

MAJA, *Μαα*, *μαῖας*, vocatur *Cancrorum marinorum maximus*, cujus historiam & usum lege in Aldrov. l. 2. de crustat. cap. 8. Descripsit & Chioccus Muss. Calceol. sect. 1. pag. 89. b.

*MALA, *γνάθος*, *γένυς*, vide *Gena*. *Gnathos*. Junge Gal. 2. de artic. t. 3. & 17.

MALABATHRUM, *μαλάβαθρον*, primariò nomen est *folii Indici*, de quo dissentiunt, an paludosis inatet aquis, an v. sit folium arboris cujusdam Indicæ. Videatur Rhod. ad Scribon. n. 170. p. 254. C. Hofm. Officc. l. 2. c. 138. Chiocc. Muss. Calc. p. 546. seq. Nonnulli scribunt *Malobathrum*. Secundariò v. significat *Unguentum Malabathrinum, odoratum*, cujus meminit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 13. fin. Jungantur allegati Authores.

MALACEVNEO, *μαλακευνέω*, *molliter cubo*, placidè dormio. Hipp. lib. 3. de diæt. XXV. 30. l. de Insomniis VI. 12. XV. 10. quamvis alia exemplaria aliter legant. Vide Foës. pag. 394.

MALACHITES, *μαλαχίτης*, alii *Molochites*, cum tamen à malvæ colore, quæ Gr. *μαλάχη* dicitur, denominationem obtinuerit, dicitur lapis minus pretiosus, vel Gemma non translucens, spissius virens, quàm smaragdus, nebulosa tota & opaca, quasi pinguedine aspersa, valere credita contrà omnia infantium pericula, singulari virtute, cujus ulteriorem descriptionem & usum vide apud Plin. l. 37. c. 8. Chiocc. Muss. Calc. sect. 3. p. 218. seq. Rul. & Johns. in Lex.

MALACIA, *μαλακία*, *κίττα*. Vide *Pica*.

MALACION, *μαλάκιον*, dicitur *piscis squamas non habens*, ut polypus, Lolligo, sepia, urtica. Aldrovandus vocat *Mollia*, sed hanc appellationem ex Scaligero improbat Linden. Ex. V. §. 4. & substituit *Mollusca*, quod nomen v. minus usitatum.

MALACODERMOS, *μαλακόδερμος*, epitheton animalium mollem cutem habentium, ad differentiam *ὀστρακοδέρμων*, Testaceorum, Hofmann. comm. ad Gal. LL. de U. P. n. 534.

MALACOS, *μαλακός*, *Mollis*, item *μαλθακός*, *Mollities*, *μαλακία*, *μαλθακία*. Horum nominum significatio nota, opponitur Duro, vel Duritiei. Describitur aliàs *Molle*, quod ad contactum cedit, non tamen migrat. Vel, *Molle* est, quod cedit, nec tamen loco migrat. Gorr. Alii aliter: quod medium inter durum & liquidum facilè, cedit si premitur, non tamen ambit organon tangentis, ut cera, lutum. Cl. Dn. Sturm. in Phys. novantiq. Compend. P. I. c. 3. Prædicatur de variis: de cute: de pulsu, Gal. de diff. puls. de Piscibus. Vide *Malacion*. *Vina mollia* vocantur, quæ sunt suavia, lenia, delicata, & opponuntur austeris, generosis, duris. Linden. Ex. XVI. §. 216. & X. §. 11. *Molle* etiam aliquando pro *Humido* usurpatur Hippocr. l. de sal. diæt. l. 7. de morbis remissioribus

ribus 1. aph. 7. Dieter. n. 515. de ulceribus recentibus Scrib. n. 201. Qualis v. morbus specialis sit *Mollities*, apud Cœl. Aurelian. legatur Mercurial. l. 3. V. L. c. 14.

MALACOSARCOS, μαλακόσαρκος, dicitur qui habitu corporis molliori præditus est. Gal. l. 9. de S. F. §. de Terrâ Samiâ.

MALACOSTRACA, μαλακόστρακα, vocantur *Crustata*, *Crustacea*. Vide *Crusta*. Gal. lib. 2. de Temp. cap. 6. & alibi.

*MALACTICOS, μαλακτικός. Vide *Emolliens*.

MALACTOS, μαλακτός, dicitur de *mollificabili*, sive quod molle fieri potest, v. g. quæ sunt terrea concreta beneficio liquoris fiunt μαλακτά. Gorr. in def.

*MALAGMA, μάλαγμα, idem, quod *Cataplasma*, quamvis adhuc strictiorem habeat significationem, dum saltem Cataplasmata vim emolliendi habentia denotat, Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 1. Dieter. n. 514. Gorr. Rhod. ad Scribon. n. 82. Chymicis *Malagma* vocatur massa ex auro & argento, cum emendato argento vivo, & exprimitur in corio pars argenti vivi, quæ perfluit, & qui relictus est globus, his salibus chrysocollâ abditâ obvolvitur testaceo in vase, & posteà ignis gradibus diversis liquatur. Th. Chym. Vol. IV. p. 390. seq. item p. 400. seqq.

MALASSO, μαλάσσω, *emollio*, mollio, dicitur & μαλθάσσω. Latinè etiam *Malaxare* usurpatur. Utitur & Hippocr. de remissione morborum Coac. t. 386. Foes. d. l.

MALATHRA, μάλαθρα, ità vocatur *Bdellium*, apud Diosc.

MALAXATUS, *Malaxatio*, μαλακτός, μάλαξις. Vide *Malactos*. Emollitio.

MALACISSATUS, dicitur, cui genitalia masculina intus reclusa continentur. Aliàs *Emasculatus*, vel *Mulieratus*. C. Rejes C. El. q. 57. n. 14.

MALEFICIUM, *Maleficus*, κακουργία, κακοῦργος, κακοτέχνης, idem, quod *Veneficium*, *Veneficus*, pertinent inter caussas morborum occultas, quando morbi inducuntur malâ arte dæmoniacâ, & à præstigiatoribus, de quo argumento vide integram quæstionem C. Rejes C. El. q. 28. & q. 97. n. 12. seqq. Meminit & Gal. 6. in 6. Epid. t. 5. Paracelsus v. *Maleficum* esse scribit, non præstigiatorem, sed quemlibet artis veræ ignarum deceptorem, qui mentiri non veretur verum artificem, & simulat veram peritiam l. de sanctor. benef. & vindictis.

MALEK, Arab. id est, *Sal*, Rul. & Johnson.

MALEROS, μαλερός, idem, quod μαλός, *exitiosus*, pravus, in specie acris, tabificus, causticus, & corruptivus mollium corporum. Lind. Ex. XIII. §. 269.

MALEVOLENTIA, ἐπιχαιρεκακία. Vide *Epichærecacia*.

MALICORIUM, σίδιον, h. e. *Mali granati corium*, sive asperum putamen mali Punici exterius, uti vocatur à Scribon. num. 234. Rhod. in not. ad

ad h. l. adstringendi spissandiq; vi pollet insigni, Diosc. lib. 1. cap. 153. Schröd. l. 4. cl. 1. n. 160.

*Malignitas, *Malignus*, κακοήθεια, κακοήθης, opponitur *Benigno*, de quo suprà lit. B. ubi simul *Malignitas* describitur. Vide & *Cacoethes*. Dieterich. descripsit de morbis, qui non facilè curationem admittunt, Jatr. n. 427. Ità & Linden. Ex. XIII. §. 268. *Malignum* dixit, qui malitiæ opus peragit. Verùm hæc sunt nimis generalia. Imò dantur morbi etiam incurabiles, qui tamen propriè loquendo non rectè dicuntur *Maligni*. *Malignitas* igitur propriè dicta est soboles Latentis Cacochymiæ pessimæ, Lind. Ex. VIII. §. 57. & consistit in peculiari humorum & liquorum spirituosorum corruptione & dissolutione, sive putredine, conjunctâ cum nimio vitalium & animalium virium prostratione; sive corruptio illa à contagio, sive ab intrinsecâ caussâ proveniat. Jung. Exer. nostr. III. de Remor. purg. θ. 11. 12. Loca Hippocr. ubi vocabulo κακοήθης usus, vide apud Foës. p. 301.

Malitia, κακία, idem, quod *Vitiositas*, propriè dicitur de moribus pravis hominum. Hanc *malitiam* rectissimè Paracels. inter caussas pestis refert. in Fragm. Med. ad T. 3. referendis. *Malitiæ* semen in nobis esse docet Galen. lib. quod animi mor. seq. temp. corp.

*Malleolus, πτέρνα, nonnullis idem, quod *Talus*, σφυρὸν, quamvis hanc confusionem improbet C. Hofm. com. ad Gal. LL. de U. P. n. 165. Dicitur de extremitatibus Tibiæ & Fibulæ inferioribus versus talum, quę *Malleoli* dicuntur, Gal. l. de ossib. c. 22. Barbari Cavillas, quasi clavillas, à clavæ nodis, Lind. Med. Phys. l. 2. c. 14. §. 121. Dividuntur in *Interiorem* & *Exteriorē*, Barthol. Anat. libell. 4. c. 21. Ab his *malleolis* appellata fuit σφυρῖτις φλὲψ, *vena malleoli*, quæ in supressione mensium aliisq; uteri affectibus olim commendata fuit, vulgò *Saphena* dicta. Gorr. & alii. Vide *Saphena*.

Malleus, σφῦρα, instrumentum notum, quo aliquid tunditur, etiam in Chirurgiâ usitatum, uti patet ex Hildan. aliisq; Chirurgiæ scriptoribus. In Anatomiâ v. ob similitudinē quandam *Malleus* dicitur *Ossiculum* illud, quod in Aure internâ adhæret processu suo tympani membranæ pertinaciter, & caput ejus incudi articulatur. Barthol. d. l. c. 7.

Malos, vide *Maleros*.

Malta, *Maltum*, βυνη. Vide *Byne*.

Malthacodes, μαλθακώδης, epitheton medicamentorum Topicorū mollium & mollientium, cum oleo paratorum, quorum meminit Hipp. l. de alter. XII. 16. XIII. 1. eorum usum v. prohibet in ulceribus Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 1. fin. ubi *Mollicina* vocantur Latinè, h. e. *medicamenta generis oleosi*.

*Malthacos, μαλθακὸς, idem, quod μαλακὸς, *Mollis*. Vide *Malacos*.

*Maltha, *Malthe*, ceram significat, præsertim molliorem.

MALTHACTICOS, μαλθακτικὸς, idem, quod μαλακτικὸς, *Emolliens.*

MALTHAXIS, μάλθαξις, idem, quod μάλαξις, *Emollitio.*

MALTHEORUM, id est, *sal gemmæ.* Rul. & Johnf.

MALTHODES, μαλθώδης, idem, quod μαλθακώδης, vel μαλακτικὸς, *Emolliens*, Gal. in Exeg. dict. Hippocr.

MALVASIA, dicitur vinum generosum, sive *passum Creticum*, quod paratur in Candiâ, & more antiquo ex uvis in vite passis, vel contortis pediculis ac exemtis pampinis, vel conspersis in suspensâ crate pertenui gypso, septem dierum spacio comprimunt excipiuntq; electissimũ vinum, quod *Malvasiam* dicunt; ex Andr. Baccio Hist. Vinor. l. 1. c. 9. Lind. Ex. XI. §. 104. Jul. Alex. vocat *Malvisium*, item, *Marvisium*, & existimat, idem esse cum *Arvisio* è Chio insulâ, not. in l. 12. Gal. meth. med. c. 4. & l. de bon. & mal. succ. c. 12.

*MALUM, substantivum, Gr. μῆλον, fructuum arboreorum nomen est, quorum diversa genera vide in Botanicis. Dicitur etiam Latinis *Pomum*. Differt à *Nuce*, quòd hæc durâ cooperiatur cortice, & intus lateat, quod edendo est: *Malum* contrario se habeat modo, Lang. l. 1. ep. 67. Deinde etiam sumitur pro *Morbo* vel Re præter naturam Gr. κακὸν, μαλὸν. In specie *Anxietas* cordis habetur pro *malo* maximo, estq; rogus sine flammâ & ligno, Lind. Ex. XIII. §. 128. *Mala* etiam venustè dicuntur ipsæ *partes affectæ*, Keuchen. ad Sammonic. p. 121. Ità Chirurgi in specie vocant *Malum Mortuum* speciem *Lepræ* vel *Scabiei* gravissimæ, ità dictam, quia corpus nigrum & quasi mortificatum apparet, cum livore ac nigredine, pustulis crustosis, nigris, fœdis, sine saniè, sensu ac dolore, in coxis præsertim & tibiis, cujus caussa haud dubiè in sanguinis & succi nutritii summâ corruptione & νεκρώσει consistit. Vid. Senn. M. Pr. l. 5. p. 1. c. 27. ad fin. *Malum* in adjectivo, Gr. κακὸν, πονηρὸν, frequentissimè ponitur pro signo *malo*, apud Hipp. in aphorism. Coac. prædict. aliisq; textibus. Jung. Dieter. n. 428. & 710. *Malus* alias etiam de homine vitioso dicitur; & opponitur viro bono, quæ significatio ad moralem Philosophiam spectat. Vide etiam *Melon*.

*MAMMA, μαζὸς, μαςὸς, μασθὸς, τιτθὸς, est gemina carnosa & glandulosa in pectore ad utrumq; latus eminentia sive protuberantia semicircularis, in cujus medio *Papilla*, Gr. θηλὴ extuberat, quem ambit *circulus* quidam subniger, qui φῶς dicitur, gignendi lactis vim à naturâ habens, Gal. libr. 1. de san. tu. cap. 7. & alibi. Verùm glandulosa illa substantia admodùm varia est. Viris namque utpotè calidioribus & ficcioribus penè nulla, queadmodum & valdè puellis; Juvenculis compactior, & duriuscula; vetulis flaccida; quibusdam fœmellis grandiores sunt *Mammæ*, proptereà

Mammosæ, μεγαλόμαζοι dictæ. *Mammarum* accuratam structuram, historiam & usum vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. l. 2. Anat. cap. 1. Jung. Dieter. n. 520. & alios. Rariores observationes de *Mammis*, vide in Eph. Nat. Cur. A. II. O. 72. & in Annotat. C. Rejes C. El. q. 39. & 47.

MAMMILLA, idem, quod *Mamma*. *Mammillaris*. Vide *Mastoides*.

MANATI, nomen *Piscis Cetacei*, Indorum qs. manibus instructi, qui & Bos vel Vacca marina dicitur, cujus historiam & usum vide apud Aldrov. l. 1. de Cetaceis. c. 11. Schröder. l. 5. cl. 3. n. 77. Huic pisci ingentem esse affectum amicum ergà homines, attestatur C. Rejes C. El. q. 45. n. 3.

MANBRUK, id est, *Argentum*. Rul. & Johns.

*MANCITAS, *Mancus*, κύλλωσις, κυλλός. Vide *Cyllos*. Sumitur tamen latius quoque de quocunque defectu alicujus membri organici, & ità idem significat, quod *Mutilus*, Gr. πηρός. Pertinet ad morbos in numero deficiente. Vide *Peros*.

*MANDIBULA, idem, quod *Maxilla*, γένυς, γνάθος, vide *Gena*. *Mandibularum liquor*, id est, oleum ex *Mandibulis*. Rul. & Johns. *Mandibularii* musculi, Gr. μασσῆτηρες, qui sint, vide infrà *Masseter*.

MANDUCATIO, Latinis aliquando latè accipitur pro *Esu* vel *Comesturâ*. Strictius v. idem est, quod *Masticatio*, μάσησις, quæ efficitur, cùm dentibus Molaribus subjectum cibum solidiorem confringimus & conterimus. Unde & *Musculi Manducatorii* μασσῆτηρες, quorum illa actio est propria, appellantur, Hippocr. 2. de artic. t. 6. De *manducatione* dicitur, quod ea, quæ dentibus carent, mandere non possint. Rhod. in Lex. Scrib.

MANE, πρωὶ ἕωθεν, strictè significat illud diei tempus, dum post noctem præteritam dies sequitur clarus, sive quando lux matura & plena est. Verùm Medicis *Mane* suam latitudinem habet, nempe quadrantem diei. Linden. Ex. XVI. §. 132.

MANES, Paracelso dicuntur *Fatum*, *Incantationes*, & *Superstitiones*, lib. 1. de vitâ long. c. 7. Alias etiam accipitur pro *genio*. C. Rejes C. El. q. 89. n. 3.

MANGANESE, dicitur Cæsalpino l. 3. de metall. c. 23. *Pseudo magnes* vel *Magnesia lapis*, nimirum niger, qui mistus vitrariæ massæ clariorem reddit, alienis coloribus sublatis. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21.

MANGO, ἀνδραποδοκάπηλος, *mancipiorum venditor* olim dicebatur. His aliquoties Galenus etiam hanc functionem attribuit, quòd illinitionem, picationem, & levem verberationem contrà atrophiam corporis, & ad sordes detergendas in cute praestiterint; l. 1. de Al. Fac. cap. 19. lib. 14. meth. med. cap. 16. 1. de R. V. I. A. t. 18. Artificium quoq; illud cum remediis vocavit *Manganeiam*, μαγγανείαν, l. 6. de S. F. in princ.

in princ. inter viliores & abjectas referens artes. Jung. Mercurial. l. 2. V. L. c. 1.

MANGONARIA, aliàs Rul. & Johnſ. dicitur ars illa, quâ grave quodq; ſine negotio ſublevatur.

MANHEB, id eſt, *ſcoria*. Ruland. & Johnſ.

*MANIA, μανία, *inſania*, furor Latin. dicitur. Vide *Furor. Delirium, Inſania.* Aliquando etiam μανία vocatur omne deſiderium atq; ſtudium cujuscunq; rei. Linden. Ex. X. §. 208.

MANICA, χειρίς, propriè ſignificat veſtimenti genus, quod manibus induitur. Quibus etiam progymnaſtas uſos eſſe ad frictionē, patet ex Gal. l. 3. de ſan. tu. c. 4. Dicitur & Lat. *Chirotheca*, *Manus involucrum*, *Manicium*. Rhod. ad Scribon. n. 16. p. 55. Pertinet & ad Chirurgica inſtrumenta v. g. in amputatione membrorum, de quâ manicâ legatur Hildanus l. de gangr. & ſphac. c. 19. Per translationem v. etiam vocab. tributum Coli cujusdam ſpeciei, quæ *Manica*, *Hippocratis* in officinis dicitur. Fuit v. ex junceis vel ſparteis fiſcellis paratū, Rhod. ad Scribon. n. 271. Hodieq; v. ex lanâ paratur oblongè ad pyramidis figuram, notante Wecker. Ant. Gen. l. 3. c. 38.

*MANIFESTUS, φανερὸς, δῆλος. Vide *Deloo*. Ægritudines, earumque cauſſæ dicuntur *manifeſtæ*, quæ vel in ſenſus incurrunt, vel facilè per ſigna & ratiocinationem indagantur & cognoſcuntur; quibus opponuntur *Morbi occulti*, cum horum cauſſis latentibus.

MANIPULUS, ἅμαλλα, χειρόβολον, ſignificat menſuram uſitatiſſimam ad herbas & folia, eſtque quantitas, quam manus tota complecti poteſt, atq; unciæ dimidiæ ferè reſpondere creditur, Morell. proleg. de form. remed. quamvis hoc falſum eſſe examen per bilancem teſtabitur. Indicatur literâ characteriſticâ M. in Receptis. Gal. meminit δέσμης χειροπληθοῦς, *faſciculi manipularis*, l. 7. de C. M. P. G. c. 13.

MANNA, μάννα, æquivocum eſt. 1. notat melleum ſuccum concretum, eſtq; idem, quod *Aëromeli*, *Droſomeli*, mel aëreum, roſcidum. Eſtq; mellis ſpecies non ignota veteribus, Dioſcoridi, Galeno, Plinio, ſed mellis nomine comprehenſa, ne quis ab Arabibus, (quibus *Tereniabin* vel *Terniabin* dicitur) primùm cognitam proditamq; putet. Vide Gal. locum l. 3. de Al. fac. c. 39. Eſt v. ros aëreus, qui ex aëre horis antelucanis tempore Vergiliarum in ſummo æſtu decidit in folia arborum, plantas & campos, ſub formâ granorum majorū, vel minorum, virtutem habens alvum blandè movendi, aſperitatemq; faucium leniendi. Ejus Hiſtoriam vide prolixius apud Schröder. l. 4. cl. 4. num. 446. Fr. Hofmann. in clav. ad h. l. Rolfink. de purgant. ſect. 9. art. 1. Lang. etiam exiſtimat, dici *Sacchar* vel *Sal Indorum*, l. 2. ep. 32. *Salivam* quoq; *ſiderum* Ruland. & Johnſon. vocant. II. Tribuitur *Thuris micis* con-

Accipitur verò *Manus* bifariam: 1. pro toto illo, quod à ſcapulis dependet, & dividitur in *Brachium*, ſive *Humerum*, *Cubitum*, ſive *Ulnam*, & *Manum ſummam*. 2. pro *Manu extremâ*, quæ etiam diſtinguitur in tres partes: *Carpum*, ſeu *Brachiale*; *Metacarpum*, ſive *Poſtbrachiale*, & *Digitos*. De ſingulis his vocabulis vide in Literis propriis initialibus. Aliàs *Manûs* Hiſtoriam Anatomicam, præter Gal. & alios, lege apud Bartholin. l. 4. Anat. c. 1. Per catachreſin etiam tribuitur *Rotulis Officinalibus* ſaccharatis cum & ſine margaritis, quæ vulgò vocantur *Manus Chriſti ſimplices* & *Perlatæ*, de quibus vid. Diſpenſatoria.

MARAGUS, vocatur Paracelſo ſomniferum & narcoticum quoddam fortiſſimum, ità, ut aliquis ſuſtinere poſſet graviſſimam torturam. Philoſoph. Tract. 5. in fine.

*MARASMOS, μαρασμὸς, Lat. *Marcor*, item *Maraſmus*, dicitur corporis nimia *Tabes*, ex ſiccitate nimiâ oborta. Eſt igitur Atrophiæ gradus ſummus. Cauſſa *Marcoris* vera eſt defectus ſucci nutricii nimius, qui oriri poteſt vel citrà febrem ob ſanguinis impuritatem ſalinam, ſeroſam, purulentam; vel cum febre, ob ſanguinis effervescentis colliquationem. Febris Hecticæ ſummus gradus vocatur *Marasmodes*, μαρασμώδης, de quâ vide Sylv. l. 1. P. M. c. 32. Dantur etiam gradus & ſpecies *maraſmi*, dum alius eſt quaſi ſecundum naturam, uti Senilis; alius præter naturam, & quidem alius πελιφρυγὴς, *comburens*, alius συγκοπώδης, cum animi deliquio conjunctus. Foeſ. p. 397. Extremè *conſummatus Maraſmus* eſt, quando omnes corporis partes ſolidæ ſimùl macreſcunt, ità, ut totus homo nihil aliud eſſe videatur, quàm oſſa & cutis; in ventre nulla inteſtina ineſſe credas, contracta præcordia, collapſa tempora atque cava &c. Caſtell. Plura videantur in Gal. l. de *marcore* & alibi, quærantur in Theatro Mundellæ. In Latinâ verſione etiam occurrit *Maraſmatus*, h. e. qui *maraſmo* laborat.

MARASSO, μαράσσω, *ſtrepo*. Erotian. Onom. 7. 75. f.

MARCASITA, eſt materia metallica immatura tot ſpecierum, quot ſolidorum metallorum, ut aurea, argentea, ſtannea, ferrea, plumbea, & cuprea, quæ poſtrema pyrites & lapis luminis vocatur, pyrſotocus, lapis ærarius, rubeo ſcatens ſulphure, & ſcintillas ex chalybe multas excutiens. *Marcaſita plumbea* eſt *Antimonium*. *Marcaſita alba*, i. e. *Biſmuthum*, Rul. & Johnſ. Schröder. verò ità deſcripſit: *Marcaſita* eſt πείπωμα metallicum in generatione metalli, ex portione aliquâ ad generationem metalli ineptâ productum, inq; corpus minerale albicans, durum, ac fragile mutatum, l. 3. c. 18. ubi etiam præparationes, uſum & vires explicat. Jung. Fr. Hofm. in clav. Vide & Libav. S. A. Ch. l. 2. c. 24. Scribitur & aliquando *Marchaſita*, *Margaſita*, *Markaſitha*. Vide etiam ſuprà *Biſmuthum*.

MAJA, *Μαῖα*, *μαῖας*, vocatur *Cancrorum marinorum maximus*, cujus historiam & usum lege in Aldrov. l. 2. de crustat. cap. 8. Descripsit & Chioccus Mus. Calceol. sect. 1. pag. 89. b.

*MALA, γνάθος, γένυς, vide *Gena. Gnathos*. Junge Gal. 2. de artic. t. 3. & 17.

MALABATHRUM, μαλάβαθρον, primariò nomen est *folii Indici*, de quo dissentiunt, an paludosis innatet aquis, an v. sit folium arboris cujusdam Indicæ. Videatur Rhod. ad Scribon. n. 170. p. 254. C. Hofm. Officc. l. 2. c. 138. Chiocc. Mus. Calc. p. 546. seq. Nonnulli scribunt *Malobathrum*. Secundariò v. significat *Unguentum Malabathrinum, odoratum*, cujus meminit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 13. fin. Jungantur allegati Authores.

MALACEUNEO, μαλακευνέω, *molliter cubo*, placidè dormio. Hipp. lib. 3. de diæt. XXV. 30. l. de Insomniis VI. 12. XV. 10. quamvis alia exemplaria aliter legant. Vide Foës. pag. 394.

MALACHITES, μαλαχίτης, alii *Molochites*, cum tamen à malvæ colore, quæ Gr. μαλάχη dicitur, denominationem obtinuerit, dicitur lapis minus pretiosus, vel Gemma non translucens, spissius virens, quàm smaragdus, nebulosa tota & opaca, quasi pinguedine aspersa, valere credita contrà omnia infantium pericula, singulari virtute, cujus ulteriorem descriptionem & usum vide apud Plin. l. 37. c. 8. Chiocc. Mus. Calc. sect. 3. p. 218. seq. Rul. & Johns. in Lex.

MALACIA, μαλακία, κίσσα. Vide *Pica*.

MALACION, μαλάκιον, dicitur *piscis squamas non habens*, ut polypus, Lolligo, sepia, urtica. Aldrovandus vocat *Mollia*, sed hanc appellationem ex Scaligero improbat Linden. Ex. V. §. 4. & substituit *Mollusca*, quod nomen v. minus usitatum.

MALACODERMOS, μαλακόδερμος, epitheton animalium mollem cutem habentium, ad differentiam ὀστρακοδέρμων, Testaceorum, Hofmann. comm. ad Gal. II. de U. P. n. 534.

MALACOS, μαλακὸς, *Mollis*, item μαλθακὸς, *Mollities*, μαλακία, μαλθακία. Horum nominum significatio nota, opponitur Duro, vel Duritiei. Describitur aliàs *Molle*, quod ad contactum cedit, non tamen migrat. Vel, *Molle* est, quod cedit, nec tamen loco migrat. Gorr. Alii aliter: quod medium inter durum & liquidum facilè, cedit si premitur, non tamen ambit organon tangentis, ut cera, lutum. Cl. Dn. Sturm. in Phys. novantiq. Compend. P. I. c. 3. Prædicatur de variis: de cute: de pulsu, Gal. de diff. puls. de Piscibus. Vide *Malacion*. *Vina mollia* vocantur, quæ sunt suavia, lenia, delicata, & opponuntur austeris, generosis, duris. Linden. Ex. XVI. §. 216. & X. §. 11. *Molle* etiam aliquando pro *Humido* usurpatur Hippocr. l. de sal. diæt. l. 7. de morbis remissioribus

ribus 1. aph. 7. Dieter. n. 515. de ulceribus recentibus Scrib. n. 201. Qualis v. morbus specialis sit *Mollities*, apud Cœl. Aurelian. legatur Mercurial. l. 3. V. L. c. 14.

MALACOSARCOS, μαλακόσαρκος, dicitur qui habitu corporis molliori præditus est. Gal. l. 9. de S. F. §. de Terrâ Samiâ.

MALACOSTRACA, μαλακόστρακα, vocantur *Crustata*, *Crustacea*. Vide *Crusta*. Gal. lib. 2. de Temp. cap. 6. & alibi.

*MALACTICOS, μαλακτικός. Vide *Emolliens*.

MALACTOS, μαλακτός, dicitur de *mollificabili*, sive quod molle fieri potest, v. g. quæ sunt terrea concreta beneficio liquoris fiunt μαλακτά. Gorr. in def.

*MALAGMA, μάλαγμα, idem, quod *Cataplasma*, quamvis adhuc strictiorem habeat significationem, dum saltem Cataplasmata vim emolliendi habentia denotat, Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 1. Dieter. n. 514. Gorr. Rhod. ad Scribon. n. 82. Chymicis *Malagma* vocatur massa ex auro & argento, cum emendato argento vivo, & exprimitur in corio pars argenti vivi, quæ perfluit, & qui relictus est globus, his salibus chrysocollâ abditâ obvolvitur testaceo in vase, & posteà ignis gradibus diversis liquatur. Th. Chym. Vol. IV. p. 390. seq. item p. 400. seqq.

MALASSO, μαλάσσω, *emollio*, mollio, dicitur & μαλθάσσω. Latinè etiam *Malaxare* usurpatur. Utitur & Hippocr. de remissione morborum Coac. t. 386. Foes. d. l.

MALATHRA, μάλαθρα, ità vocatur *Bdellium*, apud Diosc.

MALAXATUS, *Malaxatio*, μαλακτός, μάλθαξις. Vide *Malactos*. Emollitio.

MALACISSATUS, dicitur, cui genitalia masculina intus reclusa continentur. Aliàs *Emasculatus*, vel *Mulieratus*. C. Rejes C. El. q. 57. n. 14.

MALEFICIUM, *Maleficus*, κακουργία, κακοῦργος, κακοτέχνης, idem, quod *Veneficium*, *Veneficus*, pertinent inter caussas morborum occultas, quando morbi inducuntur malâ arte dæmoniacâ, & à præstigiatoribus, de quo argumento vide integram quæstionem C. Rejes C. El. q. 28. & q. 97. n. 12. seqq. Meminit & Gal. 6. in 6. Epid. t. 5. Paracelsus v. *Maleficum* esse scribit, non præstigiatorem, sed quemlibet artis veræ ignarum deceptorem, qui mentiri non veretur verum artificem, & simulat veram peritiam l. de sanctor. benef. & vindictis.

MALEK, Arab. id est, *Sal*. Rul. & Johnson.

MALEROS, μαλερός, idem, quod μαλὸς, *exitiosus*, pravus, in specie acris, tabificus, cavsticus, & corruptivus mollium corporum. Lind. Ex. XIII. §. 269.

MALEVOLENTIA, ἐπιχαιρεκακία. Vide *Epichærecacia*.

MALICORIUM, σίδιον, h. e. *Mali granati corium*, sive asperum putamen mali Punici exterius, uti vocatur à Scribon. num. 234. Rhod. in not. ad

ad h. l. adstringendi spissandiq; vi pollet insigni, Diosc. lib. 1. cap. 153. Schröd. l. 4. cl. 1. n. 160.

*Malignitas, *Malignus*, κακοήθεια, κακοήθης, opponitur *Benigno*, de quo suprà lit. B. ubi simul *Malignitas* describitur. Vide & *Cacoethes*. Dieterich. descripsit de morbis, qui non facilè curationem admittunt, Jatr. n. 427. Ità & Linden. Ex. XIII. §. 268. *Malignum* dixit, qui malitiæ opus peragit. Verùm hæc sunt nimis generalia. Imò dantur morbi etiam incurabiles, qui tamen propriè loquendo non rectè dicuntur *Maligni*. *Malignitas* igitur propriè dicta est soboles Latentis Cacochymiæ pessimæ, Lind. Ex. VIII. §. 57. & consistit in peculiari humorum & liquorum spirituosorum corruptione & dissolutione, sive putredine, conjunctâ cum nimio vitalium & animalium virium prostratione; sive corruptio illa à contagio, sive ab intrinsecâ caussâ proveniat. Jung. Exer. nostr. III. de Remor. purg. θ. 11. 12. Loca Hippocr. ubi vocabulo κακοήθης usus, vide apud Foës. p. 301.

Malitia, κακία, idem, quod *Vitiositas*, propriè dicitur de moribus pravis hominum. Hanc *malitiam* rectissimè Paracels. inter caussas pestis refert. in Fragm. Med. ad T. 3. referendis. *Malitiæ* semen in nobis esse docet Galen. lib. quod animi mor. seq. temp. corp.

*Malleolus, πτέρνα, nonnullis idem, quod *Talus*, σφυρὸν, quamvis hanc confusionem improbet C. Hofm. com. ad Gal. LL. de U. P. n. 165. Dicitur de extremitatibus Tibiæ & Fibulæ inferioribus versus talum, quę *Malleoli* dicuntur, Gal. l. de ossib. c. 22. Barbari Cavillas, quasi clavillas, à clavæ nodis, Lind. Med. Phys. l. 2. c. 14. §. 121. Dividuntur in *Interiorem* & *Exteriorē*, Barthol. Anat. libell. 4. c. 21. Ab his *malleolis* appellata fuit σφυρῖτις φλὲψ, *vena malleoli*, quæ in supressione mensium aliisq; uteri affectibus olim commendata fuit, vulgò *Saphena* dicta. Gorr. & alii. Vide *Saphena*.

Malleus, σφῦρα, instrumentum notum, quo aliquid tunditur, etiam in Chirurgiâ usitatum, uti patet ex Hildan. aliisq; Chirurgiæ scriptoribus. In Anatomiâ v. ob similitudinē quandam *Malleus* dicitur *Ossiculum* illud, quod in Aure internâ adhæret processu suo tympani membranæ pertinaciter, & caput ejus incudi articulatur. Barthol. d. l. c. 7.

Malos, vide *Maleros*.

Malta, *Maltum*, βυνη. Vide *Byne*.

Malthacodes, μαλθακώδης, epitheton medicamentorum Topicorū mollium & mollientium, cum oleo paratorum, quorum meminit Hipp. l. de alter. XII. 16. XIII. 1. eorum usum v. prohibet in ulceribus Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 1. fin. ubi *Mollicina* vocantur Latinè, h. e. *medicamenta generis oleosi*.

*Malthacos, μαλθακὸς, idem, quod μαλακὸς, *Mollis*. Vide *Malacos*.

*Maltha, *Malthe*, ceram significat, præsertim molliorem.

Maltha-

Malthacticos, μαλθακτικὸς, idem, quod μαλακτικὸς, *Emolliens.*

Malthaxis, μάλθαξις, idem, quod μάλαξις, *Emollitio.*

Maltheorum, id est, *sal gemmæ.* Rul. & Johnſ.

Malthodes, μαλθώδης, idem, quod μαλθακώδης, vel μαλακτικὸς, *Emolliens*, Gal. in Exeg. dict. Hippocr.

Malvasia, dicitur vinum generoſum, ſive *paſſum Creticum*, quod paratur in Candiâ, & more antiquo ex uvis in vite paſſis, vel contortis pediculis ac exemtis pampinis, vel conſperſis in ſuſpensâ crate pertenui gypſo, ſeptem dierum ſpacio comprimunt excipiuntq; electiſſimũ vinum, quod *Malvaſiam* dicunt; ex Andr. Baccio Hiſt. Vinor. l. 1. c. 9. Lind. Ex. XI. §. 104. Jul. Alex. vocat *Malviſium*, item, *Marviſium*, & exiſtimat, idem eſſe cum *Arviſio* è Chio inſulâ, not. in l. 12. Gal. meth. med. c. 4. & l. de bon. & mal. ſucc. c. 12.

*Malum, ſubſtantivum, Gr. μῆλον, fructuum arboreorum nomen eſt, quorum diverſa genera vide in Botanicis. Dicitur etiam Latinis *Pomum*. Differt à *Nuce*, quòd hæc durâ cooperiatur cortice, & intus lateat, quod edendo eſt: *Malum* contrario ſe habeat modo, Lang. l. 1. ep. 67. Deinde etiam ſumitur pro *Morbo* vel Re præter naturam Gr. κακὸν, μαλὸν. In ſpecie *Anxietas* cordis habetur pro *malo* maximo, eſtq; rogus ſine flammâ & ligno, Lind. Ex. XIII. §. 128. *Mala* etiam venuſtè dicuntur ipſæ *partes affectæ*, Keuchen. ad Sammonic. p. 121. Ità Chirurgi in ſpecie vocant *Malum Mortuum* ſpeciem *Lepræ* vel *Scabiei* gráviſſimæ, ità dictam, quia corpus nigrum & quaſi mortificatum apparet, cum livore ac nigredine, puſtulis cruſtoſis, nigris, fœdis, ſine ſanie, ſenſu ac dolore, in coxis præſertim & tibiis, cujus cauſſa haud dubiè in ſanguinis & ſucci nutritii ſummâ corruptione & νεκρώσει conſiſtit. Vid. Senn. M. Pr. l. 5. p. 1. c. 27. ad fin. *Malum* in adjectivo, Gr. κακὸν, πονηρὸν, frequentiſſimè ponitur pro ſigno *malo*, apud Hipp. in aphoriſm. Coac. prædict. aliisq; textibus. Jung. Dieter. n. 428. & 710. *Malus* aliàs etiam de homine vitioſo dicitur; & opponitur viro bono, quæ ſignificatio ad moralem Philoſophiam ſpectat. Vide etiam *Melon.*

*Mamma, μαζὸς, μαςὸς, μασθὸς, τιτθὸς, eſt gemina carnoſa & glanduloſa in pectore ad utrumq; latus eminentia ſive protuberantia ſemicircularis, in cujus medio *Papilla*, Gr. θηλὴ extuberat, quem ambit *circulus* quidam ſubniger, qui φῶς dicitur, gignendi lactis vim à naturâ habens, Gal. libr. 1. de ſan. tu. cap. 7. & alibi. Verùm glanduloſa illa ſubſtantia admodùm varia eſt. Viris namque utpotè calidioribus & ſiccioribus penè nulla, quemadmodum & valdè puellis; Juvenculis compactior, & duriuſcula; vetulis flaccida; quibusdam fœmellis grandiores ſunt *Mammæ*, propterea

Mammosæ, μεγαλόμαστοι dictæ. *Mammarum* accuratam structuram, historiam & usum vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. l. 2. Anat. cap. 1. Jung. Dieter. n. 520. & alios. Rariores observationes de *Mammis*, vide in Eph. Nat. Cur. A. II. O. 72. & in Annotat. C. Rejes C. El. q. 39. & 47.

MAMMILLA, idem, quod *Mamma*. *Mammillaris*. Vide *Mastoides*.

MANATI, nomen *Piscis Cetacei*, Indorum qs. manibus instructi, qui & Bos vel Vacca marina dicitur, cujus historiam & usum vide apud Aldrov. l. 1. de Cetaceis. c. 11. Schröder. l. 5. cl. 3. n. 77. Huic pisci ingentem esse affectum amicum ergà homines, attestatur C. Rejes C. El. q. 45. n. 3.

MANBRUK, id est, *Argentum*. Rul. & Johns.

*MANCITAS, *Mancus*, κύλλωσις, κυλλός. Vide *Cyllos*. Sumitur tamen latius quoq; de quocunq; defectu alicujus membri organici, & ità idem significat, quod *Mutilus*, Gr. πηρός. Pertinet ad morbos in numero deficiente. Vide *Peros*.

*MANDIBULA, idem, quod *Maxilla*, γένυς, γνάθος, vide *Gena*. *Mandibularum liquor*, id est, oleum ex *Mandibulis*. Rul. & Johns. *Mandibularii* musculi, Gr. μασητῆρες, qui sint, vide infrà *Masseter*.

MANDUCATIO, Latinis aliquando latè accipitur pro *Esu* vel *Comesturâ*. Strictius v. idem est, quod *Masticatio*, μάσησις, quæ efficitur, cùm dentibus Molaribus subjectum cibum solidiorem confringimus & conterimus. Unde & *Musculi Manducatorii* μασητῆρες, quorum illa actio est propria, appellantur, Hippocr. 2. de artic. t. 6. De *manducatione* dicitur, quod ea, quæ dentibus carent, mandere non possint. Rhod. in Lex. Scrib.

MANE, πρωῒ ἕωθεν, strictè significat illud diei tempus, dum post noctem præteritam dies sequitur clarus, sive quando lux matura & plena est. Verùm Medicis *Mane* suam latitudinem habet, nempe quadrantem diei. Linden. Ex. XVI. §. 132.

MANES, Paracelso dicuntur *Fatum*, *Incantationes*, & *Superstitiones*, lib. 1. de vitâ long. c. 7. Alias etiam accipitur pro *genio*. C. Rejes C. El. q. 89. n. 3.

MANGANESE, dicitur Cæsalpino l. 3. de metall. c. 23. *Pseudo magnes* vel *Magnesia lapis*, nimirum niger, qui mistus vitrariæ massæ clariorem reddit, alienis coloribus sublatis. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21.

MANGO, ἀνδραποδοκάπηλος, *manciplorum venditor* olim dicebatur. His aliquoties Galenus etiam hanc functionem attribuit, quòd illinitionem, picationem, & levem verberationem contrà atrophiam corporis, & ad sordes detergendas in cute praestiterint; l. 1. de Al. Fac. cap. 19. lib. 14. meth. med. cap. 16. 1. de R. V. I. A. t. 18. Artificium quoq; illud cum remediis vocavit *Manganeiam*, μαγγανείαν, l. 6. de S. F. in princ.

in princ. inter viliores & abjectas referens artes. Jung. Mercurial. l. 2. V. L. c. 1.

MANGONARIA, aliàs Rul. & Johnſ. dicitur ars illa, quâ grave quodq; ſine negotio ſublevatur.

MANHEB, id eſt, *ſcoria*. Ruland. & Johnſ.

*MANIA, *μανία*, *inſania*, furor Latin. dicitur. Vide *Furor. Delirium, Inſania*. Aliquando etiam *μανία* vocatur omne deſiderium atq; ſtudium cujuscunq; rei. Linden. Ex. X. §. 208.

MANICA, *χειρὶς*, propriè ſignificat veſtimenti genus, quod manibus induitur. Quibus etiam progymnaſtas uſos eſſe ad frictionē, patet ex Gal. l. 3. de ſan. tu. c. 4. Dicitur & Lat. *Chirotheca*, *Manus involucrum*, *Manicium*. Rhod. ad Scribon. n. 16. p. 55. Pertinet & ad Chirurgica inſtrumenta v. g. in amputatione membrorum, de quâ manicâ legatur Hildanus l. de gangr. & ſphac. c. 19. Per translationem v. etiam vocab. tributum Coli cujusdam ſpeciei, quæ *Manica*, *Hippocratis* in officinis dicitur. Fuit v. ex junceis vel ſparteis fiſcellis paratū, Rhod. ad Scribon. n. 271. Hodieq; v. ex lanâ paratur oblongè ad pyramidis figuram, notante Wecker. Ant. Gen. l. 3. c. 38.

*MANIFESTUS, *φανερὸς*, *δῆλος*. Vide *Deloo*. Ægritudines, earumque cauſſæ dicuntur *manifeſtæ*, quæ vel in ſenſus incurrunt, vel facilè per ſigna & ratiocinationem indagantur & cognoſcuntur; quibus opponuntur *Morbi occulti*, cum horum cauſſis latentibus.

MANIPULUS, *ἄμαλλα*, *χειρόβολον*, ſignificat menſuram uſitatiſſimam ad herbas & folia, eſtque quantitas, quam manus tota complecti poteſt, atq; unciæ dimidiæ ferè reſpondere creditur, Morell. proleg. de form. remed. quamvis hoc falſum eſſe examen per bilancem teſtabitur. Indicatur literâ characteriſticâ M. in Receptis. Gal. meminit *δέσμης χειροπληθοῦς*, *faſciculi manipularis*, l. 7. de C. M. P. G. c. 13.

MANNA, *μάννα*, æquivocum eſt. 1. notat melleum ſuccum concretum, eſtq; idem, quod *Aëromeli*, *Droſomeli*, mel aëreum, roſcidum. Eſtq; mellis ſpecies non ignota veteribus, Dioſcoridi, Galeno, Plinio, ſed mellis nomine comprehenſa, ne quis ab Arabibus, (quibus *Tereniabin* vel *Terniabin* dicitur) primùm cognitam proditamq; putet. Vide Gal. locum l. 3. de Al. fac. c. 39. Eſt v. ros aëreus, qui ex aëre horis antelucanis tempore Vergiliarum in ſummo æſtu decidit in folia arborum, plantas & campos, ſub formâ granorum majorū, vel minorum, virtutem habens alvum blandè movendi, aſperitatemq; faucium leniendi. Ejus Hiſtoriam vide prolixius apud Schröder. l. 4. cl. 4. num. 446. Fr. Hofmann. in clav. ad h. l. Rolfink. de purgant. ſect. 9. art. 1. Lang. etiam exiſtimat, dici *Sacchar* vel *Sal Indorum*, l. 2. ep. 32. *Salivam* quoq; *ſiderum* Ruland. & Johnſon. vocant. II. Tribuitur *Thuris micis* con-

concussu elisis, quæ vocantur *Manna Thuris*, Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 4. l. 5. de C. M. P. G. c. 2. l. 13. M. M. c. 5. alibi v. *Succussio* & *Pollen*, ὑπόσεισμα nuncupantur 2. de artic. t. 44. Vide *Libanotos*; quamvis Dioscorid. l. 1. c. 83. & 84. *mannam Thuris* à *polline* manifestè distinguat. Vid. Rhod. ad Scribon. n. 203. III. Chymici vocab. *Manna* aliis quoq; remediis per translationem attribuerunt. Ità legitur *Manna Magnetis* apud Libav. l. 8. S. A. Ch. c. 11. *Manna Guajacina*; id est, *Extractum*. Alchym. Pharmac. c. 20. & ità aliis quoq; *Extractis* applicari potest *Manna Cœlestis*, Quercet. Pharm. restit. c. 26. Schröder. l. 2. cap. 40. *Manna Solaris* sive *Unicornu Solare*, Idem l. 3. c. 9. *Manna Martis*, d. l. c. 11. *Saturni* cap. 14. *Mercurii*, sive ☿ *dulcis solaris* cap. 15. Extenditur quoq; ad omnem dulcedinem ex re qualibet extractam, teste Rul. & Johns. *Manna vomitoriorum*, sive *Sal Vitrioli*, Rolfink. Chym. l. 5. s. 1. art. 4. c. 3.

MANNUS, μάννος, βυῤῥίχος, idem, quod *Hinnulus*, pullus equinus. Keuch. ad Samon. p. 253.

MANSIO, μονὴ, à verbo μένω, *maneo*, quid significet, notum est. Sumitur etiam pro *quiete* partium musculosarum à suâ functione, Gal. l. de rig. trem. & palpit. alibiq;. Dieter. n. 534.

*MANSORIUS, idem, quod *Manducatorius*, μασητὴρ. Vide *Masseter*.

MANTICE, μαντικὴ, strictè vocabatur olim *ars vaticinandi ex avibus*, sive *augurium*, οἰωνιστική. Et hujusmodi vates μάντεις dicebantur, vel οἰωνισαὶ ex Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 16. Sed postmodò latius significatio extensa ad alias quoq; artes, aliquid prædicentes, præsertim ad partem Medicinæ prognosticam, teste Gal. in com. ad d. l. Foës. Oec. p. 397. Vaticinia Paracelsica & *Gaballistica* quia de Magiâ sunt suspecta & fallacia, meritò vitanda. Festivam descriptionem *Vatis* ex Euripide vide apud Lang. l. 2. ep. 40.

MANTIS, μάντις, i. e. *Vates*, *Augur*. Vide *Mantice*.

MANUARIUS, ἐγχειρητικὸς, de arte Chirurgicâ & Chirurgis dicitur. Gal. ad Thrasybul.

MANUBRIUM, λαβὴ, κώπη, pertinet ad instrumenta Chirurgica, estq; ea pars, quæ manu apprehenditur, & tenetur. Dicitur & *Ansa*. Oribas. de machinam.

MANUCODIATA, nomen avis Indicæ, cujus proprium est, ut pedibus careat. Unde & ἄπους dici potest. Jul. Alex. not. in Gal. l. 6. de C. M. S. L. cap. 1. Dicitur & *Avis Paradisi*, vel quod vulgò credatur in paradiso terrestri degere; vel ob eximiam corporis venustatem. Hujus historiam cum variis speciebus, & usu, vide in Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 21. seqq.

*MANUS, χεὶρ, quid notet, pueris etiam notum est. Est organon utilissimum, unde & Aristoteli ὄργανον πρὸ ὀργάνων, instrumentum instrumentorum dicta fuit l. 4. de P. An. c. 10. & Gal. Libros de Us. part. propterea à *Manus* expositione ordiri non dubitavit.

Accipi-

Accipitur verò *Manus* bifariam: 1. pro toto illo, quod à scapulis dependet, & dividitur in *Brachium*, sive *Humerum*, *Cubitum*, sive *Ulnam*, & *Manum summam*. 2. pro *Manu extremâ*, quæ etiam distinguitur in tres partes: *Carpum*, seu *Brachiale*; *Metacarpum*, sive *Postbrachiale*, & *Digitos*. De singulis his vocabulis vide in Literis propriis initialibus. Aliàs *Manûs* Historiam Anatomicam, præter Gal. & alios, lege apud Bartholin. l. 4. Anat. c. 1. Per catachresin etiam tribuitur *Rotulis Officinalibus* saccharatis cum & sine margaritis, quæ vulgò vocantur *Manus Christi simplices* & *Perlatæ*, de quibus vid. Dispensatoria.

MARAGUS, vocatur Paracelso somniferum & narcoticum quoddam fortissimum, ità, ut aliquis sustinere posset gravissimam torturam. Philosoph. Tract. 5. in fine.

*MARASMOS, μαρασμὸς, Lat. *Marcor*, item *Marasmus*, dicitur corporis nimia *Tabes*, ex siccitate nimiâ oborta. Est igitur Atrophiæ gradus summus. Caussa *Marcoris* vera est defectus succi nutricii nimius, qui oriri potest vel citrà febrem ob sanguinis impuritatem salinam, serosam, purulentam; vel cum febre, ob sanguinis effervescentis colliquationem. Febris Hecticæ summus gradus vocatur *Marasmodes*, μαρασμώδης, de quâ vide Sylv. l. 1. P. M. c. 32. Dantur etiam gradus & species *marasmi*, dum alius est quasi secundum naturam, uti Senilis; alius præter naturam, & quidem alius πελιφευγὴς, *comburens*, alius συγκοπώδης, cum animi deliquio conjunctus. Foës. p. 397. Extremè *consummatus Marasmus* est, quando omnes corporis partes solidæ simùl macrescunt, ità, ut totus homo nihil aliud esse videatur, quàm ossa & cutis; in ventre nulla intestina inesse credas, contracta præcordia, collapsa tempora atque cava &c. Castell. Plura videantur in Gal. l. de *marcóre* & alibi, quærantur in Theatro Mundellæ. In Latinâ versione etiam occurrit *Marasmatus*, h. e. qui *marasmo* laborat.

MARASSO, μαράσσω, *strepo*. Erotian. Onom. 7. 75. f.

MARCASITA, est materia metallica immatura tot specierum, quot solidorum metallorum, ut aurea, argentea, stannea, ferrea, plumbea, & cuprea, quæ postrema pyrites & lapis luminis vocatur, pyrsotocus, lapis ærarius, rubeo scatens sulphure, & scintillas ex chalybe multas excutiens. *Marcasita plumbea* est *Antimonium*. *Marcasita alba*, i. e. *Bismuthum*, Rul. & Johns. Schröder. verò ità descripsit: *Marcasita* est πείπωμα metallicum in generatione metalli, ex portione aliquâ ad generationem metalli ineptâ productum, inque corpus minerale albicans, durum, ac fragile mutatum, l. 3. c. 18. ubi etiam præparationes, usum & vires explicat. Jung. Fr. Hofm. in clav. Vide & Libav. S. A. Ch. l. 2. c. 24. Scribitur & aliquando *Marchasita*, *Margasita*, *Markasitha*. Vide etiam supra *Bismuthum*.

MARCELLIUM, μαρκέλλιον, nomen medicamenti ad perniones apud Æginetam l. 3. c. 79. Legitur & in Indice *Marcellius thronus*, sed in allegato loco non occurrit.

*MARCHED, id est, *Lithargyrium*. Rul. Johns.

MARCIATON, μαρκίατον, nomen est malagmatis, vel Linimenti, ad articulorum dolores & resolutiones comparati, apud Ægin. l. 7. c. 18. Occurrit & hodièq; descriptio *Unguenti Marciati* in Dispensatoriis.

*MARCOR, *Marcidus*, μαρασμὸς. Vide *Marasmos*.

MARDEK, est terminus Spagyricus obscurus, ità, ut ex contextu non certò constet, qualis minera denotetur. Turb. Philos. serm. 12. in Th. Chym. Vol. V. p. 10. An *Martech*? Vide infrà.

MARE, θάλασσα, πέλαγος, quid vulgò significet, ex aliis quoq; Lexicis & Dictionariis constat. Vocaturà Parac. *mater aquarum*, Paramir. l. 4. Appellatur & *Lachryma Saturni*, & quintum elementum, estq; nihil aliud, quàm Sal dissolutus, Th. Ch. Vol. VI. p. 122. seq. Ejus consideratio varia in Medicinâ est, v. g. *Aquæ marinæ*, cuj⁹ multiplex usus est ad morbos, teste Hipp. de humid. usu VII. 1. seqq. Diosc. l. 5. c. 19. Scrib. n. 43. 160. cum not. Rhodii p. 86. Mercurial. l. 2. V. L. c. 26. fin. In specie *mare* ad curationem dementiæ facere, vult Helmont. tr. Dem. Id. n. 47. Deinde *Loca maritima* faciunt ad Dispositiones latentes morbosas, præsertim scorbutum, Senn. & alii h. tit. *Mare Chymicorum* dicitur ænigmaticè Caput humidum, cujus natura est calida & sicca, quo nihil calidius, Th. Chym. Vol. V. p. 90. Clarius verò explicatur à Libavio, dicente, quòd *Mare* sit *Mercurius Philosophorum*, ex argento vivo, magno labore, & subtili industriâ extractus & elaboratus, ex unâ radice duplex, jamq; auro naturæ fixo informatus tr. Ign. Nat. c. 13. Et alibi: *Mare* est aqua secunda, quæ fit ex Elixire imperfecto, & aquâ primâ, per quam solvitur aurum & argentum; qui liquor vocatur Philosophorum Mercurius, & dicitur regi radiis Solis & Lunæ. In hoc *mari* monstrant pisciculum *Echeneïn*, id est, granum, & principium fixum prolificum, quod possit gignere sui simile, in Apoc. Herm. Part. post. T. II. Oper. p. 441. 442.

MARGA, est portio quædam pinguis, & quasi medulla in saxis nonnullis, dum franguntur, reperta, unde & *Medulla saxorum* dici solet. Vim habet siccandi, Schröder. l. 3. c. 2. n. 5. Ejus varias species recenset Rul. in Lex.

MARGARITA, μάργαρον, μαργαρίτης λίθος, aliàs *Perla*, *Unio*, dicitur de gemmis, & lapidibus pretiosis rotundis, vel ad rotunditatem vergentibus, in Conchis nonnullis (quæ propterea *Margaritiferæ*, & *Mater Perlarum* dicuntur) repertis. Distinguuntur in *Orientales*, & *Occidentales*, quarum illæ his nobiliores censentur. Tribuitur illis unanimiter insignis virtus cordialis, & corroborans balsamum

mum vitalem; quarum Historiam cum usu vide ap. Schröd. l.3. c.7. & Hofm. in Clav. ad h.l. Eph. N.C. An. II. Obs. 228. Aldrov. l.3. de Testac. c.41. 42. Vide *Perla*.

Margos, μάργος, significat *insanum*. Unde γαστριμάργοι dicuntur, qui ventre insaniunt. Lind. Ex. XI. §.126.

Marile, μαρίλη, dicitur pulvis carbonum, sive eorum ramentum, præsertim prunarum accensarum, h.e. *favilla*, sive igniculus, & fomes sub cineribus latens. Hipp. l.2. de morb. mul. XXIV. 28.

Maris, μάρις, vocatur mensura decem choarum Atticorum, vel librarum 83. cum unciis quatuor. Lind. Ex. X. §. 227.

*Marisca, vide *Ficus*.

Maritus, ἀκοιτὴς, γαμέτης, quemadmodum vocabuli *Conjugium* significatio parabolica seu tropica saltem ad Chymiam translata; ità & vocis *Maritus*. Denotat enim in negotio Lapidis Philosophici *Sulphur*, cujus mulier vel *uxor* est *Mercurius*, qui à suo conjuge facili negotio imprægnatur. Th. Ch. Vol. IV. p. 179. Vide *Conjugatio*.

*Marmaryge, μαρμαρυγὴ, vocatur splendor oculis obversans, incert⁹, & discurrẽs *lucis splendor*, aut *fulgor*, ante oculos coruscans. Legitur ap. Hipp. c.3. progn. t.33. l.7. Ep. XXV. 8.15. in Epist. ad Philopœmenem, n. 21. Hinc & oculi vocantur ὄμματα μαρμαρυγώδεα, *splendore coruscantes*, c.2. de R.V.I.A. t.44. itẽ ὀφθαλμὸς μαρμαρυγώδης. l. de L. i Hom. XXIII. 8. Objectum etiam splendidum oculis obversans dicitur μαρμαρυγώδες τι, 2. Prorrhet. XLI. 3.

Marmelada, terminus est Pharmaceuticus, denotans speciem *Gelatinæ cydoniorum*, quâ simplicis, quâ compositę, & aromatib⁹ conditę, variis coloribus exornatæ, Schröd. l.2. c.62. in fin. Compositarum formulas plures vide in Hadr. à Mynsicht Armam. Medico-Chym. sect. 12.

Marmor, μάρμαρος, lapis dicitur insigniter durus, & ad splendorem suscipiendum, si poliatur, ità aptus, ut statuæ & columnæ nitentes inde sculpi possint. Suntq; ejus genera varia, quæ prolixè recenset Rul. in Lex. Verùm cùm non omnia ad usum spectent medicum, sufficit eorum meminisse, quæ in Medicinâ locum invenerunt; ut sunt, *Marmor candidum*, sive *Alabastrites*, *Rubrum*, *Nigrum*, sive *Lapis Lydius*, *Variegatum*, ut *Porphyrites*, *Ophites*, de quibus singulis sigillatim sub literis suis initialibus. Jung. Schröder. l.3. c.8. n.14.

Marmoreus *Tartareus*, vocatur lapis in homine durissimus, ut Marmor, Rul. & Johns. *Marmoracei veneni*, quod adeò ingentis & repentinæ fuit efficaciæ, ut solo tritici grani pondere momento hominem necaret, meminit Casp. Rejes C. El. q.64. n.2.

Marmota, vocatur *Mus Alpinus*, cujus descriptionem, cum usu in cibis & medicinâ, tradidit Aldrov. de quadr. dig. vivip. l.2. c.34.

Marocostinum, epitheton *Extracti*, vel Massæ *pilularum*, D. Mindereri, à *Maro*

à *Maro* & *Costo* ità dictarum, quas peculiari tractatu Aloëdarium dicto laudavit. Vid. Dispensatoria, & Animadvers. D. Zwölferi. Approbat. Hildan. Cent. 6. O. 29.

Mars, ἄρης, æquivocum est. Vel enim significat *Planetam*, qui habetur summè calidus atque siccus. Hinc & homines Cholerici, sive biliosi *Martiales* dicuntur, & morbi quoque *Martiales*, ubi biliosus sanguis potissimùm peccat. Hinc & à Paracelso Bilis vocatur *Mars*, Paramir. Tr. 3. c. 7. & Paragrar. de Astronomiâ. Vel idem est, quod *Ferrum*, *Chalybs*. Vide *Ferrum*. Rul. Theatr. Chym. Libav. aliiq;.

Marsipion, *Marsypion*, μαρσίππιον, μαρσύπιον, dicitur *marsupium*, vel *sacculus*, quo aliqua pars fovetur, aut tegitur. Legitur apud Hipp. l. de fistul. VII. 2. Galen. c. 6. in 6. Epid. t. 5. Dicitur & μάρσυπος. Foës. p. 398.

Marsum, *Marsicum*, μάρσος, epitheton vini, quod colligitur in Marsiâ, regiunculâ Italiæ, ultrà Picenum, Samnites versus. Censetur autem valdè austerum & acerbum. Gorr. Scribon. proptereà ad adstringendum in gingivis laxis, & dentium vacillatione commendavit, n. 57. Jung. Rhod. not. ad h. l. p. 100. Videatur & Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 1. & l. 1. de Antidot. c. 3.

Martach, vel *Martath*, est *Lithargyrium*. Rul. & Johns.

Martagon, est nomen plantæ, *Lilium montanum* dictæ, de quâ videantur Botanici; quæ etiam vernaculè *radicis aureæ* nomine venit. Hinc Chymici transtulerunt ad materiam *Lapidis* Philosophici, quam *Martagon* appellarunt, uti patet ex Th. Chym. Vol. I. p. 512.

*Martech, *Mardech*, est nomen argenti vivi, ex Cambar sublimati, *cum album* est factum. Vocatur & *Plumbum ex Ebmiob*, *Magnesia*, *Æs album*. Th. Chym. Vol. IV. p. 728.

Martes, nomen est animalis quadrupedis, digitati, vivipari, cujus descriptio cum usu habetur apud Aldr. l. 2. de quadr. dig. viv. c. 18.

Martius, dicitur 1. mensis, in quo æquinoctium vernum esse solet. 2. de confectione gratissimâ polytrophâ, quæ *Martius Panis*, *Marcipanis*, *Massapanis* etiam vocatur. Jul. Alex. l. 20. Sal. c. 16. Morell. de form. rem. l. 1. sect. 3. c. 3.

Marucholeum *metallum*, idem. Rul. Johns.

Mas, *Masculus*, ἄῤῥην, vel ἄρσην, nomen sexûs, differentiam denotans, cui opponitur θῆλυ, *fœmina*. Ratio differentiæ potissimùm in hoc consistit, quòd *Mas* in alio gignat, fœmina in se ipsâ. Est etiam *masculus* plerunque calidior, sanguinis plenior & solidior fœminâ, Hipp. 6. Epid. s. 2. t. 46. Gal. in comm. Quòd verò *mares* ordinariè in dextrâ uteri regione concipiantur, nondum est certò demonstratum. Usurpatur aliàs nomen quoque hoc de plantis apud Theophrastum. A Spagyricis in negotio lapidis philosophici interdum Mercurio tribuitur hoc epitheton. Ità Rul. & Johns.

Mascu-

Masculus, id est, *argentum vivum* Jung. Th. Chym. Vol. 4. pag. 891. interdum Sulphuri, vide *Maritus*. Libav. Apoc. Herm. P. post Tr. II. oper. p. 353. 357. 413. seq. Ità sibimetipsis non constant in nugacibus his ænigmatibus.

MASCA, Longobardis idem, quod *Strix*. Keuchen. not. ad Sammon. p. 289.

MASCHALE, μασχάλη. Vide *Ala*, *Axilla*. μασχαλιαῖος, *Axillaris*, epitheton venæ. Gorr.

MASCHALISTER, μασχαλιστὴρ, sic vocatur à quibusdam *secunda vertebra dorsi*, quæ τῇ λοφίᾳ subest, Gorr. Confirmat Linden. Med. Phys. l. 2. c. 14. §. 35.

MASLACH, medicamentum Turcis familiare, ex opio paratum, quod & Anfion vel Amphion vocatur, cujus drachmam unam, imò quandoque duas & tres innoxiè devorant, cùm ad Venerem, tùm ad animositatem excitandam in prælium ituri, uti notavit ex aliis C. Rejes C. El. q. 43. n. 6. & q. 63. n. 3.

MASSA, propriè idem, quod *Maza*, (quamvis & *Massa* à μάσσω, misceo, pinso, deduci commodè possit,) olim strictiùs sumebatur de mixtâ farinâ hordei cum humore aliquo, præsertim aquâ & oleo, ceu cibo plebejo & vulgari, qui crudus cum defruto aut melle mandebatur, uti scribit Aëtius. Meminit hujus cibi aliquoties Hipp. l. de vet. med. VIII. 8. XIII. 3. XIV. 19. l. 2. de diæt. VIII. 8. seqq. c. 2. de nat. hum. t. 3. de sal. diæt. t. 3. l. de int. aff. XLIV. 20. XLV. 14. l. de Cap. vuln. XIX. 6. XX. 6. l. 2. Epid. s. V. 39. l. 5. XII. 4. l. 6. s. 3. t. 2. l. 7. XXXIII. 12. Jung. Foës. pag. 393. Linden. Ex. XVI. §. 150. Hodieq; verò latius quoque accipitur pro omni misto, quicquid in unum veluti cumulum densatum spissumq; cogitur, teste Jul. Alex. l. 8. Salubr. c. 9. Latinè *Offa* dicitur. Imò nonnulli haud dubitarunt, de ipso liquore sanguinis in vasis contento usurpare, vocantes *Massam sanguineam*; quamvis alii sint, qui hanc catachresin improbent. Μάζιον diminutivum est, & *mazam* vel *massam parvam* significat. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. CVI. 10. *Massa* quoque carnea idem, quod *Excrescentia*, legitur apud Hildan. Cent. VI. Obs. 17.

MASSALIOTICON, (vitiosè *Massilioticon*) μασσαλιωτικὸν, nomen emplastri, ab Authore *Demosthene Massaliotâ*, quod commendatur ad carbunculos à Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 15. Describitur & ab Æginet. l. 7. c. 13.

MASSALIS, *mosel*, *masserium*, *mater*, i. e. *Mercurius*. Rul. Johns.

MASSETER, μασσητὴρ, i. e. *Mansorius*, *Manducatorius*. Epitheton musculorum maxillam circumagentium, bicipitum, & triangularium, quorum meminit Hipp. 2. de artic. t. 6. Gal. l. 4. Anat. adm. c. 2. Descripsit eos Barthol. l. 3. Anat. c. 11. p. 535. Dicitur & *Mandibularis*.

MASSO, μάσσω, subigo, *pinso*. Dicitur & μάττω. Compos. ἐκμάσσω etiam *exprimo* significat. Hippocr. l. 2. de morb.

morb. XIV. 28. Significat *μάσσω* etiam *tango*, contrecto. Unde *ἐσμασσώμενος*, i.e. intus contrectans, & manu explorans legitur 3. artic. 47. Vid. Gal. in com. Jung. Foës. p. 399.

Masthles, *Masthle*, *μάσθλης*, *μάσθλη*, significat *corium, pellem*. Hipp. l. 2. de Morb. LVII. 8.

Masticatio, *μάσησις*, idem, quod *manducatio*, videlicet cibi commansio, sive comminutio in ore facta, imprimis linguæ auxilio cibum in ore pro arbitrio nostro, quo volumus, impellentis. Gal. l. 11. de U. P. c. 10. ubi *τὸ μασᾶσθαι* vocat. Adde Jul. Alex. in not. ad h. l. *Masticationis* necessitatem demonstratam vide apud C. Hofm. C. ad Gal. LL. de U. P. n. 793. & Helmont. tr. victus ratio, n. 21.

Masticatorium, *μάσημα*, *διαμάσημα*, est species *Apophlegmatismi sicci*, quæ dentibus *masticatur*, de quâ vide Schröder. l. 2. c. 68. Morell. l. 2. de form. rem. s. 2. c. 6. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 6. s. 4. cap. 3. & seqq. *Masticatoriorum* usum in aurium affectibus laudat Bartholin. l. 3. An. c. 9.

Mastiche, *μαστίχη*, *resina lentiscina*, *ῥητίνη σχινίνη*, est gummi resinosum citrino album, pellucidum, granulatum, benè olens, ex lentisco arbore, præsertim in Chio Insulâ extillans. De hujus facultatibus vide Galen. libr. 7. de S. Fac. h. tit. Schröder. l. 4. cl. 2. n. 391. Fr. Hofmann. in clav. ad h. l. p. 586. seq. Rhod. ad Scribon. n. 60. Vocatur & *Lentisci lachryma*. Keuch. ad Sammonic. p. 127. Latinè etiam usurpatur *Mastix*. In Officinis laudatur pro singulari stomachico *Aqua Mastichina*.

Masticot, est impropria cujusmodi calx, præter Minium & Cerussam, ex Billichio, Johnson. Lexic. Chym. II. Helmont. dicit *Masticot* vocari flavum colorem, quem stannum præbet pictoribus, de lithias. c. 1. n. 9.

Mastoides, *μαστοειδὴς*, *mammillaris*, vel *potius pupilli- aut mammilli-formis*. Est 1. Epitheton processûs, sive *apophyseos Ossis temporalis*, papillis mammarum, præsertim vaccinarum similis; de quo vide Bartholin. libell. 4. An. c. 6. pag. 711. Deinde tribuitur processibus *nervorum olfactoriorum*, quos descripsit Idem, libell. 3. cap. 2. Dicuntur & à quibusdam *Cornua uteri* processus *mammillares*, ob similitudinem, quam habent cum mammis. Gorr.

Mastos, *μαστὸς*. Vide *Mamma*.

Mastrupatio, item *Manstupratio*, vocatur illicita, & Christiano homine indigna titillatio genitalium, & prolectio seminis. Vocatur & *Mollities*, de quâ videatur For. l. 26. Obs. 16. in Schol. & Tim. à Guldenklee l. 3. cas. 49.

Masucha, *μασουχᾶ*, *Masuaphion*, *μασουάφιον*, nomina medicamenti Synonyma, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 23.

Matalitium, idem, quod *Stragula*, ad dormiendum usitata. For. d. l. Obs. 14. in Schol.

*Mater,

*MATER, μήτηρ, vocabuli hujus significatio propria notissima est, quando significat fœminam, quæ enixa est prolem, eamq; nutriit. Translatum tamen ad varias Medicinæ partes hoc vocabulum, v. g. ad Botanicam, quando *Artemisia* dicitur *Mater herbarum*, Lobel. & Schröder. Ad Anatomicam, quando membranæ cerebrum investientes, exterior quidem crassior, vocatur *Mater dura*: interior tenuis, & in anfractus substantiæ cerebri sese insinuans, appellatur *Pia Mater*. Bartholin. libr. 3. Anat. c. 2. Ad Pharmaciam; dum *Concha Margaritifera* vocatur *Mater Perlarum*. Vide *Concha, Margarita*, Schröder. libr. 5. cl. 3. n. 83. Ad Chymiam & Spagyriam *Mater* dicitur *metallorum Argentum vivum*. Ruland. & Johnson. Hinc & *Aqua Mercurialis*, quæ omnia metalla in materiam primam reducit, vocatur *Mater Aquæ vitæ*, Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 8. & Apoc. Hermet. part. post. T. II. Oper. pag. 332. *Luna* quoque vocatur Chymicis *Mater*, quemadmodum *Sol Pater*. Theatr. Chymic. Vol. I. pag. 201. Vol. IV. pag. 719. 721. 733. 737.

MATERIA, ὕλη. Vide *Hyle*. Dicitur & *Materies*. Rhod. in Lex. Scribon.

MATERIALISTA, vocatur *Mercator*, qui *materiam Medicam*; præsertim simplicia, vendit. Ferè idem, quod *Seplasiarius*. Dieter. p. 934.

MATHEDORAM, id est, Sal gemmæ. Rul. & Johns.

MATHEMA, μάθημα, *Mathesis*, μάθησις, latè significat omnem Disciplinam. Strictè dicitur de diversis disciplinis, dum comprehendit *Arithmeticam*, *Geometriam*, *Geomantiam*, *Astronomiam*, *Physiognomiam*, *Chiromantiam*, *Opticam*, *Architectonicam*, &c. Galen. libr. de cujusque anim. peccat. notit. & medelâ c. 2. & 3. Rul. & Johns. in Lex. Parac. aliam finxit distinctionem in *Mathematicam Elementalem*, vel *Elementatam*, quæ habet subjectum corpus visibile, & palpabile; & in *Sydeream*, vel *Adeptam*, cujus subjectum est corpus visibile quidem, sed non tangibile, quale est Sol aut Luna in aquâ apparens. Philos. Sagac. l. 1. c. 8.

*MATORIUM, est *Ammoniacum*, vel *Galbanum*. Johns. Lex. l. 2.

MATOS, ματός, idem, quod ζήτησις, *quæstio*. Erotian. Onom. p. 74. B. Gal. in expos. voc. Hipp.

MATRIMONIUM, συζυγία, idem, quod *Conjugium*, *Connubium*. Vide suprà *Conjugium*.

*MATRIX, μήτρα, propriè idem est, quod ὑστέρα, *Uterus*. Vide *Hystera*. Chymicis *Matrices omnium rerum* dicuntur *Elementa*. Rul. Johns. Paracelsus tres *Matrices* constituit: unam *aquam*, super quâ Spiritus Dei quievit: Alteram *Matricem Mundi*, & *Adæ*: & Tertiam *Matricem omnium hominum* Evam, Paramir. l. 4. de orig. morb. matric. item tr. de Caduco *Matricis*, ubi *Uterum muliebrem* vocat *Mundum parvum*. Denotat igitur Chymicis *Matrix* id, in

in quo corpora naturalia primùm oriuntur, foventur, & incrementum capiunt, perficiunturq; Libav. T. IV. oper. p. 175. ex quo loco etiam patet, *Matrices* dividi posse in *Nativas* & *Peregrinas*. Accipitur ab iisdem etiam pro *vase* vel *ovo philosophico*, in quo operationes lapidis Philosophici parandi perficiuntur, de quo vide Theatr. Chym. Vol. I. p. 506.

MATTO, μάττω, μάττομαι, idem, quod ζητέω, *quaero*. Unde ἐσμάττεσθαι, *inquirere, investigare* significat, quo verbo aliquoties usus Hipp. 2. de art. t. 27. & 47. l. 1. de morb. mul. XCVI. 24. Ità & καταμάττεσθαι idem notat, l. de int. aff. VII. 26. XXX. 37. Jung. Foës. p. 399. Aliàs & μάττειν pro μάσσειν ponitur, & significat *pinsere*, miscere. Lind. Ex. XVI. §. 149.

MATULA, ἀμὶς, *Matella*, significat vas urinarium, in quod urina mittitur. Pro inspectione urinae debet esse vitreum & purum. Meminit Gal. l. 1. de diff. resp. c. 12.

MATURATIO, πεπασμὸς, πέπανσις, propriè sumitur de arborum fructibus, cùm ex immaturitate maturitatem adepti sunt. Per abusionem verò de nostris corporibus, cùm humores excrementitii coacti fuerint. Erotian. in Onom. p. m. 87. d. Vide notas Eustachii ad h. l. Differt à *Coctione*, πέψει, quòd haec sit alimentorum; illa verò succis excrementitiis aut vitiosis tribuatur. Est enim πέπανσις, cum materia noxia morbum efficiens devicta est, ac superata, vi naturae, ut ad exeundum sit habilis. Diet. n. 668. In hâc significatione saepè usus Hipp. 1. Epid. f. 1. t. 27. f. 2. t. 44. 45. l. 6. f. 5. t. 6. Plura loca vide apud Foës. p. 492. Medicamenta hujusmodi *maturationem* promoventia vocantur *Maturantia* πεπαντικὰ, quae & in specie *Suppurantia*, ἐκπυϊσκοντα, pertinent, Gal. c. 2. in 6. Epid. t. 31. Hinc & Ruland. *Maturativa* hoc sensu descripsit. Apud Chymicos *Maturatio* est exaltatio è rudi cruditate ad *maturum* & perfectum. Estq; quadruplex: *Digestio* & *Circulatio*: *Fermentatio* & *Projectio*; de quibus singulis suis in locis. Rul. & Johns. De *maturatione metallorum* & *Auro volatili* vide Theatr. Chym. Vol. IV. p. 361.

MATURUS, πέπων, dicitur de omnibus, quae ex coctione suam perfectionem acquisiverunt, v. g. de fructibus, de humoribus, de excrementis. Hipp. 1. aph. 22. Jung. Dieter. d. l. Opponitur τῷ ὠμῷ, *crudo*, de quo suprà.

MATUTINUS, ὄρθρος, dicitur de eâ diei parte, quae *Mane* vocatur. Vide *Mane*. Respondet veri, & est calidum & humidum tempus. Mercurial. l. 3. V. L. c. 1. ex Oribasio. Comprehendit interdum & *antelucanas* horas, vel diluculum. Eo tempore corporis & ingenii vires vigere testatur unà cum Experientiâ quotidianâ. Lang. l. 1. ep. 55.

* MAXILLA, γνάθος, *mala*. Vide *Gena, Gnathos*.

MAXEINOS, μάξεινος, *Maxinus*, nomē piscis, qui & *Asellus*, & *Gallerida* dicitur. Alii

Alii legunt μύξιν☉. Linden. Ex. XI. §. 34.

*Maza, μάζα, μάζιον. Vide *Massa*.

*Meatus; πόρ☉, terminus in Medicinâ usitatissimus, notans viam, per quam humores, spiritus, excrementa, vapores, flatus, vel influunt, vel effluunt. Unde *Meatus* à Galen. quoque divisi sunt in *sensibiles*, & *insensibiles*, *apertos*, & *latentes*. Sub sensibilibus & apertis comprehenduntur & vasa, canales, cavitates, & pori cutanei, qui κατ' ἐξοχὴν in libr. de diff. febrium alibiq; πόροι, *meatus*, vocantur, de quibus vide Barthol. l. 1. Anat. c. 2. Ità Herophilus *Meatum*, sive πόρον, simpliciter appellavit *Nervum opticum*, qui à cerebro ad oculum pertinet, sensibilis spiritûs viam, teste Galen. l. 1. de sympt. causs. c. 2. *Meatus auditorius*, πόρ☉ ἀκουστικός, vocatur, qui in osse petroso est, anfractuosus, Galen. libr. 11. de U. P. cap. 12. apud Bartholin. *meatus cochlearis*, *tortuosus*, *cœcus*, *capreolaris* dictus, libell. 4. cap. 6. *Meatus genitalis* est, qui semen & genituram à testibus haustam ad Penis radicem defert, & juxtà radicem vesicæ varicosus existit, unde & *Varicosus parastata* appellatur, Galen. l. 1. de sem. c. 15. Barthol. l. 1. c. 23. *Meatus Cysticus* vocatur ductus à cervice vesicæ felleæ procedens, & in communem ductum cholodochum desinens, Id. d. l. c. 15. *Latentes* & *insensibiles* sunt meatus parvi, & visum fugientes, non solùm partium superficiem occupantes, sed & per totam carneam, ossium, cartilaginum, nervorum, ligamentorum, &c. substantiam disseminati, à quorum ordine vel per caussas externas, vel internas turbato, variæ ægritudines oriri possunt ac solent. Gorr.

Mechane, μηχανή. Vide *Machina*.

Mechanica, μηχανική, vocatur *Ars manuaria*, quæ aliàs *Opificium* dicitur. Quâ ratione illas artes cum medicinâ comparaverit Galen. lege in Lib. ad Thrasybul. c 24. seqq. Ità Linden. non veretur, præferre *Mechanicum* in suâ arte excellentem duodecadi Doctorum, qui præter inane nomen nil sunt, Ex. II. § 36. Quandoque verò strictius sumitur vocabulum pro illa duntaxat arte, quæ succurrit nobis in illis difficultatibus, quas præter naturam molimur, & in quibus naturam ipsam vincimus. Hinc & *Mechanici* dicebantur μηχανικοὶ illi, qui præstabant in excogitandis artificiosis instrumentis, quibus onera sublevantur, ex Vitruv. C. Hofm. in Gal. LL. de U. P. n. 477. Helmontius ad Chymiam applicare non dubitavit, uti patet ex tr. de febr. c. 9. n. 25. 26. Paracelsus verò more solito planè abusivè sumsit, tribuens *Mechanicam* cœlo, sideribus, homini, morbis, passim in Paramir. l. 3. Tr. 1. in Fragmentis passim, in specie in fragm. ad Tom. III. referendis, ubi describit *Mechanicam morborum*, quæ tractat, quomodo morbi fabricentur.

Mechanopoeotica, *μηχανοποιητική*, est inventio artis aquaticæ, ut fontium in aërem pulsorum, syringarum, aquarum, exaltationum per fistulas & ventilia, folles, ac similia. Dorn. Rul. Johns. in Lexic.

Mechili, Paracelso dicuntur hominum quoddam genus monstrosum, quamvis non constare possit, quales sint, annumerat *Gigantibus*, *Cyclopibus*, & *Loripedibus*, tr. Philos. ad Athen. l. 1. text. 24.

Mechoacanna, nomen purgantis radicis, quæ & *Bryonia Indica Oriental.* aut *Rhabarbarum album* vocatur, cujus historiam & vires prolixè descripsit Rolfink. de purgant. sect. 2. art. 2. Schröder. l. 4. cl. 3. n. 428. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Gialappa vocatur *Mechoacanna nigra*.

***Meconium**, *μηκώνιον*, Latinè *Papaverculum*, à *μήκων*, quod papaver significat: Homonymon est. *Propriè* & quidem latè notat succum papaveris concretum, & ità confunditur cum opio, Gal. 3. de S. Fac. c. 20. l. 1. de C. M. P. G. c. 4. l. 2. de Antid. c. 7. Alii tamen accuratiores differentiam inter *Opium* & *Meconium* constituunt, illud dicentes *Lachrymam*, quæ stillat ex capitibus papaveris maturescentibus, & leviter incisis; hoc verò succum ex capitibus & foliis, vel ex totâ stirpe coctis vel expressis paratum & concretum, Opio viliorem & ignaviorem. Diosc. l. 4. c. 65. Plin. l. 20. c. 18. Rhod. ad Scrib. n. 22. & 86. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 314. Impropriè, & propter aliquam coloris & consistentiæ similitudinem dicitur de excremento, quod ex toto fœtus nutrimento in utero, in urinaculo congeri solitum, toto uteri gestationis tempore, Gal. l. An animal sit id, quod in utero est, c. 5. Verùm potius est excrementum, quod in intestino cœco infantis, utpote grandiori, quàm in adultis continetur.

Mecos, *μῆκος*. Vide *Longitudo*.

Medea, *μηδεία*, nomen proprium (1) Incantatricis, vel veneficæ, quæ uxor Jasonis, quam Euripides introduxit in Tragœd. ejusq; meminit Gal. l. 3. de Hip. & Pl. decr. c. 3. (2) nomen medicamenti, quod parabatur ex sulphure, & humido bitumine. Hoc illitum alii corpori, statim accendit, ubi calor in id inciderat, uti scribit Gal. l. 3. de Temper. c. 2. (3) nomen alicujus gemmæ, ità dictæ, quia reperta primùm creditur ab illâ veneficâ *Medeâ*. Sed fortassis verius vocaretur *Lapis Medus*, quia adfertur è regione *Medorum*. Estq; niger, habens venam aurei coloris, reddens succum croceum, & saporem vini. Laudatur præsertim à Magis contrà ebrietatem, & ad amorem conciliandum. Rul. existimat, esse speciem *Hæmatitis nigri*, qui reddit succum croceum. Respicitur & in Cherussiâ, Germaniæ regione, ubi etiam ipse *hæmatites niger*, licèt venæ non sint adeò coloris aurei, sed palleant. Meminit hujus Gemmæ Plin. l. 37. c. 10. Rul. & Johns.

Medela, *θεραπεία*, *ἴασις*, idem, quod *Curatio*, *Sanatio*. Vide *Cura*.

Medeni,

MEDENI, Paracelso notat exulcerationem cutaneam, similem Furunculis, Formicis &c. l. 5. de exulcerationibus, aliisq; symptom. Gall. c. 6, Unde & *Vena Medena* dicuntur ulcera in manibus & pedibus, quæ aliàs *Dracunculi* vocantur. Appellatur & *Vena Saniosa*. Walth. Sylv. Med. p. 1474.

*MEDIANUM, *Mediastinum*, Latinis Anatomicis vocatur duplicata membrana, thoracis cavitatem, & pulmones in duas partes veluti dispescens. Estque reverà *duplicata pleura*, quæ pleura sub costis dicitur ὑμὴν ὑποζωκώς, membrana *succingens*. Mediastinum verò ὑμὴν διαφράττων, *intersepiens*, Galen. l. 6. de U. P. c. 3. Barthol. l. 2. Anat. c. 4. *Medianum* quoque vocatur trabs transversa grandior, quæ ab unâ domûs parte ad alteram protenditur, & alias trabes minores sustinet. Gr. μεσόδμη. Hippocr. 4. de art. t. 43. Gal. in comm. ad h. l. Foës. p. 408. Vide *Mesodme*.

*MEDICAMENTUM, φάρμακον, est valdè πολυώνυμον. Interdum nimis latè sumitur pro omni eo, quod nostram naturam alterare potest, Galen. l. 1. de S. Fac. c. 1. & ità venena quoque φάρμακα, *medicamenta*, dicuntur. Nimis strictè accipitur, quando significat purgans cùm per superiora, tùm per inferiora, v. g. apud Hipp. l. 7. Epid. VIII. 2. Intermedia significatio receptissima est, quando idem notat, quod *Remedium*, *Auxilium*, *Indicatum Medicum*; & ità *Medicamentum* est, quo homines conservantur, aut curantur. Ubi quidem generaliùs omnis apparatus & materia, quæ humanam naturam, quaquâ ratione dispositionem ejus mutando conservare apta nata est; & ità *Alimenta* quoque complectitur, uti patet ex loco Hipp. tr. de purgant. in princ. sed acceptio hæc rarior est. Propria magis notio *medicamenti* ad illa solùm spectat, quæ vim non alendi habent, sed agendi in corpus & naturam aut invitandi, aut imitandi in officium, quoties id ignavius obit, uti eleganter scripsit Linden. Ex. XII. §. 39. seqq. Rectè commendantur ex Herophilo, quòd sint *divinum munus*. Prorsus enim, quod tactus Divinus efficere potest, id præstant medicamenta usu, experientiâq; probata. Scribon. in Epist. ad Callistum in princ. Unde & Gal. *manus Deorum* vocavit. De definitione, divisionibusq; diversis vide passim apud Institutionistas, &, si placet, in Dogmat. nostr. P. VI. c. 1. seqq. Jung. & Dieter. n. 886.

MEDICATRINA, ἰατρεῖον. Vide *Jatreion*.

MEDICINA, homonymon est. Vel enim idem significat, quod *Medicamentum*, φάρμακον, de quo p. 2. Vel sumitur pro *Arte Medicâ*, Græcè ἰατρικὴ dicta. Vide *Jatrice*. Est scientia sanandi, non nocendi, Scribon. d. l.

MEDICON, μηδικὸν; epitheton pharmaci deleterii, sive venenati, estque idem, quod *Pharicum*, notante Rhod. ad Scribon. n. 195.

Medicus, ἰατρὸς. Vide *Jatros*. Medici sæpè etiam vocantur in plurali *Medentes*.

Medimnos, μέδιμνος, *medimnus*, nomen mensuræ aridorum Atticæ, sed agricolis frequentior, quàm Medicis, ob magnitudinem. Continet Chœnicas 48. h. e. 108. libras mensurales, seu modios 6. non medicos quidem, sed georgicos. Ejus nota fuit $\overset{\epsilon}{\mu}$ apud Græcos, Gorr. Meminit & Ægineta l. 7. de pond. & mensur. in fin. & Gal. h. t. c. 2. & alibi.

Mediocritas, *Mediocris*, μεσότης, μετριότης, τὸ μέτριον, σύμμετρον, est nihil aliud, quàm modus & ratio temperandæ utriq; extremitati, quâ defectûs, quâ nimietatis viventis, quæ, uti in omni re optimâ, ità quoque in sanitatis negotio Medico maximè observanda, uti patet ex Gal. l. 5. de san. tu. c. 2. Jung. Dieter. Jatr. n. 545.

Meditatio, μελέτη, μελεδώνη, μελεδὼν, idem, quod *Cura*, *Exercitatio*. Dicitur & ἐπιμέλεια. Vide *Cura*. Græca vocabula passim occurrunt apud Hipp. quæ loca collegit Foës. in Oecon. pag. 404. 405. Spagyricis *meditatio* dicitur, quoties cum aliquo alio colloquium habetur internum, qui tamen non videtur. Ut cum Deo ipsum invocando, vel cum seipso, vel proprio angelo bono, Rul. Laudant etiam proptereà *Philosophiam meditativam*, ceu à quâ per spagyricam ad veram & adeptam sapientiam tutissimum fieri transitum sibi pesuadent, cujus *Philosophiæ* primus gradus dicitur *Meditativum studium*, quod est inquisitio sedula veri, & oblivio mundani, quantumvis necessarii. Verùm hoc studium sapit Enthusiasmum. Vid. Th. Chym. Vol. I. p. 399. seqq.

Meditullium, ἐγκάρδιον. Vide *Encardion*.

* Medius, μέσος, μέτριος, variis accipitur modis, prout de variis rebus prædicatur. In genere & communiter *Medium* illud dicitur, quod inter duo extrema est, sive æqualiter & Arithmeticè, sive proportionaliter & Geometricè; in quâ posteriori significatione idem est, quod σύμμετρον, *moderatum*, aut mediocre. Ad priorem verò significationem pertinet, quando *umbilicus* vocatur *Medium* ventris, imò totius hominis. Æqualiter enim distant partes extremæ omnes ab umbilico. Keuchen. ad Sammon. p. 188. Item *media figura membrorum*, quæ est inter pronam & supinam, aut quæ nec habet musculum agentem, neq; violenter patientem, Gal. l. 2. de mot. musc. c. 3. *Medius digitus* quis sit, vide *Dactylos*. Analogicè etiam aliis tribuitur, v. g. *Vita media* dicitur ἀνέργεια, animæ operationibus quidem suis, sed non vitalibus instructa, ad quas tamen ei regressus dari potest, de quâ vitâ mediâ prolixius disseruit Kerger. de ferment. sect. 1. c. 6. p. 48. seqq. An fortassis Paracelsus in suis scriptis eam intellexit, quando aliquoties meminit illius?

illius? Porrò *medium* quoque idem significat, quod ἀδιάφορον, *indifferens*: ità *Res non naturales* possunt dici *media*, vel *medio* modo se habere ad sanitatem & morbum. Dogm. nostr. P. I. c. 6. p. 72. Quò pertinet ea quoq; Notio, quando *Media* ponuntur pro instrumentis Medicis. Ità res Diætæ, Medicamenta, & Chirurgicæ operationes sunt *media*, quibus Medicus utitur ad finem suum obtinendum, hoc est, instrumenta, seu materiæ medicæ. Ænigmaticè, sive Spagyricè tandem *Medium Cœli* vocatur *Luna* & *margesia alba*, Rul. & Johns. Alia *media* in opere Spagyrico vide in Theatr. Chym. Volum. I. pag. 425. 432. 436. *Media mineralia* iis quoque appellantur, quæ mediam obtinent naturam inter metalla, & lapides, quando scil. liquescunt, ut metalla, non verò producuntur malleo, sed dissiliunt, ut lapides; quo pertinent omnes margasitæ, & plura alia, de quibus vide d. l. p. 204. 205.

MEDO, idem, quod *Mulsum*, vel *Aqua mulsa*. Vide *Hydromeli*.

*MEDULLA, μυελὸς, de diversis corporibus & partibus dicitur. 1. de substantiâ pingui, albicante, sensus experte, in cavis ossium contentâ; de quâ controverti solet: an humoribus, aut partibus solidis annumerari debeat? Gal. defendit, esse ossium alimentum, l. 3. de fac. nat. c. 15. & l. 11. de U. P. c. 18. Junge C. Hofmann. in Comm. ad L. L. de U. P. n. 847. seq. & Instit. l. 2. c. 131. Deinde de ipsâ cerebri substantiâ, quæ vocatur à quibusdam μυελὸς ἐγκεφαλίτης, *medulla cerebralis*, vel τοῦ ἐγκεφάλου, cerebri Galen. l. 8. de U. P. Vid. & Keuch. ad Sammonic. p. 186. quamvis hodieque recentiores interiorem saltem ejus portionem duriorem, candidioremque, in quâ siti sunt ventriculi, vel sinus, hoc nomine insignire soleant, Barthol. l. 3. Anat. c. 3. ad differentiam exterioris partis, cinericii coloris; quæ *Cortex* appellatur. Porrò & portio cerebri prolongata per vertebras colli, dorsi, & lumborum, usque ad os sacrum, etiam dicitur μυελὸς ῥαχίτης, *Medulla spinalis*, Galen. l. 1. de mot. musc. c. 1. Jung. Barthol. libell. 3. Anat. c. 3. Hippocr. dicitur μυελὸς νωτιαῖος, *medulla Dorsalis*, 5. aphor. 18. Vide Dieter. n. 556. Aliàs vocabulum *Medullæ* etiam latius accipitur, dum per metaphoram solemus ità appellare, quod in omni re optimum est, uti demonstravit Libav. tr. de Igne Nat. c. 49. Schröderus æquivocationem vocabuli ità expediit: *Medulla* in Mineralogiâ partem molliusculam denotat, quæ in saxis nonnunquam reperitur (cujus varias species refert Ruland. in Lex. quæ non sunt hujus loci.) In Phytologiâ mediam cujuslibet partem molliorem ac præstantiorem refert, quam & *cor*, *matricemve* appellant. (Huc pertinet etiam ἐγκάρδιον, *meditullium*) In Zoologiâ adipem significat, in ossium medietate contentam; vel molliorem illam

illam ſubſtantiam, quæ in ſpinâ & cranio eſt, l. 1. c. 2. Catalogum *medullarum officinalium* vide apud eundem, lib. 2. cap. 31. *Medullata cura* Paracelſo dicitur, quando morbi radices in *medullâ* oſſium quoque infixæ ſunt, de quâ videatur l. 7. de morb. Gall. orig. cauſſ. & cur. c. 10. & l. 8. c. 2.

MEGALEION, μεγαλεῖον, Latinè *Magnale*; de quo vide ſuprà. Aliàs μεγαλεῖον eſt quoque nomen unguenti, à *Megaleo* authore, qui compoſuit, quod & *Mendeſium*, μενδήσιον, alio nomine à patriâ ipſius appellari, vult Galen. lib. 2. de C.M.S.L. cap. 2. Verùm Dioſcorid. diſtincta eſſe unguenta *Megaléum* & *Mendeſium*, docet l. 1. c. 69. & 72. Jung. Hier. Mercur. l. 2. V.L. c. 19. Clem. Alexandr. maluit *Megallium* appellari, à *Megallo*, vel *Megallio*, Siculo inventore. Confer ad Saraceni Scholia in c. loc. Dioſcor.

MEGALOCOELOS, μεγαλόκοιλος, *ventricoſus*, idem, quod προγάστωρ, *ventre prominulo præditus*, cui venter inferior cum inteſtinis juſto amplior eſt. Galen. l. 1. de Al. Fac. cap. 1.

MEGALOPHONOS, μεγαλόφωνος, qui magnam edit vocem, aut *vociferatur*, ideò, quia lato eſt thorace, & calore nativo multo præditus, Hipp. 6. Epid. ſ. 4. t. 24.

MEGALOSPLANCHNOS, μεγαλόσπλαγχνος, dicitur Hippocrati is, cui magna & elata in tumorem ſunt viſcera; & quidem præternaturaliter ob tumorem aliquem p. n. ſive ſcirrhum, ſive œdema, ſive inflammationem, Hipp. 3. de R.V.I.A. t. 9. & 12. Gal. in comm. ad h. l. Dicitur & vinum οἶνος μεγαλόσπλαγχνος, effectivè, hoc eſt, viſcera in molem attollens, ſeu magna viſcera faciens, d. l. t. 2. Alioqui etiam in bonam partem ſumitur, ſignificans *generoſum*, cujus eximiæ ſunt corporis, animiq; virtutes. Vide Foëſ. p. 400.

MEGALOTECHNOS, μεγαλότεχνος, idem, quod *Mechanicus*. C. Hofm. C. in Gal. LL. de U. P. n. 249.

MEGAS, *Megethos*, μέγας, μέγεθος, *Magnus*, *Magnitudo*. Vide *Magnitudo*.

MEJO, ὀμείχω, idem, quod *Mingo*, h. e. urinam reddo. Vide *Mictio*.

MEJOSIS, μείωσις, Lat. *Imminutio*. Vel idem eſt, quod μινύθησις. Vide *Imminutio*. In quâ ſignificatione uſurpat Hipp. l. 1. de Diæt. XI. 48. XIIX. 12. l. 2. Epid. ſ. I. 67. Vel ſignificat tempus illud in morborum circuitu, in quo ex febris magnitudine aliquid demitur. Foëſ. p. 402.

MEIRACION, μειράκιον, *adoleſcens*, ſcil. qui ætatem agit ab anno 18. ad 25. notante Gal. ad 5. aph. 9. Uſus aliàs vocabulo hoc Hipp. 1. aph. 13. Vide Dieter. n. 525.

MEIUROS, μείουρος. Vide *Myuros*.

MEL, μέλι, quid ſit, notum eſt; videlicet ſuccus quidam dulcis, ex plantis & floribus variis ab apibus elicitus, in illis proprio mellifico fermento, & calore elaboratur, & iterum per os excretus, in alveariis artificioſiſſimè cerâ ac propoli miſtus atque

atque depositus, consistentiâ neq; nimis dilutus, neq; nimis crassus, odore ac sapore jucundus, cum aliquâ acrimoniâ. Cujus historiam, electionem, facultates, & præparandi modos vide passim in *Authoribus*, videlicet, Galen. l. 3. de Al. Fac. c. 39. & alibi sæpius, quæ loca inquiri possunt in Theatro Mundellæ. Diosc. l. 2. c. 101. seqq. Schröder. l. 5. cl. 4. n. 94. Aldrov. l. 1. de Insect. c. 2. Fr. Hofm. in Clav. ad Schröder. c. l. Bruyerino de re cibar. l 10. c. 7. C. Hofm. Inst. l. 5. c. 14. aliisq; pluribus. Catalogum *Mellium officinalium* vide apud D. Schröder. l. 2. c. 84. ut & in Dispensatoriis. *Mel cedrinum* Hippocr. dicitur, quod ex Cedris roris modo defluit, & coriis super terram extensis, excussisq; arboribus in ollas & fictilia excipitur, melq; roscidum vel aëreum vocatur; estq; vel ipsa *Manna*, vel huic affine. Legitur l. de Ulcer. IX. 3. *Mel Vitrioli* vocatur ejus *Oleum Saccharinum*, vel verum ejusdem *Sulphur*, cujus præparationem tradit Libav. Alchym. Pharmac. c. 28. *Mel arundinaceum Cannæ* idem est, quod *Saccharum*, de quo suo loco.

MELÆNA, μέλαινα, Lat. *Nigra*, à Masc. μέλας, *niger*, κατ' ἐξοχὴν morbum significare ex atrâ bile ortum, vult Gal. in expos. voc. Hipp.

MELANCHLOROS, μελάγχλωρος, epitheton à nigro, viridiq; colore desumtum, duorum diversorum medicamentorum: unius quidem *Trochiscorum*, apud Ægin. l. 7. c. 12. circà fin. & alterius *Emplastri*, d. l. c. 17. ad nervorum vulnera, & cruentis apti.

MELANCHOLIA, μελαγχολία. In hujus vocabuli explicatione quemadmodum plerique omnes consentiunt, duo præcipuè denotare: 1. *Humorem* aliquem excrementitium, naturalem, & præternaturalem. 2. *Morbum*; ità in utriusq; determinatione gravissimæ adhuc occurrunt tricæ, & difficultates, ob sententiarum & opinionum varietatem, quas omnes ventilare excederet instituti nostri limites. Libet saltem succinctè utramque significationem proponere. Quando *Melancholia* humorem significat, intellexerunt Veteres Gal. & ejus sectatores humorem fœculentum, crassum, frigidum, & siccum, *fæcem sanguinis*, naturalem tamen & benignum, in liene collectum & secretum. Enimverò quia talis limus sanguinis neque in hoc viscere reperitur, neque etiã alia loca excretoria adsint, per quę eliminetur illud excrementum è corpore; nobis vero similius hactenus visum fuit, per *Melancholiam*, vel *Melancholicum humorem* naturalem intelligere *succum Pancreaticum*, sive liquorem illum limpidum, in Pancreate glanduloso vulgari collectum, & per peculiarem ductum Pancreaticum, vel Virsungianum dictum, ad intestinum duodenum, unà cum bile delatum, unaque cum materiâ fecum alvi excretum. De cujus origine integram Exercitationem conscripsit Regn. de Graf. h. tit. quam-

quamvis quoad usum illius liquoris nondum eidem aut aliis consentiamus. Per *Melancholiam* verò *præternaturalem* intelligendus nobis videtur idem *Humor Pancreaticus* diversimodè corruptus, & præternaturaliter constitutus, ob sanguinis vitiosam variam diathesin, quam sequi solet, præsertim verò, si acidior, vitriolaceæ, aut penitus corrosivæ acidæ naturæ fuerit, ubi *Atræ Bilis* titulo insigniri commodè poterit, ex veterum hypothesi. Vide suprà *Bilis Atra*. Cui hæc non arriserint, illi liberum esto, certiora & meliora proferre, nosq; paratos inveniet ad suffragium. In alterâ significatione, quâ *Melancholia* morbum denotat, communis consensus est, quòd intelligatur *Delirii* species cum tristitiâ & metu, sine causâ evidente, obortâ. Nec dissensus occurrit circâ Divisionem in *Melancholiam Essentialem*, vel *Idiopathicam*, & *Consensualem*, sive *Sympathicam*: quò pertinent *Melancholia Hypochondriaca*, *Uterina* &c. Verùm circâ causarum internarum expositionem minimè inter se conveniunt, ob anteà dictam humoris *melancholici* ignorantiam. In hâc discrepantiâ & obscuritate nobis præ omnibus perplacet descriptio *Melancholiæ* à Cl. Willis proposita, tr. Anim. Brut. P. II. c. 11. ubi demonstrat, mixtum esse morbum cerebri & cordis, à spirituum animalium, & vitalium vitio ac inordinatione procedentem; ex quâ hypothesi hæc plenior definitio dari poterit: *Melancholia* est delirium, vel continuum, vel interruptum, absque febre & furore, cum tristitiâ & metu, profundis sermonibus, absurdis, & interdum desperatis, actionib⁹ etiam quandoq; ineptis, sibi, aliisve noxiis, insomniis terrificis, vigiliis, aliquando etiam cum inflatione hypochondriorum, ructibus, murmure, difficili respiratione, anxietate circà præcordia, tinnitu aurium, proveniens à spirituum animalium, & sanguinis impuritate p. n. diversimodè acidâ, vel austerâ, aut acerbâ vitriolaceâ, intemperiem Cordi & cerebro *Melancholicam* cum obstructionibus viscerum inferente. Jungatur, si placet, Dieter. n. 526. Observationes varias apud Schenk. & alios Authores reperies, quos allegatos videbis in Eph. Nat. Cur. An. III. Obs. 148. Adde C. Rejes C. El. q. 27. n. 21. seqq. & de Hypochondriacâ, q. 73. A Chymicis vel Spagyricis *Melancholiam* quoque vocari ipsum *lapidem Philosophorum*, patet ex Th. Ch. Vol. IV. p. 718. 727.

Melanchrus, μελάγχρους, dicitur, qui nigro vel atro colore præditus est, aut qui ictero nigro laborat. Hipp. l. 6. Epid. s. 2. t. 36. quamvis nonnulli legant μελάγχλωρος. Foës. p. 402. Linden. Ex. IV. §. 82.

Melanderinos, μελανδέρινος, nomen piscis, *Melanuro* similis, quem *Sargum alterum* vocat Aldrovand. l. 2. de pisc. c. 17. ubi ejus historiam vide. Meminit & J. Alexandr. l. 14. Sal. c. 10.

Melanor-

Melanorrhizon, μελανόρριζον, i. e. *nigros radices habens*. In ſpecie de helleboro nigro dicitur. Gorr.

Melanpsithium, μελαμψίθιος, nomen vini paſſi, quod craſſum eſt, multi nutrimenti, uti notavit ex Dioſc. l. 5. c. 9. Linden. Ex. X. §. 103.

Melanteria, μελαντηρία, ſuccus eſt in metallis concreſcens, coloris nigri, quamvis exiccatus plerunq; evadat cinereus. Valdè adſtringit, ſimùl tamen vim cauſticam obtinet, quemadmodum *Miſy*. Quidam *Atramentum metallicum* nominant. Dioſcor. l. 5. c. 118. Gal. l. 9. de S. Fac. h. tit. Vocatur & *Creta ſutoria, Atramentum ſutorium*. Rhod. in Lex. Scribon. p. 408. Datur & *friabilis Melanteria*, teſte Chiocco, Muſ. Calceol. ſect. 4. p. 475. Rulandus verò & Johnſ. deſcripſerunt, quòd ſit ſpecies chalcanthi, ſive vitrioli, fuſci in cœruleo coloris; duplicemq; conſtituerunt, quarum quædam in faucibus cuniculorum, è quibus æs eruitur, ſalis modo concreſcit; quædam in ſummâ facie cuniculorum coit, eſtq; terrena. Arabes *bitriam* dicunt. Aliàs *melanterion* quoque eſt clavorum veterum ferreorum raſura. Idem.

Melanuros, μελάνουρος, piſcis vocatur ſaxatilis, aut in arenoſis littoribus degens, cujus hiſtoriam, & uſum in cibo & medicinâ tradit Aldrov. l. 1. de piſc. c. 13.

Melaones, *Melones*, vermiculi nigri, qui contriti odorem bonum reddunt; menſe Majo in pratis reperiuntur: Item ſcarabæi viridis genus, luteo auri colore lucens. Rul. & Johnſ.

Meloplacuntion, μηλοπλακούντιον, (vitiosè melaplacuntion) confectio eſt, ex malis cydoniis in vino coctis, adjecto melle, pipere, aniſo &c. pro arbitrio pharmacopœi. Deſcriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 11.

Melas, μέλας, *niger, ater*. Ità vocatur ſpecies coloris obſcuriſſima & infima, quæ ob id alium nullum recipit; contrà quàm albus, cùm ſit ſummus, cæteros admittit omnes, & ſe interim remittit. Lind. Ex. XVI. §. 209. Diet. n. 528. Reliqui ergò colores ſunt medii, Gal. l. 1. meth. med. c. 7. Verùm etiam μέλας ſtrictè accicipitur 1. pro veratro, vel *helleboro nigro*, ap. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 11. In fœminino μέλαινα pro atrâ bile, l. 2. de morb. LXXI. 2. In neutro μέλαν ponitur aliquando pro *Cinere Cyprio*, quo ad oculos utimur, Hipp. l. 1. de morb. mul. ubi tamen vitiosè legitur μελάνθιον. Aliquando pro *excrementis*, 4. aph. 25. 1. Prorrh. ſ. 3. t. 35. 37. 38. Interdū additur certum ſubſtantivū, v. g. μέλαν φάρμακον, *nigrum medicamentum*, Hipp. l. de cap. vuln. XX. 5. & in Spuriis ad l. 1. de morb. mul. II. 8. Aut Epitheton, v. g. γραφικὸν, ſcriptorium, & ità notat *atramentum*, Gal. & Æginet. paſſim. *Emplaſtrum* quoque vocatur μέλας, apud Aët. l. 15. quod aliàs propriè nomine ἴσια vocatur, vim habens anodynam, & ſiccantem. *Trochiſcorum* quoq; nomen μέλας apud eundem legitur, citante Gorræo. Vide etiam *Niger. Nigredo*.

MELASMA, μέλασμα, vocatur species *sugillati*, vel ἐκχομώμαθ@, quando nigrescit, For. l. 5. Chirurg. Obs. 9. Schol. Differt à *peliomate*, ubi pars saltem livet.

MELASMOS, μελασμὸς, *nigrities*, *nigredo*, effectus frigidi, Hipp. 5. aph. 17. Vide *Niger*.

MELCA, μέλκα, edulii quoddam genus fuit apud Romanos, & sine dubio ὀξυγάλακτ@ species, refrigerantis & humectantis. Constantinus Cæsar lib. 18. de agricult. citante Gorræo docet, melcam nihil aliud fuisse, quàm lac repositum & reconditum in fictile novum, ferventi aceto prius perfusum, atque imbutum. Inde verò secretionem fieri à crassiore lactis substantiâ fieri constat, quam per grumos concrescere verosimile est, eamque obsonii speciem fieri, quæ Gallis du laict caillé dicitur, Gorr. Meminit Gal. l. 7. meth. med. c. 4. Jung. Jul. Alexandr. in not. ad h. l. Linden. Ex. XVI. §. 124. Keuchen. existimat, μέλκαν idem esse, quod *Lac* simpliciter, Not. ad Sammonic. p. 159.

MELE, μήλη, vocatur *specillum*, sive instrumentum Chirurgicum, cujus varius esse solet usus. Hinc & variæ specillorum formæ, l. 8. Namq; vulnera explorantur, aut aliquid latens deprehenditur, interdum aliquid extenditur, extrahitur, finditur, injicitur, immittitur, inspergitur; hinc & pro vario munere & figurâ varia quoque sortitur nomina. Ità *Speculum uteri* & *ani* dilatans vocatur μήλη, Hipp. l. 2. de morb. mul. XLV. 22. quod aliàs διαστομωτρὶς dici posset. Plura loca collegit Foës. p. 412. seq. Cõfer ad Aquapendentem, Paræum, Hildanum, Scultetum, & alios.

MELEAGRIS, μελεάγρις, vel idem, quod *Gallus Indicus*, aut *Gallopavo*, vel huic planè similis, de quo suprà. Vide Aldrov. l. 13. Ornithol. c. 4.

MELECH, i. e. *Sal*. Rul. & Johns. in Lex.

MELEDÆNO, μελεδαίνω, id est, *curo*, curam habeo, ago, sano. Hipp. frequenter usus, l. 2. Prorrhet. l. 4. IV. 11. l. 1. de morb. mul. XXXIII. 1. μελεδαίνεσθαι passivè libr. de nat. pu. XIII. 3. l. 1. de morb. mul. aliquoties. Vide Foës. p. 404.

*MELEDON, *Meledone*, μελεδὼν, μεληδώνη, Vide *Cura*. Loca, in quibus Hipp. usus, vide apud Foës. d. l.

MELEIOS, μήλει@, i. e. *Melinus*. Epitheton *Aluminis*, ex *Melo* Insulâ unâ Cycladum advecti, quod est Ægyptio proximum bonitate, Hipp. l. de ulcer. VIII. 4. IX. 8. l. de sterilit. XIII. 25. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ubi vitiosè legitur μηλεσίας, pro μηλείας, animadvertente Foës. d. l. & approbante C. Hofmanno in ἀνεκδότοις ad h. Gal. locum.

MELETE, μελέτη, idem, quod μελεδὼν, *cura*. Vide *Cura*. Loca ex Hipp. vide apud Foës. p. 405.

MELGA, est *Salamandra*. Johns. Lex. Chym. l. 2.

MELI, μέλη. Vide *Mel*.

* MELIAS, μηλιὰς, idem, quod *Melium*, ab Insulâ *Melo*. Epitheton Aluminis. Gorr.

Melibocum, *Melibœum*, id est, *cuprum*. Rul. Johns.

Meliceria, μελικηρία, idem, quod *Hydarthrus*, ità vocatur *Ichor* ille nervorum. Unde & ἰχὼρ Græcè dicebatur, vide *Ichor*, quia plerique crediderunt, esse excrementum saniosum inutile, cùm reverà sit liquor ipse animalis spirituosus, quod satis testantur gravissima symptomata, hujus liquoris profusionem comitantia, de quibus videatur Hildan. tr. de *Ichore* & *Meliceria*, c. 16. seqq. quamvis & hic Author pro materiâ vitiosâ hunc liquorem habeat, & propterea affectum illum *Hydropem articulorum* vocaverit, c. 3. & 4. Paracelso dicitur Synovia, de quo vocab. infrà in Sy.

*Meliceris, μελικηρὶς, abscessûs nomen est cum folliculo, humoremque melli similem continet, unde etiam nomen obtinuit, quemadmodum ἀθέρωμα à pulte, & στέατωμα à sevo, vel adipe, dicta sunt. Meminit Hippocr. libr. 2. Prorrhet. XLVII. 7. quamvis mihi adhuc dubium videatur, an abscessum intellexerit, an verò *Hydarthrum*; licèt prius interpretes existimaverint. Hoc certum est, etiam *Melicerida* abscessum à corruptâ & collectâ lymphâ nerveâ originem suam trahere posse, non obstante, quòd indolens sit, cùm materia jam separata & spirituositate vitali destituta sit. *Meliceris* quoq; aliquando sumitur pro κηρίον. Vide *Cerion*.

Melichroos, μελίχροος, μελίχρους h. e. *melleum colorem referens*. Legitur apud Hipp. l. de Int. aff. XVII. 13. l. 1. de morb. mul. XCI. 44. Vocatur aliàs κιῤῥὸς, *fulvus*.

Melichros, μελιχρὸς, *mellitus*, *dulcis*, *instar mellis*. Sæpè confunditur cum priori, notante Foës. p. 406. Epitheton vini, l. de affect. XL. 7. pomorum dulcium, apud Scholiasten Theocriti Idyll. 5. fabarum, Hipp. l. 7. Epid. VI. 10. VIII. 11.

*Melicraton, μελίκρατον, idem, quod *Hydromel*, *Aqua mulsa*, *Mulsum*. Vide *Hydromeli*.

Meliedes, μελιηδὴς, idem, quod μελιχρὸς, *melleum saporem & dulcorem habens*. Epitheton vini, t. 2. de morb. XXII. 19. l. de Affect. L. 1. quamvis aliis μελιτοειδὴς legatur, quod idem est, ac μελίχρως. Junge Lind. Ex. X. §. 50.

Melimelum, duplicem habet significationem. Vel enim notat liquorem mulsei saporis; qui producitur ex peculiari conditurâ cydoniorum, cum melle, quam tradit Lind. Ex. X. §. 161. ex Columell. l. 12. §. 45. Vel significat poma dulcia musteo sapore, vel melleo prædita, quæ aliàs Mustea vocabantur. Lind. ibid.

*Melinus, μήλινος, epitheton emplastrorum, quæ *Melina* dicuntur, à μῆλον, malum, strictè cydonium, cujus colorem æmulantur. De quibus pluribus apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 6. seqq. legere est.

*Melitea, vide *Pauladadum*.

Melitera, μελιτηρὰ, nomen est aridi medicamenti, cujus descriptio habetur

betur apud Ægin. l. 7. c. 13. & usus monstratur, l. 4. c. 40.

Melitismos, μελιτισμὸς, dicitur *Linctus ex melle* in tussi & gravedine puerorum. Ægin. l. 1. c. 7.

Melitites, μελιτίτης, duo significat: 1. *Mulsum*, sive οἰνόμελι, ex musto factum, Diosc. l. 5. c. 15. Lind. d. l. §. 50. Deinde & quidem usitatius *Melitites* dicitur, hodieq; planè incognitus, præcipuè in Officinis. Diosc. similem esse scripsit *Galactiti*, & ejusdem effectûs, præterquam quòd habeat dulciorem succum, l. 5. c. 151. Jung. Gal. l. 9. de S. Fac. §. Hæmatites &c. Ægin. l. 7. c. 3. Chioc. Mus. Calceol. sect. 3. p. 275. seqq.

Melittoma, μελίττωμα, vocatur in genere *Confectio ex melle*. Ægin. l. 3. c. 61.

Mellisodium, id est, *plumbum ustum*. Rul. & Johns. Lex.

Mellosi, sunt *Lumbrici terræ*. Johns. L. Ch. l. 2.

Melochites, nomen lapidis in Comitatu Tirolensi, qui aliàs *Lapis Armenus* vocatur, quòd olim ex Armeniâ tantùm ad nos translatus sit. Schröder. l. 3. c. 8. n. 4.

*Melon, μῆλον, vocabulum est æquivocum. (1) significat *Malum*, quod & *Pomum* dicitur. Vide suprà *Malum*. (2) significat *Ovem*, & idem est, quod πρόβατον. Galen. in Exeg. dict. Hipp. Unde τὰ μήλεια sunt *carnes ovillæ*, Hippocr. l. de affect. XLVI. 10. l. 2. de morb. XLVI. 43. XLVIII. 33. LXVII. 20. &c. Vide Foës. p. 412. (3) μῆλον idem est, quod *Gena*, *Mala*; pars faciei inter nasum & aurem sub oculo leviter eminens, pilis nuda. Vide *Gena*: *Mala*. Sic dicta à *mali* similitudine, sive rubeum colorem, sive rotunditatem spectemus. (4) Pollux author est, τὰ μῆλα quoque vocari *tonsillas interiores*, in intimo ore positas. ad radicem linguæ. Gorr. Cast. (5) μῆλον significat affectum tunicæ uveæ in oculo, quando ità egreditur, ut palpebræ minus prævaleant, & pili palpebrarum pungentes clausis oculis dolorem inferant. Ita dicta, quòd ità protuberet oculus, ut *malum* exertum referat. Castell. Latinè *Malum*. Forest. l. 11. Obs. 24. in Schol.

Meloplacûs, μηλοπλακοῦς, & Dimin. μηλοπλακούνιον, edulium & *placenta è malis cotoneis*, in vino coctis, adjecto posteà melle, pipere, aliisq; pro arbitrio pharmacopœi. Galen. meminit l. 2. de Al. Fac. c. 23. Ægin. l. 7. c. 11. Gorr.

Melos, μέλος, Latinè dicitur *Membrum*, quod est pars organica, vel dissimilaris magis, composita ex aliis partibus, v. g. Brachium, Pes, Oculus, &c. C. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 9. Vide *Membrum*.

Melosis, μήλωσις, dicitur exploratio Chirurgica, specillo facta, à verbo μηλῶσαι. Nomen & verbum occurrit apud Hipp. l. de capit. vuln. XI. 2. 3. l. 1. de morb. V. 16. l. 3. de fract. t. 33. Foës. p. 414.

Melotis, μηλωτὶς, item μηλωτρὶς, latè significat *specillum minus*, quod adhuc tenuius est, quàm ἀμφίμηλον, Galen. l. 6. An. adm. c. 13. Strictè verò

verò dicitur *specillum auriculare*, quo utimur in aurium doloribus. Sub quo etiam *Auriscalpium* comprehenditur. Idem l.3. de C.M.S.L. c.1. & l. 1. de C.M.P.G. c. 10. ubi compositum dicitur ex μήλη, *specillo*, & ὠς, auris.

Melosina, nomen creditur proprium regiæ filiæ, cuj⁹ soror Meliora, quæ ambæ quondam propter peccata desperabundæ à Sathanâ fuerunt raptæ, & in spectra transmutatæ, spiritus horribiles, & spectra immania. Vivere putantur aliquâ animâ rationali, & in brutali solùm corpore phantastico nutriri elementis, & unà cum illis in extremo judicii die transituræ, nisi cum aliquo homine forte fortuna matrimonium contrahant, ut ipse, naturali morte interire posse, & matrimonio naturaliter vivere hujus unionis. Hæc Rul. Ejusdem statûs atq; generis plura spectra haberi creditur in desertis, in sylvis, ruinis, monumentis, & in extremis littoribus maris. Vulgò *maledicti* vocantur *homines*, sed proprio nomine *Spectra* dicuntur, atq; *Diabolorum sancti*, cum quibus versantur cacodæmones, suas illusiones, & portenta perficiunt. Hæc addidit Johns. Lex. l.1. Parac. inter *Aëreos* effectus videtur retulisse, unde plura de his nugatus est, deq; *Melosinico Ares*, l.4. de vit. long. c.6. l.5. c.2. & 5. ut & l. 1. Philos. ad Athen. t.13.19. l.2. t.15. Nugamenta planè indigna Christiano homine!

Melusi, id est, *Mercurius, albach messalis*. Rul.

*Membrana, μήνιγξ, ὑμήν. Vide *Hymen*. *Membranacearum partium* Officinalium Catalogum vide apud Schröder. l.2. c.24. *Membranis stomachi*, sive ventriculi, peculiarem vim, & admirandam potestatem tribuit Helmont. tr. Sedes Animæ, n. 25.

*Membrum, μέλος. Vide *Melos*. Sumitur aliquando pro *Parte Corporis*, quâ simpliciori, cujus particulæ videntur nomine & definitione communicare cum toto, ut caro, os; diciturq; aliàs *Pars Similaris*; quâ composita, & *Dissimilari*, sive *Organicâ*; de quâ in *Melos*. Aliquando etiam strictiùs accipitur pro *Membro* saltem virili, sive *Mentulâ*.

Memestomenos, μεμεστωμένος, id est, *fartus*, impletus, confertus, idem, quod μεστός. Lind. Ex. X. §. 251.

Memoratrix, vide *Memoria*.

Memoria, μνήμη, accipitur vel de facultate animæ memoratrice, quam Galen. μνημονευτικὸν τῆς ψυχῆς appellat, l. de sympt. diff. c.3. fin. Hæc etiam brutis perfectioribus competit, & consistit in spirituum animalium puriorum & lucidiorum motu circà corpora cerebri striata, & specierum sensu admissarum & impressarum perceptione, uti egregiè de hâc disserit Willis tr. Anim. Brut. P. 1. c.6. Et de hâc loquitur Gal. l.3. de L.A. c.5. Vel sumitur de actu secundo *Memoriæ*, sive *Memoratione*. Unde idem dixit: *Memoria rerum sensibilium longâ opus habet consuetudine*, l. 1. Anat. adm. 5. c.2. Estq; nihil aliud, quàm observatio & conservatio eorum, quæ

sensibus percipiuntur, de subfig. Empir. c. 3. Plura de *Memoria* vide in Ephem. N. C. Ann. III. sub fin. in P. Lauremberg. præloq. in *Mnemonicam* Ciceronis, p. 599. seqq.

MEMPHITES, μεμφίτης, nomen Lapidis, qui reperitur in Ægypto, juxta *Memphin*, calculorum magnitudine, pinguis, versicolor, uti eum descripserunt Diosc. l. 5. c. 158. & Plin. l. 36. c. 7. Verùm qualis sit, hodieq; ignoratur. Rul. & Johns.

MEN, μὴν, *mensis*, nomen determinati temporis, sive certus quidam numerus dierum, quos vel una quæque regio aut civitas ex proprio instituto observavit, & dicitur *Mensis Civilis*; vel quos certus cursus Solis, aut Lunæ, sive motus proprius constituit; & vocatur *Mensis naturalis*, qui propterea geminus habetur: Unus *Solaris*, dum Sol unumquodque in Zodiaco signum percurrit, cùmq; duodecim sint; hinc totidem etiam *Menses* in anno statuuntur, qui tamen non æquè inter se pares sunt. *Lunaris* alter, & magis Medicus, quem constituit Lunæ motus ab unâ conjunctione cum Sole, sive Novilunio ad alterum, id quod fit circiter undetriginta diebus, cum dimidio, Gorr. Jungatur Rhod. ad Scribon. n. 12. & 13. Galen. l. 2. de crif. c. 2. Forest. l. 28. Obs. 59. Schol. *Mensis Philosophicus* vocatur certum tempus digestionis, vel putrefactionis, & interdum paucioribus diebus definiri solet secundum naturam, & absolutionem operis; ità, ut secundum quosdam sint tres dies & tres noctes; & quidam per decem dies dicunt; alii quinq; illis addunt. In aliquibus est 30, in aliquibus 40 dierum spacium, Th. Chym. Vol. II. p. 282. Rul. & Johns. in Lex. Sæpè etiam vocab. Latin. *Mensis* sumitur pro fluxu sanguinis in fœminis *Menstruo*, sive singulis periodis mensium Lunarium repetente. Vide *Menstruum*.

MENDACIUM, ψεῦδος, quid sit, notum est, falsitas nimirum in sermone. Dividi solet *Mendacium* in *Officiosum*, *Jocosum*, & *Perniciosum*. Ultimum uti adversatur humanæ societati, ità neminem, nec *Medicum* etiam decet. De hoc etiam videatur Linden. Ex. XI. §. 120. seq. Primum verò concessum esse Medico quandoque, demonstravit Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 4. f. 1. cap. 7. C. Rejes C. El. q. 11. n. 5. fin. Quod sit discrimen inter *Mentiri*, & *mendacium dicere*, docuit Jul. Alexandr. Not. in Galen. l. 2. de decr. Hippocr. & Pl. 5. Breviter: *Mentitur* fallens; *mendacia dicit* oberrans.

MENDESION, μενδήσιον, *Unguenti* genus est, Ægypto peculiare, ità dictum à *Capro*, qui eâ Ægypti parte, ubi primum unguentum illud repertum est, colebatur, & μένδης vernaculo sermone dicebatur. Dictum est & *Ægyptium unguentum*: item μετώπιον. Meminit Galen. libr. 2. de C. M. S. L. c. 1. Descripserunt Dioscor. l. 1. c. 72. Ægin. l. 7. c. 18. Vide *Megaleion*. Mentio-

nem

nem fecit & vini *Mendesii* Hippocr. l. de int. aff. XIV. 19. estꝗ vinum album & molle. Foës. p. 407.

*Mendosus, νόθος, idem, quod *Spurius*, *Illegitimus*; ut, *Mendosæ Costæ*, sive spuriæ. *Mendosæ* suturæ, &c. Castell.

Menfrice, i. e. *Mastix*. Rul. & Johns.

* Meningophylax, μηνιγγοφύλαξ, q. d. *Membranæ custos*. Describitur à Celso l. 8. c. 3. quòd sit lamina ænea, firma, paulum resima, ab exteriori parte levis, quâ Chirurgi in vulneribus capitis utuntur, quoties excidendum os est, & attollendum, metusq; imminet, ne in ipso opere cerebri membrana negligentius, & ultrà, quàm res expostulat, premendo lædatur, & contundatur, ex quo sopores, & graves inflammationes cum periculo mortis oriuntur. Meminit Gal. l. 4. de L. A. c. 2. ferè circà fin. Huic simile quoddam ferramentum habent Chirurgi nostri, inquit Gorr. quod *Vectem* dicunt, (Gr. μοχλὸς, vel μοχλίον,) cum eo attollant os, quod fermè totum excisum est, & jam labat, non secùs, quàm grandiores lapides vectibus impelluntur, quanquam eodẽ ferramento cerebri membranam custodiant. Est enim lamina ferrea angustior ab eâ parte, quâ os tangit aspera, ab alterâ lævis, non recta, sed media, duobus locis recurvata. Castell.

*Meninx, μήνιγξ. Vide *Membrana*, *Hymen*.

Menis, μῆνις, idem, quod ὀργὴ, *ira gravior*, h. e. diuturna injuriarum memoria, & cum vindictæ desiderio reminiscentia. Hinc μηνιᾶν dicitur de illis, qui implacabiles sunt. Jul. Alex. not. in Gal. l. de dign. & cur. aff. anim. prop. c. 5.

Meno, μένω, i. e *maneo*, unde μονὴ, *mansio*, μόνιμος, *permanens*, stabilis, Hipp. 1. aph. 3. Diet. Jatr. n. 534.

Menos, μένος, significat *robur*, vim, vehementiam, idem, quod ἰσχὺς, vel δύναμις. Ità vini μένος legitur apud Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 41.

Mens, νοῦς, γνώμη, διάνοια, idem, quod *Animus*. Dicitur κατ' ἐξοχὴν quoq; de summo Creatore, Gal. l. 17. de U. P. c. 1. Lang. l. 1. ep. 14. Reliqua vide suprà in *Animus* & *Gnome*.

Mensa, τράπεζα, quid significet, pueri quoq; norunt. Pertinet ad Instrumenta Diætetica, pro Cibatione peragendâ: Pharmacevtica ad medicamenta super illâ præparanda: ad Chirurgica & Anatomica, pro utrisq; operationibus perficiendis. Accipitur etiam tropicè haud rarò pro ipsis alimẽtis, & Cibãdi ratione. Ità dicitur *Mensa prima*, *secunda*, &c.

*Mensæ Italicæ & Siracusanæ olim damnatæ à Platone, ceu nimium largæ & lautæ, teste C. Hofm. C. in Gal. LL. de U. P. n. 505.

*Mensis, μὴν. Vide *Men*.

Menstruum, apud Latinos Homonymum est in Medicinâ. Usitatissima significatio est, quando notat Excernendum vel Excrementum naturale sanguinis, in sexu fœminino, ætate adultâ, utplurimùm per stata mensis Lunaris, sive quatuor septimanarum intervalla repetens, Græcè καταμήνια, ἐμμήνια dictum,

dictum, cujus caussam optimè referre licebit in Creatoris sapientissimum institutum, & sanguinis copiam turgescentem, ut natura non possit diutius retinere. An Lunæ quoque influxus, & virtus quædam huc aliquid conferat, arduum est determinatu. Siquidem non in omnibus idem tempus observatur excretionis, dum apud alias circà plenilunium; alias novilunium; alias verò circà quadraturas, imò apud quasdam etiam diebus intercalaribus contingat. Sanguinem non successivè ad uterum colligi intrà illud temporis spacium, sed demum circà instans effluxûs tempus eò moveri, satis testari videntur lumborum, laterisq; dolores ex illo motu eo tempore oborti, Walæus Ep. 2. de motu sanguin. *Menstruus sanguis* si corrumpitur, & dispositionem p. naturalẽ acquirit, fit variorum gravissimorum morborum author & causa, uti passim ex veterum & recentiorum Medicorum monumentis prolixè demonstrari posset, nisi instituti ratio prohiberet. Altera significatio est Chymica & Pharmaceutica, quando *Mẽstruum* vocatur *Liquor*, cuj⁹ beneficio *Extracta* fiunt. Schröd. l. 2. c. 57. Dividuntur in *Naturalia* & *Artificialia*, Fr. Hofm. in Clav. ad h. loc. Plura vide in Rolfink. Chym. l. 2. c. 14. An detur *Universale* omnia corpora solvens, quod vocatur *aqua sapientiæ*, *Mercuriale Philosophorum*, *Aqua Cœlica*, omnium horarum homo, vinum animatum &c. dubitatur. Solliciti quidem sunt de eo Spagyrici; verùm placet nobis ἐπίκεισις Rolfink. d. l. Inconcussæ veritatis Thesis est: non datur *Menstruum*, omnia corpora promiscuè solvens. Agens non agit pro ratione patientis, sed dispositione patientis. De divisione *Menstrui* in *Vegetabile* & *Minerale* videatur Th. Chym. Vol. VI. pag. 224. seqq. De *Minerali* legatur etiam Beker. in Oedip. Chym. Tit. 5. §. 2.

MENSURA, μέτρον, accipitur 1. latè pro omni determinatâ & congruâ alicujus rei quantitate, quæ optima habetur, Galen. l. 1. cogn. & cur. propr. anim. morb. c. 3. & ità quoque cibi mensura rebusq; solidis, quin & aliis rebus non naturalibus l. de Consult. c. 4. Deinde strictè significat vasculum quantitatis certæ, siccæ, aut humidæ, l. de pond. & mens. c. 1. h. e. cujus cavitate recipiente certa quantitas determinatur, & judicatur. Ægin. l. 7. c. 26.

* MENTAGRA, μεντάγρα, idem, quod *Impetigo*, *Lichen*. Vide suprà *Impetigo*.

MENTULA, idem, quod *Penis*, sive *Membrum virile*, de quo vocab. Rolfink. de part. genital. P. I. c. 43. Idem tamen etiam tribuit *Clitoridi*, d. l. P. II. c. 42. De mentulâ è capite & occipitio propendente vide Eph. Nat. Cur. A. III. O. 42.

* MENTUM, γένειον, vide *Geneion*. Dicitur omne id, quod labro inferiori longâ & orbiculari figurâ subjacet. Introd. c. 10.

MEPHI-

MEPHITIS, μεφῖτις, dicitur fœtor ex ſulphure accenſo, de quo Jul. Alex. Not. in Gal. l. 7. de U.P. c. 8.

MERCAVABH, id eſt, *Thronus Dei*, vel ejusdem fulcrum. Th. Chym. Vol. VI. p. 101.

MERCES, μισθὸς, quandoq; etiam uſurpari ſolet pro *ſoſtro* & *Honorario*, quod Medicis debetur pro operâ præſtitâ; & illi quoq; quandoq; honeſtâ ratione exigere poſſunt ab ingratis & incivilibus Rhod. ad Scribon. n. 171.

MERCURIUS, ἑρμῆς, vide *Hermes*. Præter illam Ethnicam & Aſtronomicam ſignificationem, terminus quoq; uſitatiſſimus eſt Chymicis & Spagyricis, quamvis ſub variâ quoque ſignificatione. Libet ſaltem deſcriptiones Rulandi & Johnſoni adjicere. *Mercurius* dicitur unum è tribus principiis corpus, in quo proprietas rerum continetur, item *Argentum vivum*. *Mercurius* eſt principium materiale, vaporoſum, naturæ aqueæ, ſubjectum nimirum generatiõis, cui per vim formatur, imprimitur forma, & abſolutio adeſt. *Mercurius metallorum*, quinta eſſentia, & aqua permanens, ſpiritus, ſemen fœmininum; item *Mercurius metallorum* eſt mercurius corporis præcipitatus, corporalis, quando metalla ad primam materiam rediguntur, & ità in ſemetipſa præcipitantur. *Mercurius mineralium* eſt oleoſitas vel unctuoſitas de mineris auri & argẽti tracta. *Mercurius* argentum vivum CC. S. Z. item auripigmentum. *Mercurius chambar* eſt magneſia, fluidum corpus & aqua *Mercurius regeneratus* eſt primum Ens *Mercurii*. *Merc. Crudus* eſt is, qui nondum ſeparatus eſt à ſuâ materiâ, in quâ generatus. *Mercurius laxus* eſt Turbith minerale. *Mercurius* à naturâ coagulatus eſt ſolidum metallum. Arte v. coagulatur, aut cum metallis, aut cum mineralibus, vel ſine ipſis, per ſe aut per alia, extrà mineralem naturam exiſtentia. *Mercurius cryſtallinus*, qui ſæpè ſublimatus eſt in formam cryſtalli & perſpicuitatem. *Mercurius Corallinus*, qui per oleum ovorũ & aquas alias in rubedinem corallinam eſt adductus. *Mercurium Metallorum*, ut & Antimonii inter Non Entia referre, non eſt veritus B. Rolfink. pec. tract. h. t. quam tamen opinionem impugnavit Beker. in Experim. Chym. Nov. *Mercurialis Sæva* eſt aqua aluminum, in quâ Mercurius generatur. Eſt n. ſal purgativum aurei coloris, quod in ſalinis cavernis reperitur, foſſoribus optimè cognitum: utuntur hoc per os ad pnevmoniam. Rul. *Mercurialia* medicamenta dicuntur, quæ *argentum vivum* recipiunt. Venena *mercurialia*, quæ indolem *mercurii* ſive *hydrargyri* imitãtur, & ſimilia ſymptomata excitant. Vide *Hydrargyros*.

MERDA, κόπρος, idem, quod *Stercus*. Vide *Copros*.

MERDASENGI, id eſt, de aduſto plumbo pulvis. Rul. & Johnſ.

MERDIVOMUS, κοπρέμετος. Vide *Copriemetos*.

Merenda, πϱόδειπνον τὸ μετ' ἄϱιστον φαγεῖν, est *cibus post meridiem sumtus* pueris, & fortius laborantibus, & fortassis quibusdam morbo confectis reficiendarum virium gratiâ concessus, aliàs noxius & incontinentiæ signum, Mercurial. l. 4. V. L. c. 17. fin.

Mergen *Bassec*, id est, *Corallus*. Rul. & Johns.

Mergus, αἴθυια, nomen avis aquaticæ, cujus variæ dantur species. Descriptionem & usum in cibis & medicinâ tradidit Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 49. Specialiter quòd mergus voracissima sit avis, & plurima concoquat, ob id ejus pellem cum plumis paratam à pellifice stomachoq; applicatam vim concoctionis promovere legitur & in Theatr. Chym. Vol. 5. p. 400. seqq.

Mericos, μεϱικὸς, *partialis*, idem, quod τοπικὸς, *Localis*. Epitheton medicamentorum *Localium*. Gorr.

Meridies, μεσημβϱία, dicitur 1. *medium diei*; & opponitur mediæ nocti. Sumitur tamen aliquando cum insigni latitudine. 2. significat *Medium Cœli*, sive illam plagam cœli, sub quâ Sol apparet in diei medio. Unde Meridionales populi & regiones dicuntur, qui sub meridie h. e. sub *Meridiano* & *Medio cœli* habitant. Gal. l. 2. de Temper. c. 6. Quid Spagyrici in opere Lapidis Philosophici intelligant per *Meridiem* & *Mediam noctem* ænigmaticè, meo judicio nec ipsimet noverunt. Meminit Libav. Alchym. Pharmac. c. 7.

Merlucius, ὄνισκος, qs. *Maris Lucius*, piscis vocatur, qui alias *Asell' saxatilis marin'* dicitur, interq; pisces etiã febricitantibus quandoq; cõcessos refertur à Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 7. Laudatur & à Lang. l. 1. ep. 58. Vocatur & *Callarias*. Historiam & usum vide prolixius apud Aldrov. l. 3. de pisc. c. 1. Adde Linden. Ex. XI. §. 14. & 133. 147. 205. 206.

Merops, μέϱοψ, nomen avis, quæ & *Melissophagus* dicitur, ideò, quòd apibus insidietur, cujus historiam & usum vide apud Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 45. Ejusdem pietatem ergà parentes etiam deprędicat Lang. l. 1. ep. 63.

Meros, μέϱος, Latinè *Pars*, interdum & μοϱίον, generaliter dicitur id, quod totum essentialiter complet, atq; integrat, vel in quod totum dividitur. Est n. vocabulum ex iis, quæ ad aliquid, sive Relata dicuntur. Gorr. Quo supposito, facilè liquet, quàm graviter hallucinentur, qui in homine vivo, ceu subjecto Medicinæ, humores & spiritus è numero *Partium* excludere non verentur. Vid. Linden. Ex. XV. §. 68. seqq. Dogm. nost. P. 1. c. 2. p. 24. seqq. Item Linden. Medic. Physiolog. l. 2. c. 2. seqq. Aliàs & vocabulum *Pars* ad ipsam Medicinam refertur, dum quædam *Ministræ*, & quædam *principes* illius Artis *partes* constituuntur, uti passim in Compendiis & Institutionibus Medicis videre licet. Vide *Pars*.

Meros, μηϱὸς. Vide *Femur*.

Merula, κόσσυφος, κοτίφος, & nomen avis, & piscis habetur. Avis historiam

riam & usum in cibis medicumque tradit Aldrov. l. 16. Ornithol. c. 6. Laudat & Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 14. s. 1. c. 14. Piscis v. descriptionem cum usu l. 1. de piscib. cap. 6. Meminit & Gal. l. 3. de Al. fac. c. 28. l. de bon. & mal. succ. c. 3. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 3.

Merus, *Meracus*, ἄκρατος, in genere dicitur de omni illo, quod homogeneum, sincerum, nullaque aliâ re permixtum est. Strictius tamen sæpè sumitur de *vino* aquâ non diluto, sincero, quod Hipp. 3. de morb. XV. 33. αὐτίτην οἶνον, vocat. Linden. Ex. VII. §. 24. Diet. n. 33. Rhod. in Lex. Scrib.

*Mesaræon, *Mesenterium*, μεσαραῖον, μεσεντέριον, synonyma sunt. Ità v. vocatur corpus membranosum, medium inter intestina situm habens, per quod varia vasa, Arteriæ & venæ *Mesaraicæ* dictæ, Venæ Lacteæ, Lymphatica Vasa, Nervi quoq; unà cum multis Glandulis feruntur, intestinis annexum; cujus pleniorem historiam vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. l. 1. Anat. c. 12.

Mesbra, id est, *Tutia Alexandrina*. Rul. & Johns.

Mesel, *Mosel*, id est, *Stannum*. Iid.

Mesenterion, vide *Mesaræon*.

Meses, μέσης, nomen venti, qui est medius inter *Cæciam* & *Aparctiam*. Gal. cap. 3. de humor. t. 13.

Mesianum, μεσιανὴ, nomen Emplastri, quod aliàs ἀνίκητον dicebatur, Author, cujus fuit Crito, & describitur à Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2. Vide *Anicetum*.

Mesocolon, μεσόκωλον, generaliter significare videtur apud Hipp. *membranam medianam* quandam, vel interstitium. 6. Epid. s. 4. t. 7. Strictius v. dicitur de parte *Mesenterii*, quæ intestina crassa, præsertim colon annectit in dextro & sinistro latere, & parte infimâ recto intestino adhæret. Gal. com. ad d. l. Gorr. Foës. Oec. p. 408. Barthol. l. 1. Anat. c. 12.

Mesocranon, μεσόκρανον, idem, quod κορυφὴ, *vertex*. Gorr.

Mesodme, μέσοδμη, dicitur *trabs grandior transversa*, Lat. *Medianum*, quæ ab unâ domus parte ad alteram transit, & alias minores trabes sustinet. Hipp. 4. de artic. t. 43. Foës. d. l.

Mesomphalion, μεσομφάλιον, idem, quod ὀμφαλὸς, *umbilicus*. Gorr.

Mesophryon, μεσόφρυον, dicitur Ruffo ea pars faciei, quæ inter ambo supercilia media est, suprà nasum, ad frontis finem sita, & quia depilis esse solet, Capella lepidè vocavit *Glabellam*. Gorr. Dicitur aliàs etiam μετώπιον. Junge Keuchen. ad Sammonic. p. 230.

*Mesopleurios, μεσοπλεύριος, epitheton *musculorum Intercostalium*, πλευρὸν, n. costam significat; quemadmodum & loca illa *Intercostalia*, μεσοπλεύρια vocantur, Gal. l. 7. de Us. P. c. 21. & l. de musc. dissect. cap. 23.

Mesopotamenon, μεσοποτάμενον, est species unguenti *Oenantharii*, h. e. ex vi-

ex vino & flore liliorum alborum parati, cujus descriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 21.

Mesos, μέσος. Vide *Medius*.

Messis, ἄμητος, πυρισμὸς, dicitur illud anni tempus, quo rustici segetem maturam metunt. Gal. l. 1. de Antidot. cap. 18. *Messio* quoque ab eodem refertur inter Exercitationes corporis fortiores l. 2. de San. tu. c. 8. Aliàs vocab. *Messis* allegoricè quandoque accipitur pro maturitatis tempore v. g. *Messis Mineralium*. Th. Ch. Vol. 1. p. 572. & Sibold. Hemsterhuis edidit libellum, quem inscripsit: *Messis Aurea Anatomica*.

Mest, id est, *lac acetosum*. *Misal. Mosal.* Rul. & Johns.

Mestor, μήστωρ, dicitur *Artifex peritus*. In specie de Chirurgo usurpatur ab Hipp. l. Mochlicus. XXII. 8. Jung. Foës. p. 414.

Mestos, μεστὸς, *plenus*, refertus. Hipp. 5. aph. 45. Dieter. num. 536. Idem quod μεμεστωμένος. Linden. Ex. X. §. 251.

Meta, καμπτήρ. Vide *Campter*.

Metabasis, μετάβασις, dicitur *Transitus*, vel *transgressio* Medici ab unâ indicatione ad aliam, ab uno remedio ad aliud, quæ debet fieri cum prudentiâ, nō temerè, aut cum violentiâ, uti colligitur ex Hipp. 2. aph. 51. & 52. ubi verbum μεταβαίνω, *trāseo* legitur. Jung. Diet. n. 538. Ferè idem est, quod μεταβολὴ, *mutatio*, nisi quod hæc latiorem habeat significationem.

Metabole, μεταβολὴ, idem, quod μεταλλαγὴ, significat *mutationem*. Dicitur v. in Medicinâ de omnis generis rebus: de anni temporibus: de victu, remediis, caussis morbificis &c. Vide Foës. p. 408. Dieterich. n. 540. Ubi quidem in genere notandum, quòd omnes magnæ & celeres *mutationes* sint vitandæ Gal. cap. 2. de humor. t. 29. 2. de R. V. I. A. t. 52. *Mutatio* à contrario in contrarium debet fieri per elementum intermedium. Th. Ch. Vol. 5. p. 55. Quod v. *mutatur* de specie in speciem, debet reduci in primam materiam. Ibid. p. 543. Crisis quoque dicitur *mutatio* repentina. De *mutatione* sexus pro & contrà quædam proposuit Rolfink. de part. genital. Part. 1. c. 2. & 3. Vide *Transmutatio*.

Metacarpion, μετακάρπιον, *Metacarpus*, *Postbrachiale*, dicitur pars manus extremæ media inter digitos & carpum sive brachiale, cujus interior pars dicitur *Vola*, θέναρ, ὑπόθεναρ, Exterior *Dorsum*, ὀπισθέναρ. Alii tribuūt metacarpo quinque ossa tertium os pollicis quoque annumerantes; alii v. quatuor. Nobis perinde erit. Vide Barthol. Anat. l. 4 c. 1. & libell. 4. c. 20.

Metacerasma, μετακέρασμα, significat *temperatam aquæ mixturam*, estq; idem, quod κέρασμα, quando aqua frigida mutatur in temperatum & veluti lacteum teporem. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 49. Gal. comm. ad h. l. Foës. p. 409.

Metacinema, μετακίνημα, dicitur *dimotio* vel *transmotio*, usurpaturq; de pupillis Hipp. 2. Prorrhet. XXIIX. 28. Verbum etiam μετακινεῖν sumitur

tur pro *transmutare*, propriè *transmovere*, sive è loco movere Hipp. l. de loc. in hom. LV. 1. seqq. Linden. Ex. XIII. §. 329. seqq.

Metacondyli, μετακόνδυλοι, dicuntur, teste Ruffo, postremi digitorum articuli unguibus proximi; quemadmodum medii κόνδυλοι, & primi metacarpio proximi προκόνδυλοι. Gorræus.

Metacheirixis, μεταχείριξις, idem, quod χείριξις, tractatio manuaria. Vide *Cheirixis*.

Metagrammatismos, μεταγραμματισμὸς, *Transliteratio*, significat permutationem veteris literaturæ in recentiorem. Gal. cap. 2. de iis, q. in med. t. 23.

*Metalepticos, μεταληπτικὸς, i.e. *transsumtivus* vel *translativus*, & dicitur de motu quodam, quem natura musculis quibusdam conciliavit, & similis est motui sive tensionis speciei illi, quæ à superiori laqueo glossocomii perficitur. Gal. l. 1. de U. P. c. 14. l. 6. meth. med. c. 5. ad fin.

Metallage, μεταλλαγὴ, idem, quod μεταβολή. Vide *Metabole*. jung. Dieter. n. 541.

Metallum, μέταλλον, propriè dicitur corpus perfectè mixtum subterraneum durum, ponderosum, ductile, fusile, ex sulphure & Mercurio, sive aquâ mercuriali constans. Plura de *metallorum* descriptione generationem, principia vide apud Cæsalp. de *metall.* Georg. Agricol. h. t. Th. Chym. Vol. I. & seqq. passim. Schröd. l. 3. c. 9. 11. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Beker. in *Metallurgia*. Aldrov. in Musæo *Metallico*, &c. Numerantur sex: Aurum, Argentum, Ferrum cum Chalybe, Stannum, Cuprum, Plumbum. Dantur & alia corpora, sed imperfectiora, ut Cachimia, Electra, de quibus suis locis, quæ vocantur commodè τὰ μεταλλικά, *Metallica*, Th. Chym. Vol. 1. p. 588. seqq. item Mineralia. Libav. distinxit *Metalla* in *Naturalia*, & *Sapientum*. Illa numerat septem, addens anteà dictis sex adhuc Calaemum. Hæc vocat Aurum Philosophorum, Argentum Philosophorum; Deinde & Mercurium Philosophorum &c. S. A. Ch. l. 4. c. 18. Quæ Helmontii sit de *Metallis* sententia, inquiratur in Indice Operum suorum. *Metallum currens* dicitur Mercurius vivus. Ruland. & Johns.

Metamorphosis, μεταμόρφωσις. Vide *Transmutatio*.

Metapedium, μεταπέδιον, idem, quod *Metatarsus*, cujus ossa sunt quinq; de quibus vide Barthol. libell. 4. An. c. 21.

* Metaphrenon, μετάφρενον, idem, quod νῶτος, *Dorsum*. Vide suprà lit. D.

*Metaporopoeia, aut *Metaporópœesis*, μεταποροποιΐα, μεταποροποίησις, est exiguorum meatuum corporis mutatio à statu p. n. ad naturalem, & ità idem, quod μετασύγκρισις, Gal. l. 4. meth. med. cap. 4. Unde & curatio *metasyncritica* à Methodicis appellata, quæ in inveteratis affectionibus adhibebatur, cum nihil profecissent

fecissent reliqua auxilia. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Habent a. μετασυγκρίσεως facultatem præter medicamenta alia etiam plurima, ut varia gestationum genera, deambulationes, vocis exercitia, unctiones, cucurbitæ, dropaces, insolatus, frictiones, philothra, smegmata, sinapismi, vomitus, vires reficiens victus, balnea, vinum, varius cibus, ut scribit Ægin. l. 5. c. 3. & l. 3. c. 63. & 68. ubi Latinè redditur Recorporaticium. Apud Dioscor. etiam complectitur μεταςυγκριτικὴ δύναμις, virtutem ex alto evocandi, l. 4. c. 157. Junge Foës. p. 409.

*METAPTOSIS, μετάπτωσις, dicitur *permutatio alicujus morbi* in alium, priori cessante, fitque duplici modo vel per διαδοχὴν, aut per *metastasin*. *Diadoche* fit bonis ægri rebus, cum morbifica materia ad ignobiliorem supernè deorsum, intus foras, & procul à morbi foco excluditur. *Metastasis*, contrario se habet modo & periculosa. Heurn. l. 2. Inst. Dieter. n. 543. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 3. s. 2. c. 47. Verbum est μεταπίπτω, transeo, *permuto*, quo etiam Hipp. in eadem significatione usus. Hippocr. 1. Prorrhet. s. 1. t. 12. 27. s. 2. t. 8. 43.

METARSIOS, μετάρσιος, *elevatus*, *sublimis*. Usurpatur de diversis rebus. Facies *elevata* legitur in Hipp. l. 2. de morb. mul. III. 2. Lectus *elatus* vel *sublimis* l. 1. d. tit. XCIII. 15. Respiratio *sublimis*, l. 2. XXII. 2. Vid. Foës. p. 409.

METAS, id est, *pondus*, mecal, mekal. Rul. & Johns.

*METASTASIS, μετάστασις, vide *Metaptosis*. Sumitur & pro solutione morbi 5. aph. 7. Dieter. n. 543.

METASYNCRISIS, μετασύγκρισις. Vide *Metaporopœia*.

METATARSIUM, *Metatarsus*, μετατάρσιον, vide *Metapedium*.

METATHESIS, μετάθεσις, *Transpositio* Lat. dicitur. Refertur à Rolfink. inter indicationes præservatorias, quando caussa morbifica solida, quæ evacuari nequit, in alium locum, ubi minus nocere potest, *transponitur* e. g. quando calculus vesicæ retrò pellitur, aut cataracta in oculo acu deprimitur. O. & M. M. Sp. l. 4. s. 1. c. 14.

METEMPSYCHOSIS, μετεμψύχωσις, terminus Philosophicus potius, quàm Medicus, notans *transmigrationem animarum*, commentum Pythagoricum, & Platonicæ Philosophiæ, de quo legatur Jul. Alex. l. 22. sal. c. 7. C. Hofm. C. in Gal. LL. de U. P. n. 18. 19.

METEOROS, μετέωρος, propriè dicitur *pendulus*, *suspensus*, in sublime elatus, sublimis. Usurpatur sæpè ab Hipp. v. g. de hypochondriis elatis s. tumidis 4. aph. 73. & 5. aph. 64. Tales etiam Tumores vocantur μετεωρισμοὶ, quamvis & μετεωρισμοὶ apud eundem dicantur *ægrorum surrectiones*, dum exurgendo sese attollunt & resident, c. 2. Progn. t. 6. & Coac. t. 493. Porrò μετέωρα quoq; dicuntur πνεύματα καὶ ῥεύματα, humores & spiritus *sublati* & *penduli*, qui non fixi, sed ad fluxum & motum habi-

habiles atque dispositi 4. de R. V. I. A. t. 28. aut humores excernendi l. de vet. med. XXXIV. 13. Partes quoq; solidæ in aëre veluti *suspensæ* nec *sustentatæ*, v. g. cubitus. 1. de fract. t. 52. Respiratio sublimis, πνεῦμα μετέωρον, Hipp. aliquando dicta, ubi cum scapularum musculis agitatis fit respiratio Jul. Alex. not. ad Gal. l. 4. de L. A. c. 8. Diet. n. 544. Dolores suspensi, ἀλγήματα μετέωρα, qui in superficie corporis fiunt, Foës. p. 410. Tropicè quoq; antiquis μετέωρος dicebatur *animi pendulus*, qui dubius & anceps nihil certi statuit. Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 118. & *Res ipsæ incertæ*, μετέωρα πράγματα, quorum eventus expectatur Foës. d. l. p. 411. μετεωρίη quoque usurpatur pro ἀβλεψία, *incogitantia*, quod Hippocr. alibi ὑπεροςᾷν, q. d. supervidere C. Hofm. in Gal. LL. de U. P. n. 416. Aliàs in Physicis *Meteora* vocantur phænomena in æthere vel aëre diversa, quorum alia ignita, alia aquea &c. de quibus legantur scripta Physicorum, in specie etiam Joh. Marc. Marci Phil. Vet. rest. P. 2. sect. 5. Schröd. l. 1. c. 4. de *Meteoris Microcosmicis* Observationes in Eph. N. Cur. A. I. Obs. 77. Quid Paracelsus per *Meteoricam sagacem* & *minorem* velit, lector ipse colligat ex Philos. sagac. l. 1. item per *Meteoricam cœlestem* l. 2. Uno verbo, sunt Ænigmata Bœotica.

METER, μήτηρ. Vide *Mater*.

METEXETEROS, μεθ᾽ ἑτέρος, Hipp. dicitur, *alius*, aliquis, quidam. 2. de fract. t. 18. 3. de art. t. 59. s. 3. t. 82. 93. s. 4. t. 26. Foës. d. l.

METHEMERINOS, μεθημερινός, idem, quod καθημερινός, epitheton febris *quotidianæ*, quæ ad integritatem non desinit. Gorr.

*METHODUS, μέθοδος, æquivocum est in Medicinâ. 1. & primariò sic dicitur via & ratio, quâ quid in arte investigamus, & probè sunt inventa approbamus, retinemus, exequimur, quæ minus rectè, redarguimus. Gal. l. 1. Meth. med. c. 4. Foës. p. 401. Huc pertinet *Methodus medicinalis*, quæ est pars Medicinæ princeps, monstrans modum agendorũ pro obtinendâ sanitate; & in specie *Methodus medendi*, quæ est brevis, certa & tuta via reducendi ægros ad sanitatem pristinam. Utriusque *Conservativæ* & *Curativæ Methodi* carceres sunt Indicationes Dogm. Med. Gen. s. 4. c. 1. seqq. Linden. Ex. IIX. §. 62. Deinde abusivè aut saltem φαινομένως, significat μέθοδος illam viam artis, quâ saltem per paucas quasdam communitates apparentes ad artis finem obtinendum nonnulli tendunt. Unde & hujusmodi Medici *Methodici* dicebantur, ut & ab Authore *Thessalo Thessalici*, contra quos acriter pugnavit in scriptis suis Gal. Summa reprehensionis hæc esse poterit, quòd scripserit, *Methodicam hæresin* omnia artis bona destruere l. 2. ad Glauc. c. 2. Deniq; apud Hipp. quoq; μέθοδος significat *secessum*, digressionem, aut transmigrationem. l. de septimestr. partu. IV. 14.

METHE, μέθη, vide *Ebrietas*. Verbum

μεθύω, *inebrio*. Hippocr. 5. aph. 5. Dieter. n. 524.

Methypostrosis, μεθυπόστρωσις, Hippocrati *lecti substrationem* vel permutationem significat, 2. de fract. t. 64.

Metopion, μετώπιον, nomen *unguenti*, estq; idem, quod *Mendesium*, vel *Ægyptium*. Vide *Mendesium*. Descriptionem vide apud Diosc. l. 1. c. 71. Ægin. l. 7. c. 20 qui ità dictum putat à *galbano*; cujus germen μέτωπον vocatur. Occurrit & apud Hipp. l. de Loc. in hom. XX. 6. quãvis Foës. existimet, frequentius adhuc allegari in l. de superfœtat. & libr. 2. de morb. mul. sub vocabulo νέτωπον, quod dd. ll. aliquoties occurrit Oec. p. 411.

Metopon, μέτωπον, vide *Frons*. Hinc μετωπιαῖος, dicitur *ad frontem pertinens*, v. g. sudor *frontis* Hipp. l. 2. de de morb. mul. LVI. 6. & fascia *frontis*, Gal. l. de fasciis. c. 5.

Metra, μήτρα, *Uterus, Matrix*, locus, in quo fit conceptio, dicitur. Vide *Hystera, Matrix*. Ità v. vocatur, quòd ex eâ veluti matre omnia animantia oriantur, vel quod matres efficiat, vel quòd sit mensura, μέτρον, temporis certi ad purgationes & partus. Μῆτραι etiam in plurali pro secundinis ponitur. Hipp. l. de not. mul. xc. 1. quamvis Linden. scripserit ὑστέρων.

*Metrenchytes, μητρεγχύτης, vocatur instrumentum & sypho, quo fit injectio liquoris medicati in uterum. Gal. l. 5. meth. med. c. 5. Hinc & illa medicamenta liquida vocantur μητρέγχυτα, Schröd. l. 2. cap. 45. Lang. l. 1. ep. 80. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 9. f. 6. c. 7.

Metretes, μετρητής, *metreta*, id est, *Cadus*. Vide suprà. Mensura maxima apud Atticos, capiens choas 12. aut libras 108. Gorr.

Metrios, μέτριος, *mediocris*, τὸ μέτριον, vel μετριότης, *mediocritas*. Vide suprà. Hipp. 2. aph. 3. & 4. Dieter. n. 545.

Metropolis, μητρόπολις, propriè significat arcem, castellum, urbem alicujus regionis primariam munitissimamq;. Tropicè usurpatur de cerebro, & de calore. Hipp. l. de Carnib. f. de principiis. IV. 11. 12.

Metron, μέτρον. Vide *Mensura*.

Metus, φόβος, Dieter. n. 906. idem, quod *Timor*, Pavor, vocatur Affectus quidam animi, cujus character in hoc consistit, quòd fiat Animæ veluti cõtractio, & spiritus animales à superficie corporis subitò recedant, & à solitis functionum suarum muniis inhibeantur: *Metus* cum extremus est, degenerat in *desperationem*. Willis tr. Anim. Br. P. 1. c. 9. & Chalton Ex. IIX. Pathol. §. 24. Refertur inter morbos infantum ab Hipp. 3. a. 24. & inter caussas morborum à Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 104. Remedia v. exhibet contrà illum l. 14. f. 3. cap. 10.

Miasma, μίασμα, *Inquinamentum*, idem, quod *Contagium*, de quo suprà lit. C.

Mica, ψὶξ, ψιχίον, dicitur communiter minutissimum frustulum panis friati. Ità *Mica panis albi* tosti ingreditur pulveres pepticos apud Craton. in Consiliis aliquoties. *Mica* v. etiam prædicatur de sabulo lucido, argenti vel auri colorem referente, vulgò *Argentum felium* dicto, in Ephem. N. Cur. Ann. II. Obs. 78.

Micatio, σίλβη, σίλβωσις, idem est, quod *Fulgor*, *Coruscatio*, Splendor. Hodieq; tamen dicitur quoque de *sanguinis Undulatione*, & palpitatione aliquâ, quæ oritur ex luctâ portionum activarum & spirituosarum cum crassioribus & passivis. Vide Charlton. Oec. Anim. Ex. V. §. 16.

Micha, *Michach*, id est, *Venus, Cuprum*. Rul. & Johns.

Microcosmus, μικρόκοσμος, vocatur *Homo*, ad differentiam *Macrocosmi*, ceu mundi majoris. Quod epitheton valdè arridet Paracelsicis & Spagyricis. Rul. & Johns. ità descripserunt: *Microcosmus*, est parvus & medius mundus inter firmamentalem & elementalem situs naturaliter, quia de utroq; participat, i.e. *homo*: quia quicquid in illis realiter & actu continetur, in homine pariter habetur spiritualiter & potentiâ. Quo fit, ut una sit istius & eadem, quæ de illis fieri potest ac debet, Anatomia Philosoph. vera, non mortua cadaveris, sed viva essentialis pariter, ac essata. Prolixius hæc deducta legantur in Th. Ch. Vol. V. p. 369. & Bas. Valent. Opusc. Germ. de Microcosmo. Quamvis verò nõ penitus improbanda sit illa comparatio *Hominis* cũ Mundo universo, & ità nomen *Microcosmi* illi absque veritatis jacturâ tribui possit, approbante quoq; inter Patres Ecclesiæ Joh. Damasceno, & allegante C. Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. n. 157. Nihilo tamen minus meritò animadverterunt viri docti & Chymici periti in Paracels. & ejus sectatores, quòd Elenchum secundum quid committant, dum, quod quadantenus, & per similitudinem partis cũ toto dictum est, universaliter interpretantur, & essentialiter exponunt, indeq; posteà, utpote ex falso principio, magnificas texunt consequentias, verbis verissimis Libav. in Exam. Philos. viv. sec. descr. Hartm. sect. 38. T. IV. Oper. p. 259. Idem fecit. Rolf. in Chymiâ ad A. F. R. l. 1. cap. 20. seqq. Helmont. tr. Invent. Tartari in morb. temerar. n. 15. seqq. quamvis hic sibi non adeò certò cõstiterit. Siquidẽ aliis in locis, præsertim in tr. de Magn. vuln. cur. *Microcosmico cœlo* singulares tribuat sigillandi virtutes. Aliàs Hominis cõtemplatio ex suis principiis vocatur *Microcosmica scientia*, Libav. in Typo Art. Med. Hipp. & Hermet. T. III. Oper. p. 123. Præter illam significationem *Miscrocosmus* quoque tribuitur *Lapidi Philosophico*, uti constat ex Th. Chym. Vol. I. p. 515. Libav. Apoc. Herm. Part. post. T. II. Op. p. 418.

Micrologia, μικρολογία, Galeno vocatur inanis illa subtilitas vocabulorum, & est idẽ, quod λεπτολογία, *argutiæ* inanes. l. 2. meth. med. circa fin.

MICROSPHYCTOS, μικρόσφυκτος, cui pulsus est parvus vel debilis. Legitur apud Dioscor. l. 5. c. 17. & allegavit Linden. Ex. X. §. 155.

*MICROSPLANCHNOS, μικροσπλάγχνος. Vide *Parvivifcerus*.

MICROSCOPIUM, μικροσκοπεῖον, vocatur *Conspicilium*, sive vitrum arte paratum, quo atomi visibiles quasi, & minutula etiam insecta in molem colosseam transmutantur; cujus inventor creditur Francisc. Fontana, Neapolitanus. Hujus vitri ope quamplurima anteà ignota inventa & detecta sunt; unde integra *Messis Observationum Microscopicarum* occurrit in Ephem. N. Cur. A. I. Obs. 13. & A. II. Obs. 27.

MICROTRAPEZOS, μικροτράπεζος, dicitur, qui tenui mensâ & victu utitur, & opponitur gulæ vel cupediis dedito. Lind. Ex. XVI. §. 166.

MICTIO, οὔρησις, *Mictus*, significat excretionem urinæ, ab οὐρέω, *mingo*, *mejo*. Hipp. 4. aph. 83. Diet. n. 653. Foës. p. 469. estq; vel secundum, vel præternaturalis. Ad hanc quoque pertinet *Mictus sanguinis* vel *Mictio cruenta*, de quâ in Practicis plura occurrunt, præsertim Forest. l. 24. Obs. 6. seqq.

MICTURIENS, οὐρητιάων, vocatur, qui libenter urinam excernere conatur; unde & somnians, se reddere urinam, stragula sua permingit. Helmont. tr. Jus Duumvirat. num. 31.

MIFRES, id est, *Asphaltum*. Ruland. & Johns. in Lex.

MIGRANA, idem, quod *Hemicrania*, morbus capitis, qui modò dextram, modò sinistram ejus partem occupat; & ad suturam usq; protenditur, quæ doloris interstitium est. Ità dicitur à *Grana*, quam vocem pro *capite* acceperunt antiqui. Keuchen. Not. ad Sammon. p. 92.

MILES, στρατιώτης, quid significet, nec pueros latere potest ex Vocabulario. Ad forum Medicum quoq; *milites* pertinent; dum eorum conditio miserabilis sæpissimè est ob vivendi rationem, dum excubiis aliisq; negotiis *militaribus* interdiu noctuq; defatigari coguntur Gal. l. de bon. & mal. succ. cap. 12. Variis morbis gravioribus sunt obnoxii, v. g. Catalepsi ex nimio gelu, Forest. l. 10. Obs. 41. Febribus castrensibus, & morbo Hungarico, ubi quandoq; plures imperitiâ Chirurgorum Empiricorum, quàm vi morbi intereunt Lang. l. 1. in præfat.

MILESIUS, μιλήσιος, derivativum ἀπὸ μιλήτυ, *Mileto* urbe Asiæ, vel Cariæ celeberrimę. Tribuitur v. Epitheton *Lanæ Milesiæ*, ceu mollissimæ, apud Hipp. l. de visu. II. 2. & l. de Steril. lib. XI. 28.

MILIARIUM, dicitur vas altum & angustum in balneis ad aquas calefaciendas olim usitatum. Rhod. ad Scribon. n. 60. C. Hofm. c. ad Gal. LL. de U. P. num. 280. Lang. l. 1. ep. 50.

MILIUM, κέγχρος, refertur inter semina *Cerealia* à Gal. 1. de R. V. I. A. t. 18. Sed paucissimum præbet alimentum, estq; magis medicamentum, quàm

quàm alimentum l.7. de S. Fac. h. tit. *Miliacei panes* sunt friabiles, aridi, incommodi ad nutritionem. L.1. de Al. fac. c. 15.

MILLEPEDES, ὄνοι, vide *Asellus*.

*MILPHÆ, *Milphosis*, μίλφαι ἢ μίλφωσις, idem, quod μαδάρωσις, defluvium capillorum è palpebris. Vide *Madarosis*.

MILTOS, μίλτος, dicitur Latinè *Rubrica*, *Minium*, inter terras refertur, vimq; habet exiccandi, detergendi, adstringendi, &c. Meminit Hipp. l. de ulcer. XIV. 5. Duæ v. leguntur *Rubricæ* celebriores, quarum una vocatur μίλτος σινωπικὴ, ἢ σινωπὶς, *Rubrica sinopica*, aut *Minium sinopicum*, Gal. l. 8. de C. M. S. L. c.7. Dioscor. l. 5. c. 111. Altera μίλτος λημνία, *Rubrica Lemnia*, Gal. l.9. de S. Fac. Est & *fabrilis*, sive μίλτος τεκτονικὴ, quæ inferior est *Sinopicâ*, Diosc. d. l. c. 112. Schröd. l. 3. c. 2. in fin. Rul. in Lex.

MILVUS, ἰκτῖνος, vide *Ictis*. Est & nomen piscis volantis, cujus historia, cum usu habetur in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 5. Chiocc. Mus. Calc. sect. 1. p. 76.

MIMO, μιμὼ, idem, quod πίθων πίθηκος, *simia*, Animal quadrupes, digitatum, viviparum, ità dictum, quod hominis mores imitetur instar Mimi, C. Hofm. C. ad Gal. L.I. de U.P. n. 168. & l. 1. V. L. c. 25. Simiæ v. historiam & usum vide apud Aldr. l. 2. de quad. vivip. dig. c. 5.

*MINA, μνᾶ, nomen est ponderis certi, estq; duplex. Una *Mina Attica* & *Ægyptia*, quæ habent uncias sedecim h. e. drachmas 128. altera *Romana*, quæ uncias viginti continet. Gal. l. de pond. & mens. cap. 3. Ægin. tit. eod. Plinius tamen l. 21. H. N. cap. ult. dicit, *Minam* pendere drachmas centum. Quin etiam Fannius: *Mnam* vocitant, nostriq; *Minam* dixere priores, centum hæ sunt drachmæ, citante Castell. μίνα quoq; significare μυρία, id est, *mille*, ait Hesychius, allegante C. Hofm. l. 6. V. L. c. 7.

MINERA, propriè dicitur terra sive materia, ex quâ mineralia, & metallica maximè fiunt, ut *Minera* Solis, Cupri, Antimonii, Schröd. l. 1. c. 2. Rul. Per translationem quoq; *Minera* vocatur *Materia Morbifica*, v. g. *Minera febris*, à recentioribus passim. *Minera Philosophorum* vocatur *Lapis Philosophicus albus operis minoris*, Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 12. *Minera* tropicè dicitur Caussa vel *Materia morbifica* antecedens materialis, contradistincta vapori, & dividitur in Animatam, ac Inanimatã, indicatq; in genere evacuationem, docente Capivaccio, in Compendio Methodi med. cap. 16. seqq. p. 294. seq. Meminit & in prolixiori Methodo medend. c. 16. seqq. p. m. 266. In specie de Incubi *Minera* legatur idem Pract. Medic. l. 1. c. 15. p. m. 515.

MINERALE, duplicem habet significationem: Latam & strictam: Latè sumitur pro omnibus illis corporibus Naturalibus mixtis, quæ non comprehenduntur sub vegetabilibus & Animalibus, & dicuntur aliàs *res Macrocosmicæ*; quarum expositionem sub titulo *Mineralogiæ* tradidit

didit Schröder. l. 3. per tot. Junge Fr. Hofm. in Clav. Strictè v. significat eas res, quæ quidem participant quadantenus de metallis; sed non sunt perfectè talia: unde & *Semimetalla* à quibusdam dicuntur; Schröd. d. l. c. 15. Jung. Libav. T. III. Oper. Deficit a. semper aliqua ex proprietatibus metallorum. Dividuntur à nonnullis in *Majora*, *Media* & *Minora*. Th. Chym. Vol. I. p. 304.

MINERVA, ἀθήνη, nomen Deæ Gentilium, quæ & *Pallas* dicitur. Hanc è Jovis Cerebro natam esse, fabulosum dixit Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. dec. c. 8. Est & nomen medicamenti alicujus externi, Emplastri, quo usum se scripsit Gal. l. 3. de G. M. P. G. c. 2.

MINISTER, ὑπηρέτης, vocatur, qui ægris officia præstat. Dicuntur aliàs 1. aph. 1. οἱ παρεόντες, quos exponit Gal. per τοὺς ὑπηρέτας, in comm. ad h. l. & in c. 2. in 6. Epid. l. 43.

MINIUM, μίλτος, vide *Miltos*. Significat *Rubricam*. Deinde dicitur Saturnus vel plumbum per calcinationem reverberatoriã pręcipitatũ. Schröd. l. 3. c. 13. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Dicitur & Crocus Saturni præcipitatus, Rul. & Johns. Jung. Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 25. Verum dicitur & *Minium nativũ*, quod ex lapide quodam argenteæ venæ permisto fieri & à *Cinnabari* differre docet Diosc. l. 5. c. 109. quod Græcè ἄμμιον vocatur. Jung. Chiocc. Mus. Calc. sect. 4. p. 464. Libav. d. l.

MINORATIO, dicitur levior quædam evacuatio & moderata, sive per alvum, sive per vomitum, quam veteres præmittere solebant in principiis morborum, etiam febrium. Gr. vocatur συρμαϊσμὸς, 2. de artic. t. 51. quamvis mendosè legatur συρμεσμὸς, notante Foës. Oec. pag. 601. Vide *Syrmæa*. De *minorativâ evacuatione* plura lege apud Lang. l. 1. ep. 39. Forest. l. 29. Observ. 12. Schol. & l. 32. O. 6. Schol. Medicamenta *minorativa* sunt eadem, quæ *Lenitiva*. Id. l. 10. Obs. 15. Schol. & l. 32. O. 13. Schol.

MINUTIO, μινύθησις, μείωσις, idem, quod *Imminutio*. Vide *Mejosis*. *Imminutio*, sumitur pro *Extenuatione*. 3. de iis, q. in med. t. 25.

MINUTIÆ, μινυτίαι, circà vocabula, in Medicinâ quidem non semper sunt attendendæ, vide *Micrologia*. Verùm circà res ipsas v. g. circà caussas morborum & usum medicamentorum minimè negligendæ, monente Jul. Alex. not. in Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2.

*MINYA, μινύα. Vide *Rubrum*.

MINYTHESIS, μινύθησις, idem, quod μείωσις, *Imminutionem*, *Extenuationem* significat, de quibus suprà. Loca Hipp. ubi vocabulum hoc usurpavit, vide apud Foës. p. 415.

MIRACULUM, θαῦμα, quid significet, etiam ex aliis Lexicis notum est, videlicet id, cujus ratio, modus & caussa videtur humanam rationem transcendere. Talia quoque inesse naturalibus, aliquoties Gal. docuit;

docuit, præsertim circà generationem hominis & partum, ut & membra utriq; functioni inservientia. Ità ossium dearticulationem quoq; vocat *miraculum* l. 1. de U. P. c. 15. in princ. *Miracula* quoq; sua jactitant Spagyrici, sed plerunq; ineptè & βαναύσως.

Mirach, Arab. idem, quod *Abdomen*. Forest. l. 6. Chir. Obs. 48. Schol. Barthol. l. 1. Anat. in procem.

Misadir, *Mixadir*, id est, *Sal Ammoniacum*. Rul. & Johns. *Misadar*, volatile est, quod volat suis alis & non percipitur. Ideoq; dictum est aquila propter nimiam velocitatem. Th. Chym. Vol. V. p. 68.

Miserere *mei*, ἐλέησον, barbarum nomen, denotans morbum gravissimum Ileon. Vide Eileos. Helm. tr. de flatib. n. 28. Linden. Ex. IIX. §. 59.

Miser, *Miseria*, τλήμων, τλημοσύνη, vel dicitur de ægro & morbo; vel etiam de aliis concurrentibus adversitatibus. Ità Linden. dixit, miseriam esse, incidere in manus imperiti Medici. Ex. XII. §. 1.

Misericordia, ἔλεος, inter affectus animi pertinet, quando alterius malo commovemur, & dolemus. Hæc non semper Medico, præsertim Chirurgo convenit, sed potius expedit, sæpè austeritatem adhibere in tollendis morbis, monente Diet. n. 822. Aliàs rectissimè urget Paracelsus in genere *misericordiam* in Medico, quòd ægris promtè suppetias eundo imitari debeat Deum, de Caducis paragr. 1. in princ.

Mirmidones, Paracelso videntur esse *deliramenta*, phantasmata, *ineptæ speculationes*, tr. de surditate. §. Processus.

Misoptochos, μισόπτωχος, i. e. *odio habens pauperes*. Epitheton *Arthritidis*, quæ est Bacchi & Veneris filia, non nisi rarissimè pauperes invadens & tenuiter viventes, docente Casp. Rejes C. El. q. 88. n. 8. seqq.

Misos, μῖσος. Vide *Odium*.

Missa, ænigmaticè quoq; translata ad *mysterium Lapidis Philosophici*, cujus descriptionem sub formâ *Missæ* proposuisse Nicolaum Melchiorem Cibinensem testatur Libav. Tom. II. Oper. p. 350.

Missadan, est *argentum vivum*. Rul. & Johns.

Misserassi, id est, *gypsum*. Iid.

Missio, à verbo *Mitto*, pro *Emitto*, sumitur frequentissimè pro *Evacuatione*, si jungatur cum Sanguine. *Sanguinis missio*. *Sanguis missus*. Jessen. in pec. tract. h. tit.

Mistio, *Mixtio*, *Mixtura*, *Mistura*, μῖξις, interdum etiam κρᾶσις, latè & strictè accipitur. Latè pro omni *accumulatione* rerum diversarum & simplicium. Ità diversi pulveres, species & medicamenta simplicia solida dicuntur *Misceri*, ubi tamen nulla fit comunicatio aut transitio virtutis propriæ in alterum. *Strictè* v. significat compositionem simplicium diversorum cum unione, quemadmodum hoc ex Physicis con-

constat. Jung. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 383. seqq. & Vol. V. pag. 609. Ex hâc Unione oritur nova veluti qualitas & virtus composita, quæ Temperamentum, κρᾶσις, vocatur. Vide *Crasis*. Chymici ità describunt: *Mistio* est compositio per minima undiquaq;. Ejus species sunt quatuor. *Inceratio*, *Incorporatio*, Colliquatio & Confusio Rul. & Johnf. De his speciebus vide in suis Literis. *Misturæ* quoq; vocantur certæ quædam formulæ remediorum compositorum, inter quas palmam fert *Mistura simplex* s. *Diaphoretica*, de quâ in Dispensatoriis. Legatur Rolfink. Chym. l. 4. sect. 4. per tot. Johnf. in Lex. lib. 2. *Miscere* etiam aliquando poni pro *bibere*, vult Keuchen. not. ad Sammon. pag. 129.

Misy, μίσυ, metallicum recrementum dicitur cum chalcitide cognatũ, & cum chalcitide nascitur, præterquam quòd tenuiorũ sit partiũ. Mentio fit in spuriis ad l. 1. de morb. mul. Hipp. III. 5. *Misy peregrinum* laudat Crito apud Gal. l. 5. de C.M. S.L. c. 7. Ruland. & Johnf. ità descripserunt: quòd sit res metallica ex speciebus chalcanthi, ex humore coagulato, ut chalcitis. Duplex habetur: *Nativum* & *factitium*. Jung. Schröd. l. 3. c. 18. Fr. Hofm. in clav. Chiocc. Mus. Calceol. sect. 4. pag. 476. Rhod. ad Scribon. p. 76.

Mitella, ταινίη, idem, quod *Fascia*, qualis adhibetur ad cubitum fractum Hipp. 1. de artic. t. 51.

Mithridatium, μιθριδάτειον, ità dicitur *Antidotus* à Mithridate Rege inventa & composita, quâ se à venenis tutum servasse dicitur. Verùm variæ ejus prostant compositiones; de quibus apud Gal. in libr. de antidotis, nec non in Dispensatoriis. Nobis videntur, salvâ aliorum authoritate, quò grandiores, eò inconcinniores & ineptiores formulæ. Quænam simplicissima fuerit, tradit Plin. l. 23. c. 8. & ex hoc Keuchen. not. ad Sammon. p. 293. Paracelf. quemadmodum plurimis aliis terminis abusus, ità etiam hoc quoq; ænigmaticam & mysticam tribuens significationem, quando finxit *Mithridatium Olympi* & *Theriacam cœlestem*, i. e. misturam sideream arcanam, l. 1. Philof. sagac.

Mitigatio, παρηγορία, πράϋνσις, idem, quod *Lenitio*. *Mitigatoria* remedia vel *mitigantia* eadem cum *Anodynis*, Gr. παρηγορικὰ, quæ dolorem leniunt. Vide *Anodynos*. Quædam sunt per se, quædam per accidens talia, Gal. l. 2. de S. Fac. c. 14. Dicuntur & λυσίπονα, παυσίπονα. Rul. & Johnf. *Mitigativum magnum* vocat Paracelf. quod ex *Sedativis Quintis essentiis* parari debet l. 2. de morb. ament. c. 5. à verbo παρηγορέω, de quo vide Foëf. p. 487. & Dieterich. num. 656.

Mitulus, mendosè pro *Mytulus*, vide infrà.

Miva, est nomen medicamenti, quod vel idem, cum Syrupo, vel eidem valdè simile. In Officinis occurrunt *Miva cydonior. simplex* & *Compos.* de quibus vide Dispensatoria.

Mixæ-

Mixæthria, *Mixæthrion*; μιξαιθρία, μιξαίθριον; dicitur constitutio temporis serena intermixta cum pluviis. Hipp. l. 1. Epid. s. 2. t. 4. Jung. Foës. Oec. p. 416.

Mixopyos, μιξόπυος, *pure permixtus*. Dicitur de urinâ apud Hippocr. d. l. t. 42.

Mixtio, *Mixtus*. Vide *Mistio*.

*Mna, μνᾶ, idem, quod *Mina*. Vide p. 2.

Mnasæi *pharmacon*; μνασαίου φάρμακον, emplastrum est ab authore *Mnasæa*, secundo ordine emolliens, cujus descriptio habetur apud Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 4. Paulò aliter Æginet. l. 7. c. 17. *Mnasæas* a. fuit Methodicæ sectæ auctor. Gal. Introduct. c. 4.

Mneme, *Mnemoneuticos*, μνήμη, μνημονευτικός. Vide *Memoria*.

Mobilis, εὐκίνητος. Vide *Eucinetos*.

*Mochlia, μοχλία; μοχλεία, vocatur reductio ossium à loco præternaturali ad naturalem, Gal. in def. Derivatur à μοχλὸς, *vectis*; unde μόχλευσις dicitur *molitio per vectem* Hipp. 2. de fract. t. 50. & c. 3. t. 40. 47. 1. de artic. t. 21. & c. 4. t. 57. 58. Foës. p. 418. μόχλιον idem, quod μοχλίσκος, *parvam vectem* significat. Ægin. l. 7. c. 107. De *Hoplomochlio*, vide suprà lit. H. Hipp. libellum Chirurgicum quoque scripsit & inscripsit μοχλικός. *Vectiarius*. Jung. Gal. c. 1. in 1. Prorrhet. t. 4.

Mochthos, μόχθος, idem, quod πόνος, *Labor*, vide *Labor*. Adjectivum μοχθηρὸς, *laboriosus*, item, *malus*. Hipp. 2. aph. 27. Diet. n. 555.

Moderatus, σύμμετρος, idem, quod μέτριος, dicitur de omni eo, quod propriam suam naturam obtinet, quemadmodum *Immoderatus* de omni, quod suam naturam relinquit. Gal. l. 2. de dign. puls. c. 3. circà fin.

Modios; μόδιος, *modius*, mensura dicitur, continens sedecim sextarios. Gorr. Gal. l. de pond. & mens. c. 5. Vide *Symmetria*.

*Modus, τρόπος, vocabulum multiplicem & variam habens notionem, uti notavit Gal. 3. in 1. Epid. t. 1. & alibi. Usitatissima significatio illa est, quando notat *conditionem*, differentiam, *formam*, vel certam circumscriptionem, indolem ac *rationem* alicujus rei. Huc pertinet recentiorum nonnullorum *Modus substantiæ*, qui nihil aliud est, quàm certa ratio materiæ ex particularum componentium quantitate, figurâ atq; positurâ resultans. Linden. Ex. XIII. §. 333. Jung. Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 32. It à τρόπου διαίτης, *victus ratio*, & τρόποι φαρμάκων, medicamentorum *differentiæ* ac species dicuntur Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 62. l. de dec. orn. IIX. 11. l. 2. Epid. s. III. 40. quemadmodum & ratio applicandi dicitur *Modus utendi*, de quo vide Schröder. l. 1. c. 31. Imò ipsarum partium naturas diversas vocat Idem τρόπους, XIX. 6. De morborum *differentiis* quoque frequentissimè usurpatur ab eodem, quæ loca collegit Foës. in Oec. p. 246.

argenti fiunt mediante *molitura*, S. Arc. Chym. l. 4. c. 10. & 11. Tropicè *molere* quoq; idem significat, quod *Coire*. Rolfink. de Part. genit. P. 1. c. 1.

MOLLICINUS, μαλθακώδης, epitheton medicamentorum, quæ connatam humiditatem habent, qualis est in pinguibus singulisq; oleosis medicamentis &c. Galen. l. 4. de C. M. P. G. c. 5.

* MOLLIS, μαλακὸς, μαλθακὸς. Vide *Malacos*.

MOLLITORIUS, μαλακτικὸς, idem, quod *Emolliens*. Legitur apud For. l. 3. Chir. Obs. 9. Schol.

MOLLUCA, dicitur *Cancer*, cui amissâ veteri crustâ nova subit tenera. Linden. Ex. VI. §. 4.

*MOLLUSCUM, idem, quod μαλάκιον. Vide *Malacion*. Lind. d. l.

MOLOCH, Chymistis vocatur Saturninus, sive *plumbeus Catinus*, per quem in igni fervente argentum vivum trajicitur. Libav. tr. de Igne natur. c. 35. Tom. II. Oper. p. 72.

MOLOCHINE, μολοχίνη, epitheton *Emplastri* cujusdam *viridis*, apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2. ferè ad fin. à μολόχη, quod idem est, ac μαλάχη, & significat *malvam*. Gorr.

MOLOCHITES, vide *Malachites*.

MOLOPS, μώλωψ, propriè dicitur *vibex*, cutis sugillata ex verberib⁹. Transfertur tamen etiam ad maculas rubras febrium quarundam malignarum. For. l. 6. Obs. 39. Schol. & l. 5. Chirurg. Obs. 9. in Schol. marg.

MOLUMÆ, μολοῦμαι, idem, quod μολέω, *procedo*, venio. Legitur apud Hippocr. Coac. t. 511. quamvis Foës. & Jonston. in Annot. ad h. l. de hâc lectione dubitent.

MOLYBDÆNA, μολύβδαινα, *Plumbago*, idem, quod Galena. Vide *Galena*, *Lithargyrium*.

MOLYBDETIS, μολυβδῖτις, epitheton alicujus *Lithargyrii*. Vide *Lithargyros*, Gorr.

MOLYBDOCHROS, & *Molebdochrus*, μολυβδοχρὼς, μολυβδόχρους, dicitur *plumbeus colore*, usurpaturq; de iis, qui lienosi sunt, Lang. l. 1. ep. 11. Legitur & apud Dioscor. l. 5. c. 100. de *plumbaginis specie pejori*.

MOLYBDOEIDES, μολυβδοειδὴς, *Plumbarius*, Epitheton *Lapidis* sic dicti à *plumbi* similitudine, viribus iisdem præditi, quibus & plumbi scoria, sive recrementum. Quid verò sit, nemo veterum explicavit, Gorr. An fortassis ipsa Minera plumbi ità dicitur?

MOLYBDOS, μόλυβδος, *Plumbum*. Vocatur Metallum vilissimum, constans ex multo mercurio, sulphure indigesto, sale aluminoso, ponderosissimum, cujus historiam, præparandiq; varietatem ad usum Medicum vide apud Schröd. l. 3. c. 13. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Rul. & Johns. in Lex. Jung. & alios Authores. Libav. Apud Chymicos dicitur *Saturnus*, signoque ♄ notatur. Rolf. in pec. disput. h. t. Hipp. quoq; aliquoties meminit μολίβδου, *plumbi*, ad usum externum in curatione Polyporum, l. 2. de morb. XXXIII. 22. XXXIV. 9. 28. 34. de sterilit. XV. 8. alibiq; Foës. p. 415.

MOLYNOMÆ, *Molyomæ*, μωλύνομαι, μωλύομαι, Hipp. significat sensim *disparco*, *evanesco*, & usurpatur de tumoribus, aut calore remittentibus & evanescentibus frequenter, v. g. l. 1. Epid. s. 2. t. 38. (quamvis in nonnullis legatur μελαινόμενα, aut μὴ λυόμενα, absque ratione, animadvertente Foës.) l. 2. s. 11. 17. l. 6. s. 2. t. 46. l. 7, aliquoties. Vide Foës. d. l. p. 423.

MOLYNSIS, μόλυνσις, dicitur *imperfecta* & insufficiens *Elixatio*, ex Aristot. l. 4. Meteor. c. 3. quando ob defectum caloris, aut propter copiam humoris, in eo, quod coquitur, coctio perfecta fieri nequit. Gorr.

MOLYZA, μώλυζα, vocatur vel *caput allii*, vel *allium* simplex caput habens, & non in plura divisum, Gal. in Expos. voc. Hipp. Occurrit sæpius in Hipp. in libb. de morb. mul. & de sterilit. quæ loca vide apud Foës. d. l.

MONÆ, Paracelso idem, quod *Nates*, Scholiis in Libros de Urinis, in append. Tom. V.

MONARCHIA, μοναρχία, hujus vocabuli propria significatio spectat ad Politicos. Translatum verò à Paracelso & Helmontio ad ipsam Medicinam non minus obscurè, quàm abusivè, dum ille non modò tres *Monarchias* corporum naturalium asseruit: primam *Monarchiam* mundi: alteram maris: tertiam fœminæ, Paramir. l. 4. & alibi sæpius; ad quas spectant tres *Monarchiæ* medicinæ & remediorũ, passim in scriptis; sed & non veritus est, semetipsum *Monarcham* dicere illius *Monarchiæ Medicæ*, Fragment. libri quatuor; columnar. Medicinæ, &c. Hic verò similiter tres *Monarchias* corporum statuit: Animalem, Vegetabilem, & Mineralem, tr. Tartarus non in potu, n. 3.

MONAS, μονὰς, *unitas*. Terminus Spagyricus, & Hieroglyphicus, dum ex uno ad unum omnia deducere conantur. Vide Theatr. Chymic. Vol. II. p. 183. seq. Vocatur & aliis *Clissus*, vel *Elixir*, quando extractæ partes ex simplici iterum copulantur, quam operationem Philosophi & Arcanorum Professores *unitatem ex Triade*; alii *Circulum ex quadrato* dicunt. Libav. Alch. Pharm. c. 27.

MONEDULA, nomen avis, Aristoteli λύκος, *Lupus*, dictæ, quæ est species *Graculi*, qui Gr. κολοιὸς in genere vocatur, cujus historiam vide in Aldrov. l. 12. Ornith. c. 9.

MONETA, νόμισμα, quid significet, aliàs notum est. Dicitur Galeno tessera, vel symbolon, in qualibet urbe emtionis & venditionis, l. 2. de diff. puls. c. 5. Tales metallicas *monetas* excusas cum imaginibus progressu temporis in lapides fuisse transmutatas, legitur in Th. Chym. Vol. I. p. 496. & 556.

MONOCOLON. Parac. videtur appellare *Intestinum cœcum*, Paramir. l. 3. item Monoculum.

MONOCEROS, μονοκερὼς, Lat. *Unicornis*, nomen animalis, & prominentiæ illius osseæ, quæ ex animali illo excrescere creditur, & pro singularissimo

rissimo Alexipharmaco habetur, Latine *Unicornu*. Verùm quantis adhuc dubiis & scrupulis implicata sit hæc de *Unicornu* historiâ, legi poterit apud Aldrov. l. 1. de quadruped c. 6. Casp. Reies C. Elys. q. 67. Schröder. l. 5. cl. 1. n. 39. Fr. Hofmann. in Clav. ad hunc loc. qui existimat, *Unicornu*, quod hodieque in diversis locis asservatur, esse nihil aliud, quàm dentem Balænæ. Verùm tamen Unicornu dari, existimat Chiocc. Mus. Calc. sect. 6. pag. 687. Aliàs datur & *Unicornu fossile, Lapis Ceratites, Ebur fossile*, estque lapis colore & levore cornu referens, interdum & formâ ipsâ, Schröder. l. 3. c. 8 n. 21. Fr. Hofm. ad h. l. Medicamentum quoq; Chymicum ex Auro paratum, quod aliàs Manna Solaris dicitur, appellatur quoque *Unicornu Solare*, Schröder. l. 3. c. 9. Johnf. l. 2. Lex. Chym. qui & ex Mynsichto *Unicorni Mineralis* facit mentionem.

*Monoemeros, μονοήμερ☉, epitheton *Collyriorum*, quæ *unius diei* spacio ophthalmias curare possunt, Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 2. Circà illorum usum tamen cautelâ opus est, ne adhibeantur, ubi plenitudo toti[9] corporis peccat. Nam quia facultate frigida sunt, obstruunt, densantque meat[9], &, si copia humoris in oculis fuerit, in causâ sunt plerunq; ut tunica, κερατοειδὴς, rumpatur. Gorr. Cast.

Monomachia, μονομαχία, vide *Duellum*. *Monomachon* quoq; vocatur *Intestinum cœcum* in spuriis Galeni l. de compag. membr. sive de nat. hum.

Monomelon, μονόμηλον, est nomen *Collyrii* μονημέρου, itâ dicti, quòd unicâ *specilli*, Gr. μήλη vocati, inductione oculorum inflammationi medeatur, cujus descriptio habetur in Aëtio. Gorræus.

Mononycha, μονώνυχα. Vide *Monycha*.

Monopagia, idem, quod *Hemicrania*. Valesc. de Tarãt. Phil. Pharm. l. 1. c. 7.

Monophagia, μονοφαγία, vocatur, quando quis solus comedit, mos Dynastis familiaris. Differt à μονοσιτία, C. Hofm. ad Gal. LI. de U. P. n. 506.

Monorchis, μόνορχις, qui unum habet testiculum. Rolf. de part. genital. Part. 1. c. 11.

Monositia, μονοσιτία, dicitur, quando quis semel tantùm de die cibum capit, à verbo μονοσιτέω, idque de cœnâ intelligendum esse, patet ex opposito ἀριστᾶν, *prandere*, l. de veter. medic. XIIX. 4. 6. 12. 13. Meminit & Hippocr. illius verbi 1. de R. V. I. A. t. 20. & c. 2, t. 22. 27. l. 3. de diæt. III. 2.

Monoxylon, μονόξυλον, vocatur navicula, ex uno ligno vel arbore cavatâ parata. Occurrit apud Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXVII. 7.

Mons, ὄρ☉, hujus vocis significatio ex aliis quoq; Dictionariis nota est. Ad Medicinam tamẽ spectat ej[9] quoq; consideratio, cùm propter subjectum, tùm propter materiam medicam. Itâ *montes*, nisi peculiaris peccet aëris contagio, gaudent aëre puriori, & privilegiũ vitæ longioris præ se ferùnt, Helm. tr *Mons Domini* in fin. Quodsi tamen à Septentrione

trione regioni adjacent, in his aquilones veluti perturbant, ac morbos faciunt, Hipp. l. 2. de diæt. ll. 11.12. Jung. l.d. A.L. & Aq. LV. 3. seqq. Sic & herbæ, animalia, & aves, quæ *montana loca* occupant, habentur pro salubrioribus utplurimùm, Gal. in LL. de Al. fac. & de atten. victu.

*Mons Siliceus, Helmontio dicitur solea, stratum, sive terræ intercapedo, in quâ saxa, lapides, ac mineralia universa ortum suum ex aquâ desumunt, tr. de Lithiaf. c. 1. n. 7. Junge tr. Terra, n. 3. 4. Per metaphoram pars superior externa pudendi muliebris vocatur *Mons Veneris*. Rolf. l. de part. gen. P. II. c. 35. Quid per *montes Philosophorum* Spagyricorum sit intelligendũ, lector hariolet ur ipse è Th. Chym. Vol. VI. p. 550. Libav. scribit, *Montibus* comparari *alembicos*, & superiorem partem sublimatorii. Tom. II. Oper. p. 247.

Monstratio, δεῖξις, idem, quod *Demonstratio*. Hæc, si ocularis fuerit, interdum plus præstat, quàm præcepta, præsertim in Chirurgicis, argumento Gal. c. 4. de artic. t. 47.

*Monstrum, τέρας, quid significet, è Physicis petendum. Est enim nihil aliud, quàm *erratum naturæ*, sive effectus naturalis, à solitâ & rectâ dispositione specificâ degenerans. Rul. videtur strictius accepisse, quando descripsit *Monstra* per orta quædã præter naturam animantia, quæ cœlum excludit ovo suæ putrefactionis, illicitæ ac nefandæ commixtionis. Variorum *monstrorum* observationes petantur ex earundem scriptoribus, v. g. Schenkio, Ephemerid. Nat. Curios. C. Rejes C. El. q. 45. &c.

Montanus, ὄρειος. Vide *Mons*.

Monticola, ὄρειος, idẽ, quod *Montanus*, dicitur de iis, quæ vel gignuntur, vel degunt in montibus, v. g. Aves *monticolæ*. Gal. l. 4. de san. tu. c. 4.

Montifringilla, ὀρόσπιζος, nomen aviculæ montanæ, cujus historiam tradit Aldrov. l. 18. Ornith. c. 7. Hîc loci sub finem autumni copiosissimæ capiuntur, & in mensâ apponuntur.

Monycha, μώνυχα, contractè pro μονόνυχα, h. e. μόνον ὄνυχα habentia, dicuntur animalia solidam ungulam unicam habentia, uti sunt equi. Latine *Solipeda*, aut *solungvia*, sive *solidungvia*. Hipp. 1. de artic. t. 28. Gal. in comm. ad h. l. Foës. p. 423.

*Mora, διατριβή, vide *Diatribo*. *Mora* illicita ignavorum est, Linden. Ex. VI. §. 15. *Mora* quoq; dicitur id, quod Hipp. Gr. vocat τρίβος, i. e. attritionem, h. e. callo obduratam partem, & longiori attritione, sumiturq; pro ipso callo 1. de artic. t. 21. Galen. in comm. ad h. l. Foës. p. 822. Ità quoq; accepisse videtur Paracels. quando *Moram* inter symptomata morbi Gallici retulit, conjungens Attritis, l. 5. de sympt. var. morb. Gallic. c. 9.

Morbilli, nomen à recentioribus inventum, q. d. *Parvus morbus*, vel parva pestis, significat minutissimas pustulas, cum maculis rubentibus, aut quandoq; purpureis aut livescentibus, obortas à sanguinis portioni-

tionibus tenuioribus, ichorescentibus, à primâ nativitate delitescentibus, scatenti p. n. fermentatione cum aliquali coagulatione conjunctâ. Quorum historiam ex recentioribus optimè descripsit Willis de febr. c. 15. Jung. Fr. Piens h. t. Part. Sp. c. 8. An veterib⁹ fuerint cogniti *Morbilli*, non mihi videtur quæstio tanti momenti, quanti olim habita. Quidni enim comprehendi potuerunt sub nomine ἐκθυμάτων, vel ἐξανθημάτων? Pertinent inter Morbos Epidemicos, malignos, infantibus familiares, quamvis nec adultos immunes esse, experientia hoc ipso tempore, quo hæc scripsi, testetur in viciniâ. Rul. Dorn. Johns. confusè descripserunt. *Morbilli* sunt pustulæ Venereæ: item puerorum albæ, vari, ecthymata, pituitæ eruptiones, ecbrasmata.

*Morbus, νόσος, νοῦσος, νόσημα, terminus in Medicinâ adeò frequens, & notus, ut vix, ac ne vix quidem ullus alius sit frequentior. Generaliter significat omne id, quicquid homini molestiam affert. Hipp. l. de flatib. II. 8. quam etiam calculo suo comprobat Lind. Ex. XV. §. 79. 80. Specialiter v. & accuratius describitur, quòd sit dispositio p. n. sive status p. n. corporis humani, & ejusdem partium, à quo actio primùm læditur, Gal. l. de diff. sympt. c. 1. & l. 1. de diff. morb. c. 7. quam definitionem expositam clarius reperies in nostris Dogm. Med. Gen. P. II. c. 2. dogm. 1. 2. seqq. p. 110. seqq. Plura qui desiderat de notione *Morbi*, videat C. Hofm. Montani, aliorumque scripta, jungatque Diet. n. 576. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. sect. 2. c. 8. & 9. Ità & *morborum* differentias essentiales, accidentales, speciales denominationes vide passim in scriptis medicis, præsertim Sennert. & Jonston in Syntagm. Medic. Practic.

*Morbidus, *Morbosus*, νοσερὸς, νοσώδης, idem, quod *Valetudinarius*, dicitur partim de eo, qui actu ægrotat, partim etiam, qui ad morbosam dispositionem inclinat. Vide Diet. n. 575. 577.

*Mordax, *Mordicans*, *Mordicatio*, δακνὸς, δάκνων, δῆξις. Vide *Dacno*.

Mordilapides, Græcè dici possent δακόλιθοι, vocantur pisciculi quidam, suntque species *fundulorum*, sed vilior. Meminit Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 7.

Mores, τὰ ἤθη. Vide *Mos*.

*Moretarium, idem, quod *Mortarium*. Rhod. in Lex. Scrib. p. 411.

Moretus, dicitur species Julepi, estque potionis genus ex aromaticis, aliisque confortantibus commixtum, addito ad gratum saporem saccharo, vel syrupo. In specie verò ità vocatur à *Moris*, vel *Diamoro* ingrediente. Schröder. l. 2. c. 64.

Morion, μόριον, particula. Sumitur tamen sæpè pro *Parte* in genere. Vide *Meros*.

Mormyros, μορμύρος, vocatur piscis quidam marinus, cujus historiam, cum usu in cibis exhibet Aldrov. l. 2. de Pisc. c. 19. Dicitur & μορμύλος.

Moro, *morus*, vocatur apostema carnis, ad similitudinem mori. Rul. Dorn. & Johns.

Morochthos, μόροχθος, μόροξος, Galen. l. 9. de S. F. Dicitur Lapis quidam mollior, candidus, ita, ut eo lineæ ducantur, cujus descriptionem tradit Dioscor. l. 5. c. 152. ubi & *Galaxiam*, ut & *Leucographida* appellari docet, quamvis ipse de Galactite seorsim egerit Jung. Chiocc. Mus. Calceol. s. 3. pag. 275. seqq. Schröder. *Osteocollæ* hoc nomen ex Matthiolo attribuit, l. 3 c. 8. n. 15. Nasci in Saxoniâ, præcipuè Hildesheimii, testatur Rul. in Lex.

*__Morosis__, μώρωσις, *Moria*, μωρία. Vide *Fatuitas*.

Morosus, δυσάνιος. Vide *Dysanios*.

Moroxos, μόροξος, idem, quod *Morochthus*, de quo p. 2.

Morphæa, *Morphea*, species *Lepræ*, *Albaræ* non absimilis, Dorn. Rul. & Johns. Idem, quod *Alphus*. Vide suprà lit. A. *Morphea* differt à leprâ, quòd hæc sit in carne; illa verò in cute. Forest. l. 5. Obs. Chir. 2. Schol.

Morphe, μορφὴ, significat *formam*, præsertim externam & accidentalem. Vide *Forma*.

Morphnos, μόρφνος, nomen avis, ad *Aquilas* pertinentis, quæ & *Anaticida*, *Clangos*, *Plangos*, dicitur, cujus historiam tradit Aldrov. l. 2. Ornith. c. 8. & 9.

Mors, θάνατος, quid significet, è Physicis constat, videlicet dissolutionem animæ & corporis in animalibus; quam cur neget Kergerus, vide in ejus tract. de ferm. sect. 1. c. 6. Nec malè *mors* describitur, quòd sit defectus vitæ, aut extinctio caloris nativi, Dietr. Jatr. n. 384. Item omnimoda naturæ prostratio, Gal. l. 3. de cris. Parac. vocat *Mortem* ultimam materiam morbi. Estque duplex: Lenta, & Violenta. *Mors Chymistica* dicitur corruptio artificialis corporum insensatorum, consistens in separatione spirituum & animarum eorundem in sui ternarii ad unitatis reductionem, h. e. ad potiorem vitam, licèt non perpetuam, excellentiorem tamen eâ, quam à naturâ prius habebant, uti describitur in Th. Ch. Vol. I. p 360. *Mortis naturalis* terminum prorogare, quòd sit in Medici potestate, rectissimè negat Casp. Reies C. El. q. 26. n. 4. & 6. Idem etiam docet, quâ ratione Medicus *mortem* prædicere debeat? q. 11.

Morsellus, *Morsulus*, terminus Pharmaceuticus, significans genus medicamenti siccum saccharatum, quod & *Lozonga*, *Lozengia*, *Pasta Regia* vocatur, item *Tabula*, vel *Tabulatum*. Descriptionem pete ex Weker. Antidot. Gen. l. 1. c. 42. P. Morell. de form. remed. l. 1. sect. 3. c. 1. seqq. Schröd. l. 2. c. 69.

Morsus, δῆξις, δηγμὸς, δῆγμα, vide *Degmos*. Propriè significat solutionem continui in partibus mollibus factam, per dentium impressionem. Huc pertinent *Morsus canis* rabidi, lupi, viperarum, quin & hominum. Metaphoricè v. usurpatur de omni dolore acerbiori, Rhod. in Lexic. Scribon. p. 411. *Morsiuncula* diminutivum est, & sumitur de dolore den-

dentium infantili. Græc. ὀδαξισμός. Dieter. n. 597.

Mortalis, dupliciter sumitur: 1. subjectivè de omni corpore naturali vivo, quod etiam morti subjectum est. In specie Homines κατ' ἐξοχὴν dicuntur *Mortales*, Gr. θνητοί. 2. significativè, & effectivè, Gr. θανατώδης, & ità idem est, quod *Lethalis*. Vide *Funestus*.

Mortariolum, ὅλμισκος, dicitur de cavitatibus, quibus dentes sunt ininfixi, Gr. βόθρια aliàs dictis, Lat. *Alveoli, præsepiola, Mortariola*, Barthol. libell. 4. Anat. c. 9. *Mortariolum* quoq; est modiolus catillorum cinereorum formandorum, in lati circuli modum, vel pertusi catini ex orichalco plerunq; factus. Hoc *mortariolum* comitatur *pila*, (vulgò *Monachus*) quæ est pistillum cum tubere rotundo, ex basi latâ mediâ prominente, cujus incussu catilli fovea formatur. Sed ad catillos majores, h. e. majorem naturæ copiam capientes formandos, utimur circulo ferreo, & conveniente pilâ foveam producimus. Rul. & Johns.

Mortarium, ὅλμος, instrumentum & vas Coquis, Pharmacopœis, Chirurgis usitatum, in quo res cum pilâ vel pistillo tunduntur, aut teruntur, Rhod. ad Scribon. n. 111. Parantur ex ligno, ferro, orichalco, plumbo, vitro, &c. Meminit Galen. l. 1. de antid. cap. 15. & alibi. *Plumbei mortarii* usus esse solet ad unguenta & emplastra conficienda, ulceribus malignis & cancrosis accommodata, quia plumbum argenti vivi est particeps, Lang. l. 2. ep. 47. Legitur & *Moretarium*, Rhod. in Lex. Scrib. p. 411.

*Mortiferus, idem, quod *Lethalis, Funestus*, νεκρώδης, θανατώδης. Ità *facies Hippocratica* vocatur *Mortifera*. Galen. 1. prognost. t. 7. & 8.

Mortificatio, νέκρωσις, dicitur caloris nativi in corpore vel parte aliquâ extinctio, qualis contingit in sphacelo post gangrænam. Dicitur & *Sideratio*. Vide Forest. l. 1. Chirurg. obs. 13. Schol.

Morum, Pathalogicâ significatione idem est, quod *Thymus*, vel ei similis affectus, videlicet ruber, cruentusque tumor, morum fructum referens, in partibus genitalibus viri & fœminæ, post concubitum aut deambulationes, juxtà nonnullos etiam in aliis corporis partibus mollioribus, v. gr. in facie & sede obortus, Ingrass. comm. ad Avicenn. de tum. p. n. p. 264.

Mosa, dicitur edulium & pulmentum usitatissimum in Germaniâ, ex farinâ triticeâ, vel Zeâ paratum cum lacte, quô non solùm rustici utuntur, sed & penè omnes matres & nutrices infantes replent & infarciunt, cum hypochondriorum tensione, & epilepsiæ periculo, rectissimè animadvertente & reprobante J. Alex. l. 8. Sal. c. 10. & not. in Gal. l. 1. de Al. fac. c. 5.

* Mos, ἦθος, τρόπος, accipitur vel de animi proprietatibus. Ità Gal. libellum scripsit, quòd animi *mores* sequan-

motus animales, diversimodè præternaturales, v.g. Convulsivi, sive Clonici, Tremor, Palpitatio, &c. *Motus* quoque corporis localis excessivus, violentus, aut deficiens pertinet inter caussas morbificas, noxam variam inferens, uti patet ex Charlton. Ex. Pathol. VII. Hildan. Ep. 92. Rolf. O. & M.M. Sp. l. 2. s. 3. c. 53. Ità quoque de humoribus ipsis sæpè occurrit, quòd *moveantur*, sive *motus* humorum vitiosi dentur, curativè Hipp. sæpè usurpaverit τὸ κινέειν, *movere*, pro evacuatione aliquâ insigni in aphorismis, & alibi. Vide Foës. p. 338. Dieter. n. 463. 464. In Pharmacevticis, Chymicis dantur varii *motus artificiales*, quos omnes exponere, non est nostri instituti.

Mucharum, *Mucarum*, vocabulum est barbarum, significans vel *infusionem rosarum*, cum aquâ fervente factam, & aliquoties iteratam, vel infusionem ejusmodi cum saccharo in consistentiam *syrupi* redactam & coctam. Estque duplex: *Perfectum*, & *Imperfectum*. Ex *imperfecto*, qui ex duabus saltem infusionibus constat, fit *Syrupus Rosarum simplex*. Ex perfecto, h. e. ex multis infusionibus fit *syrupus rosatus solutivus simplex*, videlicet sine additione aliorum simplicium Purgantium, v.g. Rhabarb. Agaric. &c. Hildan. Cent. 6. obs. 29. In Dispensatoriis occurrit descriptio *Muchari perfecti*. Lang. tradit *Mucharum compositum*, l. 3. ep. 1. c. 4. Libavii conjectura saltem est ingeniosa, quòd *Muchara* videntur dicta ἀπὸ τῦ μυχῦ, quod significat intimum locum, *penetrale*, & αἴρομαι τὸ ὕψῶ, quasi sit arcanum exaltatum frequentib' infusionibus. Alchym. Pharm. c. 24. fin.

*Mucilago, item *Mucago*, vocatur liquor viscosus & glutinosus. Estq; triplex: Naturalis, Præternaturalis, & Artificialis. Ad primam pertinet *liquor nutricius*, quemadmodum & Langius liquorem articulorum vocat *Mucilaginem*, l. 1. ep. 3. item *mucus intestinorum*, Bartholin. l. 1. Anat. c. 10. Ad secundam *mucilago Tartarea*, ex quâ Tartarus in urinis generatur, de quâ sæpius Paracels. meminit in Tract. de Urinis, & alibi. Ad tertiam Extractæ *Mucilagines* ex seminibus, v.g. *Psyllii*, Gal. l. 7. de C.M.S.L. c. 4. Cydoniorum, &c.

* Mucor, idem, quod *Mucus*, *Mucosus humor*, coincidit ferè cum vocab. *Mucilago*, nisi quod *Mucus* & *Mucor* accipi usitatius soleat de excremētitio humore viscido', qualis est, qui à capite destillat in coryzâ, gravedine, aliisque catarrhis, Gal. l. 2. de nat. fac. 9. Gr. βλέννα, μύξα. Vide *Blenna*. Jung. Dieterich. Jatr. n. 558.

* Mucro, αἰχμὴ, τὸ ὀξὺ, propriè significat *cuspidem* gladii, cultri, vel lanceæ. Tropicè verò dicitur de acutâ parte cordis, quæ tantum protenditur, quantum cordis magnitudo occupat spacii. Galen. l. 2. de H. & Pl. dec. 4. Gr. dicitur κορυφή.

Mucronatus, epitheton *Cartilaginis* in pectore, quæ & *Ensiformis*, Græc. ξιφοειδὴς dicitur. Vide *Cartilago ensiformis*.

Mugil, κέφαλος. Vide *Cephalos*.

Mulæ, dicuntur *pustulæ*, ex frigore vel calore ortæ. Dorn. in Diction. Rul. & Johns. in Lex.

*Muliebris, *Mulier*, γυναικεῖος, γυνή. Vide *Gynæceia, Gyne*. Chymici *Mulierem* vocant *Mercurium*, sive Argentum vivum, quemadmodum *Sulphur Maritum*, Th. Chym. Vol. VI. p. 179. Libav. Tom. II. oper. p. 395.

Mullus, τρίγλη, vocatur piscis marin⁹, vel potius littoralis, squamosus, de quo Gal. l. 3. de Al. fac. c. 17. item l. 11. de S. F. §. Draco marinus. J. Al. l. 14. Sal. c. 6. Prolixiorem verò ej⁹ historiam tradit Aldrov. l. 2. de Pisc. c. 1.

*Mulsa, *Mulsum*, ὑδρόμελι, μελίκρατον. Vide *Hydromeli*.

Multiparus, πολυτόκος, epitheton animalium, multos fœtus gignentium, Eadem sunt, quæ πολύσπερμα, sive multo semine prædita. C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 1044.

Multipedæ, πολύποδες, idem, quod *Millepedæ*, insecta, quæ aliàs *Aselli* dicuntur, ὄνισκοι. Vide *Asellus*.

Multiplicatio, πολλαπλασιασμὸς, præter vulgarem & generalem significationem, quâ res dicuntur vel corporaliter, vel virtualiter augeri & propagari, frequenter usurpatur à Spagyricis, præsertim in negotio Lapidis Philosophici, quamvis diversæ occurrant descriptiones, v. g. *Multiplicatio* nihil aliud est, quàm evacuationum reiteratio, continuatioque, Th. Chym. Vol. I. p. 294. *Multiplicatio* est evacuatæ rei super terram suam reductio, ut munditiæ spiritus oriatur, d. l. p. 313. 447. *Multiplicatio* est res, quæ facit augmentum medicinæ in colore, odore, virtute, & quantitate. Nam est ignis, qui excitatus nunquam moritur, sed semper tecum habitat, cujus una scintilla potest excitare plus ignis in virtute *multiplicati*, Vol. II. p. 116. Modos *multiplicandi* in lapide vide Vol. III. p. 38. 397. Vol. IV. p. 408. Vol. VI. p. 150. 429. 554. Jung. Libav. Tom. II. Oper. p. 360. 409. 418. 441.

*Multitudo, πλῆθος, idem, quod *Plenitudo, Plethora*. Vide infrà suo loco.

Mulus, *Mula*, ἡμίονος, ἀστράβη, vocatur animal quadrupes, quod communiter peperit equa ex asini coitu; quamvis & ex asinâ & equo, item ex onagro & equâ generari possint. Historiam *muli* utriusq; sexûs prolixè tradit cum usu Aldrov. l. 1. de quadrup. c. 4. Usum docet Schröd. l. 5. cl. 1. n. 28. *Mulam* recens ex equâ natam aliâ mulâ gravidam recenset ex Nierenberg. C. Reies C. El. q. 36. n. 28. & ex hoc Eph. N. C. A. I. O. 36. Paracelso *Mulus* quoque significat *Morbum Gallicum*, l. 3. Chirurg. magnæ. c. 1.

Mumia, vocabulum est Arabicum, vel Persicum, sed hodieque variæ significationis. Vel enim significat *Pissaphalthum*, vel liquamen quoddam, in sepulchris inventum, in quibus hominum cadavera aromatib⁹ condita per multos annos servata fuerunt: vel ipsum cadaver humanum

ità conditum, & ſub arenâ Solis torrefactum. Imò non ſolùm caro humana ſiccata, & condita, ſed & quæ in ſalia occiſa vim ſanādi habēs, quæ & *Mumia patibuli* vocatur, Schröd. l. 5. cl. 1. n. 23. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. (qui rectiſſimè judicavit, nos optimâ ratione poſſe carere hoc medicamento ſuſpecto & nauſeabundo) Chiocc. Muſ. Calc. ſect. 6. p. 696. Rul. & Johnſ. l. 2. Beker. Microc. Med. l. 2. c. 6. & noviſſimè Dn. Wurfbain. Diſp. de Medic. ex homine deſumptis. Parac. tamen & Helmontius (quos alii poſteà ſecuti ſunt) ad alia quoq; transtulerunt hoc vocabulū. Ità *Mumia medullæ*, vel de medullis, ſunt oſſium ipſæ medullæ. *Mumia elementorum* eſt balſamus elementorum externorum. *Mumia transmarina* dicitur *Manna*. *Mumia verſa*, liquor *Mumiæ*, Rul. & Johnſ. d. l. *Mumia Satyrii* eſt medicamentum ex Satyrio paratum, cujus deſcriptionem tradidit Caſp. Reies C. El. q. 44. n. 10. Singulariſſima verò ſignificatio hæc eſt, quando *Mumia* deſcribitur, quòd ſit ſubſtantia corporis tenuiſſima, ſpiritualis, ætherea, cuiq; pro naturâ & ſpecie ſuâ ingenita, in morte, & poſt mortem aliquatenus permanens, cùm affectionum, tùm virtutum ejusdem intimarum & propriiſſimarum plurimùm abundans, indeque cùm ſuimet, tùm proprietatum ejus ritè extructæ Transplantationis medio mirè fœcunda, ad eum finem, ut vel in ſuo, vel in alieno ſubjecto, natura ſeu diſpoſitio vitioſa, morbidave corrigatur, integra & ſana conſervetur & roboretur, Beker. d. l. In quâ *Mumiali virtute* commentitiâ Magneticam vulnerum curationem ſtabilire annixus eſt Helmont. tract. h. tit. n. 3. ſeqq. Enimverò meritò admonere libet φιλιάτρεις: Fugite hinc: Latet anguis in herbâ.

Mundatio, idem, quod *Purificatio*, *Depuratio*, Græc. καθαρισμὸς. Dicitur & Latin. *Mundificatio*. Eſt prima clavis in negotio Lapidis Phil. Theatr. Chym. Vol. II. p. 523. Vol. III. pag. 430. Talis *mundatio* terræ Philoſophicæ perficitur 40 diebus, & aliquando plus minusve ſecundum quantitatem terræ vel aquæ. Vol. IV. p. 547.

Mundificativus, καθαρτικός, idem, quod *Purificans*, *Depurans*. Uſurpatur de medicamentis, quæ & *detergentia* dicuntur, ſuntq; vel interna, vel externa. Illa deſcribit Gal. l. de oculis, ſpurio, c. 3. Hæc paſſim in Chirurgicis reperiuntur. Vide *Detergens*. Lang. quoque Emplaſtrum *mundificativum* incarnans & conſolidans clarè deſcripſit l. 3. ep. 1. c. 12. Jung. Hildan. cent. 4. obſ. 4. *Mundificativa* ſunt, invalidam & putridam carnem à bonâ & vivâ ſeparantia & repurgantia, exteriora, rhyptica, Dorn. in Diction. Rul. & Johnſ. De *mundificativis ſpecificis* ſcripſit Parac. Archidox. l. 7.

Mundus, adjectivè & ſubſtantivè ſumitur. In illâ idem eſt, ac *Purus*, Gr. καθαρὸς, κόσμιος, vide *Catharos*. In hâc dicitur primariò de Univerſo orbe, Cœlo, & Terrâ, Gr. κόσμος,

qui & propterea *Macrocosmos* dicitur. Vide *Cosmos*. Hunc maximum & pulcherrimum verissimè dixit & demonstravit Gal. l.3. de U.P. c.10. Plura de hoc vide apud Physicos. Comparativè de *Homine*, qui *Parvus mundus*, *Microcosmos* appellatur, vide superius suo loco. Et Paracelsus tres statuit *mundos*: majorem & primum, qui est Cœlum, cum Terrâ: Minorem, & medium, qui est Vir: & minimum, vel postremum, qui est mulier, Paramir. l.4. Alii à Spagyricis alios tres nominarunt: Invisibilem, Cœlestem, & Elementarem. Vide Vol. IV. Th. Chym. & quære in Indice. *Mundi* tria regna recenset Schröder. l.3. in princ.

Muræna, σμύραινα, μύραινα, piscis dicitur oblongus, teres, & lubricus, carens squamis, similis quodammodò *Anguillæ*, cujus historiam, cum usu, tradidit Aldrov. l.3. de pisc. c.27. Meminit & J. Alex. l.14. Sal. c.7.

Murex, στρόμβος, κήρυξ, è concharum asperarum genere est, differens à Purpurâ, cujus descriptionem & usum proponit Aldrov. l.3. de Testac. c.8. & seqq. Jung. Rhod. ad Scrib. n.104.

*__Muria__, ἅλμη. Vide *Halme*. *Salsilago*, vel *Conditura* salsamentariæ jus, liquorve. De triplici specie *Muriæ* vide Lang. l.1. ep.59. *Muria* naturalis est aqua marina, vel illa, unde coquitur sal nostrum, ut fit Hallis Saxoniæ. De *muriæ* virtute alexiteriâ in peste, ejusque præparatione legatur Hildan. C.2.O.34. Conferre quoque Ischiadicis, testatur Rolfink. O. & M. M. Sp. l.10. c.14. Alia de viribus *muriæ* lege in Th. Chym. Vol. I. pag. 578. De *Muriâ durâ*, Mercur. libr. 2. V. L. c.26. De *Muriâ acidâ*, Græc. ὀξάλμη, ibid. p.608. Legitur aliquando & *Muries*, Rhod. in Lex. Scribon. *Muria* quoque dicitur menstruum fœtûs, aqua fortis. Rul. & Johnf.

Murmentum, idem, quod *Glis*, vel *Mus Montanus*, vel *Alpinus*. Rul. & Johnf. Vide *Marmota*.

Murmur, βορβορυγμός. Vide *Borborygmos*.

Murrha, dicitur *lapis chalcedonius*, vel gemma, quæ præcipuè in Carmaniâ ex humore sub terrâ Solis æstu concreto, velut lyncurium coalescit, quæque non splendet, sed purpureis & coruscis in candore maculis versicolor, veluti murena piscis nitet. Inde *myrrhina*, vel *murrhea vasa* parata, quæ vini saporem fovebant. Lang. l.1. ep.29. quamvis aliam de *murrheis vasis* sententiam habuerit C. Hofm. l.3. V.L. c.29.

Murteum, pro *Myrteum*, uti & *Murtus* pro *Myrtus*. Scribon. n.220. 223. Vide Lex. Scribon. Rhodii.

Mus, μῦς, animal quadrupes, digitatum minus notissimum, cujus variæ sunt species, quarum descriptionem, cum usu medico, vide apud Aldrov. l.2. de quadrup. dig. vivip. c.30. seqq. Jung. Schröder. l.5. cl.1. n.29. Aliàs Græcum μῦς denotat quoq; *Musculum*, sive *Lacertum*. Vide *Lacerta*. *Musculus*. Dieter. n.559.

MUSADI, *Sal Ammoniacum.* Rul.

MUSALOGIA, est titulus libri à Paracelso scripti, cujus meminit tr. 2. de Pestilit. c. 2.

MUSCA, μῦια, insectum vocatur æstatis tempore notissimum, cujus varia quidem sunt genera, ad usum verò medicum saltem genus vulgare recipitur. Descriptionem *Muscarum* omnis generis, cum usu, vide apud Aldr. l. 3. de Insectis c. 1. Schröd. l. 5. cl. 4. n. 110. Jung. Eph. N. C. A. 1. O. 13. *Musca Hispanica* est *Cantharis*, de quâ suprà. De *Muscis* venenatis lege C. Reies C. El. q. 36.

MUSCERDA, μυόχοδον, dicitur fimus murium, cujus usus medicus est notissimus, v. g. ad glandes pro alvo stimulandâ. Vide *Mus.*

*MUSCULUS, μῦς, communiter in medicinâ significat partem corporis organicam ex carne & fibris nerveis intertextis constantem, cujus extremitas dicitur *Tendo*, medium v. carnosum *venter.* Ejus principium esse dicitur, in quod nervus pro affluxu spiritûs animalis inseritur. Eorum sunt quamplurimi in corpore humano, quorum pleniorem descriptionem petere oportet è scriptis Anatomicis, speciatim Bartholino, in genere quidem l. 1. Anat. c. 5. In specie passim per totam Anatomiam, quę loca inquiri possunt in Indice. Jungatur & Anonym. Tract. de motu *Musculor.* Anatomiæ Cerebri Willisii annex. Item Charlton. Ex. XI. Oec. Animal. & Steno tr. de *Musculis* & Glandulis. *Musculus* quoq; sumitur pro diminutivo Muris. Testaceorum quoq; species quædam vocatur *Musculus*, Gr. μυΐσκιον, cujus historiam tradit Aldrov. l. 3. de Testac. c. 70.

MUSCULOSA *expansio*, vide μυώδης.

MUSCUS, βρύον, σπλάγχνον, φάκος, (σφάκος, dicitur excrementum herbaceum, instar lanuginis corticib⁹ arborum, vel ossib⁹ aëri expositis adnascens. Dicitur & *Usnea.* Interdum tamen certis etiam plantis attribuitur. Schröd. l. 1. c. 2. Eph. N. C. A. II. Obs. 51. in Schol. De muscis plantarum vel Botanicis, Gal. l. 6. de S. F. & laud. Schröd. l. 4. quę loca quęre in Indice. De nominibus *Muscorum* genericis legatur C. Hofm. l. 2. V. L. c. 30. De *Musci clavati* terrrestris, sive Lycopodii viribus antepilepticis vide Eph. N. C. A. III. Obs. 15. De ejus virtute contrà plicam & menstrua sistendi A. II. Obs. 52. De *Usneâ cranii*, d. l. Obs. 53.

MUSICA, μυσική, quid significet, aliunde quoq; constat ex Dictionariis. Ars sanè nobilis, & indigens multâ exercitatione, ad egregios concentus, vel vocales, vel instrumentales formandos. Apprimè quoq; utilis ad curationem morborum, quin & ad sanitatem conservãdam, de quâ virtute legatur Lang. l. 3. ep. 6. For. l. 4. Obs. 4. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. s. 3. c. 19. C. Reies C. El. q. 28. n. 12. 13. *Musica muta* olim dicebatur, quæ vultu, gestibus, manuum, pedumq; nutibus, & signis fiebat. Idem q. 7. n. 14.

MUSULA, *Mussela*, *Mussula*, Paracelso dicitur sciurus niger, de quo statuit, morbum epilepticum provocare,

Paragraphor. l 3. c. 3. §. & in Fragment. vel Scholiis ad h. l. quamvis cum descriptione *Sciuri* ab Aldrovando traditâ non quadret.

Mustela, γαλῆ. Vide *Gale*.

Mustelus, aut sec. J. Alex. l. 14. Salubr. c. 9. *Mustellus*, γαλεός. Vide *Galeos*.

Musteus, γλεύκινος. Vide *Glevcinos*.

Mustum, γλεῦκος. Vide *Glevcos*. Legitur & Gr. μῦστον, in Rhod. Lexic. Scrib.

Mustus, est calx alba urinæ, veluti pinguedo. Dorn. in Diction. Rul. & Johns. in Lex.

Mutatio, μεταβολὴ, μεταλλαγή. Vide *Metabole*.

Mutilatio, *Mutilum*, κολόβωμα, vide *Coloboma*. Pertinet ad morbos in numero deficiente. Gal. Art. Med. c. 96. l. de diff. morb. c. 8.

Mutis, μύτις, dicitur illud *Atramentum*, sive Nigrum, quod in ore *sepiæ* continetur. Sed & piscem quendam apud Hipp. significat, uti vult Gal. in Exeg. Diction. Hipp. Est & Arist. l. 4. H. A. c. 1. & 2. in mollibus piscibus viscerum loco sub ore, & per eam gula tendit, Foës. p. 422. Jung. Aldrov. l. 1. de mollib. c. 4. & Lind. Ex. V. §. 27. seqq.

Mutulus, μύαξ. Vide *Myax*.

Mutus, ἄφωνος, κωφὸς, dicitur voce carens, aut qui sermonem proferre nequit. Vide *Aphonia*. Pertinet ad Actiones abolitas.

Myax, μύαξ, *Mytulus*, *Mutulus*, dicitur de *conchis* quà marinis, quà fluviatilib' communibus, quarum pleniorem descriptionem, nec non usum in cibo & medicinâ, tradidit Aldrov. l. 3. de Testac. c. 71. Chiocc. Mus. Calc. sect. 1. p. 48. Meminit & quoad usum Gal. l. 11. S. F. §. Caro viperæ, circà fin. Æginet. l. 7. c. 3. lit. M.

Myce, μύκη, idem, quod μύσις. *præclusio*, *conniventia*, occlusio. Galen. in Exeg. dict. Hippocr. à verbo μύω, claudo, occludo.

Myces, μύκης. Vide *Fungus*.

Mychthismos, μυχθισμὸς, *Mychthodes*, μυχθώδης, significat *suspirium*, *cum gemitu*, à verbo μύζω, quod notat, clausis labris sonum quendam edo, qualis est *gementium*. Legitur utrumq; vocabulum apud Hippocr. Coac. t. 519. 540.

Mycteres, μυκτῆρες, vocantur *Nares*, propriè dicuntur partes concavæ nasi utrinque positæ, quæ meatum præbent spiritui & odoribus, & exitum concedunt excrementis mucosis, Hipp. 5. aph. 49. Diet. n. 557. Quamvis & in singulari μυκτὴρ *Nasum* significet, Hipp. 1. Prorrh. s. 2. t. 6. Coac. t. 603. *Nasi* aliàs & *Narium* descriptionem videre licet ap. Anatomicos, in specie Barthol. l. 3. Anat. c. 10. Aristoteli quoq; *Proboscis* Elephantorum vocatur μυκτὴρ, *Nasus*, teste C, Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. n. 1126. Verbum μυκτηρίζω etiam occurrit in Hipp. l. 7. Epid. LIIX. 17. quod Foës. exposuit per sanguinem naribus effundere. Oec. p. 419. Verùm Lind. reddidit in editione Hipp. per excandescere irâ, quæ expositio mihi quoque verosimilior videtur, cùm nullam rationem videam, ob quam de hæmorrhagiâ narium explicari debeat.

Nasus

Nasus aliàs quoq; Hipp. dicitur μυξωτὴς, l.2. de morb. XIX. 17.

Mydao, μυδάω, dicitur *superfluo humore redundo*, marcesco. Usurpatur de iis, quæ ex nimiâ uligine putrificâ corrumpuntur, & liquescunt, v.g. de carne, Hippocr. l. de ulcer. VII. 6. & l. de cap. vuln. XXII. 2. de membranâ cerebrum ambiente, ibid. XXIII. 2. de Ulceribus ipsis, l. 1. de morb. mul. VI. 12. Vid. Foës. p. 418.

Mydesis, μύδησις, in genere significat *corruptionem* partis, ex nimio humore & uligine, à μυδάω. In specie verò dicitur de affectu palpebrarum, ubi, humore superfluo redundantes, & adipe tumentes, humorem assiduè emittunt, Gal. Introd. c. 15.

Mydon, μυδῶν. Polluci videtur significare *carnem fungosam* in ulcere fistuloso, in quo intus sunt mucosi; oræ verò callosæ. Foës. d. l.

*Mydriasis, μυδρίασις, idem, quod πλατυκορία, *pupillæ dilatatio*, cùm pupilla quidem nihil colore variat, dilatatur autem magis, quàm natura poscit, ut Iridis circulo fiat proxima, & visioni noceat, Gal l.3. meth. med. c.2. & Introd. d.l. Ægin. l.3. c.22. Videtur aliqua esse resolutio pupillæ, ejusq; caussa nimius humorum influxus, sive paulatim factus, sive repentè coacervatus, à quibus tunica, ἡ ῥαγοειδὴς, distenditur, pupilla dilatatur, & acies ejus hebescit. Accidit pueris, &, qui nigros habent oculos, facilè in hunc affectum incidunt. Gorr. & Castell.

Mydros, μύδρος, dicitur Hipp. *globulus*, lapillus, aut *frustulum ferri*, quod ignescere debet; unde additur διάπυρος, *ignitus*. Pertinet ad cauteria actualia, l.2. de morb. mul. XXIX. 9. Dicitur etiam de Aëre, l. de flat. XII. 8. Foës. d. l.

*Myelos, μυελὸς. Vide *Medulla*.

Mygale, μυγάλη, *mus araneus*, ità dictus, quòd sit muris species, colore autem mustelam referat, quæ Græc. γαλῆ dicitur, cujus morsus venenatus habetur, uti patet ex Forest. l.30. O.12. Lang. l.1. ep.68. Pleniorem historiam *Muris aranei*, cum usu & noxâ, vide apud Aldrovand. l.2. de quadr. dig. vivip. c.33.

Myia, μυῖα. Vide *Musca*.

Mylacris, μυλακρὶς, idem, quod μύλη, *Mola*, h. e. *Patella*. Vide *Mola*, *Epigonatis*.

* Myle, μύλη. Vide *Mola*.

Mylicos, μυλικὸς. Vide *Molaris*.

Mylites, μυλίτης, *molaris*. Epitheton *lapidis*, quo frumenta teruntur. Ejus usus est in scirrhosis ligamentorum & tendinum tumoribus, candefacti & extincti, uti patet ex Forest. l.10. O.114. Schol. & l.4. Chirurg. obs.4. Schol.

Mylos, μύλος, nomen piscis marini, cujus meminit Gal. l. 3. Al. fac. c. 31. Pertinet ad *Coracinos*, quos μύλλους dici testatur Aldrov Vide *Coracinus*. Significat & scirrhum in utero concretum. Erot. p.44. f. Unde μυλλᾶν vidurare. Gorr.

*Myocephalon, μυοκέφαλον, h.e, *Muscæ caput*, rectius *Murium caput*. Dicitur affectus oculi, estq; exigua uveæ tuni-

locorum, v.g. l. de nat. mul. IIX. 14. & l. 2. de morb. mul. XXXI. 15. item l. de nat. mul. XXIX. 124. & l. 2. de morb. mul. XLVI. 22. LXXXIV. 4. Vide Foëſ. p. 420. Strictè verò ſignificat *Unguentum*, quod eſt forma medicamenti mediæ conſiſtentiæ, quo externæ corporis partes inunguntur, Gorr. Jungatur Weker. Antidotar. Gen. l. 1. c. 36. Spec. l. 2. ſect. 28. Schröd. l. 2. c. 87. Morell. de formul. remed. l. 2. ſect. 1. c. 9. De differentiâ inter μύρον, χρίσμα, & ἄλειμμα, videatur Jul. Alex. not. in Gal. l. 7. de S. F. c. de lilio.

MYROPISSOCERON, μυροπισσόκηρον, eſt nomen medicamenti compoſiti ad alopecias, cujus meminit Soranus in compoſitione pharmaci, quam citat Gal. l. de C. M. S. L. c. 1. quamvis non videatur ſciviſſe ipſe Gal. quale fuerit medicamentum, ſcribens, ſe exiſtimare picem fuiſſe, & ceram unguento quopiam, ut gleucino laurino, nardino, lentiſcino, cedrino, eliquatam. Gorr.

MYROPOLES, μυροπώλης. Vide *Pigmentarius*.

MYRRHA, μύῤῥα, (μύῤῥα, antiquis etiam *Murrha*, dicitur gummi vel lachryma arboris Arabicæ, de quâ Dioſc. l. 1. c. 88. Jung. Schröder. l. 4. cl. 2. n. 392. Fr. Hofm. in clav. ad h. loc. Chiocc. Muſ. Calc. ſ. 5. p. 634. Quæ deſtillata colligitur, dicitur στακτὴ, ſtacte. *Myrrham* aliquando etiam poni pro *unguento*, docet C. Hofm. l. 3. V. L. c. 4. confirmat Linden. Ex. X. §. 162. De *Myrrhato vino* videatur idem d. l. §. 140. ſeqq.

MYRSINATON, μυρσινᾶτον, nomen emplaſtri, cujus deſcriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 17.

MYRSINITES, μυρσινίτης, idem, quod *Myrrhinites*, i. e. vinum *Myrrhatum*. Linden. d. l. §. 159.

MYRTIDANON, μυρτίδανον, triplicem habet ſignificationem. Apud Dioſc. ſignificat aliquid myrto adnaſcens, inæquale, & verrucoſum, ejusdem coloris, quod perindè quaſi manus caudicem myrti amplectitur, Dioſc. l. 1. c. 156. Hoc Gal. vocat μυρτίδα, l. 7. de S. F. Apud Hippocr. ſignificat fructum, vel plantam, quam Perſæ Piper Indicum vocant, l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 8. Apud Plin. *Myrtidanum vinum* dicitur, ex *myrti ſylveſtris* baccis confectum, libr. 14. c. 16. notante Foëſ. p. 421.

MYRTOCHEILIDES, μυρτοχειλίδες, dicuntur extremæ pudendi muliebris margines carnoſæ, quæ etiam πτερυγώματα, alæ appellantur. Gorr. Lind. med. Phyſiol. l. 2. c. 7. §. 141.

MYRTON, μύρτον, idem, quod κλειτορὶς, *Clitoris*. Gorr. & Lind. d. l.

MYRUS, (μύρος, vocatur *piſcis Murenæ mas*, Jul. Alex. l. 14. ſal. c. 7. Verùm hoc impugnavit Aldrov. l. 3. de piſc. c. 27.

MYS, μῦς. Vide *Mus*, *Musculus*.

MYSATTOMÆ, μυσάττομαι, id eſt, *abbominor*, *deteſtor*. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. XLVI. 12. Fortaſſis deſcendit à μύσος, ſcelus, quod occurrit l. de morb. ſacro IV. 59. Vide Foëſ. p. 422.

*MYSIS, μύσις, Vide *Myce*.

*Mystax, μύϛαξ, pars dicitur, quæ est ſuprà labra, & infrà nares. Hinc & barba ibi exoriens, eodem nomine venit. Gorr. Caſtell. Barthol. l. 3. An. c. 11.

Mysterion, μυϛήϱιον, in genere ſignificat *Arcanum* ſcil Medicum. Unde & Gal. vocat *Myſteriorum* libros, l. 7. de S.F. in princ. In ſpecie μυϛήϱιον vocabatur *Antidoti ſpecies*, quæ & πεπαϱμακον dicitur, *Theriaca diateſſaron*, quod ex quatuor rebus conſtet, cujus deſcriptio habetur apud Aët. l. 12 c. 47. citante Gorr. & occurrit in Diſp. Aug. quam etiam Zwölferus præferre non dubitat ipſi Theriacæ Andromachi, in Animadverſ. Gal. quoq; meminit *Confectionis Anodynæ*, antiphthiſicæ, quæ *Myſterium* dicta fuit, l. 7. de C.M.S.L. c. 5. Aliàs Medicina Paracelſica & Spagyrica crepat mirum in modum *Arcana* penè innumera. Vide *Arcanum*. Dorn. Rul. & Johnſ. ità deſcripſerunt ex Parac. Paramir. & aliis ſcriptis: *Myſterium magnum* eſt prima omnium rerum materia, principium, & mater cunctarũ corruptibilium creaturarum Dei, chaos illud rude. Item: *Myſterium* eſt eſſentia interioris naturę totius ſubſtantiæ, in ſubtili, reconditâq; materiæ parte vehens. Unde à ſucco tantum diſcedit, quantum ſuccus à corpore. Et quia in intimis receſſibus materiæ corporeæ latet, ſubtilemq; admodum habet naturam, *Myſterium* vel *Arcanum* appellari ſolet. Excipitur autem vel ex ipſis rebus ſtatim, præmiſsâ tamen præparatione debitâ, vel etiam ex magiſterio interdum & ſucco. Eſtq; duplex: *Quinta eſſentia*, & *Arcanum ſpecificum*. Alia *Myſteria Caballiſtica* quære in Vol. V. Th. Chym.

Mystron, μύϛϱον, menſura eſt liquorum apud Atticos, tres drachmas ponderales capiens, ſive cochlearia duo cum dimidio, ſive χήμην unam & quartam ejus partem. Nota ejus fuit $\overset{v}{\mu}$. Gorr. ex Galen. & Ægin. de pond. & menſur.

Mytis, μύτις, vide *Mutis*. Dicitur & μυτῖς. Lind. Ex. V. §. 32.

Myttoton, μυττωτὸν, dicitur intritum, vel *pulmentum ex allio* & nigrâ olivâ compoſitum, quod in cibo movet urinam, venarum orificia aperit, & hydropicis conducit, Dioſc. l. 2. c. 182. quamvis & alia admiſta fuerint, cepa, porrum, acetum, caſeus, &c. Meminit Hipp. l. de viſu III. 9. l. 2. Epid. VI. 54. Jung. Foëſ. p. 422.

Mytulus, μύαξ. Vide *Myax*.

*Myuros, μύουϱος, i. e. *muris caudam referens*, vel ſoricis. Epitheton pulsûs deficientis, quando ſecundus pulſus primo eſt paulò minor, & ſic deinceps, Gal. l. 1. de diff. pulſ. c. 11. Vocatur & μείουϱος, Lind. Ex. XI. §. 65. Ejus duplex differentia habetur: Vel enim continuatur illa imminutio, donec prorſus aboleatur pulſus, & vocatur μύουϱος ἐκλείπων; vel rurſus augeſcit, & redit ad aliquem vigorem, vel magnitudinem, vocaturq; μύουϱος παλινδϱομῶν, recurrens, Gorr. Caſtell.

*Myxa,

*Myxa, μύξα, vide *Mucor, Mucus*. *Myxæ* vel *Myxaria* quoque vocantur *Sebesten*. Schröder. l. 4. cl. 5. n. 315. Lang. l. 1. ep. 66. ad fin.

Myxinos, μύξινος. q. d. *Muco*. Est species *Mugilis* piscis, Linden. Ex. XI. §. 34. ità dictus, quod *Muco* alatur, §. 43. Vide *Mugil*.

Myxoter, μυξωτήρ, idem, quod μυκτήρ. Vide *Mycteres*.

Myzo, μύζω, Hippocr. significat *sugo*, libr. de Princip. vel Carnib. IIX. 2. Jung. Linden. Ex. XIII. §. 85. 87. 90. Aliàs *occludo*, comprimo significat. Vide *Myce*, *Suctio*.

N.

N *n*. *v*. Latinum est signum Medicum in remediorum formulis, denotans *numerum*, v. g. bacc. laur. N° VI. &c.

Nacta, Paracelso dicitur *apostema pectoris*, in specie mammarum in fœminis, quod oritur ex sanguine menstruo retento, lactisque materiæ permisto. Bertheoncæ l. 3. c. 3. & l. de apostem. ulcerib. c. 27. Ruland. & Johns.

Nævus, etiam per simplex e, *Nevus*, Scribon. n. 228. Rhod. in not. ad h. l. σπίλος, σπίλωμα, idem, quod *Macula, Labes*. Vide *Macula*. Galen. l. 8. de S. Fac. §. Polygonarum. Eph. N. Cur. A. III. obs. 38.

Nafda *sinapta*, est petroleum, vel *asphaltum*, Rul. Johns. verò legit *Nasda*.

Nagemulus, nomen piscis, qui & *Schilus* vocatur, cujus descriptionem vide in Aldrov. l. 5. de pisc. c. 59.

Naphtha, νάφθα, est bituminis Babylonii colamen, & flos coloris candidi, bitumine tenuior, & ignem ad se celerius è longinquo trahit. Ejus descriptionem, cum virtutibus medicis, lege apud Diosc. l. 1. c. 101. Verùm Ruland. prolixior est, distinguens *Naphtham* in *Naturalem*, & *Factitiam*. Illam esse docuit idem cum *Petroleo*: Hanc verò esse colamen bituminis, quæ si alba fuerit, posse respondere *petroleo*, at non tàm bonam. Si nigra, posse esse veteribus *stercus dæmonum* dictum. Imò ex illâ bituminis colamine indurato fieri posse *Gagaten* credit. Schröder. negat, nostratibus esse usitatam, sed *Petroleum* ejus loco usurpari, l. 3. c. 32.

Napta, idem est, quod *Naphtha*. Hinc Rul. dicit: *Naphtha* est Gumma.

Napta *alba*, id est, petroleum album. Vel idem significat, quod *Nata*. Vide *Nata*.

Nar, est *pyr*, πῦρ, *Ignis*. Rul. & Johns. in Lexic.

Narbasaphar, id est, *flatus mineræ*, *Aurichalcum*. Iidem.

Narce, *Narcosis*, νάρκη, νάρκωσις, Lat. *Torpor*, *Stupor*. Est propriè sensus, motusque diminutus nervosarum partium, *Hebetatio*. Frequens vocab. Hippocrati, v. g. l. 5. aph. 25. l. de humid. usu X. 15. l. 6. Ep. s. 5. t. 6. l. 2. de morb. mul. XXXIV. 2. & alibi. Vide Foës. Oec. p. 424. Per translationem etiam de *animi torpore* dicitur, Hipp. 5. aph. 16. & ità coincidit cum ἀναισθησία, Dieter. n. 560. scilicet, quia etiam spiritus animales torpent, Linden.

Ex.X. §.241. Νάρκη quoq; vocatur *Torpedo*, piscis cartilagineus, plan⁹, cui insignis stupefaciens facultas tribuitur, non sine αὐξήσει hyperbolicâ. Ejus descriptionem, cum usu in cibo & medicinâ, vide ap. Aldr. l.3. de pisc. c.45. Meminit & virtutis medicæ Gal.l.11. S. Fac. §. *Narce*.

NARCOTICUS, ναρκωτικὸς, i. e. *soporiferus*, torporiferus, obstupefaciens. Dicitur de medicamentis, quæ refrigerando corpus, & obstupefaciendo sensum, dolorem acerbum obtundunt & mitigant, &, si paulò liberalius sumantur, etiam mortem afferunt. Rul. & Johns. ità descripserũt, quòd sint medicamenta soporifera, dolores auferentia, vel, ut minus torqueant, efficientia. Cautus igitur eorum debet esse usus, ne, quem obdormire volet, posteà excitare non possit, ex Celsi l.3. c.14. Linden. Ex. XIII.§.322 *Narcoticos* morbos Parac. vocat urentes, qui nimio ardore sensum partium destruunt, & delirium inferunt, ut Angina, l. 2. de Tart. tract. 2. c.1. in annot. & Fragment. ad h.l.

NARDOS, νάρδος, duplici modo accipitur. 1. Significat ipsam plantam, vel fruticem odoratum, cuj' descriptio spectat ad Botanicos, à nostro instituto aliena. 2. Oleum, vel unguentum Nardinum, uti patet ex Gal.l.1. de C.M.S.L.c.2.l.3.c.1. in princ. & in medio. Jung. Ægin. l.7. c.18. qui ad Embolas refert. Confirmat & hanc significationem Rhod. ad Scribon. comp.1. Nardinum quoque dicitur absolutè de vino *Nardo* condito, Linden. Ex.V. §.77. de Collyrio Æg.n. l.7. c.16.

NARES, μυκτῆρες. Vide *Mysteres*.

NARTHEX, νάρθηξ, æquivocum est. Vel enim significat plantam, quæ Lat. *Ferula* dicitur, de quâ in Botanicis: vel instrumentum medicum è *ferulâ*. Etymolog. vel est titulus quidam alicujus libri Græci medici, teste Gal.l.1. de C.M.P.G.c.13. Vocatur & *Narthecium*, ναρθήκιον, i.e. *promtuarium*.

NASA, idẽ, quod *Nata*. Parac. Vid. *Nata*.

NASALE, ἔρρινον. Vide *Errhinon*.

NASCALE, idem, quod *Pessus*, Schröd. l.1. c.3. Accuratius v. describitur à Morello, à *Pessario* distinctum, quòd sit penicillus in nodi effigiem mollissimus, ex cotonis vel lanæ flocculo, aut hapso, qui insuccatur vel succo idoneo, vel unguento convenienti, l.2. de Form. remed. præsc. sect. 2. c. 12.

NARCAPHTHON, *Nascaphthon*, νάρκαφθον, νάσκαφθον, inter aromata recensetur, quæ ex Indiâ olim deportabantur, corticosum naturâ, & putaminibus arboris mori simile; nunc solo nomine nobis cognitum est. Jucundi odoris gratiâ suffitur. Gorr. Ægin. l.7. c.3. ubi mendosè in Lat. vers. legitur *Naocanthon*, vel *Nacaphthon*. In Græco enim νάσκαφθον occurrit. Thuris cortex quoq; *Nascaphthum* dicitur, apud Schröd. l.4. cl.1. n.344.

NASCOR, φύομαι, i.e. ex alio fio, & producor; ità tamen, ut cum origine suà sit ejusdẽ speciei, Gal. l.2. Anat. adm. c.11. Quomodo *Nasci* differat ab *Esse*, vide Th. Chym. Vol.I. p.368.

Nassa, propriè *corbem piscatoriam* significat, Diminutivum *Nassula*. De *nassa naturali* vid. Eph. N. Cur. A. III. obs. 245. Venas & Arterias *Nassis* comparatas lege in Gal. ad Timæum Plat. fragm. n. 9. 10. &c.

Nastos, ναστὸς, i. e. *confertus*, & *dente plenus*, ac veluti pressus, non secus ac amphoræ, quæ ad summum usque plenæ sunt; cui opponitur χαῦνος, καὶ μανὸς, *rarus*, laxus. Usurpatur de mare in comparatione ad fœminam, Hipp. l. de glandul. XI. 11. de pulsu & pane, Gal. l. 4. de dignot. puls. c. 2. Vid. Foës. Oec. p. 424.

*Nasus, μυκτὴρ, μυξωτὴρ, ῥὶν, vide *Mycteres*. Odoratus est instrumentum. *Nasi deperditi* restitutionem chirurgicam primus publicè tradidisse legitur Taliacotius, quam felicissimè exercuisse Joh. Griffonium, Chirurgum Bruxellensem, testatur Hildan. cent. 3. obs. IV. & Epist. 62. An verò *nasus factitius* ex alieno brachio post mortem illius, è cujus brachio fuit excissus, necessariò corrumpatur, putrescat, & decidat, uti vult Helm. de magn. vuln. cur. n. 22. 23. non est hujus loci ventilare. Est & nomen piscis cujusdam, apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 26.

Nata, *Natta, Nasa, Nasda, Napta*, unum idemque significant, videl. excrescentiam magnam carnosam, veluti caro natium, vel Ancharum, diversæ quidem magnitudinis, dolore carentem, ex Guidone, Forest. l. 3. Chir. obs. 7. Schol. Rul. & Johns. ut & Dornéus descripserunt *Nasdam*, vel *Nattam*, quòd sit gibbus. Parac. scripsit, quòd sit incrementum præternaturale, partibus diversis corporis adnascens. Vocat etiam errorem naturæ. Hinc tot species *Nattæ* constituit, quot partium solidarum sunt differentiæ, v. g. *Carnosam, Glandulosam, Cartilagineã, Ligamentosam*, &c. l. de ulcerib. & Apostem. c. 12. & alio libr. ejusd. titul. c. 51. Deducit verò à succo nutricio illius partis aberrante, & collecto.

Nataron, vel *Natron*, id est, *Nitrum*. Rul. Johns.

Natatio, κολύμβησις, fortassis dici posset, sumitur apud Gal. pro balneo in labris amplioribus, quæ δεξάμεναι, & κολυμβῆθραι vocantur. Vide *Dexamene*. Gal. l. 7. meth. med. c. 6. & alibi. Cor quoque *natare* dicitur vulgò, quando ad ventriculum seri influxus copiosior, & veluti fluctuatio sentitur. Lind. Ex. IV. §. 71.

*Nates, γλουτοὶ, πυγαὶ, vide *Glutos*. A similitudine quâdam prominentiæ duæ orbiculares cerebri, vel potius medullæ oblongatæ quoq; vocantur *Nates*. Barthol. l. 3. Anat. c. 6. Willis Anat. cerebri c. 14.

Natio, ἔθνος, idem, quod *Populus, Gens, Regio*. Vide *Chora*. Pertinet ad circumstantias causarum sanitatis & morborum, uti rectè docet Parac. l. de morb. Tartar. c. 2.

Nativitas, γενέθλη, vel accipitur de ipsâ hominum origine, & generatione; vel de *Astrologico judicio* ex siderum certo positu, & aspectibus, qui fuerunt puncto temporis, quando homo natus fuit, quod hodieq; vanum fallacissimumque judicatur;

quemadmodum & ipse Helmont. reprobavit in Tumul. Pestis. Jung. Theatr. Ch. Vol.VI. p.349.

Nativus, ἔμϐυτος. Vide *Emphytos, Calidum*.

Natrix, ὄφις, species dicitur serpentis, cujus descriptio videatur in Aldr. l. 2. Hist. serp. & drac. c. 18.

Natta, vide *Nata*.

*Natura, φύσις. Hujus vocabuli significationem variè & apud Philosophos & Medicos acceptum fuisse, jam olim Gal. observavit, & scripsit, 2. aph. 34. 2. de R.V.I.A. t. 34. alibiq. Ne dicam de hodiernis Scriptoribus, in quibus adhuc plures significationes occurrunt. Nobis nec libet, nec licet, omnes adducere omnium opiniones, sed saltem ea persequemur, quæ ad Medicinam pertinent, & cum hodiernis veris principiis concordant. Qui plura generaliora desiderant, inquirere possunt in Theatr. Galenico Mundellæ, Foës. Oec. p.670. Dieter. n. 913. Casp. Reies C. El. q. 25. ipsos etiam Physicos, quà veteres, quà recentiores. Hâc vice sufficere possunt sequentia. *Natura*, φύσις, dicitur generaliter de omni corpore naturali; vel specialiter de homine. Utroque modo consideratur vel substantialiter, vel accidentaliter, quamvis ambo modi considerandi haud rarò confundantur. *Natura* substantialiter, & quidem incomplexè considerata est principium & caussa efficiens omnium rerum naturalium, Parens rerum, Ars Dei, quæ sollicita satagit, ut & individuo conservando, & speciei propagandæ studeat, Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 3 cujus vis Divina sese immiscet materiæ corporũ naturalium, inq; illâ opera sua exercet, efformando, perficiendo, conservando, Idem l. 2. c. 2. Hanc *naturam substantialem* non omnibus corporibus naturalibus esse propriam & specificam, excepto homine, sed saltem dari universalem, diversas tamen corporum species ab eâ dependere, propter varium mixtionis modum, hodiernorum Philosophorum plerorumq; est hypothesis, de quâ videatur Joh. Marcus Marci in Part. I. Philos. veter. restit. An verò illa opinio adeò sit expedita, alii judicent: Nobis nondum videtur. Illa universalis *Natura* dicitur *Anima Mundi*, *Spiritus Mundi Æthereus*, &c. Ad hominem applicata vel esse debet *Anima Rationalis*, quæ juncta corpori informat & exaltat illam *Naturam*, quam habet cum aliis corporibus naturalibus communem, sive *Mundanam*; præsertim Calorem, sive Flammam vitalem; vel, si non placet, Animam Rationalem, ceu peculiarem substantiam merè incorpoream immiscere negotio rerum corporearum; *Natura* hominis substantialis dicenda erit modò dicta *Flamma vitalis*, *Calidum Nativum*, *Biolychnium*, quod propterea *Anima Medica*, item Willisio *Anima corporea*, vel *Brutalis Ignea* dicitur, non exclusâ quoque *Animâ lucidâ*, sive *Spiritu Animali* in

in

in partibus nervosis, & ad sensum exsanguibus Principii efficientis naturalis vices sustinente. Videatur Willis tr. de Anim. Brut. Hæc *Natura humana* est caussa sanitatis, & medicus morborum, quo tamen respectu Helmont. divisit haud fortassis ineptè in *Naturam Stantem*, *Sedentem*, & *Jacentem*. Per *Stantem* intelligens, quæ sola morbis medetur spontaneâ bonitate; absque adminiculo Artis Medicæ; Per *Sedentem*, quæ surgere cogitur, antequam stet, ideòq; surgit difficilius, hoc est, quæ opus habet remediorum congruorum minimè violentiorum subsidio ad surgendum, ut posteà stans morborum curationi præesse possit. Per *Jacentem*, quæ nunquam ex se surgere potest; ut in morbis desperatis, quales sunt Lepra, Asthma, Hydrops, Epilepsia, Tract. Ignot. Hosp. morb. n. 89. Jung. Dieter. d. l. Vel accipitur *Natura* substantialiter complexè pro ipso corpore naturali, in quâ significatione de homine usus Hippocrat. quando scripsit tractat. de *Naturâ* hominis, & Galen. quando *Naturæ* humanæ partes dixit esse spirituosas, solidas, carnosas, sanguineas, &c. notante Jul. Alex. not. in l. 11. meth. med. c. 1. Vel Accidentaliter sumitur, & iterum generaliter, & quasi abstractè, uti sumsisse videtur Helmont. describens, quòd *Natura* sit *jussus Dei*, quo res id est, quod est, & agit, quod agere jussa est, tract. Physic. Arist. n. 3. & tr. Blas Hum. n. 39. Vel Complexè pro *Temperamento* uniuscujusque corporis Naturalis, quod in homine est facultas illa, vis & potentia agendi, resultans ex præsentiâ, activitate, & appropriatione caloris vitalis, spiritûs animalis cum humoribus & membris solidis. Vide suprà *Crasis*. Estq; effectus *Naturæ* substantialiter & complexè consideratæ. In quâ significatione dici poterit de *Viribus Medicamentorum*; imò abusivè de *viribus morborum*, uti notavit Dieter. d. l. ex Luciano & Chrysostomo, & notat proprietatem accidentalem alicujus rei. Secundum hanc significationem *Natura hominis* dividitur in *Communem*, quæ omnibus hominibus competit ad differentiam *Naturæ* Brutorum, & aliorum Corporum naturalium; & in *Propriam*, quæ unicuique humano individuo est propria, Græc. ἰδιοσυγκρασία dicta. Vide *Idiosyncrasia*. Jung. Jul. Alex. l. 1. ad Glauc. c. 1. Aliquando vocab. *Naturæ* significat *Pudendum muliebre*, Bartholin. lib. 1. Anat. cap. 32. Keuchen. ad Seren. pag. 219. Quid Chymici per *Naturam* intelligant, quæratur in VI. Voluminibus Theatri Chymici, cùm instituti nostri non permittat ratio, omnia loca heîc annectere.

*NATURALIS, φυσικὸς, dicitur dè omni eo, quod à *Naturâ*, tanquam à causâ efficiente, dependet, vel quod naturam in se habet. Et ità opponitur *Artificiali*, τῷ τεχνικῷ propriè dicto,

sanguineorũ sive venarum, quando velut nauseabundæ sanguinem effundunt & evomunt, qui affectus & ὀιχύμωσις vocatur, l. 2. de fract. t. 24. Jung. Gal. in com. ad h. l. & Foëſ. p. 425. Vide supra *Ecchymosis*.

NAUTEA, quid significet, nondum adeò expeditum est. Quidam existimant, aquam de coriis, vel, quod est verius, aquam de sentinâ dictâ à nautis significare, ut Non. Marcellus. Alii verò statuunt, esse herbæ nomen, cum granis nigris, quâ coriarii utuntur, quæ, quia nauseam facit, hoc nomine insignita fuit. Alii dicunt, *Nauteam* rubidum quid esse, quo Pontificum vestimenta quædam colorant. Rhod. ad Scribon. n. 180.

NAUTIA, ναυτία. Vide *Nausea*.

NAUTILUS, ναυτίλος, vel ναυλικὸς, est genus Testacei animalis, cujus diversæ sunt species, quarum descriptionem vide apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 3. & 4. *Nautili* lapidei meminit Chiocc. Muſ. Calceol. sect. 3. p. 415. seqq.

NAVTILIA, ναυτιλία. Vide *Navigatio*.

NAXIA, ναξία. Vide *Cos*, à *Naxo Insulâ*.

NEANICOS, νεανικὸς, propriè dicitur *juvenilis*. Apud Hipp. verò idem esse videtur, quod *vehemens*, fortis, magnus, uti patet ex 1. Prorrh. ſ. 1. t. 9. & ſ. 3. t. 42. Coac. t. 97. 226. 363. teste Foëſ. d. l.

NEANIS, νεᾶνις, puellam *juvenculam* significat. Hipp. l. 2. de morb. mul. IIX. 38.

NEANISCOS, νεανίσκος. Vide *Juvenis*.

NEAPOLITA, νεαπολίτης, author quidam Medicus, à quo nomen accepit smegma quoddam *Neapolitæ* dictum, adversus μιλφώσεις, ap. Ægin. l. 3. c. 22. Gorr.

NEAPOLITANUS, epitheton *Morbi Gallici* ita dicti ideò, quod primò homines passi dicantur hanc ægritudinem in Italiâ, dum Rex Gallorum *Neapolin* occupabat. For. l. 23. obſ. 1. Schol. Vide alios de hoc morbo authores. Parac. vocat *Neapolitanum crimen*, l. 3. Chirurg. magn. c. 1. 7. & 8.

NEAROS, νεαρὸς, i. e. *recens*, cui opponitur *vetus*, παλαιὸς. Usurpatur de sanguine Hipp. l. 5. aph. 23. Junge Dieter. n. 562.

NEASTRON, terminus Paracelsicus, significans motionem Elementorum in Elementatis, sive in omnibus, quæ ab Elementis oriuntur, & diffundit sese veluti in suos ramos, & quò pervenit, sese exerit. Hinc quædam partes expositæ sunt *Neastro* Ignis; quædam aëris; aliæ Aquæ, vel Terræ. Dicitur etiam *Morbus Elementorum*. Vide Tab. 9. de generat. febr.

* NEBULA, νέφος, νεφέλη, νεφέλιον, quid propriè significet, ex Physicis notum esse potest, videlicet congeriem exhalationum, vel vaporum crassiorum, circa Horizontem, ab aëre nunc magis, nunc minus frigido condensatorum; instar nubis tenuioris, unde & *Nubis sterilis* vocatur, Aristol. l. 1. Meteor. c. 9. Pertinet interdum inter causas morborum procatarcticas, præsertim si inquinata fuerit. Parac. de morb.

metallifossor. l. 1. Tract. 2. c. 1. Per translationem in foro Medico de diversis rebus dicitur. 1. de vitio oculi, h. e. superficiariâ *albedine tunicarum oculi* tenuiori. Nam si crassior fuerit *Albugo*, λεύκωμα vocatur. Hæc *Nebula* vocatur *Albugo tenuis*, Senn. l. 1. Med. Pr. p. 3. s. 2. c. 16. Vel eandem habet significationem, quam *Nubecula*, *Nubes*, de quo vocab. paulò inferius.

Nebulgen, est sal ex humiditate nebulæ super lapides in pratis decidentis, à calore Solis induratum. Parac. Scholiis in libr. de Grad. & Composs. Dorn. in Dict. Rul. & Johns. in Lex.

Necans, θανάσιμος, θανατώδης, idem, quod *Lethalis*. Ità Cappadon apud Plaut. dixit: *Lien* necat, i. e. mori facit, magnitudine suâ, & doloris, exponente Linden. Ex. IX. §. 30.

Necessitas, ἀνάγκη, vide *Anance*, *Ananceos*, ἀναγκαῖος. *Necessitas* duplex est: absoluta, & ex hypothesi, quemadmodum & res *necessariæ* duplices sunt. Vide Diet. n. 53. Helmont. non ineptè *Necessitatem* ingeniorū & inventionum matrem vocavit, tr. Nat. Contr. nesc. n. 6. *Necessariæ res* aliàs dicuntur, quibus carere non possumus, Th. Ch. Vol. I. p. 238. sed illis, sive velimus, sive nolimus, corp⁹ nostrum utitur, Gal. ad Thrasybul. c. 18. Hæ sunt *Res sex non naturales*. Vide Dogm. N. p. 73. seq.

Necessitudo, ἀνάγκη πρὸς φιλίαν, est peculiaris quædam *necessitas*, sive tale jus, quo eorum, quos Deus, & sua voluntas insolubili religiosæ conjunctionis vinculo colligavit, atq; innexuit sibi invicem, cuilibet concessa est potestas ab altero petendi, exigendi cùm amoris debita, tùm propinquitatis officia, & beneficia charitatis, uti elegantissimè descripsit Lind. Ex. XV. §. 89.

Nechiasech, terminus Paracelsicus, qui quid significet, non adeò planum est. Videtur tamen, significare portiones salinas, corrosivas, & depascentes; & occurrit in l. 1. de ulcer. apostem. Syronib. & Nodis, c. 7.

Necro Astrale, legitur etiam apud Parac. l. 2. de podagr. §. Necromantia. Verùm quid significet, fateor meam hebetudinem. Spectat ad *Necrocomicam*, & hæc ad *Necromantiam*, de quibus mox.

Necrocomica, sunt prodigiosa præsagia, rei futuræ cujuspiam prænuncia, per signa ex aëre in terram decidentia, ut cruces olim temporibus Maximiliani I. Imp. ac alia multa. Dorn. in Dict. Rul. & Johns. in Lex. ex Parac. qui passim in scriptis meminit, v. g. d. l. de podagric. & Fragm. de Anat. ocul. &c. l. 9. de Signat. rer. natur. &c.

Necrolium, est remedium, quod mortem pellere, ac vitam conservare potest, Dorn. in Dict. Rul. & Johns. Unde & *Necroliæ artes* dicuntur, & qui eas callent, *Necrolii*, apud Parac. l. 5. de vit. long. c. 5.

Necromantia, νεκρομαντία, est ars illicita, (& reverà Diabolica) quæ cum mortuis operabatur olim, ut cum astra manifestabantur apud mortuos. Is dicitur verè *Necromanticus*, qui mortuos comparere facit, voces & re-

& responsa potest ab illis extorquere, circuire cogit, ac edere mirabilia. Quicquid mortuorum capitibus, ossibus, acubus, linteis, pharetris, sepulchris, ac similib⁹ arripitur, vel adimpletur, sub nefariam hanc artem cadit, quæ tota superstitiosa, ac Christiano fugienda ac detestanda, sunt verba Dornæi, Rulãdi, & Johnsoni. Vocatur & *Goëtia*, apud Lang. l.1. ep.71. & l.2. ep.46. Distinctio Paracelsi in *Necromantiam Astralem*, & *sortilegisticam*, nulli⁹ videtur momenti, cùm Astralis sit merè commenticia, nitatur falsis hypothesisibus, & cum alterâ Diabolicâ & detestandâ *sortilegisticâ* facilè participet. Præstat igitur, abstinere à talium Scriptorum lectione.

NECROSIS, νέκρωσις. Vide *Mortificatio*.

NECTAR, νέκταρ, vocabatur gentilibus *potus Deorum*, quemadmodum *Ambrosia*, eorundem cibus. Propriè v. *Nectar* dicitur vinũ mulsum, ex musto confecti, hoc modo: Mustum, quousq; ad dimidias ferè resideat, excoquitur, & in decem ejus sextarios un⁹ Mellis Attici miscetur, pòst in cadum transfunditur, gypsatoq; vasis spiraculo in umbrâ recõditur, ex Gorræo, qui ex Constantino Cæsare l.8. de agricult. desumsit. Verùm inflationibus obnoxium esse, perhibetur, & stomacho adversum, daturq; alvi ciendæ causâ. Aliam v. & magis conditam aromatibus descriptionem tradidit Linden. Ex. X. §.153. qui ex Festo, *Nectar* idem esse, quod *Myrrhinum* vel *Murratum* vinum docuit. Laudavit quoq; quòd sit suavissima confectio, nec dubitandum, fuisse inter veterum lautitias, §.154. *Nectar* quoq; peculiare proposuit Parac. l.2. de Tartar. tr.1. c.2. ex liquoris Ficticellæ unciis tribus, & Rubedinis de Colcothar unc. duabus, cuj⁹ dosis drachm. dimidia in vino bono, & cõmendat ad urinam promovendam. Videantur Schol. & Fragm. ad h.l. Johns. scripsit: *Nectar* fit ex correcto & claro vino: Correctum vinum rubrum est coagulatum: Clarum est vinum album. l.1. Lex. Med. & l.2. *Nectar* est confectio Albuminis ovorum.

NECTAREUS, *Nectarites*, νεκτάρεος, νεκταρίτης. Epitheton (1) *vini*, apud Diosc. l.5. c.66. (2) *Antidoti*, apud Gal. l.8. de C.M.S.L. c.7. quæ duo tamen ab *Helenio* potius ità dicta videntur esse, quod *Nectarion* Gr. dicitur à quibusdam. (3) *Eclegmatis* Anodyni contrà colicam, pleuritidem, & dyspnœam, l.9. d.t. c.4. ubi tamen *Helenium* non ingreditur, & ità ratione suavitatis ob misturam vini generosi & mellis ità dictum fuit. Cur verò (4) *Collyrium* Marci *Nectarium*, νεκτάριον, ad lippitudinem, & χημώσεις curandas faciens vocatum fuerit, l.4. tit. eod. c.7. rationem nullam video.

NECTROMANTIA, dicitur species quædã Philosophiæ Paracelsicæ, recti⁹ *Magiæ*, ab antiquis etiam *Gaballiâ* dictæ, cujus quatuordecim partes recensset Philosoph. sagac. l.1. Dividitur in *Naturalem* & *Cœlestem*. De hâc egit d. tit. l.2. Verùm meritò habenda suspecta hujusmodi Ars, eamq;

 præ-

præstat ignorare, quàm in eam anxiè inquirere.

NEDEON, quid Paracelso significet, nec Dornæus, nec alii ejus sectatores explicarunt. Videtur verò denotare aliquam specificam rei uniuscujusq; naturalis proprietatem essentialem, vel virtutem. Occurrit l. 4. Philosoph. tract. 2. c. 1.

NEDYIA, νηδύια, vocantur τὰ ἔντερα, *intestina*, viscera abdominis. Gorr. & Foës.

NEDYS, νηδὺς, significat *ventrem inferiorem*, & in specie ventriculum. Usus aliquoties Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 4. l. de A. L. & Aq. XLVI. 13. l. de Carnib. vel Principiis XII. 19. XIII. 1. l. de Arte XVII. 3. XXI. 21. l. de Corde I. 11. l. de nat. mul. LX. 2. Jung. Foës. 430.

NEDYUSA, νηδυῦσα, est epitheton τῆς δίψας, sive *sitis*, & significat vehementem, *inexhaustam*, veluti in viscerum penetralibus altè infixam. Legitur Coac. t. 173. quamvis Interpretes adhuc ambigant circà lectionem hujus textus. Videatur Holler. in Comm. ad Coac. Hipp. p. m. 413. Jonston. pag. 136. Foës. d. loco.

NEFRENDES, νώδοι, dicuntur in genere, qui *carent dentibus*; ità pueri quoq; *nefrendes* sunt, qui per ætatem adhuc dentibus frangere non possunt: & senex *nefrendis*, vel *nefrens*, qui dentibus caret. Vide Keuchen. not. ad Seren. p. 96. Strictè tamen de porcellis plerunq; dictum fuit, qui nondum fabas, & alia legumina dentibus frangere potuerunt, Jul. Alex. Not. in Gal. l. 1. de Al. fac. c. 12. Quæ derivatio verosimilior est, quàm illa Fulgentii Carthaginensis, apud Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 36. qui porcum castratum *nefrendem* dictum fuisse credit, quasi sine νεφρῶν, i. e. sine renibus. Etenim renibus non privantur castrati, sed testiculis.

NEIÆRA, νείαιρα, νειαίρη, vel oxytonos νειαιρή, dicitur *imus venter*. Legitur aliquoties apud Hipp. Coac. t. 591. l. de nat. mul. IV. 6. quamvis Lind. posuerit ἐς τὴν αἰθρίην, i. e. sub dio. Verùm Foës. legit τὴν νειαίρην, l. 1. de morb. mul. LXXXI. 4. Junge Foës. p. 425.

NEILION, νείλιον, nomen est malagmatis, cujus descriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 18.

NENEMIE, νηνεμίη, venti cessatio, *serenitas*, aëris tranquillitas dicitur. Foës. Oec. p. 431.

NENUFAR, dicitur *Nymphæa*. Dieter. Jatr. pag. 90. ad fin.

NENUFARENI, dicuntur spiritus, aërem inhabitantes. Dorn. Rul. & Johns. ex Parac. Philos. ad Atheniens. l. 1. text. 13. ubi tamen *Neufareni* legitur.

NEOCHMOS, νεοχμὸς, substantivè & adjectivè sumitur, & denotat vel *innovationem*, vel *rem* recenti motu *innovatam*. Hip. l. 2. de morb. mul. XXIIX. 24. & adverb. νεοχμῶς, *noviter* l. 1. h. tit. XXXII. 6. Jung. Foës. p. 426.

NEOGNOS, νεογνὸς, recens natus. Vide *Natus*.

NEOPOTOS, νεόποτος, dicitur, *qui recens potum* sumsit. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 55.

NEOR-

NEORRHOPHETOS, νεοῤῥόφητος, vocatur, qui *noviter sorbitionem sumsit*. Hipp. d. loco.

NEOS, νέος, duo significat: *Novum*, & *Juvenem*, Dieter. n. 565. Vide *Juvenis*. A νέος descendit adverbium νεωστὶ, *recens*, *noviter*, nuperrimè, de quo videatur Lind. Ex. XIII. §. 287. seq.

NEOTERICOS, νεωτερικὸς, *recentior*. Usurpatur frequentissimè de Scriptoribus & Authoribus, ad differentiam veterum & *antiquiorum*, quod passim occurrit.

NEOTEROPOEEO, νεωτεροποιέω, id est, *innovo*, novi quid molior. Quo verbo usus Hippocr. 1. aphor. 20. l. de Humor. III. 83. quod alibi expressit per καινουργέω, l. de vet. med. XXXIIX. 2. Passiv. νεωτεροποιεῖσθαι legitur, l. 2. Epid. s. I. 29. Vide Foës. pag. 430. Dieter. n. 569.

NEPA, idem, quod *Cancer*. Keuchen. ad Seren. p. 136. quamvis Aldrov. potius *Scorpionem* denotare velit, l. 2. de crustat. c. 16. p. 160. h. & 170. h. ad Thonon.

NEPENTHES, νηπενθὴς, potio olim vocabatur, quæ fecit oblivisci malorum, uti demonstravit Linden. Ex. X. §. 144. Casp. Reies C. El. q. 2. n. 12. & q. 88. n. 13. per quam colloquium suave inter convivas fuisse intellectum quoque existimavit Lang. l. 1. ep. 56. quamvis alibi herbam aliquam, *Oenotheram* dictam, vino inditam statuerit hunc effectum producere, l. 3 ep. 6. Chymici tamen transtulerunt vocabulum hoc ad *Compositionem* quandam *opiatam*, cujus meminit Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 44. Beguin. in Tyrocin. Johns. in Lexic. l. 2. Schröder. l. 4. cl. 2. p. 314. & descriptio quoque occurrit in Dispensat. Norimberg. p. 186.

NEPHELE, νεφέλη, non modò vocatur *Nebula*, sed & *Nubes*. Vide *Nubes*.

NEPHELOIDES, νεφελοειδὴς, *nubilosus*, epitheton urinæ, quæ multum albæ nubeculæ continet. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 43.

NEPHRIDION, νεφρίδιον, dicitur *pinguedo renalis*, quæ renibus adjacet. Hippocr. l. 2. de morb. mul. L. 14. Foës. p. 425.

* NEPHRITIS, νεφρῖτις, vocabulum valde æquivocum est. Physiologicè ita dicta fuit *vertebra prima lumborum*, quæ & ἀσφαλίτης, Gorr. & Linden. Med. Physiol l. 2. c. 14. §. 34. Pathologicè vocabulum accipitur vel latè pro *omni morbo renum*, sive simplari, sive organico, uti colligere est ex 6. aph. 6. 6. Epid. s. 8. t. 4. Galen. l. de affect. in renibus cogn. & cur. c. 2. Consentiunt Foës. p. 430. Dieterich. n. 566. Castell. & alii. Vel strictè & rursus dupliciter: 1. pro *Renum Calculo*. Vide *Calculus*, Græc. λιθίασις. Ità accepit Helmont. quoque tract. de Lithiasi passim. 2. pro *Inflammatione Renum*, quæ magis accurata & propria est significatio, ad similitudinem aliorum morborum, Græcè in ῖτις desinentium. Vide *Itis*. Describitur à Galen. in Def. Med. *Nephritis* est renum inflammatio cum vehementi dolore, cui interdum con-

conjuncta est urinæ difficultas, cum fibrosis excretionibus, aut arenosis, aut modico sanguine. Causa cum aliis inflammationib' est communis, videlicet sanguis acrior & biliosus, vel erysipelaceus impeditus in transitu, ex arteriis emulgentibus, ad venas emulg. & ità ex stagnatione inflammans. Forest. l. 24. obs. 1. seqq. & alii. Vocatur & *Nephrisis*, apud Helmont. d. l. Accipitur etiam adjectivum apud Hipp. ubi legitur νεφρῖτις φθίσις, *tabes renalis*, l. de int. aff. XVI. 18.

Nephriticos, νεφριτικός, duplicem potissimùm habet significationem: unam Pathologicam, alteram Pharmaceuticam. Juxtà illam dicitur vel de ipso morbo, & ità coincidit cum *Nephritide*; vel de Ægris, sive Calculo, sive Inflammatione, sive alio affectu renum laborantibus, ap. Gal. passim, v. g. l. 6. de L. A. c. 2. & alibi. vel de Excretionibus, 1. Epid. s. 2. t. 8. Juxtà hanc in genere medicamenta renibus conferentia vocantur νεφριτικά, *Nephritica*, Gal. l. 6. de tu. san. c. 11. l. 10. de C. M. S. L. c. 1. In specie v. apud recentiores laudantur *Lapis Nephriticus*, & *Lignum Nephriticum*. De illo legatur Schröd. l. 3. c. 5. n. 4. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 3. p. 331. seqq. De hoc Schröd. l. 4. cl. 1. n. 228. Fr. Hofm. ad h. l. Chiocc. d. l. sect. 5. p. 575.

*Nephros, νεφρός, dicitur Latinè *Ren*. Usitatius pluraliter νεφροί, *renes*, Dieter. n. 567. Horum historiam vide in Anatomicis, specialiter Barthol. l. 1. Anat. c. 17. Commentum Olhafii de *renum* vi σπερματοποιητικῇ, quod tamen aliquot Medici Clarissimi amplexi sunt, refutatum legere licet apud Lind. Medic. Physiol. l. 2. c. 5. §. 142. seqq. multis. Barthol. verò d. l. adhuc fluctuare videtur.

Nepion, νήπιον, vide *Infans*. Foës. Oec. p. 431.

Nerita, νηρίτης, dicitur species testaceorum, & quidem *turbinatorum*, cujus descriptionem, cum variis differentiis, vide apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 26. seqq.

Neroniana, epitheton *Venæsectionis*, quando plures, quàm una, tunduntur venæ, uno die. Hildan. cent. 6. obs. 92. ubi exemplis demonstrat, hujusmodi venæsectionem meritò esse reprobandam.

Nervinus, νεῦρος, νευρώδης, *Nerveus, Nervosus*. Sumitur vel Physiologicè, pro partibus illis, de nervorum naturâ participantibus, vel ad nervi naturam, & similitudinem accedentibus; ut sunt *Fibræ, Ligamenta, Tunicæ*, &c. quæ propterea communi nomine appellantur *partes Nervosæ* passim in Authoribus. Ad primam significationem referre libet nomen *Plantaginis*, quod dicitur πολυνεύρος, *multinervia*, vel *Nervalis*, Scribon. n. 12. Rhod. ad h. l. Vel Pharmaceuticè tribuitur remediis, ad *Nervos* & *Nervosas partes* utilibus. Ità in Dispensatoriis *Emplastrum Nervinum* legitur, ut & *Unguentum*; nec non Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 8.

*Nervus, νεῦρον, accipitur latè & strictè. Latè includit, præter *nervos* pro-

propriè dictos, etiam *Tendines* & *Ligamenta*, v. g. Hippocr. l. de Arte XIIX. 2. l. de Principiis, vel Carn. XI. 3. & alibi sæpius. Vide Foës. p. 427. Dieter. n. 568. Strictè dicitur de canalibus, spiritum animalem ad partes sensui & motui locali destinatis deferentibus, unde & instrumenta sensûs & motûs dicuntur, quorum historiam pete ex Anatomicis, in specie Bartholin. libell. 3. Anat. per totum. Willis Anat. Cerebri c. 17. 19. seqq. *Nervum* non esse organum executivum motûs voluntarii, (scil. quatenus est pars solida organica) sed organum delativum imperii voluntatis, rectè scripsit Helmont. tr. catarrhi delir. n. 59. & tr. de Lithias. c. 9. n. 15.

NESDER, legitur apud Paracels. l. 1. Philos. ad Athen. c. 14. sed quid significet, non licet determinare.

NESIS, νῆσις, propriè significat *accumulationem* σώρευσις, Gr. dictam, à νέω, glomero. Hinc νῆμα filum glomeratum notat. Per translationem verò dicitur de morbo, ex humorum accumulatione facto, Hipp. l. de L. in hom. XXXII. 1.

NESTEIE, νηστείη, vide *Jejunium*. Νῆστις, vide *Jejunus*.

NETOPON, νέτωπον, nomen est unguenti cujusdam odorati, & ex variis aromatibus mixti, propterea sumtuosi. Qualia erant muliercularum Romanarum Unguenta, *Spicatum, Foliatum, Comagenum.* & *Susinum*, cujus Hipp. passim meminit in libris de nat. mul. & morb. mul. de superfœtatione in affectibus uteri pessariorum loco adhibendi, teste Lang. l. 1. ep. 67. Loca verò Hippocratis allegata vide ap. Foës. Oec. p. 426. Sunt, qui confundant cum *Metopio*. Vide *Metopion*.

NEVROCHONDRODES, νευροχονδρώδες, dicitur *ligamenti* genus durum, *cartilagineum*, partim latum, partim rotundum. Medium quoddam corpus inter cartilaginem & ligamentum: hoc quidem durius, illâ verò mollius. Ejusmodi habentur in articulo pternæ cum astragalo, & vicinis partibus. Tale etiam in intimo sinu coxendicis visitur, valdè quidem durum, quod principio tàm latum est, ut pubis foramen etiam attingat; deinde paulatim contrahitur, rotundiusque factum inseritur in medium cruris caput. Hæc Gorræus. Legitur apud Gal. l. 2. de Temper. c. 3. In magnis etiam animalibus tale corpus νευροχονδρῶδες reperiri, scribit Idem l. 6. de U. P. c. 19.

NEVRON, νεῦρον. Vide *Nervus*.

NEVROTROTOS, νευρότρωτος, qui *nervum vulneratum* habet, Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 21. Ità νευρότρωτα vocantur *nervorum vulnera*, l. 7. S. Fac. §. Nuces, Caryæ.

*NEUTER, οὐδέτερος, dicitur de qualitate, vel facultate, quà corporis humani, quà medicamentorum indifferente, tripliciter, vel, quando non participat de duobus extremis: vel quando de ambobus: vel quando modò de uno, de altero participat, Galen. l. 1. de S. Fac. c. 21. & l. Art.

Medic.

stinata, quia lucem fugiunt maligni dæmones, umbrarumque sunt ministri ac tenebrarum. Deplorandum igitur est, quòd nihilominus sint inter Christianos, qui artem hanc diabolicam vel excusare, vel etiam ejus opera uti non verentur.

NIHIL, *Nihilum*, οὐδὲν, μηδὲν, opponitur *Alicui*, sive *materiæ*. Idem propriè, quod *Non Ens*. Etenim, quod verè non est, *nihil* est: & contrà: Quod *nihil* est, verè non est, Th. Chym. Vol.I. p.240. De *nihilo triplici* Crolliano, *Deali*, *Negativo*, & *privativo*, ἐπίκελον Libavii vide Tom.IV.oper. p.83. An Paracelsi doctrina, quòd omnia ad *nihilum* tendant? firmo stet talo, non est hujus loci, ventilare. *Nihil* vel *Nil album* quid sit, vide *Pompholyx*.

NILIACUM, νιλιακὸν, epitheton *mellis*, idem notans, quod *Atticum*, vel *Hymettium*, & principem tenet locum in Medicinâ, ex Dioscor. Keuchen. ad Sammon. p.158.

NIMBUS, ὄμβρος, idem, quod *Imber*. Vide *Imber*. *Nimbos* ex tonitru fracedine decussos, fertiles testatur experientia, & cum hâc Helmont. tr. Imago. ferment. n.33.

NIMIUM, πολὺ, idem, quod *Multum*. Hoc naturæ inimicum dixit Hipp. 2.aph. 51. rationem addidit Gal. in comm. ad h.l. quia destruit συμμετρίαν, & moderationem, atq; dissolvit compagem σύστασιν animalis.

NIPHETOS, νιφετὸς, dicitur *nix*, confertim & cum impetu irruens, sive *nives confertæ*, apud Hipp. l.4. Epid. III.8. Jung. Foës. p.432.

NISUS, σπίζιας, nomen *Accipitris minoris*, sive *Fringillarii*: cujus historiam tradidit Aldr.l.5.Ornith.c.2. *Nisus* quoque idẽ est, quod *Nixus*, i.e. *Conatus*.

NITEDULA, λαμπυρὶς. Vide *Cicindela*.

NITIALA, nomen stellæ apud Paracels. quam cum sale Vitrioli ejusd. esse naturæ, sibi persuasit, tr. de Podagrâ, §. Cura. An *Sirium* intellexit?

NITOR, στίλβη, idem, quod *Splendor*, *Fulgor*, λαμπρότης. Est effectus luminis, teste Linden Ex. XI. §. 171.

NITRIALES, sunt res omnes adurentes, & in calcem redigentes, ut sal petræ, vel nitrum, sulphur, &c. Dorn. Rul. & Johns.

NITRON, νίτρον, est species salis, sive *sal sulphureum*, φλογιστὸν, salso amarum, ex terrâ pingui excoctum. Schröd. l.3. c.23. ubi integram *Nitri* historiam, vires, præparandi modos, proponit. Jung. Fr. Hofm. in Cl. ad h.l. Dicitur & λίτρον, ἀλίνιτρον, *Baurach*, *Cerberus Chymicus*, *Sal infernalis*, &c. Plura de *Nitro* vide apud Lang.l.2.ep.32. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 40. Chiocc. in Musꝛ. Calceol. sect.2.p.159.seqq. Th. Ch. Vol.I. p.636.seqq. Willis Ex. I. de ferment. c. 10. Rolf. Chym. l.5. sect.1. art.3. An *Nitrum* hodiernum conveniat cum *Nitro* veterum, dubitatur. Quodsi verò locum Plinii l.31 c.10. consideremus, nulla, aut certè exigua apparebit differentia, Rhod. ad Scribon. n.153. *Nitri rubri* meminit Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 104. l.1. de morb. mul. CXX. 19. ut & Gal. l.1. de C.M.S.L. c.8. Describitur quoq; *Nitrum*, quòd sit salsugo quædam ex urinarum congregationibus in

in sal præparata; verùm videtur justo strictior. *Nitrum* dicitur lapis salsus, i.e. *sulphur album*. *Nitrum Alexandrinum*, id est, cinis clavellatus. *Nitron*, id est, *fex vitri*. Rul. & Johns.

NIX, χιών, quid sit, & quale meteoron, Physicorum est, docere. Pertinet v. ad forum Medicum, quatenus vel pertinet inter caussas sanitatis & morborum; vel ad usum Diæteticū & Pharmaceuticum transfertur. Illud patet ex Hipp. 5. aph. 54. Junge Diet. n. 923. J. Alex. l. 17. sal. c. 12. & alibi: hoc ex Aldr. l. 1. de Insect. c. 2. ubi p. m. 150 mentionē facit *Nivis mulsæ*, h.e. cum melle mixtæ, quam veteres in æstuosis febribus obtulerunt, χιονόμελι dictam; nec non ex C. Reies C. El. q. 74. n. 27. ubi eos appetitus, & eximium embamma olim Magnatibus habitum legitur, sine quo omnis ciborum apparatus ingratus fuit. *Nix fumans* dicitur *Calx viva*. Keuch. ad Sammon. p. 244.

NOAS, *Noac*, id est, *æs*, vel *cuprum*. Rul. & Johns. in Lex.

NOBACH, *Nobocb*, instrumentum est *Necromanticum*. Dorn. Rul. & Johns.

NOCASIT, id est, *cribrum*, vel *vas perforatum*. Rul. & Johns.

NOCENS, βλάπτων, idem, quod *Nocuus*, *Noxius*, βλαβερὸς, opponitur *Juvanti*. *Nocentia* esse vitanda, *Juvantia* verò amplectenda, pertinet ad Methodum medendi, Gal. c. 2. de hum. t. 1.

NOCHAT, *Nucbat*, id est, *venus*, *æs*, *Nucbor*. Rul. & Johns.

NOCHELES, νωχελὴς, id est, *tardus*, segnis, à νω privativo, & κέλω, curro, celeriter moveo. Dicitur in specie de secundinis tardantibus, apud Hippocr. libr. 1. de morb. mulier. CVIII. 50.

NOCTAMBULO, *Noctambulus*, νυκτοβάτης, (rectius *Somnambulo*, ὑπνοβάτης, cùm & sani noctu ambulare possint & soleant) dicitur de eo, qui dormiens è lecto surgit & ambulat, imò varia vigilantium opera exercet. Ad quam classem morborum vel symptomatum potius referri debeat hic affectus, non adeò planum est. Sennert. videtur ad *Coma vigil* referre, Instit. Med. l. 2. sect. 1. p. 3. c. 7. & sect. 2. c. 4. Med. Pr. l. 1. p. 2. c. 19. Verùm mihi minus videtur verosimile, cùm *Comatosi* minimè sint expediti ad opera vigilantium. Quin potius referri debet ad *Melancholiæ* species; vel constituet peculiarem speciem Somni præternaturalis, videl. *Depravatum somnum*; quò videtur inclinare Willis tr. An. Brut. P. I. c. 16. Hujus affectûs caussa consistit omninò in spirituum animalium quorundam irrequietorum excursione. Meminit hujus affectûs Lang. l. 2. ep. 45. C. Reies C. El. q. 37. n. 48. seqq.

NOCTIDIALE, νυχθήμερον, h.e. *spacium noctis & diei*, sive viginti quatuor horarum. Gal. de septim. partu, t. 1.

NOCTILUCA, idem, quod *Cicindela*. De animalculo *noctulucente* Indico, *Cocujo* dicto, consule Theatr. Chymic. Vol. VI. p. 95. Vide *Cicindela*.

NOCTUA, γλαὺξ, dicitur avis, noctu maximè videns, diurnam v. lucem non perferens, cujus prolixiorem descriptionem, cum usu in cibis & medi-

medicinâ, tradidit Aldrov. l. 8. Ornithol. c. 7. Jung. Schröd. l. 5. cl. 2. n. 60. Sanguinem *noctuæ* inter absurda refert remedia contrà orthopnœam, Gal. l. 10. de S. F. §. stercus anserinum. Ova *noctuæ* moderatè elixa, & infantibus exhibita abstemios reddere, testatur Lang. l. 2. ep. 51.

Nodosus, dicitur de certâ *Arthritidis* specie, quando materia quędam tophacea, & fex terrestris articulis impacta & coagmentata efficit, ut distorqeantur, cutis tandē dissiliat, &, pereunte motu, membrum incurvetur. For. l. 29. obs. 2. in Schol. Jac. Balde vocat *tertium gradum Podagræ*, qui est Perfectorum, *coagulatam Podagram* assuetudine dolendi nutrientium, Part. I. Solat. Podagr. q. 12.

Nodulus, vel significat *parvum nodum*, & ità Gr. dici posset ἀμμάλιον; vel usitatius notat *sacculum*, σακκίον, vel *marsupiolum*, cui induntur species, medicamenta simplicia, & composita, pro vinis & cerevisiâ medicatis. Et Synecdochicè quoq; sæpè pro illis ipsis speciebus vocabulum ponitur, uti ex Practicis libris passim constat. *Nodulus* quoq; accipitur pro *globulo* rotundo, fabæ figuram referente, glandis vel suppositorii usum obtinente, Weker. Antidot gen. l. 1. c. 49.

*Nodus, ἄμμα, est vocabulum æquivocum apud Latinos Medicos. Primam significationem vide in *Hamma*. Altera acceptio est Physiologica, & dicitur vel de *protuberantiis ossium*, sive capitibus circà articulos, Gr. κόνδυλος. Vide *Condylus*. Vel de membranis carnosis & crassioribus circa vasa umbilicalia occurrentibus, è quorum *nodorum* numero & distantiâ de frequentiâ conceptus conjicere volunt obstetrices, sed absq; verisimilitudine. De his vide Barth. l. 1. Anat. c. 37. & C. Reies. C. El. q. 52. Tertia est Pathologica, & significat varii generis *Tumores*, ex materiæ vitiosæ coagulatione vel congelatione obortos in partib' externis, Helm. tr. Blas hum. n. 35. Ità abscessus cum Folliculo, *Atheroma*, *Steatoma*, *Meliceris*, dicuntur *Nodi*, For. l. 3 Chir. obs. 7. Schol. Indurationes Gallicas vocat *Nodos* Parac. in libris suis de morb. Gall. *Nodi* articulorum sunt tumores indurati, Dorn. Rul. & Johns. *Nodus Barbaricus*, σύνδεσμος βαρβαρικὸς, pertinet ad primam significationem, estq; vinculi gen' quoddã, & *ligatura* ad dolores sedandos, cujus meminit Gal. l. 2. de L. Aff. c. 2. Jung. J. Alex. in Not. ad h. l.

Noera, id est, *coopertorium* vasis destillatorii. Rul. & Johnson.

Noli *me tangere*, vocatur species herpetis exedentis cancrosi, sive phagedænæ (alii etiam ad *Lepram* referunt) ità dicta, quòd vel tangentem inficiat, vel quia quantò plus tangitur, tantò magis crescit, ac in pejus vergit. Estq; tumor & exulceratio corrosiva in facie, circà os & nasum, & suprà mentum, proveniens ab ichore acri, maligno, & septico subsistente De hoc affectu vide Forest. l. 2. Chir. obs. 9. cum Schol. Senn. Med. Pr. l. 5 p. 1. c. 20. Meminit & aliquoties in scriptis suis Paracels.

NOMA, νομὰς, epitheton *columbarum*, quæ in montibus degunt, Gal. l.10. de S.F. §. stercus Gallinac.

*NOME, νομὴ, dicitur *Ulcus depascens*, Lat. *Pastio*, quod serpendo vicinas partes quoq; corrumpit, Gal. l.6. de C.M.S.L.c.4. & l.5. de C.M.P.G.c.14. Coincidit cum *Phagedænâ*. Dicitur & Ulcus obambulans, ambulativum, Forest. l.7. Chir. obs.3. Schol. Alias νομὴ etiam *Pabulum* significat.

NOMEN, ὄνομα, quid significet, & pueris notissimum est. Sæpè tamen latè quoque sumitur, comprehendens quandoq; ipsa *verba*: v.g. quando Gal. scribit: Allaborandum, ut in Medicinâ semper *nominib⁹* maximè perspicuis utamur, l.2. de diff. pulſ. c.2. Non exclusa esse ipsa quoq; *verba*, nemo non intelligit. Quæ sententia uti verissima, & notatu proptereà digna, itá tacitè refutat Helmontianam, Paracelsicam, & ferè in genere Spagyricam Medicinam, plurimis novis, inusitatis, obscuris, & Bœoticorum ænigmatum similibus nominib⁹ refertissimam. Quòd verò *nominibus*, præsertim sacris, aliqua insit virtus medica, rectissimè refutavit Diet. Jatr. p.729. quia non sunt res corporeæ, nec spirituales, nec accidentia subjecto inhærentia, sed notiones extrinsecus ab aliis attributæ, ex placito impositæ, omnis vitæ & actionis expertes, Casp. Reies C.El.q.2 .n.8. Interim Medicis *nominum* inquisitio omninò necessaria, Id.q.68.n.1.2. cùm certis de causis imposita esse minimè dubium sit, vel ut naturam, vel virtutem rei exprimant, Schröd. l.1.c.37. Symptomata plerunq; esse simul *nomina* morborum, docet Lind. Ex. III. §.43.

NOMOS, νόμος, Latinè *Lex*. Vide suprà Lit. LE.

NOMOTHETEMA, νομοθέτημα, propriè *legislatum* significat. Hipp. v. nomina vocavit naturæ νομοθετήματα, ob anteá dictam rationem, quia certis de causis sunt imposita, veluti lege quâdam, l. de Arte III. 5.

NONANUS, ἐνναταῖος, epitheton febris erraticæ, cujus meminit Hipp. 1. Ep. ſ.3. t.17. quamvis eam dari, meritò dubitet Gal. in comm. vel ob hanc quoq; rationem, quia est erratica. Ergò nihil certi de illius periodo dici poterit.

NON ENS, οὐδὲν, idem, quod *Nihil*, cujus nullus concept', nulla scientia, cùm non habeat sui speciem, sub quâ se repræsentet. Quænam sint *non Entia Chymica*, lege apud Rolf. Chymiæ l.6. c.3. seqq. quamvis Bekerus & Langellottus eum refutare ausi sint. Ille in supplemento in Physicam subterraneam; hic verò in Epistolâ quâdam ad Nat. Curiosos in Ephem. Nat. Cur. A.III. obs.59.

NORA, dicitur *Calx*, item *quodlibet sal*, item *Nitrum*. Rul. & Johnson.

NOSEROS, νοσερὸς, *Morbidus*, *valetudinarius*, qui in perpetuâ imbecillitate vivit. Legitur apud Hipp. 6. aph.2. Junge Dieter. n.575.

NOSIDIDACH, id est, *Artuum*, vel *Artus*. Rul. & Johns.

NOSOCOMION, νοσοκομεῖον, dicitur locus, in quo ægri curantur. Latinè etiam *Valetudinarium* dici posset.

Noso-

Nosocomos, νοσοκόμος, dicitur, *qui ægrotorum curam gerit*, Diet. Jatr. p. 933. & propterea haud inepte Jonston. in suo Syntagmate Med. Pract. partem tertiâ vocavit νοσοκομικὴν, describens, quòd sit pars medicinæ practicæ specialis, in quâ de morbis & symptomatib⁹ in specie, eorumq; curâ agitur.

Nosodochium, νοσοδοχεῖον, idem, quod *Nosocomion*, vulgò *Hospitale*; de quo lege Diet. Jatr. p. 444.

Nosos, νόσος, νόσημα. Vide *Morbus*.

Noster, ἡμέτερος, dicitur Spagyricis de metallis Philosophicis, v. g. *Aurum nostrum* est *Elixir rubrum*, & *album* est *argentum nostrum*. Adjectum *Nostri* facit discrimen inter vulgaria & philosophica, quorum illa sunt confusa cum elementis; hæc ab iis liberata, & ad astralem naturam perducta. Libav. Apoc. Herm. P. post. T. II. oper. p. 412.

Nostoch, dicitur jaculum alicuj' stellæ, vel potius ejus repurgatione dejectum quid in terram. Invenitur potissimum Junio, Julio, & Augusto, super latos campos, vel in pratis, instar fungi magni, vel spongiæ foraminosum quid & leve, tendens in fulvum & ravum colorem, & ut coagulatum jus tactum contremiscit. Sunt, qui per *Nostoch* ceram intelligunt metaphoricè, Dorn. Rul. & Johns. Parac. jungit cum Terniabin, & vocat mansiones rerum supràcœlestium, l. 4. de vit. long. c. 8. fructus aëris, Philos. Tr. 2. it. l. de pustul. Gallic. & aliis sympt. c. 7. fin. *Balsami Nostoch* meminit idem, Berthoneæ l. 2. c. 7. Cœlitus quoq; demitti credidit Helmont. tr. de magnet. vuln. cur. n. 43.

Nostos, νόστος, dicitur dulcedo & suavitas ciborum. Unde νόστιμα, *dulcia*, & πολύνοστα, quæ multum suavitatis in se habent, quod vocab. legitur ap. Hipp. l. 2. de diætâ XXXII. 10. Junge Foës. Oec. p. 435.

*Nothos, νόθος. Vide *Illegitimus*.

Nothros, νωθρὸς, dicitur *torpid⁹*, torpescens, segnis, & νωθρότης, *torpor*. Utrũque frequens ap. Hipp. Ità *Auster* dicitur νωθρὸς *effectivè*, 3. aph. 5. Junge Diet. n. 581. Pulsus *tardus*, Coac. t. 139. ægri νωθροὶ, *languidi*, 1. prorrh. s. 3. t. 10. 25. Substantivum νωθρότης 1. Prorrh. s. 1 t. 13. Coac. t. 91. Dicitur & νωθρίη, 1. Prorrh. s. 3. t. 49. Coac. t. 208. Vide plura loca apud Foës. d. l. p. 436.

*Notiæos, νωτιαῖος, *dorsalis*, à νῶτον, *dorsum*. Epitheton medullæ spinalis, quæ & μυελὸς ἐγκεφαλίτης vocatur, quia nihil est, quàm *cerebrum* veluti prolongatum. Vide *Medulla*.

Notiodes, νοτιώδης, *humidus*, à νοτὶς, *humor*, humiditas, *vapor*. Est epitheton febris cujusdam, ap. Hipp. l. 6. Epid. s. 1. t. 29. quæ recentioribus *Humoralis* dicitur, species malignæ & colliquativæ febris, quando corp⁹ continuo madore evaporat, cum maximo languore, & viriũ prostratione. Jung. C. Hofm. de febr. c. 54. & 58.

Notios, νότιος. Vide *Auster*.

Notis, νοτὶς, *humor*, *vapor* dicitur, Lind. Ex. III. § 216. Vide *Notiodes*.

Noton, νῶτος, *Dorsum*. Vide suprà in DO.

Notos, νότος. Vide *Auster*.

NOVACULA, ξυρὸς, ξυρίον, à ξύω, *rado*, instrumẽtum vocatur Chirurgicum, quo pili deradũtur, cuj⁹ usum nonnulli verè vel simulatè metuunt, notante Gal.l.1.de C.M.S.L.c.4.circa fin. Usurpatur tamen interdum ad alias operationes Chirurgicas. Ita *Novaculam* vocat cultrum ad abscindenda membra Hildan.in Cista militari p.1042. Operum suorum.

NOVALE, Paracelso dicitur *Portentum*, & in specie *Novalia cœlestia* vocat occultas imaginationes, in homine, ex lectione vel sermone obortas, l.2. Philos. sagacis.

NOVILUNIUM, νεοσελήνη, νεομηνία, olim dicebatur prima dies mensis, sive *Calendæ*. Hodieq; v. de conjunctione Solis & Lunæ accipi solet. Quod tempus Paracels. venenosæ naturæ esse, lædere cerebrum, nimis audacter scripsit contrà experientiam, tr.2. de Pestil. cicrà fin. & tr.3. c.2.

NOX, νὺξ, temp⁹ illud notat, quo Sol infrà Horizontem nostrũ sese abscondit. Hanc ægris plerunq; esse graviorem, quam diem non solùm in crisibus, sed & cõmuniter, egregiè declaravit Diet. n.580. & Hipp.2.aph. 13. In specie dolores Gallicos *noctu* exacerbari, scribunt omnes Practici, hunc morbum pertractantes, & ex his For.l.32.obs.5.& 21. in Schol. *Nox media* Spagyricè dicitur in lapidis Philosophici labore, quãdo omnia nigrescunt magis magisq; Lib. Tom.II.oper.p.142. *Noctu*, Gr. νύκτωρ, Hipp.4.aph.83. *Nocturnus*, νυκτερινὸς, dicitur de febre quâdam quotidianâ, quę noctu accedit, Hipp.3.Epid. s.3.t.64. Gal.in com. quamvis Casp. Hofm. in Not. MS. monuerit, in aliis codicibus legi ἡμερινῶν, & rursus in aliis ἀμφημερινῶν.

NOXA, βλάβη, idem, quòd *Damnum*, Nocumentum. Vide *Blabe*. Verbum *Nocere* etiam pro *Lædere* ponitur. Keuch. ad Sammon. p.258.

NUBA, duplicẽ habet significationem. 1. Est species *mannæ*, vel Terniabin, roseo colore, qualis in Hiberniâ utplurimùm cadit. Parac. Schol. in l.4. de grad. & compos. c.4. Dorn. in Diction. Rul. & Johns. 2. *Nuba* idem est, ac *Cuprum*. Rul. & Johns.

*NUBES, *Nubecula*, νεφέλη, νεφέλιον. Propriè significat meteoron aëreum, ex vaporibus aqueis in sublime elatis & collectis productum, quæ significatio ad Physicos spectat. De *nubibus* superioribus & inferioribus vide Th. Chym. Vol.V. p.334. Posteà Medici transtulerunt ab aëre ad urinas, in quib⁹ materia illa immixta & suspensa *Nubis* vel *nubeculæ* nomine appellatur, quæ aliàs & ἐναιώρημα dicitur. Vide *Enæorema*. Loca apud Hipp. sunt 1. prorrh. s.2. t.29. 36. Coac. t.577.582.584. Supereminentiæ quoq; in alvi dejectionibus subpingues interdum pallidæ, interdum flavæ, aut alio colore infectæ, νεφέλαι vocantur Erotiano Onom. p. mihi 76.e. *Nubes* etiam & *Nubecula* significat vitium oculi, *Albugo*, *Pannus* quoq; dictum, veluti *alba cicatrix* tenuior, in nigro oculi, exulcerationem superficiariã comitatur. Hipp.2.prorrh.xxixx.33. Ægin. l.3.c.22. Gal. in def. Hildan. cent.3. obs.23.

*Nucha, vocatur locus, ubi initium est spinalis medullæ. Sumitur & pro ipso principio spinalis medullæ, quam partem cerebri vocat Parac. Paragraph. l.3.c.1.§.1.& sedem Epilepsiæ ibi constituit.

Nucleus, πυρὴν, propriè significat fructum arborum, ut *nuces*, vel mediam medullosam, & interiorem partem nucum; vel etiam alia grana, v.g. grana mali punici dicuntur *nuclei*, Hipp. l. de Affect. XLIIX.11. 12. Diosc. l.1.c.151. Vel etiam ossicula mespilorum, palmularum, &c. Grana quoq; thuris *nuclei* appelantur, Hipp. l. de superfœt. XX. 5. & baccæ sambuci, l. 2. de morb. mul. XXIIX.38. Vide Foës. p.547. Metaphoricè verò ob aliquam formæ similitudinem tribuitur quoq; specillorum quorundam Chirurgicorum parti alteri minori, in *nuclei* modum rotundæ, quam Chirurgi ad usus diversos adhibent. Propterea dicuntur *Specilla nucleata* διαπύρηνα, quæ Hipp. φαλακρὰ, *calvata* vocavit, 1. de artic. t.43. Gal. in comm. ad h. l.

Nudus, γυμνὸς, *Nuditas*, γυμνότης, quid significent, non opus habent explicatione. *Nuditas* interdum est utilis, Hipp. de sal. diæt. t.13. Interdum noxia. Ità nudis pedibus saltem incedere, Veneri noxium, Casp. Reies C. El. q.56. n.2. Hinc etiam ob stimulum Venereum evitandum S. Franciscus suæ professionis Monachis usum calceamentorum denegasse fertur. & olim Sacerdotes Gentilium *nudis pedibus* sacrificasse, i. e. animo casto. & à libidinum criminibus expiato, è symbolis Pythagoricis constat, Idem q. 44. n.19. Vide *Psiloma*.

Nuhar, i.e. *Venus*, vel *æs*, *Cuprum*, item *Naas*. Rul. & Johns.

Numen, δαίμων, sumitur pro *Deo*, & ejus præsentiâ efficaci in rebus humanis, specialiter etiam in rebus, operibusq; medicis, quam egregiè inculcat Linden. Ex. III. §.6.7.17.

Numenius, νουμήνιος, dicitur Avis rostrata, aliàs & *Arquata* dicta, cujus historiam, & usum in cibis, vide apud Aldrov. l. 20. Ornithol. c. 21.

Numerus, ἀριθμὸς. Hujus significatio nota vulgò quoque est, & ad Arithmeticam spectat. Helmont. dicit, *Numerum* nihil aliud esse, quàm unitatum connexionem, tr. de Tempore n.22. Ejus usus insignis est quoq; in Medicinâ, non, quòd peculiaris virtus ei insit, quæ opinio meritò refertur inter φλεδόνας, sive nugas, Galen. l. 3. de dieb. Critic. c.11. sed ratio ejus habetur in diversis partibus medicinæ, v. g. in Pathologiâ pertinet ad differentias morborum essentiales: *Morbi in Numero* excedente, vel deficiente, Gal. de diff. morb. c.4. & 8. Ad accidentales: an morbus sit Unus & Solitarius: an plures, vel Complicati? Dogm. Med. Gen. p.149. In Semiologiâ, quando attenditur *numerus* symptomatum, vel signorum, dierũ Criticorum, Indicum, & non Criticorũ. In Methodo medendi *numerus* Indicationũ. In Pharmaceuticis res pleræq; numero mensurantur.

Nume-

Numerus morborum quamvis certò determinari nequeat; à vero tamen nondum aberrasse arbitror Lindenum, quando trib⁹ millibus, trecentisq; plures statuere morbos non est veritus, Ex.III. §.11. Notanter quoq; Forest. scripsit, quòd *Numerus* malorum ostendat *numerum* remediorum l.20.obs.11. *Numeri pares* vocantur *Fœminei*: *Impares Masculini*, Th. Ch. Vol.I. p.465. *Numerus* Ternarius & Septenarius habentur pro mysticis, de illo vide Th. Ch. Vol.I. in Phys. Trismeg. Keuch. ad Sammon. p.222.235. De *numeris* Philosophicis lege Libav. T.II. oper. p.337.

Nuncium, Helmontio dicitur perceptio illa, sive sensatio, & prim⁹ conceptus appetitûs, aut affectuum, vel perturbationum, qualem primum accidere putat in stomacho, tr. Sedes Animæ, n.13. & tr. Jus Duumvir. n.13.

Nundinatio, ἐμπόλησις, vel, ut aliis placet, ἀπεμπόλησις, (quamvis potius hoc vocabulum contrarium significet, videl. intermissionem nundinationis) Medicis dicitur pactio cum ægris de sostro, Linden. Ex.II. §.30 seqq. Vide *Apempolesis*.

Nus, νοῦς. Vide *Mens, Animus*.

Nuscitiosus, idem, quod *Lusciosus*, vel *Luscitiosus*, μύωψ, Forest. l. 1. O. 37. Schol. Vide *Lusciosus*.

Nusiadat, i.e. *Armoniacum*. Ruland. & Johns. in Lex. qui *Nusiadat* scripsit.

Nustum, Paracelso dicitur partim in genere *pinguedo, flos lactis*, portio butyrosa supernatans, partim in specie hujusmodi *pinguedo in urinâ* supernatans, quæ interdũ instar materiæ albicantis sabulosæ subsidet. Vide plura de *Nusto* l. 2. de Tartaro Tr.3.c.3. in comment. & fragm. ad h.l.

Nevsis, νεῦσις, *nutatio*, dicitur, quæ fit, quando caput flectimus. Potest tamen pro artuum flexione accipi, notante J. Alexandr. not. in Gal. l.1. de mot. musc c.1.

Nutricatio, idem, quod *Nutritio*, de quâ p. p.

Nutricolum, vocatur Parac. membrũ, in quo separatio, digestio, & expulsio, ab elementatis factis concoquitur. Schol. in l.1. de urin. tr.2. c.1.

*Nutrimentum, τροφὴ, idem, quod *Alimentum*; de quo vocab. vide suprà in AL. & in genere vocatur, quicquid substantiam corporis nostri conservare, & augere, & in eandem converti potest, Gal. l.1. de S.F. c.1. l.3. de Temper. c.2. Nec inepta descriptio Schröderi l.1.c.17. *Nutrimentum* est materia humida, spirituosa, quæ vi & facultate rei nutricandæ præparatur, subindèq; alterata, mutata, determinata, membris incorporatur. Universalior enim est initio, & à naturâ rei nutricandæ diversa, unde paulatim alteratur, inq; naturam rei nutriendæ transplantatur. Verùm Rulandi & Johnsoni descriptio, quòd *Nutrimentum* sit res transmutata in ventriculo per putrefactionem, accurata non est, & strictior suo definito. *Nutrimentum* Lapidis Philosophici quale sit, vide Lib. Oper. T. II. pag. 403. 405. 431. seqq. scil. *Mercurius Philosophicus*.

*Nutri-

NUTRITIO, θρέψις, item, *Nutricatio*, in genere vel est continuè effluentis materiæ redintegratio. Unumquodq; v. eâ ipsâ substantiâ, quâ primum genitum est, ali etiam perpetuò consvevit Gal. l. 1. de sem. c. 16. Vel est perfecta *Assimilatio* l. 3. de Temper. c. 1. in fin. Ad generalem significationem quoq; pertinet descriptio apud Schröd. l. 1. c. 4. quæ ibi videatur. *Nutritionem* cum *Generatione* in hoc tertio convenire, quòd loco deperditi substituatur nova materia congeneris priori, egregiè demonstravit Charlton. Ex. I. Oecon. anim. §. 2. in quâ Exercit. plura de *nutritione*. In specie *Nutritio* corporis humani ità describi potest: *Nutritio* est Actio Naturalis, quâ intercedentibus variis alterationibus, subordinatis & segregationibus, beneficio caloris vitalis, succus nutricius partibus corporis universis ac singulis oblatus in substantiam nutriendi convertitur, & ità, quòd anteà deperditum est, reparatur. An v. succus ille *nutricius* per arterias, an v. per nervos ad partes feratur, non est hujus loci dirimere. Est ergò *Nutritio* nihil aliud, quàm singulis momentis renovata Generatio. Charlton. d. l. Quid Chymicis vocetur *Nutritio*, videatur suprà in vocab. *Imbibitio*. *Inceratio*. Adde Libav. Tom. II. Op. pag. 408. Weker. Antid. Gen. l. 3. c. 11.

NUTRITORIUS, θρεπτήριος, θρεπτικὸς, dicitur de partibus ad *nutritionem* facientibus; quales non solùm sunt organa coctionis; sed & organa excrementorum secretionis, ex mente Gal. l. 5. de U. P. c. 13. in fin. ubi vocantur ὄργανα τῆς τροφῆς. Vide C. Hofmann. in comm. ad d. l. num. 296.

NUTRIX, τρέφουσα, propriè dicitur, quæ lactat infantem, θηλάζουσα παιδία, Gal. l. 1. de san. tu. c. 9. quæ qualis esse debeat, videatur Ibid. ut & Jul. Alex. l. 27. Sal. c. 5. Dieter. Jatr. p. 935. ubi inter *Adstantos* refertur. Ejus vitia recenset Helmont. tr Nutritio ad vit. long. Quid *Nutrix Chymica* sit, videlicet peculiaris *Terra, virgo dicta*, cùm nobis nec libeat, nec liceat nugis illis apocryphis tempus terere, quærat curiosus harum Lector in Th. Chym. Vol. I. p. 201. 378. Vol. III. pag. 25. Libav. Alchym. Pharmacevt. cap. 31.

NUX, κάρυον, in genere significat fructum, qui exterius duriori cooperitur cortice, & intus latet nucleus, qui edendo est. Lang. l. 1. ep. 67. Strictè dicitur simpliciter de *Juglande* Gal. l. 2. de Al. fac. c. 28. Pertinet ad Botanicam. *Nux* metaphoricè vocatur *Capitis Doloris* species, quæ aliàs & *Galea* vocatur, estq; totius capitis ὁμότονος πόνος, h. e. æqualis undique dolor & molestia. Heurn. de morb. capit. c. 5.

*NYCTALOPS, νυκτάλωψ, νυκταλωπία, præcipuo significato dicitur de iis, qui noctu melius vident, quàm interdiu. Hipp. 2. prorrhet. XLI. Consentit Gal. in def. Medic. & in Isagog. c. 16. Helm. tr. Form. ort.

n. 51. 52. ut mirum sit, nonnul'os interpretes contrà Etymologiam vocabuli & usitatam acceptionem explicare de nocturnâ cœcitate, sive *Lusciositate*, uti quidem Foësf. fecit p. 436. & Cummenus in Eph. N. Cur. A. III. obs. 133. Vide *Lusciosus*.

NYCTERINOS, νυκτερινὸς, *nocturnus*. Vide *Nox*.

NYCTERIS, νυκτερὶς, Vide *Vespertilio*.

NYCTICORAX, νυκτικόραξ. Lat. *Corvus nocturnus*. An v. *Accipiter nocturnus* aut *Bubo*, aut *Ulula*, hoc nomine veniat: an in genere omnes nocturnæ aves rapaces ità vocentur, non est nostrarum partium, extricare. Vid. Aldrov. l. 8. Ornithol. c. 1. Meminit ovi *nycticoracis* Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8.

NYCTOEIDES, νυκτοειδὲς, dicitur, quod noctis speciē habet, & ponitur pro *nigro*. Erotian. Onom. p. 77. d. Gorr.

NYGMA, νύγμα, idem, quod νύσις, νύξις, *punctura*, quæ est solutio continui in parte molli carnosâ facta per instrumētum acutum & tenue, Gal. l. de const. art. med. c. 6. Est & remedii genus, quod *Punctio* dicitur, & adhibetur hydropicis, Gr. παρακέντησις dicta. Vide *Paracentesis*.

NYGMATICOS, νυγματικὸς, propriè *Punctorius* dicitur. Sed à Galeno sumitur pro *Emplastro contrà puncturas*, l. 6. de C. M. P. G. c. 10. in princ. quemadmodum & hodieq; Emplastr. *Sticticum Crollii*, vernaculè Stich-Pflaster dici solet.

*NYMPHA, νύμφη, æquivocum est vocabulum. Quoad Anatomicam significationem non conveniunt inter se Authores. Galenum & alios ex antiquioribus partim pro *Clitoride*, partim pro *Hymene* accepisse, patet ex Gal. l. 15. de U. P. c. 3. C. Rejes C. El. q. 48. n. 16. & q. 57. n. 9. Recentiores v. prominētias illas geminas cutaneas intrà pudēdum muliebre sitas, rimam pudendi constituentes ità vocarunt, de quibus legantur Gorr. Barthol. l. 1. c. 35. Rolfink. de Part. Genital. Part. 2. c. 38. *Nymphæ* quoq; vocantur *Vermiculi apum*, vesparum, crabronum, noviter ex ovulis prodeuntes, quemadmodum vermiculi Fucorum, Aldrov. l. 1. de Insect. cap. 1. p. m. 57. 58. *Nymphæ* quoq; Paracelso sunt spiritales homines ac mulieres vel corporei spirit⁹, aquas inhabitantes, qualis fuit Melusina. Parac. in Paramir. & alibi scribit etiam, se integrum tractatū conscripsisse de talibus spiritalibus hominibus. Dorn. Rul. & Johns.

NYMPHÆA, νυμφαία, primò nomen est herbæ palustris vel aquaticæ, de quâ quære in Botanicis. Porrò *nymphæam* quoq; appellari vitium Clitoridis in magnitudine auctâ, quod *Caudatio*, vel Excrescentia nymphæ vocatur, author est Rolf. d. l. c. 42.

NYMPHES, Paracelso dicitur alius homunculus à *Nymphâ*, non aquaticus, sed in terris occurrēs, qui aliàs antiquo nomine *Sylphes*, item *Pygmeus* vocatur. Fragm. libri Philosophiæ de sang. ultrà mortem.

NYMPHIDICA, idem est Paracelso, quod *Nympha*, i. e. spiritualis homunculus, & *Nymphidica vita* de illis dicitur l. de vit. long. Metaphoricè *Nymphi-*

Nymphidicæ spiritus aquarum solventium in arte dici possunt. Dorn. Rul & Johns.

NYSADIR, idem, quod *Nusiadat*, i. e. *Sal Armoniacus*. Rul. & Johns.

NYSTAGMOS, νυσταγμὸς, dicitur dormiendi cupiditas cum nictatione capitis. Hipp. l. de vet. med. XIX. 10. l. 4. de R. V. I. A. t. 88. l. 6. Epid. s. 4. t. 17. à verbo νυστάζειν, *nictando dormiturire*, quod legitur l. 7. Epid. XII. 10. Jung. Foës. p. 436.

NYX, νὺξ. Vide *Nox*.

NYXIS, νύξις, idem, quod νύγμα, *punctura*. Vide *Nygma*.

O.

O præter literalem significationem apud Chym. Character est, denotans *Alumen*, de quo suprà suo loco. Sic & tria minora ₒ°ₒ significant *Oleum*.

OBAMBULATIO, περίπατος, propriè dicitur de motu corporis locali mitiori, à verbo περιπατέω, quâ significatione legitur apud Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 1. Tropicè v. usurpatur nomen de curâ & meditatione, quę animæ est περίπατος, veluti *obambulatio*, Hipp. 6. Epid. s. 5. t. 11.

*OBAUDITIO, *Obauditus*, βαρηκοΐα. Vide *Baryecoia*. *Cophosis*, *Surditas*.

OBCOECATIO, idem *Occœcatio*, ἐκτύφλωσις, τύφλωσις, item, quod *Cæcitas*, Hippocr. 6. aph. 56. Dieterich. num. 847. Vide *Cæcitas*. Paracelso *Obcœcatio Nigromatica* vocatur quinta species *Nigromantiæ*, quæ corpus visibile invisibili potest occultare. libr. 1. Philosoph. sagacis.

OBDORMISCO, ἀφυπνόω, κοιμάομαι, h. e. dormiendi gratiâ cubo. Dieter. n. 316.

OBDUCO, ἐπισάγω, περιάγω, propriè aliquid alteri circumduco. Accipitur v. etiam pro *Bibere*, teste Rhodio ad Scribon. n. 122 & Keuch. ad Sammonic. p. 194.

OBDURO, πελιοσκληρώω, dicitur de frigore cutem externam vel habitum corporis superficiarium constipante & *obdurante*. Hipp. 5. aph. 20. l. de humid. usu XI. 15. Unde *obdurata tubercula*, πελιόσκληρα φύματα vocantur l. 6. Epid. s. 1. t. 13. Vid. Foës. Oec. p. 500. Dieter. n. 679.

OBEDIENTIA, ὑπακοὴ, πειθαρχία, idem, quod *Obsequium*, cujus significatio etiam pueris notissima. Requiritur v. etiam ab ægrotis, si saluti suæ cōsulere cupiunt. De hâc virtute vide Linden. Ex. II. §. 23.

OBELÆA, ὀβελαία, epitheton *Suturæ* sive commissuræ *Rectæ* in Cranio, quæ à mediâ syncipitis suturâ ad mediam occipitis secundum longitudinem extenditur, Dicitur & ῥαβδοειδὴς ῥαφὴ, Latini *Rectam* aut *Sagittalem* vocant Gal. l. 9. de U. P. c. 17. l. de ossib. c. 1. Barthol. libell. 4. Anat. c. 5.

OBELCHERA, id est, *Cucurbita*. Rul. & Johns. in Lex.

OBESITAS, πολυσαρκία, πάχος, παχυσμός. Vide *Corpulentia*. Est dispositio corporis vel in latitudine sanitatis, vel etiam p. n. pertinens ad auctam magnitudinem. Opponiturque *Gracilitati*, ἰσχνότητι. *Obesitas*, naturalis

turalis quomodo procuranda, docet Gal. l. 6 de ſan. tu. c. 8. Foreſt. l. 31. obſ. 11. cum Schol. præternaturalis v. quæ cauſſa morborum acutorum, in ſpecie etiam Ilei, Lind. Ex. IV. §. 28. quomodo tollenda, Hippocr. de ſal. diæt. c. 14. Gal. l. 14. meth. med. c. 15. Lang. l. 1. ep. 65. ubi Laccæ verę potus cum aceto extollitur, Helmont. tr. Jus Duumviratûs n. 59. & Latex Humor. negl. n. 44. De *Obeſitate*, quam inter tumores p. n. primum ponit, & πολυσωμελίαν, παχυσωμελίαν, πολυσαρκίαν, dici vult, videatur Ingraff. comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 78.

Obex, ἐμπόδιον, πρόβλημα, idem, quod *Remora*, quæ adjicitur ad retinendum aliquid. Refertur inter partes Inſtrumentorum Chirurgicorum, Oribaſ. de Machinamentis. Vide *Problema*.

Obfuscatio, vel *Offuſcatio*, ἀμαύρωσις, obſcuritas viſus. For. l. 11. obſ. 35 in Schol. Hildan. Cent. 1. O. 27. Dieter. Jatr. n. 47. Vide *Amavroſis*.

Objectum, terminus potius Logicus, quàm Medicus, ſignificans *materiam, circà quam* ſcientia vel Ars verſatur. Ità *Objectum* Medicinæ ſunt Res naturales, ſecundum naturales, non naturales, & præternaturales. Aliquando tamen confunditur cum *Subjecto*, quod eſt materia, quæ agentis elaborationi ſubjicitur, ſive *Materia in quâ* dicta. Schröd. l. 1. c. 36. *Objectum viſivum* vocatur corpus, quod per viſum cognoſcitur. Willis tr. An. Brut. P. 1. c. 10. *Objecta* dicuntur movere ſenſus, Paracelſ. tr. de partu hominis cap. 3. 4.

Obitus, idem, quod *Mors*, θάνατος. Vide *Mors*.

Oblæsio, πήρωσις, idem, quod *Mutilatio*, Privatio quoq; vel impedimentum functionis alicujus naturalis. Gal. def. Medic.

Oblatio, προσφορὰ, generaliter dicitur de omni remediorum applicatione. Reſtringitur v. ad cibi & potus aſſumtionem: Quemadmodum & τὰ προσφερόμενα, *oblata*, latè de omnibus remediis, ſtrictè de cibo & potu expoſuit Gal. 3. in 3. Epid. t. 56. προσφοραὶ leguntur ſive *oblationes* apud Hipp. 2. aph. 33. Jung. Foëſ. 537. Dieter. n. 733. Aliquando & *oblata* dicuntur προσφορήματα, apud Euripid. & προσοίσματα, Hipp. l. de L. I. Hom. LII. 7. LIII. 1. LIV. 13.

Oblinitio, ἐπάλειψις, ἐπίχρισις, idem, quod *Illinitio*. Legitur aliquoties apud Scrib. Vide in Lex. Scrib. Rhod. Vide *Illitio*.

Obliquatio, σκολίωσις. Vide *Obſtipatio*.

Obliquitas, λοξότης, σκολιότης, *Obliquus*, generaliter opponitur Rectitudini. Vide *Loxos*. Specialiter idem eſt, quod *Obliquatio*. Vide & *Scolioſis*, *Scoliotes*.

Oblivio, λήθη. Vide *Lethe*.

Oblongus, idem, quod *Longus*. Vide ſuprà μακρὸς. Vide *Longus*.

Obmutescentia, ἀφωνία. Vide *Aphonia*.

Obolus, ὄβολος, nomen ponderis, continens octo æreos, & tres *oboli* faciunt drachmam dimidiam. Gal. de pond. & menſ. c. 3. l. 6. de C. M. S. L. c. 1.

Obrizum, est *purum aurum*, in spadiceum colorem arte calcinatum aut pulveratum. Dorneus. Rul. & Johns. in Lex. Sumitur etiam de auro puro naturaliter tali, Th. Chymic. Vol. II. p. 342. Vol. III. p. 209.

Obscoenus, αἰσχρὸς, idem, quod *Turpis*, *Impudens*, ἀναιδὴς, ἀναίσχυντος, Dicitur de partibus genitalibus, quamvis elegantius *Pudenda*, αἰδοῖα, vocentur, quorum denudatio obscœnitatem implicat. Dieter. Jatr. n. 14.

Obscuritas, σκότος, propriè & impropriè accipitur. Illo modo pro defectu luminis debiti, & ità v. g. *obscuritas* visus, ἀμαύρωσις, idem, quod *Obfuscatio*. Hoc modo dicitur de vitio quodam sermonis, & dictionibus non perspicuis. Gr. ἀσάφεια, Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 18. & alibi. Vide *Asapheia*. Talem *obscuritatem* affectare soliti sunt veteres Spagyrici, & recentiores plerique. Helmontius quoque cum suis asseclis ejusmodi *obscuritatis* vitio laborat.

Obsequium, idem, quod *Obedientia*, πειθαρχία, de quo paulò superius.

*__Observatio__, τήρησις, συμπαρατήρησις, vocabulum olim Empiricæ sectæ proprium, significans cognitionem rei alicujus sensuum fide comparatam. Unde & cum *Experientiâ* sæpè confundebant, ut & cum *memoriâ*. Vide Gal. de opt. sectâ. c. 2. & in seqq. passim. Hodieq; ut plurimum æquipollet *Historiæ Medicæ*, uti patet ex Forest. Ephem. Nat. Curios. aliorumque Authorum *Observationum* Libris. Utinam v. semper ex fide nobis darentur *Observationum* Libri! Libet obsignare voto Lind. Ex. XIII. §. 8. Vide *Casus. Historia*.

Obsessus, δαιμονιακὸς, dicitur, qui à Diabolo sive Cacodæmone corporaliter affligitur. Quò etiam refert Paracelsus nonnullos, qui Choreâ S. Viti laborarunt, tr. Paramir. de morb. invisib. An *obsessi* naturalibus remediis curari possint? ventilavit Casp. à Rejes C. El. q. 28.

Obsidianum, nomen vitri vel *lapidis fusorii*, qui & *Schmalthum* dicitur, de quo vide plura apud Plin. l. 36. H. N. c. 26. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21. Chiocc. Mus. Calceolar. s. 3. p. 380. Translatum etiam ad *Vitrum Antimonii* à Libav. d. l. c. 23.

Obsonium, item *Opsonium*, ὄψον, generaliter denotat omne id, quod præter panem & vinum mensis imponi solitum est. Athenæus l. 7. restrinxit ad omnia igne cocta; sed J. Alex. dari quoq; multa cruda *obsonia* asseruit. Hodieq; strictior significatio usitatior videtur, quâ dicuntur *Opsonia* illorum pleraque, quorum ratio conjunctas patitur cum alimento medicamenti vires. Plura vide apud d. Alex. l. 18. Sal. c. 1. seqq. *Ars parandi ritè Obsonia* vocatur *Opsonatrix*, Gr. ὀψαρτικὴ, ὀψαρτυτικὴ, eidem d. l. pertinet ad *Coquinariam*. Meminit τῶν ὄψων quoque Hipp. l. 1. de morb. mul. LXIII. 37. XCI. 13. 14. Jung. Foës. Oec. pag. 475.

Obstetrix, μαῖα, μαιεύτρια, dicitur fœmina perita, quæ fœminis gravidis & parturientibus operam suam præ-

præstat, quâ ordinando remedia, quâ manû admovendo. Debet ergò perita esse Anatomiæ & corporis humani structuræ. Verùm quàm sępè hoc fallat, testatur experientia; Unde & apud Forest. legitur l. 19. obs. 14. quod *obstetrix*, quæ diu artem obstetricandi exercuerat, satis insuper garrula, vesicam pro utero habuerit, nec discernere potuerit. Jungatur & C. Rejes C. El. q. 52. 53. Olim officium quoq; *obstetricum* opus maximum fuisse, explorare temperamenta, & constitutionem corporum, & locorum secretorum maris & fœminæ, ad fœcunditatem conjugii promovendam, & sterilitatem evitandam, testantur ex Platon. Theæteto Gal. 5. aph. 62. Lang. l. 1. ep. 49. Dieter. Jatr. p. 75. De *obstetricum* officio legantur etiam & veterum & recentiorum libri de morb. mulier. & alii, qui de *arte obstetricandi* scripserunt. *Sella obstetricalis* dicitur, quæ peculiariter usurpatur in partu ad fœtus exclusionem commoda.

*OBSTIPITAS, σκολίωσις, *Obstipus*, σκολιὸς, γαυσὸς, dicitur generaliter de omni obliquitate, tortuositate & incurvatione; Itâ & Hypochondriorum σκολιότης legitur apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 57. id est, ἀνωμαλία & inæqualitas. Usitatius tamen de partium ossearum tortuositate sumitur: Itâ spinæ inæqualitas σκολίωσις, quæ aliàs *Gibbus* dicitur. De cruribus quoque *tortuosis* legitur Græc. γαῦσος vel γαυσὸς, Hippocr. 2. de fract. t. 69. 4. de art. t. 61. & 64. Jung. Foës. Oecon. p. 134. & 574. Pertinet ad morbos figuræ vitiatæ.

*OBSTRUCTIO, ἔμφραξις. Vide *Emphraxis*. Dicitur & *Obturatio*.

*OBSTRUENS, στεγνωτικὸς, epitheton medicamentorum, quæ meatus & ora vasorũ occludunt, & sensibiles excretiones prohibent; quorum natura est crassarum partium, terrea & expers acrimoniæ. Gorr. Opponuntur τοῖς ἀναστομωτικοῖς, *deobstruentibus* & *aperientibus*. Vocantur illa quoq; *Obturantia*.

OBSTUPEFACIENS, ναρκωτικὸς. Vide *Narcoticus*. *Obstupefactio*, νάρκη vel νάρκωσις. Vide *Narce*.

*OBSTUPESCENTIA, ἔκπληξις. Vide *Ecplexis*.

OBSURDESCO, id est, *Surdus fio*, κωφοῦμαι, dicitur de νεκρώσει, virtutis acusticæ sive auditivæ, estq; signum lethale in Ileo, Lind. Ex. IV. §. 79. seqq. Vide *Cophos*.

OBTENSIO, περίτασις, à περιτείνω, *obtendo*, sive circumtendo, quod legitur apud Hipp. 5. aph. 71. Jung. Dieter. n. 981.

OBTORTUS, γαῦσος, idem, quod *Obstippus*, de quo p. a.

OBTURATIO, ἔμφραξις, στέγνωσις, idem, quod *Obstructio*. *Obturatoria* vocantur illæ materiæ, quibus vasa Chymica vel Pharmacevtica *obturantur* vel incrustantur. Libav. T. II. Oper. p. 139.

OBTUSUS, ἀμβλὺς, idem, quod *Hebes*. Dieter. n. 48. Propriè de ferro; metaphoricè de oculis, nec non de animo dicitur.

Obviam itio, ἀπάντησις. Vide *Apantesis*.

Obvolutio, περιείλησις, idem, quod *Circumvolutio*. Usurpatur de fasciis, quę membro alicui *obvolvuntur*. Gal. de fasciis.

Occasio, æquivocum est vocabulum. Vel n. respondet Græco καιρὸς & notat *opportunitatem temporis*, cujus inventio est principium curationis morborum. For. l. 1. Chirurg. obs. 3. Schol. imò anima curatiõis, C. Rejes C. El. q. 24. n. 4. Vide *Cæros*. Vel respondet Græco πρόφασις ἀφορμή, & significat *caussam procatarcticam*, externam, evidentem, imò generalius omnem rei materiam, ex quâ initium motus ad reliquas actiones prodit; Gal. com. 1. in 1. Epid. t. 10. c. 1. in 3. Ep. t. 15. & c. 3. in 6. Ep. t. 18. & c. 2. progn. t. 66. Jung. Foës. Oec. p. 539. Dieter. n. 736. Vide *Caussa*.

Occasus, δύσις, communiter, & propriè dicitur de Sole & Astris sub Horizontem sese abscondentibus. Vide *Dysis*. Per translationem v. quoque de *interitu* vel hominum dicitur, & ità respondet vocabulo *Mors*: vel Morborum, & ità coincidit cum *Solutione* vel *Curatione*. Spagyrici quoq; in Magisterio Lapidis Philosophici transtulerunt ad *nigredinem*, quæ est signum putrefactionis & solutionis secretæ, quam vocant *Occasum Solis*, & initium Artis. Libav. Tom. II. Oper. p. 414.

Occidens, δυσμή, δύσις, propriè dicitur de Loco, ubi Sol occidit & sese sub terram abscondit, visui nostro subducens. Dicitur & *Occasus*. *Occidentalis*, Gr. δυσμικός. Tropicè Chymicis *Occidens* vocatur *Acetum*, item *Occidens stella*, id est, *Sal Ammoniacus*, *Occidens*, *Mercurius*, Saturnus Hermaphroditus, aqua viva, viscosa, &c. Rul. & Johns.

Occido, ἀποκτείνω, idem, quod *interimo*, neco. Gal. l. de Ther. ad Pis. c. 8. Ità Helmont. queritur de Arte Medicâ, quod hodieq; liberum sit *occidere*, ob imperitorum libertatẽ. tr. Tumul. Pestis.

Occisio, spiritus mundi sive aquæ vivæ & in sal naturæ conversio est secretum *Calcinationis* sapientum. Th. Chym. Vol. VI. p. 186.

*Occiput, ἰνίον. Vide *Inion*. Dicitur & ὀπισθοκρανίον, Ægınet. l. 6. c. 2.

Occludens, κλεῖον, idem, quod *Obstruens*, *Condensans*, opponitur *Aperienti*, Gal. l. 5. de S. F. c. 14.

Occoecatio, τύφλωσις, idem, quod *Cœcitas*, activè sumta. Vide suprà suo loco. *Occœcati*, τυφλωθέντες quidam celeriter Solem intuentes, notantur à Gal. l. 10. de U. P. c. 3. circà fin.

Occultus, κρυπτός, dicitur vel subjectivè. Ità *Cancer occultus* ad differentiam exulcerati. Vide *Cryptos*. Vel caussaliter & effectivè, quando alicujus rei vel effectus caussa latet. Unde quondam Medici *Qualitates occultas* excogitarunt, quarum operandi ratio intricatior est, præsertim à priori; quas

quas licèt ſint, qui in totum negare audeant; noſtro tamen judicio omninò non videntur negandæ. Vide Dogm. noſtra M. Gen. p.699. ſeqq. quas Helmont. fortaſſis non ineptè ad Archeum referre conatur, tr. Poteſtas Medicam. num.33. Quomodo Spagyrici mãifeſta reddant *occulta*, & vice verſâ vide Th. Chym. Vol. III. p. 40. Item Libav. T. II. Oper. p. 144. & alibi ſæpius.

OCEANUS, ὠκεανὸς, quid ſignificet, ex aliis etiam Lexicis patere poteſt, nimirum vaſtum mare maximam partem orbis terrarum ambiens. De hoc ſtatuit Helmont. nihil aquarum recipere à mari mediterraneo, tr. Aqua n. 13. Unde *Oceani* fluxus & refluxus propriè depẽdeat, Phyſicis inquirendum relinquimus. Legatur &, ſi placet, integer tractatus Federici Delphini Mathematici quondam Veneti, hoc tit. & Th. Ch. Vol. V. p. 402. Aliàs *Oceanus* quoq; vocatur ſolium vaſtum in balneis, & omninò lacus alveusq; major ab amplitudine vocatus, & à lavantiũ quoq; ſtrepitu, & marino quaſi æſtu, teſte Lampridio.

*OCHEMA, ὄχημα, Latinè *vehiculum*, vocatur Gal. portio humida, aquoſa, & tenuis cùm chyli, tùm ſanguinis, quia nec Chymus, nec ſanguis venas tranſire poſſet absq; hujus adminiculo l. 4. de U. P. c. 5. Jung. C. Hofm. in comm. ad h. l. Schenk. de ſero ſang. cap. 3. Hodiè *Lymphæ* quoq; nomine venire videtur. Vide *Lympha. Vehiculum.*

OCHETEVMATA, ὀχετεύματα, à quibusdam vocantur *foramina narium*, quæ etiam θαλάμους aliqui appellant. Gorr. Linden. Ariſtoteli tribuit, & Theodorum per *meatus* Latinè expreſſiſſe ſtatuit l. 2. Med. Phyſiol. c. 12. §. 9.

*OCHESIS, ὄχησις. Vide *Vectio.*

OCHETOS, ὀχετὸς, generaliter ſignificat Rivum, *meatum, viam, ductum*, canalem, per quem aliquid effluit, aut tranſit. Ab Hippocrate v. tribuitur diverſis rebus v. g. viis circà urinam & alvum, 3. de art. t. 52. venis & arteriis, d. l. t. 59. exponente Gal. in comm. ad hæc loca: poris ſive ſpiraminibus cutaneis, l. 6. Epid. ſ. 3. t. 8. Jung. Foëſ. Oec. p. 474. Erotian. Onom. p. 84. c. Deſcendit à verbo ὀχετεύω, veho, *derivo*, tranſitum concedo; quod etiam legitur apud Hipp. l. de Ven. XXV. 12.

OCHEVS, ὀχεὺς, vocatur à quibusdam *ſcrotum*, quod magis uſitato nomine ὀσχέον appellant. Gorr. Rolfink. de part. gener. inſerv. P. I. c. 14.

OCHLOS, ὄχλος, perturbationem, *moleſtiam*, negotium moleſtum ſignificat apud Hipp. 3. de art. t. 27. & l. 4. Epid. II. 14. l. 6. Ep. ſ. VI. t. 12. Hinc ὀχληρὸς, ὀχλώδης, *moleſtus* dicitur 2. de art. t. 59. Gal. in com. Erat. On. p. 83. C. Foëſ. d. l. Et verbum ὀχλέειν ſignificat *turbare*, perturbare. Foëſ. Significat & *Vulgus, Populum.* Vide infrà.

OCHRA, ὤχρα, terræ ſpecies eſt colore luteæ, à quo nomen habet. Duplex habetur: *Nativa*, ſive foſſilis, olim ex Atticâ, hodieq; ex Daciâ & Hungariâ: altera *Factitia*, quæ ex plumbo aduſto

adusto fit, aceto extincto, Pictoribus magis usitata. *Ocbra* historiam & usum vide pluribus apud Diosc. l. 5. c. 108. Rul. in Lex. Schröder. l. 3. c. 2. n. 6. Fr. Hofm. in Cl. ad h. l. Libav. S.A.Ch. l.6. c.4. & Alchym. Pharmac. c. 10. Chiocc. Mus. Calceol. s. 2. p. 135. seqq.

Ochros, ὠχρὸς, colorem significat luteum, *pallidum*, nempe ex candido & flavo permixtum, tantò candidiorem flavo, quanto flavum rubro. Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 22. Quod si adhuc plus albicet, ὠχρόλευκος, *ex pallido albicans* dicitur. Hipp. l. 7. Epid. notante Foës. pag. 694. Linden. herbeum vocavit ὠχρὸν, vulgò *olivastrum* dictum. Ex. IX. §. 18. ὦχρος quoq; pen. circumflexâ notat leguminis genus, Lat. *Ervilia* aut *Cicera* dictum. Gorr. Jul. Alex. com. in l. 1. de Al. fac. c. 25. Vide *Pallidus.*

Ochroxanthos, ὠχρόξανθος, *ex pallido flavus* color. Legitur apud Gal. l. 4. de san. tu. c. 4.

*Ochthodes, ὀχθώδης, verrucosus, *prætumidus*, *callosus*, torosus. Dicitur de Labiis ulcerum duris & prætumidis. Gal. l. 3. Meth. Med. cap. 3. l. 4. de C. M. P. G. c. 1. seqq. quin & ipsa ulcera ægrè cicatricem ducentia ὀχθώδη vocantur Ibid. ὄχθοι quoq; *tumores Callosi*, verrucosi dicuntur, notante Henr. Steph. in Thesaur. & Scapulâ. Gorr.

Ocium, σχολὴ, ἀργία, refertur inter res non naturales, estque species *quietis*, Caussa procatarctica sanitatis & morborum. Gal. cap. 2. de nat. hum. t. 1. Hildan. de valet. tu. Dogm. nostr. M. Gen. P. V. cap. 5. dogm. 5. p. 645. Charlton. Ex. Pathol. VII. §. 3.

Oclasis, ὄκλασις, idem, quod ὄκλασμα, *genuum flexio*, cùm quis genibus flexis in crura subsidit. Hipp. 3. de art. t. 64. ab ὀκλάσαι, i.e. in genua flectere. Erotian. Onom. p. 82. d. Jung. Foës. p. 449.

Ocneo, ὀκνέω, significat *cunctari*, pigrum, aut segnem esse. Unde compos. καταοκνέω, idem significans, *non possum*. Erot. d.l. Ὀκνηροὶ, idem, quod ἀσθενεῖς, *pigri*, *infirmi*, segnes. Hippocr. 2. de R. V. I. A. t. 22. Vide p. 450.

Oclax, ὀκλὰξ, *geniculatim*, genibus flexis, curvè, Gal. l. 3. de U. P. c. 15. C. Hofmann. comm. ad h. l. n. 166. Gorræus v. exponit per ipsam μύλην, molam, aut ἐπιγονατίδα, in defin.

Ocob, id est, *Sal Armoniacum, Ocop, Obac*, *Ocab*. Rul. & Johns.

Ocrea, ἀντικνήμιον. Vide *Anticnemion.*

*Ocris, ὀκρὶς, vel ὄκρις, vocatur *eminentia*, aut prominentia *oblonga*. Hinc adjectiv. ὀκριοειδὴς, aut ὀκριόεις, *prominentiam oblongam habens*. Hipp. 2. de art. t. 42. Vid. Foës. d. l.

Octamenos, ὀκτάμηνος, *octimestris*. Dicitur de partu intempestivo, in cujus caussæ inquisitione, propter quam fœtus non soleat esse vitalis, valdè laborarunt

Medici. Hipp. integrum libellum h. tit. conscripsit. Enimv. mihi res videtur valdè suspecta, quod pleræq; mulieres tempus conceptionis ignorare soleant.

OCULARIS, ὀφθαλμικὸς, dicitur de omni eo, quod ad oculos pertinet v.g. *Ocularis* virtus vel facultas Gal. l.7. de S. F. §. Myrrha, sive Smyrna. *Ocularia* medicamenta, l.4. de C.M. S.L. c.4. *Ocularis* medicus l.14. M. Med. c.19. Rhod. ad Scribon. n.37. *Ocularia* quoq; ægritudo dicitur à Dieter. ὀφθαλμία, in Jatr. pag. 918. 920.

OCULUS, ὀφθαλμὸς, ὄμμα, sic dicitur inter sensuum externorum instrumenta plerorumq; judicio nobilissimum, nimirum visus totius pars organica. Cujus summè artificiosam structuram, celerrimam sentiendi vim, amplissimam utilitatem meritò Anatomici aliiq; admirati sunt summoperè & deprædicarunt. Sunt n. reverà *oculi* custodes defensoresq; corporis humani. In quorum Anatomicâ descriptione etiam nulli pepercerunt operæ celeberrimi Anatomici, v.g. Spigelius de H.C.F. l. 10. cap. 9. Aquapendens tr. de *Oculo*, visus instrumento. Plempius in Ophthalmograph. Bartholin. l. 3. Anat. cap. 8. Willis Anim. Br. P. 1. c. 15. & plures alii.

*ODAXISMOS, ὀδαξισμὸς, generaliter significat *pruritum, mordacem*; à δάκνω, præposito O. *Morsiunculam* diceres voce Plautinâ vel *Titillatione*. Hinc etiam de renibus ὀδαξυμένοις usurpavit Dioscor. notante Dieter. Jatr. n. 597. Generaliter quoq; videtur accepisse Helmont. tr. Jus Duumvirat. n. 61. & tr. Retenta. Usitatius tamen accipitur strictè pro *pruritu gingivarum*, quem sentiunt Infantes tempore dentitionis, cum dentes eruptionem moliuntur & configunt gingivarũ carnes, Hippocr. 3. aph. 25. Foës. p. 443.

ODIUM, μῖσος, dicitur affectus animi oppositus *Amori*, consistens in alienatione mentis & appetitus erga id, quod æstimatur, ut noxium, adeoq; malum; Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 106. Willis An. Br. P. I. c. 9. Charlton. Ex. IIX. Pathol. §. 27. Est igitur inter caussas procatarcticas sanitatis & morborum referendum *odium*. De *odio* etiam post mortem in cadaveribus duorum hominum durante lege C. Rejes C. El. q. 33. §. 10.

ODMALEA, ὀδμαλέα, Hipp. dicuntur *graviter olentia*, sive fœtida l. 1. de morb. mul. VII. 3. XX. 3. XXI. 18. Foës. d.l.

ODME, ὀδμὴ, idem, quod ὀσμὴ, Lat. *Odor*, dicitur qualitas illa sensibilis, quæ ab alio corpore emanans naribus percipitur. Consistit v. in effluviis sulphureis & fumosis emissis, quorum quædam suaveolentia, quædam fœtida & naturæ nostræ ingrata habentur. Gal. c. 1. de nat. hum. t. 6. Schröd. l. 1. c. 34. Gal. dicit, esse substantiam quandam, quæ nec ità tenuis est, ut aër, neq; ità crassa, ut humor l. de odoratus instrum. c. 2. fin. Jung. Chiocc. Mus. Calceol. sect. 6. p. 649. seq. C. Hofm.

com.

com. in Gal. de U. P. n. 562. *Odores* bonos citissimè reficere vires vitales, docet ex Gal. Lang. l. 2. ep. 27. & Helmont. tr. Imago Fermenti impraegnat. &c. n. 16. seqq. *Odorem* ingratum cavere debet Medicus ad aegros accessurus Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 9. *Odorem hircosum* sub axillis esse signum hominis devirginati, vult C. Rejes in C. El. q. 38. n. 9. seqq. *Odorum* suavitate offendi uterum, & cur? monstrat Idem. q. 84. n. 1. seqq. Verùm non est universale. Foetoris correctio dicitur *Magisterium Odoris*, de quo legatur Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 7. & Alchym. Pharmac. c. 16. *Odor* quandoque ipsam rem *Odoratam* vel *Aroma* notat Rhod. in Lex. Scrib.

ODONTAGOGOS, ὀδοντάγωγὸς, vocatur *forceps dentarius*, quo dentes extrahuntur. Talem plumbeum olim in templo Apollinis fuisse suspensum, testatur Forestus l. 14. O. 7. in Schol. quo significatur, non esse tollendum dentem, nisi vacillet, ut plumbeo forcipe excludi possit, id est, nullâ vi. Utinam hoc & aegri, qui dolore dentium affliguntur & Circumforanei observarent, neq; tàm promtè ad evellendos dentes consentirent. Vide *Dentagra*.

*ODONTALGIA, ὀδονταλγία, id est, *Dolor dentium*, Gal. l. 2. meth. med. c. 2. Est symptoma actionis laesae & p. n. auctae in dentium cavernulis & partibus fibrosis, proveniens à solutione continui ibidem factâ. Qui dolor quandoq; adeò vehemens esse solet, ut aegri violentas sibi inferre cogitent manus. Remedia contra dolorem dentium vocantur ὀδονταλγικὰ à Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 7. s. 2. c. 9.

ODONTAGRA, ὀδοντάγρα. Vide *Dentagra*.

*ODONTIASIS, ὀδοντίασις, *Dentitio*, idem, quod ὀδοντοφυΐα. Vide *Dentio*.

*ODONTOIDES, ὀδοντοειδὴς. Vide *Dens*.

ODONTOGLYPHON, ὀδοντόγλυφον, *dentiscalpium*, quo ea, quae dentibus inhaerent vel adhaerent, eximuntur. Gorr.

*ODONTOPHYIA, ὀδοντοφυΐα, idem, quod ὀδοντίασις. Vide *Dentio*.

ODONTOTRIMMA, ὀδοντότριμμα. Vide *Dentifricium*.

ODOR, ὀδμὴ, ὀσμὴ. Vide *Odme*.

ODORABILIS, ὀσφρητὸς, dicitur de omni re, quae exhalationes emittere potest, vel suaveolentes, vel maleolentes. Gal. l. 1. de sympt. causs. c. 6. Dicuntur & *Odoratae res*.

*ODORATUS, ὄσφρησις, idem, quod *Olfactus*, vocatur sensus quidam externus, cujus instrumentum est Nasus cum suis partibus interioribus, praesertim processibus mammillaribus, Barthol. libell. 3. Anat. c. 2. Hunc sensum accuratè descripsit Willis An. Br. P. I. c. 13.

ODORAMENTUM, idem, quod res *Odorata*, ὀσφρητὸν, ἄρωμα. In Pharmaceuticis describitur, quòd sit medicamentum tàm simplex, quàm compositum, quòd citra ignis accessionem suo odore spiritus alterare aut reficere potest. Wek. Antid. Gen. l. 1. c. 52. Praescribuntur partim ad voluptatem, partim ad sanita-

ſanitatem. Morell. de form. rem. l. 1. ſect. 2. c. 10.

Odoriferum, ὀσφρητόν, idem, quod *Odoramentum*. Dieter. n. 112. Hinc & Rul. deſcripſit *Odorifera* medicamenta, quæ odore ſuo ſanitatem inducunt, & morbos expellunt. *Specificum Odoriferū* Paracelſo dicitur ea materia, quæ ſpecificè morbum expellit Archidox. l. 7.

Odus, ὀδὼς. Vide *Dens*.

Odyne, ὀδύνη, ὀδύνημα. Vide *Dolor* Dieter. n. 601. ſeq. Lind. Ex. XIII §. 121. ſeqq.

Oecrios, οἰκεῖος. Vide *Domeſticus*.

Oeconomia, οἰκονομία, propriè *adminiſtrationem domeſticam* ſignificat. Hipp. tamen reſtrinxit ad ægrorum procurationem & diſpenſationem, l. 6. Epid. ſ. 2. t. 43. in quâ adminiſtrandâ Medici diligentiam requirit. Foëſ. Oec. p. 446.

*Oedema, *Oedos*, οἴδημα, οἶδος, latè & ſtrictè ſumitur. Lata ſignificatio antiquis fuit frequẽs, quâ vocabulo hoc omnes *tumores* p. n. venerunt, uti ipſe notavit Gal. ad 4. aph. 34. & 5. aph. 65. Jung. Foëſ. p. 444. Dieter. num. 604. Et ità idem eſt, quod ὄγκος παρὰ φύσιν. Stricta v. ſignificatio adhuc hodieq; uſitatior, quãdo tumor frigidus, laxus, mollis, albicans, doloris expers, non renitẽs à pituitoſo humore exortus vocatur *Oedema*. Cujus talis deſcriptio dari poteſt: *Oedema* eſt tumor p. n. in toto corpore vel certâ aliquâ parte, mollis, laxus, foveam poſt compreſſionem relinquens, ſine magno dolore, proveniens à portionum ſanguinis aquoſarum vel lymphæ ſubſiſtentiâ & aliquali congelatione. *Oedema* totius corporis eſt *Anaſarca*, ſpecies Hydropis, de quâ ſuo loco. Helmont. ad Laticem ſtagnantem refert. tr. Ignot. Hydrops. n. 20.

Oesis, οἴησις, id eſt, *opinio*, opinatio, & Hipp. dicitur ſpecioſa artis peritia, absq; tamen verâ experientiâ l. de dec. ornat. IV. 1.

Oenantharion, οἰνανθάριον, epitheton *Unguenti* alicujus, ob condituram, quæ odoris & deliciarum gratiâ additur ex vino & flore liliorum, οἴνῳ καὶ ἄνθει κρίνων, parata. Gorr. Duæ *Oenanthariorum* formulæ habentur apud Æginet. l. 7. c. 21. Dicitur & οἰνάνθινον.

Oenarea, οἰναρέη, epitheton *cineris*, qui paratur ex *ſarmentis*, vel pampinis *vitis*, quæ vocantur οἴναρα vel οἰνάρειδες. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXIV. 21. & LXXXIIX. 8. Erotian. p. 85. c. Foëſ. p. 446.

Oenas, οἰνὰς, Lat. *Vinago*, dicitur ſpecies Columbæ montanæ, cujus hiſtoriam & uſum in cibis tradidit Aldrovand. libr. 15. Ornithol. c. 7.

Oenelæon, οἰνέλαιον, dicitur miſtura vino & oleo conſtans, cujus meminit Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. & l. de fac. parabil. Jung. Alexandrin. l. 18. Sal. c. 12. Gorr.

*Oenodes, οἰνώδης, *vinoſus*, epitheton vini generoſi, quod multam admittit aquæ miſtionem. Dicitur &

πολυφό-

πολυφόρος, opponiturq́ꝫ, ὀλιγοφόρῳ, tenui & aquoso ὑδατώδει οἴνῳ, quod minimâ eget aquæ mistione, in se satis aqueum. Gal. 3. de R.V.I.A. t. 20. Castell. Linden. Ex. X. §. 111.

OENEVOMÆ, οἰνεύομαι, i.e. *bibo*, præsertim vinum Erot. Onom. p. 83. f. Foës. d. l.

OENEROS, οἰνηρὸς, *vinosus*. Usurpat Hipp. de curatione Chirurgicâ fracturarum, quando fasciæ & splenia imbuuntur & fracturæ vino perfunduntur, quę vocatur οἰνηρὴ ἐπιθεσις. 3. de fract. t. 46. Foës. d. l.

OENOGALA, οἰνόγαλα, dicitur potionis genus, quod ex *vino & lacte* mixtis parabatur. Cujus meminit Hipp. l. 7. Epid. XL. 17. quamvis alii intelligant per οἰνόγαλα, *vinum lactei teporis*, sive tepidum, veluti lac, quæ versio etiam à Lindeno retenta fuit. Verùm meo judicio minus congrua hæc est acceptio, si ἀκρίβειαν compositorum vocabulorum spectaveris. Foës. d. l. Gorr.

OENOGARON, οἰνόγαρον, *garum vino mistum*, garum vinosum, apud Aët. l. 3. cap. 85. citante Gorræo; vel c. 90. allegante Keuchen. ad Seren. p. 155.

OENOMELI, οἰνόμελι, *vinum mulsum*, dicitur & simpliciter *Mulsum*, nihilq́ꝫ aliud est, quàm vinum melle conditum, deliciis magis, quàm sanitati destinatum. Inflationibus n. obnoxium. Ejus varietatem parandi docet Dioscor. l. 5. c. 16. Meminit & Lind. Ex. X. §. 160.

OENOPHLYGIE, οἰνοφλυγίη, propriè *vinolentia*, ebrietas, vini nimius potus. Quâ dictione usus Hippocr. l. de intern. aff. XXXI. 5. XXXV. 23. Qui vitio huic dediti sunt, vocantur οἰνόφλυγες, *vinolenti*, ebriosi. 2. Prorrhet. II. 14. cujus emphasin quoq; declaravit Lind. d. l. §. 112. Vid. Foës. pag. 448. Vide *Ebrietas*.

OENOPOLA, οἰνοπώλης, *qui vina vendit*. Meminit Linden. d. l. §. 61.

OENOPOS, οἰνωπὸς, epitheton coloris, q. d. *vinosus*, qualis est uvarum maturescentium, cum ex rubro nigricant & splendent, aut in purpuram & nigrum transitus fit. Meminit Hipp. l. 7. Epid. III. 22. & l. de nat. mul. l. 6. l. 2. de morb. mul. IV. 6. Jung. Foës. d. l.

*OENOS, οἶνος, propriè dicitur *Vinum*, h.e. succus uvarum maturarum per expressionem collectus, per fermentationem depuratus à fœcibus, atq; in doliis vi proprii & nativi caloris perfectè coctus. De cujus naturâ, differentiis, virtutib⁹, & noxâ passim veteres & recentiores benè multa scripserunt. Videatur Hipp. l. 2. de diætâ: Mundella in Indice Oper. Gal. Foës. p. 446. seqq. Dieter. Jatr. n. 606. Linden. Ex. X. Deodat. Panth. Hygiast. l. 2. c. 16. Moræus in Schol. Salern. p. m. 90. seqq. C. Hofm. l. 5. Instit. c. 25. 26. Willis de ferment. c. 7. & de febr. cap. 1. Schröder. libr. 4. cl. 2. num. 412. Et quis omnes recenseat? De *vinis* medicatis diversis Idem

Schröder. l. 2. c. 63. Morell. l. 1. de form. remed. sect. 1. c. 6. Per quandam similitudinem alii quoq; *Succi officinales* expressi & depurati *Vina* dicuntur, v. g. *cydoniorum*, *Granatorum*, Citri &c. Idem d. l. c. 82. Nonnulli quoq; spiritus è *vino* parati appellantur *Vina*, ut *Vinum alcalisatum*, *Circulatum*, &c. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 25. *Vinum correctum* est Alcool vini. *Vinum essatum* est, quod herbarum vires attraxit, vel aliorum, quibus affusum fuit. Dorn. in Dict. Rul. & Johns. in Lex.

OEONISTA, οἰωνιστὴς, *augur* & οἰωνιστική. Vide *Mantice*.

OESOPHAGOS, οἰσόφαγος. Vide *Gula*.

OESTRUS, οἶστρος, propriè dicitur Insectum notissimum, *Tabanus* Veteribus quoq; dictum, aculeo duriori in ore armatum, quàm cæteræ Muscæ, cujus descriptionem tradidit Aldrov. l. 3. de Insect. c. 4. Per metaphoram quoque *Clitoris* vocatur *Oestrum Veneris*. Barthol. l. 1. Anat. c. 34. Imò omnis stimulus amatorius proverbialiter per *Oestrum* exprimit[illegible] Gal. οἰστρώδη ἐπιθυμίαν, voca[illegible] jus emphasin notavit C. H[illegible] omm. ad Gal. l. de U. P. n. 1008.

*OESYPE, *Oesypos*, οἰσύπη, οἴσυπος, propriè est sordes & fimus lanæ circà nates ovium adhærens, uti patet ex Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXIV. 13. Erotian. Onom. p. 85. c. Postmodò v. etiam de ipsâ *lanâ sordidâ* vel *succidâ* usurparunt vocabulum, teste Dioscor. l. 2. c. 84. confirmante Gorræo & Foës. Oec. p. 449. Quid per *Oesypum Atticum* intelligi debeat apud Gal. l. 14. meth. med. c. 7. ventilavit C. Hofm. l. 2. V. L. c. 14. De *Lanâ succidâ* legatur Schröd. l. 5. cl. 1. n. 30. Vide suprà *Lana*.

OFFA, μάζα. Vide *Massa*.

OFFENSA, *Offensio*, duplicem habet significationem. Vel n. idem est, quod *Noxa*, *Damnum*, Gr. βλάβη, & offendens, βλάπτων, Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 13. Rhod. in Lex. Scribon. Vide *Blabe*. Vel respondet *Allisioni*, & Gr. dicitur πρόσκοπή vel πρόσκομμα, estq; ea læsio, quando corpus percutitur aut violenter afficitur ab aliâ re exterius obviante. Forest. l. 6. Chirurg. obs. 29. Schol. Ità & spiritus sive aër in respiratione interruptus Hipp. dicitur πνεῦμα προσκόπτον, *spiritus offendens*, 4. aph. 68. Junge Dieter. n. 730.

OFFICINA, generaliter omnem locum significat, ubi aliquid præparatur & elaboratur, Gr. ἐργαστήριον. In Medicinâ v. duæ potissimum *officinæ* habentur, quarum una est *Pharmaceutica*, diciturque locus seu *Apotheca*, in quâ simplicia & composita Medicamenta in quantitate & qualitate selectissima debet parari, vel parata inveniri cum instrumentis pharmacopoëticis. Fr. Hofm. Clav. ad Schröder. l. 2. in princ. Schröder. v. d. l. minus accuratè descripsit, quòd sit Pars Pharmacologiæ, quæ seriem rerum medicamentosarum secundum classes officinales describit. Altera est *Chirurgica*, Gr. ἰατρεῖον Hipp. dicta. Vide *Iatreon*.

OFFICIUM, δέον, καθῆκον, πρέπον, vide *Deon*.

Deon. Vocatur id, quod alicui agendum incumbit. Ità *officium* hominis est, omni modo, arte, operâ, facultatibus, devincire hominum inter homines societatem. *Officium Medici* exoptatissimum procurare homini bonum, quo sine nullum aliud gratum esse aut jucundum potest h. e. sanitatem. Linden. Ex. III. §.9. Speciale Medentis vel Curantis morbos est, ut citò, tutò & jucundè sanet. Ex. XVI. §. 1. Tribuitur & *Officium* partibus corporis humani, & respondet Latino *Actio* vel *Usus*, Gr. χρεία. C. Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. n. 8. Paracels. Paramir. l. 2.

Offion, idem, quod *Opium*. Eph. N. Cur. A. II. O. 69.

Offuscatio, vide *Obfusca*. *Amaurosis*.

Oger, *Ogertinum*, *Ogertum*, Paracelso idem, quod *Ochra*, passim in scriptis. Verùm more solito transfert & ad hominem, & *Oger microcosmi*, item caussas morborum salinas. Hinc *Ogertina*, pestis, plevresis, icteritia passim legitur in scriptis, præsertim [illegible] Fragm. ad LL. de Tartaro.

Ois, ὄϊς, L[illegible] *Ovis*, idem, quod πρόβατον, e[illegible] animal quadrupes, lanosum, mansvetum, lupo inimicum, cujus mas *Aries*, castratus *Vervex*, fœmina strictè *Ovis*, pullus *Agnus* vocatur. Horum omnium historiam & usum in cibo ac medicinâ vide apud Aldrov. l. 1. de quadrup. bisulc. c. 8. prolixissimè, ut & Schröd. succinctè l. 5. cl. 1. n. 30.

Olca, mendosè pro *Holca*, vel *Holce*, ὁλκή, i. e. *Drachma*. Vide *Holce*.

Oleaginosus, ἐλαιώδης, dicitur de eo, quod pinguedinem instar olei in se continet, ut sunt Amygdalæ, Nuces, & alia quædam semina. Hujusmodi *oleaginosa* cerebrum gravare, docet Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 14. s. 1. c. 23.

Oleamen, *Oleamentum*, λιπαρόν, dicitur in genere omne linimentum mollius ex oleis paratum. Scribon. n. 222.

*Olecranon, ὠλέκρανον, Gorr. etiam per o. sed mendosè, scripsit. Idem, quod ἀγκών, *Ulna*, cubiti pars gibbera, unde & *Gibber* dicitur, ab aliis *cubitus*. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. XXXII. 6. Vide *Ancon*. *Cubitus*.

Oleitas, idem, quod *Pinguedo*. *Oleitas* rerum in omnibus earum sulphur est. Dorneus in Diction. Rul. & Johns. in Lexic. Dicitur aliàs & *Olivitas*; cujus tres species recensentur pro conditione triplici olivarum, apud C. Hofm. l. 5. V. L. c. 3.

Olene, ὠλένη, sic dicitur à quibusdam *cubitus* sive os inter duos articulos ἀγκῶνα & καρπὸν medium, alio nomine πῆχυς, appellatur. Gorr. Huic respondet Latinum *Ulna*. Barbaris *Focile majus*. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 74. Barthol. libell. 4. An. c. 20. Hinc ὠλέκρανον qs. ὠλένης κρανίον, *ulnæ galea*.

Oleo, ὄζω, quid significet, notum est: videl. odorem emitto, estq; mediæ significationis. Nam καλὸν ὄζειν & βαρὺ

βαρὺ ὄζειν, dicitur *benè* & *malè olere*. Dieter. n. 603. Gal. l. 4. de S. F. c. 22.

Oleosus, ἐλαιώδης, ἐλαιήεις, idem, quod *Oleaginosus*, Pinguis, Gal. 6. meth. med. c. 6.

Olethrios, ὀλέθριος, *perniciosus*, valdè noxius. Hinc Galeni proverbium αἰεὶ ὀλέθρια τὰ δυσώδη, semper *perniciosa* sunt fœtida, c. 2. in 3. Epid. t. 9. Lang. l. 1. ep. 53.

Oleum, ἔλαιον, vide *Elæon*. Quibus addi possunt, quæ de *Oleis Chymicis* prolixè tradit Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 17. seqq. & Alchym. Pharmacevt. c. 29. Quære etiam in Theatr. Chymici Indicibus. *Oleum ex lacte* dicitur *Butyrum* Græcis, teste Lind. Ex. XVI. §. 119.

Olfactorius, ὀσφραντικός, idem, quod *Olfactilis*, dicitur de rebus odoratis, quæ odorem emittunt. Vide *Odorabilis*.

Olfactoriolum, dicitur vasculum muliebre, in quo odoramenta gestantur. Vel myrotheca & pyxis perforata & ocellata, quæ odores suos & suaves halitus per foramina exspirat. Rhod. ad Scrib. n. 104.

Olfactus, ὄσφρησις, idem, quod *Odoratus*. Vide p. superius.

Oligophoros, ὀλιγοφόρος, epitheton vini aquosi. Vide *Oenodes*.

Oligopsychia, ὀλιγοψυχία, Lat. *pusillanimitas*. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. XXVI. 23. ὀλιγοψυχοτέρη, i. e. *animi imminuti* natura mulierum dicitur l. d. virgin. morb. t. 10.

Oligos, ὀλίγος, *paucus*, *exiguus*; Opponitur vel ἁδρῷ, pleno, vel πολλῷ multo, vel etiam μακρῷ, longo. Vid. Dieter. 614. seq.

*Oligotrophia, ὀλιγοτροφία, i. e. *parcior nutritio*. Gal. l. 3. de san. tu. c. 8.

Olisthema, ὀλίσθημα, item ὄλισθος, *prolapsio*, dicitur integra *articuli elapsio*, vel luxatio perfecta, ad differentiam διακινήματος, quod parvam ossis emotionem significat Hipp. 3. de fract. t. 51. Gal. in com. ad h. l. & in def. Med. à verbo ὀλισθαίνω, *prolabor*, quod legitur 2. de fract. t. 39. & 3. h. t. t. 61. & 4. de artic. t. 1. quamvis in Exeges. dict. Hippocr. Gal. posuerit ὀλισθρίζω. Alàs ὄλισθος etiam significat *lubricitatem*, uti patet ex Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 26. & ptisana vocatur ὀλισθηρὴ, *lubrica*, sect. 1. h. t. t. 29. Articulus quoq; *lubricus*, ὀλισθηρὸς, legitur. 1. de artic. t. 29. Vide Foës. p. 451.

Oliva, ἐλαία, vocatur fructus, ex quo fit oleum. Gal. l. 2. de S. F. c. 7. & l. 2. de Al. Fac. c. 27. *olivarum* differentiam vide etiam apud Bruyerin. de re cibar. l. 11. c. 36. Potissima est, quòd aliæ sint *colymbades*, aliæ *druppæ*. De quibus vocabulis actum in suis literis initialibus.

Olivitas, idem, quod *Oleitas*. Vide p. a.

Olla, χύτρα. Vide *Chytra*. De modo *ollas* parandi vide Willis Ex. de ferm. c. 12. Consentit Helmont. de Lithias. c. 3. n. 6.

Olodes, ὀλώδης pro θολώδης, *turbidus*, niger, apud Hipp. legi vult Gal. in Exeg. dict. Hipp. ab ὀλὸς, atramentum sepiæ. Gorr.

Oloplyctides, ὀλοφλυκτίδες, idem, quod φλυκταί-

φλυκ[ζ]αιναι, *pustulæ*, bestiolis parvis similes. Erot. in Onom. pag. 85. ab. quamvis in Hipp. loco l. 2. de morb. mul. LXXXIIX. 5. saltem φλυκτίδες legatur, i. e. *pustulæ*.

Olor, κύκνος, vide *Cycnus*. Aliàs *Olor* veteribus positum legitur pro *Odor*, teste Keuch. ad Sammonic. p. 115. & 143.

Olos, ὀλὸς, pro θολὸς, (quod significat *atramentum sepiæ*) vult scribi Gal. in Exeg. dict. Hipp. Verùm Lind. improbat hanc lectionem, & suadet præscribendum esse theta θολὸς, Ex. V. §. 9.

Olus, λάχανον, refertur inter alimenta è plantis desumta, pauci nutrimenti, ità ut non vires tribuant, sed mortem saltem prohibeant, à morte defendant, sed robustam valetudinem nō promoveant. Gal. l. 2. de Al. fac. c. 43. seqq. Lind. Ex. XVI. §. 160. 169. Jung. C. Hofm. l. 5. Inst. c. 10. Bruyerin. de re cibar. l. 8. c. 3. seqq. quamvis sint, qui sibi aliisq; persuadere audent, plantas temperatas alimenta esse optima, succum alibilem vitalem sincerum promittentia, coctuq; facilem. *Olus molle* dicitur pulmentarium *oleraceum* cum substantiâ tùm effectu molle ac tenerum, quod ventrem subducit. Rhod. ad Scribon. n. 99.

Oly, dicitur pinguedo mtallorum supernatans menstruo illa solventi. Rul. in Lex.

Olympiacos, ὀλυμπιακὸς, dicitur (1) *Collyrium* magnâ simplicium turbâ constans, uti describit Ægineta l. 7. c. 16. & commendat in procidentiâ oculi & omnibus ulceribus l. 3. c. 22. notante Gorræo. (2) *Olympicus spiritus* est astrum in homine, quod efficit, ut umbram de se præbeat, uti nugatur Paracels. l. 3. de morb. invisib. è quo desumserunt Dorneus, Rul. & Johnson. in Lex.

Olympos, ὄλυμπος, vocatur quoq; modo dictum Collyrium apud Ægin. teste Gorræo. Aliàs idem est, quod *Cœlum*; de quo suprà lit. C.

Olynthos, ὄλυνθος, *ficum immaturam* significat sive *Grossum*. Aliquoties legitur apud Hipp. l. de nat. mul. X. 19. XVII. 8. XXIX. 127. & alibi. Vide Foës. p. 452. Gal. l. 8. de S. Fac. §. Olynthi.

Olyra, ὄλυρα, est species frumenti, de quâ non conveniunt, an sit ipsa *Zea*, an v. ejus species. Hesych. descripsit per speciem seminis mediæ inter frumentum & hordeum naturæ, è Gal. d. l. Gorr. Latin. *Siligo* vocatur. Lang. ad *Zeam* refert. l. 1. ep. 56.

Omasum, Barthol. *Omasus*, ὤμασος, dicitur venter peculiaris cancellat⁹ in cornigeris & ruminantibus. Vide *Echinos*. Arist. l. 2. H. A. c. 17. l. 3. de P. A. c. 14. & Barthol. l. 1. An. c. 9.

Omelysis, ὠμήλυσις, vocabulum est ambiguæ significationis. Forest. Oec. p. 692. seq. existimat, significari propriè farinam hordeaceam crudam, ad differentiam polentæ, quæ torretur. In latâ v. significatione

tione notare omnem farinam crudam. Et hanc sententiam confirmare videntur loca Hippocratis, in quibus vocabul. ὠμήλυσις legitur, v. g. l. 2. de morb. XXX. 8. l. de nat. mul. XXIII. 5. l. 1. de morb. mul. XXX. 9. LXXXII. 5. l. 2. LXIX. 5. LXXVII. 2. Langius v. describit per puram hordei crudi farinam à furfuribus castratam, & ex eâ in hydrelæo cum butyro dissolutâ Cataplasma phlegmonum & synanchiæ suppurativum, l. 1. ep. 57. Et hanc opinionem confirmat authoritate Gal. libris de C. M. S. L. aliquoties. Item l. Introductio c. 13. Alii v. g. Absyrtus dicunt esse mixtionem quandam seminis fœnugræci, lini & hordei farinarum æquali pondere. Cœl. Aurel. l. 2. c. 24. & 37. interdum simplicis pollinis aut panis infusi cataplasma; interdum pollines aquâ solutos significare docet. Scribitur & divisim ὠμὴ λύσις.

*Omentum, ἐπίπλοον. Vide *Epiploon*.

*Omiæos, ὠμιαῖος. Vide *Humerarius*.

Omma, ὄμμα. Vide *Oculus*. Significat & *Visum*. Dieter. n. 617. Foës. pag. 453.

Omnis, πᾶς, ἅπας. Hujus vocabuli significatio extrà forum quoq; Medicum notissima. In memoriam v. revocat duo axiomata notatu digna; quorum primum est, *omnia esse in omnibus*, vel *omnia* ab *omnibus* participare, id quod Hippocratem quoq; docuisse testatur Gal. l. 6. de U. P. c. 16. quò sine dubio respexit ad locum Coi senis l. de Alim. IV. 24. ξύρροια μία, &c. *Confluxio una*, *Conspiratio una*, *Consentientia omnia*. Vide *Confluxio*. Vel etiam ad illum locum l. de Loc. in Hom. III. 6. Minima corporis pars habet *omnia* ea, quæ habet maxima. Jung. C. Hofm. ad Gal. LL. de U. P. n. 401. An v. Axioma illud rectè ad magicam virtutem extendatur ab Helmont. tr. de magnet. vuln. cur. n. 130. aliis dijudicandum relinquo. Mihi non videtur. Alterum est: *Omnia ab uno, & omnia ad unum*. Estq; Canon hieroglyphicus Chymicus, quo naturam & virtutem *Lapidis Philosophici* exornare conantur Spagyrici. Verùm res magis ingeniosis commentis, quàm ipsâ veritate nititur. Videantur scripta Spagyricorum, ut & Libavii. Obiter quoq; & hoc axioma notandum: *Omnia à trib⁹ fieri*, videlicet artifice, instrumentis, & materiâ, quod eleganter, artificialia naturalibus applicando, exposuit Gal. l. de vocal. instr. diss. c. 2.

Omolinon, ὠμόλινον, h. e. *linum crudum*, quoad ustionem faciendam utitur Hipp. l. de affect. XXX. 13. XXXII. 9. vel in fistulis ani curandis l. de fistul. II. 13. quem curandi modum Ægineta vocat ἀπολίνωσιν, l. 6. c. 78. Vel in lateris tuberculo post sectionem & ustionem l. de int. aff. X. 20. in hydrope ibid. XXV. 31. Plura loca vide, si placet, apud Foës. Oec. p. 692. Aliàs ὠμόλινον quoq; vocatur linteum illud, quod tondendorum humeris injiciunt tonsores, ne inquinetur vestis

vestis capillorum segmentis. Lind. Ex. V. §. 109.

Omophagos, ὠμοφάγος. Vide *Crudivorus*.

Omoplatæ, ὠμοπλάται, item πλάται, (quæ & cum aspiratione *Homoplatæ* quandoq; leguntur) vocantur *Scapulæ*, vel *Scoptulæ*, Celso l. 3. c. 22. l. 8. c. 1. quæ humeri articulum constituunt, suntq; ossa in utraq; humeri regione duo in dorso sita admodum inæqualia, & omnibus suis partibus dissimilia, foris gibba, intus sima, quorum ulteriorem descriptionem petere licèt ex Anatomicis, Gal. l. 13. de U. P. c. 10. C. Hofm. comm. ad h. l. Barthol. libell. 4. c. 19. Anat. Vide *Platæ*.

*Omos, ὦμος. Vide *Humerus*.

Omos, ὠμός. Vide *Crudus*, *Cruditas*.

Omotarichos, ὠμοτάριχος, latè significat *salsamentum crudum*, quo carnes condiri solent, Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 1. Strictè v. dicitur de *Thynnorum salsamento*, sive *carne Thynnorum sale conditâ*, de cujus virtute videatur Diosc. l. 2. c. 33.

*Omotribes, ὠμοτριβὲς, idem, quod ὀμφάκινον, epitheton olei ex olivis immaturis expressi, q. d. *Oleum crudum*, h. e. acerbum. Refrigerat & adstringit, Gal. l. 8. M. M. c. 3.

Omphacion, ὀμφάκιον, dicitur *succus uvæ acerbæ*. In Officinis vocatur *Agresta*. Schröder. l. 4. cl. 2. n. 392. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Meminit & Hippocr. *Omphaciiepulotici*, cujus usus est ad vulnera & ulcera l. de Ulcer. IIX. 5. seqq. Derivatur ab ὄμφαξ, quod significat *uvam acerbam*.

Omphacinon, ὀμφάκινον. Vide *Omotribes*.

Omphacis, ὀμφακὶς, vocatur cavum illud, ex quo glandes quernæ enascuntur, & coriarii utuntur. Ægin. l. 3. c. 42. Plinius *calicem glandium*, recentiores medici *capulam* vocant.

Omphacites, ὀμφακίτης, epitheton *vini acerbi* ex uvis nondum planè maturis parati, quale peculiariter in *Lesbo* factum legitur apud Diosc. l. 5. c. 12.

Omphacitis, ὀμφακῖτις, epitheton gallæ parvæ tuberosæ, solidæ, nullo foramine perviæ, Dioscor. l. 1. cap. 146.

Omphacomeli, ὀμφακόμελι, potionis conditæ genus ex succo uvæ acerbę & melle. Respondet *Syrupo de Agresta*. Officin. Gorr. Vid. Dispensatoria Augustanum & Norimberg.

Omphalocele, ὀμφαλοκήλη, *hernia umbilicalis*; est species herniæ, in quâ vel omentum, vel intestina prolapsa protuberant, cum solutione continui & tumore regionis umbilicalis, vel umbilici prominētiâ, vel situ mutato. Dicitur ἐξόμφαλος, etiam Vide *Exomphalos*. Observationes vide apud Forest. l. 27. O. 28. seqq. cum Scholiis. Jung. Responsoriam Epistolam Hildani ad Döringium. in operibus Hildan. p. 900. item Cent. 3. Obs. 63. seq. Fabr. ab Aquapend. de Chirurg. oper. cap. de Umbilici prominentiâ.

Omphalomantia, ὀμφαλομαντία, vocatur à Casp. à Reies vaticinatio illa obste-

obstetricum fabulosa ex nodis vasorum umbilicalium de numero prolis futuræ, quæst. 52. n.6.

Omphalos, ὀμφαλὸς, umbilicus. Sumitur dupliciter pro *Regione umbilicali* & mediâ regione abdominis, cavitate quadam præditâ, Dieter. n. 619. Deinde pro illo centro medio totius corporis, quod nihil aliud est, quàm complexus & coalitio vasorum umbilicalium cum uracho cōtortorum. Gal. de dissect. vulv c.10. Barthol. l. 1. Anat. c. 37. Vide *Umbilicus.*

Omphalotomos, ὀμφαλοτόμος, epitheton obstetricis, quæ umbilicos infantibus recens natis præcidit. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXVI. 13. Vide Foës. p. 454.

Onager, ὄναγρος, dicitur *Asinus sylvestris*, cujus historiam cum usu in cibis & medicinâ tradidit Aldrov. libr. 1. de quadruped. c. 3. Dæmones quoque & spiritus *Onagri* vocantur Paracels. in declaratione totius Astronomiæ.

Oncos, ὄγκος, Latinè dicitur *Tumor*, subintellige præter naturam. Hinc Gal. scripsit lib. περὶ ὄγκων παρὰ φύσιν. Describitur, quòd sit distensio in latum, longum, & profundum. Pertinet ad morborum compositorum species, ad eam classem referendas, à quâ actionum læsio potissimùm dependet. Aquapend. Pentatevch. Chirurg. l. 2. c. 1. Vide *Oedos.*

Oncyllomæ, ὀγκύλλομαι, significat *intumesco* apud Hipp. 1. Prorrhet. s. 3. t. 7. ubi quidem Gal. ὀγκωμένη posuit; & propterea Barthol. Eustachius in not. ad Erotian. p. 79. negavit, se reperisse ὀγκυλλομένη. Enimverò & hoc verbum ὀγκύλλομαι usitatum esse, patet ex Lexicographis aliis. Apud Atticos significat tropicè magna & alta sapere. Gorr.

Onda, vocatur inventor omnium medicamentorũ, præsertim v. simplicium, Paracels. præfat. in libros Bertheoniæ.

Oneirogmos, ὀνειρωγμὸς, *somnia Venerea*, & *pollutionem nocturnam* significat, quamvis hoc posterius propriè ἐξονείρωσις dicatur, vide *Exoneirosis.* Descendit à verbo ὀνειρώττω, *somniis Venereis tentor*, & inter somniandum semen profundo. Hipp. l. 1. de diæt. XXXVI. 3. l. 2. de morb. XLIX. 10. l. de intern. aff. c. 29. Verbum v. ἐξονειρώσσειν legitur l. 2. de diæt. XXVI. 6. l. de int. aff. XLVI. 20. l. 4. Epid. XXX. 3. Vide Foës. p. 454. seq. Jung. Lang. l. 2. ep. 5. Linden. Ex. XV. §. 35. 40. seqq.

Oneiropoleo, ὀνειροπολέω, *somniare libidinem*, & videre insomnium significat, teste Linden. ex Suidâ, d. l. §. 43. Ferè idem, quod ὀνειρώσσω.

Oneirocriticos, ὀνειροκριτικὸς, dicitur, qui de somniis judicat. *Divinator ex insomniis.* Theatr. Chym. Vol. VI. p. 81.

Onevomæ, ὀνεύομαι, significat apud Hippocr. *per axem*, qui ὄνος, vel ὀνίσκος Gr. dicitur, *extendo*. Sunt, qui καλονεύεσθαι scribunt. Gorr.

Onis,

Onis, ὄνις, dicitur *stercus asininum*, vel fimus asininus. Utitur sæpè Hipp. in totâ muliebrium morborum tractatione & de naturâ muliebri, quæ loca videri possunt apud Foës. Oec. p. 455.

Oniscos, ὀνίσκος, ὄνος, vide *Asellus*.

Onoma, ὄνομα. Vide *Nomen*.

Onocrotalus, Gr. πελεκὰν, ὀνοκρόταλος, πελεκῖνος, vocatur avis palmipes, cujus historiam cum usu in cibo & medicinâ vide in Aldrovand. l. 19. Ornithol. cap. 2. Latinè *Pelecanus*, de quo infrà.

*Onos, ὄνος. Vide *Asellus*.

Onus, βάρος, vide *Baros*. Sumitur etiam pro morbo, quia aggravat corpus. Lind. Ex. XIII. §. 379.

*Onyx, ὄνυξ, Latinè *Unguis*, vocabulum est æquivocum. Propriè & physiologicè ità dicitur pars digitorum extima & lata, quâ firmiores ad apprehensionem redduntur, de quibus videantur Anatomici, & inter hos Bartholin. l. 4. Anat. c. 1. Injuriam illis faciunt, qui è numero partium excludunt. Pathologicè notat duos diversos affectus oculorum: primùm excrescentiam aliquam carneam, vel membranaceam albidam adnatam, quæ in *unguis* similitudinem nascentis vel crescentis Lunæ cornibus respondens paulatim sumit augmentum Cœl. Aurelian. l. 2. acut. c. 32. Gr. dicitur πτερύγιον, vide *Pterygion*. De hoc affectu legatur Aquapend. tr. de oper. Chirurg. c. h. tit. Deinde ὄνυξ quoque vocatur collectio puris in nigro oculi, cũ inflammatione, juxtà Iridem, ungui similis. Gal. in def. med. Ægin. l. 3. c. 22. Vocatur & aliàs πύωσις. Chirurgicè notat instrumentum ad extrahendum fœtum mortuum, quod aliàs *Hamus* vel *uncus* dicitur, Gr. ἰχθύα, vide *Ichthya*. Legitur apud Hipp. ὄνυξ, l. de superfœt. V. 1. Tandem Pharmacevticè significat vel Conchylii speciem, quæ *Blatta Byzantia* dicitur. Vide *Blatta*. vel gemmam, quæ & ὀνυχίτης dicitur, quod illi sit candor unguis humani, quamvis Ruland. varii coloris *Onyches* recenseat in Lex. Igneas, nigras, corneas &c. Prolixiorem hujus descriptionem vide apud Chiocc. Mus. Calc. sect. 3. p. 209. seqq. *Alabastrum* quoque ὄνυχα vocari, testatur Chiocc. d. l. & Schröder. l. 3. c. 8. n. 2. Vide *Alabastrites*. Quid Gal. intellectum voluerit per ὄνυχα aromaticum, l. 1. de C. M. S. L. c. 1. ferè ad fin. non licet certò determinare.

Ooeides, ᾠοειδὴς, dicitur etiam *humor aqueus* vel *albugineus in oculo*, qui & magis usitato nomine ὑδατοειδὴς vocatur. Gorr. Linden. l. 2. Med. Physiol. c. 10. §. 42.

Oon, ᾠὸν, Lat. *Ovum*, quid communiter significet, notum est. Nimirum est peculiaris conceptus in animalib⁹, præsertim volatilib⁹ è testâ quæ & cortex & vestis ovi vocatur, Keuch. ad Sam. p. 205. mẽbranis, albumine & vitello cõstans. Inter *ova* gallinacea esse usitatissima ad victũ

& medicinam patet, ex Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 22. l. 11. de S.F.§. *Ovorum facultas*, & alibi C. Hofm. l. 5. Inst. Med. c. 21. Deodat. Panth. Hyg. l. 1. c. 39. Shröder. l. 5. cl. 2. n. 55. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Aldrov. l. 14. Ornithol. c. 1. Verùm Anatomici etiam hodierni extenderunt ad omnem conceptum à mare & fœminâ proficiscentem, utriusq; pariter virtute præditam, ex quo uno unum fit animal, uti descripsit & prolixè exposuit Harvejus de gener. anim. Ex. 26. *Ovum* respondere mundo vult Paracelf. Paragr. tr. 2. de Astronom. *Ovũ aureũ* vernaculè vocatur Antidot⁹ vel *Electuarium de ovo*, cujus descriptio habetur in Dispensatoriis. Spagyricis *Ovum Philosophorum* vocatur *Lapis Philosophicus* & Benedictus, *Ovum Hermetis*, quod oviforme Philosophicis operationib⁹ inservit. Rul. & Johns. Jung. Th. Ch. Vol. 1. p. 18. 41. 289. & alibi. *Uterum* quoq; *Ovum* dici ab Epicuro vult Rolf. de part. gen. P. II. c. 11. De *ovo* crocodili, ut & galli centenario vide eund. d. l. c. 44. 45. Quære etiam in Eph. Nat. Cur.

Oonæ, vocabantur quædam gentes ex argumento, quod avium ovis victitarent, ut est apud Jul. Alex. l. 13. Sal. c. 12.

Opalus, *Opali*, dicitur gemma pretiosa, cujus mater est India; Color varius, utpote in quâ carbunculi tenuior apparet ignis, & amethysti fulgens purpura, & smaragdi virens mare. Magnitudo ejus nucis avellanæ. Propter eximiam gratiam vocarunt παιδέρωτα, & privatum genus *Sanginon* Indi dicunt. Rul. & Johns. Chiocc. Mus. Calceol. sect. 3. p. 207. 208. Lib. S. A. Ch. l. 7. c. 21. & T. III. Oper. p. 89. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 8. s. 2. c. 11.

Ope, ὀπὴ, significat *foramen*, diciturq; de foraminibus cranii, Gal. l. 9. de U. P. c. 1. Vid. Casp. Hofm. com. in Gal. d. l. n. 659. qui vertit per *fenestram*.

Operatio, ἐργασία, idem est in genere, quod *Actio*, videlicet motio effectiva. Gal. l. 6. de H. & Pl. dec. c. 1. Vide *Actio*. Verùm hodieq; usitatius dicitur de Actionibus Medicis Artificialibus, quales sunt Operationes Chymicæ, Pharmaceuticæ, Chirurgicæ. Dicitur & Gr. ἐγχείρησις. Vide *Encheiresis*. De ipsis medicamentorum effectibus sæpè quoque usurpatur v. g. à Willisio, qui *Operationes medicinales*, earumq; caussas ceu scitu necessarias commendat. Ph. Rat. P. I. Sect. 1. c. 1. & *Operationes Emeticas* describit d. l. sect. 2. c. 1.

Operculum, πῶμα, dicitur id, quo aliquid tegitur aut occultatur. Ità *opercula* in machinamentis parantur, ut machinationes sub ipsis occultentur, ne idiotis pateant. Oribas. de machinam. c. 5.

Operimentum, σκέπασμα, ἐπίβλημα, idem, quod *Tegumentum*, dicitur, quod forinsecus imponitur defensionis alicujus gratiâ; uti sunt vestimenta & similia. Gal. l. 7. de U. P. c. 22.

Operi-

OPERIMETHIOLIM, eſt minerarũ ſpiritus. Dorn. in Dictiõn.Parac. Rul.& Johnſ. in Lex.

OPHELEO, ὠφελέω, ſignificat *utilitatem affero*, juvo, *proſum*. Ejus contrarium βλάπτω, noceo, de quo ſuprà vide *Blabe*, Τὸ ὠφελεῖν ſeriò inculcat Hipp. & Medicus ſibi commendatam habeat ex aureo illo loco: ὠφελέειν ἢ μὴ βλάπτειν, *Prodeſſe*, aut non nocere ex l. 1. Ep. ſ. 2. t. 50. Vide Gal. in comm. ad h. l. & C. Hofm. orat. Iſag. II. p. 124. ſeq. *Prodeſſe* eſt Medicorum Linden. Ex. XIII. §. 543. ſeqq.

*OPHIASIS, ὀφίασις, dicitur ſpecies *Calvitiei*, Lat. *Area*. Vide *Alopecia*, *Calvities*. Dicitur affectus capitis, quo capilli decidunt certis ſpaciis in ſerpentis ſimilitudinem, ſolâq; figurâ differt ab *Alopeciâ*. Gorr. Caſtell. Gal. l.2.M.M.c.2.& l.14.c.17.

OPHIS, ὄφις, idem, quod Lat. *Serpens*, nomen generale animalis reptilis venenati, cujus variæ dantur ſpecies & differentiæ, quas vide prolixè apud Aldrov. in Hiſtor. ſerpent. & Dracon. Spagyricis *Serpens* & *Baſiliſcus ſapientum* dicitur *Mercurius ſublimatus* ſummo ſtudio. Th. Ch. Vol. III. p. 400. Libav. Tom. III. p. 247. *Serpens ſpiritus caſtitatis*, id eſt, *Mercurius*. Rul. & Johnſ.

OPHITES, ὀφίτης, Latinè dixeris *Serpentin*⁹, ſcil. *lapis*, eſt *marmor* maculoſum, in modum ſerpentis, cujus tres ſpecies conſtituit Dioſcor. l. 5. c. 162. omnibusq; vim peculiarem contrà capitis dolorem & ictus ſerpentũ tribuit alligatis. Jung. Schröder. l. 3. c. 8. n. 14. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Rul. & Johnſ. in Lex. Chiocc. Muſ. Calc. ſect. III. p. 379. Meminit & Libav. S. A. Ch. l. 1. c. 14. An v. Gal. ὀφίτης, cujus virtutem deſcripſit l. 9. de S. Fac. inter lapides, de marmoris ſpecie ſit intelligendus, dubitandum adhuc videtur, quia & ille in dubium vocat, an rectè inter lapides numerari debeat, quod tamen de marmore minimè dubitandum. Imò Schröd. *Ophiten* marmor inſtar porphyritis duriſſimum deſcripſerit.

OPHRYS, ὀφρὺς, Latinè *Supercilium*, pars inferior frontis, quæ pilos habet, & veluti terminus hujus. Vel ſunt ipſi pili in frontis fine ſuprà oculos, excipientes ea, quæ à capite defluunt, ne in oculos delabantur, uti deſcripſit Barthol. l. 3. An. c. 8. Geminum igitur ſecundum oculorum numerum occurrit. Meminit Græci vocabuli Hipp. 4. aph. 49. & 7. aph. 73. Jung. Dieterich. n. 641. nec non Lind. Med. Phyſiolog. l. 2. c. 10. §. 76. *Supercilia* quoq; vocantur partes in oſſibus ad ſinuum orbem inſtar labiorum prominentes, & ſimul profunditatem augentes. Barthol. libell. 4. Anat. c. 1. in fin.

*OPHTHALMIA, ὀφθαλμία, ſumitur latè, & ſtrictè: Latè pro omni oculorum morbo, præſertim dolore. Strictè notat inflammationem oculi, vel potius tunicæ adnatę in oculo cum rubore & dolore, aliquando ſinè, aliquando cum lachrymarum profuſione, proveniẽs à ſanguinis ichoroſi

rosi effervescentis in venulis stagnatione & impedito refluxu. Celso Latine vocatur *Lippitudo*. Meminit Hipp. 3. a. 11. 16. & 6. a. 17. & alibi. Hujus species est ξυροφθαλμία, *Lippitudo sicca*, quando nullæ lachrymæ effluunt. Vide Dieterich. num. 638. & seq. Foës. Oec. pag. 475. Hildan. Cent. 4. Obs. 14. & Cent. 5. O. 17. seq. aliosq; plures Authores.

Ophthalmos, ὀφθαλμὸς, ὀφθαλμικὸς, *Ophthalmicus*. Vide *Oculus*.

Opiatum, sumitur latè, & strictè. Latè pro omni Confectione vel Electuario, quod consistentiâ respondet Confectionibus veterum & Antidotis, quæ Opium recipiunt. Diciturq; aliàs *Conditum*, vide suprà *Conditum*. Schröd. l. 1. c. 3. Legitur & in fœminino *Opiata*, Forest. l. 28. Obs. 58. Strictè pro Confectione narcoticâ, quam ingreditur *Opium*. Ità sumsit Helmont. passim in scriptis suis, Weker. Anat. Gē. l. 1. c. 30. Willis Pharm. Rat. P. 1. sect. 7. c. 1. seqq. An. Brut. P. 11. c. 3. & 8. Paracelsus quoq; ab *Opiatis* strictè dictis febris quoddam genus vocavit *Opiaticum*, cum insigni effervescentiâ sanguinis conjunctum, ità ut *Opiatis* curetur. Tab. IX. de generatione febrium. Utramq; significationem explicavit Morell. Form. rem. l. 1. f. 2. c. 2.

Opifex, *Opificium*, δημιουργὸς, δημιουργία, generaliter dicitur de omni artifice, vel opere. Vide *Demiurgos*. Specialiter pro Artificibus Mechanicis & operibus eorum illiberalibus, quæ significatio non est hujus loci.

Opinio, δόξα, ὑπόθεσις. Vide *Doxa*. *Hypothesis*. Sumitur & pro imaginariâ peritiâ, & dicitur Gr. οἴησις, vide *Oeesis*. Hujus speciosæ scientiæ & fallacis fructus est, ut fluctues inter varia consilia: nihil liberè velis, nihil absolutè, nihil semper, hoc hodie spernas, cras appetas, imò ne horâ tecum esse possis, verbis Lind. Ex. I. §. 16. Jung. Ex. VI. §. 8. Est quoq; *opinio* via & ratio, quâ pervenire nonnulli contendunt ad veram Philosophiam. Hâc nititur Philosophia moderna Cartesiana & Spagyrica, de quâ vide Th. Chym. Vol. I. p. 195. & 243.

Opion, ὄπιον, *Opium*, dicitur succus papaveris, quem alii Lac, vel Lachrymam vocarunt. Gal. l. 2. de Antidot. c. 7. Gorr. de cujus historiâ vide Dioscor. l. 4. c. 65. Interdum confunditur cum *Meconio*, vide *Meconium*. Interdum strictiùs sumitur pro succo vel lachrymâ stillante ex capitibus papaveris albi, leviter incisis. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 314. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Helmont. tr. Pharmacopol. ac Dispens. n. 12. Willis. suprà d. l.

Opisthobares, ὀπισθοβαρὲς, vocatur collyrii quoddam, ad asperitates palpebrarum efficax, cujus descriptio habetur apud Aët. l. 7. ex Oribasio. Quod aliis etiã nominibus ἁρμάτιον & εὔλογον tradit appellari. Gorr.

Opistocheimon, ὀπισθοχειμὼν, vocatur *extrema hyems*, aut frigus in extremâ

tremâ hyeme. Hipp. l. de Humor. VII. 12. l. 1. Epid. f. II. t. 4. Vid. Foëf. p. 458.

Opisthocranion, ὀπισθοκρανίον, *occiput* vel *Occipitium*. Ægin. l. 6. c. 2. Vide *Inion*.

Opisthocyphosis, ὀπισθοκύφωσις, spinæ dorsi in posteriorem partem contorsio. Dicitur & simpliciter κύφωσις, de quâ suo loco. Gorr.

***Opisthotonos**, ὀπισθότονος, est species convulsionis, quando corpus in partem posteriorem convellitur. Vide *Convulsio*. Ægri hoc morbo laborantes vocantur *Opisthotonici*. Scrib. n. 170. Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 6. & 14.

Opobalsamum, ὀποβάλσαμον. Vide *Balsamus*.

Opocalpason, *Opocarpason*, ὀποκάλπασον, ὀποκάρπασον, succus arboris *Calpasi*, Myrrhæ similis, sed venenatus, exitialis, & strangulationem inducens, teste Gal. l. 1. de Antidot. c. 11. & Lang. l. 1. ep. 62. Chiocc. Mus. Calc. sect. V. p. 636.

Opodeltoch, nomen *Emplastri* non solùm Vulnerarii, sed & ad alios morbos externos, apud Paracelf. cujus passim in scriptis suis facit mentionem, præcipuè in Chirurgicis, & quidem diversis descriptionibus. Vide l. de ulcer. & apostem. c. 1. & 33. in Apocryphis c. de vulner. testicul. & prælect. Chirurg. c. 3. Dispensatoriis v. hodieque receptis inserta est descriptio *Emplastri Opodeltoch* D. Mindereri, quæ videatur cum animadverf. Zwölferi.

***Opopanax**, ὀποπάναξ, *succus Panacis Heraclii*. Ejus historiam & modum colligendi cum virtute medicâ lege apud Dioscor. l. 3. c. 55. Gal. l. 8. de S. Fac. & l. 3. de C. M. P. G. c. 5. Schröder. l. 4. cl. 2. num. 395 Fr. Hofm. clav. ad h. l. Rhod. ad Scrib. n. 82.

Opopia, ὀπώπια, Hippocr. dicuntur *oculorum ossa*, l. de ossium nat. V. 6. Foëf. p. 459.

Opopyron *laudani*, est Paracelsi remedium, quo febris & ejus dilatatio pellitur. Dorn. in Diction. Parac. Meminit v. Theophrast. l. 2. de vit. long. c. 5.

***Opore**, ὀπώρη, duplicem obtinet significationem. 1. Dicitur de certo anni tempore, videlicet *extremâ æstate*, sive alterâ, vel etiam tertiâ æstatis parte, secundum varias veterum divisiones. Gal. l. 1. de Antid. c. 18. com. 3. de hum. t. 19. l. de cib. bon. & mal. succ. c. 8. quod nonnulli describunt à Canis ad Arctur. ortum ex Poëtis, Rolf. O. ac M. M. Sp. in addendis p. m. 1050. Alii ad ipsum *Autumnum* referunt, 2. significat ipsos *fructus*, dicto tempore maturos, inter quos præcipuè fuerunt *ficus & uvæ*. Interpretes quoq; plerunq; exponere solent per *Poma*. In hâc significatione legitur apud Hipp. l. 5. Epid. XV. 4. XXIII 4. & l. 7. XL. 16. l. de int. aff. XXIIX. 3. 9. XLV. 2. 18. Gal. l. 7. M. Med. c. 6. Jung. Jul. Alex. in Annot. ad h. l. Adde Mercur. l. 2. V. L. c. 3. & 6.

Oporice, ὀπωρικὴ, nomen medicamenti est, ex fructibus compositi. Fit ad dysentericos, stomachiq; vitia

tia in congio musti albi lento vapore decoctis malis cotoneis quinque cum suis seminibus, Punicis totidem, sorborum sextario, & pari mensurâ ejus, quod Rhun Syriacon vocant, croci semuncia, coquitur usq; ad crassitudinem mellis. Hæc ex Plinio s l. 24. H. N. c. 14. fin. refert Gorr. Gal. vocavit δι ὀπωρῶν eandem ferè descriptionem ponēs l. 8. de C. M. S. L. c. 3.

Oportet, χρὴ, δεῖ. Ejus significatio ex Grammaticis nota. Vocabulum v. notatu dignissimum & frequentissimum in Medicinâ, quâ Medicis, quâ ægris. Vid. Dieter. n. 177. ubi Medicorum *Oportet* explicat. Ægrorum *oportet* consistit in obsequio ergà Medicos & tolerãtiâ. Vide Obedientia. Helmontius restrinxit ad *Necessarium*, quo vitę mediæ qualitates remanent in transmutatis, & propterea vocavit *Magnum Oportet*; tract. h. tit. n. 10. *Magnum Oportet* est tribulus, & spina terræ, in vitâ mediâ hominis, de quo in sing. tract. Explic. vocab. Helmont. in fine operum.

Oos, ὀπὸς Latinè *Succus*, præsertim Plantarum crudus, sive expressus, sive spõtè manans vocatur. Gal. l. 1. de S. Fac. c. 36. fin. Idem ferè quod χυλὸς vel χυμὸς, l. 6. d. tit. c. 1. & l. 9. in procem. ad quæ loca vide Jul. Alex. in annot. Strictè v dicitur & κατ' ἐξοχὴν de silphii vel laseris succo, ex Hipp. l. 2. de morb. XXXIX. 12. 24. Aliquando tamen addidit ipse σίλφιον, vide loca apud Foës. p. 458. Quid sit ὀπὸς Κυρηναϊκὸς, *succus Cyrenaicus*, vide apud Rhod. ad Scribon. num. 67. Lang. l. 1. ep. 62. Vide *Succus*.

Oppango, ἐγχρίμπτω. Vide *Enchrimpto*.

*__Oppilatio__, ἔμφραξις, στέγνωσις, idem, quod *Obstructio*, & quidem arcta, notante Rhodio in Lex. Scribon. ex Barthii l. 40. advers. c. 4. Helm. de Lithias. c. 6. n. 23. Hinc & *Oppilativus*, idem, quod *Obstruens*, *Obstipans*, στεγνωτικὸς, diciturq; de medicamentis. Rul. & Johns. in Lex.

Oppletio, idem, quod *Repletio*, *Impletio*, πλήρωσις. Vide *Impletio*.

Opportunitas, καιρὸς, εὐκαιρία. Vide *Cæros*.

Oppressio, θλίψις, κατάθλιψις, idem ferè, quod *Compressio*. Vide *Compressio*. Dicitur de Cordis & Præcordiorum anxietate in febribus ardentib⁹, à sanguinis turgescentis vel coagulativi impedito per pulmones & cor transitu Forest. l. 7. Obs. 21. Schol. & 30. Schol.

Oprimechiolum, Paracelso dicitur omnis fumus ex ære, l. 2. de Tart. tract. 2. cap. 2. in Not. & fragm. ad h. l.

*__Opsarion__, ὀψάριον, significat *pisciculum*, de quo vocabulo vid. Lind. Ex. XVI. §. 162. seqq. ὀψαρίδιον, *parvus pisciculus*, Lang. l. 1. ep. 59.

Opsigonos, ὀψίγονος, serò natus. Epitheton *dentium molarium* novissimorum, qui jam adultis nascuntur, κραντῆρες καὶ σωφρονιστῆρες, etiam dictorum Gorr. Vide *Cranter*.

Opsis, ὄψις, apud Hippocr. sumitur pro ipso *oculo*, uti patet ex libello περὶ ὄψιος, & l. 2. Prorrhet. XXIIX. 23. 27. 28. &c. Vide Foës. pag. 474. Aliàs dicitur de ipso sensu videndi, sive *Visu*, qui meritò inter sensus quinque externos palmam sibi vendicat, ob celerrimam perceptionē etiā ad loca maximè distantia pertingentem, & sub specie subtilissimâ comprehendentem, cujus descriptionem & modum vide in Physiologicis, præsertim etiam apud Willis. An. Brut. P. I. c. 15. Significat quoque apud Hipp. ὄψις externam *faciem*, sive formam totius corporis, v. g. ægrorum, quæ varia habetur, 4. de R. V. I. A. t. 53. unde & ostentationem notat, 3. de artic. t. 27. Lat. quoq; *Visio* pro *Apparentiâ* accipitur. Hinc describitur, quòd *Visio* sit supernaturalis spirituum apparitio, hominum oculis quodammodo conspicua. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

Ops metallum, id est, *argentum vivum*. Rul. & Johns.

Opsomanes, ὀψομανὴς, dicitur, qui aliquo cibi genere ad insaniam usq; delectatur. Linden. Ex. XVI. §. 161.

Opson, ὄψον, *Opsonium*. Vide *Obsonium*.

Optesis, ὄπτησις. Vide *Assatio*. Hinc ὀπτὸς, *assus*. Rul. Calor excedens temperiem adustivam dicitur *Optesis*, Th. Ch. Vol. V. p. 433. Vide & Vol. IV. p. 395.

*__Opticos__, ὀπτικὸς, *Visorius*, sive ad *Visum* pertinens & conferens. Ità Nervi Optici, spiritus *Optici*, sive *Visorii*, passim apud Medicos veteres & recentiores leguntur. *Optica* quoq; dicitur pars Mathematicæ scientiæ, unde ὀπτικοὶ λόγοι, ὀπτικαὶ ὑποθέσεις, leguntur apud C. Hofm. C. in Gal. de U. P. n. 551. 757. seq. *Optica* medicamenta vocantur, quæ oculis & visui conferunt. *Opticarum* pilularum meminit Lang. l. 3. ep. 1. c. 8.

Opus, ἔργον, vide *Ergon*. *Opera Chymica* dicuntur vel Labores, vel Effectus, qui prodeunt ex Laboribus. *Opus trium dierum* quid vocetur, vide in Th. Ch. Vol. II. p. 43. *Opus* mulierum & puerorum. Vol. III. p. 39. & Vol. IV. p. 818. & 894. *Opus* Veris, Æstatis, Autumni, Hyemis p. 13. 17. &c. Vol. III.

Ora, ὤρα, idem, quod φροντὶς, vel μελέτη, *curam* significat, Gal. in expl. voc. Hipp. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 204. Unde ὠρέω, *curàm* gero. Gal. d. l. Gorr. & Erotian. Onom. p. 124. e.

Ora, Lat. Græcè dicitur ἐσχατιὰ, & notat extremitatem uniuscujusq; rei. Ità *ora* ulceris h. e. ejus extremitas legitur apud Scribon. Larg. n. 240. Vide Rhod. in Lex. Scribon.

Oraculum, χρησμὸς, referri potest inter insomnia, & describitur, quòd sit ea visio, quam superi ad aliquid agendum vel evitandum denunciant. Casp. Reies. C. El. q. 57. n. 3.

*__Orale__, id est, *vas*. Rul. & Johns. in Lex.

Oratio, λόγος, idem, quod *Sermo*, λαλιὰ, *Locutio*. Vide suprà *Lalia. Locutio*. Est a. breviter compositio nominum (subintellige & verborum) Gal. l. de sophism. in verbo conting. c. 3. *Oratio* animi sensum aperit & tantum non est animi interpres, com. 2. de Humor. t. 3. Hinc debet esse moderata, quæ diluciditatem efficit, c. 3. de artic. t. 55. cùm *orationis* virtus sit perspicuitas; vitium v. obscuritas, 4. de R. V. I. A. t. 18.

Orbiculus, σφαιρίον, κυκλίδιον, æquivocum est, diversisq; rebus tribuitur. Itá *Orbiculi* in machinis dicuntur, qui struuntur ad trochlearum motionem, quæ per se sunt immobiles & collocantur in medio earũ, Oribus de machin. c. 4. *Orbiculi* quoq; idem sunt quod *Rotulæ* in Offic. Weker. Ant. Gen. l. 1. c. 42. *Orbiculi* etiam vocantur particulæ catenarum. Eph. N. C. A. III. Obs. 141.

Orbis, σφαῖρα, κύκλος, etiam homonymon est vocabulum, variisque rebus tribuitur. Vel n. notat figuram circularem, & itá idem est, quod *Circulus*, κύκλος. Vide *Circulus*. Quâ de caussâ etiam tribuitur nõ solùm partibus corporis rotundis: itá *Oculi* dicuntur *Orbes*, teste Keuch. in not. ad Samonic. p. 231. sed & totus *Mundus* dicitur *Orbis*, qui Græcè κόσμος, vide *Cosmos*; & in specie *Orbis terrarum*. Vel est etiam nomen piscis marini, ob rotunditatem globosam *Orbis* dicti, durissimi, cujus historia cum speciebus & usu traditur ab Aldrov. l. 4. de pisc. c. 15. Et egregiam *Orbis scutati* figuram exhibet Chiocc. in Mus. Calceol. s. 1. p. 90. 91.

Orca, ὄρκη, nomen piscis cetacei marini Delphino similis apud Rondel. & Aldrov. l. 1. de cetis. c. 6.

Orchea, ὀρχέα, idem, quod ὄρχεος, h. e. *scrotum*. Gal. in exp. voc. Hipp. ubi tamen quidam codices legunt ὄρχεος. Gorr. Mihi mendosa hæc lectio videtur. Vide *Oscheos*.

Orchilus, ὀρχίλος, idem, quod τροχίλος, nomen avis, aliàs *Regulus* dictæ, de quâ lit. RE. Aldrov. l. 17. Ornithol. c. 1.

Orchis, ὄρχις, dicitur Lat. *Testis* vel *Testiculus*, corpus glandulosum, molle, album, teres, generationis pars organica. In plurali ὄρχεις, testiculi. Loca, ubi Hipp. usus hoc vocabulo, vide apud Foës. p. 464. Eorum v. accuratam descriptionem & usum vide in scriptis Anatomicis, & inter hos Bartholin. l. 1. c. 22. & in sexu fœminino cap. 26. Vide suprà *Didymi*, & paulò inferius *Ovarium*.

Orchos, ὄρχος, idem, quod ταρσὸς & ὄρχοι, à quibusdam dicuntur extremi palpebrarum ambitus, unde excrescunt cilia. At ὄρχοι, plantæ ordine positæ, sive *Plantarum ordo*. Gorr.

Orcus, ᾅδης, idem, quod *Infernus*, propriè locus damnatorum, cujus significatio ad forum Theologicum spectat. Ignis quoq; subterraneus, quem in medio terræ copiosissimũ, æstuantissimumq; nonũlli credunt existere, vocatur *Orcus* vel *Barathrum*. Th. Chym. Vol. V. p. 333. *Divinum in morbis*, ab Hipp. excogitatum

tatum *Orcum Platonis* vel *Plutonis* appellare non veretur Helmont. tr. de Ideis morbos. n. 26. De *Orco Orphei*, *Hermetis*, fictitiis, lege judicium Libav. T. IV. oper. p. 141.

Ordeum, κρίθη, ponitur sinè aspiratione pro *Hordeum* passim apud antiquos Authores. Vide Rhod. in Lex. Scribon. & Indicem Galeni Frobenian.

*Ordinatus, τεταγμένος, epitheton *pulsus*, qui pari semper numero paribus partib⁹ & statis ictus suos servat periodis. Gal. de puls. ad tyron. c. 6.

Ordo, τάξις. Hujus vocabuli significatio aliundè nota. Quemadmodum verò *ordo* meritò admirandus est in naturâ & rebus naturalibus; ità quoq; Medicis in suis actionibus & sermonibus curæ cordiq; esse debet, quamvis notaverit Gal. veteres orationis *ordinem* neglexisse c. 1. de fract. t. 1. & c. 1. de iis, q. in med. t. 7. Hodieq; v. Doctores magis sunt solliciti de *ordine* servando in tractandâ & docendâ Medicinâ. Hinc & Rolfink. non dubitavit, scripta sua titulo *Ordinis ac Methodi* insignire. Quantum in Chymicis situm sit in observatione *ordinis*, passim inculcatur in eorum scriptis. Quære in Indice Theatr. Chym. per Volumina. I. IV. V. & VI.

Oreitypie, ὀρειτυπίη, *montanus labor*, unde ὀρείτυποι dicuntur, qui ex montibus ligna, lapides, & id gen⁹ alia in urbes deferunt. Occurrit apud Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 17. Vide Gal. in comm. ad h. l.

*Orexis, ὄρεξις. Vide *Appetitus*. A Paracelso & Helmontio *Orexis* sumitur pro *Ardore Stomachi* passim in scriptis eorum, quæ loca quærantur in Indicibus. Nobis n. non licet, omnia compilare, nec libet.

Orgao, *Orgasmos*, ὀργάω, ὀργασμὸς, Latinè *Turgeo*, *Turgescentia*, *Turgescentia*. Emphatica sanè vocabula apud Hipp. quorum propria significatio est, ardenter appetere coitum, & desiderio libidinis incendi, ubi semen turgens excretionem suam desiderat & urget. Quam significationem posteà transtulit Hipp. & cum hoc ejusdem discipuli ad humores excrementitios, superfluos & p. naturales, qui in corpore vel hinc inde agitati vel effervescentes & p. n. fermentati sui excretionem postulant. Hinc pravus humorum motus & impetus cum stimulo excretionis dicitur orgasmus. Verbo usus est Hipp. 1. aph. 22. & 4. aph. 1. 10. Vide Gal. comm. ad hæc loca. Adde Foës. Oec. p. 459. seq. Dieter. n. 624. Linden. Ex. VII. §. 48. Jul. Alex. Not. in Gal. l. 11. M. M. c. 15. & in l. 8. de C. M. S. L. c. 3. Exercit. nostras de Remoris purgat. Disp. II. §. 31. & Disp. II. §. 27.

Orgia, ὄργια, Hippocrati idem sunt, quod μυστήρια, *arcana*, *mysteria*; uti patet ex Lege illius in fine & in orat. Thessali filii ad Athenienf. n. 144. Vid. Erotian. Onom. p. 85. f. & Foës. p. 460.

Orge, ὀργὴ. Vide *Ira*.

Orgilos, ὀργίλος, idem, quod ὀξύθυμος, dicitur is, qui est *præcipitis iræ* &

acerbæ, qui leviſſimâ de cauſsâ in iracundiam acerbam fertur, ob rationis imbecillitatem. Legitur apud Hippocr. l. 1. Epid. ſ. 2. t. 78. Foëſ. pag. 461. Jul. Alex. l. 3. Salubr. c. 3.

Orichalcum, ὀρείχαλκον, ὀρειχάλκον. Vide *Aurichalcum*.

Oricia, epitheton Terebinthi, ab *Orico*, civitate Epiri, juxtà quam naſcitur Terebinthus. Keuchen. ad Sammon. p. 214.

Oricilla, pro *Auricilla*, quemadmodum & *Ores* antiquè pro *Aures*.

Oricularis, *Oricularius*, pro *Auricularis*, dicitur de *Clyſtere*, de *Specillo*, apud Celſum, l. 7. c. 26. & 30. l. 5. c. 28. & l. 6. c. 18. Rhod. ad Scrib. n. 39. Keuch. d. l. p. 87.

Oriens, ἀνατέλλων, ἀνατολή, propriè dicitur de loco, vel plagâ cœli, in quâ Sol oritur & ſuprà Horizontem aſcendit. Cui opponitur *Occidens*, quamvis Helmont. negaverit, contrariè opponi tr. Natura contrar. neſ. n. 38. *Oriens Microcoſmi* eſt in Pyloro, Paracelſ. de Colicâ. *Oriens* quoq; Spagyricis dicitur *Urina*, *Sal urinæ*, Item Vitriolum, Oleum rubrum, Rubinus, Maſculus, Aries, quæ omnia ſunt Ænigmata Spagyrica. Rul. & Johnſ.

Organon, ὄργανον, Vide *Inſtrumentum*.

Organopoeotica, eſt ars, bellicorum inſtrumentorum inventrix. Dorn. Rul. & Johnſ.

Orificium, στόμα, ferè idem, quod *Os oris*, notatq; meatus extremitatem apertam. Ità duo *Orificia* in ventriculo dicuntur: unum *Stomachus*; Alterũ *Pylorus*, Barth. l. 1. Anat. c. 9. Ità vaſorum naturalium, ut ſunt venæ, arteriæ, extremitates apertæ dicuntur *Orificia*, quemadmodum & Artificialium paſſim in ſcriptis Medicis.

Origo, ἀρχή, idem, quod *Initium, principium*. Vide *Initium*.

Oriolus, χλωρεὸς, idem, quod *Picus, nidum ſuſpendens*, cujus deſcriptio legitur in Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 39.

Orion, ὠρίων, nomen proprium Deaſtri gẽtilis habiti pro filio Jovis, Neptuni & Mercurii; de quo Poëtæ fabulantur, ictu ſcorpii periiſſe, cum Dianæ vim inferre conaretur. Keuchen. ad Samonic. p. 265. Translatus deinde inter ſidera, & mentio illius fit in ſacris Literis. Hujus operationẽ in cadaver lupi eſſe, generare ſerpẽtes, finxit Paracelſ. de peſtilit. tract. 1.

Orichalcum, ὀρείχαλκον, dicitur æs cadmiâ foſſili tinctum, facticium. An tale unquam fuerit nativum & foſſile, certò non conſtat. Gorr. Libav. orichalcum ex ære, cadmiâ fornacum, lapide calaminari & calaëmo fieri, ſcripſit. S. A. Ch. l. 7. c. 24. ubi etiam ſtatuit *Nativum*, quod eſt æs citrinum in Funduribus inter Mexicum & Dariem Americæ fodinus repertum. *Orichalcum nobile* parari ex argento, cupro, lapide calaminari, addito ſæpius vitro vel etiam magneſiâ, docet idem Tom. III. pag. 204. ſeq. *Orichalcea fila* leguntur apud Rul. in Lex.

Orio-

ORIONIUS, id est, urinosus. Dicitur de spiritu Urinæ vel sale Urinæ. Unde *Orionii Zvvingeri* vocatur, quod est Tertius *Orionis* spiritus fixus, qui ex crassiore salsioreq; parte lotii evocatur. Libav. S. A. Ch. libr. 8. c. 29.

*ORIX, sitibundæ Ægyptiæ feræ nomen, quæ mœsta & quasi supplex Caniculæ ortũ intuetur & lachrymabunda illius æstum deprecari videtur Lang. l. 2. ep. 2.

ORIZEUM, idem, quod *Aurum*. Hinc *Orizeum foliatum* aurum in tenuissimas bracteas malleo cusum. *Orizeum præcipitatum* est aurum in crocum suum redactum; adminiculo croci mercurii. Dorn. Rul. & Johns. *Orizeus liquor* Paracelso dicitur liquor ex auro præcipitato paratus, cuj⁹ descriptio habetur Paragraph. l. 11. §. 3. & meminit ejus aliquoties alibi in illis libris.

*ORIZEUS *color*, est flavedo in oculis aut urinâ, cujus etiam passim mentionem fecit Idem.

ORIZON *æternitatis* (pro *Horizon*) est virtus supercœlestis. Dorn. in Dictionario Paracels. Vide *Horizon*. ex Theophr. l. 2. de vit. long. c. 2.

ORMS, id est, *gallina*. Ruland. & Johns.

ORNAMENTUM, κόσμος, dicitur de partium *pulchritudine*, quæ quandoque obscuratur ab earum utilitate Gal. libr. 11. de U. P. cap. 13.

ORNITHIAS, ὀρνιθίας, nomen *venti Aquilonaris* frigidi, verno tempore spirans, quando aves & hirundines rursus adveniunt. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. LI. 12. Foës. pag. 462.

OROBION, ὀρόβιον, significare videtur *Ervi farinam* apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. CXXIII. 22. Apud Erotianum est adjectivum, & redditum per *ruffum* aut æquale orobo, ἧλον ὀρόβιον, verruca *ruffa* aut orobo similis. Onomast. p. 84. d.

* OROBOEIDES, ὀροβοειδής, *orobo similis*, dicitur de sedimentis urinæ fulvi coloris, quæ hepatis colliquationem indicant, Gal. c. 5. in 6. Epid. t. 15. & 4. aph. 76. Foës. pag. 463.

OROBO, est *vitrum metallinum*. Dorn. Rul. & Johns.

OROGAMO, est *Aurum*. Rul.

OROS, ὄρος. Vide *Mons*. Dicitur & à quibusdam τὸ πεδίον, h. e. pars tota pedis superior, quam alii πολυοστέον appellant i. e. multorum ossium. Castell. Gorr.

ORPHNODES, ὀρφνώδης, *tenebricosus*, ab ὄρφνη, *tenebræ*. Legitur apud Hippocr. 3. prognost. t. 30. & 33. & Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 4. Jung. Foës. p. 464. Erot. p. 79. c.

ORPHUS, ὄρφος vel ὀρφὸς, vocatur piscis quidam sive littoralis, sive marinus, cujus descriptionem & usum in cibis vide in Aldrov. l. 2. de pisc. cap. 11.

ORRHODEO, ὀῤῥωδέω, significat *metuo*, formido, & occurrit apud Hippocr. l. 2. Prorrhet. XX. 4. l. 2. de fract t. 65. & s. 3. t. 17. l. 1. de morb. XLII. 1. XCVI. 24. Jung.

Erot.

Erot. On. p. 83. a. & Foëſ. Oec. p. 463. ſeqq.

ORRHOPISSA, ὀῤῥόπισσα, quaſi ὀῤῥὸς πίσσης, eſt *picis liquidæ ſeroſum excrementum*, picis veluti ſerum. Hoc legitur apud Hipp. l. de Ulcer. IX. 12. Vide Erotian. p. 82. f. Gorr. in def. Dicitur & πίσσανθος.

ORRHOPYGION, ὀῤῥοπυγίον, rectius ὀῤῥοπύγιον, ultima pars ſpinæ, quâ vertebræ deſinunt. Manifeſtior in avib', quàm in homine. Gorr.

ORRHOS, ὀῤῥὸς, Lat. *ſerum*, i. e. aquoſa portio lactis & ſanguinis. De illo Hipp. l. 4. de Morb. XXV. 28. XXVI. 9. de hoc Gal. l. 5. de U. P. c. 5. & alibi. *Serum* hoc ſanguinis uti per ſe eſt ὄχημα, ſive vehiculum; ità per accidens & ex longiori morâ degenerans fit excrementicium & urinæ aliorumq; liquidorũ excrementorũ materia. Plura de *Sero ſanguinis* vide in Schenkii tract. h. tit. item apud Willis. de febrib. c. 1. ubi & de *ſero lactis* egregiè diſſeruit. Serum excrementicium etiam *Ichoris* nomine venit. Vide *Ichor*.

ORROS, ὄῤῥος, in penult. acuto notata ſignificat vel oſſis ſacri extremum, ad caudam usq; protenſum; vel *Perinæum*, ſive lineam ſubter penem medium ſcrotum interſecantem, per ταῦρον ad anum usq; tendentem, quæ & τράμις, dicitur ex Ruffo, Polluce, & Heſychio. Caſt. Foëſ. p. 463.

ORTHOCOLON, ὀρθόκωλον, quaſi *rectus articulus*, eſt articulationis vitium, quando ob durum aliquem tumorẽ muſculi partem inflectentes non ſequuntur, ſed articulus perpetuò tenditur, nec inflecti poteſt. Gal. ſcripſit ὀρθόκυλλον, 3. de artic t. 100. Verùm Foëſ. priorem lectionẽ approbat, quamvis C. Hofm. in ſuis Notis ἀνεκδότοις ad h. l. & poſteriorem lectionem non penit' rejiciat, cùm videatur eſſe argutior conpoſitio, ſi τῇ ὀρθότητι apponatur ad latus ἡ κυλλότης.

ORTHODORON, ὀρθόδωρον, menſura eſt apud Græcos, quâ rerum intervalla metiuntur. Eſt a. totum id ſpacium, quod inter primam palmæ partem καρπὸν Græci dicunt, & extremum medium digitum interjacet. Sic n. Pollux & Heſychius interpretantur. Continet a. digitos circiter undecim. Latinè *rectus palmus* dici poteſt. Gorr.

ORTHOPNOEA, ὀρθόπνοια, quaſi *rectam ſpirationem* dixeris, eſt magna ſpirandi difficultas, ut non aliter ea fieri poſſit, quàm rectâ cervice & thorace elato, quod etiam iis accidit, qui velociter cucurrerunt. Qui ſic affecti ſunt, dicuntur ὀρθοπνοϊκοί, quia decumbentibus ſuffocationis periculum ob anguſtationem aſperæ arteriæ imminet, vixq; erecto cervice ſufficiunt, dorſo nulli rei innixo. Cauſſam hujus vide in *Aſthma*. Meminit Hipp. l. 7. Epid. VI. 6. Junge Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 21. & c. 2. in 1. Prorrh. t. 54. Foëſ. p. 461. Qui inflammationem vel pulmonum vel faucium quoq; cauſſam agnoſcũt, confundunt Peripnevmoniam aut Anginam cum *Orthopnoeâ*.

*ORTHOS, *Rectus*, opponitur *Curvo*. Ità Vena recta legitur apud Hipp. 5. aph.

aph. 68. Vide Dieterich. n.625. Vide Rectus.

*Orthostaden, ὀρθοστάδην, adverbium apud Hippocr. quod significat in *erectum stando*, sive more eorum, qui erecti stant: Et dicitur vel de exactè sanis, qui stant, ambulant, suisque negotiis præsentiam suam accommodant, Lind. Ex. XIII. §. 22. vel de leviter ægrotantibus, qui nondum decumbere coguntur: in quâ significatione sumsisse videtur Hipp. l. 1. Epid. s. 1. t. 10. s. 2. t. 12. 22. 41. l. 3. s. 3. t. 65. 66. Vide Gal. com. ad locum primum Hipp. Verbum ὀρθοστατεῖν, *erectè stare*, occurrit l. 2. Epid. s. II. 93. Adverbium illud opponitur τοῖς κατακειμένοις, *decumbentibus* vel *Clinicis*, de quibus suo loco.

Ortus, apud Latinos ambiguam obtinet significationem. Vel n. dicitur de Loco, ubi Sol & sidera ascendunt suprà nostrum Horizontem. Et ità idem est, quod *Oriens*: de quo p. superius: vel de motu ipso solis & siderum, quando suprà Horizontem ascendunt, Gr. ἀνατολὴ vel ἐπιτολὴ, Linden. Ex. XI. §. 178. vel idem est, quod *Origo, initium*, principium, *Generatio*, Gr. ἀρχὴ, γένεσις; de quibus etiam suis literis. Ità Helmont. tractatum inscripsit *Formarum ortus*; quem nonnulli modernorum imitantur, & *Morborum ortum* dicunt pro generatione. In opere Lapidis Philosophici *Ortus Solis Mysticus* dicitur, quando ex caligine & nigredine paulatim fit mutatio in albedinem. Libav. Tom. II. Oper. p. 142. 373.

Ortygometra, ὀρτυγόμητρα, q. d. *Coturnix grandior*, unde & vernaculè *Rex Coturnicum* vocatur, nomen avis, cujus descriptio habetur apud Aldrov. l. 13. Ornith. c. 23.

Orvietanus, cognomen Agyrtæ vel Circumforanei, aliàs *Hieronymus Ferrantes* dicti, qui inventione alicujus *Antidoti* singularis vel Electuarii Alexipharmaci claruit contrà omnia venena. Is n. primus ausus fuit publico foro deglutire ignotum sibi quodlibet toxicum, teste Helmont. tr. Tumul. pestis §. Hippocrates redivivus. Vide & Rhod. ad Scrib. n. 144. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 11. sect. 2. c. 8. Descriptio Electuarii legitur apud Schröd. l. 2. c. 51.

Oruo, ὀρούω, id est, *irruo*, impetum facio, irrumpo. Legitur apud Hipp. de mensibus sursum impetum facientib. l. 1. de morb. mul. LXIX. 5. vide Foës. p. 463.

Oryza, ὄρυζα, de genere frugum est. mediocriter alit, & vim quandam adstringendi habet, quâ ventrem modicè sistit. Vide Gal. l. 1. de Al. fac. c. 17. & l. 8. de S. Fac. §. *Oryza*. l. 8. de C. M. S. L. c. 4.

Os, Genit. *Oris*, Gr. στόμα, propriè duobus modis accipitur: primùm de eo spacio, quantum diducta labra patent: Deinde de toto illo spacio, quod dictis labris ad imas usque fauces interjacet, in quo dentes, palatum, lingua, gurgulio & tonsillæ duæ continentur, quarum

omnium partiũ una tunica eſt, etiam naribus communis. Hæc Gorr. & Caſtell. Eſt prima nutrimenti ad ventriculum via, & vocis inſtrumentum. Aperitur & clauditur. Ejus deſcriptionẽ vide apud Barth. l.3.Anat.c.11.Et quid multis? Quicquid ſit στόμα, vel *os*, neſcit, *os* non habet, Dieter. n.791. *Oris ſine linguâ* perfectè loquentis deſcriptionem à Jacobo Roland.de BellegadGallicè, & à Carolo Reigero Latinè translatam vide in Eph. N. Cur. Ann. III. p. 159. ſeqq. *Oris tartarus*, qui dentibus adhæret, vocatur Paracelſo Paramir. l.3. tract.2. Porrò vocabulum *Oris* ſolet etiam transferri ad alia, & notat meatus vel cavitatis, vel vaſis initium & aditum, eſtq; idem, quod *Orificium*: *Oſtium*. Ità *Os* ventriculi vel ſtomachi apud Helmont. legitur tr. Tum. Peſtis §. Proprietas peſtis. *Os* uteri frequenter legitur apud Hipp. 5. aph. 46. l. 1. de morb. mul. LX. 2. l. 2. IX. 17. Vide Foëſ. p. 588. Rolf. de Part. Genital. P. II. c. 43. Ità & in artificialibus dicitur *Os* fornacis, *Os* vitri, *Os* ſpiritale pro *Orificio*. Rul.

*Os, Gen. *Oſſis*, ὀστέον, ὀστοῦν; pars corporis organica duriſſima atq; terreſtris naturæ, cujus hiſtoriam, differentias, catalogum, prolixius vide in ſcriptis Anatomicis, Hipp. de oſſium naturâ. Gal. de oſſibus. Specialiter etiam apud Barth. libell. 4. Anat. ubi integram ὀστολογίαν propoſuit. Junge & Foëſ. Oec. p. 464. ſeq Dieter. n. 629. Inter *oſſa* unum peculiari nomine eminet, quod ἱερὸν, *ſacrum*, vocatur, quòd ſit omnium in ſpinâ maximum. Antiqui n. magnum *ſacrum* vocarunt. A Galeno latè & ſtrictè ſumtum: Latè, quatenus *Os coccygis*; Strictè pro eâ ſaltem parte, quæ reverâ ſacra eſt, h.e. magna & lata, quâ etiam cum *Oſſe Ilio* per ſynarthroſin conjungitur. Hujus deſcriptionem ulterius vide apud Barthol. d.l. c. 15. *Oſſa* in genere ſunt totius corporis fundamenta, ſuſtentacula & munimenta; quodq; parietes & trabes in domibus; in tentoriis pali; in navibus carinæ præſtant, hoc in corporis humani fabricâ *Oſſium* præbet ſubſtantia, verbis Veſalii in Anatom. *Oſſa officinalia* lege apud Schröd. l.2. c. 26. *Oſſa* quoq; pro amuletis collo appendiſſe, teſtatur Keuch. ad Samonic. p. 274. *Oſſiculum* diminutivum eſt *os* parvulum, qualia ſunt *oſſicula*, in meatu auditorio, *oſſiculum* in corde. &c.

Oscedo, ἄφθαι, idem, quod *Apthæ*, vide ſuprà lit. A. Keuchen. d.l. p. 142.

Oscheon, ὄσχεον, ὄσχεος & ὄσχη, *ſcrotum* ſignificat. Eſt *burſa* vel marſupium, teſtes continens multis rugis præditum, in infimâ parte lineam habens ſecundum longitudinem excurrentem, quæ ſutura vocatur. Vide Barthol. l. 1. Anat. c. 22. Rolf. de part. gen. P. 1. c. 14. Dicitur & *ſcortum*. Loca Hippocr. vide apud Foëſ. p. 465. Inde dicta eſt *Oſcheocele*, ὀσχεοκήλη, *Hernia ſcroti*, in quæ ob rupturam aut læſionem aliquam inteſtinum aut omentum in ſcrotum

tum delabitur. Linden. Ex. IV. §. 45. ὄσχεα quoq; dictos fuisse palmites vitium botris onustas, quas in festo Scirados Palladis Atheniensium ephebi detulerunt, testatur Lang. l. 1. ep. 58.

*Oscitatio, χάσμη. Vide *Chasme*.

*Osculum, æquivocum est. Vel n. diminutivum est ab *ore*, Gr. στόμιον. Ità *Oscula vasorum*, i. e. extrema orificia arteriarum & venarum sæpè leguntur in scriptis Medicis. Vel significat impressionem labiorum in alterius vel os, vel frontem, vel aliam corporis partem. Dicitur & *Basium*, *Suavium*, φίλημα, estq; symbolum amoris. Tale *Osculum* fieri aliquando caussam contagii Venerei sive morbi Gallici, demonstravit Forest. l. 32. Obs. 2. in Schol.

Oseus, Paracelso dicitur *Scrotum*, in quo testiculi continentur l. de Ulceribus c. 54. & passim alibi, in libris de Tartaro. Fragment. ad h. l. Haud dubiè corruptum vocabulum à Græco ὄσχεος.

Osis, ὦσις, dicitur *pulsio*, impulsio, *trusio*, idem, quod ὤθησις. Usurpatur ab Hipp. de vertebræ propulsione introrsum factâ, quæ fit caussa anginæ 3. aph. 26. & l. 2. Epid. Vide Dieterich. n. 948. Sumitur etiam aliquando pro *expulsione*. Hinc nonnulli ὦσιν tribuerunt purgantibus, quod expellendo operentur, v. g. Joubertus in Paradoxis, uti videre est in Disp. nostrâ de Purgationis modo ac viis ad alvum additâ Remoris Purgationis th. 5. & 10. seq.

Osme, ὀσμὴ, idem, quod ὀδμή. Vide *Odor*.

Osoror, id est, *Opium*. Rul. & Johns. in Lex.

Osphresis, ὄσφρησις. Vide *Odoratus*.

Osprion, ὄσπριον, idem, quod δημήτριον, *legumen*, *Cereale*. Hipp. 4. de R. V. l. A. t. 92. Gal. l. 7. M. M. c. 6. Vide J. Alex. in not. ad h. l. Strictè tn. ὄσπριον significare *fabam*, sed primarium inter legumina ex Athenæo & Clemente Alexandrino, notarunt Mercurial. l. 4. V. L. c. 5. Foës. Oec. p. 461.

Osphys, ὀσφὺς. Vide *Lumbus*.

Ossa *paralleli*, est universale medicamentum in podagrâ. Dorn. Rul. & Johns.

Ossifraga, *Ossifragus*, primùm est nomen avis ferè ad Aquilas pertinentis, ità dictæ, quòd ossa ex alto in rupes demissa frangat, Gr. φήνης, & φηνὴ, vocatur, cujus descriptio habetur cum usu in medicinâ apud Aldrov. l. 2. Ornithol. c. 11. Deinde est nomen Lapidis, qui aliàs *Osteocolla* appellatur. Vide hoc vocabulum paulò inferius.

Ostagra, ὀστάγρα, instrumentum Chirurgicum, quo ossa vel attolluntur, vel deprimuntur, vel omninò loco moventur. Gorr. Gal. l. 6. M. M. c. 6.

Osteocolla, ὀστεοκόλλα, dicitur lapis fixissim', albo cinereo ve colore ossis figuram referens. Dicitur & *lapis Ossifragus*, quia celebratur ad ossa cito glutinanda. Usus internus & externus. Legatur Schröder. l. 3. c. 8. n. 15. Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l.

Valdè ejus virtutem commendat quoque Helmont. tr. Confirmatur morb. ſed. in an. ſenſit. n. 17. circà fin. item tr. Adit. præcluſ. ad condum. n. 12. Videatur etiam de ejus viribus, uſu & abuſu Hildan. Cent. 1. Obſ. 90. 91. Cent. 3. O. 90. Cent. 5. O. 86.

*Osteocopos, *Oſtocopos*, ὀστοκόπος, ὀστεόκοπος, *laſſitudinis ſpecies* eſt, in quâ partes, quæ in alto corpore ſunt poſitæ, ut muſculi circà oſſa poſiti & tendones oſſibus adhærentes ex nimio motu contuſionis vel inflammationis ſenſum habent; unde ex penitiore ſenſu intimarũ partium videtur, quod circà oſſa moleſtia & affectio hæreat. Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 2. Gal. l. 3. de San. tu. c. 5. l. 2. de ſympt. cauſ. c. 5. Add. Foëſ. p. 464. Lang. l. 1. ep. 2. & l. 2. ep. 14. ubi oſtendit, eſſe ſymptoma ſingulare Luis Venereæ, id quod & Caſtellus notavit. Keuchen. ad Sammonic. p. 268. ubi & *Hoſtocopos* in libro avito legi monuit. Scorbuti quoq; ſymptoma eſſe, docet experientia.

Osteon, *Oſtun*, ὀστέον, ὀστοῦν. Vide *Os*.

Ostracitis, ὀστρακῖτις, ſpecies Cadmiæ factitiæ, quæ in fornacum locis humilioribus ex craſſâ materiâ fit, & ſuperficie teſtam repræſentat. Gorr. Vide *Cadmia*.

*Ostracodermon, ὀστρακόδερμον, dicitur omne animal, cui pro cute teſta eſt Gal. l. 1. de Al. fac. c. 1. & l. 3. c. 33. Lat. *Teſtaceum*; aut, cum Scaligero, *Teſticorium*. Lind. Ex. V. §. 41. *Teſtaceorum* omnium ſpecies deſcriptas cum uſu vide apud Aldrov. l. 3. de Exanguibus h. tit.

Ostracon, ὄστρακον, ſignificat *teſtam figulinam*, cujus uſus etiam eſt in medicinâ, præſertim ad fotum. Hipp. l. 2. de morb. XLIV. 17. l. de nat. mul. XXIX, 193. 204. Hinc vaſa ὀστράκινα ἢ ὀστράκινα, *teſtacea* vel *figulina* vocantur. Hipp. d. l. Cl. 12. l. 2. de morb. mul. LXXII. 14. Vide & Gal. l. 9. de S. Fac. §. *Oſtracon*.

Ostrea, *Oſtreum*, ὄστρεον, (non ὄστρειον, quod idem eſt, cum ὀστρακόδερμα, ſive Teſtaceo, Linden. d. l.) eſt ſpecies Animalis Teſtacei, eſtq; *Concha marina*, ex genere rotundarum. Harum uſus hodieq; adhuc viget in menſis lautioribus. Olim in principio cœnæ fuiſſe adhibitas teſtatur Mercurial. l. 4. V. L. c. 11. Earum prolixiorem deſcriptionem cum uſu in cibis vide apud Aldrov. l. 3. de Exanguibus c. 66. ſeqq. Schröd. l. 5. cl. 3. n. 85. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. ſ. 1. c. 14. *Oſtrei* Anatomen accuratam tradidit Williſ. tract. An. Brut. P. I. c. 3. *Oſtreas* ſine capite vivere, ex Plinio notavit C. Reies C. El. q. 31. n. 7.

Ostrites, idem, quod *Oſteocolla*, teſte Schröder. alleg. ibidem loco.

Ostritium, *Oſtrutium*, nomen eſt Herbæ, de quâ videantur Botanici. *Oſtritii* v. *Mineralis* quoq; meminit Paracelſ. l. 8. de cur. morb. Gall. c. 1. in carâ Lubricâ, quamvis non explicet, quid intelligat per illud.

OSTUN, ὀςῦν, idem, quod ὀςίον. Vide *Os.*

OTA, ὦτα, *Aures*. Sing. οὖς, *Auris*. Vide *Aures.*

OTALGIA, ὠταλγία, generaliter dicitur omnis *Dolor aurium*; strictè v. is, qui in profundo meatus auditorii percipitur. Gal. l. 2. M. M. c. 2. & c. 3. in prognost. t. 13.

OTEILE, ὠτειλὴ, apud Hippocr. significat & *vulnus*, & *cicatricem*, notante Gal. Usurpavit Hipp. 1. de art. t. 44. 45. & 56. (vide Gal. in comm. ad hæc loca) l. de cap. vuln. XIX. 3. Adde Foës. p. 694.

*OTENCHYTES, ὠτεγχύτης, dicitur instrumentum Chirurgicum, vel *specillum*, quo aliquid in aures infunditur. Celsus *strigilem* vocat, l. 6. c. 7. ubi Foës. mavult legi, striglen. Aliàs & *Clysteres auriculares* vocantur ὠτεγχύται, Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Vide Foës. p. 693. Rhod. ad Scribon. n. 39.

OTHANI, est *Mercurius Philosophorum.* Rul. in Lex.

OTICOS, ὠτικὸς, dicitur de eo, quod ad aures pertinet v. g. ὠτικὸς κλυςὴρ, Clyster *auricularis*, ὠτικὸν φάρμακον, medicamentum *auriculare*. Gorræus.

OTITES, ὠτίτης, epitheton digiti proximi minimo, qui *Auricularis* dicitur. Gorr.

OTIS, ὠτὶς, etiam apud Xenoph. per o. ὀτὶς, scribi, testatur Gal. Est nomen avis in Thraciâ & Macedoniâ frequentis, quæ aliàs *Gradipes* & *Avis tarda* vocatur, ejusque descriptio cum usu habetur in Aldrov. l. 13. Ornithol. c. 12. Meminit & Hipp. vetando ejus usum in Epilepsiâ l. de morb. sacr. II. 14. Jung. Erot. On. p. 82. c. Foës. Oec. p. 694.

OTORRHYTOS, ὠτόρρυτος, dicitur Hipp. cui aures fluxione & destillatione tentantur. l. 6. Epid. s. 1. t. 3. Linden. v. legit ὠτόρρυπτος, à ῥύπος, sordes. Utraque lectio convenit.

OTUS, ὠτὸς, avis dicitur Noctuæ similis, pinnulas circà aures, habens. Dicitur & *Asio*: Descriptiònem & usum vide apud Aldrov. l. 8. Ornithol. c. 3. ex Arist. lib. 8. H. A. cap. 12.

OVARIUM, terminus est recens Anatomicus, significans congeriem globulorum vel vesicularũ, liquorem seminalem continentium in testiculis muliebribus hodieque à Kerkringio, Stenone & aliis inventorum, ità ut elixa etiam illa *ova* condensentur ad vitelli similitudinem. An. v. ova illa constituant τὸ κύημα, sive conceptum & à semine masculo fœcundentur, & actuentur? & an hoc in ipsâ uteri cavitate, an v. in Tubis, aut harum alterutrâ fiat? adhuc valdè controversum est, nec est hujus loci, nec instituti, ventilare. Vide Barthol. l. 1. Anat. c. 26.

OVIS, ὄϊς, πρόβατον. Vide *Ois.*

OVUM, ὠὸν. Vide *Oon.*

OVUM, dicitur etiam *Cephalalgia* vel *Capitis Dolor*. Valesc. de Tar. Phil. Rom.

OXALME, ὀξάλμη, *misturâ ex aceto & sale* parata, cujus memi-

 nit

nit Diosc. l. 5. c. 23. Gal. l. 14. M.M. c. 3. Vocatur & *Muria acida*, ejusque descriptio & virtus legi poterit in Theatr. Chym. Vol. I. p. 608. ubi ridiculum, quod inter medicamenta Chymica referatur, cùm quilibet Corydon parare possit hanc misturam. Est conditura brassicæ, Forest. l. 4. Chirurg. Obs. 3. Schol.

Oxelæon, ὀξέλαιον, dicitur *compositio ex aceto & oleo*, apud Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 7. & l. 3. c. 2. Vid. Forest. d. l. l. 6. O. 39. Schol. Sed & intrinsecè sumitur pro conditurâ quadam l. 2. de Al. Fac. c. 33. Jul. Alex. in comm. ad h. l.

Oxines, ὀξίνης, vinum dicitur, quod coacuit aliquatenus, non tamen perfectè in acetum conversum est, Lat. *Vappa*. Lind. Ex. X. §. 150.

Oxos, ὄξος, vide *Acetum*. Significat & *vinum acidum*, notante C. Hofm. l. 3. V. L. c. 9. & 10. Lind. d. l. §. 101.

Oxybaphon, ὀξύβαφον, idem, quod *Acetabulum*, κοτύλη, nomen mensuræ. Vide *Acetabulū*, *Cotyle*. C. Hofm. d. l. l. 1. c. 11.

*Oxycraton, ὀξύκρατον, Lat. *Posca*, est compositio ex aquâ & aceto. Gal. l. 1. de S. F. c. 29. cujus miscendi & componendi ratio pro variâ intentione diversa esse solet. Rhod. ad Scrib. n. 46.

Oxycroceum, dicitur Emplastrum quoddam, cujus gemina descriptio habetur in Dispensatorio Augustano: una cum croco & aceto: altera sine illo. De ejus usu & abusu vide Hildan. Cent. 4. Obs. 99. 100. ubi etiam Emplastrum Diabolicum vocasse Vigonem, notavit.

*Oxyderces, *Oxydorcions*, ὀξυδερκὴς, ὀξυδορκικὸς, i. e. *visus aciem promovens*. Dicitur de medicamentis, quæ oculos nullo quidem sensibili affectu præditos, malè tamen munere suo fungentes corrigunt, & in integrum restituunt. Gal. l. 5. de S. Fac. c. 23. Pertinent ad Ophthalmica.

*Oxygala, ὀξύγαλα, *lac acidum*, de quo legatur Gal. libr. 3. de Al. Fac. c. 16. Lind. Ex. XVI. §. 122. seqq.

Oxygaron, ὀξύγαρον, *garum acidum*, h. e. garum cum aceto mixtum, species embammatis vel intinctûs, opsonii loco, ad pisces olim adhibiti, quemadmodum *Oxelæogarum*, ὀξελαιόγαρον dictum fuit, quando unà cum aceto & oleum admiscebatur. Gorr. Jul. Alex. l. 18. Sal. c. 16. *Oxygarum purgans* tradidit Aët. l. 3. c. 86.

Oxyglycy, ὀξυγλυκὺ, aut ὀξυγλυκὲς, est species ἀπομέλιτος, & dici potest *Mulsa acida*, vel *Acetum mulsum dulce*. Parabatur ex favis dulcissimis aquâ maceratis & decoctis Gal. c. 2. de fract. t. 29. & c. 3. t. 49.

Oxylipes, ὀξυλιπὴς, epitheton panis, cui exiguum aceti affusum est: *Panis acidus*. Ventrem sistit. Meminit Gal. l. 8. M. M. c. 5. Vide Jul. Alex. not. ad h. l.

*Oxymel, ὀξύμελι, *acetum mulsum*, vel accommodatius, *Mulsum acidum*, potio vetustissima certa ex aceto, melle, & aqua parata, ut quæ etiam antè Hippocratis tempora in sanitatis usum venerit. Dividitur in *simplex* & *compositum*. Descriptiones vide apud Hippocr. l. de intern. aff. LI. 45.

Gal.

Gal. l. 4. de ſan. tu. c. 6. 3. de R. V. I. A. t. 24. Dioſcor. l. 5. c. 22. Jul. Alex. l. 26. ſal. c. 9. Vide & Diſpenſatoria Auguſt. & Norimbergenſe. Inter compoſita celebriora ſunt *Sciliticū* & *Helleboratum Juliani*. De quibus in dictis Diſpenſatoriis.

OXYNGION, ὀξύγγιον, ſignificat *axungiam*, h. e. adipem ſuillum, nec eum quidem omnem, ſed propriè, qui ungendis rotarum axibus inſervierit. Illi n. tum ex rotarum circumactu, tùm ex earum ferrugine nova quædam qualitas acceſſit, ob quam & inflammationibus imponitur, & ſedis vitiis opitulatur, plus quàm recens & ſincer⁹ adeps. Gorr. Legitur apud Dioſc. l. 3. c. 10.

OXYNITRON, ὀξύνιτρον, nomen eſt *Emplaſtri ruptorii*, cujus deſcriptio habetur apud Aët. l. 15. c. 17. allegante Gorræo.

OXYPHONIA, ὀξυφωνία, *vox acuta*, qualis edi ſolet cum ejulatu & planctu. Legitur apud Hipp. Coac. t. 257.

OXYPHLEGMASIA, ὀξυφλεγμασία, dicitur *acuta* & *vehemens inflammatio*, à nimium ſuccenſo acriorique ſanguine. Occurrit apud Hipp. de morb. virgin. II. 22.

OXYPORON, ὀξύπορον, ὀξυπόρελον, vocatur *medicamentum facilè penetrans*, & permeans, viresq; exerens, qualia ſunt λεπτομερῆ, tenuium partium, ut, ſalina, volatilia, ſpirituoſa. Huc pertinent & pleraque Chymica. ὀξυπόρελον καθαρτικὸν, purgās facilis activitatis, legitur apud Aëtium l. 3. allegante Gorr.

*OXYREGMIA, ὀξυρεγμία, *acidus ructus*, cujus cauſſam vide ſuprà in *Erevxis*. Legitur aliquoties apud Hipp. v. g. 6. aph. 1. & 33. l. 2. Epid. ſ. II. 49. 50. l. 2. de Diæt. XXIV. 15. XXV. 11. & alibi ſæpius. Vide Foëſ. p. 457. Dieter. n. 620.

OXYRINCHUS. Vide *Sturio*.

*OXYRRHODINON, ὀξυῤῥόδινον, vel etiam ὀξυρόδινον, in genere vocatur medicamentum ex aceto & oleo roſaceo paratum. Practici tamen magis uſurpant in ſtrictiori ſignificatione, pro ſpecie *Epithematis Cephalici*, ſive *Frontalis*, ex diverſis proportionib⁹ aceti & olei roſacei miſtorum paratâ, quamvis & alia olea pro indicationum neceſſitate ſubſtitui poſſint, v. g. Nymphex, Violaceum &c. Vide Morell. de Form. rem. l. 2. ſect. 2. c. 2. Schröder. ſcribendum eſſe putat hoc modo: ὀξυῤῥόδωνον, ab ὀξὺς ῥόδον, & ὀδύνη, quaſi medicamentum ex aceto, roſisque factum ad dolorem leniendum. l. 1. c. 3. Verùm prior lectio eſt uſitatior. De uſu *oxyrrhodinorum* lege etiam Rhod. ad Scribon. compoſ. 1.

*OXYS, ὀξύς. Vide *Acutus*, *Acidum*.

OXYSACCHARUM, ὀξυσάκχαρον, dicitur medicamentum liquidum ex *aceto* & *ſaccharo* paratum, quemadmodum p. a. dictum fuit *Oxymel* medicamentum ex *aceto* & *melle* compoſitum. Interdum enim ob certas & urgentes cauſſas ſaccharum pro melle accipitur, v. g. in febribus, & in ſexu fœminino, in quo mellis uſus non omni tempore conveniens. Dantur etiam *Oxyſacchara ſimplicia* & *Compoſita* in Officinis. Vide

Diſpen-

Dispensatoria. Meminit & Forest. l. 3. Obs. 7. in Schol. & l. 5. Obs. 10. Schol. *Oxysaccharum vomitivum* ex Angelo Salâ describitur à Schröd. l. 2. c. 84. & commendatur à Casp. Rejes. C. El. q. 70. n. 9.

OXYTES, ὀξύτης, *Aciditas*, vide *Acidum*.

OXYTHYMIA, *Oxythymos*, ὀξυθυμία, ὀξύθυμος, idem, quod ὀργίλος, dicitur de *præcipiti irâ*, & subitò excandescentibus. Vide *Orgilos*. Loca Hippocratica vide in Foës. Oec. p. 457.

*OZÆNA, ὄζαινα, dicitur *ulcus narium putridum*, & tetri odoris halitum emittens, Gal. l. defin. & l. 3. de C. M. S. L. c. 3. Descriptio ità potest perfici: *Ozæna* est exulceratio plerunque maligna interna vel externa nasi, cum fœtore & profluvio saniei, magis vel minus purulentæ, serpens cum vel sine corruptione cartilaginearum & ossearum nasi partium, proveniens ab affluxu & collectione ichoris sanguinei vel lymphatici acrioris & corrosivi, partes solidas molliores depascentis. Sæpius symptoma esse Luis Venereæ, testatur experientia, notaruntque Gorræus & Castellus. De hoc affectu legantur Forest. l. 13. Obs. 4. & 5. River. l. 4. Prax. c. 1. Hildan. Cent. 2. Obs. 22. seq. Barbett. Chirurg. P. 2. l. 3. c. 7. *Ozæna* quoque nomen est piscis, vel potius *Polypi*, qui & ὀσμόλη vocatur, cujus descriptio habetur apud Aldrov. l. 1. de Exang. qui est de mollib. c. 3.

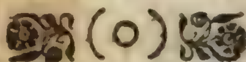
OZE, ὄζη, vocatur Celso *fœtor oris*, qualis ante febres cum frigore sentitur l. 3. c. 11. Vide Rhod. ad Scrib. n. 40.

OZEMAN, id est, *album ovorum*. Rul. & Johns.

OZO, id est, *Arsenicum*. Iid.

OZO, ὄζω, significat *oleo*, & tribuitur bono & malo odori. Legitur apud Hipp. 5. aph. 11. Vide Dieter. num. 603.

OZOS, ὄζος, vocatur *ramus arboris*, vel ejus veluti brachium. Theophrast. l. 5. Hist. plant. c. 3. unde ὀζοῦμαι & διοζοῦμαι, in ramos distribuor, *ramificor*, quod verbum usurpavit Hippocr. teste Gorræo, quamvis locum non addiderit. Sunt v. l. de nat. puer. IX. 2. XV. 7. 8. XXVI. 1.

P. Lite-

P.

P Litera apud Latinos est character, vel nota mensuræ certæ aridorum, significans pugillum, quemadmodum hoc patet ex Schrödero, Morello, & aliis Dispensatoriis. Apud Scribonium editione Rhodii denotat Pondo; de quo vocabulo infrà suo loco. Græcum Π est character apud Hipp. in lib. 3. Epid. denotans vocabulum πιθανὸν, probabile, sub finem ægrotorum historiæ annexum; quamvis varia occurrat scriptura vel πι, vel ΠΙ. Vide Foësium in Notis.

PABULUM, τροφὴ, νομὴ, φορβὴ, propriè dicitur de pascuo brutorum; & idem est, quod *Alimentum*. A recentioribus tamen non ineptè translatum pro declarandâ continuatione caloris vitalis è sanguine ad portiones hujus oleosas & spirituosas, quæ dicuntur illius *Pabulum*; uti patet ex scriptis Charltoni, Willis, aliorumque.

PACCIANUM, Πακκιανὸν, species *Collyrii* apud Aëtium, lib. 7. citante Gorræo. Meminit & Gal. lib. 4. de C. M. S. L. c. 3. ad quem locum vide notas Jul. Alexandrini.

PACHETOS, Παχετὸς, Hippocr. dicitur *Laqueus*, lib. 2. de morb. mul. II. 16. vide suprà *Laqueus*. Jung. Foës. Oec. p. 490.

*PACHNE, πάχνη. Vide *Pruina*.

PACHOS, *Pachytes*, πάχος, παχύτης. Vide *Crassities*.

PÆDAGOGUS, παιδαγωγὸς, propriè significat eum, qui pueros informat & educat. Zeno tamen *Pædagogos* quoque eos vocavit, qui promti & idonei fuerunt ad corrigendum & increpandum proximum, licèt vocati non fuerint, teste Gal. l. de cogn. & cur. an. morb. c. 3. circa fin.

PÆDEUSIS, παίδευσις, idem, quod παιδεία. Vide *Institutio*. Legitur apud Hipp. de Humor. II. 12. Vide Foës. p. 476. Lind. Ex. V. S. 12. Est & παιδεία idem, quod τρόπος ἐπιστήμης, *modus certus scientiæ*, C. Hofm. Com. ad Gal. LL. de U. P. n. 373.

PÆDIA, παιδιὰ, idem, quod παίγμα, παίγνιον, vide *Ludus*.

PÆDICOS, παιδικὸς, *puerilis*, dicitur de omni eo, quod pueris competit. Ità Ætas *puerilis*, morbus *puerilis*. Est & nomen Cataplasmatis, quod & φαιὸν dicitur apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

PÆDION, παιδίον. Vide *Infans*.

*PÆDOCTISÆ, παιδοκτίσαι, idem, quod παιδοποιῆσαι, hoc est, *liberos procreare*. Erot. Onom. p. 85. b. Foës. p. 477.

PÆDOTRIBA, παιδοτρίβης, dicitur *minister gymnastæ*, quemadmodum coquus medici, qui debet etiam peritiam habere omnium exercitationum in palæstrâ, ut pueros etiam exercere possit, Gal. l. 2. de san. tut. c. 9. 11. 12.

PÆDOTROPHICA, παιδοτροφικὴ, à quibusdam olim dicta fuit pars Medicinæ, tractans modum infantes & pueros educandi, & nutriendi, libr. de part. art. med. inter spurios Galeni libros relato c. 5.

PÆONIA, παιωνία, æquivocum est. Propriè nomen est plantæ commendatissimæ

tissimæ contrà Epilepsiam, de quâ consule Botanicos. Deinde est nomen *Confectionis*, vel *Antidoti* apud veteres celeberrimæ contrà tussim, destillationes, & thoracis pulmonumque affectus, apud Aët. l. 13. c. 102. citante Gorræo. Παιόνιον quoque vocatur *Catapotium Andreæ* ad morbos lienis, apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 2.

PÆPALE, παιπάλη, pars dicitur farinæ tenuissima, flos ipse polentæ, pollen. Gorr.

PÆS, παῖς, vide *Puer*.

PÆZO, παίζω, significat *Ludo*. Aliquando verò strictè sumitur pro *venerem exerceo*, Linden. Ex. VI. §. 48.

PAGOYUM terminus Paracelsicus est, denotans *Ens spirituale*, à quo deducuntur morbi occulti, vel ab incantatione dependentes, de quo scripsit Paracelf. Paramir. Tract. 4. qui *Pagoyus* inscribitur, & tract. 4. de pestilitate c. 1. & 2.

PAGRUS, vel *Phagrus*, πάγρος, vel φάγρος, vocatur piscis, q. d. *Vorax*, littoralis, cujus descriptio cum usu in cibis occurrit apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 8. Meminit & Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31.

PAGURUS, πάγουρος, vocatur aquatile ὀστρακόδερμον, sive crustatum, estque *cancri* species, Ægin. l. 1. cap. 91. cujus descriptio cum usu habetur apud Aldrov. l. 2. de Exang. c. 19. Habentur inter *Cancros* laudatissimi; l. Alex. l. 14. Salubr. c. 14. *Paguri lapidosi* delineationem vide apud Chiocc. Mus. Calc. sect. 3. p. 430.

PALÆOS, παλαιὸς, *vetus*, *inveteratus*, priscus. Opponitur novo, recenti. Legitur de morbis *inveteratis*, 5. aphor. 23. Jung. Dieterich. Iatr. n. 644.

PALÆSTE, παλαιστὴ, dicitur *mensura quatuor digitorum*. Vocatur & alio nomine δόχμη. Vide suprà *Dochme*. Legitur apud Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 149. 153. Jung. Foës. p. 477. Gorr. in def. Latinè Palmus: Dodrans.

PALÆSTRA, πάλαιστρα, dicitur locus exercitiorum corporis vehementiorum præsertim athleticorum: unde, & *Athletæ* dicti sunt παλαιστρὶ, id est, Luctatores, Lat. *palæstritæ*, Gal. l. I. de Al. fac. c. 2. Junge & l. de parv. pilæ exercitio, c. 3. & 5.

*PALATUM, ὑπερῶα. Vide *Hyperoa*.

PALE, πάλη, vel significat *luctam*, sive *certamen*. Unde *palæstra* vel idem est, quod παιπάλη, *tenuissima farina*, in quâ significatione sæpiùs usus Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXIX. 17. C. 44. l. 2. II. 6. LXX. 5. l. 2. Epid. s. II. 2. Confer. ad Foës. p. 477.

PALEAR, κάλλαιον, dicitur *barba galli*, *gallinacei*, cujus meminit Gal. inter alimenta nullius vel usûs vel noxæ, l. 3. de Al. fac. c. 21.

*PALIMBOLOS, παλίμβολος, alibi παλιμβολος, vocatur *homo dolosus*, qui aliud loquitur, aliud sentit, quique facilè mutat sententiam. Homo fluxâ fide. Deinde quoque ita vocatur *morbus vagus*, inconstans, qui facilè mutatur, fluctuat, & in diversum trahitur aut fluctuat; aut qui spem levationis facit, sed intus malignus

lignus est, Hipp. l. 6. Sect. 6. Epid. t. 15. Gal. in Com. ad h. l. adde Foës. p. 478.

PALIMPISSA, παλίμπισσα vocatur à quibusdam *pix arida* vel ſicca, quaſi pix rurſus cocta, quia pix ſicca nihil aliud eſt, quàm reſina bis cocta. Dioſc. l. 1. c. 97. Schröder. l. 4. cl. 2. n. 397.

PALINCOTOS, παλίγκοτος, epitheton morbi, qui *recrudeſcit*. Eſtque nota malignitatis, quia cauſa morbifica anteà quieſcere quidem viſa, denuò movetur & inſurgit. Κότος enim doloris acerbitatem & exardeſcētiam ex irâ ſignificat. Verbum παλιγκοταίνειν frequens apud Hippoc. 2. de fract. t. 28. 30. 31. l. 2. de morb. mul. LVI. 2. Occurrit & nomen παλιγκότησις, & παλιγκοτία, *recrudeſcentia*, *offenſio*, apud eundem 3. de fract. t. 33. l. de Loc. in Hom. LIII. 7. Plura loca vide apud Foës. p. 477.

PALINDROMIA, παλινδρομία, vocatur *Recurſus*, vel *reverſio*, regurgitatio p. n. humorum peccantium ad interiora, vel partes nobiliores. Legitur hoc nomen apud Hippoc. 2. Prorrhet. XIII. 1. à verbo παλινδρομέω, *recurro*, *regurgito*, quo ſæpiùs uſus Hipp. c. 2. progn. t. 68. c. 3. t. 29. Coac. t. 143. l. 1. Epid. Sect. 2. t. 35. Jungatur Foës. Oec. pag. 478. & Dn. D. Merclini, Jun. Medici Norimbergenſis, Fautoris & Amici noſtri haud è multis Prodromus *Palindromiæ* lectu non indignus. Pulſus παλινδρομῶν μύουρος, reciprocus deficiens, Gal. l. 1. de diff. pulſ. c. 11.

PALINGENESIA, παλιγγενεσία, id eſt, *Regeneratio*, dicitur de plantarum aridarum revireſcentiâ beneficio alicujus aquæ Mercurialis, de qua vide Theatr. Chymic. Vol. VI. pag. 452. quam tamen ceu phantaſticam jure meritò rejecit Fr. Hofm. in Cl. ad Schröder. l. 5. p. 639. ſeq. & Rolfink. Chym. l. ult. Vide *Regeneratio*.

PALINIDRYSIS, παλινίδρυσις, q. d. *Rurſus ſubſidentia*, dicitur de humoribus priùs elevatis, quando rurſus ſubſidunt & in ſeſe velut redeunt. Legitur apud Hippoc. l. de Humor. II. 8. opponiturque μετεωρισμῷ, *elevationi* præcedenti. Adde Foës. d. l.

PALINOPTOS, παλίνοπτος, exponitur à Galeno in Exeg. dict. Hippoc. per *averſum à Sole*. Foës. d. l.

PALIRRHOEA, παλίρροια, h. e. *retrogradus* humorum *fluxus* Aretæo dicitur, l. 2. de morb. ac. c. 4. allegante Foës. d. l. v. g. in cholerâ morbo. Idem ferè, quod παλινδρομία.

PALLAX, πάλλαξ, vocatur lapis quidam factitius ex cœlo & terrâ Lunæ, cum æquali pondere ſolis in Theatr. Chym. Vol. I. p. 487. quamvis nullibi aliàs hujus nominis ſignificationem hanc reperire potuerim. Significat verò communiter πάλλαξ *adoleſcentem*, uti patet ex Lexicis. *Pallaca* ſignificat maſſam auri foſſilem grandiorem, apud Plin. l. 33. H. N. c. 4. & Joh. Agric. l. 8. de nat. foſſil.

PALLIATIO, *Palliativa cura*, vocatur Medicis, quando in morbis deſperatis & incurabilibus, præmiſſo prognoſtico eventûs funeſti, quædam remedia mitigantia vel dolorem, vel alia ſymptomata urgentia, adhi-

adhibentur, ut, in cancris ulceratis, fistulis cancrosis, aliisque. Vide Forest. l. 7. Observ. Chir. 16. Schol. & Obs. 17. ubi & *Unguentum palliativum* legitur.

* PALLIDUS, *Pallor*, ὠχρὸς, ὠχρότης, vide *Ochros*. Adde Jul. Alexand. not. ad Gal. l. 1. de Antidot. Tom. II. Oper. p. 779. *Pallor* p. n. faciei & corporis habetur signum affecti Hepatis & Stomachi, interdum & Renum, Scribon. Comp. 125. Lang. l. 2. ep. 51. Helmont. tr. Sedes anim. n. 32. Species quoque *Icteritiæ Pallidæ* vocatur à Paracelso, quam deducit ex scisso, mercurialibus liquoribus, & vitriolo albo, l. de Icteritiis cap. 1.

* PALMA, æquivocum est vocabulum, (1.) enim significat arborem, & ejus etiam fructus, Græc. φοίνιξ, & fructus φοίνικες, qui aliàs *Dactyli* vocantur, de quibus vide Gal. l. 2. de Al. fac. c. 26. & consulantur ulteriùs Botanici, (2.) denotat internam manus partem, quæ & *Vola* dicitur, vel *Postbrachiale*, μετακάρπιον. Vide *Metacarpion*.

* PALMOS, παλμὸς, Latinè *Palpitatio*, item *Subsultio*, vocatur Motus localis præter naturam, quando partes solidæ nobis invitis attolluntur, & demittuntur, Gal. l. de trem. palpitat. &c. cap. 4. & 5. Inter speciales *palpitationes* notabilior est Cordis *palpitatio*; & quemadmodum omnis membrorum *palpitatio* oritur à materiâ quadam vaporosâ & flatulentâ agitatâ & transitum non habente; uti testatur Gal. d. l. Ita & *cordis palpitatio* est motus ejus depravatus, præcipuè in contractionis urgentiâ consistens, interdum adeò vehemens, ut ab adstantibus percipi queat sonus percussionis costarum, cum prostratione virium, animi deliquio, & respiratione læsâ, sonituque aurium, proveniens à flatibus & vaporibus, fibras cordis spasmodicè irritantibus, & convellentibus. Videatur Sylv. Prax. Med. l. 1. c. 35. Verùm Willis potiùs causam *palpitationis* cordis proximam accusat obstructionem & infarctionem vasorum, præsertim arteriosorum pulmonalis & magnæ seu aortæ, vel ob sanguinis non satis activi segnitiem, vel etiam ob ejusdem nimium fervorem, uti videre est prolixius in Pharmac. Rat. P. I. S. 6. c. 3. Sunt quidem alii, qui dilatationem cordis magis peccare credunt, sed testatur αὐτοψία, Cor non tempore dilatationis costas ferire, sed potiùs tempore constrictionis, in quâ mucro ejus versus costas attollitur. Helmontius causam refert ad *Gas heterogeneum* vitale nostrum Gas de naturâ salis balsamici existens potentissimè celerrimeque afficiens, tract. Complex. atque Mist. Elem. figm. n. 42. 43. Παλμώδεες δι' ὅλου vocantur Hipp. quibus *palpitationes* in toto corpore sentiuntur, l. Prorrh. S. 1. t. 29. Dolores cum *palpitatione* occurrunt d. l. t. 35. Plura vide apud Foës. d. l.

* PALPEBRA, βλέφαρον, vocatur externa oculi pars superciliis subjacens, supernè infernèque interiores oculi tunicas contegens; atque una superior,

rior, altera inferior vocatur, Gal. l. Introd. c. 10. Constant *palpebræ* cute, membranâ carnosâ, musculis, tunicâ, tarsis, & ciliis, de quibus videantur Anatomici, & hos inter Bartholinus l. 3. Anatom. c. 8. De *palpebræ* superioris cum oculo coalitione vide Hildan. Cent. 6. Observ. 7. Vocantur & καλύμματα, hoc est, *tegumenta oculorum* vel *Coopercula*, notante Dieter. n. 155.

* PALPITATIO, παλμός, vide *Palmos*, vel φάξ.

PALUMBUS, *Palumbis*, φάσσα, φάττα, vocatur species quædam *Columbarum*, & quidem *Sylvestris*, cujus plenior descriptio cum usu in cibis & medicinâ habetur apud Aldrov. l. 15. Ornothol. c. 5. Adde Gal. l. de atten. vict. cap. 8. in fin. Schröder. l. 5. cl. 2. num. 62. Dicitur etiam *Torquatus*. *Palumbarius accipiter* φασσοφόνος dicitur, qui *palumbis* insidiatur, Gal. l. 11. de U. P. c. 18.

PALUS, apud Latinos æquivocum est. Vel enim in Masculino genere denotat lignum acutâ cuspide, quod infigitur, item Vallus, & l. 5. de C. M. P. G. c. 2. & Græcè dicitur σκόλοψ, Gal. l. 8. de S. Fac. §. Pycnocomon, Rul. in Lex. vel in fœminino notat aquam stagnantem facilè corruptibilem, Græcè λίμνη, Lat. *Lacus*, *stagnum*. Vide *Lacus*.

PALYNO, παλύνω, significat *aspergo*, conspergo, item ἐπιπαλύνω, inspergo, Hippoc. l. 1. de morbis mul. CIV. 8. Foës. p. 479.

PAMMACHOS, πάμμαχος, *omnigenus*. Usurpatur de infortunio ab Hippoc. in præcept. X. 4. Rectiùs exponitur: *Omnia tentans*, vel, omnia impugnans. Πάμμαχοι aliàs dicuntur in omni cetaminum genere exercitati, notante Rhodio ad Scribon. n. 101.

PAMPATHES, παμπαθὴς, nomen Emplastri compositi ex Cinabari ad tophos, aliosque tumores scirrhosos, cujus descriptio habetur ap. Ægin. l. 7. c. 17. Ab Aëtio quoque appellatur τυῤῥηνικὸν, *Tyrrhenicum*, notante Gorræo.

PAMPHILION, πανφίλιον, quasi *omnibus gratum*, nomen est *Emplastri albi*, cujus descriptio habetur apud Gal. l. l. de C. M. P. G. c. 17. & l. 2. c. 14.

PAMPHOROS, πάμφορος, h. e. omnia ferens, sive *omnium ferax*. Epitheton *Naturæ*, apud Hippoc. Coac. t. 512.

PAMPINUS, ἕλιξ ἀμπέλου, Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & alibi, quid sit, ad Botanicos spectat, videlicet crispaturæ & flagella, quibus vitis adhæret palis, pampini vocantur. Hinc propter similitudinem plexus vasorum spermaticorum præparantium ante ingressum ad testes dicitur ab Anatomicis *Pampiniformis*, sive *vasa pampiniformia*, quæ & *pyramidalia* vocantur. Barthol. l. 1. An. c. 21.

PANACEA, πανάκεια, id est, *universale remedium*, olim fuit nomen quarundam Compositionum medicamentosarum apud Galen. v. g. Antidoti cujusdam, l. 2. de Antid. c. 1. ab Aphrodâ authore acceptæ; item alia l. 7. de C. M. S. L. c. 2. quæ & Stichus vocatur, estque Catapotium anodynon. Emplastra quoque quædam dicta fuerunt *Panaceæ*, v. g. Epuloticon Andro-

Andromachi, l. 2. de C. M. P. G. c. 15. aliud Heræ, quod & *Sanitas* vocabatur. l. 5. c. 2. Verùm quemadmodum tùm temporis nomen illud hyperbolicè fuit acceptum; ita & hodieque adhuc à Spagyricis abusivè sumitur, dum varias excogitarunt *Panacéas*, quæ tamen nihil minus sunt, quàm Panacéæ. Vide suprà Catholicus. De *Panacéâ* Mercurii lege Schröd. l. 3. c. 15. Antimonii, c. 17. Nitri, c. 23. Ita *Panacéa* olim *Anwaldina* decantata fuit; & quæ sunt aliæ. Enim verò licet nolim litem hanc facere meam, an ex simplicibus naturâ suâ deleteriis, aut certè venenosis, beneficio artis, possint præparari veræ *Panacéæ*, quod quidem mihi non videtur rationi aut veritati consentaneum; rectiùs tamen illi Medici statuere videntur, qui negant, dari *Panacéas*, inter quos etiam B. Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 13. c. 2. & alibi. Sanè si *Panacéæ* non includunt aliorum remediorum usum, uti legitur in Th. Chym. Vol. VI. p. 637. non rectè dicuntur *Panacéæ*. De *Panacéæ Solaris* Wildenganſii noxio usu vide quoque Eph. N. Cur. A. III. Obs. 232. Est & *Panacéa* nomen Levistici, vel centaurii majoris hyperbolicum, Gorræus. De herbâ verò illâ, quæ in oppido Cæsareæ Philippi è statuâ Salvatoris ante fores mulieris, quam Christus ab hæmorrhagiâ 12. annorum liberaverat, erectâ excrevisse legitur apud Eusebium l. 7. Hist. Eccles. *Panacéa* dictâ, videatur Lang. l. 2. ep. 11. ad fin. & fides sit penes auctores.

PANALETHES, πανάληθὴς, id est, *universaliter verum*. Nomen Emplastri nigri inter Cephalica relati, apud Aët. l. 15. citante Gorræo.

PANARITIUM, Gr. παρωνυχία, dicitur tumor calidus ulcerosus, summè dolorosus, accidens in summitate digitorum in latere unguis, & quandoque tàm vehementer afficiens, ut vigilias & inquietudinem excitet, Forest. l. 5. Chir. Obs. 16. Lang. l. 2. ep. 42. Hildan. Cent. 1. Obs. 97. Caussam ejus proximam vulgò statuunt vermiculum corrodentem, unde & vernaculè *Vermis digitorum* vocatur. Sed Lang. d. l. dubitat. Hoc certum est, materiam esse ichorosam, acerrimam, corrosivam, & vel cum sero sanguinis, vel cum succo nervoso ad partem affectam delatam. A Paracelso, Dornéo, & aliis vocatur & *Pandalitium*, item *Passa*, Paracelf. l. de ulcer. & apostem. c. 17. De hoc affectu legatur & P. Barbette Chirurg. Part. II. l. 1. c. 15. vide *Paronychia*.

PANATA, *Panatella*, nomen edulii in Italiâ usitatissimi, ex pane triticeo vel similagineo, interdum etiam additis seminibus melonum, cum ovo interdum admisto in aquâ ad pultis consistentiam cocti, Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 11. Meminit & Forest. l. 10. Obs. 4. & alibi.

PANCARPIA, παγκαρπία, nomen placentæ cujusdam in modum rotæ papyro involutæ, quo diutius duret. Apud Alexandrinos celebre fuit hoc placentæ genus, teste Gorræo.

PANCHRESTOS, πάγχρηστος, q. d. ad *omnia*

omnia utilis. Epitheton quorundam Collyriorum, v.g. apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c.7. in prin. & apud Ægi-net. l. 2. c. 22.

PANCHRYSOS, πάγχρυσος, id est, *omninò aureum.* Nomen liquidi Collyrii, apud Ægin. d. l. Idem cum præcedenti.

PANCHYMAGOGUM, παγχυμαγωγὸν, est epitheton quorundam purgantium, quæ creduntur omnis generis vitiosos evacuare humores. Ita in Dispensatoriis legitur *Extractum Panchymagogum* Crollii, quale etiam refert Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 10.

* PANCOENOS, πάγκοινος, idem, quod ἐπιδήμιος. Vide *Epidemius.* Epitheton morborum contagiosorum publicè per totam regionem vel plebem grassantium. Vocantur & πανδήμιοι Gorr.

PANCRATIASTA, παγκρατιαστὴς, idem, quod παλαιστὴς, *luctator, athleta,* pugil, in omni certaminum genere exercitatus. Vide *Pammachos, Palæstra.* Dieter. n. 11.

PANCRATION, παγκράτιον, non solum est nomen plantæ bulbosæ, de quâ consulantur Botanici: Verùm etiam est nomen certaminis duplicati, *luctum & pugilatum* comprehendentis; cujus aliquoties meminit Gal. l. 2. de san. tu. & exposuit I. Alexandr. in not. ad h. l. T. II. Oper. p. 392. Lucta in pulvere multo vocatur *Pancratium volutatorium*, teste C. Hofm. Comm. in Gal. LL. de U. P. n. 812.

* PANCREAS, πάγκρεας, propriè & ἁπλῶς ita dictum est corpus glandulosum, laxum, situm suum obtinens sub posteriori parte ventriculi hujusque fundo, cujus accuratior descriptio & historia quæratur in Anatomicis, Bartholin. l. 1. Anat. c. 13. Warthon. Adenograph. c. 13. Regner. de Gräf. de nat. & usu succi pancreatici. Celebris est hoc seculo hæc *Glandula* ob peculiarem succum vel liquorem, qui in illo colligitur, & per singularem canalem ad intestinum duodenum defertur; unde *Liquor pancreaticus* vocatur, quemadmodum & Vas illud *Ductus Pancreaticus.* De illius usu extollendo valdè operosi fuerunt hactenus plurimi Medici, non contenti, quòd succus ille sit excrementitius quidam arteriosi sanguinis liquor; sed quòd sit humor laudabilis ex sanguine & spiritibus animalibus in ipso præparatus, & quidem subacidus; qui denuò alimentis vel Chylo admiscetur. Enim verò non est hujus loci hanc dirimere litem; quamvis nolim dissimulare, Gräfium cum suis ὁμοψήφοις speculationes suas commenticias nondum sat evidenter probasse, ut ita verosimilius mihi videatur, liquorem illum *pancreaticum* potiùs excrementum esse inutile, quàm utilem aliquem humorem, denuò sanguini adjungendum; licèt nolim penitus negare, quòd in segregando Chylo utili à portionibus feculentis usum insignem præstet, quando in intestino duodeno massæ chylosæ transeunti permiscetur. Dicitur & *Callicreas.* Cœterùm eodem *Pancreatis* nomine mediam *Mesenterii Glandulam*

dulam Asellius, & nonnulli ejus ſectatores indigitarunt, quam aliàs *Lactium* titulo inſigniverunt, & ita anſam dederunt, ut pro unâ eâdemque parte haberentur, rectè animadvertente Graſio d. l. §. 17. Junge Bartholin. d. l. c. 12. Warton. d. l. c. 8.

PANDALEON, *Pandaleum*, vocatur medicamentum ſolidum internum, tabulatum, Arabum inventum, pectori & pulmoni dicatum, ſuave, à morſulis & rotulis non niſi formâ differens, fitque, quando materia medicamentoſa ſaccharo ſoluto ſuſcepta in pyxidem aliquam effunditur, ut inibi indureſcat, unde uſus tempore fruſtum aliquod cultro aut cohleari demitur. Schröder. l. 1. c. 3. Morell. de form. remed. l. 1. ſect. 3. c. 2.

PANDALITIUM, idem, quod *Panaricium*, de quo p. a.

PANDEMIOS, πανδήμιος, vide *Pancœnos*, *Epidemios*.

* PANDICULATIO, σκορδίνημα, σκορδινισμὸς, dicitur motus quidam violentus tenſivus membrorum ſolidorum, à flatulentâ materiâ ad fibras & nervoſas partes delatâ dependens. Affinis valdè χάσμη, ſive *oſcitationi*; de quâ ſupra vide *Chasme*. Hinc etiam *pandiculatio* cum *oſcitatione* coincidit. Fit quidem à naturâ, ſed coactâ. Meminit aliquoties & Hipp. l. 2. Epid. ſ. III. 34. l. 4. ſ. 5. t. 4. l. de Superfœtat. IX. 3. Vide Foëſ. p. 574.

PANICULA, diminutivum *Pani*, vocatur & *Panula*. Rhod. ad Scrib. n. 82. & 263. item in Lex. Scribon. Vide *Panus*.

PANIS, ἄρτος, quid vulgò ſignificet, omnibus, etiam puerulis, notum eſt. Ejus autem apud veteres & recentiores quoad materiam, fermentum, coquendi, & condiendi rationem, tot occurrunt differentiæ & ſpecies, ut illas omnes hîc recenſere, nimis prolixum foret. Legi poſſunt Foëſ. Oec. p. 95. ſeqq. Gorr. def. Mundell. in Indice vel Theatr. Galenic. Bruyerin. de re cibar. l. 6. per tot. Jul. Alexandr. l. 8. Sal. c. 11. ſeqq. Moræus in Schol. Salernit. c. 17. p. m. 225. ſeqq. & 258. ſeqq. Deodat. Panth. Hyg. l. 2. c. 4. C. Hofm. l. 5. Inſt. c. 6. §. 3. ſeqq. Meritò inter edulia primas tenet, & ab omnibus expetitur. Siquidem rariſſima ſunt exempla, qui *panem* penitus abhorruerint, quorum unum legitur in Ephem. N. Cur. A. II. O. 144. alterum Obſ. 207. ex Hildan. *De panis uſu* medio vide Schröder. l. 4. cl. 1. n. 316. & Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. *Panis* repletionem eſſe peſſimam, paradoxon eſſe, & authoritate carere, non malè demonſtravit C. Reies C. El. q. 85. n. 4. ſeqq. *Panis petrefacti* obſervationes vide apud Helmont. tr. Nat. Contr. neſc. n. 30. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 884. Chiocc. Muſ. Calceol. p. 411. 412. Vocabulum ἄρτος ab Hipp. etiam acceptum legitur pro paſtillo vel maſsâ quadam compactâ ex qualibet materiâ & linteo incluſâ calidèque pro fomento utero applicata, l. de nat. mul. XXIX. 198. 203. C. l. 9. 10. *Panum* æreorum tres eſſe ſpecies, ſcripſit Johnſon. Lex. Chym. l. 1. ubi &

Panes

Panes ex pyrite & Cadmiâ conflatos recenſet & *panem* argenteum, item *panes æris* fatiſcentes. *Panis* quoque idem eſt, quod *Panus*. Gr. φῦμα, notante Keuchen. ad Samonic. p. 245.

PANNICULUS, ῥάκος, ῥακὶς, idem ferè, quod *linamentum*, denotat. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 1. l. 3. c. 9. & alibi. Pertinet ad uſum Chirurgicum & Pharmacevticum. Ab Anatomicis verò *Panniculus* accipitur pro *Membranâ*, ut *Panniculus carnoſus*. *Panniculi* cerebri &c.

PANNUS, æquivocum eſt. Propriè ſignificat textile quoddam ex lanis ovium paratum, de quo notavit Helmontius, quod panni ex lanis mortuarum ovium parati facilius foraminibus pertundantur Gr. ῥάκος ὕφασμα. Tr. Tumul. peſtis §. Imaginantur Mineralia &c. Metaphoricè denotat 1. affectum oculorum, eſtque materia viſcida craſſior adhærens tunicis oculorum & viſum impediens, quem affectum nonnulli confundunt cum *Ungue oculorum*, Foreſt. l. 11. Obſ. 6. Arab. dicitur *Sebel*. 2. notat *maculam*, vel *nævum* in cute ſive ex lue Gallicâ, ſive ex alio morbo maligno dependentem, de quô legatur Paracelſ. l. de apoſtem. & ulcer. c. 43. & alibi.

* PANNYCHIS, παννυχὶς, vide *Pernoctatio*.

PANONICOLETE, terminus Paracelſicus, qui legitur l. 3. de morb. Gall. circa fin. Cujus tamen ſignificatio mihi non conſtat, neque ex contextu patet.

PANSELENOS, πανσέληνος, vide *Plenilunium*.

PANSPERMIA, πανσπερμία, eſt commentum Anaxagoræ, qui ſtatuit omnium ſemina eſſe in omnibus, quod meritò rejecit Libav. Tom. IV. Op. p. 16.

PANTHERA. Vide *Pardalis* vel *Pardus*.

PANTICES, idem quod *Inteſtina*, unde *panticinari* eſt bibonum & collurconum more potum ingurgitare, & ità ventrem ſaburrare. Lind. Ex. IX. §. 56.

PANTODAPOS, παντοδαπὸς, varius, *omnigenus*. Uſurpatur ab Hipp. de morbis 2. de nat. hum. t. 4. & l. 5. Epid. XXXI. 14. de excrementis. Foëſ. p. 479.

PANTOLMIOS, παντόλμιος, eſt nomen hyperbolicum *Trochiſci*, qui excreſcentiam carneam circà roſionem ſupprimit; uti legitur apud Æginet. l. 7. c. 12. An idem cum *Paſtillis Fauſtianis*, l. 4. c. 43. uti velle videtur Gorræus?

PANUS, antiquis etiam *Panis*, unde diminutiva *Panicula*, *Panula*, Gr. φύγεθλον, Galeno etiam φῦμα ἄπεπτον, *tuberculum immaturum*, c. 3. de artic. t. 2. dicitur tuberculum inflammatorium, vel potius eryſipelaceum absque ſuppuratione ad glandulas plerunque ſubcutaneas obortum, cum dolore inſigni urente & mordicante proveniens ab ichore ſanguineo acriori, ibidem ſtagnante. Gal. l. de tum. p. n. c. 15. l. 2. de art. cur. ad Glauc. c. 1. Celſ. l. 5. c. 18. Scribon. n. 236. Foreſt. l. 1. Chirurg. Obſ. 7.

cum Schol. Barbette ad *Bubonem* refert Chirurg. P. II. l. 1. c. 11.

PAPA, Paracelso dicitur vermis, h. e. *Basiliscus*, qui quandiu vivit, tandiu erit pestis expectanda, l. 2. de Peste cum addit. tract. 1. c. in fine.

PAPHLAZO, παφλάζω, propriè significat *æstuo & ferveo*, & de maris æstu dicitur; Translatum verò hoc ab Hipp. ad sermonem interruptum & veluti bullantem, quando inter loquendum *hæsitant*. Eo verbo usus Hipp. l. 2. Epid. s. V. 7. l. de Cris. X. 12. Jung. Foës p. 490. Dicitur & φλάζω. Gal. in Exeg. dict. Hipp.

PAPILIO, ψύχη, ἱσπινὶν σν ζοκοτὶς, insectum est notissimum alatum, sed multifarii generis, cujus historiam prolixam cum usu tradidit Aldrov. l. 2. de Insect. c. 1. seqq. Adde Lang. l. 1. ep. 14. & 50. *Bombyces* degenerare in *papiliones*, confirmat Helmont. Tract. Demonstratur Thesis n. 94.

*PAPILLA, θηλὴ, vide *Mamma*. Est extremum mammæ mulieris, quod ori infantis inditur, Gal. l. 15. de U. P. c. 7. Barthol. l. 2. An. c. 1. Papilla quoque est diminutivum à Papulâ, apud Sammonic. c. 10.

*PAPULA, ἴκθυμα, ἔκπτωμα, *tuberculum ulcerosum*, cutaneum notat. Vide: *Ecthyma*. Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 51. Mihi videtur idem esse cum Pustulâ. *Papula* acuta est *Furunculus*, δοθιὴν. Rhod. ad Scribon. n. 210.

PAR, duplicem habet significationem, 1. dicitur de diebus, qui Græcè vocantur ἄρτιοι, ad differentiam τῶν περισσῶν, *imparium*, in quibus olim crediderunt rariores & difficiliores fieri crises, vide *Artios*, *Impar*. 2. notat binas unitates alicujus rei, v. g. in formulis remediorum quando scribitur. Recip. baccarum lauri, fructuum jujub. aut sebest. *paria* tria aut plura.

PARA, παρὰ, id est, præter, præpositio usitatissima in Medicinâ, cùm simpliciter, tùm in compositione. Plerunq; verò accipitur in malam partem, ità ut significet aliquem recessum à statu integritatis sive bonæ dispositionis, hâc tamen limitatione, ut nihilominus residuum maneat *aliquid bonitatis*; ut hâc ratione differentia eluceat inter *Præter* & *Contrà*. Morbi omnes sunt παρὰ φύσιν *præter* naturam, eorumque causæ & effecta; Mors sola, & quæ eam vel efficiunt, vel consequuntur, sunt *contrà* naturam; ἐναντίον τῆς φύσεως, quamvis in latiore acceptione morbi quoque dicantur contrà naturam; animadvertente J. Alexandr. not. in Gal. de diff. morb. c. 4. Aliàs & παρὰ significat *ad* vel *juxtà*, in 4. aph. 31. teste Dieterich. n 648.

PARABILIS, εὐπόριστος, vide *Euporia*.

PARABLASTANO, παραβλαστάνω, significat *progerminare* vel accrescere, & quidem præter vel necessitatem, vel naturæ institutum. Dicitur de palpebris apud Hipp. 4. de R. U. I. A. t. 63.

PARACELSUS, nomen proprium Spagyricæ medicinæ principis, qui aliàs nominatur *Philippus Aurelius*, vel *Aureolus Theophrastus Paracelsus dictus Bombast ab Hohenheim*; cujus vita legi poterit in Melchioris Adami vitis Medico-

Medicorum. Scripta ejus plura, quâ vernacula quâ Latina, adhuc passim prostant. De ejus peritiâ singulari & felicitate Medicâ diversa feruntur judicia. Nobis non libet esse arbitris. Valdè tamen suspectum esse de magiâ Diabolicâ, facilè ex scriptis ipsius demonstrari posset, si instituti concederet ratio. Gravius in eum invehitur C. Rejes Camp. El. q. 30. n. 8. Furti scriptorum & arcanorum quoque arguit Libavius Tom. II. Op. p. 103. & alibi passim ipsum incusat. Ejus sectatores vocantur *Paracelsistæ* non minus suspecti magicæ vel vanitatis vel præstigiarum dæmoniacarum, si in omnibus ducis sui principia retinuerint.

* PARACENTESIS, παρακέντησις, Latinè *Punctio*, *Compunctio*, vel rectius *Perforatio*, dicitur operatio Chirurgica, qua vel in Asciticis abdomen cultello vel acu perforatur ad evacuandam aquam collectam, cujus aliquoties meminit Hipp. l. de Loc. in hom. XXXVI. 17. seqq. l. de affect. XXIII. 25. seqq. l. de intern. aff. XXV. XXVI. seqq. l. 6. aph. 27. l. 6. Epid. s. 7. n. 62. licet vocabulum παρακεντήσεως in illis locis non occurrat. Modum operationis hujus ex recentioribus tradiderunt Aquapédens, tr. de Oper. Chirurg. cap. de perforatione abdominis in hydropicis, Hildan. cent. 1. Obs. 47. & ep. 8. Barbette Chirurg. Part. 1. c. 14. Cautelam docuit & Dieter. Jatr. p. 268. seq. Vel quando in suffusione sive cataractâ laborantibus oculi tunica perforatur acu, & materia illa viscida visum intercipiens removetur, de quâ Plin. l. 25. c. 23. Cœl. Aurel. l. 1. Tard. pass. c. 5. allegante Foës. p. 480. Modum vide apud Aquapend. d. l. cap. de suffus. Hildanum, ep. 67. Barbette d. l. C. 16. Cæterùm non video, quid obstet, quo minus & aliæ *Perforationes* Chirurgicæ, trepano vel terebrâ factæ, dicendæ sint παρακεντήσεις, licèt non fiat punctione simplici.

PARACINDYNEVO, παρακινδυνεύω, significat audaciùs periclitor, propter emphaticam præpositionem παρὰ exprimentem aliquam transgressionem, notante Linden. Exeg. XIV. §. 140.

* PARACMASTICOS, παρακμαστικὸς, *declinans*, vide *Acmastica*. Dicitur & de ætate, quæ jam vergit ad senium, & incipiet secundum Gal. à 35. anno duratque ad annum 49. quo scilicet senectus incipit. Gorr. & Castell.

PARACME, παρακμὴ, vide *Declinatio*.

PARACOE, παρακοὴ, *obauditio*, idem, quod βαρυκοΐα, vide *Barycoia*. *Cophosis*.

PARACOLLETICOS, παρακολλητικὸς, idem, quod κολλητικὸς. *Agglutinans*. Lang. in Indic. epistol.

PARACOPE, παρακοπὴ, latè & strictè accipitur. In illâ notat generaliter *delirium*, de quo suprà lit. D. In quâ etiam acceptum legitur Coac. t. 47. In hâc *desipientiam leviorem* & mentis emotionem in febris fervore, uti patet ex Hippoc. 6. aph. 26. Linden. omnes παρακόπτειν dicit, qui per morbos *delirant*, Ex. XII. §. 162. 169. seqq. Vide & Dieter. n. 649.

PARACRUSIS, *Paracrusticos*, παράκρουσις, παρακρουστικός, etiam dicitur de *levi mentis emotione* & *delirio mitiori* in morbis. Frequens Hippoc. c. 1. l. 1. Prorrh. t. 19. Coac. t. 99. 194. Plura loca vide apud Foës. d. l.

*PARACYNANCHE, παρακυνάγχη, vide *Angina*.

PARACYPTO, παρακύπτω, significat *prono corpore sese inclinare* aut incurvare, ad aliquid inspiciẽdum. Translatum ab Hipp. ad insertionem caulis allii loco specilli in anum l. de fistul. II. 9. Vide Foës. d. l.

PARADEIGMA, παράδειγμα, vide *Exemplum*.

PARADOXOLOGOS, *Paradoxopœos*, παραδοξολόγος, παραδοξοποιός, qui aliena à receptâ opinione & sententiâ vel dicit vel facit. Quod utrumque Epitheton ab aliis Medicis Galeno fuisse attributum ipse testatur l. 10. M. M. c. 4. in fin.

PARADOXON, παράδοξον, significat *sententiam* vel revera vel saltem apparenter absurdam vel *incredibilem*, à communi opinione recedentem.

PARÆTESIS, παραίτησις, significat *recusationem*, subterfugium, indulgentiam, quæ ægro conceditur apud Hipp. l. præcept. in fin.

PARAGOGE, παραγωγὴ, *adductionem*, adaptationem significat in specie ossium, apud Hipp. l. 2. de art. t. 1. in Mochlic. IX. 16. Ossa quoque, quæ facilius adduci possunt, dicuntur παραγωγότερα. 2. de art. l. 64.

PARAGRANUM, nomen libri alicujus Paracelsici, in quo fundamenta se proposuisse Medicinæ aliis persuadere conatur. Sed reverâ in plerisque obscurum per æquè obscurum.

PARAGRAPHI, etiam est titulus scripti cujusdam Paracelsici, Libros 14. *Paragraphorum* continens, in quibus morborum quorundam curationem tradidit.

PARALAMPSIS, παράλαμψις, dicitur cicatrix in nigro oculi resplendens, quod aliquando crassior sit ægide. Hipp. 2. Prorrhet. XXIIX. 35. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foës. Oec. pag. 481.

PARALEGO, παραλέγω, significat Hipp. sermone delirare, *aliena loqui* aut absurda, quale quid & ebriosis contingit. Hipp. 1. Epid. s. 2. t. 75. ad quem locum vide Galen. Comment. & l. 2. de diff. resp. c. 10. l. 3. c. 11. Plura loca in Epid. vide apud Foës. d. l.

PARALEREO, παραληρέω, *Paraleros*, παράληρος, *deliro*, delirus, idem quod παραφροσύνη, vide *Delirium*. Galen. quidem exposuit per μικρὰν παραφροσύνην, c. 3. in 3. Epid. t. 34. Verùm Hipp. in eodem libro Epid. ægroto sexto expressè etiam scripsit πολλὰ παρελήρησε multum *deliravit*, ita ut sit verbum, *delirium* in genere exprimens. Foës. d. l.

PARALLAXIS, *Parallagma*, παράλλαξις, παράλλαγμα, dicitur partium solidarum, præsertim ossium *alternatio*, emotio, & inter se facta perversio, aut *immutatio*, ubi alia super aliam effertur. Hippoc. 2. de fract. t. 60. l. 3. t. 40. 46. 47. l. 1. de art. t. 72. Mochlic. l. 2. XXIV. 3. de dentibus l. 6. Epid. s. 1. t. 3. de masculis & nervis παραλλαγὴ, 2. de artic. t. 14.

Meta-

Metaphoricè etiam de animo vel mente aberrante & delirante, 4. de R. U. I. A. t. 4. Vide Foës. d. l. Parallaxeos significatio Astronomica petatur ex Mathesi.

PARALLELUS, παράλληλος, terminus Mathematicus significans lineas imaginarias, sub quibus & *Zonæ* comprehenduntur; quarum notitiam Medico quoque commendat Gal. l. 3. aph. 14.

PARALOGOS, παράλογος, vide *Inopinus.*

PARALOXÆNOMÆ, παραλοξαίνομαι, id est, *obliquor*, in obliquum feror. Dicitur de utero Hipp. l. de nat. mul. XXXIV. 1. & l. 2. de morb. mul. XXXVI. 1.

*PARALYSIS, παράλυσις, item *Paresis*, πάρεσις, est nervorum resolutio, cùm nervi & corporis partes sensûs & motûs expertes vel perfectè vel imperfectè fiunt, Gal. 1. de Sympt. caus. c. 5. Ab Hippocrate sæpe confundi cum Apoplexiâ, notavit Foës. ad vocem ἀποπληξία, quamvis Dieterich. aliquam differentiam conatus sit reddere, volens, ἀποπληξίαν dici totius corporis *resolutionem*; παράλυσιν verò partis alicujus duntaxat, Jatr. n. 86. Plura de *Paralysi* idem p. 211. seq. Enimverò si rem accuratè velimus perpendere, non tàm nervorum *resolutio* dicenda paralysis, quàm *fibrarum* in musculis & membranis, quæ sunt partes nervosæ, non ipsi nervi. Accuratior igitur ex recentioribus hæc notari poterit descriptio: *Paralysis* est motûs animalis & tactûs in parte quadam corporis abolitio vel imminutio vehemens, cum ejusdem quandoque atrophiâ, pulsu debili, aliisque symptomatibus, proveniens à partium nervosarum relaxatione, propter deficientem spirituum animalium præsentiam aut activitatem ab intemperie materiali cerebri vel obstructione nervorum obortâ. Legatur Willis, An. Brut. Part. II. cap. 9. Sylv. Prax. Med. l. 2. c. 22. Videantur & alii Practici, qui de hoc affectu prolixè scripserunt. Exempli de quodam, qui pro lubitu *paralyticus* fieri, & rursus sese curare pro lubitu potuit, quod ex Augustino allegavit C. Rejes C. Elys quæst. 50. num. 22. fides sit penes Authorem. Affectus hic non malè quidem vocatur ab Helmont. *pedissequa Apoplexiæ* tr. de Lithias. c. 9. Verùm interdum etiam hujus esse prodromum, testis est experientia. Dicitur & παραπληγία, aut παραπληξία, uti rectè notavit Gal. c. 2. in 1. Epid. t. 59. Vide Foës. p. 483. Paracelsus speciem guttæ statuit Paragraph. l. 7. c. 1. §. 1. causam refert ad Mercurium & Sulphur. l. de trib. primis essent. c. 1.

PARAMERIA, παραμήρια, dicuntur *internæ femoris partes*. Gorr. Lat. παραμήριον *femen* vocat Linden. Med. Physiol. c. 14. §. 19.

*PARAMESOS, παράμεσος, digitus vocatur minimo proximus, *Medicus* à Latinis dictus, quòd Medicinæ dicatus credatur. Gorr. Vulgo *Annularis* appellatur.

PARAMETHIEMI, παραμεθίημι, *dimitto,*

mitto, prætermitto, negligo. Hippoc. l. 1. de morb. mul. XL. 5. 8.

PARAMIRUM, titulus scripti Paracelsici gemini, quorum unum agit de quinque entibus omnium morborum, Astrali, Venenato, Naturali, Spirituali, & Divino sive Dei: Alterum explicat causas morborum ex Sulphure & Mercurio, ex Tartaro, ex Matrice: item tractat de morbis invisibilibus. Hæc *Paramirica scripta* primum occupant locum in edit. Argentorat. Huseri.

PARAMINYTHEO, παραμυθέω; significat *imminuo*. Hippocrates d. l. XXXVI. 5.

PARAMPECHO, παραμπέχω, & παραμπέχομαι, *obvelo*, obduco. ἀμπεχόνη enim *velamentum*, tegumentum significat. Hippoc. l. de morb. sacr. II. 5. adde Foës. p. 482.

PARANDRUMENOS, παρανδρούμενος, *nubilis*. Poterit usurpari de persona & de tempore, sive ætate: in quâ significatione usus Hippoc. l. de Virg. morb. II. 2.

PARANGELIA, παραγγελία, παράγγελμα, *præceptionem*, *præceptum* significat, sive comprehensionem aphoristicam & brevem, quæ facit vel ad instruendum Medicum, vel etiam ægrum aut adstantes. Ita Hippoc. libellum præceptionum ad Medicum pertinentium conscripsit. Meminit & talium παραγγελμάτων l. de Medic. II. 1. & eorum, quæ ad ægrum pertinent l. de dec. orn. XII. 2. Vide Foës. p. 480.

PARANOEA, παράνοια, etiam significat *Dementiam*, *Delirium*. Hippoc. 3. progn. t. 20.

PARAPECHYON, παραπήχυον, à quibusdam dicitur brachii pars, quam proprio nomine κερκίδα appellant. Dicitur & προπήχυον. Gorr. Latinè *Radius* & *Focile majus* appellatur. Adde Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 74.

*PARAPEMPO, παραπέμπω, vide *Transmissio*.

PARAPHASSO, παραφάσσω, significat *leviter contingo* vel contrecto, manu sensim admota & veluti errante. Frequens Hippocr. in libr. de nat. mul. VI. 10. l. 1. de morb. mul. quæ loca vide apud Foës. p. 485.

*PARAPHIMOSIS, παραφίμωσις, vitium est φιμώσει contrarium, cùm videlicet ea, quæ naturales meatûs concludunt, opercula & tegumenta ità deducta sunt, ut reduci nequeant. Propriè tamen dicitur *de præputio retrorsum adducto*, ut glandem tegere nequeat: quod malum ex nervi contractione maximè contingit. Fit ex immodicâ præputii siccitate. Ei contrarium vitium φίμωσις appellatur. Gal. in def. Gorr. & Castell. à φίμος, quod nexum summi orificii sacculorum, cum toto illius ambitu in angustum collecto funiculo clauduntur & ligantur, significat. Rolf. de part. genit. P. I. c. 50.

PARAPHORA, παραφορὰ, etiam significat *parvum delirium* apud Hipp. & παράφοροι *leviter deliri* vocantur. 2. m. 1. Prorrh. t. 37. l. 2. Epid. f. m. 11. Gal. in comm. ad primum locum & in c. 1. ad l. 3. Epid. l. 2. quamvis ex

ex aliis quoque textibus pateat, significare potius generaliter delirium & delirantes, uti patet ex l. m. 1. Prorrh. t.35. Coac. t. 300. & Aretæus etiam l. 1. c. 1. de cur. acut. morb. usus est de phreniticorum delirio, quod sanè vehemens est. *Deligationes* quoque παράφοροι dicuntur Hipp. h. e. *errabundæ*, vitiosæ. 1. de art. t. 66. Jung. Foës. p. 485.

PARAPHRENITIS, παραφρενῖτις, vide *Phrenitis*.

PARAPHROSYNE, παραφροσύνη, vide *Delirium*.

PARAPHYAS, παραφυὰς, dicitur id, quod adnascitur arbori, surculus, soboles *germen, ramulus*. Idem est, quod ἀποφυὰς. Utrumque occurrit in Hip. l. de Venis XVII. 8. XXVI. 6.

PARAPHYSIN, παρὰ φύσιν, vide *Para*.

*PARAPLEGIA, *Paraplexia*, παραπληγία, παραπληξία, est *levior Apoplexia* ad paralysin magis accedens, vel quando alterutro saltem in corporis latere, aut certo membro, immobilitas & sensûs privatio animadvertitur, Gal. c. 2. in 1. prorrh. t. 50. quamvis alii iterum discrimen fecerint inter παραπληγίαν & παραπληξίαν; illud ad particularem, hoc ad totalem *Apoplexiam* referentes, notante Gal. c. 3. in 1. Prorrh. t. 26. & 4. de R. U. I. A. t. 27. & alibi. Vide *Apoplexia*, *Paralysis*. Jung. Foës. p. 483.

PARARMA, πάραρμα, *fimbriam* significat, quales ob mollitiem continendis aut constringendis deligationibus superponuntur; Suntque velut texturarum exordia. Legitur apud Galen. c. 2. de artic. t. 32.

PARARTHREMA, παράρθρημα, idem quod διάκλιμα *parva luxatio*, per quam articulus leviter suo loco naturali recessit. Gorr. Vide *Diaclinema*. Lat. *Subluxatio*, *Prolapsus*, dici potest. Forest. l. 9. Chirurg. Obs. 1. in Schol.

*PARARRHYTHMOS, παράῤῥυθμος, est epitheton pulsûs incongrui ætati vel naturæ alicujus subjecti, & ità species ἀῤῥύθμου. Gal. in def. Gorr.

PARASARCHUM, titulus quidam scripti Paracelsici, quod secundum habetur inter opera *Theophrastia* dicta; in quo egit de summo Bono in Æternitate, uti scripsit Valentius de Retiis. Vid. Tom. VI. Oper. Paracels. edit. Huseri.

PARASCEPASTRA, παρασκεπάστρα, dicitur vinculi simplicis genus, quo universum caput obvolvitur. Gal. de fasciis. n. 5.

PARASCEVE, παρασκευὴ, *apparatus*, *præparatio*, quæ & προπαρασκευὴ dicitur Hipp. 2. de R. U. I. A. t. 16. à verbo παρασκευάζεσθαι, instructum esse, paratum esse, quod legitur 3. de fract. t. 33. quid significet, notum est. Dicitur verò activè & passivè, non solùm de personis, Medico, ægro & adstantibus, qui debent sese *præparare* aut instructi esse ad præstandum ea, quæ singulis competunt, argumento I. aph. I. sed etiam de rebus Medicis, morbo vel potius causâ aut materiâ morbificâ, & remediis. *Præparatio* materiæ peccantis, sive humorum vitiosorum, consi-

ſtit in diſpoſitione per artem factâ ad ſecretionem ab utilibus & vitalibus humoribus, & excretionem per loca convenientia, quando redduntur humores fluxiles craſſi inciſione, tenues incraſſatione, lenti deterſione, mordaces attemperatione, verbis Rolfink. O & M. M. Sp. l. 5. ſ. 1. c. 5. cujus variæ *præparationis* meminit Gal. l. quos purg. oport. Jung. Sennert. Inſtit. Med. l. 5. Part. 2. ſ. 1. c. 7. *Media* vel medicamenta, quibus *præparatio* hæc producitur, vocantur *Præparantia* Græc. προπαρασκευάζοντα, de quibus Sennert. d. l. P. 1. ſ. 1. c. 5. & Rolfink. d. l. 5. ſect. 2. per tot. Huc pertinent & *Exercitationes* corporis *præparatoriæ* dictæ Galeno, Græc. κατασκευαστικαὶ, l. 3. de ſan. tu. cap. 2. & ſeqq. quibus corpus & humores ad ſecretionem & excretionem inutilium, & retentionem utilium diſponitur & *præparatur*. *Præparatio remediorum* eſt artificioſa elaboratio materiæ medicæ, ut commodius & citius effectum ſuum exerere poſſit. Harum *præparationum* ſpecies quamplurimas juxtà ſeriem alphabeticam vide apud Schröder l. 1. c. 14. Strictè dicta *præparata* in officinis vocantur ſimplicia quædam medicamenta, ſolida & duriora, in tenuiſſimum pulverem, accedente aquâ aliquâ convenienti, trita, & exiccata: quorum Catalogum lege apud eund. l. 2. c. 76. Jung. Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l.

PARASCHIDES, παραχίδες, dicuntur *oſſium fragmenta*, aut fiſſorum oſſium ſegmenta, quæ ab his ſeparantur & abſcedunt, oſſis fiſſa. Hippoc. 3. de fract. t. 2. adde Foëſ. p. 484.

PARASEISMA, παράσεισμα, dicitur *concuſſio corporis*, & inter exercitationes refertur. Hippoc. l. 2. de Diæt. XLII. 1.

PARASITOS, παράσιτος, Æquivocum eſt. Vel enim dicitur de cibo omni, qui cum pane comeditur, ut eſt apud Athen. vel de homine *adulatore*, qui gulæ gratiâ alteri aſſentitur. Hujus egregiam deſcriptionem vide apud Linden. Exeg. XI. §. 129. ſeqq. ubi ventris operarium, ad nutum manduconem, in ventre linguam habentem, appellat.

PARASPHAGIS, παρασφαγὶς, vocatur *pars colli* jugulo proxima, ad claviculas ſita inter collum & pectus. Gorr. Dicitur & παρασφαγίον, teſte Caſp. Hofm. c. in Gal. de U. P. num. 1114.

*PARASTATÆ, παραστάται, quaſi dic. Lat. *Adſtites*. Quàm certum eſt de hoc vocabulo, quod denotet aliquam partem corporis generationi inſervientem, tàm incertum adhuc, quænam harum hoc nomine venire propriè debeat ac poſſit. Apud Hippoc. παραστάτας, idem eſſe atque *Epididymides*, volunt Interpretes, lib. de Venis XXI. 6. Vide Foëſ. d. l. Alii distinguunt inter παραστάτας κιρσοειδεῖς & ἀδενοειδεῖς *variciformes* & *glanduliformes* ſive *glanduloſos*, illos dicentes meatus ſeminales ex venâ & arteriâ implicatis conſtantes & in unam veluti naturam conſertis ſemen foventes & perficientes, Gal. in def. vel *corpus*

varico-

varicosum pyramidale, incipiens paulò suprà testem & in superiorem hujus partem insertum; hos verò appellantes corpus glandulosum meatui urinario suprapositum, vasorum deferentium insertionem excipiens, Gorr. Castell. Lang. l. 2. ep. 7. quod *corpus glandulosum* tantum *Parastatarum* nomine exposuit Rolf. de part. genit. p. 1. c. 25. quamvis alii προστάτας appellent. Bartholin. verò *parastatas* vocavit principium vasorum deferentium l. 1. Anat. c. 23. Junge hîc Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 7. §. 21. seqq.

PARASTELLO, παραστέλλω, *cursum cobibeo*, sisto. Hipp. l. 5. Epid. XXVII. 2.

PARASTREMMA, παράστρεμμα, dicitur *oris distortio* convulsiva, & perversio, qualis in *Spasmo Cynico* contingit: vel cùm faciei partes quoque aliæ, nasus, oculi, aut labia, contrahuntur aut distorquentur. Legitur apud Hipp. l. 2. Prorrhet. XLII. 7. Confer. simul ad Foës. d. l.

* PARASYNANCHE, παρασυνάγχη, vide *Angina*.

PARASYNESIS, *Paraxynesis*, παρασύνεσις, παραξύνεσις, dicitur sententia vel *intelligentia erronea* & *hallucinatio* non quidem apertè falsa & ex ignorantiâ, sed quæ probabilitatem aliquam habet & verosimilitudinem. Legitur apud Hipp. 1. de artic. t. 36. 38. & c. 3. t. 71. Vide & Gal. in comm. ad h. loca & l. 9. de Hipp. & Pl. decr. c. 5. Latinè & *Deceptio* dici potest. Foës. d. l.

PARASYRO, παρασύρω, in *transversum traho*, transversim ferio & in obliquum distraho. Dicitur de telis apud Hipp. l. de Cap. vuln. XIV. 1.

PARDALIS, *Pardus*, πάρδαλις, πάρδος, vocatur animal ferocissimum, quadrupes, cujus historiam cum usu fusè tradidit Aldrov. l. 1. de an. quadr. dig. vivip. c. 2. *Pardalis* est quoque nomen Emplastri apud Aetium l. 10. c. 22.

PAREAS, παρείας, nomen serpentis, qui in Syriæ locis reperitur, colore æs referens; alii verò nigricant; cujus venenum tantum ex morsu non est, ut enecet, sed saltem inflammationem infert, notante Forest. l. 30. Obs. 2. Schol. ex Aët. l. 13. c. 31.

PARECBOLE, παρεκβολὴ, idem, quod ἐκλογὴ, *Excerptum*, Historia, Observatio. C. Hofm. Com. in Gal. de V. P. n. 2.

PAREDRIA, παρεδρίη, *assessio*, h. e. associatio affectionis, quâ vehementia ejus innuitur apud Hipp. l. præcept. VII. 6.

* PAREGORICOS, παρηγορικὸς, *mitigans*, leniens. Vide *Mitigatio*.

* PAREIA', παρειὰ, dicitur pars faciei, quæ ab oculis ad mentum usq; protenditur. Lat. *Gena* aut *Mala*. De quibus suo loco. Hinc παρειὰς, vinculum, quod malas continet malè affectas, teste Gorræo ex Gal. de fasciis num. 6.

* PAREMPTOSIS, παρέμπτωσις, *Incidentia*, vide *Coincidentia*, adde Mercur. l. 4. V. L. c. 13.

* PARENCEPHALIS, παρεγκεφαλὶς, vide *Cerebellum*.

* PARENCHYMA, παρέγχυμα, ab Erasistrato dicta fuit propria cujusque

que visceris substantia, quæ inter vasorum intercapedines recipitur, quia non vult, appellari carnem. Ea enim solùm caro dicitur, quæ est in musculis, Gal. l. 2. de Temper. c. 3. Com. in Hippoc. de nat. hum. in procem. l. 7. adm. Anat. c. 5. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 8. J. Alex. l. 12. Salubr. c. 1. Ità verò dictum ab eo, quia credidit, substantiam illam esse sanguinem vasis suis effusum, & demum ità concretum, Gal. l. 11. de S. Fac. in princ. C. Hofm. Comm. in Gal. de U. P. n. 218. J. Alex. not. ad Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 6. & ad loc. de Hipp. & Plat. decr. citatum, quam tamen opinionem quidam ex recentioribus dubiam reddere, imò rejicere ausi sunt, statuentes, hepatis, lienis, pulmonis, renum substantiam vel in totum, vel maximam partem esse glandulosam aut vesicalem, ut Malpighius in Exercit. Epistolicis, & Willis. Pharm. Rat. part. II.

PARENTHESIS, παρένθεσις, terminus aliàs Grammaticus vel Rhetoricus, à Paracelso tamen translatus ad *Tractatus quinque Paramiri* præmissos libris quinque Paramiri, in quibus generaliter exposuit Entia quintuplicia. Vide *Paramirum*. Hos tractatus appellavit *Parenthesin Medicam*. Prologo 4.

PAREON, παρεὼν, *præsens*, adstans. Vel dicitur de personis, quæ ægro vel Medico suppetias ferunt, aut ad operam aliquam vel ministerium præstant, Hipp. 1. aph. 1. Jung. Dieterich. n. 655. vel de rebus sec. & præter naturam hoc vel illud agendum indicantibus; Linden. Ex. XIII. §. 1336. seq.

PARERMA, πάρερμα, significat *affulcimentum* & stabilimentum. Legitur apud Hipp. 3. de iis, quæ in medic. t. 10. & 13. Vide Foës. p. 487.

PARERGON, πάρεργον, significat *opus secundarium* & præter intentionem & institutum. Unde proverb. πάρεργον ἔργον ποιήσασθαι, præposterè aliquid agere, de quo vid. Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 3.

* PARESIS, πάρεσις, idem, quod *Paralysis*, de quo vocab. p. a.

PARETHEO, παρηθέω, *percolo*, per colum transmitto. Legitur apud Hipp. l. de dentit. Il. 9. ubi Foës. mendum subesse censuit, & pro παρηθῇ παρηθεῖται legit. Verùm absque ratione. Rectissimè enim retinetur παρηθῇ activum præsentis temporis conjunctivi modi, uti contextus hoc manifestè docet. Ergò quandoque & bonus dormitat Homerus.

PAREXIS, πάρεξις, vide *Exhibitio*.

PAREXODOS, παρέξοδος, significat *apparatum ad peregrinationem* necessarium, qui simplicior & frugalis esse debet Medico. Hipp. l. de dec. orn. IIX. 1.

* PARISTHMIA, παρίσθμια, duplicem habet significationem. Physiologicè ita dicuntur *Glandulæ faucium*, quæ Lat. *Tonsillæ*, *Amygdalæ* quoque vocantur, quarum historiam vide in Anatomicis, præsertim Bartholin. l. 2. c. 11. Warthon. Adenograph. c. 22. in quâ significatione legitur apud Hipp. l. de Glandul. V. 2. Pathologicè verò παρίσθμια quoque vocantur

vocantur *illarum glandularum morbi*, dum vel inflammantur, vel ob affluxum materiæ aqueæ & pituitosæ intumescunt, vel etiam quando ob defectum humiditatis nimium resiccantur, & ità deglutitionem quovis modo impediunt. Ità accipitur ab Hipp. 3. aph. 26. Adde Foës. p. 488. Dieterich. n. 657.

PARLA, pro *Perla*, hoc est, *Margarita*, legitur in Theatr. Chym. Vol. IV. p. 192.

*PAROCHETEVSIS, παροχέτευσις, vide *Derivatio*. Hoc vocabulum legitur apud Hipp. l. de Humor. t. 24. Et verbum παροχετεύειν, *derivare*, l. 6. Epid. s. II. t. 7. Vide Foës. Oec. p. 489.

PARODONTIDES, παροδοντίδες, vocantur quibusdam *tubercula* quædam dolentia *juxtà dentes* in gingivis, ut est apud Cels. l. 6. c. 13. quo tamen loco quidam παρουλίδες legendum censent; quòd nomen hoc παροδοντίδες à nullo Græcorum usurpatum observetur, Gorr. Enim verò non video, quid obstet, quò minus & hoc retineri & in usum vocari queat. Meminit & Forest. l. 14. Obs. 16. Schol.

PAROECHOMENA, παροιχόμενα, vocantur *præcedentia*, præterita, apud Hipp. 2. de fract. t. 58. Foës. p. 488.

PARON, παρὸν, vide *Præsens*.

*PARONYCHIA, παρωνυχία, Latinè *Reduvia*, item *Panaritium* (de quo superius) vocatur abscessus ad radices unguium natus. Meminit Hipp. l. 2. Epid. s. VI. 52. Æginet. l. 3. c. 81. Est & nomen plantæ ab effectu, quòd paronychias curet, dictæ. Gal. l. 8. S. Fac. §. *Paronychia*.

PAROPIÆ, παρωπίαι, dicuntur *anguli minores* oculorum, qui ad tempora spectant, Gorræus. Scholiastæ Nicandri παρωτίαι vocantur, quia ad aures proclinantur. Linden. Med. Phys. l. 2. c. 10. §. 88.

PARORASIS, παρόρασις, vocatur imbecillitas aut pravitas quædam visus, Gal. l. 1. de sympt. caus. c. 5.

*PAROTIS, παρωτὶς, generaliter significat omnem abscessum & *tumorem glandulas ad aures* occupantem & infestantem, Ægin. l. 3. c. 23. Lind. Ex. IV. §. 87. quamvis Gal. restinxerit ad tumorem duntaxat inflammatorium in glandulis circà aures, l. 3. de C. M. S. L. c. 2. & alibi. Causa eadem, quæ aliorum tumorum vel inflammationum, videlicet materia sanguinea, vel cruda, vel serosa acida, aut coagulativa stagnans in glandulis. Hippocrates sæpissimè appellat illos tumores, τὰ παρὰ τὰ ὦτα, aut παρ' οὖς, aut παρ' ὦτα, interdum addidit ἐπάρματα, cujus loca vide apud Foës. p. 484. seq. Quòd verò ἔπαρμα simpliciter idem sit, quod *parotis*, uti voluit Castellus, erroneum est. Vide *Eparma*.

*PAROXYSMUS, παροξυσμὸς, *exacerbatio*, *accessio*, *Invasio* dicitur, estque tempus morbi vehementius, in quo causa morbifica validissimè vires suas exerit per symptomata graviora aut copiosiora, & quidem vel periodicè, ut in febribus, quâ intermittentibus, quâ continuis ad Intermittentium indolem sese moventibus;

vel absque etiam periodo; ubi παροξυσμὸς coincidere videtur cum *statu* vel vigore *morbi*; quemadmodum & verbum παροξύνεσθαι in hac significatione aliquoties accepit Hipp. l. 4. Epid. XI. 17. XXIX. 13. l. de fistul. V. 6. Vide Foëſ. p. 488. Dieter. n. 658. Aliquando etiam παροξυσμὸς pro *Crisi* ſumitur, quia hæc plerunque in paroxysmos vel in statum morbi incidere ſolet, uti notavit Foëſ. Ex. 2. aph. 13.

* PARS, μέρος, μορίον, vide *Meros*. *Pars cum parte* Chymicis dicitur maſſa ex auri & argenti æqualibus partibus cementata graduata. Rul. Johnſon. in Lex.

PARTHENOS, παρθένος, propriè ſignificat *Virginem*. Eſt verò *Virgo* κατ' ἀλήθειαν illa ſexus fœminini perſona, quæ congreſſum Venereum non eſt experta, ſive quam vir non cognovit, Linden. Ex. VIII. §. 28. Et in hâc ſignificatione legitur apud Hipp. l. de nat. mul. III. 15. & in lib. de Virgin. morbis, qui morbi ſimpliciter παρθένιοι ibid. inſcribuntur, quo titulo ſpecialiter quoque gaudet *Chlorosis*, χλώρωσις, Lang. l. 1. ep. 21.

PARTICULA, μορίον, propriè quidem diminutivum eſt Partis, ſed ſæpiſſimè indifferenter ponitur pro parte, Gal. l. 1. M. M. c. 8. & alibi.

PARTICULARIS, μερικὸς, κατὰ μέρος, opponitur *Universali*, diciturque vel de Morbis, qui partem unam alteramve occupant, Dogm. noſtr. Med. Gen. P. II. c. 6. d. 3. p. 148. vel de remediis, quatenus *Catholicis* & Panaceis opponuntur, qualia legi poſſunt in Theatr. Chym. Vol. VI. ubi quæras in Indice. *Tincturæ* quoque *Spagyricæ* vel ad argentum, vel ad aurum vocantur *Particularia*. Libav. Tom. I. Oper. p. 150. Tom. II. p. 25. 240.

PARTITIO, μερισμὸς, communiter idem, quod *Divisio*. Aliàs nomen quoque fuiſſe *Exercitii* cujuſdam, quod & *Præparatio* dictum fuit, teſtatur Gal. l. ad Thraſybul. c. 47. circa fin.

* PARTUS, τόκος, dicitur actio, quâ fœtus excluditur ex utero, ità ut conatus reciprocus & connixus quidam concurrat matris parturientis, & fœtus excludendi in partu naturali, de quo lege Gal. l. 5. aph. 55. Harvejum de gen. anim. additamento 1. D. D. Maur. Hoffm. Inſt. Anat. diſp. 12. C. Rejes q. 45. & 90. & alios plures. Aliquando *Partus* idem ſignificat quod *Fœtus* apud Lang. Hildan. Helmont. & alios. Keuchen. exiſtimat, partum dici de fœtu nondum edito, ſive embryone, Not. ad Samonic. p. 224. ſed fallitur, cùm exempla multa ſint in contrarium.

PARVUS, μικρὸς, quid ſignificet, notum eſt ex aliis Lexicis. Dicitur de magnitudine minori, quemadmodum *Parvus* de numero exiguo, Lind. Ex. VII. §. 26. *Parvi morbi* opponuntur magnis. *Parvus Mundus* quid dicatur, vide *Microcosmos*.

PARVIVISCERUS, μικρόσπλαγχνος, dicitur, cui & parva, & prava ſunt viſcera, Gal. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

* PARULIS, παρυλὶς, vocatur inflammatio gingivarum cum vel ſine ſubſequente

sequente suppuratione. Quod si excreverit caro luxurians, dicitur ἐπυλὶς. Ægin. l. 3. c. 26. & l. 6. c. 27. Rhod. ad Scribon. n. 61.

PARUS, αἰγίθαλος, nomen aviculæ, cujus variæ dantur species, quarum descriptionem cum usu in cibis & medicinâ prolixè tradidit Aldrov. l.17. Ornith. c.12. seqq. Adde Schröd. l. 5. cl. 2. n. 63.

PARYGRON, πάρυγρον, dicitur medicamentum quoddam liquidum vel humidum, quod medetur particulæ parvâ adhuc phlegmone conflictanti, protinus huic impositum, ubi duritiem à dolore alienam pars affecta acquisierit; quemadmodum etiam, si phlegmonoso affectu omninò sit libera. Gal. l. 1. de C. M. S L. c. 8. l. 7. de C. M. P. G. c. 2. Castell. Gorr.

PASCUUM, νομὴ, idem, quod *Pabulum* jumentorum & pecudum, cujus bonitas aut pravitas multum facit ad lactis varietatem, notante Gal. l. 8. de san. tu. c. 7. *Pascere* & *pasci* propriè brutorum est, quamvis & de homine aliquando usurpari possit. Lind. Ex. XII. §. 155. 156.

PASIPHILOS, πασίφιλος, nomen *Emplastri sicci* crustam inducentis, quod constat ex æqualibus portionibus vitrioli, sandarachæ, misyos, & chalcitidis, ex Aëtio Gorr.

PASMA, πάσμα, vocatur medicamentum *inspersile* in modum pulveris aut farinæ. Dicitur & διάπασμα, κατάπασμα. Vide *Catapasma*. Gorr.

PASPALETES, πασπαλίτης, i.e. *miliaceus*. Epitheton panis è milio confecti. Πάσπαλος enim *milium*, significat idem, quod κέγχρος. Gal. in Ex. voc. Hipp. Foës. p. 489.

PASSA, σταφὶς, ἀσταφὶς, Epitheton *uvarum*, itâ dictarum sivè à pando, sive à patior. Vid. Jul. Alex. l. 10. Sal. c. 14. Diminutivum usitatius est *Passulæ*, quarum tres habentur differentiæ, *Zibebæ*, *Majores*, & *Minores*. Sunt verò uvæ vi caloris vel solaris, vel clibani siccatæ, Schröd. l. 4. cl. 1. n. 360. Bruyerin. de re cib. l. 11. c. 41. *Passa* quoque Paracelso idem est, quod *Panaritium*, vel *Pandelitium*, de quo supra. Πασταὶ quoque dicuntur iridis partes nigræ, quæ oculi pupillæ proximæ sunt. Gorr.

PASSALISCOS, πασσάλισκος, vocatur *paxillus*, h. e. *parvus palus*. Πάσσαλος enim *palum* significat. Legitur utrumque apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXII. 2. 6. Foës. d. l.

PASSER, æquivocum est apud Latinos. 1. enim est nomen avis, cujus variæ dantur species, inter quas vulgaris salacissima habetur avis. Unde & cerebella ejus ad Venerem excitandam commendantur. Harum avicularum descriptionem & usum in cibis & medicinâ vide apud Aldrov. l. 15. Ornithol. c. 10. seqq. Schröd. l. 5. cl. 2. n. 64. J. Alex. l. 13. Sal. c. 1. & 8. & not. in Gal. l. 7. Meth. med. c. 6. ubi passeres pro omnibus aviculis montanis accipiuntur. Græc. στρουθὸς *Passeris* guttur acescere valdè notavit Helmont. adhuc puer. Et hinc eorum voracitatem deduxit tr. Imago fermenti impr. n. 26. & Calor effic. non dig. n. 23. *Passeres* vivos deplumatos & glandulis

glandulis circà aures, aut ſub axillis, aut ad inguina impoſitos allicere venenum peſtiferum,& poſteà mori; poſt mortem verò cremari aut humari debere, docet Paracelſ. tract.1. de Peſtilitate.

PASSER, eſt nomen piſcis, qui & *Rhombus* appellatur, cujus deſcriptio, differentiæ,& uſus in cibis legitur apud Aldrov. l. 2. de piſc. c. 46. 47. Meminit & Jul. Alex. l. 14. Salubr. c. 8. Bruyerin. l. 19. de re cib. c. 20. Græc. dicitur ψῆτ̃α.

*PASSIO, πάθ☉, πάθημα, generale nomen eſt, omnem motum denotans, qui ab altero in alterum fit, ſive ſecundum, ſive præter naturam fiant. Hinc & ſenſus externi *paſſiones* dicuntur phyſicè. Medicis tamen uſitatiùs accipitur de rebus præter naturam, & æquipollet vocabulis *Affectus*, *affectio*, de quo ſuprà lit. A. Junge Foëſ. Oec. p. 475. ſeq. Dieter. n. 642. Linden. Ex. XII. §. 99. Helmontius quoque peculiarem tractatum inſcripſit: *Paſſiva Deceptio Scholarum Humoriſtarum*, in quo pugnat contrà 4. humores olim receptos. *Paſſi quidem* Arabibus dictas eſſe *venas Carotidas*, ſive ſomnificas, docet C. Rejes C. El. q. 56. n. 17.

PASSUM, γλυκὺ, dicitur *inuſtum decoctum*, & quidem ex uvâ *paſſâ*. De hoc potu & ejus differentiis, vide plura apud Linden. Ex. X. §. 91. ſeqq. Rhod. in Lex. Scribon. Tribuitur etiam aliis ibidem, v. g. Meconium *paſſum*, Lac *paſſum*.

PASSULATUM, vocatur forma medicamenti ex pulpâ paſſularum coctarum & per ſetaceum trajectarum parati, pertinetque ad Electuaria. Purgantis meminit Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 12.

PASTA, πάςα, πάςη vocatur edulium vel juſculum farinâ mixtum, & ità quodammodo viſcidum. Heſychius exponit per edulium ex caſeo inſulſo, ſimilagine,& ſeſamo confectum. Eſt & pulmentum ex freſis leguminibus farinâ mixtum, Foëſ. p. 489. *Paſtam albam* Spagyricam extrahi debere ex Jove & Saturno, *rubram* verò ex Venere, Saturno, & Marte docet Geber. Theatr. Chym. Vol. I. p. 165. *Paſtæ regiæ* vocantur *Morſuli*, de quibus ſupra lit. M.

*PASTILLUS, propriè idem, quod *Trochiſcus*, τρόχισκ☉, item *Rotula*, (quamvis & heic differentiam aliquam obſervaverint recentiores, unde de *Rotulis* infrà ſuo loco dicetur)& dicitur de formâ quadam medicamenti ſiccâ ſolidâ ex pulveribus variis liquoribus exceptis & in formam circularem redactis paratum, Gal. 5. de C. M. P. G. c. 11. l. 1. de Antidot. c. 9. Vide Weker. l. 1. Antid. Gen. c. 43. Spec. l. 2. ſect. 40. Schröder. l. 2. c. 86. Morell. de Form. Rem. l. 1. ſect. 3. c. 6. Aliquando tamen & latius acceptum legitur vocabulum *Paſtillus*, de formâ quoque oblongâ, ità ut *Turundæ* & *Glandes* comprehendantur, notante Rhodio ad Scribon. n. 5.

PASTIO, *Paſtus*, νομὴ, vide *Nome*. *Paſtus* aliàs idem eſt, quod ciborum aſſumtio.

PASTÆTUM, ἀρτόκρεας, Lat. etiam *Artocreas*, est nomen edulii notum, quod paratur ex omnis generis alimentis coctioni destinatis peculiari pastâ farinaceâ inclusis & undiquaque contectis, ita ut illa pasta repræsentet ollam vel cacabum, de quo plura legantur apud Jul. Alex. l. 19. Sal. c. 7.

PASTINACA, æquivocum est, & vel plantam significat, de quâ significatione consulantur Botanici, vel Animal aquatile venenosum, sive piscem, & Græcè dicitur τρυγὼν θαλάσσια, cujus historiam, veneni vim, & usum in medicinâ tradidit prolixè Aldrov. l. 3. de pisc. c. 46. Meminit & Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 2. in fin. & Theatr. Chym. Vol. V. p. 394.

*PATELLA, μύλη ἐπιγονατὶς, vide *Mola*. Aliàs idem quoque notat, quod *Patina*, de quo p. p. Rhod. in Lex. Scribon. Est & nomen Testacei univalbis, Gr. λεπὰς dicti, cujus historiam cum usu vide apud Aldrovand. l. 3. de Testac. c. 79.

PATER, πατὴρ, quid significet propriè, notum est, videlicet marem, qui genuit prolem, quamvis Helmont. argutias agat, negando, patrem esse causam efficientem filii, sed saltem seminis, tr. Causæ & initia natur. n. 10. Chymici ænigmaticè attribuerunt hoc vocabulum variis rebus, v. g. Sulphuri, Soli, Calcinationi, Rul. in Lex. Theatr. Chym. Vol. 1. p. 201. *Pater æris* vocatur *Larbason*, quia matrix & minera auri, argenti, aliorumque metallorum est. Libavius Tom. III. Oper. p. 14.

PATETOS, πατητὸς, propriè *Passus* Latinè dicitur. Unde σαφυλαὶ πατηθεῖσαι, uvæ *passæ*, vocantur. Verùm Patetos etiam vocatur species quædam *Palmæ*, teste Rhod. ad Scrib. planè ad finem, Galen. l. de cib. bon. & mal. succ. c. 4.

*PATHEMA, πάθημα, vide *Paßio*.

*PATHOGNOMONICUS, παθογνωμονικὸς, epitheton signorum *Diagnosticorum* singulis morbis propriorum & inseparabilium, quamvis Linden. à receptâ hâc significatione recesserit præter necessitatem. Vide *Diagnosis*. Raro datur signum unicum *Pathognomonicum*, sed potius observanda *Pathognomonica syndrome*, id est, concursus symptomatum, affectuum p. n. index, Gal. l. 1. de L. A. c. 1.

*PATHOLOGIA, παθολογία, vocatur ea Medicinæ pars ministra cognitioni inserviens, quæ docet & exponit res præter naturam, (videlicet Morbum, Causam morbificam, & Symptomata,) in homine occurrentes. Videantur Institutionistæ passim, ut & Dogmata Nostra Part. II. in princ. Minus accuratè & justo strictiùs nostro judicio appellatur *Ætiologia*, αἰτιολογία.

PATHOS, πάθος, vide *Passio*.

PATIAS, idem, quod *squama æris*, vel metallica, Gr. λεπὶς. Rul. & Johns.

PATIENTIA, ὑπομονὴ, idem, quod *Tolerantia*, ægro adeò necessaria, ut ejus habeatur panoplia & unicum sæpè remedium, quam egregiè commendatam lege apud Dieter. Jatr. p. 841. Non tamen intelligenda Stoica il-

ca illa, de quâ Linden. Ex. IIX. §. 14. 15. quæ suprà humanam naturam, sed qualis in hominem, & præsertim Christianum cadit, quæ dolores & cruciatus animosè tolerat & sustinet hâc spe firmum, ut, quando DEUS voluerit, sibi collaturus sit sanitatem. Propter hanc virtutem ægri quoque communiter & vernaculè vocantur *Patientes*; quamvis haud rarò ipsi etiam Medici debeant esse *Patientes* variis modis. In operationibus Chymicis prolixioribus quoque necessariam esse *Patientiam*, constat ex Theatr. Chym. Vol. IV. pag. 898.

PATINA, λοπὰς, dicitur vas patulum, quo aliquid recipi potest; item etiam *olla*. Λοπάδιον parva *patella* vocatur. Gal. c. 1. de artic. t. 19.

PATOR, id est, *hiatus*, χάσμα, sinus apertus. Dicitur de narium cavitate apertâ apud Scribon. n. 46. 47. Adde Rhod. in Lexic.

PATOS, πάτος, vocatur *sordes*, hoc est, sudor cum pulvere mixtus certantium & colluctantium in palæstris, qui & ῥύπος vocatur. Æginet. l. 7. c. 3. §. *Rhypos*.

* PAUCIFERUS, ὀλιγοφόρος, vide *Oligophoros*. Opponitur τῷ οἰνώδει. Vide *Oenodes*.

PAUCUS, ὀλίγος, vide *Oligos*.

PAULA, παῦλα, nomen Emplastri ad bubones & strumas efficacis, apud Ægin. l. 7. c. 17.

PAULADADUM, vel *Pauladada*, est species Terræ sigillatæ nascentis in Italiâ, quam circumforanei, qui sese jactant ex familiâ S. Pauli, passim in illis provinciis venalem habent, Dorneus in Diction. Vocatur aliàs *Terra sigillata Melitea* vel *S. Pauli*. Schröder. lib. 3. cap. 2. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.

PAULATIM, κατ' ὀλίγον, opponitur τῷ *Repente* & *confertim*. Hippoc. 2. aph. 81. Junge Gal. comm.

PAVO, παύω, significat *Cesso*. Vide *Pausis*.

PAVO, *Pavus*, ταὼς, *avis Medica*, cujus descriptio cum usu in cibis & medicinâ habetur apud Aldrov. lib. 13. Ornith. c. 1. Meminit & Gal. l. 3. de Al. fac. c. 19. Jul. Alex. l. 13. Sal. c. 3. Add. Schröder. l. 5. cl. 2. n. 65. Bruyerin. l. 15. de re cib. c. 28. *Pavones* clamore præsagire mortem dominorum suorum, scribit Paracelf. in Fragm. Med. In operatione Lapidis Philosophici, quid ænigmaticè dicatur *Pavonis cauda*, vide in Theatro Chym. Vol. IV. p. 355.

PAVOR, φόβος, vel idem significat, quod *Timor*, vide *Metus*, (vel saltem gradu majori à Timore differt) & ita cum *Terrore* coincidit. Vide Jul. Alex. l. 22. sal. c. 3. Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 105. Sæpè causa efficiens Epilepsiæ, notante Helmont. tr. A sede an. ad morb. n. 15. Aliquando *Pavor* idem, quod *Scabies*, *Prurigo*. Et *Pavidum* idem, quod *squamosum*. Keuchen. ad Sammon. p. 111.

PAUPER, πένης, *Paupertas*, πενία, quid significent, ex aliis notum est Lexicis. Dicitur de iis, qui destituuntur præprimis fortunæ bonis. Pertinet quoque consideratio *Pauperum* ad Medici-

Medicinam, quatenus vel ſunt ſubjectum ſanitatis, cum teſte Luciano ſæpè eorum conditio vivendi ſit optima & tranquillisſima, quia graves morbi illos non facilè invadunt, Dieter. Jatr. p. 179. Vel etiamſi aliquando ægrotent, quod Medici non debeant ſeſe ſubtrahere ab eorum curatione ad exemplum Hippocratis, notante Gal. l. quod opt. Medicus &c. nec ſumptuoſa, ſed evporiſta ordinare remedia. l. 3. de C. M. P. G. cap. 2. Chymicos non debere eſſe *pauperes*, cum Ars hæc inimica ſit *pauperibus*, expreſsè docet Johan. Iſaac. Oper. Miner. c. 13. in Theatr. Chym. Vol. III. p. 313. Hinc haud dubiè ortum proverbium Italicum. Non ti fidare all' Alchimiſta *povero*, è Medico amaleto. Utinam hoc obſervarent Magnates!

PAUSIS, παῦσις, dicitur *cesſatio*, *remisſio*, à παύω, *ceſſo*, remitto, vel ceſſare *facio*, ſedeo, uti patet ex 2. aphor. 2. & 4. aph. 15. Adde Dieter. n. 661. Nomen verò παῦσις legitur apud Hipp. l. 7. Epid. VII. 7. Plura vide apud Foëſ. Oec. p. 489. ſeq.

PECCATUM, ἁμαρτία, ἁμάρτημα. Vide *Delictum*, *Erratum*, *Hamartia*.

PECHEDEON, πηχίδεον, idem, quod *Perineum*, περίνεον, ſive ζῶςος, hoc eſt, interſtitium inter aurum & ſcrotum. Erat. Onom. p. 94. b. Foëſ. p. 505.

PECHYS, πῆχυς. Vide *Cubitus*.

PECHYTYRBE, πηχυτύρβη, epitheton *Scorbuti* apud Foreſt. l. 20. Obſ. 11. in Schol.

PECTEN, κτεὶς, vide *Cteis*. Quibus addi poteſt, quod *Pecten* etiam ſit nomen piſcis apud Romanos, cujus hiſtoriam cum uſu tradidit Aldrov. l. 2. de piſc. c. 27.

PECTINATIO, κτενισμὸς, dicitur purgatio capitis & capillorum pectine facta, cujus utilitatem Medicam laudat Rolf. O. & M. M. Sp. l. 4. Sect. 10. Part. 3. c. 2.

PECTOS, πηκτὸς, *concretus*, *congelatus*, vel condenſatus. Ita πηκτὸν γάλα, lac *concretum*. Gorr. vide *Concretio*.

PECTUS, ςῆθος, variis gaudet ſignificationibus. Communiter & latè notat totam *anteriorem thoracis* ſive medii ventris *partem*, in quâ ſignificatione legitur apud Hipp. 3. aphor. 5. 23. & 5. aph. 24. Strictè pro *ſterno* ſumitur, hoc eſt, mediâ pectoris parte jugulo ſubjectâ, cui coſtæ annectuntur. Gal. Introduct. cap. 10. ad quam ſignificationem referunt Interpp. locum Hipp. 1. de artic. t. 68. Porrò & notare videtur ςῆθος ſive *pectus* ipſum, *orificium ventriculi*, quod ſub cartilagine mucronatâ deliteſcit, idque probari poteſt ex Hippoc. Coac. t. 43. l. 1. Epid. ægr. 14. & l. 2. ſ. VI. 29. Tropica quoque ſignificatio habetur, quando πεδίον ſive planta pedis ab Hippoc. vocatur ςῆθος ποδὸς, *pectus pedis*. 3. de artic. t. 92. & vola manus ςῆθος χειρὸς, *pectus manûs* l. de Venis XII. 12. Vide Foëſ. p. 586. 587. Dieter. n. 789. *Muſculus pectoralis* qui dicatur, vide in Anatomicis & Bartholin. l. 4. c. 2. Anatom. *Pectoralia medicamenta* vocantur, quæ & *Thoracica* dicuntur, de quibus paſſim apud Practicos legi poterit.

Pedagra, est *Tartarus*. Rul. & Johns. in Lex.

Pedestris, πεζὸς, epitheton animalium, quæ pedibus incedunt, ad differentiam volatilium & natantium. Ita apud Gal. aliquoties homo describitur animal *pedestre* bipes, l. 1. de diff. puls. c 5. in fin. & alibi.

Pedethmos, πηδηθμὸς, dicitur *saltus*, *pulsus* venarum, vel potiùs arteriarum apud Hipp. l. 7. Epid. XXI. 21. Foës. n. 504.

Pediasimos, πεδιάσιμος, dicitur quasi *campestris* species *Myrrhæ* præpinguis, quâ expressa stacte emittitur. Gorr. ex Dioscor. l. 1. c. 77.

Pediculatio, idem, quod *Phthiriasis*, seu morbus pedicularis. Walther. S. M. p. 1255.

* Pedion, πεδίον, dicitur *planta pedis*, inter tarsum & digitos sita. Vocatur & πέλμα, *planum* pedis. Gal. l. 3. de U. P. c. 5. & c. 1. Casp. Hofman. in Comm. ad Gal. LL. de U. P. n. 109. vocat *Metatarsium*. Bartholin. verò *Pedium* dicit, esse *Tarsum*, libell. 4. An. c. 21. Vocatur & πέζα.

Pediculus, φθεὶρ, nomen notissimum insecti, morsu suo molesti satis hominibus & brutis, quod ex succorũ pravorum copiâ generari, docet Gal. l. 11. de S. F. &c. Caro viperæ. *Pediculorum* verò historiam cum usu & noxâ descriptam, vide apud Aldrov. de Insect. l. 5. c. 4. Schroder. l. 5. cl. 4. num. 111. Devorare *pediculos* adversus Icterum uti sordidum, ita & vanum esse remedium, docuit experientia. *Morbus pedicularis* Græcè φθειρίασις vocatur, estque plerunque comes scabiei humidæ, ex cujus materiâ acervatim pediculi generantur. Peculiaris verò species *morbi pedicularis* habetur, quando in palpebris, & sub axillis, ut & in pube gignuntur cuti arctissimè infixi pediculi plani & latiores, Italis *piattole* dicti. De *pediculorum* morbo mirabili Ægyptiorum, vide C. Rejes C. El. q. 36. *Pediculi* quoque dicuntur summitates scoporum, quibus appendent acini. Græcè πείσματα πίλματα. Lind. Ex. X. §. 192.

Peditus, πορδὴ, idem, quod *Crepitus*. Vide suprà lit. CR. Vide Helmont. tract. de flatib. n. 36. & 50.

Pedora, vocatur *sordes oculorum*, *aurium* & *pedum*. Keuchen. ad Sammon. p. 241.

Pedunculus, idem, quod *Pediculus*, φθεὶρ.

Peganeron, πηγανηρὸν, vocatur *Emplastrum rutaceum*, cujus tres descriptiones habentur, una apud Ægin. l. 7. & duæ apud Aët. notante Gorr.

Pege, πηγὴ, significat *fontem*. Aliàs πηγαὶ quoque vocantur *oculorum anguli majores*, qui sunt ad nasum, quos etiam alio nomine ῥανῆρες appellant. Gorr. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 10. §. 88.

Pegernus, id est, *peregrinus*, hoc est, *Mercurius*. Rul. & Johns.

Peina, πεῖνα, idem, quod λιμὸς, *famem* significat. Vide *Fames*, à verbo πεινάω, esurio. Gal. c. 3. in 6. Epid. t. 28.

Peira, πεῖρα, idem, quod ἐμπειρία, *Experientia*. Vide *Empeiria*.

Peithomenos, πειθόμενος, *obsequens*.

quens. Dicitur de odoribus in corporis usum facilè cedentibus & reficientibus, Hippoc. l. 6. Epid. s. VIII. t. 14.

PELADA, species *Capillorum defluvii*, præsertim è morbo Gallico provenientis. Forest. l. 8. Obs. 2. Schol.

*PELAGIOS, πελάγιος, idem, quod θαλάσσιος, *marinus*. Epithèton piscium, qui ad mare profundum secedunt, Gal. l. 3. de A. Fac. c. 26. 27.

PELAMYS, πήλαμυς, nomen piscis pelagii non squamosi, carnis duræ, interdum genericum, varias species comprehendens, interdum speciale, pro illo pisce, qui è Ponto affertur, sumtum, Gal. d. l. c. 31. Aldrov. l. 3. de Pisc. c. 18. Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 9. circà fin. Huc pertinent & *Thunni*.

PELARION, πηλάριον, vocatur *Collyrium quoddam* μονοήμερον à πηλὸς, *lutum*, ita dictum ex ipsâ compositionis formâ quasi *lutosum*. Unde & τρυγῶδες, *feculentum*, vocatur. Descriptio habetur apud Aëtium, notante Gorræo & Ægin. l. 7. c. 16. Est & apud eundem nomen Emplastri ex scoriâ argenti, aliàs διὰ ἰλκύσματος dict. 1. d. l. c. 17.

PELAS, πέλας, *propè*, *proximus*. Hinc Superlativ. adverb. πελαστάτως, *proximè*, legitur apud Hippoc. l. 1. de morb. mul. XCI. 56. Et verbum πελάζω, *appropinquo*, d. l. LI. 9.

PELECANUS, πελεκάν, æquivocum est. Propriè significat avem, quæ aliàs *Onocrotalos* dicitur, de quo vocabulo suprà in ON. Tropicè primò notat instrumentum Chirurgicum dentibus extrahendis destinatum, ob extremitatem incurvatam instar rostri *Pelecani*; cujus descriptionem vide apud Paræum l. 16. Chir. c. 27. Chymistis deinde dicitur *Pelecanus* vas quoddam circulatorium à figurâ Pelecani rostro pectus suum fodientis nuncupatum, amplo ventre sensim in angustius collum vergente, quod retortum & curvatum os rursum in ventrem immittit. Hoc vas in fundo canalem, per quem liquor infunditur, habet, qui, liquore infuso, Hermetico sigillo occluditur, & calori admovetur. Rul. & Johns.

PELIADES, πηλιάδες, epitheton serpentis, cujus virus recenset ex Aëtio For. l. 30. Obs. ult.

PELICIDE, id est, *mel coctum*, *pelude*. Rul. & Johns. in Lex.

PELICOS, πηλίκος, idem, quod ποσὸς, *quantus*. Dicitur de quantitate morborum. Gal. l. de diff. morb. c. 8.

*PELIDNOS, πελιδνὸς, vide *Lividus*.

*PELIOMA, πελίωμα, dicitur pars sugillata livida, ad differentiam μελάσματος. For. l. 5. Chir. Obs. 9. Schol.

PELLOS, πέλλος, & πελλὸς, idem, quod πέλιος, aut πελιδνὸς, *Lividus*, subfulvus. Gorr. in def.

PELLICULA, idem, quod *Membrana*, *Tunica*, χιτὼν, ὑμὴν. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 2. in princ. Vide *Hymen*, *Membrana*.

PELLIS, idem, quod *Corium*, δέρμα, præprimis cutem animalium pilis vel lanâ adhuc constantem significat. Hinc *Pellis lanata*, apud Scribon. n. 80. *Pellis canina*. n. 161. *Pelles manicatæ*, χειρίδες, aliàs *Manicia* dictæ, manus involucra ex *pellibus* facta leguntur.

guntur. *Pellibus* animalium si quis uti velit, plurimum referre, an illa animalia ferro jugulata, an spontè mortua sint, rectè scribit Mercurial. l. 1. V. L. c. 25.

PELLUCIDUS, διαφανής. Vide *Diaphanes*.

*PELMA, πέλμα, 1. significat *plantam pedis*, & ita idem, quod πέδιον. Vide *Pedion*. 2, Πέλμα vocatur *solea* ex corio aut alia materiâ parata, plantis pedum applicanda. Hipp. in Mochl. XIIX. 7. Alibi dicitur ἴχνος 4. de art. t. 9. Vide *Ichnos*. Denique πέλματα vocantur *pediculi pomorum*. Linden. Ex. X. §. 192.

*PELOBATIS, πηλοβάτις ἢ πηλοπάτις. Vide *Lutigradus*.

PELOR, *Pelorogastor*, πέλωρ, πελωρογάστωρ, dicitur, cui *magnus* est *venter*. Linden. Ex. XI. §. 138. Πέλωρ aut πέλωρος magnum significat.

*PELORIS, πελωρὶς, vocatur species Conchæ vel *chama major*, ostreis, quæ in stagnis ac paludibus reperiuntur, ferè similis, cujus caro dura & multi alimenti, notante Rhodio ad Scribon. n. 104. Descripsit etiam Aldrovandus sub nomine *Chamæ Peloridis* l. 3. Exang. c. 63.

PELTALIS, vide *Cartilago scutiformis*.

PELVIS, vide *Choana*.

*PEMMA, πέμμα, vide *Bellaria*. Lang. l. 1. ep. 56.

*PEMPELOS, πέμπελος, dicitur *senex*, qui ad tertiam senectutis ætatem pervenit, videlicet decrepitam, & propter infirmitatem omnibus rebus inutilem, ita dictus à πέμπω, mitto, quasi mox ad manes ablegandus. Galen. l. 5. de san. tu. c. 12. fin.

PEMPHINGODES, πεμφιγγώδης, epitheton certæ febris, quæ *flatulenta*, spirituosa, inflata, dicitur, in quâ per cutem aëreum effluvium exhalare sentimus, Hipp. l. 6. Epid. s. 1. t. 29. Gal. in Comm. quamvis alii aliter explicent, dicentes, eam notare febrem, in quâ propter ichoris maligni & fervidioris copiam pustulæ ferventes, cum in ore, tùm in habitu corporis erumpunt. Foës. pag. 492. Gorr. Est species febris synochi non putris vehementioris. C. Rejes C. El. q. 68. n. 7. Πέμφιγξ vocab. multæ significationis esse, docuit Gal. d. l.

*PEMPTÆOS, πεμπταῖος, *quintanus*. Epitheton febris intermittentis, quinto quoque die accessionem repetentis. An detur? nonnulli dubitant. Gal. negat, se vidisse l. de typis vel circuitibus. Gorræus verò testatur, se vidisse. Nobis videtur res valdè incerta & dubia, ob facilem lapsum in observatione temporum. Casp. Hofm. ad tertianam refert, in quâ una dies est sine accessione. Apolog. pro Gal. l. 3. c. 298.

*PENATES, dicuntur spiritus ignis elementi & cœli, penetrales, penes nos nati, penuarii, *lares* Hercii, Ephestii, Etesii, Meilichii, Dorn. Rul. & Johns. è Paracels. tract. 2. de Pestilit. c. 1. & l. Meteoror. c. 4.

*PENES, πένης, vide *Pauper*.

*PENETRANS, πειραστικὸς, διαπειραστικὸς, ἐφικτὸς, dicitur de virtute medicamentorum ad interiora transeunte.

eunte. Galen. lib. 3. de C. M. P. G. cap. 2.

PENETRATIO, aliàs Chymicis idem est ac *submersio*. Rul. & Johns.

*PENICILLUS, *Peniculus*, πηνίσκος, ῥάκος, quid significet, ex aliis quoque Lexicis constat. Refertur saltem inter instrumenta quoque Medica & præsertim Chirurgica, quatenus læsis partibus induntur, aut applicantur.

PENICILLA, idem, quod *Turundæ*. Lang. l. 3. ep. 5. Forest. l. 6. Chirur. Obs. 14. Schol. Keuch. ad Sammon. p. 252.

*PENIDIUM, est epitheton *Sacchari* clarificati, purificati & in bacillos redacti, cujus parandi modum vide apud Schroder. l. 4. cl. 4. n. 400.

PENIS, καυλὸς, σῶμα, idem, quod *Coles*, *membrum virile*. Vide *Coles*. Adde Rolf. l. de part. genit. Part. I. c. 43. seqq. pluribus. *Penis muliebris* vocatur *Clitoris*. Vide *Clitoris*. *Glandula* quoque *pinealis* in cerebro à quibusdam *Penis cerebri* vocatur, Barthol. l. 3. Anat. c. 6.

*PENNA, κάλαμος. Vide *Calamos*. *Pteron*. *Pennarum* monstrosam concretionem intus repertam in ansere, vide in Eph. N. Cur. A. II. O. 80.

PENSILIS, epitheton verrucæ, quæ Græcè ἀκροχορδὼν dicta. Vide *Acrochordon*.

*PENTACULA, πιέσματα, sunt signa, sigilla, & delineamenta admirandis & incognitis aliquando literis & characteribus implicata, quæ collo appensa creduntur à malignis spiritibus & fascino quovis præservare. Dorn. Diction. Parac. Rul. & Johns. in Lex.

*PENTAMYRON, πεντάμυρον, nomen *Unguenti* cujusdam, ita dicti à quinque rebus, quibus constat, puta, styrace, mastiche, cerâ, opobalsamo, (Æginet. opopanace) & Unguento nardino. Describitur apud Aëtium l. 12. c. 44. citante Gorr. & Æginet. l. 7. c. 18.

*PENTAPHARMACON, πενταφάρμακον, propriè significat medicamentum constans quinque rebus. Verùm nomen hoc inditum quoque alimentis, quasi usum esse Imperatorem Adrianum & reperisse Ælium, fuisseque sumen, pavonem, crustulatam & aprugnam, notavit Rhod. ad Scribon. num. 211. quemadmodum τετραφάρμακον fuit de sumine, fasiano, pernâ & crustulo. Ibid.

*PENTATHETON, πεντάθετον, *Emplastri* nomen ad collisa, vibices flagellorum & cutem excoriatam. Aëtius l. 15. c. 35. Gorr.

*PENTATHLOS, πένταθλος, vocabatur olim is, qui quinque generibus certaminum valebat. Dieter. Jatr. p. 103.

*PENURIA, idem, quod *Indigentia*, *Paupertas*, ἀπορία.

PEPASMOS, πεπασμὸς, vide *Coctio*. *Maturatio*.

*PEPÆDEUMENOS, πεπαιδευμένος, propriè olim dicebatur puer institutus in linguis & artibus. Casp. Hofm. Comm. in Gal. LL. de U. P. num. 9. Communiter significat omnem *Eruditum*.

* Pepansis, πέπανσις, idem, quod πεπασμός. *Maturatio.*

* Pepegos, πεπηγὸς, *fixus*, immotus, *compactus*. Usurpavit Hippoc. de corporibus lib. de sal. diæt. & de oculis c. 2. n. 1. Prorrh. t. 11. Foës. p. 493.

* Pepeiros, πέπειρος, *concoctus*, ad maturitatem perductus. Usurpatur de morbis ab Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 40. & 42. de sputo l. 2. Epid. Sect. III. 57.

* Pepiesmenos, πεπιεσμένος, *pressus*, hoc est, vexatus. Dicitur de ægris siti oppressis ob potum interdictum. Hipp. l. 4. Epid. XXXI. 4.

* Pepon, πέπων, *coctum*, maturum significat, à πέπτω. Vide Dieter. num. 668. Est etiam nomen fructûs, de quo consulantur Botanici.

* Peponatos, πεπόνατος, *smegma* dicitur, ad faciei nigritiem conferens, cujus meminit Ægin. l. 3. c. 25. & l. 7. c. 13. Vide Gorr.

Pepsis, πέψις. Vide *Coctio*.

* Pepticos, πεπτικὸς, *concoquens*. Dicitur cùm de Facultate naturali alimenta in substantiam nutritioni commodam permutante, quæ *Concoctrix* vocatur; tùm de Medicamentis, quâ *Stomachicis* Ventriculi officium promoventibus, quâ *Maturantibus* & *Suppurationem* promoventibus. Gorr.

Peracutus, κάτοξυς. Vide *Acutus. Catoxys.*

* Perambulanus, Paracelso vocatur amans peregrinationum, & qui per itinera experientiam & firmam notitiam sibi acquirit, & hoc rectè à Medico perfecto requirit aliquoties in scriptis suis, *v. g.* in Defens. 4. in prologo de herbar. virtut. in Chirurgicis scriptis.

* Peras, πέρας, vide *Terminus.*

* Perca, Græcè πέρκη, περκὶς, nomen piscis, & quidem duûm generum. Alia enim est *Perca marina*, ceu major, cujus historiam cum usu tradidit Aldrov. l. 1. de pisc. c. 9. Meminit & Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 3. fin. Alia est *Perca fluviatilis* minor, cujus descriptionem cum usu in cibis & medicinâ, vide apud d. Aldrovand. l. 5. de pisc. c. 34. Jul. Alex. l. 15. cap. 6. Schröder. l. 5. cl. 3. num. 86. Quid *Perca Ausonii* sit, dubitat Linden. Ex. XI. §. 227. seqq.

* Percipiolum, est Medicamentum ad morbum comprobatum. Dorn. in Dict. Parac.

* Percnopteros, περκνόπτερος, vocatur *Aquilarum* species ob deformitatem omnium vilissima, cujus historiam cum usu tradidit Aldrovand. l. 2. Ornithol. c. 10.

Per Consensum. Vide *Consensus.*

* Percnos, περκνὸς, *nigrum* significat apud Hipp. l. de cap. vuln. XXVI. 2. exponente Erotiano & Foës. p. 502. Est enim nomen aquilæ apud Aldrovand. d. l.

* Percolatio, ἤθησις, idem, quod *Colatio.* De quo suprà in CO.

* Percribratus, vide *Cribratoriū.*

* Perculsio, πλῆξις, à πλήττω, *Percutio*, idem, quod *Percussio.* Accipitur propriè & tropicè. Vide Dieter. Jatr. p. 198.

* Percurro, præter communem signifi-

gnificationem etiam denotat membrorum fotum & frictionem levem, teste Keuchen. ad Samon. p. 112.

*PERCUSSIO, πλῆξις, quid propriè significet, notum est ex aliis quoque Lexicis. Spectat verò ad Medicos vel sub respectu causæ alicujus externæ violentæ: unde *Percussi*, βλητοὶ, item πεπληγότες vocantur, in quibus fibrarum in partibus membranosis & musculosis continuitas quadantenus solvitur & turbatur; imò & osseis, dum percussio gibbositatem inferens legitur apud Forest. l. 29. Oserv. 23. in Schol. Vel sub respectu remedii chirurgici, quando v. g. membra extenuata ad restaurationem ferulis *percutiuntur*. Gal. l. 14. M. M. c. 16.

*PERDESIS, πέρδησις, item, quod πορδὴ, *crepitus* ventris. Hippoc. 2. progn. t. 24. & Coac. t. 495. Vide *Crepitus*.

*PERDETUM, Paracelso vocantur *Sisari radices*, vel aliud raparum lutearum genus, de ulc. & apostem. c. 57.

PERDITIO, Φθορὰ, vide *Abortus*. *Phthora*.

*PERDIX, πέρδιξ, περδίκιν, nomen avis inter delicias ciborum relatæ salacissimæ & vivacissimæ, cujus descriptio habetur cum usu in cibis & medicinâ apud Aldrov. l. 13. Ornith. c. 17. seqq. Jung. Jul. Alex. l. 13. Sal. c. 6. Bruyerin. de re cibar. l. 15. cap. 32. Schröder. l. 5. cl. 2. n. 66. *Perdicum ova* in cibo sumpta pocula amatoria vocavit Kiramides apud C. Rejes C. El. q. 29. n. 26.

PERDONIUM, vocatur Paracelso *vinum medicatum* ex herbis, d. l. Dorn. in Diction.

*PERDUCO, præter vulgarem significationem omnibus notam idem notat, quod Ebibo, notante Rhod. ad Scribon. n. 135. & Keuchen. ad Samonic. p. 194.

*PERENDA, vide *Zenda*.

*PEREO, ἀπόλλυμαι, dicitur de iis, qui proximi sunt morti, & eunt in declivi umbræ mortis. Dieter. n. 83. Linden. Ex. VI. §. 53.

*PERETERION, περετήριον, vocatur trepanum vel *terebellum rectum & acutum*. Gal. in Exeg. voc. Hippoc. Junge Foës. p. 494.

*PERFECTIO, *Perfectus*, τελειότης, τέλειος, dicitur de unaquaque re sive secundum sive præter naturam, cui nihil deest virtutis. Gal. l. 5. de Hipp. & Pl. decr. c. 5. & l. de marasm. c. 4. *Perfectum minus* Spagyricis dicitur lapis albus terminatus tribus coloribus duntaxat etiam ad oculum apparentibus, ex quibus componitur. *Perfectum majus* est ultima *perfectio* in opere majore, & quatuor componitur, constatque coloribus. De utroque vide plura in Theat. Chym. Vol. I. p. 423. seq. 447. A *perfectis* ad *imperfecta* non licet argumentari, nec contrà. Casp. Hofm. Com. ad Gal. LL. d. U. P. n. 531.

PERFLATUS, διαπνοὴ, idem, quod *Perspiratio*. Vide *Diapnoë*.

*PERFORATIO, παρακέντησις, accipitur latè, & strictè. Latè pro omni operatione Chirurgicâ, quâ divisio fit in aliquam cavitatem insignem. Vide

Vide *Paracentesis.* Ita & *perforatum* cribrum, *perforatæ* nuces, ollæ, leguntur apud Scribon. Vide Lexic. Rhod. Ita quoque setaceum in nuchâ paratum vocatur *Perforatio*, Forest. l. 10. Observ. 130. Schol. Imò & præternaturales ossium erosiones *perforatorum ossium* nomine veniunt, apud Hildan. de ich. & mel. cap. 29. Strictè *Perforatio* dicitur apud Gal. σύντρησις, operatio Chirurgica vel Anatomica, quæ in spaciosam thoracis & pulmonis sedem penetrat, l. 7. Anat. admin. c. 14.

*PERFRICTIO, περίψυξις, idem, quod κατάψυξις. Vide *Catapsyxis*. Dicitur & *Perfrigeratio*. Scribon. n. 57. 268.

PERFRIGERATIO, περίψυξις, κατάψυξις. Vide *Perfrictio*.

PERFRIGIDUM, περίψυχρον, dicitur *intensè frigidum*, quod veluti gelu obriguit & immobile fit. Linden. Ex. IIX. §. 48.

PERFUMATOR, idem, quod *Unguentarius*, μυρεψός, μυροποιός. Rhod. ad Scribon. n. 66.

PERFUSIO, κατάχυσις. Vide *Catachysis*.

*PERIÆRESIS, περιαίρεσις, vide *Præcisio*.

*PERIAMMA, *Periapton*, περίαμμα, περίαπτον. Vide *Amuleta*.

PERIBLEPSIS, περίβλεψις, *circumspectionem* significat, quales sunt phreneticorum & delirantium instabiles oculorum intuitus. Occurrit apud Hipp. l. 7. Epid. X. 20. Dicitur & ἔμβλεψις, d. l. V. 27. Vide Foës. pag. 494.

PERIBOLE, περιβολή, duplici gaudet significatione. Primùm significat *vestitum* & cultum exteriorem corporis, Latinè *Amictus* dictum, Hipp. l. de dec. orn. II. 9. In quâ significatione & *Pericardion* Hipp. dicitur περίβολος, quasi *Amiculum*, l. de Corde IV. 3. 16. Et Thorax pulmonis, pulmo cordis, dicitur περίβολος, Casp. Hofm. C. ad Gal. LL. de U. P. num. 322. 338. Deinde περιβολή *vocatur morbificæ materiæ excretio* per *habitum* sive *ambitum* corporis, sive per exanthemata, pupulas, vel alia corporis cutanea vitia. Hipp. l. 1. Epid. s. 2. t. 38. Quamvis nonnulli legant ἐκκρίσιας, l. 2. Epid. s. 1. 51. Foës. d. l.

PERICAES, περικαής, dicitur, qui *circumcirca ardorem* in toto corpore *sentit*, v. g. in febribus ardentibus, Hip. 1. Prorrh. c. 3. t. 10. Coac. t. 158. l. 6. Epid. s. 1. t. 29. Adde Foës. p. 496. Dicitur & de utero plus æquo calido & sicco, 5. aph. 62. Adde Dieter. n. 672.

PERICALYPTO, περικαλύπτω, *circumtego*, undique obvolvo, Hippoc. 5. aph. 59. Diet. n. 673.

*PERICARDION, περικάρδιον, vocatur *Cordis involucrum* sive ἀμφίεσμα, estque *membrana* ratione substantiæ, *tunica* ratione usûs, Gal. l. 7. de An. admin. c. 2. Adde l. 6. de U. P. c. 16. Dicitur & *Capsula Cordis*, *Theca*, *Domicilum*, in cujus medio cor est suspensum. Unde & eodem modo, quo Cor ipsum in quandam Coni speciem & acutiem desinit, ossi pectoris annexum. Hujus historiam vide apud Barthol. l. 2. Anat. c. 5. *Liquor*

in illo contentus unde ortum suum habeat, variæ variorum sunt opiniones, quas etiam recenset Barthol. d. l. cujus sententiæ & nos subscribimus.

PERICARPIUM, περικάρπιον, vocatur id, quod fructum, vel semen ambit, estque in quibusdam, v. g. pomis, pyris, & aliis edule; in aliis verò v. g. nucibus, castaneis, non est edule. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 1. de Antidot. circa finem.

PERICHAREIA, περιχάρεια, dicitur *subitum & vehemens gaudium*, contrarium Ecplexiæ, quæ est subitus timor. Ex amborum affectuum occasione scimus, quosdam interiisse. Gal. l. 12. M. M. c. 5. Vide *Chara*, *Gaudium*.

PERICHOLOS, περίχολος, dicitur vel *valdè biliosus*, vel *circumcircà biliosus*. Usurpari potest cùm de homine, tùm de excrementis. Hippoc. 1. Prorrh. c. 2. t. 18. Gal. in Comment. ad h. l. Foës. p. 502.

PERICHRISIS, *Perichriston*, περίχρισις, περίχριστον, dicitur medicamentum liquidius, quô pars affecta *circumliniri* debet. Diosc. l. 1. c. 97. & 131. Scribon. n. 29. Rhod. in not. ad h. l.

PERICHROOS, *Perichrus*, περίχροος, contractè περίχρυς, *valdè coloratum*, vel *circumcircà coloratum* significat, & sumitur pro περίχολος. Gal. d. l. ad Hipp.

PERICHYDA, περίχυδα, adverbium, Hippocrati significans: *humore circumfuso*, aut undiquaque affuso, lib. de Affect. XLV. 15. Foës. d. l.

PERICLASIS, περίκλασις, dicitur *fractura*, cum os in totum perfringitur, v. g. quando sura cum tibiâ mediâ perfringitur cum insigni vulnere, nudatis ossibus. Gal. c. 2. de fract. t. 9. Foës. p. 496.

PERICLYDEN, περικλύδην, adverb. Hippoc. ferè idem significans, quod περίχυδα, hoc est, *circumaffusa aqua*, vel cùm aliquid affusâ aquâ undiquaque abluitur, l. 1. de Diæt. XXXVI. 23.

PERICNEMIA, περικνήμια, dicuntur Hipp. vel *partes tibiam circumdantes*, vel ipsa *tibia*, Hipp. l. 3. Epid. s. 3. t. 25. Quamvis alii τὰ περὶ κνήμην legant, notante Foës. d. l.

PERICOCHLION, περικόχλιον, dicitur *machina medica*, quæ Lat. *Cochlea fœmina* appellatur. Oribas. de Machinam. c. 4. in princ.

PERICOPE, περικοπὴ, propriè significat *circumcisionem*, quando aliquid circumcircà dissecatur. Metaphoricè verò notat sententiam aliquam succinctam & limitatam, item *Delineationem* alicujus operis. C. Hofm. Comm. in Gal. II. de U. P. n. 316.

* PERICRANION, περικράνιον, dicitur *membrana cranio imposita*, orta à dura matre per cranii suturas exeunte, Gal. l. 8. de U. P. c. 9. Barthol. lib. 3. Anatom. c. 2. ubi distinguit à *Periostio cranii*, cum separari possint à perito Anatomico.

PERICULUM, κίνδυνος, vide *Cindynos*.

PERIDROMIS, περιδρομὶς, vocabatur *locus deambulationis* sub dio. Idem, quod ὑπαίθρα. Lang. l. 1. ep. 51.

PERIDROMOS, περίδρομος, dicitur à quibusdam ἡ στεφάνη, *corona*, hoc est, extremus capillorum ambitus. Gorræus.

PERIEGES, περιηγὴς, dicitur *circumactus*, rotundus, usurpaturque de annulis cartilagineis asperæ arteriæ, apud Hipp. l. de dissection. l. 4. Foës. p. 496.

PERIEPOMÆ, περιέπομαι, apud Hipp. significat *malè tractor*, malè afficior, exagitor, l. 2. Prorrhet. XXXI. 13. Foës. p. 495.

PERIERGIA, περιεργία, vocatur *superflua curiositas*, & labor supervacaneus, item, apparatus *superfluus*, Hipp. l. de dec. orn. l. 3. II. 8. 12. Et Adjectiv. περίεργος, *superfluum*, ambitiosum, frustraneum, significat. Ita odor περίεργος, hoc est, affectatus. Legitur in Præcept. IX. 15. Vina περίεργα, & jusculum περίεργον, Caryca, Linden. Ex. X. §. 81. 82. Jung. Casp. Hofm. C. in Gal. de U. P. num. 247. Opponitur ἀπερίεργος, *minimè curiosus*, quod legitur etiam apud Hipp. de dec. orn. II. 19. Vide Foës. d. l.

PERIESTECOS, περιεστηκὼς, dicitur Lat. *superstes*, & Hipp. idem est, quod *salutaris*. Usurpaturque & de morbis, & de signis, Hipp. 2. Progn. t. 9. 60. 65. & c. 3. t. 23. l. 1. Epid. s. 3. t. 12. & l. 3. s. 3. t. 87. Gal. in definit. Med. Adde Foës. d. l.

PERIGINOMÆ, περιγίνομαι, hoc est, *superstes sum*, evado, morbo liberor, Hipp. 7. aph. 44. 2. Progn. t. 9. l. 1. Epid. c. 2. t. 66. l. 5. Epid. XXII 28. Aliquando etiam sumitur pro *abundare*, superfluum esse, l. de octimestri partu III. 14. Foës. d. l. Dieter. n. 670.

PERIGLISCHROS, περιγλίσχρος, significat omni ex parte *glutinosum*, lentum. Hipp. 4. aph. 53. Adde Dieter. n. 671.

PERIGRAPHE, περιγραφὴ, vocatur rudis *descriptio*, *delineatio*, Hippoc. l. de dec. orn. II. 2. Latinè *Lineamentum*, item *Circumstantia*. Foës. d. l.

PERILYPOS, περίλυπος, id est, *valdè tristis*, idem, quod δύσθυμος, & λυπηρὸς. Legitur apud Hipp. 2. d. R. V. I. A. t. 44. Foës. p. 497.

PERIMADAROS, περιμάδαρος. Vide *Madaros*.

PERIN, περὶν, alii πῆριν. A quibusdam exponitur per testiculum. Aliis significat perinæum. Aliis ἕδραν, sedem. Erot. On. p. 95. e. ubi πύνιγα legitur. Gorr.

* PERINÆON, *Perineon*, περίναιον, περίνεον. Vide *Interfœmineum*.

PERINEMA, περίνημα, *circumluitio*, à περινίω, *circumluo*. Idem, quod περίκλυσμα. Foës. d. l.

PERINENEVCOS, περινενευκώς. Vide *Epinenevcos*.

PERINYCTIDES, περινυκτίδες, idem, quod ὀλοφλυκτίδες, *papulæ*, pustulæ, tubercula papulis similia. Erot. On. p. 85. a.

PERIODEVTES, περιοδευτὴς, *circuitor* olim dicebatur, qui sanitatis restituendæ causâ per urbes circumivit, & artem medicam exercuit. Hodiè *Circumforaneus*, *Agyrta*, *Circulator*. Rhod. ad Scribon. n. 171.

PERIODOS, περίοδος, Lat. *Circuitus*, dicitur morborum quorundam certa vel

ta vel incerta intervalla habentium ambitus quidam & veluti circulus, cùm ex iisdem ad eadem per eundem ordinem feruntur, Galen. c. 1. aphor. 12. l. de temp. morb. & alibi passim. In definitionibus descripsit, quòd sit tempus ex intensione & remissione constans. Unde *Periodus* dividi solet in παροξυσμὸν, & ἄνεσιν, in *exacerbationem*, & *remissionem*. Castel. In febribus intermittentibus plerunque *Periodi* sunt statæ & ordinatæ. In aliis, v. g. Epilepsiâ, Arthridite, non item. Junge Foës. d. l. Dieter. n. 676. Quomodo Paracelsus *Periodos* temporum & *periodicam digestionem* explicet, vide l. 2. de Tartar. tr. 1. c. 3. *Periodus* etiam est cessa, vel musculus vitæ, pulsus in corpore discurrens. Rul. & Johnson. in Lex.

PERIODYNIA, περιωδυνία, significat *vehementem* partis *dolorem* & veluti circumtensum. Frequens Hippocrati vocabulum, v. g. de capitis dolore, l. de affect. II. 7. de auris dolore, l. 2. Epid. s. VI. 46. quemadmodum & verbum περιοδυνέω, vel περιωδυνέω, 7. aph. 52. l. 3. de morb. l. 19. l. 5. Epidem. VI. 1. 5. & alibi. Vide Loca apud Foës. p. 502. Dieter. n. 677.

PERIOMPHACODES, περιομφακώδης, *valdè crudus*, circumcircà immaturus. Usurpatur de tumore adhuc duro, & nondum ad suppurationem vel maturationem disposito, Hipp. l. 4. Epid. XIX. 23. Foës. p. 498.

*PERIOSTEOS, περιόστεος, Latinè *Periostium*. In genere vocatur membrana tenuis, quæ singulis ossibus proximè adjacet, exquisito sensu prædita. Habet verò specialia nomina in quibusdam partibus, v. g. *Pericranion*, in cranio; ὑπεζωκὼς, sub costis; de quibus suis locis. Oculi quoque tunica extrema septima in ordine à Galeno numerata περιόστεον ἐπίφυσις dicitur, aliàs *Adnata tunica*, Galen. l. 10. de U. P. c. 2. & 3. *Periostium cranii* à *Pericranio* distinxit Barthol. l. 3. Anat. c. 2.

PERIPATOS, περίπατος. Vide *Obambulatio*.

*PERIPHEREIA, περιφέρεια, vide *Superficies*.

PERIPHIMOSIS, περιφίμωσις, vitium dicitur φιμώσει contrarium, cùm videlicet ea, quæ meatus naturales occludunt, ita diducta sunt, ut reduci nequeant. Propriè tamen dicitur de *præputio* ita *retrorsum adducto*, ut glandem rursus tegere nequeat. Vide *Phimosis*. Gorr.

PERIPHORADEN, περιφοράδην, adverbium, exprimens *circumductionem crurum* in ambulando, veluti boves faciunt, quod p. n. hominibus accidit, quibus femoris coxâ excidit caput. Legitur apud Hipp. l. Mochlic. XI. 10. Quamvis in edit. Linden. legatur περιστροφάδην, & 3. de artic. t. 73. Vide Foës. p. 501.

PERIPLEO, περιπλέω, *circumfluo*, nimio humore diffluo. Usurpatur de ligamentis humore superfluo relaxatis, Hipp. 1. de fract. t. 21.

PERIPLEVMONIA, περιπλευμονία. Vide *Peripnevmonia*.

PERIPLYSIS, περίπλυσις, Latinè dicitur *Proluvies* aut *Proluvium*. Usurpatur verò in specie de alvi *proluvio*,

 quan-

quando multis tenuibus & liquidis diffluit & veluti diluitur, 1. Prorrhet. c. 1. t. 2. Adde Galen. in Comment. ad h. l.

*PERIPNEVMONIA, περιπνευμονία, Jon. περιπλευμονία, Lat. *Pulmonia*, vel *Pulmonaria*. Quibusdam juxtà vocis ἀκρίβειαν significare videtur Inflammationem membranæ *pulmonem* investientis. Verùm vocatur & à quibusdam simpliciter πνευμονία. Ut ita omninò *Peripnevmonia* sit Inflammatio pulmonis quoq; substantiæ cum febre acutâ, spirandi difficultate, suffocationis periculo, ita ut erecti sedere cogantur ægri, à sanguinis ichorosi & erysipelacei refluxu per venam pulmonalem impedito, & inde obortâ stagnatione & subsequente corruptione. Vide ex recentioribus de hoc affectu egregiè tractantem Willis Pharm. Rat. P. II. sect. I. c. 8. Singularem nos quoque in viciniâ ante aliquot annos observavimus casum in Illustrissimâ quadam Personâ masculâ *Peripnevmoniâ* totius penè pulmonis sphacelosâ, & ita lethali correptâ, haud dubiè ob justo parciorem sanguinis venâ sectâ evacuationem, cùm fuerit in ætate virili vegeta, corpulentissimæ constitutionis, & potui generosioris vini diutius indulserit. De hoc vocabulo vide Foës. p. 498. Dieter. num. 678. Confundi sæpè cum *Plevritide*, notavit etiam Paracels. l. 2. de Tart. tr. 2. c. 3.

PERIPODIEN, περιποδίην, quod circulo sub pedibus est & infrà. Gal. in Exeg. voc. Hipp. & Gorr.

*PERIPSYXIS, περίψυξις. Vide *Perfrictio*. *Catapsyxis*.

*PERIPTOSIS, περίπτωσις, significat *casum*, vel *fortuitam occasionem*, estque vox Empiricis propria, species una sectæ Empiricæ, quando ex *occasione fortuitâ* remedia deprompserunt, notante Gal. in Isag. ad sectas, c. 2. Usus est verò & Hipp. l. de præcept. l. 20. III. 1. Verbum περιπίπτω, *incido*, occurrit l. de arte, XIX. 19. de vet. medic. VII. 8. Vide Foës. p. 499. Aliàs quoque idem esse, quod παρέμπτωσιν, vult Castellus. Vide *Paremptosis*.

PERIPYEMA, περιπύημα, significat *puris collectionem* circà partem aliquam factam, v. g. circà dentes, l. 4. Epid. XXIIX. 17. Lat. *Circumsuppuratio*.

PERIRRHEDES, περιῤῥηδὲς, dicitur in utramque partem reflexum aut perfractum, aut *utrinque recurvum*, apud Hippoc. l. 1. de artic. t. 73. Alibi verò generaliùs pro in *utramque partem labile* significare videtur, lib. 2. de morb. mul. XLVII. 7. Adde Foës. p. 499.

PERIRRHEPSIS, περίῤῥεψις, dicitur *vinculi circumcirca declinatio*, cùm in alteram partem vergit & declinat, id quod fit ex immoderatâ fasciarum copiâ. Legitur apud Hipp. 3. de iis, quæ in med. t. 6. Adde Gal. in Comm. ad h. l.

PERIRRHEXIS, περίῤῥηξις, significat *abruptionem*, quæ circumcircà fit, cùm ossa corrupta & siderata, aut carnes emortuæ circumcircà abrumpuntur. Legitur apud Hipp. 4. de

de art. t. 35. & in Mochlic. XX. 13. Vide Foës. d. l.

PERIRRHOEA, περίῤῥοια, dicitur Hippocrati *circumfluus humorum effluxus*, cum ex universo corporis ambitu humores in alveos & cavitates ad repurgationem veluti per emissaria quædam deponuntur, atque ita totum corpus superfluis humoribus repurgatur, aliquando per alvum, aliquando per renes & vesicam, interdum per vomitum, aut alia effluvia corporis. Occurrit apud Hippoc. l. 1. Epid. c. 2. t. 7. Vocatur & περίῤῥοος d. l. 1. Epid. ægr. 4. l. 7. Epid. XLI. 10. Coac. t. 639. Adde Foës. d. l. p. 499. & 500.

PERISCELES, περισκελὴς, significat *durum*, *molestum*, irritans, mordicans. Usurpatur ab Hipp. vel de medicamentis mordacibus & molestis, l. de Ulcer. II. 7. & l. 2. de morb. mulier. LIIX. 33. vel de doloribus, l. de Crisib. XI. 18. Coac. t. 294. quamvis communiter legatur divisè, περὶ σκέλεα, *circa crura*, notante Foës. d. l. de ardoribus cum magno squalore conjunctis, Linden. Ex. XI. §. 189. Metaphoricè de animo præduro & præfractâ mente, quæ nec precibus, nec verbis flecti potest. Foës. d. l.

PERISCLEROS, περίσκληρος, *circum circa durum* significat. Usurpatur de tuberculis in ambitu duris ab Hipp. l. 6. Epid. s. 1. t. 13. Adde Galen. in Comment. Verbum περισκληρύνω, obduro, occurrit 5. aph. 20. & reperitur l. de Humid. us. XI. 15. Adde Dieter. n. 679.

PERISCYPHISMOS, περισκυφισμὸς, sectionis Chirurgicæ genus est in syncipite ad Calvariam usque, unâ tribusve lineis, quemadmodum describitur apud Æginet. l. 6. c. 7. & Aët. l. 7. c. 3. Quæ tamen operatio hodièque exolevit, notante Gorræo.

PERISPHALSIS, περίσφαλσις, significat generaliter *circumductionem*, circumactionem. In specie verò ita vocatur modus levissimus reponendi articulum luxatum, circumducendo illum, donec in sedem naturalem recidat, quod fit, ubi acetabula exiguum labrum habent, nec profundi sinus sunt, v. g. in humeri & coxæ capite, Gal. c. 1. de artic. t. 7. Occurrit verò apud Hipp. 2. de artic. t. 1. & in Mochlic. IX. 20. Aliàs vocatur & ἀμφίσφαλσις, 4. de artic. t. 47. Ægineta vocat περιστροφὴν, & περιφόρησιν, l. 6. c. 118. Adde Foës. p. 501.

PERISSOS, περισσὸς, significat *abundans*, superfluum. Apud Hippocr. verò sumitur pro *Impari*. Vide *Impar*.

PERISSOSIS, περίσσωσις, significat *superfluam abundantiam*, vel redundantiam, copiam & plenitudinem, Hippoc. l. 6. Epid. s. 5. t. 17.

*PERISTALTICOS, περισταλτικὸς, *circumpressorius*, coarctandi circumcircà vim habens. Vel usurpatur de facultate ministrâ partium organicarum, v. g. ventriculi, uteri, &c. alimenta & fœtum complectentium. Gorr. in def. Vel in specie *motus intestinorum*, quo alimenta & excrementa promoventur. Vocatur *peristalticus*, & incipit à pyloro, desinitque

finitque ad intestinum rectum, estque instar lumbrici reptantis, qui in cholerâ quandoque p. n. invertitur, ut & sursum per os expellat. Linden. Med. Phys. l. 2. c. 4. §. 85. 86. & Bartholin. l. 1. Anat. c. 10.

PERISTATICOS, περιστατικὸς. Vide *Circumstantia*. Usurpatur etiam de vitæ genere afflicto & calamitoso, quale est eorum, qui negotiis publicis detinentur, Gal. c. de sal. diæt. t. 1.

PERISTELLO, περιστέλλω, Hippoc. significat *Obvolvo*, obtego, circumcircà contego, 4. de R. V. I. A. t. 44. Ita uterus fœtum obvolvit, l. 1. de morb. mul. LI. 13. Vide Foës. d. l.

PERISTOLE, περιστολὴ, idem, quod περισταλτικὴ δύναμις, facultas & actio *circumpressoria*, quæ ferè eadem cum *Retentrice*, Casp. Hofm. C. ad Gal. LL. de U. P. n. 213. seq. Ipse *motus* quoque Intestinorum *peristalticus* vocatur περιστολὴ. Linden. d. l. & Ex. IV. §. 23.

PERISTOMA, vocatur à Pecqueto *rugosum* illud & spongiosum mollissimæ substantiæ veluti *velamentum*. Bilsius *muscum villosum*, Bartholinus *crustam* quasi *membranaceam: vermicularem crustam* Gräfius, quâ obteguntur orificia vasorum in intestinorum cavitatibus, & per quam vaporis specie transit Chylus subtilior, vocat. Lege de hoc peristomate Barthol. d. l. c. 10.

PERISTREPHO, περιστρέφω, *circumvolvo*, circumverto Legitur apud Galen. 1. Prorrhet. c. 3. t. 64. Vide Foës. d. l. Unde περιστροφὴ *circumvolutio*, & specialiter pro περισφάλσει. Vide *Perisphalsis*.

PERITASIS, περίτασις, *circumtensio*, Lat. dicitur. Hipp. 1. Prorrhet. c. 3. t. 7. Coac. t. 617. l. 4. Epid. XXI. 20. XXIX. 6. Licèt in quibusdam locis περίστασις mendosè legatur, animadvertente Foës. d. l. p. 501. à verbo περιτείνω, *obtendo*, circumtendo, quod legitur 5. aph. 71. Adde Dieter. n. 981. Unde & περιτονὴς, *circumtentus*, rigidus ex tensione descendit, quod occurrit 3. de artic. t. 47.

* PERITERION, περιτήριον, vide *Terebella*.

PERITEXIS, περίτηξις, *eliquationem* cum erosione & morsione significat, apud Hipp. Coac. t. 481.

PERITIA, idem, quod *Eruditio*, ἐπιστήμη, ἐμπειρία: Hæc requiritur in medico, quia *peritiam* ars sequitur, *imperitiam* verò aliquando fortuna. C. Rejes C. El. q. 21. n. 8.

* PERITONÆUM, περιτόναιον, à περιτόναιον, aut *peritonæos membrana*, dicitur tegumentum abdominis, proprium omnibus visceribus infimæ corporis regionis inter septū transversum & crura sitæ superstratum, Galen. l. 6. Anat. adm. c. 4. & l. 4. in meth. c. 6. Arab. dicitur *Siphac*. Hujus descriptionem vide etiam apud Anatomicos recentiores, & hos inter Bartholin. l. 1. Anat. c. 7. *Peritonæi vertex* vel *sphæra*, σφαῖρα, vocatur illa portio, quæ musculorum abdominis lato tendini telæ araneorum similis fortiter adhæret. Galen. d. l. Anat. adm.

PERIT-

*PERITTOMA, περίτ(τ)ωμα. Vide *Excrementum*.

PERIZOMA, περίζωμα, idem, quod *Cingulum*, inter instrumenta Chirurgica pertinens. Ita Cingulum pro herniosis vocatur *perizoma* ab Hildan. Cent. 6. Obs. 73. Aliàs περίζωμα idem quoque significat, quod διάφραγμα, Lat. *Cinctus*. Gorræus.

PERLA, idem, quod *Margarita*, *Unio*. Vide *Margarita*. Inde *Perlatum medicamentum* & Saccharum, aliaque dicuntur, quæ *margaritas* recipiunt.

PERMUTATIO, διαλλαγὴ, idem, quod *Mutatio*, μεταβολὴ.

PERNA, πτέρνα, quid sit, & significet, etiam pueris in trivio notum est è Comenio. *Perna Plinii* verò est è *Concharum* specie, cujus numerosum circà Pontias insulas proventum esse scribit dictus Author, l. 32. ita dicta à similitudine formæ, quâ prioris, quâ posterioris Coxæ porcinæ salinæ. Chioc. Mus. Calc. Sect. I. p. 46.

PERNICIOSUS, ὀλέθριος, vide *Olethrios*. *Perniciosè habere* dicuntur non solùm ii, quibus desperata res est, sed & quibus gravis metus, sine certâ tamen desperatione, ex Celso l. 5. c. 26. Linden. Ex. IV. §. 73.

*PERNIO, χείμεθλον, χίμεθλον, dicitur soluta continuitas aut fissura vel intertrimentum manuum & pedum hyberno tempore à summis algoribus proveniens. Oritur verò frequentissimè in talo, Gal. l. de med. fac. parab. c. 203. Castell. Gorr. C. Hofman. χύμεθλον quoque scripsit è Suidâ, & è Gal. ostendit, esse mortificationem à nive, C. in Gal. LL. de U. P. n. 136. Est *pernio* quoque cum exulceratione, & ulceribus voratur tanquam ab igne combustus esset, notante Helmont. de Lithias. c. 9. n. 26.

PERNOCTATIO, παννυχὶς, ita dicitur festum, quod per totam noctem celebratur. Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 20.

PEROLEDUS, terminus Paracelsicus & Helmontianus, denotans *aëris fundum*, vel circulum, vel terminum. Helmont. tr. Gas Aquæ num. 24. 25. Meminit & Paracels. lib. meteoror. c. 5.

*PERONE, περόνη. Vide *Fibula*.

PERPALLIDUS, ἔξωχρος, & verbum *Perpallesco* dicitur, quando color pallidus per totum corpus diffusus est. Linden. Ex. IV. §. 82.

PERPESSIO, Spagyricis dicitur metallorum tractatio per ignem, in Theatr. Chym. Vol. II. p. 72.

PERPETUÒ, idem, quod *Semper*, διὰ παντὸς, ἀεὶ. Opponitur τῷ *Interdum*. Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 4.

PERSEVERANTIA, ἐπιμονὴ, idem, quod *Duratio*. Dicitur de paroxysmi continuatione, quæ est signum febris longioris & gravioris. Forest. l. 6. Obs. 26. Schol.

PERSICUS, περσικὸς, epitheton est patronymicum vel fructuum quorundam autumnalium *Mala Persica* dictorum, de quibus videantur Botanici. Vel additur *Igni*, & denotat morbum causticum & igneæ naturæ, estque vel planè idem cum *Anthrace* sive *Carbunculo*, vel valdè similis. Vide Senn. M. Pr. l. 5. p. 1. c. 13.

Para-

Paracelsus aliquoties in anginâ sive prunellâ quoque *ignem* vel calorem *Persicum* esse scripsit.

*PERSISTENS, idem, quod *Constans*, καθεστηκὼς, dicitur morbus *constans*, qui iisdem horis accedit & remittit, Gal. l. de Typis c. 3.

*PERSPIRATIO, διαπνοὴ. Vide *Diapnoë*.

PERSULTATIO, διαπήδησις. Vide *Diapedesis*.

PERTINACIA, ἐπιμονὴ, sumitur à Medicis pro *Perseverantiâ*, *Duratione* continuâ. Estque interdum mala, interdum bona. *Pertinacia* causæ morbificæ uti mala est, morbi vehementiam gignens; ita *pertinacia* juvantis sive remedii bona est, & malum corporis sæpè vincit, teste Celso l. 3. c. 12. allegante Linden. Ex. XIII. §. 386.

PERTURBATIO, apud Latinos æquivocum est in Medicinâ. Si de corpore dicitur & in specie de alvo, Græc. dicitur ταραχὴ, apud Hipp. 1. aphor. 2. item τάραξις, ἐντάραξις, de quibus vocabulis vide infrà *Tarache*. *Taraxis*. Si verò de animo, tunc æquipollet Græco πάθος, & Latino vocabulo *Affectus animi*, Gal. 4. de Hippoc. & Pl. decr. c. 4. Vide *Affectus*. Aliquando & *Perturbatio animi* pro *Mentis emotione* & *Delirio* ponitur.

PERVERSIO, διαστροφὴ, διάστρεμμα. Vide *Diastremma*.

PERVIGILIUM, ἀγρυπνία, idem, quod *Vigiliæ nimiæ* vel præternaturales, estque symptoma insigne actionum sensitivarum læsarum, Gal. l. de diff. sympt. c. 3. oppositum *Somnolentiæ nimiæ*. Describi potest, quod sit sensuum externorum & communis p.n. exercitium nimium cum corporis extenuatione, languore, oculis squalidis, & aliquando delirii periculo, proveniens à continua agitatione spirituum animalium in cerebro elaboratorum & expansione cerebri intemperiem siccam cum vel sine calore excedente supponente. De hoc affectu vide Willis. An. Brut. P. Pathol. c. 5. Pervigil legitur apud Linden. Ex. IIX. §. 50.

PERUNCTIO, idem, quod *unctio*, ἄλειψις, χρίσις, διάχρισμα.

*PERUNDIS, Paracelso dicuntur, qui cum semine crescunt, quemadmodum *Zenda*, qui sine semine. Tom. IIX. Oper.

PERULA, legitur apud Paracelsum, additum *Icteritiæ*, diciturque esse summum arcanum in Ictero Gallico, l. 7. de pustul. Gallic. ulcerib. &c. c. 6. Aliàs *Perula* etiam pro *Spherulâ* usurpatum fuit, teste Keuchen. ad Samon. p. 168.

*PEROSIS, *Peros*, πήρωσις, πηρὸς, significat *læsionem* membri in numero deficiente. Idem ferè, quod *Mutilatio*, & *Mutilus*. Quibus dictionibus, & præsertim verbo πηρῶσθαι sæpè usus Hipp. l. de genit. IIX. 35. 36. 39. IX. 2. 4. 7. 8. 14. &c. Sumitur tamen & pro aliâ læsione organicâ crurum & artuum, uti videre est ex locis à Foës. adductis p. 505.

PERYSIAS, περυσίας, epitheton *vini anni superioris*, ad distinctionem illius, qui dicitur αὐτέτης quasi αὐθέτι-

της,

τες, *hujus anni*, à πέρυσι, quod significat anno præterito. Unde περυσινὸς καρπὸς, fructus anni superioris, apud Theophr. H. Pl. l. 3. c. 12. Vide Foës. p. 503. Apud Gal. in Exeg. dict. Hipp. legitur contractè περσύας.

* PES, πῦς, quid significet, notissimum est. A Medicis sumitur latè & strictè. *Latè* pro toto illo, quod à natibus ad extremos pedis digitos continuatur, & comprehendit *femur*, *Tibiam* & *parvum* sive extremum *pedem*. Strictè verò *Pes* dicitur *Pes minor*, sive *extremus*, qui dividitur in pedium, metapedium & digitos. Organon est ambulatorium, βαδιςικὸν, quemadmodum hoc prolixè deduxit Galen. in LL. de U. P. Consulantur & alii Anatomici, & inter hos Bartholin. l. 4. An. c. 10. seqq. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 102. seqq. *Pedis* hominis in lapidem conversi descriptionem tradit Chiocc. Mus. Calc. s. III. p. 417. *Pes* æquivocè quoque dicitur id, è quo uva dependet à sarmento, estque velut radix racemi. Linden. Ex. X. §. 192. Est & nomen mensuræ, quâ rerum intervalla metimur, constatque unciis 12. sive sedecim digitis aut palmis quatuor. Castell. Gorr. Rhod. ad Scribon. n. 163. Rul. in Lex.

* PESSOS, πεσσὸς, Latinè *Pessus*, *Pessarium*, πεσσάριον, vocatur medicamentum Topicum sinui pudoris sive pudendo muliebri indendum, figuram habens oblongam, teretem, longitudine digiti & crassitie, paratum vel ex sacculo lineo oblongo, lanâ conceptâ gossypio res medicamentosas uterinas excipientibus, vel incorporatum melle, ladano, galbano, cerâ, succo, in dictamque formam redactum. Weker. Antid. Gen. l. 1. cap. 51. Spec. l. 2. sect. 45. Morell. de form. rem. l. 2. sect. 2. c. 12. Schröder. l. 2. c. 83. Πεσσὸς φθόριος, Hippocrati dicitur *talus* sive *pessus* vulvæ subdititius ad abortum promovendum, quem prohibet in jurejurando.

* PESTIS, *Pestilentia*, *Pestilens*, *Pestiferus*, λοιμὸς, λοιμώδης. Vide *Lœmos*, *Lœmodes*.

* PETALODES, πεταλώδης, epitheton urinæ, quæ habet hypostasin similem squamis piscium vel foliis aut lamellis, Gal. l. de Urin. c. 27. Meminit Hipp. & ad 4. aph. 76. 2. Progn. t. 28. Adde Galen. in Com. ad h. l. Foës. p. 504.

PETECHIÆ, vocatur quædam febris pestilentis & Epidemicæ species cum exanthematibus sive maculis, pulicum similibus morsui, cum aliis gravissimis symptomatibus, plerunque lethalis, proveniens à sanguinis per fermentum tenue coagulativum & putredinale ichorescentiâ, coagulatione & dissolutione sive putredine. Vocatur aliàs *Febris Petechialis*, *Lenticularis*, *Pulicaris*. Vide *Lenticula*. Meminit Jul. Alex. Com. in Gal. l. 4. de tu. san. p. 405, in l. de bon. & mal. succ. c. 1. & in l. 3. de C. M. S. L. c. 2. De hâc febre legatur Willis de febr. cap. 14. Rul. de febre Hungaricâ, aliique.

* PETIA *oculi*, dicitur sanguis fluens de aliquâ arteriâ vel venâ læsâ aut

sauciatâ. Gal. l. spur. de oculis part. 4. c. 7.

PETIGO, *Petix*, idem, quod *Impetigo*, *Lichen*. Rhod. in Lex. Scribon. p. 393.

PETRA, πέτρα, saxum, idem ferè, quod *Lapis*, nisi quòd *Petra* duriorem saltem lapidem significare videatur ex usu recepto. Ita *Petra Asia*, pro Assio lapide apud Gorr. *Petra sanguinaria* pro lapide *Hæmatite* ponitur apud Rul. & Johns. in Lex. Πετραῖος dicitur de osse petroso temporum, quod & saxeum, lapidosum vocatur, de quo vide Barthol. libell. 4. Anatom. c. 6. item de piscibus, qui aliàs Lat. *saxatiles* dicuntur. Gal. l. 3. de Al. fac. c. 28.

PETREFACTIO, vel *Petrificatio*, dicitur de corporibus in lapideam substantiam mutatis, Eph. N. Cur. An. I. Obs. 14.

PETRELÆON, πετρέλαιον, *Petroleum*. Dicitur à quibusdam *Bitumen liquidum*, Oleum *Petræ*, Axungia Macrocosmi, estque liquamen pingue liquidum è saxis & petris effluens; album & rubrum in Italiæ quibusdam provinciis, Mutinensi & tractu Parmensi. Schrod. l. 3. c. 32. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.

*PEXIS, πῆξις, vide *Congelatio*, *Concretio*.

*PEUCINE, πευκίνη, epitheton *resinæ*, quæ *picea* dicitur, à πεύκη, arbor *picea*, *larix*. Jul. Alex. not. in Gal. l. 8. de S. F. §. de Resinis.

PEZA, πέζα, apud Hippocr. vel *malleolum pedis*, vel imam *plantam* significat l. 2. de morb. mul. LIV. 16. Linden. reddidit per pedum extremitatem. Vide Foës. p. 490.

PHACELLOS, φάκελλος, vide *Fasciculus*.

PHACODES, φακώδης, *lenticolor*, φακοειδής, *lentis colorem referens*, quales sunt Lienosi. Hipp. l. 3. Epid. in fin. stat. pest. Unde & compos. ὑποφακώδεις, l. 2. Epid. I. 76. hoc est, ferè lentis colorem habentes.

*PHACOS, φακὸς, vide *Lens*, *Lenticula*, *Lentigo*.

PHACOPTISANA, φακοπτισάνη, edulium dicitur ex lente & ptisanâ compositum, ita tamen, ut plus lentis, quàm ptisanæ, contineat, quòd hæc magis intumescat, illa autem minimùm. Legitur apud Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 18. & Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 8.

PHACOSIS, φάκωσις, refertur inter affectus oculorum à Galen. Introd. c. 15. Vocatur aliàs *Nigra oculi macula*.

PHACOTOS, φακωτὸς, *Lenticulatus*, sive *Lentis speciem referens*, idem, quod φακοειδής. Dicitur de diversis rebus v. g. de vase vaporario; item de instrumento Chirurgico, sive scalpro in fracturis ossium cranii. Gal. l. 6. M. M. c. 6.

PHÆOS, φαιὸς, vide *Fuscus*. Est & Epitheton Collyrii à colore, Italis *Bruno* dicti, quod & παιδικὸν, hoc est, *puerile* vocatur ob levitatem. Gal. l. 4. de C. M. S. L. cap. 6. Vide Rhod. ad Scribon. n. 23.

*PHAGEDÆNA, φαγέδαινα, vocabulum est æquivocum valdè. Vel enim aliquando sumitur latè pro omni ulcere sanas partes vicinas arrodente; & ita

& ita idem significat, quod νομὴ, item *ulcus* Telephium, *Chironium*: Vel strictè interdum pro ulcere tumido profundo, subjectam carnem & vicinas partes erodente. Loca Hippocratis & Galeni vide apud Foës. pag. 648. seq. quod à sale caustico dependere docuit Helmont. l. Sch. Hum. Pass. Dec. c. 1. n. 31. Vel etiam nomen hoc tribuitur affectui ventriculi, quando immodico ciborum desiderio tenetur, nec satiari potest. Et ita coincidit cum *Bulimo* vel *Appetentiâ Caninâ*. Gal. in def. Med. & c. 3. in l. 6. Epid. t. 37.

PHAGOS, φάγος, dicitur *vorax*, Comedo, edax. Linden Ex. XIII. §. 159.

PHAGRAS, vide *Pagrus*.

PHALACROSIS, φαλάκρωσις, vide *Calvities*.

PHALACROCORAX, φαλακρόκοραξ, dicitur *Corvus aquaticus*, cujus descriptionem vide in Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 56.

PHALAJA, barbarum est vocabulum, duplicem habens significationem. Primùm enim à Basilio Valentino Spagyrico ita dicitur Medicamentum Catholicum sive *Universale*, & *Panacea* intra corpus suméda, quemadmodum *Asa* universale est remedium externum, tr. de Magno mysterio mundi & illius medicinâ. Deinde à Rolfink. ita vocatur *Tinctura Gialappæ*, veluti per transpositionem literarum *Ibalapa*, tr. de purgant. s. 2. art. 3. c. 15.

PHALANGITES, φαλαγγίτης, dicitur planta, quæ morsis ab araneis medetur. Gal. l. 8. de S. F. §. h. t.

*PHALANGOSIS, φαλάγγωσις, dicitur affectus, quo pilorum subnascentium duplex triplexve acies in superiore vel inferiore palpebrâ provenit, Galen. Introd. c. 15. Aëtius verò ex Severo scribit, φαλάγγωσιν esse relaxationem palpebrarum vel χάλασιν, cùm extremitas intrò vergit, ut pili non facilè appareant, nisi quis distendat palpebras. Æginet. l. 6. c. 8. & 11. à διστιχιάσει & τριχιάσει in hoc distinguit, quod in his novi pili provenientes peccent afficientes bulbum oculi, in phalangosi pili naturales oculum pungant intrò vergentes. Castell. & Gorr.

*PHALANX, φάλαγξ, propriè aciem sive agmen militum significat. Per translationem verò vocantur hoc nomine *articuli*, quibus digiti ossi carpi propinquo dearticulantur. Galen. l. 2. de U. P. c. 9. Græcè σκυταλίδες φάλαγγες, à σκυτάλη, *turmâ equitum* ordine locata. Castell.

PHALÆNA, φάλαινα, Lat. *Balena*, vide *Balena*. Casp. Hofm. Comm. in Gal. LL. de U. P. n. 161.

PHALERÆ, φάλαραι, propriè vocantur *equestria ornamenta*. Per metaphoram verò ita quoque vocatur species deligationis vel *fasciæ ad nasum* pertinentis. Gal. de fasciis n. 52.

PHANEROS, φανερὸς, *manifestus*. Idem, quod δῆλος. Vide Dieter. n. 885.

PHANION, φανίον, hoc est, *Lampas* vel *facula*. Nomen medicamenti duplicis compositi, unius *Neapolitæ* ad maximas epiphoras & doloris molestias,

lestias: alterius *Serapicum* dicti, quorum descriptionem vide apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

PHANLEC, id est, *ferrum*. Rul. & Johns. in Lex.

PHANTASIA, φαντασία, vide *Imaginatio*.

PHANTASMA, φάντασμα, idem, quod φαντασία. *Phantasmata* quoque Paracelso dicuntur *Spiritus* in locis desertis & circà littora maris apparentes, qui terrefaciunt aliquando, & suam originem ducunt secundum illius opinionem ex imaginationibus hominum, quales vivi de vel cum mortuis habent, Dorn. Rul. & Johns. Vide Paracels. tr. de virtut. herbar. radic. tit. de Coralliis & de Hyperico. Refert idem inter homines sidereos, tr. Explicatio totius Astronomiæ. *Phantasma* quoque dicitur apparitio in somno. C. Rejes C. El. q. 37. n. 5.

PHARCIDODES, φαρκιδώδης, *rugosus* Latinè dicitur, à φαρκὶς, ruga, quod idem est, ac ῥυτὶς, unde & ῥυτιδώδης. Foës. Oec. p. 650. Erot. Onom. pag. 121. f.

PHARICON, φαρικὸν, nomen esse veneni simplicis, & quidem vehementissimi, uti ab omnibus Medicis veteribus & novis statuitur, ita incertum adhuc est, quid, & quale venenum hoc nomine veniat. Confer ad Rhod. in Scribon. not. n. 195. Adde Lang. l. 1. Ep. 68. Forest. l. 30. Obs. 10. in Schol. Meminerunt ex antiquis Dioscorid. Gal. Plinius, Nicander & alii, quorum loca vide in allegatis recentioribus.

* PHARMACEIA, φαρμακεία, sumitur latè & strictè. Latè pro omni assumtione medicamenti. Strictè verò Hippocrati usitatius pro purgatione. Dieter. n. 886. Foes. p. 650. Interdum etiam idem significat, quod φαρμακευτικὴ.

* PHARMACEVTICA, φαρμακευτικὴ, vocatur pars ministra artis Medicæ, tradens descriptionem medicamentorum & ritè adhibendi modum. Gorr. Vide passim Institutionistas, & inter hos Dogm. Medic. Gener. Part. VI. c. 1. p. 664. seq.

PHARMACITIS, φαρμακίτις, idem, quod ἀμπελῖτις γῆ, nomen terræ duriusculæ nigræ, piceæ longos carbones referentis, assulatim scissilis, æquabili splendore, quæ detrita accepto oleo statim liquescit. Estque nihil aliud, quàm bitumen fossile, vel carbo fossilis. Vide Dioscor. l. 5. c. 181. Gorr.

PHARMACOCHYMIA, φαρμακοχυμία, dici potest illa pars Chymicæ artis, quæ tradit præparationes medicamentorum Chymicorum, ad discrimen partis Spagyricæ metallorum transmutationem docentis. Legitur hoc vocabulum apud Libav. tr. de Igne natur. c. 37. quam aliàs *Alchymiam Pharmaceuticam* vocavit integri cujusdam tractatus Tom. II. Oper.

PHARMACON, φάρμακον. Vide *Medicamentum*. Præter hanc significationem usitatam, etiam idem, quod βάμμα, vel βαφεῖον notat, hoc est, *tincturam* vel *tinctum*, unde φαρμάσσω, tingo

tingo. Keuchen. ad Samon. p. 252. Vocantur & φαρμακῶνες tincturæ.

Pharmacoposia, φαρμακοποσίη, dicitur vel in genere potio omnis medicamenti liquidi, vel in specie purgantis. Hipp. l. 4. aph. 19. Gal. c. 7. aph. 25. Foës. p. 651. Dieter. n. 888.

Pharmacopoeus, φαρμακοποιὸς, dicitur *Artifex*, callens modum, ritè præparandi medicamenta, quâ simplicia, quâ composita. Cujus personam & attributa succinctè & egregiè descripsit F. Hofman. in Clav. ad Schröder. p. 29. Est enim altera Medici manus, Dieter. Jatr. p. 934. Dicitur & *Pharmacopola*, *Apothecarius*, φαρμακοπώλης, quia vendit quoque medicamenta. Ars ritè præparandi medicamenta vocatur quoque à Schrödero in princip. *Pharmacopœia*.

Pharmacopolium, φαρμακοπωλεῖον, idem, quod *Apotheca*, de quo suprà: *Officina*, in quâ præparantur & venduntur medicamenta, quâ simplicia, quâ composita.

Pharmianum, φαρμιανὸν, nomen malagmatis, apud Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 6 ferè ad finem.

* **Pharyngethron**, φαρύγγεθρον, apud Hippocr. fauces significat, l. de dissect. statim in princ. Et ita Galen. pro pharynge sumsit l. Introd. Sed in l. de voc. instr. diss. c. 6. pro osse hyoide accipi volunt Gorr. & Castell. quamvis saltem ex Latinâ versione hoc habuerint; dubitandum verò, an in Græco textu (qui desideratur in Codicibus) explicatio illa occurrerit.

* **Pharynx**, φάρυγξ, vide *Fauces*.

Phasianus, φασιανὸς, vocatur avis quædam major & inter alimenta delicatiora relata, cujus descriptionem cum usu in cibis & medicinâ vide apud Aldrov. l. 13. Ornith. c. 5. Jul. Alex. l. 13. Sal. c. 5. Bruyerinus de re cibar. l. 15. c. 39. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. s. 1. c. 15.

Phasma, φάσμα, *apparitio*, idem, quod φάντασμα. Lang. l. 2. ep. 35.

Phassa, φάσσα, vide *Palumbus*.

Phatnion, φάτνιον, idem, quod βόθριον, *alveolum* vel *præsepiolum* dentis significat. Vide *Bothrion*. Castell.

Phavlos, φαῦλος, duplicem habet significationem, 1. idem notat, quod ἁπλοῦς, *simplex*, *vilis*, levis, vulgaris, v. g. Hippoc. 1. de fract. t. 19. & t. 45. 4. de art. t. 35. Adde Gal. Com. deinde *vitiosum*, *pravum*, 2. aph. 32. Adde Foës. n. 652. Dieter. n. 890. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 5. de Hippoc. & Pl. decr. c. 2.

Phavsinges, φαύσιγγες, dicuntur propriè in tibiis rubri ab igne surgentes circuli, & per abusionem etiam reliqui. Alii maculas ab igne excitatas esse scribunt. Foës. Oec. d. l. Vocantur & φῷδες, vel φωΐδες.

Phavstianos, φαυστιανὸς, nomen *pastilli*, admodum acris & exedentis, adversus excrescentias maximas carnosas. Descriptum habetur apud Aët. l. 9. c. 49. citante Gorr. & Æginet. l. 7. c. 12.

Phecle, φέκλη. Vide *Fecla*.

Pherea, φήρεα, vocabulum inter Hippo-

Hippocratis voces obſcurum, & oblongas glanduloſorum corporum, quæ circà aures ſunt, eminentias ſignificans. Uſurpatur ab Hipp. l. 6. Epid. ſ. 3. t. 14. Plura de hoc vocab. vide in Foëſ. d. l.

PHEMOS, φῆμος, dicitur medicamentum Martiano authore, contra dyſenteriam, apud Aët. l. 9. citante Gorr.

*PHENGITES, φεγγίτης, nomen lapidis luminoſi, qui lumen acquirere & iterum expandere poteſt, cujus meminit Fr. Hofm. in Calv. ad Schröder.. p. m. 187.

PHERONYMOS, φερώνυμος, dicitur is, qui ob ſcientiam aliquam dignus eſt illo nomine, & opere ipſo hoc ipſum nomen meretur. Ità Medicus φερώνυμος eſt, qui reapſe medetur ægris. Lind. Ex. XIII. §. 564.

PHIALA, dicitur vas vitreum ex ventre in modum ſphæræ rotundo gracilem canalem in proceritatem emittens, cujus uſus frequens in coagulationibus & ſolutionibus. Rul. & Johnſ. Rolfink. ita dictum eſſe ſcribit à ſimilitudine tegminis fœminei cephalici, quod Germ. Haube vocatur. Chym. J. A. F. R. l. 2. c. 18. Vulgò *Phiola* exprimitur.

PHIAROS, φιαρὸς, idem, quod λαμπρὸς, *ſplendidus*, Gal. in ex. dict. Hipp. Foëſ. Oec. p. 656.

PHIBALEOS, *Phibalios*, φιβάλεος, φιβάλιος, vel eſt *ſpecies* certa *ficuum*, Gal. in Ex. voc. Hipp. vel idem, quod *Caricæ*, ſive ficus exiccatæ. Foëſ. d. l. Phibit, id eſt, rapax. Rul. & Johnſ. in Lex.

PHILADYNAMOS, φιλαδύναμος, in ſuperlativo φιλαδυναμώτατος, quod occurrit apud Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 40. & aquæ eſt epitheton, ſignificans eam, quæ vires facilè frangit & debilitat. Foëſ. d. l.

PHILAGRIANON, φιλαγριανὸν, nomen malagmatis, cujus deſcriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 18. Gorr.

PHILALYSTES, φιλαλυστὴς, ſignificat Hipp. illum, qui animo anxio eſſe ſolet & inquieto, unde & huc & illuc ſe jactat perturbatus. Latinè per *Fugitivus* exprimitur l. Præcept. X. 10. Foëſ. d. l.

PHILIATROS, φιλίατρος, dicitur *Studioſus medicinæ*, qui adhuc in primis verſatur diſciplinis & præceptis, quo intellectum ſuum exerceat, Gal. l. 4. de ſan. tu. c. 5. Eſt & nomen libri Damocratis, teſte Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2.

*PHILIPPI *Trochiſcus*, φιλίππου τροχίσκος, adverſus dyſenteriam, deſcribitur ab Ægin. l. 7. c. 12.

PHILISTÆA, terminus Spagyricus obſcurus, qui legitur apud Baſil. Valent. in Repetit. de Lap. Philoſoph. c. de Antimonio, ubi dicit: quod ſi Antimonium tranſiverit in *Philiſtæam*, tunc per ſe fieri vitrum.

PHILONIS *Collyrium*, φίλωνος κολλύριον, deſcribitur à Celſo l. 6. c. 6. citante Gorræo. Meminit *Philonis* Medici Gal. l. 1. meth. med. c. 7.

PHILOCOTYLE, φιλοκοτύλη, nomen Emplaſtri, cujus deſcriptio legitur apud Æginet. l. 7. c. 17. ubi tamen

φιλοκο-

φιλοκοτύχη in textu legitur. Gorr. verò φιλοκοτύλη scripsit, in defin.

PHILOCRATIS *Emplastrum*, φιλοκράτυς ἔμπλαςρ@, describitur à Celso l. 5. c. 19. allegante Gorr.

*PHILOENOS, nia, φίλοιν@. Vide *Vinosus*.

PHILOLAGNOS, φιλόλαγνος, vocatur *amans veneris, salax*, apud Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 3. Latinè etiam exprimitur *Veneri deditus*.

PHILOLUTROS, φιλόλυτρος, *amans balnei*, qui balneo delectatur, Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 57. Dicitur & φιλολυτρέων, d. l. t. 60. Foëſ. d. l.

PHILOMELA. Vide *Luscinia*. Adde Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. ſ. 1. c. 15.

PHILONION, φιλώνιον, nomen medicamenti anodyni *opiati* ab Authore *Philone* ita dicti, cujus variæ occurrunt descriptiones etiam in Dispensatoriis Norimbergensi Cordi, Augustano & Londinensi.

PHILOPHYSICUS, φιλοφυσικὸς, dicitur amans vel *studiosus rerum naturalium*. Et ità dictum fuisse *Asclepiadem*, testatur Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 5. ferè circà finem.

PHILORISTIA, φιλοριςία, vocatur Galeno nimium studium conficiendi definitiones, atque hoc etiam in Medicinâ & Medicis reprobat, vocans morbum, l. 4. de diff. pulſ. c. 1. & c. 17. in fin.

PHILOSOPHIA, *Philosophus*, φιλοσοφία, φιλόσοφος, *studium* & *studiosum sapientiæ* secundum literam significat. Propriè verò notat partim omnes illas disciplinas, quæ rerum suprà naturalium, ætherearum, naturalium, explicant essentiam, causas, & affectiones; & comprehenduntur titulo *Philosophiæ Theoreticæ*, quæ continet *Metaphysicam*, *Mathematicam* sive *Astronomiam* & *Physicam*; partim has quoque disciplinas, quæ hominis perfectionem & felicitatem in actionibus Moralibus, Civilibus vel Politicis, & Domesticis sive Oeconomicis acquirendam docent, & nomine veniunt *Philosophiæ Practicæ*, quæ complectitur *Ethicam*, *Politicam*, & *Oeconomicam*. Utramque Philosophiæ partem scitu necessariam esse extrà dubium est. Et haud dubiè inculcare hoc voluerunt Hipp. egregio illo axiomate ὁ ἰατρὸς φιλόσοφος ἰσόθεος, Medicus *Philosophus* Deo æqualis; & Gal. lib. quòd optimus Medicus optimus quoque sit *Philosophus*. Jung. & Lind. Ex. II. §. 8. seqq. quamvis fortassis Ethica & Physica præ reliquis maximè sint necessariæ. Cæterùm nomina *Philosophiæ* & *Philosophi* partim jactuosè, partim abusivè sibi attribuerunt Spagyrici, & præsertim Paracelsus cum suis sectatoribus, dum in illius scriptis leguntur opuscula inscripta *Philosophiæ Sagacis*, item *Philosophiæ ad Athenienses*. Plura quoq; in Theatro Chymico inquiri possunt; quâ Helmontius cum suis asseclis, qui se *Philosophum per ignem* gloriosè appellare, non est veritus. Hinc & uterque artificium illud Panaceæ & Catholici non dubitavit appellare *Lapidem Philosophicum*. Vide Lapis. Nostri non est instituti in hujus *Philosophiæ* ventilatione prolixiorem impen-

impendere operam. *Philosophus* etiam fuit nomen proprium vel Medici vel Chirurgi, apud Aëtium Tetr. 4. serm. 3. c. 24. ubi legitur φιλοσόφου ἔμπλαστρος, *Philosophi Emplastrum* ad calcitratus & vulnera tumida, citante Gorr. in def. Planè quoque abusiva acceptio verbi φιλοσοφεῖν est pro *coire*, aut venerem exercere, apud Lucian. allegante Rolfink. de P. Genit. Part. I. c. 1.

PHILOTECHNOS, φιλότεχνος, *artium studiosus*, qui omnes artes, unam nempè post aliam, addiscere cupit, donec eruditorum Choro inseri dignus habeatur. Lind. Ex. V. §. 12. φιλοτεχνεῖν quoque est *artificiosè agere*, ut prudens artifex agit, apud Gal. notante C. Hofm. C. in LL. de U. P. n. 908.

PHILOTIMIA, φιλοτιμία, *ambitionem* cum invidiâ significat. Et verbum φιλοτιμεῖσθαι usurpatur de illis, qui gloriam aucupantur studio reprehendendi alterum & criminandi, Hipp. l. de Arte. l. 10. Foës. p. 656.

PHILTRON, φίλτρον, propriè significat *pharmacum* vel *poculum amatorium*, hoc est, ad amorem conciliandum datum, non quidem naturalibus viribus hunc effectum præstans, sed virtute veneficii Diabolici. Unde & ipse Galen. gentilis licèt, horum pharmacorum notitiam Medicis non competere scripsit, l. 10. de S. Fac. mox à princip. *Philtrorum* quoque nomine omnia alia veneficia, ceremoniæ, ligaturæ, veniunt. Videatur Senn. l. 1. Pr. M. p. 2. c. 10. & l. 6. p. 9. c. 5. Diet. Jatr. p. 735. Meminit & Lang. l. 1. Ep. 33. Rolfink. quoque incantamentis annumeravit, O. & M. M. Sp. l. 2. sect. 3. c. 29. Prolixè C. Rejes. qu. 29. Helmontius verò, videtur ad naturalem aliquam συμπάθειαν & mumialem confermentationem referre, tr. de magn. vuln. cur. n. 27. Verùm ejus authoritas meritò suspecta habetur, quemadmodum & hypothesis illa de magneticâ curatione. *Philtrum* quoque ab Anatomicis vocatur cavitas illa labii superioris media valvulæ similis, Latinis quibusdam *Lacuna* dicta, Gorr. Barthol. l. 3. Anat. c. 11.

PHILYPOSTROPHOS, φιλυπόστροφος, significat omne id, quod morborum reversionem & recidivam facere solet. Hippp. 1. Prorrh. c. 3. t. 13. Coac. t. 348.

*PHIMOSIS, φίμωσις, Vide *Paraphimosis*.

PHIONITIDES, naturales dicuntur inimici, qui sese mutuò persequuntur ad mortem, ut ciconia ranas, felis mures, aranea bufones, &c. Dorn. Rul. & Johns. in Lexic.

PHLASMA, φλάσμα, pro θλάσμα, Jon. *Contusio*, *Contusum*, *Collisio*, quemadmodum & φλάω, pro θλάω, contundo. Vide *Contusio*. Adde Foës. p. 656.

PHLAVROS, φλαῦρος, *vitiosum* significat, ità ut ubique in malam significationem acceptum apud Hipp. legatur 6. aph. 52. 2. de R. V. I. A. t. 50. c. 3. t. 33. l. 1. Epid. c. 2. t. 80. 3. de fract. t. 17. Vide Foës. d. l. Dieter. n. 899.

899. Linden. verò exponit per non bonum sive *malum incipiens*. Ex. IV. §. 92.

PHLEBION, φλεβίον, *venula* dicitur. Diminutivum à φλὲψ, de quo p. infrà Hippoc. 4. aph. 79. Jung. Dieter. n. 903.

PHLEBODONODES, φλεβοδονώδης, vox habetur apud Hipp. peregrina, nova & adhuc valdè dubia, cum alii legant φλεδονώδης. Occurrit verò 1. Prorrh. c. 3. t. 9. & Coac. t. 20. ubi vide Gal. Com. ad loc. prim. qui exposuit per agitata & distenta vasa sanguinea propter magnum sanguinis fervorem & effervescentiam febrilem. Verùm C. Hofm. in notis ἀνεκδότοις ad Gal. loc. cit. existimat legendum esse φλεδονώδεα, quod significat ægros delirantes scil. in somnis. φλεδόνες enim sunt *nugæ, ineptiæ* & φλυαρίαι, quam vocem & Linden. retinuit, nobisque etiam vero similior videtur. Quod verò in quibusdam exemplaribus MS. etiam φλεγματώδεα legatur, nobis planè ad textum non quadrare videtur; quamvis Jonston. ad d. Coac. text. retinuerit. Plura vide apud Foës. Oec. p. 657. Erot. On. p. 118. & f. 119. a.

PHLEBOPALIE, φλεβοπαλίη, Democrito dictus fuit arteriarum motus. Nam φλὲψ generaliter venas & arterias complectitur. Verùm Foës. p. 658. ad hunc locum Erotiani animadvertit, potius legendum esse φλεβοσαλίαν, aut φλεβοσαλεύειν, quasi *venarum agitationem* & fluctuationem. At verò non video tantum vitium, cum φλεβοπαλία facilè per licentiam Græcam fingendi nova vocabula & per derivationem à πάλλω, salio, vibro, excusari & declarari possit; præsertim cum in statu p. n. hujusmodi arteriarum saltus evidentissimè conspiciatur in anerrismate, ubi non tàm fluctuatio, quàm vibratio & concussio arteriæ notari potest.

*PHLEBORRHAGIA, φλεβοῤῥαγία, vocatur Hippocr. ἡ ῥῆξις τῶν φλεβῶν *ruptio venarum*. 4. de R. V. I. A. t. 86. Gal. in Com. ad h. l.

*PHLEBOTOMIA, φλεβοτομία, communiter & usitatissimè Latine dicitur *Venæ sectio*, vel *Sanguinis emissio* per venam Scalpello divisam vel incisam facta. Gal. l. 11. M. M. c. 1. Remedium Chirurgicum notissimum & frequentissimi usûs, sæpiùs etiam præter necessitatem, imprimis præservationis gratiâ. Refertur inter generosa & universalia præsidia, valetque primariò ad deplendam copiam, scil. turgentem & urgentem, secundariò ad alia quoque in qualitate aut motu sanguinis vitia. Jung. Dieter. n. 900. Jessenii Judicium de Sang. V. S. miss. cum annot. nostris. Verùm hoc remedium acerrimè impugnare, non fuit veritus Helmont. de febrib. c. 4. quamvis rationibus non adeò validis, uti quidem sibi visæ fuerunt, quas hoc loco examinare non concedit instituti ratio. Præter hanc receptam significationem vox φλεβοτομία & verbum φλεβοτομεῖν sumuntur vel pro quavis *divisione venarum* p. n. & violentâ v. g.

l. 4. Epid. circa fin. quamvis non videam, quid obstet, quò minus de artificiali *Venæsectione* explicari debeat locus ille: vel pro multiplicatione venæ alicujus majoris in ramos plures & surculos, l. de Venis. XXVI. 6. Vide Foës. d. l.

PHLEBOTOMUS, φλεβότομος, vocatur *instrumentum Chirurgicum*, quo fit *Venæ sectio*, communiter duplex hactenus fuit receptum; unum, quod vernaculè Flitte dicitur, & pulsu celeri per digitum facto venæ intruditur, quemadmodum in scarificationibus vulnuscula infligi solent; alterum, quod hodièque receptius & fortassis commodius securiusque, Italis *Lancetta* dictum, quo vena pungitur cum levi incisione. Debent verò hæc scalpella probè asservari, ne inquinentur, aut veneno inficiantur, unde gravissima oborta esse mala ex Historiis constat.

PHLEDONODES, φληδονώδης. Vide *Phlebodonodes*.

*PHLEGMA, φλέγμα, *Pituita*, Latinis dicitur. Olim à veteribus inter humores quatuor naturales relata, humor frigidus & humidus in corpore existens hyeme potissimum excedens, Gal. c. de nat. hum. t. 40. & alibi. Verùm cum commentum hoc veterum hodièque exoleverit, per φλέγμα vel *pituitam* intelligitur humor crudus, aqueus, excrementitius vel naturaliter vel p. n. in corpore genitus & collectus. Quò pertinent *Mucus* narium, *Saliva*, *Phlegma ventriculi* & *intestinorum*, Charlton. Ex. Physiol. VII. §. 6. Sylv. l. 2. Pr. M. c. 23. §. 213. seqq. quamvis significatio hujus vocabuli Græci non respondeat cum ejus derivatione & etymologiâ, siquidem præ se fert etymon hoc φλέγμα accensionem, utpote à φλέγειν, descendens. Vide Dieter. n. 904. In arte destillatrice & Chymiâ *Phlegma* dicitur liquor destillatus spirituoso & inflammabili liquori contradistinctus. Schröd. l. 1. c. 3. Specialissimè verò in opere lapidis Philosophici *phlegma* vocatur aqua Mercurii prima, substantia media, in quâ principium lapidis est, scil. ejus dissolutio, nec intrat cum eâ, quamvis se invicem complectantur naturæ nexu, de quo plura vide in Theatr. Chym. Vol. III. p. 730. seqq.

PHLEGMATIAS, φλεγματίας, Hipp. idem est, quod φλεγματικὸς aliis sive *Phlegmaticus*, aut *Pituitosus* scil. ex hypothesi de quatuor humoribus, h. e. qui temperamento ex sanguine crudo frigido & humido præditus est, & *Cholerico* opponitur. Hipp. de A. L. & Aq. LV. 11.

PHLEGMAGOGUS, φλεγμαγωγὸς, epitheton purgantium quorundam medicamentorum, quæ pituitam educere per alvum creduntur, inter quæ agaricus, cnicus, turbith. &c. referuntur. Vid. Lang. l. 2. ep. 18. Morell. de materiâ medic. cl. 2. purgant.

*PHLEGMASIA, φλεγμασία, vel idem, quod φλεγμονὴ, *Inflammationem* significat, vel febrem inflammationi alicui conjunctam. Gal. c. 1. aph. 7. Castell. Linden. Ex. IV. §. 17. 25. Le-

25. Legitur aliàs apud Hippoc. 3. de morb. XV. 4.

PHLEGMONE, φλεγμονὴ. Vide *Inflammatio.*

PHLEGYROS, φλεγυρὸς, *ignitus*, veluti ardens, aut incensus. Galen. in Exeg. voc. Hipp. Foës. p. 661.

PHLEMELIA, φλιμέλια, vel idem sunt, quod κέδματα, de quo vide suprà *Cedma:* vel latinè *flemina* dicuntur, & vocantur tumores circà talos, qui labore viæ oboriuntur. Vide Keuchen. ad Samon. p. 280.

PHLEPS, φλὲψ, Latinè vocatur *Vena.* Utroque vocabulo Veteres comprehenderunt *arterias* & *Venas* propriè dictas, teste Gal. c. 6. in 6. Epid. t. 2. & c. 2. de iis q. in med. n. 28. Verùm recentiores contradistinguere solent, per *venam* propriè intelligentes vas sanguinem ad cor refluum continens. Et numerantur hodièque primariæ tres: *Vena Pulmonalis,* per pulmonis parenchyma diffusa, olim Arteria venosa perperam dicta. *Vena Cava,* quæ per totum corpus ramos suos dispergit: & *Vena Portæ,* quæ saltem per organa tertii vel infimi ventris sive abdominis divisa est. De quibus videantur Anatomici, & in specie Barthol. libello 1. Anat. c. 1. seqq. Proprium est *venarum* sanguinearum, ut habeant *valvulas* in pluribus locis, hoc est, membranulas in internâ cavitate venarum occurrentes, impedientes sanguinis recursum ad partes, admittentes verò profluxionem ad Cor. Vide *Valvula.* Aliàs & *Venæ* vocabulum aliis vasis sanguinem non vehentibus tribuitur, ut: *Venæ Lacteæ, Venæ Lymphaticæ,* verùm minus propriè. Rectiùs *vasa* vocantur. In Metallifodinis *Venas* vocari illa loca subterranea, ubi ipsa minera metallica habetur continuata, patet ex Rul. & Johns. Lex. Chym.

* PHLIA, φλιὰ, Latinè *Postis*; & φλιαὶ, *postes*, sive ligna, axes utrinque firmantia, aut firmamenta, quæ suculas utrinque dispescunt & continent, uti exposuit Gal. c. 4. de artic. t. 51. Pertinet ad instrumenta Chirurgica. De hoc vocabulo plura vide apud Foës. p. 661. Legitur & apud Hipp. 3. de artic. t. 49. & 4. t. 55.

PHLIBO, φλίβω, idem, quod θλίβω, *premo*, unde compos. ἐκφλίβω, exprimo, apud Hippoc. l. de Loc. in Hom. XV. 5. 6. quamvis Linden. retinuerit ἐκθλίβω. Foës. d. l.

PHLOGIAO, φλογιάω, verbum Hipp. usitatum, significans *exardesco*, inflammor. l. 2. de Morb. LXIV. 8. l. de morb. sacr. XVI. 38.

PHLOGINON, φλογινὸν, Latinè *flammeum,* Epitheton collyrii liquidi vel illitionis, apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

PHLOGISTOS, φλογιστὸς, dicitur de omni eo, quod *flammam concipere* potest. In specie de Sulphure Hipp. dixisse statuit Helmon. Tum. Pest. §. Hippocr. rediv.

PHLOGMOS, φλογμὸς. Vide *Flamma.*

PHLOGOIDES, φλογοειδὴς, *flammæ speciem* vel colorem repræsentans, vel potius à flammâ excitatus rubor. Legitur apud Hippocr. l. 3. de morb. VII. 14.

PHLOGODES, φλογώδης, significat *flammeum*, incensum. Usurpatur de colore faciei intensè rubente apud Hipp. 1. Prorrh. c. 2. t. 33. & Coac. t.7. & 624. Vide Foës. p. 662.

PHLOGOSIS, φλόγωσις, olim idem fuit, quod φλεγμονὴ. Sed hodièque significat potius quamlibet *incensionem* & fervorem, sive φλογώδη διάθεσιν, *dispositionem flammeam* etiam absque tumore, Forest. l. 1. Chirurg. Obs. 4. Schol. Dieter. n. 905. Talis fervor quandoq; subitaneus & momentaneus Scorbuticis solet esse familiaris, de quo apud Matth. Martin. de Scorbuto §. 261.

PHLOTRON, dicitur species fluxus ex coostro generatus. Rul. & Johnson.

PHLUS, φλὺς, vel φλόος, item, φλεὼς, *lanuginem* significat. Hipp. l. de int. aff. XXXIIX. 6. ubi *Cortex* Latinè redditur. Vide Foës. p. 661. Adde Casp. Hofm. Com. ad Gal. LL. de U. P. n. 431.

PHLYCTÆNÆ, φλυκταίναι, item φλυκταινίδες, sunt *pustulæ* in summâ corporis planicie enascentes à tenui sanie cuti subtentâ, eamque suâ salinâ tenui acrimoniâ erodente & pungente. L. 2. Progn. t. 60. l. 2. Epid. s. I. 5. Dicuntur & φλυκταινίδια. Coac. t. 402. Inde φλυκταίνωσις, pustularum eruptio 3. de fract. t. 74. & φλυκταινοειδὲς χρῶμα, color corporis pustulosus, vel corpus pustulosum, lib. 2. de morb. mul. IX. 7. Vide Foës. p. 663.

*PHLYCTIDES, φλυκτίδες, idem, quod *Phlyctænæ*. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXIIX. 5.

PHLYDAO, φλυδάω, id est, *humector* Hippoc. de morb. sacr. XV. 20. unde φλυδαρὸς, *humidus*. Galen. in Exeg. voc. Hipp.

PHLYSIS, φλύσις, *eruptionem in cute* significat ex humoris alicujus excrementicii abundantiâ. Gal. d. l. à verbo φλύζω, *scaturio*, erumpo, l. 2. Epid. Foës. d. l.

*PHLYZACION, φλυζάκιον, *pustulam* bullæ in modum erumpentem significat, ab igne excitatam in cute, idem, quod φλυκταίνα. Occurrit apud Hipp. Coac. t. 114. & 4. de R. V. I. A. t. 63. Foës. d. l.

PHOBEROS, φοβερὸς, sumitur ab Hippoc. activè & passivè, in illâ significatione notat *horrendum* ac metuendum, Coac. t. 416. In hâc significat *timidum*, perterritum, & de ægro dicitur l. 6. Epid. s. VIII. t. 45. Vide Foës. p. 663.

PHOBETRON, φόβητρον, *terriculamentum* significat, quod metum injicit Hippoc. l. de morb. sacr. quamvis in edit. Linden. non occurrat.

PHOBOS, φόβος. Vide *Metus*. Dieter. n. 906.

PHOCA, φώκη, nomen piscis *Cetacei*, vulgò *Vitulus marinus* dicti, cujus descriptio cum usu in cibis & medicinâ habetur apud Aldrov. l. 1. de Cetis. c. 10. Meminit & Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. & 37. t. 10. de S. Fac. §. Coagulum, & l. 1. de C. M. S. L. c. 2. in fin.

PHOCÆNA, φώκαινα, est etiam nomen piscis *Cetacei*, qui aliàs *Tursio*, item *Porcus marinus* dicitur, ad *Delphinos* pertinens, cujus historiam cum

cum usu in cibis & medicinâ, vide apud Aldrov. d. l. c. 8. Ejus Anatomen vide in Ephem. N. Cur. A. III. O. 20.

PHODES, *Phoides*, φῶδες, φωΐδες, idem, quod φαύσιγγες. Vide suprà *Phausinges*. Legitur apud Hippoc. Coac. t. 318.

PHOENICINOS, φοινίκινος, Lat. *puniceus* color dicitur rutilus, qui & *phœniceus* vocatur, & habet exuperantiam ruboris, qualis est color fructuum palmæ arboris non admodum sole incoctorum. Elephantiasis quoque vocatur νόσος φοινικίνη, *morbus phœnicius*, vel quia in *Phœniciâ* aliisq; orientalibus regionibus grassatur, vel à colore rutilante. Hippoc. l. 2. Prorrhet. in fin. Vide Foës. pag. 663. Est & nomen Emplastri φοινίκινον, quod aliàs *Diachalcitis* aut *Diapalma* in Dispensatoriis vocatur. Gorr. in def.

PHOENICITES, φοινικίτης, lapis dicitur à figurâ, quam habet similem fructui palmæ. Dioscor. vocavit ἰουδαϊκὸν, l. 5. c. 155.

*PHOENICUROS, φοινίκουρος, vide *Ruticilla*.

*PHOENIGMOS, φοινιγμὸς, Latinè *Rubificatio*, *Rubefactio*, estque ruboris per medicamenta in cute excitatio, Cutis Rubor. Pertinet huc *Dropax* & *Sinapismus*. Meminit Gal. l. 7. meth. med. c. 4. Ipsa medicamenta quoque vocantur φοινιγμοὶ. Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 4. s. 9. c. part. 2. c. unic. Aliàs *Rubificatio* quoque dicitur de *Rubedine* productâ in processu lapidis Philosophici Th. Chym. Vol. II. p. 302. seq. III. p. 41. 289. IV. p. 952, &c.

PHOENIX, φοῖνιξ, æquivocum est. Vel enim significat *Palmam* arborem, de quâ superiùs in PA, vel etiam aliam plantam arvensem loliaceam. Gorr. Vel avem significat, num veram, an fabulosam, non est hujus loci dirimere. Legatur de hoc Aldrov. l. 12. Ornith. c. 28. Vel est nomen Collyrii τραχωματικοῦ, apud Aëtium. Gal. l. 4. de C. M. S. L. cap. 7. ubi *Phœnix Apollonii* vocatur. Vel Spagyricis dicitur *Phœnix* quinta ignis essentia, vel *Lapis Philosophicus* celebratissimus. Rul. & Johns. Adde Teatr. Ch. Vol. IV. p. 447. & Vol. V. p. 401.

PHOETAO, φοιτάω, apud Hipp. significat *prodire*, egredi. Dicitur de Urinâ, l. 7. Epid. L V. 19.

PHOLCOS, φολκὸς, dicitur Lat. *Strabo*, qui laborat *Strabismo*, sive cui obliqua oculorum est acies. Vide *Strabismus*. Gorr.

PHOLETER, φωλητὴρ, qui se abscondit, *Latebricola*, qui libenter latitat, amans solitudinis, à φωλεὸς, *latibulum*, lustrum. Hinc verbum φωλεύω, *occulto*. Linden. Ex. XI. §. 155. Pertinet ad Melancholiæ species.

PHOLIS, φολὶς, *squamam* significat. Hinc φολὶς χαλκοῦ, squama æris. Hipp. l. de Visu III. 8. Erot. On. pag. 120. idem quod λεπὶς.

PHOLLICODES, φολλικώδης, significat *fungosum, laxum*. Legitur & φολλιδώδης, quamvis fortassis mendosè. Usurpatur de tumoribus, & habitu corporis laxiori, l. 4. Epid. XI. 5. XIX. 11. Vide Foës. p. 664.

PHONASCI, φωνάσκοι, dicebantur olim ii, qui vocis exercitio magno utuntur, uti ſunt tragœdi, comœdi, præcones. Gorr. Forreſt. l. 15. Obſ. 32.

PHONE, φωνὴ, Latinè *Vox* dicitur, eſtque effectus vocalium inſtrumentorum, quæ ſunt *Larynx*, hoc eſt, principium aſperæ arteriæ cum ſuis cartilaginibus & muſculis ad eas pertinentibus. Deſcribi poteſt, quòd ſit ſonus animalis à glottide ex percusſione reſpirati aëris ad animi conceptus explicandos productus. In homine *vox* illa eſt *articulata*, & dicitur *ſermo*, loquela, oratio, Græcè λόγ☉. De *voce*, & inſtrumentis ad vocem pertinentibus, ſcripſerunt Gal. de voc. inſtr. diſſect. Aquapend. de Voce. Adde Barthol. l. 2. Anat. c. 11. aliique. De *Vocum* differentiis vide etiam Foëſ. p. 672. ſeq.

PHONOS, φόν☉, communiter *cædem* vel *homicidium* ſignificat, ut & ſanguinem cæde profuſum, aut cadaver: in quâ poſteriori ſignificatione acceptum legitur apud Hipp. l. 2. de morb. LXXI. 9. Jung. Linden. Ex. XIV. §. 131. φονικώτατοι πυρετοὶ, febres maximè lethales leguntur. l. de Criſib. II. 5. Foëſ. p. 664.

PHORA, φορά. Vide *Latio*.

PHORBE, φορβὴ, *pabulum* ſignificat. Vide ſuprà *Pabulum*. Legitur apud Hipp. l. de ſuperfœt. XIII. 3. à verbo φέρβω, paſco. Foëſ. p. 665.

PHORGANODES, φοργανώδης, *laxum* & *apertum* ſignificat, diciturque de orificio uteri aperto & ad conceptum idoneo, Hipp. l. 2. de morb. mul. LVII. 9. ubi ab aliis legitur φαρκιδώδης. Vide Foëſ. d. l.

PHORIMOS, φόριμ☉, epitheton eſt aluminis, quod aliàs *Alumen Roche* in Offic. dicitur. Gorr.

PHORINE, φορίνη, *cutem* vel *corium* ſignificat, diciturque de pelle ſuillâ, apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 102.

PHOROS, φορὸς, Lat. *ferax*, *fertilis* dicitur, uſurpaturque de fœminâ ad conceptionem pronâ, Hipp. l. 1. de morb. mul. XXI. 20.

PHORTICOS, φορτικὸς, vocatur homo gravis, *moleſtus*, *odioſus*. Hipp. l. de Medico l. 29. Dicitur quoque de aliis rebus *oneroſis*. d. l. III. 2. IV. 9.

PHORYNO, *Phoryſſo*, & *Phoryo*, φορύνω, φορύσσω, φορύω, idem, quod φύρω, φυράω, *ſubigo*, miſceo, macero. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. c. 5. & l. de Sterilib. XI. 36. Vide Foëſ. d. l.

PHOS, φῶς. Vide *Lumen*, *Lux*. φῶς quoque dicitur circulus ſubniger, qui papillam ambit. Et Oribaſius ſcribit medium transverſariorum, quæ in *Nilei machinamento* ſunt, vocari φῶς, quod aliàs *Plinthium* appellatur, Gorræus.

PHOSPHOROS, φώσφορ☉. Latinè *Lucifer*, terminus aliàs Aſtronomicus notans Veneris Aſtrum antè exortum Solis conſpicuum, quemadmodum idem dicitur *Heſperus*, quando occaſum Solis ſequitur. Eſt verò etiam nomen *Collyrii*, quod aliàs *Diacrocu* dicitur, & deſcribitur à Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. & Ægin. l. 7. c. 16. vide *Diacrocu*.

PHOXI-

Phoxinus, φοξινὸς, nomen *pisciculi fluviatilis*, ad *Fundulos* & *Gobitas* pertinentis, cujus mentio fit apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 10. & 32. Duæ enim species recensentur: *Lævis*, & *squamosus*. Jul. Alex. *Mordilapides* vocat l. 15. Sal. c. 7.

* **Phoxos**, φοξὸς, dicitur is, qui p. n. *acuminato* & fastigiato est *capite*, ita ut utrinque depressæ appareant frontis eminentiæ, aut etiam occipitis, Gal. l. de ossib. c. 1. l. 9. de us. p. c. 17. & c. 1. in 6. Epid. t. 3. Vid. Foës. p. 664. Jul. Alex. l. 3. sal. c. 4. C. Hofm. C. in Gal. de U. P. n. 693. seq.

Phragmos, φραγμὸς, dicitur ab Anatomicis totus dentium ordo atque acies Gorr. Lat. *Sepes*. Linden. Med. Phys. l. 2. c. 13. §. 24.

Phrasium viride, id est, *Flos æris*. Rul. & Johns.

Phrazo, φράζω, Lat. *significo*, denuncio, indico. Dicitur de signis futurum aliquod indicantibus, Hipp. 2. aph. 5. idem, quod σημαίνω. Vide Dieter. n. 907.

* **Phrenes**, φρένες, Lat. *Præcordia*. Hipp. & aliis antiquis medicis vocabatur *Diaphragma*, de quo in lit. DI. Vide Diet. n. 908. Unde & venæ ad illud excurrentes dictæ sunt *Venæ Phrenicæ*, Barthol. libell. 1. c. 5. arteria *Phrenica*, libell. 2. c. 5. h. e. *Diaphragmatica*.

* **Phrenitis**, φρενῖτις, licet generali etymi significatione omnem mentis emotionem videatur denotare, usus tamen apud veteres & recentiores obtinuit, ut saltem vocabulum hoc acciperetur de delirio continuo cum febre acutâ, & inflammatione internâ cerebri & meningum ejus conjuncto. Gal. l. 1. c. 1. Prorrh. t. 1. Hinc & Celsus l. 2. c. 1. *insaniam febricitantium* vocavit. Poterit verò ita accuratius definiri: *Phrenitis* est delirium perpetuum vehementius cum febre acutâ, pervigilio, furore, risu, clamoribus, aliisque vehementioribus symptomatibus, pro majori videlicet minorive causæ morbificæ benignitate aut malignitate, proveniens ab inflammatione meningum cerebri per sanguinis acrioris & ichorescentis effervescentiam immoderatam & impetuosiorem ejus affluxum, cum impedito refluxu est stagnatione obortâ, spiritum quoque animalem in substantiâ cerebri incendente & tumultuariè agitante. Quod si verò cerebrum ejusque meninges per consensum saltem afficiatur, παραφρενῖτις, Latinè etiam *Paraphrenitis* à plerisque dici solet; quamvis non semper observatum fuerit, uti patet ex Gal. l. 5. de L. A. c. 4. ubi agitur de *phrenitide* ex inflammatione Diaphragmatis. Plura & accuratiora de hoc affectu videantur apud Willis tr. An. Brut. P. II. c. 10. A Latinis quoque introductum est vocabulum *Phrenésis*, quasi sit Gr. φρένησις. Videatur Diet. n. 909.

Phrice, φρίκη. Vide *Horror*. φρικώδεις πυρετοὶ, *febres horrificæ*, sive cum horrore invadentes, 1. Epid. c. 1. t. 25. Foës. p. 667. C. Rejes C. El. q. 68. n. 11. Vide *Querquivera*.

PHRONESIS, φρόνησις, propriè *prudentiam* significat. Sumitur tamen ab Hipp. pro sentiendi virtute vel *sensu*, potissimùm tactûs. Hipp. l. de morb. sacr. IIX. 12.

PHRONTIS, φροντὶς. Vide *Cura*.

PHRYCTE, φρυκτὴ, Latinè *Fricta* simpliciter, & intelligitur *Resina Colophonia*, ad differentiam liquidæ sive *humidæ*, quæ ὑγρὰ dicitur. *Fricta* verò vocatur, quod torreatur aut uratur, ut docet Dioscor. l. 1. c. 93. Meminit verò φρυκτῆς. Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Adde Foës. p. 668.

PHRYGANON, φρύγανον, significat *sarmentum, virgultum aridum* vel surculum exuccum. Unde & *Cremia* dicuntur, quasi ad cremandum apta. Occurrit apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XCIII. 11. 15. 16. Vide Foës. p. 667.

PHRYGIUS, φρύγιος, vocatur *lapis* quidam, in Phrygiâ & Cappadociâ occurrens, vel gleba pumicosa, pallida, modicè gravis, non solida, intercedentibus albis segmentis. Aliqui pro *Lyncurio* vendunt; alii pro *Belemnite*. Vim habet exiccandi, adstringendi, & cicatricem inducendi. Gorr. Meminit Gal. l. 6. de San. tu. c. 12. & l. 9. de S. Fac. §. *Phrygius*. Dioscor. l. 5. c. 141. Chiocc. Mus. Calceol. sect. 3. p. 385. Crudum esse acerrimum; ignitum verò dare præsentaneum oculis remedium, scribitur in Theatr. Chym. Vol. I. p. 87.

PHRYNOS, φρῦνος, vide *Rubeta*.

PHTHARTICOS, φθαρτικὸς, idem, quod δηλητήριος, *deleterius*, lethalis, φθοροποιὸς; Diciturque de venenis *deleteriis*, eorumque facultatibus, Gal. l. 5. de S. Fac. c. 18. in fin. Cui opponitur ἀλεξιτήριος, Gorr.

PHTHEINAS, φθεινὰς, dicitur de *morbo tabifico*, qui tabem ex defluxione ad pulmonem excitat. Hipp. l. de Glandul. X. 1. idem, quod φθινώδης, de quo p. p.

*PHTHEIRIASIS, φθειρίασις, *morbus pedicularis*. Vide *Pediculus*

PHTHENXIS, φθέγξις, à Lat. *Loquela*, à φθέγγομαι, *loquor*. Nomen occurrit apud Hipp. l. 2. Epid. s. VI. 11. Verbum 5. aph. 5. φθεγγώδης διάθεσις dicitur Hipp. *periculosus affectus* multorum sermonibus illustris, vel clamoribus aut ejulatu plenus, l. Præception. VI. 14. adde Foës. p. 653. Diet. n. 892.

PHTHINODES, φθινώδης, *Tabidus*, Lat. dicitur à verbo φθίνω, *tabesco*. Usurpatur de ægris & de morbis tabem conjunctam habentibus. Vide Foës. p. 654. Dieter. n. 895. seq.

PHTHINOPORON, φθινόπωρον. Vide *Autumnus*. Diet. n. 893.

*PHTHISIS, φθίσις, Latinè *Tabes* dicitur, accipiturque communiter vel latè pro omni corporis aut partis extenuatione, macritudine & consumtione, & ita coincidit cum vocab. *Atrophia*. Rul. & Johns. in Lex. Vel propriè & strictè φθίσις vocatur corporis *tabes* & *consumtio* colliquativa cum tussi, sputo purulento, aliisque symptomatibus, proveniens ab ulcere pulmonum, vel etiam alteriùs visceris nobilioris sanguinei, sanguinis dispositionem ulcero-

ulcerosam & lixiviosam supponente. Legantur, præter veteres, ex recentioribus Willis Pharmacop. Rat. P.II. sect. 1. c. 6. Sylv. Pr. Med. L.4. tract. 4. Christ. Benettus Theatr. Tabul. Barbettte, L.3. P. M. c.2. Dicitur & φθόη. In hujus causâ, ex acido præternaturali deducendâ, hodieque nonnullos Doctores sibimetipsis & aliis imponere, & ex falsâ hypothesi ægris acria & alcalica commendare, cum præsentissimo vitæ periculo, remedia, docuit me experientia.

*PHTHOE, φθόη, idem, quod φθίσις, Diet. n. 898. Legitur apud Hipp. 7. aph. 78.

PHTHOIS, φθοῖς, *pastillus*, *placenta* dicitur Græcis, contractè φθοῖς: Legitur apud Hippocr. in Spur. ad l. 1. de morb. mul. III. 11. 26. 30. l. 2. LXXXIIX. 9. 10. Inde Diminutivum φθοΐσκος, *pastillus*, *trochiscus*, quod legitur d. l. 1. LXXX. 8. c. 45. & l. 2. LXXXVII. 3. adde Foës. p. 655. seq.

PHTHORA, φθορά, generaliter *corruptionem* significat; Hippocrati verò idem, quod ἀποφθορά, & *abortum*, hoc est, foetus imperfecti ejectionem. Vide *Abortus*.

PHTHORIOS, φθόριος, dicitur de medicamentis abortum sive φθορὰν promoventibus: Alio nomine *Ecbolia*, ἐκβόλια, dicuntur. Gorr. Castell.

*PHTHOROPOEOS, φθοροποιὸς, idem, quod φθαρτικὸς, *deleterius*. Vide *Phthar-ticos*. Adde Jul. Alex. Not. in Gal. l. 2. de Antidot. p. m. 783.

PHUSCA, φοῦσκα, videtur respondere Latino *Posca*, si Æginetæ descriptionem attendimus; siquidem ex aceto & aquâ paratur. Ab Aëtio tamen potus ita dicitur, in quo ebur aliquandiu maceratum ceræ instar emollescit, ut flexile in quodcunque opus tractetur, l. 3. c. 80. 81. citante Gorræo.

PHYCIS, *Phycen*, φυκὶς, φυκὴν, nomen *piscis saxatilis*, de quo vide Aldrov. l. 1. de pisc. c. 8. adde Linden. Ex. V. §. 36.

PHYCOTYCHE, φυκοτύχη, nomen est Emplastri, ad omnia ulcera, præsertim in ano vel sede, commodi, apud Aetium, notante Gorræo.

*PHYGETHLON, φύγεθλον. Vide *Panus*.

PHYLACTERIOS, φυλακτήριος, olim dicebatur amuletorum & remediorum magicorum præbitor, teste Keuchen. in proleg. ad Sammonic. p. 68.

PHYLLON, φύλλον. Vide *Folium*. Apud Hipp. etiam strictiùs accipi videtur pro herbis & foliis hortensibus condimentariis l. 2. de morb. XXIX. 8. XXX. 7. adde Foës. p. 668.

PHYLLOTROGES, φυλλοτρῶγες, vocantur *oleribus victitantes*, & ita μικροτράπεζοι tenui victu utentes. Lind. Ex. XVI. §. 166.

*PHYMA, φῦμα, Lat. *Tuberculum* generaliter dicitur omnis tumor p. n. erumpens, præsertim in exteriori ambitu corporis, vel alicujus partis, à causâ internâ proveniens. Deducitur à φύομαι, è terrâ nascor. Comprehendit igitur abscessus, pustulas,

 ulcera,

ulcera,&c. Vide Foeſ. d. l. & Dieter. n. 911. Strictè verò glandularum inflammationes mox erumpentes & ad ſuppurationem tendentes ſignificat. Gal. l. 2. de art. cur. ad Glauc. c. 1. & Ægin. l. 3. c. 22.

PHYNON, φῦνον, nomen eſt *Collyrii* apud Celſ. l. 6. cap. 6. citante Gorræo.

PHYRAMA, φύραμα, generaliter omnem *maſſam miſtam*, & ſubactam liquoreque maceratam, à φύρω, miſceo, quod idem eſt ac φορύνω, de quo ſuprà. Præſertim verò *farina aqua macerata* & ſubacta in panificio, φύραμα dicitur. Specialiter tamen hoc quoque nomine venit genus quoddam *Ammoniaci thymiamatis*, ita dictum, quod cum terrâ, arenis & calculis miſtum ſit. Gorræus.

PHYSA, *Phyſodes*, φῦσα ἢ φύση, φυσώδης. Vide *Flatus*.

PHYSEMA, φύσημα, præter communem ſignificationem, quâ idem ferè notat, quod φῦσα, *flatum*, inflationem, tumorem flatulentum, peculiariter quoque hoc vocabulum tribuitur *reſinæ piceæ*, quæ πιτυίνη vocatur à Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 12. l. 2. c. 3. & 10. l. 3. c. 4. l. 7. c. 3. adde J. Alex. in not. ad Gal. d. l. 2. c. 3.

PHYSICA, φυσικὴ, quid ſignificet, ex Philoſophicis patet, videlicet eam ſcientiam, quæ corporis naturalis, quâ naturalis, eſſentiam, cauſas & affectiones explicat. Hinc & *Phyſicus* dicitur Philoſophus naturalis, Gal. in pr. com. ad Hippoc. de nat. hum. qui nullum naturæ opus velit intactum relinquere. l. 11. de U. P. c. 18. princ. Nihilominus uſus quoque obtinuit, ut & Medici vocentur *Phyſici*, quatenus omnia in naturæ utilitatem dirigere debent.

PHYSIGRA, φύσιγγα, vocatur *caulium exortus*, & maximè pars ejus concava. Gal. in. Exeg. voc. Hipp. Erotian. On. p. 108. b. Gorr.

PHYSINX, φῦσιγξ, *fiſtulam* vel canalem concavum ſignificat, caulem cavum vel *ſcapum*. Hipp. aliquoties uſus l. de fiſtul. II. 1. 2. 7. 8. vide Foeſ. p. 670.

*PHYSIOGNOMIA, φυσιογνωμία, dicitur ars, quæ de hominis naturâ judicat ex externo habitû corporis. Unde & illa ſigna, ex vultu & facie deſumpta, vocantur *Phyſiognomonica*. Hanc artem integro volumine expoſuit Joh. Bapt. Porta l. de humanâ *Phyſiognomiâ*. Huic arti nimium attribuiſſe Paracelſum, paſſim ex illius ſcriptis conſtat; quemadmodum & Crollium de Signaturis. Enimverò licèt non penitus rejicienda videatur, quam & Gal. aliquoties commendavit v. g. l. 2. de Temp. c. 6. l. 5. de Hipp. & Pl. decr. c. 5. l. quod a. m. ſ. temp. corp. c. 7. in multis tamen quoque eſſe fallacem, experientia ſatis ſuperque hactenus docuit.

*PHYSIOLOGIA, φυσιολογία ἢ φυσιολογικὴ vel idem eſt, quod Phyſica, vel ſpecialiter in Medicinâ ea dicitur pars miniſtra, quæ explicat tres res ſecundum naturam, puta Sanitatem, Cauſas ejus, & Accidentia, in rebus naturalibus corporis humani fundatas. Videantur paſſim Inſtitutioniſtæ

tutionistæ recentiores, & in specie Dogmata Nostra. Part. I. p. 13. seqq.

*PHYSIS, φύσις. Vide *Natura*.

PHYSTE, φύσῃ, dicitur *massa non subacta*, saltem nonnihil irrigata, nondum verò exactè intrita, aut non multùm subacta. Linden. Ex. XVI. §. 153.

PHYTALIA, φυταλία, vocatur *postrema hyemis pars*, sic dicta à veteribus, quòd eo tempore insitiones optimè fierent. At φυταλιὰ locus est vitibus, aliisque arboribus consitus apud Hom. Gorræus.

PHYTANE, φυτάνη, vocatur Hipp. *plantandi* vel serendi *tempus*. Gal. in Expos. voc. Hipp.

PHYTEUTERION, φυτευτήριον, *plantarium*, vel surculorum in terram plantatorum congeriem significat. Legitur apud Hipp. de nat. puer. XXIV. 1. XXV. 2. 11. Foës. p. 671.

PHYTICE, φυτικὴ, vocatur *anima vegetativa*, & quæ cum Brutis nobis communis est. C. Hofm. Com. in Gal. de U. P. n. 1144.

PHYTOLOGIA, φυτολογία, Schrödero dicitur pars Pharmacologiæ, quæ agit de vegetabilibus & plantis, l. 4. in princip. φυτὸν enim plantam significat.

PHYXIMOS, φύξιμος, quasi φεύξιμος, qui effugi vel vitari potest. Usurpatur ab Hipp. de morbo benigno & ad salutem vergente l. de intern. aff. II. 9. Sumitur & activè de eo, quod mala fugare potest. Φύξιμος βωμὸς, ara salutis, vel asylum, ad quam confugitur securitatis gratiâ. Foës. pag. 669.

PIALOS, πίαλος, aut πιαλέος, *pinguis*. Hipp. l. 2. de morb. mul. XXV. 11.

PIANTERIA, πιαντήρια, dicuntur *edulia, quæ pinguefaciunt*, & obesum reddunt corpus. Hipp. l. de L. I. hom. XL. 2. à verbo πιᾶναι pinguefacere: quod legitur l. 1. de morb. mul. LXXVII. 2. adde Foës. p. 506.

PIAR, πίαρ, *pingue*, vel *pinguedinem* significat, idem, quod πῖαρ aut παρὸν. Legitur apud Hipp. l. de nat. puer. XXI. 7. XXXIII. 7. l. 2. de morb. mul. LXXXV. 14. l. de Ulcer. XI. 3. Foës. d. l.

PIEIROS, πιειρὸς ἢ πίηρος, *pinguis*. Legitur de facultate Hipp. l. de nat. puer. XXIII. 22. XXXIII. 2. 3.

*PIA *mater* dicitur membrana tenuior, μήνιγξ, cerebrum immediatè involvens, ad differentiam exterioris & crassioris, quæ dura dicitur. Vide *Durus*. *Mater*.

*PICA, κίσσα, κίττα, æquivocum est. Primò significat avem, è corvino vel cornicum genere: cujus historiam & varias species cum usu, vide apud Aldrov. l. 12. Ornith. c. 11. seqq. Schröder. l. 5. cl. 2. n. 68. Deinde est nomen morbi, qui & *Malacia*, μαλακία, item *Picatio*, κίττωσις, dicitur: estque appetitus depravatus & vitiosus rerum ad nutritionem ineptarum, aut certè incongruarum, vel quoad quantitatem, vel qualitatem, cum languore, anxietate & quandoque deliquio animi, proveniens à miasmate quodam inexplicabili, fermentum ventriculi & nervosas partes afficiente. Affectus fœminis, præsertim gravidis, familiaris. Rarissimè

rissimè masculos quoque infestat. Appetuntur verò varia: acida, acerba, acria, terra, testæ, creta, carbones, imò & aranei, panni veteres, putria coria, & alia à naturâ aliàs aliena & exosa. Vide Dict. n. 113. Eph. N. Cur. A. II. Obs. 209. Viros pro gravidis uxoribus hoc affectu laborasse legitur d. l. Obs. 215. C. Rejes C. El. q. 50. n. 5. Helmontius quidem ad uterum referre conatur, l. de Magn. vuln. cur. n. 162. sed quomodo causa hæc in viros cadet, qui hoc quoq; morbo laborant?

*PICATIO, homonymum est apud Latinos. Vel enim idem significat, quod *Pica*, πίτλωσις, Gal. l. 1. de sympt. caus. c. 3. & 7. *Picaceus affectus* dicitur, Rejes d. l. Vel est nomen remedii, Gr. πίτλωσις dicti, estque species dropacis. Vide *Dropax*. Unde & illi, qui adhibent πιτλωταὶ, *picatores* vocantur, Gal. l. 7. meth. med. c. 7. Adhibetur ad atrophiam tollendam d. l. & l. 14. c. 16. Ceratum διαπίσσης πισσηρὸν sive *picatum* vocat, c. 1. de fract. t. 21. Adde Rolf. O. & M. M. Sp. l. 4. s. 9. p. 2. c. unic.

PICERION, πικέριον, Hippocr. idem est, quod βούτυρον *butyrum*, Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXIIX. 28. l. 2. XII. 31. XIV. 14. 16. Foës. p. 507.

*PICROCHOLOS, πικρόχολος, Hippocr. dicitur *homo amarâ bile abundans*, 2. de R. V. I. A. t. 29. & alibi. Vide Foës. d. l. Transfertur verò etiam ad iracundos, qui iram gravem fovent, qui & πικροὶ, *amarulenti*, & ὀξύθυμοι vocantur Hipp. d. l. t. 44. πικρόχολοι τὰ ἄνω sunt illi apud Hipp. qui in superioribus partibus, puta in ventriculo, bilem coacervant, & quibus inediam molestissimam esse scripsit d. l. t. 29. Gal. in com. ad h. l.

*PICROS, πικρὸς. Vide *Amarus*. *Picrocholos*. *Hiera*. Aliquando etiam pro *acri* sumitur. Ità πικρὸν piper dicitur, & πικρότης vini non ejus amaritudinem, sed acrimoniam denotat. Lind. Ex. X. §. 116.

PICUS, πελεκὰν, ξυλοκόπος, δρυοκόπος, nomen avis, quæ arbores rostro tundit & perforat; cujus historiam, species, & usum in cibo tradit Aldrov. l. 12. Ornith. c. 30.

PIESMA, πίεσμα, dicitur *retrimentum* quodlibet post expressionem relictum. Dicitur & ἐκπίεσμα. Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. l. 1. c. 8. l. 3. c. 1. l. 13. M. M. c. 15. Jul. Alex. in not. ad h. l. Vocatur aliàs & ἀπόθλιμμα. Adde Foës. p. 506.

*PIESTER, πιεστὴρ, πιεστήριον. Vide *Prelum*.

PIESTRON, πίεστρον, vocatur *instrumentum Chirurgicum*, quo usus Hipp. ad contundenda ossa capitis in extrahendo fœtu mortuo. Latinè *Piestorium*, aut *Contusorium* redditur ab interpretibus. Legitur l. 1. de morb. mul. XCVI. 4. Dicitur aliàs ἐμβρυοθλάστης. Gal. in Ex. voc. Hipp. Adde Foës. p. 507. Vide *Embryothlastes*.

PIETAS, εὐσέβεια, caput virtutum, & anima medicinæ meritò habetur. Lind. Ex. II. §. 17. Rectissimè verò negavit Gal. veram *pietatem* consistere in hecatombis sacrificandis, aut aliis preciosis suffumigiis; sed in notitiâ propriâ & eruditione aliorum,

rum, quid sit vera sapientia, bonitas, &c. l. 3. de U. P. c. 10. Clarius expressit laud. Linden. Ex. III. §. 8. *Pietatis* exercitium consistit cùm in vero cultu Dei, tùm in fideli executione muneris suscepti. Et per hanc Medici se Deo gratos, hominibus charos, actisque operibus prosperos, inclytos, opulentos, beatos reddunt §. 3.

PIGMENTARIUS, μυρεψός, μυρεψὸς, *ungventorum institor*, qui ungventa vendit. Rhod. ad Scribon. n. 22. *Pigmenta* enim inter medicamenta habentur.

PIGRITIA, *Piger*, ἀργία, ἀργὸς, vide *Ignavia*. *Argos*.

PILA, σφαῖρα, *globulum lusorium* notat, ad corporis exercitia ludicra pertinet: de quo exercitio Gal. integrum conscripsit libellum, de parvæ pilæ exercitio inscriptum. In specie & oculis conferre docet ex Gal. Lind. Ex. VI. §. 48. *Pilæ* quoque vocantur globuli plumbei, qui vi ignis è tormentis exploduntur. *Pilæ* porrò dicuntur vasa, vel lignea, in quibus veteres frumenta contundebant. Rhod. ad Scrib. n. 74. vel pharmaceutica, lapidea, fictilia, ænea, in quibus semina & nuclei teruntur, aliaque diversi generis subiguntur & miscentur; quæ hodieque sub mortariis comprehenduntur. Weker. Ant. Gen. l. 3. c. 49. *Pilæ* aliquando pro *Pilulâ* usurpari, testatur Keuchen. ad Samon. p. 121.

PILARELLA, idem quod *Pelada*. Forest. loc. ibidem citat.

PILARIS *morbus*, vide *Trichiasis*.

PILETOS, πιλητὸς, dicitur *ex lanâ vel pilo coagmentatus*. Dicitur de amiculis, quæ vocantur πιλητὰ κτήματα apud Gal. l. 1. de U. P. c. 13.

PILEUS, πῖλος, πίλημα, *Pileolus*, πίλιον quid sit, notum est. Pertinent quoque ad Pharmaceutica, *pilei delicati*, ἁπαλὰ πιλήματα. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. vide *Cucupha*.

PILI *Zenii*, sunt pili circa caudam leporum nascentes. Dorn. Rul. & Johns.

*PILOPOEETICOS, πιλοποιητικὸς dicitur de κονία sive *Lixivio*, quo *Coactores lanarii* utuntur, ad cogendas & parandas lanas. Πιλοποιὸς enim *Coactiliarium* vel *coactorem lanarium* significat; sive sint pilei, sive aliæ etiam vestes, ex lanâ villisque confectæ, quæ *Coactilia* dicuntur. Foës. p. 508. Gorr. Rhod. ad Scribon. n. 230. C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 883.

PILOS, πῖλος, vide *Pileus*. Pilopœoticos.

*PILULA, καταπότιον, σφαιρίον Lat. etiam *Catapotium* est medicamentum siccum globuli formam habens, quod deglutiri debet integrum ad fallendū amarum & ingratum saporem juxtà proverbium: *Pilulæ* & injuriæ non masticandæ, sed degluttiendæ sunt. Sunt verò *Purgantes* & *Alterantes Pilulæ*: quarum Catalogum & historiam vide in Pharmaceuticis, præsertim Weker. Ant. Gen. l. 1. cap. 44. & Spec. l. 2. s. 38. Morell. Form. rem. l. 1. sect. 3. c. 5. Schröder. l. 2. c. 73. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Dispens. Norimb. & Augustan. Sunt tamen quidam, qui

Catapotia à *Pilulis* distinguunt, & illa de Bolis majoribus exponunt, teste Rhod. ad Scribon. n. 87.

PILUS, θρίξ, in casibus obliquis, & plurali numero, per τ. τειχὸς, τειχες, quid sit, etiam pueris notum est. Controversiam arduam: an in numerum partium recipiendi sint *pili*, nec ne? non est hujus loci ventilare, quamvis non dissimulemus, nobis magis placere affirmativam; Bartholinus verò negativam tueri conatur. l. 3. Anat. c. 1. sed rationibus minus solidis, cum petitionem ejus, quod est in principio, in plerisque committere videatur. *Pili* alii sunt congeniti, alii post-geniti. Dantur & *pili* præternaturales: vide *Trichiasis*. Plura de pilis vide apud Barthol. d. l. adde Dieter. n. 394. vide *Thrix*.

PIMELE, πιμελὴ, *pinguedo*. Vide *Adeps*.

PINDO, h. e. *pilo tundo*. Keuchen. ad Sammon. p. 185.

PILUM, idem quod *Pistillum*: Vide *Pila*.

PINEATUM vocatur medicamentum, quod *nucleos pini* potissimum vel instar basis recipit. Ità *Confectiones pineatæ* sunt Morsuli vel Tabellæ ex *pineis nucleis* paratæ: & *Unguentum pineatum* describitur à Foresto l. 2. Chir. Obs. 9. in Schol.

*PINGUEDO, πιμελὴ, πῖαρ, πίειρον, λίπ@, vide *Adeps*. Adde Barthol. l. 1. Anat. c. 3. quamvis dubius adhuc sim, an suffragium meum tribuere debeam, quòd inter humores retulerit, & è partium solidarum classe removere ausus sit. *Pinguedines Officinales*, quæ & *Axungia* dicuntur, vide apud Schröder. l. 2. c. 32. *Pinguedo mineralis* quid sit, vide in Theatr. Chym. Vol. IV. p. 426. *Pinguedines* per alias *pinguedines* tolli patet ex smegmate Th. Chym. Vol. VI. p. 57. *Pinguedinosa* dicuntur quævis *pinguia*, Rul. & Johns. in Lex.

*PINNA, idem quod *Penna* vel *Ala*, πτερύγιον v. g. *Pinnæ apum*, aquilæ vid. Rhod. in Lex. Scribon. Ita *Pinnæ nasi* vocantur *Alæ* narium, Gal. in def. Barthol. l. 3. An. c. 10. vide *Ala*. *Pinna* Gr. πίννα est etiam species Ostraceorum vel Testaceorum, cujus descriptionem & usum in cibis vide apud Aldrov. l. 3. de Exang. c. 76. Junge Chiocc. Mus. Calc. s. 1. p. 46.

PINODES, πινώδης, *sordidus*. Idem quod αὐχμηρός. Dicitur enim de lanâ succidâ, sive *sordidâ*. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXV. 6. 7. Alias enim & πινῶν vocatur d. l. LXVI. 11. & l. 2. de morb. XIII. 27. XII. X. 12. Derivatur à πῖνος, quod idem ac ῥύπος *sordes*; significat verò & *vinum bordeaceum*, aut quod è sordibus vellerum elutis conficitur. Vide Foës. p. 508. seq.

PION, πῖον, significat apud Hipp. *pingue* & *dulce* cùm in lacte, tum in sanguine. Hipp. l. de nat. puer. XXI. 11. l. 4. de Morb. XXV. 24. l. de nat. mul. XXIX. 104. l. 1. de morb. mul. c. 26. l. 6. Epid. aliquoties. Vide Foës. d. l. πῖον etiam *pinguem* denotat. Diet. n. 685.

PIPERINÆ *Thermæ* in Helvetiâ, quarum descriptionem legere licet apud Hildan. Oper. p. 657. seqq.

Pipisco, πιπίσκω significat *propino*, potui exhibeo. Hippoc. l. de Loc. in hom. XXXIII. 11. XXXIV. 2. XXXIIX. 9. 11. &c.

Piscis, ἰχθὺς: vide *Ichthys*. *Echeneis*.

Piso, idem quod *Mortarium*. Keuchen. ad Samon. p. 185.

Pissanthos, πίσσανθος. Vide *Orthopisse*. Lat. picis flos.

Pissasphaltos, πισσάσφαλτος *Pissaphaltum* bituminis genus est, aut nativum, quod Epiri ad Apolloniam gignitur; ita dictum, vel quod naturaliter mixta sit bitumini pix, ut scribit Plinius, l. 24. H. N. c. 7. vel quod bitumen oleat ut Dioscor. tradit, l. 1. c. 100. Aut factitium mixtum pici bitumen, quod pro Mumiâ venditant, ut est apud Schröder l. 4. cl. 2. n. 396. l. 5. cl. 1. n. 23.

Pisselæon, πισσέλαιον, dicitur *oleum picinum*, compositum est medicamentum ex pice & oleo mixtis, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 3. & l. 2. c. 1. Verùm aliis idem est, quod πίσσανθος, sive *pix liquida*. Gorr. Schröder d. l.

Pisse, πίσση, latinè *pix*, Est fluxus ex accensis tædis, vel pars resinosa ex arboribus, per senectutem nimiâ pinguedine quasi strangulatis: de quâ videatur, Schröd. l. 4. cl. 2. n. 397. Πίσσα ἡδυντὴ, hoc est *pix condita aromatibus* & suaveolens aliquoties legitur apud Hippoc. l. 1. de morb. mul. LXIII. 17. CXXIII. 17. 18. & l. 2. LXXXIV. 7. Vide Foës. p. 510. Aliàs *pix* quoque πισσάειν vocatur Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 3.

Pisseros, πισσηρὸς, epitheton Ceroti, quod ex cerâ, oleo rosato & pice aridâ componitur. Latinè *Ceratum picatum*; item *Tetrapharmacum*, cujus aliquoties meminit Hipp. l. 2. de morb. mul. XXXIIX. 15. LVI. 17. 3. de fract. t. 3. 23. & 2. de artic. t. 47. adde Foës. d. l.

Pissoceros, πισσόκηρος, vocatur *crusta alveorum* & tectorium, ceræ veluti initium, estque secundum operis apum veluti fundamentum. Gorr.

Pissosis, πίσσωσις vel πίττωσις. Vide *Picatio*.

Pistare, id est, *contundere*, Rul.

Pistos, πιςὸς, æquivocum est apud Græcos pro diversâ derivatione. Si à πείθω & πίςις, *fides*, deducitur, significat *fidus*, fide dignus. Si vero à πίνω *bibo*, idem est ac πότιμος, *potabilis*, & dicitur de medicamentis fluidis & *potabilibus*. Lind. Ex. XIII. §. 323.

Pisum, πίσον, inter legumina pertinet, & cum fabis habet cognationem. Gal. l. 1. de Al. fac. c. 21. Bruyerin. de re cibar. l. 7. c. 2.

Pistillum, ὕπερος, & ὕπερον 1. de artic. t. 15. Vide *Hyperos*, *Cercis*.

Pithecoides, πιθηκοειδὴς, *simiæ formam habens*, dicitur de animalibus *simiæ* confinibus, quæ Gal. ad Anatomicas exercitationes elegit, ut & *simias* ipsas, l. 6. An. adm. c. 3.

Pitheros, πιθηρὸς, idem quod πιεῖρος, id est, *pinguis*. Usurpatur ab Hippocr. de terrâ *pingui* l. de A. L. & Aq. LVII. 4.

Pithex, πίθηξ, Lat. *Simia* dicitur animal quadrupes, homini maximè simile; cujus descriptionem tradidit cum usu Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 5.

Pittosis, πίτλωσις, vide *Picatio.*
*Pituita, φλέγμα, vide *Phlegma.*
*Pittina, πιτυίνη, vide *Physema.*
Pitylisma, πιτύλισμα, dicitur *gesticulatio manuum*, unde & verbum πιτυλίζω, *manibus gesticulor*, quod refertur inter corporis exercitia à Gal. l.2. de san. tu. c.10. Deducitur à πίτυλ@, quod propriè significat strepitum vel sonum aquæ remo percussæ. Foës. p.510.
Pityocampe, πιτυοκάμπη, vide *Eruca.*
Pityriasis, *Pityron*, πιτυρίασις, πίτυρον, vide *Furfur.*
Pix, πίσσα, vide *Pisse.*
Placenta, μάζα, vide *Massa, Maza*, æquivocum est apud Latinos. Vel enim denotat propriè varias eduliorum species, subactas ex caseo, lacte, melle, farinâ &c. de quibus Gal. l. de bon. & mal. succ. c.4. Vel in Anatomicis *Placenta* appellatur rotunda illa massa, tempore graviditatis in utero occurens, quæ infinitis acetabulis constat, & *Hepar uterinum* vocatur; cujus historiam vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. l.1. c.36. Harv. de gen. anim. Addit. 5.
Placus, πλακοῦς ἢ πλακοῦς vocatur *panis crustaceus*, placenta crustacea, siquidem Græcis πλάκες *crustæ* dicuntur. J. Alex. l.8. Sal. c.9.
Placitis, πλακῖτις, est species *Cadmiæ* factitiæ, in fornacibus crustarum modo concretæ. Gorr. vide *Cadmia.*
*Pladarotes, πλαδαρότης *affectus palpebrarum* internæ partis, in quâ molliuscula corpora lævia maximè decolara oboriuntur. Gal. l. Introd. c.15.
*Plados, πλάδος, dicitur omnis *humiditas superflua*, quæ partem aliquam languidam & flaccidam reddit. Hipp. l.1. Epid. c.2. t.11. adde Gal. in com. 2. de R.V.I.A. t.34. 3. de fract. t.19. & alibi. Inde & verbum πλαδᾶν, *nimio humore diffluere*, l. de A.L. & Aq. XXV. 11. & Adjectivum πλαδαρὸς, *humidus*, mollis, *laxus* præ nimio humore, & de variis rebus dicitur: de carnibus, l. de int. aff. XLIII. 3. de sputo, l.1. de morb. mul. XXV. 4. de dejectionibus 3. de R.V.I.A. t.7. de ulceribus, Castell. & Gorr. Aliquando & *insipidum* significat, præ nimiâ scil. humiditate. l. de vet. med. XXIV. 26. XXVII. 6.11.14. adde Foës. p.511.
Plaga, πληγὴ, Latinum accipitur latè pro *omni morbo*, & strictè pro morbo externo, & vi quâdam inflicto.
*Plagulæ, σπλῆνες, σπληνία vocantur *Splenia*, h.e. panni linei & pulvini, vel medefacti, vel compacti, vel cerato aliquo imbuti. Suntque firmamenta fasciarum, quæ ὑποθεμίδες dicuntur, in fracturis aut luxationibus, quæ os repositum & confirmatum continent, prohibentq; inflammationem. Hipp. 1. de fract. t.32. & cap. 3. de iis q. in medic. t.11. *Splenia* quoque dicuntur *linteola oblonga* ut & Emplastra magis, quàm lata fronti imposita & deligatione firmata ad mitigandum dolorem, aut alium quempiam usum Keuch.

ad

ad Sam. p. 89. 90. Legitur & in Græco πλιντέος l. 2. de Morb. XIIX. 12. Junge Foëſ. Oec. p. 579. ſeq.

PLANCUS, λειόπυς. Vide *Lejopodes*.

*PLANETES, πλανήτης *erraburdus*, vagus, *erro*. Uſurpatur ab Hipp. de morbis, & in ſpecie de febribus nullum certum periodorum ordinem habentibus. 3. aph. 22. & alibi. Vide Foëſ. p. 511. & Dieter. n. 686.

PLANETÆ aliàs Aſtronomis dicuntur ſtellæ, ut ex illorum ſcriptis addiſcendum. Eorum nomina à Chymicis quoque translata eſſe ad metalla, patet ex horum quoque monumentis, v. g. *Sol Auro* tributus, *Luna Argento*, *Venus Cupro* &c. de quibus ſingulis in ſuis locis & literis propriis.

PLANIPEDES, λειόποδες idem quod *Planci*, vide *Lejopodes*.

*PLANTA, apud Latinos homonymon eſt, vel enim reſpondet Græco φυτὸν; vide *Phyton*; vel Græco πεδίον, vide etiam ſuperius *Pedion*.

*PLANITIES, πεδίον dicitur de ſoleâ, ſive *plantâ pedis*. Vide *Pedion*.

PLATÆ, πλάται idem ſunt, quod ὠμοπλάται *ſcapulæ, ſcoptulæ*, & legitur ap. Hipp. l. de loc. in hom. XI. 3. ſeqq. adde Foëſ. p. 512. Vide *Omoplate*.

PLATAMON, πλαταμὼν vocatur petra è mari prominens lubrica, lævis. Gal. in Ex. Voc. Hipp. Foëſ. d. l.

PLATEA, Ant. πελεκὰν nomen avis fluviatilis roſtro cochlearis formam habente, vide *Pelecanus*. Lang. ejus induſtriam laudat l. 2. ep. 2.

PLATIASMOS, πλατιασμὸς Gorræo dicitur vitium oris: cùm, eo nimium diducto, ſermo malè promitur.

PLATYOPHTHALMON, πλατυόφθαλμον cognomen *Antimonii* ſive ςίμμεως, ſed fœminæ, quod propriè ςίβι, dicitur. Nomen inditum, quod à mulieribus ad comparandam oculis gratiam uſurpatur. Gorr.

*PLATYSMA, πλάτυσμα non ſolùm de *Lato muſculo* uſurpatur, vide *Latus*: Verùm etiam, quicquid in latum extenditur, hoc nomine venire poteſt. Ità in Chirurgicis *linteum latum*, cui Emplaſtrum illitum eſt, πλάτυσμα appellatur. Gal. l 4. de C.M.P.G. c. 14. Ità Aëtius l. 9. c. 48. *laminam ferream* vocat πλάτυσμα σιδήρου, notante Gorræo.

PLATYS, πλατὺς, vide *Latus*. πλατεῖαι quoque vocantur *Lumbrici lati*. For. l. 21. obſ. 26. in Schol.

PLAUTUS, idem quod *Plancus*, h. e. pedes planos habens λειόπυς. Caſp. Hofm. ad Gal. l. de U. P. n. 137.

*PLECHAS, πληχὰς aliis & πλιχὰς, Vide *Greſſura*.

PLECTANE, πλεκτάνη *plicam, plexum* & complicaturam ſignificat. Legitur apud Hipp. l. de Venis XXI. 2 de venis capillaribus, aut ſurculis minoribus. Et verbum πλεκτανοῦσθαι h. e. *inſtar cirrhorum diſpergi*, de venarum plexurâ intricatâ in hepate d. l. XXV. 12. πλεκτάναι quoque dicuntur cornua uteri. Vide *Ceræ* & *Polypi brachia* & cirrhi, Lat. *flagella*, quibus adhæret. Vide *Polypus*. Foëſ. p. 512. Linden. per *amplexabula* reddidit. Ex. V. S. 57. Commodè etiam

Plicæ Polonicæ πλικτάνη applicari posset.

PLECTRUM, πλῆκτρον dicitur *appendix ossis petrosi* oblonga & acuta, quæ propterea *Belenoides*, & *Graphioides* vocatur Gorr. Bartholin. libell.4.c.6. *Linguam* quoq; ut & *Uvulam plectri* nomine insigniri, docet C. Hofm. c. in Gal. de V.P. n. 447.

PLEGE, πληγὴ, vide *Plaga. Ictus.*

* PLEGMA, πλέγμα, *plexus*, idem, quod πλικτάνη. Ità parastatæ variciformes, sive *corpora varicosa* vocantur πλέγμα δικτυοειδὲς, *plexus retiformis* Lang. l. 2. ep. 7.

PLEIAS πληϊὰς πλειὰς, & pl. *Plejades* sidus septem stellarum dicitur in Tauro, quod alias & *Virgiliæ* Latinis dicitur: quarum stellarum occasus pro fine autumni ponitur, apud Hipp. 1.Epid.c.1. t.1. & c.2. t.2. Gal. in comm. Foës. p. 514. Lind. Ex. XI. §.186.

PLEMMYRA, *Plemmyris*, πλημμύρα πλημμυρὶς propriè significat maris *intumescentiam* ex æstu, cum affluit inundans, & accedit. Per translationem verò de *omni humorum abundantiâ* & excessu usurpatum ab Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 40. & Gal. in comm. ad d. l. t. 42. Verbum quoq; πλημμυρέω, *inundo*, legitur l. d. e Sacr. Morb. XI. 9. adde Foës. p. 514.

PLEMNE, πλήμνη dicitur *rotæ modiolus* Hipp. 2. de fract. l. 41. 46. 48. (adde Gal. in comm. ad h. l.) ut & in Mochlic. XXIII. 6. Foës. d. l.

PLENNA, πλέννα, idem quod βλέννα *mucus*, vide *Blenna.*

PLENILUNIUM, πανσέληνος, dicitur, quando Luna Soli è diametro opposita, in totum fulgida apparet, de cujus viribus disserit Gal. l. 3. de dieb. decret. c. 3. seqq.

* PLENITUDO, πλῆθος, πληθώρα, vide *Plethora.*

* PLENUS, πλήρης quid propriè significet, notum est: Opponitur enim *vacuo*, τῷ κενῷ· Per translationem verò etiam dicitur de pulsu, Gal. l. 3. de diff. puls. c. 6. *Plenum* etiam pro *forti*, & *plenius* pro *fortius* accipitur: Gr. ἀδροτέρως· 4. aph. 9. *Plena solutio* morbi vocatur *perfecta* ejus remissio. Lind. Ex. VII. §. 60.

PLEONASMOS, πλεονασμὸς vocatur *excessus in divisione*, vel enumeratione specierum, & differentiarum, Foës. p. 512. quamvis & *omnem redundantiam* significet. J. Alex. annot. in Gal. l. 4. de Hipp. & Pl. decr. c. 5.

PLEONEXIA, πλεονεξία, vocatur *insatiabilis avaritia*, Medico sanè indigna, de cujus vocabuli emphasi vide J. Alex. annot. in Gal. l. de dign. & cur. anim. pathem. propr. c. 9. Vide *Aplestia.*

* PLEROSIS, πλήρωσις, *repletionem* & *refectionem* significat, à verbo πληρόω, quod utramque admittit significationem. Hipp. 2. aph. 11. & 6. a. 39. Jung. Foës. p. 514. Dieter. num. 694. 695.

PLESMONE, πλησμονὴ, *plenitudo*, *satietas.* Diciturque potissimum de ciborum abundantiâ, & opponitur *fami.* Hipp. 2. aph. 4. Significat & *repletionem*, & ità coincidit cum πληρώσει.

ρώσει. 2. aph. 22. Jung. Foëſ. d.l. Dieter. n. 696.

Plestinx, πλέστιγξ, idem, quod νάρθηξ, *ferula*. Gal. in expl. voc. Hipp.

*Plethora, *Plethos*, πληθώρα, πλῆθος. Lat. *Plenitudo*, *Multitudo*, *Copia*. Accipitur communiter, in foro Medico, pro humorum omnium abundantiâ: quamvis minus accuratè; cum hâc ratione à Cacochymiâ non rectè posſit diſtingui. *Plethora* igitur propriè *ſanguinis redundantiam* ſignificat. Lind. Ex. IV. §. 19. Eſtque vel ſecundum naturam, vel præter naturam. Alia *legitima*, ubi ſanguis laudabilis redundat; alia *ſpuria*, in quâ ſanguis cum impuritatibus miſtus excedit: hâc tamen lege, ut copia ſanguinis prævaleat. Præternaturalis alia dicitur, *quoad vaſa* talis; alia etiam quoad vires talis dicitur, quæ corporis functionibus incommodat. *Plethora urgens* & *turgens* vocatur, quæ ſolùm indicat ſanguinis detractionem, vel emiſſionem. Plura vide in Inſtitutionibus, & Dogm. Med. Gen. pag. 181. ſeqq.

Plethron, πλέθρον, *ſextam partem ſtadii* ſignificat. Unde verbum ἐκπλεθρίζειν, curſitare in tàm brevi ſpacio prorſum retrorſumq; in utramque partem, ſine flexurâ: pertinetque inter motiones corporis Gal. l. 2. de tu. ſan. c. 10.

Plevmao, πλευμάω, Jonicè ſignificat *pulmonis vitio laboro*. Hipp. l. 2. de morb. XLVI. 2. vel potius ex pulmonis morbo *tabeſco*. Nam πλεῦμος Gal. idem eſt, ac φθόη, *tabes* in Expl. Oec. Hipp. & πλευμώδης ſignificat *tabidum*. Foëſ. p. 512. ſeq.

*Plevritis, πλευρῖτις, *morbus Lateralis*, dicitur & Parac. *Plevreſis*, latè ſignificat omnem morbum & dolorem lateris alterius, vel utriusque, & qui tali laborant, *Plevritici* apellantur. Strictior verò ſignificatio uſitatior eſt, quando *Plevritis* dicitur dolor lateris punctorius vehementisſimus, cum tusſi, febre acutâ, ſputo, citius vel tardius ſubſequente proveniens, ab inflammatione membranæ coſtas ſuccingentis; ob ſanguinis bilioſi efferveſcentis impeditum per venas ibidem refluxum oborta. Subjectum hujus morbi πλευρά, etiam πλευρὸν, *plevra* h. e. membrana ὑπεζωκὼς, coſtas ſuccingens vocatur. Alia eſt *legitima*, alia *ſpuria*. De hoc affectu plura vide in Practicorum ſcriptis. De vocabulo lege Foëſ. Oec. p. 513. Dieter. n. 690.

Plevron, *Plevra*, πλευρὸν, πλευρὰ vocatur generaliter *Latus*: unde πλευρέων πόνοι, *morbi laterum*, 3. aph. 5. & 23. 5. aph. 65. 6. aph. 5. adde Diet. n. 689. Vide Latus. Strictè verò ſignificant hæc vocabula vel ipſas *Coſtas*, vide *Coſta*. Vel membranam intrinſecus thoracis cavitatem ſuccingentem, cujus deſcriptionem vide apud Barthol. l. 2. Anat. c. 4.

*Plexus, πλέγμα, πλεκτάνη, πλάνη, tribuitur ab Anatomicis diverſis vaſorum ſanguineorum intricatis connexionibus: v. g. *Plexus Choroidis* in cerebro. Vide *Choroides*. Barthol. l. 3. An. c. 6. Hunc negavit Helmont. tr. Jus Duumviratûs n. 32. *Plexus*

 Retifor-

Retiformis, ſive *Rete mirabile*. Barthol. d. l. in princ. Vide *Dictyoides*. *Plexus capreolaris* vel *Variciformis*, vaſorum ſpermaticorum, quæ & *Pyramidalia* dicuntur Rolf. de Part. genit. l. 1. c. 35. Barthol. l. 1. cap. 21. *Plexus glandiformes* tres nervorum. Id. l. 3. c. 2.

PLICA, πλεκτάνη, *Plicatio*, *Plicatura* uſurpatur vel de vitio capillorum Polonis familiari; quando capilli ità in cirrhos contorquentur, ut extricari nullo modo poſſint. De quo affectu legatur Senn. Pr. Med. l. 5. p. 3. ſect. 2. c. 9. Ephem. Nat. Cur. Ann. II. obſ. 52. & in pube muliebri Ann. III. obſ. 220. vel dicitur de oſſium contorſione & compreſſione, citrà fracturam: v. g. *Coſtarum plicatura*. Foreſt. l. 8. Chir. obſ. 6. *Plicatio focilium* brachii. obſ. 8. in Schol. aliorum etiam oſſium tenellorum in pueris. obſ. 9. in Schol.

PLICHAS, πλιχὰς, vide *Plechas*.

PLINTHION, πλινθίον, eſt genus machinamenti, authore Nileo, ad ſimilitudinem tractoriorum quadratorum oblongorum. Figuram exhibet Gorr. Propter formæ quandam convenientiam faſciæ quoq; genus quoddam vocatur *Plinthius laqueus*, qui & *quadruplex circulus* dicitur Gal. de faſc. n. 13.

PLINTHITIS, πλινθῖτις, ſpecies dicitur *aluminis*, teſte Aetio, quæ alio nomine πλακῖτις appellatur. Gorr.

PLOODES, πλοώδης, *fluctuans*, & veluti innatans. Dicitur apud Hipp. de Jugulo firmamento debito carente, 1. de fract. t. 69. Vide Foeſ. in comm. ad h. l. Oecon. p. 515. Erot. p. 94. d.

PLUMA, idem, quod *Penna*, & quidem levior, tenuior. πτίλον.

PLUMACEOLUS, vide *Pulvillus*.

PLUMOSUM dicitur ſpecies *Aluminis*, quæ & *Lapis Amiantus*, vel *Asbeſtos*, vide *Amiantos*. Paracelſus verò etiam ad Salinas portiones in homine productas transtulit, paſſim, in ſcriptis ſuis de Tartaro, & alibi.

PLUMBAGO, μολυβδαίνα, γαλήνη. vide *Molybdæna. Galæna. Lithargyrium.*

PLUMBUM, μόλυβδος. Vide *Molybdos*.

PLURALITAS, dicta olim fuit à Philoſophicis de metallis, ità, ut non ſingulariter vocabulo Metallum uſi ſint, ſed pluraliter: Metalla &c. ad indicandam arctam inter ſe cognationem, quòd omnia ex uno fonte, videl. Mercurio, promanent. Th. Chym. Vol. VI. p. 305. 315.

PLUVIA, ὕδωρ, ὄμβρος, quid ſignificet, ex Phyſicis, imò ex Lexicis trivialibus conſtat. Vide *Imber*. *Aquam pluvialem* eſſe limpidiſſimam ac tenuiſſimam, & magni etiam uſus, teſtatur Ægineta l. 1. c. 50. & præſertim Hippoc. de A. L & Aq. XVII. Schröd. l. 3. c. 3. Fr. Hoffm. in Clav. ad h. l.

PLYMA, πλῦμα, *loturam* ſignificat, h. e. aquam, in quâ aliquid elutum ſit. Legitur apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 123. l. 7. Epid. XXXIX. 22. Hinc πλυτὸν, *elotum*, aquâ maceratum dicitur 2. de art. t. 44. Foeſ. p. 515. πλῦμα σταιτὸς ἐπὶ πυρὶ eſſe *Cereviſiam* noſtram, vult Linden. Ex. VI. §. 9. quamvis locum Hippocr. invenire non potuerim,

tuerim, neque etiam Foës. in expos. vocabulorum, πλῦμα & ςαῖς, allegaverit.

PNEVMA, πνεῦμα, Latinè *Spiritus*. Utrumque vocabulum valdè æquivocum est, plura significans. Græcum πνεῦμα, apud Hippocratem (1.) denotat substantiam quandam aëream tenuem, halituosam vel vaporosam, & ad constitutionem corporis nostri essentialiter pertinentem; quæ Latinè etiam *Spiritus* à plerisque dicitur. l. de Arte XVII. 9. Junge Linden. Ex. XIII. §. 216. (2.) idem significat, quod φῦσα, *Flatus*. l. de Flatibus IV. 7. l. 2. Epid. s. III. 62. (3.) accipitur sæpissimè pro *Aëre* d.l. V. 3. & *vento* l. de Sacr. morb. XI. 7. l. 6. Epid. s. II. l. 24. s. VIII. 20. 23. (4.) sumitur pro totâ *Respiratione*, in aliquot locis; præsertim. c. 1. de R. V. I. A. t. 32. c. 4. t. 34. c. 1. t. 1. Progn. t. 24. Junge Gal. com. ad hæc loca. (5.) pro *difficili respiratione*, uti demonstravit Gal. de diffic. resp. l. 3. c. 12. Adde Foës. p. 515. seqq. Dieter. n. 697. Ita & Lat. vocabulum *Spiritus* easdem admittit significationes. Imprimis verò quando substantiam corporis essentialem denotat, triplex olim *Spiritus* à Galeno introductus fuit, *Naturalis*, *Vitalis*, *Animalis*; Quomodo verò hodieque ad vera artis principia debeant intelligi & exponi, videatur in Dogmat. nostris Med. Gen. P. I. c. 5. dogm. 6. p. 63. seqq. In Pharmacevticis *Spiritus* notat substantiam tenuem, limpidã, vi ignis, ex misto, per artem destillatoriam elevatam: quæ, licet, atomis collectis, adstantis aëris frigore, in liquorem condensetur, nomen non mutat. Eliciuntur ex vegetabilibus, animalibus & mineralibus: suntque vel Simplices vel Compositi. Utrorumque historiam vide apud Schröder. l. 2. c. 81. Rolfink. Chymiæ l. 3. sect. 1. artic. 2. per tot. ut & in Dispensatoriis. Apud Spagyricos & Paracelsicos frequenti quoque in usu est vocabulum *Spiritus*, diversis sub significationibus, plerisque tamen ænigmaticis & parabolicis. Generaliter dicitur principium primum corporum naturalium, instructum facultatibus peragendi curriculum sibi naturâ commissum; vel est substantia subtilissima, vi creationis primùm producta, ac postmodum, vi benedictionis, propagata, cujuscunque rei principium formale, actionum omnium scaturigo. &c. Schröd. l. 1. c. 5. Estque vel *Universalis*, sive *Spiritus Mundi*; vel *Particularis*, *vegetativus*, singulorum corporum sublunarium; qui in vegetabilibus *humor aëreus*; in animalibus *humor radicalis*, vel *calor innatus*, generaliter *Ignis naturæ* dicitur. Th. Chym. Vol. II. p. 104. Apud Dorn. Rul. & Johns. hæ occurrunt acceptiones & descriptiones *Spiritus*. *Spiritus* est aqua solvens è re simplici & acri producta, cum ignei halitûs naturâ. Potissima ejus pars est halitus igneus, mistus tamen parte vaporosâ. Itaque & consistentiam obtinet aqueam. In tali substantiâ specificam vim rei gerit. *Spiritus* ambigit inter aquam & oleum, & ad

 liquorem

liquorem accedit. Itaq; etiam oleum vocatur; præsertim in mineralibus. Et *Spiritus* quidam sunt oleosiores: quidam aquosiores. Aliàs *Spiritus* nominantur etiam exhalationes earũ, sicuti fumi metallici, item stibii, stanni, flos salis, vini &c. *Spiritus animalis* vocatur vis animæ, per quam corpus appropinquat, acquisita similitudine ad cœli proportionem adæquatam & incorruptam. *Spiritus fœtens*, i. e. *sulphur*. *Spiritus* quoque dicitur argentum vivum, à sex corporibus tractum, & in evacuationum aquis consistens. Th. Chym. Vol. I. p. 294. & 426. Aliàs quatuor nonnulli numerarunt *Spiritus*: *Sulphur*, quod habet naturam igneam: *Sal Ammoniacum*: *Argentum vivum*, quod habet *spiritum* aqueum, & vocatur alio nomine *servus fugitivus*. *Auripigmentum* seu *Arsenicum*, quod habet *spiritum* terreum. Th. Chym. Vol. III. p. 276. Rulandus verò septem, imo plures recenset. Verùm Lector curiosus ipsemet, in scriptis Paracelsicorum, & apud Libav. inquirat plures acceptiones commentitias. Nobis enim nec libet, nec licet omnium scrinia compilare.

PNEVMATIAS, πνευματίας idem, quod πνευματώδης de quo p. p.

PNEVMATICOS, πνευματικὸς, *spiritualis*, propriè dicitur. Verùm quatenus πνεῦμα etiam *flatum* significat apud Hipp. πνευματικοὶ dicti fuère Medici quidam hoc cognomine, qui à flatu seu spiritu in corpora subeunte, omnia vel secundum naturam se habere, vel in morbos incidere, censebant. Fortassè Hippocr. aut si quis alius author libelli de Flatibus, huic sectæ occasionem præbuit, cui sese inter Medicos Athenæus & Archigenes imprimis addixerunt. Gorr. Meminit horum Gal. l. 3. de diff. puls. c. 1. & alibi.

*PNEVMATOCELE, πνευματοκήλη, vocatur *Hernia flatulenta*, *ramex ventosus*, quando à flatu fit distentio scroti, vel umbilici. Gorr. Castell. ex Ægin. l. 6. c. 64.

*PNEVMATODES, πνευματώδης, idem, quod πνευματίας vocatur Hippocrati 5. aph. 72. *flatibus distentus*, vel *anhelosus* & suspiriosus ex flatuum distentione, teste Gal. l. 3. de diff. resp. c. 12. adde Foës. p. 520. Dieter. n. 698. Tales dicuntur etiam πνευματούμενοι, c. 3. in 1. Prorrh. t. 72. & Gal. ἐμπεπνευματωμένοι. d. l.

*PNEVMATOMPHALOS, πνευματόμφαλος, vocatur *Hernia umbilicalis flatulenta*, sive à flatu distendente oborta. Gal. in def.

PNEVMATOSIS, πνευμάτωσις vocatur *inflatio ventriculi*, sive flatuum collectio, in ventriculo: cujus generatio petatur ex descriptione Flatuum, vide *Flatus*.

PNEVMENOS, πνεύμενος dicitur Hipp. l. 6. Epid. c. 4. t. 5. *anhelosus*, difficultate spirandi laborans, Foës. in not. ad h. l. & Oec. p. 521. Approbavit hanc expositionem C. Hofm. in notis MS. ad Gal.

PNEVMON, πνεύμων Lat. *Pulmo* vocatur viscus thoracis, cor ambiens, mollissimum & laxissimum, respirationis, ut & vocis instrumentum; cujus

jus visceris structuram meritò admirandam dixit Dieter. n. 699. de quâ videantur Anatomici, & ex recentioribus Barthol. l. 2. Anat. c. 9. Jungatur Willis Pharm. Rat. P. II. sect. 1. c. 1. In Pharmaceuticis *Pulmo vulpis* præ aliis in phthisi maximè commendatur; uti patet ex Dispensatoriis. Vide etiam *Vulpes*. Inter Zoophyta marina refertur. *Pulmo marinus* Gr. πνεύμονες, cujus historiam, cum usu in medicinâ, tradidit Aldrov. de Zoophytis l. 4. c. 3. Jung. Chiocc. Mus. Calceol. sect. 1. p. 86.

PNEVMONICUS, πνευμονικὸς dicitur de medicamentis pulmoni destinatis; quorum historiam vide apud Rolfink. O. & M. Med. Sp. l. 8. sect. 1. c. 1. seqq.

PNEVSTIAO, πνευστιάω significat apud Hipp. *crebrò spiro*, anhelo, frequentem spiritum duco, l. de int. aff. XLVII. 16. l. 7. Epid. X. 40.

*PNIGALION, πνιγαλίων idem, quod ἐφιάλτης, id est *Incubus*, à suffocando ita dictus. Vide *Ephialtes*.

PNIGITIS, πνιγῖτις epitheton cujusdam *Terræ*, quæ colore *Eretriæ* similis, magis nigricans: cujus descriptionem tradunt Diosc. l. 5. c. 177. & Plin. l. 35. c. 16. Verùm quæ sit propriè illa terra, nihilominus nescitur Rul. in Lex.

PNIGMOS, πνιγμὸς, idem, quod πνῖξ. *Strangulatio, suffocatio*. 4. aph. 34. & 4. de R. V. I. A. t. 63. Coac. t. 61. Aliquando & πνίγμα legitur. l. 7. Epid. XIII. 2. L. 4. LII. 11. Foës. p. 521.

PNIGOS, πνῖγος, *æstum pleniorem* & veluti suffocantem significat. Legitur in Hipp. l. 3. Epid. c. 3. t. 6. l. 5. XXXIII. 11. Hinc πνιγώδης strangulationem vel *suffocationem inducens*. c. 2. l. 1. Prorrh. t. 54. 55. Coac. t. 324. Adde Foës. d. l.

PNIX, πνῖξ, *suffocationem* in genere notat, Hipp. 4. aph. 34. Diet. n. 700. & dicitur de *uteri suffocatione*, de quâ vide suprâ *Hystericos*.

POCULUM, ἔκπωμα, Gal. 1. meth. med. 1. quid significet, notum est, videlicet Vas, ex variâ materiâ præparatum, è quo potulenta vel alimenta, vel medicamenta ebibuntur. Olim varia parata fuisse *pocula* medicata, ex ære, ex electro, h. e. auro, & quintâ argenti parte, ex cornibus, ex lignis medicamentosis, constare poterit ex Lang. l. 1. ep. 29. C. Rejes. C. Elys. q. 64. n. 15. Libav. S. A. Ch. l. 1. c. 16. & 18. *Pocula* triplicia constituit, ab usu, Rolfink. videlicet *Necessitatis*, *Hilaritatis*, *Ebrietatis*, O. & M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 74. *Poculum amatorium* est *Philtrum*, de quo suprà.

*PODAGRA, ποδάγρα est *Arthritis pedum*, propriè: vide *Arthritis*. Quamvis vulgò receptum sit, vocabulo hoc abuti generaliter, pro omni Arthritide. Inde verbum ποδαγριάω *podagrâ laboro*, quod legitur apud Hipp. 6. aph. 28. seqq. & adjectivum ποδαγρικὸς d. l. aph. 49. 55. Jung. Dieter. n. 701. ubi plura de hoc affectu lectu jucunda & utilia proposuit. In scriptis etiam Helmontii, de podagræ origine è semine, è stomacho;

macho; cujus character ipsi vitæ Archeo concreditus est, deque ejus remediis legi & inquiri poterunt in Indice. *Podagræ* nonaginta species numerasse olim Æsculapium, patet ex Seren. c. 42. adde Keuchen. in notis p. 249.

PODANIPTRON, ποδάνιπτρον dicitur *vas pro lotione pedum* apud Lang. l. 2. ep. 45.

PODEON, ποδεών, vocatur *extremum utris*, vel quod ex utre propendet, petiolus in utre pendulus, per quem liquor infunditur & effunditur. Legitur apud Hipp. l. de Affect. XXII. 10. adde Foës. p. 521.

PODEX, ἀρχὸς, ἕδρα, idem quod *Anus*. Vide supra in AN.

POECILLON, ποικίλλον, *varians*, sive variis expositum affectionibus: Usurpatur ab Hipp. de hypochondriis 1. Prorrh. c. 2. t. 60. Coac. t. 186. Foës. d. l. ποικίλος *varium* significat; unde & *Acopum* quoddam à varietate *Pœcilon*, ποικίλον, dictum fuit apud Ægin. l. 7. c. 19.

POEOTES, ποιότης. Vide *Qualitas*.

POGON, πωγὼν, vide *Barba*.

POLA, *Polla*, pro *Palâ* antiquos legisse, testatur Keuchen. ad Sam. p. 168.

POLEMIOS, πολέμιος, *inimicus*, adversarius, dicitur de Nimio, quod naturæ adversatur. Hipp. 2. aph. 51. vide Dieter. n. 703.

POLENTA, ἄλφιτον: Vide *Alphiton*, adde J. Alex. l. 8. Sal. c. 9.

POLIOSIS, *Poliotes*, πολίωσις, πολιότης, vide *Canities*.

POLITURA, ξέσις, λείανσις, dicitur artificium rem aliquam nitidam reddendi, expoliendi & lævigandi: item ipsa materia, quâ effectus ille præstatur. Libav. S. A. Ch. l. 1. c. 24.

POLLEN, γῦρις, *farina tritici tenuissima* dicitur, sicut flos siliginis. Vide Gyris, adde J. Alex. l. 8. Sal. c. 9. Tribuitur tamen & aliquando aliis farinis tenuioribus: v. g. *Pollen Thuris* legitur apud Scribon. n. 46. Vide Rhod. in Lex. Scribon.

*POLLEX, ἀντίχειρ, vide *Antichir*.

*POLOS, πῶλος. Vide *Pullus*.

POLPHOS, πόλφος, Latinè dicitur *Bulbus* v. g. ceparum, raphani &c. Alii cibum quendam, ex pulte factum, esse dicunt. Erot. Onom. pag. 96. b.

POLUS, πόλος, vocatur tota capitis rotunditas: quæ etiam *Testa* dicitur. Keuchen. ad Samon. p. 92. Quid verò apud Astronomos *Polus* significet, videatur in eorum scriptis.

POLLUTIO, ἐξονείρωσις, vide *Exoneirosis*. *Gonorrhœa*.

POLYARCHION, πολυάρχιον, nomen *malagmatis* à *Polyarcho* authore: cujus descriptiones habentur apud Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 5. & l. 7. de C. M. S. G. c. 7. Ægin. l. 7. c. 18. Est etiam *Cataplasmatis* nomen apud Aët. l. 9. c. 34. citante Gorræo.

POLYCLONOS, πολύκλωνος, *ramosus*. Gorr. Epitheton artemisiæ.

*POLYCHRESTOS, πολύχρηστος, *ad multa utilis*. Epitheton commendatitium medicamentorum illorum, quæ multis affectibus curandis conveniunt. Suntque eorum non modò genere, sed & specie diversa, & contrariis quandoque viribus prædita.

Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 1. quamvis interdum, nomen hoc hyperbolicè nonullis attributum esse, videri alicui posset.

*POLYCHRONIOS, πολυχρόνιος, idem quod χρονικὸς: vide *Chronicus*, Adde Diet. n. 706.

POLYGALACTOS, πολυγάλακτος, *lacte abundans* dicitur: cui opponitur ἀγάλακτος, *lacte deficiens*. Erot. Onom. p. 19. d.

POLYGRAOS, πολυγράος, idem, quod πολυφάγος, *multivorus*, vorax. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foës. d. l.

POLYEIDÆ *sphragis*, πολυείδου σφραγὶς nomen *Trochisci* olim celebris, ad ulcera diuturna, & contumacia; cujus descriptio habetur apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 11.

*POLYMORPHOS, πολύμορφος, *multiformis*. Ità in specie à quibusdam dictum *os cuneiforme*, sive σφηνοειδὴς.

POLYNOSTOS, πολύνοστος, vide *Nostos*.

POLYOSTEON, πολυοστέον, à quibusdam dicta pars pedis ea, quæ multis ossibus constat, & alio nomine πεδίον appellatur. Gorr.

POLYPHARMACOS, πολυφάρμακος, idem, quod πολύχρηστος, dicitur de medicamentorum facultatibus, ad multa conducentibus. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 1. vel potius de *medicamentis compositis*.

*POLYPHOROS, πολυφόρος, epitheton vini *generosi*, idem significans, quod οἰνώδης: vide *Oenodes*. Linden. Ex. X. §. 111.

POLYPODES, πολύποδες, vide *Asinus*: Dicuntur & *Millepedæ*.

POLYPODITES, πολυποδίτης, epitheton vini ex *Polypodio* facti: cujus descriptio habetur apud Aët. l. 3. c. 60. & 61. citante Gorræo.

POLYPOSIA, πολυποσία, significat multam vel *largam potionem*, non aquæ, sed *vini*, apud Hipp. 7. aph. 7. adde Dieter. n. 704.

POLYPUS, πολύπυς, Hipp. πώλυπος, æquivocum est. Generaliter notat omne animal, quod multos habet pedes. Unde & *Aselli* sive *Millepedæ* dicti πολύποδες, de quibus p. a. Propriè verò ita dicitur animal exangue, molle, marinum, ad *Sepias* pertinens; cujus historiam, cum usu in cibo & medicinâ, prolixè vide apud Aldrov. l. 1. de Mollib. c. 2. Chiocc. in Musc. Calc. s. 1. p. 71. 72. Nimiæ ejus quantitatis meminit & Linden. Ex. V. §. 80. 81. Tropicè verò & per translationem, ob aliquam figuræ similitudinem, *Polypus* vocatur tumor quidam p. n. in naso consistens, carneam veluti substantiam solidam habens, cum multis appendicibus, cujus meminit Hipp. l. de affect. VI. 1. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 3. Ægin. l. 6. c. 25. Scribon. n. 51. Vide Rhod. in Not. ad h. l. Hildan. ep. 61. Nos quoq; in utraq; nare Illustris cujusdam Personæ vidimus *polypum* nasi, & feliciter, operâ Chirurgi manuariâ, adhibitisq; debitis remediis, A. 1673. in Octobri extraximus. *Polypus* verò ita accuratius describi poterit: *Polypus* est excrescentia carnea mollis, laxa, colore varia, in naribus genita; interdum versus palatum; interdum extrorsum vergens, pluribus appen-

dicibus adhærens, proveniens à portionibus nutricii succi vitiosi luxuriantibus & propter solutionem aliquam continui in naribus præcedentem subsistentibus, & in massam carneam concrescentibus. Sunt, qui & in Corde tales *polypos* observari aliquoties statuerunt. Verùm non immeritò Kerkring. suspectos reddidit, existimans, esse solùm sanguinis post mortem congelati & coagulati portiones. Eph. Nat. Cur. An. I. Obs. 31.

POLYSARCIA, πολυσαρκία, dicitur *Carnositas*, sive Excedens corpulentia. Jul. Alex. Not. in Gal. l. 14. meth. med. c. 15.

POLYSCHEDIA, πολυσχεδία, *multiplex divisio*, & multifida sectio vocatur: usurpaturque de varietate dogmatum, vel præceptionum, apud Hipp. de Præcept. X. 17.

POLYSEMOS, πολύσημος, multa significans, *insignis*. Erot. On. p. 19. d. Opponitur τὸ ἄσημος, *nullius momenti*.

POLYSPASTON, πολύσπαστον, dicitur *machinamentum* articulis reponendis accommodum; ita dictũ, quod multis orbiculorum circuitionibus facilitatem præstet. Refertur ad Archimedem authorem. Gorr. Meminit & hujus vocabuli C. Hofm. Com. in Gal. de V. P. n. 479.

POLYSPERMOS, πολύσπερμος, *semine abundans*, ferè idem, quod πολυτόκος, *fœcundus*. Dicitur de animalibus. C. Hofm. d. l. n. 1044.

POMA, πόμα, Latinè *Potus*, *Potio* dicitur, ejusque significatio est nota. Pertinet ad alimenta fluida, quæ solâ infusione & deglutitione absumuntur. Dieter. n. 707. Linden. vocat *Cibum sorbilem*. Ex. IIX. §. 34. Gr. dicitur & ποτὸν, item πόσις. Dantur & *Potiones medicæ*, sive Pharmacevticæ, suntque Medicamenta liquida, quæ bibuntur, atque solâ ferè mixtione liquidorum constant, de quibus Schröder. l. 2. c. 74. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Morell. de form. rem. l. 1. s. 1. c. 3. Suntque vel *Purgantes*, vel *Alterantes*. Confortantes commodè quoque Alterantibus annumerari possunt.

POMAMBRA, quasi *Pomum Ambræ*, dicitur *Odoramentum siccum*, paratum ex suaveolentibus rebus, & in formam *pomi* minoris, vel globuli redactum, cum, vel sine moscho, ambrâ & Zibetho: cujus descriptionem & formulas vide apud Schröder. l. 2. c. 75. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Morell. l. 2. de form. remed. sect. 2. c. 10. Weker. Antidot. gen. l. 1. c. 52. & Spec. l. 2. sect. 48.

POMPHOLYGERON, πομφολυγηρὸν, est nomen Emplastri, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 17. notante Gorræo.

POMPHOLYX, πομφόλυξ, duplicem habet significationem, propriam & tralaticiam. Secundum illam denotat *Bullam*: de quo vocabulo vide suprà, in BU. Secundùm hanc notat medicamentum metallicum, quod in cocturâ æris sursum fertur, & in cameris parietibusque fornacum, bullarum modo tumens, colligitur: cujus historiam & descriptionem lege

ge apud Dioscor. l. 5. c. 85. Gorr. Schröder. l. 3. c. 19. n. 5. Fr. Hofm. Cl. ad h. l. Chiocc. Mus. Calceol. sect. 4. p. 461. Dicitur aliàs *Nil album*, item *Tutia* Arab. Differt à *Spodio*. Ruland. vocat *cinerem metallicum*. Chiocc. æris & cadmiæ *favillam*. Hinc Ung. *diapompholygos* in Officinis prostat; de quo vide Dispensatoria.

POMPHOS, πομφὸς, dicitur *eminentia cutis tumida*, simulque humore redundans & rubicunda. Hipp. l. 2. de Morb. LXVIII. 10. quamvis Linden. ibidem πολφοὶ posuerit; & l. 2. de morb. mul. XI. 5. Adde Foës. Oec. p. 522. seq. Latinè *Papula rubens*. Forest. l. 6. Obs. 41. Schol.

POMUM, μῆλον, idem, quod *Malum*; vide *Malum*. *Poma Hesperidum*, in arte Spagyricâ, quæ dicantur, vide apud Libav. Tom. III. p. 213.

PONDO, *Pondus*, σαθμὸς, σαθμίον, significat quantitatem rei alicujus gravitate determinatam; quemadmodum mensura vasculi recipientis concavitate certâ notatam. Dantur verò quamplurima, & penè infinita *pondera*, pro regionum & consuetudinum diversitate. De quibus videatur, inter antiquiores, Gal. l. de ponder & mensur. & Æginet. tit. eodem. Inter recentiores Sennert. Inst. Med. l. 5. p. 3. sect. 1. c. 3. Dogm. nostr. p. 758. seq. De *ponderibus Spagyricis* Theatr. Chym. Vol. I. p. 485. Vol. III. p. 489. *Pondo* indeclinabile olim additum fuit, ad denotandam differentiam mensuræ. Rhod. in Lex. Scribon. p. 425. *Pondus* sæpè idem significat, quod *onus*, Gr. βάρος. vide *Baros*.

PONEROS, πονηρὸς, *pravum*, vitiosum, malum significat. De cujus vocabuli expositione vide plura apud Foës. p. 523. Dieter. n. 710. Linden. Ex. XIII. §. 267. seqq.

*PONOS, πόνος, vide *Labor*.

PONS, γέφυρα, quid propriè significet, ex aliis petendum est Lexicis. Varolius transtulit in Anatomiam, & hoc nomine insignivit processus quosdam cerebelli globosos, propè vermiformes; quorum descriptionem vide apud Barthol. l. 3. Anat. c. 5.

PONTAGIUM terminus est Paracelsicus, denotans rem mixtam, scil. pontici cum amaro, vel stypticum & ponticum, sicuti in aceto, acacia, & similibus. Par. de Tartar. l. 2. tract. 1. c. 5. in not. & in Fragm. ad h. l.

PONTIFICIUM, ἱερατικὸν, vide *Hieraticum*.

POPANAX, pro *Opopanax*, de quo suprà in OP. Rul. & Johns.

*POPLES, ἀγκύλη ἰγνὺς, dicitur articuli illius, quo os magnum femoris articulatur ossi tibiæ, pars interior, quâ crus flectitur Gal. l. Introd. c. 10. vide *Ignys*.

PONTICUS, epitheton est saporis certi salini, respondentis aquæ marinæ: & denotat sal cum fœculentiâ conjunctum, de quâ ponticâ qualitate plura vide apud Paracels. d. l. Meminit & Willis l. de febr. c. 6. & applicat sanguinis dispositioni acescenti & fœculentæ. *Pontica vina* sunt acida, fœculenta, Tartarea.

Populeon, διὰ αἰγείρου, nomen *Unguenti*, in officinis notisſimi, & ipſis ruſticis frequentisſimi uſus, unà cum *Ung. Dialtheæ*. Ità dictum eſt à gemmis Populi albæ arboris, quæ baſin conſtituunt. Vide Diſpenſatoria. Laudat etiam Lang. l. 1. Ep. 54. *Unguentum populeon*, cum æquâ portione Electuarii purgantis mixtum, & plantis pedum inunctum; purgare corpus, vult Paracelſ. in Conſil. Medicis T. v.

Popularis, ἐνδήμιος, ἐπιδήμιος, vide *Endemius. Epidemicus*, à δῆμος, *populus*.

Porcellio, κυβαρὸς, idem, quod *Aſellus, Millepeda*. Vide *Aſinus*. Lind. Ex. XI. §. 21.

Porcellus, *Porcus*, ὗς χοιρὸς idem, quod *Sus*, Scropha, animal quadrupes notisſimum: cujus hiſtoriam, cum uſu in cibo & medicinâ, prolixè deſcriptam lege apud Aldrov. l. 1. de quadrup. biſulc. c. 36. Bruyerin. de re cibar. l. 13. c. 1. & 2. Tribuitur quoque nomen *Porci* & *Porcelli* piſcibus v. g. *Delphin.* & alii, qui, more porcorum, roſtro terram fodere dicitur. Aldrov. l. 2. de piſc. cap. 69. *Porcus* etiam Gr. χοιρὸς ponitur pro *pudendo muliebri*. Rolf. de part. Genit. P. II. c. 32.

Porcetra dicitur, juxta Pomponium, ſus, quæ ſemel peperit: atteſtante Ingrasſiâ, Comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 230.

Porfiligon, id eſt, *batitura ferri*. Rul. & Johns.

Porfireticum, vel mortarium æneum, aut orichalceum, vel radulam ſignificat. Rul.

*Porocele, πωροκήλη, vocatur *hernia tophacea*, vel calloſa, in teſticulo, aut membrana erythroide concreſcens, inſignis, renitens, dura & inæqualis. Gal. in def. Med. & Introd. c. 18. Ægin. l. 6. c. 63. Gorr. in def.

*Poromphalon, πωρόμφαλον, eſt concretio calli, vel tophi, in umbilico, Gal. in def.

*Poropoeia, πορoποιΐα, vocabulum eſt Methodicorum proprium: & ſignificat exiguorum meatuum, ſive pororum apertionem, Gal. l. 4. meth. med. 4.

*Poros, πόρος, vide *Meatus. Foramen* notat Linden. Ex. V. §. 37.

*Poros, πῶρος, vide *Callus. Tophus.*

Porositas, dicitur de corporibus meatûs exiguos habentibus. Paſſim in ſcriptis Medicorum.

Porphyra, πορφύρα, Latinè *Purpura* dicitur. Propriè ſignificat, inter turbinatas conchas, nobilisſimam, ob ſuccum illum, ſive florem, qui etiam *Purpuræ* nomine venit, nobilisſimum, & ad tingendum præſtantisſimum; unde color purpureus vocatur. De hujus Conchæ hiſtoriâ & uſu, quâ Medico, quâ alio, vide Aldrov. l. 3. de Teſtac. cap. 5. Chiocc. Muſ. Calc. ſect. 1. p. 41. ſeqq. *Purpuram filorum* ſive *Purpuratum filatum*, inter remedia probatisſima, contrà Amentiam, refert Paracelſ. tract. 2. de morb. ament. c. 5. De *purpurâ Græcorum ſcriptoriâ*, *Encauſtum* dicta, lege Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 6.

Tinctura illa *purpurea*, sive color, vocatur eidem *purpurissum*, d. l. c. 3. in fin. *Purpurina Arsenici* est compositio mercurialis rubea, cujus meminit idem l.7. c.26. Latè sæpè sumi *Purpureum colorem*, pro omni eleganti rubro; & ità cum *Phœniceo* confundi, testatur C.Hofm.l.4. V.L. c. 44. *Purpura* quoque præternaturalem habet significationem, diciturque de maculis febrium pestilentialium, *Petechiæ* dictis, Forest. l. 6. Obs.59. adde Schol.

PORPHYRA, πορφύρα, quoque est nomen Emplastri, cruenta vulnera glutinantis, apud Aët. l.15. c. 12. citante Gorræo.

PORPHYRIO, πορφυρίων, vocatur avis quædam, circa fluvios degens, cœrulea, longis cruribus, & rostro purpureo prædita, cujus descriptionem cum usu in cibo, & aliis, vide apud Aldrov. l.20. Ornith. c.28.

*PORRACEUS, πρασοειδὴς, *Prasinus*, dicitur de omni eo, quod colorem porri viridem refert, v.g. bilis *porracea*. Gal. l.2. de temper. c. 6. & alibi, c.5. in 6.Epid. t.14. Excrementa alvi *porracea*, c.2. in Prognost. t. 23. Vomitûs *porracei* d. l. t.39. Vide Foës. p.526.

*PORRIGO, idem quod *Furfuratio*. Vide *Furfur*.

PORRUS dicitur species *Verrucæ*, quæ habet quasdam radices ad extrà, ad similitudinem porrorum, & ità minutim fixa, Forest. l. 4. Chir. Obs.10. in Schol. Meminit & aliquoties Paracels. in script. Chirurg. præsertim verò de ulcerib. &c. cap. 61. vulgò *oculus gallinæ* Germ. dicitur. Adde Walth. Sylv. Med. p.1513.

*PORTONARIUM, vocatur nonnullis primum intestinorum, quod aliàs *duodenum* dicitur. l. de Anat. vivor. inter spurios Gal. Verùm nomen hoc potius competit Orificio ventriculi dextro; siquidem respondet Græco πυλωρὸς, i. e. *Janitor*.

PORTA, πύλη, vel etiam pluraliter *Portæ*, πύλαι, dicitur de hepatis parte simâ, ubi duæ parvæ sunt protuberantiæ, quas *Portas* dixerunt, credentes, per eas omnem chylum, pro sanguificatione, in hepar deferri; verùm hodieque ferè exolevit hæc, de Chyli ad hepar transitu, hypothesis. Vena quoque ibidem exorta, & per viscera abdominis dispersa, *Vena Portæ* propterea vocatur. Vide Linden. l.2. Med. Physiol. c.5. §. 88. seqq. Barthol. l. 1. An. c. 14. *Porta* quoque sumitur pro vulva. Rolf. de part. gen. P. II. c.33. De chymicis *portis* h.e. operationibus propriis, in negotio lapidis philosophici, lege Libav. T.II. Oper. p.131e

POSCA, item *Pusca*, ὀξύκρατον: Vid *Oxycraton*.

POSITIO, θέσις. Vide *Situs*: *Thesis*. Dicitur & *Positura*.

POSIS, πόσις. *Potio*. Vide *Poma*.

*POSTAPPARENS, ἐπιφαινόμενος, Vide *Epiphænomenos*.

*POSTBRACHIALE, μετακάρπιον: Vide *Metacarpion*.

POSTCOENIUM, ἐπίδειπνον h. e. *secundaria cœna*. Dieter. n. 310.

POSTHE, πόσθη, Lat. *Præputium* vocatur glandis, in pene, tegumentum:

tum: cujus extremitas Judæis & Turcis circumciditur. Barthol. l. 1. Anat. c. 24.

*POSTHIA, ποσθία, idem, quod κριθὴ, *Hordeolum*: Vide *Crithe*.

POSTIS, φλιά. Vide *Phlia*.

*POTÆNIA, ποταίνια, dicuntur Hippocr. *recentia*, idem quod τὰ πρόσφατα, occurrit 2. de R. V. I. A. t. 34. l. de nat. mul. XV. 13. XXIX. 63. LXI. 9. l. 2. de morb. mul. XCII. 3. Jung. Foës. p. 525.

POSTPOSITIO dicitur reditus paroxysmi, in febribus intermittentibus, tardior: & opponitur *Anticipationi*: estque species ἐπιδόσεως, & signum, cæteris paribus, declinationis, vel remissionis morbi. Gal. l. 1. de Cris. c. 4. Forest. l. 3. Obs. 26. Schol.

POTABILIS, πότιμος, ποτὸς, πόσιμος, dicitur de omni eo, quod per os hauriri debet. Rul. & Johns. in Lex. vel, quod poculis porrigitur, liquidum, Libav. S. A. Ch. l. 2. c. 1. seqq. ubi magisteria *potabilium* describuntur. *Potabilia* ad generationem Tartari facere, aliquoties scripsit Paracels. in scriptis suis, præsertim in Paramiro, & Paragrano. Loca quærantur in Indice. De *auri potabilis* variis descriptionibus vide Schröd. l. 3. c. 8. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Sunt, qui etiam planè negant. Nos litem non facimus nostram.

POTENTIA, *Potestas*, δύναμις: Vide *Dynamis*.

POTIMOS, πότιμος, vide *Potabilis*.

POTIO, πόσις, πόμα, *Potus*: Vide *Poma*.

POTOS, ποτὸς, adjectivè, idem quod πότιμος, *Potabilis*, de quo p. a. Substantivè verò apud Hippocr. *compotationem* & convivium l. 1. Epid. c. 3. t. 19. & l. 5. XXX. 20.

PRACTICA, πρακτικὴ, dicitur vel *Artis Medicæ exercitium*, vel Authorum scripta, quæ continent descriptionem & modi, & materiæ faciendi Medicinam, quâ pro conservandâ, quâ pro recuperandâ sanitate. Opponitur *Theoreticæ* Medicinæ, quæ tradit præcepta Artis & fundamenta, priùs addiscenda, antequam ad artis exercitium quis sese accingere cupit. *Practicus* quoque dicitur Medicus, quâ curans, quâ conservans sanitatem. *Theoreticus* verò propriè est Professor, qui docet præcepta. Præsupponit igitur *Practica* studium Theoreticum: nec bonus dici poterit *Practicus*, nisi priùs fuerit bonus Theoricus. Dogm. Med. Gen. in prælimin. dogm. 8. p. 9. 10. Dicitur sæpè & *Praxis Medica*. Utrumque vocabulum applicarunt & Spagyrici labori lapidis Philosophici; uti videre est in Theatr. Chym. Vol. IV. p. 2. & alibi.

PRÆCAUTRIX, προφυλακτικὴ, vide *Præservatio*.

*PRÆCEDENS, προηγούμενον, idem quod *Antecedens*. Vide *Causa Proëgumene*.

PRÆCEPTUM, παραγγελία: Vide *Parangelia*.

*PRÆCIPITATIO, dicitur operatio Chymica, ad σύγκρισιν, vel coagulationem pertinens; per quam soluta corpora in præceps aguntur & demit-

demittuntur. Sumitur vel generaliter, pro quavis solutorum, ex menstruis suis, repercussione: eaque est cùm *spontanea*, quando impraegnatum menstruum, nullo addito alio motore, demittit calcem, v.g. spiritus Vitrioli Philosophicus, vel phlegma Vitrioli vulgare, solvens corallia, margaritas, oculos cancrorum; tum *violenta*, cùm, affundendo alium liquorem, solutum petit fundum. Vel specialiter pro *praecipitatione Mercurii*, quâ, per aquas fixatorias & gradatorias liquabilitas Mercurii sistitur, & ex menstruo suo praecipitatur; unde & κατ' ἐξοχὴν *Praecipitatus*, vel *Praecipitatum* dicitur; quamvis pulvis ille ruber Mercurialis, qui vulgò *Praecipitati* nomine venit, nihil minus sit, quàm *Praecipitatum*; cùm fiat evaporatione potius menstrui solventis ad siccitatem. Plura vide apud Libav. l. 4. S. A. Chym. ferè per totum. Alchym. Pharmac. c. 36. Rolfink. Chym. l. 2. c. 4. Fr. Hofm. in Clav. ad Schröder. p. 93. 94. Rul. & Johns. in Lex.

PRAECISIO, περικοπή(?), rectiùs *circumcisio*, est operatio Chirurgica, quae adhibetur in alis, inguinibus, natibus, & ano. Gal. Introduct. c. 18.

*PRAECOGNITIO, πρόγνωσις, idem quod *Praenotio*, dicitur pars Semiologîae, quâ constat Medico de futuro eventu, in utroque statu sanitatis & morbi; quamvis communiter saltem de praenotione futuri eventûs aegrorum acceperint Doctores. Fit verò per certa signa *prognostica*, προγνωστικὰ dicta, quae in homine futuras res denunciant, quâ secundum, quâ praeter naturam; nec sunt alia, realiter, à *diagnosticis*, sed saltem modo considerandi distinguuntur. Plura vide apud Institutionistas, inprimis verò in nostris Dogmat. Med. Gen. Part. III. c. 1. c. 5. & 6. Paracels. etiam barbarè vocat *Prognosticationem*. Differt à *Praedictione*, πρόῤῥησις dictâ, quando verbis vel scripturâ indicatur id, quod scimus de futuro eventu; quae non semper est adeò necessaria, uti *praenotio*. Lind. Ex. XV. §. 149.

*PRAECORDIA, φρένες. Vide *Phrenes*. Gal. l. 6. de Hipp. & Pl. decr. c. 9. A Celso tamen latiùs accipi videtur, pro *Hypochondriis*, aut pro eo, quod utrique hypochondrio interjacet, Barthol. l. 1. Anat. in prooem. & Linden. Ex. IX. §. 35.

PRAECOCIA, πραικόκκια, in specie dicuntur fructûs quidam, sive species *malorum Armeniacorum*: ità dicta à maturitate, quâ Persica & Armeniaca alia antecellunt, ut & bonitate; de quibus Gal. l. 2. de Al. fac. c. 20. Jul. Alex. l. 10. Salut. c. 6.

PRAECURSORES Paracelso dicuntur accidentia & signa futuri, vel imminentis morbi. l. 2. de Tartar. tract. c. 2. c. 1. in Annot.

PRAECUSTODIA, προφύλαξις, idem quod *Praeservatio*.

*PRAEDESTINATIO, terminus Paracelso frequentissimus: & significat idem, quod *Fatum*; de quo suprà, in FA. videlicet imperscrutabilem necessitatem, & terminum fatalem alicu-

alicujus rei, Deo soli cognitum. Paramir. Tract. 3. c. 6. seqq. & alibi passim.

Prædictio, προῤῥησις προδιαγόρευσις dicitur *prænotio* Medici, verbis vel scripturâ patefacta. Vide *Prænotio*. Est quandoque necessaria ad conciliandam fiduciam ægri. Lind. Ex. XV. §. 4. seqq. Diet. n. 719.

Prædivinatio, προθεσμία, idem quod *Divinatio*, *Prædictio*. Gal. l. de const. medic. c. 18.

Præfatio, προοίμιον, est operis, vel scripti alicujus præparatorium, quandoque necessarium. Gal. c. 1. prognost. t. 1. Lind. Ex. XV. §. 10.

Præfocatio, πνὶξ, idem, quod *Suffocatio*: & dicitur de uterinâ suffocatione. Vide *Hystericos*.

Prægnans, κυμὰς, ἐγκύμων, idem quod *Gravida*, fœtum in utero gerens, vide *Cymas*. *Encymon*, *Cyesis*. *Gravida*.

Prægnatio, idem, quod *Imprægnatio*: de quo suprà, in JM. Legitur in Theatr. Chym. Vol. III. p. 163.

Præhumecto, προϋγραίνω. Hipp. 4. aph. 13. Jung. Diet. n. 734.

* **Præincipiens**, προκαταρκτικὸς; vide *Causa*. *Procatarcticos*.

Præludium, terminus Paracelsicus, denotans vaticinationem influxus, vel virtutis Astralis in homines: & meminit Paramir. l. 2. de orig. morb. c. 7. & l. de caduco matricis. §. 4.

Prælum, item *Prelum*, πιεστὴρ, πιεστήριον instrumentum, quo succi exprimuntur, in officinis quoque Pharmacevticis usitatum. De *prelo* pro musto, vide Linden. Ex. X. §. 187.

Præmaceratio, i. e. *maceratio præmissa*. Legitur apud Rhod. in Lex. Scribon. & n. 193.

Præmeditatio, προεξωνκρήνσις, denotat diligens judicium, & singularem prudentiam Medico necessariam; non solùm in rectâ applicatione remediorum, præsertim generosorum & evacuantium, quæ uti magnificè prodesse, ità & apprimè nocere possunt; sed etiam in cognitione & prædictione, circà morbos, instituendâ. De quâ virtute legatur Dieter. n. 721. Linden. Ex. XII. §. 59. Verbum προεξωνκρίνω legitur apud Hipp. 1. aph. 24.

Prenes, πρηνὴς. Vide *Pronus*.

Prænotio, πρόγνωσις. Vide *Præcognitio*.

Præparatio. *Præparatum*. *Præparans*, παρασκευὴ, προπαρασκευή. Vide *Parasceve*.

Præpostere, πάρεργον, vide *Parergon*.

* **Præputium**, πόσθη. Vide *Posthe*.

Præsagium, τὸ προλέγειν πρόῤῥησις, idem quod *Prædictio*. Sumitur & pro ipso signo prognostico. Hinc Rul. Dorn. & Johnst. descripserunt *Præsagium*, quòd sit præcedens aliquod notabile signum rei futuræ historiam, ex quo prophetia sumitur quandoque.

Præscientia, πρόγνωσις; idem quod *Præcognitio*, *Prænotio*.

Præsensio, πρόνοια, πρόγνωσις, idem quod *Prænotio*. Latinis Hipp. interpretibus. Gal. in com. 1. ad prognost. t. 1. & alibi.

Præ-

Præsens, *παρὼν, παρεὼν*, quid communiter significet, etiam pueri norunt. In Medicinâ *οἱ παρόντες*, *præsentes*, qui ægris adsunt, iisque administrant, ex Hipp. 1. aph. 1. Junge Dieter. n. 655. Deinde *τὰ παρόντα* dicuntur status hominis *præsens*, sive secundum, sive præter naturam; cujus cognitio Medico necessaria, antequam de futuro eventu velit prænoscere. Gal. l. 4. de præs. ex puls. c. 11. & alibi. *Præsens auxilium* vel remedium dicitur, quod efficax est, & mox juvat. Et, *præsenti Numine Curare*, proverbialiter dicitur, derepentè, & ferè præter spem, medelam afferre. Keuchen. ad Samon. p. 85.

***Præsepiolum**, *φατνίον*, vide *Phatnion*, *Bothrion*.

Præservatio, *προφυλακὴ*, dicitur de eâ Medici functione, quâ prohibetur aliquid, ne fiat; & opponitur *Curationi*, *τῇ θεραπείᾳ*. Gal. c. 2. aph. 22. Hinc *προφυλακτικὴ*, pars Medicinæ *præservatoria* vocatur, quæ à morbo *præservat* l. 11. meth. med. c. 2. Est igitur pars *τῆς ὑγιεινῆς*: Tuetur enim sanitatem, & providet, humores lentos incidendo, crassos attenuando, multos evacuando, calidos refrigerando, frigidos calefaciendo, mordaces contemperando, (scil. in latitudine sanitatis,) ne morbum gignant. Gorr. Stante hoc principio, omninò hallucinati sunt communiter Doctores, quâ veteres & recentiores, quando *indicationem præservatoriam* etiam in Methodum medendi intruserunt, eamque causæ remotiori opposuerunt. Gal. Art. medic. c. 99. Videantur nostra Dogmata P. IV. c. 3. dogm. 4. pag. 484. seqq. Ità erravit quoque Linden. Ex. XIII. §. 342. quando *præservationem* indicationem morbi fientis, seu, quod in idem recidit, causæ jam agere incipientis, esse dixit. Rectius verò Helmont. scripsit: *Præservatio* est futuri præcautio. tr. de Lithias. c. 7. n. 21. *Præservativa remedia* dicuntur, quæ vitam à suis inimicis & corruptionibus defendunt. Dorn. Rul. & Johns. scil. prohibendo, ne infestent. *Præservativum summum Philosophicum* dicitur Lapis Philosophicus: & has habere qualitates debet, non ut ratione odoris, aut similis cujusdam qualitatis, sed ratione caloris naturalis, confortet & præservet; quod si non fit, res inanis est. Theatr. Chym. Vol. 6. p. 690.

Præsidium, *βοήθημα*, idem, quod *Auxilium*, *Remedium*, *Indicatum*. Occurrit passim apud Authores Latinos veteres, & recentiores.

Præstigiæ, *Præstigiatura*, *γοητεία*, *μαγγανεία*, est Diabolica medendi ratio; quæ omninò abesse debet: qualis est vetularum, sagarum; quam & Gal. l. 6. de Si. Fac. in princ. rejecit. Jung. Diet. n. 683. Non utatur talibus rationalis Medicus, aut Dogmaticus, Galeni exemplum secutus, infamiam, atque artis dehonestamentum veritus, ideò, quod ratione nixum Medicum omninò dedeceant talia; qui, quæ methodo, & rectâ ratione curare potuerit, non aliun-

de (præsertim à Diabolo) ad ea auxilium quærat. Jul. Alex. Not. ad Gal. l. 9. de S. Fac. cap. de butyro Pseudo-Chymici quoque sunt *præstigiatores* & impostores: qualem Guibertum fuisse, scribit Libav. T. III. Oper. p. 233.

*Præter, παρά, vide *Parà*.

Præteritus, προγεγονὼς, quid significet, ex Grammaticâ constat. Præteritorum cognitio dicitur Gal. notitia causarum, quæ morbos inducunt: l. 4. de præs. ex puls. c. 11. Enimverò nimis strictè accipit; cùm & *præterita*, in statu secundum naturam, Medico sint observanda, in Methodo ὑγιεινῇ. *Signa præterita* docet pars Semiologiæ ἀναμνηστικὴ, sive *rememorativa*, ad Diagnosin pertinens.

*Prætextus, πρόφασις dicitur *causa evidens, procatarctica*, & quidem Hipp. vera, quæ occasionem præbet, & dispositionem in corpore inducit, sive inclinationem. Hipp. 2. aph. 41. & 3. aph. 12. aliquando tamen & causam fictam, vel simulatam notat. Gal. c. 2. de fract. t. 62. & 3. t. 46. Junge Foës. p. 539. Dieter. n. 736.

Pragma, πρᾶγμα, vocabulum, pro varia rerum, de quibus usurpatur, natura variis gaudet significationibus. Ità omnem *ægri statum*, & quæ in rem ejus peraguntur, denotat Prognost. c. 1. t. 2. Omnes res & negotia: l. 1. de morb. mul. XXXII. 14. Significat etiam rem vel negotium, de quo impræsentiarum quæritur, & circà quod versamur, institutum 2. de R. V. I. A. t. 40. l. de Steril. XI. 4. Plura vide apud Foës. Oec. p. 525. seq.

Pramnios, πράμνιος, epitheton *vini nigri & austeri* apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXIX. 1. & LXXVI. 8. adde Foës. p. 526. Linden. Ex. X. §. 100. 106.

Prandium, ἄριστον, vide *Ariston*. Plura vide apud Jul. Alex. & alios, qui de re cibaria scripserunt.

Prasia, πρασιὰ, significat *areolam in hortis*, torum quadrangularem, vel alterius figuræ, oleribus serendis dicatam. C. Hofm. C. de V. P. n. 677.

Prasinus, πράσινος, idem, quod *Porraceus*. Vide in PO.

Prassius, πράσιος, nomen lapidis, vel gemmæ viridantis, vilioris turbæ, *Smaragdi Domus*, vel palatium dictæ; quia hic in illâ, veluti inclusus, reperitur. Vide Chiocc. Mus. sect. 3. p. 217.

Prasoides, πρασοειδὴς, vide *Porraceus*.

Prasis, Rul. dicitur *Creta viridis*. Idem fortassis, quod *Prassius*.

*Prasinum viride, *flos æris*.

Pravus, φαῦλος, idem quod *Vitiosus*: Vide *Phavlos*, *Poneros*.

Praxis, πρᾶξις, propriè actionem, & quidem Medicam, hoc loco significat. Sumitur verò communiter pro *Practica*; de quo vocab. paulò superius.

Prays, πραΰς, Jon. πρηΰς, *mitis*, remissior. Dicitur de morbis minoribus. v. g. febres πρηΰες leguntur apud Hipp. l. 1. Epid. c. 2. t. 41. & l. 6. c. 1. t. 29. Suntque eæ, quæ non stipatæ sunt

sunt vehementioribus symptomatibus. Adde Foës. p.527. Ferè idem significat, quod εὐήθης, *Benignus* vel *boni moris*. Comparativus πρᾳότερος, sive πρᾳΰτερος legitur 4. aph. 37. Dieter. n.717.

PRECES, *Precatio*, προσευχὴ, αἴτησις, & hoc vocabulum meritò ad Medicinam referimus; siquidem, & precibus, & venerationi assiduæ locus esse debet apud Medicum, pro obtinendâ divinâ præsentiâ & providentiâ, in rebus Medicis, ad gloriam ejus nominis, ad honorem artis ab ipso creatæ, & ad salutem, denique, ejus operâ utentis, ægri, verbis elegantissimis Linden. Ex.III.§.6.

PREMNON, πρέμνον propriè *stirpem*, *stipitem* & truncum significat. Polluci tn. *extremitatem albi in oculo* vocari πρέμνον, testatur Gorr. in def.

PRENES, πρηνὴς, dicitur Hipp. quod *ad terram reclinat*. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Gorr. Locus est apud Hipp. 1. de fract. l. 3. Vide Foës. p.527.

PRESBYTES, πρεσβύτης, *senex*; vel idem, quod γέρων, *senex*, vel saltem gradu differens, ita, ut πρεσβῦται dicantur in primo senio constituti; γέροντες verò in extremo. Legitur apud Hipp. 2. aph. 39. & 3. aph. 31. Jungatur Foës. Oec. p.527. & Dieter. num. 316.

PRESBYTEROS, πρεσβύτερος, comparativus est vocab. præcedentis, significans *seniorem*. Verùm non semper de senibus sumitur; sed sæpè etiam respectivè applicatur aliis ætate *grandioribus*, quàm priùs fuerant. Ita fœtus grandior dicitur πρεσβύτερος, 4. aph. 1. pueri *grandiores*, 3. aph. 26. adulti. d. l. aph. 27. Vide Dieter. n. 315.

PRESIS, *Presma*, πρῆσις, πρῆσμα: Gal. exponit in Exeg. dict. Hipp. per ἐμφύσησιν, *inflationem*; & approbat Foës. p. 3. & 527. Enimvero non video, quomodo cum verbi origine quadret. Descendit enim à πρήθω, quod significat incendo, inflammo: ut ità potius inflammationem significare deberet; quæ etiam notatio tribuitur in Lexicis, nisi fortassis respexerit Gal. ad effectum; quòd inflammatio, vel incensio in cute etiam bullas & vesicas excitet.

PRESMUCHUM, *Presmukis*, id est *Cerussa*. Rul. & Johns.

PRESSORIUM, idem quod *Prælum*, *Torcular*, piestron. Dorn. Rul. & Johns.

PRESSURA, θλῖψις, idem quod *Compressio*; Ita θλῖψις στομάχου, pressura Stomachi, sive *compressio*, legitur apud Gal. de puls. ad tyrones, à copiâ molestâ assumtorum alimentorum. *Pressura gentium* dicitur Paracelso, morbum quoq; comprehendere Gallicum, l. 3. Chirurg. magnæ c. 4. fin. *Pressus* etiam sæpè ponitur pro impressus. Vid. Rhod. in Lex. Scribon. p. 427.

PRESTER, πρηστὴρ, æquivocum est. Vel enim significat partem colli exteriorem, quæ, per iram incensa, tumensque inflatur, ut author est Pollux, notante Gorræo. Vel est nomen serpentis venenosi; Cujus descriptio habetur apud Aldrov. l. 1. de Serp. & Dracon. c. 8. Vocatur aliàs

Dipsas, quòd venenum igneum intolerabilem sitim excitet.

PRETIOSUS, τίμιος, ἔντιμος, à *Pretium*, τιμὴ, dicitur de materiâ Medicâ, quæ, vel ob raritatem, vel ob efficaciam singularem, carior habetur. Ita *Lapides pretiosi* vocantur Gemmæ, ad differentiam *minùs pretiosorum*. Utrorumque Catalogum vide apud Schröder. l. 3. c. 4. seqq.

PRIAPISCOS, πριαπίσκος, vocatur *lignum* parvum *in medio scamno Hippocratico* insertum, octo ferè digitorum, magnâ ex parte rotundum. Vocatur & σύλισκος, & σκαλμὸς. Gorr. in def. Πριάπισκος quoque dicitur *linamentum*, in penis formam redactum, pessario respondens, vel *Turunda major*, apud Ægin. l. 3. c. 24. circa fin.

PRIAPISMUS, πριαπισμὸς, Lat. *Tentigo*, est auctio pudendi virilis, stabilis, in longitudinem ac orbem tumefacti, citra rei Venereæ appetentiam, Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 9. à flatuoso spiritu l. 14. Meth. Med. c. 7. nullo præsente stimulo ad libidinem, aut desiderio coitûs; ut quibusdam accidere consuevit, ducta denominatione à *Priapo*. Nam hunc, ut cui suapte naturâ hujusmodi coles esset, ita finxerunt, atque picturâ descripserunt homines, l. 6. de Loc. Aff. c. 6. Addit Aëtius, dolores inde moveri, quales esse in tetano solent; quòd inflatum distentumque pudendum, convulsionis modo, afficiatur. Scribit etiam, qui sic laborant, citò perire inflatos, & frigidum sudantes, nisi ilicò auxilium eis adferatur. Fit hic morbus à flatu vaporoso, cavernosum penis nervum distendente. &c. Hæc Gorr. & Castellus. Quibus libet addere paulò accuratiorem descriptionem: *Priapismus* est convulsio particularis, vel rigiditas convulsiva penis, absque stimulo ad libidinem, vel coitum, proveniens à spiritibus spuriis & flatuosis, spongiosos nervosi corporis meatûs occupantibus & distendentibus. Vocatur & σατυρίασις, *Satyriasis* vel σατυριασμὸς, à *Satyris*, quibus etiam rigida genitalia tribuuntur: quamvis alii hoc nomen inexplebili coëundi cupiditati, penem excitanti, competere doceant. Habet & hoc vocabulum alias significationes. Vide infrà *Satyriasis*. De *priasmo* Monachorum, in coitu cum moniali defunctorum, vide Dieter. Jatr. p. 1116.

PRIAPUS, πρίαπος, non modò nomen est Deastri gentilium, magno mutone præditi; sed & ipse *Penis* hoc nomine indigitatur Rolf. de part. gen. P. 1. c. 43. Eph. N. C. An. III. O. 20. *Priapi cervini*, in pulverem redacti, meminit Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 28.

PRIMATES dicuntur corpora fallacia, nobis ab astris ob oculos posita; de quibus Paracelsus, in expos. primâ super Matthæum c. 14. fusius disserit. Dicuntur alias *Premalia*. Dorn. in dict. Paracels. Rul.

PRIMOGENIUS, *Primogenitus*, πρωτόγονος, ἀρχέγονος, dicitur vel de eo, quod origine primum est: ità calidum nativum dicitur ἀρχέγονον, Gal. adv. Lycum. c. 7. Ita filius natu primus dicitur *Primogenitus*. Vel idem est,

est, quod *Similaris*, ὁμοιομερὴς, l. quod an. mor. seq. temp. corp. c. 3. Vide *Homœomeres*.

PRIMUS, πρῶτος, quid significet, & pueris notum esse debet: quamvis diversas quoque admittat significationes; uti patet ex Gal. l. 2. de H. & Pl. decr. c. 8. Aliquando *primum* idem, quod *simplex* l. 3. meth. med. c. 10. Vel *Similare*: de diff. morb. c. 3. *Prima materia* Helmontio est Aqua. tr. Latex humor negl. n. 45. De *primâ materiâ* Lapidis Philosophici vide Carmen vernaculum, additum scripto Fr. Basilii Valentini, de Lapide Philosophorum; ubi vocat *Duplicem Mercurium*. *Primum movens* in naturalibus est Spiritus mundi vegetativus. Th. Chym. Vol. II. p. 104.

*PRIMITIVUM, est idem, quod *Procatarcticum*, diciturque de illâ caussâ remotâ προκαταρκτικῇ.

*PRINCEPS, ἀρχὸς, dicitur *Intestinum rectum*, vide *Archos*. Gal. de vulv. dissect. c. 1.

*PRINCIPIUM, ἀρχὴ, idem, quod *Initium*. Vide supra *IN*. In Medicinâ magna disceptatio occurrit circâ *principium* morbi, de quo non inter se conveniunt; verum rectè distinctionem tradidit Dieterich. docens, *Principium morbi* esse duplex: Aliud *indivisibile*, & momentaneum, sineque ullâ latitudine: estque punctum temporis, in quo cepit ægrotare homo. Alterum *cum latitudine*, quodque aliquot horarum, quandoque & dierum spacio, pro morbi conditione, brevioris vel longioris, determinatur. Jatr. n. 109. 110. *Primum* rarissimè notari potest à Medicis: & optandum esset, ut de secundo saltem possent esse certiores. Nobis placuit, hanc dare descriptionem: *Principium morbi* est, quando morbus animadvertitur, per aliqua symptomata. Dogm. Med. Gen. P. II. c. 6. d. 10. p. 160. De *principiis corporum naturalium* hodieque inter Physicos & Chymicos magnus quoque adhuc est dissensus. In genere describuntur, è quibus primis res, in quolibet mistorum genere, est facta, quæ quiá insunt, & jam certam naturam sibi substratam habent, in quâ vigeant, & cum quâ educi possunt. Alia sunt simpliciter prima: alia in quovis genere prima, & illis analoga. Rul. & Johns. in Lex. Verùm Schröder. paulò distinctius *principia* tractavit, distinguens inter *Principia constituentia*, quæ ipsam rem constituunt: quorum duo esse dicit: *Spiritum*, & *corpus*: illud formale; hoc materiale: quibus addidit tertium, *Ignem*: & inter *Principia cognitionis*, quæ etiam duo habentur apud Hermeticos. *Lumen Naturæ* & *Gratiæ*. l. 1. c. 5. Adde Fr. Hofmann. in clav. ad h. l. Chymicorum alii tria numerant, *Salem Sulphur*, & *Mercurium*: alii plura, *Spiritum* & *Terram addentes*. Videantur Theatr. Chymici Volumina, & quæratur hoc vocab. in Indice: ut & Libavii Opera. Nobis enim nec licet, nec libet esse prolixioribus. *Principia* quoque corporum, olim instrumentalia vocata, fuisse *Cerebrum*, *Cor*, *Hepar* scripsit J. Ale-

xandr. not. ad Gal. l. 6. meth. med. c. 2. vide *Initium*.

PRION, πρίων, vide *Serra*.

PRISIS, πρίσις, propriè *serrationem* sive *sectionem* serrâ factam significat, à πρίω, serra seco. Impropriè verò stridor dentium dicitur Hippocr. πρίσις & πρίειν 1. Prognost. t. 21. Gal. in comm. ad h. l. Alias πρίσις quoque vocatur terebratio, vel perforatio, terebrâ aut trepano facta: de vuln. cap. IX. §. 6. ut & terebra vocatur πρίων d. l. XXIIX. 9. quæ aliàs τρύπανον eidem quoque appellatur d. l. XXV. 4. Vide Foës. p. 527.

PRIONODES, πριονώδης, *serratus*. Linden. Ex. XI. §. 67.

* PRISCUS, παλαιός, idem, quod *vetus*. Antiquus: vide *Palæos*.

* PRISMA, πρίσμα: vide *Scobs*.

PRIVATUS, ἴδιος, dicitur Physiologicè de *partibus*, quarum functio immediatè & primò cedit in commodum partium publicarum. Dogm. M. Gen. P. 1. c. 2. d. 9. p. 29. vel de Morbis, qui dicuntur σποράδες, σποραδικοί. Vide *Sporades*.

PROACMAZO, προακμάζω, significat existo in ætate ante vigorem, & denotat *adolescentiam*, vel *juventutem*, legiturque apud Hipp. Coac. t. 635. 15. de Foës. Oec. p. 527.

PROÆRESIS, προαίρεσις, est terminus propriè Philosophicus; cujus significatio ex Ethicis petenda. Ab Hippocr. tribuitur Lachrymis *voluntariis*, sive quæ scientibus nobis, & volentibus profluunt. 4. aph. 52. quibus opponuntur lachrymæ *involuntariæ* ἀπροαιρέτως vel μὴ κατὰ προαίρεσιν fluentes, non ex dolore, aut ob mœstitiam; sed ratione morbi acuti. Vide Dieterich. n. 718.

PROAGOGEIA, *Proagogos*, προαγωγεία, προαγωγὸς, illud significat omnem illegitimam, amoribusque licitis non conciliatam productionem maris ad fœminam, vel fœminæ ad marem: uno verbo: *Lenocinium*: hoc ipsum productorem, vel *lenonem*. Linden. Ex. IX. §. 22.

PROAGOREVSIS, προαγόρευσις vel προδιαγόρευσις, *Prædictionem* significat 2. aph. 19. & προαγορεύων *prædicens*: 1. Prognost. t. 4. Junge Diet. n. 719. idem, quod πρόῤῥησις.

PROAPAVDESANTES, προαπαυδήσαντες, iidem sunt, qui προεξαδυνατήσαντες h. e. *prædebilitati*, quorum vires à priori morbo sunt nimis fractæ. Legitur 1. Prorrhet. c. 1. t. 8. & προεξαδυνατήσαντες. Coac. t. 100. Jung. Erot. Onomast. p. 86. f. & 87. a. b.

PROAVXES, προαυξὴς, *provectior, adultior*, & qui paulò ampliùs increvit. De pueris legitur, apud Hipp. 4. de artic. t. 4. adde Gal. in com. ad h. l. Foës. d. l. Et προαύξησις dicitur *corporis aucta moles* l. 2. Epid. f. l. 67. Lat. dicitur præproperum incrementum corporis.

PROBATIO, βάσανος, βασανισμὸν, vide *Basanismos*.

PROBATON, πρόβατον, idem, quod ὄϊς, id est. *Ovis*, vide *Ois*.

PROBLEMA, πρόβλημα, æquivocum est: Propriè significat objectaculum, vel *obicem*, quo aliquid retinetur, aut quod obtenditur. In quâ significatione legitur apud Hipp. l. de nat. mul.

LXII.4.& f.1.de morb.mul.XXXVI. 3. Jung. Foës. p. 528. Impropriè notat *quæstionem dubiam*, sive quæ in utramque partem ventilari potest. Horum tria genera Aristotelem statuisse; quorum alia solutionem; alia supplicium; alia sensum postularunt, testatur Gal. l. 8. de U. P. c. 3. in princ. *Problematicum Ens* vocatur *Ratio*, ab Helmont. tr. venatio Scientiar. n. 27.

PROBOLE, προβολή, dicitur *prominentia* quædam, vel eminentia alicujus partis Hipp. 1. de artic. t. 27. & l. de vuln. cap. 1. 2. adde Foës. d. l.

*PROBOSCIS, προβοσκὶς, προνομαῖα dicitur pars oblonga, flexilis, in Elephante eo loco, ubi est nasus, & utitur eâ loco manus. Gal. l. 17. de U. P. c. 1. Junge C. Hofm. in not. ad h. l. n. 1126. vide *Elephas*.

PROBULEVOMENOS, προβουλευόμενος, non solùm dicitur *prænoscens*; sed etiam qui præmeditatè deliberat prius, aut perpendit. Hipp. 1. Progn. t. 4.

*PROCATARCTICOS, προκαταρκτικὸς, terminus receptissimus in Medicinâ, etiam Latinâ, & dicitur de Causis. Verùm interdum confundi cum προηγουμένη, patet ex Foësio, & aliis. Latinè dici posset *Præincipiens*. Propriè dicitur de *Causis externis* & remotis, qua sanitatis, quâ morborum; & comprehendit non solùm res non-naturales, verùm etiam omnia alia vel contingentia, vel etiam violenta, & fortuita, quæ ansam dare possunt ad sanitatis, vel morbi generationem. Dicuntur & προκατάρχοντα αἴτια, aliis προφάσεις, *occasiones* vocantur. Vide Dogm. nostra P. I. c. 6. p. 71. seq. & P. II. c. 8. p. 213. seqq.

PROCELLA, *Procellosus*, λαῖλαψ: vide *Lælaps*.

PROCEPHALOS, προκέφαλος, idem, quod μακροκέφαλος Lat. *Capito*, Lind. Ex. XI. §. 38. vide *Capito*. *Macrocephalos*.

PROCERITAS, μακρότης, *Procerus* μακρὸς, propriè dicitur de staturâ hominis, quoad longitudinem, & quidem majorem.

*PROCESSUS, est æquivocum apud Latinos: In Anatomicis notat *prominentiam ossis continuam*, & ita partem illius ossis, in quo protuberat. Gr. dicitur ἀπόφυσις vide *Apophysis*. In Chymicis verò significat *laborem* aliquem, vel *operationem Chymicam* integram, & è multis operationibus constantem. Ità *processus* ad lapidem Philosophicum Paracels. Th. Chym. Vol. I. p. 532. seqq.

PROCHEILON, πρόχειλον, vide *Prolabia*.

PROCHEIRON, πρόχειρον, q. d. ad *manum promptum*. Epitheton spiritus, vel spirationis, idem significans, quod μετέωρον h. e. spirationem *expeditam*, *elatam*, sublimem: & legitur apud Hipp. 1. Prorrh. c. 1. t. 24. & Coac. t. 252. Vocatur & Spiritus πρὸς χεῖρα, id est, *ad manum* l. 7. Epid. XII. 15. Junge Foës. p. 519. Gorr.

PROCHORESIS, προχώρησις, progressum ad aliquid significat, v. g. πρὸς ἄφοδον ad alvi secessum. Hipp. 2. de fract. t. 64. à verbo προχωρέω progredior, item

commodus

commodus sum, *accommodatus:* quod legitur d. l. t. 62. Foës. p. 540.

PROCHYMA, πρόχυμα, vocatur *mustum*, quod sponte, antequam uvæ calcentur, exstillat. Dicitur & πρότροπος οἶνος, ἢ πρόδρομος, *Protropum* aut *Prodromum*, scilicet vinum. Lind. Ex. X. §. 176. 177.

*PROCIDENTIA, πρόπτωσις, nomen est generale Pathologicum, denotans morbum in situ vitiato: quando pars quædam prolabitur extrà suum locum genuinum. Ita *Procidentia oculi* πρόπτωσις vocatur, quando à causa quadam violentâ, ictu, strangulatione, &c. bulbus oculi sede suâ dimovetur. Gal. in def. *Procidentia ani*, quando intestinum rectum extrà sedem prominet, cum insigni dolore; proveniens à sphincteris resolutione, vel relaxatione, per causas vel internas, vel externas inductâ. Vide Forest. l. 23. Obs. 1. & 2. Aquapend. in Oper. Chirurg.

*PROCIDENTIA *uteri* est ejusdem, extrà locum suum, descensus & prominentia, etiam à ligamentorum solutâ unitate, aut paralysi oborta. Jonston. Syntagm. l. 5. Nosocom. tit. 11. c. 2. art. 7. p. m. 1040. Barthol. l. 1. An. c. 28.

PROCLESIS, πρόκλησις, dicitur Lat. *provocatio*, aut invitatio, sensuum ad externa revocatio. Legitur apud Hipp. l. de humid. us. IV. 7. quamvis Linden. προσκλήσιος, legerit. Verùm non est, quoad signifiationem, magna, inter utrumque vocabulum, diversitas. Πρόσκλησις propriè *advocationem* significat; & legitur etiam l. de dec. orn. VII. 10. adde Foës. p. 530.

PROCOELOS, πρόκοιλος, idem, quod προγάστωρ, *ventrosus*, cui venter tumidus prominet & extat altius. Linden. Ex. XI. §. 139. Vocantur à Gal. προγάστορες etiam μεγαλόκοιλοι, l. 1. de Al. fac. c. 1.

*PROCONDYLOS, προκόνδυλος, dicitur *primus singulorum digitorum articulus*: quemadmodum medius κόνδυλος, & ultimus μετακόνδυλος appellatur. Castell. Gorr. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 91.

PROCONIA, προκώνια, vocabulum ancipitis significationis. Apud Hipp. jungitur cum τὰ ἄλφιτα, & notat *farinas recentes*, tenues, sive polentas: quas tamen Gal. specialiter de hordeaceâ exponit, in Exeg. præter necessitatem; cùm & de tritico usurpaverit recenti Hipp. l. de nat. mul. LIV. 3. Varinus per προκώνια intelligit *triticum melle inunctum*. Aliis est *hordeum confractum* & contusum cum aromatibus, vide Foës. d. l. & 531.

PROCREATIO, idem, quod *Generatio prolis*, γένεσις, παιδοποιΐα: uti passim ex Authoribus constat. Ità & *procreatio metallorum* ex sulphure & mercurio legitur, Th. Chym. Vol. IV. p. 825.

PROCTOS, πρωκτὸς, idem quod ἀρχὸς, Lat. *Anus*, *podex* pars ea, per quam ventris excrementa exonerantur. Gorr. vide *Anus*.

PRODESSE, ὠφελέειν, vide *Opheleo*.

PRODIGIUM, τέρας, idem, quod *Portentum*, rem miraculosam vel admiratio-

admiratione dignam significat. Paracelſ. *morbum Gallicum* inter alia nomina quoque appellavit *Prodigium ſceleris*, ob graviſſima, & ſæpè prodigioſa ſymptomata, l. 3. Chirurg. magn. c. 1. Utinam hoc probè attenderent laſciviæ dediti porci, hircique, humanam tantum naturam non exuentes!

PRODROMUS, πρόδρομος, in genere, Lat. dicitur *Præcurrens*. Specialiter tribuitur vino, vel muſto. Vide *Prochyma*. *Prodromi*, πρόδρομοι quoque vocantur venti, qui ab initio Canicularium, ſive Syrii exortum, ſpirantes, ex ſeptentrionali plagâ æſtum ſolis attemperant. Quemadmodum *Eteſiæ* ad finem illorum dierum. Gal. c. 3. de hum. t. 13. & c. 3. in 3. Epid. t. 6.

*PRODUCTIO, apud Latinos ambiguæ eſt ſignificationis. Vel enim ferè idem eſt, quod *Procreatio*, *Generatio*, alicujus rei, ſive ille actus, quo res aliqua fit. Gr φύσις, ἔκφυσις. Dividitur hæc productio in nativam, & artificialem. Ad nativam pertinent *Creatio*, *Generatio*, *Nutritio*, cum aliis hîc concurrentibus actibus. *Productio artificialis* pertinet ad Pharmacevticam. Vide Schröder. l. 1. c. 4. ſeqq. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Ad hanc primam ſignificationem etiam referri debet *Morbi productio*, id eſt *generatio*. *Productum morboſum materiale* requirit remedium. Helmont. tr. Aditus præcluſ. n. 2. *Productio* porrò idem eſt, quod *Prolongatio* Gr. μήκρωσις. Ità *Productæ hæmorrhoides*, id eſt prominentes, Scribon. n. 230. Rhod. in Lexic. Scrib. *Productio* & *Productor* idem, quod *Lenocinium*, & *Leno*. Vide *Proagogeia*. *Productio Gabaliſtica* eſt fictitia, improba, magica, ac diabolica. Libav. Com. IV. p. 64.

PROECREGNYMÆ, προεκρήγνυμαι, *præerumpo*, ante tempus erumpo. Uſurpatur vel de anni tempore, v. g. hyeme, tempus conſuetum antevertente, apud Hipp. l. 1. Epid. ſ. II. t. 1. vel de morbis Criticis, aut Criſin mentientibus morbii mulationibus repentinis. l. de Humor. VII. 16. vide Foëſ. p. 529.

*PROEGUMENE, προηγουμένη, epitheton cauſſæ, qua ſanitatis, quâ morborum internæ, ſed latentis. Latinè dicitur *Antecedens*. Differt à proximâ, in particularibus, loco, & modo conſiderandi; in univerſali corporis conſtitutione, ſaltem χέσει, ſive modo conſiderandi: & ut Actus primus à ſecundo; juxta Philoſophos. Legantur noſtra Dogm. P. I. c. 5. pag. 57. ſeq. Carlton. Ex. IV. Patholog. §. 8.

PROEXADYNATESANTES, προεξαδυνατήσαντες, idem quod προαπαυδήσαντες, *prædebilitati*, vide: *Proapaudeſantes*.

PROEXEVCRINEO, προεξευκρινέω, *præmeditor*, prius probè aliquid perpendo, vide *Præmeditatio*.

PROFESSOR, ἐξηγητής, διδάσκαλος, in Medicinâ, vocatur, qui Theoremata Artis docet, & alios inſtruit, ut aliquando medicinam ritè facere queant. Vide *Practica*. Paracelſus olim, nimis petulanter, in illos invectivâ

vectivâ usus immeritò. Tr. de Peste, aliquoties.

PROFICIO, propriè est passivæ significationis, & notat *Juvari*. Rectè Linden. *Proficere* est ægrorum. *Prodesse* Medicorum. *Proficit* ille, quando in viâ salutis, sive sanitatis progreditur, ut sentiat, se indies plus plusque ejus boni consequi, ad quod votis omnibus contendit. Ex. XIII. §. 382. seqq. & 543. seq. Græcè dicitur ὠφελέομαι. Sumitur tamen frequenter etiam Activè, pro *Confero*, *Prosum*, Juvo, ὠφελέω. Scribon. n. 125. & alibi. Vide Lex. Scribon. Rhodii. Ab activâ significatione Latinum *Proficuus*, χρήσιμος, ξύμφορος, πρόσφορος, id est *utilis*, usum præstans. Dieter. n. 590.

PROFLUVIUM, accipitur latè & strictè, cum, & sine additione materiæ effluentis. Generaliter respondet Græco ῥύσις, ῥοῦς, vel ῥόος, ἐκροὴ. Vide *Fluor. Ecroë*. Strictè dicitur de *fluxu alvi*, Gr. διάῤῥοια: Vide *Diarrhœa* sanguinis. Vide *Hæmorrhagia* Seminis. Vide *Gonorrhœa muliebris*. Vide *Fluor. Gonorrhœa*.

PROGASTOR, προγάστωρ, vide *Procœlos*.

PROGLOSSIS, προγλωσσὶς, dicitur Anatomicis *pars linguæ anterior acuta*. Gorr. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 13. §. 73.

PROGNÓSIS, *Prognosticus*, πρόγνωσις, vide *Præcognitio*.

PROGRESSIO, προχώρησις, vide *Prochoresis*.

PROJECTIO, terminus est Chymicus, vel Spagyricus, diciturque hoc nomine facta, per medicinam, super re mutandâ projectam, cum repentino ingressu, ex mutatione exaltatio. Convenit cum fermentatione, quod rem intus in substantiâ mutet. Differt autem quod non fiat cum digestione lentâ; quâ paulatim mistilia alterantur, & crasin accipiunt; sed violentâ & repentinâ penetratione facta, quasi in momento ingressionis transfiguret. Vocatur verò illa medicina, mutans non fermentum, sed *Tinctura*: item *Elixir*. Rul. & Johns. Add. Libav. Alchym. Pharmac. c. 33. Jmprimis verò extollitur *Projectionis* usus in labore lapidis Philosophici: de quo vide in Theatr. Chymici Voluminibus aliquot, & loca quære in Indice.

PROISTAMÆ, προΐσταμαι, *præsum*; vide *Prostasis*.

*PROLABIA, πρόχειλα, προχειλίδια, dicuntur partes labiorum extremæ eminentes. Lind Med. Phys. l. 2. c. 13. §. 45. Barthol. l. 3. Anat. c. 11.

PROLAPSIO, ἔκπτωσις ὀλίσθημα, vide *Ecptosis Olisthema*.

PROLECTATIO, dicitur extractio per extenuationem partium subtilium, ità, ut, rarefacta, inclinatione suæ naturæ, à crassioribus in diversum ferantur, ibique consistant. Itaque etiam ejusmodi res, è quibus aliquid *prolectamus*, attenuatoriæ vocantur, seu rarefactiles: & antequam consistat *prolectatum*, vel igneum, vel aëreum, vel aqueum sufficitur, ut itâ, mediante horum elementorum formâ, fiat *prolectatio*, & absistat à terreis fixis, vi levitatis suæ, vel fluxûs. Rul. & Johns. In Lex.

*PROLEPTICOS, προληπτικὸς, vide *Anticipans.*

PROLUVIES, περίπλυσις, vide *Periplysis.* Aliàs *Proluvium* ponitur pro *profluvio.* Keuch. ad Samonic. p. 225.

PROMALACTERION, προμαλακτήριον, prima vocatur domus, vel pars balnei, in quâ corpora præmolliri solebant; teste Gal. l. 9. de S. Fac. §. Chalcanthos. Jung. Jul. Alexandr. not. ad Gal. l. 10. meth. med. c. 10. Lang. l. 1. ep. 50.

*PROMANUS, ἀντίχειρ, idem quod *Pollex.* vide *Antichëir.*

PROMÉCES, προμήκης, Latinè *Oblongus*, non Prælongus, notante C. Hofm. in not. ad Gal. LL. de U. P. n. 89. 934. 1177. 1181. In specie dicitur de Instrumentis Chirurgicis, sive scalpellis, extremitatem acutam & itá *oblongam* habentibus, ad oppositionem τῶν φαλακρῶν. Hipp. I. de artic. t. 43. Gorr.

PROMETHEOMÆ, προμηθεόμαι, idem quod προβουλεύω significat apud Hipp. *Provideo*, prius *prospicio* & perpendo. Usurpatum aliquoties ab Hipp. 2. de fract. t. 71. 1. de art. t. 62. 63. c. 3. t. 49. c. 4. t. 36. l. 1. de morb. mul. XCIV. 8. & adjectivum προμηθὲς, *provisum* 1. de R. V. I. A. t. 24. Jung. Foës. p. 531.

PROMETOPIS, *Prometopidion*, προμετωπὶς, προμετωπίδιον, dicitur cutis, quæ fronti prætenditur, in quâ *rugæ* ῥολίδες notantur. Gorr.

PROMTITUDO, εὐπορία, vide *Euporia.*

PROMYLLÆNO, προμυλλαίνω significat, *productis labris os contraho*: apud Hipp. l. de vet. med. XXXIX. 25. quamvis προσμυλλήνας ibid. legatur: rectiùs tamen Foës. è M. S. correxit. Oec. p. 531.

PROMYSSO, προμύσσω, significat *pecuniam extorqueo*, præemungo. Hipp. l. Præcept. IV. 16. Linden. reddidit per *Præconturbo.* Verum μύσσω significat *emungere*, mucum è naribus elicere.

PRONERVATIO, ἀπονεύρωσις, idem, quod *Tendo:* vide *Aponevrosis.*

PRONOEA, πρόνοια, idem, quod πρόγνωσις, *prænotio; præcognitio* Hipp. & Gal. in princ. Prognost. Significat & providentiam, vide infrà.

PRONOMÆA, προνομαῖα, idem, quod *Proboscis*, de quo p. superius.

PRONUBA, προμνήστρια, dicitur fœmina, cujus ars consistit in instituendâ felici conjunctione maris & fœminæ, Gal. 5. aph. 59.

PRONUS, πρηνὴς, dicitur de figurâ corporis, vel situ; quando in ventrem collocatur homo. Cui opponitur *supinus* situs, ὕπτιος, quando in dorsum reponitur. Gal c. 4. de artic. t. 59. vide etiam *Hyptiasmos.*

PROORISMOS, προορισμὸς, *prædestinatio*, *Præfinitio.* Hipp. in præcept. III. 6.

PROOSIS, πρόωσις, *propulsio* & *Proostice*, προωστικὴ δύναμις, *propulsatrix* facultas dicitur, in genere eadem, quæ *Expultrix*, ἀποκριτικὴ; in specie verò dicitur de virtute uteri, quâ fœtum expellit. Gal. l. 3. de fac. nat. c. 3. Gorr.

PROPAGATIO, διαδοχὴ, propriè dicitur de conservatione humani generis, per multiplicationem individuorum. Gal. 5. aph. 39. Dicitur verò etiam de metallorum multiplicatione, apud Libav. Tom. III. Oper. p. 208.

PROPETES, προπετὴς, *prociduus*, proclivis, *propensus*. Accipitur vel de corpore & partibus illius labascentibus, & ad casum pronis: v. g. Hipp. c. 1. Prognost. t. 15. Coac. t. 497. l. 1. de morb. mul. XCIII. 14. 1. de art. t. 4. c. 3. t. 8. 24. &c. vel per translationem, de vitæ, linguæ & morum *præcipitantiâ*, *proterviâ* & temeritate l. de Medico l. 20. l. 4. Epid. XXV. 2. Junge Foës. p. 532.

PROPHANES, προφανὴς, dicitur *conspicuus*, manifestus, apertus. Usurpatur de uteri osculis *biantibus*, apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXII. 12.

*PROPHASIS, πρόφασις, *occasio* Latinè dicitur. Accipitur pro *caussâ* evidente remotâ sive *procatarcticâ* Vide *Occasio*. Linden. verò pro caussâ antecedente, & corporis ad morbum inclinatione accepisse videtur Ex. IV. §. 27.

*PROPHYLACE, προφυλακὴ, προφυλακτικὴ, *Præservatoria*, vide *Præservatio*.

PROPNIGEION, προπνίγειον, dicitur *præfurnium* hypocausto annexum, in quo, igne succenso, hypocaustum incalescebat. Lang. l. 1. ep. 51.

PROPOLIS, πρόπολις, dicitur crassior apum materia, flava, odorata, styracem referens, ceræ finitima, gluten in alveorum foribus repertum. Quidam *ceram sacram* vocarunt, teste Scribon. n. 82. De hujus virtutibus videatur Gal. l. 8. de S. F. §. Propolis. Dioscor. l. 2. c. 106. Schröder. l. 5. cl. 4. n. 94.

PROPOMA, πρόπομα, dicitur *potio ex vino & melle* concinnata; ita dicta, quod ante cibum biberetur. Æginet. l. 7. c. 15. Mercurial. l. 1. V. L. c. 7. Poterit tamen commodè ad alios potus, & vina medicata, quæ ante cibum sumuntur, extendi; notante Rhod. in not. ad Scribon. n. 135. Gr. quoque dicitur προποτισμὸς, uti patet ex Mercur. d. l.

PROPEPONECOS, προπεπονηκὼς, dicitur *ante morbum, dolens* pars corporis, à προπονέω, ante doleo; Hipp. 4. aph. 33. adde Dieter. n. 723.

PROPORTIO, ἀναλογία, ἀναλογισμὸς, dicitur respectiva quædam convenientia, vel in quantitate, vel in qualitate. Ità *proportio* personæ testatur de naturâ & indole hominis. Parac. Philos. sagac. l. 1. De *proportione* materiæ & formæ lapidis Philosophici vide Th. Chym. Vol. I. p. 520. *Proportio* ponderis & numeri, aliorumque metallorum, est pars Caballæ. Vol. II. p. 97. De *proportione* circà lapidem Philosophicum, vide etiam apud Libav. Tom. II. Oper. p. 203. seq.

PROPOTISMOS, προποτισμὸς, q. d. *Præpotio* propriè significat medicamentum præparans, ante purgationem haustum. J. Alex. in not. ad Gal. l. 6. de S. F. c. 1. Dieter. n. 358. Latè

etiam coincidit cum vocab. πρόπομα: vide p. a.

*Proprietas, ἰδιότης, *Proprius*, ἴδιος vel dicitur de Facultatibus, viribus & *Temperamento*: Græcè dicitur ἰδιοσυγκρασία: vide *Idiosyncrasia*. Vel de Morbis: vide *Idiopatheia*.

*Proptosis, πρόπτωσις, vide *Procidentia*, adde Rhod. ad Scribon. c. 27.

Propyuntes, προπυοῦντες dicuntur *pus præmaturè colligentes* apud Hipp. l. 7. Epid. c. VIII. 14. ità exponente Foës. in Oec. p. 532. verùm apud Linden. versio legitur, *Præpotent*.

Prorrhesis, πρόρρησις Lat. *Prædictio*. Πρόρρημα idem. Vide *Præcognitio*. Hujusmodi sententias conscripsit in duobus libris *Prædictorum* προρρητικῶν.

Prosagoge, προσαγωγὴ non est ejusdem significationis. Propriè significat *adductionem*, vel admotionem. Unde ἐκ προσαγωγῆς Hipp. notat *paulatim*, sensim accedendo, facto progressu, additione quadam, aliquid fieri v. g. 1. de R. V. I. A. t. 20. cap. 2. t. 28. 1. de fract. t. 48. & alibi sæpius: quæ loca vide apud Foës. pag. 533. Strictius verò sumsit Hipp. vocab. προσαγωγὴ etiam l. 1. de diæt. XXXII. 18. de *exhibitione ciborum* & l. de Insomn. v. 12. Verbum προσάγω etiam eandem habet significationem diversam. *Exhibeo*, admoveo: & neutraliter *accedo*. 3. aph. 25. Junge Dieterich. n. 724.

*Prosaptomæ, προσάπτομαι vide *Somatomacheo*.

Prosarma, πρόσαρμα dicitur *alimentum*, cibarium, *quod offertur*, idem, quod προσφορὰ, πρόσθεσις. Hipp. 1. aph. 15. l. de Humor. III. 82. Jung. Foës. p. 534. Dieter. n. 725.

Proarsis, πρόσαρσις, *oblationem* ipsam cibariorum significat, idem quod προσφορά. Legitur apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 16. 18.

Prosartesis, προσάρτησις h. e. *Appensio*; vocatur longiorum membranarum ad vicina loca applicatio Gal. in defin. Unde & προσηρτημένα sunt appendices & retinacula apud Hipp. 3. de fract. t. 29.

Prosarthrosis, προσάρθρωσις, idem quod διάρθρωσις. Vide *Diarthrosis*.

Proscephalæon, προσκεφάλαιον dicitur *cervical*, pulvinus, qui capiti aut membro fracto supponitur. Hippocr. 2. de fract. t. 63. l. 7. Epid. X. 9. l. 1. de morb. mul. XCIV. 7. sed p. p. ibid. 10. ὑποκεφάλαιον quoque dicitur. l. de Sterilit. XXVI. 10. adde Foës. p. 536.

Proschema, πρόσχημα, *rei statum* significat, vel conditionem. Hipp. l. de ulcer. XV. 9.

Pros cheira, πρὸς χεῖρα, *ad manum*. Vel idem est, quod πρόχειρον, vide suprà *Procheiron*: vel ad *contactum*, significat usitata phrasi Hipp. l. 3. Epid. ægr. 15. p. st. pest. l. 6. f. 8. t. 41. Foës. p. 537.

Prosclesis, πρόσκλησις, *Advocatio*; vide *Proclesis*.

Prosclysma, πρόσκλυσμα: vide *Aspersio*. Gorr.

Proscollema, προσκόλλημα, *agglutinamentum*: Vide *Agglutinatio*.

Proscomma, *Proscope*, πρόσκομμα, προσκοπή: Vide *offensa*.

PROSCOPTON, προσκόπτον: id est *offendens*. Vide *offensa*.

PROSCRIPTIO, idem quod *Retardatio*. Rul. in Lex.

PROSCYRESIS, προσκύρησις, propriè *appropinquationem* significat. Hipp. verò sumsit de *authoritate Medicâ*, l. Præcept. IX. 14. Foëf. p. 536.

PROSDECHOMÆ, προσδέχομαι: Lat. *admitto*, item *Expecto*. Hipp. 4. de art. t. 37. Mochlic. XX. 9. & 3. aph. 4. 5. 6. Vid. Foëf. pag. 534. Dieter. n. 727.

PROSECHES, προσεχὴς, idem quod συνεχὴς, *continens*, epitheton causæ proximæ, quæ semper cum morbo præsens est. Vide *continens*. Gorr. à verbo προσέχω, quod significat *adhæreo*, *permaneo*. Hipp. l. 2. Prorrh. XVI. 22. & pluribus aliis locis apud Foëf. d. l. citatis.

PROSECON, προσῆκον, idem, quod καθῆκον, *officium*, item *conveniens*, *idoneum* significat. Hipp. 6. aph. 47. adde Dieter. n. 728.

PROSECTIO, *Prosector*, ἀνατομὴ, ἀνατομικὸς. Vide *Anatome*. Bartholin. princ. Anatom.

PROSENES, προσηνὴς, significat *mite*, benignum, placidum, Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 18. & in compar. προσηνέστερον, 1. de fract. t. 32.

PROSESTALMENOS, προσεσταλμένος. Vide *Prostellomæ*.

PROSGEIOS, πρόσγειος, idem quod *Littoralis*, accola littoris. Epitheton piscium Linden. Ex. V. §. 58.

PROSISCHO, προσίσχω, *admoveo*, applico. Hipp. 3. de artic. t. 70. Vel est idem, quod προσίσχω, *permaneo*, duro. l. de int. aff. LX. 15. Vide Foëf. p. 536.

PROSO, πρόσω, idem, quod ἔμπροσθεν *ante*, *anterius*. Usitatissimum Hipp. l. 4. Epid. IV. 6. Sæpè etiam pro *ultra* ponitur. d. l. XXII. 16. & alibi vide Foëf. p. 537.

PROSODOS, πρόσοδος Hipp. strictè significat *congressum*, vel concubitum viri cum muliere. l. 6. Epid. f. 3. t. 26. Gal. in comm. ad h. l.

PROSOEMA, πρόσωμα, idem, quod πρόσαρμα, id quod offertur ad assumendum, Gorr.

PROSOPON. πρόσωπον, vide *Facies*.

PROSOPSEMA, προσόψημα vocatur, quicquid ad panem adhibetur comedendum. Aliàs & προσφάγιον. Linden. Ex. XVI. §. 159. idem quod ὄψον.

PROSPECTIO, πρόνοια, προβλέψεις. vide *Prometheomæ*.

PROSPEGMA, πρόσπηγμα, *concretio* dicitur, v. g. mucosæ materiæ in ano, procidentiam ejus promovens. Hipp. 2. Prorrhet. XXXII. 8.

PROSPEPTOCOS, προσπεπτωκὼς, epitheton fasciarum adhærescentium, & ita membro veluti occursantium, coactarum & adstrictarum Hipp. l. de fract. t. 40.

PROSPHAGION, προσφάγιον, idem quod προσόψημα: Vide *Prosopsema*.

*PROSPHEROMENA, προσφερόμενα dicuntur eæ res non naturales, *quæ assumuntur* intrà corpus: Alimenta videlicet, & Aër. Gal. l. 10. meth. med. c. 7. Sæpè strictiùs de alimentis tantum usurpatur: & verbum προσφέρειν, & τὰ προσφερόμενα. Haud raro tamen & generaliter omnia præsidia &

dia & auxilia, etiam externa, quæ circà ægrum parantur, nomine veniunt τῶν προσφερομένων, cujusmodi sunt ligamenta, medicamenta, & lintea circa vulnus, cataplasmata: Hipp. de Medico III. 9. seqq. Junge Foës. d. l. Linden. Ex. XIII. §. 291.

PROSPHORA, προσφορά, *oblationem*, & id, quod offertur, significat. Hoc etiam προσφόρημα, πρόσισμα dicitur, & coincidit cum τῷ προσφερομένῳ. Dieter. n. 733. Aliàs πρόσφορος idem, quod πρόφορος, i. e. *utilis*, congruus Linden. d. l. §. 295.

*PROSPHYSIS, πρόσφυσις, vocatur *Annexio*, Connexio. Hipp. 3. de artic. t. 3.

PROSPOEEO προσποιέω simulo: Vide *Simulatio.*

PROSTASIS, πρόστασις, significat *præstantiam*, *dominium* vel abundantiam, v. g. humorum excrementiciorum Hipp. l. 6. Epid. f. 5. t. 16. & ità descendit à προΐστημι vel προΐσταμαι, quod significat *præesse*, dominari, antecellere, l. 5. Epid. XVIII. 5. quamvis ibi in malam partem accipiatur, de spirandi difficultate. Προστατεῖν verò etiam *dominari* significat, & dicitur de Medico, dum morbo præest. l. Præcept. X. 8. Πρόστασις verò quatenus descendit à προστείνω, extendo ad aliquid, dicitur de carnis *protensione*, factâ ad os. l. de Loc. in hom. XXIII. 5. Jung. Foës. p. 530. 536.

PROSTATÆ, προστάται, vocantur binæ glandulæ; sitæ ad radicem penis, suprà sphincterem ejus, ad utrumque latus: quamvis Columbus *Parastatas* dixerit, Fallopius *Glandosum assistens*; quarum glandularum historiam vide apud Barthol. l. 1. Anat. c. 23. Warthon. Adenograph. c. 30.

PROSTRATORIA, καταβλητική dicitur species artis *Gymnasticæ*, quæ aliàs *Luctatoria* dicitur Gal. ad Thrasybul. c. 45.

PROSTELLOMÆ, προστέλλομαι, i. e. *gracilesco*, unde προσεσταλμένοι, *graciles* & ficciores dicuntur. Hipp. de sal. diæt. l. 6. & 16.

*PROSTETHIS, προστηθὶς, dicitur pars carnosa, quæ in manuum & pedum cavitatibus, & inter digitos, nascitur. In manu στῆθος χειρὸς, in pede στῆθος ποδὸς vocatur. Gorr. Castell.

*PROSTHESIS, πρόσθεσις, *Appositio.* Vide *Additio.*

PROSTHEMENOS, προσθέμενος. Vide *Prostithemi.*

PROSTHETA, πρόσθετα, in genere, dicuntur omnia *medicamenta Topica* sive externa, quæ apponuntur corpori, & partibus ejus. In specie verò apud Hipp. vocantur illa medicamenta, quæ utero vel insinuantur, vel applicantur: *Subdititia*, vel *subdita*, quales sunt pessi, glandes, Gal. c. 3. in l. 1. Epid. t. 22. quorum ingentem Catalogum reperies apud eundem, l. de nat. muliebr. & de morb. mul. Dicuntur & προσθέματα, ibid. Vide Foës. p. 535.

PROSTHION, πρόσθιον, *pudendum virile*, sive penem, vel mentulam significat; quamvis Foës. existimet, legendum esse πόσθιον. l. 5. Epid. VIII. 19.

PRO-

PROSTITHEMI, προςίθημι, significat *appono*, offero, exhibeo, scil. alimenta 1. aph. 11. cui opponitur τὸ ὑποςέλλεσθαι, *subtrahere*. Diet. n.732. Hinc πρόςισις, *appositio*, additio. In specie deinde significat προςιθέναι *subdere*, *supponere* in vel ad uterum; quod frequens apud Hipp. in libr. de nat. mul. & morb. mul. alibique προςθεμένη, *supposita*. Vide Foës. d. l. Unde προςθετὰ *subdititia*. p.a.

PROTARICHEVO, προταριχεύω, *præmacero*, vel priùs exicco, Lat. dicitur, ταριχεύειν enim *exiccare* significat. Dicitur de iis, qui corpus inediâ exiccant præproperè; quod Diatritarios fecisse, Gal. testatur. Legitur apud Hipp. 2. de R.V.I.A. t.18. adde Foës. p. 538.

PROTASIS, πρότασις, *protensionem* significat. Dicitur de spiratione protensâ 4. de R.V.I.A. t.21. Gal. in comm. ad h. l.

PROTEVS, πρωτεὺς, nomen est collyrii, in principio suffusionum, efficacis ad omnem visûs hebetudinem, callos, & cicatrices. Ægin.l.7. c. 16. Gorr.

PROTHEUS, dicitur *Mercurius*, qui se in omnes formas vertit, & denuo proprium recuperat. Johns. Lex. Chym. l. 2. *Protheus* quoq; dicitur *prima materia*, Theatr.Chym. Vol. V. p.344. & *ignis* vel spiritus ignis, quod non habeat formam, sed in se omnia transmutet, quæ attingit, sicut Protheus, Ægyptiorum genius, fecisse fingitur. Vol. VI. p.16.

PROTHYMIA, προθυμία *alacritas*, promtitudo; quemadmodum & adject. πρόθυμος, *alacris*, vegetus Latinè redditur, quod in comparav. occurrit apud Hipp. 1. aph. 13. Jung. Dieter. n. 722. Verbum προθυμέομαι non modò significat alacri esse animo, sed & idem est, quod προμηθέομαι, præmeditato consilio & animo sibi proponere. Coac. t.47.

PROTMESIS, πρότμησις; à quibusdam dicitur *umbilicus*, quod primum in infante resecetur. Gorr.

PROTOGALA, προτόγαλα, vocatur *Lac*, quod statim *à partu mulctum* est, quodque, cinere calido tepefactum, citrà coagulum, statim concrescit. Hoc veteres Comici πυριάςιν, in Asiâ πυρίεφθον appellabant: teste Gal. & notante Gorræo. Gal. l. 3. de Al. Fac. c.16. l. Alex. l. 12. Sal. c.9.

PROTOGONOS, πρωτόγονος, vide *Primigenius*.

*PROTOPATHEIA, πρωτοπάθεια, *primarius affectus*, vel morbus dicitur: quemadmodum *morbus*, *per consensum* superveniens, δευτεροπάθεια. Ille dicitur & ἰδιοπάθεια: Gal. l. 1. de Loc. Aff. c.3. Vide *Idiopathia*.

PROTOPLASTUS, *primus homo* Paracelso, Tom. IIX. Oper. ubi & *Protothoma* dicitur.

PROTORRHYTOS, πρωτόῤῥυτος, dicitur resina, quæ primùm spontè fluit; undè & αὐτόῤῥυτος vocatur. Aliàs καπνέλαιον. Gorr.

PROTOSMA, Paracelso vocatur *prima mulier*. d. l.

PROTOSTACTOS, πρωτόςακτος, epitheton *lixivii*, *quod primum extillat*, &, in quod parandum, calx ad cinerem

nerem quemcunque additur. Ægin. l.7.c.17. Gorræus.

PROTOTOMI, πρωτότομοι dicuntur caules brasficæ teneriores five *afparagi*: ex Gal. l. 2. de al. fac. notante Gorr.

PROTROPON, πρότροπον idem, quod πρόδρομον, vel πρόχυμα. Vid. *Prochyma*.

PROTUBERANTIA, fumitur pro omni *eminentiâ*, five naturali, five præternaturali. Ità *protuberantiæ offium* funt ἀποφύσεις: Vide *Apophyfis*. *Protuberantiæ in cerebro* & cerebello leguntur variæ in Anatomicis. Vide Barthol. l. 3. Anat. c. 2. & 3. *Protuberantiæ* p. n. dicuntur ἐξοχαί. Vide *Eminentia*.

PROVECTUS, *Provectior*, προαυξής, vide *Proauxes*.

PROVIDENTIA, πρόνοια, dicitur de *Divinâ* virtute gubernatrice & directrice omnium rerum. Gal. l. de fœt. format. c. 6. Vel idem, quod *præcognitio*; de quo vide fuprà.

PROULIMATESIS, legitur apud Foreft. l. 18. obf. 34. in Schol. & denotat vitium ventriculi in fitu, quando extrinfecus prominet, cum tumore, eftq; incurabile malum. Verùm alibi hoc vocabulum reperire non licuit. An fortafis mendum fubeft?

PROXENOS, πρόξενος, dicitur, qui peregrinos hofpitio excipit, & hofpitalitatis officium præftat. Erot. in Onom. p 96. d. Foëf. Oec. p. 531.

PRUDENTIA, φρόνησις: Generalior vocabuli fignificatio fpectat ad Philofophos. *Prudentia Medica* eft, quæ nititur rectâ ratione, comparaturque difcendo & faciendo; eftque neque tumida, neque timida. Rectè dicitur Oculus fcientiæ, vel Artis. Linden. Ex. XIII. §. 534. Ex. XV. §. 1. 2. &c.

PRUGRÆNO, πρυγραίνω, pro προυγραίνω, *Præhumecto* Latinè dicitur, Hipp. 4. aph. 13. Idem, quod ὑγρὰ ποιεῖν. *corpora fluida facere*, 2. aph. 9.

PRUINA, πάχνη, quod fit, è Nomenclaturis & Phyficis conftat. Aquam *pruinæ* minus effe falutarem, docet J. Alex. l. 17. Sal. c. 12. *Pruina in urina* Paracelfo dicitur contentum urinæ fabulofum, quod & *ufnea* vocatur. l. 1. de urin. judic. tract. 2. c. 2. ut & in Schol. *Pruinum* vocat Dorn. Rul. & Johnf. primam Tartari fpeciem. *Pruinæ Chymicæ* funt *Sublimata*. Libav. Alchym. Pharmac. c. 1.

PRUNELLA, Paracelfo idem eft, quod *Angina*. l. 2. de Tartar. tract. 2. c. 5. ut & in fragm. Vocatur & *Prunella alba* Walth. Sylv. med. pag. 810.

PRUNA, ἄνθραξ, æquivocum eft: 1. notat particulam torris, quâ differt à flammâ; quòd ejus materia fit magis terrea, quàm flamma. Gal. l. 3. de Temp. c. 1. Deinde Pathologicè idem eft, quod *Carbunculus*. *Ignis Perficus*. Paracelf. l. de ulc. & apoftem. c. 32. Vide *Anthrax*, *Ignis Perficus*.

PRUNUS, idem, quod *Pruna*, eft ignis mortuus, rapiens membrum & vitam, natus ex incenfione trium primarum. Parac. Schol. in l. de grad. & compof. c. 6.

*Pruritus, κνησμὸς, vide *Cnesmos*. In specie *Prurigo*, vel *Pruritus* dolorificus *dentium* dicitur ὀδαξισμὸς, vide *Odaxismos*.

Psæro, ψαίρω, apud Hipp. significat *leviter moveor*, agitor: & usurpatur de utero, post partum difficiliorem, leviter moto: l. 2. de morb. mul. XXXIIX. 6. de pulsibus leviter ferientibus, d. l. XIII. 8. adde Foës. Oec. p. 688.

Psæsta, ψαιστὰ, vocantur *liba*, placentæ, ex maza, oleo, & melle subactæ. Vide *Itrion. Libum*. ψαιστὴ, μάζα, legitur apud Hipp. l. de int. aff. XLIV. 20. Vide Foës. d. l.

Psagdas, ψάγδας dicitur species unguenti cujusdam. Gal. in Ex. voc. Hipp.

*Psalidoeides, ψαλιδοειδὴς, sive ψαλοειδὴς, Lat. *Fornicatus*, dicitur de cerebri parte convexâ. Vide *Camara*.

Psammismos, ψαμμισμὸς dicitur genus curationis, quod per *arenam* perficitur; cujus meminit Ægineta, in cura hydropis, l. 7. c. 3. in ἄμμῳ, unde & ἀμμισμὸς appellari posset. Gorr.

*Psammodes, ψαμμώδης. Vide *Arena*. Diet. n. 939.

Psapheros, ψαφερὸς, ψαφαρὸς, idem, quod ψαθυρὸς, *friabilis*. Dicitur de excrementis siccis: Coac. t. 608. De urinâ turbidâ cum asperitate. t. 583. de substantia glandularum ac cerebri: l. de Glandul. l. 3. VII. 2. adde Foës. d. p. 689.

Psaron, ψαρὸν, nomen medicamenti sicci, acris & erodentis, ad carnis excrescentias in ulceribus depascendas; cujus meminit Ægin. l. 4. c. 43. & descriptio habetur apud Aet. l. 14. c. 36. citante Gorræo.

Psathyros, ψαθυρὸς idem, quod ψαφερὸς, *friabilis*. Vide *Hypopsathyros*.

Psavo, ψαύω duplicem habet significationem, 1. *attingo*, & ità idem, quod ἅπτομαι. Ità ψαυόμενον dicitur, quod *attingitur*, vel tangitur: Hipp. 1. de fract. t. 17. §. 3. t. 63. 3. de artic. t. 47. deinde *vellico*, & ψαύομαι *vellicor*: l. 2. de morb. mul. LVI. 1. adde Foës. p. 588.

Psegma, ψῆγμα, sic à nonnullis olim vocatum fuisse *æris florem*, Dioscorides author est, l. 5. c. 88. quasi *ramentum* veterum clavorum. Gorr.

Pselaphia, ψηλαφία dicitur *palpatio*, *contrectatio*, quæ fit manibus, vel more cœcorum, vel investigantium; nec video necessitatem, cur Interpretes reddiderint per frictionem, in loco Hipp. de dec. orn. VII. 17. cum commodè propria significatio *contrectationis* retineri possit; dum præcipit Hipp. manuariam omnem operam, &, inter eas quoque *contrectationem*, si quæ necessaria, procurandam esse μετὰ καταστολῆς, cum omni submissione. Verbum ψηλαφᾶν significat, manibus palpare & *contrectare*: legiturque l. 3. Epid. c. 3. t. 86. Inde ψηλαφώδεις ægri dicuntur, qui *manibus palpant* & contrectant, vestigantium more 1. Prorrhet. c. 3. t. 16. & Coac. t. 267.

Psellotes, ψελλότης. Vide *Balbuties*.

Psephos, ψέφος, idem quod σκότος, i. e. *Tenebræ*, unde ψεφαρὸς significat *caligi-*

caliginosum, nigricans. Gal. in Ex. dict. Hipp. Foëſ. p. 689.

Psettaceus, ψῆττα epitheton *piſcium planorum* duplicis generis, lævium & ſpinoſorum; quò pertinent *Paſſeres*, *Rhombi*, *Soleæ* &c. de quibus vide Aldrov. l. 2. de Piſc. c. 42. ſeqq. ubi vocantur *Pſittacei*.

Pseudomedicus, Gr. dici poſſet ψευδίατρος, dicitur, qui medicinam impoſturis ſuis defœdat, quorum hodieq; infinitus eſt numerus. De iis legatur elegans Epiſtola Langii l. 1. ep. 1. & l. 3. ep. ult. Caſp. Rejes. C. El. q. 6. n. 4.

Pseudophthisis, ψευδοφθίσις hoc vocab. legitur in Ephem. N. Cur. Ann. II. in Indic. Significat verò Tabem, quæ mentitur phthiſin.

Psiloma, ψίλωμα, ψίλωσις, *nudationem*, *denudationem* ſignificat, v. g. oſſis, 7. aph. 19. l. 5. Epid. XXXV. 1. l. 7. XIX. 1 Dicuntur & oſſa ἐψιλωμένα, *denudata*: 5. aph. 22. ψιλὸς *nudum* ſignificat. Tropicè tribuitur aquæ puræ, vino non permixtæ. l. de int. aff. XXXIIX. 38. Jung. Foëſ. d. l. Diet. n. 940.

***Psilothron**, ψίλωθρον: Vide *Depilatorium*.

Psinkus, id eſt *Ceruſſa*. Rul. Johnſ. item *Pſincus* dicitur, ibidem.

***Psimmythion**, *Pſimmithon*. ψιμμύθιον. Vide *Ceruſſa*.

Psittacion, ψιττάκιον, nomen *Emplaſtri* emollientis & diſcutientis, quod deſcribitur apud Ægin. l. 7. c. 17. & Aët. l. 15. citante Gorræo. Eſt quoque nomen *Collyrii*, apud Scribon. Larg. n. 27 Jung. Rhod. in not. ad h. l. ità dicti à coloris varietate. Meminit & Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

Psittacus, ψιττάκη vel ψιττακὸς, item παπαγὸς, nomen avis peregrinæ, & apud Indos frequentis; cujus deſcriptionem, cum ſpeciebus variis & uſibus, tradidit Aldrov. l. 11. Ornithol. c. 1. ſeqq.

***Psoæ**, ψόαι dicuntur & *muſculi lumborum* & *Lumbi ipſi*, apud Hipp. uti notavit Foëſ. d. l. ex 2. de nat. hum. t. 6. de oſſ. nat. vel juxtà Linden. de Venis XII. 2. 3. 3. de art. t. 43. Legitur & ψύα. d. l. XXV. 9. & l. de ſacr. morb. VI. 8. De *muſculis pſoas* vide Barthol. l. 4. Anat. c. 11.

Psomisma, ψώμισμα vocatur Gal. *cibus*, *qui pueris offertur*, & ori inditur, l. 6. de C. M. S. L. c. 4. à verbo ψωμίζειν cibum in os indere: quod aliquoties uſurpavit Hipp. l. 4. de morb. XXVII. 11. l. 1. de morb. mul. LVI. 12. l. 7. Epid. III. 21. à ψωμὸς, quod *bucceum* notat Rhod. ad Scribon. n. 201. adde Foëſ. p. 690.

Psophos, ψόφος *ſtrepitum* ſignificat, & pavorem ex ſtrepitu; Coac. t. 96. & 386. Hinc ψοφώδεις dicuntur, *qui ſtrepitum facilè ſentiunt*, & expaveſcunt: Gal. c. 1. in 1. Prorrh. t. 16. adde Foëſ. d. l.

***Psora**, ψῶρα dicitur *Scabies*, cum aſperitate ſummæ cutis, & pruritu, proveniens ab ichoroſo corrupto ſanguine, multis ſalinis, lixivioſis, & corroſivis particulis fixis ſcatente, cutimque & integumenta diſſolvente. Dicitur & ψωρίασις. Gal. in def. med.

*Psorica, ψωρικὰ dicuntur medicamenta, quæ contrà *psoras* & scabiem prosunt, & cutis asperitatem emendant; &, in specie, in palpebris; Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 3. seqq. Gorr. & Castell.

*Psorophthalmia, ψωροφθαλμία dicitur oculi palpebrarum *scabies pruriginosa*. Gal. l. de fac. parab. c. 10. Vide Castell. Gorr.

Psyche, ψυχὴ, vide *Anima*. *Psychicos*, ψυχικὸς, vide *Animalis*.

Psychologia, ψυχολογία, *doctrina de anima*. Barthol. in procem. Anat. Hæc quomodo ad Medicinam pertineat, addiscere licet ex Th. Willis erudito tract. de Anima Brutorum.

Psychrolutron, ψυχρόλουτρον, *balneum aquæ frigidæ*, quod olim antiqui adstruxerunt balneis æstivis, ad corpus à sudatione reficiendum, & natando exercendum: Lang. l. 1. ep. 50.

*Psychrophobos, ψυχροφόβος dicitur, *qui timet aquæ frigidæ usum*: Gal. t. 9. meth. med. c. 5. circà fin.

*Psydracia, ψυδράκια dicuntur *pupulæ* vel *vesiculæ*, in capite obortæ, à tenui lymphâ, minùs acri & calidâ obortæ: unde à *Phlyctænis* in hoc differre docent Authores: Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 9.

Psychros, ψυχρὸς, ψυχρότης. Vide *Frigidus*.

Psygma, ψύγμα dicitur *medicamentum refrigerans*, Hipp. l. 2. de morb. XVI. 15. 18. XIX. 9. l. de nat. mul. XII. 19. l. 2. de morb. mul. XXXIIX. 8.

*Psyllos, ψύλλος, vide *Pulex*.

*Psythios, ψύθιος, epitheton *vini dulcis*, apud Linden. Ex. X. §. 100. 101.

Psyxis, ψύξις, *refrigeratio*, *frigus*, frigiditas dicitur: Vide *Frigefactio*, alias ψυκτικόν.

Ptarmos, πταρμὸς, Lat. *Sternutatio* dicitur; estque species motûs convulsivi; quamvis non semper merè præternaturalis, violenti tamen; in quo, post aliquam inspirationis inchoatæ suspensionem, vi magnâ, sed interruptâ, per nares & os, cum vehementi universi corporis concussione, ut & sono quandoq; magno, aër, cum occurrentibus, unâ vice expellitur: uti rectè descripsit Sylvius P. M. l. 1. c. 23. §. 3. Irritatio verò illa fit in naribus, ab aurâ, vel effluviis acribus, volatilibus & alkalicis; aliquando etiam à nimio splendore, nervosas partes narium vellicantibus; quamvis modum afficiendi exactè nemo adhuc expresserit. Hinc C. Hofm. vocavit opus mirabile *Sternutationem*; ut hactenus nemo vel Philosophorum, vel Medicorum, explicârit modum, quo fit. l. 5. Inst. c. 36. §. 5. Jung. Dieterich. n. 737. *Ptarmica*, πταρμικὰ, *Sternutatoria* medicamenta dicuntur, Errhina, quæ sternutationem promovent, usitatissima & notissima. Wek. A. Gen. l. 1. c. 47.

*Pterna, πτέρνα, Lat. *Calcis os*: Vide *Calcaneus*.

*Pteron, πτερὸν: Vide *Avis*. *Volatilis*.

*Pterygion, πτερύγιον propriè *parvam alam* significat. Unde alæ narium vocantur πτερύγια: Vide *Ala*.

Per

Per translationem verò etiam ità vocatur *Unguis in oculo*; qui est morbus in numero aucto, & consistit in membranaceâ quadam materiâ, duriusculâ, vel molli, adhærente tunicæ plerunque adnatæ, aliquando cum visus abolitione, dum ad pupillam usque protenditur, & oritur à succi nutricio-excrementicii affluxu superfluo, ob læsionem aliquam in oculo prægressam: vide *Onyx*. Legatur Aquapend. de Oper. Chirurg. h. t. Forest. l. 11. Obs. 7. Riv. l. 2. c. 18. πτερύγιον quoque vocari incrementum carnis, p. n. in unguibus pedum aut manuum, partem unguis operiens, author est Celsus, l. 6. c. 18. notante Foës. p. 541.

*PTERYX, πτέρυξ, Latine *Ala* dicitur, idem, quod μασχάλη, vide *Ala*. Hinc πτερυγώδεις *alati* vocantur, qui oblongo sunt collo, & utplurimum lata & eminentia habent pectora: l. 3. Epid. s. 3. t. 70. Gal. in comm. ad h. l. adde prolixius differentem Foës. d. l.

*PTILOSIS, πτίλωσις, est *palpebrarum defluvium*: quando pili è palpebris excedunt: quod oritur ab acrimoniâ ichorosâ corrosivâ. Gal. defin. med. & in Isagog. c. 16. Ægineta verò l. 3. c. 22. per callositatem palpebrarum rubicundam descripsit. Verùm πτίλοι Gal. dicuntur, quibus periere ex ciliis pili: l. 14. meth. med. c. 18. sub fin. & l. 4. de C. M. S. L. c. 8.

PTISANA, πτισάνη, πτισσάνη, propriè significat *hordeum decorticatum* & mundatum; sive pistum: aliquando tamen & pro succo & jusculo, ex illiusmodi hordeo parato, sumitur: Gal. l. 9. de plac. Hipp. & Plat. c. 6. *Ptisanæ* laudes non modò prolixè scripsit Hipp. in libr. de R. V. I. A. quòd sit inter omnes sorbitiones optima, omnibus frumentaceis eduliis anteferenda &c. verùm etiam confirmavit hoc continua experientia, usque ad nostra tempora. Jung. Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 8. Lang. l. 1. ep. 57. Bruyerin. de re cibar. l. 5. c. 10. Aliàs *ptisana* quoque dicitur, cum additione, πυρίνη, *triticea*: apud Hipp. l. de affect. XLII. 7. & l. de morb. mul. XCIII. 24.

PTOODES, πτοώδης, dicitur *timidus*, meticulosus, *expavescens*. Hipp. l. 6. Epid. s. 2. t. 38. à πτοία, quod vel *periculum*, vel *metum* nonnullis significat. Foës. Oec. p. 542.

*PTOSIS, πτῶσις, generaliter significat *casum*, *Lapsum*: vide *Lapsus*. In specie verò idem significat, quod φαλάγγωσις: vide *Phalangosis*. Gorr. Cast.

PTYALISMOS, πτυαλισμὸς, πτυελισμὸς, dicitur *crebra sputatio*, vel oris salivatio; cùm os continenter salivâ redundat. Ortum habet à copioso sero & lymphâ glandularum, præsertim salivalium, & excedente, ductùsque salivales patentiores reddente. Vocabulo hoc frequentissimè usus Hipp. passim in scriptis suis, quemadmodum & verbo πτυαλίζειν, quæ loca, si expetuntur, reperire licet apud Foës. d. l.

PTYAS, πτυὰς, nomen serpentis, vel *aspidis*, quæ, perinde ac si ratione prædita fuisset, distantiâ emensâ, collum protendisse, & iter facientibus venenum inspuisse, fertur Gal. l.

de Theriac. ad Pison. c. 8. Meminit & Aldrov. l. 1. hist. serp. & drac. c. 4.

Ptyelon, πτύελον, Latinè *sputum* dicitur, estque excrementum corporis naturale, quod per os rejicitur. Plenius ex recentioribus ita describi poterit: Sputum est excrementum pituitosum, à sanguine, in cerebri membranas, per carotides & cervicales arterias, delato segregatum, & in glandulas, circa basin cerebri existentes, collectum, indeque destillans, per palatum denuò excretum. Charlton. Oec. Anim. Ex. VII. §. 6. Jung. Ejusdem Exerc. Pathol. IX. §. 13. Sæpè coincidit & confunditur cum *Salivâ*, σίαλος dictâ: de quâ videatur p. inf. in *Saliva*. De *sputi* differentiis præternaturalibus variis quæratur in Theatro Galenico Mundellæ, alibique, in Foësio p. 543. qui Author strictius videtur descripsisse *sputum*, per excrementum, quod tussiendo ore rejicitur. Neque enim in naturali constitutione tussis ad *sputi* excretionem concurrit. Screatio quidem potest concedi, si inter *sputum* & salivam hoc discrimen est, quòd illud crassius sit, quàm hæc, sed tussis non semper. Circà nominis etymologiam, & varias acceptiones, consulatur Dieter. n. 738.

Ptygma, πτύγμα, vocatur *panniculus complicatus*, sive in sinûs convolutus, apud Cœl. Aurel. l. 1. c. 1. Tard. passion. & l. 2. c. 13. allegante Foësio. Latinè *Plagula*.

Ptysma, πτύσμα, idem, quod πτύελον, *sputum*, quamvis Gal. l. 1. de cris. c. 5. πτύσμα distinxerit à πτύελον. Vide *Sputamen*, & πτύσις idem quod πτυσμὸς, *exspuitio*, vel *spuitio*. Loca apud Hipp. vid. Foës. d. l. Latinè *Screatio*.

* **Pubes**, *Pubertas* ἥβη: vide *Hebe*.

* **Publicies**, δημόσιος, πάγκοινος, πάνδημος. Usurpatur Physiologicè de *partibus* corporis, quæ dicuntur *publicæ*; quarum functio totius corporis saluti bonoque *publico* ministrat primariò, ut organa sanguificationis, chylificationis, &c. Vide Dogm. nostra M. Gen. P. I. c. 2. d. 9. p. 28. vel de Morbis; vide *Cœnos*, *Endemos*, *Epidemios*, &c.

Pudenda, αἰδοῖα, dicitur de utriusque sexûs membris genitalibus: vide *Ædœa*. Dieter. n. 14.

Pudendagra, vocatur *Lues venerea*, vel morbus Gallicus, Augerio notante Foresto l. 32. Obs. 1. Schol.

Pudor, *Pudicitia*, αἰδὼς, αἰσχύνη, pertinet inter animi Pathemata: estque tristitia quædam, ac animæ consternatio, propter mali nostri opinionem, ab aliis conceptam. Licet verò spiritus & anima sensitiva sese contrahant, flamma tamen vitalis sanguinem sæpè exterius propellit, & genas rubore tingit: unde & *Pudoris sedes* dicuntur *Genæ*; quemadmodum *Pudoris* naturam egregiè exposuit Willis, An. Brut. P. I. c. 9. Quodammodo jam eò quoque inclinavit Jul. Alexandr. in not. ad Gal. l. 2. de causs. sympt. c. 5. dicens, in *pudore* caloris, spirituumque, intrò actorum, cum sanguine, reciprocationis

tionis foràs factæ, caussam esse rationis impulsum. Est aliàs affectus & Medicis competens; præsertim erga sexum fœmininum; & ægris, ne videantur pudorem penitus devorasse. Lind. Ex. II. §. 21. *Dicitur & Verecundia.*

PUER, παῖς, *Puellus*, παιδίον, illud propriè dicitur de secundâ annorum hebdomade; quemadmodum hoc de primâ. Dieter. n. 643. *Puerilis*, παιδικός. d. vide *Pædicos.*

PUELLA, dicitur Gr. θῆλυ, παιδίον. Gal. l. 1. de ren. aff. cogn. & cur. c. 2. παρθένος. Respondet, ætatis ratione, puero. Quamvis verò ordinariè *puella* nondum sit apta ad imprægnationem; Spagyrici tamen finxerunt *puellam prægnantem*, per quam intelligunt primam aquam albam; quemadmodum aquam rubram juvenem pulchrum, in labore Philosophici lapidis: de quibus nugis ænigmaticis, vide Vol. IV. Th. Chym. p. 945.

PUERPERA, τοκάς, παιδοτόκος, dicitur propriè, quæ enixa nuperrimè est infantem; quamvis & aliquando accipiatur pro adhuc *prægnante*; uti colligere est ex versione loci, apud Hipp. de Sterilib. XIV. 2. ubi τοκὰς dicitur *puerpera.*

PUGIL, ἀθλητής, idem quod *Athleta. Luctator* Vide *Athleticus.*

PUGILATUS, πυγμή, est species certaminis, & inter exercitia fortiora refertur, quod propulsando peragitur, & robore indiget J. Alex. not. ad Gal. l. 2. de san. tu. Tom. II. Oper. p. 392.

PULBION, πύλβιον, idem quod ὑποκεφάλαιον, *pulvinar*. Erot. On. p. 193. f.

PULCHRITUDO, κάλλος, est *fructus sanitatis*, quatenus bonam corporis conformationem, cum laudabili temperie, & continuitate integrâ sequitur. Gal. ad Thrasybul. c. 14. fin. *Pulcher* etiam Gr. dicitur εὐειδής h. e. *formosus*, cui opponitur ἀειδής, deformis. Vid. Dieter. n. 9. *Pulchritudo* quoque ornat Medicum, nempè ut vel solo aspectu Medici in spem valetudinis ægri erigantur. Linden. S. M. Ex. I. §. 10. *Pulchritudo* est scopus Naturæ secundarius, C. Hofm. in Gal. LL. de U. P. n. 768. verum amoris philtrum. C. Rejes C. El. q. 29. §. 33. 34.

PULEX, ψύλλα, ψύλλος, nomen insecti notissimi, & molestissimi, fœminis præsertim & canibus; cujus historiam vide apud Aldrov. l. 5. de insect. c. 6. Ejus structuram admiratus Gal. l. 17. de U. P. c. 1. fin. adde ea, quæ per microscopium observata leguntur in Eph. N. Cur. An. 1. Obs. 13. Aliàs & Psylli Latinè vocabantur, qui venenum è vulnere labiis exugebant, cùm quis à serpente morsus erat; notante Keuchen. ad Samon. p. 257. seq.

PULLUS, πῶλος, νοττός, quid significet, notum est. In genere omnem sobolem tenellam animalium quorumcunque; quamvis videatur frequentius dici de volatilibus, quàm terrestribus aut aquatilibus. Imò simpliciter sæpissimè apud Authores ponitur pro *pullo gallinaceo.*

PULMIN-

Pulmentum, idem, quod *Puls*. De quo p. infr.

* **Pulmo**, πνεύμων, Jon. πλεύμων, vide *Pnevmon*.

* **Pulmonia**, idem quod *Peripnevmonia*. Vide p. supr.

Pulpa, dicitur caro seu substantia succulenta, præsertim fructuum, inter corticem ac nucleum comprehensa, v. g. pomorum, cerasorum, passularum, prunorum, Tamarindorum &c. Schröd. l. 1. c. 2.

Pulpezia, *Pulpelzia*, idem quod *Apoplexia*, *Sideratio*, Dorn. Rul. & Johnson. in Lex.

Puls, *Pulmentum*, *Pulticula*, ἔτνος. Vide *Etnos*.

Pulsatio, σφύξις, σφυγμὸς, in genere omnem motum arteriarum notat, ob sanguinis à corde impulsum, quâ naturalem, quâ præternaturalem, uti ex pluribus locis demonstravit Foës. p. 605. seqq. Jung. Dieter. n. 811. Hodieque tamen receptior videtur acceptio præternaturalis, ad differentiam *Pulsus* σφυγμοῦ, qui primariò naturalem arteriarum distensionem, à sanguinis motu factam, denotat: Secundario & cum additione, etiam de præternaturali dicitur. De *pulsuum* differentiis præcipua saltem reperies in nostris Dogm. M. Gen. P. III. f. 4. p. 361. seqq. *Pulsatio* quoque in Pharmaceuticis dicitur, quæ fit malleo, aut pistillo, ut partes à se mutuo avellantur: Ità semina à plantis, cortices à nucleis, medulla radicum ab exteriori substantiâ, *pulsando* separantur. Weker. Ant. G. l. 3. c. 28.

Pulsatorius, σφυγματώδης, dicitur *dolor*, qui, ob sanguinis effervescentiam, & motum vehementiorem, in arteriis; percipitur quoque in partibus membranaceis & nervosis: estque magnarum inflammationum accidens, Gal. l. 2. de Loc. Aff. c. 7.

Pulsio, ὦσις, ὤθησις, vide *Osis*. Refertur inter caussas morbificas, vel potius modos caussandi aut afficiendi p. n. à Rolfink: O & M. M. Spec. l. 2. f. 3. c. 28.

* **Pulsus**, σφυγμὸς, vide *Pulsatio*. Communiter etiam motui cordis attribuitur, sed accuratiùs Arteriis. Nam Cor non *pulsat* ab impetu sanguinis influentis, sed à constrictione & evacuatione repentinâ. De *Pulsificâ virtute*, vel cordi, vel Arteriis insitâ, adhuc controvertitur inter Anatomicos: quam litem hujus loci non est expedire; quamvis non videamus urgentem rationem, quæ permoveat, ut illam *pulsificam* virtutem credamus, aut statuamus.

Pulveratio, *Pulverisatio* κονίωσις, dicitur operatio Pharmaceutica (quamvis & in Diæteticâ usum habeat) quâ in pulverem contundendo, aut terendo, solida sicca corpora rediguntur. Vide *Pulvis*.

Pulvillus, idem, quod *Plumaceolus*, ὑποκεφάλαιον, ὑπαυχένιον, vocatur *parvum pulvinar*, paratum vel ex plumâ tenuiori, inter duo lintea munda ac mollia consutâ, vel ex stuppâ cannabinâ diligenter pexâ & mundatâ, vel ex lana, aut gossypio: De quorum pulvillorum descriptione &

& usu vide plura apud Forest. l. 6. Chir. Obs. 13 in Schol. & Obs. 36. in Schol.

PULVINAR, *Pulvinum*, ὑποκεφάλαιον, προσκεφάλαιον quid sit, pueri quoque norunt ex Nomenclaturis: vide *Hypocephalæon*, *Proscephalæon*.

*PULVIS, κόνις, vocatur species medicamenti sicci in minutissimas particulas contundendo, vel terendo, redacti. Sunt verò *pulveres* alii simplices; alii compositi; alterantes, vel purgantes, vel Diaphoretici: de quibus plura vide apud Practicos, præsertim Weker. Ant. Gen. l. 1. c. 26. Spec. l. 2. sect. 20. Morell. de form. rem. l. 1. sect. 2. c. 7. Schröder. l. 2. c. 77. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 5. seqq. & plures alios. *Pulvis pinguis* dicitur Galeno, in quo nec asperum quicquam, nec acre subest. L. 5. de san. tu. c. 3. circà fin. De *pulveribus Philosophicis*, quâ medicamentosis, ex auro, argento, mercurio, quâ aurificis, quære in Th. Chym. Vol. I. p. 23. 609. Vol. II. p. 46. Vol. III. p. 170. 391. 410.

PUMEX, κίσσηρις, est *lapis porosus*, & innumeris foraminulis & cavernulis plenus, instar spongiæ. Ejus duæ sunt species: *Niger*, vulgò lapis Balnearum; ad leviganda & purganda corpora aptus: & *Albus*, levis, trituque facilis. De cujus viribus, præparatione & usu, vide Gal. l. 9. de S. F. §. Cisseris. Diosc. l. 5. c. 125. Schröd. l. 3. c. 8. n. 16. Fr. Hofm. in cl. Rul. & Johns. De *pumice cremato*, ignito, ejusque viribus, auri tincturam sorbendi, vide Libav. Tom. II. Oper. p. 147. & 302.

PUNCTIO, *Punctura*, νύγμα, νύξις, vide *Nygma*. Sæpè etiam ponitur pro *dolore punctorio*, qui à causâ internâ, particulis acribus salinis, vel ulcerosis, vel corrosivis acidis, dependet, apud Paracels. passim in scriptis, & alibi.

PUNCTUM, κέντρον, vocatur, cum additione, *Lachrymale* foramen, ossi nasi insculptum, cui appositum est, caruncula lachrymalis, in oculi cantho majori. Barthol. l. 3. Anat. c. 8.

PUNCTURA, idem, quod *Punctio*, νύξιν.

*PUPILLA, κόρη, vide *Core*.

PUPULÆ vocantur communiter extremitates digitorum, quæ Arab. *Alanemel* vocantur. Andr. Bellunens. explicat. vocum Arabic. annexâ operibus Avicennæ. T. II. p. 402.

*PURGAMENTA, dicuntur strictè excreta post partum, ex utero. Gr. λόχεια, vide *Locbia*. Aliquando tamen pro *alvi sordibus* accipi, docet Keuch. ad Samonic. p. 129.

*PURGANS, καθαρτικὸν φάρμακον, latè interdum, quamvis rarius, accipitur, pro omni vacuante, quâ interno, per alvum, vomitum, &c. quâ externo: ut ità idem sit, quod *purificans*: dum etiam ulcera curari dicuntur, imposito *purgante*, καθαρτικῷ. Hipp. 3. de fract. t. 3. adde Foës. Oec. p. 297. interdum strictè & frequentissimè pro *purgante* solùm per *alvum*. Et in hâc significatione describi possunt ac debent *Purgantia*, quòd sint medicamenta, quæ, virtute

tute fermentativa, magis, vel minus vehementiori, vel colliquativâ, humores excrementicios & vitiosos, ad segregationem, à vitalibus & utilibus, ad loca convenientia, præprimis ductum bilarium & pancreaticum, disponunt, simulque irritando, & vellicando fibras intestinorum, excretionem illorum recrementorum eò depositorum promovent. Dividuntur in *Mitiora*, & *Fortiora*; quibus nonnulli *intermedia*, præter necessitatem, adjiciunt. Catalogum utrorumque, & quidem cùm *Simplicium*, tùm *Compositorum*, passim reperies in Practicis. Electivè humores *purgare*, aut vi magneticâ allicere, commentum est. Plura de *purgantibus* qui desiderat, legat, præter Hipp. Gal. & alios antiquiores, etiam ex recentioribus præprimis Schröder. l. 4. cl. 3. cum Fr. Hoffmanni clave ad h. l. Rolfink. Tr. de Purgantibus, & O. ac M. M. Sp. l. 5. sect. 1. per tot. Linden. Ex. XIII. §. 349. seqq. Willis, Pharm. Rat. Part. I. sect. 3. c. 1. Pechlin. tr. de Purg. ut & nostras Disputationes de Remoris Purgationis, Disp. II. & appendicem de *purgationis* modo, ac viis, ad alvum. An verò *Purgantia* in se ac suâ naturâ dentur adeò secura, ut nec putrefaciunt, nec vitalia resolvant, nihilque expellant foràs, nisi quantum peccent, ideòque non aggravent, sed ab onere saltem sublevent, uti voluit Helmont. tr. Potestas medicam. §. 34. &. Fr. Fosin. d. l. de eo valdè adhuc dubitatur, ob naturam omnium *purgantium* naturæ nostræ, vel ad minimum quodammodò, adversam. Vide allegatam nostram Disputationem.

*PURGATIO, κάθαρσις, φαρμακεία, aliquando latissimè sumitur pro omni evacuatione; ut ità idem, quod κένωσις, sit: sive à naturâ proveniat; sive arte procuretur: quemadmodum hoc pluribus, ex Hipp. & Gal. locis demonstravit Foës. p. 296. 297. aliquando verò strictè, pro purgatione artificiali; quæ per inferiora instituitur, & ità describi potest: *Purgatio* est evacuatio humorum excrementiciorum & vitiosorum, è viis convenientibus, Ductu Bilario & Pancreatico, ad intestina depositorum, mediante horum irritatione, & ad expulsionem stimulatione, virtute purgantium magis, vel minus colliquativâ facta. Videantur Authores p. a. allegati. *Purgatio* Chymicis quoque idem est, quod *Purificatio*: & fit septem modis: *Destillatione*, *sublimatione*, *solutione*, *lotione*, *ustione*, *segregatione*, *colatione*. Rul. in Lex.

PURGATORIUM, Paracelso dicitur, quilibet *morbus* Paramir. l. 5. c. 2. & 3.

PURIFICATIO, idem, quod *Depuratio*, *Mundatio*. Gr. dici posset καθαρισμὸς. Vide *Depuratio*. *Purgatio*.

PURPURA, πορφύρα. Vide *Porphyra*.

*PURULENTUS, ἔμπυος, πυώδης, idem, quod *Suppuratus*. Vid *Empyema*.

*PURULENTIA, idem, quod *Suppuratio*, ἐμπύησις: vide *Ecpyema*.

PURUS,

Purus, καθαρὸς, vide *Catharos*, *Puritas*, καθαρότης.

* **Pus**, πύον, dicitur materia quædam liquida præternaturalis & semiputris, in exulceratis partibus, è sanguine extravasato, & stagnante, mediante caloris intensioris colliquatione putredinali remolliente particulas concretas, & transponente partes subtiles, producta. Quò & Hipp. respexisse videtur, scribens, *pus* fieri ex alterato, calefacto, & putrefacto sanguine, in ulceribus, l. de Ulcer. II. 10. & Gal. propterea ἡμιμόχθηρον μεταβολὴν *semipravam* mutationem vocavit 2. aph. 47. Hinc & Helmont. *pus* dixit, non esse excrementum ulceris, sed cruoris, in materiam noxiam & corruptam, depravationem & degenerationem, tr. Scab. & Ulcera Scholar. n. 17. 18. 19. quamvis alibi negaverit, *pus* esse partem cruoris, tr. Schol. Humor. Pass. Decept. c. 1. n. 42. scil. quando *pus* est factum, non amplius dici potest pars sanguinis, scil. vitalis. Plura de *puris* generatione, cujus notæ bonitatis sunt albedo, lævitas, æqualis consistentia, & fœtoris absentia, vide apud Foës. p. 544. Dieter. n. 743. Linden. Ex. XIII. §. 333.

Pus, πῦς. Vide *Pos*.

Pusillatum, *Pusulatum* dicitur *Pulvis* non perfectè tenuissimus, sed adhuc asperitatem sabulosam, & granula quædam continens. Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 3.

Pusta, est saniei digestio, à pure dicta. Parac. l. 1. de Tart. tract. 5. c. 1. ut & in Fragm. ad h. l. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

* **Pustula**, ἐξάνθημα, ἔκθυσμα, ἔκζεσμα, idem, quod *Papula*, morbus dicitur in habitu corporis, soluta cutis, vel cuticulæ unitas, sive parvulus tumor in exteriori cuticula, vel cute: Tuberculum &c. Vide *Exanthema*, *Ecthysma*, *Phyma* &c.

Pusula, idem, quod *Granula*, *pulvis pusillus*, granulando concinnatus. Libav. anteà cit. loc.

Putamen, idem, quod *Cortex*, φλοιὸς, λέμμα, λέπος: Vide *Cortex*. *Lepos*.

Puteus, φρέαρ, quid sit, ex aliis Lexicis patet. Aquæ è *puteo*, calidiores, tempore hyberno, reliquis. Gal. l. 3. de S. F. c. 8. Flamma è *puteo*, ut & exhalationes malignæ, observatæ leguntur in Eph. N. C. A. I. Ob. 33.

* **Puteus**, in metallifodinis, vocatur *crypta*, è quâ metallica terra, vel minera extrahitur. Rul. in Lex.

Putor, idem quod *Fœtor*, δυσωδία. *Graveolentia*, dicitur de ore. Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 9. ad fin.

* **Putredo**, *Putrilago*, σηπεδὼν, σῆψις. *Putris*, *Putridus* σαπρὸς; Usitatissimi equidem hi termini sunt in Medicinâ, præsertim etiam doctrinâ de febribus: sed in quo consistat verè essentialis ratio *putredinis*, nescio, an aliquis exactè, & ex asse, descripserit. Licet enim generalis descriptio, à Gal. & Arist. proposita, non sit rejicienda; quando *Putredo* dicitur totius corporeæ substantiæ mutatio ad corruptelam, à calido externo: non tamen sufficere videtur

tur ad omnem difficultatem eximendam. Nos, salvo aliorum judicio, hanc dabimus descriptionem generalem: *Putredo* est Corruptio corporis mixti naturalis, vel inchoata, vel consummata, consistens in dissolutione principii formalis & specifici, à principio materiali, & consequente deunione etiam diversarum materialium particularum, anteà exactissimè, per principium formale, unitarum & mistarum. Hæc verò descriptio dextrè nunc applicanda erit diversis corporibus mixtis; & alia observabitur *putredo* corporum liquidorum, à *putredine* corporum siccorum, horumq; vel mollium, vel duriorum: alia animatorum; alia inanimatorum; alia incipiens; alia perfectior; alia consummata. Jungatur Willis, de ferm. c.8. de febr. c.9. & Notæ nostræ ad Jessenii Judicium de Sang. V.S. misso p.43. seqq. Kerger. tr. de Ferment. sect. 2. c. 9. Si quis meliora & certiora docuerit, ei, cum gratiarum actione, herbam porrigemus.

PUTREFACTIO, σῆψις, idem, quod *Putredo* activè sumta. Hinc Dorn. Rul. & Johnson. descripserunt, quòd sit misti resolutio per putredinem naturalem, cùm partes, inter sese commistæ, reseratis claustris internis, operante calore per humorem, & resolvente discedunt. Est verò *putrefactio* etiam via ad varias Pharmaceuticas & Chymicas operationes: unde artificiosa quoq; datur *Putrefactio*, in quâ attendere oportet, ne fiat resolutio καθόλου totalis, & destructio, sed duntaxat eo usque, quò vel aliquid activi eliciatur, vel nova quædam veluti rerum natura introducatur, & fructus etiam alterius generationis producatur. Estque talis *putrefactio* digestio quædam fermentativa, substantiam rei, calidi externi accessione, ad rem præstantiorem producendam, dissolvens. Habeturque duplex: *Putrefactio*, & *Resolutio, per medicinam.* Est etiam *Putrefactio* quædam ambigens inter calcinationem corrosivam, & putrefactionem: vocaturque *Putrefactio sicca & Philosophica.* Imò à quibuslibet nomen habet, cum quibus aliquâ ratione consentit; ut sublimatio, separatio elementorum, coctio, solutio, &c. Fit autem in aquâ Philosophorum siccâ, seu aceto acerrimo: nec est alius rei, nisi Solis & Lunæ. Dorn. Rul. Johns. Weker. Ant. Gen. l. 3. c. 33. Quæratur etiam in Indicibus sex Voluminum Theatri Chymici.

PUXIS, pro *Pyxis*. Scribon. n.230.

PYCNOS, πυκνός: Vide *Creber*.

*PYCNOSIS, *Pycnoticos*. Πύκνωσις, πυκνωτικός: Vide *Condensatio*.

PYCTE, πυκτὴ, dicitur *lac coagulo concretum*, cui, demto sero, mel additum est. Ventrem subducit, maximè si serum adjectum fuerit. Gorr.

*PYELOS, πύελος, i.e. *Pelvis*: Alveolus: Vide *Choana*. Balneæ quoque minores, vel *alvei adstrictiores*, πύελοι dicti fuerunt, Gal. l.7. meth. med. c. 6. J. Alex. not. ad h.l.

PYGARGUS, πύγαργος nomen valdè æquivocum, notans vel *capram feram*, Aldrov.

Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 15. vel *Ardeam*, vel usitatius *Aquilæ* speciem, cujus descriptionem tradidit Aldrov. l. 2. Ornith. c. 5. Dicitur & metaphoricè de homine delicato & ignavo. C.Hofm. in not. ad Gal.LL. de V. P. n. 229.

PYGMACHOS, πυγμάχος, dicebatur is, qui in certamine, & lucta, & pugilatu, exercebatur. Rhod. ad Scribon. n. 101.

PYGMÆI, πυγμαῖοι propriè dicuntur populi vel in Indiâ, vel in Grönlandiâ minimæ longitudinis, πυγμὴν, h.e. mensuram cubiti ad digitos non superantes, nihilominus pugnacis naturæ, ità, ut cum gruibus certare fingebatur. An unquam tales fuerint, in orbe, populi, adhuc controvertitur, & varias opiniones scriptorum collectas legere licet apud Erasm. Francisc. Part. I. Horti Indici Orient. & Occid. p. 540. seqq. Deinde de quibusvis *nanis*, vel *pumilionibus*, quales etiam, artificiosâ, & longiori inunctione produci posse, opinatur Dobrzenzsky de Nigro Ponte, Medicus Regius Pragensis, in Eph.Nat.Cur.A.I.Obs.79. Paracelso verò *Pygmæi* dicuntur *homunciones*, vel subterranei spiritus, quos & *faculas* & *scintilas* vocant. Non natos esse perhibent, neque habere parentes, sed non aliter, ex corruptione terræ, quàm ex equino fimo putrefacto, scarabæi generari. Dorn. in Dict. Parac. Rul. & Johns. in Lex. Meminit eorum aliquoties Paracels. in l. de partu hominis, de pestil. & alibi, & fatetur, se integrum, de *Pygmæis*, scripsisse tractatum; de quo nobis non constat.

PYLA, πύλα, vide *Porta*.

*PYLORUS, πυλωρὸς, Lat. *Janitor*, vocatur *dextrum orificium ventriculi*; vulgò inferius dictum, angustius sinistro, sive Stomacho; cujus usus est, transmittere cibum, in liquorem, sive cremorem liquidum mutatum, ad intestina tenuia: siquidem cum duodeno immediatè continuatur. Plura vide in Anatomicis, & in specie in Barthol. l. 1. Anat. c. 9. *Pyloro* peculiare regimen attribuit Helmontius, in digestionis opere: uti patet ex tract. Pylorus Rector.

PYODES, πυώδης, *Purulentus*: ita leguntur *purulentæ mistiones* apud Gal. c. 3. in 1. Prorrh. t. 20.

PYON, πύον. Vide *Pus*.

*PYOSIS, πύωσις, in genere, significat *suppurationem*. Specialiter verò idem est, quod ὄνυξ vel ὑπόπυον. Vide *Onyx*.

PYR, πῦρ: Vide *Ignis*.

PYRAMIS, πυραμὶς, præter figuram Geometricam, & turres quasdam Ægypti, quas significat, in Chymicis vocatur vas metallicum, aliis *catinus coniformis* dictum, in modum pyramidis, excavatum, ut pars ejus superior lata, inferior autem in acutum vergens, pro liquatis mineralibus, in regulam formandis, accomodari possit. Rul. & Johns. in Lex.

PYRAMIDALIA vasa dicuntur vasa spermatica præparantia, quæ aliàs

& *pampiniformia* vocantur. Vide *Pampinus.*

PYRAUSTA, *Pyraustum*, πύραυςος, dicitur insectum quoddam, ad Papiliones pertinens, quod, ignis flammâ gaudens, ad lucernas advolat, & sæpè sese comburit: cujus historiam vide apud Aldrov. l. 1. de Insect. c. 2. *Auri* quoque *Spiritus* vocatur *pyraustum*, quòd ignis sit ipsius pabulum & alimentum Th. Chym. Vol. 1. p. 35.

PYREN, πυρὴν: Vide *Nucleus.*

PYRENOIDES, πυρηνοειδὴς, vocatur processus secundæ vertebræ cervicis, qui aliàs *Dens* Hipp. vocatur: aliis *Dentiformis*, ὀδοντοειδὴς: Vide *Dens.*

PYRETOS, πυρετὸς: Vide *Febris.* *Pyretion*, πυρέτιον, *febricula.*

PYRGITÆ, πυργῖται, *Turriti*, vocantur passerculi, qui in turribus altioribus nidificant. Gal. l. 6. de san. tu. c. 11. Laudantur in calculosis, l. de ren. morb. cur. c. 6.

PYRIA, πυρία, idem quod θέρμασμα. Lat. *Fomentum.* Legitur apud Hippocr. 5. aph. 28. & 6. aph. 31. adde Foes. p. 547. Dieter. n. 747. Dicitur & πυρίαμα, Gorr. Vide *Fomentum.*

PYRIASTES, πυριάςης: Vide *Protogala.*

*PYRICAUSTOS, πυρίκαυςος: Vide *Ambusta.*

PYRIEPHTHOS, πυρίεφθος. Vide *Protogala.*

PYRINE, πυρίνη: nomen *Emplastri* ad scirrhos & duritiés, apud Ægin. l. 7. c. 17. Gorr.

PYRIPHLEGES, πυριφλεγὴς, homo dicitur febricitans, qui valdè ex febre illâ fervet, ad contactum, i.e. *igneo ardore flagrans*: Hipp. 4. de R.V.I.A. t. 63. Dicitur & πυριφλεγίθης. l. 1. de morb. mul. LXXXI. 2.

PYRITES, πυρίτης, vocatur lapis quasi *igniarius silex* è chalybe scintillas evocans, allisus. Ab aliis quoque dicitur *Lapis luminis.* Variat verò valdè quoad colorem, prout in metallifodinis diversis reperitur. Ejus varia genera recenset Rul. De ejus usu vide Gal. l. 9. de S. Fac. §. Pyrites. Diosc. l. 5. c. 143. Foest. l. 10. O. 114. Schol. Schröd. l. 3. c. 8. n. 18. Chiocc. Mus. Calc. s. 3. p. 382. seqq. *Marcasita* dicitur etiam *Pyrites argenteus*, Th. Chym. Vol. I. p. 777. Item *Lapis Philosophorum*, à quibusdam, dictus fuit *Pyrites*, utpote qui totus sulphur sit, & argentum vivum, è quibus lapis ille constat. d. l. p. 42.

PYRIUS, πύρειος, dicitur *pulvis* ille *tormentarius*, qui pro sclopis & tormentis bellicis explodendis usurpatur, notissimus. Paratur ex nitro, sulphure, & carbonibus: cujus modum parandi etiam ad Chymiam pertinere, vult Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 31. Ejus vis sclopetans, vel fulminans, potest etiam reprimi, & dicitur *Repressus.* Idem l. 6. c. 9.

PYROMANTIA, πυρομαντεία est scientia, vel ars, ex igne præsaga, cùm ignis astra se palàm faciunt hominibus, ut inde veri notitia prorumpat ejus, quod quæritur, ablato quo

vi

vis dubio, vel suspicione. Exemplo sit, quod de buxo fertur, & foliis ejus, in ignem projectis, singulis eorum, de quibus habetur suspicio, nominibus inscriptis, crepitare sontis folium, & exilire creditur. Dorn. Rul. Johns. Hanc Paracelsus passim commendat, & Medicis addiscendam suadet, ceu partem Astronomiæ. Verùm nobis omninò videtur Magica, Diabolica, & ita vitanda.

Pyronomia, πυρονομία, est caloris ad suas operas adhibendi, ignisque regendi scientia. Et itâ idem est, quod *Pyrotechnia*, de quâ p. p. Rul. Verùm Paracelso *Pyronomus* dicitur, qui prognosticat ex ignis Elemento: & itâ cum *Pyromantia* coincidit. l. 2. de Tartar. tract. 2. c. 3. in comment. Ejusdem sententiæ est Johnson. Lex. Chym. l. 2.

Pyropus, πυρωπὸς, æquivocum est. 1. notat gemmam rubram, vulgò *Rubinus* dictam, aliàs *Carbunculus*. Vide *Carbunculus*. 2. significat *æris Cyprii coronarii misturam*, cum auri quartâ parte, in tenuem bracteam redactam, quâ pyramidum summitates obducebantur. 3. *Electrum igneum* ex genere sucirni, vel Philosophorum tincturâ, &c. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 24.

Pyros, πυρὸς, significat *Triticum*, frumentum notissimum & usitatissimum in Diætcticâ, sive Victu, & Medicinâ. Optimum habetur, quod densum est, & substantiam habet adeò compactam, ut dentibus vix dividi queat. Vide Gal. l. 1. de alim. fac. c. 2. 3. l. de atten. vict. c. 6. l. 8. de S. Fac. §. Pyros. Bruyerin. de re cibar. l. 5. c. 1. 2. *Triticum hornum*, vel hornotinum; id est, hoc anno collectum, vocatur ἐπέτειον, & commendatur ab Hipp. 2. de art. t. 43. adde Gal. comm. ad h. l. quid sint πυροὶ σκληροὶ *dura triticâ*, lege apud Lind. Ex. XVI. §. 143.

Pyrosis, πύρωσις, est ille *ardens rubor*, quo facies tota accenditur, præsertim illis, qui fervidis diebus faciunt iter. Lind. Ex. XI. §. 189.

Pyrotechnia, πυροτεχνία, vocatur illa ars, quæ operatur in præparatione naturalium rerum, adminiculo ignis, tanquam potissimo medio, & instrumento. Dorn. Rul. & Johns. in Lex. Ejus usus maximus in Pharmacevticis & Chymicis. Quam etiam laudavit Helmont. de Lithias. c. 5. n. 4. Ut *Pyrotechnia* corpora reserat coràm oculis: itâ januam ad Philosophiam naturalem. *Pyrotechnia Hermetica* vocatur, quæ pertinet ad præparationem Lapidis Philosophici. Th. Chym. Vol. VI. p. 398.

Pyrrhocorax, πυῤῥόκοραξ, quasi *Corvus ruber*, nomen avis, ad *Graculos* pertinentis: cujus descriptio, cum usu, habetur apud Aldrov. l. 12. Orinthol. c. 8.

Pyrrhos, πυῤῥὸς, Latinè *Rufus*, notat colorem, ignis colori similem, & ad flavum maximè accedit. Foës. existimat, esse Latinè exprimendum per *Fulvum*, i. e. ex flavo pallescentem;

tem;

tem; qualis est orichalci. Oec. p. 548. ubi plura vide. J. Alexandr. verò dicit, πυῤῥὸν esse colorem similem ærei coloris, aut capillorum, & barbæ illorum, qui propterea Ænobarbi dicuntur. Qui si pallescat, *fulvum*, πυῤῥὸν faciet. Ruffumque colorem notari in vinis Creticis & Malvaticis, not. in Gal. l. 12. meth. med. c. 4. Gorr. dicit ad flavum accedere, sed eo esse pallidiorem. Nobis placet Alexandrini expositio, ad significationem vocabuli propriam maximè accedens.

*Pyrrhula, πυῤῥύλη. Vide *Rubicilla.*

Pythmen, πυθμήν. Vide *Fundus.*

Python, vel *Pythius Draco*, πύθων, dicitur serpens acuti visûs, oculis magnis, & triplici dentium ordine præditus; descriptio habetur apud Aldrov. l. 2. hist. Drac. & serp. c. 3. *Pythones* aliàs & *Pythonissæ* Paracelso dicuntur præstigiatores, incantatores & sagæ, quibus attribuitur, quòd divinari possint, & tempestates excitare, tonitrua &c. passim in scriptis, Paramiro, de Podagrâ, & alibi.

Pytia, πυτία, ità Gorr. (quamvis nobis mendosè scriptum videatur, pro πυτία) vide *Coagulum.*

*Pyulcon, πυουλκὸν, dicitur instrumentum Chirurgicum, quo pus, vel sanies, è profundis & sinubus extrahitur. Meminit aliquoties Gal. v. g. l. 2. de C. M. P. G. c. 5. l. 5. meth. med. c. 8. l. 2. ad Glauc. c. 8. quale verò fuerit, non certò constat. Videtur tamen fuisse non dissimile, aut fortè idem cum eo, quod vocatur *Syringa*, vel *Fistula*, quo hodieque Chirurgi utuntur. Gorr. Castell.

Pyxinon, πύξινον, q. buxeum, nomen *Collyrii*, apud Cels. l. 6. c. 6. notante Gorr.

Pyxis, πύξις, propriè, & strictè, vasculum, quo aliquid asservatur, è buxo paratum significat: sed hodieque communiter accipitur pro quovis, ex quacunque materiâ, parato vasculo. Qualia variæ formæ, & è variâ materiâ parata, requiruntur in Pharmacevticis & Chirurgicis. Pyxides ligneæ, stanneæ, plumbeæ, æneæ, lapideæ, fictiles, vitreæ. Weck. A. G. l. 4. c. 13. Pyxidem unguentariam vocat Hildan. illam, quâ instructi esse debent Chirurgi, ad ægros accedentes, & quidem in sex, vel plures classes distinctam: in Cista Militar. p. 1041. Pyxis nautica vocatur, in quâ magnetis declinatio observatur, ad directionem navium hodieq; necessaria. Th. Chym. Vol. V. p. 352. Pyxis quoque est nomen unguenti acopi, cui præcipua vis est emolliendi. Valet ad omnes inflammationes. Ità verò dictum, quòd commodissimè in vase buxeo servetur. Ejus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 19. & Aët. l. 15. sed diversis paulò ponderibus, citante & notante Gorræo.

Q.

QUADRAGESIMUS, τεσσαρακοστὸς, scil. dies, qui habetur pro principio morborum Chronicorum, argumento 4. aph. 36. Gal. in comm. ad h. l. quamvis alii sint, qui adhuc Criticum esse concedunt, ex 5. aph. 15. & 7. & 6. aph. 49. ex mente Dieterichii n. 823. Verùm utrumque verum esse potest: 1. quod posteriùs allegati duo aphorismi loquantur non de die *quadragesimo* in specie, sed intrà *dies quadraginta*: ut ità quadragesimus nihilominus excludatur à morborum acutorum termino. 2. non absurdum nobis videtur, Crises quoque tribuere morbis chronicis, ex 6. aph. 48. 7. aph. 29. &c.

QUADRANGULUM; τετράγωνον, Lat. *Tetragonum*, *secretum sapientum*, sive Spagyricum: Vide in Theatr. Chym. Vol. IV. p. 609.

QUADRANS, τεταρτημόριον dicitur *quarta pars libræ*, τέταρτον μέρος τῆς λίτρας, h. e. unciæ tres. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 5.

* QUADRATUS, i. e. *Temperatè carnosus*, εὔσαρκος: Vide *Eusarcos*.

QUADRUPES, vel *Quadrupedum*, τετράπους, dicitur animal quatuor pedibus incedens. *Quadrupedum tria* genera summa constituuntur: *Solidipeda Bisulca*, & *Digitata*: quamvis aliæ posteà adhuc differentiæ dentur; dum alia vivipara; alia ovipara: quædam ruminantia; quædam non ruminantia; nonnulla cornuta; alia non cornuta observantur. Sunt & quædam feræ, quædam verò cicures bestiæ, de quibus omnibus laud. Author prolixè satis tractavit in diversis voluminibus.

QUÆ EX QUIBUS: ὅσα ἐξ ὅιων, phrasis Hippocratica, l. 1. Epid. s. III. t. 1. quâ indicatur morborum vicissitudo, successio & transmutatio, quæ Medico scitu necessaria est: Cujus mutationis & successionis quatuor præcipuè species numerantur. *Epigenesis*, *Metaptosis*; *Metastasis* & *Apostasis* sive Abscessus. Hæc phrasis movit Steph. Rodericum à Castro, ut elegantem libellum conscripserit hoc titulo *Quæ ex quibus*, de morborum vicissitudinibus.

QUÆSTIO, ζήτημα, ζήτησις, idem, quod *Problema*, quid sit, notum est. *Quæstiones Logicæ* dicuntur, quæ ad usum artis nihil faciunt. Gal. l. 3. de L. A. c. 1. Has tutò ignorare licet. Linden. Ex. XIII. §. 31. Qui delectantur hujusmodi *quæstionibus*, non ineptè vocantur Quæstionarii, qui adolescentibus aperiunt impudentiæ ludum. C. Hofm. c. in Gal. de V. P. n. 374.

QUALITAS, ποιότης, terminus est receptissimus in Medicinâ, & denotat aliquam proprietatem corporis naturalis, à substantiâ inseparabilem. Divisiones variæ occurrunt apud Authores, quarum potissimæ sunt: quod aliæ *Qualitates* sint *Elementares*; aliæ *occultæ*, & à totâ substantiâ dependentes. *Elementares* iterum subdividuntur in *primas*, *secundas* & *tertias*. *Primæ* sunt quatuor

tuor: Calor, Frigus, Humiditas, Siccitas. Ad *secundas* referuntur qualitates: Subtilitas, Crassities, Obstructio, Apertio, Densatio, Rarefactio &c. *Tertiæ* dicuntur, quæ certæ alicui parti approprientur &c. Verùm hæc omnia magis sunt Physica, imò Logica, quàm Medica. In Medicinâ sufficit, *Qualitates* ità accepisse, quatenus sunt proprietates corporum, fundatæ in totâ ejus substantiâ; & ità in concreto, non abstractivè sumtæ. Paucis: *qualitates* idem sunt, quod *Facultates* ἰδιοσυγκρασίαι Complexiones. Vide *Dynamis*. An *qualitates* dentur *occultæ*, disputant adhuc inter se Doctores, vide *Occultus*. Chymici *qualitates* nitrosas, sulphureas, mercuriales, aluminosas &c. excogitarunt, fortassis ad usum magis facientes, quàm Philosophorum commenticiæ primæ, secundæ &c.

QUANDROS, dicitur lapis, seu gemma, quæ reperitur in cerebro vulturis, coloris candidi, & dicitur replere mammas lacte & contrà nocivos casus valere. Rul. Johns. Aldrov. l. 3. Ornithol. c. 1. §. usus in medicinâ.

QUANLI, id est *plumbum*. Rul. & Johns.

QUANTITAS, ποσότης, ποσὸν, πηλίκον, quid significet, è Logicis petendum; Duplicem esse, *Continuam*, & *discretam* Gal. quoque docuit, de diff. morbor. c. 8. in fin. Utriusque consideratio summè necessaria in subjecto Medicinæ, & objecto; sive in homine omnibusq; rebus secundum, præter, & non naturalibus; quamvis non ex asse aut accuratissimè dici aut determinari omninò queat, præsertim in remediis applicandis. Gal. l. 3. meth. med. c. 3. & l. de Cur. rat. per S. M. c. 12. & l. de V. S. adv. Erasistr. c. 7. Opus est igitur artificiosâ conjecturâ, peritiâ virium, vel facultatum, & frequenti exercitio. c. 2. de R. V. I. A. t. 37. In præparatione quoque lapidis Philosophici *Quantitas* Ignis probè observanda. Th. Chym. p. 189.

QUAQUILA, vel *Quisquila*, idem, quod *Coturnix* Gr. ὄρτυξ vel ὀρτύκη. Aldrov. l. 13. Ornith. c. 22.

QUARS, petra fellis. Rul. & Johns. in Lex.

* QUARTANA, τεταρταῖος est species febris primariò intermittentis; quæ inclusivè in diem quartum extenditur: sive de quarto in quartum paroxysmos suos repetit, cum interveniente intermissione; Secundariò etiam de continuâ dicitur, ubi intermissio vera non est; interim singulis quatriduis exacerbatio major animadvertitur, τεταρταιοφυὴς. Gr. dicta. Illam intermittentem Hippocr. dixit securissimam, facillimam, & longissimam, l. 1. Epid. s. 13. t. 4. quod quidem verum esse, experientia confirmat, & consensus Doctorum; non tamen simpliciter, & absque ullâ limitatione; quandoquidem ejus causa consistit in sanguinis dyscrasiâ melancholico-serosâ, simulq; vappescente, minusque spirituosa; quæ si altiores jam egerit radices, aut non ritè consideretur in curatione, facile transit in scorbuticam

buticam dispositionem, & alios morbos chronicos graviores producit. Hinc rectissimè scripsit Dieterich. Iatr. p. 1192. Aspera, & duri ingenii, est morbus *Quartana*, non huc & illuc fluctuans, sed humoribus lentis agitatis, firmo progressu, in corpus venit, totum illud concutiens & exagitans. Hinc & *Saturni filia* vocatur. Plura de hac febre vide apud eund. d. l. n. 826. Willis de febr. c. 6. Sylv. Pr. Med. l. 1. c. 27. Piens. de Febr. Tract. spec. cap. 12. C. Reies, C. El. q. 71. *Quartatio*, est separatio auri & argenti invicem commistorum, quæ ideò dicta quartatio, quòd misturæ ex auro & argento tantum sit addendum argenti, ut hujus tres partes sint ad illius unam, fiantque omne, quatuor. Dorn. Rul. & Johns. Meminit & Libav. Tom. II. Oper. p. 96. 98.

QUARTARIUS, τέταρτον κοτύλης, quarta, vel potius dimidia pars Heminæ, est mensuræ nomen liquidorum, vini continens uncias quinque, olei uncias quatuor, cum dimidiâ, mellis sex cum drachmis sex. Gal. de pond. & mensur. vel potius Dioscor. in addit.

QUARTURA idem, quod *Quartatio*, summum auri examen, hâc viâ videlicet, ut argenti partes novem ad omnia auri commisceantur, liquatione per ignem. Deinde aqua stygiâ, vel forti, resolvantur ambo simul. Argentum totum in aquam confluit, auro solo subsidente, pulveris instar spadicei, nigricantisque coloris. Rul. & Johns.

QUARTUS, τέταρτος dicitur de die morbi, præsertim febrilis, estque index & septimi, bonam crisin, vel malam, h. e. acrisian ostendens ex Hipp. 2. aph. 24. & 4. aph. 71. Dieter. n. 827. *Quartam* digestionem in sinistro stomacho cordis finxit Helmont. tr. Blas hum. n. 21.

*QUASSATIO, σεῖσις, idem, quod *Concussio*, κατάσεισις, in specie, vocatur *quassatio*, σεῖσις, quarta species luxationis vertebrarum, quando vertebræ in suo loco manent, sed juncturæ, vel compages, sunt dimotæ Gal. c. 3. de artic. t. 2. Vide *Quatio*.

QUATERNARIUS, *Quaternio*, τετρὰς, vocatur periodus *quatuor* dierum, observanda Medicis in morbis acutis; quia vel solutio, vel significatio aliqua futuræ solutionis in illo termino fieri solet. Gal. l. 3. de dieb. decr. c. 1. *Quaternarius* Numerus elementorum ab Helmontio rejectus, cum in naturâ universâ, tùm in mistorum constitutione: tr. Tumul. Pest. §. A labe nostrâ immune & innocuum cœlum. Est & numerus mysticus Spagyricorum, Th. Chym. Vol. I. p. 547. & Vol. II. pag. 210. 211.

QUATIO, σείω, idem, quod *concutio*, h. e. violenter agito, impello: Dicitur vel propriè de materiali corporis manu factâ concussione, v. g. quando suppurati *quatiuntur*, ut exploretur, quanam parte pus delitescat. Hipp. l. 2. de Morb. XLV. 11. & l. 3. XXVI. 30. Coac. t. 432. 499. Vel impropriè & virtualiter, de rebus

rebus non naturalibus, quæ, ſanguinem agitando, corporis partes *concutiunt*, v.g. caput. Coac. t. 167. l. 1. Prorrhet. ſ. 3. t. 51. Jung. Foëſ. p. 561. Ità tusſis dicitur *quatere* pulmonem, quamvis hoc ad propriam ſignificationem potius referat Dieterich. Iatr. p. 281.

QUATRIO, idem quod Talus, Gr. ἀςράγαλ☉, ita dictus à quatuor lateribus. Barthol. libell. 4. de osſib. c. 21.

QUATUOR, τέσσαρες, τέσσαρα numeri certi nomen eſt notisſimum. *Quatuor* mundi prima, non eſſe eadem cum Elementis Ariſtotelis, videlicet terram, aquam, ſpiritum, lucem, vult Libav. T. II. p. 113. Verùm non ſatis demonſtraſſe videtur hoc asſertum. *Quatuor* naturæ eſſentialium miſtorum eidem quoq; ſunt: Terra virgo, Liquor aqueus, Oleum aëreum, vel ſpiritus, ignis cæleſtis, vel aſtralis d. l. p. 193.

QUEBRICUM, aliis dicitur eſſe *Arſenicum*; aliis *Sulphur*. Rul. *Quebrith*, *Quibrith*, *Sulphur*. Rul. & Johnſ.

QUELLEM dicitur *terra originalis*, ſabulum, ad quod ligo nunquam penetrat. Helmont. tr. Terra. n. 4. 5. terra elementalis, futura baſis hominis. Idem, ibid.

QUELLES, id eſt *Elixir*. Th. Chym. Vol. V. p. 455.

QUERCINUS, *Quernus*, δρύϊν☉, δρυώδης, quod vel in *quercu* occurrit, vel è *quercu* naſcitur. Ita *Viſcus quernus* vocatur, qui in officinis potisſimum in uſu eſt, & à Paracelſo laudatur. Vide *Viſcus*.

QUERQUEDULA βοσκάς, nomen *anatis ſylveſtris*, cujus varias ſpecies deſcripſit, cum uſu in cibis, Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 30. ſeqq.

QUERQUERA, κάρκαρ☉, nomen eſt *febris*, quæ Gr. φρικώδης, *horrifica*, vocatur, ab horrore, & tremore, cum ſonitu. Mendoſè *zerzera* dicitur, animadvertente Keuchen. ad Samon. p. 269. adde C. Reies C. El. q. 68. num. 10. 11. Vide *Phricodes*.

QUIANOS. Id eſt. *Vena terræ*. *Cuperoſum*. Rul. Johnſ.

QUID PRO QUO. Id eſt, absque judicio, vel conſenſu, vel præſcitu peritioris, vel præſcribere, vel præparare, vel offerre, vel applicare remedium. *Merdam* pro *Muſco*. Hoc jure merito improbat, & deteſtatur Paracelſus aliquoties in ſcriptis ſuis, & vocat *Librum Pæanorum*, i. e. rudium aſinorum: quandoquidem, ſi Medicus hoc fecerit, imperitus eſt, & rudis; Si Pharmacopœus, aut Chirurgus, malitioſus: Omnes verò hi læſam conſcientiam habent. Paracelſ. defenſ. 7. & in fragm. Med. Utinam verò Pharmacopœi ab hâc culpâ eſſent hodieque immunes: profectò Ars Medica non ità detrimentum pati cogeretur, & jacturam dignitatis ſuæ citrà culpam propriam faceret.

QUIES, ἡσυχία: Vide *Heſychia*.

QUINTANA, πεμπταῖ☉, vide *Pemptæos*.

QUINTA, πέμπτ☉, vel πέμπτη, uſitatisſimus terminus Chymicis; dum *Quintæ eſſentiæ* mentionem frequentisſimè faciunt. Vide *Eſſentia*. Quibus,

bus, ibidem traditis, addi poſſunt & hæc: *Quinta eſſentia* eſt natura, vires, virtus, color, vita, ſpiritus, ipſa medicina & proprietas rerum, à corpore ſuo per artem extracta; aliis forma ſpecifica, quæ ſi à ſpecie removeatur, ad ſuum genus accedit, altiusque progreditur, donec in centro quieſcat. Vel: Eſt myſterium ad æthereæ naturæ puritatem viresque præſtantisſimas exaltatum. Inde ſolet appellari cœlum, & cœleſtis ſubſtantia, in quâ purisſima ſincerisſimaque craſis hæret, & radix ſubſtantialis, tanquam eſſet defluvium ætheris, vel radius firmamenti, voce creatoris, per ima diſperſus, animæq; mundanæ ἀπογέννημα. *Quinta eſſentia* vegetabilium eſt, quæ ex vegetabilibus, eorumq; partibus extrahitur. Fitque hæc potisſimum ex ſucco extracto. Primatum obtinet hic *Quinta eſſentia Vini*, quam & *Mercurium vegetabilem* nominat Lullius; alii *aquam primi Entis*, cœlum, & *Clavem Philoſophorum*. *Quinta eſſentia animalium* eſt, quæ extrahitur ex partibus animalium, ratione miſtionis naturalis & vegetabilis: itaque & praxis parùm differt à vegetabilium apparatu. *Quinta eſſentia mineralium* eſt, quæ ex mineralibus conficitur. Excellunt hîc quintæ eſſentiæ metallorum & gemmarum. Hæc Dorn. Rul. & Johnſonus. Exempla variarum *Quintarum Eſſentiarum*, præſertim Mineralium, quære apud Libav. & in Theatr. Chym. Enimverò ſunt alii, qui prorſus illas impugnant & inficiantur: inter quos eſt Rolfink. Chym. l. 6. c. 2. At, neſcio, an in omnibus ſatisfecerit. Hoc quidem concedi poteſt, quòd non videatur veroſimile, eſſentiam formalem & ſpecificam alicujus rei, à rebus ipſis poſſe artificiosè, ſub formâ alicujus medicamenti, ſeparari, & extrahi: verùm quod illa ipſa ſubſtantia in mixtis, ex quâ medicæ facultates promanant, & ab aliis *Quintæ Eſſentiæ* nomine venit, ſit elementaris naturæ, nondum adeò planum eſt, & expeditæ veritatis; quamvis hujus quæſtionis deciſio non ſit hujus loci. Sed & Helmontius improbat Epitheton *Quinta*; quia negat *Quaternarium* Elementorum, tria ſaltem concedens: ut igitur inventum illud Chymicorum rectius *Quarta eſſentia* dici deberet. tr. Tria prima Chym. princ. &c. n. 44. *Quintum eſſe* idem eſt, quod *Quinta eſſentia*, ſive cujuslibet elementi eſſe per ſe ſolum, ſive animal ex eo ſolo productum; uti loquitur Rul. Johnſon. &c.

QUISQUILA, idem quod *Quaquila*, de quo p. a.

QUOMODO, ὁποίως, ὅπως, πῶς, qualitatem quandam rerum, quæ doctrinâ traduntur, ſignificat. Gal. c. 1. de iis q. in med. f. t. 6.

* QUOTIDIANA, ἀμφημερινὸς, καθημερινὸς, eſt ſpecies febris, quæ ſingulis diebus paroxyſmos ſuos repetit, vel cum intermisſione intercedente; ut *Quotidiana intermittens*, vel ſine intermisſione, ut *Quotidiana continua*. Gal. 2. de diff. febr. c. 7. Cauſſa vera hujus febris non eſt pituita excrementicia,

mentitia, sed consistit in sanguine, portionibus crudioribus fermentativis ad turgescentiam usq; scatente, & celeriter quidem effervescente, sed lentiùs deflagrante, ob fomitem febrilem crudiorem, & ligno viridi similem. Jung. Willis, de febr. c.5. Piens tit. eod. tr. spec. c.10.

R. Gr. P.

R. Litera difficilis pronunciationis; Dieter. latr. p.1216.

RABEBOIA, sunt *radices flammulæ majoris*. Rul. & Johns. in Lex. apud Dorneum legitur *Rebeboja*; fortassis mendosè.

RABIEL, *Rohel*, id est *sanguis Draconis*. Rul. & Johns.

RABIES, λύσσα. Vide *Lyssa*.

RABIRA, vel *Radira*, id est, *Stannum*. Rul. & Johns.

RACHI, vel *Racho*, id est *Mercurius*: Iidem.

RACHITIS. Vide *Rhachitis*.

*RACRI, id est *sal armoniacus*: *Raan*, vel *Rana*: Iidem.

*RADENS, ξύων, ξυστικὸς: epitheton *Atræ bilis*, p. naturaliter sese habentis, & in corrosivam aciditatem degenerantis: Gal. l. 2. de nat. fac. c.9.

RADICALIS, idem, quod *Innatus*, vel Insitus, ἔμφυτος: dictum olim de *Humore* quodam, *insito* cum ipso semine. Gal. ad Thrasybul. c. 19. Parac. l. 2. de morbis metallifodinar. c. 5.

RADICATIO, ῥίζωσις, vocatur principium plantarum, quando incipit progerminare. Gal. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 3.

*RADIUS, est vocabulum multæ significationis. Propriè notat luminis Solaris aut Lunaris expansionem ad distans. Gr. ἀκτὶν, ἀκτὶς, de quâ significatione legantur Physici. Tralatitiè verò in Anatomicis dicitur *Radius* os cubiti majus, quod Græcè κερκὶς appellatur: Vide *Cercis*. In Mechanicis & metallifodinis *Radix* vocantur, in rotâ, ligna illa, è modiolo, ad obsides, orbile constituentes, excurrentia, veluti è centro ad circumferentiam: quorum plerunque duodecim numerantur. Vel etiam *Radius* est rutrum ligneum. Ruland. In Spagyricis *Radii* quoque, per similitudinem, attribuuntur Planetis mineralibus, præsertim *Soli* & & *Lunæ* h.e. *Auro* & *Argento*: Suntque nihil aliud, quàm halitus illi, qui in vitro Hermetico ex corporibus resolutis exurgunt, & secum ferunt tincturam, seu animam corporis: unde & radii tingentes vocantur. Libav. Tom. II. Oper. p.441. item p. 341. 342. in quâ significatione etiam jam olim sumsit Paracelsus, quando Mercurio attribuit *radios* h. e. *effluvia*, quæ in corpora hominum immittit & imprimit. l.3. de morbis fodinar. c. 4.

*RADIX, ῥίζα, etiam valdè æquivocum est. Propria significatio è Physicis & Botanicis nota; quarum usus frequens est & in victu, & in Pharmaceuticis. Vide J. Alex. l. 9. Sal. c.2. seqq. Bruyer. de re cib. l.9. c.1. seqq. C. Hofm. Inst. Med. l. 5. c.11.

Schröder

Schröder l. 2. c. 15. In specie *Radicula* sumitur pro *Raphano*, apud Gal. l. 5. S. Fac. §. Raphanis, Gr. ῥαφανὶς. Per metaphoram verò *Radices*, in Anatomicis, dicuntur partium veluti principia, vel vera, vel etiam ex impositione hominum, pro principiis habita. Itâ *radix vasorum* habetur cor, respectu arteriæ aortæ & venæ cavæ: quemadmodum, respectu venæ portæ, Gal. l. 5. meth. med. c. 3. in fin. Itâ *Radices dentium* vocantur illæ portiones, quæ infixæ sunt alveolis; suntque vel simplices, ut primorum, sed altiùs infiguntur & firmius; vel bifidæ, aut ternæ, ut molarium. Vide Barthol. libell. 4. c. 13. Quid verò Plautus per *Radices Cordis* intellexerit, in descriptione Lenonis Capadocis, vide Expositionem Linden. Ex. IX. §. 50. Apud Chymicos *Radix Metallorum* vocatur *Antimonium*. Johns. l. 2. Lex. De *radicibus mineralium in genere* vide Th. Chym. Vol. I. p. 571. In specie de *radice Elixiris citrini*, in negotio Panaceæ, vel lapidis Philosophici, Vol. IV. p. 871. Clarius verò *radices Arboris Solaris* i. e. lapidis Philosoph. recensentur, Sal, Sulphur & Mercurius, Vol. VI. p. 181. *Radix aurea Zehneri* dicitur *Præcipitatus ruber compositus*. Rolfink. Chym. l. 5. sect. 6. c. 4.

RAIA, βατὶς, βάτος. Vide *Batos*.

RAINALE, dicitur lapis, è quo insecta nociva fiunt. Rul.

RAMAG, id est, *Cinis*. Rul. & Johns.

RAMED, i. e. *Rhabarbarum*. Johns. l. 2. L. Ch.

*RAMENTUM, ξύσμα, ῥίνημα, idem, quod *Strigmentum*, in genere dicitur de omni eo, quod *radendo* deteritur & destringitur, sive Limâ, sive simili alio instrumento. In specie verò *Ramenta* Hipp. vocantur particulæ membranaceæ interioris intestinorum vel etiam vesicæ superficiei, derasæ ab acriori & corrosivâ materiâ excrementitiâ v. g. in dysenteriâ: 7. aph. 64. 3. de R. V. I. A. t. 32. Gal. l. 1. de L. Aff. c. 4. com. 4. aph. 26. & alibi. Vide Foës. Oec. p. 441. *Ramenta stomachi* leguntur apud Scribon. n. 191. adde Lex. Rhodii. In metallicis portio venæ, violentiâ aquarum, aut aliâ, abrupta aut protrusa, *ramentum* nuncupatur. Estque vel *scobs*, vel *strictura*; Vide Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 3. *Ramentum elephantis* pro rasurâ eboris, & *Ramentum navis*, i. e. unguen rasum de navibus Gr. ζώπισσα, leguntur apud Keuchen. p. 162. & 206.

*RAMEX, κήλη, idem quod *Hernia:* Vide *Hernia*.

RAMUS, κλάδος. Vide *Clados*.

RAMIGRI, i. e. *colophonia* Rul.

RANA, βάτραχος est æquivocum vocabulum. Propriâ, & recepta significatione notat animal aquaticum, quadrupes, oviparum notissimum; cujus descriptionem, differentias, ut & usum in cibis & Medicinâ, quære apud Aldrov. l. 1. de quadr. dig. ovipar c. 1. seqq. Schröder. l. 5. cl. 3. n. 87. Libav. T. II. Op. p. 155. Est etiam nomen piscis cartilaginei, & dicitur *Rana* marina, sive *piscatrix*; cujus descriptionem & usum

usum tradidit Aldrov. l. 3. de piscib. c. 64. *Ranæ καλαμῖται* vocantur *ranæ virides*, inter calamos aquaticos, & gramina morantes, & γυρῖνοι è nubibus, vel cœlo lapsæ, Keuch. ad Sammon. p. 232. *Rana* quoque vel *Ranula* dicitur, in Pathologicis, apostema quoddam sub linguâ, estq; tumor, vel potius abscessus, cum folliculo, materiam meliceridi, aut muco, similem continens, oblongus, aut rotundus, ad frenum linguæ, & venas, propterea raninas dictas, occurrens, aliquando & in lapidem, vel tophaceam duritiem concretus, cum impedimento sermonis, proveniens à materiæ crudæ & excrementiciæ, cum sanguine, vel etiam salivâ, affluentis collectione, sibi fixam sedem, cum concretione parante. De quâ videantur Practici, præsertim Forest. l. 14. obs. 29. Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. s. 5. c. 4. Paræum, l. 7. c. 5. Aquapend. tr. de oper. Chirurg. h. tit.

RANCIDITAS, σαπρότης, dicitur species corruptionis putridæ, quæ competit rebus sulphureis & oleosis, pinguibus; quando aut fervore, aut vetustate, corrumpuntur: v. g. nuces *rancidæ*. Forest. l. 30. obs. 10. Schol. Willis, de ferment. c. 8.

RANGIFER, dicitur animal quadrupes, cervi speciem repræsentans, cursus celerrimi, in extremis Septentrionalibus regionibus, Sueciâ, Lappiâ frequens, & ad labores usitatum: cujus historiam vide apud Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. cap. 31. Meminit & Helmont. dicens, quòd Rangifer extrà suum clima non vivat. tr. Nat. contr. nescia. num. 1.

*RANULA, βατράχιον. Vide *Rana*.

RAPAX, ἅρπαξ. Vide *Harpax*.

RAPTUS, ἐνθουσιασμὸς, i. e. occulta quædam, & supernaturalis cognitio alicujus repentina, à spiritu quodam vel dæmone infusa: Vide *Enthusiasmos*. De *raptu* Prophetarum legitur in Th. Chym. Vol. VI. p. 67. De *raptu* latiùs accepto Paracels. l. 2. Philos. ad Atheniens. text. 15.

*RAREFACIENS, ἀραιωτικὸς, epitheton medicamentorum, tenuium partium, & calidorum, virtute coincidentium cum *Aperientibus* & *Diaphoreticis*; utpote, quòd cutis spiracula reserant, Gal. l. 5. S. Fac. c. 14. His opponuntur *Condensantia*, πυκνωτικὰ: de quibus suo loco.

RARITAS, *Rarus*, σπανιότης, σπάνιος, ἀραιότης, ἀραιὸς, proprietas vel attributum corporum, quorum partes multis spaciis inanibus interceptæ sunt: sive quæ, spongiorum instar, foraminibus pervia. Gal. l. 1. S. Fac. c. 13. & l. 2. de san. tu. c. 5. His opponuntur *Densa* corpora: πυκνά. Aliàs & *raritas* est circumstantia ad tempus pertinens; quando tardiùs aliquid iteratur aut redit. Ità *rarus pulsus* dicitur, Gal. l. de puls. introduct. cap. 4. Huic opponitur *Creber*.

RASA, idem quod *Resina*. Jul. Alex. Annot. in Gal. l. 1. de C. M. P. G. cap. 12. *Rasabeti*, *Rusatagi*, *Rusangi*, id est. *Æs ustum*. Rul. & Johns. *Rasa*, vel *Rastis*, hoc est *Stannum*. Iidem.

*RASCE-

*Rascbta, idem, quod *Brachiale*, vel *Carpus:* Vide *Carpus*. Dicitur & de Pede, ſive nodo caviculæ pedis. Foreſt. l.6. Chir.obſ.49. Schol. Dicitur & *Raſetta*. Barthol. libell. 4. c. 20.

Rasteta, idem quod *Rascetta* Paracelſ. de Urin.

Rastol, id eſt, *Æs. Raſoes*, idem. Rul. & Johnſ.

Rastul, id eſt. *Sal.* Iidem.

Rasura, ξύσμα, ξυσμὸς, ſumitur vel activè, vel paſſivè. Activè idem quod *Raſio*, ξυσμὸς, ξύσις. Uſurpatur verò & in Pathologicis, de humoribus acrioribus, *radentibus* vel inteſtina, vel alias membranaceas partes, ventriculum, veſicam &c. qui humores ideò vocantur ξυσμοὶ, *raſorii:* Et in Pharmaceuticis, dum parantur quædam ſimplicia per raſionem, vel limaturam, ut *Raſura* Cornu Cervi, Eboris, &c. Vel in Chirurgicis, quando limâ, aut aliis inſtrumentis, fit oſſium *raſio* vel *abraſio*, aut quando capillorum fit *raſio* cultro. Paſſivè idem eſt quod *Ramentum*, *Strigmentum*, ξύσμα. Vide *Ramentum*.

Ratio, λόγος, λογισμὸς. Vide *Logos*. Accipitur vel ſubſtantialiter pro *Animâ rationali*, Mente, Animo humano. Vel effectivè pro *Ratiocinatione:* Vide *Logismos*. Vel pro *indicatione* ex methodo medicinali deſumto argumento, 2. aph. 27. 4. 2. & 3. aph. 1. Vide Dieter. num.507. Linden. Ex. VII. §. 31.

*Rationalis, λογικὸς: Vide *Logicos*.

*Raucedo, *Raucitas*. βράγχος. Vide *Branchos*. Adde illis Bonetti Sepulchret. l. 1. ſect. 22. obſ. 18.

Raved, i.e. *Rhabarbarum*, Schröder. Vide p. inferius.

Raxach, id eſt, *Gummi Ammoniacum*. Johnſ. Lex. Chym. l.2. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 369.

Realgar, propriè & metaphoricè accipitur. Propriè etiam non uno modo deſcribitur: Rul.Dorn.& Johnſ. ſcripſerunt, quòd ſit fumus mineralium, quicquid arſenicale eſt, aut operimenti naturam habet. Apud Foreſt. l. 30. obſ. 8. in Schol. hæc leguntur: *Realgar* fit ex ſulphure, calce vivâ, & auripigmento (idiomate noſtro, inquit Pandectarius, dicitur *Soricaria*) interficitque ſorices, & omnia animalia. Pulvis eſt mordicans fiſtulas, ac vermes equorum, & corrodendo abſumens omnem malam ſuperfluamq; carnem. Libavius hæc notavit: *Realgar* modò ſpeciem auripigmenti rubei vocant, in quo aureus color miſcetur ſandarachæ fiſſili, glebarum ſpecie, & gracili venarum diſcurſu: vel etiam pulverem rubeum, in ſcaptenſulis argentariis collectum, deſignari putant: modò recrementum rubeum fœtidum & venenatum: quod circà fornacum metallicarum oras & ſpiracula concreſcit: non rarò etiam citrinum, cinereum, vel alterius coloris. Santes Ardoynus arſenicum, ſulphure miſtum, judicavit, denotans fortaſſè halitus illos officinarum concretos; quos, vernaculè, fumum officina-

rum, Hüttenrauch indigitant. Aliis *Realgar* fixum est arsenicum halinitro adjecto crematum. Omninò autem est, cum arsenicalibus, ejusdem naturæ, aut vicinæ. Libav. S.A. Ch. l.3.c.16. Metaphorica acceptio est merum commentum Paracelsicum, qui distinxit *Realgar* in *Macrocosmicum & Microcosmicum*: Illud quadruplex iterum finxit; juxtà numerum Elementorum: Ut *Realgar aquæ*, spuma natans super aquas: *Realgar terræ*, Arsenicum: *Realgar aëris*, Tereniabin, & *Realgar ignis*, Conjunctio Saturnina. Dorn. Rul. Johns. è Paracels. Paragran. & l.3. Paragr. c.2. §. 1. & alibi. Imò attribuit quoq; *Realgar Astris*, & singulis Planetis, quo aquas inficiunt, in Fragm. Medic.

REBIS, id est *excrementum alvi*. Parac. de hydrope. & l.3. de morb. fodin. c.4. *Rebis* etiam, id est *lapis Rebis*, *capilli*. Dorn. Rul. & Johns. In Chrysopœiâ *Rebis* dicitur materia, ex quâ semen aurificum generatur: estque aurum & suum argentum vivum. Dicitur verò barbaro nomine *Rebis*, quod ex binâ re primum componitur, quæ tandem, diuturnâ coctione, fit una specie, & numero. Th. Chym. Vol. II. p.43. adde pag. 252. & 395. Vol. III p.751. Vol. IV. p.400. Meminit & Libav. Tom II. Oper. p.40. & 426.

REBISOLA, dicitur arcanum urinæ ad icteritiam, quæ si coquatur, ac despumetur optimè, post triduum quiescens, lapillos *rebisoleos* edit. Dorn. Rul. & Johns. in Lex. Paracels. etiam commendat ad morbos metallifodinarum. l.3. h. tit. c.11.

REBOLEA, mumia. Rul. *mumia*.

REBONA, *stercus adustum*. Rul. Dorn. & Johns.

REBUS, est ultima rerum materia. Iidem.

RECENS, νεαρὸς: Vide *Nearos*.

RECEPTACULUM, δοχεῖον, ἐκδοχεῖον, ἀποδοχεῖον, dicitur omne id, quo aliquid excipitur & colligitur. In specie, apud Anatomicos, occurrit *Receptaculum Chyli*, à Pecqueto inventum: cujus historiam vide apud Barthol. l. 1. Anat. c.12. In Chymicis *receptaculum* vocatur vas amplum & globosum, destillantes humores recipiens. Variare verò debet, pro rei destillandæ ratione. Nam si res vaporosæ, flatulentæ, ac spirituales dissolvuntur, amplum esse debet; alioquin, à spirituum vi magnâ, magno bombo, ac crepitu, nec sine adstantis periculo, rumpitur, atque in frusta dissilit. Si verò res calidæ tenuesque fuerint, collo longo formatum esse debet. Sin autem res mediæ fuerint, medium *receptaculum* requiritur. Rul. & Johns. Terra dicitur *Receptaculum* Influentiæ Cœlestis. Vol. VI. Theat. Chym. p.403.

RECEPTA, *Receptum*, vocatur barbarè *formula Remedii*, vel medicamenti, quæ præscribitur à Medico; vel quales descriptiones occurrunt jam in Dispensatoriis. Longas *Receptas* scribere, magnâ ex parte, non videtur tam pertinere ad salutem ægri, quàm fortassis ad vanam glorio-

lam & aucupationem excitandam: è Scherbii Thes. Med. Disp. X. θ. 2.

RECEPTARII Medici Langio dicuntur, qui, à Pharmacopœis & Chymistis, absque ullâ ratione, integros *receptorum* fasciculos colligunt & recipiunt; quibus plaustra onerare possent &c. Lang. l. 2. ep. 23.

RECHA, id est, *marmor*. Rul. & Johns.

*RECIDIVA, ὑποστροπὴ, ὑποστροφὴ, vide *Hypotrope*.

RECIPIENS, idem quod *Subjectum* morborum: Vide *Subjectum*: Vocatur & instrumentum, vel vas, in Destillatoriâ arte, quod excipit è destillatione materiam prolectam. *Recipiens*, estque usitatissimum.

RECIPROCATIO, ἀνταπόδοσις, vide *Antapodosis*.

RECIPROCUS, παλινδρομῶν, idem, quod *Recurrens*: epitheton Pulsus myari vel deficientis. Vide *Myuros*.

RECLINATIO, κατάκλισις est motus musculorum voluntarius; Gal. l. 1. de mot. musc. c. 7. Vide *Cataclisis*.

RECLUSIO, ἀναστόμωσις, morbus dicitur partium instrumentalium, sive organicus. Gal. l. de diff. sympt. c. 6. Estque morbus in meatibus apertis, vel ampliatis. Vide *Anastomosis*.

RECOLATIO, idem quod *Percolatio*, vel *iterata Colatio*. Scrib. num. 268. Vide *Colatio*.

RECOLLIGO, ἀναφέρω, idem, quod *vires recupero*. Hipp. 2. aph. 43. Dieter. n. 63.

RECOQUO, ἀφεψέω, pro *Decoquo*, *Coquo*. Keuchen. ad Sammon. p. 88.

RECORDATIO, ἀνάμνησις, ὑπόμνησις, est præteritarum rerum memoria, & ad actus animæ sensitivæ pertinet, consistentes in impressione & specierum sensibilium in spirituum animalium ideam. Vide Willis d. A. Br. P. I. c. 6.

*RECREMENTUM, περίττωμα, idem, quod *Excrementum*. Vide suprà, in EX. *Recrementa*, mineralia vel metallica, vide apud Rul. & Johns. Dicuntur & *Scoriæ*, de quo vocab. infrà suo loco.

*RECRUDESCENTIA, *Recrudescens*, παλιγκότησις, παλίγκοτος, vide *Palincotos*.

RECTRIX, ἡγεμονικὴ: epitheton *animæ rationalis*. Vide *Hegemonicos*.

*RECTUS, ὀρθὸς. vide *Orthos*. *Rectum* quoque *intestinum* vocatur tertium crassorum, & ultimum, quod ad anum usque porrectum est. Gal. l. 6. Anat. adm. c. 9. ad cujus extremitatem musculus sphincter est. Vocatur & *Princeps intestinum* Gr. ἀρχὸς. De quo vide in Anatomicis, Barthol. l. 1. An. c. 11. Vide & *Longaon*.

RECTIFICATIO, nihil aliud est, quàm destillationum iteratio, vitreis (plerunq;) organis facta. Th. Chym. Vol. I. p. 212. Vel *Rectificatio* destillationibus ferè omnibus communis est, tùm aquarum, tùm spirituum vegetabilium, mineralium, animalium; tùm oleorum. Est terminus artis, notatq; purificationem aut *exaltationem* alicujus substantiæ &c. Rolfink. Chymiæ. l. 2. c. 2. Ferè idem est cum *Cobobatione*.

RECURSIO, *Recurrens*, παλινδρομία, παλινδρομῶν. Vide *Palindromia*. *Nervi* recur-

recurrentes qui sint, vide apud Bartholin. libell. 3. An. c.2.

RECURVUS, *Recurvatio*, λόρδωσις, idem, quod *Curvus*, *Curvamen*: de quo suprà in CU.

RECUTITI idem, quod *Apellæ*, quibus præputii portio resecta, & circumcisa est. Barthol. l.1. An. c.24.

REDARGUTIO, ἔλεγχος. Vide *Elenchos*.

REDUC, *Redux*, est pulvis, quo calcinata metalla & mineralia liquantur, iterum in metallinum regulum redeuntia. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

*REDUCTIO, ἀνάστασις, ἀναγωγὴ, ἔγερσις, quasi *resuscitatio*. Vox est æquivoca, etiam in Chymicis. 1. Ità dicitur corporis alicujus, in formam calcis, pulveris, aut liquoris redacti, pristinæ formæ restitutio. Locum habet præcipuè in metallis, quæ menstruorum additione formam quasi amiserunt. *Reductio* talis est, cum salia mineralia, v.g. Sal Vitrioli, alumen, in humido calido soluta, *reducuntur*, in frigido humido, in pristinam solidam consistentiam. 2. *Reductionis* vox etiam attribuitur *Resolutioni* corporum in prima Entia & principia, ut vocant: Cineres vegetabilium volunt reduci in arborem, fruticem &c. Sed est nulla, & merum commentum. Plura de hoc vocabulo vide apud Rolfink. Chym. l. 2. c. 4. Junge Theatr. Chym. Vol.I. p.696. 697. 699. Vol. IV. p. 848. Vol.V. p. 542. & 716. Vol. VI. p. 215. 229. *Reductionem calcium* in metalla opus habere circumspecto magistro, docet Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 9. fin. *Reductionem Tartari* urget Paracels. Paramir l.3. tract. 2. & 3. *Reductio cibi* in sua principia, Sal, Sulphur, & Mercurium, fit per Archeum Stomachi. Tract. 2. de Pestilentia. in princ. In genere quoque *Reductio* Paracelso dicitur omnis mutatio in alium statum: v.g. mutatio morbi in sanitatem, eidem vocatur *reductio* l. de renovatione & restauratione, in princ.

REDUNDANTIA, πληθώρα, ἀμετρότης, περίσσωσις. Vide *Perissosis*.

REDUPLICATIO, ἀναδίπλωσις, ἐπαναδίπλωσις: Vide *Anadiplosis*.

*REDUCIA, idem, quod *Paronychia*, παρωνυχία. Vide suprà in PA. Dicitur & quibusdam *Redibia*. *Redubiæ*. Keuchen. ad Samonic. p.241.

REFECTIO, ἀνάληψις, ἀνάθρεψις: Vide *Analepsis*, *Anathrepsis*.

REFLEXIO, ἀνακάμψις vel idem est, quod *Recurvatio*: vel dicitur de visione, ubi species visibiles in circulo *reflectuntur*. Parac. de An. ocul. hæc dicitur usitatius *Refractio*.

REFRACTIO, ἀνάκαμψις, est vox *Optica*, idem, quod *Reflexio* significans. C.Hofm. ad Gal. LL. de U.P. n.83. Barthol. l. 3. An. c. 8. ad fin.

*REFRICTIO, ἀνάτριψις, vide *Anatripsis*.

REFRIGERATIO, κατάψυξις, περίψυξις, vide *Catapsyxis*.

REGALE, commentum est, quo repurgatur aurum. Dorn. in Dict. Paracels. Johns. Ejus descriptionem vide in Th. Chym. Vol.I. p.548. seq.

Regale

Regale fœtidum menstruum Spagyricum dicitur aqua regia, quæ aurum solvit, cum Mercurio, & stella Antimonii. Libav. T. II. Oper. p. 231.

REGENERATIO, παλιγγενεσία, vide *Palingenesia*. *Regeneratio Philosophica*, sive Spagyrica, est nihil aliud, quàm corruptionis separatio, incorruptionis restitutio, mortis ablatio, vitæ redintegratio, virtutum elementarium remotio, & cœlestium instauratio, & tandem malignitatis extirpatio, & bonitatis excitatio, elementorum sterilium regnantium mors & mortificatio & virtutis immortalis atque cœlestis vita. Th. Chym. Vol. VI. p. 374. Plus quam satis encomiorum & titulorum; dummodò non essent bullæ inanes.

REGIBBUS, λορδὸς, idem, quod *Repandus, Recurvus*: Vide *Lordos*. Occurrit hoc vocabulum in Brasavoli Indice Galenico.

REGIMEN, usitatum est vocabulum in medicinâ, significans alicujus rei *ordinationem*, διάταξιν, ἐπιστασίαν. Ità victûs *regimen* passim occurrit in Practicis. Sufficiat locus apud Forest. l. 32. Obs. 9. Schol. Paracels. l. 4. Paramir. *Regimen Lapidis Philosophici* legitur in Th. Chym. Vol. II. p. 296. Vol. III. p. 654. Vol. IV. p. 820. 830. 860. &c. Vol. V. p. 20. &c. *Regimen ignis*, in operationibus Chymicis. Vol. IV. p. 526. 816. 860.

REGINA, βασιλὶς, est nomen liquidæ ocularis compositionis, quæ & *Reparatrix*, ἀναληπτικὴ, vocatur apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. *Regina* quoque, ænigmatico nomine, vocatur *Luna Philosophorum*, sive *Lapis Philosophicus*, metalla inferiora, cuprum, stannum, ferrum, in argenmentum constantissimum transformans, Th. Chym. Vol. I. p. 531.

REGIO, χῶρα, vide *Chora*. *Regiones* quoque Anatomicis dicuntur certæ corporis & determinatæ portiones; uti videre est apud Barthol. in prooem. fin. v. g. *Regio* umbilicalis lib. 1. in princip.

REGIONALIS, ἐνδήμιος, dicitur de morbis certæ regioni familiaribus. Gal. in princ. comm. in Libr. Epid. Vide *Endemios*.

*REGIUS, βασιλικός. Tribuitur & morbis, & medicamentis. *Morbus regius*, idem est, quod *Icterus*, Arquatus. Vide *Icteros*. *Aqua Chrysulca*, sive Aurum solvens, vocatur *Aqua regia*, aliàs *Stygia*. Schröder. l. 3. c. 23. in fin.

REGNUM, βασιλεία, translata hæc vox in Medicinam, notans certam classem rerum naturalium. Imprimis verò *tria Regna* communiter traduntur: *Vegetabilium rerum*, in quo *Vinum* primum locum tenere creditur: *Mineralium*, in quo *Aurum*: & *Animalium*, in quo *Homo* primas sibi vendicat. Th. Chym. Vol. VI. p. 682.

REGULA, κανὼν, vide *Canon*.

REGULUS, homonymon est in Medicinâ. 1. significat aviculam, quæ & *Trochilus* Plinio dicitur. Gr. βασιλεὺς, βασιλίσκος; cujus descriptionem, cum usu, vide apud Aldrov. l. 17. Ornithol. c. 1. Deinde est terminus Chymicorum Technicus, qui, in proba-

probatione aut fusione alicujus mineræ, illud, quod manet in crucibuli fundo, vel cupulâ, *Regem*, vel *Regulum* appellant. Rolfink. Chym. l. 5. f. 11. c. 1. Usitatissimus est *Regulus Antimonii:* ibid. Schröder. l. 3. c. 17. Libav. S. A. Ch. l. 3. c. 11. & l. 6. c. 21. item Tom. II. Oper. p. 181. seq.

REJECTIO, ἀναγωγὴ, sæpè usurpatur specialiter pro excretione præternaturali, per os; sive pro vomitu. Scribon. n. 180. 181. 183. Vide Rhod. in not. ad n. 183. & in Lex. Scribon. Vide etiam suprà *Anagoge*.

REITERATIO, idem quod *Iteratio* simpliciter, h. e. *Repetitio* alicujus laboris, vel rei. In Chymicis *Reiteratio* est species exaltationis Paracelsi, Paragr. tract. 3. de Alchymiâ. *Reiteratio* fit, quum terra sublimata ponitur in cœlum, & in eo putrefactione divisioneque solvitur. Th. Chym. Vol. I. p. 436. *Reiteratio sublimationis Mercurii* legitur Vol. IV. p. 1002. *Reiteratio examinis metalli* per plumbum, vel tribulationis: Vol. VI. p. 78.

REB, REBUS, i. e. *lac acetosum*. Rul. Johns.

*RELAXANTIA, χαλαςικὰ, vide *Chalasticos*. *Relaxatum*, κεχαλασμένον: opponitur contento συντεταμένῳ: Gal. 1. in 6. Epid. t. 30.

RELIQUIÆ, τὰ ἐγκαταλιμπανόμενα. Hippocr. 2. aph. 12. Vide *Encatalimpano*.

RELOLLÆUM, est virtus ex complexione; ut in hyperico, prima virtus est in calido & curativo: Accidentalis verò cherionia & occulta, in eo, quod vermibus adversetur atque corruptioni. Dorn. in dict. Parac. Rul. Paracelsus verò ità descripsit. *Relolleum* (attractiva vis rerum) est natura ultrà primam: & est duplex, scil, permanens, ut in magnete, & carabe, & mastiche: Non permanens, ut est in igne. Et sic in morbis est duplex: *Relolleum permanens*, & non permanens: *Permanens*, ut de febribus, & speciebus ejus: non permanens, ut in Roscâ, Catochâ. *Relollea* extrà naturam, de simplicibus, ut Zinziber, Nitrum, Asphaltum in Scholiis ad L. de grad. compos. c. 1. Unde & in aliis, ad h. l. Scholiis. Meminit *Relolleacearum* ægritudinum, & separationis *Relollinæ*. Helmontius paulò distinctius de *Relollæo*: *Relolleum* est qualitas efficiens, non procedens ex fermentis & seminibus rerum, estque duplex: unum videlicet in corpore proprio, Alterum verò in alieno. Inter *Relollæa propria* quædam sunt separabilia; ut frigus in aëre & aquâ: Alia verò inseparabilia: ut calor in lumine Solis candelæ, & ignis, quæ nunquam frigere possunt. *Relollæum alienum* est violentum, quod si non foveatur, perit per suos gradus, & momenta: Ideoque dicitur *transiens*, ut est calor in aquâ. tr. Nat. contr. nesc. n. 25. 26. Calorem in Elementis esse merum *Relolleum*, scripsit in tr. Scholar. Hum. pass. decept. n. 4. Johnson. triplex constituit *Relollæum*, *Incorporatum*, *Innatum* & *Momentaneum*. *Incorporata* sunt omnia Mercurialia: videlicet Mercurius per se, Mercurius Sulphuris,

ris, Mercurius salium. *Innata* sunt ex tribus, Consolidativa, Mundificativa, Confortativa, *Momentanea*. Mors est improvisum *relolleum*, cum tincturâ velocissimâ: Lex. Chym. l. 1. Libavius *relollaceas* qualitates refert inter cœnosos terminos spurci Paracels. Tom. IV. Oper. p. 246.

REMEDIUM, βοήθημα, idem, quod *Auxilium*, *Indicatum*, *Juvans* ad sanitatis conservationem, quâ ad ejusdem recuperationem. Comprehendit sub se Res non naturales, non solum medicamenta, & Chirurgicas operationes, verùm etiam victum, & quæ ad Diætam pertinent. Lind. Ex. VII. §. 32. Estque de materiâ Medicâ simul intelligendum hoc vocabulum, & de ejus formali ratione, & virtute. Vide Dogm. nostr. G.P. IV. c. 1. d. 4. p. 462. seq. imò & de dextro usu. Nam rectus usus est & anima materiæ, & vita *remedii*, & forma utriusque. Quod enim hæc materia *remedium*; hoc *remedium* auxilium & verè existant & rectè dicantur, hoc totum habent ab usu recto. Lind. Ex. II. §. 65. consentit Jul. Alex. not. in Gal. l. 1. de Al. fac. c. 1. *Remedia* inveniuntur per duo instrumenta, quæ sunt Ratio, & Experientia: estque hæc periculosa & fallax, illa verò difficilis, h. e. non facilis cognitu. Gal. c. 1. aph. 1. *Remedia* quoque *spiritualia*, h. e. quæ animi vigorem promovent, prodesse ad corporis sanitatem, vide in Th. Chym. Vol. V. pag. 358. Verbum *Remediare* aliquoties occurrit apud Scribon. Larg. num. 11. 14. 18. 27. &c. Vide Rhod. Lex. Scribon.

REMIGATIO, ἐρεσία vel εἰρεσία, pertinet inter Exercitationes corporis fortiores, Gal. l. 2. de san. tu. & comprehendit motum mistum. l. 1. de Us part. c. 19.

REMINISCENTIA, ἀνάμνησις, idem quod *Recordatio*. Vide *Anamnesis*. *Recordatio*.

*REMISSIO, ἄνεσις, idem quod διάλειμμα, παρακμή; Vide *Declinatio*, *Dialeimma*. *Remissus* etiam sæpè pro *debili* ponitur: v. g. *Remissus* pulsus, *Remissus* pastillus. *Remissa* aqua frigida. Rhod. in Lex. Scrib.

REMORA, ἐχενηΐς, nomen piscis marini, saxis adhærentis, qui, navibus adhærens, motum earum retardare posse creditur: Cujus descriptio, cum usu, videatur in Aldrov. l. 3. de pisc. c. 22. De *Echeneide* Spagyricorum vide suprà in *Echeneis*.

REMOTIO, ἀφαίρεσις, idem, quod *Ablatio*: Vide ἀφαίρεσις, *Remotionem* sui indicant omnia, quæ sunt præter naturam, uti docemur in Methodo medendi.

RENCHUS, nomen piscis, in Bavariâ frequentioris, quem, à sapore, carnisque bonitate, valdè laudavit J. Alex. l. 15. sal. c. 5. ferè ad fin. In Aldrov. non occurrit hoc nomen.

*REN, νεφρὸς, vide *Nephros*. *Renalis*, νεφριτικὸς, vide *Nephritis*, *Nephriticos*.

RENISUS, *Renitentia*, ἀντιτυπία dicitur propriè de duritie, quæ resistit ad contactum. Vide Linden. Ex. IV. §. 55. Hinc *renitens* duro jungitur. Gal.

Gal. c. 5. aph. 67. *Renitentes* corporis dispositiones sunt, quæ non facilè concedunt transitum miasmati morboso, sive contagio; & difficulter læduntur. Gal. l. 1. de diff. febr. c. 4.

RENOVATIO (Græcè dicitur ἀνακαίνωσις ab ἀνακαινίζω) terminus est Paracelsicus, idem significans, quod *Restauratio*; & accipitur de reductione mineralium, à statu corruptionis ad integritatis statum. Posteà transfertur etiam ad reductionem corporis ægri, in sanitatem pristinam. l. de *Renovatione* & *Restauratione*.

RENUTRITIO, ἀνάθρεψις, idem quod *Refectio*: Vide *Anathrepsis*. *Analepsis*.

*REPANDITAS, λόρδωσις: Vide *Lordosis*.

REPELLENS, ἀποκρουστικὸν: Vide *Apocrusticon*.

*REPERCUTIENS, ἀποκρουστικὸν, idem quod *Repellens*. Gal. l. 5. S. F. c. 17. Ità & Dorn. Rul. & Johns. in Lexic. descripserunt, quod *Repercussiva* sint medicamenta, fluxiones retrorsum agentia. *Repercussio* etiam in Chymicis coincidit cum *Præcipitatione*. Hinc *Repercussa* vel *Repercussiva* dicuntur, quæ fiunt per subsidentiam & præcipitationem ad fundum. Libav. Tom. II. Oper. p. 125. 216.

REPETITIO, ἐπανάληψις, ἀνάληψις, vel dicitur de morbis, & eorum periodis, ac paroxysmis: Gal. l. de morb. tempor. c. 8. vel de præceptis Medicis: quorum *repetitio* maximè necessaria ac utilis est; eamq; passim Gal. in scriptis suis inculcat, cujus loca afferre, prolixius foret. Videatur Theatr. Mundellæ.

REPLETIO, πλήρωσις, πλησμονὴ. Sumitur & in malam, & in bonam partem. Vide *Plerosis*, *Plesmone*.

REPOSITIO, ἐμβολὴ, vocatur operatio Chirurgica, quâ membrum aliquod, quod loco suo naturali excidit, cum violentiâ, & artificiosè, in pristinum locum reponitur. Gal. c. 3. de fract. l. 62. Vide *Emballo*. Quære etiam in Indice operum Hildani, aliorumque Chirurgiæ scriptorum.

REPRESSIO, ἐπίσχεσις, idem, quod *suppressio*. Vide *Epischesis*.

REPRIMENS, ἀποκρουστικὸς, vide *Apocrusticos*, idem quod *Repellens*.

REPTILE, ἑρπὸν, ἑρπητὸν, epitheton animalium, quæ humi gradiuntur. Vide *Herpeton*.

REPULSIO, ἀπόκρουσις, ἄντωσις, *Repulsorius*, idem, quod *Repellens*, ἀποκρουστικὸς, *Repultrix* facultas refertur inter ministras. Vide *Apocrusticos*.

*REPELLENS. Dicitur verò *Repulsio*, quando humores, in affluxu, retunduntur, &, parte constrictâ, aditu quasi prohibentur. Dieter. n. 46.

REPURGATIO, ἀνακάθαρσις, ἐκκάθαρσις, *Repurgantia*, καθαρτικὰ, ἀνακαθαρτικὰ, dicitur vel de purgatione pororum cutaneorum, pro fulginum & vaporum exclusione: Gal. l. 5. de S. Fac. c. 12. vel de purgatione per sputum 5. aph. 8. & 4. de R. V. I. A. t. 20. Vide *Anacatharsis*.

REQUIES, ἀνάπαυσις, communiter idem significat, quod *Quies*: Vide *Hesychia*. Propriè verò dicitur vacatio

catio ab exercitatione. Gal. cap. 4. aph. 13. add. Dieterich. n. 59.

RES, vel Græcè dicitur πρᾶγμα, vel ſaltem exprimitur per articulum neutrum τὸ, cum additione proprietatis alicujus ſpecificæ. Ità triplices occurrunt *Res* in Medicinâ. *Secundum naturam*, τὰ κατὰ φύσιν, & *Res præter naturam*, τὰ παρὰ φύσιν, & à recentioribus dictæ *Res non naturales*. Helmontius *rem* generaliter deſcripſit, quod ſit id in ſe, quod eſt absque reflexione ſui, ad aliquem humanæ rationis diſcurſum, inventionem, Tract. Venatio ſcientiarum. n. 25. *Res macrocosmicæ* ſunt, quæcunq; extrà familiam vegetabilium & animalium collocantur: ſive primariæ ſint, & macrocoſmi membra; ſive ſecundariæ i. e. ex perittomate macrocoſmico productæ. Schröd. l. 3. c. 1.

RES NATURALES, τὰ φυσικὰ, pertinent ad Transſumta Medica; quatenus ad res triplices, anteà dictas, diverſimodè applicantur. Vide Dogm. Med. Gen. p. 13. ſeqq.

RESECTIO, ἀνατομὴ, vide *Anatome*. Aliàs & *Reſecare* dicitur pro *Reprimere*, v. g. *Reſecare* dolores podagricos. Keuch. in not. ad Samonic. p. 250.

RESIDENTIA, ὑπόςασις, idem quod *Subſidentia* in Urinis. Vide *Hypoſtaſis*.

RESIMUS, σιμὸς. Vide *Simos*.

RESINA, ῥητίνη, eſt lachryma, vel liquor pinguis & oleaginoſus; cùm ſpontè ex arboribus profluens, tùm, interdum, accedente vulneratione. Eſtque duplicis conſiſtentiæ: liquiduſcula, & duriuſcula: quæ communiter etiam Gummatibus annumerantur. Catalogum vide apud Schröder. l. 2. c. 19. De virtutibus Gal. l. 8. de S. F. h. tit. Olim *Lentiſcina* fuit præſtantisſima: Gorr. *Reſina* ſimpliciter ponitur pro vulgari pice flavâ & molliori, ſutoria dictâ. Dorn. *Reſinas rariores* exoticas quasdam deſcripſit Chioccus Muſ. Calc. ſect. 5. p. 624. ſeqq. Porrò vocab. *Reſina* translatum etiam ad alia, v. g. ad *Magiſteria* Scammonii & *Gialappæ*, quæ vocantur *Reſinæ*. Rolfink. Chym. l. 5. ſect. 2. c. 16. de purgant. ſ. 2. art. 3. c. 12. A Chymicis *Reſina terræ* dicitur *Sulphur*: Th. Chym. Vol. I. p. 583. fin. *Reſina terræ potabilis* eſt *ſulphur ſublimatum* in liquorem, balſamum, vel oleum redactum. *Reſina auri* eſt crocus ex auro tractus. Dorn. Rul. & Johnſ. Prorſus abuſivè ſumſit Paracelſus, de materiâ Tartari, glutinoſâ. l. 1. de Tartar. tr. 4. c. 2. in Annot.

RESINOCERUM, ῥητινόκηρον, dicitur mixtura ex *reſina*, cum *cerâ*; cujus differentia triplex legitur apud Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2. ferè ad fin.

RESOLVENS, διαφορητικὸς, epitheton medicamentorum Topicorum, quæ vim habent, materiam textam & tenacem liquandi & attenuandi; de quibus Gal. l. 2. ad Glauc. c. 7. Suntque ſalinæ naturæ. Hinc & Helmont. vocat reſolutiva ſalia, lixivia & alkalia, quæ virtutibus ſeminalibus ſunt orbata, exceptis paucis tr. Poteſtas Medicam. n. 31.

usum tradidit Aldrov. l. 3. de piscib. c. 64. *Ranæ* καλαμῖται vocantur *ranæ virides*, inter calamos aquaticos, & gramina morantes, & γύρινοι è nubibus, vel cœlo lapsæ, Keuch. ad Sammon. p. 232. *Rana* quoque vel *Ranula* dicitur, in Pathologicis, apostema quoddam sub linguâ, estq; tumor, vel potius abscessus, cum folliculo, materiam meliceridi, aut muco, similem continens, oblongus, aut rotundus, ad frenum linguæ, & venas, propterea raninas dictas, occurrens, aliquando & in lapidem, vel tophaceam duritiem concretus, cum impedimento sermonis, proveniens à materiæ crudæ & excrementiciæ, cum sanguine, vel etiam salivâ, affluentis collectione, sibi fixam sedem, cum concretione parante. De quâ videantur Practici, præsertim Forest. l. 14. obs. 29. Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. s. 5. c. 4. Paræum, l. 7. c. 5. Aquapend. tr. de oper. Chirurg. h. tit.

RANCIDITAS, σαπρότης, dicitur species corruptionis putridæ, quæ competit rebus sulphureis & oleosis, pinguibus; quando aut fervore, aut vetustate, corrumpuntur: v. g. nuces *rancidæ*. Forest. l. 30. obs. 10. Schol. Willis, de ferment. c. 8.

RANGIFER, dicitur animal quadrupes, cervi speciem repræsentans, cursus celerrimi, in extremis Septentrionalibus regionibus, Sueciâ, Lappiâ frequens, & ad labores usitatum: cujus historiam vide apud Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. cap. 31. Meminit & Helmont. dicens, quòd Rangifer extrà suum clima non vivat. tr. Nat. contr. nescia... num. 1.

*RANULA, βατράχιον. Vide *Rana*.

RAPAX, ἅρπαξ. Vide *Harpax*.

RAPTUS, ἐνθουσιασμὸς, i. e. occulta quædam, & supernaturalis cognitio alicujus repentina, à spiritu quodam vel dæmone infusa: Vide *Enthusiasmos*. De *raptu* Prophetarum legitur in Th. Chym. Vol. VI. p. 67. De *raptu* latiùs accepto Paracels. l. 2. Philos. ad Atheniens. text. 15.

*RAREFACIENS, ἀραιωτικὸς, epitheton medicamentorum, tenuium partium, & calidorum, virtute coincidentium cum *Aperientibus* & *Diaphoreticis*; utpote, quòd cutis spiracula reserant, Gal. l. 5. S. Fac. c. 14. His opponuntur *Condensantia*, πυκνωτικὰ: de quibus suo loco.

RARITAS, *Rarus*, ἀραιότης, ἀραιὸς, ἀραιότης, ἀραιὸς, proprietas vel attributum corporum, quorum partes multis spaciis inanibus interceptæ sunt: sive quæ, spongiorum instar, foraminibus pervia. Gal. l. 1. S. Fac. c. 13. & l. 2. de san. tu. c. 5. His opponuntur *Densa* corpora: πυκνά. Aliàs & *raritas* est circumstantia ad tempus pertinens; quando tardiùs aliquid iteratur aut redit. Ità *rarus pulsus* dicitur, Gal. l. de puls. introduct. cap. 4. Huic opponitur *Creber*.

RASA, idem quod *Resina*. Jul. Alex. Annot. in Gal. l. 1. de C. M. P. G. cap. 12. *Rasabeti*, *Rusatagi*, *Rusangi*, id est *Æs ustum*. Rul. & Johns. *Rasa*, vel *Rastis*, hoc est *Stannum*. Iidem.

*RASCE-

*Rascета, idem, quod *Brachiale*, vel *Carpus*: Vide *Carpus*. Dicitur & de Pede, sive nodo caviculæ pedis. Forest. l.6. Chir.obs.49. Schol. Dicitur & *Rasetta*. Barthol. libell. 4. c. 20.

Rasteta, idem quod *Rascetta* Paracelf. de Urin.

Rastol, id est, *Æs*. *Rasoes*, idem. Rul. & Johnf.

Rastul, id est. *Sal*. Iidem.

Rasura, ξύσμα, ξυσμὸς, sumitur vel activè, vel passivè. Activè idem quod *Rasio*, ξυσμὸς, ξύσις. Usurpatur verò & in Pathologicis, de humoribus acrioribus, *radentibus* vel intestina, vel alias membranaceas partes, ventriculum, vesicam &c. qui humores ideò vocantur ξυστικοὶ, *rasorii*: Et in Pharmacevticis, dum parantur quædam simplicia per rasionem, vel limaturam, ut *Rasura* Cornu Cervi, Eboris, &c. Vel in Chirurgicis, quando limâ, aut aliis instrumentis, fit ossium *rasio* vel *abrasio*, aut quando capillorum fit *rasio* cultro. Passivè idem est quod *Ramentum*, *Strigmentum*, ξύσμα. Vide *Ramentum*.

Ratio, λόγος, λογισμὸς. Vide *Logos*. Accipitur vel substantialiter pro *Animâ rationali*, Mente, Animo humano. Vel effectivè pro *Ratiocinatione*: Vide *Logismos*. Vel pro *indicatione* ex methodo medicinali desumto argumento, 2. aph. 27. 4. 2. & 3. aph. 1. Vide Dieter. num.507. Linden. Ex. VII. §. 31.

*Rationalis, λογικὸς: Vide *Logicos*.

*Raucedo, *Raucitas*. βράγχος. Vide *Branchos*. Adde illis Bonetti Sepulchret. l. 1. sect. 22. obs. 18.

Raved, i.e. *Rhabarbarum*, Schröder. Vide p. inferius.

Raxach, id est, *Gummi Ammoniacum*. Johnf. Lex. Chym. l.2. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 369.

Realgar, propriè & metaphoricè accipitur. Propriè etiam non uno modo describitur: Rul.Dorn.& Johnf. scripserunt, quòd sit fumus mineralium, quicquid arsenicale est, aut operimenti naturam habet. Apud Forest. l. 30. obs. 8. in Schol. hæc leguntur: *Realgar* fit ex sulphure, calce vivâ, & auripigmento (idiomate nostro, inquit Pandectarius, dicitur *Soricaria*) interficitque sorices, & omnia animalia. Pulvis est mordicans fistulas, ac vermes equorum, & corrodendo absumens omnem malam superfluamq; carnem. Libavius hæc notavit: *Realgar* modò speciem auripigmenti rubei vocant, in quo aureus color miscetur sandarachæ fissili, glebarum specie, & gracili venarum discursu: vel etiam pulverem rubeum, in scaptensulis argentariis collectum, designari putant: modò recrementum rubeum fœtidum & venenatum: quod circà fornacum metallicarum oras & spiracula concrescit: non rarò etiam citrinum, cinereum, vel alterius coloris. Santes Ardoynus arsenicum, sulphure mistum, judicavit, denotans fortassè halitus illos officinarum concretos; quos, vernaculè, fumum officina-

rum, Hüttenrauch indigitant. Aliis *Realgar* fixum eſt arſenicum halinitro adjecto crematum. Omninò autem eſt, cum arſenicalibus, ejuſdem naturæ, aut vicinæ. Libav. S.A. Ch. l.3.c.16. Metaphorica acceptio eſt merum commentum Paracelſicum, qui diſtinxit *Realgar* in *Macrocosmicum & Microcosmicum:* Illud quadruplex iterum finxit; juxtà numerum Elementorum: Ut *Realgar aquæ*, ſpuma natans ſuper aquas: *Realgar terræ*, Arſenicum: *Realgar aëris*, Tereniabin, & *Realgar ignis*, Conjunctio Saturnina. Dorn. Rul. Johnſ. è Paracelſ. Paragran. & l.3. Paragr. c.2. §.1. & alibi. Imò attribuit quoq; *Realgar Aſtris*, & ſingulis Planetis, quo aquas inficiunt, in Fragm. Medic.

REBIS, id eſt *excrementum alvi*. Parac. de hydrope. & l.3. de morb. fodin. c.4. *Rebis* etiam, id eſt *lapis Rebis*, *capilli*. Dorn. Rul. & Johnſ. In Chryſopœiâ *Rebis* dicitur materia, ex quâ ſemen aurificum generatur: eſtque aurum & ſuum argentum vivum. Dicitur verò barbaro nomine *Rebis*, quod ex binâ re primum componitur, quæ tandem, diuturnâ coctione, fit una ſpecie, & numero. Th. Chym. Vol.II. p.43. adde pag. 252. & 395. Vol.III p.751. Vol.IV. p.400. Meminit & Libav. Tom II. Oper. p.40. & 426.

REBISOLA, dicitur arcanum urinæ ad icteritiam, quæ ſi coquatur, ac deſpumetur optimè, poſt triduum quieſcens, lapillos *rebiſoleos* edit. Dorn. Rul. & Johnſ. in Lex. Paracelſ. etiam commendat ad morbos metallifodinarum. l.3. h. tit. c.11.

REBOLEA, mumia. Rul. *mumia*.

REBONA, *ſtercus aduſtum*. Rul. Dorn. & Johnſ.

REBUS, eſt ultima rerum materia. Iidem.

RECENS, νεαρὸς: Vide *Nearos*.

RECEPTACULUM, δοχεῖον, ἐκδοχεῖον, ἀποδοχεῖον, dicitur omne id, quo aliquid excipitur & colligitur. In ſpecie, apud Anatomicos, occurrit *Receptaculum Chyli*, à Pecqueto inventum: cujus hiſtoriam vide apud Barthol. l.1. Anat. c.12. In Chymicis *receptaculum* vocatur vas amplum & globoſum, deſtillantes humores recipiens. Variare verò debet, pro rei deſtillandæ ratione. Nam ſi res vaporoſæ, flatulentæ, ac ſpirituales disſolvuntur, amplum eſſe debet; alioquin, à ſpirituum vi magnâ, magno bombo, ac crepitu, nec ſine adſtantis periculo, rumpitur, atque in fruſta disſilit. Si verò res calidæ tenueſque fuerint, collo longo formatum eſſe debet. Sin autem res mediæ fuerint, medium *receptaculum* requiritur. Rul. & Johnſ. Terra dicitur *Receptaculum* Influentiæ Cœleſtis. Vol.VI. Theat. Chym. p.403.

RECEPTA, *Receptum*, vocatur barbarè *formula Remedii*, vel medicamenti, quæ præſcribitur à Medico; vel quales deſcriptiones occurrunt jam in Diſpenſatoriis. Longas *Receptas* ſcribere, magnâ ex parte, non videtur tam pertinere ad ſalutem ægri, quàm fortasſis ad vanam gloriolam

lam & aucupationem excitandam: è Scherbii Thes. Med. Disp. X. θ. 2.

Receptarii Medici Langio dicuntur, qui, à Pharmacopœis & Chymistis, absque ullâ ratione, integros *receptorum* fasciculos colligunt & recipiunt; quibus plaustra onerare possent &c. Lang. l. 2. ep. 23.

Recha, id est, *marmor*. Rul. & Johns.

*Recidiva, ὑποστροπὴ, ὑποστροφὴ, vide *Hypotrope*.

Recipiens, idem quod *Subjectum* morborum: Vide *Subjectum*: Vocatur & instrumentum, vel vas, in Destillatoriâ arte, quod excipit è destillatione materiam prolectam. *Recipiens*, estque usitatissimum.

Reciprocatio, ἀνταπόδοσις, vide *Antapodosis*.

Reciprocus, παλινδρομῶν, idem, quod *Recurrens*: epitheton Pulsûs myuri vel deficientis. Vide *Myuros*.

Reclinatio, κατάκλισις est motus musculorum voluntarius; Gal. l. 1. de mot. musc. c. 7. Vide *Cataclisis*.

Reclusio, ἀναστόμωσις, morbus dicitur partium instrumentalium, sive organicus. Gal. l. de diff. sympt. c. 6. Estque morbus in meatibus apertis, vel ampliatis. Vide *Anastomosis*.

Recolatio, idem quod *Percolatio*, vel *iterata Colatio*. Scrib. num. 268. Vide *Colatio*.

Recolligo, ἀναφέρω, idem, quod *vires recupero*. Hipp. 2. aph. 43. Dieter. n. 63.

Recoquo, ἀφεψέω, pro *Decoquo*, *Coquo*. Keuchen. ad Sammon. p. 88.

Recordatio, ἀνάμνησις, ὑπόμνησις, est præteritarum rerum memoria, & ad actus animæ sensitivæ pertinet, consistentes in impressione & specierum sensibilium in spirituum animalium ideam. Vide Willis d. A. Br. P. I. c. 6.

*Recrementum, περίττωμα, idem, quod *Excrementum*. Vide suprà, in EX. *Recrementa*, mineralia vel metallica, vide apud Rul. & Johns. Dicuntur & *Scoriæ*, de quo vocab. infrà suo loco.

*Recrudescentia, *Recrudescens*, παλιγκότησις, παλίγκοτος, vide *Palincotos*.

Rectrix, ἡγεμονικὴ: epitheton *animæ rationalis*. Vide *Hegemonicos*.

*Rectus, ὀρθὸς. vide *Orthos*. *Rectum* quoque *intestinum* vocatur tertium crassorum, & ultimum, quod ad anum usque porrectum est. Gal. l. 6. Anat. adm. c. 9. ad cujus extremitatem musculus sphincter est. Vocatur & *Princeps intestinum* Gr. ἀρχὸς. De quo vide in Anatomicis, Barthol. l. 1. An. c. 11. Vide & *Longaon*.

Rectificatio, nihil aliud est, quàm destillationum iteratio, vitreis (plerunq;) organis facta. Th. Chym. Vol. I. p. 212. Vel *Rectificatio* destillationibus ferè omnibus communis est, tùm aquarum, tùm spirituum vegetabilium, mineralium, animalium; tùm oleorum. Est terminus artis, notatq; purificationem aut *exaltationem* alicujus substantiæ &c. Rolfink. Chymiæ. l. 2. c. 2. Ferè idem est cum *Cobobatione*.

Recursio, *Recurrens*, παλινδρομία, παλινδρομῶν. Vide *Palindromia*. *Nervi*

recurrentes qui sint, vide apud Bartholin. libell. 3. An. c.2.

RECURVUS, *Recurvatio*, λόρδωσις, idem, quod *Curvus*, *Curvamen*: de quo suprà in CU.

RECUTITI idem, quod *Apellæ*, quibus præputii portio resecta, & circumcisa est. Barthol. l.1. An. c.24.

REDARGUTIO, ἔλεγχος. Vide *Elenchos*.

REDUC, *Redux*, est pulvis, quo calcinata metalla & mineralia liquantur, iterum in metallinum regulum redeuntia. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

*REDUCTIO, ἀνάστασις, ἀναγωγὴ, ἔγερσις, quasi *resuscitatio*. Vox est æquivoca, etiam in Chymicis. 1. Ità dicitur corporis alicujus, in formam calcis, pulveris, aut liquoris redacti, pristinæ formæ restitutio. Locum habet præcipuè in metallis, quæ menstruorum additione formam quasi amiserunt. *Reductio* talis est, cum salia mineralia, v. g. Sal Vitrioli, alumen, in humido calido soluta, *reducuntur*, in frigido humido, in pristinam solidam consistentiam. 2. *Reductionis* vox etiam attribuitur *Resolutioni* corporum in prima Entia & principia, ut vocant: Cineres vegetabilium volunt reduci in arborem, fruticem &c. Sed est nulla, & merum commentum. Plura de hoc vocabulo vide apud Rolfink. Chym. l. 2. c. 4. Junge Theatr. Chym. Vol.I. p.696.697.699. Vol. IV. p.848. Vol. V. p.542. & 716. Vol. VI. p.215. 229. *Reductionem calcium* in metalla opus habere circumspecto magistro, docet Libav. S. A. Ch. l. 5. c.9. fin. *Reductionem Tartari* urget Paracels. Paramir l.3. tract. 2. & 3. *Reductio cibi* in sua principia, Sal, Sulphur, & Mercurium, fit per Archeum Stomachi. Tract. 2. de Pestilentia. in princ. In genere quoque *Reductio* Paracelso dicitur omnis mutatio in alium statum: v.g. mutatio morbi in sanitatem, eidem vocatur *reductio* l. de renovatione & restauratione, in princ.

REDUNDANTIA, πληθώρα, περισσότης, περίσσωσις. Vide *Perissosis*.

REDUPLICATIO, ἀναδίπλωσις, ἐπαναδίπλωσις: Vide *Anadiplosis*.

*REDUCIA, idem, quod *Paronychia*, παρωνυχία. Vide suprà in PA. Dicitur & quibusdam *Redibia*. *Redubiæ*. Keuchen. ad Samonic. p.241.

REFECTIO, ἀνάληψις, ἀνάθρεψις: Vide *Analepsis*, *Anathrepsis*.

REFLEXIO, ἀνακάμψις vel idem est, quod *Recurvatio*: vel dicitur de visione, ubi species visibiles in circulo *reflectuntur*. Parac. de An. ocul. hæc dicitur usitatius *Refractio*.

REFRACTIO, ἀνάκαμψις, est vox *Optica*, idem, quod *Reflexio* significans. C. Hofm. ad Gal. LL. de U.P. n.83. Barthol. l.3. An. c.8. ad fin.

*REFRICTIO, ἀνάτριψις, vide *Anatripsis*.

REFRIGERATIO, κατάψυξις, περίψυξις, vide *Catapsyxis*.

REGALE, commentum est, quo repurgatur aurum. Dorn. in Dict. Paracels. Johns. Ejus descriptionem vide in Th. Chym. Vol.I. p.548. seq.

Regale fœtidum menstruum Spagyricum dicitur aqua regia, quæ aurum solvit, cum Mercurio, & stella Antimonii. Libav. T. II. Oper. p. 231.

REGENERATIO, παλιγγενεσία, vide *Palingenesia. Regeneratio Philosophica*, sive Spagyrica, est nihil aliud, quàm corruptionis separatio, incorruptionis restitutio, mortis ablatio, vitæ redintegratio, virtutum elementarium remotio, & cœlestium instauratio, & tandem malignitatis extirpatio, & bonitatis excitatio, elementorum sterilium regnantium, mors & mortificatio & virtutis immortalis atque cœlestis vita. Th. Chym. Vol. VI. p. 374. Plus quam satis encomiorum & titulorum; dummodò non essent bullæ inanes.

REGIBBUS, λορδὸς, idem, quod *Repandus, Recurvus:* Vide *Lordos*. Occurrit hoc vocabulum in Brasavoli Indice Galenico.

REGIMEN, usitatum est vocabulum in medicinâ, significans alicujus rei *ordinationem*, διάταξιν, ἐπιστασίαν. Ità victûs *regimen* passim occurrit in Practicis. Sufficiat locus apud Forest. l. 32. Obs. 9. Schol. Paracels. l. 4. Paramir. *Regimen Lapidis Philosophici* legitur in Th. Chym. Vol. II. p. 296. Vol. III. p. 654. Vol. IV. p. 820. 830. 860. &c. Vol. V. p. 20. &c. *Regimen ignis*, in operationibus Chymicis. Vol. IV. p. 526. 816. 860.

REGINA, βασιλὶς, est nomen liquidæ ocularis compositionis, quæ & *Reparatrix*, ἀναληπτικὴ, vocatur apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. *Regina* quoque, ænigmatico nomine, vocatur *Luna Philosophorum*, sive *Lapis Philosophicus*, metalla inferiora, cuprum, stannum, ferrum, in argenmentum constantissimum transformans, Th. Chym. Vol. I. p. 531.

REGIO, χώρα, vide *Chora. Regiones* quoque Anatomicis dicuntur certæ corporis & determinatæ portiones; uti videre est apud Barthol. in proœm. fin. v. g. *Regio* umbilicalis lib. 1. in princip.

REGIONALIS, ἐνδήμιος, dicitur de morbis certæ regioni familiaribus. Gal. in princ. comm. in Libr. Epid. Vide *Endemios*.

*REGIUS, βασιλικὸς. Tribuitur & morbis, & medicamentis. *Morbus regius*, idem est, quod *Icterus*, Arquatus. Vide *Icteros*. *Aqua Chrysulca*, sive Aurum solvens, vocatur *Aqua regia*, aliàs *Stygia*. Schröder. l. 3. c. 23. in fin.

REGNUM, βασιλεία, translata hæc vox in Medicinam, notans certam classem rerum naturalium. Imprimis verò *tria Regna* communiter traduntur: *Vegetabilium rerum*, in quo *Vinum* primum locum tenere creditur: *Mineralium*, in quo *Aurum*: & *Animalium*, in quo *Homo* primas sibi vendicat. Th. Chym. Vol. VI. p. 682.

REGULA, κανὼν, vide *Canon*.

REGULUS, homonymon est in Medicinâ. 1. significat aviculam, quæ & *Trochilus* Plinio dicitur. Gr. βασιλεὺς, βασιλισκὸς; cujus descriptionem, cum usu, vide apud Aldrov. l. 17. Ornithol. c. 1. Deinde est terminus Chymicorum Technicus, qui, in

probatione aut fusione alicujus minerae, illud, quod manet in crucibuli fundo, vel cupulâ, *Regem*, vel *Regulum* appellant. Rolfink. Chym. l. 5. s. 11. c. 1. Usitatissimus est *Regulus Antimonii:* ibid. Schröder. l. 3. c. 17. Libav. S.A. Ch. l. 3. c. 11. & l. 6. c. 21. item Tom. II. Oper. p. 181. seq.

REJECTIO, ἀναγωγή, sæpè usurpatur specialiter pro excretione præternaturali, per os; sive pro vomitu. Scribon. n. 180. 181. 183. Vide Rhod. in not. ad n. 183. & in Lex. Scribon. Vide etiam suprà *Anagoge*.

REITERATIO, idem quod *Iteratio* simpliciter, h. e. *Repetitio* alicujus laboris, vel rei. In Chymicis *Reiteratio* est species exaltationis Paracelsi, Paragr. tract. 3. de Alchymiâ. *Reiteratio* fit, quum terra sublimata ponitur in cœlum, & in eo putrefactione divisioneque solvitur. Th. Chym. Vol. I. p. 436. *Reiteratio sublimationis Mercurii* legitur Vol. IV. p. 1002. *Reiteratio examinis metalli per plumbum, vel tribulationis:* Vol. VI. p. 78.

REB, REBUS, i. e. *lac acetosum*. Rul. Johns.

*RELAXANTIA, χαλαστικὰ, vide *Chalasticos*. *Relaxatum*, κεχαλασμένον: opponitur contento συντεταμένῳ: Gal. 1. in 6. Epid. t. 30.

RELIQUIÆ, τὰ ἐγκαταλιμπανόμενα. Hippocr. 2. aph. 12. Vide *Encatalimpano*.

RELOLLÆUM, est virtus ex complexione; ut in hyperico, prima virtus est in calido & curativo: Accidentalis verò cherionia & occulta, in eo, quod vermibus adversetur atque corruptioni. Dorn. in dict. Parac. Rul. Paracelsus verò ità descripsit. *Relolleum* (attractiva vis rerum) est natura ultrà primam: & est duplex, scil. permanens, ut in magnete, & carabe, & mastiche: Non permanens, ut est in igne. Et sic in morbis est duplex: *Relolleum permanens*, & non permanens: *Permanens*, ut de febribus, & speciebus ejus: non permanens, ut in Roscâ, Catochâ. *Relollea* extrà naturam, de simplicibus, ut Zinziber, Nitrum, Asphaltum in Scholiis ad L. de grad. compos. c. 1. Unde & in aliis, ad h. l. Scholiis. Meminit *Relolleacearum* ægritudinum, & separationis *Relollinæ*. Helmontius paulò distinctius de *Relollæo*: *Relolleum* est qualitas efficiens, non procedens ex fermentis & seminibus rerum, estque duplex: unum videlicet in corpore proprio, Alterum verò in alieno. Inter *Relollæa propria* quædam sunt separabilia; ut frigus in aëre & aquâ: Alia verò inseparabilia: ut calor in lumine Solis candelæ, & ignis, quæ nunquam frigere possunt. *Relollæum alienum* est violentum, quod si non foveatur, perit per suos gradus, & momenta: Ideoque dicitur *transiens*, ut est calor in aquâ. tr. Nat. contr. nesc. n. 25. 26. Calorem in Elementis esse merum *Relolleum*, scripsit in tr. Scholar. Hum. pass. decept. n. 4. Johnson. triplex constituit *Relollæum*, *Incorporatum*, *Innatum* & *Momentaneum*. *Incorporata* sunt omnia Mercurialia: videlicet Mercurius per se, Mercurius Sulphuris,

ris, Mercurius salium. *Innata* sunt ex tribus, Consolidativa, Mundificativa, Confortativa, *Momentanea.* Mors est improvisum *relolleum*, cum tincturâ velocissimâ: Lex. Chym. l. 1. Libavius *relollaceas* qualitates refert inter cœnosos terminos spurci Paracelf. Tom. IV. Oper. p. 246.

REMEDIUM, βοήθημα, idem, quod *Auxilium*, *Indicatum*, *Juvans* ad sanitatis conservationem, quâ ad ejusdem recuperationem. Comprehendit sub se Res non naturales, non solum medicamenta, & Chirurgicas operationes, verùm etiam victum, & quæ ad Diætam pertinent. Lind. Ex. VII. §. 32. Estque de materiâ Medicâ simul intelligendum hoc vocabulum, & de ejus formali ratione, & virtute. Vide Dogm. nostr. G. P. IV. c. 1. d. 4. p. 462. seq. imò & de dextro usu. Nam rectus usus est & anima materiæ, & vita *remedii*, & forma utriusque. Quod enim hæc materia *remedium*; hoc *remedium* auxilium & verè existant & rectè dicantur, hoc totum habent ab usu recto. Lind. Ex. II. §. 65. consentit Jul. Alex. not. in Gal. l. 1. de Al. fac. c. 1. *Remedia* inveniuntur per duo instrumenta, quæ sunt Ratio, & Experientia: estque hæc periculosa & fallax, illa verò difficilis, h. e. non facilis cognitu. Gal. c. 1. aph. 1. *Remedia* quoque *spiritualia*, h. e. quæ animi vigorem promovent, prodesse ad corporis sanitatem, vide in Th. Chym. Vol. V. pag. 358. Verbum *Remediare* aliquoties occurrit apud Scribon. Larg. num. 11. 14. 18. 27. &c. Vide Rhod. Lex. Scribon.

REMIGATIO, ἐρεσία vel εἰρεσία, pertinet inter Exercitationes corporis fortiores, Gal. l. 2. de san. tu. & comprehendit motum mistum. l. 1. de Uspart. c. 19.

REMINISCENTIA, ἀνάμνησις, idem quod *Recordatio*. Vide *Anamnesis*. *Recordatio*.

*REMISSIO, ἄνεσις, idem quod διάλειμμα, παρακμὴ; Vide *Declinatio*, *Dialeimma*. *Remissus* etiam sæpè pro *debili* ponitur: v. g. *Remissus* pulsus, *Remissus* pastillus. *Remissa* aqua frigida. Rhod. in Lex. Scrib.

REMORA, ἐχενηὶς, nomen piscis marini, saxis adhærentis, qui, navibus adhærens, motum earum retardare posse creditur: Cujus descriptio, cum usu, videatur in Aldrov. l. 3. de pisc. c. 22. De *Echeneide* Spagyricorum vide suprà in *Echeneis*.

REMOTIO, ἀφαίρεσις, idem, quod *Ablatio*: Vide ἀφαίρεσις, *Remotionem* sui indicant omnia, quæ sunt præter naturam, uti docemur in Methodo medendi.

RENCHUS, nomen piscis, in Bavariâ frequentioris, quem, à sapore, carnisque bonitate, valdè laudavit J. Alex. l. 15. sal. c. 5. ferè ad fin. In Aldrov. non occurrit hoc nomen.

*REN, νεφρὸς, vide *Nephros*. *Renalis*, νεφριτικὸς, vide *Nephritis*, *Nephriticos*.

RENISUS, *Renitentia*, ἀντιτυπία dicitur propriè de duritie, quæ resistit ad contactum. Vide Linden. Ex. IV. §. 55. Hinc *renitens* duro jungitur. Gal.

Gal. c. 5. aph. 67. *Renitentes* corporis dispositiones sunt, quæ non facilè concedunt transitum miasmati morboso, sive contagio; & difficulter læduntur. Gal. l. 1. de diff. febr. c. 4.

RENOVATIO (Græcè dicitur ἀνακαίνωσις ab ἀνακαινίζω) terminus est Paracelsicus, idem significans, quod *Restauratio*; & accipitur de reductione mineralium, à statu corruptionis ad integritatis statum. Posteà transfertur etiam ad reductionem corporis ægri, in sanitatem pristinam. l. de *Renovatione* & *Restauratione*.

RENUTRITIO, ἀνάθρεψις, idem quod *Refectio*: Vide *Anathrepsis*. *Analepsis*.

*REPANDITAS, λόρδωσις: Vide *Lordosis*.

REPELLENS, ἀποκρουστικὸν: Vide *Apocrusticon*.

*REPERCUTIENS, ἀποκρουστικὸν, idem quod *Repellens*. Gal. l. 5. S. F. c. 17. Ità & Dorn. Rul. & Johns. in Lexic. descripserunt, quod *Repercussiva* sint medicamenta, fluxiones retrorsum agentia. *Repercussio* etiam in Chymicis coincidit cum *Præcipitatione*. Hinc *Repercussa* vel *Repercussiva* dicuntur, quæ fiunt per subsidentiam & præcipitationem ad fundum. Libav. Tom. II. Oper. p. 125. 216.

REPETITIO, ἐπανάληψις, ἀνάληψις, vel dicitur de morbis, & eorum periodis, ac paroxysmis: Gal. l. de morb. tempor. c. 8. vel de præceptis Medicis: quorum *repetitio* maximè necessaria ac utilis est; eamq; passim Gal. in scriptis suis inculcat, cujus loca afferre, prolixius foret. Videatur Theatr. Mundellæ.

REPLETIO, πλήρωσις, πλησμονὴ. Sumitur & in malam, & in bonam partem. Vide *Plerosis*, *Plesmone*.

REPOSITIO, ἐμβολὴ, vocatur operatio Chirurgica, quâ membrum aliquod, quod loco suo naturali excidit, cum violentiâ, & artificiosè, in pristinum locum reponitur. Gal. c. 3. de fract. l. 62. Vide *Emballo*. Quære etiam in Indice operum Hildani, aliorumque Chirurgiæ scriptorum.

REPRESSIO, ἐπίσχεσις, idem, quod *suppressio*. Vide *Epischesis*.

REPRIMENS, ἀποκρουστικὸς, vide *Apocrusticos*, idem quod *Repellens*.

REPTILE, ἑρπὸν, ἑρπετὸν, epitheton animalium, quæ humi gradiuntur. Vide *Herpeton*.

REPULSIO, ἀπόκρουσις, ἄντωσις, *Repulsorius*, idem, quod *Repellens*, ἀποκρουστικὸς, *Repultrix* facultas refertur inter ministras. Vide *Apocrusticos*.

*REPELLENS. Dicitur verò *Repulsio*, quando humores, in affluxu, retunduntur, &, parte constrictâ, aditu quasi prohibentur. Dieter. n. 46.

REPURGATIO, ἀνακάθαρσις, ἐκκάθαρσις, *Repurgantia*, καθαρκτικὰ, ἀνακαθαρτικὰ, dicitur vel de purgatione pororum cutaneorum, pro fulginum & vaporum exclusione: Gal. l. 5. de S. Fac. c. 12. vel de purgatione per sputum 5. aph. 8. & 4. de R. V. I. A. t. 20. Vide *Anacatharsis*.

REQUIES, ἀνάπαυσις, communiter idem significat, quod *Quies*: Vide *Hesychia*. Propriè verò dicitur vacatio

catio ab exercitatione. Gal. cap. 4. aph. 13. add. Dieterich. n. 59.

RES, vel Græcè dicitur πρᾶγμα, vel ſaltem exprimitur per articulum neutrum τὸ, cum additione proprietatis alicujus ſpecificæ. Itâ triplices occurrunt *Res* in Medicinâ. *Secundum naturam*, τὰ κατὰ φύσιν, & *Res præter naturam*, τὰ παρὰ φύσιν, & à recentioribus dictæ *Res non naturales*. Helmontius *rem* generaliter deſcripſit, quod ſit id in ſe, quod eſt abſque reflexione ſui, ad aliquem humanæ rationis diſcurſum, inventionem, Tract. Venatio ſcientiarum. n. 25. *Res macrocosmicæ* ſunt, quæcunq; extrà familiam vegetabilium & animalium collocantur: ſive primariæ ſint, & macrocoſmi membra; ſive ſecundariæ i. e. ex perittomate macrocoſmico productæ. Schröd. l. 3. c. 1.

RES NATURALES, τὰ φυσικά, pertinent ad Transſumta Medica; quatenus ad res triplices, anteà dictas, diverſimodè applicantur. Vide Dogm. Med. Gen. p. 13. ſeqq.

RESECTIO, ἀνατομή, vide *Anatome*. Aliàs & *Reſecare* dicitur pro *Reprimere*, v. g. *Reſecare* dolores podagricos. Keuch. in not. ad Samonic. p. 250.

RESIDENTIA, ὑπόστασις, idem quod *Subſidentia* in Urinis. Vide *Hypoſtaſis*.

RESIMUS, σιμός. Vide *Simos*.

RESINA, ῥητίνη, eſt lachryma, vel liquor pinguis & oleaginoſus; cùm ſpontè ex arboribus profluens, tùm, interdum, accedente vulneratione. Eſtque duplicis conſiſtentiæ: liquidiuſcula, & duriuſcula: quæ communiter etiam Gummatibus annumerantur. Catalogum vide apud Schröder. l. 2. c. 19. De virtutibus Gal. l. 8. de S. F. h. tit. Olim *Lentiſcina* fuit præſtantisſima: Gorr. *Reſina* ſimpliciter ponitur pro vulgari pice flavâ & molliori, ſutoria dictâ. Dorn. *Reſinas rariores* exoticas quasdam deſcripſit Chioccus Muſ. Calc. ſect. 5. p. 624. ſeqq. Porrò vocab. *Reſina* translatum etiam ad alia, v. g. ad *Magiſteria* Scammonii & *Gialappæ*, quæ vocantur *Reſinæ*. Rolfink. Chym. l. 5. ſect. 2. c. 16. de purgant. ſ. 2. art. 3. c. 12. A Chymicis *Reſina terræ* dicitur *Sulphur*: Th. Chym. Vol. I. p. 583. fin. *Reſina terræ potabilis* eſt *ſulphur ſublimatum* in liquorem, balſamum, vel oleum redactum. *Reſina auri* eſt crocus ex auro tractus. Dorn. Rul. & Johnſ. Prorſus abuſivè ſumſit Paracelſus, de materiâ Tartari, glutinosâ. l. 1. de Tartar. tr. 4. c. 2. in Annot.

RESINOCERUM, ῥητινόκηρον, dicitur mixtura ex *reſina*, cum *cerâ*; cujus differentia triplex legitur apud Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2. ferè ad fin.

RESOLVENS, διαφορητικός, epitheton medicamentorum Topicorum, quæ vim habent, materiam textam & tenacem liquandi & attenuandi; de quibus Gal. l. 2. ad Glauc. c. 7. Suntque ſalinæ naturæ. Hinc & Helmont. vocat reſolutiva ſalia, lixivia & alkalia, quæ virtutibus ſeminalibus ſunt orbata, exceptis paucis tr. Poteſtas Medicam. n. 31.

* **Resolutio**, æquivocum est apud Latinos: Vel enim accipitur Pathologicè, & respondet Græco παράλυσις. Vide *Paralysis*, *Lysis*, *Dialysis*. Vel sumitur technicè, Pharmacevticè; aut Chymicè: & ità Gr. dici posset ἀνάλυσις: estque coagulationis oppositum, describitur, cùm commista violenter separantur, adjecta resolvente, & quamlibet misturæ partem segregante. Estque idem, quod *solutio*, λύσις, item *Dissolutio*; de quo suprà, suo loco. *Resolutio* duplex proponitur in Theatr. Chym. Vol. II. p.30. alia *totalis*, cum interitu totius; alia *partialis*, ubi quædam sensilia remanent, communia cùm primæ, tùm posteriori jam dissolutæ materiæ. Ità & Basil. Valentin. in suo ult. Testamento l.1.c.2. duplicem statuit *resolutionem* metallorum; unam, quæ fit à Fusoribus metallicis; alteram, quæ fit à Chymistâ. Johns. in resolutione Chymicâ quinque sese offerre, scripsit: 1. Æthereum corpus, sive spirituosam substantiam, aut Mercurium. 2. Sulphureum quoddam corpus, seu oleagineam substantiam, sulphur dictam: Quæ duo tantæ subtilitatis sunt, ut, si non benè reserventur, sæpius evanescant in auram. 3. Sal, quantumvis crassius, virtutem tamen non obscuram habens. 4. Phlegma, & aqueum elementum. 5. Terreum, & caput mortuum dictum; quæ duo nullarum sunt virium, & mortua.

Resorberi, ἀναπίνεσθαι, sumitur ab Hipp. pro *absumi*. 2. de art. t. 51.

* **Respiratio**, ἀναπνοὴ, dicitur actio vitalis, vel potius vitaminalis, constans ex *Inspiratione* & *Exspiratione*: de quibus partibus vide *Expnoë* & *Eispnoë*. Cœterùm de *Respirationis organis & usu* vide, ex recentioribus, Charlton. Oec. An. Ex. IIX. Th. Willis Pharm. Rat. P. II. in princ. Malach. Truston. h. tit. & alios. An *respiratio* fœtui competat, ventilavit etiam Barthol. l. 2. Anat. c. 8. Usus *respirationis* per se quòd sit sanguinis accensio, mihi adhuc est suspectus.

Respuo, ἀναπτύω, ἀποπτύω, propriè dicitur sputum sursùm revoco, & ejicio, idem, quod Exspuo. Metaphoricè vero notat *rejicio*, aversor, aliquid. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 5.

Ressella est terminus Paracelsicus; de quo non constat, quid significet. Dicitur verò quod sit colorem auferens quid, quemadmodum *Assa* colorem promovens. Legitur Paramir. l. 4.

Restauratio, idem, quod *Refectio*, ἀνάληψις, ἀνάτρεψις, q. *Renutritio*. Gal. c. 1. de fract. t. 48. Paracelso idem est, quòd *Renovatio*: Vide p. supr. *Renovatio*, Helmontio *Restauratio* dicitur, inclinationis susceptæ abtruncatio; & opponitur *Præservationi*, quæ est futuri præcautio, per impedimentum materiæ disponibilis. tr. de Lithias. c.7. n.21.

Restinctio, ἀπόσβεσις, Chymicis dicitur gradatio, quâ res candefactæ, in liquore exaltante, restinguun-

guuntur, atque ita ad nobilitatem perveniunt, in eo genere optimorum: Hic enim est principalis primusque finis inventæ *restinctionis*. Rul.& Johnſ. in Lex. deſcendit à verbo ἀποσβέννυμι, *restinguo*, de quo apud Dieter. n. 88.

*Restitutio, κατάστασις, καθίδρυσις, dicitur membri, ſede ſuâ emoti, in priſtinum locum repoſitio, vel conſtitutio, vel collocatio. Gal. 3. de fract. t. 38. quamvis & latiùs ſæpè accipiatur, pro additione deficientis v. g. Lactis *restitutio*. Hild. cent. 4. obſ. 27. Naſi abſciſſi *restitutio*. Id. cent. 3. obſ. 31. Primò pro curatione abſolutâ ægri, quando æger *restitutus*, i. e. ad priſtinam ſanitatem reductus dicitur.

Resumtio, ἀνάληψις, idem, quod *Refectio* ſive virium recuperatio. Diet. n. 57.

Resupinatio, ὑπτιασμὸς. Vide *Hyptiaſmos*.

Resurrectio, ἀνάστασις, eſt vocabulum ad Theologiam magis, quàm ad Medicinam ſpectans. Tropicè tamen *Reſurrectio metallorum* dicitur immortificabilis *regeneratio*, mediumque, per quod ejusmodi tincturæ promoventur, ad ſui generationem Vol. I. p. 524. Theatr. Chym.

Resuscitatio, eſt terminus Spagyricus, idem ſignificans, quod *Reſtauratio*, *Regeneratio*, *Renovatio*. Paracelſ. l. 6. de nat. rer. *Reſuſcitationem* vegetabilium inter non Entia Chymicorum retulit Rolfink. Chym. l. 6. c. 3. De *reſuſcitatione* Terræ virgineæ, in proceſſu lapidis Philoſophici, vel Chryſopœias: Vide Vol. VI. Th. Chym. p. 188.

*Rete, δίκτυον, *Reticulum*, κεκρύφαλος, diverſis attribuitur corporis partibus. Antiquis Rete dictum fuit: *Omentum*. Caſtell. In brutis quibusdam, quæ quatuor habent ventres, ſecundus *Reticulum* vocatur. Vide *Cecryphalos*. *Rete mirabile* vocatur plexus arteriolarum carotidum: glandulam pituitariam in ambitu complectens. Vide *Dictyoides*.

*Retentio, ἐπίσχεσις, vide *Epiſcheſis*. *Retentrix facultas*, καθεκτικὴ δύναμις refertur inter quatuor miniſtras, & opponitur *Attractrici*. Gal. l. 3. de fac. nat. c. 6.

*Retentum, dicitur vel *Retinendum*, id, quod naturæ familiare eſt, & opponitur *Excernendis* vel *Excretis*. Helmont. peculiarem librum inſcripſit. *Retenta*, & intelligit, quæ vel forinſecus aſſumuntur, vel intus domeſtica naſcuntur, per internam inordinationem. Accipit v. p. naturaliter & Pathologicè; cùm tamen & *Retenta* dentur *naturalia*, de quibus vide noſtra Dogm. P. I. c. 9. dog. 3. p. 99.

*Reticularis, *Retiformis*, *Retinus*, δικτυοειδὴς; vide *Dictyoides*. *Rete*. *Reticulum*; κεκρύφαλος: Vide *Cecryphalos*.

Retorta eſt vas globoſum, cujus collum paulatim à ventre procedit, ac ſenſim in oblongum canalem reflexum, tranſit. Chymicis frequens; & ad deſtillationem mineralium

lium ſpirituumque potiſſimum pertinet. Rul. Johnſ. in Lex.

Retractio, *Retrahens*, ἀντίσπασις, ἀντισπαστικὸν, idem, quod *Revulſio*, *Revellens*. Vide *Antiſpaſis*.

Retransmutatio, Paracelſo dicitur materiæ alicujus v.g. Tartareæ, quæ prius liquor fuit, poſteà coagulatæ, vel induratæ, iterata permutatio in liquorem. Paramir. l.3. tract.5.

Retrocessio, idem quod *Revocatio* Gr. ἐπανάκλησις. Vide *Epanacleſis*.

Revelatio, quid ſignificet, ex aliis Lexicis conſtat. De eâ valdè gloriari ſolent Spagyrici, Helmontius quoque, & alii; ſed res eſt valdè ſuſpecta.

Reverberatio, terminus eſt technicus, in Chymiâ, ſignificans ignitionem, quâ corpora igne vivo repercutiente, & reverberante in calcem ſubtiliorem reducuntur: eſtq; vel clauſa; vel aperta. *Clauſa*, quando corpora in furno reverberii clauſo calcinantur. Hâc *reverberatione* ignis gradus ad amusſim adminiſtrari poſſunt, ut calor intendi remittiq; posſit; quod in vulgaribus accidit. *Aperta*, quando materia in verberatorio furno, omnibus foraminibus apertis, calcinatur. Hæc valdè vehemens eſt; & utimur eâ in corporibus duris ac tenacibus reſolvendis. *Reverberatorium* furnus eſt, in quo, per flammam, materialia calcinantur. Dorn. Rul. & Johnſ. Rolfink. Chym. l.2. c.3. Eſt igitur *Reverberatio* ferè idem, quod *Calcinatio*, Th. Chym. Vol. III. p.385. *Reverberationem* etiam in corpore humano finxit Paracelſ. Paramir. l.2. c.5. l.4. de vit. long. c.6.

***Revellens** ἀντισπαστικὸς, vide *Antiſpaſis*. Gal. l.6. Epid. c.2. l.32.

***Reversivus** ὑποστροφώδης, epitheton febris, apud Hipp. quæ non eſt acuta, ſed diuturna, & imperfectas habet ſolutiones, erroneasque acceſſiones. Hipp. l.6. Epid. c.2. t.21. Gal. ad h.l. *Reverſio* dicitur ὑποστροφὴ, idem quod *Recidiva*, vide *Hypoſtrophe*.

Revivificatio, idem, quod *Reſuſcitatio*; Libav. Tom. II. Op. p.231.

Revocatio, ἐπανάκλησις, vide *Epanacleſis*.

Revomo, ἐπανεμέω, i.e. vomitum repeto. Vide *Epanemeo*.

Revulsio, ἀντίσπασις: Vide *Antiſpaſis*, idem, quod *Retractio*. Gal. c.2. n.6. Epid. t.8.

Rex, βασιλεὺς, propria ſignificatio non eſt hujus loci. Tropicè verò *Rex* dicitur Rulando aqua ſpiritualis, vel ſpiritus, in aqua. Lapis Philoſophicus vocatur *Rex Regum*, metalla inferiora in optimum aurum transformans, Th. Chym. Vol. I. pag.531. Vol. III. pag.41. Vol. IV. pag.898. Libav. S. A. Ch. l.7. cap.8. & Vol. II. Oper. p.345. 346. 394. Cœterum, quoad propriam ſignificationem, quòd *Reges* quidam, à Deo, habere credantur ſingulare beneficium, certos curandi morbos, v.g. Angliæ ſpaſmum & Galliæ ſtrumas, de quibus vide C. Reies C. El. q.24. in medio relinquimus, ſitque fides penes Authores.

RHA, ῥᾶ, idem, quod *Rheum*, ῥῆον, κατ᾽ ἐξοχὴν ità vocatur *Rhaponticum* verum, apud Gal. Dioscorid. Schröder. l. 4. cl. 1. n. 281. ab amne *Rha* dicto. Gorr.

RHABARBARUM, ῥέον βαρβαρικὸν, notissimum inter purgantia mitiora, aliàs ad Botanicos pertinens; cujus securitatem communiter quidem Medici laudibus extulerunt; videatur Rolfink. de purgant. sect. 12. artic. 1. verùm Linden. non immeritò suspectam reddere conatus est Sel. Med. Ex. XII. §. 57. & 128.

RHABDOS, ῥάβδος. Vide *Virga*.

RHABDOIDES, ῥαβδοειδὴς, epitheton *suturæ Rectæ* in cranio, quæ & *sagittalis* dicitur. Vide *Obelæa*.

RHACHIA, ῥαχία, Jonicè ῥηχίη, à ῥήσσω *frango*, rumpo, dicitur *inundatio* vel *restagnatio maris*, aut potius crepido littoris petrosa; cui alliduntur fluctûs. Transfertur ab Hipp. ad *inundationes* humorum, & supernatantias in corpore. Gal. in Exeg. dict. Hipp.

* RHACHIS, ῥάχις Latinè *Spina*. Dieter. n. 749. Diciturq; vertebrarum omnium, à cervice ad imos usque lumbos, structura, erigendo recurvandoq; corpori conveniens; cujus descriptionem vide in Anatomicis; in specie, apud Barthol. libell. 4. An. c. 14. Per totius spinæ vertebrarum foramina media transit medullaris substantia, à cerebro continuata, quæ *Spinalis Medulla* vocatur, vide *Medulla*. Vide *Spina*.

* RHACHITÆ, ῥαχῖται, vel ῥαχιαῖοι vocantur *musculi Dorsales*, qui universis costarum commissuris, in toto thorace, superinjecti sunt, à posteriore parte, nihil relinquentes, quod non contegant, sed omnes costarum radices, & vertebrarum processus, qui à lateribus sunt, adhæc, quid inter ipsas radices est, complectuntur. Hipp. 7. aph. 36. Gal. in comm. & l. 4. Anat. adm. c. 6. Bartol. vocat *Spinatos*. l. 4. Anat. c. 6. 7.

RHACHITIS, ῥαχῖτις, morbus dicitur rarior, & Anglis quondam Endemio in figurâ vitiatâ, quando caput, spina dorsi, costæ, tibiæ, aliaque ossa, à debitâ suâ figurâ sensim alienantur: cujus essentiam & generationem eruditè descripsit Glisson. integro libello de *Rhachitide*. add. Charlton. Ex. Pathol. X. §. 42. Prosecutus est quoq; hujus affectus descriptionem Joh. Mayow, Medicus Oxoniens. Anglus, Collegiatus, tract. h. tit.

RHACOS, ῥάκος *lacerum linamentum* dicitur, quo utuntur Chirurgi in ulceribus & vulneribus. Hipp. l. 2. de morb. XXXIV. 26. Unde & cutis dicitur ῥακώδης i. e. *lacerata* & erosa, instar vestis laceræ; quod contingit in abscessibus suppuratis, &, ob timiditatem, vel imperitiam, tardiùs apertis. Gal. l. 2. ad Glaucon. c. 8.

* RHACOSIS, ῥάκωσις, i. e. *detritio*, vocatur *morbus scroti*, quando laxata ejus cutis, & excoriata est. Gal. in defin. Cast. Ægin. l. 6. c. 67.

RHÆBOS, ῥαιβὸς, idem, quod ῥοικὸς, κάμπυλος, i. e. *incurvus*, obtortus. In specie verò usurpatur de morbo crurum, in figurâ vitiatâ, quando versus interiorem partem incurvantur:

curvantur: quibus opponuntur *Blæsi*. Gal. l. de cauff. morbor. c. 7. Jung. C. Hofm. comm. ad Gal. de V. P. n. 146. & l. 3. Inst. Med. c. 59. §. 5. in quo loco Galeno contrariari videtur Latinè *Vari* vocantur.

RHÆBOIDES, ῥαιβοειδὴς, vel ῥοιβοειδὴς, idem ferè, quod ῥαιβὸς, *modus incurvatus*. Hipp. 3. de artic. t. 38. quamvis ῥοβοειδὴς ibidem extet; sed rectè C. Hofm. in ἀνεκδότοις censet, legendum esse vel ῥοιβοειδὴς aut ῥαιβοειδὴς.

*RHAGAS, ῥαγὰς, Lat. *Fissura*, & in plur. ῥαγάδες, dicuntur solutiones continui partium molliorum, v. g. labiorum, manuum, item in ano; quæ proveniunt ab intemperie sicca nimis & salsâ, succum nutricium salsum & sicciorem supponente. Forest. l. 23. obs. 10. & l. 14. obs. 1. Scribon. n. 223.

*RHAGADIÆ, vocantur Dorn. Rul. & Johns. & describuntur, quod sint notæ vel apostemata pudendorum. Paracels. etiam ad genua refert, l. 5. Paragraphor. in fin.

RHAGE, ῥαγὴ, i. e. *rima*, fissura. Vide *Fissura*.

*RHAGES, ῥάγες dicuntur summitates digitorum, & pulpulæ interiores, quæ & κορυφαὶ, *vertices* & *acini* vocantur. Costell. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 91.

RHAGIUM, ῥαγίον, est species *phalangii* venenati, ità dicti à similitudine acini uvæ nigræ, quasi *Acineum*, & os quidem juxtà medium ventrem habet, pedes verò ex utraque parte quàm brevissimos Forest. l. 30. obs. 12. ex Aëtio l. 13. c. 18.

*RHAGOIDES, ῥαγοειδὴς, Latinè *Uvea*, epitheton tunicæ oculi ab uvarum colore ità dictæ, ordine *Secundæ*, quæ & *Perforata* dicitur à structurâ, aliàs & *choroides*; cujus historiam, cum usu vario, vide apud Linden. Med. Physiolog. l. 2. c. 10. §. 23. seqq. Barthol. l. 3. Anat. cap. 8. & alios plures.

RHAIZO, ῥαίζω, vel ῥηΐζω Jonicè significat *Levo*, *Allevo*. Hipp. 5. aph. 25. l. 2. Epid. s. II. 81. 132. l. 4. XXIX. 13. &c. adde Foës. Oec. p. 552. Dieter. n. 756.

RHAMMA, ῥάμμα. Vide *Acia*.

RHANTERES, ῥαντῆρες, à quibusdam dicti *oculorum anguli interiores*, naso proximi, & majores; qui & πηγαὶ vocantur, ceu *fontes* lachrymarum. Gorr. Linden. d. l. §. 88.

RHAPHANEDON, ῥαφανηδὸν, epitheton *fracturæ raphani modo factæ*, quæ & καυληδὸν, κάταγμα vocatur: quando secundùm crassitiem os frangitur transversim, Æginet. l. 6. c. 89. Gorr.

*RHAPHE, ῥαφὴ, Latinè *Sutura*; Duplicem habet significationem: propriam, & impropriam. Propriè notat, præter communem, etiam opificibus notam juncturam duorum corporum mollium, filo & acu mediante factam: in foro Medico etiam aliquando necessariam conjunctionem labiorum, vel vulneris, aciâ factam; à quâ tamen, quantum fieri potest, chirurgi cavere debent, ob dolorem, metum con-

convulsionis, & facilem, ex putredine fili, dissolutionem: in cujus locum applicantur, ubi licet, Emplastra glutinantia, vulgò Hefft-Pflaster. Impropriè vero *Sutura* dicitur species quædam συναρθρώσεως, vel juncturæ, aut commissuræ ossium, consutis rebus similis, & serratæ, quales in capitis ossibus observantur: dividunturq; in *veras*, & *spurias*: quarum Historiam vide apud Bartholin. libell. 4. Anat. c. 5. *Sutura* quoque dicitur inferior pars penis, in longitudinem vergens. Castell. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 7. §. 63.

RHAPHIS, *Rhaphion*, ῥαφὶς, ῥαφίον significat *acum*, vel *aciculam*, suendi instrumentum, Hipp. l. 2. de Morb. LXIV. 11. Foës. p. 551.

RHASTONE, ῥαστώνη, dicitur *Levamen*, *Allevatio*. Terminus Hippocr. familiaris, vide *Levamen*. Significat & *facilitatem* in curando, opposítam violentiæ: Medicoq; commendat. l. de Art. XX. 3. adde Foës. d. l.

REBOS, ῥεβὸς, idem quod ῥαιβὸς. Vide *Rhæbos*.

RHECHIA, ῥηχίη Jon. pro ῥαχία. Vide *Rhachia*.

RHEGE, ῥηγὴ, pro ῥῆγμα *Ruptura*, *scissura*. Gal. in Ex. dict. Hipp.

*RHEGMA, ῥῆγμα, Latinè *Ruptura* dicitur, estque species solutæ continuitatis partis mollioris, ex violento ictu, vel casu, absque sectione aut punctione facta, à nimiâ distensione proveniens. Foës. d. l. Dieter. n. 753. Dogm. nostra. P. II. cap. 5. dog. 6. p. 140. Peculiaris quoque significatio ῥήγματος occurrit apud Hipp. l. 1. de morb. XVI. 2. estque species ἀπόσπασματος in carnibus, aut venis non suppuratæ, cum doloribus diuturnis. Lindenus quoque ῥήγματα *sugillata* aliquando significare, existimat, præsertim in loco l. 3. de Morb. t. XIX. 7. 8. vide Ex. XII. §. 15. verùm non video rationem sufficientem; cùm *ruptio* abscessuum interna intelligi possit; uti & Foës. exposuit.

RHEGMATIAS, ῥηγματίας vocatur is, cui abscessus intus rumpitur, aut in quo ruptura facta est. Hipp. l. 1. de Morb. XXIX. 8. l. 2. XLI. 8. ῥηγματίη quoq; in fœm. idem quod ῥῆγμα, ruptio: d. l. LI. 20. quamvis fortassis mendum sit per omissum ς, ut ad ipsum ægrum referendum potius sit, animadvertente Foës. p. 552. qui tamen etiam rursus hallucinatus, quando loca l. de A. L. & Aq. V. 6. & VI. 5. abstractivè ῥηγματίας exposuit; cùm tamen contextus doceat, de ægris esse explicandum. Alibi æger talis vocatur & ῥηγματώδης l. 7. Epid. XVI. 3. quamvis perperam in Græco legatur ῥευματώδης. Latinè *Ruptura hians*, dici posset.

RHEGMOCHASMOS, ῥηγμοχασμὸς legitur apud Cels. l. 4. c. 4. ubi caussas sputi sanguinis recenset. Quia vero nemo alius videtur, eam dictionem usurpasse, dubitat Gorr. num legendum sit, ῥῆγμα, aut χάσμα. Approbavit verò Forest. l. 16. obs. 13. Schol. nec video, quid absurditatis inferat, cùm vasis sanguineis

guineis propria habeatur; quæ cum *rupturâ* simul *hiant*, quoad orificia.

RHEMBE, ῥέμβη, idem quod πλάνη, *error*, aberratio, à verbo ῥέμβω, vagor, erro. Hippocr. l. 7. Epid. XII. 9. ῥεμβώδεις πυρετοὶ vocantur *Aretæo* l. 2. *febres erraticæ*, vagabundæ, notante Foës. d. l. p. 551.

RHENANUM, epitheton *Vini*, à fluvio *Rheno* dicti; qui hodieque refertur inter præstantiora Germanica; ità, ut ad extera quoq; regna transferatur. Estq; reverâ tenuium valdè partium. Verùm, ob illam ipsam tenuitatem, noxium statuit arthriticis, & cavendum monet. Forest. l. 29. obs. 1.

RENCHOS, ῥέγχος, ῥέγξις, dicitur Latinè *stertor*, i. e. sonus ex naribus editus, profundè dormientibus communis; & aliquando etiam apoplexiæ nota. Hipp. l. 5. Epid. XXXVI. 14. l. 7. XIII. 4. 15. XVI. 16. de R. V. I. A. c. 34. à verbo ῥέγχω, *sterto*, quo etiam frequenter usus Hippocr. præsertim 6. aph. 51. & alibi. Vide Foës. d. l. Dieter. n. 750. Ejus modus fiendi valdè est abstrusus, præsertim & in felibus.

RHEON, ῥέον, idem, quod ῥᾶ. Vide *Rha*.

RHEPO, ῥέπω, verbum emphaticum, *vergo*, inclino. Usurpatur de humoribus ad excretionem dispositis. Hippocr. 1. aph. 21. adde Dieter. n. 751. Linden. Ex. XIII. §. 402.

RHETINE, ῥητίνη. Vide *Resina*.

*RHEVMA, ῥεῦμα, Lat. *Fluxio*. Vide *Fluor*.

*RHEVMATISMOS, ῥευματισμὸς aliquando accipitur latè pro omni *Fluore* & *Fluxu*, & ità idem est, quod ῥεῦμα: Hodieque verò restringitur ad certum aliquem affectum; quamvis nec inter illos de ejus verâ essentiâ constet. Videatur River. Prax. l. 16. c. 13. & Chicotius Epistol. & Dissert. Med. 4. Mihi, salvo aliorum judicio, videtur *Rhevmatismus*, in strictâ significatione, notare affectum mixtum ex *catarrho*, & *Arthritide*. Et fortassis ità describi posset: quòd sit dolor partium musculosarum membranarum, glandularum, ut & periostiorum, cum febre quandoque erraticâ lentâ, impotentiâ movendi, languore totius corporis, proveniens ab intemperie humidâ p. n. serosâ, cum salinis vitiosis conjunctâ totiùs corporis, sanguinis, & succi nervosi cacochymiam serosam, quandoque & flatulentam præsupponente. Qui quartam Catarrhi speciem vellet constituere, fortè non adeò à vero aberraret. Vocatur & *Rhevmaticus affectus*, ῥευματικὴ διάθεσις, nec ineptè etiam, ad hodierna principia, descripsit Gal. l. de cur. rat. per V. S. c. 8. & l. 2. ad Glaucon. c. 2. dum ad glandulas, excipiendis recrementis idoneas, protrudi noxios humores, docuit.

*RHEXIS, ῥῆξις, idem, quod ῥῆγμα, *Ruptionem* vel *rupturam* significat, præsertim venarum. Hipp. 3. aph. 28. & 4. aph. 78. quamvis & de puris eruptione dicatur, 5. aph. 15. & de tuberculi ruptione, 7. aph. 8. Vide Foës. p. 552. & Dieter. n. 757.

Rhicnosis, ῥίκνωσις, vocatur *cutis corrugatio*, cum extenuatione & macie corporis: cui opponitur ἔκτασις, cutis distensio, à repletione. Hipp. l. 6. Epid. s. III. t. 29. Inde ῥικνώδεις sunt *rugosi*: ibid. t. 26.

Rhicnos, ῥικνὸς, ῥιγνὸς, *rugosus*. Gal. c. 1. Progn. t. 12. & in Exeg. voc. Hipp.

Rhigos, ῥῖγος, Latinè *Rigor*, dicitur perfrigeratio totius corporis, præsertim panniculi carnosi, cum concussione spasmodicâ, vel convulsivâ, cujus caussam veteres ad pituitam vitream, vel aliam vitiosam phlegmatis dispositionem retulerunt. Verùm ejus caussa vera consistit in succi nutricii & nervosi, per particulas acidas tenuiores, vel etiam halitus saltem acidos, vitriolaceos, aut nitrosos corruptione, dictas partium cutis, & cuticulæ & panniculi carnosi, fibras vellicante & irritante. Videatur Willis, de febr. c. 3. Quamvis enim ibidem de *rigore*, in febre tertianâ paroxysmum inchoante, loquatur; poterit tamen etiam caussa illa applicari ad aliam quoque occasionalem acescentiam succi nutricii nimiam, ac præternaturalem, à caussis externis obortam. Videatur & de hoc vocabulo Dieter. n. 758. Foës. d. l. Significat aliàs *Rigor* inflexibilem duritiem & tentionem nervorum, vel musculorum. Keuch. ad Samon. p. 149.

Rhin, ῥὶν, ῥινὸς, vide *Myćteres*, *Nasus*.

Rhinarion, ῥινάριον, nomen *Collyrii*, σμηκτικοῦ, cujus meminit Ægin. l. 3. c. 22. Descriptio verò habetur l. 7. c. 16. Gorr.

Rhine, ῥίνη. Vide *Squatina*.

Rhinema, ῥίνημα, significat *Ramentum*, *Scobem*, quæ limâ deteritur. Hipp. l. de Ulcer. & l. 1. de morb. mul. CIX. 2. & Gal. l. 3. de C.M.S.L. c. 3. Vide Foës. p. 534. & suprà *Ramentum*.

Rhinion, ῥίνιον, collyrii nomen, apud Gal. l. 4. de C.M.S.L. c. 7. sic dictum, quasi *Limula*. Aliud ejusdem nominis describitur à Celso, l. 6. c. 6. ad xerophthalmian & oculos scabros. Gorr.

Rhinoceros, ῥινοκερὼς, dicitur animal quadrupes, magnitutine Taurum, formâ aprum æmulans, cornu unicum in proboscide gerens pyramidale, quod commendatur tanquam insigne alexiterium adversus venena, ut & morbum Epilepticum. Hujus animalis descriptio prolixior, cum usu, videatur apud Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 33. Add. Schröder. l. 5. cl. 1. n. 32. Chiocc. Mus. Calceol. sect. 6. p. 687. seqq. Meminit & C. Rejes C. El. q. 67. Est & nomen avis peregrinæ rarioris, & fortassis monstrosæ, apud eundem l. 12. Ornithol. c. 20. Piscis quoque quidam hoc nomine appellatur, cujus saltem meminit in loco allegato priori. In historiâ verò Piscium non descripsit Author.

Rhiptasmos, ῥιπτασμὸς, significat *Jactationem corporis*, idem, quod ἀλυσμὸς, ἀλύκη. Vide *Alyce*. Legitur apud Hipp. l. 3. de morb. XVI. 7. c. 3. de R. V. I. A. t. 14. Coac. t. 82.

l. 4. Epid. X. 16. l. 5 XIX. 3. Descendit à verbo ῥιπτάζω, *jacto* membra: quo etiam aliquoties usus Cous. 4. de R. V. I. A. t. 48. l. 2. de morb. XVII. 6. LXVII. 3. l. 3. t. 14. &c. Vide Foës. d. l. Est & verbum simplicius ῥίπτω, idem significans, quod legitur l. 6. Epid. s. 3. t. 17.

RHIZA, ῥίζα, vide *Radix*.

RHIZIAS, ῥιζίας, vocatur liquor ex radice incisâ collectus, & in specie radice *silphii*, suavi fragans odore: Lang. l. 1. ep. 62.

RHODAPSINTHATON, ῥοδαψίνθατον, compositio est, ex rosis constans. Descriptio multiplex habetur apud Aët. tetrab. 4. serm. 4. citante Gorræo.

RHODELÆON, ῥοδέλαιον, Lat. *Oleum rosatum*. Rolf. Chym. l. 3. s. 2. art. 1. c. 5. ubi destillati saltem meminit; quamvis & decoctum hoc nomine venire possit ac soleat.

RHODIACON, ῥοδιακὸν, nomen *Emplastri* compositi secundùm Asclepiadem; cujus descriptio habetur apud Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 17. fin.

RHODIDES, ῥοδίδες, dicuntur *pastilli rosacei*, descripti à Dioscoride l. 1. c. 131.

RHODINON, ῥόδινον, *Rosaceum*, ponitur sæpè simpliciter, subintelligendo *Oleum*. Gal. l. 3. de C. M. S. L. cap. 1. & alibi. Dicitur & ῥόσατον vel ῥόσατον, *Rosatum*. Keuchen. ad Sammon. p. 226. *Rosacea Gutta* quis sit morbus, vide *Gutta*.

RHODION, ῥόδιον, nomen est medicamenti sicci sub forma pulveris acris & corrosivi; cujus variæ descriptiones habentur apud Ægin. l. 7. c. 13. Aët. l. 14. c. 36. citante Gorræo. Usum monstrat Ægin. l. 4. c. 43. & 53.

RHODITES, ῥοδίτης, epitheton *vini rosati*, seu rosis conditi; cujus parandi modum tradidit Dioscor. l. 5. cap. 35.

RHODOMELI, ῥοδόμελι, *mel rosaceum*, quod simplex & purgatorium habetur in officinis. Descriptiones videantur in Dispensatoriis.

RHODOMELON, ῥοδόμηλον confectio dicitur ex rosis, & malis cydoniis parata: quia verò rosæ non eodem tempore cum cotoneis reperiuntur, oportet rosas cum melle suo tempore componere, & posteà, alio tempore, cum cotoneis compositionem absolvere, addendo aquæ sextarios quinque ad coquendum, ità, ut succi cotoneorum sit sextarius, rosarum libræ tres, mellis sextarii tres, notante Gorræo.

RHODON, ῥόδον. Latinè *Rosa*, flos est notissimus, suaveolens utplurimum; cujus significatio ad Botanicos pertinet. Ponitur & aliquando pro *Oleo rosaceo*; monstrante Rhodio è Scribon. n. 194. & in Lexic. Scribon. *Rosa* quoque dicitur *Tartarum*: item *Erysipelas*. Rul. & Johns. in Lex.

RHODOSACCHARUM, ῥοδοσάκχαρον i. e. *Saccharum rosatum*; quod nomen vel *Conservæ rosarum*, vel etiam *Tabulato* è succo rosarum, & saccharo parato tribui solet. De utroque vide Dispensatoria.

RHODOSTACTON, ῥοδόστακτον, idem, quod ῥοδόμελι, *mel rosaceum*, uti patet ex

tet ex deſcriptione apud Æginet. l. 7. c. 15.

RHODOSTAGMA, ῥοδόσταγμα, vocatur *liquor ſtillatitius roſarum*. Lang. l. 1. ep. 53.

*RHOEAS, ῥοιὰς, vel ῥυὰς, eſt affectus oculorum, *Encanthidi* contrarius, conſiſtens in carunculæ lachrymalis nimiâ imminutione, in oculi majori angulo, Gal. l. de diff. morb. c. 9. & in def. med. Cauſſa ejus materia depaſcens & exiccans vel corroſiva eſt, & itâ ſequitur fiſtulam lachrymalem vel comitatur. Vide River. l. 2. Pr. M. c. 16. Vocantur & oculi itâ affecti ῥοιάδες, vel ῥυάδες ὀφθαλμοὶ, Aëtio tetrab. 2. l. 3. cap. 90. allegante Foëſ. Oec. p. 556.

RHOECOS, ῥοικὸς idem, quod ῥαιβὸς, vide *Rhæbos*.

*RHOEZOS, ῥοῖζος. Vide *Stridor*.

RHOGMATIAS, ῥωγματίας, idem, quòd ῥηγματίας. Vide *Rhegmatias*.

*RHOGME, ῥωγμὴ, idem, quod ῥῆγμα, *Ruptura*. Specialiter tamen itâ vocatur *oſſis ruptio*, vel fractio, per ſuperficiem recta, vel anguſta, vel lata. Gal. in Def. Vel eſt diviſio cranii ſuperficiaria, vel profunda quidem, ſed eatenus, ut fractum os non loco moveatur: de quâ Ægin. l. 6. c. 90. Caſtell.

RHOGMOS, ῥογμὸς, *ſonus* eſt, & *ſtertor*, quem dormientes ſupini edunt.

RONCHUS, Latinè dicitur aut gutturis ſtridor, vel pectoris reſonans ſtridor, apud Aurelian. l. 2. c. 10. & 27. Acut. allegante Foëſ. p. 555.

RHOICOS, ῥοϊκὸς, *fluidus*, *fluxus*. Dicitur de corporibus, ob multam humiditatem mollibus & fluidis. Hipp. l. de A. L. & Aq. XLVII. 6. 10.

RHOIDARION, ῥοϊδάριον, dicitur medicamentum aridum; cujus præparandi modum vide apud Aët. l. 2. c. 68. allegante Gorræo.

RHOÏTES, ῥοΐτης epitheton *vini*, *è malis Punicis facti*, apud Dioſcor. l. 5. c. 34. ῥόαι enim ſunt *mala Punica*. Unde & ῥοΐτον *confectio* dicitur ex ſucci *malorum Punicorum* partibus tribus, & unâ mellis, ad tertias decoctis, parata: apud Ægin. l. 7. c. 15.

RHOMBOS, ῥόμβος, *Rhombus*, dicitur ſpecies deligationis Chirurgicæ, figurâ rhombum referens, h. e. quadrangulum, æquilaterum, ſed non rectangulum: aut etiam *rhomboides*, quadrangulum, in quo duo ſemper latera oppoſita æqualia ſunt, neque rectangulum. Hujus deligationis varias differentias tradidit Gal. l. de faſciis. Meminit Hipp. c. 2. de iis, quæ in med. t. 2. & ῥομβοειδῆν 2. de art. t. 40. Adde Foëſ. d. l. Porrò *Rhombus* eſt quoque nomen piſcis marini, ad Paſſeres pertinentis; cujus deſcriptio, ſpecies, cum uſu in cibis & medicinâ, videatur apud Aldrov. l. 2. de piſc. c. 48. Meminit & J. Alex. l. 14. Salubr. c. 7. Bruyerin. l. 19. de re cibar. c. 25. Chiocc. Muſ. Calceol. ſect. 3. p. 424.

RHOMMA, ῥόμμα, idem, quod ῥόφημα, *ſorbitio*. Vide *Rhophema*.

RHONCHOS, ῥόγχος, Latinè etiam *Ronchus*, idem quod ῥογμὸς, *Stertor*, eſt ſonus cum ſtrepitu, vel ſtridore intrà fauces, & præſertim circâ meatûs narium, quando in fauces dehiſcunt;

ſcunt: cujus tamen ſoni cauſam & generationem nemo Phyſicorum, quantum memini, exactè deſcripſit: imprimis qui & in fœtibus obſervatur: à verbo ῥέγχω, *ſterto*, quod legitur 6. aph. 51. Vide Diet. n. 750. & ſuprà, *Renchos*.

RHONNYMI, ῥώννυμι i. e. *valeo*, *vigeo*, firmo, roboro, dicitur non ſolùm de corporis, ſed & de mentis, vel animi, vigore, Hipp. 2. aph. 33. Adde Diet. n. 765.

RHOODES, ῥοώδης idem quod ῥοϊκὸς, *fluidus*, fluxus. Dicitur de oculis præ fluxione continuâ humidis. Hipp. l. 1. Epid. ſ. II. t. 6. & l. 6. Epid. ſ. 2. t. 32. de alvi fluxu d. l. t. 36. de mulieribus, l. de vuln. cap. Adde Erot. p. 97. e. f.

*RHOOS, ῥόος, contr. ῥοῦς, Latinè *Fluxio*, Fluxus. Vide *Fluor*.

*RHOPALOSIS, ῥοπάλωσις *pilorum* eſt affectus, cùm illi veluti in baculos coagmentati ſunt, ut ſejungi, & amplius creſcere nequeant. Gorr. concretio ſummorum pilorum indiviſibilis veluti in baculos, Gal. in def. Videtur coincidere cum *Plicâ Polonicâ*.

RHOPHEMA, ῥόφημα, Lat. *Sorbitio* dicitur; eſtque cibus humidior, vel multo liquore dilutus, ut modica valentioris cibi vis humore frangatur. Medium quaſi alimentum inter cibum & potum. Hipp. l. de vet. medic. XI. 6. 7. 8. Specialiter verò & eminenter hoc nomine venit apud eundem *Cremor ptiſanæ dilutus*, 3. de R. V. I. A. t. 35. Gal. in comm. ad h. l. & c. 4. t. 77. alibique. Vide Foëſ. p. 556. Dieter. num. 561. Legitur & ῥύφημα in quibusdam locis, teſte Foëſ. d. l. quamvis hæc mutatio ο in υ facilè contingere potuerit, etiam ex errore.

RHOPOPOLA, ῥωποπώλης, vocatur *coemtor omnigenarum rerum*. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 2.

RHOPTOS, ῥωπτὸς, idem quod ῥοφητὸς, *ſorbilis*, & ῥοπτὰ, *ſorbilia*. Gal. in exeg. voc. Hipp. Gorr. Foëſ. pag. 555.

RHOSATON, ῥόσατον dicitur confectio è roſis, purgans vitioſum humorem, deſcripta apud Aët. l. 3. citante Gorræo.

RHOSCOMENOS, ῥωσκόμενος, dicitur, qui *benè valet*, & adv. ῥωσκομένως, *valenter*, apud Hippocr. l. de Corde l. 6. Foëſ. p. 557.

RHOX, ῥὼξ, idem, quod ῥαγοειδὴς ſic dicta *tunica uvea*, Gorr. Vide *Rhagoides*.

*RHUS, ῥοῦς. Idem quod ῥόος. Vide *Fluor*.

*RHYAS, ῥυὰς, idem, quod ῥοιὰς, vide *Rhoeas*.

RHYBDON, ῥύβδον, *anchoram* ſignificat. Unde ῥυβδοειδέα τρόπον i. e. *inſtar anchoræ* dicitur, apud Erot. pag. 98. b.

RHYEMA, ῥύημα, ſpecies dicitur liborum & *Itriorum* ex melle & ſimilagine parata, melior *laganis*. Gal. c. 1. de nat. hum. t. 36. & l. 1. de Al. fac. 4. Vide *Itrion*.

RHYMA, ῥῦμα, idem quod βοήθημα, *Remedium*, auxilium, præſidium. Gorr. Dieter. n. 762. à ῥύω, *ſolvo*, libero.

RHYME,

Rhyme, ῥύμη, idem, quod ὁρμὴ, *impetum* in fluxu significat. Hipp. l. de Medico V. 3. idem, quod ῥύσις.

Rhymma. ῥύμμα, dicitur *medicamentum absterſorium*, corpori nidorem concilians: à verbo ῥύπτειν *abſtergere*.

Rhyndace, ῥυνδάκη, vel ῥυντάκη, nomen avis exoticæ ignotæ *Manocodiatæ* similis, Aldrov. l. 12. Ornith. c. 27.

Rhyodes, ῥυώδης, idem, quod ῥοώδης, *fluidus*. Hipp. 3. de art. t. 51.

*Rhypodes, ῥυπώδης, epitheton medicamentorum, quæ à sordium similitudine & quasi *ſtrigmentoſa* appellantur. Gal. l. 2. de C.M.P.G. c. 1.

Rhypos, ῥύπος Lat. *Sordes*, vocatur excrementum tertiæ coctionis, quod in ambitu corporis colligitur, quando portiunculæ crassiores, in transpiratione insensibili retentæ, ad cutem, vel etiam in indusiis & vestimentis, adhærent & commaculant. Dicitur & γλοιὸς. Quin etiam in ulceribus; quemadmodum tenue excrementum *Ichor* sive *Sanies* appellatur; ità quod crassum est, *Sordes*, ex quo ulcus redditur sordidum. Gal. l. 3. meth. med. c. 3. De *sordium* facultatibus medicis vide eund. l. 8. de S. Fac. §. Rhypos, ubi de *sordibus* athletarum oleo inunctorum potissimum agit.

*Rhypticos, ῥυπτικὸς, i. e. *Abſtergens*, *Abſterſorius*, *Detergens*, *Extergens*: epitheton medicamentorum, quæ vel in cute, vel in superficie, vel in ulceribus, sordes purgant & auferunt. Vide *Abluentia*. Gal. l. 3. de S. Fac. l. 2. & l. 4. de C. M. S. L. c. 4. ad fin.

Rhysis, ῥύσις, *fluxus*, idem, quod ῥόος: sumitur interdum latè, pro omni *fluxu*. In quâ significatione etiam Methodici sumserunt unam ex tribus communitatibus, dicentes ῥύσιν, sive *fluxionem*, h. e. refractionem nimiam corporis, & retinendorum excretionem. Gorr. Interdum specialiter pro *fluxu sanguinis*, & ità idem, quod *Hæmorrhagia*: vel de *fluxu seminis*, qui dicitur ῥύσις νυκτὸς, i. e. *Gonorrhœa*. Linden. Ex. XV. §. 56. vel de *alvi fluxu*, ῥύσις κοιλίης: Hipp. 2. aph. 14. & 3. aph. 16. vel *defluvio capillorum*: 5. aph. 11. 12. Interdum specialissimè de *Hæmorrhagiâ narium*: 3. aph. 27. 7. aph. 9. &c. Vide Foës. p. 557. Dieter. n. 763.

Rhyssemata, ῥυσσήματα, *rugæ & sordes*, quæ in senili facie cernuntur. Gorr.

Rhythmus, ῥυθμὸς, dicitur proportio pulsuum prioris cum subsequentibus. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 7. sive est comparatio pulsus prioris cum posteriori secundùm varias circumstantias celeritatis, magnitudinis simul consideratas. Est igitur relatio Pulsuum. Dogm. P. III. c. 4. d. 5. pag. 370. Est verò suus cuiq; ætati, naturæ, anni, tempori, sexui &c. pulsuum *rhythmus*; quem qui servat, εὔρυθμος dicitur; qui non servat, ἄρρυθμος. Gorr. Castell.

*Rhytidosis, ῥυτίδωσις, dicitur *oculi tabes & corrugatio* imminutæ pupillæ, ob defectum affluentium spirituum & humorum. Gal. l. 3.

meth. med. c. 2. l. 10. de U.P. c. 5. c. 3. aph. 16. Unde & ῥυτιδούμενοι ὀφθαλμοὶ, oculi *rugosi* vel *corrugati* dicuntur. l. 6. Epid. s. 1. t. 26. Aliàs & ventres ῥυτιδώδεις i. e. *rugosi* leguntur apud Hipp. 2. Prorrhet. XXXI. 10. Vide Foes. d. l.

RICINUM, *Ricinus*, κρότων. Vide *Croton*.

RIGATIO, idem, quod *Irrigatio*, ἐμβροχὴ. h. e. *Humectatio*, *Irroratio*, de quibus omnibus in ipsorum literis.

*RIGOR, ῥῖγος. Vide *Rhigos*.

RILLUS, vocatur instrumentum Chymicum, in quod metalla liquefacta infunduntur in formas oblongas. Dor. Rul. Johns.

RIMA, æquivocuum est. In Anatomicis sumitur de pudendi muliebris externo hiatu & fissurâ, quæ σχίσμα Gr. dicitur: item *Rima magna* & grata, Barthol. l. 1. Anat. c. 32. Rolfink. de part. genit. P. II. c. 36. Pathologicè verò idem est, quod *Fissura* in manibus, pedibus, ano &c. Vide *Rhagades*, *Fissura*.

RINAR, id est. *Limatura*. *Rion* idem. Rul. & Johns.

RINGENS, σεσηρὼς, vide *Seseros*.

RIPARIUS, ὀχθηρὸς παραποτάμιος, epitheton animalium, præsertim volatilium; quæ in ripis aut littoribus degunt, & ex aquis victum sibi quærunt. Aldrov. l. 6. Ornithol. §. Genera & Differentiæ. In specie verò *Meropem* dictam fuisse *Ripariam*, docet idem, l. 12. c. 45.

RISIGALLUM, idem quod *Auripigmentum*. Schröd. l. 3. c. 27.

RISUS, γέλως. Vide *Gelos*.

RIVUS, ὀχετὸς. Vide *Ochetos*.

ROADES, Paracelso dicitur *Medicus ineptus*, indoctus, l. de Tartareis morbis, c. 19.

*ROB, dicitur succus inspissatus. Johns. Habentur verò in officinis *Rob* simplicia & composita: quorum Catalogum vide apud Schröd. l. 2. c. 82. & 84. Weck. A. Gen. l. 1. c. 13. fin. ut & in Dispensatoriis.

ROBES, id est, *acetum*. Rul. & Johns. *Roscod*, idem.

ROBORANS, vide *Confortans*.

ROBORATIO, ῥῶσις, idem quod *Confortatio*, *Confirmatio*: de quibus suo loco.

ROBUR, κράτος, ἰσχὺς, ῥώμη, quid significet, notum est. Corporis *robur* omne consistit in mole ac soliditate debitâ. Lind. Ex. XVI. §. 214.

ROBUS, epitheton panis, ex optimo tritico parati, & in clibano pisti. Lang. l. 1. ep. 56.

ROCHUM, Epitheton *Aluminis*, & quidem, quod *Rupeum* vocatur. An à Gallico *Roch*, quod *Rupem* significat? Paracelsus simpliciter *Rochum* vocavit, l. 4. Paragraph. c. 1. §. 3. & alibi. In officinis vocatur *Alumen rochæ*. De hoc vide suprà *Alumen*.

*RON, id est, *libra*, *Rotula*, idem. Rul. Johns.

*RONDESSA, dicitur *felis Americana* grysea, quæ dicitur pullos toties, quoties placet, reponere rursus in ventrem, & eximere. Fides sit penes Authores. Eph. Nat. Cur. A. I. Obs. 109. Schol.

ROS, δρόσος, propriam & impropriam habet significationem. Illa pertinet ad

ad Physicos, estque *vapor aqueus*, circà Horizontem, ab aëre frigidiori in guttulas condensatus, & graminibus terræve incumbens: De cujus virtutibus medicis quà salutaribus, quà noxiis, passim tradiderunt quædam Authores. Helmontius insignem efficaciam attribuit, præsertim *Rori Majali*, quòd salem saccharinum contineat. tr. Arbor vitæ, in Tumul. pestis & alibi. Schröderus *aquam roris* omnes alias subtilitate & penetratione antecellere, scripsit, & constare liquore volatiliori saleque acriori. l. 3. c. 3. Hinc & noxa provenit, quòd scabiem & pruritum inducat. I. Alex. l. 17. Sal. c. 12. Lang. l. 2. ep. 30. Helmont. *Rorem* non ineptè vocat *vernam nubem*, non putidam: tr. Progymnasm. Meteor. n. 23. Impropria significatio varia est. Vel enim nomen hoc tribuitur plantis: ut *Ros solis*, quæ & *Rorella*; cui nescio quam hodieq; attribuunt vim antiphthisicam, & tamen simul calidam & siccam esse, docent; item *frugis generi* in Stiriâ familiari, panico prorsus simili, sed multò adhuc minori, imò grano omnium minimo ex jusculis usitatissimo, teste Alexandr. l. 8. Sal. c. 6. vel *portionibus succi nutricii*, mox partibus corporis nostri appropriandis & assimilandis, jam per earum substantiam sparsis, Gal. l. 7. meth. med. c. 6. in princ. Tandem spagyricè & ænigmaticè *Ros* vocatur *Mercurius Philosophorum*, & quidem specialiter *Ros Madian*, vel *Midian*, ex historiâ Gedeonis in libr. Judic. c. 6. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 3. An verò ex *rore Majali* propriè dicto artis operâ, uti docetur in Theatr. Chym. l. 6. pag. 450. Spagyricis examinandum relinquimus.

ROSA, *Rosaceum*, *Rosata*, ῥόδον, ῥόδινον. Vide *Rhodon*.

ROSEA, i.e. *Erysipelas* Dorn. Rul. & Johns.

ROSIO, βρῶσις, διάβρωσις idem, quod *Corrosio*, Erosio. Vide *Corrosio*. διάβρωσις.

ROSMADIAN, vide *Ros*.

ROSTRUM, ῥύγχος, ῥάμφος, quid propriè significet, ad Physicos pertinet. Ejus substantiam penè cartilagineam esse, cute obductam, docet J. Alex. l. 12. Sal. c. 1. Aliàs *caput*, vel *Rostrum Corvi*, vocatur principium lapidis Philosophici; quod nigredine innotescit. Libav. T. II. Oper. p. 205.

*ROTATIO, idem, quod *Gyratio*.

*ROTATOR, τροχαντὴρ: Vide *Trochanteres*.

*ROTILA, Paracelso dicitur *Rubrica*: inde & *Tartara Rotilina* vocat l. de morb. Tartar. c. 4.

*ROTULA, τροχίσκος, homonymon est 1. vel significat idem, quod *Patella*, Mola, Gr. μύλη, ἐπιγονατὶς: Gal. l. 3. de U. P. c. 15. Vide *Epigonatis*. vel notat certam formam medicamenti sicci: quæ & *Pastillus*, & *Orbiculus* vocatur, item *Tabella*, è pulveribus, vel succis, vel oleis destillatis cum saccharo mixtis, parati, & in figuram rotundam cum planitie ad basin redacti: de quâ videatur

deatur Schröd. l. 2. c. 69. Morell. de medic. form. l. 1. sect. 3. c. 3.

*ROTUMHA, dicitur vas simile cucurbitæ. Ruland. in Lex.

*ROTUNDITAS, *Rotundus*, dicitur de figurâ globosâ, vel circulari, & corpore talem figuram obtinente. Gr. κυκλοτερὴς dicitur, & laudatur à Gal. l. 8. de U.P. c. 11. ubi & περιφερὴς vocatur. *Rotunditatem* Oculorum prædicat quoque Paracels. de Anatom. Ocul.

* RUB, idem quod *Rob*, i.e. succus inspissatus. Rul. in Lex. An per errorem fortassis Typographicum?

*RUBEA, *Icteritia* vocatur Paracelso, *Erysipelas*. l. de Icteritiis c. 1. seqq.

*RUBECULA, ἐρύθακος, ἐρίθακος, nomen aviculæ minoris, ità dictæ à rubro pectore, cujus descriptionem, cum usu, vide apud Aldrov. l. 17. Ornith. c. 30.

*RUBEFACIENS, idem, quod *Rubificans*, φοινίσσων, dicitur medicamentum ruborem in cute excitans, quò pertinent *Sinapismi*. Vide *Phœnigmos*.

*RUBELLA, dicitur essentia spiritualis, extrahens vi suâ solutoriâ tincturam è corporibus. Dorn. in Diction. Paracels. Meminit. Parac. l. 2. de vit. long. c. 8.

*RUBELLIANA, dicitur de *uvis ruberrimis*. Rhod. ad Scribon. n. 249.

*RUBER, *Rubens*, ἐρυθρὸς. Vide *Erythros*. *Erevthos*.

*RUBETA, φρῦνος, φρύνη, dicitur rana venenosa: cujus historiam, cum virtutibus medicis, vide in Aldrov. l. 1. de quadr. dig. ovip. c. 2. Huc pertinent *bufones*: Vide *Bufo*. Acopum ex *rubetis* proponit Gal. l. 7. de C.M.P.G. c. 12.

*RUBETRA, βατὶς, nomen aviculæ, cujus descriptionem lege apud Aldrov. l. 17. Ornith. c. 29.

RUBICILLA, πυῤῥούλας idem, quod *Pyrrhula*, nomen aviculæ, Ital. *Tranguello montano*, & Bononiensibus *Stufflotto* dictæ; cujus descriptionem vide apud Aldrov. d. l. c. 31.

*RUBOR, *Rubedo*, vide *Erevthos*, *Erythros*. *Pyrrhos*.

RUBIFICANS, *Rubicatio*: vide *Phœnigmos*.

RUBRICA, μίλτος. Vide *Miltos*. Paracels. vocavit *Rotilam*.

*RUCTUS, ἔρευξις, ἐρυγὴ, ἐρυγμὸς. Vide *Erevxis*.

RUBIGO, ἰὸς, dicitur recrementum ex corruptione metallorum; in specie cupri dicitur *Ærugo*. Vide *Ærugo*. Dicitur & de recremento fructuum, ex rore noxio proveniente. Bonett. Sepulchreti l. 3. sect. X. obs. 16. Schol.

RUBINUS, πυρωπὸς, vide *Pyropus*: *Carbunculus*.

RUDICULA, παθιδιον, dicitur lignum, quo medicamenta, liquida præsertim, permiscentur & agitantur.

RUFFUS, πυῤῥὸς. Vide *Pyrrhos*.

RUGA, ῥυτὶς, significat cutaneam plicam: unde ῥυτιδώδης, rugosus. Vide *Rhytidosis*: item *Corrugatio*, Vocantur & στολίδες ἢ ἀμαρυγαὶ. Keuch. ad Sam. p. 128.

RUGITUS, βρυχηθμὸς, propriè vox leonum est. Sumitur autem aliquando pro *murmure* in intestinis, & hypochon-

pochondriis; Gr. βορβορυγμὸς dicto. Vide *Borborygmos*. Gal. l. 2. de Antid. c. 3.

Rumani, dicitur Gabalistis seminis cœlestis portio, succum quendam referens; quæ in terram decidit, dulcis est. Theatr. Chym. Vol. VI. p. 356.

Ruminans, μηρυκάζων, dicitur de animalibus, cibum jam deglutitum revolventibus; unde & plures habent ventres reliquis. Gal. l. 6. anat. adm. c. 3. Hinc & in sacris pro purioribus habita, ob perfectiorem ciborum coctionem. Helmont. tr. Vict. rat. n. 21. & Barthol. l. 1. An. c. 9. qui etiam *Ruminationem* ita descripsit, quòd sit cibi in ore repetita masticatio, ad perfectiorem coctionem; unde alimentum optimum. Hominem cornutum generasse *ruminantem* filium, extat in Eph. N. Cur. A. I. obs. 30. Schol.

Rupicapra, αἴγαγρος δορκὰς, est species *Capræ sylvestris*, rupes montium, præsertim Alpium, colentis: cujus totam historiam, cum usu in cibis & medicinâ, tradidit Aldrov. l. 1. quadr. bisulc. c. 11. Aliis *Caprea* dicitur, aliis *Dama*: quamvis Aldrov. c. 12. de *Damâ* seorsim egerit; quemadmodum & J. Alexandr. distinctas species esse docuit l. 1. Sal. c. 10. Legatur & Schröder. l. 5. cl. 1. n. 10.

*Ruptio, *Ruptura*, ῥῆγμα, ῥωγμὴ: Vide *Rhegma*, *Rhogme*. Aliquando & specialiter sumitur pro *Herniâ*. Paracels.

Ruptorium, vocatur chirurgis medicamentum causticum, quo interdum aperiri solent abscessus. Forest. l. 1. Chir. obs. 2. Schol. Parari solent ex cinere sarmentorum, & calce vivâ, laudatque in sphacelosis membris applicanda, Hildan. de Gangr. & Sphac. c. 16.

Rusma *Tartarorum*, paratur ex melle, quod, ad spissitudinem instar sapæ incoctum, & loco dropacis impositum, cum violentia abrumpitur. Fr. Hofm. ad Schröder. l. 5. cl. 4. p. 702. Hoc utuntur etiam Turcicæ mulieres, pro psilothro, ad tollendos pilos pudendorum, teste Rolfink. de part. genit. P. II. c. 34.

Rusticula, vide *Gallinago*.

Rusticus, γεωργὸς, ἀγροῖκος, dicitur, in genere, de omnibus, qui vitam ruri degunt. Eorum cutem densam esse, testatur Gal. de opt. sect. c. 26. nec facilè podagrici fiunt, ob articulorum vigorem, laboribus benè firmatum, & aquæ potum Diet. Jatr. p. 1026.

Rutabulum, est uncus, vel baculus ferreus, longus, in alterâ parte cochlear, in alterâ radulam habens, docimasticis operationibus inserviens. Rul. & Johns. in Lex. Gal. Græcè vocat μοχλὸν. l. 1. de Antid c. 15.

Ruteta, idem, quod *Tarantula*, species Araneæ Forest. l. 30. Obs. 12. Schol.

Ruticilla, Φοινίκουρος, nomen aviculæ, à caudâ rubrâ ita dictæ; cujus historiam, cum usu, vide apud Aldrov. l. 17. Ornith. c. 32.

Rutilus, est epitheton coloris, ad aureum flavescentis, Gr. πυῤῥὸς. Vide *Pyrrhos*. Keuchen. ad Sammon.

pag. 103. Ità sanguis dicitur *rutilus*. pag. 165.

RUTRUM, *Rutum*, idem quod *Bipalium*. μινύα; instrumentum rusticum, pro comminuendis glebis paratum; cujus meminit Gal. c. 2. de fract. t. 3. Rul. in Lex.

S.

S. Græc. Σ. vel etiam C. Utrumque characterem enim Græcis in usu fuisse, docet è Causabano & aliis C. Hofm. Com. in Gal. LL. de U. P. num. 384. seq. Aliàs Latinum S est nota characteristica ponderis vel mensuræ, denotans dimidium præcedentis, vel *Semis*. Rhod. in Lex. Scribon. Senn. Morell. & Dispensatoria.

SABACOS, σαβακὸς, *putridum* significat & purulentum, apud Hipp. l. 1. de morb. Jung. Foës. p. 557. Idem quod σαθρὸς, de quo inferius vide *Sathros*.

SABANON, σάβανον, dicitur in balneis *pannus*, aut velamentum, quo corpora, ad siccandos balnei madores, circumdabantur, Hesychio, & Phavorino σάγανον dictum. Keuchen. in not. ad Sammonic. p. 112. seq.

SABINUM, σαβῖνον, est epitheton, quâ *vini* generosi tenuium partium, & urinam moventis, quâ *olei* tenuium partium, & relaxantis, apud Gal. l. 4. de san. tu. c. 6. & l. 6. meth. med. c. 2. ad fin. & alibi sæpius, à loco natali.

SABON, vel *Sabena* dicitur *Sapo*, vel *Lixivium*, unde sapo fieri solet. Rul. & Johns. in Lex. Chym.

SABULUM, ψάμμος, ἄμμος, ψάμαθος, idem quod *Arena*; de quo suprà. *Sabulum marinum* facere multum ad fœcunditatem terræ, legitur in Ephem. N. Cur. A. II. Obs. 112. *Sabulosa urina* est, in quâ portiones Tartareæ, instar arenæ, vel fundum petunt, vel lateribus matulæ adhærent. *Sabulosa arena* legitur apud Scribon. n. 144. & defendit illam lectionem à pleonasmo Rhod. in not. ad h. l. *Sabulum Quellem* quid sit, vide in lit. Q. In Metallurgiâ *sabulum* dicuntur arenæ metallicæ, quando pilis vel mortariis venæ contunduntur. Libav. S. A. Ch. l. 4. cap. 3.

SACCELIZO, *Saccizo*, σακκελίζω, σακκίζω significat *Saccare*, i. e. per *saccum* colare. Frequens apud Gal. teste Gorræo. Hinc *vinum saccatum* legitur apud Keuchen. in not. ad Sammonic. p. 110. & Scribon. num. 122. Jung. Rhod. in not. ad h. l. Gr. οἶνος σακκίας, vel διυλισμένος. Hinc & *Saccus vinarius* dictus est ὑλιστὴρ: item σάκκος ibid. *Urina* quoque dicitur *humor* corporis *saccatus*, Keuchen. d. l.

SACCHAR, *Saccharum* σάκχαρ ἢ σάκχαρον, est succus dulcissimus, in arundinibus concretus, candidus, &, salis modo, dentibus fragilis. Vocatur & quibusdam *Mel arundinaceum*, vel *Calaminum*. De ejus parandi & coquendi ratione legi poterunt scriptores exoticarum rerum; &, inter hos, è recentissimis, qui

qui collegit ex aliis, Erasm. Francisci, in Hort. Indic. Orient. & Occid. Part. I. p.261. seqq. plurimis. De ejus verò virtutibus legantur Dioscor. l. 2. c. 104. Schröd. l. 4. cl. 4. n. 400. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Jul. Alexandr. l. 18. Sal. c. 14. Bruyerin. de re cibar. l. 10. c. 8. Lang. l. 1. ep. 64. & l. 2. ep. 32. Rolfink O. & M. M. Sp. l. 8. s. 1. c. 1. *Saccharum candum*, rectiùs *cantum*, *καντὸν* à *καντὸς* i. e. *Angulus*, monente Linden. Ex. X. §. 16. dicitur depuratum & crystallisatum h. e. concretum in angulares crystallos. *Saccharum Tabarzet* Paracels. quid dicatur, vide *Tabarzet*. Aliàs & *Saccharum* à Chymicis tribuitur aliis arte paratis salibus, v. g. *Saccharum Saturni*, sive Sal Plumbi: *Saccharum Aluminis*. Videantur scripta Chymicor. Schröd. l. 3. c. 13. & 24. &c.

SACCITOMINUM, dicitur Codronchio *vinum saccatum*, sive sacco percolatum, teste Rhod. d. l.

*SACCUS, *Sacculus*, *σάκκος*, *μάρσιππον*, quid propriè significet, etiam pueris in trivio notum est. *Saccorum* usus varius in Medicinâ, ad receptionem, colationem, fotum, & alia. Videatur Gal. c. 6. in l. 6. Epid. l. 5. Weker A. G. l. 1. c. 50. l. 4. c. 13. Morell. de form. rem. l. 2. s. 1. c. 15. Schröd. l. 2. c. 78. *Sacculi* pro vinis medicatis vocantur & *Noduli*, de quo vocab. in N. Transfertur & ad partes corporis, qua s. n. qua p. n. per similitudinem *sacci* formam referentes. Ità apud Barthol. de *sacculis* pinguibus à Malpighio observatis legi poterit l. 1. Anat. cap. 3. p. 30. & de Diaphragmatis procidentiâ, instar *sacci*, apud Bonettum in Sepulchreto, vel Anat. Pract. l. 4. s. 1. obs. 36. Schol. p. 1448. *Saccum* quoque vocatum à quibusdam fuisse *Cœcum intestinum*, notavit Castellus.

*SACER, *ἱερός*, vide *Hieros*.

SACRES, dicebantur iidem, qui *Nefrendes*, h. e. porcelli, decem circiter dierum, ad sacrificia olim idonei. Lang. l. 1. ep. 61.

SACRANUS color, i. e. *Color purpureus*. Johns. Lex. Chym. l. 2.

SACTIM, est *Vitriolum*. Rul. in Lex.

SADIR, i. e. *Scoria*. Rul. in Lex. & Johnson.

SÆPÆ dicuntur *pustulæ magnæ*, ab erodendo dictæ: inde rectiùs *σῆπαι*, sepæ, fortassis scriberentur. Mentio fit earum apud Foës. l. 6. c. 40. Schol.

SAFFATUM, est *species Salis*. Johns. in Lex.

SAFFUS PANIS Paracelso dicitur *panis S. Johannis*, medeturque orexi p. n. in Scholiis ad libros de Tartaro pertinentibus.

SAGA, idem, quod *Præstigiatrix*, dicitur, quæ hominibus nocet, virtute diabolicâ: quamvis etiam sub prætextu juvandi velint tales fœminæ commodare. Helmontius de his concedit, Sathanæ esse organa, nihilominus operari virtute naturali, tr. Recepta Injecta & tr. de Injectis Materialibus.

SAGANI dicuntur spiritus quatuor Elementorum. Dorn. Rul. & Johns.

in Lex. Paracelsus verò *Sagaras* vocat, libr. Meteoror. c. 4.

SAGACITAS, ἀγχίνοια, in genere dicitur bona quædam conjectura, & investigatio, quæ cum rectâ ratione fit. Dieter. Jatr. p. 55. Nec malè Helmont. vocavit filiam judicii atque discursus, tr. Mentis complementum n. 4. In Medico verò debet potissimùm esse duplex: Altera est *vera sagacia* (verbis Linden. Ex. XIV. §. 141.) quæ auxilium adinvenit ex certâ noticiâ Indicantis, sive ejus, quod curandum est, additione ac detractione. Altera verò consistit in *accuratâ præsagitione*, quâ præ omnibus aliis excellunt & admirabilis fuit Hippocrates, teste Linden. Ex. XVI. §. 163. Paracelsi verò *Sagacem adeptam Philosophiam* h. e. suprà naturalem, Astronomicam, Magicam, ceu partim fictitiam, partim superstitiosam missam facimus.

SAGADENON, σαγαδηνὸν, nomen *Opobalsami*, à loco, in quo plurimum & optimum provenit, cunctis aliis melius, quod in Palæstinæ prædiis colligitur; ut annotavit Gal. l. 1. de Antidot. c. 4. & ex hoc Gorræus.

SAGAPENUM σαγάπηνον, succus est ferulacei fruticis, nascentis in Media. Laudatur translucidum foris, colore ruffo, &, cum frangitur, intus candido, odore medio, inter Laserpitii succum & galbanum. Gorr. Hujus historiam & usum vide apud Gal. l. 8. de S. Fac. §. h. tit. Dioscor. l. 3. c. 95. C. Hofm. l. 1. offic. c. 31. qui inter purgantia retulit. Schröder. l. 4. cl. 2. n. 401. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Rhod. ad Scribon. n. 69. Vocatur & *Serapinum*.

SAGDA, vel *Sagdo*, gemma est coloris prassii, secundum Albert. Solin. & Plin. l. 37. c. 10. attrahit lignum, uti *Gagates* paleas, imò ità fortiter adhæret ligno, ut avelli non possit, nisi abscindatur. Reperitur ad naves tabulis fortiter affixa. Rul. & Johns. in Lexic.

SAGIMEN VITRI, i. e. *Sal vitri*, vel *Sal alkali*. Rul. & Johns.

SAGINATIO, σίτευσις, σίτωσις, πάχυνσις, idem, quod Pastio brutorum, sed cum crassitie corporis. *Sagina* cochlearum olim fuit urtica, cum furfure, teste Samonic. cap. 28. Vide Keuchen. p. 201.

SAGITTA, βέλος, idem, quod *Jaculum*, *Telum*, pertinet ad Medicinam, quatenus est caussa morborum externorum, v. g. vulnerum; &, si veneno infectum fuerit, etiam malignorum internorum. Confer. ad Linden. Sel. Med. Ex. IV. §. 50. C. Rejes Camp. El. q. 63. num. 44. Ad Chirurgiam in specie pertinet Extractio congrua *sagittarum*: ad quod artificium opus esse cognitione Anatomicâ partium corporis humani, testatur Gal. l. 17. d. U. P. c. 2. fin. Jung. Forest. l. 6. Chirurg. obs. 9. ut & Paræus, aliique Chirurgi.

*SAGITTALIS, ὀβελαῖος: Vide *Obelæa*.

SAGZENEA, nomen medicamenti, quod, ex Avicennâ, commendatur ad Matricis ventositatem, à Valesco de

de Tarantâ in Philon. Pharmac. l. 5. cap. 13.

*SAHAFATUM, apud Avicenn. & Plin. *manantia capitis ulcera* nominantur; quæ Græci ἀχώρας, & κηρία, Haliabbas *tineam*, sub quo & ficus & φυδράκια, & ἐξανθήματα, collocavit, nominant. Castellus. Walther in Sylvâ medicâ vocat *Sahaphati*. p. 1328.

SAHANA, idem, quod *vigiliæ nimiæ* p. n. vel *Pervigilium*. Valesc. de Tarant. Philon. Pharm. l. 1. c. 11. Forest. l. 10. obs. 35. Schol.

*SAIC, est *argentum vivum*. Johns. l. 1.

SAIRE, idem quod *Essere*, h.e. *pustula livens* Forest. l. 1. Chir. obs. 15. Schol.

SAL, ἅλς: Vide *Hals*.

*SALACITAS, ἀφροδισιασμὸς, ἀσέλγεια propriè significat cupiditatem ad rem Veneream: idemque quod *Libido* notat, vide *Libido*. *Salax* dicitur ἀφροδισιασμὸς, Gal. l. 2. de Temp. c. 6. *Salacitatem* plerunq; in sexu masculo comitatur *Priapismus*, vel *Satyriasis*, de quibus suo loco. Unde & conjunxit Walther. in Sylv. Medica.

SAL ALKALI, idem quod *Alkali*: de quo suprà.

SALAMANDRA, σαλαμάνδρα, propriè nomen est animalis quadrupedis, è genere lacertarum; cujus historiam, cum usu & noxâ, prolixè tradidit Aldrov. l. 1. de quadr. dig. Ovipar. c. 8. (quamvis sint, qui velint potiùs ad vivipara referre. Jung. Schröder l. 5. cl. 4. num. 113. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Multa quoque ex variis Authoribus de *Salamandræ* historiâ collegit Cl. Dn. Mollerus, Collega & Affinis noster honorandus, in pecul. disquisitione de *Salamandrâ*. Meminit hujus Animalis Gal. l. 5. de S. Fac. c. 6. & alibi. Legatur & Lang. l. 2. ep. 4. Chiocc. Mus. Calc. sect. 6. p. 676. Quòd *Salamandra* nullis sit obnoxia flammis, uti Serenus Sammonicus in Medic. metricâ tradidit, c. 8. & confirmatur Th. Chym. Vol. V. p. 400. id cum grano salis accipiendum. Resistere quidem potest ad temporis spacium igni, suâ nimiâ frigiditate; interim comburi quoque posse, testantur per experientiam, varii Medici Veteres & Recentiores. Ex hac opinione, quòd ignis vim eludat, *Salamandræ capilli* dicta sunt filamenta, vel capillamenta lapidis Amianti; quæ & *linum Asbestinum*, sive *incombustibile* vocantur, Lang. l. 1. ep. 66. *Salamandræ* coctæ innoxiè devoratæ mentio fit in Ephem. N. Cur. A. II. Obs. 206. Impropriè, & ænigmaticè à Spagyricis vocab. *Salamandræ* tribuitur *Terræ rubræ*, vel *sulphuri Solis*; vel substantiæ per Mercurii sublimationem purificatam, quæ ad condensationem vel fixationem pervenerit; ità, ut in igne, more *Salamandræ*, perdurare possit. Aldrov. d. l. Quæ posterior significatio etiam legitur in Th. Chym. Vol. VI p. 148. quòd per conjunctionem Mercurii, ceu animæ mundi & Solis, vel auri vulgaris resultet & nascatur vera *Salamandra*, & *filius Solis*; qui, cùm totus ignis sit, in uno momen-

momento omnem impuritatem imperfectorum metallorum, ſuper quæ projicitur, conſumit, & in ipſo tempore ſubſtantiam mercurialem, quæ in imperfectis metallis eſt, in argentum & aurum coquit.

SALAMANDRI vocantur Paracelſo Spiritûs ignem inhabitantes, vel ignei homines, Dorn.& Johnſ.Lex. ex Paracelſ.Philoſophiæ tract. 5. Hic etiam meminit *Salamandrinæ eſſentiæ* h.e. igneæ, quam & *Meluſinicum Ares* appellat, l. 4. de vit. long. c. 6.

SALAMITA, vocatur Paracelſo *procus Sagarum*, Meteoron igneum dæmoniacum; quod vulgò *Draco volans* appellari ſolet. l. 1. de Meteoris.

SALAPPA, pro *Gialappa*, legitur apud Chiocc. Muſ. Calc. ſect. 5. p. 584.

SALCA ELÆON, σαλκᾶ ἔλαιον, i.e. *Salcæ oleum*, quod fuit olei aromatici conditura pretioſa, apud Aëtium, l. 1. & ult. citante Gorræo.

SALDINI, idem quod *Salamandri*, homines, quos influentia ignis ſuſtentat, & ex elemento ignis nutriuntur, uti fuit illa gentilis mulier, nomine *Ziſer*, quæ ſtatim, atq; infirmabatur, ſeſe in ignem conjiciens, reficiebatur & convaleſcebat; in eo ſedens gaudensque tanquam in aliquo balneo. Dorn. Rul. & Johnſ. in Lex. Videtur tamen Paracelſ. aliquam diſtinctionem feciſſe inter *Saldinos* & *Salamandros*, l. 5. de vit. long. c. 2. in fin.

SALEBROT, vel *Sal lambrot* h.e. *Sal acutum*. Rul. & Johnſ.

SALEFUR, id eſt, *Crocus hortenſis*. Iidem.

SALEVO, σαλεύω, id eſt, *fluctuo*, in hanc & illam partem vergo, & vacillo. Dicitur Hippocr. de his, qui bus utrumque femur excidit, quiq; corpus in hanc & illam partem jactant & agitant, 3. de artic. t. 95. Impropriè de animi incertitudine accipi ſolet. Vide Foëſ. Oec. p. 557. ſeq.

SALIA VIRGULA, vocatur geminus bacillus, quo indagare ſolent metallurgi exhalationes metallicas, quas vernaculè Witterung appellant. Fr. Baſil. Valent. l. 1. Ult. Teſt. c. 24.

SALINACIDUM, ὀξάλμυρον, vel ἁλμυρὸν, dicitur de mixto ſapore ex ſalino & acido; cui opponitur ὀξύγλυκυ, *Dulcacidum*, Keuch. ad Samon. pag. 126. ſeq.

SALITURA, ἅλισις, vocatur ſpecies conditura, quæ fit ſale; de qua legatur Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 9. & Weker. Ant. Gen. l. 3. c. 20.

SALIVA, σίαλος, σίελος, & in neutro σίαλον, σίελον, Diet. n. 738. communiter accipitur indiſcriminatim pro *ſputo*, de quo ſuprà in *Ptyelon*. Propriè verò hoc nomine venit humor quidam tenuior aquoſus, vel lymphaticus albicans, in glandulis maxillaribus ſegregatus, & per ductûs ſalivales ad glandulas oris anteriores delatus, & inde per intervalla profluens, pro diverſo modo conſiderandi, vel inter excreta, vel inter retenta referendus, ut guſtationi, maſticationi, deglutitioni, ſermoni, & in ventriculo fermentationi inſerviret. Cujus ulteriorem hiſtoriam & uſum vide apud Warthon. Adenogr.

nogr. c. 21. Stenon. de Musc. & Glandul. Barthol. l. 2. Anat. c. 11. Bonetum Anat. Pract. l. 1. Sect. 21. obs. 16. p. 358. seq. & l. 4. s. 2. obs. 6. p. 1529. Helmont. negavit, *salivam* à sanguine sequestrari, tr. Latex Humor. n. 24. 25. *Salivæ* virtutes medicas tradidit Gal. l. 10. de simpl. fac. §. Sialos. In specie venenis, & venenatis animalibus resistere legitur apud Rhod. ad Scrib. p. 164. C. Reies C. El. q. 24. n. 10. Aliquando & caussam fieri contagii, recentissimæ Medicorum Observationes confirmarunt. Porrò Græcum vocab. σίαλος etiam denotare *pinguedinem*, patet ex Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 83. unde & σιαλώδεα *pinguia* eidem significant, l. de Sterilib. IIX. 28. Junge Foës. Oec. p. 564.

* SALIVATIO, σιαλισμὸς, duplicem habet significationem. Unam *Pathologicam*; quâ notat symptoma excernendi p. n. aucti, quando saliva plus æquo per os excernitur, ob viarum laxitatem & copiam serositatum aquearum ad glandulas collectarum; de quo symptomate legatur Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 4. & Ægin. l. 3. c. 37. Alteram *Therapevticam*, quâ significat remedii genus, quando virtute alicujus medicamenti *salivæ* affluxus ad os promovetur. Inter quæ medicamenta propterea Pyrethrum *Herba salivaris* dicitur, teste Rhodio ad Scribon. p. 39. Imprimis cura per salivationem inunctione Mercurii, in lue Gallicâ, à nonnullis laudari solet, quamvis periculo rem non carere, monuerit Hildan. præsertim in Arthriticis cent. IV. obs. 82. & C. V. O. 92. Aliàs *Salivatio* quoque laudatur certissimum plicæ remedium, in Eph. N. Cur. A. II. obs. 52. Schol. De ejus caussâ, & aliis mediis, vide & Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 25. & T. II. oper. pag. 162. ubi vitiosè, per y, syalismus scribitur.

SALLENA, species est *Salis petræ*. Dorn. Rul. & Johns. in Lex. Chym.

SALMERINUS, nomen piscis, qui *Salmunculus fluviatilis* dici posset, ad differentiam *Salmonum*. Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 4. Aldrov. l. 8. de pisc. c. ii. *Salmo* caret Græco nomine proprio. Dicitur piscis marinus, juxta tamen fluviorum majorum ostia sæpenumero occurrens, utpote dulcibus gaudens etiam aquis, & in fluvios transiens; cujus historiam, cum usu, vide apud Aldrov. d. l. 4. de pisc. c. 1. J. Alex. d. l. c. 1. Rolfink. O. & M. M. Spec. l. 14. sect. 1. c. 13. ejus laudes in cibis suspectas reddidit ex Gesnero, ob crassius & viscosius nutrimentum.

SALNITRUM, idem quod *Nitrum*: de quo suprà. C. Hofm. C. in Gal. LL. de U. P. n. 366.

SALOME, σαλώμη, nomen *Emplastri melini*, apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. cap. 7.

SALPA, σάλπη, piscis vocatur vilissimus, lacustris & marinus, stercore & algâ vescens, unde & σκατοφάγος dicitur; cujus descriptio, cum usu in cibis, habetur apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 21. (al. & *Sarpa* dicitur) Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 10. fin.

SAL-

SALPETRA, idem, quod *Nitrum*, præsertim artis industriâ paratum Lang. l.2. ep.32.

SALSAMENTUM, τάριχος, vocatur omne id, quod sale conditum est, propriè quidem piscium, & præsertim *Thunnorum* carnes sale conditæ & asservatæ; uti patet ex Hipp. l. de int. aff. XXIIX. 17. XXXIII. 24. 32. Plura loca è Gal. quoq; vide apud Foës. Oec. p.612. De *salsamentis* etiam plura lege apud Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 9. & 10.

SALSATURA, vocatur in opere lapidis Philosophici *Dealbatio*, in Theatr. Chym. Vol. V. p. 206.

SALSEDO, ἅλμη, propriè salsum saporem alicujus rei significat. Græcum verò vocabulum plerunq; de *Muria* accipitur. Vide *Halme*. *Salsedinem* caussam dispositionis sanguineæ posuit Paracels. Paramir. tract. 3. c. 10.

*SALSEDO MUCRUM est *sal petræ*. Johns. Lex. l. 1.

SALSUGO, ἅλμη, idem, quod *Muria*, sive liquor salsus; quo carnes, vel aliæ res, condiuntur & asservantur. Vide *Halme*. Rhod. in Lex. Scrib. p. 412.

*SALSUS, ἁλμυρὸς, est species saporis, cujus natura ex sale gustato optimè innotescit. Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 8. *Salsa* est *Argilla* Johns. Lex. l. 1. *Salsum* simpliciter, vel, cum epitheto, Græcum olim dicebatur *vinum*, cui aqua marina admixta fuit. Lind. Ex. X. §. 63.

SALTABRI idem, quod *Sal alembrot*. Rul. in Lex.

SALTATIO, χορεία, ὄρχησις, vide *Chorea*.

*SALTUS, παλμὸς, idem, quod *Jectigatio*, *Palpitatio*. Vide *Palmos*. Aliàs & *Saltus* dicitur πήδησις, πήδημα, estque motus violentus pedum, quando totum corpus, mediante celeri pedum, vel amborum, vel alterutrius, elevatione violentâ extollitur & promovetur. Hinc & *saltici* dicebantur gymnastæ, qui *saltus* pernicitate certarunt. Diet. Jatr. p. 103.

*SALVATELLA vena est ramus venæ axillaris media, percurrens inter medium digitum manus, & auricularem. Gal. l. 3. An. adm. c. 5. & l. de Anat. viv. Arab. dicitur *Siele*, estque surculus rami externi Venæ Cephalicæ brachii per externam carpi superficiem excurrens, & inter digitum annularem, & minimum pergens. Barthol. libell. I. Anat. c. 7. Controversiam illam: Num sectio hujus venæ peculiariter faciat contrà Melancholiam, & affectus lienis, nec ne, in medio relinquemus; propter experientiam fallacem, & propterea judicium difficile. *Salvatellam* quoque dici Cephalicam, inter pollicem & indicem sitam, ex Mundino docet Barthol. d. l. circa fin.

*SALUBRIS, ὑγιεινὸς, idem quod *Sanus*, vel *Sanabilis*. Vide *Hygieinos*. Aliquando & effectivam habet significationem. Gal. l. de sectis ad eos, qui introducuntur, c. 1. *Salubria* ab antiquis dicta, quæ & præsentem sanitatem conservant, & collapsam redin-

redintegrant. Lind. Ex. X. §. 117. Jul. Alexandr. not. ad Gal. l.2. de Al. fac. c.70. fin.

SALUS, ὑγεία, idem, quod *Sanitas*. Vide *Hygieia*. Dicitur & Gr. σωτηρία, Gal. l.11. M.M. c.9. Ubi desperata omninò *salus*, frustraneum foret, exponere calumniis vulgi remedia, quæ multis fuêre usui. *Salus* dubia certâ desperatione potior. Rolf. O. & M.M. Sp. l.4. f.1. c.32.

SALUTARIS, σωτήριος, idem, quod *salubris*. Diet. n. 814. Morbus *salutaris* dicitur, qui potest curari, Hipp. 7. aph.37.

SALUTATIO, *Salutator*, ἀσπασμὸς, ἀσπαζόμενος, quid significet, extra quoque forum Medicum innotescere potest. Licet verò *salutandi* ritus meritò laudetur, Lind. Ex. IX. §. 23. non sine ratione tamen Gal. exprobravit eorum Medicorum antiquorum morem, qui matutinas horas triverunt *salutationibus*, circumeundo, l.1. M. M. c.1. & ult. *Salutatores* quoque olim dicti sunt, præsertim apud Hispanos, *Præstigiatores*, qui Italis *S. Catharinæ alumni* vocantur, & gloriantur, se plurimos posse solo contactu & afflatu morbos curare; de quorum fraudibus legatur C. Reies C. El. q. 24. n. 10. seqq.

SALZ, *Sulz* vel *selenippum*, est *salsugo*, vel muria salis, ex sale resoluto, frigore, vel humiditate penuarii, vel cellæ vinariæ. Johns. in Lex.

SAMECH, *Samach*, idem est Paracelso, quod *Tartarus*, vel *Sal Tartari*, remedium omnium vulnerum. Dorn. Rul. & Johns. Meminit verò Paracels. hujus vocabuli Fragm. Med. ad Tom. III. referend. capit. de febb. hepatis & Archidox. l.9. §. Remed. in vulnus. Et Helmontius vocat *Arcanum Samech*. tr. Progymnasma Meteori, n.27.

SAMEN i. e. *hordeum*, vel *ordeum*. Rul. & Johns.

SAMIES, terminus Paracelsicus obscurus, denotans effectum *aëris arcanum*, quemadmodum effectus Terræ arcanus *Thronus* vocatur. Philos. ad Athen. l.2. text. 13.

SAMIOS, σάμιος, epitheton *Terræ argillaceæ*, à loco natali; cujus terræ duæ sunt species: una, quæ simpliciter *Terra samia* dicitur; altera verò quæ ἀστὴρ vocatur, crustacea, & cotis modo prætensa, glutinosior & magis emplastica. De *terræ Samiæ* virtutibus legatur Gal. l.9. de S. Fac. Diosc. l.5. c.172. In hac terra invenitur & *lapis Samius*, λίθος σάμιος, candidus, subdurus, adstringendi & refrigerandi virtute pollens: Hoc utuntur aurifices poliendo auro, ut resplendeat. Diosc. d. l. cap. 173. Chiocc. Mus. Calceol. sect.3. p. 386. seq.

SAMPSYCHINON, σαμψύχινον, epitheton *olei* & *unguenti*, à planta *Sampsucho*, quæ *Amaracus*, & *Majorana* aliàs vocatur. Gorr.

SANATIO, ἴασις, θεραπεία, idem, quod *Medela*, *Curatio*. Vide *Cura*.

SANCTUS, ἅγιος, ἱερὸς, idem, quod *Sacer*. Attribuitur communiter *ligno Guajaco*, quod propterea nonnulli ἁγιόξυλον i. e. *Lignum Sanctum*

vocarunt. Ità & Paracelſ. inter remedia contrà amentiam refert *Appropriatum ſanctum*, *Oleum ſanctum*. Tract. II. de morb. ament. c. 4. fin. Cœterùm idem Paracelſ. *Sanctis* etiam demortuis ſingularem virtutem, corpora ſanandi, tribuiſſe legitur paſſim in ſcriptis ſuis Paramiri: quamvis eorum invocationem rejecerit, ceu non Chriſtianam; quæ cùm ſint extrà Medicinæ limites, meritò miſſa facimus.

SANDALION, σανδάλιον, nomen *laquei*, deſcripti ab Oribaſio, quem ipſe τῷ χιαςῷ laqueo implicat; ut videre datur l. de laqueis, allegante Gorræo.

SANDARACA, σανδαράκη, *Sandaracha*, æquivocum eſt: Primùm ſignificat, juxtà Gorræum, materiam duritie ceræ proximam, quam apes recondunt; eſtque, dum operantur, earum cibus, amari ſaporis; qui ſæpè invenitur in favorum inanitatibus ſepoſitus. Gigni dicitur rore verno. Dicitur aliàs *Cerinthus*, κήρινθος. Jung. Aldrov. l. 1. de Inſect. c. 1. p. 83. ed. Bonon. Deinde Arabibus dicitur *Sandaracha* Gummi Juniperinum, ſive *Vernix*. Rul. Johnſ. Schröder. l. 3. c. 27. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. qui meritò nomen hoc improbat, & ab eo abſtinendum monet, imitatus Jul. Alexandr. l. 10. Sal. c. 10. Denique *Sandaracha* uſitatiſſimè dicitur ſuccus quidam concretus terreus, quodammodo uſtus & friabilis, arſenicalem naturam & vires obtinens, in metallis ferè iiſdem, ubi Arſenicum, vel Auripigmentum occurrit, proveniens. Unde & *Arſenicum rubrum* vocatur. De cujus viribus Gal. l. 9. de S. F. Dioſc. l. 5. c. 122. Schröd. & Hoffm. dd. ll. Chiocc. Muſ. Calc. ſect. IV. p. 473.

SANDYX, σάνδυξ, eſt *ceruſſa uſta*, donec rufa, & ſimilis ſandaracæ, evaſerit. Gorr. ex Dioſc. l. 5. c. 103. Facultatibus reſpondet *Ceruſſæ* Gal. d. l.

*SANDIX *Terra rubra*: *Paulus Philoſophicus*: item *Auripigmentum rubrum*. Rul. & Johnſ. Vocatur & *Syricon*. Vide infrà SY.

*SANGUIFICATIO, αἱμάτωσις. Vide *Hæmatoſis*, *Hæma*.

*SANGUIFLUUS, αἱμόῤῥοος. Vide *Hæmorrhus*.

SANGUISUCA, i. e. *filtrum*, colum. Rul. Johnſ.

SANGUICULUM, αἱματιὰ, αἱμάτειον. Vide *Hæmatia*.

SANGUINALIS, αἱματίτης, epitheton *Lapidis*. Vide *Hæmatites*.

*SANGUINARIUS, ἔναιμος: Vide *Enæmos*.

*SANGUINEUS, αἱματικὸς, vel dicitur de partibus, quæ primùm credebantur conſtitutæ è ſanguine, Lind. Ex. XIII. §. 446. Vel in ſpecie, *dexter* cordis *ventriculus* dictus fuit, quia è venâ cavâ, mediante auriculâ dextrâ, omnem refluum ſanguinem accipit, & iterum per arteriam pulmonalem in pulmonem diſtribuit; ad differentiam ſiniſtri, quem *ſpirituoſum* nominarunt, ex præconceptâ opinione erroneâ ſolùm; aut maximâ ex parte ſpiritum vitalem in illo produci, & per arteriam magnam in totum corpus diſtribui

diſtribui Gal. l. 6. de U. P. c. 7. Vel dicitur de *abundantia Sanguinis* in corpore quâ ſec. quâ p. nat. Vide *Plethora. Sanguinea* quoque Rul. dicitur *Salnitrum* in Lexic.

SANGUINIOLUM, vocatur Paracelſo in urinâ ſignum futuræ exulcerationis, & apoſtematis. l. 1. de morb. ex Tart. tract. 5. c. 1.

*SANGUIS, αἷμα. Vide *Hæma.*

SANGUISUGA, βδέλλα, idem, quod *Hirudo*, de quo vide ſuprà in H. J.

SANGUISUGUM quoque barbaris medendi magiſtris dictum fuiſſe affectum cordis, quando ſanguis in eo nimium cumulatus fuit, teſtatur Bonett. Anat. Pract. l. 2. ſ. 1. obſ. 91. Schol.

*SANIES, ἰχὼρ. Vide *Ichor*. Helmont. dicit, eſſe productum ſeminum, vel radicum ulceris, tr. Scabies & Ulcera Scholar. n. 17.

SANIODES, σανιώδης Gal. dicitur, cui thorax, tabulæ ritu, anguſtatus eſt l. 2. de Temper. c. 6. Derivatur ἀπὸ τῆς σανίδος, quod *aſſerem*, ſive tabulam ſignificat.

*SANITAS. *Sanus*, ὑγίεια, ὑγιεινὸς, ὑγιὴς. Vide *Hygieia. Sanitas* triplex corporis & Mentis, *Jovis Virtus: Lunæ potentia : Solis Miraculum:* legatur in Th. Chym. Vol. I. pag. 454.

SANNION, σαννίον, denotat *caudam, membrum virile*, παρὰ τῦ σαίρω, i. e. quatio. Rolfink. de Part. genit. P. 1. cap. 43.

SANTERNA, dicitur ærugo ſcolecia, cum urina pueri refecta ad auri glutina: unde in chryſocollas recipitur Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 23.

*SAPA, σίραιον, ἕψημα, eſt *muſtum coctum* ad tertias vel dimidias. Vide *Defrutum*. Adde Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2. Vocatur & *Apothermus*. Poteſt etiam ad omnes ſuccos, per coctionem inſpiſſatos, extendi; qui aliàs *Rob* dicuntur. Wek. A. G. l. 1. c. 13. Vide *Rob*. Legitur Græc. vocab. σίραιον etiam apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XCI. 53. & apud Ægin. l. 3. c. 28. ubi decoctum caricarum ſignificat. Plura vide apud Linden. Ex. X. §. 39. ſeqq. Foëſ. p. 567.

SAPERDA, σαπέρδης, nomen piſcis eſt, & pro opſonio ſumitur, apud Hipp. l. de int. aff. XXIIX. 17. Foëſ. p. 558.

SAPHATA, Paracelſo dicuntur *ſquamæ* pilis adhærentes, & parum rubent, & idem ſunt in formâ, ac *tinea*, niſi quod tineæ ſint albæ: l. de ulcer. & apoſtem. c. 87.

*SAPHENA, eſt nomen venæ, quæ deſuper ad partem cruris interiorem deſcendit, quæ deſcendendo occultatur, donec partem ſuper malleolum interiorem attingere incipiat. Caſtell. Dicitur aliàs σφυρῖτις φλὲψ, *vena malleoli*, & deſcribitur à Barthol. libell. 1. Anat. cap. 9. Vide *Malleolus*. An peculiarem habeat prærogativam in obſtructione menſium præ aliis venarum in pede ſectionibus, meritò hodieque ex Anatomicis principiis dubitatur. Febris ex oppilatione *ſaphenæ* meminit Paracelſ. l. 2. de Tartar. tr. 3. c. 4.

SAPIENTIA, σοφία, quid in genere ſignificet, ex aliis quoque Lexicis trivia-

trivialibus notum est, de quâ Lind. Ex. II. §. 8. *Sapientia Medica* in quo consistat, docuit eleganter Idem Ex. III §. 19. seq. videlicet in devota invocatione Dei, rectâ notitiâ morbi, inventione remediorum & horum commodâ administratione. Jung. & Ex. II. §. 4. seqq. An ad Medicos quoque pertinet illud Scaligeri: Vera *sapientia* est, nolle nimium sapere? Ex. 307. Paracelsf. summum ac primum librum totius Medicinæ vocavit *Sapientiam*, ut aliquis sciat certò; non verò opinetur, Labyrinth. Medic. c. 1. princ. Græcum σοφία ipsam quoque *Artem* significare, scripsit Erotian. Onomast. p. 102. a. *Sapiens*, σοφὸς, rectè dicitur, cui memoria non solùm est viva bibliotheca, ingenium perspicacissimum, judicium solidum atque incorruptum; sed etiam qui labore & exercitatione has Naturæ dotes extulit, & ad maturitatem plenam perduxit, Lind. Ex. V. §. 12. Vide *Philosophia*. Quæ Paracelsistæ de *Sophiâ Adeptâ* jactitant, tanquam figmenta missa facimus. A Chirurgis plantæ quoq; vulnerariæ vocantur *Sophiæ*, non solùm *Consolida aurea*, sive à floribus, sive à virtute ità dicta, Illyricis & Liburnis familiarissima, cujus folium si ore masticetur, labia contrahit, & si super caulem adhuc existens laceratur, per seipsam consolidatur, nobilissimâ dulcedine pollet, ac balsamo, Dorn. Rul. & Johnsf. sed etiam alia *Thalictri species*; uti patet ex adversariis Lobelii, & Pinace Bauhini.

SAPO, σάπων, σμῆγμα, quid sit, etiam tonsoribus & pueris notum est. Gallorum inventum esse, scripsit Gorræus ex Plinio; verùm meminit & Gal. *saponis*, & refert inter abstergentia potentissima, l. 8. M. M. c. 4. circâ fin. & alibi. Simplicissima compositio est ex sæbo, cinere, & sale. Qui apud Venetos paratur, primas hodieque tenet. Sed prostant & aliæ compositiones odoratorum *saponum*; de quibus Schröder. l. 2. c. 80. ex antiquioribus Aët. l. 6. cap. 54. Ægin. l. 7. cap. 13. citante Gorræo. *Sapo sapientiæ* dicitur sal *commune præparatum*, Dorn. Rul. & Johnsf. *Smegma* idem etiam est, quod *Sapo*.

* SAPOR, χυμὸς, dicitur qualitas illa, quæ gustu percipitur; cujus plurimas esse differentias, docuit Gal. l. 1. de S. Fac. c. 36. Enumeravit quoque illas Schröder. l. 1. cap. 34. Weker. Ant. Gen. l. 4. cap. 4. Quod verò in his, & aliis *saporum* differentiis, & ortus morborum, & curationes unicè consistant, uti scripsit Johnson. Lex. Ch. l. 2. authoritate nixus Hippocratis, l. de vet. med. XXIV. illud cum grano salis intelligendum arbitror, cùm hæ *saporum* differentiæ saltem signa sint diversarum virtutum & facultatum medicamentosarum, & morbosarum; non verò ipsæ caussæ efficientes; nisi velis per *saporem* ipsum Chymum, h. e. materiam *sapidam*, intelligere cum Gal. d. l. Vide *Chymus*.

SAPPHIRUS, σάπφειρος, *Saphirus*, gemma est pretiosa, cœrulei coloris, pellucida, & diaphana; cujus historia,

historia, vires, & usus, legantur apud Gal. l. 9. de S. Fac. h. tit. Diosc. l. 5. c. 157. Lang. l. 2. ep. 49. Schröd. l. 3. c. 3. n. 6. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Chiocc. Mus. Calc. s. III. p. 223. seqq. Rul. Johns. *Sapphirum* ex cœlo Lunæ & hujus terrâ terræ Jovis permixtâ factum esse, legitur in Th. Chym. Vol. I. p. 487. pauló aliter, & clarius, Vol. IV. p. 189. seq.

SAPRIAS, σαπρίας, nomen *vini generosi* fragrantissimi, ipso nectare nobilioris, quod & *Anthosmias* aliàs vocatur. Lind. Ex. X. §. 129.

SAPROS, σαπρὸς, *putridum*, & potissimum vetustate corruptum, significat. Frequenter occurrit apud Hipp. uti legere est apud Foës. pag. 558.

SAPYRUS, pro *Sapphirus*, legitur apud Keuch. ad Samon. p. 112.

SARAPUS, σαράπυς, dicitur, qui magnos, & propterea disparatos habet pedes. Foës. p. 558. C. Hofm. C. ad Gal. de U. P. n. 147.

SARAFFI, id est, *gypsa*. Rul. & Johns.

SARATELLULA, legitur apud Paracels. in Fragm. Chirurg. de apostemat. p. m. 657. de quo termino tamen constat, quid molere debeat.

SARCAZO, σαρκάζω, significat *supremis labris aliquid avello*. Diciturq; de animalibus utrinque dentatis, apud Hipp. l. de art. t. 28. Adde Foës. d. l. Per translationem verò significat etiam morsis labris *subsannare*, Unde σαρκασμὸς amarulentæ irrisionis genus dicitur. ibid.

SARCA, *Sayrsa*, *Sarra*, id est. *Ferrum*. Rul. & Johns.

SARCION, σαρκίον, Lat. *Caruncula* dicitur. Hipp. 4. aph. 76. Diet. n. 766.

*SARCION, quoque dicitur *lapis coloris ruffi*. Johns. Lex. l. 2.

SARCITES, σαρκίτης, idem, quod *Anasarca*, vel *Levcophlegmatia*, Hydropis species. Gorr.

*SARCOCELE, σαρκοκήλη, i. e. *hernia carnosa*, testiculis induratis contingens; & ad scirrhos pertinet, Gal. l. 14. meth. med. c. 7.

SARCOCOLLA, σαρκοκόλλα, est lachryma arboris, in Perside nascentis, thuris pollini similis, colore subruffo, amara gustanti. De cujus naturâ & viribus legantur Gal. l. 8. de S. Fac. h. tit. Diosc. l. 3. c. 99. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 403. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 5. s. 4. c. 11.

SARCOEPIPLOCELE, i. e. *hernia carnosa omentalis*, quando omentum in carneam substantiam accrescit, & induratur; sive circa umbilicum, sive in scroto fiat. Legitur apud Gal. Introduct. c. 18.

*SARCOMA, σάρκωμα, est carnis in naribus, aut aliis etiam partibus, p. n. accretio. Gal. in def. Differt à *Polypo* magnitudine & formâ. Est quidem *Polypus Sarcoma*, sed non contrà. Polypus enim piscis polypi similitudinem quodammodo habeat oportet: quod in *Sarcomate* non requiritur. Cast. Johns. l. 2. Lex.

*SARCOMPHALON, σαρκόμφαλον, est incrementum carnis in umbilico mitis, vel malignæ. Gal. in def. Gorr. & Castell. Caussa solutio continui, & succi nutritii largior propterea

 affluxus,

affluxus; quemadmodum in aliis excrescentiis contingit.

SARCOPHAGOS, σαρκοφάγος, in genere *carnivorum* significat. Lind. Ex. XI. §. 67. Specialiter verò epitheton tribuitur *lapidi*, qui ἄσιος, *Asius* aliàs appellatur: de quo suo loco in *Assius*.

SARCOPHYIA, σαρκοφυΐα, *excrescentia carnea* dicitur Hippocr. 3. de fract. t. 45.

SARCOPYODES, σαρκοπυώδης, epitheton sputi, quod est adinstar carnium purulentarum; & insigne pulmonis ulcus indicat: uti in tabidâ muliere, apud Hipp. l. 4. Epid. III. 26. Vide Foës. p. 559.

SARCOSIS, σάρκωσις, in genere carnis generationem significat. Sæpiùs tamen præternaturaliter, & idem est, quod *sarcoma*, Excrescentia carnea. In specie *Sarcosis* in utero est carnis ibidem prognatæ & collectæ expullulatio; quam, si magna sit, recidere convenit vellicatam scalpris; sin parva, protinus tollere, Gal. in def. Videtur proinde nihil aliud esse, quàm molam. Castell.

*SARCOTICON, σαρκωτικὸν, dicitur *medicamentum carnis generationem promovens;* vel quod carne ulcus implet, Gal. l. 3. M.M. c. 2. l. 2. de C.M. P.G. c. 4. Nam quamvis carnis generatio naturæ opus esse videatur; juvatur tamen illa medicamentis, quæ modicè detergent, calefaciunt, & purgant, atque minimum siccant, nulloque modo adstringunt. Castell. & Gorr. Catalogum vide passim apud Authores, materiam Medicam proponentes.

SARDA, *Sardina*, σάρδα, σαρδίνη, homonymon est. Vel enim piscis marini & lacustris nomen; cujus historiam, cum usu, vide apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 37. J. Alexandr. l. 15. Salubr. c. 5. Vel est nomen lapidis, aut gemmæ, quæ & *lapis Sardus* vocatur, à *Sardibus*, ubi primùm reperta: aliàs *Carneolus* quoque dicta, loturæ carnium similis colore, & semiperspicua: cujus descriptionem & vires vide apud Schröd. l. 3. c. 3. n. 7. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Chiocc. in Mus. Calc. s. 3. p. 238. seqq. Ruland. etiam multas hujus species recenset in Lex.

SARDONIUS, *Sardous*, σαρδόνιος, σαρδῷος, est epitheton *risûs p. n.* & convulsivi, ab *Herbâ Sardoniâ* ità dicti; quæ suâ malignitate hanc convulsionis speciem producere creditur, & aliàs *Apium risus* vocatur; de quo risu disserit Barthol. l. 2. An. c. 3. p. 340. Junge Keuchen. ad Samon. p. 178. Vide *Gelos*. Attribuitur etiam interdum lapidi anteà explicato, & vocatur *Sardonius*, vel *Sardous lapis*.

SARDONYX, σαρδόνυξ, gemma est, vel lapis pretiosus, ruber, pellucidus, habens speciem unguis humani, impositus manibus in superioribus partibus apparet onyx; in alterâ parte sarda. Rul. & Johns. Chiocc. d. l. p. 241.

SARFAR, id est, *ferrum*. Rul. & Johns. in Lex.

SARGOS,

SARGOS, σάργος, vocatur piscis marinus littoralis, ad cibum maximè commodus; cujus descriptio, cum usu, legatur in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 16. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 10.

SARMENTUM, φρύγανον: Vide *Phryganon.* Plin. l. 23. H. N. c. 1. partes illas, in quibus acini fuere, *sarmenta* vocavit, notante Rolfink O. & M. M. Sp. l. 10. c. 7.

SARNICUM, *Sacen* est *Draconis.* Johns. Lex. l. 1.

SARTAGO, τήγανον, dicitur vas coquinarium, etiam chirurgis necessarium, ad coquenda Unguenta & Emplastra. Hildan. in cist. milit.

SARX, σάρξ: Vide *Caro.*

SATHE, σάθη, significat *penem*, s. membrum virile, teste Rolfink O. & M. M. Sp. P. 1. c. 43.

SATHROS, σαθρὸς, *marcidus*, *lacerus*, putris. Lgitur apud Hipp. l. 1. de diæt. XIII. 18. 22.

SATIETAS, *Saturitas*, πλῆθος, πλησμονὴ, sumitur plerunque in excessu p. n. Vide *Plesmone.*

SATTO, vel *sasso*, σάττω, σάσσω, significat *infarcio*, *fartim impleo.* Hipp. l. 2. de morb. XIV. 22. l. 4. VII. 9. 10. IIX. 15. IX. 10. X. 12. &c. Adde Foës. p. 560.

SATURATUS, *Saturitas*, idem, quod *Satietas*, πλησμονὴ. Usurpatur verò etiam haud ineleganter de sufficiente humectatione, cum aliquo excessu. Scribon. n. 227. Adde Rhod. in Lexic. Scrib. p. 438.

SATURNUS, κρόνος, propriè significat Deastrum gentilium, porrò translatum inter sidera. Hinc Planetarum à terrâ remotissimus *Saturnus* habetur pro maligno, summè frigido. Quas res naturales influxu suo dirigere finxerint, lege apud Schröder. l. 1. c. 9. Talia figmenta etiam reperire licet in Paramiro, aliisq; scriptis Paracelsi. Chymici nomen hoc tribuerunt *plumbo*; vide suprâ *Molybdos.* Adde Rul. Johns. & alios Chymiæ scriptores.

SATYRIACE, σατυριακὴ, est nomen confectionis & antidoti, Venerem stimulantis, apud Æginet. l. 7. c. 11.

*SATYRIASIS, *Satyrismos*, σατυρίασις, σατυριασμὸς, ambiguæ adhuc significationis vocabulum, propter Hipp. 3. aph. 26. ubi inter puerorum nondum pubertates terminum attingentium morbos refertur: in quo communis illa acceptio, pro *Tentigine* membri virilis, sive *Priapismo* (vide *Priapismus*) locum non videtur posse invenire. Hinc Interpretes de glandularum juxtà aures tumoribus exponunt, Gal. in Exeg. p. 560. Dieter. n. 767. quæ expositio nititur loco parallelo Hipp. l. 7. Epid. I. I. 16.

SAVICH, Arab. est *farina subtilis.* Valesc. de Tarant. Philon. Chirurg. c. 6. p. 810.

SAVRA, σαῦρα. Vide *Lacerta.* Præter illas verò acceptiones ibidem adductas, occurrit adhuc alia, apud Hippocr. 4. de artic. t. 64. ubi σαῦραι dicuntur *Vimineæ* quædam *texturæ*, ex palmis intextæ, aut digitorum integumenta, sive digitalia, à *lacertarum* similitudine *Lacertæ* dictæ, Foes. p. 560.

SAVONEA,

SAVONEA, nomen confectionis Arteriacæ delicatæ, contrà tussim, apud Foreſt. l. 16. Obſ. 4. Schol.

SAXATILIS, πετραῖος: Vide *Petra.*

SAXIFRAGUS, λιθονθρυπτικὸς: Vide *Lithontbrypticos. Saxifraga* vel *Saxifragia*, omnia, quæ calculum, lapidem, vel arenam expellunt denotat. *Saxifragium*, quivis lapis, qui tartarum in homine frangit, & disſolvit, eſt. Rul. Johnſ.

SAXUM, πέτρα, idem, quod *Lapis*, *Petra*; de quibus vocabulis ſuo loco.

SBESIS, σβέσις: Vide *Extinctio.*

SBESTEN, id eſt, *Calx viva.* Rul. & Johnſ.

* SCABIES, ψῶρα: vide *Pſora.* Pertinet ad ſolutiones continui partium ſolidarum. Gal. l. 14. M.M. c. 17.

SCABRUS, Paracelſo videtur dici affectus aurium, conſiſtens vel in dolore, vel in aſperitate aliquâ p.n. & meminit Paragraph. l. 12. §. 1. l. 13. §. 2.

SCACURCULA, eſt *ſpiritus oſſis de Corde Cervi.* Dorn. Rul. & Johnſ.

SCAJOLÆ, ſunt commentum vel impium, vel vanum Paracelſi, quo fingere conatus *quintuplices ſpiritus*, quorum ſinguli virtute propriæ ſuæ imaginationis, & quidem alter alteri noxam & detrimentum inferre, & quilibet ſuum corpus, in quo reſidet, peculiari modo lædere poteſt. Quam doctrinam confirmavit Paramiro ſuo de quinq; *Entibus*, item tractatu de *Nymphis, Pygmæis, Sylveſtribus Gnomis* & *Lemuribus.* Et hoc ex fundamento fictitio fatetur oriri *Philoſophiam Medicinæ ſagacem, adeptam ſupernaturalem*, De Peſtilitate tract. 2. c. 1. At in l. 5. de vitâ long. c. 5. quatuor ſaltem *Scajolas* ſtatuit. Hinc & Dorn. in Diction. Paracelſ. & ex hoc Rul. & Johnſ. in Lexicis ſuis, quatuor ſaltem numerarunt *Scajolas*, deſcribentes, quòd ſint ſpirituales mentis & animi vires, proprietates, virtutes, atque potentiæ; quæ juxta numerum elementorum ſunt quadruplices. Sunt rotæ quatuor ignei currûs, quo raptus eſt Elias in cœlum; quæ ſumunt originem ex animo & mente hominis, à quo recedunt, & in quem iterum reflectuntur. Sunt quidem phantaſia, imaginatio, ſpeculatio, & agnata fides. Sunt etiam, & præcipuè quatuor illi principes articuli totius fidei noſtræ Chriſtianæ, ut Baptiſmus, Fides in Chriſto JESU, ſumtio Sacramenti cœnæ Domini, & Charitas in proximum, quæ fidei fructûs maturos exhibet. Per quæ omnia vitam longam, quin etiam æternam conſequimur. De his latiùs lege Paracelſum, in Euchariſtia, & expoſitionis libro de Cœna Domini: & audies, quæ ſatisfaciant animo, pietatis & veritatis cupido. Hactenus Dornæus Rul. & Johnſ. Enimverò, cui bono hæc ἀλλότρια commenta Paracelſica? Caveant quin potiùs ſibi philiatri, & alii Chriſtiani, ab hisce ænigmaticis figmentis, animum magis turbantibus, quàm illuſtrantibus.

SCALA, κλίμαξ, quid ſit, pueri è Dictionariis norunt. Pertinet inter Chirurgica inſtrumenta, ad repoſitionem

tionem articulorum, teste Gal. c. 4. de art. t. 43. Metaphoricè *scala* quoq; vocatur curriculum vitæ humanæ, per certas ætatum differentias, qualem *scalam* Dieterich. proposuit, humani initii & incrementi, in Jatreo, n. 599. Itâ in metallurgiâ, operationes transmutationis, per *scalam* fieri, legitur in Th. Chym. Vol. I. p. 496. seq. & Elementorum cognitio vocatur *Scala Jacobi* mysticè, quâ ad mundum cœlestem ascendere licet: Vol. VI. p. 88.

SCALENOS, σκαληνὸς significat *obliquum*, & propriè ad Mathesin pertinet. Legitur verò & apud Hippocr. de venâ quâdam, quæ ad renes tendit, l. de Resectione S. Anatome II. 5. & canales *obliquos* σκαληνοειδεῖς vocat ibid. 8.

*SCALPELLUM, ξυστὴρ, κνηστὴρ, *Scalprum*, ξύστρα dicuntur instrumenta Chirurgica, quibus ossa raduntur, vel alium etiam in usum adhibentur. Illud legitur apud Hipp. de cap. vuln. XIX. 8. Gal. l. 6. M. M. c. 6. & alibi. Hoc aliquoties apud Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ubi pro strigili sumitur. Vide Foës. p. 442. Hildan. in Cistâ militari alibique. Vide Cnester.

*SCALPTUS, *Scalptura*, κνησμὸς vide *Cnesmos*, vocatur & ξυσμὸς, apud Hipp. 3. aph. 21. Adde Dieter. n. 595.

SCAMMA, σκάμμα, vocatur terminus, aut *limes deambulationis*, in arenâ, aut spacii, quod transiliunt, qui se saltu exercent, apud Cœl. Aurel. l. 2. Tard. pass. c. 1. allegante Foes. Oec. p. 568.

SCAMMONION, σκαμμώνιον, vocatur succus purgans fortior, è plantâ scammoneâ, σκαμμωνίᾳ collectus; qui, cum malo cotoneo præparatus & correctus, vocatur δακρύδιον, quasi *Lachrymula*, vulgò in offic. *Diagrydium*. De hoc purgante vide plura apud Rolfink. de purgant. sect. 13. art. 4. per tot. C. Hofm. Offic. l. 1. c. 34. Freitag. Aur. Med. l. 2. c. 13. Schröd. l. 4. cl. 4. n. 468. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Solenander hujus usum valdè suspectum habuit, inter *capita diaboli* vernaculè dicta referens, sect. V. consf. 22. p. 504. 505.

*SCAMNUM, βάθρον. Vide *Bathron*.

SCANDELLA, γυμνόκριθον. Vide *Gymnocrithon*.

SCANTON, est *fœtor Urinæ*, Johns. Lex. l. 1.

SCAPHA, σκάφη, propriè *labrum balneatorium* vel *solium*, vel *naviculam* significat; & usurpavit Hipp. l. de steril. XXII. 3. l. 3. de morb. XV. 18. Sæpius Aurelianus, Trallianus, allegante Foës. p. 569. Per translationem verò *Scapha* Anatomicis quoq; dicitur ambitus auris interior, *Helici* oppositus. Barthol. l. 3. An. c. 9. σκάφη vinculi quoque nomen est, quod adhibetur, ubi summum caput, & quod inter ipsum, & frontem est, vincire convenit. Dicitur alio nomine *Tholus Diocleus*. Gal. de fasciis.

SCAPHION, σκαφίον, æquivocum est vocab. Vel enim *parvam scapham* significat; & idem est, quod σκαφίδιον. Foes. p. 570. vel *Ligonem*, quo terra foditur. Hipp. 2. de fract. t. 3. Vel *Cranium* notat, Gorr. ex Aristophane, Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 8. §. 30. Sel. Med. Ex. X. §. 185.

SCAPHIS, σκαφὶς, dicitur *mulctra pastoralis*, alveus, *scaphula*, quo vase pastores utuntur, in lacte reponendo. Significat & μάκτραι, sive vas, in quo farina subigitur. Hippocr. accipitur pro *mensurâ*, quæ aliàs *Concha* dicitur, l. 1. de morb. mul. CXXIII. 13. CXXVI. 4. Adde Foës. d.l. Vide *Concha*.

*SCAPHOIDES, σκαφοειδὴς, epitheton Ossis, Tali caput anterius & oblongum excipiens. Os *Naviculare* vel *Naviforme*, ità dictum, à Scaphæ similitudine. Gal. de ossib. c. 24. & l. 3. de U.P. c. 7. Barthol. libell. 4. Anat. c. 21.

*SCAPULA, ὠμοπλάτη. Vide *Omoplatæ*.

SCAPUS, ςύλ☉, καυλὸς, idem, quod *Caulis*, medium inter caput & radicem. Lind. Ex. X. §. 185.

SCARABÆUS, κάνθαρ☉, vide *Cantharus*.

SCARABELAPHUS, σκαραβέλαφ☉: Vide *Cantharus*.

SCARDAMYSSO, σκαρδαμύσσω, significat *Nicto*, oculis *conniveo*. Scribitur & καρδαμύσσω, teste Erotiano, Onom. p. 56. Legitur σκαρδαμύσσειν apud Hipp. l. de int. aff. XLVI. 16. LI. 14. l. de dieb. judic. III. 16. Coac. t. 77. l. 6. Epid. s. 5. t. 2. Jung. Foës. pag. 569. *Nictantibus* opponuntur ἀσκαρδαμύκται. Vide *Ascardamyctes*.

SCARDULA, vocatur piscis, qui & *Brama* dicitur, Cyprino similis, longè verò ignobilior, stagnantibus aquis gaudens, fœdo mucore & luto victitans. Jul. Alex. l. 15. Sal. cap. 6. Adde Aldrov. l. 5. de pisc. c. 42. qui *Cyprinum latum* appellat.

*SCARIFICATIO, ἐγχάραξις. Vide *Encharaxis*.

SCARUS, σκάρ☉, piscis vocatur saxatilis, squamosus; cujus historia, cum usu, videatur apud Aldrov. l. 1. de pisc. c. 2. J. Alex. l. 14. Sal. c. 3.

SCATEA, dicitur *secunda tartareæ urinæ species*, à fœtore nomine sumto; estque indicativa omnium ex Tartaro putrefactionum, ejusq; signum. Johns. Lex. l. 1. Vide Parac. l. 6. Paragr. cap. 2. § 1. Et in fragm. ad h. l. docet, talem urinam esse lepræ signum.

SCELETOS, σκελετὸς, quasi cadaver aridum & exiccatum, estque ossium corporis humani, aut brutorum etiam invicem cohærentium, universa compactio. Gal. l. de ossib. c. 25. in fine & l. 1. Anat. adm. c. 2. Dicitur & σκελετὸν communiter. Barthol. libell. 4. An. c. 1.

*SCELETYRBE, σκελετύρβη, rectius σκελοτύρβη, quasi *crurum turbam* ac resolutionem dicas, quâ erectus homo ambulare nequit, sed latus quandoque sinistrum in dextrum, nonnunquam dextrum in sinistrum circumfert, interdum quoque pedem non attollit, sed attrahit, velut ii, qui magnos clivos adscendunt, Gal. in def. Epitheton Scorbuti. Vide *Scorbutus*. Latinè *Crurum enervatio*. Lang. l. 1. ep. 42.

SCELIPHROS, σκελιφρὸς, id est, *aridus*, siccus, idem, quod ξηρὸς. Occurrit apud Hipp. l. de int. aff. XLVI. 11. l. de A. L. & Aq. V. 3. l. 1. de art. t. 28. Jung. Foës. p. 571.

*SCE-

*SCELOS, σκέλος *Crus*. Vide suprà *Crus*.

SCEMPSIS, σκῆμψις, idem, quod ἀπόσκημψις, *decubitus*. Gal. in Ex. Dict. Hipp. In textu legitur σκῆψις. Vide *Scepsis*.

SCENOS, σκῆνος, apud Hippocr. totum corpus significat. lib. de Resect. 1. 15. l. de Corde. V. 13. Foës. d.l.

SCEPARNOS, σκέπαρνος aut σκέπαρνον, vide *Ascia*.

SCEPASTRA, σκεπάστρα, sic dicitur fasciæ genus, ad operiendum & deligandum caput, Lat. *Operculum*. Gal. de fasciis. Gorr.

SCEPE, *Scepasma*, σκέπη, σκέπασμα *tegumentum*, *velamentum* corporis significat, inter caussas sanitatis procatarcticas pertinens, pro aëris nos ambientis attemperatione. Legitur apud Hipp. l. 6. Epid. s. VIII. Gal. l. 2. de S. F. c. 24. Quamvis etiam pro *tugurio* & *tecto* usurpasse videatur, 4. de V. R. I. A. t. 44. Vide Rhod. ad Scribon. in not. n. 60. p. 105.

*SCEPTICUS, σκεπτικὸς, dicitur in genere is, qui nihil sciri posse statuit, & in singulis rebus hæret, atq; hæsitat. Quæ philosophandi ratio etiam à Cartesio hodieque introducta videtur, & olim *Sceptica Schola Medicorum*, à Gal. notata l. an sang. in art. natur. cont. c. 5. fin. & l. de subfig. Emp. c. 1.

SCEROS, σκηρὸς i.e. *laxum*, *spongiosum*, quamvis Hesychius per σκληρὸν exposuerit. Erotian. Onom. p. 103. b.

SCETHROS, σκεθρὸς, idem, quod ἀκριβὴς, *accuratus*. Hinc σκεθροτέρη ἴησις, *accuratior curatio*, apud Hipp. 3. de art. t. 60. Gal. c. 1. de fract. t. 44. Vid. Foës. p. 570.

*SCEVASTOS σκευαστὸς i.e. *factitius*. Dicitur de *vino*, apud Diosc. l. 5. c. 45. Adde Linden. Ex. X. §. 198.

SCHASIS χάσις, æquivocum valdè est nomen, & variæ significationis, ob verbum, à quo derivatur, χάω vel χάζω, quod diversa etiam significat, videlicet, *sacrifico*, *laxo*, *transfero*, vel transpono, inhibeo. Apud Hippocr. 2. de art. t. 14. exponit Gal. verb. χᾶται per subitò è priori statu in alium movetur. Interpretes verò Latini reddiderunt per *Decutitur*, & χάσιν per *decussionem*. Apud Gal. in LL. Meth. med. χᾶσαι est *scarificare*, ut & apud Aristot. l. 8. H. A. allegante Henr. Steph. in Thes. Hinc & χάσις apud Theophr. l. 4. c. 3. Hist. plant. *scarificationem* notat. Junge Foës. p. 607. seq.

SCHASTERIA, χαστηρία, instrumentum notat, funem, vel aliud quid, quo corpus aliquod vel intentum relaxatur, vel erectum demittitur. Gal. com. ad d. Hipp. loc. C. Hofm. in ἀνεκδότοις Notis ad Gal. negat, rectè exponi vocab. χαστηρία per funem, qui cursoribus prætenditur, sed potius notare *trochleam*, sive quodcunque *aliud organum*, quod prætentum funem sustinet, &, quo moto, concidit funis. χαστήριον quoque scalpellum, vel *cultellum scarificatorium* significare, è Lexicis aliis constat.

SCHEDIA, σχεδία, idem, quod βάθρον, *scamnum*. *Hipp.* vocatur & ξύλον. Oribas. de machin. c. 29. Gorr.

SCHEHENDENIGI i.e. *Canabis*, vel semen ejus, Rul. Johns.

SCHEMA, σχῆμα, vide *Figura*. Adde Hipp. l. de vet. Med. XXXIX. 7.

* SCHESIS, σχέσις, corporis *dispositionem nondum confirmatam* significat, quæ facilè inducitur aut removetur: ad differentiam ἕξεως, quæ stabilis dicitur habitudo. Deinde etiam significat *adventitiam* corporis *habitudinem*, Gal. c. 1. de artic. t. 26. & l. 3. de Cauſſ. puls. c. 10. Σχέσις quoq; interdum idem est, quod ἐπίσχεσις i. e. *retentio*, inhibitio. Hipp. l. 5. Epid. XXIX. Junge Foëſ. p. 608. Dieternum. 812.

SCHETÆA, σχεταῖα, dicuntur, quæ compescenda sunt & cohibenda: Hipp. l. 2. de mor. mul. XXIV. 5.

* SCHETICOS, σχετικός, *dispositivus*, epitheton febris, quin & aliorum morborum, qui non adeò altas radices egerunt, sed faciliorem admittunt solutionem, ad differentiam τῶν ἑκτικῶν, s. *habitualium*, qui difficilius discutiuntur. Gal. 8. M. M. c. 1. C. Reies C. El. q. 68. n. 12.

SCHIAS, *Schion*, *Sciaticus*, pro *Ischias*, *Ischion*, *Ischiaticus*, legitur apud Keuchen. ad Samonic. p. 238.

* SCHIDACEDON, σχιδακηδὸν, species est *fracturæ*, *per longitudinem ossis*, non per *transversim*, factæ, quæ καυληδὸν vocatur, Gal. l. 6. M. M. c. 5.

SCHINDALMOS, σχινδαλμός, *fissuram* significat, Hipp. l. 2. de morb. mul. XXV. 17. Dioſc. l. 1. cap. 17. citante Foëſ. p. 609. σχινδάλησις etiam *fissionem assulosam* significat.

SCHISTOS, σχιστὸς, dicitur *lapis hæmatitæ affinis*, pallidior tamen colore, & virtute infirmior, suapte naturâ fissilis & friabilis, de quo legatur Gal. l. 9. de S. Fac. Dioſc. l. 5. c. 145. Chiocc. Muſ. Calc. ſ. 3. p. 273. Rul. & Johnſ. in Lex. Fr. Hofm. in Clav. ad Schröder. l. 3. c. 8. p. 179. *Alumen* quoq; *Schiston* vocari, testatur Lang. l. 2. ep. 32. *Lac* σχιστὸν vocatur, in quo lapides igniti fuerunt extincti: Gal. l. 10. de S. Fac. §. Stercus caninum: vel quando lacti ferventi acetum instillatur, l. 3. de Al. Fac. c. 16.

SCHOENOBATES, σχοινοβάτης. Vide *Funambulo*.

SCHOENOTONOS, σχοινότονος, epitheton sellæ, & junceo vel sparteo fune nexæ, & contextæ. Hipp. l. de Steril. XVI. 5.

SCHOLE, σχολὴ: vide *Ocium*. Quid Latinè *Schola* verò significet, notum est, videlicet locum, in quo Disciplinæ & Artes docentur. Ità *Scholæ* veteres medicæ Romæ fuisse dicuntur ad Esquilias. Rhod. ad Scribon. p. 15. *Scholæ Herophileæ* meminit, ex Strabone, idem p. 14. Accipitur etiam pro ipsâ doctrinâ. Ità Paracelſ. triplicem *Scholam* finxit, *Elementalem*, *Sideream*, & *Æternam*. Philoſ. ſagac. t. 1. Et Helm. aliquoties invehitur in *Scholam* Galenicorum, sive *Humoristarum* i. e. in doctrinâ & hypotheses illorũ.

SCIAMACHIA, vel *Sciomachia*, σκιαμαχία, dicitur exercitatio manuum, vel brachiorum levior, quum vel celeriter manûs aliquo pacto ventilamus, aut micamus, aut cum altero leviter conferimus colluctationē languidiore, citrà vehementiam, aut roboris provocationem. J. Alex. l. 6. Sal. c. 8. ex Gal. l. 2. de San. tu. c. 11. q. d.

Umbra-

Umbratilis pugna, & meditatio potius pugnæ. Alexandr. not. ad h.l.

SCIATICA, pro *Ischias*: de quo affectu suo loco.

SCIAUGEO, σκιαυγέω, Hipp. significat *cæcutio*, eorum more, qui ex umbra aut tenebris prodeuntes ad lucis aspectum caligant, l. de int. affect. LI. 12. & l. de dieb. judic. III. 13.

SCIDEN, i.e. *Cerussa*. Rul. in Lex.

SCIDNAMÆ, σκίδναμαι, apud Hippocr. significat *dissipor*, dispergor. Hipp. dictis locis. Adde Foës. p. 572.

SCIENTIA, ἐπιστήμη, in foro Medico non obtinet strictam significationem; sed sufficit, accipere pro *certâ alicujus rei cognitione*. Ad quam acquirendam etiam in arte Medicâ opus est, ut prius mens ab opinionibus purgetur, antequam vera scientia inducatur, Gal. c. 1. de fract. t. 6. In praxi quoq; opus *scientiâ* est, non perturbari, nec transire ab iis, quæ rectè visa sunt; etiamsi nondum appareat manifesta utilitas ex his, quæ facta sunt, c. 2. aph. 52.

SCIMPODION, σκιμπόδιον, significat *lectulum discubitorium*, in quo cervicem reclinare possumus, v.g. tempore somni meridiani, si opus fuerit. C. Hofm. Com. in Gal. de U.P. n. 1150.

SCINCUS, σκίγκος, vocatur animal, è genere lacertorum, quadrupes, cujus pleniorem descriptionem, cum usu in medicinâ, vide sis apud Aldrov. l. 1. de quadr. digit. ovipar. c. 12. Schröd. l. 5. cl. 4. n. 115. Lang. l. 1. ep. 66. Nonnullis etiam vocatur *Crocodilus terrestris*: sed minus accuratè ob parvitatem.

*SCINDAPSUS, σκινδαψὸς, nomen fictum à Gal. quemadmodum & *Blityri*, l. 1. de diff. puls. c. 4. ad improbandam nimiam, in nominibus eligendis, curiositatem. Vide C. Hofm. Comm. de U.P. n. 228. & 533.

SCINTILLA, σπινθὴρ, particula ignea dicitur, estq; caussa horroris, si cutim nudam attigerit, Gal. l. 2. de sympt. causs. c. 5. *Scintillæ*, quæ interdum ex oculis erumpere videntur, non sunt veræ igneæ particulæ, uti quidem Paracels. credidit, Paramir. tract. 3. c. 9. sed saltem est ab aëris illuminatione, vel spirituũ animalium luciditate emanante. Vid. Plemp. Ophthalmograph. l. 4. probl. 21. & Willis A. Br. P. I. c. 15. Dicitur hæc *scintillarum* eruptio σπινθηρισμὸς, *scintillatio*, *coruscatio*. *Scintilla* quoq; Paracelso significat articulorum quandam resolutionem, & impotentiam movendi, ceu symptoma luis Gallicæ, quæ *scintilla Veneris* propterea vocatur, l. 7. de orig. causs. & cur. morb. Gallic. c. 10. l. 8. c. 2.

SCIODES, σκιώδης, *umbrosus*, caliginosus, à σκιὰ, *umbra*, tribuitur autumno ab Hipp. l. 3. Epid. s. III. t. 3.

SCIRONA, est *ros autumni*. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

*SCIRRHUS, σκίῤῥος, propriè est tumor durus, renitens, indolens. Gal. 4. de R. V. I. A. t. 21. & alibi; quamvis distinguant inter scirrhum legitimum, sive exquisitum, & non exquisitum, quem vocant ὄγκον σκιῤῥώδη, Gal. l. 14. M.M. c. 6. Verùm non semper illa distinctio observatur. Intereà *Scirrhus exquisitus* ità pleniùs describi poterit, quòd sit tumor durus, renitens,

indolens, in glandulis obortus, proveniens à ſucci lymphatici atrabiliaris acido-auſteri & congelativi ſubſiſtentiâ & collectione. Ex hâc definitione facilè confici poteſt quoq; deſcriptio *Scirrhi non exquiſiti*, additâ particulâ, ferè indolens, & cauſſæ morbificæ limitatione, prout ſuccus ille glandularum vel de phlegmate, vel de aliis portionibus vitioſis ſalinis, acribus, minusque congelativis, participat. Rariores obſervationes *Scirrhi veri* totius abdominis, & dimidii Pulmonis, invenies in Eph. N.Cur. A.II. o.60. & A.III. o.262.

SCIRRHOMA, σκίῤῥωμα, refertur inter morbos externos, ſuram pedis infeſtantes, d.l.c.16. fin. quamvis non deſcribat, qualis propriè affectus ſit.

*SCIRRHOSIS, σκίῤῥωσις, dicitur Gal. *liveſcens & creſcens caro* ex vehementiâ diuturnæ inflammationis orta. l. Introduct. c.15.

SCISSILE, σχιςὸν: Vide *Schiſtos*.

SCISSIO, communiter idem, quod *ſectio*, τομὴ: de quo p. inferius. Dicitur tamen & σχίσις, *ſciſſio*, quæ competit lacti, quando ferendo huic vel acetum, vel oxymel inſtillatur, ut fiat coagulatio. Gal. l.3. de Al. fac. c.16.

SCISSURA, Paracelſo idem, quod *Fiſſura*, σχίσις. Vide *Fiſſura*. in Fragm. Medic. & alibi.

SCIURUS, σκίουρος, item ἵππουρος, vocatur animalculum quadrupes digitatum, viviparum, caudâ prædìtum totum corpus obtegente, arborum amantiſſimũ: cujus deſcriptionem, cum uſu in cibis & medicinâ, vide apud Aldrov. l.2. de quadr. dig. viv. c.24. Junge Fr. Hofmann. in clav. ad Schröder. l.5. p.682. ſeq.

*SCLERYNTICOS, σκληρυντικὸς. Vide *Indurans*.

SCLERYSMOS, σκληρυσμὸς, σκλήρυσμα. Vide *Induratus*.

*SCLEROMA, σκλήρωμα, idem, quod σκληρυσμὸς, ſtrictè tamen dicitur de *duritie*, quæ in parte aliquâ vulvæ oritur, & coincidit cum σκιῤῥώσει. Gal. in defin.

SCLEROCOETIA, σκληροκοιτία, vocatur *decubitus in duro cubili* & ſtrato. Hipp. l.3. de diæt. IV. 1. & verbum σκληροκοιτέειν, l. de ſal. diæt. t.13.

*SCLEROPHTHALMIA, σκληροφθαλμία, dicitur *Lippitudo dura*, in quâ oculus durior, ad motum pigrior, dolens, rubicundus redditur, palpebræque ſimiliter duriores ſiccioresq; redditæ, poſt ſomnum, aperiri facilè non poſſunt, vel inverti, propter duritiem. Differt à ξηροφθαλμία, ſola magnitudine doloris, duritiei & ſiccitatis; quòd hæc ſit illâ ſatis imbecillior. Gorr. Caſtell. Cauſſa ſine dubio in portionum lymphaticarum, ſanguini admiſtarum, aciditate congelativâ ponenda erit.

*SCLEROS, σκληρὸς. Vide *Durus*. Significat & *aridum*. Lind. Ex. XVI. §.143.

SCLOPETUM, quid ſit, ex Lexicis aliis conſtare poteſt. Eſt ſingularis cauſſa vulnerum, in quibus curandis, præter alias indicationes communes, aliis quoque vulneribus, reſpiciendum quoque ad empyrevma, à pulvere pyrio, & ignito globulo, inductum, auferendum. Vide Senn. l.5. Med. Pract. P.IV. cap.20. & Fabr.

Hildan. tract. de *Sclopetariâ* curatione.

SCNIPS, σκνὶψ item, κνὶψ, dicitur *vermiculus*, qui, ineunte vere, nascitur, cum germinare vites, earumq; pars turgere incipit; unde germen, quod oculum vocant, exit. Gal. l. 9. de simp. Fac. §. Terra Samia. Alii ad *formicas* hoc nomen applicant nostrates minimas. Aldrov. l. 5. de Insect. cap. 1. p. 516. Ed. Bon.

SCOBS, πρίσμα, ξύσμα idem, quod *Ramentum*, vel *Rasura*: de quo superius in RA. Ità *Scobs eborea* legitur apud Scrib. n. 16. Apud Cels. legitur scobis. *Scobs* strictè quoq; notat *cinerem clavellatum* h. e. *alkali*; item *scoriam cujusq; metalli*. Rul. & Johns. in Lex. in quâ significatione etiam accipitur à Fr. Basilio Testam. Ult. l. 1. c. 20.

SCODINEMA, σκοδίνημα, vel σκορδίνημα idem, quod καρηβαρία, Erotian. Onom. p. 99. e. Verùm Gorr. & alii tribuunt hoc vocab. Græcum σκορδίνημα *Pandiculationi*, sive distentioni membrorum, cum oscitatione. Vide *Pandiculatio*.

SCOLECIA, σκώληξ, Epitheton *æruginis*, cujus duo sunt genera: *Fossilis*, & *factitia*. Diosc. l. 5. c. 92. Libav. Synt. A. Ch. l. 5. c. 23.

SCOLECIZON, σκωληκίζων, *vermiculans*, epitheton *Pulsus inæqualis*, in quo tota arteria non simul & semel videtur distendi, sed successivè, adinstar vermium reptantium. Ferè coincidit cum *formicante* & undoso. Est autem signum debilioris flammæ vitalis. Gal. de puls. ad Tyr. c. 8. & l. 1. de diff. pul. c. 26. 27.

SCOLECOIDES, σκωληκοειδὴς, i.e. *vermiformis*, scil. ἐπίφυσις, dicitur de quodam *processu cerebri*. Estq; corpus, ex particulis quamplurimis, per membranas tenues connexis, variè denseq; compositum, quod à medio cerebri ventriculo ad postremum fertur. Gal. l. 9. Anat. adm. c. 5. & l. 8. de U. P. c. 14. Bartholinus ad cerebellum refert l. 3. Anat. c. 5.

SCOLEX, σκώληξ, *vermis*, idem, quod *Lumbricus*. Vide suprà, LU. itē *Helminthes*.

SCOLIOTES, σκολιότης, *Obliquitas*. Dicitur de Hypochondriis, apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 87. ubi Gal. in comm. exponit per ἀνωμαλίαν, i.e. inæqualitatem, σκολίωσις quoq; significat *obstipationem*, & dicitur in specie, de spinæ dorsi in latus perversione. Gal. c. 3. de artic. t. 2. quemadmodum & verbum σκολιαίνεσθαι in hâc significatione usurpavit Hipp. 3. de artic. t. 48. Junge Foes. p. 574.

SCOLOPAX, σκολόπαξ: Vide *Gallinago*.

SCOLOPENDRA, σκολόπενδρα, nomen est animalis venenati, cujus tamen varia dantur genera. Alia enim *terrestris*; aliæ *marinæ*: de quibus omnibus, cum earum usu, vide apud Aldr. l. 5. de Insect. c. 15. & l. 7. c. 6. l. 1. Hist. Serp. & Dr. c. 21. Dioscor. saltem *marinæ* meminit l. 2. c. 16. Quam Gal. intellexerit l. 3. de U. P. c. 2. vide Rhod. ad Scrib. n. 150. *Scolopendris terrestribus* lucem esse innatam, legitur in Eph. N. Cur. A. I. Obs. 138.

SCOLOPOMACHÆRION, σκολοπομαχαίριον, dicitur *cultellus acutus*, ad paxilli formam accedens, ad usum quâ Anatomicum, quâ Chirurgicum. De illo legitur

trivialibus notum eſt, de quâ Lind. Ex. II. §. 8. *Sapientia Medica* in quo conſiſtat, docuit eleganter Idem Ex. III §. 19. ſeq. videlicet in devota invocatione Dei, rectâ notitiâ morbi, inventione remediorum & horum commodâ adminiſtratione. Jung. & Ex. II. §. 4. ſeqq. An ad Medicos quoque pertinet illud Scaligeri: Vera *ſapientia* eſt, nolle nimium ſapere? Ex. 307. Paracelſ. ſummum ac primum librum totius Medicinæ vocavit *Sapientiam*, ut aliquis ſciat certò; non verò opinetur, Labyrinth. Medic. c. 1. princ. Græcum σοφία ipſam quoque *Artem* ſignificare, ſcripſit Erotian. Onomaſt. p. 102. a. *Sapiens*, σοφὸς, rectè dicitur, cui memoria non ſolùm eſt viva bibliotheca, ingenium perſpicaciſsimum, judicium ſolidum atque incorruptum; ſed etiam qui labore & exercitatione has Naturæ dotes extulit, & ad maturitatem plenam perduxit, Lind. Ex. V. §. 12. Vide *Philoſophia*. Quæ Paracelſiſtæ de *Sophiâ Adeptâ* jactitant, tanquam figmenta miſſa facimus. A Chirurgis plantæ quoq; vulnerariæ vocantur *Sophiæ*, non ſolùm *Conſolida aurea*, ſive à floribus, ſive à virtute ità dicta, Illyricis & Liburnis familiariſsima, cujus folium ſi ore maſticetur, labia contrahit, & ſi ſuper caulem adhuc exiſtens laceratur, per ſeipſam conſolidatur, nobiliſsimâ dulcedine pollet, ac balſamo, Dorn. Rul. & Johnſ. ſed etiam alia *Thalictri ſpecies*; uti patet ex adverſariis Lobelii, & Pinace Bauhini.

SAPO, σάπων, σμῆγμα, quid ſit, etiam tonſoribus & pueris notum eſt. Gallorum inventum eſſe, ſcripſit Gorræus ex Plinio; verùm meminit & Gal. *ſaponis*, & refert inter abſtergentia potentiſsima, l. 8. M. M. c. 4. circâ fin. & alibi. Simpliciſsima compoſitio eſt ex ſæbo, cinere, & ſale. Qui apud Venetos paratur, primas hodieque tenet. Sed proſtant & aliæ compoſitiones odoratorum *ſaponum*; de quibus Schröder. l. 2. c. 80. ex antiquioribus Aët. l. 6. cap. 54. Ægin. l. 7. cap. 13. citante Gorræo. *Sapo ſapientiæ* dicitur ſal *commune præparatum*, Dorn. Rul. & Johnſ. *Smegma* idem etiam eſt, quod *Sapo*.

* SAPOR, χυμὸς, dicitur qualitas illa, quæ guſtu percipitur; cujus plurimas eſſe differentias, docuit Gal. l. 1. de S. Fac. c. 36. Enumeravit quoque illas Schröder. l. 1. cap. 34. Weker. Ant. Gen. l. 4. cap. 4. Quod verò in his, & aliis *ſaporum* differentiis, & ortus morborum, & curationes unicè conſiſtant, uti ſcripſit Johnſon. Lex. Ch. l. 2. authoritate nixus Hippocratis, l. de vet. med. XXIV. illud cum grano ſalis intelligendum arbitror, cùm hæ *ſaporum* differentiæ ſaltem ſigna ſint diverſarum virtutum & facultatum medicamentoſarum, & morboſarum; non verò ipſæ cauſſæ efficientes; niſi velis per *ſaporem* ipſum Chymum, h. e. materiam *ſapidam*, intelligere cum Gal. d. l. Vide *Chymus*.

SAPPHIRUS, σάπφειρος, *Saphirus*, gemma eſt pretioſa, cœrulei coloris, pellucida, & diaphana; cujus

hiſtoria,

historia, vires, & usus, legantur apud Gal. l. 9. de S. Fac. h. tit. Diosc. l. 5. c. 157. Lang. l. 2. ep. 49. Schröd. l. 3. c. 3, n. 6. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Chiocc. Mus. Calc. s. III. p. 223. seqq. Rul. Johns. *Sapphirum* ex cœlo Lunæ & hujus terrâ terræ Jovis permixtâ factum esse, legitur in Th. Chym. Vol. I. p. 487. pauló aliter, & clarius, Vol. IV. p. 189. seq.

SAPRIAS, σαπρίας, nomen *vini generosi* fragrantissimi, ipso nectare nobilioris, quod & *Anthosmias* aliàs vocatur. Lind. Ex. X. §. 129.

SAPROS, σαπρὸς, *putridum*, & potissimùm vetustate corruptum, significat. Frequenter occurrit apud Hipp. uti legere est apud Foës. pag. 558.

SAPYRUS, pro *Sapphirus*, legitur apud Keuch. ad Samon. p. 112.

SARAPUS, σαράπυς, dicitur, qui magnos, & proptereà disparatos habet pedes. Foës. p. 558. C. Hofm. C. ad Gal. de U. P. n. 147.

SARAFFI, id est, *gypsa*. Rul. & Johns.

SARATELLULA, legitur apud Paracels. in Fragm. Chirurg. de apostemat. p. m. 657. de quo termino tamen constat, quid molere debeat.

SARCAZO, σαρκάζω, significat *supremis labris aliquid avello*. Diciturq; de animalibus utrinque dentatis, apud Hipp. l. de art. t. 28. Adde Foës. d. l. Per translationem verò significat etiam morsis labiis *subsannare*, Unde σαρκασμὸς amarulentæ irrisionis genus dicitur. ibid.

SARCA, *Sayrsa*, *Sarra*, id est. *Ferrum*. Rul. & Johns.

SARCION, σαρκίον, Lat. *Caruncula* dicitur. Hipp. 4. aph. 76. Diet. n. 766.

*SARCION, quoque dicitur *lapis coloris ruffi*. Johns. Lex. l. 2.

SARCITES, σαρκίτης, idem, quod *Anasarca*, vel *Levcophlegmatia*, Hydropis species. Gorr.

*SARCOCELE, σαρκοκήλη, i. e. *hernia carnosa*, testiculis induratis contingens; & ad scirrhos pertinet, Gal. l. 14. meth. med. c. 7.

SARCOCOLLA, σαρκοκόλλα, est lachryma arboris, in Perside nascentis, thuris pollini similis, colore subruffo, amara gustanti. De cujus naturâ & viribus legantur Gal. l. 8. de S. Fac. h. tit. Diosc. l. 3. c. 99. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 403. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 5. s. 4. c. 11.

SARCOEPIPLOCELE, i. e. *hernia carnosa omentalis*, quando omentum in carneam substantiam accrescit, & induratur; sive circa umbilicum, sive in scroto fiat. Legitur apud Gal. Introduct. c. 18.

*SARCOMA, σάρκωμα, est carnis in naribus, aut aliis etiam partibus, p. n. accretio, Gal. in def. Differt à *Polypo* magnitudine & formâ. Est quidem *Polypus Sarcoma*, sed non contrà. Polypus enim piscis polypi similitudinem quodammodo habeat oportet: quod in *Sarcomate* non requiritur. Cast. Johns. l. 2. Lex.

*SARCOMPHALON, σαρκόμφαλον, est incrementum carnis in umbilico mitis, vel malignæ. Gal. in def. Gorr. & Castell. Caussa solutio continui, & succi nutritii largior proptereà

affluxus; quemadmodum in aliis excrescentiis contingit.

SARCOPHAGOS, σαρκοφάγος, in genere *carnivorum* significat. Lind. Ex. XI. §. 67. Specialiter verò epitheton tribuitur *lapidi*, qui ἄσιος, *Asius* aliàs appellatur: de quo suo loco in *Asius*.

SARCOPHYIA, σαρκοφυΐα, *excrescentia carnea* dicitur Hippocr. 3. de fract. t. 45.

SARCOPYODES, σαρκοπυώδης, epitheton sputi, quod est adinstar carnium purulentarum; & insigne pulmonis ulcus indicat: uti in tabidâ muliere, apud Hipp. l. 4. Epid. III. 26. Vide Foës. p. 559.

SARCOSIS, σάρκωσις, in genere carnis generationem significat. Sæpiùs tamen præternaturaliter, & idem est, quod *sarcoma*, Excrescentia carnea. In specie *Sarcosis* in utero est carnis ibidem prognatæ & collectæ expullulatio; quam, si magna sit, recidere convenit vellicatam scalpris; sin parva, protinus tollere, Gal. in def. Videtur proinde nihil aliud esse, quàm molam. Castell.

*SARCOTICON, σαρκωτικὸν, dicitur *medicamentum carnis generationem promovens*; vel quod carne ulcus implet, Gal. l. 3. M.M. c. 2. l. 2. de C.M. P.G. c. 4. Nam quamvis carnis generatio naturæ opus esse videatur; juvatur tamen illa medicamentis, quæ modicè detergent, calefaciunt, & purgant, atque minimum siccant, nulloque modo adstringunt. Castell. & Gorr. Catalogum vide passim apud Authores, materiam Medicam proponentes.

SARDA, *Sardina*, σάρδα, σαρδῆνη, homonymon est. Vel enim piscis marini & lacustris nomen; cujus historiam, cum usu, vide apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 37. J. Alexandr. l. 15. Salubr. c. 5. Vel est nomen lapidis, aut gemmæ, quæ & *lapis Sardius* vocatur, à *Sardibus*, ubi primùm reperta: aliàs *Carneolus* quoque dicta, loturæ carnium similis colore, & semiperspicua: cujus descriptionem & vires vide apud Schröd. l. 3. c. 3. n. 7. Fr. Hosm. in clav. ad h. l. Chiocc. in Mus. Calc. s. 3. p. 238. seqq. Ruland. etiam multas hujus species recenset in Lex.

SARDONIUS, *Sardous*, σαρδόνιος, σαρδῷος, est epitheton *risûs p. n.* & convulsivi, ab *Herbâ Sardoniâ* ità dicti; quæ suâ malignitate hanc convulsionis speciem producere creditur, & aliàs *Apium risus* vocatur; de quo risu disserit Barthol. l. 2. An. c. 3. p. 340. Junge Keuchen. ad Samon. p. 178. Vide *Gelos*. Attribuitur etiam interdum lapidi anteà explicato, & vocatur *Sardonius*, vel *Sardous lapis*.

SARDONYX, σαρδόνυξ, gemma est, vel lapis pretiosus, ruber, pellucidus, habens speciem unguis humani, impositus manibus in superioribus partibus apparet onyx; in alterâ parte sarda. Rul. & Johns. Chiocc. d. l. p. 241.

SARFAR, id est, *ferrum*. Rul. & Johns. in Lex.

SARGOS, σάργος, vocatur piſcis marinus littoralis, ad cibum maximè commodus; cujus deſcriptio, cum uſu, legatur in Aldrov. l. 2. de piſc. c. 16. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 10.

SARMENTUM, φρύγανον: Vide *Phryganon*. Plin. l. 23. H. N. c. 1. partes illas, in quibus acini fuere, *ſarmenta* vocavit, notante Rolfink O. & M. M. Sp. l. 10. c. 7.

SARNICUM, *Sacen* eſt *Draconis*. Johnſ. Lex. l. 1.

SARTAGO, τήγανον, dicitur vas coquinarium, etiam chirurgis neceſſarium, ad coquenda Unguenta & Emplaſtra. Hildan. in ciſt. milit.

SARX, σάρξ: Vide *Caro*.

SATHE, σάθη, ſignificat *penem*, ſ. membrum virile, teſte Rolfink O. & M. M. Sp. P. 1. c. 43.

SATHROS, σαθρὸς, *marcidus*, *lacerus*, putris. Lgitur apud Hipp. l. 1. de diæt. XIII. 18. 22.

SATIETAS, *Saturitas*, πλῆθος, πλησμονὴ, ſumitur plerunque in exceſſu p. n. Vide *Plesmone*.

SATTO, vel *ſaſſo*, σάττω, σάσσω, ſignificat *infarcio*, *fartim impleo*. Hipp. l. 2. de morb. XIV. 22. l. 4. VII. 9. 10. IIX. 15. IX. 10. X. 12. &c. Adde Foëſ. p. 560.

SATURATUS, *Saturitas*, idem, quod *Satietas*, πλησμονὴ. Uſurpatur verò etiam haud ineleganter de ſufficiente humectatione, cum aliquo exceſſu. Scribon. n. 227. Adde Rhod. in Lexic. Scrib. p. 438.

SATURNUS, κρόνος, propriè ſignificat Deaſtrum gentilium, porrò tranſlatum inter ſidera. Hinc Planetarum à terrâ remotiſſimus *Saturnus* habetur pro maligno, ſummè frigido. Quas res naturales influxu ſuo dirigere finxerint, lege apud Schröder. l. 1. c. 9. Talia figmenta etiam reperire licet in Paramiro, aliisq; ſcriptis Paracelſi. Chymici nomen hoc tribuerunt *plumbo*; vide ſuprâ *Molybdos*. Adde Rul. Johnſ. & alios Chymiæ ſcriptores.

SATYRIACE, σατυριακὴ, eſt nomen confectionis & antidoti, Venerem ſtimulantis, apud Æginet. l. 7. c. 11.

*SATYRIASIS, *Satyriſmos*, σατυρίασις, σατυριασμὸς, ambiguæ adhuc ſignificationis vocabulum, propter Hipp. 3. aph. 26. ubi inter puerorum nondum pubertates terminum attingentium morbos refertur: in quo communis illa acceptio, pro *Tentigine* membri virilis, ſive *Priapiſmo* (vide *Priapiſmus*) locum non videtur poſſe invenire. Hinc Interpretes de glandularum juxtà aures tumoribus exponunt, Gal. in Exeg. p. 560. Dieter. n. 767. quæ expoſitio nititur loco parallelo Hipp. l. 7. Epid. LI. 16.

SAVICH, Arab. eſt *farina ſubtilis*. Valeſc. de Tarant. Philon. Chirurg. c. 6. p. 810.

SAURA, σαῦρα. Vide *Lacerta*. Præter illas verò acceptiones ibidem adductas, occurrit adhuc alia, apud Hippocr. 4. de artic. t. 64. ubi σαῦραι dicuntur *Viminea* quædam *texturæ*, ex palmis intextæ, aut digitorum integumenta, ſive digitalia, à *lacertarum* ſimilitudine *Lacertæ* dictæ, Foeſ. p. 560.

SAVONEA, nomen confectionis Arteriacæ delicatæ, contrà tussim, apud Forest. l. 16. Obs. 4. Schol.

SAXATILIS, πετραῖος: Vide *Petra*.

SAXIFRAGUS, λιθοντρυπτικὸς: Vide *Lithontrypticos*. *Saxifraga* vel *Saxifragia*, omnia, quæ calculum, lapidem, vel arenam expellunt denotat. *Saxifragium*, quivis lapis, qui tartarum in homine frangit, & dissolvit, est. Rul. Johns.

SAXUM, πέτρα, idem, quod *Lapis*, *Petra*; de quibus vocabulis suo loco.

SBESIS, σβέσις: Vide *Extinctio*.

SBESTEN, id est, *Calx viva*. Rul. & Johns.

*SCABIES, ψώρα: vide *Psora*. Pertinet ad solutiones continui partium solidarum. Gal. l. 14. M.M. c. 17.

SCABRUS, Paracelso videtur dici affectus aurium, consistens vel in dolore, vel in asperitate aliquâ p.n. & meminit Paragraph. l. 12. §. 1. l. 13. §. 2.

SCACURCULA, est *spiritus ossis de Corde Cervi*. Dorn. Rul. & Johns.

SCAJOLÆ, sunt commentum vel impium, vel vanum Paracelsi, quo fingere conatus *quintuplices spiritus*, quorum singuli virtute propriæ suæ imaginationis, & quidem alter alteri noxam & detrimentum inferre, & quilibet suum corpus, in quo residet, peculiari modo lædere potest. Quam doctrinam confirmavit Paramiro suo de quinq; *Entibus*, item tractatu de *Nymphis*, *Pygmæis*, *Sylvestribus Gnomis* & *Lemuribus*. Et hoc ex fundamento fictitio fatetur oriri *Philosophiam Medicinæ sagacem*, *adeptam supernaturalem*, De Pestilitate tract. 2. c. 1. At in l. 5. de vitâ long. c. 5. quatuor saltem *Scajolas* statuit. Hinc & Dorn. in Diction. Paracels. & ex hoc Rul. & Johns. in Lexicis suis, quatuor saltem numerarunt *Scajolas*, describentes, quòd sint spirituales mentis & animi vires, proprietates, virtutes, atque potentiæ; quæ juxta numerum elementorum sunt quadruplices. Sunt rotæ quatuor ignei currûs, quo raptus est Elias in cœlum; quæ sumunt originem ex animo & mente hominis, à quo recedunt, & in quem iterum reflectuntur. Sunt quidem phantasia, imaginatio, speculatio, & agnata fides. Sunt etiam, & præcipuè quatuor illi principes articuli totius fidei nostræ Christianæ, ut Baptismus, Fides in Christo JESU, sumtio Sacramenti cœnæ Domini, & Charitas in proximum, quæ fidei fructûs maturos exhibet. Per quæ omnia vitam longam, quin etiam æternam consequimur. De his latiùs lege Paracelsum, in Eucharistia, & expositionis libro de Cœna Domini: & audies, quæ satisfaciant animo, pietatis & veritatis cupido. Hactenus Dornæus Rul. & Johns. Enimverò, cui bono hæc ἀλλότρια commenta Paracelsica? Caveant quin potiùs sibi philiatri, & alii Christiani, ab hisce ænigmaticis figmentis, animum magis turbantibus, quàm illustrantibus.

SCALA, κλίμαξ, quid sit, pueri è Dictionariis norunt. Pertinet inter Chirurgica instrumenta, ad repositionem

tionem articulorum, teste Gal. c. 4. de art. t. 43. Metaphoricè *scala* quoq; vocatur curriculum vitæ humanæ, per certas ætatum differentias, qualem *scalam* Dieterich. proposuit, humani initii & incrementi, in Jatreo, n. 599. Itâ in metallurgiâ, operationes transmutationis, per *scalam* fieri, legitur in Th. Chym. Vol. I, p. 496. seq. & Elementorum cognitio vocatur *Scala Jacobi* mysticè, quâ ad mundum cœlestem ascendere licet: Vol. VI. p. 88.

SCALENOS, σκαληνὸς significat *obliquum*, & propriè ad Mathesin pertinet. Legitur verò & apud Hippocr. de venâ quâdam, quæ ad renes tendit, l. de Resectione S. Anatome II. 5. & canales *obliquos* σκαληνοειδεῖς vocat ibid. 8.

*SCALPELLUM, ξυςὴρ, κνηςὴρ, *Scalprum*, ξύςρα dicuntur instrumenta Chirurgica, quibus ossa raduntur, vel alium etiam in usum adhibentur. Illud legitur apud Hipp. de cap. vuln. XIX. 8. Gal. l. 6. M. M. c. 6. & alibi. Hoc aliquoties apud Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ubi pro strigili sumitur. Vide Foës. p. 442. Hildan. in Cistâ militari alibique. Vide Cnester.

*SCALPTUS, *Scalptura*, κνησμὸς vide *Cnesmos*, vocatur & ξυσμὸς, apud Hipp. 3. aph. 21. Adde Dieter. n. 595.

SCAMMA, σκάμμα, vocatur terminus, aut *limes deambulationis*, in arenâ, aut spacii, quod transiliunt, qui se saltu exercent, apud Cœl. Aurel. l. 2. Tard. pass. c. 1. allegante Foes. Oec. p. 568.

SCAMMONION, σκαμμώνιον, vocatur succus purgans fortior, è plantâ scammoneâ, σκαμμωνίᾳ collectus; qui, cum malo cotoneo præparatus & correctus, vocatur δακρύδιον, quasi *Lacbrymula*, vulgò in offic. *Diagrydium*. De hoc purgante vide plura apud Rolfink. de purgant. sect. 13. art. 4. per tot. C. Hofm. Offic. l. 1. c. 34. Freitag. Aur. Med. l. 2. c. 13. Schröd. l. 4. cl. 4. n. 468. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Solenander hujus usum valdè suspectum habuit, inter *capita diaboli* vernaculè dicta referens, sect. V. cons. 22. p. 504. 505.

*SCAMNUM, βάθρον. Vide *Bathron*.

SCANDELLA, γυμνόκριθον. Vide *Gymnocrithon*.

SCANTON, est *fœtor Urinæ*, Johns. Lex. l. 1.

SCAPHA, σκάφη, propriè *labrum balneatorium* vel *solium*, vel *naviculam* significat; & usurpavit Hipp. l. de steril. XXII. 3. l. 3. de morb. XV. 18. Sæpius Aurelianus, Trallianus, allegante Foës. p. 569. Per translationem verò *Scapha* Anatomicis quoq; dicitur ambitus auris interior, *Helici* oppositus. Barthol. l. 3. An. c. 9. σκάφη vinculi quoque nomen est, quod adhibetur, ubi summum caput, & quod inter ipsum, & frontem est, vincire convenit. Dicitur alio nomine *Tholus Dioclesis*. Gal. de fasciis.

SCAPHION, σκαφίον, æquivocum est vocab. Vel enim *parvam scapham* significat; & idem est, quod σκαφίδιον. Foes. p. 570. vel *Ligonem*, quo terra foditur. Hipp. 2. de fract. t. 3. Vel *Cranium* notat, Gorr. ex Aristophane, Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 8. §. 30. Sel. Med. Ex. X. §. 185.

SCAPHIS, σκαφὶς, dicitur *mulctra pastoralis*, alveus, *scaphula*, quo vase pastores utuntur, in lacte reponendo. Significat & μάκτραν, sive vas, in quo farina subigitur. Hippocr. accipitur pro *mensurâ*, quae aliàs *Concha* dicitur, l. 1. de morb. mul. CXXIII. 13. CXXVI. 4. Adde Foës. d.l. Vide *Concha*.

*SCAPHOIDES, σκαφοειδὴς, epitheton Ossis, Tali caput anterius & oblongum excipiens. Os *Naviculare* vel *Naviforme*, ità dictum, à Scaphae similitudine. Gal. de ossib. c. 24. & l. 3. de U.P. c. 7. Barthol. libell. 4. Anat. c. 21.

*SCAPULA, ὠμοπλάτη. Vide *Omoplatæ*.

SCAPUS, στύλος, καυλὸς, idem, quod *Caulis*, medium inter caput & radicem. Lind. Ex. X. §. 185.

SCARABÆUS, κάνθαρος, vide *Cantharus*.

SCARABELAPHUS, σκαραβέλαφος: Vide *Cantharus*.

SCARDAMYSSO, σκαρδαμύσσω, significat *Nicto*, oculis *conniveo*. Scribitur & καρδαμύσσω, teste Erotiano, Onom. p. 56. Legitur σκαρδαμύσσειν apud Hipp. l. de int. aff. XLVI. 16. LI. 14. l. de dieb. judic. III. 16. Coac. t. 77. l. 6. Epid. s. 5. t. 2. Jung. Foës. pag. 569. *Nictantibus* opponuntur ἀσκαρδαμύκται. Vide *Ascardamyctes*.

SCARDULA, vocatur piscis, qui & *Brama* dicitur, Cyprino similis, longè verò ignobilior, stagnantibus aquis gaudens, fœdo mucore & luto victitans. Jul. Alex. l. 15. Sal. cap. 6. Adde Aldrov. l. 5. de pisc. c. 42. qui *Cyprinum latum* appellat.

*SCARIFICATIO, ἐγχάραξις. Vide *Encharaxis*.

SCARUS, σκάρος, piscis vocatur saxatilis, squamosus; cujus historia, cum usu, videatur apud Aldrov. l. 1. de pisc. c. 2. J. Alex. l. 14. Sal. c. 3.

SCATEA, dicitur *secunda tartareæ urinæ species*, à fœtore nomine sumto; estque indicativa omnium ex Tartaro putrefactionum, ejusq; signum. Johns. Lex. l. 1. Vide Parac. l. 6. Paragr. cap. 2. § 1. Et in fragm. ad h. l. docet, talem urinam esse lepræ signum.

SCELETOS, σκελετὸς, quasi cadaver aridum & exiccatum, estque ossium corporis humani, aut brutorum etiam invicem cohærentium, universa compactio. Gal. l. de ossib. c. 25. in fine & l. 1. Anat. adm. c. 2. Dicitur & σκελιτὸν communiter. Barthol. libell. 4. An. c. 1.

*SCELETYRBE, σκελετύρβη, rectius σκελοτύρβη, quasi *crurum turbam* ac resolutionem dicas, quâ erectus homo ambulare nequit, sed latus quandoque sinistrum in dextrum, nonnunquam dextrum in sinistrum circumfert, interdum quoque pedem non attollit, sed attrahit, velut ii, qui magnos clivos adscendunt, Gal. in def. Epitheton Scorbuti. Vide *Scorbutus*. Latinè *Crurum enervatio*. Lang. l. 1. ep. 42.

SCELIPHROS, σκελιφρὸς, id est, *aridus*, siccus, idem, quod ξηρὸς. Occurrit apud Hipp. l. de int. aff. XLVI. 11. l. de A. L. & Aq. V. 3. l. 1. de art. t. 28. Jung. Foës. p. 571.

*SCE-

*SCELOS, σκέλος *Crus*. Vide suprà *Crus*.

SCEMPSIS, σκῆμψις, idem, quod ἀπόσκημψις, *decubitus*. Gal. in Ex. Dict. Hipp. In textu legitur σκῆψις. Vide *Scepsis*.

SCENOS, σκῆνος, apud Hippocr. totum corpus significat. lib. de Resect. 1. 15. l. de Corde. V. 13. Foëſ. d.l.

SCEPARNOS, σκέπαρνος aut σκέπαρνον, vide *Ascia*.

SCEPASTRA, σκεπάστρα, sic dicitur fasciæ genus, ad operiendum & deligandum caput, Lat. *Operculum*. Gal. de fasciis. Gorr.

SCEPE, *Scepasma*, σκέπη, σκέπασμα *tegumentum*, *velamentum* corporis significat, inter caussas sanitatis procatarcticas pertinens, pro aëris nos ambientis attemperatione. Legitur apud Hipp. l. 6. Epid. s. VIII. Gal. l. 2. de S. F. c. 24. Quamvis etiam pro *tugurio* & *tecto* usurpasse videatur, 4. de V. R. I. A. t. 44. Vide Rhod. ad Scribon. in not. n. 60. p. 105.

*SCEPTICUS, σκεπτικὸς, dicitur in genere is, qui nihil sciri posse statuit, & in singulis rebus hæret, atq; hæsitat. Quæ philosophandi ratio etiam à Cartesio hodieque introducta videtur, & olim *Sceptica Schola Medicorum*, à Gal. notata l. an sang. in art. natur. cont. c. 5. fin. & l. de subfig. Emp. c. 1.

SCEROS, σκηρὸς i.e. *laxum*, *spongiosum*, quamvis Hesychius per σκληρὸν exposuerit. Erotian. Onom. p. 103. b.

SCETHROS, σκεθρὸς, idem, quod ἀκριβὴς, *accuratus*. Hinc σκεθροτέρη ἴησις, *accuratior curatio*, apud Hipp. 3. de art. t. 60. Gal. c. 1. de fract. t. 44. Vid. Foëſ. p. 570.

*SCEVASTOS σκευαστὸς i.e. *factitius*. Dicitur de *vino*, apud Diosc. l. 5. c. 45. Adde Linden. Ex. X. §. 198.

SCHASIS χάσις, æquivocum valdè est nomen, & variæ significationis, ob verbum, à quo derivatur, χάω vel χάζω, quod diversa etiam significat, videlicet, *sacrifico*, *laxo*, *transfero*, vel transpono, inhibeo. Apud Hippocr. 2. de art. t. 14. exponit Gal. verb. χᾶται per subitò è priori statu in alium movetur. Interpretes verò Latini reddiderunt per *Decutitur*, & χάσιν per *decussionem*. Apud Gal. in LL. Meth. med. χᾶσαι est *scarificare*, ut & apud Aristot. l. 8. H. A. allegante Henr. Steph. in Thes. Hinc & χάσις apud Theophr. l. 4. c. 3. Hist. plant. *scarificationem* notat. Junge Foëſ. p. 607. seq.

SCHASTERIA, χαστηρία, instrumentum notat, funem, vel aliud quid, quo corpus aliquod vel intentum relaxatur, vel erectum demittitur. Gal. com. ad d. Hipp. loc. C. Hofm. in ἀνεκδότοις Notis ad Gal. negat, rectè exponi vocab. χαστηρία per funem, qui cursoribus prætenditur, sed potius notare *trochleam*, sive quodcunque *aliud organum*, quod prætentum funem sustinet, &, quo moto, concidit funis. χαστήριον quoque scalpellum, vel *cultellum scarificatorium* significare, è Lexicis aliis constat.

SCHEDIA, σχεδία, idem, quod βάθρον, *scamnum*. *Hipp*. vocatur & ξύλον. Oribas. de machin. c. 29. Gorr.

SCHEHENDENIGI i.e. *Canabis*, vel semen ejus, Rul. Johnſ.

SCHEMA, σχῆμα, vide *Figura*. Adde Hipp. l. de vet. Med. XXXIX. 7.

*SCHESIS, σχέσις, corporis *dispositionem nondum confirmatam* significat, quæ facilè inducitur aut removetur: ad differentiam ἕξεως, quæ stabilis dicitur habitudo. Deinde etiam significat *adventitiam* corporis *habitudinem*, Gal. c. 1. de artic. t. 26. & l. 3. de Cauff. puls. c. 10. Σχέσις quoq; interdum idem est, quod ἐπίσχεσις i. e. *retentio*, inhibitio. Hipp. l. 5. Epid. XXIX. Junge Foëf. p. 608. Dieter. num. 812.

SCHETÆA, σχεταῖα, dicuntur, quæ compescenda sunt & cohibenda: Hipp. l. 2. de mor. mul. XXIV. 5.

*SCHETICOS, σχετικὸς, *dispositivus*, epitheton febris, quin & aliorum morborum, qui non adeò altas radices egerunt, sed faciliorem admittunt solutionem, ad differentiam τῶν ἑκτικῶν, s. *habitualium*, qui difficilius discutiuntur. Gal. 8. M. M. c. 1. C. Reies C. El. q. 68. n. 12.

SCHIAS, *Schion*, *Sciaticus*, pro *Ischias*, *Ischion*, *Ischiaticus*, legitur apud Keuchen. ad Samonic. p. 238.

*SCHIDACEDON, σχιδακηδὸν, species est *fracturæ*, *per longitudinem ossis*, non per *transversim*, factæ, quæ καυληδὸν vocatur, Gal. l. 6. M. M. c. 5.

SCHINDALMOS, σχινδαλμὸς, *fissuram* significat, Hipp. l. 2. de morb. mul. XXV. 17. Diosc. l. 1. cap. 17. citante Foëf. p. 609. σχινδάλησις *etiam fissionem assulosam* significat.

SCHISTOS, σχιστὸς, dicitur *lapis hæmatitæ affinis*, pallidior tamen colore, & virtute infirmior, suapte naturâ fissilis & friabilis, de quo legatur Gal. l. 9. de S. Fac. Diosc. l. 5. c. 145. Chiocc. Muf. Calc. f. 3. p. 273. Rul. & Johnf. in Lex. Fr. Hofm. in Clav. ad Schröder. l. 3. c. 8. p. 179. *Alumen* quoq; *Schiston* vocari, testatur Lang. l. 2. ep. 32. *Lac* σχιστὸν vocatur, in quo lapides igniti fuerunt extincti: Gal. l. 10. de S. Fac. 5. Stercus caninum: vel quando lacti ferventi acetum instillatur, l. 3. de Al. Fac. c. 16.

SCHOENOBATES, σχοινοβάτης. Vide *Funambulo*.

SCHOENOTONOS, σχοινότονος, epitheton sellæ, & junceo vel sparteo fune nexæ, & contextæ. Hipp. l. de Sterilib. XVI. 5.

SCHOLE, σχολὴ: vide *Ocium*. Quid Latinè *Schola* verò significet, notum est, videlicet locum, in quo Disciplinæ & Artes docentur. Ità *Scholæ* veteres medicæ Romæ fuisse dicuntur ad Esquilias. Rhod. ad Scribon. p. 15. *Scholæ Herophileæ* meminit, ex Strabone, idem p. 14. Accipitur etiam pro ipsâ doctrinâ. Ità Paracelf. triplicem *Scholam* finxit, *Elementalem*, *Sideream*, & *Æternam*. Philof. fagac. t. 1. Et Helm. aliquoties invehitur in *Scholam* Galenicorum, sive *Humoristarum* i. e. in doctrinâ & hypotheses illorû.

SCIAMACHIA, vel *Sciomachia*, σκιαμαχία, dicitur exercitatio manuum, vel brachiorum levior, quum vel celeriter manûs aliquo pacto ventilamus, aut micamus, aut cum altero leviter conferimus colluctatione languidiore, citrà vehementiam, aut roboris provocationem. J. Alex. l. 6. Sal. c. 8. ex Gal. l. 2. de San. tu. c. 11. q. d. *Umbra-*

Umbratilis pugna, & meditatio potius pugnæ. Alexandr. not. ad h. l.

SCIATICA, pro *Ischias*: de quo affectu suo loco.

SCIAUGEO, σκιαυγέω, Hipp. significat *cæcutio*, eorum more, qui ex umbra aut tenebris prodeuntes ad lucis aspectum caligant, l. de int. affect. LI. 12. & l. de dieb. judic. III. 13.

SCIDEN, i. e. *Cerussa*. Rul. in Lex.

SCIDNAMÆ, σκίδναμαι, apud Hippocr. significat *dissipor*, dispergor. Hipp. dictis locis. Adde Foës. p. 572.

SCIENTIA, ἐπιστήμη, in foro Medico non obtinet strictam significationem; sed sufficit, accipere pro *certâ alicujus rei cognitione*. Ad quam acquirendam etiam in arte Medicâ opus est, ut prius mens ab opinionibus purgetur, antequam vera scientia inducatur, Gal. c. 1. de fract. t. 6. In praxi quoq; opus *scientiâ* est, non perturbari, nec transire ab iis, quæ rectè visa sunt; etiamsi nondum appareat manifesta utilitas ex his, quæ facta sunt, c. 2. aph. 52.

SCIMPODION, σκιμπόδιον, significat *lectulum discubitorium*, in quo cervicem reclinare possumus, v. g. tempore somni meridiani, si opus fuerit. C. Hofm. Com. in Gal. de U. P. n. 150.

SCINCUS, σκίγκος, vocatur animal, è genere lacertorum, quadrupes, cujus pleniorem descriptionem, cum usu in medicinâ, vide sis apud Aldrov. l. 1. de quadr. digit. ovipar. c. 12. Schröd. l. 5. cl. 4. n. 115. Lang. l. 1. ep. 66. Nonnullis etiam vocatur *Crocodilus terrestris*: sed minus accuratè ob parvitatem.

*SCINDAPSUS, σκινδαψὸς, nomen fictum à Gal. quemadmodum & *Blityri*, l. 1. de diff. puls. c. 4. ad improbandam nimiam, in nominibus eligendis, curiositatem. Vide C. Hofm. Comm. de U. P. n. 228. & 533.

SCINTILLA, σπινθὴρ, particula ignea dicitur, estq; caussa horroris, si cutim nudam attigerit, Gal. l. 2. de sympt. causs. c. 5. *Scintillæ*, quæ interdum ex oculis erumpere videntur, non sunt veræ igneæ particulæ, uti quidem Paracels. credidit, Paramir. tract. 3. c. 9. sed saltem est ab aëris illuminatione, vel spirituū animalium luciditate emanante. Vid. Plemp. Ophthalmograph. l. 4. probl. 21. & Willis A. Br. P. I. c. 15. Dicitur hæc *scintillarum* eruptio σπινθηρισμὸς, *scintillatio*, *coruscatio*. *Scintilla* quoq; Paracelso significat articulorum quandam resolutionem, & impotentiam movendi, seu symptoma luis Gallicæ, quæ *scintilla Veneris* propterea vocatur, l. 7. de orig. causs. & cur. morb. Gallic. c. 10. l. 8. c. 2.

SCIODES, σκιώδης, *umbrosus*, caliginosus, à σκιὰ, *umbra*, tribuitur autumno ab Hipp. l. 3. Epid. f. III. t. 3.

SCIRONA, est *ros autumni*. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

*SCIRRHUS, σκίῤῥος, propriè est tumor durus, renitens, indolens. Gal. 4. de R. V. I. A. t. 21. & alibi; quamvis distinguant inter scirrhum legitimum, sive exquisitum, & non exquisitum, quem vocant ὄγκον σκιῤῥώδη, Gal. l. 14. M. M. c. 6. Verùm non semper illa distinctio observatur. Intereà *Scirrhus exquisitus* ità pleniùs describi poterit, quòd sit tumor durus, renitens,

indolens, in glandulis obortus, proveniens à ſucci lymphatici atrabiliaris acido-auſteri & congelativi ſubſiſtentiâ & collectione. Ex hâc definitione facilè confici poteſt quoq; deſcriptio *Scirrhi non exquiſiti*, additâ particulâ, ferè indolens, & cauſſæ morbificæ limitatione, prout ſuccus ille glandularum vel de phlegmate, vel de aliis portionibus vitioſis ſalinis, acribus, minusque congelativis, participat. Rariores obſervationes *Scirrhi veri* totius abdominis, & dimidii Pulmonis, invenies in Eph. N.Cur. A.II. o.60. & A.III. o.262.

SCIRRHOMA, σκίῤῥωμα, refertur inter morbos externos, ſuram pedis infeſtantes, d.l.c.16.fin. quamvis non deſcribat, qualis propriè affectus ſit.

*SCIRRHOSIS, σκίῤῥωσις, dicitur Gal. *liveſcens & creſcens caro* ex vehementiâ diuturnæ inflammationis orta. l. Introduct. c.15.

SCISSILE, σχιςὸν: Vide *Schiſtos.*

SCISSIO, communiter idem, quod *ſectio*, τομὴ: de quo p. inferius. Dicitur tamen & σχίσις, *ſciſſio*, quæ competit lacti, quando ferendo huic vel acetum, vel oxymel inſtillatur, ut fiat coagulatio. Gal. l.3. de Al. fac. c.16.

SCISSURA, Paracelſo idem, quod *Fiſſura*, σχίσις. Vide *Fiſſura*. in Fragm. Medic. & alibi.

SCIURUS, σκίουρ☉, item ἵππουρ☉, vocatur animalculum quadrupes digitatum, viviparum, caudâ præditum totum corpus obtegente, arborum amantiſſimũ: cujus deſcriptionem, cum uſu in cibis & medicinâ, vide apud Aldrov. l.2. de quadr. dig. viv. c.24. Junge Fr. Hofmann. in clav. ad Schröder. l.5. p.682. ſeq.

*SCLERYNTICOS, σκληρυντικὸς. Vide *Indurans.*

SCLERYSMOS, σκληρυσμὸς, σκλήρυσμα. Vide *Induratus.*

*SCLEROMA, σκλήρωμα, idem, quod σκληρυσμὸς, ſtrictè tamen dicitur de *duritie*, quæ in parte aliquâ vulvæ oritur, & coincidit cum σχιῤῥώσει. Gal. in defin.

SCLEROCOETIA, σκληροκοιτία, vocatur *decubitus in duro cubili* & ſtrato. Hipp. l.3. de diæt. IV. 1. & verbum σκληροκοιτέειν, l. de ſal. diæt. t.13.

*SCLEROPHTHALMIA, σκληροφθαλμία, dicitur *Lippitudo dura*, in quâ oculus durior, ad motum pigrior, dolens, rubicundus redditur, palpebræque ſimiliter duriores ſiccioresq; redditæ, poſt ſomnum, aperiri facilè non poſſunt, vel inverti, propter duritiem. Differt à ξηροφθαλμία, ſola magnitudine doloris, duritiei & ſiccitatis; quòd hæc ſit illâ ſatis imbecillior. Gorr. Caſtell. Cauſſa ſine dubio in portionum lymphaticarum, ſanguini admiſtarum, aciditate congelativâ ponenda erit.

*SCLEROS, σκληρὸς. Vide *Durus*. Significat & *aridum*. Lind. Ex. XVI. §.143.

SCLOPETUM, quid ſit, ex Lexicis aliis conſtare poteſt. Eſt ſingularis cauſſa vulnerum, in quibus curandis, præter alias indicationes communes, aliis quoque vulneribus, reſpiciendum quoque ad empyrevma, à pulvere pyrio, & ignito globulo, inductum, auferendum. Vide Senn. l.5. Med. Pract. P.IV. cap.20. & Fabr. Hildan.

Hildan. tract. de *Sclopetariâ* curatione.

SCNIPS, σκνὶψ item, κνὶψ, dicitur *vermiculus*, qui, ineunte vere, nascitur, cum germinare vites, earumq; pars turgere incipit; unde germen, quod oculum vocant, exit. Gal. l. 9. de simp. Fac. §. Terra Samia. Alii ad *formicas* hoc nomen applicant nostrates minimas. Aldrov. l. 5. de Insect. cap. 1. p. 516. Ed. Bon.

SCOBS, πρίσμα, ξύσμα idem, quod *Ramentum*, vel *Rasura*: de quo superius in RA. Ità *Scobs eborea* legitur apud Scrib. n. 16. Apud Cels. legitur scobis. *Scobs* strictè quoq; notat *cinerem clavellatum* h. e. *alkali*; item *scoriam cujusq; metalli*. Rul. & Johns. in Lex. in quâ significatione etiam accipitur à Fr. Basilio Testam. Ult. l. 1. c. 20.

SCODINEMA, σκοδίνημα, vel σκορδίνημα idem, quod καρηβαρία, Erotian. Onom. p. 99. e. Verùm Gorr. & alii tribuunt hoc vocab. Græcum σκορδίνημα *Pandiculationi*, sive distentioni membrorum, cum oscitatione. Vide *Pandiculatio*.

SCOLECIA, σκώληξ, Epitheton *æruginis*, cujus duo sunt genera: *Fossilis*, & *factitia*. Diosc. l. 5. c. 92. Libav. Synt. A. Ch. l. 5. c. 23.

SCOLECIZON, σκωληκίζων, *vermiculans*, epitheton *Pulsus inæqualis*, in quo tota arteria non simul & semel videtur distendi, sed succesivè, adinstar vermium reptantium. Ferè coincidit cum *formicante* & undoso. Est autem signum debilioris flammæ vitalis. Gal. de puls. ad Tyr. c. 8. & l. 1. de diff. pul. c. 26. 27.

SCOLECOIDES, σκωληκοειδὴς, i. e. *vermiformis*, scil. ἐπίφυσις, dicitur de quodam *processu cerebri*. Estq; corpus, ex particulis quamplurimis, per membranas tenues connexis, variè denseq; compositum, quod à medio cerebri ventriculo ad postremum fertur. Gal. l. 9. Anat. adm. c. 5. & l. 8. de U. P. c. 14. Bartholinus ad cerebellum refert l. 3. Anat. c. 5.

SCOLEX, σκώληξ, *vermis*, idem, quod *Lumbricus*. Vide suprà, LU. itè *Helminthes*.

SCOLIOTES, σκολιότης, *Obliquitas*. Dicitur de Hypochondriis, apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 87. ubi Gal. in comm. exponit per ἀνωμαλίαν, i. e. inæqualitatem, σκολίωσις quoq; significat *obstipationem*, & dicitur in specie, de spinæ dorsi in latus perversione. Gal. c. 3. de artic. t. 2. quemadmodum & verbum σκολιαίνεσθαι in hâc significatione usurpavit Hipp. 3. de artic. t. 48. Junge Foës. p. 574.

SCOLOPAX, σκολόπαξ: Vide *Gallinago*.

SCOLOPENDRA, σκολόπενδρα, nomen est animalis venenati, cujus tamen varia dantur genera. Alia enim *terrestris*; aliæ *marinæ*: de quibus omnibus, cum earum usu, vide apud Aldr. l. 5. de Insect. c. 15. & l. 7. c. 6. l. 1. Hist. Serp. & Dr. c. 21. Dioscor. saltem *marinæ* meminit l. 2. c. 16. Quam Gal. intellexerit l. 3. de U. P. c. 2. vide Rhod. ad Scrib. n. 150. *Scolopendris terrestribus* lucem esse innatam, legitur in Eph. N. Cur. A. I. Obs. 138.

SCOLOPOMACHÆRION, σκολοπομαχαίριον, dicitur *cultellus acutus*, ad paxilli formam accedens, ad usum quâ Anatomicum, quâ Chirurgicum. De illo legitur

gitur apud Gal. l.8. de U.P.cap.6. de hoc apud Ægin. l. 6. c. 74. & Forest. l.4.Chir.Obs.11.Schol. Hipp. simpliciter vocavit μαχαίριον. l.1. de morb. mul. XCVI. 4. Jung. Foës. d. l.

SCOMBER, *Scombrus* σκόμβρος, vocatur piscis; cujus historiam, cum usu in cibis, legito apud Aldrov.l.2.de pisc. c.53. Meminit & Lang. l. 1. ep. 59. quamvis non accuratè quadret cum Aldrov. descriptione.

SCOPOS, σκοπός, *scopus*, latinè denotat *metam*, *intentionem*, finem, ad quem tendit Medicus suis actionibus. Generalis *scopus* dicitur id, quod secundùm naturam est. Gal. l. de ossib. in princ. Quomodo *scopus* ab *Indicatione* differat, docet J. Alex. not. ad Gal. l. 11. Meth. med. c. 8. quamvis non semper observetur.

SCOPS, σκώψ, nomen avis, cujus descriptionem, cum usu, vide apud Aldrov. l.8. Ornithol. c.4.

*SCOPTULA; idem, quod *Scapula*: Vide *Omoplatæ*.

SCORAX, i.e. *gummi olivæ*. Rul. & Johns.

SCORBUTUS, Scurbutum, morbus dicitur, olim Septentrionalibus saltem populis, & maris Balthici accolis, familiaris, & veluti endemius: Hodieq; verò adeò latè sese diffundens, ut tantùm non Epidemius pluribus aliis populis esse videatur. Describitur, quòd sit congeries plurimorum symptomatum omnis generis, proveniens à morbo complicatissimo, intemperie lentâ malignâ, obstructione viscerum & vasorum, solutione continui diversâ, per sanguinis, succi nutritii, & nervosi, nec non lymphæ glandularum, multifariam corruptionem, ichorescentiam, vappescentiam, aciditatem, acrimoniā, stagnationem, coagulationem, & lentam putredinē oborto. Prolixiorem hujus definitionis declarationē habere poteris ex lectione quampluriūm Authorum recentiorum, qui, de hoc affectu ingenium suum exercentes, scripta in publicam ediderunt lucem; inter quos nominasse sufficiat Sennertum, Eugalenum, Brunnerum, Reusnerum, Willisiū, Charltonum &c. Jungatur & Barbette Prax. l.4. c.3. Hippocrati etiam cognitum fuisse, sub nomine *magni Lienis*, & *Ilei hæmatitis*, nullum est dubium. Peculiaria & particularia quoq; nomina sunt *Stomacace* & *Scelotyrbe*. De quibus suis in locis, & quæ, Synecdochicè, pro ipso *Scorbuto* usurpari possunt.

SCORDINEMA, σκορδίνημα. Vide *Pandiculatio*.

SCORIA, σκωρία, propriè dicitur *sordes metalli*, fex, vel recrementum ejus. Gal. l.9. de S. Fac. 5. *Scoria*. Dioscor. l. 5. c. 94. 97. 101. Scoriæ argenti, plumbi, ferri virtutes explicat. Rul. *Scoriam* vocat recrementum illud, quod in primâ corruptione ad substantiam Mercurii non pertinet. Basil. quoq; d.l. c.21. de *Scoriâ metallorū* tractavit. Helmont. *scoriam* quoque vocavit stercus sive excrementum liquidum urinæ: de Lithias c.4. n.21. & c.6. n.16.

SCORITH; id est *Sulphur*. Rul. & Johns. in Lex.

SCORPIACA, σκορπιακὴ, Epitheton est *Antidoti* cujusdam, quæ ictibus scorpionum medetur, apud Gal. l. 2. de Antidot. c. 12.

SCORPÆNA, *Scorpis*, σκορπὶς, nomen piscis, à *Scorpio* distincti; cujus historiam, cum usu, tradit Aldrov. l. 2. de pisc. c. 27.

SCORPIO & US, σκόρπιος, est æquivocum. Propriè notat insectum animalculum, cancros ferè imitans, ictu gravissimè nocens; cujus historiam, cum noxâ, usu & antidotis, vide apud Aldrov. l. 5. de Insect. c. 11. Schröd. l. 5. cl. 4. n. 116. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Jung. Rhod. ad Scribon. n. 164. *Scorpiones* tales in cerebro genitos notavit Bonett. in Anat. Pract. l. 1. sect. 1. Obs. 121. p. 75. In ovis quoque coctis observatum *scorpionem* esse, legitur in Eph. N. Cur. A. I. Obs. 36. schol. in fin. sed fides sit penes Authorem. *Scorpionem* coctum innoxiè comestum vide in A. II. Obs. 205. Deinde propter ictum ab aculeis malignum *Scorpius* quoq; vocatur piscis quidam, qui, cum usu, describitur ab Aldrov. l. 2. de pisc. c. 25. Chiocc. Mus. Calc. s. 1. pag. 63. Tropicè *Scorpius* quoque inter Signa Zodiaci refertur, & Chymicis *Scorpius constrictus* dicitur ferrum præparatum. Rul. & Johns.

SCORTUM homonymon est. Vel enim idem quod *Meretrix*, quæ ad Medicinam non spectat significatio: Vel idem est, quod *Scrotum*, ὀσχέον. Vide *Oscheon*. De vocab. *Scortum* plura invenies apud Rolfink. de Part. genit. P. 2. c. 14.

*SCOTODINOS, σκοτόδινος, *tenebricosa vertigo*, quando tenebræ obversantur. Vide *Dinos*. Legitur apud Hipp. 4. aph. 17. Jung. Dieter. num. 777. σκοτοδινία etiam dicitur Coac. t. 161.

*SCOTOMA, σκότωμα, Parac. *Scotomia*, idem, quod σκοτόδινος, *vertigo*. Vide *Dinos*.

SCOTOS, σκότος, significat *Tenebras*, & in specie *Caliginem oculorum*. Hipp. l. 5. Epid. XII. 6. quamvis etiam per *vertiginem tenebricosam* exponi possit, & XXI. 13. Vide Foës. p. 574.

SCREATIO, sumitur dupliciter, 1. pro actu *exspuitionis*, Gr. ἀπόχρεμψις, πτύσις. Vide *Apochrempsis*. 2. pro materiâ, quæ ore rejicitur, Lat. *Sputum* Gr. πτύελον dicta. Vide *Ptyelon*.

SCRIPTIO, *Scriptura*, *Scriptum*, γραφὴ, γράμμα. Vide *Litera*. Libet saltem annectere unum & alterum præceptum, de *scriptis* Medicis observandum, ex Gal. In Hippocratis & cœteris antiquorum *scriptis*, nihil negligere oportet, c. 2. in l. 6. Ep. t. 25. *Scripta recentiorum* examinanda à probatorum simul & eruditorum hominum collegio, priusquam in publicum, quæ bona sunt, exponant, aut, quæ mala sunt, perdant l. contrà Julian. c. 1.

SCROPHA, χοῖρος, χοιρὰς, idem quod *Sus fœmina*, ὗς *porcus*. Vide *Porcus*, *Scrophula*, *Scrofula*, χοιρὰς, idem, quod *Struma*, tumor glandularum in collo obortus. Vide *Struma*.

*SCROTUM vel *Scortum*, ὀσχέον. Vide *Oscheon*.

Scrupulus, *Scruptulus*, γράμμα. Vide *Gramma*.

Scuma, idem quod *squama*. Gr. λεπὶς. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

*__Scurbutum__, idem quod *Scorbutus*: de quo superiùs. Legitur apud Forest. l. XX. Obs. 12.

Scuta tabesi, id est, *Testudo*. Rul. & Johns.

*__Scutiformis__, θυροειδὴς. Vide *Cartilago scutiformis*.

Scutrum, *Scutriscum*, idem, quod *Cucuma*, καυκάμιον, lebetis genus, vas, in quo aqua balnearum, vel oleum, calefit. C. Hofm. com. in Gal. LL. de U.P. n. 280.

Scutum, ἀσπὶς, θυρεὸς, πέλτη, propriè significat instrumentum bellicum, quo corpus munitur ab invasione hostili. Translatum partim ad Anatomica: ubi Cartilago scutiformis legitur. Vide Cartilago: partim ad Pharmaciam & Chirurgiam, in quibus *scuta* vel dicuntur *Emplastra quædam*, v.g. Cordialia, Stomachalia, plerunque sindone obducta & vel collo appensa, vel corpori alligata ligulis, Morell. l. 2. de form. remed. sect. 2. c. 11. Vel etiam alia munimenta; quale *scutum* cum successu finxit & adhiberi jussit Hildanus, in membri virilis nimiâ longitudine, ad coitum ineptâ, Cent. VI. Obs. 61.

*__Scybala__, σκύβαλα, vocantur *excrementa alvi ficciora*, & quasi in nucleum efformata, ferè combusta, non semper ab internô fervore phlegmonoso, uti Gal. voluit 4. de R. V. I. A. l. 17. sed etiam aliquando à longiori morâ, & succi pancreatici nimiâ aciditate Vitriolaceâ, defectuque excrementi biliosi; uti in hypochondriacis & melancholicis quibusdam observare licet. Jung. Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 32. Dicuntur & σπυραθώδη, *caprilla stercora*, in globulos veluti coacta. Vide Linden. Ex. IV. §. 36.

Scybelites, σκυβελίτης, nomen vini, vel potius *musti*, quod, *suâ sponte*, ex uvis passis extillat, utpote vinum ultrò effundentibus, Aët. l. 9. c. 24. Fuit è genere *Protroporum*, & à Galeno aliquoties laudatur. Vide Linden. Ex. X. §. 179.

Scylacion, σκυλάκιον, propriè *catulum*, vel potius *carnem catulinam* significat. Hipp. l. 2. de diæt. XVI. 18. l. de steril. IIX. 28. l. de superfœt. XVI. 1. à σκύλαξ, *catulus*. Vide Foës. pag. 575. Deinde σκυλάκιον vocatur *Collyrium quoddam*, à Galen. & Aëtio descriptum, sed diversimodè, notante Gorræo.

*__Scyphus__, κύαθος, idem quod *Cyathus*, poculi genus, olim ligneus, teste Lang. l. 1. ep. 29. Vide *Cyathus*. Cereorum *scyphorum* duodecim fit mentio apud Gal. l. de opt. sect. cap. 14.

*__Scyros__, σκῦρος, idem, quod πῶρος, *Callus*. Vide *Callus*. Legitur apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. XXXIV. 5. 6. 7. Adde Foës. d. l.

*__Scytalides__, σκυταλίδες, vocantur ossicula digitorum singulorum terna, excepto *Pollice*, qui duo habet, mutuò inter se colligata, & ordine succedentia, veluti in acie, turma equi-

equitum, quæ σκυτάλη vocatur. Latine *Internodia*. Vide *Internodium*. Aliàs *Scytale*, σκυτάλη quoque appellatur serpentis species: cujus historiam, & veneni naturam, descripsit Aldrov. l. 1. Hist. Serp. & Drac. cap. 9. *Scytalides* quoque dicebantur telorum ligneorum species, aliæ pedis, aliæ cubiti mensuram adæquantes; ut est apud Lang. l. 2. ep. 4.

SCYTOS, σκύτος, *Corium* significat in genere, quamvis Gal. restrinxisse videatur ad capitis cutem, vel ea, quæ sunt inter cervicem & tendines. Enimverò præter necessitatem illa restrictio urgetur, uti constat ex 2. de fract. t. 3. ubi & σκύτος, & σκύτινον, *corium* & *coriaceum* legitur, absque restrictâ significatione. Jung. & 2. de artic. t. 30. & c. 3. t. 49. Leg. & Foës. d. l.

SEB, i.e. *Aurum*, vel *Alumen*. *Sel* idem. Rul. & Johns.

SEBASTON, σεβαστὸν. Vide *Sebesten*.

SEBEL, Arab. idem, quod *Pannus oculorum*. Dorn. Rul. Johns. For. l. 11. obs. 6. & in Schol. Val. de Tarant. Philon. Pharm. l. 2. c. 4. Vide *Pannus*.

SEBESTEN, σεβαστὸν dicuntur & *Myxa*, *Myxaria*, μύξα, μυξάρια. Vide *Myxa*.

*SEBUM, vel *Sevum*, στέαρ dicitur oleosa & pinguis substantia, *adipe* siccior, & magis concreta compactaq; ejusdemq; interim, cum adipe, generis, cùm utrumq; è sanguinis & chyli oleosis portionibus gignatur, nisi quod *Sevum* fragile usque quaq; sit, nec ad ignem admotum tàm facile liquescat, &, cùm refrixit, denuò concrescat, uti ovis & capræ. *Pinguedo* autem liquidior fit, minimeq; apta, durari, oleo, longâ vetustate incrassato similis, ut equi & suis. Castell. *Sevorum officinalium* Catalogum vide apud Schröd. l. 2. c. 34. Quod στέαρ etiam fermentum significet, aut farinam aquâ subactam, in medio, ceu dubium relinquimus.

SECALE, σεκάλη, frumenti genus, nobis hodiè quàm optimè notum; cum panis quotidianus ex eo parari soleat: vilior panis est triticeo, aut è zeâ parato. Vocatur & Siligo, Rogga, item Secla.

SECESSUS, *Secessio*, apud Latinos varias habet significationes. Vel enim idem significat, quòd *Abscessus*, *Abscessio*, ἀπόστασις. Diet. n. 93. Vel accipitur pro *dissolutione*, sive *deunione* diversarum portionum, in aliquo mixto. Linden. Ex. X. §. 55. Vel strictè, pro actu excretionis alvi, & abitu ad locum, Gr. ἀφόδευσις, ἀπόπατος. Id. Ex. XIII. §. 251. de quibus omnibus vocabulis suis in locis.

SECLA, idem, quod *Secale*. Schröd. Vide *Secale*.

SECORS, ἀκάρδιος. Vide *Acardios*.

SECRETIO, etiam variæ significationis vocabulum est apud Latinos. Vel enim pro *Excretione* sumitur, & dicitur ἔκκρισις. Diet. num. 249. 250. Gal. l. 6. de L. A. c. 6. & c. 2. in progn. t. 37. Vide *Eccrisis*: vel saltem notat disjunctionem, & idem est, quod *Segregatio*, Gr. διάκρισις, & ita dicitur Secretio è numero dividentium esse, Gal. l. 1. de sympt. causs. c. 6. Vide *Diacrisis*. Quòd verò Jul. Alex. Not. in Gal.

in Gal. l. quos purgare op. T. II. op. pag. 584. statuit, *excretionem* & *secretionem* fieri unâ eâdemque operâ, mihi non videtur universaliter verum, sed saltem κατά τι, quando omnis *excretio* præsupponit quidem *secretionem*; sed non vice versâ. Potest enim materia quædam *secerni*, licèt non *excernatur*: uti patet in abscessibus, & μεταστάσει materiæ peccantis.

SECRETUM, idem, quod *Arcanum*, de quo suprà in AR.

SECTA, αἵρεσις. Vide *Hæresis*.

SECTACROA, idem, quod *Flos sectarum*, & denotat *Florem nucis moschatæ*. Dorn. in Lexic.

SECTIO, τομὴ, quod significet divisionem aliquam continui, per violentiam instrumenti dividentis & incidentis factam, notissimum est. Gal. 3. de anat. adm. c. 2. Occurrit vel inter caussas solutæ unitatis, & ità Pathologicè accipitur; vel inter Actiones Pharmaceuticas: Wek. Ant. Gen. l. 3. c. 25. Vel inter Chirurgicas operationes Hipp. l. 6. Epid. c. 6. t. 5. &c.

*SECUNDINÆ, δεύτερα, δευτέρια, ὕστερα. Vide *Deuterion*.

*SECUNDIFORMIS, χοροειδὴς, vide *Choroides*.

*SECUNDUM NATURAM, κατὰ φύσιν, terminus est in Medicinâ usitatus, & opponitur τῷ *Præter naturam*, παρὰ φύσιν. Quemadmodum igitur *præter naturam* quicquid est, aut affectus sunt, à quibus functio læditur, aut caussæ horum, aut symptomata, Gal. l. 3. de præs. ex puls. cap. 1. Ità è contrario, quicquid vel sana dispositio, vel caussa, sanam dispositionem producens, vel accidens aliquod, quod eandem comitatur & consequitur, *secundum naturam* dici potest & debet: Vide Dogm. Med. Gen. nostra. P. 1. c. 1. dogm. 3. p. 16. Aliàs *secundum rationem* agere, in Medicinâ, idem est, ac ex Indicatione agere. Lind. Ex. VII. §. 31. Aliquando etiam pro *juxta*, *pòst*, *propè*. Vide Rhod. in Lex. Scribon. & Lind. Ex. IIX. §. 39.

SECUR, id est, Aurum. Rul. Johns.

SECURITAS, *Securus*, ἀσφάλεια, ἀσφαλὴς. Vide *Asphaleia*. In curatione *Securitas*, ἀσφάλεια, duplex constitui potest; una simpliciter talis: altera secundum quid. Vide Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 6. s. 3. c. 5.

SECUS, pro *Sexus*, antiquis Keuchen. ad Samon. p. 289.

SEDAFF, i. e. *Concha marina*. Rul. & Johns.

SEDATIO, παῦσις, κατάπαυσις. Vide *Pausis*, *Catapausma*. *Sedativa*, παυστικὰ medicamenta sunt, ut mitigativa, dolorum quietem ægris adferentia, simul curativa & sanativa. Dorn. in dict. Parac. Rul. Johns. ex Paracels. de morb. ament. tract. 2. c. 5.

SEDENEGI, dicitur *Lapis hæmatites*; ut est apud Libav. Apocal. Herm. Part. pr. c. 2. Tom. II. Oper. p. 232.

*SEDES, ἕδρα, vide *Hedra*.

SEDHE, id est, *Cinabrium*. Rul. & Johns.

SEDIGITUS dicitur, qui sex in unâ manu habet digitos. Quo nomine appellatus fuit *Volcatius*, Poëta, teste

teste C. Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. num. 71.

Sedile, ἕδος, compages quædam lignea, vel alius materiæ arte facta, ad sedendum parata. Specialiter *sedile Thessalicum* dictum commendat Hipp. 1. de artic. t. 22.

*Sedimentum, ὑπόστασις. Vide *Hypostasis*.

Sedina, *Seden*, id est, *Sanguis Draconis*. Rul. & Johns.

Sedma, h. e. *hæmatites*: *Scedune*, idem. Rul. & Johns.

Segax, id est, *Sanguis Draconis*. Rul. & Johns.

Seges, λήϊον, dicitur vel de frugibus, vel de arvo, in quo fruges coluntur. Metaphoricè quoque legitur seges pilorum, apud Sammonic. Vide Keuch. in not. ad eund. p. 231.

Segith, *Serneth*, id est, *Vitriolum*, *Sagith*. Rul. & Johns.

Segnitia, *Segnis*, idem quod *Pigritia*, *Ignavia*, νωθρότης, νωθρός. Vide *Nothros*. *Ignavia*.

Segregatio, ἀφορισμὸς, in genere etiam *Sequestratio* dicitur, estque solutio integri in membra dislocata. Hic enim non confluunt resoluta, ut colliquabilia; sed quælibet pars secretim tenetur. *Segregatio* est *distractio* & *Extractio*. Rul. & Johns. in Lex. Dicitur etiam *Dissolutio*. *Separatio*. Διαχώρησις: quam primam partem operationis Chymicæ constituit Rolfink. Chym. l. 2. cap. 2.

Seira, σειρά, σειρὴ, *restis*, *funis*, lorum, aut *habena* dicitur, legitur apud Hippocr. 2. de fract. t. 3. Jung. Foës. p. 561.

*Seiriasis: Vide *Siriasis*.

Seirios, σείριος, vide *Sirius*.

Seisis, σεῖσις, *concussio*, Lat. idem, quod κατάσεισις. Sumitur vel propriè, quando violento ictu corpus afficitur. Ità verbum σείω sumsit Hipp. de purulentis, qui concussione indigent, ut exploretur, quanam parte pus delitescat, Hipp. l. 2. de morb. XLV. 11. & l. 3. XXVI. 30. Coac. t. 432. Vel per translationem, pro *humorum agitatione* in partibus solidis. Ità arteriæ à sanguine fervido pulsantes dicuntur caput concutere, Coac. t. 163. 167. Vel σεῖσις specialissimè vocatur concussio & quassatio vertebrarum; quod spinæ dorsalis vitium est, cùm earum juncturæ & compages fuerint dimotæ, vertebræ autem suo loco manent, Gal. c. 3. de artic. t. 2. Adde Foës. d. l. Diet. n. 768.

Selaa, idem, quod *Nodus*, sive *Abscessus*, *cum folliculo*. Forest. l. 3. Chirurg. obs. 7. Shol.

Selachos, σέλαχος, dicitur *piscium genus cartilagineum*, cui cartilago cutis loco est, veluti squatina, pastinaca, raja. Gal. l. 3. de Al. fac. c. 36. ubi τὰ σελάχια vocantur; σέλαχος verò legitur apud Hippocr. l. 2. de morb. XLVI. 46. XLIIX. 33. LXXII. 15. & alibi. Jung. Foës. d. l. Lind. Ex. XIII. §. 174. seqq.

Selas, σέλας, exponitur Hesychio *lux*, fulgor, *splendor*, nitor, &c. Linden. d. l.

Selatus, *satir*, *saic solat*. id est *Argentum vivum*. Rul. & Johns.

*Seldonium alkali quid Paracelsus propriè vocet, non constat.

Hinc sine dubio Dorn. in Dictionario Paracelſ. omiſit. Intelligit verò rem in liquore facilè ſolubilem, & Tincturam emittentem; uti patet Paragraph. l. 3. c. 2. §. 4.

Seleniacon, σεληνιακὸν, nomen eſt τῦ κύφεως, ſic dictum, quòd *Lunæ ſacratum* & dicatum fuerit, quòd 28. medicamentorum miſturâ conſtat, quot diebus Luna curſum menſtruū peragit. Gorr. ex Aët. & Ægin. l. 7. c. 22. Vide *Cyptri*. *Seleniacon* quoque dicitur antiquis amuletum contrà Epilepſiam, quod puerorum collo appendebant. Keuch. ad Samon. p. 286.

Selenites, σεληνίτης, dicitur *Species lapidis ſpecularis* candidiſſima, unde fiunt feneſtræ, lignis levigatis, loco plumbi. Dicitur & *Aphroſelenus*, quia noctu inveniatur Lunæ imaginem reddere Dioſc. l. 5. c. 159. Rul. Johnſ. in Lex. De occultis ejus viribus diſſerit Lang. l. 2. ep. 18. & 36. Vide & Chiocc. Muſ. Calc. ſect. 3. p. 283. Fr. Hofm. clav. ad Schröd. p. 186.

Seleucidæ, σελευκίδες, vocantur *aviculæ in Aſiâ* frequentes, quæ jugiter locuſtas edunt, easq; celeriter excernunt. Gal. l. 6. de Loc. Aff. c. 3. Pro fabuloſis habet Aldrov. l. 10. Ornith. c. 5. J. Alex. ſaltem incognitas nobis ſtatuit, comm. ad Gal. d. l.

Selibra, ἥμισυ λίτρας, *dimidium libræ*, h. e. unciæ ſex. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 4.

Selinites, σελινίτης, epitheton *vini medicati*, ex ſemine apii, quod *Selinon* vocatur, parati. Dioſc. l. 5. c. 74. Gorr.

Selinusia, σελινουσία, epitheton Terræ, haud dubiè à loco, quæ cum *Chiâ* terrâ, inter optima refertur remedia, contrà ambuſta. Gal. l. 9. de S. Fac. §. de Samiâ Terrâ.

Sella, ἕδρα, ἕδρα, quid communiter ſignificet, pueris quoque notum eſt. In foro Medico uſitatiores & frequentiores ſunt *Sellæ familiaricæ*, aut familiares, pro exonerandâ alvo: σελλάρια, ἀφεδρῶνες dictæ, unde *Adſellare*, verbum: i. e. alvum deponere. Keuch. ad Sam. p. 197. Rhod. in Lex. Scrib. p. 440. *Sella obſtetricalis:* For. l. 28. ob. 73. ex Moſchione, aliisq; Gynæceorum ſcriptoribus. *Sella balnearis*, ſive ſudatoria; cujus figuram quoq; exhibet Rhod. ad Scrib. n. 193. In Anatomicis quatuor proceſſus interiores oſſis cuneiformis, ſive Sphœnoidis, vocantur *Sella Turcica*, aut *Sella ſphœnoides*, Barthol. libell. 4. Anat. c. 8. Hanc in pueris perforatam repertam teſtantur Ephem. N. Cur. A. I. obſ. 76.

Semafor, id eſt, *lucidum carici*, ſemar idem. Rul. & Johnſ. in Lex.

Semasia, σημασία, idem, quod ἐπισημασία, primum morbi inſultum & invaſionem ſignificat, quæ *Acceſſio* Lat. dicitur Aret. l. 1. acut c. 5. Foëſ. p. 562. Rhod. in Lex. Scrib. p. 345. Vide *Epiſemaſia*.

Semeiosis, σημείωσις, *ſignificatio*, notatio, aut deſignatio dicitur, Comprehendit ſub ſe *Dignotionem* & *Prænotionem*; de quibus ſuis locis: & pars Medicinæ doctrinam *Signorum Diagnoſticorum* & *Prognoſticorum* comprehendens; ſive eſt pars medicinæ, ſignorum omnium differentias & vires expendens; de quibus paſſim legantur Inſtitutiones, & Dogmata noſtra

nostra Med. Gen. Part. III. per totum.

SEMEION, σημεῖον, Lat. *Signum* dicitur, estque in genere id, quo cognito in alterius ignoti noticiam pervenire possumus. Gal. defin. med. *Signa* dividuntur in *salubria*, *insalubria*, & *neutra*; verùm hæc ultima facile ad priora duo reduci possunt. Vide Dogm. d.l. p.300. seqq. Sufficit etiam, constituisse duas classes signorum, *Diagnosticorum* videlicet, & *Prognosticorum*, cùm *Anamnestica*, sive *Rememorativa* etiam vel usum Diagnosticorum, vel prognosticorum habeant. d.l. n. 303. seq. Vide Diet. Jatr. n. 769. *Signa cognitionis medicamentorum* vide apud Schröder. l. 1. c. 34.

*SEMEN, σπέρμα, in genere dicitur omne id, ex quo, tanquam ex vitali principio materiali, aliud corpus vitale gignitur & fit. Omne *semen* vitâ & formâ est dotatum substantiali, Helm. tr. Form. Ortus n. 10. Sub quâ significatione omnia *plantarum*, & vegetabilium, & animalium semina comprehenduntur; è quorum numero Catalogum *Officinalium* vide apud Schröder. l. 2. c. 16. qui etiam l. 1. c. 11. hanc *seminis* genericam descriptionem tradidit: quòd sit materia humido spirituosa in creaturam certam proximè, ac naturâ suâ emergere determinata. Aliàs frequentissimè strictiori in significatu sumitur de *Excremento utilissimo Hominis, maris & fœminæ*, ad generationem & formationem fœtûs humani necessario: unde & γονή, *genitura*, vocatur; licet alii differentiam aliquam urgeant. Vide *Genitura*. Junge Dieter. n. 781. An *semen* maris materialiter ad fœtûs productionem concurrat, hodieque adhuc controvertitur. Negat Harvejus. Alii affirmant. Instituti ratio non concedit heic enodationem hujus dubii, nec aliorum. *Semen muliebre* an sint *Ovula*, etiam expediant ulterius Anatomici. Chymici quoque, & Metallurgi, ad suos labores transtulerunt *spermatis* & *seminis* vocabula. Ità *Aurum* fieri dicitur ex auri *semine*, *Semen* appellando vim prolificam. Est enim indita cuiq; rei naturali virtus quædam, ut se propaget. Th. Chym. Vol. II. p. 344. Adde Libav. Tom. II. Oper. p. 142. In opere lapidis Philosophici interdum unum, interdum duplex *semen* proponitur: In hoc tamen conveniunt, quòd *Mercurius Philosophorum* dicatur *Semen*, aliquando tamen cum limitatione, *fœmininum*, ad differentiam *Masculini*; quod est *aurum, in calcem purissimam redactum*. Th. Chym. Vol. IV. p. 401. & alibi. Plura de *semine* quære in Indice VI. Voluminum. *Semen Veneris* dicitur *squama æris*. Rul. & Johns.

*SPERMA aquæ fortis, id est fœculentia ejus. Rul.

SEMENTIS, varias habet significationes. 1. notat ipsam sationem, sive actionem serendi, & Gr. dicitur σπορά. 2. denotat *segetem*, sive illud, quod è semine progerminavit, Gr. σπόρος. 3. à Galeno sumitur pro *hyemis extremo anteriore*, in quo satio fieri solet, Gr. σπορητὸς cap. 1. in l. 1. Epid. t. 1.

*SEMI-

*Semicoctus, ἡμίπεπτος, dicitur de *humoribus chylosis*, qui à ventriculi calore & fermento alterationem acceperunt; sed perfectionem debitam non adepti sunt. Gal. l.4. de S.F. c.15. Ità quoq; de sanguine, aliisq; humoribus, etiam excrementiciis dic poterit, si nondum debitam coctionis suæ perfectionem acquisiverunt.

Semicongius, ἡμικόγγιον, *dimidium congii*, est nomen mensuræ liquidorum, continens aquæ libras quinque, olei libras quatuor cum dimidiâ, aquæ libras septem & dimidiam. Gal. de pond. & mens. c. 2.

Semicotyle, ἡμικοτύλιον, est *dimidium cotylæ*, Gal. l. 10. de S. Fac. §. De sanguine vespertilionum. Qualis verò sit mensuræ aut ponderis determinatio, non constat; cùm Acetabuli, vel Cotylis quantitas variet apud Authores. Vide *Acetabulum*.

Semicupium, ἐγκάθισμα. Vide *Encathisma. Insessio*.

Semidalis, σεμιδαλίς, *similago* Lat. est farcina ex tritico communi facta, ex quâ panis confectus σεμιδαλίτης *similagineus* vocatur: estq; paulò vilior *siligineo*, qui σιλιγνίτης dicitur, eq; optimi & purissimi tritici farinâ conficitur. Gorr. è Gal. l. 1. de Al. fac. c. 2. Jung. Linden. Ex. XIII. §. 510. seqq. Lang. lib. 1. ep. 56.

Semimares, idem, quod *Castrati*, *Spadones*, *Evnuchi*, Rolf. de part. genit. P.I. c. 5.

Semimetalla, idem, quod *Mineralia*. Libav. l.2. S.A.Ch. c.24. & l. 5. c.11. Talia sunt *Marcasitæ*, *Stibium*, *Bismuthum*. Tom. III. oper. p. 20.

*Semiobolus, ἡμιωβόλιον. Vide *Hemiobolion*.

Semirhombus, ἡμιρόμβιον, idem, quod ἡμίτονον. Vide *Hemitonon*.

Semis, ἥμισυ. Vide *Dimidium. Hemisy*.

Semisextum, ἡμίεκτον. Vide *Hemiecton*.

Semisideratus, ἡμίπληκτος. Vide *Hemiplegia*.

Semispeculum, vocatur instrumentum Chirurgicum, ad dilatandum vulnus, in collo vesicæ, & describitur ab Hildan. de Lithotom. cap. 16.

*Semitertiana, ἡμιτριταῖος. Vide *Hemitritæos*.

Semiuncia, ἡμιούγγιον, *Semiuncia*, id est, *Uncia dimidia*, sive drachmæ quatuor. Vulgò dicitur *Uncia semis*. Legitur apud Gal. l. 2. de C.M.P.G. c. 10. fin. Jung. Rhodii Lex. Scribon. pag. 440.

Semotim, veteres vocarunt *Achores* vel *Tineam*. Valesc. de Tarant. Phil. Ph. l. 1. c. 2.

Sena, vel *Senna*, purgans, inter vegetabilia, etiam in vulgus, notissimum, & frequentissimum: cujus integram historiam prolixè tradidit Rolfink. Tr. de purgant. sect. XIII. art. 5. Jung. Freitag. Aur. Med. l.2. c.18. Schröder. l.4. cl. 3. n. 436. Fr. Hofm. in clav. ad h.l. Accusatur de flatulentiâ à Linden. Ex. IV. §. 13.

Sendanegum, *Sendanegi*, id est, *Hæmatites*. Rul. & Johns.

Senectus, γῆρας, *Senex*, γέρων. Vide *Geras*. De *Senectâ* serpentum lege judicium

judicium Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 13.

SENIO MAXIMUS, dicitur author vitæ longæ. Dorn. in Dict. Parac.

SENSIBILIS, αἰσθητὸς, dicitur de omni re, quæ in sensus incurrit. Gal. l. 3. de dign. pulſ. cap. 1. Dicitur & *Sensilis*. Plura è Physicis petenda.

SENSIO, αἴσθησις, propriè dicitur de actu sentiendi, qui consistit in perceptione rei *sensibilis*, *sensorium* alterantis & afficientis. Ab Interpretibus Galeni Latinis *Sensio* quoq; ponitur pro cognitione, Gr. γνῶσις dictâ; c. 1. Progn. t. 3. Legitur & *Sensatio* in Authoribus.

SENSIFICUS, αἰσθητικὸς, dicitur de nervis sensuum externorum, qui spiritum animalem, ceu efficientem caussam instrumentalem organis sensoriis advehunt. Gal. l. 7. de Hippocr. & Pl. dec. c. 5.

SENSORIUM, αἰσθητήριον, vocatur *sensus alicujus instrumentum*. Gal. l. de odor. instr. c. 5. Jul. Alex. not. in Gal. l. 7. de Hipp. & Pl. decr. c. 7. Dicitur & *sensitorium*. Idem not. in Gal. l. 7. de U. P. c. 8. πρῶτον αἰσθητήριον vocatur *commune sensorium*, quod sensibilium omnium ictus, à nervis cujusq; organi delatos, accipit, adeoq; omnis sensionis perceptionem efficit: hocq; rectè dicitur de corporibus cerebri striatis; docente Willis, de An. Cerebr. c. 13. & ex hoc Bonetto Anat. Pract. l. 1. l. 15. obſ. 1. p. 282.

*SENSUS, αἴσθησις, quid sit, & quot, cum externi, tùm interni, ex Physicis constare potest ac debet. In Medicinâ enim considerantur, quatenus sec. vel præter nat. sese habent. Lectu dignissima sunt, quæ de *sensibus* externis & internis scripta reliquit Willis, de Anim. Brutor. P. 1.

SENTENTIA, γνώμη. Vide *Gnome*.

SEPARATIO, διάκρισις, διαχώρησις, idem, quod *Secretio*, *Segregatio*, de quibus p. a. De excrementorum, ab humoribus utilibus, separatione læsa lege Gal. l. 3. de sympt. cauſſ. in fin. *Separativa* virtus interna consistit in caloris vitalis æquali continuatione, ex fermentatione sanguinis moderatâ & æquali. Hæc enim si vel nimia fuerit, vel insufficiens, non dimittit inutiles ab utilibus portionibus, sed crudus manet sanguis. *Separatio* artificialis potissimum duplex est: *Pharmaceutica*, quò & *Chymicam* referre libet; & *Chirurgica*. Rul. & Johnſ. certas *separationis* species ità descripserunt: *Separatio per abscessum* est, cùm partes naturarum diversarum è commistione abscedunt à se mutuo, & ad regiones distinctas feruntur, absistentes mutuo. Estque duplex. *Discessus* & *Dilutio*. *Separatio per abstractionem* est, cùm aliquo instrumento partes diversæ à se mutuo disclusæ, altera ab alterâ abstrahuntur. Et fit hoc quoq; dupliciter. *Ablatione* & *Subductione*; sive sint res liquidæ, sive siccæ. *Separatio per dilutionem* ad latus perficitur, per lintrem humili margine, oblongum, & alterâ parte in acutum tendentem; qui manibus versari, & hinc inde agitari possit, alteraq; parte latiori impelli. *Separatio per dilutionem* est, cùm terrea copiosè diluta ità separantur,

rantur, ut, gravibus subsidentibus, levia emineant, medium occupent media. Et quoniam ejusmodi lotio, in lutosis terreisque, vel ad hanc consistentiam redactis, per pulverisationem, calcinationem, & alia locum habet, potissimùm veteribus γεωπιλυσία rectè est dicta. Ministrat autem ei *abstractio depletio*, nonnunquam & *filtratio*, & similes functiones. Soluta enim turbataque, & ad sua spacia delata, mox sunt deplenda, transfundendaq; per filtrum setaceum: alioquin confunduntur denuò. Hæc Rul. & Johnſ. Legatur & de diversis *separationis* artificiosæ speciebus Libav. T. II. Oper. p. 427. seq. *Separatio Chirurgica*, (quò & sano sensu *Anatomicam* referre possumus) perficitur partim manu, partim instrumentis. Hinc *separatio* quoq; inter officia refertur Chirurgicæ partis. Vide Institut. & Dogm. nostra P. VII. c. 1.

SEPARATORIUM, est vas transmittens quodammodo uniforme, oblongum, orificio ad capacitatem auricularis digiti aperto, cui materia infunditur, & fundo, in modum acûs acuato, materiam rursus emittendi gratia, præditum, cum annexis ansis duabus, liquoribus invicem separandis accommodatum. Rul. Johnſ.

SEPEDON, σηπεδών. Vide *Putredo*. *Sepedonodes*, σηπεδονώδης *putredinosus*, qui ad putredinem est dispositus. Gal. l. 8. M. M. cap. 7. σηπεδονώδες, ἕλκος, ulcus *putridum*, legitur apud Foreſt. Chir. Observ. l. 7. ob. 3.

SEPHIROS, dicitur *apostema durum* & *exiccatum*. Gr. idem, quod σκλήρωσις, σκλήρωμα, *scirrhus nothus*. Foreſt. l. 4. Chir. Obſ. 2. Schol. Paracelſ. de ulcer. & apostemat &c. c. 49. Dorn. Rul. & Johnſ.

SEPIA, σηπία, dicitur animal molle, exsangue, marinum, cujus prolixam Historiam, cum usu in cibis & medicinâ, ut & nocumento, vide in Aldrov. l. 1. de Moll. c. 4. Schröd. l. 5. cl. 3. n. 88. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. in specie de nocumento, quòd volvulum excitet *atramentum sepiæ*, testatur Aretæus, l. 2. acut. c. 6. quem locum integrâ Exercitatione exposuit egregiè Linden. Ex. V. Sel. Med.

*SEPIUM, σήπιον, dicitur *Os Sepiæ*, pars firma, sub dorso corporis, d. l. §. 42. σηπίδιον diminativum est, significans *sepiolam*. §. 84.

SEPLASIARIUS, idem, quod *Materialista*, apud quem materia medica prostat; à foro capuæ, *Seplasia* dicto, in quo unguentarii vendebant. Pertinent ad *Pharmacopolas*, quibus materiam vendunt. Referuntur etiam ad *Myropolas*. Vide Dieter. Jatr. p. 934. Langius in numerum *Medicastrorum* referre non dubitat *l. 3. ep. 6.*

SEPS, σὴψ duplici gaudet significatu: 1. ita dicitur *serpentis* species, quo morsu putredinem infert: de quo serpente lege Aldrov. l. 1. Hist. Serp. & Drac. c. 6. 2. idem est, quod σῆψις, *putrefactio*. Erot. Onom. p. 99. f.

SEPSIS, σῆψις. Vide *Putrefactio*.

SEPTAMEN, id est, *Serapinum*. Johnſ. Lex l. 1. Verùm in Rulando legitur *Septimen*.

Septana, ἑπταῖος, epitheton febris, ſeptem diebus periodum abſolvens. Verùm dubito, an detur. Meminit Paracelſ. tr. de Venæſectione §. de Febribus.

Septem, ἑπτά, numerale hoc vocabulum & Criticum exponitur à Diet. num. 336. Numerus quoque Spagyricis emphaticus. In igne ſunt *ſeptem* Planetæ. In aquâ *ſeptem* metalla. In terrâ *ſeptem* herbæ: In Aëre *ſeptem* Tereniabin: & in animalibus ſunt *ſeptem* principalia membra. Johnſ. l. 2. Lex. è Paracelſo. *Septem* calamitatum publicarum genera recenſentur à Foreſt. l. 6. Obſ. 9. Schol. è Cardan. l. 8. de rer. var. c. 45. Terræ motus, Inundatio, Ventus, Animalia noxia, Peſtis, Bellum, Fames: quibus alii octavum, Incendium, addunt.

Septenarius, ἑπτάς, ἑβδομαῖος. Numerus hic à plerisque Veteribus & Recentioribus habitus fuit pro *Critico* & *Climacterico*; imò & *myſtico*, ità, ut non dubitaverint, ei vires quoque attribuere, in Macrocosmo & Microcosmo. Verùm magis ex præconceptâ vanâ perſuaſione, veluti per traducem multiplicatâ, quàm ex rei veritate. Unde non dubitavit Rhodius appellare nugas, cum Gal. l. 3. de dieb. decr. cap. 11. Vide Rhod. in not. ad Scribon. num. 152. Adde Dieter. n. 230. Keuchen. ad Samon. p. 222.

Septennium, ἑπταετία, periodus, vel ætas *ſeptem annorum*. De *ſeptennio* ſecundo vide J. Alexandr. l. 28. Sal. c. 1. 2. ſeqq.

Septentrio, *Septentrionalis*, ἄρκτος, ἀρκτικὸς ἀρκτῷος dicitur illa plaga cœli, quæ eſt ſub ſigno *Urſæ* majoris, & Polo *Arctico* dicta, frigidioris, imò frigidisſimæ naturæ. Tropicè *Septentrio*, vel *Septrionalis ventus Microcosmi* dicitur eſſe in ſpinâ dorſi, à Paracelſ. tr. de Colicâ. *Septentrio* quoq; vocatur *Aqua fortis*: Rul. & Johnſ. Cabaliſtæ *Septentrionem* ſemper in malam partem capiunt, quia Sol ibi non tranſit, & medio noctis ſimilis eſt, &c. Th. Chym. Vol. VI. p. 81.

Septimana, ἑβδομάς. Vide *Hebdomada*.

Septimestris, ἑπτάμηνος, dicitur de fœtu humano, qui excluditur ſeptimo menſe, & habetur pro vitali & legitimo; de quo Hipp. integrum ſcripſit libellum, hoc tit. Jungatur Gal. commentar. ad hunc libellum, in Græco codice deſideratus. Videatur & C. Rejes C. Elyſ. q. 90. Enimverò, licet non negare velim, *ſeptimeſtrem* poſſe eſſe vitalem fœtum & partum; verùm an ſit perfectè vitalis, aut an mulieres certò ſciant, eſſe *ſeptimeſtrem* fœtum; de eo adhuc dubitatur.

*****Septicus**, σηπτικὸς, *putrefaciens*. Dicitur de Medicamentis, quæ tum eliquare, tùm colliquare, ac potisſimùm carnem tenellam conſumere valent: quò pertinent & *Cathæretica*, ſive *Corroſiva*. Vide *Corroſio*. Gal. l. 7. de S. Fac. §. Cedrus. Sunt valdè calida, & ſalinis lixivioſis partibus tenuioribus, & facillimæ actuationis prædita.

SEPTUAGENARIUS, ἑβδομηκοντούτης, dicitur annos 70. natus. De his testatur Gal. quod aliquando ferant sanguinis missionem. l. de cur. rat. per S. M. c. 13. fin.

*SEPTUM TRANSVERSUM. Vide *Diaphragma.*

SEQUESTRATIO, idem, quod *Separatio, Segregatio*, διάκρισις. Membra *sequestrationis* vocat Paracelsſ. organa colatoria.

SERANGODES, σηραγγώδης, *antrosus, cavernosus*, rimosus, idem ferè quod συριγγώδης, fistulosus. Legitur apud Hipp. l. de Carn. IV. 4. IX. 3. XVI. 3. l. de corde VI. 1. l. de vuln. cap. II. 3. Vide Foës. p. 562. seq.

SERAPHIN, est ineffabilis virtus, & immensa potentia cœli, & præsertim angelicus chorus, & schola cœlestis. Dorn. Rul. & Johns.

SERAPINUS, id est, *gummi Arabicum.* Rul. & Johns.

*SERAPIUM, idem, quod *Sirupus.* De quo paulò infer.

SERENITAS, *Serenus*, εὐδία, εὔδιος. Vide *Evdia.*

SEREX, id est, *Lac acetosum.* Rul. & Johns.

SERGETICUM, σηργητικὸν, epitheton *unguenti Irini*, apud Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 16.

SERICIACUM, id est, *Arsenicum.* Rul. & Johns.

SERICUM, σηρικὸν, æquivocum est. 1. apud Gal. significat *fructum* aliquem, edulem quidem, nihil tamen vel ad sanitatis conservationem, vel ad morborum profligationem conferentem: l. 2. de Al. fac. cap. 32. Deinde notat lanam illam, quam gignunt, & in globulum ovalem conglomerant, sese unà obvelantes vermes, *Bombyces*, dicti. De quo serico vide suprà *Bombyx.* Adde Helmont. de febr. c. 8. n. 13. Denique *Sericon* idem est, ac *Minium.* Rul. & Johns. *Serica* quoque dicuntur Gal. *Zizipha* sive *Jujubes.* Vide *Zizipha.*

SERIDES, σερίδες, vocantur *olera esculenta*, apud Gal. l. de atten. diæt. c. 3. Aliàs σέρις est cichorii, vel endiviæ genus, apud Diosc.

SERMO, λόγος, λαλιά, vide *Lalia, Locutio, Logos.* &c. Aliqua tamen differentia legitur inter *vocem*, *Loquelam* & *Sermonem*; dum vox ad loquelam; loquela verò ad *sermonem* pertinet. *Sermo* verò non est omne, quod propriè in sensum auditus cadit; neque id solùm, quod ore emittitur: sed solam hominum vocem, quâ inter se colloquuntur, veteres appellabant: Gal. cap. 1. de humor. t. 24. & c. 3. in l. 3. Epid. t. 74. ubi Græcè αὐδὴ vocatur. Imprimis verò in Medicina considerari debet non solùm *Sermo Medicorum* ad ægros, de quo Gal. c. 4. in l. 6. Epid. t. 9. ne sit fatuus, aut molestus, sed gravis, utilis, ægroq; acceptus; sed etiam *Sermo ægrorum*, siquidem & hic præsentium notitiæ, & consequentium divinationi potest adjumento esse: c. 3. in l. 1. Epid. t. 1. Junge Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 3. s. 2. c. 14.

SERPENS, ὄφις. Vide *Ophis.*

SERPHETA, est *medicina lapidem liquefaciens.* Dorn. Rul. & Johns. Meminit

minit ejus Paracelſ. l. 2. de Tartar. tr. 3. c. 5. & in ſragm. ad h. l.

* SERPIGO, ἕρπης. Vide *Herpes. Impetigo.* Nam utrique affectui tribuitur hoc vocab. *Impetigo.* Vide Walther. Sylv. Med. p. 1368. & Valeſc. de Tarant. Philon. Chirurg. c. 10.

SERRA, πρίων, æquivocum eſt. Propriè notat inſtrumentum, & quidem in Medicinâ, Chirurgicū, quo membra amputantur: Habeturq; duplex: *Magna*, quâ artus gangrænoſi aut ſphaceloſi; & *Parva*, quâ digiti manuum & pedum reſecari debent. Vide Hildan. de Gangr. & Sphacel. c. 19. & ciſt. milit. claſ. 19. ut & alios Chirurgiæ ſcriptores Aquapend. Paræum, Scultetum, &c. Ob ſimilitudinem verò roſtri, quod capiti adnatum, cum ſerrâ *Piſcis* quoq; quidam *Cetaceus Serra* vocatur, Gr. πρίστις, perperam πρῆστις, cujus hiſtoriam vide in Aldrov. de Cet. l. 1. c. 5. Chiocc. Muſ. Calc. ſect. 1. p. 82. ſeq.

SERUM, ὀῤῥὸς, vide *Orrbòs*. De *ſeri* ſtatu præternaturali plura quære in Indice Bonetti, Anatom. Practicæ.

SERVUS, δοῦλος, quid ſignificet in ſtatu Oeconomico, & pueri quoque, è dictionariis, norunt. Quòd verò olim Medici *ſervis* annumerati fuerint, ex l. 1. §. 5. C. de com. ſerv. manumiſſ. & l. 3. in pr. C. Com. de legat. illud non de Medicis veris ἀρχιτεκτονικοῖς, ſed de horum ſaltem miniſtris pharmacopolis, chirurgis, intelligendum eſſe, egregiâ oratione jam olim demonſtravit, & partes Medicorum cordatè defendit quondam JCtorum decus, Georgius Richterus, in Orat. VI. Panegyricâ. *Servorum* valetudinem etiam eſſe obſervandam, ſed horis ſaltem ſubciſivis, docet J. Alex. l. 33. Sal. c. 19. Per ſimilitudinem quomodo *Æger* vocetur *Morbi Servus*, oſtendit Linden. Ex. XIII. §. 549. ſeqq. Chymici, cum Hermete, *Mercurium* vocant *Servum fugitivum*. Rul. Libav. & alii.

SESAMION, σησάμιον, vocatur placenta ex *ſeſamo*, melle, atque oleo parata. Vocatur & σησαμοῦς, σήσαμον. Foëſ. p. 563. σησαμόεντα etiam dicuntur, quæ ex *ſeſamo* ſunt parata. Hipp. l. de affect. XLIV. 29.

SESEROS, σεσηρὸς, h. e. laboris *valdè diſtans*, quod etiam *divaricatum* votur. Occurrit apud Hipp. 3. de fract. t. 43. μειδιήματα σεσηρότα dicuntur *riſus effuſi*, & labris diductis facti, l. de Glandul. IX. 11. Adde Foëſ. d. l.

SESCUNCIA, idem, quod *ſeſqui uncia*, ἡμιόλιον, h. e. drachmæ duodecim. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. Vide *Hemiolion*. *Seſcuncia* aliquoties legitur in Scribon. n. 50. 60. &c. Vide in Rhodii Lex. Scrib.

SESQUI, ἡμιόλιον, notat *integrum cum dimidio*. Rhod. Lex. Scribon. p. 441.

SESQUIALTERA, dicitur ab Helmontio *febris ſpuria*, qualis eſt hemitritæos, erratica &c. & eam deducit ex Scoriæ & lotii deficiente ſecretione & excretione: de febr. c. 11. n. 14. *Seſquialterum* idem, quod *Hemiolium*, de quo ſuprà.

SESQUIHEMINA, i. e. *Hemina* κοτύλη, *una cum dimidiâ*: Gal. d. l.

SESQUILIBRA, i. e. *libra una & dimidia*. Scribon. n. 122.

SESQUIOBOLUS, i.e. *obolus unus cum dimidio*, i.e. *grana quindecim*. Gal. l. 3. de C.M.S.L. c. 1.

SESQUICYATHUS, est *hemina quadrans*, vel *sextans cum unciâ dimidiâ*: Gal. l. 9. c. 6. ad fin.

SESQUIPEDALIA, βόεια, dicuntur *verba ampullosa*, quæ grande quid sonare videntur, cùm audis, ceu inflata vento jactantiæ; cæterùm inania rei & rationis. Lind. Ex. XIII. §. 68. Hæc dedecent Medicum Hippocrate & Æsculapio dignum.

SESQUIPLUM, idem, quod *sesquipondus*, ἡμιόλιον, & refertur ad præcedentem determinationem, i.e. *Integrum cum dimidio* pondus. Gal. l. 1. de Antid. c. 9. fin. & alibi.

SESQUISEXTARIUM, i.e. *sextarius unus cum dimidio* Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1.

SESQUIUNCIA, vide *Sescuncia*.

*SESSILIS, epitheton *Verrucæ*, quæ alias μυρμηκία, *formica*, vocatur, vide *Formica*.

SETANIOS, σητανιὸς, rectius, quàm σιτάνιος: *Hornus*, *homotinus*: epitheton tritici apud Hipp. vide *Hornus*.

*SSTRON, σῆστρον, idem, quod κοσκῖνος, *Cribrum*, à σήθω, cribro. Vide *Coscinos*, *Cribrum*. Lac σεσησμένον, *cribratum*, legitur apud Lind. Ex. XVI. §. 108.

SETA, τρίχες, propriè *pilum suillum* significat. Dicitur tamen & de lanis: unde *pannus setaceus*, τρίχινος vocatur. Gal. l. 3. de C.M.S.L. c. 4. circà fin.

SETACEUM, vocatur operatio Chirurgica. estque species fonticuli, vel cauterii, quod parari solet utplurimum in occipitio, tribus instrumentis, forcipe, acu, & *setâ*, vel *setone*, cujus parandi modum vide apud Aquapend. de oper. Chirurg. cap. hoc tit. Hildan. Cent. I. obs. 40. Paræum l. 9. c. 24. qui *setonem* vocat, quemadmodum & Helmont. tr. Cauterium n. 22.

SEULO, id est, *plumbum*. Rul. in Lex.

*SEVUM, idem, quod *Sebum*: de quo superius: Gr. στέαρ.

SEVATIO, idem, quod Steatoma, secundum Ingrass. Comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 84.

*SEXTANS, ἕκτον τῆς λίτρας, sexta pars libræ: pendet uncias duas. Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 14. vel drachmæ sedecim l. 8. de C.M.S.L. c. 1.

*SEXTARIUS, ξέστης, dicitur *mensura*, *liquidis & aridis communis*: de quâ tamen Gal. notat, apud Athenienses olim non fuisse, posteà verò etiam à Græcis receptam; sed aliter, quàm Romanos, sumsisse. Apud Romanos *sextarius* unus libram unam, semissem, & sextantem, ut simul juncta constituant uncias viginti, pendere dicitur. Athenienses verò minorem paulò constituerunt mensuram, per *sextarium*, videl. libram cum semisse, h.e. uncias octodecim. Gal. l. 1. de C.M.P.G. c. 1. Jung. J. Alex. not. ad h. l. Adhuc minor legitur ξέστης, *sextarius*, qui pendet uncias tres, l. 6. de C. M. P. G. c. 16. Rhodius in not. ad Scribon. distinxit in mensuralem & ponderalem: illum continere duas heminas: Hunc verò tredecim uncias docens, ad comp. 127. 130. Linden.

Linden. *Sextarium* pendere vini uncias ſedecim, totidemque ſcrupulos: Mellis uncias viginti quinque, ſcripſit. Ex. X. §. 156.

SEXUNX, i.e. *pondus ſex unciarum*, h.e. *libra dimidia*, Semisſis, Gal. l. 1. de C.M.P.L. c. 8.

SEXUS, γένος, φύσις, vocatur *differentia viri & fœminæ*: de quâ Gal. l. 9. de Hipp. & Pl. Decr. cap. 3. & alibi. Diſcrimen hoc animalibus ſaltem perfectioribus competere, accuratiores Philoſophi & Medici ſtatuunt. Alii tamen etiam vegetabilibus quoque attribuere non dubitant; inter quos Schröder. l. 1. c. 35. & quidem realiter. Rejicitur hæc opinio in Theatr. Chym. Vol. I. pag. 349. Sexûs diſcrimen quomodo faciat ad morboſam diſpoſitionem, monſtrat Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 2. ſ. 3. cap. 36. *Sexum* non poſſe mutari naturaliter, prolixè docuit C. Rejes Camp. El. q. 57.

SIAGON, σιαγὼν, idem, quod γένυς, γνάθος, *maxilla*, ita dicta ὅτι σείεται περιαγομένη, quod circumacta moveatur. Gorr. Linden. l. 2. Phyſiol. Med. c. 13. §. 4. 5.

SIALOCHOOS, σιαλοχόος, vel σιαλοχέων, idem, quod σιαλίζων, vocatur Hipp. qui multam ſalivam ore effundit, l. 2. Epid. ſ. II. 90. l. 3. de morb. X. 13. l. 2. de diæt. XVII. 4. 6. Gal. cap. 1. in l. 1. Prorrhet. t. 3. Jung. Foëſ. pag. 564. Lat. *Salivator* dici ſolet.

SIALOS, σίαλος, σίαλον. Vide *Saliva*.

SIBAR, id eſt, *argentum vivum*: item *ſtella eruta*: Dorn. Rul. & Johnſ.

SIBARE, Avicennæ dicitur *ſpecies Phrenitidis*, quæ *ferina* dicitur. Foreſt. l. 10. obſ. 1. Schol.

SIBEDATA, id eſt, *hirundinaria*. Parac. l. 2. de Tart. tr. 2. c. 6. Dorn. Rul. & Johnſ. item lapis, quo colores teruntur. Rul. & Johnſ.

SIBETINA, epitheton *colicæ*, quæ & *Zibethina* dicitur Parac. Paragran. Tract. 1. & 2.

SICCANS, ξηραντικὸς, ξηραίνων, epitheton medicamentorum, quæ temperamenta corporum ad *ſicciorem* ſtatum permutant. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 6. Dividuntur in mediocriter & validè *ſiccantia*. l. 3. d. tit. c. 6. Vide etiam Schröder. Senn. Morell. & alios, qui de materiâ mediâ ſcripſerunt.

*SICCITAS, *Siccus*, ξηρότης, ξηρὸς, de qualitate dicitur elementari, inter primas vulgò relatâ, humidæ oppoſitâ, communi igni & terræ notiori, quàm ut deſcriptione aliquâ indigeat aut ulterius explicari posſit. Optima deſcriptio videtur, quæ per abſentiam humiditatis exprimitur. In foro Medico variis tribuitur rebus, ſecundum, non nat. & præternaturalibus. Ventres *ſicci* opponuntur humidis, 2. aph. 53. quò pertinet ſicca mulier, l. 4. Epid. XIII. 9. Temperamentum etiam *ſiccum* aliquoties legitur apud Gal. pasſim. Anni temporum *ſiccitates* Gr. dicuntur αὐχμοὶ, 3. aph. 16. *Siccus hydrops*, 4. aph. 11. i. e. tympanites. Ophthalmiæ ſiccæ, 3. aph. 11. *Sicca* & valida *frictio* dicitur, quæ corpori foris adhibetur, nullo humido, aqua,

aquâ, vel oleo, foris circumfuso: Gal, l. 2. de S. Fac. c. 25. Gr. dicitur ξηραλείφειν.

Sicilicus, *Siclium*, σίκλιον, ponderis nomen, veterinariis usitatum, pendens unciam dimidiam sive drachmas quatuor; uti patet ex Gal. de pond. & mensur. confirmante. C. Hofmann. in notis M.S. nondum editis. At Rhod. ad Scribon. *Sicilicum* dicit, esse unciæ quartam partem, in qua sunt scrupuli sex, & pendet drachmas duas num. 71. pag. 133.

Sicelica, *Sicula*, σικελικὴ, epitheton medicamenti contrà colicos dolores: apud Gal. l. 9. de C.M.S.L. c. 5. ferè circa fin.

Sicya, σικύα. Vide *Cucurbita*.

Sicyedon, σικυηδὸν, est species fracturæ, quæ & καυληδὸν, & ῥαφανηδὸν dicitur, quando os totum per transversum frangitur. Gorr.

Sicyone, σικυώνη, quatuor habet significationes, juxtà Gal. in Exeg. dict. Hipp. *colocynthidis*, *cucurbitæ* pyro similis, *cucurbitæ Chirurgicæ*, & *cucurbitæ* fundo carentis, & metæ formam præ se ferentis. Foes. Oec. p. 565.

Sicyonion, σικυώνιον, nomen *Unguenti*, vel *Olei* compositi, cujus basis est *cucumis sylvestris*, apud Ægin. l. 7. c. 20.

*Sideratio, vel *Syderatio*, æquivocum est. Vel enim idem significat, quod *Apoplexia*, aut subita *Paralysis*; quam significationem approbat Lang. l. 1. ep. 25. & l. 2. ep. 53. Rhod. ad Scribon. num. 101. p. 168. Vel notat *mortificationem* alicujus membri, quæ aliàs *Sphacelus* vocatur, σφάκελος: de quo vocab. inferius, quam retinuit Castell. Vide *Mortificatio. Sphacelus*.

Sideros, σίδηρος. Vide *Ferrum*.

Sidia, id est, *lima*. Rul. & Johns. Lex.

Sidioides, σιδιοειδὴς, dicitur *color*, *malicorium*, hoc est, corticem mali Punici, Gr. σίδιον dictam, repræsentans. σίδιον enim *malum punicum* significat. Legitur aliquoties apud Hippocr. l. de Judic. dieb. VII. 2. l. de int. aff. XXXI. 3. XXXIV. 7. XXXIIX. 4. XLVIII. 6. l. 3. de morb. XII. 3. Jung. Foes. d. l. Keuchen. ad Samon. p. 271.

*Sidus, *Sydus*, idem quod *stella*, ἄστρον, σείριον. *Sidera* vocantur à siderando, quod est, incendere. Veterum fuit dogma, *sidera* esse omnia igneæ naturæ. Linden. Ex. XI. §. 171. seqq. 188. Hoc dogma hodieq; revocavit Gassendica, & Cartesiana Philosophia. *Sidereum corpus* Paracelso dicitur *spirituale*, *Magicum*, *Cabalicum*, cui peculiares attribuit virtutes in herbis, & aliis naturalibus, tr. Labyrinth. Medic. cap. 9. & 10. l. de Pestilit. tract. 1. & 3. & Philos. sagac. l. 1.

Sief, id est. *Collyrium*, medicamentum Ophthalmicum siccum. Vide *Collyrium*.

Siegones, σιηγόνες, idem, quod σιαγόνες, *maxillæ*. Vide *Siagon*.

Sielismos, σιελισμὸς vel σιαλισμὸς. Vide *Salivatio*, à verbo σιαλίζω, *multam salivam effundo*. Unde σιελίζοντες iidem, qui σιαλοχόοι: de quo paulò superius.

superius. Legitur verò apud Hipp. 1. Prorrh. com. 3. t. 21.

SIFANTIS, id est, *terra argentina simphus*. Rul. & Johns.

SIGE, σιγὴ, *silentium*, *taciturnitatem* significat: Pessimum signum in phreniticis & deliris. Hipp. 1. Porrh. c. 2. t. 19. Coac. t. 65. Vide *Aphonia*.

* SILENTIUM, aliàs egregiè distinxit Libav. in *Silentium prudentiæ* & *Tolerantiæ*, Tom. III. Oper. p. 154. Non minus rectè & *Silentium Crollii sacrum* vocavit diabolicum & execrabile, Tom. IV. p. 69. Et ô utinam hodieque persuadere sibi paterentur Christiani plebeji, (quamvis etiam non sint pauci, qui prudentiores videri volunt) qui existimant, nihil magici, nihil præstigiarum præ se ferre, dum talia remedia commendantur, cum *silentio* vel colligenda, vel applicanda. Revera tale *silentium* execrabile est, non sacrum; verba sunt laud. Authoris verissima.

SIGIA, i. e. *storax liquida* vel sigra, Rul. & John. Gal. de ocul. c. 3.

SIGILLUM, σφραγὶς, ità fuit dicta *Terra Lemnia sigillata*; cujus modum præparandi & *sigillandi* signo *Dianæ* descripsit Gal. l. 9. de S. Fac. quemadmodum & hodieque *Terra Turcica*, *Melitensis S. Pauli*, *Silesiaca*, *Hersbruccensis* aut potius *Veldensis Norica*, certis *sigillis* notari solent; de quibus vide Schröder. l. 3. c. 2. Fr. Hofm. clav. ad h. l. Casp. Hofm. Paral. Offic. cap. 44. 45. Ita & *Trochisci sigillis* & asteriscis signari solent, præsertim viperini, in officinis Venetis. *Sigillum Hermeticum* dicitur, quo vitrum fusum, & igne fusorio liquatum, occluditur; quamvis nonnulli massam aliquam ex succino albo, vitro Veneto, Borrace, æqualibus portionibus, ad hanc obturationem usurpent. Rul. Olim vasa cerâ & annulo signabantur à Medicis. Rhod. ad Scrib. n. 269. pag. 331. *Sigillis* verò magicam virtutem adscribere cum Paracelsicis, de quo etiam in Th. Chym. Vol. VI. p. 351. superstitiosum est. Vide *Character*.

* SIGMOIDES, σιγμοειδὴς, h. e. literam Græcam C. referens, non Σ. Vide C. Hofm. Comm. ad Gal. de U. P. n. 385. Tribuitur variis corporis partibus. Ità dicitur processus scapularum, qui & *Ancyroides*, & *Coracoides* vocatur. Barthol. libell. An. cap. 19. Deinde sinus, seu *cavitas semicircularis in cubito*; inter duas cubiti apophyses comprehensa, in quam brachii extremum, trocheæ simile, inseritur: d. l. c. 20. Porrò *tres valvulæ cordis*, ad ostium arteriæ pulmonalis, in dextro ventriculo foràs spectantes, *sigmoideæ* vocantur. Gal. l. 6. de U. P. c. 14. qui tunicas saltem appellavit, Barthol. l. 2. c. 7. *Cartilagines* quoq; *asperæ arteriæ* cùm non sint integrè circulares, sed parte posteriori membranosæ, & ità cartilagineâ suâ substantiâ antiquum C. referant, σιγμοειδεῖς vocantur. d. l. c. 10.

SIGNATIO, *Signatura*, ἐπισφραγισμὸς, alia est *necessitatis*, quando vasa obsignantur; aut ipsa medicamenta, ad evitandam vel exhalationem virium, vel suspicionem fraudis. Ita &

Acidularum Egranarum vasa fictilia publicâ authoritate obsignari solent. Vide Rhod. in Lex. Scrib. pag. 441. Vel est *superstitionis* & vanitatis. Quò, salvâ authoritate, pleraque etiam referenda mihi videntur, quæ Crollius, de *signaturis Plantarum*, scripsit; cum plurima etiam prorsus ridiculâ nitantur, & ineptâ similitudine. *Signata ars* Paracelso dicitur *Caballa*, estque, ex illius mente, pars Astronomiæ, & introitus ad Medicinam. Verùm, ob magiæ suspicionem, vitanda, Labyrinth. Med. c. 9. & tr. de morb. Tart. c. 16. Vide *Sigillum*, *Character*.

*S IGNIFICATIO, ἐπισημασία, σημασία. Vide *Semasia. Semeiosis.*

*S IGNUM, σημεῖον. Vide *Semeion.*

S ILACH, Arab. dicitur *crassities palpebrarum.* For. l. XI. Obs. 46. Schol.

S ILEX, κόχλαξ, vocatur genus lapidum, vel saxi, durissimum, extrinsecus leve. Hujus species est *Pyrites*, de quò superius. Aliàs plures recenset Rul. in Lex. De *silicis* virtutibus & usu vid. Schröd. l. 3. c. 8. n. 18. & Fr. Hofm. in cl. Theatr. Chym. Vol. VI. p. 453. Quære & in Indice Helmontii.

S ILICETUS, idem, quod *Marmoreus*, epitheton *Tartari*, in renibus, aut vesicâ, nimiopere indurati, apud Paracelsf. l. de Tartareis morb. c. 20. & 21.

S ILIGNIS, σιλίγνις, latinè *Siligo*, dicitur purissima Tritici farina, è quâ paratur *panis siligineus*, σιλιγνίτης. Gal. l. 1. de Al. fac. c. 2. Lang. l. 1. ep. 56. J. Alex. l. 8. Sal. cap. 6. & not. in Gal. d. l. Linden. Ex. XIII. §. 510. seqq.

S ILIPIT, id est, *Æs*, *Cuprum*. Rul. in Lex.

S ILIQUA, κεράτιον. Vide *Ceration.*

S ILO, homonymon est. Vel enim idem est, quod *Simus*, σιμὸς, qui naso est sursum versus repando. Lind. Ex. XI. §. 39. Vel, apud Chymicos, idem est, quod *Terra*. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

S ILURUS, σίλουρος, nomen piscis: de quo tamen inter se dissentiunt Authores, dum alii *Sturionem* esse dicunt; in quâ sententiâ est Aldrov. l. 4. de pisc. c. 9. alii cum *Glanide* confundunt; ut Gesnerus. Vide Aldrov. l. 5. de pisc. c. 5. Meminit aliàs Gal. l. 9. de S. Fac. §. Halme ad fin. J. Alex. l. 15. Sal. c. 2.

S IMIA, πίθηξ. Vide *Pithex.*

S IMILA, *Similago.* σεμίδαλις. Vide *Semidalis.*

*S IMILARIS, ὁμοιομερὴς, ἁπλοῦς. Vide *Homœomeres Haplus.*

S IMILATIO, idem, quod *Assimilatio:* de quo suprà, in As. Gr. ὁμοίωσις.

S IMILIS, *Similitudo*, ὅμοιος, ὁμοιότης, quid significet, notum est: videlicet aliquam convenientiam rerum inter se diversarum. Gal. simile duobus modis dici, docet; uno quidem quando est ἀπαράλλακτον, & nulla intercedit varietas: altero, quando secundum magis & minus saltem est convenientia, ἐν τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον. c. 1. de iis, q. in med. t. 4. fin. *Similia similibus* conservari, est generalissimus scopus methodi Hygienes; de quo in Hygiene; limitationem suam tamen admittit; uti videre est in Dogm. nostr. P. IV. c. 2. d. 3. p. 468.

Simi-

Similitudinem formæ liberorum, cum matre, demonſtrare, quòd mater etiam materiam conferat ad formationem fœtus, vult J. Alex. not. in Gal. l. 2. de ſemin. c. 1. Plura de *ſimilitudine*, inter generans & generatum, inter parentes & liberos, vide apud C. Rejes C. El. q. 54. Quamvis verò *ſimilitudinis* obſervatio in Medicinâ inſignem multumq; uſum habeat; probè tamen etiam obſervanda eſt cautela Hipp. quod *ſimilitudines* Medicis pariant errores & difficultates l. 6. Epid. ſ. IIX. 80. vel t. 49. quem locum, notatu dignum, bis citavit Linden. Ex. XII. §. 71. & XIV. §. 114. *Similitudo* enim ſaltem eſt inſtar Syllogismi dialectici, vel Topici, nihilque certi concludit. J. Alex. not. in Gal. l. 4. M. M. c. 4. Utinam hoc verò probè obſervarent Chymici & Spagyrici; qui nimium quantum *ſimilitudinibus* nituntur, & ita ſæpiſſimè fallunt & falluntur. Fallax quoque in multis eſt *ſimilitudo* plantarum, cum partibus corporis humani; quæ tamen vires indicare creditur à Schröder. l. 1. c. 38. Quin potius veriſſimè Libav. negavit, à *ſimili* ad eſſentiam rectè aliquid colligi. Tom. IV. Oper. p. 259. 277. *Similitudines* quoque dicuntur figuræ cœleſtes, quæ rebus aſſimilantur, nos concernentibus. Rul. Johnſ.

SIMISSA, σιςὰ, rectiùs *Semiſſa*, i.e. ad dimidiam coctum. *Simiſſator*, vel *ſemiſſator*, qui ad dimidias coquit. Gr. σιςαρτὴς. Lind. Ex. X. §. 52.

*SIMITAS, *Simus*, σιμότης, σιμὸς, duplicem habet ſignificationem; unam naturalem; in quâ dicitur de Hepatis concavâ parte; ex quâ prodit vena portæ; cujus oppoſita pars *convexa* & *gibba* nuncupatur, Gal. 4. de U. P. c. 13. Barthol. l. 1. An. c. 14. & alibi: alteram præternaturalem, quâ notat vitiatam figuram naſi; cùm medius naſus ſubſidet, aut deprimitur, Gal. cap. 1, in l. 6. Epid. t. 4. Jung. Foëſ. pag. 566. Alias & σιμὸν etiam de rebus non-naturalibus uſurpatur, v.g. de *ferularum* Chirurgicarum parte *retusâ*, & reſimâ, apud Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 11. Σιμὸν quoque dicitur *vinculi* quoddam genus, quod ab orbiculari plurimum inclinat, d. l. comm. 2. t. 2.

SIMIVULPA, πιθηκαλώπηξ, vel *Vulpiſima*, ἀλωπεκοπίθηξ, animal quadrupes digitatum, viviparum, peregrinum, *vulpis* & *ſimiæ* formam ex parte referens; cujus hiſtoriam & uſum, in cibis, vide apud Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 4.

SIMMITIUM, id eſt. *Ceruſſa*. Rul. & Johnſ.

SIMOS. *Simotes*, σιμὸς, σιμότης. Vide *Simitas*.

*SIMPLEX, ἁπλοῦς. *Simplicitas*, ἁπλότης, uſitatiſſimus terminus in Medicinâ, de rebus naturalibus, præternaturalibus, & non naturalibus. Quando de partibus dicitur, idem eſt, quod *Similaris*, vel *Homogeneus*. Quando de morbis, intelligitur ille, qui unam ſaltem partem affectam occupat: quamvis & febris *ſimplex* dicatur Galeno, quæ mitis eſt, & cum ſignis tutis cumprimis, qualis eſt Ephemera, l. 1. de criſ. c. 16. Remedia

ſimplicia dicuntur, ad differentiam compoſitorum, quibus etiam communiter anteferuntur Helmont. tr. Pharmacop. ad Diſp. n. 5. quamvis experientia teſtetur, hoc univerſaliter verum nō eſſe, ob frequentisſimam, in corpore humano, heterogenitatem valdè miſtam & intricatam. Vide Dogm. noſtra. P. VI. c. 4. d. 3. p. 747. ſeqq. In genere verò *ſimplex* & naturâ, & doctrinâ, prius eſſe compoſito, rectè dicitur à Gal. l. 1. de diff. reſp. c. 2. 3. aph. 15. & alibi. Chymici tria *ſimplicia* materialia corporum naturalium ſtatuerunt, ceu principia, *vaporoſum*, *inflammabile*, *fixum*, Th. Chym. Vol. I. p. 101. Aliis verò quinarius numerus placet: de quâ ſententiâ alibi dictum.

SIMULATIO, προσποίησις, dicitur de iis, qui morbum *ſimulant*. Lege Gal. libell. de iis, qui morbum ſimulant. *Simulata* quoque *Medicatio* dicitur, quando cauſſa morbifica non perfectè removetur, ſed ſaltem movetur. Ità v. g. quando febris ſupprimitur, non depurato ſanguine ab inquinamentis ſuis. Lind. Ex. XII. §. 115.

*SIMUS, vide Simitas. Simus quoque dicitur Gilla. Rul.

SINAPISIS, id eſt, *bolus Armena*. Rul. & Johnſ. in Lex.

SINAPISMUS, σιναπισμὸς, & de medicamento tenuium partium, acri & vehementer calido ex *ſinapi* compoſitum dicitur. Gal. l. 3. de L. Aff. c. 4. ubi ἐρεθισμὸς διὰ νάπυος vocatur: & de ipsâ operatione, quæ eſt ſpecies *Rubificationis*, vel *Phœnigmi*. Vide *Phœnigmus*. In priori ſignificatione ſumitur à Schröder. l. 2. c. 44. in poſteriori l. 1. c. 3. Adde Weker. Ant. Gen. l. 1. c. 41. Spec. l. 2. ſect. 33. Morell. l. 2. de form. rem. ſ. 1. c. 14.

SINAPIUM, vocatum *Embamma*, vel *Intinctus*, *ex ſem. ſinapi* paratus; cujus meminit J. Alex. l. 20. Sal. c. 15.

SINAROS, σιναρὸς, h. e. *læſus*. Legitur apud Hipp. 3. de fract. t. 45. 2: de artic. l. 37. & c. 3. t. 70. l. 6. Epid. ſ. VII. 72. a vocab. σίνος, quod *læſionem*, *noxam* ſignificat. Unde & contrarium ἀσινὴς, *illæſus*. Foëſ. p. 567.

SINCERUS, γνήσιος, idem quod *Legitimus*. Vide *Gneſios*. Interdum etiam pro *puro* ſumitur. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

*SINCIPUT, vel *Syncipute*, βρέγμα, anterior capitis pars, ſuprà frontem, capillis intecta, l. Introd. c. 10. Barthol. l. 3. Anat. proœm. Vide *Bregma*.

*SINGULTUS, λύγξ, λυγμὸς. Vide *Lygmos*.

SINISTER, ἀριστερὸς. Vide *Dexios*. Diet. n. 104.

SINOMOROS, σινόμωρος, dicitur *malignus*, *noxius*, pernicioſus. Legitur apud Hipp. 3. de art. t. 51. & 54. Jung. Foëſ. d. l.

SINOS, σίνος, *noxam*, *offenſam*, ſignificat, idem quod βλάβη. Frequenter legitur apud Hipp. v. g. 3. de R. I. V. A. t. 54. 2. de fract. t. 15. l. 5. Epid. XIV. 3. l. de vuln. Cap. X. 2. & alibi. Vide Foëſ. p. 566.

SINOPIS, σινωπὶς, ſpecies *Rubricæ* melior. Vide *Miltos*. Apud Rul. etiam *Sinopida* in nomin. dicitur.

*SINUS, κόλπος. Vide *Colpos*.

SIPHA, terminus obſcurus, apud Paracelſ. de quo dicit, quòd ſaga, vel Pithoniſſa, ignem veluti è ſilice hoc eliciat,

eliciat, & tempestatem excitet, tr. de Podagrâ tit. Processus.

SIPHAC, idem est, quod *Peritonæum*. Forest. l.6. Chirurg. obs. 48. Schol. *Siphita, Syphita*, nomen morbi, apud Paracels. & distinguitur in pravam & strictam. *Siphita prava* morbus est, vulgò *Chorea S. Viti* dictus. *Siphita stricta* est morbus phantasticus eorū, qui, *noctu, dormientes ambulant. Noctambulatio.* Dorn. Rul. Johns. è Paracels. de præparat. l. 1. Tract. 4.

SIPYIS, σιπυίς, *pyxidem* significat, apud Hipp. lib. de steril. XXII. 15.

SIRA, id est, *Auripigmentum*. Rul. in Lex.

*SIRÆON, σίραιον, vide *Sapa*.

SIRENES, *Sirones*, dicuntur *pustulæ manuum & pedum*. Walther. in Sylv. Med. p. 1373. Dorn. Rul. Johns. in Lex. Lang. l. 2. ep. 42. *Sirenes*, σειρῆνες quoq; dicuntur *monstra marina*, partim piscis, partim hominis formam, & quidem fœminæ, sive virginis, repræsentantia; de quibus legantur Ephem. nat. Cur. An. I. O. 23. ubi ἀνθρωπόμορφοι pisces vocantur, & Erasm. Francisc. Horti Indic. Or. & Occ. Part. 2. p. 1412. seqq. *Syrenes* perperam per y apud Dorn. Rul. & Johns. describuntur, quòd sint monstra marina, è nymphis nata.

* SIRIASIS, σειρίασις, item σειρίασις, est nomen *morbi infantilis*, videl. *inflammatio cerebri & membranarum*, quam consequuntur sincipitis & oculorum cavitas, febris ardens, pallor, totius corporis siccitas, & inappetentia. Derivatur à σειρὸς, quod foveam, in quâ semina recondunt & asservant, significat. Gorr. & Castell. Ità & in syncipite, ubi futura sagittalis & coronalis coëunt, membranacea illa portio, *folium* vulgò dicta, omnium postremò in osseam duritiem coalescens tum temporis subsidet, & foveâ quasi constituit: quod plerunq; lethale habetur signum. Caussa eadem, quæ aliarum inflammationum, sanguis videl. acrior fervidiorque circà membranas cerebri stagnans, malignitatis ichorosæ salinæ haud dubiè particeps. Vid. Senn. Med. Pr. T. IV. tr. de Infantilium morb. cur. P. II. c. 7. h. tit.

SIRICON, *de plumbo*, id est, *Cinis plumbi*. Rul. & Johns.

SIRINGA; id est, *Calx*. Iidem.

SIRIUS, σείριος, proprie dicitur de sidere, Antiquis etiam famigerato, quod *Canicula*, κύων dicitur, cui singularem virtutem fervoris, in diebus Canicularibus, quando cum Sole exoritur, attribuerunt. Unde & Hipp. tempus illud ante *Canem*, sub *cane*, & post *Canem*, aliquoties inculcavit. Verùm rectissimè expedivit, hanc opinionem non astro huic, sed Soli, καῦμα illud adscribens Linden. Ex. XI. §. 170. seqq. quamplurimis, & confirmavit succinctè calculo suo CL. Dn. Sturmius, Scient. Cosmic. Part. Spec. Tab. IX. in fin.

SIRONES, vide *Sirenes*.

SIROTES, σιρωτὴς. Vide *Simissa*.

*SIRUPUS, *Syrupus*, *Serapium*, σιράπιον, Actuario, est medicamenti forma fluida, ex decocto, vel succis, aut infusione, conflata, saccharo aut melle dulcorata, atque in eam consistentiam cocta, ne gutta in marmore defluat, ad alterandum vel purgandum

dum comparata. Morell. l. 1. de form. rem. sect. 1. c. 4. Wek. Ant. Gen. l. 1. c. 13. Spec. l. 2. sect. 2. Schröd. l. 2. c. 84. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Obiter scrupulum addere libet meum, quòd nullam rationem videam, cur per Y scribatur communiter, præsertim quòd Græcis ignota fuerit hæc medicamenti forma, nec origine suâ Græcum sit vocabulum.

SIRSEN, Arab. rectius, quàm *Birsen*, significat apostema capitis calidum: estq; idem, quod *Phrenitis* For. l. 10. Obs. 1. Schol.

SIRZA, idem, quod *Eschara*. Do. Rul. Johns.

SITANION, σιτάνιον. Vide *Setanios*. Hornus.

SITION, σιτίον latam & strictam habet significationem. Latè omnia *alimenta, esculenta* & *potulenta*, σιτίων nomine veniunt, Hipp. 2. aph. 38. l. 6. Epid. s. v. t. 20. Strictè *panes ex tritico* σιτία vocantur. 4. de R. U. I. A. t. 91. Vide Lind. Ex. XIII. §. 160. Diet. IX. 173.

*SITIS, δίψα, vide *Dipsa*.

SITOS, σῖτος, in genere *Cibum*, *Alimenta* significat strictè frumentum, vide *Cibus*.

SITOSPELTON, σιτόσπελτον, sic dicitur à quibusdam *Festuca*, sive *Ægilops* Gorr.

SITTA, σίττα nomen avis, & species *Pici*; cujus descriptionem vide in Aldrov. l. 12. Ornith. c. 38.

SITUS, æquivocum est apud Lat. Propriè respondet Græco θέσις, Lat. *Positus*: denotatq; partis solidæ locum naturalem, & positionem, à Medico probè ex Anatomicis addiscendum; quo vitiato, Morbi malæ Confirmationis oriuntur; qui dicuntur *Morbi in situ*. Multum etiam confert, novisse *situm* partium, ad curationem, Gal. l. de art. med. const. c. 17. Deinde *situs* significat mucidam lanuginem, quæ superficiei materiæ lentæ pituitosæ adnascitur, ex corruptione. Lind. Ex. X. §. 45.

SMALTUM, idem, quod *Amausum*. Vide suprà in *Am*.

SMARAGDINON, σμαράγδινον, nomen est *Emplastri*, cujus descriptio habetur apud Celsum, l. 5. c. 19. ità dictum, ob summam *viriditatem*.

SMARAGDUS, σμάραγδος, dicitur lapis quidam pretiosus, vel gemma pellucida, amœno virore pulcherrima, & inter reliquas fragillima, cujus pleniorem descriptionem, species, vires & usum, vide apud Plin. l. 38. c. 5. Chiocc. Mus. Calc. sect. 3. p. 212. seqq. Schröder. l. 3. c. 3. n. 8. Fr. Hofm. in Clav. Rul. & Johns. Th. Chym. Vol. V. p. 389. Lang. existimat, Galenum, per *Jaspidem viridem*, intellexisse *Smaragdum* l. 2. ep. 49. *Prasinam gemmam*, πράσινον λίθον quoq; vocari, testatur Keuch. ad Samon. p. 277. *Smaragdum* fieri ex cœlo Veneris, & ex terrâ Lunæ, legitur in Th. Chym. Vol. I. p. 487. E liquore Veneris quoq; deduxit Libav. S. Arc. Ch. l. 3. c. 8.

SMARAGEO, σμαραγέω, *strepitum edo*, resono. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XLIV. 2. Foes. p. 576.

SMARIS, σμαρὶς, piscis dicitur, ex *Mænarum* genere; cujus descriptionem & usum vide in Aldr. l. 2. de pisc. c. 40.

SMECTIS, vel *Smectris*, σμηκτὶς, ἢ σμηκτρὶς, epitheton *Terræ Cimoliæ*, quòd deter-

detergendi vim habeat. Hipp.l.2. de morb. mul. LXVII. 11. l. de fistul. II. 10.adde Gal. in expos. dict. Hipp. & Erot. Onom. p.108. a.

SMEGMA, σμῆγμα; vide *Sapo*.

SMELE, σμήλη fere idem, quod *smegma*: Pulvis dicitur siccus, qui cuti non unctæ aspergitur ad eam detergendam. Ejusmodi facultatem habent nitrum, sal, mel, salis flos, cimolia, lomentum fabarum, furfur, pumex &c. Gorr.

SMILE, σμίλη vocatur *scalpellum*. Et est instrumentum Chirurgicum, quod utrinq; aciem habebat, & lineas utrasq; secantes, utrinq; curvas; sed alteram concavam, alteram verò illi oppositam, gibbam. Cuspis autem acuta erat. Diversi generis erant; aliud magnum, aliud parvum, aliud mediocre. Gorr. Meminit hujus vocabuli Gal. de fœt. form. c.6. ubi Lat. Interpres addidit, esse cultrum sutorium.

SMILION, σμιλίον, nomen medicamenti acris, ad rumpenda apostemata, apud Æginet. l. 3. c.23. l.4. c.18. l.7. c.17. Scribitur & σμηλίον, non malè forsitan, παρὰ τὸ σμῆσαι, à *detergendo*. Gorr.

SMINTHIOS, σμίνθιος, epitheton *salis lacustris*; cujus meminit Gal. l. 11. de S.Fac. §. Sales.

SMIRIS, σμίρις, *Smyris*, σμύρις, apud Rul. est *lapis durissimus* & asperrimus; quo utuntur sculptores annularii, & alii artifices, ad scindendum vitra, & alios lapides. Utilis habetur ad erodendum & urendum, ut & ad gingivas exulceratas, & dentifricia. Rul. Ægin. l.7. c.3. in Lithi. s. *Lapides*. Dioscor. l.5. c. 166.

SMODICON, σμωδικὸν, idem, quod μωλωπικὸν h.e. pharmacum ad *vibices* conveniens, σμῶδιξ enim *vibicem* sive livorem ex plagâ denotat. Gal. in exeg. voc. Hipp. Foës. p.576.

SMYRNA, σμύρνα. Vide *Myrrha*.

SOBOLES, ἔγγονα, idem, quod *Liberi*. Gal. l.2. de sem. c.5.

SOBRIETAS, νηφαλιότης idem, quod *Temperantia*, virtus præscribens voluntatis imperio cibum potumque, prout satis est ad necessitatem, Medicò commendata à Linden. Ex. II. §.27. quin & aliis ceu Morborum Noverca & omnium virtutis bonorum dispensatrix, Lang. 1. ep.55. Opponitur *Ebrietati*: utriusque vocabuli ridiculam Etymologiam vide sis apud Dieter. Jatr. n.524.

SOCCUS, ἀρβύλη, vide *Arbyle*.

SODA, Arab. *Dolor capitis* dicitur, vel *Cephalalgia*. Dieter. Jatr. p.624. Valesc. de Tarant. Phil. Pharm. l.1. c.7. p. 20. Walth. in Sylv. Med. p.1376.

SOLA SUBETHICA, vocatur *soporiferus capitis dolor*. Bonett. in Anat. Pr. l.1. sect.3. obs.31. p. 139.

SOL, ἥλιος, quæ propria sit significatio, pueri quoque è Nomenclaturis norunt. Cujus insignem virtutem & efficaciam in corpora naturalia, in ipsum etiam hominem, præsertim verò in aërem nos ambientem, si quis vellet in dubium vocare, næ ille rectè diceretur, adversus *Solem* loqui, & in manifestis dubitare, quod stupidi esse, vel si invertere conaretur manifesta, stolidi proprium dixit Gal.

l.2.de mot.musc.c.5. Imprimis verò author caloris dicendus, ejusdemq; in aëre mutationis. *Sol* enim caussa est caloris ejus, quem aër, ambiens nos, per æstatem habet, propè nos juxtà verticem accedens, faciensq; diem longiorem: Et ipse, ad eundem modum, caussa est frigoris hyemalis, qui obliquus & humilis, exiguo tempore, super terram fertur. Gal. c.1. de nat.hum.t.36. Hinc *Sol* aëri præsidere, quemadmodum *Luna* aquis, dicitur. Helmont.tr.Form.ort.n.94. Tropicè *Sol* dicitur primùm ignis in corpore humano invisibilis, à Sole cœlesti influens, nativum ignem fovens, in homine. Dorn. Rul. & Johns. Imò quantum è Paracels. colligere licet, *Sol microcosmi* est ipse ignis, vel calor nativus; quem caussam etiam phthiseos dixit tr. de Tabe & Paragraph. l.5.§.2. Deinde *Sol* Chymicis dicitur *Aurum*; de quo passim, in scriptis Chymicis. Vide *Aurum*. *Sol Gabanala* est Paracelsi Nechromanticum figmentum tr. Philosoph. sagaci.

SOLADINI, sunt *spiritus corporei*, in igne degentes invisibili. Dorn. in Dict. Parac. suprà *Saldini* dicti.

SOLATER, id est *Argentum vivum*. Rul. & Johns. apud quem *Solatur* legitur.

SOLDURA, dicitur *fæx salis* alkali, quod ad vitra alba sumitur Libav. S.A.Ch. l.8. c.38.

SOLEA, βύγλωσσον. Latinè etiam *Buglossum* dicitur, piscis planus marinus, squamosus, *Passeribus* affinis: cujus historiam, cum usu in cibis, vide apud Aldrov. l.2. de pisc.c.43. Meminit & Gal. l.3. de Al.fac. c.30. Jung. J.Alex. l. 14. Sal. c. 8. Bruyerin l.19. de re cib. c. 21.

SOLELASAR, id est, *Alkali*. Rul. & Johns.

SOLEN, σωλὴν, æquivocum est. Primum notat *canalem* ad aquæductûs. Lang. l.1.ep.44. Deinde *Solen* dicitur *instrumentum Chirurgicum* oblongum, intus cavum, in quod membrum fractum, crus, aut femur, imponitur & continetur. Hipp. l. 2. de fract. t. 64. 75. & c.3. de iis, q. in medic. t. 18. Gal. l.6.M.M. c.5. Cels. l.8.c.10. Ægin. l.6. c.106. Deniq; *Solen* est species conchæ marinæ oblongæ, rotundæ, duum generum, maris, & fœminæ. Utriusq; descriptionem, cum usu, vide apud Aldrov. l.3. de Testac. c.75. Chiocc. Mus. Calc. sect. 1. p.47.48.

SOLENARIUM, σωληνάριον, instrumentum Chirurgicum, canalis instar, in quod supponitur membro virili, instar *Solenis*, Legitur apud Gal. l. 14. Meth. med. c. 16.

SOLICITUDO, idem, quod *Cura*, φροντὶς. Vide *Cura*. Gal. l. de parv. pilæ exerc. c. 3.

*SOLIDUS, στερεὸς dicitur de *partibus corporis*, quæ consistentiam certam, figuram, circumscriptionemque habent, contradistinctæ ab humoribus & spiritibus. Gal. l. 1. de nat. fac. cap. 7. Adde Diet. num. 788. Hippocr. ἴσχοντα, continentia dicuntur. Has solas partium nomine dignari voluit Fernel, Sennert. & alii illorum asseclæ; sed absq; ratione prægnante. Vide *Meros*. Omnes solidæ partes sunt etiam *Organicæ*.

Solimembria, legitur in Galeno latino, c. 1. de art. t. 46. ubi in Græco habetur ὁλομελίη, denotatq; *ſolidam* atque *integram* alicujus rei *naturam*, & in illo loco quidem, glandularum in ſpecie, quemadmodum & de illis uſurpavit Hipp. l. de Glandul. in princip. ſtatim & IV. 9. Generaliter verò de omnibus corporis membris, l. de Alim. IV. 25. ubi opponitur etiam κατὰ μέρος, *juxtà partem*, ſive particulariter. Legitur & in Epiſt. Democriti ad Hippocratem, circa finem, in generali ſignificatione. Vide Foeſ. p. 466. Quemadmodum verò quoad Græcum vocabulum, res eſt expedita, ſi emphaſin Etymi attendas, quod ſcil. οὖλος pro ὅλος Jonicè ſcribatur, & ſignificet *totum ſanum*, integrum: μέλος verò *membrum* dicatur; & ita ὁλομελίη nihil aliud ſit, quàm *integritas membrorum corporis*: Ità, è contrariò, non video, quid ſibi velit fictum illud Latinum nomen *Solimembria*; quod meritò inter barbara referri debet.

Solipeda, idem, quod *ſolunguia* μονόνυχα, μώνυχα. Vide *Monycha*.

Solitudo, μόνωσις, βίος μοναδικὸς, dicitur Melancholiæ pabulū, & ità vel inter cauſſas, vel ſigna morbi melancholici referenda. Dieter. Jatr. p. 771.

Solium, κολύμβηθρα, δεξαμένη, nihil aliud eſt, quàm vas, in quo homines ſedentes lavantur: item, quod *Labrum*. Vide *Dexamene* Wek. Ant. Gen. l. 1. c. 23.

Soloma, idem eſt, quod *Brumaſar* & videtur ænigmaticè denotare *Argentum*, vel *Lunam Chymicorum*. Vid. Th. Chym. Vol. IV. p. 986.

Solsequium, id eſt, *ſulphur*. Rul. & Johnſ. in Lex.

Solstitium, Gr. τροπὴ, quæ duo nomina invicem videntur pugnare. Quando enim in Latino dicitur *Sol* veluti *ſtare*; in Græco exprimitur per *vertere*: Utrumq; rectè. Cum enim duo ſint *ſolſtitia*, æſtivum, & hyemale; & utrumq; ità ſit comparatū, ut Sol tardius motu proprio videatur progredi; dictæ ſunt Latinis *Solſtitia*: Econtrario, quia in æſtivo Sol ſummam acceſſionem ad verticem noſtrum attigit, & paulò pòſt ab illo rurſus recedit; ità & in hyeme, cum remotiſſimus fuerit à vertice, & mox ad illum rurſus aſcendere incipiat motu ſuo proprio; non ineptè τροπαὶ q. d. *Verſiones*, ſcil. motus Solis appellantur. De iis lege Ægin. l. 1. c. 100. Meminit & Hipp. de A. L. & Aq. XXX. V. l. 3. de diæt. X. 9. V. 20.

Solvas Paracelſo dicitur materia quædam liquida, diſſolvens luctum. de morb. ex Tartaro tract. 1. c. 4.

* Solutio, λύσις, homonymon eſt. Vide *Lyſis*. Quibus addi debent, quæ de *Solutione* artificiali Chymicâ leguntur apud Rul. Johnſ. *Solutio*, διάκρισις, eſt prior Chymicæ Practicæ pars; quâ rerum coagulatarum compages ſolvitur & attenuatur. Hæc multis quidem diſtincta eſt ſpeciebus; ſed nomen, apud artifices, in uſu diſciplinæ, de unâ familiarius & frequentius uſurpatur, quàm de alterâ. & nonnunquam certa quædam ſpecies generis vocabulo ſolo deſignatur. *Solutio* eſt duplex: *Liquatio* & *ſegregatio*: vel *Calcinatio* & *diſſolutio*. Quære

etiam in Theatri Chymici Indicibus. *Solutionis* per aquas fortes meminit Rolfink. Chym. l. 2. c. 3. *Solutio* Spagyrica, in opere Lapidis Philosophici, dicitur corporis in Mercurium reductio, & est artis fundamentum, & principium hujus Magisterii. Th. Chym. Vol. III. p. 132. 430.

*SOLUTIVUM. Latinis aliquando idem est, quod *Laxativum*, sive *Purgans mitius*, apud Lang. & alios Authores passim.

SOMA, σῶμα. Vide *Corpus*.

SOMATO-MACHEO, σωματομαχέω, idem quod προσσήτομαι, denotat athleticum corporis exercitium; quando toto corpore & amplexibus certarunt gymnastæ. Gal. c. de salubr. diæt. t. 14.

SOMNIUM, ἐνύπνιον vide *Enypnion*. Dicitur & *Insomnium*.

SOMNIA sunt operationes, quæ fiunt inter dormiendum, ab Astris, in homine. Rul. & Johns.

SOMNAMBULO, ὑπνοβάτης, idem quod *Noctambulo*; de quo suprà in NO.

SOMNIFERUM, ὑπνωτικὸν. Vide *Hypnoticos*. Laudatissimus, inter omnia, habetur Lindeno *Syrupus de Papavere*. Ex. IIX. §. 81.

SOMNUS, ὕπνος. Vide *Hypnos*.

SOMPHOS, σομφὸς, diversis gaudet significationibus, pro conditione earum rerum, de quibus prædicatur. Vel enim significat *laxum*, spongiosum, Hipp. l. de Loc. in hom. IV. 6. vel *obscurum* in voce. l. 2. de morb XXXIII. 6. Vel colorem *fuscum* & obscurum, ut scribit Gaza, apud Foës. Oec. pag. 576. seq.

SONATH, Paracelsicus Terminus, denotans remedium aliquod, in apostematibus laudatum; in quo inest aliqua vis expulsiva. l. 2. de vit long. c. 6.

SONTICUS, idem quod *verus*, magnus, *sacer*, ἀληθὴς, ἱερὸς. Dicitur de morbo, qui, quid agendum, agere non permittit. Keuch. ad Samon. p. 285.

SONUS, ἦχος, *Sonitus*, dicitur qualitas illa aëris, quæ auribus percipitur; sive naturaliter, sive præter naturaliter habuerit. Sonorum differentiæ & species, sunt *Tinnitus*, *Sibilus*, *Sonus gravis* & *obtusus*. Schröd. l. 1. c. 34. De *sono*, & *magisteriis* circà *sonum* vide Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 9. & Alchym. Pharmac. c. 7.

SOOS, σόος, *impetum* significat: inde σωστικὸς. *Impetuosus*. Jul. Alexandr. not. in Gal. l. 4. de Hipp. & Pl. decr. c. 5. Descendit à verbo σείω, quatio, agito. Aliàs σόος, *salvum*, sanum notare, è Lexicis novimus Græco-latinis.

SOPHIA, σοφία. Vide *Sapientia*.

SOPHISTÆ, σοφισταὶ, olim in bonâ significatione dicebantur illi, qui solertiâ politicâ, ac negociosâ prudentiâ, excellebant: Posteà verò receptior facta significatio mala, quâ *Sophistæ* dicuntur, qui se sapientes videri magis, quàm esse student, pecuniarum, honorisve gratiâ. Tales etiam inter Medicos reperiri quamplures, conqueritur Lind. Ex. X. § 89. Quos Hippocrates, alibi, vocat σοφιζομένους, qui sibi arrogant sapientiam Medicam. 1. de fract. l. 5. Junge Foës. d. l. p. 577. Dorneus in diction. Parac. ità descripsit: *Sophistæ* sunt magistri nostri, qui se præsumunt omnium sapien-

ſapientisſimos, omnia ſcire ac intelligere, nihil etiam ignorare; cùm nihil ſit iſtorum Doctorum ſapientia, præter meram ſtultitiam, eloquentiâ, vel facultate linguæ potiùs, aſtu faſtuq; palliatam, captioſisq; munitam ſyllogismis, quorum omnium ſi neges principia, mox ruit eorum Gigantum fabrica Nembrothica. *Sophiſtæ* ſunt, qui multum laborant, & parum proficiunt; quoniam nec definientes, nec diſtinguentes, omnia confundunt. Foreſt. l. 16. Obſ. 1. Schol. ex Jacchino. Jung. C. Rejes C. El. q. 49. n. 24. *Sophismata* dicuntur fallaces vel rationes, vel concluſiones, Gal. l. de cujuscunque animi morb. cogn. & cur. c. 3. quamvis & in bonâ ſignificatione aliquando ſumatur, Th. Chym. Vol. I. p. 171.

SOPHRONESTERES, σωφρονιςῆρες, vocantur *dentes* intimi ac ultimi, in ſuperiori maxillâ, ab utraque parte unus; qui in tertio vel quarto ſeptenario naſcuntur. Suntq; ex genere molarium, dicunturque *Dentes Sapientiæ* vel *Sapientes*. Legitur apud Hippocr. l. de Carnib. XIV 4. Foëſ. p. 609.

SOPIENS, idem, quod *Mitigans*; ἀνώδυνος. Vide *Anodynos*.

SOPIO, antiquis vocabatur *Opium*, teſte Rhodio, in Lex. Scribon. p. 418.

*SOPOR, κάρος, κῶμα. Vide *Caros*. *Coma*.

*SOPORARIÆ arteriæ, καρώτιδες: Vide *Carotides*.

*SOPORIFERUM, idem, quod *Somniferum*. ὑπνωτικόν.

SORBITIO, ῥόφημα. Vide *Rophema*.

*SORDES, ῥύπος. Vide *Rhypos*.

SOREX, idem quod *Mus*, μῦς, vel ſpecies muris, ore acuminato prædita. *Soricum* fibras dierum Lunæ numero reſpondere, legitur apud Lang. l. 2. ep. 18. Unde *Soricis* cauda dicitur pulſus; qui & *Myuros* vocatur. Vide *Myuros*.

SORITICE, σωριτικὴ, *acervalis dubitatio* & intricatio, quæ multa indefinita, & nullis limitibus circumſcripta comprehendit. Legitur apud Gal. l. de Marcor. c. 4. De vocabulo *Sorites* vide Dieter. p. 842.

SORTILEGIUM, χρησμῳδία χρησμολογία, eſt præſagium ſpirituum: idem, quod Divinatio, Magia. Paracelſus quatuor ſpecies *Sortilegiorum* numerat, *Geomantiam*, *Aſtromantiam*, *Pyromantiam*, *Hydromantiam* l. de arte præſaga Tract. 1. Alibi tamen, nimirum Tract. 2. *Necromantiam* quoque annumeravit.

SORY, σῶρυ, *Sorus*, *Sori*, σῶρι Ægin. eſt minerale, vel medicamentum metallicum, lapidoſum, odore tetro, colore nigro, cognationem habens cum *Chalcitide*, *Melanteriâ* & *Miſy*, utpote in iisdem metallis proveniens. Cujus hiſtoriam & vires vide apud Dioſcor. l. 5. c. 119. Gal. l. 4. de S. F. c. 7. & alibi. Schröder. l. 3. c. 18. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Chiocc. Muſ. Calc. ſ. 4. p. 475. Rul. & Johnſ. in Lex. Ferr. Imperat. Hiſt. Nat. l. 13. c. 16. Rhod. ad Scribon. num. 51.

SOTEIRA, σώτειρα, Latinè *Servatrix*. Eſt nomen Antidoti, cujus deſcriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 11.

SOTERIOS, σωτήριος: Vide *Salutaris*.

SPACIUM, vel *Spatium*, χῶρα. Vide *Chora*.

SPADON, σπάδων, primò idem eſt, quod ἐκτομίας, *Caſtratus, Eunuchus*. C. Hoſm. not. ad Gal. LL. de U.P. n. 1062. J. Alex. l. 11. Sal. c. 6. &c. Vide *Caſtratus*. Deinde idem ſignificat, quod σπάσμα vel σπασμὸς, *convulſio*. Erotiano enim eſt corporis convulſio. In quâ ſignificatione legitur apud Hipp. de varice, quando in vena quædam fit convulſio. l. 1. de morb. X. 59. XI. 19. XV. 3. Jung. Foëſ. p. 577.

SPAGIRIA, *Spagyrica*, idem, quod *Chimia, Chemia*, vel *Alchymia*, σπαγειρία Paracelſo dicitur Ars, quæ purum ab impuro ſegregare docet, ut, rejectis fecibus, virtus remanens operetur. Et *Spagirus* dicitur, quicunq; novit discernere verum à falſo; à bono ſequeſtrare malum; impurum à puro ſeparare; & abjicere binarium, ſervatâ unitate: Rul. & Johnſ. in Lex. Rolfink. exiſtimat, eſſe Græcum vocab. à σπᾶν & ἀγείρειν, *disgregare* & *congregare*. Verùm in Lexico non occurrit. Vide Chym. l. 1. c. 8. fin.

* SPALAX, σπάλαξ. Vide *Talpa*.

SPANA, σπάνη, & σπάνον, pro *Hiſpana*, epitheton *Picis*, apud Scrib. n 256. Vid Rhod. in Lex. Scrib. p. 443. Lang. l. 1. ep. 67. meminit, ex Galeno, *olei Spani*, vel *Hiſpani*: σπανὸν ἔλαιον.

SPANOPOGONES, σπανοπώγωνες, dicuntur quaſi *Raribarbi*, qui raram habent barbam, & quibus è mento pili excidunt. Gal. l. 3. de fac. parab. Adde Foëſ. p. 578.

SPARA, eſt *vis mineralis, ex Ilech primæ ſubſtantiæ*, i.e. mineralibus majoribus. Dorn. Rul. Johnſ. è Paracelſo l. 1. de Tart. tract. 4. c. 1. & in not. atq; fragm.

SPARADRAPUM, & *Sparadrapus*, dicitur Linteum, Emplaſtro ad ignem fluenti, immerſum, extenſum & refrigeratū. Vocatur & *Tela Emplaſtica*. Schröder. l. 1. c. 3. *Tela Gualteri* forſan ab Authore. Jung. Morell. de form. rem. l. 2. ſ. 1. c. 12. Meminit & Foreſt. l. 6. obſ. 56.

SPARAGMOS, σπαραγμὸς idem, quod σπασμὸς *Convulſio*. Unde σπαραγμώδης, qui convulſione tentatur. Hipp. l. 7. Epid. XIII. 4. (quamvis Linden. σπασμώδης poſuerit) à verbo σπαράσσω, *vellico*, dilacero, quod occurrit in Coac. t. 557. Foëſ. d. l.

SPARALLIUM, id eſt, *Clyſter uterinus*, Paracelſ. l. de ulcer. & apoſt c. 56. Dorn. Rul. & Johnſ. in Lexic.

SPAREDIA, vocatur Paracelſo ligatura, quæ albumine ovi illinitur, in Apocryphis, cap. de vuln. oſſium.

* SPARGANON, σπάργανον, dicitur *faſcia*, quâ infantes obvolvuntur, *cunæ* & *incunabula*. Hinc verbum σπαργανοῦσθαι i.e. *faſciis involvi*: quod legitur apud Hipp. 3. de fract. l. 76. Vide Foëſ. d. l.

* SPARGANOSIS, σπαργάνωσις, eſt, dum, ob lactis redundantiam, mamillæ tumefactæ ſic diſtenduntur, ut copiam hanc vix ferre queant. Gal. l. 2. ad Glauc. cap. 2. Vel eſt *Tumor mammarum* p. n. in lactantibus, à Lactis ſtagnantis & collecti copiâ, continuitatem illarum, cum dolore, ſolvente: quemadmodum ſatis accuratè hunc affectum deſcripſit & explicavit Affinis & Amicus noſter, Dn D. Joh. Paulus Wurfbain, in ſuâ Diſput. Inaug. h. tit. Junga-

Jungatur & ex veteribus Valesc. de Tarant. Philon. Pharm. l. 3. c. 15.

SPARGAO, σπαργάω, idem fere significat, quod ὀργάω, *turgeo*; diciturque de humorum luxuriante & ferociente impetu ad excretionem. Legitur apud Hipp. l. 2. Epid. s. VI. 40. In specie de *Lactis turgentiâ* in mammis etiam exposuit Hesychius, teste Foës. d. l.

SPARUS, σπάρος, nomen piscis littoralis, *Auratis* non prorsus dissimilis, cujus historiam & usum in cibis quoque tradidit prolixè Aldrov. l. 2. de pisc. c. 18. & J. Alex. l. 14. Sal. c. 10. Bruyer. de re cib. l. 20. c. 5.

*SPASMA, σπάσμα, vide *Convulsum*.

SPASMODES, σπασμώδης. Vide *Convulsivus*.

*SPASMOS, σπασμὸς. Vide *Convulsio*.

*SPATHA, σπάθη, valdè est æquivocum. Significat enim interdum *gladium*, ensem; hinc & *semispatha* gladium minorem notat. Rhod. ad Scribon. n. 13. Inde & fortassis *spatharius* dictus, qui corporis custos habetur, ὁ σωματοφύλαξ. Id. num. 212. Aliquando significat instrumentum, quo Pharmacopœi utuntur ad coquendum, miscendum, detergendum, in cacabo, aut mortario. Materia earum vel ferrum, vel lignum, palmæ, quercus, rubi &c. Gorr. ex Gal. l. 1. de C.M.P.G. c. 4. Dicitur etiam aliàs *Rudicula*. Spathæ, σπάθαι quoq; vocantur *costarum ossa*, vel costæ ipsæ; uti probavit Foës. d. l. ex Polluce & Ruff. Vel etiam *scapulam* significat, apud Hipp. l. de glandul. X. 10. *Spathula* diminutivum est.

*SPATHOMELE, σπαθομήλη, *specillum instar gladioli*, vel rudiculæ, Chirurgicum, ad illinendum & alios usus Chirurgicos. Pertinet ad διπύρηνα. Meminit Gal. c. 2. de artic. t. 47. & l. 6. An. adm. c. 10. Junge Rhod. ad Scrib. n. 26. J. Alex. not. ad Gal. l. 1. de C.M.P.G. c. 4.

SPATILE, σπατίλη, vocatur *liquida alvi excretio*. Legitur apud Hipp. 2. de R.V.I.A. t. 22. Junge Foës. p. 578. Apud Erotian. legitur σπατάλη.

SPATULA, idem, quod *Spathula*, de quo p. a.

SPAUL, id est, *sanguis*. Ruland. in Lex.

*SPECARIUM, σπικάριον idem, quod *Lapis specularis*, aliàs σεληνίτης dictus J. Alex. not. ad Gal. l. 11. de S. F. §. de Ostreis.

SPECIES, εἶδος. Vide *Eidos*. *Specialis*, εἰδικὸς. *Specialiora* sub generalioribus comprehendi, scribit Gal. c. 2. de R.V.I.A. t. 53. Quomodo *species* & pars differant, lege apud eund. l. 6. de Hipp. & Pl. dec. c. 1. Jul. Alex. in not. ad h. l. In Pharmacevticis *Species* dicuntur *Pulveres compositi*; quarum descriptionem & Catalogum vide apud Wek. Ant. Gen. l. 1. c. 26. Spec. l. 2. s. 20. Schröd. l. 2. c. 77. ut & in Dispensatoriis.

SPECIFICUS non solùm dicitur de medicamentis, & eorum virtutibus, à totâ substantiâ, & formâ intrinsecâ essentiali, primariò dependentibus; atq; idem est, quod ἰδιοσυγκρασία. Vide *Idiosyncrasia*. Item *Occultus*. Hinc Rul. & Johns. ità descripserunt: quod *Specificum formale* sit, quod speciem per forma-

formales proprietates saltem refert. Et licet materiales quoq; virtutes concurrant, formales tamen excellunt,& illæ potissimum elaborando respiciuntur. Tales sunt *Tinctura*, & *Oleum*. Verùm etiam Paracelsi. non veritus est extendere ad ægritudines, eas appellando *Specificas*, quæ sperma suum peculiare habent in corpore, Paramir. l.2.c.7. De *Specificis* verò medicamentis lege eundem Archidox. l. 7. Imò & Medicorum sectam quandam constituit, quos vocavit *Specificos*, qui aliàs *Experimentales*, & *Empirici* vocantur: in Paramiro de 5. entib. morbor. prolog. 3.

SPECILLUM, μήλη. Vide *Mele*. Aliàs propriè *Specillum* dicitur *per Spicillum*, quo aliquid *specimus*, id est, videmus, ex Varrone, Rhod. ad Scribon. num. 10. in quâ significatione quoque legitur apud Bonett. Anal. Pract. l.1. Obs.33. append. 2. p. 341. *Specilla* quoque pro *Penicillis* & *Turundis* usurpari, testatur Lang. l. 3. ep. 5.

SPECLARIUM, σπικλάριον, idem quod διόπτρον, *Specillum*, *Perspicillum*, per quod aliquid videmus accuratius. Dicitur & σφικλάριον, *Sphéclarium*. Vide Ægin. l. 7. cap. 3. Keuchen. ad Sammon. p. 166.

SPECTACULUM, θέαμα, vocatur id, quod visu dignum habetur aut visu percipitur. Quod si tale horrendum fuerit, rigorem excitare aliquando, testatur Gal. l. de rigor. c.7.

SPECTRUM, φάσμα, idem, quod *Visio*, quid significet, ex aliis Lexicis constat. Hæc pertinent inter caussas supra naturales morborum, quamvis Paracelsus naturaliter quodammodo *spectra* se habere existimet, ex Astralibus corporibus defunctorum deducere commentus. Tr. de Corallis & l.8. de nat. rerum.

SPECULARIS, διαφανὴς, nomen lapidis; de quo vide suprà, in *Diaphanes*. *Specular*, vel est *Lapis Lunæ*, vel *Aphroselinum*, vel *Gypsum*. Rul.

SPECULATIO, σκέμμα, θεώρημα, propriè quidem dicitur de eo, quod oculis contemplamur; verùm frequentissima quoque est impropria acceptio, quando id, quod animo volvimus & revolvimus, *speculatio* vocatur. Gal. l. 8. de C.M.S.L. c. 6. ferè in princ. Hanc *speculationem* multum facere ad varietatem generationis, docet Paracelsi. Tract. 1. de partu hom. cap. 2. seqq. ut & alibi.

SPECULATIVUS, θεωρητικὸς, dicitur etiam de Medicinæ parte illâ, quæ in præceptis, ad praxin futuram proponendis, occupata est; non quòd acquiescat in contemplatione; sed saltem comparativè, ad ipsum artis Exercitium. Wedel. Physiol. Med sect. 1. c. 10.

* SPECULIA, Paracelso dicitur *species Magiæ*; quam etiam ex supercœlestibus corporibus dependere commentus est l.1. de vit. long. c.7. fin.

SPECULUM, κάτοπτρον, δίοπτρον, 1. significat vitrum, materiâ aliquâ obductum, vel chalybs etiam politus & levigatus, in quo species visivæ repræsentantur. De iis vide Libav. l. 1.

S. A. Ch. c. 21 & 24. De *speculi* talis usu Chymico vide Th. Chym. Vol. VI. p. 484. seq. 2. idem est quod *Specillum*; de quo p. a. Vide *Mele*. 3. Impropriè *Speculum*, cum adjectione, *Citrinum* appellatur *Arsenicum citrinum*. *Speculum album*. Id est *Arsenicum descensum*. *Speculum Indicum*, id est, *Limatura ferri*. Rul. & Johns. Arnold. quoque de Villa nova scripsit tractatum, quem inscripsit *Speculum Alchymiæ*; & videri potest in Vol. IV. Theatr. Chymici.

SPECUS, βάραθρον, significat locum subterraneum, qui & *Spelunca* dicitur; quæ si graveolens fuerit, respirationem lædit, docente Gal. l. de util. resp. c. 4.

SPEIRA, σπεῖρα Lat. *Spira*, funem in orbem convolutum, & contortum significat. Hipp. l. 2. de morb. XXXIII. 8. Jung. Foës. pag. 579. Translatum communiter ad quandam formam panis similaginei, *Spira* dicti.

SPERCHNOS, σπερχνὸς, apud Hipp. frequens est & significat *vehemens*, *urgens*. l. de nat. mul. XXX. 16. XLI. 2. l. 2. de morb. mul. XXXV. 13. & sæpius vide Foës. d. l.

*SPERMA, σπέρμα. Vide *Semen*.

SPERMA CETI dicitur medicamentum quoddam simplex, exoticum, quod è mari, cui supernatat, instar pinguedinis, colligitur. De quo nondum indubitatò constat, unde proveniat; quamvis omninò falsa & ridicula sit opinio illorum, qui crediderunt, esse *semen balænarum*, sive cetaceorum majorum; cujus historiam, vires, & usum, vide apud Schröder. l. 3. c. 31. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. D. Etmüller. dissertationem h. tit.

*SPERMATICOS, σπερματικὸς, q. d. *Seminalis*, dicitur in genere de partibus corporis omnibus, quæ, post factam conceptionem, ex colliquamento seminali efformantur, & posteà, mediante succi nutricii chylosi, additamento incrementum consequuntur, ad differentiam partium *sanguinearum*, quæ ex ipso sanguine fieri creduntur: quamvis non videatur veritati hoc consentaneum, partes quasdam & sanguine, quâ tali, efformari: In specie verò dicitur de certis corporis partibus, generationi dicatis, v. g. de *Arteriis* & *Venis spermaticis* Meatibus sive Poris *Spermaticis*; de quibus legantur Anatomici.

SPERMOLOGEO, σπερμολογέω, dicitur de animalibus, quæ ad pastum semina colligunt, iisq; vescuntur. Hipp. l. 2. de diæt. XVII. 14. ubi volucres *semnileges* intelliguntur. Foës. p. 579.

SPERNIOLA, *Sperniolum*, vocatur *semen ranarum*, vel est cruor, liquor, aut *Sperma ranarum*, viscosa & mucilaginosa materia, in aquis concreta. Dorn. Rul. & Johns. in Lex. Fr. Hofm. in Clav. ad Schröd. p. 3. unde *Pulvis sperniolæ compositus* Crollii, de quo in Dispensator.

SPES, ἐλπὶς, vide *Elpis*. σφακελισμὸς.

*SPHACELOS, σφάκελος. Latinè etiam *Sideratio* vocatur. Accipitur latè, & strictè. Latè, pro omni corruptione. Gal. in Ex. voc. Hipp. Strictè, pro totali partium solidarum, quâ mol-

mollium, quâ durarum, νεκρώσει & mortificatione; quando corruptione perfectâ emoriuntur, sensu, motu, vitaque omni destitutæ propter caloris vitalis extinctionem, cum putredine lethali humorum conjunctam; cujus curatio aut nulla, aut in solâ amputatione quærenda. Vide Foës.p.603.Diet. n.807.Keuchen. ad Sammon. p. 247.

SPHADAZO, σφαδάζω, significat, apud Hipp. *molestè & ægrè ferre*, irasci: deq; eo effertur, qui in summâ anxietate constitutus est: l.1.de morb. mul. LXIV. 7. Junge Foës. d.l.

SPHÆRA, σφαῖρα. Lat. *Globus*, *Orbis*, de quibus vocabulis suo loco. Gal. caput vocavit σφαῖραν προμήκη, oblongam sphæram. t.9.de U.P.c.17.Jung. C.Hofm. in Com. ad h.l. n.691. Meminit & Hipp. *sphærarum* Chirurgicarum, ex alutâ Ægyptiâ factarum, ad fracturas crurum utilium, 3. de fract. t.29. *Sphæra cœli Chymica*, cum suis figuris, legatur in Th. Chym. Vol. II. p.456. seq. Quid Paracelsus per *sphæram superiorem*, & *inferiorem*, *externam* & *internam* intelligat, quære in illius Paramiro, Paragrano, & aliis scriptis. *Sphæra Solis & Lunæ* dicitur materia mixta utriusq; seminis, è quo lapis Philosophicus paratur, & hauddubiè sulphur & Mercurius Philosophorum intelligitur. Rul.

*SPHÆRION, σφαιρίον, idem, quod *Globulus*, *Pilula*. Vide *Globulus*. *Catapotion*; Keuchen. ad Sammon. p. 121. Hinc & σφαιρῖτις dicitur *Cupressus*, quòd globulos ferat. Gal. l. 1. de C.M.S.L. c. 1.

SPHÆRISTICOS, σφαιριστικὸς, dicitur Galeno is, *qui pilæ exercitium docet*, & omnem pilæ motum callet: l. 2. de san. tu. cap. 11. unde & locus, ubi exercetur pilæ lusus, *sphæristerium* vocatur. J. Alex. Not. ad Gal. l. 3. de tu. san.

SPHÆROIDES, σφαιροειδὴς i.e. *globi*, *vel sphæræ figuram* habens, sed non prorsus exactam. C.Hofm d.l. n.692.

*SPHÆROMATA, σφαιρώματα, dicuntur *protuberantiæ Natium cannosæ* & globosæ. Gal. l. Introd. c.10.

*SPHAGE, σφαγὴ. Vide *Jugulum*. *Anticardion*. Hipp. etiam pro ipsis venis *jugularibus* sumsit, aliàs σφαγιτίδες dictis. l. de Glandul. II. 19.

SPHAGITIS, σφαγίτις. Vide *Jugularis*. Lang. l. 1. ep. 10.

SPHALEROS, σφαλερὸς, *Fallax*. Periculosus, & Hipp. 1. aph. 1. Vide Dieter. n. 808.

SPHECLARION, σφεκλάριον. Vide *Speclarion*.

SPHECLE σφέκλη. Vide *Fex*.

SPHENDONE, σφενδόνη. Vide *Funda*.

SPHENOIDES, σφηνοειδὴς. Vide *Cuneiformis*.

SPHENOSIS, σφήνωσις, q. d. *Cuneatio*, id est, *Cunei impulsio*, vel adactio ad findendum. Hipp. 3. de fract. t. 40.

SPHEX σφὴξ, vide *Vespa*.

SPHINCTER, σφιγκτὴρ, quasi *Constrictor*, *Constrictorius*, dicitur de Musculis meatum aliquem occludentibus. v. g. *Musculus Sphincter Ani*, sive Intestini Recti, & *vesicæ urinariæ* Gal. l. 6. An. adm. cap. 4. C.Hofm.c.in Gal.de U.P.n.258.297. Barthol. l.1. An. c.11. & 20.

SPHIN-

SPHINGONTA, σφίγγοντα, medicamenta dicuntur *adstringentia*, *obstruentia*, & eadem cum συμπτικοῖς, σαγωγικοῖς. Vide *Adstringens*, *Obstruens*. Gorr.

SPHINX, σφίγξ, nomen monstri Thebani, quod *Oedipo* proposuisse fingitur ænigmata, uti legere est apud Erasm. in Chiliad. 2. cent. 3. n. 9. Unde Proverb. *Sphingis ænigmata*, id est, scripta vel dicta obscura, cujus proverbii meminit Gal. c. 3. progn. t. 37. Talia quoq; sunt quædam Paracelsi, Helmontii, & aliorum Spagyricorum commenta. Unde & Becherus *Oedipum Chymicum* scripsit ad obscura *Sphingis Chymicæ* ænigmata resolvenda.

SPHODROS, σφοδρός, i. e. *Vehemens*, præsertim de actione & motu vehementiori usurpatur, v. g. de pulsu, Gal. l. 3. de diff. puls. cap. 5. quamvis & de morbo dixerit, in specie de dolore, Hippocr. 2. aphor. 46. Vide Foës. p. 605. Dieter. n. 810. Significatio vocabuli Latini per se nota.

SPHONGION, σφογγίον, nomen malagmatis apud Ægin. l. 7. c. 18.

SPHRAGIDONYCHARGOCOMETES, σφραγιδονυχαργοκομήτης, epitheton medici superbi, vel etiam medicastri, cui annulatus ubique digitus prætentus, pretium ab exteriore cultu corporis, non interiore animi petens, uti solent nonnulli Circumforanei sese exornare. Linden. Ex. II. §. 27.

SPHRAGIS, σφραγίς, Lat. *Sigillum*; de quo suprà SI.

SPHRIGAO, σφριγάω, idem, quod σπαργᾶν, *turgere*, significat, & legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XLVII. 4. & l. de sterilib. XX. 5. Obiter hic animadvertendum est in C. Hofm. qui in ἀνεκδότοις, sive MMSS. notis ad Gal. l. 2. de L. A. c. 2. & 7. improbavit hoc verbum σφριγῶντες, & substituit σφρυγγῶντες, cùm tamen hoc non legatur in Scapulâ, aliisq; Dictionariis; illud verò omninò occurrat. Dicuntur verò d. l. c. 7. apud Gal. σφριγῶντες, *turgentes*, qui benè habito sunt corpore, succisq; redundante, & quidem juvenes, non senes. Foës. d. l.

SPHYGMOS, σφυγμός. Vide *Pulsus*.

*SPHYRA, σφῦρα, σφυρίσ. Vide *Malleus*, *Malleolus*.

SPHYRADES, σφυράδες, dicuntur globuli, pro σπυράδες. Foës. d. l.

SPHYRÆNA, σφύραινα, vocatur Piscis longus, tenuis, acuminato rostro præditus, Latinè *Sudis*, cujus descriptionem & usum in cibis vide apud Aldrov. l. 1. de pisc. c. 21.

*SPICA, στάχυς, quid significet, jam antè notum est, & ad Botanicam pertinet. Per translationem etiam tributum hoc nomen speciei deligationis utriusque humeri, quæ *spica duplex* Galeno dicitur de fasciis. n. 78.

SPICATUM, σπικᾶτον, nomen olei vel unguenti pretiosi roborantis viscera & ventriculum, aliàs *Foliatum*, φυλλᾶτον dictum, apud Gal. l. 4. de L. Aff. c. 8. & l. 6. de san. tu c. 10. Vide *Foliatum*.

*SPICILLUM, idem, quod *Specillum*, μήλη. Vide *Mele*.

Spiculum, σκόλοψ, idem, quod *festuca*, pertinet inter causas solutæ unitatis, & extractionem postulat. Gal. l. 6. de S. Fac. §. Aristolochia, l. 11. §. Caro viperæ, & alibi.

*Spina, *Spinalis*, ῥάχις, ῥαχίτης. Vide *Rhachis*, *Medulla Ventosa*.

Spipola, dicitur avicula, cujus varias species descriptas exhibet Aldrov Ornithol. l. 17. c. 26.

Spiracula, διαπνοαὶ, πόροι, sunt *meatus cutanei*, per quos insensibilis fit transpiratio, ut & sudoris exclusio. Gal. l. 7. meth. med. c. 5. Dicuntur & *spiramenta*. Vide *Meatus*. Paracelsus vocat *spiraculum vitæ*, primam à Deo factam inspirationem, quâ Adami corpus creatum vivificavit. Philos. sagac. l. 2. c. 1.

Spiratio, ἀναπνοὴ, idem, quod *Respiratio*. Vide *Anapnoë*.

*Spiritus, πνεῦμα. Vide *Pneuma*.

Spirituificatio, πνευμάτωσις, legitur apud Ingrass. com. ad Avic. de Tum. p. n. 115. qui magnam licentiam sibi sumsit, fingendi novas voces Latinas, ad exprimendam Græcorum emphasin.

Spiro, dicitur Basilio Valentino Instrumentum ad Magisterium Lapidis Philosophici necessarium, quo aër dirigitur, l. 1. Testamenti ultimi c. 36.

Spissamentum, στύμμα. Vide *Stymma*.

*Spissus, πυκνὸς, idem, quod *Densus*. Opponitur *Raro*, ἀραιὸς. Vide *Creber*.

Spithama, σπιθαμὴ, mensura est, quâ rerum intervalla metimur; estque trium palmorum, vel duodecim digitorum spacium, extensis digitis, minimo & pollice. Latinis etiam *Dodrans* dicitur, de quo suprà in DO. Derivativa sunt σπιθαμιαῖος, διπίθαμος, τρισπίθαμος, quæ passim occurrunt apud Dioscoridem, teste Gorræo.

Splanchna, σπλάγχνα, dicuntur interiora *viscera* præcipua, ut *Cor*, *Pulmo*, *Hepar*, & *Lien*, seu vitalitatis, vel sanguinis purificationis præcipua organa. Legitur ap. Hipp. 4. aph. 66. & 2. de R. V. I. A. t. 24. Adde Foës. p. 579. Dieter. n. 782. J. Alex. not. ad Gal. l. 3. Hipp. & Pl. dec. c. 4. (*Lien*.

*Splen, *Splenicos*, σπλὴν, σπληνικὸς. Vide

*Splendor, λαμπρότης, αὐγὴ, *Splendidus*, λαμπρὸς, quid hæc vocabula significent, aliunde, & potissimùm è Physicis jam constat. Nimii *splendores* inter causas morbificas doloris oculorum referuntur à Gal. l. 1. de sympt. caus. c. 6. In Leonibus & Pardis, aliisque quibusdam animalibus *splendidos* esse oculos, αὐγοειδεῖς, & *splendorem* in pupillâ noctu apparere, docet idem l. 7. de H. & Pl. dec. c. 4. *Splendentes urinas* quas vocet Hipp. vide suprà *Lampe*

*Splenion, σπλήνιον. Vide *Plagula*.

Spleniscos, σπληνίσκος, idem, quod σπλήνιον, apud Hipp. l. 2. de morbis XIIX. 12.

Splenitis, σπληνῖτις, Lat. *Lienaris*, vocatur Hipp. venula *in manu sinistrâ*, aliàs *Salvatella* dicta, quemadmodum eadem in dextrâ dicitur ἡπατῖτις, h. e. *Jecoraria*, l. 1. de morb. XXIII. 18. 19. XXV. 6. Adde Lind. Ex. XIII. §. 419. Galenus verò hæc nomina σπληνίτις & ἡπατίτις attribuit *morbo Lienis* & *Hepatis*, præsertim eorum viscerum

Tumo-

Tumori & *Obstructioni*, libr. de diff. sympt. c. 5. p. p. princip.

Spodiacon, σποδιακὸν, τεφρικὸν, nomen *Collyrii tenuis*, à colore ità dicti, quasi *Cinereum*, non verò à spodio, cùm hoc non ingrediatur illas compositiones. Morsu caret, & vim habet anodynam, sive dolorem mitigandi. Ægin. l. 7. c. 16. Scrib. n. 23. Rhod. in not. ad h. l. Aet. l. 7. citante Gorræo.

Spodion, σπόδιον, *Spodos*, σποδὸς, in genere *Cinerem* significat. Communiter verò restringitur ad *Cinerem metallicum*, sive recrementum metallorũ ustorum, cineris similitudinem & nomen referens, unde & Latinis quibusd. *Cinerula* nuncupatur. Quæ uti ex variâ materiâ paratur, ità & ap. Hipp. diversa sortita est nomina, v. g. σποδὸς κυπρίη, *Spodos Cypria*, l. de Ulcer. X. 1. *Illyrica*, ἰλλυρικῆς, d. l. 2. Χρυσῖτις, ad collyria adhibita, *cinis lithargyrii* in Noth. ad l. 1. de morb. mul. III. 3. 7. 19. 20. Jung. Foës. p. 580. Est idem, vel minimùm saltem differens à *Pompholyge*, vel *Tutiâ*, teste Schröd. l. 3. c. 19. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Rul. & Johns. in Lex. Dicitur *Spodium Græcorum*, ad differentiam *Spodii Arabum*, quod est *radix Alcanuæ* combusta, Schröder. d. l. Translatum etiam in Officinis Pharmaceuticis ad calcinata. Ità, ut ibidem etiam legatur *Spodium*, pro *Ebore calcinato*. Vide *Dispensatoria*.

Spodites, σποδίτης, *Cineritius*, epitheton panis apud Hipp. teste Gal. in Expos. voc. Hipp. vel à colore ità dictus, vel quòd sub cineribus paretur. Foës. Oec. p. 580.

Spodos, σποδὸς. Vide *Spodion*.

Sponda, idem, quod *Lectus*, in quo ægri decumbunt. Ità spondam aliquam delineatam exhibet Hildan. Cent. V. Obs. 86.

Spondylos, σπόνδυλος, Latinè *Vertebra*, quia per eas corpus variè vertitur. *Vertebræ*, σπόνδυλοι, dicuntur ossa intus excavata, superius & inferius plana, exterius variis processibus donata, quorum in collo septẽ, dorso duodecim, lumbis quinque, & osse sacro quinq; numerant Anatomici, quib⁹ adjunctum est os Coccygis. Plura de *vertebris* vid. ap. Anatomicos, & in specie Barth. libell. 4. c. 14. De *laxatione vertebrarum* cervicis agit Hipp. 3. aph. 26. Σπόνδυλος quoque strictissime vocatur *secunda cervicis vertebra*, apud Hipp. c. 2. in l. 1. prorrh. t. 55. Coac. t. 266. quæ aliàs proprio nomine *Dens* eidem dicitur, l. 2. Epid. s. II. 69. Vide Foës. p. 580.

Spondylolithos, σπονδυλόλιθος, dictum *lapidum* gen⁹, ex Comitatu Tirolensi, à formâ, *vertebras dorsales* minorum animalium satis accuratè repræsentante, ex observatione Velschii, in Eph. Nat. Cur. A. I. Ob. 157.

Spongia, σπόγγος, est corpus marinum, rarum, laxum, porosum, imbibens & asservans aquam. Ruland. existimat, esse *Zoophyton*, neq; animal, neque fruticem, sed tertiam habere naturam, & illi commixtam esse naturam animalis, & plantæ. Hinc & Avicenna describit quòd habeat ani-

mas, scil. vegetativã, & sensitivam. Dioscorides duo genera constituit; *Marem*, quæ densiorib⁹ foraminib⁹, & minoribus constat; & *fœminam*, foraminibus præditam majorib⁹ & rotundis. Quidã addunt & *tertiam* speciem, habentem intra se lapides duros, & plurimas cavernas. Spongia vocatur etiam à dicto Rulando *Fungus marinus*, ad differentiã *Terrestris*, quam *Spongiam nostram* appellavit, in pratis occurrẽtem, vulgò *Bovista* dictam, quæ valdè accedit ad naturam *spongiæ marinæ*. De *spongiarum* marinarum viribus & usu vide Gal. l.11. de S.F. & alibi sæpius, Diosc. l.5. c.138. *Spongia* quoq; vocatur illa excrescẽtia in frutice *Cynosbatos* dictâ, sæpius occurrens, Schrod. l.4. cl.1. n.122. nec non interior substantia cucurbitæ, aut colocynthidis, Hipp. l. de sterilit. XI.35. Σπόγγος quoque Hipp. glandulæ faucium, quæ aliàs *Tonsillæ* Latinis, vocantur, l.4. epid. III. 14.17. Jung. Foës. d.l.

Spongioli, vocantur *Boleti minores*, adulto vere è terrâ exeuntes, aliis boletis meliores. J. Alex. l.9. Sal. c.5.

Spongion, σπόγγιον, nomen est Epithematis, ex caprillo stercore compositi, apud Ægin. l.3. c.48. vel malagmatis, l.7. c.18. ità verò dictum, quòd *spongiæ* modo humorem hydropicorum imbibat. Gorr.

*Spongoides, σπογγοειδής, i.e. *spongiosus*, sive *spongiæ* instar porosus. Dicitur de variis corporis partibus; quin & excrementis, v.g. de pulmone, l. de ven. XIX.8. de renibus d.l. VIII. 10. de glandulis, l. de glandul. l.2. de Liene l.1. de morb. mul. LXXXVII.5. de ossibus nasi, quæ aliàs *Cribriformia* vocantur. Gal. l.8. de U.P. c.7. in princ. de alvi excrementis. Hipp. l.7. Epid. XLVI.9. Vide Foës. d.l.

Spongos, σπόγγος. Vide *Spongia*.

*Spons; propriè voluntatem significat; unde adverb. *Sponte*, & derivativum *Spontaneus*, αὐτόματος. Linden. Ex. XV. §. 136.

Sponsus, quid propriè significet, non est hujus loci, & in vulgus notum est. Chymicis verò *Sponsus* dicitur *Mercurius*. Ruland. & Johns. quàm ineptè, alii judicent ex hoc, quòd passim *Mercurius* vel *Aqua Philosophorum* sit dicta *Uxor*, & *Sulphur* Philosophorum *Maritus*, vel Mas. Vide *Maritus*.

*Spontaneus, αὐτόματος. Vide *Automatos*.

Spontum, dicitur Rulando cinis aquâ madefactus, qui fornaci inditur, quando aurum vel argentum depuratur, in Lex.

*Sporades, *Sporadici*, σποράδες, σποραδικοί, dicuntur morbi dispersi, & sparsim grassantes, qui singulos separatim corripiunt, absq; contagii suspicione. Morbi sunt vagantes & *privati*, & alius alium occupat. Opponuntur *Publicis*, quâ *Endemiis*, quâ *Epidemicis*, qui continenter multis hominibus uno eodemq; in loco contingunt. Hipp. l.1. de R.V. I.A. t 9. Gal. in comm. ad h. l. item in def. med. describuntur *sporadici*, qui omni tempore, omniq; loco exoriri possunt, & separatim quemq; invadunt. Junge Foës. p.580. seq. Lang. l.2. ep.13.

Sporetos, σπορητὸς, dicitur prima pars hyemis, (aut fortassis etiam ultima autumni) Lat. *Sementis.* Vide supra SE. Gorr.

Sporos, σπόρος, idem, quod σπέρμα, *semen* significat, & quidem ap. Hipp. *semen genitale*, l. 2. de diæt. XXVI. 11. Vide Foes. d. l.

Spude, σπουδὴ, *Diligentiam, studium*, & curam seriam significat. Hipp. 2. de fract. t. 24. cum delirio juncta periculum auget, 6. aphor. 53. Junge Dieter. n. 786.

Sputio, πτύσις, πτυσμὸς, idem, quod *Screatio.* Vide *Ptysma.*

Spuma, ἀφρὸς, quid significet, notius est, quàm ut opus sit verbis. Causa est à conquassatione aquei; quassatio ab agitatione, Lind. Ex. VII. §. 14. Vel, ut clarius constet, *spuma* in humoribus, quâ utilibus, quâ excrementitiis, est soboles effervescentiæ, & fermentationis præternaturalis. Hinc passim legitur apud Hippocr. ἀφρῶδες αἷμα, *sanguis spumosus*, 5. aphor. 13. Coac. t. 450. quòd sanguis ἀφρίζει, vel ἀφρέει *spumescat*, l. 2. de morb. VI. 10. De *spuma* ægrotantium, v. g. strangulatorum & dissolutorum lege 2. aphor. 43. & Galen. comm. ad h. l. Diet. n. 141. epilepticorum l. de morb. sacr IIX. 17. 18 hystericarum mulierum, quæ dicuntur *spumare*, l. 2. de morb. mul. XVI. 4. XLIV. 7. Jungatur Foes. Oecon. pag. 113. Bonett. An. Pr. l. 2. s. 12. obs. 5. cum Schol. ἀφρώδεα διαχωρήματα, *spumantia excrementa*, leguntur 7. aph. 30. Adde Diet. n. 142. Coac. t. 607. Scrib. n. 99. Porrò *Spuma* quoque de aliis rebus dicitur, v. g. *Spuma lupi* est nomen lapidis, de quo apud Agric. l. 5. de nat. fossil. Chiocc. Mus. Calc. s. 3. p. 398. *Spuma argenti*, i. e. *Lithargyros*, vide supra in LI. *Spuma* Chymicis simpliciter notat *Cinerem.* *Spuma maris*, id est, *Halcyonium.* *Spuma nitri*, id est, *Aphronitrum, Baurach*, Ruland. & Johns. in Lex. *Spuma duorum Draconum*, h. e. *Butyrum Antimonii.* Johns. l. 2. Lex.

*Spurius, νόθος. Vide *Illegitimus.*

*Sputamen, πτύσμα, Galeno dicitur *sputum*, cui alieni humoris aliquid est permixtum, ut bilis, sanguinis, saniei, l. 1. de cris. c. 5.

Sputum, πτύελον. Vide *Ptyelon.* *Sputum Lunæ*, id est, *Lithargyrium*, Theatr. Chym. Vol. V. p. 11. *Sputa maris*, i. e. *sulphur.* *Sputum boletorum*, composita materia ex sulphure & magnesiâ, vocatur & aurum spissum, aqua sulphuris, quando in Mercurium mutata est. Rul. in Lex.

Spyras, *Spyrathos*, σπύραι, σπύραθος, significat *globulosa caprarum excrementa*, Hippocr. libr. de nat. mul. XXIX. 25. 180. 182. Galen. c. 2. in Prorrh. t. 6. σπυραθώδεα, excrementa eadem, quæ σκύβαλα, Hippocr. 1. Prorrhet. s. 2. t. 6. Coac. t. 603. Vide *Scybala.*

Squalor, αὐχμὸς, *squalidus*, αὐχμηρὸς, Vide *Auchmos.*

Squalus, nomen piscis, & species *Capitonis*, cujus descriptionem cum

usu vide apud Aldrovand. l. 5. de pisc. c. 17. Meminit & J. Alex. l. 15. Sal. c. 6.

SQUAMA, λεπίς, vide *Lepis*. *Squamosus*, λεπιδοειδής. Vide *Lepidoeides*.

SQUATINA, ῥίνη, piscis dicitur inter cartilagineos relatus, cujus descriptionem, cum usu & medicinâ, vide apud Aldrov. l. 3. de pisc. c. 66. Mentio fit & apud Galen. l. 3. de Al. fac. c. 36. & J. Alex. l. 14. Sal. c. 11. Bruyerin. de re cib. l. 21. c. 19.

SQUATINORAIA, ῥινόβατος, species mixta ex coitu *Squatinæ* & *Rajæ*, apud Aldrov. d. l. c. 67.

SQUILLA, æquivocum est. Vel enim denotat radicem *bulbosam* marinam amarissimam, Græcè σκίλλα. Unde *Acetum* & *Oxymel scilliticum* Offic. quæ significatio ad Botanicos pertinet. Vel significat animal crustaceum, Gr. καρὶς dictum. Vide *Carides*.

SQUILLINUM, *azyza*, i. e. *fimus equinus*, Rul. & Johns.

SQUINANTHIA, barbaro vocabulo idem est, quod *Angina*, apostema colli. Dieter. n. 487. Dorn. Ruland. & Johns.

SRINT, morbi apud Hungaros familiaris nomen, quo omnis tumor in ore, gutture, vel ano inflammatori⁹ indigitatur. Eph. Nat. Cur. A. II. obs. 28.

STABILIMENTUM, ἀποσήριγμα, idem, quod *Fulcimentum*, ἔρεισμα. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 36. Vide *Fulcimentum*.

STABILIS, ἰσχυρός. Vide *Eustathes*.

STAC, vel *Stoac*, id est, *congelatio*, vel *coagulatio*, Rul. Apud Johns. legitur *Stac*.

STACTE, στακτὴ, duplicem habet significationem. 1. notat *Myrrham stillaticiam*. Arab. & Off. *Storax liquidus* dictam. Vide *Myrrha*, Lind. Ex. 10. §. 124. 137. 2. significat *lixivium* per cineres *destillans*, κονία στακτὴ, *quasi stillaticium*, Gorr. Vide *Conia*. *Muria* quoq; στακτὴ legitur, in quâ injecta stagnent, vel supernatent, ad garum conficiendum, citrà insolationem, solâ decoctione, apud Lang. l. 1. ep. 59.

STACTICON, *Stacton*, στακτικὸν, στακτὸν, nomen *Collyrii* apud Scrib. Larg. n. 34. Ægin. l. 7. c. 16. Galeno verò & Aëtio ἔνστακτον dictum. Vide Rhod. not. ad Scrib. locum.

STADIEUS, σταδιεύς. *Stadiodromos*, σταδιοδρόμος, dicitur, qui stadium percurrit, aut stadio certat. Gal. in ex. voc. Hipp. Foës. p. 582. C. Hofm. com. in Gal. l. l. de U. P. n. 480. Dieter. Jatr. n. 11.

STÆS, σταῖς, duplicem habet significationem, notante Foës. Oec. p. 582. Vel enim *farinam aquâ maceratam*, & manibus subactam significat, veluti fit in panificio; vel interdum στέαρ, sive *pinguedinem*. Illam confirmat Jul. Alexandr. not. in Galen. libr. 4. de san. tu. Tom. II. p. 406. & ipse Hippocr. l. 1. de morb. mulier. CXX. 24. Σταιτίτης, placentæ genus, dicebatur ex melle, sesamo & caseo, apud Athenæum l. 14. citante Foës. d. l.

STAGNEA, apud Scribon. n. 230. pro *cacabo* & vasis genere ponitur stanno obducto. Aliàs *stagneum vas*, *Stagnatum*, Rhod. in Lex. Scribon. p. 445.

p. 445. *Stagnea pyxis* legitur apud eund. Scrib. n. 30.

Stagnum, λίμνη, idem, quod *Lacus*, de quo suprà in LA. Adde Galen. l. 3. de Al. Fac. c. 25. Inde derivativum in Medicinam hodieque ulitatissimè translatum *stagnatio*, i. e. humorum collectio, & subsistentia p.n. cujus caussa est influxus vehementior, refluxus impeditior. Lind. Ex. IV. §. 23.

Stagonias, σταγονίας, epitheton *Thuris masculi* electi, rotundi, & guttæ simillimi. Gorr.

Stalagmos, σταλαγμὸς, i. e. *destillatio à capite*, à verbo σταλάζω, quod idem, ac στάζω, Gal. in exp. voc. Hippocr. Foës. d. l.

* **Staltica**, σταλτικὰ, dicuntur medicamenta, quæ carnes vulneribus æquant, Castell. ex libell. spur Gal. de dynamid. Verùm generaliter idem significant quod Repellentia. Unde *collyria staltica* apud Ægin. l. 3. c. 22. Junge Diet. Jatr. n. 408.

Stamen, i.e. filum. *Stamen album*, h. e. *filum crudum*, quod etiam leni evaporatione dolores mitigat. Scrib. n. 142. Rhod. in not. ad h. l.

* **Stamnos**, στάμνος, dicitur *urna*, vel *urnula*, vas aquarium, Hippocr. l. 7. Epid. XLV. 8. quamvis & vas vinarium alibi significet, notante Foës. d. l.

Stancare, pro *stagnare*, legitur apud Keuch. ad Sam. p. 163. seq.

Stannar, est mater metallorum, fumus occultus, ex quo metalla generantur. Dorn. è Parac. l. 3. Philos. ad Athen. text. 3. Rul. & Johns.

Stannum, κασσιτερὸς, Attic. καττίτερος, item στάγνος. Keuchen. ad Samon. p. 164. est metallum molle, album, splendens, cum livore quodam constans, ex mercurio quodam ignobiliori, sed puriore, fugaciorique, & sulphure minus maturo, indigesto, cujus historiam, & usum varium in Pharmaceuticis, vide ap. Schröder. l. 3. c. 14. Fr. Hofm. clav. ad h. l. Bas. Val. Test. Ult. l. 2. c. 8. Rul. & Johns. negare videntur, *Stannum verum* Arabum idem esse cum *Plumbo albo*, modò hanc opinionem etiam rationibus satis confirmassent. Galen. scribit, *Stannum* plumbo adulterari, l. 1. de Antid. cap. 8. *Stannum* omnia metalla reddere friabilia, & fragilia, si admisceatur, non modò Basil. d. l. testatur, sed & Helmont. tr. Compl. atque Mist. Elem. figm. n. 20. Quin & ipsum frangit adamantem, teste eodem de Lithias. c. 1. n. 9. *Stannum* Chymicis dicitur *Jupiter*, ob aliquam commenticiam comparationem cum Jove Macrocosmico. Dividitur *Stannum* in *Dives*, *Mediocre*, *Pauper*. Vocatur & *Dominus æris*, item *Plumbum argentarium*, Johnson. l. 1. & 2. Lexic. Plura de *stanno* quære in Indicibus Theatr. Chym. Vol. I. II. III. V. ut & Libav. Tom. I. De *stanni fossilis* granis lege Eph. N. Cur. A. II. Obs. 78.

Stapes, vocatur officulum è tribus, vel quatuor unum in meatu auditorio, ejusque cavitate primâ, seu conchâ, de quo videatur Barthol. libell. 4. c. 7. Anat.

Staphis,

Staphis, σταφὶς, homonymon est, denotans 1. plantam vel herbam *staphisagria* dictam, de quâ significatione cõsulantur Botanici. 2. Uvam passam. Vide *Passa*.

Staphyle, σταφυλή, Latinè *Uva*, dicitur, significans propriè fructum vitis viniferæ, sive congeriem baccarum vitis. Per translationem verò in Physiologicis denotat partem aliquam in faucibus, quæ aliàs *Gargareon*, *Columella*, κίων, dicitur. Vide *Columella*. Pathologicè verò denotat & morbos illius partis, præsertim inflammationem, Gal. l. de tum. p. n. c. 17. Restrinxit verò l. 6. de C.M.S.L. c. 3. At Hipp. latius sumsit pro morbo uvulæ, l. 2. de morb. X. XXIX. Adde Foës. p. 583. seq. Vide *Uva*.

Staphylepartes, σταφυλεπάρτης, instrumentum dicitur Chirurgicum, quo uvula laxior elevatur & attollitur, quod & σταφυλάγρα vocatur. Meminit hujus Ægin. l. 3. c. 26. citante Gorr. Forest. l. 15. obs. 4. vocat *Staphylepartum*.

*Staphyloma, σταφύλωμα, dicitur oculi morbus, cùm in summâ tunicâ quiddam acino simile evenit, Gal. l. 2. meth. med. c. 2. Latinè *Uvatio*, apud For. l. 11. O. 24. Schol. Duæ potissimùm habentur species: una, quando erosâ, ruptâve corneâ oculi tunicâ; altera, quæ ei subjacet, ῥαγοειδὴς, *uvea* dicta, excidit ad eum modum, ut acinum *uvæ* repræsentet. Cùm verò infrà hunc modum excidit, μυοκέφαλον; cùm superat, μῆλον, vocatur, Ægin. libr. 3. c. 21. J. Alex. not. in Gal. l. 4. de C.M.S.L. c. 7. Altera species, quando sine ruptione, aut erosione corneâ intumescit, ac prominet certâ parte in modum *uvæ* acini. Id quod plerunque contingit ex defluxione, humoribus intrà corneam coacervatis, tunicam laxantibus, incurvantibus, & extendentibus. His addidit tertiam speciem Aët. lib. 7. c. 34. scribens, aliquod σταφύλωμα fieri ex pustulâ quâdam inter strias corneæ tunicæ satis profundè excitatâ, quæ tunicam attollat, non tamen rumpat. Causæ hujus affectûs variæ esse possunt, sed, quæcunq; ea fuerit, certum est, visum *staphylomate* omni aboleri. Gorræus. Castell.

Staraphaxat, dicitur medicamentum sistens, à stare faciendo dictum, ut creditur, Dorn. Rul. & Johns. At Paracelsus inter Characteres *Synoviam albam* sistentes refert, l. 2. de vit. long. c. 14.

Stasimos, στάσιμος, *Stabilis*, & *Stabilitas*, στάσις, quid significent, non opus est declaratione, cùm per se notum sit. Illud legitur apud Hipp. l. de nat. mul. l. 14. l. 2. de morb. mul. II. 19. IV. 3. l. 4. de R.V.I.A. t. 30. Hoc d. l. t. 27. Adde Foës. p. 583. Στάσιμον etiam effectivam habere significationem, denotans, *vim sistendi habens*, *stativum*, vult Lind. Ex. V. §. 91. 92. Ex. XIII. §. 507. Στάσις humorum idem est, ac *stagnatio*. Rolf. O. & M.M. Sp. l. 2. s. 3. c. 27.

Stater, στατὴρ, nomen ponderis, *quatuor drachmas* pendentis. Unde & πτλά-

πεντάδραχμον dicitur. Gal. l. de pond. & menſ. ex Cleopatrâ.

Stathevsis, σάθευσις, vel abſque aſpiratâ σάτευσις, dicitur *incboata aſſatio*, non perfecta; fitque à calore externo imbecilliori in rem aſſandam, quæ σαθευτὸν vocatur, h. e. quod *modicè aſſatum* eſt. Gorr.

Stathmion, *Stathmidion*, σαθμίον, σαθμίδιον, ſignificat vel *pondus librale*, ex ære, aut ferro, aut plumbo conſtans, Gal. c. 2. de fract. t. 3. vel *pyxidem*, in quâ aliquid aſſervatur, l. 6. de C. M. S. L. c. 2.

Staticon, σατικὸν, idem, quod σαλτικὸν, dicitur de Collyriis, quæ inordinatum fluxûs impetum ſiſtunt, Gorr. Vide *Stalticon*.

Stativum, σατικὸν, idem, quod *Stalticum*.

Statio, σάσις, eſt actio utriusque cruris in terram firmati, & ſimiliter protenſi. Galen. l. 15. de U. P. c. 8. Jung. C. Hofmann. in not. ad h. l. n. 177.

Statura, μέγεθ☉, propriè corporis magnitudinem ſignificat. Hanc etiam à Medico rectè conſiderari, docet inter alios Jul. Alex. l. 3. ſal. c. 1. & 7. Dieter. Jatr. pag. 413. & 762.

*Status, eſt homonymon vocabulum. Vel enim idem ſignificat, quod *Conſtitutio*, Gr. κατάστασις. Vide *Cataſtaſis*. Vel notat *morbi vigorem*, & ſummam vehementiam, Græc. ἀκμὴ dictam. Vide *Acme*.

Staxis, σάξις, Hippocr. dicitur *ſtillatio ſanguinis* è naribus parva & inſufficiens; unde etiam damnatur in textt. Prorrh. & Coac. l. 1. Prorrh. com. 3. t. 56. Coac. t. 56. 237. 405. Dicitur & ἀπόσαξις. Jung. Foëſ. p. 582.

Stear, σέαρ. Vide *Adeps*, *Sevum*. Præter hanc ſignificationem Foëſ. Oec. p. 585. exiſtimat etiam σέαρ notare *fermentum*, vel *farinam aquâ ſubactam*. & conatur aliquot locis ex Hipp. Dioſcor. & Gal. probare. Verùm C. Hofm. in MMSS. notis ad Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ad lin. 20. p. 196. edit. Baſil. Græc. audacter ſcripſit: Ubicunque σέαρ pro fermento aut paſtâ legitur, vitioſum eſſe; & ſubſtituendum eſſe σαῖς. Ego litem hanc Philologis dirimendam relinquo.

*Steatocele, σεατοκήλη, *hernia* dicitur *ſcroti*, ſuccreſcente in eo quâpiam *ſevo* ſimili materiâ. Gal. l. Introd. c. 18.

*Steatoma, σεάτωμα, vocatur *abſceſſus cum folliculo* dictus, in quo materia *ſevo* ſimilis incluſa continetur Gal. l. de Tum. p. n. c. 5. Lang. l. 3. ep. 4. in princ. Hild. Cent. VI. Obſ. 16. & Cent. Epiſtol. 61. In libro v. def. Medic. Galeno adſcripto deſcribitur *Steatoma*, quòd ſit pinguedinis augmentum præter naturam. Jung. Foëſ. d. l.

Steganopodes, σεγανόποδες, vocantur *planipedes*, apud C. Hofm. not. in Gal. LL. de U. P. n. 519.

*Stegnosis, σέγνωσις, *conſtipatio*, *Condenſatio*, *Obſtructio*. In genere ità dicitur Medicorum communitas quædam, quam ſequebantur, tanquam aliquam ex indicationibus, & per σέγνωσιν intelligebant, quando

vacuationes corporis naturaliter suppressæ fuerunt. Gal. l. de sectis, ad eos, qui introd. c.6. Alibi tamen videlicet l. 3. de san. tu. cap. 10. in princ. restrinxit vocabulum hoc ad *obstructionem* pororum cutis, cùm per occultos meatus prohibetur transmitti, quod superfluum est, excrementum fuliginosum, quam densitatem pororum & μύσιν, h. e. conniventiam vocant. Aliàs & Hippocr. στεγνότης, de *alvi adstrictione* usurpatur, 4. de R. V. I. A. t. 91. *Alvus* quoq; & vesica στεγνὴ, i. e. *adstricta* legitur l. 1. de morb. mul. LIX. 17. Jung. Foës. d. l.

*STEGNOTICOS, στεγνωτικός. Vide *Adstringens.*

STEILÆOS, στειλαιός, *manubrium* aut *capulum* significat apud Hipp. 2. de fract. t. 3. & l. 1. de Morb. Mul. CXXVII. 2. ubi στελεὸς legitur. Jung. Foës. d. l.

*STELECHIÆA, στελεχιαῖα, q. d. *Caudicalis*, ità dicitur Gal. *Vena porta*, quòd sit aliarum venarum quasi caudex, l. 6. adm. Anat. c. 8. l. 6. de L. Aff. c. 4. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 16. §. 203.

STELENCHIS, στλεγγὶς, pro στλεγγὶς. Vide *Stlenchis.*

STELLA, ἄστρον, idem, quod *Sidus*. Ejus significatio propria pertinet ad Astronomos. An *stellarum* quædam sit efficacia & influxus in corpora quoq; hominum, & ità caussis sanitatis & morborum annumerari debeant, non est hujus loci, dirimere. Sanè non incongruè scripsit Lang. l. 1. ep. 34. Ut *stellarum* nomina & numerus soli Deo cognitus; sic illarum circà hæc inferiora effectus & signacula soli Deo sunt explorata. Per translationem *Stella* dicitur *Marinum* aliquod *Zoophyton*, vel Insectum, cujus plures dantur species, & de quibus prolixius egit Aldrov. l. 7. de Insect. c. 18. Vide *Aster thalassios. Stella Antimonii* quid vocetur, vide apud Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 21. & Tom. II. Oper. p. 72. 73. Rolfink. Chym. l. 5. sect. II. c. 1. & 2. *Stella Occidens*, id est, *Sal Ammoniacus. Stella terræ*, id est *Talcum*. Rul & Johns.

STELLIO, ἀσκαλαβώτης, vide *Ascalabotes*. Adde Rhod. ad Scrib. n. 164. *Stellio adusta*, Rul. & Johns. dicitur *Cinabrium*, in Lex.

STEMPHYLA, σέμφυλα, dicuntur *vinacei*, vel *vinacea*, h. e. folliculi acinorum, corium, & cortex, Linden. Ex. X. §. 186. Galeno verò σέμφυλα dicuntur uvarum acinorum torculari expressorum solida recrementa, l. 2. de Al. Fac. 9. quamvis & ibid. ad olivarum expressa recrementa, & βρύτια ad vinacea referat.

STEMPHYLITES, στεμφυλίτης, Lat. *Lora*, δεύτερια. Vide *Lora, Deuteria*, Galen. dicto loco. Στεμφυλώδεες στόμαχες dicuntur *vinaceorum* aquâ maceratorum fæces, & recrementa. Hippocr. l. 2. de diæt. XXIII. 17. l. 3. de morb. XXX. 9. Jung. Foes. p. 586.

STEMA, στῆμα, dicitur *membrum virile*, & ejus præcipuè prominens & pendula pars, cui opponitur ὑπόστημα.

στημα, portio ejus, quæ non propendet, Ruff. c. 12. Linden. Med. Phys. l. 2. c. 7. §. 61. Gorr. Derivatur ab ἵστημι, sto, & quadrat ad vernaculam Germanorum locutionem, quando *rigiditatem penis* prominentem per τὸ *stare* communiter exprimunt.

Stenos, στενὸς, locum *angustum* significat, apud Hipp. 7. aph. 51. Jung. Diet. n. 787.

Stenygrochoria, στενυγροχωρία, rectissimè ab Erotiano exponitur per *angustiam loci*, in quo humiditas inest, vel inesse debet, Onom. p. 100. f. & legitur apud Hippocr. de artic. t. 66. quamvis nonnulli στενοχωρία legant, ad mentem Galeni, qui negat in comm. ὑγρὸν insertum cum aspiratione legendum esse, sed esse saltem pleonasmum Jonicum στενυγρὸν, pro στενὸν. Enimverò ego mihi nondum hoc persuaderi patior, ut credam, non majorem delitescere sub hâc voce ἔμφασιν, & ἀκρίβειαν, quando ipsum textum inspicio, ubi Hipp. loquitur de mutili deligandi ratione claviculam fractam, si lintea etiam traducantur per perinæum, ità, ut splenia & lintea, in angustia loci illius, in quem & urinæ humiditas, & alvi excrementa concurrunt, coacervantur, & moto saltem crure vel pede relaxantur. Ità & verbum στενυγρῶσαι, quod legitur l. 6. Epid. s. 2. t. 1. non saltem pro στενῶσαι positum est, i. e. *angustare*; sed omninò simul respectus habetur ad scopum & usum coarctationis, qui reverâ est impeditio affluxûs humorum, quemadmodum è contrà εὐρῦναι, *dilatare*, indicatur, ad humorum influxum necessarium promovendum. Jung. Foës. p. 586.

*Stephane, στεφάνη, στέφανος. Vide *Corona*.

*Stephanæos, στεφαναῖος, Latinè *Coronarius*, de variis rebus dicitur, v. g. *Sutura coronalis*, στεφαναῖος, quæ in Cranio occurrit, anterior, Barthol. libell. 4. An. c. 5. *Vena* & *Arteria coronaria*, quæ cor in orbem amplectuntur, l. 2. c. 6. Dicitur quoq; hoc nomine vinculi quoddam genus, quod *coronarum* modo inter frontem & verticem tendit, Gal. l. de fasciis. Gorr.

Stera, στέρα, barbarè abjecto ὑ, pro ὑστέρα, *Uterus* quoque dicebatur, notante Rolfink. de part. gen. P. II. c. 11. fin.

Stercumezeff, est *Lithargyrium*. *Stercorumeceff* legitur apud Rul. illud apud Johnson.

Stercus, κόπρος, idem, quod *Merda*. Vide *Copros*.

Stereos, στερεὸς. Vide *Solidus*.

Steriphnos, στεριφνὸς legit Erotian. pro στρυφνὸς, On. p. 101. e. Vide *Stryphnos*.

Sterilitas, ἀγονία, *Sterilis*, ἄγονος. Dicitur de utroq; sexu, estq; abolita generatio, vel conceptio prolis, ob morbos varios partium generationi in utroque sexu destinatarum. Dicitur & *Infœcunditas*. De *sterilitatis* scrutinio vide Lang. l. 1. ep. 49. Keuchen. ad Sammon. p. 218. Diet. in Jatr. p. 526. 802.

STERIGMA, στήριγμα, idem, quod ἀποστήριγμα, *Firmamentum*, *munimentum*. Vide *Ereisma*, *Firmamentum*. Descendit à verbo στηρίζω, *firmo*, quod aliquoties occurrit apud Hipp. & quidem in significatione neutro-passivâ, v.g. 4. aph. 33. Jung. Dieter. n. 790. Item 4. de R.V.I.A. t. 69. l. 6. Epid. s. VII. aph. 11. citante Foës. p. 587.

* STERNON, στέρνον, dicitur *Pectoris pars anterior ossea*, & cartilaginea, cui costæ annexæ sunt. Galen. libr. 7. Anat. adm. c. 2. Bartholin. libell. 4. c. 18.

STERNUTAMENTUM, vel idem est, quod *Sternutatio*, uti passim in Theatro Mundell. & Latinâ versione Gal. sumitur, præsertim l. de odor. instr. c. 6. Jung. Rhod. in Lex. Scribon. Vel significat medicamentum siccum, ad sternutationem excitandam, aliàs *Sternutatorium* dictum, Gr. πταρμικόν. Vide *Ptarmicon*. *Errhinon*.

* STERNUTATIO, πταρμός. Vide *Ptarmos*.

STERTOR, ῥέγχος, ῥόγμος, ῥόγχος. Vide *Rhenchos*, *Rhogmos*, *Rhonchos*.

STETHOS, στῆθος. Vide *Pectus*.

STHETHENION, στηθύνιον, *Pectusculum*. Media pars pectoris. Gorr.

STHETHOIDES, στηθοειδής, q.d. *Pectorosus*. Epitheton specilli lati & ventrosi apud Hipp. l. 2. de morb. XLV. 21. Foës. d. l.

STETODES, στεατῶδες, contractè pro στεατώδες, *Adiposum*. Galen. in exeg. voc. Hipp.

STHENAROS, σθεναρός, dicitur *validus*, *fortis*, à σθένος, *Robur*. Hipp. l. 2. de Morb. Mul. XIIX. 2.

STIBI, στίβι, *Stibium*, idem, quod *Stimmi*. Aliàs *Antimonium*, de quo suprà in AN.

STICHOS, στίχος, nomen *confectionis Arteriacæ Platonis* è marrhubio, quæ & *Panacia* dicta apud Gal. l. 7. de C.M. S. L. c. 2. fin.

STIGMATA, στίγματα, dicuntur notæ in facie, aut aliâ quapiam corporis parte inflictæ, quales in manibus eorum, qui militiam exercent, notantur. Gorr. De *stigmatibus* vide etiam Rhod. ad Scrib. n. 231.

STILBUS, id est, *Antimonium*. Rul. & Johns. l. 2.

STILLA, *Stillatio*, στάξις. Vide *Staxis*.

STILLATICIUS, idem, quod *destillatus*. Epitheton liquorum per alembicū *destillatorum*. Lang. l. 1. ep. 53.

STILLICIDIUM, duplicem habet significationem. Unam Pathologicam, & ità idem significat, quod στραγγουρία. Vide infrà *Stranguria*. Hild. Cent. 6. Obs. 54. Alteram Pharmaceuticam, quando denotat *instillationem* liquoris super aliquam corporis partem, quæ aliàs *Embrochatio*, ἐμβροχή, *Irrigatio* vocatur. Vide *Embrocha*. De *stillicidiis* cordis scrobiculi, vide Rolf. O. & M. M. Sp. l. 9. s. 1. c. 10. Instrumenta ad *stillicidium* necessaria proponit Mercurial. T. IV. cons. 64.

STIMMI, στίμμι, idem, quod στίβι. Vide *Antimonium*.

STIMULANS, νύσσων, idem, quod *Pungens*. Epitheton doloris cujusdam

Gal. 6.

Gal. 6. aph. 5. Aliàs & *Stimulans* & *Stimulus* dicitur de quibusdam medicamentis activioribus, quæ lentis adduntur, ad accelerandam operationem, sive evacuativam, sive alterativam.

STIA, στίαι, dicuntur *calculi* vel *lapilli marini*, Gal. in Ex. Voc. Hippocr.

STIPATIO, idem, quod *constipatio*, σύγνωσις. Vide *Stegnosis*.

STIPHROS, στιφρὸς, pro στρυφνὸς. Vide *Stryphnos*.

STIPTE, *Stipteria*, vitiosè pro *Stypte*, *Stypteria*, i. e. *Alumen*. Johns. in Lex. Ita & *Stiptica*, στίφοντα pro *Styptica*, leguntur apud J. Alex. not. in Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1.

STLENGIS, στλεγγὶς. Lat. *Strigil*, dicitur gymnasticum instrumentum, quo utebãtur in balneis antiqui, ad destringendum sudorem. Dicitur & ξύστρα. Illud v. vocabulum legitur apud Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 51. quamvis στλεγγὶς occurrat, quod perindè est. De hoc vide infrà *Xystra*.

STOECHEION, στοιχεῖον. Vide *Elementum*.

STOLIDES, στολίδες, idem, quod ῥυτίδες, vocantur *rugæ frontis*. Unde στολιδώδης, *rugosus*. Gorr. è Gal. expos. voc. Hipp. Adde Jul. Alex. not. in Gal. l. 9. de S. Fac. C. de Lacte. στολιδωθήσεται legitur in Hipp. 3. de art. t. 108.

STOLIDITAS, ἄνοια, παράνοια, idem, quod *Dementia*, *Amentia*, *Stultitia*, de quibus partim suprà suis locis dictum est.

STOLONES, μόσχος, μόσχοι, dicuntur *tenella germina*, & surculi propullulãtes plantarum, quæ referuntur inter victum attenuantem, Gal. de atten. vict. rat. c. 3.

STOMA, στόμα. Vide *Os*, *Orificium*.

STOMACACE, στομακακία, idem, quod *Scorbutus*, à symptomatibus oris & dentium læsiones complectentibus. Vide Lang. l. 1. ep. 42. ferè ad fin. & l. 2. ep. 14. ferè à principio. Jungantur & alii Authores, qui de *Scorbuto* ex professo scripserunt.

*STOMACHOS, στόμαχος, vocab. est πολύσημον; potissimùm v. quadrifariam acceptum repetitur: Latissimè: Latè: Strictè: & Strictissimè. In latissimâ significatione *Stomachus* dicebatur quodcunque collum angustum isthmi instar alicui cavitati seu vẽtri præpositum, teste Arist. l. 3. de part. an. c. 3. & ità etiam apud Hippocr. *vesicæ cervix* & orificium dictum legitur στόμαχος, l. de A. L. & Aq. XXII. 5. 7. XXIII. 4. l. 1. de morb. mul. XVII. 8. &c. item *Uteri cervix*. l. 1. de morb. mul. XXXIV. 3. LX. 3. l. 2. XXIV. 20. LXXVI. 1. l. de Sterilib. aliquoties, quæ loca apud Foës. d. l. citata reperies. In latà communiter apud Latinos scriptores *Stomachus* pro toto *Ventriculo* ponitur. In quà significatione & Helmont. sumsit, tract. Jus Duumviratus sæpius & alibi, & Samonic. Medic. metric. c. 18. ubi *Stomachum* regem totius corporis esse dixit, ad quem locum vide Keuch. in notis. p. 154. Strictè *Stomachus* gulam denotat, teste Lang. l. 2. ep. 41. Stri-

ctissime v. *Stomachus* dicitur alterum extremum œsophagi insertum ventriculo, sive *Orificium ventriculi sinistrum*, situm sub cartilagine mucronatâ, quam ob id natura videtur comparasse, ut ipsius esset propugnaculum. Quod aliàs ob exquisitissimum sensum Græcis καρδία quoque dictum fuit. Vide *Cardia*. De hoc orificio ejusque structurâ consulantur Anatomicorum scripta, & hæc inter Barthol. l. 1. Anat. c. 9.

*STOMACHICOS, στομαχικὸς, duplicem præcipuè habet in Medicina significationem: unam *Pathologicam*: alteram *Pharmaceuticam*. Quoad illam *Stomachici*, στομαχικοὶ, dicuntur, qui morbo ventriculi & præcipuè orificii ejusdem sinistri laborant, unde varia symptomata consequuntur, inappetentia, anxietas, ructus, vomitus &c. uti prolixè hanc acceptionem explicavit Gal. l. 8. de C. M. S. L. cap. 2. mox à principio. Quoad hanc στομαχικὰ dicuntur *medicamenta*, quæ ventriculo & ejus orificio prosunt; quorum Catalogum passim vide in materiæ Medicæ scriptoribus, & inter hos etiam Rolfink. O. & M. M. Sp. libr. 9. sect. 1. per totum.

*STOMATICOS, στοματικὸς, dicitur de medicamentis, quæ modicè siccant, sic vocata, quod in *assiduo sint usu*, cujusmodi sunt, quod ex Moris conficitur, & quod ex Rubi fructu, aut succo corticis nucum juglandium viridis paratur, Galen. libr. 5. meth. med. c. 10. fin. quamvis vera magis & propria significationis ratio in hoc consistat, quòd talia medicamenta *ad affectus oris* & faucium adhiberi soleant & debeant, Galen. libr. 6. de C. M. S. L. cap. 1. ubi prolixum horum Catalogum invenies.

STOMOMA, στόμωμα, dicitur *ferrum purgatius*, sive nativum, sive igne sæpius per liquefactionem depuratum, idem, quod *Chalybs*, Ruland. & Johnson. Meminit *squamarum stomomatos* Galen. libr. 4. de C. M. S. L. cap. 7. & libr. 4. de C. M. P G. c. 7. Helmont. Paradox. 4. n. 14.

STOMOMANICON, στομωματικὸν, vocari *musculum latum*, sive πλάτυσμα μυῶδες, vult C. Hofm. not. ad Gal. LL. de U. P. n. 838. de quo musculo vide suprà *Latus*.

STOMOO, στομόω, idem, quod ἀναστομόω, hoc est, *aperio*. Legitur apud Hippocr. l. 6. Epid. s. 2. t. 29. sive *apertio* fiat à naturæ conatu; sive ope medicamentorum ἀναστομωτικῶν, sive ferri, aut ignis vi, Galen. in comm. ad h. loc. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 2. ad Glauc. c. 7. Foës. Oec. p. 590.

STOPAROLA, est nomen aviculæ è genere muscicaparum, magnitudine *Motacillæ*, cujus descriptio habetur apud Aldrov. l. 17. Ornith. c. 27.

*STORAX, στύραξ, Styrax, duplicis generis in officinis prostat: Siccus & Liquidus. Ille dicitur *Calamites*. Utri-

Utriusq; historiam, vires & usum, vide apud Galen. l. 1. de Antidot. c. 14. l. 8. S. F. §. Styrax, Dioscor. l. 1. c. 79. Schröder. l. 4. cl. 2. n. 406. Fr. Hofm. clav. ad h. l. Rhod. ad Scribon. n. 88. Chiocc. Mus. Calc. sect. 5. p. 583. 626. seq.

* STRABISMUS, στραβισμὸς, *Strabilismus*, dicitur musculorum oculi non omnium, sed aliquorum resolutio, ob quam caussam vel sursum, vel deorsum, vel in latera nuunt oculi, Galen. in defin. Idem, quod ἴλλωσις. Vide *Illœsis*. Haud rarò sequi Epilepsiam, testatur experientia, & confirmatur in Eph. Nat. Cur. A. III. O. 162. Apud Æginet. l. 3. c. 22. convulsio dicitur musculorum oculos moventium, quod rectius & vero magis consentaneum videtur.

STRANGALIDES, στραγγαλίδες, symptoma παραχρηστικῶς, dum ità vocantur *globuli & durities in mammis* à lacte concreto obortæ, si lactis proventus nullâ parte decedat. Gorr.

STRANGULATIO, πνὶξ, πνιγμὸς. Vide *Pnix, Pnigmos, Pnigma*.

* STRANGURIA, στραγγουρία, *Stillicidium urinæ*, quando guttatim urina destillat, cum frequentiori & dolorifico ad excernendum stimulo. Caussa in acescentiâ seri, & vellicativis inde emanantibus effluviis, partesq; nervosas urethræ aut vesicæ irritantibus, & partim etiam convellentibus sine dubio consistit. De hoc vocabulo & affectu vide Hipp. 3. aphor. 31. 6. aph. 44. 7. aph. 48. Gal. in comm. ad primum & tertium Hipp. loc. Foës. d. l. Dieter. n. 792. Linden. Ex. VI. §. 13. qui egregiè hunc affectum veluti depinxit. Lang. l. 1. ep. 46. Helmont. tr. Plevra furens, n. 14.

STRATIOTICON, στρατιωτικὸν, sive *Stratiotæ collyrium* commendatum adversus duram & siccam lippitudinem. Acre est, & lachrymas provocat, ejusq; descriptio habetur apud Scribon. n. 33. Ægin. l. 3. c. 22. Jungatur Rhod. in not. ad h. l.

STRATUM, communiter idem est, quod *Lectus*, κοίτη, de quibus vocabulis supra. Vide *Cœte, Lectus*, Gal. l. de marcor. c. 5. At Pharmacopœis & Chymicis *stratum super stratum* est phrasis usitata, denotans alterno ordine factam positionem duarum diversarum materiarum, uti fit in *cementatione* metallorum. Hanc phrasin etiam explicavit Rhodius ad Scribon. n. 60. è Palladio l. 12. de re rustic. dicente: Facere *straturam* alterno ordine subindè crescentem.

STREBLOS, στρεβλὸς, idem, quod στραβὸς, hoc est, is, qui oculos habet perversos & tortos, Hippocr. libr. 2. Epid. s. VI. 30. Latinè *Strabo* dicitur. Foës. d. l.

STREMMA, στρέμμα, idem ferè, quod *Luxatio*, vel *Tortio partium* circà articulos nervosarum, articulis illæsis. Meminit Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 31. (Adde Gal. comm. ad h. l.) Foës. d. l.

STREPITUS, ψόφος. Vide *Psophos*.

De *strepitu ossium*, & affectu strepitoso legantur Observationes in Eph. Nat. Cur. A. III. Obs. 271. 275.

STRIBILIGO, idem, quod ἐκθυμα, *efflorescentia* cutanea. Hæc si nigra fuerit, notat Archeum malè affectum. Helmont. in Tum. Pestis. §. Præparata sedes.

*STRICTOR, σφιγκτὴς, vide *Sphincter*. *Strictum* emplastrũ exponit Rhod. ad Scribon. compos. 45. per *Densum* in Lexic. Scrib.

STRICTURA, æquivocum est apud Latinos. Vel enim idem significat, quod *Durities*, σκλήρωσις, σκλήρωμα. Ità in libris spuriis Galeni legitur de Bdellio, Opopanace, &c. quòd *stricturas* emolliant & resolvant, Libr. de simpl. medic. Vel *strictura* est species *Ramenti*, Græcè ξύσμα, quando ferramenta ignita, aut æramenta candentia malleis stringuntur, aut extinguuntur aquis frigidis, à quibus absilit percussu, aut secedit pulvis quidam crassiusculus. Vocatur & *thalitura*, ab aliis etiam *Squama*, Libav. S. A. Chym. l. 4. c. 3. *Strictura Chalybis* leguntur in Apocal. Hermet. Part. prior. c. 20.

STRIDOR, πρίσις, est species soni, notior in se, quàm ut verbis exprimi possit. *Stridor dentium* dicitur πρίσις, πρισμὸς, Hippocr. 1. Progn. t. 21. Vide *Prisis*. Aliàs *stridor* Gr. quoque ῥοῖζος vocatur, quod vocabulum Poëticum magis, quàm civile esse, judicavit Gal. l. 3. de diff. puls. c. 2. Unde & pulsus ῥοιζώδης, *Stridulus* inter vehementes relatus ibidem commenticius potius dicendus, quàm verus.

STRIGILIS, ςλεγγίς, ςλεγγίς. Vide *Stlengis*.

*STRIGMENTUM, γλοιὸς, vide *Gloeos*. Adde Lang. l. 1. ep. 51. Dicitur & ξύσμα, & Lat. *Strictura*.

STRINGENS, pro *Adstringens*, συνδετικὸς. *Stringere mammas* lacte turgentes quid sit, apud Q. Serenum cap. 20. vide apud Keuch. in not. p. 159.

STRIX, ςρὶγξ, propriè nomen avis nocturnæ, habentis nomen de sono vocis stridulo, quæ vulgò *Amma* dicitur, ab amando parvulos; de quâ legatur Aldrov. l. 8. Ornithol. c. 8. Translatum postea vocabulum ad *sagas* & *lamias* mulieres incantatrices & præstigiosas, quæ *striges* vocantur. Vide Keuchen. ad Samon. p. 287. seqq. Harum patronum Paracelsum dixit Libav. Tom. IV. p. 24.

STROBILE, ςροβίλη, dicitur *linamentum intortum*, aut penicillum turbinis in modum implicitum & contortum, h. e. turbinatum linamentum apud Hippocr. de fistul. II. 6. 9. 11. A quâ figurâ & nuces pineæ ςρόβιλοι dicuntur, & resina pinea ςροβιλίνη. Vide Jul. Alex. not. in Gal. l. 4. de tu. san. Tom. II. Oper. pag. 410. & p. 755.

STROMBITES, ςρομβίτης, dicitur lapis similis cochleæ aquatili ex amplo in tenue turbinis instar deficiens in spiram à dextrà tortus, qui ulterius describitur ab Agric. L. 5. de nat. fossil.

fossil. Chiocc. Mus. Calc. sect. 3. p. 388. & 422.

Strombos, στρόμβος, nomen generale cochlearum marinarum, quæ Latinè *Turbines* nuncupantur, aut στρομβώδη, *Cochleæ Turbinatæ*, quarum descriptionem prolixiorem lege apud Aldrovand. l. 3. de Testac. c. 2. & seqq.

Strongylos, στρογγύλος, *rotundum*, teres, sive in formam rotundam & turbinatam contractum significat, Dieterich. n. 793. Epitheton vermium, ἑλμίνθων *teretium*. Ità granum illud, quod inest piperi Indico & *Myrtidanum* dicitur, ab Hipp. describitur per στρογγύλον, libr. 2. de morb. mul. LXXXIV. 8. & l. 1. CXIX. 12. Est quoq; epitheton *specilli*, quod aliàs σπαθομήλη vocatur, de quo superius in *Spathomele*. Gal. in Ex. dict. Hipp. Jung. Foës. p. 591.

Strophomata, στροφώματα, vocantur *Vertebræ* in machinis artificialibus, Oribas. de machinam. c. 4.

Strophos, στρόφος, vocatur *Dolor intestinorum Torminalis*, *Tormina* plur. unde & *Torminosi* vocantur, qui his doloribus frequenter vexantur. Dicitur & *dolor Strophosus*. Est symptoma concomitans Iliacam & Colicam passionem. Hujusmodi dolores & cruciatus interaneorum *Vermina* Festo dicuntur. Plura de hoc vocabulo emphatico lege apud Foës. d. l. Dieter. n. 794. Linden. Ex. VIII. §. 42. seq. Dolor quoq; vocatur *Verminatio*, Rhod. ad Scrib. num. 121.

Stroter, στρωτήρ, parva tralles, *trabecula*, lignum, canterius, qualis inter duas columnas alligatur ad humeri elapsum articulum reponendum. Hippocr. 1. de artic. t. 20. Foës. p. 592.

Structura, κατασκευή, vide *Catasceve*. De *structuræ hominis* encomio lege Linden. Ex. III. §. 7.

*Struma, χοιράς, idem, quod *Scrophula*, estq; tumor scirrhosus glandularum, vel in collo, vel sub alis, aut inguinibus, proveniens à materiæ congelativæ nutriciæ collectione, stagnatione, & induratione. Ejus species est *Bronchocele*, quando *struma* in collo nascitur. Nec aberrabit, qui *herniam* testium carnosam vel scirrhosam ad strumas referet. An verò abscessus tres cum folliculo *Atheroma*, *Steatoma*, & *Meliceris* ad *strumas* rectè referantur, quod Lang. l. 3. ep. 4. fecit, ut & Castellus, de eo adhuc dubito, quandoquidem in *strumis* ipsæ glandulæ secundum totam substantiam indurantur; in illis abscessibus materia prorsus alia à parte, in quâ generantur, notatur. Quòd Helmont. negarit, Tartarum esse causam *strumarum*, non videtur à veritate alienum, dummodò aliam quoque veriorem majori perspicuitate proposuisset. Verùm & hic quoque mancus & obscurus est, quando nutricium succum in petrosum excrementũ permutari virtute aquarum tali efficaciâ propriâ Archeali & vitali præditarum, docuit tr. Tartarus non in potu n. 11. seqq. An *strumæ* curari possint solo attactu Re-

gum Angliæ & Galliæ, fides sit penes Authores. Legatur Dicter. n. 924.

STRUTHIO, *Struthiocamelus*, στρουθὸς, στρουθοκάμηλος, nomen avis exoticæ maximæ, de quâ referunt, quòd ferrum devorare non solùm, sed & concoquere valeat, id quod & Lang. confirmat l. 1. ep. 12. & Eph. Nat. Cur. A. III. O. 37. negat verò C. Reies C. El. q. 58. n. 41. Hujus historiam, vires, & usum prolixius tradidit Aldrov. l. 9. Ornith. c. 2. Jung. Schröder. l. 5. cl. 1. n. 68. Fr. Hofm. in clav. ad h. l.

STRYPHNOS, στρυφνὸς. Latinè *Acerbus* dicitur: & accipitur vel Propriè, vel Impropriè. Propriè denotat qualitatem gustatilem, quando res acerba linguam nostram quasi contrahit, desiccat, & in profunditatem exasperat, sicut pyra sylvestria, immatura, & similia. Differt ab *Austero* solâ intentione, vel gradu majori, Gal. l. 1. de S. F. c. 37. Consistit in portionibus terrestribus, crudioribus adhuc, & salinis siccioribus mixtis prævalentibus, & spirituosis, oleosis, vel activis insufficientibus, vel deficientibus. Medicamenta στρυφνὰ, *acerba*, opponuntur solutivis, quæ validè adstringunt, Gal. l. 8. M. M. c. 2. *Urinæ acerbæ*, στρυφνὰ οὖρα, leguntur apud Hipp. l. 7. Epid. XV. 19. & exponuntur, quòd cinæris speciem referant, ità, ut siccæ quasi videantur, & haud dubiè saporem quoq; *acerbum* præbeant. Per translationem verò etiam prædicatur de corpore, ejusq; partibus solidis siccioribus & densioribus, ap. Hipp. v. g. στρυφναὶ mulieres, l. de A. L. & Aq. VII. 1. ubi steriles intelliguntur, i. e. siccæ, *acerbæ*, aridę, l. de nat. mul. 15. ubi Lind. συφρόνησιν posuit, cerebrũ στρυφνὸν, i. e. *adstrictum*, siccum, l. de morb. sacr. XIII. 3. ossa στρυφνά, i. e. *compacta, arida*, l. de Carnib. IV. 3. Jung. Foës. p. 592.

STUDIUM, σπουδὴ, ἐπιτήδευμα, quid significet, jam antè ex Lexicis notum est. *Studiosi* pertinent etiam ad subjectum Medicinæ, cùm ratione valetudinis tuendæ, tùm recuperandæ; quia *studia* præ aliis laboribus corp⁹ afficiunt & labefactant. Helmont. tr. Jus Duumvirat. n. 27. de febr. c. 13. n. 5. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. r 11. Quæ igitur illis sint observanda, vide apud J. Alex. l. 28. Sal. c. 3. Rolf. d. t. t. 14. f. 3. c. 20. Diet. Jatr. p. 1040. seqq.

* STULTITIA, ἄνοια, ἀφροσύνη, μώρωσις, idem, quod *Amentia, Dementia*, de quibus vocabulis jam suo loco dictum est. Vide & *Delirium*. Quis vocetur *Stultulus Hermeticus* ænigmaticè in Lapidis Philosophici negotio, legatur apud Libav. T. II. Op. p. 330.

* STUPEFACIENS, ναρκωτικός. Vide *Narcoticum*.

STUPHA, idem, quod *Balneum Laconicum*, vel *Sudatorium*, dicitur & *Vaporarium*, Morell. l. 2. f. 1. c. 6. Laudantur & à Forest. l. 32. Ob. 6. Schol. & O. 13. Schol. Vide *Balneum*.

STUPIO, id est, *Stannum*. Rul. & Johns. in Lex.

* STUPOR, *Stupiditas*, νάρκη, νάρκωσις, vide *Narc*. *Stupor dentium* post esum imma-

immaturorum & acerborum propriè in homine dicitur αἱμωδία, Galen. l. 3. de Al. Fac. c. 16. *Stupor mentis* est ipsa *Fatuitas*, Gr. μώρωσις. Vide *Fatuitas*.

Stuppa, vel *Stupa*, στύπη, ἢ στύππη, στυπεῖον, vocatur particula distracta lini aut cannabis, quâ utuntur Chirurgi vel ad obturandum, vel etiam pro Epithematibus ad frontem, nucham, item in fracturis.

Sturio, nomen piscis, nonnullis & *Oxyrinchus*, ab acuto rostro. De Græco nomine certò non constat. An γαλαξίας? Neotericis tamen ξύελχ dici, vult Aldrov. Hujus descriptio legitur, cum usu in cibis & medicinâ, apud dictum Authorem l. 4. de pisc. c. 12. J. Alex. l. 15. Sal. c. 1. Bruyerin. de re cibar. l. 20. c. 22. Schröd. l. 5. cl. 3. n. 89. *Accipenser* veterum nonnullis etiam dicitur.

Sturnus, ψάρ, nomen avis notissimæ, quòd cicutâ vescatur absque noxâ. Cujus historiam, cum usu in cibo & medicinâ, prolixè lege apud Aldrov. l. 16. Ornith. c. 19. J. Alex. l. 15. Sal. c. 8. Bruyerin. d. l. l. 15. c. 42.

Stygia, epitheton Aquæ *causticæ*, sive *corrosivæ*, & præsertim *Regiæ*, cujus descriptio habetur in Dispensatoriis, & apud Schröder. l. 5. c. 23. Jung. Libav. l. 8. S. A. Ch. c. 30.

Styliscos, στυλίσκος. Vide *Priapiscos*.

Styloides, στυλοειδής. Vide *Graphioides*.

Stylos, στῦλος, dicitur de diversis instrumentis Chirurgicis oblongis, plerunque teretibus & acuminatis, quâ explorationi, quâ intrusioni, aliisq; operationibus destinatis, de quibus quære in Indice Operum Hildani.

Stymphalides, dicuntur avium species quædam maximè feræ, quarum historiam vide apud Aldrov. l. 10. Ornith. c. 3.

* Stymmata, στύμματα, dicuntur *spissamenta*, quæ oleis adduntur, vel odoris gratiâ, vel ut confecta diutius immunia permaneant, Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2. Hinc & στύμματα ità vocabantur *unguenta spissiora*, solidiora, & corpus habentia, simulq; *odorata*, vel suaveolentia. Differebant ἀπὸ τῶν ἡδυσμάτων, quòd liquida essent hæc: illa verò solida, Castell. Gorr. Paulò aliter Linden. exposuit, scribens, *Stymmata* vocari, quæ consistentiam, seu corpus dant unguentis: *hedysmata* verò succos, quibus ea exciperentur, Ex. X. §. 77. Schröderus ità descripsit: *Stymma* est *spissamentum* seu crassamentum rerum, (florum, rerumq; aliarum) quod remanet, dum in oleis maceratæ exprimuntur, l. 1. c. 3.

Styphelizo, στυφελίζω, significat apud Hipp. *exagito*, vexo, asperius tracto, 3. de fract. t. 33. Foës. p. 592.

Styphon, στύφον, στύψις. Vide *Adstringens*.

Stypteria, στυπτηρία. Vide *Alumen*.

* Stypticon, στυπτικὸν, idem, quod στύφον, *adstringens*. Vide suo loco. Adde Diet. n. 795.

Styrax, στύραξ. Vide *Storax*.

SUAVIS, ἡδύς, vide *Hedys*, *Jucundus*; quibus adde, quod *suavia* gustu aliis insuavibus ejusdem licet bonitatis, sint præferenda, utpote ventriculo gratiora. Galen. l. 2. de Al. Fac. c. 26. J. Alex. not. ad Gal. l. 3. h. tit. c. 19.

SUB, ὑπὸ. Vide *Hypo*.

SUBACTIO, χείρωσις, dicitur tractatio rei cujusdam manibus facta, & dicitur de mistione & emollitione Emplastrorum, ceræ, & similium massarum, manibus, vel in mortario cum pistillo factâ, vide Rhod. in Lex. Scribon. p. 446. Verbum est *Subigo*, χειρόω, καταρχάζομαι.

*SUBALARIS, idem, quod *Axillaris* vena, vel *Basilica*, aut *Mediana*. Castell. è Gal. spur. l. de Anat. vivor.

SUBAMARUS, ὑπόπικρος, Gal. l. 7. de S. F. §. Crambe agrestis, & alibi.

SUBBILIOSUS, ὑπόχολος. Vide *Hypocholos*.

SUBBUTEO, ὑποτριόρχης, vel κιρκ. ..., nomen avis, *buteone* paulo minoris, cujus descriptio videatur apud Aldrov. l. 5. Ornith. c. 8.

*SUBCARTILAGINEUM, ὑποχόνδριον. Vide *Hypochondrion*.

SUBCAVUM, ὑπόκοιλον. Vide *Hypocœlon*.

*SUBCINGENS, ὑποζωνός. Vide *Hypezocos*.

*SUBCLAVIUM, κατακλείς. Vide *Catacleis*.

SUBCRUENTUS, ὕφαιμος, significat colorem quodammodò sanguinis colori respondentem, Hippocr. 5. aph. 23. Dieter. verò exponit per sanguine vel cruore perfusum, n. 881.

SUBDITUM, πρόσθετον. Vide *Prostheta*.

*SUBDUCTIO, ὑπαγωγή, ὑποχώρησις, idem, quod *Dejectio* per alvum, Gal. 2. aph. 18. In Chymicis quoque *Subductio* vocatur abstractio, quæ fit per inferna; & est duplex: *Filtratio*, & *Clepsydria*. Rul. & Johns. de quibus suis in literis.

SUBETH; Arab. idem, quod *Carus*, vel *Somnus p. n.* Forest. l. 7. obs. 7. Schol. Valesc. de Tarant. Philon. Pharm. libr. 1. cap. 10. Walth. Sylv. Med. p. 376.

SUBETH SAHARA, *Coma vigil* denotat Arculano, apud Forest. d. l. 6. obs. 38. & l. 10. obs. 34. Schol. Walther. d. loc.

*SUBFASCIATIO, idem, quod *Subligatio*, ὑπόδεσμις. Vide *Hypodesmis*.

SUBHUMERATIO, κατωμισμός. Vide *Catomismos*.

SUBJECTUM, ὑποκείμενον, est potius terminus Philosophicus, & denotat in Medicinâ *corpus humanum*, in quo sanitas vel conservari, vel restaurari debet. Estque duplex: *Mas*, & *Fœmina*. Dieter. Jatr. p. 43. De *subjecti* Medici naturâ, & attributis, vide passim Institutionistas, ut & Dogmata nostra Medicinæ Generalia, in prælim. dogm. 3. p. 5. P. 1. c. 2. p. 18. seqq. P. 11. c. 2. p. 114. seq. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. sect. 3. c. 1. seqq. De *subjecto Chymicorum* vide Th. Chym. Vol. I. p. 508. *Lapidis Philosophici*, sive Tincturarum, quod est *Mercurius corporalis*, d. l. pag. 520. & 535.

SUBJUGALE, ὑποζύγιον, idem, quod *Jumentum*. Vide *Hypozygion*.

SUBLIGAMEN, ὑπόδεσμις, idem, quod *sub-*

subfasciatio, vide *Hypodesmis*. *Subligaculum* in specie vocat Hildan. illud, quod herniosis applicatur. Cent. 6. obs. 69.

*SUBLIMAMENTUM, ἐναιώρημα. Vide *Enæorema*.

SUBLIMATIO, *Sublimatum*, μετεωρισμὸς, ὕψωσις, ἔπαρσις, terminus est Chymicis usitatus, sed ambiguæ significationis. Vel enim idem notat, quod *Elevatio*, *Exaltatio*, quando res quædam per operationem artificialem exaltatur. Vel strictè *sublimatio* appellatur sicca elevatio, in quâ partes siccæ, subtiliores, spirituosæ, concretiles, à fundo elevantur, excitatæ in sublime tolluntur, ibique consistunt, instar nubis pendentis, & capitello adhærent, in minimas atomos redactæ, Rolfink. Chym. l. 2. c. 2. Quæ hoc modo tractantur & præparantur, vocantur sublimata, & hoc nomen tùm aliis mineralibus & metallicis tribuitur, v. g. Flores quoque sulphuris inter *sublimata* pertinent; tùm strictè de *Mercurio sublimato* usurpatur. Quære *sublimata* varia in Libavii Indice Tom. I. De *sublimatione* etiam plura invenire licet in Theatr. Chymic. Vol. IV. p. 525. 853. 855. &c. Obiter Paracelsus & *sublimationis morbosæ*, vel morbiferæ microcosmicæ, mentionem facit, Paramir. l. 2. c. 4. *Sublimatorium* vocatur locus, & instrumenta, quibus sublimatio perficitur, Libav. d. l.

*SUBLIMIS, μετέωρος. Vide *Meteoros*. De *sublimatione Medicâ* vide suprà in *Hyperoche*.

SUBLIMITORIUM, ὑπάλειπτρον. Vide *Hypaleiptron*.

SUBLIVIDUS, ὑποπέλιος, *lividum colorem remissum* significat, & legitur 4. de artic. t. 64.

SUBLUXATIO, παράθρεμα, διακίνημα. Vide *Parathrema*, *Diacinema*.

SUBMERSUS, καταδὺς, καταποντωθεὶς, dicitur, qui in aquam marinam projicitur, quod laudat tanq. remedium in Hydrophobiâ Helmont. tr. Demens Idea, n. 47. 48. &c. ob hanc rationem, quòd experientia testetur, *submersos* vitam diutius servare, etsi ad sensum videantur planè mortui, ibid. n. 50. &c.

* SUBMISSIO, diversimodè accipitur. Interdum pro *remissione*, ceu quarto morborum tempore, Græc. διάλειμμα, ἄνεσις dicto, Gal. l. de morb. temp. c. 6. Vide *Anesis*, *Dialeimma*. Interdùm pro arteriæ *subsidentiâ*, sive *systole*, Gr. συστολή. Ægin. l. 2. c. 11. Vide *Systole*.

SUBORTUS, ὑπόφυσις, dicitur species vel differentia quædam τῆς τριχιάσεως, sive casus pilorum in palpebris. Gal. in def. med.

SUBPALLIDUS, ὕπωχρος. Vide *Hypochros*.

SUBPURGATIO, ὑποκάθαρσις, à verbo ὑποκαθαίρειν, subpurgare, quod significat leni medicamento, aut leviter purgare, aut eâ dosi, quæ dari in periculum nequeat. Lind. Ex. XII. §. 69.

* SUBRUBER, ὑπέρυθρος. Vide *Hyperythros*.

SUBRUFFUS, ὑπόπυῤῥος, dicitur de urinæ igneo colore, diluto, & remissiore. Gal. l. 1. de Cris. c. 12.

Subsiccus, ὑπόξηρος. Vide *Hypoxeros*.

Subsidentia, idem, quod *Sedimentum*, ὑπόστασις, vide *Hypostasis*. *Subsidere*, verbum, Græc. dicitur καθίστασθαι, de quo vide Lind. Ex. XVI. §. 147.

Subsidium, idem, quod *Auxilium*, βοήθημα. Vide *Auxilium*, *Remedium*.

Subsolanus, idem, quod *Eurus*, ventus dicitur, ab Ortu æquinoctiali flans, & opponitur *Favonio*, ab Occasu æquinoctiali prodeunti. Gal. c. 3. de Hum. t. 17.

Subspadones, ὑποσπαδιαῖοι. Vide *Hypospadiæos*.

Substantia, οὐσία. Vocabulorum Latini & Græci significatio aliunde, vel è Logicis, Metaphysicis, aut Physicis jam nota esse debet. In foro Medico accipitur pro uniuscujusq; rei perfectione essentiali, Græc. ὕπαρξις dictâ, Galen. l. 7. de Hipp. & Pl. decr. c. 1. Unde *à totâ substantiâ* agere nihil aliud est, quàm qualitate propriâ rerum substantiam, vel essentiam necessariò comitante operari. Jul. Alex. not. in Gal. l. 5. de S. Fac. c. 17. vel potius agere ex *toto*, ex omnibus qualitatibus primis, secundis, tertiis, unà cum *substantiâ* consideratis. Vide C. Hofm. Apol. pro Galen. l. 3. c. 42. a. e. & c. 46. b. c. alibiq; in scriptis passim. Et hoc non solùm de quibusdam saltem medicamentis rectè dicitur, sed etiam de omnibus, imò & de alimentis, quamvis non adeò in eminentiori gradu. Nam omnia, quæ in corpus nostrum assumuntur, debent mutari in ejus *substantiam*: Ergò etiam *à totâ substantiâ* agere & pati debent. Coincidit hæc *tota substantia* cum ἰδιοσυγκρισία, de quâ suprà in ID.

*Substitutus, ἀντιβαλλόμενος. dicitur de medicamentis, quæ in alterius locum surrogari queunt, de quibus Galen. integro libell. de *substitutis* Medicis, Æginet. l. 7. cap. 25. Dicuntur & Latinè

*Succedanea in Proleg. Isagog. Dispensatorii August. c. 2. item apud Weker. l. 4. A. G. c. 11. ubi & *Quid pro Quo* vocatur.

*Subsultio, idem, quod *Palpitatio*, παλμός. Vide *Palmos*.

Subsultus, *spasmodicus*, vocatur affectio in febribus malignis & scorbuticis familiaris, pertinens ad motus convulsivos, quando ægri artus, manus, & pedes continere nequeunt, sed coguntur ob materiæ elasticæ in partibus nervosis accretionem & copulam modò extendere, modò huc illucve agitare, variè transferre, imò interdum illorum œstra cursu, saltu, aliisve motibus, durisq; laboribus subigere; in febricitantib⁹ verò spasmi creberrimi minores observentur. Bonett. Anat. Pract. l, 1. s. 13. Obs. 4. p. 257.

Subtiliatio, λέπτυνσις, est terminus Chymicus, diciturque dissolutio, partes subtiliores à crassioribus separans, & habetur duplex: μικροχρονική, & μακροχρονική. *Illa* est, quando corpora brevi temporis spacio dissolvuntur. Estq; iterum duplex: *Ele-*

Elevatio, vel *Descensio*. *Hæc* dicitur, quæ tempore longiore res dissolvit. Estq; *Exaltatio*, & *Digestio*. Rul. & Johns. in Lex. Rolf. Chym. l. 2. c. 2.

SUBTRAHO, ὑποστέλλομαι. Vide *Hypostellomæ*.

SUBUBERES, vocantur infantes, qui adhuc sub uberibus matris vivunt, *Sugentes*. Quibus opponuntur *Exuberes* ἀπογάλακτοι. Keuchen. ad Sam. p. 206.

SUBVENTANEUS, ὑπηνέμιος. Vide *Hypenemios*.

* SUBVERSIO, ἀνατροπή. Vide *Anatrope*; quamvis Latinum non exactè respondeat Græco. Propriè enim Gr. ὑποστροφὴ dicitur *subversio*. Vide *Hypostrophe*.

SUBVIRIDIS, ὑπόχλωρος. Vide *Hypochloros*.

* SUBVOLA, ὑπόθεναρ. Vide *Hypothenar*.

SUCCEDANEUS, idem, quod *Substitutus*, de quo p. a.

SUCCESSIO, *Successus*, διαδοχὴ, propriè dicitur de motu locali posteriori, priorem insequente, Helm. tr. de Tempore, n. 40. Deinde etiam accipitur pro *eventu* alicujus rei bono, & ità Græco respondet τύχη, ἐπιτύχημα.

SUCCIDUS, οἰσυπηρὸς, epitheton *Lanæ*. Vide *Erion*, *Lana*, *Oesypos*.

* SUCCINGENS, *Succinctura*. Vide *Hypezocos*, *Diaphragma*.

SUCCINUM, ἤλεκτρον. Vide *Electrum*.

SUCCOLATA, vide *Chocolata*.

SUCCOTRINA, dicitur species *Aloës* succi illius purgantis amari, ità dicta, quasi *succo citrina*, quòd pulvis ejus coloris citrei sit: vel pro *Socootrinâ*, ab Insulâ *Soccotrâ*, ubi copiosè crescit. Estq; purissima species. Schröder. l. 4. cl. 3. n. 442.

SUCCUBUS, dicitur spiritus nocturnus muliebris, illudens inter dormiendum, ac si rem haberent Veneream, quemadmodum Masculus spiritus vocatur *Incubus*, Dorn. Rul. & Johns. è Parac. l. 3. de orig. morb. invisib. Causam ad solam imaginationem refert. Vide *Ephialtes*.

* SUCCUS, Gr. χυλὸς, χυμὸς, ὀπὸς, (vide *Chylus*, *Chymus*, *Opos*) quid communiter significet, notius est, quàm ut opus sit explicatione. Nimirum idem est, ac *Humor*, *Liquor*. Interdum tamen, & præsertim in Pharmaceuticis, strictius sumitur pro liquore in vegetabilib⁹ potissimùm contento, & artis beneficio diversimodè inde elicito & collecto. Tria verò vel quatuor in unoquoq; *succo* concurrunt: *Materia aquea*, vel liquida, *propria* uni⁹cujusq; *essentia* & *natura specifica*, & tandem *portiones excrementitiæ*, quarum aliæ tenuiores in segregatione supernatant; aliæ crassiores fundum petunt, secum nomine venientes, Vide Jul. Alex. libr. 16. Sal. cap. 3. Ad duo priora saltem respexisse videtur Ruland. describens *succum*, quòd sit essentia proximè è corpore consistentiâ chyliformi extracta, quem, uti in aliis omnibus, ità & hic secutus est Johnsonus. De *succis Officinalibus* medicamentosis, & eorum modo præparandi & col-

colligendi vario, videantur Weker. A. G. l. 1. c. 8. Spec. l. 1. sect. 15. 16. Schröder. l. 2. c. 17. & 82. item Dispensatoria varia, Augustan. Norimb. &c. Porrò vocabulum *Succus* ab Anatomicis etiam translatum ad Liquorem *Nutricium, Nervosum, Fermentativum*, in ventriculo, uti passim ex illorum scriptis observari potest. Strictè pro *Chylo* & *succo nutricio* accepit Linden. quando non modò *succum* dixit partem esse meliorem chyli; verùm etiam è Donato ad Terentium addidit, quòd *succus* sit humor in corpore, quo abundant benè valentes. Et quòd *succus* propriè dicatur quasi *sugus*, quod eum sibi ex alimentis quasi membra sugant, ut se repleant atque reficiant eo, Ex. III. §. 282. *Succum* pro *Lacte* accipi, testatur Keuchen. ad Sammon. pag. 159. *Succus albus* Chymicis vocatur *Argentum vivum*. Rul. & Johns.

Sucula, propriè diminutivum est *Suis*. Per translationem ità dicitur Instrumentum Chirurgicum, quod aliàs *Asellus*, ὀνίσκος, vocatur. Galen. 2. de fract. t. 49. & c. 3. t. 40. quamvis in Græco textu non occurrat.

Suctio, *Suctus*, μύζησις, propriè dicitur de infantum è pupillis matrum lactis expressione & extractione. Translatum posteà ad naturam famis explicandam, quam etiam Galenus *suctionem* quandam esse, expresse dixit, l. 1. de sympt. causs. c. 7. quamvis fortassis ad trutinam veritatis examinata res illa non ità sese habeat. Hinc Linden. saltem more vulgi *suctum* appellari famem scripsit. Ex. XIII. §. 93. seqq.

* Sudamina, ἱδρῶα. Vide *Hidroa*.

Sudarium, σουδάριον, in N. T. dictum, vocatur *linteum*, quo abstergitur sudor. Helmont. affinxit virtutem magneticam naturalem *Sudario S. Pauli*, quâ sanavit ægros, tr. de magnet. vuln. cur. n. 46.

Sudatio, ἵδρωσις, propriè dicitur ipsa actio, quâ sudor per poros cutaneos excernitur. Communiter tamen cum *sudore* confunditur.

* Sudor, ἱδρώς. Vide *Hidros*.

Sudoriferum, *Sudorificum*, ἱδρωτικόν, διαφορητικόν. Vide *Diaphoresis*, Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 6. sect. 1. c. 1. seqq. *Sudorifica* vocavit Jul. Alex. l. 26. Sal. c. 11. *Sudorifici maximi* P. I. Fabri meminit Fr. Hofm. in Clav. ad Schröder. p. 254.

Suffersuræ, vulgò vocatur Exanthemata, vel pustulæ, quæ pueris ex calore solent evenire, interdum sicciores, interdum humidiores. Forest. l. 6. Obs. 42. Schol.

Suffimentum, *Suffitus*, θυμίαμα, θύμα, vocatur medicamentum simplex, vel compositum, quod prunis injectum & incensum odorem suum fundit. Vocatur & *suffumigatio*. Horum descriptionem & catalogum vide apud Wek. Ant. Gen. l. 1. c. 53. Morell. l. 2. s. 2. c. 9. & Spec. l. 2. sect. 49. *Suffimentum* ab *Odoromento* differt, quòd hoc etiam sine igne odorem emittat. Hipp. *Suffimentorum*

rum passim etiam meminit 5. aph. 59. & in libris de morb. mul. quæ loca Foës. collegit. Jung. Dieter. n. 396. *Suffimenta* à rebus fœtidis, ridiculis, facta, dæmonem fugare creduntur non sine ratione plausibili, quam dedit Casp. Reies C. El. q. 28. n. 14.

SUFFLUXIO, ὑπόῤῥυσις. Vide *Hyporrhysis*.

SUFFO, est *panis porcinus*. Dorn. Rul. & Johns.

*SUFFOCATIO, idem, quod *Strangulatio*, πνὶξ, πνιγμὸς. Vide *Pnigmos*, *Pnix*.

SUFFRICARE, i. e. *leniter fricare*, Rhod. in Lex. Scribon. Græcè dici posset ὑποτρίβειν.

*SUFFUMIGATIO, *Suffumigium*, idem, quod *Suffimentum*, de quo p. a.

*SUFFUSIO, ὑπόχυμα. Vide *Hypochyma*, *Cataracta*.

SUFUFF, dicuntur pulveres compositi, qui aliàs in Officinis *Species* vocantur, Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 1. ex Sylvio. *Sufuff æthereum* est figmentum Paracelsicum, cujus meminit l. 1. Philos. Sagac. §. quid sit Philophia adepta.

*SUGGILLATIO, *Suggillatum*, ἐκχύμωμα, ὑπόσφαγμα. Vide *Ecchymoma*, *Hyposphagma*, Hipp. 2. de fract. t. 30. seqq. aliquoties meminit ἐκχυμωμάτων.

SULFUR, *Sulphur*, θεῖον, communiter vocatur succus mineralis, vel pinguedo terræ, vitriolaceâ aciditate impregnata, h. e. constans copiâ puri sulphuris ingenti, modicâ salis acidi quantitate, & tantillo spiritûs, aquæ & terræ, Schröder. l. 3. c. 28. Fr. Hofm. in clav. ad h. loc. Dividitur in *Nativum*, sive *Fossile*, & *Factitium*. Ad *nativum* pertinet illud, quod *glebosum* est, & ἄπυρον, Latinè vivum vocatur, optimumque habetur, Keuchen. ad Samm. p. 97. *Sulphuris* prolixiorem historiam, vires, usum præparandi medicamenta ex eodem, modum, vide ap. Gal. l. 9. de S. Fac. §. Theion. Diosc. l. 5. c. 124. Schröder. l. 3. c. 28. Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Ferr. Imperat. Hist. nat. l. 15. c. 1. 2. 3. Chiocc. Mus. Calc. sect. 2. p. 169. seqq. Rul. & Johns. in Lex. Rhod. ad Scrib. n. 78. Præter hanc ineptam significationem Spagyricis & Chymicis *Sulphur* dicitur *Pars lapidis Philosophorum*, principium, & pater metallorum, & vocatur *Sulphur Philosophor*. Principium metallicum describitur, quòd nihil aliud sit, quàm purus ignis occultus in Mercurio, qui longo successu in mineris excutitur, atque movetur motibus corporum cœlestium, digeritque frigiditatem & humiditatem in Mercurio, pro varietate graduum decoctionis & alterationis in diversas formas, plumbi, stanni, cupri, ferri, argenti, auri, &c. Theatr. Chymic. Vol. I. p. 700. Quare de *Sulphure* plura in illo & reliquis V. Tomis dicti Theatri, & multa reperies. Præterea etiam *Sulphuris* nomen multis compositionibus Chymicis tribuitur, v. g. *Sulphur auratum* Antimonii, cujus varias descriptiones vide ap. Rolfink. Chym. l. 5. sect. 9. c. 2. seqq. Sunt etiam, qui *Sulphur* pro univer-

sali principio corporum naturalium accipiunt. In quâ significatione Rulandus descripsit, quòd sit principium formativum, aëreum partim, partim igneum, & ætereæ naturæ particeps, per quod virtus est, & vita rebus inest; quare & *balsamus naturæ* appellatur. Ità *sal* terminator est, *sulphur* informator, vim plasticam habens. *Mercurius* vapor unctuosus est, qui ab illis patitur. Formam essentialem Chymici relinquunt Physicis considerandam. Alii ità principia ista describunt: Quævis viva, mobilis, & spirituosa species, quæ in halitum attenuari potest, est *Mercurius*. Sicca & conservans, & acuens est *sal*. Urens, calida & purissima, est *sulphur*. Plura de *sulphure*, ceu primo & substantiali, vide apud Willis de ferment. c. 1. & 2. Beker. Oed. Chym. Tit. 2. & 3. Tribuitur etiam aliis mineralibus, v. g. *sulphur rubeum*, i. e. *Arsenicum*, vel *Operimentum*. *Sulphur vitriolatum* est *sulphur* à vitrioli decoctione tractum per aquam communem, cui innatat. Rul. & Johns.

SUMA, i. e. *Tartarus*. Rul. in Lex.

SUMBI, i. e. *acetosus*, & *crocus*. Rul. & Johns. in Lex.

SUMEN, ἦτρον, ὑπογάστριον, pars ima ventris. Vide *Etron*, *Hypogastrion*.

* SUMMITAS, *Summus*, ἀκρότης, ἄκρος. Vide *Acron*, *Summa operatio* siderum in homine, quæ fit noctu. Rul.

SUMTIO, λῆμμα. Vide *Lemma*.

* SUPERCILIUM, ὀφρύς. Vide *Ophrys*.

SUPERCOMPOSITIVA, ἐπισυνθετική, vocatur secta Medica, quam Agathinces Lacedæmonius invenisse dicitur; nonnulli verò ἑκτικὴν, *habitualem*; alii verò ἐκλεκτικὴν, *electivam* appellarunt. Gal. in def. med.

* SUPEREXCRETIO, ὑπερέκκρισις, idem, quod ὑπέρκρισις. Vide *Hypercrisis*.

SUPERFICIES, ἐπιφάνεια, propriè dicitur, quòd longitudinem & latitudinem tantùm habet, Galen. l. 1. M. M. c. 4. estque idem, quod περιφέρεια, *circumferentia* exterior corporis. Quæ læsa constituit speciem morborum organicorum, quæ dicuntur *Morbi in superficie* vel *asperâ* vel levi, Gal. de diff. morb. c. 7. Jung. Institutionistæ, & inter hos Dogm. nostra Med. Gen. P. II. c. 4. cl. 5. p. 127. seq. *Superficies* etiam dicitur *album ovorum*. Rul.

SUPERFLUITAS, *Superfluum*, περίττωμα, περιττὸς, idem, quod *Excernendum*, *Abundans*. Vide *Excrementum*. *Superflua materia* omnis vel est talis ratione quantitatis, vel qualitatis. Gal. l. de causs. morb. c. 6. & indicat sui remotionem.

SUPERFOETATIO, ἐπικύησις. Vide *Epicyema*.

*SUPERGEMINALIS, vide *Epididymis*.

*SUPERGENUALIS, ἐπιγονατίς. Vide *Patella*, *Epigonatis*, *Mola*.

*SUPERHUMERALIS, ἐπωμίς. Vide *Epomis*.

*SUPERIMPRÆGNATIO, idem, quod *Superfœtatio*. Vide *Epicyema*.

SUPERIORES *partes*, τὰ ἀνώτερα, dicuntur in respectu ad *inferiores* τὰ κατώτερα, & quidẽ vel ratione situs, vel etiam ratione vicinitatis cum corde. Gal. l. 3. de dignot. puls. c. 2.

* SUPERLI-

*Superligamen, ἐπίδεσμος. Vide *Epidesmos*.

*Superligula, ἐπιγλωττίς. Vide *Epiglottis*.

Supermonicum, id est, *Ænigmaticum*. Dorn. in Dict. Parac.

Superna *medicina*, cùm purum ab impuro, i. e. virtus à substantiâ separatur. Rul. in Lex.

Supernatantia, terminus hodieq; in Medicinâ usitatus & emphaticus, denotans talem excessum vitiositatum cacochymicarum, qui urget excretionem. Quemadmod. enim non omnis abundantia sive plethora sanguinis statim postulat sui excretionem; sed illa solùm, quæ turget; Ità & non omnis cacochymia indicat purgationem; sed quæ *supernatat*. Legatur elegans libellus Anton. Ponce Santacrucii de imped. magn. auxil. l. 3. c. 4. & 5. Jung. etiam Casp. Bravo Rosolut. Medic. aliicꝗ.

Superne, ἄνωθεν. Dicitur de partibus, quæ *supernè* deorsum feruntur, ad differentiam aliarum, quæ *infernè* καὶ κάτωθεν sursum feruntur, de quibus Gal. l. 8. de U. P. c. 1.

Superpurgatio, ὑπερκάθαρσις. Vide *Hypercatharsis*.

Superstitio, δεισιδαιμονία, significat in Medicinâ vanam & imaginariam virtutem occultam, quam quis assensu suo & fiduciâ tribuit citrà rationem naturalem alicui rei, sive naturali, sive factitiæ, quin & ipsis characterib⁹, verbis, signaturis, cùm ad generationem morborum, tùm ad eorundē curationem. Quæ non solùm ap. veteres fuit frequentissima, sed & proh dolor! hodieq; adhuc viget, & fovetur; quamvis multi clarissimi viri seriò dehortati sint. Imprimis verò Medic⁹ probus sibi caveat ab omnibus curationum *superstitiosarum* modis, monente Dieter. Jatr. p. 723. fin. Lind. Ex. II. §. 33. 34. Jungatur & C. Reies q. 97. per totum. Rhod. ad Scribon. n. 152. Brasavolus quoq; in Indice suo Galenico plura exempla vanæ *superstitionis* collegit. Et profectò etiam mirum, quòd Paracelsus ipse tàm seriò dehortatus sit à *superstitionibus*, expressis verbis scribens: Nemo audeat, per *superstitiones* alteri vel morbos inferre, vel etiam eos auferre, cùm illi oriantur quamplurimi è caussis naturalibus, scil. vitiatis; hoc verò fieri possit etiam mediis naturalibus ritè cognitis, l. 5. de morb. invisibil. gener. & l. principiorum, sive de myster. vermium, c. 6. quamvis reapsè multa superstitiosa admiserit. Vide etiam in vocabulis *Character*, *Divinum*, *Amuletum*, &c.

Supervacuatio, ὑπέρκρισις. Vide *Hypercrisis*.

Supervacuus, idem, quod *Superfluus*.

Superveniens, ἐπιγινόμενον. Vide *Epigenema*.

*Supervomitus, ὑπερέμετος. Vide *Hyperemeo*. Adde Bonett. Anat. Pract. l. 1. s. 1. O. 5.

Supinus, ὕπτιος, *Supinitas*, ὑπτιασμός. Vide *Hyptiasmos*.

Suppascens, idem, quod *Depascens*, Gr. ὑπόνομος. Vide *Hyponomos*.

SUPPOSITIO, ὑπόθεσις, vide *Hypothesis*. *Suppositum* etiam accipi potest pro subdito.

SUPPOSITORIUM, idem, quod *Glans*, βάλανος. Vide *Glans*.

SUPPRESSIO, generaliter idem, quod *Retentio*, ἐπίσχεσις. Vide *Epischesis*. Communiter verò de *suppressione urinæ*, quæ *Ischuria* aliàs dicitur, ἰσχουρία, & de *suppressione mensium* usurpari solet.

* SUPPURATIO, ἐκπύημα, idem, quod *Purulentia*. Vide *Ecpyema*, *Empyema*.

* SUPPURATUS, ἔμπυος. Vide *Empyos*.

* SURA, γαστροκνημία, & γαστροκνήμιον. Vide *Gastrocnemia*.

SURDITAS, *Surdus*, κωφὸς, κωφότης. Vide *Cophosis*.

SURRECTIO, ἀνάστασις, est motus corporis cum elevatione, notior, quàm ut multis opus sit verbis.

SURSUM, ἄνω. Vide *Ana*.

SUS, ὗς, idem, quod *Porcus*. Vide suprà in PO.

SUSINUM, σούσινον, epitheton unguenti, vel olei *liliacei*, h. e. ex liliis confecti, quod & κρίνινον, & αἰγύπτιον λευκὸν vocatur. Meminit hujus Hipp. de nat. mul. XXIX. 98. LXIIX. 4. LXXX. 2. Gal. l. 3. de C.M.S.L. c. 1. Junge Foës. Oec. p. 577. Keuchen. not. ad Sammonic. p. 216.

* SUSPENDICULUM, κρεμαστήρ. Vide *Cremasteres*.

*SUSPENSUS, æquivocum est in Latino, dum vel dicitur de illis, qui pœnis capitalibus afficiuntur, & vel cruci affiguntur, vel hodieq; de patibulo *suspenduntur*. De posterioribus disserit Helmont. quòd discontinuitas, i. e. separatio luminis vitalis in arteriis facta, scil. per constrictionem arteriarum jugularium faciat, ut uno momento in suspensis pereat facultas princeps cerebri, tr. Blas hum. n. 24. & tr. Ignota actio regim. n. 48. Græc. κρεμαστοὶ, & κατακρεμασθέντες vocantur: vel dicitur de *contento in urinæ medio*, vel superiori parte occurrente, & Gr. dicitur ἐναιώρημα. Vide *Enaorema*: vel idem est, quod *Elatus*, μετέωρος. Vide *Meteoros*. *Suspensores musculi* sunt κρεμαστῆρες. Vide *Cremasteres*.

SUSPICIO, ὑποψία, dicitur mentis quædam comprehensio tacita, super aliâ re, vel alium hominem, in dubium vocans, quòd ità sese habeat, quemadmodum de iis dicitur. Hujus nullum esse solatium, dixit Galen. libr. de diff. resp. c. 11. mox à princip. *Suspectus*, ὕποπτος, vocatur. Ità *medicamenta suspecta* dicuntur, de quorum efficaciâ adhuc potest dubitari, vel ratione securitatis, vel etiam ratione perfectionis. Aliam quoq; significationem obtinet vocab. *Suspectus*, quando sumitur pro *Expectatur*, apud Scribon. n. 209. notante Rhodio in Lexic.

* SUSPIRIUM, *Suspiriosus*, idem, quod *Anhelitus*, *Anhelosus*, *Asthma*, *Asthmaticus*, ἆσθμα. Vide *Asthma*, *Dyspnœa*, *Orthopnœa* &c.

SUTOR, σκυτοτόμος, ῥαπτὴς, opifex est, calceos conficiens. De his Galen. scripsit, ut & de aliis opificibus illiberalibus, quòd jam suo tempore ausi sint, proprio artificio relicto,

in artis Medici opera insilire temerè. Quare non mirum, si & hodieq; tale quid contingat, quamvis in perniciem potius salutis humanæ, quàm commodum; l. 1. M. M. c. 1. ferè ad fin.

SUTORIUM *Atramentum*, χάλκανθ@. Vide *Vitriolum*.

SUTRATAR, Paracelso dicitur remedium aliquod splenicum, aut ex splene paratum, quod descripsit l. 2. de virib. membr. c. 8.

*SUTURA, ῥαφή. Vide *Rhaphe*.

SYAGROS, σύαγρ@, *Aper*, sive *porcus sylvestris* vocatur. Lang. l. 1. ep. 61.

SYALI, σύαλοι, vocantur *sucs vetulæ*, ultrà perfectionis terminum progressæ, & ità ad alendum minus idoneæ, quin omnium pessimæ. Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 102. J. Alex. l. 11. Sal. c. 5.

SYALISMUS, perperam & vitiosè legitur, pro Sialismus, σιαλισμὸς, i. e. Salivatio. Vide *Salivatio*.

SYCHNOS, συχνὸς, idem, quod πυκνὸς, *densus*, *confertus*, cujus emphasis consistit in copiâ, cum continuitate. Usurpatur ab Hipp. l. 5. Epid. XIII. 11. VIII. 21. l. 7. Epid. XXXIIX. 9. Jung. Erot. Onom. p. m. 98. b. ubi plura adhuc occurrunt loca ex Hippocr. adducta. Foës. Oec. p. 602.

SYCION, σύκιον, dicitur *decoctum ficuum aridarum*, sive caricarum. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. XXIIX. 8. XXX. 7.

SYCITES, συκίτης, epitheton *vini ex caricis*, aut ficubus maceratis parati, cujus meminit Gal. l. 6. de C. M S. L. c. 3. quamvis vitiosè legatur σικύτης. Dioscoridi dicitur κατπεχίτης, *Catorchites vinum*, l. 5. c. 41. Jung. Foës. p. 448.

SYCON, σῦκον. Vide *Ficus*.

* SYCOSIS, σύκωσις, *Ficatio*. Vide *Ficus*.

* SYCOTOS, συκωτὸς. Vide *Ficatus*.

SYDIA, id est, *Luna*. Rul. & Johns.

SYDUS, sæpè legitur pro *Sidus*, quod idem est, ac *Astrum*. Vide *Aster*.

SYLETUM, Paracelso dicitur composita medicina ex tribus salibus: sale gemmæ, Colchotar, scisso, cujus descriptio gemina legi potest de Tartaro, l. 2. tract. 2. c. 5.

SYLLOCHIA, συλλοχία, significat *coacervationem*, collectionem, congregationem, & legitur apud Hipp. l. de octimestri part. IV. 19. ubi συλλοχεία scribitur, quam tamen scriptionem vitiosam judicavit Foës. p. 594. Vide *Xyllogos*.

SYLLOGISMUS, συλλογισμὸς, quid sit propriè, jam ex Logicis Medico constare debet. Cujus usus adeò necessarius, ut non modò Gal. eum aliquoties inculcaverit, v. g. l. 1. de Elem. c. 4. l. 2. de S. Fac. c. 16. sed & J. Alex. negaverit cordatè, Medicum esse posse verum Rationalem & Dogmaticum, qui non calluerit ratiocinãdi demonstrandiq; scientiam, h. e. Logicam, & *Syllogismorum* doctrinam, not. ad h. Gal. locum. Specialiter Hippocrati συλλογισμοὶ dicuntur *ratiocinationes* de morbis, & eorum remediis, item *consultationes*, & *disputationes* de iisdem, uti patet ex l. de dec. ornat. IX. 2. quod alibi κοινολογίαν vocavit, l. Præcept. VII. 4. aut ξύλλογον θεραπείης, ibid. X. 12. no-

notante Foës. p. 594. Imò si rem accuratiùs consideremus, ipsa *Methodus* conservandi & curandi, quæ fit per indicationes debitas, nihil aliud esse videtur, quàm *Syllogismus Medicus Practicus*.

SYLO, dicitur *totus mundus*. Dorn. Rul. & Johns. in Lexic.

SYLPHES, vocantur *Pygmæi, Spiritus terræ*. Dorn. Rul. & Johns. è Paracels. Philos. Tract. 4.

SYLVA, ὕλη, quid significet, in trivio jam innotuit. Metaphoricè dicitur de *capillorum congerie*. Keuch. ad Sammonic. p. 108.

SYLVANI, *Sylvestres*, dicuntur Paracelso *aërei homines*, aut *spiritus aërei*. *Sylvestres* quoque homines vocantur nemora, desertaq; loca sylvarum inhabitantes, nobis staturâ multò proceriores & robustiores, & loqui nescii, &c. Dorn. Ruland. & Johns.

SYMAR, id est, *viride Romanum*, vel *viride æris*. Rul. & Johns.

* SYMBEBECOS, συμβεβηκός. Vide *Accidens*.

SYMBOLE, συμβολή, Attic. ξυμβολή, *Commissuram*, connexionem, & conjuncturam significat, apud Hipp. l. 5. Epid. III. 1. & 4. de artic. t. 64.

SYMBOLUM, σύμβολον, etiam sumitur pro *commercio* & *conspiratione* diversarum rerum & corporum ad unum effectum. Ità *symbolum Elementorum* describitur in Theatr. Chym. Vol. IV. p. 119. ubi & *Retinaculum* elementorum vocatur. Alibi verò dicitur *Symbolizatio.*, Volum. II. p. 96. *Symbolizare* quoque in malam partem legitur acceptum ab Helmont. tr. Tumul. Pestis, §. Præparata sedes: quando scil. Tartarus cruoris Peste subactus non paret amplius vitæ legibus, sed pristinæ obedientiæ suæ pœnitens, furoris libertatem effrenem sibi arrogat, eoque nos truculentius infestat, quò fidentius semel abdita intus Archei consilia receperit. Hoc dicit vocare Scholas *Symbolizare*.

* SYMMETRIA, συμμετρία, est temperies vel *contemperatura*, seu debita convenientia, proportio & consensio inter se, cùm similiarium partium, tùm instrumentalium, in compositione, numero, magnitudine, & figurâ, (adde & connexione, vel unitate) Gal. l. 1. de Tu. san. c. 1. Hujus verò harmoniæ & convenientiæ primaria caussa est Humorum, & ex his sanguinis & spiritûs animalis mutuus consensus, & debita ad partes solidas distributio & reciprocatio, cujus beneficio vitale Temperamentum his competit, ut functiones suas ritè perficere & præstare queant. Alias in genere & absolutè σύμμετρον est, quod nulli collatum, medium est & *moderatum*, & omnis temperiei, cùm activarum, tum passivarum qualitatum norma constituitur, Gal. l. 1. de Temp. c. 6. An tale verò in rerum naturâ corpus detur, non immeritò adhuc dubitatur. Non absolutè verò & respectivè σύμμετρον vocatur, quod collatum cum aliis facit, ut reliqua dicantur intemperata.

rata. Ità Gal. inter omnia animalia Hominem constituit σύμμετρον; & inter homines eum, qui εὔσαρκος, & quadratus vocatur, d. loc. & ex hoc Castell. *Symmetron Individuale* nihil aliud est, quàm ipsa ἰδιοσυγκρασία. *Symmetrum medicamentum* est, quod & similis temperamenti est cum eo, cui admovetur, & medii temperamenti omnium primarum qualitatum, Gal. l. 5. de Simpl. Fac. c. 27. Junge & Jul. Alex. not. ad Gal. de diff. morb. c. 22. Vide *Moderatus*, Diet. n. 798.

SYMMYO, συμμύω. Vide *Conniveo*.

SYMMYSTA, dicitur *Collega Sacerdotii*, & usurpatur de illis, qui eandem profitentur scientiam vel artem, v. g. *Symmystæ Philosophiæ adeptæ*. Helmont. de Lithias. c. 8. n. 6.

SYMPARATAXIS, συμπαράταξις, vocatur *naturæ conflictus cum morbo*, desumto vocabulo è re bellicâ, ubi acies instructæ & collocatæ confligantur. Usurpatur verò ab Hipp. de *conflictatione* inter morbum, naturam, & alimenta, l. de vet. medic. XXXVII. 24. Jung. Foës. p. 595.

SYMPARATERESIS, συμπαρατήρησις, dicitur *indicatio apparentium*, quæ non ex seipsis, verùm ex aliis signis comprehenduntur. Vocabulum est Empiricorum proprium. Gorræus.

SYMPASCHO, συμπάσχω. Vide *Sympathia*.

SYMPASMA, σύμπασμα, idem, quod διάπασμα, κατάπασμα, h. e. id, quod corpori inspergitur. *Aspersio*. Aurelian. l. 2. acut. c. 38. & l. 3. tard. pass. c. 7. l. 5. notante Foës. d. l. Vide *Catapasma*.

* SYMPATHIA, συμπάθεια, vide *Consensus*. Opponitur & τῇ ἰδιοπαθείᾳ, & τῇ ἀντιπαθείᾳ. Quando illi opponitur, notat *Morbos per consensum* dictos, ad differentiam eorum, qui primariò & per se oriuntur. Quando verò huic opponitur, significat naturæ quandam convenientiam corporis naturalis cum altero. Ità & *Sympathia Macrocosmica* dicitur, quando quodlibet sidus cum suo flore in terrâ *sympathiam* habet, Theatr. Chym. Vol. V. p. 379. Plura vide in Johns. Lex. l. 1. Verùm neque hoc dissimulandum, multa concurrere figmenta in *sympathiæ* & *Antipathiæ* exemplis ab Authoribus adductis, quæ cum veritate non concordant.

SYMPATHETICUS, συμπαθητικὸς, in genere dici potest de omnibus rebus sive naturalibus, sive præternaturalibus, inter quas consensus vel compassio quædam, sive *sympathia* intercedit. Specialiter verò dicitur de medicamentis quibusdam singularibus, quibus peculiaris quædam occulta virtus ad distans etiam sese extendens, qualia sunt *Unguentum armarium*, *Pulvis Sympatheticus Dygbæi*, &c. Quorum efficaciam omnibus viribus conatus est, à magiæ illicitæ suspicione liberare, & rationem referre vel in magneticam *sympathiam* aut antipathiam, vel in occultam virtutem à *Magnali magno* dependentem, quod est spiritus quidam in universo latens, uti videre est in tract. de Magnet. vuln. curat.

Hunc

Hunc plures adhuc ſequuntur ſectatores Helmontii; neque etiam inter eos, qui dogmatici audiri cupiunt, deſunt hujus opinionis Defenſores. Enimverò quàm frivolis hypotheſis illa nitatur argumentis & phænomenis, jam alibi publicè à nobis fuit oſtenſum. Nemo ergò vitio nobis vertat, ſi cum Naudæo, Jordano, Dieterichio, aliisq; Medicis veris Dogmaticis & Chriſtianis curationem per hujusmodi medicamenta, ſive Unguentum, ſive Pulverem *Sympatheticum* vanitatis, falſitatis & ſtoliditatis arguamus, & inter curationes illicitas, magicas, Diabolicas referamus. Vide Dieter. Jatr. p. 736.

*Sympepsis, σύμπεψις, idem, quod πέψις. Lat. *Concoctio.* Vide *Coctio.* Legitur apud Gal. c. 3. progn. t. 23. ubi denotat eam naturæ *concoctionem*, quà craſſis & crudis humoribus & concoctu difficilibus providet per abſceſſum; calidioribus verò & tenuioribus per excretionem. Caſtell.

Sympexis, σύμπηξις, *Coagmentatio* vocatur. Legitur apud C. Hofm. not. ad Gal. LL. de U. P. n. 658.

Symphlan, συμφλᾶν, ξυμφλᾶν, ſignificat *confringere*, collidere. Hippocr. l. 5. Epid. XXIIX. 16.

Symphonia, *Symphonos*, συμφωνία, σύμφωνος, idem eſt, ac *Harmonia*, *Conſenſus.* Specialiter verò σύμφωνος eſt nomen medicamenti ad tuſſim optimi, cujus meminit Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2. fin. ubi & *Lexopyretos* vocatur, quia & febrem ſedat. Deſcribitur & ab Aët. l. 8. citante Gorræo.

Symphoraneuros, συμφορανευρος, dicitur ex mente Foreſti paſſio illa, quando videlicet in acutis febribus tàm gravis tremor fit, ut mentes etiam hebetentur, atq; deprehenditur in ſtricturâ, vel in fluxu hæmorrhoidum, vel ſanguinis fluxu, & hunc fluxum inhibere oportet, l. 7. Obſ. 18. Schol. Aliàs vocabulum hoc nuſpiam reperire mihi licuit.

Symphysis, σύμφυσις, ξύμφυσις. Vide *Coaleſcentia.*

Symphyton, σύμφυτον, *connatum*, idem, quod *Emphyton.* Vide *Connatum.*

Sympiazesthæ, συμπιάζεσθαι, ſignificat *comprimi*: & legitur apud Hipp. l. 7. Epid. XXXVI. 7. Adde Foëſ. p. 595.

Symplesiasmos, συμπλησιασμὸς, Latinè dici poteſt *Conjunctio*, appropinquatio, quo Græco vocabulo veteres modeſtè appellarunt actionem generationis, vel officium procreandi liberos, ut eſt apud Rolfink. de part. gen. P. I. c. 1.

*Sympnoea, σύμπνοια, ξύμπνοια, *Conſpiratio.* Vide *Confluxio.*

Symporsyno, συμπορσύνω, propriè ſignificat *cooperor*, concilio; unà præparo, & diſpono ad aliquid, à verbo πορσύνω, quod eſt poëticum, quo ſignificat *præparo.* Compoſitum verò legitur apud Hipp. l. de artic. t. 73.

*Symptoma, σύμπτωμα, vocabulum in Medicinâ notiſſimum, cujus variam ſignificationem ipſe Galenus optimè expedivit, l. de diff. ſympt. c. 1. & 2. quòd ſcil. & *late* & *ſtrictè* acci-

accipiatur: *Latè* omne id notans, quicquid præter naturam homini accidit, sive morbus, sive caussa morbifica, sive superveniens accidens p.n. fuerit. *Strictè* verò tertiam saltem speciem rerum præter naturam, hoc est, *Consequens morborum* & caussarum significat, exceptis morbis, tùm caussis; & hoc sensu nihil aliud est, quàm affectus præter naturam, qui morbum sequitur, velut umbra corpus. Et hujus iterum tres numerari solent communiter differentiæ vel species: *Actio læsa: Excretorum vitium*, & *Qualitatum externarum corruptio*. De quibus omnibus passim prolixè apud Institutionistas videre est. Si placet, legantur Dogmata nostra P. II. c. 10. & seqq. Jung. Lind. Ex. VI. §. 62. Ex. XIII. §. 40. seqq. *Symptomata* uti sunt effecta morborum, ità & Indicia vel signa, Ex. IX. §. 12. Idem etiam sano sensu *symptomata* ipsos esse morbos, statuit, Ex. IV. §. 18. IIX. §. 68. XIII. §. 20. Non ineptè quoq; Helmont. *symptomata* vocat fructus morborum, tr. Ignor. Hosp. Morb. p. 73.

SYMPTOSIS, σύμπτωσις, ξύμπτωσις, Latinè *Collapsio* dicitur, & *Concidentia*, & usurpatur vel de totius corporis imminutione & contabescentiâ, ubi opponitur διόγκωσις, vide *Dioncosis*, Galen. l. de opt. sect. c. 28. In quâ significatione & Hipp. usus de hum. III. 52. vel de vasorum *concidentiâ*, Hipp. 1. aph. 3. l. 2. Epid. s. I. 41. l. 4. Ep. XXVII. 5. vel de faciei *collapsu*, ibid. XXI. 20. de Oculorum *collapsione*, ibid. XXVII. 10. de temporibus *collapsis* Progn. t. 7. Jung. Foës. p. 596. Vide & *Collapsus*.

SYNÆSTHESIS, συναίσθησις, q. d. *Consensio*, usurpatur de sensu, quem æger ipse percipit ex morbo, v. g. ex tensione partis inflammatæ, Gal. l. 13. M. M. c. 1. Cerebrum quoq; dicitur habere non αἴσθησιν, sensum, sed συναίσθησιν. C. Hofm. ad Gal. LL. de U. P. n. 592. 594.

* SYNÆTION, συναίτιον. Vide *Concaussa*.

SYNAGELASTICOS, συναγελαστικός, *non congregabilis*. Dicitur de piscibus, qui segregatim degunt, non tantùm inimici, sed adeò etiam, ut ne suæ quidem speciei pareant, sed bellum faciant valentiores imbecillioribus, hosq; devorent. Lind. Ex. XI. §. 87.

SYNAGMA, σύναγμα, *concretio* materiæ vel contenti alicuj⁹ in urinâ vocatur. Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 15. Vide Foës. p. 596.

SYNAGRIS, συναγρὶς, vocatur Piscis, differens à *Synodonte*, ferè adhuc ignotus, & describitur ab Aldrov. l. 2. de pisc. c. 13.

SYNALLAGMA, συνάλλαγμα, *commercium*, contractus, commutatio propriè dici posset. Ità Medico cum ægrotis esse συναλλάγματα, dixit Hipp. l. de Medico, t. 33.

* SYNANCHE, συνάγχη. Vide *Angina*.

SYNANDROTHENÆ, συνανδρωθῆναι, significat *unà cum virili ætate increscere* & augeri, usurpaturq; de morbis, qui post pueritiam ad virilem ætatem usque perdurant, v. g. Epilepsia. Hipp. l. 2. Prorrhet. XVI. 1.

SYNAPTO, συνάπτω, *contingo*, *pertingo*. Hippocr. 2. aph. 25. Adde Dieter. n. 800.

* SYNARTHROSIS, συνάρθρωσις. Vide *Abarticulatio*.

SYNCAMPE, συγκαμπή, vocatur *flexura*, hoc est, locus, ubi committitur Brachii pars inferior cum superiore, & ad hanc inflectitur. Hippocr. l. de Ven. XII. 12. Linden. Ex. XIII. §. 414.

SYNCATANASIPHAGOS, συγκαταναισιφάγος, dicitur ad *nutum manduco*, hoc est, coëpulans aliis, & simul annuens dictis omnibus hospitis sui, solius ventris caussâ. Linden. Ex. IX. §. 130.

SYNCAUSIS, σύγκαυσις, Latin. *Combustio* dicitur, & usurpatur de excrementis per calorem internum febrilem veluti combustis, Galen. c. 4. de R. V. I. A. t. 113. Linden. σύγκαυσιν per *tacitum incendium* vertit, & ad sanguinem ipsum quoque retulit. Ex. XIII. §. 401.

SYNCEPHALÆOSIS, συγκεφαλαίωσις, dicitur *connumeratio* vel collectio sententiarum in mente facta. Gal. c. 1. de iis, q. in medic. t. 3.

SYNCERUS, ἀκήρατος, scribitur aliquando pro *Sincerus*.

* SYNCHONDROSIS, συγχόνδρωσις, vocatur ea unitionis ossium species, quæ fit interveniente quâdam *cartilagine*. Galen. l. de Ossib. procem. Bartholin. libell. 4. An. cap. 1. uti fit in ossibus maxillæ inferioris, & pubis.

SYNCHRISMATA, συγχρίσματα, vocantur *Inunctiones* acopæ apud Ægin. l. 7. c. 19. Meminit & Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 16. ferè ad fin. Jung. Rhod. ad Scribon. n. 175.

* SYNCHYSIS, σύγχυσις, in genere *Confusio* vocatur. In quâ significatione usus Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 1. In specie verò notat *oculi vitium*, *confusis* secum ejus *humoribus*: id, quod accidit utplurimùm ex vehementiori plagâ, interdum ex uveæ tunicæ inflammatione, ruptis vasis, effusoque eorundem humore. Inde pupilla discolor & turbida evadit, & principio quidem major cernitur, tandem verò contabescit, minorque re ipsâ apparet. Gorr. & Castell. & Gal. in defin. Medic.

* SYNCIPUT, vide *Sinciput*.

SYNCLEISIS, σύγκλεισις, *conclusio*, vel *occlusio* dicitur. Usurpatur de venis, Hipp. l. de morb. sacr. XIIX. 13. Adde Foës. p. 593.

SYNCOMISTOS, συγκομιστὸς, ξυγκομιστὸν, dicitur de *pane*, qui & αὐτόπυρος vocatur. Vide *Autopyros*. Porrò τὰ συγκομιστὰ quoque appellantur in cibis, quæ ex toto sunt collata, & cum succo, non sicca, Hippocr. l. 2. de diæt. XXXIII. 27. De pane verò usurpavit libr. 3. III. 7. Vide & Foës. d. l.

* SYNCOPE, συγκοπή, vocatur *præceps virium lapsio*, Galen. l. 12. M. M. c. 5. *solutio naturæ* vocatur ab Aurel. l. 2. Acut. c. 3. estque animi deliquium fortius & periculosius, quàm *Lipothymia*. Consequuntur *syncopen* duo præcipuè symptomata: *frigiditas totius corporis*, ob exolutum calorem nativum; & *sudor* frigidus, qui

& *syncopticus* vocatur; Pulsûs defectio, & sensus motusq; privatio concomitantur. Gorræus. Castell. Jung. Lind. Ex. XIII. §.470. seqq.

* SYNCRIMATA, συγκρίματα, *concretiones*, dicuntur corporum simplicium & elementorum *confusiones & concretiones*, Galen. libr. 5. de S.F. c. 25. item *animantium corpora*, quasi ex atomorum corpusculorum misturâ conflatâ, libr. de diff. morb. cap. 5.

* SYNCRISIS, σύγκρισις, *Concretio*, *Contemperatio*, propriè dicitur Galen. libr. de marcor. cap. 4. Idem, quod *Mistio*, à verbo συγκρίνεσθαι, *compingi*, *commisceri*, quod legitur apud Hippocr. libr 6. Epid. s. 2. t. 45. & Galen. libr. 4. M. M. cap. 4. ubi opponitur τὸ διαϰρίνεσθαι, *dissolvi*, Chymicisq; σύγκρισις, *concretio*, vel *coagulatio*, estq; rei liquidæ ad solidam substantiam, per humidi privationem, redactio spontanea & violenta. De utrâque vide Rolf. Chym. l. 2. c. 4.

SYNCYRIA, συγκυρία, dicitur *casus*, quod fortè accidit, contingens, quod & συγκύρημα appellatur, Hippocr. libr. de vet. med. XIIX. 10. Verbum συγκυρεῖν quoque significat *contingere*, evenire casu, idem, quod τυγχάνειν, & legitur l. 1. Epid. comm. 2. t. 68.

SYNDESIS, σύνδεσις, significat *colligationem*, *coarctationem*, connexionem. Hippocr. l. 6. Epid. s. 3. t. 1. Foës. p. 597.

* SYNDESMOS, σύνδεσμος. Vide Ligamentum.

SYNDESMOSIS, συνδέσμωσις, Spigelio dicitur ea ossium connexio, quæ aliàs συνεύρωσις vocatur, l. 1. de H. C. F. c. 3.

SYNDIDONÆ, συνδιδόναι, apud Hippocr. est *remittere*, laxare, 3. de iis, q in med. t. 31. Gal. in comm. ad hunc locum.

* SYNDROME, συνδρομή, Latinè *Concursus* dicitur; & ab Empiricorum sectâ introducta hæc vox ad exprimendam congeriem, vel concursum symptomatum. Hinc aliquoties Galen. descripsit, quòd sit ἄθροισμα, *acervatio*, cumulus, *collectio symptomatum*, v. g. cap. 2. in 1. prorrhet. t. 52. c. 4. de R. V. I. A. t. 62. l. 2. M. M. c. 4. & alibi. Specialiter *syndrome plethorica* dicitur *concursus symptomatum*, morbos *à plethora* obortos consequentium, l. de plenit. cap. 9. & de cur. rat. per S. M. c. 9. Ità etiam dici posset *syndrome cacochymica*, & in specie *syndrome Cholerica*, phlegmatica, &c. Imò juxtà Gorr. adhuc specialiores excogitari possent *syndromæ*, v. g. *syndrome pleuritica, epileptica*, &c. Quamvis verò ab Empiricis hic artis terminus dicatur inventus, non video tamen sonticam rationem, cur Gal. illam *syndromen* adeò impugnaverit; cùm potius omninò necessarium sit, & Hipp. præceptis conforme, ut signorum & symptomatum consideremus concursum, nec uni saltem temerè fidamus,

SYNDYASMOS, συνδυασμὸς, conjunctionem propriè duorum significat, *combinationem*. Sumitur verò spe-

ſpecialiter pro *coitu maris & fœminæ*, & conjunctione Venereâ, apud Hippocrat. libr. 2. de morb. mul. XL. 13.

Synecchymoo, συνεκχυμόω, ſignificat *Coëffundo*, unà vel ſimul è vaſis effundo, h. e. naturam evacuantem unà adjuvo. Gal. c. 2. in l. 6. Epid. t. 9. Jung Foëſ. p. 597.

Syneches, συνεχής, *Continuus*. Vide *Continuitas*.

Synecticon, συνεκτικόν, *Continens*. Epitheron cauſſæ proximæ, quæ aliàs & *Conjuncta*, & *Contentiva* dicitur, quæ ſemper cum morbo conjuncta manet. Vide *Continens Cauſſa*, Lang. l. 1. ep. 15.

Synedrevonta, συνεδρεύοντα, Latin. *Aſſidentia*. Vide *Aſſidens*.

Syneilemmenos, συνειλημμένος, *coarctatus* dicitur, qui adſtrictâ eſt alvo. Lind. Ex. IV. §. 99.

Synendeicnymena, συνενδεικνύμενα. Vide *Coindicantia*.

Synenomena, συνηνωμένα, vocantur *Unita*, ſimul conjuncta, idem, quod τὰ συνόντα. Gal. in Ex. dict. Hipp. Foëſ. p. 599. Gorr.

Synereido, συνερείδω, ſignificat *conſero*, inter ſe collido. Uſurpatur de dentibus *conſertis*, Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXIX. 2. LXXXII. 4. & de maxillis, l. 5. Epid. XXIIX. 24. Adde Foëſ. p. 597.

Synerephes, συνηρεφὲς, i. e. *obvolutum*, contentum, à verbo συνερέφω, *inumbro*, obtego. Galen. in Ex. dict. Hipp. Foëſ. p. 599.

Synergasma, συνέργασμα, *Cooperationem* ſignificat. In ſpecie Libav. *Synergaſmata Chymica* recenſet Tom. II. Oper. pag. 131. dividens

*Synergastica in ἐνεργητικὰ, quæ efficaci vi prædita ſunt, & σκευαστικὰ, *præparatoria*. Alchym. Pharm. c. 3.

Synerxis, σύνερξις, h. e. *Concluſio*, Copulatio. Idem, quod σύνεξις, Gal. in Ex. voc. Hipp. Foëſ. p. 597.

Synestecos, συνεστηκὼς, ξυνεστηκὼς, *conſiſtens*, conſtans, compactus. Uſurpatur de excrementis alvi, *conſiſtentiam* ſuam cohærentem habentibus & coactis. Hipp. Prognoſt. comm. 2. t. 13. Coac. t. 601. alibi verò συνισταμένα διαχωρήματα vocantur, & opponuntur ἐξυγραινομένοις, *liquidioribus*. Coac. t. 613. Adde Foëſ. d. l.

Synethes, συνήθης, i. e. *Conſuetus*. Vide *Conſuetudo*.

Synistamenos, συνιστάμενος, *conſiſtens*, idem, quod συνεστηκὼς. Vide p. a. *Syneſtecos*. Adde Foëſ. p. 599.

*Synnevrosis, συννεύρωσις, q. d. *Connervatio*, eſt ſpecies unitionis oſſium, interveniente aliquo tendine vel ligamento παχυλῶς nervo dicto. Galen. l. de oſſib. in proœm. Barthol. libell. 4. An. c. 1. uti fit in oſſe coxendicis cum femore. Spigelius verò ſubſtituit duas alias, συνδέσμωσιν, & συντένωσιν.

Synnevsis, σύννευσις, uſurpatur hoc vocabulum à Galen. libr. de trem. palpit. c. 6. tribuiturque calori nativo, quando æqualibus & liberis tranſituum viis utitur tempore, & menſurâ motûs in ſe inclinans, deinde iterum ſe explicans. Unde & Latinè *Inclinatio*, & oppoſi-

positum ἐξάπλωσις, *explicatio*, caloris vocatur. Videtur autem intelligi per hæc duo vocabula sanguinis veluti quies, in diastole cordis, & impulsus in systole.

SYNNIZESIS, συνίζησις. Vide *Considentia*.

SYNNOMA, σύννομα, propriè dicuntur *simul pascentia*, vel iisdem pascuis utentia, Gorr. quamvis alii per τὰ συνδέσμα, unita, explicent.

*SYNOCHOS, σύνοχος. Vide *Continens*.

SYNOCOCHE, συνοκωχή, Lat. *Commissura*, connexio, & cohærentia dicitur, legiturque apud Hipp. l. de Venis X. 8. Junge Foës. p. 599.

*SYNODON, συνόδων, vel συνοδοὺς. Vide *Dentes*.

*SYNOPSIS, σύνοψις, i. e. *Compendium*, Gal. l. de nerv. diss. c. 17. Ità & librum scripsit titulo Synopsis de pulsibus. Vide *Compendium*. Idem, quod ὑποτύπωσις.

SYNOVIA, Paracelsicus terminus, sed diversimodè ab eodem sumtus, interdum Physiologicè, interdum Pathologicè. In illo sensu dicitur *Synovia* nutrimentum partis suæ, (sive succus nutricius parti appropriandus) & conservatio virtutis retentivæ, & motivæ virtutis, ex viribus virtutis digestivæ. Ità liquor nutricius in articulis, vel potius nervis ad articulos excurrentibus dicitur *Synovia* gluten articulorum album; aliàs *Hydarthros*, *Meliceria*, vide *Meliceria*. Ità quoque

*SYNOVIA in renibus, in cerebro, in hepate, corde, &c. ex mente Paracelsi habetur. In sensu verò Pathologico *Synovia* dicitur morbus articularis, vel etiam aliorum membrorum morbi, ubi succus nutricius proprius corruptus in causa est. Vide Paragraph. l. 7. cap. 1. & tract. de podagrâ in princ. ut & alibi. Hildan. de Ichor. Melic. c. 3. Helmont. (ut & Dorn. & Ruland.) vocat *Synoviam*, describens, quòd sit mucilago quædam pellucida, spermati similis, qualis vitulo mactato amputatis pedibus è tibiis extillat, inter ligamentorum capsulas, ossiumque contactus effusus liquor, tr. Volupe viventium. morbus, &c. n. 1 ſ. 129.

* SYNTASIS, σύντασις, *Contentio*, vel *Tentio*, aut *Tensio*, opposita est τῇ χαλάσει, *laxitati*, & contingit in cute & articulis, vel resiccatis aut induratis, in cute verò potissimùm, cùm musculi inter ipsam, quovis modo augescunt, tùm maximè ex carnis copiâ & abundantiâ, ut & in utre pleno aquâ & Tympaniâ, quod Galenus in pluribus Methodi libris testatur, Gorr. & Castell. Hinc & συντατικὰ medicamenta dicuntur *tendentia & siccantia*, quæ opponuntur χαλαστικοῖς, *relaxantibus*, Gal. l. 4. M. M. c. 7.

* SYNTAXIS, σύνταξις, Lat. *Coordinatio* dicitur, id est, mutua compositio & connexio, Galen. libr. de ossib. in proœm. Nam in specie de ossium naturali *coordinatione* usurpatur: vocatur & σύνθεσις, & ὁμιλία, Gorr.

SYNTECMÆROMÆ, συντεκμαίρομαι, Latine *Conjicio*, *Conjecturam facio*, Hippocr.

pocr. 1. aph. 9. quamvis majorem emphasin adhuc in se hoc verbum contineat, quam prolixius exposuit Libav. in Scholiis ad h. aph. Vide Dieter. n. 803.

SYNTENOSIS, συντένωσις, est species *Synnevroseos*, à Spigelio excogitata, quando duo ossa *per tendinem* conjunguntur. Ità ossa sesamoidea digitorum ossibus nectuntur: patella femori & tibiæ, l. 1. de H. C. F. c. 3. Barthol. libell. 4. c. 1.

* SYNTEXIS, σύντηξις, συντηκτικός. Vide *Colliquatio*.

SYNTHENA, Paracelso dicitur species epilepsiæ, vel caduci, aut apoplecticæ affectionis, cum doloribus in stomacho, torminibus, estq; ferè lethale symptoma, quod si unum paroxysmum sustinuerint ægri, & post illum evigilantes noscant adstantes, magis in paralysin, quàm in syncopen incidunt. Paragraph. l. 3. c. 1. § 3.

* SYNTHESIS, σύνθεσις, idem, quod σύνταξις, *ossium compositionem* & connexionem significat. Vide *Syntaxis*. Quamvis & alius morbus nec periculo, nec facie dissimilis Phthisi hoc nomine veniat apud Plin. secund. l. 1. de Medicinâ, qui tamen solus inter tàm multos ità scripsit, c. 62. *Synthesis* quoque dicitur medicamentum compositum à Q. Sereno c. 30. Vide Keuchen. not. p. 210.

SYNTHETOS, σύνθετος, *Compactus, Compositus*. In specie verò Hipp. usurpavit de excrementis durioribus & *compactis*. Coac. t. 110.

SYNTIMOREO, συντιμωρέω, *Coadjuvo*, Galen. c. 1. de R. V. I. A. t. 39. Vide *Timoreo*.

SYNTOMOS, σύντομος, *concisus*, succinctus, *velox*, & adverbium συντόμως, *brevi*, celeriter, quod legitur Hipp. 3. aph. 12. Vide Dieter. n. 805. Nomen verò adject. occurrit Coac. t. 160. Jung. Foës. p. 600.

SYNTONIA, συντονία, *contentio*, robur & firmitas dicitur, Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 67. Galen. in comm. ad h. l. Σύντονος quoque significat *vehementem* dolorem, Coac. t. 160. Jung. Foës. d. l.

SYNTROPHOS, σύντροφος. Vide *Contritus*.

* SYNULOTICON, συνουλωτικόν, idem, quod ἐπουλωτικόν, *cicatricem inducens*, Galen. l. 13. M. M. c. 5. Vide *Epuloticum*.

SYNYMENSIS, συνύμενσις, Spigelio vocatur species Ossium duorum conjunctionis, per aliquam *membranam*, quâ ratione in recens natis ossa syncipitis cum osse frontis junguntur, l. 1. de H. C. F. c. 15. Barthol. libell. 4. c. 1.

SYPHAR, idem, quod *Exuviæ*, λεβηρίς, Casp. Reies C. El. q. 26. n. 1. Vide *Exuviæ*.

SYPHILIS, dicitur Fracastorio *lues Venerea*, vel *Morbus Gallicus*; unde & libros tres metricos suos de morbo hoc inscripsit *Scyphilidem*. Rationem hanc dedit C. Rejes, quòd indicet nomen hoc quasi concordiæ & amicitiæ Venereæ partum, q. 59. n. 1. quasi dic. σὺν & φιλία. Meminit & hujus nominis Waltherus in Sylv. Med. p. 14. 28.

*Syphon, idem, quod *Fistula*, σύριγξ, *cannula*, pertinet ad Instrumenta Chirurgica, Hildan. in cist. milit. class. 19. *Syphon rectus* dicitur εὐθύτρητος. Gal. l. 5. M. M. c. 7.

Syrenæ, *Syrenes*, sunt monstra marina ex Nymphis nata, Dorn. Ruland. & Johnson in Lexic. Commentum Paracelsicum in Paragran. & alibi.

Syriacon, συριακὸν, epitheton *Unguenti*, quod & *Commagenum* vel *Comagenum* vocatur. Vide *Comagenum*. *Lapis* quoque *Judaicus* dicitur *Syriacus*. Chiocc. Mus. Calc. s. 3. p. 298.

Syricon, συρικὸν, vel idem est, quod *Sandyx*, i. e. *Cerussa usta*, si credimus Aëtio l. 7. citante Gorræo & Æginetâ l. 7. c. 3. vel est mistum quid ex *cerussâ ustâ*, & *Sinopide*, juxtà Plinium, æqualibus quidem portionibus, allegante eodem Gorræo. Vel est nomen *Collyrii*, ἀδηκτικ, & ἁπαλοῦ, apud Aët. l. 7. Gorr.

*Syringotomium, συριγγοτόμιον, instrumentum dicitur recurvum, in acutum desinens incisorium, cultellus ad fistulas incidendas comparatus, Gal. l. 6. M. M. c. 4. Figuræ *Syringotomorum* videantur apud Aquapend. Scultet. aliosq; Chirurgiæ Scriptores.

*Syrinx, σύριγξ. Vide *Fistula*.

Syrius, vocatur *Pulvis* purgans fortior, ex Scammonio præparatus, estq; nihil aliud, quàm hujus *Extractum*, sive *Resina* & *Magisterium*. Schröd. l. 4. ch. 4. n. 468. Rolfink. Chym. l. 5. s. 2. c. 16. seqq.

Syrizo, συρίζω, significat *sibilum edo*, qualem edit sputum viscidum & crassum in gutture, Hipp. l. 2. de Morb. XLVI. 6. Legitur & ὑποσυρίζειν. Vide *Hyposyrizo*.

Syrma, σύρμα, idem, quod ἀπόσυρμα, *abrasum*, desquammatum. Vide *Aposyrma*. Leguntur verò σύρματα apud Hipp. l. 4. Epid. XIX. 24.

Syrmæa, συρμαία, nomen est plantæ alicujus, sive *Raphanus* fuerit, ad vomitum concitandum idoneus, qui & *Radicula* dicitur, sive alia herba *Selino* similis. Deinde etiam ità dicitur edulium quoddam ex adipe & melle, quod veluti prœmium certaminis cujusdam exhibebatur Lacedæmone, quod ejusdem erat quoque nominis. Porrò hoc nomine etiam vocabatur potio ex sale & aquâ purgationi idonea, Foës. p. 601. Hinc dictus

Syrmaismos, συρμαισμὸς, mendosè συρμασμὸς, *purgatio per vomitum* aut alvum minorativa, lenis, mitior. Hippocr. 2. de art. t. 50. Gal. in comm. Lang. l. 2. ep. 48. fin. C. Hofm. com. in Gal. LL. de U. P. n. 277.

Syrones, vide *Sirenes*. Vocantur & *Pedecelli*. Arab. *Assoabat*.

Syrrhoea, *Syrrhum*, σύῤῥοια, σύῤῥυν, *Confluxio*, *Confluxile*, idem, quod ξύῤῥοια, ξύῤῥυν. Vide *Confluxile*, *Confluxio*.

Syrupus, vide *Sirupus*.

*Syssarcosis, συσσάρκωσις, dicitur *conjunctio* ossium, mediante carne, q. d. *Concarnatio*, ut in osse hyoide cum scapulâ. Ità caro gingivarum dura dentes ossibus maxillarum

larum connectit, Galen. l. de offib. procem. Barthol. libell. 4. c. 1. Gorr. Deinde & συσσάρκωσις dicitur ratio curandi vulnera, præsertim capitis ad cranium pertingentia, ubi interstitium non potest suppleri contractione labiorum, sed opus est concretione carnis, vel *concarnatione*, de quâ curandi ratione egit Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & Jul. Alex. in not. ad h. l. T. II. Op. p. 795. fin & p. seq. Denique συσσάρκωσις Pathologicè dicitur carnis intrà vasa & tunicas testium scroti p. n. generatio, unde *Hernia carnosa*, vel σαρκοκήλη oritur. Ægin. l. 6. c. 63.

SYSTASIS, σύστασις. Vide *Consistentia*.

SYSTATHMOS, σύσταθμος, idem, quod ἰσόσταθμος, *ejusdem ponderis*. Galen. in Exeg. voc. Hipp. Foes. p. 602.

* SYSTEMA, σύστημα, idem, quod σύστασις, *collectio*, *constitutio*, coitio, J. Alex. not. in Galen. l. 4. de L. A. c. 9. In specie sumitur etiam pro sedimentorum in urinâ *concretione*. Hipp. l. 7. Epid. XLI. 7.

* SYSTEMATICOS, συστηματικὸς, epitheton *inequalitatis* in pulsibus pluribus *collectivæ*, Gal. l. 1. de diff. puls. c. 30. J. Alex. cit. loc. Hujus sunt tres species: διαλεῖπον, *intermittens*, παρεμπῖπτον, *incidens*, & μύουρος, *myurus*. Castell. Gorr.

* SYSTOLE, συστολὴ, *constrictio*, *contractio*, propriè dicitur cordis motus, quo in angustum contrahitur, ut sanguis è ventriculis cordis in arterias, quà pulmonalem dextro, quà aortam sinistro cohærentem, exprimatur. In quâ contractione apex cordis versus costas & sterni regionem sinistri lateris attollitur. Qui verò & Arteriis *systolen* attribuunt, illi minus accurati sunt in vocum applicatione; siquidem propriè non contrahuntur, sed saltem submittunt; unde & à nonnullis *Submissio* appellatur, quando tempore Diastoles cordis arteriæ à distensione remittunt, & paululùm considunt. Enimverò nunquam inaniuntur, aut reverà contrahuntur; quemadmodum Cor coarctatur. Igitur vera *Systole* dicenda non erit; quemadmodum nec vera *Diastole* cordi attribui poterit, cùm non verè distendatur, sed saltem à contractionis motu ad pristinam naturalem figuram & magnitudinem recurrat. Vide *Diastole*. Adde Barthol. l. 2. An. c. 6. ut & alios Anatomicos.

* SYSTROPHE, συστροφὴ, Latin. *Convolutio* dicenda esset, verùm vocab. Græcum apud Hipp. denotat *Tuberculum*, *Duritiem*, humorum concretiones, & tumores, 3. de artic. t. 9. 16. l. de humid. usu XI. 12. quamvis & generaliter usus sit de morborum collectionibus, de R. V. I. A. t. 21. Quemadmodum & verbum συστρέφεσθαι de humorum collectione sumitur, 5. aph. 50. & alibi. Junge Foes. p. 602. Diet. n. 806. Συστροφὴ etiam *Globus* vertitur à Lind. Ex. V. § 50.

SYSTREMMA, σύστρεμμα, idem, quod συστροφή.

SYZYGIA, συζυγία. Vide *Conjugatio*.

T.

T, ταῦ. De hâc literâ notavit Galen. quòd conjuncta cum literâ R reddat difficiliorem sæpè pronunciationem, si lingua non satis sese ampliat, & prioribus dentibus innitatur, Galen. c. 6. aph. 32. Paracelsus verò nescio quam peculiarem characteristicam & magicam efficaciam tribuit lit. T. l. 2. Philos. Sagac. c. 4. Sed reverâ sunt nugæ!

TABACUM, *Tabacca*, propriè nomen est plantæ, quæ aliàs *Nicotiana, Pætum*, vocatur, de quâ consulantur Botanici, & Schröd. l. 4 cl. 1. n. 229. Communiter verò accipitur vocabulum pro fumo ex accensis illius herbæ foliis exiccatis vel per se, vel cum aliis rebus permistis, per tubulos varios ore attracto, hodieq; notissimo & usitatissimo, quamvis etiam quampluribus nocentissimo; quam noxam verissimè non minus, quàm severè inculcavit Lind. Ex. IX. §. 59. Inter mortis occasiones, & vitæ longæ impedimenta retulit Helmont. ob hanc rationem, quòd propter occultum virus latè serpens, vires vitales prosternat, tr. Mortis occasiones, & in specie, quòd ejus usus nimius Apoplexiæ initium afferat, ob sulphur anodynum inebriativum, & si in gradu, numero, & quanto excesserit, apoplecticum, tr. de Lithias. c. 9. n. 76. 86. Impotentiam quoq; generandi promovere, legitur in Eph. Nat. Cur. A. III. obs. 41. Ex usu *fumi Tabaci* olfactum læsum fuisse, testatur Observatio apud Bonett. An. Pract. l. 1. s. 20. obs. 6. vomitum nimium lethalem obortum, l. 3. s. 8. obs. 63. &c. Sunt & nonnulli, qui masticatione illius herbæ contortæ & exiccatæ adeò capiuntur, ut sine hâc, sese vivere non posse, existiment. Habet verò insignem vim apophlegmatizantem. Tribuitur porrò vocabulum *Tabaci pulveribus Sternutatoriis*, vel *Ptarmicis*, haud dubiè ob hanc caussam, quòd plerasque descriptiones & pulvis *Nicotianæ* ingrediatur, in quorum pulverum usu etiam excessu à multis hodieq; peccatur.

TABAISIR, Arabicè est *spodium*. Rul. & Johnson.

TABARZET, epitheton *sacchari albissimi* & depurati, quod sæpius lixivio calcis vivæ deferbuit, Helmont. tr. Pharmacopol. ac Disp. Modern. n. 67. Legitur & in Arabic. vocab. antiq. expositione operibus Avicennæ additâ.

TABELLA, δέλτος. Vide *Tabula*.

TABERGETA, i. e. *albificans*. Rul.

TABANUS, μύωψ, οἶστρος. Vide *Oestrus*.

TABERNA, οἴκημα, ἐργαστήριον, idem, quod *Officina*, πωλητήριον. *Tabernam aromatariam* diu occlusam & post apertam caussam fuisse gravissimæ pestilentiæ, testatur ex Fallopio C. Reies C. El. q. 65. n. 29.

* TABES, φθόη, φθίσις. Vide *Atrophia, Phthisis*. *Tabida febris*, μαρασμός. Vide *Marasmus*.

TABULA, *Tabella*, homonymon est ap. Latinos. Vel enim notat aliquod instrumentum ligneum, aut lapideum, rotundum, aut quadratum, cui assidemus, & respondet *mensæ*; in quâ significatione legitur apud Lang. l. 2. ep. 43. & Græc. dicitur τράπεζα, πίναξ. Vel aliud instrumentum latum, cui aliquid inscribitur, aut insculpitur, Gr. δέλτος, πίναξ. Ità veteres ægros remedia sua, quibus sani facti sunt, *tabulis* inscripsisse testatur è Plinio & Galeno C. Reies C. El. q. 3. n. 9. Hûc pertinet *Tabula Smaragdina Hermetis*, à Chymicis adeò summis laudibus decantata, quæ videri potest Th. Chym. Vol. I. p. 362. Unde & ipsi *Libri Tabulæ* quandoque appellantur: nec non *Tabula marmorea*, Ægyptiis literis & characteribus consignata, quam exhibet Mus. Calceolar. sect. 3. p. 293. Vel denotat instrumentum ferreum, aut etiam cupreum, cui aliquid infunditur, v. g. Rotulæ, morsuli, Trochisci. Ità *Tabula ferrea* est instrumentum scrobibus hæmisphæricis, seu acetabulis compunctum, ad excipiendum probationum effusiones, Rul. Tandem significat *Tabula confectionem saccharatam*, planâ formâ paratam, quæ vulgò *Morsellus*, *Morsulus*, dicitur; quamvis & Rotulæ hoc nomine comprehendantur. Wek. A. G. l. 1. c. 42. Morell. l. 1. s. 3. c. 4. Vide *Morsulus*, *Rotula* &c.

TABULATUM, etiam æquivocum est. Vel enim significat partem ædificii, quando ex asseribus & tignis pars superior ab inferiori discernitur, estq; idem, quod *Contignatio*. Ad cujus similitudinem & *Tabulata* vocatur dispositio ramorum, quos vitis usque ad summum ascendit: item *Stratura* intercedens, vel *stratum super stratum* hoc nomine venit, Rhod. in Lex. Scrib. p. 449. Gr. ὑπερῷον, σανίδωμα. Vel idem est, quod *Confectio* in *Morsulis* aut *Rotulis*. Wek. d. l. Vide *Tabula*.

TACAMAHACA, dicitur gummi resinosum exoticum, è novâ Hispaniâ huc deveniens, cujus vires & usus describuntur à Schröder. l. 4. cl. 4. n. 407. Fr. Hofm. in clav. ad h. loc. De *Tacamahacâ liquidâ* lege Eph. N. Cur. A. III. O. 296.

TACHYGLOSSOTEROS, ταχυγλωσσότερος, Hipp. dicitur, qui *petulantiori linguæ*, *incontinentiâ*, & volubilitate præditus est, uti in ebriis observatur, l. 4. Epid. XXV. 2.

TACHYS, ταχύς. Vide *Celer*.

TACHYTHANATOS, ταχυθάνατος, dicitur, qui *celeriter moritur*. Hipp. 2. aph. 44. Jung. Diet. n. 817.

TACITURNITAS, σιγή, idem, quod *Silentium*. Vide *Sige*.

TACTILIS, ἁπτός, dicitur species qualitatum, in sensus incurrentium, ut sunt, calor, frigus, humiditas, siccitas, asperitas, lævitas. Gal. l. 1. de Elem. c. 9.

TACTUS, ἁφή, ἅψις, substantivum est notissimum, vide *Hapsis*. Jung. Malpigh. Ex. de *Tactûs* organo. Barthol. l. 1. An. c. 2. Adjectivum *Tactus* sumitur pro *Tractatus*, *Contrectatus*. Ità Epi-

Epiphora medicamento *tacta* legitur apud Scrib. n. 20. aquâ calidâ *tactus*, n. 130. *Tangere* enim corpus est, externis medicamentis perducere corpus, sive tractare & fovere. Keuch. ad Sammon. p. 107. De *tactu salutari*, sive curatione per *tactum*, vide *Struma*. Curare morbos visu aut *tactu*, Divinum quid est. C. Reies C. El. q. 24. n. 29.

TÆDA, æquivocum est, & habet 1. significationem Botanicam, quâ notat *Pinus speciem*, Gr. πεύκη. Vide Gal. l. 8. de S. Fac. Latinè *Picea*. Deinde significationem Pharmaceuticam, & notat pastam quandam, vel ad suffitum, vel ad supponendum utero paratam, Gr. δᾳδίς. Vide *Das*.

TÆNIÆ, ταινίαι, dicuntur *Lumbrici lati*, aliàs κειρίαι, πλατεῖαι. Vide *Helminthes*, *Lumbrici*. Gorr. Lang. l. 2. ep. 42. Aldrov. l. 6. de Insect. c. 2. Keuch. ad Sammon. p. 208. Refertur hoc nomen etiam ad diversos pisces à diversis authoribus, & quidem vel ad marinum, qui *Soleæ* species habetur, cujus descriptio habetur in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 43. vel ab Aristotele ad pisciculum, qui describitur ab eod. l. 3. c. 30. *Tænia* aliàs propriè *vittam muliebrem* significat, aut *fasciam*. Hinc & *Tænia sulphurata* dicitur, quâ vina conservantur in doliis, à Bonetto Anat. Pr. l. 1. f. 15. O. 6. in Schol.

TAGENITIS, ταγηνίτης, idem, quod τηγανίτης, vocatur panis quidam, vel potius *placenta ex solo oleo cum farinâ triticeâ mixtâ*, & in sartagine super ignem fumo expertem frixa, apud Gal. l. 1. de Al. fac. c. 3. Jung. J. Alex. in not. ad h. Gal. loc.

TAL, i. e. *lutum pavorum*, vel Alkali. Rul. & Johns. in Lex.

TALÆPORIA, ταλαιπωρία, Hippocrati vocatur labor immoderatus cum defatigatione, unde opponitur huic ἀνάπαυσις, *quies*, l. de nat. hum. c. 2. t. 1. Gal. in comm. ad h. l. l. 2. Prorrhet. IX. aliquoties, ubi & verbum ταλαιπωρέω, *laboro*, occurrit, l. de int. aff. XXVII. 2. XXXIV. 13. XXXVI. 11. XXXVII. 12. c. 3. de art. t. 104. Aliàs ταλαιπωρία *miseriam*, *egestatem* quoque significat, 4. de R. V. I. A. t. 111. Junge Foës. Oec. p. 610.

TALCUM, *Talk*, est materia pellucida, splendens, & clara, unionum similitudine, tenuissimis foliis compacta, & scissilis, cujus sunt quatuor species: alba, flava, nigra, rubra, Dorn. Rul. & Johnson. Alii inter lapides referunt, & quidem speculari lapidi similem dicunt, Schröd. l. 3. c. 8. n. 20. Fr. Hofm. in clav. ad hunc loc. qui & vires, usumq; descripserunt. In Mus. Calceol. s. 4. pag. 458. seq. Mascul. genere legitur *Talcus* fossilis. Meminit & aliquoties in scriptis suis Paracels. Aliquando & abusivè transtulit ad aquam & microcosmum, fingens *Talk aquæ*, & *Microcosmi*, Paramir. l. 2. c. 2. *Talcum* quoque refertur inter nomina *Lapidis Philosophici*, quæ recensentur Theatr. Chymic. Vol. IV. p. 727.

TALC, id est, *vinum coctum*. Ruland. & Johns.

Talea, *Taleola*, ῥίζα, σκυτάλη, propriè dicitur *præsegmen lignorum*, particula ligni tabellata. Ità *talea fraxinea* apud Seren. c. 12. Junge Keuchen. in not. ad h. l. p. 130. Legatur & Rhod. ad Scribon. n. 122. Transfertur tamen etiam ad alias res scissiles, v. g. Cornu Cervi in *taleolas* dissectum.

Talentum, τάλαντον, nomen ponderis majoris, pendentis sexaginta minas. Quia verò *Mina* pondus variat in diversis locis, (vide *Mina*) J. Alex. not. ad Galen. l. 1. de C. M. P. G. c. 15. igitur & *Talenti* pondus variare, necesse est. *Talentum Atticum* pendere libras Romanas 62. & uncias sex, vel Marcas Colonienses 87. lotones 8. momenta 4. docet Lind. Ex. V. §. 81.

Talismanica, species *Magiæ Diabolicæ*, quæ aliàs *Gamaheu* vocatur. Vide *Gamahei*. Vocatur Diabolicum, & scurrile inventum, in Helmont. Indic. quamvis locum ipsum invenire non potuerim.

Tallæ, vocantur *folliculi ceparum*, allii. Keuch. ad Samm. p. 133.

* Talpa, σπάλαξ, ἀσπάλαξ, homonymon est. Propriè dicitur mus terrenus, sub terrâ fodiens, & quasi serpens, acutissimi auditûs, cruribus brevissimis, cujus pleniorem descriptionem, cum usu in medicinâ, vide in Aldrov. l. 2. de quadrup. dig. vivip. c. 36. Schröder. l. 5. cl. 1. n. 35. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Eph. N. Cur. A. II. O. 57. Metaphoricè *Talpa* dicitur Tumor cutis capitis proprius, interdum albam materiam continens, & serpendo cuniculos, instar *talpæ*, sub cute efficiens. Dicitur & *Testudo*. Aldrov. d. l. Castell.

* Talus, ἀστράγαλος. Vide *Astragalus*.

Tamison, τάμισον, idem, quod πυτία, *coagulum*. Vide suprà in CO. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXX. 8.

Tange, ταγγὴ, apud Hippocr. *tumorem* putrescentem significat, l. 2. Epid. s. l. 49. Aliàs ταγγὴ & ταγγὸς etiam *rancorem* notat. Unde ἔλαιον ταγγὸν *oleum rancidum* vocatur. Foës. d. l. Gorr.

Tangibilis, ἁπτὸς, idem, quod *Tactilis*. Gal. l. 2. de L. Aff. c. 8.

Tantalus, vocatur ænigmaticè in negotio lapidis Philosophici *Mercurius*, sive *Argentum vivum*. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 721. 725.

Tapeinosis, ταπείνωσις, *Humilitas*. Vide *Humilis*.

Taphiusius, vocatur quarta species lapidis Aëtitis, à loco natali *Taphiusa*, juxta Leucadem, apud Plin. l. 36. H. N. c. 21. quem lapidem nobis incognitum dixit Schröder. l. 3. c. 8.

Taphneus, dicitur Paracelso species terræ, ex quâ illa producuntur, quæ non mutant suam naturam, reverberando, calcinando, de grad. & comp. c. 1. Vel *Taphneus* est medicina mundata. Scholiis ad l. 7. de grad. & comp. c. 9.

* Tarache, ταραχή. Vide *Taraxis*.

* Tarachodes, ταραχώδης, Lat. *Turbulentus*. Dicitur ab Hippocr. de iis, qui sine ratione perturbantur, quod est delirantis & male affectæ men-

mentis indicium, l.1. Prorrhet. c.1. t.4. Vide Galen. in comm. ad h.l. Hinc & νοσήματα ταραχώδεα, morbi *turbulenti*, d.l. t.32. & in specie febres ταραχώδεις; *turbulentæ*, Coac. t.550. somni, ταραχώδεις, d.l. t.151. & γνῶμαι, sententiæ mentis, t.308. Junge Foës. p.611.

Tarantula, nomen est phalangii, vel *Aranei* exotici, in Apuliâ & Persiâ frequentioris, cujus morsus peculiaria symptomata convulsivorum motuum non solùm excitat, veluti saltantium; verùm etiam curationem peculiarem per Musicum instrumentalem concentum postulat. Hujus descriptio accurata & depicta reperitur in Itinerario Ad. Olearii. Morbi verò Convulsivi à *Tarantulæ* morsu excitati ideam & curam descripsit Willis Pathol. cerebri c.7.

* Taraxis, τάραξις, in genere idem, quod ταραχὴ, *Perturbatio*. Et hoc posterius vocabulum legitur de alvi fluxu, Hippocr. 1. aphor 2. à verbo ταράσσω, turbo, *perturbo*, commoveo, agito, Dieter. n.815. In specie verò τάραξις vocatur oculi vitium, cùm oculus ex compressione, vel attritu, aut morâ, in fumo, aut aliâ re offendente, conturbatus conspicitur. Galen. Isag. c.18. Æginet. l.3. c.22. estq; inflammationis vel ophthalmiæ initium, c.5. in l.6. Epid. t.3. Jung. Rhod. ad Scribon. n.19.

Tarbason, vox ficta à Scheunemanno, notans *Stibium*, vel *Antimonium*, pro *Larbason*, quem propterea falsè perstrinxit Libav. in defens. contrà illum, p.28. seqq.

* Tarditas, *Tardus*, βραδύτης, βραδὺς, quid significet, notum est. Dicitur de pulsu, l.1. de diff. puls. c.7. *Tarditatem* in curatione sæpè noxiam esse, patet ex Hipp. 1. aph. 3. Vide Dieter. n.161.

Tarfati, *Tarfe*, Barbar. idem, quod *Ecchymoma*, sive *Sugillatio* in oculo. Forest. l.11. Obs. 4. Schol. l.6. Chirurg. Obs. 45. Schol.

Targar, id est, *Oleum Juniperinum*. Rul. & Johns.

Tarichos, τάριχος. Vide *Salsamentum*. Inde προταριχεύειν. Vide *Protarichevo*.

Tarith, id est, *Mercurius*, *Rusciar* idem. Rul. & Johns.

* Tarsus, ταρσὸς, diversis pollet significationibus, inter quas receptissima est, quando *Tarsus* vocatur pars pedis anterior post calcem, plana ac lata, quæ inter talos est, & plantam, & carpo manus respondet, qui uti Celso prima palma dicitur, ità & *Tarsus* prima planta, l.8. c.1. Galen. l.3. de U.P. c.8. l. de Ossib. c.24. è quatuor ossiculis constare scribit, sed Barthol. septem attribuit, libell. 4. c.21. Deinde ταρσοὶ dicuntur *extremitates palpebrarum oculi*, è quibus pili emicant, quamvis alii ipsos *pilos* ταρσοὺς vocari potius existiment, cum Ruffo. Gorr. Castell. Lind. Med. Phys. l.2. c.10. §.87. Ταρσὸς quoq; dicitur omne id, quod *dilatatum* est; unde verbum πτάρσονται, dilatata, Galen. in Exeg. voc. Hippocr. Erot. Onom.

p. 111. c.d. Hinc ταρσὸς, *expansio alarum*, & pennarum productio propriè dicitur, nec non *remorum planities*: item vasa, in quibus casei exponuntur, ut est apud Suidam in ταρσὸς.

TARTARHAN, Scheunemanno notat *Tartari spiritum*, sed ineptè & barbarè, judicio Libav. in Defensione Tom. III. p. 19.

TARTARUS, *Tartarum*, τάρταρος, in Medicinâ non notat *infernum*, sed est ulitatissimum hodieq; & varias significationes admittens vocabulum. Propriè *Tartarus* dicitur terrea portio vini, coagulata in duritiem lapideam ad peripheriam doliorum. Unde & Paracelsus, & alii *calculum vini*, vel lapidem lateribus vasorum vinaceorum adhærentem vocarunt, quod quidem Fr. Hofm. in clavi ad Schröder. improbat, ob hanc rationem, quòd nullus lapis in aquâ liquescat; hæc tamen de *Tartaro* scimus. Enimverò hæc subtilitas in Medicinâ non observatur, uti patet de *Lapide corrosivo*, *Medicamentoso*, & aliis, qui omninò etiam liquefiunt. De *Tartari vini* historiâ, viribus, & usu, cum medicamentis inde paratis, legantur passim Rei medicæ Scriptores, præsertim Schröd. l. 4. cl. 2. n. 408. Fr. Hofmann. ad h. l. Helmont. *Tartari*, & *Tartari vini* historia. Angel. Sala in *Tartarologiâ*. Rolfink. Chym. l. 5. s. 1. art. 1. c. 6. Freitag. Aur. Med. l. 2. c. 10. & alii. Linden. *Tartari* hujus beneficio tribuit vim purgantem vino, ex Hipp. l. 2. de diæt. Ex. V. §. 78. Ad similitudinem *Tartari* è *vino* vocabulum hoc tribuitur etiam aliis salibus è vegetabilibus extractis Chymiæ operâ, quæ salia *Tartaros essentiales* vocat Rolfink. d. l. Ità & *Tartarum Philosophicum* ex aquâ pluviali à Clossæo paratum huc pertinet apud Schröder. l. 3. c. 3. Præter hanc Pharmaceuticam & Chymicam significationem transtulerunt vocabulum *Tartari* ad Pathologiam; alii nimis extendentes ad omnem penè causam & materiam morbificam internam, sicuti Paracelsus, qui integros libros de *Tartaro*, & de *Tartareis morbis* conscripsit, accipiens pro omni alimentorum excremento, & vitiosâ materiâ; quam latam acceptionem reprobavit Helmont. tract. integro. Inventio *Tartari* in morbis temeraria quamvis, si cum aliis suis scriptis conferatur, non semper sibi constet. Nos salvo aliorum judicio arbitramur, omninò *Tartari* significationem Pathologicam congruam esse, ob egregiam comparationem vini cum sanguine, ità, ut & in sanguine feculentæ terreæ, & coagulativæ portiones aliquando colligantur, & peccent, quæ variorum morborum intemperiei materialis, quâ Organicorum generationi favent.

TASIS, τάσις. Vide *Tensio*.

*TASSUS, id est, *Lumbricus*. Dorn. Rul. Johns.

TAUROCOLLA, ταυροκόλλα, vocatur *gluten* optimum, quod ex auribus taurorum & genitalibus paratur.

Verùm accipitur etiam generaliter pro glutine. Galen. l. 5. de C.M. P.G. c. 12. Ægin. l. 7. c. 3. lit. T. Vide *Colla*.

TAURUS, ταῦρος, homonymon est. Vel enim notat *Bovem Masculum*. Vide *Bos*. Vel *Taurus* dicitur inferior penis pars, ejusq; sutura, in longitudinem vergens, usque ad sedem porrecta, Gal. Introd. c. 10. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 7. §. 63. Keuchen. vocavit *Suturam testium*, not. ad Samon. p. 236.

TAXATIO, *Taxa*, vocatur valor medicamentorum, quâ simplicium, quâ compositorum, sive pretium pecuniæ numerandum pro medicamentis, & legitur passim apud Wek. in Ant. Gen. nec non in Dispensatoriis Norimbergensi & Augustano. In hoc pretio constituendo & exigendo Pharmacopœi interdum conscientiæ non adeò exactam habent rationem, teste experientiâ.

TAXIS, τάξις. Vide *Ordo*.

TAXUS, Græco dicitur carere proprio nomine, quamvis Schröd. μίλος posuerit. Verùm non video, quid obstet, quo minus & τάξος vocari possit, ad imitationem aliorum è Latino ad Græcum translatorum. Animal dicitur quadrupes, digitatum, vel bisulcum, pedibus varians, dum aliud canum pedes imitatur, & *Taxus caninus* aliud porcorum, & *Porcinus* dicitur; utriusque historiam, cum usu in medicinâ, prolixè vide apud Aldrov. l. 2. de quadr. dig. viv. c. 11. Jung. Schröd. l. 8. cl. 1. n. 36. De articulatione peculiari maxillæ in *Taxo*, & accurata mentio fit in Eph. N. Cur. A. II. Obs. 12. *Taxus* quoque nomen est arboris, de quâ videantur Botanici.

TECHELLICA *Philosophia*, Paracelso dicitur ab authore *Techello* Judæo, quem scripta singularia Magica scripsisse laudavit de Pesthit. tract. 1. in princ. & l. principior. seu de mysteriis verm. c. 5. & 6. Verùm omninò salutare nobis est, quòd talia scripta interierint.

TECHNE, τέχνη. Vide *Ars*.

TECMARSIS, τεκμαρσις, in genere dicitur *cognitio conjecturalis* per signa syllogistica, Galen. 1. de R. V. I. A. t. 3. In Medicinâ igitur τεκμαρσις vocatur conjecturalis cognitio, quæ sub se comprehendit totam ferè artem Medicam, cognitionem, dignotionem, prænotionem, & curationem, siquidem omnes hæ partes conjecturâ artificiali nituntur, præsertim quoad respectum ad particularia, imò singularia subjecta. Nam præcepta & theoremata artis universalia pleraque possunt esse demonstrativa. Lege Foës. exeges. Oec. p. 613. Vide *Conjectura*.

TECMERION, τεκμήριον, vocatur *signum determinatum* syllogisticum, certis conjecturis nitens. Vide Foës. d. loc. & Rolfink. O. M. M. Sp. l. 2. s. 1. c. 3.

TECNOPOEIA, τεκνοποιΐα, idem, quod τεκνογονία, *Generatio sobolis*. Rolf. de part. gen. P. I. c. 1.

TECOLITHOS, τηκόλιθος. Vide *Judaicus*.

TECOMÆ, τήκομαι. Vide *Colliquatio*.

TEGANISTOS, τηγανιςὸς, *in sartagine frixus.* Vide *Frixus*, Lind. Ex. V. §. 99. Τηγανίτης, *panis frixus.* Vide Ibid.

TEGULA, κέραμος, vocatur vas aliquod, ad tegendum destinatum. Rul. ità descripsit: *Tegula* est vas terreum, ventilabris, & ostio pervium, oblongum, ad *tegendum* catillos, ne operæ polluantur favillis, utque calor eò temperatius materiam elaborare possit, formatum. Quidam hanc tegulam cum fundo connectunt; alii fundum ab illo segregatum faciunt, id quod in cujuslibet positum arbitrio. Iisdem verbis more suo & Johnson. descripsit.

TEGUMENTUM, σκέπασμα. Vide *Scepe.*

* TEINESMOS, τεινεσμὸς, Latinè communiter *Tenesmus*, C. Hofmann. in Instit. l. 3. c. 150. urget, τινασμὸν, *Tinasmum*, esse scribendum, quemadmodum & in Apol. pro Galen. l. 3. c. 244. lit. A. ubi addidit rationem, quam si suo tempore vidisset Dieterich. fortassis non improbasset novationem Hofmanni, Jatr. n. 818. Describi verò potest, missis aliorum descriptionibus, quòd sit assiduum ferè per alvum excernendi desiderium urgens, cum dolore, præcipuè in extremo ano, cum excretione paucâ, mucosâ, cruentâ, aut purulentâ, proveniens à reliquiis portionum acrium vitiosarum, intrà intestinum rectum, & ad sphincterem hærentibus & exulcerantibus. Comitatur plerunque dysenteriam. Meminit Hippocr. 7. aphor. 27. Gal. in comm. ad h. l. Aliàs legi quoque possunt Foës. pag. 613. Forest. l. 22. Obs. 40. seqq. cum Schol. River. l. 10. c. 7. Sylv. l. 1. prax. c. 13. §. 9. 27. 58.

TELA, ὑφὴ, ὕφος, quid significet, ex aliis Dictionariis notum est. *Tela aranei* quem habeat usum Medicum, vide suprà in *Aranea.* Quomodo *Telis araneorum* comparari possint Astrologi, ostendit ex Ambrosio Helmont. tr. Astra non necess. sed inclin. n. 46.

TELAMONES, τελαμῶνες, dicuntur *lintea concerpta*, quæ vulneribus accommodantur, vel fasciolæ potius, quibus oblæsa membra deligari solent. Gorr.

TELCHINÆ, idem, quod Lamiæ, *Sagæ*, *Striges*, Strigones, i. e. homines, qui cum Diabolo ad artem aliquam, vel potius ad præstigias exercendas pactum iniverunt. Casp. Reies C. El. q. 97. §. 9.

TELEO, τελέω, significat *perficio*, *consumo.* Usurpatur crebrò ab Hipp. de *consumtione* ciborum, l. de Affect. XXVII. 7. ubi tamen. Lind. reddidit per *expetere*, XLI. 9. XLII. 4. Vide Foës. p. 614.

TELEIOS, τέλειος. Vide *Perfectus.*

* TELEPHIUM, τηλέφιον, idem, quod *Chironium.* Epitheton ulceris maligni, & difficulter curabilis, à *Telepho*, qui vulneratus ab *Achille*, unde tale ulcus malignum consecutus. Dicitur & Ἀχίλλειον, teste Keuch. ad Samon. p. 259. Vide *Chironium.*

TELEVTAO, τελευτάω, non significat apud Hippocr. l. 7. Epid. XXX. 5. exi-

exitum nancisci aut finire, uti Foës. exposuit d. l. sed uti Lindenus reddidit, ἐτελεύτησεν, hoc est, *mortuus est*.

Tellinæ, τελλῖναι, dicuntur *Conchæ minores* marinæ & fluviatiles, quarum descriptionem, cum usu in cibis & medicinâ, vide apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 72. Meminit & Gal. l. 2. S. Fac. §. *Tellinæ*.

Tellurica philosophica, Paracelso quæ sit, non constat ex ipsius scriptis. Meminit verò tr. 1. de Pestilit. in princ. & l. 2. de podagricis, §. Necromantia.

* Telma, τέλμα, dicitur vel ea pars pedis, quâ terram contingimus, aut calcamus, vel solidum, tensum & durum, ac pilis etiam nudum, pedis vestigium, Gal. l. de musc. dissect. c. 33. Aliàs in Lexicis aliis *locum cœnosum* significare legitur. Vide Foës. d. loc.

Telmatodes, τελματώδης, dicitur de *locis uliginosis, cœnosis*, apud Hipp. de glandul. II. 10. Vide iterum Foës. d. l.

Telon, dicitur *ignis*, tanquam *telum*. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

Telos, τέλος, *finis, perfectio*, terminus.

Telum, βέλος, idem, quod *Jaculum*. Vide *Sagitta*.

Temachos, τέμαχος, *frustum sectione ablatum*, aut *tomaculum* significat, sed præcipuè de *piscium frustis* resectis usurpatur, Hipp. l. de affect. XXXIX. 11. l. de int. affect. XIII. 55. LII. 26. Τεμάχιον Dimin. *frustulum piscis* vocatur, Foës. d. l. Jul. Alexandrinus hallucinatus videtur, quando τεμάχη *salsamenta* significare opinatus est, not. in Galen. de puer. epil. cap. 4. & libr. 15. Sal. cap. 9.

Temeritas, idem, quod *Audacia, Incogitantia*, προπέτεια, τόλμη, quæ Medico est vitanda in verbis & factis. De verbis vide locum Galen. l. 2. de mot. musc. c. 5. & suprà in Propetes. In factis præceptum legitur apud Hipp. l. de arte XX. 2. & l. 6. Epid. s. 2. t. 25. Vide *Eicé*.

* Temperamentum, *Temperatura, Temperies*, κρᾶσις. Vide *Crasis*.

Temperatus, σύμμετρος, vide *Symmetria*. *Temperatum* est omne, quod propriam naturam domat, frænatque aliam admittendo, ut est vinum adustum, vel aqua ardens. Dorn. Rul. Johns.

Temperantia, σωφροσύνη, quid sit, ex Ethicis constare debet. Vocatur noverca Medicorum, quia præcavet à morborum insultibus. Lang. commendavit, quòd sit dux omnium virtutum, & omnium virtutis bonorum dispensatrix, libr. 1. ep. 55.

Tempestas, ὥρα, χρόνος, κατάστασις. Vide *Catastasis, Hora, Chronos*.

Tempestivus, εὔκαιρος, idem, quod *Opportunus*. Vide *Cæros*.

Templum, ναὸς, σηκός, quid sit, pueris etiam notum est. Olim in *Templis* gentilium curationes Empiricas fuisse suspensas; unde Hippocr. primus collegisse dicitur, legimus passim in Medicorum monumentis. Metaphoricè quoque vocatur species quædam fasciæ, vel deligationis *Templum Sostrati*, & alia

Templum parvum Apollonii Tyrii. Gal. de fasc. n. 97. 98.

TEMPORA, κρόταφοι, vide *Crotaphi*. Hinc *temporales musculi*, κροταφῖται, vide *Crotaphitæ*; & *temporales suturæ*. Vide *Lepidoeides*.

TEMPORARIUS, ὡραῖος, idem, quod *Maturus, Bonus*. Vide *Horæos*.

*TEMPUS, χρόνος, καιρὸς, & hujus vocabuli significatio jam aliundè innotuit, aut innotescere debuit, præsertim è Physicis. Quæ verò in specie *tempora morborum* dicantur, vide apud Gal. l. de morb. tempor. item in Institut. passim. Suntq; potissimum quatuor: *Principium, Augmentum, Status*, & *Declinatio*. De quibus singulis suo loco. *Tempus* quoque observandum in collectione medicamentorum simplicium rectissimè urget Wekerus & alii. Ità & in assumendis & retinendis remediis certo *tempore* opus esse per experientiam constat. Quod v. superstitiosam *temporum* observationem atttinet, v. g. mediæ noctis, aut ipsius momenti, quo Sol, vel punctum æquinoctii vel solstitii alicujus ingreditur; vana sunt talia, & nullius pretii.

TEMULENTIA, idem, quod *Ebrietas*, μέθη. Vide *Ebrietas*. *Temulentus* etiam vocatur οἰνωθεὶς. Galen. l. 2. de Temper. c. 2.

TENACITAS, γλισχρότης, *Tenax*, γλισχρὸς, idem, quod *Lentus*, vide *Gliscbros*. *Tenacitas glutinis* est *resina mineralis*, uti resina abietis, Terebinthina laricis. Dorn. Ruland. Johns. in Lexic.

TENACULA, vocatur instrumentum Chirurgicum, instar forcipis, quo aliquid tenetur, cujus varias delineationes vide apud Chirurgiæ Scriptores, in specie apud Hildan. Cent. l. Obs. 4. & l. de Lithotom. Vesic. c. 16. 22. 26.

TENCHA, vide *Tinca*. Schröd.

TENCTA, τεγκτὰ, vocantur ea, quæ humore perfusa eundem per meatus vel poros admittunt, humidiora indeq; fiunt & molliora, ut lana, terra. His opponuntur ἄτεγκτα, quæ non admittunt intrà se humorem: ut æs, sal, nitrum, Gorr. à verbo τέγγειν, *madefacere*, humectare. Vide *Tenxis*.

TENDENTIA, τείνοντα, dicuntur remedia, quæ cutim expandunt, & *distendunt*, & opponuntur χαλαστικοῖς, *relaxantibus*. Gal. l. 5. de S. F. c. 11.

*TENDO, τένων, vocatur ἀπονεύρωσις, sive *extremitas musculorum* nervosa, vel potius fibrosa & ligamentosa, ità dicta, quòd ejus actio præcipuè in tensione vel contractione consistat. Gal. 2. de art. t. 5. Barthol. l. 1. Anat. c. 5.

TENEBRÆ, σκότος. Vide *Scotos*.

TENEO, ἔχω, κατέχω, quid communiter significet, notum est. Est verò in Medicinâ verbum emphaticum, præsertim in pathologicis, quam emphasin notavit Lind. Ex. XIII. §. 21. 23. 29. ubi Morbus *tenere* dicitur hominem, quando tanta ejus est vehementia, ut non sinat hominem interesse rebus suis, sed lecto affigat, aut quando non facilè absistit affligere, sed moras nectit. Et

teneri

teneri dicuntur ægri à morbo, qui cum vehementiâ ægrotant, & longiori morâ. Unde & ap. Scrib. *tenere* pro *hærere*, durare sumitur. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

TENERITUDO, *Tener*, ἁπαλότης, ἁπαλὸς, i. e. *mollities* recens. *Tenerum ceratum*, i. e. liquidius, molle, Scrib. n. 173. *Tenera folia*, id est, mollia, n. 137.

* TENESMUS, τεινεσμὸς. Vide *Teinesmus*.

TENON, τένων. Vide *Tendo*, *Tendentia*.

TENONTOTROTI, τενοντότρωτοι, dicuntur, qui in tendonibus sunt vulnerati. Gal. l. 3. de C.M.P.G. c.2.

* TENOR, τόνος, *Tonus*, æquivocum est, Anatomicam, Physiologicamque & Pathologicam habens significationem. Apud Hipp. plurimis in locis accipi pro nervis; sive à cerebro, sive à spinali medullâ proveniant, ostendit Foës. pag. 619. Sufficiat, unum adduxisse, 1. de artic. t. 47. seq. Hunc secutus Gal. non modò in comm. ad text. dict. Hipp. sed & l.1. de musc. motu c.1. Deinde *Tenor membrorum* quoque dicitur recta constitutio, ordo particularum in iis, & series, vide Keuchen. ad Samon. p. 81. Pathologicè verò τόνος contentionem, h. e. vim intendendi & contrahendi per genus nervosum. Coac. t. 643. seq.

TENSIO, τάσις, διάτασις, idem, quod *Distensio*. Vide *Diatasis*, *Ectasis*. Dicitur & τονώδης διάθεσις, *tensiva dispositio*, quæ est signum plethoræ, Gal. l. de multit. c.10. Τάσις vocatur, l.4. de L. A. c. 3.

TENSIVUS, τονώδης, Epitheton doloris, qui provenit à flatibus vel spiritibus. Gal. l. 3. de L. A. c. 9.

TENTA, μοτὸς, λημνίσκος, idem, quod *Licinium*, *Penicillus*, *Turunda*. Vide *Licinia*. Apud Paracels. vocatur *Tenta Magistralis*, Paragraph. l. 3. c. 4. §. 1. Not. At in fragment. ad h. l. vocatur *Tentum magistrale*.

TENTHRENIODES τενθρηνιώδης, *cavernosus*, *antrosus*. Usurpatur de pulmone ab Hippocr. l. de resect. I. 10. à τενθρήνη, & τενθρηδὼν, quod significat insectum aculeatum vespæ simile, Foës. p. 613. Alii legunt cum Corn. πεθρηνιώδης.

* TENTIGO, πριαπισμὸς. Vide *Priapismus*.

TENTIO, τάσις, idem, quod *Tensio*. Sumitur & in specie pro *Tenesmo*. Gal. 7. aph. 27. ex interpretatione Leoniceni.

TENUANS, *Tenuatio*, idem, quod *Attenuans*, *Attenuatio*, λεπτύνων, λεπτυσμὸς. Vide *Attenuans*.

* TENUIS, λεπτὸς. Vide *Leptos*.

TENXIS, τέγξις, i. e. *humectatio*, madefactio, cui opponitur ξηρότης, *siccitas*. Legitur apud Hippocr. l. 6. Epid. f. VIII. 36. vel t. 25. à verbo τέγγειν, *humectare*, quod occurrit l. de ulcer. in princ. l. de cap. vuln. XX. 5. &c. Jung. Foës. p. 612. seqq.

TEPHRA, τέφρα. Vide *Cinis*.

TEPHRICON, τεφρικὸν, idem, quod σποδιακὸν. Vide *Spodiacon*.

TEPHRION, τέφριον, etiam *collyrii* nomen, haud dubiè à colore cinereo, quod etiam κύθιον appellant. Describitur ab Aët. l. 7. citante Gorræo,

 & ali-

& aliter à Celso l. 6. c. 6. Meminit & Rhod. ad Scribon. n. 26.

TEPIDUS, χλιαρὸς. Vide *Chliaros*.

TERAGOLINICA, est *manu confecta*. Rul. & Johns. l. 2.

TERAS, τέρας. Vide *Monstrum*.

* TEREBELLA, *Terebra*, τρύπανον, vocatur instrumentum, quo ossa forantur, non solùm capitis, sed & alia, v. g. thoracis. Unde variæ ejus sunt differentiæ, v. g. recta & acuta *terebra*, quæ περιτρίελον vocatur, Gal. in Exeg. voc. Hippocr. alia *serrata*, cava, & teres, quæ πρίων appellatur. Vide *Prisis*. Huc pertinet *Abaptiston Trepanum*. Vide suprà *Abaptistos*. Adde Aquapend. in Chirurg. Operat. ubi prolixius describitur. Iterum alia, quæ τρύπανον τρωγλοδυτήελον Hippocr. vocatur, quâ costæ perforantur, l. de int. aff. XXV. 29. Operatio ipsa dicitur *Terebratio*, Græc. τρύπησις, idem *Terebratus*, Rhod. in Lex. Scribon. p. 451. Hildan. Cent. II. Obs. 4. seqq. Bonett. l. 4. Anat. Pract. sect. 3. Obs. 8. pag. 1583. seqq.

TEREBINTHINA, τερμινθίνη, dicitur *Resina* liquidiuscula, balsamica, oleum crassiusculum referens, colore ex albo flavescens & sapore paulò acris, consistentiâ lenta, & tenax, propriâ ex arbore *Terebintho*, vulgaris è *larice* arbore collecta, cujus historiam & usum medicum vide apud Dioscor. l. 1. c. 91. Schröder. l. 4. cl. 2. n. 398. Fr. Hoffmann. in clav. ad h. l. Viribus antecedit omnes alias resinas. Rhod. ad Scribon. n. 262.

TEREBOTIN, idem videtur esse, quod *Terebinthina*, apud Paracelsum, qui scribit, esse resinam arboris suæ, differentem à balsamo l. 1. de Tart. Tract. 4. c. 2. in expos. nec non in fragm. ad h. l.

* TEREDO, τερηδὼν, homonymon est. Vel enim significat *vermem*, vel potius vermiculum, *ligna erodentem*, quem descriptum vide apud Aldr. de Insect. l. 6. cap. 5. Usum etiam monstrat Schröder. l. 5. cl. 4. n. 117. Vel τερηδὼν *ossis erosio*, quæ alias Latinè *Caries* vocatur. Vide suprà *Caries*.

TERENGIBIL, idem, quod *Manna*, *Tereniabin*. Schröd. l. 4. cl. 4. n. 446.

* TERES, στρογγύλος, κυλινδροειδὴς, dicitur de corporibus longis & rotundis. Estque Epitheton *vermium*. Vide *Strongylos*, *Helminthes*.

TERESIS, τήρησις. Vide *Observatio*.

* TERGUM, νῶτον, idem, quod *Dorsum*. Vide *Noton*. *Dorsum* significat posteriores corporis partes, quæ collo subjacent. Gal. Introd. c. 10.

TERGUS, λοπὸς, vide *Lopos*. Sumitur & in genere pro corio, Gr. σκῦτος. Vide *Corium*, *Scytos*

TERMA, τέρμα, vocatur *finis* & *terminus* in palæstrâ, metâ, in quâ subsistebant cursores, quemadmodum initium, βαλβὶς, *carcer* dictum fuit. C. Hofm. Comm. in Gal. LL. de U. P. n. 480.

* TERMINTHOS, τέρμινθος, est homonymon. Propriè denotat arborem, quæ Lat. *Terebinthus*, unde resina *Terebinthina* colligitur, quæ significatio spectat ad Botanicos. Per me-

metaphoram verò dicuntur πεμινθοι tumores, vel cutis eminentiæ plerunq; in tibiis vel cruribus obortæ, colore ex nigro & viridi, rotundæ, fructui *Terebinthi* similes. Legitur apud Hipp. l. 2. Epid. f. II. 13. l. de humor. XI. 1. Explicarunt Gal. in Exeg. dict. Hipp. item com. 3. de Hum. Ægin. l. 4. cap. 24. Aët. l. 2. tetrab. 4. c. 63. Foëf. Oecon. pag. 615. 616. Aliquando & per Th. fcribitur, v. g. apud Linden. in d. Hipp. loc. de Humor. Caftell. Caufa horum tuberculorum nulla alia effe poterit, quàm ftagnatio portionum ferofarum putrefcentium cum acerbitate aliquâ atrabiliariâ, & indurativâ; unde haud ineptè inter Symptomata Scorbuti referri poffunt ac debent, licèt in fpecie Authores de Scorbuto nullam feciffe mentionem, quod mirum, notaverim.

TERMINUS, πέρας, τέλος, quid fignificet, notum eft. Videlicet extremum, in quo aliquid defìnit. *Terminare*, πλαδᾶν, legitur apud Galen. c. 3. de art. t. 33. Morbi *terminari* dicuntur vel ad falutem, vel ad mortem. An *Terminus vitæ* à Deo præfixus Medicinæ ufum excludat, egregiè ventilavit C. Reies C. El. q. 18.

TERNARIUS, τριάς, numerus in Medicinâ, etiam ad fuperftitionem usq; myfticus, ità, ut non folùm Hipp. *tres* corporis noftri fubftantias ftatuerit, Continentes, Contentas, & Impetum facientes: & pofteriores Medici *tres res fecundum* & *præter naturam* conftituerit; fed & Chymici Paracelfum fequentes *Tria principia* excogitaverint: *Sulphur*, *Mercurium*, & *Salem*, quæ Mofen in capite fecundo per *Sahab*, *Bdola*, & *Schoham* indicaffe, vult Johnfon. l. 2. ità, ut *Sahab* aurum fignificans fit perfectiffimus & abfolutiffimus Mercurius; *Bdola* Margarita, feu Unio, optimus & præftantiffimus fuccus, feu oleagineus, Sulphur denotans, & *Schoham* Lapis concretus craffioris inter principia Salis concreti fignaculum exiftat. (quis non rideret vana hæc nugamenta?) Unde & *Ternarium numerum* confummatiffimum dixerunt, imò confummationem omnis numeri, & patrem reliquorum, quemadmodum *binarius* mater parium & femininorum, Theatr. Chym. Vol. I. p. 481. Imò, quod omninò deteftandum, fummum *Trinitatis* myfterium non verentur applicare omnibus rebus naturalibus, quemadmodum expefsè legitur d. l. p. 454. Ea, quam in Divinitate colimus fummo decore, atque fatemur, *Trinitas*, in unoquoq; naturaliter producto rerum omnium, quæ creatæ funt ab eâdem, illis, qui fecreta naturæ perquirunt abditiffima, fuî fpeciem atque figuram ob oculos ponit. Ità in corpore humano *tria* funt, quæ requiruntur ad ejus fanitatem confervandam, vitæq; longæ tuitionem, utpote *Sol*, *Jupiter*, & *Luna* phyficè fpagyrica. O impiam confufionem figmentorum Ethnicorum cum myfterio fanctiffimo

 fimo

ſimo *Trinitatis*! Tædet me plura allegare é dicto loco. Quid? quod ipſe Galen. improbaverit has circà numeros nugas, libr. 3. de dieb. critic. cap. 11. vocans ψυχρολογίας, ἠλιθιώτητας, ληρήματα. Nec hodieq; exolevit ritus ſuperſtitioſus Chirurgaſtrorum, in deligationibus, ad ſectionem venæ inſtituendam, ad vulnera, *ternarium* obſervare, imprimendo ter faſciam, numerum; imò non deſunt etiam, qui veterum gentilium imitentur morem *ter* deſpuendi vel in vulnera, vel in terram, vel quando urinam reddiderunt. Lege Keuchen. ad Sammonic. pag. 235.Ità in uſu medicamentorum *ternarius* numerus obſervatus legitur apud Scribon. n. 58. 71. 159. Vide & Rhod. ad eund. n. 71. Cœterùm quòd *ternarius* numerus etiam in morbis, v. g. febre tertianâ, & in conatibus naturæ Criticis pro morborum ſolutione obſervetur, illud non fit propter aliquam myſticam & peculiarem numeri illius virtutem & efficaciam; ſed dependet unicè à materiæ turgeſcentiâ intrà illud temporis ſpacium collectâ. Unde etiam ſæpè contingit, ut terminus ille, interveniente aliquo obſtaculo, vel anticipetur, vel propagetur.

TERNIABIN, *Tereniabin*. Vide *Manna*.

TERNIO, *Ternus*. Vide *Ternarius*.

TERPNOS, τερπνὸς, ſignificat *Gratum*, ſuave, *delectabile*. In ſpecie τερπνὸν nomen eſt medicamenti compoſiti, quod deſcribitur ab Aëtio libr. 6. c. 91. citante Gorræo.

* TERRA, γαῖα, γῆ. Vide *Ge*.

* TERREUS, *Terrenus*, *Terreſtris*, γαιώδης. Vide *Geodes*.

TERRELATI, ſunt ſpiritus corporei, in terrâ degentes. Dorn. Rul. & Johnſ.

TERRICLA χάραξ, *ſudes*, *Redica*, ſic dicta, quòd terreant hoſtes, aut beſtias ingreſſuras. Lind. Ex. XI. §. 75.

* TERROR, φόβος, affectus eſt, & animi perturbatio fortior, *timori* affinis, & ejus quaſi exceſſus. Pertinet inter res non naturales, & fit aliquando cauſſa morborum, præſertim lipothymiæ, epilepſiæ, imò & mortis, procatarctica; aliquando verò ſalutaris, & vice remedii prodeſt. Utrumque docuit Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 2. ſ. 3. c. 105. & l. 14. ſ. 3. c. 12. Jung. C. Hofm. Inſt. Med. l. 5. c. 39. p. n. In ſpecie *terrorem* præcordia afficere, & omnem eſuriem tollere vult Helmont. tr. Jus Duumvir. n. 25. Eſt etiam occaſio peſtis *Terror*. Idem in Tumulo peſtis.

TERSOMÆ, τέρσομαι, ſignificat apud Hippocr. *ſiccor*, idem, quod ξηραίνομαι. l. 1. de morb. mul. XXIII. 5.

TERTHRON, τέρθρον, propriè dicitur *artemo* & funis, quo utrinque velum trahitur, antennæ ſummum extremumq; jugum, & ità ad rem nauticam pertinet. Ab Hipp. verò ſumitur vel pro ſummo & *extremo morbi* ex mente Foëſii; vel pro *ſoliditate* morbi, uti reddidit Linden. in verſ. Lat. Locus eſt l. 2. de morb. mul. XVII. 2. Jung. Foëſ. p. 615.

* TERTIANA, τριταῖος, vocatur febris, quæ de tertio in tertium exacerbatur, estq; vel *Intermittens*, in quâ integra dies intermedia est libera ab omni febrili effervescentiâ; vel *continua*, ubi quidem nulla intermissio, sed continuus animadvertitur fervor, nihilominus ejus vehementia major de tertio in tertium sentitur. Caussa utriusque consistit in sanguinis biliosi, hoc est, sulphureo-salinis portionibus scatentis effervescentiâ & fermentatione p. n. intermittentis quidem ob fermentum crudum extraneum succi nutricii corrupti accedentis. Continuæ verò ob copiam sulphurearum portionum à caussâ quâdam externâ ad accensionem & agitationem irritatarum. Dividitur in *Legitimam*, & *Spuriam*. *Febris Tertianæ* utriusque veram idéam descripserunt, ex recentioribus, Willis de febribus cap. 4. Sylvius Prax. Med. libr. 1. cap. 30. 31. Piens. de febr. Tract. spec. cap. 6. & 11. quamvis non in omnibus consentiant, quæ tamen fortassis facilè conciliari possent.

TERTIUS, τρίτος, quid significet, jam ante constat. In Medicinâ usitata est phrasis *ad tertias*, vel *ad duas tertias* decoquere, & vel indicatur decoctio tanta, ut residua maneat una tertia pars liquoris, vel quod usitatius videtur, ut una saltem tertia pars decoquendo consumatur. Vide Rhod. in Lexic. Scribon. p. 451.

* TERTIUM, Chymicis dicitur medium inter duo extrema, & est medium inter durum & molle, & est *medium conjungendi Tincturas*, & intelligitur *Sal*, quod meritò dicitur medium inter corpus & spiritum. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 961. seq.

TESSARACONTA, τεσσαράκοντα, *quadraginta*. Vide *Quadragesimus*.

TESSARES, *Tessara*, τέσσαρες, τέσσαρα. Vide *Quatuor*.

TESTA, æquivocum est apud Latinos. 1. significat *vas figulinum*: deinde & ob similem duritiem *crustam animalium aquatilium*: utrumque dicitur Gr. ὄστρακον, vide *Ostracon*. Unde & *Testacea animalia* vocantur ὀστρακόδερμα. Vide *Ostracodermon*. Tertiò *Testa* dicitur *rotunditas capitis humani*, Keuchen. ad Sammon. p. 92. Gr. πῆλος, κεφαλή. Hinc & Paracelsus generaliter pro *globo* cœli & terræ sumsit, l. de caduco matric. Denique *Testa* corporis humani *pellis* est. Dorn. Ral. & Johns. in Lexic.

TESTAMENTUM, διαθήκη, terminus Juridicus, propriè denotans *dispositionem facultatum* suarum omnium, Galen. libr. de cogn. & cur. omn. anim. peccat, c. 5. Translatum verò à Spagyricis ad Hieroglyphica, vel mystica, aut ænigmatica scripta, potissimùm de *Lapide Philosophorum*, v. g. Arnoldi Villanovani *Testamentum*, Gallico primùm idiomate descriptum, posteà in Latinum translatum, quod legitur in Th. Chym. Vol. I. p. 783. &

Vol. VI. p.446. seq. Libav. S.A.Ch. l.7. c.2. Nicolai Melchioris Cibinensis Transylvani *Testamentum artis*, quod extat apud Libav. Tom. II. Oper. p. 350. Fr. Basilii Valentini *Testamentum ultimum* vernaculâ linguâ scriptum, Argentorati 1667. typis excusum. Hadr. à Mynsicht *Testamentum metricum* scriptis ejus additum, &c.

* TESTICULI, *Testes*, ὄρχεις, δίδυμοι. Vide *Didymi, Orcheis, Ovarium*.

TESTIMONIUM, μαρτύριον, quid significet, notum est. Propriè alterius quoque affirmationem ejus, quod alius statuerat. Hinc Gal. dicit alicubi, ex *testimonio* veritatem dogmatum æstimari, l. quod an. mor. seq. temp. corp. c.5. Sumitur verò ab Hipp. etiam μαρτύριον, *testimonium*, pro signo, 2. de art. t. 31. Gal. in comm. ad h. l.

TESTUDINATUM, ἀέτωμα. Vide *Aëtoma*.

* TESTUDO, æquivocum est, χελώνη. Vide *Chelone, Camara, Talpa*.

* TESTUDO quoq; dicitur *spuma maris*, item *Limax*, anatium album & rubeum. Rul. & Johns.

TETAGMENOS, τεταγμένος. Vide *Ordinatus*.

* TETANOS, τέτανος, accipitur aliquando latè pro omni *Convulsione* & rigiditate corporis, vel membrorum. Propriè verò & strictè ità dicitur species *convulsionis* gravissima, quando totum corpus erectum & rigidum manet, sine motu, sicut lignum aut trabs, Diet. n. 825. Vide Convulsio, Gal. 4. aph. 57. De *Tetano* aliàs agitur apud Hipp. l. 3. de morb. XIII. 1. seqq. l. de int. affect. LIX. 1. seqq. l. de dieb. judic. V. 1. seqq. Jung. Foës. p. 616.

TETANOTHRA, *Tetanomata*, τετάνωθρα, vel τετανώματα, vocantur medicamenta *erugatoria*, sive quæ rugas emendant. Gorr.

TETARTÆOS, τεταρταῖος. Vide *Quartana*.

TETARTEMORION, τεταρτημόριον. Vide *Quadrans*.

TETARTOS, τέταρτος. Vide *Quartus*.

TETHALASSOMENOS, τεθαλασσωμένος, idem, quod θαλασσίτης, marinus. Epitheton *vini aquâ marinâ mixti*, cui opponitur οἶνος ἀθάλασσος, cui non est admixta aqua marina. Illius meminit Gal. 4. de R. V. I. A. t. 1. & l. 4. de san. tu. c. 4. Hujus verò l. 4. de C.M.S.L. c. 8. Vide Foës. p. 448.

TETHELOS, τεθηλὸς, dicitur Hipp. mollis, laxus. Usurpatur de figuris l. de vet. med. XXXIX. 16. rectius tamen floridum significat, ibid. XLI. 9. à θάλλω, *floreo*. Vide Foës. p. 266.

TETHRENIODES, τενθρηνιώδης. Vide *Tenthreniodes*.

TETHYION, τήθυον, dicitur *Zoophyton tuber*, cujus descriptionem pleniorem vide, cum usu in cibis & medicinâ, apud Aldrovand. de Zoophyt. l. 4. c. 5. Chiocc. Mus. Calc. sect. I. p. 87.

TETOCYIA, τετοκυῖα, Latinè *Puerpera*, quæ jam peperit. Hipp. 5. aph. 39. Junge Diet. n. 828.

TETRADRACHMON, τετράδραχμον, *pondus quatuor drachmarum*, h. e. *uncia dimidia*, quæ & *Stater* dicitur. Gal. de pond. & mensur. Vide *Stater*.

TETRAGNA-

TETRAGNATHUS, τετράγναθος, species est juxtà Aëtium *phalangii*, vel aranei subalbida, pedes scabros habens, & juxtà caput eminentias duas: unam rectam, alteram latam, ut existimes, eum ora habere duo, maxillas quatuor, & lineam per os æqualem. Ejus venenum scorpii veneno simile. Forest. l.30. Obs. 12. Schol.

TETRAGONON, τετράγωνον. Vide *Quadrangulum*. Τετράγωνον aliàs apud Hippocr. vocatur medicamentum, quod caput purgat, per quod nonnulli intelligunt vel ipsum *Stibium*, vel Crustas, quæ circà illud reperiuntur, Foës. p.616. Rhod. ad Scribon. n. 23.

TETRAMOS, τέτραμος, idem, quod τρόμος, *Tremor*. Erot. in Onom. pag. 113. b.

TETRAMYRON, τετράμυρον, i.e. *ex quatuor unguentis confectum*, vocatur *Acopum* linimentum, cujus descriptio & vires habentur apud Gal. l.7. de C.M. P.G. c. 12.

TETRAO, τέτραξ, τέραξ, vocatur avis montanæ majoris, quæ Latinis *Urogallus* dicitur, cujus descriptio videatur cum usu apud Aldrovand. l.13. Ornith. c.6. ubi simul demonstrat, non esse eandem avem cum Otide.

*TETRAPHARMACON, τετραφάρμακον, in genere dicitur medicamentum compositum ex quatuor simplicibus. Tribuitur v. diversis compositionibus, v. g. *Emplastro*, quod aliàs βασιλικὸν vocatur. Gal. adv. Lyc. c. 7. Cl. 11. de S. Fac. §. Pinguedo, Stear. vide Rhod. ad Scrib. n. 211. & suprà in *Basilicum*. Deinde & *Antidotus* ità vocatur, quæ aliàs μυστήριον dicitur, & in officinis *Theriaca Diatessaron*; vide *Mysterion*. Deniq; & nomen cibi cujusdam est *Tetrapharmacon* apud Spartianum in Adriano, constantis ex fasiano, sumine, perna, & crustula, allegante Rhod. d.l. Meminit & Paracels. *tetrapharmaci* l. de Icteritiis. c. 3. & videtur intellexisse Antidotum.

TETROBOLON, τετρώβολον, *pondus quatuor obolorum*, h.e. scrupuli duo. *Gramma* n. in duos obolos dividitur. Gorr.

TETROROS, τέτρωρος, dicitur ab Oribasio & Ruffo *pars astragali* vel tali superior & sursū vergens. Gal. de Ossib. c.24. quamvis & totus *astragalus* ità aliquando dicatur à quatuor lateribus, dextro, sinistro, anteriore & posteriore. Gorr.

TETTIGOMETRA, τεττιγομήτρα, dicitur fœtus è terrâ cadens, è quo exit cicada. Aldrovand. de Insect. libr. 2. c. 13.

TETTIX, τέττιξ. Vide *Cicada*.

TEUCHOS, τεῦχος, duplicem apud Hippocr. habet significationem 1. ità dicitur *totum corpus* l. 6. Epid. s. II. t. 3. Gal. in comm. ad h. l. 2. notat *vasculum* l. de steribil. XII. 25. 26. l. de loc. in hom. II.6. XXXVI.7.

TEUTLOPHACE, τευτλοφάκη, nomen cibi alicujus, constantis ex *betâ* & *lente*, à τεῦτλον, *beta*, & φακὴ, *lens*. Id edulii genus Heraclidem Tarentinum non modò sanis, sed & ægrotantibus dedisse scribit Gal. l. 1. de Al. fac. c. 18. fin. Gorr.

TEVTHIS, τευθὶς. Vide *Loligo*.

TEXTURA, propriè ὕφανσις, ad opificium pertinet, quod *ars Textoria* dicitur, de quâ & Gal. l. ad Thrasybul. c. 17. & 21. Per translationem v. Latinè etiam usurpatur de *organicâ structurâ corporis* & partium, & respondet Græco πλάσμασις, πλασμοσύνη. Gal. 2. aph. 28. & c. 2. de R. V. I. A. t. 47.

TH, θ. Θ. signum est & nota *mortis*, θανάτυ, apud Hipp. in libris Epidem. notante Gal. com. 1. in l. 3. t. 13. & alibi; quemadmodum Υ. signum sanitatis, ibid.

THACOS, θᾶκος, *sedile*, sedes, idem, quod θῶκος. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. XXVI. 22.

THAIS, θαὶς, duo significat. I. *ceratum Cosmeticum*, quo faciei rubor conciliatur, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 3. c. 25. II. *vinculi genus*, quod capiti adhibetur, ubi summum caput, & quod inter ipsum frontemq; est, vincire convenit. Ejus tres species recenset Gal. l. de fasciis n. 9. 10. 13.

THALAME, θαλάμη, dicitur *cubile*, & piscium latibulum, *forulus*, penetrale. Legitur apud Hippocr. de arte XIIX. 9. Vide Foës. Oecon. p. 265.

THALASSERON, θαλασσηρὸν, dicitur *collyrium Hermophili*, accommodum suffusionibus & hebetudini visus, cujus descriptio habetur apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. & Ægin. l. 7. c. 16.

THALASSITES, θαλασσίτης, idem, quod τεθαλασσωμένος. Vide *Tethalassomenos*.

THALASSOMELI, θαλασσόμελι, dicitur medicamentum compositum ex æquis portionibus aquæ marinæ, mellis, & aquæ pluviæ defecatis, & in picato vase per dies caniculares insolatis; vim habens purgatoriam Gorr. è Dioscor. l. 5. cap. 20. Jung. Keuch. ad Samonic. p. 201.

THALEROS, θαλερὸς, i. e. *floridus*, à θάλλω, *floreo*. Dicitur de spiritu vegeto magno & concitato Gal. c. 2. in I. Prorrh. t. 4. & 60. quamvis in textu Hipp. legatur θολερὸν, de quo infrà in *Tholeros*.

THALLIA & *Tallos*, θαλλία, θαλλὸς, dicitur *germen* omne, sed præcipuè *olivæ*. Ægin. l. 3. c. 66. Gorræus. Rhodius exposuit per *ramum olivæ*, ex quo diebus festis coronæ texebantur, ad Scrib. n. 142.

*THALPOS, θάλπος, idem, quod θερμότης, *Calor*, *æstus*. Legitur apud Hippocr. 3. aph. 1. & 5. à θάλπω, foveo, calefacio. Jung. Diet. n. 383.

THAMATICA, pro *Thaumatica*, ars dicitur, per quam inveniuntur machinæ, quæ vel aëre, vel aquis impelluntur. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

THAMES, *Thaminos*, θαμὴς, θαμινὸς, *frequens*, & adverb. θαμινῶς, *frequenter*. Sæpè occurrit apud Hippocr. libr. 2. de morb. mul. LIII. 4. l. de fistul. III. 1. l. de superfœt. X. 11. & alibi, notante Foës. p. 266. seq.

THAMNA, θάμνα, idem, quod *Lora*, vinum è vinaceis aquâ maceratis factum. Vide *Lora*. Lind. Ex. X. §. 200.

THANATOS, θάνατος. Vide *Mors*.

THANASIMOS, *Thanatodes*, θανάσιμος, θανατώδης. Vide *Lethalis*.

THAPE-

THAPHNEUS; est *medicina mundata & repurgata*. Dorn. Rul. & Johnſ.

THAUMA, θαῦμα, in genere *Miraculum* ſignificat. Vide *Miraculum*. Specialiter ſumitur pro *machinis* αὐτομάτοις, mechanicis, qualibus utuntur hiſtriones etiam in ludis. Tandem & pro ipſis *præſtigiis* accipitur; unde θαυματοῦργοι ἢ θαυματοποιοὶ, qui talia opera ſeria jocoſa impudica, pudica exercebant & oſtendebant in circulis otioſorum hominum, quæſtus cauſsâ. C. Hofm. comm. in Gal. LL. de U. P. n. 979.

THEETRICOS, θεητρικὸς, propriè *ſpectabilis* dicitur, h. e. ad *oſtentationem* & ſpectaculum *factus*. Uſurpatur ab Hippocr. de deligationibus concinnis & ad oſtentationem ſaltem paratis, quæ nihil juvant l. de Medico. IV. 8.

THECA, θήκη, vocatur *Receptaculum*, in quo aliquid aſſervatur. Ità *Theca inſtrumentorum Chirurgicorum* deſcribitur ab Hildan. in Ciſtâ militari Claſſ. 19. ſine quali nunquam accedere debet ægros Chirurgus, quod laud. Author etiam ipſe obſervavit.

THEE, eſt nomen plantæ Japonicæ & Chinenſis, hodieq; etiam apud nos uſitatæ, & magnoperè commendatę, de cuj⁹ hiſtoriâ & uſu vide Schröder. in Appendic. pag. 8. ſeqq. & Fr. Hofm. in clav. ad l. 4. ſ. 1. n. 348. ſeqq. Licèt v. utilitas inſignis negari non debeat, attamen an non excedatur in encomio uſus hujus plãtæ, ob novitatis pruritum, aliis judicandum relinquo.

THEILOPEDON, θειλόπεδον, dicebatur *locus*, ubi *inſolantur* & exiccantur uvæ. Hinc θειλοπεδευθεῖσαι σταφυλαὶ, *uva inſolata* dicitur. Lind. Ex. X. §. 92. Gorr. ſcripſit θηλόπεδον.

THEION, θεῖον, duabus gaudet ſignificationibus. Significat n. & *Divinum* & *Sulphur*, de quibus latinis Vocabulis jam dictũ ſub ſuis literis initialibus. Vide *Divinum*. *Sulphur*.

*THELE, θήλη. Vide *Papilla*. *Mamma*.

*THELEMA, θέλημα. Vide *Voluntas*.

THELOPEDON, θηλόπεδον. Vide *Theilopedon*.

THEMON, θημὼν, idem, quod σωρὸς, vocatur *acervus* & *cumulus*, v. g. frumenti tritici, Gal. in Ex. voc. Hipp. Foëſ. p. 269. Gorr.

*THENAR, θέναρ, accipitur latè, ſtrictè & ſtrictiſſimè: Latè pro cavitate omni interiori manuum & pedum; quarum illa dicitur aliàs *Vola*; hæc v. *Planta*. Suntq; carnoſæ portiones ſub digitis manuũ & pedum. Quod n. etiam de plantis *pedum* uſurpetur, patet ex Hippocr. l. 2. de morb. mul. IX. 19. Strictè pro *volâ manus* tantùm, ſive palmâ, h. e. partem manûs internâ eminente & carnosâ à digitis usq; ad carpum protenſâ, quâ percutere ſolemus, à θένειν, percutere. Gal. c. 1. de fract. t. 20. Strictiſſimè θέναρ, dicitur Ruffo *ſpacium carnoſum inter pollicem & indicem*, ſub quo manus cavitas ſita eſt; ὑπόθεναρ v. quod reliquis quatuor digitis ſubtenditur. Foëſ. pag. 267. ſeq. Linden. Med. Phyſiol. l. 2. c. 14. §. 85.

THEODOTIA, θεοδότια, vocantur diversa *Collyria* ab Authore *Theodoto* inventa & excogitata, ad diversas oculorum affectiones, quorum descriptiones habentur apud Aët. l. 7. allegante Gorræo & Æginet. l. 7. c. 16. Meminit & in genere Gal. l. Introduct. c. 14. circà fin.

THEODORETOS, θεοδώρητος, *Antidotus* vocatur, quæ aliàs διὰ τῶν καρδίων appellatur, ad frigidas capitis affectiões, cujus descriptio legitur apud Ægin. l. 1. c. 11. & Aët. l. 13. citante Gorr. Meminit & Forest. l. 21. O. 12. Schol.

THEOPHILION, θεοφίλιον, vocatur *collyrium*, παχυμαλμὸν, & describitur apud Aët. l. 7. allegante Gorr.

THEOPHRASTICI, iidem, qui Paracelsistæ dicuntur, *Paracelsi sectatores*. Vide *Paracelsus*.

THEOREMA, θεώρημα, idem, in genere, quod ἀξίωμα, *sententia*, aphorismus. Vide *Aphorismus. Speculatio*.

THEORETICA, *Theorica*, θεωρητική, θεωρητική. Vide *Speculativa. Practica*.

THEORETOS, θεωρητὸς, *contemplabilis, spectabilis*; vel consideratione & observatione dignus. Dicitur de diebus Medicis sive Criticis, sive Crisin antecedentibus, quales sunt *Indices*, ἐπίδηλοι. Hipp. 2. aph. 24. Gal. in comm. ad h. l. Dieterich. n. 391.

THEOROS, θεωρὸς, vocatur Hippocr. qui oraculorum consulendorum caussâ ad Deos mittebatur, notante Erot. Onom. pag. 53. e. Foës. pag. 269.

THEOS, θεὸς, Latinè *DEUS*. Vide *Deus, Dii*.

THERÆUS, θηραῖος, epitheton certum vini alicujus, quod in Cretâ insulâ nascebatur, dulce, nigrum, crassumq; & citra adstrictionem. Meminit ejusdem Gal. de bon. & mal. succ. c. 11. & l. 4. de S. Fac. 8. Jung. Gorr.

THERAPEJA, θεραπεία, Lat. *Curatio, Medela, auxilium*. Hipp. aph. 6. de quibus vocabulis vide suis in literis. Complecti v. & curam veram, h. e. quâ morbus reverâ profligatur; & palliativam, ubi saltem ejusdem vehementia mulcetur, testatur Gal. 6. aph. 38. & confirmat Linden. Ex. XII. §. 93. seqq. Adde Foës. p. 268. Descendit v. à verbo θεραπεύω, *curo*, medeor, ministro, quod legitur 6. aph. 38. Estq; valdè emphaticum verbum, exprimens illud axioma Hippocraticum, Medicum, dum *curat*, esse, & debere esse saltem naturæ *ministrum*. Unde & θεραπεύοντες, Hipp. dicuntur *ministri*, qui ea, quæ ad curationem necessaria sunt, administrant. 3. de R. V. I. A. t. 44. Vide Foës. d. l.

*THERAPEVTICE, θεραπευτική, vocatur pars Medicinæ *Curatoria*, Methodus Medendi. Vide *Curatoria, Methodus*.

THERIACA, θηριακὰ, dicuntur medicamenta, quæ *ferarum morsibus* medentur, Gal. c. 6. in l. 6. Epid. t. 5. circà fin. Duplicia v. statuisse Nicandrum, docet Gorr. quorum alia animalium morsus præcavent, sive illitu, sive suffitu, sive substratu; alia, quæ

quæ morsum jam inflictum curant, & innoxium reddunt.

*Theriaca, θηριακὴ, vocatur in specie *Antidotus* efficacissima ad venena omnia, imprimis v. ad morsus viperarum, cùm θηρίον viperam κατ' ἐξοχὴν significet. Vel etiam ità dicta est illa compositio, quæ *Andromachi* habetur, quod carnes viperarum recipiat. Translatum tamen vocabulum posteà ad alias quoque *Antidotos*, quamvis non recipiant carnes viperarum, quales fuerunt Ælii Galli, *Antiochi* Philometoris, Euclidis, Zenonis &c. & hodieque adhuc *Theriaca Diatessaron*, in offic. De hujusmodi compositionibus vide Gal. libros de Antidotis, de *Theriacâ* ad Pisonem, & ad Pamphilianum. Junge Rhod. ad Scrib. n. 165. In specie de *Theriacâ Calceolariâ* Chiocc. in Mus. sect. 6. p. 704. & alios v. g. Marantam de *Theriacâ*, Sylvaticum, Bonfinium Jul. Alex. h. tit. Videantur & Dispensatoria, Norimbergense, Augustanum, item Pharmacopœa Collegii Londinensis &c. Chymici cùm viderent fortassis intricatissimam simplicium & inconcinnam misturam *Theriacarum*, præsertim Andromachi, consulere voluerunt artificiosâ extractione, hinc ortæ sunt *Theriaca cœlestis*, *Essentia* vel *Extractum Theriacæ* &c. de quibus videatur Schröd. l. 2. c. 57. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Johnsonus quoq; scribit Lexic. l. 2. *Theriacarum* varia genera Chymica & Galenica inveniri in Pharmacopœâ Spagyricâ Mylii p. 349. seqq. Translatum quoq; *Theriacæ* vocabulum ad *medicamenta Mercurialia*, v. g. sublimatum, corallinum album &c. legitur, & quidem hyperbolicè vocando *Theriacam Theriacarum*, apud Libav. Apocalyps. Hermet. Part. prior. cap. 6. Verùm ne permittant, sibi imponi ab hujusmodi laudibus hyperbolicis Medici Juniores, cùm usus horum sit suspectus, imò periculi plenissimus. In lapide quoq; Philosophorum & *Theriacam* & venenum latere, docetur in Theatr. Chym. Vol. V. p. 631. seqq. ubi tamen mendosè ob ignorantiam Græcæ linguæ Spagyricis maximè familiarem *Thyriaca* legitur.

Therenos, θηρῆνος, epitheton *vini Asiatici dulcis*, simul atq; pallidi, uti scribit Gal. l. 5. de san. tu. c. 5. Gorræus v. fortassis mendosè θήρενος posuit in definit.

Therinos, θερινὸς, i. e. *æstivus*. Ità θερινὴ ὥρα legitur, h. e. *æstivum* temp⁹, apud Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 1. θερινοὶ πυρετοὶ, febres *æstivæ*, 2. aph. 25. Vide *Æstas*. Dieter. n. 387. Vocatur & Collyrium *Therinum*, i. e. *æstivum*. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

*Theriodes, θηριώδης. Vide *Ferinus*.

*Therioma, θηρίωμα, idem, quod Hipp. θηρίον, significat *ulcus te terrinum*, *ferinum* & *summè malignum*, cùm ex se nascens, tùm alii morbo superveniens, ut refert Celsus, colore lividum, nigrum, odore fœdũ, multo mucoso humore repletum, quod inflammatio, febris, prurigo

& dolor comitatur, à quo sanguis interdum fluit, serpit & exedit partes finitimas, atq; ob id aliqui Herpetem exedentem nominant, l. 5. c. 28. Quamvis alii sint, qui θηρίωμα ad *sola pulmonum ulcera* maligna restrinxerint, teste Gal. c. 2. in 6. Epid. t. 24. Caussa indubitatò in sanguinis ichorescentiâ cavsticâ & putrefactione consistit. θηρίον v. pro tali ulcere sumi apud Hipp. patet ex l. de Loc. in hom. XLI. 1. Jung. Foës. p. 270. Erot. Onom. p. 109. a. Gorr. Castell.

Therion, θηρίον, propriè significat *bestiam*, *ferum animal*; quemadmodum & simplex θήρ. Vide *Fera*. Adde Lind. Ex. XI. §. 115. 119. In specie etiam accipi pro *vermibus* & animalculis in intestinis natis, nonnulli Interpretes Hippocr. volunt, ità explicantes Coac. text. 285. 467. 468. & l. 6. Epid. s. VII. 55. Jung. Foës. d. l. Jonston. v. duos textus posteriores Coacos per ulcera ferina exposuit, in not. ad h. l. siquidem p. a. ad *Therioma* notavimus, Hipp. etiam *ulcera summè maligna* appellasse θηρία.

Thermæ, θερμαί, propriè vocantur *aquæ actu calidæ minerales sponte natæ*, h. e. quas Natura è liberali sinu terræ magnâ Dei benedictione affatim suppeditat ad sanitatem quâ tuendam, quâ recuperandam, quarum usus non solùm est externus ad lavandum; sed etiam quandoq; internus ad potum. Gal. l. 6. de san. tu. c. 9. Dieterich. n. 508. Quænam vera caussa fervoris nativi *Thermarum*, pertinet inter intricatissima Naturæ occulta; licèt plures fuerint, qui ingenia sua in hac rimandâ exercuerint, inter quos & Jul. Alex. [illegible]. Sal. c. 4. Lang. l. 2. ep. 52. Nobis placet opinio Fr. Hofmann. in Clav. ad Schröder. l. 3. c. 3. p. m. 145. non tàm à peculiari sulfure accenso, quàm à continuâ luctâ particularum inter se pugnantium dependere, statuentis; quamvis duratio illa per tot secula annorum admiranda magis, quàm rimanda sit. Historias v. *Thermarum* cum usu vero & abusu plures proposuerunt Authores. Sufficiat allegasse Baccium de *Thermis*, Tabernæment. in libell. Germanic. dicto *Thesauris aquarum*, vulgò Wasser-Schatz. Wecker. Antidotar. Special. l. 1. sect. 3. Hildan. de *Thermis* Leucensibus & Piperinis. Sommer. de Carolin. Rolfink. O. & M. M. Spec. l. 6. s. 4. c. 2.

Thermanterion, θερμαντήριον, vocatur arula vel foculus, qualibus in mensâ solemus uti, ad recalefaciendos cibos à diuturniori morâ refrigeratos. C. Hofm. in Gal. LI. de U. P. n. 210.

Thermasma, θέρμασμα, significat *fotum*, qui adhibetur per calefacientia, v. g. in plevritide, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 1. & 2. Descendit à verbo θερμαίνω, *calefacio*, & θερμαίνομαι, *calesio*, quod frequenter occurrit apud Hipp. notante Foës. p. 268. Dieter. n. 388.

THERMANTICOS, θερμαντικός. Vide *Calefaciens*.

THERMASIA, θερμασία, idem, quod θερμότης, *Calor*. Legitur apud Hipp. 5. aph. 63.

THERME, θέρμη, *calorem* notat *excessivum*, intemperatum, apud Hippocr. unde & Gorræus non veritus est, per *febrem* exponere; quamvis nullam video necessitatem, ob quam omnis *calor excedens* statim febris dici debeat. Legitur vocab. apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXVII. 4. in quo loco quidem *febrilem calorem* notare, connexio docet, & l. 5. Epid. XXXV. 8. ad quem locum vide Lind. Ex. IV. §. 53.

THERMEMERIA, θερμημερία, dicitur *tepor diurnus*, qualis esse solet tempore verno. Hipp. 1. de nat. hum. t. 33. Jung. Foës. p. 269.

THERMOCOELIOS, θερμοκοίλιος, vocatur Hipp. qui *intemperatè calido præditus est ventriculo*. Legitur l. 6. Epid. f. IV. t. 25. Foës. d. l.

THERMOLE, θερμωλὴ, idem, quod θέρμη, & *calorem excessivum* notat. Hipp. l. de L. l. Hom. XXXI. 13. XXXIIX. 5. XLIV. 7. &c.

THERMOPOLIUM, θερμοπωλεῖον, vocatur *taberna*, ubi confectæ dulcesq; potiones væneunt, quas calidas bibere solitos, ex Turnebo testatur Linden. Ex. X. §. 158.

THERMOS, θερμὸς, vide *Calidus*. Significat & *Lupinum*, ut est apud Gal. libr. 6. de S. Fac. §. *Thermus*, quod pertinet ad Botanicos.

THEROLEXES, θηρολέξης, idem, quod ὀνοματοθήρας, *aucupator verborum* & dictionum; cujus omne studium in vocularum observationibus & novationibus positum. Lind. Ex. XVI. §. 146.

THEROS, θέρος. Vide *Æstas*.

*THESAURINELLA *cœlestis* dicitur Paracelso *Nechromantiæ species*, quæ occulta scripturæ rimari & intelligere docet, l. 2. Philos. sagac.

THESAURUS, θησαυρὸς, quid propriè significet, ex aliis Lexicis constare potest ac debet, videlicet *Divitias copiosas absconditas*, vel occultas. Per translationem etiam aliis tribuitur. Ità Studium Veritatis & Philosophiæ dicitur *Thesaurus* pretiosissimus. Theatr. Chym. Vol. I. pag. 238. Talis *Thesaurus* est in homine, non extrà ipsum pag. 274. Ità lapis Philosophicus dicitur *Thesaurus*, Vol. IV. pag. 786. seq. *Thesaurus aurei velleris*, Vol. V. pag. 247. Adde Libav. Tom. II. Oper. p. 189.

THESIS, θέσις, significat *Positionem* partium corporis naturalem, vide *Situs*. quamvis Gal. quoq; velit, significare *connexionem* cum proximis partibus, & respectum, c. 2. de fract. t. 8. Aliàs *Thesis* quoq; *sententiam* aliquam, quæ in arte etiam Medicâ fundamenti loco ponitur, significare potest, uti ex Logicis patet.

THESPIANA, vel *Thespesiana*, θεσπιανὴ ἢ θεσπεσιανὴ, vocatur confectio quædam Apollonii, cujus descriptio habe-

habetur apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 3. Gorr.

Thessalicus, θεσσαλικός, idem, quod *Methodicus*, ab authore *Thessalo*, qui sectam Methodicam primus introduxit. Vide *Methodicus*. Aliàs *sedile Thessalicum* legitur apud Hipp. 1. de artic. t. 22. & describitur à Gal. in comm. ad h. l.

Theu Cheir, θεοῦ χείρ, i. e. *Manus Dei*. In genere Herophilum omnibus medicamentis attribuisse, si rectè adhibita fuerint, patet ex Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 3. In specie est nomen *Antidoti* ex hircino sanguine præparatæ, quæ nephriticis calculosisq; præsenti remedio est, & describitur ab Aëtio l. 11. citante Gorræo. Vide *Manus*.

Theurgia, θεουργία, dicta fuit Græcis sacratior Magiæ species, fuitq; per sacrosancta nomina & precationes angelorum & bonorum spirituum imploratio; ut est apud Lang. l. 1. ep. 34.

Thexis, θῆξις, vocatur *punctio per acum*, à θήγω, quod acu transfigo, significat. Hinc cura κατὰ θῆξιν vocatur Chirurgica operatio, quando vulnera per suturam acu factam conjunguntur, cujus meminit Archigenes apud Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Jung. Foës. p. 269.

Thisma, est minerarum ductus & *venæ subterraneæ*. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

Thlasias, θλασίας, dicitur *eunuchus* factus *per compressionem*, κατὰ θλάσιν, testium; quem modum descripsit Ægin. l. 6. c. 68. Gorr.

Thlasis, θλάσις, θλάσμα, *contusio*, *collisio* violenta dicitur. Estq; species solutionis continui. Gal. l. de causs. morb. c. 11. Jung. Foës. p. 271.

*Thlipsis, θλίψις. Vide *Compressio*.

Thocos, θῶκος, *sedile*, *sella*. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. XLII. 29. & in Epist. ad Damagetum de Democrito sedente super sellâ lapideâ, 29. Foës. p. 275.

Tholeros, θολερός, *turbidus*, turbatus, *turbulentus*, Lat. dicitur & usurpatur de rebus diversis v. g. de spiritu vel aëre Hipp. l. de humor. III. 18. Coac. t. 49. 186. 1. Prorrh. c. 2. t. 4. & 60. de urinâ l. 1. Epid. c. 2. t. 31. l. 2. s. III. 91. de alvi excrementis ibid. 99. de menstruis l. 1. de morb. mul. XXIV. 12. de sputo. ibid. LXIX. 13. Vide Foës. p. 272.

Tholos, θόλος, æquivocum est. Primò significat in genere *limum* vel *lutum*; unde θολερός, *turbidus*, in specie succum illum *turbidum*, quem habent *polypi* ac *sepiæ*, in peculiari mytide, quemq; fundentes aquam turbant & collutulant. Hipp. l. 2. de morb. LXXI. 5. Junge Linden. Ex. V. §. 8. Deinde etiam ità dicitur *fasciæ gen⁹*, quod calvariæ adhibetur. Gal. de fasciis n. 8. *Tholus* quoq; vel quibusdã etiã *Tholũ*, dicebatur luc⁹ Æsculapio sacer, in quo sacellum vel ædificiũ rotundum, sex columnis suffultũ, marmore candido incrustatum erat, quod propriè *tholum* vocabant, uti legere est apud Lang. l. 2. ep. 2. & Casp. Reies C. El. q. 3. n. 4.

*Thorax, θώραξ. Medicis communniter

ter vocatur totum illud corporis ſpacium, quod duodecim coſtis utrinq; circumſcribitur; pertinet anteriore quidē parte ad pectorale os & ſeptum transverſum; declinat v. poſteriore ad ſpinam duodecim vertebris circumſcriptam. Gal. l. de oſſib. c. 13. & l. 6. de U.P. c. 2. Dieter. n. 397. Jungatur Lind. Med. Phyſ. c. 6. §. 3. Barthol. l. 2. Anat. in prin. Dicitur & aliàs *Medius Venter.*

*Thorexis, θώρηξις, Hipp. dicitur *vini*, præſertim meri & *generoſioris* potus. 2. aph. 21. Jung. Dieter. n. 398. Aliquando v. immoderatum vini potum & *inebriationem* vel ebrietatem ſignificat apud eundē l. 2. de morb. VI. 16. XXII. 1. XLIIX. 41. LI. 28. Vide Foëſ. p. 275. quemadmodum & verbum θωρῆξαι & θωρήσσεσθαι, *inebriari*, accipitur l. 2. Epid. ſ. V. 24. l. 2. Prorrhet. IIX. 1. l. 4. de morb. XXXI. 14. Notetur, apud Linden. ſemper in medio ſaltem Jota inveniri contrà Lexicographorum, ut & Foëſii ſcriptionem.

Thoros, θορός, idem, quod γόνος, *ſemen genitale*, genituram ſignificat, Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 8. Gal. cum aliis hoc nomine ſemen actu ipſo excretum, vel excretionem ſeminis indicari, voluit. Vide Foëſ. p. 272.

Thorybos, θόρυβος, *tumultus*, *perturbatio*, turbulenta commotio. Uſurpatur vel de humoribus, & in ſpecie ſanguine, eſtq; idem, quod ἄραδος. Vide *Arados*. vel de animo ſive mētis *perturbatione*, delipientiâ, in quâ ſignificatione ſæpius ab Hipp. ſumitur, v. g. 1. progn. t. 28. quamvis Gal. in comm. de omni periculoſo ſtatu expoſuerit. Coac. t. 282. unde & *mens* θορυβώδης, legitur, i. e. *perturbata* l. 2. prorrh. XX. 3. riſus θορυβώδης, l. 5. Epid. XXXIV. 2. Verbum θορυβέειν occurrit in Epiſt. ad Philopœmenem, 16. & θορυβεῖσθαι, *perturbari*, l. 7. Epid. XXI. 28. Jung. Foëſ. p. 272. ſeq.

Thracius, θρᾴκιος, epitheton *Lapidis graveolentis*, cuj⁹ meminit è Nicandro Gal. l. 9. S. Fac. §. Gagates. Caret uſu medico.

Thranos, θρᾶνος, *ſcabellum*, *ſella*, ſedes, idem, quod δίφρος. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Non v. video, cur Foëſ. Galenum legiſſe exiſtimet θρᾶνον pro θῶκον.

Thrasos, θράσος, *Thraſys*, θρασὺς, *audaciam* & *ferociam* ſignificat & exprimit. Uſurpatur ab Hipp. de delirio & de oculis, l. 1. de morb. mul. LXX. 12. l. 1. Prorrh. c. 2. t. 52. Coac. t. 85. 155. Jung. Foëſ. p. 273.

Thrausma, θραῦσμα, vocatur ſpecies una *Ammoniaci*, qoud in minutas glebas, veluti in fruſta fractum ſit, & facilè friatur. Gorr.

Thraustos, θραυστὸς, idem, quod ψαθυρὸς. Vide *Friabilis*.

Threpsis, θρέψις. Vide *Nutritio*, *Facultas* etiam *nutritiva*, vocatur δύναμις θρεπτικὴ, eſtq; ſpecies ſanitatis, ſingulis membris & toti corpori competens.

Thrincos, θριγκὸς, *ſepimentum*, vallum ſignificat, & uſurpatur ab Hipp. tropicè de dentibus in Epiſtol. citante Foëſ. p. 273.

THRISSA, θρίσσα. Vide *Alosa*. Ità dictus piscis, quòd multis spinulis instar *aristarum* refertus sit. Lind. Ex. XI. §. 228.

THRISSEIN, θρίσσειν, exponitur ab Erotiano per *furere*, animo alienari. Onom. p. 53. c.

THRIX, θρὶξ, vide *Pilus*. Præter hanc receptam significationem Græcum vocabulum etiam significare *partem hepatis superiorem*, juxta quam fibræ inter se dividuntur, vult Gal. in Exeg. voc. Hipp. quamvis meritò dubitet Foës. Oec. p. 273.

*THROMBOS, θρόμβος, *Thrombosis*, θρόμβωσις. Vide *Grumus*, *Grumescentia*.

THRONOS, θρόνος, est *excelsa sedes*, aut in sublimi posita. Legitur apud Hipp. l. de dec. orn. XI. 4. ubi elatiorem decubitus ægrorum locum significat. θρόνος μαρκέλλιος, *Thronus Marcellius* quoque vocatur Trochiscus, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 12. & Aët. l. 9. citante Gorræo.

THROSCO, θρώσκω, h. e. *salio*. Usurpatur de Corde apud Hipp. l. de Corde IX. 6.

THRYMMA, θρύμμα, *fragmentum*, *frustum*, v. g. scoriæ Hippocr. l. 1. de morb. mul. CI. 4. 5. Jung. Foës. p. 274.

THRYPTICOS, θρυπτικὸς, *vim frangendi habens*. Hinc λίθων θρυπτικά, medicamenta *calculos frangentia*, dicuntur. Gal. l. 5. de S. F. c. 2.

THUNNUS, θύννος, item *Thynnus*, dicitur Piscis marinus grandior non squamosus, cujus caro quidem dura, variat tamen ratione ætatis. Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 9. Prolixius describitur cum usu vario ab Aldrov. l. 3. de Pisc. c. 18. Bruyerin. de re cibar. l. 22. c. 5. ubi *Thimnus* vocatur. Meminit & Lang. l. 1. ep. 63.

THUS, λιβανωτὸς. Vide *Libanotos*.

THYA, *Thye*, θυΐα, θυΐη, vocatur *pila*, aut *mortarium*, apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXIII. 19. l. 2. LXVII. 8.

THYITES, θυίτης, nomen *Lapidis viridis Jaspidi similis* in Æthiopiâ, cujus descriptio cum usu medico habetur apud eundem l. 5. c. 154. Gal. l. 9. de S. F. §. Dioscorides *Thyites*. Rulandus hodieque nobis incognitum esse, existimat. Aldrov. ad marmor serpentinum viride unâ maculâ signatum refert, libr. 1. Hist. serp. & drac. c. 1. p. 51. a. ed. Bonon.

THYMA, θῦμα, *pustulam pruriginosam* ab æstu excitatam significat, idem, quod ἔκθυμα. Vide *Ecthyma*. Lind. Ex. XI. §. 189.

THYMALLUS, θύμαλλος, nomen piscis fluviatilis nobilissimi, cujus descriptio cum usu in cibis & medicinâ traditur ab Aldrov. l. 5. de pisc. c. 14. Bruyer. de re cib. l. 22. c. 10. ubi & *Thymus* dicitur.

*THYMIAMA, θυμίαμα. Vide *Suffimentum*. *Suffitus*.

THYMION, θύμιον, vocatur *verruca minor*, super corpus eminens in cute, ut *Acrochordon*, tenuis, suprà latior, subdura, & in summo peraspera. Idque summum colorem *Thymi* repræsentat floris, à quo denominatur, habet magnitudinem fabæ Ægy-

Ægyptiæ. Modò unum, modò plura nascuntur in palmis, talis, & plantis pedum; pessima sunt in obscœnis partibus, maximè, ubi sanguinem fundunt. Caussa in salinis corruptis malignè & coagulativis portionibus succi nutricii ponenda videtur. Vide Forest. l. 4. Chir. Obs. 10. Schol. Cels. l. 5. c. 28. Foës. Oec. p. 274. Diet. n. 299.

*THYMOS, θύμος, *Thymus*, dicitur *eminentia quædam carnosa & verrucosa*, modò rubens, modò alba, plurimâ ex parte indolens, *Thymi* corymbos referens, nunc in glande, nunc in præputio crescens. Ægin. l. 6. c. 58. & 71. Gal. in def. med. in ano & sede fieri scripsit l. 14. M. M. c. 13. quin & Hippocr. ipse l. de Alim. IV. 10. Caussa eadem, quæ *Thymii*. Differunt n. solùm magnitudine. Suntq; alii mites, qui exigui, scabri, candidi, dolore carentes, & hos secundũ naturam vocasse arbitror Hipp. d. l. alii maligni, lividi, dolorifici, ampliores, ut in morbo Gallico. *Thymus* quoq; vocatur glandula jugulo adnata inter divisiones arteriarum & venarum subclavium thoracis summâ parte, pars in vitulis esui expetita, ob mollitiem lacteam; cujus descriptionem vide apud Barthol. l. 2. Anat. c. 4. Warthonus & Charltonus glandulæ huic peculiarem usum elaborationis succi nutricii attribuerunt. Ille in Adenograph. c. 16. hic Oec. An. Ex. X. §. 16. Enimv. nobis nondum videtur res indubitatæ veritatis, ob ineptitudinem nervorum succum illum nutricium, si in glandulâ elaboraretur, ad cerebrum ceu organon dispensationis revehentium; ne dicam de aliis inconvenientiis, hanc hypothesin adhuc consequentibus.

THYMOS, θυμὸς. Vide *Animus. Ira.*

THYMOEIDES, θυμοειδὴς, *facultas irascibilis*, quæ cordi attributa motus animi in nobis gignit & animi perturbationes. Gorr.

THYNNUS, θύννος. Vide *Thunnus.*

*THYROIDES, θυρoειδὴς. Vide *Cartilago scutiformis.*

TIBERIANUM, tormentum vocatur *Colica*, apud Lind. Ex. IV. §. 12.

*TIBIA, κνήμη, est tota cruris pars, inter talum & genu in anteriori parte sita, cujus tibiæ pars anterior tenuis, & carnis expers *Ocrea* appellatur Gal. l. de ossib. c. 22. 4. de art. t. 28. & alibi. Gr. ἀντικνήμιον, posterior carnosa pars *Sura* γαστροκνήμιον dicitur l. 16. de U. P. c. 8. Jung. Barthol. libell. 4. An. c. 21.

TIBENUM, τιβηνὸς, epitheton *vini* cujusdam, à loco natali *Tiba* ità dicti, cujus virtutem explicat Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 11. & l. 1. de Antid. c. 3.

TIBURO, vocatur piscis quidam maximus, & truci aspectu vitam in Mari Indico ducens, adeò insigni corporis robore, ut hominem ictu dentis secet medium & devoret. Lapis ex ejus capite extractus utilissimus fertur nephriticis & urinæ difficultate laborantibus. Chiocc. Mus. Calc. s. 1. p. 104. Describitur & à Rondelet. l. 16. de pisc. c. 26.

Tiburtinum, τιβυρτῖνος οἶνος, etiam nomen *vini*, à loco natali, cujus vires iterum Gal. proposuit. dd. ll.

Tichus, nomen piscis marini, ad ostia fluminum intrantis apud Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 1. quamvis neq; apud Aldrov. neq; apud Rondelet. ejus descriptio habeatur.

Ticto, τίκτω, significat *pario*; vide Foës. p. 618. seq. Diet. n. 831.

Tifacoum, h. e. *argentum vivum*. Rul. in Lex.

Tifatum, idem, quod *Tin*, i. e. *Sulphur*. Rul. & Johns.

Tigala, epitheton certũ *Sacchari* Arabicum, de quo disseruit Jul. Alex. l. 18. Sal c. 14.

Tigris, τίγρις, animal est ferum, quadrupes, crudele, homines devorans, cujus historiam cum usu vide sis apud Aldrov. l. 1. de quadr. dig. vivip. c. 4.

*Tilmata, τίλματα, *vulsa* dicuntur, & idem significant, quod σπάσματα, fiuntq; cùm musculorum fibræ nimis distentæ rumpuntur. Gal. c. 3. de iis, q. in med. f. t. 30. quamvis in Græco legatur τίλεγτα. Verùm substituerunt τίλματα Comes Montanus, Felicianus, Cornarius, Foës. notante C. Hofm. in MMSS. not. ad h. l. Τίλμα quoq; vel τιλμάτιον vocatur *linamentum concerptum*. Hipp. l. de dec. orn. VII. 21. Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2.

Tilmos. τιλμὸς, significat *vellicationem*, evulsionem vel propriè dictam, qualem exercent sæpè deliri, & phrenetici, dum floccos legunt, aut pilos evellunt; vel impropriè partium nervosarum *lancinationem*, ab humorum acrium & corrosivorum subsistentiâ, Hipp. l. de Hum. II. 24. & l. 1. Epid. c. 3. t. 1. ad quem locum vide Gal. comm. Jung. Foës. p. 618.

Tilton, τιλτὸν, *linamentum concerptum*. Gorr. Foës. d. l.

Time, τιμή. Vide *Honor*.

*Timiditas, *Timor*, idem, quod *Metus*, Gr. φόβος, δειλία. Vide *Metus*.

Timoreo, τιμωρέω, ab Hipp. sumitur in valdè bonâ significatione, quatenus notat *opem ferre*, juvare, auxiliari, 1. de R. V. I. A. t. 31. & 39. unde & τιμωρία, *auxilium*, ad jumentum, significat ibid. t. 41. Gal. in com. ad hæc loca. Jung. Foës. pag. 618.

Tin, id est, *Sulphur*. Rul. & Johns. in Lex.

Tinca, *Tincha*, de Græco vocabulo non certò constat, quamvis Schröder. addiderit σκόρπιος, est piscis in stagnis & lacub⁹ frequentior, quàm in fluminibus, cujus historiam cum usu in cibis & medicinâ tradidit Aldrov. l. 5. de pisc. c. 45. Jung. J. Alex. l. 15. Sal. c. 7. Bruyer. de re cib. l. 22. c. 12. Schröd. l. 5. cl. 5. n. 92.

Tinctura, βαφὴ, terminus in Medicinâ hodieq; usitatissimus, ambiguę tamen significationis. Sumitur n. aliquando vel activè, in quâ descripsit Dorn. & Rul. *Tinctura* dicitur, quod colore suo penetrat & tingit alia corpora, ut crocus in aquam injectus. Et hæc dicitur Gal. βαφὴ δευσυπνοὶς, *tinctura indeluibiliter imbuens*.

buens. l. 2. de diffic. resp. c. 4. in princ. Vel passivè, & ità in genere hoc nomine appellari solet *Extractum liquidum* coloratum, seu color à misto separatus. In specie v. *Tinctura* est portio aliqua substātiæ propriæ corporis, ex quo extrahitur, cum concentratione virtutis & coloris in centro sedem habentis, differens à reliquis corporis partibus, id oneo menstruo soluta & exaltata, eaq; potissimùm ad rubrum vergens. Rolfink. Chym. l. 3. s. 3. c. 1. Differt ab Extracto, quod in hoc menstruum rursus sit separatum. Harum *Tincturarum* Catalogum vide apud laud. Rolf. d. l. capp. seqq. Schröder. l. 2. c. 85. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Dispensatoria Norib. Augustan. Anglicum, & alia. De *Tincturis mineralium*, & metallicis vide Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 16. Schröder. & Fr. Hofm. Specialissimè v. & Spagyricè accipitur *Tinctura* activè & passivè pro arcano quodam Philosophico specifico, quod cum essentiâ qualitatibusq; formalibus etiam colorem rei habet, ut in sui similem naturam *tingere* possit alia non modò, ad qualem qualem trasmutationem, si non veram, saltem apparentem; unde & apud Paracelf. variæ leguntur *Tincturæ* ad album & rubrum; sed etiam ad valetudinis humanæ conservationem, restaurationem, ob validam etiam renovandi virtutem ipsis attributam. Rolfink. d. l. Rul. & Johnf. Plura de *Tincturis* quæri & legi possunt in Th. Ch. per omnes voluminū Indices.

Tinesmus, vel *Tinasmus*, pro *Tenesmus*, de quo suprà.

Tinkar, id est, *Borax*. Dorn. Rul. & Johnf.

Tinnunculus, κέγχρις, idem, quod *Cenchris*, nomen avis, cujus duo genera: Mas & fœmina. Describitur ab Aldrov. l. 5. Ornith. c. 6.

Tipsaria, id est, *aqua hordei*, ex *Ptisana*. Rul. & Johnf. v. scripsit *Tapsaria*.

Titacazenum, τιτακαζηνὸς οἶνος, epitheton vini *Asiatici*, de quo legatur Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 11. l. 1. de antid. c. 3.

Titanos, τίτανος, Lat. *Calx*, aut *cinis lixivus* ex calce eliquatus. Erot. Onom. p. 110. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 5. Adde Foës. p. 618. *Titanos* dicitur *calx* ex gypso. Rul. in Lex.

Titianos, τιτιανὸς, vocatur *pessus* emolliens ad uterum. Describitur ab Aëtio, l. postr. ad uterum scirrho induratum & Ægin. l. 7. c. 24.

*Titillatio, γαργαλη, γάργαλος, γαργαλισμός. Vide *Gargale*, quid propriè sit, sensu melius percipitur, quàm ut verbis exprimi possit.

*Titthos, τιτθὸς, idem, quod μαστός. Vide *Mamma*.

Tmolites, τμωλίτης, vinum celebratissimum fulvum, odoratum, simile prorsus *Falerno*, Gal. l. de atten. diæt. cap. 12. l. de bon. & mal. succ. c. 11.

Foccs, φῶκος. Vide *Partus*. Dieterich. num. 834.

Tolerantia, est æquivocum apud Latinos. Vel n. respondet Græco εὐφορία. Vide *Euphoria*; vel respondet alteri vocabulo ὑπομονή. Vide *Patientia*.

Tolles, *Toles*, *Tolæ*, idem, quod *Tonsillæ*. Keuchen. ad Samon pag. 151.

Tolme, τόλμη, *audacia* & τολμηρὸς, *audax*, dicitur; quæ si cum temeritate fuerit conjuncta, Medico vitanda, ex præcepto Hipp. de arte XX. 3. Vide *Temeritas*, quòd si debita confidentiâ nitatur, præcipitur ab eodem, imprimis ægris 1. prognost. t. 3. Jung. Foës. p. 618.

Tomaculum, ἄλλας, genus *farciminis*, quod describitur inter alimenta à J. Alex. l. 19. Sal. c. 11.

*****Tome**, τομή. Vide *Sectio*. In specie etiam pro *Venæsectione*, vult Gal. c. 2. de nat. hum. t. 9.

*****Tomeion**, *Tomeus*, τομεῖον; τομεὺς, vocatur *instrumentum incisorium*, vel sector, incisor. Foës. ex Hesych. pag. 619. τομεῖς quoq; vocantur *Dentes Molares*, vide *Incisor*.

Tomentum, γνάφαλον, pertinet ad chirurgica instrumenta in deligationibus quandoq; applicanda. Ægin. l. 7. c. 3. *Gnaphalion*. Adde Rhod. ad Scrib. n. 121.

*****Tomicos**, τομικὸς, idem, quod τομεὺς, dicitur de dentibus *Incisoribus*. Cast. Gorr.

Tonitru, βροντὴ, quid sit, è Physicis constare debet. Refertur inter res non naturales, & ità ad caussas sanitatis & morborum. In specie mutationes aquarum etiam facere, patet ex Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 19. ubi ὕδωρ βροντaῖον, aqua tonitrualis, exponitur. Vide Gal. in comm. Inter caussas terroris & Epilepsiæ referenda. Gal. de pu. epil. Vide *Fulmen*.

*****Tonicos**, τονικὸς, vel τονωτικὸς, vel dicitur de medicamentis, quæ extrinsecus illinuntur partibus nervosis, ad robur illis conciliandū, Gal. l. 13. M. M. c. 22. vel usurpatur de *motu musculorum*, qui exercetur imprimis à corpore laborante *Tetano*, duabus contrariis virtutibus, musculorum oppositorum inter se quasi pugnantibus, l. 1. de mot. musc. c. 8. & l. 2. c. 1. Jul. Alex. not. ad Gal. loc. prior.

*****Tonos**, τόνος, homonymum est. Vel n. significat *Nervum*, & quidem frequenter apud Hipp. l. de ven. XVI. 1. c. 1. de art. t. 47. l. 2. Epid. s. IV. 18. & alibi. Vide Foës. p. 619. vel tenorem *partium* & vigorem. Vide *Tenor*.

*****Tonsillæ**, παρίσθμια. Vide *Paristhmia*.

Tonsura, κουρά, κουρή. Vide *Cura*. De *tonsurâ* strictiori lege Rhod. ad Scribon. n. 10.

Tonsor, κουρεὺς, hodieq; etiam referuntur inter Chirurgos, quemadmodum & apud Gal. legitur, quòd *Tonsor*, κουρεὺς, Bithymensis habuerit egregium Emplastrum ad splenicos, hydropicos, & ischiadicos, l. 9. de C. M. S. L. c. 3. Utinam v. *Tonsores* hodierni artem Chirurgicam probè addiscerent, & ritè exercerent, neq; temere irruerent in fines

ipsius

ipsius Medici, contra scientiam & conscientiam.

Topazius, *Topasius*, τοπάζιον, Apoc. 21. gemma dicitur, vel lapis pretiosus, primùm in Insulâ Chiti Arabiæ inventus, cujus descriptio cum viribus habetur apud Chiocc. Mus. Calceol. p. 244. seqq. Confunditur cum *Chrysolitho*, ità ut veterum Chrysolithus sit hodiernorũ gemmariorum *Topazius*, & viceversâ, Schröder. l. 3. c. 5. *Topazium* ex cœlo Martis & Solis terrâ constare, legitur in Th. Chym. Vol. 1. p. 487. Factitium fieri ex naturâ duplici argenti vivi in speciem aëris docetur Vol. IV. p. 191. De differentiâ *Topazii veri* & *ficti* vide Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21.

*Tophus, *Tofus*, πῶρος, vocatur materia dura calculosa, vel potius gypsea & calci similis, qualis solet propriè subsidere ac accrescere in æneis vasis, in quibus aqua coquitur. Keuch. ad Samon. p. 139. Ità tales producuntur & adhærent passim in aquis mineralibus, præsertim Thermis, v. g. Carolinis Bohemiæ, Aponitanis Italiæ, &c. Hujusmodi tophorum species quàm plures recenset Ruland. in Lex. *Tophorum* quoq; nomine venit illa materia in articulis Arthriticorum quandoq; concreta, Lind. Ex. V. §. 31. item materia calculosa in renibus & vesicâ concreta, de cujus generatione Gal. c. 1. in l. 6. Epid. t. 6. Ità & materia dentib⁹ accrescens tophus dicitur passim à Medicis. De *topho* sub linguâ concreto, vide Observationem in Ephem. N. Cur. A. III. O. 43.

*Topicos, τοπικός. Vide *Localis*.

*Topos, τόπος. Vide *Locus*.

*Torcular, ληνός. Vide *Lenos*.

Tormentum quoq; vocatur morbus gravior dolorificus & acutus, quo nomine Colicam *Tormentum* dicitur acutum, Lind. Ex. IV. §. 12. Vide Celsum l. 7. c. 4. & 11. Scrib. n. 9. ubi pro dolore sumitur. Rhod. in Lex. Scrib.

*Tormina, στρόφος. Vide *Strophos*. 5. aph. 41. Gal. in comm. & alibi &c. Dieter. n. 794.

Tornevma, τόρνευμα, *ramentum*, quod torno decutitur scobes, idem, quod ξύσμα. Ità accepit Diosc. de ramentis fraxini l. 1. c. 109. & hodieque *Cornu cervi rasura torno* etiam fieri solet. De *tornatis* poculis medicis vide Keuch. ad Samm. p. 172.

Torosus, idem, quod *Crassus*, *Corpulentus*, παχύς. Dieter. n. 664.

Torpedo, νάρκη. Vide *Narce*.

* Torpor, νάρκη, νάρκωσις. Vide *Narce*.

Torquilla, ἴυγξ. Vide *Jynx*.

Torques, vel *Torquis*, idem, quod *Catena*, ὅρμαθος, vel ὁρμάθιον. Talem *catenulam* ex Jaspide viridi applicavit cum successu Gal. l. 9. de S. Fac. §. Jaspis viridis.

Torrefactus, idem, quod *Tostus*, πυρώμενος, πεπυρωμένος, adhibitur in quibusdam medicamentis. Ità Rhabarb. *tostum* in dysenteria laudatur, quamvis fortassis præter meritum. Castorei *torrefacti* in aurium affectibus meminit Gal. de fac. parab.

Torri-

Torridus, καύλοπος, accipitur etiam pro *Torrefacto* vel *Tosto*. Keuch. ad Sam. pag. 144. *Torrida tabes* dicitur μαρασμώδης, quæ febrem ardentem sequitur. Forest. libr. 4. Observ. 9. Schol.

Torsio, στρόφος, apud Paracelsum idem est, quod *Cruciatus* ventris & intestinorum, *Tormina*, Dolores vehementiores, l. 2. de Tartar. tr. 1. c. 4. & in Fragmentis.

Torta, dicitur Jul. Alexandrin. idem, quod *Artocreas*, ἀρτόκρεας, cujus varias species descripsit, l. 20. Sal. c. 14.

*Tortio, στρέμμα. Vide *Stremma.*

Tortura, βασανισμὸς, communiter dicitur inquisitio severior delicti capitalis cum cruciatibus variis corporis. In Medicinâ sumitur pro *spasmo*, præsertim particulari, v. g. oris, faciei. Valesc. de Tarant. Philon. Pharm. l. 1. c. 30. Forest. l. 10. Obs. 124. cum Schol. Paracels. Paragraph. l. 3. c. 1. §. 3. *Tortura Noctis* eidem est species *Nigromantiæ*, Philos. sagac. l. 1. §. quid sit Nigromantia &c. Meminit & *Torturæ Noctis* Helmont. tr. Catarrhi deliramenta, n. 67. & tr. Retenta.

Torus, πρασιά. Vide *Prasia.*

Toruscula, id est, guttaut, *toruscula* pini pro resinæ guttâ ex pino vel abiete, toto pro parte sumto. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

Toryne, τορύνη, vocatur instrumentum, quo aliquid in ollâ agitatur, aut teritur inter coquendum, ut sunt *cochlearia* lignea, *rudicula*, *spathæ*, unde verbum τορυνᾶν, τορυνεῖν, agitare, rudiculâ terere, quod legitur apud Hipp. l. de int. aff. XLVII. 29. Junge Foës. pag. 620.

Totus, ὅλος, quid significet, notum est. Opponitur Parti. Sumitur & aliquando pro *conferto*, accumulato, ἀθρόος. 7. aph. 35. Gal. in comm. *Totâ substantiâ* agere quid sit, vide *Substantia*. Aliàs in Chymicis *Totâ substantiâ* dupliciter accipitur, 1. pro *toto misto*, quod constat ex Elementis (ceu materiâ) & essentiâ (ceu forma.) 2. pro *Extracto essentiali*, quod elaboratum secretumque præbet oleum, aquam, salem, tincturam & alia pro modo elaborationis &c. Libav. Tom. II. Oper. pag. 112.

Toxeuma, τόξευμα, idem, quod βέλος, *Sagitta*, *Telum*, *Jaculum*. Legitur apud Hippocr. l. 5. Epid. XX. 1. Foës. d. l.

Toxicon, τοξικόν, propriè dicitur *venenum deleterium*, quo sagittæ tinctæ fuerunt. An species peculiaris fuerit, quæ hoc nomine venerit, dubium est. Accipitur etiam aliquando pro omni veneno lethali, etiam intrà corpus sumto. Gorr. Keuch. ad Sammon. p. 263. seq. Lang. l. 1. ep. 68. l. 2. ep. 20. in fin. Rhod. ad Scrib. n. 176. Τοξικὸν quoque quibusdam est Ladani species in Syriâ & Africâ nascentis. Idem.

Trabes, δοκὸς, *Trabecula*, δοκίς. Vide *Docos.*

Trachelos, τράχηλος, vide *Cervix. Collum.* τράχηλοι quoque vocantur cochleæ quædam de genere purpura-

purarum, uti videre est apud Keuchen. ad Samon. p. 155.

*TRACHOMA, τράχωμα, vocatur *asperitudo* palpebræ in parte internâ. Provenit sæpè ex malâ curatione, propter longiorem usum Collyriorum. Potest etiam excitari ob diuturniorem defluxionem humoris non mordacis. Coincidit cum δάσυμμα l. Vide *Dasymma*. Quamvis Aët. δάσυμμα inæqualitatem palpebræ superficiariam exponat & cum rubore; τράχωμα verò majorem statuat asperitatem, seminum milii aut granorum ervi instar, cum dolore & gravitate. Tandem degenerat quandoque in σύκωσιν, & τύλωσιν, de quibus vocabulis suo loco. Vide *Sycosis*, *Tylosis*. Gorr. Castell.

*TRACHOMATICON, τραχωματικὸν, vocatur medicamentum oculare vel Ophthalmicum, sive *Collyrium*, quod deterget, tollendis oculorum asperitatibus efficax. Gal. l. 14. M.M. c. 19.

TRACHSAT, est *metallum in suâ minerâ adhuc existens*. Dorn. Ruland. & Johns.

TRACHURUS, τράχουρος, piscis vocatur, qui perperam cum Sauro confunditur, cujus descriptio cum usu in cibis videatur in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 52. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 9. Bruyerin. l. 19. de re cib. c. 32. Galenus refert inter pisces duræ carnis, l. 3. de Al. Fac. c. 31.

TRACHYS, *Trachytes*, τραχὺς, τραχύτης, vide *Asper*, *Asperitas*, *Tractatio*, *Tractatus*, æquivocum est. Vel n. sumitur pro operâ manuariâ, & Gr. dicitur χείριξις, vide *Cheirisma*, *Cheirixis*. Vel tractare, idem est, quod palpare, & palpando, vel contrectando explorare, Gr. μάττειν, vide *Matto*. Vel in specie *Tractare* idem est, quod *fricare*, unde *Tractatrix*, *fricatrix*, vocatur. Keuch. ad Sam. p. 91. Vel *Tractatio*, *Tractatus*, idem, quod *Liber*, *Scriptum*, Elaboratio Authoris de certâ materiâ, uti passim hoc occurrit. Gr. ἐργασία.

TRACTIO, ἕλξις, ὁλκὴ. Vide *Attractio*.

TRACTOS, τρακτὸς, tractatus. Dicitur de *Cerâ* ità tractatâ, ut alba evaserit. Keuchen. ad Sammon. p. 101.

*TRADUCTIO, vel sumitur pathologicè & Gr. dicitur μετάστασις. Vide *Metastasis*. Vel Chirurgicè, & Gr. dicitur μοχλεία, i. e. traductio ossis ad naturalem situm Gal. in def. med.

TRAGACANTHA, τραγάκανθα, vocatur lachryma vel gummi mucaginosum, quia in aquâ solutum mucilaginem exhibet pellucidum, album, subdulce, leve ac sincerū, granulis plerunque fragmentisve contortis constans, à radice plantæ ejusdem nominis vel sponte vel vulneratâ profluens, vim refrigerandi, humectandi, emolliendi, leniendi habens. De quo legatur Gal. l. 8. S. Fac. §. *Tragacantha*. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 410. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Dicitur & in neutro genere frequenter *Tragacanthum*. Rhod. in Lexic. Scrib.

TRAGASIUS, τραγάσιος, epitheton salis ex aquis stagnantibus *Tragasiis* non procul a *Sminibo* collecti, respondentisq; marino, cujus meminit Gal. l. 11. de S. Fac. §. Sal.

TRAGEA, *Tragema*, τράγημα, olim idem fuit, quod *Bellarium*, τέμμα, *mensa secunda*, vocabatur olim omne id, quod post cœnam, voluptatis inter bibendũ excitandę gratiâ, assumebatur. Gal. l. 1 de Al. fac. c. 34. Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 9. Lang. l. 1. ep. 56. Hodieq; v. usitatè significat *Tragea* pulverem aromaticum saccharo plerunq; ad pondus omnium, imò etiam in majori quantitate conditum, ventriculi corroborandi, flatusve discutiendi gratiâ usurpandum. Wek. A. G. l. 1. c. 27. Schröder. l. 2. c. 77.

TRAGELAPHUS, τραγέλαφος, qs. *Hircicervus*, animal quadrupes hirco & cervo simile, cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 29.

TRAGOS, τράγος. Vide *Hircus*.

TRARA, terminus metallurgorum, vernaculè per instrumẽtum attollens Hebezeug expressus, apud Basil. Valentin. Testam. ult. l 1. cap. 41.

TRAHENS, idem, quod *Attrahens*, ἑλκτικός, vide *Helcticos*. *Attractio*.

TRAMIS, τράμις, vocatur Ruffo l. 1. de part. corp. hum. nominibus c. 12. *linea* per medium genitalis ad anũ usq; discurrens, quæ & ὄῤῥος appellatur. Erot. On. p. 111. d. Foës. p. 622.

TRANQUILLITAS, æquivocum est. Vel n. de corpore usurpatur, & ità idem est, quod Quies, ἡσυχία. Vide *Hesychia*. Diet. n. 381. vel de aëris serenitate, & dicitur εὐδία. Vide *Evdia*. Vel de mari, & dicitur γαλήνη. Vel etiam de animo quieto, & dicitur εὔνοια.

TRANSCENSIO, μετάβασις, idem, quod *Transgressio*, *Transitio*. Vide *Metabasis*.

TRANSCOLATIO, idem, quod *Colatio*. Gr. διυλισμός. Vide *Diylismos*.

TRANSFIGURATIO, vel *Transfigurativa* vocatur species *Magiæ*, quæ docet, formare corpora viventia magicè, apud Paracelf. l. 1. philos. sagac.

TRANSFORMATIO, μεταμόρφωσις, idem, quod *Transfiguratio* vel *Transmutatio*, de quo vocab. paulò inferius.

TRANSFUSIO, quid in genere significet, notum est. Gr. διάχυσις dici potest, vel potius μετάχυσις, i. e. liquoris ex uno vase in aliud fusio. Specialiter sumitur de singulari artificio transmittendi per certos canales vivum sanguinem, vel animalis, vel hominis alterius in aliud animal, vel alium hominem; quæ operatio uti non ità pridem inventa fuit, ità mox exolevit; nec immeritò suspecta, minimeq; in usum vocanda nobis etiam videtur.

TRANSGLUTITIO, καταπόσις, idem, quod *Deglutitio*. Vide *Cataposis*.

TRANSITUS, μετάβασις. Vide *Metabasis*.

TRANSLATIO, in Rhetoricis Tropus est notissimus, quo etiam aliquando

usum esse Hippocr. testatur Gal. 3. de fract. t. 44. Aliàs v. docenti vitanda translatio, l. 3. de diff. pulf. c.7. Accipitur etiam pro *Transmutatione*. Libav. T. III. Oper. p. 193. *Translativus motus* Gr. dicitur μεταληπτικὴ κίνησις. Vide *Metalepticos*.

Transmissio, διαπομπὴ, παραπομπὴ, idem, quod *Emissio*. Dicitur de semine effuso, à verbo παραπέμπω, *transmitto*, quod hâc in significatione accipitur ab Hippocr. 5. aph. 63. Vid. Dieter. n. 651.

Transmutatio, μεταβολὴ, μεταλλαγὴ, μεταμόρφωσις, idem, quod *Mutatio*. Vide *Metabole*. Hodieq; terminus est receptissimus in Chymicis, quãdo sumitur de artificio conversionis metallorum imperfectorum in perfecta. De quâ *Transmutatione* evolvi poterunt varia scripta Spagyricorum antiqua & nova, v. g. Theatrum Chymicum, Paracelsus, Libavius & alii. Nobis placet candida ἐπίκρισις & dehortatio Rolfinkii Chymiæ l. 6. c. 13.

Transnaturalis, μεταφυσικὸς, aliàs *Supranaturalis*, dicitur de iis, quæ nullâ ratione dependent effectivè à naturâ, neq; etiam propriè præternaturalia dici possunt, quia non directè naturæ adversantur aut eam lædunt; quamvis etiam *Morbi* quidam *transnaturales* appellentur, quorum caussæ aliunde, quàm à naturâ petendæ, quales fortassis sunt Morbi à fascino, vel incantatione. Terminus hic occurrit apud Libav. T. III. Oper. p. 4.

Transparens, διαφανής. Vide *Diaphanes*.

Transpiratio, διαπνοή. Vide *Diapnoë*.

Transplantatio, μεταφυτεία, propriè dicitur plantæ alicujus de loco in alium locum plantatio, apud Theophr. l. 2. Hist. pl. c. 17. Quam Chymici *Transplantationem* naturalem vocent, videatur prolixius apud Senn. de consens. & diss. Chymicor. c. 12. Aliàs peculiaris quædam curandi ratio Paracelsica nomine *Transplantationis* venit, quandò morbus hominis, ceu microcosmi, transfertur in aliud macrocosmi subjectum, vel vegetabile, vel animale; quam commendavit Paracels. tr. de phthis. in fin. Enimverò quòd suspecta sit talis cura de Magicis præstigiis, jam alii notarunt, unde & Libav. eandem improbavit Tom. III. Oper. p. 4. & 8. Meritò igitur admirandum, quod & hodieq; inter Medicos, qui Dogmatici volunt haberi, & verè Christiani, nonnulli sint, qui hanc curandi rationem approbant, & in usum vocare non verentur.

Transpositio, μετάθεσις, idem, quod *Translocatio*. Vide *Metathesis*. Sumitur & pro *Transmutatione* metallorum in Th. Chym. Vol. I. pag. 564.

Transsudatio, Gr. dici posset διίδρωσις, in Chymicis vocatur, si in destillatione descensoriâ essentia prolecta transsudat, guttatimq; in receptaculum defertur, calore suprà admoto. Focus n. suprà est circà ergastulum, unde & igne circulari agi dicitur. Furno fit descensorio, Bal-

neo descensorio, arenâ descensoriâ & simili arte. Kul. & Johns.

*Transsumtivus, μεταληπτικός. Vide *Metalepticos.*

Transversus, ἐγκάρσιος. Vide *Encarsios. Transversaria machinarum*, διαπήγματα. Vide *Diapegmata.*

Trapetos, τραπητός, epitheton vini primarii, quod uvis calcatis seu pede pressis effluit: *Vinum pressum* vocatur. Lind. Ex. X. §. 181.

Trarumes, dicuntur umbrarum & spectrorum invisibiles, auditæ tamen actiones. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

Travlos, τραυλός, τραυλότης. Vide *Balbuties.* Diet. n. 837.

Travma, τραῦμα, idem, quod τρῶμα. Vide *Vulnus.* Diet. n. 838.

Travmaticos, τραυματικός. Lat. *Vulnerarius.* Dicitur de medicamentis, quæ aliàs κολλητικὰ, *glutinatoria*, item *consolidativa* vocantur. Galeno etiam ἔναιμα, vi adstrictoriâ prædita. Gorr. De decocto

*Travmatico, vel *Vulnerario* vide Hildan. tr. de Ichor. & Meliceriâ c. 7.

Trechedeipnos, τρεχέδειπνος, vocatur *patinarum assectator*, h. e. qui ad convivia accurrit, etiam non vocatus. Lind. Ex. XVI. §. 226.

Trechysma, τρήχυσμα, pro τράχυσμα Jonic. *Aspredinem* significat, & idem est, quod τράχωμα. Vide p. a. *Trachoma.* Legitur v. apud Hipp. l. 2. Epid. s. III. 2., item τρηχυσμὸς, *exasperatio*, intestini 3. de R. V. I. A. t. 36.

Trema, τρῆμα, Latinè *foramen* dicitur. Lind. Ex. V. §. 37. h. e. locus apertus *forando.* Gal. l. de causs. morb. c. 11.

*Tremor, τρόμος, est motus convulsivus, consistens in impeditâ vel imbecilliori caussæ vel materiæ contractivæ, nihilominus indesinenter urgentis virtute. Caussa ejus non materia quædam crassior, sed tenuis esse potest, videlicet aura vel vapor quidam aciditate quâdam volatili & subtili spiritus animales irritans, œstri instar exercens, partes nervosas vellicans, & ad cõtractionem, sed insufficientem, cõtinuè instigans. Species ejus sunt *Tremor* Cordis, Oculorum, Labiorum, Artuum, aliquando & totius corporis, &c. Plura de *Tremore* legi possunt apud Gal. passim imprimis lib. de trem. & palpit &c. & apud Willis. Pharm. Rat. P. I. S. 6. c. 3. ubi egregiè *Tremoris* naturam exposuit. Τρομώδης *tremulus* dicitur, & sæpè usurpatur apud Hipp. de ægris, de febribus, manibus, &c. quæ loca videantur apud Foës. Oec. p. 623. Jung. & Dieter. n. 844.

Trepanum, τρύπανον. Vide *Terebella.*

Trepidatio, partim de corpore dicitur, & ità idem est, quod *Tremor*, τρόμος, partim de animo, & ità coincidit cum *Metu* ac *Pavore* vehementiori, cùm animus cõsternatus est, & abjectus. Jul. Alex. l. 22. Sal. c. 3. *Trepidum* morbum incurabilem dixit Paracels. de morb. ament. tr. 2. c. 6.

*Trepondo, i. e. tres *libræ*. Legitur apud Scribon. n. 165. 271. Rhod. in Lex. Scrib.

*Triæna,

TRIÆNA, τρίαινα, Lat. *Tridens*, vocatur instrumentum triplici acie dentatâ constans, unde τριαινοειδὲς καυτήριον, *tridentiforme cauterium*, actuale sive ferrum ignitũ, legitur apud Ægin. l. 6. c. 48.

TRIANGULUS, τρίγωνος, *Trigonus*, quid sit ex Mathematicis cognosci debet. Translatum v. vocabulum à Spagyricis mystico sẽsu, ad suas hypotheses & commenta de triplicitate vel Trinitate principiorum, de quo *Triangulo* vide Th. Chym. Vol. IV. p. 609. Aliud v. *Triangulum* legitur ex Terrâ, fimo & cineribus constãs, Vol. I. p. 431. Vide etiam *Trinitas*. Aliàs apud Gal. quoq; τρίγωνα medicamenta quædam narcotica ad torporem præsentem inducendum mitiora ex seminibus composita Gal. l. 12. M. M. c. 1. & in specie *Pastillus* quidam τρίγωνος vocatur, non ex numero ingredientium, cùm quatuor sint, sed à figurâ triangulari, quâ fingebatur: Olim celebris ad sistendos dolores. Describitur diversimodè à Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 5. Ægin. l. 7. c. 12. ubi & *Diaspermaton* vocatur. Gorr. Cast. *Trigonum* quoq; Astrologorum figmentum vocatur spirituum astrorum transmutatio quadruplex juxtà numerũ quatuor Elementorum, quorum unũquodq; regere ac durare dicitur 200. annis. Ut cum *Trigonum igneum* incipit, superni planetæ suam conjunctionem habent in igneo signo, donec igneum hoc durabit, & sic de reliquis. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

TRIA QUATUOR, τρία τέτταρα, non videtur esse nomen medicamenti compositi totius apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13. uti voluit Jul. Alex. not. ad h. l. sed potius nomen ponderis proximè præcedentis, videl. Terebinthinæ põdo septuaginta quinq;, (quod *triaquatuor* inscribitur) quẽadmodum & in eadem compositione pondo centum *Mina* vocatur.

TRIAS, τριάς. Vide *Trinitas*.

TRIATETTARA, τριατέτταρα. Vide *Triaquatuor*.

*TRIBE, τριβή, Lat. *Exercitatio* dicitur, idem, quod ἄσκησις. Vide *Exercitatio*. Hinc τριβικὴ, experientia dicitur Gal. quasi jam *trita*, quam ab experimentali disciplinâ ductam soli artifices usu exercent. Gal. l. de subfig. empir. c. 2.

TRIBOS, τρίβος, propriè *viam tritam* & hominum calcatam vestigiis semitam & callem significat. Translatitiè v. *pro loco*, usu & consuetudine *attrito* aut calloso sumitur, teste Gal. c. 1. de artic. t. 21. Legitur & in Mochlico XXIV. 21. item in 2. de iis, q. in medic. t. 9. uti videtur, notare ipsam partem membri, quâ vel inflexum vel intentum, vel in latus moram faciens operatur, exponente Gal. in comm. quales sunt plantæ pedum in ambulantibus, nates in sedentibus, occiput in decumbentibus. Foës. p. 622.

TRICA, πλόκαμος, significat propriè implicatas connexiones in nassis & retibus. Gal. in Timæo Plat. t. 13. Usurpatur & de omni intricatâ re vel oratione.

TRICHES, τρίχες, *capilli*, *Pili*. Vide *Pilus*, *Capillus*.

*TRICHIASIS, τριχίασις, quemadmodum in genere certum est, hoc vocabulum significare *Pilarem affectum*, vel *Pilare malum*, ità non statim constat, quam ejus speciem denotet. Dicitur n. τριχίασις morbus, quando cum crassâ urinâ veluti pili unà exeunt, ex Hipp. 4. aph. 76. qualia corpora à sedimento crasso & viscoso possunt concrescere. Vide Linden. Ex. XVI. §. 20. seqq. Deinde *Trichiasis* vocatur affectus palpebrarum, quando pili inutiles & pungentes iisdem innascuntur. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. vide & Phalangosis. Tandem τριχίασις quoque vocatur *mammarum dolor*, quem pilus aliquando movet in poculo fortè haustus. Is a. non sedatur, donec pilus, vel pressus spontè exeat, vel cum lacte exugatur. Id mali genus etiam τριχίαν vocant. Foës. p. 623. Gorr. Castell.

TRICHISMOS, τριχισμὸς, dicitur *fracturæ species tenuissima* & veluti pilaris, ità ut sensum ferè effugiat, hinc etiam mortis aliquando caussa est, quia non se facilè prodit. Ægin. l. 6. c. 90. Gorr.

TRICHOLOGEO, τριχολογέω, *floccos lego*, vel vello. Signum phreniticorum perniciosum apud Hipp. l. 3. Epid. ægr. 3. post. stat. pestil. Foës. d. l.

TRICHOSIS, τρίχωσις, idem, quod τριχίασις, *affectus pilaris* palpebrarum, Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 123.

TRICHOTON, τριχωτὸν, vocatur pars capitis, quæ capillis tegitur, *Capillitium*. Gorr.

TRICONGIUS, olim dicebatur, qui uno impetu epotavit *tres congios vini*, quemadmodum & *Bicongii*, qui duos epotare potuerunt congios. C. Hofmann. Not. ad Gal. LL. de U. P. n. 222. Forest. l. 24. Obs. 1. Schol.

TRICOR, id est, *Aurum*. Ruland. in Lex.

*TRICOTYLOS, τρικότυλος, mensura dicitur, *capiens tres heminas* vel cotylas. Lind. Ex. XVI. §. 106. 107.

*TRICUSPIDES, τριγλωχῖνες, vocantur mēbranulæ, vel valvulæ cordis antè ostia venæ cavæ & venæ pulmonalis foris intus spectantes, quæ admittunt sanguinem in cor. Gal. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 6. l. 7. de Anat. admin. c. 9. Barthol. l. 2. Anat. c. 7. Latinè etiam *Trisulcæ* appellantur.

TRIDUANUS, *Triduum*, διάτριτος. Vide *Diatritos*.

*TRIENS, τρίτον τῆς λίτρας, i. e. *unciæ quatuor*, Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 14. De *Triente aurivoro* vide ex Plin. libr. 34. cap. 13. Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 5.

TRIFERTES, Paracelso dicuntur spiritus ignem inhabitantes. Parac. Philos. ad Athen. l. 2. text. 15. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

TRIGLA, τρίγλη. Vide *Mullus*.

*TRIGLOCHINES, τριγλωχῖνες. Vide *Tricuspides*.

*TRIGONOS, τρίγωνος. Vide *Triangulus*.

TRINITAS, τριάς, hoc vocabulum sacratis-

cratissimum Personarum trium in Divinâ essentiâ Mysterium exprimens abusivè translatum à Spagyricis ad triplicitatem suorum principiorum, ità ut non solum passim in eorum scriptis legatur, *Trinitatē inesse omnibus*, Th. Chym. Vol. I. p.454. Trinitatem esse naturalem ibid. p.357. sed & simul mysterium illud Deitatis sanctissimum applicatum illi operi fallacissimo de Lapide Philosophico, *Trinitatem unitatis esse faciendam*, quæ sit certissima proportio. Riplæus in axiom. Vol. II. p. 111. Jung. & Vol. V. p. 338. O detestandam catachresin! Vide *Ternarius*.

TRIOBOLON, τριώβολον, *pondus trium obolorum*, h.e. *drachma dimidia*, idem, quod ἡμίδραχμον. *Drachma* n. *sex obolos* continet. Gorr.

TRIORCHIS, τριόρχις, propriè vocatur, qui *tribus testiculis* prædítus est, Rolfink. de part. genit. P. I. c. 11. Ob eandem rationem & species Accipitris vocatur *Triorchis*, τριόρχις, Lat. *Buteo*, cujus descriptionem vide apud Aldrov. l.5. Ornith. c.7.

TRIPES, *Tripus*, τρίπους, propriè dicitur instrumentum, tribus pedibus innitens, quo utimur ad vas aliud recipiendum, ut ignis ad calefaciendum supponi possit. Rul. Dicitur & de scamno vel sellâ *tres pedes* habente; qualis *tripes* fuit ante ostium Speluncæ Apollinis Pythii; unde Proverbium ortū: *Ex tripode dictum* Erasm. Adag. chil. 1. cent. 7. num. 90.

TRIPOLIS, τρίπολις, est terra coloris citrini intensè, speciesq; videtur *ochræ*. Usus ejus nullus, aut rarus in Medicinâ. Ad sordes metallicorum, præsertim orichalceorum vasorum vulgò adhibetur. Schröder. l. 3. c. 2. fin.

*TRIPSIS, τρίψις, vide *Frictio*. *Anatripsis*. Tritio.

TRIPUDIUM, idem, quod *Saltatio*, χορεία, *Chorea*. Pertinet ad Exercitationes corporis. Vide *Chorea*. *Tripudiorum* varia genera recensuit J. Alex. l. 6. Sal. c. 5.

*TRISMOS, τρισμὸς, vel τριγμὸς, idem, quod τρίσις, *Stridor*. Vide *Stridor*. Gal. l. 2. de sympt. causs. c.2. Scribitur & per γ. sed perperam. Descendit n. a verbo τρίζω, *strideo*.

TRISPASTRUM, τρίσπαστον, dictum fuit Machinamentum, quod excogitarunt Apellides & Archimedes Medici, & describitur ab Oribas. de machinam. c. 26.

TRISPERMON, τρίσπερμον, *Cataplasmatis* nomen est, sic dictum a tribus seminibus, quibus componitur, cumino, baccis lauri, & apii semine. Valet contrà Colicum dolorem. Gorr.

TRISCA, *Trischa*, *Trissia*, idem, quod *Mustella*, vocatur piscis fluviatilis, maximè lubricus, cujus hepar in deliciis habetur. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 2. Vide *Mustela*.

TRISTITIA, idem, quod *Mœror*, Gr. λύπη. Vide *Lype*.

TRISTO, Paracelso dicitur ignis materialis, qui continetur in omnibus quatuor elementis, & operatur ad

effectus

effectus cujusq; eleméti proprios. l. 2. Philos. Tract. 1. de Elemento Ignis. c. 1.

*Trisulcæ, vide *Tricuspides*, τριγλωχῖνες.

*Tritæophyes, τριταιοφυής; dicitur *febris ad tertianæ naturam accedens*, nō v. exactè typum tertianæ per omnia observans. Ità ut omnes febres, quæ tertio die invadunt, possint in genere appellari τριταιοφυεῖς. Gal. c. 2. in l. 6. Epid. t. 23. Jung. Foës. p. 622. C. Hofmann. applicavit ad *continuas tertianæ* typum ratione exacerbationis observantes. Apol. pro Gal. l. 3. c. 311. D. E. F. quemadmodum & Linden. Ex. XV. §. 15. 16. Eodem modo descripsit C. Reies C. El. q. 68. n. 9.

*Tritæos, τριταῖος. Vide *Tertiana*.

Tritarii, idem, quod *Diatritarii*. Vide *Diatrite*.

Triticum, πυρὸς. Vide *Pyros*.

Tritio, *Tritura*, τρῖψις, vocatur modus redigendi corpora crassiora sicca in pulverem, & miscendi diversos pulveres in unum. Meminit Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 12. Weker. A. G. l. 3. c. 26. Vocatur & *Tritus*, de cujus circà aurum usu mirabili & instrumento artificioso D. Langelotti sive Molâ Philosophicâ, vide Eph. N. Cur. A. III. Obs. 59.

Tritoma, est instrumentum ad aures apud Albucasim: si v. surditas adfuerit, frustrà est omnis cura. Paracels. in Fragment. ad L. 1. Paragraphor. in l. 13. & 14.

Tritones, vocantur *Homines marini* pisciformes, in Eph. Nat. Cur. A. I. Obs. 23.

Tritorium, vulgò *Infundibulum*, dicitur vas transmittens in superficie latum, & paulatim acuatum, cum manubrio annexo formatum. Rul. & Johns. Parac. de morb. ament. tr. 2. c. 4.

Tritos, τρίτος. Vide *Tertius*.

Tritura, τρῖψις. Vide *Tritio*.

Trivialis linea Paracelsi vocatur *Stratum* sive *solea terræ*, matrix seminibus mineralium gravida, quibus Dominus implantavit rationes, dona atq; semina in seculū sat futura. Helmont. de Lithias. c. 1. n. 6.

*Trochanteres, τροχαντῆρες, Lat. *Rotator*, vocantur *processus duo* superiores *ossis femoris*, quorum un⁹ major, alter minor & inferior habetur. Gal. l. de oss. c. 21. quamvis alibi *majorem* saltem τροχαντῆρα nominari scripserit, l. 3. An. adm. c. 10. Vide & Bartholin. libell. 4. An. c. 21. qui etiam saltem magnum hoc nomine indigitavit. Notetur, duos processus esse distinctos ab ossis femoris capite rotundo, quod acetabulo coxendicis insinuatur, quodq; Barthol. processibus annumeravit, & ità tres numeravit.

Trochilodes, τροχιλώδης, vocatur *rotunda brachii regio*, apud Gal. l. 2. de U. P. c. 15. vide C. Hofm. in not. ad h. l. n. 95.

Trochilus, τρόχιλος, vide *Regulus*. Verùm & alia avis aquaticæ species hoc nomine indicatur, quæ describitur ab Aldrov. L. 19. Ornith. c. 65.

*Trochiscus, τροχίσκος. Vide *Pastillus*.

Troch-

Trochites, τροχίτης, vocatur lapis quidam formâ similis *trocho* illi, quo pueri lusitant, in gyrum agendo, in superficie cinerei coloris; intus v. candidi, & ulterius describitur à Chiocco Mus. Calc. s. 3. p. 311.

Trochlea, τροχλία, propriè vocatur instrumentum aliquod mechanicum, quod in gyrum trahitur, ad attrahendum laqueos, & quæ illis annexa sunt. In quâ significatione legitur apud Gal. l. 3. de artic. t. 25. Oribas. de machinam. c. 4. Per trãslationem quoque *Trochlea* vocatur particula cartilaginea, per quam musculi sexti oculum obliquè moventis, *Trochlearis* propterea dicti, tendo transit, cujus descriptio habetur passim in Anatomicis, & inter hos Barthol. l. 3. An. c. 8.

Trochos, τροχὸς, dicitur apud Hipp. *cursus circularis*, & opponitur recto, qui δρόμος, cursus, simpliciter vocatur. l. de Insomn. V. 4. 10. IX. 6. l. 2. de diæt. XLI. 15. l. 3. XXI. 23. XXIII. 5. XXV. 21. Jung. Foës. p. 626.

Troctos, τρωκτὸς, idem, quod τρώξιμος, dicitur de illis, quæ *cruda comedi* possunt, ut sunt raphanus, lactuca, bulbi &c. Illud legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XI. 21. Hoc v. l. de int. aff. XXXIII. 36. XXXVII. 3. Vide Foës. p. 628.

Trogle, τρώγλη, vocatur propriè *foramen* vel *caverna*, erosione facta, imò & incisiones & fissuræ τρῶγλαι dicuntur. Apud Hipp. verò τρῶγλαι appellantur *meatus*, foramina & cavitates, quæ *in carne* insunt, in quibus humidum continetur, l. de Carn. vel princip. X. 7. 8. Foës. d. l.

Troglodytica, τρωγλοδυτικὴ, vocatur *Myrrha* optima, à patriâ, videlicet *Troglodytis*, Ægypti populis. Vocatur & τρωγλῖτις. Vide Rhod. ad Scrib. n. 90. Gorr.

Troglodytis, τρωγλοδύτις, vocatur species passeris, imò passerculi, cujus mirabilis virtus in expellendo calculo à veteribus deprædicata fuit, & describitur ab Aldrov. l. 16. Ornith. c. 3. Meminit & hujus virtutis Lang. l. 2. ep. 58. circà fin. Th. Chym. Vol. II. p. 155.

*Troma, τρῶμα, idem, quod τραῦμα. Vide *Vulnus*.

*Tromos, τρόμος. Vide *Tremor*.

Tronus, & *Tronossa*, dicitur cœlestis ros ex aëre natus, omnium dulcissima species mannæ, densa, tenax, & albissima præ cæteris, ex Mercurio regionis mediæ generata, & separata prorsus ab omni sulphure & sale. Vere & æstate decidit, maneque reperitur foliis arborum adhærens, ut alia Manna. Dorn. Rul. & Johns. ex Parac. l. de caduco matricis §. 2. Fragm. ad libros Paragraph. l. 9. de signat. rer. natur. l. de Melle c. 2. Elixir è *Trono* meminit in Archidox. l. 8. Elix. n. 3.

Trophe, τροφὴ. Vide *Alimentum*, *Nutrimentum*.

Trophema, τρόφημα, Lat. *Edulium*. Cibus Hipp. l. de fistul. III. 7.

Trophes, τερόφης, h. e. *benè nutritus*, εὔτροφος, Gal. in Ex. voc. Hipp. quamvis

vis Foëſ. velit τρύφις per jota. Oec. p. 625.

TROPHIODES, τροφιώδες, ſignificat apud Hippocrat. *craſſamentum aliquod compactum* urinæ innatans, enæorema quoddam globoſum & confertum, qualia in magnâ crudæ materiæ copiâ & malignâ febrium complexione, magno interno incendio, vehementi naturæ exagitatione, flatuumq; & vaporum copiâ obſervari ſolent. Legitur libr. 7. Epid. LVII. 14. 29. 34. Coac. t. 578. Uſurpatur etiam de *excrementis alvi compactioribus*, ibid. t. 604. Eſt verò vox ratione derivationis inter obſcuras repoſita & inſolens, dum τρέφειν debet πήγνυσθαι ſignificare. Vide Foëſ. p. 625.

TROPHOS, τροφὸς, nomen eſt medicamenti ἐμμότου, quod linteis illinitur ad replenda ulcera cava, & meminit ejus Æginet. l. 4. c. 40. in fin.

TROPOS, τρόπος. Vide *Modus*.

TROTTA, *Trocta* Æliano. Aldrovand. *Amian*, ἀμίαν, vocat, eſt piſcis marinus, gaudens tamen etiam aquis dulcibus, cujus deſcriptio, cum uſu in cibis, videatur apud Aldr. l. 3. de Piſc. cap. 20. Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 4. Bruyerin. de re cib. l. 22. c. 15.

* TROXIMOS, τρώξιμος, idem, quod τρωκτὸς. Vide *Troctos*.

TRUNCULI, ἄκρα, dicuntur *extremæ brutorum partes*, v. g. pedes, aures, caput, quia poſt mactationem truncantur à reliquo corpore. Legitur apud Celſ. l. 2. c. 20. & 22. ubi ad priorem locum vide Comment. Pantini, qui ſatis accuratè expoſuit. Calculum ſuum addidit Rhod. ad Scribon. in not. pag. 6. Sunt tamen, qui mendoſam vocem hanc habuerunt, inter quos Cæſarius ad Celſum.

TRUNCUS, στέλεχος, propriè dicitur ea arboris pars, quæ ex radice ſurgit, & poſteà in ramos dividitur. Sæpè etiam translatum ſumitur ad corpus humanum, excepto capite & artubus. Ità & arteria magna è cordis ſiniſtro ventriculo, & vena cava à dextro ventriculo excurrentes vocantur *trunci*, reſpectu ramorum, qui in partes corporis reliquas diſtribuuntur. Gal. l. 1. de Hippocr. & Pl. decr. c. 7. Barthol. libell. 1. An. c. 5. 8. libell. 2. c. 2. & 5.

TRUPHAT, vocatur Paracelſo muſta virtus minerarum, quæ metallum quodvis in ſuum eſſe prædeſtinatum cogit, l. 1. Philoſ. ad Athen. text. 9. Dorn. Ruland. & Johnſ. in Lexic.

TRUTES, quid ſit in Metallifodinis, videatur apud Baſ. Val. Teſtam. ult. l. 1. c. 40.

TRUTTA, τρώκτης, nomen piſcis fluviatilis, inter delicias habiti, cujus deſcriptio, cum uſu in cibis & medicinâ, videatur apud Aldrov. l. 5. de Piſc. c. 12. J. Alex. l. 20. Sal. c. 11. qui cum *Trottâ*, vel *Troctâ* confundit. Schröd. l. 5. cl. 3. n. 93. ubi & *Aurata*, χρύσοφρυς dicitur. De generatione *truttarum* diſſerit Helmont. tr. Demonſtratur Theſis n. 89. ſeqq. Aurum

rum in *Truttis* fuisse repertum, legitur in Th. Chym. Vol. I. p. 515.

Tryblion, τρύβλιον, vel significat catinum, *ollulam*, in quâ aliquid asservatur, vel in quam materia ad suffitum immittitur, Hipp. l. de Steril. XIIX. 14. vel significat certam Mensuram, Latinè *Heminam* dictam, l. de int. aff. l. 51. VII. 36. XIV. 14. XLIII. 36. XLIV. 14. XLV. 13. &c. Apud Gal. quoq; de pond. & mens. c. 4. *Tryblium* inter mensuras refertur, & habere dicitur uncias novem.

Tryge, τρύγη, *fruges cereales*. Unde τρυγοβόλιον, *locus, in quo frumentum reconditur*. Foës. p. 626.

Trygodes, τρυγῶδες, vocatur species collyriorum, τῶν μονοημέρων, & magnâ ex parte acatiâ constat; Lat. *Fœculentum* dixeris, Gal. l. 4. de C. M. S. L. Idem, quod πηλάριον. Vide *Pelarion*.

Trycho, τρύχω, Emphaticum verbum apud Hipp. significans *detero, consumo*. Ità corpus dicitur *deteri, affligi*, consumi à morbis, l. 3. de morb. XXVI. 24. l. 3. de diæt. XXIV. 7. l. 1. de morb. mul. XIV. 10. 14. XIX. 8. LXXXVII. 36. XCII. 10. Et rursus Medici debent τρύχειν, i. e. *retundere, prosternere* morbos, l. de morb. sacr. XIIX. 32. Jung. Foës. p. 627.

Trychos, τρύχος, significat *pannum lacerum* & attritum, ῥάκος aliàs dictum. Hinc diminutivum τρυχίον *panniculum attritum* notat, idem, quod ῥάκιον. Quo aliquoties usus Hipp. v. g. l. de morb. mul. XXIII. 3. l. 2. LXXX. 8. & alibi. Vide Foës. p. 628.

Trygephanion, τρυγηφάνιον, *species tertia Loræ*, sive vini secundarii, quod *Fecatum* Catonem appellasse, scripsit Linden. ex fecibus vini expressum. Ex. X. §. 199.

* Trygon, τρύγων. Vide *Turtur*.

Trypanon, τρύπανον. Vide *Terebella*.

Tryphera, τρυφερὰ, vocantur in genere medicamenta, quæ Latinè *Delicata* dici possent, & quidem vel ab effectu blando minusve dolorifico; vel à saporis suavitate. Ratione prioris olim dictæ fuerunt *Tryphera duæ* apud Scrib. n. 230. ubi docet, curare hæmorrhoidas. Suntq; medicamenta caustica, quæ sine tamen dolore, & molliter exedunt & urunt, Gorræus. Ità & τρυφερὸν dicitur collyrium, ἄδηκτον, quod nullam mordacitatem infert, Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. ad inustiones, pustulas, χημώσεις laudatum. Ratione posterioris olim *pastillus* vel *Trochiscus* ad hæmoptoicos utilis τρυφερὸν dictus fuit, teste eodem l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Ità & in Dispensatorio Augustano occurrunt quatuor compositiones Electuariorum, quorum unum purgans est, & *Tryphera Persica* dicitur. Reliqua tria verò inter Antidotos & compositiones Theriacales referuntur, dicunturq; *Tryphera magna, minor*, & *Sarracenica*. In Pharmacopœa quoque Londinensi novissimâ duæ compositiones hujus nominis leguntur p. 272. seq. An vero à suavitate ità dici mereantur, alii judicent.

Tryphonis *emplastrum*, Τρύφωνος ἔμπλαστρος, cujus tria genera descri-

 bun-

buntur apud Scribon: unum *subviride*, secundum nigrum, quod & βασιλικὸν, h. e. *regium*, dicitur, & *tertium* viride, quod & εὔχροον vocatur n. 201. 203. 205. 210. Fuit v. *Tryphon* Chirurgus. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

Tryphos, τρύφος, significat *frustum, fragmentum*, & legitur apud Hipp. de *frusto* amphoræ candente, cui materia ad suffitum imponitur. l. 2. de morb. mul. LXXXVII. 3.

Tryx, τρὺξ. Vide *Fecula. Fex.*

Trysmos, τρυσμὸς & τρύζω, idem, quod τελσμὸς, τρίζω. Vide *Trismos.* Foës. p. 626.

Tuba, σάλπιγξ, propriè instrumentum dicitur Musicum, sonorum, classicum, per inflationem aëris, cujus sonus fortior refertur inter caussas epilepsiæ externas. Forest. l. 10. Obs. 54. in Schol. unde & detestandos monet tales sonos d. l. Obs. 4. Schol. Ab Anatomicis translatum hoc vocabulum *Tuba* ad canales duos graciles nerveos & candidos, ab uteri fundo ad testes muliebres excurrentes, *Tubæ Fallopii* dictas, de quibus vide Barthol. l. 1. An c. 27. quas nonnulli hodieque pro adæquato conceptionis organo habere non verentur. *Tubæ* quoque *aurifabrorum* exiguæ, σαλπιγγὶς, quâ ignem inflando excitant, ad usum Anatomicum translatæ meminit Gal. l. 9. An. adm. c. 2. fin.

Tubel, idem, quod *Squama æris*, vel metalli, Gr. λεπὶς. Vide *Lepis, Squama.* Rul. in Lex.

Tubelech, pro *Duelech*, legitur apud Paracelf. l. de Tartar. morb. c. 4.

Tuber, apud Latinos æquivocum est. 1. habet significationē Botanicam, & Gr. dicitur ὕδνον, vide *Hydnon*. Talia lapidosa describuntur à Chiocc. in Mus. Calc. s. 3. pag. 411. ità & Fung. sive *Boleti Cervini* vocantur *Tubera* à Schröd. l. 4. cl. 2. n. 411. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Deinde etiam habet significationem Pathologicam, quando *Tubera* vocantur *Tumores* vel abscessus è corpore in rotundum erumpentes. Scrib. n. 82. Rhod. in not. ad h. l. Ità specialiter lue venereâ oborti Tumores in capite molles *Gummositates* aliàs dicti vocātur *Tuberositates* à Forest. l. 32. Obs. 23. in Schol. Lang. *Tubera* vocavit l. 1. ep. 42. Ità etiam diminutivum

*Tuberculum, homonymon est, quod in Anatomicis tribuitur vel circulari fibrositati Pylori instar musculi Sphincteris, quam alii vocarunt *Tubercula* glandulosa, teste Barthol. l. 1. An. c. 9. vel processibus ossium ἀποφύσεις Græc. dictis, qui alicubi *Tubercula* ossium vocantur. Idem libell. 4. cap. 1. fin. In Pathologicis *Tubercula* Gr. dicuntur φύματα. Vide *Phyma.*

Tubus, *Tubulus*, σύριγξ, dicitur canalis quidam fistulosus, sive fistula, & quidem vel sensu proprio mechanico; in quo balneorum *tubuli* & *tubi* leguntur apud Rhod. in not. ad Scrib. p. 104. vel tralatitio eoque; vel Physiologico, quando *Tubuli* vel *Siphunculi marini* describuntur à

Chioc-

Chiocco in Muf. Calc. f. 1. p. 56. vel pathologico, quando Fistulæ vel ulcera fistulosa vocantur. *Tubi* vel *Tubuli*. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 22.

TUERI, φυλάττειν, προφυλάττειν, idem, quod *Conservare*. Hinc *Methodus tuendæ sanitatis*, dicitur primaria Medicinæ pars, Gr. ὑγιεινή. Vide *Hygiene*. Jung. Rhod. in Lex. Scribon.

TUMRABA, *Tumpabar*, id est, *Sulphur vivum*. Rul. in Lex.

TUMBALUM, idem, quod *Tubel*, id est, *Squama metalli*. Rul. & Johnf.

TUMBIL, id est, *Terra*. Rul. & Johnf. in Lex.

TUMEFACTIO, διόγκωσις. Vide *Dioncosis*.

TUMOR, ὄγκος, vide *Oncos*, *Oedos*. De *Tumoribus*, planè rebus alienis, v.g. pilis, lignis, testis, culicibus repletis, vide C. Rejes C. El. q. 36.

TUMULTUS, θόρυβος. Vide *Thorybos*. *Tumultus* & strepitus nimii quantum noceant in doloribus capitis, notavit Hildan. Cent. 1. Obf. 20.

*TUNICA, χιτών. Latè idem significat, quod *Membrana*, μήνιγξ, ὑμήν, uti vult Gal. l. 4. de U. P. c. 9. Omninò tamen aliquod discrimen inter hæc duo vocabula admittendum esse, arbitror, dum *Tunica* propriè ad usum spectat, in hoc consistentem, quòd aliud corpus tegat, operiat & involvat, & quasi vestiat. Dieter. n. 922. ex 7. aph. 45. id quod de *Membranâ*, quâ tali necessariò dici non potest, cujus idea consistere videtur in homogeneitate sive similari naturâ, & expansione sive dilatatione, quamvis Bartholino aliud visum fuerit l. 1. Anat. c. 4. qui *Tunicæ* vocabulum ad vasa restrinxit, contra Authorum usitatam acceptionem. De *Tunicis oculi* vide eund. l. 3. c. 8.

TUPHUS, *Tufus*, pro *Typhos*, τύφος. Vide *Typhos*. Keuchen. ad Sam. pag. 140.

TURAS, Paracelso dicitur effectus arcanus *Aquæ*, quemadmodum *Thomus* Terræ & *Samies* Aëris sunt effecta. Phil. ad Athen. l. 2. text. 13.

TURBAN *magna*, est figmentum Paracelsicum, pertinens ad *Evestrum Propheticum*, & cujus essentia consistit in præsagio omnium eorum, quæ fiunt in quatuor elementorum mundis, d. l. text. 20. Dorn. Rul. Nugæ!

TURBA, ὄχλος, vocatur hominum multitudo inordinata. Diet. n. 294. Dicitur & de rebus, ibid. *Turba* etiam idem, quod *Perturbatio*. *Turba* quoque pro *Turban* ponitur à Dorn. & Rul. de quo p. a. quamvis & hanc addiderint significationem, quòd *Turba magna* dicatur astrorum firmamenti innumera multitudo. *Turba Philosophorum* vocatur scriptum quoddam Spagyricum, quod occurrit in principio Volum. V. Theatri Chymici.

TURBATIO, ταραχή, τάραξις, vide *Taraxis*, idem, quod *Perturbatio*. Sumitur etiam ab Hipp. pro *irritatione* Gal. c. 1. de Humor. t. 16.

Turbedon, Arabic. nomen purgantis, quod communiter *Turbith* vocatur, de quo p. p.

Turbinatum, *κωνάριον*, *κωνοειδὲς*, vide *Conarion*. *Turbinata* quoque vocantur certa quædam *Testacea*, v. g. *Buccinæ*, & alia, de quibus Aldrov. l. 3. de Testac. c. 1.

Turbith, vocatur purgans quoddam exoticum, simplex, vegetabile, de quo uti certum est, esse radicem quandam, ità adhuc incertum est, cujus plantæ propriè radix sit dicenda. Hujus purgantis descriptionem, & usum Medicum simplicem, & in compositionibus, vide apud Schröd. qui Turpethum vocavit, l. 4. cl. 4. n. 440. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Rolf. de purgant. sect. 14. art. 4. per tot. qui *Torbedon* scripsit, Freitag. Auror. Med. l. 2. cap. 30. Translata porrò vox *Turbith* & *Turpethi* ad Chymiam, ubi *Turbith* & *Turpethum minerale* vel in genere dicitur coagulum specificum fixũ, quod abstractis impuritatibus, & indomitâ volatilitate, segregatis in imo vasorum consistit, & paratur maximè ex mineralibus, quorum essentia & vis specifica potissimùm est in parte constante, aut saltem, ut usibus artificiosis sit accommodata, in hanc formam redigitur. Vel in specie vocatur *Mercurius absque corrosivo præcipitatus* in dulcedinem, Ruland. & Johns. in Lex. Hujus usum noxium in affectibus hepatis & viscerum abdominis notavit Hildan. Cent. 4. Observ. 40. Plura de *Turpethis mineralibus* vide apud Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 19. In specie de *Turpetho Antimonii*, d. l. c. 21. de *Turbith Veneris*, d. l. l. 7. c. 15.

Turbo, homonymon est. Vel enim denotat *ventum procellosum*, qui Græc. *λαῖλαψ* dicitur. Vide *Lælaps*, vel *Conchyliorum* certa genera, quæ *Turbines* vocantur, & describuntur ab Aldrov. libr. 3. de Testac. c. 16. seqq. Græc. *στρόμβοι* vocantur, vide *Strombos*. Jung. Chiocc. Mus. Calc. s. 1. p. 50. seqq. Differunt à *Turbinatis*, quòd *Turbines* in longiorem & acutiorem verticem deficiant, quàm hæc. Legitur & apud Aldrov. *Turben*.

Turbotus, idem, quod *Rhombus*, de quo superius suâ literâ. Mus. Calc. sect. 3. p. 419.

Turbulentus, *Turbidus*, *ταραχώδης*, idem, quod *Perturbatus*, vide *Tarachodes*. In specie Urinæ *turbulentæ* dicuntur Hipp. *οὖρα ἀναπεταραγμένα*, returbatæ, Coac. t. 333.

Turchosa, *Turcois*, *Torchois*, vocatur gemma, vel lapis pretiosus elegantissimè cœruleus, de cujus compositione vide Theatr. Chym. Vol. IV. p. 190. viribus admirandis, Vol. V. p. 388.

Turdus, *κίχλη*, æquivocum est. Primùm enim nomen est avium quarundam. Sunt enim certa genera, quæ *Turdorum* nomine veniunt, quorum historiam, cum usu in cibis & Medicinâ, vide apud Aldrov. l. 16. Orn. c. 1. seqq. Jul. Alex. L. 13. Sal. c. 8. Bruyer. l. 15. c. 37. Deinde nomen est piscis saxatilis, squamosi,

mosi, cujus etiam plures dantur species, & descriptæ leguntur apud Aldrov. l. 1. de pisc. c. 3. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 3. Bruyerin. l. 19. c. 7.

* TURGENTIA, *Turgescentia*, ὀργασμὸς. Vide *Orgao, Orgasmos*.

TURIONES, sunt teneritates summitatum in arboribus, quæ singulis annis crescunt. Schröder. l. 1. c. 2. lit. T.

TURPETHUM, vide *Turbith*.

TURPILOQUIUM, Gr. dici posset fortassis αἰσχρολογία, improborum vitium proprium. Nam improbi bulimiâ *turpiloquii*; imperiti picâ vaniloquii laborant. Utrumq; à Medicis sit alienum. Lind. Ex. II. §. 29.

TURPIS, *Turpitudo*, ἀσχημοσύνη, propriè dicitur vitium, oppositum formositati, εὐσχημοσύνη, sive pulchritudini, Galen. libr. 11. de U. P. cap. 13. Dicitur etiam de moribus, affectibus, sermonibus, & actionibus humanis, & Gr. dicitur αἶσχος, αἰσχρὸς, l. de cogn. & cur. an. morb. c. 7. Turpitudines Hartmannianas falsè perstrictas à Libavio vide T. IV. Oper. p. 97.

TURREIS, est lapis, quem Bood., & experientia, mille testimoniis, in casu à fracturâ ossa desilientia conservare docent. Johnf. Lex. l. 2.

TURRITI, πυργῖται. Vide *Pyrgitæ*.

TURSIO, φώκαινα. Vide *Phocæna*.

TURTAS, τύρτας, vocatur panis, qui constat ex pinguibus palmulis, farinâ & aquâ, & coquitur sub cineribus. Erot. On. p. 27. c.

TURTUR, τρυγὼν, æquivocum est. Primariò ità dicitur *Columba* montana, vel sylvestris, de cujus historiâ, & usu in cibis atque Medicinâ, vide Aldrov. l. 15. Ornith. c. 9. Jul. Alex. l. 13. Sal. c. 7. Gal. l. de atten. diæt. c. 6. Bruyerin. de re cib. l. 15. c. 34. Schröd. l. 5. cl. 2. n. 69. Fr. Hofmann. in clav. ad h. l. Deinde est etiam nomen piscis, qui *Pastinaca* aliàs *marina* vocatur. Vide *Pastinaca*.

TURVA, vocatur cespes bituminosus, & gleba fossilis, quæ accensa facit, ut quotquot adstant, aut ab eo illustrantur, colore appareant squalido & morticino, ut mirari id satis rerum harum ignari nequeant. Lind. Ex. V. §. 122.

TURUNDA, μοτὸς, refertur inter apparatum Chirurgicum, estq; nihil aliud, quàm linamentum, quod vulneribus inditur, Lat. Penicillus quoque vocatur, Diet. n. 280. Vide *Linamentum, Lemniscus, Licinium, Motos, Penicillus*, &c. In specie de usu & abusu *Turundarum* in sectione Calculi vide Appendicem aliquot Epistolarum, apud Hildan. Oper. p. 762. seqq.

TUSSEDO, βὴξ, idem, quod *Tussis frequentior*, uti colligere licet ex 2. progn. t. 50. ubi Interpres Gal. Latinus utitur vocabulo *Tussedinis*. In Græco verò legitur τῶν βηχῶν.

* TUSSIS, βὴξ, à Galeno ità descripta legitur, est vehemētissima quædam efflatio, quâ plurimus simul celerrimeq; foràs actus spiritus sive aër attrahit propellitq; unà secum suo impetu, quæ vias suas obstruit, l. 2. de sympt. causs. cap. 4. Cùm enim externus aër in asperam arte-

arteriam trahatur, quæ cartilagineæ duræq; sunt, nec contrahi circà id, quod continent, possunt, incitatum hunc excogitavit spiritus exitum, quem vocant tussim, quo spiritus sibi ipsi violenter & cum impetu delatus vias expurgat, non aliter, quàm tubos & fistulas expurgant harum opifices, l. 4. de causs. sympt. c. 3. Quamvis v. à vero hæc non sint aliena; recentiores tamen *Tussis* naturam multò clarius & accuratius descripserunt, inter quos cœteris palmam præripuisse videtur Willis Pharm. Rat. Part. II. S. I. c. 4. è quo talem descriptionem formare libet: *Tussis* est exspiratio vehemens, crebrior, inæqualis, & sonora, cum partium musculosarum expirationi potissimùm destinatarum, thoracis, laryngis, lumbarium, & abdominis motu spasmodico, facta cum vel sine excretione alicujus materiæ excrementiciæ, à molesti cujusdam objecti aut expulsionem è pulmonibus per Tracheæ ductus urgentis irritatione proveniens. Ex quâ descriptione simul elucescit differentia inter *Tussim humidam*, quæ cum exscreatione materiæ; & *siccam*, quâ nihil excernitur, cujus meminit Hippocr. 4. aph. 54. Videatur & Dieter. n. 150. Sylv. Pr. M. l. 1. c. 22. *Tussiculosus*, βηχώδης, dicitur, quod vocabulum legitur de Catarrhis, 3. aph. 31. Vide Dieter. n. 151.

TUTIA, vide *Pompholyx*. *Tutiæ facticiæ* constructio legatur in Theatr. Chym. Vol. II. pag. 519. De *Tutiæ* præparatione Vol. III. p. 103.

Turus, ἀσφαλὴς, *Tutò*, ἀσφαλῶς, idem, quod *Securitas*, vide *Asphaleia*, *Securitas*. Est primaria proprietas veræ curationis non solùm Chirurgicæ, sed omnium etiam aliarum. Consistit v. *tutum* hoc curationis in tribus, ut affectus percuretur, ut læsio nulla interveniat, ut ne redeat malum. Gal. l. 14. M. M. c. 13. Junge C. Hofm. Orat. Isag. II. p. 112. 121. seqq. Imò in omnibus actionibus *Cautè* & *Tutò*, medicorum Symbolum sit, Dieter. num. 121. id quod meliori ratiõe fieri vix poterit, quàm si generale præceptum Zenonis observetur; videlicet si ità agamus, tanquam paulò post pædagogis rationem reddituri. Gal. de cogn. & cur. an. morb. c. 3.

TYLODES, τυλώδης, τυλοειδὴς, Gorr. *Callosus*. Vide *Callus*.

*TYLOMA, τύλωμα, *Tylosis*, τύλωσις, τύλος. Vide *Callus*.

TYMMA, τύμμα, significat *plagam*, ictũ, percussionem. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. XX. 14. ubi apud Linden. legitur *luxatio*, cujus versionis rationem nullam video, cum τύμμα à τύπτω, verbero, derivetur. Vide Foës. p. 628.

*TYMPANIAS, τυμπανίας, τυμπανίτης, vocatur species Hydropis sicca, in quâ flatus totam abdominis interdum & thoracis regionem tumentem faciunt. Gal. 4. de R. V. I. A. t. 111. Vocatur & *Hydrops siccus*. Keuch. ad Sam. p. 191. Dicitur v. saltem abusivè & impropriè Hydrops,

drops, quia nulla peccat aqua, sed flatus; Helmont. tr. ignot. Hydrops. num. 43. Consentit Willis. Ph. Rat. P. II. s. 2. c. 4. qui communem Doctorum opinionem de *flatibus* ceu caussâ *Tympanitis* deserens, novam excogitavit, & quidem satis plausibilem, ex principiis Physiologicis & Anatomicis egregiè declaratam, statuens, non flatus, sed spiritus animales spasmodico motu agitatos, & in fibras partium & viscerum abdominis membranaceorum adactos, obque succi nervosi vitiosam dispositionem in recessu impeditos tantam ventris intumescentiam excitare; unde & seq. hujus affectus construxit definitionem: *Tympanites* est tumor abdominis fixus, constans, durus, æquabilis, renitens, & à pulsatione sonitum edens, à partium & viscerum membranaceorum inflatione πνευματώδει ortus, propter spiritus animales in fibras istas copiâ nimiâ adactos, ibidemq; succi nervei obstruentis vitio à recessu impeditos, cui affectioni consequenter flatuum in locis vacuis aggestio, velut complementum accedit. Paracelsus statuit duplicem *Tympanitem*: unum in *Intestinis*, alterum in *Matrice*, libr. 1. de Tartaro Tr. 2. c. 2. in not.

Tympanum, τύμπανον, propriè vocatur instrumentum Musicum classicum, in quo corium fortiter expansum suprà concavum quoddam corpus, si percutiatur ligno, sonum edit gravissimum. Per translationem v. nomen hoc quoque attributum cùm cavitati seu conchæ, aliis pelvi in ossibus petrosis meatus auditorii, cui membrana quædam sonoras species transmittens & ossiculis firmata obtensa est, tum ipsi membranæ. Vide Barthol. l. 3. An. c. 9. & libell. 4. c. 6. Non esse primarium & simpliciter necessarium organon auditus illam membranam *Tympani*, vult ostendere Bonett. per Observationes in Anat. Pract. l. s. 19. Observ. 4. p. 344. *Tympanum* quoque vocatur rotunda machina dentata Oribas. de machin. c. 4.

Typha, τύφη, vocatur *exile triticum*, & vilius, de quo plura apud Lang. l. 1. ep. 56. Forest. l. 4. Chir. Obs. 3. Schol.

Typhlos, *Typhlotes*, τυφλὸς, τυφλότης, τύφλωσις. Vide *Cæcus*, *Cæcitas*. Dieter. n. 847.

* **Typhodes**, τυφώδης. Vide *Typhos*.

* **Typhomania**, τυφομανία, vocatur mistus affectus ex lethargo & phrenitide. *Lethargicum delirium*. Gal. in def. & l. de comat. cap. 2. cap. 1. Prorrhet. t. 1. Caussa ergò complicata ex descriptione *Lethargi* & *Phrenitidis* petenda erit. Videatur Foës. pag. 629. Meminit & Bonett. An. Pr. l. 1. s. 8. Obser. 6. Schol.

Typhon, τύφων, *ventus* vocatur, qui densâ nube inclusus, præceps

ceps in terram elisus pulverem soli turbine verrit, arbores evellit & obvia quævis pessundat. Lang. l. 1. ep. 19.

*Typhos, *Typhodes*, τύφος, τυφώδης πυρετὸς, vocatur species quædam *febris ardentis*, prolixiùs descripta cum suis signis & symptomatibus apud Hipp. l. de int. aff. XLII. per totum, Vide Foës. p. 629. Latinè redditur *Stupor attonitus*, cujus rationem sufficientem non video. Conjuncta hæc febris plerunque cum erysipelate alicujus visceris interno, v. g. hepatis C. Reies C. El. q. 68. n. 4. Bonett. d. l.

*Typus, τύπος, vocatur *forma*, ordo & modus *febrium*, secundū intentionem & remissionem. Gal. l. de Typis l. 1. de Cris. c. 3. Vide Dieter. n. 676. Keuch. ad Samon. p. 140.

Tyrannis, τυραννὶς, vocatur *Antidotus* apud Gal. libr. 2. de Antidot. cap. 10.

Tyrbe, τύρβη. Lat. *Turba*, *Turbatio*, idem, quod ταραχὴ. Legitur apud Hippocr. 3. de fract. t. 75. Foës. d. l.

Tyria apud Arabes & barbaram sectantes medicinam, idem est ac *Ophiasis*: *Tyri* n. voce omnes serpentes & potissimùm Viperæ intelliguntur. Castell. Vide *Tyriasis*. *Tyria lepra*, Forest. l. 4. Chir. O. 7. Schol.

Tyriasis, τυρίασις, idem, quod *Satyriasis*, h. e. *Lepra Arabum*, *Elephantiasis*. Hildan. Epist. 24. Vide *Elephas*.

Tyrion, τύριον, vocatur Emplastrum, quod coctura colorem purpuræ *Tyriæ* adipiscitur, & describitur ab Aët. l. 15. c. 12. citante Gorr.

Tyro, *Tyrocinium*, εἰσαγόμενος, εἰσαγωγή. Illud dicitur de iis, qui noviter ad artem Medicam accesserunt, ut addiscant ejus præcepta. Hoc de Compendiosâ artis & præceptorum comprehensione; Lat. *Introductio* quoque dictâ. Ità Gal. libell. de pulsibus ad *Tyrones*, sive eos, qui introducuntur, conscripsit. &c. Contra *Tyrocinii Chymici* scriptores invehitur Helmont. de Lithias. c. 5. n. 9. & c. 8. n. 9.

Tyros, τυρὸς. Vide *Caseus*.

Tyrrhenicon, τυῤῥηνικὸν, nomen Emplastri, cujus sunt immensæ laudes apud Aët. libr. 15. cap. 14. allegante Gorræo. Propterea & πολυμυθὲς dictum esse, idem testatur.

Tyrsis, τύρσις, idem, quod πύργος, *Turris*. Legitur apud Hipp. 3. de artic. t. 23. Gal. in comm. Adde Foës. p. 629.

*Tyrus, *Thyrus*, utrumque mendosè & ex crassâ ignorantiâ Græcæ linguæ pro serpente vel viperâ *Theriacam* ingrediente sumitur à barbaris Authoribus, unde *Tyriasis*, *Tyria* lepra, quoque appellationem adepta sunt. Deberet n. *Therion*, θηρίον, hoc est, *bestia*, scribi, non per Ty.

V. Vacca,

V.

VACCA, ἡ βοῦς, dicitur bos fœmina. Vide *Bos*. De *vaccis citrinis Scheunemanni* per errorem in scripto adductis, & à Libavio acriter satis castigatis, vide Tom. III. Oper. Lit. p. 82.

VACILLATIO, περιφορά, dicitur cum de membris corporeis, quæ titubant, aut non sunt fixa, v. g. *dentes vacillare* dicuntur; Tum de mente, & ita inconstantiam vel leve *delirium* notat. Vide *Paraphora*.

*VACUATIO, κένωσις, idem, quod *Evacuatio*. Vide *Cenosis*.

*VACUUS, κενεὸς, κενὸς. Vide *Cenos*. Ardua adhuc hodieq; est inter Philosophos disputatio: an detur *vacuum* in rerum natura? Peripatici vel Aristotelici negant, ut & Gal. l. 3. de diff. pulf. c. 6. item in Th. Chym. Vol. I. p. 198. Recentiores v. Helmontium secuti asserunt, variis conati demonstrare phœnomenis. Videatur Helmont. in pecul. tract. inscripto *Vacuum Naturæ*. Vide & Marc. Marci Phil. vet. rest. Part. III, sect. 2. subs. 3. Nostri jam non est instituti, hanc controversiam dirimere; quamvis tamdiu inhæreamus illi sententiæ: dari quidem vacuum in rerum naturâ, sed non naturale, saltem violentum. Quid Democritus & Asclepiades per *vacuum* intellexerint, vide apud Gal. l. de Theriac. ad Pison. cap. 11. In foro Medico non ità strictè accipitur; sed saltem pro spacio, in quo præter aërem nihil continetur dict. de diff. pulf. loco. *Vacuus pulsus* v. allegoricè dicitur, qui arteriæ elevationem quasi facit bullosam, ut digitorum impressioni egressus per vacua occurrat. Verùm ineptam esse appellationem docuit Gal. d. l.

*VAGINA, κολεὸν, tribuitur etiam aliis partibus ob similitudinem. Ità *Capsula communis* in hepate Venæ portæ truncum involvens vocatur *Vagina portæ*, Barthol. l. 1. Anat. c. 14. p. 136. Uteri collum dicitur *Vagina*, quia penem recipit instar vaginæ. Id. l. 1. c. 30. p. 280. Hanc duplicem in uno subjecto observavit Cent. 3. Obs. 2. allegantibus Ephem. N. Cur. A. I. Obs. 110.

*VAGINALIS, ἐλυτροειδής. Vide *Elytroides*.

VAGITUS, βαβασμὸς, βάβαξις, vocatur *ejulatus* & ploratus *infantum*; qui si adhuc in utero fiat, meritò habetur pro malo omine. Vide Guldenklee l. 4. Cas. Med. 24. Ephem. N. Cur. A. I. Obs. 62. & A. III. Obs. 164. ubi quidem augurium illud fallax esse, ostendere conatus est D. Segerus.

VALEO, *Valetudo*, est vocabulum μέσον, & ancipitis significationis. Sumitur enim & in bonam, & in malā partē. In illâ accipitur pro *Sanitate*, pro *Robore* & *virtute*, Gr. ὑγιαίνω, ἔῤῥωμαι, ὑγιεία, vide *Hygeia*, *Hygiæno*. *Errhomæ*. Adde Lind. Ex. IX. §. 26. XII. §. 491. XV. §. 108. qui semper de robore exposuit. Quære etiam in Rhod. Lex. Scribon. p. 455. In hâc

pro *morbosâ dispositione*; quamvis plerunq; additû sit adjectivum adversa, mala, sinistra &c.

VALETUDINARIUS, νοσώδης, semper in malam partem sumitur de eo, qui morbis vivit semper obnoxius. Vide Dieter. n. 577. Talis vocari in militiâ *Caussarios* & *Sonticos*, docet C. Hofmann. Apol. pro Gal. l. 3. c. 10. lit. M. suntq́; qui utuntur incertâ fallaciq́; valetudine è Gal. l. 5. de san. tu. c. 4.

*VALGUS, βλαισὸς, βλαισοσὸς. Vide *Blæsus*.

VALIDUS, idem, quod *Valens*, ἐῤῥωμένος, εὔτονος, *Robustus*. Dicitur de corpore & membris robustis, quæ optimè ad opera strenua sunt disposita. Gal. 2. de nat. hum. t. 5. Aliàs & *validum* sumitur pro *acido*. Scribon. n. 41. ubi granata mala vocantur *valida*, quæ Itali *garbi* vocant. Vide Rhod. in not. ad h. l.

VALLUM, χάραξ ἕρκος, quid sit, ex Architecturâ militari constare potest; nimirum species munimenti exterioris circà urbem aut arcem, aut castrum. Per metaphoram *vallum* quoque vocatur oculorum tegumentum, sive *Supercilium*. Keuchen. ad Samon. pag. 230. Per similitudinem quoque species *Fasciæ* hoc nomine venit, Gal. de fasc. n. 52.

VALRAT, id est, *folium*. *Ulcat*, idem. Rul. & Johns. in Lex.

VALVA, est quasi parva janua, uti describitur à Gal. cap. 1. de art. t. 23.

VALVULA, vocatur in Anatomicis membranula quædam in vasis quibusdam & cavitatibus unâ saltem parte adhærens, in hunc finem parata, ut retrocedenti liquori possit resistere, fluxum v. naturalem admittere. Talis occurrit satis magna in Intestino Colo & crassa, de quâ vide Barthol. l. 1. An. c. 11. p. 92. Hildan. Ep. 88. 89. Aliquot in corde l. 2. cap. 7. pag. 402. seqq. & quamplurimæ in ramis venæ cavæ libell. 1. An. c. 2. ubi prolixiorem *Valvularum* descriptionem invenies.

VANELLUS, nomen est avis, quæ & *Capella*, αἴγωπος, item, *Pavo agrestis*, ταὼς ἄγριος, dicitur, & describitur cum usu in cibis & medicinâ ab Aldrovand. l. 20. Ornithol. c. 63.

*VAPOR, ἀτμὸς, ἀτμὴ, ἀτμὶς, propriè dicitur humor in auram resolutus, humor extenuatus, qualis per spiracula cutis naturaliter quotidiè exhalat. Vide *Atmos. Exhalatio. Halitus*. Nec differt descriptio Libavii, dicentis: *Vapor* est aër rudior proximè ex aquâ resolutâ factus, Tom. IV. Oper. 241. Si præternaturaliter sese habuerint, fiunt quoq; fuliginosi, fumosi *vapores*, quorum meminit l. 8. M. M. c. 5. fin. Contra *vapores* crassos, ceu caussas morborum hystericorum & convulsivorum acerbiùs scripsit Helmont. negans, se unquam vidisse, tales dari *vapores* crassos, & esse contradictionem in adjecto. tr.

Jus Duumviratus n. 17. tr. de Lithiaſ. c. 9. tr. Ignota Actio regiminis n. 36. In Chymicis tamen dari queq; *vaporem unctuoſum*, quâ naturalem, quâ artificialem, qui nihil aliud eſt, quàm *primum Ens mercurii*, quod incipit conſiſtere in venâ argenti vivi, aut ex ipſo extrahitur per ſublimationem artificioſam, de quo *vapore* legatur Libav. T. II. Op. p. 303. & 368. Quin & ipſe *Lapis Philoſophicus* vocatur *Vapor potentialis metalli*, d. l. p. 421. Aliàs non negandum, in nonnullis veteres hallucinatos eſſe in accuſandis *vaporibus* & eorum viis, quòd tales è ventriculo adſcendant, & capitis dolorem excitent, uti rectè hoc notavit Willis de febrib. cap. 10.

VAPORARIUM, ἀτμιστήριον, idem, quod *Balneum Laconicum*, ſive *Sudatorium*. Vide *Balneum*. Quamvis & *ſella ſingularis perforata* vaporationi deſtinata hoc nomine veniat, docente Rhodio ad Scribon. num. 193.

VAPORATIO, dicitur *fomentatio* vel fotus, qui fit mediante vapore aquæ calidæ. Frequenter legitur apud Celſ. l. 7. c. 7. 9. l. 8. c. 4. Vide rurſus Rhod. in Lex. Scribon. p. 455.

VAPPA, ὀξίνης, vide *Oxines*. Vinum vocatur omnibus portionibus ſpirituoſis privatum, quadantenus aceſcens. Hæc vini corruptio hodieque optimè quoque applicari poteſt ad ſpeciem corruptionis ſanguinis, quando eſt in ſtatu defectionis, qualis eſt in ſanis poſt nimios labores & in morboſâ diſpoſitione, quartanâ laborantium, cachecticorum, ſcorbuticorum. Vide Will. de febrib. c. 2. 6. &c.

VARENI, idem, quod *Vari*, eſt ſymptoma ſcorbuticum, quod aliàs *Arthritis vaga* vocatur, conſiſtens in dolore vago, nervoſas partes circà articulos affligens, proveniens à liquoris nervoſi vel lymphæ ferreſcentis acidâ acrimoniâ malignâ, & ob tenuitatem facili mobilitate & vaporoſitate. De quo ſymptomate integros libellos ſcripſerunt Drauwiz & Mollenbroccius. Meminit hujus nominis Walther. Sylv. Med. p. 1464.

VARIOLÆ, *Varioli*, terminus antiquis ignotus Pathologicus, denotans peculiare genus *Exanthematum* puſtuloſorum, cum febri conjunctorum, & ità deſcribi poſſunt ac debent: *Variolæ* ſunt puſtulæ vel papulæ majores minoresve, ab initio ſub formâ macularum rubentium in toto corpore aut plurimis ejus partibus erumpentes, cum febre acutâ Epidemicâ, in augmento ſeſe elevantes, & ſub ſtatu materiam viſcidam quodammodò puri ſimilem continentes, interdum & aqueam, tandem in declinatione degenerantes in cruſtâ, poſt exiccationem decidentem, cũ variis ſymptomatib⁹ per diverſa totiùs morbi têmpora variâtib⁹ & ſuperve-

venientibus genitæ à coagulativis crudioribus in peculiari fermento sanguinis connato delitescentibus portionib', per contagium virtuale, aut corporale excitatis, in corporis superficie subsistentibus, & per fermentationẽ coagulativam prorumpentibus. Qui meliorem hâc dare poterit hujus morbi descriptionem, ei minimè erimus adversi. Legatur Willis de febrib. cap. 15. Piens tit. eod. tract. spec. c. 8. & alii Authores, quos vide allegatos à Walthero in Sylv. Med. p. 1466. seqq. *Variolus* & *Variola* quoq; dicitur piscis, aliàs *Trutta* & *Aurata* dictus, apud Schröd. l. 5. cl. 4. n. 93. Vide *Trutta*.

VARIUS, ποικίλος, sumitur adjectivè, & substantivè. Illa significatio ex aliis Lexicis jam nota est. Substantivè *varii* & *variæ* dicuntur, qui, & quæ maculas & papulas in facie distinctas habere solent, notante Keuch. ad Sam. p. 125.

*VARIX, κιρσὸς; in genere significat omnem *venam dilatatam*, Gal. l. de tum. p. n. c. 16. Æginetæ ἀνεύρυσις φλεβὸς, *dilatatio venæ*, vocatur l. 6. c. 82. Propriè & accuratius describi potest, quòd *Varix* sit tũor p. n. mollis, inæqualis, nodosus, indolẽs in imâ ventris parte sub umbilico, in scroto, circà testiculos, & frequẽtius in cruribus occurrens, proveniens à venarum subcutanearum propter sanguinem feculentum & serosum subsistentem & collectum nimiâ distensione & cõtortione. Vid. Dieter. n. 465. Foës. p. 338. seqq. Bartholinus in valvularum distensionem caussam refert libell. 1. c. 2. p. 594. Plures Authores de hoc affectu reperies apud Walther. in Sylv. Med. p. 1464. seqq.

*VARICOSUS, κιρσώδης, dicitur de diversis vasorum plexibus circà partes genitales, præsertim virorum. Nam *vasa præparantia pyramidalia* vocat *corpus varicosum* Barthol. l. 1. An. c. 21. p. 203. & *vasa deferentia* ejusq; principium *Parastatas variciformes*, d. l. c. 23. p. 225. Vide *Pyramidalia*. *Pampinus*. *Parastatæ*.

*VARUS, æquivocum est apud Latinos. Vel n. idem est, quod *Vareni*, & notat affectum *Arthriticum vagum scorbuticum*; in plurali *Vari* dictum, de quo p. 2. Vel *Varus* dicitur tumor exiguus durus, plerunque in facie obortus, ut & in dorso non infrequens, Gr. ἴονθος, vide *Jonthos*. Vel deniq; adjectivum *Varus* notat vitium crurũ, in figurâ oppositum *Valgis*, & Gr. dicitur ῥαιβὸς. Vide *Rhebos*.

*VAS, ἀγγεῖον, sumitur Physiologicè & Mechanicè. In Physiologia *Vasa* vocantur canales omnes liquorem aliquem vehentes, & ità comprehenduntur hoc nomine *Arteriæ* & *Venæ*. Hinc passim leguntur *Vasa spermatica*, præparantia, deferentia, *Vasa Lactea*, *Vasa* Lymphatica, *Vasa* adiposa, &c. Vide plura apud Bartholin. in Indice. Diminutivum est *Vasculum* v. g. *Vascula buccarum*, h. e. glandularum in buccis. Leguntur apud eundem l. 3. An. cap. 11. p. 536. sudoris *Vascula* in cuticulâ

l. 1.

l. 1. c. 2. p. 19. Mechanicè v. *Vasa* & *Vascula* dicuntur varia Instrumenta intus cava, in quæ liquidæ præsertim materiæ (quamvis solidæ etiam indi soleant) recipiuntur, quorum usus est in Diæteticis, præsertim re Coquinariâ, Pharmacevticis, Chymicis, & Chirurgicis. Suntque fictilia, lignea, metallica. In specie catalogum & apparatum *Vasorum Chymicorum* lege apud Rolfink. Chym. A. F. R. l. 2. c. 18. Quære etiam in Theatri Chymici, ut & Libavii Indicibus.

Vastus, idem, quod *Magnus*, *Grandis*, μέγας. Dicitur de corporibus naturalibus, v. g. *Musculi Vasti*. *Tumores Vasti*, Dolores *vasti*. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

Vasum, pro *Vas*. Legitur apud Scribon. n. 64. Vide not. Rhod. ad h. l.

Uata, οὔατα, pro ὦτα, latinè *Aures*; in singul. οὖς, *auris*. Vide *Aures*. Sumitur & ab Hipp. pro *inflammationibus aurium*, vel etiam aliis morbis gravioribus, l. 6. Epid. s. VI. 28.

Vates, *Vaticinium*; μάντις, μαντεία. Vide *Mantice*.

Ubera, μαζοί, idem, quod *Mammæ*; quamvis vocabulum Ubera aliàs Brutis potius attribui soleat, quàm fœminis. Vide *Mammæ*. *Mastos*.

Udos, οὐδός. Latinè *Limen* dicitur h. e. lignum vel saxum in imâ januæ parte, quâ intratur. Legitur apud Hipp. 4. de artic. t. 64. Vide Foës. p. 466.

Vectio, ὄχησις, refertur inter motus corporis, & ità inter faciendâ Gal. l. 1. de san. tu. c. 15. Ejus v. significatio pueris jam nota est è Dictionariis.

Vectis, μοχλός. Vide *Mochlia*. Inde liber Hippocr. *Mochlicus*; q. d. *Vectiarius*. Refertur & inter instrumenta ad metallifodinas necessariâ à Rul. in Lex.

Vegetabile, φυτὸν, φυτικόν. Dicitur 1. de animâ, vide *Phytice*; deinde de *plantis* & *Herbis*, quæ generali nomine vocantur *Vegetabilia*, unde pars Medicinæ illa tractans vocatur *Phytologia*, de quo etiam superius suo loco. In hac significatione describûtur à Dornæo, Rulando, & Johnsono *Vegetabilia*, quòd sint viridantia radicem in terrâ defixam habentia, truncum & ramos in aëre, ut sunt herbæ, plantæ & arbores. Hæc omnia è solâ constare aquâ vult Helmont. tr. Complex. atque Mistion. El. figm. n. 12. 30. 32. Calculum suum addidit Beker. in Metallurgiâ. De *vegetabilibus* vide plura in Theatr. Chym. Vol. I. p. 205. 206. Eorum vis & potentia consistere dicitur in spiritu vegetativo, & est propriè Ignis naturæ Vol. II. p. 164. seqq. *Vegetabilia* non sufficere in Medicinâ, neque etiam carere omni noxâ, scripsit Rolfink. Chym. l. 1. c. 1. De *lapide Philosophico vegetabili*, vel ex *vegetabilibus* parando vide Th. Chym. Vol. III. p. 53. seqq.

Vegetativus, φυτικός, idem, quod *Vegetabilis*. Hanc virtutem quoque inesse metallis legitur in Th. Chym. Vol. VI. p. 158. nec fortassis absque ratio-

ratione, cùm sensuum fide constet, non in quibusvis fodinarum venis quodvis generari metallum, sed & iis inesse principium quoddam specificum determinatum. Verùm hæc ad Physicam potius pertinent.

VEGETUS, ἀκμάζων, dicitur partim de corpore & Gr. εὔρωστος etiam vocatur; partim de animo; Et qui *vegetus* animo est Gr. dicitur πρόθυμος; quamvis & hoc vocabulum de utroque accipiatur. Vide *Prothymia.*

VEHEMENS, σφοδρὸς, vide *Sphodros. Vehementia* morbi σφοδρότης, eadem est, quæ *magnitudo.* Gal. l. 1. de cris. c. 3.

VEHICULUM, ὄχημα, vide *Ochema. Vehiculum* quoq; in Pharmaceuticis dicitur liquor, in quo olea & arcana Chymica ad gratiorem gustum vel faciliorem exhibitionem ægris præbentur. Johnson. in Lexic. l. 1.

VELAMENTUM, σκέπασμα, idem, quod *Tegumentum.* Vide *Scepasma.* Tribuitur quoq; illud nomen interiori intestinorum tunicæ, præsertim tenuium, quæ aliàs *crusta membranea*, Pecqueto *Peristoma* rugosum, Bilsio *Muscus villosus* dicitur. Horne v. *velamentum bombycinum* appellavit. Barthol. l. 1. An. c. 10. p. 81.

VELLE, ἐθέλειν, θέλειν, βούλεσθαι, apud Hippocr. aliquando accipitur pro posse, 3. de artic. t. 106. Adde Gal. in comm. ad h. l.

*VELLICATIO, τιλμὸς. Vide *Tilmos.*

VELLUS *aureum*, δέρας. Vide *Deras. Vellus aureum* quoque fit ex rore collecto Mensis Maij, ex tritico ante ortum Solis, cœlo sereno, loco aperto, expanso linteo, & in discum expresso, inque vas fictile incluso. Johnson. Lex. Chym. l. 2.

VELOCITAS. *Velox.* Τάχος, ταχὺς, idem, quod *Celeritas*, *Celer*, de quibus superius in CE.

*VENA, φλέψ. Vide *Phleps.*

VENÆ *sectio*, φλεβοτομία. Vide *Phlebotomia.*

VENATIO, *Venator*, κυνηγία, κυνηγὸς, κυνηγέτης quid significet, aliunde notū est. Meritò refertur inter exercitia, quæ & corpus fatigare, & animum delectare possunt, quo etiam potissimùm utuntur Magnates; quamvis haud rarò in excessu peccent. Meminit Gal. de parv. pil. exercit. c. 1. Interdum Metonymicè *Venatio* accipitur pro *carnibus ferarum*, notante Rhodio ad Scribon. n. 134. ex Sidonio Apollinar. l. 4. ep. ad Industrium.

VENEFICA, *Veneficus*, *Veneficium*, quid significet, ex aliis Lexicis jam notum esse debet. Pertinent hæc inter caussas morborum transnaturales, ut & remedia trans vel supra naturalia, à quibus Medicus Christianus sibi cavere debet, conscientiæ suæ consulturus. Vide Dieterich. p. 977. Jung. Casp. Reies C. El. q. 97. num. 12. seqq. Sennert. libr. 6. M. Pract. part. 9. per totum.

VENENUM

VENENUM, φάρμακον, hujus quoque Latini vocabuli significatio nota est, dum propriè & usitatè nunc significat omne id, quod corpori nostro quomodocunque communicatum illius universas aut particulares quasdam, easque principes ac vitæ summè necessarias functiones incomprehenso modo atque ferociâ indomitâ adoritur & lædit, spiritus & humores, præsertim sanguinem & balsamum nervorum, corrumpit, coagulat, profligat, pervertit, & deinde partium quoq; solidarum substantiæ corruptelam ocyus tardiusve inducit, & itá in summum vitæ discrimen conjicit, Charlton. Ex. X. Patholog. §. 23. Willis de febrib. c. 12. Dogm. nostr. Medic. Gen. P. II. cap. 8. pag. 232. seqq. ubi & differentias *venenorum* legere licet. Aliàs etiam vocabulum *Veneni* fuisse μέσον, & indifferens, itá ut in bonam partem quoque sumtum fuerit, patet ex l. 236. ff. de V. S. in quem locum & Theophilus Paraphrastes Græcus scripsit: Τῶν μέσων ἐστὶ τὸ ὄνομα τῦ φαρμάκυ. Qui *venenum* dicit, adjicere debet, utrum malum & bonum. Confirmat hoc Linden. Ex. XIII. §. 316. Paracelsus quidem strictius sumsit; nihilominus tamen latius, quàm propria significatio admittit, dum omne id, quod naturæ nostræ quoquomodo adversum est, *venenum* appellavit, Paramir. Tract. 2. de Ente veneni. cap. 8. & alibi, quam sententiam & Helmont, in scriptis suis videtur amplexus esse. In Chymicis *Mercurius* quoq; dicitur *venenum*, quo tamen & *Theriaca* & *fermentum* vocatur. Rul. in Lex. Junge Th. Chym. Vol. I. pag. 741. Vol. IV. pag. 891.

VENER, id est, *Mercurius*. Rul. & Johns. in Lex.

VENEREUS, ἀφροδισιακὸς, vel dicitur de hominibus *libidinosis*, & salacioribus, vel etiam est Epitheton morbi ex impuro coitu orti, qui aliàs & *Morbus Gallicus*, *Lues Venerea* vocatur. Vide *Gallicus*. Usurpatur etiam de ipso actu conjunctionis Maris & fœminæ, qui dicitur *Actus Venereus*. Exempla harum significationum passim occurrunt apud Scriptores Medicos Latinos.

* VENETICUS, *Venetus*, ἐνετὸς, denotat colorem glaucum, vel dilutè cœruleum. Unde *oculi Venetici* vocantur, qui suffusione sunt affecti, fiuntque tales duobus modis, vel propter aquam, si nimiùm fuerit coagulata, vel propter siccitatem, quam patitur crystallinus humor, Gal. l. de ocul. part. 4. cap. 12.

VENTER, κοιλία, multifariàm accipitur. Latè à recentioribus Anatomicis, quibus ventres dicuntur insignes cavitates, in quibus nobile aliquod continetur viscus. Hinc totum corpus dividitur in tres *ventres*, *Infimum*, qui vulgò *Abdomen* dicitur: *Medium*, *Thorax* dictũ, & *supremũ* seu *Caput*. Vide inter alios Bartholin. Anat. prooem. p. 8. 9. Paulò strictius

accepit Hippocr. quando vocab. κοιλίας aliquando usus pro *thorace* & *abdomine*, excepto capite. Ità l. de affection. VII. 1. seqq. ubi morbos thoracis recenset; item l. 2. de morb. XLIV. 25. XLV. 33. unde & ad differentiam interdum *Thorax*, ἡ ἄνω κοιλίη, venter superior, & *abdomen* ἡ κάτω κοιλίη, eidem vocatur. 7. aph. 38. Gal. in comm. ad h. l. l. 1. de morb. X. 2. 3. XI. 1. 2. &c. Strictè v. accipitur frequentiùs *Venter*, κοιλία, pro *abdomine* sive regione sub diaphragmate usq; ad genitalia. Neq; opus est exemplis, hoc demonstrare, cùm passim occurrant. Strictissimè tandem pro *Ventriculo*: de quo p. p. interdum & sola *intestina*; præsertim ubi apud Hipp. sermo est de ventris vel alvi laxitate aut adstrictione, quæ affectiones magis spectant ad intestina, imprimis crassa: unde & sunt, qui *Colon intestinum* duntaxat ventrem inferiorem vocarunt, Gal. 4. de R. V. l. A. t. 112. & com. 7. aph. 38. In Græco & vocab. κοιλία pro *excremento* alvi acceptum legitur apud Hipp. l. 4. Epid. XIII. 18. Jung. Foës. p. 344 seqq. Hoc etiam in Latino locum habere, vult Keuch. ad Sam. p. 206. In Chymicis *Venter* dicitur Terra, Th. Chym. Vol. I. p. 201. 378. *Venter Equi* vocatur *fimus equinus*. Rul. & Johns. h. e. ignis *ventris equi*, instrumentum solutionis corporum, & fit in duobus vasis, quorum in uno est aqua; in altero fimus equi, ubi est phiala cum medicinâ, statq; in furnulo, & desuper comburitur levis ignis, ut aqua tantum evaporet, & non bulliat, ibiq; est canalis, per quam additur aqua, quando minuitur. Proprietas hujus caloris vel *ignis* est, quod non destruat oleum, sed augmentet propter suam humiditatem: nam alii destruunt propter suam siccitatem. Et uti puer ex calido & humido augmẽtatur, sic equi ignis augmentat oleum suâ humiditate. *Ignis equi* non fundit, neq; comburit, sed domat & humidũ augmentat. Hæc Johnson. de ventre equi lexic. t. 2.

VENTININA, Paracelso dicitur ars vaticinatrix ex vento, quomodo sese habeat cœli & astrorum cursus ergà hominẽ, ratione boni vel mali effectus. In alterâ Explicatione Astronomiæ. Rectissimè v. artibus incertis añumerat, cùm nihil aliud sint, quàm Nugæ.

VENTOSÆ, vocantur *Cucurbitæ*, absq; scarificatione appositæ. Unde & Italis *le ventose* dicuntur. Forest. l. 29. O. 22. Schol. Est etiam *Ventosa* epitheton morbi, qui Avic. *Spina ventosa*, vel *Spinæ ventositas* vocatur, estq; nihil aliud, quam cariosa ossium affectio cum putrilagine conjuncta. De quo affectu maligno lege apud Avic. l. 4. fen. 4. tr. 4. c. 9. Lang. l. 1. ep. 42. Pandolfinum integro tract. de hoc affectu, spinæ ventositate, cum notis D. D. Merclini Junioris, Amici nostri honorandi, elegantissimis edito.

*VENTOSITAS, aliàs sæpè ponitur pro *Flatulentiâ*, sive *Affectibus flatulentis*

sis, φυσώδεσι. Unde & *apostemata ventosa* dicuntur *tumores flatulenti*. Forest. l. 3. Chir. Obs. 3.

*VENTRALIS *dispositio*, κοιλιακὴ διάθεσις. Vide *Cœliaca*.

VENTRILOQUI, ἐγγαστρίμυθοι, vocantur ariolatores & vates præstigiosi, qui plebi persuadentes imponunt, dæmonem aliquem ab ipsorum ventre voces emittere, Spiritum scil. peculiari quadam arte intus attrahendo, quo fit, ut voces videantur non ab ipsis edi, sed ab alio intrà ipsos latente, cùm tamen ab ipsis saltem egredi videantur. Nam si id non adverras, putabis, ea à loco aliquo distanti proficisci. Ephem. N. Cur. A. I. Obs. 35. p. 20. Jung. Libav. T. IV. Oper. p. 27.

*VENTRICOSUS, *Ventriculosus*, vel dicitur, qui magnum habet ventrem, μεγαλόκοιλος, vide *Megalocœlos*, vel qui laborat affectione Cœliacâ. Rhod. ad Scribon. n. 95. Vide *Cœliaca*.

*VENTRICULUS, κοιλία, propriè dicitur, in quem primùm animalia cibum protrahunt, Gal. l. 6. An. adm. c. 2. Dictus quasi *parvus venter*, estque pars organica, in infimo vētre sita, statim sub diaphragmate, Chylificationis officina. Ejus historiam passim vide in scriptis Anatomicis, præsertim inter hos Barthol. l. 1. An. c. 9. In brutis pennatis quidem duos esse, in ruminantibus quatuor, præter Aristotelem in LL. de part. an. & alibi. Videatur & Gal. d. l. c. 3. & Barthol. d. l. Translatum porrò *Ventriculi* vocab. ad alias cavitates, v. g. *Cordis* sinum dextrum ampliorem, & sinistrum angustiorem, qui vocantur *Ventriculi*. Bartholin. l. 2. c. 7. p. 398. seq. ad *Cerebri* cavitates, quarum alii tres, alii duas, alii quatuor, Bartholinus unam saltem numerarunt, l. 3. p. 490. seqq.

VENTUS, ἄνεμος, quid sit, ex Physicis notum esse debet. Quod v. *Ventorum* cognitio, quam quisq; habeat naturam, proprietatē, & virtutem, Medico sit necessaria, Hipp. passim inculcavit in scriptis suis, de Diætâ, Aer. L. & Aq. in Aphorism. & confirmarunt hoc pleriq; Interpretes, præsertim Dieter. n. 578. & Charlton. Ex. Pathol. V. §. 12. Apud Spagyricos *Ventus* quoq; de diversis rebus dicitur, v. g. *Ventus albus* est Mercurius: *Rubeus*, Auripigmentum rubeum: *Citrinus* sulphur. Rul. & Johns. *Venti* quoque sunt *spiritus*. Imò dictus Johns. l. 2. adhuc subtilius vult philosophari, dicens: *Venti Chymici* sunt Thesauri naturæ; nec est aliquid in totâ naturâ, *ventis* ipsis pretiosius & nobilius. Vita siquidem & anima rerum omnium ventis deportatur ad res omnes. Est enim *Ventus* spiraculum vitæ temporalis, quod alio vehiculo deferri non potest rebus omnibus, nisi *ventis*. Et *Ventus* nihil aliud est, quàm tenuissima & subtilissima hujus materiæ pars, quàm Ignis naturæ, seu lumen cœleste, quod huic materiæ inest, sursum elevat, & fit vapor & *ventus*, qui summoperè custodiendus est, alioquin

quin tota Alchymia esset inutilis. Custoditur autẽ *Ventus* ille & vapor, si in vasis vitreis, perquàm optimè obturatis, dum erit à materiâ suâ & corpore continuatur, nam frigiditate vasis & aëris in vase conclusi *Ventus* ille & vapor fit tandem aqua, & pluvia Chymica, quæ terram suam irrigando fœcundat; non secus, ac in magno mundo vapores & *venti*, qui calore naturali terræ sursum in aërem pelluntur, frigiditate aëris & ipsius humiditate convertuntur in pluviam & aquam, quæ super terram decidit, & suo irroratu ipsam fœcundat, quia tenuissima & subtilissima inferioris elementi pars, quâ reliquorum Elementorum vires & energias in se coercet. Hactenus Johnson. An non v. hic iterum Galeni adagium commodè applicare liceret. Nihil apprehende, & fortiter tene? Quod & ipse *Lapis Philosophicus Ventus Hermetis* dicatur, legi poterit apud Libav. Tom. II. Oper. pag. 428.

VENUCULA, est *nomen uvæ*, quæ aliàs *Apiana*, *Scirpula*, Sticula, Stacula *Moschatella*, vocatur. Lind. Ex. X. §. 99.

VENULA, φλέβιον, diminutivum *Venæ*, q. *Parva vena*. Sumitur ab Hippocr. pro *Arteriâ*. libr. 6. Epid. s. 6. t. 2. Junge Gal. in comm.

VENUS, ἀφροδίτη, æquivocum est. Tribuitur n. hoc nomen Planetæ circà solem locum suum obtinenti, qui pro diverso situ ante Ortum solis *Lucifer*, post occasum apparens *Hesperus* nominatur. Deinde ità vocatur Dea gentilium ex spumâ maris nata credita, *Cupidinis* mater, *Cypris* vel *Cypria* dicta, omnis lasciviæ & salacitatis dux & regina. Hinc translata vox *Veneris* à veteribus & recentioribus Medicis ad ipsam Generationem; ut *Venus* nihil aliud notet, quàm congressionem maris & fœminæ, licitam & illicitam. Ità inter alios Linden. de licitâ scripsit. *Venus* concessa hominibus est cùm boni alicujus consequendi gratia, tùm mali averruncandi. Ex. XV. §. 87. Jung. Dieter. n. 140. Tandem & à Chymicis *Venus* vocatur *Cuprum*, sive *Æs*, de quo suo loco. *Veneris gradus* est mitis atq; dulcis naturæ, viridis vitæ. Dorn. in dict. Parac.

VENUSTAS, idem, quod *Formositas*, *Pulchritudo*, κάλλος. Leporum esse *venustatis* decorem in septimum aut nonum diem prorogari, fabulosum omninò videtur. Lang. l. 1. ep. 67.

VER, ἔαρ. *Vernus*, ἐαρινός. Vide *Ear*.

VERATRUM, ἐλλέβορος, idem, quod *Helleborus*, de quo suprà in HE.

VERBERA, πληγαί, quid sint, pueri norunt, idem, quod *Plagæ*, *Percussiones*. Pertinet inter caussas quandoque morborum, quandoque & inter remedia. De hoc te-

statur.

ftatur. Rolf. quòd Empiricus quidam maniacos & melancholicos solis flagris & verberibus curaverit. O. & M. M. Sp. I. 14. f. 3. cap. 17.

Verbum, λόγος, ῥῆμα. Ejus significatio notior est, quàm ut opus sit *verbis*. An *verbis* quædam insit virtus Medica, prolixè ventilavit C. Reies C. El. q. 21. Et quomodo Paracelsistæ abutantur & pervertant sententiam illam: *Verbum Dei* sanat omnia, docuit Libav. Tom. IV. p. 7. seqq.

Verecundia, αἰδὼς, αἰσχύνη, idem, quod *Pudor*. Vide in PU.

Veretrum, idem, quod *Penis*, membrum virile, de quo vocabulo vide Rolf. de part. genit. P. I. cap. 43.

Vergiliæ, πλειὰς, πλειάδες. Vide *Plejas*.

Veritas, ἀλήθεια, est ens reale *verum*, uti rectè vocavit Helmont. tr. Venatio scient. num. 27. Hanc etiam Medicum sectari debere, docet Gal. l. de Art. Med. const. c. 7. & alibi sæpius. Et quis contrà *veritatem* hiscere potest? Scribon. num. 84. & *Veritas* favori anteferenda. Amicus Galenus, amicus Hippocrates, amicus Aristoteles; magis amica *veritas*. *Verum Spagyricum* est rerum à naturâ productarum centrum, in quo virtus omnis & ejusdem rei *veritas* atque potentia delitescit, per hanc artem ad actum deducenda. Th. Chym. Vol. V. p. 410. Enimverò modo negotium non magis imaginatione vanâ & opinione niteretur, quàm ente reali! Aliàs rectissimè Rolfink. *veritatem* Medicam duplicem fecit: aliam *ad amussim talem*, quæ infallibilem infert certitudinem: & aliam, quæ *ut plurimum talis*. Ad primam pertinent nonnulla Theoremata Physiologica & Pathologica. Ad hanc prædictiones salutis & mortis. O. & M. M. Sp. I. 3. f. 2. c. 3.

Vermes, ἕλμινθες, idem, quod *Lumbrici*, vide *Helminthes*.

Vergo, ῥέπω. Vide *Rhepo*.

*Vermiculans, σκωληκίζων. Vide *Scolecizon*.

*Vermicularis, σκωληκοειδής, idem, quod *Vermiformis*. Vide *Scolecoeides*.

Vermiculum, id est, *Elixir*, *Tinctura*. Rul. & Johnson. in quo *Vermiculum* legitur.

*Vermiformis, σκωληκοειδής, vide *Scolecoeides*. Dicitur & Vermis cerebri. Cast.

Vermilion, id est, *Cinabrium*, vel *Minium*. Rul. & Johns. in Lex.

Vermina, *Verminatio*, *Verminosus*, στρόφος, στροφούμενος. Vide *Strophos*.

*Vernaculus, ἔνδημος. Vide *Endemos*.

Vernice, id est, *Vernix guttosa sicca*. Rul. & Johns.

Vernisium, idem, quod *Vernix*, *Sandaraca*, aliàs vocatur vel *Gummi Juniperinum*, & ità *vernix siccus*, vel liquor ex hoc gummi paratus, estque *Vernix humidus*.

 Schrö-

Schröder. l. 4. cl. 1. n. 179. *Vernisium* v. legitur apud Helmont. tr. de Lithiaſ. c. 3. n. 7.

VERNUS, ἐαρινός, dicitur vel de ipſo tempore, & ità idem eſt, quod *Ver*. Vide *Ear*. Vel de morbis, qui *vere* ſolent eſſe frequentiores, & *Morbi verni*, ſive *vernales* vocantur, quorum Catalogum recenſet 3. aph. 20. Jung. Dieter. n. 228.

*VERRICULARIS, ἀμφιβληστροειδής, *Amphibleſtroides*, vocatur tunica oculi propria, quæ à cerebro ad oculos profecta, humorem vitreum & cryſtallinum ambit, cujus tunicæ figura in latum diffuſi atque expanſi nervi *verriculo* ſimilis apparet. Vocatur & *Retina* vel *Retiformis*, quod reti etiam ſit ſimilis. Gal. negat, eſſe veram tunicam, ſed potius cerebri portionem quandam exemtam, l. 10. de U. P. c. 2. Confirmat hanc ſententiam ſub calculo Barthol. l. 3. An. c. 8. p. 518. ſtatuens eſſe, medullaris ſubſtantiæ mucum.

VERRES, vocatur *Sus mas*, quemadmodum & *Aper Verres ſylvaticus*. Lang. l. 1. ep. 61. Schröd. l. 5. cl. 1. n. 3. & 34.

VERRISTÆ, vocantur Paracelſo ſummum arcanum in Epilepſiâ, unà cum *Granagranis*, de caduco matricis §. 9. Quid v. ſint, non explicat.

*VERRUCA, Græcum nomen non occurrit generale. Sunt v. verrucarum ſpecies duæ: *Acrochordon*, ἀκροχορδών, & *Myrmecia*, μυρμηκία, de quib⁹ vide ſuis in literis. Gal. l. 2. M. M. c. 2. *Verrucoſa ulcera* vocantur dura, quæ aliàs ὀχθώδη dicuntur. Vide *Ochthodes*.

VERSUS, στίχος, ἔπος, μέτρον, Theriaca *verſibus* deſcripta hanc habere utilitatem dicitur, quòd facilius memoriæ mandetur, nec à ſuo ordine perverti poſſit. Gal. l. 1. de Antidot. c. 16. princ. Q. Serenus Sammonicus etiam ſuam Medicinam metricè ſive *verſibus* conſcripſit. Ità & Scholæ Salernitanæ Medici; quamvis non ſuſtineant verſus illi regulas Poëticas.

VERSIO, τροπὴ *Chymica*, vocatur formarum manifeſtarum in occultas, & fit corruptione formæ ſpecificæ, generationeque generalioris formæ, videlicet Elementorum decompoſitorum in compoſita, & impurorum in pura converſione. Th. Chym. Vol. I. p. 199.

* VERTEBRA, σπόνδυλος. Vide *Spondylos*.

*VERTEX, κορυφή. Vide *Coryphe*.

VERTICELLI *marini*, σπόνδυλοι θαλάσσιοι, vocantur *Zoophyta*, tuberoſa, quæ & *Vertibulâ*, aliàs *Tethyia*, nuncupantur, de quibus vide Aldrovand. de Zoophyt. l. 4. c. 2. aph. 18.

*Vertigo, δῖνος, σκοτόδινος, ἴλιγγος. Vide *Dinos*.

VERTO, vocatur quarta pars libræ. Dorn. Rul. & Johnſ.

VERVA, vocantur apud Scribon. n. 16. *armillæ*, amuleti loco geſtatæ, quâvis Rhod. legendum exiſtimet *Virias* aut *Viriolas* eboreas, Gr. ψέλια & βραχιόλια dictas. Aut *Verucla* vel *Verucula*. Not. ad h. l. p. 55.

VERUCLA, vide *Verva*.

Vervex, id est, *Aries castratus*. Schröd. l. 5. cl. 1. n. 30.

Verum, ἀληθές. Vide *Veritas*.

Vesanus, *Vesania*, in genere idem, quod *Insanus*, *Amens*, Delirus, *Furiosus*, παράφρων, παραφροσύνη, *mania* &c. Ità *Amor vesanus* vocatur delirium ex nimio amore ergà fœminam obortum, de quo Forest. l. 10. Obs. 29. cum Schol. Paracelsus v. distinxit inter *Vesanos* & *insanos*. Hos describens, quòd sint amentes à nativitate & hæreditario malo; *Vesanos* v. qui per victum aut medicamenta forinsecus advenientia, de morb. ament. Tract. 1. c. 5.

Vescor, idem, quod *Edo*, *Comedo*.

*Vesica, κύστις, vide *Cystis*. In Pharmacevticis & Chymicis *Vesica* vocatur Vas metallicũ ex cupro, in formâ vesicæ, vel ovi, duorum aut trium pedum altitudinis, convenientisq; latitudinis, formatum, & circà fastigium apertum, ut intra sinum suum convenientem alembicum recipere possit, qui adeò cum orificio *vesicæ* quadrare debet, ut tàm aptè invicem concludantur, ne minimum inde expirare queat. Impositum capitellum è suo vertice canalem duûm aut trium pedum altitudinis emittere debet, qui in summitate aliud capitellum ab aheno aliquo semper frigidum continente, quâ spiritus in alembicum elevati refrigerari & condensari possint, circundatum sustinet. Ex hoc capitello Epistomium seu canalis procedit, qui vapores condensatos guttatim in vas suppositum deducit. Hujus *vesicæ* usus in vegetabilibus non est negligendus. Hæc Rul. & Johns.

Vesicatio, vocatur symptoma superveniens combustioni ex aquâ vel igne, de quo plura videantur apud Valesc. de Tarantâ, Philon. Chirurg. c. 22. & ex hoc Forest. l. 2. Chir. Oper. Obs. 17. Schol.

Vesicatorium, vocatur *cauterium* quoddam *potentiale*, & est species *sinapismi* fortioris, quo utplurimùm virtute cantharidum aut alterius medicamenti cavstici vesicæ in cuticulâ excitantur. De his vide passim in Practicis. Descripsit Schröder. l. 2. c. 44. fin. Morell. de Form. Rem. l. 2. s. 1. c. 14. Vocantur à Dioscor. διὰ κανθαρίδος ἐκδόρια, l. 3. c. 63. à Rolfink. *Vesicantia*, quorum historiam tradidit O. & M. M. Sp. l. 4. s. 7. p. 3. cap. unic.

Vespa, σφήξ, ἀνέλυτρον, dicitur *Insectum*, *api simile*, aculeatum, cujus historiam cum usu & noxâ recenset Aldrov. de Insect. l. 1. c. 6. Ex cadavere equino putrescente generari, testatur Lang. l. 1. ep. 14. *Vesparum* puncturam quandoq; esse periculosissimam, confirmant Observ. Hildan. Cent. 4. O. 78. seqq.

Vespera, *Vesper*, ἑσπέρα. Vide *Hespera*.

Vespertilio, νυκτερίς, est animal bipes, alatum & volans, sed non pennatum, muribus plerunq; simile, viviparum, cujus historiam cum usu tradidit Aldr. l. 9. Ornith. c. 1. Gal. l. 10. S. F. §. Sanguis *nycteridos*.

*Vestigium, ἴχνος. Vide *Ichnos*.

Vestimentum, *Vestis*, ἱμάτιον, εἷμα, ἐσθὴς, quid propriè significet, aliunde constat. Metaphoricè etiam tribuitur *telæ* aranearum & *testis*, Keuchen. ad Samon. pag. 279. Abusivè v. & valdè incongruè ignis Divinus & Sal *vestium* nomine veniunt, in Theatr. Chym. Vol. VI. pag. 16.

Veterascens, παλαιούμενος, dicitur de pinguedinibus, quæ progressu temporis acrimoniam & rancorem acquirunt. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 5. circà fin.

Veterana, vocatur à Gilberto *Morbillus*, uti scribit Forest. l. 6. Obs. 44. Schol. fin.

Veterinaria, κτηνιατρικὴ, vocatur ars, quę tractat curationem morborum in jumentis & pecudibus. *Veterinarius*, κτηνίατρος. Quamvis v. ratione finis & intentionis cum arte Medicâ convenire videatur, ob subjecti tamen insigne discrimen, quo Homo nobilissima creaturarũ multis parasangis antecedit bruta, ut & ob maximam differentiam inter eos, qui exercent veterinariam & veram Medicinam, minimè conjungendas esse, rectissimè judicant ij, qui dignitati suæ melius consulunt, contrà Plempium in Fund. Med. & Bonettum Anat. Pract. l. 1. s. 13. Obs. 32. Schol. p. 272. Conscripsit talem Medicinam Vegetius appellans *Mulo-Medicinam*.

*Veternus, λήθαργος, *Veternosus*, ληθαργικός. Vide *Lethargus*.

* Vetus, παλαιός. Vide *Paleos*.

Vexo, λυπέω. Sumitur in Medicinâ in malam partem, & significat *molestiam affero*. Diciturque de Morbis, uti explicavit emphasim hujus verbi Linden. Ex. XV. §. 79. Rhod. quoq; vexari explicat per *gravius affligi*, raptari huc & illuc, distrahi, Lexic. Scribon. pag. 457.

Via, ὁδὸς, quid propriè significet, non pertinet ad Medicinam. Nihilominus per translationem frequenti in usu est vocabulum hoc, dum sumitur pro *Ratione* vel Modo aliquid *tractandi* aut perficiendi. Ità accipitur à Gal. c. 3. in 6. Epid. t. 20. Ità *Via* veritatis vocatur Philosophia. Ità *Via* ad sanitatem est *Via* rectissima ad Deum. Lind. Ex. III. §. 19. *Via* quoq; duplex *humida* & *sicca* dicitur esse in negotio Lapidis Philosophici, quarum illa facilior, hæc difficilior habetur. Th. Chym. Vol. VI. p. 529. 540. seqq. *Via* stomachi & Ventris vocatur *Oesophagus*, apud Barthol. l. 1. An. c. 12. p. 447.

Vibices, μώλωπες. Vide *Molops*.

*Vibratio, κλόνος, est agitatio & motio corporis & membrorum involuntaria, ut conquiescere non liceat, etiamsi strenuè renitaris, Gal. l. de rem. c. 6. Vide *Clonos*.

Vicinitraha, aut *Vicinitractus*, respondet Græco ἐρυσίπελας: & illud Felicianus excogitavit: hoc Ingrassias. Vide hujus Scholi. in Gal. de Tum. p. n. Schol. 24.

Victicellæ liquor, aut *Viticellæ*, dicitur Paracelso *genus vini*, & legitur in Scoliis ad Lib. II. de Tartaro.

* Victus, δίαιτα. Vide *Diæta*.

Vigesimus, εἰκοστὴ scil. ἡμέρα. Refertur ab Hipp. 2. aph. 23. inter dies Criticos. Huncq; fortiorem esse statuit, quàm *vigesimum primum*, l. 3. de dieb. Critic. c. 9.

Vigilantia, *Vigilia*; ἀγρυπνία, ἐγρήγορσις, opponitur somno, estq; res non naturalis, & caussa sanitatis, morborumq; procatarctica, consistens in exercitio sensuum & motûs, à spirituum animalium activitate expeditâ dependente. Jungatur Charlton. Ex. VII. Pathol. §. 4. & Dogm. nostra P. V. c. 4. Dieter. n. 5. & suprà vide *Egregorsis*.

Vigor, ἀκμὴ, vide *Acme*. Adde Lind. Ex. XII. §. 85. 86.

* Villi, idem, quod *Fibræ*, ἶνες. Vide *Fibra*.

Viltrum *Philosophorum*, est *alembicus*. Absolutè tamen positum est *manica lanea*, in modum Hippocraticæ, vel ut *lingula*, per quam liquores clarificantur, Dorn. Rul. Johnson. At communiter per F scribi solet in hâc significatione *Filtrum*. Vide suprà *Filtratio*.

* Vinacei, vel *Vinacea*, στέμφυλα. Vide *Stemphyla*.

Vinculum, δεσμὸς. Vide *Desmos*.

Vindicta, ἀντιτιμώρησις, est accessorium iræ, non hujus essentia, Galen. l. 2. de san. tu. c. 9. Dicitur & *Ultio*.

Vinosus, φίλοινος, *amans vini*, qui non expectare potest commodum tempus ad bibendum vinum. Lind. Ex. XVI. §. 224.

* Vinum, οἶνος, Vide *Oenos*.

Violentus, βίαιος, significatio hujus nota est, & dicitur de eo, quicquid à vi & impetu quodam dependet. Opponitur *spontaneo*, ἑκουσίῳ. *Violentam mortem* facere cadaver flaccidum, scribit Helmont. de flat. n. 14.

Vipera, ἔχις, ἔχιδνα, vide *Echidna*. De *Vino viperino* vide Libav. T. II. Oper. p. 168.

Vir, ἀνὴρ, rectè dixit Linden. esse nomen *Sexûs*, *ætatis*, *statûs*, & *dignitatis*, Ex. XIII. §. 9. seqq. Prima significatio frequentissima est; quò pertinet quæstio illa: An *viri* possint in fœminas mutari, & vice versa? Id quod affirmare videtur Lang. libr. 1. ep. 70. Rectius tamen negat C. Reies C. El. q. 57. n. 19. dicens, esse talia exempla vel pro fabulis & figmentis poëticis habenda, vel, utrumque sexum habuisse uno præ altero supereminente, vel dæmonis vafricie contigisse. Ad primam significationem pertinent & Derivata: *Virilis*, *Virilitas*. Ità *Virile membrum* vocatur *Penis*, ad discrimen *Pudendi muliebris*. *Virilitas*, ἀνδρεία, ἀῤῥενότης, opponitur θηλύτητι, *fœmineæ naturæ*, Galen. l. 1. de sem. c. 15. Altera significatio est præ reliquis emphatica, magis denotans *marem mediæ ætatis*, qui neque juventæ calore, neq; senectutis frigore infestatur, Cels. l. 2. c. 1. Et in hâc significatione sumsisse Hipp. l. 5. Epid. II. 7. vult

Linden. d. loc. §. 15. In tertiâ *Vir* idem est, quod *Maritus*, de quo superius in MA. Quarta Rhetoribus & JCtis magis, quàm Medicis usitata, & exprimit *vigorem corporis & animi*: Unde proverbialis locutio: *Virum* se præstare. Vide Linden. Ex. III. §. 28. Mysticè *Vir* quoque dicitur in negotio Lapidis Philosophici illud *metallum*, vel ejus metalli semen, quod jungitur *Argento vivo*, tanquam fœminæ. Libav. T. II. Op. p. 142.

VIRAGO, ἀνδράνειρα, epitheton olim *Amazonum*, vocatur fœmina quoad sexum, quoad vires verò corporis & animi mascula. Tales non esse facilè obnoxias morbis hystericis & mulieribus, scripsit C. Reies C. El. q. 46. n. 15.

VIRES, ἰσχὺς, δύναμις, idem, quod *Facultas*, *Virtus*, *Vis*. Vel dicitur de ipso corpore humano, & indicant sui conservationem, Galen. l. 9. M. M. cap. 13. Suntque vel *Naturales*, sub quibus & *Vitales* comprehenduntur, & *Animales*; de quibus videatur Linden. Ex. XIV. §. 40. seqq. Vel dicitur de Medicamentis. De his vide Schröder. l. 1. c. 30. & plures alios Quære etiam suprà in *Dynamis*.

VIRGA, ῥάβδος, propriè quid significet, ex aliis jam constat Lexicis. Videlicet *bacillum*, præsertim arboris viridis, æqualem & longiusculum. Tribuitur verò postmodò & aliis rebus, v. g. Plantæ, quæ & species Consolidæ, & dicitur *Virga aurea*, alias *Consolida Sarracenica*. Deinde *bacillis*, qui applicantur in fracturis, apud Hippocr. 3. de fract. t. 29. Junge Galen. in comm. ad h. loc. Porrò *Membrum virile* quoque in Anatomicis vocari *Virgam* à Medicis, notissimum est ex antiquis & recentioribus Scriptoribus. Ità & *Clitoris virga muliebris* appellatur, Barthol. l. 1. Anat. c. 34. in princ. Diminutivum Latinum est *Virgula*, & ad propriam significationem pertinet *Virgula bifurcata metallica*, vel *Divinatoria*, quâ indagantur diversa metalla, & eorum venæ; de cujus virtutibus, præparandi & utendi modo legi poterit Basi. Valent. in Testam. ultim. P. I. ubi variarum meminit *Virgularum*, *lucentis*, *candentis*, *saliæ*, *furcillæ*, *trepidantis*, *cadentis*, *obviæ*, capp. 22. seqq. ad 28. Theatr. Chymic. Volum. IV. pag. 242. 322. Libav. T. III. p. 260. Fr. Hofm. in Clav. ad Schröd. l. 4. cl. 1. n. 108. p. 454. seqq.

VIRGO, *Virgineus*, παρθένος, παρθένιος, vide *Parthenos*. Spagyricè quoq; *Virginis* nomen tribuitur *Mercurio*, Libav. T. II. Oper. p. 351. Et *Aqua alba* mercurialis vocatur *Virgo*, *habens uber unicum*. Th. Chym. Vol. III. p. 22.

VIRGULTUM, idem, quod *Virga*. Hinc Dorn. descripsit *Virgulta fossorum*, quod sint thesaurorum indices virgæ, in Dictionar. & haud dubiè respexit ad Paracelf. locum, libr. 2. philosoph. sagac. §. Quid sit Nectromantia cœlestis? cujus duæ species recensentur: *Adeò plum-*

plumbeus, & *Virgulta directa*, quæ aperiunt occulta.

VIRIÆ, *Viriolæ*, idem, quod *Vervæ*, vel *Veruclæ*. Vide *Verva*.

VIRIDELLUS *morbus*, dicitur Paracelso *Epilepsia*, vel *morbus Caducus*, ob hanc rationem, quia *Viridellus* curat illum. Paramir. l. 1. c. 6.

VIRIDIS, χλωρὸς, χλοερὸς, propriè vocatur *Color herbaceus*, olerum, arborum, plantarum, Galen. cap. 2. in libr. 6. Epid. t. 16. Hinc etiam per translationem viride quoque dicitur, quod vitalem adhuc continet vigorem. Tribuitur verò etiam aliis rebus metallicis. Ità *Viride æris* vocatur *Ærugo*, de quo superius in *Ærugo*. *Viriditas salis* est liquor, aut oleum ejus viride, Dorn. Ruland. Johns. *Viridis Leo* quid sit, vide apud Libav. Tom. II. pag. 278. *Viriditas æris* est ejusdem perfectio, & magnis extollitur laudibus. Th. Chymic. Vol. IV. p. 535.

VIRILITAS, ἀρρενότης, ἀνδρεία. Vide *Vir*.

VIROSUS, propriè dicitur id, in quo inest *virus*, id est, *venenum*, maligna qualitas, deleteria. Aliquando tamen etiam de graveolenti, aut saporis teterrimi materiâ prædicatur, apud Scrib. n. 103. 163. 245. notante Rhod. in Lex. p. 458.

VIRTUS, æquivocum est. Accipitur enim vel de potentiis naturalibus, & ità coincidit cum vocibus *Facultas*, *Vires*, *Potentia*, Græc. δύναμις, vide *Dynamis*: vel de habitu mentis per crebras actiones morales bonas acquisito. De quibus virtutibus, præsertim moralibus, Galen. dixit, quod adeò connexæ sint, ut qui unam habeat, habeat & reliquas, quasi ex uno fune revinctæ, l. quod opt. Med. sit opt. Philos. Gr. ἀρετή.

VIRULENTUS, idem, quod *Virosus*, ἰοβόλος. Ægin. l. 5. c. 1.

VIRUS, propriè dicitur *Humor fluens*. Hinc etiam usurpatur pro *semine*, Gr. γόνος, dicto à Sereno, c. 9. vide Keuchen. in not. p. 123. Enimverò usitatior est acceptio in malam partem, quâ idem significat, quod *Venenum*, sive malignam & deleteriam qualitatem. Ità & *ichor* ex ulcere fluens maligno vocatur *Virus*, notante Foresto l. 7. Chir. Obs. 2. in Schol.

VIS, in genere est modus movendi. Accipitur verò vel de modo naturali, & ità coincidit cum *Viribus*, *Facultate*, *Virtute*. Ità *vis animi*, corporis, morbi, veneni, medicamenti, passim legitur. Junge Keuchen. p. 117. vel de modo violento, extrinseco, & ità coincidit cum *Violentiâ*, diciturque Græcè βία. Vide *Violentus*.

VISCALEUS, est viscus ramosus, arboribus innascens, ut viscus quercinus malorum, &c. Dorn. Johns. in Lexic.

VISCERA, σπλάγχνα, vide *Splanchna*. Verùm & in singulari *viscus* in usu esse, rectissimè monuit Keuchen. ad Seren. pag. 251. Adde Dieter. n. 782.

VISCEROSUS, μεγαλόσπλαγχν@ dicitur. Vide *Megalosplanchnos*.

VISCIDUS, *Viscosus*, γλισχρὸς, περίγλισχρος, idem, quod *Lentus*, Tenax. Vide *Glischros*, *Periglischros*. *Viscosa* Philosophorum aqua quid sit, vide in Th. Chym. Vol. I. p. 529. seq. Libav. T. II. Op. p. 142.

VISCUM, ἰξὸς, vide *Ixos*. Adde Galen. l. 6. de S. F. §. *Ixos*. *Viscum* quoque dicitur pix decocta ex rimis vel locustis arborum. *Viscus secundæ generationis* est cruor, qui descendit à salibus, Dorn. Rul. & Johns. Apud Libav. *Viscum* quoq; vocatur *Mercurius*, vel liquor viscosus, sive Aqua viscosa, *Gluten* quoque dicta. S. A. Chym. l. 3. c. 1. circà fin.

VISIBILIS, ὁρατὸς, dicitur de qualitate externâ, qualis est color. Gal. l. 2. de L. A. c. 8.

VISIO, apud Latinos homonymon est. Vel enim idem est, quod *Visus*, ὄψις. vel significat apparitionem, φάσμα, v. g. in somno. Vide *Opsis*.

VISITATIO, ἐπίσκεψις, vocatur *Medici ad ægros ingressus*, cùm cognoscendi morbum, tùm ordinandi & præscribendi remedia gratiâ. Dicitur quoque de aliis *Inspectionibus*, v. g. Officinarum Pharmacevticarum, in quibus omnibus Medicus prudentiam & peritiam suam demonstrare debet.

VISORIUS, ὀπτικὸς, vide *Opticus*.

VISUS, idem, quod *Visio*, ὄψις, vide *Opsis*.

VITA, βί@, ζωὴ, quid propriè sit, magis ad Physicos, quàm Medicos spectat. Quàm variè verò possit sumi & explicari Vitæ vocabulum, videatur inter alios Kerger. in tract. suo de ferment. s. 1. c. 3. & 5. Non minus latè etiam sumsit Schröder. *Vitam essentialem* dicens rei uniuscujusque actum vel ἐντελέχειαν, l. 1. c. 5. quod verò negat Fr. Hofmann. in clav. ad h. loc. p 8. Nobis hoc videtur animadvertendum, pace aliorum, hodieq; in scriptis recentiorum non accuratè distingui inter *vitam* Physicè & Metaphysicè, vel Hyperphysicè consideratam; dum non veretur non solùm inanimata naturalia, sed etiam Deum *viventem*, corpus Christi in Cœnâ Dominicâ immiscere, uti apud dictum Kerger. Marc. Marci, &c. videre licet. Profectò hujusmodi confusiones limitum non pariunt veram scientiam, quin potius destruunt, & ad barbariem, imò graviora intellectûs vitia seducunt. Tantùm!

* VITALIS, ζωτικὸς, dicitur partim de *Spiritu*, qui nullus alius est, quàm *Calidum nativum*, *Flamma vitalis*; partim de Actionibus *vitalibus*, quæ Sanguini, & illi dicto principio *vitali* attribuuntur: ut sunt *Respiratio*, & *Motus sanguinis*, à corde in totum corpus, & ejusdem è corpore ad Cor Refluxus, cum aliis connexis functionibus. Quò pertinet & *Temperamentum vitale*, Nutritio, &c. Vide *Calidum*, *Flamma*, *Temperamentum*, &c.

* VITELLUS, λέκυθ@, vide *Lecythos*. *Vitellum*

tellumpoli, id est, *Alumen*, Ruland.
Vitellina bilis, i. e. flava, ξανθή. Vide *Bilis*.

* VITILIGO, ἀλφὸς, vide *Alphus*.

VITISALTUS, idem, quod *Chorea S. Viti*, C.Reies C. El. q. 97. n. 3. vide Chorea. Paracelſ. vocat *Vitiſtam*, ſive *choream laſcivam*, de morb. amens. Tr. 2. c. 3.

VITIUM, in genere idem, quod *Erratum*, *morbus*, ἁμάρτημα, νόσος. Alii verò diſtingunt inter *Vitium* & *Morbum*: *Vitium* dicentes perpetuum corporis impedimentum: *Morbum* verò temporalem corporis imbecillitatem, l. 101. ff. de V.S. ubi Theophilus Paraphraſtes in Græco *vitium* expreſſit per πάθος. Jung. Rhod. ad Scribon. pag. 18. Verùm illa diſtinctio rarò obſervatur.

* VITREUS, ὑαλώδης, ὑαλοειδής. Vide *Hyalodes*.

VITRIOLUM, χάλκανθος, χάλκανθον, *Chalcantum*, *Atramentum ſutorium*, item *Zeg*, eſt ſuccus mineralis concretus, eſtq; duplex: Nativum, & factitium. Ratione coloris tres ſpecies recenſentur: *Cœruleum*, quale *Hungaricum*, quod & *Cyprium* vocatur. *Viride*, quale Goslarienſe, & ſuccicum 3. *Album*, quod & λευκόϊον. Hujus hiſtoriam, cum uſu, & variis ex eodem præparatis medicamentis, vide Schröder. libr. 3. c. 26. Fr. Hofmann. in clav. ad hunc locum. Adde Ruland. Lexic. Chymic. Atramentum ſutorium, Libav. S. A. Ch. libr. 8. c. 40. & T. II. pag. 273. *Vitriolum Chymicorum* factitium ex ſcoriis ferri legitur ibid. *Vitriola* quoque ex aliis parari poſſunt metallis, ut *Vitriolum Solis, Lunæ, Martis*, de quibus Libav. d. Synt. loc. cap. 41. Schröder. Rolfink. & alii conſuli poſſunt. Quòd verò etiam laudes *Vitrioli* ſint in quibusdam hyperbolicæ, non erit dubitandum. *Vitriolum liquefactum*, aut *Vitriolatum*, eſt *Vitriolum* ex minerâ tractum & liquidum, quod coagulari nequit amplius, vel à minerâ æris tractum *Chalcanthum*. *Vitriolum novum* eſt *Vitriolum album*. *Romanum* dicitur, quod maximè viret. Dorn. Rul. & Johnſ. in Lex.

VITRUM, ὕαλος, vide *Hyalos*.

VITTA, propriè dicitur *Reticulum*, quod capitibus mulierum imponitur. Per tranſlationem quoque portio *Amnii tunicæ*, quæ capiti infantis quandoque adhæret, ſi fœmella fuerit, *Vitta* vocatur, ſicuti in Maſculis Galeæ. Bartholin. l. 1. Anat. c. 36. p. 303.

VITULUS, μόσχος, propriè dicitur *Vaccæ proles*; unde *Bos juvenis* appellatur, Galen. libr. 11. S. Fac. §. Medulla. Inter carnes *vitulina* habetur pro delicatiori, Bruyerin. libr. 13. de re cibar. cap. 5. De uſu *vituli* Medico lege Schröder. libr. 5. cl. 1. n. 38. Per tranſlationem, à ſimilitudine quâdam deſumtam, piſcis quidam etiam vocatur *Vitulus marinus*, qui alias *Phoca* appellatur. Vide *Phoca*.

VIVENS, ζῶον, idem, quod *Animatum*; quomodo à *non vivente* differat, docet Galen. l. quod sang. nat. in art. cont. cap. 8. videlicet non corporis mole; sed facultate agendi.

VIVERRA, ἰκτὶς, idem, quod *Mustela sylvestris*, vide *Ictis*. Adde Forest. l. 19. Obs. 15. Schol.

* ULCUS, ἕλκος, dicitur & *Hulcus*. Vide *Helcos*.

ULE, οὐλή. Vide *Cicatrix*.

* ULNA, πῆχυς, idem, quod *Cubitus*, ὠλέκρανον. Vide *Cubitus*, *Olecranon*, *Focile*.

* ULOMELIA, ὁλομελία. Vide *Solimembria*.

* ULON, οὖλον, Latin. *Gingivæ*, de quo vocabulo etiam suprà in Gl. Quòd verò etiam τὰ οὖλα *inflammationes gingivarum* significet apud Hipp. libr. 2. de morb. XI. 4. vana est Foësii imaginatio, & pugnat cum ipso textu.

ULOPHONOS, οὐλοφόνος, idem, quod *Ixia*, planta venenata, teste Ægin. l. 5. c. 47.

ULPHA, *Lapsatura*, recrementum cotis. Rul. in Lex.

ULRACH, i. e. *sanguis Draconis*. Rul. & Johnson.

ULTIMUS, ἔσχατος, idem, quod *summus*, vel *extremus*, vide *Eschatos*. De *materiâ ultimâ* passim in Paramiro, & aliis scriptis suis, disserit Paracelsus, statuens, eam esse Tartarum, Coagulationem, Putrefactionem, ut nihil certi exinde liceat colligere. At in Theatr. Chymic. *ultima rerum materia* dicitur summa perfectio, quæ jubilat in exaltatione suâ, sicut aurum ab aliis duobus separatum gloriatur in igne, vitrumq́. Vol. I. p. 275.

ULTIO, ἀντιτιμώρησις, idem, quod *Vindicta*, de quo paulò superius.

ULULA, αἰγωλιὸς, ὀλολυγὼν, est species *Noctuæ*, ejusq́ descriptio, cum usu medico, habetur in Aldrov. l. 8. Ornith. c. 6.

UMBELLÆ, sunt summitates plantarum sinuosæ, instar nidi avis formatæ, Schröder. l. 1. c. 2. Unde & plantæ *Umbelliferæ* vocantur.

* UMBILICUS, ὀμφαλὸς, vide *Omphalos*. Præter illam significationem Anatomicam tribuitur quoque ob formæ similitudinem aliis corporibus naturalibus: v. g. (1) *Plantæ* cuidam, *Umbilicus Veneris* dictæ, de quâ consulantur Botanici. (2) *Cochleæ*, de quâ legatur Aldrov. l. 3. de Testac. c. 35. 36. (3) *Lapidi* vel gemmæ marinæ, quæ *Umbilicus Veneris* dicitur, coloris interdum rubri, interdum candidi, aut purpurei. Dicitur autem *Umbilicus Veneris*, quia ab altero ejus latere, cùm sit plana, ab altero, quo elevatur duabus lineis (velut in domunculis cochlearum ventrem rotundum, quasi pomum & umbilicum puellæ formosæ refert. Verùm Germani magis respicientes ad formam ejus, quam refert à latere elevato, propemodum fabæ magnæ; deinde ad patriam, ubi reperitur, vocant vernaculè *Fabam Maris*. Reperitur enim inter cochle-

cochleas in littoribus. Dicitur conciliare gratiam puellis, & plurimùm facere ad formam & amorem, deinde ad morbos puellarum. Hæc Ruland. & Johnson.

UMBLA, nomen piscis lacustris, qui & à colore *Rubeculus* à nonnullis vocatur, cujus descriptio, cum usu in cibis, videatur in Aldrovand. libr. 5. de pisc. cap. 47. seq.

UMBRA, σκιὰ, æquivocum est: Propria significatio nota est, quâ caliginem notat, quæ ex densitate corporeâ provenit luminis, radiorum Solis, vel candelæ penetrationem non admittente. Hinc *umbrosus*, σκιαρὸς, σκιώδης, id est, *caliginosus* vocatur *autumnus* apud Hippocrat. libr. 3. Epid. s. 3. t. 3. Deinde *Umbra* vocatur piscis fluviatilis, & marini, qui & *Sciæna*, σκίαινα, σκιαινὶς vocatur, quorum hic describitur, cum usu in cibis, ab Aldrovand. libr. 1. de pisc. cap. 17. Jul. Alex. l. 20. Sal. c. 4. Bruyerin. de re cib. l. 19. c. 24. Ille verò apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 15. Bruyren. l. 22. c. 16.

UMBRAGINES, dicuntur *Pygmæi*. Rul. & Johns.

UMBRATILES, aut *Umbratilia corpora* transmutata, sunt in hominum conspectum ab astris & suis adscendentibus occultis oblata, quæ non secus ac lemures apparent oculis; idque per magicam (imò diabolicam) efficaciam. Ruland. & Johns.

UNCAM, id est, *Argentum vivum*. Ruland.

*UNCIA, οὐγγία, nomen ponderis Romanum; sed & à Græcis receptum, pendens drachmas octo, vel scrupulos viginti quatuor, Diosc. & Gal. de pond. & mensur, & ex his Gorræus. Est verò *uncia* duodecima portio libræ. Galen. l. 3. de C. M. P. G. c. 3.

UNCINUS, idem, quod *Uncus*, ἀγκιστρον, *hamulum* vel *hamum* significat. Vide *Hamus*.

UNCTIO, χρίσις, ἄλειψις. Vide *Inunctio*.

UNCTUARIUM, ἀλειπτήριον, dicitur locus & pars certa balnei temperati caloris, quod in eâ homines ante & post sudorem & lotionem pro diversâ corporis habitûs ratione inungebantur. Lang. l. 1. ep. 50.

UNCTUOSITAS, λιπαρότης, quando ad contactum vel gustum pinguedo quædam externa percipitur, Gal. libr. 3. de S. Fac. cap. 16. in princ. *Unctuosa* humiditas describitur à Libav. hoc modo, quæ non quidem adhæret, ut *viscosa* seu glutinosa, veruntamen *unguine* prædita est, unde quasi *uncta* & *ungens* appellatur. Talis est aqua, quæ ex argento vivo sublimato destillatur, ut videre est, cùm Mercurium vitæ faciunt, qui liquor *unctuosus* potest olei consistentiam assumere, ut & in pulverem niveum præcipitari &c. T. II. Oper. p. 420. Alia *Unctuositas Mercurii* descripta legitur in Theatr. Chym. Vol. IV. p. 426.

Uncus, ἀγκιστρον, idem, quod *Hamus*, vide *Hamus*. Pertinent & *Unci* inter Machinas Oribas. h. tit. cap. 4.

Unda, idem, quod *Aqua*, ὕδωρ. Vide *Aqua*.

Undatio, dicitur motus cordis præternaturalis, ubi quædam & lateralis inclinatio secundum ductum ventriculi dextri quasi leviter sese contorquentis fit, sicut in equo potante, uti descripsit ex Harvæo Barthol. l. 2. Anat. c. 6. p. 371.

Undecimus, ἑνδέκατος, est dies Index decimi quarti in Crisibus. Hippocr. 2. aphor. 24. Galen. libr. 2. de dieb. Crit. c. 8.

Undæ, vel *Undenæ*, dicuntur Paracelso homines aërei, terreniq; spiritus. Dorn. in Diction. Paracels. l. 9. de sign. rer. nat. qui Lemuribus associavit.

Undimia, vocatur Paracelso *Tumor œdematosus*, cujus materia est mucilaginosum congelatum, glutenosum, ut clarum ovi. Constituit idem quatuor species: *Rocham*, *Scissam*, ex *Glacie*, vel *Nitro*. Paragrap. hor. libr. 4. c. 1. per totum. Waltherus etiam ad *Oedemata* retulit. Sylv. p. 1132.

* Undosus, i. e. fluctuans, κυματώδης, epitheton pulsûs inæqualis, Galen. de pulsib. ad tyron. cap. 8. vide *Cymatodes*. *Undosa* quoque nonnullis vocantur quorumvis animalium excrementa, Dorn. Ruland. & Johns. quamvis hic legat *Ungosa*, & fortassis rectius.

Ungaricus, *Hungaricus*, vocatur febris Epidemica maligna, plerunque cum nimio capitis dolore, delirio, aut anginâ periculosissimâ invadens: aliquando cum Petechiis sive maculis pulicaribus, vide *Petechiæ*. Ruland. integr. libellum scripsit de morbo vel Lue Hungaricâ, quia *Hungaris* frequens esse solet. Jungatur Hildan. Cent. 6. Obs. 31. Libav. non ineptè *Causum Hungaricum* vocavit, Tom. II. Oper. 292. ubi lapidem prunellæ maximè commendavit.

Ungosa, vide *Undosus*.

Unguen, *Unguentum*, μύρον, vide *Myron*. Junge Keuchen. ad Sammon. p. 98. De *Unguento armario* Paracelsi vide verissimum judicium B. Rolfink. Chym. l. 5. f. 14. c. 5. *Unguentum croceum* dicitur *Elixir*. Rul. & Johns.

Unguentarius, μυρεψικός, μυρεψός, μυροπώλης, vide *Pigmentarius*. Jung. Rhod. ad Scribon. n. 66.

Unguis, ὄνυξ, vide *Onyx*.

* Ungula, idem, quod *Unguis*, ὄνυξ, ὁπλή. Aliàs de brutorum unguibus potissimùm dicitur.

Unicornu, μονοκερώς, vide *Monoceros*.

* Unio, æquivocum est apud Latinos. Vel enim idem est, quod *Unitio*, *Unitas*, & Græc. dicitur ἕνωσις, pertinetq; cum ad tertiam Sanitatis differentiam essentialem, vel speciem, quæ & *Continuitas* vocatur, de quâ suprà in CO. Gr. etiam συνέχεια vocatur. Vel denotat

notat *gemmam*, quæ alio nomine *Margarita* & *Perla* appellatur. Vide *Margarita*, *Perla*. Ad priorem quoque significationem referri sano sensu potest Spagyrica & Mystica significatio *Unionis naturæ*, de quâ in Theatr. Chymic. Volum. IV. pag. 120. & *Unionis animarum exuberatarum* cum terris suis calcinatis, de quâ Vol. VI. p. 245.

UNITAS, vel idem, quod *Unio*, *Unitio*, ἕνωσις: vel Gr. dicitur μονὰς, & denotat *Unarium* numerum Spagyricum & Mysticum. Vide *Monas*, quamvis propriè non sit numerus. Th. Chym. Vol. I. p. 388.

UNIVERSALIS, vel dicitur de morbis, & ità idem, quod *Communis*, Græc. κοινὸς, πάγκοινος. Vide *Cœnos*. Vel de medicamentis, & Gr. dicuntur καθολικά. Vide *Catholicus*.

UNQUASI, est *Argentum vivum*. Dorn. Johns.

VOARCHADAMIA, dicitur *Metallorum Caballa*, estq; ars ænigmatica, in quâ auri per cœmentationes, & alios modos, exaltationes & præparationes proponuntur, & quidem per literas Hebraicas, occultam & peculiarem habentes significationem. De quâ arte, & ejus principii materiâ, prolixius tractatur in Theatr. Chymic. Vol. II. p. 500. seqq. pluribus. Meminit & Libav. T. II. Oper. p. 122.

VOCABULUM, ὄνομα, λέξις, idem, quod *Nomen* generaliter sumtum, *Dictio*, *Vox*. *Vocabula clara* & perspicua olim vocata fuisse à Rhetoribus *civilia*, docet Galen. cap. 3. in l. 3. Epid. t. 32. *Vocabulorum* abusu artem non debere confundi, cum teste Hippocr. ὀνόματα sint νομοθετήματα, rectè colligit Libav. T. III. Op. p. 97.

VOCALIS, vel sumitur Grammaticè pro literâ per se sonorâ, & Græc. dicitur φωνῆεν, Galen. libr. 1. M. M. cap. 3. vel dicitur de partibus corporis organicis, ad vocis formationem pertinentibus, Gr. φωνητικός. Ità *Vocales nervos* se invenisse scribit idem, quos φωνητικὰ νεῦρα vocavit l. 1. de L. A. c. 6.

VOCIFERATIO, βοὴ, ἀναφώνησις, μεγαλοφωνία, idem, quod *Clamor*. Vide *Clamor*, *Megalophonos*, *Anaphonesis*.

* VOLA, θέναρ. Vide *Thenar*.

VOLANS, idem, quod *Volatilis*. Chymicis *Volans* idem, quod *Unquasi*, h.e. *Argentum vivum*. Dorn. Johns. in Lex.

VOLATICA, λειχὴν, idem, quod *Impetigo*, *Lichen*. Vide *Impetigo*.

VOLATILIA, πτηνὰ, idem, quod *Volucres*, ὄρνιθες, vide *Aves*. Adde Bruyerin. l. 15. de re cibar. per tot. Inter volatilia perdices præ omnibus extulit Galen. l. 8. M. M. c. 2. Aliàs in Chymicis *Volatile* dicitur in genere levissima quævis & facilè sursum lata materia, ut cinis, pulvis, & similia. Opponitur *Fixo*. Unde in hoc Ænigmatico Canone involutum esse dicitur negotium Spagyricum, præsertim circà lapidem Philosophicum. Fac *fixum volatile*, & rursus *volatile fixum*, & totum habebis magisterium,

rium, Theatr. Chym. Vol. I. p. 382. Imprimis verò Salium quorundam differentiam constituit *volatile*, dum *Salia volatilia* dicuntur, quæ ignem non tolerant, sed cum spiritu & oleo elevantur, & alembici parietibus adhærent, rostrum etiam interius incrustant; de quibus vide Rolfink. libr. 5. Chym. sect. 1. art. 1. cap. 1. seqq. Imò transfertur etiam vocabulum hoc *Volatilis* ad caussas morbificas, quatenus nonnullæ *volatilem* habent naturam, & celeriter moventur, præ aliis fixioribus & magis impactis. De *volatilitate* acidi in salso vide Helmont. tr. Sextupl. dig. n. 9.

VOLEMA, dicuntur quædam *Poma*, vel *pyra orbiculata*, fortassis ità dicta, quòd *volam* manûs impleant. Rhod. ad Scribon. n. 104. p. 174.

VOLSELLA, λαβίς. Vide *Labis*.

VOLVA, vocatur *integumentum*, sive cortex pomorum, apud Scribon. & Rhod. p. a. d. l.

VOLUCRIS, πτηνὸν, ὄρνις, idem, quod *Avis*.

VOLUNTARIUS, καθ' ὁρμὴν, dicitur de omni eo, quod est in nostrâ potestate, ut fiat, vel non fiat. Ità *motus voluntarius* describitur, quem, si libet, possum sedare, aut, si nondum est, perficere, Galen. l. 2. de mot. musc. cap. 5. Dicitur & ἑκούσιον, voluntarium. Ità *Lachrymæ voluntariæ* δάκρυα ἑκούσια. Dieter. n. 718.

VOLUNTAS, θέλημα, vocatur actio hominis propria, ab ipsâ animâ profluens, & directè dependens, Charlton. Ex. Path. VIII. § 6. Willisio dicitur animæ rationalis assecla, ab intellectu procedens, estque species appetitûs rationalis, quemadmodum appetitus sensitivus imaginationi cohæret, & animæ corporeæ manus procuratrix perhibetur, de An. Brut. P. 1. c. 7. Helmont. aliquo in loco vocat *voluntatem* principium operativum motûs, & primum movens.

VOLUPTAS, ἡδονή, vide *Hedone*. *Voluptas* silicentius progreditur, & sine modo, in detrimenta, pericula gravissima, interitum ipsum ducit, rectè docente Dieterich. n. 545. circà finem. *Voluptas dolorifica* vocatur *pruritus* ab eodem n. 467.

*VOLVULUS, εἰλεὸς, idem, quod *Ileus*, *Chordapsus*. Vide *Eileos*.

* VOMICA, idem, quod *Apostema suppuratum*, *Abscessus* cum suppuratione, *Sinus*. Ità *vomica pulmonis* legitur apud Lang. libr. 2. ep. 40. Abusivè *vomica liquoris æterni* dicitur *Argentum vivum*. Johns. Lexic. Chym. l. 2.

VOMILIUM, dicitur *Mercurius vitæ*, ab effectu, Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 19. & *Aurum vitæ*, c. 20. Extenditur verò etiam ad alia vomitoria, ità, ut *vomilia* eadem sint cum *vomitoriis*. T. II. Op. p. 168.

VOMITIO, vide *Vomitus*.

VOMITORIA, ἐμετικὰ, dicuntur medicamenta, quæ sursum per os purgant. Dicuntur & *Vomitiva*, item *Vomilia*. Catalogum horum, & modum præparandi, vide apud Ro-

Rolfink. O. & Meth. Med. Sp. l. 5. sect. 8. per tot. Willis. Ph. Rat. P. l. sect. 2. c. 1.

VOMITURIO, ἐμετιάω, i. e. *frequenter vomo.* Diet. n. 278.

* VOMITUS, ἔμετος, item *Vomitio.* Vide *Emetos.*

VORACITAS, ἀδδηφαγία. Vide *Addephagia.*

VOX, apud Latinos æquivocum est. Vel enim idem est, quod *Dictio, Vocabulum, Nomen*; vel Græc. dicitur φωνὴ, de quâ significatione vide suprà *Phone.*

UPUPA, ἔποψ, avis dicitur spuria, stercore humano gaudens, cujus descriptio, cum usu in medicinâ, habetur in Aldrov. l. 17. Ornith. c. 11. Schröder. l. 5. cl. 2. n. 70.

* URACHOS, οὐραχὸς, Latin. etiam *Urachus*, item *Urinaculum.* Dicitur vas aliquod, vel ligamentum, à vesicæ fundo exortum, intrà vasa umbilicalia excurrens, in tunicam Allantoidem desinens, ubi urina colligitur; in hominibus verò ad umbilicum terminum suum habens. De hujus structurâ legantur Anatomici, & inter hos Barthol. l. 1. An. c. 37. p. 319.

URÆON, οὐραῖον, Gal. dicitur extremitas ossis, in specie sacri, c. 4. de R. V. l. A. t. 83.

URAGION, οὐράγιον, dicitur mucro, vel *apex cordis*, apud Hippocr. l. de Cord. IV. 12 ubi quidem Linden. habet οὐραγὸν. Est verò οὐραγὸς propriè extremi agminis ductor, veluti caudæ; & potest translatio admitti. Rectius tamen legitur οὐράγιον, quod vocabulum etiam calculo suo approbavit C. Hofmann. in Comm. ad Galen. LL. de Us. Part. n. 336.

URANÆ, οὐρανι, idem, quod οὐρητῆρες, de quâ voce posteà Gorr.

URANIOS, οὐράνιος, *Cœlestis.* Sumitur tamen etiam pro *aëreo* apud Hipp. l. 1. Epid. s. 3. t. 1. Aliàs οὐράνιον etiam nomen est Collyrii ἀδήκτου, apud Ægin. l. 7. c. 16. Gorr.

* URANISCOS, οὐρανίσκος, id est, *parvum cœlum*, dictum fuit *Palatum*, pars oris superior, à cœli similitudine nomen accipiens, quòd in cœli modum cameratum sit. Unde & οὐρανὸς *Cœlum* quoque dictum. Gal. in def. Gorr. & Castell.

URANOS, οὐρανὸς. Vide *Cœlum.*

URANOSCOPOS, οὐρανοσκόπος, nomen piscis, qui & καλλιώνυμος dicitur. Vide *Callionymos.*

UREDINES, vocantur vires metallorum, virtute Solis communicatæ, de quibus lege Basil. Test. ult. l. 1. c. 16.

UREMA, οὔρημα, idem, quod οὖρον, *urina.* Legitur apud Hipp. de nat. hum. t. 19. & 20.

* URENS, i. e. *urendi vi præditus*, καυστικὸς, πυρωτικός. Vide *Causticos.*

URESIS, οὔρησις, vide *Mictio.* Adde Coac. t. 263. 348.

* URETERES, οὐρητῆρες, vocantur *meatus urinarii*, vel *canales oblongi*, teretes, à pelvi renum prodeuntes, & ad vesicam *urinariam* obliquâ insertione desinentes, urinam à sanguine in renibus segregatam transmittentes. Gal. l. 5. de U. P. c. 5. Barthol. l. 1. An. c. 19. p. 194. seqq.

*Urethra, οὐρήθρα, *canalis urinarius*, sive *fistula urinaria*, in masculis per penem excurrens, urinæ reddendæ accommodatus. Legitur apud Hippocr. 4. aph. 82. & 7. aph. 57. l. de int. aff. XV. 6. Gal. l. 1. d. L. A. c. 1. Diet. n. 634. Barthol. d. l. c. 34. p. 238. seq.

*Ureticos, οὐρητικὸς, *urinam promovens*. Usurpatur vel de meatibus & canalibus, qui vocantur οὐρητικοὶ πόροι, *meatus urinarii*, hoc est, *ureteres*. Vel de medicamentis, & ità idem significat, quod *Diureticus*. Galen. l. 5. de S. F. c. 20. de quo suprà in DI. vel etiam de homine, qui *facilè urinam reddit*, & quidem in superlativo, apud Hipp. οὐρητικώτατος, 4. de R. V. I. A. t. 111.

Ureus, οὐρεὺς, Jon. pro ὀρεὺς, i. e. *mulus*, ἡμίονος. Erot. Onom. p. 80. d.

Urias, οὐρίας, *fistula urinaria*, quæ in cervice vesicæ fieri solet. Gorr.

*Urina, οὖρον, dicitur excrementum serosum in renibus, à sanguine segregatum, per meatus urinarios ad vesicam translatum, & per urethram excretum. Dicitur & *Lotium*. Ejus consideratio sese extendit per plures Medicinæ partes, v. g. In Physiologicis, & Pathologiâ, tanquam caussa, vel consequens sanitatis aut morborum. In Semiologiâ, ut signum diagnosticon & prognosticon sec. vel p. n. In Pharmaceuticis tanquam remedium, de quâ consideratione legatur Schröder. l. 2. c. 35. & l. 5. cl. 1. n. 23. Junge Fr. Hofmann. in clav. adh. loc. Jung. Foës. p. 468. seqq. ubi plures *urinæ* p. n. sese habentis, differentias proposuit, Dieter. n. 636. A Chymicis *Urina* dicitur *Sal cruoris*, Theatr. Chymic. Vol. I. p. 578. vel: *Urina* est Sal resolutum generatum in hepate (in quo falluntur) per suum emunctorium, ut superfluum excrementum salis à naturâ pulsum, Dorn. Rul. & Johnson. in Lexic. Quomodo *urina* generetur & secernatur, legi poterit Bartholin. l. 1. Anat. c. 17. pag. 186. *Urinam* in sua principia resolutam, cum usu diagnostico & prognostico, tradidit inter alios eleganter Willis Exerc. de Urinis. Abusivè *Urinæ* vox tribuitur aliis liquoribus, v. g. *Urina vini* est *acetum*, & usurpatur pro hominis urinâ, vinum assiduè bibentis, Dorn. Rul. & Johns. In negotio lapidis Philosophici *Aqua alba prima*, antequam corpus album in eâ solvatur, nominatur *urina puellarum*, & *aqua rubea, urina virorum*. Utraq; autem *urina infantium*, Th. Chym. Vol. III. p. 22. Nugæ!

*Urinaculum, οὐραχὸς. Vide *Urachus*.

*Urinarius, οὐρητικὸς. Vide *Ureteres*, *Ureticos*.

Urinator, κολυμβητὴς, dicitur, qui sub aquis natare aut vivere potest. De *urinatorum* respiratione vide Bonetti Anat. Pr. libr. 2. s. 2. O. 168. De *Urinatoriâ campanâ* lege Cl. Sturmii Colleg. Experiment. Curios. Tentam. I.

Urna, οὖρνα, nomen mensuræ liquidorum majoris, sed variantis, dum conti-

continet *dimidiam amphoram*, h. e. vini libras 40, olei libras 36, mellis libras 54. Galen. l. de pond. & mens. c. 2. quamvis Soranus Ephesius scripserit integram amphoram continere, & cum Cado confuderit, docente Rhod. ad Scribon. n. 105. Aliàs *Urna* quoque vasculum dictum fuit, in quo veteres gentiles defunctorum crematorum cineres asservarunt, uti videre est apud eundem n. 37. De *Urnâ Chymicorum mysteriorum* Patavii repertâ vide Th. Chym. Vol. I. p. 29.

UROGALLUS, idem, quod *Tetrao*, τέτραξ, οὐρόξ. Vide *Tetrao*.

UROMANTES, οὐρομάντης, dicitur *ex urinâ Divinator*, sumiturque plerumque in malam partem, de eo, qui ex solo urinarum judicio de essentiâ & caussâ ægritudinis ob vile precium perfrictâ fronte nugari (divinare, ignosce, dicere volebam) non erubescit, Lang. l. 2. ep. 23. Aliàs οὐρομαντεία vera, quæ & & οὐροσκοπία dicitur apud Helmont. de Lithias. c. 3. n. 34. quomodo institui debeat, docet præter Forest. de fallac. urin. jud. & alios ipse Willis de urin. c. 6. In Helmontio perperam legitur *Uronoscopia*, *Uronomantia*.

* URON, οὖρον. Vide *Urina*.

UROSCOPIA, οὐροσκοπία. Vide *Uromantes*.

URSA, *Ursus*, ἄρκτος, vocatur animal quadrupes ferum, lumbis robustissimis, capite imbecillo, lascivum, somnolentum, cujus prolixiorem descriptionem, cum usu in cibis & medicinâ, vide apud Aldrovand. l. 1. de quadr. digit. vivip. c. 5. Adde Schröder. l. 5. cl. 1. n. 40. Est & nomen syderis duplicis, circà Septentrionalem polum occurrentis, qui *Polus* propterea *Arcticus* vocatur, quorum syderum alterum vocatur *Ursa major*, à rusticis nostris *Currus* vel *Plaustrum*, apud Galen. *Ursa septistella*, ἑπτάστερος, l. 3. de dieb. Crit. c. 11. dicta; alterum *Ursa minor*.

URTICA, ἀκαλήφη, æquivocum est. Primò enim est nomen plantæ notissimæ, de quâ vide Botanicos. Deinde ità dicitur *Zoophyton marinum*, sive *plantanimal*, quod describitur cum suis speciebus, usuque in cibis & medicinâ, ab Aldrov. l. 4. de Exang. c. 1.

URTICATIO, (fortassis Græc. ἀκαληφισμὸς dici posset) est operatio Chirurgica, quâ membra corporis *urticis* recentibus percutiuntur, ad revocandum calorem. Ejus meminit ex Celso l. 3. c. 28. Rolfink. O & M. M. Sp. l. 4. s. 9. p. 2. unic. in fin.

URUMENA, οὐρήματα, dicuntur Hipp. vel *ipsa urina*, vel quæ cum *urinâ mejuntur*. Legitur Coac. t. 596. & libr. 7. Epid. XV. 44. Foës. p. 467.

URUS, vocatur βοῦς ἄγριος, *Bos ferus sylvestris*, cujus descriptio habetur apud Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 2.

US, οὖς, *Auris*, Plur. τὰ ὦτα, vel τὰ οὔατα. Vide *Aures*.

USFIDA, est *Scoria auri*. Rul. & Johns. in Lex.

Usia, οὐσία. Vide *Essentia*, *Substantia*.

Usnea, βρύον, generaliter Arabibus *Muscum* significat; Schröder. libr. 4. cl. 1. n. 220. Fr. Hofmann. in clav. ad hunc locum. Eph. N. Cur. A. II. Obs. 51. Schol. Hodieque tamen restrictius accipitur de *Musco* in *Cranio hominis* interemti, aërique expositi nato, quod specificum habetur certissimum in omnibus hæmorrhagiis, à quâcunque causâ ortis; de quâ *Usneâ* legatur Schröder. l. 5. cl. 1. n. 23. Fr. Hofmann. in Clav. p. 508. Ephem. N. C. d. l. Beker. Microcosm. Med. l. 2. c. 5. Aliàs *Usnea* Paracelso dicitur *Tartarus tenuissimus* & spongiosus, qualis generatur in hepate, stomacho, Renibus, l. 1. de Tartaro tract. 1. c. 1. item in fragm. ad h. l.

Usrub, vel *Ursub*, est *Saturnus*. Rul. & Johns. in Lex.

Ustio, καῦσις, dicitur operatio vel Pharmaceutica, vel Chirurgica. In illâ medicamenta simplicia *comburuntur*, vel ut in cinerem redigantur, uti fit in salibus vegetabilium parandis: & huc pertinet *Incineratio*; vel ut exiccentur, ut in pulverem redigi possint, v. g. Cornu Cervi &c. quæ *ustio* fit in vasis & fornacibus figulinis. De hâc *Ustione* vide Weker. Antid. Gen. l. 3. cap. 19. *Ustio* metallorum eadem est cum *Cæmentatione*, Th. Chym. Vol. III. pag. 470. Rolfink. vocat *Combustionem*, Chym. l. 2. c. 3. Hæc fit *cauterio* actuali, hoc est, instrumento ignito, quo pars tangitur & uritur. Dicitur *Cauterisatio*, vide *Cauterium*, & Casp. Reies C. El. q. 56. n. 9. seqq. *Ustio* quoque Pathologicè sumitur pro *Usto*, Græcè καῦμα, vel κατάκαυμα dicto Lang. l. 2. ep. 4.

Ustulatio, dicitur, quando medicamenta tantum humoris non habentia, ut coqui possint, frustulatim incisa laminis ferreis imposita, aut tegulis torrentur, ut partes externæ exiccentur. Eadem cum *Tostione* aut *Torrefactione*. Weker. d. l. c. 18.

Ustus, καυθεὶς, κεκαυμένος, dicitur de medicamentis igne *calcinatis*. Unde & Libav. *imperfectè calcinata* vocat, Tom. II. p. 147. Talium *ustorum* meminit passim Gal. l. 11. Simpl. Fac. & alibi; quamvis in nonnullis vis vera medicamentosa hujusmodi ustione potius pereat, & saltem vis siccans & adstringens inferatur.

Usurat, hoc est, *Stannum*. Ruland. in Lex.

Usurpatio, χρῆσις, idem, quod *Utendi modus*, sive medicamentorum administratio vel adhibitio, de quâ Schröd. l. 1. c. 30. Apud Weker. & alios etiam *Usus* dicitur.

Usus, χρῆσις, χρεία, diversam obtinet significationem. Vel enim modum utendi denotat, & ità coincidit cum *usurpatione*; vel idem est, quod *Utilitas*, *Officium*, *Auxilium*, Efficacia alicujus vel Partis & Membri in corpore, vel Medicamenti. Ità Gal. scripsit prolixos libros de *Usu Partium*. Sunt tamen

ex Recentioribus, qui *usum* restringentes ab *actione* partium discernant, describentes, quòd *usus* sit auxilium, quo partes minus præcipuæ conferant, ut pars præcipua functionem edat. Barthol. in Anat. procem. p. 2.

UTENSILIA, χρειώδη, vocantur res ad varios usus commodæ vel utiles, apud Rhod. ad Scribon.

* UTERARIA, minus usitatè apud Latinos dicitur, usitatius *Hysterica*, Gr. ὑστερική, vide *Hystericus*. Aliàs & *Uterinus* in usu est apud Latinos.

* UTERUS, ὑστέρα, idem, quod *Matrix*, *Vulva*. Vide *Hystera*. *Uterus Spagyricus* est *Furnus*, *Athanor*. Theatr. Chym. Vol. I. p. 503. seq.

UTILIS, *Utilitas*, χρειώδης, χρεῖα, idem, quod *Usus*. Significatio horum vocabulorum aliundè nota est. Vide & *Opheleo*.

* UTRIS, ἀσκός, vide *Ascos*. *Utriculus* etiam pro *Utero* & Locis muliebribus aliquando sumitur, Barthol. l. 1. An. c. 28. p. 260. *Utricularii* dici quoque possunt in statu p.n. ii, qui *Ascite hydrope laborant*. Castell.

* UVA, σταφυλή, Vide *Staphyle*. Quibus addi debent, quod & *Insectum* vel *Zoophyton* detur, dictum *Uva marina*, apud Aldrov. l. 5. de Insect. c. 17. & *Uva quercina* sit, quæ veteribus fuit ignota, concretitium quoddam in formâ uvæ ad radices quercuum sub terrâ tempore veris ex humore forsitan radicum superfluo genitum, saporis omninò styptici, colore foràs purpureo, intus candido, & quasi lactifero. In æstate perit, & veluti fit lignea. Debet ergò tempore veris colligi, & siccari umbrâ, deinde pulverisari. Quo pulvere nihil est præsentius in dysenteriâ, & in omni fluxu sanguinis. Rul. & Johnson. in Lex.

UVATIO, σταφύλωμα. Vide *Staphyloma*.

WARNAS, id est, *Acetum Philosophicum*. Dorn. Rul. & Johns.

UVEA, *Uviformis*, ῥαγοειδής. Vide *Rhagoides*.

WISMAT, est leprosum, *non tractabile*, vel malleabile, rude *stannum*. Rul. & Johns.

VULCANUS, Ἥφαιστος, nomen Deastri gentilium. A Paracelso, ejusque asseclis translatum cùm ad *Ignem*, quà *Naturalem*, imò & *Astralem*, quà *Artificialem*. Ità *Vulcanus Firmamenti*, *majoris* & *minoris mundi*, *Microcosmus*, passim in scriptis ejus legitur. Ità & Helmontius scripsit: In Universâ naturâ unum esse *Vulcanum*, de Lithias. c. 4. n. 5. Jung. Theatr. Chymic. Vol. V. pag. 344. *Artificialis* vocatur *Castigator Mercurii* à Basil. de lapide Philosophor. tum ad *Ignis Magistros*, qui etiam duplices: *Naturalis*, qui est *Stomachus*, fragm. libror. Paragraphor. & alibi. *Artificiales* sunt *Coquus* Chymicus, *Spagyricus*. Tales artifices vocantur *Vulcanii*, vel *Vulcanici*, id est, operarii vel artifices, semper circà ignem versantes, cudendo, liquefaciendoque. Dorn. Ruland. & Johnson. in Lex.

Vulcanii vel *Vulcanales* Paracelſo dicuntur ſpectra ignea, hominis formam repræſentantia. Philoſ. ſagac. l. 1.

VULGARIS, idem, quod *Communis*, κοινὸς, πάγκοινος, vide *Cœnos*, *Pancœnos*; item & *Epidemius*. Ità etiam Interpretes Hippocr. ejus libros *Epidemiorum* verterunt per libros de *morbis vulgaribus*.

VULGUS, ὄχλος, id eſt, *multitudo imperitorum hominum*, Galen. l. 1. de Elem. cap. 4. cujus nota eſt ſocordia in attendendo, indiligentia in obſervando, negligentia in memorando, ruditas denique in narrando, Lind. Ex. XIII. §. 5. *Vulgares Medici* dicuntur, qui vulgi gratiam aucupantur, Galen. l. de præcogn. ad Poſthum. c. 1. princ. *Vulgaris curandi ratio*, φαύλη, Hipp. dicta, opponitur *accuratæ*, C. 4. de artic. t. 35.

VULNUS, τραῦμα, τρῶμα, quamvis ſint, qui ex Gal. & aliis diſcrimen faciant inter hæc duo vocabula Græca, τρῶμα accipientes pro omni læſione gravi, à cauſsâ externâ violentâ factâ, c. 5. in. l. 6. Epid. t. 12. & alibi. Vide Foëſ. pag. 628. Magis tamen placet ſententia Dieterichii cum Heſychio pro Synonymis habentis, Jatr. n. 838. Ità & Latinum vocabul. *Vulnus* latè & ſtrictè accipitur. Latè pro omni plagâ externâ, præſertim verò cum *Ulcere* ſæpè confunditur, & vice versâ, c. 3. de iis, q. in med. f. t. 30. Strictè *Vulnus* dicitur ſolutio continui facta inſtrumento ſecante, vel pungente, in parte carnosâ & membranaceâ. Gal. l. 3. M. M. c. 1. & alibi.

VULPANSER, χηναλώπηξ, dicitur Avis, vulpinis moribus formam anſeris habens, quæ deſcribitur cum uſu in cibis & medicinâ ab Aldrov. l. 19. Ornith. c. 19.

VULPES, ἀλώπηξ, dicitur animal quadrupes, digitatum, viviparum, doloſum, vel aſtutum, naturæ caninæ quodammodò particeps, cujus prolixa deſcriptio habetur cum uſu in cibis, medicinâ, & aliis, in Aldrovand. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 1. Jung. Schröder. l. 5. cl. 1. n. 41. Diminutivum dicitur *Vulpecula*. Porrò nomen *Vulpis* & *Vulpeculæ*, Græc. ἀλώπηξ, tribuitur etiam piſci marino, qui & *Galeus vulpinus* vocatur, & deſcribitur ab Aldrovand. libr. 3. de piſc. cap. 39.

* VULSIO, *Vulſum*, idem, quod *Divulſio*, σπάσμα. Vide *Convulſum*.

VULTUS, idem, quod *Facies*, πρόσωπον. Vide *Facies*.

* VULVA, μήτρα, ὑστέρα, idem, quod *Matrix*, vide *Hyſtera*. Quamvis uſitatius ſaltem de externo *Pudendo muliebri* accipiatur, Rolfink. de part. genit. Part. II. cap. 32. Conſentit Barthol. l. 1. Anat. cap. 32. p. 287. Linden. in Medic. Phyſiolog. penitus omiſit propter obſcœnitatem l. 2. c. 7. §. 136. ſeqq. Alii verò licentius talia fœda vocabula uſurpantes etiam ad cerebrum transtulerunt, non modò Nates, Teſtes, Penem, demonſtrantes in illo,

ſed

sed & *Vulvam* vocantes foveam aliquam inter eminentias oblongam. Barth. l. 3. c. 6. p. 494.

Vultur, γὺψ, vocatur avis rapax acuto odore prædita, cujus variæ species habentur, quæ omnes in genere & sigillatim prolixè describuntur cum usu ab Aldrov. l. 3. Ornith. c. 1. seqq. Jung. Schröd. l. 5. cl. 2. n. 71.

Uvula, γαργαρεὼν, κίων, σταφυλή. Vide *Columella*.

Uxor, ἄγοιτις, γαμετή, quid significet notum est. De Mysticâ Spagyricorum significatione vide in *Fœmina*, *Maritus*.

Uzifur, id est, *Cinnabaris*. Dorn. Rul. Vocatur & *Ussifur*. Th. Chym. Vol. II. p. 436. Forest. l. 30. Obs. 8. Schol.

X.

X, ξ, quemadmodum Litera hæc apud Latinos numerum denarium significat; Ità aliquando etiam ponderis denarii notâ esse testatur Rhod. ad Scrib. n. 32. & 141. Ità etiam Græca litera ξ, apud Græcos non solùm numeri sexagesimi nota, sed etiam in nonnullis scriptis Medicis usurpatur pro charactere ponderis, nimirùm *unciæ*, uti videre est in Sylvâ Medicâ Anonymi à C. Hofm. editâ & aliis.

Xanthos, ξανθὸς, generaliter significat Coloris speciem, quæ *Flava* dicitur: vide supra *Flavus*. Specialiter ξανθὸν, vel ξανθή, est nomen medicamenti ξηρῦ vel aridi, aeris ad inducendam crustam, sanguinemq; sistendum, cujus meminit Ægin. l. 4. c. 43. & 53. & describitur l. 7. c. 13.

Xelses, apud Paracelsum vocatur *Stella*, de quâ scribit, quod non deorsum, sed sursum luceat. Fragm. de Anat. Ocul. §. Declaratio Rotunditatis.

Xenexton, aliis *Zenexton*, *Xenechton*, vocatur Paracelso, Helmontio & aliis horum asseclis *amuletum*, sive *periapton*, h. e. præservativum externum contrà pestem collo appensum, ut argentum vivum avellanæ conclusum, & similia. Dorn. Rul. Johnson. in Lex. & ex professo Rolf. Chym. l. 5. sect. 14. c. 2. Meminit & Libav. vocans *Xenechdon* Synt. A. Ch. l. 7. c. 31. Jungatur Helmont. Tumul. pestis tit. *Zenexton*. Meminit & *Zenexton*, tr. Nat. Contr. nesc. n. 45. & in specie *Xenexton Sapphiri*. tr. de Magn. Vuln. Cur. n. 37. *Succini* d. l. n. 145.

Xeninephidei sunt spiritus, quibus jucundum est atq; pro deliciis habent, delitescentis naturæ proprietates occultas hominibus aperire, quibus etiam est concessum. Dorn. Ruland. in Lex.

Xenoprepes, ξενοπρεπὴς, vox est Hippocratica, quam Scapula penitus in Lexico suo omisit. Duplicem v. videtur habere significationem: primam, quando denotat *Jus Hospitii*, vel id quod Hospitibus convenit l. Præcept. IV, 17. Vel significat remedium *peregrinum ignotum*, de cujus virtute non constat. 1. de fract. t. 6. Jung. Foës. p. 437. Cur v. Erotianus verterit per *Mutatum est*, non video rationem. Onom. p. m. 78. F.

Xenos, ξένος, *hospes*, Lat. *peregrinus* dicitur.

citur. Usurpatur ab Hipp. in superlativo de aëris inspiratione vel influxu *maximè peregrino*, ξενοίατη, de Nat. hum. com. 2. t. 4. Foës. d. l.

Xeraleipho, ξηραλειφω, q. d. *sicce inungo*, i.e. *siccâ frictione utor*, & opponitur τῷ χυτλοῦμαι, quod significat cum oleo & aquâ perfundor. Legitur, apud Gal. l. 2. de Sim. Fac. c. 25. Vide etiam *Chytlon*.

Xeraphion, ξηράφιον, vocatur species aliqua ξηρῶ, medicamenti adversus capitis & menti exanthemata utilis, quod describitur ab Ægin. l. 3. c. 3.

Xerasia, ξηρασία, in genere idem, quod ξηρότης, *siccitas* vel *Exiccatio*. In specie v. vocatur *vitium capillorum*, cum similes lanugini apparent, perinde ac si pulvere conspersi essent. Gal. in def. Species alopeciæ videtur esse, quæ ità dicta sit propter nutrimenti defectum & ariditatem cutis. Gorr.

Xerion, ξηρίον, vocatur *medicamentum aridum siccum*, quod in pulveris modũ inspergitur, unde & alio nomine καλάπασμα appellatur. Exempla habentur apud Ægin. l. 7. c. 13.

Xerocollyrion, ξηροκολλύριον, i.e. *Collyrium siccum*, vel aridum. Vide *Collyrium*.

Xeromyron, ξηρόμυρον, h.e. *Unguentum siccum*. Est Compositio odorifera, siccis aromatibus constans, ad suffitus, ad amuleta, ad exiccationem fluxionis, contrà hircosum odorem corporis & axillarum. Gorr. ex Aët. l. 6. & 16.

*__Xerophthalmia__, ξηροφθαλμία, h. e. *Opthalmia sicca, sicca Lippitudo*. Rhod. in Lex. Scrib. in quâ oculi nec tument, nec fluunt, sed rubent tantùm, cujus caussa hauddubiè in sanguinis inflammantis sicciori salinâ dispositione p. n. ponenda est. Vide *Ophthalmia*. Quomodo differat à σκληροφθαλμία. Vide *Sclerophthalmia*.

*__Xerotes__, *Xeros*, ξηρότης, ξηρός. Vide *Siccitas*, *Siccus*.

Xerodes, ξηρώδης, in specie dicitur, qui *arescit*, *exuccus est*, c. 3. in 1. Prorrh. t. 25. quamvis alii βηχώδεις legant, notante C. Hofm. in not. ἀνεκδότοις, ad h. l. alii χυλώδεις. Ità & Foës. dixit occurrere in Coac. t. 445. verùm Lind. posuit σμίζοντες, ex putredine difficulter spirantes. Alii legunt ξηραίσει, ut Jacotius & Jonson. i.e. ex *siccitate* difficulter spirantes. Verbũ ξηραίνω significat *exicco*, *sicco*, de quo videatur Diet. n. 584.

*__Xerotribia__, ξηροτριβία, i.e. *sicca frictio*. Legitur apud Gal. l. 8. M. M. c. 2. in fin.

Xestes, ξέστης. Vide *Sextarius*.

Xiphia, ξιφίας, ξίφος. Vide *Gladius*.

Xiphoeides, ξιφοειδής, *Ensiformis*, epitheton *Cartilaginis* in sterno, quæ & *Mucronata* dicitur. Vide *Cartilago Ensiformis*.

Xir, dicitur *Mercurius*, in omni dispositione suâ. In Leone inceratus fit *Ixir* in terrâ: in fermento inceratus fit *Elixir*. Th. Ch. Vol. V. p. 490.

Xisinum, *Xisium*, dicitur *Acetum*. Dorn. Rul. & Johns.

Xylaloe, ξυλαλόη. *Lignum Aloës*, quod aliàs *Agallochum* dicitur: de quo videatur Schröd. l. 4. cl. 1. n. 13. De peculiari *Xyloaloë* Observationem

Velschii vide in Eph. N. Cur. A. I. O. 151.

Xylarion, ξυλάριον, vel ξυλήριον, dicitur *Lignum parvum*, apud Hippocr. l. de Steril. IIX. 25. quamvis Lind. ξύλον περίσσον posuerit, quæ lectio mihi non videtur commoda. Aliàs *lignum parvum* eidē quoq; vocatur ξυλήφιον, & occurrit l. de Steril. XVII. 3. 11. 13. 14.

Xylephion, ξυλήφιον. Vide *Xylarion*.

Xyllambano, ξυλλαμβάνω, pro συλλαμβάνω, significat *Concipio*, & legitur apud Hipp. 5. aph. 46. Jung. Dieter. n. 586.

Xyllogos, ξύλλογος, pro σύλλογος, *collectitius*. Usurpatur de *Consultandi* vel *Collegiandi ratione* apud Hippocr. in Præcept. X. 12.

Xylobalsamon, ξυλοβάλσαμον, dicitur *frutex*, vel *sarmentum*, vel surculus *Balsami*. Amputabatur ab incolis & vænibat propterea quod eo decocto in unguentis vice *Opobalsami* multi uterentur, etiamsi ex toto balsamo minima illi inesset odoris gratia. Gorr. ex Plin. l. 12. H. N. c. 25. Videatur & Rhod. ad Scrib. n. 110. Chiocc. Mus. Calc. s. V. p. 559. Meminit & Fr. Hofm. in Clav. ad Schröd. p. m. 419. Succedaneum *Xylobalsami* fuisse *Lignum Aloës*, testatur Jul. Alex. not. ad Gal. libr. 1. de Antid. p. 777.

Xylocinnamomum, ξυλοκιννάμωμον, est *Lignum Cinamomi* cortice suo multo ignobilius, siquidem in fastidio est propter origani, quod redolet, acrimoniam. Gorr. Meminit hujus Gal. l. de Ther. ad Pis. c. 12. Diosc. l. 1. c. 13. Scribon. n. 271. Rhod. adh. l. Chiocc. Mus. Calc. s. 8. p. 572.

Xylocolla, ξυλόκολλα, idem, quod ταυρόκολλα, vel κόλλα, simpliciter. Vide *Gluten*.

Xyloguajacum, i. e. *Lignum Guajacum* vel *sanctum*, ἁγιόξυλον, ità legitur apud Paracels. tr. de trib. essent. c. 5.

Xylohebenum, *Lignum Hebenum* Parac. d. l.

Xylophthoros, ξυλοφθόρος, vocatur Insectum veluti in festucis delitescēs mirabilis structuræ, descriptum ab Aldrov. l. 4. de Insect. c. 11.

Xylon, ξύλον, vide *Lignum*. Vocatur etiam *Scamnum* Hipp. ξύλον, quod aliàs βάθρον dicitur. Gorr. Vide *Bathron*. *Scamnum*.

Xymbole, ξυμβολή. Vide *Symbole*.

Xymmeri, ξύμμηροι, dicuntur femora *inter se juncta*, pro σύμμηροι, vel qui contractis sunt femoribus. Hipp. 4. de artic. t. 61. Foës. Oec. p. 438.

Xymmyo, ξυμμύω, pro συμμύω. Vide *Conniveo*.

Xympathesis, ξυμπάθησις, pro συμπάθησις, idem, quod συμπάθεια, *Consensus*, vel strictius *Affectio per Consensum*. Vide *Sympatheia*. *Consensus*. Legitur 6. apud Hipp. in Præcept. XIII. 1.

Xymphero, ξυμφέρω, pro συμφέρω, vide *Conferens*, quod Gr. dicitur, ξύμφορος, 1. aph. 21.

Xymphysis, ξύμφυσις, pro σύμφυσις. Vide *Coalescentia*.

Xymptosis, ξύμπτωσις, pro σύμπτωσις. Vide *Symptosis*.

Xyn, ξυν, pro συν, præpositio nota ex Grammaticis Lat. *Cum*. Ad hanc notetur, quod composita ab illâ

præpositione, quæ hac litera X. non occurrunt, sint quærenda in *Syn*, & quæ in S. non reperiuntur, hic occurrant, quia indifferenti in usu est ξὺν & σὺν.

Xynagoges, ξυναγωγὴς, *adducens*. Dicitur de musculis adstrictoriis, qui aliàs σφιγκτῆρες vocantur Hipp. de Venis XXI. 5. Foes. p. 438.

Xynalthassomæ, ξυναλθάσσομαι, *curor*, *sanor*; ab ἀλθαίνω, curare, mederi. Legitur apud Hipp. 2. de fract. t. 12.

Xynapothnesco, ξυναποθνήσκω, *commorior*. Usurpatur de morbis usq; ad senium & mortem durantibus. Hippocr. 2. aph. 39. & 5. aph. 7. vide Diet. n. 591. Idem, quod ξυγκαταγηράσκω, consenesco, de quo p. p.

Xynarachnumæ, ξυναραχνοῦμαι, tenuib⁹ venulis intertexor vel obducor. Usurpatur de uteri cervice Hipp. l. 2. de morb. mul. LIV. 3. Foes. p. 439. Verùm Lind. legit ξυναρθροῦται.

Xynavlisthenæ, ξυναυλισθῆναι, i. e. *congregari*, q. in unum stabulum revocari. Hipp. l. de Præcept. II. 28.

Xyncatagerasco, ξυγκαταγηράσκω, hoc est *consenesco*, idem ferè, quod ξυναποθνήσκω, *commorior*. Legitur apud Hipp. l. .. de Morb. mul. IX. 21. Dicitur aliàs ξυγγηράσκω, l. de int. aff. XXIX. 43.

Xyncecavmenos, ξυγκεκαυμένος, combustus. Dicitur de excrementis. l. 3. Epid. ægr. 2.

Xynchoria, ξυγχωρία, *concessionem*, indulgentiam significat, quæ aliàs χάρις, τὸ ἐνδεχόμενον dicitur. Legitur apud Hipp. Præc. XI. 6.

Xyncleria, ξυγκληρία, vocatur *commercium* vel consensus morborum, consortium. Differt à συμπαθεία, quod hæc etiam dicatur de morbis consequentibus; Illa v. vox usurpetur de eodem tempore concurrentibus apud Hipp. l. 6. Epid. s. VII. n. 40.

Xynereisis, ξυνέρεισις, *collisionem dentium* Hipp. l. 7. Epid. XIII. 4. Vide *Syncreido*.

Xynexerchomæ, ξυνεξέρχομαι, significat *unà exeo*. Legitur in Hipp. 4. aph. 76. Diet. n. 592.

Xyngenes, ξυγγενὴς. Vide *Connatus*.

*Xyngerasco, ξυγγηράσκω. Vide *Xyncatagerasco*.

Xynisthemi, ξυνίστημι, significat Hipp. *densare*, spissare, *cogere*. Vide *Systecos*. Foes. p. 439.

Xynnoseo, ξυννοσέω, unà *ægroto*. Hipp. 2. aph. 15. Diet. n. 593.

Xynodos, ξύνοδος, *congressum*, *communicationem* per meatus significat Hip. l. de Glandul. X. 16.

Xynomologeo, ξυνομολογέω, h. e. *consentio*, conspiro, convenio. Hipp. l. 6. Epid. s. VIII. 84.

Xyntasis, ξύντασις, pro σύντασις. Vide *Syntasis*.

Xynthalpo, ξυνθάλπω, h. e. *confoveo concalfacio*. Dicitur de ventriculo cibos calfaciendo concoquente. Hipp. de sal. diæt. 25.

Xyntitæno, ξυντιταίνω, idem, quod ξυντείνω, *contendo*, *unà distendo*. Vide *Syntasis*. Legitur in Hippocr. l. 2. de morb. mul. I. 20.

*Xyrrhoea, ξύῤῥοια. Vide *Confluxio*.

Xysma, ξύσμα, vide *Ramentum*, *Strigmentum*.

Xysis, ξύσις, *Rasionem*, *Rasuram* significat.

ficat, vide *Rasura*. Legitur apud Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 36.

XYSME, ξυσμή, ξυσμὸς, vide *Rasura*. Illud occurrit l. 2. de morb. LII. 22. Hoc ibid. LVI. 6. & alibi. Foës. pag. 441.

XYSTER, ξυστὴρ, dicitur *scalpellus rasorius*, quo os raditur ad dignoscendum ossis vitium, quod conspectui non patet. Hippocr. l. de cap. vuln. XIX. 8. Gal. l. 6. M. M. c. 5. & 6. Deinde ξυστὴρ dicitur *collyrium* contra asperitates palpebrarũ apud Ægin. l. 7. c. 16.

XYSTICOS, ξυστικὸς, dicebatur *athleta*, qui in *xysto*, Gr. ὑπαιθρος, h. e. ambulatorio vel porticu sub tecto tempore hyberno pugnabat. Dieter. Jatr. n. 169. Meminit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 12.

XYSTRA, ξύστρα, vide *Scalprum*, *Strigil*.

XYSTOS, ξυστὸς, dicitur *linamentum rasile*, materia linteolorum derasa, Galen. Introduct. c. 17. *Xystus* etiam dicta fuit porticus in palæstrâ amplissima, in quâ hyberno tempore athletæ exercebantur, *Xystici* dicti. Lang. l. 1. ep. 51.

XYSTROPHYLAX, ξυστροφύλαξ, dicitur *theca strigilis*. Rhod. ad Scrib. n. 39.

Y.

Y. Litera hæc apud Hipp. in Epid. notat ὑγίειαν, *sanitatem*, quemadmodum θ θάνατον, *mortem*, Gal. c. 2. in 3. Epid. t. 4.

YARIN, *Yaria*, i. e. *flos æris*. Ruland. & Johnson. in Lex.

YO, *Yo*, *bonum*. Rul. & Johns.

YCAR, id est, *Medicamentum*. Rul.

YDRARGYROS, *Ydrocerum*, id est, *Argentum vivum*, *Hydrargyros*. Rul. & Johns.

YERVA, idem, quod *Contrayerva*, radix Indica Bezoartica vel Alexipharmaca contrà malignum virus, Schröd. l. 4. cl. 1. n. 103.

YELION, *Yalos*, i. e. *vitrum*, pro Græco ὕαλος, vide *Hyalos*. Rul. & Johns.

YGROPISSOS, pro ὑγρόπισσος, i. e. *pix liquida*. Rul. & Johns.

YLECH, vide *Ilech*.

YLEIDUS, *Yliadus*, vide *Iliadus*.

YLIASTER, *Yliastrum*, vide *Iliaster*.

YOMO, *Yos*, *Yu*, id est, *viride æris*. Rul. & Johns.

YRCUS, (Rul. & Johns. *Yrius*,) est *cuniculus magnus*, cujus sanguine vitra mollescere putantur, & silices, modò rebus diaphoreticis impastetur. Dorn. Diæt. Paracels. quod hirci sanguini aliàs adscribitur. Dicitur & ab aliis *Dasypus*, *Lagis*, Gr. λαγὼς, δασύπους, κύνικλος. Aldrov. l. 2. de quadr. dig. viv. c. 24. Vide *Cuniculus*.

YRIDIS, vel *Yride*, id est, *Auripigmentum*. Rul. & Johns.

YRIS, h. e. *ferrum*. Id.

YSAMBRA, vocatur venenum toxicum Hispanum ex *helleboro* paratum vel ipse etiam *Helleborus*, qui & *Pedigambra* appellatur. Lang. l. 1. ep. 68.

YSIR, est *pulvis*, vel *Lapis Philosophorum siccus* potandus cum aquâ Mercurii: *Nigredo in fundo*. Rul. & Johns.

YSOPUS, *Ysopaica*, veteribus dicitur *Ars separandi* in Spagyricâ. Paracels. L. 1. de reb. natur. c. 7. de Sulphure Rul.

YSPAR, idem, quod *Ysir*. Rul.
YXIR, id est, *bona medicina*. Rul. & Johns.

Z.

Z Litera hæc olim quoq; ponderis, varii notam fuisse docet Rhod. ad Scrib. n. 145. ità ut quibusdam significaverit *sescunciam*, plerisq; octavam unciæ partem sive *denarium* h.e. *drachmam*, vel *semisicilicum*. Ex veteri quadam tabellâ æneâ constat *Duellam* significasse, quæ tertiæ unciæ pars octonis scrupulis terminatur. Hæc ex Rhodio.

ZZ. duplex hæc litera apud veteres Medicos *Myrrham*, σμύρνην, notavit, uti observavit Hermol. Barbar. l. 1. corallarior. propterea quod ζμύρνη, perinde ac σμύρνη. Nunc tamē vulgò per duplex ZZ. omnes *Zingiber* vel *Zinziber* intelligunt, magno & periculoso errore. Gorr.

ZAAR, Arab. & Persis *venenum* significat. Hinc *Belzaar*, pro Bezoar, dicitur *Dominus* vel *Rex venenorum*. C. Reies C. El. q. 67. n. 36.

ZACCHARUM, pro *Saccharum*, legitur apud Forest. l. 16. O. 21. & 55. alibiq;.

ZACYNTHIUS, ζακύνθιος, epitheton à loco datum *bituminі liquido* apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13. in compositione Indæ Tharsei.

ZADHRA, ζάδυρα; nomen barbarum est, sed tamen à Græcis recentioribus receptum. Denotat *radicem exoticam* teretem colore Zingiberis ex Indiâ ad nos delatâ, valet adversus pestilentiam. Gorr. An fortassis cōvenit cum *Contrayervâ*?

ZAFFABEN, *putea*; *putta*. Rul. in Lex.

ZAFRAN, *Zaffran*, *Crocum primùm*, deinde & *Ocbram*, vel Ocram significat. Rul. & Johns. in Lex. vide & Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 20. in princ.

ZAIBAC, *Zaibach*, *Zaibar*, id est, *Argentum vivum*, *Mercurius*, idem, quod *Azoch* vel *Azoth*. Dorn. Rul. & Johns. in Lex. Schröd. l. 3. c. 15.

ZAIDIR, h.e. *Venus* aut *Viride æris*. Dorn. Rul. & Johns.

ZANDIK, *aqua foliata*. Rul. & Johns. in Lex.

ZAOCEL, id est, *Taxus*. Iid.

ZAPHARA, *Zaffara* vocatur materia mineralis ex *Bismutho*, ad *Smaltha* vel *Amaasa* pertinens quæ tingit vitrū cœruleo. unde & figuli utuntur ad tincturam cœruleam. Cæsalpin. lapidem dixit, alii terram. Nonnulli *Lazurium ex Bismutho* dixerunt. Vide Libav. S. A. Ch. l. 1. c. 24. l. 6. c. 4. & l. 7. c. 21.

ZARAS, i. e. *Aurum*. Rul. & Johns.

ZARFA, h. e. *Stannum*. Iid.

ZARNEC, *Zarnek*, *Zarnich*, id est, *Auripigmentum*. Iid.

ZATANEA, id est, *Flos agni casti*. Dicitur & *Zuccajar*. Iid.

ZAUHIRON, i.e. *Crocus orientalis*. Iid.

ZEA, vel *Zeia*; ζεία, dicitur & *Spelta*, frumenti genus est tritico simillimum. Ex hâc olim fiebat *Alica*, sicut *Far* ex frumento. Gal. l. 1. de Al. fac. c. 6. Jul. Alex. in not. ad h. l. Hic Author se ignorasse fatetur quod ex *Zeâ* panis fieret triticeo candidior, id v. edoctus ab Imperatore Ferdinando I. uti legere est l. 8. Sal. c. 6. Hodieq; præsertim hîc loci in territorio Norimbergensi *Zea* usitatior ipso etiam tritico pro pane similagineo

gineo & placentis parandis. Gal. mediæ facultatis inter hordeum & triticum esse existimat l.6. de S.F.§. *Zeja.* Legatur de hâc Bruyerin. de re cibar. l. 5. c. 13. Deodatus Panth. Ayg. l. 1. c. 27. tit. *Zea.*

ZEBD, id est, *Butyrum.* Rul. & Johns. in Lex.

ZEBEB, h.e. *Stercus.* Dicitur & *Chara.* Iid.

ZEC, i.e. *Tragantbum* vel Tragacanthum. Rul. & Johns.

ZEFR, i. e. *Pix.* Iid.

ZEGI, i. e. *Vitriolum.* Dicitur & *Zetus*, *Zezi.* Iid.

ZEHERECH, *flos æris.* Dicitur & *Alckas.* Iid.

ZEJA, ζειά. Vide *Zea.*

ZEITRABRA, i. e. *fluxile.* Rul. & Johns.

ZELPHA, vide *Zenda.*

ZELOTUM, est *Mercurius Lapideus.* Dorn. Rul.

ZEMASARUM, i. e. *Cinabrium*, vel *Cynobrium.* Rul. & Johns.

ZEMECH, h. e. *lapis Lazuli.* Iid.

ZENDA, figmentum Paracelsicum denotans generationes extraneas, & qui crescunt sine semine, quemadmodum *Perenda*, vel *Perunda* aut *Perundis*, monstrosam generationē hominum, qui & cum semine crescunt. In animalibus v. hujusmodi Generatio & Anatomia Monstrosa dicitur *Zelpha*: Vide Authoris fragmenta Anatomiæ. Uno verbo. Nugæ.

ZENEXTON, idem, quod *Xenexton.* Vide Lit. præced. XE.

ZENEXTOR, vocatur *Mercurius Paracelf.* de Pestilit. Tract. II.

ZENGIFUR, idem, quod *Zemasarum*, h.e. *Cinabaris.* Rul. & Johns.

ZENICON, ζενικὸν, nomen *veneni* Celtis Gallis usitati, *Venenum cervarium* dicti, tantæ & tàm præsentis efficaciæ, ut quamprimū cervus vel fera sagittâ hoc veneno tinctâ læsus cōciderit, confestim accurere venatores necesse habuerint, antequam virus penitus dispergeretur aut putresceret, carnemq; sauciatam telo virulento exciderint, ad spithami circà vulnus latitudinē. Hujus antidotum vel antipharmacum esse dicitur *Folium quercus* vel fagi, aut folium *Coracinum.* Hæc ex Aristotele & aliis Lang. tradidit l. 1. ep. 68.

ZENITH, propriè Mathematicis vocatur *punctū verticale.* Cui opponitur directò *Nadir.* Impropriè v. & planè ænigmaticè translatum vocab. *Zenith* ad *Sanguinem menstruum virginū*, & quidem primum. C. Reies C. El. q. 53. n. 11.

ZEON, ζέων, *fervens*, à ζέω, ferveo, *effervesco.* Lind. Ex. XIII. §. 211.

ZEOPYRON, ζεόπυρον, vocatur *frumenti genus*, quod *medium* est *inter Zeam & Triticum* & nascitur in Bithyniâ. Meminit Gal. l. 1. de Al. fac. c. 13. Gorr.

ZEPHENUM, *Zephena*, Paracelso dicitur omnis extremitas vel foramen externum & peripheria, v.g. aurium, labiorum. Hæc si angustatur in rotunditatem aliquam præternaturalem, constituit primum signum lepræ. Paracelf. Paragr. l.6. c. 1. §.2. & c. 3. §. unic. in not. Non ergò penitus mentem percepisse videtur Pa-

racelsi Dorn. & ex hoc Johns. quando in descriptione saltem ad circulos extremitatum labiorum in auribus restrinxerunt. Apud Rul. legitur, *Zepheni* sunt circuli extremitatum labiorum & aurium.

Zephyrus, ζέφυρος, vide *Favonius*. *Zephyria ova* eadem, quæ ὑπηνέμια, sive *subventanea*. Vide *Hypenemios*. For. l. 24. Obs. 3. ex Plin. l. 10 c. 60.

Zerci, h. e. *Vitriolum*. Rul. & Johns.

Zericum, i. e. *Arsenicum*. Iid.

Zerifari, h. e. *Aqua casei*. Iid.

Zerna, dicitur *Impetigo ulcerata*. Dorn. Rul. & Johns.

Zerzera, pro *Querquera*, epitheton febris cujusdam, vide *Querquera*. *Zetæ*, dicta sunt veteribus *vaporaria* & conclavia, quibus hypocaustum suberat, in cujus pavimentum calida aut frigida pro temporis ratione aqua diffusa, illi' vapor per meatus & tubulos parieti inclusos *Zetas* calefaciebat aut refrigerabat. Lang. l. 1. ep. 50.

Zeus, vocatur piscis, qui aliàs *Faber* vocatur; de quo S. in *Faber*.

Zibach, idem, quod *Zaibar*, h. e. *Argentum vivum* vel *Mercurius*. Schröder. l. 3. c. 15.

Zibellina, Epitheton *Mustelæ*, quæ vulgò *Sobela*, vel *Zobela*, dici solet, cujus pellis inter preciosas numeratur, magnæq; habetur æstimationis apud *Sarmatas* & *Russos* sive Moscovitas. Describitur ab Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 19.

Zibethum, ζίβεθον, dicitur excrementum fragrantissimũ ex genitalibus cati cujusdã exotici vel felis. *Civetta* dictæ, depromtum. Vide *Catus*.

Zibibiæ, vel *Zibebæ*, dicuntur uvæ passæ majores digitorum acinis propemodum similes, unde & *Dactyli* dictæ, carnis multæ succi paucissimi, *Damascenæ* quoq; vocatæ. Jul. Alex. l. 10. Sal. c. 14. Schröd. l. 4. Cl. 1. n. 360.

Zimex, *Viride æris*. Rul. in Lex.

Zindulus, nomen piscis fluviatilis, quem valdè commendat à carnis teneritudine & friabilitate Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 5. in fin. Apud Aldrov. v. nomen hoc non occurrit.

Zinetus, est species *Marcasitæ*, quæ æmulatur æs vel cuprum. Paracels. Archidox. l. 3.

Zingar, id est, *viride æris*, vel *flos æris*. Rul. & Johns.

Zingiber, vel *Zinziber*, ζιγγίβερ, vel ζιγγίβερις, aroma vel radix Aromatica candicans, acris sapore, & calidæ virtutis. Hodieq; frequentissimo in usu esse solet etiam ad Coquinariam. De hoc aromate vide Gal. l. 6. de S. Fac. Alex. l. 18. Sal. c. 19. Bruyerin. de re cib. l. 10. c. 10. ubi *Gingiber* appellat. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 367. Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Paracels. statuit *Zinziberi* inesse Sal stypticum, l. de trib. prim. essent. c. 2. Hinc & Styptica pontica vocat *Zinziberata*. l. 2. de Tartaro Tract. 5. c. 5.

Ziniar, est *viride æris*. Dorn. Rul. & Johns. Jung. & Forest. l. 30. Obs. 8. Schol. quamvis *Zimar* ibi legatur. Adde Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 12. l. 5. c. 23. Dicitur Latinè *Ærugo*.

Ziniat, est *fermentum*. Rul. & Johns.

Zink, *Zinkum*, est *metallica marcasita*: & mixtura quædam naturalis, ex quatuor

quatuor metallis immaturis *cuprea* potissimum apparens. Dorn. Rul. & Johnson. Adde Libav. S. A. Ch. I. 2. c. 24. Paracelsus vocavit *Zinctum*.

ZINZIBER, vide *Zingiber*.

ZINZIFUR, idem, quod *Zengifur*, *Cinabrium*. Libav. d. l. l. 7. c. 25.

ZINZILLA, idem, quod *Zona* vel *Zoster*. Vide infrà *Zona*. Rhod. ad Scribon. n. 63. Helmon. de magn. vuln. cur. n. 50.

ZIZANIUM, ζιζάνιον, idem, quod *Lolium*, quæ significatio spectat ad Botanicos. Paracelsus v. etiam non est veritus *Zizania* attribuere Astris vel Stellis, Cometas & alias Stellas novas ità appellans, de Pestilitate Tract. 1. & 2.

ZIZIPHA, idem, quod *Jujubæ*, ζίζιφα, fructus arboris *Ziziphi*, saporis dulcis magnitudine olivas æmulantes, inter Pectoralia medicamenta pertinentes, Lang. l. 1. ep. 66. J. Alex. l. 10. Sal. c. 8. Gal. Serica dictæ, vide suprà Sericum. Schröd. l. 4. cl. 1. n. 178.

ZODIACUS, ζωδιακός, quid sit, ex Astronomiâ vel doctrinâ Sphæricâ discēdum: Videlicet portio cœli, vel orbis ille ex & sub quo perpetuò versantur Planetæ, ità ut in ejus medio via Solis sive Ecliptica sit, & qui secundum longitudinem dividitur in duodecim signa, Aries, Taurus, Gemini, Cancer, &c. Videantur Tabulæ Stirii & Cl. Sturmii Astronomicæ vel Sphæricæ: Verùm Paracelsus finxit etiam *Zodiacum* in Homine, uti patet aliquoties ex Paragrano ejus, de Astronomiâ; Verùm sicut ausu temerario, ità frustrà nullo.

ZOE, ζωή. Vide *Vita*.

ZOEPHILOS, ζωήφιλος, nomen *Arcani cujusdam* Chymici ex Antimonio à Quercetano excogitati satis pomposum & jactabundum, modò effectus responderet, de quo vide Libav. T. III. Oper. p. 71. Enimverò cum ipsum Antimonium vix habeat aliquid vitale, dignum nomine vitæ in respectu ad hominem, an illud, quod ipsum non habet, alteri possit subministrare, alii judicent, glaucomate præconceptæ opinionis non occœcati.

ZOMOS, ζωμός. Vide *Jus*.

*ZONA, ζώνη, æquivocum est (1) Physiologicè significat locum vel regionē corporis scil. sub costis, quâ cingimur, sive ad quam cingulum applicamus. Erot. in Onom. p. 50. & Foës. p. 259. (2) Pathologicè *Zona* est *Herpetis species*, quæ occupat regionem illam mediam, ad quam homo cingi solet; unde & ab aliis *Circinus* appellatur: usitatiùs v. ζωστὴρ, vocatur, item *Zinzilla*, vel *Zinzillis*. Scrib. n. 63. Rhod. not. ad h. l. Ephem. N. Cur. A. III. Obs. 4. Keuchen. ad Samon. p. 246. seq. (3.) Mechanicè notat *Cingulum*, item *Marsupium*, vel peram cingulo annexam, quâ usi sunt milites, & pecuniam aliaq; necessaria recondiderunt. Huc pertinet Proverb. *Zonam perdidit*, h. e. pecuniam amisit & perdidit. Vide C. Hofm. com. ad Gal. LL. de U. P. n. 479. Et quia etiam novæ nuptæ *Zonâ* quadam vel

cingulo cinctæ olim fuerũt, (4) allegorica hinc nata significatio, quâ *Zona* pro *hymene* posita, & phrasis Poëtica; *Zonam solvere*, i. e. virginẽ corrumpere, C. Reies C. El. q. 39. n. 12. Deniq; (5) neq; excludenda penitus è foro Medico significatio Astronomica vel Sphærica, quando globus cœlestis & terrestris in *Zonas* vel *certas plagas* dividitur à Mathematicis: duas temperatas, duas frigidas, & unam torridam; quarum *Zonarum*, & præsertim *temperatæ*, meminit Gal. 3. aph. 14. com.

ZONITIS, ζωνῖτις, dicitur species *Cadmiæ*, quæ in fornacibus colligitur *Zonarum* similis. Gorr.

ZONNETTI, sunt *Gnomorum corporis* phãtastica. Dorn. Rul. & Johns.

*ZOOGONIA, ζωογονία, i. e. *animalium perfectorum generatio* univoca. Gal. de constit. art. c. 13.

*ZOOLOGIA, ζωολογία, vocatur Schrõd. & Fr. Hofm. *pars Pharmaceuticæ medicamenta ex animalibus* desumta recensens. Videatur l. 5. Pharmacop. ut & Clavis ad h. l.

ZOOPHYTON, ζωόφυτον, vocatur corpus naturale exangue, quod nec perfectam animalis, nec plantæ naturam, sed mediam ex utroq; & veluti tertiam habet, ἐπαμφοτερίζον φυτῶ καὶ ζώῳ, uti loquitur Aristot. Horũ historiam & species, vide integro libro apud Aldrov. l. 4. de Exanguibus. Chiocc. quoq; attigit M. Calc. f. 1. p. 86. Helmontius lienem habere vitam *Zoophyti* vult tr. Jus Duumvirat. n. 5. *Plantanimal* dici posset.

ZOON, ζῶον, vide *Animal*.

ZOOSOPHIA, ζωοσοφία, apud Helmont. dicitur illa scientia de animalium singulorum naturâ & proprietatibus, quam habuerunt Parentes Protoplastæ, imprimis Adam. tr. Nat. contr. nesc. n. 7.

ZOOTOME, ζωοτομή, vocatur dissectio Animalium sive Anatomia Brutorum, quo nomine insignivit M. Aurel. Severinus librum Anatomicum comprehendentem structuram animantium generalem; quando vocatur *Zootome Democritæa*.

ZOPHOS, ζόφος, tenebras & *caliginem*, vel obscuritatem denotat, idem, quod σκότος. Unde ζοφερὸς, *caliginosus*, obscurus, quod legitur apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 48. & l. de Virgin. morb. II. 24. Item ζοφώδης, *obscurus*, caliginosus. Usurpatur de Urinâ Coac. t. 581. vel ζοφοειδὴς, quod dicitur de menstruis. l. 1. de morb. mul. notante Foës. quem tamen locum reperire non potui; de visu. D. l. LIX. 18. Adde Foës. Oec. p. 258.

ZOPISSA, ζώπισσα, vocatur *pix navalis*, cum cerâ à navibus maritimis jam *derasa*, vim dissipandi habens ob vires salis marini. Dicitur & quibusdam ἀπόχυμα, Ægin. l. 7. c. 3. in Apochyma. Gorr. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 396.

ZOPYROS, ζώπυρος, vel ζωπύρειος, nomen est *Antidoti*, quam dicitur *Zopyrus* regi Ptolemæo composuisse atque *Ambrosiam* nominasse, ut scribit Celsus l. 5. c. 23. ubi etiam describitur & commendata legitur ad dolores Colicos, alvi inflationes, hydropem

pem incipientem & venena. Jungatur & Gal. l. 2. de Antid. c. 8. & 16. & Æginet. l. 7. c. 11. Alia v. descriptio *Antidoti Zopyri* reperitur apud Scrib. Larg. ad lethalia venena & ictum serpentū efficacis comp. 169. Junge Rhod. notas ad h. l. & in Lex. Scribon.

Zopyreomæ, ζωπυρέω, communiter significat fomitem ignitū reddere, à ζώπυρον, *suscitabulum, fomes*. Verùm majori cum emphasi usurpatur de ignitione vel *ignescentiâ vitali*, uti exposuit Lind. Ex. XIII. §. 222.

Zoraba, i. e. *Vitriolum*. Rul. & Johnſ.

Zoroteron, ζωρότερον, i. e. *meracius*, cui nihil aliud admixtum est. Dicitur de cibo & potu; de illo quidem apud Hippocr. l. de nat. mul. LXIV. 2. 3. quamvis Lind. transposuerit ad vinum. De hoc l. 1. de morb. mul. LII. 3. Legitur & ἐνζωρότερον, *benè meracius* l. de exsectione fœtus II 4 Jung. Foës. p. 259.

*Zoster, ζωστὴρ idem, quod *Zona*, in Pathologica significatione. *Herpetis* species. Vide *Zona*.

*Zoticos, ζωτικὸς, vide *Vitalis*.

Zub, *Zubd*, id est, *Butyrum crudum*. Rul. & Johnſ. in Lex.

Zuccajar, idem, quod *Zatanea*. Flos *agni casti*. Iid.

Zuitter, vel *Zitter*, est *marcasita*. Dorn. Rul. & Johnſ. in Lex.

*Zulapium, ζυλάπιον, idem, quod *Juleb, Julapium*. Vide *Juleb*.

Zygæna, ζύγαινα, Gazæ *Libella*, nomē piscis monstroso planè capite, cujus descriptio cum usu habetur apud Aldrov. l. 3. de pisc. c. 43.

Zygia, ζυγία, epitheton *resinæ acernæ*. apud Ægin. l. 7. c. 18. in descriptione Malagmatis βασ....

*Zygoma, ζύγωμα, id est, *Os jugale*. Vide *Jugale*.

Zyme, ζύμη. Vide *Fermentum*.

*Zymoma, ζύμωμα, idem, quod ζύμη. *Fermentum*. Castell & Gorr. quamvis accuratè loquendo hæc duo vocabula differant ut caussa & effectus. ζύμη n. notat *fermentum*, quod aliam materiam fermentat. ζύμωμα verò vocari debet illa ipsa materia & *massa fermentata*; vi verbi transitivi ζυμοῦμαι, *fermentesco*, à quo derivatur.

*Zymosis, ζύμωσις, vide *Fermentatio*, à verbo ζυμοῦσθαι, *fermentari*. Dicitur & de *tumore hepatis*, à flatibus veluti distenti apud Hipp. l. 4. Epid. III. 24. Jung. Foës. p. 259.

Zymar, aliis *Zynar*, item, *Zynser*, id est *Viride æris*.

Zythos, ζῦθος, vide *Cerevisia*. Dicitur & in neutro *Zythum*. Jung. Gal. l. 6. de S. F. §. *Zythos*.

Τῷ Θεῷ Δόξα!

ADDENDA.

Cum Nomina quædam in Relectione quotidianâ diversorum Authorum occurrerint, quæ in Lexici hujus conscriptione omissa fuerunt, libuit nihilominus communicare quæ, L. B. pro lubitu debito loco inserere poterit.

A.

ACINIFORMIS, idem, quod *Uvea*. Epitheton *Tunicæ oculi*, apud Ingrassiam com. in Avic. de Tum. p. n. p. m. 292.

ACRAI, vox Arabica denotans *titillationem genitalium* in utroq; sexu frequentius in mulieribus, cum tensione spasmodicâ vasorum spermaticorum & inflatione ventris, nec non sudore frigido. Dicitur & *Arsacon*, *Arsatum*, *Brachuna*. *Species Satyriaseos* esse creditur ab Interpretibus. Avic. l. 3. fin. 21. tract. 2. c. 5. & 6.

ADIB, est nomen animalis, cujus Hepar commendatur ab Avicennâ in omni hepatis imbecillitate l. 3. f. 14. tr. 1. c. 18. fin. Intestinum & stercus in colica. d. l. f. 16. tr. 4. c. 14. Si rabiosum fuerit de ejus morsu & curâ agitur l. 4. f. 6. tr. 4. c. 5.

ALACUOTH, dicitur Arab. ille, qui in coitu Venereo simul excernit alvum ob resolutionem spirituum. Avic. l. 3. f. 20. tr. 1. c. 40.

ALANFUTA, epitheton *Venæ*, quæ olim secta fuit contrà fœtorem oris, sita intrà mentum & labium inferius. Avic. l. 1. f. 4. doct. 5. c. 20.

ANCHA, idem, quod *Coxa*, legitur apud Avic. l. 4. f. 5. tr. 2. c. 24. seqq.

ARCUATIO, vocatur à quibusdam *Gibbositas anterior*, quando accidit cum communitate ossium *Cassi*. i. e. *Sterni*. Avic. l. 3. f. 21. tr. 2. c. 12.

ARISTON *magnum* & *parvum*, vocantur medicamenta composita contrà phthisin, dolorem ventris, febres mixtas. Avic. l. 5. summ. 1. tr. 1.

ASCLITES, perperam pro *Ascites*, usurpatur apud Avic. l. 3. f. 14. tr. 4. c. 15.

ATRICI, dicuntur vulnera occulta in extremitate intestini recti nascentia, ità tamen, ut aliquando concavitas horum non ità tangat intestinum, ut perforet ipsum. Isaac l. 9. Theoricæ. c. 32.

B.

BARAS, vide *Albaras*.

BESSANEM, vocatur rubedo externa similis rubedini ejus, in quo incipit lepra, quæ apparet super faciem & super extremitates & propriè in hyeme & frigore. Avic. l. 4. f. 7. tr. 1. c. 8.

BLACCIÆ, apud Rhazen dicuntur *Morbilli*, notante Ingrassiâ comm. in Avic. l. de tum. p. n. p. 194. 195.

BOLISMUS, mendosè pro *Bulimus* legitur apud Avic. l. 3. f. 13. tr. 2. c. 15. 16.

BURIS, vocatur *Hernia scirrhosa*, ex lapideitate apostematis duri genita. Avic. l. 3. f. 22. tr. 1. c. 3.

C.

CANNA, accipitur sæpius pro *Asperâ arteriâ* sive *Broncho* & *Bronchiis*, apud Avic. l. 3. f. 10. tr. 1. c. 1. & alibi.

CAPUTPURGIUM, est terminus pharmaceuticus, comprehendens omnia medicamenta Topica capitis mundificationi destinata. Legitur apud Avic. l. 5. sum. 2. tr. 1. & alibi.

CHORDA, sumitur sæpè pro *Tendine musculorum*. Avic. l. 4. f. 4. tr. 4. c. 8.

CLAVUS, etiam accipitur pro *Condylomatibus* induratis *matricis*. Avic. l. 3. f. 21. tr. 4. c. 22.

COARCTATIO, vocatur submersio pulsus & parvitas in principio paroxysmi febrilis. Avic. l. 4. f. 1. tr. 2. c. 1.

COHOL, pro *Alcohol*, in specie dicitur de *Collyriis siccis*, sub formâ pulveris tenuissimi præparatis. Avic. l. 5. summ. 2. tr. 2.

COLLIGANTIA, idem, quod *Consensus*, vel *Connexio duarum partium*, ob quam unà patiente altera etiam ægrotat. Constantinus de Stomacho, c. 3. & 4. operibus Isaaci annexo.

COMPRESSIVA *medicina*, dicitur Avicennæ sicca caussans in membro siccitatem & coadunationem ipsius ad seipsam, unde obturatur transitus & meatus. Et ex fortitudine compressionis & coadunationis partium membri ad invicem coguntur, humiditates subtiles in ejus concavitatibus permanentes exprimi violenter ex motu ejus opposito. Avic. l. de virib. cordis tr. 2. c. 1.

CONCAVATIO, idem, quod *Arenatio*, de quo p. 2. in A.

CONTORSIO dicitur, quando membrum aliquod separatur à juncturâ suâ separatione non completâ. Avic. l. 4. f. 4. tr. 2. c. 1. Ità in specie *Contorsio* est luxatio vertebrarum dorsi in latus aliquod & ità species gibbositatis. l. 3. f. 21. tr. 2. c. 12.

CORNUA quoq; dicuntur additiones spissæ ungulares nascentes super juncturas in extremitatibus propter vehementiam operationis. Avic. l. 4. f. 7. tr. 3. c. 14.

CRESCITIVA *virtus* dicitur species *generativæ* aut *Nutritivæ* facultatis, quæ in totius corporis diametris addit secundum proportionalitatem naturalem, quatenus ipsum ad finem augmenti perducat per illud, quod ipsum ex nutriente ingreditur. Avic. l. 1. f. 1. doctr. 6. c. 2. Vocatur aliàs *Augmentativa virtus*.

CRUSTULA, idem, quod *Ecchymoma* in oculo, h. e. sanguis, qui ad conjunctivam tunicam à suis descendit arteriis, cum ipsæ crepuerint. Fit a. duobus modis, scilicet ex oculi percussione & fissurâ conjunctivæ, vel ex apostemate in conjunctivâ & non ex sui fissurâ. Isaac. l. 2. Viatici. c. 3.

CRYSTALLI quoq; dicuntur pustulæ per universum corpus dispersæ lupini magnitudine albæ ac instar crystalli diaphanæ, quas cum Phlyctænis coincidere existimat Ingrassias com. in Avic. de tum. p. n. p. m. 194.

D.

DEFECTIO, dicitur *Morbus Lienis*, quando deficit trahere ab hepate feces sanguinis ex hypothesi hodieq; obsoletâ & Anatomicis principiis repugnante. Isaac l. 9. Theorices c. 35.

DEPLUMATIO, Latinè dici potest affectus palpebrarum oculi, qui Græc. πτίλωσις vocatur, ubi unà cum tumore calloso palpebrarum pili quoq; earundem decidunt. Estq; composita affectio ex madarosi & sclerophthalmiâ, ex mente Aetii l. 7. c. 78. nec semper conjunctum habere pilorum defluvium, docet Ægineta notante Ingrassiâ com. in Avic. de tum. p. n. p. 360.

DESUDATIO, dicitur largior *Sudatio*, quam sequuntur interdum pustulæ tanquam sudoris feces inobedientes ad exsudandum unde & Hidroa, ἱδρῶα, *Sudamina*, vocantur, perperam verò ὕδρωα. Avic. l. 4. f. 7. tr. 3. c. 8. Ingrassias comm. in Avic. l. de tum. p. n. p. 192. 183. 191. &c.

DISLOCATIO, idem, quod *Luxatio*: apud Avic. l. 4. f. 5. tr. 1. per totum.

DISRUPTIO, dicitur species *Puncturæ* vehementioris & majoris, quando punctio pervenit ad carnem, & ità indiget regimine vulneris & regimine doloris. Avic. l. 4. f. 4. tr. 2. c. 9.

DOGGA, proprio nomine Arabico vocatur *Panaritium* sive *Paronychia*, apud Avenzoar l. 8. Theor. c. 18. & 4. Pract. c. 17. allegante Ingrassiâ com. in Avic. de tum. p. n. p. 249.

E.

EBULLITIO, Placet nobis etiam divisio *Ebullitionis*, in Perfectivam & corruptivam. Illa est in Exemplo musti, quum residentia liquidat, ac vinum purissimum resultat. Hæc verò contingit ex humorum à vitiosis cibis genitorum pravâ qualitate ac per hoc naturam stimulante, ita quidem ut, si valida virtus sit, nihilominus perfectiva evadere possit; si vero natura succumbere cogitur, ad mortem permutetur, estq; fervor vini similis, quum corrumpitur, aut in acetum permutatur. Ingrass. comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 204.

EMBORISMA, *Emborismum*, corrupto barbaroLatino vocabulo dicitur *Ancorysma*, quemadmodum & *Hyporysma*. Ingrass. com. ad Avic. de tum. p. n. p. 112. fin.

EXITURA sæpè legitur in Avic. & idem est, quod *Abscessus*, quando materia colligitur in Tumorem calidum l. 4. f. 3. tr. 1. c. 20. seqq.

EXISTIMATIVA *virtus* vocatur species animæ sensitivæ exaltata, ultrà *Imaginativam*, quâ animal judicat, quod lupus est inimicus, & proles dilecta. Accedit proximè ad *Rationalem*. Avic. l. 1. f. 2. doctr. 6. c. 5.

F.

FOCHA, quid propriè sit, non licet certò determinare. Interpretes Avicennæ, Costæus & Mugius exposuerunt, quod sit potus factus ex hordeo, item ex passulis. Avic. de removend. nocum. in usu rerum non natural. tr. 5. c. 18. alibi tamen *Focham* etiam tribuit potui aromatico, qui facit ad coitum. l. 3. sum. 1. tr. 6.

FURCULA, apud Avic. idem est, quod *Clavicula*. l. 4. f. 5. tr. 3. c. 8.

G.

GERARAT, dicitur animalcula venenata sicut scorpiones habentia corpus gibbosu & caudas acueas, de quorum veneno calido, ejus læsione & curâ vide Avic. l. 4. f. 6. tr. 5. c. 4.

GROSSUS, est terminus barbarus receptus tamen in officinis, denotans *Crassum*, ità tamen ut differat à viscoso, quemadmodum lutum à glutine liquido. *Grossum* indiget dissolutione. *Viscosum* incisione & attenuatione. Avic. l. 1. f. 4. doctr. 5. c. 24.

GUASSEN, vocantur *Stigmata*, sive Maculæ nigricantes, de quarum curâ vide Avic. l. 4. f. 7. tr. 2. c. 9.

H.

HAMMATOMPHALOS, αἱματόμφαλος, *Hæmatocele*, αἱματοκήλη, dicitur juxtà Ingrassiam Herniæ species, quæ à sanguineis portionibus occlusis oritur, com. ad Avic. de tum. p. n. p. 254.

HALICES, dicuntur *Pandiculationes*, post *Somnum*, Avic. l. 1. f. 3. doctr. 2. c. 13.

HASTELLÆ, vocantur *Plagulæ* vel *Asserculi*, qui adhiberi solent in deligatione fracturarum ad firmitatem membri. Avic. l. 4. f. 5. tr. 1. c. 7. 8.

HOMORUSIA, est nomen Medicamenti, quod confert ad debilitatem hepatis, lienis & renum duritiem, deobstruit, urinam provocat & calculum frangit. Describitur ab Avic. l. 5. sum. 1. tr. 1.

HYPORISMA. Vide *Emborisma*.

I.

IMPINGUATIO, dicitur, quando corpus vel ejus membrum aliquod artificioso modo redditur grandius vel crassius vel magis obæsum frictionibus, rubificatione, dropace vel etiam operationibus aliis Chirurgicis: de quâ ejusq; noxis legatur Avic. l. 4. f. 7. tr. 2. c. 4. & 5.

INFLATIVA, *medicina* est, in cujus substantiâ dominatur grossa humiditas extranea, in qua cum egerit caliditas, generatur inde ventositas, quæ non dissolvitur. Tales sunt phaseoli. Avic. tr. de virib. cord. tract. 2. c. 1.

INSOMNITAS. Avic. dici videtur somni privatio, sive *Pervigilium*, ceu in omnibus dispositionibus malum. Avic. l. 1. f. 2. doctr. 2. c. 13.

L.

LACHLACHATUM, est nomen medicamenti Stomachici, cujus descriptio habetur apud Avic. l. 5. sum. 2. tract. 6.

M.

MASCULINITAS, apud Avic. dicitur conceptio *Masculæ* prolis, & talis fœmina *Masculinans*, vel *Masculinitans*; quemadmodum *Fœminitas* vocatur conceptio sobolis fœmineæ & mulier *Fœmininans*, l. 3. f. 1 tr. 1 c. 11. seqq.

MESIRE, vocatur affectus quidam Hepatis cum gravitate conjunctus, cujus signa sunt Tumor inflammatio, mordicatio denigratio linguæ Avic. l. 3. f. 14. tr. 3. c. 5.

MISMAR, vel *Mesemar* dicitur *Nodus* rotundus albus, similis capiti clavi & accidit in digitis pedum utplurimum à percussione & post exituras h. e. erysipelationes inflammationes exulceratas. Avic. l. 4. f. 3. tr. 2. cap. 14.

MYRINGA; *Myrinx*, Barbaris appellatur *Membrana tympani*, in aure internâ, cujus densitas p. n. est caussa surditatis vel imminuti auditus. Capivacc. Pract. i. 1. c. 50. p. m. 588. seqq. Barthol. l. 3. Anat. c. 9. p. 525.

N.

NADUCEM, Persis dici *Molam*, scribit Avic. l. 3. f. 21. tr. 2. c. 18.

P.

PESTICIÆ, idem, quod *Petechiæ*, h. e. maculæ malignæ pulicares. Interdum & pro *cunctis exanthematis* ponitur. Ingrass. comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 195.

PETIA, dicitur affectus conjunctivæ tunicæ in oculo & sanguis fluens de aliquâ venâ vel arteriâ incisâ, quam plurimum patiuntur ex aliquo ictu. Constantin. de ocul. c. 12. & 17.

PLANTA *noctis*, Arab. *Benatsi.* vocantur pruritus & asperitas & pustulæ parvæ, quæ plerunq; in frigore noctis post desudationem & obstructionem pororum cutis ex ambientis aëris frigore oriuntur. Avic. l. 4. f. 7. tr. 3. c. 10.

PLUTEA, vocatur Avic. reduplicatio, quam facit membrana crassior, sive meninx dura aut dura mater; qualis est sinus falciformis. l. 1. f. 1. doctr. 5. c. 3.

PORTONARIUS, idem, quod *Pylorus*, sive *Janitor*. Avic. l. 3. f. 16. tr. 1. c. 1.

PULTATIO, idem, quod *Atheroma*. Ingrass. com. in Avic. de Tum. p. n. p. 83.

Q.

QUASSATIO, dicitur solutio facta in ligamentis aut tendinibus Arabicè *Rabathe*, Andreæ Bellunensi verò *Adherich*. Avic. Cantic. part. 1. tract. 2.

R.

RASCATIO, idem, quod *Screatus* vel *Exscreatio*, quando v. g. Sanguis cum *rascatione* ejicitur, h. e. ex gutture & adjacentibus membris uvulæ. Isaac. l. 3. viatici. c. 8. & 9.

RECOCTA, dicitur *Caseus*, qui fit ex sero vel lacte acetoso Arab. *Raib.* dicto. Vocatur Ar. *Alachat* vernaculè *Quark*. Avic. l. 2. tr. 2. c. 127.

RESUDATIO, dicitur laboriosa ægritudo, faciens ægrum diu pati, estq; accidens superveniens hydropi, quando inflatio communicatur femori. Avic. l. 3. f. 14. tr. 4. c. 4. fin.

RESUPINATIO, vocatur *decubitus super ventrem*, estq; ut plurimum in morbis malum signum. Id. l. 4. f. 2. tr. 1. c. 42.

ROSBOTH, Arab. significat *molliciem* aliquam excrescentem in parte durâ, de cujus induratione & regimine æquationis scripsit Avic. l. 4. f. 5. tr. 2. c. 13. & 14.

ROSSANIA, vel *Rossalis*, idem, quod *Rosrola*, h. e. *pustula rubra*, ignitas absq; tumore, erysipelatis indolem referentes. Ingrass. com. in Avic. de Tum. p. n. p. 194.

S.

SAGZENEA *magna & minor*. vocantur Medicamenta composita, quæ valent contrà affectiones frigidas stomachi, uteri, intestino-

stinorum. Describuntur ab Avic. l. 5. sum. 1. tr. 1.

Scilem vena dicitur *Salvatella*, ramus inter medium & annularem Avic. l. 1. f. 1. doctr. 5. c. 4.

Servitus, dicitur de functionibus & usibus partium ministrarum, estq; duplex: *Praeparatoria* & *Latoria*. Illa vocatur *Utilitas*. Haec retinet nomen. Declaratur exemplis, v.g. cordi ministrat *servitute praeparatoriâ* Pulmo, *Latoriâ* Arteriae & Venae: Testiculis *ministrant praeparatoriâ* Vasa spermatica praeparantia. *Latoriâ* Penis & Vasa deferentia &c. Avic. l. 1. f. 1. doctr. 5. c. 1.

Sordities, dicitur Pus crassum coagulatum album aut ad nigredinem proclive. Avic. l. 4. f. 4. tr. 3. c. 1. in princ.

Substillum, vocatur *Stillicidium sanguinis à naribus*; Gr. στάξις Heurn. l. de morb. ocul. aur. nar. & oris c. 10.

Sugitivum, dicitur medicamentum quod absumere valet serositates hydropicorum. Avic. l. 5. summ. 2. tr. 6.

T.

Tina, vocatur *Balneum magni juvamenti* in dolore colico. Avic. l. 3. f. 16. tr. 4. c. 10.

Torsio, est nervorum affectus & durities, quae accidit à verberatione aut casu, & quando premitur, sentitur stupor. Avic. l. 4. f. 4. t. 4. c. 7.

V.

Vena *Medeni* vel *Medena* est affectus corporis externus, quando pustula quaedam in ambitu oritur, & posteà fit vesicula, è quâ egreditur aliquid rubrum ad nigredinem declive, & posteà non cessat prolongari, quasi in veritate esset vermis. Unde & nonnulli existimarunt, quod sit animal, ità vocaturà loco Medina, ubi frequens fuit. Descripsit Avic. l. 4. f. 3. tr. 3. c. 21. Integrum quoq; de hoc affectu tractatum conscripsit D. Georg. Hier. Velschius Medicus Augustanus. Vide *Medena*.

Virus, Avic. dicitur *Pus subtile*, quemadmodum *Sordities Pus crassum*. l. 4. f. 4. tr. 3. c. 1.

Z.

Zahir, vocatur Arab. *fluxio ventris dysenterica*, quae est ab intestino recto cum dolore intensivo & abrasivo. Avic. l. 3. f. 16. tr. 1. c. 2. seqq.

F I N I S.

MANTISSA

NOMENCLATURÆ MEDICÆ HEXAGLOTTÆ,

Vocabula Latina Ordine Alphabetico cum annexis Arabicis, Hebræis, Græcis, Gallicis & Italicis proponentis,

Curâ & Studio

JACOBI PANCRATII BRUNONIS,
Phil. & Med. D. hujusque in Universſ. Altdorph. Prof. Publ. & Lib. Imp. Reip. Norimb. Medici.

PRÆFATIO.

De hâc *Mantiſſâ ſcias*, mi Lector, *eam non eſſe editam alicujus oſtentationis gratiâ, cum non diſſimulem meam præſertim in Arabicâ ignorantiam, nec non in reliquis exteris linguis inſufficientem peritiam; Verùm annectendi anſam arripui ex* ſerie additâ præcipuarum vocum Arabicarum, *quibus Græcæ & Latinæ reſpondere debeant ad* Caſtelli Lexicon *ab* Adriano Ravenſteinio *curatum*, & Roterodami 1665. *editum, in quâ nihil ineptius me legiſſe memini, quàm illud, quod ſæpè in columnâ Arabicarum legantur Latina aut Græca, v. g. ſtatim in primâ Abortus, Accidens, Aduſtiva, & ita in reliquis omnibus. In columnis Græcarum etiam purè Latina v. g. Summitas, Emulgentes, Ocrea, Sura, &c. ut ita nemini vitio verti poſſet, ſi ſtatueret, Editorem vel non intellexiſſe voces, vel planè perfunctoriè & inconſideratè adjeciſſe; Igitur loco illius Seriei, ne hâc in parte deficeret* Caſtellus renovatus, *præſertim cum librorum neceſſariorum mihi copia fuerit, in Gratiam eorum, qui delectantur Synonymis exoticis quandoque etiam publicis Eruditionis Speciminibus inſerendis*, Nomenclaturam *illam conſcribere placuit; in quâ* Arabicas voces *deſumtas ſcias partim* è Syllabo Arabicorum nominum *Avicennæ editioni additorum, & ab* Andrea Bellunenſi *explicatorum, partim* è Valentini Schindleri Lexico Pentaglotto, *ubi & latinis literis expreſſa pronunciatio plerunque appoſita legitur; quam retinui, haud ſollicitus, num rectè ſeſe habeat, nec ne? præſertim cum aliàs pronunciationem maximè variam obſervari intellexerim.* Hebræa *Synonyma è* Joh. Buxtorfii Lexico *& prædicto* Schindlero *collegi; Literam* Beth absque puncto *per* bh *alios imitatus exprimens, quemadmodum &* Pe absque puncto *per* ph. *aut* f. *Tau per* T. *aut* Th. Tſade *vel* Zade *per* Ts. Ds. *aut* Z. *imitatus hac in re* J. Megiſeri Lexicon Polyglotton. *Vocabula Gallica & Italica ſuppeditarunt mihi præter Philippi Gisberti Medecin charitable & Ferrantis Imperati Hiſtoriam Naturalem, Dictionaria in illis linguis hodieq; uſitatiora. Vale, mi Lector, &, ſi libet, his fruere, ſi uti nolueris, haud in malam partem conatus noſtros interpretare.*

A.

ABDOMEN, *Arab.* Tenur. Mirach. *Hebr.* Beten. Gahon. Kerebh. *Græcè* ἦτρον, γαστὴρ ὑπόκοιλον. *Gallicè* Ventre bas ventre, ventre inferieur. *Italicè* Grasso ventre

ABLACTATIO, *Ar.* Nacal. *Hebr.* Higgamel (est Infinitivus) *Gr.* ἀπογαλακτισμός. *Gallic.* sevrement d'enfant. *Ital.* Slattatione, Dislattatione.

ABLATIO, *Ar.* Zivil. Tazvil. *Hebr.* Zivil. *Gr.* ἀφαίρεσις. *Gal.* Ostement, Decharsement. *Ital.* Levatione. Torvia.

ABLUTIO, *Ar.* Igtisel. *Hebr.* Rachaz. Rachza. *Gr.* ἀπόνιμμα, κλύσμα. *Gallic.* Lavement. *Ital.* Lavamento.

ABORTUS, *Ar.* Sict. Sest. *Hebr.* Nephel. *Græc.* ἄμβλωσις, ἀποφθορά. *Gal.* Avorton. Avortement. *Ital.* Parto acerbo, Dispersione. Sconciamento.

ABSCESSUS, *Ar.* Dubellati, Dubellet. *Hebr.* Achaffat. *Græc.* ἀπόστημα. *Gal.* Apostume. *Ital.* Postema. Apostemazza.

ACCIDENS, *Ar.* Varid. Ica. Vacaah. *Hebr.* Irun. Gedischa. Hovah. Meara. Keri. *Gr.* συμβεβηκός. *Gal.* Accident. *Ital.* Accidente.

ACERBUM, *Ar.* Hamid. Mar. Marir. *Hebr.* Mar. (quamvis propriè Arab. & Hebr. amarum significent) *Græc.* στρυφνόν. *Gal.* Aspre. *Italicè.* Acerbo, Aspro.

ACETUM, *Ar.* Humida. Chal. Mesus. Acètum scilliticum Arab. dicitur Choilolohaceb. *Hebr.* Chamez. *Gr.* ὄξος. *Gal.* Vinaigre. *It.* Aceto.

ACHOR, vel ACHORES Plur. *Ar.* *Ameda.* Saaphati. Sagrum vel Zagrum. Sirengi. Sehedie. *Hebr.* deficit. *Gr.* ἀχὼρ, ἀχῶρες. *Gal.* & *Ital.* Deficiunt.

ACHLYS, *Ar.* Ketamon. Adhassue. Adus. Agildis. *Hebr.* caret. *Gr.* ἀχλύς. *Gal.* & *Ital.* desunt.

ACIDITAS. ACIDUS, *Ar.* Athaib. Muchallal. Chalala. Humuda. Muhamid. *Hebr.* Chamez. *Gr.* ὀξύτης. ὀξύς. *Gal.* Sur. Aigre. Aigrette. *Ital.* Agrezza. Agro. Acetoso.

ACROCHORDON, SPECIES VERRUCÆ. *Ar.* Acruharad. Aforcan. Afrochon. Afrochoon (Ingrass.) *Hebr.* *Proprium nomen deficit: Exprimi v. potest generali nomine* Jabbeleth, *quod* Verrucam *significat.* *Gr.* ἀκροχορδών. *Gal.* Verruedit, Acrochordon. *It.* Porro dellemani. Acrocordone.

ACTIO, *Ar.* Hetifati. Ketf. Faal. *Hebr.* Katef. Maaseh. *Gr.* ἐνέργεια. *Gal.* Acte, Action. *Ital.* Attione.

ACUS *Ar.* Ibra. Chiac. *Hebr.* Machac. *Gr.* βελόνη. *Gal.* Aiguille. *Ital.* Ago. NB. Acus, *qua oculus perforatur in suffusione Arab. dicitur* Almuhe. Alechidu.

ACUTUS. *Ar.* Mahdud. Chod. Harif. *Hebr.* Chadda. Charif. Schanun. *Gr.* ὀξύς.

ὀξὺς. *Gallicè*. Poinctu. *Ital.* Acuto. Pontuto.

ADDITIO, *Ar.* Zieda. *Hebr.* Tosephad. Tosephdah. *Gr.* πρόσθεσις. *Gal.* Addition. Adjoustement. *Ital.* Aggiunta. Aggiuntione.

ADAMAS, *Ar.* Diama. Almas. Almes. (*Si scribitur per S in absque tribus punctis super hanc, monente Andr. Bellunensi*) Mis. *Hebr.* Jachalom. Schamir. *Gr.* ἀδάμας. *Gal.* Diamant. *Ital.* Diamante.

ADEPS, *Ar.* Saham. Sacham. Gilla. Vadaq. *Hebr.* Chelef. *Gr.* στέαρ, πιμελὴ ἀξούγγιον. *Gal.* Graisse. *Ital.* Grasso. Assongia.

ADOLESCENTIA. ADOLESCENS, *Ar.* Hadathe. Gülam. *Hebr.* Naar. Near. Elem. *Gr.* μειράκιον. *Gal.* Jouvenceau. Puceau. *Ital.* Giovane crescente.

ADSTRINGENS. ADSTRICTIO, *Ar.* Daic. Daduc. Daat. *Hebr.* Zok. Mazok. *Græc.* στύφον. στύψις. *Gallic.* Estreinte. Estreignement. *Ital.* Stringente. Strettura. Virtù di stagnare il sangue.

ADUSTIO, *Ar.* Aufume. Alficume. *Hebr.* Charchür. Mochedah. *Gr.* ἐπίκαυμα. *Gallic.* Bruslure. Embrasement. *Ital.* Brusciamento.

ÆGER. ÆGROTUS, *Ar.* Alcuttab. Alil. Alem. Alalemc. i. e. *membra infirma*. *Hebr.* Cheri. Anusch. *Gr.* νοσερὸς. νοσώδης. *Gal.* Malade. *It.* Amalato. Infermo.

ÆGRITUDO *vide* MORBUS.

ÆGILOPS, *Ar.* Garabe. Hascilus. *Hebr. desit.* *Græc.* αἰγίλωψ. *Ital.* Egilope.

AER. *Ar.* Havah. Nasim. *Hebr.* Schachak. Ripion. *Græc.* ἀὴρ. *Gallic.* Air. *It.* Aëre.

ÆRUGO, *Ar.* Zenziar. Ziniar. & *in specie ferri*. Sada alhadid. *Hebr.* Nechustah. *Gr.* ἰὸς χαλκοῦ. *Gallic.* Rovillure de cujure, Fer. *Ital.* Ruggine di rame, Ferro.

ÆS. CUPRUM, *Ar.* Ahas. Achabruse. *Hebr.* Nechaseth. *Gr.* χαλκὸς. *Gallic.* Cujure. Airam. *Ital.* Rame.

ÆS USTUM, *Ar.* Rusastech. Nücham mucharak. *Hebr. desit.* *Gr.* χαλκὸς κεκαυμένος. *Gal.* Cujure bruslé *Ital.* Rame brucciato.

ÆSTAS, *Ar.* Kaid. *Hebr.* Kaiz. Chom. *Gr.* θέρος. *Gal.* Esté. *Ital.* Estate.

ÆSTUS, *Ar.* Umed. Hur. *Hebr.* Chom. Chari. Sahareth. *Gr.* καῦμα *Gal.* Ardeur, Ferveur. *Ital.* Calore estremo. Ardore. Fervore.

ÆTAS, *Ar.* San. *plural.* Asnan. *Hebr.* Dor. Cheled. *Gr.* ἡλικία. *Gal.* Aage. *Ital.* Età.

AFFECTIO. AFFECTUS, *Ar.* Adib. *Hebr.* Haschachah. & *in specie animi*. Zeavah. *Gr.* πάθος. *Gal.* Passion. *Ital.* Affetto. Affettione.

AGALLOCHUM, *Ar.* Agalugen. Agalugi. *Hebr. desit.* *Gr.* ἀγάλλοχον. *Gal.* Agallochum. *Ital.* Agallocho.

AGARICUM, *Ar.* Garichun. *Hebr. desit.* *Gr.* ἀγαρικὸν. *Gal.* Agaric. *Ital.* Agarico.

AGITATIO, *Ar.* Tabschir. Dagdaga. *Hebr.* Tirjah. Zeadah. *Gr.* δόνησις. *Gal.* Mouvement. Bransle du corps. *Ital.* Commotione. Movimento.

ALA. AXILLA, *Ar.* Gienaha. vel Ganah. *Hebr.* Eber. Abrah. Azil. *Gr.* μασχάλη,

μασχάλη, πτέρυξ. *Gal.* Aile. Aiselle. Espaule. *Ital.* Ala. Ascella.

ALABASTRUM, *Ar.* Karurah. *Hebr.* Schetopha. *Gr.* ἀλάβαςρος. *Gal.* Albastre. *Ital.* Alabastro.

ALBUGO, *Ar.* Coloma (Rhas.) *Hebr. deest.* *Gr.* λεύκωμα. *Gal.* & *Ital.* non occurrit.

ALBUS. ALBEDO, *Ar.* Abiad. Tabarzet. Caldicum. *Hebr.* Laban. Leben. *Gr.* λευκὸς, λευκότης. *Gal.* Blanc. Blanche. *Ital.* Bianco. Bianchezza.

ALBUMEN. scil. OVI, *Ar.* Bulni. Zenbach. Rachich. *Hebr.* Chalbaz. *Gr.* λευκὸν ὠῦ. *Gal.* Blanc d'œuf. Aubin d'un œuf. *Ital.* Albume, Chiaro d'ovo.

ALEMBICUS, *Ar.* Alnabic. Allutel. Catara. *Hebr. deest.* *Gr. non extat.* *Gal.* Alembic. *Ital.* Alembico.

ALIMENTUM, *Ar.* Cut. Machal. Mechel. Rizq. *Hebr.* Uchel. Mazon. *Gr.* τροφὴ. *Gal.* Nourriture. *Ital.* Nutrimento.

ALOE, *Ar.* Sabat. Saber. *Hebr.* Ahaloth. *Gr.* ἀλόη. *Gal.* Aloë, *Ital.* Aloe.

ALOPECIA, *Ar.* Altigiaris. Tyria. *Hebr.* Neschirah. *Gr.* ἀλωπεκία. *Gal.* Alopecie. *Ital.* Alopecia. Cadimento di peli.

ALPHUS, *Ar.* Guada. Grada. *Ingrass.* *Gr.* ἀλφὸς. *In reliquis Linguis non occurrit.*

ALTERATIO, *Ar.* Tahvil. *Hebr.* Hischtannuth. *Græc.* ἀλλοίωσις. *Gal.* Changement. *Ital.* Alteratione.

ALTOR. ALTRIX, *Ar.* Razzaq. *Hebr.* Omeneth. *Græc.* τρόφιμος *Gal.* Nourrisant. *Ital.* Nutrice.

ALTUS, *Arab.* Simmah. *Heb.* Gabhah. Gebhah. *Gr.* ὑψηλὸς. *Gal.* Hault Sublime. *Ital.* Alto.

ALUMEN, *Ar.* Alume. Altalch. Cales Seba. *Hebr.* Alum. Zaripha. *Gr.* συπτηρία. *Gal.* Alun. de roche, de plûme, de glace. *Ital.* Alume.

AMARUS. AMARITUDO, *Ar.* Marr. Marir. *Hebr.* Mar. Memer. Memiroth. *Gr.* πικρὸς, πικρότης. *Gal.* Amer. Amertume. *Ital.* Amaro, Amaritudine.

AMBRA, *Ar.* Hanbar. *Hebr.* Caphar. *Græcum non extat, nisi quis etiam velit vocare ἤλεκτρον,* *Gal.* Ambre gris, & Ambre jaune. *Ital.* Ambra.

AMBULATIO, *Ar.* Gaib. Meschia. *Hebr.* Hica. Helech. Halicha. *Gr.* βάδισις. *Gal.* Allée. *Ital.* Passeggiamento.

AMBUSTIO, *Ar.* Ahtarac. *Hebr.* Jikedah. Serephah. *Gr.* πυρίκαυμα, πυρίκαυςος. *Gal.* Bruslure. Embrasement *Ital.* Scottatura. Abbrusciamento.

AMENTIA. AMENS, *Ar.* Hume. & *Adject.* Ahmak. *Hebr.* Schiggaon. Meschüggah. *Gr.* ἄνοια, ἄνυς. *Gal.* Follie. Fol. Sottie. Sot. *Ital.* Pazzia Pazzo.

AMMONIACUM, *Ar.* Assach. Usach. Tursie. Alasceum. *Hebr.* non *habetur.* *Gr.* ἀμμωνιακὸν. *Gal.* Ammoniac. *Ital.* Ammoniaco.

AMNIOS, *Ar.* Abgas. *Hebr. deficit.* *Gr.* ἄμνιος. *Gal.* & *Ital.* Amnios.

AMOR, *Arab.* Hub. Hubba. Ischqua. *Hebr.* Acheb. Achabhah. Jediduth. Dod. *Gal.* Amour. *Ital.* Amore.

AMPHORA, *Ar.* Fagdun. *Hebr. deest.* *Gr.* ἀμφορεὺς. *Gal.* Seau. *Ital.* Anfora.

AMULETUM, *Ar. non occurrit.* *Hebr.* Kameah. Nechaschim (*plur.*) *Gr.* περίαπτον. *Gal.* Amulet. *Ital.* Medaglia che si porta al collo.

AMYGDALA FRUCTUS, *Ar.* Lauzi. *Hebr.* Schekedim. *Gr.* ἀμύγδαλα. *Gal.* Amandes. *Ital.* Mandole.

AMYGDALÆ GULÆ seu TONSILLÆ, *Ar.* Gavoni. Geuze. *Hebr.* *desit.* *Gr.* ἀντιάδες, παρίσθμια. *Gal.* Glandes de la bouche. *Ital.* Ghiande della bocca.

AMYLUM, *Ar.* Nesastengi. Nesastengi. Eluesse. Nesa. *Hebr.* *deficit.* *Gr.* ἄμυλον. *Gal.* Amydon. *Ital.* Farina d' amido

ANASARCA seu LEVCOPHLEGMATIA, *Ar.* Halahami. *Hebr.* *deficit* *Gr.* ἀνασάρκα, λευκοφλεγματία. *Gal.* Anasarc. *Ital.* Anasarca.

ANATOMIA. ANATOMICUS, *Ar.* Tasrich. Batot. *Hebr.* Chacmathannituach. *Gr.* ἀνατομία, ἀνατομικὸς. *Gal.* Anatomie. Anatomique. *Ital.* Anatomia. Anatomico.

ANCYLOSIS, *Ar.* Alachad. Alzemena. *Hebr.* desunt. *Gr.* ἀγκύλωσις. *Gal.* & *Ital.* desunt.

ANGINA, *Ar.* Dabh. Ichtinac. Canchuaraich *Hebr.* Schinuk. Taschnik. Machanac. *Græc.* συνάγχη, κυνάγχη, *Gal.* Squinancie. *Ital.* Squmancia.

ANGOR, *Ar.* Madio. Corba. Cahra. *Hebr.* Zarah. *Gr.* ἀδημονία, ἀπορία. *Gal.* Angoisse. *It.* Angoscia. Ansietà.

ANGULUS. ANGULI, *Ar.* Almachiu. Almecheni. *Hebr.* Zavioth. Attik. Attikim. Akas. *Gr.* κανθὸς, κανθοί. *Gal.* Coing. Coinges d' œil. *Ital.* Cantone. Angolo.

ANGUSTIA, *Ar.* Carb. Akah. Dsic. Dica. *Hebr.* Zeruvjah. Zok. Zokah. Mazok. Mezucah. *Græc.* στενοχωρία. *Gal.* Estroict. *It.* Angustia. Strettezza.

ANHELITUS, *Ar.* Fetirat. Nacata. *Hebr.* Nesama. *Gr.* δύσπνοια. *Gal.* Haleine. *It.* Respiratione con difficoltà.

ANIMA, *Ar.* Nasima. Nefs. *Hebr.* Nefesch. & *in specie vegetativa.* Hazomechet, Brutalis Habachamit. & Sapientiæ seu Rationalis. Hachacmah, vel Maskelet. aut Hasaklit. *Gr.* ψυχὴ, φυτικὴ, αἰσθητικὴ, λογικὴ. *Gal.* Ame. *Ital.* Anima.

ANIMAL, *Ar.* Haivan. *Hebr.* Chajah. *Græc.* ζῶον. *Gal.* Beste. Animal. *Ital.* Animale.

ANIMALIS FACULTAS. *Ar.* Alnessenie. Nafsani.

ANIMUS. *Vide* Mens. *Arab.* Dsamir. Nafs. *Hebr.* Nefesch. Levavh. *Gr.* νοῦς. *Gal.* Coeur. Courage. *Ital.* Animo.

ANNUS. *Ar.* Sanah. Ohm. *Hebr.* Jamim. Schanah. *Gr.* ἔτος, ἐνιαυτὸς. *Gal.* An. *Ital.* Anno.

ANNULARIS. *Ar.* & *Heb.* *non extant.* *Gr.* κρικοειδὴς. *Gal.* Conforme d' anneau. *Ital.* Sembiante d' anello.

ANTHRAX. *Ar.* Althoni. Thaun. Bathara. Gamra. *Hebr.* Reschef. *Gr.* ἄνθραξ. *Gal.* Antrac. Charbon. *Ital.* Carbone. Carboncello.

ANTICIPATIO. *Ar.* Taqdim. Taqdema. *Heb.* Hacdamah. *Gr.* τὸ προλαμβάνειν. πρόληψις. *Gal.* Anticipation. Prevention. *Ital.* Anticipatione.

ANTIMONIUM. *Ar.* Alenut. Efieret. Atemet. Cohol. *Heb.* Puk. *Gr.* στίβι, στίμμι. *Gal.* Antimonie. *Ital.* Antimonio.

ANTIPATHIA. *Ar.* Machalafa. Ichtilef. Hef. Hefech. *Gr.* ἀντιπάθεια. *Gal.* Antipathie. *Ital.* contrarietà. Repugnanza.

ANUS

Anus Podex *Ar.* Dübar. Charc. *Heb.* Parſchedonah. *Gr.* ἀρχὸς. *Gal.* Cul. *Ital.* Culo.

Aorta Arteria. *Ar.* Orithi. *Heb.* Schirjan. *Gr.* ἀορτὴ. *Gal.* Artere aorte. *Ital.* Arteria grande.

Aperiens. Apertio. *Ar.* Fataha, *à verbo* Fatah. Fagar. *Heb.* Pitahon. Miphtach. *Gr.* ἀναστομωτικὸν, ἀναστόμωσις. *Gal.* Ouverture che fait ouverture. *Ital.* Apertura. Apriente.

Aphtha. *Ar.* Alcola. *Heb. deficit.* *Gr.* ἄφθη. *Gal.* Ulceres en la bouche.

Apoplexia. *Ar.* Sactah. Maſcut. *Heb.* Schetuk. Baal haſchituc. *Gr.* ἀποπληξία. *Gal.* Apoplexie. *Ital.* Apoplesia. Male detto il cadere della goccia.

Apostema. *Ar.* Hacar. Dubellati. Alcosbat. Alliatan. Veram (& *plura alia*) *Heb.* Buah. Baeh. Safachat. Chaburah. Schechin. *Gr.* ἀπόστημα. *Gal.* Apoſtume. *Ital.* Poſtema.

Appendix. *Ar. deficit.* *Heb.* Zan. Zin. *Gr.* ἐπίφυσις. *Gal.* Appendence. *Ital.* Giunta.

Appetitus. *Ar.* Temeni. *Heb.* Chemed. Chemedah. Teſchucah. Taavah. *Gr.* ὄρεξις. *Gal.* Appetit. *Ital.* Appetito. Brama.

Appositio. *Vide* Additio.

Apprehensio. *Ar.* Achdah. *plur.* Achdet. *Heb.* Sig. Tiſso. *Gr.* ἀντίληψις. *Gal.* Apprehenſion. *Ital.* preſa per mano.

Appropriatio. *Ar. deficit.* *Hebr.* Jichud. *Gr.* προσοικείωσις. *Gal.* Appropriation. *Ital.* Appropriatione.

Aqua. *Ar.* Ma. *Heb.* Maim. *Gr.* ὕδωρ. *Gal.* Eau. *Ital.* Acqua.

Aqueus. Aquosus. *Arab.* Mai. Mamavi. *Heb.* Memi. *Gr.* ὑδάτινος. *Gal.* Plein d' eauve. *Ital.* Acquoſo.

Aquatile. *Ar.* Mei. *Heb.* Memi. *Pl.* Memyim. *Gr.* ἔνυδρον. *Gal.* Animal, qui vit partie dans l' eau. *It.* Acquatico.

Araneus. a. *Ar.* Anchabuta. Hanchebut. Ratla. Anquib. *Plur.* *Heb.* Habbaviſch. Matvajaah. Semamit. *Gr.* ἀράχνη. *Gal.* Araignée. *Ital.* Aragno. Ragno.

Arcanum. Secretum. *Ar.* Chafi. Chafiat. Sirr. Sarra. *Heb.* Raz. Sod. Lot. Laot. *Gr.* ἀπόῤῥητον. μυστήριον. *Gal.* Secret. *Ital.* Secreto.

Archiater. *Ar.* Mudevi rajs, *vel* mutequadim. *Heb.* Rabb. Aſe, Measſe. *Gr.* ἀρχιατρός. *Gal.* Archiatre. Medecin principal. *It.* Archiatro. Prencipe di Medici.

Ardor. *Ar.* Hammi. Vaed. Taucad. *Heb.* Jecod. Chari. Charon. *Gr.* καῦμα. *Gal.* Ardeur. Ferveur. *Ital.* Ardore. Caldo grande.

Area. *Ar.* Tyria. Bidad. *Heb.* Goren. Iddar. *Gr.* ὀφίασις. *Gal.* Chauveté. *Ital.* Area.

Arena. *Ar.* Horeb. Ramal. *Heb.* Chol. *Gr.* ψάμμος, ἄμμος. *Gal.* Arene. Sable. *Ital.* Arena. Rena. Sabbia.

Argentum. *Ar.* Fada. *Heb.* Keſef. Sima. *Syr.* *Gr.* ἄργυρος. *Gal.* Argent. *Ital.* Argento.

Argentum vivum. Hydrargyrum. *Ar.* Agricos. Zaibach. Zevce. *Heb. deficit.* *Gr.* ὑδράργυρος. *Gal.* Viſargent. *Ital.* Argento vivo.

Argilla. *Ar.* Thin. Tina. *Heb.* Chaſaf. Tinah. Melet. Chamar. *Gr.* ἄργιλλος. *Gal.* Argille. *Ital.* Creta.

ARIDITAS. ARIDURA. *Ar.* Debul. Fonsmos. Dimbelez. Jubs, Jubisa. *Heb.* Jabesch. Jibbascha. *Gr.* ξηρότης. *Gal.* Aridite. Scicheresse. *Ital.* Aridità. Secca. Seccura.

ARMENIUS LAPIS. *Ar.* Hagiar Harmeni. *Heb.* Eben Cardu. *Gr.* λίθος ἀρμένιος, ἀρμενιακὸν. *Gal.* Pierre Armene. *Ital.* Pietra Armellina.

ARMILLA. *Ar. deficit.* *Heb.* Ezadah. Zamid. Mancatah. Totefeth. *Gr.* ψέλλιον. *Gal.* Brasselet. *Ital.* Brauialetto. Maniglio.

AROMA. *Ar.* Alfegin. Tanguebil. Darira. *Heb.* Besem. Sam. *Pl.* Samim. *Gr.* ἄρωμα. *Gal.* Espicerie. Espices. *Ital.* Speciaria.

ARS. *Ar.* Choila. Hicma. Chusseban. *Heb.* Chacmah. Chesebbon. *Gr.* τέχνη. *Gal.* Art. *Ital.* Arte.

ARSENICUM. *Ar.* Zarnich. *Heb. deest.* *Gr.* ἀρσένικον. *Gal.* Arsenic. *Ital.* Arsenico.

ARTERIA. *Ar.* Sarjan. *Heb.* Schirjan. Arkim. *Gr.* ἀρτηρία. *Gal.* Artere. *Ital.* Arteria.

ARTERIA ASPERA. *Ar.* Zumara. Mazamar. Halc. *Heb.* Gargeret. *Gr.* ἀρτηρία τραχεῖα. *Gal.* Artere de poulmon. *Ital.* Arteria aspra, arteria del polmone.

ARTHRITIS. *Ar.* Vaga aluqued. *Heb.* Beebh happerakim. *Gr.* ἀρθρῖτις. *Gal.* Goutte. *Ital.* Gotta del piede, della manno.

ARTICULUS. *Ar.* Ucde. Uqued. *Pl.* Fenna. *Heb.* Scheri. Scherejan. *Gr.* ἄρθρον. *Gal.* Article. *Ital.* Articulo.

ARTIFEX. *Ar.* Hacim. Muallim. *Heb.* Charasch. Choschebh. Ammon. Amian. Sicli. *Gr.* τεχνίτης. *Gal.* Artifice. *Ital.* Artefice.

ASCIA. *Ar. deficit.* *Heb.* Azad. Mazad. *Gr.* ἀξίνη. *Gal.* Coignée. Hache. *Ital.* Ascia. Pola.

ASCITES. *Ar.* Cebli. *Heb.* Godi. *Gr.* ἀσκίτης. *Gal.* Hydropisie. *Ital.* Hydropisia. Ascite.

ASELLUS. ASINUS. *Ar.* Himar. *Heb.* Chamor. Air. *Gr.* ὀνίσκος. ὄνος. *Gal.* Asnon. Asne. *Ital.* Asinello. Asno.

ASPERSIO. *Arab.* Nazach. Nadvah. Raschasch. *Heb.* Havajah. Reschasch. *Gr.* ῥαντισμὸς. *Gal.* Aspersion. *It.* Spargimento. Sbroffamento.

ASPHALTUM. BITUMEN. *Ar.* Chefer aliheud. Cafra & Cafra alihud. *Heb.* Chamar. Cofer. *Gr.* ἄσφαλτον. *Gal.* Asphaltum. *Ital.* Asfalto.

ASSATIO. *Ar.* Habab. Harea. Safid. *Heb.* Hibhubh. Zali. Zeli. *Gr.* ὄπτησις. *Gal.* Rosti. Rost. *Ital.* Arrostimento. Arrosto.

ASSIMILATIO. *Ar.* Istimbre. Tamtila. Taqtib. *Heb.* Dimuon. Maçchel. *Gr.* ὁμοίωσις. *Gal.* Assimilation. *Ital.* Assimiglianza. Assimigliamento.

ASSIUS LAPIS. *Arab.* & *Heb. deficit.* *Gr.* λίθος ἄσσιος. *Gal.* Pierre Assius. *Ital.* Assia pietra.

ASTHMA. DIFFICILIS RESPIRATIO. *Ar.* Bahar. *Heb.* Genichah. *Gr.* ἆσθμα. *Gal.* Difficolte d' haleine. *Ital.* Respiratione con difficoltà.

ASTRAGALUS. TALUS. *Ar.* Chahab. *Heb.* Karsol. *Gr.* ἀστράγαλος. *Gal.* Astragale. Talon. *Ital.* Astragalo. Talone.

ASTRUM. STELLA. *Ar.* Nagam. *Heb.* Bocabh. *Pl.* Bokevim. *Gr.* ἄστρον. *Gal.* Astre.

Astre. Estoille. *Ital.* Astro. Segno celeste.

ATHEROMA. *Ar.* & *Heb. non occurrit.* *Gr.* ἀθέρωμα. *Gal.* Atherome. *Ital.* Atheroma.

ATOMUS. *Ar.* Habba Munbata. *Heb.* Pirur. *Gr.* ἄτομος. *Gal.* Atome. *Pl.* Atomes. *Ital.* Atomo. cosa indivisibile per esser picciola.

ATRAMENTUM. *Ar.* Ariegi. Medad. Ezegi Zagi. Deja. Devia. Hibar. *Heb.* Dejo. Charta. Schigor. *Gr.* μελαντηρία. *Gal.* Encre. *Ital.* Inchiostro. Tinta.

ATROPHIA. *Vide* Macies.

ATTENUATIO. *Arab.* Kozra. Kozar. Taclib. Tarcic. *Heb.* Muc. Rakik. *Gr.* λέπτυνσις. *Gal.* Attenuation. *Ital.* Sminuita. Attenuatione.

ATTRACTIO. *Ar.* Garra. *Heb.* Gara. Tigra. *Gr.* ὁλκὴ. ἑλκυσμὸς. *Gal.* Attrait. Attragement. & *adject.* Attractif. *Ital.* Maneggiamento.

AUCTIO. AUGMENTUM. *Ar.* Zieda. Tacrir. *Heb.* Marbit. *Gr.* αὔξησις. ἐπαυξή. *Gal.* Augmentation. Accroissement. *Ital.* Accrescimento. Augmento.

AUDITUS. *Ar.* Samaf. *Heb.* Schemuah. Mischmah. Haschmaoth. *Gr.* ἀκοὴ. *Gal.* Ouye. Audience. *Ital.* Udito.

AURA. *Arab. deficit. Heb.* Hebhel. *Gr.* πνεῦμα. *Gal.* Vapeur. Exhalation. Petit vent. *Ital.* Venticello piacevole. Aura.

AURES. *Arab.* Sama. Alsamach. *Heb.* Ozen. Oznaim. *Pl. Gr.* ὦτα, ὤατα. *Sing.* οὖς. *Gal.* Oreilles. Aureilles. *Ital.* Orecchii.

AURIPIGMENTUM. *Vide* Arsenicum.

AURISCALPIUM. *Ar.* Munacca aludnei. *Heb. deficit. Gr.* ὠτογλυφὶς. *Gal.* Curereoreille. *Ital.* Cura oruchie.

AURUM. *Ar.* Deeb. Deheb. *Heb.* Dsahab. *Gr.* χρυσὸς. *Gal.* Or. *Ital.* Oro.

AUXILIUM. *Ar.* Jgatha. *Heb.* Jeschah. Ezer. Sia. Suah. *Gr.* βοήθημα. *Gal.* Secours. Aide. *Ital.* Ajuto.

AXILLA. *Vide* Ala.

AXUNGIA. *Vide* Adeps.

B.

BACULUS. *Ar.* Sabt. Aza. Uquis &c. *Heb.* Choder. Makkel. Matteh. Schefet. &c. *Græc.* βακτηρία. βάκτρον. *Gal.* Baston. Bastonnet. *Ital.* Bastone, Bastoncetto.

BALBUTIES. BALBUS. *Ar.* Magbus (*adject.*) *Heb.* Illeg. Gamgum. Megambem (*adj.*) *Gr.* ψελλότης, ψελλὸς. *Gal.* Beguayer. Begueyement. Beguel. *It.* Balbo, Balbutinamento.

BALNEUM. *Ar.* Hammim. Gasal. *Heb.* Abhta. Rachaz. Rachza. Mesoth. *Gr.* λουτρὸν. *Gal.* Baing. *Ital.* Bagno.

BALSAMUS. *Ar.* Mochel. Hanut. *Heb.* Panach. *Gr.* βάλσαμος. *Gal.* Bausme. *Ital.* Balsamo.

BDELLIUM. *Ar.* Mumdilimon. Mudemada. *Heb.* Bedolah. *Gr.* βδέλλιον. *Gal.* Bdellium. *Ital.* Bdellio.

BELLARIA. *Arab.* Nuola. *Heb.* Kinnuach. Segudah. *Gr.* τραγήματα. *Gal.* Desserte de table. *Ital.* Confettioni e frutti doppo pasto.

BENEDICTUM. *Ar.* Mubaraca. *Heb.* Barak. *Gr.* εὐλογιστὸν. *Gal.* Benict. *Ital.* Benedetto.

BENI-

Benignum. *Ar.* Hanin. Hannan. Tib. Taib. *Heb.* Basim. Tobh. *Gr.* εὐηθής. *Gal.* Benigne. *Ital.* Benigno.

Benzoi. *Ar.* Benzoi. *Heb. non extat. Gr. deficit. Gal.* Benioin. *Ital.* Benzoe.

Bezoar. *Gr.* Bezard. *Heb. deficit. Gr. deficit. Gal.* Bezoard. *Ital.* Bezoar.

Bilis. Fel. *Ar.* Marra. Merara. *Heb.* Merora. *Gr.* χολή. *Gal.* Frel. *Ital.* Colera.

Bilis flava et nigra. *Ar.* Marra Zafra & seudi. *Heb.* Merara. *Gr.* χολὴ ξανθὴ καὶ μέλαινα. *Gal.* cholere jaune & noir. *Ital.* Colera gialla & nera.

Biliosus. *Ar.* Zafravi. *Heb. caret. Gr.* χολερικός. *Gal.* Bilieuse. *Ital.* Colerico. Coleroso.

Biscoctum. *Ar.* Tortellæ. *Heb. deficit. Gr.* δίσεφθον. *Gal.* Biscuit. *Ital.* Biscotto.

Bitumen. *Vide* Asphaltum.

Blatta. Tinea. *Ar.* Egettæ. Sus. *Heb.* Sas. *Gr.* σίλφη. *Gal.* Teigne. *Ital.* Tarma.

Bolus. *Ar.* Lezma. Lacma. Cuthaira. *Heb.* Patbag. Pat. *Gr.* βῶλος. *Gal.* Bouchée. *Ital.* Boccone. Bolo.

Bolus *idem quod* Lutum. Argilla.

hinc **Bolus Armena.** *Ar.* Albin. Alarmen. *Heb.* Tinah Cardanun. *Gr.* βῶλος ἀρμένιος. *Gal.* Bol d' Armene. *Ital.* Bol Armeno.

Bonum. *Ar.* Tib. Taib. *Heb.* Tobh. *Gr.* ἀγαθόν. *Gal.* Bon. *Ital.* Buono.

Borax. *Ar.* Tincar. Borraca. Luzara. aldeheb. *Heb. defit. Gr.* χρυσοκόλλα. *Gal.* Borax. de Venise. Borras. *Ital.* Borace.

Brachium. *Ar.* Hadab. Hadan. Alsahad. Said. Dara. Dira. *Heb.* Derah. Ezeroah. *Gr.* βραχίων. *Gal.* Bras. *Ital.* Bracio.

Bractea. Lamina. *Ar.* Varaca. Zafaha *Heb.* Ziz. Tas. *Gr.* ἐλασμός. *Gal.* Table de metail. *Ital.* Foglio di metalli.

Brevitas. Brevis. *Arab.* Ichtisar. Muchtasar. Cazir. Cazar. *Heb.* Cazer. Cozer. Cuz. *Gr.* βραχύτης. βραχύς. *Gal.* Briefveté. Brief. *Ital.* Brevità. Breve.

Brodium. Jusculum. *Ar.* Marac. Marca. *Heb.* vel Chald. Retaf. *Gr.* ζωμός. *Gal.* Brovet. *Ital.* Brodo.

Bubo, Tumor glandularum in inguine. *Ar.* Burules. Thaun. Barachien. *Heb. deficit. Gr.* βουβών. *Gal.* Bosse. *Ital.* Tartufalo.

Bucca. *Ar.* Dücam. Sadek. *Heb.* Peh. *Gr.* βύκκα. *Gal.* Bouchée. *Ital.* Boccone.

Bufo. *Ar.* Naraqua. Tailun. Tauluna. *Heb.* Zabh. *Gr.* μύοξος. *Gal.* Crapaut. *Ital.* Rospo. Ranocchio.

Bufonites, *Ar.* Hagiar alnaraqua. *Hebr. deficit. Gr.* μυοξονίτης λίθος. *Gal.* Crapaudine. *Ital.* Pietra che nasce nel rospo.

Bulimus. Fames nimia, *Arab.* Goi. *Hebr.* Ulzana Cafan. Raabh. *Gr.* βούλιμος. *Gal.* Fami grand. *Ital.* Gran fame.

Bulla, *Ar.* Malchabara. *Hebr.* Kezafah. Abhabbuah. *Græc.* βύλλα. *Gal.* Bouteille Bovillon. sur l' eaue. *Ital.* Bolla. Gonfiatura sopra l' acqua.

Butyrum, *Ar.* Zedb. Seman. *Hebr.* Chemeah. *Græc.* βούτυρον. *Gal.* Beurre. *Ital.* Butiro.

C. Caca-

C.

CABALA, *Arab.* & *Hebræum est vocabulum, significans traditionem vel doctrinam per traditionem à majoribus acceptam.* Vid. Schindler. Lexic. Pentaglott. p. 1578. seq. *Gr. deficit. Gal.* Cabale. Cabaliste. *Ital.* Cabala; *quamvis fortassis verius dici posset* Gabbaglia. Vel Gabbamento.

CACABUS. SARTAGO, *Ar.* Kadra. *Hebr.* Cacab. Machabath. Marcheseth. Parur. *Gr.* κάκκαβος. *Gal.* Chauderon. *Ital.* Caldaja.

CACATIO, *Ar.* Charia. *Hebr.* Chari. *Gr.* ἀπόδευσις. *Gal.* Chier. *Ital.* Cacatione. Caçarella.

CACHEXIA, *Ar.* Thebegi. Therel. Terbel. *Hebr.* Nepichah *Gr.* καχεξία. *Gal.* Cachexie. *Ital. deest.*

CACOCHYMIA, *Ar.* Chilt radi. *Hebr.* Laschad rai, Laschad merah. *Gr.* κακοχυμία. *Gal.* Mauvastié d' humeurs. Humeur mauvais. *Ital.* Humore cattivo.

CADAVER, *Ar.* Gism. Guttah. *Hebr.* Nephelah Mappelah. Pegar. *Gr.* νεκρὸν πεσὸν σῶμα. *Gal.* Charongne. *Ital.* Corpo morto.

CADMIA, *Ar.* Climia. Vasara. *Hebr. desit. Gr.* καδμεία. *Gal.* & *It.* Cadmia.

CALCANEUS, *Ar.* Chaa. Achabalium. *Hebr.* Akkebh. *Gr.* πτέρνα. *Gal.* Talon. *Ital.* Calcagno.

CALCEUS *Ar.* Naala. *Hebr.* Naal. Masan. *Gr.* ὑπόδημα. *Gal.* Soulier. *Ital* Scarpa.

CALCINATIO, *Ar.* deest. *Hebr.* Scheretahsid. *Gr.* τίφρωσις. *Gal.* Calcination. *Ital.* Calcinatione.

CALCULUS. LAPIS, *Ar.* Dil Hasa al celia (*renum*) Hasa almethene (vesicæ) *Hebr.* Chazaz. *Gr.* λιθίασις, λίθος. *Gal.* Gravelle. Pierre. *Ital.* Pietra.

CALEFACTIO. CALEFACIENS, *Ar.* Dafia. Dafi. Mischan. Suchanna Hammi. *Hebr.* Michammem, Chom. Habluth. *Gr.* θερμαίνων. θέρμανσις. *Gal.* Chauffant. Eschauffant. Chauffement. *Ital.* Riscaldamento. Riscaldante.

CALIDUS, *Ar.* Harr. *Hebr.* Cham. *Gr.* θερμός. *Gal.* Chauld. Chaud. *Ital.* Caldo.

CALIGO, *Ar.* Dalam. Ateme. *Hebr.* Ophel. Aphela. Araphel. Habhirah. *Gr.* ζόφος. *Gal.* Caligmosité. Caligineux. *Ital.* Caligine.

CALIX, *Ar.* Cas *plur.* cavas. Acvas. *Hebr.* Cos. Aschisch. *Gr.* κύλιξ. *Gal.* Calice. *Ital.* Calice. Bicchiere.

CALOR. CALIDITAS, *Ar.* Harara. Har. Lehib. *Hebr.* Chamma. Chom. Scharaf. *Gr.* θερμότης. *Gal.* Chalear. *Ital.* Caldo. Calore.

CALLUS, *Ar.* Desbot. Desbet. Alchestir. *Hebr.* Sipecha. *Gr.* τύλλος. πῶρος. *Gal.* Durillon. *Ital.* Callo. Durezza delle mani ò piedi.

CALVARIA. CRANIUM, *Ar.* Gamgama. Quahaf. *Hebr.* Gilgoleth. Cadra. *Gr.* κράνιον. *Gal.* Crane. Test. *Ital.* Osso della testa.

CALVITIES. CALVUS, *Ar.* Charha. Alcharhà. Azla. Zala. *Hebr.* Kereah Gabachat. Gibbeach. *Gr.* φαλακρότης, φαλακρὸς. *Gal.* Chauveté. Chauvé. *Ital.* Calvezza. Calvo.

CALX, *Ar.* Shcaragi. Sehergi. Nura. Almora (*calx extincta*) *Hebr.* Gir. Schid.

Schid. *Gr.* τίτανος, κονία. *Gal.* Chaulx. *Ital.* Calcina. Calce.

CAMPHORA, *Ar.* Chafur. Ariage. Alefek. *Hebr.* Cofer. *Græc.* κάφυρα. *Gal.* Camphre. *Ital.* Canfora.

CANALIS, *Ar.* Gedeguil. Mugari. *Hebr.* Zinor. Schiker. Tealah. *Græc.* σωλὴν. *Gal.* Canal. *Ital.* Canale.

CANCER, MORBUS. *Arab.* Ikila. *Heb.* Ikul. *Gr.* καρκίνωμα. *Gal.* Chancre. *Ital.* Cancro. Grancevole. Sartham.

CANCER, ANIMAL. *Ar.* Acrabb. *Hebr.* *deest.* *Gr.* καρκῖνος. *Gal.* Escrevice. *Ital.* Cancro.

CANIS, *Arab.* Kelb. *Hebr.* Kelebh. Nibhchads. *Gr.* κύων. *Gal.* Chien. *Ital.* Cane.

CANINI. *Ar.* Kelbiin. *Hebr.* Calibim. *Gr.* κυνικοὶ. *Gal.* de Chien. *Ital.* Canini.

CANITIES. CANUS. *Ar.* Schib. Siboh. *Hebr.* Schebh. Schabh. *Gr.* πολιά. πολιὸν. *Gal.* Chenu. Grise. Grisonement. Blanc. *Ital.* Canutezza. Bianco. Canuto.

CANTHARIDES. *Ar.* Dararich. Daruch. *Hebr.* *caret.* *Gr.* κανθαρίδες. *Gal.* Cantharide. *Ital.* verme Cantarelle.

CAPILLUS, *Ar.* Saar. Shar. Samaf. *Hebr.* Sear. Benath. Revüzoth. (*pl.*) *Gr.* θρὶξ. τρίχες. *Gal.* Cheveul. *pl.* Cheveux. *Ital.* Capello.

CAPRA. *Ar.* As. Ans. Anfi. Maas. *Hebr.* Esh. *Græc.* αἲξ. *Gal.* Cheure. *Ital.* Capra.

CAPSA. CAPSULA. *Ar.* Oron. *Hebr.* Aron. Arggas. *Gr.* κάψα. καψάκιον. *Gal.* Casse. Cassetin. *Ital.* Cassa. Cassetta.

CAPUT. *Ar.* Ras. *Hebr.* Rosch. Gulgoleth. *Gr.* κεφαλὴ. *Gal.* Teste. *Ital.* Testa. Capo.

CARBUNCULUS, GEMMA, *Ar.* Baric. *Hebr.* Barketh. Puk. Gemur. *Gr.* ἄνθραξ. *Gal.* Escarbonele. Gros rubis. *Ital.* Carbonchio.

CARBUNCULUS, MORBUS. *Ar.* Dumel. Demenul. Masmar. *Hebr.* Ekkedah. *Gr.* ἄνθραξ. *Gal.* Charboncle. *Ital.* Carbonchio.

CARDIACA. CARDIALGIA. *Ar.* Naquia. *Hebr.* Zischa delibba. *Gr.* καρδιακὴ, καρδιαλγία. *Gal.* Doleur de cœur. *Ital.* Cardiaca. Cardialgia.

CARICÆ. *Arab.* Dibal. Armenisi. *Hebr.* Debelah. *Gr.* ἰσχάδες. *Gal.* Fiques seiches. *Ital.* Fichi secchi.

CARIES. *Ar.* Susa. *Hebr.* Racabh. Schabas. *Gr.* τερηδὼν, εὐρώς. *Gal.* Pourriture d' os. *Ital.* Caruolo. Tarlo.

CARMINATIVUS. *Ar.* Nafisch. *Hebr.* *deficit.* *Gr.* ξαντικὸς, διαξαντικὸς. *Gal.* Carminatif. *It.* Scardassante. Spinazzante.

CARO, *Ar.* Gism. Laham. *Hebr.* Basar. Scheer. *Gr.* σὰρξ. κρέας. *Gal.* Chair. *It.* Carne.

CARPUS, *Ar.* Alkef. *Hebr.* *deficit.* *Gr.* κάρπος. *Gal.* Joincture du main. *Ital.* Bracciale, Giantura della mano.

CARUS, *Ar.* Subeth. Masbat (*æger habens carum*) *Hebr.* Tarddemah. *Gr.* κάρος. *Gal.* Lethargie. *Ital.* Caro.

CAROTIDES. *Ar.* Subeteni. *Hebr.* *deest.* *Gr.* καρωτίδες. *Gal.* Carotides. *It.* Carotidi.

CARTILAGO. *Ar.* Gazruf. Abadun. Zudra. *Hebr.* Schagus. Adilini *pl.* *Gr.* χόνδρος. *Gal.* Cartilage. *It.* Cartillagine.

CASEUS, *Ar.* Gieben. Giuben. Gabna. Acad. *Hebr.* Gebinah Schephoth. Cherizim. (*plur.*) *Gr.* τυρὸς *Gal.* Fromage. *It.* Formaggio.

CAS-

Cassia Lignea. *Ar.* Seleguai. Salihacha. Chajakſandar. Caſchſchar. Alſalichah. Dakia. *Heb.* Kidda. Keziah. *Gr.* κασσία. *Gal.* Caſſe. *It.* Caſſia.

Castoreum. *Ar.* Gien dedeſtar. Giendibiteſtar. Gendbidaſter. Hezalmar. *Heb. deeſt.* *Gr.* καστόριον. *Gal.* Caſtoreum. *Ital.* Caſtorio.

Castratio. Castratus, *Ar.* Hikian. Chaiſi. Mochci. Mucappan. *Heb.* Saris. Meſoras. *& in plur.* Ganchin. (*Caſtrati*) *Gr.* εὐνουχισμὸς. εὐνοῦχος. *Gal.* Chaſtrement. Chaſtre. Evnuque. *Ital.* Caſtramento. Caſtrato.

Casus. Lapsus. *Arab.* Alnattar. Succot. Sakita. *Heb.* Mot. Mappalah. vel Mappelah. *Gr.* πτῶσις. *Gal.* Ruine Cheute. *Ital.* Caduta. roina.

Casus. *id eſt,* **Contingens.** *Item* **Historia.** *Ar.* Ica. *Hebr.* Kareh. Keri. Irion. Airaoth. *Gr.* συμβεβηκὸς. ἱστορία. *Gal.* Cas. Adventure. *Ital.* Caſo. Auvenimento.

Catarrhus. *Ar.* Nazla. *Heb.* Nezilah. *Gr.* κατάῤῥος. *Gal.* Catarre, Defluxion. *Ital.* Catarro.

Catoche. Catalepsis, *Ar.* Sachos. Saccos. *Heb. deeſt.* *Gr.* κατοχὴ. κατάληψις. *Gal.* Catalepſie. *Ital.* Catalepſia.

Cauda. *Ar.* Danab. Deneb. *Hebr.* Dſanabh. *Gr.* οὐρὰ. *Gal.* Queve. *Ital.* Coda.

Cavitas. *Ar.* Guf. Tagvif. Chava. Chava. Chavi. Nacra. *Heb.* Bavobh. Chalit. *Gr.* κοιλότης, κοῖλον. *Gal.* Creux. Caverne. *Ital.* Concavità. Caverna.

Cava vena. *Ar.* Aguf. *Heb.* Hagabubh. *Gr.* κοίλη φλέψ. *Gal.* Veine cave. *Ital.* Vena cava.

Causa. *Ar.* Sebeb. *Pl.* Asbib. *Heb.* Sibbah. Ella. Illa. *Gr.* αἰτία, αἴτιον. *Gal.* Cauſe, Raiſon. *Ital.* Cauſa. Cagione. Ragione.

Cavsus. *id eſt* **Febris ardens.** *Ar.* Faricos. Harca. Hamia vel Humi muharrica. *Heb.* Charchür. Kaddachat. *Gr.* καῦσος. *Gal.* Fiebure chaude. Fort Chauld. Fievre. *Ital.* febre ardente.

Causticum. *Ar.* Kavi. Muharic. *Heb.* Micva. *Gr.* καυστικὸν. *Gal.* Cauſtique. *Ital.* Cauſtico.

Cauterium. *Ar.* Ki. Mucauvi. (*Cauterizatus*) *Heb.* Charac. *Gr.* καυτήριον. *Gal.* Cautere. *Ital.* Cauterio.

Celeritas. Celer. *Ar.* Ziham. Ichtelis. Chiffa. Chafif. *Heb.* Mechera. Cal. Col. Chiſch. Chuſch. *Gr.* ταχύτης, ταχὺς. *Gal.* Legereté. Leger. Soudaineté. Soudain. Gaillard. *Ital.* Celerità. Celere. Preſtezza. Preſto.

Cephalalgia. *Arab.* Soda. Vaga alras. Alchude. *Heb.* Azbah. *Gr.* κεφαλαλγία. *Gal.* Douleur de teſte. *Ital.* Ceſalalgia. Dolore del capo.

Cephalicum medic. *Arab.* Alteſum. *Heb. deeſt vel* Reaſcha *aut* Maraſcha uſurpari poteſt. *Gr.* κεφαλικὸν, *Gal.* Cephalique. *Ital.* Ceſalico.

Cera. *Ar.* Mum. Kir. *Heb.* Donnag. *Gr.* κηρὸς. *Gal.* Circ. *Ital.* Cera.

Ceratum vel **Cerotum.** *Arab.* Zeft. *Heb. deeſt.* *Gr.* κηρωτὸν. *Gal.* Ciroëne. *Ital.* Cerato.

Cerebellum. Cerebrum. *Arab.* Damaga. Dimaga. Demag. Much. Michach. *Heb.* Moach. *Gr.* ἐγκέφαλις. ἐγκέφαλος. *Gal.* Cervelle. Cerveau. *It.* Cervello picuolo e Cervello.

CEREVISIA. *Ar.* Fuca. Curmi. Foca. *Heb. non extat.* *Gr.* ζῦθος. *Gal.* Cervoise. Biere. *Ital.* Cervosa bevanda.

CERUSSA. *Arab.* Siddavi. Cholcotar. Anach. Rasas. *Heb.* Puch. *Gr.* ψιμύθιον. *Gal.* Ceruse. *Ital.* Biacca.

CHALYBS. *Ar.* Fulad. *Heb.* Nechascheth. *Gr.* χάλυψ. *Gal.* Acier. *Ital.* Acciajo.

CERVUS. *Arab.* Ail. *plur.* Ailil. Atud. *Heb.* Ajal. *Gr.* ἐλαφρὸς. *Gal.* Cerf. *Ital.* Cervo.

CHARACTER. *Arab.* Aja. Nadar. Risam. *Heb.* Ketem. Cacca. Nevasin *(plur.)* *Gr.* χαρακτὴρ. *Gal.* Caractere. *Ital.* Carattere.

CHARTA, *Ar.* Varaca. Cagad. Nagid. Zhafa. *Heb.* Megilla. Gillajon. Kelef. *Gr.* χάρτον, πάπυρος. *Gal.* Carton. Papier. *Ital.* Carta.

CHIRURGIA. CHIRURGUS, *Ar.* Gartachis. *Heb.* Raphuat hajad. Chobesch. *Gr.* χειρουργία, χειρουργὸς. *Gal.* Chirurgie. Chirurgien. *Ital.* Cirurgia Cirurgo. Chirurgico.

CHOLERA, *Ar.* Zafra. Zafravi. *Heb.* Aromah. *Gr.* χόλερα. *Gal.* Cholere. Cholerique. *Ital.* Colera. Colerico.

CHORION, *Arab.* Chabas. *Heb. deest.* *Gr.* χόριον. *Galli & Itali retinent Latinum.*

CHOROIDES seu Retiformis. *Arab. deest.* *Hebr. dici potest* Sarag. Reschet. *Gr.* χοροειδής. *Gal.* Fait à maniere le rezo filé. *Ital.* Fatto à modo di rete.

CHRYSOLITHUS. *Ar. non occurrit.* *Hebr.* Bareket Tharschisch. *Gr.* χρυσόλιθος. *Gal.* Chrysolyte. *Ital.* Chrisosto

CHYLUS. CHYLIFICATIO, *Arab. non occurrit.* *Hebr.* Iccul. *Gr.* χυλὸς. χύλωσις. *Gal.* Chyle. Chylification. *Ital.* Chilo. Chilificatione.

CHYMOSIS. *Ar.* Guardenigo. *Hebr. caret.* *Gr.* χύμωσις. *Gal. & Ital. non occurrit.*

CIBUS. CIBARIUM. *Ar.* Macal. Makela. Matam. Dabhah. &c. *Hebr.* Okel. Makeleth. Bag. Birjah. Barut. Berot. Medson. Zijun. &c. *Gr.* σῖτος, βρῶμα. *Gal.* Viande. *Ital.* Cibo.

CICATRIX, *Ar.* Athára. Garah. Rasam. *Hebr.* Resem. Ruscham. Samiah. *Gr.* οὐλὴ ὠτειλή. *Gal.* Cicatrice. *Ital.* Cicatrice.

CILIA. *Ar. deficit.* *Hebr.* Keridsin. *Gr.* βλεφαρίδες, ὀφρύες. *Gal.* Cil. *Ital.* Ciglii dell' orecchia.

CINGULUM, *Ar.* Gabbid. Algilala. *Hebr.* Azor. Atmeth. Zerads. &c. *Gr.* ζώνη. *Gal.* Ceinct. Ceincture. *Ital.* Cingolo. Centura.

CINIS, *Ar.* Kali. Gobar. Ramed. Chamad. *Hebr.* Epher. Deschen. Kitam. *Gr.* τέφρα σποδὸς. *Gal.* Cendre. *Ital.* Cenere.

CINNABARIS, *Ar.* Zengiufer. Uzifur. Sedech. *Hebr.* Schachar. *Græc.* κιννάβαρι. *Gal.* Cinnabre. *It.* Cinabrio.

CINNAMOMUM. *Ar.* Dursini. Paralsini. *Heb.* Darzin. (*& in stricta signif.*) Kelet. *Gr.* κιννάμωμον. *Gal.* Cinnamome. *Ital.* Cinamomo. Canella.

CIRCULATIO. GYRATIO, *Arab.* Dauran. Tahlica. *Hebr.* Kasef. *Gr.* κύκλωσις. *Gal.* Circulation. *Ital.* Giramento. Ravolgimento.

CIR-

CIRCULUS, *Ar.* Halaca. Mazda. *Hebr.* Chug. Mechuga. *Gr.* κύκλος. *Gal.* Cercle. *Ital.* Cerchio.

CLAMOR. *Ar.* Nida. Zajah. *Hebr.* Dscaca. Zevachah Schua. Schevah. *Græc.* βοὴ κλαυγὴ. *Gal.* Clameur. *Ital.* Plauso Giedo.

CLAUDICATIO. CLAUDUS. *Arab.* Vuca. Oroga. Arag. *Heb.* Piscagh. Zela, Zolah *Gr.* χωλασμὸς, χωλὸς. *Gal.* Boiteux. Boitement. *Ital.* Zoppicamento. Zoppo.

CLAVICULA. *Ar.* Alchiab. Althenduc. Caab. *Heb. non ocurrit.* *Gr.* κλειδίον κλεὶς. *Gal.* Petit Clef. *Ital.* Chiavicina.

CLAVUS. *Ar.* Mesamar. Vatad. Masmar. *Heb.* Racar. *Gr.* γόμφος ἧλος. *Gal.* Clou. *Ital.* Chiodo.

CLYSTER. *Ar.* Mahcana. *Heb. deficit.* *Gr.* κλυστὴρ, ἔνεμα. *Gal.* Clystere. *Ital.* Cristiero.

COAGULATIO. COAGULUM. *Ar.* Acquid. Alec. Anthac. Anthaa. *Heb.* Kepuah. Kippaon. *Gr.* πῆξις, πυτύα. *Gal.* Caillée. Figement. Caillé. *Ital.* Coagulatione. Taglio.

COCHLEARE. *Ar.* Maliaca. Magrafa. *Heb.* Bagizui. *Gr.* κοχλιάριον, λίσιξ. *Gal.* Cueillier. *Ital.* Cocchiaro, Cucchiaro.

COECITAS. COECUS. *Ar.* Avar. Umi. Umian. *Heb.* Ivvaron. Ivvar. Sanver. *Gr.* τυφλότης, τυφλὸς. *Gal.* Aveglement. Avegle. *Ital.* Cecità. Cieco.

COELESTIS. *Ar.* non extat. *Heb.* Schemime. *Gr.* οὐράνιος. *Gal.* Celeste. *Ital.* Cieleste.

COELUM. *Ar.* Elzama. *Heb.* Schamaim. *Gr.* οὐρανὸς. *Gal.* Ciel. *Ital.* Cielo.

COENA. *Ar.* Aschi. *Heb.* Achschemà. *Gr.* δεῖπνον. *Gal.* Souppér. *Ital.* Cena.

COITUS. *Ar.* non extat. *Heb.* Mischgal. Mischgâla. *Græc.* συνουσία, ὀχεία. *Gal.* Compagnia du Mari & de sa femme. *Ital.* Coito carnale.

COLUM. *Ar.* Zec. Zucuc. *Heb.* Sanan. *Gr.* ἠθμὸς. *Gal.* Cuoloir. *Ital.* Colatojo.

COLICA. *Ar.* Vaga alchazira. Halda. *Heb. deficit.* *Gr.* κωλικὴ. *Gal.* Colique passion. *Ital.* Colica.

COLON. *Ar.* Chazira. *Heb. caret.* *Gr.* κῶλον. *Gal.* Collique. *Ital.* Colo.

COLLUM. *Ar.* Ank. Cafa. *Heb.* Garon. Zavvar. *Gr.* τράχηλος. *Gal.* Col. *Ital.* Collo.

COLLYRIUM. *Ar.* Alcohol. Alcofol. Schiuf. Sief. *Heb.* Retijah. *Gr.* κολλύριον. *Gal.* Collyre. *Ital.* Collirio.

COLOR. *Ar.* Cohol. Laven. Zibag. *Heb.* Zebhah. *Gr.* χρῶμα. *Gal.* Couleur. *Ital.* Colore.

COLUMELLA. GURGULIO. UVULA. *Ar.* Hale. *Heb. deficit.* *Gr.* σταφυλή. *Gal.* Luette. Gavion. *Ital.* Colonnella. Campanella. Ugola.

COMA. *Ar.* Subet, & *in specie* Coma vigil Subet asari. *Heb. deficit.* *Gr.* κῶμα. *Gal. generaliter omnis Somnus p.n. dicitur* Lethargie *Ital.* Sonnoteuza, Sonno profondo.

COMMISSURA. *Arab.* Seren. Doren. Tavlif. Taciil. Rabta. *Heb.* Debec. Choberet. Machberet. *Gr.* συναρμογή. *Gal.* Joincture. *Ital.* Incastramento. Giuntura.

COMPLEXIO *sive* DISPOSITIO & NATURA. *Ar.* Tabi. Mizig. *Heb.* Mezeg. *Gr.* κρᾶσις συμπλοκή. *Gal.* Complexion. *Ital.* Complessione.

COMPOSITIO. *Arab.* Taalif. Nadm. Taabia. *Heb.* Muakah. Tarkibah. *Gr.* σύνθεσις. *Gal.* Composition. *Ital.* Compositione.

COMPOSITUM. *Ar.* Mundam. Muallaf. *Heb.* Mürcabh. *Gr.* σύνθετον. *Gal.* Composé. *Ital.* Composto.

CONCEPTIO. CONCEPTUS. *Ar.* Habila. Haml. *Heb.* Heron. Herajon. Maadit. Batna. *Gr.* κύησις, κύημα. *Gal.* Conception. Concev. *Ital.* Concettione Concetto.

CONDIMENTUM. *Arab.* Hanut. Tabch. *Heb.* Recach. Chanat. Mircachet. Tebhul. *Gr.* ἄρτυμα. *Gal.* Confiture. *Ital.* Conciatura.

CONDITUM. *Ar.* Muraba. *Heb.* Memaddema. *Gr.* κονδῖτον. *Gal.* Confit. *Ital.* Condito.

CONFECTIO. *Ar.* Maagun. *Heb.* Recach. *Gr.* ἥδυσμα, ἄρτυμα. *Gal.* Confettion. Confiture. *Ital.* Confettione.

CONFORTANS. *Arab.* Gabir. Misad. *Heb.* Michajelan. *Gr.* κρατυντικόν. *Gal.* Confortatif. *Ital.* Confortatorio.

CONGELATIO. *Arab.* Agmid. *Hebr.* Achudsah. *Gr.* σύμπηξις. *Gal.* Congelation. *Ital.* Gelamento.

CONGLUTINATIO. *Ar.* Tabcit. Talzic. *Heb.* Debhek. *Gr.* συγκόλλησις. *Gal.* Conglutination. *Ital.* Legatura.

CONSOLIDATIO. *Ar.* Galc. *Heb.* deficit. *Gr.* ὁλοκλήρωσις. *Gal.* Consolidation. *Ital.* Rassodatione.

CONSUETUDO. CONSUETUS. *Ar.* Manhag. Ada. (*adject.*) Mastaaved. *Heb.* Ajada. Davasch. Derec. Chalaca. *Gr.* ἔθος, ἐθισμὸς, ἐθισμένος. *Gal.* Coustume. *Ital.* Consuetudine.

CONTAGIUM. *Arab.* non extat. *Heb.* Tumcah. *Gr.* ἀπόρροια, μίασμα, συνάφεια. *Gal.* Contagion Maladie contagieuse. *Ital.* Contagio.

CONTENTUM. *Ar.* desit. *Heb.* Niclal. *Gr.* ἰσχόμενον. *Gal.* Contenu. *Ital.* Contento.

CONTINUITAS. CONTINUUS. *Ar.* Tizul (*adject.*) *Heb.* Temida. Tamid. Mitdabek. *Gr.* συνέχεια συνεχής. *Gal.* Continuité. Continu. Continuel. *Ital.* Continuità. Continuo.

CONTRACTIO. CONTRACTURA. *Arab.* Achd. Tafac. Alzemena. *Heb.* Kehah. Kalut. *Gr.* συστολή. *Gal.* Contraction. Contract de nerfs. *Ital.* Incortatione. Incortato.

CONTUSIO. *Ar.* Rad. Murad. Sadach. *Heb.* Holem. Mekicha. *Gr.* θλάσις, θλάσμα. *Gal.* Contusion. *Ital.* Pistamento.

CONVULSIO. SPASMUS. *Ar.* Chalda (*adject.*) Machlud. Tasnag. & in specie Spasmus cynicus Chadr. *Heb.* Kephiah. *Gr.* σπασμός. *Gal.* Convulsion. Spasme. *Ital.* Spasmo.

COR. *Ar.* Calb. *Heb.* Lebabh. Lebh. *Gr.* καρδία. *Gal.* Cœur. *Ital.* Cuore.

CORALLIUM. *Ar.* Basad. Besed. Besd. Bresilis. Lulu. Morgan. Margi. *Heb.* Ramoth. *Gr.* κοράλλιον, κόραλλος. *Gal.* Corail. *Ital.* Corallo.

CORIUM. *Ar.* Geld. Gelde. *Heb.* Zarad. Schalchi. Callacha. *Gr.* δέρμα. *Gal.* Cuir. *Ital.* Cojo, Cuojo.

CORNU CERVI. *Ar.* Kurru alail. *Heb.* Keren ajal. *Gr.* ἐλαφοκέρας. *Gal.* Corne de cerf. Ramure. *Ital.* corno di Cervo.

CORPULENTUS. *Ar.* Galal. Galil. *Heb.* ... *Gr.* παχὺς, μεγαλοσώματος. *Gal.* Corporu

poru. Corsu. *Subst.* Corpulence. *Ital.* Corpolento. Grasso. Corpolenza.

Correctio. *Ar. non extat. Heb.* Tiraz. Tiruz. Ticcun. Toccachat. *Gr.* ἐπανόρθωσις. *Gal.* Correction. *Ital.* Correttione.

Corrosio. *Ar.* Takil. Nachar. Chaichaluf. *Heb.* Pecheteth. *Gr.* διάβρωσις. *Gal.* Corrosion. Corrosif. *Ital.* Roduto. Rosicatione.

Corruptio. *Ar.* Tacharic. Tafsed Fisad. Fasuda. *Heb.* Chebhel. Schachat. Jaschah. *Gr.* φθορά. *Gal.* Corrompure. Corruption. *Ital.* Corrottione.

Cortex. *Arab.* Gieft. Cocior. Kerfe. Quischschara. *Heb.* Kelifah. Schichaphah. *Gr.* λέπος, φλοιός. *Gal.* Escorce. Crufte. *Ital.* Scorza.

Coryza. *Ar.* Zachema. Zukem. Tarviha. Tarcam. *Heb. caret. Gr.* κόρυζα. *Gal.* Rheume. Destillation du cerveau. *Ital.* Catarro. Scesa d' humore cattivo.

Cos. *Ar.* Mesen. Hagar Almesen. *Heb.* Mischachan. *Græc.* ἀκόνη. *Gal.* Queas. *Ital.* Pietra d' agguzzare. Cote.

Costa. *Ar.* Dala. *Heb.* Zela. *Gr.* πλευρά. *Gal.* Coste. *Ital.* Costa.

Coxa. Coxendix. *Ar.* Isarc. Alhasegi. Fachad. Sak. *Heb.* Schok. Miphsaah. *Gr.* ἰσχίον. *Gal.* Cuisse. Hanche. *Ital.* Coscia.

Cranium. *Arab.* Gumgama. Quahaf. *Heb.* Gülgoleth. *Gr.* κρανίον. *Gal.* Crane, os de la teste. *It.* Osso della testa.

Crassities. Crassus. *Ar.* Gilad. Chaschan *vel* Chaschin. Chaschuna. Chosn. *Heb.* Abh. Abi. Maebheh. Gas. Gasud. *Gr.* παχύτης. παχύς. *Gal.* Esspissement. Espes. *Ital.* Grossezza. Grosso.

Creta. *Ar.* Tafla. Torab. Tarab. *Heb deficit. Gr.* κιμώλια γῆ. *Gal.* Crée. *Ital.* Creta.

Cribrum. *Ar.* Crib. *Heb.* Rebharah. Mibhar. *Gr.* κόσκινον. *Gal.* Grible. Tamis. *Ital.* Cribro. Crivello.

Crisis, Criticus. *Arab.* Buchran. Buchrani. *Heb.* Gebhul. *Gr.* κρίσις, κριτικός. *Gal.* Jugement. Judicature. Jugé. *Ital.* Giudicio. Giuddiatura. Giudicante.

Crocus. *Ar.* Zardach. Zardagi. Zafran. *Heb.* Safra. Safran. *Gr* κρόκος. *Gal.* Safran. *Ital.* Zafarano.

Cruditas. Crudus. *Ar.* Nei. Fag. *Heb.* Chal. Na. *Gr.* ὠμότης, ὠμός. *Gal.* Crudité. Cru. *Ital.* Crudezza. Crudo.

Crura. *Ar.* Acra. Ragla. Raglin. *Pl. Heb.* Regel. Raglim. *Græc.* σκέλη. *Gal.* Jambes. *Ital.* Stinchi. Gambetti.

Crusta. *Ar.* Gischi. *Heb.* Karam. Kelifa. *Gr.* ἐσχάρα. *Gal.* Crufte. *Ital.* Crosta, Scorza.

Crystallus. *Ar.* Gabisch. *Heb.* Gavisch. Kerah. *Gr.* κρύσταλλος. *Gal.* Crystal. *Ital.* Cristallo.

Cucupha. Pileolus. *Ar.* Gubbe. Molôta. *Heb.* Peir. Coba. *Gr.* πιλίδιον. *Gal.* Cœffe. *Ital.* Capello. Capelletto.

Cucurbitula. *Arab.* Oabel akara. Chaelie. Hagama. Higema. *Heb.* Carna. Kesil. *Græc.* σικύα. *Gal.* Ventouse. *Ital.* Ventosa. Zucchetta.

Cucurbita destillatoria. *Ar.* Cara. Charha. Haraha. *Heb. deficit. Græc.* σικύα. *Gal.* non extat. *Ital.* Zucca.

Culter. *Arab.* Chidmi. Seken. *Heb.* Sakin. Maakelet. *Græc.* μάχαιρα. *Gal.* Constenu. *Ital.* Coltello. Coltellino.

Cunei-

CUNEIFORMIS. *Arab.* Masil alliziz. *Heb. deficit. Gr.* σφηνοειδὴς. *Gal.* Come coignet. *Ital.* Conforme à cugno.

CUNEUS. *Ar.* Liziz. *Heb.* Agüda. *Gr.* σφὴν. *Gal.* Coing. Coignet. *Ital.* Cugno. Cogno.

CURA. SOLLICITUDO. *Ar.* Hamam. Hemm. Himma. Carb. *Heb.* Belilut. Chaschascha. Jizfa. *Gr.* μελέτη. *Gal.* Cure, Soing. Soulci. *Ital.* Cura. Pensiero. Travaglio.

CURA. CURATIO. SANATIO. *Ar.* Tadvia. Ileg. Sifa. *He.* Gehah. Ichabh. Terufa. Rifoth. Rephuah. *Gr.* θεραπεία, ἴασις. *Gal.* Cure. *Ital.* Curatione.

CURTUS. *Ar.* Cazir. *Heb.* Cazar. Cazer. *Gr.* κολοβὸς. *Gal.* Moutile. Manchot. *Ital.* Corto.

CURVUS. *Ar.* Chava. Chavi. Inchine. Munchani. Mochni. Tacica. Mucaac. *Heb.* Cores. Schechuach. *Gr.* καμπύλος, καμπυλότης. *Gal.* Coarbé. Coarb. Courbure. *Ital.* Piegatura. Incurvatura. Piegato.

CUSPIS. *Ar.* Manchas. *Heb.* Ibhchah. *Gr.* αἰχμὴ. *Gal.* Pointe. *Ital.* Punta.

CUTICULA. *Ar.* Gulcida. *Heb. deficit. Gr.* ἐπιδερμίς. *Gal.* Petite peau. *Ital.* Pelle piaiola. Coticella.

CUTIS. *Ar.* Geld. Gelde. Macala. *Heb.* Geled. Or. *Gr.* δέρμα. *Gal.* Peau. *Ital.* Cotica. Cotenna.

CYATHUS. *Ar.* Analasat. Kesat. *Heb.* Kisseta. *Græc.* κύαθος. *Gal.* Gobelet. Coupe. *Ital.* Bicchier. Gotto.

D.

DECLINATIO MORBI. *Ar.* Nacs. Nekida. Alruie. Mefeter. *Hebr.* Jeridah. *Gr.* παρακμὴ. *Gal.* Declin. Amoindrisement. *Ital.* Declinatione.

DECOCTIO. DECOCTUM. *Ar.* Tabcha. Matbuch. *Heb.* Nazid. Tabhschila. Tufin. *Gr.* ἕψησις, ἀφέψημα. *Gal.* Decoction. *Ital.* Decottione. Decotto.

DENS. DENTES. *Arab.* Dars. *plur.* Adras, & Adaris. Dars cudumi in *specie* Dens incisorius *sive anterior. Heb.* Schen. *plur.* Schinaim. *Gr.* ὀδὼν, ὀδόντες. *Gal.* Dent. Dens. *plur. Ital.* Dente. Denti.

DENSITAS. DENSUS. *Ar.* Ab. Abia. *Hebr.* Abh. Abhi. Maabhah. Aboth. Gas. *Gr.* πυκνὸς πυκνότης. *Gal.* Gras, Grasse. *Ital.* Denso. Densita.

DENTIFRICIUM. *Ar.* Sunun. *Hebr. deficit. Gr.* ὀδοντότριμμα. *Gal.* Poudre ou otre Chose propre a frotter les dens. *It.* Cura denti.

DENTISCALPIUM. *Arab.* Munacca. *Hebr. desit. Gr.* ὀδοντογλυφίς. *Gal.* Cure dent. *Ital.* Cure denti. Scalza denti.

DENTITIO. *Arab.* Nubit alamanan. *Hebr. deficit. Græc.* ὀδαξισμὸς, ὀδοντίασις. *Gal.* La venue des dens. *Ital.* Dentigatione.

DENIGRATIO. *Ar.* Savida. Sevida. *Hebr.* Cadruth. *Græc.* μελασμὸς. *Gal.* Noircissure. Noirceur. *Ital.* Annegramento.

DEPILATIO. DEPILATORIUM. *Ar.* Tamrit. Mantuf alschaar. *Hebr.* Carcha. Merut. *Gr.* ψίλωθρον. *Gal.* Depilatoire. *Ital.* Pelamento. Rimedio.

DEPRESSIO. *Ar.* Alchafad. *Hebr.* Jeschach. Jeschaca. Nimicat. Schiffla. *Gr.* ταπείνωσις, καταπίεσις. *Gal.* Depression. Pressement. *It.* Depressione.

DESPUMATIO, *Arab.* Tazfia. *Hebr. deficit. Gr.* ἀπαφρισμὸς. *Gal.* Escume. *Ital.* Despumatione.

DESQUAMMATIO, *Ar.* Taqschira. *Hebr. deest. Gr.* ἀπολέπισις. *Gal.* Escaillure. Escailler. *Ital.* Scagliatione. Scagliamento.

DESTILLATIO, *Ar.* Taqtir. Hatla. *Hebr.* Tencifa. Nofet. Delef. *Gr.* καταλοιβὴ. *Gal.* Distillation. *Ital.* Distillatione.

DESTILLATORIA INSTRUMENTA. *Ar.* Catara. Catarat. *Hebr.* Keli hatenufa. *Gr.* ὄργιρα. *Gal.* Instrumenets destillatoires. *Ital.* Instromenti distillatorii.

DIÆTA. *Ar.* Tadbir. Vidi. Ratab. Tartib. *Hebr.* Nehagah. *Græc.* δίαιτα. *Gal.* Diete. Regime di vivre. *It.* Dieta.

DIAPHRAGMA. Septum transversum. *Ar.* deficit. *Hebr.* Peder. Dakim. Dakin. *Gr.* διάφραγμα. *Gal.* Diaphragme. *Ital.* Diaframma.

DIARRHOEA, *Ar.* Guri bikai. Darab. Dabaren. *Heb. deficit. Gr.* διάῤῥοια. *Gal.* Flux de ventre. *Ital.* Flusso di ventre.

DIASTOLE, *Ar.* non extat. *Hebr.* Halpaschtot. *Gr.* διαστολὴ. *Gal.* Diastole. *Ital.* Diastole.

DIGESTIO. *Ar.* Hadma. Ihdam. Inhidam. Andaga. *Hebr.* Icul. *Gr.* ἀνάδοσις. *Gal.* Digestion. *Ital.* Digestione.

DIGERENS. DIGESTIVUS, *Arab.* Hadim. Fœm. Hadima. *Heb.* Mebaschelet. *Gr.* ἀναδοτικὸς. *Gal.* Digestiv. *Ital.* Digestivo.

DIGITUS. *Ar.* Izba. *Heb.* Ezebba. *Gr.* δάκτυλος. *Gal.* Doigt. *Ital.* Dito.

DISLOCATIO. *Ar.* Fagdun. Cholah. Anchola. *Heb.* Schemitah *Gr.* ἐξάρθρωσις. *Gal.* Dislocation. *Ital.* Dislogatione. Snodatione.

DISSOLUTIO. *Ar.* deficit. *Heb.* Nispah. Mas. Masa. *Gr.* διάλυσις. *Gal.* Dissolution. *Ital.* Dissolutione.

DOCTOR, *Arab.* Muedib. Muhadi. Faquch. Alfachi *Heb.* Aluf. Rabh. *Gr.* διδάσκαλος. *Gal.* Docteur. *Ital.* Dottore.

DOLOR, *Ar.* Vaga. Alin. Alem. Anid. &c. *Heb.* Chebel. Chil. On. Ezeb. Keeb. Macobh. Zirim. (*plur.*) *Græc.* ὠδίνη, ἄλγος. ἄλγημα. *Gal.* Douleur. *Ital.* Dolore. Doglia.

DORSUM, *Ar.* Dahar. Zulb. *Heb.* Gev. Gubh. Schechem. *Gr.* νῶτος. *Gal.* Dos. *Ital.* Schena.

DOSIS. *Est Græcum vocabulum, per Synecdochen dici posset, Ar.* Cavas. *Heb.* Cos. *Gr.* δόσις. *Gal.* & *Ital.* Dose.

DRACHMA. *Ar. deficit. Heb.* Adarbon. Darkemon. Zuz. *Græc.* δράχμη. *Gal.* Dragme. *Ital.* Dragma. Dramma.

DROPAX. *Ar.* Tanguia. Thafal. *Heb. deficit. Gr.* δρόπαξ. *Gal.* Dropas. *Ital.* Dropace.

DULCEDO. DULCIS. *Ar.* Gud. Gaid. Hulic. Haliut. Hali. *Heb.* Matoc. Motek. Arebh. *Gr.* γλυκύτης. γλυκύς. *Gal.* Doulceur. Doulce. *Ital.* Dolic. Dolcezza. Dolcitudine.

DYSENTERIA. *Ar.* Halfah. Zachia Adereb. *Heb.* Chadra. Chali meaim. *Gr.* δυσεντερία. *Gal.* Dysenterie. *Adj.* Dysenterique. *Ital.* Disenteria.

DYSPNOEA. *Arab.* Albehar. Alrabu. *Heb. deficit. Gr.* δύσπνοια. *Gal.* Difficulté d' haleine. *Ital.* Difficoltà di respiratione.

E.

Ecstasis. *Arab.* Tamarina. Faza. Subet. Sucos. *Hebr. deficit. Gr.* ἔκστασις. *Gal.* & *Ital. deficiunt.*

Ectropion. *Ar.* Alsathere. Xatrati. *Hebr. deficit. Græc.* ἐκτρόπιον. *Gal.* Inversion des paulpieres. *Ital.* Riversamento delle palpebre.

Effectus. *Ar.* deficit. *Hebr.* Maaseh. Maasiat. Miphal. *Græc.* ἔργον, ἐνέργημα. *Gal.* Effect. *Ital.* Effetto.

Effervescentia. Ebullitio. *Ar.* Taglia Galajen. Rahs. *Heb.* Diceul. Nabhuga. *Gr.* ζέσις. *Gal.* Echauffement. Boulture. *Ital.* Bollimento.

Effusio, *Ar.* Herq. Ihtiraq. Zabb. Inzabib. *Heb.* Schefek. Eschead. Meschad. *Gr.* ἔκχυσις. *Gal.* Effusion. *It.* Spargimento.

Electrum. *Ar.* Haur. Carabe. *Heb. deficit. Gr.* ἤλεκτρον. *Gal.* Electrum. *Ital.* Elettro.

Electuarium. *Arab.* Alguarized. Looh. Laaca. Maagun. *Hebr. deficit. Græc.* ἔκλειγμα. *Gal.* Electuaire. *Ital.* Elettuario.

Elementum, *Ar.* Ustaasis. Racan. (*plur.*) Arcan. *Hebr.* Jesod. (*plur.*) Jesodoth. *Gr.* στοιχεῖον. *Gal.* Element. *It.* Elemento.

Elephantiasis, *Ar.* Hali alphil. Di alphil. *Heb. deficit. Gr.* ἐλεφαντίασις. *Gal.* Elefantia. Ladierie. *Ital.* Rabbia. Stizza.

Elixatio, *Arab.* Rals. *Heb.* Bischul. Baschel. *Gr.* ἕψησις. *Gal.* Bovillir. Bovillon. *Italicè* Alessatione. Lessatione.

Elixir. *Ar.* Elixir. Alexir. *Heb. deficit. Gr.* non habetur. *Gal.* Elixir. *Ital.* Elisiro.

Embamma. *Ar.* Dars. Darsa. Tadris. *Hebr. defit. Græc.* ἔμβαμμα. *Gal.* Sause. Saupiquet. *Ital.* Salsa. Saporetto. Guazzetto.

Emolliens. Emollitio. *Arab.* Tartib. Marattab. *Hebr. deest. Græc.* μαλακτικὸς. μάλαξις. *Gal.* Amollissant. Amollissement. *Ital.* Mitigante. Mitigatione.

Embrocha. Embrocatio, *Ar.* Natula. Tantil. Nonhilec. *Heb. deest. Gr.* ἐμβροχὴ. *Gal.* Goatter. Cheoir. gutte à goutte. *Ital.* Gocciamento.

Empirica. Empiricus. *Ar.* Tagariba. Mugarrab. *Hebr. deest. Græc.* ἐμπειρία. ἐμπειρικὸς. *Gal.* Experimenté. Experience. *Ital.* Experimento, Experimentato.

Emplastrum, *Arab.* Maran. Dichen. Malzam. Admada. *Hebr.* Tealah. Tachboschet. *Græcè* ἔμπλαστρος. *Gallicè* Emplastre. *Italicè* Empiastro.

Empyema. *Ar.* Taquia. *Hebr. deest. Gr.* ἐμπύημα. *Gal.* Postume interieur. *Ital.* Postema intrinseco.

Enterocele, *Arab.* Odra alama. *Hebr. deest. Gr.* ἐντεροκήλη. *Gal.* Rompure au hergne intestinal. *Ital.* Rottura Crepatura intestinal.

Epiala Febris. *Ar.* & *Hebr.* non occurrunt. *Gr.* ἠπίαλος. *Gall.* Epiale. *Ital.* Epiala.

Epicauma. *Ar.* Alficume. Aufume *Hebr. deficit. Gr.* ἐπίκαυμα. *Gal.* Embrasement. *Ital.* Brusciamento.

Epidemius. *Ar.* & *Hebr. non occurrit. Gr.* ἐπιδήμιος. *Gal.* Epidemique. *Ital.* Epidemio.

Epiglottis. *Ar.* Galſamac. Changiar. *Hebr.* Labhtebah. Schifiucobah. *Gr.* ἐπιγλωττὶς. *Gal.* Epiglottie. *Ital.* Epiglottide.

Epilepsia. *Ar.* Nocta. Zara. *adject.* Mazru. *Heb.* Caſia. Tiful. Choli hanuſel. *Gr.* ἐπιληψία. *Gal.* Epilepſie, mal caduque. *Ital.* Mal caduco.

Epithema, *Ar.* Lahale. Atlia. *Hebr.* Retiah. *Gr.* ἐπίθεμα. *Gal.* Epitheme. Impoſition. *It.* Impoſto.

Erratum. Error, *Arab.* Talaf. Chata. Chatia. *Hebr.* Miſge. Chete. *Gr.* ἁμάρτημα. *Gal.* Faute. Abus. *Ital.* Errore.

Errhinum. *Ar.* Alniſuchat. Alshauthat. *Gr.* ἔῤῥινον. *Gal.* Errine. *Ital.* Errino.

Eructatio. *Ar.* Geben. Gaſa. *Hebr. deficit. Gr.* ἐρυγὴ. *Gal.* Routte. *Ital.* Rotto. Rottamento.

Erysipelas. *Ar.* Maſere. Mesſire. Gedem. Hamra. *Hebr. non occurrit. Græc.* ἐρυσίπελας. *Gal.* Feu S. Antoine. *Ital.* Fuoco di S. Antonio.

Essentia. *Ar.* Schai. Schiath. Aſchia. *Heb.* Tuſchiah. Haviah. Hajut. Ezem. *Gr.* οὐσία. *Gallicè,* Esſence. *Italicè,* Esſenza.

Evacuatio. *Ar.* Chala. Iſtifrig. *Heb.* Buc. Buca. Mebuca. Characa. *Gr.* κένωσις. *Gal.* Evacuation. *Ital.* Evacuatione.

Evaporatio. *Ar.* Buchar. *Hebr. deficit. Græc.* ἐκθυμίασις. *Gallicè,* Evaporation. *Ital.* Evaporatione.

Evexia. *Ar.* Tabi. Tibh. *Hebr. deest. Gr.* εὐεξία. *Gal.* Buon eſtat. *Ital.* Buona conſtitutione. Buono habito.

Euphorbium. *Arab.* Farbum. *Hebr. deficit. Gr.* εὐφόρβιον. *Gal.* Euphorbe. *Ital.* Euforbio.

Evulsio. *Ar.* Cala. *Hebr.* Masſach, Gazit. *Gr.* ἐκσπασις. *Gal.* Arrachement. *Ital.* Eſtirpatione.

Excrementum, *Ar.* Codora. Codora ageſed. *Hebr.* Galal. Gelel. Zeh. Tſeah. Zeſiah. Pereſch. *Gr.* περίττωμα. *Gal.* Excremens. *Ital.* Saacciamento. Spurgamento.

Exhalatio. *Ar.* Buchar. *Hebr.* Hebel. Kitor. *Gr.* ἀναθυμίασις. ἐκθυμίασις. *Gal.* Exhalation. *It.* Eſalatione.

Exspiratio. *Arab. deficit. Hebr.* Mappech. Geriah. *Græc.* ἐκπνοὴ. *Gal.* Expiration. Haleine. *It.* Eſpiratione.

Experientia. Experimentum. *Ar.* Tagrib. Tagariba. Burhan. Garaba. *Hebr.* Niſa. Niſajon. *Gr.* πεῖρα. ἐμπειρία. *Gal.* Experience. Experiment. *Ital.* Eſperienza. Eſperimento. Prova.

Exsiccans, *Ar.* Mujabbis. Manſchaf. *Hebr.* Jabeſch. *Gr.* ξηραντικὸς. *Gal.* Seichant. *Ital.* Seccante.

Exsiccatio. *Ar.* Jubiſa. Jubs. Debul. Niſchaf. *Hebr.* Jeboſchet. *Gal.* Seichement. Seiche. Seichereſſe. *It.* Secca. Seccagine.

Exsanguis. *Ar.* Naquis aldem. *Heb.* Chaſardam. *Gr.* ἄναιμος, λείφαιμος. *Gal.* qui n' à point de ſang. *Ital.* Esſangue.

Extenuatio. Extenuatus, *Ar.* Ambaſati. Debul. Tazhul. (*adject.*) Mazhul. Taqzif. Cazif, *Hebr. deficit.*

Græc. λέπτυνσις. *Gal.* Extenuation. Extenue. *Ital.* Estenuatione. Estenuato. Indebolito.

EXTINCTIO. EXTINCTUS, *Arab.* Intifa. Itfa. Mutfi. *Hebr.* Kibhu. Kabhe. *Gr.* σβέσις. σβεννυμένος. *Gal.* Esteignement. Esteint. *Ital.* Estintione. Estinto.

EXTRACTIO. *Ar.* Achragg. Inticad. *Hebr.* deficit. *Gr.* ἐξολκὴ. *Gal.* Extraction. *Ital.* Estrattione.

EXTRACTUM. *Ar.* Chaluz. Charrag. *Hebr.* deficit. *Gr.* ἐξελχθὲν. *Gal.* Extraict. *Ital.* Estratto.

EXULCERATIO. EXULCERATUS. *Arab.* Naquia. Munqui. Tacra. *Hebr.* *deficit.* *Gr.* ἕλκωσις. *Gal.* Exulceration. Bleussure. *Ital.* Impiaghatura.

F.

FACULTAS. POTENTIA, *Arab.* Taca. Cudra. *Hebr.* El. Jecolet. Coach. Harschaah. *Gr.* δύναμις. *Gal.* Faculté. Puissance. *Ital.* Possanza. Facoltà.

FAMES. *Ar.* Goi. *Hebr.* Cafan. Raabh. Reabon. Sacfa. *Gr.* λιμὸς. *Gal.* Famme. Faim. *Ital.* Fame.

FAR. *Ar.* Catnia. *Hebr.* *deest.* *Gr.* χόνδρος. ζεία. *Gal.* Espautre. *Ital.* Farra.

FARINA. POLENTA. *Ar.* Daccic. & Daccac. Camh. *Hebr.* Kemach. Solet. Calit. Pericah. *Gr.* ἄλευρον, ἄλφιτον. *Gal.* Farine. *Ital.* Farina.

FASCIA, *Ar.* Lafafa. Faiga. *Hebr.* Chitul. Chetulah. Misgereth. *Gr.* δεσμὸς. σπάργανον. *Gal.* Bande. Bandelette. *Ital.* Fascia. Benda.

FASTIDIUM. *Ar.* Bögda. Beschem. Melel. *Hebr.* Goal. Tsara. Deraon. Cat. *Gr.* ναυτία, βδέλυγμα. *Gal.* Fascherie. Degoustement. Desprisement. *Ital.* Fastidio.

FAUCES. *Ar.* Halch. Halchu. Sahafati. Natq. *Hebr.* Loa. Chülcus. Cheth. *Gr.* φάρυγξ. *Gal.* Gorge. *Ital.* Foce, canna della gola.

FAVILLA. *Ar.* Ramad. *Hebr.* Piach. Kidod. Zick. *Gr.* αἰθάλη. *Gal.* Flamesche. *Ital.* Favilla.

FAVUS. *Morbus & apum opificium.* *Ar.* Shud. Sahafati. Sirengi. *Hebr.* Suf. Nofet. *Gr.* κηρίον. *Gal.* Rayons de miel. *Ital.* Favo.

FEBRIS, *& eminenter ardens.* *Ar.* Humi. Humia. *Hebr.* Dalleket. Chaschur. Caddachat. *Syr.* Eschéta. *Gr.* πυρετὸς. *Gal.* Fievre. *It.* Febre. Febretta.

FEMUR. *Ar.* *deest.* *Hebr.* Jarch. *Græc.* μηρὸς. *Gal.* Cuisse. *Ital.* Parte fuor della coccia.

FERMENTATIO. *Ar.* Chamar. *Hebr.* Bezeket. Chümzach. *Gr.* ζύμωσις. *Gal.* Fairelever. *Ital.* Levitamento. Levitatione.

FERMENTUM. *Ar.* Chamir. Chlamita. *Hebr.* Seor. *Gr.* ζύμη. *Gal.* Levain. *Ital.* Levito. Lievito.

FERVOR. FERVIDUS, *Ar.* Taglia. Gali. *Hebr.* Diceul. Retach. Ratach. *Gr.* καῦμα. ζέσις. θερμὸς. *Gal.* Ferveur. Fort. ardent. *Ital.* Fervore. Bollente. Fervente.

FEX. FECULA. *Ar.* Dar. Dardi Thefal. Taluch. *Hebr.* Schemer. *Gr.* τρὺξ ὑποστάθμη. *Gal.* Lie. Fondrille. *Ital.* Feccia.

FIBU-

FIBULA, *Ar.* Bizim. *plur.* Abzam. Cabal. *plur.* Acbal. *Hebr.* Chach. Cahat. *Gr.* περόνη. *Gal.* Boucle ou aggraffe. In *Anat.* Jambe. *Ital.* Fibbia. Fibula.

FICUS, MORBUS, *Ar.* Albir. *Hebr.* *deficit.* *Gr.* σύκωσις, σῦκον. *Gall.* Fic. *Ital.* Fico.

FIRMITAS. FIRMUS. *Ar.* Amanach. Baki. Daman. Adman. Zahid. Vataca. Vatac. &c. *Hebr.* Amana. Emuna. Næeman. Chezac. Chazac. Jazuc. &c. *Gr.* βεβαιότης, βέβαιος. *Gal.* Fermeté, Ferme. *Ital.* Fermezza. Fermo.

FISSURA. *Ar.* Filla. Zada. *Hebr.* Bedec. Chagava. Schesa. Arods. Schac. Schaca. *Gr.* σχίσις. σχίζα. *Gal.* Fente. Crevasse. *Ital.* Fessura.

FISTULA. *Arab.* Zumara. Mazamar. Macalachat. *Hebr.* Necafa. Anbub. Chalil. *Gr.* σύριγξ. *Gal.* Fistule. *Ital.* Fistola.

FIXATIO. FIXUS. *Ar.* Irtichaz. Marcaz. *Hebr.* Kebhiah. *Gr.* πῆξις. πηκτὸς. *Gal.* Espessissement. *Ital.* Siccatione. Siccato.

FLAMMA, *Ar.* Lahib. Lahlaha. Lama. Marig. Sab. *Hebr.* Laabh. Lehabhab. Laebhet. Labhat. Massaah. *Gr.* φλὸξ. *Gal.* Flambe. Flamme. *Ital.* Fiamma.

FLATUS, *Ar.* Nafcha. Nafima. Roh. Rih. Riah. *Hebr.* Ruach. Nesama. Nephicha. Neschibat. *Gr.* φύσα. πνεῦμα. *Gal.* Bouffée. Soufflement. *Ital.* Flato.

FLOS. FLORES. *Ar.* Zahar. *plur.* Ahzar. (Zar atuhas. *Flos æris*) *Hebr.* Nizanim. Perach. Ziz. *Gr.* ἄνθος. *plur.* ἄνθεα. *Gal.* Fleur. Fleurs. *Ital.* Fiore. Fiori.

FLUCTUATIO. FLUCTUS, *Ar.* Haul. Haule. Ahuel. (*plur.*) Mauga. Tamuig. *Hebr.* Gal. Mischbar. *Gr.* κλυδὼν κύματσις. *Gal.* Flot. Vague. Flottement. Fluctuation *Ital.* Fluttuatione. Ondeggiamento.

FLUOR. FLUXUS. *Ar.* Guri. (*v. g.* Guridem. *sanguinis.* bikai cum *vomitu.*) Dob. Dabaren. Silan. Sil. *Heb.* Helek. Dabh. Zobh. Zirma. Gar. *Gr.* ῥῦς. ῥεῦμα. *Gal.* Flux. Fluxion. *Ital.* Flusso.

FOETOR. FOETIDUS, *Ar.* Nachar. Natan. Nutana. Natin. Mantin. *Heb.* Neelah. Baesch. Boesch. Zemora. Mac. *Gr.* δυσωδία. δυσώδης. *Gal.* Puantise. Puanteur. Puant. *Ital.* Fetore. Fetido.

FOETUS. *Ar.* *deficit.* *Hebr.* Ill. Olel. Schagav. Scheger. Ober. *Gr.* τόκος. γονὴ. *Gal.* Fruict & portée d'une femme. *Ital.* Parto.

FOMES. *Ar.* Locscha. *Hebr.* Schüal. *Gr.* ζώπυρον. *Gal.* Drap d'un fusil. Allumette. *Ital.* Esca.

FORCEPS. *Ar.* Culib. *Hebr.* Machtah Malcacha. Zebhat. *Græc.* πυράγρα. σκάλμη. *Gali* Tenaille. Pincette. *Ital.* Tenaglia.

FORFEX. *Arab.* Machagad. Michad. *Hebr.* Misparah. Meliachah. *Gr.* ψαλὶς. τομὶς. *Gal.* Force. Ciseau. *It.* Forfice.

FORMA. *Ar.* Zora, Sebeb alzori. Nava. *Hebr.* Zura. Toar. Matconet. *Gr.* μορφή. εἶδος. *Gal.* Forme. *Ital.* Forma.

FORMATIO. *Ar.* Gabla. *Hebr.* Jezira. *Græc.* πλάσις. *Gal.* Formatione. *Ital.* Formatione. Fattione.

FORNAX, *Ar.* Atun. Forn. *Hebr.* Tanur. Macben. Atun. Kibschan. *Gr.*

κάμινος. *Gal.* Fournaiſe. *Ital.* Fornace. Forno.

FRACTURA. *Ar.* Caſar. Casra. *Hebr.* Tenua. Schebher. Miſchbar. Maſchber. Pegima. Pagma. *Græc.* κλαῦμα, ἄγμα. κάταγμα. *Gal.* Fraction. Fracture. *Ital.* Rottura.

FRIGIDITAS. FRIGUS. FRIGIDUS. *Ar.* Tabrid. Buruda. Barid. Gumid. Gemda. Gumuda. (*adj.*) Gimid. *Hebr.* Cor. Cara. Car. Kerir. Dſinna. *Gr.* ψύχος. ψυχρὸς. *Gal.* Froidure. Froid. *Ital.* Freddo.

FRONS, *Ar.* Gebhe. *Hebr.* Metſach. *Gr.* μέτωπον. *Gal.* Front. *Ital.* Fronte.

FRONTALE, *Arab. deficit.* *Heb.* Mitſcha. *Gr.* ὑπερμετώπιον. *Gal.* Fronteau. *Ital.* Frontale.

FRUCTUS, *Ar.* Fuache. *Heb.* Peri. Nibh. Tenubha, *Græc.* καρπὸς. *Gal.* Fruict. *Ital.* Frutto.

FULIGO, *Ar.* Vaſara. Dachan. Dochen. Aſech. *Heb.* Icrum. *Gr.* λιγνὺς. αἰθάλη, καπνία. *Gal.* Suye. *Ital.* Fuliggine.

FUNGUS, MORBUS, *Ar.* Fater. Fatera, Futurati, Muqq. Hatar. Acar. *Heb. deficit.* *Gr.* μύκης. *Gal.* Champignon. Potiron. *Ital.* Fongo.

FUROR. MANIA, *Ar.* Gienun. Gin. (Magnun *adject, Maniacus*) Gadab. *Heb.* Zahaph. Hebrah. Charon &c. *Gr.* μανία. *Gal.* Fureur. Furie, Folie. *Ital.* Furore. Furia.

FURUNCULUS. DOTHIEN, *Ar.* Dumel. *plur.* Aldemenul. Demamil. *Heb.* Tali. *Gr.* δοθιὴν. *Gal.* Froncle, Clou, *Ital. deficit.*

FURFURES. FURFURATIO. PITYRIASIS, *Ar.* Nocale. Nacale. Alebreati. Hucha. Hucala. Cuſear. Haziz. *Heb.* Mappal Netec. Moz. Peſole. Dſarid. *Gr.* πίτυρον. πιτυρίασις. *Gal.* Duſon. Bran. *Ital.* Cruſca. Semola.

FUSIO. LIQUATIO, *Ar.* Ihtiraq. Herq. *Heb.* Muzaket. Muzak. Neſec. Maſſeca. Haduc. Hindica. *Gr.* χύσις. *Gal.* Fonde. Fondement. Fondre. *Ital.* Liquefattione. Fuſione.

G.

GAGATES. *Ar.* Zabaga. Gagathi. *Heb. deficit.* *Gr.* γαγάτης. γαγγίτης. *Gal.* Gagat. *Ital.* Gagate.

GALACTITES, *Ar.* Alazar almeres. Hagiar lebenic, *vel* Lebeni. *Heb. deficit.* *Gr.* γαλακτίτης. *Gal.* Pierre blanche come laict. *Ital.* Galattite.

GALBANUM, *Arab.* Chenechalbebi. Halcherina. Barzard. Bezard. Beliataligma. Hazad. &c. *Heb.* Chelbenach, *Gr.* χαλβάνη. Σταγονίτης. *Gal.* Galbanon. *Ital.* Galbano.

GALEA, *Ar. deficit.* *Heb.* Michbaah. Cobah. Culas. Maclas. Caſſida. *Gr.* κράνος, κόρος, τρυφάλη. *Gal.* Heaulme. Casqué. *Ital.* Celata. Elmo.

GANGLION, *Ar.* & *Heb. deficit.* *Gr.* γάγγλιον. *Gal.* & *Ital. retinetur* Ganglion. Ganglio.

GANGRÆNA, *Ar.* Ganaga. *Heb. deficit.* *Gr.* γάγγραινα. *Gal.* Chair morte par ulcere & inflammation. *Ital.* Carne morta di una piaga.

GARGARISMUS, *Ar.* & *Hebr. deficiunt.* *Gr.* γαργαρισμὸς. *Gal.* Gargariſme. Gargariſſement. *Ital.* Gargarizamento.

GEMMA.

Garum. *Ar.* Muri. Scenem. Marc almalah. *Heb. deficit.* *Gr.* γάρον. *Gal.* Saulſe faute de lie ou ſalmure. *Ital.* Salamuja.

Gemma. Lapis preciosus. Margarita. *Ar.* Gauhara. *pl.* Gauhar. Gavahir. Jacuta. *pl.* Jacut *Gr.* μαργαρίτης. *Gal.* Gemme Pierre pretieuſe. *Ital.* Gemma.

Gena. Mala. Maxilla. *Ar.* Ilgene. Chadd. Lahia. *Heb.* Lechi. Laſa. Pag. *Gr.* γένυς, γνάθος. *Gal.* Joüe. *Ital.* Guancia.

Generatio. *Ar.* Naſal. Gil. Dahar. Tavaruth. Con. Tacoin. *Heb.* Dor. Moledet. Chavijah. Toleda. *Gr.* γένεσις. *Gal.* Generation. *Ital.* Generatione.

Genitalia. Pudenda. *Ar.* Zubub. (*sing.* *Zubb.* pro *utroq.* ſexu) Aurat (*per antiphraſin*) Ducura. *Heb.* Ervah. Mebuſchim. Pot. *Gr.* αἰδοῖα. *Gal.* Parties genitoires, honteuſes. *Ital.* Parti naturali, genitali.

Genu. *Ar.* Rocba. *pl.* Rocab. Rocbatini. *Heb.* Berec. Arcübbah. *Gr.* γόνυ. *Gal.* Genovil. *Ital.* Ginocchio.

Gialappa. Jalappa. *Ar.* & *Heb.* *deficit.* *Gr.* γιάλαππα. *Gal.* Jalap. *Ital.* Jalappa.

Gibbositas. Gibbus. Gibbosus. *Ar.* Hadube. Haddubi. Muhaddab. *Heb.* Gabh. Gibben. Dabbeſchet. *Gr.* κύρτωσις, κύφωσις, κυφὸς, κυρτὸς. *Gal.* Boſſe. Boſſu. *Ital.* Gobbo.

Gingivæ. *Arab.* Alderazi. Algemur. Latach. *Hebr.* Chincaim. *Gr.* οὖλον, οὖλα. *Gal.* Gencive. Gengive. *Ital.* Gengiva.

Glabricies, Glaber. *Ar.* Hali. Haloa. *Heb.* Chilec. Chalac. Scheiuth. *Gr.* φαλακρότης, φαλακρὸς, ψιλὸς. *Gal.* Pelure. Pele. *Ital.* Pelamento, Spelamento. Pelato. Spelato.

Glandula. Glans. *Ar.* Geuze. *pl.* Geuz. Sala. Bolota. *Heb.* *deficit.* *Gr.* ἀδὴν, βάλανος. *Gal.* Glande. Petite glande. *Ital.* Ghianda. Ghianda picciola.

Glans penis. *Ar. deficit.* *Heb.* Roſch hagevijah. *Gr.* βάλανος, κύτταρος. *Gal.* Teſte du geland. *Ital.* Capezzolo della Coda.

Glarea. Glarealis. *Ar.* Mahgára. Muhagar. *Hebr.* *deficit.* *Gr.* ψηφίς, ψάμμος, ψηφίδων ἔμπλεως, ψαμμώδης. *Gal.* Gravois. plein de gravois. *Ital.* Ghiara. Ghioroſa.

Glaucoma. *Ar.* Zarca. *Hebr.* *deficit.* *Græc.* γλαύκωμα. *Gal.* Aveuglement. Aveugliſſement. *Ital.* Accecamento.

Gluten. *Ar.* Dabac. Dabc. Halc. Ilc. Giri. *Heb.* Debhec. *Gr.* κόλλα. *Gal.* Colle. Glu. *Ital.* Colla.

Gonagra. *Ar.* Vaga al rocba. Almarocbatin. *Heb.* Chebel haberec. *Gr.* γόναγρα. *Gal.* Goutte de genovil. *It.* Gotta del ginocchio.

Gonorrhoea. *Ar.* Aludi. Almeracha. *Heb.* Zebha. Zob. Mikkerehlajelah. *Gr.* γονόῤῥοια. *Gal.* Gonorree Flux de ſemence. *Ital.* Gonorrea.

Gossypium. *Ar.* Cotin. *Heb.* Zemer. *Gr.* γοσσίπιον, ξυλόξυλον. *Gal.* Cottone. *Ital.* Cottone. Bombaggia.

Granum. *Arab.* Zara. Habbat. *Hebr.* Gargar. Peret. *Gr.* κόκκος. *Gal.* Grain. *Ital.* Grano.

Graveolentia. Graveolens. *Ar. caret.* *Heb.* Bavoſch. Beoſch. Tſachanah. Namac. *Gr.* δυσωδία, δυσώδης. *Gal.*

Gal. Mauvaise odeur. *Ital.* Puzza. Cattivo odore.

GRAVIDA. *Ar. deest. Heb.* Harah. Battana Meadjah. *Gr.* ἐγκύμων. *Gal.* Grosse d'enfant. Enceincte. *Ital.* Gravida.

GRUMUS. GRUMESCENTIA. *Ar.* Gerf. *Pl.* Agraf. *Heb.* Regebh. Gusch. *Gr.* θρόμβος, θρόμβωσις. *Gal.* Caillée. Caille. *Ital.* Condensato.

GUJACUM. *Ar. & Heb. deficit. Ind.* Guajacan. *Gr.* ἁγιόξυλον. *Gal.* Guajaco. Boie sant. *Ital.* Guajaco. Legno santo.

GULA. OESOPHAGUS. *Ar.* Meri. Anhar. *Heb.* Loach. Biliah. *Græc.* οἰσόφαγος. *Gal.* Gucule. Bou de la bouche. *Ital.* Gola.

GUMMI. *Arab.* Zamach. Samag. *Heb.* Dsamag. *Gr.* κόμμι. *Gal.* Gomme. *Ital.* Gomma.

GUMMI ARABICUM. *Arab.* Samag. alarabi. *Heb.* Althartuc. *Græc.* κόμμι ἀραβικὸν. *Gal.* Gommi Arabique. *Ital.* Gomma Arabico.

GUTTURNIUM. *Arab. deficit. Hebr.* Mischcabh. *Gr.* ἀρύταινα, πρόχοος. *Gal.* Goutteron. *Ital.* Bacino. Bacile.

GYPSUM. *Ar.* Gies. Gips. Gipsin. Tali. *Heb. deficit. Gr.* γύψος. *Gal.* Gips. Plastre. *Ital.* Gesso. Gipso.

H.

HÆMATITES. *Ar.* Sedenegi. Sadenegi. Sedine. *Heb. caret. Gr.* αἱματίτης. *Gal.* Hematite. *Ital.* Hematite.

HÆMOPTYSIS. *Ar.* Nafth aldam. Nazaf aldam. *Heb.* Roc dam. *Gr.* αἱμόπτυσις. *Gal.* Crachat de sang. *Ital.* Sputo del sang.

HÆMORRHAGIA. *Ar.* Guri dem. Nazalaldem. *Heb.* Dabh, vel Zobhdam. *Gr.* αἱμοῤῥαγία. *Gal.* Flux de sang. *Ital.* Fluore del sang.

HÆMORRHOIDES. *Ar. deest. Hebr.* Apholim. Techorim. *Gr.* αἱμοῤῥοΐδες. *Gal.* Hemorrhoides. *Ital.* Hemorroide.

HALITUS. *Ar.* Nasima. Habba. *Heb.* Neschama. *Gr.* πνεῦμα, ἀτμός, ἰκμάς. *Gal.* Haleine. *Ital.* Halito. Spirito.

HEBETUDO VISUS. *Ar.* Alsedar. Atabalbazar. *Heb. deest. Gr.* ἀμβλυωπία. *Gal.* Foiblesse, debilité de veve. *Ital.* Debilità del viso.

HECTICA. *Ar.* Hami aldac. Meselet. Mucalif. *Heb.* Hadacia. *Gr.* ἑκτική. *Gal.* Fiebre Hectique, Etique. *Ital.* Hectica. Hettica febre.

HEPAR. JECUR. *Ar.* Kebd. *Heb.* Cabed. *Gr.* ἧπαρ. *Gal.* Foye. *Ital.* Fegato.

HEPATICUS. *Arab.* Makbud. Alorsingen. Siagemalsce. *Heb. deest. Gr.* ἡπατικός. *Gal.* Hepatique. Mal a foye. *It.* Fegatoso Mal di fegato.

HERMAPHRODITUS. *Ar.* Chunte. *Heb. deest. Gr.* ἑρμαφρόδιτος, ἀνδρόγυνος. *Gal.* Hermafrodite. Garson fillette, qui est masle & femelle. *Ital.* Hermafrodito.

HERNIA. RAMEX. *Arab.* Luse. Buri. Odra. Adar. Nafsch. *Heb. deficit. Gr.* κήλη. *Gal.* Rompure. Hergne. Greveure. *Ital.* Crepatura. Rottura. Hernia.

HERPES. *Arab.* Alchaichaluf. in *specie exedens*) *Heb.* Jecul. (etiam *exedens*. *Gr.* ἕρπης, & quidem ἐσθιόμενος & ἕρπης κεγχρίας. i. e. *miliaris*. *Gal.* Herpete. Loup des Alemans. & Male dartre. *Ital.* Herpete. Lupo.

HIRU-

Hirudo. Sanguisuga. *Ar.* Alag. Aleca. *Heb.* Aluca. *Græc.* βδέλλα. *Gal.* Sansue. *Ital.* Sanguettola. Sanguesuga.

Humectatio. *Ar.* Bal. Abtlal. *Heb.* Tartibh. Ratbot. *Gr.* ὕγρανσις, ὑγρασμὸς, *Gal.* Humectation Movillure. Moiteur. Ramoiter. (*infin.*) *Ital.* Bagnamento. Inhumidito.

Humerus. *Ar.* Ketf. Mancab. *Heb.* Keteph. Schebhet. *Gr.* ὦμος. *Gal.* Espaule. *Ital.* Spalla. Humero.

Humor. Humidus. *Ar.* Chilt. Nadvah (*pl.* Nadvit.) Munedi (*adj.*) Rutuba. Ratab. *Hebr.* Leach. Lechah. Leschad. Teria. Ratobh. *Gr.* ὑγρασία, ὑγρὸς, ἰκμάς. *Gal.* Humeur. Humide. *Ital.* Humore. Humido.

Hydatis. Aquula. *Arab.* Sarnac. Schernac. Aximath. *Hebr. deest.* *Gr.* ὑδάτις. *Gal.* & *Ital.* *deficiunt.*

Hydrops. Hydropicus. *Arab.* Jarcan. Muallal. baljarcan. Haben. Nafch albatan. *adj.* Manfuch. *Hebr.* Nodi. Schiccu *Gr.* ὕδρωψ, ὑδρωπικὸς. *Gal.* Hydropisie. Hydropique. *Ital.* Hydropisia. Hidropico.

Hypochondria. *Arab.* Mesemen. *Hebr.* Chomesch. *Gr.* ὑποχόνδρια. *Gal.* Hypochondres. *Ital.* Tela che sta intorno alla cuore.

Hypochondriacus. *Ar.* Serasif. *Hebr.* Chamusch. *Gr.* ὑποχονδριακὸς. *Gal.* Hypochondriaque. *Ital.* deficit (*Posset tamen usurpari. Hippocondriaco, ad imitationem Hippocrita*, i. e. *Hypocrita.*)

J.

Jaspis. *Ar.* Hagar. Jaspe. *Heb.* Jaschpe. *Gr.* ἴασπις. *Gal.* Jaspe. *Ital.* Pietra Jaspe. Jaspide.

Jcterus. Jcteritia. *Ar.* Jarcan. *Heb.* Jeracon. *Gr.* ἴκτερος. *Gal.* Jaunisse. *Ital.* Itteritia. Jcteritia.

Jctus. Percussio. *Arab.* Galdah. *Heb.* Paam. Makkeh. Maccah. *Græc.* πλῆξις, πληγὴ. *Gal.* Coup. Frappement. Frappeur. *Ital.* Colpo. Percossa. Ferita.

Jejunum. Epitheton intestini. *Ar.* Alsain. Dsain. *Heb. deficit.* *Gr.* νῆστις. *Gal.* Jeun. *Ital.* Digiuno.

Ilia. *Ar.* Hazarti. *Hebr.* Kesalim. Daphea. *Gr.* λαγόνες. *Gal.* Flancs. *Ital.* Fianchi.

Iliaca. Ileus. *Arab.* Vaga almaa. *Hebr. deficit.* *Gr.* εἰλεὸς, εἰλεακὴ. *Gal.* Iliaque passion. *Ital.* Iliaca.

Impetigo. Lichen. *Ar.* Cuba. Scere. Usag. Haziza. *Heb.* Chazaz. Chaziz. Jallephet. *Gr.* λειχὴν. *Gal.* Volatique passion. Gratelli. *Ital.* Volatica.

Impraegnatio. *Ar.* Haml. *Hebr. deest.* *Gr.* ἐγκυμοσύνη. *Gal.* Engrosissement des femelles. *Ital.* Ingravidatione. Impregnatione.

Impuritas. Impurus. *Ar.* Chacesa. *Hebr.* Tumeah. Tame. Tinusa Tanuf. *Gr.* ἀκαθαρσία, ἀκάθαρτος. *Gal.* Ordure. Saleté. Ord. Sale. *Ital.* Sporchezza. Sporco.

Incisio. *Ar.* Lachat. *Hebr.* Seret. Sareta. *Gr.* τομὴ, διακοπὴ. *Gal.* Incision. *Ital.* Taglio. Tagliatura.

Incrassans. Incrassatio. *Ar.* Tegill. *Hebr.* Maebheh. *Græc.* παχυντικὸν,

τικὸν, παχυσμὸς. *Gal.* Engrosse. Engrossissement. *Ital.* Ingrossamento. Ingrossante.

INCUBUS. EPHIALTES. *Ar.* Gatum. Chanic. Kibus. Kabus. Alantifac. Altatum. Alcatum. &c. *Hebr.* Kabuds. *Gr.* ἐφιάλτης. *Gal.* Couchemare. *Ital.* Incubo. Incubito.

INEDIA. *Arab.* Goi. *Hebr. desit. Gr.* νηστεία. *Gal.* Jeusne. *Ital.* Astinenza. Dieta.

INFLAMMATIO. *Ar.* Tahab. Acasus. *Hebr.* Gargur. Beherah. *Græc.* φλεγμονή. *Gal.* Inflammation. *Ital.* Infiammatione.

INFLATIO. *Ar.* Nafch. *Hebr. deest. Gr.* ἐμφύσημα. *Gal.* Inflation. *Ital.* Infiatura. Infiagione. Gonfiamento.

INFLUXUS. *Arab.* Mazhaca. *Heb. deficit. Gr.* ἀπόρροια. *Gal.* Influence. *Ital.* Influsso.

INFUSIO. INFUSUM. *Ar.* Naca. Naka. Muntaca. Zabb. *Hebr.* Jetfica. Muzak. *Gr.* ἔγχυσις, ἔγχυτον. *Gal.* Infus. Infusion. *Ital.* Infusione. Infuso.

INGREDIENTIA. *Arab.* Dachila. *Heb. deficit. Gr.* εἰσερχόμενα. *Gal.* Entrants. *Ital.* Entranti.

INGUEN. *Ar.* Haleb. *pl.* Halebetein. Arbut. Arbitin. *Heb. deficit. Gr.* βουβῶνες. *Gal.* Aine. *Ital.* Inguinaglia.

INSIPIDUS. INSIPIDITAS. *Ar.* Zehema. Bile tib. Masich. Mischa *(subst.) Heb.* Chesil. Nabal. Evil. *Gr.* ἄποιος, ἀποιότης. *Gal.* Sans saveur. *Ital.* Senza sapore.

INSPIRATIO. *Ar.* Tanfas. Habba. *pl.* Hubub. *Heb deficit. Gr.* ἐμπνοή. *Gal.* Inspiration. *Ital.* Inspiratione.

INSPISSATIO. *Arab.* Tacatf. Mucattif. *(adject.) Hebr. deficit. Gr.* πύκνωσις. *Gallic.* Espesfissement. *Ital.* Ispessimento.

INSTRUMENTUM. *Ar.* Alachi. *& in specie Chirurgicum* Gamedui. *Heb.* Keli. *Gr.* ὄργανον. *Gal.* Instrument. *Ital.* Instrumento.

INTESTINUM. *Ar.* Batan. *pl.* Bavatin. Dachil. Mazran. *pl.* Mazarin. *Heb.* Kerebh. *pl.* Kerabhim. *Gr.* ἔντερον, ἔντερα. *Gal.* Entrailles. Intestins. *Ital.* Entraglie. Interiori.

INUNCTIO. *Ar.* Tamarich. *Heb. deficit. Gr.* χρίσμα. χρίσις. ἄλειμμα. *Gal.* Onction. Onguent. *Ital.* Ontione. Unguento.

IRRIGATIO. *Ar. deficit. Heb.* Zarzif. Ri. Schikú. *Gr.* ἐμβροχὴ, ἄρδεια. *Gal.* Arrousement. *Ital.* Adaquamento. Inacquamento.

IRRITATIO. *Ar.* Magadbah. *Heb.* Regaz. Ragza. Argzot. Naatsa. Neatsa. *Græc.* ἐρεθισμὸς. *Gal.* Irritation. *It.* Irritatione.

ISCHIATICA. ISCHIAS. *Ar.* Itq. alnisa. *Heb.* Beebh hajerek. Gid. hanaseh. *Gr.* ἰσχιὰς, ἰσχιαδικὸς νόσος. *Gal.* Goutte sciatique. *Ital.* Sciatica.

ISCHION. vide COXA. *Arab.* Nesaa. *Heb.* Naseh. Jerek. *Gr.* ἰσχίον. *Gal.* Guisse. Hanche. *Ital.* Coscia. Anca.

ISCHURIA. *Ar.* Zeiba albeule. Achia alhiraca. Ihtibes albeule. Ihtecin albeule &c. *Heb.* Achjut haschtana. Azira haschenim. *Græc.* ἰσχουρία. *Gal.* Ischurie. *Ital.* Ischuria.

JUGULUM. *Ar.* Lebe. *Heb.* Zippor. *Gr.* αὐχὴν, κλεὶς, δειρὴ. *Gal.* Gosier. Gorge. *Ital.* Gola. Gozzo della gola.

JUGULARIS VENA. *Ar.* Guidem. *Heb. deficit. Gr.* σφαγῖτις φλέψ. *Gal.* & *Ital. deficiunt.*

JULEP. *Ar.* Juleb. *Heb.* *deficit.* *Gr.* ἰουλέπιον. *Gal.* Julep. *Ital.* Julep.

JUMENTUM. JUMENTA. *Arab.* Behime. *Pl.* Beheim. *Heb.* Beir. Cudna. *Gr.* κτῆνος. *Gal.* Giument. *Ital.* Bestiame. Bestia da soma. Giumenta.

L.

LABIUM. LABRUM. *Arab.* Supha. *Heb.* Saphah. *Gr.* χεῖλος. *Gal.* Levre. Lippe. *Ital.* Labro.

LABORATORIUM. OFFICINA. *Ar.* Dar Zinaa. Hanut. *Heb.* *deficit.* *Græc.* ἐργαστήριον. *Gal.* Ouvroir d'Apoticaire. *Ital.* Bottega.

LAC. *Ar.* Leben. Lahan. *Heb.* Chalaph. *Gr.* γάλα. *Gal.* Laict. *Ital.* Latte.

LAC COAGULATUM ACETOSUM. *Ar.* Raib. Rab. Mast. Mest. Machid. *Heb.* *deficit.* *Gr.* ὀξύγαλα, γάλα πηκτός. *Gal.* Laictaigre. Laict espais. Caillebotes. *Ital.* Latte acetoso, agro.

LACCA. *Ar.* Luch. Ancasal. *Heb.* *deficit.* *Gr.* κάγκαμον. *Gal.* & *Ital.* Lacca.

LACERTA. *Ar.* Gardon. Hardun. *Heb.* Coach. Letaah. *Gr.* σαῦρος. *Gal.* Lisarde. *Ital.* Lucerta.

LACHRYMA. *Ar.* Dama. *Heb.* Dama. Dima. *Græc.* δάκρυον. *Gal.* Larme. *Ital.* Lagrima.

LACTANS. *Arab.* Mardaa. *Heb.* Meneket. *Gr.* γαλακτίζουσα. *Gal.* Allaictant. *Ital.* Lattante.

LACTEUS. *Arab.* Mulabban. Labani. *Heb.* *deficit.* *Gr.* γαλακτικὸς, γαλακτώδης. *Gal.* Blanche come laict. *Ital.* Di latte.

LADANUM. *Ar.* Laden. Leden. *Hebr.* *deficit.* *Græc.* λάδανον. *Gal.* Ladanum. *Ital.* Lodano.

LÆSIO. *Ar.* Garha. Mod. *Heb.* Nezek. Chebhel. Chathal. Negâ. *Græc.* βλάβη. *Gal.* Blessure. *Ital.* Offesa. Nocumento.

LAPIS. *Arab.* Hagiar. Hagar. Alazar. *Heb.* Ebhen. Chatsaz. Keph. *Gr.* λίθος. *Gal.* Pierre. *Ital.* Petra.

LAQUEUS. *Ar.* Arva. Habel. Machnaca. *Heb.* Chebhel. Mokesch. Pach. *Græc.* βρόχος, παγίς. *Gal.* Laqs. *Ital.* Laccio.

LARDUM. *Ar.* Sadif aichanzir. Semen. *Heb.* *deest.* *Gr.* χοιρεία σάρξ. *Gal.* Lard. *Ital.* Lardo.

LARYNX. *Arab.* Natq. *Heb.* *deest.* *Gr.* λάρυγξ. *Gal.* Gorge. *Ital.* Gozzo della gula.

LATUS. *Substantiv.* *Arab.* Gunb. *Plur.* Agnab. Det. *Plur.* Devet. *Heb.* Jarcah. Ketef. Poah. Tsad. Tsela &c. *Græc.* πλευρὰ. *Gal.* Coste. *Ital.* Lato. Fianco.

LAPIS LAZULI. *Ar.* Seerbac. Lazuard. Lazivard. *Heb.* *deest.* *Gr.* κύανος. *Gal.* Pierre Lazuli. *Ital.* Pietra Lazuli.

LENIENS. LAXATIVUM. *Ar.* Melin. *Heb.* Marpa. *Gr.* ἐκκοπρωτικὸν, ὑπόλαπον. *Gal.* Laxatif. *Ital.* Solutivo del ventre.

LENTIGO. *Arab.* Alhadesiab. Namascha. *Heb.* *deficit.* *Græc.* φακός. *Gal.* Lentille. *Ital.* Lentigine.

LEPRA. LEPROSUS. *Ar.* Baraz. Abraz. Gedem. Magdum. Garaba. Mugarrab. *Heb.* Tsaraat. Tsara. Mispach. *Græc.* λέπρα. *Gal.* Lepre. Ladierie. *Ital.* Lepra. Mal di S. Lazaro.

LETHARGUS. *Ar.* Nusien(*adj.*) Munfi. *Hebr. deficit. Græc.* λήθαργος. *Gal.* Letargie. *Ital.* Lethargo.

LIBRA. *Ar.* Muasin. Misin. Mizin. Ratal. *Hebr.* Mané. Tecal. *Gr.* λίτρα. *Gal.* Livre. *Ital.* Libra.

LIEN. SPLEN. *Ar.* Tahal. *Hebr. deest. Græc.* σπλήν. *Gal.* Rate. Rote. Rotelle. *Ital.* Milza.

LIENTERIA. *Arab.* Zalik almazarin. *Heb.* Chalaclacoth. Chalek hameaim. *Gr.* λειεντερία. *Gal.* Lienterie. *Ital.* Lienteria.

LIGAMENTUM. LIGATURA. *Ar.* Hacab. Asar. *Hebr.* Esur. Abhac. Mosar. Ketar. *Gr.* σύνδεσμος, δεσμός. *Gal.* Lien. Liacson. *Ital.* Legamento. Legatura. Legame.

LIMATURA. SCOBS. *Arab.* Baruda. Bural. *Hebr.* Nesoret. *Græc.* ῥίνημα. *Gal.* Limure. Limaille. Sciure. *Ital.* Limatura.

LINGUA. *Arab.* Lisin. Lisna. *Hebr.* Laschon. *Gr.* γλῶσσα vel γλῶττα. *Gal.* Langue. *Ital.* Lingua. Lengua.

LINIMENTUM. *Ar.* Latuch. Atlia. *Heb. deest. Gr.* ἄλειμμα. *Gal.* Liniment. *Ital.* Onguento.

LIPOTHYMIA. ANIMI DELIQUIUM. SYNCOPE. *Ar.* Istifrag. *Hebr. deficit. Gr.* λειποθυμία. *Gal.* Pasmoison. Esvanoissement. *Ital.* Mancamento di cuore. Ecclisse. Difetto.

LIPPITUDO. OPHTHALMIA. *Ar.* Umuscha. Ramad. Guardenegi. *Heb. deficit. Gr.* ὀφθαλμία, λήμη. *Gal.* Chacie. Debilité de veve. Mal des yeux. *Ital.* Lippitudine.

LIQUEFACTIO. LIQUATIO. *Ar.* Tadiib. Adiba. Dubian. Hetebet. *Heb.* Mas. Masa. Temes. *Græc.* τῆξις. *Gal.* Fonde Fondement. Liquation. *Ital.* Liquefattione.

LIQUIDAMBRA. STORAX LIQUIDA. *Ar.* Miah saila. *Hebr. deest. Gr.* στύραξ. *Gal.* Styraz liquide. Liquidambre. *Ital.* Liquidambra.

LITHARGYRIUM. *Ar.* Merdasengi. *Hebr.* Martech. Badil. *Gr.* λιθαργύριον. *Gal.* Litharge d' or e d' argent. *Ital.* Litargirio.

LUBRICITAS. LUBRICUS. *Ar.* Zalac. Zalic. Muzalic. Mulasa. Amals. Mamlasa. *Hebr.* Chilek. Chelecah. Chalac. *Græc.* γλισχρότης, γλισχρός. *Gal.* Grillant. Glissade. Glissement. Glissant. *Ital.* Lubrico. Lubricità. Sdrucciolamento. Sdrucciolo∫o. Sbricciolo∫o.

LUCTA. LUCTATIO. *Arab.* Inzira. Munzara. *Hebr.* Naphtulah. *Gr.* πάλη. *Gal.* Luicte. Luictement. *Ital.* Lotta. Combattimento.

LUMBI. *Ar.* Chatim. Caavin. *Heb.* Chalazim. Matenaim. *Græc.* ὀσφύες. *Gal.* Reins. *Ital.* Lombi.

LUMBAGO. *Ar.* Vaga alchatin. *Hebr.* Chebel hachalazim. *Gr.* ὀσφύος ἄλγημα. *Gal.* Douleur de reins. *Ital.* Dolore de lombi.

LUMBRICI, VERMES. *Ar.* Caratin. Suffara. *Hebr.* Barza. Barzim. *Gr.* ἕλμινθες. *Gal.* Vers. Vermes. *Ital.* Vermi.

LUXATIO. *Arab.* Algaacnu. Alheven. Feqq. Facea. *Hebr.* Nacal. Naseh. *Gr.* ἐξάρθρωσις, ὀλίσθημα. *Gal.* Desnovement. Dislocation de membre. *Ital.* Snodatione. Snodato.

M. MACE-

M.

MACERATIO. *Ar.* Bal. Abtlal. Dars. Darsa. Tadris. *Hebr.* Mischrah. *Gr.* ὕγχανσις. *Gal.* Amollissement. *Ital.* Maceratione.

MACIES MACILENTUS. *Ar.* Hazal. Tazhil. Mazhul. Tacdif. Cadif. *Hebr.* Caschah. Razah. Razi. Dalla. Dal. Patran. Patranot. *Gr.* ἰσχνότης. ἰσχνὸς. *Gal.* Maigrete. Maigre. *Ital.* Macilenza. Magrezza.

MACIS. *Ar.* Besbase. Besbesi. Talisafar. *Hebr. deficit. Gr.* μάκερ. *Gal.* Macis. *Ital.* Macis.

MAGNES. *Ar.* Hagar almes. Magnatis. *Hebr. deficit. Græc.* μαγνήτης. *Gal.* Aimant. *Ital.* Calamita.

MALLEOLUS. Anat. *Ar. deficit. Hebr.* Carsol. *Gr.* σφυρίον. *Gal.* Marteau. *Ital.* Martellino.

MALLEUS. *Ar.* Matraca. Dafar. *Hebr.* Halmud. Arzob. Mappets. Pattisch. Mepiz. &c. *Græc.* σφύρα. *Gal.* Maillet. Marteau. *Ital.* Martello.

MAMMA. MAMMILLA. *Ar.* Muche *pl.* Muchit. Thad. *pl.* Thadi. *Hebr.* Dad. Schad. Bizzi. *Gr.* θήλη, μαζὸς, μαστὸς. *Gal.* Mammelle. Teton. *Ital.* Tetta. Poccia. Mamella.

MANCUS. MUTILUS. *Arab.* Mabtul. Mucallam. *Hebr.* Paschig. Calut. *Gr.* πηρὸς. *Gal.* Manchet. *Ital.* Mancino.

MANDIBULA. MAXILLA. *Ar.* Chud. *pl.* Chudud. Lahia, Pak. *pl.* Pakin. *Hebr.* Lechi. Pak. *Gr.* γνάθος, γένυς. *Gal.* Maschoire. *Ital.* Mascella.

MANIPULUS. *Ar.* Bachat. Chazam. Chuzima. Chuzem. Galla. *Heb.* Glem. Alumma. Amir. Tsachat. Comets. *Græc.* χειρόβολον, ἄμαλλα. *Gal.* Javelle. Pagnée. *Ital.* Manipolo.

MANNA. *Arab.* Man. Terniabin. *Hebr.* Man. *Gr.* μάννα. *Gal.* Manne de Calabre. *Ital.* Manna.

MARCHASITA. *Ar.* Marcasita. Alrusenai. *Hebr. deficit. Gr.* μαρκασίτη. *Gal.* Marcasitte. *Ital.* Marchesita.

MARCOR. MARCIDUS. *Ar.* Indibel. Madbul. Nachar. Inbedul. Mabdul. *Heb.* Kemat. Kemit. *Græc.* μαρασμὸς, μαρασμώδης. *Gal.* Macgreté. Maigre. *Ital.* Magrezza. Magro.

MARGARITA. *Ar.* Gauhara *pl.* Gavahir. Darra. Jacuta. Jacut. *Hebr.* Peninim. Marganit. *Græc.* μαργαρίτης. *Gal.* Perle. *Ital.* Perla.

MASSA. *Ar.* Gabla. Agn. Agne. *Hebr.* Bazek. Golem. Gusch. Kikkar. *Græc.* μάζα. *Gal.* Masse. *Ital.* Massa.

MASTICATIO. *Arab.* Madg. *Hebr.* Leisah. *Græc.* μάσησις. *Gal.* Mastication. *Ital.* Masticatione.

MASTIX. MASTICHE. *Ar.* Mastiche. *Hebr.* Lot. Lut. *Gr.* μαστίχη. *Gal.* Mastic. *Ital.* Mastica.

MATERIA. *Ar.* Gabla. Madad. Mida. *Hebr.* Chomer. *Gr.* ὕλη. *Gal.* Matiere. *Ital.* Materia.

MATRIX. UTERUS. *Arab.* Zifac. Cis. Ruham. *Hebr.* Rechem. Maschper. Em. Harah. *Gr.* μήτρα. *Gal.* Matrice. *Ital.* Matrice.

MATURATIO. *Arab.* Alandaga. *Hebr.* Bischul. *Gr.* πεπασμὸς. *Gal.* Maturation. *Ital.* Maturezza.

MEATUS. *Ar.* Bartac. Magari. Manfad. *Heb.* Nacabh. Rachat. *Gr.* πόρος. *Gal.* Veinc. Issuer. *Ital.* Meato. Poro.

Mechoacanna. *Arab.* Mechoacan. *Hebr. deficit. Gr.* μηχοακάννα. *Gal.* Mechoacan. *Ital.* Mechoacanna.

Mediastinum. *Ar. deficit. Heb.* Rakim. *Gr.* μεσάυλιον. *Gal.* Mediastin. *Ital.* Mediastino.

Medicamentum. Remedium. *Ar.* Devi. *pl.* Advia. *Heb.* Aruca. *Gr.* φάρμακον. *Gal.* Medicament. *Ital.* Medicamento.

Medicina. *Arab.* Tadvia. Tab. *Hebr.* Asut. Asja. Schipha. Rephuah. *Græc.* ἴασις, ἰατρικὴ. *Gal.* Medicine. *Ital.* Medicina.

Medicus. *Ar.* Mudevi. Tabib. *pl.* Atibbe. Alfachi. Safi. *Heb.* Ase Measse. Ropheh. Schaphi. *Gr.* ἰατρὸς. *Gal.* Medecin. *Ital.* Medico.

Medium. *Arab.* Haza. Vasat. Tavasit. Nazif. *Heb.* Tavec. Chazi. Mecheza. Kerebeth. *Gr.* μέσον. *Gal.* Moyen. *Ital.* Mezzo.

Medulla. *Arab.* Moch. Much. *Hebr.* Moach. *Gr.* μυελὸς. *Gal.* Moelle. *Ital.* Midulla.

Mel. *Ar.* Asel. Karatan. *Heb.* Debhasch. *Gr.* μέλι. *Gal.* Miel. *Ital.* Miele.

Melancholia. Melancholicus. *Ar.* Sevid. Seudi. *adj.* Seudavi. *Heb. deficit. Gr.* μελαγχολία, μελαγχολικὸς. *Gal.* Melancholie. Melancholique. *Ital.* Maninconia. Malinconia. Malinconico.

Membrana. *Ar.* Race. *Hebr.* Keleph. *Gr.* ὑμὴν. *Gal.* Membrane. *Ital.* Membrana.

Membrum. *Ar.* Ucde. Quatra. *Hebr.* Hadam. Netach. *Gr.* μέλος. *Gal.* Membre. *Ital.* Membro.

Memoria. *Arab.* Dihen. Dihn. Hifd. Iltihem. *Hebr.* Zicron. Zicaron. *Gr.* μνήμη. *Gal.* Memoire. *Ital.* Memoria.

Menstruum. *Ar.* Hayda. Niz. *Hebr.* Nidda. Vasat. Saucha. Richuc. Subhah. *Gr.* ἐμμήνια, καταμήνια. *Gal.* Menstrue fleur des femmes. *Ital.* Menstruo flusso di sangue delle donne.

Mensura. *Ar.* Kil. Masah. *Hebr.* Medad. Midda, Madon. Sasseah. Mesurah. *Gr.* μέτρον. *Gal.* Mesure *Ital.* Misura.

Mentum. *Arab.* Dacan. Lahiah. *Hebr.* Lechi. Sapham. *Gr.* γένειον. *Gal.* Menton. *Ital.* Mento. Barboccio.

Mercurius. *Vide* Argentum vivum. *Ar.* Cattab. *Heb.* Cocabh. *Gr.* ἑρμῆς. *Gal.* Mercure. *Ital.* Mercurio.

Mesenterium. *Arab.* Marhad. Maraad. *Hebr.* Sebhacat. *Græc.* μεσεντέριον. *Gal.* Mesenterie. *Ital.* Mesenterio.

Morbilli, *Arab.* Alureschin. Hasafin. *Heb.* Chazabim. *Gr.* ἐξανθήματα ἐρυθρὰ. *Gal.* Rougeole. *Ital.* Rossettoli.

Morbus, *Ar.* Dil. Caaba. Marad. *plur.* Amrad. *Heb.* Chali. Machalat. Carah. Caran &c. *Gr.* νόσος, νόσημα. *Gal.* Maladie. *Ital.* Malatia. Male. Morbo.

Mors, *Arab.* Maut. Mita. Fani. *Heb.* Mavet. Mut. Met. &c. *Gr.* θάνατος. *Gal.* Mort. *Ital.* Morte.

Morsus, *Ar.* Maldug. Lezma. Naschah. Had. Hadah. Maad. *Heb.* Neschek. *Gr.* δῆξις, δῆγμα. *Gal.* Morsure. *Ital.* Morso.

Morsuli, *Arab.* Lezmit. *Heb. deficit. Gr. deficit. Gal.* Morceaux. Morcelets. Tablettes. *It.* Tavoletti.

Mortarium, *Ar.* Haven. Maharas. Casan. *Hebr.* Metocah. Mactesch. Asitah.

Asitah. *Gr.* ὄλμος, ἴγδη, *Gal.* Mortier. *Ital.* Mortaro.

Moschus, *Ar.* Mosch. Mech. *Heb.* Bosem. Besem. Besam. *Gr.* μόσχος. *Gal.* Muscbic. Musc. *Ital.* Muschio.

Mucilago, *Ar.* Lahab. *Hebr.* Rir. *Gr.* μύξα. *Gal.* Mucilage. *Ital.* Mucilagine.

Mucor, *Ar.* Chamg. Afin. Afuna. *Heb.* Iphusch. *Gr.* εὐρώς. αὐχμός. *Gal.* Moisissure. *Ital.* Muffa.

Mucus, *Ar.* Maihta. Moq. *Heb.* Nija. Rir. *Gr.* μύξα. *Gal.* Morue. Morveau du nez. *Ital.* Mucco.

Mucronatus, *Ar.* Alchangeri. *Heb.* deest. *Gr.* ξιφοειδής. *Gal.* Comme une espée. *Ital.* Come una Spada.

Mulsum, *Ar.* Antabad. *Heb.* deficit. *Gr.* ὑδρόμελι, aliis οἰνόμελι. *Gal.* Bruyage de eau & de miel. vin mielle. *Ital.* Acqua melata. Vino melato.

Mumia, *Arab.* Mumiai. *Heb.* & *Gr.* deficiunt. *Gal.* Mommie. *Ital.* Mumia.

Muria, *Ar.* Muri. Marc almalah. *Heb.* deficit. *Gr.* ἅλμη. *Gal.* Saulmure. *Ital.* Muria. Salamora.

Musculus, *Ar.* Mulch. *plur.* Amlach. Adlah. *Heb.* deficit. *Gr.* μῦς. *Gal.* Muscle. *Ital.* Muscolo.

Mustum, *Ar.* Mostar. Asara. *Heb.* Tirosch. Asis. *Gr.* γλεῦκος. *Gal.* Moust. *It.* Mosto.

Myrobalani, *Ar.* Dulegi. Bendelegi. *Hebr.* deficit. *Gr.* μυροβάλανοι. *Gal.* Myrobalans. *Ital.* Mirobalani.

Myrrha, *Ar.* Mura. Mor. *Heb.* Mor. *Gr.* σμύρνα. *Gal.* Mirre. *Ital.* Mirra.

Mystax, *Ar.* deficit. *Hebr.* Sapham. *Gr.* μύσταξ. προπωγώνιον. *Gal.* Moustache. *Ital.* Mustarco.

N.

Naphtha. *Arab.* Naft. *Heb.* deficit. *Gr.* νάφθα. *Gal.* Limon glueux. *Ital.* Bitume.

Narcoticum Stupefaciens, *Ar.* Michdar. *Heb.* deficit. *Gr.* ναρκωτικόν. *Gal.* Narcotique. *It.* Narcotico.

Nasus. Nares, *Ar.* Manchar. *plur.* Mancharin. *Hebr.* Aph. Negirim. Chotem. *Gr.* ῥίν, ῥῖνες. *Gal.* Nez. Narines. *Ital.* Naso. Narice.

Nates, *Ar.* Aljatin. Liatin. Maciada. *Heb.* Schet. Iggabhot. *Gr.* γλουτοί. *Gal.* Fesses. *Ital.* Natiche.

Natura. *Ar.* Geuhar. Tabi. Gariza. *Heb.* deest. *Gr.* φύσις, *Gal.* Nature. *Ital.* Natura.

Naturalis, *Arab.* Tabai. Garizi. *Heb.* deest. *Gr.* φυσικός. *Gal.* Naturel. *Ital.* Naturale.

Nausea, *Ar.* Zarà. Chobal. Beschem. Cudd. Tachmach. *Heb.* Zara. Mazor. Baschem. Deraon. *Gr.* ναυτία. *Gal.* Appetit, de vomir. Degouftement. *Ital.* Nausea. Inclinatione à vomito.

Nephritis. *Arab.* Vaga alkelitin. *Heb.* deest. *Gr.* νεφρῖτις. *Gal.* Douleur de renis. *Ital.* Dolore di reni. Nefritide.

Nervus, *Ar.* Vatar. *plur.* Autar. Atsab. *Heb.* Etseb. Metar. *plur.* Metarim. Gid. *Gr.* νεῦρον. *Gal.* Nerf. *Ital.* Nervo.

Neutrum. Neuter, *Ar.* Lazmum. *Heb.* deficit. *Gr.* οὐδέτερος. *Gal.* Non l'un & autre. *Ital.* Neutrale. Nel' uno nel altro.

Nitrum, *Arab* Baurach. Malh. Barud. *Heb.* Nether. *Gr.* νίτρον. λίτρον. *Gal.* Nitre. Salpestre. *Ital.* Salnitro. Salpietra.

Novacula, *Ar.* Sifra. *Heb.* Maſpar. Taar. Morah. Izmel. *Gr.* ξυρός. *Gal.* Raſoir. *Ital.* Raſoio. Raſoro.

Nutritio. *Ar.* Tagdia *Heb.* Tarbia. Amenah. Amanah. *Gr.* θρέψις. *Gal.* Nourriture. *Ital.* Nutrimento.

Nutrix, *Ar.* Nena. Rabbaia. Mardaa. *Heb.* Omeneth. Meneketh. *Gr.* θηλάστρια. τιτθὴ. *Gal.* Nouriſse. *Ital.* Nutrice. Nena.

Nyctalopia, *Ar.* Giſiha. Algihar. Alchar. *Heb.* deficit. *Gr.* νυκταλωπία. *Gal.* & *Ital.* deficiunt.

O.

Obesitas. Obesus, *Ar.* Bari. Gilad. Galid. *Heb.* Abah. Abhih. Maabheh. Taphaſch. *Gr.* πιότης. *Gal.* Grasſerie. Grasſeur. Gras. *Ital.* Grasſezza. Grasſo.

Obstipitas, *Ar.* Mudellibiras. *Heb.* deeſt. *Gr.* κατάστυψις. *Gal.* Courbé. Courb. Torcol. *Ital.* Storto di collo.

Obstructio. Oppilatio, *Ar.* Schidda. Tacah. *Heb.* deficit. *Gr.* ἔμφραξις. *Gal.* Opilation. *It.* Opilatione.

Occiput, *Arab.* Alchafa. Chamuduc. *Heb.* Oreph. *Gr.* ἰνίον. *Gal.* Derriere de la teſte. *Ital.* Occipitio.

Oculus, *Ar.* Bizar. *plur.* Abzar. Ajin. *Heb.* Ajin. *Gr.* ὀφθαλμὸς. *Gal.* Oeil. *Ital.* Occhio.

Odor, *Ar.* Buhar. Tib. Facha. Raiha. *Heb.* Reah. Zeker. *Gr.* ὀσμὴ. *Gal.* Odeur. *Ital.* Odóre.

Odoramentum, *Ar.* Atara. Schemumat. *Heb.* Baſam. Beſem. *Gr.* ὄσφρημα. *Gal.* Odorement. *Ital.* Odoramento.

Odoratus. Olfactus, *Arab.* Scham. *Heb.* Reah. *Gr.* ὄσφρησις. *Gal.* Flair. Flacreur. Flairement. Odorement. *Ital.* Odorato.

Oedema, *Ar.* Undimia. Trehel. *Heb.* deeſt. *Gr.* οἴδημα. *Gal.* Enfiure phlegmatique. *It.* Enfiatura flemmatica.

Oleum, *Ar.* Dun. Den. *Heb.* Jizhar. Schemen. Meſcha. *Gr.* ἔλαιον. *Gal.* Huile. *Ital.* Oglio.

Omentum, *Ar.* Zirbus. Zorab. *Heb.* Chelebh. Mecaſse. *Gr.* ἐπίπλοον. *Gal.* Cœffe es trippes. *Ital.* Zirbo.

Operculum, *Ar.* Tammas. *Hebr.* Meguphah. Keſit. Micſeh. Meſac. Meſuc. *Gr.* σκέπαστρον. *Gal.* Couvercle. *Ital.* Coperchio.

Ophthalmia, *Ar.* Afiuen. Guardenigi. Ramad. *Hebr.* Kezira. *Græc.* ὀφθαλμία. *Gal.* Maladie des yeux. *Ital.* Lippitudine.

Opopanax, *Arab.* Gemen. Gezir. Gianſir. *Gr.* ὀπόπαναξ. *Gal.* Opoponac. *Ital.* Opopanaco.

Opium, *Ar.* Offien. Afiun. Marcad. *Heb.* Ofi. *Gr.* ὄπιον. μηκώνειον. *Gal.* Suc de pavot. *Ital.* Opio.

Opobalsamum, *Ar. deficit.* *Hebr.* Zeri. Zarah. *Græc.* ὀποβάλσαμον. *Gal.* Opobalſam. Suc du Bausme. *Ital.* Opobalſamo.

Orificium. Os. Oris. *Ar.* Ducm. Ducam. Fe. *Heb.* Phe. Phi. Pum. Adi. *Gr.* στόμα. *Gal.* Orificie. Bouche. *Ital.* Bocca.

Orificium Ventriculi, *Arab.* Ducam almiede. *Hebr.* Phe hagagon. Pum habetem. *Gr.* στόμα τῆς κοιλίας, *eſtque duplex* στόμαχος, & πυλωρός. *Gal.* Orifi-

Orifice il' estomac. *Ital.* Bocca dello stomacho.

Os. Ossis. *Arab.* Anamel. Anemel. Adam. *Hebr.* Gerem. Etsem. *Græc.* ὀστέον. *Gal.* Os. *Ital.* Osso.

Os Sacrum, *Ar.* Hadam alhagiazi. Alhavis. *Hebr.* deficit. *Gr.* ὀστέον ἱερὸν. *Gal.* Os sacre. sainct. *Ital.* Osso sacro.

Ovum. *Ar.* Beid. Baid. *plur.* Alde. *Hebr.* Betsa. Betsim. *Gr.* ᾠὸν. *Gal.* Oeuf. *Ital.* Ovo.

Oxymel. *Arab.* Scheniabin. *Hebr.* *deficit.* *Gr.* ὀξύμελι. *Gal.* Oxymel. *Ital.* *idem.*

P.

Palatum. *Ar.* Chanq. Halc. Natque. *Heb.* Chek. Malcochaim. Magier. *Græc.* ὑπερῷον. *Gal.* Palais de la bouche. *Ital.* Palato della bocca.

Palindromia, *Ar.* & *Heb.* deficiunt. *Gr.* παλινδρομία. *Gal.* Palindromie. *Ital.* Palindromia. Ritorno de humori.

Pallor. Pallidus. *Arab.* Bila leun. Nihula. Nahil. *Heb.* Jeracon. *Gr.* ὠχρὸς. *Gal.* Palle. Palleur. *Ital.* Pallidezza. Pallido.

Palpebræ, *Ar.* Agfin. *Hebr.* Aphaphaim. Schemüroth. *Gr.* βλέφαρα. *Gal.* Paupieres des yeux. *Ital.* Palpebre.

Palpitatio, *Ar.* Alucbe. Ichtelig. *Heb.* *deficit.* *Gr.* παλμὸς. *Gal.* Palpitation. *Ital.* Palpitatione.

Panaritium. Reduvia, *Arab.* Dahasas. Dagga. Abuhalac. *Heb.* *deficit.* *Gr.* παρονυχία. *Gal.* Paronychie. Reduvie. *Ital.* Panariccia.

Pancreas, *Ar.* Bancharas. Encharas. *Heb.* Totereth. *Gr.* πάγκρεας. *Gal.* Pancreas. *Ital.* Pancreate.

Pandiculatio, *Ar.* *deficit.* *Heb.* Gichuk. *Gr.* σκορδινισμὸς. *Gal.* S'estendre & renuerser de son corps. *Ital.* Distirarsi. Distendersi.

Papilla, *Ar.* Muchaicha. Dharah. *Heb.* Pitmu. Patmat. *Gr.* θηλὴ. *Gal.* Tetin. Bout de la mamille. *Ital.* Cappezzuelo della poccia, mamella.

Paracentesis. Perforatio, *Ar.* Bat. Batâ. Tucbah. *Heb.* Tucbah. *Gr.* παρακέντησις. *Gal.* Paracentesie. *Ital.* Paracentesia. Foratione con la trivella. Sbucatione.

Paralysis, *Arab.* Butlan. Lacvach. Lacua. Alzamene. *Hebr.* Palig. Pilug. *Gr.* παράλυσις. πάρεσις. *Gal.* Paralysie. *Ital.* Paralisia.

Parotis, *Ar.* Vaga alhadani. Fugille. *Hebr.* *deficit.* *Gr.* παρωτὶς. *Gal.* Parote apostume. *Ital.* Poctuma dietro d' orecchia.

Paroxysmus, *Arab.* Neuba. *Hebr.* Onah. *Gr.* παροξυσμὸς. *Gal.* Access de maladie. *Ital.* Parossismo. Accrescimento. Acerbatione.

Partus, *Ar.* Tavalid. Mavlad. Muchuzah. Nafas. *Hebr.* Ledah. *Gr.* τόκος. *Gal.* Enfantement. *Ital.* Parto.

Passio, *Ar.* Alm. Infial. *Heb.* Hiphaalut. Chaschascha. *Gr.* πάθος. πάθημα. *Gal.* Passion. *Ital.* Passione.

Passulæ, *Arab.* Zibib. *Heb.* *deficit.* *Gr.* σταφίδες. *Gal.* Raisnis. *Ital.* Uva passa. Uva. Zibibo.

Pasta, *Ar.* Agn. Agne. *Heb.* Bazek. Mischarah. Mascheret. Lischah. *Græc.* μάζα. *Gal.* Paste. *Ital.* Pasta. Pastone.

Pastillus. Trochiscus, *Ar.* Areffatu. Caraz. *Heb. deficit. Gr.* τρόχισκος. *Gal.* Trochisque. *Ital.* Pastella. Pastillo.

Patella, *Ar.* Alhafafe. Alefatu. Rasga. Radafah. *Heb. deficit. Gr.* μύλη. *Gal.* Palette. du genouil. *It.* Padella.

Pectus, *Ar.* Zadar. Alcas. *Heb.* Chadi. Chadio. Chazeh. Naah. Jenaah. *Gr.* στῆθος. *Gal.* Poictrine. *Ital.* Petto.

Pellis. Cutis, *Arab.* Giela. Gelde. Geld. Chabi. Quifchfchara. *Heb.* Gelad. Or. Dac. Doc. &c. *Gr.* δέρμα. *Gal.* Peau. *Ital.* Pelle.

Penis. Membrum Virile, *Ar.* Dacar. Deneb. *Heb.* Gid. Ammah. Schapheca. Zanah. *Græc.* κέρκος. *Gal.* Verge. *Ital.* Coda. Cazzo.

Peripnevmonia, *Ar.* Det afriah. Itrif. Sofati. Birfen Chajana. *Heb. deficit. Gr.* περιπνευμονία. *Gal.* Peripnevmonie. *Ital.* Peripneumonia.

Peritonæum, *Ar.* Siphac. Berbetinem. Beriteron. *Heb. deest. Gr.* περιτόναιον. *Gal.* Peritonee. *It.* Peritoneo.

Pes. Pedes, *Ar.* Kiarach. Kadam. Ragla. Raglin. Sak. Sakin. *Hebr.* Regel. Peamim. *Gr.* ποῦς. πόδες. *Gal.* Pied. Pieds. *Ital.* Piede. Piedi.

Pessus. Pessarium, *Arab. deficit. Hebr.* Cophal. Manul. Abbar. *Græc.* πρoσθετὸν. *Gal.* Pesfaire. *Ital.* Chiavistello. Pesfario.

Pestis. Pestilentia, *Ar.* Barathien. Alencatan. Itrama. Vabi. Maut. Mita. *Heb.* Deber. Mevet. Negaph. Keteph. Katoph. *Gr.* λοιμὸς. *Gal.* Peste. *Ital.* Peste. Pestilenza.

Pestilens, *Arab.* Vabij. Masmam. Mufasfida. *Hebr.* Dibri. *Græc.* λοιμώδης. *Gal.* Pestilent. Pestilentieux. *Ital.* Pestilente.

Petechiæ, *Ar.* Alurefchin. *Heb. deficit. Gr.* ἐξανθήματα λοιμώδη. *Gal.* Macules Pestilentieus. *Ital.* Petecchie. Macchie pestilentiali.

Petroleum, *Ar.* Nafth. *Heb. deficit. Gr.* πετρέλαιον. *Gal.* Hude di pierre. *It.* Petroglio.

Phagedæna, *Arab.* Ikila. *Heb.* Icul. *Gr.* φαγέδαινα. *Gal.* Phagedaine. *Ital.* Fagedena.

Pharmacopoeum, Pharmacopolium, *Ar.* Maagena. Maagin. *Heb. deficit. Gr.* φαρμακοπώλειον. *Gal.* Boutique di Apoticaire. *It.* Bottega di speciali.

Pharmacopola, *Ar.* Aggin. *Heb. deficit. Gr.* φαρμακοπώλης. *Gal.* Apoticaire. *Ital.* Speciale.

Philtrum, *Ar.* Sihr. Sahara. *Hebr. deest. Gr.* φίλτρον. *Gal.* Poifon pour faire amer. Breuage d' amore. *Ital.* Veleno per farsi amare.

Phlebotomia. Venæ sectio, *Ar.* Bazag. Fazd. *Heb.* Hacazah. *Gr.* φλεβοτομία. *Gal.* Saignée. *Ital.* Sanguigna.

Phlebotomus, *Ar.* Mibazag. Fazzad. *Hebr.* Kizai. *Gr.* φλεβότομος. *Gal* Lancette. *Ital.* Lancetta.

Phlegma. Pituita, *Ar.* Cham. *Heb.* Lebhanah. *Græc.* φλέγμα. *Gal* Phlegme. *Ital.* Flemma.

Phlegmagogum, *Ar.* & *Heb. deficiunt. Gr.* φλεγμαγωγὸν. *Gall.* Phlegmagoge. *Ital.* Flemmagogo.

Phoenigmus, *Arab.* Ahmar. *Hebr. deficit. Gr.* φοινιγμὸς. *Gal.* Faire rouge. *Ital.* Fare rosso.

Phre-

Phrenitis, *Ar.* Birsen. Sirsen. Carabitus. *Heb. deficit.* *Gr.* φρενῖτις. *Gal.* Phrenesie. *Ital.* Frenesia.

Phthiriasis. Morbus Pedicularis, *Arab.* Camla. Mucammal. Kimlin. *Hebr. deficit.* *Gr.* φθειρίασις. *Gal.* Phthiriase. Meladie pediculaire. *Ital.* Pidocchio sità.

Phthisis. Phthisicus, *Ar.* Zell. Mazlul. Sall. Masful. Illat assel. Alil assel. *Hebr.* Tsimuc. Schachaph. *Gr.* φθίσις. *Gal.* Phtisie. *Ital.* Tisichezza. Tisico.

Pia Mater, *Arab.* Maschimi. *Hebr. deficit.* *Gr.* ὑμὴν λεπτὸς. *Gal.* Pellicule minu de cerveau. *Ital.* Pia Madre.

Pilulæ, *Ar.* Habbat. *Heb. deficit.* *Gr.* καταπότια. *Gal.* Pillules. *Ital.* Pilole.

Pilus, *Ar.* Vabra. Saar. *Hebr.* Saar. Saarah. Schear. *Græc.* θρίξ. *Gal.* Poil. *Ital.* Pelo.

Pinguedo. pinguis, *Arab.* Gilla. Gallil. Dasuma. Dasem. Vadaq. Muvadaq. *Heb.* Deschen. Daschen. Chesebh. Schemen. Schamea. Duhen. Dahen. *Græc.* λίπος, λιπαρότης. λιπαρὸς. *Gal.* Graisse. Gras. *Ital.* Grassezza. Grasso.

Pix, *Ar.* Char. Chir. Zest. Alkitran. Churrut. *Heb.* Zephet. Copher. *Gr.* πίσσα. *Gal.* Poix. *Ital.* Pece.

Placenta, *Ar.* Caach. *Hebr.* Chalah. Ugah. Uggah. Geritsah. Lebhibah. *Gr.* πλακοῦς. *Gal.* Torteau. Tarte. *Ital.* Foccaija. Torta.

Planta, *Ar.* Benat. Nebat. Gars. Nulita. Nacla. *Heb.* Bannat. Natah. Schetilim. *plur.* *Gr.* φυτὸν. *Gal.* Plante. *Ital.* Pianta.

Planta Pedis, *Arab. deficit.* *Heb.* Caph. Pissat haregel. *Gr.* πέλμα ποδὸς. *Gal.* Plante du pied. *Ital.* Pianta del Piede.

Plevritis. Plevriticus, *Ar.* Birsen. Sosati. Vaga algenb. Hubivaga algenb. Schafza. *Heb.* Ghebel hazad. *Gr.* πλευρῖτις. πλευριτικὸς. *Gal.* Plevresie. *It.* Pontura di fianchi.

Plica, *Ar.* Farda. Taja. Tachbil alschaar. *Hebr. deficit.* *Græc.* πλοκὴ. *Gal.* Pliement. Plieure. *It.* Piega. Crespa.

Plumbum Ustum, *Ar.* Merdesengi. *Heb. deficit.* *Gr.* μόλυβδος κεκαυμένος. *Gal.* Plomb bruslé. *Ital.* Piombo brusciato.

Podagra. Vide etiam **Arthritis.** *Ar.* Salaâ. *Heb. deficit.* *Gr.* ποδάγρα. *Gal.* Goutte es pieds. *Ital.* Podagra. Gotta.

Pollex, *Arab.* Buhan. *Hebr.* Bohen. Alion. Gudal. Zecapha. Ezebba hagam. *Græc.* ἀντίχειρ. *Gal.* Poulce. *Ital.* Dito grasso. Pollice.

Pollutio Nocturna, *Ar.* Heis Ihtelem. *Heb. deficit.* *Græc.* ἐξονείρωσις. *Gal.* Flux de semence de nuict. *Ital.* Flusso del seme notturno.

Polypus, *Ar.* Alarhab. Arbiam. Cassanum. Arnaban. *Heb. deficit.* *Gr.* πόλυπος. *Gal.* Poulpe. Poupe. Polypode. *Ital.* Polpo. Poulpa del naso.

Pondus, *Ar.* Alsacrugia. Vazan. Mizin. Tecal. Ticle. *Hebr.* Mischcal. Netel. Manch. Masah. *Gr.* σταθμὸς. βάρος. *Gal.* Pois. *Ital.* Peso.

Poples, *Ar.* Rocba. Rocube. *Heb.* Berek. Arcuba. *Gr.* ἰγνὺς. ἰγνύη. κώληψ. *Gal.* Jarret de derriere. *Ital.* Garleto. Piegatara della gamba.

PORPHYRITES LAPIS, *Arab*. Rachâma ahmar. *Heb*.Bahat. *Gr*. πορφυρίτης. *Gal*. Marbre rougeastre. *Ital*. Porfido.

PRÆFOCATIO MATRICIS, *Ar*.Comac. Ichtinac alraham. Machnaca alzifac. *Hebr*. Machanac harechem. *Græc*. πνὶξ ὑστερικὴ. *Gal*.Suffocation de la matrice. *Ital*. Affocamento della matrice.

PRÆPUTIUM, *Ar*. Arla. Calfa. *Heb*. Arelatah. Merachak. *Gr*. πόσθη. *Gal*. Prepuce, Peau du bout du membre viril. *Ital*.Pelle nella punta del membro virile. Preputio.

PRÆSERVATIO, *Ar*. Charaz. Tichraz. Ahtiras. *Hebr*. *deficit*. *Gr*. προφυλακὴ. *Gal*. Preservation. *Ital*. Preservatione.

PRIAPISMUS. SATYRIASIS, *Ar*. Ferismus. Thersinus. Samus. *Hebr*. *deficit*. *Gr*.πριαπισμὸς. σατυρίασις. *Gal*. Priapisme. Satyriasie. *Ital*. Priapismo. Satyrasia.

PRURITUS, *Ar*. Sare. Hacc. Hacac. Ukil. *Hebr*. *deficit*. *Gr*. κνησμὸς. *Gal*. Prurit. Demangement. *Ital*. Pizzicore. Voglia di grattarsi.

PTISANA HORDEI, *Ar*.Kisch. Akescen. Dischisch min Scheir. *Heb*. Gesire Scheorim. *Gr*. πτισάνη. *Gal*. Ptisane. *Ital*. Ptisana. Sugo d' orzo sensa scorza.

PUBES. OS PUBIS, *Arab*. Rachaba. Zub. *Heb*. *deficit*. *Gr*. ἥβη. ὀστίον ἥβης. *Gal*. Poil, qui viene es parties honteuses. *Ital*. Lanugine che viene alle parti vergognose.

PUDENDA, *Arab*. Zubub. Aurat. *Heb*. Mebusohim. Erevah. Bachatin. *Gr*. αἰδοῖα. *Gal*. Parties honteuses. *Ital*. Parti vergognose.

PUDOR. VERECUNDIA, *Ar*. Tahfar. Chischma. *Hebr*. Boscha. Boschet. Buschna. Baschena. Tsenua. *Gr*. αἰδὼς. *Gal*. Honte. *It*. Vergogna.

PULMO, *Ar*. Rihe. Ria. *Hebr*. *deficit*. *Gr*. πνεύμων. *Gal*. Poulmon. *Ital*. Polmone.

PULSUS, *Ar*. Nahad. Nasd. *Heb*.Paam. Dephek. *Gr*. σφυγμὸς. *Gal*. Pouls. *Ital*. Battimento.

PULS. PULMENTUM, *Arab*. Idim. Harisa. Tabich. Sahina. *Heb*. Nazid. *Gr*. χόνδρος, ἀθάρα. *Gal*. Potage. Fait de Farine. Boulie *It*. Pulte. Menestra.

PULVIS, *Ar*. Suffuf. Ugitur. Darira. Gobar &c. *Heb*. Avak. Aphar. Gusch. Schahac. *Gr*. κόνις. *Gal*. Poudre. *Ital*. Polvere.

PUMEX, *Arab*. Chaisur. Fanec. Hagaralhamim. *Heb*. *deest*. *Gr*. κισσηρὶς. *Gal*. Pierse ponce. *Ital*. Pumice.

PUPILLA, *Arab*. Hadac alain. *Heb*. Bavah. Charuds. Gilgul. Ischon. *Gr*. κόρη. *Gal*. Prunelle de l' œil *Ital*. Pupilla del' occhio.

PURGANS, *Ar*. Munaqui. *Heb*. *deficit*. *Gr*. καθαρτικὸν. *Gal*. Medicament qui purge. *Ital*. Medicamento purgante.

PURGATIO, *Ar*. Mushil. *Heb*. Tohar. Kenischa. *Gr*. κάθαρσις. *Gal*. Purgation. *Ital*. Purgatione.

PURIFICATIO, *Ar*. Tathir. Tanquia. *Heb*. Bar. *Gr*. καθαροποίησις. *Gal*. Purification. *Ital*. Purificatione.

PURPURA, *Ar*. Istabrac. *Heb*. Argaman. Margaman. *Græc*. πορφύρα. *Gal*. Pourpre. *Ital*. Porpora.

PUS,

Pus, *Ar.* Midda. Sadid. *Hebr.* Magla. *Gr.* πύον. *Gal.* Bove. Ordure. *Ital.* Marza. Lordura.

Pustula. Papula, *Ar.* Bothor. Sahafati. Balchiati. *Heb.* Saphahat. Bohac. Cathita. *Gr.* φλυκτὶς, φλύκταινα. *Gal.* Pustule. *It.* Broffola.

Putredo, *Arab.* Tacrich. Afuna. Taafin. *Heb.* Racath. Ricathon. *Gr.* σηπεδὼν. *Gal.* Pourriture. Pourrisſure. *Ital.* Putredine.

Putrefactio, *Ar.* Chamg. Taafin. *Heb.* Iphuſch. *Gr.* κατάσηψις. *Gal.* Putrefaction. *Ital.* Putrefattione.

Pyxis, *Ar.* Schatipha. *Heb.* Ichusphan. *Gr.* πύξις. *Gal.* Boiſte. Boiſtolette. *Ital.* Busſetta. Bosſoletta.

Q.

Quartana Febris, *Ar.* Rabbâ. *Heb.* Rebiah. *Gr.* τεταρταῖος πυρετός. *Gal.* Quartain Fevre. *Ital.* Quartana.

Quies, *Ar.* Hudna. Razane. Sucum. Taſſchal. *Heb.* Dam. Manoah. Schabbaton. Scheket. *Gr.* ἡσυχία. *Gal.* Repos. *Ital.* Quiete Repoſo.

Quotidiana Febris, *Arab.* Humi aljanm jaum. Antar telhos. *Hebr.* *deficit.* *Græc.* ἀμφημερινὸς πυρετὸς. *Gal.* Quotidien. *Ital.* Quotidiana. Cotidiana.

R.

Rabies, *Ar.* Ri alcalbe. *Hebr. deficit.* *Gr.* λύσσα λύττα. *Gal.* Rage. *Ital.* Rabbia.

Radix, *Arab.* Baragen. Afis. *Hebr.* Schereſch. Icar. *Gr.* ῥίζα. *Gal.* Racine. *Ital.* Radice.

Rancidus, *Ar.* Mutarrac. *Heb. deficit.* *Gr.* σαπρὸς. *Gal.* Ranci. *Ital.* RAncio. Rancido.

Rana, *Ar.* Dafda. Altaheul. *Hebr.* Zab. Maſcar. *Gr.* βάτραχος. *Gal.* Raine. Grenoville. *Ital.* Ranocchio. Rana.

Rasura, *Ar.* Guraga. Neſare. Halsa. *Heb.* Garera. Taſporeth. *Gr.* ξυσμός. *Gal.* Raſure. *Ital.* Raſura.

Raucedo. Raucus, *Arab.* Tabahboh. Mubahbah. *Heb.* Bichah. *Gr.* βράγχος. βραγχώδης. *Gal.* Enrouement. Enroué. *Ital.* Raucita. Rauco.

Recidiva. *Ar.* & *Hebr. deſunt.* *Gr.* ὑποστροφή. *Gal.* Recidive. *Ital.* Ritirata.

Remedium. *Ar.* Devi. *pl.* Advia. Tab. On. Un. Muana. *Heb.* Rephuah. Aruc. Aſut. Aſu. Asjah. *Gr.* βοήθημα, ἄκος. *Gal.* Remede. *Ital.* Remedio. *Vide etiam* Auxilium. Medicina.

Renes. *Ar.* Kulie. Kelit. Kelitin. *Heb.* Kelajoth. Tuchot. *Græc.* νεφροὶ. *Gal.* Reins. Roignons. *Ital.* Reni. Rognoni.

Respiratio. *Ar.* Râha. Iſtirah. *Hebr.* Revach. *Gr.* ἀναπνοὴ. *Gal.* Reſpiration. Reſpirement. *Ital.* Reſpiratione.

Restauratio. Restitutio. *Ar.* Giemar. Chileſa. Radd. Radda. *Hebr.* Schubhah. Teſchubhah. *Græc.* ἀνασκευασμὸς. *Gal.* Reſtauration. Reſtitution. *Ital.* Reſtauratione. Riſtoro. Reſtitutione.

Rete. Reticulum. *Arab.* Nasba. Facheh. Medſida. Sabaca. Thorab. Tharb. Zirbus. *Heb.* Rescheth. Micmar. Macmor. Madſud. Mokeſch. Leked. Malcodath. Cherem. Naſchubh.

schubh. &c. Græc. δίκτυον. Gal. Rets. Filé. Ital. Rette. Reticello.

RETIFORMIS. Ar. Rescheth. Heb. deficit. Gr. δικτυοειδὴς, χοροειδὴς. Gal. Comme un rets. Ital. Retiforme.

RHABARBARUM. Ar. Ravend. Ravedseni. Heb. deest. Græc. ῥαβάρβαρον. Gal. Rheubarbe. Ital. Rabarbaro.

RHEVMATISMUS. Vide DESTILLATIO. Ar. & Hebr. deficiunt. Gr. ῥευματισμὸς. Gal. Rhevme. Ital. Flusso. Catarro.

RUBINUS. Ar. Jacuta hamar. Hebr. Jahar. Cadcod. Samcan. Gr. ἄνθραξ. Gal. Ruby. Rubis. Ital. Rubino.

RUBRICA. Ar. Magra. Hebr. Migra. Sammanin. Græc. μίλτος, σινωπίς. Gal. Terre rouge. Croye. Ital. Rubrica. Terra rossa.

RUGÆ. Ar. Abagdan. Tacmisch. pl. Tacmischa. Curischa. Curisch. Hebr. Kematim. Græc. ῥυτίδες. Gal. Rides. Plis Pliures. Ital. Ruge. Falde.

RUPTURA. Ar. Fecha. Tahzima. Mahzam. Chazaq. Tachariq. Heb. Bedek. Temcah. Perets. Gr. ῥῆγμα. Gal. Rompure. Rupture. Ital. Rottura.

S.

SACCHARUM. Arab. Succhar. Tabarzet. Heb. deficit. Gr. σάκχαρον. Gal. Sucre. Ital. Zuccaro. Kis pl. Chisin.

SAL. Ar. Garab. Safaf. Melah. Melech. Hebr. Melach. Græc. ἅλς. Gal. Sel. Ital. Sale.

SALACITAS. SALACE. Arab. Llab. Laib. Hebr. Hogebh. Gr. λαγνεία, λαγνὸς. Gal. Saffrete. Saffre. Ital. Salacita. Salace.

SALIVA. Ar. Lahab. Bezac. Bisac. Heb. Rir. Roc. Gr. σίαλος. Gal. Salive. Ital. Saliva.

SALSEDO. Ar. Almuri. Barachia. Scenem. Hebr. Melichud. Gr. ἁλμυρότης. Gal. Salare. Ital. Salatura.

SALSUS. Ar. Mumallah. Heb. Maloch. Græc. ἁλμυρὸς. Gal. Salé. Ital. Salato. Salso.

SALTUS. Arab. Quafza. Hebr. Dilug. Raphruph. Gr. πήδησις. Gal. Saut. Ital. Salto.

SALUS. SANITAS. Ar. Mochliz. Afia. Ziha. Hebr. Jeschah. Teschua. Asu. Asjon. Gr. σωτηρία. Gal. Salut. Ital. Salute.

SANDARACHA. Ar. Sandarac. Zarnich. Hebr. deficit. Gr. σανδαράχη. Gal. Sandarac. Ital. Sandaraca.

SANGUIS. Ar. Dem. Hebr. Dam. Gr. αἷμα. Gal. Sang. Ital. Sangue.

SANUS. Ar. Berî. Afia. Zhahah. Cavvi. Heb. Asi. Chalum &c. Gr. ὑγιὴς, ὑγιεινὸς. Gal. Sain. Ital. Sano.

SAPA. Arab. Schulila alasal. Tille. Hebr. deficit. Græc. ἕψημα σίραιον. Gal. Vin coict. Ital. Vino cotto.

SAPO. SMEGMA. Arab. Sabun. Hebr. Bor. Borith. Ahala. Græc. σάπων, σμῆγμα. Gal. Savon. It. Savone.

SARCOCOLLA. Ar. Azarot. Anzarut. Hebr. deest. Gr. σαρκοκόλλα. Gal. Sarcocolle. Ital. Sarcocolla.

SCABIES. Ar. Garab. Hebr. Garab. Jalepheth. Mispachath. Græc. ψῶρα Gal. Rongne. Ital. Rogna. Scabbia.

SCALPELLUM. Ar. Mubazag. Sifra. Heb. Taar. Darbân. Gr. μαχαιρίδιον. Gal. Ganif. Petit burin. Ital. Scarpello.

Scalprum. *Ar.* Magrad. *Hebr.* Cherebh. Tsipporen. *Gr.* ξυςὴρ. *Gal.* Graver. Racler. *It.* Rasparola. Scarpello.

Scammonium. *Ar.* Mahmuda. *Heb.* *deest.* *Gr.* δακρύδιον. *Gal.* Scammonee. *Ital.* Scammonea.

Scapulæ. *Ar.* Ketf. *pl.* Actaf. *Hebr.* Keteph. *pl.* Kephoth. Ketephim. *Græc.* ὠμοπλάται. *Gal.* Palerons. *It.* Pallette.

Scarificatio. *Ar.* Scharrad. *Hebr.* Garda. Rabhda. *Gr.* χασμὸς, *Gal.* Scarification. *Ital.* Fare i tagli o picchi.

Scirrhus. *Arab.* Sephiros. Futratiz. *Hebr. deficit.* *Gr.* σκιῤῥὸς. *Gal.* Enflure dure. *Ital.* Scirro. Durezza ſenza dolore.

Scoria. *Ar.* Tubel. Chabt. Chabat. *Hebr.* Sig. *Græc.* σκωρία. *Gal.* Eſcume & ordure des metaulx. *Ital.* Sciuma di metallo.

Scorbutus. *Ar.* & *Heb.* *ignotus.* *Gr.* σκορβοῦτος. *Gal.* Scorbut. *It.* Scorbuto.

Scorpius. Scorpio. *Arab.* & *Heb.* Acrab. *Gr.* σκόρπιος. *Gal.* Scorpion. *Ital.* Scorpione.

Scrupulus. *Arab.* Bachila. Garmia. Kermet. *Hebr.* Tſur. *Gr.* γράμμα. *Gal.* Scrupule. *Ital.* Scrupulo.

Sectio. *Ar.* Bat. Batâ. Fazl. *Heb.* Bether. Chetec. Chaticah. Netuah. Perek. *Gr.* τομὴ. *Gal.* Coupure. *Ital.* Segamento. Intacco di taglia.

Secundinæ. *Ar.* Chalas. Abras. Maſchima. Furſus. *Heb.* Schiljah. *Gr.* δευτερεῖαι, ὕστερα. *Gal.* Arriereſaix. *Ital.* Pelli di fanciulli.

Sedes. *Ar.* Maglas. Arsch. *Hebr.* Moſchab. *Gr.* ἕδρα. *Gal.* Siege. Selle. *Ital.* Sedia.

Sedimentum. *Arab.* & *Heb.* Raſubh. Miſchcah. *Gr.* ὑπόςασις. *Gal.* Ordure du urine. *Ital.* Sedimento.

Semen. *Ar.* Dariah. Zara. Naſal. *Heb.* Zerah. Zarah. Mizrah. *Gr.* σπέρμα. *Gal.* Semence. *Ital.* Seme. Semenza.

Sensus. *Ar.* Halm. His. *Heb.* Regath. Tuam. *Gr.* αἴσθησις. *Gal.* Sens. *It.* Senſo.

Serpens. *Ar.* Haja. Afhai. *Hebr.* Nachaſch. Tanin. Zochel. *Gr.* ὄφις. *Gal.* Serpent. *Ital.* Serpente.

Sericum. *Ar.* Harir. Sadus. *Heb.* Meſchi. *Gr.* σηρικὸν. *Gal.* Soye. Armoſin. *Ital.* Seta. Armoſino.

Serum. *Ar.* Maſal. Magra. *Heb. deficit.* *Gr.* ὀῤῥὸς. *Gal.* Laict. clair. *Ital.* Scolo di latte.

Sesamoidea ossa. *Arab.* Alſemſemanie. *Hebr. deficit.* *Gr.* σησαμοειδῆ ὀςᾶ. *Gal.* & *Ital. deficiunt.*

Siccitas. Siccus. *Ar.* Baal. Gefef. Gafaf. Jubs. Jubisa. Jabis. *Hebr.* Choreb. Charebh. Zachzachoth. Zajon. *Gr.* ξηρότης. ξηρὸς. *Gal.* Seiché. Sec. Siccité. *Ital.* Siccità. Secco.

Signum. *Ar.* Aja. Bend. Nadar. *Heb.* Oth. Tav. *Gr.* σημεῖον. *Gal.* Signe. *Ital.* Segno.

Silex. *Ar.* Serax. Serachs. Hagar alzenet. *Hebr.* Chalamish. *Gr.* πυρίτης. *Gal.* Caillou. *Ital.* Selce.

Siligo. Similago. *Ar.* Hertamani. Aſeleth. Samid. *Heb.* Salet. *Gr.* σεμίδαλις. *Gal.* Fleur de farine. *Ital.* Amito. Amido.

Simitas. Simus. *Ar. deficit.* *Heb.* Charum. *Gr.* σιμότης. σιμὸς. *Gal.* Nez tortu, aquilin. *Ital.* Schiacciato naſo.

Singultus. *Arab.* Faab. Favaq. *Heb.* Anakah. *Gr.* λύγξ, λυγμὸς. *Gal.* Hoquet.

quet. Senglout. *Ital.* Singolto. Singiozzo.

SITIS. *Ar.* Taman. Atſch. Atschi. Taatiſch. Ach. *Hebr.* Dſama, Dsimmaon. Tſima. Tſichvan. *Gr.* δίψα. *Gal.* Soif. *Ital.* Sete,

SITUS. *Ar. deficit. Heb.* Matsabh. Matſucah. *Gr.* θέσις. *Gal.* Situation. *Ital.* Sito. Situatione. Poſto.

SMARAGDUS. *Ar.* Zmarad. Feruzegi. *Heb.* Barket. Barcath. Nopek. Pitdha. Cachali. Jarcan. *Gr.* σμάραγδος. *Gal.* Esmeraude. *Ital.* Smeraldo.

SMIRIS. *Arab.* Meſu. Hagar ſumbidig. Sumbedegi. *Heb. deficit. Gr.* σμύρις. *Gal.* Esmeril. *Ital.* Smeriglio.

SOLUTIO CONTINUI. *Ar.* Chadesſan. *Heb.* Peruk. *Gr.* λύσις τῆς συνεχείας. *Gal.* Solution du continuité. *Ital.* Solutione della continuità.

SOLUTIO VENTRIS. *Ar.* Darab. Ashal. *Heb. deficit. Gr.* ὑποχώρησις. *Gal.* Flux de ventre. *Ital.* Flusso di ventre.

SOMNIFERUM. *Arab.* Almaneumat. (*plur.*) *Heb. deficit. Gr.* ὑπνωτικὸν. *Gal.* Qui fait endormir. *Ital.* Chi fà dormire.

SOPOR. *Ar. deficit. Heb.* Tarddemah. *Gr.* κῶμα. *Gal.* Sommeil. *Ital.* Sonno.

SORBITIO. *Ar.* Tagria. Haschua. *Heb.* Bela. *Græc.* ῥόφημα. *Gal.* Humement. *Ital.* Sorbimento.

SPECILLUM. *Arab.* Tarſuſa. Munefid. Targis. *Heb. deficit. Gr.* μηλωτὶς, μήλη. *Gal.* Touche Chirurgique. *Ital.* Taſta per curar piaghe.

SPHACELUS. *Ar.* Aschachilos. *Hebr. deficit. Græc.* σφάκελος. *Gal.* Sphacele. *Ital.* Sfacelo.

SPINA DORSI. *Arab.* Seuche. Simionia. *Hebr.* Ethem. Schedarah. *Græc.* ῥάχις. *Gal.* Eschine. du dos. *Ital.* Spina del dosſo.

SPODIUM. *Arab.* Tabaſir. *Hebr. deficit. Græc.* σπόδιον σποδός. *Gal.* & *Ital.* Spodium. Spodio.

SPONGIA. *Ar.* Sefengi. Asfengi alchar. Gafiſa. *Hebr.* Ekebbah. *Gr.* σπόγγος. *Gal.* Eſponge. *Ital.* Sponga.

SPUMA. *Arab.* Cosſore. Zabd. Zebed. *Hebr.* Cheleah. Ketſeph. *Græc.* ἀφρὸς. *Gal.* Escume. *Ital.* Schiuma. Spuma.

SPUTUM. *Ar.* Buſac. Nafth. *Heb.* Roc. Racac. Rir. *Gr.* πτύελον, πτύσμα. *Gal.* Crachat. *Ital.* Sputo.

SQUAMA. *Ar.* Quischſchara. *Heb.* Kaskeſchet. Keliph. *Gr.* λεπὶς. *Gal.* Eſcaille. *Ital.* Scaglio.

STAPHYLOMA. *Ar.* Muſaragi. Sacatuli. Debani. &c. *Heb. deficit. Gr.* σταφύλωμα. *Gal.* Maladie dela luete *Ital.* Stafiloma.

STERCUS. *Ar.* Bhar. Zebel. Char. Cara. Tabraz. Haſa. &c. *Hebr.* Aſchpoth. Dabh. Domen. Tſeah. Pereſch. &c. *Gr.* κόπρος. *Gal.* Bourbier. Merde. Fange. *Ital.* Lordura. Sterco.

STERILITAS. *Ar.* Godabb. Aquam. Aquima. *Hebr.* Acar. Acara. *Græc.* ἀγονία, ἄγονος, ἀτεκνία, ἄτεκνος. *Gal.* Sterilitè. Sterile. *Ital.* Sterilita. Sterile.

STERNUM. *Ar.* Caſſi. *Hebr. deeſt. Gr.* στέρνον, στῆθος. *Gal.* Poictrine. *Ital.* Cartilagine di petto.

STERNUTATIO. *Arab.* Nachara. Utas. Utſa. Taatis. *Hebr.* Abiſchah. *Gr.* πταρμὸς. *Gal.* Eſternuement. *It.* Stranuto.

STER-

Sternutatorium. *Arab.* Muattis *Hebr. deest. Gr.* πταρμικόν. *Gal.* Qui faait esternuer. *Ital.* Chi fà stranuti.

Stigma. *Ar.* Alguassem. Garha. Chatta. *Gr.* στίγμα. *Gal.* Signa & marque de playe. *It.* Segno Bollatura.

Stilla. Stillicidium, *Ar.* deficit. *Heb.* Deleph. Tiph. Tipha. *Gr.* στάξις, στάλαγμα. *Gal.* Gouttiere. *Ital.* Gocciolatojo.

Stomachus, *Arab.* Batan. Fuad. Geuf. *Hebr.* Beten. Masas. *Gr.* στόμαχος. *Gal.* Estomac. *Ital.* Stomaco.

Storax, *Ar.* Miah. Micha. Lebeni. Miah sielle. (*liquida*) *Heb.* deest. *Gr.* στύραξ. *Gal.* Styraz. *Ital.* Stirace.

Strabismus. Strabo, *Ar.* Astarac. *Heb. deest. Gr.* στραβισμός. στραβών. *Gal.* Bigle. Louche *It.* Losco. Guercio.

Strangulatio, *Arab.* Itfa. Intifa. Chanca. Schanuk. Taschnik. *Heb.* Machanak. Schanuk. Chenek. *Gr.* στραγγαλισμός, ἄγχη. *Gal.* Estranglement. *Ital.* Strangolatione.

Stranguria, *Arab. deficit. Hebr.* Hataphah. Haschetem. *Gr.* στραγγουρία. *Gal.* Difficulté d' urine. *Ital.* Difficultà d' urina.

Struma, *Ar.* Chanzira. *Heb. deficit. Gr.* βρογχοκήλη. χοιράς. *Gal.* Escrovelle. *It.* Scrofola. Gonfiatione della gola.

Stupor, *Ar.* Chauf. Chausa. Chadr. *Hebr.* Schamah. Meschammah. Timmahon. *Gr.* νάρκη. *Gal.* Stupidité. *Ital.* Stupidità.

Stupa, *Ar. deficit. Heb.* Neoreth. *Gr.* στυππεῖον. *Gal.* Estopes de lin ou de chanure. *Ital.* Stoppa di lino ò di çanape.

Succinum, *Ar.* Abra. Ambar. Karabe. *Heb. deficit. Gr.* ἤλεκτρον. *Gal.* Ambre. *Ital.* Succino.

Succus. Vide Liquor, Humor, *Arab.* Rob. Halliq. *Hebr.* Asis. Leschad. *Gr.* χυμός. χυλός. ὀπός. *Gal.* Suc. *Ital.* Succo. Sugo.

Suctio, *Ar.* Rida. Tardia. *Heb.* Janicut. Henicah. *Gr.* μύζησις. *Gal.* Tettement. Succement. *It.* Succhiamento.

Sudamina, *Ar.* Hazef. *Heb. deficit. Gr.* ἱδρῶα. *Gal.* Eschaubullures. *Ital.* Broggie da sudore.

Sudor, *Ar.* Arac. Harc. *Hebr.* Jezah. Zehah. *Gr.* ἱδρώς. *Gal.* Sueur. *Ital.* Sudore.

Suffimentum. Suffitus, *Ar.* Buchar. *Heb.* Azcarah. Ketorah. Mictar. Mictereth. *Gr.* θυμίαμα. *Gal.* Perfums. *Ital.* Profumo.

Suffusio. Cataracta, *Arab.* Anusmuma. Gubisch. Umuscha. *Heb.* Teballul. *Gr.* ὑπόχυμα. *Gal.* Cataracte en l' œil. *Ital.* Cataratta.

Sugillatio, *Arab.* Tardid. Alfac. *Heb. deficit. Gr.* ἐκχύμωμα. *Gal.* Ensanglantement. *Ital. deficit.*

Sulphur, *Ar.* Kabric. Quibrit. Cribtir. *Heb.* Gapherit. *Græc.* θεῖον. *Gal.* Soulphre. *Ital.* Zolfo. Zolfore.

Supercilium, *Ar.* Gefn. *plur.* Agfin. Hagib. *pl.* Havigib. *Heb.* Gabh. *Gr.* ὀφρῦς. *Gal.* Sourcil. *It.* Sopraciglio.

Suppositorium. Glans, *Arab.* Humula. *Hebr. deficit. Græc.* βάλανος. *Gal.* Suppositoire. *Ital.* Ghianda.

Suppuratio, *Ar.* Dubeleti. Dubelati. Taquia. *Heb.* Mischpach. Mischpachat. *Gr.* ὑποπυασμός, ἐμπύημα. *Gal.* Suppurement. *Ital.* Postema.

SURA, *Ar. deficit. Hebr.* Cabak. *Græc.* γαστροκνήμιον. *Gal.* Gras & mollet de la jambe. *Ital.* Polpa della gamba.

SURDITAS, SURDUS, *Ar.* Guacce. Zumuma. Zazamum. Azam. *Heb.* Cherefch. *Gr.* κωφότης. κωφὸς. *Gal.* Surdite. Sourd. *Ital.* Sordità. Sordo.

SUTURA, *Ar.* Chajata. Chaita. Machut. *Heb. deficit. Gr.* ῥαφὴ. *Gal.* Cousture. *Ital.* Cucitura.

SYMMETRIA, *Ar.* Adorem. *Heb. deficit. Chal.* Sumphoneia. *Gr.* συμμετρία. *Gal.* Symmetrie. *Ital,* Concordanza.

SYMPATHIA, *Arab.* Hanna. Nod. *Heb.* Schaphaca. *Gr.* συμπάθεια. *Gal.* Sympathie. *Ital.* Compasſione.

SYNCIPUT, *Ar.* Ifce. Jafuc. *Heb. deficit. Græc.* βρέγμα. *Gal.* Devant de la teſte. *Ital.* Parte dinanzi de la teſta.

T.

TACTUS, *Arab.* Tamis. Gas. Lams. *Heb.* Miſchſchuſch. *Græc.* ἁφὴ. *Gal.* Touchement. *Ital.* Tatto. Toccamento.

TALUS, *Ar.* Chahab. *Heb.* Karſol. *Gr.* ἀστράγαλος. *Gal.* Talon. *Ital.* Talone.

TAMARINDI, *Arab.* Tamarindi *Heb. deeſt. Gr.* φοινικοβάλανοι. *Gal.* Tamarindes. *Ital.* Tamarindi.

TARSUS, *Ar.* & *Heb. deficiunt. Græc.* ταρσὸς. *Gal.* Talon. *Ital.* Tarſo.

TARTARUS. TARTARUM, *Ar.* & *Hebr. non occurrunt. Gr.* τάρταρον. *Gal* Tartare. Pepins, qui ſont au maro du vin, *Ital.* Tartaro.

TEGULA, *Ar.* & *Heb.* Chalaf. *Gr.* κέραμος. *Gal.* Tuile. *Ital.* Tegola.

TELEPHIUM ULCUS, *Ar.* Balchie. *Heb.* Icul. *Gr.* τηλέφιον. *Gal.* Ulcere corroſif. *Ital.* Piaga. Telefia maligna.

TEMPERAMENTUM. TEMPERIES *Ar.* Mizig. *Heb.* Mezeg. *Gr.* κρᾶσις. *Gal.* Temperament. Temperature. *Ital.* Temperamento.

TENASMUS. TENESMUS; *Ar.* & *Heb. non occurrunt. Gr.* τεινασμὸς. τενεσμὸς. *Gallicè*, Tenesme. *Italicè*, Tinesmo.

TEREBELLA. TREPANUM, *Ar.* Barrina. Marzaba. *Hebr.* Makkebheth. *Gr.* τρύπανον. *Gal.* Trepan. Tariere. Tarault. *Ital.* Trepano. Trevellino. Trivella.

TEREBINTHINA, *Arab.* Chalambat. Uc alambat. Halchalambat. Albotin &c. *Heb. deeſt. Gr.* ῥητίνη τερεβινθίνη, λαρικίνη. *Gal.* Terebinthine. Tormentine. *Ital.* Terebintina.

TERRA SIGILLATA, *Ar.* Tin machtun. *Heb.* deeſt. *Gr.* γῆ σφραγῖτις. *Gal.* Terre ſigillée. *Ital.* Terra ſigillata.

TERTIANA FEBRIS, *Ar.* Humi mutelit. Neub. *Heb. deficit. Gr.* τριταῖος πυρετὸς. *Gal.* Fievre Tierce. *Ital.* Febre Terzana.

TESTA, *Ar.* Chazuf. Fachar. *Hebr.* Chereſch Kelif. *Gr.* ὄστρακον. *Gal.* Coquille. Coque. *Ital.* Teſto. Guſcia.

TESTACEUM, *Arab.* Camfeties. Gaugiel. Guadam. *Hebr. deficit. Gr.* ὀστρακόδερμον. *Gal.* Poisſon de coquille. Moules. *Ital.* Peſce con guſcia.

TESTICULUS. TESTES, *Ar.* Chazi. Surcthun. Baid. Madcar. *plur.* Madakir. *Hebr.* Eſchek. Pechadim. *Gr.*

ὄρχις, ὄρχεις. *Gal.* Covillon. Covillons. Testicule. *Ital.* Testigolo. Testicoli. Coglioni.

TETANUS. *Vide* SPASMUS. *Arab.* Cuzez. Cuzem. *Hebr.* deest. *Gr.* τέτανος. *Gal.* Tetane. *Ital.* Tetano.

THERIACA, *Ar. deficit. Hebr.* Tsori. *Græc.* θηριακὴ. *Gal.* Thriacle. Theriac. *Ital.* Teriaca.

THERMÆ, *Ar.* Hammat. Hammiah. Machararah. *Hebr.* Dimsin. Mukin. Udna. *Gr.* θερμαὶ. *Gal.* Thermes. *Ital.* Stuffe. Bagno.

THROMBUS, *Arab.* Dam gamid. Alca. *Heb.* Dam hacaphah. *Gr.* θρόμβος. *Gal.* sang sigé. *Ital.* Sangue grosso.

THYMUS MORBUS, *Ar.* Hasce. *Heb. deficit. Gr.* θυμὸς. *Gal.* Thyme. *Ital.* Timo.

TIBIA, *Arab.* Zumara. *Hebr.* Chalil. Schok. NB. *Metaphoricè debent ad Anatomiam applicari. Gr.* κνήμη. *Gal.* Greve de la jambe. *Ital.* Osso della gamba. Tibia.

TINCTURA, *Ar.* Chadab. Zibag. Zabgah. *Heb.* Zebah. *Gr.* βαφὴ. *Gal.* Teincture. *Ital.* Tintura.

TINEA, MORBUS, *Arab.* Alarde. Sahafat. Sagrum. *Hebr.* deest. *Græc.* ἀχὼρ. *Gal.* Teigne. *Ital.* Tignolo.

TINNITUS, *Arab.* Ten. *Hebr.* Tsalil. *Gr.* ἦχος. *Gal.* Tintement. *Ital.* Risonanza nell' orecchie.

TITILLATIO, *Arab.* Dagdaga. Tacaluc. *Hebr. deficit. Gr.* γαργαλισμός. *Gal.* Chatovillement. *It.* Movimento. Far gatticiole.

TONSILLÆ, *Arab.* Gavoni. Geuze. *Hebr. deest. Græc.* παρίσθμια. ἀντιάδες. *Gal.* Glandes. *Ital.* Strangoglioni. Glandole.

TOPASIUS. *Ar.* Jacuta. *Heb.* deest. *Gr.* τοπάζιος. *Gal.* Topasse. *It.* Topazzio.

TOPHUS, *Ar.* Hagar muramal. *Heb.* deest. *Gr.* πῶρος. *Gal.* Touff. Touffeau. *Ital.* Callo. Tofo.

TOPICUM MEDICAMENTUM, *Ar.* Devi barrani. *Heb.* deest. *Gr.* τοπικὸν. *Gal.* Topique. *Ital.* Topico.

TORMINA, *Ar.* Vaga. *Hebr.* deest. *Gr.* στρόφος. *Gal.* Trenchée de ventre. *Ital.* Tormento di ventre.

TOXICUM VENENUM. *Ar.* Tusom. Zachari. *Hebr. deficit. Gr.* τοξικὸν. *Gal.* Venimeux. Envenimé. *Ital.* Tossico.

TRACTIO, *Ar.* Garra. *Hebr. deficit. Gr.* ὁλκὴ, ἑλκυσμὸς. *Gal.* Tirade. Tirement. Trainement. Traict. *Ital.* Tratto. Tiramento.

TRAGEA. TRAGEMA, *Ar. deficit. Hebr.* Lachmanijoth. (*plur.*) *Gr.* τράγημα. *Gal.* Tragée. *Ital.* Tragea.

TRUNCUS, *Ar. deficit. Hebr.* Scheled. Gezah. *Gr.* στέλεχος. *Gal.* Tronc. *Ital.* Tronco.

TUBERCULUM, *Ar.* Asech. *Hebr.* Scheth. *Gr.* φῦμα. ὄγκος. *Gal.* Enflure. Bosse. *Ital.* Gonfiatura.

TUMOR, *Ar.* Nasch. Intafach. *Hebr.* Scheeth. Saon. *Gr.* ὄγκος. παρὰ φύσιν. *Gal.* Enflure. *Ital.* Gonfiatura.

TURCOIS. TURCESIUS, *Arab.* Feruza. Farazegi. *Hebr. deficit. Græc.* κυάνεος. *Gal.* Turquoise. *Ital.* Turchina gemma.

TUSSIS, *Ar.* Tabahhoh. Saal. *Hebr.* Scheol. *Gr.* βὴξ. *Gal.* Toux. *Ital.* Tosse.

TUTIA. *Arab.* Succudus. Tutia. *Heb. deficit. Gr.* πομφόλυξ. *Gal.* Tutie. *Ital.* Tutia.

TYMPANITES. *Ar.* Zachi. *Heb. deficit. Gr.* τυμπανίτης. *Gal.* Tympanie. *Ital.* Tympania.

V.

VACUATIO. *Ar.* Chala. *Hebr.* Characah. *Græc.* κένωσις. *Gal.* Vacuation. Vuydement. Vuydange. *Ital.* Vacuatione.

VACUITAS. VACUUS. *Arab.* Chava. Chavi. Parge. *Heb.* Bahah. Bohu. *Gr.* κενότης, κενὸς. *Gal.* Vuidetè. Vuide. *Ital.* Vaccuta. Vacuo.

VAGINA. *Arab. deficit. Heb.* Taar. Nedhen. Nadan. *Gr.* κολεὸς. *Gal.* Fourreau. *Ital.* Vagina. Guaina. Fodro.

VAPOR. *Ar.* Buchar. *Heb.* Ed. Itra. Neschiim. *Græc.* ἀτμὸς. *Gal.* Vapeur. *Ital.* Vapore.

VARIOLA. VARIOLI. *Ar.* Botor. Gadri. Hamica. Alhumere. *Heb. deficit. Græc.* ἐξανθήματα. *Gal.* Verole. *Ital.* Variole.

VARIX. *Ar.* Dovali. *Heb.* Kiljah. Delijah. *Gr.* κιρσὸς. *Gal.* Verne pleine de sang melancholique. *Ital.* Varice.

VAS. VASCULUM. *Ar.* Ana. Inia. Mata. Abarich. *Heb.* Keli. Mân. *Græc.* ἀγγεῖον. *Gal.* Vase. Vaisseau. Vaiselle. *Ital.* Vaso. Mendel.

UBERA. *Arab.* Muchit. *Heb.* Daddim. *Græc.* μαζοὶ, οὖθαρ. *Gal.* Mamelle Tetins d' une beste. *Ital.* Poocie. Mamelle.

VENA. *Ar.* Magari aldem. Varid. *Heb.* Varid. *Græc.* φλέψ. *Gal.* Veine. *Ital.* Vena.

VENEFICIUM. VENEFICUS. VENEFICA. *Ar.* Sihr. Sáhara. Sahir. Sabâra. *Heb. deficit. Gr.* φαρμάκευσις, φαρμακεὺς, φαρμακὶς, φαρμακεύτρια. *Gal.* Soreelerie. Sorcier. Sorciere. *Ital.* Incanto. Incantatore. Incantatrice.

VENENUM. *Ar.* Tladid. *Heb.* Chema. Eres. *Gr.* φάρμακον δηλητήριον. *Gal.* Venin. Poison. *Ital.* Veleno.

VENEREUS. *Arab.* Laib. *Hebr. deficit. Gr.* ἀφροδισιαστικὸς. *Gal.* Venerien. *Ital.* Venereo.

VENTER. VENTRICULUS. *Ar.* Kars. Kers. Cres. Krephs. Miada. Chuanas. Batan. Geuf. *Heb.* Beten. Chuba. *Gr.* κοιλία γαστὴρ. *Gal.* Ventre. *Ital.* Ventre.

VENUS. *Ar.* Algol. *Heb.* Abjonah. Nogach. *Græc.* ἀφροδίτη. *Gal.* Venus. *Ital.* Venere.

VERMES. *Ar.* Duaida. *pl.* Duaidit. *Heb.* Rechesch. Taccak. Toalim. *Gr.* ἕλμινθες, σκώληκες. *Gal.* Vers. Vermine. *Ital.* Vermi.

VERRUCA. *Ar.* Chalam. Atual. Kalim. Luteesula. Borruca. *Heb.* Jabbeleth. *Gr.* ἀκροχορδὼν, μυρμήκια. *Gal.* Verrue. *Ital.* Verruca.

VERTEBRA, VERTEBRÆ. *Arab.* Charaz. Charza. *Heb.* Chamukim. Choljoth. *Gr.* σπόνδυλος, σπόνδυλοι. *Gal.* Vertebre. *Ital.* Ossi delle spalle.

VERTEX. *Arab.* Alema. Alchema. Hic. *Heb.* Kadcod. Rosch. *Gr.* κορυφὴ. *Gal.* Sommet de la teste. *Ital.* Sommità di testa.

VER-

VERTIGO. *Arab.* Sedere. Duar. *Heb.* Sibub harosch. *Gr.* δῖνος, ἴλιγγος, σκοτόδινος. *Gal.* Tournement de teste. *Ital.* Stornimento di testa. Vertigine.

VESICA. *Ar.* Metene. Calla. Mabuela. (*in specie vesicam urinæ significat à* Beule *Urina*) Ziphac. *Heb.* Zephec. Murcah. *Gr.* κύστις. *Gal.* Vessie. *Ital.* Vessica.

VESICA FELLIS. *Ar.* Kis almarra. *Heb.* Kis hamara. *Græc.* κύστις χοληδόχος. *Gal.* Vessie du fiel. *Ital.* Vessica della colera.

VESICATIO. VESICATORIUM. *Ar.* Tanast. *Hebr. deficit. Græc.* καυστικὸν, ἐσχαρωτικόν. *Gal.* Vesicatoire. *Ital.* Vessicatorio.

VIRES. *Arab. deficit. Heb.* On. Chail. Toaphoth. *Gr.* δυνάμεις, δύναμις, ἰσχύς. *Gal.* Vertus. Forus. *Ital.* Forze.

VIPERA. *Ar.* Alfahai. *Heb.* Tseboah. Epheah. *Gr.* ἔχις, ἔχιδνα. *Gal.* Vipere. *Ital.* Vipera.

VIRIDE ÆRIS. *Arab.* Zimar. Ziniar. Zar alnhas. *Heb. deficit. Græc.* χαλκοῦ ἄνθος. *Gal.* Rovillure du crain. *Ital.* Verde di rame.

VISCERA. *Arab.* Dachil. Achsæ. Ama. *Hebr.* Meaim. Gava. *Græc.* σπλάγχνα. *Gal.* Entrailles. *Ital.* Viscere. Budelle.

VISUS. *Arab.* Bazar. Mandar. *Heb.* Rai. Reî. Rauth. Marê. *Gr.* ὅρασις, βλέψις, ὄψις. *Gal.* Veve. *Ital.* Esso vedere. Vista.

VITELLUS. *Ar.* Muchalbaiz. Fas. *Heb.* Chalamuth. *Gr.* λέκυθος, χλωρὸν τοῦ ὠοῦ. *Gal.* Jaulne. Moyau d' œuf. *Ital.* Torlo. Rosso di vouo.

VITILIGO. *Ar.* Baras. *Hebr. deest. Gr.* ἀλφός. (*vide* Alphus) *Gal.* Tache sur le corps. *Ital.* Tache bianche.

VITRIOLUM. *Ar.* Chalcant. Zag. Zegi Colcothar. *Hebr. deficit. Gr.* χάλκανθος. *Gal.* Vitriol. *Ital.* Vitriolo.

ULCUS. *Ar.* Garha. Acar. Hacul. *Heb.* Mazor. Chabbura. Nega. Schechin. *Gr.* ἕλκος. *Gal.* Ulcere. *Ital.* Piagha.

UMBILICUS. *Arab.* Tanbur. Sarrha. *Hebr.* Boar. Tabur. Schor. Scharar. *Gr.* ὀμφαλός. *Gal.* Nombril. *Ital.* Ombelico.

UNCIA. *Arab.* Sacros. Satil. Avac. Vacia. *Gr.* οὐγγία, οὐγκία. *Gal.* Once. *Ital.* Oncia.

UNCUS. *Arab.* Vav. Mazlag. Machtal. Zannara. *Hebr.* Vav. Choach. Mazileg. *Gr.* ἄγκιστρον. *Gal.* Havet. *Ital.* Uncino. Rampino.

UNGUENTUM. *Arab.* Duhen. Leden. *Hebr.* Mischcha. Rocach. Rikuach. Schemen. *Græc.* ἄλειφα. ἄλειμμα. *Gal.* Unguent. *Ital.* Onto. Unguento. Onguento.

UNGUIS. *Ar.* Calcateron. Dafar. Tafar. Tafra. *Hebr.* Tafar. Tsipporen. *Gr.* ὄνυξ. *Gal.* Ongle. *Ital.* Onghia.

UNICORNU. *Ar.* Dison. Vahid alcara. Alcherchedeh. *Hebr.* Reem. Rem. Karash. *Gr.* μονόκερως. *Gal.* Licorne. Unicorne. *Ital.* Liocorno. Unicorno.

VOLA. *Ar.* Achmas. *Heb.* Caph. Ekeph. Chophen. Schaal. *Græc.* θέναρ, κοῖλον χειρὸς καὶ ποδός. *Gal.* Paulme de la main. *Ital.* Palma.

VOLATILIA. *Arab. deest. Heb.* Oph. *Gr.* πτηνά. *Gal.* Volaille. *Ital.* Volatili.

VOMI-

VOMITORIUM. *Arab.* & *Hebr. non extat. Gr.* ἐμετικόν. *Gal.* Vomitoire. Vomitif. *Ital.* Vomitorio.

VOMITUS. *Ar.* Cudd. Cadf. Cai. Ki. *Heb.* Ki. Ke. Pacta. *Gr.* ἔμετος. *Gal.* Vomissement. *Ital.* Vomito.

URETERES. URETHRA. *Ar.* Haloen. *Heb. deficit. Gr.* οὐρητῆρες. *Gal.* Canailles d' urine *Ital.* canal d' urina.

URINA. *Arab.* Baul. Beule. Gau. Hirâça. *Hebr.* Schain. *pl.* Schenim. *Græc.* οὖρον. *Gal.* Urine. Pissat. *Ital.* Orina. Piscio.

USTIO. *Ar.* Vaed. Taucad. *Heb.* Kui. Kevajah. Serephah. *Græc.* καῦσις. *Gal.* Bruslure. Bruslement. *Ital.* Bruſciamento.

VULNUS. *Arab.* Garah. Guazi. Darb. Dárba. *Hebr.* Mazor. Mecha. Machaz. Makkeh. *Græc.* τραῦμα. τρῶμα. *Gal.* Playe. Ferite. *Ital.* Piaga. Ferita.

Z.

ZINGIBER. ZINZIBER. GINGIBER. *Arab.* Zingibil. Lengibel. *Hebr. deficit. Græc.* ζιγγίβερις, γιγγίβερις. *Gal.* Gingembre. *Ital.* Gegeno. Gengiebero.

ZONA. *Ar.* Tahzim. Mantaca, *Hebr.* Abneth. Zon. Ponda. Kumer. *Græc.* ζώνη, *Gal.* Zone. Ceincture. *Ital.* Zona. Centura.

FINIS.

EPILOGUS AD LECTOREM.

Cum teste Experientiâ rerum Magistrâ nullus pene liber absque mendis Typographicis in publicum prodire soleat, quare neque de hoc talis sinceritas expectari debet, quamvis non penitus silentii Sipario involvendum, quin gratâ potius mente deprædicandum studium Dnn. Correctorum Norimbergensium, quod in correctione gnaviter impenderunt. Intereà cum ipsi Auctori ob temporis brevitatem, loci qualem qualem distantiam & negociorum aliorum varietatem haud fuerit integrum accuratæ typis expressorum recensioni vacare, Benevolus Lector mendas & Sphalmata ne in malam partem interpretur, sed pro sua peritia emendet. Ita inter extantiora obiter occurrerunt, quod in prioribus aliquot paginis ad loca quædam ex Hippocrate allegata loco literæ t. textum significantis perperam posita sit litera l. Item in specie pag. 2. col. 6. lin. 14. legendum Regio umbilicalis. p. 5. col. a. lin. 26. legendum ξυσματώδης. p. 218. col. a. lin. 16. legendum: Ex. XI. t. 167. p. 326. col. a. lin. 29. & 30. putrefactionem leprosam. p. 334. col. a. lin. 22. Fr. Hoffmann. p. 352. col. 6. lin. 6. leg. 4. aphor: 47. &c. Et sic cum aliis, quæ invenerit, faciat: Leviora verò paroramata Eundem minime morabuntur.

Vale.

